VOLVMEN PRAECLARISSIMVM AC IN PRIMIS OMNIBVS IVRISPERITIS PERNEcessarium, ac utilissimum.

OMNIVM TRACTATVVM CRIMINALIVM NVNC per D. Ioan. Baptistam Zilettum Venetum ab omnibus mendis expurgatum ac omnino correctum, & longe diligentius accuratius ac fœlicius quàm unquam antea, in lucem proditum.

NAM PRAETER OMNES TRACTATVS, QVI SVNT ANTEA in hac materia editi, hoc uolumine quamplurimi alii tractatus aurei, & penè diuini, & omnibus aliis utiliores, continentur, qui cum essent manu scripti.

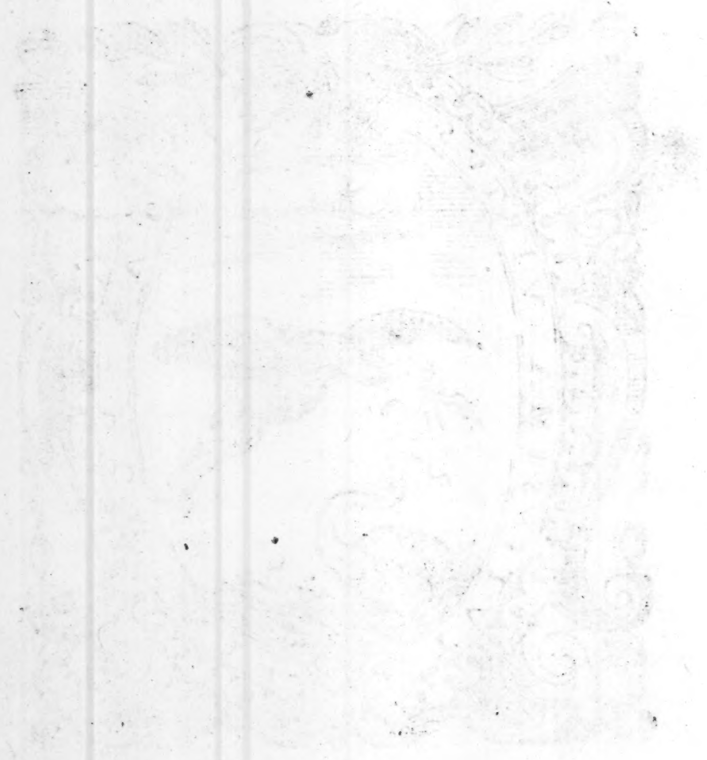
SVNT SVMMA CVRA, DILIGENTIA, STVDIO, AC SVMPTV NVNC nouiter e manibus doctissimorum ac præstantissimorum omnium ætatis nostræ iurisperitorum excerpti, prout quinta pagina legentibus indicabit, & studẽtibus ipsimet tractatus demonstrabunt.

CVM EIVSDEM D. IOAN. BAPTISTAE ZILETTI, omnium materiarum indice multo quàm antea pleniore.

VENETIIS,

Apud Io. Antonium Bertanum. M. D. LXXX.

IOANNI BAPTISTAE PLOTO NOVARIENSI, VIRO NOBILISSIMO, ET IVRISCONSVLTO PRAECLARISSIMO, IOAN. BAPTISTA ZILETTVS VENETVS I. C. S. P. D.

VPERIORIBVS diebus cum apud me esset Hieronymus Magius Anglarensis Iureconsultus, uir multis nominibus mihi charissimus, presertim uero quòd de legali Republica (ut eius ingenii numerosas dotes omittā) scriptionibus per multis iuris prudentiæ lucē maxima afferentibus quarum editionem adornat, sit benemeritus: multis uerbis de communibus studijs ultro citroq; habitis, è re nata, de criminalibus tractatibus loqui cœpimus. Cumq. Chalcographorum incuria infinitis pœnè locis eos esse deprauatos affirmarem; multaque ipse etiam restituenda indicasset, orare cœpit ut horum emendandorum prouinciam susciperem. Mihi enim laborem facile cessurum affirmabat tum quòd tractatuum horum nonnullos manuscriptos, & castigatiores haberem; tum quòd iam diu Iureconsultorum nostrorum scripta omnia ad criminales causas spectantia perscrutatus essem, atque in his discutiendis, examinandis, atque adnotandis non parum elaborassem; quorum ope tractatus hosce penitus repurgare, & pristino candori restituere possèm. Hanc si prouinciam obirem, studiosorum gratiam quorum nocturnis diurnisq; manibus illi uersantur atque terūtur, me initurum dicebat. Itaque suis ille uerbis ad eum suscipiendum laborem me impulit. Cœpi igitur exemplaria conferre, & quasi ex Augeæ stabulo fimum egerere. Dij boni quam mendarum uim offendi? quibus monstris Typographi cōtextus fœdarant? quas labes, & deformitates inuexerant? Nullos mehercle deprauatiores libros, & qui magis lectori negocium facessere possent unquam animaduerti. Multa sæpe uerba deerant, non pauca superfluebant. Quæ negabat auctor, Chalcograpi error affirmabat, idque nonnunquam in re magni momemti. Quamobrem prouincia ipsa plus in recessu laboris habuit, quàm in fronte promitterit. Cum his diu colluctatus erroribus, demum diuino fauente numine libris ipsis primæuum genuinumque candorem quodam quasi postliminio reductum, conciliaui. Ac cum multa rerum summis abesse perspicerem, quæ deerant inuexi, indicemque locupletissimum addidi, & ut nihil omnino sit quod lector desideret, adstruxit Ioannis Ant. Rubei tractatum de potestate procuratoris. Item Francisci Casonij de indicijs, & tortura, & Antonij Columbani de modo procedendi extraordinarie in cōtrouersijs criminalibus. Verum enim uero cum omnia plane accessissent ornamenta unumduntaxat deerat, ad quod comparandum iudicij non leue examen fuit adhibendum:

bendum:

bendum: Nimium docti alicuius, clarissimique Iureconsulti patrocinium, Optimo
rum nanque Iurisprudentum cœtus acephalus, præsidem patronumq; exoptabat,
qui & contra calumniantium iniquitates adesset, decusque & ornamentum mul
tiplicibus tractatibus afferret. Dum huius rei gratia anxius satago tu Plote V.C.
nostræque ætatis Iureconsultorum splendor occurristi, sub cuius præsidio, elegan-
tissimum hoc tractatuum uolumen in integrum restitutum, reuisumque, Iurispru
dentiæ studiosis communicarem. cum enim ad Bartholi ipsius, Alexandri. & re-
liquorum Reip. literariæ procerum prudentiam & gloriam proxime accesseris,
ac sis non solum Nouariæ, quæ tuis in dies augustior est honoribus, sed Insubriæ to
tius Oraculum ad quod responsorum gratia in arduis quibusq; quæstionibus, cau-
sisq; difficillimis omnes confluunt; iure optimo hæc tibi, & contra tuum patroci-
nium his deberi, nemo non potest intelligere Accedit eo præclara, Plotæ familiæ
nobilitas quæ eximijs animi tui dotibus copulata, mirum est quantum in te di-
gnitatis, claritatisque pariat, & exuscitet: Vnde hinc etiam libris hisce lucis non
parum affulgere posse uideatur. Nostros igitur, quanquam in re tenui, non leues
labores, nostramque omnem hic operam & diligentiam, Plote præclarissime, quã
candido tibi dicamus animo hilari fronte accipe, & me tui amantissimum, ac stu-
diosissimum, ut facis, ama. Vale. Venetijs, quarto cal. Mart. 1563.

INDEX TRACTATVVM IN HOC OPERE CONTENTORVM.

De accusationibus publicorũ iudiciorum.	Placentinus.	car. 1
De accusationibus, & inquisitionibus.	Bonicontus.	7
De excusatore sine mandato.	Ant. de Canaria.	12
De potestate procuratoris.	Ioan. Ant. Rubei.	18
De crimine lęsę maiestatis.	Martin. Lauden.	48
De crimine læsæ maiestatis.	Incertus Auctor.	49
De seditiosis.	Nicolaus Boerius.	68
De percussionibus.	Odofredus.	87
De lamiis.	Ioan. Franc. Ponzinibus.	88
De irregularitate.	Nicolaus Plouius.	100
De sortilegiis.	Paulus Ghirlan. de Castilione Aret.	104
De hæreticis.	Ioan. Nic. Arelatanus.	138
De hæreticis, & eorum pœnis.	Paulus Ghirlandus.	144
De hæreticis.	Gundissal. de Villadiego.	153
De hæreticis.	Ludouicus Carerius.	175
De modo procedendi contra apostatas.	Incertus Auctor.	196
De fuga.	Ioanis Tierry.	197
De bannitis.	Iacobus de Arena.	198
De bannitis.	Nellus de S. Geminiano.	202
De carceribus.	Baldus de Perusio.	300
De relaxatione carceratorum.	Paulus Ghirlandus.	302
De indiciis, & tortura.	Guido de Suzaria.	317
De indiciis, & tortura.	Franciscus Brunus.	328
De indiciis.	Marchus Blanchus.	357
De indiciis, & tortura.	Franciscus Casonius.	394
De quæstionibus.	Iacobus de Arena.	427
De quæstionibus, & tormentis.	Baldus de Periglis.	428
De quæstionibus, & tortura.	Paulus Ghirlandus.	431
De questionibus, & tortura.	Ambertus de Antramonia.	439
Casus in quibus pœna mortis specifice à lege est imposita.	Gulielmus Bont.	444
De pœnis omnifariam coitus illiciti.	Paulus Ghirlandus.	ea.
De modo procedendi extraordinarie in controuersis criminalibus.	Antonius Columbanus.	460

REPERTORIVM FERTILE ADMODVM DILIGENTIA, ET ORDINE NON VVLGARI

conclusiones,& quæstiones tam principaliter, quàm incidenter tactas in hoc opere tract. Criminalium complectens. Omnibus legum professoribus, iudicibus, aduocatis causas perorantibus, nedũ utile, sed necessarium.

ER D. IOAN. BAP. ZILETTVM VENETVM

nunc congestum,& in omnium gratiam editm, feliciter incipit.

BBAS inquirens de excessibus monachi facta sibi copia inquisitionis & processus, si dicat se uelle defendere & petat expensas pro procuratoribus, aduocatis, & aliis ad defensionem necessariis, an sit audiendus. Bonicont. de accusatio. nu. 20 car. 9
abbas pro monacho admittitur ad defendendum pro suo interesse, ib. nu. 149. c. 27
¶ abolitio quid sit. Placen. de accusat. tit. 4. numer. 5 c. 4
abolitio publica quæ sit, quæ priuata, & quæ ex lege. ib.
abolitio quibus sit necessaria, ib nu. 6 ea.
abolitio a quibus, & qualiter sit concedenda, ib. nu. 9 c. ea.
abolitio quandoque permittitur inuito reo, ib. nu. 10 ea.
abolitio in quibus denegetur criminibus, ib. num. 11 c. 5
abolitio ante sententiam concessa quid operetur, & quid post. ib. nu. 12 c. ea.
abolitio publica nec priuata prodest, fallaciter & per calumniam accusantibus, nec specialis indulgẽtia principis. Io. Ant. Rub. de potestate proc in 1. par. nu. 385 42
abolitio processus, & litis extinctio ꝑ q̃ uerba fiat incõpositione Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de pœ. compo. q. 1. nu. 11 c. 270
abolitione priuata repetere indulta q̃n liceat. Placent. de accus. tit. 4. nu 13 c. 5
¶ abortiuum procurans, uel faciens, ne mulier concipiat, aut pariat irregularis est. Nic. Plouius de irreg. nu. 21 c. 102
¶ absens quis dicatur, & absentia quomodo probetur. Ant. de Canario de excusat. par. 2 nu. 11. 12 c. 15. 16
¶ absens ubi pōt cōdẽnari in criminalib. ib. procurator admittit, & an semper locũ habeat Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. n. 31 c. 22. & nu. 279. 285. c. 36. & nu. 331 c. 39
abseus potest ab alio defendi, ibi nu. 40 c. 22
absens non debet condemnari in graui delicto ib. nu. 56 c. 23
absens relegari potest. ib. nu. 59 c. ead.
absens ex iusta causa, in criminalibus pōt constituere procuratorem, ibi. nu. 69 c. 24
absens ubi uirtute statuti damnari pōt, ibi quis officio procuratoris fungi potest, ib. nu. 161 c. 28
absens cum condemnari non potest, eius bona confiscantur, ib. nu. 332 c. 39
absens damnari non potest in causa capitali et post litem contestatam, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 2. par. nu. 3 c. 43
absens nō dãnatur si cōtra eum delictũ probatũ nō fuerit. Fran. Cas. de ind. nu. 7 409
absens cōdẽnatus si capiatur iterũ super crimine audietur. Ant. Columb. in forma proced. extraord. in crim. art. 134 467
absens an immunitate gaudeat, ib. nu. 129 ea.
absens indefensus non pōt cōdẽnari. nisi assignato termino ad defensionẽ. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 25 22
absẽs an possit ꝑ excusatorẽ defendi. Mar. Soz. Senior in cōs. incip. ꝑdictam dubiõnem, col. c. 16. & Th. Doc. in cons. seq. ꝑ totum. c. 18
absens in criminalibus appellans, uel petẽs restitutionem aduersus sñiam, tenetur ꝑsonaliter comparere, & si admittitur procurator processus est nullus. Ant Columb. in for. proceden. extraord. in controuer. crim. art. 164 165 c. 468. 459
absentis probata per excusatorem innocentia, quid habet facere iudex. Ant. de Cana. de excusat. in 2. par. nu. 2 c. 14
absenti accusato utilius est, q̃d qs potius compareat defensorio noĩe q̃ procuratorio. Io. Ant.

Ant.Rub.de potesta.pc.i 1.par.nu.283.c.36
absentem a quibuscunque defendi publicę utilitatis est, Ant.de Can. in tract. de excus.in i.par.nu.5 13
¶abñia sola nunqd pbet impedimētū iustum, Ant.de Can.de excus.part.z.nu.13 16
abñia rei pōt cōtingere ex diuersis causis, & accidentibus, Fran.Cas.de ind.nu.4 409
absentiæ causa cur in quacunque causa per excusatorem possit allegari, Ant.de Can. de excusatore, particula 1.nu.6 13
absentiæ causa iusta quæ dicenda, Ant.de Can. de excusato.in z.particula nu.8 15
absentię causa utrum possit inuito absente allegari, & probari, ibi.nu.24 16
absentiæ indicium tollitur per spontaneam præsentationē Fran.Cas.de ind.nu. z.c.410
¶absolutionis forma qualis, qñ reus indicia purgauit, Paul.girl. de relaxatio. carcerato. in rub.de absolutio.q.z nu.2 307
absolutus ab inquisitione potest iterato repeti, si superueniūt contra eum noua indicia. Paul.girl. de relaxatio. carcerato. in rub de pęna, compositio.q.6.nu.2 312
absolutus a denuncia an perinde sit, ac si absolutus foret ab accusatione, Frā.Cas. in sing. q.crim.cap 7.nu.13 425
¶abutens rebus sacris in sortilegiis sacrilegii reus est, Paul girl.de sortil. q. 16.nu.4.c.137
¶accedens ad hęreticum causa discēdi eius doctrinam qualiter puniatur Io. Nic.Arelata. de hæret.no 17.nu.i 141
¶accidentia, q̄ in delicto spectentur? ut indicia deliberationis oriantur, Frāc.Cas.de indiciis pmeditatis in delicto, tract.4.nu.4 403
accidentia magnam partem cōferūt ad cognoscendū ueritatē, Ant. Columb.in for.proc. extraor.in cons.crim.ar.78 465
¶accusandi post mortē ius durat p qnquēniū, Frā.Cas.in singulari.q.crim.c.z.nu.10.c 422
¶accusare est aliquē ueluti reum criminis deferre, Plac.de accus.tit.i.nu.i i
accusare qui nequeant, ibi. num.7 ead.
accusare nequit, qui ob id pecuniam accepit, ibi.nu.8 ead.
accusare pōt quilibet suā iniuriā, uel mortem propinquorum prosequens, ibi.nu.ii ead.
accusare an possit pater familias de crimine. Plac.de accus.tit.3.nu.2 3
accusare quis possit, & quis accusari. Bonic. de accus.nu.2.car.8.& Franc.Cas.in q.crim. cap.z.nu.1 422
accusare cuilibet permissum est, nisi prohibitum reperiatur, Ioā. Ant.Rub.de pot. proc. in i.par.nu.4.car.zz.& Franc.Cas.in q.crim. cap.i.nu.i 421
accusare an qlibet possit de heresi, & an publicū sit, & an oēs personę et prohibitę accusare pñt, & q phibeant, & an excōicati, & an minor, infans, & doli capax, & an inimicus, Lud.Carer.de hæret.nu.106.& 107 186
accusare in crimine priuato qs nō pōt, nisi sua intersit, uel pœna fisco sit applicanda, Fran. Cas.in quæst.crim.cap.i.nu 9 441
accusare uolentes, debent id sine mora facere. ibi.nu.5 ead.
accusari an plures possint in uno libello, de eodē delicto? Fran.Cas.ib.cap.4.nu.ii 423
accusari an unus possit in uno libello de pluribus delictis, ibi.nu.iz ea.
accusari nō pōt qs post lapsum 20.annorū, fallit in casib.positis, ubi supra c.z.nu.9.c.423
accusari quando possint mortui, & quando non, ibi.nu.3 ea.
accusari qs ex eodē delicto simul, & semel diuersis legib.neqt, ubi supra ca.3.n 13 c.423
accusari quis quando possit de pluribus delictis solo libello? ibi.nu 14 ead.
accusari quis quando possit a pluribus eodem libello, ibi.nu.i5 ea.
¶accusatio qualiter cōcipi & formari debeat, Plac.de accus.tit.i.nu.2 i
accusatio qualiter sit exequenda, ibi.nu.3 ea.
accusatio fieri debet intra quinquenniū a die commissi criminis continuum, ubi supra, tit.3.nu.5 3
accusatio quædam propter utilitatē personæ dicitur cessare, ibi.nu.9 ead.
accusatio adulterii per quæ possit excludi, ibi. nu.io ead.
accusatio instituenda est ex Iustitiæ, & charitatis zelo, non causā uindictę, Gundissal.de hęret.q.io.nu.z i61
accusatio hæretici an possit post eius mortem institui.ubi supra.q.22 num.i 172
accusatio post mortem aduersus hæreticorū fautores nequaq̄ instituitur, eis tamen denegatus ecclesiastica sepultura.ibi.nu.8 ead.
accusatio ubi aduersus mortuum institui potest, an mortui defensionem subire uolens, audiendus sit.ibi.nu.9 ead.
accusatio quid sit, Fran.Cas.in quęstio crim. cap.3 nu.i 422
accusatio nō admittitur, nisi cōstet de delicto,

nisi incertis casibus,ib.n.4 ea.
accusatio quid cōtinere debeat,ibi.nu.7 ea.
accusatio an diem cōtinere debeat,ib.n.8 ea.
accusatio ꝑ modū exceptionis,qn̄ habeat locum,& per q̄ inducat̄,ib.cap.6.n.1 c.424
accusationem criminis publici deferens, incidit in Turpillianum,Io.Ant.Rub. de potesta.procur.in 1.par.n.16 22
accusationem per calumniam fuisse institutam,qūo cognoscatur,Frā.Car.in quęstio crim.cap.3.nu.19 423
accusatione non ꝓcedente qs reus non punitur, nec contra eū ꝓcedit̄,nisi in certis casibus, in quibus procedit̄ offō iud.ib.n. 422
accusatione pendente reus ad honores nō admittitur,& ꝑꝑ atrocitatem delicti, concurrente infamia, fit suspensio benefici, & officii donec causa finiatur,ib.n.10 423
accusatione per exceptionem proposita, contra quem prius procedēdum sit ad capturam,an contra accusatorem , uel accusatū excipientem,ib.cap.6 n.4 374
accusans subscribere debet se accusationē executurum,Plac.in de accus.tit.1.n.3 1
accusans uel deferens aliquem coram iudice irregularis efficitur,si mors uel mutilatio sequatur,Nic Plou.de irreg.n.3 100
accusans mortuum qua pœna plectendus ueniat,si in accusatione succumbat.Gond. de hæret.q.22.n.11 173
accusans aliū de crimine nō audit̄,nisi cautione ꝑstita de lite ꝓsequēda,& expēsis reficiēdis in casu subcūbētię, Paul.Girl.ste relaxatio.carcer.in ti.de calūniato.q.2.n.4 c.316
accusās ob necessitatē officii an puniat̄ de calūnia,si in ꝓbōne defecerit,ib n.6 ea.
accusator se ad pœnā talionis inscribere debet Io.Ant.Rub.de postea.proc. in 1.par.nu. 5. c.22.& Fran.Cas.in q.crim.c.3.n.17 c.423
accusator,& accusatus in pari custodiā detineri debent,alter tn̄ de consuetudine seruatur,Ioan.Ant.Rub.ib.n.6.& 7 22
accusator in crimine publico quare procuratorē constituere non potest,ib.n.10 ea.
accusator quare nō possit cōstituere procuratorem,ib.n.46 49.73 23.24
accusator ꝓcuratorē cōstituere pōt,in iis casibus in q̄b cessat pœna talionis,ib.n.53.c. 23
accusator an possit oblato libello constituere procuratorem,in ceteris actibus causæ, ib.n.113 25
accusator,& accusatus in casu propositi possunt utrinque probare,Fran.Cas. de ind.in pręmissis c.6.n.1 397
accusator reū ex causis demōstrabit.Fran. Cason.de ind.ex causis cap.3.n.5 400
accusator,& accusatus ī crimine falsi pn̄t torqueri,modo sint ind.Fran.Brun in tract.de ind.& tort.in 4.q.2.par.nu.30.car.342. & Fran.Cas.de tormentis,n.23 416
accusator petere non habet reum puniri certa pœna,sed sufficit,ꝙ petat eū puniri secūdum formam iuris,& statutorum,Fran.Cason.in quæstioni.crimnali.n.9 433
accusator deficiens in probatione , an eo ipso calumniari uideatur,ib.n 2 ea.
accusator superueniens qn̄ a iudice inquirente repellatur,ib cap.8.n.19 425
accusator calūniosus in extraordinariis puniri pōt promotu iudiciis,Paul. Girl.de relaxatione carc in tit.de calum.q.2.n.10 317
accusator quocunq; nomine censeatur, de calumnia condemnatus, ad expensas etiam damnari debet,Paul.Girl.ubi supra in ti.de expensis,& damnis,n.1 317
accusator in Regno dr̄ fiscus, Ant. Columb.ī forma proced.extraor.ī cōtr.cri.art.93 466
accusator per confessionem uel testes probare debet anteq̄ reus in sua defensione audiatur,& actoris fundata intētione, reus exceptiones suas, & defensiones ponere debet ib.art.214 47
accusatorē q̄uis in publicū prodire accusationi inscribere deceat,in crimine tn̄ hæresis, si ob accusati potētiā periculū immineat, ep̄i prouidere,ne accusantis nomen publicetur, Gond.de hęret.qō.10.n.4 161
accusatore defuncto uel desistente potest iudex ad ulteriora procedere,Nel.de bannit. in 3.par.1.temp. 214
accusator nō probāte reus absoluit̄ & qd si ꝓbatū sit de diuerso, q̄ positū sit ī libello,an reus absoluatur,uel pūiatur,de eo qđ ꝓbatū est.Frā.Cas in qō.crim.cap.5.n.1 423
accusatorum delectus qualis sit habēdus. Placen.de accus.tit.3.n.6 3
¶ accusatus de uulnere an possit r̄ndere ꝑ ꝓcuratorē,īterim dū dubitat̄ an uulnus sit lętale.Io.Ant.Rub.de pot.ꝓc.in 1.par.n.93 25
accusatus uel inquisitus procuratorem cōstituere non potest etiam ad confitendum delictum,ibi.n.107 ea.
accusatus uel inq̄situs cōtumax, si ex forma decreti hr̄ pro confesso uel cōuicto,an quilibet

bet penitus extraneus possit eius innocentiam ostendere, ibi.nu.165 28
accusatus an possit esse ꝓcurator alterius, qui de eodē crimine est accusatus, ibi.n.170 ea.
accusatus de crimine capitali, q̃ ex forma statuti non pōt proponere aliquā exceptionē uel defensionem, nisi cumpareat personaliter, an proponere possit per procuratorem exceptionem bāni, uel aliam exceptionem notoriam, remissiue, ibi.nu.360 41
accusatus pēdēte sua accusatione nō accusat, Nel.de bann.in 1.par.2.temp.n.70 236
accusatus de furto si tortus cōfiteat̃, an possit torqueri ꝓ aliis furtis, de q̃bus cōtra eū nō habentur indicia. Guid.de Suz de ind.& tortu.nu.56.car.323.& Bal.de q.nu 5 430
accusatus de crimine debet diuersis examinari uicibus, & uariās poterit q̄ōnibus subiici. Fran.Bru de ind.in 3.q.1.par num.31 335
accusatus ob contumaciam bānitus, si postea compareat torqueri poterit absque aliis indiciis, ibi.q.5.2.par.nu.7 343
accusatus de delicto qua forma citari debeat. ibi.nu.11 344
accusatus citatus, & nō cōparēs ponit̃ in banno, & censetur confessus, ibi.nu.12 ea.
accusatus de homicidio, si negauerit, si postea ꝓbetur occidisse, poterit dicere fecisse ad sui defensionē, M.Ant.Blan.de ind.nu.268.car.381.& Fran.Cas.de ind.num.4 407
accusatus de homicidio q̃ negauit se occidisse & fuit conuictus, an possit alia defensione uti.ibi.nu.6.car.407.& nu.25 419
accusatus si recuset r̃ſidere accusationi pōt torqueri ēt sine indiciis ad eruēdā r̃ſſionem ut possit ꝓcedi. Frā.Cas.de torm.c.3.n.2.c.412
accusatus an possit accusatorem suū accusare Fran.Cas.in q̄ō.crim.cap.1.nu 10 422
accusatus ab aliquo de uno crimine, non potest de eodem ab alio accusari, nisi prius accusator decesserit, uel procedere impediat̃, ibi.cap.2.nu.7 ea.
accusatus excipiens contra accusantē de crimine, & petēs illū de eo cōdēnari, ur̃ accusare, & super ea tanquam super accusatione procedendum erit, & in hoc accusationis substantialia erunt obseruanda, ibi.nu.2 424
accusatus non pōt opponere crimen ꝓ modū exceptionis, lite contestata, ib.nu.3 ea.
accusatus non dicit̃ bonis suis priuatus ante s̄niam, nisi in crim.læs. maiest. Ant. Col. in fo.proc.extraord.in contr. crim.art.88 466
accusatus debet per os suum respondere sine ministerio aduocati, maxime in causis summaris, ibi.art.173 469.
accusatus absens si ueniat ante sententiā, uel post deferendo indulgentiam, aut gratiam, recuperabit eius bona, ibi.art.166 ead.
accusatus pōt torqueri ēt sine indiciis. si sit cōtumax in r̃ſidendo.ibi.art.184 ead.
accusatus non est relaxandus ante sp̄ōsiones, recolamēta, confrontationes, & acharamenta, ibi.art.180. car.ea. Nec debet hoc petere procurator priusquam id factū fuerit, ibi. art.182 ead.
accusati bona debent sub sigillo poni ne diminuantur, ibi.art.89 466
accusatum q̃ personę admittātur ad defendendū pro suo interesse, Ioā.Ant.Rub.in tract. de pot.proc.in 1.par.nu.149 27
accusatum sufficit nominare ꝓ eius nomē singulare. Ant. Colum.in for.proc. extraor.in controuer.crim.art.74 465
actio criminalis quæ dicatur, Bonic.de accus. nu 2 7
actio mixta quæ dicatur, ibi.nu.5 ead.
actio tā ciuilis quā criminalis intētari pōt pro quolibet crimine capitali tā pubiico, q̃ pri. Io.Ant.Rub.de potest.proc.ī 2.par.n.4 43
actio mutata uidetur, persona actoris mutata. Iac de Are.de ban nu.32 200
actio ciuilis, & criminalis in eodē libello intentari pōt.Frā. Cas.in q.crim.cap.3.n.x.c. 423
actiones ex delicto descēdentes (ēt lite nō contestata) in bonis defuncti, transeunt ad hæredes, Ant.Columb.in for.proc.extraor.in cōtrouer.criminali.art.240 472
¶actor irregularis est, si in membris illius contra quem agit, mutilatio sequatur. Nic.Plo. ui.de irregul.nu.4 100
actoris interest, ne iudiciū reddat̃ elusoriū. Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.337 c.40
¶actus ualet, si ea fiūt ꝓ procuratorē, quę per eū fieri nō p̄nt, & pars nō opponat. Io. Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.375 42
actus sequēs ad ꝓcedentis actus declarationē tendens, q̄n suum sortiatu, effectum, Incer. Auct.de crim.læs.maiest.q.11.nu.6 68
actus in dubio præsumitur in casu concesso, & non prohibito, ibi nu.458 388
actuum geminatio apertam uoluntatem demonstrat.ibi.nu 244 379
¶adhęrentes qui dicantur, M. Ant. Blan.de ind. nu.168 373

adiu

adiuuamenta diuersis modis considerantur. Fran.Cas.de ind.num.3 402
adiutores uarie considerantur,ibi.nu.3 ead.
adiutorium conquisitio, & reuocatio proposi ti consilii, indicium præstat,ibi.nu.2 ead.
¶adminiculum uehemens qđ dicat,& qđ non uehemens.Paul.Gir.de qō.q.3.nu.9 433
¶admenare gladium uisus. licet non sit uisus percutere.an iudicetur, M.Ant. Blanc.num. 302 384
¶aduerbia temporalia continuo, illico, incon tinenti,& similia,celeritatē postulant de sui natura,Pau.gir.de hæret.q.3.nu.3 148
¶aduersarius meus is dicitur, q est subrogatus in litem.M.Ant.Bl.de ind.nu.147 372
¶aduersatiua sed,cuius naturę sit.Io.An.Rub. de pot.proc.in 1.par.nu.328 39
¶adulter potest impune occidi a marito illius mulieris cū qua in adulterio reperitur,Plac. de accus.nu.12 3
adulter confessus,uel testibus conuictus nō au ditur appellans.Paul.girl. de relax. carcera. tit.de sent.& pœna.execu.nu.2 303
¶adultera uulneribus subacta competētibus, in monasterium detruditur.Plac.de accu.ti. 3.nu.14 3
¶adulteriū proprie dicitur, quod cū nupta cō mittitur.Plac.de accus.tit.3.nu.1 ea.
adulterium qua pœna plectatur.ibi.nu.14.ea.
adulterium cōmittens cum bannita ꝑ uim,an ueniat puniendus,& qd si uoluntarie. Nel. de bann.in 2.par.2.tem.nu.46 255
adulterium, an in uxorem banniti non banni tam possit uirtute statuti licite committi, sic nō possit accusari uel inquiri.ib.n.47 ea.
adulterium ex quibus.probetur. M.Ant.Blan. de ind.nu.69 366
adulterium simplex in clerico, an puniatur pę na depositionis, aut suspensionis tantum, Paul.gir.de pœ.omnif.coi.num.3 447
adulterium, & incestus pari pœna puniuntur, ibi.nu.9 448
adulterium,hoc est, coitus cū muliere nupta habitus,qualiter puniatur,ibi.q.6 nu.1 451
adulterium cōmittētes, sacrilegium ꝑpetrare uīr,matrimonialiū uiolando.ib.nu.1 ead.
adulterium inter minora crimina connumera tur,ibi.num.6 ead.
¶aduocatus an incidat in pęnam statuti dispo nentis,ꝙ nullus possit dare auxilium, consi lium uel fauorem.Nell.de bann.in 3. par.2. temp.nu.36 273
aduocatus pro hæretico an hęreticus sit. Lud. Carer.de hæret.nu.19 179
aduocatus an possit pro bannito aduocare, Fran.Ponz.de lam.nu.78 98
aduocatur causam sanguinis tractans efficitur irregularis. etiam si effusio sanguinis nō se quatur, Nic.Plo.de irregula.nu.5 100
aduocatus in examinatione non potest præ sens esse,licet bene in iuramento delatione. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.89 325
aduocatus confessionem absq; iudicis legiti mis torti,infringere intendens,qualites arti culare debeat,Fran.brun.de ind.& tor.in 5. q.3.par.nu 43 347
aduocatus cum excommunicato participans pro cōsilio dādo,non incurrit excōicationē Paul.gir.de pœ omn.16.q 10.nu.18.c.457
aduocatus interuenire pōt, ex eo ꝙ delictum amplius est impunibile. Ant.Col.in for.ꝑc. extraord.in controuer.crim.art.160 468
aduocatus uel procurator(si patrociniū pręsti terit contra accusatum) an cū eo contrahat inimicitia.M.Ant.Blan.de ind.nu.137 371
aduocatus,& procurator dicuntur aduersarii. ibi.nu.159 ea.
aduocatus non accus.ibi.nu.140 ea.
aduocatus ut inimicus dicatur debet aduoca re in causa capitali.ibi.nu.144 ead.
aduocatus, si interficit ab eo cōtra quē aduoca uit,dicit pēsate interfectus.ibi.nu.143 ead.
aduocati debent in positionibus formandis es se cauti.Paul.gir.de tort.q.10 nu.12 128
aduocati, & procuratores compositionē fieri ꝑcurātes,qua debeant uti cautela,ut cōpo sitio sit tuta.Paul.girl.de relax. carcer.in tit. de pœnarum compositio.q.3.nu.3 311
aduocati an de iure uel de consuetudine tor queri possunt, Guid. de Suz.de ind. & tort. nu.108.& ibi Lud.Bolog.in add.nu.109.car. 328.& Frā.bru.in tract.eiusdem materiæ in 4.q.2.par.nu.22.car.341.& Paul.girl. de qō. q.6.nu.3.car.437.& Fran.Cas. de torm.car cer 10.nu.13 416
aduocati nō debēt interesse examinationi reo rū ꝑ ipsis,gond.de heret.q.13.num.8.c. 164
aduocati, & defensores dandi sunt reis carce. ratis, se defendere ob inopiam nequeunti bus, ne innocens indefensus pereat, Franc. Cas.de torm.cap.21.nu.20 421
¶ ædificare uolentes domos quid facere de beant.Nic.Ber.de seditio.in pri. præsup.nu. 26 72

edificium radicitus destructum, si reædificet omnino nouum dicetur Incer. Auct. de crimine lęsę maiest. q. 2. n. 2 53
¶ arimanti quid dicantur. Paul. Gir. de sortil. in 2 q. n. 6 106
¶ etas senilis, & decrepita quæ dicatur. Fran. Cas. de torm. cap. 10. n. 12 415
etas senelis, & decrepita an excuset a tortura Guid. de Suz. & ibi Lud. Bologn. in addi. de ind. & tort. nu. 14. & 15 319
etas per aspectum probatur. Ant. Columb. in for. pced. extraor. in contro. cri. art. 58. 465
¶ affectus animi exterioribus indiciis cognoscitur, Fran. Cas. de ind. n. 7 400
affectus pũitur etiam si nõ sequatur affectus in crim. lęsæ. maiest. Mart. de Lau. in tract. de crim. læsæ maiest. q. 19. car. 48. & Nic. Boer. de seditio n. 42 84
¶ affinitas nedum ex matrimoniali coitu, sed, & per fornicarium cõtrahat cõcubicũ. Pau. Girl. de pœn omnif. coi. in 4. q. n. 3 405
¶ agenenses ob subsidium super rebus uenalibus, seditionẽ qualiter excitarint. Nic. Boer. de seditio. q. 1 n. 38. & seq. 74
agenenses seditiosi de quibus arguantur. ibi q. 7. n. 49 85
¶ agens per uiam inquisitionis, dicitur agere ciuiliter. Bonic. de accus. n. 30 23
agens actione populari ad defendendum, an procuratorem dare possit. Io. Ant. Rub de potesta. procur. in 1. par. n. 299 37
¶ aggeres Nili rumpens, & cursum aquarum deuians, igni crematur. Paul. Gil. de pœnis omnif. coi. q. 10. n. 18 457
¶ aggrediens aliquem uiolenter, furca suspenditur, Plac. de accus. tit. 6. n. 30 10
aggrediens animo occidendi, licet non occidat, an puniatur tamen ut homicida. Fran. Cas. de ind. n. 4 395
¶ aggressio nullius dictis uerbis inducit pẽsamentum. M. Ant Blan. de ind. n. 234. 379
¶ alibi probatio quomodo fiat Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 64. & 65 465
¶ alienare prohibitus, an possit delinquendo bona fideicõmisso sub ecta in fiscũ trãsferre. Inc. Auct. de cri. lęs. mai. st. q. 3. n. 3 54
¶ alienatio bonorum hæreticorum an sit phibita, & facta an reuocari possit, & an preciũ restitui, & quid si bona alienasset, & fundasset hospitale an reuocanda sint. Lud. Carer. de hæret. n. 137. 138. & 139 191. 192
alienatio bonorũ inducit malũ aĩum ad delictũ cõmittẽdũ. M. Ant. Blã. de in. 1. n. 86. 397
¶ alimenta de iure Canonico filiis quãtũ us dãnato coitu natis, nõ sunt denegãda. Pau. Girl. de pœ. omnif. coi. in 2. q. n. 9 448
¶ allegans causam absentiæ in causa ciuili, an & qñ satisdare debeat. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. n. 180. & 181 29
allegãs causam aliq̃ absentię in causa criminali, an teneat satisdare de iudicatũ soluẽdo, uel de psentando ipm absentẽ. ib. nu. 178 e.
allegans causas absentiæ an iurare debeat de calumnia. ib. n. 185 30
allegãs causas absentiæ nõ tenet cauere de iudicatum soluendo, quib nõ põt cõdẽnari, nec contra eũ fieri executio. ib. n. 322. c. 39
allegans necessarias causas absentiæ, an admittatur ubi statutum dicit ꝙ nulla defensio recipiatur, ib. n. 313 ea.
allegans causas absentiæ an debeat audiri, & si non audiatur an ualeat bannum. Nell. de bannit. in 3. par. 1. temp. n. 6 211
allegans pro bannito causas absentię, an incidat in pœnam statuti, ꝙ nullus possit dare bannito auxilium, consilium uel fauorem. Nel. de bann. in 3. par. 2. temp. n. 27. c. 274
allegare causas inimicitię an possit, hñs mandatũ ad defendẽdũ, & ad allegandũ causas causæ do. Ant. Rub. de pot. pc. n. 282 36
allegare causas absentiæ minoris accusati, uel inqsiti, an qlibet possit, an uero solus tutor uel curator ad hoc ipm amittat. ib. n. 186. ea
allegare causas absentiæ facti, libere quilibet potest, sine satisdatione. Ioã. Ant. Rubei. de potesta. procurator. in 2. par. n. 31 45
allegatio inimicitiæ facta per alterã ex partibus, ostendit eã subesse. dato ꝙ lis sit extincta M. Ant. Blan. de ind. n. 136 170
¶ alteratio pœnæ, & in sententia, & post fieri potest, Gondissal. de hæretic. quæstio. 17. numero 6 168
Ambulans cum armis hastatis, arcu, balistis, & similibus indicat habere animum occidẽdi, Fran. Cas. de ind. n. 2 402
¶ amicitia inueterata an excuset receptantem hæreticum. Ludouic. Carer. de hęretic. numero 172 195
amicitia, & inimicitia dicuntur passiones mẽtales, quæ animo retinentur. M. Ant. Blanc. de ind. n. 137 370
amicus inimici mei, est meus inimicus. ibi. numero 163 373

Amicus

amicus secutus amicum eum ense, ut aliquo cũ comitet, si obuiã forte inimico fiat, an, & quando de auxilio teneatur. Fran. Cas. de ind. n. 2 402
amicorum uel sociorum certo loco, & tẽpore conuentus, & adunatio ut eos ducat ad maleficium, indicat propositum. ib. n. 1. ea.
amicos, & cognatos conuocare qñ sit licitum Nic. Boer. de sedit. in 4. præsup. n. 4 76
¶ amare nemo cogitur inuitus. Paul. Girl. de sortil. q. 3. n. 18 109
amor an uere oriatur ex maleficiis amatoris, q̃ fiunt ad amorẽ ꝓuocandũ. ib. n. 17. c. 108
amoris effectus an possint produci per rerum mixturas a sortilegis factas. ib. n. 24. c. 109
¶ ancillã aut libertũ alterius repiens, quas det pœnas. Girl. de pœ. om. coi. q. 10. n. 11. 457
¶ angelus tam bonus q̃ malus dicitur substã tia quædã spiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea, arbitrio, quæ non dependet a corpore, nec quo ad principium sui, nec quo ad finẽ, nec habet corpus nal̃r ubi unitum Paul. Girl. de sort. q. 7. n. 10 118
angelus bonus in corpore assumpto, uirtutẽ generatiuam non habet angelus autem malus sic, ib. n. 11 119
angelum posset Pontifex Romanus excommunicare, & in iudicio dãnare, si fieri posset, ut ille male de fide sentiret. Gond. de uil ladiego de hæret. q. 7. n. 5 157
angeli boni, & homines per Dei gratiam, & fidem miracula facere possunt dęmones aũt non, Paul. Girl. de sortil. q. 7. n. 15 119
¶ anima humana, corpus humanum quo uult mouet quare non idem possit diabolus, q̃ est spiritualis substantia, Paul. Girl. de sort. q. 7. n. 20 ead.
anima in sanguine dr̃ habitare, hinc est ꝙ pleriq; ultramõtani foriter bibũt, ne aĩa in sicco morari cõtingat. Girl. ibi. q. 13. n. 3. c. 137
¶ animaduersione condignus appellatione, uenit etiam mors. Paul. Girl. de pœ. omnis coi. q. 12. n. 6 458
¶ animus maxime in omnibus criminibus est attẽdẽdus. Pau. gir. de sort. q. 17. n. 5. c. 138
animus declarator ex factis, & plus est factis aliqđ declarare q̃ uerbis, Io. Nic. Arelat. de hæret. not. 5. n. 3 139
animus, & propositum distinguunt maleficia Frã. Brun. de ind. in 5. q. 2. part. n. 29 346
animus a solo Deo cognoscitur. M. An. Blan. de ind. n. 57 374
animus ex qualitate uerbi aut facti præsumitur, ibi. n. 58 ea.
animus talis præsumitur qualia uerba ꝓferũtur ibi. nu. 184 375
animus occidendi ex genere armorum cognoscitur. Ant. Colum. in for. proced. extraord. in contro. crim. art. 79 465
animus, & corpus propter affectionem sepissime cõmutatur quod ante, uel post delictũ contingit. Francis. Caso. de ind. n. 4 399
animus præsumptione uerbi, uel facti probatur. ib. n. 4 401
animi uitium cum causa conglutinari ad indicandũ reum licet, atq; quibus sit uitiis subiectus reus, ostẽdere oportet. ibi. n. 11. 400
¶ annus licet a iure cõcedatur, & ex causa biẽnium ad prosequẽdum appllatione, tamẽ si iudici uidebitur expedire poterit recisius tempus moderari. Incert. Auct. de mo. proceden. cont. aposta. n n 15. & 20 197
¶ antecedens destructum cẽsetur, si cõsequẽs destruatur. Fran. Ponz. du lam. nu. 54 95
¶ apostasia. Quod deciditur de recedentibus, & abiurantibus, procedit etiã in apostasia, quod tamen declara. & limita ut per Gond. de hæret. q. 20. n. 2. & 4 169. 170
apostasia quid proprie dicatur, & quotuplex. Paul. Girl. de hæret. q. 2. n. 8 146
apostata, & schismaticus, an sint proprie hæretici. ib. n. 6 145
apostata quomodo citari debeat, de aposta. Incert. Auct. n. 1 196
apostatam eum dicimus, qui deserta Christiana religione ad iudaismum cõfugit, & apostasia improbitatis detestatio. gondis. de hęret. q. 5. n. 5. & 6 156
apostatæ iudęorum legem repetentes, multũ peiores sunt, q̃ si ad saracenorum sectam se se conferrent. ib. n. 8 ead.
apostatę peiores sunt hæreticis. Io. Nic. Arel. de hęret. not. 44. num. 1. car. 143. & Pau. Girl. in tract. eiusdẽ materiæ, q. 2. nu. 9. c. 146
apostarum duarum sunt species. paul. Gir. de sort. q. 7. n. 35 124
¶ apparatus indicat propositum. Fran. Cas. de ind. n. 1 402
apparatus non debet uideri frustra factus, ibi. n. 6 ead.
appellans facit iniuriam iudici qui protulit sñiam. M. Ant. Blan. de ind. n. 148 371
appellare quando licite possit inquisitus, exhibitione denegata. Bonic. de acc. n. 39 11

appellare non pōt alius ꝑ alio in criminalib. Io. Ant. Rub. de pot. ꝑc. in 1. par. nu. 26. e. 22
appellare an liceat hæretico Gondiss. de hær. q. 18. nu. 1 167
appellare nemini denegatur, nisi duobus concurrentib. Paul. gir. de rel. carc. in tit. de sent. & pœn. exec. q. 2. nu. 3 303
appellare præsumitur qui ad superiorem ingreditur, Paul. gir. de rel. carc. in tit. de fuga carc. q. 1. nu. 12 315
appellare posse pro reo criminis condemnato etiam eo inuito, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 39 22
appellari an possit a bāno, Nel. de bannit. in 4. par. 1. temp. nu. 1 214
appellari an possit ab interlocutoria qōnis absolutoria, Amb. de Ant. de qō. & tort. nu. 27 447
appellari potest a pronūcia de torquēdo reū, Fr. Br. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 13 344
appellari an possit a pronuncia de non torquēdo, per illum qui petebat reum debere torqueri. ibi. nu. 13. 14 ea.
appellari non potest ab interlocutoria in criminalibus, nisi quoties ad torturam proceditur, nam ad eam stante appellatione non procedetur Fr. Cas. de torm. nu. 4 415
appellatio a sñia, per quam imponitur pœna maior relegations, an per procuratorē agitari possit. Ioā. Ant. Rub. de pot. proc in 1. par. nu. 230 33
appellatio & si per iudicem a quo non admittatur, tamen executio fieri debet, Nic. Boer. de sedit. in 7. q. nu. 2 80
appellatio intra decē dies a sñia lata interponi debet, Bal. de Peru. de carcer. nu. 5 301
appellatio an auferatur cōfesso, & cōuicto in ciuilib. Paul. Girl. de rel. car. in tit. de sent. & pœ. exec. q. 2. nu. 4 303
appellatio non admittitur in criminib. notoriis, ibi. num. 5 ead.
appellatio regulariter grauato est permissa, Ant. de Can. de excu. in 2. part. nu 4 14
appellationi in criminalibus in regno semper defertur, Ant. Col. in for. proc. extr. in crim. art. 135 467
appellatione pendente si reus moriatur, an accusatio extinguatur, Franc. Cas. in sing. qō. crim. cap. 2 nu. 3 422
appellatione a diffinitiua lege uel statuto sublata, nequaquam sublata censetur ab interlocutoria appellandi facultas, Gondissal. de hæret. q. 18. nu. 2 168
appellatione lege, uel statuto prohibita, nō ēt interdicta censeē appellādi facultas, ubi aut dolo iudicis, aut ēt partis, sñia lata extitit, ex qbus aūt dolus colligaē ibi tradiē, n. 3 ea.
¶arbitrium torquendi collatum alicui, ꝙ hoc legitimis præcedentibus indiciis fiat debet intelligi, Fran. Brun. de ind. & tort. in 9. q. 2. par. nu. 16 357
arbitrium iudicis a lege limitatum esse debet, M. Ant. Bl. de ind. nu. 42 363
arbitrium iudicis arbitrium boni uiri interpretatur, ibi. nu. 41 ea.
¶argm̄ ualet de ciuilib. ad criminalia, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 35 22
argm̄ a maiori in materia quātuncunq; odiosa, est ualidum, Inc. Auc. de crim. læsæ maie. q. 10. nu. 3 66
argm̄ de contractibus ad delicta bonum est, Inc auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. num. 10. car. 61. & Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. nu. 8 245
argm̄ sumere non licet a uerbis narratiuis legis, Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. nu. 13. 14 61. 62
argm̄ a naturali rōne ualet. ibi. q. 7. nu. 3 64
argm̄ de similib. ad similia est licitum, Fr. Pōz. de lam. &c. nu. 51 95
argm̄ a separatis in iure est nullius ualoris, ib. num. 59 66
argm̄ inefficax censetur, quod instantiam, seu retorquutionem patitur, ibi. nu. 58 ea.
argm̄ e sensu contrario, non ualet ubi contra legem procederit, Paul. Gir. de pœn. omnif. coit. q. 10. nu. 13 466
argm̄ quid sit, Paul. Gir. de q. & tort. quæst. 3. nu. 8 433
argm̄, signum, & præsumptio, sunt minora, q̄ indicium, Fr Cas. de ind. nu. 2 397
argm̄ a cōiter accītibus ualidum est in iure, M. Ant. Blan. de ind. nu. 258 381
argm̄ a contrario sensu non capitur, qn̄ legū correctio insurgit, ibi nu. 337 387
¶arioli q sint, Paul. Gir. de sort. q. 1. nu. 7. c. 106
¶arma expulsi de ciuitate ob rebellionem, ubicunq; sūt picta ad sui honorē destrui debēt Mart. Laud. de cri. læsæ maiest. q. 41 car. 46 Nic. Boe. de sedit. nu. 64 87
arma deferens maleuolum habet animum, M. Ant. Blan. de ind. nu. 79 366
arma induens præsumitur de rixa, & bello cogitare, ibi. nu. 81 ead.

arma

arma euaginata deferens pręsumitur se præparare ad aggressuram, ibi. nu. 82 ead.
arma euaginata portans præsumitur portasse ob facilitatem aggrediendi, & perficiendi delictum, Fran. Cas. de ind. nu. 5 402
arma ferens qui nō assueuerit, præsumitur pręcogitasse, nisi contrariam causam ostēderit, ibi. nu. 2 ea.
arma, uestes, & similia in loco delicti reperta, an faciant indiciū ad torturā, ibi. nu. 2 c. 408
armorum, & ceterorum instrorū genus deliberationem ostendit, ib. nu. 1 402
armorum delatio in non solito, nec habēte iustam causam deferendi, indicat ad pensamētum, M. Ant. Blan. de ind. nu 78 366
armorum usus rīt est prohibitus, ibi. nu. 80 ea.
armorum genus ostendit animum ad occidendum, ibi. nu 83 ead.
armans se præsumitur de bello cogitare, ibid. num. 237 379
armatus stans cū offendente ꝑsumit opem ferre, Fr. Bru. de ind in 3. q. 1. par. num. 38 c. 335
¶ars nulla hoīem maleficiatum liberare pōt a maleficio. Pau. Gir. de sortil. q. 2. nu. 4 c. 105
ars diuinandi nō semꝑ reprobatur. Frā. Brun. de indiciis, in 3. q. 1. par. nu. 36 335
artem sortilegam seu magicam docent, & discens, pari pęna plectuntur, Pau. Gir. de sortil. q. 11. nu. 13 130
arte magica sciri pñt quæ in locis distantibus, seu remotis fiunt, ubi supra. q 6. nu. 8 114
¶aruerni etiam aliqñ seditionis fuere auctores, Ducē sibi Petrū Bruerium cōstituentes, Nic. Boe. de seditio. q 1. nu. 37 74
¶aruspices qui dicantur. Paul. Girl. de sortil. q. i. nu. 7 106
¶asina Balaam qūo ipsum alloqui potuerit Paul. Girl. de sortil. q. 7. num. 24 120
¶asperitas dominorum temperanda est, non imitanda, Incer. Auct de crim. læsæ maiest. q. 6. nu. 21 62
¶asportatio bonorū ante homicidiū inducit pēsamētū, M. Ant. Blan. de ind. nu. 85 c. 367
¶assassini, si fateant̄ hoīem occidisse, nec de homine constet, an ex illa confessione puniendi sint, M. Ant. Blan. de ind. nu. 17 361
assassinos, & latrones publicos sꝑ ꝑsumit̄ apostate delinquere, M. Ant. Blan. ib. n. 55 364
¶asserens usum paupertatis nō includi sub uoto religionis, an sit hæreticus, Lud. Car de hæret. nu. 12 178
asserens Papam nō habere potestatē dimittēdi peccata an hæreticus sit, ibi. nu. 14 ea.
asserens Imperatorem non esse monarcham, & dominum totius mundi, an hæreticus dicatur, ibi. nu. 15 ead.
asserens fornicationem non esse peccatum, an præsumatur hęreticus, ibi. nu. 17 179
asserēs in ecclesia posse esse duos uicarios Xpi, an censeatur hæreticus, ibi. nu 29 180
asserens Papam non habere potestatem in tēporalibus, sicut in spiritualibus an pro hęretico habeatur, ibi. nu. 30 ea.
asserens peccata non admitti nisi a solo Deo, an sit hæreticus, ibi. nu. 34 ead.
asserēs animā esse mortalē, negādo infernū, & paradisum, an cēseat̄ hæreticus, ibi. n. 36 ea.
asserens decimas non deberi clericis, an pro hęretico sit habendus, ibi. nu. 47 ead.
asserēs Christū nō esse aliquid s̄m ꝙ homo, an hæreticus præsumatur, ibi. nu. 53 181
asserens aīam rōnalem non esset formā humani corporis, an hæreticus sit, ibi. nu. 56 ead.
asserens de gestis a se plene creditur, M. Ant. bl. de ind. nu. 393 492
assertio socii criminis, interrogati q interrogari nō poterat, nō facit indicium ad torturā, Fran. Cas. de torm. cap. 16. nu. 10 417
assertio rei large dicitur testimonium, M. Ant. blan. de ind. nu. 267 381
assertioni dicentis se possidere standum est, ib. nu. 137 370
¶assessores honores auidi torturam repetentes sunt puniendi, Fr. Br. de ind. & tort. in 5. q. 2. par. nu. 60 349
assessores cauti in negociis arduis confessionē apud acta repetere debēt, ꝙ. s spōte cōfessus fuit, Frā. Bru. ubi supra q. 6. 2. par. n. 22 352
¶assignatio q̄libet termini ꝓbatorii dicit̄ perēptoria, M. Ant. Blan. de ind. nu. 341 387
¶assistentia ad delictum, indicat ad tractatū, ibi. nu. 236 379
¶associans bannitum, cum eo contrahens, & in domo retinens, quot pœnis puniri debeat, stante statuto, &c. Nel. in tract. de ban. in 3. par. 2. temp. nu. 58 281
associans malefactorem ad recessum, an cēseatur associasse ad maleficium committēdus, Paul. Gir. de relaxatio. carcer in tit. de beneficio, & indulg. prin. q. 7. num. 2. car. 309. & Fran Cas. de ind. nu. 5 404
associans aliquē ad maleficiū, & assistens in loco maleficii dicitur præstare auxilium malefactori, etiam ꝙ nihil præstiterit, & quia sola

sola eius præsentia reddit insultarem audatiorem, & insultatum timidorum. Paul. Gir. de pœn. omnif. coi. q. 10. nu. 3 454
associans delinquentum ante, uel post delictũ an dicatur socius criminis. Franc. Cason. de ind n. 2 404
associans delinquẽtem ante delictum, uidetur socius criminis, licet nihil fecerit, modo armatus fuerit, ib. nu. 1 402
associãs post delictum præsumitur occulte auxilium præbuisse, ib n. 2 398
associantes homicidiam aut alium delinquentẽ post cõmissum facinus qua pæna puniũtur. Pau. Gir. de pænis omnif. coi. q. 10. 455
associãtes malefactorem post factum, mitius puniuntur q̃ illi qui interuenerunt in facto uel q associauerũt ante factũ. ib n. 7. c. 155
associat o uel auxilium præstitũ post delictũ facie præsumi præparamentũ. M. Ant. Blã. de ind. n. 202 376
associatio mali hominis inducit indiciũ pmediati, & cõsilii. Fran. Cas. de ind. n. 3 401
¶ astans armatus dũ delictum cõmittit. licet alq demonstrationem non faciat facultatẽ delinquendi pbere dr modo delinquenti auxiliari potuisset Frã. Cas. de ind. nu. 4. c. 403
¶ astrologi qui dicantur. qui genethliaci, qui salitores, & negromantici, Pau. Gir. de sort. q. 2. n. 8 106
astrologi, Chiromantici, & sites ex signis cœlestibus, & astrarũ cursibus pdicentes an peccatũ incurrat. ubi supra. q. 3. n. 13 108
astrologi, & chiromantici secundum astrorũ cursum, aut signa manuũ futura pnosticãtes an sint puniẽdi, ubi sup. q. 11. n. 16. 131
astrologi futura prædicentes qua sint pæna puniendi. ibi. n. 23 ea.
astronomi imagines, qua faciunt ad Dæmones inuocandos, astronomatas uocãt. Pau. Girl. de sort. q. 3 n. 8 107
¶ atrocitas delicti ex quibus crescat. Frã. Cas. de ind. n. 14 404
atrox iniuria grauissimam inimicitiam parat M. Ant. Blanc. de ind. n. 96 367
¶ attentans rebellare castrum, ad actum proximum perueniens, inde bannitus, an comprehendatur in statuto loquente de bannito ob rebellionem castri. Nel. de bannit. in 3. par. 2. temp. 296
¶ attestatio testis nominantis aliquem in socium an inducat qualemqualẽ præsumptionem. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 368 391
¶ attinentes usq; ad supremum gradum compelli non possunt ad testificandum, Franc. Brun. de ind. & tort. in 2 q. 1. par. 328
¶ auferens priuilegia ecclesiæ an hæreticus habeatur. Lud. Carer. de hæret. n. 33 180
¶ augures qui dicantur. Paul. Gir. de sortil. q. 1. n. 7 106
augurium unde dicitur, ibi.
¶ aurelianẽses clamãtes uersus scholares moriant, uel occidant, pecuniaria pœna multati sunt. Nic. Boer. de sedit. q. 7. nu. 53 85
¶ auruspices qui sint, paul. Girl. de sortil. q. 1. n. 7 106
¶ auctores seditionum sunt illaqueandi furcis Nic. Boer. de seditio. q. 1 n. 25 72
auctores seditionis sunt capite puniendi. ibi. q. 7. n. 38 84
¶ auctoritas dicentis non est attendenda sed ratio potius. Incer. Auct. de crim. lęsæ maiest. quæst. 1. nu. 16 52
¶ auctoritas legis uel superioris in oĩ iure cẽsetur excepta, Paul. Girl. de relax. carce. in tit. de sent. & pœna. execut. q. 6. nu. 10 305
¶ auctoritas patris, curatoris, uel alia, non attenditur in criminalibus. Ant. Col. in for. proced. extraordinarie in controuer. crim. art. 171. car. 469. & art. 174 ea.
auctoritatibus quibus utendum sit, in publicis de fide disputationibus, & an auctoritatibus poetarum. & Philosophorum. Gõds. de uilladie. de hæret. q. 21. nu 3 171
¶ auus nepotes ad pœnam obligare nõ põt. Incert. Auct de crim. læs. maiest. q. 6. n. 11. 61
¶ auxiliari ille dicitur per quẽ insultatus redditur timidior, & insultans audatior, Fran. Cas. de ind. nu. 7 394
¶ auxiliatur quis in crimine quatuor modis. Ant. Colum. in for. procedendi extraord. in contr. crim. art. 82 402
auxilium diuinum non potest implorari per sortil. per commistionem sacramentorum facta, Paul. Gir. de sortilegiis. q. 10. nu. 9. 128
¶ auxilium hæretico pręstare ex qbus actibus quis dicatur. Gõd. de hæret. q. 16. nu. 2. 166
auxilium seu fauorem post factum pręstãs mitius punitur eo qui interfuit. Paul. Girlan. de pœnis omnif. coi. q. 10. n. 7 455
¶ auxilium uel fauorem malefactori pręstantium plures sunt species. ib. eo. nu. ea.
auxilium pstare dr ille. q contra eum, q offenditur acclamat. Fran. Cas de ind n. 6 404
auxilii forma in inquisitione scribenda est,

Ant.Col.in for.proc.extr. in contr. crimin. art.82 465

BAlthassar Rex Babylonis interfectus ꝙ uasa sacra templi ĩ profanes cõuerterit usus, Paul. Girl.de sort.q.15.n.2 137

bannire quid sit,Nell.de bann.in 1 par.2.tẽp. n.5 219

bãnire aliquem faciẽs, curare debet quod bãnum sit certum, alias nõ ualet,Iac. de Are. de bann.n.5 199

bannire qui possint aliquem,Nel.de bann in 2.par.1.temp.n.1.cum seq. 207

bannire an possit iudex procedens factis citationib.exemptum a sua iurisdõne,si nullus exceptionẽ allegans cõpareat, ib.nu.2 ea.

bannire an ptãs uel officialis possit delinquẽtẽ,ante ĩps suę cognõnis inquisitum,uel accusatũ,si maleficiũ fuit occultũ,ib.n 3.207

bãnire an possit ptãs de robaria cõmissa ꝑ annũ ante.stante statuto ꝙ non possit cognosci cũ q incipit derobare ꝑ annũm ante,& postea cõtinuauerit robariam, ibi.n.4.208

bannire an possit potestas forensem alibi furantem,sed portantem in loco iurisdictionis portantis,ib.n.5 ead.

bãnire qs possit nõ cõparentem,si capitaneus cognouit cõtra occisores, & ptãs uult ꝓcedere cõtra mandantẽ stante statuto, ꝙ de eodẽ maleficio,siue negocio, de quo unus rector cognouit,alter se intromittere nõ possit ibi.n.7 ea.

bannnire qui iudex possit existẽtem in territorio Floreñ.& ballistantẽ in territorio Boñ. & ibi hominem occidentem ibi.n.8.c.209

bãnire an possit officialis aliquem ob iniuriã sibi illatam,aut suæ familiæ,ibi.n.9 ea.

bãnire an possit ptãs aliquẽ aliũ officialem, ĩ offõ delinquentẽ, offõ durãte.ib.n.10.210

bãnire an gñalis officialis possit,illum q fuit attributus spãli,si sunt duo officiales, quorũ unus ẽ gñalis,& alius spãlis,ibi.n.11 ea.

bannire an possit iudex testem citatũ nõ apparentẽ,q deposuit cõtra magnatẽ,& de falso acusatus fuit de quo ex forma statuti redargui nõ potest,an uero iudex a se ipso nemine opponente accusationem reiicere debeat.Nel.de bãn.in 3.par.1.temp. n.6 212

bãnire an possit iudex inquisitũ cõtumacẽ in banno positũ,si post terminũ assignatũ cõparuit,& negauit,sed nõ soluit gabellã,stãte statuto, ꝙ ĩ criminalib.qs debeat ꝑsonaliter,uel ad domum citari & si nõ cõparuit debet ꝑ ꝓclama citari cũ termino,quo lapso,pro confesso habeatur,& si uelit comparere ante sentẽtiam diffinitiuam possit,dũmodo soluat certã pecuniam ,aliter nõ audiatur,& si post terminũ datũ cõparuit añ cõdẽnationem, & soluerit,si gabellã soluerit,de bãno eximatur,& si nõ soluerit, nõ sit exẽplis,sed cõtra eũ ꝓcedatur,ib.n.7 ea

Quid si seruauit omnia requisita cõparẽs post contumaciam,an ei incumbat onus ꝓbandi rem aliter se habere,ib.n.8 213

banniri qui possint,Nel.de bann.in 1. par. 2. temp.n.1 202

bãniri an possit iterum semel bannitus , ibid. n.3 204

banniri an possit uniuersitas,ibi.n.5 180

banniri,an formato processu contra filios Titii,non exp̃ssis nominibus propriis,possint iidem eodem modo,ib.n.6 205

banniri an possit a patre quæ in ciuitate remãsit,altera pars,quę puta Gebelli onorũ fuit a ciuitate expulsa,ib.n.7 ea.

banniri an possit filii Titii ex bãno contra eũ dato,& si possunt,qui in tali banno cõprehendantur,ib.n 8 ea.

quid si banniatur stirps,uel latius Titii , ibid. n.9 206

Qui filii,& alii nati comprehendantur, an nati tantum,an nascituri tãtum,an omnes ib.n.10 ea.

bãniri si nullus põt,ex forma statuti, nisi fiat proclama,si quis uelit defendere,uel adesse causæ &c.& fuit factum proclama,si qs uelit defendere,& non fuit dictum,uel adesse causæ,an possit in banno poni.Nel.de ban. in 3.par 1.temp.n.9 213

banniri ante quã quis possit an post lapsum termini,q facit reũ cõtumacẽ hñi ꝓ cõfesso requirat quod accuset cõtumacia uel fiat renunciatio eum hñi ꝓ cõfesso , anteq̃ ad bãnũ diffinitiuum perueniat,ib.n.10 ea.

banniri an possit tanquam habitus pro cõfesso ille,qui citatus iudici constat ĩtra terminum incitatione appositum, absq. ꝓbabili causa non esse uenturus,ibi.n.11 ea.

¶ bannita mulier an perdat dotem,in casibus in quibus bona confiscantur,Nel. de bann. in 1.par.2.temp.n.28 215

bannita muliere ob adulterium,an possit uir ad dotem conueniri.ibi.n.29 ea.

bannita uniuersitate an duret bannum illis, q tunc erraret de uniuersitate mortuis.Nel.i

tract.de ban.in 2.par.3.temp.nu.16 300
bannita uniuersitate, an quilibet de uniuersitáte offendi possit. Nel.de ban.in 2.par.2.tēp. nu.27 250
bannita an comprehendatur a statuto, q̄ bannitus possit impune offendi.ibi.nu.39 253
bannita prægnans an possit impune interfici, uirtute statuti permittentis occidi bannitū. ibidem nu.45 255
bannita muliere prægnante, natus postea non est bannitus. Nell.de ban.in 1.par.1.temp. nu.9.uers.& nota quòd si banniuntur 206
bannitum adulterans, uel stuprans ui, uel uolūtate, an puniatur. Nell.de bann.in 2.par.2. temp.nu.46 255
bannitarum uiri, si statuto cauetur q̄ debeant expelli a ciuitate, an econtrario uxores bannitorum debeant expelli.ibi.nu.40 253
¶bannitus an ubiq; possit puniri. Ant. Colūb. in for.proced.extr.in conuers.crim.art.247 ead. 472
bannitus diffinitiue ecclesiæ immunitate non gaudet,ibi.art.124 467
bānitus cōtumax licet ex forma statuti debeat hri pro cōfesso, si tn̄ fuit captus, & opponat exceptionē, q̄ si fuisset opposita a principio ante bannum ipse bannitur nō fuisset compulsus iudiciū suscipere, est abolieudus. Nell. de ban.in 2.par.1.temp.nu.2.prope fi. 207
bānitus post terminū bāni cōparēs, & negans se cōmisisse delictū, qd' uidebat tacit cōfessus ex cōtumacia ex forma statuti, est audiēdus. Nel.de bā in 2.par.2.temp.nu.34 252
bannitus captus & carceratus non potest impune offendi.ibi.nu.28 250
bannitus presumitur indebite, & iniuste cancellatus de banno, quando non apparet causa pp quam fuit cancellatus. Nel.ubi supra in 3.par.2.temp.nu.75 284
bannitus non cancellatus de banno, nō potest impune occidi ab eo, q̄ sciebat ipm bānitū habuisse grām, uel soluisse pœnā bāni, uel illum esse rebānieñdū de pximo, ex aliqua cā, uel illū esse uerbo rebānitū a superiore. Nel. de bann.in 1.par.3.temp.nu.2.cum seq.291
bannitus non legitime cācellatus de bāno, an possit impune interfici.ibi.nu.3 eo.
bannitus de Florentia, si sit Bononiæ, uel alibi in loco extra districtum Florentiæ, & capiatur, & ducatur per uim Florentiæ, an debeat puniri pœna banni, Nell. in 2.par.2.temp. nu.30 251
bānitus qui potest impune offendi, & occidi, an possit post mortem spoliari. Nell. in 2. par 3.temp.nu.3 296
bannitus restitutus per Principem, an intelligat ēt restitutus ad famā, adeo qd' testis esse possit. Nel.de bā, i 1.par.3.temp.num.15 293
bannitus an impune offendi possit. Iac de Ar. de ban.nu.16.cum seq. 200
bannitus conuentus in suis defensionibus, an audiatur ibi.nu.18 ea.
bannitus an perdat potestatem faciendi statuta una cum aliis ciuilibus. Nel.de ban. in 1. par.2.temp.nu.21 223
bānitus an possit sepeliri in ciuitate a qua erat bannitus. Nell.de bann. in 2. par. 3. temp. nu.2 296
bannitum ueneno occidere nō licet, licet per leges possit impune occidi. Fran. Cas.de in nu.6 596
bannitus per contumaciam, si se præsentet, an ob id tantū, siue aliis indiciis possit torqueri. Franc.Cas.de ind.nu.1 409
bannitus captus a familia, nō potest ab ea impune occidi, Franc.Cas.in quæst.crim.qō.9. nu.20 426
bannitus an possit impune receptari ab ignorante illum esse bannitum. Nell.in 3.par.2. temp.nu.20 272
bannitus an scienter receptari possit a cōsāguineo, & an ipse cōsanguineus receptās puniatur pœna receptātis bānitū.ibi.nu.21 273
bānitus an ab uxore impune receptari possit, ibi.nu.22 ead.
bannitus an receptari possit in domo extra uillam posita, receptans non incidat in pœnā statuti punientis receptantem bannitum in castris, uel uillis.ib.nu.23 ead.
bannitus si ex forma statuti potest impune offendi, & altero statuto cauet qd' non possit offendi in festo S.Ioan Baptistę, & per octo dies ante, & per octo dies post, an offendēs bānitum in bānis incidat in pœnam secūdi statuti.Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.60 ead. 281
bannitus simpliciter rebannitus, uel a banno exemptus, & deinde cancellatus, an dicatur recepisse solum indulgentiam, an dicatur integrum restitutus. Nell. in tract.de bann. in 1.par.3.temp.nu.4 291
bannitus rebannitus, siue restitutus, an recuperet oīa bona ēt alienata p fiscū.ibi.nu.5 ea.
bannitus rebannitus an recuperet fructus fisco

sco perceptos ex bonis ipsius banniti alienatis.ibi.nu.7 ea.
bannitus rebannitus an intelligatur restitutus etiam aduersus cōdemnationem factam de bannito damnum passo,ibi.nu.11 292
bannitus a banno exēptus an possit a suis antiqs creditorib.conueniri,ibi.num.21 295
bannitus quis dici possit, & cui æquiparetur.Iac. de Are de bann.num.1 199
bānitus ubiq; stare pōt,nisi in ciuitate ex qua bānitus est.Iac.de Are.de ban.nu.2 ea.
bānitus an filios in ptāte retineat. Iac. de Are. de bān.nu 3.c.199.& Nell.in tract. eiusdem materiæ in 3.par.1.temp. 210
bānitus si cōtra aliū bānitū agit, an conuētus bāni excep.uti pt.Iac.de Ar.de bā.n.22 200
bannitus procuratorio nomine agens, an audiatur,ibi nu.23 ea.
bannitus si succedat aridam non bannito, si hæreditario nomine agat, an bāni exceptio ei obstet.ibi.nu.25 ea.
bānitus si bannito succedat, an si hæreditario noīe agat,ei bāni obstet exceptio.ib.n.26 ea.
bannitus si non agit,sed alius eius nomine, audiri non debet,ibi.nu.28 ea.
bānitus si iura sua alteri cessit, an cessionarius agere possit,i bi.nu.29.& nu.34 ea.
bānitus an ad offīn eligi possit,stāte statuto ꝙ bānitus consul esse nō possit.ibi.nu.35 201
bannitus semel an possit iterū banniri. Nell.de bann.in 1.par.1.temp.nu.3 204
bannitus delinquens in loco a quo est bannitus, an conueniri possit in loco in quo moratur,ibid.nu.4. 205
bannitus si fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentii, & in illo populo non erat Petrus Ioannis, sed Petrus Martini, uel duo Petri Ioannis, an bannum tenens. Nell. de bann. in 3.par.1.temp.nu.12 214
bannitus cōtumax an possit appellare. Nell.de bann.in 4.par.1.temp.num.1 ead.
bannitus in casibus in quib.licet appellare, an habeat onus probādi, an illud incūbat ipsi iudici inquirenti, uel parti accusanti, an ipsi bannito appellāti, contra quem est ficta cōfessio inducta ex contumacia.ibi.nu.2 215
bannitus an possit dici pendente tempore ad appellandū, taliter quòd in eo locū habeāt statuta de bannitis loquentia.ibi.nu.3 ead.
bannitus an dici possit appellatione interposita pendente, ibi.num.4 ead.
bannitus agens causam nullitatis banni, & sic petens se cancellari, an possit pēdente dicta causa, uirtute statuti offendi,ibi.nu. 5 ead.
bannitus an pendente causa eius restitutionis in integrum per uiam Iustitię possit offendi,ibi.nu.6 216
bannitus an offendi possit si pendeat eius causa per uiam supplicationis,ibi.nu.7 ea.
bannitus an habeatur ille, qui non est bannitus,sed notorium est eum commisisse maleficium pro quo imponitur pœna, pro qua bannitus pōt impune offendi,ibi.nu.8 ead. Quid iuris si caueatur statuto quòd certo modo delinquens ipso facto bannitus intelligatur,ibi.nu.9 ea.
bannitus an possit impune occidi stante statuto, & an tale statutum ualeat. Nell.de ban. in 1.par.2.temp.nu.1 217
bannitus uulnerans aliquem animo occidendi an debeat puniri pœna statuti,an uero pœna iuris communis,ibi.nu 6 219
bannitus pro uno crimine in quinquaginta, ꝑ alio in 60.& ex alio processu,an dicatur bānitus a centum libris supra,ibi.nu.7 eod.
bannitus ex eodem processu pœnis tamen distinctis,an comprehendatur sub statuto prędicto,ibi.nu8 ead.
bannitus tm̄ an intelligatur de statuto loquente de bānito,& condemnato.ibi.nu.10 ead.
bannitus pro quo fideiussor erat obligatus si ꝑuenit in fortiā iudicis, & deinde aufugit, an fideiussor sit liberatus.ibi.nu.15 220
bannitus ex eo quod fecit contra statum an dicatur bannitus ob crimen læsæ maiestatis, & perdat bona,ibi.nu.16 221
bannitus perdens bona, an perdat etiam ea,q̄ sunt in alieno territorio.ibi.nu.17 ea.
bannitus perdens bona, an præsentia tm̄ pdet uel etiam futura,ibi.nu.18 223
bannitus an perdat iurat succedēdi ab intestato,ibi.nu.37 227
bannitus an perdat ius succedendi ex testamēto,ibi.num.38 ead.
bannitus an desinat esse tutor,ibi.num,40 ea.
bannitus an desinat esse executor testamenti. ibi.nu.41 ead.
bānitus an desinat esse arbitrator.ibi.n.42 ea.
bannitus an possit de nouo eligi arbiter. ibid. nu.43 ea.
bannitus an dicatur effectus non soluendo,uel iu tali statu qđ uxor possit ad dotem agere. ibi.nu.44 ead.
bannitus an desinat esse ciuis ciuitatis a qua

bannitus

bannitus est, ibi. num. 49 228
bannitus an possit capi pro repræsaliis. ibid. num. 47 ead.
bānitus an possit petere alimēta ab illis, a qb. ante bānū poterat impetere. ibi. nu. 48. ea.
bannitus an per uiam accusationis efficiatur infamis. ibi. num. 49 ead.
bannitus an efficiatur infamis si banniātur ꝑ uiam inquisitionis. ibi. num. 50 229
bānitus notarius pro crimine famoso, an possit instrumenta conficere. ibi. num. 51 230
bannitus an possit facere testm̄ ibi. n. 52. 231
bannitus an testari possit, dictante statuto ꝙ sententia banni habeatur perinde, ac si lata esset contra præsentem. ibi. num. 52 ead.
bannitus ubi testari potest, an eius testm̄ habeat effectum si capitur, & occiditur ꝑ executione banni. ibi. num. 54 ead.
bannitus si ex statuto capere non pōt. an bānitus sub cōdōne, si intra certum tp̄s nō soluerit, possit hr̄ditatē adire, & ualeat aditio eo postea n̄ soluēte ītra terminū. ib. n. 55. ea
bānitus de ciuitate, & cōitatu, an ītelligaṫ bānitus de cōitatu postea acq̄sito. ib. n. 56. ea.
bānitus in una ex ciuitatibus regni, siue comitatus, an intelligatur bannitus a toto comitatu, siue regno. & ibi datur remissio ꝑ locis confederatis. ibi. num. 57 232
bannitus qui non potest habitare, uel stare in territorio, an possit per illud transire sine metu banni, & est duplex. s. an locum habeat in futurum. ibid. num. 58 ead.
bannitus an per exceptionem banni superuenientem excludatur iudicio per eū antea inchoato. ibid. num. 59 233
bānitus an possit se defēdere, stāte statuto qđ q̄relæ bānitorū nō audianṫ. ibid. n. 62 234
bannitus conuentus a bannito an possit excipere, ꝙ bannitus nō debet audiri ex forma dicti. ibi. num. 63 ead.
bannitus an stante dicto statuto possit petere reuocationem tenutæ. ibi. num. 64 ea.
bānitus an patiaṫ ẜm decretū. ibi. nu. 65. 235
bannitus an possit compēsationem opponere. ibi. num. 66. ead. Et an in casu in quo ipse non possit, possit illam opponere eius fideiussor. ibi. num. 67 ead.
bannitus, stāte statuto ꝙ querelæ bannitorū nō audiantur, de quibus querelis intelligatur. Et an possit appellare a sententia lata cōtra eum. ibi. num. 68 236
bānitus petens restōnem in integrum, an audiatur stante statuto prædicto. ib. n. 69 ea.
bannitus an non obstante dicto statuto possit de falso accusare testes examinatos contra eum assecuturum. ibi. nu. 70 ea.
bannitus an possit agere contra iudica in syndicatu qui contra talem bannitū securatū tulit iniquam sententiam, ibi. nu. 71 237
bannitus an stāte suprascripto statuto sub nomine hæreditario possit agere nomine proprio. ibid. num. 72 ea.
bannitus retinens bona, uel postea acquirens an possit agere per procuratorem. stante statuto prędicto. ibid. nu. 72 ea.
bānitus an cedere possit iura sua, & sic cessionarius possit agere pro illo ut procurator. ibid. num. 74 ead.
Quid si ante bānū cesserat. ibi. nu. 75. ead.
bannitus an possit agere pro alio ut procurator. ibi. num. 76 238
bannitus non banniti hęres, an repellatur agens iure hæreditario. ibi. num. 77 239
bannitus q ex forma statuti nō pōt sua bona in alium trāsferre. an possit facere instr̄m, si an̄ bānū ꝑmisit illud facere, ibi. nu. 78. ea.
bānitus an sit audiendus, si egit creditor bāniti contra eum, qui bānitus pōt se defendere, & fecit citare bānitū, qui cōparuit, qui uiso creditor uult desistere, & bānitus uult ꝙ procedat. ibi. num. 79 240
bannitus q pendit iura suæ ciuitatis, an ꝑdat et ꝑ contractib. iam firmatis, qn̄ non ꝑdit bona, ut beneficium guarentigiæ, uel statuti dantis laudi executionem. ibi. nu. 80 240
bannitus an si subripientem ab eo rē, possit ad restitutionem rei conuenire. Nellus in 2. par. 2. temp. num. 1 241
bannitus an possit uigore statuti excludi a defensione, ibid. num. 2 ead.
bannitus si non potest opponere exceptionē præscriptionis, an illam possit eius fideiussor opponere, ibid. num. 3 242
bannitus qui ex statuti forma nō audiṫ agēdo uel defendēdo, an agēs cōtra bānitū, possit cōtra exceptionē ꝙ non debeat audiri replicare qđ ille non pōt excipe, ibi. nu. 6 245
bānitus qui potest impune offendi ꝑmittēte statuto, [illegible] possit īpune occidi. ibi. n. 7. ea.
bannitus n[illegible]dū registratus, an dū registrabaṫ potuerit offen[illegible] dictāte statuto, bānitū, & registratū posse īpune offendi, ibi. n. 8. ea.
bannitus cuius bānum fuit registratus, & fuit sumptum bānum legitime, si deinde casualiter

liter registrum fuit cōbustam, an possit impune offendi offenso sumpto. ibi. nu. 9 246
bannitus qui potest impune occidi, an possit occidi impune a filio, uasallo, seruo, uel libero. ibi. nu. 10 ea.
bannitus an possit occidi auctoritate statuti siue peccato in foro cōscientiæ. ibi. nu. 21 ea.
bānitus an possit impune occidi, ab eo q exñs in castris non iurauit per portam ciuitatis, sed per muros, & illū occidit ibi. nu. 13 ead.
bānitus an possit impune occidi pēdente securitate sibi data, libere ueniēdi, &c. ib. nu. 15. ubi plene tractat de materia securitatis 247
bannitus qui pendente securitate non potest offendi, an perdat illud beneficium si cōmittit graue maleficiū, & sic possit impune occidi ibid. nu. 16 ead.
bannitus captus a familia potestatis an possit impune occidi. ibi. nu. 28 250
bannitus an possit impune capi per priuatum in alieno territorio. ibi. nu 29 ead.
Et quid in officiali capiente bannitū extra territorium, an possit executionem facere: an uero teneaт cū relaxare. ibi. nu. 30 251
bannitus in debite captus a priuato, uel a familia, an in manibus detinentis possit impune occidi. ibi. nu. 31 ea.
bannitus an possit occidi in manibus priuati, qui eum licite ceperat uirtute statuti eum p̄miantis. ibi. nu. 32 ead.
bannitus captus in confinio territorii duarū ciuitatum, ita q dubium sit in quo territorio captus sit, an poterit iuste capi, uel nō, siue a priuato, siue ab officiali. ibi. nu. 33 ead.
bānitus si fuit licite captus an cōtra eū possit fieri executio sine nouo ꝓcessu. ibi. n. 34 252
bannitus ex una ciuitate captus in alia illi confederata, an possit sibi iustificari s̄m tenorē banni. ibi. nu. 36 ea.
bannitus laicus ab episcopo pro crimine spirituali, an debeat a iudice laico tractari tanq̄ bannitus laicus. ibi. nu. 37 253
bannitus an possit impune occidere illum, qui eum occidere nolebat. ibi. nu. 40 ea.
bannitus pro homicidio ꝑꝑ quod insurrexit rumor in ciuitate, contra honorem, & statū ciuitatis, an possit offendi uirtute statuti acrius permittentis offendi bannitum q fecit contra honorem, & statum ciuitatis, q̄ alios bannitos. ibi. nu. 50 257
bannitus qui ex forma statuti pro imputatione mēbri pōt occidi, an ꝑ amputatione digiti cōprehendatur in dicto statuto, & q d de aliis mēbris, & mēbro arido. ibi. nu. 51 258
bannitus qñ qs dicatur pro cicatrice, ut sic statutū de eo loquens uerificet. ibi. nu. 52 ead.
bannitus quando quis dicatur pro percussione sanguinolente. ibi. nu. 53 260
bannitus pro eo q insultauit, & ꝑcussit, an possit offendi tanquam bānitus pro insultu, & ēt pro percussione. ibi num. 54. Et examinatur an insultus confundat in ꝑcussione. 261
bānitus p̄dictus an possit impune in reb. offendi, puta si cōburit eius domus. ibi. n. 55 ea.
bannitus de Florentia ubicunq; offend t, non p̄t offendēs Florētiæ cōuenire. ibi. n. 57 262
bannitus an dicat ꝑ maleficio, q ꝑ crimine in contumaciam cōdēnatus est. ibi. nu. 60 ea.
bannitus in ære, & in persona captus a iudice an possit decapitari. ibi. nu. 61 263
bannitus simpliciter in amputatione mēbri, de quo membro intelligatur. ibi. nu. 62 ead.
bannitus an intelligatur bannitus in persona, an in membro, an in pecunia, si simplr fuit in banno positus. ibi. nu. 63 ead.
bannitus captus post 30. annos a die lati bāni an possit tradi executioni ibi. nu. 64 ead.
bannitus fuit quis in mille, quas si soluere nō poterit, intelligatur bānitus in ꝑsonā, q̄n qñ dicatur nō posse soluere ubi de signatu uerbi potest, & de natura termini cuiuscunque, multum plene tractatur. ibi. nu. 66 264
bannitus qui ex forma statuti non pōt audiri in ciuili, uel criminali si fuit ab aliquo offensus, an possit per iudicem ex officio inquirere contra offendentem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp nu 1 267
bannitus si soluit, uel a bāno eximitur, formato processu de offensa sibi facta, an prosit ad utilitatem processus. ibi. nu. 2 268
bannitus si ex forma statuti non potest ad sui utilitatem contrahere, an possit pactus facere de inquilino nō expellendo. ibi. n. 5 269
bānitus pluribus bānis, p̄sētans bānitum, uirtute statuti disponentis eū ex bāniri dēe, an debeat ab omn b. bānis rebanniri. ibi. n. 7 270
bannitus an stante statuto, q p̄sētans bānitum rebāniatur si est bānitus de pari, uel minori crimine an p̄sētans bānitum ꝑ homicidio facto cū armis debeat rebāniri a bāno sibi dato ꝑ homicidio facto cū ueneno. ib. n. 8 270
bannitus carceratus an comprehendatur a statuto facto in fauorem bannitorum certum quid soluentium. ibi. nu. 9 ea.

bannitus ante confectionem secūdi statuti, an habeat beneficium primi statuti, an non stāte statuto, ꝙ banniti rebanniantur soluēdo quinque solidos pro libra, & fit aliud statutum quo cauetur ꝙ banniti rebanniantur, soluendo medietatem banni. ibi. nu. 11 271
bannitus pro falsitate an comprehēdat a statuto lato in fauorē bannitorū. ibi. nu 12 ea.
bannitus petens se rebāniri uirtute statuti soluendo certum quid, an habeat beneficium secundi statuti facti post uenditionem talis introitus. ibi. nu. 13 ea.
bannitus pro maleficio an possit uti securitate generali data, ꝙ nullus capi possit pro debito, ibid. nu. 16 262
bannitus hñs securitatē ualidā de ueniendo, an intelligat hr̄e ēt de redeundo. ibi. nu. 17 ea.
bannitus hñs securitatem de uenieñdo, an intelligatur pro una uice tantum. ibi. nu. 18 ead.
bannitus qui non potest perpetuo rebanniri, an possit habere securitatem pro annis centum. ibi. nu. 19 ead.
bānitus pro crimine adulterii an possit hr̄e beneficiū statuti, ꝙ pacis beneficiū aperiat bānito uiam ad eū rebāniēdū. ibi. nu. 30. 274
Et a quo debeat haberi pax de adulterio, ut ei prosit statutum. ibi. num. 34 ead.
bannitus an possit hr̄e pacē a minore de morte patris eius, ut ex ea bannitus talis statuti bñficium cōsequatur, & si nō pōt, an possit hr̄e a tutore, uel curatore, & an possit peti restitutio, & an talis pax requirat iudicis decretū ut bānito ꝓsit. ibi. nu. 32. 33. & 34 ea.
bannitus an debeat cācellari habita pace ꝑ generalē procuratorē cū libera. ibi. nu. 37 275
bannitus hñs pacem a uulnerato, an gaudere debeat beneficio statuti, ꝙ rebāniatur si habuerit pacem ab hærede. ibi. nu. 41 276
bannitus ex eo ꝙ blasphemauit Deum an possit habere beneficium pacis, stāte statuto ꝙ hñs pacē rebāniatur. ibi. n. 46. car. 275. & Fr. Ponz. in tract. de lamiis &c. nu. 89 99
bannitus succedens hæredi offensi, an stante dicto statuto possit sibi ipsi pacem reddere, ut habeat beneficium statuti. Nell. de bann. in 3. par 2. temp. nu. 48 279
bannitus an possit ipune offendi ab illo a quo pacē habuit dū esset bānitus. ibi. nu. 51 280
bannitus post pacem habitam ab offenso, an impune possit ab eo offendi. ibi. nu. 52 ead.
bannitus qđ possit rebāniri potest decenniū, a quo tp̄e incipiat decennium. ibi. nu. 54 ea.
bannitus offensus an denunciari debeat à syndico uillæ qui tenetur omnia maleficia denunciare. ibi. nu. 55 280
bannitus de Florentia qui fuit assumptus Bononię ad honores, an possit illud officium exercere. ibi. n. 61 281
bannitus an possit esse ambassiator, orator, siue legatus, dictante statuto ꝙ banniti non possint eligi ad officia. ibi. num. 63 282
bannitus a quibus possit rebanniri. ibid, numero 64. & 65 ead.
bannitus an quis possit petere, ꝙ pronunciet se non esse illum de quo dictat bannum, & an sufficiat si potestas declarat, & qui in tali causa sint citandi. ibi. nu. 66 ead.
bannitus ꝙ rebanniatur, qui petere possint. ibi. nu. 67 ead.
bannitus si quis est pluribus bannis, an sufficiat una absolutio. ibi. nu. 72 283
bannitus pluribus bannis an possit ab uno tm̄ absolui. ibi. nu. 73 284
bannitus pro debito ex forma statuti, an possit de bāno exiui ad uoluntatem creditoris, ibi. nu. 76 ead.
bannitus prædictus pro debito offerens stare iuri, an debeat cancellari dictante statuto ꝙ eximatur de banno, si fuerit in concordia cum creditore. ibi. nu. 77 284
bannitus stante statuto ꝙ nullus bannitus posset rebanniri, nisi solueret certam quantitatem cameræ Apostolicæ, facto postea cōtrario statuto, an si uult rebanniri teneatur illā quantitatem soluere. ibi. nu. 78 ead.
bānitus an sic liberatus a bāno eo ipso ꝙ fecit illud ꝑ ꝑ qđ ex forma statuti intelligitur rebānitus, an uero requiratur declaratio, & est bimēbris, qa primo tractatur qñ in banno dicitur. saluo ꝙ si sic fecerit. ibi. nu. 79 285
bannitus in mille an debeat cancellari a banno de mille integris, si soluit intra decē dies cū bñficio quarti ex forma statuti. ibi. n. 80 ea.
bannitus in certa quātitate. q ex forma statuti incidit in pœnam capitis si petierit se ab aliqua in offm̄ admitti, an ignorans se esse bānitum excuset, uel an perdat in eius rebannitione generaliter ordinatum. ibi. nu. 83 287
bānitus receptus in ciuitate, & tractatus lōgo tp̄e ut ciuis ēt in officiis, an intelligatur rebānitus, & an sententia lata cōtra offendentem illum possit retractari. ibi. nu. 84 287
bānitus Vicentiæ, & registratus Paduæ uirtute unius statuti Paduani, pn̄tans bannitum Paduæ

duæ an debuerit rebāniri uirtute alterius statuti Paduani,de pñ̄tante bannitū loquētis, ubi plene tractat̄ de uirtute successionis, & accessionis unius rei ad aliā,ibi.nu.85 288
bannitus,an dato termino mensis ad soluēdū oībus bānitis,infra illum mensem potuerit offendi,facta deinde solutione intra mēsem illū.Nell.de bān.in i.par.3.temp.nu.i 290
bānitus tp̄e bāni deceptus ultra dimidiū iusti precii,an stante statuto ꝙ non posset ad sui utilitatem cōtrahere exeptus a bāno agere dossit,p l.z.de rescin. uend ibi.nu.14 293
bānitus infamis si iurauerit tp̄e bāni,& postea quam fuit rebannitus deposuit, quid iuris. s.an ualeat eius dcm̄.ibi.nu.16 294
bannitus rebannitus an possit admitti ad honores ciuitatis,ibi.nu.17 ead.
bannitus si eligitur, uel imbursatur ad officiū prohibitum tp̄e banni,& postea extrahitur de banno an sit habilis,ibi.num.18. car. ead. & ibi nor.19 de eo qui ante bannum fuit imbursatus, & exactus post rebannitionem ea.
banniti pater, an teneatur dare fisco alimenta filio debita.ibi.nu.36 227
banniti in uxorē an licite possint cōmitti adulterium.Neil.de bann. in z.par.z temp.num. 47 255
banniti testm̄ fcm̄ tp̄e banni ſm formam statutorū,an ualeat eo mortuo,postq̄ fuit rebannitus.Nell.de bann.in z.par.3. temp.num.i. ubi tractatur de quæstionibus occurrentib. post mortem banniti 296
banniti in uxorem non bannitam an possit uirtute statuti &c.licite cōmitti adulterium,& sic non possit accusari, uel inquiri. Nell. de bannitis in z.par z.temp.nu.47 255
bannito agen ti omnis audientia denegat̄. Iac. de Are.de bann.nu.20 200
bannito ꝙ denegetur audientia, in honorem prætoris factum dicitur,ibi.nu.24 ea.
bannito dño,an uasallus liberet̄ a seruitio feudi.Nell.de bān.in i.par.z temp.nu.zz 223
bannito uasallo an feudum ueniat in confiscatione bonorum,ibi.nu.23 ead.
bannito filio,& bonis publicatis, an pr̄ teneat̄ assignare filio legitimum.ibi.num.33 226
bānito an possit fiscus auferre ut ab indigno, illa quæ quæruntur bannito, & in confiscatione non ueniunt,ibi.nu.3 227
bānito an possit imponi collecta.ibi.n.47 228
bannito an sufficiat hr̄e pacem a filio non expresso nomine hæreditario, si requiritur pacem fieri ab hærede occisi.Nell. de bān.in 1. par.z.temp.nu.35 275
Et an ex tali pace uideatur adire etiam si aliquid recipiat.ibi.nu 36 ea.
bannito an sufficiat si habeat pacem, siue scriptura,ibi.nu.38 ea.
bānito an sufficiat si habeat pacem ab uno ex pluribus hæredib.ibi.nu.39 276
bannito an sufficiat pax habita ab occiso.d ctāte statuto simplr̄ bannitum dr̄e rebanniri.si pacem habuerit.ibi.nu.40 277
bannito an sufficiat, si ex forma statuti reqrit̄ ꝙ de pace constēt p publicum instrm̄, & de pace cōstet p instrumētū,sed de aditione hereditatis constat per testes.ibi.nu.42 ead.
bannito an sufficiat pacem fuisse factam absente ipso bānito itra terminū statuti,ib.n.43 278
bannito an sufficiat ꝙ ratificet post pacem receptam intra tempus suo nomine, & inest. ibidem,nu.44 ead.
bannito an sufficiat quod nomine offensi, uel hæredis alius sibi fecerit pacem intra tēpus. ibid.nu.45 278
bannito, an stāte præallegato statuto sufficiat si habet pacem a parte offensi.ibi.nu.47 ea.
bannito a quo tp̄e computetur decēnium, cuius cursus reqrit̄ anteq̄ posuit rebāniri, an a tempore dati banni secundi, an a fine primi.ibi.nu.54 281
bānito an possit solui durāte bāno ib.n.57 ea.
bannito minori a quo detur curator, ibidem nu.70 283
bannito mortuo cuius bona fuerunt confiscata, sed non incorporata, an fiscus possit illa hæredibus banniti auferre. Nell. de bann.in z.par.3 temp.nu.7 297
bannitum q ignoranter cœpit,an debeat habere præmium quod datur capienti bannitum. Nellus in 2 par.z temp.nu.zz 249
bannitum occidens an sit ei necesse probare, ꝙ sciebat illum esse bannitum.ib.nu.25 ea.
bannitum capiens in alieno territorio, an præmietur uirtute unius statuti,an uero puniat̄ uigore alterius statuti.ibi.nu.29 250
bannitum retinens in priuato carcere, an excusetur a pœna, uirtute statuti permittētis offendi bannitum,ibi.num.38 253
bannitum qui occidit, si inuētus fuit cū armis prohibitis, an puniatur uigore statuti prohibentis talia arma portari.ibi.nu.48. 255
bannitum si quis pluribus diebus receptauerit,postea cū prodidit,& curiæ pñ̄tauit, an

debeat puniri, uel præmiari. Nell. de bann. in 3.par.2.temp. num. 24 273
bannitum interficiens, & postea auferens bona quę habebat super se, an possit puniri de robaria, uel furto. Nell. de bann. in 2. par. 3. 296
bannitum per contumaciam tutatur ecclesia. Ant.Columb. in for.proced.extraord. in cõtrouer.crim.art.125 467
bãniti, qui ex forma statuti īpune occidi possunt, quibus æquiparentur. Nellus de bann. in 1.par.2.temp.num.4 218
banniti tales quæ perdant.ibi.num.5 219
banniti prædicti an perdant eorum bona uirtute banni.num.11 220
banniti, stante statuto ꝙ rebanniantur soluendo quinq; solidos ero libra, si fit postea aliud statutũ, quo cauetur quod banniti rebanniantur soluendo medietatem bãni, an bãnitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium secundi statuti. Nell. de bann. in 3.par.2.temp num.11 271
bnniti an comprehendantur in securitate data uenientibus ad nũdinas.ibi.nu.15. 272
banniti an recuperent bona sua publicata dictante statuto omnes bannitos rebanniendos. Paul.Girl. de relax.carcer. in tit. de beneficio, & indulg.princ.q.3.num.1 506
bauniti qui dicantur ꝭm communẽ usum loquendi, ibi.num.2 ead.
banniti Papæ, uel Imperatoris perdunt patriã potestatem, secus si ab inferiore. Mar. Laud. de crim. lælæ maiest.q.54 49
bannitorum querelę audiri non debent. Nel. in 1.par.2.temp.num.2 217
bannitotum filii ꝙ expellantur uigore statuti de ciuitate, an sint expellendę filię, & an cõprehendantur filii non legitimi. Nell. de bã. in 2.par.2.temp.nu.42, & 43 253.254
bannitus omnibus hoĩbus de tali progenie, nõ comprehẽdunt̃ exẽtes in uentre. Nel. de bã. in 1 par.1.temp.num.9.circa med.uersic. not. quod si bãniatur. 206
bannitis exẽtibus in bano, in casibus in q̃bus non perdunt bona, an currat p̄scriptio Nel. de baun. in 1.par.2.temp.num.19 223
bannum quid, sit, & unde dicatur. Iac. de Are. in tract. de bann. num.37.car.201. & Nel. de bann. in 1.par.2. temp.num.3 218
bannum an ualeat si ita dicatur, bannimus hęredes Titii. Iac. de Are. de bann.nu.6.c. 199
bannum tenet, si citat facta repentur, ꝙ quicunq; est hæres talis compareat ad se excusandum, ibid.num.7 ead.
bannum ipso iure non, si ualet, si banniti citatos se negant, ibi num.11 ead.
bannum an sit appellabile. Nellus in 4.par.1 temp.num.1 21
bannum si fuit pecuniarium, an fiscus possit accipere in solutum de bonis banniti. Nell de bann. in 1.par.2.temp. num.12 221
bannum pecuniarium an possit mitti executioni contra fideiussorem datum, anteq̃ delinquens esset contumax, & bannitus, si cauet̃ statuto ꝙ bona delinquentis sint obligata pro pœna, ibid.num.13 ead.
bannũ pecuniarium an possit mitti executioni contra fideiussorem, antequam esset contumax, & bannitus, ibi.num.14 ea.
bannum an non facta citatione debeat executioni mandari, si uno statuto cauetur quod anteq̃ bannũ detur, debeat quis citari certo modo, alio statuto, uel eodem in fine cauet̃ ꝙ bãniti ꝓ homicidio capti statim fiat executio, ēt si solennitas statuti nõ sit seruata. Nel. de ban. in 2.par.2.tẽp.nu.35. 252
bannum si contingit non finiri morte, an hæres banniti non bannitus repellatur exceptione banni uirtute statuti. Nell. in 2. par. 3.temp.num.4 297
b annum pecuniarum an possit exigi ab hæredibus banniti.ibi.num.5 ead.
banni pœna uti personalis ad hęredes non transit Iac. de Are. de bann.nu.27 200
banni qđ facit hr̃i citatum pro cõfesso, an req̃rat̃ pronunciatio, uel cõtumacię accusatio. Nel. de bãn. in 3.par.1.temp.num.10 213
banno dato contra aliquem, puta Titium. an possint affici filii descendentes, & si possent qui in tali banno comprehendantur. Nell. de bann. in 1.par.1.temp.num.8 205
Quid si banniatur stirps, uel latus Titii, ibi. num.9 206
Qui filii, & alii comprehendantur, an nati tm̃, an nasciturí tm̃, an omnes, ibi.n.10. ea.
banna quas solennitates requirant ut ualeant Nell. in 3.par.1.temp.num.1 210
b anna, an plura intelligantur, an unum tm̃, si formato processu de pluribus separatis maleficiis, pro quorũ quodlibet est ex format statuti pœna minor centũ libris, & iudex in simul, & semel nulla facta distributione cõdemnat in totã summa puta indecentis, uel tercentis. Nell. in 1.par.2.temp.nu.9. 219

¶ baptismus ad sui essentiam non requirit personarum præsentium. Ioan. Franc. Ponz. de lamiis, num. 61 96
baptismum est prima porta salutis. Paul. Girl. de hæret. q. 2. num. 1 145
baptismus sacrorũ nõ est reiterabile. Io. Nic. Arel de hæret. not 39 num. 1 142
¶ barba an sit membrum Nellus de ban. in 2. par. 2. temp. num. 51 258
¶ barones facientes cõtra statum principis magis puniri debent, q̃ alii. Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 36. car. 49. & Nic. Boer. de sedit. in 4. præmisso, num. 1 75
¶ bartolus legistarũ idolum. Incert. Auct. de crimine lęsę maiest. q. 1. num. 16 52
¶ bellũ, & rixa differunt a seditione. Nic. Boe. de sedit in 2. præsupposito, num. 3 75
¶ bene agere excerta obstinatione recusans habetur pro hęretico. Ioan. Nic. Arel. not. 32. num. 1. 143
¶ beneficium retineri sine peccato, qñ non possit. Bonicont. de accus. num. 10 8
beneficium ecclesiasticum filii non publicatur pp crimen læsæ maiest. cõmissum a parte. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 31. 49. & Nic. Boer. de sedit. q. 6. num. 23 78
beneficium ciuilitatis quod per bellum aufert pace subsecuta belli remotiua redintegratũ non censetur. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 4. num. 3. 58
beneficium Velleiani denegatur mulieri hæreticę. Io. Nic. Are. de hęret. not. 18. o. 1. 141
beneficium S.C. Macedoniani non denegatur hæretico, ibi. nu. 2 ead.
beneficium suum Princeps nunquam censetur largiri, alicui, cum præiudicio, & iniuria tertii. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. princ. q. 4. num. 2 307
¶ benigniora in dubiis pferũtur in quauis mã Io. Franc. Ponz. de Lamiis &c. nu. 45 94
benigniora sunt imitatione, quæ sunt excellentiora pietate. ibi. ead.
¶ Bis deponens contra aliquem, in secunda attestatione prę sumitur inimicus. M. Ant. Bl. de ind. num. 156 372
bis testis examinatur, si citatus non inducit timorem subornationis. ibi. nu. 158 ead.
¶ blasphemans Deum non includitur in statuto de pace habita cũ offenso. Io. Fr. Ponz. in tract. de lam. nu. 86. 99. & Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 46. 278
blasphemãs an sit hęticus. Car. de hęr. n. 26. 80
blasphemanti Deum nulla defensio competit. Io. Fr Ponz. de lam. num. 86 99
blasphemanti prouocato licet se incontinenti corrigere ibidem.
¶ bona damnatorum non publicantur nouissimo iure. Placent. de accus. tit. 6. nu. 13 6
bona rei in crimine læsę maiestatis, an ipso iure confiscentur. Incert. Auct. de crim. lęsę maiest. q. 1. nu. 1 50
Bona rebellium empta restituũtur pp publicã utilitatẽ, puta ob bonum pacis reip. Mart. Laud. de crim. lęsę maiest. q. 14 48
bona non seruantur filiis in crimine lęsæ maiestatis. ibi. q. 18 ead.
bona castri rebellis ciuitatis postea reconciliari, non intelliguntur restituta per solam reconciliationem. ib. qõ. 45 49
Bona eorũ qui expelluntur de ciuitate, qñ est dissensio inter ciues, puta ob partialitates, non debent publicari. ibi. q. 50 ead.
bona relinquentis uasalli, an applicentur fisco ipso iure, & hoc specialiter. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. nu. 17 52
bona eius qui crimen læsæ maiest. cõmisit, subiecta restõni fideicõmissi, an ueniant in confiscationem. ibi. q. 3. num. 1 54
bona damnatorũ hodie non sunt publicanda, nisi in crimine læsæ maiest. Nic. Boer. de sedit. in 7. præsupp. num. 30 83
bona damnatorũ non censentur cõfiscata, nisi hoc expresse in snia dicatur. ibi. nu. 31 ead.
bona hæreticorũ ipso facto capiuntur uelut publicata. Io. Franc. Põz. de lamiis &c. n. 76. 97
bona hæreticorũ effectualr̃ non publicantur nisi p sniam. Paul. Girl. de hæresi, q. 1. nu. 7 148
bona rei per annũ cõtumacis in nõ comparẽdo annotata, fisco applicantur. ibi. q. 8. nu. 3 152
bona hæreticorũ qualiter diuidantur. Gundiss. de Villadiego, de hæret. q. 15. num. 3 165
bona hæretici condemnati existentia in alio territorio, q̃ ubi condemnatus fuit, cui applicanda sint. ibid. num. 6 166
bona feudalia, & emphyteutica, an dãnato hæretico ueniant fisco applicanda. ibi. n. 8 ead.
bona delinquentis an fisco tacite pro delicto hypothecata sint, ibi. num. 13 ead.
bona rei, qui fuit restitutus a Principe, si reperiũtur fuisse alienata p fiscũ, & esset apud tertios possessores, an reus ipse restitutus poterit illa ab ipsis possessorib. uendicare & casu quo illa uẽdicaret nõ possit, an poterit saltẽ a fisco recuperare pecunias quas accepit, ex

uendi

ueditione dcorũ bonorũ. Pa. Girl. de rel. carc. in tit. de benef. & indulg princ. q. 4. n. 1. 306
bona nostra tollens nos afficit iniuria. M. An. Blanc. de indic. num. 97 367
bonorum asportatio ante homicidium inducit pensamentum ibid. num. 85 ead.
bonorũ alienatio inducit malum animum ad delictum committendum, ibid. nu. 86 ead.
bonis rei an fisco distratis, & alienatis, an ipse reus restitutus poterit illa ab ipsis possessorib. uedicare. Paul. Girl de hær. q. 6. n. 4. 151
bona siue non mala uenena q̃ sunt. Paul. Gir. de sortil. q. 5. num. 5 112
¶ bonifacius Octauus instante Francorũ Rege fuit de heresi accusatus. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. num 139 27
¶ bonus, & idoneus quilibet p̃sumitur, nisi contrariũ p̃bet. Bonicont. de accus. num. 52 12
bonus, uel malus ex conuersatione qs p̃sum it. Io. Fran. Ponz. de lamiis. num. 89 99
bonus, & malus dupliciter consideratur M. An. Blan. de ind. num. 249 380
bonus efficitur malus, & uitiosus ex mala conuersatione. ibid. num. 253 ead.
bono, & æquo datur melior. ibi. nu. 318. 385
¶ brachii secularis auxilium ab episcopo pro iustitiæ executione implorari potest. Gund. de hæret. q. 11. num. 17 163
¶ breuia, aut ligaturas ad colum maleficiati suspendendas facientes quæ continent aliqd extrinsecum, an & qualiter sint puniendi, paul. Gir. de sort. q. 11. num. 24 132
¶ breuitate gaudent moderni. Io Franc. Ponz. de lamiis. num. 28 92
CAdauer prius est inspiciendum, eius qualitas in actis referenda, quantitas uulnerũ, & in qua parte corporis sint, & quo armorũ genere illata fuerint, & quę mortis causam pręstiterint. Franc. Cas. de ind. num. 2. 396
cadauer si effundat sanguinem p̃p p̃ntiam suspectorum, an magnum præstet indicium saltem ad inquirendum. M. Ant. Blanc. de indiciis, num. 40. car. 393. & Franc. Cason. in tract eiusdem materiæ, num. 1 ead
cadauer inspici debet a peritis, & an ii, deponere debeãt de credulitate, an de ueritate in casu beneficii. Fran. Cas de ind. nu. 2. ead.
cadaueris inspectio fieri debet per peritos, & duo medici super ea requiri debẽt, & hæc si omittantur processus est nullus. ibi. n 6. ea.
cadaueris, & eius uulnerum inspectio spectat ad peritos, & non ad iudices, p̃p periculum iudicandi. Fran. Cas. de torm. nu. 2 412
¶ cæcus ob impedimentum naturæ, non subiicitur torturæ Paul. Girl. de q̃o. q. 6. n. 7. 437
¶ calor in cadauere seruari potest usque ad septem horas, & ideo intra illud tempus omnis experientia de suspecto fieri debet. Frãc. Cas. de ind. num. 3 396
¶ calumnia tendens ad uindictam publicam remitti non potest. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in. 1. par. num. 389 42
calumnia accusatoris, & fallacia confutari debent, ibi. num. 397 ead.
calumnia hoc ipso remissa uidetur, quod non sit probatum crimen, ibi. nu. 398 43
calumniæ posse aliquem accusare, licet, de ea nihil dcm̃ sit in primo iudicio. ibi. n. 384. 42
calumniæ suspicio ab accusando repellit Frãc. Cas. in quæstio. crim. cap. 1. num. 6 422
calumniari quid sit, & quid præuaricari. Plac. de accus. tit. 4. num. 3 4
calumniator an illico præsumatur quis eo ipso q crimen intẽtatum non probauit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de cal. q. 1. n. 1. 315
calumniator in prolatione deficiens non punitur si deferre tenebatur, ib. num. 3 316
calumniatorum tres sunt species. Girl. ubi supra quæstio. 1. num. 3 ead.
calumniosus accusator arbitrio iudicis punit. Franc. Cas. in q crim. cap. 3 num. 18 423
Calumniosus accusator, ante litem contestatã ab accusatione desistens, an possit puniri, & quid de accusante per modum exceptionis, ibid. q. 5. num. 3 ead.
¶ cancellatio banni per uiam iustitiæ an possit peti per procuratorem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 68 282
cancellatio an requiratur de facto, si statutum fcm̃ est q certi banniti rebanniantur, & habeantur pro cancellatis, ibi. nu. 74 283
cancellatio totius condemnationis siue banni, uirtute unius reformationis, an restringatur ad illos, de quibus loquitur reformatio ibi. num. 75 ead.
¶ canis loqui potest per artẽ dæmonis. Paul. Girl. de sort. q. 7. num. 23 120
¶ canones allegari possunt sicut & leges. Fran. Ponz. de lamiis &c. num. 8 90
canonicum impedimentum dicitur quod a iure canonico ortum habet. Nic. Plo. de irregularitate, num. 1 100
¶ capitalis pœnæ executio in mortuum fieri nõ potest, alioqui iudex iudicandus ueniet, intel-

intellige nisi & delicti attrocitas, & patriæ cõsuetudo aliter se haberẽt. Gond. de hæret. quęst. 22. num. 4 172

capitali crimine imperitus, rīr ad corpus capi, & carceri mancipari põt, & qua forma ad capturam procedatur. ibi. q. ii. num. 4 162

¶ capitaneus cognouit contra occisores, potestas uult procedere contra mandantẽ, q̃ritur an illum non comparentem possit bãnire, stãte statuto ꝙ de eodẽ maleficio, siue negocio, de quo unus rector possit cognoscere, alius non possit se intromittere. Nell. de bann. in 2. par. 1. temp. nu. 7 208

capitaneus qui proposuit aliquem rebanniendum, & fuit ordinatum ut proposuit, an stãtibus certis statutis, Itelligat̃ priuatus offõ capitaneatus, & sic nõ ualeat ordinamẽtũ, an uero ualeat. Nel. d̄. bã. ĩ 3. p. 2. tẽ. n. 82 286

¶ capitulum uacante sede ep̃i est hęreticorũ iudex. Gund. de hęret. q. 7. num. 8 157

¶ capitulum unum, uel diuersa qualirer ĩtelligant̃, & qualiter capitula connexa, uel diuersa, uel non Frãc. brun. de tor. cap. 6. nu. 13 114

¶ capi potest in ecclesia reus ꝑꝑ atrox delictũ & quid in aliis delictis. Fran. Cas. in q. crim cap. 9. num. 6 426

capi se a familia non permittens, si occidatur, homicidium erit impunitum, fallit qñ quis capitur pro debito ciuili. ibi. nu. 13 ead.

capiens bannitum qui ex forma statuti debet habere centum a communi, an debeat habere si ille captus securitatẽ habeat. Nellus de bann. in 2. par. 2. temp. num. 17 248

capiens bannitum an debeat habere expensas quas fecit in capiendo. ibi. num. 19 ead.

capiens bannitum, si uno statuto cauetur ꝙ habeat centũ, alio statuto cauetur ꝙ hoĩes de uilla teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & ex bannitos, & quidam iuit ad capiendum Titium sciens eum esse bannitum, & cũ Titius fugeret eleuauit rumorem ꝑꝑ quod homines de uilla insecuti sunt eum, & illum cæperunt, quęritur an alicui pręmium debeatur, ibi. num. 23. 249

cetera uide infra. in uer. Præmium.

¶ captura personalis quibus concurrentibus fieri possit. Franc. Brun. de ind. in 9. q. 2. par. num. 6 356

captura rei, an, & quando fieri possit sine auctoritare iudicis. Fr. Cas. ĩ. q. cri. 9. n. 3. 426

¶ captus in confinio territorii duarũ ciuitatum, ita ꝙ dubium sit in quo territorio captus sit an poterit iuste capi, uel non, siue a priuato, siue ab officiali. Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 33 251

captus fugiens in bello iusto peccat. M. Ant. Blanc. de ind. num. 278 382

captus pro leui crimine, pro quo non ingeritur pœna sanguinis, relaxari debet fideiussoribus, alis iudex tenetur in syndicatu. Franc. Cas. in q. crim. cap. 9. num. 7 426

captus a iudice incompetenti debet transmitti ad suum iudicem, & is non tenetur stare processui formato per iudicem transmittentem, ibid. num. 19 ead.

captus ex hoc solo, quia captus non debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur. Fran. Cas. de ind. num. 16 411

capti gaudent priuilegio miserabilium personarũ. Franc. Cas. in q. crim. cap. 9. nu. 15. 426

¶ caput percutiens, uidetur fecisse, ut certius offendat, & occidat, & q̄d si baculo percusserit. Franc. Cas. de ind. num. 3 403

caput est nobilior pars corporis. M. An. Blan. de ind. nnm. 190 375

capite languescente cetera membra languent, uel languere præsumuntur. Bonicont. de accus. num. 37 11

¶ carcassona ciuitas a Carcassa uetula dicta est, quod sola eã ciuitatẽ defenderit. Nicol. Boer. de sedit. q. 7. num. 59 86

¶ carcer quid proprie dicatur. Bal. de carcerib. num. 2 300

carcer unde dicatur, & quare sic uocetur. ibid. num. 3 301

carcer ad custodiam de iure ciuili inuentus est, non ad pœnam. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de sent. & pœna exec. q̃stio. 1, nu. 5 303

carcer est species torturę. Fran. Cason. de tor. cap. 12. num. 8. 416. & in quęst. crim. cap. 9. num. 8 326

carcerem priuatum faciens pœna mortis affici debet. Guliel. bont. de pęnis mor. n. 3. 444

carceres frangens ad fugiendum censetur fateri delictum Bald. de carc. cap. 2. num. 5. 302

carceres publici qui sint, & qui priuati. Paul. Girl. de relaxat. carcer. in tit. de fuga incarc. q. num. 16 316

carcerum quatuor species recitantur. Gund. de herer. q. 11. num. 10 162

¶ carcerans aliquem ẽt iuste largo modo dicit̃ facere iniuriã M. ant. blan. de ind. n. 99. 367

carcerari nemo debet ꝑ debito die feriata in honorem Dei bal. de carc. cap. 2. nu. 5 301

¶carceratio, uel detentio simplex, an ueniat quæstionis nomine. Franc. Brun. de indic. & tort. in 2. q. 2 par. nu. 2 338
carceratio dicitur iniusta, quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in capiendo. Franc. Cas. in q. crim. cap. 9. nu. 13 426
carceratus an possit citari ad aliquem actũ, & an contrahere possit saltem, cum eo, qui illum facit carcerare, ad hoc ut se liberet. Frã. Cas. in qõ. crim. cap. 9. nu. 17 ea.
carceratus iuste pro uno debito, uel delicto potest recomendari pro alio, ibi. nu. 18 ead.
carceratus si est pauper, & egenus, debet ab eo aliqui eum detineri fecit. ibi. nu. 6 ead.
carceratus frangens carceres, & fugiens hr pro confesso, si constet de delicto. ibi. nu. 21 ea.
carceratus iuste potest ex carcere fugere, & resistentes custodem impune offendere, & occidere, ibid. nu. 22 ea.
carceratus si aliquid confiteatur sine alia tortura, confessio non dicitur spontanea, quia carcer est species tormenti. Franc. Cason. de torm. cap. 19. nu. 7 420
carceratis ob hæresim, quis alimenta suppeditare debeat. Gund. de hær. q. 11. nu. 13 162
¶castrans homines pœna mortis puniri debet. gul. Bont. de pœna mor. num. 4 444
¶casus a cõibus regulis excepti, extendi minime debẽt, nisi p omnia eadem subesset iõ. gund. de hæret. q. 14 nu. 3 165
casus specialis contra regulã iuriscõis, in quo filii innocentes puniuntur pro crimine patris. Paul. girl. de hær. q. 3. nu. 4 147
casus singularis extra hæresim q pœna primi delinquentis extenditur usque ad quartam gñonem, & q cunq; lineam, ibi. nu. 5 ead.
casus, in quibus apostatę pdunt priuilegium clericale, & in quibus non pdunt. Inc. Auct. de mo. proced. contra apost. nu. 7 196
casus in quibus pœna mortis specifice a lege est imposita. Gul bont. num. i cum seq. 444
casus de massario qui fuit conductus ad locũ ubi confitebatur interfecisse c̃im, remissiue Ant. Columb. in fo. uroced. extraord. in controuer. crim. art. 206 470
casus de illo qui non debuit remitti cum tubis resonantibus, & de quodã qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cũ cathena in collo, remissiue. ibi. art. 243 472
casus, in quibus proceditur, licet non constet de cadauere. Franc. Cason. de ind. nu. 9 396
casus in quibus deueniri põt ad torturam, siue plenis indiciis. Fr. Cas. de torm. c. 5. n. 6. 415
casus in quibus reus torquetur licet de corpore non constet, ibi. q. 18. num. 9 419
casus est declaratio, & iudex fortunarum. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cau. cri art. 78 465
¶causa famę & causa uitæ æquiparant̃. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 37 car. 22. & M. Ant. bl. de ind. nu. 124 369
causa quæ nocet attenditur, ubi cõcurrit cum causa quę prodest, an hoc sit semp uerũ. Io. Ant. Rub. de potestã. proc. in 1. par. nu. 101. car. 25. & nu. 308. & 309 38
causa omnis æstimationis censetur capitalis. ibid. nu. 218 32
causa separationis thori an possit per procuratorem agitari, ibid. nu. 254 34
causa origimalis potius attendi debet, q accidentalis, ibid. num. 390. & 293 37
causa status prohibetur agi per procuratorẽ, ibid. nu. 373 43
causa censetur criminalis, ubi pro crimine pœna uenit applicanda fisco. Ioã. Ant. Rub. de potesta. procur. in 2. par. num. 9 ead.
causa magis in propinquo operatur, quam in remoto. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. nu. 4 62
causa uicina præcedens inspicitur, quę sequitur in forma præsumitur, Odofr. de percuss. nu. 3 87
causa si fuerit cõmissa epo (puta Paduano) & duo sunt electi, unus canonice, & alter non intelli commissa exñti in canonica possessione. Gund. de heret. q. 19. nu. 11 169
causa mere ecclesiastica non cadit sub iudicio laicorũ, maxime ubi ius canonicum contrariatur ciuili. ibi. q. 20. nu. 3 ead.
causa carceratorũ, & aliarũ personarũ miserabilium diebus in honorem Dei feriatis agitari potest. Bal. de carcer. cap. 2. nu. 8 303
causa criminalis pręsumptionibus, & argumẽtis cognosci potest, & terminari. Guido de Suz. de de ind. & torm. nu 102 327
causa criminalis iuramento ipsius rei non deciditur. M. Ant. blan. de ind nu. 61 365
causa matrimonialis quasi status dicitur, ibi. nu. 119 368
causa monachationis, & matrimonialis æquiparantur, ibi. nu. 121 369
causa filiationis ardua appellat. ibi. nu. 122 ea.
causa omnium bonorum, uel maioris partis inducit inimicitiam capitalẽ, ibi. nu. 125 ead.

causa

causa magna ciuilis criminali causæ æquiparatur.ibid.nu.126 ca.
causa leuis,& parua non facit præsumi inimicitiam.ibid.nu.130 370
causa cessante non cessat effectus iam consumatus.ibid.nu.136 ea.
causa inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam probandam,ibi.nu.160 373
causa, & qualitas in fama consideratur. ibid. nu.315 385
causa in qua agitur de priuatione omniũ bonorũ,æquiparatur causæ crim.Io.An.Rub. de potesta.proc.in 1.par.num.141 27
causa an per procuratorē tractari possit, ubi in subsidium potest pœna corporalis imponi,ibid.nu.289 37
causa uitę, & causa seruitutis æquiparantur, M.Ant.Blanc.de ind.nu.118 368
causa criminalis,& causa libertatis, & matrimonialis ęquiparantur.ibi.num.119 ca.
causa omnium bonorũ,uel maioris partis,dicitur causa uitę,ibid.nu.125 369
causa in reo,ad indicia maleficii elicienda, est perquirenda,qua reus, uel affuisse negabit uel extenuabit,uel nõ sufficere dicet nisi cũ uitio personæ iungatur. Franc. Cason.de indicii.nu.3 395
causa delicti debet ostendi, alias indicia cõtra teum nullam uim habent.ibi.nu.2 399
causa quæ proprie dicatur.ibi.nu.3 ead.
causam impulsionem & ratiocinationem diuiditur,ibi.nu.4 ead.
causa semper debet liquere, ut dicatur fundamentum iurisdictionis ualidum. Ant. Col. in fo.proced.extr.in contr.crim.art.44 463
causa principalis si est summaria, oẽs articuli in ea tractãdi sunt summarie.ibi.art.4 463
causę quas excusator allegare habet, quõ intelligẽdę Ant.de Can.de exc.in 1.par.nu.2 13
causæ capitalis appellatione qd ueniat.Io.Anton.Rub.de potesta.procur.in 1. par.nu.28 car.22.& nu.203 31
causæ absentiæ quare sine mandato allegari nõ põt,rõ dubitãdi ponit.ibi.1 2.par.n.8 44
causæ absentiæ cur ab aliquo allegari possint sine mandato,ratio decidendi ponitur. ibi. nu.11 ead.
causæ absentię iuris, an à quolibet allegari possint.ibi.nu.32.& 34 45
causæ duæ lucratiuæ in confiscatione ob delictum non possunt concurrere.Incert.Auct. de crim.læsę maiest.q.1.nu.18 52
causę ciuiles in qb. differãt a criminalib. in mã tortutæ.Fr.Br.de ind.in 3.q.2.par.n.6 339
causæ ciuiles aliter regulantur q̃ criminales. M.Ant.Blan.de ind.nu.63 365
causæ status capitales inimicitias generant.ibi. nu.118 369
causæ ad hoc ut probent,debent esse in processu probatę in specie, non in genere. Franc. Cas.de ind.nu.5 400
causæ,quas ĩ maleficio quærere oportet,quot sint.ibi.nu.1 ead.
causæ quot circunstantiis continere debeant. ibid.nu.1 ead.
causæ non solum indicant propositum, sed et reum.ibi.nu.7 ead.
causæ debent esse grauiores,quoties quæritur quis deliquerit,q̃ quando quæritur propositum,cum de reo constat.ibi.nu.8 ea.
causæ non indicant,nisi cum uitio personæ iungantur.ibi.nu.2 ea.
causæ ni pręcedant, nec causatum præsumit. ibi.nu.7 405
causæ q̃ inducunt hoĩes ad maleficia patrãda, ultra inimicitias sunt multæ, ibi.n.18 ead.
causarum in decisionibus non per uarias opiniones scribentium, sed per silicatas uias textuum incedendum est. Inc. Auct. de crim. læsę maiest.q.1.nu.8 ea.
causæ in adulterio, uel furto quærere nihil attinet,q̃a illas ipsa crĩa secũ hñt. ibi.n.2 400
¶cautela optima in practica pro aduocatis,& procuratoribus, ut sint cauti in formandis positionibus, & articulis in materia sortilegiorũ.Paul.Gir.de sortil.q.10.nu.11 128
cautela bona p̃ officiali qñ uult recedere tpe syndicatus,ne incurrat p̃iculũ fugę, una cũ ignominia & dãno suo, a q̃bus remanebit oĩno illæsus,Paul.Gril.de re.ax.carc. in titu. de fuga in carcer.q.1.nu.11 315
cautela optima p̃ aduocatis,& p̃curatorib. ut diligenter aduertant qñ faciunt componẽt, ut illas p̃ uerba cauta & salubria,non aũt captiosa componant, ne cũ clientulũ liberare satagunt, in aliquẽ infamiæ laqueũ ipm inuoluant.ibi.in tit.de pœ.cõpos.q.4.n.3 312
cautela ut petitio ueniæ non noceat. M. Anto. Blanc.de ind.nu.309 384
¶cautio pręstationis põt remitti procuratori. Io.Ant.de potesta.proc.in 1.par.nu.392 42
cautio de iudicatum soluendo non potest cadere in criminalibus.ibid.nu.181 29
cautio iudicatum solui ab eo p̃standa est, qui alium

alium uult defendere, etiam si locupletissimus sit. ibi. in 2. par. num. 9 43
cautius est agendũ in causis criminalib. quam ciuilib. & in eis forma iudicii ẽ fortius obseruanda Franc. Cas. de tor. c. 4. num. 61 413
¶ cedulas, uel breuia facientes deferendas ad collum alicuius ægroti, ut ab ægritudine liberetur, quoties caracteres aliquos continet, seu ignota noĩa, suspicione, nec pœna carent. Paul. Girl. de sort. q. 11. nu. 24 120
¶ celari nulla tergiuersatione potest, qđ in euidẽti est Paul. Girl de qstio q. 3. num. 13 433
¶ cerebrum est membrum diuinum. M. Ant. Blan. de ind. num. 190 375
¶ cessionario obesse non debet, cedẽtis dolus uel factum. Iac. de Arc. de ban. nu. 32. c. 200
¶ chiromantia de homine præsumptionẽ probet. Franc. Cas. de ind. num. 4 399
chiromantia an possit absque pctõ exerceri. Paul. Gir. de sort. q. 3 nu. 14 108
chiromantici, & similes ex signis coelestib. & astrorum cursibus predicantes, an peccatũ incurrant. ibid. num. 15 ca.
chiromantici secundum astrorum cursum, aut signa manuũ futura pronosticãtes, an sint puniendi. ibid. q. 11. num. 16 131
¶ chirurgus irregularis efficitur, si ob eius imperitiam mors sequatur Nic. Plou. de irreg. num. 5 100
chirurgi, siue syndici q tenent uulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneãtur, uel eos q cum ungulb. offenderint. Fr. Cas. in q. crim. cap. 7 num. 4 424
¶ chrisma est fidei approbatio. Paul. Gir. de hæret. q. 2 nu. 1 146
¶ christianus excommunicatur qui cum muliere hebræa matrimonium contrahit. Pau. Gir. de pœ. omnif. coitu q. 12 num. 5 458
christianus ignoranter matrimonium cum hebræa contrahens non punitur secus si sciẽter ibid. num. 8 ead.
¶ christus ob uoces populi fuit crucifixus. Fr. Cas. de ind. num. 14 406
christus lux ueritatis uniuersum mundum illuminauit. Paul. Gir. de sort. q. 4. nu. 2 111
Christus p passionẽ suam ẽ diaboli manib. in se credentes eripuit, ibi. q. 5. nu. 5 112
christi fidẽ, q humanis rõnib. fundare nituñt, errant. Gund. de hæret. q. 21. num. 5 171
christi fides circa ardua, difficilia, uera, & laboriosa consistit: lex autem Machometi circa luxus, uolu ptates, facilia, & falsa uersatur ibi. nu. 7 ea.
christi ad ueritatem amplectẽdam an quis cogendus sit, an solum sit uerbo agendum, disputatione pugnãdum, & rõne uincẽdum. ibi. q. 21. nu. 1 172
¶ cicatrix quid sit. Nel. de bann. in 2. par. 2. temp. nu. 50 257
¶ citari qui põt psonaliter, p edictum, citari non debet, alias p iudicẽ appellationis põt infringi pcessus. Ant. Col. de for. proc. extr. in contr. crim art. 144 467
citandi modus qualis sit, Iac. de Arc. de bann. num. 8 199
citatio hæreticorũ qualiter, qñ, & a quibus fiat. Gund. de hær. q. 11. num. 1 162
citatio requiritur ut quis in banno ponatur. Iac. de Arc. de ban nu. 8 199
citatio de mandato iudicis fieri debet, limitatur ibi. nu 9. ead. & M. Ant. Blanc. de ind. nu. 334 386
citatio debet fieri in tali loco, quòd ille se sentiat citatum. Iac. de Arc. de bann. nu. 10 199
citatio de consuetudine ad domum fit. ibi. nu. 12 ca.
citatio ad domum subsidiaria est. ibi. ca.
citatio inualida an sufficiat ad dationẽ banni. Nel. de bann. in 3. parti. temp. num. 2 211
citatio an sufficiat ad domum. ibi. nu. 3 ca.
citatio an reqrat, si ex forma statuti caueat qđ notorie infamatus de crimine, possit de facto puniri, cõdẽnari, & puniri. ibi. nu. 4 ea.
citatio qñ possit fieri per preconem. Ant. Col. in for. proced. extraord. in contrauer. crim. art. 131 463
citatio est principium iudicij ciuilis. M. Ant. Blan. de ind. nu. 336 386
citationis tẽpus potest a iudice breuiari. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cõtrou. crim. art. 140 467
citationis sunt fiendæ in locis publicis, & consuetis ibi. art. 144. & seq. ca.
¶ citatus ad locum pestiferum, comparere, an teneatur. Et ob hoc excusatus fuit Gregorius xij. qui euocatus ad cõcilium Pisanum non accessit. Io. Ant Rubeus de potesta. pc. in 1. par. nu. 316 38
citatus ad locum non tutum, in quo habet inimicitias capitales, non tenet uenire etiã si haberet literas saluicõductus. ibi. nu. 322 39
citatus docens se iusta de causa abfuisse restituitur. Ioc. Aust. de modo proc. cõtra apost. nu. 4 196

citatus postquam venerit, debet admoneri trina admonitione, ut iuri pareat ante sententiam. ibi. nu. 5 e.
citatus in causa ciuili non comparens, & propter inobedientiam condemnatus, & bannitus fisco an dicatur bannitus pro maleficio, & sic in eo locum habeant statuta, ut possint offendi, & quid iuris si iudex in tali banno adiecit quod possit impune occidi. Nel. de ban. in 2. par. 2. tem. nu. 59 262
¶ciuiles causæ aliter regulantur, quàm criminales. M. Ant. Bl. de ind. nu. 63 365
ciuiliter, & criminaliter an in eodem libello agi possit. Fr. Cas. in q. crim. cap. 3. numero 10 423
¶ciuis quia restituitur, semper ciuis retro fuisse fingitur. Inc. Auc. de crim. læsæ maie. q. 4 nu. 5 56
ciuis pecunias alicui, qui ex eisdem conducit gentes aduersus ciuitatem mutuantis, an ad hmõi conditionem sit mutuasse præsumendus. Fr. bt. de ind. in 4. q. 1. p. n. 20 337
ciues mittentes literas rebellib. ciuitatis, aut aliquod signum, cri. læsæ maie. plectuntur. Mar. Lau. de cri. læsæ maie. q. 2. c. 48. & Nic. Boe. de sedit. q. 6. nu. 14. & 15 78
ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum Boe. ibi. q. 7. nu. 20 82
ciues omnes ciuitatum subditorum principi non possunt dare alteri principi. Mar. Lau. de cri. læsæ maie. q. 25 48
¶ciuitas quibus adimatur criminib. Placet. de acc. ti. 6. nu. 23 8
ciuitas de iure cõmuni bona ob delictum publicare non potest. Nel. de ban. in 1. par. 2. temp. nu. 17 221
ciuitas pro ciue admittitur ad defendendum pro suo interesse. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 149 [27
ciuitas Florentiæ ex priuilegio sibi indulto regalia hẽt. Nic. Boe. de sedit. in 6. q. n. 5 77
ciuitas sine deliberatione delictum continuatur committere potest, ibi. q. 7. n. 9 81
ciuitas an teneatur de delicto consultum, ibi. nu. 13 ead.
ciuitas priuatur priuilegio episcopali ob delictum homicidii, ib. nu. 17 82
ciuitas tota ob hæresis crimen potest comburi, ibi. nu. 19 ea.
ciuitas in qua aliqui sunt hæretici, an tota possit igne exuri, aut alias destrui. Gundiss. in trac. de hær. q. 24. nu. 1 174
ciuitas quando dicatur hæresim committere ut uniuersa destrui possit, ibi. nu. 2 ea.
ciuitatem Regi Francorum subditam oppugnans, reas est maiest. læsæ. Nic. Boe. de sedit. in 6. q. nu. 17 79
ciuitas superiorẽ nũ recognoscentes, ciuitati Romanæ, uel principi æquparantur. ib. e.
ciuitates aliæ ab urbe Romæ priuatorum iure fuguntur, ib. nu. 9 78
ciuitates quæ ius fisci habere dicuntur. ib. nu. 8 ead.
ciuitates Italiæ delinquentium publicantes bona, hoc ex priuilegio faciunt. Nel. de bã. in 1. par. 2, temp. nu. 17 221
¶clamans contra offensum licet nihil agat, cẽsetur conscius. Fr. Cas. de ind. nu. 11 406
clamor uulnerantis exauditus, an faciat indicium ad torturam, ib. nu. 1 405
clamor uulnerati dicentis se offendi a tali, an cõtra nominatũ indicium faciat? ib. n. 4 e.
¶clamosa, & frequens denunciatio, an sufficiat contra constitutum in dignitate. Boni con. de acc. nu. 45 ii
¶clausula ad beneplacitum, apposita in cõcessione officii, quid operetur. Io. Nic. Ard. de hær. no. 4. nu. 4 138
clausula sæpe, & sæpius, &c. quare in inquisitione ponatur. Fr. Cas. in q. crim. cap. 7. nume. 2 425
clausula statuti sequens per præcedentia declaratur. Iac. de Are. de ban. nu. 40 201
¶clericus an possit committere crimẽ læs. maie. Nic. Boe. de sedit. in 6. q. nu. 3 77
clericus qui ex sola curiositate, uel leuitate interest uindictæ sanguinis non efficitur irregularis. Nic. Plo. de irreg. nu. 4 100
clericus chirurgus irregularis efficitur, si sub eius cura aliquis moritur, ib. nu. 6 ead.
clericus cum socio ligans latronem, si postea timens ne a latrone occidatur eum occiderit, irregularitatem incurrit, ib. nu. 14 101
clericus furẽ tradẽs iudici, seu officiali, an efficiat irregularis, si fur morti condẽnetur, ib.
clericus qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto ratum habet latronis suspendium, an sit irregularis. ib. nu. 6 ead.
clericus irregularis est, qui ministrauit arma pugnãtibus, quibus aliquis interfectus fuit ib. nu. 19 89
clericus qui bello interest irregularis est, ibid. nu. 20 101
clericus se, uel suos defendens nõ est irregularis

ris,si aliqs ex defēdētib.fuerit itersectus, ib.
clericus irregularitatem contrahit,qui ob sua rum rerum defensionem occidit,ib.n.21 e.
clericus occidere potest ne occidatur, ibi.nu. 22 e.
clericus in miboribus constitutus excommunicatus ministrans sacerdoti, non officitur irregularis,ib.nu 31 104
clericus sortilegus officiis, & beneficiis priuari potest.Pa.gir.de sort.q.10.n.8 130
clericus qui sortilegium ueneficum exercuit, qualiter puniatur in foro iudiciali canonico,& qualiter laicus.ib.nu.10 ead.
clericus qui ex causa inimicitiæ,& liuoreveste lugubri sumpta,pro uiuentib.missas defunctorū celebrat,precib.adhibitis,ut qs citius moriatur,qua pœna puniunt̄,ib.n.17 131
clericus,uel etiam laicus imaginem crucis,uel alicuius sanctorum conculcās,qualiter puniri debeat,ib.nu 18 ea.
clericus pro uiuis missam defunctorū celebrās in odium ipsorum,an sit hæreticus.Pa. gir. de sort.q.10.nu.12 128
clericus ministrans poculum amatorium nō efficitur irregularis, nisi effectualiter hominem,occiderit,ib.q.13.nu.9 136
clericus qui sacramento abutitur, pœna arbitraria punitur,ib.q.14.nu.3 137
clericus in carcerem perpetuum detrudendus debet prius degradari.Pau.girl.de hæret.q. 7.nu.1 151
clericus de iure canonico potius irregularis, quam innocens censetur in dubio. Pa. girl. de relax.carc.in ti.de absolu. innocen.q. 6. nu.5 309
clericus in foro iudiciali canonico deponi debet,pro peccato cōtra naturam commisso. Pa.girl.de pœ om.coi.q.2.n.2 447
clericus in foro contentioso de iure canonico pro incestu ab ordinibus,& beneficiis deponitur.ib.num.3 449
clericus cum nouerca,aut cognata fornicatus deponitur.ib.q.5.nu.2 ea.
clericus pro adulterio deponitur in foro contentioso de iure canonico,laicus uero excōmunicatur,ib.q.6.nu.1 451
clericus pro a dulterio simplici hodie nō deponitur,ib.nu.3 ea.
clericus pro peccato sodomitico pœnam depositionis patitur,ibid.num.6 ead.
clericos pro adulterio, & incessu simul commissis,punit̄ pæna depositionis,ibi.n.10.ca
clericus fornicationem simplicem committens qualiter puniatur,ibi.q.7.nu.2 452
clerico pro stupro in uirginem comisso pecuniariter punit̄ iudicis arbitrio,ibi.n.3 ead.
clericus in sacris ꝑ fornicatione simplici non debet deponi sed tm̄ suspendi Paul. Girl. de pœn.omnis.coit.q.15.nu.4 460
clericus in testem inductus non est uacillans torquendus.Fr.Br de ind.in 4.q.2.part. nu. 6 340
clerici confessio facta corā iudice laico, an indicet ad torturam.M.Ant.Blan.de ind.nu. 214 377
clerici in episcopum proprium seditiosi,depositi traduntur curiæ seculari.Nic.Boe.de sedit.q.7.nu.56 86
clerici & presbyteri, an, & quando sint torquendi.Gui.de Suz.de ind.nu.18 320
clerici ad testimonium ferendum nō possunt cogi.Fr.Br.de ind.in 2.quæst.1.par.nume. 16 331
clerici pro omni fornicatione decennio debent penitere.Pa.gir.de pœ.omn.coit.q.2. nu.2 447
clerici multa habent priuilegia in materia torturæ.Fr.Cas.de torm.c.11.nu11 415
clerici infames,uel deprehendi in delicto, torquentur alias secus,iqi.nu.2 ea.
clerici in omni delicto sunt fauorabiliores laicis,& indicia ꝑ quæ conuincuntur laici,cōtra clericos nihil operantur,ib.nu.7 416
clerici per laicos accusari non pñt, q̃uis sine primæ tonsuræ,hodie tamen secus.Fr.Cal. in q.cri.c.2.nu.5 422
clericos arcens a seditione non incidit in canonem,si quis suadente diabolo.Nic.Boer.de sed.in 1.q.nu.7 70
¶coactus fugere minis inimicorum, non dicit contumax.nec damnari potest.Ant. Col.in for.proc.extraor.in contr.cri.ar.152 468
¶coadunatio quando plures occidunt, in dubio,an præsumatur de industria facta. Frā. Cas.de ind.nu.7 402
coadunatio censetur malo animo facta, delicto securo,ibi.nu.9 ea.
coadunati plures si delinquant, præsumuntur ex proposito delinquere,ib.nu.2 403
¶cogendus an quis sit ad Christi ueritatē amplectendam,& an solum sit uerbo agendū disputatione purgandum, & ratione uincēdum. Gund.de hær.q.25.nu.1 175
cogi qs non pōt ad renūciandū defensionibus

etiam

etiã lapso termino defensionis. Io. An. Ru. de pot. proc. in 2. par. nu. 28 47

¶ cogitatio in solo hæreseos crimine punitur, licet effectus nullus sequatur. Io. Fr. ponz. de lamiis &c. nu. 69 97

cogitationis pœna nulla est. Ioan. Nic. Arel. in no. 11. de hær. nu. 1 140

¶ cognitio causæ requiritur in feudi priuatione. inc. Auc. de cri. læsæ maie. q. 5. n. 6 51

cognoscens carnaliter mulierem nuptã, quæ antea fuerat meretrix, an teneatur de adulterio. Pa. girl. de pœ. om. coi. in 6. q. numer. 14 452

¶ cohabitans cum inimico meo, facit præsumi ut sit inimicus meus. M. An. bl. de indic. nu. 141 371

Cohabitatio parua cum inimicis meis, non facit præsumi inimicum. ibid. num. 170 373

¶ Conciens cum monial. siue consentimenti, siue tenuẽti, capite debet minui, & eius bona publicari. Paul. Girl. de pœn. omnifa. coi. in 1. q. num. 19 442

¶ Coitus carnalis non minus frequens est, q̃ damnabilis. Paul. Gir. de pœ. omnifar. coit. in prin. nu. 1 444

Coitus crimina iuxta diuersas personarũ cõditiones sunt diuersa. ibi. nu. 2. ead.

coitus sacrilegus grauior est ceteris carnis criminibus. ibi. nu. 3 ead.

coitus carnalis cum moniali habitus, qualiter in foro conscientiæ sit puniendus. Paul. Gir. ubi supra q. 1. nu. 17 447

coitus nefarius, siue incestuosus, qua sit punitione coercendus. ibi. q. 2. nu. 1 ea.

coitus incestuosus in forma matrimonii habitus, qualiter puniatur. ibi. q. 3. nu. 6 449

coitus incestuosus ultra matrimonium habitus pœna capitis expiat. ibi. q. 4. n. 4. 450

coitus mulieris meretricio more uiuentis, iure ciuili est punibilis. ibi. q. 6. nu. 16 452

coitus omnis extra matrimonium est reprobatus. & punibilis, ibi. q. 7. nu. 6. 339. & q. 11. num. 2 458

coitus contra naturam habitus triplex reperit & qualiter puniatur. ibi. q. 8. nu. 1 453

coitus cum brutis habitus, qualiter de iure canonico puniatur, & qualiter in foro contẽtioso & in foro cõscientiæ. ibi. nu. 2. 3. 454

coitus cũ brutis punit pœna capitis. ib. n. 3 ea.

coitus meretricius, uel alius cum muliere impudica habitus, iure ciuili euadet impunitus. ibi. q. 9. nu. 3 454

coitus cum nupta habitus, quæ honesta putatur, sed in occulto plures admittit, an sit punibilis. ibi. q. 11. nu. 1 458

¶ collaterales nõ puniunt ob crim. læsæ. maie. Incer. Auct. de cri. læse maie. q. 6. n. 17 62

¶ collecta an imponi possit bannito. Nell. in 1. par. 2. temp. nu. 46 228

¶ Collegio ut, & cuilibet de collegio q̃n dicat. phibitũ relinquere, q̃n uniuerso collegio uero reling phibeat, non et uni de collegio. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 7. nu. 3 139

¶ comitatus, & multitudo adiutorũ parit indicium deliberationis. Fran. Caso. de indic. nu. 6 462

¶ commentariensis qui reum mortis emisit, qua pœna sit afficiendus. Guliel. Bont. de pœna mor. num. 2 444

commissio quando fit in modum simplicis inquisitionis. quid in ea apponatur. Bonicon. de accus. nu. 55 12

commissio rectoris de capiendo aliquo, durat etiam in tempus successoris, si facta fuerit cum causæ cognitione. Fr. Cas. in q. cri. c. 9. nu. 5 426

committere nemo põt alicui, ut ipsum percutiat, cũ nemo sit membrorum suorũ dñs. Fr. br. de ind. & tor. in 7. q. 2. par. n. 9 354

¶ commodum hñs ex re furata, an indicium hẽat cõtra se. M. An. bl. de ind. n. 422. 394

¶ comparens pro accusato, & proponẽs, quod accusatus non interfecit illum de quo accusator non debet admitti. Io. An. Ru. de pot. proc. in 1. par. n. 353 41

¶ compellens testem ad deponendum, quia aliter res haberi non potest, debet illud probare. M. An. bl. de ind. nu. 360 388

¶ compensando quis consequitur quod non consequeretur agendo. Nel. in trac. de ban. in 1. p. 2. tem. nu. 66 235

compensatio quid sit. ibi.

¶ competitorum, uel riualium altero interfecto, præsumitur contra alterum. Fr. Cas. de ind. nu. 3 400

¶ complexionum diuersitas multa in sustinẽdis tormẽtis. Pau. Ghir. de qõ. q. 4. n. 12. 435

¶ complices qui dican. M. Ant. Blanc. de ind. num. 166 373

¶ compositio quid sit, & quotuplex. Pau. Gir. de relaxat. carc. in tit. de composit. q. 1. num. 1 309

compositio pœnarum quæ dicatur, & qualiter fiat. ibid. num. 3 ead.

compo

compositio pœnarum de concordia, & communi consensu fieri debet, ibi. num. 4 ead.
compositio nõ admittitur cum criminoso, & assueto crimina committere, ibi. n. 6 310
compositio lite pendente fieri potest, non autem post sententiam, ibi. num. 8 ead.
compositio amplius fieri non potest, postquã reus crimen confessus fuit, ibi. ead.
compositio post sñiam latam nisi principis auctoritate, & decreto fieri non potest ibid.
compositio priuata quando per transactionẽ fit, pecunia compositionis parti applicatur ibid. num. 4 311
compositio cum quibus personis fieri possit. ubi supra q. 2. num. 1 ead.
compositio in quibus casibus, super quibus criminibus, & an in omnibus fieri possit. ubi supra q. 3. num. 1 ead.
compositio non debet fieri parte non concordata, alias reclamare poterit, & iudicium ꝓsequi, ibi. num. 4 ead.
compositio priuata facta de famoso crimine cũ parte, irrogat infamiam, ubi supra q. 4 num. 412
compositio an sit ualida cum fisco absque partis assensu facta, ubi supra q. 5. num. 1 ead.
compositio, & pecunia ipsa media fisco soluta succedunt loco pœnæ ibi.
compositio extraiudicaliter fieri potest, iudice absente, cui non præiudicatur, ibi. n. 2. ea.
compositionem facientes, uel soluentes, debẽt protestari ꝙ ꝑ litis dubium euentum hoc faciunt, & ne litibus expensis uexẽtur. Pau. Gir. in tract. de relax. carc. in tit. de pœ. cõp. q. 4. num. 3 ead.
Compositionem facere non potest iudex in atrocissimis delictis principe inconsulto. ibi. q. 3. num. 2 ead.
ad Compositionem faciendam iudex in quibus casibus moueri possit, & ad pœnas mitigandas, ibi. num. 3. ead.
per Compositionem factam cum fisco cum consensu partis læsæ, an reus delictum cõfiteri dicatur, ibi. q. 4 num. 1 ead.
compositiones pęnarũ absque causa rõnabili non pñt fieri Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœn. comp. q. 1. num. 6 310
compositiones pœnarum quãdam gratiæ speciem continere uidentur, ibi. q. 1. nu. 3. 312
compositiones promothorum sunt ueniæ. Ant. Col. in for. proce. extraord. in contr. crim. art. 168 409
compositionum pecuniæ quibus applicentur. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœ. comp. q. 1. num. 9 310
Conatus in quibus puniatur criminib. Nic. Boer. de sedit. q. 6. num. 10 78
conatus solus in quibus criminibus puniatur nullo etiam effectus secuto, ubi supra in 7. q. num 42 84
Concessum uni plurimum ceteris censetur denegatum. Paul. Girl. de hæret. q. 5. n. 6. c. 148
Concitantes populum dicendo uiuat, uel moriatur, pœna mortis sunt puniẽdi. Gul. Bont. de pœ. mor. num. 2 444
Concubina quæ dicatur legitima, ut eius filii possint dici naturales. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. q. 9. num. 6 404
concubitus incestuosus ignoranter perpetratus, quomodo puniatur. Paul. Girl. de pęn omnif. coi. q. 2. in fi. 418
concubitus meretricius, à iure ciuili ꝑmissus, à iure diuino damnat̃, ibi. q. 6. nu. 13. c. 452
Condemnandus nemo est ex sola cõfessione, quando aliter de delicto non consta. Ioã. Nic. Arelat. de heret. not. 2. num. 1 139
condemnari nemo potest nisi termino prius ei dato ad se defendendum. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 2. par. num. 25 47
condẽnari quis non debet ex suspicione quãuis uehementi. Io. Franc. Fonz. in tract. de laudib. legum, & excell. iur. num. 67 97
condẽnari an quis possit medio eius cõfessionis concludentis quẽ occidisse, de cuius corpore non constat. Ant. Columb. in for. procesten. extraord. controuer. crimin. art. 49. & seq. 464
condemnari ad mortem nemo potest ex indicio. quanquã indubitato. Franc. Brun. de indic. in 4. q. 1. par. nu. 16 337
Condemnatio quando possit sequi ad minas pręcedentes, ibid. num. 12 ead.
condemnatio non potest fieri ex confessione extorta per torturam illegitimã. Franc. Bru. ubi supra in 6. q. par. nu. 9 351
condemnatio sequi potest ex confessione delicti spontanea, & probata, ibi. num. 14 ead.
cõdemnatio in criminalibus nõnunquam ex ꝓbõnib. præsumptiuis sequitur, nedũ exnecris Fr. Brun. de ind. q. 9. 2. par. nu. 12 357
condemnatio expensarũ fieri debet in causis criminalib. parte petente, sicut in ciuilibus. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de expens. dam. & interesse. num. 2 317

Condēmatus tm̄, an comprehēdatur à statuto loquente de cōdemnato, ꝙ possit impūe offendi. Nel. de bā. ī 1. par. 2. tēp. n. 10. c. 119
condemnatus in contumaciam pro crimine, an dicatur pro maleficio bannitus. Nell. ubi supra, in 2. par. 2. temp. num. 60 262
cōdēnatus pro hæresi, uel lęsæ maiest crimine, si obtineat gratiam Principis, an censeat restitutus ad uitam, famā, dignitatē, & bona pristina. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. prin. q. 1. num. 1 306
condemnatus ad membri mutilationem, an possit puniri in mēbro iam debilitato. Paul. Girl. in d. tract. in tit. de sent. & pœ execut. q. 4. num. 1 304
condēnatio hæretici bona in alio territorio, q̄ ubi condēnatio fuit exītia, cui applicāda sint. Gund. de hæret. q. 15. num. 6 166
condēnatio non ualente pœnā pecuniariā soluere, an possit fieri executio ī bonis uxoris, aut pr̄is ipsius. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de sent & pœ exec. q 3. num. 1 303
Conditio importat formam Io Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. num. 257 34
Conductio rei suæ, an teneat. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 78 239
Confessio extra iudicium facta parte p̄nte indiciū facit. Franc. Brun in tract. de indic. & tort in 3. q. 1 par. nu. 15. car. 333. & M. Ant blan. de ind. num. 204 376
confessio extraiudicium facta, indicium p̄bet ad torturā, si de t. pe & loco deponat cōfitētes Fran. brun. ubi supra num. 16 333
confessio extra iudicium facta, q̄n semiplenā p̄bōnē facit. M. Ant. bl. de ind. n. 205. c. 376
confessio extraiudicialis per duos testes probari debet ibi. num. 206 ead.
cōfessio extra iudicialis uerisimilitudines habere dēt. M. Ant. blan. de ind. nu. 207 ead.
confessio extraiudcalis an ratificationē req̄rat, si confessus iterum in tortura confiteatur. ibi. num. 108 ead.
confessio extraiudicialis si est uerisimilis confessus in ea p̄seuerare cogi pōt. Fran. bru. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 14. car. 333 & M. Ant. blanc. de ind. num. 6 363
confessio extraiudcalis facta parte absente probat delictū, q̄d ī animo cōsistit. Fr. bru. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. nu. 15 333
confessio extraiudicialis nil operatur si confitens postea tortus negat ibi. num. 14. ead.
confessio extraiudicialis non facit notorium, nec ēt plenā p̄bōnem, ex qua condēnatio sequi possit, sed solum ad torturā indicium facit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de sniæ, & pœ. exec. q. 2. num. 4 303
confessio extraiudicialis facit indicium ad torturā, dūmodo sit uerisimilis, & sit probata p̄ duos testes. Franc. Cas. de ind. num. 1 406
confessio extraiudicialis, licet non sufficiat ad condēnādū, sed solū ad torquēdū, tn̄ confitēs potest extraordinem puniri, tanq̄ de delicto se glorians. Fran. Cas. de tor. nu. 1. c. 419
confessio extraiudicialis sine causa non ualet ad obligandum, inducit tamen semiplenam probationē, licet si facta sine scriptura. Frā. Cason. de in ind. num. 3 406
Confessio ficta idem operatur quod uera Th. Decius in cons. incip. dico pricipaliter, q̄d ē post tract. Ant. de Canar. de excus. 74
confessio ficta an ueræ æquiparetur confessioni. Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. nu. 8 212
confessio ficta ex contumacia introducta personam contumacis non egreditur. Nell. ibi. in 1. par. 2. temp. num. 34 226
confessio ficta ex contumacia introducta, idē operatur quod uera, ibi. num. 49 229
confessio ficta ita ualidat processum inordinatum sicut uera. ibid.
Confessio erronea est illa lamiarū, ideo respuenda, quia illusæ sunt. Ioā. Franc. Ponz. de Lamiis &c. num. 52 65
confessio erronea in causa appellationis reuocari potest. Nell. de bann. in 4. par. 1. temp. num. 1 114
confessio potest usque ad sniam de errore impugnari, & su p̄ hoc audiēdus est reus, alias oppressus diceret. Ant. Col. in for. proc. extra in controuer. crim. art. 2. ii 471
confessio facta in pœnitētiæ foro non sufficit ad cōdēnationem. Io. Franc. Ponz. in tractat. de Lam. & excell. iur. num. 72 97
confessio facta in foro pœnitētiæ non probat. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 2. num. 3 139
confessionis in foro consciētię ad aīæ salutem interpretatio, in deteriorē partē fieri debet. Io. Fran. Ponz. in tract. de Lam. &c. n. 90 99
Confessio facta in tortura sine indiciis uerisimilibus, nulla cēsetur, etiam si extra tormēta ratificetur. Guid. de Suz. in tract. de ind. & tort. num. 29. car. 320. Et Fran. brū. in trac. eiusdem materiæ in. 5. q. 2. par. num. 46 car. 347. & in 6. q. dictę par. num. 3 350
confessio in tormentis facta, & statim reuocata, an

ta, an in confitentis præiudicium aliquid operari possit. Gui.de Suz de indic.& tor. nu me 68 324
confessio metu tormentorum facta absq; perseueratione, nullo modo præiudicat. Guid. de Suz.ibi.nu.69.car.324.Bal.in trac. de q. c.2.nu.8.car.319.& Fr.Br.in trac. de ind. & tort.in 6.q.2.par.nu. 3 350
confessio torti, nullis, uel non legitimis indiciis præcedentibus, est nullus ualoris. Guid. de Suz.de ind.& tort.nu.70.c.324.& Bald. de q.c.2.nu.9 431
confessio quæ, & quando in tormentis facta dicatur. Gui de Suz.ib n.72.c.324.& Bald. ibi.cap 3.nu.i 431
confessio tormentis adhibitis facta, & quæ fit apud tormenta in tormentis censetur facta Gui.de Suz.ibi.nu.73.c.324.& Fran. Bru.in trac.de ind.& tor.in 2.q.2.par.n.3 338
confessio facta in carcere, ut siti moriatur nulla est, quia in tortura facta. Gui.de Suz ibi. nu.75 324
confessio facta ad uerba iudicis dicentis reo, aut confitere, aut ad tormenta duceris, qñ ualeat. Gui.de Suz.ibi.nu.77 325
confessio facta in tormentis statim ratificari non debet. Gui.de Suz.de ind.& tort.num. 48 322
confessio in tormentis facta dicitur, si iudex fecit aliquem spoliare, ut torturæ eum præberet, si confitetur. Gui.de Suz.ibi.n.6 316
confessio metu tormentorum facta dicitur, si quis confiteatur in carcere, in quo de fame, & frigore multum patiebatur. Fr.Br.in trac. de ind.& tort.in 2.q.2.par.nu 3 450
confessio facta in carceribus, in quibus non denegatur cibus, metu tormẽtorum facta nõ dicitur. Fr.Br.ibid.nu.4 ea.
confessio, ut metu tormentorum facta esse dicatur, sufficit, quod reus sit penes torturã, licet manus ligatæ non fuerint. ibi.
confessio non dicitur metu tormentorum facto, si iudex extra locum torturæ delato torturam minetur, ibi.nu.5 ead.
confessio dicitur metu tormentorum facta, si tantummodo apud torturam, quis solum spoliatus fuerit, & non ligatus, nec sibi de tortura minatum fuerit. ib.
confessio mulieris pregnantis facta in tormẽtis nulla est. Fr.Brun.de ind.& tor.in 4.q.2. par.nu.3 340
confessio in tormẽtis non ualidatur, si contra confessum in tormentis, sine legitimis indiciis in libertate positum, indicia superueniant, ib.in 5.q.nu.47 347
confessio ante locum tribunalis expresse ratificari debet. Fr.Br.in trac.de indic.& tor.in 6.q.2.par.nu.4 350
confessio facta in tortura quando ualida censeatur, ibi.nu.27.& seq. 353
confessio ad torturam facta, & reuocata dum ducitur ad ratificandum annoceat. M.Ant. blanc.de ind.nu.219 378
confessio rei in tortura statim non sibi præiudicat, sed expectari debet eius in eadem perseuerantia. Bal.in trac.de q.c.2.nu.i 429
confessio rei facta in præparatoriis tormentorũ, dicitur facta metu tormentorum, iõ ratificatione eget. Pa.gir.de q.in 4.q.n.2 434
confessio facta in leuibus tormentis dicitur facta metu tormentorum, sicut illa quæ est facta in plenis tormentis. & ideo ratificatione indiget sicut altera, quæ facta est in grauioribus tormentis, ibi.num.7 435
confessio torti an sibi noceat, si copia indiciorum denegata fuerit. pau.girl.ubi supra q. 7.nu.10.remissiue 438
confessio facta in tormentis, an reuocari possit. Fr.Br.de ind.& tor.16.q 2.par.nu.7 351
confessio ut dicatur metu tormentorum facta sufficit, quod probetur detentio, licet tormentum aliter probari non possit. Fr.Brun. ibi.in 5.q.2.par.nu.38.c.347.& Fr.Caso.de torm.c.19.nu.8 420
confessio metu tormentorum diuersis sumitur modis. Fr.Cas.de tor.c.19.nu.i ead.
confessio facta a carcerato, fame & frigore laborante, dicitur facta metu tormentorum. ibi.nu.6 ea.
confessio senis torti etiam solenniter ratificata nulla est, nec ei in aliquo præiudicat. Fr. Cas.de torm.c.10.nu.13 416
confessio facta in tormentis siue legitimis indiciis, sicut non ualet, ita confessio facta ob tormẽta repetita, quæ repeti non debuerũt non ualet. Fr Cas.de torm.c 14.num.ii 417
confessio in tormentis facta tunc demum fidẽ faciet, quando per certa signa uerificatur ibi.c.20.nu.i 420
confessio facta in tormentis, & legitime ratificata non præcedentibus legitimis indiciis, an ualeat, & an ex ea iudex possit reum dãnare. ib.c.21.nu.4 421
cõfessio facta in tormentis licet nõ satis sit ad

damnandum nisi ratificatur, an fallat qñ p̄cessit confessio extraiudicialis, ib.n.6 ead.
confessio licet legitime habita fuerit p̄ tormēta, & fuerit ratificata, nōerit tā ens sufficiēs ad condēnandū, nisi fuerit declarata a reo p̄ signa, per quæ uerificetur iudex reū uera eē confessum. Fr. Cas. de tor.c.21.n.17 ea.
confessio nulla non confirmatur per indicia superuenientia post quæstionem habitam, secus si sponte confiteatur, nam tunc sine īdiciis damnabitur, ib.c.5.nu.4 413
confessio in tortura facta perseuerantiam req̃rit. Gund. de hær.q.23.nu.0 164
confessionis, & reductionis rei torti ad perseuerandū interuallum, quantum esse debeat Gui. de Suz. de ind. & tor.n.79 325
confessionis in tormentis factæ uerificatio ex quibus haberi possint. Fran. Cas. de torm. c. 20 n.2 420
confessioni factæ in tortura, uel metu tormentorū an standum sit. Gui. de Suz. in tract. de ind. & tor n.45 c.321. & Fr. Bru. in tract. eiusdem materiæ in 6.q.2.par.n.2 350
confessioni in tortura factæ fides non hr̄, si in ea non perseueretur. Fr. Bru. ib. nu.3 ead.
confessioni factæ in tormentis non præcedentibus indiciis, uel præcedentibus, sed ita leuibus, quod non faciant præsumptionē, nō statur. Fr. Bru. ib. in 5.q.2.pa.n.46 347
confessioni rei ne credant iudices, licet sæpius ratificatę nisi ipsa confessio fuerit per signa declarata. Fr. Cas. de tor. cap.1.n.9 412
confessionem qualiter quis perseuerare dicatur. Fran. Brun. de ind. & tort. in 6.q.2.part. num.4 350
confessionem illicite a principio extortā pluries ratificans, semper metu tormentorum præteritorum, & futurorum ratificare uidetur, ib.q.5.n.44 347
confessionem in tortura factam, si tortus ad tribunal reductus reuocauerit an relaxād us sit, ibi. in d.9.q.num.6 350
confessionem torti spontaneam esse, iudice & notario asserentibus, reo autem dicente eā metu tormentorum factam esse, cui potius standum erit, ib.nu 16 352
confessione extorta legitime, iudex statim ad cōdēnationē procedere nō dēt, ib.n.13. 351
confessione facta in tortura, ad quē locum ad perseuerandum totus ducendus sit. Bald. in trac. de q.c.3.nu.3 431
confessione facta, an statim reus ducendus sit ad eā ratificandū, uel qm̄ tempus sit interponendum. Fr. Cas. de tor.c.21.nu.2 421
in confessione facta in tormentis quis perseuerare dicitur, qñ post dictam confessionē reducitur in loco publico iudicii, & ibi coram notario, & publicis personis confitet̃. Fr. Bru. de ind. & tort. in 5.q.2.nu.46 347
ex cōfessione per torturā illegitime extorta, condēnatio sequi non pōt, ib.q.6.n.9 351
Confessio sponte facta statim ratificari uel reuocari pōt. Sed ea, quæ in tormentis fit nō statim. Gui. de Suz. de ind. & tor.n.48 322
confessio sponte facta nullis ēt indiciis præcedentib. ualida est, qua condemnatio sequi potest, ib.nu.71 324
confessio delicti in dubio spontanea censetur. Fr. Bru. in trac. de ind. & tor. in 6.q 2. part, nu 45 351
confessio non potest dici spontanea, probata tortura, ib. nu.17 352
confessio quando dicatur spontanea, & quomodo debeat ratificari. Fr. Cas. de tor.c.18, num.3 418
confessio spontanea an ratificet̃. ib.n:29 419
confessio etiam spontanea an debeat ratificari, ib.c.19 nu.10 ead.
ex confessione spontanea delicti, & probata, condemnatio sequi potest. Fr. Bru. de ind. & tor. in 6. q.2.par.nu.14 351
confessionum alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis. Franc. Cas. de tor.c.18.nu.2 306
Confessio sociorum criminis indicium magnum est. Gui. de Suz. in trac. de ind. & tort. nu 42.c.321. & pau. Girl. in trac de hær.q.5. num.17 150
confessio non sufficit, ubi scientia requiritur in pœnis secum executionum trahentib. In cer. auct. de cri. læsæ maie.q.1.n.25 53
confessio in crimine hæresis attendenda sit. Io. Fr. ponz. in trac. de lamiis, &c.n.39 93
confessio rei uerisimilis ad condemnationem sufficit in so a hæresi, ibi nu.70 97
confessio ad condemnationē sufficiens debet esse uerisimilis, & non æquiuoca, ib.n.71 ea.
confessio sola sufficit ad condemnationem ī crimine hæresis. Io. Nic. Arela. de hær. no.2 num.2 139
confessio æquiuoca esse non debet, aliter pro reo interpretatio fieret. Io. Fr. ponz. in trac. de lamiis, nu.90 99
confessio sola aliquem de facto informat. Nel. de

de bann.sit i.par.2.temp.nu.49 228
confessio rei statim in causa criminali nõ præiudicat ei, nec plenam facit probationem. Gui.de Suz.in trac.de ind.& tor.n.43 321
cõfessio rei de crimine, an debeat ratificari vel reiterari antequam cõdemnatio sequi, possit, ibi.num.46 321
confessio de crimine delati per territionẽ, uel timorẽ leuẽ non inualidatur, ib.nu.76 324
confessio facta coram iudice, sed non in figura iudicii, uel coram notario sine iudice, an probet. Fran.Brun.in trac.de iud.& tort. in 3.q.i.par.nu.17 333
confessio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat, ibi.
confessio contra socios criminis quando pręsumptionem inducat, ibi, nu.24 334
confessio tacita per pacem, seu renunciationẽ facta, an indicium, uel probationum faciat ib.nu.27 ea.
confessio debet esse certa, & specialis non uaga, nec generalis, ita quod de facto constet. Franc.Bru.de ind.in 6.q.2 p.n.9 351
confessio non tenet, nec confitentem ligat; si quis confitetur hominem occidisse, & viuus appareat, ib.nu.10 ead.
confessio unica, an in criminalibus suffitiat. ib.nu.21 352
confessio sola absque alio processu ad executionem faciendã, an in causa criminali sufficiat, ibi.nu.29 353
confessio uerisimilis facit, ut confitens sine alia probatione capitaliter puniatur. M.Ant. Blanc.de ind.nu.35 363
confessio delicti per reum facta quando ei noceat, uel non, ibi.n.203 376
confessio reuocata ante ceptum iudicium an noceat, ibi.nu.209 ea.
confessio facta parte præsente, an probationẽ plenam faciat, ibi.n.210 377
confessio, & probatio habent diuersam naturam, ibi.nu.211 ead.
confessio coram notario facta, uel coram iudice solo, an præiudicet ipsi reo, uel solum ad torturam indiciet. ibid.n.212 ea.
confessio coram incompetẽti iudice facta, an ad torturam indiciet. M.Ant.Blanc. de ind. nu 214.215.216.& 217. ead.
confessio coram iudice incompetenti cuius iurisdictio prorogari poterat, an iudicium faciat.ib. nu.218 ea.
confessio facta coram iudice incompetenti, licet non plene probet. facit tamen indicium ad torturam coram suo iudice. Franc. Caso n.de torm.c.18.nu.10 419
confessio de pluribus delictis licet sæpe ratificata non nocet, nisi constet de illis. Fr.Cas. de torm.q.21.nu.16 421
confessio etiam ratificata non habet uim ueritatis, siue aliis si quis, ibi.nu.18 ead.
confessio rei quando dicatur fundamentũ intentionis curiæ. Ant.Col.in for.proc.extra ord.in controu.crim.ar.215 471
confessio pupilli infantis etiam cum tutoris auctoritate, nõ ualet, nisi cum debeat in ius uocari, ib.ar.172 469
confessio minoris per tormenta curatoris auctoritatem non requirit ib.
confessio facta a b irato, uel ebrio, aut stolido non ualet. Fran.Cas.de ind.nu.2 406
confessio facta in uno iudicio nocet inter easdem personas in alio, nisi contra confessionem in primo iudicio iudicatum fuerit. Fr. Cas.de torm.c.21.nu.14 421
confessio debet continere uerum, & possibile Io.Fr.ponz.de lamiis, &c.nu.52 95
confessio non uerificata, nec probata per reũ carceratur, non nocet, ubi iudex misit nuncium ad locum confessum. Ant.Col.in for. proc.extraord.in contr.crim. ar.205 470
confessio geminata non dr̃, licet eodem instãti duæ fiant confessiones, ib. ar.210 471
confessionis perseuerantia in criminalibus requiritur, ad hoc ut reus puniri possit, ibid. ar.209.210 414
confessioni rei in crimin. realiter nõ statur. ib.
confessioni rei, si de corpore non constas, q̃uo & quan.iud.sta.dea.nt ad inquisitionẽ procedere possit. M.Ant.Blã.de ind.n. 18 361
confessionem suam qualiter quis interpretari possit Fran.brun.de ind.& tort.in 6.q.2.p. nu.23 352
ex confessione sola reuocata iudex condẽnationem fundare non potest, ibi. nu.18 ead.
confessione non uerificata reos damnare exẽplo perniciosum est. Fran.Cas.de torm. ca. 20.nu.5 410
confessiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, si alia iudicis religionem probatio instruat. Ant.Col. in for. pced ext.in controu.crim.ar.45.&c. 464. & Fr.Cas.in trac.de torm.c.18 nu.1 418
confessio in ciuilibus in quibus a confessione in criminali differat Guido de Suz.in tract:

de indic.nu.44 32
confessio in ciuili an præiudicet in criminali, si per principalem facta fuerit. Fran. Cason. de torm c.21.nu.13 421
confessio sola in ciuilibus non obligat. Fran. Brun in tract.de ind: in 9.q.2.par n.19.352
Confitens occidisse aliquem an sit damnandus, si non constet de corpore, uel id non sit uerisimile. Fran Cason. de ind.nu.5 412
confitens se occidisse ad sui defensionem, si id non probet, an ad mortem damnari possit. Fran.Cas.de torm.c.18 nu 15 419
confitens in tortura, siue indiciis præcedentibus an puniatur, & ei noceat. M.Ant.Blanc. de ind.nu.221 378
confitenti hominem occidisse, licet de hoīe nō cōstet, an iudex stare debeat. ibi.n.16.361
confitentibus assassinis hominem occidisse, licet de homine non constet an iudex debeat stare.ibi.nu.17 ead.
confessus non potest opponere de ineptitudine libelli. Io. Ant.Rub.de potesta.procur in 1.par nu.402 43
confessus per tormenta non pōt opponere, ꝙ nō potuit ītreuenire, ꝓcurator.ib n.403 ea.
confessus se alias in iudicio hæresim abiurasse in manu alterius inquisitoris, non censetur ex noua confessione relapsus. Ioann. Franc. Ponz. de lamiis &c nu.72 97
confessus in ciuili pro condemnato habetur, secus in criminalib. Nell. de bann in 3 par.1. temp.nu.11 213
confessus solum quando appellat debet in appellatione asserere causam, quia asserat se errasse, & confessionem reuocet, aliter non auditur. Nell. in 5.par.1.temp nu.1 214
confessus occidisse Titium, si apparet ab alio interfectum absolui debet. Th.Doc.in cons. inc. in præsenti causa, quod est post tracta. Ant.de Can de excus. 18
confessus condemnari debet nisi de innocentia appareat ibi.
confessus delictum, aut legitime conuictus nō solum detinendus est, sed ēt in uinculis conijciendus, donec feratur sñia, & executioni mandetur. Paul.Gir.de relax. carcer.in ti.de fide iuss.reo.in prin.nu.6 313
confessus habetur fugiens ex camera, uel palatio potestatis, in quo detinebatur.ibi.in tit. de fuga carcer.q.1.nu.13 315
confessus confessionem ratificare, aut reuocare potest. Gui. de Su.de ind. & tor.n.47 322
confessus in tortura dicitur, qui solum ad torturæ locum ductus est.ibi.nu.7 319
confessus in tortura ad quem locum duci debeat ad perseuerandum.ibi.nu.78 312
confessus de se qui tortus est, de aliis interrogari non debet. Gui. de Suz. de ind. & tort. n. 51.car.281, & Fran. Brun. in trac.eiusdē materiæ.in 3.q.1.par.nu.19 333
confessus in tortura per diem naturalem quiescere debet, antequā confessionem suā ratificet. Gui. de Suz. de ind. & tort.nu.69 324
confessus de consociis nisi plurib. concurrentib. indicium ad torturā non præstat. Fran. Bru. de ind. & tor.in 3.q.1.par.nu.25 334
confessus crimen in tormentis indiciis præcedentibus, an possit torqueri super aliis delictis, de quibus nulla aduersus eum sunt indicia, ibi.in 5.q.2.par.nu.64 349
confessus si quis est in tortura non ꝑcedentib. legitimis indiciis, & antequam reponatur ī pristina libertate superueniunt indicia, non conualidatur confessio facta in tormentis, nec perseuerare sufficit.ibi.n.47 347
confessus in tortura quando super ailis criminibus torqueri possit, ibi.nu.65 349
confessus crimen non condemnabitur, si se tortum fuisse asserat, dummodo apud acta non ratificet, ibi.nu.40 347
confessus formidine tormentorum, confessionem suam reuocare debet per se, uel ꝑ procuratorem, speciale mandatum ad hoc habentem, ibi. in 6.q.2.par.nu.350 352
confessus siqs sit per torturā, & ī ea perseuerauit apud acta ratificando, & confitēdo, an liceat notario scribere, uel iudici ei præcipere, ꝙ scribat, ꝙ spōte cōfessus sit.ib.23.353
confessus si est reus in actu torturæ, iudex non debet dicere, quod spōte confessus sit, secus si postea confessus sit, ibi.nu.24 ea.
confessus in tormentis quando condemnari possit absq; aliis probationibus. Frāc. Bru. de ind. & tor.in 6.q.2.par.nu.8 351
confessus extra iudicium potest cogi ad perseuerandum in illa confessione sit uerisimilis est. M. Ant. Blanc. de ind.nu.36 363
confessus sponte crimen statim carcerandus est. Bal. de Peru. de q.c.2.num.2 430
confessus legitime in iudicio, potest ad totum id, super quo proceditur contra eū ciuiliter uel criminaliter condemnari licet processus sit ineptus. Franc Cason de ind.nu.4 406
confessus crimen debet tamen moueri ad facien-

ciendum suas defensiones, ibi. nu. 25 411
Confessus crimen de quo erant indicia, an possit interrogari de delictis etiam eiusdem generis de quibus non extant indicia. Fr. Cas de torm. cap. 16. num. 8 418
confessus de se, si sua sponte alium nominat, non interrogatus talis nominatio suspecta habetur a lege, ibi. cap. 17. nu. 7 ead.
confessus sponte an possit statim sine ulla defensione damnari, ibid. cap. 18. nu. 5 419
confessus sponte poterit damnari ex quolibet etiam inordinato processu, & sine indiciis præcedentib. ibi nu. 6 ead.
confessus sponte in aliquibus casibus non dãnatur. ibi. nu. 7 ead.
cõfessus ꝑ stoliditatẽ nõ dicitur cõuictus, nisi perseuerauerit. Idem in cõfessione nuda, & sine causa, uel ab irato facta, ibi. nu. 12 ea.
confessus sponte debet saltem moneri ad faciendum suas defensiones, rationibus, de q̃bus ibid. cap. 19. nu. 11 420
confessus debet ꝑ tres dies cõquiescere anteq̃ ducatur ad ratificãdũ ipsã cõfessionẽ, aliter si fuerit ratificata paruo momẽto, dicetur ratificata, metu tormẽtorũ. ibi. c. 21. n. 3 421
cõfessus si non perseueret, an repetatur in tormentis, ut perseueret ibi. nu. 7 ead.
confessus sæpius in tormentis, & ad ꝑseuerandum ductus semper negãs, an & quot uicibus possit torqueri ut ꝑseueret, ibi. n. 8. ea.
confessus aliquando potest damnari absq; ratificatione, quando si qua sunt talia, ut non sit probatio in contrario. ibid. num. 9 ead.
confessus si in confessione perseuerare nolit, sed uelit probare cõtrarium, an sit amplius torquendus, sed audiendus, ibi. nu. 11 ead.
confesso & cõuicto in ciuilib. an auferãt appellationis remediũ. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de sent. & pœn. exec. q. 2. nu. 4. 415
confesso spõte, uel coacte defensio, denegãda non est. Guido de Suz. in tract. de ind. & tor. nu. 49. & 65 322. 323
confessio in tortura iudex non statim credere debet, imo ipsum perseuerare, & ratificare facere debet. Frãc. Brun. de ind. & tort in 9. q. 2. par. nu. 14 357
confessio de se, & sociis nullo casu est credendum, nisi euidentem rationẽ alleget, uel uerisimilitudinem, quæ iudicem instruat. Frãc. Cas. de torm. c. 17. nu. 18 419
confessum ultro judex incontinẽti punire non debet. Fr. Brun. ibi. in 6. q. 2. par. n. 11. c. 351
Confiteri quem oportet de crimine, uel testibus conuinci. Ant. Col. in for. proc. extraor. in controu. crim. ar. 46 464
Confidentiæ signum non est pallescere, & nõ expauescere, cũ naturaliter quis expauescere debeat. Fran Cas. de ind nu. 5 409
Confiscatio q̃libet bonorũ ad ipm regẽ deuenire debet. Nic. Boer. de fed. q. 6 nu. 21 79
confiscatio bonorum banniti an cõprehendat hęreditatẽ, & tp̃e bãni delata, sed nõdũ adita Nel. de bãn. in 1. par. 2. tẽp. nu. 30. c. 221
confiscatio bonorum banniti, an comprehendat conditionale debitum quod ipsi bãnito debetur, ibi. nu. 31 ea.
confiscatio bonorum banniti an iura prænunciatus comprehendat, ibi. nu. 32 216
Confrontatio ad cortinã factũ, an procedat in criminalib. Ant. Col. in for. proc. extraord. in contr. crim. art. 220. & seq. 471
confrontatio testium fienda est in conspectu inquisiti, ibid. art. 221 ead.
confrontatio fit ut testes accusatos cõuincãt, & alias, ibid. art. 224 ead.
confrontatio in qua foram fieri debeat. ibid.
per Confrontationem dicitur fieri publicatio testium, ibid. art. 222 ead.
Cõfugiens ad sacerdotem deferẽtẽ corpus Xp & eũ accipiẽs, an ecclesię imm unitate gaudere debeat. Io. Tierry. de fuga, num. 8 198
confugiens ad hostes pœna mortis est afficiendus Gul. Bont. de pœna mor. num. 4 444
Confusionis natura quæsit. Nell. in tract. de bann. in 2. par. 2. temp. nu. 54 261
Congregatio multis nominibus uocatur Nic. Boer. de sedit. q. 2. nu. 5 75
cõgregatio laicorũ an licita sit ibi, q. 5. n. 3. ea.
congregatio licita censetur, cuius finis licitus reperitur, ibi. nu. 4 ea.
cõgregationes licitæ sũt qñ tẽdũt ad bonũ pũblicũ, ut ciuitas recte, & q̃ete gubernet. ibi.
Coniectura ueri acceptio dicĩ ex aliq̃ba signis extrinsecis. Paul. Gir. de qõ. q. 3. num. 9 433
coniecturæ quæ in crimine hæresis sufficientes dicantur. Io. Fran. Ponz. in tractat. de lamiis &c. nu. 89 99
coniecturæ ex consiliis quæ uere indicant reũ delicti. Fran. Cas. de ind. nu. 5. 1 401
Coniugatus concubens cum muliere soluta, de iure ciuili, de stupro tenetur. Paul. Gir. de pœ. omis. coit. q. 6. nu. 14 452
Conreus debendi conuentus a creditore post terminũ præscr. an repellat ab excipiẽdo de

præscriptione ex eo q intra terminum pscriptionis bānitus fuit eius cōreus, & sic sit incorrupta pscriptio ēt cōtra nō bānitū Nell. de bān. in 2. par. 1. temp. nu. 4 242
Consanguineum meretricē ignorāter actu cognoscens fornicario de incestu non punit. Paul. Girl. de pœnis om. coi. q. 3. nu. 7. c. 489
consanguineus receptans bannitum scienter, an puniatur pęna statuti. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. nu. 21 273
consanguinei homicidiæ ipsum cum armis associantes ad locum tutum defendēdo a manibus inimicorū, & curiæ an cēseantur participes, & cōscii criminis, Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de absol. innoc. q. 7. num. 1 309
conscientia scelerum mille testes. Franc. Cas. de indic. nu. 11 408
conscius criminis uidetur, qui phibet aliquē capi. M. Ant. blan de ind. n. 294 383
conscii qui sint, & q teneantur de delicto. Fr. Cas. de ind. num. 2 402
conscius turbationis ciuitatis suæ, uel alterius delicti commissi in ciuitate sua, ex sola sciētia, ut particeps punitur. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp nume. 16 213
Consentiens homicidio in corde suo, an sit irregularis, si ab extra nullam operam ad hæc dederit. Nicol. Ploui. de irreg. nume. 19 102
Consideratio personarum haberi debet in furto. M. Ant. blant. de ind. nu. 417 393
Consiliarii ciuitatum de iuris solennitate torqueri non debent, decuriones. n. dñr. Guido de Suz de ind. & tort. num. 110 328
Consilium ciuitatis totum populum repñtat. Nell. de bann. iu 3. par. 2. temp. nu. 64 282
Consilium præsumitur, si quis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit, & occidit. Franc. Cason. de ind. nu. 5. 405
Consilii, uel occulti auxilii præsumptio oritur contra associantem per delictum. Frā. Cas. de ind. num. 3 409
consilia post causas intuenda. Fran. Cason. de ind. nu. 1 401
consilia q̄ sint, & q̄uo diffiniātur, ibi nu. 2 ea.
consilia ante delictum, quumodo consideren tur, & proponatur, ibid. num. 3 ead.
consilia referuntur ad partem iudiciorū, quæ ex causis dicuntur, ibi. nume. 6 ead.
Consulens a iqd uñ sequatur homicidiū efficitur irregularis. Nic. Plo. de irreg. n. 7. c. 100
consulens alicui ut pro patria, aut iure suo, se exponat, an sit irregularis, si ibi moriatur, ibidem, numero 9 car. 101
consulens iudici ut aliquē puniat ad mortem, irregularitatem incurrit. ibi. nu. 28 103
consulens aut uocans maleficos ad maleficia facienda, punitur capitis pœna. Paul. Gir. de sort. in 11. q. nu. 12 130
Consulens, uel persuadens maleficium, an, & qua pœna puniatur maleficio secuto. Paul. Gir. de pœn. omnif. coit. in 10. q. n. 8. c. 955
consulens, & persuadens, an censeatur opem, & auxilium maleficio præstare ibi.
consulens, seu persuadns non comprehēditur in statuto pœnam imponēte auxilium, seu opem maleficio præstante, ibi. nu. 9 456
consulens, aut persuadens quas pęnas dare debeat. statuto eas non exprimēte. ib. n. 10. ea.
consulēs maleficiū punitur ēt eo nō secuto ib.
consulens in minorib. criminib. quas pęnas luat, si statutum non taxet eas, ibi. nu. 11 ea.
consulēs q ante delictū cōmissū, cōsiliū reuocauit, an facto secuto teneatur, ib. n. 14 ead.
consulens maleficiū an puniri debeat, & si delinquēs omnino facturus erat, ibi. nu. 12. ea.
consultor in criminibus non tenetur si per uiā iustitiæ procedatur. Nicol. bon. de sedit. in 7. q. num. 5 80
Consocii tres non sufficiunt ad condemnationē quarti socii, secus in testibus, & quare. M. Ant. blanc. de ind. nu. 385 391
conspiratio contra principem potest probari per complices, & socios crimines. Mar. Lau. de crim. læse maiest. q. 8 88
conspiratio est confederatio inter aliquos in pręiudiciū prīcipis, uel alterius, ib. q. 16 ead.
Conspiratorum testimoniū in crimine hæresis nequaquam idoneum censetur. Gondiss. de hæret. q. 13. num. 13 164
constantia, & uariatio rei in actis scribi debet Ant. Col. in for. droc. extraor. in controuer. crim. art. 199 470
Constitutio, quæ punit unum pro alio est iuri naturæ, & diuino contraria. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 5. num. 3 58
constitutio pœnalis emanans ad uitanda animarū pericula, extēdi potest, ibi. nu. 17. c. 59
constitutio noua per antiquam limitatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. num. 16 62
constitutio si fiat tertio pñte, & tacēte, ille nō dicitur cōsētire. Frāc. Cas. de ind. nu: 8 407
constitutiones extraordinarie sūt apocriphæ, nec allegari merentur. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6, num. 19 62

Consuetudo nulla exprimit intentionem. M.Ant.blan.de ind.num zi4 378
consuetudo delinquendi contra aliquem præsumi facit, ibi.nu.z4z 379
consuetudo in principem disponēs ipso principe maior est. Incer. Auct.de crim læsæ maiest.q i.num.ii 51
consuetudo quæ canonis institutis non obuiat rationabilis dici potest.Io.Fran. Ponz. de lamiis &c.num.34 93
consuetudo antiqua damnata, an ex causa induci possit, ibi.nu.36 ead.
consuetudo non ualet, ꝙ milites, aut decuriones, & alii positi in dignitate torqueri possint Paul.Girl.de q.c.6.num.3 436
consuetudo est quasi lex.Iac.de Are.de bann. nu.46 zoz
consuetudo generalis excusat notarium, & iudicē a falso, quādoscribāt talis sponte confessus est.Fran. brun.de ind.& tort.in 5. q.z par.nume.z5 345
consuetudo quandoque licitum esse facit, qd' alias illicitum esset. Nell.de bann. in i.part. 3.temp.nu.iz 393
consuetudines priuilegiatæ ita ꝑdūtur ꝑ rebellionē contra Prīcipē, sicut ꝑduntur priuilegia.Mar. Laud.de crim.læsę maiest.q.z9 49
consuetus committere homicidia, an ex hoc solo præsumatur ex præposito occidisse, & an possit pœna ordinaria puniri Fran. Cas. de ind.num.6 397
consuetus delinquere ex hoc solo indicio, an torqueri possit, ibi.nu.i 398
Consul, uel proconsul habet hoc nomen, etiā priusquam sit egressus urbem, & anteq̄ ad prouinciam sibi decretam perueniat. Neli. de bann.in i.par.3.temp nu i8 z94
Consulatū sibi propter suā dignitatē usurpare nolentes sunt fustigādi, & postulatis priuādi. Nic. boer.de sed.q.7.num.47 85
Contemnentes iuris doctores detestandi sunt uelut pecpdes.Ioan.Frāc.Ponz.de lam. &c. numero zo 9i
contemnentes historias in biblia, an sint hæretici.Lud.Car.de hæret.num.5z i8i
Contentio rei leois quādoq; maximā inimicitia parit.M.Ant.blan.de ind.num.i3i 970
Continuo dictio de sui natura actū immediatū denotat.Pau:Gir.de hær.q.5.nu.ii i49
continuo, dictio quandoq; spacium temporis admittit, ibi.nu.6 i50
Contractus quidam in feudo esse censētur, ex quo ultro, citroq̄.obligatio nascitur.Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.q.i nu.io 5i
contractus si post traditionē, & dominii trāslationē resoluatur censetur nouus contractus, ut noua gabella soluat.ibi.q.z.n.z 53
contractus feudalis eo innoïatus, a consuetudine & non a iure ciuili inuētus, ibi.q.3.nu.7.
contractus Principis quando habeat uim legis.ib.q.ii.num.z 67
contractus stipulationis unico debet fieri contextu.Paul.Girl.de hęret.q.5.num.i9 i50
contractus, & dispositio deducta ad causā, a qua incipere potuit, conualescit.Iac.de Are. de bann nu.44 zoi
contractus hæreticum factus post diem commissi criminis, an retractari debeat. Pau. Gi. de hæret.in 5.q.num.7 i54
Contrahentes matrimonium in gradu prohibito, qualiter iure antiquo, Codicis, & qualiter iure nouo authenticorum puniantur. Paul Gir.de pœ. omn.coit. cap. z. n.4. 448
Cōtrahere prohibetur, qui extraordinario crimine notatur.Plac.de accus.tit.6 nu.z8 6.
Contradicens quis dicatur.M Ant.blanc.de indi.nu.i64 38
Contumacia absentis, Dei pręsentia suppletur. Ant.de Can.de excus.par.i.num. 4 i3
contumacia sonat in delictum Io. Ant. Rub. de potest.proc.in i.par.num.3z3 39
contumaciam indicium ad torturam facit M. Ant blan.de ind.nu z7z 38
contumacia an faciat indicium contra contumacem, & quid si sit solum indicium contumaciæ, ibid.nu.z93 339
contumacia ubicunque fictam confessionem inducit, iudiciis pronūciatio requiritur.Nel. in 3.par.i.temp.nu.io. zi3
contumacia sola quis torqueri non debet. Fr. Cas de indic.num 6 409
Contumax ubi ex statuto habetur pro cōfesso ibi qs iudiciū exercet ꝑ ꝓcuratorē. Io.Ant. de po ꝓc.i i.par.n.60.c.397.& n.i65.ca.z8
contumax in hæresis causa, si anno in excōicatione persistat, ut pote hęreticus condēnandus est, gund.de hær.q.9.num z i59
contumax in se defendendo, non auditur post terminū.Nel.de bā.i z.p z.temp.n.z z4i
contumax, si non respondet, quando dicatur. M.Ant.blanc.de ind.nu.z73 v8i
contumax antequam condemnetur iudex debet attendere ad septem.Ant.Colū.in for. proc.extraor.in contr.cri.a:i52 468

con-

contumax condemnatus quando debeat audiri.ibid.art.136.& seq. 467
contumax quando habeatur pro confesso ex forma statuti.Fran.Cas.de ind.num.7 396
contumax reus si capiatur ex hoc solo poterit torquer..ibi.nu.8 309
contumax ex dispositione statuti non habetur ꝓ confesso quoties iudici non constituerit de delicto.Fr.Cas. in q.crim.c.7.nu.5 422
contumaci potest audientia denegari. Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.2 241
Conueuticulę mercatorum auctoritate superiorum approbatæ, & cōfirmatæ sunt.Nic. Boer.de sedit.q.5.nu 3 76
Conuentio & secreta locutio inter plures,indicium ad tractatum oriri.facit.M. Ant.Blan. de ind.nu.232 379
Conuersans cum inimicis meis, non potest esse testis contra me M. Ant. Blanc. de indic. nu.164 337
conuersans cum inimico meo, pręsumitur inimicus meus,ibi.nu.163 ea.
conuersans cum inimicus occisi, pręsumitur ex ꝓposito occidisse. Fr.Cas.de īd.n.3.c.398
conuersantes uariis nominibus dicuntur. M. Ant.Blanc.de ind. nu.166 373
Conuersatio malorum est malę oꝑationis,& cōsciē deprauatæ īdiciū. Gui.de Suz.in trac. de ind.& tort nu.32.car.320. Bal.in trac.de q.c.1.nu.10 car.429.Ma. Ant.Blan. de ind. n.253.c.380.& Fr.Cas.ī tr.eiuf.ti.n.7.c.398
conuersatio cū hæretico magna ꝑsumptio est Io.Fr.Ponz.de lam.& excell.iur. nu.89.c.99
conuersatio præcedens monstrat qualis unus quisque præsumendus sit.Fr. Brun. in trac. de ind.& tort.in 5.q.1.par.nu.2. 338
conuersatio cum inimicis occisi, an indicium ad pensamentum faciat.M. Ant.Plā. de ind. nu.163 373
conuersatio cum malis hominibos inducit indicium ad torturam contra delinquentem. Franc.Cas.de ind.nu.2 401
conuersatio, & cohabitatio cum inimicis patris,& associatio sufficit ad exhæredandum filium.M.Ant.Planc.de ind.nu.163 373
Conuictus de crimine non pōt appellare, pōt tñ cōfessus cōfōne ratificare,aut reuocare. Gui.de Suz.in trac.de īd.& tort.n.47.c.322
cōuictus torqueri non debet. Fr.Brun.de ind. & tort.in 5. q.2.par.nu. 16 344
cōuictus qs aliqua lege dici nō pōt ex indiciis et indubitatis.Fr.Cas.de ind.nu.9 411
Conuiuia indicant preposita,& seditiones. Fr. Cas.de ind.nu.4 401
Conuocare amicos,& cognatos qu-ādo sit licitū.Nic.Boer.de sedit.in 4.q.nu.4 76
Copia indiciorū parti dāda est. Fran. Brun. de ind.& tort.in 5.q.2.part.nu.51 348
copia indiciorum a reo peti debet.M. Ant.Bl. de ind.nu.24 362
copia indiciorum si reo torto, & confesso denegata fuerit, an confessio talis sibi noceat. Paul.Girl.de qō.q.7.nu.10 439
copia capitulorū, & testium inquisito dari debet.Io.Fr.Ponz.de Lam.nu.88 99
copula carnalis cum moniali qualiter puniri debeat in foro cōtētioso de iure canonico. Paul.Gir.de pœ.omn.coit.in 1. q.n.18. 447
copula carnalis habita cū concubina alicuius non punitur iure ciuili.ibi.q.7.num.5 453
copula carnalis nefaria in figura matrimonii habita,qualiter puniatur.ibi.q.2.nu.5 427
copulam carnalem habens cū muliere nupta, quæ antea fuerat meretrix, an de adulterio teneatur.ibid.in 6.q.nu.14 452
copulæ natura est ponere diuersas, & præcedentia augere.Nell.de bann.in 1.par. 2.tēp. nu. 78 239
Cordis humani secreta solus Deus rimari potest.Paul Gir.de fort.q.10.nu.2 127
cordis dispositio magis apparet in facie, quā magis urgent omnes sensus, ꝙ̃ alias partes Franc.Cason.de ind nu.2 409
Corpus nullus est ita insipidus, qui non cupiat cruciatum corporis, uel mortis periculum declinare. Io.Ant. Rub.de potest. proc in 1.par.nu.325 40
corpus banniti mortui in banno an possit sepeliri in ciuitate a qua erat bannitus. Nell. de bann.in 2.par.3.temp.nu.2 296
corpus mortuum si reperiatur ante hostiū domus Titii.a Titio mortuus præsumitur. Fr. Brun.de ind.& tort.in 3.q.1 par.nu.4. 332
corporis iactura minor est,ꝙ̃ animæ,ideo potius in corpore, ꝙ̃ in anima pati expediat. Io.Nic.Arel.de heret.not.80.nu.3 144
corpore qui,& quando coerceri dicātur. Plac. de accus.tit.6.nu.26. 6
corpora lamiarum,seu strigarum ad lude ferri dæmonum, quibus rationibus asseri possit. Paul.Gir.de sort.q.7 118
corpora per dæmones assumpta non sunt uera,& naturalia,sed quasi naturalia, & similitudinaria,ibi.n.10 ead

corpora per dæmones assumpta, ex qua componatur materia.ibi.nu.11 119
Correctus an possit appellare a correctione, uel sententia Bonic de accu.n.27 10
Correlatiuorum idem ius est.Io.Nic. Arel.de hæret.not.47.nu.1 144
correlatiuorum regula non procedit in hæretico in casu ibi tradito ead.
Corrumpens imaginem quæ fuit picta ad infamiam alicuius proditoris principis, qualiter puniatur. Mart.Laud.in trac.de crim.læsæ maie.q. 6 148
Creatura nulla potest mortuum suscitare absque Dei potentia, & gratia. Paul. Girl. de sortil.q.7.nu.40 125
Credens hæreticis an sit hæreticus. Lud. Car. de hær.nu.20.& 46 179.181
credentes hæreticorum facto qui dicantur.Io. Nic.Arelat de hær.not.5.n.2 139
credentes hæreticis pari sunt pœna plectendi. Pau Girl.de hær.q.9.nu 3 152
credentes erroribus illorum de Alamania an sint hæretici.Lud.Care.de hær.n.37 181
credentes hæreticis quibus pœnis puniantur, ibi.nu.163 194
Credulitas testium etiam fide dignorum non condemnat,& multominus uulgi. aut populi.Fr.de Gas.de ind.nu.5 406
Creditor auctoritate propria res debitoris occupans,infamia notatur.Plac.de accu.titu. 6.nu.27 10
creditor banniti egit contra eum, qui bannitus potest se defendere,& fecit citare bannitum qui comparuit,quo uiso creditor vult desistere,bannitus uero uult quod procedat,quæritur an bannitus audiatur.Nell.de ban in 1.par.2.temp.nu.79 240
Creditor debitorē de suspecto accusans, & eū capi petens,an debeat iudici ostendere istrumentum crediti.Bal.de carc c.1.n.8 301
Crimē public⁹ iudicii deferens illegitime, in S.C.Turpil incidit.Plac.de acc.ti.4.num.1. 4.
crimen stellionatus, uel hæreditatis expilatæ deferens,non incurrit in pœnam S.C.desistens ibi.nu.2 ead.
crimen intendere,seu defendere deproperans quid agere debeat,ibi,nu.8 ead.
crimen uariis committitur modis. Plac.de accu.ti 6 nu.1 5
crimē perduellionis morte punitur, ibi.n.11.e.
crimen non graue arbitrariam requirit pęnā. Bonic.de exc.nu.4 7
crimen excipiendi quod sit,ibi.nu.6 ead.
crimen quod denunciatur, si habet facti perseuerantiam,ut fornicatio,quilibet admittitur,ibi.nu.35 11
crimen quando censeatur capitale.Ioan.Ant. rub.de potest.proc.par.1 n.291 37
crimen non censetur capitale, ubi indefectum pœnæ pecuniariæ lex mandat imponi pœnā capitalē,per officiū iudicis,ib.n.303 38
crimen speciem hæresis sapiens puniri debet. Io.Fr.Ponz.de lam.&c nu.85 99
crimē proximi ita demū cessandū est, si in totius populi corporalē spūalemq; perniciē non uergat.Gondiss.de hæret.c.6.n.4 156
crimē suspecti tutoris est quasi publicum. Io. Ant.Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.86 24
crimen sponte confessus statim est incarcerandus Bal de perig.de q.c 2 nu.2 430
crimē contra naturā humanæ societatis quod sic.Pau.Gir.de pœ omn coit q.2 nu 1 447
crimē cōtra naturā humani sexus qđ sit. ib.e.
crime cōtra naturā gñis qđ dicatur.ib. n.2 e.
crimen incestus in actu fornicationis commissus ultimo punitē supplicio,ibi,q 3 n.5 449
crimen cum pœna extinguitur.Nell. de bann. in 2.par.3.temp.n.9 298
criminis transactio an faciat indiciū. M. Ant. Blanc.de ind.nu.336 385
criminis socio, si uerisimile est eum non mentiri,aliquando creditur,ibi.n.336 385
criminis appellatione,tam priuatum,q̃ publicum,& tam leue,q̃ graue continetur.Ioan. Ant.Rub.de potest.procur.in 1.par.n.27 22
crimine extraordinario notatus contrahere prohibetur.plac.de acc.ti.9.nu.28 6
crimine capitali impetitus realiter,personaliter, capi potest, & carceri emancipari, & qua forma ad capturam procedi possit.Gōdis.in trac.de hær.q.11.nu.4 162
de cimine oportet quem confiteri, uel testib. conuinci. Ant.Col.in for.proc. extraor. in crim.cap.ar.46 464
de crimine falsi potius,quàm de aliis quare liceat transigere.Iac.de Are.de q.n.8 427
in crimine p̄sumēdo plus proseqt̄, quod pęnā sanguinis timet, q̃ q non timet.ib.n. 12.ea.
in crimine puniendo persona attendenda est. Plac.in trac.de acc.ti.6.n.4 5
in crimine notorio ad torturam deueniendū non est.Fran.Brun.de ind.in 5.q.2.par. nume.16 344
crimina publica quæ sint, & quare publica di-

dicantur.Plac.de acc.ti.z.nu.z z
crimina quæ publica, & ordinaria simul sint, ibi.nu.3 ea.
crimina publica hñt quidam speciale, quod nõ habent crimina priuata.Io.Ant.Rub.de potest.proc.in z.par.n.51.ubi habes exempla aliquot in eum rem.ca.47.n.79 z4
crimina quæ ab omnib.deferre possint. Plac. de acc.ti.i.nu.iz i
crimina notoria accusatione non indigent,ib. nu.i3 ea.
crimina priuata quæ sint.Plac.de accus. tit.z. nu.3 z
crimina ordinaria quæ dicantur ibi,nu.3.ead.
crimina extraordinaria dñr, quorum pęna iudicis arbitrio mandatur,ib.nu.4 ea.
crimina quæ puniantur pœna extraordinaria ibi.nu.7 ead.
crimina quæ publica,sunt,& ordinaria simul, ibi.nu.8 ea.
crimina priuata,& ordinaria simul,quæ dicã tur,ibi.nu.9 ead.
crimina quæ transeant ad hæredes,ibid.titu.6 nu io 5
crimina priuata an possint indistincte per procuratorem exerceri.Io.Ant.Rub.de potest. proc.in i.par.n.80 24
crimina punienda sunt undecunq; clarescant, ib.nu 394.car.49.& Ant.Col. in for. proc. extraord.in contr.crim.art.ii6 467
crimina quæ ex partialibus seditionibus oriã tur.Nic.Boer.de sedit.in i.q.nu.i3 70
crimina abdita(ut hæresis crimen)aptius a familiaribus,& domesticis noscuntur,quam ab aliis,idcirco tunc testificari coguntur. Gond de hær.q.i3.nu.ii i66
crimina ueniæ remissionem semel tantum habere possum.Pau.Girl.de relax.carc.in ti. de pœna composit.q.z.nu.i 3ii
crimina diuersa eodem actu committenti,an debeant pœnæ diuersæ imponi,Paul.Girl. de pœ om.coi.q i.n.iz 446
crimina quæ ex coitu cum moniali habito oriantur.Pau.Girl.ibi.nu.io ead.
crimina plura quando ex eodem facto oriuntur,in pęna unius ratione adiuncti criminis aggrauentur,ibi.nu.iz ead.
crimina plura qñ ex eodem facto oriuntur de iure canonico,plures accusationes ĩstituit, & plures pœnæ imponi pñt,ibi.nu.i6 447
criminum multiplex diuisio.Plac.de acc. tit.z. num.i z
criminum publicorum pœna est ordinaria ibi.ti.3.n.i4 3
criminum puniẽdorum quatuor genera sunt septem modis consideranda,ib.ti.6.nu.z 5
in criminalibus notoriis iudex põt mandare exequi pœnam etiam absque alia condemnatione.Pau.Gi.de relax.carc.in ti. de sent, & pœ.exec.q.z.num.5 304
in criminib.enormib.leges trãsgredi licitũ est. Fr.Br.de ind.& tor.in 8.q.z.par.nu.i6 344
in criminibus leuibus processus summarius fit.pau.girl.de q.in d.5.q.nu 4 343
Crimine læsæ maiest.quis proprie committere dicatur.Nell.de bann.in i par.z.temp.nume.i6.cart.zzi.& Nic.Boe. de sedit.in 6.q. nu.i5 77
crimina læsæ maiest.& crimen oppugnatę patriæ,an sint species differentes.Nell.de ban, in i.par.z.temp.nu.i6.car.zzi.& Nic.Boer. de sedit.in 6.q.nu.9 iiz
crimine læsæ maiest,incurrit, qui contra Imperatorem ligam facit.Mart.Laud.de crim. læsæ maie.q.5z 49
crimine læsæ maie.morte punitur.plac.de accus.tit.6.nume.ii 5
crimine læsæ maie. committitur etiam aduersus dominum ciuitatis.Mar.Lau. in trac.de crim.læsæ maie.q.i.c.48.& Nic.Boer.de sedit.q.6.nume.6 77
crimine læsæ maie.incurrunt,qui mittunt literas hostib.dolose,aut aliquod signũ faciẽs quo ciuitatem,& eius dñm accipere possit. Mar.Laud.de crim.læsæ maie q.z.car.48,& Nic.Boe.de sedit.in 6.q.num.i5 78
crimine læsæ maiest.proprie in personã principis,uel eius corpori astantium committitur.Mar.Lau.ibi.q.2.c.48.& Nic.Boer.de sedi.in 6.q.nu.9 78
crimine læsæ maie.incidit pecuniam hostibus principis donans,uel mutuans.Mart.Laud. ibi.q.4 48
crimine læsæ maie.est conuenticulam de papa tu facere.Papa uiuente.mar.Laud.de crim. læsæ maie.q.9 48
crimine læsæ maie.licet nõ cadat nisi in subditos,tamen hostis dicitur de omni gente,ib. q.34 49
crimine læsæ maie.non incurrit subditus principis,si principem conturbet,ib.q.46 ea.
crimine læse maie.per mulieres denunciari potest.Inc.auct.de crim.lęsę maie.q.7.nume. 6 5i

crimen læsæ maiestatis an incidat oppugnãs, uel cedens propriam ciuitatem, uel alium Principem ab Imperatorem inferiorem. Nic.Boer.de sedit.in 6.q.num.1 77
crimen læsæ maiestatis incurrit, monetam, & imaginem Cæsaris falsificans, ibi.nu.2 ead.
crimen læsæ maiestatis, an clericus incurrere possit, ibi nu.3 ead.
crimen lęsæ maiest. incurrunt, q in cardinales, clericos, uel religiosos insultant, ibi.n.7 ea.
crimen læsæ maiest. incidit, ciuitatem Imperatoris subiectum, uel obedientem oppugnãs ibi.nu.13 78
crimen læsæ maiest. incurrit inimicos principis sui in terram intrare permittens ibid.
crimē lęsæ maiest. nõ cõmittit, ubi a iurisdõne principis subtractio non sit, ibi.nu.16 79
crimen læsę maiestatis, an morte extinguatur. ibi.nu.20 ead.
crimen læsæ maiest. locum habet contra Regē Franciæ, tamen filii eius qui crimen commisit, non sunt infames, ibi.nu.23 ead.
crimen læsę maiest. incurrunt, qui aliquem de ecclesia extrahunt, ibid.num 56 86
crimen læsæ maiest. incurrere possunt mulieres, ibid.num.60 ead.
crimen læsæ maiest. uel proditionis cõmittit, qui contra Principem, uel Remp. Agit. M. Ant.Blanc.de ind.nu.393 392
crimen læsæ maiest. an æquipararetur crimini hæresis. Incer. Auct.de crim. lęsæ maiest. q. 6.num.22 62
crimen læsæ maiest. non cadit in eo qui non est de regno. Ant.Col.in for. proced. extraord.in contr.crim art.152 468
criminis læsæ maiest. reus dominium ipso iure non perdit, Incer.Auct.de crim læsæ maiest.q.1 nu.7 51
criminis lęsæ maiest. infectio lepra quædam dicitur omnes inficiens in eo.tract.num.4 60
criminis lęsę maiest. pœna ad secundum gradũ extenditur, ibid.num.5 ead.
criminis læsæ maiest. pęnã ad posteros transmitti, qualiter intelligatur, ibi.num.18 62
criminis lęsę maiest. rei efficiunt ciues mittētes literas rebellibus ciuitatis, aut aliqđ signũ dãtes, Nic.Boer de sedit.in 6.q.nu.14.c. 78
criminis læsæ maiest. reus est, q ciuitatē Regi Francorum subditã oppugnat, ibi.nu.17 ea.
crimine lęsæ maiest tenetur, qui scienter saluum conductũ frangit Mart.Laud.de crim. læsæ maiest.q.6 48
crimine læsæ maiest. irretitur laicus iuramēto uiolando profanus quod dño, & regi suo iurat, & peruerse, & dolose regnum eius tractat, & in ipsius mortem insidiat, Nic.Boer.de sedit.in 6.q.num.15 79
in Crimine lęsę maiest. bona feudalia non cõfiscant. Mar.Lau.de cri.læsę maiest.q.15 48
in crimine læsæ maiest. etiã hodie bona fideis non seruantur, ibi.q.18 ead.
in crimine læsæ maiest filius legitimam pdit, ibi q 24 ea.
in crimine læsæ maiest. memoria post mortē damnatur.Mart.Laud. de crim. lęsæ maiest. q.30 49
in crimine læsę maiest. qualiter procedatur.ib. q.34.remissiue, car 43.& q.47 ead.
in crimine lęsę maiest. & hæresis speciale est, ut superueniente accusatore inquisitor non sileat.ibi.q.43 ead.
in crimine lęsæ maiest. speciale est, ut iudex cogat accusatorem suam accusationē prosequi, ibi.q.44 ead.
in crimine læsæ maiest. non puniũtur ita filiæ sicut filii, quia mulieres, non sunt, ita audaces, ibid.q.10 48
in crimine læsæ maiest. admittitur laicus contra clericum pro testificando, ibid.q.27 49
in crimine lęsę maiest. exceptio quælibet cessare debet. Franc.Brun.de ind.& tort.in 4.q. 2.par.nu 24 342
in crimine lesæ maiest. ad torturam sine indiciis non proceditur. Fran.Brun.ibi.in 5.q.2. par.nu.6 343
Criminales causæ iuramēto reorũ nõ deciduntur. M.An Blã.de ind n 62. car.365. & Fran. Cas.in tract.eiusdem materię, nu.12 408
Criminaliter an die feriato procedi possit. Ant.Col. in fo.proc.extraor.in contr.crim. in art.22 463
Criminales de consociis confessus indicium ad torturam non prętat, nisi pluribus concurrentibus. Franc.Brun. in tract. de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.25 334
criminosi, inimici, & cõspiratores qñ admittãtur ad testimoniũ. Bonicõ.de acc.nu.13 8
Crucis signum q in silice sculpit, quia pęna puniatur. Gul.bosit de pęnis mortis.nu.1 444
crucem Saluatoris nostri, aut imagines B.Mariæ uirginis, & aliorũ Sanctorum in terram proiiciens, & pedibus conculcãs, capitis pęna de iure ciuili punitur. Paul.Girl. in tract. de sortileg.q.11.nu.18 132

Crude-

Crudelis est ille, qui famam suam negligit. M.Ant.Blanc.de ind.num.112 368
Crudelitas nimia descendit ex partialitate, & seditione. Nic.Boer.de sedit.q.1.nu.10 70
crudelitas Adonibesech regis Gebus, memoratur.ibid.nu.11 ead.
Cruor si in uestimentis, aut armis alicuius appareat, an oriatur indicium ad torturã. Fr. Cas.de ind.nu.1 409
Culpa sua qđ quis non habet, perinde est ac si nõ haberet. Iac.de Are.de bann.nu 50 202
Culpa custodis, ob quã furtũ factum est, an iudiciũ faciat. M.Ant.Blã.de ind nu.425 394
culpa lata non æquiparatur dolo in delictis. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.87 325
culpa lata in pœnis corporalibus infligendis non est dolo æquiparanda. Fran.Brun.de indic.& tort.in 5.q.2.par.nu.24 345
culpa leuis, uel leuissima non punitur criminaliter, sed ciuiliter tñ. Nell.in tract.de bãn in 1.par.3.temp.nume 2 291
culpæ ascribitur nimia sæuitia rectoris. Fran. Brun.in tract.de indic in 5.q.2.part.numero 28 346
Cumulatio ad inducendum odium nunq̃ fit. Nell.de bann.in 1.par.2.temp.num.8 219
Curator filio bãniti daſ uti filio eius qui apud hostes est. Iac.de Are de bãn.nu.4 199
curator an possit facere pacem de morte patris minoris. Nell.de bann in 3.part.2.temp. nu.33 274
curator non datur minoribus de stylo parlamẽti. Ant.Col. in fo.proc. extraord. in controuer.cri.art.174 469
Curia Romani duobus modis de crimine agit bonicon.de acc.inquis.nu.1 7
curia Franciæ diebus etiam feriatis ius reddit. Ant.Col.in for.proced.extraord. in contro. crim.art.22 463
curia Franciæ ex consuetudine, potestatẽ habet in sanguine hominis. ibi.art.2 462
Custos infirmi si potum immodicum ei dederit, efficitur irregularis si mors sequatur. Nic.Plo.de irreg num.6 100
custos carcerum rem carnalem cum muliere carcerata habens, qualiter puniatur. Paul. Girl.in tract.de pœ.om.coi.q.13.nu.1 459
custos carcerum mulierem carceratam honeste custodire, debet, ibi num.2 ead.
custos carceris discretus esse debet. Bal. de carcer.cap.2.nu 5 202
custos carceris in officio delinquens, qualiter puniendus sit, ibi.nu.6 ead.
custodes carcerũ an plures esse possint ibi. ead.
custodes an teneantur, si carceratus p delicto e carcere aufugiat. Fran. Cason.in qõ. crim. cap.19.num.24 446
custodibus carcerum hæreticorum, quis expensas subministrabit. Gund.de hæret.q 11 nu.11 162
DAmnari nullus debet causa non audita. Placent.de acc.tit.1.num.5 1
damnari nemo debet ad tempus in metallũ p nisi ad decennium.ibid.tit.6 num.21 5
dãnari nemo debet sine accusatore, ne in priuatis quidem delictis, nedũ in publicit. Ioã. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.num.2 21.
damnari potest quis ex suspitione sola in criminibus atrocissimis. Paul.Girl. de hæret.q. 8 num.2 159
damnari quis non potest ex indicio semipleno, seu dubitato, sed ex indicio indubitato, iudicem in uiam cõdemnationis dirigente, potest quis damnari. Franc. brun.de ind. & tort.in 4.q.1.par.num.1 336
dãnari quis non potest ex præsumptionib.etiã uehementib.Fr.bru.ibi.in 5.q.2.part.nu.37. car.346.& Fran.Cas.de ind.nu.3 411
Damnationi in metallum quæ pœna successerit de iure canon Ioan.Ant. Rub. de pote. proc.in 1.par.num.260 54
Damnatus ad opus temporarium non afficit infamia. Plac.de accus.tit.2.nu.14 2
damnatus per procuratorem in causa famosa an & qñ efficiatur infamis. Io.Ant Rub. de potest.proc.in 1.par.num.269 35
damnatus de crimine publico non potest accusare, ibi.in 1.par.num 53 47
damnatus de crimine læsæ maiestatis an possit appellare. Mart.Lau.de crim. lęsę maiest. q.7 48
damnatus ad mortem an possit liberari si rei publicæ sit utilis. Paul Girl.de q.& tort.q.6. nu.10 438
dãnatus ex inquisitione infamis non est. Nell. de bann.in 1.par.2.temp.num.49 219
damnatus per contumaciã nõ est infamis ibi
dãnati ad mortem an de iure communi bona perdant, ibi.num.11 220
Damnum famæ dicitur maius damno pecuniario. M.Ant.blanc.de ind.nu.111 368
damnum datum in agris, an a uicinis datum præsumatur. Franc. brun.in trac.de indic.& tort.in 5.q.1.par.nu.1 341

damni appellatione quid ueniat. Nell. in 1. par. 3. temp. nu. 14 293
damni causam dans, uidetur damnum dedisse. Odof. de percussi nu. 16 88
Dans poculum amatorium, uel causa abortionis, qua pœna ueniat puniendus. Plac. de accu. ti. 6. nu. 3 5
Debitatus sanus non est. Nell. de bann. in 2. p. 2. temp. num. 51 258
debilitatus nec membro mutilatus dicitur, qui dente, uel testiculo caret. ib.
Debitor fugitiuus, an creditoris propria auctoritate capi possit. Io. Thierri. de fuga. nume. 13 198
debitor de fuga suspectus die feriato capi potest Bal. de Peru. de carc. c. i. nu. 7 301
debitor non soluendo, & non habens unde se alat, cuius expensis in carcere sit alendus. ibi. c. 2. n. 8 302
debitor qui ob multa debita iam contracta fugit, si reuersus cum eis transigat, an possit per unum ex illis, ob fugam præcedentem ut suspectus capi. Pau. girl. de rela. car. in ti. de fuga incarcer. in 1. q. nu. 18 316
debitorem eximens de manibus potestatis, an teneatur. Bal. de carc. c. 2 num. 2 302
Debitum conditionale an ueniat in confiscatione bonorum banniti. Nell. de ban. in 1. p. 2. temp. nu. 31 225
debito ciuili si quis ducatur per ecclesiam, nō gaudebit ecclesiæ immunitate. Io. Thierry. de fuga. nu. 7 198
debita per propositionem reformata, non amplius censenda sunt hæreditaria. Inc. Auo de crim. læs. maie. q. 2. nu. 1 53
Declaratio bona a diffinitione proficisci dēt. Pau. gir. de here. q. i. nu. i 144
Decrepitus non est torquendus, & quæ dicatur decrepita ætas. Guid. de Suz. de indit. & tor. nu. 14 319
decrepitus in crim. læse maie. & hæreseos torqueri potest. ibi. nu. 15 ead.
Decretum iudicis appellatur sententia interlocutoria. Ant. Col. in fo. proc. extraord. in contr. crim. ar. 98 466
Decurio, & eius filii an possint torqueri. Gui. de Suz. de ind. & tor. nu. 16. c. 319. & Fr. Bru. in trac. eiusdem materiæ, in 4. q. 2. par. num. 20. c. 341. Bal. de q. c. i. nu. 5. c. 429. pau. gir. in trac. similis titu. q. 6 nu. 2. car. 436. & Fr. Ca. de tor. c. 10. n. 14 416
decurio infamis torqueri potest, & pro crimine falsi. Fr. bru. de ind. & tort. in 4. q. 2. pa rte num. 21 297
Defendere aliud est, & aliud est causæ adesse. Nell. in 3. par. 1. temp. nu. 9 213
defendere reum quilibet potest. Franc. Cas. de ind. nu. 17 411
defendi aliquem publice interest. Et quomodo hoc procedat. unde Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 2. par. nu. 44. & 46 46
Defensio legitima reseruatur ei, contra quem crimen, uel infamia probatur. Bonicont. de acc. nu. 24 9
defensio legitima semper est seruanda. ibi. nu. 38 11
defensio est de iure naturali, & sic a nemine non potest tolli. Nell. de bann. in 2. pa. 1. tēp. nu. 2. car. 207. & in 3. par. 1. temp. nu. 4. cart. 211. & in 2. par. 2. temp. nu. 2. c. 241. & Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 314 39
defensio est de iure naturali, & nemini deneganda quantumcunque excommunicato & criminoso. Gond. de hær. q. 11 nu. 1 162
defensio alia est uolūtaria, alia necessaria. Nel. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 2 241
defensio non est deneganda sponte confesso. Gui. de Suz. de ind. & tor. nu. 49 322
defensio nullatenus est deneganda reo, etiam sponte, aut coacte confesso, ib. n. 65 323
defensio, & probatio usque ad sententiam fieri possunt. ibi. nu. 67 324
defensio diabolo denegari non debet. Nell. de bann in 1. pa. 2. temp. n. 62 234
defensio cōpetit fideiussori ex quocūq; facto rei, et ex quo reo nō competit, ib. n. 67 235
defensio bannito non denegatur. ib. n. 68 236
defensio reo danda est, antequam torqueatur bal. in trac. de q. c. 2. nu. 6 430
defensio nemini est deneganda ibi.
defensio cuilibet est permissa et brutis. Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. nu. 4 211
defensio ex iusta causa tolli potest. Nel. ibi. in 2. par. 2. temp. nu. 2 241
defensio reorum non potest lege Pontificis uel Imperatoris tolli, cū sit de iure naturali. Fr. Cas. de ind. nu. 19 411
defensionis renunciatio a reo facta, quando a iudice sit admittenda, ib. nu 23 ead.
defensionis facultas ante pœnæ impositionē nemini debet denegari. Guid. de Suz. de ind. & tor. nu. 67 324
defensioni reus nō pōt renūciare. Io. Ant. Ru. de potest. procur. in 2. par. nu. 29. 45

& Franc.Cason.de ind.num.20 411
defensiones admittuntur in crimine hæresis, & an possit renunciari defensionibus. Lud. Carer.de hæret.num.131 190
defensiones iuris reo etiam in facto notorio non tolluntur.Paul.Girl. de relax.carcer. in tit.de sent.& pœna exec.nu.4. 304
defensionibus quis cogi non potest renunciare,ēt lapso termino defensionis.Io.Ant.Ru. de potest.procur.in 2.par.nu.28 44
Defendens hæreticum, uel aduocans pro hęretico,an hæreticus sit Lud Carer.de hæret. num.19 178
defensor absentiæ,instructor, seu informator iurium absenti competentium admittitur. Mar.Soz.seni.in cons.de excus absent.recip. incip.prędictam dubitationē,quod est post tract.Ant.de Cana de excus. 17
defensor ad innocentiam allegandam interuenire pōt.Thom.Doti.ī cōs.de nō cōdenādo cōtumacē ꝓbata innocētia incip. dico principaliter.quod est post cōsiliū suprascr. 18
defensor quare non admittatur sine mandato ad opponēdas exceptiones dilatorias, & declinatorias, & an id sit ꝑpetuū Io.Ant.Rub. de potesta.pc.in 1.par.nu.326 & 333. 39
Defensor qui non satisdat,cōdemnari nō pōt. Io.An.Ru.de potesta.pc ī 2.par.n. 10. 43
defensor regulariter non admittitur sine mandato,& ubi admittitur tenetur cauere de rato.ibi.num.33 45 46
defensor nec fautor hæretici dr̄,illum defendens ne lædat à priuato, uel q illi in iudicio patrocinat credens iustā causā habere. Ioā. Nic.Arel.de hęret not.45.num.1 143
defensor quilibet,nedum procurator admittit citra satisdationē ad allegandam causas facti absentiæ accusati,uel inquisiti.Ioā. Ant. Rub.de potesta.procur in 1.par.nu.31 22
defensor quiuis an admittatur ad allegandū causas iuris absentis rei accusati,uel inqsiti, ibid.num.32.& 34 ead.
defensores, & aduocati dandi sunt reis carceratis,se defendere ob inopiam nequeuntib. ne innocens indefensus pereat.Franc.Caso, de torm c.21.num.20 421
Deferre.sub detulisse quis dicatur. Plac.de accus.tit.4.num.7 4
deferens arma maleuolum animum habet.M. Ant.Blan.de ind num.79 367
deferens arma euaginata ad aggressuram se præparare pręsumitur. ibi.num.82 ead.
Deficiens in ꝓbōne an teneatur de calūnia, si per uiam inqsitionis ꝓcedatur. Paul.Gir. de relax.carc.in tit.de calum.q.2 nu.5 316
deficiens in purgatione sibi iniuncta, puniri debet,ac si crimē cōtra eū plenæ probaū esset.Pau.Gir.de pę om.coit ī 6.q.n 4. c.451
Defuncti necem uindicare est qd indiuiduum. Nell de bann.in 3.par 2.tem p.nu 39 276
Degradatio clerici qualiter fiat,& an degradari debeat q ꝑpetuo carceri mancipandus ita ditur.Gund.de hær.q.19.num.2.& 3. 168
Delatio armorū in nō solito, nec hn̄te iustam causam differendi ad pensamētum indiciat. M.Ant.Blanc.de ind num.78 367
Delatus ex consuetudine gn̄ali, & stylo regni,non sufficit ꝙ probōne testiū sit superatus,nisi ore proprio sit crimen cōfessus,ubi agitur de ultimo supplicio,uel membri mutilatione,si factum aliter notorium nō est, quod aliqua tergiuersatione celari nō possit.Ant. Columb.in for.proc.extraor.in cōtrouer.crim.art.207 470
Delegatur ab ep̄o,aut capitulo sede uacante pōt de hæresi cognoscere. modo quadragenarius sit.Gund de hæret.q.7.num. 12 158
delegatus iudex licita potest osculenta, & poculenta accipere, ibi q.8.num.9 159
delegatus ab ep̄o, uel capitulo uacāte sede,aut ēt ab inqsitore,an possit hęreticū ꝑsonaliter capere.Gund.de hæret.q.11.num.9 162
delegatus uice delegantis fungitur.Iacob. de Are.de bann.num.49 202
delegato ad uniuersitatē causarum potestate cōcessa,nō ur̄ ēt in illis causis abdicata ptās ordinarii.Gund.de hæret.q.9.num.9 157
delegati inquisitores in dioecesi epi.an habeāt priuatiue iurisdōnem an cumulatiue, & qs præferatur citātibus ambobus. Lud.Carer. de hęret.nu.70.& 71.car.183.& an uterque procedat in citādo,torquendo,procedēdo, & sententiādo,& an absoluēdo.ib.n.72 ea.
Deliberatio consilii non requiritur in delicto consistente in omittendo.Nic. Boer. de sedit.in 7.q.num.9 81
Deliberatoriæ non dantur in criminalibus. Ant.Col.in for.proced. extraord. in contra crim.art.185. 469
Delictum ubi quis principaliter de delicto inquiritur,ibi criminale, & capitale,iudiciū principaliter tractatur.Io.Ant.Rub.de pot. procur.in 1.par.num. 339 40
delictum an desinat ex eo esse publicum,quoꝫ

pro ea imponitur pecuniaria pœna per statutum,ibid.nu.301 38
delictum non præsumitur nisi probetur, ibid. num.324 39
delictum quantumcunque notoriũ puniri nõ pót ꝑ iudicẽ incõpetentẽ.ibi.num.349 40
delictum uasalli cõmissum in personam dñi, qñ agnatis præiudicet.Incer.Auct.de crim. læsę maie.q.3.nu.5 55
delictum patris, quo in seruitutem redigitur, filiis postea natis duntaxat nocere pręsumitur,ibi.q.7.nu.2 63
delictum maius a paruo dignoscitur, ex pœnę qualitate.ibi.q.11.nu.5 67
delictũ uniuersitatis nisi notoriũ, & famosum esse pót.Nic.Boer de sedit.q.7.nu.3 80
delictum per decem homines commissum pót dici notorium.ibi.nu.4 ead.
delictum coram iudice pro tribunali sedente commissum,nullam probationẽ aliam exigit.ibi.num.37 84
delictum ratione loci grauius censet̃. M. Ant. blanc.de ind.num.200 375
delictum iudici constare debet, anteq̃ ad inq̃sitionem procedat,ibi.nu.15 361
delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur,ibi.nu.196 375
delictum confiteri uidetur qui de carceribus, an fugit.Bal.de carc.cap,2.num.5 302
delictum alibi commissum hic realiter puniri potest.Nic.Boer.de sedit.q.7.nu.3 80
delictum mandantis, & mandatarii est unum, & idem specie, & num.Nell. de bann. in 2. par.1.temp.nu.7 208
delictum nõ est quod lege permittẽte sit.Nell. ibid.in 1.par 3.temp.nu.1 290
delictum quod dicatur graue, & quæ grauis iniuria.Franc.Brun.de ind.& tor.in 3.q.2.par. num.3 339
delictum leue quod dicatur, & quę leuis iniuria.ibi.num.4 ea.
delictum leue est trahere per capillos, uel lapides contra aliquem proiicere ibid.
delictum leue est aliquẽ cũ armis repire. ibid.
delictum leue est Florentię, aliquem cum pugno percutere ibid.
delictum leue est quodlibet delictũ dolo iure parua cõmissum,ut est rei paruæ furtũ. ibi
delictũ leue dr̃ quodlibet furtũ domesticũ, & iniuria q̃libet uerbo illata.ibi.nu.4 ea.
delictũ leue est qñ leuis pœna imponitur. ibi.
ad delictum committendum malum animum alienatio bonorum indicat.M.Ant. blan.de ind.nu.86 367
delictum non cõmittitur nisi uoluntas nocẽdi ĩteruenĩat.Odof.in tract.de ꝑcuss.n.10 87
delictum est præparatio pœnę. Ant. Columb. de for.proced.extraord.in controuer.criminali,art.44. 464
delictum constare debet antequam deueniatur ad torturam. ibid.
delictum quo casu per mendacium approbari uideatur.Franc.Cas.de ind.num.5 407
delicti æstimatio non debet ex post facto crescere.Odofr.de percussio.nu.14 87
delicti qualitas punit quem magis,uel minus. Ant.Col. in for. proced. extraord. in contr. crim.art.61 465
delicti locus est describendus, & locus loci, ibi. art.68 ead.
delicto de iure ciuili quis obuiare non tenet̃, nisi delinquens sit seruus,uel filius secus, de iure canonico.M.Ant.Bl.de ind.n,305 384
delicti ex uariis qualitatibus sæpe cõmittunt̃. ibi.num.256 380
delicta leuia quæ dñr. Fr. Cason.de torm.cap. 8.nu.5 415
delicta an instrumentis probari possint. Gund. de hæret.q.13.num.20 165
delictorum priuatorum quædam sunt nominata,quædam innominata.Io.Ant. Rub. de potesta procur.in 1.par.nu.20 22
in delictis puniendis ꝑsonarũ qualitas attendi debet.Nic.Boer.de sedit.q.4.num.1 75
in delictis puniendis qualit. causæ considerari debet.ibi.nu.2 ead.
¶ delinquens palam leuius punitur,clam uero grauius.Plac.de accus.tit.3.nu.16 3
delinquens ꝑtextu mãdati non excusat̃ in grauibus,mitius tñ punit̃.Ant.Col.in for.proc. extraord.in contr.crim.art.108 466
delinquens longe ab ecclesia,& dum in sequtur fugiens ad ecclesiam,an gaudeat immunitate ecclesię.Ant.Col.in for.proced. extraord. in controuer.crim.art.123 467
delinquens in seipso punitur, in filiis, aut ne. potibus puniri nõ debet.Incer.Auct. de cri. læsę maiest.q.6 num.27 63
delinquens per tres uices magis grauatur. M. Ant.Bl.de ind.nu.245 379
delinquens si sit persona uilis ꝑsumitur cũ auxilio fecisse.Fr.Cas.de indic.nu.5 402
delinquentis plus melior conditio non datur. Iac.de Are.quęst.num.11 427

delinquentium multitudo fuit causa ordinationis condendæ. Ant Col. in for. proc. extraord in controuer. crim. art. 2. 462
delinquentium bona an pro delictis fisco tacite obligata cēseantur. Gond. de hæret q. 15. num. 14 166
¶ delinquendi occasio oīno est tollenda. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 8. num. 3 65
delinquendi cōsuetudo facit. ut cōtra aliquē ꝑsumatur. M. Ant. Blanc de ind. nu. 242 379
delinquere solitus an ex eo indicietur ad torturam, ibid num. 246 380
delinquere nemo uioletur sine aīo maligno. Fr. Cas. de torm. cap. 18. num. 23 419
deliquisse ille ꝑsumitur, qui ex delicto cōmodum cōsequitur, uel incōmodū euitat, uel cui ita forte uidet. Fr. Cas. de ind. num. 3 400
¶ dæmon hominem de loco ad locum portare potest. Fran. Ponz. de lamiis, nu. 40 93
dæmon quare sortilegis suadet sacramētorū abusus effectus aliquos mirabiles parere. Paul. Gir. de sortil. q. 3. num. 22 109
dæmon in mente mulieris per infidelitatem capta in diuersas personarum species se transformat coram illa, ibi q. 7. num. 2 117
dæmon maleficis, siue sortilegis utitur, tanq̄ instrumentis ad nocendum corporibus humanis, ibid q. 8 num. 1 125
dæmon non potest hominem in aliam transformare speciem, ibi. num. 2 ead.
dæmon quæ & qualia in cognitione habeat à naturali potentia, ibi. q. 20. num. 3 127
dæmonis suffragium inuocare ad sciēdū, uel faciendum ea, quæ soli Deo competunt est hæreticum, ibi. nu. 19 129
dæmones qui aliquem ad peccatum induxerunt contra naturam, abhominātes fugere est credendū. Fr Ponz. de lamiis, nu. 64. 96
dæmones inuocare, & ab eis responsa petere, an sit hæreticum, ibi. nu. 82 98
dæmones sanguinem amare dicuntur. Paul. Girl. de sort. q. 2. num. 9 106
dæmones ratas habent submissiones sibi factas in manibus ministrorū suorum. Paul. Girl. ibid. in 3. q. num. 2 107
dæmones euocati ueniunt certis tpib⁹ signis, carminib. & ritib. obseruatis. ibid. nu. 7. ea.
dæmones maleficis responsa præbere solent. ibid. num. 10 ead.
dæmones per artes magicas euocati, inuiti cōparare coguntur, ibi. nu. 23 109
dæmones elemētorum, metallorum, lapidem herbarum, plantarum, reptilium, auium, pisciu, & motuum cœli notitiam habent, ibi. q. 6. num. 10 114
dæmones deferre homines corporaliter de loco ad locū motu ueloci est impossibile, q̄d si uerum esset, nō modica, nec pauca sequerentur inconuenientia, ibi. q. 7. nu. 3 117
dæmones apparentias, & mile rerū species in intellectui humano repñtare pñt, ibi. n. 5. 118
dæmones secūdū ipsorū naturalē uirtutem multa facere pñt, q̄ nō faciūt, diuina eos reprimente prouidentia, ibi. num. 14 119
dæmones miracula facere nō pñt. ibi. n. 15. ea.
dæmones ꝑ uirtutem suam adeo uehementem, & acutā, operant, q̄dam q̄ à nobis miracula putantur, & non sunt, ibi. nu. 16 ead.
dæmones in nobis dupliciter operari pñt. ibid.
dæmones permittente Deo in forma corporali assumpta, possunt hominem uere, & realiter de loco ad locum transferre. ibid.
dæmones in nobis mirabiliter operari possunt dupliciter, nu. 38 124
dæmones contra iustitiam humanam uires suas nequeunt extendere, ibi. num. 39 125
Dæmones in sortilegiis uocantur. M. Ant. Bl. de ind. num. 398 392
Dæmonum auxilii imploratio ad sciendū futura hæresim sapit. Paul. Girl. de sortil. q. 10. num. 10 128
Dæmonum inuocatio per modum orationis proprie hæresis est, ibid. num. 11 ead.
Dęmonum diuinationes, & responsa euitāda sunt, etiam si uera prędicent. Gund. de hęre. q. 9. num. 8 160
¶ denuncians pręlatum, an debeat ab ecclesia expensas habere. Bonic. de acc nu. 53 12
denuncians an possit recipi in testem. Fr. Cas. in q. crim. cap. 7. num. 11 424
Denuncians an consequatur beneficium statuti pręmium proponentis iudicanti delictū, uel accusatori. ibi. nu. 12 ead.
Denuncians an teneatur edere libellū sicut accusator, ibid. num. 16 425
Denunciantes malitiose non aggrauantes delictum, tenentur de falso, ibid. nu. 5 424
Denunciantes aliquem qui nō deliquit, an, & quando excusentur, ibi. nu. 6 ead.
Denunciantes ratione officii, an ad expensas teneantur, ibid. num. 7 ead.
Denunciantibus officialibus, quando, & in q̄bus casibus credatur, ibid. num. 8 ead.
¶ denunciare qui tenentur, & si in probōne defi-

deficiant, an puniantur. Pau. gir. de rela. car. in ti. de calum. q. 2. nu. 7 427
denunciare quis teneatur maleficium cōmissum in confinibus duarum uillarum. Fran. Cas. in q. crim. c. 7. nu. 2 424
denunciare qui tenetur sub pœna, an excusentur si accusator præuenerit, ibi. n. 9 ea.
¶denunciatio euangelica ad pœnitētiam tm̄ agit, non ad pœnam. Bonic de acc. nu. 8 8
denunciatio priuata per quos fiat, ibi. n. ii 8
denunciatio euangelica, & canonica quid īter se differat, ibi. nu. 12 8
denunciatio iudicialis est duplex ibi, n. i5 9
denunciatio priuata quæ sit, ibi. nu. i6 e.
denunciatio euangelica requirit, quod denuncians sit sine macula, ib. nu. i9 ead.
denunciatio regularis quæ sit, ibi. nu. 20 ea.
denunciatio clamosa, & frequens, an sufficiat contra constitutum in dignitate, ib. n 45 ii
denunciatio nequaquam fieri debet, si crimē ita occultum sit, ut probari nequeat, & episcopo contrarium mandanti minime obediendum est. gund. de hær. q. io. nu. 7. 8 i60
denunciatio decani, seu centenarii an faciat indicium. M. Ant. bl. de ind. n. 396 392
denunciatio quando sapiat accusationem, vel inuestigationem. Franc Cas. in qō. cri. cap. 7 nu. i7 425
denunciatio sola non facit aliquam probationem, uel indicium, sed tantum sufficit ad inquirendum, ib. nu. i5 ead.
denunciationis aduersus hæreticos quæ forma sit gundisl. de hęr. q. io. nu. 6 i6i
denunciationem iudex ecclesiasticus, an indistincte admittat. bonicont. de acc. nu i7 9
denūciatione facta per saltuarium, an dicatur de delicto constare. Fran. Cas. in q. crim. q. 7. nu. i4. 424
¶denunciator est ad instar accusatoris, fallit in his, qui ratione officii ad id tenentur. Fran. Cas. ib. nu. i ea.
¶deponens bis contra aliquem, in secunda attestatione præsumitur inimicus. M. Ant. bl. de ind. nu i56 372
¶deportandus est qui filium ad militiam delectum, debilitat ut inhabilis fiat. Plac. de acc. ti. 6. nu. 24 7
deportatus per ministros debet ad locum cōduci, secus est in releg. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in i. par. nu. i99 3i
deportatus non amittit ea quæ sunt iurisgentium. ibi. nu. 226 33
deportato, uel relegato totus mundus interdicitur. Iac. de Are. de bann. nu. i i99
¶deportatio requirit formam actualem, ut ipse deportatus ꝑ ministros ducatur ad insulā Io. An. Rub. de pot. proc. in i. par. n. 229 33
deportatio nihil aliud est, ꝙ omnium bonorū publicatio. Nic. boe. de sed. in 7. q. nu. 30 83
¶depositio. Ex grauissimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur. Io. An. Rub. de potest. proc. in i. par. nu. 245 34
vbi agitur de depositione ab ordine alicuius corporis, ibi de iure ciuili non agitur de tā graui pœna. ibi. nu 246 ead.
depositio ab officio, & beneficio trahit secum executionem, ibi. nu. 58 23
¶depositio testis post terminum examinati, non ualet. M. Ant. blanc. in tract. de indi. nume. 342 387
depositio siue iuram. nulla est, ibi. nu. 384 39i
depositio mortui, an faciat indicium ad torturam, ibi. nu. 390 ea.
¶depositus post peractam pniām, & legitimā purgationem ad pristina restituitur. Pa. gir. de pœn. omn. coi. q. 2. nu. 3 447
¶deprehēsus in aliqua hæresis suspicione, qua pœna plectendus sit. pau. gir. de hæret. q. 8. nume. i i52
¶descendentes usque ad x. gradum extendun tur Nel. de ban. in i. par. i. temp. n. 8 205
¶descriptio an inuentarium bonorum accusati fit duab. rationib. Anto Col. in for. proc. extr. in contr. crim. ar. 86 466
¶desinere posse, & sic non posse multis modis dr̄. Nell. de ban. in 2. par. 2 temp. n. 66 264
¶desistens ab accusando, & persequendo crimen publicum, incidit in Turpil. Io. Anton. Rub. de potest. proc. in i. par. nu. i6 22
desistere, seu destitisse ab accusatione quis dicatur. Plac. de acc. ti. 4. nu. 6 4
¶detentio est offensio in personam. Nell. de ban. in. 2. par 2. temp. nu 38 253
detentus in carcere ut siti moriatur, torqueri dicitur, & si confiteatur, eius confessio nulla erit gui. de Suz de ind. nu. 75 324
¶determinans ad plura determinabilia relatū, pariformiter illa determinare debet. P. gir. de sort q. i2 nu. 9. i6 6. i34
¶detinens uxorem, uel terram inimicitiam cū domino contrahit. M. Ant. bl. de ind. nume. 98 367
detinens, & detentus in carcere[illegible]us inimicitiā inuicē contrahere præsumū[illegible]ur, ibi. n 99 ea

¶deus ex conuentione sua obligari posset. Incer. Auc. de cri. læsæ maie. q. i. n. 9 51
deus per artem dæmonis multa contingere ꝑmittit. Io. Franc. ponz. de lamiis, & excell. iuris, nu. 4i 94
deus solus secreta cordis humani rimari pōt. Pau. girl. de sort. q. io. nu. z iz6
deus Acheron in breuibus adiici solitum, an sit uerbum diabolicum. Pau. gir. ibid. qō. ii. num. z4 i3z
deus peccatoris mortem non optat, sed quod uiuat, & conuertatur potius. Pau. gir. de hęre. q. 5. nu. i3 i49
deus cur sinat tot hæreses esse, & tantorū hęreticorum animas in infernum mergi. gund. de hęr. q. 3. nu. 5 i55
deus qn̄que quæ a demonibus prædicuntur euenire sint, ut hoīum religionum, erga illū tentet, ac experiatur, ib. q. 9. n. 9 i60
deus solus est scrutator cordium. M Ant. bl. de ind. nu. 57 364
deus solus scit occulta. ibi. nu. 399 39z
deus subiecit Principi leges, & tributa, sed nō subiecit ei conuentiones, & consuetudines, quibus ipse ligatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maie. q. i. nu. 9 5i
dei secreta inquirere non debemus. gondiss. de hær. q. 4 nu. 6 i55
deo soli reseruata quæ sint, nec ulli permissa creaturæ. Pau. gir. de hær. q. io. nu. i iz6
deo explorata sunt omnia, & intuetur cor. Fr. Cas. de ind. nu. 8. el z 406
deo Mammonæ sacrificantes, ut fiant diuites qualiter puniri debeant. Pau. Girl. de sortil. q. ii. nu. z5 i3z
¶diabolus quoad potest fidei nostræ resistere nititur, & eam impugnare. Fr. ponz. in trac. de lamiis, nu. 4z 94
diabolus summopere ab hominibus adorari cupit, atque ut adoretur nullum mouet lapidem. Pau. gir. de sorti. q. 3. n. 6 i07
diabolus an sit futurorū præscius ibi. n. ii i08
diabolus plus timet signum crucis, q̄ cætera omnia quæ in mundo sunt, ibi. q. 5. nu. 4 iiz
diabolus ante Christi aduentum duas manus habere dicebatur. ibid.
diabolus sub diuersis instrumentis, & figuris docet sortilegos diuersa committere flagitia, ibi. nu. ii ii3
diabolus rerum naturalium, & secretorū naturæ, maiorem habet cognitionē, quam omnes simul homines, ibi. q. 6 nu. z ea.
diabolus qualis in sua conditione fuerit, & qualis post lapsum, ibi. nu. 3 ead.
diabolus pręteritorum, aut pręsentiū occultorum homini incognitorum, optimus est interpres, ibi. n. 5 ea.
diabolus furta, adulteria, & cętera quoq; ultia, quanquam occultissima cognoscit. ib.
diabolus rerum principia cognoscit, cui magis nota est uirtus causarum naturalium, quam hominibus, ibi. nu. 6 ii4
diabolus quare qn̄que futura prędicit, ex certa scientia, q̄ non habet ipse, ibi. nu. 7 ea.
diabolus imbutus artibus magicis uelat, aliax cognita impossibilia, ibi. nu. 9 ead.
diabolus nulla obliuione capitur, aut ignorantia rerum naturalium, aut secretorum naturę, ibi. nu. io ead.
diabolus in oībus artibus liberalibus omniū hoīum est longe doctissimus, ibi. nu. ii ea.
diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compositiones faciat ib.
diabolus quędam in puluerem, & quędam in pinguedinem redigere docet ad faciendum sortilegia, ibi. nu. iz ii5
diabolus quare a Deo permittatur adeo inhoneste res diuinas, & suę adorationis cultum deturpare, ibi. nu. i9 ii6
diabolus hoc unum maxime optat ut ab hominibus adoretur. Paul. girl. de sortil. qō. 7. num. 9 ii8
diabolus Christum assumptum detulit in sanctam ciuitatem statuens eum supra pinaculum templi, ibi. nu. i8 ii9
diabolus quare nō possit mouere corpus quo uult, ibi. nu. z0 iz0
diabolus uirgas ligneas in utros dracones cōuertit, ibi. nu. zz ea.
diabolus reducens strigas a ludis dęmonum, si sonum campanę pro Aue Maria audierit cogitur eas in loco dimittere, ib. n. 30 izz
diabolus eorum mortem quos habet subiectos optat, ibi. q. 9. nu z iz6
diaconus rebus sacris abutens, & in usus profanos eas conuertens, quanto tempore excōmunicatus ab altaris ministerio sit suspēsus Pau. gir. de sortil. q. i6. nu. 3 i38
¶dicens se inimicum inimicus est. M. Ant. blā. de ind. nu. i08 368
¶dictio usque, stat exclusiue. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in i. par. nu. z04 3i
dictio frustra, quam significationem habeat, ibi. nu. 370. 376 4i. 4z

di-

dictio penitus, quid importet, ibi. nu. 374 ea.
dictio usque, an includat, uel excludat. ibid. in 2. par. num. 60 47
dictio studiose, in delictis malum aium signat Nic. Boer. de sedit q. 7. num. 35. 83
dictio sępius, in tribus uicibus uerificatur. ibi. nu m. 54 85
dictio nunquam, est exclusiua, loci, & tpis, & cuius uis alterius subiecti. paul. Girl. de hær. q. 5. nu. 17 150
dictio, a qũo ponatur. Nell. de bann. in 2. par. 2. temp nu. 66 264
dictio ab, simpliciter posita, separationem denotat, & qñq; ue inclusiue ponitur ibi.
dictio ab hinc, quomodo exponatur. ibid.
dictio ab hinc ante, intelligitur .i. ab hinc retro ibidem
dictio post, quomodo exponatur ibidem.
dictio quasi, impropriętatis est nota. Pau. Gir. de pœ. om. coit. q. 10. nu. 6 456
dictio non, adiuncta uerbo potest, quid denotet. Nell. de ban. in 2. par. 1. temp. nu. 2 207
dictio propter, causam remotam denotat, ibi. nu. 7 208
dictio perinde, ad oẽs qualitates realiter referatur. Nell. ibi. in 1. par. 2. temp. nu 53 231
dictio ad, modum indicat, ibi. num. 78 239
dictio tunc, extremitatem denotat. Nell. ibi. in 3. par. 1. temp. num. 7 269
dictio ante, qũo intelligatur. Nell. ibi in 2. par. 2. temp. nu. 66 264
dictio hæc, causam proximam denotat, ibid. nu. 7 245
dictio hæc, pro p. p. ponitur, ibi. num. 52 260
dictiones incontinenti, mox, protinus, & similes, modicum tps denotant, ibi. nu. 63 263
dictiones continuo, mox, & similes qñq; temporis spacium admittunt. paul. Gir. de hær. q. 5. nu. 16 150
dictionũ intra, & infra, natura quæ sit, & qũo intelligantur. Nell. de ban. in 2. par. 2. temp. num. 66 264
dictio una, pro alia, poni solet, ibi. nu. 53 260
dictio taxatiua quid operetur. Nell. ibid. in 2. par. 1. temp. num. 11 210
dictiones collectiuæ quę sint. Nell. ibid. in 2. par. 2. temp. nu 20 248
¶ dictum unius testis cum fama, indicium sufficiens præbet ad torturam. Guido de Suz. de ind. & tor. nu. 94 326
dictum testis ualidius dicitur cum tortura factum, ꝗ quod siue Fran. Bru. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. nu. 19 452
dictum socii, an faciat indicium ad torturam. M. Ant. Blanc. de ind. num. 370 389
dictum socii an faciat indicium contra socium ad torturam, ibi. nu. 377 390
dictũ mortui an faciat indiciũ, ib. nu. 390 391
dictum defuncti uilis præsumptio dicitur ibi.
dicto ultimo testis statur in crimine hęresis. Ioan. Franc. Ponzin. de lamiis, num. 84 98
¶ dies triplex est naturalis, artificialis, & emergẽs Nell. de bã in 3. par. 2. temp. nu. 66 uer. sed aduertendum 264
dies termini, an computetur in termino, ibid.
dies an exprimendus sit in accusatione. Franc. Cas. in q. crim. ca. 3. num. 8 310
dies utiles qui dicantur. Placen. de accus. tit. 3. nu. 8 3
dies decem dantur fauore iurium ad appellandum infra quos si non appelletur, sententia transit in iudicatum. Incer. Auct. de modo ꝓceden. contra apost. num. 16 197
¶ diffamatio an requiratur inquisitione de hæresi, & an litis contestatio. Lud. Car. de hær. num. 110. 111 187
diffamatus de falsitate antequam banniatur, citari debet. Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. nu. 4 211
¶ differentia inducenda nõ est inter ius canonicum, & ciuile, nisi expresse tex. reperiatur. Io. Nic. Arel. de hęret. not. 44 num. 1 143
¶ difficultas puniendi, excusat iudicem a puniẽdis delictis. Nic. Boer. de sed. q. 11. nu. 8 70
¶ diffinitio, & allusio an præualeant quando contrariæ sunt. Nell. de bann in 2. par. 2. temp. nu. 54 261
¶ digitus an sit membrum, uel officium membri, ibi. nu. 51 258
¶ dignitatis, uel conditionis ratio attenditur in pœnis. Plac. de acc. tit. 2. nu. 5 2
¶ dilatio non est de substantia probationis. M. Ant. Blanc. de ind. nu 340 387
dilatione, concessę reo per dispositione auct. offeratur. C. de lit. contest. non cantur in criminalibus. Io. Ant. Rub. de poc procur. in 1. par. nu. 42 72
dilationes auferẽdo, aufertur actoris ius si ũ & reo defensio, ex æquitate naturali. Ant. Col. for. proced. extraord. in conti. crimin. art. 164 468
¶ dinumeratio in trigintæ pedũ circa capellas q̃ sunt in castris, de cõsuetudine nõ habet locum, pro immunitate. Ant. Col. in for. pc.

extr.in contr.crim.art.127 467
Directe, & principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere, & quæ indirecte, & secundario. Gondisl.de hęret.q.1.nu.2 154
Discordia generatur, si aliis alleuiatis, alii nimis in collectis grauentur. Nic. Boer.de sedit.q.1.nu 3 69
discordiam parit præsumptio nouitatum. ibi. num.2 ead.
Dispensatio fieri non debet cum criminoso assueto crimina committere. Paul.Gir.de rel. carc.in tit.de pœn.comp q.1.num.6 310
dispensationes odiosę non sunt ampliandæ licet bene fauorabiles. Inc.Auct. de crim.læsæ maiest.q.10.nu.5 67
Dispositio odium irrōnabile continens, nullatenus extendi debet Inc.Auct. de crim. læsæ maiest.q.5.nu.2 57
dispositio pœnalis respectu delinquentis est reip.fauorabilis, respectu uero filiorum cōtinet odium.ibi.nu.13 59
dispositio exceptionum exclusiua super certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere uidetur Gond.de hæret.q.11 nu.3 162
dispositio quæ ab initio inutilis est, cōfirmari non pōt. Iac.de Are.de bann.num.39 201
dispositio legis, & contractus hominis ubi cōcurrit, tunc fortior effectus resultat. Incert. Auct.de crim.lęsæ maiest.q.1.num.3 50
dispositio uniuersalis restringitur, nequis inde bite dānum patiatur, ibi.q.6.nu.17 62
dispositio an sit fauorabilis, uel odiosa, causa proxima, & non remota attendi debet.ibid. q.6.nu.2 61
dispositio deducta ad causam, a qua incipere potuit, conualescit. Iac.de Are.de bann.numero 44 201
dispositio in uno ex correlatiuis ad alium trahit. Nell.de bān.in 2 part.2.tēp.no.40.c.2 53
dispositio facta de filiis non comprehendit filias, ubi de odio irrationabili tractatur. ibi. nu.42 ead.
dispositio simplex an in mixto uerificetur.ibi. in 3.par.2.temp.nu.14 271
dipositio legis adaptatur ad dispositionem ultimæ uoluntatis ubi est differentia inter cōtractus, & ultimas uoluntates. Nell.de bā.in 1.par.3.temp.nu.1 290
dispositio super præparatorio porrigitur ad illud cuius est pręparatorium.ibid.nu.4 291
dispositio super publico iure tanquam specie differēs ad priuatū non trahit.ibi.nu.11. 292
dispositionem omnem censeri debere ex eo quod principaliter agitur. Ioan.An.Rub de potest proc.in 1.par.nume.338 40
dispositiones legales toties ultimis uoluntatibus, q̃ contractib.æquiparantur. Nel. de bā. in 4 par.1.temp.nu.4 215
dispositio §.ad crimen, in l.pen. ff. de pub.iud. an in his casibus, procedat in quibus non habet locum pœna talionis. Io.Ant.Rub.in d. §.ad crimen, nu.11 22
dispositio d.§.ad crimen, nedū in crimine publico sed etiam in priuato locum ubi uendicat ibi.nu.85 24
dispō l.is cui bonis.ff.de uerb. obl. non ꝓcedit in hęretico qui etiam cōtrahendo non pōt suam condōnē meliorē facere. Ioā.Nic Ar. de hæret.not.44 num.1 148
dispositio.l.transigere.C.de.transact. non ꝓcedit in delictis commissis aduersus Dei maiestatem, ibid.not.8.nu.2 139
¶ Dispositum in filiis nunq̄ ad filias trahitur. Inc.Auct.de crim læsæ maiest.q.5.nu.3 58
¶ Disputandum non est de iuris apicibus, cum de bona fide agitur. bonic.de acc.nu.9 8
disputandum an sit cum hæreticis uolentibus publice disputare persistēdo, & confirmādo errores suos, & an cum Iudæis, & aliis infidelibus disputare uolētibus. Gondisl.de hęr. q.21.nu.1 170
disputandum non est cū negantib. principia, qūo intelligatur, & in quib. ꝓcedat, ib n.4 171
disputare publice de fide qñ liceat, latissime, ubi etiam quæ in tali disputatione seruari oporteat, traditur, ibi.nu.1 170
¶ disputatio noīnum ꝑtinacibus relinquenda est. Nell.de ban.in 1.par.2.temp.nu 3.ca.218
disputatio an sit fienda super indiciis cōtra testem habitis, sicut super his quæ contra reū habentur. Franc.brun.de ind.& tort.in 4.q. 2.par.nu.15 341
¶ distinguentis opinio semper dicitur melior. Io Fr.Gonz.de lamis &c.nu.55 95
¶ districtus quis dicatur. Nel.de ban. in 1.par.2 temp.nu. 58 232
¶ diuites bonæ opinionis, & famæ in duobus tm̄ casibus torqueri possunt. Fr.bru. de ind. & tor.in 4.q.2.par.nu.7 340
¶ diuinatio an faciat indicium ad torturam. Fr.brun.de ind.& tort in 3.q.1.par. nu. 329. car 336.& M.Ant.bl.de ind num.397. 392
diuinatio quæ fit per somniorū interpretationem

nem,an sit prohibita.Paul.girl.de sorti.qō. ii.nu.27 132
damnationes,&sortilegia quando dicantur sa pere hæresim manifestam, & quando non. gondiss.de her q.9.nu 9.10 160
diuinationem quatuor sunt species.s.geoman tia,hydromantia,pyromantia,& aerimātia pau.gir.de sort.q.2.nu.6 106
diuini quare sic dicti. ibi.
Cetera uide inf.in litera S,in uer.Sortilegi.
¶diuortium ortum inter maritum,& ux causat inimicitiam.M.Ant.bl,de ind.n.101 368
¶doctrina certa in iudiciis, ut ex eis procedatur ad torturam,dari non potest.M. Anto. blan.de ind.nu.40 363
¶doctor legum, an pro debito carcerari possit.bal.de carcerib.c.1.nu 4 301
doctoris dcm secundū leges quas allegat, intelligi dēt.Nic.boc.de sed.in 6.q.nu. 14 78
doctores iuris priuilegiati sunt in multis.Ioā. Fr.ponz.de lamiis,nu.19 91
doctores iuris contemnentes uelut pecudes detestandi sunt,ib.nu.20 ead.
doctores non debēt cogi hospitari milites,ibi.
doctores iuris ciuilis circa quæ uersari dicantur,ib.nume.21 ea.
doctores iuris magnifici appellari debent. ibi.
doctores iuris sunt optimi iustitiæ,& reipubl. ministri. ibid.
doctores iuris ciuilis uocari debēt ad processus & examinationes inquisitorum,ib.n.66 96
doctores legum,& aliarum scientiarū,personaliter capi,ad iudicem trahi, aut quouis modo uexari nonpossunt.Fran.bru. de ind. & tort.q.4.2.par.nu 23 341
doctores an possint torqueri.guido de Suz.de ind.& tor.nu.108.& ibi.Lu.bol.in add. nu. 109.c.328.Fr.br.ibi.nu.22.c.341 & Pau.girl: de qō.q.6.nu.3.car.436.& Fr.Cas.de torm. c.10.nu.14 414
¶dogma falsum,& a fide extraneū defendens, hæreticus est.Pau.gir.de hær.q.2.n.3 442
¶dolor etiā innocentes mentiri cogit.Fr.bru. in trac.de ind.in 6.q.2.par.nu.1 350
¶dolus pro facto accipitur in l. Corn. Plac. de acc.tit.6.n.9 5
dolus præsumptus futurus remitti potest,nō autem uerus.Inc.Auc.de cri.læsæ maiest.q. 8.nu.12 66
dolus quibus criminibus culpæ præponderet Io.Fr.ponz.de lamiis, n.87 99
dolus uel scm cedentis cessionario obesse non debet.Iac.de Are.de ban.nu.82 20
dolus ex parua re non præsumitur M.Anton. blan.de ind.n.130 379
dolus licet in actu delicti præsumatur,non tamen præsumitur prius deliberare reus delictum commisisse,ibi.nu.56 364
dolus, & fraus non debet alicui patrocinari. ib.nu.209 376
dolus bonus est,contra hostem machinari. Nel.de ban.in 2.par.2.temp.n.8 245
¶domesticus non debet torqueri in eū cuius est domesticus.Fr.bru.de ind. & tor.in 4.q. 2.par.nu.10 340
domesticus tempore contractus, si desiit esse domesticus tempore attestationis faciēdæ, & duret causa reuerentiæ, non potest eē testis.M.Ant.blan.de ind.nu.135 370
domesticus non potest examinari ad fauorē illius cuius est domesticus,ib.nu.362 368
domestici taciturnitas,an faciat indicium contra se,ibi.n.274 382
domestici testes admittūtur in probandis his, quæ domi geruntur.Pau.girl.de rela.car.ti. de absol.Inno.q.3.nu.3 307
domestici pro delicto domi cōmisso pñt torqueri.Fr.bru.de ind.in 5.q.2.par.n.38 347
domestici & familiares qui dicantur.M.Anto. blan.de ind.nu.363 388
domestici & familiares aliquando admittūtur ad testificandum,ib.n.364 ea.
¶dñium eiusdem rei ex plurib.causis, eodem uel diuersis tpib.concurrētib. qri non pōt. inc.auct.de cri.læsæ maie.q.1.n.19 52
dominium rerum, & earum defensio de iure gentium est.Nel.de bann.in 2.part. 2.temp. nu.55 261
¶dñs admittitur procurator pro seruo carcerato,nec solus dñs,sed & quiuis alius. Ioā. An.Rub.de pote.proc.in 1.par.n.17 26
dominus pro seruo admittitur ad defendendū pro suo interesse,ib.nu.149 27
dominus an possit tanq̄ procurator defendere seruum accusatum,ib.in 2.par.n.55 57
dominus,an priuetur possessiōe ciuitatis,propter subditorum rebellionem.Mar.Laud.de cri.læ.maie.q.6 48
dominus feudi qua lege obligetur ad [illegible] non priuandū uasallum feudo,nisi culpa conuicta inc.auct.de cri.læs.maie.q 1.n.20 52
dominus castri a præfectis inquisitioni requisitus,an cogatur hæreticum in suo territorio manentem uerbaliter citati m,illis tradere

Gundiss.de hære.q.11 nu.6 162
Quid in aliis criminib.ibi.nu 7 ea.
dominus domus penes quā reperit mortuus, an indiciet.M.Ant.bl.de ind num.298 383
dominus in cuius domo mortuus reperitur, indiciatur,ibi.nu.299 ead.
domini tenentes famulos malæ uocis, famæ, & conditionis,de illorum delictis tenentur Fr.Cas.de ind.nu.11 440
domini temporales, an de propria iniuria cognoscant. Ant.Col.in for.proc.extraord in cont r.cri.art.249 462
¶dominus dat sapientiam,& consilium, & q negligit legem,& consiliū eius,perdet a paruulis,& a stultis Fr.Cas.de ind nu.11 411
¶domus appellatione ēt conducta uenit.Nel. de bann in 3.par.1.temp.nu 3 211
domum delicatam habere nostra non interest ne ob id a forensibus uexari nos oporteat. Nic.Boe.de sedit.q.1.n.25 72
¶ donans pecuniam hostibus principis, in crimen læsæ maie.incidit Mar.Lau.de crim.læsæ maie. q.4 48
donans, & postea repertus in possessione rei donatæ, præsumitur habuisse malum animum.M.Ant.blan.de ind.n.88 367
¶donatio facta per hæreticum ante damnationem,an ualeat,& an possit reuocari.Pa. Girl.de hęret.q.5.nu.8 148
donatio bonorum facit præsumi de malo animo donantis.M.Ant.bl.de ind,nu.87 367
¶dos an fisco applicetur ob uxoris hæresim. Gundiss de hæret.q.15.nu.9 166
dotes uxorum hæreticorum an conseruari debeant.Lud.Car.de hære.nu.141 192
¶dubietas siue sit in facto,siue in iure,non potest interuenire procurator.Io.Ant.Rub.de potest proc.in 1 par.nu.352 41
¶dubium est quod omnibus no n liquet. Nel. de bann.in 2 par.3 .temp.nu.12 298
dubia in spectantib. ad fidem sunt ad Papam referenda.Io.Fr.Ponz.de lamiis,num.8 90
in dubiis benigniora præferuntur in quauis materia, bi.nu.45 94
¶dubius in fide hæreticus est,quod declara, & limita quinque modis, ut per Lud. Car. de hære.nu.8 178
¶ducens aliquos uerbis in aliquo loco,si interficiantur,contra ducentem præsumitur.M. Ant.Blan.de ind,nu.238 379
ducens aliquem per locum,in quo scit inimicum offensi adesse, pręsumitur particeps cri minis.Fr.Cas.de ind.nu.3.5 395
¶duellum, an stantibus præsumptionibus nō tamen legitimis,indicendum sit,& locū habeat.Lud.Car.de hære.nu.119 189
¶dux.In ducibus & proceribus non habet locum ut delinquens contra eorum statū puniatur s̄m formam.l.quisque.C.ad l.Iul.maiest.Mart.Laud.de cri.læsæ maie.q.1 48
¶dynus cum aliquam decideret qōnem,synodus tota legalis sapientiæ adesse uidebatur. Inc.Auct.de cri.læsæ maie.q.1.n.2 50
EBriosus est irregularis.Nic.Plou. de irreg. num.2 100
¶ecclesia non claudit gremium redeunti.Pau. Girl.de hæret.q.8.nu.2 151
ecclesia quam pœnam imponit,& an sanguinis.Lud.Car.de hære.nu.62 182
ecclesia sanguinem abhorrere dicitur.Pau.gir. de relax.carc.in ti.de pœ.composit.q.1.nu. me.5 310
ecclesia bannitum per contumaciam tutatur Ant.Col.in for.proc.extraor. in controuer. crim.art.25 463
ecclesia non habet territorium nisi respectu clericorum.Ant.Columb. in for.proced.extraor.in controu.crim.ar.114 466
ecclesiæ immunitate non gaudet,debitor pro debito ciuili ductus per ecclesiam.Io. Tier. in trac.de fuga.nu.7 198
ecclesię immunitate an gaudere debeat.Titius homicida,si non potuit fugere ad ecclesiā, sed inuenit quendam sacerdotem deferentē corpus Christi,aufugit ad ipsum,& cum accepit.ibi.nu.8 ead.
edificare uolentes domos, qd facere debeant. Nic.Boer.de sedit.q.1.nu.26 72
edificium radicitus destructum, si reædificetur,omnino nouum dicetur. Inc. Auc. de crim.læsæ maie.q.2 nu.2 53
¶effectus consurgit fortior dispositione legis cum hominis concurrente contractu.Ince. Auct.de cri.læsæ maie.q.1.nu.3 50
effectus sortilegiorum qualiter causari possūt in corporibus humanis mediantibus rebus siue mixtis,siue simplicib.Pau.Girl. de sort. q.6.nu.1 113
effectus cessat,cessante causa.Pau. Girl. de qō. q.6.nu.8 438
¶effractores ut plurimum damnantur in metallum.Plac.de accu.ti.6.num.22 6
¶egritudines quæ rebus proueniunt naturalibus,per contrarias res curari possunt.Paul.

Girl.de sort.q.2.nu.5 105
egritudines,seu morbi quos inferunt malefici non ex imaginibus,aut ex ceremoniis ꝓueniunt,sed ex mixturis,& rebus applicatis naturalibus,ibi.q.6.nu.18 116
¶emancipatio filiorum facta per hæreticum post hæresim est nulla.Lud.Carer.de hæret. nu.158 193
¶emāsor quis dicatur, & quis fugitiuus.Plac. de acc.ti.6.nu.6 5
¶emens muricē,& purpurā tingēs, pena mortis punit.Gul.bont.de poe.mor.num.2 444
¶emphiteusis banniti,an ueniat in confiscatione bonorum.Nel.de ban.in 1.par 2. temp. nu.24 224
emphiteutica bona an damnato hæretico, ueniant fisco applicanda,Gondiss.de hæret.q. 15 nu.8 166
¶episcopis est illustris.Io.Ant.Rub. de potest. proc.in 1.par.nu.238.& nu.342.in fi. 33
episcopus in scriptis citari debet,ib.n.239 ea.
episcopus potest per substitutum sententiam legere.ibi.n.240 ea.
episcopus notorius homicida non deponitur absque sententia.Inc.Auct.de cri.læsæ ma. q.i.nu.23 53
episcopus an possit facere pacem de maledictione Dei.Iō.Fr.Ponz de lamiis.nu.85 99
episcopus a pontificalibus suspensus irregularitatem nō incurrit si in eis celebrauit. Nic. Plou.de irreg.nu.31 104
eps remittere non pōt offensam illatam maiestati Deo,ideo cū hæretico trāsigere nō potest.Io.Nic.Arel.de hæret.not.8.nu.2 140
Eps potest iudicare de qōne fidei,& contra hæreticos procedere, & etiam capitulum sede uacante.Gondiss.de hær.q.7.nu.8 157
episcopus an ualeat in hæreticum inquisitorē procedere,ib.nu.17 158
episcopus hæreses expurgare negligens, qua pœna puniatur,ibi.nu.19 ead.
episcopus si possit inquirere solus sine inquisitore,& uice uersa, quid inquisitor absque episcopo.ibi.q.8.nu.3 159
episcopus super adulterio,& minoribus criminibus dispensare potest, ne deponatur clericus.Pau.Girl.de pœn.omnif.coit.quæst.2. num.3 447
episcopus in quibus casibus,& de quibus criminibus dispensare possit,ibid.nu.4 448
episcopus cum clerico dispensare potest in stupro,fornicatione simplici, & aliis minorib. criminibus.ibid.q.6.nu.5 451
episcopus instituens hæredem consanguineū, an hæreticus censeatur. Lud. Carer. de hær. nu.47 181
episcopo an liceat armatos ministros habere, pro suæ iurisdictionis executione. Gundiss. de hæret.q.11.nu.16 163
epo sine inquisitore non licet contra hæreticū diffinitiuam proferre snīam, nec cum diro carceri mancipare,nec tormentis subiicere, quod limita & declara,ut ibi.q.8.nu.4 159
episcopi,& inquisitioni præfecti sunt,districte aduersus suspectos de hæresi procedant, ne mini fraudulose falso hoc crimen imponāt nihil denique,gratia,odio, aut lucri causa agant,ibi.q.7.nu.18 158
¶equiparatio,& similitudo sufficit,ut sit in ea re,de qua agitur,nec requiritur, ꝙ tota res alteri similis sit.M.An.bl.de ind.n.128 369
¶equo,& bono,æquior, & melior credatur, ibi.nu.318 385
¶eremita quis,& unde dicatur.Paul. Gir.de hæret.q.1.nu.5 146
¶erigens furcas ꝓpria auctoritate pœna mortis naturalis punitur.Gul.Bon.de pœ.mor. num.3 444
¶errans in sacramento eucharistię hæreticus est.Pau.Gir.de hær.q.2.nu.2 145
errans in facto excusatur non autem in iure, si maior sit.Pau.Gir.de pœn.omnif. coit. q. 14.num.3 459
errant qui fidem Christi humanis rōnib. fundare nituntur.Gundiss.de hær.q.21.n.5 171
error præsumitur quando aliud in referente, quàm relato reperitur.Inc.Auct.de cri.lęsæ maie.q.6.nu.16 62
error quid sit.Pau.girl.de q.in 3.quæst.nume. 10 433
erroris reuocatio nō admittit nisi scd̄m iudicis arbitriū.Pau.gir.de hęr.q.5.n.12 149
erroris reuocatio an post latam sententiā admittatur,ibi.nu.15 150
erroris reuocatio quando sponte,& uero corde fieri dicatur,ibi.nu.4 148
erroris reuocatio non admittitur nisi statim post deprehensionē fiat.ibi.q.10.n.3 153
et,copula,quid denotet.Nell.de bann.in 1. p. 2.temp.nu.78 239
euangelica denunciatio requirit,quòd denuncians sit sine macula.Bonic.de acc.n.19 8
euentus spectatur si de puniendo crimine agatur.Plac.de accu.ti.6.nu.8 5

cui-

Euidens dicitur quod manifeste liquet. Paul. Girl.de qō.in 3.q. nu.iz 433

Euntes ad terminos hæreticorū consequūtur indulgentias.Lud.Car.de hær.n.156.c. 193

Ex,dictio,aliqñ ponitur pro ꝑꝑ. Nell. de ban. in 2.par.z.temp.54 260

Examinatio testium in crimine hæresis potest alteri committi.Io.Fr.Ponz.de lamiis,& ex iui.cel.num.84 98

Examinatio,& tortura fieri potest diebus feria tis contra latrones famosos. Pau.Gir. de re lax carc.in tit.de absol.innoc.q.i.nu.z 307

Examinationi testiū cōtra hęreticos duę reli giosæ personæ. Item publicus tabellio adhi beri debent.Gund. de hær. q.13. n. i8. c.195

¶ Exceptio declinatoria an ueniat appellatio ne defensionis.Io.Ant.Rub. de potest. pro- cur.i.par.num.342 40

Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam cē setur exclusa,ibi.num.350 ead.

exceptio banni an sit declinatoria, uel perem- ptoria.ibi.num.355.357 4i

exceptio banni personæ cohæret, & illam nō egreditur.Iac.de Are.de bann.nu. 3z z00

exceptio banni an obstet bannito succedenti, & hæreditario nomine agenti, ibi.n.25. ea.

exceptio banni suꝑuenientis excludit bannitū à iudicio per eum ante inchoato. Nell. de bann.in i.par.z.temp.59 z33

exceptio talis si bannitur filius,an excludat pa trem qui accusauerat de iniuria facta filio. ibid.num.60 ead.

exceptio tal s an excludat tertium qui accusa uerat de consensu eius,qui postea est banni tus,ibid.num.6i ead.

exceptio banni qñ incidenter possit oppo. Idē Nell.ibi.in 3.par.z.temp.num.4 z69

exceptio q. qs nō fuit rite cācellatus de bāno, an possit in iudicio deduci ꝑ procuratorē. Io.Ant.Rub.de pot.proc.in i.par.nu.36i 4i

exceptio respiciens qualitatem personæ agen tis,iudicanda est potius declinatoria, quam peremptoria.Io.Ant.Rub.de potest.proc.in i.par.num.356 4i

exceptio quæ seorsum à crimine uenit exami nādo,an possit opponi,& deduci in iudicio per procuratorem.ibi.36z.367 ead.

exceptio proprietatis quoties concludit agē tem non possidere,tunc obstat agenti pos sessorio recuperandæ.Io.Nic.Arel.de hære. not.i.num.5 139

exceptio nullitatis sententię executionem im pedit. Gundi ff.de hęret.q.i9. num. 7.c. i68. & Ant.Columb.in for. proced. extraord. in contr.crim.art.i35 467

exceptio quæ obstat cedēti,an cessionario ob stet.Iac.de Are.de ban.nu.33.car.176.& An. Col.in for.proc.extraord.in controu. crim. art.i35 ead.

exceptio reo competens,sibi inuito auferri nō potest. Nell. de bann.in i. par. z. temp.nu. mero 74 237

exceptio ex cōdōne ꝑsonæ inqsiti,uel accusati resultās,an possit ante litis cōtestationē op poni,ad impediendum bāni,prolationē, & de exceptione ꝑꝑ defēsionē,uel uindictā ex forma statuti cōpetēti.ibi.ī 1.p.itē. n.z.z03

exceptio quæl bet in crimine læsæ maiest. ces sare debet.Fr.Brun.de ind.& tort.i n 4. q.z. par.nnm.z4 34z

exceptio accusatoria,in quibus ab accusatione differat.Fr.Cas.in q.crim.cap.36.n.6. c.4z4

exceptio ineptitudinis reddit impossibilē pro nunciationem.Ant.Col.in for.proc.extr. in contr.crim.art.i49 468

exceptio tu es socius criminis est dilatoria, ib. art.i97 470

exceptio opponi pōt cōtra testem in plenario iudicio,cōtra quē nihil opposuit reus in iu dicio summario.ibi.art.z37 472

exceptio dilatoria dicitur,quæ est finis non re cipiendi,ibi.art.157. 468

exceptio peremptoria dicitur,quæ est finis nō procedendi.ibi.art.158 ead.

exceptiones aduersus excusatorem q̄ opponi possint.An.de Can.exc.ī 1.par.n.10.c. 14

exceptiones quæ crimen tangūt,licet opponā tur ad processum,an possint ꝑ procuratorē opponi.Io.Ant.Rub.de potest.procur.in 1. par.nom.336.337.343.347 40

¶ excipiens an sit proprie actor. Nell. de bān. in 1.par.2.temp.num.62 234

excipiens de crimine,& non probans, an pu- niatur ut calūniosus accusator. Fr. Cason. in q.crim.cap.q.7.num.6 424

excipiētis cōditio potior est in pari causa.Nel. de bann.in 1.par.2.temp.num.63 234

¶ excessus in loco, & excessus in modo parifi- cant.Nel.de bān.in.2.par.2.temp.nu.29 250

¶ excōicare posset Angelum Pōtifex Rom. & iudicio damnare,si fieri posset,ille male de fide sentiret.Gund.de hæret.q.7.nu.5 157

¶ excōicationis snīa qūo ferri debeat, & quid seruandū ꝑ excōicatorem post latā snīam

si requiratur ab excõicato exemplum. Inc. Auct.de modo proc.cõtra apost.n.9.13.197
quid si Excõicator nolit hunc ordinem seruari,ibi.num.10 ead.
excommunicationem per annum sustineas, an possit ut hæreticus condemnari. Paul. Gir de hæret.q.8.nu.4 152
excommunicatus baptizans solẽniter, & publice efficitur irregularis. Nic. Plou. de irregular.num.32 104
excommunicatus celebrans irregularis est, & deponendus,ibi.nu.34 ead.
excommunicatus an sit mandans capi unũ ex tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, si mandatarius mandati fines excedens alios duos cepit,ibi.nu.17 102
excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo sequitur abortiuũ. Paul.Girl.de sortil.q.13.num.9 136
excõicatus agit ad uxoris restõnem, hæreticus nequaq̃.Io.Nic.Aret.de hær.not.i.nu.4.138
excõicatus ex quacunq; causa, ẽt ciuili, p̃sistẽs p annũ in excõicatione, habetur suspectus de hæresi,ibi.not.4i.nu.i 143
excõicatus per annum præsumitur male sentire de articulis fidei.ibi.nu.2 ea.
excõicatus improprie,& largo sũpto uocabulo .hæticus dici p̃t.Gũd.de hęr.q.i.num.3.154
Ad hæc contumax,& infidelis,ibi.nu.4 ead.
excommunicatus nõ agit, sed se defendere potest.Iac.de Are.de bann.nu.21 200
excommunicatus semel, nisi contrarium probetur,semper præsumitur excõmunicatus. M.Ant.bl.de ind.nu.135 170
excommunicatus excommunicari potest.Nel. de bann.in i.par.i.temp.num.3 204
excõicatus an prohibeatur accusare ĩ crimine hæresis.Lud.Carer.de hęret.num.107. c.186
excommunicato obstat exceptio excommunicationi, ne spoliatus restituatur. Io. Nic.Arel.de hęt.not.i.num.3 138
excommunicato non denegatur defensio.Nel. de bã.in i.par.2.temp.num.62 234
excommunicati,& interdicti,an statuta facere possint,ibi.nu.21 223
excommunicati, & socii criminis an admittantur ad testimoniũ in crimine hæresis. Ioan. Fran. Ponz.de lamiis,nume.84 98
¶exculpatio uulnerati prodest ĩculpato,seu in q̃to,quominus ex indiciis torqueri possit. Io.An.Rub.de pot p̃c.in i.par.nu.168.c.28
¶ excusationes si sint neglectæ per iudicẽ, processus nullus.An.Col.in for.proced.extr.in contr.crim.art.163 468
excusationum triplex differentia.Ant.de Can. de excus.par.i.nu.3 13
excusator quis sit,& qualiter diffiniatur, ibi. nu.i 11
excusator sine mandato an possit esse minor, & mulier,ibi.nu.3 13
excusator sine mandato ad quid admittatur, & quando,ibi. nu.4.5 ead.
excusator quid differat a procuratore, defensore,& nuncio,ibid.nu.7 ead.
excusator nomine cuius uerba concipere debeat,ibi.num.8 14
excusato, non probans quod dicit, ad quid teneatur.ibi.nu.9 ea.
excusator nunquid procuratorem possit constituere,ibi.nu.11 ead.
excusator an in testem recipi possit ibid.
excusator sine mandato quomodo innocentiam proponere possit. Ant.de Can. de exc. in 2.parti.nu.i ead.
excusator in qua iudicii parte possit innocentiam allegare,ibid.nu.3 ea.
excusator nũquid possit a grauamine, seu sententia appellare,ibi.nu.4 ead.
excusator post latam sententiam comparens, utrum possit a sententia appellare ibi.
excusator appellans pro eo qui ad supplicium ducitur, nunquid possit siue mandato prosequi appellationem,ibi.num.5 15
excusator absentis, quas excusationes meri facti possit allegare,ibi.num.710 ead.
excusator absentis qui metu supplitii aufugit, nunquid admittendus,ibi.nu.9 ead.
excusator absentis petens terminum citationis prorogari,ut absentem inueniat, quem nescit ubi sit,nunquid audiendus,& quid si dicat se non inuenisse,ibi,nu.14.15 16
excusator allegans impedimentum facti p̃cisi nunquid sit audiendus,ibi.nu.21 ea.
excusator in causa capitali an satisdare debeat de p̃ñtando finita abſ̃tiæ causa.ibi.n.22.ea.
excusator nunquid possit allegare eius absentiam contra quem petitur sententiæ executio.ibid.nu.25 ead.
excusator an admittatur siue mandato ad allegandum causas abſ̃tię.Io.An.Rub. de pot. proc.in i.par.nu.222.315. car.32.39
excusator an & q̃ñs admittatur pro alio citra mandatum ibi.in 2.par.num.21 44
excusatoris quale officium sit. Ant. de Canar-

de excusat.in 1.par.nu.2 13
¶ executio aduersus damnatos hæreticos, qualiter fiat. Gond. de hæret.q.19.num.1 168
executio an fieri possit contra fideiussorē mortuo bannito. Nell. de bann.in 2.par.3.temp. num.6 297
executio quid sit. Paul. Girl. de relax. carcerat. in tit. de senten. & pœna. executio. quæst.1. nu.1 336
executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat. ibi.nu.3 ead.
executio in causis criminalibus an statim fieri debeat post snīam latam, ibi.q.2.n.1. 303
executio an fiat in causa criminali cōfessione sola absque alio processu, & snīa. Fran. Bru. de indic.in 6.q.2.par.nume.29 353
¶ exempla maiorum nobis præiudicant. Ant. Col.in for.proc. extraord. in contr. crimin. art.49 464
exemplis non est iudicandum. Io. Franc. Ponz. de lamiis, nu.55 95
¶ exemptus a banno an possit ratificare quæ gessit tpe banni etiam si sint inualida. Nell. de bann.in 1.par.3.tem.nu.20 294
exemptus de banno an possit a suis antiquis creditoribus conueniri, ibi.nu.21 295
exemptus de bāno an possit agere contra suos debitores, qui postq̄ fuit in banno, ante rebānitionem soluerunt cōi, ibi.num.22 ea.
¶ exercens se in armis, cum non sit solitus, p̄sumitur de delicto præcogitare. Itē si acuerit arma, uel aliquam experientiam fecerit, uel in loco uicino arma reposuerit. Fr. Cas. de indic.cap.4.nu.4 402
¶ exhæredari potest filius propter cōuersatione, & cohabitationē cum inimicis patris. M. An. Blan. de ind.nu.163 373
exhæredatio per patrem facta eo ipso extinguitur, & reuocatur cum causa illius inductiua remouetur. Inc. Auct. de crim. lęsæ maiest.q.4.num.6 56
¶ exhibitio in criminalibus habet locum ad recognoscendū. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art.41. & 42 464
exhibitio fit in eo habitu in quo quis repitur, ibi.art.44 ead.
exhibitione denegata, qn̄ possit inquisitus licite denegare. Bonic. de acc.nu.39 11
¶ exilium quotuplex sit. Placent. de acc. tit.6. num.26 6
exilium quibus irrogetur, uel ad tempus, uel perpetuum, ibi num.27 ea.
¶ eximens captum de manu familię, an teneat ut eximēs, & an etiam ut præstans auxiliū, uel fauorē. Nel. de bā.in 3.p.2.tē.nu.29 274
eximens de manu potestatis debitorem an teneatur. Bal. de carc.cap.2 nu 4 302
¶ exire uisus domum cum fardello sub ueste, an habeat contra se graue indicium. M. Ant. Blanc. de ind.num.418 393
exire uisus domum (in qua furtum cōmissum fuit) tpe noctis an inducieť. ibi.nu.419 394
¶ expēdens multam pecuniam de illo cuneo, cuius fuit pecunia, q̄ subtracta fuit, an indicieť. M. Ant. Blanc. de ind.nu.420 ead.
expendens pauper multam pecuniam, nec reperitur unde habeat an habeat indicium cōtra se, ibi.nu.421 ea.
¶ expēsæ cōtumaciales (bonam uel malam foueat cōtumax causam) sēper debētur. Ant. Col. in for proc. extraord. in controu. crim. art.139 467
expensarum condemnatio fieri debet in causis criminalibus parte petente, sicut in criminalibus. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de expens. nu.2 317
¶ experimento sermonum uerorū cum reb. sensatis concordare debent. Io. Franc. Ponz. de lamiis, nu.46 94
¶ expilatores dicuntur fures atrociores a furibus aliis qualitate discreti. Placent. de accu. tit.6.nu.7 5
¶ expulsus de domo expellentis inimicus dr. M. Ant. Bl de ind.nu.100 367
¶ extensio passiua æquiparatorū locum non habet ī pœnis ipso iure impositis. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest.q.1.nu 14 52
extensio in correctoriis nullo modo fienda, etiam ex identitate rationis, ibi.nu.11 ead.
extensio ex paritate rationis non fit in pœnis ipso iure inflictis, ibid.q.5.nu.12 59
extensio & si p̄hibita sit, si tn̄ ratio expressa sit in lege, fieri potest, ibi.q.10.nu.4 67
extensio ex identitate rōnis, ēt in pœnalibus licita est, ubi in lege ratio expressa est. Gōd. de hæret.q 13.nu.17 165
¶ extrahentes aliquem de ecclesia crimen læsę maiest. incurrunt. Nic. Boer. de sedit.in 7.q. num.56 86
extrahentes aliquē de ecclesia qua pœna sint hodie puniēdi de iure canon. ibi.nu.58 ea.
¶ extraordinarie procedere, est auferre iudicii substantialia, iure ciuili introducta. Anton. Columb. in for. proced. extraord. in contr. crim.

crimin.in princ.art.1 462
extraordinarium non concurrit cum ordinario, quando extraordinarium est contra ius commune, ibid.art.4 463
¶ extrinseca probant intrinseca. M. Ant.Blanc. de indic.nu.59 365
Facere ille dicitur contra statum principis, q uult dirigere statum ad aliud regimen. puta ad alium principem.Mart.Laud. de crim. læsæ maiest.q.30 48
facere contra Papam, uel Imperatorem, est cōtra ius quasi naturale.M.Laud.ibi.q.20 ea.
facere conuenticulum de Papatu uiuente Papa, est crimen læsę maiest.ibi.q.9 ea.
facere qui instituit, & potuit, fecisse præsumit. Fr Cas.de ind.tract.3.nu.9 401
facere qui predixit, is fecisse uidetur.Fr.Cas.de ind.num. 12 403
¶ faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. secus si contra alium. Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.q.52 49
faciens nouam sectam contra fidem, an hæreticus sit.Lud.Car.de hæret.nu.59 181
faciens id, quod fieri non solet, nec debet: aut nō faciens id, quod fieri solet, aut debet cōtra se indicat.Fr.Cas.de ind.num.3 404
faciens priuatum carcerē pęna mortis est puniendus.Gul.Bont.de pę. mor. nu.3 434
¶ facies hominis pulchritudinis cœlestis instar formata, nō est pro crimine maculāda.Plac. de accus.tit.6.nu.31 6
¶ factum procuratoris solet obesse dño. Ioan. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.n.280 36
factum aliquid esse non præsumitur nisi probetur.Fran.Ponz.de lamiis, num.45 94
factum superioris quādo potest referri ad ius cōe, indubio semp ita intelligitur.Inc.Auct. de crim.læsę maiest.q.4.num.11 56
factum licite pœnam non meretur. Frā.Brun. de ind.& tort.in 5.q.2.par.nu. 19 345
factum aliquid non esse, uel esse de nouo factū paria sunt.M.Ant.Bl.de ind. num.161 373
factum tpe noctis est suspectū.ibi.nu.198 375
factum quod animum metitur iudex considerare debet, ibi.nu.60 365
factum quid ad defensionem fuisse per coniecturas probatur.Fr.Cas.de ind.nu.16 405
facti quæstio est in arbitrio iudicantis. Paul. Girl.de relax. carc.in tit. de senten. & pœna. exec.q.6.nu.5 305
facta aut cōsilio, & rōne gerunt, aut īpetu, & affectione Fr.Cas.de ind.in princ.nu.4 395
facta per artem diaboli non uera censent, sed fantastica.Io.Fr.Ponz.de lam.num.47 94
factis, rebus, & uerbis, qs propriā uoluntatē demōstrat.M.Ant.Blan.de ind.nu.181 374
¶ facultas omnis legitimæ defensionis inquisito reseruatur.Bonic.de accus.nu.47 12
facultas delinquendi quō consideretur Franc. Cas.de ind.num.1 403
facultas occidendi qn̄ præstari uideatur, & uñ indicium tractatus oriatur, ibi.nu.3 ea.
¶ facundia oratorum quale habeat officium. Fr.Ponz.de lam.nu.27 92
¶ falsarius literarū Papæ, non pōt ad ordines promoueri.Nic.Plo.de irregul.num.33 104
falsarii banniti pro falsitate an comprehendantur a gn̄ali statuto in fauorē bānitorū. Nell. de bann.in 3.par.2.temp.nu.12 271
falsarii, & robatores an cōprehendat, si statuto cauetur, q falsatores monetę, & robatores stratarū nō possint rebāniri ēt habita pace, & fit aliud gn̄ale statutū, q oēs banniti habita pace debeant rebanniri, ibi.nu.14 ead.
falsatores monetæ possunt in tortura interrogari de consociis. Franc. Cas. de torm. cap. 16.nu.2 418
falsificans monetam, & imaginem Cæsaris. crimen læsæ maiest.incurrit. Nic. Boer. de sed. q.6.nu.2 77
¶ falsitas absq; dolo cōmitti non pōt. Fr. Bru. de ind.& tor.in 6.q.2.par.n.27 353
falsitatis est species, quod uerisimile non est. M.Ant.Blan.de ind.nu.38 363
falsitatis species uerisimilis non est. ibid.
¶ fama quid sit, & quo consideretur, & an faciat sufficiens indicium ad torturam. Franc. Cas.de ind.nu.2 398
fama quid sit, & quō diffiniatur, ibi.nu.4 406
fama duplex est, quædam hominis inhærens, altera uero inter homines. Paul. Girl. de qō. in 3.q.num.3 433
fama homini inhærens quę dicatur. Girl. ibid.
fama inter hoīes quę dicatur.Gir.ibi.n.4 ead.
fama qualitatem, & causam habere debet. M. Ant.Bla.de ind.nu.315 385
fama quandoque minuitur, ex genere pœne. Plac.de accus.tit.2.num.13 2
fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis honoribus fungi.Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.248 34
fama mala alicuius de præterito, eum malum in eodem genere mali præsumi facit Guid. de Suz.de ind.& tort.num.37 321

fama mala cũ gñali indicio an sufficiat ad torturam.M.Ant.Blan.de ind.nu 44 363
fama mala ut noceat, debet esse in eodem gñe mali.Franc.Cas.de ind.num.5 398
fama mala an non solum iu eo, in quo quis infamatur, sed etiam in aliis rei opinionẽ grauet.ibi.num.4 ead.
fama mala non sufficit, nisi cõuictus fuerit de infamia,ibi.nu.8 ea.
famæ malæ indiciũ cessat, si probetur a tribus annis citra reũ fuisse bonæ uitæ,ibi.n.7 ea.
fama bona thesaurus inæstimabilis, & lilium suaue perolens.Fr.Bru. de ind.& tort.in 5.q.1.par.num.2 338
fama bona tuetur reum a tortura . Franc.Cas. de ind.nu.2 398
fama bona in genere tollit indicium in specie. ibi.nu.10 ead.
fama bona magis præualet, q̃ oĩa bona mundi.M.Ant.Bl.de ind.nume.124 369
fama bona quibuscunque modis redimi põt . ibi.num.113 368
famam bonam amittere est magnum damnũ. ibi.nu.112 ea.
fama publica a fide dignis orta personis, indicium ad torturam tribuit. Guido de Suz.de indic.& tort.nu.42 321
fama sola cum uno indicio sufficit, ut torturæ quis subdi possit.Fran, Brun.de ind & tort. in 3.q.1.par.nu.32 335
fama an faciat indicium ad torturam.M. Ant. Blanc.de ind.num.3ii 384
fama quæ requirat ut probata sit . M.Ant. Bl. ibid.nu.312. ead.
fama, an faciat semiplenam probationem. M. Ant.Blanc.ibi nume.313.& 314 ead.
fama comprobata, nõ possit procedi ad qõnẽ Ambert.de Antramo.de qõ.num.zo 44z
fama quid in maleficiis operetur, nu.26 443
fama rei est a iudice examinanda.Frãc.Cas. de ind.nu.i 398
fama, seu infamia præcedere debet inquisitionem,alias non proceditur nisi in casibus exceptis,ibi.nu.6 ead.
fama quando faciat indicium ad torturã,ibid. num.2 406
fama sola quis torqueri nõ debet, ibi.nu.3 ea.
fama est solũ ꝑparatorium inqsitionis, nõ aũt fundamentum torqueri reum , ibi.nu.7 ea.
fama unde originem taxerit , an sufficiat inspicere ad hoc,ut ex ea possit ad torturam procedi,ibi.nu.9 ead.
fama sola no n debet parere aliquod indicium ad torquendum,sed ad inquirendum tm̃, si ue ad coadiuuãdas alias ꝓbões,ib.n.io.ea.
fama uehemens an faciat indicium ad torturam,ibi.nu.12 ead.
famæ,seu dicto gentium,an,& quando sit credendum,ibi.nu 1 ea.
famæ damnum dicit̃ maius dãno pecuniario . M.Ant. Blan.de ind.nu.111 368
famosa si est lis dicit̃ causa status,ib.n.123 369
¶ familia de Leonate inclita ciuitate Papiæ est Illustriss.Io.Ant.Rub.de potesta.procur. in 1.par.nu.163 28
familia,an reum se defendentem impune possit occidere. Franc. Cas. in sing. q. ctim. 9. num.14 426
¶ familiaris potestatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipsius,non tenetur.Frã. Brun.de ind.in 7.q.2.par.nu.6 454
familiares aliquando admittunt̃ ad testificandum M.Ant.Blanc.de ind.num.364 389
familiares qui dicant,ibi nume.363 388
familiares testes an faciant indicium , ibidem nu.365 389
¶ famulus fugiens a dño, an præsumatur domini,res si non adsint furto subtraxisse. Fr. Cason.de ind.nu.21 408
famulus gratis seruiẽs dicitur domesticus . M. Ant.Bl.de ind.nu.363 388
famulus malos tenentes hñt contra se indiciũ. M.Ant.blan.de ind.num.254 381
famulorũ natura est furari,ibi.nu.424 394
¶ fatuitas maxima ex seditione oritur . Nicol. Boer.de sedit.in 1.q.nu.io 70
¶ fautor hæreticorũ , an pro hæretico habeat̃. Lud.Car de hæret.num.48 181
fautores,& receptatores hæreticorũ qua pęna plectantur.Gund.de hæret.q. 16.nu.1 166
fautores seditionis morte puniũtur. Gul. Bõt. de pœna mor.num.4 444
fautoribus hęreticorũ denegatur ecclesiastica sepultura,licet contra eos post mortem,accusatio nequaq̃ instituat̃,ibi.q.22.n.8 172
Cetera uide supra in litera D, in uer. defensor,& infra in litera R, in uer.receptator.
¶ fabris qualis morbts sit , & unde proueniat. Paul.Girl.de sortil.q.7.nu.5 118
febricula leui laborans non excusatur, quominus teneatur comparere citatus. Paul. Girl. de quæst.q.4.nu.7 435
¶ felonia ꝑ dñm remissa uf , uasallo post feloniam cõmissam,recepto ꝑ dñm ad fidelitatẽ

Inc.Auct.de crim.lęsę maiest.q. 12.n.4. 68
¶ feriarũ solẽnitates in honorẽ Dei sunt indu ctæ de iure ciuili. Ant.Col.in for.proc.extra ord.in controuer.crim. art.22 463
¶ ferula in pueris, censetur quædam tortura. Guid.de Suz.de ind.num.7 316
ferula mitioribus datur, ut ueritas sciatur, sed non ut cõdemnatio sequatur.ibi.n.13. 319
¶ feudalia bona, an damnato hæretico ueniãt fisco applicãda.Gũd.de hær.q.15.n.8.c. 166
feudalia bona an cõfiscẽtur in cri lęsæ maiest. Mar.Laud.de cri læsæ maiest.q.15.n.3.c.48
¶ feudum ea conceditur cõditione, ut uasallo felonia committente resoluatur. Inc. auct. de crim.læsæ maiest q.1.num.4 50
feudum ob crimen læsæ maiest. ipso iure non reuertitur ad dñm, ibi.nu.8 51
feudum ob feloniã ipso iure nõ reuertitur ad dñm, culpa ꝑ sñiam nõdũ cõuicta.ib.n.9 ea
feudum an dicatur nouum, uel antiquũ, si uasallus feudo priuatus ipsum recuperet.Inc. Auct de crim.læsæ maiest.q.2.nu.1 53
feudum iuxta principis uoluntatem regulari debet, ibi.num.3 ead.
feudum quod restituitur, ex quadam subrogatione antiquum esse censetur, ibi.nu.7 54
feudi natura alteratur per uerba pro te, & successoribus &c.ibi.q.4.nu.13 57
feudo ad dñm ex mora uasalli reuerso, si dñs eũ recipiat ad iurm fidelitatis, ꝓsumitur moræ ingratitudinẽ remisisse, ibi.q.12.n. 5 68
feuda quoad alienationẽ ad instar rerũ pr̃imonialiũ sunt redacta.ibid.q.2.num.8 54
¶ fictio quid proprie dicatur.Paul. Girl. de q. in 3.q.nu.7 433
¶ fideiussor de iudicio sisti comparendo pro dño pęnam euitat.Io. Ant.Rub.de potesta. proc.in 1.par.num.151 27
fideiussor an sit liberatus, si bãnitus captus aufugit.Nell.de bã.in 1. par.1.tẽp.n.15. 221
fideiussor bãniti an possit opponere exceptionẽ ꝓscriptionis, quã ipse bãnitus opponere nõ põt.Nell.ibid.in 2.par.2.tẽp.nu.3. 242
fideiussores non sunt recipiendi, ubi pęna corporalis, aut bãni ingeritur.Fr. Cas.in q. cri. cap.9.num.9 426
¶ fides directe, & principaliter quæ dicanẽ ad fidem ꝑtinere, & quæ indirecte, seu secũdario.Gond.d. hæret.q.1.num.2 154
fides principalr̃ in corde; & secundario in ore cõsistit. Idẽ dicit in hæresi, ibid.nu.5.c. 156
¶ fideicõmissũ qđ semel ꝑ cõfiscationẽ extinguitur, an reuiuiscat, si restitutio sequaẽ Inc. Auct.de crim.læsæ maiest.q.4.nu.1 55
¶ filia legitimã hr̃e debet, licet decreto ducis uel regis caueatur ꝙ bona facientis cõtra statum suum publicentur. Mar. Laud. de crim.læsæ maiest.q.35 49
filiæ in crimine læsæ maiest. non ita puniũtur sicut filii, ibid.q.10 48
filiæ an comprehendanẽ filiorũ appellatione, in pęna.l.qsqs.C.ad l.Iul.maiest.Inc. Auct. de crim.læsæ maiest. q.5.num.1 57
filiæ non censentur comprehensæ sub filiorũ exhæredatione, ibi.num.5 58
filiæ an comprehendantur sub statuto disponente ꝙ filii bannitorũ expellantur de ciuitate.Nel.de bãn.in 2.par.2.tem.nu.42 253
¶ filiationes causa ardua appellatur. M. Ant. Blanc.de.ind.num.122 369
¶ filius cõuersans, uel cohabitans cum inimicis sui pr̃is, & illos associans, põt à patre exhæredari.M.Ant. Bl.de ind.num. 163 373
filius tenetur alere patrem bãnitum.Nellus de bann.in 1.par.2.temp.48 228
filius patrem excõicatum alere tenetur. ibi.
filius matrẽ de partu supposito accusare põt. Plac.de acc.tit.1.num.10 1
filiusfamilias adulterium uxoris suæ accusare potest.Plac.de acc.tit.3.num.2 2
filius, & libertus iure mariti accusare possunt ibi.num.3 ead.
filius in crim. læsæ maiest. ꝑdit legitimã Mar. Laud.de crim.læsæ maiest.q.24 48
filius patriæ proditor an possit à patre exhæredari, ibid.q.39 49
filius patriæ proditor non est successibilis, ibi.
filius est portio quædam corporis paterni, sed & eadem caro dici potest Inc.Auct.de cri. læsæ maiest.q.5.num.14 59
filius, & nepos eadem persona cẽsentur, ibid q.6.num.26 63
filius pro patre puniri non debet, sm̃ legem naturæ, ibi.q.8.num.6 65
filius cui princeps concessit, ut non obstante paterno delicto succedere possit in omnib. iuribus &c.an possit extraneis succedere. ibid.q.10.num.1 66
filius si in magistratu ius iniquum statuit, ob quod ei obstat exceptio, patri tamen non obstabit.Iac.de Are.de bann.num.31 200
filius habitus à bannito post bannum, an post mortem patris possit aliqd petere, de bonis ipsius patris bãniti, ꝑ fiscũ ex forma statuti

cum

cum filio ante bannum nato diuisis. Nel. de bann. in 2. par. 3. temp. nu. 10 298
filius secūdus an possit aliquid petere a fisco, si pater assignauit partem filio bannito, & postea alium filium habuit, ibi. nu. 11 ea.
filius, & pater qñ torquendi ueniunt, a filio in patris præsentia est inchoandum. Gui. de Suza. de ind. & tort. nu. 22. c. 320. & Fr. Br. in tr. eiusdem materiæ. in 5. q. 2. par. nu. 55. c. 348 & Fr. Cas. de torm. 348. c. 13. n. 4 415
filius contra patrem non admittitur ad examinandum, & ideo non faceret indiciū. M. An. bl. de ind. nu. 345 387
filiusfamilias incarcerari potest, & cedere bonis. Bal. de carc. cap. 1. nu. 4 301
filio existenti in religione licitum est illam exire pro alendo patrem. Nel. de ban. in 1. par. 2. temp. nu. 48. in fi. 228
filio capti ab hostibus ante patris reditum abeunte, fingitur pater reuersus retro filiū habuisse in ptāte. Incer. Auct. de cri. læsæ maiesta. q. 4. nu. 9 56
filio banniti in alio loco existentis, quis det tutorem, uel curatorem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. nu 71 283
filio familias bannito, an in confiscatione peculium ueniat. Nell. de ban. in i. par. 2. temp. nu. 25 224
filius hæreticus pōt a patre exhæredari. Ludo. Car. de hæret. nu. 158 193
filius hæretici an ipso facto perdat ecclesiasticum beneficium. Gond. de hære. q. 23. nu. 2. car. 172. & Lud. Carer. in tract. eiusdem materiæ. nu. 141 192
filii hæreticorum liberantur a patria potestate. Io. Nic. Arel. de hær. no. 14. nu. 1. car. 140 & Lud. Car. de hær. nu. 158 193
filii hæreticorum puniuntur ob delicta parentum. Pau. girl. de hæret. q. 3. nu. 4 147
filii hæreticorū catholici, & orthodoxi an possint parentibus succedere, ibi. q. 4. nu. 1 e.
filii hæreticorum nec in denario quidem succedere possunt, ibi. nu. 2 ea.
filii hæretici usque ad quam generationē priuentur a dignitate obtinenda. Ludo. Car. de hære. nu. 146 192
filii hæreticorū non possunt contrahere matrimonium sine regi, assensu, & mandato cum fidelibus feuda tenentibus, ibi. nu. 141 ea.
filiis hæreticorum quæ pœna irroganda sit, & quæ filiis fautorum, & receptorum. Gōdiss. de hær. q. 23. nu. 1 183
filii simplex appellatio in casu rōnabilis odii, etiam naturalem comprehendit. ibi. nu. 4 e.
filii nec uxor in causa criminali procuratores constitui possunt. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 105 25
filii rebellium ciuitatis, uel principis concepti tempore rebellionis non sunt ciues illius ciuitatis. M. Lau. de cri. læsæ maie. q. 17 48
filii non puniuntur ob crimen læsæ maiest. a parentibus commissum. Nic. Boer. de sedit. in 6. q. nu. 12 78
filii legitimi efficiuntur ꝑ oblationem curiæ. Inc. Auct de cri. læsæ maie. q. 8. n. 9 65
filii ex coitu dānato nati oīs successionis sunt incapaces. Pau. girl. de hær. q. 3. n. 5 147
filii ex nuptiis incestis nati an succedant in bonis parentum. Pau. girl. de pœ. omnif. coi. q. 2. nu. 8 448
filii incestuosi, & ex coitu damnato nati, nedū successionis, sed & alimentorum sunt incapaces. ib.
filii presbyterorum progeniti post susceptos ordines dicūtur incestuosi. ibi. q. 15. n. 3 459
filii banniti ob rebellionem castri, an mortuo patre redigentes castrum ad obedientiam intelligantur restituti, stante certo statuto. Nel. de bann. in 2. par. 3. temp. nu. 12 298
filii bannitorum si ex forma statuti debent de ciuitate expelli an debeant expelli mortuo patre bannito, ibi. nu. 14 300
¶ finis in omni dispositione est considerandus Io. Ant. Rub de pot. proc. in 1. par. n. 340 40
finis causæ non attenditur in materia torturę. Pau. Gir. de qō. & tor. q. 7. nu. 7 439
¶ fiscus an possit accipere in solutum de bonis banniti, si bannum fuit pecuniarium. Nel. de ban. in i. par. 2. temp. nu. 12 220
fiscus aliud est, & aliud Resp. Ro. ib. n. 16 221
fiscus an bannito possit auferre, ab indigno, illa, quæ quæruntur bannito. & in confiscatione non ueniunt, ibi. num. 39 227
fiscus, an mortuo bannito cuius bona fuerunt confiscata, sed non incorporata, possit illa hæredibus banniti auferre. Nell. ibid. in 2. par. 3. temp. nu. 7 297
fiscus onerans accusatum acrius, q̄ in informationibus caueatur, de euidenti calumnia tenetur. Ant. Col. in for. proc. extraord. in cri. capitali. art. 95 466
Et ad expēsas dāna, & interesse. ib. ar. 96 ea.
Et potest capi in partem, ut priuatus. ibidē art. 97 ead.

fiscus nullas dat,nec recipit expensas,ibid.art. 138 467
fiscus nec pars priuata debet esse præsens in responsionibus, & confrontationibus accusati,ibid.art.183 469
¶ Fœmina an admittatur ad allegandum causas absentię in cau. crim.Io.Ant. Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.177 29
fœmina quare prius torqueri debeat,q̃ masc. Gui.de Suz.de ind.& tor.n.23.c.319. & Bal. de Perg.de q cap 1 nu.17 429
¶fœtus in utero matris intra quantum tempus formari censeatur.Paul.Girl.de sortil.q. io.num.3 136
¶ forensis licet conspirationem a populo factam sciuerit,non tñ punitur. Nic. Boer. de sedit.q.6.num.3 77
¶ forma abiurandi hæresim quæ sit. Gond. de hæret.q.20.nu.7 170
forma sniç contra abiurantes,ibi.num.9 ead.
forma iuri abiurãtis,& forma absolutionis ponitur ꝑ Lud.Car.de hær.nu.160 194
forma pedis in niue, luto,aut puluere relicta, an faciat indicium ad torturam , uel ad condemnationem.Fr.Cas.de ind.nu.1 409
forma pedis furãtis in terra hum da an faciat indiciũ.M.Ant.Bl.de ind.nu.426 394
forma interrogandi testes describitur ꝑ Ant. Col.in for.proced. extr. in controuer. crim. art.197 470
forma interrogandi reum qualis esse debet. ibid.art.196 ead.
forma mutata,substantia quasi mutata censetur.ibi.art.224 471
¶ fornicans scienter cum meretrice sibi agnata,pœnam non euadit incestus.Paul.Gir.de pœn.omnif.coit.q.9.nume. 5 454
fornicator notorius a iure suspensus celebrando non contrahit irregularitatem. Nic. Plo. de irreg.nu.26 103
fornicatio cõmissa cum muliere soluta, & impudica,qua puniatur pœna,ib.num.1 453
fornicatio an sit genus quoddam diuersas sub se continens species,ibid.nu.2 ead.
fornicationem non esse pctm̃ asserens, an hæreticus censeaẽ.Lud.Car.de hęr nu.17 179
fornicatus scienter mitius ponitur iudicis arbitrio,ibid.q.4.nu.5 448
fornicatus cũ nouerca,nuru, socru, priuigna, aut simili persona, qua sit afficiendus pęna. Paul.Gir.ib.q.5.nu.1 447
¶ fortilicium qui in manibus inimicorũ non ponere promisit,tenetur et iuuare,quãtum põt,ne ab inimicis occupetur. Nic. Boer. de sedit.in 6.q.nu.13 78
¶ fortitudo quãdo uirtus dici possit.Nic.Boe. de sedit.q.1.nu.18 71
¶ forũ et quis sortitur rõne personæ suꝑ reb. alibi sitis.Gund.de hær.q.25.num.7 169
¶ frangens scienter saluum conductum tenetur lege Iulia maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest.q 6 48
frangens imagines Crucifixi,& Sanctorum,an hæreticus censeatur. Lud. Carer. de hæret. num.49 181
frangẽs pacem iuro firmatam,punitur, pœna mortis.Gul.Bon de pœna mor.nu.2 444
¶ frater non admittitur cõtra fratrẽ, nisi suã, suorum uel iniuriam prosequaẽ. Fran.Ca.in sing.qõ.crim cap.1.nu 2 421
fratri carnali hæretico an potius subueniendũ sit q̃ extraneo catholico.Io.Nic.Arel.de hæret.not.22.nu.1 141
¶ frequentans uiam (in qua homo mortuus reperiẽ)ꝑsumitur occisor,si de alio occisore non constet M Ant.Bl.de ind.num.73 366
frequentans locum maleficii, habet indicium contra se.Fr.Cas.de ind.num.5 396
frequentatio uię facit indicium ad ꝑsamẽtu. M.Ant.Bl.de ind.nu.72.car.366.& Frã.Cas. in tract.eiusdem nominis,nu.2 402
¶ frequentiam quot uices inducant. Bonicõt. de accus.nu.45 11
¶ fuga serui eius præscriptionem impedit. Io. Tierr.de fuga.nu.1 197
fuga reddit quem suspectum.ibidem.& Guido de Suz.de ind.& tort.num.95 326
fuga facit semiplenam ꝓbõnem, tñ non totã si aliter statuto disponereẽ, licet quẽ in mala fide constituat.Io.Tierr.de fuga,nu.2 198
fuga est triplex.s uoluntaria,causaria, & ignominiosa,ibi.nu.3 ead.
fuga an proprie dicatur, qñ quis latitat ut fugiat,sed non comprehenditur,ibi.nu.4 ea.
fuga post accusationem an suspicionẽ faciat. Io.Tierr.de fuga,nu 11 ead.
fuga sola an faciat suspicionem,ibi.nu 14 ea.
fuga ante incarcerationem an faciat criminis probationem.Paul.Gir.de rel.carc.in rub.de fuga,nu.1 314
fuga quandoque in delictum computatur. ibi. num.3 ead.
fuga quandoque ad probationem alterius criminis inducitur.ibi.nu.4 ea.

fuga officialis publici q̃d o p̃etur,ibi.nu.5 ead.
fuga sola nonnunq̃ in criminalibus plenam facit probationem,ibi.nu.6 ead.
fuga eius qui carceribus fractis aufugit,plenã probationem facit,ibi.nu.7 ead.
fuga qñ indicium sufficiens præbeat ad torturam.Guido de Suz.de ind.& tor.nu.40.car. 321.& Frã.Brun.in tract. similis materiæ, in 3.q.1.par.num.5.car.332. M.Ant.Bl.in tract. eiusdem nom.nu.277.car 382.& Frã. Cas.in tract.eiusdem tit.nu.el 2 408
fuga non facit indicium, ut quis possis subiici qõni,si possit aliqua probabili causa uelari. Fran.Brun.de ind.in 3.q.1.par.nu.8 332
fuga sola propter processum initiatum nõ facit indicium,ibi.num.9 ead.
fuga qñ præsumptionẽ, & indicium inducat, & alios suos effectus p̃ducat,ibi.n.42 333
fuga inculpati & reperti cũ mucrone madefacto cruore, uehementissimum præstat homicidii indicium.Fr.Brun.de ind.in 4 q.1. par. num.6 337
fuga accusat fugientem,& fama hoĩem malæ uitæ,Amb.de Antr.de quæst.num.21 442
fuga indicium facit de maleficio perpetrato. Bal.de quæst.nu.12 429
fuga multis modis consideratur.M.Ant. Blan. de ind.nu.278 382
fuga arrepta post accusationem,seu inq̃sitionẽ formatã non facit indiciũ,ibi.nu.281 ead.
fuga facta ab eo(qui timet)de accusatione,seu inquisitione indiciet nec ne,ibi.nu.282 ea.
fuga ex aliquibus causis excusatur, ibid.numero 285 ead.
fuga facta per officialem(qui syndicatur)inducit plenam probationẽ,ibi.num.288 383
fuga accusat fugientem,ibi.nu.291 ea.
fuga famuli ex domo domini an indiciet ibid. nu.423 394
fuga famuli an contra eũ faciat indiciũ ad torturam pro furto.Fr.Cas.de ind.nu.22 409
fuga sola an præstet sufficiens indiciũ ad torturã,uel tñ faciat suspicionẽ, nisi cũ aliis iungatur,Fr.Col.de ind.num.1.el 3 408
fuga quoties post aliqua probabili causa colorari non facit indicium,ibi.nu.6 ea.
fuga probata in aliquibus casibus dicĩ probatum delictum,ibi.nu.17 ea.
fuga si alicui obiiciatur in crimen, probata fuga,probatũ ẽt crimen dicitur,ibi.nu.18 ead.
fuga probata,probata etiam dicitur suspicio, ibid.nu.19 ea.
fuga per duos testes probari potest,sicut quodlibet aliud indicium,ibi.nu.20 ea.
fuga an aliquo casu faciat probationem, ibid. nu.23 409
fuga in promptu idẽ operatur, quod fuga in actu,ibi.nu.26 ead.
fuge suspicio an per iuramẽtũ remoueatur.M. An.Blan.de ind.num.283 382
¶ fugatus cũ rumore a loco delicti hẽt indiciũ cõtra se.M.Ant.Bl.de ind.nu.289 383
¶ fugiens de carcere aperto non facit indicium contra se.Iu.Tier.de fuga,nu.4 198
fugiens de carcere, & reuertens non dicitur fugere nec tenetur pœna statuti de fugiente, ibid.& M.Ant.Bl.de ind.nu.287 383
fugiens in domum propriam an possit in ea capi,& per officialem pro debito ciuili extrahi.Io.Tier.de fuga,nu.5 198
fugiens ad ecclesias an sit tutus,ibi.nu.6 ead.
fugiens de uno territorio in aliud, an per potestatis familiam, uel præpositi, capi possit, ibid.nu.10 ea.
fugiẽs cũ gladio de domo in qua hõ mortuus repitur,an occidisse p̃sumaĩ,ibi.nu.13 ead.
fugiens præsentiam iudicis sæuientis non punitur, Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de fuga incarc.q.1.nu.12 314
fugiens ex camera uel palatio p̃tãtis in quo detinebatur,pro cõfesso habetur,ibi.nu.13 ea.
fugiens de licentia custodis pro confesso non habetur,ibi.nu.15 315
fugiens ex carcere priuato non habetur pro confesso ibi.
fugiens effracto carcere,pœna mortis tenetur. Gul.Bont.de pœna mor.num.4 444
fugiens de carcere per hostium carceris apertum,non est pro confesso hñdus Fran.Br.de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.10 332
fugiens officialis tempore syndicatus,pro confesso habetur, de his super quibus inquiriĩ, ibid.nu.11. ead.
fugiens per loca in uia, & non solita maius habet indicium contra se, M.Ant.bl.de ind.numero 280 382
fugiens, & statim rediens non indicatur ad fugam,ibid.nu.286 ead.
fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam,ibi.nu.292 ea.
fugiẽs potest querelam,seu inquisitionem formatam contra se nõ indicat, Fr.Cas.de ind. num.5 480
fugiens post commissum homicidiũ, an excu-

setur

ſetur ſi dicat ſe fugiſſe, quia timebat ne conſanguinei occiſi ipſum offenderent, nu.7 e.

fugiens ob ſuſpicionem accuſationis, uel inquiſitionis an excuſetur, uel ſi aliqđ indiciū inde oriatur, an iuro rei tollatur, ibi.nu.8 ea.

¶fugitiuus quis dicatur. Plac. de accuſat. tit. 6. nu.6 5

fugitiuus qui ad aliam patriā uadit, an ꝑ loci iudicem citari poterit in quo deliquit, ſine illius iudicis requiſitione, cū hic criminis rōne forū ſortiatur. Tierr. de fuga, nu.15 198

fugitiuus non præſumitur, qui ſtatim ſponte ſua reuertitur. Pau. girl. de rela. car. ī ti. de fuga incarc. q.1. nu 8 314

fugitiui an ſint ad ſententiam audiendam citandi, ib. nu.13 ead.

¶fur ab abigeo quantitate ſecernitur. Plac. de acc. ti.6. nu.7 5

fur quidam Romę quib. remediis contra torturam fuerit uſus. Pau. gir. de qō. q.4. num. 14 436

fur quandoque ad pœnam torquetur pro leuibus furtis, ibi. q.7. n.9 438

fur famoſus pœna mortis puniri debet. Gul. bont. in tract. de Caſ. in quib. pœna mort. a lege eſt impoſita, nu.4 444

fur an poſſit occidi pro parua re. Fr. Caſon. de torm. nu.6 415

furem indicans iudici, ſeu officiali, an efficatur irregularis, ſi fur morti condemnetur. Nic. Pl. de irreg. nu.15 101

fures ut plurimum damnatur in metallum. Plac. de acc. ti.6. n.22 6

fures eccleſiæ an immunitate eccleſiæ gaudeāt Io. Tierr. de fuga. nu.9 198

fures de ſociis, & receptatorib. īterrogari pñt. Fr. br. de ind. in 3. q.1. par. nu.20 333

furari ſolitus habet indicium cōtra ſe. M. Ant. blan. de ind. nu.410 393

¶furca ſuſpenditur qui aliquem uidenter aggreditur. Plac. de acc. ti.6. nu.30 6

furcas erigēs ꝓpria auctoritate, naturali morte eſt puniēdus. gul. bō. de pœ. mor. n.3 444

¶Furioſus eſt irregularis, Nico. Plou. de irreg. nu.2 100

furioſo in quocunq; crimine parcitur. Io. Frā. ponz. de lamiis, nu.83 98

¶furtiua res (ſi reperitur pœnes aliquem) an indicet eum eſſe furem, Gui. de Suz. de ind. & tor. nu.37. car.280. & M Anton. Blanc. de ind. n.416 394

furtum a familiaribus, & in domo conuerſantib. factum præſumitur. Fr. Br. de ind. & tor. in 3. q.1. par. nu.3 332

furtum præſumitur factum per familiarem fugitiue a domo recedentem, ibi. nu.4 ead.

furti indicia quomodo aſſumantur. M. Anton. blan. de ind n.409 393

furtum in loco priuatim ſacro factum, quaſi ſacrilegium cenſetur. Pau. girl. de pœn. omnif. coi. q.1. nu.16 447

furtum prius conſtare debet antequam iudex procedat, Ant. Col. in for. proc. extrao. in cōtro. cri. ar.54. & 55 464

furtum ſufficit quòd cōſtet, licet nō appareat cuius res furata ſit, ibi. ar.58 e.

¶fuſtigandæ non ſunt perſonæ honeſtæ, ſed uiles bene. Nic. Boe. de ſed. in 7. q. nu.50 85

¶fuſtium ictibus, & ſimilibus pœnis, quæ perſonæ ſubiici ſoleant. Io. Ant. Rub. de poteſt. proc. in 1. par. nu.211 31

¶futura dupliciter cognoſci poſſunt. Pau. gir. de ſorti. q.6. nu.6 114

futurorum reſponſa, ut plurimum ſunt dubia ibi. q.5. nu.1 111

GAius Gracchus qualē olim excitauerit tragœdiam. Nic. Boer. de ſedit. in 1. q. numero 20 71

¶gandenſes qualem ob nimiam pecuniarū exactionem aduerſus, Ludouicū Flandrēſium Comitem excitarint excetram, Nic. Boe. de ſedit. in 1. q. nu.33 73

gandenſes Caroli VII. tempeſtate a ſuo Philippo Burgundorum Duce deſciuerunt, ibid. nu.37 74

¶geminatio actuum apertam uoluntatem demonſtrant, M. Ant. bl. de ind. nu.244 379

¶genus cum remouetur, remouetur quęlibet eius ſpecies, & an id ſit perpetuum. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num.91. car.24. & nu.113. car.25. & nu 220 32

geſta per bannitum electum ad officium uetā te ſtatuto, an ualeant, Nel. de ban. in 3. par. 2. temp. nu.62 282

geſta per notarium hæreticū, an ualeant. Lud. Carer. de hær. nu.151 192

¶gladius ſanguinolentus in manu exeūtis domum occiſi indiciat ad torturam, M. An. bl. de ind. nu.297 383

gladius euaginatus in manu fugientis ex loco delicti indiciat, ibi. nu.292. c.383. & Franc. Caſ. de ind. nu.3 409

gladii temporalis exercitium denegatum eſſe quō intelligat, Gōd. de hær. q.11. n.18 163

gladio qui communiter plectantur. Placen. de acc. ti. 6. nu. 16 9

¶gradus inuestigationis ueritatis, & probationis diuersi dantur. M. Ant. blan. de ind. num. 311 385

gradus torturæ sunt quinque, & qualiter cognoscantur, & inferantur. Pau. girl. de qõ. q. 4. nu. 1 435

gradus primus torturæ quis sit. Reliqua uide infra in uerb. tortura, ibi. nu. 1 433

¶gratia carere debet impetrata, qui contrauenit contentis in ea. Inc. Auct. de cri. læsæ maie. q. 11. nu. 1 67

gratia, & indulgentia quando requirantur, a uulnerante. Ant. Col. in for. proc. extraor. in contr. cri. ar. 27 463

gratiæ principum executionum secum trahentes non indigent alia executione Inc. auc. de cri. læsæ maie. q. 9 nu. 3 66

¶guelphis sua permittuntur statuta, & Gibellinis sua. Nic. Boe. de sedit. in 5. q n. 5 76

HAbens litem omnium bonorum nõ potest esse procurator. M. Ant. blanc. de ind. num. 127 369

habens cõmodum ex re furata an indicietur, ibi. n. 422 354

habens potestatem in præparato, habet etiam in connexo præparante. Ant. Col. in for. pc. extr. in contr. cri. ar. 77 465

¶hereditas. An in confiscatione bonorũ banniti ueniat hæreditas, ei tpe banni delata, sed nõdũ adita. Nel. de bã. i 1. p. 2. tẽ. n 30 225

¶heres heretici an eius innocentiam purgare possit, & an admittatur illius excusatio. Gõ diss. de hær. q. 22. nu. 2 172

heres banniti non bannitus an repellatur exceptione banni, uirtute statuti, si contingit bãnum non fi. in morte. Nel. de ban. in 2. par. 3. temp. nu. 4 297

heres banniti an possit agere pro robaria facta uiuente bannito, præsupposito certo statuto, & quid de mutuo, ibi. nu. 8 e.

heres banniti an possit uti contractibus factis per bannitum cum beneficio statutorũ ciuitatis a qua bannitus erat, ibi. nu. 15 300

¶heresis proprie sumpta quæ sit. Paul. girl. de hær. in 1. q. nu. 2. c. 145. & Lud. Car in tract. eiusdem materiæ, nu. 1 177

heresis est crimen læsæ maie. diuinæ. Pau. girl. de hær. in prin. nu. 1 144

heresis in quo differat a cri. læsæ maiest. Incer. Auc. de cri. læsæ maie. q. 5. nu. 9 58

hæresis æquiparari potest cri. læsæ maie. Incer. auct. de cri. læsæ maie. q. 6. nu. 22. c. 62. Lud. Car. de hær. nu. 102 186

hæresis quibus casibus committatur in sortilegiis. Pau. Girl. de sort. q. 10. nu. 18 129

hæresis sola uoluntate committitur. Io. Nic. Ar. de hær. not. 11. nu, 2 140

hæresis in quam quis lubrico ignorantiæ incidit, est grauius delictum, quam homicidiũ. ibi. no. 28. nu. 1 142

hæresis est crimen grauius cæteris, & detestabilius, eo quod contra Creatorem committitur. Pau. gir. de hær. in pri. nu. 1 144

hæresis proprie sumpta non cadit in Iudæo, nec Sarraceno, ibi. in 1. q. nu. 3 ead.

heresis duo habet extrema substantialia, ibid. nume. 6 145

heresis differt ab apostasia, & schismate, ibid. nume. 7 ea.

heresis unde dicatur. Gond. de hæret. q. 2. nu. 1. car. 154. & Pau. Gir. in tract. similis materiæ. in 1. q. nu. 4. c. 145. & Lud. Car. in trac. eiusdem ti. nu. 5 177

heresis pertinaciam requirit. gund. de hær. q. 2. num. 4 153

heresis & schisma in quibus discrepent, ibi. q. 3. nu. 3 ead.

heresis prima post Christi aduentum quæ fuerit, ibi. q. 4. nu. 3 ead.

heresis instar Cancri serpere dicitur, & idcirco eradicanda, ne totum corrodat corpus. gõ diss. de hær. q. 6. nu. 3 156

heresis crimen aduersus quos intentari possit ibi. q. 9. nu. 1 159

heresis an per instrumenta probetur, & qõ. ib. q. 13. nu. 19 164

heresis quot modis contrahitur. Lud. Care. de hære. num. 6. cum multis seq. c. 177. & 178. cum seq.

heresis contrahitur adherendo opinionib. illorum qui damnati sunt ab ecclesia, de quibus in c. quidam. 33. q. 3. Lud. Care. ubi sup. nume. 7 178

heresis an contrahatur per illũ qui deuiat a fide Xpi, & religione Christiana, ẽt leuiter aduersando, etiam nõ defendendo. ib. n. 6 177

heresis an & quando contrahatur per nouum sensum, & opinionem, ib. nu. 16 179

heresis an sis asserere fornicationem non esse peccatum, ib. nu. 17 e.

heresis an per simoniã contrahatur, ut si quis credat sacramẽtum uendi posse, ib. n. 31 180

heresis an p schisma cōtrahatur, ibi. nu. 32. ea.
heresis an contrahatur auferendo priuilegia ecclesiæ, ibid. num. 33 ea.
heresis an contrahatur non cōsecrando, & celebrando cū hostia nō cōsecrata, ib. n. 39. c. 181
heresis an contrahatur negando ex latere Xpi sanguinem, & aquam exisse, ibi. nu. 40 ea.
heresis an contrahatur tenendo animam esse sanguinem, & ex præiacenti materiam generatam, ibid. nu. 41 ead.
heresis an contrahatur contemnendo historias in biblia, ibi. 42 ead.
heresis an contrahatur per contumaciam, ibi. num. 43 ead.
heresis an contrahatur persistendo in notorio crimine, & sit incorrigibilis. ibi nu 44 ea.
heresis an contrahatur hæreticis credendo. ib. num. 46 ead.
heresis contrahitur per receptionem, fauorē, defensionem hæreticorum, ibi. nu. 48 ea.
heresis contrahitur frangendo imagines Crucifixi, Virginis, & Sanctorum, ibi. nu. 49. ea.
hæresis contrahitur inuocando dæmonem ad actū luxurię, uel alium actum, ibi. nu. 50. ea.
heresis cōtrahitur p apostasiam. ibi nu 51. ea.
hęresis contrahitur in hærendo opinionibus reprobatorum, ibid. num. 52 ead.
heresis cōtrahitur asserendo Xpm non esse aliquid secūdū quod homo, ibi. num. 53 ead.
heresis cōtrahitur, si abiurasset in iudicio prius, de inde reincidat in hæresim, ibi. nu. 54 ea.
heresis contrahitur, si officialis recusat obseruare statuta ecclesiæ, ibid. num. 55. ead.
hæresis contrahitur asserendo aīam rōnalē nō esse formā humani corporis, ibid. nu. 56 ea.
hęresis contrahitur credendo erroribus illorū de Alamania, ibi. nu. 57 ead.
heresis contrahitur, si quis potest errantem in fide catholica ab errore reuocare, & non reuocat, ibid. num. 58 ead.
heresis contrahitur faciendo nouam sectam contra fidem, ibi. num. 59 ea.
heresis an per testes infames probari possit, ibid. nu. 120 189
heresis an sit probata, si libri hæresis reperiuntur penes inquisitum, ibi. num. 125 190
heresis an probetur ex leuis suspicionib. ibid. num. 126 ead.
heresis reuocatio est duplex. Io. Nic. Arelat. de hæret. not. 46. num. 1 142
heresis reuocatio quæ fit solum ad salutem animę potest indistincte quandocunque fieri usque ad uitæ exitum. ibidem
heresis species quot sint. Gondiss. de hæret. q. 4. nu. 1 155
heresis in crimine simpliciter, & de plano pcedendū est rr Gond. de hær. q. 12. n. 1. c. 163
heresis cognitio an spectet ad iudicē ecclesiasticum, uel ad secularē, & an sit mere ecclesiasticum. Lud. Car. de hær. nu. 61 182
heresis qui inquiri possunt, ibi. nu. 97 185
heresis in crimine an requiratur personæ legitimatio in accusando, ib. nu. 108. 86. & an requirantur solennitates etiam substantiales, & quid si accusatio sit inepta, & an locus apponi debet, ibi. nu. 109 ead.
heresis ī crimine an dānet memoria defuncti, & bona publicent, & cui bona applicent, & qd in terris baronū, & ui feudū, aut emphyteusis applicet, & reuertat, & q̄ bona ueniāt publicanda, & an inscriptio requirat in accusatione ne memoria dāmet, & an bona ipso iure publicentur, & an sententia reqrit, & q. & an declaratio, ibid. nu. 135. 236 191
heresim sapientibus qn detrahendum sit. Fran. Ponz. in tract. de lamiis, nu. 83 98
hæresim incidit quis nedum uerbo, sed facto. Io Nic. Arel. de hæret. not. 5. nu. 1 140
heresim abiurans si non impleuerit iniunctam pœnitentiam habetur pro relapso. ibi. not. 30. num. 1 141
hereses cur hodie maiores, q̄ olim suboriant. Gondiss. de hæret. q. 4 num 4 155
hereses tot esse, cur Deus patiatur, & tantorū hæreticorū animas in infernum mergi sinat ibid. num. 5 ea.
¶ heretica mulier perdit priuilegium hypothecæ, & prælationis. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 11. nu. 2 140
hæreticæ mulieri, beneficium Velleiani denegatur, ibi. not. 18. num. 1 141
¶ hæreticum an sit imagines calcare, aut alias cōtenere. Paul. Girl. de hær. q. 10. nu. 12. 128
hæreticum an sit tenere usuras esse pmissas, & an inter Iudæos, uel inter Iudæos, & Xpianos, & an Papa possit dispensare circa usuras. Lud. Carer. de hæret. nu. 9. 10 178
hereticum an sit nolle iurare, putans iuramētum esse illicitum, ibid. nu 11 ead.
hereticum an sit asserendo usum paupertatis non includi sub uoto religionis, ibi. n. 12. ea.
hæreticum an sit si dicatur non posse pœnitere eum qui uixit usque ad senium in peccatis, ibid. num. 13 ead.

hęreticum an sit asserendo Papam nō hr̄e potestatem dimittendi peccata.ibi nu.14 ead.
hęreticū an sit, si dicat Imperatorē nō esse monarchā.& dn̄m totius mūdi,ibi.nu.15 ead.
¶hæreticus cēsetur qui leui argō a fide catholica deuiat.Io.Frā.Pōz.de lamiis.num.68 97
hęreticus inqri pōt a pluribus, ibi.nu.74 ead.
hæreticus post mortem inquiri potest, & damnari,ibi.nu.75 ead.
hæreticus non auditur etiam in ualde fauorabilibus,ibi.nu 77 98
hæreticus spoliatus non restituitur, & quare. Io.Nic.Arel.de hæret.not.1.nu.2 138
hæreticus post pœnitentiam traditur carceri perpetuo,& si inde fugiat,dicitur relapsus, ibi.no.6.num.1 139
hæreticus ab inimico accusari potest, & quare ibi.not.10.nu.2 ead.
hęreticus mutuās in refectione domus,nō hēs priuilegiū tacitę hypotecæ.& in ea nō pfert, creditoribus cæteris,ibi.not.11.nu.1 140
hæreticus non potest substituere pupillariter impuberi filio,ibi.not.14.nu.2 ead.
hæreticus intestabilis est,ibi.nu 3 ead.
hæreticus non dr̄ qui in dubiis unam opinionem q̃uis falsam eligit.ib.not.15.nu.1 141
hæreticus non est qui semel tātum audiuit cōciones hæreticorum,ibi.not 16.nu.1 ead.
hæreticus dici potest, cuius errorem inquisitores correxerunt,ipse autem obedire uoluit, ibi.not.16.nu.1 ead.
hæreticus tenetur edere ad fundandam intentionem accusatoris,ibi.not.21.nu.2 ead.
hæreticus usucapere non potest titulo pro hęrede,ibi.not.23.num.1 ead.
hærnticus incapax est possessionis,ibi.n.2 ea.
hæreticus habetur recusans bene agere ex certa obstinatione,ibi.not.32.nu.1 142
hæreticus, & erraticus quid differant, ibidem not.33.num.1 143
hæreticus non pōt cōferre sacra ecclesiæ fallit in baptismi sacramēto,ibi.not.34.nu.1 ead.
hæreticus pręcisus est ab ecclesia,& est sicut ramus præcisus ab arbore siue stipite qui statim arescet,ibi.not.38 num.1 ead.
hæreticus reuersus ad fidem non est iterum baptizandus,ibi.not.39.nu.1 ea.
hæreticus obligat in sui odium, licet non in fisci pręiudicium,ibi.not.43.nu.3 ea.
hæreticus iuri sibi competenti renunciare non potest,ibi.not.48.nu.2 ead.
hæreticus est,qui credit ecclesiam habere duo capita,ibi.no.49 nu.1 144
hæreticus quis proprie dicatur.Paul. Gir.de hęret.in 2.q.no.1.145. & Lud.Carer. de hæret. nu.1 177
hæreticus est dogma falsum,& a fide extraneū defendens,ibi.nu.3 ea.
hæreticus est in sacramento Eucharistiæ errans.Paul.Gir.ibi.nu.2 ead.
hæreticus est censendus, potentiam Dei attribuens creaturæ,ibi,nu.3 ea.
hæreticus quis dici potest tribus concurrentibus,ibi.num.5 ead.
hæreticus est scripturam sacram ad sensum cōtrarium interpretans, ibid.
hęreticus est qui sedis apostolicæ præcepta cōtemnit, ibidem.
hęreticus est semper schismaticus,sed non e cōtrario,ibi.nu.7 178
hęreticus errorē suū corrigere paratus an possit ueniā obtinere.Pau.Gir.ib.q.5.nu.1 147
hæreticus qui pœnitens bonorum suorum restitutionē obtinuit,an possit recuperare illa a fisco occupata,ibi.q.6.nu.1.151. & Lud. Carer.de hæret.nu.161 194
hæreticus q̄s dicat, & ex quibus censendus sit hæreticus Gond.de hæret.q.1.nu.1 154
hæreticus uocitandus non est, qui errans aliquid fieri asserit contrarium, modo corrigi & emēdari paratus sit,ubi se se cognosceret errorem lapsum,ibi.q.2.num.3 154
hæreticus dicitur qui falsam sn̄iam,& fidei cōtrariam pertinaciter defendit, ibidem
hæreticus dicit q ideo ab obediētia Papæ recedit,quia eum non credit habere canonis cōdēdi potestatem,aut ꝙ ecclesiæ potestas nō residet penes eum,ibi.q.3.nu.3 155
hæreticus bis generaliter monēdus est,ut ab erroribus desinat, antequam ad specialē procedatur inquisitionem,ibi.q.8.nu.2 158
hæreticus in quo territorio conueniendus sit, ibi.nu.10 159
hæreticus cuius expēsis ad inqsitores remittēdus sit.Gond.de hæret.q.11.nu.8 162
hæreticus relapsus seculari iudici ꝑtinus nulla audiētia ei præstita tradēdus est, ibi n.2 161
hæreticus resistens ministro cum iudicis iussu incarcerare uolēti impune occidi pōt in tali conflictu resistentiæ,ibi.num.14 162
hęreticus ad ecclesiam confugiens an gaudeat immunitate,ibi.num.15 163
hæreticus cō tumaciter abs̄s excōicādus est, q si anno obduratus in excōicatione ꝑsistat ut

hæreticus damnatur,ibi.q.12.num.3.c.163
quod limita,& declara,ut ibi.n.4 ead.
hæreticus ob cõtumaciã dãnans,si tuere hęreticus nõ sit an pœna in eũ inflicta teneat.ib.
hæreticus an sit incendio tradendus,siue uiuus igne absumendus,ibi.q.15.nu.4 166
hæreticus super aliquo articulo si abiurauerit & demum teneat contra articulum, an dicatur relapsus,ibi.q.20.nu.4 170
hæreticus relapsus quis dicatur,ibi.nu.5 ea.
hæreticus ẽt post obitum excõicationis sententia innodari potest,ibi.q.22.nu.6 172
hæreticus non agit,sed conuentus se defendere potest.Iac.de Are.de ban.nu.21 200
hæreticus an sit,qui loco profert uerba hæretica.quia dicat se habiturum uxorem in alio seculo.Lud.Caret.de hære.nu.2 177
hæreticus an quis sit ex sola uoluntate, & an, & quando possit condemnari.ibi.nu.3 ea.
hæreticus pertinax quis dicatur,ib.n.4 e.
hæreticus an sit recusans se purgare in causa hæresis,ib.nu.18 179
hæreticus an sit credens hæreticis,ib.n.20 ea.
hæreticus nunqd sit,qui stetit in excõicatione per annum,aut biennium,ib.nu.21 ea.
hæreticus an sit qui per annum stetit.& nõ recepit communionem,ib.nu.22 ead.
hæreticus an quis dicatur per inuocationẽ dæmonum,& sortilegia,ib.nu.23 ead.
hæreticus an sit,qui idolis sacrificat,ibi.num. 24 ea.
hæreticus an sit, qui dicit incedere noctis tpe cum Herodiade,uel Diana.ib.n.25 ea.
hæreticus an sit,qui blasphemat Deum,& Sãctos,ib.nu.26 180
hæreticus an sit oppugnans priuilegia ecclesiæ,ibi.nu.27 ead.
hæreticus an sit,contemnens canones,&statuta ecclesiæ, asserendo Papam non habere potestatem condendi Canones,ib.nu.28 e.
hæreticus an sit.qui asserit in ecclesia posse esse esse duos uicarios Christi,ibi.nu.29 ead.
hæreticus an sit, qui asserit Papam in temporalibus non habere potestatem sicut in spiritualibus,ibi.nu.30 ead.
hæreticus an sit,qui asserit peccata non dimitti nisi a solo Deo,ibi.nu.34 ead.
hæreticus an sit officialis,qui distulit præstare auxilium contra hæreticos,ib.nu.35 ea.
æreticus an sit negãs infernum,& paradisũ, & asserẽs,nimiã esse mortalẽ,ibi.n 36 ead.
hæreticus an sit, qui asserit decimas non debere clericis,ibi nu.37 ead.
hæreticus an sit,qui professus est religionem, & ab ea recedit , ac publice matrimonium contrahit,ib.nu.38 181
hæreticus an sit,qui recusat iurare ad purgationem,ib.nu.45 ead.
hęreticus an sit, qui dęmonem inuocat ad actum luxurię,ibi.nu.50 ead.
hæreticus tandem est,qui contra fidem Christi, & articulos fidei,& contra pręcepta, & dogmata ecclesię credit,ibi.n.60 ea.
hęreticus si habeat filios orthodoxos an bona reseruentur filiis,& an priuentur beneficiis & officiis, & an etiam obtentis, & qui filii contineantur, & an in hoc differat hoc crimen a cri.lęsę mai.& an dotes uxorem conseruentur,& an filiarum, & an filii hęretici contrahant matrimonium cum fidelib.Lu. Carer.de her.nu.140.& 141 193
hęreticus an sit infamis, & excludatur a testimonio,ib.nu.143 e.
hęreticus an sit excõicatus,ib.nu.144 ea.
hęreticus an priuetur omni beneficio. ibi.nu. 145 ea.
hęreticus an careat sepultura,ib.n.147 169
hæreticus an a quocunque occidi possit,ib.nume.148 ea.
hæreticus an testari possit,ibi.nu.151 e.
hęreticus an contrahere ualeat. ibi.
hęreticus an possit aduocare. ib.
hęreticus an possit iudicare. ibid.
hęreticus an notarius possit esse. ibid.
hæreticus an cogatur ad obseruantiam iuramenti,ibi.n.152 194
hæreticus an possit petere restitutionẽ bonorũ & rerum ecclesiasticarum, & an possit habere seruum christianum,ib.nu.153 e.
hæreticus an possit habere sinagogas. Lud.Carer.de hęr.n.153 ea.
hæreticus an ubique puniri possit, ibi.
hęreticus expelli potest a ciuitate,ne alios inficiat. ibi.
hęreticus reuersus an ordinari possit, ibid.nu. 154 ea.
hęreticus an agere possit si hęres institutus sit & an cum eo conuersare liceat. ibi.
hęreticus an possit rescriptum impetrare, ibi.
hęreticus punitur,nam si fieret alienatio prędictorum hęretico habentium oratoria orthodoxa a fisco uendicantur,ibi.nu.158.ea.
hæreticus punit in anima,ut sit æternaliter dãnatus,nec ei ꝓsunt suffragia mortuorũ.ibi.

hereticus an priuetur iure patronatus ib.
hereticus reuersus ad fidem, an recuperet bona obligata, & pristinam obligationem. ib. & nu.161 194
hereticus ab omni commercio, & negociatione fidelium excluditur ib.nu.158 193
hereticus punit. nã ei indicit publica pnia per crucis impositionem, ut alii terreantur, ibi.
hereticus filius potest a parte exheredari, ibi.
hereticus non potest alium excommunicare, nec priuare officio, aut beneficio, nisi aliũ hæreticum ib.
hereticus amittit spm sctm, & eius dona, ib.
hereticus qualiter pœnas ordinarias, & extra ordinarias euitet Lud. Care. de hær. numero 159 ead.
hereticus reuersus an recuperet ius patronatus, ibi.nu.161 194
hereticus reuersus an admittat ad bona sua p alium possessa, & an ad fructus bonorũ ib.
hereticus reuersus an sit restitutus ad ius fidei commissi, & an ad sententia latas contra ipsum ex debitis ciuilibus, & an ad feuda & an ad officium & dignitatem. ib.
hereticus reuersus an restitutus sit ad reconualescentiam testamenti. ibid.
hæreticus reuersus an sit restitutus ad famã, ib.
hereticus reuersus an admittatur ad testimonium. ibid.
hereticus an possit impune a consanguineo receptari, ibi.nu.167 195
hereticus an ab uxore receptari possit, ibidem nu.169 ead.
heretici condemnati bona in alio territorio, quam ubi condemnatus fuit existẽtia, cui applicanda sint. Gond. de hær. q.15.nu.6 166
heretici memoria, aut proditoris post mortẽ damnanda est. Io. Ant. Rub. de pote. proc. in 1. par. nu.142 27
heretico non denegatur beneficium S.C. Macedoniani. Io. Nic. Arel. de hær. not.18. num. 2 141
heretico interdictum est bonis, ibi. not.43. nume. 2 143
heretico pœnitenti parcitur, apostatæ nequaquam ibi. not.44. nu. 2 ead.
heretico semiplene probanti contra christianũ non defertur iuramentum in supplementũ probationis, econtra autem christiano semiplene probanti contra hæreticum sic & rõ diuersitatis traditur. ib. no.47. nu.2 144
heretico confitenti, quæ debeat pœna imponi in foro. s. consciæ. Pa. gir. de hær q.3.n.2 147
heretico relapso non datur uenia, conferri tñ possunt sacramenta, si pœnitentiæ appareãt signa, ibi. q.5 nu.22 151
heretico conuerso, & ueniam obtinendi an sit pœna loco pœnitentiæ iniungẽda. Pau. gir. de hær. q.7. nu 1 ea.
heretico an appellare liceat. gond. ss. de hær. q. 7. nu. 1 167
heretico an legari possit. Lud. Carer. de hæret. num.151 192
hęreticũ inimicum inimicus accusare potest. Io. Nic. Arel. de hær. not.16. nu. 2 140
hæreticum accusans dicitur suam suorumque iniuriam prosequi, ibi. nu.3 ea.
hæreticum amicũ si quis admoneat, ut fugiat, aut non ueniat, an debeat puniri, ibi. no.29 nume 1 142
hereticum an eum probent libri improbatæ lectionis reperti pœnes aliquem. Gund. de hær. q.13 nu.19 165
pro heretico misericordiam implorare non licet, ibi. q.16. nu.3 167
hereticum accusare an quilibet possit. Lud. Carer. de hær. nu.106 107 186
heretici proprie an sint apostata, & schismaticus. Pau. gir. de hær. q.2. nu 9 149
heretici omnes apostatæ sunt, ibi n 9 146
heretici quibus pœnis plectendi, ibi q.3. num. 1 ead.
heretici per iudicem ecclesiasticum condẽnati, nedum curiæ seculari traditi, possunt ad pœnitentiam admitti, ibi. q.5. nu.10 149
heretici quibus infidelibus assimilentur, & qui infidelium inuicem inter se æquiparentur. Gond. de hær. q.5. nu.1 155
heretici an sint idolatris torquẽdi, ib. n.4 166
heretici qui fide Christiana derelicta, iterum ad Mosaicam legem reuertuntur, peiores sunt cęteris, ibid. nu.5 ea.
heretici an tolerandi sint, ibi. q. 6. nu.1 ea.
heretici quibus uiis & modis puniantur, ib q. 10 nu.4 160
hereticorũ bona ipso facto capiũtur uelut publicata. Io. Fr. ponz. de lamiis, n.76 97
hereticorũ bona non sunt ipso iure publicãda. Pau. Gir. de hæret. q.5. nu.7 148
hæreticorũ bona qualiter diuidantur. Condiss. de hær. q.15. nu.3 165
hæreticorũ collegio, nec cuiq̃ de collegio legari põt, & cur diuersum inter iudæos, & hereticos. Io. Nic. Arel. de hær. not.7. nu. 2 139

hereti-

hereticorum scripta reiicienda sunt, & quare. ibi not.23.nu.2 141
hereticorum infidelitas, an maior, q̄ iudæorū sit intellige sane, ibi q.5 num.3.& 4 156
hereticorum super iam per ecclesiam decisis, legatus apostolicæ sedis iudex cōpetens est, ibid.q.7.num.8 157
hereticorū receptatores, & fautores quibus pœnis afficiendi sint. Gond.de hæret.q.16 n.1. car.166.& Paul.Gir.in tract.similis materię q.9.nu.1.car.152.& Lud.Carer.in tract.eius dē noīs, nu.163.& 164.cum plur.seq.c. 194
hereticorum receptatio omnino interdictum est. Paul.Girl.de hęret.q.9.num.11 152
hereticorū si adsit copia qua uia procedatur. Gondiss.de hęret.q.17.num.3 167
hereticorū corporibus ecclesiastica sepultura deneganda est, & qui ea ecclesiasticę tradere sepulturæ ausus fuerit, iure ipso excōicationis pœnam incurrit, ibid.q.22.num.7. 172
hereticis nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate relinqui potest. Paul.Girl. de hær. q. 9. num.2. 152
hereticis credentes pari pœna sunt plectendi, ibid.num.3 ead.
hereticus pœnæ pecuniariæ, an, & quando, & ad quid imponi possit. Gondiss. de hæret. q. 8.num.6 159
hereticis quæ pœna p̄ ecclesiasticos iudices, & q̄ per laicos infligatur, ibi.q.15. nu.2. 165
hereticis abstricti debito fidelitatis, uel dominii, aut alicuius obsequii ipso iure ab omni huiusmodi obligatione sunt liberi. Gondiss. de hę ret. q.15.nu.5 166
hereticus à iure impositā pœnam à iudicib. an minuere, uel augere liceat, ibi.q.17.n.1. 166
hereticis non est permissum agere ad uxoris restōnē. Io.Nic.Ar.de hæret. not.1.n.4. 138
Cetera uide supra in uer. Alienatio, ī uer. Filius, & in uer. Hæres, & infra in uer. Pœna in uer. Recedentes in uer. Relapsus, in uer. Sacerdos, & in uer. Sortilegium.
¶ hębræi non deferentes habitum distinctum ab habitibus Chistianorum, puniunt̄ Paul. Gir. de pœn.omnif.coi.q.12. nu.11 459
¶ homicida pœna mortis naturalis punitur. Guliel.Bon.de pœna mortis, nu.2 444
homicida quando non gaudeat immunitate ecclesiæ. Ant.Col.in for. proced.extraord.in controuer crim.ar.116 467
homicida absens qua cautela excusari possit, ut contra eum procedi non possit. Ioā.Ant. Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.35 402
homicida nō est ipso iure beneficio priuatus. Nic.Plou.de irreg.nu.30 103
homicida si non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit quendam sacerdotē deferentem corpus Christi, & aufugit ad ipsum, & eum accepit, an ecclesiæ humanitate gaudere debeat. Io.Tierr.de fuga, nu.8 198
homicida maleficus, ueneficus, & adulter confessi aut testib.cōuicti, nō adiūtur appellantes. Paul.Gir.de relax.carc.q.2.num 2 303
homicida debet puniri, sed qui gladio nō ferire, gladio nō debet perire. Paul.Girl. de rel. carc.in tit. de absol. In hoc.q.5.nu.1 308
¶ homicidium quando, & quali pœna pecuniaria puniri possit. Inc.Auct. de crim. læsę maiest.q.8.num.11 66
homicidium casualiter perpetratus, non efficit irregularis, si debitam adhibuerit diligentiā. Nic.Plo de irreg.nu.10 101
homicidiū an omnibus imputetur, si tres unū aggrediatur, sed unus tm̄ feriat, & occidat. Paul.Girl.de relax.carc.tit. de absol. Innoc. q.5.nu.2 308
homicidium si unico ictu factum sit, & nesciatur a quo ex tribus, an omnes debeant condemnari, ibi.q.6.nu 1 309
homicidium factum in aliquo loco, per quem aliquis solitus erat trāsire, qui maleficia cō sueuerat perpetrare, præsumitur ab eodem perpetratum esse. Fran.brun.de ind.& tort. in 3.q.1.par.nume.34 339
homicidium præmeditate, & appensate commissum magis punitur, quam causatum in pura rixa. M.Ant.bl.de ind.nu.53. 364
homicidium non præsumitur pensate nisi qualitas pensamenti probetur, ibi.nu. 54 ead.
homicidium quot modis committatur. Fran. Cas.de ind.nu.2 395
homicidium præmeditatum est maxime detestabile, & in eo omnes tenentur, ibi.n.3 ea.
homicidium si noctu sequatur, quō iudex suspectū interrogare debeat, ibi.nu.3 401
homicidium est maius adulterio. Iac.de Ar.de q nu.7 427
homicidii indicia ex uariis causis oriuntur. M. Ant.blan.de ind.nu.240 379
in homicidio uita imputati spectatur, ibidem, num.241 ead.
in homicidio per indicia proceditur, Fran.Cas de ind.num.1 395
pro homicidio sine dolo commisso, quis qn̄q; pœna

pœna ultimi supplicii punitur.Pau. Girl.de sort.q.iz.nu.3 129
¶homo absque Dei gratia diabolo tentanti resistere non potest.Pau.Girlan.de sortileg. q.5 nu.4 112
homo liber in quibus possit torqueri casibus. Gui.de Suz.de ind.& tort.nu.81. c. 35z. & Cal in tract.de quest.cap.3 nu 4 c.431. & Amber.de Antram.in tract.eiusdem, tit.nu me.15 4zz
homo liber,& in se,& in alios,ex aliquo crimine delatus,torqueri potest.Guid.de Suz.de indic.& tort.nu.8z 35z
homo liber potest torturę subiici indifferēter. Gui de Suz.de ind.& tort.nu.83 ea.
homo malę famę, an aliis non concurrentib. possit torqueri ex solo dicto torti.Fr.Caso. de torm.c.17.nu 3 418
homo liber in causa pecuniaria regulariter nō torquetur,sed hoc fallit in teste uacillante. Pa.Girl.de qō.q.7 nu.3 438
hominem maleficiatum conare nemo potest, nisi eiusdem artis peritus sit.Pau.Girlan.de sort.q.z.nu 4 105
homines subsunt iudicibus ratione iuris, sed ius est supra iudices,& ideo in his quę statū hominum dicunt, possunt iudices inspecta ueritate,& utilitate mutare,sed quę tangūt statum iuris mutare nequeant.Incer.Auct. de modo proced.contra apost:nu.18 197
homines pœnæ metu delicto arcentur. Iac. de Are.de bann.nu.13 198
homines quatuor gentem constituunt.Nicol. Boc.de seditio.in 3.q.nu.i 66
homines castrans pœna mortis naturalis puniri debet.Gul.Bon.de pœna mor.n.4. 444
hominū mores,naturasq; ex corpore,oculis, vultu,fronteq; Zopirus.Physiognomus nosscere profitebat.Fr.Cas.de ind.num.3 399
hominibus uilis conditionis in testimoniū admissis,non adhibet tāta fides, quanta aliis. Fr.Br.de ind.in 4.q z.par.nu.8 340
¶hospes an excusetur si dederit potum bannito transeunti.Lud.Carer.de hęret. numero 168 195
hospes pœnes quem bona sunt deposita, si subtrahantur,an indicietur.M.Ant.bl. de ind. nu.414 393
Reliqua uide infra in uer.propositum
¶hostia scrip ta literis sanguineis utuntur sortilegi ad amorem prouocandum.Pau. Girl. de sortil.q.3.nu.zo 109
¶hostes adiens morti traditur. Gul.bon.de pœna mor.nu.4 444
hostibus arma præbens pœna mortis naturalis punitur. ibi.
IActans se aliquem occisurum, si eum occidat,propositum præsumitur.Fr.Caso.de ind. nu.9 400
¶iactatio indiciat ad torturam.M.Ant. blanc. de ind.nu.185 375
iactatio(si de interfectore nō cōstet)an faciat īdiciū ad torturā cōtra iactātē,ib.n.186. c.
iactatio aliquando non nocet cōsiderata qualitate personę,ibi.nu.187 ead.
iaculū mittens cum ferro hoīem uelle occidere præsumitur.M.Ant.bl.de ind.nu.84 367
ianuenses populares aduersus nobiles aliquādo seditionem fecerunt.Nic.boer.de sedit. q.i.nu.38 74
¶ictus.De ictu,& uulnere standum est in arte peritis, & ad hoc duo requiruntur medici, licet de consuetudine stetur dicto unius.Fr. Cas.de torm.cap.z.nu.3 41z
¶idiota,& rusticus excusantur,si in aliquo fidei articulo errant,dummodo fidem implicitam habeant.Io.Frā Ponz. de lam.&c. nume.83 93
¶ieiunii indictio tormenti genus est. Gondiss. de hær.q.13.nu.7 164
¶ignorātia,aut simplicitas in sortilegiis nō excusat.Pau.Girl.de sort.c.11.nu.8 130
ignorantia iuris,in iudice culpa lata est,qui & dolo non carcere præsumitur,cum se iuris peritum fateatur.Fr.br.de ind.& tort. in 5. q.z.p.nu.z3 345
ignorantia iuris in damnis euitandis non nocet.M.Ant blan.de ind nu.3i 36z
ignorātia,& minor ætas excusant a nuptiis illicitis,& pœnis eas illicite cōtrahentib.inflictis.Pa.Gir.de pœ.om.coi.q.z.nu.6 448
ignorantia facti excusationem præstat.ibid.q. iz.nu.4 458
ignorātia licet in pœnis euitandis, & in grauaminib.excuset,in lucris tñ nō excusat. Nell. de bān.in 3,par.z.tēp.nu.83.uer.ista q.z87
¶illicitum omne puniri debet.M.Ant.blan.de ind.nu.zz8 378
illicitum committens ab illiciti pœna non excusatur,quamuis tale illicitum ad optimū finem peruenerit.Fr.Cas.de ind.nu.6.c.410 & in trac.de torm c.5.nu.z 413
¶illiteratus est irregularis.Nic.Plo. de irregu. nu.2 100

illu.

¶ illustris non est afficiendus pœna corporali ob iniuria et illustri personæ illatā.Io. Ant. Rub.de potesta.proc.in i.par.num.213 32
illustris p̄sona p̄hibe ē per se litigare, sed debet litigare per procuratorem.ibi.nu.215 ead.
illustres personæ in crimine iniuriarum sola pœna relegationis affici debent.ibi.nu. 210 & 212 ead.
illustres p̄sonæ p̄nt in criminalibus procuratorem constituere,ibi.nu.159.194 28.30
¶ imaginē p̄ditoris ad eius imaginē depictam corrūpens, uel radēs qualiter puniat. Mart. Laud.de crim.læsæ maiest.q 29.c.48.& Nic. Boer.in tract.de sedit.in ult.uerbis 87
imaginē Cæs.falsificās crim.læs.maiest. ı̄currit. Nic.Boer.ne sedit.in 6.præsup.nu.7 77
imagines de cera fiunt quandoque a sortilegis ad malefaciendos homines. Paul. Girl.de sortil.in 5.q.nu.9 112
imagines quare in sortilegiis fieri soleāt, cum nihil operentur.ibi.num.10 ea.
imagines facere ad amorem mulieris prouocādum,potius superstitiosum est,quam hæreticum,ibi. in 10.q.num.9 128
imagines calcare , aut a'ias contemnere an sit hæreticum,ibi.num.12 128
imagines baptizātes ad sortilegia faciēda, qua sint afficiendi pœna,ibi.in 11.q.num.21 131
¶ Immemor salutis æternæ nemo p̄sumitur. M.Ant.Blan.de indici.nu.391 392
¶ immunitas non est in domo episcopi : Ant. Columb.in for.proced.extraord.in controuer.crim.art.126 467
immunitatem unam offendens ceteras offendisse dicitur,ibi.art.121 ead.
immunitate qui gaudere non debeant . ibid. art.117.cum seq. ea.
¶ impediētes reo extrahi ab ı̄munitate , eo casu quo ea nō gaudet, qūo puniantur,ad q̄d ue teneant. Ant.Colūb.in for.proc.extraor. in controuer.crim.art.112.113 166
¶ impedimentum puri , & meri facti absentis quomodo probetur. Et an sufficiat impedimenti semiplena probatio. Ant.de Cana.de excus.in 2.part.num.16.17 16
impedimentum non censetur iustum, quod facile potest remoueri. Io. Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.part.nu.319 39
impedimētū canonicū dicitur, q̄d a iure canonico ortum hēt.Nic.Ploui.de irreg.nu.1 100
impeditus an teneat excusatorem mittere. q̄d iuris si mittatur.Item si non mittat. Ant.de Can.de excus.in 2.par.nu.18.19 16
¶ imperator de hæresi puniri potest,& deponi. Lud.Carer.de hæret.nu 98 185
imperator per solum Papam deponi potest,& non per alium ibid.
imperatorem non esse monarchiam, & dominium totius mundi qui dicit,an sit hæreticus,ib.nu.15 178
impetrans literas principis gratiosas ante integrationem , illis se iuuare poterit,si opus fuerit.Incert. Auth. de crim læsæ maiest. in 9 quæstio,num.2 66
impetrare nemo necesse hēt, ut desistere possit ab accusatione. Ant. Colūb.in for. proc.extraord.in controuer.crim.art.14 463
¶ imploratio auxilii dæmonum ad sciēdum futura sapit hęresim.Paul.Girl.de sortilegi in 10.quęstio.nu.10 128
¶ impotentia seu difficultas puniendi.excusat iudicem a puniendis delictis.Nic.Boer.de seditio.in 1.q.nu.8 70
¶ impubes s̄m ius cōe non potest testis esse . Franc.Brun.de indici.ı̄ 4.q.2.par.nu.17 452
impubes cum tortura leui ad instructionē potest interrogari,ibi.nu.18 ea.
impuberes non debent torturę subiici . Paul. Girl.de quæstio.in 6.q.num.4 437
impuberes in criminalibus non sunt idonei testes,ad probationem plenam,sed bene ad indicium Franc.Brun.de indic. & tort.in 2.q. 1.par.nu.18 331
¶ impulsio q̄d sit.Franc.Cas.de ind.nu.5 400
¶ incantationes quę fiunt contra serpētes quādo sint punibiles. Pau. Girl. de sortil. in 11. q.nu.28 133
incantationes an faciant indicium. M. Anton. Blan.de indic.nu.397 399
¶ incantatores qui censendi sint. Paul.Girlan. de sortil.in 2.q.nu.7 106
¶ incarcerari nemo debet die feriato hominū utilitate Bald.de Perus.de carceribus. cap.1 nu.6 301
incarcerari potest quis pro collectis non solutis.ibi.cap.2.nu.2 302
incarceratio fieri perest pro quolibet debito . ibi.num.1 ea.
incarceratio an fieri possit pro fiscali debi. ibi.
incarceratio in quo loco fieri debeat. ibid.numero 4 ead.
¶ incarceratus pro debito fiscali recommendari potest pro debito priuati. Bal.de Perus.de carcer.in 2.cap.num.3 302

incarce

incarceratus an possit cōst tuere procuratorē, ad oēs actus preterq̃ ad litem cōtestādā. Io. An.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.119 26
incertitudo iudicis arbitrio cōmittitur, ubi sumus in materia quæ tps incertum designat. Paul. Gir.de hær.in 5.q.num.16 150
¶ incestus quid proprie dicatur, & cum quibus cōmittitur.Plac.de acc.tit.3.nu.15.car.3. & Pau.Gir.de poe.om.coit.in 3.q.num.1 449
incestus qua pœna puniatur.Plac.ibi.n.17.c.4. & Paul.Girl.ibid.num.1 ead.
incestus cū sorore aut cognata cōmissus, qua sit punitiōe reprimēdus.Pau.Gir.ibi.n.2 ea.
incestus crimen in actu fornicationis commissum ultimo punitur supplicio,ibi.nu.5 ead.
incestus in forma matrimonii cōmissus qualiter puniatur,ibid.num 6 ead.
incestus cum consanguineis, aut affinibus adinuicem conienctis qualiter puniatur. Pau. Gir.ibid.in 4 q.num.1 ead.
incestus cōmissus cū duab.sororib.meretricib. capitali pœna non punitur,ibi.nu.4 450
¶ incitatores personarū dñr qui cōuocauerūt, & eleuauerūt uexillum, & cāpanā. & tanq̃ seditiosi tenētur.Ni.Bo.de sed.ī 7.q.n.8.c.81
¶ inconstantia uarietas,trepidatio,uox,balbutiens,loquella timida,& pallor, indicant ad torturā.M.Ant Bl.de ind.n.259.262 381
¶ incontinenti fcm̄ non dr,postea fcm̄. Nell.de bann.in 2.par.3.tem.nu.3 297
¶ inculpatio a solo torto facta non facit indicium sufficiens ad torturam.Guido de Suz. de ind.& tort.num.54 322
inculpatus, seu accusatus a torto an ob hmōi presumptionem torturæ applicari possit, ibid.nu.52 ead.
inculpatus a torto an saltē possit subiici torturę si sit malę cōuersōnis,& famę,ib.n.55 ea.
inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ,an possit potestas licet torquere,si alias ei non liceat de iure.Franc.Brun. de indic.in 7.q.2.par.num.8 354
¶ indagatio exq̃sitissima non fit qñ ꝑ crimine ciuilr̄ agitur, sicut qñ agitur criminaliter. M.Ant.Bl.de ind.in 4.q.2.par.num.5 340
indagatio acerrima requiritur, ubi crimen est atrox.Ant.Col.in for.proced.extra. in cōtr. crim.art.18.& 19 463
¶ indicium maleficii alicuius commissi, uel alterius rei,de qua agitur,signum est.Fr.Bru. de ind.& tort.in 1.q 1.par. nu. 1.car. 328.& in 7.q.2.par nu.3 354
indicium est minus q̃ semiplena probatio. Fr. Brun.de ind. & tor.in 1.q.1.par. num.2.car. 328.& M.Ant.Blanc. de ind.nu.51.c.364. & num.326 386
indicium dubitatū siue semiplenum quod dicatur Fran.Brun.ibid.nu.3.car.328 & Paul. Gir.in tract.de qō.q.3.num.1 434
indicium propinquum, & remotū quod dicatur.M.Ant.Blanc.in tract de ind.nu. 47.car. 364.& Fr.Cas.in tract.eiusdem materiæ, nume.7.el 2 397
indicium leue ab urgens quomodo cognoscatur.M.Ant.Blanc.de ind.nu.10 361
indicium facti, est quo iudex in uiam præsumptionis dirigitur,Franc.Brun.de ind.& tort. in 1.q.1.par.nu 4 329
indicium uariis nominatur modis apud legūlatores.Franc.brun.ibid num 5 ead.
indicium a communiter accidentibus oritur. M.Ant.blanc.de ind num.257 380
indicium alterum trium temporum respicit. M.Ant.Blanc.ibid.num.66 365
indicium oriens ex testibus, qui examinari nō debeat,facit, ꝙ iudex solum ad inquisitionem procedere possit.M.Ant.blanc. de ind. num.52 364
indicium contra se habet, qui malos famulos tenet.M.Ant.blanc.de ind.nu.254. car.380. & Fr.Cas.de ind.num.11 414
indicium maximum est,si quis in mendacio reperiatur.Fran.brun.de ind. & tort.in 3.q.1. par.nu.18 333
indicium an ex dictum testis familiaris insurgat.Fr bru.de ind.& tort.in 2.q.1.par.nu.12 c.288.M.Ant.blanc.de ind.nu.365 389
indicium per testem singularem habitum,circunstantiis aliis refragantibus eliditur. Fr. brun.de ind.& tort.in 2.q.1.par.num.12.car. 330.& in 5.q.eiusdem par.num.3 338
indicium ad torturam an fuga faciat.Fr.brun. de ind.& tort.in 3.q.1.par.nume.9.car.332. M.Ant.blanc.de indic.nume.277.car.382.& Franc.Cas.in tract. eisdem materiæ, numero 3 408
indicium non facit fuga post accusationem, seu inquisitionem formatā arrepta.M.Ant. blanc.ibid.nu 281 382
indicium an fiat per fugam ob accusationis seu inquisitionis motu factā,ibi nu.282 ea.
indicium contra se habet ille qui a delicti loco fugatus est. Franc. brun.in tract. de ind. & tort.in 3. quęst. 1. par. num. 12. car. 333. & M.

& M.An.bl.in trac.de ind.nu.289 383
indicium an diuinationes, seu incantationes faciant.M.An.bl.de ind.nu.397 392
indicium contra imputatum ex malorum cōuersatione orit. M.An.bl.de ind.n.253 380
indicium ad torturam contra contumacē ex contumacia oritur.M.Ant.blan.de ind. nu. 272 293 381.383
indicium ad torturam, an per famem insurgat.Fr.br.de ind.& tor.in 3.q.i.par.nu.3i.& 32.c.335.M.An.bl ibi.nu.3ii.car.384.& Fr. Cas.in trac.prædicti nominis,nu.2 398
indicium an faciat criminis transactio.Frā.br. de ind.& tort.in 3.q.i.par.n.27.28.car. 334 & M.Ant.Bl.de ind. n.306 384
indicium unum a delicto remotum ad torturā non sufficit.M.An.bl.de ind.n.i78 374
indicium ad torturam an literarum acceptatio faciat.M.An.bl.de ind.nu.223 378
indicium facit uociferatio mulieris,uim passā fuisse asserentis.M.Ant.blan.de ind.numer. 290 383
indicium an faciat mulier si examinetur. M. Ant.bl.de ind.nu.350 387
indicium participationis contra se habet, qui delinquentes punire negligit.M.Ant.blā.de ind.n.3io 385
indicium contra se ad torturam habet,qui interrogationi non respondet.M.Ant.blā.de ind.nu.27i 38i
indicium ut faciat nominatio alicuius, qd habere debeat.M.An.bl.de ind.nu.380 382
indicium ad torturam ex iactatione insurgit. M.An.bl.de ind.nu.i85 375
indicium ut a teste fiat uerisimile deponere debet.M,Ant.bl.de ind.nu.32 363
indicium ad pensamentum faciūt præparationes,& ordinationes.M.Ant blanc de ind.n. 67 365
indicium sumitur ad pensamentum ex transitu non solito.M.Ant.bl.de ind.n.70 366
indicium ad pensamentum facit frequentatio uiæ.M.Ant.bl.de ind nu.72 ea.
indicium sufficiens an sit in homicidio puro, uiæ frequentatio.M.Ant.blā.de ind.nu.75. & 76 ead.
indicium ad pensamentum an faciat armorū delatio in non solito,nec habente iustā causam deferendi,ibi,nu.77 ea.
indicium ad pensamentum inducit asportatio bonorum ante homicidium.M.An.bl.de in di,nu.85 367
indicium facit ad pensamentum alienatio bonorum,ib.nu.86 e.
indicium ad pensamentum sumitur ex inimicitia,Fr.br.de ind.& tort.in 3.quæst.i. par. nume.29.car.334.& M.Ant.blanc.de indic. nu.89 367
indicium est contra inuentum in loco,in quo scelus commissum est,M.Ant.blanc.de ind. nu.300 384
indicium est contra inuentum in loco propin quo delicto,ibi.nu.3oi ead.
indicium est si quis uisus fuerit facere præparamenta ad homicidium,uel ire per illū locum,ubi cadauer erat,per quem ire solitus non erat.Fr.br.de ind.& tor in 3.q.i.par.nume.29 334
indicium inducitur,si accusatus de homicidio committendo se iactasse,M.Ant.Bl.de ind. nu.i86 375
indicium ex minis præcedentibus insurgit,M. Ant.bl.de ind.nu.179 374
indicium insurgit cōtra repertum cum gladio euaginato prope cadauer.M.Ant.bl.de ind. nu.295 383
Et in loco delicti est indicium propinquum ib.n.296 ea.
indicium homicidii an præsumatur contra fugientem nudo gladio ubi quisque occisus reperitur,Fr.br.in tract.de ind. & tort. in 4. q.i.par.nu.6.car.336.& M.Ant.blan.de ind. nu.297 383
indicium an sit,si percussus dicat,se ab inquisito percussum fuisse.Fr.Br.de ind.& tor.in 3 q.i.par.nu.26.c.334.& M.Ant.bl.in tract. eiusdem nom.nu.390 391
indicium insurgit,si quis uisus sit ingredi domum,& post modicum est auditus mulieris clamor,& statim uisus est exire cum gladio sanguinolento,& mulier in facie uulnerata uisa est,Fr.br.de ind.& tor.in 4.q.i.pa. nu.4 336
indicium certum cēsetur,si post mutuam duorum rixam,alter uulneratus uideatur,Fran. brun.de ind.& tort.in 4.q.i par.nu.7 ead.
indicium homicidii præsumitur contra eum,q aduersus aliquem gladium strinxisse uisus est: licet non fuerit uisus percussisse,si ipso fugiente alius reperiatur interfectus,Franc. brun.de ind.& tort.in 4.q.i.par.num.ii ead.
indicium ad pensamentum an conuersatio cū inimicis occisi inducat,M.An.blanc. de ind. num.i63 373

indi-

indicium ad pensamentum est, si quis aliquem interficere posse, se iactet, M.Ant.bl. de ind. nu.184 375
indicium ad tractatum facit oriri conuertio secreta, & locutio inter plures, M. Ant. blanc. de ind.nu.232 379
indicium ad pensamentum an percutiẽdi modus faciat, ibi.nu,188 375
indicium contra se an habeat, qui prohibere potuit, & non prohibuit M.Anto.Bl.de ind. nu.303 384
indicium ad pensamentum est, si quis aliquẽ proditorie uulnerat. M.Ant.bl. de ind.num. 191 375
indicium insurgit, si postquam dominus locutus est in aure famuli. famulus crimen aliquod commiserit. Cui.de Su z.in tractat.de ind.& tor.nu.41.car.321.& M.Ant.blan.de ind.nu.252 380
indicium per unum testem de uisu deponentẽ probatur. Fran.Bru.de ind.in 2.q.1. par nume. 1 328
indicium quãdoque probatur per duos testes non de uisu deponentes, sed de quodam signo ad maleficium conferente, ibi.n.4 329
indicium plenum, seu indubitatum quod dicatur. Fr.Bru.de ind.in 1.quæst.1 .par.num.3. car.328.& Pau.girl.de quæst.in 3.q. nume. 2 433
indicium probari potest per testes infames, & familiares, & similes omni exceptione non maiores. Fr.br.de ind.in 2.q.1.p.nu.7 329
indicium triplex est, & per quem probari possit quodlibet. Fr. br.ib.num.22; 331
indicium quale esse debeat, ut sufficiens sit ad torturam, iudicis committitur arbitrio. Fr. br.de ind.in 3.q.i.par.n.1 332
indicium est sufficiens contra aliquem de furto, si sit malæ cõditionis & famæ, & solitus talia facere, ibi.nu.2 ead.
indicium super furto contra aliquem hr̄, qui cum antea pauper esset, multas pecunias habere reperitur, ib.nu. 5 ead.
indicium generale in quolibet crimine censetur, dum extra iudicium crimen se commisisse aliquis fatetur, ibi.nu.14 333
indicium homicidii contra aliquem ortum ex nimis, & inimicitia, eliditur si absentia & distantia probetur a loco homicidii tp̄e. Frã. bru.ibi.in 5.q.1.par.nu.4 358
indiciũ probari potest per duos testes. M.Ant. blan.de ind.nu.46 364
indicium efficax ex consilio, & ratione habetur. Fr.Cas.de ind.nu.5.el 1 395
indicium omne quod indicat propositum, indicat & interfectorẽ, sed nõ ecõtra, ib.n.9.e.
indicium uarie diffinitur, & diuersimode nuncupatur, ib.nu.i.el 2 397
indicium indicans propositum, indicat & interfectorem, licet non semper puniatur ex proposito, ib.nu.5 el 2 ea.
indicium aliud est remotum & leue, aliud propinquum & graue. ibi.nu.6.el 2 ead.
indicium oritur a nomine, si cum eo mala fama concurrat. Fr.Cas.de ind.nu.1.el 1 399
indicium propositi a pallore oritur cõtra reũ ibi.nu.1.el 2 ead.
indicium propositi contra eum oritur, qui dixerit, quòd traheret occiso unam pennã de ala, uel quòd faceret eum male capitare, vel quid simile, ibi.nu.2 el 3 405
indicium ad torturam ex dicto offensi quãdo oriatur. Fr.Cas.de ind.nu.9.el 1 ead.
indicium oritur cõtra eum, qui dicit se primo occisum inuenisse, uel primo homicidium uidisse, ibi.nu.5.el 3 406
indicium remotum a maleficio per duos testes probari debet, proximum uero & immediatum per unum, quod si per duos probetur, non indicium, sed plenam facere probationem. Fr.Cas.de torm.c.6.nu.7 414
indicium proprie non est, quod facit unus testis de uisu sed semiplena probatio, ib.n.8 e.
indicium quando oriatur ex dicto torti sine aliis indiciis, ib.c.17.nu.2 418
indicium duplex est. Pau.gir.de q.in 3.q. num. 1 433
indicium ad torturam an faciat unus solus testis plene probans Amb.de Antr. de quæst. nu.18.19 442
indicia indubitata quæ dicantur, & quando quis torqueri possit, statuto stante, ꝙ nullus sine indiciis indubitatis torqueatur. gui. de Suz.de ind.& tort.n.99 327
indicia indubitata censentur, quæ ita per legẽ approbantur, ut ad ipsa uelit condemnationem prosequi. Fr.br.de ind.& tort.in 4.q.1. par.nu.3 336
indicia indubitata dñr, qñ plura in unam tendẽtia cõsonãtiã, ueritatẽ indicant, ib.n.5 e.
indicia indubitata ad condemnationem sufficiunt, quę si dubitata sint ad torturã solum sunt idoneæ, gond.de hær.q.14.nu.2 165
indicia indubitata quæ dicantur, & quæ dubita-

tata,arbitrio iudicis committior. Gondisl. de hær.q.13.nu.3 ead.
indicia indubitata quę sint, & quæ ꝓbões, Amb.de Antram.de qõ.& tor.nu.22.c.443
indicia an debeant concurrere in crimine hæresis,ut ad torturam procedi possint. Lud. Carer.de hæret.num.117.& 118.c.188. 189
indicia non quęlibet sunt ad torturam sufficiẽtia.Guido de Suz.de ind.& tort. nu.2 318
indicia sufficiẽtia,& uerisimilia qõnem pręcedere debent,neq; .n.in omni causa,aut qualibet ꝑsona sunt ꝑponenda,ibi n.27.c.320
indicia qualia ad torturam reqrantur, iudicis arbitrio committitur.Guido de Suz.de ind. num.30.& 35 320.321
indicia contra delatum sumi possunt ex cõstãtia,uel tripedatione,ibi.num.33 ead.
indicia dñr noua,q̃ a primis differũt specie.uel subã,ibi.nu.61.car.323.& Fr.Brun.in tract. eiusdem materiæ in 5.q.2.par nu. 63 359
indicia plura probata an,& qñ faciant unum indicium indubitatũ.Guid.de Suz. de ind. & tort.num.100 327
indicia,& præsumptiones contrariis tolli pñt præsumptionibus,& indiciis.Fran.Brun.de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.6.car. 332. & in 5.q.eiusdem par. num.1 337
indicia cõtra delatum grauiora esse debent his quæ pro se hñt,ut torqueri possit.Fr.Brun. de ind.& tort.in 5.q.1.par. num. 6 338
indicia leuia & leuiora sufficiunt tam ad inqsitionem formandam, q̃ ad torquendum, ibid.in 9.q.2.par.nu.4 359
indicia leuia,& grauia qualiter cognoscantur. M.Ant.Blan.de ind.num.10 361
indicia plura an reqrant, ad unũ tm̃,ad hoc ut procedi possit ad torturam,ibi.nu.39.c.366
indicia generalia,& remota an sufficiãt ad torturam sine aliis indiciis.ibi. num.43 ea.
indicia propinqua, & tangentium negocium faciunt indicium ad torturam,ib.n.45 ea.
indicia legitima esse debent,ibi.nu. 216 377
indicia homicidii ex uariis causis oriuntur,ibi. num.240 379
indicia debẽt esse diuersi gñis,ib.nu.386.c.391
indicia omnia oriuntur ex quatuor locis, & ꝑ tria tpa,Fr.Cas.de ind.num.1 394
indicia ex impetu & affectione ad nõ p̃meditatũ maleficium nascuntur,ibi.nu.6.el.1 395
indicia propositi scire quare expediat ibidem, num.8.el.1 ead.
indicia præmeditatum demonstrantia, ꝑꝑ affectum in non præmeditatum euadunt, ut qñ rixantes sibi casu obuiant, ibi.n.10 ea.
indicia debẽt esse perfecta in gñe suo,ut de reo quæstio haberi possit.Fr.Cas.de ind.num.2. el.4 397
indicia remota per duos testes probari debẽt, aliter non habebunt uires indiciorum,& an testes debeant esse omni exceptione maiores,ibid.num.3 ead.
indicia sufficientia ad torturam qũo cognosci possint,ibi.num.3.el.2 ead.
indicia ante delictum ex quibus capiatur, ibi num.13 ead.
indicia potiora quare requiantur qñ quæritur interfecto,q̃ quando quęritur de proposito,ibi.num.3.el.2 398
indicia examini,& corporis commutatione ante delictum contingẽtia,a quibus tractata, & an indicent propositum.Fran.Cas.de ind. nu.5.el.1 399
indicia ex animi & corporis cõmutatione contingentia ante delictum magis urgent an indicandum propositum,q̃ post delictum ad indicandum maleficium,ibi.nu.6 ead.
indicia personę siue causis non ualent, ibi.nu. 3.el.2 ea.
indicia causarum q̃ sint,ibi.nu.1.el 3 ead.
indicia dicti & facti, quibus non solum cognoscitur propositum, sed etiam reus cũ ignorabitur,ibi.nu.8 401
indicia propositi ex quibus in delicto oriatur, & deducantur,ibi.nu.1.el 5 403
indicia post delictum ex quibus oriantur, ibid. nu.1.el 1 404
indicia secundum antiquos ex quibus locis capiebantur,ibi.nu.1.el 2 ead.
indicia maleficii præmeditati ex dicto, ibid.numero 1.el 3 405
indicia uerbi duplicẽ uim hñt,ibi.nu.11 ead.
indicia der quæ arbuitur de delicto, sed non de proposito,ibi.num.1.el 3 407
indicia,quę trahuntur ex his, quę consequunt̃ delictum,quę sint,ibid.nu.1.el 2 ead.
indicia quæ oriuntur ex fuga, oriuntur & ex præparamentis fugæ,ibi.nu.25 409
indicia aliqua nõ sufficiũt ad procedẽdum ad aliq̃ pœnam capitalem,ibi.nu.2. 411
indicia indubitata, non sunt adeo indubitata, qn aduersus ea probari possit,ib.nu.4 ead.
indicia necessario non concludunt, qñ ueritas pȯt aliter se habere,ibid.num.7 ea.
indicia quãuis urgentissima, non sufficiunt ad dam-

damnandum reum in crimine capitali, etiā si sint talia, quæ mentem iudicis adeo coerceāt, ut aliter credere nō possit, ibi.n.26 ea.
indicia quę uim plenæ probationis habent in ciuilibus, non sufficiunt ad condemnandū in criminalibus, ibi.nu.29 ead.
indicia a iure approbata non minorem auctoritatem, & fidem præstant, q̃ testes, & instrumenta uidentur continere, ibi.nu.38 ead.
indicia sufficientia ad torturā cognosci pñt, licet de eis non possit tradi certa doctrina. Fr. Cas. de torm. cap. 1. nu.6 412
indicia ad torturam debent esse talia, ut suspectus sit reus, & aliis argumētis, ita probationi admoneantur, ut sola confessio adesse uideatur, ibi. nu.8 ea.
indicia debēt esse probata in genere suo, aliter per ea non proceditur ad torturam, ibi. cap. 6. nu. 1 414
indicia in genere suo debent esse clara, & perfecta, & plene probata, ibi. num. 2 ea.
indicia debent esse plene probata per testes reddentes rationem dicti sui, etiam nō interrogatos, qui testes etiam de circunstantiis sunt percunctandi, ibi. num.4 ea.
indicia imperfecta ubi tēdunt ad diuersa tota, non coniungūtur ad probationē faciendā, secus si tēdant ad unum totū, ib. nu. 12 ead.
indicia ad torturā ubi extāt, contra aliquē pro delicto, debet ēt concurrere leuitas uitæ, ad hoc ut torqueri possit, ibi. cap. 7. nu. 5 415
indicia noua quæ dicantur, ibi. cap. 13. num. 8. car. 365. & Ant. Col. in for. proc. extra. in cōtrouer. crim. art. 232 472
indicia quælibet non sufficiunt ad torturam, Bal. de quæst. cap. 1. num. 1 428
indicia quæ & qualia torturam præcedere debeant, ibi. nu. 9 426
indicia sumi possunt ex trepidatione, uel constantia, ibi. nu. 11 ead.
indicia quæ dicantur legitima ad torturam, Paul. Gir. de q. cap. 3. nu. 1 433
indicia ad torturam legitima quæ dicantur. ib. nu. 17 434
per indicia proceditur in tribus delictis, homicidio furto, & adulterio, Fran. Cas. de ind. in promissis, cap. 1. num. 1 393
indiciorum copia per testes facta reo dari debet post negationem, & excusationem. Frā. Brun. de ind. in. 2. q. 1. par. nu. 9 441
indiciorum an certa doctrina dari possit, Frar. Cas. de ind. nu. 13 395
indiciorum cognitio non solum ex nobis, sed ex rebus ipsis etiam prouenit, ibi. nu. 14 ea.
indiciorū quot sunt genera, ibi. nu. 4 el 2 397
indiciorum loci, & origo, remissiue, Fr. Cas. de torm. c. 1. nu. 7 412
indiciorum copia debet dari a iudice ante torturam, licet iudices captos statim torqueri hodie iubeant, quorum obseruantia nulla lege nititur ibi. cap. 4. nu. 3 413
indiciorum exemplum, dari debet reo opponere uolenti, ibi. nu. 9 ea.
indiciorum gradus ut cognoscātur, non est recedēdū a locis oratorū, ibi. cap. 6. nu. 10 414
indiciis hominem iudicare exemplo perniciosum est, cum sæpe per ea innocentes fuerint damnari, Fr. Cas. de ind. nu. 33 411
indiciis ēt urgentissimis quis non est damnandus capitaliter. Sed est torquendus potius, ut possit super certo iudicari, ibi. n. 34 ead.
indiciis non pręcedentibus, si inquisitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet, damnari tamen non poterit, ibi. cap. 5. num. 3 413
indiciis non plenis, in quibus casibus deueniri potest ad torturam, ibi num. 6 ead.
indiciis indubitatis non potest quis damnari, sed tm̄ torqueri, ibi. cap. 21. nu. 10 421
Cetera uide infra in uer. Maleficium.
¶ indubitata legi, debent esse indubitata indic. Fr. Cas. de ind. tract. 11. num. 36 412
¶ induciæ a lege concessæ an possint ꝑ iudicē abbreuiari. Inc. Auct. de modo proc. contra apost. num. 14 197
¶ inducta ad augendum non debent operari diminutionem. Io. An. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 183 29
inducta in odium contumacis, non debent induci in eius fauorem, ibi nu. 233 31
¶ indulgeo uerbum quid significet, Paul Girl. de relax. carcer. in tit. de benef. & indul. prin. q. 1. num. 3 305
¶ infamia pro quibus irrogetur criminibus, Plac. de accus. tit. 2. nu. 10 2
infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cū bestiis depugnabit, ibi. nu. 11 ea.
infamia irrogatur ex senrētia damnato a iudice, ibi. num. 12 ead.
infamia per quot testes, probetur, Bon. de acc. num. 41 ii
infamia attēdi nō debet, q̃ a ꝑsonis suspectis locū habet, Io Fr. Ponz. de lamiis, nu 69 97
infamia cū peccato debetur in baptismo. Nic. Plou. de irreg. nu. 37 104

infa-

infamia ex crimine quibus uerbis aboleatur ex compositione.Pau.girl.de rel.car.in ti.de pœna co mp..2.nu.10 310
infamia an iuramento purgetur.M.Ant.bl. de ind.nu.65 365
infamia quid proprie dicatur.Pau.girl.de q.in 3.q.nu.3 433
¶infamis non semper efficitur damnatus.Pla. de acc.ti.2.nu.13 2
infamis an admittatur ad allegandum causas absentiæ.Io.An.Rub.de pot.proc.in 1. part. nu.177 29
infamis testis indicium ad torturam non facit debet enim testis famæ esse integræ.Gui.de Suz.de ind.nu.91 326
infamis testis an possit testificari in causa criminali,& an faciat indicium.M. Ant. bl. de ind.n.352 388
¶infans furiosus aliquem occidens efficitur irregularis.Nic.Plo.de irreg.nu.13 101
infans natus ex coitu cũ dęmone habito cuius cẽseatᷣ filius.Pa.gir.de sort.q.9.n.13 119
infans natus mense septimo,ideo uiuere posse dicitur, ꝙ sub luna nascatᷣ.ibi.q.13.n.5 136
infans an possis de crimine hæresis accusare. Lud.Car.de hær.nu.106 186
infans occidens hominem an l.Corn.teneatur Plac.de acc.ti.6.nu.8 5
¶infectio cri.læsę maie.lepra quædam dicitur omnis inficiens.Inc.Auct.de cri. læsæ maie. q.6.nu.2 160
¶infidelitas præcedens non nocet conuerso in promotionibus,nisi sit nouus ad fidem. M. Ant.bl.de ind.n.162 373
¶infirmitates in humanis corporibus ex sola imaginum obseruantia absque maleficio oriri nõ possunt.Pa.girl.de sort.q.3.n.9 107
infirmitates an possint licite sanari per quædã uerba superstitiosa,quibus ut plurimũ utũtur mulierculæ,ibi.q.6.nu.21 116
¶informatio gratia iudicis facta non requirit iurm.M.Ant.bl.de ind.nu.328 386
informatio contra communitatem est facilis, secus contra priuatos.Ant.Col.in for. proced.extraor.in cau.cri.ar.38 463
informatio secrete fieri debet,propter timorẽ fugæ uel subornationis,ibi.ar.70 465
informationis forma quomodo fieri debeat ĩ delictis,ibi.ar.39.& 40.& 41 463.464
informationes semper præcedere debẽt in causis criminalibus,exceptis quibusdam casib. ibi.ar.5.7.& 8 463
informationes fiunt parte non uocata, & sic non faciunt fidem,ibi.ar.47 464
informationibus uisis,quid habet facere iudex ibi.ar.103 466
in informationibus omnes testes debent recipi,ibi.ar.35 463
in informationibus non est necessarium iuramentum ib.ar.60 465
¶ingeres se suspectus est.M,Ant.blan de indi. num.277.car.382.& Fran.Cas.de ind.nu.6. el 3 406
¶inhabiles testes aliquando admittuntur,si aliter ueritas haberi non potest.M. Ant.bl.de ind.nu.353 388
inhabiles an admittantur ad allegandum causas absentiæ.Io Ant.Rub.de pot.proc.in i. par.nu.177 20
¶inimicitia priuata an excuset a pœna rebellionis.Mar.Lau.de cri.læsæ maiest.quæstio. 21.car.28.quòd Nic.Boe.de seditio. in 6. q. nu.3 76
inimicitia facit indicium ad homicidium.Frã. bru.de ind.in 3.q.i.pa.nu.29 334
inimicitia facit ꝓsumi delictum appẽsate fuisse cõmissum.M.An.Bl.de ind.n.89 367
inimicitia triplici de cã oritur,ib.nu.91 ead.
inimicitia capitalis dicitur,quotiescunq; offensus directe,uel per obliquum se uindicaret, ib.nu.94 e.
inimicia contrahitur inter detentum,& detinẽtem in uinculis,ibi.n. 99 ea.
inimicitia præsumitur ex osculo nõ dato si de consuetudine dandum est,ib.n.103 368
inimicitia causatur inter expellẽtem aliquem de domo,& expulsum,ib.nu.103 368
inimicitia capitalis ex uerbis iniuriosis oritur. ibi nu.104 ea.
inimicitia capitalis generatus , ex accusatione criminis capitalis,ib.nu.115 ea.
inimicitia capitalis causatur etiam ex accusatione criminis non capitalis,ib.nu.116 c.
inimicitia capitalis ęquiparatur causæ omniũ bonorum,ib.nu.127 169
inimicitia capitalis non solum , concluditur ex morte,uel ex consanguinitate primo sed etiam ex secundo,uide licet bonorum , uel honoris,ib.nu.127 ea.
inimicitia maior est,quæ oritur ex causa omnium bonorum,quam illa quę oritur ex accusatione capitali,ib.nu.128 ea.
inimicitia oritur si aliquis bona, fama, spoliatur,ib.nu.112 368

inimicitia an præsumatur durare, lite finita ibi.num.133 370
inimicitia an semper præsumatur, si recõcilia tio non probetur, ibi.nu.134 ea.
inimicitia, & amicitia dñr passiones mẽtales, quæ animo retinentur, ibi.nu.137 ead.
inimicitia an cõtrahaẽ inter iudicẽ, & propinquos iudicati, & occisi ibi.nu 150 372
inimicitia an inducatur ex accusatione, ibid. num.151 ead.
inimicitia an præsumatur contracta inter testẽ qui deposuit contra aliquem in causa capitali, & reum, ibi.nu.152 ead.
inimicitia an faciat indicium, si de interfectione non constat.ibi.nu.175 374
inimicitia sola capitalis uel grauis an faciat indicium, ibi.nu.176.& 177 ead.
inimicitia est indicium remotum à maleficio. Fran.Cas.de ind.nu.2.el.2 400
inimicitię causa nõ põt p̃sumi in teste, q se nõ obtulit.M.Ant Blan.de ind.nu.156 372
¶ inimicus capitalis remouetur ab accusatione iure canonico.Io.Nic.Arelat.de hæret. not.10 140
inimicus inimicum hæreticum accusare põt & quare, ibi.nu.2 ead.
inimicus semper cogitat mala de inimico.M. Ant.Blan.de ind.nu.90 367
inimicus sui superis uidetur, ei non obediens, ibi.num.102 368
inimicus is dicitur, qui dicit se nociturum si posset, ibi.num.106 ead.
inimicus p̃sumiẽ, non loquens aut nõ salutãs quem solitus erat salutare, ibi.nu. 109 ea.
inimicus appellaẽ qui accus.ibi.nu.117 ea.
inimicus reconciliatus, an ut suspectus repellatur, ibi.nu.135.& 136.cum seq. 370
inimicus p̃sumiẽ bis dep onẽs cõtra aliquẽ, in secunda attestatione, ibi.nu.156 372
inimicus an poterit torqueri, qñ qs fuit interfectus, & nescitur a quo, & si inimicitia fuerit capitalis.Fran.Cas.de ind.n.1.el 2.c.400
inimicus etiam suspectus quę probare debeat ne torqueatur, ibi.nu.5 401
inimicus interfecti si uisus fuerit solus ambulare in loco delicti cũ gladio euaginato repto interfecto, poterit cõdenari, ibi.nu.16 c 407
inimicus non tãtum ille est qui nocet, sed etiam qui noceret si posset.M.Ant.Blanc.de in d. num.106 368
inimici, criminosi, & cõspiratores qñ admittãtur ad testimoniũ.Bonic.de accus.nu.23 9
inimicorũ, & conspiratorũ testimoniũ in crimine heresis, nequaquam idoneũ censetur Gondissal.de hæret.q 13.nu.13. 164
inimicos Princ pis sui in terrã intrare permittẽs, lęsę maiestatis crimẽ incurrit Nic.Boe. de seditio.in 6.q.num.13 78
¶ inicium non est a quęstione sumendũ.Frã. Bru.de indici.in 5.q.2.par.num.2 343
¶ iniuria pacto sublata, pacto subsequẽti, nõ potest reintegrari.Incer.Auct.de crim. lęsę maiest.q.4.num.2 56
iniuria personalis dr̃ graue delictũ.Fran.Bru. de induci.& tort.in 3.q.2.par. num.3 338
iniuria quibus casibus inimicitiã generet .M. Ant Blan.de indici.nu.92 367
iniuria atrox grauissimam inimicitiam parat. ibid.num.96 eod.
iniuria nos afficit q nostra bona tollit M.Ant. Blanc.ibid num 97 ead.
iniuria ex uerbis fit, & ex ea inimicitia oritur ibi.num.104 368
iniuria facta uni intelligiẽ facta omnibus de cognatione.ibi.num.173 373
iniuria facta uni, q intelligaẽ facta omnibus de cognatione, capitur.s.usq; ad quartũ gradum.ibi.num.174 ead.
iniuria uni de domo facta censetur toti familiæ irrogata Paul.Gir.de pœnis omnifar. coi q.10.num.5. 455
iniuria illata officiali regis actu gerẽtis officiũ intelligitur facta regi.Nic. Boe de seditio. in 7.q.num.36 84
iniuria facta uni consortum toti consortio facta ur̃, & oẽs poterunt uindicare, tanq̃ cõsorte, sequẽter eorũ iniuriã, et si uindicãs sit spurius.M.Ant.Blã.de idici.n.173.c.373
iniuria facta domesticis meis censetur facta mihi ibi.
Iniuriã ex crimine priuato sibi illatam, licet possit quis remittere quantum ad actionẽ ciuilem, tñ non potest pacisci de accusando criminaliter, Io.Ant Rub.de potest.procur. in 1.par.num.37 42
iniuriam carceris & torturæ passo.quo subueniatur remedio aduersus calũniatorẽ seu delatorem eius Pau.Gir.de relaxat.carc.in tit. de calumniato.in 1.q.nu.1. 315
Reliqua uide infra in uer.Literis.
¶ iniuriatus uel p̃cussus ab inq̃sito, uel accusato, asserens cõtra eũ non facit indiciũ. Frã. Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.26 .334
iniuriatus cõtra iniuriantẽ an possit in testẽ p̃duci

duci.Ant.Columb.in for.proced.extraord. in controuer.cri.art.69 469
iniuriati propinquitas inducit argm̃ ad pensã mentum.M.Ant.Blan.de ind.nu.172 c.373
¶ innocens,& non culpabilis in quo differant. Paul.Girl.de relaxatio carcerato. in tit. de absolutio.innocent.q.2.nu.5 307
innocens præsumitur,cuius nocentia non probatur.Paul.Girl.ibi.in tit.de fideiussori. reo quæstio.2.nu.2 313
innocens reputatur is contra quem indicia nõ reperiuntur.Franc.Brun.de indiciis,&c. in 8.q.2.par.num.7 355
¶ innocentia per excusatorem in qua iudicii parte allegari possit.Ant.de Canario de excusatio. in 2.parti.num.3 14
innocentia post sñiam in rem iudicatã transactã, reo ẽt inuito,& in quibus casibus allegari possit,& corã quo iudice,ibi.nu.6 c.15
innocentia absentis an per aliquem probari possit.Maria Soz.in cons.incip. prædictam dubitationem,col.1. 17
innocẽtia rei ẽt cõfessi,& cõdẽnati omni tpe est qrenda.Frã.Cas.de ind.num.24 409
innocentia rei qñq; p causas cognoscit. Fran. Cas.de tormen.cap.20.num.3 420
innocentia rei omni tempore quæri potest, ibi.cap.21.num.12 421
innocẽtiã suã probare nũquid possit,is cõtra quẽ facta est inqsitio p familiaris uel cubicularios suos.Bonic.de accus.nu.53 12
¶ inquirendum est in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti,& aliis. Ant.Colũb. in for.proced.extraord.in contro.cri.art.61.& 62.& 63.cum seq. 465
inquiri & accusari qui possint de hæresi. Lud. Careri.de hæret.nu.97.cum seq. 185
inquiritur contra eũ qui discedit à cõi usu fidelium,tanq̃ contra hæreticum, ẽt si non præcedat diffamatio.Io.Nic. Arela. de hære.not.26.num.3 142
inquirere de fama subditorũ,& infamia repta de crimine qlibet ordinarius ex officio potest.Bonicont.de accusatio.nu.25 10
inquirere põt ordinarius cõtra subditũ licet nõ ĩfamatã dũmõ sit suspectus ibi.n.33.ea.
¶ inquisitio criminũ ad euangelicã denũciationẽ spectat.Bonicõt.de accusatio.nu.42.ead
inquisitio generalis,quæ dicatur.ibi.n.36 c.11
inquisitio specialis qũo fiat.ibi.num.50 c. ii2
inqusitio nõ silet superueniẽte accusatore,in crimine hęresis,& læsæ maiestatis.Matrin. Lauden.de cri.læsæ maiesta.q.42 49
inquisitio facilius fit contra uniuersitatem, q̃ contra personas singulares.Nic. Boer.de seditio.in 7.q.num.18 82
inquisitio in crimine hæresis an requiret solẽnitates substantiales? & quid si sit inepta. & an locus apponi debeat. Lud.Carer.de hæret.num.109 187
inqsitio de heresi an reqrat diffamatione & an litis contestationem,ibi.nu.110.111 c.ead.
inquisitio ut ualeat dedet hre famã pręcedentem.M.Ant.Blan.de ind.nu.279 382
inqsitio nõ pcedẽtibus legitimis indiciis, est ipso iure nulla,& q̃cunq; ab ea sequunt corruunt.Fran.Cas.de torm.cap.21.nu.5. 421
inquisitio est de iure diuino.Fran.Cas.in quæstio.sing.cap.3.nu.3 422
inquisitio formari non debet nisi pro grauioribus criminibus,ibi.cap.8.nu.4 424
inquisitio loco libelli succedit, & est remediũ indefectum accusationis,ibi nu.6 ead.
inqsitio formari nõ põt post lapsum annorũ 20.nec ẽt accusatio admittitur,ibi.nu 7 ea.
inquisitio quotuplex sit? & quæ dicatur generalis,ibi.num.9 ead.
inquisitio quid continere debeat? & an idem quod accusatio?ibi nu.11 ead.
inquisitio in quibus differat ab accusatione? ibi.num.12 ead.
inquisitio facta aliquo instigante sapit accusationẽ,unde instigator ad expensas cõdẽnatur,si inqsitus absoluatur,ibi.nu.15 c.425
inquisitio an formari possit per iudicẽ originis cõtra subditum pro delictis commissus extra territorium,ibi.nu.20 ead.
inquisitio cõis qũo,& à quibus fieri debeat Ant.Columb.in for proced.extraor. in controuer. crim art.31. 32.33.& 34 463
inquisitio specialis quando dicatur incipere, ibi.art.92 466
inquisitio de nomine accusati quare fiat. ibid.art.192 470
inquisitio fieri debet etiam de ætate rei, ibid. art.193 ea.
inquisitionis modus contra accusatum q au fugit,& cuius nomẽ ignorat. ib .ar.59 c.465
inquisitionis ordinariæ quot sint species. Bonic.de accus.num.21 9
inquisitionis aduersus hæreticum quæ forma sit.Gondiss.de hæret.q.10.nu.5 161
inqsitiõis q pfecti sũt & epi.dist ẽcte aduersus suspectos de hęresi, pcedant, nemini fraudulose

lose falso hoc crimē imponant,nihilq; gr̃a, odio,aut lucri cā agāt.ibi.q.7.nu.18.c. 158
inquisitioni p̄fecti hæreticis cōuersis pęnas cō mutare,& minuere pn̄t.ibi.q.8.nu.7 159
inqsitionem inepte formatam, uel calumnio sam dicere uolēs, potest ad hoc ipsum dicē dum cōstituere procuratorē.Io.Ant.Rub. de potesta.procura.in 1.par.nu.157 28
Per inqsitionem hodie in quocūq; casu ex cō suetudine ꝓcedit.M.An.Bl.de id.n.5.c.361
in inquisitione frequenter ad inuestigationē partis proceditur.ibi.nu.4 ead.
inquisitione pendēte si superueniat accusator quando audiatur;Fran.Cas.in quæst.crimi nali.cap.8.num.8 425
inquisitione generali formata qui sunt uocan di.Ant.Col.in for.proced. extraord.in con trouer.crim.art.61 466
¶ inqsitor publicatis attestationibus an pos sit super eodem crimine iterum alios testes inducere,uel recipere.Bonic.de accus.num. 54.car.12.& Lud.Car.de hæret.n.90.c. 185
inquisitor si in aliquo miuus bene processerit an illud reuocare & de nouo procedere possit.Bonic.ubi supra.
inquisitor an possit uices suas cōmittere.Gon dis.de hæret.q.7.num 13 168
inquisitor hęreticæ prauitatis an possit proce dere contra illum qui binas nuptias cōtra xit,ita ꝙ uiuente prima uxore duxit secū dam.ibi.q.9.num.5. 260
inquisitor prædictus an possit procedere con tra diuinatores,& sortilegos ibi nu.6 ea.
inquisitor hęreticę prauitatis q s esse possit,& an minor.40.ann.Ludouic.Carer.de hęręt. num.68 183
inquisitor an possit procedere ex sola suspi cione cōtra diffamatum tm̄.ibi.nu.80 185
inquisitor an teneatur ad preciū melioramē torum,quādo bona alienata reuocant̃, & ad precium rerum ueditarū.ibi.nu.61 ea.
inquisitor an possit tollere defensiones, & ex ceptiones reo competentes.ibi.nu.92 185
inqsitor gn̄alis an possit ꝓcedere cōtra quē a Papa sp̄alis datus est inqsitor.ibi.n.83.ea.
inqusitor cōtra quas ꝑsonas potest procede re,& an cōtra laicas, & cōtra exemptas,& an diœcesano non reqsito.ibi.n.84.& 85.ea.
inquisitor an possit procedere contra usura rios ut restituant.ibi.num.68 ead.
inquisitor an procedere possit contra prohi bentem baptizari iudæum.ibi.nu.87 ea.
inquisitor an possit concedere usum armorū & punire turbatorum.ibi.nu.88 ea.
inquisitor an procedat contra iudicē receptā tem Christianum apostatam.ibi.nu.89 ea.
inquisitor an possit subdelegare.ibi.nu.90.ea.
inquisitor;an procedere possit mortuo delegā te .ibi.num.91 ead.
inqsitor an possit cogere secularē ad cōcedē dum auxilium,& brachium,& an p̄uire im pedientes suum offm̄,& tollere statuta, & cōsuetudines impediētes offm̄, & an ingre re post quinquennium.& an cogere hære des inquisiti ad pn̄iam.& an cōtra blasphe mātes,& an cū testib. excōicati.& an absol uere,& liberare ifamatos tali crimīe,& excōi care,& priuare p̄iudicatores offō p̄iudicādi & an prosequi hæreticū cōfugiētē ad alie nā prouinciam, & an possit procedere sim plr̃,summarie,& de plano. & an testib. nō publicatis,& an testibus ꝑiuris.ib.nu.93 ea
inquisitor an ordinem iudæorum seruare de beat.ibi.num.103 186
inquisitor,& ordinarius interuenire debet im ploratione sententiæ ibi.num.128 190
inqsitore offm̄ ēt re integra nō expirat mor te mādantis.Io.Nic.Arel. de hær. nu.4.nu. 2. Qđ limita nisi fuisset inquisitor datus cū clausula ad bene placitum. ibi.nu. 3. 139
inquisitori aliquid asserenti nō credens pōt ut hæreticus dānari.ibi.not.19.nu.2 142
inquisitore super quibusdam pronunciante, an super aliis eius officium expiret. Bonic. de accus.num.53 112
inquisitores fidei cogere debent ad abiurādū ꝙ eatur ad ludum dæmonum. Io. Fran. Ponz.de lamiis.num.65 96
inquisitores cognoscere nō possunt an sua sit iurisdictio.ibi.num.79.car.98.Io.Nic.Arel. de hæret.nota.3.num.2 139
inquisitores aduersum ep̄os minime ꝓcedere pn̄t,nisi expresse illis committat̃.itellige sa n ut per Gondis.de hæret.q.7.nu. 15 158
inquisitores qua pęna plectant̃,si gratio,odio aut lucri causa quid agant. ibi.nu.18 2 ea
inquisitores an possint esculante ,& poculen ta mera liberalitate oblata recipere.ib.q.8. num. 159
inquisitores an possint absoluere hæreticū ab excōicatione quā Papa die Iouis sancta pro mulgat cōtra hęreticos.ibi.q.20.n.10.c.170
inqsitores prauitatis hæreticæ an possint sta tuta aduersus hæreticos condere,& quid in

delegatis ad uniuersitatem causarum, ibid. q.23.nu.6 174
inquisitores hæreticæ prauitatis an habeāt iurisdictionem insolidum si plures sint. Lu.Carer.de hær.nu.69.& 94 183.185
inquisitores qualiter se habere debeant, & eorum officiales circa officii executionem, ib. num 73 184
inquisitores an procedere possint contra episcopos de hæretica prauitate, ibi.nu.74 e.
inquisitores an possint cognoscere de sortilegiis, & diuinationibus, Gond.de hær. q.9.n. 3.car.159.& Lud.Carer.in trac.eiusdem materiæ, nu.75 184
inquisitores an possint cognoscere super crimine usurarum, ib.nu.76 e.
inquisitores an possint carcerare, tormentare, & condemnare absque interuentu episcopi & quot monitiones requirantur, & an unica sufficiat, ibi.nu.77.& 78 ea.
inquisitores an possint hæreticis pœnas pecuniarias imponere, ib.nu.79 ea.
inquisitores male se gerentes in totum officio qua pœna puniantur, ib.nu 95 185
inquisitores delegati ab episcopo quā habeant potestatem, ibi.nu.56 ea.
inquisitoribus aliisq. hæreticæ prauitatis cognitorib. interdicit̄ ne modis illicitis ab aliq̄bus pecunias extorqueant, alioq̄ pęna ibi tradita plectent̄. Gōd.de hær.q.8.nu.5 159
inquisitoribus an liceat contra iudæos procedere, qui christianum in eorum ritus inducunt, ibi.q.9.nu.ii 160
¶inquisitus an iurare teneatur super inquisitionis capitulis cum ad denunciationem alterius procedatur. bonic.de acc.nu.i8 9
inquisitus, uel correctus an possit appellare a correctione, uel sententia, ib.nu.27 io
inquisitus cum habeat suo sacramento de ueritate respondenda, nunquid possit admittere procuratorem, ib.nu.29 ea.
inquisitus quoties non habet sub iuramento de ueritate respondere potest procurator interuenire, ibi.nu.3z ea.
inquisitus contumaciter absens in eius odium (prius facta fide de infamia) procedetur ad receptionem testium, & ad diffinitiuam, ēt lite non contestata, ibi.nu 40 11
inquisitus an ad inquisita respōdere teneatur, iuramento ei præstito, ibi.nu.46 ea.
inquisitus procuratorem constituere non pōt etiam ad confitendum delictum. Io.An.Ru. de pot.proc.in i.par.nu.io7 25
inquisitus contumax si ex forma decreti habetur pro confesso, uel cōuicto, an quilibet penitus extraneus possit eius innocentiam ostendere, ib.nu.165 28
inquisitus de crimine capitali, q̄ ex forma statuti non potest proponere aliquā exceptionem, uel defensionem, nisi compareat personaliter, an proponere possit per procuratorem exceptionem banni, uel aliam exceptionem notoriam remissiue, ibi.n.360 4i
inquisitus de hæresi an statim, quod cōparet debeat incarcerari, & an episcopus interuenire. Lud.Care.de hær.nu.ii5 188
inquisitus an appellare possit, & an habere recursum, ib.nu.i29 & i30. ubi an prohibitus appellare possit habere recursum. 190
inquisitus de crimine, & ob urgentia indicia tortus, & non confessus, an debeat absolui. Pau.girl.de rel.car.in ti.de absol.innocentis q.z.nu.i 307
inquisitus bonæ conditionis, & famæ pōt innocentiam suam per domesticos & alias nó admittendos probare, ib.in 3.q.nu.4 e.
inquisitus de delicto qua forma citari debeat. Fr.brun.de ind.& tortu.in 5.q.z.parte, nume.11 344
inquisitus si recuset respondere inquisitioni potest torqueri etiam sine indiciis ad eruendam responsionem, ut possit procedi. Fran. Cas.de torm.cap.3.nu.z 4iz
inquisiti de hæresi an inferenda sententia req̄ratur citatio, & an appellari possit. Lu.Car. de hær.nu.iz5 190
inquisito omnis facultas legitimæ defensionis reseruatur. Bonic. de acc.nu.4 iz
inquisito quando copia capitulorum inquisitionis, nominum testium, & dictorum danda sit, ibi.nu.z3.38 9.ii
¶inscriptio quando non sit necessaria. Boni.de acc.nu.7 7
inscriptio ad pœnam talionis teste Alber. amplius fieri non solet. Io.Ant.Rub.de potest. proc.nu.8 zz
inscriptio ad pœnam talionis in quibus criminalibus locum habeat, ib.in z.par.nu.49 47
inscriptionem ad pœnam talionis requiri in crimine priuato non secus, atque in crimine publico. Io.Ant.Rub.ibi, in i.par.n.5 zz
¶insidiatores itinerum immunitate ecclesiæ non gaudent, Anto.Col. in for.proc.extr.in contr.crim.ar.izz 467

¶ Insignia sola militiæ non faciunt quē militū gaudere priuilegiis. Guid. de Suz. de ind. & tor. nu. 106 328
¶ instrumentum in quo continet, q reus sponte confessus est, p duos testes reprobat. Frā, bru. de ind. & tort. in 5. q. 2. par. nu. 41 347
instra ad cām facientia ostendens an præsumatur habere mandatū ad agendū. Io. An. Ru. de pot. proc. in 1. p. n. 274. & 275 35.36
¶ instrumenta sortilegii amatorii, quę sint, Pagirl. de sort. c. 5. nu. 2 111
¶ insultus dicitur motus de loco ad locum. M. Ant bl. de ind. nu. 235 379
¶ intellectus. l. si quis ex domo ff. de ui bo. rap. Ioan. Ant. Rub. de potest. procur. in 1. par. nu. 21 22
intellectus ad l. iusta. ff. de manum. uind. n. 44 car. 22. & nu. 249 34
intellectus ad l. non tantum. ff. de appel. ib. nu. 45. 128. 129. & 131 22.26
intellectus ad §. pub. in l. seruum quoque. ff. de procur. ibi. nu. 67. & 68. c. 24. & nu. 177. car. 29. & nu. 200. car. 31. & nu. 331. c. 39. & in 2 par. nu. 7. & 12. cum seq. usque ad n. 23 44
intellectus ad l. miles. §. quidam. ff. de adul. ibi. in d. 1. p. nu. 122. & 135 26
intellectus ad l. seruus, & l. sciēdum. ff. de publ. iud. ibi. nu. 124 ead.
intellectus ad l. si non defendatur, ff. de pœnis. ibi. nu. 125 ea.
intellectus ad l. de minore. §. torm. ff. de q. Ioā. Ant. Rub ae pot. proc. in 1. par. nu. 132. car. 26. & Fr. Cas. de ind. nu. 11. el 2. c. 406. & in co. tract. nu. 6 409
intellectus l. quæstionis modum. ff. de q. Fr. Caso. de torm. c. 1. nu. 1 413
intellectus ad l. relegatorum. ff. de interd. & re leg. Io An. Rub. de potest. procura. in 1. par. nu. 227 33
intellectus ad l. cognitionum. §. minuitur. ff. de uar. & extraor. cogn. ib. nu. 253 34
intellectus ad l. non solum. § statu, de procur. ibi. nu. 273. 266 235
intellectus ad l. furti. §. si quis alieno. ff. de inf. ibi. nu. 270 ea.
intellectus ad l. licet. ff. de procurat. ibid. numero 300 37
Intellectus ad l. 1. ff. de in lit. iuran. ibid. numero 305 38
intellectus ad l. fin. ff. de requir. reis. ibid. numero 329 39
intellectus ad l. pen. §. ad crimen. ff. de public. iud. Io. An. Rub. de pot. proc. in 2. p. numero 38 46
intellectus ad l. 1. ff. an per alium cau. appellatio. ib. nu. 59. car. 47. & etiam in 1. par. num. 82. c. 24. & nu. 121. 134. c. 29. & nu. 197. 202 & 222 31.32
intellectus ad l. fi. ff. de iniur. in d. 3. par. numero 61 47
intellectus ad l. fi. ff. de procu. ibi.
intellectus ad l. libellorum. ff. de accu. Fr. Caso. in q. criminali. c. 2. nu. 8 422
¶ intellectus ad l. 1. C. de procur. Io. An. Rub de pot. procur. in 1. par. nu. 33 22
intellectus ad l. quicunque. C. de procu. ibidem nu. 195 30
intellectus ad l. fin. C. de iniur. ibid. nu. 55. 115 c. 23. 25. & numero 194. 209. 210. 212. 214. & 215 30 31.32
intellectus ad l. reos. C. de acc. ib. nu. 68. c. 23. & nu. 276. c. 36. & in 2 par. nu. 19 44
intellectus ad l. 1. C. ut tam ciu. quàm cri. cāæ. ibi. in d. 1. par. nu. 81 24
intellectus ad l. tunc conuenit. C. de accus. ibi. nu. 84 ea.
intellectus ad l. addictos. C. de appellat. ibidem num. 130 26
intellectus ad l. 1. C. de assertio. tollen. ibid. nu. 148. car. 27. & nu. 162 35
intellectus ad l. 2. C. ad l. faui. de plagia. ibidem nu. 363 41
intellectus ad l. quamuis. C. de adul. ibid. num. 381. & 399 43
intellectus ad l. fallaciter, & ad l. abolitio. C. de abol. ibi. nu. 386 42
intellectus ad l. decurio. C. de pœnis. Fran. Cas. de ind. nu. 15 406
¶ intellectus extrauag. ad reprim. in uer. legitime. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. part. nu. 71 24
intellectus ad d. extrauag. in uer. personaliter, uel legitime, ibi. nu. 277 36
intellectus ad c. fi. 2. q. 5. Io. An. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 242 33
intellectus ad c. quia episcopus. 3. q. 3. ibid. nu. 236 ea.
¶ intellectus ad c. ueniens, extra de accus Ioā. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 61 23
intellectus ad c. interposita, ext. de appell. ibid. nu. 190 30
intellectus ad cap. 1. & fi. de postul. ibid. numero 235 33

intellectus ad c.tuæ,de procuratori.ibi.nume ro.255 34
intellectus ad c.corã,de off.deleg. ibid. nume ro 274 35
¶ intellectus ad c.filiis de hæret.li b.6.Io. Ant. Rub.de potesta.proc.in 1.par. nu. 144. 27
intellectus ad Clem. constitutionem, de electio.ibid.num.359 41
¶ intellectus ad Gl.in l.libros,ff. de capit. diminutio,ibid.num.51 23
intellectus ad Gl.in l. non solum,ad fin. ff. de procurato.ibid.num.66 ea.
¶intellectus ad statutũ Patauinũ disponẽs ꝙ male auiati teneant̃ de maleficiis, cõmissis in suis uilis M.Ant.Blan.ste ĩd.nu.77.c.366
¶ intellectus an fuerit post peccatum obtene bratus in dæmonibus.Pau.Girl.de hæret.q. 6.num.4 113
¶ intentio potius factis quam uerbis demon strat̃.Nic.Boer.de seditio.in 7.q.nu.10 81
¶interesse rei publicæ in multis casibus secun dario consideratur,in quibus principaliter consideratur,interesse priuatorum.Io.Ant. Rub.de potesta.Proc.in 1.par.nu. 47 46
¶ interficiens bannitam ꝑgnantẽ an sit excusa tus uirtute statuti ꝑmittẽtis occidi bãnitũ. Nell.de bann.in 2.par:2.temp.nu.45 254
interficiens bannitũ,& postea an ferens bona quæ habebat super se.an possit puniri de ro baria uel furto.ibi.ĩ 2.par.3.tẽp.nu.3.c.296
¶interfectus in rixa,si ignoratur, quis interfe cerit,an omnes teneãtur,uel nullus,M.Ant. Blan.de ind.nu.227 378
¶ interpretatio extensiua non fit in ęquipara tis,nisi ęquiparatio ꝑ modũ rłæ facta sit.In cert.Auth.de crim.lęsę maie.q.1.nu.14.c.52
interpretatio passiua restrictiua legis ciuilis, per aliam legem ciuilem potius ꝗ̃ per cano nes fieri debet.ibid.q.7.nu.7 64
interpretatio confessionis in foro conscientiæ ad salutem animæ in partem fieri debet de teriorẽ,Io.Fran.Ponz.de Lamiis,nu.90 99
interpretatio adiuuandum est.qñ publicã uti litatem continet,Ant.Columb. in for. pro ced.extraor.in contr.crim.art.6 463
¶ interrogatio de sociis generaliter fieri debet non descendendo ad speciem,seu ad nomen certæ personæ,Fran.Brun. de ind. in 3.q.1. par.nu.23.car 334.& M. Ant. Blan.in tract. similis materi æ.nu.382 391
interrogatio de cõsociis de cõsuetudine fit in oĩ causa,M.Ant.Blan.de ind.nu.374 390
interrogatio in quibus casibus fieri possit de consociis.ibid.num.375 ea.
interrogatoria non respondens,an habeat in dicium cõtra se ad torturã.ibi.n.271.c.381
¶ interrogatoria in criminalibus sunt à iudice ex se testibus deponentibus facienda,nec de bent omitti,cum sint de iure diuino, Fran. Cas.de torm.cap.6.nu.5 414
interrogatoria debent esse incerta,tanta incer titudine ꝙ non auferant defensionem reo, Ant.Golum.in for.proced.extraor. in con trouer.crim.art.194 470
¶ interuallum confessionis, & reductionis rei ad ꝑleuerãdũ quãtum esse debeat,Guid. de Suz.de.nu.79.car. 325. & Amb. de Antr. de quæst.num.14.car.442.& Ant.Columb. in forma.proced.extraord. in controuer. crim.art.210 471
¶ interuentus procuratoris ad necessariam de fensionem ẽ permissus.Io. Ant. Rub. de po testa.procurator.in 1.par.nu.221 32
¶ intrinseca ex extrinsecis probantur. M.Ant. Blan.de ind.nu.59.car.365.& Fran. Cas. de ind.num.2.el.3 408
¶ introiens domum meam me inuito mihi in iuriã facit M.Ant.Blan.de ind.nu 95 376
¶ inuentarium bonorũ accusati fit duabus rõ nibus,& de his fieri debet publicum instrm, Ant.Columb.in for.proced.extraord.in cõ trouer.criminali.art.86.& 87 466
inuẽtariũ bonorũ accusati nõ põt fieri ꝑ offi cialẽ in iurisdõne dñi tꝑalis.ibi.art.90 ea.
¶ inuentus in loco delicti habet indiciũ cõtra se.M Ant.Blanc.de indiciis.nu. 300 388
inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra se.ibi.nu.301 ea.
¶ inuocans dæmonẽ ad actũ luxuriæ an hære sim incurrat,Lud.Car.de hær.nu.50.c. 181
inuocatio dæmonis quando hęresim sapere di catur,Pau.Girl.de hær.in 10.q nu.10.c.128
inuocatio dæmonum per modum orationis est proprie hæresis.ibid.num.11 ea.
¶ iracundia an,& quando non obliget, Fran. Cas.de torm.c.18.num.13 419
irato animo parci debet.Nell.de bannit.in 2. par.2.temp.num.45 254
¶ irenarchæ officium quale.Nic.Boer de sedi cio.in 1.q.num.6 69
¶ irregularis censetur qui in ordinibus susce pti remanere prohibetur.Nic.Boui. de irre gularita.num.2 100
irregularis efficitur accusans, uel aliquẽ corã iudice

iudice deferẽs, si mors uel multitatio sequatur, ibi.nu.3 ead.
irregularis quando efficiatur, & quando non clericum percutiens ibid.
irregularis non efficitur clericus, qui ex sola curiositate, uel leuitate sanguinis uindictæ interest, ibi.nu.4 ea.
irregularis efficitur chirurgus, si ob eius imperitiam mors sequatur, ibi.nu.5 ead.
irregularis efficitur clericus chi urgus, si sub eius cura aliquis moriatur, ibi.nu.6 ea.
irregularis efficitur custos infirmi, si potũ immodicũ ei dederit si mors sequat̃, ib.n.6 ea.
irregularis efficitur consulẽs aliquid, unde homicidium sequatur, ibi.num.7 ead.
irregularis efficitur mandans aliquem uerberari, si mandatarius occiderit, ibi.num.8 101
irregularis an efficiatur mandator, si mandatarius occidatur ab eo, quem occidere mandatus erat, ibi.nu.9 ead.
irregularis an sit cõsulẽs alicui, ut pro patria, iure suo se exponat si ibi moriatur ibid.
irregularis non efficitur casualiter homicidiũ perpetrans, si debitam adhibuerit diligentiã ibi.nu.10 ead.
irregularis est is, cuius percussione cõtracta infirmitate mortuus est percussus, ibi.n.11 ea.
irregularis est, occidens aliquem se defendendo, si euitare aliter potuit ibi.
irregularis non efficitur infans, uel furiosus aliquem occidens, ibi.nu.12 ea.
irregularis est, qui a morte non liberat eum quem liberare potest ibid.
irregularis est, qui a proposito liberandi aliquem a morte retrah t, ibid.num.13 ead.
irregularis efficitur percutiens latronũ aĩo occidẽdi, si latro ex uulnere inflicto obierit, ib.
irregularis est clericus cum socio latronem ligans, si postea timens a latrone occidatur, eum occiderit, ibi.nu.14 ea.
irregularis an efficiatur clericus furem iudici, seu officiali tradens, si fur morti condemnetur, ibid.num.14 ead.
irregularis an efficiatur furem iudici, seu officiali indicãs, si fur morti condemnetur, ibi. nu.15 ea.
irregularis an sit clericus, qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto latronis suspẽdium ratum habet, ibi.num.16 ead.
irregularis nemo efficitur p̃p homicidiũ, nisi culpa, uel uolũtate præcedẽte, ibi.nu.17 ea.
irregularis non est is, cuius amici eo inuito sibi iniuriantem occiderunt, ibi.nu.18 ead.
irregularis an sit homicidio in corde suo consentiens, si ab extra ad hoc nullam operam dedit, ibi.nu.19 ead.
irregularis est clericus, qui arma pugnantibus ministrauit, q̃bus aliq̃s interfectus fuit. ibi
irregularis est clericus qui bello interest, ibid. nu 20 ead.
irregularis non est clericus se uel suos defendẽs, si q̃s ex defendẽtib. interfectus fuerit. ibi.
irregularis est abortiuũ p̃curans, uel faciẽs ne mulier concipiat, uel pariat, ibi.nu.21 ead.
irregularis efficitur clericus qui ob rerũ suarũ defensionem occidit ibid.
irregularis efficitur consulens iudici, ut aliquẽ ad mortem puniat, ibid.nu.24 103
irregularis fit suspẽsus ab officio, si celebrauerit, ibi.num.25 ead.
irregularis non efficitur fornicator notorius a iure suspensus celebrando, ibi.nu.26 ea.
irregularis clericus efficitur, qui interdicti tp̃e per contemptum diuinis interest, secus si ex simplicitate ibid.
irregularis quando efficiatur suspensus a canone celebrans, ibi.nu.27 ead.
irregularis non est sacerdos in ecclesia semine aut sanguine polluta sciẽter celebrans. ibid.
irregularis non efficitur celebrans coram interdictis, uel excõicatis, sed graue pctm̃ incurrit, si locus interdictus non est ibid.
irregularis non efficitur suspensus a canone propter defectum, si celebret. ibi.nu.28 ead.
irregularis non efficitur suspensus ab audiendis confessionibus, si ante reconciliationem celebrauerit, ibi.nu.29 ead.
irregularis efficitur presbyter excõicatus, uel simpliciter ab ordinibus suspensus, si in acolytatu ministrauit, ibi.nu.31 104
irregularis nõ effici' clericus in minorib. cõstitutus excõicatus sacerdoti ministrans. ibi.
irregularis non efficitur ep̃s a pontificalib. suspensus, si in eis celebrauerit ibid.
irregularis est ab ingressu ecclesiæ suspensus si in ea celebrauerit, ibid.nu.32 ead.
irregularis efficitur excõicatos, uel suspensus solenniter, & publice baptizans ibi.
irregularis est omnis, qui nec promoueri nec eligi potest ibid.
irregularis est & deponendus, excommunicatus celebrans, ibi.nu.34 ead.
irregularis erit suspensus a iudice si celebrauerit, ibid.nu.35 ead.

irre-

irregularis efficitur suspēsus per canonem ab officio, p.p crimē celebrando, ibi.nu.36 ea.
irregulares sunt furiosus, ebris, illiteratus, & similes, ibi.nu.2 100
irregulares sunt iudex, actor, uel procurator, & notarius, si in membris mutilatio sequatur. ibi.nu.4 ea.
irregulares efficiuntur iudex uel officialis, siue aduocatus causam sanguinis tractātes, ēt si sanguinis effusio non sequatur, ibi.nu.5 ea.
irregulares non efficiuntur laici tempore interdicti campanas pulsantes puniendi tñ sunt. ibi.nu.21 102
irregulares an sint omnes, si a pluribus rixa facta sit, & in ea aliquis mortuus sit, si a quo occisus fuerit nesciatur, ibi.nu.18 ea.
¶ irregularitas quid proprie dicatur. Nic. Plo. de irreg.nu.1 100
irregularitas personæ dicitur, ubi generaliter ordinari quilibet prohibetur, ibi.nu.2 ead.
¶ iudæus super crucem immundicias ꝓiiciens qua pœna mulctandus. Paul. Girl. de sort. q. 11. num.19. car.131. & idem Paul. de pœnis omnif. coit. in 1.q.nu.9 446
iudęus non est iudicandus hęreticus. Gundisl. de hæret. in 2.2. num.2 154
iudæus sectam Sarracenorū aditus an plectendus sit, ibi. in 5 q.nu.7 156
iudæus cognoscens carnalr̄ Xp̄ianā, aut Xp̄ianus Hebræā, quas debeat luere pœnas. Pau. Girl. pe pœn. omnif. coit. in 12.q.nu.1 458
iudæus Christianæ mulieri se immiscens condigna animaduersione puniiur, ibi.nu.6 ea.
iudęus copulam fornicariā hn̄s cum Xp̄iana, uirilium amputatione punit̄. ibi.nu.7.8 ea.
iudęus ignorāter concūbēs cum muliere Christiana qualiter puniatur, ibi.nu.9 459
iudæi non defeaentes habitum distinctū ab habitu Christianorū, puniuntur, ibi.nu.11 ea.
iudæi an accusari possint de hęresi. Lud. Car. de hęr num.101 186
iudæi ceteriq. id genus infideles cum ab ecclesia tolerentur, & quare potius idæi, q̄ alii. Gond. de hęr. in 5.q. num.9.c.156. & Io. Nic. Arel. de hær. n25. nota. num.3 142
iudęi nituntur ueritatis primordio. Io. Nic. Ar. de hæret. in 25. not nu.2 141
iudæorum collegio quamuis legari nō possit, potest tamen uni de Iudæorum collegio legari. ibi. nota.7. num.1 139
iudęorum collegium hodie reprobatur rōne sectæ, ibi.nu.4 140
iudæis Sinagogas ubi eorum ceremonias exerceant haqere licet, hęreticis nequaquā. not. 25.nu.1 141
¶ iudicātis arbitrio relinqtur qdqd a iure non determinat̄. Guid. de Suz. de ind.nu.30 321
indicantem oportet cuncta rimari, & qd debet iudex seruare in casu uulneris. Odofr. de percussio.nu.4 87
¶ iudicare potest iudex cōtra cōem opinionē, casum legis non habentis. Inc. Auct. de cri. lęsæ maiest. q.1. num.8 50
iudicare de hæresi cuius sit. Gond. de hær. q.7. nu.1 157
iudicare ualens quid probabile, aut non probabile habeatur, idem acerrime iudicabit quid uerum, aut non uerum in singulis rebus sit. Io. Fr. Cas. de ind. in princ. nu.12 164
¶ iudex in crim. læsæ maiest. cogit accusatorē suam accusationem prosequi. Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. q.44 49
iudex ex eius officio tenet̄ defendere, & q̄rere innocentiam rei. Ant. de Can. de excus. in 1. part. nu.4. car.13. & Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu.179. car.29. & nu.201. c.31. & Frā. Cas. de ind. tract.11. nu.12 411
iudex secularis an cognoscat de processu hęretici. & an nouas pœnas īponere possit. Lud. Car. de hæret. nu.93. & 64 182
iudex seculars an cogi possit ad imponendam pœnam hæretico, ibi.nu.132 190
iudex præ oculis multa habere debet antequā aliquem torturæ subiiciat Fran. Brun. de indic. in 5.q.2, par.nu.1 343
iudex nō inhumane, sed iuris ordine seruato, & cum moderamine ad torturam procedere debet, ibi.nu.17 345
iudex ex aliquali informatione procedere potest ad capturam, non ad quæstionem. M. Ant. Blan. de ind. nu.6 361
iudex ex indiciis urgentibus procedere potest ad quæstionem, ibi.nu.7 ea.
iudex an anteq̄ ei constet de crimine malefactorem, ne fugiat, capere possit, ibi.nu.8 ea.
iudex ex indiciis urgentibus semel procedere potest ad torturam, ibi.num.11 ead.
iudex ex indiciis multum urgentibus potest repetere quæstionem, ibi.num.12 ead.
iudex ex indiciis multum urgentibus quoties possit repetere quæstionem, ibi.nu.13 ea.
iudex cum moderamine debet procedere ad torturam, ibi nu.14 ea.
iudex stare non debet confitenti se hoīem occidisse.

disse, si de corpore nō cōstat, ibi. in. 16 ead.
iudex anteq̄ ad quęstionem procedat, tenetur dare reo copiam indiciorum. M. Ant. Blan. de ind. num. 25 362
iudex factum quod animum metitur cōsiderare debet, ibi. nu. 60 365
iudex an dicatur cōtrahere inimicitiā cum partibus inter quas indicat, ibi. nu. 144 371
iudex debet partes audire, & iustitiam ministrare, ibi. nu. 145 ead.
iudex procedens ex inquisitione dicitur subrogari loco accusatoris, ibi. nu. 146 ead.
iudex proferens snīam capitalem dr inimicitiam contrahere cum reo. ibi nu. 149 ead.
iudex pluries iudicādo an inimicus p̄sumat, ut tanq̄ suspectus repelli possit, ib. n. 157. c. 372
iudex de recenti reconciliatus tanq̄ suspectus repellitur, ibi. nu. 162 373
iudex ut procedere possit ad torturam debet habere testes qui à iure non repellatur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 323 385
iudex an teneatur citare facere reū cum uult testes examinare. ibi. nu 329 386
iudex in iudicio accusatorio non procedit ad torturam, nisi sit facta instantia per accusatorem, ibi. num. 376 390
iudex ex sortilegiis fundamentum non capiat ibi. num. 401 392
iudex uterq; tam ciuili q̄ canonicus in sortilegiis pōt cognoscere, & punire. ibi. n. 402. ea
iudex si uidit hominem interficere an possit reum condēnare, ibi nu. 403. car. ea. & Fran Cas. de ind. tract. 11. nu. 27 411
iudex secundum allegata, & probata procedere debet. M. Ant. Blan. ibi. nu. 404 393
iudex animaduerit quo animo, quod quisque faciat, non quo euentu utatur. Fran. Cas. de ind. num. 4. el. 1 401
iudex uidens delictum cōmitti, nō pōt tñ siue aliis ꝓbōnibus reū torquere, ib. n. 13. c. 407
iudex non debet plus oneris imponere, quam ex, imo mens iudicis debet esse conformis legis, ibi. num. 3. el. 2 409
iudex non debet male præsumere de his, quæ lege conceduntur, ibi. nu. 5 ead.
iudex per sortilegia inquirens pōt pūiri, q̄uis reus reperiatur culpabilis, ib. nu. 5 410
iudex debet iudicare ea quę certo scit, non autem per indicia, quamuis urgentissima, ibi. num. 32 411
iudex tenetur inquirere de conditione testis licet pars non dicat, ibi. nu. 8. el. 1 413
iudex tenetur ex officio dare copiam indiciorum, reo, licet eam non petat, ibi. nu. 11 ea.
iudex nō admittet aliqđ genus renūcię defensioni factę ꝑ reū, nisi uere iudex cognoscat reū nullas hr̄e defensiones, ibi. nu. 13 ead.
iudex debet esse promptior ad torturam in delictis quę occulte committuntur, præcedentibus tamen aliqualibus indiciis. Fran. Cas. de torm. cap. 5. nu. 5 ead.
iudex examinans testes ad offensam, eos debet interrogare de toto negocio, unde possit explorare reorum innocentiam, nam testes debet deponere pro utraque parte, ibi. cap. 6. num. 6 ead.
iudex anteq̄ torqueat reū declarare tenet̄, ueritatem aliter hr̄i bon posse. Fran. Brun. de ind. & tort. in 5. q̄stio. 2. par. nu. 15. car. 344 & Fran. Cas. ibi. cap. 7. num. 3 413
iudex si habeat plenas probationes, uel manifesta indicia reū damnat, & non torquet. Fran. Cas. ibi. cap 9. nu. 1 415
iudex si torqueat reū testibus cō uictū, & ille negādo perseueret, postea ꝑꝑ aliquas ꝓbōnes non poterit damnari, licet aliqui ueterū contrarium obseruauerint, ibi. nu. 2 ead.
iudex abstinere debet à nouis tormentis, ibi. cap. 12. num. 2 416
iudex quando reum torquere uult, debet tria considerare, qualitatem criminis tormētorum, & personæ rei. ibi. num. 3 ea.
iudex debet ostēdere torquendum medicis ut moderate eum torqueat, ibi. nu. 4 ead.
iudex immoderate torquens an excuset̄, si tortus ad instantiā ipsius iudicis confessus fuerit se fuisse legitime tortum, ibi. nu. 6 417
iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormētis, ne uideatur suggerere, siue procedatur super inquisitione, siue super accusatione, ibi. cap. 15. nu. 1 ead
iudex non expectata requisitione accusatoris hodie reum torquet, ibi. cap. 16 nu. 7 418
iudex qñ suo mero offō procedat ad criminis inq̄sitionē, uel ad denūciationē officialis publici. Bonic. de excusatore. nu. 43. c. 11
iudex in iudicando quam formam seruare debeat, ibi. nu. 44 ead.
iudex procedens uisitando uel confirmando an possit compellere testes, ibi. nu. 51 12
iudex ex offō pōt ꝓbōnes inducere, & supplere. Ant. Can. de excusatore, par. 1. nu. 5. c. 13
iudex nō admittens uolentem ꝓbare causā absentiæ, an faciat processum nullū. 10. Ant.

Rub.de potesta.procur.par.1.nu.191 30
iudex ꝙ non possit supplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenus suerum, sit.ibi.nu.346 40
iudex in causæ criminali procuratorem recipere non potest, ibi.nu.371 41
iudex debet ex officio suo inquirere ueritatē, etiam in causis in quibus lite non contestata proceditur ad diffinitiuam.Io. Ant.Rub. ibi.par.i.num.18 44
iudex an possit repulso procuratore dicere, ꝙ uult, ꝙ principalis personaliter compareat, ibi.nu.42.43 46
iudex contra communem opinionē, casum legis non habentem iudicare potest. Incert. Auctor.de crim.læsæ maiest. q.i.nu.8 51
iudex de notorio crimine non pōt condemnare, absque præcedenti citatione. Incert. Auctor.crim.læsæ maiest.q.1.nu.24 53
iudex toto conatu seditionib. obuiare debet. Nic.Boer.de seditio.in 1.p̄uisso,nu.6 69
iudex unius ciuitatis nō potest cognoscere de seditione facta in alia.Nic.Boer.ibi.in 7.præsupposito,nu.3 86
iudex ratione notorii non debet procedere, nisi prius cōstet de notorii qualitat.Io. Fran. Ponz.de lamiis,&c.num.81 98
iudex, actor, uel procurator, & notarius irregulares sunt, si in mēbris mutilatio sequatur.Nic.Plouius de irregulari. num.4 100
iudex causam sanguinis tractans efficitur irregularis, etiā si effusio sanguinis non sequatur, ibi.num. 5 ead.
iudex in casu dubio cognoscit an sua sit iurisdictio.Nic.Arel.de hæret.not.3.nu.1 139
iudex delegatus licite potest esculenta, & poculenta accipere. Gundissal. de hæret.cap.8.numero 9 59
iudex in carceribns quempiam iniuste detinens, in id quod carcerati interest obnoxius sit Gond.de hæret.11.num 12 162
iudex laicus iniquam ecclesiastici iudicis sententiam executioni mandare non debet.Gōdissal.de hæret.q.19.nu.8 168
iudex secularis ad ecclesiasticum, & ecclesiasticus ad secularem, ubi opus est recurrere potest, una etenim potestas alterius opera uocatur, ibi.nu.9 169
iudex unus secularis alterius iudicis secularis auxilium implorare potest, ibi.nu.10 ead.
iudex in sententiis ferendis, uel pœnis iniungēdis contra abiurantes qualiter pronunciare debeat, Gond.de hæret.q.20.nu.8 170
iudex mitior lege esse non debet.Iac.de Are.de bann.nu.18 200
iudex procedens an possit factis citationibus bannire exemptus a sua iurisdictione, si nullus comparet exemptionem allegans. Nell. de bann.in 2.par.1.temp.nu.2 207
iudex an formato processo pro pluribus maleficiis, quorum aliqua sunt punibilia, aliqua non, puta quia iurisdictionem non habet, possit aggrauare pœnam banni.nu.6 208
iudex q possit bānire exītem in territorio Florētino, & ballistātē in territorium Bononiēsem, & ibi hominem occidētē, ibi.nu.8 209
iudex cui cōstat intra terminū in citatione appositū, citatum absq; p̄babili causa nō esse uenturū intra terminum, an possit eum bānire tanq̄ habitum pro confesso.Nell.de bānit.in 3.par.1.temp.nu.12 213
iudex qui formauit inquisitionem, uel ex accusatione processit contra Petrum Ioannis de populo S. Laurentii, & in illo populo non erat Petrus Ioannis, sed Petrus Martini, uel erant duo Petrus Ioannis, & sic fecit ciaationes, & bannum dedit, an dare potueris, & si dedit an ualeat, ibid nu.12 214
iudex an a seipso possit de p̄scriptione obiicere, & agētē repellere, si agatur cōtra bānitū q nō pōt se defendere, & taliter ꝙ ex narratis appares p̄scriptionē esse decursam. & in hac latissime examinat̄ uirtus p̄scriptionis. Nel.de bann.in 2.par.2.temp.nu.5 243
iudex laicus an debeat tractare tanq̄ bānitum laicum bannitum ab ep̄o, ibi.num.37 253
iudex an possit ex officio inquirere de offensione facta bannito, de qua ipse bannitus accusare non potest.Nel.de bann.in 3.par. 2.tēp. nu.1 267
iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eū absoluere.Bal.de Perusio de carceribus,nu.7 301
iudex ex causa rationabili an possit pœnas a lege statutas augere, uel minuere.Paul. Girl. ubi supra q.6.num.5 304
iudex facultatem habet a lege, ut pęnam pecuniariam ex causa iusta possit incorporalem commutare, ibi.nu.2 ea.
iudex pœnā unā commutans in aliam, non dicitur contra legē uenire, ibi.n.3 305
iudex sn̄iam qua decurionem relegandū pronunciauit, mutare non pōt, ibid.nu.3 ead.
iudex cū primum innocentiam carcerari scit, ipsum

ipsum absoluere debet.Pa.girl.de rel.car.in ti.de absol.inn.q.i.nu.i 307
iudex casu quo accusationis abolitionem facere possit, sed non diffinitiue absoluere, ibi. q.z.nu.4 ea.
iudex ueniam indigno concedens, prouocat uniuersos ad similia perpetranda.Paul. girl. ubi sup.in ti.de pœ.comp.q.i.nu.7 310
iudex an possit compositionem in aliquib. casibus facere, ibi.q.3.nu.i 3ii
iudex in atrocissimis delictis principe in cõsulto componere non potest, ibi.nu.z ea.
iudex quibus casibus, seu causis moueri possit ad componendum, & ad pœnas mitigãdas ibi nu.3 ea.
iudex in minoribus delictis põt cõponere, ꝙ in talibus habeat arbitriũ maius, ibi, n.5 e.
iudex superuenientibus nouis indiciis an possit inquirere de crimine sup quo fuit facta compositio, ibi.q.6.nu.i 31z
iudex retinens paratum præstare fideiussorem idoneum, in syndicatu conueniri põt actione iniuriarum.Pau.girl.de relaxa.carc. in ti. de fideius.reo.q.i.nu.z e.
iudex an possit nobilem magnæ conditionis de aliquo crimine delatum sub cautione relaxare, donec processus fiat, ibi.n.8 313
iudex circa custodiam, & modum detẽtionis reorum amplum habet arbitriũ, ib.nu.9 ea.
iudex reo absoluto, de accusatoris falsi consilio quærere debet.Pa.gir.de rel.carc.in ti.de calum.q.i.nu.z 316
iudex an incidat in Turpillianũ ex mero procedens officio, instigãte nemine, si reus fuerit innocens repertus, ibi.q.z.nu.8 317
iudex in dubio p̃sumitur ꝓcessisse zelo iustitię nõ per calumniam, aut dolose.ib.nu.9 e.
iudex maleficiorum licet principaliter nõ possit cognoscere de causis ciuilibus, potest tamen incidenter.Pau.gir.de relax.car.in ti.de expensis, & damnis, nu.3 316
iudex torturis reum iuris, & humanitatis meminerit, nec repente ad tormenta procedere debet, si ueritas impositi criminis, alia quauis uia leuiori possit erui.Gui. de Su.de ind.& tor.nu.i 318
iudex debet inquirere quamuis accusator desistat.Iac.de Are.de q.nu.5 316
iudex humanitate non modica pollere debet, non.n.debet statim ad quæst.& torturas ꝓcedere.Bal.de Perig.de quæst.nu.i 4z8
iudex incarcerato qui torqueri non potest, alimenta denegare non debet.Guid.de Suz.de ind.& tor.nu.6 319
iudex in dubio modum torturæ non pręsumitur excessisse, sed officium suũ gessisse.Gui. de Suz.de ind.& tor.nu.zi.c. 3zo. & Franc. bru.in tract.eiusdem materiæ. in 5.q.z.par. nu.zi 345
iudex qualiter, & quo ordine debeat reum interrogare.Guido de Suz.de ind & tor. n.z5 car.3zo.& Fr.Br.in trac.eiusdem ti.in 5. q. z par.nu.56.car.348.& 9.q.eiusdem z. par. num.7 350
iudex prudens circa indicia indagãda solerter instare debet cõtra delatũ de crimine.guid. de Suz.in trac.de ind.& tor.nu.3i 3zo
iudex in quibus delictis ad torturam prõptior esse debeat, ib.nu.38 3zi
iudex dolo malo, & sine causa, quæstioni, seu torturæ aliquem applicans, capite punitur ibi.nu.58.c.3z3.& Fr.Br.in trac. similis materiæ in 7.q.z.par.nu.z 354
iudex quid facere debeat, torto dicente se nihil scire, & nihil dicturum, etiam si per decẽnium torqueretur.gui.de Suz.de ind.& tor. nu,60.c.3z3.& Fr.br.in trac.similiter, de indi.& tor.in 8.q.z.p.nu.6 355
iudex in tortura modum excedens, & membro delati debilitans, an & quo iure teneatur. Gui.de Suz.de ind.& tor.nu.85.car. 3z5. & Fr.br.in trac.eiusdem materiæ in 5.q.z.par. nu.36 346
iudex in torquendo modum excedens, an teneatur.l.Cor.de sic.gui.de Suz. de indic. & tor.nu.87.c.3z5.& Fr.br.in trac.eiusdẽ nominis, in 4.q.z.par.nu.3z 340
iudex modum in torquendo excedens, non iudex sed priuatus esse fingitur.guid.de Suz. de ind.& tort.nu.88.c.3z6 & Fr.br.in trac. eiusdem materiæ, in 5.q.z.par. nu. z7. cum seq.c.345.& Bal.de Perigl.in trac. de qõ. & torm.c.3.nu.8 430
iudex uigore arbitrii sibi dati, poterit torquere ad dictum unius testis de uisu deponentis.gui.de Suz.ubi supra nu.97 3z7
iudex consiliarius torquens, seu decuriones capite punitur.Lud.bol.in ad trac.gui.de Suz. de ind.& tort.nu.iii 3z8
iudex eo uti debet temperamento, ut tortus, aut innocẽtiæ, aut supplicio saluetur saluis gui.de Suz.in trac.de ind.& tort.nu 85.car. 3z5.& Bald.de Perigl.in tracta.de quæstio. cap.i.num.z.car.4z8.Ambert. de Antram.

in trac.eiusdem materiæ,nu.1.3.ca.440.& Fr.br.in trac.de ind.in 5.q.2.par.num.18.c. 245.& in 9 q.2.par.nu.13 357
iudex ante inqsitionē formatā ex indiciis ꝑ testes acceptis,non debet quē qōni subiicere. Fr.br.de ind.& tor.in 2.q.1.p.r.10 330
iudex sola hñs indicia,contra delatum q̄q̄ indubitata, tutius per torturam confessionē delati extorqueat prius,quam condemnet. Fr.br.de ind.& tor.in 4.q.1.psr.nu.13 337
iudex per præsumptionem procedens suā ualde temperare debet sententiā,ibi.n.14 e.
iudex secundum præsumptiones iudicans,finibus pœnarum,ut a iure scriptæ sunt. contētus esse debet.ibi nu.15 ea.
iudex torquendi carnem scindens ut confiteatur,capite plecti debet si moriatur.Bru.ubi supra,in 2.q.2.par.nu.7 339
iudex qualem facere debeat diligentiam dum delictum refertur sibi esse commissum, ibi. in 5.q.2.p.n.9.& 11.car.344.& in q.9. pa.2 nume.1 356
iudex antequam aliquem torqueat, indiciorū copiam dare debet,ut si ualeat reum eadem purget.ib.in d.5.q.nu.13 344
iudex plenariā de maleficio hñs certitudinē,licite appellationi pōt obuiare,ib.nu.16 e.
iudex torquendi fortitudinem,ætatē, ualetudinē,& ꝑsonā attēdere debet,ib.n.18 345
iudex an,& quando teneatur si reus in tortura,uel ob torturam moriatur,ib.nu.19 e.
iudex non tenētur,si reus casu fortuito moriatur,ibi.nu.20 ea.
iudex non pręsumitur iura, & ea quæ ad suū spectant officium ignorare,tam.& si quam plurimi quę medulitus in iure intenduntur consecuti sint minime ad corticem usque leges contemplati,ibi.nu.22 ea.
iudex in corpus alicui grauamen inferens extraordinarie punitur,ibi.nu.25 ea.
iudex allegare potest se in iure errasse, & hoc est suam turpitudinē detegere,ib.nu.26 ea.
iudex in dubio quæstionem debito grauiorem intulisse præsumitur zelo iustitię,& non dolose,ibi.nu.31 340
iudex sine cā,& absq; indiciis,& dolose aliquē torquens,plectēdus est capite,ib.n.33 ea.
iudex pro torto mortuo tenetur pęna pecuniaria,stante statuto,ꝗ &c.ibi.nu.35 ea.
iudex ante processus formationem,& litis contestationem ad torturam procedere non debet,ibi.nu. 348
iudex defensionem pari auferre nō potest,sed ad se defendendum præfigere debet terminum,ib.nu. 51 ead.
iudex cautus in actis facere debet ut appareat torturam moderate contra detentum fuisse adhibitam,ibi.nu.66 349
iudex qui aliquem indebite torsit,qua cautela in eius relaxatione uti possit,ibi.nu.66 ea.
iudex an debeat statim credere ei qui sponte cōfitetur se aliquem occidisse,cuius corpus non reperitur.Fr.br.de ind.& tort.in 6. q.2. par.nu.11 351
iudex nō statim confessione extorta legitime dēt ad cōdemnationē procedere,ibi.n.13 e.
iudex condemnationem fundare nō potest ex sola confessione reuocata,ibi.nu.18 352
iudex indebite aliquem subiiciens quæstioni, qua pœna debeat puniri. Fr.Br. in tract.de ind.& tor.in 7.q.2.par.nu.1 354
iudex informationem ab offenso, uel syndico debeat habere de delicto,& uicinorū noīa, & testium scripta tenere debet.Fr.br. in tracta.de ind.& tor.in 9.q.2.p.nu.3 355
iudex ad capturam personalem procedere nō debet,nisi præhabita informatione, & formata inquisitione,ibi.n.5 356
iudex examinatis testib.eorum dicta,& processum parte citata publicare debet,ib.nu.9 e.
iudex indiciis purgatis interlocutorie debet pronuuciare esse deueniendum ad torturā, ib.nu.10 ea.
iudex confessioni in tortura non debet statim credere, quinimo reum facere debet perseuerare,& ratificare,ibi.nu.14 357
iudex aliquem indebite torquens,in syndicatu tenet̄ ad pœna fisco applicādam.ib.n.15 e.
iudex,si ex forma statuti debet post certū proclama qđ dr̄ bannum in processu requisitū post qđ requisitus,uel accusatus in cōtumacia,& pro confesso constituitur solui ꝑ cōparentem reum certa drictura seu gabella, alias nō debet audiri, comparuit reus post dictū bannū negauit, & gabellā non soluit an debeat ꝑcedere cōtra eū tanq̄ cōtra contumacē Nel.de bā.in 2.p.1.temp.n.7 212
iudex maleficiorum temere, & rei ueritate indiscussa iudicare, aut reum condemnare nō debet.Fr.Cas.de torm.c.21.nu.19 321
iudex aduocatos,& defensores dare debet reis carceratis,sed defendere ob inopiā nequeūtib.ne innocēs indefensus pereat,nu.20 ea.
iudex an admittere debeat, ꝗ reus renuuciet

defensionibus suis,ibi.nu.21 ead.
iudex quærere debet defensiones, etiam post latam sententiam,si ratio innocentiæ cõsti terit,ibi.nu.22 ead.
iudex potest procedere ex officio super accusatione proposita,accusatore desistente. Fr.Cas.in q.cri.c.1.nu.8 422
iudex debet examinare,& interrogare testes, perinde ac si reus contradictor ad esset. ibi. c.4.nu.2 425
iudex quando,& quibus præcedentibus ad inquisitionem procedat,ibi.c.8.nu.1 ea.
iudex licet cognoscat aliquod delictum, tamẽ non procedet,nisi præcedant super eo clamor,& diffamatio,ibi.n.3 ea.
iudex indebite inquirens tenetur ad omnes expensas,& interesse partis indebitæ uexatæ. ibi.nu.5 ea.
iudex quando ad capturam procedere possit, ibi.c.9.nu.1 426
iudex æquus in qõne repetenda, quæ attendere debet.Bal.de perig.de q.c.1.nu.7 426
iudex seu potestas in tormentis modum debitum excedens puniri deaet,ib.c.3.n.6 ea.
iudex debite officium suũ exercuisse præsumitur,nisi contrarium probetur,ibi.nu.7 e.
iudex ex indiciis dubitatis ad torturam procedere non debet.Pau.girl.de q.in 3.q.nume. 16 433
iudex distinguere non debet, ubi lex nõ distinguit,ib.q.5.nu.3 436
iudex quid faciet reo ad banchum iuris ducto confessionem suam quam in tormentis fecerat negante,ibi.q.7.nu.11.c.439.& Fr.br. de ind.& tor.in 6.q.2.par.nu.65 349
iudex quidnam facere debeat, ut tortum perseuerare faciat in confessione.Amb. de Antra.de q.nu.14 443
iudex qui pecuniam publicam subtraxit, pęna mortis naturalis puniri debet. Gul. bon. de pœnis mor.nu.5 444
iudex matrem familias in publicum uocans, puniẽdus ẽ pœna mor.natur.ib.n.5 e.
iudex secundum ius pronunciare debet. Ant. Colum.in for.proced.extraord.contr.crim. art.4 463
iudex non potest procedere absque uocatione procuratoris regis,ibi.ar.15 ea.
iudex in criminalibus non potest motu ꝓprio procedere,sed solum inquirit ad fisci denũciationem,seu accusationem,ibi.ar. 17 e.
iudex ubicunq; inquirẽdo gñaliter de malefactoribus,repetit aliquem deliquisse, põt ad spãle inquisitionẽ descendere.ib.ar.91 466
iudex ut possit accusari de negligentia quid requiratur,ib.ar.100 ea.
iudex an seruare possit informationes.ar.101 & 102 ead.
iudex quid facere debeat informationibus uisis,ibi.ar.103 ea.
iudex iubeat reum capere, ne uerbali citatiõe præcedente aufugiat,ib.ar.104 ea.
iudex debet mittere ad capiendum reum,si crimen sit tale,quod pœna corporis afflictiua ibi.ar.106 ea.
iudex citationis tempus potest abbreuiare,ib. ar.140 467
iudex non debet nimis animose procedere,ib. ar.145 ead.
iudex ad quæ attendere debeat antequam cõtumax condemnetur,ibi.ar.42 368
iudex tenetur de innocentia rei contumacis solicite inquirere. ibi.
iudex cotest.li.super exceptione,quomodo ꝓnunciare debeat,remissiue,ibi.art.49 ea.
iudex auferendo dilationes, aufert actori ius suum,& reo defensionem, ex æquitate naturali,ib.art 163 ea.
iudex putans se posse melius ueritatem criminis ꝑcipere ex pñtia rei, põt semꝑ dicere ꝓcuratori,nolo te admittere, sed uolo reum principalẽ ut aspectu uideã,qua fronte,aut qua trepidatione loquaẽ,ib.ar.147 467
iudex faciens criminosis processum ordinariũ punitur,& contra eum præsumitur.ib.art. 178 469
iudex omittens formam ordinationis fatuus est,ib.ar.179 ea.
iudex responsionem rei in maleficiis nõ debet recipere,nisi primo ipse reus iuret dicere ueritatem,ib.ar.186 ea.
iudex debet esse subtilis ad eliciendam ueritatem facti,ib.ar.188 ea.
iudex ex seipso debet interrogatoria facere, ib.ar.189 470
iudex a suspectissimo incipere debet interrogatoria,& a quo facil lime potest uerum sciri & potius a filio,quam a patre,& potiús ab uxore,quam a uiro,ib.ar.190.191 ead.
iudex ex quibus moueri possit ad alleuiãdum pœnam.ib.ar.193 ea.
iudex non debet se approssimare reo,ib.artic. 185 ead.
iudex debet facere scribere constantiã,& uariatio-

tionem quā fecerit accusatus ib.art.199 ea.
iudex suspectum interrogare debet de circunstantiis multis,ibi.num.2 ead.
iudex non dotest quem de crimine condemnare,nisi sit sponte confessus, & de crimine cōuictus,ibi.art.24 ea.
iudex debet aduertere testes antequam accusato præsententur,ibi.art.218 ead.
iudex debet testes recipere,licet delinquens omnes testes accuset, per quos eius crimen probari potest.ibi.art.223 471
iudex interrogare debet testem de causa sciæ, alias testis non ꝓbat,ibi.art.225.& 226 ea.
iudex quas examinationes facere debeat, ut testes ore proprio conuincātur,& in sermone dapiant,qñ suspecti sunt,ibi.art.233 472
iudex relaxans aliquem ubi materia non est ad hoc deposita,tenetur,& potest syndicari. ibi.art.238 ea.
iudex domicilii requisitus tenetur remittere. ubi art.246 ea.
iudex ad torturam deuenire non debet, quando ueritas aliunde haberi potest. Francis. Brun.de indici.in 5.q.2.part.nu.15.c.344.& in 9.q.2.par.nu.11 356
iudex ponēs aliquem ad torturam, cum maleficium est per ueras probationes liquidatū, malefacit,& tenetur in syndicatu. ibi.
iudex in una causa a qua fuit appellatum, potest appellatione pendente recusari in alia causa, sed causa finita recusari non poterit. M.Ant.Bl.nu.133 370
iudex conuersans cum inimicis meis potest allegari suspectus,ibi.nu.164 371
iudex tenetur ex officio expurgare ciuitatem malis hominibus,ibi.num.376 390
iudex in causa iniuriarum arbitrari potest usque ad mortem.Ioan.Ant.Rub. de potesta. procur.in 1.par.num.291 37
iudex debet a seipso defensiones partis assumere,ubicunque pōt contra absentē procedi. Nel.de bann.in 3.par.1.temp.nu.4. 211.212
iudex non debet esse mitior lege Nel. ibid.in 1. par.2.temp.nu.62 234
iudex ecclesiasticus denunciationem an indistincte admittat.Bonic.de accus.nu.17 9
iudex ecclesiasticus sup interesse singulari,uel priuato alicuius ꝑsonæ, nō pōt per inquisitionem ꝓcedere ex officio.ib.nu.28 10
iudex ecclesiasticus non debet ad sniam festinare excommunicationis.Incer.Auct.de modo proced.contra apost.num.6 198
iudex ecclesiasticus brachiū seculare hortari potest,ad hæreticos, uel paganos expellendos.Nic.Ploui.de irreg.num.19 10
iudex ecclesiasticus an possit sniam ferre fustigationis,& mādare exeq p milites,& executores.Paul. Gir.de relax.carcer.In tit. de senten.& pœna.exec in 5.q.nu.1 304
iudex ecclesiasticus bene potest ferre sentētiā, ex qua non uenit principaliter sanguinis effusio,licet ex post facto,& accidentaliter sequatur,ibi.nu.2 ea.
iudices ecclesiastici sæpe utūtur carceribus ꝑpetuis.Paul.Girl.ibi.in tit.de sent. & pœna, exec.in 1.q.nu.4 303
iudicis arbitrio remittit qualiter reus custodiatur.ibi.in tit.de fideiussori.in 2.q.nu.1. 313
iudicis æq arbitrio relinqtur,& qñ, & qualiter qs torqueat.Gui.de Suz.de ind.n.20 320
iudicis officium non impartitur nisi petenti. M.Ant Blan.de ind.nu.3 361
iudicis officium si miserabiles personas, aut actum pium respicit, etiam non petenti impartiendnm est.ibi.nu.30 362
iudicis interest ratione humanitatis,& intuitu religionis iustum non occidere. Franc. Cas. de ind.tract.11.nu.22 411
iudicis interest ratione humanitatis, & religionis intuitu,indefensum non occidere. Fran. Cason.de tormen.cap.3.num.12 413
iudicis recusatio non toltitur in iudicio extraordinario. Ant. Columb. in forma proced. extraord.in contro.crim.art.147 467
iudici si nihil constat,nihil mandare potest.ib. art.99 468
iudici nō imputatur,si aduersus seditiosos potentiores non processerit. Nic. Boer. de sedit.in 1.q.nu.9 70
iudici per inquisitionem procedenti, & se informatum de fama dicenti non statur. Ioā. Fran.Ponz.de Lamiis,num.80 98
iudici ubi non datur potestas cognoscēdi nisi de manifestis,si reuocatur in dubium in illo casu, non pōt cognoscere,an sua sit iurisdictio.Ioan.Nic.Arel.de hęret.not.3.nume.3. quod limita,& restringe,ut ibi.nu.4 139
iudici seculari petenti an hęretici damnati a iudice ecclesiastico sit exhibendus processus, ut nunqd recte damnatus fuerit uidere possit.Gundissal.de hęret q.19.nu 6 168
iudici seculari, uel ecclesiastico an spectet cognitio heresis,& an sit mere ecclesiasticum. Lud.Care.rer.de hæret.num.61 188

iudici nunq̃ ꝑclusus est terminus ad accipiēdas probōnes.M.Ant.Blā.de ind.nu.348 387
iudici ante omnia constare debet de delicto. Fran.Cas.in qō.cri cap.8.num.10 425
iudice, & notario asserētibus cōfessionē torti spontaneam.reo aūt dicēte eā tormentorū formidine,factā cui potius stādū erit.Franc. Brun.de ind.in 6.q z.par.nu.16 352
iudices seueriter procedentes sunt iurisdictione priuandi,ibi.in 5.q.2.par.nu.17 345
iudices q cognoscere pn̄t de hæresi, & quis sit iudex ordinarius an episcopus,& qs sede uacāte.Lud.Carer.de hæret.nu.65:66 182
iudices delegati in crimine hæresis qui dicantur,ibi.nu.67 ead.
iudices ob casus emergentes pn̄t transgredi leges.Paul,Gir.de relaxat.carcer.in tit.de sent. & pœna.exec.in 6.q.nu.9 305
iudices eminentissimi,milites, decuriones, & eorum filii, nequaq̃ sunt torquendi. Guid. de Suz.de ind.nu.16 319
iudices, & aduocati an possint subiici questioni,ibi.nu.108 328
iudices ꝑ causas rerum q̃rent, cum is ignorat. Fran.Cas.de ind.tract.2.cap.3.nu.6 400
iudices ex indiciis ēt indubitatis quempiā condemnare non debēt,ibi.tract.11.nu.8 411
iudices nō nisi auditis, & pēsitatis defensionibus reorū iudicare meminerint,ibi.n.10 ea.
iudices debēt esse soliciti, & curiosi in explorādo facto,& defensionibus reorum, & nō debent querere ius ante factum,ibi.nu.13 ea.
iudices cauere debēt, ne homicidat q̃rēdo, homicidæ fiant,& ne alios iudicando, se ipsos condemnent,ibi.num.18 ead.
iudices scire debent per aliqua indicia hominē non posse condemnari,ibi.nu.28 ea.
iudices non nisi per probōnes luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortem,cum in occultis uersetur iudicium Dei tantum,ibid.num.30 ead.
iudices huius mundi debent iudicare secundū prudentiam,que cadit in homine, relinquēdo cetera iudicio Dei,ibi.nu.31 ead.
iudices abhorrere deb ent tormenta, nec facile ad ea prosilire,nec in omni causa,nec in omni persona, nec quibuslibet indiciis. Franc. Cas.de torm.cap.1.nu.5 412
iudices an,& quando desunt indicia contra aliquem,procedere possint per sortilegia, ibi. cap.5.nu.10 413
iudices omittere debēt in processu apponere aliquā demonstratiouē, ut teneat reus eius priuilegiū allegare. Ant. Colūb. in for.proc. extraord.in controuer.crim.art.75 465
iudicibus ordinariis suꝑ hæresi procedēdi nequaq̃ adempta facultas ur, quamuis Papa super hæretica prauitate inquisitores deputarit.Gond.de hæret.in 7.q.nu.9 157
iudicibus an liceat esculenta,& poculenta recipere,ibi.in 8.q.nu.8 159
iudicibus an liceat, hæreticis a iure īpositā pœnam minuere uel augere,ib.in 17.q.n.1 167
iudicibus torquere sontes uolentibus,quid cōsiderandum. Amber. de Antramo. de quæstio.nu.1.cum seq. 440
iudicibus, & magr̄atib. sicut priuatis ꝓhibitū est aliqd illicitum facere.Fran.Bru.de ind.in 5.q.2.par.nu.28.c.346.Bald.in tract.de quæstio.cap.3.nu.9.c.431.& Amb.de Antramo. in tract.eiusdem materiæ,nu.16 442
¶ iudicium. Cautius est agendum in causis criminalibus q̃ in ciuilibus, & in eis forma iudicii est fortius obseruanda. Fran. Cason.de torm.cap.3.nu.6 413
iudiciū publicū quotupliciter sumat. Io. Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.14 21
iudiciū criminale agitatū ꝑ ꝓcuratorē parte non opponente an subsistat.ib.nu.162 28
iudicium nullum reditur etiam in extraordinariis.omisso qualitatis ordine.Ant, Columb. in fo.proced.exrraord.in controuer.crimin. art.148.& 150 468
iudicia publica etiam sunt illa, in quibus quis extraordinem,punitur.Io. Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par.num.18 22
iudiciorum publicorum quædam sunt capitalia,quedam non ibi.nu.79 24
¶ iudicialis denunciatio est dupla. Bonicon.de accus.nu.15 9
¶ iupiter humanis amicus secūdo mēse formādo fœtui censetur præesse, tertio Mars.Venus quarto sexto Sol. Luna septimo. Paul. Girl.de sortileg.q.10.nu.4 136
¶ iuramentum non est exigendum ab inquisito Bonic.de accus.nu.14 9
iuramentum non defertur super eo quod ab animo dependet, si coniecturis probari potest.M.Ant.Blanc.de ind.nu.62 365
iuramentum purgationis reo an per ipdicem deferri possit,ibi.nu.64 366
iurm̄ in supplementum probationis non defertur in causa matrimoniali,ibi.nu.120 369
iuramētū necessariū non defertur in causa status

eius personę, puta filiationis, uel legitimatio nis, ibi. nu. 122 ead.
iuramētū necessariū in supplementū probōnis non defertur in causa famosa, ibi. nu. 124 ea.
iuramentum purgationis quod dicatur. ibid. nu. 284 382
iuramētū aliquod in criminalibus non præsta tur causa purgandi aliquas suspiciones, sine indicia. Franc. Cas. de ind. nu. 13 407
iuramentum purgationis est quoddam reme dium extraordinarium, ibi. nu. 16 408
iuramētū qñ deferatur in supplemētū probō nis. Paul. Girl. de q. in 7. q nu. 8 459
iuramētū testiū nō est necessarium in informa tionib. Ant. Col. in for. proc. extraord. in con trouer. crim. art. 60 465
iuramēto inquisito prętito an ad inquisita rñ dere teneatur. Bonicon. de accus. nu. 46 11
iuramēto probātur ea, quę in animo cōsistūt. Franc. Cas. de ind. nu. 7 440
¶ iurare ad purgationem recusans an hæreti cus censeatur. Lud. Carer. de hær. nu. 45 181
iurare de calumnia nō potest, sine speciali mā dato. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 282 36
¶ iuratoria cautio sola sufficit cum obligatio ne bonorum, si reus idoneus sit. Ant. Colūb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 239 472
¶ iuratus tenetur denunciare delictum, finito officio suo, de quo nō habuit ante notitiā. Franc. Cason. de ind. nu 3. el 2 424
iurati an teneantur denunciare delicta quæ de iure non sunt punienda, ibid. num. 10 ead.
iurati qui tenentur denūciare, etiam casus for tuitos notorie impunibiles denunciare de bent, ibi. nu. 18 ead.
¶ iuris periti in dubiis sunt adeundi. Io. Franc. Ponz. de lam. num. 38 93
¶ ius utrunq; in suo debet obseruari foro. Inc. Auct. de crim. lęsæ maiest. in 1. q. nu. 15 52
ius quærendum facilius abdicatur, q̃ id quod iam quæsitum est, ibid. in 10. q. nu. 6 68
ius ars boni, & æqui dicitur. Ioan. Franc. Ponz. de lam. nu. 14 101
ius uindicandi quæsitum alium ex forma sta tuti, an ex rebānitione tollatur. Nel. de ban. in 1. par. 3. temp. nu. 10 292
ius municipale non punit eum, qui cum occi dent est aggressus, sed tātum occidit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de absol. innoc. in 5. q. nu. 4 308
ius canonicum de salute animæ curans, de bo nis temporalibus raro disponit. Paul. Girl. de hæret. in 6. q. nu. 3 151
ius canonicum, uel ciuile non est scientia. Ioā. Franc. Ponz de lamiis, nu. 4 89
ius ciuile, & sciētia practica & speculatiua, ibi. num. 16 91
ius ciuile non tollit ea, quę sunt eius naturę. Paul. Girl. de hæret. in 4. q. nu 1 147
ius ciuile magistros in secunda, & tertia specie sortilegiorum solet æquiparare. Paul. Girl. hæret. in 2. q. nu. 10 106
ius ciuile pro soluendis maleficiis permittit re cursum ad maleficos, sed non ius canonicū, ibid. in 9. q. nu. 21 116
iuri ciuili standum est, ubi eo iura aliquid deci sum reperitur, cuius contrarium non reperi tur decisum de iure canonico, modo deci sio ciuilis non sit peccati inductiua. Io. Nic. Ar. de hæret. not. 44. nu. 5 143
iuris uersuti præstigia ultionem pudoris exclu dere non debent. Plac de acc. it. 3. nu. 9 3
iuris ordo est seruandus. Bonic. de accusat. nu mero 2 7
iuri introducto in fauorē partis licet renuncia re, iuri uero introducto in odiū alicuius ne quaq̃. Io. Nic. Ar. de hær. not. 48. num 3 144
iure suo sine culpa quis priuari non debet. Iac. de Arc. de bān. nu. 48 202
iura prohibentia procuratorem constitui, fere oīa loquuntur in criminibus publicis. Ioan. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 77 24
iura antiqua in filiorum ob delicta parentum punitione corriguntur per noua. Inc. Auct. de crim. lęsæ maiest. in 7. q. nu. 5 64
iura de aliquibus psonis loquentia locum hñt in non expressis in quibus eadē militat rō. Io. Franc. Ponz. de lamiis, nu. 48 94
iura gñaliter loquentia gñaliter sunt intelligē da Paul. Gir. de hæret. in 4. q. nu. 17 150
iura municipalia regulariter factum puniunt Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de absol. Inn. in 5. q. nu. 3 308
iura patronatus an ueniant in confiscatione bonorum banniti. Nell. de bann. in 1. par. 2 temp. nu. 32 226
iura q̃ non transeunt nisi ad filios, non confi scant. Mar. Laud. de cri. læsæ maiest. q. 55 49
¶ iustitia dicitur anima ciuitatis. Nic Boer. de sed. in 1. q. num. 5 69
¶ iuuans inimicos meos mihi dicitur inimicus M. Ant. Blan. de ind. nu. 171 373

¶iuuenis cum puella repertus, uel de domo eius exiens, supposuisse præsumitur, Guid. de Suz.de ind.nu.36 321

LAsus adeundus est.Ant.Columb.in for.proced.extraordinariæ in controuer. criminali, art.20 463

¶laicus, Per quæ male præsumitur de laicis, bene præsumitur de clericis, Franc. Cas. de torm.cap.11.nu.8 417

laicus deprehensus domi pulchræ mulieris, est manifestus adulter, maxime si pbet aliqd signũ venereũ, secus in sacerdote, ib.nu.9 ea.

laicus admittitur contra clericum adq test.ficandum in crim.læsæ maiest. Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.q.27.car.49.& Nic.Boer. de seditio.in 7.q.num.5 80

laicus iurm uiolando,profanans quod regi, & dño suo iurat, & peruerse, & dolose regnũ eius tractat, & in mortem ipsius insidiatur crim.maiest.læsę irretitur.Nic.Boe.de sedit. in 6.q.nu.18 79

laicus q sortilegiũ ueneficũ exercuit, qualr puniat, Pau.Gir de sortileg.in 21.q.nu.10 130

laicus clericum regulariter accusare non potest,fallit in crimine hæresis, Gond.de hæret. in 10.q.nu.3 161

laicus nõ põt esse iudex in materia, siue causa mere ecclesiastica, maxime ubi ius canonicũ cõtrariatur ciuili. Gond.ib.in 20.q.nu.3 169

laicus qualiter pro incestu puniatur, Paul.Girl. de poen.omnis.coi.in 3.q.nu.4 446

laicus cum nouerca, priuigna, nuru, aut socru fornicatus, de incestu punitur, ibid.in 5.q. nu.3 450

laicus mulierem nuptam adulterans excommunicatur, etiam si ante nuptias fuerit meretrix,ibi.in 6.q.nu.15 452

laicus uirgineus deflorans, eam dotare, & uxorem ducere tenetur, ibi.in 7.q.nu.3 453

laici.& uiles personę sortilegia exercentes qualiter puniatur, Paul.Girl.de sortilegi.in 11. q.nu.4 130

laici publice de fide disputãtes puniendi sunt, Gondis.de hær.in 21.q.nu.2 171

laici sunt infesti clericis, M.Ant Blan.de ind.numero 215 377

laicis minus creditur quam religiosis, in omni probatione facienda, & in quocũq; alio negocio, Franc.Cas.de torm.cap.11.nu.11 416

¶lamiæ mulieres ad ludum dęmonis deferuntur per ipsum dæmonem, Ioan.Fran. Ponz. de lamiis,nu.1 89

lamiæ ad ludũ dæmonũ realiter, & uere deferũtur, & non tm̃ imaginariæ, ibi.nu.39 93

lamiis dicentibus se delatas ad ludum dæmonum, & multa se fecisse asserentibus, non creditur, ib.nu.50 95

lamias portare corpus Christi ad ludum dæmonum, & illud dæmoni offerre est falsissimum, ibi.nu.62 96

lamias noctu domos ingressas sãguinem sugere paruulorũ est erroneum, ibi.nu.63. ea.

Cetera uide infra in uers.sortilegi. & in uers. Strigæ

¶lapidans Christianum in Christi contemptũ est morte puniendus, Guil. Bont.de pœnis mortis,nu.1 444

lapidem iaciens ex lasciuia, si aliquem interfecerit, mitius puniri debet, Nic. Boer. de seditio.in 7.q.nu.51 85

¶lata culpa in delictis non comparatur dolo. Amber.de Antramo.de q.num.17 442

latitans in domo an dicatur fugisse. Paul. Girl. de relaxatio. carcerato. in tit.de fuga in carcera.in 1.q.nu.8 314

latitans domi ne capiatur an fugisse dicatur, ibi.nu.17 315

¶latro, Contra latrones proceditur ad torturam, licet de delicto non constet, & quæ sit ratio? Fran.Cas.de torm.cap.2.nu.4 412

latro in itinere uel nemore de more depredãs pœna mortis naturalis punitur. Guil.Bont. de pœnis mort.nu.4 444

latrones suspendio uel bestiis subiecti priuanr aura uitali.Plac.de accus.tit.6.nu.18 6

latrones dñr qui publice stratas aggrediuntur, qui, & de sociis interrogari pñt.Fran. Brun. de ind.in 3.q.1.par. num. 22.car.334.& M. Ant Blan.de ind.nu.373 390

latrones publicos semp præsumi apostate delinquere, M.Ant.Blan. de ind.nu.55 365

latrones, falsatores monetæ, & mandatarii pñt in tortura interrogari de consociis, idque procedit etiam in sex aliis casibus, Fran.Cason.de torm.cap.16.nu.2 413

latrones de se cõfessi interrogatur de sociis mãdatoribus, & receptatoribus, ibi.nu.3 ea.

¶legatus apostolicæ sedis, hæreticorum iudex est competens super iam per ecclesiam decisis.Gond.de hæret.in 7.q.nu.8 157

¶Legistæ, & Canonistæ qualem modum habeant arguendi. Io. Franc.Ponz.de Lamiis, nu.25 92

legistæ sunt reales locutores, & rebus, & non

uerbis

uerbis intendentes, ibi. nu. 26 ea.
¶ legitima defensio. De hac uide supra in uers. defensio.
¶ legitimatio quę fit respectu bonorum paternorum, non extenditur ad successiones collateralium, Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 10. q. num. 1 66
¶ lemoniceses in seditione Marcū exactorum tributorum tpe Chilperici Regis interemerunt. Nic. Boer. de seditio. in 1. q. nu. 22 71
¶ lenocinium marito obiectū, onerat ipsum, uxorem tamen non excusat. Plac. de accus. tit. 3. num. 11 3
¶ leuia delicta quæ dicantur, Fran. Cas. de tormen. cap. 8. num. 5 415
¶ leuiores probationes sufficiunt contra prælatum, Bonic. de accus. nu. 47 11
¶ lex, In casu legis seruum quoque, §. publicę, ff. de proc. traditur pro regula, φ in causis capitalibus detur defensio, Io. Ant. Rub. de potesta. procurator. in 1. par. nu. 30 22
lex duplici rōne suffulta, nō uidet correctas altera duntaxat rōne correcta, ibi. nu. 52 23
lex in criminalibus magis considerat præiudicium partium, q̃ reip. ibi. nu. 75 24
lex generaliter loquens debet generaliter intelligi, ibi. num. 187 30
lex lata fauore publico interpretatione est adiuuanda, ibi. nu. 88 ead.
lex abhorret φ iudex cognoscat de crimine publico, in absentia accusatoris, uel accusati, ibi num. 377 142
lex uult examinari causa capitalis in præsentia accusatoris, & accusati, ibi. nu. 379 ea.
lex declaratoria pęnā imponens respectu pęnę non trahitur ad præterita Incert. Auct. de crim. lęsę maiest. in 6. q. nu. 23 63
lex est uoluntaria, opinatiua non passim necessaria, &c. Ioan. Francis. Ponz. de lamiis, num. 5 89
lex est localis non omnibus prouidens casibus, ibi. num. 6 99
lex non dicitur uoluntaria, cum etiam Principis uoluntas legem condens ratione regulari debeat, ibi. nu. 30 92
lex rationabilis dicitur, eo ipso quod prohibita non reperitur, ibi. nu. 34 93
lex an sit uariabilis uel mutabilis, ib. nu. 36 ea.
lex an sit omnibus casibus prouidens, ibid. num. 37 ea.
lex fit tantum de his quę ut plurimum accidunt, ibi. nu. 56 95
lex qlibet a rōne sua interpretationem recipit, Paul. Girl. de fortil. in 7. q. nu. 42 123
lex ordinariam iurisdictionem dat. Iacob. de Are. de bann. nu. 47 202
lex fraudibus obstat, M. Ant. Blanc. de indic. num. 338 387
lex, & eius uerba cum effectu intelligi debent ibi. num. 379 361
lex paruam læsionem non desiderat, ibidem, num. 130 370
lex male præsumit contra agentem de nocte ibi. num. 198 375
lex, qn̄ constat quis fecerit, de eo pręsumit omne malum, propter secutum effectum, secus qn̄ quęritur quis fecerit, quia non præsumitur pro leui causa occidere, Fran. Cas. de ind. tract. 2. cap. 2. nu. 10 400
lex aliqua fieri non pōt a Papa uel Imperatore, ꝑ quam tollant defensiones reorū, Frā. Cas. de torm. cap. 4. num. 10 413
legis ratione correcta, lex ipsa correcta uidetur, & an id sit perpetuum, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 49 23
legis ratio ipsius anima dicitur, Io. Fran. Pōz. de Lamiis, num. 28 92
lege allegata, etiam ratio legis habetur ꝑ allegata. ibi.
leges Cæsaris non aliter recipiuntur in Galliis q̃ φ bonæ sint, Incert. Auct. de crim lęsę maiest. in 6. q. nu. 20 61
leges simplicitatē amplectunt, & subtilitatē respuunt, Io. Fran. Ponz. de lamiis, nu. 5 89
leges a Deo per ora prudētium, & Imperatorum promulgatæ sunt, ibi. nu. 10 90.
leges in qbus allegari possint, ibi. nu. 12 ea
leges rationem, & causam habere censetur, ibi. num. 15 91
leges respuere subtilitates qualiter intelligatur, ibi. num. 29 92
leges per iudices transgredi possunt in criminibus enormibus. Fran. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. num. 16 244
leges ludibres esse non debent, nec uerbis impositæ, Iac. de Aren. de bann. nu. 30 200
leges nouæ a legibus antiquis limitantur, & declarantur, Incert. Auct. de crim. læsę maiest. in 7. q. nu. 4. & 5 64
leges non uerbis sed rebus imponuntur, Io. Fran. Ponz. de Lamiis, nu. 26 92
leges sunt uere philosophiæ legales, & non dialecticæ. ib.
leges in curiis regum non allegantur pro auctoritate,

ctoritate, sed pro ratione, ibid. num. 28 ead.
legum correctio fugienda. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 44 num. 4 143
legibus subi debet omnis homo. Io. Fr. Ponz. de lam. num. 11 90
¶ lex si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad S. C. Syll. aliter intelligi debet q̃ cõiter percipiatur. M. Ant. Bl. de ind. num. 94 392
lex is qui reus. ff. de pub. iud. non bene a doctoribus intelligitur, ibi. num. 332 386
lex hi qui sancta C. de apost. an sit correcta iure canonico. Io. Nic. Arel. de hęret. not. 44 num. 3 143
lex quicunq;. C. de procur. an habeat locum in episcopo. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par num. 241 33
lex fin. C. de iniuriis an procedat in episcopis, & aliis prælatis. ita ut teneantur constituere procuratorem. ibi nu. 237 34
¶ libellus per procuratorem offerri nõ potest in causis criminalibus. Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 89 24
libellus est per accusatorem edendus. hodie tamen per Ita iam accusatio fit simpliciter, Fran Cas. de indici. num. 6. el 3 412
libello eodem põt agi contra ꝑducẽtes falsos testes, & cõtra falsarios testes. ib. nu. 16. 423
¶ liberandus a maleficio iubetur signum crucis omittere. Paul. Gir. de sortil. in 6. quæst. num. 16 115
¶ liberi an & q̃n possint torqueri. Placent. de accus. in tit. 5 nu. 2. 4. c. 4. & Guid. de Suz de ind. & tort. num. 81. 82. 83. 325. & Paul. Gir. de quæst. in 7. q. num. 23. 438
Cetera require supra, in uers. Decuriones, & in uer. Homo liber & infra in uer. Quæstio.
¶ liberi ex matrimonio inter Christianum, & Hebræam sunt illegitimi. Paul. Girl. de pœ. omnif. coi. in 12. q. nu. 1 458
¶ libertas summa est sub dño iusto elegere. Nic. Boer. de sedit. in 1. q. nu. 12 70
libertate sua, qui Dñi rebelles imperio priuari possunt. Mart. Laud. de crim. lęsę maiest. q. 51 49
¶ libertus ut liber est torquendus, & in eisdem casibus. Fr. Brun. de ind. & tort. in 4. q 2. par. num. 2 340
libertus in caput patroni non debet torqueri. ibid. num. 29 342
¶ libido, seu licentia mentiendi impunita esse non debet, in criminum delatorib. Placent. de acc. tit. 4. num. 3.
¶ libri improbatę lectionis reperti penes aliquem, an eum hæreticum probent. Condis. de hęret. q. 13. num. 19 164
¶ licentia, uide supra in uer. Libido.
¶ ligam faciens contra Imperatorem incidit in crimen læsę maiest. Mar. Laud. de crim. lęsę maiest q. 52 49
¶ ligaturas ad collum maleficiati suspendendas facientes, quæ continent aliquid extrinsecum, an & qualiter sint puniẽdi. Paul. Girl. de sortil. in 11. q. num. 24 132
¶ lis q̃nq; dicitur signum inimicitię. M. Ant. Blan. de ind. nu. 114 368
lis est famosa, dicitur causa status. ibid. numero 123 369
litis cõtestatio dr̃ facta in criminalibus per interrogationem. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 202 471
lite finita an præsumatur durare inimicitia. M. Ant. Bl. de ind. num 133 370
¶ literę inquisitionis per excõicatum impetratę an ualeant. Bonic. de accus. nu. 42 11
literæ principis gratiosæ in curia præsidis nõ integratę, an ꝓsint di, qui eãs obtinuit. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 9. q. nu. 1. 66
literarum acceptatio an iudicet ad torturam. M. Ant. Blanc. de ind. num. 223 378
literas uel nũtium hostibus mittens, aut aliud signum faciẽs, quo possit ciuitatem, & eius dñium occupare, crimen incurrunt maiest. læsæ. Mar. Laud. de crim. lęsę maiest. in 2. q c. 46. & Nic. Boer. de sedit. in 6. q nu. 15 78
literis fit iniuria, si ad infamiam alicujus scriptę sunt, & ex ipsis inimicitia oritur. M. An. Blan. de ind. num. 110 368
¶ liuor, aut tumor cadaueris, ueneno quẽ esse necatum indicat. Frans. Cas. de ind. num. 1. el 3 396
¶ locus attenditur in puniendis criminalibus, placent. de acc. tit. 6. num. 6 5
locus ad quẽ quis citatur, pro quibus debet esse securus, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 317. 39
locus an apponi debeat in accusatione hæresis. Lud. Carer. de hæret. num. 109 187
locus aggrauat delictum, & ꝓcognitionem demonstrat. M. Ant. Bl. de ind. nu. 200 376
locus quot modis accipiatur, Fran. Cas. de indic. num. 5. el 1 401
locus in quo quis preter consuetudinem fuerit, uel in quo uersari non consueuerat, uel non debebat, propositi indicium præbet

Fr. Cas. de ind. nu. 1 el 3 402
locus in delicto deliberationis indiciũ an præbere possit, ibi. nu. 1. el 6 403
locus sacer solus sacrilegium non facit. Paul. girl. de pœ. om. coi. in 1. q. nu. 5 445
locus uulneris est scribendus. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controu. capitali. arti. 23 463
locus delicti est describendus, & locus loci, ib. ar. 68. & 69 465
loci opportunitas ex quibus quæratur. Franc. Cas. de ind. nu. 2. el 6 403
loci si sint diuersi, diuersa coniectura concipitur contra reum, ibi. nu. 1 el 3 401
Reliqua uide supra in uer. frequentatio.
¶locutio secreta, uel auricularis cũ aliquo facta, qui postea incontinenti homicidiũ commisit, an faciat præsumi consilium. uel mandatum ad hoc faciendum. Fr. br. de indic. & tor. in 3. q. 1. par nu. 37 335
locutio secreta, & conuentio habita inter plures, facit oriri indicium tractatus, M. Anto. blan. de ind. nu. 232 379
locutio secreta. inimicitiæ capitales cum occiso, & quod homicidium sit secutum incõtinenti concurrere debent, ut reus de tractatu possit cõdẽnari, Fr Cas. de ind. n. 2. el 1. 401
locutio in aure quando uitiet mandatũ, uel consilium, ibi. nu. 6. el 1 415
Cetera uide infra in uer. mandatum.
¶loquella timida indiciat ad torturam, Mar. Ant. bl. de ind. nu. 259 381
¶loquentis uirtus stat in hoc si bene distinguat. Io. Fr. ponz. de lamiis, &c. n. 55 95
¶lubricum linguæ facile non debet trahi ad pœnam, M. Ant. bl. de ind. nu. 183 374
¶luere in corpore eum debere, qui non habet in ætate, quomodo intelligatur. Io. An. Ru. de pot. proc. in 1. par. nu. 392 37
¶lutetiani quantam seditionem fecerint tempore Caroli 6. Nic. Boe. de sed. in 1. q. nu. 34. 35. & 36. 73
¶lux ueritatis Christus, uniuersum mundum illuminans. pau. gir. de sort. in 4. q. nu. 2 111
¶luxurians contra naturam, pœna mortis naturalis puniri debet. Gui. bont. de pœ. mort. nu. 1 444
Magistratus seculares exequi, & conseruatore constitutiones aduersus hæreticos latas iurare debent, quod si facere recusant puniuntur. Gondissal. de hæret. q. 19. numero 5 168
¶magnitudo uulnerum propositum indicat. Fr. Cas. de ind. nu. 4 el 2 403
¶maiestas papæ est maior imperiali maiestate Nic. Boe. de sed. in 6. nu. 17 79
maiestas dicitur maior stans, ib. nu. 101 c.
maiestas duplex est, scilicet diuina, & humana, & postrema hæc triplex reperitur, Nic. Boe. de sed. in 6. q. nu. 11 77
maiestas diuina cum detestabili tet uil ipenditur non est ueniæ locus. Io. Frãc. pon z. de lamiis, nu. 85 99
maiestatem diuinam longe maius est offendere, quàm humanum, incer. auct. de cri. læsæ maie. in 5. q. nu. 16. c. 59. Gond. in trac. eiusdẽ materiæ in 5. q nu. 3. c. 167. pau. gir. in tract. simili in prin. nu. 2. c. 144. Lud Car. in tracta. eiusdem ti. nu. 102. c. 189. & Nic. Boe. in trac. de sedit. in 7. q. nu. 57 86
¶maleficæ in manibus publicæ iustitiæ existentes quare non faciant se deferri per dæmones. ad mortem eui tandam. pau. girl. de sortileg. in 9. q. nu. 1 126
¶maleficus confessus aut testib. conuictus nõ auditur appellans pa u. gir. de rel. carc in tit. pe senten. & pœnarum executio. in 2. q. nume. 2 323
malefici qualiter per unctiones maleficia sua perpetrent. pau. gir. de sortil. in 3. q. nume. 29 110
malefici seu sortilegi an, & qualiter pluuias, grandines & fulgura inducere possunt ibi. in 6. q. nu. 17 115
malefici incarcerati euadere non possunt, eo quod deus nõ permittit hoc casu dæmones suam potentiam exercere, ib. in 9. q. n. 4 126
malefici qua mulctentur pœna de iure ciuili, ib. in 9. q. nu. 11 130
maleficorum opera quando hæresim manifestam dicantur sapere, ib. in 10. q. nu. 1 126
maleficorum, seu sortilegorum duplex professio, tacita uidelicet, & expressa, ibi nu 4 127
Cetera habes infra in uers. Sortilegia, & in uer. Sortilegus.
¶maleficiatus quidam ne cum uxore copularetur, qualiter fuerit liberatus. Paul Girl de sortilegi. in 6. q. nu. 15 115
maleficiatum curare hominem nemo põt, nisi eiusdẽ artis sit peritus. ibi. in 2. q. nu. 4 105
maleficiatum hominem ars nulla a maleficio liberare potest. ibi.
maleficiatos curans per sortilegia non punit de iure ciuili. Sed de iure canonico sic. ibid.

in ii.q.nu.15 131
¶maleficium quandoque absque ueneno, & sola carminum, & uerborum potentiæ perficitur, Pau.girl.de sort.in 8.q.nu.3 125
maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonum, dummodo animus non recedat a Deo, Fr.Cas.de ind.nu.2 410
maleficia qualiter extra corpus maleficiati cēseantur fieri, Pau.girl.de sortil.in 3.q.num. 30 110
malefícia facta per eos qui sunt de tacita professione diabolica, quando hæresim sapiant & quando non, ib.in 10.q.nu.6 127
Reliqua habes infra in uer.Remedium
¶maleficium qn̄ est cōmittendum in personā eius, cuius qs est subditus, sola sciā punitur Mar.Lau.de cri.læsæ maie.in 13.q. 48
maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium, M.An.bl.de ind.nu.48 364
maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præsumitur, ib.nu.74 366
maleficium apparere prius debet, quā de proposito, aut reo conqueri debeat, Fr.Cas. de ind.nu.1.el 1 396
maleficium præmeditatum non præsumitur, nisi appareat de antecedenti proposito, & quomodo id probari possit, ib.n.1.el 4 396
maleficio domi commisso, torqueri possunt, ibidem existentes tempore commissi maleficii, Fr.Br.de ind.in 4.q.2.p.nu.14 452
in maleficio sunt extrema duo. s. percussus, & percutiens. Ant.Col.in for.proc.extr.in contro.cri.ar.44 464
malitia, & incontinentia rei, indicia maleficii præstant, unde caput erūt accusationis, uel inquisitionis, Fr.Cas.de ind.nu.3 0397
malitia crescente, debet etiam pœna augeri. Nico.Boe.de sedit.in 7.q.nu.54 85
¶mala uita sola an indiciet ad torturam, M. Ant.bl.de ind.nu.250 380
¶malum semper præsumitur de malo homine & malo uerbo quod ab eo profertur, Fran. ponz.de lamiis nu.90 99
malum semper præsumitur de malo iudice, Pa.girl.de rel.carc.in ti.de fuga incar. in 1. q.nu.11 315
¶malus, & bonus, dupliciter consideratur, M. Ant.bl.de ind.nu.249 380
malus qui semel fuit, in eodem gn̄e mali semper p̄sumitur malus, Fr.Cas.de ind.n.12 400
malus euentus non consideratur, Io. An.Rub. de pot.proc.in 1.par.nu.292 37
¶mandans aliquem uerberari, efficitur irregularis, si mandatarius occiderit, Nic.Plo.de irreg.nu.8 101
mandans capi unum de tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, an sit excōmunicatus, si mandatarius fines excedēs mādati, alios duos cœperit, ibi.nu. 7 102
mandans aliquem occidi, non gaudet immunitate ecclesiæ, Ant.Col.in for.proced. extr.in contr.cri.ar.117 407
mandantis morte reintegra finitur mandatū, Io.Nic.Arel.de hær.notab.4.nu.1 139
mandator an efficiatur irregularis, si mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat, Nic.Plo.de irreg.nu.9 101
¶mandatarius in delictis non excusatur prætextu mandati in grauibus, mitius tamen punitur, Ant.Colum in for.proc. extraord.in contr.cri.ar.108 466
¶mandatum speciale requiritur ad matrimonium contrahendum, Io.Ant.Rub.de pote. proc.in 1.par.nu.281 36
mandatum seu consilium præsumitur, si quis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit & occidit. Fr.Cas.de ind.nu.5.el 2 405
mandatum præsumitur cōtra dn̄m, qui famulo suo dixit non redeas domū, nisi sentiā aliqd noui, si famulus aliquē occidit, ib.n.8 e.
¶manifestum quid sit, & an egeat probatione quod manifestum est, Pau.gir.de qō.in 3.q. nu.14 434
manifestum, & euidens in quo durant a notorio, ibi.n.15 434
¶manus inferens in præpositum domini, uel capitaneum, morte naturali puniri debet, Gul.bont.de pœ.mor.nu.3 444
manus in se inferens, morti tradendus est, ibi. nu.4 408
¶marchio Ferrariensis iura de cri.læsæ mai. loquentia contra suos subditos exercet, Nico. Boe.de sed.in 6.q.nu.4. 77
¶maritus in accusando uxore, extraneo, & ēt patri est præferendus. Plac.de accus.ti.3.nu. 7 3
maritus adulterum cum uxore repertum interficere potest, ibi.nu.12 ea.
maritus qui esse prohibetur licet sponsus sit, Iac.de Are.de bann.num.41 201
maritus non potest accusare uxorem de adulterio, si ipse de adulterio, uel lenocinio conuincatur, hodie tamen hoc corrigitur, Fran. Cas.in q.cri.c.1.nu.3 421

maritus & pater uxoris post 40. dies accusare prohibentur, multasq. ob alias causas, ab uxoris accusatione repellitur, ib. nu. 4 422
maritus uxorem accusare non potest de adulterio ante tẽpus sui matrimonii commisso Pau. gir. de pœ. omn. coi. in 6. q. n. 19 442
maritus non potest aliquem iure mariti accusare de stupro cum uxore tempore quo eã concubinam teneret commisso, ibi. n. 20 e.
marito quando liceat occidere eum quem suspicatur uxoris castitatis uelle illudere. Pla. de acc. tit. 3. nu. 13 3
marito in carcerem coniecto non currit tempus, quod ei datur ad recusandum uxorem de adulterio, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 122 26
¶materia siue causa mere ecclesiastica non cadit in iudicio laicorum, maxime ubi ius canonicum contrariatur ciuili, gondis. de hæ. re. in 20. q. nu 5 169
¶matrimonialis causa quasi status dicitur. M. Ant. bl. de ind. nu. 119 369
¶matrimonium quandoque per ecclesiam separari mandatur ob impotentiam coeundi Pa. girl. de sort. in 6. q. nu. 14 115
matrimonium cum hæretico contractum nõ tenet. Item punitur aliis pœnis extraordinariis. Lu. Car. de hær. nu. 157. 158. cũ seq. 193
matrimonium scienter contrahentes in gradu prohibito, pœna incestus puniuntur. Paul. gir. de pœ. om. coi. in 5. q. nu. 3 450
matrimonii facturã ecclesia citius patitur, quã ꝙ maleficiatus contrariis maleficiis liberetur. Io. Nic. Arel. de hær. in l. not n. 1 144
¶medicus qui per imperitiam aliquẽ debilitauit uel occidit ad quid teneatur. Fr. brun. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 23 345
medicus dans uenenum sanatiuum ægroto an puniatur si ægrotus ex illis moriatur. Pau. gir. de sort. in 12. q. nu. 18 135
medicus unus sufficit cum alii non reperiuntur. Ant. Col. in for. proc. extr. in controuer. cri. ar. 29 463
medici quando in criminalibus examinati debeant deponere de ueritate, & quando de credulitate, Fr. Cas. de tor. c. 10. nu. 7 415
medicorum iudicio remittendum est, quando de uulnerib. agitur. Col ubi sup. ar. 28 463
medicorũ relatio debet fieri postꝗ iudex commisit, & interrogauit chirurgos, ib. n 30 e.
¶membrum nullum abscindi debet ꝓ crimine nisi sola manus, Plac. de acc. ti. 6. nu. 29 6
membrorum suorum nemo est dominus, Pa. gir. de rel. car. in ti. de fideiuss. reo. in 1. q. nu. 4. c. 272. & Fr. Cas. de ind. ti. 11. nu. 21. c. 411 & in q. cri. c. 9. nu. 10 426
¶memoria hæretici, aut proditoris, post eius mortem damnanda est. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in i. par. nu. 142 27
memoria damnatur post mortem in cri. læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiesta. q. 30 49
¶mendaciter respondens an possit torqueri, Fr. br. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 18. c. 333. & M. Ant. bl. in tract. eiusdem materiæ, num. 265. car. 381. & Fr. Cas. de ind. num. 1. el 2 407
mendacium quid sit, M. Ant. blanc. ibid. numero 266 ead.
¶mens concedentis colligitur qualis fuerit ex uerbis supplicationis, Inc. Auc. de cri. læsæ maie. in 4. q. nu. 10 57
mens principis manifesta est omnino obseruãda, ibi. in 8. q. nu. 13 66
mens deliberata principis colligitur ex actib. frequenter iteratis, ibi. q. 12. nu. 3 68
mens legis, & non eius uerba attendi debet, Iac. de Are. de ban. n. 19 200
¶mentiri in quibus liceat propter salutẽ, Frã. Cas. de ind. trac. 9. c. 2. nu. 3 407
¶mercatores falliti cessantes & fugitiui an possint torqueri, ut indicent pecunias, scripta, & alia credita, Pau. girl. de q. & tor. in 7. qõ. nu. 4 c. 438. & Fr. Cas. de tor. c. 8. n. 2. c. 415. & c. 10. nu. 22 416
¶meretrix probari potest ex uerisimilibus circunstantiis, nedum tactu, & actu, Fr. bru. de ind. in 4. q. i. par. nu. 8 415
meretrix quæ non plene resipuit, sed secreta pluriũ amplexus admittit, tractari ad hoc potest ut meretrix, Pau. girl. de pœ. om. coi. in 10. q. nu. 27 458
meretricẽ rapiens, aut alias plurium concubinã, an debeat puniri, Pa. gir. ibi. nu. 25 457
meretrices causa libidinis inclusas detinentes, actione iniuriarum tenentur. ibi.
¶mesites lapis potus facit ut dolorem nullum sentiat tortus, & quæ remedia uerbis fiant ne torti dolorem sentiant, pau. girl. de q. in 4 q. nu. 13 436
¶metus iustus, & legitimus, infertur ex timore grauius damni in rebus propriis M. Ant. bl. de ind. nu. 129 370
metu pœnæ homines a delicto arcentur, Iaco.

de Are.de bann.nu.13 199
¶miles seu alius missus p iudicē, seu ptātem ad uidendum excessum. quid facere debeat Fr.br.de ind.& tor.in 9.q.2.p.nu.2 355
¶miles artem ludricam exercens capite plecti tur,non autem paganus.plac.de acc.titu 2 nu.6 2
miles qui per lasciuiā aliquibus rixantibus seditionem fecerit militiæ gradu priuari dēt. Nic.Boe.de sed.in 7.q.nu.63 86
miles socium cōmilitionem feriens morti tradi debet. Guil.bont.de pœ.mor.n.3 444
miles qui fugit in bello integra acie,morte naturali puniendus est. ibi.
miles turbator pacis morti naturali est tradendus,ibi.nu.4 ea.
miles custos qui captiuum dimisit, est morte puniendus. ib.
miles qui ne pugnet debilem se fingit est naturali morte tradendus,ib.nu.5 ea.
milites ex proposito,& dolose seditionem facientes in exercitu belli debēt capite plecti. Nic.Boe de sedit.in 7.q.nu.61 86
milites nostri temporis an possit quæstioni subiici. Gui.de Suz.de ind.& tor.n.104.c. 327 & Fr.Br.in tract.simile in 4.q.2.p.nu. 19. c. 298.Fran.Cas de torm.cap.10.num.15. car. 419.Pau.girl.de quæstio.in 6.q.nu.2.c.436 Amber.de Antr.in tract. eiusdem nominis nu.24.& 25 443
milites hodierni,per plateas quotidie ociosi, torturæ possunt applicari sicut alii priuari Gui.de Suz.ibi.nu.105 328
milites nostri temporis pro debito contractus uel ultimæ uoluntatis carcerati nequeunt. Gui.de Suz.ubi supra,nu.109 ead.
¶minans & iactant de aliquem occidendo, an sit solitus minas exequi,quomodo considеretur.Fr.Cas.de ind.tit.7.nu.13 405
minans quando non constat de interfectore, an possit torqueri,ibi.nu.17 ea.
minās an possit impune offendi ab eo, cui minatus est,in illo actu minandi,ibi.nu.19 ea.
minans ex malignitate animi uidetur uerba proferre M.Ant.bl.de ind.nu.180 374
¶minatus minantem in eo actu de facili occidere potest,ib.nu.181 ea.
minatus minantem occidat an presumatur ex proposito occidisse.Franc.Cas.de ind. tit.7 nu.14 426
minatum fecisse ad sui defensionem quando præsumatur,ibi.nu.15 ead.
minæ quando indicium faciat sufficiēs ad torturam.Fr.Br.de ind.& tor.in 3.q.1. par. nume.33 335
minæ faciunt præsumi inimicitiam capitalem si minatus est mortem.M.Ant.blan. de ind. nu.105 368
minæ indicāt ad pēsamentum,ib.nu.179 384
minæ si de percussore ignoretur, an indicium ad torturam faciunt,ib.nu.183 374
minæ præcedentes indicant propositum,quādo constat minantem occidisse eum,cui minatus.Fr.Cas.de ind.tit.7.n.10 405
minor ætas in quibus casibus non excuset qn reus torqueatur?Fr.Cas.de torm.c. 10. nu. 10 415
minor ætas excusat a nuptiis illicitis,& pęnis illicite eas contrahentibus inflictis.Pau.gir. de pœn.om.coi.in 2.q.nu.6 448
minor an excusator sine mandato esse possit. Ant.de Can.de excusatore in prima par.nume.3 13
minor an accusare possit de hæresi.Lud.Carc. de hær.nu.106 186
minor an possit facere pacem de morte patris ut ex ea bannitus beneficium statuti consequatur.Et si non potest an possit tutor uel curator.& an possit peti restitutio. Nell. de bann.in 3.par.2.temp.nu.32.&33 274
minor 14.annis non debet torqueri,sed ferula uel corrigia ceditur,ut ueritas sciantur,non ut damnetur.Gui.de Suy.de ind.nu.12.car. 319.Fr.bru.in trac.eiusdem,ti.in 4.q.2. p. nu.26.car.452.Fr.Cas.de torm.cap 10. nu. 9.car.415.& Bal.de periglis de quæst. ca.1. nu.4 428
minor 14.annis an debeat examinari.Mar.Anto.bl.de ind.n.349 387
minor 25.annis non potest torqueri,nisi ei fit datus curator.Franc.Cas.de tormentis cap. 10.nu.2 415
contra minorem doli capacem de obseruantia communi proceditur.ibi nu.3 e.
minor annis uiginti an possit in criminalibus examinari.Fr.Br de ind.in 2.quæsi.1.par.nume.17 442
minor 25. ann. pro accusatore, regulariter examinari non potest,secus in inquisitione, Fr.Cas.iu q.cri.c.8.nu.16 425
minor in delictis censetur maior nisi in attenuando pœnam.Ant.Columb in for. proced.extraor.in controu.cri.ar.172.174 469
minor 25.annis accusare prohibetur. Fr. Cas. in

in q.criminalib.cap.1.nu.12 422
¶ miraculum quid proprie dicatur. Paul. Girl. de sortileg.in 7.q.nu.15 119
miracula (cum diuina uirtute fiant) arguunt dei ac fidei nostrę ueritatem infallibilem. Gon.disl.de hæret.q.21.num.6 171
misericordiam pro delinquente q̃uis regulariter implorare liceat, pro hęretico tamen nō licet. Gond.de hęret.in 16.q.nu.3 167
mittens iaculum cum ferro pręsumitur uelle hominē occidere. M.Ant.Blanc.de indiciis. nu.84 367
¶ moderator rei suæ quilibet est, ut de ea ad libitum disponat. Io. Nic. Arel.de hęret. not. 98.nu.1 144
¶ moderni breuitate gaudent. Io. Franc. Ponz. de Lamiis, nu.28 92
¶ modus rei custodiendi secundum criminis qualitatem committitur iudici. Pau.Girl.de relaxatio.carcerator.in ti.de fideiussori.reo in 2.quæstio.nu.3 312
modus percutiendi an faciat indicium, ad pensamentum, M.Ant.Blan.de ind.nu.188. car. 375. & Fran.Cas.de ind.nu.2.et 3 403
modus delicti perpetrati, deliberationis indicium præstat. Franc.Cas.ibi.nu.1 403
¶ monachationis cā, & matrimonialis ęqparātur. M.Ant.Blanc.de indiciis nu.121 369
¶ monachus, & sacerdos eandem cognoscētes mulierem, qua pœna plectantur, Paul.Girl. de pœn.omnif.coit.in 15.q.num.1 460
monachus fornicans sacrilegium committit, clericus uero stuprum, ibid.nu.2 ea.
monachus nil proprium habere potest. M.Ant. Blan.de ind.nu.121 369
monachus fugiēs de monasterio probatur apostata. ibi.nu.278 382
monachi an possit licite iurare se defensuros aduersus quēlibet monasterii bona diripientem. Nic.Boer.de seditio.in 5.q.nu.2 76
¶ monialem stuprās de iure ciuili debet capite plecti. Paul Girl. de pœnis omnif.coi.in 1.q. nu.18 447
¶ monetę uariatio tempore Philippi pulchri Parisiis fuit in causa seditionis, Nic.Boe. de seditio.in 1.q.nu.23 71
monetam, & imaginem Cæsaris falsificans crimē læsę maiest.incurrit. ibi.in 6.q nu.2 77
monetā falsificās pœna mortis naturalis puniri debet. Guil.Bōr.de pœna mor.nu.3 443
Reliqua require infra in uer.seditio.
¶ monitio charitatiua præcedere debet inquisitionem. bonic.de accus.num.34 1
monitiones generales in ecclesiis fieri solitæ ut sub excōicationis pœna scientes aliqua delicta, ex propalare habeant, an, & quatenus stringāt, Gond.de hęret.in 10.q.n.9 161
¶ mores nouos ad uictus rectitudinem non necessarios inducere, est discordiam inducere. Nic.boer.de seditio.in 1.q.num.2 69
mores boni faciunt præsumi pro reo, mali uero mores contra reum. Franc.Cas.de torm. cap.18.nu.17 419
¶ morituro prius succurritur in baptismate q̃ in cōione Dominici corporis Io. Nic. Arel. de hæret.not.34.nu.3 142
¶ mors ultimum terribiliū a iure ciuili appellatur. Pau.Gir.de hæret.in 3.q.nu.3 147
mors in maleficiis probatur etiam per uisum, Ant.Columb.in for.proced.extraord.in controuer.crim.art.48 464
¶ moriens quilibet non est S.Ioānes Baptista. M.Ant.Blan.de ind.nu.390 391
¶ mortuus iuxta domum Titii repertus, an pręsumatur a Titio occisus. Guid.de Suz.de ind.nu.39 car.329. & M.Ant.blanc. in tract. eiusdem tit.nu.298 383
mortuus in domo indicat existentes in ea. M. Ant.blan.ibi.num.299 383
mortuus post triduū pręsumitur mortuus ex uulnere. Ant.Col.in forma.proc.extr.in controuer.crim.art.62 465
mortui quando possint accusari, quando non Fran.Cas.in quęst.crim.cap.2.nu.2 422
¶ mulier q̃nq; potest accusare non ex acta inscriptione. Plac.de accus.tit.1.nu.6 1
mulier an possit sine mandato esse excusatrix. Ant.de Cana.de excusatore in 1. par. nume. 103 13
mulier de crimine publico accusare nō potest. Io.Ant.Rub.de pot.pc.in 2.par.nu.52 47
mulier ex se pudica quandoque ad libidinem diaboli opera procuratur. Paul.Girl. de sort. in 5.q.nu.6 112
mulier quædam uirum suum ad ludum dęmonum duxit qui ibidem Deo laus deferens, repertus est solus in loco a domo distante p centum milliaria, ibi.in 7.q.nu.16 120
mulier de iure Canonico excommunicatur, quæ poculum sumit fœtus immaturus edatur, ibi.in 13.q.num.7 136
mulier prægnans poculum abortionis sciēter sumens, qualiter puniri debeat. ibid. num.2 & 9 135.136

mulier

mulier prægnans pecunia accepta partum suũ abignens, pœna capitis plectitur ibid.
mulier prægnans est a tortura excusabilis, ac ẽt intra 40. dies, quibus a puerperio dãnabit, Guido de Suz. de ind. & tort. n. 8. car. 319. Fr. Br. in tract. eiusdem materiæ, in 4. q. 2. par. nu. 2. & 3. car. 340. Bald. de Periglis in tract. de q. cap. i. nu. 5. car. 429. & Pau. Girl. in tract. similis tit. in 6. q. nu. 4 437
mulier prægnans non torquetur, sed expectat ut pariat, & post partum supersedetur ꝑ 40. dies, & si dubitetur, an sit prægnans, obstetrices, & medici sunt consulendi, quos sufficit de credulitate deponere, Fr. Cas. de tor. cap. 10. nu. 6 415
mulier hæretica an teneatur dotare filiã orthodoxam. Lud. Car. de heret. nu. 149 192
mulier heretica an gaudeat priuilegiis mulierũ ibid, nu. 150 ea.
Cetera require supra in uer. Hæretica.
mulier bannita licet ex statuto possit impune occidi, non tamen potest adulterari, Franc. Cas. de ind. nu. 7 396
mulier bannita an perdat dotem in casibus in quibus bona confiscãtur Nell. de bann. in i. part. 2. temp. nu. 28 225
mulier an teneatur sequi uir bãnitum quo uadit, ibi. in i. par. 2. temp. num. 44 227
mulier bannita ob adulterium an possit uir ad dotem conueniri, ibid. nu. 29 225
mulier quæ, & qñ incarcerari, possit, Bald. de carcer. num. 3 301
mulier honesta in leuib. delictis, non debet personaliter detineri, Paul. Gir. de relax. carcer in tit. de fideiuss. reo. in i. q. nu. 2 312
mulier si examinetur faciat indicium, M. Ant. blanc. de ind. num. 350 388
mulier de iure canonico non potest esse testis in causa criminali, ibi. nu. 351 ead.
mulier damnans sibi uim inferri, facit indiciũ, si reus fuit cognitus, Fr. Cason. de ind. tract. 8. cap. i. nu. 10 406
mulier quæ aĩali brutto subiecit, morte naturati est puniẽda, Gul. bõ. de pę. mor. n. 3 444
mulier quæ adulterium cõmisit cum aliquo, an mortuo marito possit matrimonium cõtrahere cum illo, Paul. Girl. de pœn. omnif. coit. in 6. q. nu. 17 452
mulier dicitur honeste uiuere si unius tm̃, & non plurium recipit amplexus, ibi. nu. 18 ea.
mulier nobilis familiæ seruo proprio se carnaliter commiscens, capite punitur, & seruus igne crematur, ibid. in 7. q. nu. 7 453
mulier uirũ causa libidinis rapiens an puniat, & quid si uir uirum, ibid in 10. q. nu. 23 457
mulier quę osculum amatorium dat an puniatur quemadmodum, & pro adulterio, M. Ant. blanc. de ind. nu. 69 366
mulier insidiatur in uia quasi latro. Ant. Col. in fo. proc. extraor. in contr. crim. artic. 53 car. 464
mulieris asserentis se uim passam uociferatio an faciat indicium, M. Ant. bl. de ind. num. 290 385
mulieri facilius q̃ uiro ignoscitur, Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœna. compositioni numero 7 310
mulierem nuptam carnaliter cognoscens, de adulterio punitur, Paul. Girl. de pœ. omnif. coi. in 6. q. nu. 16 452
mulieres de matrimonio uiolato conquerentes non admittuntur ad accusandum, Plac. de accus. tit. 3. nu. 2 3
mulieres denunciare possunt crimen læsæ maiest. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. nu. 6 64
mulieres tempore guerræ possunt ciuitatem tueri, & defendere, Nic. boer. de sedit. in 7. q. nu. 59 86
mulieres possunt crimẽ læsæ maiest. incurrere. ibid. nu. 60 ea.
mulieres super quasdam bestias de nocte equitare, in momento multa terrarum spacia ꝑtransire falsum est, Ioan. Franc. Ponz. de lamiis, &c. nu. 49 94
mulieres quare in maiore numero erant ad ludum dęmonum, q̃ uiri, Paul. Girl. de sortil. in 7. q. num. 41 123
mulieres quędam sub falsis illusionibus cum Diana, & Herodiade fatentur se ire nocturno tempore, ibid. num. 33 ead.
mulieres cum masculis in eodem carcere trudi minime debent, sed separatim incarcerandi sunt, Gond. de hæret. in ii. q. num. 5 162
mulieres impudice, & inhonestæ etiam pro leuibus detineri possunt criminib. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de fideiusso. reo. in i. q. nu. 3 312
¶ multa conceduntur ut ueritas habeatur, M. Ant. blan. de ind. nu. 332 386
¶ multiplicatio uulnerũ propositum indicat, Franc. Cas. de ind. nu. 4. el 2 403
¶ multitudo uulnerũ indicat propositum, ibi.
multitudo an possit in quatuor cõsistere Nic. Boer.

Boer.de sedit.in 3.q.num.2 75
multitudo delinquentium est causa rigoris iuris relaxandi,ibid.in 7.q.num.24 82
multitudini in septem casibus nó parcitur,ibi. num.25 ead.
nec etiam Multitudini religiosorum. ibi.
multitudini non parcitur in delicto cōmittendo,licet bene in commisso,ibid.nu.26 83
¶ muricem emens,& purpuram tingens,punitur pœna mortis,Gul. Bont. de pœna mor. num.2 444
¶ muros ciuitatis uiolans pœna mortis naturalis plecti debet ibid.
¶ mutilati membris, uel aliqua parte corporis uitiati in criminali causa,an contra clericos admittantur , Franc. Cas. de torm. cap.11. num.3 416
¶ mutiuus Scæuola quid aduersus Porsenam regem tentauerit,Nic. Boer. de sedit.in 1.q. num.17 71
¶ mutuans,uel donans pecuniam hostib. principis incidit in crim.læsæ maiest. Mar.Laud. de crim.læsæ maiest.in 4.q. 48
mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præfertur creditoribus ceteris , Io.Nic.Arel. de hæret. not.11.nu.1 140
mutuans pecuniā ei , q statim deliquit,præsumitur adiutor,Fr.Cas.de ind.nu.4.el 1 402
¶ mutus,& surdus a natura torqueri nō pōt, nec ēt dānari,nisi ex dictis testium,Fr.Br.de indic.& tort.in 4.q.2.par.num. 25.car.342. Paul.Girl.de q.in 6.q.nu.7.car.437.& Fran. Cas.de torm.cap.10.nu.5 415
NAtio præsumptionem de hominum natura præbet , Franc.Cas.de ind.num. 2. el 3. car. 398
¶ natura rerum testis optima,Inc.Auct.de cri. læsæ maiest.in 7.q.nu.4 64
natura quædam in homine est quę ipsum cogit, aut fateri,aut aliter delictum manifestare,& hæc quo nomine uocetur , Franc.Cas. de ind.in proœ.nu.15 395
¶ naturalia,seu gētiū,inducta naturali rōne , a Principe non tollunt̄, Ant.Col. In for. proc. extraord.in contr.crim.art.3 463
¶ Natus ex sola muliere ex uirili semine , non est maculatus peccato originali, sed quis ille Christus solus,Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.in 5.q.num.15 59
nati ex reducti in pristinam seruitutem pp ingratitudinem serui sunt,ibid.nu.10 ead.
necessitas ineuitabilis occidendi alium quæ dicatur,Io.Nic.Plo de irreg num.22 102
¶ negans infernum & paradisum , & asserens animam esse mortalē,an sit hæreticus. Lud. Car.de hæret.nu 36 180
¶ negatiua est non ens , & ideo improbabilis . Io.Franc.Ponz.de lamiis,nu.41. 94
negatiua probatur eo ipso ꝙ non probatur contrarium,ibid nu.60 96
negatiua facti ubi habet annexam determinationem loci,uel tp̄is, uel alterius rei,indirectam habet probationem,Franc.Cas.de ind. nu.3.el 2 397
negatiua coarctata loco, & tp̄e, potest probari,qui ęquipollet affirmatiuæ, ibi.nu 6 ea.
negatiua probatio nō admittitur in probōne intuitiua,ut qn̄ testes deponūt uidisse fcm̄ , & sunt in sufficienti numero, ꝙ qn̄ qualitas testium est in iure approbata,ibi.nu.5 ea.
¶ negligens punire delinquentes habet iudiciū participationis contra se,M.Ant.Blā.de ind. no.310 384
¶ negligentia eorū q̄bus mandat̄ non excusat mandātē,Nic.Boer.de sedit.in 7.q.nu.6 81
¶ negocium oē per tria tp̄a certiorib.argumētis arguitur, Fr.Cas.de ind.num.12 397
negocia plura sunt numero,q̄ uocabula, Ioā. Franc.Ponz.de lamiis,nu.17 102
negociis attributa quomodo consideretur,Fr. Cas.ubi supra,nu.8 398
¶ negromantia unde sit dicta,Paul.Girl.de sortil.in 2.q.nu.9 109
negromantici qui dicantur,ibi.nu.8 ead.
negromantici suis superstitionibus uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant , ibi.nu 9 ea.
¶ nemo præsumitur immemor salutis æternæ M.Ant.Blanc.de ind.nu.391 392
nemo in ius uocari debet sine iudiciali præcepto,Iac.de Ar.de bann.num.15 200
nemo reperitur,qui non metuat, oderit , speret,& irascatur,per quas causas delinquitur Fran.Cas.de ind.nu.4. el 2 401
nemo debet ex præsumptionibus dānari , sed probationibus luce clarioribus, cum de hominis uita agitur,ibi.nu.3 410
nemo est dn̄s membrorū suorum,ibi.nu.21 ea.
nemo uidetur sine animo maligno delinquere,Fr.Cas.de tor.cap.18.num.23 419
neminem sine causa audit prætor. Ant. Col.in for.proc. extraord. in contrauer. criminal. art.99 499

nepos

¶ nepos etiam uenit appellatione filii. Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.in 6.q.nu.2 60
nepos in materia correctoria uenit nomine filii.ibid.nu.3 ead.
nepos non uenit filii appellatione in materia odiosa, et in legis dispone,ibi.nu.7 ea.
nepos patris imago dicitur,ibi.nu.25 62
nepotes non comprehenduntur sub pœna. l. quisquis, C.ad l.Iul. maiest. loquentis in filiis,ibid.nu.1 60
nepotes uere non ueniunt filiorum appellatione,ibid.nu.6 ead.
nepotes non ueniūt noīe filiorū,in his in q̃bus īterpretatio stricta fieri debet,ib.nu.10 61
nepotes auo mortuo concepti, ad eum nihil spectare dicuntur,ibi.num.22 ead.
nepotes filiorum appellatione continentur, filio de medio sublato,ibi.nu.13 ea.
¶ nescientia, seu ignorantia est intellectus neque ad uerum, neque ad falsum determinatus.Pau.Gir.de quæstio.in 3.q.nu.10 433
¶ nobiles,aduocati,& doctores,an possint torqueri.Franc.brun.de ind.in 4. quæst. 2. par. num.22 341
¶ nocens primo præsumitur nocere secundo. Ant.Columb.in forma proced. extraord.in controuer.crim.art.146 467
¶ noctu agens præsumitur male agere. Franc. Cas.de ind.nu.2 414
¶ nomen malum an faciat indicium. M. Ant. blan.de ind.nu.405 393
nomen turpe habens primo est torquendus Fran.Cas.de torm.cap.13.nu.5 417
nomina hebraica Dei, & Angelorū ab aliq̃bus scripta, an deferanť licite ꝑ remedio sanitatis,Paul.Gir.de sortil.in 6.q.nu.23 116
¶ nominatio facta per reum in tortura, an faciat indicium contra nominatum. M. Ant. blan.de ind.nu.378 390
nominatio alicuius ad hoc ut indicet, quid habere debeat,ibid.num.380 ea.
nominatio debet esse in tortura,aut statim deposito reo de tortura, aliter ea non ualet. Fran.Cas.de torm.cap.17.num.6 418
nominatus per tortum ex hoc solo non torquebitur,sed solū inquiretur, fallit in casib. in quibus reus interrogari pōt. ib.nu.1 ea.
nominati per tortum qñ sine aliis indiciis possint torqueri,& qñ non,ibi.nu.4 ead.
¶ non probat hoc esse,ꝙ ab hoc cōtingit abesse.Io.Fran.Ponz.de lamiis,nu.54 95
¶ notarius,iudex,actor, uel procurator,irregulares sunt, si in membris mutilatio sequatur.Nic.Ploui.de irregul.nu.4 100
notarius bannitus pro crimine famoso,an possit instrumenta conficere. Nell. de banni.in i.par.2.temp.nu.51 230
notarius fisci nomine stipulari potest, M.Ant. blan.de ind.nu.213 377
notarius non debet scribere reum tortū sponte confessum fuisse. Franc.brun. de ind. in 6. q 2 par.nu.24 353
notarius non debet scribere reum sponte confessum fuisse, quando adest aliquis terror. Fran.Cas.de torm.cap.8.nu.4.car.419.& ca. 19.nu.5 420
notarius non potest, nec debet scribere reum sponte cōfessum,sed sufficit ut scribat, quo loco,quo tempore,quibus uerbis confiteatur,ibi.cap.19.num.9 421
notarius inquisitoris tenetur iterum iurare, dum assumiť in causa inquisitionis.Io. Nic. Arel.de hæret.not.36.nu 2 42
notarium sufficit in principio officii iurari fideliter exercere officium,ibi.nu.i ead.
¶ notorium a quibus releuet. Io. Ant. Rub.de potesta.procur.in i.par.nu.345 40
notorium pro sñia non habetur. Incer. Auc.de de crim.læsæ maiest.in i.q.nu. 22 52
notoriū id dicitur,q̄d nulla tergiuersatione celari potest.Iac.de Are.de bann.nu.14 199
notorium quod non est, per iudicem pro notorio haberi non debet. ibid.
notoriū dicitur certitudo in dubia rei de qua quæritur, fidem faciens in dubium. Paul. Girl.de quæstioni.in 3.q.nu.ii 433
notoria nulla dicuntur quæ non sunt. Iac.de Are.de bannit.nu.14 199
¶ noui articuli seu noua indicia quę dicātur,remissiue.Ant.Columb.in for.proc.extraord. in controuer.crim.nu.232 472
¶ noxæ imputatur non fato, quę absque casu improuiso accidunt. Paul.Gir. de sortileg.in in 12.qō.nu.6 133
¶ nullū quod est, quo ad expressioneť uoluntatis, & eius declaratio nem aliquid inducit, M.Ant blan.de ind.nu.214 377
nullū quod est,nullum producit effectum.ibi.
nullus est ita īsipidus,q̃ nō capiat cruciatū corporis,uel mortis periculū declinare.Io.Ant. Rub.de potesta.proc in i.par.num.325 39
¶ nūcius est instr̄m,quo uox unius uadit in aliū.Ant.de Can.de excus.in i.par nu.7 13
nunciū,uel literas hostibus mittēs, uel aliud signum

gnum faciens,quo possint ciuitatẽ, & eius dominum occupare,crimen incurrit maie. læsæ,Mar.Lan.de crl.læsæ maie.in 3.q.c.48. & Nic.boe.de sed.in 6.q.nu.15 78
¶nunquam dictio,est exclusiua loci,& temporis,& cuiusuis alterius subiecti,paul gir.de hær.in 5.q.nu.17 150
¶nuptiæ de parentum consensu procedere debent,pau.gir,de pœ.om.coi.in 10.q.nume. 24 457
nuptias binas si quis contraxerit, an huius rei cognitionem habeat inquisitor, Gondiss.de hær.in 9.q.nu.5 160
OBligatio naturalis ex tacito consensu delictis inest,inc Auc.de cri.læsæ maie.in 8.qõ. nu.7 65
¶obstinatus recusans bene agere , an haabeat pro hæretico,Io.Nico.Arel.de hær.not 32. nu.1 142
¶obuians corte si occidat,non punitur de præmeditato,licet animum occidendi habuerit Fr.Cas de ind.trac 4.nu.3 el 1 403
¶occasio capi debet, quæ benignius responsũ præbet,Io.Fr.ponz.de lamiis,nu.62 96
occasio delinquendi est omnino tollenda,inc. Auc.de cri læsæ maie.in 8.q.nu.3 65
occasio deliberationis indiciũ præbet , & quõ ea consideratur,Fr.Cas.de ind.nu.1 el 2 403
occasio quæ proprie sit,& ex quibus oriatur? ib nu.2 ea.
occasio & tempus in quibus inter se differant ibi.nu.4 ea.
Cætera uide infra in uer.Tempus.
¶occidens . Inter occidentem,& occasionem mortis præbentem differentia,Odof.de percus.nu.15 88
occidens aliquem se defendendo,incurrit irregularitatẽ,si euitare aliter potuit.Nico.Plo de irreg nu.11 101
occidens bannitum auctoritate statuti,an peccet in foro conscientiæ.Nell.de bann. in 2. par.2.temp.nu.11 246
occidens bannitum ad instantiam inimicorum eius,& pro pecunia an excusetur,ib.n.12 e.
quid si iuris si uolens occidere bannitum intrauit per muros ciuitatis. & eum occidit , ib.nu.13 ea.
occidens bannitum si accusatur, an possit per procuratorem opponere,quod occisus erat bannitus,ibi.nu.14 247
occidens unum , quem credebat esse Titium Ioannis bannitum, & erat alius homo , an excusetur propter statutum uel non. & qualiter puniatur,ib.nu.26 250
occidens bannitum,an sit necesse probare , ꝙ sciebat illum esse bannitum,ib.nu.25 ea.
occidens Bononiensis Florẽtiæ bannitum de Florentia,an possit pro tali occisione Bononiæ conueniri.& in eo etiam examinari,ib. nu.66 202
occidens Bonon. in ecclesia comitatus Florentiæ Florentinum bãnitum de Florentia , an possit puniri Bonon.ac si illum occidisset extra territorium Floren.ib n.58 e.
occidens qui dicet ad sui defensionem occidisse ,an ratione dubietatis debeat absolui Pagnl.de rel.carc.in ti.de abso. innocent.in 6. q.nu.4 309
occidens aliquem & proiiciens corpus in mare,an possit condemnari si de corpore mortuo non constet.Fr.Bru.de ind.in 6.q.2.pa. nu.12 351
occidens consanguineum, uel affinem meum mihi iniuriam facit.M.Ant.bl de ind. nume. 93 367
occidens aliquem in loco , in quo uersari non soleat,præsumitur consulto occidisse,& taliter fecisse occidendi causa,Fr.Cas.de ind. nu.2.el 3 402
occidens hoĩem in prætorio,uel ecclesia, præsumitur deliberate occidisse,ib.n.3.el 5 403
occidens eum quem tempore illatorũ uulnerum bãnitum fuisse asserit, utrum si in processu non appareat,an antea,uel post uulnera fuerit bannitus,pro uulnerib.fit cõdẽnandos,Fr.Cas.in sing.q.cri.in c.5.nu.4 424
occidens præmeditato cõsilio non gaudet,immunitate ecclesiæ,Ant.Col.in fo.proc. ext. in contr.cri.ar.116 466
occidens aliquem prope immunitatem,immunitate nõ gaudet,nisi nouis rixis habitis in eo loco secutũ sit homicidiũ,ib.ar.119 467
occidens transeuntem per uicum,absq; aliqua rixa habita,immunitate non gaudet, ib.ar. 128 ea.
¶occidere uelle non præsumitur , percutiens calce,uel gleba, uel paruo lapide, Odofr.de percus.nu 10 87
occidere an liceat bannitum captum a familia potestatis.Nell.de bann.in 1. par,2.tem.nu, 28 249
occidere bannitum an quis possit,in manibus priuati,qui eum licite cæperat, uirtute statuti eum præmiantis,ibi.nu.32 258

occidere uolens bannitum, an possit bannito aliter euadere uolente, impune occidi, ibid. num.49 257

occidere non est uerisimile ꝙ is uoluerit, qui baculo, pugno, calce, gleba u lapide paruu lo percussit. Ant.Columb.in for. proced.ex traord.in controuer.crim.art.79 365

occidi non potest impune, qui non reperitur inflagranti crimine. Paul.Gir.de pœnis om nif.coi in 9.q.nu.6 455

occidisse ille præsumitur, qui occidēdi causam habuit, Fran.Cason.de ind.in tract.z.cap.3. num.2 400

occidisse ex proposito ille præsumitur, qui ali cui prędixerit, ꝙ si senserit rumorem, nō se moueat. uel ꝙ sentiet aliquid noui. Fran. Cas.de ind.tract.7.nu.4 405

¶ occisus ubi quis reperitur, ibi, & non alibi accisus pręsumitur. Idem est de furto. Ant. Columb.in for.proced.extraor. in contro. crim.art.21 463

occisum accipere debemus ferro, uel modica re, sine magna. Odof de percussio.nu.17.& limitationem ad prędicta uide ibi.nu.15.16 17.& 18 88

¶ occultans hæreticum scienter, tanquam hæ reticus puniri debet. Ioan.Franc. Ponz.de la miis.nu.75.97.& Io.Nic.Arel.de hęret.not. 31.num.1 142

¶ occupans, & distrahens bona ecclesiarū ua cantiū, suspensus est ab officiis, & beneficiis Nic.Plou.de irregularita.nu.36 104

¶ offendens ubicuuq; bānitum de Florentia, non potest Florentiæ conueniri. Nell.de bā nit.in 2.par.z.temp.num.57 262

offendens illū cū quo pacē fecit tpe quo erat bannitus. ab incidat pœnā pacis ruptæ ip si bannito.ibi. in 3. par. temp. nu.51. 280. Qui iuris si post pacē bānitus fuit. ibi.n.5z. ea. Quid iuris in casibus de quibus ibi. si fa cientes pacem erant fratres.ibi.nu 53 ea.

offendens mecū cohabitantem, dr mihi fregis se pacem M.Ant.Blan.de ind.nu.165 373

offendentis qualitas demonstrat animū fuisse uel nō fuisse offendēdi. Fran.Cas. de torm. cap.18.num.16 419

¶ offendere personā publicā grauius est, q̄ pri uautm Nic.Boer.de sedit.in 7.q. nu.36. 84

¶ offensus, cui ꝓbō deficit, non debet de iure, nec de iudice torqueri. Ant.Col.in for. pro ced.extraord.in cōtrouer.crim.art 235.472

offensus quando non præsumatur mentiri. Fran.Cas.de ind.tract.8. cap. 1.nu.9 400

offensi dicto quādo nō si sit credēdum, nec in de oriat̄ indicium ad torturā.ibi.nu.7. 405

offensi dictum quando cognoscere nō potest ob aliquas circunstantiam offendentē, non facit indicium ad torturam, ibi.nu.8. ea.

offenso non creditur sine aliis qualitatibus, ēt ꝙ haberet in manibus corpus Xpi, & q̄d si sit in articulo mortis, & id iuret ?ib.nu.5 ea.

offenso a principio magis ē fauendum, Ant. Columb.in forma proced.extraor.in cōtr. crim.art.19 463

officialis. Tria in quolibet officiali cōcurrere debent. Iac.de Arc.de bann.nu.46 201

officialis causam sanguinis tractans efficitur irregularis, etiam si effusio sanguinis nō se quatur. Nic.Ploui.de irreug.nn.5 100

officialis si distulit expectare auxilium. cōtra hæreticos, an sit hæreticus, Ludo.Carer. de hæret.num.35 180

officialis recusans iurare obseruare statuta ec clesiæ, an hęreticus censeat̄.ibi.nu. 55. 181

officialis an possit delinquētem ante tempus cognitionis inquisitum uel accusatū ban- nrie. si maleficinm fuit occultū. Nell.de ban nit.in 2, par.1.tempor.nu.3 207

officialis an possit ponere quē in banno ꝓ in iuria facta sibi uel suę familiæ.ib.nu.9.209

officialis capiens bannitū extra territoriū, an possit executionē facere, an uero teneat̄ eū relaxare. Nell.ibi.iu 2.par.2.tēp.n.30. 251

officialis fugiens tp̄e Syndicatus, ꝓ cōfessu hr̄, de his sup̄ quibus inquiritur. Fran.Bru. de ind.in 3. q. 1. par. ii. car. 333. & M. Ant. Blanc in trac.similis materiæ nu. 288. 383

officialis proclamare non pōt bona accusati. Ant.Columb.in for.proced.extraord.in cō trouer.crim.art.133.& 154 468

officiali facto ī ciuitate sup̄ damnis datis, uel super abundatia, non idcirco tollir̄ iurisdō ordinarii. Gond.de hær in 7.q. nu.10 158

officiales temporales an hæreticę prauitatis cognitionem habeant. ibid.nu.20 ea.

officiales seculares hęreticos punire nolentes qua pœna plectantur.ibi.in 9.q.nu.4. 168

officiales duo si sunt, quorum unus est gene ralis, alius specialis, an generalis possit bāni re illū quis attributi speciali. Nel.de bannit. in 2.par.i.temp.nu.ii 210

officiales non debent parere potestati aliquid contra legem iubenti. Fran.Brun.de ind.in 7.q.2.par.num.5 354

officiales ẽt excõicati pñt cõtra hęreticum ad reqſitionẽ ordinarii aut delegati ꝓcedere nec ſnīa erit nulla, & proceſſus rõne excõicationis.Lud.Carer.de hæret. nu. 158 193
officialibus denunciantibus, quando, & in q̃bus caſibus credatur.Fran. Caſ.in ſingula. quæſt.crim.cap.8.num.8 424
officiarii capiunt reos ſine alia declaratione īmunitatis,ubi ea nõ debẽt gaudere, Ant. Colum.in for. proced.extraor.in cõtrouer. criminalib.art.110 & 111 466
¶ officium iudicis ualde exuberat circa modũ inquirendi, Bonic.de accuſ.num.26 10
officium iudicis non impartitur niſi petenti, M Ant.Blan.de ind.num.3 361
officium iudicis, ſi miſerabiles perſonas, aut actum pium reſpicit. etiam nõ petenti impartiendum eſt.ibi.nu.30 362
officium executoris quale, Ant.Cana.de excuſato.in 1.par.nu.2 13
officiũ irenarchæ quale.Nic.Boer. de ſeditio. in 1.q.nu 6 69
¶ officia diuina turbãs pęna mortis nãlis plecti debet.Gul.Bõt.de pœna mort.n.1. 444
¶ onera plurima ſubeunt qui populo præsũt. Nic.Boer.de ſeditio.in 1.q.nu.32 73
¶ opera facta arte malefica, ualde ſunt deteſtãda.Paul.Gir. de ſortil.in 12.q.nu.17 135
opera bona facta per hæreticum, & ſchiſmaticum,aut apoſtatam,an ſint eis utilia, Paul. Girl.de hæret.in 2.q nu.10 146
opera bona prius facta an proſint peccatori conuerſo.ibi nu.11 ea.
opera hominis attenduntur ex uitæ pręteritę geſtis.Gui.de Suz.de ind.nu.34 320
¶ operari conducti ad laborandum in alieno loco accuſari non poſſunt,niſi per domum eis fuerit proteſtatum,uel niſi ſint ei loco, de quo agitur,uicini. Fran.Caſon.in ſingula.q.crim.cap.2.num 4 422
¶ operationes naturales corporibus per dæmones aſſumptis nõ cõueniunt.Paul. Girl. de ſortil.in 7.q.nu.12 119
¶ opem miniſterii, & adiutorii corporalr̃ pręſtãs malefactori,qñ, & qualr̃ puniatr̃. Paul. Girl.de pœnis omnif.coi.in 10.q.n.15. 456
opem ſcienter pręſtans malefactori ante factum tenetur.ibi.nu.16 ead.
opem pręſtans poſt delictum cõmiſſum quando puniri debeat.ibi.nu.17 457
opem præſtans malefactori per uiam iuſtitiæ non punitur, ibidem.
¶ oppugnans uel prodens propriam ciuitatẽ uel alium principẽ ab Imperatore inferiorẽ,an incidat in crim.læſæ maieſt.Nic.Boer. de ſeditio.in 1.q.nu.1 77
oppugnans ciuitatem Imperatori ſubiectum, & obedientem perduellionis crimen incidit.ibidem.num.13 78
¶ oratio indefinita æquipollet uniuerſali.Pau. Girl.de quæſt & tort.in 5.q.nu.3 426
¶ ordinamentum factum in fauorem banniti an ualeat ſtante ſtatuto ꝙ nihil poſſit ꝓponi in conſilio in fauorem bannitorum.Nel. de bannit.in 3.par.2.temp.nu.6 436
¶ ordinari qui nequeant, Nic.Ploui.de irregular.num.33 104
¶ ordinaria uia intẽtata,an poſſit rediri ad extraordinariam, ſuperuenientibus nouis īdiciis.Ant.Colum.in.for.proced.extraord. in controuer.criminali.art.236 472
¶ ordinarius,uel uiſitator cum uiſitat, nulla præcedente infamia, inquirit ſuper ſtatu eccleſiæ.Bonic.de accuſ.nu.22 9
ordinarius quilibet poteſt ex officio īnquirere de fama ſubditorum, & infamia reperta de crimine.ibi.nu.25 10
ordinarius poteſt inquirere contra ſubditum, licet non infamatum,dummodo ſit ſibi ſuſpectus.ibid.nu.33 ead.
ordinario an liceat cõtra epiſcopum in ipſius ordinarii territorio,delinquentem procedere. Gond.de hæret.in 6.q.nu.16 158
¶ ordinatio,& pręparatio uariis modis demõſtratur.M.Ant.Blan.de ind.nu.68 365
ordinationes, & præparationes faciunt indicium ad penſamentum,ibi.nu.67 ea.
¶ ordinatus ab hæretico,ſi ipſe quoq; hæreticus ſit.iterũ eſt ordinãdus.ſi ad fidẽ reuertatur.Io.Nic.Arel.de hær.not.39.nu.1 143
ordinatus ad hæretico deponendus eſt,& ordĩnatio nulla redditur.Lud.Carer. de hæret. num.154 193
¶ ordo,ubi agitur de depoſitione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili nõ agitur de tam graui pœna Io.Ant.Rub.de poteſta procur.in 1.par.nu.264 35
ex grauiſſimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.ibi.nu 245 34
ordines ſacri quatuor præcipue dicũtur,a ſanctitate,à caſtitate,a cõtinẽtia.ibi.nu.247 ea.
ordo eſt,in notorii.ordinem non ſeruare. ibi. num.348 40
ordo rerũ,& ſm̃ ipſarũ nãs, & ſecũdũ motus

attendi debet, in uirtutum actiuarũ actionib. Paul. Girl. de sort. q. 7. nu. 17 119
orde quis a iudicibus, & inquisitoribus seruari debeat, in hæreticorum processu. Gondiss. de hæret. in 8. q num. 1 158
ordo iudiciarius in crimine hæreseos quis sit. ibid. in 12. q. num 1 163
¶ origo in criminibus specta est Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 294 295 37
¶ osculo non dato, (si de consuetudine dãdũ est) inimicitia præsumitur, M. Ant. Blanc. de indic. num. 103 368
PAciscens cum parte, uel pecunia corrũpens, ne se accuset, infamiam non euadet. Paul. Gil. de relax. carc. in tit. de pœ. composit. in 1. q. num. 10 310
¶ Pactio si fiat ante accusationem institutam accusatur non incidit in Turpillianum. Iac. de Are. de qõ. num 9 427
¶ pallor an indicium faciat ad torturã. M. An. Blan. de ind. nu. 259. 381. & Franc. Cas. in tract. similis tit. in tr. 10. cap. 7. nu. 1. 409
pallore in reo supueniente, qñ interrogatur à iudice, ab id reus nõ torquet. Cas. ib. n. 3. ea.
¶ papa facere conuenticulam de Papatu uiuẽte Papa, est crimẽ læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsę maiest. q. 9 48
papa non potest oẽs clericos uel epos priuare. Nic. Boer. de sedit. in 7. q num. 24 82
papa existens in notorio crimine, si incorrigibilis sit, ita quod scandalizet ecclesiã, an accusari uel deponi possit. Ioã. Nic Arelat. de hęret. not. 12. nu. 1. 3 140
papa notorie incorrigibilis, ubi scandalizatur ecclesia habetur pro hæretico, ibi. nu. 2 ead.
papa an deponi põt pro hæresi, ibi. nu. 4. ead. & Lud. Car. in tr de hęr. nu. 98. 99 185. 186
papa quamuis in iis quę fidei sunt errare possit. Cõcilium tñ non potest, & cur. Gondis. de hæret. in 7 q. num 7 157
papa an possit dispensare circa usuras. Lud. Carer. de hæret. nu. 9. 10 178
papa ꝙ non habet ptãtem dimittẽdi peccata, si quis asserit, hæreticus est. ibi nu. 14 ead.
papa an possit inquiri de hæresi, ib. n. 97. 185
papa a quo possit accusari de hęresi & an possit facere statutum ꝙ papa de heresi non teneatur, & an requiratur incorrigibilitas. ib. num. 98. 100 185. 186
papa licet promoueri, & eligi non possit si hæreticus, tamẽ si eligatur ualet electio, ibid. num. 155 193
papa, aut Imperator nõ potest facere aliquã legem, per quã tollantur defensiones reorũ Fran. Cas. de tor. cap. 4. nu. 10 414
papa, uel Imperator nõ põt cõcedere priuilegia uel cõdere legẽ contra dispositionẽ iuris naturalis. Fra. Cas. ibid. cap. 11. nu. 13 416
papa dispensare non potest ꝙ Christianus cũ hęretico contrahat matrimonium, aut econtra, nisi pręcedente baptismo. Paul. Girl. de pęn. omnif. coi. in 12. q. num. 4 458
papa non potest dispensare ꝙ testis inferendo testimonium in iudicio, non debeat iurare. Ant Col. in for. proc. extraord. in contr. cri. art. 2 18 471
papa est pater omniũ. Mart. Laud. de crim. læsę maiest. in 21. q. 48
Papę determinationi subiiciuntur, quę Christianam fidem respiciunt, Gondiss. de hęret. in 7. q. num. 7 157
¶ parentes insultati cum consanguineis, possunt licite insultantibus resistere, Paul. Gir. de pæn in 10. q. num. 6 455
¶ parisienses aduersus Carolum VI. ob nimiã uestigalium exactionẽ. grandẽ mouerunt seditionem, de sedit. in 1. q. num. 31 73
¶ parlamenti curia in Regno lilii, est mater oppressorũ, consolatio desolatorũ, uia iudiciũ errantium, & salus omnium in ea recte sperantium, Ant. Col. in for. proc extraord. in contr. crim. art. 63 464
¶ parricida qua sit afficiendus pœna, Plac. de accusat. tit. 6. num. 20. 6. & Guliel. Bont. de pęna mort. num. 2 444
¶ pars priuata accusare non potest in regno, nisi ciuiliter, in for. proc. extraord. in contr. crim. art 9. 11. 12. 13 463
¶ particeps quis dicatur, M. Ant. Blanc. de ind. num. 167 373
particeps & consocii criminis non admittũtur in casu delationis ad ludum dæmonũ. Fran. ponz. de lam. num. 65 96
¶ parua res quæ dicatur, M. Ant. Blan. de ind. num. 132 370
parca cohabitatio cum inimicis meis, non facit præsumi inimicus, ibi. nu. 170 373
¶ paruuli qualiter possint striicari, Ioan. Fran. ponz de lam. num. 63 96
¶ pastoreli in Francia q fuerint, & qualẽ fecerint seditionẽ, Nic. Bo. de sed. i 1. q. n. 22. 71
¶ pastores Francigenæ. Syriam profecturi, prope Carcasonam, ab incolis sunt interfecti, ibid. nu. 23 ead.

Pater

¶ pater non potest exhæredare filium, quia sit proditor patriæ, N.Laud.de crim.læsæ maiest.in.39.q. 48
Pr, an bãnito filio, & bonis publicatis, teneat assignare fisco legitimam, Nel. de bannit.i i.par.2.tẽp.n.33 226
pater an cogi possit assignare legitimã bãnito filio per contumaciã, dictãte statuto patrẽ teneri assignare legitimam filio delinquenti, ibi.nu.34.car.ea. Posito ꝙ teneat, an i tali assignatione inspiciatur tp̃s delicti, an accusationis, an banni. ibi.nu.35 226
pater banniti an teneatur clare fisco alimenta filio debita, ibi.nu.36 ea.
pater si teneẽ ex forma statuti assignare partẽ filio bãnito, an possit cogi illo filio bãnito mortuo, Nel.ib.in 2.par.3.tẽp.n.9. 298
pater si est bannitus ex forma statuti, & fiscus diuisit bona patris cum filio, an filius postea habitus à bannito, post mortem bãniti possit aliquid petere, ibi, nu.10. ea.
pater assignauit partem filio bannito, & postea habuit alium filium an filius secundus possit aliquid petere à fisco. ibi.n.11 ea.
pater pro filio admittitur ad defensionẽ pro suo interesse, Io.Ant.Rub.de potestã. proc. in 1.par.nu.149 72
pater in necessitatẽ potest uendere filium, nõ tamen mater. Incer.Auct.de crim. lęsę maiest.in 5.quest.nu.13 59
pater, & filius qñ torquendi ueniunt, à filio in patri præsentia est inchoandum, Guido de Suz.de ind.num.22.car. 320. & Fran. Cas. de torm.cap.13.num.4 417
patris potestas non curatur in criminalibus, Ant.Columb.in for.proced.extraordina.in controuer.crim.art.174 369
patris actoritas, curatoris uel alia nõ attẽdit in criminalibus, ibi.art.171.174 ea.
patrem uelle filium mori non est uerosimile, Nic.Boer.in 7.q.nu.62 86
patre de crimine damnato, q̃ liberis relinquaẽ portio, Plac. de accus.tit.6.nu.12 5
patresfamilias de crimine possũt accusare, ib. tit.3.n.2 3
¶ patientia longi temporis nonnunq̃ obligationem, qñque remissionem, & aliquando alios actus inducit, Incer.Auct.de crim.lęsæ maiest.in 12.quæst.nu.4 68
¶ patronus ecclesiæ abiurãs hæresim, an recuperet ius patronatus amissum per hæresim, Gond.de hæret.in 20.q.n.12 170
¶ pauor trepidatio, uariatio, & alid genus sitia, q̃ corã iudice fiũt, sũt ꝑbatissima idicia ad torturã, Gõd.de hær.in 13.q. nu. 6. 164. & Fr.Br.de ind.& tort.in 3 q.1.par.n.30. 335
¶ pauper, si expẽdit multã pecũiam, nec reperitur unde habeat, an habeat indicium contra se, M.Ant.Blan.de ind.nu.421 394
pauper prohibeẽ accusare, nisi sit fide dignus, Fran.Cas.in sing.q.cri.cap.1.nu.11 422
¶ paupertas á pœna non excusat, quia q̃ non potest soluere, luere dẽt in corpore, Paul. Girl.de relax.carcer.in tit.de sent.& pœna. executio.in 3.q.nu.2 304
¶ pax à quo hri debeat de adulterio ut ei ꝓsit statutũ, Nel.de bãn.i 3.par.2.tẽ.n.31. 274
pax facta per minorem de morte patris aut tutorem uel curatorem, an iudicis decretũ requirat, ut bannito prosit, ibi.nu.34 ea.
pax si requiritur fieri ab herede occisi, an sufficit bannito ꝙ illam habeat a filio, non expresso nomine hæreditario ibi.n.35 475
an ex tali Pace uideatur adire si aliquid recipiat, ibi.nu.36 ead.
pax habita siue scriptura an sufficiat bannito ibi.n.38 ea.
pax habita ab uno ex pluribus hæredibus, an bannito sufficiat, ibi.nu.39 276
pax habita ab occiso an sufficiat, dictante statuto simpliciter bannitum debere rebãniri si pacem habuerit, ibi.n.40 277
pax habita a uulnerato an sufficiat, si statutũ dicit ꝙ quis rebãniatur, si habuerit pacem ab hærede occisi, ibi.nu.41 ead.
pax mihi facta uidetur si offenditur mecũ cohabitans, M.Ant.Blan.de ind.nu.165. 373
pax seu transactio criminis an faciat indicium ibi.n.306 384
pax seu transactio tractata, sed non conclusa de crimine, an faciat indiciũ, ibi.n.307 ea.
pax seu transactio super crimine multis põt modis fieri, ut transigens confiteri ipsum crimen non uideatur, Fran.Brun.de ind.in 3.quæst.1.par.nu.28 334
pacis beneficium an possit habere bãnitus ex eo ꝙ blasphemauit Deũ stãte statuto, & c. Nel.de bann.in 3.par.2.temp.nu.46 279
An stãte dicto statuto succedẽs hæredi offensi possit sibi ipsi pacẽ reddere, ut habeat beneficium statuti, ibi.n.48 278
quid iuris si statutũ simpliciter dicit de offenso, & nil dicit de hærede, & quid si moritur sine hærede, ibi.nu, 49 ead.

cetera u'de supra in uer. Bannitus, & in uer sic. Offendens, & infra in uer. diuersitas.
¶ peccatoris mortem non optas Deus, sed q̃ uiuat, & conuertatur potius. Paul. Girl. de hæret. in 5.q.n.13 149
peccatori conuerso p̃bonis recuperãdis quo subueniatur remedio, ibi. in 6.q.nu 6. 151
¶ peccatum cum sua sequela baptismo delet, Nic. plou. de irreg. nu. 37 104
peccatũ cõtra naturã humanæ societatis, qd̃ sit, & qd̃ cõtra naturã humani sexus. Paul. Girl. de pœnis omnif. coit. in 2.q.nu.1 447
peccatum cõtra naturam humani generis qd̃ dicatur, ibi. num. 2 ead.
peccata nocẽtum reip. expedit esse not. Bon con. de accus. nu. 51 12
¶ peculium an ueniat in confiscatione banni to filiofamilias, Nel. de bannit. in 1. par. 2. temp nu 24 224
peculium filii, an bãnito patrefamilias ueniat in confiscatione bonorum, ibi. nu. 27 ea.
¶ pecuniã quæ pro compositione soluitur, fisco solui debet, Paul. Gir. de relax. carcer. in tit. de pœna comp. in 1.q.nu. 9 310
pecuniæ sugestæ, & alia similia accommoda ta sunt adiumenta, & instra ad aliquid agẽ dũ, Fran. Cas. de ind. n. 4. cl 2. 402
pecuniã accipiẽs ut occidat, si ad p̃ximũ actũ deueniat, homicidii pœna punitur, licet ho micidium nõ sequatur, Idem in crimine se ditionis, & in emente uenenum ut alteri da ret. ubi supra in premissis, cap. 1. nu. 5. 396
¶ pensamentum an indicietur, si aduocatus ĩ terficitur ab eo cõtra quem aduocauit. M. Ant. Blan. de ind. nu. 143 371
pensamẽtum an indicietur ex conuersatione cum inimicis, ibi. nu. 163 373
pensamentum indiciatur ex minis, ibi. nume ro 279 382
pensamentum inducitur ex transitu non soli to, ibi. nu 70 366
pensamentum inducitur ex uerbis, quibus qs dixit non diligere Petrum, si Petrum inter fecit, M. Ant. Blan. de indici. nu. 107 368
pẽsamẽtũ inducit ex iactatione, qua quis di xit se posse aliquẽ interficere, ibi. n 184 375
in pẽsamẽto qd debeat attẽdi, ibi. nu. 197 ea.
¶ percussus cum armis in rixa, si moriat, an ex uulnere perisse dicatur, Odoffr. de percus sio. nu. i. 5. & 6 87
percussus cũ modico lapide, uel bacculo, si su peruenẽte febre moriat, ex quo mortuus præsumatur, ibi. n. 9. & 12 ea.
percussus si qs sit a pluribus, & moriẽs post aliqd̃ tps nesciat ex cuius ictu, an debeat o mnes p̃cussores puniri, Paul. Girl de relax. carc. in ti. de absolutio, Inn. in 6.q.n.3. 309
percussus ab inquisito, uel accusato, asserens contra eum, non facit indici. Fran. Brun. de ind. n. 16 334
percutere, & frameam uibrãdo minari paria sint. Guid. de Suz. de ind. n. 72 324
¶ percutiẽs aliquẽ qñ efficiatur irregularis, & qñ non, Nic. Plou. de irreg n. 3 100
percutiẽs latronem animo occidendi, si latro obierit ex uulnere inflicto, efficitur irregu laris, ibi. n. 13 101
percutiẽs nõ o cidẽdi aĩo mitius punit, Paul. Girl. de sortileg. in 12.q.n.6 133
percutiens in capita dr̃ habere animum ad oc cidendũ. M. Ant. Blan. de ind. n. 189. 375
perdere honorem, statũ, & famam dicitur ciuiliter mori. ibi. nu. 113 368
¶ perduelles qui dicantur, Nic. Boer. de sedi tio. in 6.q.nu. 15 78
peremptoriũ nõ ẽ statim mittẽdũ, nisi cogat necessitas, Ant. Columb. in for. proced. ex traord. in contr. cri. art. 141 467
¶ perfectũ unũ cõficiunt duo uel plura imper fecta. Amb. de Antra. de qõ. n. 23 443
periculum ubi maius est, ibi cautius est agen dum, Io. Fran. Ponz. de lam. n. 67 97
¶ perire uolẽs non audit, Ant. Columb. in for. proced. extraor. in contr. cri. art. 204 470
¶ perito cuiq; de p̃tinentibus ad artẽ suã cre ditur, Io. Fran. Ponz. de lamiis, nu. 7 90
¶ periuris an, & quando in hæreseos crimine testificari liceat, Go. de Villadi. de heret. q. 13. nu mero 12 164
¶ pernitiosus populo, e medio tollendus est, ne eius contagione ceteri quoque corrum pantur, ibi. q. 6. n. 2 156
¶ persecutio est p̃fecta secutio. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 2. par. nu. 369 di
¶ perseuerare p̃sumit, q reuocasse non reperit Fran Brun. de ind. in 5.q.2. par. nu. 45. 347
perseuerare in cõfessione qñ, & quo reus dica tur. Fran. Br. de ind. in 5.q.2 par. nu. 46. car. 357. & Fran. Cas. de torm. 21. n. 1 421
¶ persona in crimine puniendo est attenden do. Plac. de acc. tit. 6. nu 4 5
p̃sona miserabilis q̃ dicat, iudicis arbitrio re linquitur, Bal. de carceri. cap. 2. nu. 8. 302
persona interrogata, q interrogati nõ debuit

an faciat præsumptionem sale ad inquirendum, M. Ant. Blan. de ind. nu. 387 391
persona uiatoris consideratur, si uerisimiliter furto potuit subtrahere rẽ furatã, ib. n. 415 393
persona rei qualis sit in omni delicto ante omnia intuendum est. Fran. Cas. de ind. tract. 1. cap. 1. nu. 1 397
persona sicut indicat potestatẽ, & uoluntatem fuisse reo, ita ex contrariis nõ fuisse demonstrat, Fran. Cas. de ind. tract. 1. cap. 9. n. 4 399
persona accusata an debeat supponi tormentis, Bald. de qõ. cap. 3. nu. 5 431
persona grauis, & honestæ conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet. Paul. Girl. de quęstio. in 5. q. nu. 5 437
persona leuis de leui crimine suspecta torqueri potest. ibid.
persona uilis, & pauper pęnam pecuniariam non potens soluere, luere debet in corpore, ibi. nu. 6 ead.
personæ solennitas non inspicitur, ubi ad solam inquisitionẽ ueritatis proceditur. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contro uer. crim. art. 172 469
personę legitimatio an requiratur in accusando in crimine hæresis, Lud Carer. de hæret. nu. 108 187
personæ qualitas indicium in criminalibus pręstat, quę tamen sola, cum sit remota, nõ sufficit, nisi cum causis iungatur. Fran. Cas. de ind. in prin. nu. 2 395
personæ qualitas demonstrat animum fuisse, aut non fuisse offendendi, ubi supra tract. 1. cap. 1. nu. 2 397
personæ qualitas ad argumenta, & indicia hñda est consideranda ibi. tract. 4. nu. 12 404
personę uitia sicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant, ibi. num. 13 ead.
personæ illustres in crimine iniuriarum sola pęna relegationis affici debent, Io. Ant. Rub. de potestã proc. in 1. par. nu. 213 32
personę aliqua dignitate munitæ coguntur et in ciuibus causis procuratorem constituere, nec possunt per se agere, ibi nu. 1 21
personæ honestæ non sunt fustigandę, sed uiles bene, Nic. Boer. de seditio. in 7. q. numero 50 85
personę seruiles uti meticulosę siue socii instigatu, uel mandato non consueuerunt grandia delicta committere, M. Ant. Blan. de ind. nu. 372 399
personę quæ ab accusando arcentur, Franc. Cas. in q cri. cap. 1. nu. 7 422
personę omnes indistincte in criminalibus causis, an possint subiici torturę Paul. Girl. de q. in 6. q nu. 1 436
personis turpibus sine tormentis non credit, M. Ant Blan. de ind. nu. 381 391
¶personaliter cõparere qs non cog r in causis pecuniariis, nisi subsistente iusta causa, Ioã. Ant. Rub. de potesta proc. in 2. par. nu 1 43
¶pertinacia in dubio non pręsumitur, nisi de illa appareat, Io. Nic. Arelat. de hęret. not. 20. nu. 1 141
¶pertinax hęreticus quis dicatur, Lud. Carer. de hęret. nu. 4 177
¶persuadens maleficium an, & qua pœna puniatur maleficio secuto. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 10. q. nu. 8 455
persuadens an censeatur opem, & auxilium maleficio pręstare. ibid.
persuadens an comprehẽdatur sub statuto imponente pœnam auxilium seu opem pręstãti maleficio, ibi. nu. 9 456
¶pedis furantis forma in terra humida an faciat indiciũ, M. Ant Blan. de ĩd. n. 426 394
¶petẽs copiam indiciorũ allegare debeat causam quare illam petat, ibi. nu. 26 362
¶petitio uenię non est sufficiens probatio delicti. Incer. Auct. de crim. lęsę maiest. in ii. q. nu. 5 67
petitio uenię an indiciet, M. Ant. Blanc. de ind. nu. 308 384
¶phitonissæ qui sint, Paul Girl. de sortilegi. in 2. q. nu. 7 106
¶phyltra amatoria ab amante propinata, libidinis faciandę gratia censetur. Fran. Cas. de ind. tract. 2. cap. 2. nu. 4 400
¶physionomia mala an generet præsumptionem, M. Ant. Blan. de ind. nu 407 393
¶physionomia mala facit pręsumi in gñe quẽ ad scelera procliuũ, sicut a bona, bene p̃sumit, Frã. Cas. de ind tract. 1. cap. 6. nu. 1 399
¶plaga in Israel cessauit Moyse, & Aaron pro populo orantibus, Nic. Boer. de seditio. in 6. q. nu. 46 85
¶plagiarii qualiter sunt puniẽdi. Plac. de accus. tit. 6. nu. 19 6
plagiarii fures, & effractores, ut plurimum dãnantur in metallum, ibi num. 22 ea.
¶planetę singuli, mense singulo operari dicuntur informatione infantis in utero. Paul. Girl. de sortil. in 14. nu. 3 136
¶plures in rixa per tractatum facta, faciunt ut omnes

omnes teneantur de occiso, M. Ant. Blãc. de ind. nu. 226 378
plures testes singulares super diuersis indiciis deponentes an coniungantur ad faciendum probationem, ut oriatur indicium ad torturam, ibi. nu. 366 389
pluribus rixantibus si quis fuerit occisus, contra inimicum, si de indiuiduo constet, pręsumitur, & ex hoc is poterit torqueri, Fran. de ind. tract. 2. cap. 4. nu. 3 401
¶plus cui conceditur non debet, quod minus est denegari. Amb. de Antt. de q. nu 12 441
¶poculũ amatoriũ ministrãs, qua sit pęna afficiẽdus. Paul. Gir. de sortil. in 12. q. nu. 1 133
poculum amatorium qui ministrat, punitur, si inde mors sequatur, ibi. nu. 2 ea.
poculum amatorium ministrans causa occidẽdi infantem in onero, & causa fornicãdi, homicida est, ibi. nu. 10 134
poculum amatoriũ si ab aliquo propinetur, quæ in illo considerentur, ibi. nu. 11 ea.
poculum amatorium propinans quando puniatur, & quando non ibi. nu. 15 ea.
poculũ abortionis, seu amatoriũ ministrãs punit̃, si sumens inde moriatur, ibi. nu. 18 135
poculũ tradens abortionis, ut fętũ edat immaturũ, qualr̃ puniatur. ibi. in 13. q. num. 1 ea.
poculum amatorium dans mulieri p̃gnãti ex quo moritur, an puniatur. ibi. nu. 8 136
poculum ministrans cum sortilegiis factum nedum punitur, sed, & quod illud confecit puniri debet, ibi. nu. 10 ea.
poculi amatori quę sit si mors sequatur absorbentis, ibi. in 12. q. nu. 12 134
pocula abortionis dñr, quæ dant̃ alicui ut fœtum edat immaturũ, ibi. in 6. q. nu. 13 115
¶pœna, ubicunque quis punitur usque ad alterum gradum intelligitur de descendentibus a masculis, non a fęminis, Mart. Lau. de cri. læsæ maiest. in 10. q. 48
pœna mortis quibus, & quot inferatur modis Plac. de accus. tit. 6. nu. 15. cum seq. car. 6. & Gul. Bon. de pœna mort nu. 1. cum seq. car.
pœna certa, & a lege statuta debet imponi. Bonicon de accus. nu. 3 7
pœna talionis hodie sublata est, & quare, Frã. Cas. in q. cri. cap. 6. nu. 8 424
pęna talionis introducta est a lege antiqua media iuris prudẽtia, Cæsarea, & Pontificia. Io. Ant. Rub. de potesta. pc. in 1. par. nu. 9 22
pęna talionis in q̃bus iudiciis locum habeat, & in quibus non ibi. nu. 15. 24. & 34 ead.
pœna talionis habet locum in priuatis delictis ut in publicis, ibi. nu. 193. c. 30. & in 2. par. nu. 5 45
pœna Turpiliani non obtinet in priuatis delictis in d. 1. par. nu. 25 22
pęna perpetui carceris ęquiparatur damnationis in opus publicum, ibi. nu. 99 25
pœna perpetui carceris ex dispensatione potest commutari hodie. Paul. Girl. de hæret. in 7. q. nu. 2 151
pœna priuationis omniũ bonorũ, c ausę criminali æquipararі uidetur. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu 141 27
pœna relegationis potest imponi pro crimine iniuriarum, ibi. nu. 108 31
pœna capitalis aliquãdo pro iniuria ponitur, ibi nu 214 32
pœna ictus fustium relegationis æquiparatur, ibi. nu. 219 ea.
pœna quæ lædit æstimationem æquiparat̃ pœnæ ictus fustium, ibi. nu. 252 34
pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem, ibi. nu. 244 ead.
pœna pecuniaria pro homicidio imponi potest, ibi. nu. 288 37
pęna succedens in locum alterius pęnæ debet sapere eius naturam, ibi. nu. 295 ea.
pęna pecuniaria ubi est a statuto pro homicidio imposita, cui pęna iuris communis, recessum uideatur, ibi. nu. 297 ead.
pęna calũniæ an possit per partẽ, & iudicẽ, accusatori remitti ib. n. 380. & 382. cũ seq. 42
pęna l. q̃s, C. ad l. Iul. maiest. non habet locum in ducibus, & proceribus, ut deliq̃ẽs cõtra eorũ statũ punit̃, quod limita ut per Mart. de Laud. de crim. læsæ maiest. in 1. q. 48
pœna d. l. quisquis habet locum etiam in filio naturali tantum, ibid. in 20. q. ead.
pœna incapacitatis per d. l. quisquis, inflicta filiis, an locũ habeat in filiabus. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 5. q. nu. 1 57
pęna d. l. q̃sq̃s, quo ad incapacitatẽ successiõis extraneorũ nõ trahit̃ ad filias, ibi. nu. 18 60
pœna d. l quisquis, quę loquitur in filiis, ad nepotes an extendatur, ibi. in 6. q. nu. 1 60
pęna d. l. q̃sq̃s, quæ infligatur filiis, an locũ habeat in iam natis, ibi. in 3. q. nu. 1 67
pœnam in crim. læsæ maiest. ad posteros transmitti, qualiter intelligatur, Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 6. q. nu. 18 62
pęna transiens in posteros non comprehendit lineam fœmininam, Mart. Laud. de crim.

læsæ maiest.in 15.q 48
pœna priuationis,nunquam ipso iure imponi tur,nisi in casibus a iure expressis, Inc.Auc. de crim.læsę maiest.in 1.q.nu.1 50
pœna incapacitatis filiorum quo ad extraneo rum successiones, non debet ad filias exten di,ibi.in 5.q.nu.6 58
pœna incapacitatis spurii non trahitur ad ne potes,ibi.in 6.q.nu.9 61
pœna incapacitatis. & infamiæ quæ infligitur filiis non trahitur ad nepotes, ibi.nu.28 63
pœna ante delictum cōmissum remitti pōt.& q ex alieno punit delicto,ib.in 8.q.nu.8 65
pœna quæ infligi possit pro delicto uniuersita tis,Nic.Boer.de sedit. in 7.q.nu.16 82
pœna mitior, & benignior in delictis est acci pienda.ibi.in 6.q.nu.20 79
pœna extrahentium aliquem de ecclesia, qua lis sit hodie de iure canonico,ibi.nu.58 86
pœna nō debet ulterius progredi, q̃ delictum. Odof.de percuss.nu.11 87
pœna sortilegorū in foro iudiciali canonico q̃ sit,Paul.Girl.de sort.in 11.nu 3 129
pœna sortilegis imponenda est arbitraria. ibi. num.7. 170
pœna ultimis supplicii punitur quis qn̄que ꝓ homicidio sine dolo cōmisso, ibid.in 12.q. nu.3 133
pœna legis Corn.de sicariis, est hodie de pœ- na capitis,ibi.nu. 5 ea.
pœna poculi amatorii quæ sit, si mors sequat̃ absorbentis,ibi.nu.12 134
pœna quę ex unius delicto oritur, qn̄q; ad nō peccantem extenditur,Paul. Gir.de relaxat. carcerat.in tit. de sent. & pœna executio.in 3.q.nu.3 304
pœna calumniātis est supplicii similitudo, ib. in tit.de cal.in 2.q.nu.1 316
pœna S.C.Turpill. est in quinque auri libris fi sco applicantis,ibi.nu.2 ea.
pęna maior est amissio oīum bonorū, q̃ mors M.Ant.Bl.de ind nu.127 369
pœna corporalis quātumlibet leuis, quacūq; pecuniaria maior est, Paul.Girl.de q.in 7.q. nu.5 438
pœna qn̄q; infligitur pro crimine ignoranter perpetrato,Paul.Girl.de poe. omnif. coit. in 2.q.nu.11 448
pœna delicto commensurari debet,ut pro mo do delicti sit, & plagarum modus,ibi.in 6. nu.7 451
pœna minor clerico infligitur pro adulterio, & aliis minoribus criminibus, q̃ pro incestu aut sodomia,ibi.nu.9 ead.
pœna plurium eidem opem præstantiū an sit uniformis,ibi in 9.q.nu.20 457
pœna adulterii est capitalis quę infligitur etiā iis,qui mulieribus Hebræis se commiscent, ibi.in 12.q.nu.3 458
pœnæ remissione prohibita, prohiberi cense- tur eius diminutio, Inc. Auct. de crim.læsæ maiest.in 8.q.nu.5 65
pœnæ ob delictum paternum remissio facta fi lio remissio amplissime extendi debet,ibid. in 10.q.nu.2 66
pænę alteratio,& in sententia, & post fieri po test.Gond.de hæret.in 17.q.nu.6 167
pœnam non meretur,qui lege permittente qc quam operatur, Frā.Br.de ind.in 5.q.2.par. num.29.car.346.& Paul.Girl.de poe.omnif. coit.in 4.q.nu.5 450
pœnam homicidii iusta causa, & dolor dimi- nuit,Fr.Cas.de ind tract.7.nu.20.car.405. & in tract.de torm.cap.18.nu.14 419
pœnæ in multiplici consistunt specie, Plac. de acc.tit.6.nu.14 6
pœnę secūdū facti qualitatē, turpitudinē, aut scandalum sunt aggrauandæ, aut moliēdę. Paul.Girl.de sortil.in 17.q.nu.4 138
pęnæ quæ simul,& pro quibus criminib.infli- gi possunt.Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de sent.& pęna.exec.in 1.q.nu 2 303
pęnæ suos tantum tenent, & sequuntur aucto res,Paul. Girl.ibi.in tit.de absol.iura.in 5.q. nu.1 308
pęnarum genera quot de iure ciuili.Ioan.Ant. Rub.de pot proc.in 1.par.nu.259 34
pęnas delictorū minnendi augendi ue, quæ iu stæ causę censeantur. Gondissal. de hæret.in 17.q.nu.2 167
¶ pęna in crimine hæresis ad secundum gradū extenditur,Inc.Auct.de crim.læsę maiest.in 6.q.nu.5 61
pęna quæ infligatur abiurantibus heresim, Gond.de hæret.in 20.q.nu.11.cum seq. 170
pęnę augmentū, aut diminutio in crimine hę resis,ēt post sn̄iam fieri pōt, in ceteris uero delictis,in ipsa sn̄ia fieri debet, non ēt post. intellige sane.Gond.de hær.q.17.nu.5 167
pęnæ pecuniariæ an & qn̄,& ad quid hereticis imponi possint, Gondiss.ibid.in 8. q. nume- ro 6 159
pęnę quę filii hereticorum a iure infliguntur, an ad bastardus, aut si inanis illegitimo ex-

ten lātur, ibi.in 23.q.nu.3 173
pœnę quæ filii hæreticorum irrogantur, an etiam ad liberos ante paternam hęresim natos extendantur, ibi.nu.5 174
pœnę hæreticorum ordinarię quæ sint, & q̄ extraordinariæ, & an pœna ignis iure canonū & regni, & an priuilegium personæ operet̄, & an secularis cogi possit ad imponendā talem pœnam, & an requiratur incorrigibilitas ut degradari possit, & per quos degradari debent, & de forma degradationis, Lud.Car. de hæret.nu.132.133.& 134 190.191
pœnę hæreticorum ordinariæ qualiter euadantur, & extraordinariæ, & primo si abiurauerit hæresim, & redierit ad fidem, & si uoluerit iurare an statim habeatur pro hęretico, & quæ sit pœna relapsis, & an bona recuperent, ibi.nu.159 191
pœnæ cōtra receptatores, fautores & credētes an cōcurrāt cumulatiue, ex quo diuersę s̄m diuersas leges, an nouas tm̄, & q̄n diuersæ pœnæ sunt appositæ de iure ciuili, & canonum an oēs imponi p̄nt, ibi.nu.165 195
¶pœnitētia suspecto de hæresi iniūgēda est, iuratoria.s.cautione, alia ue securitate adimplendæ pœnitētiæ postmodum exacta, nec non certa pœna adiiciendo si non impleuerit, Gond de hæret in 15.nu.12 166
pœnitentia locū nō h̄et in criminibus atrocioribus, Paul.Girl.de hæret.in 5.q.nu.2 147
pœnitentibus ueniā damus, est ꝓposito indefinita, uniuersali æquipollens, ibi.nu.14 149
¶ponens uidetur fateri contenta in positionibus, Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par. nu.187 37
¶pontifex Romanus consultius ageret, si ardua quæque conuocato concilio decideret, Gund.de hęret.in 7.q.nu.4 157
pontifex Romanus posset Angelum excommunicare, & in iudicio damnare, si fieri posset ut ille de fide male sentiret, ibi.nu.5 ea.
pontifex errans in iis quæ fidei sunt, damnari a concilio potest ibi.nu.6 ea.
pontifici Romano optimum esset, si quid suꝑ fide dubii suborīretur, id generali concilio decidere, ibi.nu.3 ead.
¶populus ex decem hominibus constitui pōt, Nic Boe de Seditio.in 3.q nu.3 75
populus quando licite se possit congregare sine superioris aut suorum iudicum auctoritate, ib.q.5.nu.1 76
populus seditionem uel tumultum faciēs qualiter puniri debent, ibi.in 7 q.nu.6 81
¶porrectio libelli ꝑ accusatorē facta, nō est de processu, M.Ant.Blan.de ind.nu.333 386
¶positioni duo cōtinēti ſ̄ides, si dicat de uno nō credere, an de alio fateri credatur, Fran: Cas.de ind.tract.9.cap.1.nu.5 416
¶posse non dicitur, qui sine adiutorio non potest, Io.Fran.Ponz.de Lam.nu 57 95
¶ possessor bonæ fidei quatenus precium rei alienatæ teneatur restituere, Paul.Girl.de relaxatio. carcerator.in tit.de beneficio, & indulg.prin in 5.q.nu.2 306
possidens in pari causa prioris est cōditionis, Paul.Girl.de hæret.in 6.q.nu.5 151
¶ potens prohibere nec prohibens, an habeat indicium contra se, M.Ant.Blan .de ind.numero 333 386
potens hominem a morte liberare nec liberās occidere uidetur, ibi.num.334 ea.
¶potētiam Dei attribuens creaturæ hęreticus est censendus, Paul.Girl.de hæreticis, in 2.q. nu.3 145
¶potestas an possit delinquentē ante tempus suæ cognitionis inquisitum uel accusatum bannire, si maleficium fuit occultum, Nell. de bann in 2.par.1.temp.nu.3 207
potestas, si statuto cauetur, ꝙ de robaria commissa per annum ante non possit cognosci, an possit bannire eum, qui incepit derobare per annum ante, & postea continuauit robariam, ibi.nu.4 208
potestas an possit bannire forensem alibi furantem, sed portantem in locum iurisdictionis, ibi.nu.5 ead.
potestas an possit bannire aliquem alium officialem in officio delinquentem, officio durante, iqi.nu.10 209
potestas qui ignoranter cœpit bannitū an debeat h̄re pręmium quod datur capienti bannitū, Nel.ibi.in 2.per.2.temp.nu.22 249
potestas ciuitatis an possit rebannire, Nell.ibi. in 3.par.1.temp.nu.65 282
potestas ꝗ ultimis q̄ndecim diebus nō potest quē eximere de bāno, an possit pronūciare eū eximēdū esse, & q̄d de officialibus ꝗ prohibent̄ rebānire ex bānnitos, an saltē possit ordinare qualiter debeant rebanniri etiā aliquid detrahendo solēnitatibus in rebanniēdo antea requisitis, ibi.nu.81 286
potestas h̄ns arbitriū procedēdi secūdū suā cōsci etiā, an possit supplere defectū probōnis indicii.Guid.de Suz.de ind.nu.96 326

potestas,

potestas, an inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ, possit licite torquere, si alias ei non liceat de iure, Fr.br. de ind. in 7.q.2.p.nu.8 354
potestas informationes ab offenso, uel syndico debet habere de delicto, & uicinorum nomina, & testium, scripta tenere debet, ib.in 9.q.nu.3 355
¶practica iudicum cadauera inspicientium & uulnera describentium, M.An.blan. de ind. nu.20 367
¶præcedentia declarant̃ ꝑ sequentia, & econtra. Io.Fr.Ponz.de lamiis, &c.n.44 94
¶præceptum in lege magnum est, obedientiã magistratibus per subditos præstari. Iac.de Are.de bann.nu.36 201
¶preconi soli an credatur si dicat se citasse, ib. nu.13 199
preconia uox paucis innotescit, Ince. Auct.de mo.proc.cont.apost.nu.3 196
¶prædicamenta, circa quę uidetur uersari omnia quæstio, sunt decem, Fr. Cas.de indic.in prin.nu.11 395
¶precones Constansienses, & Ebreicenses agrum Parisiorum populati sunt, Nic.Boe. de sedit.in 1.q.nu.28 72
¶pregnantem necans, morte naturali puniri debet.gul.bon.de pœ.mor.nu.5 444
¶prælatus solus ubi est diffamatus, inquiri potest, tam in capite, quàm in membris, Bonic de acc.nu.37 11
pręlatus ꝓcedere pōt quacũq; uia melius pōt ut attingat criminib. ueritatẽ, ib.n.49 12
prælatus suam sed non ecclesiæ iniuriã remittere pōt, Io.Fr.ponz.de lamiis, nu.85 99
prælatus ecclesiasticus iurisdictionẽ temporalem habens qualiter iustitiam executioni mandare debeat.Nic.Plo de irreg.n.23 102
¶premeditatum maleficium non pręsumitur nisi appareat de antecedenti proposito, & quomodo id probari possit, Fr.Cas. de ind nu.1.el 4 397
præmeditatum an præsumatur si nō apparet de pura rixa, & in quibus casibus fallat, ibi. nu.5.el 1 ead.
¶præmium quod datur capienti bannitũ an debeat diuidi inter eum, & fiscum, Nell.de ban.in 2.p.2.temp.nu.18 248
præmium, si sunt plures capientes bannitum an debeatur unicum inter omnes, an plura ib.nu.20 e.
Præmium an debeatur capienti stante statutũ quod dat 50.capienti bannitum in pecunia & 100.capienti bannitũ in persona, bannitus in mille.q̃ si nō soluerit intra mẽsem intelligebatur bannitus in persona, fuit intra mensem captus, & præsentatus, deinde elapsus est mensis, & non soluit, ib.n.21 ea.
Præmiũ an alicui debeat̃, si uno statuto caueẽ ꝙ capiẽs ex bannitũ hẽat cẽtum, & alio statuto caueẽ ꝙ hoĩes de uilla teneantur trahere ad rumorẽ, & capere malefactorẽ ac exbãnitos, & q̃dã fuit ad capiendũ Titiũ sciẽs eũ esse bãnitũ, & cũ Titius fugeret eleuauit rumorẽ, ꝑꝑ quod homines de uilla insecuti sunt eũ, & illum cœperunt, ib.n.23 249
præmium an habere debeat Titius si stãte eodem statuto. Titius sciens Caium bannitũ, ignorans tamen statutum cœpit Caium, & potestati præsentauit, ib.nu.24 ead.
¶prænoscere, & pronunciare de futuris quando liceat, & quando non, Gond. de hære.in 9.q.nu.7 161
præparamenta ad aliquid faciendum sufficere dicuntur, ut ipsum fructũ censeatur, Nico.Boe.de sedit.in 7.q.nu.39 84
præparatoria in adulterio adulterium probatur, M.An.bl.de ind.n.69 366
præparatio, & ordinatio uariis modis demonstratur, ib.nu.68 365
præparationes, & ordinationes faciunt indicium ad pensamentum, ib.nu.67 ead.
¶præparatum. Qui in præparato habet causã etiam in connexo præparante habet, Anto. Colum.in for.proc.extraor. in controu.cri. ar.77 465
¶præscriptio aduersus hęretici accusationem, an, & quanto tempore procedat, gond.de hær.in 22.q.nu.3 172
præscriptio, an in casibus in quibus bãniti nō perdũt bona eis existentibus in banno, currat, Nel.de ban.in i.p.2.temp.n.19 228
Cætera uide supra in uer. Conreus.
¶præsens uidetur, qui accusatus semel comparuit in iudicio, licet postea se absentet, Io. An.Ru.de pot.proc.in i.p.n.60 23
pręsens quatenus censeatur qui procuratorẽ dimisit, ib.n.63 ea.
pręsentia uera requiritur, nō autem interpretatiua in causis grauibus, ib.n.64 e.
pręsentia partis an faciat, quòd confessio extraiudicialis faciat plenam probat.onẽ, M. Ant.bl.de ind.nu.310 376
pręsentia si delicto adhibeatur, deliberationis

indiciū oritur, modo illa pſtia fiat animo se immiſcēdi, ſi opus eſſet. Secus ſi forte fortuna, & quando quis dicatur adeſe cauſa ſe immiſcendi, Fran. Caſ. de ind. nu. 10 402
pręſentia adhibita delicto facit indicium occulti auxilii, ſi perſonæ fuerint ante delictum congregatæ, ibi. nu. 8 414
præſentia iudicis ſupplectum defectum curatoris, Ant. Columb. in ſor. proced. extraord. in controuer. crim. art. 174 469
¶ pręſentans. An ſtante ſtatuto ꝙ bannitus pñtans bānitū rebāniatur, ſi eſt bānitus de pari uel minori crimine, an pñtās bānitum pro homicidio facto cum armis debeat rebān ri a bāno ſibi dato ꝑ homicidio facto cū ueneno. Nell. de bā. in 3. par 2. temp. nu. 8 270
¶ pręſides, ſeu iudices ius concedendi liberam mortis facultatem non habent, Plac. de acc. tit. 6. nu. 17 6
¶ præteritum facit præſumi in præſens, M. An. Blan. de ind. nu. 243 379
¶ præſumptio iuris uiolenta dicitur, & quid operetur, Guid. de Suz. de ind. nu. 98 327
præſumptio uiolenta cōtra aliquē, ꝙ quēpiā occidi fecerit, qualr̄ probetur, ibi. n. 101 ea.
præſumptio maior tollit minorē, Io Fr. Pona. de lam num 42 94
præſumptio in quibus ſufficiat criminibus, ut ad condemnationem deueniatur, Frā Br. de ind. in 4. q. n par. nu. 7 336
præſumptio affirmatiua per negatiuā tollit, ibid. in 5. q. nu. 5 338
præſumptio minus eſt, q̄ indicium, M. Ant. Bl. de ind. nu. 248. car. 379. & Fran. Caſ. de ind. nu. 2. el 2 379
pręſumptio quo ad indicium genus dicitur, M. Ant. Bl. de ind. nu. 251 380
præſumptio plures gradus habet, ibid. numero 252 ead.
præſumptio ex conſuetudine oritur, ibi. numero 411 393
præſumptio iuris, & de iure dicitur indicium euidens, Fran. Brun. de ind. in 8. q. nu. 3 355
præſumptio illa cenſetur potior, quæ raro reperitur proximior, ibi. nu. 5 ead.
præſumptio iuris & de iure non recipit probationes in contrarium, ſecus de pręſumptione iuris. Fran. Caſ. de ind. nu. 11 397
pręſumptio præpoſiti inſurgit contra illū, q aſportauit bona ſua de loco, ubi homicidiū commiſit, ad locum, ad quem poſtea cōfugit, uel ſi bona, uel eorum maiorem partē alienauerit, ibid. nu. 5. el 2 492
præſumptio quid ſit, & quotuplex, Paul. Girl. q in 3. q. num. 5 433
præſumptio hominis quæ dicatur ibi.
præſumptio ſimplex iuris quid ſit ibi.
pręſumptio facti quæ ſit, & quę iuris, ibidem nu. 7 ea.
pręſumptione ubi iudicat̄, moderanda eſt pœna, Gond. de hęret. in 13. q. nu. 22 165
præſūptiones cōtrariis elidunt̄ pſumptionib. Fr. Brun. de ind in 5. q. 1. par. nu 1 337
pręſumptionibus euidentiſſimis hæreſis probatur, non etiam leuibus. Gondiſſ. de hęret. in 13. q. nu. 21 165
præſumptionibus nemo dānari debet, ſed probationibus luce clarioribus, cū de hominis uita agitur, Fran. Caſ. de ind. nu. 3 411
in præſumendo crimine plus proſequitur qui pœnam ſanguinis timet, q̄ qui non timet, Iac. de Are. de q. nu. 12 427
¶ præuaricari quid ſit, Plac. de accuſ. tit. 4. numero 3 4
¶ presbyter excommunicatio, uel ſimpliciter ſuſpenſus ab ordinibus ſuis efficitur irregularis ſi in acolythatu miniſtrauerit. Nic. Plo. de irreg. nu. 31 104
presbr̄ mulierē amplexatus, cauſa benedictionis impartiendę hoc ipm pſumit̄ feciſſe, Fr. Brun. de ind. in 4. q. 1. par. nu. 9 337
presbr̄, ſeu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualr̄ hodie. Paul. Girl. de pęn. omn. coi. in 9. q. nu 3 454
presbyteri an, & qñ ſint torquēdi. Gui. de Suz. de ind. nu. 18 319
presbiteri non ſunt torturæ ſupponendi, licet bñ clerici de iure ciuili, ibi. nu. 107 328
¶ pretium uide ſupra in uer. Alienatio.
¶ princeps an, & qñ poſſit facere per ſuum reſcriptum, ꝙ admittatur procurator in cauſa criminali, Io. Ant. Rua. de pot. procur. in par. nu. 108 25
princeps timore inimicorū ſuorū, uel hoſtiū dimittens caſtrum, uel ciuitatem non perdit poſſeſſionem, Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. in 5. q. 48
princeps ſupremum uaſallum priuare nequit, niſi per ſententiam culpa cōuicta, Inc. Auc. de crim. lęſę maieſt. in 1. q. nu. 12 51
princeps rem ſuam infeudando de nouo, legē quam uult dicere poteſt, ibi. in 2. q. nu. 3 53
princeps facere poteſt ut factum pro nō facto habeatur, ibi. nu. 6 54

prin;

princeps in dubio præsumitur usus iure cōi, non gratia speciali, ib. in 3. q. nu. 11 57
princeps an possit filio restituti a pœna crim. læsæ maie. gratiam concedere, ut delictum patris reincidentis ei non noceat, ib. q. 8. nume. 1 65
princeps non potest aliquid turpe, uel inhonestum facere, & licet sit dominus legum, nō tamen est dominus morum, ib n. 2 e.
princeps in his casibus dispensare potest, in quibus & legem condere, ib. nu. 10 66
princeps inhabile ex delicto paterno, tractās ut fidelem uasallum, an censeatum eum rehabilitasse, ib. in q. 12 nu. 1 68
princeps uasallum post feloniam commissam ut suæ curiæ parem uocans, an censeatur ei culpam remisisse, ib nu. 2 ead.
princeps occupatori uioletō ciuitatis, uel prouinciæ, non potest ipsam concedere. Nicol. Boe. de sed. in 6. q. nu. 24 79
princeps non debet se immiscere reb. spiritualib. Io. Fr. ponz. de lam. &c. nu. 3 89
princeps legibus non ligatur. Inc. Auc. de mo. proc. cont. apost. nu. 19 197
princeps nomini gratiam concedere dicit cū iniuria tertii. Pa. gir. de rel. carc. in tit. de benef. & indul. prin. in 4. q. nu. 2 306
princeps & Senatus famam restituere possunt ib. in 6. q. nu. 2 ead.
princeps omne bonum de officialib. suis præsumit, nisi contrarium manifeste appareat & doceatur. Gui. de Suz. de ind. nu. 86. c. 325 Bal. de q. c. 3. nu. 6. c. 431. & Fr. Bru. de indi. in 5. q. 2. p. nu. 30 346
princeps post sententiam latam ad confessionem factam in tormentis, defensionē cōcedit, si de innocentia damnati constiterit, Gui. de Suz. de ind. & tor. nu. 64 323
princeps habet arbitriū in sanguine mali hominis, Ant. Col. in for. proc. extra. in contr. cri. ar. 2 462
princeps non tollit ea quæ sunt naturalia, ibi. ar. 39 ea.
principis proprium est iustitiam exercere, Io. Fr. ponz. de lam. nu. 31 92
principis studiū esse debet, ut populus sibi subditus, bene uiuat, ib. nu. 33 93
principi concedenti saluumconductum, non est facile credendum, si aut tyrānus est, aut non solet fidem datam seruare, Io. An. Ru. de pot. proc. in 1. p. nu. 320 39
rincipi congruit salutem populi tueri, & malis hominibus prouinciam purgari. Pa. gir. de rel. carc. in ti. de benef. & indulg. prin. nume. 2 340
Cetera uide supra, in uer. cri. læsæ maie.
¶principalis persona quæ accusatur, an subiici torturæ debeat, Amb. de Antr. de quæst. nu. 15 442
principales personæ sunt etiam ad ueritatem eruendam quæstioni supponendæ. guid. de Suz. de ind. nu. 84 355
¶priuata denunciatio per quos fiat, Bonic. de acc. nu. 11 8
¶priuatio omnium bonorum causæ criminali parificari uidetur, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1 p. nu. 250 34
priuatio nunquam inducitur nisi specialiter exprimatur, Inc. Auc. de cri. læsæ maie. in 5. q. nu. 5 58
priuationis pœnam si ipso iure impositā non cōstet, interpretatio fit, ut in ea requiratur sententia, ib. in 1. q. nu 6 51
¶priuatus accipiens bannitum in alterius territorio, an præmietur uirtute unius statuti an uero puniaē uirtute alteris statuti, Nell. de ban. in 2. p 2. temp. nu. 29 250
¶priuilegiatus non torquetur excepto in crimine læsæ maie. Mar. Lau. de cri. læsę maie. in 23. q. 49
priuilegiatus an torqueatur in crimine hæresis. Lud. Car. de hær. nu. 117 198
priuilegiati ne possunt torqueri tormento secundi gradus torturæ poterunt supponi. Pau. gir. de qō. in 4. q. n. 6 435
¶priuilegium filiis concessum si ad nepotes non extendatur, nec odium, Inc. Auc. de cr. læsę maie. in 6. q nu. 8 61
priuilegium personæ an operetur in crimine hæresis, Lud. Car. de hær. nu. 112 150
¶probandi onus incumbit accusatori, & accusato qn̄ qs fugit, sed qn̄ qs non aufugit, incūbit solū accusatori, Fr. Ca. de id. n. 27 409
¶probatio non admittitur contra præsūptionem iuris, & de iure, Io. Fr. pōz. de lam. nu. 60. car. 96. & Io. Nic. Arel. de hęr. in 42. not. num. 2 143
probatio contra pręsumptionem iuris, & de iure admittitur per confessionem, Nell. de ban. in 3. par. 1. temp. nu. 6 212
probatio in crimine hęresis per quæcunque probationum genera fieri potest gund. de hęr. in 13. nu. 1 163
probatio indiciorum ut quis quæstioni subiiciatur

ciatur, qualis esse debeat, ib.nu.4 ead.
probatio requiratur quādo publice hęreticus prædicat.Lud.Car.de hær.n.123 189
probatio plena an inducatur ex fuga.Pau.gir. de relax.carc.in ti.de fuga.in 1.quæst.num. 1 314
probatio semiplena tantum ex fuga inducitur ib.nu.2 ea.
probatio semiplena in ciuilibus facit indiciū in criminalibus.M.Ant.blan.de ind. nume. 224 378
probatio indirecta in criminali causa sæpe cōceditur.Fr.Cas.de ind.nu.2 el 1 397
probatio negatiua nō admittitur in probatione intuitiua, ut quando testes deponunt uidisse factū, & sunt i sufficiēti numero, & qn qualitas testiū ē i iure apꝓbata.ib.n.5 e.
probatio coniecturalis est triplex, circa ea, q̄ indicant delictum, sed non propositū. Fr. Cas.de ind.tract.10.nu.3 407
probatio quæ fit per uisum, omnibus aliis est maior, & tunc dicitur plena probatio, quando fit ꝑ duos testes de uisu omni exceptioni maiores.ib.c.1.nu.1 ea.
probatio contra indicia etiam indubitata admittitur, ib.nu.7 411
probatio semiplena releuat accusatorem a calumnia nisi reus contrarium plene probet. Fr.Cas.in q.cri.c.5.nu.5 424
probatio dr̄ actus rem dubiā educēs in lucem cognitionis.Pau.gir.de q.in 3.q.nu.12 433
probatio per euidētiam facti quæ dicatur.ib. nu.14 e.
probatio alibi quomodo fiat.Ant.Columb.in fo.proc.extraiu.in controu.crim.art. 64.& seq. 465
probatio seu confessio est fienda iudici in iudicio, alias non sufficit ad condemnandū in criminalib.licet sufficiat ad torturā nec hēt uim plenæ probationis.ib.ar.187 469
probationis, & inuestigationis ueritatis, dantur d.uers.gradus.M.Ant.bl.de ind.numero 321 385
probationi alicui quoties stare necesse est, ita ꝙ contraria probatio prohibetur nequaq̄ tamen prohibita censetur probatio concludens talem probationem minime legitimā esse.Gond.de hær.in 22.q.nu.10 402
probationes leuiores sufficiūt cōtra priuatū, q̄ cōtra prælatum.Bonic.de acc.n.42 12
probationes liquidissimæ requiruntur, anteq̄ pœnæ priuationis incurratur.Inc.Auct. de cri.læsæ maie.in 11.q.nu.4 62
probationes in crimine hæreseos debent luce meridiana esse clariores, Ioan.Fr. ponz.de lam.nu.67 97
probationes in criminalibus luce clariores esse debent.Io.Nic.Arel.de hær.no.26. nu.1. c.141.Pau.gir.de hær.in 5.q.nu.18.c. 150. & de relax.carc.in ti.de absol.innoc. in 6.q. num.2 368
probationes diuersi generis nō iunguntur ad condemnandum in criminalibus.Guid. de Suz.de ind.nu.103 327
probationes multæ semiplenę non coniungūtur, ad faciendam unam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendū.Fran. br.de ind.in 2.q.1.par.nu.6 330
probationes angustari non debent.M.Ant.bl. de ind.nu.159 327
probationes factæ in ciuili, non probant in criminali.ib.nu.210 377
probationum initium non debet accusator de domo rei sumere. Nisi sint actus iā recepti in iudicio, quos haberet apud se accusatus.Ant.Columb.in for.proced. extraor.in controu cri.ar.93.& 94 466
probationibus an, & quando renunciari possit in criminalib.Io.An.Rub.de pote.proc. in 1.par.nu.173.174 29
probatum semel, improbari non debet.Iac.de Are.de ban.nu.43 201
¶proceditur, in cri.læsæ maiest.summarie, de plano, sine strepitu, & figura iudicii. Mart. Lau.de cri.læsæ maie.in 47.q. 49
proceditur in regno sola uia inquisitionis, & extraordinaria.Ant.Colum.in for.proc. extraor.in controu.cri.ar.14 463
procedere in delicto quid sit, & quid ipsum cōsumare.Nic.Boe.de sed.in 7.q.n.40 84
procedi qn̄ possit super eodem crimine iā cōposito, aut abolito.Pau.gir.de relax.carc.in ti.de pœ.comp.in 6.q.nu.4 311
¶proceres. In proceribus non habet locum vt delinquens contra eorum statum puniatur secundum formam.l.quisquis. C. ad l.Iul. maie.Mar. Lau.de cri.læsæ maie.in 1.q. 48
¶processus criminalis cū procuratore factus an ualeat. si nihil contra procuratorem opponitur.Io.Ant.Rub.de pot.proc.in i. par. nu.162 28
processus formatus cū procuratore suꝑ ulnere, an secuta morte ualidus, ita ꝙ cōtra uulnerantē, de morte ꝓcedi possit, ib.n.93 25

processus factus contra absentem, neglectis allegationibus causarũ absentiæ an sit nullus, ibi. nu. 189. & 191. 30. & nu. 334. c. 40
processus criminalis in quo non admittitur procurator, an reddat nullus, si interueniat ꝓcurator, licet nõ opponat. ibi. nu. 368. 371. 378. 381. 388. 391. 393. & 400 41. 42. 43
processus an fieri possit. & procedi cõtra citatũ cõtumacem, Lud. Car. de hær. n. 112. 188
processus qualis fiat in causis incarceratorum Bal. de carcer. cap. 2. nu. 6 302
processus, & testes dati ꝑ iudices reis diuersis nominibus nuncupantur. M. Ant. Blan. de ind. num. 50 304
ꝓcessus fit summarius in leuibus criminibus Paul. Girl. de quęst. in 5. q. nu. 4 437
processus in criminalibus nõ debet esse obscurus, nec incertus. Ant Columb. in for. ꝓced. extraord. in controuer. crim. art. 82 465
processus inordinatus uerã confessionẽ sponte, & expresse factam non uitiat, quin ex illa non possit reus cõdemnari. ibi. art. 219. 471
processu non formato, non deuenitur ad tormẽta, & an id procedat in manifesto, & notorio criminoso, & in inuẽto in flagrãti crimine. Fran. Cas. de torm. cap. 3. nu. 1 413
de processu hæreticorum, uide plura per Lud. Car. de hæret. nu 102 186
¶ proclamare bona accusati, potest officials. Ant. Colum. in for. proced. extraord. in controuer. cri. art. 153. 154 468
¶ procurare uerbũ quam sit latissimum. Ioã. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 262. 35
¶ procurator licet interuenire non debeat, si tamen interueniat, & non excipitur, ualet qđ cum eo agitur. Bonic. de accus. nu. 3 7
procurator cum mandato generali, nunquid absentiæ causas proponere possit. Ant. de Cana. de excusato. in 2. par. nu. 23 16
procurator an constitui possit ad crimina persequenda, ubi proceditur per uiam inquisitionis seu denũciationis. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. nu. 12 22
procurator cõstitui non põt ex parte inqrẽtis aut denũciãtis in crimine publ. ibi. n 13. ea.
procurator admittit. ubi absens cõdẽnari põt in criminalib. & an semꝑ locũ habeat ib. n. 31. 22. & uide. n. 279. 285. c. 36. n. 331. 39
procurator admittitur in ciuilibus, etiam ubi de crimine ciuiliter agitur. ibi. nu. 36 22
rocurator interuenire potest in causa famæ. d. num. 38 ead.
procurator in actione populari ex parte rei potest admitti. ibi. n. 47 23
ꝓcurator cõstitui põt ab accusatore, in iis casibus ĩ qbus cessat pæna talionis, ib. n. 53. ea.
procurator quare non possit cõstitui in criminalibus ex parte rei, ibid. num. 54. 64. 72. 73. & 74 23. 24
procurator an admittatur ex parte rei in criminalibus, ubi iudicium non posset reddi elusorium, ibi. nu. 54 ea.
procurator potest cõstitui in causa relegationis secundum ueram opinionẽ, ib. n. 62. ea.
procurator, cur ubi proceditur contra absentem non admittatur. ibi. nu. 70 ea.
procurator frustra interuenit ad prosequẽdũ crimen publicum. ibi. nu. 76 ea.
procurator ꝙ non possit constitui in crimine publico, siue imponuntur pęna corporalis, siue pecuniaria, Angeli. noua opi. nu. 78. ea
procurator an addmittatur in causa suspecti tutoris ibi. nu. 264. 268 35
procurator an admittatur in criminibus, ubi ꝑ uia inqsitionis proceditur. ib. n. 87. 24
procurator non admittatur ad opponẽdũ de crimine per uiam exceptionis ad finem opponendi. ib. nu. 88 ea.
procurator constitui non potest ad offerendũ libellum in crimine publico. ibi. un. 89 ea.
procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem causæ. ibi. nu. 90 ea.
procurator constitui non potest ad respondẽdum positionibus in criminalibus uel cõfitendum delictum. ibi. un. 92 25
procurator utrũ possit admitti in ea causa criminali, in qua duæ pęnæ pecuniaria, & corporali alternatiue imponũtur, & qđ si copulatiue. ib. n. 94. 100. 25. & n. 307 38
procurator constitui non potest ĩ casu, ĩ quo lex constituit reum puniendũ tali pœna uel alia, ibi. nu. 95 25
procurator adesse nõ põt, ubi pro delicto agitur principaliter ad infamandũ. ib. n. 96. ea.
procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis. ibi. nu. 97 ea.
procurator an admittatur in causa criminali, pro qua potest ĩponi pœna perpetui carceris, ibi. num. 98 ea.
procurator an possit interuẽire ꝑ eo, q ex statuti forma põt ĩpune offendi. ib. n. 102. ea.
procurator admitti non potest, ubi pęna arbitrio potestatis imponitur, ibi. nu. 103 ea.
procurator ad accusãdũ testes de falso, nõ põt

ab eo

ab eo cōstitui,q̄ è carcerib. aufugit, ad quos in perpetuū dānatus fuerat, ibi. nu. 104 ea.
procurator nunquid constitui possit in causa criminali, ī qua uirtute statuti potest ꝓcedi contra absentem, ibi. nu. 106 ea.
procurator ꝙ non admittatur introductū est propter grauitatem causæ, ibid. nu. 109 ea.
procurator an admittatur ad petendum restitutionem in integrum aduersus sententiā latam in causa criminali, ibid. nu. 110 ea.
procurator interuenire non potest, ubi pœna ipso iure imponitur, ibi. nu. 111 ead.
procurator an possit interuenire in causa criminis, quando accusatus, uel inquisitus est ꝑsens in iudicio, ibi. num. 112 ea.
procurator an oblato libello per accusatorē, possit constitui quo ad alios actus, ibi. nu. 115 ea.
procurator an admittatur pro reo criminis carcerato, ibi. n. 116. 118. 120. 123. 133. & 136 25. 26. 27.
procurator an possit constitui ab incarcerato ad omnes actus præterquam ad litem cōtestandam, ibi. n. 119 ea.
procurator an, & qñ admittatur pro accusato in crimine hæresis, ibi. n. 138. 143 ead.
procurator constitui pōt in criminib. in q̄bus damnatur memoria defuncti, ibi. n. 140 ea.
procurator an possit cōstitui ubi ꝓ re familiari proponitur accusatio. ibi. n. 146 ea.
procurator an admittatur in causa seruitutis, ibi. n. 147 ea.
procurator quando interuenire possit in causa, adulterii, ibi. n. 155 28
procurator admittitur ad dicendum sentētiā criminalem nullam, ibi. n. 156 ea.
procurator constitui non prohibetur ad dicēdum inquisitionem ineptam, & calumniosam, ibi. n. 157 ea.
procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes processum ī causa criminali, ibi. num. 158 ea.
procurator admittitur pro reo accusato, uel ī quisito, ubi delictum commissum est īpunibile, ibi. n. 164 ea.
procurator an admittatur ubi cōtumax ex statuto habetur pro confesso, ibi. n. 165 ea.
procurator an interueīre possit pro accusato ad petendum admitti testes super innocentia eius, ibi. n. 166 ea.
procurator admittitur pro accusato ad allegādum causam quæ patet ex actis, & quæ notoria est, ibi. n. 169 ea.
procurator an admittatur ubi per uiam inquisitionis proceditur ibi. n. 171 29
procurator an possit interuenire in processu criminali ad concludendum in causa, ibid. nu. 172. 174 ead.
procurator an admittatur in criminalibus ad allegandum causam absentiæ, & q̄d illa allegatio operetur, ibi. n. 175 ea.
procurator qui admitti non potest, admittitᷣ ut defensor, ibi. n. 185 ea.
procurator non potest interuenire ad prosequendum crimē priuatum, pro quo uenit īponēda pęna corporis afflictiua, ib. n. 192. 30
procurator an constitui possit in causa criminali, in qua uenit imponenda pœna relegatiōis, uel remotiōis, ibi. n. 196. 200. 201. 31
procurator quare rīr nō admittatur in causa iniuriarū, & an speciale sit ī illustribus, & ī hmōi causis procuratores cōstituere possint, ibi. n. 209. 212. 216 32
procurator ꝙ magis constituatur in crimine iniuriarū, q̄ in priuatis delictis, quare ratio diuersitatis dari non potest, ibi nu. 117 ea.
procurator an interuenire possit in causa criminis pro quo quis ita relegatur in certum aliquem locum, ut non licet ei alio se trāsferre, ibi. n. 223. 225 33
procurator interuenire potest in causa criminis, ex quo pœna maior relegatione uenit imponenda, ibi. n. 243 34
procurator admittitᷣ in cā criminis, ex quo q̄s infamatᷣ, si ꝓ eo imponitᷣ cōfiscatio omniū bonorū uel partis eorū, ibi. n. 249. ea.
procurator an interueīte possit in causa reuocationis liberti ingrati in pristinam seruitutem, ibi. n. 258 ead.
procurator an admittatur ubi agitur de pęna damnationis in opus metalli, uel de redigēdo aliquem in seruitutem, ibi. n. 261 35
procurator nō admittitᷣ citra mādatū spāle, ubi agitur de causa famæ, ibi. n. 267 ea.
procurator an admittatur ex parte actoris, ꝑstita cautione de rato, ubi dubium est de mādato, ibi. n. 273 ea.
procurator an possit cōstitui ad testes producendos, aut repetendos, uel alium articulū excepta sententia, ibi. n. 286 36
procurator an possit interuenire in causa homicidii pro quo imponitur pœna pecuniaria, n. 289. 293 37
procurator an ex parte accusatoris possit interue

teruenire, ubi pro delicto poblico uenit imponenda pœna pecuniaria. ibi.nu.298 ea.
procurator an possit in ea causa interuenire, in qua in defectum pœnę pecuniariæ, imponitur pœna corporalis per statutū, ibid nu. 302.304.306.& 310 38
procurator an interuenire possit, ubi statutū dicit, q si quis fecerit furtum puniatur pœna dupli,& fustigetur, ibi.nu.307 ead.
procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum causas necessarias, q̃ reū ipsum impediunt uenire. ibi.nu.311 ead.
procurator aliquando defensor appellatur. ibi. nu.330 39
procurator quare non admittatur in criminalibus, redditur finalis ratio. ibi.nu.341 40
procurato an possit admitti ad opponendam exceptionem notoriam in causa criminali, ibi.nu.244 ea.
procurator an admitiatur ad opponendam exceptionem peremptoriā, quæ in uim perēptoriæ opponitur. ibi.nu.351 41
procurator interuenire non potest, siue dubietas sit in facto, siue in iure, ibi nu.352 ea.
procurator nō admittitur ad opponendum, q interfectus erat bannitus. ibi.num.354 ea.
procurator admittitur in accusatione falsi ciuiliter porrecta. ibi.num.364 ead.
procurator interuenire potest in actione furti ciuiliter mota. ib.nu.365 ead.
procurator an possit interuenire, ubi qs accusat aliquē de crimine plagii, & obiicitur exceptio q seruus in auem fuit cōmissum plagium erat ipsius surripientis, ibi.nu.366 ea.
procurator constitui non potest in causis capitalibus. & an id sit perpetuum, Io. Ant. Rub. de potest.proc.in 2.par.nu.2. car. 43. & nu. 48.50 47
procurator an possit interuenire, ut tātū prosit non etiam noceat. ibi nu.20 44
procurator pro absente interuenire potest, ubi absens damnari potest, & an id obtineat in causis capitalibus indistincte. uide ibi.num. 35.36.37.39.& 41 45.46
procurator quare non possit constitui ex parte accusatoris. ibi.nu.54 47
procurator interuenire potest in causa criminis pro quo uenit imponenda pœna relegationis, uel remotionis ab ordine ib.n.58 ea.
procurator interuenire non potest in causa iniuriarum. & quæ sit huius rō. ibi.nu.62 48
procurator an admitti possit in crimine hæresis, & an aduocatus. Lud. Carer. de hær.nu. 113 188
procurator uel adoocatus si patrocinium præstiterint contra accusatū, an cū eo cōtrahat inimicitia. M. Ant. Blan. de id.nu.138 371
procurator, & aduocatus dicuntur aduersarii. ibi.nu.139 ead.
procurator esse non potest, qui habet litē omnium bonorum. ibi.nu.127 369
procurator q subiectū depdauit, pœna mortis puniri debet. Gul. Bō. de pœ.mor.nu.3 444
procurator regius tenet locum accusatoris. Ant. Col. in for.proc.extraor.in contr.crim. art.10 463
procurator causas absentiæ allegare potest, faciendo iuramentum q fuit missus ad hoc allegandum. ibi.art.161.162 468
procurator an pro carcerato interuenire possit. ibi.art.198 470
procuratoris interuentus ad necessariā defensionem est permissus. Io. Ant. Rub. de potesta.procura.in 1.par.nu.221 32
procuratoris appellatio quam late pateat. ibi. nu.271 35
procuratorem regulariter admitti in causis pecuniariis. ibi.in 2.par.nu 1 43
procuratorē quilibet tenetur dimittere postq̃ semel citatus, alias pcederet in cōtumaciā, Inc. Auct. de mo. pce. cōtra apsta n.2 196
procuratores compositionem fieri procurantes, qua debeant uti cautela, ut cōpositio sit tuta. Paul. gir. de relax. carc. in tit. de pœna. compositio. in 4 b.nu.3 311
prodere quis dicatur. M. Ant. Blanc. de ind.nu. 191 357
proditorie uulnerans indiciatur ad pensamentum. ibid.
¶prodens propriam ciuitatem uel alium principem ab Imperatore inferiorē, an incidat crim. lęsæ maiest. Nic. Boer. de sedit.in 6.q. num.1 77
proditor est, qui relinquit principem suum, & adhæret alteri. Mar. Laud. de cri lęsę maiest. in 28.q. 49
proditor contra Imperatorem nō amittit feudum habet ab ecclesia, nisi per sentētiam ecclesiæ. ibi.in 33.q. ea.
proditor quilibet perdit feudum. ibid. in 37. quæstio. ead.
proditor dicitur uasalllus uel subditus principis, qui permisit uenire in sui principis territoria eius inimicos. ibi.in 38.q ead.

prodi-

proditor non potest esse testis ib.in 43.q. e.
proditor principis manifestari debet,ib.in 53 quæst. ea.
proditor, & aliquid prod torie factū differunt M.Ant.bl.de ind.nu.194 375
proditor principis morti naturali puniri debet Gul.bont.de pœ.mor.num.2 444
proditor patriæ pœna mortis plecti debet,ib. nu.4 ea.
proditorium propositum per modum percutiedi cōcipitur.Fr.Cas.de ind.nu.5.el 1 404
proditionis crimen committit,qui contra pricipem,uel rem publicam agit.M.An blan. de ind.nu.193 375
¶professio tacita quæ sit, & quæ expressa sortileg i.Pa.girl.de sort.in 3.q.nu.1 107
professio expressa cum dæmone facta duplex esse potest ibi.nu.3 e.
professio cum dæmone fit cum abnegatione nominis Christi in baptismate . ib.n.4 e.
professionem expressam dæmoni faciētes expressum ei adorationis cultum impediunt ib nu.5 ea.
¶professus,an si recedat a religione,& publice contrahat matrimonium in hæresim incurrat.Lud.Car.de hær.nu.38 181
professo religionem deserente, & ad nuptias conuolāte,an huius criminis cognitio inquisitori cōcessa sit.Gōd.de hær.in 9.q.n.4 159
¶progenies bona,uel mala,bonum,uel malū indicium præstat.Fr.Cas de ind.nume.1.el 3 398
¶prohibens aliquem capi an habeat indicium contra se,cum conscius criminis uideatur. M.Ant.bl.de ind.n.294.c.383.& Fr. Cas de ind.tract.5.nu.5 405
prohibere potens si non prohibeat,præsumitur particeps criminis,& an hinc oriatur præsumptio occulti auxilii.Fr.Cas.de ind.n.9 404
prohibere uolens,si non prohibeat an,& quādo particeps criminis , & auxiliator existimetur,ib.nu. 10 e.
prohibitum aliquid facere, aut efficere aliqd antecedens necessarium ad illud.patria sūt Pau.gir.de sort.in 11.q.nu.20 131
prohibitus uinum portare, censetur prohibitus portare lagenam cā degustationis. Inc. Auc.de cri.læsæ maie.in 8.q.nu.3 65
prohibitus appellare an possit habere recursum.Lud.Car de hær.nu.129.130 190
¶pronūciatio An trāsacto termino citationis uel bāni,qđ facit ꝙ citatur hī ꝓ cōfesso requirat,ꝓnunciatio,uel cōtumaciæ accusatio.Nell.de de bann.in 3.par.1,tē.n. 10 113
pronunciatū ꝓ appellationē extingui.Io.An Rub.de potesta.proc.in 1.par.n.233 33
¶propinquitas iniuriati inducit argm̄ ad pensamentū.M.Ant.Blan.de ind.n.172. 373
¶propinquus ꝓpinquū corrigēdo modū excedens tenet.Gui.de Suz.de ind.nu.86 325
propinqui præsumuntur scire facta propinquorū.Bon c.de accus.nu.22 in fine 9
¶propositum ex quibus indiciis arguat.Fran. Cas.de ind.n.3.el 3 396
propositum indicantia qualia esse oporteat. ibi.n.10 397
propositum non arguitur,quando rixa fuerit inopinata,licet causæ præcedant,tam secū dū legē Mosis ꝙ iura ciuilia.ibi.n.7 400
propositum non censetur,nisi industria,& insidiæ intercesserint.ibi.nu.8 ea.
propositum ex leuibus causis præsumitur,nō delictum,ib.n.9 ea.
propositum ante delictū à quibus factis, dictis ue indicatur.ibi.nu.7 401
propositum īdicat,si quis uisus fuerit frequētare uiam,qua illum quem occidit, transiturum sciebat.ibi.nu.4.el 2 ea.
propositū īdicat,si ueteres hospites, aut dicētes domi delinquētis fuerint,uel delinquēs habuerint famulos.ibi.nu.1.el 1 402
propositū præsumitur contra eum, qui dixit nō diligo talē,uel sum ei nociturus si potero,si cū postea occiderit.ibi n.3.el 3. 405
propositi coniectura ex loco ubi quis offenditur capitur ibi.nu.4.el 1 396
propositi suspicio ex quibus tollatur.ibidem n.3.el 3 400
¶propietatis exceptio quoties concludit agētem nō possidere, tunc obstat agenti possessorio recuperandę Io.Nic.Arel.de heret. in 1.not.n.5 139
¶prouisio faciēda est læso pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus qbus caruit,& cariturus est, Ant.Col.in for. proced.extraord.in controuer.crimina.articulo 234 472
¶prouocato ignoscitur.Frā. Cas.in quæst. cri. cap.6.n.7 424
prouocato ꝑmittit id, qđ alias non ꝑmitteretur.Nell.de bann.in 1.par.2.tēp.n. 66. 335
¶publicatio testium non fit in crimine hæresis,si inquisitorum timeatur potētia, Ioā. Fran.Ponz.de lam.nu.74 97

publicatio testiū in crimine hæresis qualiter fiat. Gond. de hæret. in 14. q. nu. 1 164
publicatio bonorum hęreticorū infra quātū tempus peti potest. & an pręscribi possint Lud. Car. de hęr. n. 142 192
¶ publice utilitatis est absentem à quibuscūq; defendi. Ant. de Cana de excusato. in 1. par. n. 5 1
¶ pudorem rubor, terrorem pallor, ac tremor dētium crepitus consequūtur, Fran. Cas. de ind. nu. 3. el 1 399
¶ puella quędam uirgo qua iter ad ludum dę monum abducta fuerit. & ob nomen Christi nominatum ibidem dimissa. Pau. girl. de sort. in 7. q. nu. 27 121
puella raptori suo nubere non potest, etiā de parentum assensu. Pa. gir. de pœ om. coi. in 10. q. nu. 24 457
¶ pugillum fortitudo clamoribus incitatur, & sermo Imperatoris paratas ad pręliū acies. acutosq; mucrones accendit. Nic. Boer. de sedit. in 7. q. nu. 64 87
¶ pulsans, uerberans, introiens domum meā, mihi iniuriam facit M. An. bl. de ind. num. 95 367
¶ puniri debeat an qui aliquid contra fidem protulit, quę iocose non serio protulisse asseuerat. Gond. de hęr. in 1. q. nu. 7 154
punitio temporalis uni quandoq; infligitur ob delictum alterius. s. non spirituali, uel ęterna. Nic. Boe. de sed in 7. q. n. 20 82
punitionis ratio non ęque militat in nepotibus sicut in filiis. Inc. Auc. de cri. lęsę maie. in 6. q. nu. 24 63
¶ pupillus pro delicto an possit carceri mancipari. Bal. de carc. nu. 4 301
¶ purgatio canonica quo pacto a suspecto de hęresi fienda sit. Gond. de hęr. in 15. q. num. 11 166
purgationis iuramētum quod dicatur. M. An. bl. de ind. nu. 284 382
QValitas accidentalis quando magis attēdatur, quam naturalis. Inc. Auc. de cri. lęsę maie. in 3. nu. 12 57
qualitas odiosa patri superueniens, filiis antea natis non obest, ib. in 7. q. nu. 3 64
qualitas quę naturaliter inest, difficilius tollitur, q̃ ea quę accidentaliter, ib nu. 3 e.
qualitas personę an faciat indicium. M. Anto. bl. de ind. n. 255 380
qualitas personarum in delictis puniendis attendi debet, Nic. Boe. de sedi. in 4. q. n. 1 57
qualitas causæ in puniendis delictis debet cōsiderari. ib. nu. 2 ea.
qualitas essentialis triplex reperit inaliber anima rationali. Pa gir. de rel. car. in tit. de pœ. comp. in 1. q. n. 2 309
qualitas, & in causa in fama consideratur. M. Ant. bl. de ind. nu. 315 385
qualitas offendentis inducit excusationem siue accusationē, & demōstrat animum fuisse uel non fuisse offendi Fr. Cas. de ind. nu. 14 404
qualitas delicti punit quem magis uel minus Ant. Col. in for. proc extraor. in controuer. cri. ar. 61 465
qualitatis omissio in extraordinariis iudiciis aliquando reddit iudicium nullum, ibi. art. 148 468
¶ quasi dictio est improprietatis nota, sicut & uerbum uidetur. Pa. gir. de pœ. omn. coi. in 10. q. n. 9 456
¶ quę ex solo cursu temporis non mutantur, semel interposita, semper in ipso esse pręsumuntur, nisi contrarium probetur. M. Ant. bl. de ind. nu. 135 370
¶ quędam ualent ad pręparandum, quę non ualent ad decidendum. M. An. bl. de ind. nu. 349 383
¶ quęrendum est quot, quantę sint in reo causę, ut earum causa deliquisse uideatur. Frā. Cas. de ind. trac. 2. nu. 4 399
quęrendum non est de animo, nisi ubi de reo constat, ibi. trac. 10. n. 2 407
¶ quęritans quod ad eum spe ctat, indicat contra se, ib. tract 6, nu. 2 405
¶ quęstio quando sint applicanda reo, Plac. de acc. ti. 5. nu. 1 4
qu. stio facti stat in arbitrio iudicantis, ed pęnæ prosecutio legis dispositionis mādatur Pau. gir. de rel. car. in ti. de sent. & pœ. exec. c. 6. n 6 305
quæstio seu tortura non ex leui causa, aut pro quolibet crimine est indifferenter proponēda Gui. de Suz. de ind. nu. 2 318
quæstio inquisitio quædam dicitur cum tormētis, & dolore corporis facta eruēdæ ueritatis gratia. ib. n. 4. c. 319. Fr. br. de ind. in 1. q. 2. p n. 1. c. 338. & Bal. de q. n. 2. c. 318. & pa. Gir. in trac. eiusdem ti. in 1. q. nu. 1 432
quæstio fieri dicitur per tormētum quasi torquens mentem Suz. ibi. n. 5 319
quæsti o qualiter, & quo debeat moderamine fieri. Gui. de Suz. de ind. num. 19. car. 379. & Amber.

Ambet de Antr.de q.nu.3 440
quæstio an possit alicui repeti sine nouo indicio.Gui.de Suz.de ind.nu.57.c.282.& Bal. de q.nu.6 429
quæstio quibus præsentibus fieri debeat.gui. de Suz.ib.nu.80 325
quæsti o seu tortura etiam dicitur, si in turri recluso alimenta denegentur,ib n.74 324
quæstio seu tortura an possit dari, maleficio tm̄ per famam probato,ib.nu.93 326
quæstio a quærendo dicitur, uel inquirendo, ꝙ per eam negocii ueritas inquiratur. Fr. br.de ind.in 1.q.2.p.nu.2 338
quæstio seu tortura uariis instrumētis,& modis dari potest,ib.in 2.q.2.p nu.6 339
quæstio seu tortura applicari potest in causa criminali,criminaliter intentata.ibi.in 3.q. 2.p nu.1 339
quæstio seu tortura non est præstāda,nisi precedant indicia.Fr.bru.de ind.in 5.q. 2. par. nu.3 343
quæstio absque indiciis dari potest in tractatibus proditoriis,ib.nu.9 ea.
quæstio non pro omni causa uel crimine aut persona est sumenda,ib.nu.8.car.ea.& Bal. de q.c.1.nu.1 428
quæstio seu tortura nō est uniformiter applicanda,sed secūdum delicti exigentiā,& grauitatē,Fr.Br.de ind.in 5 q 2 p.n.42 347
quæstio non datur nisi indiciis præmiis, & in aliis probōnibus deficiatur.ib.n. 50 348
quæstio seu tortura quando repeti possit, ib. nu.61 349
quæstio seu tortura ad quid fuerit inuenta. Fr.br.de ind.in 6.q.2.p.n.1 350
quæstio in certis delictis datur ex solis indiciis Fr.br.de ind.& tor.in 8.quæst.2.par. nume. 9 355
quæstio ad instantiam partis haberi debet.M. Ant.bl.de ind.nu.2 360
quæstio dicitur multis modis.Iaco. de Are.de q.nu.1 427
quæstio est tormentalis inquisitio ueritatis. Pau.gir. de q.in 1.q.nu.2 431
quæstio ex quibus causis inferatur,quæ torturam præcedere debeant,quibus indiciis,& qua forma in his procedi debeat. Amber. de Antram.de q.n.40 440
questionis effectus quis sit.Guid.de Suz de indi.no.93.c.280.& Ambe.de Antram. de q. nu.5 ea.
Et quid confessione facta in tormentis sit faciendum.Et quid si aliquis tormentis confitetur contra alium,an suo dicto stabitur. Amber.ib.nu 6.& 7 441
quæstionis appellatione quæ censeantur uenire.Fr.br.de ind.in 2.q.2.par.nu.1 338
questioni non semper nec tamen nunquā datur fides.Plac.de acc.ti.5.nu.6 5
quæstioni inimicorū non creditur,ib.n 7 e.
quæstioni seu torturæ locus non est, si aliūde ueritas haberi potest.Fr.br de ind.in 5.qō. 2.p.nu.15 344
quæstioni possunt subiici liberi,& serui,& statu liberi,& liberti.Bal de q.c.1.nu.3 428
in quæstione publica,pactio nil prodest reo, etiam contra paciscentem,& quid in priuata.Ia.de Are.de q.nu.2.& 3 427
Reliqua habes infra in uer.Tormenta,& in uer.Tortura.
¶quilibet admittitur ad defendendum reos. Fr.Cas.de ind.trac.ii.nu.17 411

RApiens masculum causa libidinis,qualiter puniri debeat.Pa.Gir.de pœ.om.coi.in 10. q nu 5 454
rapiens uirginē,aut uiduam,seu nuptam qualiter puniatur,ib.nu.21.26 457
rapiens meretricem aut alias plurium concubinam an debeat puniri,ib.nu.25 ea.
raptor meretricis quæ meretricari desierat an puniatur ac si probatam rapuisset mulierē ib.nu 26 ea.
raptores mulierum quib. sunt pœnis afficiendi,ib.nu.2 455
raptus mulieris est crimen graue, & ualde detestabile,ib.nu.1 ea.
¶ratio legis ipsius anima dicitur.Io.Fr.ponz. de lam.nu.28 92
ratio determinata legis dictum restringere cēsetur.Pa.gir.de sort.in 7.q.nu.34 124
¶ratiocinatio quid sit? & quando interfuisse uideatur.Fr.Cas.de ind.nu.6.el 2 399
¶reatus in regno omnem honorem excludit. Ant.Colum.in fo.proc. extraor. in contro uer.cri.art.76 466
¶rebanniri qui non potest,an possit dari securitas ad annos centum Nel. de ban. in 3.p. 2.tem.nu.19 242
rebannitus,& non cancellatus an possit impune offendi,& quando bannum est nullum, puta quando clericus bannitur a iudice seculari,ib.in 1.p.3.temp.nu.2 291
Quid econtrario de eo qui offendit bannitum cancellatū,sed non legitime.ib.n.3 e.

rebannitus simpliciter an dicatur in integrum restitutus, ibid.nu.4 ead.
rebannitus an recuperet partem quęsitam hæredibus occisi ex forma statuti, ib.nu.9 292
rebannitus an intelligatur restitutus etiam aduersus condemnationem factum de bānito damnum posso, ibi.nu.11 e.
rebannitus an possit agere pro robaria sibi facta tempore banni stante certo statuto &c. ibi.nu.12 293
rebannitus an agere possit pro contractu quē fecit tempore banni, ibid.nu.13 ead.
rebannitus an possit testificari, & alios actus facere, q infamibus sunt interdicti, & hic tractatur q possint famæ restituere. ib.n.14 ea.
rebannitus infamis si iurauit tpe bāni, & post ea q̄ fuit rebānitus deposuit, quod iuris.s. an ualeat eius dictum, ibi.nu.16 294
rebannitus an possit admitti ad honores ciuitatis, ibi.nu 17 ead.
rebannitus ex eo, quia ante terminum banni occidit rebellē, an ꝓhibeat hře officia prohibita bannitis rebannitis, ibi.num.23 295
rebannitus ꝑ statutū an censeatur ad famam restitui. Paul.girl. de relax. carc.in tit. de benef.& indul.princ.in 6.q.nu.1 309
¶rebaptizās se sciēter, pœna mortis naturalis est puniēdus, gul.bōt.de pę.mor.nu.1 444
¶rebellare castrum attentans, an ad actū ꝓximū pueniens, indè bānitus cōprehendat in statuto loquente de bānito ob rebellionem castri, Nel.de ban.in 3.par.2.tēp.nu.59 281
¶rebellio subitorū non priuat dnm possessione ciuitatis, nisi eū uel officiale suos expelleret de ciuitate, uel caperēt, uel īcarcerarēt M.Laud.de cri.lę.maiest.i q.5.& 29.c.48.49
rebellione contra principem sicut perduntur priuilegia, ita cōsuetudines priuilegiatæ. ib. in 29.q. 49
rebelli esse, qui relinquit principem suum, & alteri adhæret, ibi.in 28.q. ea.
rebellis dicitur esse, qui est in notoria inobediētia, ibi.in 29.q. ead.
rebellē Imperii quē esse aliud est, aliud est quē esse in odium Imperii, ibi.in 48.q. ead.
¶recedētes ab hæresi, & abiurantes an indistincte sint recipiendi, & pęnas criminis euitēt, & usq; ad quod tps admittatur, abiuratio, late traditur, & uarię Doctorū snię referuntur, Gond.de hæret.in 20.q.nu.1 169
¶receptans. An ille qui scienter plurib. diebus receptauit bānitum, postea cum prodidit, & curiæ pñtauit, debeat puniri, uel pmiari. Nęl.de ban.in 3.par.2.temp.nu.24 273
receptans bannitum ignorans eum bannitum an puniatur pœna receptātis, ibi.n.20 272
receptans bannitum cōsanguineum scienter, an statuti pęna puniatur, ibi.n.21 273
receptans in domo extra uillā positam, an incidat in pœnam statuti punientem receptātē in castris, uel uilis, ibi.nu.23 ead.
receptans scienter malefactorē in domo sua post delictū præsumitur particeps criminis, & poterit torqueri nisi receptas sit recipientis cōsanguineus, uel aliqua alia iusta causa ꝓbetur. Fr.Cas.de ind.in tract.5.nu.4 404
receptans ignoranter non punitur, si coacte, Lud.Carer.de hæret.nu.170.171 195
receptans amicum inueteratum, an excusetur, ibi.nu.172 ea.
receptator raptæ mulieris qua sit afficiendus pœna, Paul Girl.de pę. omnif.coi. in 10.qō. nu.4 455
receptator rebellis an sicut hodie in crimine læsæ maiest. suspenditur cum publicatione bonorū, ita & in receptāte hęreticum. Lud. Carer.de hæret.nu.166 195
receptator hęretici an si egit pœnitentiam, & abiurauerit euitet pęnas, ibi.nu.173 ead.
receptatores, & fautores hęreticorum quibus sint pęnis afficiendi, Paul.girl.de hæret.in 9. q.nu.1 152
receptatores hæreticorum, fautores receptatorū, & credentes qualiter puniant, & q̄ sint pęnæ introductæ, & quid si occultant tm̄. Lud.Car.de hær.nu.163.164 194
receptare an liceat hæreticum consanguineū, ibi.nu.167 195
de receptatoribus aliorum malefactorū uide, ibi.nu.174 ea.
¶receptatio hæreticorum est omnib interdicta, Paul.gir.de hæret.in 9.q.num.2 152
receptio delinquentis indiciat ad pensamentum M.Ant.Blan.de ind.nu.202 376
recipiens beneficium in irregularitate, absolutione impetrata, an indigeat alia dispensatione. Nic.Plo.de irreg.nu.29 103
recipiens literas debiti, si nihil dicat, uf debitū fateri, & quomodo id procedat, & an id in criminalibus habeat locum. Fran Cas.de indic.nu.4.el 1 406
recipiēs maladrinos pęna mortis naturalis est puniendus, Gul.Bont.de pę.mor.n.5 444
¶reconciliatio an tollat præsumptionē mali

animi ex inimicitia, M. Ant. Blan. de ind. numero 164 373
reconciliatio si non probetur, an semper præsumatur inimicitia, ibi. n. 134 370
reconciliatio fieri potest, in adulterii quæstione, quæ proponitur ad thori separationem Iac. de Are. de quæstio. n. 14 428
¶ rector cui concessum est arbitrium torquendi aliquem, an possit torquere nullis præcedentibus indiciis, Fran. Brun. de ind. in 7. q. 2. par. n. 7 454
¶ recusans iurare ad purgationē an hæreticus censeaẗ, Lud. Car. de hæresi, n 45 181
¶ redeuntes ad gratiam sponte qui dicantur, Paul. Girl. de hæret. in 5. q n. 20 150
¶ regere seipsum summa sapientia est, Ioan. Fran. Ponz. de lam. n. 24 92
¶ regulam pro se habens intentionem fundatam habere dicitur, Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. n. 13 51
regulis iuris tenaciter inhærendum. ibi.
¶ regularis denunciatio quæ sit, Bonicon. de accus. n. 20 9
¶ reiteratio actuū inducit propositum, & deliberationem, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contr. crim. art. 81. 465
¶ relapsus ī hæresim qn̄ quis dicatur Paul. Gir. de hær. in 10. q. num. 3. car. 152. & Gond. de hær ī 11. q. nu. 2. car. 161. & ī 20. q. n. 5 169
relapsus seculari iudici protinus nulla audientia ei præstita est tradendus, Gond, de hæret. in 11. q. n. 2 162
relapsus in hæresim qualiter puniatur, Lud. Carer. de hæret. nu. 161. 162 194
¶ relatio debet fieri postq̄ iudex cōmisit, & īterrogauit chirurgos. Ant. Columb. in for. proc. extraor. in contr. crim. art. 30 463
relationes officiariorum melius audiuntur, q̄ relationes priuati, ibi. art. 17 ead.
¶ relatiuum debet intelligi secūdum qualitatem relati. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. n. 15 62
¶ relaxari fideiussoribus qbus casibus, reus minime debeat, licet pœna corporalis nō inteꝛaẗ, Fran. Cas in qō crim. cap. 9. n. 11. 426
¶ relaxatio rei capti qn̄ statim fieri debeat absque expensis non expectata sententia, Frā. Cas. in quæstio. crim. cap. 9. nu. 2 ea.
relaxationes quæ lite pendēte fieri pn̄t, Paul. Girl. de relax. carcer in 1. nu. 2 302.
relaxationū diuersæ sunt species, ib. nu. 1 ea.
¶ relaxatus cum fideiussoribus nō idoneis nō iterum capi, & cogiẗ idoneę fideiubere, nec fideiussores ob talem capturam liberantur Fran. Cas in qō. crim. in 9. q. nu. 12 426
¶ relegari debet qui ad cōceptionē medicamētū propinauit, Plac. de accus. tit. 6. nu. 3 215
¶ relegatio large pœna capitalis dr̄. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1 par. nu. 29 22
relegatio differt a deportatione, ibi. nu. 198. 229 31. 33
relegatio an connumeretur inter pœnas publicorum iudiciorum, ibi. nu. 205 31
¶ relegati omnia iura retinēt, ibi. nu. 225 33
¶ religiosi non possunt tabellionatus officiū exercere fallit in crimine hæresis, Io. Nic. Arel. de hæret. not. 31. n. 1 142
religiosis magis creditur q̄ laicis, in omni pꝓbatione facienda; & in quocunq; alio negocio, Fran. Cas. de torm. cap. 11. nu. 11 416
¶ reliquiæ alicuius antiqui iuris multū operantur in iure, Io. Nic. Arel. de hæret. not. 25. n. 3 141
reliquias Sanctorum ecclesiæ sacramenta sortilegiis immiscentes, pari pœna puniuntur Paul. Girl. de sortil. in 11. q. n. 21 431
¶ remedio appellationis uti debemus contra grauamini. Bonicont. de accus. nu 13 8
remedia cōtra maleficia, aut alios languores, de iure ciuili non sunt reprobata. Pau. Gil. de sortilegiis in 2. q. n. 5 105
remedia sanatiua qualiẗ cognoscanẗ superstitiosa uel non. ibi. in 6. q. nu. 23 116
remedia quæ uerbis fiant. ne torti dolorē sentiant. Pau. Gir. de quæst. in 4. q. n. 13. c. 436
remedia quæ fieri possint aduersus maleficia taciturnitatis. ibi. n. 16 ead.
¶ remissio pœnæ ob delictum patronū facta filio amplissime extēdi debet. incert. Auct. de cri. læsæ maiest. in 10 q. n. 2 66
remissione pœnæ prohibita prohiberi censeẗ eius diminutio. ibi. in 8. q. nu. 5. 63
¶ remissio ad locū delicti fit duabus de causis. Ant. Colūb. in for. proced. extraor. in cōtro cri. arti. 241 472
remissio nō fit nisi uisis informationibus per iudicium requisitum. ibi. art. 242. ead.
remissio nō fit in delictis de maiori tribunali ad mitus ubi est præuētio. ibi. art. 244. c. ea
remissio de consuetudine sꝑ fit inter subditos eidem Principi. ibid. art 245 ea.
remissio ad locum delicti non fit in uagabundo ibi. art. 248 ead.
remitti quis nō debet coram iudice suspecto. ibid.

ib.ar.146 467
¶ remittētis susceptę fidei grauius est delictū, q̄ eius qui nunquam susceptę renititur. gō dis. de hær. in 5. q. nu. 2 156
¶ renunciare iure sibi competenti quilibet po test, fallit in hęretico in casu de quo per Io. Nic. Arel. de hær. no. 38. nu. 2 144
renunciare iuri suo uoluntarie, & eo spoliari a canone differunt, Inc. Auct. de mo. proce. contra apost. nu. 8 196
renunciare defensioni suæ an reus possit, & an iudex id admittere debeat. Fr. Cas. de in dic. trac. 11. nu. 23. c. 411. & de torm. c. 21. nu me. 21 421
¶ repertus cum armis prohibitis reddiens ab occidendo bannitum an puniatur uirtute statuti prohibentis talia arma portari. Nel. in 2. p. 2. temp. n. 48 155
repertus extra uiam publicam habet malam suspitionem contra se, M. An. bl. de ind. nu. 17 366
repertus prope mortuum cum cultello, indi ciatur ad torturam, & in loco delicti est in dicium propinquum, ib. n. 295. 296 383
repertus in flagranti crimine pōt a quocūq; capi, sed non detineri, nisi per 20. horas, Fr. Cas. in q. cri. c. 9. nu. 4 426
repertus prope mortuum cum gladio, pote rit torqueri, & an dānari, Fran. Cas. de ind. trac. 10. c. 2. nu. 5 408
reperti in crimine an ex hoc solo conuincan tur, ut de facto puniri possint, ib. nu. 1 e.
reperti in domo, ubi perpetratum est malefi cium, & nescitur a quo, poterunt torqueri & an ex hoc possint damnari, ib. nu. 2 e.
reperti in loco delicti, uel in loco ꝓximo pos sunt torqueri, maxime si fuerint inimici in terfecti, & reperti cum armis, ib. n. 4 e.
¶ repetere reum in tortura, si iudex intendat, debet in actis interloqui. quod supersedet a tortura incepta, sed non perfecte data, Frā. Cas. de torm. cap. 14. nu. 7 417
¶ repulsus ab accusatione, ad quid admittat̄ Bonic. de accus. nu. 11 8
¶ res semel alienata, & ꝑ hæredē recuperata, penes ipsū esset cēset ex noua causa, Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 2. q. n. 2. c. 53
res parua quæ dicatur, M. Ant. Blan. de ind. n. 132 370
res subtracta si cedebat ad cōmodū imputati an iudicet contra eum, ibi. n. 422 394
res relicta in loco furti an faciat indicium, ibid. n. 427 ea.
rei suæ quilibet bonus moderator, & arbiter existimatur, Paul. Girl. de sortil. in 7. quæst. n. 21 120
¶ rescriptum remittens pœnam ante delictū commissum ē nullum, Incer. Aucto. de cri. læsę maiest. in 8. q. n. 2 65
rescriptum principis non est cum alterius in iuria exequendum, Ioan. Fran. Ponz de la miis, n. 32 93
rescriptum in quo ponūtur uerba indulgeo, & restitutio, qualiter ītelligatur, Paul. Gir. de relax. carcerator. in tit. de benef & indul gen. prin. in 1. q. n. 4 306
¶ rndere per uerbū dubitatiuū, & philosophi cum, Io. Fran. Ponz. de lamiis, nu. 35. 93
respondere non uidetur, qui ad interrogata obscure respondet, Fran. Cas. de torm. cap. 18. nu. 21 419
responsio rei dicētis, si feci, feci ad meum de fensionem, in criminalibus non est admit tenda, ibi. n. 19 ead.
responsio rei dubia parit indicia cōtra eū, q a uīr uelle iudicem fallere, ibi. n. 20 ea.
¶ respublica per magistratum repræsentatur, Iac de Are. de bann. n. 38 201
reipublicæ utile est, ne delicta remaneant im punita Bonic. de accus. n. 34 10
¶ restituere quid sit, Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 2. q. n. 4 53
restituere plus est q̄ indulgere, Paul. Gir. de re lax. carc. in tit. de benef. & indulg. prin. in 1. q. n. 3 305
restituo uerbum quid significet. ibi.
¶ restitutio in integrum aduersus sententiam latam in causa criminali, an possit per pro curatorem peti. Ioan. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 110 25
restitutio an taliter fieri possit q ad alienata trahatur, Nell. de bannit. in 1. par. 3. temp. n. 8 292
restitutio quę fit ad bona est plenissime inter pretanda. Incer. Auct. de crim. læsę maiest. in 2. quæst. n. 5 53
restitutio sui natura in statum pristinum rep o nit omnia, ibi. in 4. n. 4 54
restitutio omnia in pristinum reponens statū ad personas extenditur, quæ in principali consequentiam puniuntur, ibi. nu. 7 170
restitutio etiam in tertii pręiudicium retro trahitur iure sibi quæsito, ib. n. 10 ea.
restitutione secuta actiones contra restitutū reuiui

reuiuiscunt,ibi.nu.8 ea.
¶restitutus contra quem recursum habebit, si bona sua per fiscum alienata sint,Paul.Gir. de hæret.in 6.q.nu.4 151
restitutus an recuperet etiam alienata per fiscum,Nell.de bā.in 1.par.3.tēp.num.5.car. 291.& Paul.Gir.der relax.carcer.in tit.de benef.& indul.princ.in 4.q.nu.1 306
restitutus si non recuperat alienata per fiscum an recuperet a fisco preciū eorum,Nel ibid. nu.1 ead.
restitutus an recuperet fructus perceptos a fisco ex bonis quæ restituuntur,ib.nu.7 291
restitutus an possit illico precium suorum bonorum consequi a fisco, Paul. Gir.de relax. carc.in tit.de benef. & indulg. princ.in 5. q. nu.1 306
¶retinens bannitum in priuato carcere, an excusetur a pœna uirtute statuti permittētis offendi bannitum, Nell.de bann.in 2.par.2. temp.nu.38 253
¶reuelantes secreta in manuum principis hostibus capite puniuntur,Mar.Laud. de cri.læsæ maiest.in 49.q. 49
¶reuerentia qua forma per strigas,siue lamias exhibeatur dæmonii ipsarum principi,Pau. Gir de sort.in 7.q.nu.29 122
¶reuocatio in seruitutem cui pœnę sit æquiparanda,& an per procuratorē agitari possit.Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.num 258.261 34.35
reuocatio confessionis factæ in tortura quando sit admittenda, Franc.Brun. de ind.in 6. q.2.par.nu.7 351
reuocatio hæresis est duplex,Ioan.Nic.Arel.de hæret.not.46.nu.1 143
reuocatio hæresis quæ fit solum ad salutem animæ, potest indistincte quādocunq; fieri usque ad uitę exitum. ibid.
reuocatio hæresis quæ fit tam ad salutem animæ,q̄ corporis debet fieri congruo loco,& tempore,ibi.nu.3 144
reuocatio hęresis an debeat fieri statim post deprehensionem,Paul.Girl.de hæret.in 5.q. nu.7 148
reuocatio erroris quando sponte & uero corde fieri dicatur,ibi.nu.4 ea.
reuocatio erroris non admittitur nisi secūdū iudicis arbitrium,ibi.num.12 206
reuocatio erroris post latam sententiā admittitur,ibi.nu.15 250
reuocatio & pœnitentia duplex esse potest, ibi nu.21 ead.
reuocatio erroris non admittitur, nisi statim fiat post deprehēsionē,ibi.in 10.q.n.3 153
reuocatione erroris facta hæresis, caret altero ex substabtialibus extremis, ibid.in 5.q.nu. 9 148
¶reus: Sine accusatore de iure contra reū non proceditur,M.Ant.Bl.de ind.num.1 360
reus confessus nō statim pro iudicando est habendus,Plac.de accus.tit.nu.4 1
reus in criminalibus an suis defensionibus renunciare possit.Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.74 car.24.& Frā.Cas.de ind.tract. 11.nu.20 411
reus & accusatus de causa capitali solet in uinculis detudi.Io.Ant. Rub.de pot.proc.in 1. par.nu.123 26
reus criminis tenetur respondere positionib. per uerbum ueritatis,& nō per uerbum credo,ibi.nu.137 27
reus citatus an excusetur a cōtumacia, ꝑꝑ hostilitatē quę fit in territorio,per quod habet transire,ibi.nu.318 39
reus absens ex iusta causa, potest a q̄buscunq; defendi plenarie, & q̄s effectus ex tali defensione resultet.ibi.in 2.par.nu.23.24 45
reus lęsæ maiestatis bonorum dominium ipso iure non perdit, Incer.Auct.de cri. læsæ maiest.in 1.q.nu.7 51
reus non tenetur edere actori ad fundandam intentionem.Nic.Arel. de hęr.in 21.not.nu. 1 141
reus in quacunq; iudicii parte potest errorem reuocare,Paul.Gir.de hære.in 5.q.n.5 148
reus an censeatur ad omnia restitutus, si princeps dicat,facinus tibi gratiam,Paul.Gir.de relax.carc.in tit.ee benef. & indulg. princ.in 2.q.nu.1 306
reus qui per torturā purgauit indicia, & absolutus, an possit repeti sup̄uenientib. nouis īdicis,ib.ī ti.de absol.Inn.in 2.q.nu.3 421
reus quas habet excusationes proponere potest. & per domesticos innocentiam probare,ibi.in 3.q.nu.3 308
reus an dicatur delictum confiteri, ꝑ compositionem factā cum fisco cū consensu partis læsæ,ibi.in tit.de pœ.comp.4.q.nu.1 311
reus componens quando delictum fateri censeatur,ibi.nu.2 ead.
reus pro quibus criminibus relaxari possit fideiussoribus,ibi.in tit.de fideiuss. reo.in 1.q. nu.1 312

reus non relaxatur fideiussoribus, si crimen atrox sit, ib.nu.3 ead.
reus an possit relaxari fideiussoribus si pœna sit arbitraria, ib.nu.5 313
reus an possit fideiussoribus relaxari, si in defectum pęnæ pecuniariæ esset imponẽda corporalis.ib.nu.6 ea.
reus quomodo custodiendus sit, secundũ criminis qualitatem committitur iudici.ib.in ti.de fideiuss.reo.in 2.q.nu.3 e.
reus iurans se ueritatem dicturum, an possit de mendacio puniri, si mendacium dixerit. ib.in ti.de fuga.incarc.in 1.q.nu.9 314
reus incarceratus ostium apertum reperiens, non hr ꝓ confesso, si fugerit, ib.nu.13 315
reus absolutus an ad solas agere possit expensas, causa calumnię omissa Pa.gir.de relax. carc.in ti.de expens.nu.4 317
reus ex causa ciuil, & criminali potest torqueri, si alias ueritas non possit haberi, Gui.de Suz.de ind.nu.26 320
reus petẽs defensionem contra indicia ad torturam, an sit audiendus, ib.nu.62 323
reus confessus, ad quem locum duci debeat ĩ confessione perseueraturus, ib.nu.78. cart. 325.Bal.de q.c.3.nu.3 431
reus, & accusator in crimine falsi possunt torqueri.Fr.bru.de ind.in 3.qõ.2.part.numero 30 342
reus tortus confessionem illicitam per tormẽta pluries ratificans, præsumitur hoc facere tormentorum timore.ib.in 5.q.n.44 347
reus quando dicatur sponte confessus, & quando coacte, ib.in 6.q.nu.25 353
reus dicitur sponte confessus si in confessione perseueret, ib.nu.26 ead.
reus delatus corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, sed n pecuniariter, idoneo præstito fideiussore poterit relaxari.ibi.in 9.q.n.8 356
reus petere debet copiam indiciorũ. M. Ant. Blan.de ind.n.24 362
reus petens copiam indiciorum an allegare debeat causas quare illã petit.ib.n.26 ea.
reus ex uariatione quoties torqueri debeat. M.Ant.Blan.de ind.n.222 378
reus circa diuersa potest sibi ipsi contrariari, ibi.n.269 318
reus asserens se fecisse ad sui defensionẽ debet illud probare ibi.n.270 ea.
reus ut quis sit, uel eius nomẽ sit receptum inter reus differunt.ibi.n.335 386
reus facta nominatione de socio an iurare debeat dicta per eum uera esse, ib.n.383 391
reus absens an condemnatur si contra eũ non fuerit probatum delictum.Frã.Cas. de ind. nu.8 396
reus, & testis qualiter interrogari, & deponere debeant, an quis ex nemo petierit.ib.nu. 3.el 3 ead.
reus post didicita testificata, & conclusum in causa, potest super eisdem probare, secus accusator, ib.nu.7 397
reus potest probare cõtrarium etiam post di dicita testificata, & potest torqueri, an ꝑdicta ĩdicia sine aliis sufficiãt, ib.n.1.el 3 399
reus suspectus debet interrogari, ubi fuerit cum quibus comederit tempore delicti, ib. nu.6 el 2 401
reus ut de tractatu possit condemnari, tria cõcurrere debent, secreta locutio, & inimicitiæ capitales cum occiso, & ꝙ homicidiũ sit secutum incontinenti, ib.nu.2 el 1 ea.
reus interrogatus per iudicem si non rñdeat, põt ẽt sine indiciis torqueri.ib.n.3.el 1 406
reus pręsumitur discessisse ob causam, ꝓ quã accusatur, siue inquiritur, nisi aliam iustam causam probet, ib.nu.4.el 2 408
reus non torquetur, pallore in eo superueniẽte, qñ interrogatur a iudice.ib.n.3.el 1 409
reus contumax si capiatur, ex hoc solo poterit torqueri.ib.nu.8 e.
reus nõ conuincit ob aliqua indicia, ut pęna capitali damnet.Fr.Cas.de ind.n.1 411
reus captus an debeat audiri, an uero possit statim de crimine condemnari? ib.n.14 e.
reus a quolibet defendi potest.ib.n.17 ea.
reus repertus in flagranti crimine, an de facto puniri possit, ib.nu.24 ead.
reus torqueri nõ debet non publicato processu.Fr.Cas.de tor.c.4.n.1 413
reus ex quo quia captus, non debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur, ib.nu.4 e.
reus ante torturam est audiendus, quia potest tale quid probare, quo probato, non deueniretur ad torturam, ib.nu.5 ea.
reus torqueri non debet non pręcedentibus indiciis, alias iudex punitur, licet per talem torturam reus repertus fuerit cõmisisse crimen obiectum.ibi.c.5.nu.1 ea.
reus ob contumaciam bannitus, si postea capiatur, poterit sine aliis indiciis torqueri. ib.nu.7 414

reus non debet a iudice torqueri nisi ad instã tiam accusatoris, sed de consuetudine contrarium obseruatur, ibi. cap. 12. nu. 1 416
reus pro quolibet sufficienti indicio an possit ter quassari, ibi. cap. 14. nu. 3 417
reus ter solum debet in tortura repeti, sed antiquitus ex causa octies repetebatur, ibi. n. 10 ea.
reus in tortum est de se interrogandus, nõ de aliis, ibid cap. 15. n. 2 ea.
reus in tortura si de facto proprio interrogetur, aliquæ circunstantiæ an sint exprimendæ, ibi. n. 3 ea.
reus non torquetur si de corpore non cõstat nec procedi potest inquisitionem, aut accusationem, nec sponte confessus hoc casu damnatur. ibi. cap. 18. n. 8 419
reus cõfessus se occidisse, sed non animo occidedi, an de homicidio teneatur, ib. n 22 ea.
reus ꝙ non animo occidendi fecerit, quõ probetur, ibi. n. 24 ead.
reus absoluitur accusatore non ꝓbante, & qd si ꝓbatũ sit de diuerso, ꝙ̃ positũ ĩ libello, an reus absoluatur, uel puniatur de eo qđ probatũ est, Fr. Cas. in q. cri. cap. 5. n. 1 c. 423
reus paciscendo data pecunia infamis reddit Iac. de Are. de q. num. 4 427
reus non habetur pro conuicto si transigat, ubi ex crimine pæna sanguinis irrogatur, nisi in causa adulterii, secus si gratis paciscatur, ibi. nu. 6 ea.
reus & separatim, & de pluribus accusari, & puniri potest. si eodem actu plura commiserit crimina specie diuersa, Pa. gir. de pœ. om. coi. in i. q. nu. 13 446
reus ex eodem facto de plurib. criminibus ab uno, & eodem impeti, & uexari non potest ibi. nu. 14 ead,
reus etiam diebus feriatis torqueri potest. Anto. Col. in for. proc. extraor. in controu. cr. ar. 22 463
reus requiri debet an ex interuallo, uel incontinenti percusserit, ib. art. 80 465
reus capi potest, nisi compareat die assignata ibi. ar. 105 466
reus ubi potest extrahi, uel debet custodiri, potest in ecclesia cõpeditari, ib. ar. 114 ea.
reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere non debet, ib. ar. 115 e.
reus citandus est iuxta stylũ curiæ in qua eius causa est tractanda, ib. ar. 142 467
reus ex integro audiendus est coram secundo iudice, & ad eundem mittendus, cum suis interrogationibus inclusis, & obsignatis ad cognitionem, ib. ar. 201 470
reus ĩ causa capitali stãte plena probõne quãtũcunq. clara poni debet ad quæst. ut ab eius ore confessio eruatur, ib. ar. 208 ea.
reus conuictus plenis probationibus, an si nihil cõfiteatur per torturam, possit ad mortem condemnari. ibi.
reus confessus fecisse delictum ad sui defensionem, & non probans ad sui defensionem an condemnari debeat, ib. ar. 215 471
reus usque ad sententiam docere potest, ibi. ar. 239 472
rei nomen quando inter reos dicitur receptũ. M. An. bl. de ind. nu. 331 386
rei defensiones contra casus, Fr. Cas. de ind. nu. 1. el 3 401
rei defensio non acceptabilis, & frustratoria recipi non debet, Ant. Col, in for. proc. ext. in contr. crim. ar. 213 471
rei melior est conditio in pari causa, Iaco. de Are. q. nu. 13 428
rei citatio non requiritur super speciali inquisitione, & accusatione si testes examinẽtur M. Ant. bl. de ind. nu. 22 362
reum torquendum nemo debet subtrahere dum locus est torturæ, Fr. br. de ind. in 8. q. 2. p. nu. 1 354
reo an detur exceptio ex pacto, Iac. de Are. de q. nu. 10 427
reo carente membro secundum statutum amputando an possit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri quod sibi superest, Pau. gir. de rel. car. in ti. de sentẽ. & pę exec. in 4. q. nu. 2 304
reo ante torturam aduersus indicia contra eũ recepta, datur defensio, Gui. de Suz. de ind. nu. 63 323
reo in tormentis confitenti non prodest confessionem reuocare, si contra eum alia reperiantur indicia. Fr. br. de ind. in 4. q. i. p. nu 4 336
reo an danda sint nomina testium cum attestationib. M. An. bl. de ind. nu. 27 362
reo nomina testium separata a suis attestationib. stante consuetudine dantur, ib. n. 28 e.
reo non petenti an danda sit copia indiciorũ, ib. nu. 29 e.
reo negante delictum fecisse, quid iudex facere debet. Ant. Col. in for. proce. extraord. in contr. cri. ar. 216 471

rei qñ magnum est crimen.in carcere segregati stare debeat,ibid.art.170 469
rei accusati sunt segregatim interrogãdi, nec eis ad respondendum est danda dilatio,ibi. art.175.176.177 ead.
rei de crimine delati, & si non oẽs, nec omni casu possint torqueri põt tñ uultu iudicis terreri,Fr.Br.de ind.in 8.q.2.par.n.8.c.355
rei terreri põt in casib.in qbus non põt torqueri, Fr.Cas.de torm.cap.5.nu.9 414
rei sponte se tormẽtis supponentes,sine indiciis torqri nõ debẽt,Idẽ si accusator & reus petãt se torturæ subiici,ib.cap.10.n 15.416
rei ad torturã ducti,& interrogati qd sciãt de tali,si rñdeant dixisse, & interrogati qd dixerint,rñdeant esse scriptũ,& aliud rñsum dare nolint,an possint torqueri donec iudici aliter rñdeant,ibi.cap.3.n.4 413
reos ter interrogatos non rñdentes accusationi,pinde ac cõfessos Brutus dãnauit,cuius tñ opinio non est serua,ibi.n.3 ead.
reis carceratis,se defendere ob inopiã nequeũtibus,dãdi sunt aduocati & defensores,ne ĩnocẽs ĩdefensus pereat,ibi.cap.21.n.20. 420
¶ rex Francorũ legib. Cæsareis nõ subdit,Inc. Auct.de cri.læsæ maiest.in 5.q.n.20. 61
rex Francorũ de iure superiorem nõ recognoscit.Nic.Boer.de sedit.in 6.q.n.17 79
rex Francorũ solus in regno suo gratiã, seu remissionẽ cõcedere potest,ibi.n.22 ea.
¶ rigor quandoque ratione ætatis tẽperatur, Ant.Col.in for.proc.extraord.in contr.cri. art.193 470
¶ ripas destruens pœna mortis naturalis ẽ puniendus,Gul.Bont.de pœ. mor.nu.5.c.444
¶ rixa si facta sit a pluribus,& mortuus sit aliquis in ea, an sint omnes irregulares,si nesciat a quo fuerit occisus,Nic.Plo.de irreg. n.18 102
rixa p tractatũ facta facit, ut oẽs teneant de occiso,M.Ant.Bl.de ind.nu.226 378
rixa secunda uice facta parum post primam, indiciat ad pensamentum,ibi.n.233 ea.
rixa qũo censeatur pura,& qñ præmeditata, Fr.Cas.de ind.n.8 402
¶ rumor quid proprie sit,Paul.Gir.de q.in 3. q.nu.4 433
cetera uide supra in uer.Fama.
¶ rumpi non potest quod nullũ est,Paul. Gir. de pœ.omnif.coit.in 14.q.nu.2 459
SAcerdos in celebratione non consecrans,an sit hæreticus reputandus, Paul.Gir.de sort. in 10.q.n.13 128
sacerdos causa doloris aras spolians,aut luminaria consueta extinguens,qua afficiat pœna,ibi.in 11.q.num.17 131
sacerdos qui scienter missas celebrauit super hostia non consecrata,pro sortilegii faciendis qualiter puniatur,ibi.n.19 ead.
sacerdos missam defunctorũ p uiuentib. celebrans ut citius moriãtur, aut periculum incurrant,qualr puniant,ibi.in 14.q.n.2. 137
sacerdos in missarũ celebrationibus,pces nefarias,& turpes admiscens,& ad malũ finem qualiter sit puniendus,ibid.in 17.quęst.numero.1 ea.
sacerdos Hispanus decretorũ doctor,etiã quadragesimumquintum egressus annum in saniam,& furorem uertitur ob nefandum amorem monialium,ibi.nu.2 ea.
sacerdos preces aut oblationes nefarias in missarũ solẽniis officiis offerens,officio,& bñficio,gradu,& ordine ẽ priuãdus,ib.n.3. ea.
sacerdos q forma debita,aut ẽt materiã sacri nõ seruata celebrat,omni ordine,& gradu ad tẽpus priuari,debet, ibi.q.15.n.2 ea.
sacerdos uel quiuis alius res sacras, aut sacratas ad usus profanos conuertens, qualiter puniri debeat.ibi.q.16.nu.1 ead.
sacerdos mulier amplexatus causa bñdictionis impartiendæ hoc ipm psumitur fecisse, Frã.Brun.de ind in 4.q.1.par.n.9. 337.& Fr.Cas.de torm.cap.11.n. 10 416
sacerdos ob simplex adulterium põt deponi ppetuo ab altaris ministerio, Pa. Girl. de pœ.omnif.coi.in 6.q.nu.11 452
sacerdos & monachus eandem cognoscentes mulierem,qua pœna plectantur,Paul.Girl. ibi.in 15.q.n.1 460
sacerdotes pro uiuis missam defunctorũ celebrãtes in odiũ ipsorũ,an sint hæretici,Pau. Girl.de sort.in 10.q.n.12 128
sacerdotes super rebus profanis ad sortilegia aptis celebrantes, qualiter debeant puniri ibi.in 14.q.n.1 137
sacerdotes debito modo & ordine sacrificãdi abutẽtes,quam pœnam dare debeant. ibi. in 15.q n.1 ead.
sacerdotes committentes delicta facinorosa, seu atrocia,põt accusari,& puniri p iudicẽ laicum,Fr.Cas.de ind.n.6 422
¶ sacramentum baptismi est omnium sacramentorum ianua,Ioan. Nic Arelat.de hær. not.34.n.2 142

sacraměta ecclesiæ nō sunt cōferenda ab here tico, nec collata iprimũt uirtutis effectũ fal lit i sacro baptismi,& cur diuersũ,ib.n.i ea.
sacramenta ecclesię non sunt deneganda hæ retico ostendenti manifesta signa pęniten tiæ,ibi.not.46 num.z 143
sacramenta ecclesię sortilegiis commixta, an possint mouere animũ maleficiati ad amã dum maleficiantem Paul.Girl.de sortilegi. in 3.q.n.zr 109
sacraměta posita in sortilegiis amatoris nul los ꝑducunt effectus,ibi.n 10.q n.16 128
sacraměta,aut alias res sacras, aut benedictas ecclesiæ,sortilegiis admiscentes, pari pęna puniuntur,ibi.in 11.q.n.26 13z
¶ sacrificans idolis pœna mortis puniri debet Guliel.Bont de pœna mor.n.1 444
¶ sacrilegium dicitur, cum sacrum de sacro auferetur.Placent.de accus.tit.6.nu.5 5
sacrilegium maius faciẽs, pęna mortis natura lis plecti debet.Guliel.Bont.de pœ.n.3 444
sacrilegium generaliter sumptum quid sit,& unde dicatur. Paul.Gir. de pœnis omnifar. coi.in 1.q n.1 445
sacrilegium an sit crimen ecclesiasticum an se culare,ibi.num.z ead.
sacrilegium an comprehendatur sub nomine furti,ibi.n.3 ead.
sacrilegium uerum,& proprium quod dicaĩ, & qualiter puniatur, ibi.n.7 ead.
sacrilegium improprium quod sit. ibi.
sacrilegium largo modo sumptum quod sit, & qua pęna puniatur,ibi.n.8 ea.
sacrilegium qualiter de iure canonico si pu niendum. ibi.
sacrilegium grauius illud dicitur, quod in per sonã clericorum per iniectionem uiolẽtæ manus committitur,ibi.n.9 446
sacrilegium contra personam ecclesiasticam commissum,grauius est eo,quod in loca sa cra committitur,ibi.n.10 ea.
sacrilegium committitur si cum moniali co pula carnalis habetur ibid.
sacrilegium largo modo,& improprie cõmit tiĩ ꝑ adulterium,ibid.in 6.q.n.11 45z
sacrilegii diuersæ sunt species,ibid.in 1.quęst. n.4 445
sacrilegii prima species in personam cõmit titur secunda per coitum cum moniali,ter tia autẽ circa locum sacrum fit, & quarta in rem eam auferendo. ibi.
sacrilegii reus est,abutens rebus sacris in sor tilegiis.Paul.Gir de sortil. in 16.quæstio. n.4 ea.
¶ salitores qui dirautur,Paul.Gir. de sortil. in 2.q.n.8 106
¶ salycetus fuit excellentissimus doctor & ꝑci us uerpuitatis inuestigator,cuius opiniones plerũq; medullam iuris cõtinetur.Incer. Au ctor.de crim.læs.maiest.in 5.q.n.6 58
¶ saluum conductum scienter frangens l.Iulia maiestatis tenetur.Mart.Laud.de crim.lęsę maiest.in 6.q. 48
¶ sanguis exiens ante occisores an faciat indi cium.M.Ant.Blan de ind.n.408 393
sanguis clamat uindictã contra interfectorẽ, Fran.Cason.de ind.n 2.el z. 396
¶ sapiẽtis aium paulisper moueri,& cõtrahi, & pallescere necesse ẽ,nõ opinione mali ꝑce pta, sed quiddã metibus repidis, & incõsul tis offm mentis atque rationis peruertẽti bus.Fran.Cas.de ind.n,4 409
¶ saraceni nequaquam dici quæunt hæretici. Gondiss.de hæret.in z.q.n.z 154
¶ saturnus uitæ humanæ inimicus mẽse primo fœtus formandi regnare putatur.Pau. Gir. de sortil.in 13.q.n.4 136
¶ schala añ fenestrã domus an faciat indiciũ. M.Ant.Blan.de indiciis,n.428 394
¶ schisma,& hæresis in quibus discrepant. Gõ dissal.de hæret.in 3.q.n.1 153
schismaticus dici meretur,q superbe,& contu maciter papæ subicii nõ uult,ibi.n.2 ea.
schismaticus an bt propsiæ hæreticus. Paul. Gir.de hæret.in z.q.n.6 145
schismaticus quis propriæ dicatur, & undẽ schisma. ibid.
¶ scholares parisiẽses aduersus ciues temporẽ Diui Ludouici regi mouerint seditionem. Nic.Boer.de seditio. in 1.q.n.20 71
¶ sciẽtia sola punitur,qñ maleficium ẽ cõmit tẽdum in personam eius cuius est subditus Mart.Lau.de crim.lęs.maiest.in 13.q. 48
scientia iuris est certissima,nobilis, & omni honore digna.Io.Fran.Ponz.de lamiis,&c. n.18 91
sciẽtia iuris ciuilis nobilissima est,nobilissimo reddens suos professores,ib.n.22 ead.
scientia iuris ciuilis sepientia est, & res sanctis sima.ib.n.z3 9z
scientia iuris ciuilis est omnium sapiẽtũ dog ma,ib.n.25 ea.
scientia qlibet suas ꝓprias imaginationes, rõ nes,& disputationes habet,ib.n.z6 ea.

Scribens

¶scribens falsum immunitatis instrumentum pœna mortis naturalis puniri debet.Guliel. Bon.de pœna mor.nu.5 444
¶scripta hereticorum reiiciēda sunt, & quare. Io.Nic.Arel.de heret.not.14.nu.1 141
¶scriptura requiritur in eo qui ab heresi reuertitur.Io.Fran.Ponz.de lamiis.nu.59 99
scriptura banni a quo peti possit. Nell.de ban. in 3.par.2.temp.nu.69 283
scripturam sacram ad sensum incongruum interpretans est hæreticus.Paul.Girl.de heret. in 2.q.nu.5 145
scripturam sacram aliter exponere q̃ spiritus sanctus flagitat. quis dicatur. Gon dissal. de hæret.in 4.q.num.2 154
scripturę sacræ adiuuari debent, & declarari p alias inferiores scientias.Ioan.Fra.Ponz.de lamiis,nu.13 101
¶secreta cōuentio, & locutio habita inter plures, faciunt oriri indicium tractatus.M.Ant. Blan.de ind.nu.232 379
secreta cordis humani solus deus potest rimari.Paul.gir.de sortil.in 20. q nu.2 127
secreta cordis rimari nō est hominis. Paul.girl. de heret.in 2.q.num.4 145
secreta Dei(utpote quæ nobis altiora sunt)minime inquirere debemus.Gūdissal. de heret. in 4.q.nu.6 154
¶securitas data ueniētibus ad nundinas ad extendatur ad bannitos Nell. de ban.in 3.par. 2.temp.nu.15 272
securitas ualida cōcessa bānito, an intelligatur concessa ēt pro redeundo,ibi.nu.17 ea.
Et an intelligatur pro una uice tantum, ibid. nu.18 ead.
securitate data generali, q nullus capi possit pro debito, an bannitus pro maleficio possit uti dicta securitate,ibi.nu.16 272
¶sed aduersatiua cuius naturæ sit. Ioan. Ant. Rub.de potesta.proc in 1.par.nu.328 39
¶seditio gñatur per proprii cōmodi pcurationē.Nic.Boer.de sedit.in 2.q.nu.1 69
seditio,& discordia gñatur,si aliis alleuiatis,alii nimis in collectis,grauent,ib.nu.3 ead.
seditio facilius oritur si delicta non puniat,ib. nu.4 ea.
seditio L.Catilinę olim Romani,qualibus, ibi. nu.14 70
seditio C.Marii, & aliorum Romanorum militum qualis fuerit,ibi.nu 16 ea.
seditio qualis a Tiberio Graccho Africano excitata fuerit, ibid.nu.19 71
seditio Liuii Drusi, & aliorum Romanorum qualis fuerit,ibi.nu.31 ead.
seditio qualis, & ob quā rem apud Attrebatū orto fuerit tpibus Ioānis regis,ib.nu.26 72
seditio ob monetę mutationem Parisiis orta fuit Ioannis regis tpe,ibi.nu.27 ea.
seditio quanta fuerit Lutetię aduersus Carolum regem Ioannis regis primogenitum, ibid.nu.29 ea.
seditio qualis in mōte pessulano fuerit tpe Caroli V.Francorū regis,ibi.nu.30. ead.
seditio dicitur perturbatio pacis, seu quietis publicę,ibi.in 2.q.nu.1 75
seditio proprie fit inter partes multitudinis inter se dissentientes,ibi.nu.3 ead.
seditio differt a bello,& rixa. ibi.
seditio quid sit,& in quibus locum habent,ib. nu.4 ea.
seditio est crimen graue, & enorme, ibid.q.7. num.1 80
seditio iustitiæ opponitur,& communi bono. ibi.nu.44 84
seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint q in seditione fuerunt,ibi.nu.45 ea.
seditionem qualem mouerint scholares Parisienses aduersus ciues tempore diui Ludouici regis,ibi in 1.q.nu.22 71
seditionem qualem fecerint pastorelli in Francia,qui fuerunt. ibid.
seditiones fugere qui debeant,ibi.nu.13 70
seditionum cruentarum exempla recēsentur, ibi.nu.15 ead.
¶seditiosus dicitur qui animarum dissentiones facit,& discordias gignit.Nic. Boer.de sedit. in 2.q.nu.2 75
seditiosi non dñr qui regimen tyrannicum perturbare nitunt,ibi.in 5.q.num.6 76
seditiosi qua sint pęna afficiendi, ibid. in 7.q. nu.28 83
seditiosi ędes alienas expilantes capite plectūtur,ibi.nu.29 ea.
seditiosi derobatores puniuntur per l. si quando,C.unde ui,ibid.nu.32 ead.
seditiosi ex proposito, dolo, & conspiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate puniendi,ibid.nu.34 ead.
seditiosi mori debent, si seditio inualuit cruenta,& factio prærupta, ibid.nu.35 ead.
seditiosi utcunque excusandi sunt, si magistratus, aut consulum auctoritate seditionem fecerint,ibi.nu.55 86
seditiosis toto conatu resistere licet, etiam eo occiden-

occidendo,ibi.nu.47 8
¶semiplena probatio in ciuilibus, facit indiciũ in criminalibus, M.Ant.Blan.de ind.numero 224 378
¶senatus famam restituere potest. Paul. Girl. de relax.carc.in tit. de benef. & indulg prin. in 6.q.nu.2 307
senatus Cons. Turpillianum introductum contra accusatores ab accusatione desistetes cessat,cessat pariter titulus de abolitione gñali Ant.Col. in for.proc. extraord. in controu. crim art.14 463
¶senex cõfectus ętate non subiicitur torturæ. Paul.Gir.de q.in 6.q.nu.5.car 437. & Fran. Cas.de tor.cap.10.nu.11.& 12 415
senex confectus ętate remanet sub regula affirmatiua torturæ,Paul.Gir.ibi.nu.6 437
senex rarius, & mitius torquetur robustis iunioribus,ibi.nu.9 438
senes septuagenarii non coguntur testificari. Fr.Br.de ind.& tor.in 2.q.1.par.nu.16 330
¶sententia in quibus casibus de iure fieri põt contra absentem.Io.Ant.Rub.de pot.proc. in 1.par.nu.176 29
sententia annotationis bonorum non dr̃ proprie sententia,ibid.nu.206 31
sententia in criminalibus non potest ferri contra absentem,nec in causa appellationis, & quæ sit ratio.ibi.nu.207.224 31.33
sententiam an in absentem ferri possit, in causa appellationis ubi agitur de crimine, ibid. nu.231 33
sententia lata sine causę cognitione,est ipso iure nulla,ibid.nu.372 42
sententia nõ tenet, ubi iudex in plenario iudicio dicit summarie cognouisse.ibi.n.390 ea.
sententia lata pro uno in causa in qua agens nõ petit sibi aliquid sibi dari,uel fieri ꝓdest omnibus,ibid.nu.395 ead.
sententia pro procuratore accusantis prodest accusatori,ibid.nu.396 ea.
sententia lata super confessione, & spontanea rei ualet, si totũ iudicium esset nullũ, tanq̃ lata super notorio,ibi.nu.401 43
sententia in causa appellationis potest fieri aduersum reum criminis absentem,Ioan.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.40 46
sententia requiritur ad feudi priuationem, ẽt delicto existente notorio, Inc.Auc.de crim. læsæ maiest.in 1.q.nu.22 52
sententia contra condemnatum lata, quando substitutis noceat,& aliis ius pretendentib. ibid.in 3.q.nu.8 55
sententia ad declaratoria requiritur in pœnis, q̃ sint executione infliguntur ipso iure. ibi. in 11.q.nu.2 ea.
sententia restitutionis tantum restituit, quantum sentẽtia cõdemnationis ademit, Paul. Gir.de hæret.in 6.q.nu 2 151
sententia in heręseos crimine ferenda,quo ordine,quo ue modo pronuncianda sit. Gon. de hæret.in 15.q.nu.1 165
sententia criminalis an mox executioni mandetur,an uero decendio ad appellandum expectato,ibi.in 19.q.nu.4 168
sententia excommunicationis contra apostatas non est appellabilis, nisi iudex excedat modum in corrigẽdo, Inc. Auct.de mo.proced.contra apost.nu.1 197
sententia lata pro bannito cõtra debitorem,q bãni exceptionem non opposuit,an ualeat, Nell.de bãn.in 3.par.2.temp.num.3 268
sentẽtia est nulla cõtra iuris dispõnẽ lata.Pau. Gir.de rel.carc.in tit. de sent. & pœna.exec. in 6.q.nu.4 305
sentẽtia libello, seu petitioni difformis est nulla,ibid.nu.5 ead.
sententia diebus feriatis ferri potest in fauorẽ innocentis,ibid. in tit.de absol. Innoc. in 1. q.nu.2 307
sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis,ibi.nu.3 ead.
sententia lata uigore confessionis in tortura iniuste extorta,an sit nulla ipso iure,uel erit opus appellatione,Franc.Brun.de ind in 5. q.2.par.nu 48 347
sententia in criminali semper est necessaria, in qua quis nunquam pro condemnato haberi debeat,ibi.in 6.q.nu.30 353
sententia capitalis contra reum proferri põt ex indiciis indubitatis, & a iure approbatis, Fran.Cas.de ind.nu.37 412
sententia interlocutoria ꝙ ad torturam procedat,ab appellationem recipiat,M.Ant.Blã. de ind.nu.9 361
sententia in criminalibus sub cõdõne lata, an ualeat. Ant.Col.in for. proc. extr. in contr. cri.art.131.132.133 467
sententia etiam Imperatoris sine citatione legitime lata,nulla est.ibi.art.148 468
sententia cõdemnatoria super inquisitione inualida fieri non potest, sed debet inchoari nouus processus,ibid.art.149 ea.
sentẽtia cõtra abñtẽ lata,& postea cõfirmato

arresto, an suũ sortiat effectũ, ib.ar. 155 e.
sententia ferri debet cum consilio assessorum alias est ipso iure nulla ib.ar.227 472
sententia non facit quem desinere esse hęredē ipso iure, fallit in damnato qui fecit cōtra remp. uel principem, Mar.Lau. de cri. læsæ maic.in 32.q. 49
in sententiis excommunicationis, & interdicti quid seruandum. Inc. Auct. de mo.proc.cō tra apost.nu. 12 197
¶separatio thori sapit exilium. Io. Ant. Rube. de pot.proc.in i.p.nu.256 34
¶sequentia recipiunt interpretationem a præ cedentibus, ib.nu.278 36
¶sequestratio, & depositio rei, interim facien da est, dum suspenditur executio sentētiæ super illa re ex aliqua causa, ibi.nu.228 33
¶sermo quilibet de quauis re, seu negocio su sceptus a diffinitione proficisci debet. Bal. de carc.c.1.n.1 300
¶seruiens uulnerans fugientem punitur, An. Col.in for.proc.extraor.in cont. crim. art. 107 466
¶seruiles personæ uti meticulosę sine socii in stigatu, uel mandato, non cōsueuerunt grā dia delicta committere. M. Ant.bl.de indic. nu.372 390
¶seruitus non inducitur ex delicto, Placen.de accus.tit.2.nu.13 2
¶seruus. Facilius proceditur contra seruum conquerentis, quam cōtra liberum. M.An. bl.de ind.nu.395 392.
seruus aduersus dominum torqueri non pōt Plac.de acc.ti.5.nu.5 5
seruus uniuersitatis aduersus unum quemque interrogari potest, ib.nu.9 ea.
seruus accusatus quatenus a dño possit defen di. Io. An. Rub.de po.pc.ī i.p.nu.150 27
seruus accusatus qui a domino nō defenditur an possit ab alio defendi. ibi.in 2 p. nu. 56. 57 47
seruus quando, & contra quem torqueri pos sit. Gui.de Suz.de ind.nu.11 319
seruus de crimine conuictus, uel confessus, de sociis, & mandatoribus est interrogandus. Fr.Br.de ind.in 3.q.i.p.n 21 334
seruus in omni causa, & in omni crimine iudi cis arbitrio torqueri potest, sed liber in gra uibus tantum & criminalibus, ib.in 3.q.2. par nu.2 319
seruus in quibus casibus in dominũ torqueri possunt ib.in 4.q.2.p.nu.23 342
seruus communis pluribus ut plurib. torquerī potest in caput alterius dñorum ib.n.26 e.
seruus patris torqueri potest pro morte filii. ib.nu.27 e.
seruus in facto proprio potest torqueri, ibi.in 5.q.nu.4 343
seruus qñ contra dñm torqueri possit absque indiciis præcedentib.ib.nu.5 ea.
seruus torquetur ut iudicet socios, maxime quando sumus in atrocioribus, uel in nece noto interrogatur quo mandante, id fece rint, & qui sint participes, Fr.Cas. de tor.c. 16.nu.4 418
seruus qui dominum prodit pœna mortis na turalis est plectendus. Gul.bont.de pę.mor. nu.2 444
seruus dominam uitians est naturalis mortis pœna puniendus. ib.
seruo uel uolenti, uel torto non creditur con tra dominum, Fr.br.de ind.in 4.q.2.p. nu. 28 342
serui quando de facto suo possint interrogari Plac.de acc.ti.5.nu.2 4
serui quando possint torturæ applicari, ib.nu. 4 ead.
serui sunt liberis seuerius puniendi, & famo si quam ii qui famæ sunt integræ, ib.in tit. 6.nu 4 5
serui dominis suis insidiati, uel dominab.car naliter commixti, exuruntur igni, ib.n.17 6
serui non torquentur in certis casibus cōtra certas personas, Pa.Gir.de q.in 6.q. nume. 4 437
serui alieni ī causa pecuniaria possunt torque ri, ib.in 7.q.nu.3 ead.
¶sexus muliebris res admodus fragilis facile decipi potest, Pa.gir.de tort.in 5. q.numer. 6 112
sexus, ætas, animi, natura, conditio, fortuna, amictus, risus, & ingressus suspicionem cō tra reum præstant. Fr.Cas.de ind.nu. 3 399
¶signum an quandoque faciat indicium. M. An.bl.de ind.nu.407 393
signum, argum. & præsumptio sunt minora, quàm indicium. Fr.Cas.de ind.n.2 397
signa læuia in hæresi sufficiunt ad torturā, ea tamen debent plene probari, Fr.Cas.de tor. c.6.nu.3 414
signa maleficii a reo sunt per iudicem peten da ad confessionis uerificationem. ib.c. 20. nu.24 420
¶similitudo & æquiparatio sufficit, ut sit ī ea re,

re de qua agit, nec requirit q̃ tota res sit alteri similis, M. Ant. Blã. de ind. nu. 128 369
¶simonia large dicitur hæresis, Paul. Gir. de hæret. in 1. q. nu. 3 154
¶simulacrum fortunę quondam marmoreũ ad matronas Romanas lotutum, Paul. Gir. de sortil. in 7. q. nu. 25 120
¶simulata confessio licet non uera, an præiudicet confitenti, Ant. Colũb. in for. proc. extraord. in contr. crim. art. 204 470
¶socius an de cõsociis possit interrogari, & in q̃bus casibus, M. Ant. Blanc. de ind. nu 371. car. 390. & Ant. Colũb. in for. pc. extraord. in controuer. crim. art. 197 470
socius quibus casibus de consociis interrogari debeat, M. Ant. Blan. ibi. num. 375 390
socius quando ut testis assumitur torquendus est ibi. nu. 389 391
socius criminis realiter non potest de socio criminis, interrogari in delictis principalr̃ commissis in iniuriã, & odiũ alterius, nõ aũt prĩcipaliter incommodum delineuentis, Fran. Cas. de torm. cap. 19. nu. 9 418
socius qui sit, & quis sequax, & in quibus differant Paul. gir. de pęnis omnif. coi. in 10. quęstio nu. 3 455
socii dictum an faciat indicium contra sociũ ad torturam, M. Ant. Blanc. de ind. numero 370. 377 389. 390
socio criminis si uerisimile est tum non mentiri, aliquando creditur, ibi. nu. 37 363
sociorũ qualr̃ suspicionẽ maleficii, & proposi ti inducit Fran. Cas. de ind. nu 1. el 4 401
Cetera uide supra in uer. Assertio socii.
¶solennitas idem requirit in soluendo, q̃ in ligando, Fran. Ponz. de lamiis, num. 43 94
¶solicitans, & cũ instantia petẽs, ut inquirat, si res ad eum non spectat, an indiciet M. Ant. Blan. de ind. nu. 275. car. 382. & Frã. Cason. de ind. nu. 2 el. 2. car. 404. & Ant Colum in in for. proced. extraord. in contiouer. crim. art. 84 366
¶solitus delinquere an ex eo indicietur ad torturam, M. Ant. Blan de ind. num. 246 380
solitus furari habet indicium contra se, ibi. nu. 410 393
solitus delinquere quis dici possit, Franc. Cas. de ind. nu. 4 el 1 398
¶somnia an indicium pręstent ad indicandum & de causis somniorum, & quot sint somnirum genera, & effectus, & an eis sit credendum, ibi nu. 1. el 2 410
¶sorores duas, aut matrem, & filiã ignoranter cognoscenti, quæ pœna imponatur, Paul. gir. de pœ. omnif. coi. in 4. q. nu. 2 449
¶sors pro fortuna quandoque capitur, Paul. Girl. de sortil. in 1. q. nu. 5 105
sortes in Euangeliis quærentes, librum aperiẽdo, uel alias, debent puniri, Paul. Girl. de sortil. in 11. q. nu. 22 131
¶sortilegam artem seu magicam docens, & discens pari pęna puniuntur, Paul. Girl. de sortil. in 11. q. nu. 13 130
¶sortilegæ seu lamiæ an deferantur uere, & realiter per dęmones ad ludos, & congregationis nocturnas, Paul. Girl. de sortil. in 7. q. nu. 1 117
sortilegę uere, & corporaliter per dæmones ad suos ludos deferuntur, nedum in spiritu tantum, ibi. nu. 31 123
sortilegæ, & Strigimagæ in quo differant ab illis de quibus in c. epi. ibi. nu. 35 124
¶sortilegium quid sit in suo sumptum genere, Paul. Girl. de sortil. in 1. q. nu. 1 104
sortilegium unde dicatur, ibi. nu. 2 ead.
sortilegium factum cum hostia cõsecrata, uel cum sanguine Christi, an manifeste sapiat hæresim, ibi. in 10. q. nu. 7 127
sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius, hęresim sapit, ibi. nu. 18 129
sortilegium ueneficũ si clericus exercuit qualiter puniatur in foro iudiciali canonico, & qualiter laicus, ibi. nu. 10 130
sortilegii, & diuinationis crimen non est coram inquisitore per tractandum, Gond. de hæret. in 9. q nu. 3. & 6. 160
sortilegii prima species est diuinatiua, ibid. in 2. q. nu. 1 105
sortilegii secunda species q̃ sit, ibi. nu. 2 ead.
sortilegii amatorii instrumenta quę sint. ibid. q. 5. nu. 2 111
sortilegii tertia species quę uenefica dicitur q̃ sit, ibi. nu. 6 112
sortilegia ut plurimum sub religionis falsa demonstratione fieri solẽt, ib. in 1. q. nu. 3 105
sortilegia per quos fuerint prius adinuenta, ibi. nu. 6 ea.
sortilegia amatoria, & uenefica, & in corpore, & extra corpus fieri pñt. ibi. 13. q. nu. 15 108
sortilegia in quibus locis, & rempore fieri soleant, ibi. in 4. q. nu. 1 111
sortilegia quare potius de nocte quam de die fiant, ibi. nu. 3 ea.
sortilegia facta per hoĩes taciteq; professionis, per

per quę fiant instra,ibi.in 5.q.n.2 ea
sortilegia extra corpus quibus fiāt instris, ib. n.3 ead.
sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis.ib.n.8 112
sortilegia,& alia maleficorū opera qñ hęresim manifestā dicanť sape,ib.ī 10 q.n.127
sortilegia qūocunq;facta per eum qui est expressę professionis diabolicæ,hæresim cen setur sapere,ib.n.5 ea.
sortilegia facta ad calefaciendum cor frigidū heresim sapere non uidentur,ib.n.8 ea.
sortilegia in quibus immiscentur reliquiæ sā ctorū an sapiant hæresim,ib.n.14 128
sortilegia quæ fiunt cum permixtione chrismatis,aut aquæ baptismatis, an sapiāt hęresim,ib.n.15 ea.
sortilegia q̃ fiūt cū rebus in ecclesia bñdictis an & qñ hæresim sapiant,ibi.n.17 129
sortilegia quæ fiunt ab hñdam notitiā occultorū,aut distātium, non sapiunt hæresim, & ideo non puniuntur,ibi.in 11.q.n.2 ea.
sortilegia amatoria qualiter in foro cōsciētiæ puniātur,& qualiter in foro iudiciali canonico,ib.n.6 130
sortilegia amatoria in iure ciuili capite plectūtur,ibi.n.7 ea.
sortilegia ad bonum finem exercens an sit puniendus,ibi.n.14 ea.
sortilegia de iure ciuili ultimo pūiuntur supplicio,his demptis quæ fiunt ad liberationē maleficiatorum,ibi.n.27 132
sortilegia nec etiam ad inquirēdum indicium præstant,Fr.Cas.de ind.n.3 410
sortilegiorum diuersæ sunt species,Paul. Gir. de sortil. in 3.q.n.1 105
sortilegiorum species tertia est uenefica, seu malefica,ibi.n.3 ea.
sortilegiorū professio duplex, expressa.s. & tacita.ibi.in 3.q.n.1 107
sortilegiorū tertia species malefica dr̃,quę nullius causa boni esse censetur,ib.n.25 110
sortilegiorū effectus qualř causari possint in corporibus humanis mediātibus reb. siue mixtis,siue simplicib.ibi.in 6.q.n.1 133
sortilegiis,& diuinationib. multi ad tormēta p̄cedunt.Fr.Cas.de ind.n.1 410
sortilegiis nec uitæ solus est quærenda, uel recuperanda,ibi.n 4 ea.
sortilegiis,& diuinationibus Caldęi pręcipuę usi sunt in Syria,ibi.n.7 ea.
in sortilegiis ignorantia aut simplicitas non excusat,Paul.Gir.de sort.in 11.q.n.4.c.130
¶ sortilegus quis dicať large sumpto uocabulo.Paul.Gir.de sort.in 1.q.n.4 105
sortilegus & qui eum consulit puniuntur pœna capitis,ibi.in 11.q.n.5 130
sortilegus clericus potest officiis & beneficiis priuari,ibi.n.8 ea.
sortilegus ad domum alterius accedens ad p̄petranda maleficia, qua sit afficiendus pœna,ibi.in 11.q.n.11 ea.
sortilegus quo casu tradatur bestiis uorādus, ibi.n.13 ea.
sortilegus in ope sanatiuo multas orones dicens,sed aliqua uerba secrete adiiciens non satis cōgruētia,an pūiri debeat,ib.n.23.132
sortilegi opera adiuti dæmonum non pn̄t liberare incarceratum,ib.in 7.q.n.4 117
sortilegum an liceat īpune cōsulere,ut liberet ægrotū a maleficio,& an liceat adiurare imbres fulgura,& tempestates ne noceāt fructib.Io.Nic.Arel.de hęr.not.50.nu.1. 144
& Paul.Gir.de sort.in 6.q.n.20 116
sortilegi proprie qui dicanť.Paul Girl.de sort. in 1.q.n.2. 104
sortilegi & negromantici suis superstitionib. uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant,ibi.in 2.q.n.6 106
sortilegi sacra ecclesiæ qñq;permiscent suis sortilegiis,ibi.q.3.n.16 108
sortilegi hostia consecrata utuntur qñq; ī sortilegiis amatoris,ibi.n.19 109
sortilegi ad amorē prouocandum,hostia scripta literis sanguineis utuntur,ibi.n.20 ea.
sortilegi quibus rebus,aut instrumētis in suorum fabricatione facinorum utantur,ib.in 5.q.n.1 111
sortilegi an & qualiter pluuias,grandines, & fulgura inducere possint,ib.ī 6.q.n.17.c.115
sortilegis & lamiæ a parochiis expelli debēt p̄ episcopos & curatos,ibi.in 7.q.n.37.c.124
sortilegi quibus pœnis sint afficiendi, ibid.in 11.q.n.1 129
sortilegi qua pœna puniri debent in foro cōscientiæ,ibi.n.2 ea.
sortilegi uenefici qua sint pœna afficiendi,ib. n.9 130
sortilegi membri uirilis languedinem inducētes,aut alias uim generatiuam impediētes ultimo afficiuntur supplicio,ibi.n.14. ea.
sortilegi sunt infames,& a testimonio,& ab accusatione repelluntur,M.Ant.Blan.de ind. n.409 393

sortilegorum duplex est professio. Pan.gi.de sort.in 1.q.nu.5 105
sortilegiis pęna imponenda est arbitraria.ibi. in 11.q n.7 118
¶ species quas maleficiati euomũt,unde ortũ habeant Paul.Gir.de sort.in 3.q. n.28.c.110
¶ sperma ex purissima cibi optime digesti sub stantia oritur.ibi.in 7.q.n.12 119
¶ spoliatus ante omnia restituendus est.Ioan. Nic.Arel.de hæret.not.1.n.1 138
spoliatus immunitati ecclesię debent restitui. Ant.Columb.in for.proced.extraor.in con trouer.crim.art.109 466
¶ sponsalia bina, aut binas contrahens nu. ptias infamie nota incurritur.Plac.de accus. cit.2.n.11 2
¶ sponsus sponsam propriam rapiens qua pę na plectatur.Paul.Girl de pęn.omnif. coit. quæst.10.n.22 457
¶ statuere uerbum idem est ꝙ ponere: siue cõ stituere.Paul.Gir.de sort.in 7.q.n.19 119
¶ statuliber impropriè dicitur,cui libertas in tempus certum, uel sub conditione certa relinquitur.Gui.de Suz.de ind.nu.10 319
¶ statutum,quòd bannito denegetur audiẽtia in criminalibus,an eidem tollat ius agẽdi ipso iure.Io.Ant.Rub.de pot. procur.in 1. par.nu.357 41
statutum si extat, quod nullus possit banniri nisi fiat proclama, si quis uelit defendere, uel adesse causæ,fuit factum proclama si qs uelit defendere,& non fuit dictum uel ades sæ cãæ,an possit in banno poni.Nell.de bã. in 3.p.1.tem.nu.9 213
statutum quo cauetur bannitum posse impu ne occidi,an ualeat,.& de statuto quod fa cit dominum capientem bannitum.ib.in 1. p.2.tem.nu.1 213
statutum quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri an ualeat,ib.nu.2 ea.
statutum excludens bannitum a defensione an ualeat,ib.in 2.p.2.tem.nu.2 241
statutũ permittẽs impune occidi bannitũ, an habeat locũ in fœmina bãnita.ib.n.39 253
statutum,ꝙ filii bannitorum expellũtur de ci uitate an comprehendat filias.ib.nu.42 e.
statutum prædictum an comprehendat nõ le gitimos.ib.nu.43 254
statutum tale an locum habeat in filiis nostris bannitæ,ib.nu.44 ea.
statutum factum in fauorem bannitorũ certũ quid soluentiũ,an porrigat ad bannitos car ceratos,ib.in 3.p.2.temp.nu.9 270
statutum tale an trahatur ad postea bannitos ibi.nu.10 e.
statutũ gñale in fauorem bannitorũ,an com prehendat bãnitos pro falsitate.ib.n.12 271
statutum dictans opem non præstandam ban nitis,non includit eos,qui ob iustitiam,gra tiam,uel charitatem præstant opem.Pa.gi. de pœ.om.coi.in 10.q nu.19 457
statuto dictante,quòd sententia banni habea. tur perinde,ac si lata esset contra præsentẽ, an tunc testari possit.Nel.de ban.in 1.par.2 temp.nu.53 231
statuto stante,quòd bannitus ex testamento capere non possit,an bannitus sub cõditio ne si intra certum tempus non soluerit pos sit hęreditatem adire, & ualeat aditio co postea nõ soluẽte intra terminũ.ib.n.55 e.
statuto stante,quod querelæ bannitorum nõ audiantur,an bannitus possit se defendere, ib.nu.62 234
statuto stante quod querelæ bannitorum nõ audiantur.de quibus querelis intelligatur, & an possit appellare a sententia lata cõtra eum,ib.nu.68 236
statuto dictante,quod bannitus pro amputa tione membri possit occidi, an bannitus ꝑ amputatione digite comprehendatur in di cto statuto,& de de aliis membris,& de mẽ bro arido,ib.in 2.p.2.temp.nu.51 258
statuto stante ꝙ damna data a bannis debent emendari ꝑ uicinos,uel proximiorem com munitatem,uel uillã quis dicatur uicinus, & quę uilla dicatur proximior,ib.n.65 263
statuto stante,ꝙ banniti rebanniantur soluen do 5.sol.pro lib.fit aliud quo cauetur,ꝙ bã niti rebanniantur soluendo medietatẽ ban ni.an bannitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium primi statuti an non,ib in 3.p.2.temp.n.11 271
statuto stante,ꝙ nullus possit dare bãnito au xilium,consiliũ uel fauorẽ,an aduocatus ꝑ eo incidat in pœnam statuti.ib.n.26 273
statuto certo stãte,quot pœnis puniri debeat associans bannitum,cum eo contrahens,& in domo retinens.ib.nu.59 281
statuto uno si cauetur, quod non possint of. fendi in fest.S.Io.Bap.& per 8. dies ante, & per octo dies post,an offendens bannitum in bonis incidat in pœnam secundi statuti. ib.nu.60 ead.
statuto stante,ꝙ certi banniti rebanniatur,& ha.

habeantur pro cancellatis, an requiratur cancellatio de facto. ibi. nu. 74 284
statuta permittentia bannitum occidi, de iuris subtilitate non ualent. Iac. de Are. de bann. nu. 17 200
¶statutum in uno equiparatorũ, in altero locum habet. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. nu. 5 50
statutum uni pro alio pœnam imponens irrationabile dr, & iniquum. ibi. in 5. q. nu. 2 57
statutum dictans filios rebellium de ciuitate expellendos, ad filias non est extendendum, ibi. nu. 4 58
statutum est nullum quod pęna pecuniaria punit homicidium. ibi. in 7. q. nu. 4 65
statutum uel consuetudo est quasi lex. Iac. de Are. de bann. nu. 46 202
statutum minuens tempus præscriptionis an ualeat. Nell. de bannit. in 2. par. 2. temp. numero 4 242
statutum dictãs manum uel pedem absq; alia specificatione amputari debere, qualiter intelligi debeat. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de sent. & pœna. exec. in 3 q. num. 3 304
statutum dictans in omni casu fugam omnem facere probationem an ualeat. Fran. Bru. de ind. in 3. q. 1. par. nu. 13 333
statutũ ꝓhibẽs accusatorẽ, ut et ꝓhibere iudicẽ inquirẽtẽ. Fr. Cas. de ind. nu. 8 425
statutũ tribuens beneficiũ inq̃sitioni, an extendat ad accusationem. & ecõtra. ib. nu. 13 ea.
statutum quod de furto loquitur, in sacrilegio etiam locum habere censetur. Paul. girl. de pœ. omnif. coi in 1. q. nu. 3 445
statutum de sacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat sacrilegio. ib. nu. 6 ea.
statutũ pęnam imponens auxilium seu opem præstanti maleficio, nõ comprehendit ꝑsuadentẽ seu consulentẽ. ibi. in 10. q. nu. 9 456
statutum fingens contumacem pro confesso, quomodo debet intelligi. Ant. Col. in for. ꝓced. extraord. in contr. crim. art. 152 468
statuto dictante, ꝙ quis nequeat questioni subiici, an potestas talem detinẽs in carcerem, uel aliter affligens, incidat in pœnam statuti. Bal. de q. cap. 3. nu. 2 376
statuta interpretationẽ declaratiuã a iure cõi recipiunt. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de senten. & pœna. exec. in 6. q. nu. 8 418
statuta concedentia immunitatem offendi, siue occidendi, an extẽdantur ad delicta diuersæ speciei. Fran. Ca. de ind. nu. 8 et 2 396
statuta ꝙ absens damnari possit ualent. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contro. uer. cri. art. 130 467
¶Stephanus Barbetus ciuis Pariensis quid suo tempore fecerit. Nic. Boer. de seditio. in 1. q. nu. 24 71
¶strigę siue lamiæ non deferuntur corporaliter a dęmone, sed in spiritu deludũtur. Pau. Girl. de sortil. in 7. q. nu. 6 118
strigæ omnes, & maleficæ extra gremium, & protectionem sunt ecclesię, ib. nu. 8 ea.
strigæ siue lamię in primis in manu diaboli baptismum, & omnia Christianę fidei documẽta abnegant. ibi. nu. 28 122
strigæ seu lamiæ professionem expressam faciunt in manu dæmonis, non aut illę, de quibus in c. episcopi. ibi. nu. 36 124
strigæ seu lamiæ qualiter cognoscantur uere pœnitere. ibi. in 9. q. nu. 3 126
Cetera uide supra in uersic. Corpora. & in uersi. Lamiæ.
¶stuprum quid sit, & cum quibus cõmittatur personis. Plac. de acc. tit. 3. nu. 1. c. 3. & Paul. gir. de pœn. omnif. coi. in 7. q. nu. 1 453
stuprum committes cum bannita per uim an ueniat puniendus, & quid si uolũtarie. Nel. de bannit. in 2. par. 2. temp. nu. 46 255
stuprum, & adulterium qualiter in eadem persona concurrere possunt. Paul Girl. de pœn. omnif. coi. in 1. q. nu. 11 446
stuprum perpetrans qualiter puniatur. Paul. gir. ibi. in 7. q. num. 1 453
stuprum cum libera, & conditionis honestæ commissum, punitur confiscatione dimidiæ partis bonorum. ibi. nu. 4 ead.
stuprum cum mulieribus turpiter uiuentibus eque cõmittit, at non eque punit. ib. n. 5 ea.
stupro per uim admisso, non potest præscribi. Placent. de accus. tit. 3. nu. 5 3
¶subiectum legalis scientiæ, nedum circa mores, sed etiam circa fidem. Ioan. Fran. Ponz. de lam. nu. 9 90
¶subditus licet quis efficiatur propter delictũ, non tamen taliter fit subditus, ut committatur crim. læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. lęsæ maiest. in 22. q. 49
subditos principis qui inimicos permittit uenire in territorio principis est proditor. ibi. in 38. q. ea.
subditus principis si conturbauerit principẽ, non incidit in crim. læsæ maiest. sed aliter debet puniri. ibi. in 46. q. ead.

¶subornare dr, instruens testes quid dicant. Ant.Col.in for.proc.extr.in contr. crim.ar. 181 369
¶subrogatum stare in natura sui principalis quatenus uerum sit.Io.Ant.Rub.de potest. proc.in 1.par.nu.296 37
¶substantialia pnt cōtrario statuto tolli, Ant. Col.in for.pc.extr.in cōtr.crim.art.2. 462
¶subtrahēs rem ad usum ecclesiæ destinatam, mundū ei traditā, an sit sacrilegus, Paul.gir. de pœ.omnif.coi.in 1.q.nu.6 445
¶superior, siue iudex in iudicando, q̄ formam seruare debeat.Bonic.de accus.nu.44 11
¶supplicare non licet pro damnato de crimine læsæ maiest. Paul.Girl.de pœ omn. coit. in 1.0.q.nu.18 457
¶supplicium ultimum infligitur ex fictis probationibus in atrocioribus criminib. Paul. Girl de hæret.in 2.q 2 153
¶surdus, & mutus a natura torqueri non pñt, Fr.Br.de ind.in 4.q.2.par nu.25.car. 342. & Fr.Cason.de tor.cap.1.10.n.5.c.415.& Pau gir.de q.in 6.q.nu.7 437
Item nec etiam damnari, nisi ex dictis testiū Fran.Cason. ibi.
¶surripiens rem bannito an possit ab eo ad restōnem rei conueniri, Nell.de ban. in 2.par. 2.temp.nu.1 241
¶suspensus ab officio fit irregularis si celebrauerit, Nic.Plo.de irreg.nu.21 103
suspensus a canone qn̄ efficiatur irregularis celebrans.ibi.nu.27 ead.
suspensus a canone p p defectum, nō incurrit irregularitatem si celebret, ibi.nu.28 ead.
suspensus ab audiendis confessionibus non efficitur irregularis, si ante reconciliationem celebrauerit, ibi.nu.29 ead.
suspensus ab ingressu ecclesię irregularis erit, si in ea celebrauerit, ibi.nu.32 104
suspensus a iudice irregularis erit, si celebrauerit, ibi.nu.35 ead.
suspensus per canonem ab officio p p crimen, irregularis efficitur celebrādo, ibi.n.36 ea.
¶suspectus præsumitur de delicto, qui sæpe uisitat curiam, ut audiat quid de crimine dicatur, Ant.Col.in for.proc.extraord. in cōtr: crim.art.85 466
suspectus de hæresi si post canonicā purgatione, dephensus fuerit in manifesta hæresi, an habeat p relapso, an uero admittēdus sit ad pniām. Io.Nic. Arel.de hæret.not. 42.nu.1. c.143.& Paul.gir.de hær.in 10.q.num.1 152
suspecti de hęresi successores, suspecto adiūctā pniam implere cogunt, quam suspectus uiuēs nō ipleuit, gōd de hær. in 15.q.n.13 166
¶suspicio sola de hæresi sufficit ad indicēdam purgationem suspecto.Io. Nic.Arel.not 26 num.1 142
suspicio urgens non sufficit ad condemnandū quem de hæresi, ibi.nu.2 ead.
suspicio de hæresi oriri potest, & ex leuibus signis, & indiciis, quæ plene probari debent, ibi.not.27.nu.1 ea.
suspicio una p̄sumptionē nō inducit, sed plures p̄sumptiones bn̄ inducunt unam p̄sumptionē.Fr.Brun.de ind.in 8.q.nu.4 355
suspicio non est iusta cā fugæ, sed p eā arguit, q̄ reus deliquerit.Cas.de ind.num.10 408
suspicio est animi aliqualis applicatio ad aliqd cū titubatiōe, Paul.gir. de q.in 3.q.n.5 433
suspicio subornationis testiū qūo tollenda an cōfones, & publicationes. Ant.Colū.in fo. proc.extr.in contr.crim.art.231 472
suspicione sola ī crimine hæresis ad inquisitionē pceditur.Io.Fr.Ponz.de lam.nu.88 99
suspiciones leues an sufficiant in crimine hæresis, Lud.Car.de hær.nu.116 188
suspiciones malæ trahūtur ex conuersatione, & uictu, Fr.Cas.de ind.n.2.el i. 398
¶syndicus an possit accusare nomine uniuersitatis syndicario nomine, Io.Ant.Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.153 27
syndicus uniuersitatis qn̄ legitime censeatur ordinatus.Nic.Boe.de sedit.in 7.q.nu.8 81
syndicus an teneatur denūciare offendētē bannitū, Nell.de bā.in 3.par.2.tēp.nu.55 280
syndici qui tenentur uulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneatur, uel eos qui cum unguibus offenderent, Fr.Cas. de ind.nu.4 el 2 424
TAcens hr̄ pro contradicente in onerosis, & obligantibus personam, nisi ultra taciturnitatē fecerit aliquem actum, q uideatur uenire ad pbōnem actus, Fran.Cason.de ind. tract.9.cap.1.nu.6 407
¶Taciturnitas inuitat cōfessionē, ib.nu.1 ea.
taciturnitas domestici an parit indicium ad torturam, ibid.num.2.ead.& M.Ant.Blanc. de ind.nu.274 382
taciturnitas nocet, quoties reus tenet rn̄dere negādo, aut cō fitendo, Fr.Cas.ibi.n 7 407
tactus indicium affert, sed fallax, Idē de odore, gustatu, & simili alio sēsu, possunt tamē facere suspicionem, Franc.Cason de indic. tract.

tract.30.cap.8.nu.1 406
¶ Tps quatuor annorũ qđ datẽ ad petendum restitutionẽ ĩ ĩtegrũ,nõ põt augeri uel mi nui.Ince.Auct.de mo.pc.cõt.apost.n.17 197
tps,puta noctis, inducit ad pensamentum, M. Ant.Blan.de ind.nu.198 375
tps ad delictũ grauãdũ cõsideratẽ.ib.nu.199.c. ea.& Fran.Cas.de ind.nu.1.el 1 404
tẽpus præteritum maxime ualet,nam, & quæ fiant,& quæ futura sint,ex præteritus colli guntur,Fran.Cas.de ind.nu.9 397
tempus propositi argumenta præbere potest, ib.nu.1.el 4 403
tps,spãle ad indicia magis cõfert,pbationesq; affert,inexpugnabiles ib.nu.3 ea.
tempus ad indicia elicienda quomodo consi derari debeat,ib.nu 4 ead.
tempus, & occasio in quibus inter se durant, ib.nu.2.el 2 403
tempus plerunque est causa condemnationis ueri uel falsi.Ant.Columb.in for.proc.extra ord.in cont.cri.ar.62 465
tpis interuallũ esse debet,inter rei rñsionem,& perseuerantiam,ib.art.410 471
temporis duplex est significatio, generaliter enim, & specialiter accipitur, Fran. Cas.de ind.nu.2.el 4 403
tpis longinqtas est inspiciẽda,nã sæpe oportet cõmetiri cũ tpe negociũ,ib.nu.5 ea.
tpis spacium quõ cõsideretur, ib.nu. 3.c. 404
In tempore quæ considerari oporteat, & quę in occasione,ib.nu.3.el 2 403
¶ tenẽs puellã in lupanari pœna mortis nãlis puniri debet. Gul Bõt.de pę.mor.n.4 c.444
tenẽs castrũ rebellatũ cõtra temp.debet mori. Mart.Laud.de crim.læs.maie.in 60.q. 49
cõtra notorie tenentes ciuitates Ecclesiæ R.si ne citatione puenitẽ ad sñiam,ib.ĩ 11.q. 48
¶ tergiuersari dr̃is, q ab accusatione totaliter desistit,Plac.de accus.tit.4.nu.4 4
¶ terminus ad opponendum datur ẽt sponte confessus Io.Ant.Rub.de potesta. procura tor.in 2,par.nu.26. Quod non procedet in crimine notorio,ib.nu.27 45
terminus ad arripiendum inter statutus a iudi ce,uicem habet peremptori.Incert.Auct.de modo proc.contra aposta.nu.22 197
termini probatorii qlibet assignatio dicitẽ perẽ ptoria,M.Ant.Blan.de ind.nu.341 387
termini in qualibet lege p sumunt q sint habi les,Io.An.Rub.de pot. pr.in 1.p. n. 251 34
Termino renunciari potest,sed nõ defensioni, ib.in 2.par.nu.29 45
¶ tertio leuis qõ nõ dicitẽ absq; dolore cordis, Fran.Brun.de ind.in 2.q.2.par.nu.1 339
territio leuis dicitur,si quis tantum ad funem ducatur,ib. in 2.q.nu.4 338
¶ terror leuis nõ indicat metũ,nisi cadat in cõ stãtẽ uirũ,Fran.Cas de tor.cap.19.n.3. 420
¶ tertius in crimine publico committatur pro suo interesse,Io.Ant.Rub.de potesta.procu rator.in 1.par.nu.127 26
¶ testamentum factum a bannito tpe banni secundum formam statutorũ an ualeat, & mortuo postq̃ fuit rebannitus,Nell. de ban nit.in 2.par.3.temp.nu.1 296
¶ testimoniũ criminosi inimici,& cõspiratorũ qñ admittatur,Bonic. de accus.nu.33 9
testimonium inimicorum, & conspiratorum in crimine hæresis nequaq̃ idoneum cense tur,Gond.de hæret.in 13.q.nu.13 164
testimonium dicens pro bannito an indicat in pœnam statuti de quo per Nell.de ban n.in 3.par.2.temp.nu.28 274
¶ testis si unũ in iudicio dixerit,& postea aliud in eodẽ iudicio,statẽ primo dicto,fallit in cri mine,hæresis statur n.ultimo dicto,Io. Nic. Arel.de hęret.not.12.nu.12. car. 140. & Io. Fran.Ponz.de lamiis,nu.84 98
testis an esse possit hæreticus qui rediit, Lud. Carer.de hæret.n.161 194
testis q deposuit cõtra magnatẽ,& fuit accusa tus de falso de quo ex forma statutnti non põt redargui an possit citatus cõparẽs in bã no poni,an uero iudex a seipso nemine op ponẽte debeat accusationẽ reiicere, Nell de bann.in 3.par.1.temp.nu.6 212
testis tortus,& in tortura confessus per erorrẽ an possit ante sñiam suum errorem reuoca re,Guid.de Suz.deind.n.66 324
testis unicus an faciat indiciũ.ad torturã suffi ciens,Guid.de Suz.deind.n.90 326
testis infamis indicium ad torturam non fa cit,debet enim testes famę esse intregrę Gui. de Suz.de ind.n.91 ead.
testis solus de uisu an faciat indicium,Guid.de Suz:de ind.nu.92.car.ea.&.M.Ant.Blan.de ind.nu.316.car.385. & Paul. Girl. de. quæ stio.in 3.q.n.18 434
testis unicus,& singulari semiplenam proba tionem facit in criminalibus,Fran.Brun.dę ind.in 2.q.1.par.n.2 328
testis singularis de uisu faciẽs indiciũ,debet es se omni exceptione maior,ib.n.3 329

testis singularis, & si indicium non probet aliqualem tñ facit psumptionem.ib.nu.5. ea.
testis ante processus formationem examinatus an facit indicium.ib.nu.8 ea.
testis qui examinari non debuit quando indicium faciat.ib.nu.11 330
testis domesticus producentis an faciat indicium M.Ant.Blan.de ind nu.361. 388
testis domesticus non facit indicium.Frã.Bru. de ind in 2.q.1 par.nu.11 330
testis familiaris an indicium faciat. Fran. Bru. ibi.nu.12.car.329.& M.Ant. Blan.de in.nu. 375 389
testis quandoq; non cogitur inuitus testificari.& talis sponte examinatus indicium facit Fran.Brun.ib.nu 13. 330
testis q ob infamiã nõ debuit examinari, examinatus aliqua facit ĩdiciũ.ib. nu.19 331
testis examinatis post terminum præfixum ad probandum an faciat indiciũ.ib.nu.20. ea.
testis qui iure examinari prohibetur,an probet si examinetur.Fran.Brun.de ind.in 2.q. 1.par.nu 21 ead.
testis q nõ põt interrogari inuitus, uolens rñdere pt,sed coactus nõ facit ĩdiciũ,ib.n.23 e.
testis singularis de uisu deponens cũ fama, & aliis adminiculis certis,sufficiẽtẽ ingerit probationẽ in factis antiqs,& delictis occulte factis Fr.Bru.de ind.in 4.q.1.par.n.2 336
testis nõ est torquẽdus in eũ,cõtra quẽ fert testimoniũ nõ inuitus.ib.ĩ 4.q.2.par.n.9. 340
testis qui non est omni exceptione maior non debet torquere in causa ciuili.ib.nu.11 ea.
testis an possit torqueri non præcedẽtibus indiciis.ib.nu.12 ea.
testis non debet torqueri nisi signis quibusdã contra eum precedentibus. ib.nu.13. ea.
testis qui iurauit potest examinari die in Dei honorẽ feriato.ib.in 5.q.2,par.n.53. 348
testis ut iudicium faciat uerisimile deponere debet.M.Ant.Blan.de ind.nu. 32 363
testis per aliquem ex sensibus tenetur dicti sui reddere rationem.ib.nu.49. 364
testis quando dicatur uoluntarie deposuisse. ib.nu.153 372
testis qui coacte deposuit,non præsumitur inimicus,& quid econtra.ib.nu.254.255 ea.
testis bis examinatus,si citatur,non inducit timorem subornationis.ib.nu.158 ead.
testis conuersans cum inimicis meis non põt esse testis contra me.ib.nu.164 173
testis uacillans quæstionatur.ib.nu.261 381
testis dicit oĩ exceptione maior,qñ impũtatio nulla fieri põt contra eum.ib.nu.317 385
testis dicitur integer,qui a iure non repellitur. ib.nu.320 ea.
testis unus de uisu facit semiplenam probationem dummodo aliæ circunstantię non resistant ibi.nu.324. ea.
testis ut semiplene pbet quo ad cõdẽnationẽ, debet esse oĩ exceptione maior.ib.n.325.e.
testis examinatus sine iuramento an faciat indicium ibi.nu.327. 386
testis examinatus post terminum assignatum p iudicẽ,an faciat indiciũ. ibi.n.339.c. 387.
testis q ob reuerentiã examinari nõ debuit,si examinatus sit an faciat indiciũ ,ibi.n 344. car.ea.& Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de absolutio.innocent.in 3.q.nu.2. 308
testis minor 14.ann. an debeat examinari in cã criminali. M.Ant Bl.de ind.n.346. 387
testis minor 14. annis an faciat indicium. ibi. num.347.& 348 ae
testis pręsumitur uoluntarie deponere. ib.numero 357 ea
testis q cogi non põt ad deponendũ, si coacte deposuerit,an faciat indiciũ.ib.n.355.c.388
testis qui cogi non potest uoluntarie deponat an indiciet.ibi.nu.356. ea.
testis q cogi non põt ad deponendum cogitur si ueritas aliter haberi nõ pt.ib nu 359.ea.
testis de uisu ut faciat indicium ad torturam debet deponere q interfuerit maleficio,alias secus.Fr.Cas.de ind. tract.10.n.3.c.407
testis unus de uisu facit,indicium,nisi aliæ circunstantiæ resistant.ib.nu.5 ead.
testis qui non est omni exceptione maior in qbus probet.ib.nu 6 ead.
testis non idoneus, per aliquod priuilegium idoneus fieri non potest.ib.nu.7 ea.
testis debet esse omni exceptione maior,quando tractatur de condemnando, secus de torquendo.ib.nu.8 ea.
testis uacillans torquet.alias secus, & qñ dicat uacillare.Frã.Cas.de tor.cap.10.n. 16. c.416
testis uacillãs seu alr de falso cõuictus in causa ciuili æque punit,ac in cã crim.ib.nu.17.ea.
testis qui dicit unum in iudicio ,& aliud extra iudicium,incidit in falsum, ut saltẽ torqueri possit.ib.nu.20 ead.
testis si unum dicat in iudicio, & aliud extra iudicium cui dicto standum sit ib. nu.21 ea.
testis non idoneus dicitur,qui laborat morbo animi,non corporis.ib.cap.11.nu.4 ead.

testis

testis clericus uacillans nō torquetur propter dignitatem.ibi.nu.6 ea.
testis sponte se offerens est suspectus . ibi.cap. 17.nu.8 419
testis unum dicens extra iudicium , contrariū uero in iudicio,an de falso puniaturr.Fran. Cas.in quæst.crim.cap.4.nu.4 423
testis quando dictum suum retractare possit. Bal.de quæst.cap.2.nu.7 430
testis dictū suum reuelans puniri debet . Ant. Columb.in for.proced. extraord. in contro uer.crim.art.72 465
testis ultimo dicto statur in crimine hæresis. Fran.Ponz.de lam.nu.84 90
testi inimico etiam in casu inquisitionis credē dum non est,Fr.Cas.de ind.nu.11 407
testi interdum derogat ex tpe.Ant.Col.in for. proced.extraord.in contr.crim.art.62 465
testes an possint cōpelli qn iudex pcedit in ui sitādo uel cōfirmando.Bonic.de acc.n.51 12
testis probare non possunt quę tantum spiri tu fiunt.Io.Fran.Ponz.de lam.nu.53 95
testes uerisimilia deponere debēt.ib.nu.68 97
testes noui super eisdem examinari possunt ca pitalis in solo crimine heresis, ibi.nu.73 ea.
testes in crimine hæresis cogi possunt ad testi ficandum.ibi num.84 98
testes excommunicati , & criminis socii admit tuntur in inquirenda hęresi. ibidem
testes inhabiles admittuntur in criminibus in quibus damnat memoria defuncti.Io Ant. Rube.de potesta.in 1.par.nu.145 27
testes qd requirant ad cōdēnationē in crimi ne hæresis. Gond.de hær.in 13 q.nu.9 164
testes non idonei , & ad alias a iure improbati admittuntur in crimine hæresi.ib.nu.10 ea.
testes inhabiles pro hæreticis minime admittū tur , aduersus autem hæreticos admittendi sunt,ibi.nu.14 ead.
testes inhabiles an admittantur , in hæresis cri mine , ubi accusationis aut exceptionis uia processum extitit.ib.nu.16 ea.
testes an pbent parte nō citata cōtra suspectū de hæresi.Lud.Car.de heret.nu.121 189
testes publicandi sunt,& qn.ibi.n.122 ea.
testes de iure nō admittēdi an possint admitti in causa innocentiæ. Paul.gir. de relax.carc. in tit.de absol.innocent.in 3.q.nu 1 307
testes alias non admittendi in probando inno centia admittuntur.Paul.gir.ibi.nu.2 308
testes in criminalibus an debeant esse omni exceptione maiores.Fran.Brun.de ind.in 2. q.1.par.nu.7.car.329. & Franc.Cas.in q cri. cap.4.nu.4 423
testes super inquisitione generali examinati , non faciūt indicium aduersum delatum de crimine.Fran.Brun.ibi.nu.10 ead.
testes testificari præsumūtur inuiti, nisi de spō taneitate constet.ibi.nu.14 ea.
testes duo de actu corpali uisibili deponentes, pferēdi sunt decē aliis de mētali,& inuisibili actu deponētib.Fr.Br.ibi.in 5.q nu.41 347
testes examinati in inquisitione generali . ut reo noceant , iterum examinari debent reo citato.M.Ant.Blan.de ind.nu.22 362
testes in inquisitione speciali quare iterū exa minari debeant,ibi.nu.23 ea.
testes oēs eē pnt nisi repellant.ibi.nu.319 385
testes non integri aut idonei aliquādo exami nantur,ut iudex informetur.ibi.nu.320 ea.
testes an debeant recipi lite cōtestata, seu post nomē rei receptū inter reos,ibi.n.330 386
testes inhabiles aliquando admittuntur si ali ter ueritas haberi nō potest.ibi.nu.353 388
testes domestici, & familiares aliquādo admit tuntur ad testificandum,ibi.nu 364 389
testes plures singulares super diuersis indiciis deponētes , an cōiūgātur ad faciēdū proba tionē.ut oriat indiciū ad torturā , ibi.num 366.c.ea.& Fr.Cas.de tor.cap.6.num.11 414
testes singulares nō iūgūtur ad faciendam pro bōnē.M.Ant.Blan.de ind.nu.367 389
testes singulares quando iungantur , & quan do non,ibi.nu.368 ea.
testes qn oī exceptione maiores ad pbandum requirant,& qn non integri etiā admittant, Fran.Cas.de ind.nu.4.el 1 397
testes deponētes de negatiua,pferuntur testib. affirmantib ēt dignioribus,ibi.nu.4.el 2 ea.
testes specialiter examinati super mala fama , an præferantur testibus deponentibus in ge nere de bona fama.ibi.nu.11 398
testes deponentes in gnē , & non in specie sup causis non probant.ibi.nu.6.el 3 400
testes duo requiruntur ad probandum indicia remota a maleficio.ibi.nu.4.el 3 407
testes non idonei in casu inquisitionis admit tuntur,quia tum cessat periculū corruptio nis,ibi.nu.9 ead.
testes etiam infames non nisi instigati falsum deponunt,ibi.nu.10 ead.
testes inhabiles in casu accusationis admitti non debent ēt ad torquendū, ibi.nu.12 ead.
testes si dixerint uidisse duos solos rixari , & uidisse

uidisset in fine rixæ uulneratū, ex hoc potêrit ad cōdemnationē procedi, ib.nu.15 ea.
testes non publicati non inducunt aliquam probationem, ibi.n.15.car.411.& in tract. de torm.cap.4.n.2 413
testes inducti ad probandum indicia an debeant esse omni exceptione maiores, Fran. Cas.de torm.cap.6.nu.9 414
testes celeriter deponētes anteq̄ tortus articulus eis legat, ꝓsumūtur falsi. & an ex hoc possint torqueri, ibi.cap.10.nu.19 416
testes inhabiles inhabilitate iuris positiui, ut periuri, & criminosi, possum a Papa ad testificandū habilitari, ib.cap.11.n.12 ea.
testes examinātur citato reo, & existēte cōtra d ctore, alias repetūtur, & an hodie id obseruetur, Fran.Cas in qō.crim.cap.4.n.1 423
testes semel examinati non debent iterum per eodem examinari, & quid si iterum examinati, contrarium primo deposuerint, utrū dictum ualeat, ib.n.3 ea.
testes pro didicita testificata in inqsitione ex officio formata recipiuntur, secus in accusatione, ib.cap.8.n.14 425
testes non idonei in inquisitione admittūtur, secus in accusatione, ib.n.17 ea.
testes oēs in informationibus debent recipi, Ant.Columb. in for. proced. extraord. in controuer.cri art.35 463
testes non interrogantur an sint honesti, ibi. art.36 ea.
testes deponētes de alibi, seu negatiua uisu affirmata, & coarctata, ꝓferūtur aliis testib. affirmātibus, & dignioribus, ib.art.65 465
testes ꝑ utraq; parte ueritatē dicere debēt, aliter possunt compelli, ibi.art.72.73 ea.
testes qūo reum ꝑsentētur, ib.art.216 471
testes non permittentes se scrutari, capi possunt, & ex sola resistentia puniri debent, ibi. art 224 ea.
testes an produci possint post causę conclusionem, ib.art.228.& 230 472
testes in generali inquisitione examinati, idonei cēsendi nō sunt, ut quis torqueri possit, quia citata parte examinati non fuerunt Gond.de hęret.in 13.q n 5 164
testium nomina, dictaq;, & depositiones sunt exponenda reo, ut contra dicta & personā testis possit opponere, & excipere, Fran.Cason.de torm.cap.4.n 7 413
testiū examinatio in criminalibus cōmitti nō pōt, fallit in crimine hęresis, Io. Nic. Arel. de hæret.not.35 n.1.& 2 142
testium publicatio qualiter fiat in crimine hæresis, Gond.de hęret.in 14.q.n 1 165
testiū publicatio in crimine hæreseos publice fieda nō ē, qn̄ delati potētia reformidatur qua aūt forma tum ꝓcedatur, & an idē in q̄bus uir criminibus dicēdū sit, ib.n.2.c ea.
testium singularitas coniungitur, quando dictum unius coadiuuat dictum alterius, M. Ant.Blan.de ind.n.369 389
testium dicitur fieri publicatio per confirmationem, Ant.Columb.in for.proced.extraord.in contr.cri.art.222 471
testium existentium extra prouinciam examinatio, committi potest, ib.art.221 ead.
testibus non testimoniis creditur, Fran. Cas. de ind.n.13 406
testibus suspectis ac inhabilibus, an in casibus q̄bus admittēdi sunt adhibeatur fides sine qōne Gond.de hæret.in 13.q.n.15 164
¶ testificari coguntur in crimine hæresis familiares, & domestici. Gond.ib.n.11 ea.
testificari quilibet permittitur, qui non reperitur prohibitus, Io. Ant.Rub.de potesta.procur.in.1.par.n.3 22
¶ tex.in l.pen.§.ad crimē, ff.de publ. iud. loqtur de publico iudicio, tñ ſm cōmunē opi. habet et locum in priuato, ib.n.19 ea.
tex.in d.§.ad crimen, secundum Ang. & Imo restringitur in sententia annotationis bonorum, ib.n.32 ea.
tex.in uer. nam, & in capitalibus, concordat cum auc.multomagis, C de sacrosan.eccle. ib.in 2.par.num 30 45
¶ theologia est omnium scientiarum nobilissima, Io.Fran.Ponz. de lamiis, n.4 89
theologorum, & sacras tractare scripturas, ib.n 2 ea.
¶ thesauri abscōditi an possint arte dæmonū inueniri, Pau.Gir.de sort.in 3.q. n.12.c. 108
¶ titulus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur, Io.Ant. Rub. Alex. de potesta.proc.in 1.par.nu.22 22
titulus de extraordinariis criminibus, de delictis innominatis loquitur, ib.n.23 ea.
titulus institutionis respectu hęreditatis parentem est honorabilis, Incert. Auct. de cri. læsæ maiest.in 5.q.n.8 58
¶ tollere potest qui, & concedere, Paul. Girl. de relax.carcer.in ti.de benef. & indul.prin. in 6.q n.3 306
¶ tormēta, Ad tormēta nō est deueniēdū nisi

cōstet de homine mortuo, & de cadauere, & de vulnerib. Fr.Caſ.de tor.cap.2.n.1. 412
tormenta reo ea ſunt moderatione inferēda, ut tortus aut innocentiæ, aut certo ſupplitio cōſeruetſalus, Gui.de Suz.de ind.n.3 318
tormenta hr̄i non debēt, ſi alia leuiori, uel ueriori uia ueritas hr̄i pōt, licet indicia pce. dant. Fr.Caſ.de tor.cap.7.n.1 415
tormenta ſunt moderate adhibēda, ibid. cap. 12.n.5 317
tormenta multi populi tenuerunt, quia plus mali, q̄ boni ciuitatibus attulerūt, ibi. cap. 1.n.3 412
tormenta & qōnes niſi certis in rebus interponi antiqui uoluerunt, ib.n.4 ea.
tormenta quo ordine ſunt proponenda, Bal. de q.cap.1.n.7.car.429. & Fr. Caſ. de torm. cap.13.n.2 417
tormentorū ſpecies quot ſint, Paul.Gir. de q. in 2.q.n.1 432
tormentorū modus erit iuxta qualitatem indiciorū, ib.cap.14.n.2 417
tormentis, humanitatis, religionis, & iuriſconſultorū argumēta repugnat, Fr.Caſ.de tor. cap.1.n.1 412
tormentis, & qōnibus non ſemper fides eſt adhibenda, ib.n.2 ead.
¶ torquendus petens dilationem ad reprobāda indicia an ſit audiēdus, Bal.de q.in cap. 2.num.6.car.430. & Amb.de Antram.de q. n.12 441
torquendum eſſe neminem niſi in ſubſidium probationum quomodo intelligatur, Frā. Caſ.de ind.n.35 412
torquendi qualitas circa tormentorū motū eſt conſideranda, Fr. Caſ. de tor.cap.19.numero 4 420
torquendi non ſunt, qui in dignitate conſtituti ſunt. Gui.de Suz.de ind.n.9 319
torquendi arbitrium iudices ſibi arrogare nō debēt, qa nullum arbitrium hr̄e pn̄t niſi ꝓ reo, Fr.Caſ.de tor.cap.1.num 10 412
torquendo ſi iudex modum exceſſerit qd iuris, Amb.de Antr.de q.n.6 442
torquendus in dignitate cōſtitutū in caſu nō excepto, in eo.ſ.quo torqueri non debebat capite pleƈtit. Gui.de Suz.de ind.n.17.c.319
torquere aliquem ſi non conſtet deliƈtum, exemplum pernicioſum eſt, quod etiam ꝓcedit in accuſatis de furto, & ueneficio, Fran.Caſ.de torm.cap.2.n.6 412
torqueri non debet nullus priuilegiatus, niſi in crim.læſæ maieſt.Mart.Laud. de crim.læſæ maieſt.in 13.q. 48
torqueri poteſt quilibet cuiuſuis conditionis pro crimine ſortilegii. Paul.Girl.de ſortil.in 11.q.n.13 130
torqueri qui poſſint in crimine hęreſis. & an requirātur indicia ſicut in aliis, Lud. Carē. de hæret.n.117 188
torqueri an poteſt quilibet cuiuſcūq; cōdōnis ſit, aut ſtatus, Gui.de Suz.de ind n 8.c.319. & Amb.de Antr.de q.n.2.3 440
torqueri debet prius qui ueritatem nouit melius. Gui.de Suz.ib.n.24 320
torqueri contra alios in quibus caſibus quis poſſit, ib.n.52 322
torqueri poſſunt liberi, & ſerui liberti. & ſtatu liberi, Fran.Brun.de ind.in 4.q.2. par. numero 1 340
torqueri poteſt pręcedentibus indiciis liber homo, tam in ſe, quam in aliis, ib.n.4 ea.
torqueri non debent milites, & ueterani, ibi. n.19 341
torqueri timens in iuſte, hac eſt ſine indiciis, pōt appellare, ib.in 5.q.2.par.nu.14.c.344
torqueri prior debet filius in conſpeƈtu pr̄is, & fœmina prior maſculo, ibi.nu.55.c. 348
torqueri non poteſt reus ex indicio remoto a maleficio, ſed alia ſimul requirūtur, Frāc. Caſ.de ind.n.3, el 1 398
torqueri an poſſit reus ex diƈto unius teſtis de uiſu maxime ſi teſtis ſit omni exceptione maior, ib.n.2.el.4 407
torqueri licet reus conſcientia, iudex eū torquere nō debet ſine indiciis, Fr.Caſ.de tor. cap.5.n.8 414
torqueri pn̄t tā mares, q̄ fęminæ, & oēs, q nō ſint iure excepti, ibid cap.10.n.1 415
torqueri non debent ſenes, ſeu decrepiti, nec alia corpore imbecilles, ib.n.11.12. ea.
torqueri non pn̄t Decuriones, & eorū liberi, milites, doƈtores, & aduocati ꝓp dignitatē hodie tn̄ hoc non obſeruat, ib.n.14 416
torqueri accuſatus, & accuſator pn̄t in crimine falſi, modo ſint indicia, ibi.n.23 ea.
torqueri ī quibus caſibus quis poſſit ſine plenis indiciis, ib.in 5 cap.n.6 413
torqueri in quibus caſib. poſſit reus licet de corpore non conſtet, ib. cap.18.n 9.c.419
torqueri an poſſint alii per tortum inculpāti licet ſint, uillę famę, & uitiis manifeſti dediti, Amb.de Antr. de q.n.9 447
torqueri an poſſit liber homo, & nunquid

principalis persona quæ accusatur subiici torturæ debeat ibi.n.15 442
torqueri an possint milites nostri tpis, etiam cœlestes, & quid de iudicibus, & aduocatis ib.n.24.25 443
torquet qs de furto accusatus indiciis pcedētibus, in tormētis cōfitetur, nō absq; alia repetitione in eū proceditur, ibi nu.10.c.441
¶ tortura exerceri non dēt in notorio crim. Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.16 345
tortura exerceri debet humanæ, & cū moderamine, & iuri ordine seruato, ib.n.17 ea.
tortura sine causa, & iniuste facta, & iniuria p sonalis, ib. in 7.q.2.par.n.3 354
tortura an adhiberi possit die feriata ī honorē Dei, Bal de carc.cap.1.n.10.car. 301. & Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.52 car. 348. & Fr.Cas.de torm cap.13.n 5 416
tortura repeti non debet qs nisi duobus concurrentib.Gui.de Suz.de ind.n.3 318
tortura quo ordine sit applicanda si plures torquendi sint, Gui.de Suz.de ind.n. 22 car.320.& Fr. Brun.de ind.in 5.q.2. par.n. 54.car.348.& Frācis. Cason. de torm. cap. 13.per tot. 416
tortura cōiter in ciuilib causis non est admittēda, Gui.de Suz.de ind.n.27 320
tortura & repetitio eiusdē nō nisi legitime fieri debet, Gui.de Suz.de ind.nu.59 323
tortura etiam dicitur si in terri recluso alimēta denegantur ib.n.74 324
tortura ēt locū habet si de crimine ciuilr agat Fr.Brun.de ind.in 3 q.2.par. n.5 450
tortura existēte illicita irritatur quidquid sequitur ex ea, ib.in 4.q.2.par.nu.3 340
tortura non datur nisi delictum certe sciatur, ib.n.11 .ead.& in 5.q.2 par.n.10 344
tortura iniusta alicui illata, tenentur iudices, & potestates, sed non officiales ex mādato facientes, ib in 5.q 2.par.n.34 346
tortura indiciis probatur, & coniecturis, si a potestate negetur, ib.n.37 ea.
tortura, & uiolētia in occulto facta per famā & uociferationē pbari potest, ib.n.39.347
tortura in tm præcedere requirit indicia ut si milies tortus absq; indiciis ī cōfessione pseueraret, ipsa cōfessio nulla esset, ibi.n 47.ea.
tortura leuis & in competēs repeti potest, ib. n.62 349
tortura adhiberi nō pōt p eum q non habet merū im periū, ib.in 7 q 2.par.n.3.c. 354
tortura ad finē triplicē fieri potest, ib.n.4. ea.
tortura facilius adhibetur in maleficiis occulte factis q̄ in aliis, ib.in 8.q.2.par.n.2 355
tortura pro crimine explorato facta, non reddit tortum infamem ib.nu.3 ea.
tortura inchoanda est habeo qui habet malā physiognomiā, Fr.Cas.de ind.n.2, el 4.399
tortura incipienda est ab eo qui solitus est delinquere, ib.n.3 407
tortura datur in supplementum in causis criminal.b.ib.n.14 408
tortura in criminalib.succedit loco iuramenti, ib.n.15 ea.
tortura grauior est pœna q̄ utriusque manus abscissio, Fr.Cas.de torm.cap.7.nu.2.c. 414
tortura utrum in causis ciuilib. adhiberi possit, ib.cap.8.n.1 415
tortura non adhibetur in causis criminalibus leuis præiudicii, licet legitima præcedant indicia, & an pro talibus uiles personę possint torqueri, ib.n.3 ea.
tortura in clericos an non debeat esse ita seuera, sicut cōtra laicos, ib.cap.11.n.5. 416
tortura debet constare ī pcessu,, aliter ex brachiis rei cognoscetur, ib.cap.12.n.7. c. 417
tortura an sit incipienda a debiliori, an uero ab eo, qui uerisimiliter scit ueritatem, ib. cap.13.n.5 ead.
tortura an, & quando possit repeti, ib. cap.14. n 1 ead.
tortura reduci debet ad tres dies separatos, & pro qualibet uice reus debet habere tres eleuationes, & depositiones, ib.n.5 ea.
tortura ex quibus causis possit adhiberi, Bal. de q.cap.1.n.8 429
tortura corporis cruciatus dicitur ad ueritatem eruendam repertus. Paul. Girl. de qō.ī 1.q.n.3 432
tortura in quo differant a tormento, ib. numero 4 ea.
tortura remedium dicitur, seu uia extraordinaria probationis. ib.n.5 ea.
tortura non est omnibus uniformiter danda ib.in 3.q.n.19 434
tortura largo modo sumpta quid sit, & unde dicatur, ib.in 4.q.n.3 ea.
tortura leuis quæ dicatur, & an uere si tortura, ib.n.5 435
tortura in quibus causis, & criminibus adhiberi possit, ib.in 5.q.n.1 436
tortura de processu dicitur ad quam absq; legitimis indiciis peruenitur, ib.n.4 ea.
tortura quare in paruis criminibus non sit

ap pli can

applicanda, ibidem
tortura an locum habere possit in pecuniariis causis ibi.in 7.q.nu.1 438
tortura nō dicitur pœna quę iuris habeat effectum,ibi.nu.6 ead.
tortura quando pœnam dare dicatur, ibi.nu. 9 ead.
torturæ si locus sit, detineri personalr qs poterit, Fr.bru.de ind.in 8. q.2.par.num.1.c.354
torturę subiiciendus is est, de quo suspicio cedis ur, M.Ant.bl.de ind nu.239 379
torturę repetitio non debet excedere tres uicēs, ne in infinitum procedatur, Frā.Cas.de torm.cap.14.nu.4 418
torturæ metus æquipollet torturæ, ibid.cap. 19.nu.2 420
torturæ an & quando subiici possit liber hō. Bal.de q.cap.3.nu.4 431
torturæ gradus sunt quinq; & qualiter cognoscantur, & inserantur, Paul.girl.de q.in 2.q. nu.2.car.432.& in 4.q.nu.1 434
torturæ primus gradus.s.terror quibus inferri possit, Girl in d.4.q.nu.3 ead.
torturæ gradus secundus quis sit.ibi.n.4 ead.
torturæ tertius gradus dicitur.cum per spaciū dicendi unum Miserere, reus suspensus detinetur,ibi.nu.8 435
torturæ gradus quartus qs sit,ibi.num.9 ead.
torturæ quintus gradus quis dicatur, ibid.nu. 10 ea.
torturæ gradus ultimus quibus applicetur criminib.ibi.nu.11 ea.
¶tortus de se cōfessus de aliis interrogari non debet.gui.de Suz de ind.nu.61 322
tortus confessus per diem naturalem quiescere debet antequam confessionem suam ratificet.gui.de Suz.ibi nu 69 324
tortus ut testis qualiter interrogari debeat, Fr. br.de ind.in 5.q.2.par.nu.56 348
tortus in seipsum de aliis non est interrogandus,ibi.nu.57 ead.
tortus negans, & in negatione perseuerans, an possit iterum torqueri,ibi.nu.58 349
tortus sufficienter non debet rursus torqueri nisi de nouo superueniant alia indicia.ibid. nu.59 ead.
tortus & crimen confessus quando possit sup aliis criminib.torqueri,ibi.nu.65 ead.
tortus appellans a sua cōfessione nō intellr perseuerare, sed tacite reuocare.ib.n.45.c.347
tortus semel incompetenter non debet iterū torqueri, nisi superueniant noua indicia,ib.
tortus quō in cōfessione censeatur pseuerare, Franc.br.de ind.in 6.q.2.par.nu.4 350
tortus non statim post torturam debet ad tribunal reduci, ad uidendam ipsius in confessione perseuerantiam,ibi.nu.5 ead.
tortus ad tribunal reductus, an sit relaxandus si confessionem in tortura factam reuocauerit,ibi.nu 6 ead.
tortus ultra tres uices, dr immoderate, & uidebitur fateri ui, & cruciatu tormentorū, Frā. Cas.de torm.cap.14.nu 6 917
tortus relaxatur, si accusator, dato sibi termino ad pbandū, & deducendū quidqd intendit, nil pbauerit,ibi.cap.14.nu.9 ea.
tortus, & confessus de se, an & in quibus casibus possit interrogari de sociis nisi indiciis, ibi.cap.16.nu.1 418
tortus confessus de se potest interrogari de sociis in omnibus delictis, quæ uerisimiliter non committuntur siue sociis,ibi.nu.5 ea.
tortus an iurare debeat facta nominatione in tortura,ibid.cap.17.nu.5 ead.
tortus bononiæ p delicto ibi cōmisso, ob qđ non est corporaliter puniendus, si in tormētis confessus fuerit se plura maleficia extra bonon. territoriū ppetrasse, an a ptāte bononiæ possit ultimo supplicio cōdēnari,ib. cap.21.nu.15 421
tortus nō est ad torturā repetēdus nisi duob. concurrentib.Bal.de q.cap.1.nu.2 428
tortus in quibus in casibus sit de aliis interrogandus,ibi.cap.2.nu.4 430
tortus absq; indiciis sibi non præiudicat confitens, in tormentis,ibi.nu 6 ea.
tortus leuiter, potest grauius torqueri militātibus legitimis indiciis.Paul.gir.de q.in 4.q. nu.5 435
tortus quidam dicens, de lacte B. virg. Mariæ. dolorem nullum sentiebat.ibi.nu 15 c.436
tortus sua causa non est de aliis interrogandus nisi in casibus de quibus per Amb.de Antr. de q. nu.8 441
tortus semel an possit sine nouis indiciis iterū torqueri,ibi.nu.11 ea.
torti confessio nullis præcedentibus indiciis nulla est, & confessio facta in ipsis tormentis, æquipollet factæ in tormentorum formidine,ibi.nu.13 ead.
tortū ut pseuerare in cōfessione faciat iudex, qdnā agere debeat, & quātū tps erit īter diē cōfessionis torturę & diē perseuerantię, & qui qōni interesse debeant,ibi.nu.14.c.44

torto in tortura contra alium deponenti qñ credatur. Bal. de q. cap. 2. nu. 3 430
torto contra alium cõfesso qñ credatur. Gui. de Suz de ind. nu. 50 322
torto in tortura deficiente, non tenetur iudex si indicia præcesserint, Guid. de Suz. de indi. nu. 89 326
torto mortuo quis teneatur, si dolo, culpa, uel casu mortuus sit nesciatur. Fr. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 30 346
torto mortuo in tortura an iudex teneatur ad aliquam pœnam. ibi. nu. 19 345
torto metu tormẽtorũ cõfitẽte. mõtes & maris, caueat sibi iudex ne dãnet in corpore, & aĩa, ibi in 6. q. 2 par. nu. 10 351
torti & cõfessi de se, de consuetudine Italiæ in oĩ casu de sociis interrogant, Fr. Cas. de tor. cap 16. nu. 6 418
¶tractatus & cõspiratio cõtra Principẽ põt ꝓbari per complices, & socios criminis. Mar. Laud. de crim. pot. in 8. q. car. 48. & Nic. Boe. de sedit. in 7. q. nu. 5 80
tractatus solus ẽt in atrocissimis nõ est puniẽdus, Nic. Boe. de sedit. in 7. q. nu. 41 84
tractatus quid sit, M. Ant Blanc. de ind. num. 225 378
tractatus ad hoc ut dicatur quę requirantur, ibi. nu. 229 379
tractatus ex quibus indiciis præsumatur, ibid. nu. 332 ead.
tractatus præsumitur qñ homicidium cõmittitur cum multitudine personarũ, nisi ex accidenti, seu casu tales ꝑsonę superuenerint, Fr. Cas. de ind. nu. 2. el 4 404
tractatus præsumi potest ex loco, ubi reus fuerit, ibi. nu. 1. el 1 401
tractatus initia. & cõsiliorũ ex loco comprehẽduntur, ibi. nu. 6. el 1 ead.
tractatui pñs, & nihil dicẽs, si reperiatur ad delictum, an teneatur de tractatu nec ue, M. Ant. Blan. de ind. nu. 230 379
¶transactio. Require supra in uer. Pax.
transigere super crimine capitali licitum est, citra metum pęnæ talionis. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 41 46
transigere licet super capitali crimine pœnam sanguinis irroganti, Io. Nic. Arel. de hæret. no. 8. nu. 1 140
transigere an liceat super crimine hæresis. Ludouic. Car. de hær. nu. 127 190
transigere quare liceat de crimine falsi potius q̃ de aliis. Iac. de Are. de q. nu. 8 427
¶transgressor Canonum non põt a dolo excusari. Ant. Col. in foro. proc. extr. in contr. cri. art. 97 465
¶transitus nõ solitus inducit pensamentum, M. Ant. Bl. de ind. nu. 70 car. 366. & Fr. Cas. de ind. tract. 3. cap. 2. nu. 3 401
¶trecenses aliqñ a seditionẽ nõ fuerunt immunes, Nic. Boe. de sedit. in 1. q. nu. 4 2 75
¶trepidatio indicium facit. Fr. bru. de ind. in 3. q. 1. par. nu. 30. car. 335. & M. Ant. bl. de ind. nu. 259 381
¶tria in quolibet officiali concurrere debent. Iac. de Aren. de ban. nu. 45 201
¶tumultu per accñs incidente, pœna pecuniaria locum habet, & nõ corporalis, Nic. boe. de sedit. in 7. q. nu. 52 85
¶turba non punitur, sed bene quod in turba perpetratur ibidem
turba unde dicta, ibi. in 3. q. num. 3 75
turba quid sit ibid.
turbans diuina officia pœna mortis naturalis puniri debet. Gul. bõt. de pœ. mor. nu. 1 444
¶turpilianum habet locum in crimine publico Io. Ant Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 17 22
¶tute qui ire non põt, aduocet illos a quibus uult inqrere, Ant. Col. in for. proc. extr. in cõtro. capital. art. 37 463
¶tutor deportatur qui pupillam uiolẽter stuprauit, Plac. de acc. tit. 6. nu. 23. car. 9. & Pau. gir. de pœ. omn. coi. in 7. q. num. 7 453
tutor corrũpẽs pupillã pœna mortis naturalis est plectẽdus. Gul. bõt. de pœ. mor. n. 4 444
tutor nõ põt ita suspectus postulari ciuilr̃, qn resultet effectus pęnę criminalis, Ioã. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 265 35
tutor nomine pupilli accusans, nõ obligat eũ ad pęnam talionis, ibi. nu. 284 36
¶tyrannus in populo sibi subiecto seditionis est. & ideo expellẽdus, Nic. boe. de sedi. in 5. q. nu. 7 77
tyrannus si quid dignitatis nomine faciat, ibi. nõ ualet, Io. Ni. Ar. de hær. no. 40. n. 1. c. 143
tyrannus legitime exercere potest iurisdictionem in crimine hæresis ibid.
V
Agari non licet cũ discrimine alterius, An. Col. in for. proc. extr. in contr. crimin. art. 62 464
¶ualet plus quod specialiter fit, uel dicitur, q̃ quod generaliter, Io. Fr. Ponz. de lamiis, nu. 51 95
¶ualetudinarii torqueri non possunt, si morbus talis sit, ut torturam pati nequeũt sine periculo

periculo uitæ uel corporis Fr.Caſ.de torm. cap.7.nu.8 420
¶ualidum cenſetur id quod eſt in ueritate, potius q̃ id quod eſt in opinione, Paul.Girl.de pœn.omnif.coi.illici.q.9.nu.5 454
¶uallum tranſcendens, aut per murum caſtra ingrediens, capite punitur, Plac. de accu.tit. 6.nu.16 6
¶uariatio, pauor, & trepidatio, & id genus ſimilia, q̃ coram iudice fiunt, an ſit probatiſſimũ indiciũ ad torturã. Guid.de Suz.in tract. de ind.& tort.nu.33.car.320. Fran.Brun. in tract.eiuſdem materiæ in 3.q.1. par. nu.30. car.335. Gond.de hæret.q.13.nu.6 car.164. & M.Ant.Blan de ind nu.120.car.378.& nu. 259.260.& 262 381
uariatio circa negocium principale nocet. M. Ant.Blan.de ind.nu.263 ea.
uariatio quoties reũ torqueri facere debeat. ibi.nu.222 378
uariatio ſeu mendatium, in quibus, & circa q̃ noceat. Fran.Caſ.de ind.nu.2 407
uariatio rei in actis ſcribi debent, Ant.Col. in forma.proced.extraord.in controuer. crim. art.199 407
uariationes, & uacillationes factæ in tortura ſine indiciis facta.torto non præiudicant in aliquo. Fran.Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par. nu.31 345
uarius, quis dicatur. M.Ant.Blan. de ind.num. 264 381
¶uaſallus ita teſtari põt de bonis feudalibus atq; de allodialibus. Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt.in 3.q.nu.3 54
uaſallus qui ſubinfeudauit alteri, ſi felloniam committat. an feudum reuertatur dominũ. ibi.nu.4 ea.
uaſallus legum contractus feudalis euertere non poteſt.ibi.nu.6 55
uaſallus an libertus a ſeruitute feudi bannito domino. Nell.de ban in 2.par.2. temp.num. 22 223
uaſalli delictum commiſſum in perſonam domini, quando agnatis præiudicet. Incer.Auctor.de crim.læſæ maieſt q.3.nu 1 55
uaſallo poſt felloniam commiſſam recepto ad fidelitatem per dominum, fellonia remiſſa uidetur.ibi.q.12.nu 4 68
uaſallo bãnito an feudũ ueniat in cõfiſcatione bonorũ. Nel.de bã.i 2.par.2. tẽp.n.23 223
uaſalli aliiq. hæretici fidelitatis debito aſtricti a nexu illo liberi fiunt. Gundiſſ. de hæret.q. 15.nu.5 166
¶uenditio aut donatio rerũ ſuarũ facit pſumi de malo aĩo. M Ant.blan.de ind.n.87 361
¶uenefici cõfeſſi aut teſtibus cõuicti nõ audiũtur appellantes. Paul.Gir.de relax.carc.in tit de ſent.& pœ.exec.in 2.q.nu.2 303
¶uenenum dictio modica eſt ſiue promiſcua. Paul.Gir.de ſortil.q.12.nu 4 133
uenenum amatoriũ, uel ſanatiuũ, ſeu cõceptionis, non aĩo occidendi ꝓpinans, nõ punit̃ l. Cor.de ſic.ſi mors ſecuta fuerit.ib.nu.7 ea.
uenenum amatoriũ, ſanatiuũ, & cõceptionis, an, & quo ad qd æquiparentur.ib.nu.8 ead.
uenenum amatorium arte malefica cõfectum propinãs, morte punitur ſi mors ſorbentis ſequatur.ibi.nu.13 134
uenenum conceptionis bono aĩo propinans, relegatur, ſi ea quæ illud aſſumpſit moriat̃. ibi.nu.8.car.133.& nu.19 135
uenenum ſanatiuum cauſa ſanitatis immixtũ medelis propinans non punitur, ẽt ſi mors ſorbentis ſequatur.ibi.nu.20 ea.
uenenum miniſtrans ſterilitatis, tanq̃ homicida puniendus erit.ib.nu.21 ead.
ueneno quem eſſe necatum indicat liuor, & tumor cadaueris. Fran.Caſ.de ind.nu.1 396
ueneno quem eſſe mortuum ex quibus dignoſci poteſt.ibi.nu.4 ea.
uenena non mala quæ dicantur. Paul. Girl. de ſortil.q.3.nu.25 110
uenena mala propinans, conficiens, aut uẽdẽs punitur.ibi.nu.26 ea.
uenena mala proprie quæ dicantur, & quæ bona.ibi.q.5.nu.8 112
uenena non ſemper hominis necandi cauſa fiunt.ibi.q.7.nu.5 133
uenena amatoria, & ſanatiua non facta arte malefica, nec ad malum finem propinans, non punitur morte.ibi.num.14 134
uenenorum plures ſunt ſpecies, quædã bona, quædam mala, ibi.num.4 133
Reliqua uide ſupra in uer. Pecuniam.
¶ueniæ facilitas incentiuum tribuit delinquẽdi Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de pœnas cõpoſitio.q.1.nu.8.c.310.& q.2.num.4 311
ueniæ petitio an indicium faciat.M.Ant.blan. de ind.nu.398 384
ueniæ petitio ut nõ noceat, qua cautela uti debet, ibi.nu.309 ead.
¶ueniens contra factum ſuum audiri non debet Iac.de Are.de ban.nu.42 208
¶uerbum dare, quid ſignificet, Nell. de bann. in 2.

in 1.par.2.temp.nu.78 239
uerbum potest, quam habeat uirtutem, ibi.in 2.par.2.temp.nu.66 264
uerbum intelligitur importat fictionē, Incer. Auct.de crim.lęsæ maiest.in 6.q.nu.5 60
uerba non audiatur, an inducant declinatoriã, an uero peremptoriam, Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par.358 41
uerba quę in confessionibus principum ponũtur, plene intelligi debeant, Incert. Auct. de crim.lęsæ maiest.in 2.q.nu.4 54
uerba quæ in dispōne odiosa opponuntur, ad alia non extenduntur, ibi.in 5.q.nu.7 58
uerba legislatoris enunciatiua non disponũt, ibi.in 7.q.nu.14 62
uerba q̃dã maleficia in oĩbus sortilegiis admiscent, Paul.Gir.de sort.in 3.q.nu.31 110
uerba iniuriosa, & improba serius non ioco prolata extitisse in dubio pręsumuntur, Gō diff.de hęr.in 1.q.nu.8 154
uerba iniuriosa quę sint, M.Ant.Bl.de ind.nu. 104 168
uerba dubia in materia gratiosa latissime interpretari debẽt, Pau. Gir.de relax.carcer.in tit. de benef. & indulg.prin.in 2.q.nu.2 306
uerba dispositionis attendẽda sunt, M.Ant. Bl. de ind.nu.247 380
uerba legis cum effectu intelligi debẽt, ibi.nu. 379 391
uerborum qualitas animum demonstrat, unde is uidetur fecisse, qui prędixit facere, Franc. Cas de ind.in princ.nu.7 395
uerborum sola potentia hominem interimere posse credunt quidam, Paul.Gir.de sortilegi. in 3.q.nu.27 110
¶uerberans, pulsans introiẽs domũ meã mihi iniuriã facit, M.Ant.Blã.de ind.num.95 367
¶uerbositas persępe, iiudicis stomacũ mouet, Ant.Columb.in for. proced. extraord. in cōtro.crim.art.84 466
¶uerisimile quid dicatur, & quid non uerisimile, Paul.Gir.de qō.in 3.q.num.10.car.433.& M.Ant. Blan.de ind nu.33 363
uerisimile quod nō est, est species falsitatis, Io. Frã.Ponz.de lamis, nu.46.car.94.& M.Ant. Blan.ibi.nu.38 ead.
uerisimiliora dicuntur illa, quę magis cō sonãt iuri cōi, M.Ant.Blan.ibi.nu.34 ead.
¶ueritas ignorat eius ꝙ multipliciter exponit Incer.Auct.dę cri.læs.maiest.ĩ 5.q.n.11 59
ueritas omnibus rebus humanis anteferenda, ibi.in præfa.post prin. 50
ueritas q̃n aliter haberi non potest q̃ro intelligatur, M.Ant.Bl.de ind.num.354 389
ueritas ut habeatur multa conceduntur, ibid. nu.302 392
ueritatem aliter haberi non posse, qualiter, & a quo probari debeat, Fran.Brun.de ind.in 2.q.1.par.nu.15 330
¶uestes, arma, & similia in loco delicti reperta an faciant indicium ad torturam, Fr.Cas.de ind.nu.2.el 2 408
¶uestigia, in luto, niue, aut puluere repta, seu uestimentũ, uel qđ simile, in loco delicti inuentum, ad habenda indicia, contemplanda sunt, Fr.Cas.de ind.nu.10 396
uestigia seu forma pedis in niue, luto, aut puluere relicta, an faciant indicium ad torturã, uel ad cōdemnationem, ibi.nu.1.el 1 409
¶uiæ frequentatio in homicidio puro non est indicium sufficiens, M.Ant.Blan. de ind.nu. 75 366
uiæ frequentatio in homicidio puro nō est indicium sufficiens ad torturam, si frequẽtãs est homo bonæ conditionis, ibi.nu.76 ea.
¶uicarius gñalis epi aut capituli, uacante sede, an cognoscere possit de crimine hęresis, Gō diss.de hæret.in 8.q.nu.14 158
¶uicinia si est condemnata an ex eo ꝙ in illa unus bannitum receptauit, an possit agere contra receptantem, Nell.de bann.in 3.par. 2.temp.nu.25 273
¶uicinus: Stãte statuto ꝙ dana data a bãnitis debeãt emẽdari ꝑ uicinos, uel proximiorẽ cōitatem, uel uillam, quis dicatur uicinus, & quę uilla dicatur proximior, Nel.de ban. in 2.par.2.temp.nu.65 264
uicinus domui ĩ qua factũ est furtũ an habeat cōtra se indiciũ, & qd in uicino bonæ famæ M.Ant.Blan.de ind nu.412.413 393
uicini præsumuntur scire facta uicinorum, Bonicon.de accusatio.nu.20 9
uicini hñt indicia contra se, q̃n rei non reperiũtur, maxime in furtis, quia saltẽ scire præsumuntur, Fr.Cas.de ind.nu.6 408
¶uilla, uide supra in uer.uicinus.
¶uiles personæ ꝑ re parua torqueri non pñt, Fran.Cas.de torm.cap.8.nu.4 415
uiles personæ, & exercentes uiles artis, an admittantur in testes nisi cum tortura, ib.cap. 10.nu.18 416
¶uindicta seu pœna ibi debet esse leuior, ubi culpa præcessit minor, Paul.Gir.de pœ.omnis.coi.in 6.q.nu.8 451

¶ uiolentia preambula non confunditur p p delictū secutū ad cuius factū tendebat,Nic. Boer.de seditio.in 7 q.n.33 83
uiolentia in occulto facta,per famam,& uociferationem probari potest,Fran Brun.de indici.in 5.q.z.par.n.39 347
uiolētię pbō nō requirit tā stricta,qn delictū factū est in rure.Ant.Columb.in for. pced. extraord.in contr.crim. art.34 463
¶ uir uxorem hęreticam,& uersa uice uxor uirum deserere potest,intellige sane, Gōd.de hæret.in 15.q.n.10 146
uir siue maritus secūdas nuptias cōtrahens prima uiuēte uxore,qua pœna mulctet, Paul. Girl de pœn.omnif.coi. in 14.q.n.1 459
¶ uirginem rapiens qua pœna puniatur, Gul. Bont.dę pœna mor.n.1 444
uirginem deflorans impuberem,& uiri impotentem, qualiter Paul.Girl.de pœn.omnif. coi.in 7.q.nu.6 453
¶ uirtus gratiua qnque impeditur per sortilegia.Paul.Girl.de sortil.in 6.q.n.13 115
¶ uisitator cum uisitat,nulla præcedente infamia,inquirit super statu ecclesię,Bonic. de accus.n.zz 9
¶ uisus admenare gladium,licet non sit uisus percutere an indicietur ,M.Ant.Blā.de ind. n.302 384
uisus exire domū cū fardello sub ueste, an habeat cōtra se graue ind.ib.n.418 393
uisus exire domū(ī qua furtū cōmissum fuit) tpe noctis an indicietur,ib.n 4 9 394
uisus uibrare gladium contra uulneratum, licet non sit uisus uulnerare,poterit torqueri,Fran.Cas.de ind.n.14 407
uisus si aliquis sit exire cum gladio sanguinolento,uel uisus fuerit fugere uersus nemora delicti īdiciū manifestū hře dř,ib.n.2 409
uisus exire cum gladio sanguinolento , nō habet tā indubitatum contra se indiciū, ut ex eo damnari possit,cum esse possit,ꝙ eo nō obstante,non solum non occisor , sed nec uulnerator fuerit,ibi.n.5 411
¶ uita imputati in homicidio spectatur, Mar. Ant.blan.de ind.n.241 379
uita mala sola an indiciet ad torturam , ibid. n 250 380
¶ uniuersitas an possit comparere per pcuratorē in causa criminali. Ioan.Ant. Rub. de potesta.procur.in 1 .par.n.152 27
uniuersitas uel populus seditionē ł tumultū faciens qualiter puniri debet,Nic. Boer. de seditio.in 7.q.n.9 81
uniuersitas,delinquere pōt in omittēdo. ibi.
uniuersitas qualiter in cōmittendo delinquere possit,ibi.n.7 ea.
uniuersitas ex cōsilii deliberatione delictū cōmitēs,an censeař delinquere,ib.n.12. ea.
uniuersitas nō dř delinquere in eo qđ a quolibet priuato cōmitti pōt,ib.n.14 ead.
uniuersitas quę in faciēdo delinquit,an possit criminaliter puniri,ib.n.15 ead.
uniuersitas decapitari non pōt,ib.a.21 e.82
uniuersitas nil aliud est ab hominibus ipsam repræsentantibus,ib.n.zz ea.
uniuersitas uere dicitur delinquisse,in his q reperiūtur consensisse delicto,ib.n 33 ea.
uniuersitas illa puniri potest ob delictum, in qua infantes uel personę similes non reperiuntur,ibi.n.27 83
uniuersitas an possit in banno poni. Nell. de bann.in 1.par.1.temp.n.1 207
uniuersitas si est bannita,an requiratur ꝙ fiat pax singulis de uniuersitate,& ꝙ singuli soluant,ibi.in 3.par.z.temp.n.50 279
uniuersitas non capiens offendentem bannitum,an incidat in pęnam nō capientis malefactorum,ib.n.56 281
uniuersitati delinquenti cuius modi pœna imponatur,Io.Ant.Rub.de potesta.procur.in 1.par.n.154 28
uniuersitati qn possit pīudicare pars maior. Nic.Boer.de seditio.in 7.q.n.11 81
uniuersitate punita de hæresis,an singuli quoque pūiri uideātur,ita ut amplius pūiri nō possint Gond.de hæret.in 24.q.n.3 177
uniuersitate bannita an quilibet de uniuersitate offendi possit,Nell.de bannit.in z.par. 2. temp.n.27 250
uniuersitate bannita an duret bannum illis q tunc erant de uniuersitate mortuis,ibi.ī 2. par.3.temp.n.16 300
cetera habent supra in uer.Syndicus.
¶ unū capitulū el diuersa qualiter intelligat & qualiter capitula connexa. uel diuersa, uel nō,Fran.Cas.de torm.cap.6.n.13 414
¶ uocādus est is cōtra quē est faciēda inqsitio ut se defendat.Bonic.de acc.n.48 12
uocari ius nemo debet sine iudiciali præcepto Iac.de Are.de bann.n.15 199
¶ uoluntas seu cogitatio qn puniatur sine facto,Plac.de accusatio.tit.6.n.9 5
uolūtas,& ītētio potius factis q̄ uerbis demōstratur,Nic.Boer.de sedit.in 7.q.n.10 81

uoluntas,& propositum distingunt maleficia odof.de percus.nu.10,c.87.& Guid.de Suz. de ind.nu.87.car. 325.Bal. de q.cap.3. n.6. car.431.& Amb.de Antr.de q.n.16. 442
uoluntas semel posita durare præsumitur.M. Ant.Blan.de ind.n.135 370
¶ uociferatio mulieris asserentis se uim passam facit indicium.ibi.n.290 383
¶ uox hominum est fallax, quia reperiuntur mihi consimilem habere uocem,Fran.Cas. de ind,tract.7 n.2 405
uox clamantis exaudita non hēt uim ꝓbōnis sed indiciis nisi alia cōcur rant.ibi.n.3 ea.
uoces populi uanæ non sunt audiēdæ nec eis est credendum.ibi.cap.z.n.6 ea.
¶ usq; dictio an excludat uel includat.Io.An. Rub.de potesta.proc.in z.par.n.60 48
¶ ususfructus rei in qua bannitus erit usufructuarius, an ueniat ī cōfiscatione bonorū bāniti Nel.de bān.in 1.par.z tēp.n.26 224
¶ usurā exercere nō esse pc̄m cōtendentes,an hæretici cēsendi sunt.Gōd.& de hær.in 9.q. n.2 car.159.& Lud.Car.de hær.n 9.c.178
¶ usurarius si ihumaniter tractas eos, quibus mutuat.& grauiter diffamatus sit poterit cōtra eū procedi de hæresi.Io.Nic.Arel. de heret.not.5.n.4 139
usurarius tenetur edere actori quamcūq; scripturam ad fundandam ipsius actori petitiō nem.ib.not.21.nu.3 141
¶ utilis reipublicę non torquetur, nisi in criminibus atrocibus.Fran.Cas.de torm. cap. 10.n.4 415
utilitas publica suadet calumnia,& maleficia puniri.Io.Ant.Rub.de potesta.procur.in 1. par.n.383 42
utilitas que resultare dicatur.ꝙ quis de diuersis criminalibns specie differētibus ex codē facto descendentibus puniatur.Paul.Gir.de pœn.omnif.coi.in 1.q.n.15 445
¶ uulnerans de uulnerato tantum tenetur,cū negligentia uulnus mortale redditur .Ant. Columb.in for.proced.extraord.in contro. cri.art.25.car.467.uulnerans hominem nō sanum an de morte teneatur,ib.art.26 ea.
¶ uulneratus,si durante uulnere superueniat alia infirmitas,& moriat̃ an ex uulnere p̄sumat̃ mortuus,&qd si post solidatū uulnus stimulus uulneris affligat,refluētibus aliis humorib.moriat̃,nūqd occasiōe primi ulneris p̄sumat̃ mortuus.Odo.de pc.n.7.8.12.87
uulnerans in facie etiam magno uulnere nō moritur.M.Ant.Blan.de ind.n.190
uulneratus an possit comparere pro uulnerāte seu inquisitio de uulnere. Io.Ant.Rub. de pōtesta.procur.in i.par.nu.167. 28
uulnerato mortuo,qui a pluribus est uulneratus.sed ab uno duntaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneātur.ib.n.43 212
¶ uulnus semper censetur causa mortis, eo ꝙ nihil interest an q̄s occidat, uel causā mortis præbeat.Odof.de percus.n.2 87
uulnus quando est mortale.mors in accusando expectari nō debet.Ant Columb.in.for. proced.ex traord in contr.cri. art.203 470
de uulnere standum est in arte peritis. & ad hoc duo regrunt medici,licet de cōsuetudine stet dicto unius.Fr.Cas.de tor.ca.z.n.3.41?
uulnera mortalia, & non mortalia notanda sunt.Ant.Columb.in for.proced.extraord. in controuer.cri.art.24 467
uulnerum multitudo,& magnitudo multiplicatio,& geminatio. demonstrant pensamētum.M.Ant.Blanc.de ind.n.195.car. 385. & Fran.Cas.de,ind n.4.el 2 403
¶ uxor potest marito lenocinium obiicere.Placen.de accus.tit.1.n.9 1
uxor in causa criminali a marito procuratrix constitui potest.Io.Ant.Rub.de potesta. ꝓcur.in 1.par.n.105 25
uxor pro interesse suo potest prohibere ne bona mariti publicentur.ib.n.126 26
uxor pro marito admittitur ad defendendum pro suo interesse.ib.n.149 27
uxor an impune possit receptare uirum hæreticum.Lud.Carer.de hæret.n.169 195
uxor bāniti an sit expellēda a ciuitate.stāte statuto ꝙ uiri bānitarum expelli debeāt a ciuitate Nel.de bān.in 2.par.z.tēp.n.40 253
uxor ante teneatur sequi uirum bānitum quo uadit,ib.in 1.par.2.temp.n.44 228
uxor banniti an sit expellenda a ciuitate.statuto stante ꝙ familia bāniti de ciuitate expellatur.ib.n.41 ea.
uxor receptans uirum bannitum an incidat ī pœnas receptantium bānnitos.in 3.par. 2. temp.n.zz 273
uxor tacēs de morte uiri ī domo interfecti p̄sumitur culpabilis.M.Ant.blā.de ind. n.274. c.382.& Ant.Col.in forma proced.extraor. in controuer.crim.art.83 466
uxor sine licētia principis nō debet ire ad maritū militē in exercito armorū existentem. Nic.boer.de sedit.in 7.q.n.59 86

FINIS.

TRACTATVS
DE ACCVSATIONIBVS PVBLICORVM IVDICIORVM.

AVCTORE PLACENTINO,

ANTIQVISSIMO IVRIS CIVILIS INTERPRETE.

SVMMARIVM.

1 *Accusare est aliquem uelut reum criminis deferre.*
2 *Accusatio qualiter concipi, seu formari debeat.*
3 *Accusans subscribere debet se accusationem executurum.*
Accusatio qualiter sit exequenda.
4 Reus confessus non statim pro iudicato est habēdus
5 *Damnari nullus debet causa non audita.*
6 *Mulier quandoque potest accusare non exacta inscriptione.*
7 *Accusare qui nequeant.*
8 *Accusare nequit qui ob id pecuniam accepit.*
9 *Vxor potest lenicinium marito obijcere.*
10 *Filius matrem de partu supposito accusare potest.*
11 *Accusare potest quilibet suam iniuriam, uel mortem propinquorum prosequens.*
12 *Crimina quæ ab omnibus deferri possint.*
13 *Crimina notoria accusatione non indigent.*

De Accusationibus. Tit. I.

QVANDOQVIDEM de accusationibus dicturi sumus uidēdum est primum qd sit accusare, & quo ordine sit accusandum & quādo accusatio sit exequenda, & quibus liceat accusare, & quousque. 1 † Accusare nihil aliud est quam reum criminis deferre Hunc ordinem masculo accusante, in omni crimine esse seruandum, ut id scriptio proponatur quæ magnitudinem criminis tempusque designet, ut alterutram partem digna legum possit terrere auctoritas, nisi id fiat quod pro inscriptione habetur, ut cum querelæ apud acta deponuntur, quod ut fiat, tantum in crimine iniuriarū conceditur, & excipitur crimen abigeatus, & adulterii, cum iure mariti intendit, quo casu inscriptionis necessitas remittatur uerum hodie maritum inscribere oportet, quæ si non probet. isdem sit pœnis subdendus, quas fuerat mulier passura, si accusatio cōprobata fuisset, ut C. de ac. l. q de uno & l. in cau. & l. si cui, & l. quamuis, & C. de iniur. l uiri. C. de abig. auth. ut liceat ma. & aui. col la. 8. §. qa uero. 2 † Cuius talis esse debt conceptio, ut diem quo facta est, cōtineat, imperatoris annis numeratis. Accusantis quoq;, & accusati, & p̄toris nomen apud quē accusat hoc modo debet dicere insertum. Ego L Titius apud te Catum p̄torem. uel ꝓconsulem ꝓfiteor, Mæuiam l. Iulia de adult. ream deferre, quam dico cum C. Seio in ciuitate illa, in domo illius mēse illo consulibus illis cōmisisse adulterium, diem aūt uel horam inuitus non comprehendet, ut C de accus l. si qs. & C. de adult. l. quāuis, & in auth. ut p̄po. nomen Imp. & ff. eo. l. liberorū, & ff. de adul. l. accusaturus. 3 Itē† subscribere debebit se executurū accusationem, uel alius pro eo si lr̄as nesciat. Si circa inscriptionē errauerit corrigere licebit si t̄pa suffragantur Accusatio uero sic est exequēda, ut fideiussor ab utraq; parte p̄ste tur pro lite exercēda, alioqn inopia idonei fideiussoris uterq; in custodiā mittitur donec de crimine iudicet, ut si reo absoluto accusator per calūniam intendisse ꝓnuncietur, pari modo puniat, nisi sit ea causa q̄ sine metu calūniæ uindictam ꝑsequit. ut pater, mater, filius, & extraneus hæres q̄ suspicionē quā de morte sua habuisse defunctus cauit, exequit, cū inter uolūtariam accus. & officii necessita tē hr̄dis multū intersit, ut ff. eo. l. si cui, & ff. de cust. reo l. 2. C. de acc. l. ult. & C. de app. l.

eos qui.§.super his.ff.ad senatusc.tur.l.1.& C.de cal.l.mr.† Sed si reus confessus fuerit non usq; pro iudicato habebitur, sed in carcerem ponetur omnimodo condẽnandus.si uero absu t p contumaciam q non est confessus,poterit relegari,non tñ deportari,uel capite dãnari,ut ff.de cust.& exhi.reo l.si cõfessus.& ff.eo.l.absentẽ,& ff. de req.re.l.i.C. eo.l. absentem.† Neque inaudita cã quenq̃ damnari equitatis ratio patitur,sed tps statuetur intra quod si nõ uenerit bona annotabuntur.deinde annus expectabitur, intra que reuersus si se cr mine purgauerit,res arbitrio iudicis signatas recipiet. anno uero transacto innocentiã purgãdo audietur, bonis apud fiscũ manentib.Sed eo annotatio si p 20.annos bona fiscus non occupauerit postea pscriptione uel ab ipso reo,uel ab hæredib.eius submouebitur.Quãcũq;.n qõnẽ apud fiscũ,si non alia sit ppria pscriptio 20. annorũ silentio præscribi diui principes uoluerunt, ut C.de req. reis l.1.& 2. ff.de reqr. reis.l.2.& 3.Quidam phibentur pp † sexũ in publico iudicio accusare,ut mulier cui interdum pmittitur nõ exacta inscriptione.i. cũ crimen pduellionis, uel annonæ,uel suã suorumq iniuriã exeqtur,ut ff.eo.l.q accusare,& l.certis,& C.ad l.Iul.de anno.l.fi,§.fi. & l.lege Cor.& C.q acc.non pos.l. de crim. † Quidam pp ætatem ut pupillus, aut pp sacrm,ut miles,quidam pp ptãtem,ut magistratus,ut ff de iniur.l.nec magratib. Quidã pp delictum,ut infames,ut C.eo.l.criminis. † Quidam pp turpem qstum,ut q pecuniã ob accusandũ,uel nõ accusandũ accepit,uel duos reos subscriptos hẽt, uel eiusdẽ delicti est particeps,ut ff.ad l.Iul.rep.l.easdẽ.§.1.& 2.qdã pp suã cõdõnem,ut filius ẽt libertus, uel de pari,uel maiori crim.accusatus.ut ff. de publ. l.is q † excepta muliere cui lenocinium obiicere marito pmittit,ẽt eo excepto q suã suorumq iniuriã exeqtur, sicut ẽt is phibet q à prima ætate in domo uixit licet ut ingenuus,ut ff.ad l.Iul.de adul.l.1. Necnon & fr q si capitale crimẽ intẽdat,non solũ nõ est audiẽdus sed ẽt exilii pœna plectẽdus,ut ff.ad l.Põp. de par.l.fr excepto crimine adulterii.& parric.de facto tñ parẽtis,uel patroni suarũ rerũ defendendarũ grã,qri nõ phibẽt ueluti si dicãt ui se à possessione expulsos.s. nõ ut crimẽ in eis intendant,sed ut possionẽ recipiant.†Nã & filius nõ quidem phibitus est de facto mris,qri,si dicat suppositũ ab ea partũ quo magis cohæredẽ hẽat, sed eã rea l.Corn.facere pmissum ei nõ est,ut .ff. eo.l. hi tñ.Alii pp suspicionẽ calũniæ,ut illi q falsum testimoniũ subornati dixerũt. Alii pp paupertatẽ,ut sunt q minus 50. aureis hnt. † Li tñ oẽs.si suã iniuriam,mortem ue propinquorũ exequant ab accusatione,nõ excludunt,sed si qdem plures uenient iudex idoneiorẽ eligere debet,qd erit æstimãdũ ex dignitate,& ex eo qd interest, dũ tñ caueat ne ob id crimẽ plurib. legib.reus fiat, ne ue de eo dẽ sæpius accuset nõ solũ ab eodẽ,sed nec ab alio,nisi sua interesse, seseque accusat. instituta ignorasse docuerit,uel si sciuit priorẽ p uaricatã docebit.ut.ff.eo.l siplures.ff.de sep. uio.l.3.ff.de lib ho. exh.& ff.eo.l.sena &l. si cui. Sũt tñ qdã crimina in quorũ delatione psonarũ delectus nõ hr,cũ & serui aduersus dños audiant,ut crim maiest.& falsæ mon. & l.Corn.arctioris annonæ pop.R.da falsis cũ suppressas tabulas testamẽti qrunt,in qbus libertatẽ sibi relictam asseuerãt, ut C.de ep.& cler.l.si.qs.ff.de iu.l.uix.& ff ad l.Cor. de falso,l nullo. Sunt aũt crimina q notoria appellant quorũ accusatio nõ exposcit,sed p officiales psidib.nũciant.ut C.eo.l.ea qdẽ. Accusare licet usq; 20.ad annos à die cõmissi criminis,excepto crimine iniuriarũ qd anno.finit.ut C.ad l.Corn.de fal.l qrela, ut C. de iniu.l.si nõ conu.Necnõ,& peculatus, & eo qd aduersus S. C. a ptis tabulis.eius, q de familia occisus dr ab extraneo cõmittitur,q qnquẽnio finiunt,ut.ff ad l.Iul. pec.l.pecul. & ff.ad syll.l.in cogn. Et exceptis criminib. ex l.Iul.de adul.uel stupro descendẽtib.q silimõ qnquẽnio finiunt,ut ff.ad l.Iul.de adul. l mar.§.pterea.Et excepto crimine parric. & suppositi partus,& crim.cõcussionis,qd nullo tp s pscriptione depellit,licet ea decesserit q partũ supp.cõtẽdet,ut ff.ad l.Põp de parr. l.fi.& ad l.Cor.dr fal.l.q.fal.§.i.& ff.de cõc.l 1.

1 *Criminum multiplex est diuisio.*
2 *Crimina quare publicæ dicantur, & quæ sint.*
3 *Crimina priuata quæ sint.*
Crimina ordinaria quæ dicantur.
4 *Crimina extraordinaria dicuntur quorum pœna iudicis arbitrio mandatur.*
5 *Dignitas & conditionis ratio attenditur in pœnis*
6 *Miles artem ludricam exercens capite plectitur non autem paganus.*

7 *Crimina quæ puniantur pœna extraordinaria.*
8 *Crimima quæ publica sunt, & ordinaria simul.*
9 *Crimina priuata, & ordinaria simul q̄ dicatur.*
10 *Infamia pro quibus irrogetur criminibus.*
11 *Infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cum bestijs depugnauit.*
Sponsalia bina, aut binas contrahens nuptias infamiæ nota iniuriatur.
12 *Infamia irrogatur ex sententia dānato à iudice.*
13 *Infamis non semper efficitur damnatus.*
Fama quandoque minuitur ex genere pœnæ.
14 *Damnatus ad opus temporarium non afficitur.*
15 *Seruatus non inducitur ex delicto.*

De diuisione criminum. Tit. II.

CRiminum alia publica, & alia priuata 1 † alia nec publica, nec priuata. Itē alia sunt ordinaria. Alia publica, & ordinaria, alia publica, & extraordinaria. Alia priuata, & ordinaria, alia priuata, & extraordinaria. Item alia irrogāt infamiam ex gñe delicti, alia ex snīa, alia ex gñe pœnę. †Hæc sunt quæ ex legibus publicorum iudiciorum sunt introducta, ex eo dicta publica, qđ cuilibet ex populo plerunq; executio eorum detur, ut Iul. maiest. Iul. de adult. Corn. de sic. & uenef. Corn. de test. Viscelia de lib. & falsæ monetæ. Iul. de ui priuata, sepulchri uiolati, termini moti, Iulia ambitus, & crimē suspecti, raptus, & p̄iudicationis, ĩterdum, Iulia repetund. & Fauia de plag. Iul. de ann. & Corn. de falsis, ut ff. de publ. iudic. l. 1. & inst. de pub. iud. in princ. C. de fal. mo. l. 1. & ff. de sep. uio. ff. de ter. mo. l ag C. de rap. uir. & ff. de p̄uaric. Eum quoq; uel eam q̄ seruo suo se opposuit, uel mathematicā artē exercuit, uel militiā deseruit, uel pro honore pecuniā dedit, uel ut latro itinera frequētata insidiis aggressionis obsedit, uel barbaros telis instruxit, uel incognitam ante peritiam conficiendi naues docuit, crimen publicū committere nemo ambiguit, ut C. de mul. q̄ ser. ꝓ se iunx. & de math. l. ultim. & C. quan. lic. uni. si. iu. l. opprimend. & l. 1. C. quæ res expor. l. ne- 3 mo. & l. ult. & C. de poen l. ult. &. † Cetera uero sunt priuata, exceptis criminib stelliona tus, q̄ nec publicis, nec priuatis iudiciis connumerantur, ut C. de crim. stel. & de pœnis. l. respic. Ordinaria sunt quorum pœna certa ē dignitatis rōne habita, uel omissa, ut crimen maiestatis, in quo est omnium ęqua cōditio. In quib. criminib. iudex neq; pœnā augere, neque minuere pōt, nam ut ait Pomp. facti quidem qō in arbitrio est iudicantis pœnæ uero persecutio non eius uoluntati mādatur sed legis auctoritati reseruatur, uerū tñ legū seueritatē debet cū aliquo tēperamento benignitatis subseq. maxime cum minor ætas interuenit. Quorum de numero ē crimen qđ l. Iul. maiest. coercetur, & Iulia de adult. & stupro, & Corn. de sic. necnon. Pōpeia de parr. Corn. de falsis, Iulia de ui publ. Iulia de ui priuata. Iulia pecul. & de residuis, & illiciti collegii. Iulia amb. & crimen raptus, & falsæ mō. & alia plura, ut C. de adu. l. q̄uis, & Inst. de pub. cri. ff. ad l. Corn. de sic. l. eiusdem. C. de his qui paren. occid. l. 1. & ad l. Iul. de ui pub. & priu. & ff. de illic. col. q illic. & C. de fals. 4 mō. l. ult. † Extraordinaria sunt quorum pœna iudicis arbitrio mandatur, dignitatis, & cōdōnis habita rōne, quib. quid fieri debeat non dr̄, sed quid fieri soleat. interdum ostenditur ut ait Vlp. ff. de iniu. l. ult. & ff. de poen. l. mor. Hodie licet eis qui extra ordinem de crimine cognoscūt, quam uolunt snīam ferre uel grauiorem, uel leuiorē, dū tñ in utroque mō rōnem non excedant. ut ff. de pęn. 5 l. hodie † Dignitatis, ut dixi ratio hñda est, ut si sit decurio, decurioni ne filius parens, q neq; ĩ metallum dānari, neq; ĩ opus metalli neq; fustib. subiici, uel uiuus exuri, uel capite puniri debet, ut cum parētē occidisset. ut ff. de pęn. l. mor. §. sed. n. Condōnis quoq; rō hr̄. i. si sit liber, aut seruus, infamia, aut integræ famæ. nam maiores nr̄i in oī supplicio seuerius seruos, q̄ liberos famosos. q̄ integræ famæ hoīes punierunt ut ff. de pęn. l. ca 6 pit. §. ult † Exceptis quibusdam delictis quæ pagano aut nullā aut leuiorē pęnā irrogāt, nā si miles artē ludricam fecerit, uel ĩ seruitutē se uenire passus est, ē puniēdum capite Męnāder scribit. ut ff. de pęn. l. qdā q̄ oīa inspiciuntur ĩ ordinariis q annonā attentant, uel uexant. & in crimine sepulchri uiolati, cōcessionis ablegatus. & p̄uaricationis ĩterdum. i. 7 cū extraordinaria crimina obiiciebātur † Fures quoq; & effractores, & expilatores, & solicitatores aliarū nuptiarū, itē mr̄imonū ĩterpellatores, & si effectu sceleris potiri nō pñt ꝑ ꝑ uolūtatē ꝑniciosæ libidinis extra ordinē puniuntur ut ff. de extr. l. ann. ff. de sep. ui. l. ul. & ff. đ abi. l. 1. & 2. de eff. exp. Expilate hr̄ditatis, termini moti, iniuriarū, Visselliç

de liber. & Iuliæ rep. & quorundam criminũ stellionatus extraordinariã esse pœnã nemini uenit in dubiũ. ut C. de acc. l. 1. ff. ad l. Iul. 8 repetun. l. lex. §. ult. † Publica & ord. crimina sunt crim. Iul. maiest. Iul. de adult. & stupro, Corn de sic. & ueneficis, Pompeiæ de parric. Corn. de falsis, Iul. de ui publ. uel priu. Iuliæ ambitus. Seruum quoq; qui dominam corrupit necnon deferiorem militiæ, & publicos lationes crimen publicam, & ord cõmittere 9 nemo ambigit. † Publica, & extraor. sunt ista crimen suspecti, & Iuliæ repetun. & termini moti, & Iul. de sacril. Et Visceliæ de libert. Iuliæ de anno. & Fauiæ de plag. Exceptis his q uiuentium filiorũ miserandas infligunt parẽtibus orbitates, quibus certam pœnam Constantinus iniunxit, ut ff de suspec. l. 1. & C. ad l. Fauiam de pla. l. ultim. Priuata, & ordinaria crim. sunt famosi libelli seditionis, illiciti collegii, & suppositi partus ut C. de fam. lib. Crimina priuata, & extraor sunt hęc crimen iniuriarum concussionis ambigeatur, præuaricationis interdum, repetundarũ furti effractus, expilatæ, ut ff. de iniuriis. l. 3. & ff de concus-10 sio. † Ex gñe delicti irrogatur infamia contra Imperatorem uel eius cõsiliarios, uel rẽ pu. cogitantib. & eorũ seruis, & his q pro eis interueniunt, & simili alienas res cõducenti, ut C. ad l. Iu l. maiest l quisqs C de loc & con. l. ult. Item infamia irrogetur ei, qui eam q̃ in ptãte habuit gño mortuo, cũ id sciret, & intra tps luctus, in matrimoniũ collocauit ei, q sciens eã duxit ẽt similes fuit ignorãtia. n. nõ iuris, sed facti excusatur. Qd uerũ est siue non fuit in ptãte, sine consensu eius cuius in ptãte fuit matrimonium contraxit. vt. C. ex qui. cau. inf. ir. l. decreto ff. de his q not. inf. l. 1. & l liberorũ. C. de secũ. nup. l. 1. Notatur ẽt q̃ eum quem in ptãte habebat, ducere iussis quo casu uenia dignus est q obtẽperauit. ut ff. ex qu. cau. inf. ir. l qui iussu. Excusantur tñ illi supradicti si ea sit q̃ intra tps luctus peperit uel cũ qua carnalis cõmixtio nõ fuit, q̃ ea dẽ locũ hñt si sine morte, sed diuortio matri-11 moniũ soluat † Notatur q lenociniũ fecit, & q cũ bestiis depugnauit q ue in scenã ꝓdiit, artis ludicræ exercendæ cã, & exercuit, si aũt nõ exercuit non notatur, non. n. ea res adeo turpis, ut ẽt consiliũ puniri debeat ut ff de is q. no. l. q aũt. Notat qui bina sponsalia bina suæ enuptias, sibi uel ei quẽ in ptãte habuit, cõstituit, quisq; sibi uel filio sui pupillã suam nullo diuino impetrato bñficio in matrimonio collocauit. uĩ. n. confessus de tutela, quia hmõi coniunctione fraudem administrationis tegere laborauit. vt ff. de his qui no. inf. l. q ergo §. si qs. & C. de interd. matr. in l. si tutor. Ei quoq; q domũ morbundi ascẽdit ipsum uel alios q ibi sunt molestans, uel alio mõ exeqas prohibuit, uel usuras usurarum exigit, infamiæ pœna ipso iure irrogaĩ. ut C. de sep. uio. l. 1. & in auth. ut defun. seu fune. §. sancimus, & §. si uero const. 13. ff. ex qb. cau. 12 inf. ir. l antep. † Ex snĩa irrogatur infamia à iudice dãnato, arbitri etenim snĩa infamiam nõ importat, & non solũ condemnatus in famis efficiĩ, sed & deprehensus interdũ, ut de ea legiĩ quæ in adult. deprehensa fuit, q̃ siue postea condemnetur siue absoluatur notata manet, lex n. non snĩam, sed factũ notat, sed, & si cõfiteatur uel paciscatur ob malã cõsciẽtiã pecuniã numerãdo, sua. n. snĩa se condẽnat, infamia notaĩ, ut ff. de his q no inf. l. qd §. ex cõpromisso. & ff. de ritu nupt. l palam. 13 † Non tñ ex oĩ crimine dãnati infames efficiuntur, sed duntaxat ex eo qd' publici iudicii causam habet, nisi id crimen ex ea actione fuit, quę ẽt in pecuniario iudicio infamiã cõdẽnato importat, ueluti, furti, ui bon. rap. iniuriarũ. ut ff. ex qb. cau. inf ir. l. athletas. §. itẽ si quis Ex gñe pœnæ fama aliqñ minuiĩ, quoties manente libertate circa statum dignitatis pœna plectitur, sicuti cum relegatur qs, uel cum ordine mouetur, uel cũ prohibeĩ honoribus publicis fungi, uel cum plebeius fustibus cædiĩ, uel in opus publicũ dãnatur ad tps, uel cũ in eam causam qs incidit quæ ex edicto perpetuo infamiæ cã numeratur, dũ tñ animaduertamus in ꝑsonis tã plebeiorũ q̃ decurionum, esse illud constitutũ, ut q maiori pœna afficitur, q̃ legib. statuta est, in-14 famis nõ fiat. † Ergo, & si opere temporario quis multatus sit, uel tm̃ fustib. cesus, licet in actione famosa ueluti furti, dicẽdũ erit infamen nõ esse, qa, & solus fustiũ ictus grauior est q̃ pecuniaria cõdemnatio ut ff. de uar. & extra. cogn. l. cogn §. min. ff. de pœn. l. in ser. Cõsumitur uero quoties magna capitis diminutio interuenit. i. cũ libertas amittitur, ueluti cũ aqua, & igni in ꝑpetuũ interciditur, uel cũ plebeius in opus metalli uel in metallum 15 datur. † Sed nouo iure nullus ex delicto seruus efficitur, ut ff de uar. & extraor. cogn. l. cog. §. ult. & in auth. de nuptiis. §. qđ autem.

Adul.

1 *Adulteriū ꝓprie dicitur quod cū nupta cōmittitur.*
Stuprum quid sit, & cum quibus committatur personis.
2 *Patres familias de crimine possunt accusare.*
Mulieres de matrimonio uiolato conquerentes non admittuntur ad accusandum.
3 *Filius, & libertus iure mariti tantum accusare possunt.*
4 *Accusatio fieri debet intra quinquennium à die commissi criminis continuum.*
5 *Stupro per uim admisso non potest præscribi.*
6 *Accusatorum delectus qualis sit habendus*
7 *Maritus in accusanda uxore extraneo, & etiam patri est præferendus.*
8 *Dies utiles qui dicatur.*
9 *Iuris uersuti præstigia u ltionem pudoris excludere non debent.*
Accusatio quædam propter utilitatem personæ dicitur cessare.
10 *Accusatio adulterij per quæ possit excludi.*
11 *Lenocinium marito obiectum onerat ipsum uxorem tamen non excusat.*
12 *Maritus adulterum cum uxore repertum interfi cere potest.*
13 *Marito quando liceat occidere eum quem suspicatur uxoris castitati uelle illudere.*
14 *Criminum publicorum pœna est ordinaria.*
Adultera uulneribus subacta competentibus in monasterium detruditur.
15 *Incestum, seu incestu quid proprie dicatur, & cum quibus committatur.*
16 *Delinquens palam leuius punitur, clā uero grauius.*
17 *Incestus qua plectatur pœna.*

Ad legem Iuliam de adulterio, & stupro. Tit. III.

IN primis uidendum est cum qb. stuprum cōmittitur, cum quibus adulterium. Item qui pñt de adul. & stupro accusari, & quo tpe si accusandum, & quo ordine, & q sint ꝑferendi, & intra qđ tps adulterium perimere liceat, & quo loco, & q̄ sint hæc crimina, & q̄ 1 pœna. † Adulterium qdem ꝓprie cōmittitur cū nupta ꝑꝑ partū ex altero cōceptū cōposito noīe. Stuprum uero cōmittitur in uirgine puero, excepta cōcubina, nō habita distōne matris iure R. sed fęmine duntaxat ut dixi lex tñ Iulia indifferenter hoc uocabulo utiť. His criminibus pñt puberes accusari. hæc. n. crimina post pubertatē incipiunt, nec in his merenť restōnē minor. nisi quatenus miseratio ætatis ꝑducit iudicē ad minorē pœnam, nō n. excusabitur ætate aduersus ꝑcepta legū is, q dum leges inuocat, contra eas cōmittit ut ff. eo. l. inter libertas. ff. de concu. l. 1. in auth. de trien & sem §. finaūt. ff. de uerb. sig. l indifferenter, & ff. eo. l. si adulterium ff. de mino. 2 l. auxilium. † Accusare pñt de crimine oēs patres familias, patresfam. dixi, q̄m filiosfam. tunc demum ēt inuito patre publ. iud. reum facere permittitur, cum de adulterio suę uxoris conqueritur, proprii. n. doloris uindictam consequitur, ut ff. eo. l. filiusfam. & l. inter liberas § filiusfam. Mulieres quoq; nō admittunť ēt si de suo matr. uiolato conquerantur minores ēt argentes ante 25. anno. prohibentur, nisi sui matrimonii iniuriam exequantur, & q̄uis ēt iure extranei accusent, ex casu recipiuntur, cū sane si iuuenili facilitate ducti, uel feruore ætatis accēsi, ad accusationem prosilierūt, accusantib. eis non facile calūnię pœna irrogabiť, ut C. eo. l. 1. ff. eod. si maritus 3 §. lex Iul. † Excipiunť tñ qdam robuste ætatis, & filius, & libertus. qbus non facile permittitur, sed tm̄ iure mariti accusare conceditur, quemadmodū si atroce iniuriā passi essent, iniuriarum recte ageretur ut ff. ad accu. l. hi tñ, opinionis quoq; accusantis rō hř, sicut in plerisque criminibus hñda doceť. nec minus serui aduersus dños torquenť, qđ in crimine stupri nō obseruatur ēt qñ cū incestu cōmittiť, ut ff eo. l. uim passam, & C. eo. in adul 4 tertii † Accusandum ē aūt intra quinquenniū contineū à die cōmissi criminis numerādū intra ꝙ 6. menses utiles ex die diuortii ꝑstantur duo intra quos iure mariti accusat, quatuor ītra quos iure extranei admittiť, qbus transactis accusator audiť Si uero ex die commissi criminis qnquēniū transierit, ex die diuortii 60. dies sint, dicendū est maritū accusare non posse, ut qđ danť 6 mēses utiles sic sit intelligēdū, ne crimē qnquēnio cōtinuo sopitū excitetur. Qđ erit uerū siue de reo siue de rea, de lenocinio, uel stupro q̄ratur, oībus. n admissis ex lege Iul. uenienti b. qnquenniū est ꝑstitum, ut ff. eo. qnquēniū. ff. eo. miles § adulterii, & ff. ad turp. l. 1. & ff. eo mariti. §. ꝑterea 5 † Nisi cum ꝑ uim est stuprū admissum. tūc. n. huic ꝑscriptioni locus non erit cū uim. publ. fecerit, ut ff. ad l. Iul. de ui publ. l. q cetu. § q uacantē. Est. n. casus quo 6. menses nō à die

diuortii connumerantur. v.g. Si mulier repudii oblatione sine ulla legitima causa à se dati, decessetit, tūc.n. ne uiduitatem, stupri ꝑcacitate cōmaculet accusatio repudiatio marito iure ꝑmittit, quo casu non à die diuortii, sed cōmissi criminis sex menses cōputari rō permittit ut C. eo. l. si mulier. & l. quāuis. Ordo talis seruat, ꝙ ubi inscriptio ꝑmittit, marito primo accusante diuortiū seqt, iure est in hac parte sopita, ut. C. eo. l. quāuis. † Personarū quoque q̄ accusantur iste habendos est delectus, sit masculus an fœmina, & an nupta, an uidua. nā si masculus erit ab eo poterit incipi. i. si nupta nondū est dūmodo ante denūciationē nupserit, alioquin adulter primū accusandus. & condēnādus est. Quod si fuerit absolutus, non solū ab eodē accusatore sed nec ab alio accusabit, nisi prius ꝑuaricatio arguat. Si uero fuit condēnatus nō ideo mulier erit cōdēnāda, sed religiosum iudicē fortita fortassis pudicitiā defendit grā uel iustitia, uel legis auxilio, cū ille fortassis inimicis oppressus uel falsis argumētis, uel testib. subornatis grauatus, ꝑuocare noluit uel non potuit. q qdē si ante accusationē moriat, nupta iure accusabit, cū et si eo uiuo hæc uidua fuerat ab ea incipi possit, ut ī auth. ut liceat. ma. §. si qs ei. ff. de acc. l. si cui. ff. eo. l. denunciasse. & l. adul. § fi. ff. pri. del. Nuptā dū nupta. est hac ꝑscriptione lex tuet, si tñ uxor cū seruo adulteriū fecisse arguat, diuus prius rescripsit accusare potius mulierē eū debere, q̄ in ꝑiudiciū eius seruū suū torquere. In crimine stupri eiusmodi distōnes non hñr, ut ff. eod. l. si qs adulteriū. † Præferēdus est aūt maritus nō solū extraneo, uerū ēt patri, & nō tm̄ si nūc primū instituēda ex accusatio, sed ēt si pater, uel alius accusationē instituit, eaq; ēt abolita, sit dūmodo noceat se non neglexisse, sed idoneis causis se impeditū, ut facilius iudicari de adulterio faciat, etem uerisiſe ꝑpensiore iure; & maiore dolore accusationē eū executurū eā quoq; reā, si iuxta uxor fuit, intra lx. dies utiles ex sola suspicione faciet, dūmodo noscat se nō probādo eisdē pœnis hodie subdēdū, quas mulier erat passura, si accusatio ꝓbata fuisset. in crimine stupri patrē præferēdū existimaui. † Vtiles dies sunt qbus solēnia accusationis implere potuit, ut ff. eo. l. 2. §. si simul. & l. si maritus. §. ult. ff. eo. l. 2. & l. uxor. C. eo. l. quāuis. & l. iure mariti. auth. ut liceat ma. § si qs Post lx. dies ex die diuortii maritus, & pater ꝑferunt. stra. n. hos soli admittūtur, nec ulli alii accusandi ptās dat, nisi prius lenocinii maritū reū faciat, uel accusatione renūciasse doceat, qbus trāsactis neutrius uolūtas suspectat, ꝑ scriptionib. oībus nouo iure in adulterii qōne de medio abolitis, ꝑter qnquēnii tpis, & lenocinii, qđ marito ab extraneo obiicit exceptionē, & illā, q̄ post dissolutū prius matrimoniū ante denūciationē nuptie cōpetit. † Indignū. n. est ut ultionē pudoris ꝓstigia uersuti iuris excludāt, sed in crimine ēt priuato puto hmōi distōnes hñ, ut ff. eo. l. si maritus l. is cuius. & l. cōstāte. Si postulauerit l. 1. §. qui hoc. C. eo. ita nobis. Cessat aūt accusatio alia ꝑp utilitatē ꝑsonæ cū qua adulteriū uel stupiū commissum dr, alia ꝑp cōdōnem accusantis. Propter utilitatē ꝑsonæ cessat accusatio stupri, si sit ancilla uel ea q̄ meretricio more uulgo se ꝓbuit, ut C. eo. l. & si. & l. si ea l. quā q̄uis. ff. eo. si uxoris, † Adulterii quoq; accusatio excludit, si ea q̄ in reatu deducit, uina intēperātiæ ī taberna subministrauit hæ. n. sunt immunes à iudiciaria seueritate, quas utilitas uitæ dignas obseruātię legū nō credidit. mariti tñ ēt in has adulteriū uindicare nō prohibētur, quāuis si uiduæ essent impune in eas stuprū cōmitteret. Propter cōdōnē accusantis cessat accusatio. excipit maritus si duos reos subscriptos ex alio crimine habebant ut ff. eo. l. inter libertas. §. maritus. & l. 1. Hæc. n. causa non cedit sibi in numerū ceterarū accus. Lenociniū uero qđ marito opponit ipsum qdē onerat, sed mulierē non excusat qđ certe nō is fecisse creditur, q nimiā uoris credulitatē timēs, quācūque patientiā ꝓstitit, sed is duntaxat q̄ suam ignorantiā ꝑtextu incredulitatis adumbrare nō potuit. Sed hæ præscriptiones q̄ soluēt ex persona accusantis competere, in initio sunt opponēdæ. Ceterū reo semel recepto frustra obiiciunt, ut ff. eo. l. mari, lenociniū, & l. si maritus. §. ꝑscriptiones. C. eo. l. 2. † Adulterū perimere marito ꝑmittit. sed, & patri adulterū simul cum filia quā in ꝑtāte hēt ius occidēdi dat, nō solū in domo sua deprehēsum, sed ēt mariti sed marito qdē domi suæ deprehēsū occidere licet, si tñ alibi deprehensum occiderit nō erit subueniendum, q̄uis iustū dolorē tēperare sit difficilimum. Patri ideo nō ēt marito, mulierē, & oēm adulterum ꝑmisū ē occidere qđ plerūque pietas paterni nominis cōsilium ꝓ liberis capit, ut ff. eo. l. patri. l. nos in.

in ea, & l. si maritus, & l. marito. Ceterũ mariti, & calor, & impetus facile decernẽtis fuit re
13 frenandus. † Sed nouissimo iure hoc additũ est ut si qs suspicat aliquẽ suæ uxoris uelle illudere castitati, ẽt cõ testationes ex scripto ei tres destinauerit hñtes testimonia triũ uirorũ fide dignorũ, & põ has tres ex scriptos contestationes inuenerit eũ cõuenientẽ suæ uxori, siqdẽm in sua domo, aut ipsius uxoris, aut adulteri, aut in popinis, aut in suburbanis, esse licẽtiã uiro ꝓpriis manib. talem perimere nullũ periculũ ex hoc formidãti. sinaũt in alio loco talẽ inuenerit, cũ sua uxore loquẽtẽ licebit ei puniẽdũ cũ tradere iudici nullã alã ꝓbõnem exqrenti, ut in auth. ut liceat ma. & auiæ. § his quoq;. Facit ad hoc c. si quisq̃, ex de coha. cler. & mul. Sũt autem hæc crimina publ. nã ex l. publ. iud. sunt in ttoducta, & eorũ accusatio in cõe defertur, ut iust. de pu. iu.
14 † Horũ criminũ pœna ord. est. nam, & adulteriũ gladio puniri oportet, & q cũ masculis nefandã libidinẽ exercẽt. Stupri quoq; flagitiũ punit publicatione dimidiæ partis bonorũ, si sit honestior, si humilis coercet cũ relegatione, ut C. eo. l. cum uir. & inst. de pub. iu. Adulterã cõpetẽtib. uulnerib. subactã in monasteriũ mitti oportet. marito tñ licẽtię erit pmissa intra bienniũ dicendi, alioqn post biennium tondẽda est, & ꝑpetuo ibi cõsistat. qm incestum cõmittit ꝑ illicitũ coitũ sicut adul. & stuprũ in auth. ut nulli iu. § adul. & C. eo. l. q̃uis Videndum est qd sit incęstum, q̃ sit pœna incesti, & quo tpe liceat de incestu accusa
15 re. † Incestum est consanguineorum uel affiniũ, ut ff. ad l. Iul. de adul. l. si adulterium, contigit aũt ĩcestũ cõmitti simul cũ adult. aliqñ sine matrim. aliqñ iuris errore, aliqñ sanguinis contumacia, q̃ fere oĩa suas admittunt distõnes, fere dico qm̃ si incestum committit ĩ adult. utpote cũ nouerca, nuru, priuigna, filĩ ut adulter punitur. i. capite, id. n. remoto etiã adulterio eueniet. Si uero ꝑꝑ matrimoniũ illicitũ incestũ, fiat, q̃q̃ nã grauius est q̃ adulterii crimen. coerceri solet, porro si mulieres ĩ iure errante, ꝑ matrimoniũ, incestum cõmiserunt, eas non teneri certũ est, q̃uis in adult. dephense nullam possent excusationem hr̃e. Mares uero excusant ætate uel puniendi excusatione, utiq; si error allegat, & facilius si nemo eos reos postulauerit, ut ff. ad l. Iul. de
16 adul. l. si adul. † Palam quoq, delinquentes leuius puniunt, clam uero grauius cuius diuersitatis illa rõ est circa mr̃imonium, q̃ palam delinquentes ut errantes maiori pœna excusant, ẽt cõmittẽtes ut contumaces plectunt.
17 † Huius criminis pœna si cũ adult. cõmittit adulterii ut dixi, si aũt ꝑꝑ mr̃imoniũ, pœna est cõfiscatio bonorũ, tã cæterorũ q̃ donatis, exiliũ ẽt, & singuli. si eo potit, spoliatio, uerberatio quoq; si uilis est, fœmina quoq; sciẽter talia peccante sit pœnæ subiuganda, substantia sic amissa, liberis quos hẽt legitimos patris supplicio suæ ptãtis factis applicet, ut tñ pr alat ab eis q b. nõ extantib. fisco defert, ut ff. de ritu nup. l. ult. & C. de incest. nup. l. si qs, & in auth. de incest. & ne. nup. §. 1. col. 2. const. si. Incesti quoque cõe crimen aduersus duos recte ĩtẽdit, nec ĩiũctũ adulteriũ 5. ann. ꝑscriptiõe, sed 20. tollit, ut ff. eo. l. uim passa.

1 *Crimen publici iudicij deferens illegitimo in Senatusconsultum Turpillianum incidit.*
2 *Crimen stellionatus uel hæreditatis expilatæ deferens non incurrit pœnã senatusconsulti desistens.*
3 *Libido seu licentia mentiendi impunita esse non debet in criminum delatoribus.*
Calumniari quid sit, & quid præuaricari.
4 *Tergiuersari dicitur is qui ab accusatione totaliter desistit.*
5 *Abolitio quid sit.*
Abolitio publica quæ sit quæ priuata, & q̃ ex lege.
6 *Abolitio quibus sit necessaria.*
Desistere seu distitisse ab accusatione quis dicatur.
7 *Deferre seu detulisse quis dicatur.*
8 *Crimen intendere seu deferre deproperãs quid agere debeat.*
9 *Abolitio à quibus, & qualiter sit concedenda.*
10 *Abolitio quandoque permittitur inuito reo.*
11 *Abolitio in quibus denegetur criminibus.*
12 *Abolitio ante sententiam concessa quid operetur, & quid post.*
13 *Abolitione priuata repetere indulta quãdo liceat.*

Ad Senatusconsultum Turpillianum, & de abolitionibus. Tit. IIII.

Videndum est qs incidat in S.C. Turp. & quæ sit pœna Turpilliani. Item qd sit abolitio, & quot gña abolitionis, & quibus sit abolitio necessaria, & qbus sit concedenda, & quibus concessa proficiat, & qñ reum repetere liceat, & intra qd
1 tempus † In Senatuscon. Turpil. is incidisse ut, qui crimen publici iudicii detulit, & cã

 criminis

criminis ordinata i. inscriptionib. depositis, & fideiussore de exercenda lite pstito, eoq. qui accusatur sub custodia officii facto, non impetrata abolitione ab executione crim. destitit, ut C. ad Senatus. Turp. l. is demū. † Quapp q crimen stellion obiecit, uel expilatæ hæreditatis, & destitit in pœna senatus. non incidit, sed offō iudicis culpa eius coercebitur, ut ff. eo. l. si quis, sed, & q crimen iniuriæ propriæ, post interpositā denunciationē desistēs cōmisit, uel libello principi porrecto falsum se obiecturum minatus fuerit, licet non obiecerit, Senatus. Turpil. non tenetur, ut ff. eo. l. mulier. l. qsitum. Et Turpil. pœna 5. lib. auri cū infamia imponitur, & legitima. i. q̄ reus fuit passurus, ut ff. de præuar. l. ab Imp. † Noscunt ergo q crimen intendūt non fore impunitam licētiam mentiendi, cū calūniantes ad uindictam poscat similitudo supplicii, quorū temeritas tribus pœnis subiicitur, aut. n. calumniantur, aut tergiuersantur, aut præuaricantur, ut C. de cal. l. ult. Calūniari est falsa crimina scienter intendere, ut ff. eo. l. 1. puaricari est uera crimina abscōdere † Tergiuersari est in uniuersum ab accusatione desistere, sed non utiq; q non pbat qd intendit, ptinus calūniari ur, nā eius rei inquisitio arbitrio iud. cōmittitur, cuius pnunciatione qd eorū accusatio fecerit, manifestat. Nā si ita pnunciauerit non pbasti, pepercit e. Si aūt pnunciauerit calūniatus es, cōdēnauit eū, quo casu licet de pœna nihil subiecerit, tñ legis ptās aduersus, eū exerceb. r, nā ut ait Papin. facti quidem qō in arbitrio iudicantis, pœnæ uero psecutio nō eius uoluntati mandat, sed legis auctoritati referuat. † Abolitio est accusationis institutæ utriq; uel alteri facta remissio Quæ fit, aut publice, aut priuatim, aut ex l. Publ. quæ fit ob diē insigne aūt publicā gratulationē, priuata q̄ fit actore postulāte. Ex l. fit abolitio accusatore mortuo, uel ex iusta cā impedito, quominus accusare possit ut ff eo. l. abolitio. l. aut priuatim ff. ad l. iul. pe. l. ult. Silr̄ si pp mortē rei, destiterit accusator, non pōt senatusc teneri, qa morte rei iudiciū solu. nisi tale crimē fuerit cuius actio aduersus hr̄des durat ueluti maiest. & repetū peculatus. & de residuis hr̄seos apostatus, & illicitæ negōnis, ut ff. eo. l. in senatus. & si pp mortē. & l. ex iudiciorū. & ff. ad l. Iul. pec. l. ul. C. de hær. l. Man. C. de apost. l. ultim. ff. de his quib. ut indig. l. ult. † Est aūt necessaria abolitio reis delatis, & his q deferunt si desistāt. Destitisse eū accipimus, q uel accusationi renūciauerit, uel pstitu, a pside tps suū reū non pegit, nisi sit talis, cuius de calūnia agi phibetur, ut pr̄ pronus, uel nisi pmissu principis accusationē distulit, ut ff eo. l. ab acc. §. dest. & i. dest. & l. r̄ sen. † Detulisse quoq; nō eū accipimus. q aliquē in hoc S. C. incidisse dicit, sed q accusatorē summittit, & instigat atq; adeo q mādat alicui, & instituit eū ad accus. capitalē dādo pbōnes, allegando accus. & merito, nā diffitendo de crim. qd mouet. & ex mēdo se periculo calūniæ, uel desertionis, merito calūniātis, & desistentis pœnæ subiici debuit, nisi subornatus accusator pbauerit crimē qd intēdere suscepit, ut ff. eo. l. 1 § inc. Nec interest an p se mādauerit in accus. an palium, sed ēt summissus accusator eod. S. C. plectitur. i. pp hoc solū punit qd ministeriū alieni timoris recepit. † Studebit ergo pbōnib. q crimē intēdere depoperat. Exceptiones quoq; q̄ sibi obstare possint diligenter ingrat, ne quali cūq; exceptione remotus, abolitionē petere necesse habeat excepta mulier, & minore, q si fuerint remoti pp sexū, uel ætatē. & circa abolitionē S. C. pœnā euitāt. † Cōcedenda est aūt abolitio uel à principe, uel à cōpetēti iudice partib. pn̄tib cā cognita, siue errore seu temeritate, uel calore ad accusationem psiluerit, hoc. n. accusator explanās abolitiōi locū faciet, ut C. de abol. l. 2. Sin aūt p deceptionē, uel pecuniis à reo corruptus ad postulandā abolit. uenit, redēptę miserationis uox minime admittit. Sed aduersus nocētē reū inqsitionē facta pœna cōpetēs ingerit nō publica abolitio nec specialis indulgētia tales subducit, ut C de cal. l. fal. Hi aūt q suas suorū q. iniurias defendunt, & q cognatos suos in accusationē deducūt, oī mō absolutionē petere nō phibentur. † Præterea interdū ēt inuito reo abolitio intra 30. dies pmittit. q. b. t. à factis, nisi reus cōsentiat abolitio non tribuitur. Sin aūt uel fallaciter incusauit, uel sincera mēte accus. instituit, & reus al qd in iure inscriptionis illatæ tolerauerit. i. si uel uerbera uel carcerem sustinuit. abolitio non cōcedit nisi forte q hoc passus est ad petēdā abolitionē suū cōsensum accōmodauit, ut C. eo. l. fallaciter. Qd si ingenuorū uel plebeiorū, q cōsci uel participes criminū nō erāt testimonii gr̄a corpora fuerint lacessita uerberib. tormētisq. uexata, abolitionē ēt duarū partiū cōnsu

su petitã, iubemus uigorẽ iudicis denegari, & crimen ꝓpositũ cuius examẽ tormẽtis iam ce-
11 perat agitari. †Si autẽ testib. tormenta minime sint illata, & sic abolitio non dabitur in illis criminib. ut in uiolata maiestate, aut patria oppugnata uel ꝓdita, aut peculatu admisso, aut sacris militarib. desertis oĩa. quoq; qui iure ueteri cõtinent in quib. iudex nõ minus accusatorẽ ad docenda quæ detulit, quã reũ ad
12 purgãda q̃ negat debet urgere. †Abolitio, uero cõcessa siqdẽ ante sñiam in primũ cõdõnẽ restituit, si uero post sñiam pęnę gratiã facit, sed infamiã ex sñia irrogatã nõ adimit, nisi cũ in integrũ se restituere princeps dixit, tunc.n. ad restõnem tñ indulgẽtia ualet, quãtum ad correctionẽ sñia ualuit, utque deportationis ipsum ꝑ se nomẽ rerũ oĩum spoliato est, ita indulgentiæ restõ. bonorũ ac dignitatis uno no-
13 mine amissorũ est recuꝑatio †Repetere uero priuata abolitione indulta nõ sp licet, sed cũ princeps cõcessit uel cũ crim. cap. ut in re pecuniaria, abolitionẽ petit, tũc.n. nihilominus accusationẽ restaurare cõcedit, sed ẽt nõ probando hoc quoque ꝓposuit pœna mulctabitur, ut C. de gen. abo. l. ult. C. de sent. pas. l. fi. & §. fin. & C. de abo l. 1. & ff. eo. l. ult. Tẽpus aũt repetitionis est 30. dierum utilium, a die quo feriæ finitæ sunt uel abolitio concessa, computandorum, ut ff. eo. l. aut priuatim.

1 *Quæstio quando sit applicanda reo*
2 *Serui quando de facto suo possint interrogari.*
3 *Liberi an, & quando possint torqueri*
4 *Liberi in pecuniaria causa non sunt torquendi. Serui quando possint torturæ applicari.*
5 *Seruus aduersus dominum torqueri non potest.*
6 *Seruus uniuersitatis aduersus unumquemque interrogari potest.*
Qõni semper nec tamen nunquã datur pedes.
7 *Quæstioni inimicorum non creditur.*

De Questionibus. Tit. V.

Sciendum est quo ordine ad quæstio. est ueniendũ, & in qua causa qõ sit hñda, & qũo sit interrogandum, & quia, & aduersus quos nõ pñt torqri. & de fide qõnis.
1 †Ad qõnem ita ueniendum est, ut epist. D. Adriani, cauetur, cũ reus est suspectus, & aliis argumentis ita probationi amouet, ut sola cõfessio seruorũ deesse uideat. Idẽ D. Adrianus Claudio Quartino rescripsit, quo rescripto illud expræssit a suspectissimo incipiendum, & a quo facilime posse sciri uerũ iudex crediderint, ut ab eo q timidior est, uel tenere ætatis
2 uĩ. ut ff. eo. l. ĩ criminib. & l. unius. † Interrogari seruos de facto suo non solũ in crim. causa, sed ẽt in pecuniaria, ueluti qñ per eos depositi uel cõmodati noĩe, uel in aliis causis legib. cognatis res aliis præstitæ sunt, posse non ambigitur ut C. eo. l. interrog. Ita tñ ut primũ estimetur adeo. s. ut si in qõne decedãt, uel deteriores fiant, dupl'ũ a calũniatore præstetur, ut
3 ff. de qõ. l. certo. †Sed liberi tñ in criminali causa torquẽtur exceptis cõplurib. qui nec in crimine torquẽtur, eo s qb. ẽtas suspectiores eos dẽ facit ad mẽtiẽdi facilitatẽ. Torqueri tamẽ solent, & habena uel ferula cedi exceptis mulierib. & eminentissimis qdẽ necnon perfectissimis uiris, & q ex his sunt usq; ad pronepotes, ut ff. ad S. C Syl. l. 3. ff. eo. l. ex libero. §. de minore & C. qõ. l. diuo in decurionib. & eorũ filiis idem seruari Domicius Vl. publicarum disceptationum libris a perenne scientiam, & memoriam tẽpũ refert, excepto crimine, & falsi, & maiestatis. quo ad personam principis attinet, in eo. n oẽs oĩno cum res exigit tor-
4 quentur. †In pecuniaria etenim causa, ut dixi nõ solũ liberi nõ sunt torquendi, sed nec statu liberi, nisi cũ eorũ deficit cõditio. ut ff. ad l. Cor. de fal. l. si qs decurio. Porro nec serui qb. fideicommissaria libertas debetur aliter qõni applicant, nisi cũ qõnib. aliorum onerantur, ut ff. eo. l. is cui, interrogatione uero quæstionem habiturus, non sic specialr interrogare oportet, an L. Titius homicidium fecerit. sed gñaliter qa hoc fecerit, aliter.n. magis sugge-
5 rẽtis quã requirentis uidet, ut ff. de q. l. 1. §. q qõ. †Superest uideamus q, & aduersus quos torqueri nõ possunt, & in primis seruos aduersus dños torqueri nõ oportet, siue sint proprii siue bona fide possessi, siue cõe;, nisi cũ uel dñs sociũ uel uxorẽ interfecisse dr, ut C. ad l. cor. de sic. l. ult. & C. eo l. hoc quod. ff. ad S. C Syl. l. & si certus sit per cussor. & exceptis adulterii criminib. Itẽ fraudati cẽsus accusationib. & crim. maiest. qđ ad salutẽ principis attinet & cum de ulciscenda morte testatoris aduersus hæredẽ quæritur, ut C. de qõ. l. 1. & ff. eo. l. 1. qđ non solum seruandum est in eo qui ꝑ qõnis est seruus, sed ẽt in eo qui est redhibitus, uel distractus, uel in metallum damnatus ẽt si se ministrum facinoris cõmissi confitea-
6 tur. †Si uero seruus fuerit uniuersitatis, & nõ singulo

singulorũ,aduersus unumquenq; interroga ri posse placuit.In causa uero pecuniaria, nec inopia ꝓbationum serui aduersus dñm interrogantur,ut ff eo.l.ẽt,& ff.eo.l. extraneo.

Qõni fidem nõ semper nec tamẽ nunq̃ hñdam cõstõnibus declarat,etenim res est fragilis,& periculosa,& q̃ ueritatem fallit, Nã plerisq; patiẽtia,siue duritia tormentorũ,ita tormẽta cõtẽnũt,ut exprimit ab eis ueritas nullo modo possit, alii tãta sunt impatientia,ut in quouis mẽtiri quã pati tormẽta uelint, & ita fit ut uario modo fateanł.ut nõ tm̃ se uerum ẽt alios criminenł. †Præterea inimicorũ qõni fides hñi nõ debet,q̃a facile mentiũtur nec tñ sub ꝑtextu inimicitiarũ detrahẽda erit fides qõni.s.sed cã cognita hñda fides,aut nõ hñda,dũ tñ in unius serui, uel liberi qõnẽ.fides rei nõ ponał, ut ff.eo.l.1.§ q & §.iidem.

1 *Crimen uarijs committitur modis.*
2 *Criminum puniendorum quatuor genera sunt septem modis consideranda.*
3 *Relegari debet qui ad conceptionem medicamentum propinauit.*
4 *Persona in crimine puniendo est attendenda.*
Serui sunt liberis seuerius puniendi, & famosi quã ij qui famæ sunt integræ.
5 *Locus attenditur in puniendus criminibus.*
Sacrilegium dicitur cum sacrum de sacro auferi
6 *Emansor quis dicatur, & quis fugitiuus.*
7 *Expilatores dicuntur fures atrociores à furibus a- alijs qualitate discreti.*
Fur ab abigeo quantitate secernitur.
8 *Euẽtus spectatur si de puniendo crimine agatur.*
9 *Dolus pro facto accipitur in l. Cornelia.*
Voluntas seu cogitatio quãdo puniatur sine facto.
10 *Crimina quæ transeant ad hæredes.*
11 *Crimen perduellionis morte punitur.*
12 *Partes de crimine damnato qua liberis relinquatur portio.*
13 *Bona dãnatorum non publicantur nouissi.iure.*
14 *Pœnæ in multiplici consistunt specie.*
15 *Pœna mortis quibus & quot inferatur modis.*
Gladio qui communiter plectantur.
16 *Vallum transcendens, aut per murum castra ingradiens capite punitur.*
17 *Præsides, seu iudices ius concedendi liberam mortis facultatem non habens.*
Serui dominis suis insidiati, uel dominabus carnaliter commixti exuruntur igni.
18 *Latrones suspendio, uel bestijs subiecti priuantur auranitals.*
19 *Plagiarij qualiter sint puniendi.*
20 *Parricida qua sit afficiendus pœna.*
21 *Damnari nemo debet ad tempus in metallum nisi ad decennium.*
22 *Plagiarij fures & effactores, ut plurimum damnantur in metallum.*
23 *Ciuitas quibus adimatur criminibus.*
Tutor deportatur qui pupillã uiolẽter stuprauit.
24 *Deportandus est qui filium ad militiam delectum debilitat ut inhabilis fiat.*
25 *Exilium quibus irrogetur, uel ad tempus, uel in perpetuum.*
26 *Exilium quotuplex sit.*
Corpore qui & quando coerceri dicantur.
27 *Creditor auctoritate propria res debitoris occupans infamia notatur.*
28 *Contrahere prohibetur qui extraordinario crimine notatur*
29 *Membrum nullum abscindi debet pro crimine nisi sola manus.*
30 *Furca suspẽditur qui aliquẽ uiolenter aggreditur.*
31 *Facies hominis pulchritudinis cælestis instar formata, non est pro crimine maculanda.*

De criminibus. Tit. VI.

CVm criminum frequens sit usus, uariorum quoq; in iudiciis qõ, qbus modis ipsa crimina committantur uideamus.& q̃ crimina transeant ad hæredes, & q̃ sint pœnæ corporales.& pecuniariæ.† Crimẽ oẽ aut cõmittitur ꝓposito,aut impetu,aut casu, Proposito delinquũt latrones q̃ factionẽ hñt.Impetu aũt cum ꝑ ebrietatẽ ad manus, aut ad ferrũ uenił. Casu uero cũ in uenando telũ in ferã missum hoĩem interfecit. Quæ distõ in oĩbus criminib. aũt istã pœnam eligit,aut temperamẽtũ admittit,ut ff.de poe.l. respiciẽdũ §.delinquũt. Quorundã facta, aut pũiunł.ut furta,& cedes,aut dicta, ut cõuitia & infideles aduocationes,aut scripta,ut falsa & famosi libelli,aut cõsilia ut cõiurationes, & latronũ cõscia,quousq; alios suadẽdo inuisse sceleris ẽ istar,ut.ff.eo.l.aut facta.† Sed hæc quatuor gña cõsiderãda sunt septẽ modis,cã ꝑsona,loco,tpe,qualitate, quãtitate, euẽtu. Causa,ut in uerberibus q̃ sunt impune,uel à magro,uel à parẽtibus illata. Puniunł uerbera,cũ qs ꝑ iram extraneũ pulsauit ,quo casu factũ ad exẽplũ punił,n si crimẽ ulciscat, qđ fecisse nõ credił, q̃ breui furore impedił,non eñ qđ ita fit uel dł,ante factũ,uel dictũ æstimatur

mat̄ quā si perseuerantia animi iudiciū fecis se constituerit, ut ff. de reg. iu. l. quidqd. † Sicut relegari iubet, q nō malo aīo, sed malo exem plo medicamētum ad conceptionē dedit, ex quo ea q̄ acceperat decesserit, q̄d sīr̄ in eis q abortionis aut amatoriū poculū dant inspici tur, nam & si non dolo id faciant, quia tñ res mali exēpli est, humiliores in metallū dānan tur, honestiores in insulā, amissa parte bono rū relegātur, qꝑ si ex eo mulier aut hō periit summo supplicio afficiunt̄, ut ff. ad l. Cor. de sic. l. eiusdē ff. eo. l. si quis aliqd † Persona du pliciter spectat̄, & eius q fecit, & eius qui pas sus est, aliter. n. puniunt̄ ex eisdē facinoribus serui, q̄ liberi, & aliter milites, quam plebei, necnon aliter quidqd in dn̄m parentē ue au sus est, q̄ qui in extraneum, uel in magr̄m vel in priuatum, ut ff. eo. l. aut facta §. ꝑsona. No stri eteñ maiores in omni supplicio seuerius seruos quā liberos, famosos q̄ integre fame hoīes punierūt. ut ff. eo l capit. §. fi. Exceptio qbusdā delictis, q̄ pagano aut nullā aut leuio rē pœnā irrogāt, militi uero grauiorē aut le uē, nā si miles artē ludicrā fecerit, uel in serui tutē se uenire passus est, capite puniendū Me nāder scribit, ut ff. eo. l. qdā delicta. † Locus fa cit ut idē uel furtū uel sacrilegiū sit, & capite luendū uel minori supplicio, ut ff eo. l. aut fa cta. §. locus. Fit sacrilegium. si res sacræ de sa cro, auferant̄. si. n. res priuatorū in ædē sacrā depositæ surreptæ fuerūt furti actionē nō sa crilegii esse diuo Seuero placuit. Capite puni ri locus facit ut dixi, si in ecclesiæ ministris aliqd iniuriæ importet̄, Sicut plenius coerce tur, q à stabulo, abegit dn̄m pecus nō a silua uel a grege, ut ff. ad l. Iul. pec. l. diui. C. de epi. & cl. l. siqs ī hoc genus. ff. de abig. l. oues. Tp̄s discernit emāsorē a fugitiuo, & effractorē uel furē diurnū à nocturno. † Emansorē aūt dici mus eū q diu uagatus ad castra regredit̄. Fugi tiuū uero q unū aut alterū gradū ad fugiēdū ꝓmouit, ut ff. eo. l. aut facta §. tp̄s. ff. de re mi. l. 3. §. emāsor, & l. q cū. Qualitate cū fcm̄, uel atrocius, uel leuius ē, ut furta manifesta à nō manifestis discerni solent, rixæ à grassatoris, expilatiōes a furtis, a uiolētia, petulātia. Gras satores q p̄dæ grā rixā faciūt, rixa alr̄ fit. † Ex pilatores sūt atrociores fures q qualitate di scernunt à furib. & à petulātib. q libidinis cā ancillas rapiūt, ut ff. eo. l. aut facta §. qual. ff. eo. l. capit. §. grassat. Quantitas discernit furē ab abigeo, nā q unū suē surripuit, ut fur coer cebit̄ q gregem, ut abigeus, q tñ unū, uel alte rum sæpius abegerūt nō minus abigei sunt. Gregē faciūt 10. oues, porci ēt 5. uel 4. sed & q unū equū, uel bouē surripuit abigeus est ut ff. eo l. aut facta § q̄titas. ff. de abig. l. oues § q sæpius. † Euētus spectat̄ ut a demētissimo quoq; facta. i. casus. sicut & ætas nā si infans uel furiosus hoīem occiderit. l Cor. non tene bit̄, cū alterū īnocētia cōsilii tuet̄. alterū fatui īfelicitas excuset. ut ff eo. l. aut facta. §. euētus ff. ad l. cor de sic. l. inf. Quanq̄ lex nō minus eū q occidēdi hoīs cā cum telo ambulauit, q̄ eū q occidit puniat. † In l. eñ Corn. dolus pro facto accipit, nec lata culpa dolo cōparat̄, re ctius ergo dr̄ si nō dolo crimē cōmittit̄ uolū tatē nō exitū spectari, ut ff. ad l. cor. de sic. l. in l. Cor. ff. eo. l. diuus. Exceptis duobus crimini bus q culpa sola cōmittunt̄, ut ī tutore suspe cto, & in cōmentariense legit̄. ut inst de susp. tut. § suspect. & C. ad l. Iul. ma. l qlqs Et ex cepto eo q contra Imp. uel eius consiliarios cogitauit. & q ꝑfugā de sacrosan. ecc. abstra here tentauit q nō solū si affectauit tenetur, uerū ēt ꝑ sola cogitatione punit̄, ut C. de his q ad eccl. confug. l. p̄nti. Est uidere q̄ crimina transeant ad hæredes. † Trāseunt aūt qualis fuerit cōtestata, & condēnatio cōsecuta, exce pto crimine repetundarū, & maiestatis hære seos. & apostatatus, de residuis, peculatus, & siſia inueniunt̄. q ēt reis mortuis cū qb. nihil actū est, exerceri placuit. a leo ut nisi hoc cri mē à successorib. purget̄, hæreditatis fisco, uē dicet̄, ut C. ad l. Iul. repet. l. sciant. C. de hær. l. manicheos. C. de apost. l. ult. ff. ad l. Iul. pec. l. ult. C. ad l. Iul. ma. l. quisqs. & ff ad l. Iul. ma. l. quisqs. † Non tñ quisqs maiestatis reus est dānatus in eadē erit cōdōne, sed is dūtaxat q ꝑduellionis conuincit̄, & ꝑ hostiliato aduer sus principē uel remp. est animatus, cuius cri minis pœna mors est, bonorū ademptio, & successorū infamia, & ꝑ his interueniētiū, li cet alius nullū patris delictū innocenti filio pœnę esse debuit, ut in gn̄e loquar, toties sup plicii dānatione bona publicant̄. quoties aut uita amittit̄, aut ciuitas, aut seruilis cōdō irro gatur, ut ff. de bon. dam. l. 1. † Sed portio dimi dia. i. legitima bonorum patris liberis legiti mis & non in fraudem adoptatis relinquitur ut. ff. de bo. dā. l. cum crimen maiest. in quo solis filiabus tm̄ falcidia ex bonis matris re linquitur, qm̄ minus ausuras esse pro sexus infirmitate credunt̄, cū in masculis hædicarii crimi-

criminis exēplū metiunt, ut C.ad l.Iul.ma.l. q̄ squis. si uero sit crimē p̄p̄ q̄ pars bonorū publicat nulla pars liberis debet, nisi iudicē moueat liberorū numerus, ut.C.de bo. pscr.

13 l.ult.C.ad l.Iul.ma.l. nullus† uerū nouissimo iure, q̄a res non delinquit, sed psonæ, bona nō sunt publicāda sed uel ascendentib. uel descēdētibus, & ex latere usq; ad tertium gradū applicanda. Si uero uxorē habeāt condēnati dotem, & p̄p̄ nuptias donationē, & aliā largitionem p̄p̄ matrimoniū factā, debent hr̄e. Si uero sine dote illæ fuerint cōiunctæ, quartā eius substātiæ pmittūtur accipere, siue filios habuerint cōdēnati, siue nō. Si uero neminē prædictorū habeāt, tunc eorū substātia fisco sociatur exceptio crimine maiest. in quo ueteres leges obseruār, ut in auc. de mād. prin §. oportet. C.de bon. dam. l. si q̄s. Nunc gn̄a pœnarum nobis enumerāda sunt, q̄bus p̄sides af

14 ficere quenq̄ possint. † Sūt itaq; pęnæ q̄ aut uitā adimūt. aut seruitutē iniungūt, aut ciuitatē auferūt, aut exiliū, aut coertionē corporis cōtinēt, aut damnum cū īfamia, aut aliq̄ dignitatis depositionem, aut corporis diminutionē, quæ pœnæ ex q̄bus criminibus imponātur persequemur, ut ff. eo. l. si q̄s forte.

15 §. nūc gn̄a. & l. aut damnū. † Pœnæ criminū ex q̄bus uita adimitur gladio, aliq̄n suspendio aut bestiis subiiciēdo, aliq̄n eculeo. Gladio adimit uita adulteris in maiestatē cōmittētibus, & his q̄ cū masculis nefandam libidinē cōtraxerūt. nec nō raptori, & incēdiario, & ei q̄ famosum libellum cōposuit uel recitauit, & ei q̄ de sepulchro ossa detraxit si sit humilior summo supplicio afficit, honestiores uero in insulā deportant uel relegant aut in metallū dānātur ut C.ad l.Iul. ma.l. q̄squis. C.ad l.Iul.de adul.l.quāuis. C.de rap. uirg. l. Vnica. C de pœ.l.capitaliū. ff de fam. lib.l.lex Corn. ff de sep. uio.l.ult. Prædicto quoq; modo punit miles q̄ pacē turbabit, uel q̄ in libello rē a duce prohibitā fecit uel mādata non seruauit, ēt sibi ne gesta sit. ut ff. de re mi.l.4.

16 † Sed q̄ uallū transcendit aut p murū castra īgreditur capite punit. nā, & Romuli frater Remus fuit occisus ob hoc quo muros transcēdere uoluit, ut ff de re.diui.l.ult. Cuius cōdōnis hūr q̄ p̄positū suū ptegere noluerunt, uel deseruerūt. nā occisi capite puniunt, ut ff. de re mil.l.oē. Vnde in criminib. & in aliis q̄ pluribus gladio aīaduerti oportet non securi uel telo, uel fuste, uel laqueo, uel aliquo mō.

17 † pinde nec liberā mortis facultatē cōcedēdi ius ipsi p̄sides hn̄t, multo magis nec ueneno necādi, sed nec dānare quē sic pn̄t, ut de saxo pcipiret, uel si liber sit, ut in uinculis habet, ut ff. eo. l. aut dānum. §. uita cū §. seq. l. si diut. C.de pę.l.in cred. Igni exuruntur serui q̄ cum suis dn̄abus rē habuisse detegūt, uel suis dn̄is īsidiati fuerint, uel artē mathematicam exercuerūt, hostes itē uiolatores monetę, & aggeris Nili corruptores, & renūciatores cōsiliorū & incēdiarii plerūq; flamarū exust onib. mācipati torquentur, ut C. de mal. q̄ le p l. unica. C.de math. l nullus. C. de Nili agg. l. unica. ff. eo. l si q̄s aliq̄d 2. § transf. & C.de fal. mo. l.

18 si q̄s ff. eo. l. capit. † Suspēsio aut bestiis subiiciēdo adimit uita latronib. in his maxime locis in q̄bus sunt grassati, ut cōspectu ab eisdē facinorib. alii deterreant. & solatio sic cognatis. & ad finib. interēptorū. qua pęna interdū afficiunt trāsfugę ad hostes, cōsiliorū enūciatores, & seditiōis & tumultus auctores pplo cōcitato, q̄ p qualitate dignitatis aut ī furca tollunt, aut bestiis subiiciuntur, aut in insulā

19 portātur, ut ff eo. l. si q̄s aliq̄d ii. † Plagiarii quoq; q̄ uiuentiū filiorū miserādus infligūt parētib. orbitates, siq̄dem sunt serui, aut libertati donati bestiis subiiciunt, ingenui gladio cōficiūt, sed sacrilegi, q̄a manufacta dei tēpla effregerūt, aut bestiis dānant, aut igni comburuntur, aut ī furcā suspēdunt, ut C.ad l.Iul. de

20 plag. l. ult. † Noua pœna ex l. Pōp. de part. afficit q̄ parētis, aut filii, aut filię, aut affinis eius q̄ parricidii noīe cōtinet facta pparauit, neq; gladio, neq; ignib. neq; ulla alia solēni pœna subiugat, sed īsutus culeo cum cane, & gallo gallinaceo, & uipa, & simia, & īter eas ferales angustias cōstitutas, s̄m q̄ regionis q̄litas tulerit, in uicinū mare, uel in amnē piiciat, ut in oī elementorū usu carere uiuus īcipiat, & ei cęlū supstiti, & terra mortuo auferat, ut ff. ad l.Iul. pec. l. lege Iul. & C. de his q̄ parē. occ. l. unica. Quo crimine tenent hi quorū dolo factū est uel cōscii criminis extiterūt. Nā ut Scęuola ait fr̄ eius q̄ tm̄ cognouerat filiū parē ueneno uelle necare, nec iudicauerat relegatus, ē & medicus supplicio effectus, ut ff. ad l. Pōp. de par. l. fr. Serui efficiunt dānati ī metallū, ut opus metalli. nā inter eos ī uinculis tm̄ dr̄ia ē sed nō utiq; Cæs. uel fisci, sed pænæ tm̄ ī quo diuersi sunt q̄b' aqua, & igni ppetuo īterdr̄. uerū sciēdū ē in metallū ad tp̄s neminē dānari dr̄e nisi usq; ad decēniū alioqn licet metalli

cum

cũ opus faciat uelut liber manebit, ut ff. eo. l. aut damnum. C. de bon. dam. l. in metallum. C. de his q pro non scrip. hab. l. 3. ff. eo. capitaliũ. l. fine præfinito. Sed si ad tps damnatus refugit duplicato t pe dãnari solet tm̃modo quo ad pęnã superat, nisi cũ decenniũ fuerat duplicatio excessura, tũc. n. t pe pęna nõ arcta 22 tur. † In metallũ dãnãtur plerunq; plagiarii & fures, & effractores qui gladio se defenderũt, nec tñ quenq̃ percusserunt, ut ff. eo. l. aut dãnũ. ff. ad l. fla. de plag. l. ult. Necnõ, & humiliores q nondũ uiri potẽtes uirgines corrupe rũt, ille quoq; q̃ instra penes se deposita alteri reddit, p personæ cõdõne, aut in metallũ dãnatur, aut in insulã deportaẽ, ut ff. eo. l. si qs aliqd. ii. §. q nondum uiri potẽtes. §. instra.
23 † Ciuitatẽ adimũt ea crimina q̃ deportatione iniungunt. Lex Cor. de sic. quia altiores in insulã deportantur, & l. Cor. de falsis. & Iulia peculatus, q aq, & ignis interdictionẽ cõtinet in q̃ hodie deportatio successit. Itẽ deportaẽ tutor q pupillã suã uiolenter stuprauit, & q uim publ. cõmisit ut. ff. ad l. Iul. de sic. l. eiusdem §. l Cor C ad l. Iul. de ui pub. uel pri. l. si
24 qs ad se † Sed, & q filiũ delectũ ut inhabilis militiæ sit, debilitauit, pceptũ d. Adriani deportauit, necnõ, & eũ eadẽ pœna affici, q filiũ suũ, q nouercã adulterabat, in uenatione necauit, eo. s. q latronis magis q̃ patris iure eũ interfecisset, nam patria ptãs in pietate debet nõ in atrocitate cõsistere, ut ff. de remis.
25 q cũ uno ff. ad l. Põp. l. diuos. † Exilii pęna afficiunẽ q ad tps, uel in ppetuũ releganẽ Ad tps, ut receptatores abigeorũ q x. an. relegantur, ut ff. de abig. l. ult. ff. de effrac. & expil. In ppetuũ ut effractores honestiores aũt ordine ad tps mouenẽ iudices quoq; pedanei si pecunia corrupti dicanẽ plerunq; à pde, aut curia submouenẽ, aut in exiliũ mittũtur, aut ad tps relegãtur, & aliquã plurimi, q oẽs, & testamẽti factionẽ nõ amittũt, & ciui. Rom.
26 retinẽt. † Exiliũ aũt triplex est, aut certorũ locorũ ĩterdicto. aut lata fuga ut oĩum locorũ interdicaẽ pter certũ locũ, aut insulæ uinculũ i. relegatio in insulã põt ẽt qs sic damnari ne de domo sua exeat, ut ff. de interd. & rel. l. exiliũ ff. de interd. & rel. l. ult. Corpore coercentur, q uerberibus afficiũtur, ut q per ignorantiã, aut fortuitu lapides finales furati sunt ut ff. de ter. mo. l. diuus. Damno cũ infamia afficiũtur, cũ uim priuatã, uel ambitus crimẽ cõ
27 miserũt. † Nã & creditor q sine auctoritate iudicis res debitoris occupauit infamis efficiẽ tur, & tertia parte bonorũ multaẽ, & q ambitũ cõmisit cẽtum aureis cũ infamia puniẽ ut ff ad l. Iul. de ui pri. l. ult. Dignitate depon, untur q militia exauctorãtur, uel dignitate aliqua eiciunẽ, ut milites q sua arma alienauerũt, uel aliqua surripuerũt, & aduocati decuriones q falsum instrm cognoscẽtẽ p fide recitauerut. Hi. n. oẽs in Corn. falso tm̃ recitatu non facto incidunt, ut ff. de re mil. l. deserto-
28 rẽ §. miles. ff. ad l. Cor. de fal. l. falsi † Contractus phibitionẽ cõtinet extraordinaria crimina, ex qb. cõtrahẽtib. intercidiẽ aliqua negociatio, ut in psona Dardaniorũ contingit, ut ff de extraor. crim. l. ann. ff. eo. l. moris est Abscissionẽ posset aliqua crimina continere, ex eo. colligi põt, qđ dr̃ nullũ sibi dr̃e existimare pmissum ẽt alicui sceleratissimo alterutras manus, aut pedes amputare, aut hmõi q̃dam inferre supplicia, p q̃ articuli dissoluãtur, qa mẽbrorũ dissolutio grauior est utriusque ma
29 nus abscissione. † Si uero criminis qualitas mẽbri abscissionẽ exigat fieri, unã solam manũ dr̃e amputari. p furto uero nolumus oĩno quolibet membrũ abscindi, aut mori, sed alr̃ eũ castigari fures aũt uocamus q occulte
30 ẽt sine armis hmõi delinquunt. † Eos uero q uiolẽter aggrediunẽ, aut cũ armis, aut sine armis, in domib. aut itinerib. aut in mari pęnis legalib. subdi iubemus, hoc est furca suspẽdi,
31 ut ĩ auth. ut nulli iu. in fi. C. de pę. l. siqs. † Sed hoc quoq; neminẽ fugiat qđ & siqs post criminũ dephẽsorũ q̃litate fuerit ĩ metallũ cãnatus, minime ĩ eius facie scribaẽ, cũ & ĩ manib. & insuris possit pęna dãnationis una subscriptiõe cõprehẽdi, quo facies q̃ ad similitudinẽ pulchritudinis ẽ cęlestis figurata, minĩe maculeẽ.

TRACTATVS AVREVS de accusationibus, & inquisitionibus, dñi Boniconti, filii dñi Ioan. Andreæ.

SVMMARIVM.

1 *Curia Rom. agit de crimine duobus modis.*
2 *Accusare quis possit, & quis accusari.*
Actio criminalis quæ dicatur.
Iuris ordo est seruandus.
3 *Pœna certa, & à lege statuta debet imponi.*

4 Crimen

4 Crimen non graue arbitrariam reqrit pœnam.
5 Procurator licet interuenire non debeat si tamen interueniat, & non excipitur, ualet quod cum eo agitur.
Actio mixta quæ dicatur.
6 Crimen excipiendi quid sit.
7 Inscriptio quando non sit necessaria.
8 Denunciatio euangelica ad pœnitentiam tantum agit, non ad pœnam.
9 Disputandum non est de iuris apicibus cum de bona fide agitur.
10 Beneficium retineri sine peccato quando non possit.
11 Repulsus ab accusatione ad quid admittatur.
Priuata denunciatio per quos fiat.
12 Denunciatio euangelica, & canonica quid inter se differat.
13 Remedio appellationis uti debemus contra grauamina.
14 Iuramentum non est exigendum ab inquisito.
15 Iudicialis denunciatio est duplex.
16 Denunciatio priuata quæ sit.
17 Iudex ecclesiasticus denunciationem, an indistincte admittat.
18 Inquisitus, an iurare tenecatur super inquisitionis capitulis, cum ad denunciationem alterius procedatur.
19 Euangelica denunciatio requirit quòd denuncians sit sine macula.
20 Regularis denunciatio quæ sit.
21 Ordinariæ inquisitionis quot sint species.
22 Ordinarius uel uisitator cum uisitat. nulla præcedente infamia inquirit super statu ecclesiæ.
23 Criminosi inimici, & conspiratores, quando admittantur ad testimonium.
24 Legitima defensio reseruatur ei contra quem crimen, uel infamia probatur.
25 Ordinarius quilibet pōt ex officio inquirere de fama subditorum, & infamia reperta de crimine.
26 Officium iudicis ualde exuberat circa modum inquirendi.
27 Inquisitus, uel correctus an possit appellare à correctione uel sententia.
28 Iudex ecclesiasticus super interesse singulari uel priuato alicuius personæ, non potest per inquisitionem procedere ex officio.
29 Inquisitus cum habeat suo sacramento de ueritate respondenda, nunquid possit admittere procuratorem.
30 Agens per uiam inquisitionis, dicitur agere ciuiliter.
31 Inquisitio criminum ad euangelicam denunciationem spectat.
32 Inquisitus quoties non habet sub iuramento respondere potest procurator interuenire.
33 Ordinarius potest inquirere contra subditum licet non infamatum dummodo sit sibi suspectus.
34 Monitio charitatiue præcedere debet inquisitionē.
Reipublicæ utile est ne crimina remaneant impunita.
35 Crimen quod denunciatur si habet facti perseuerantiam ut fornicatio, quilibet admittitur.
36 Generalis inquisitio quæ dicatur.
37 Prælatus solus ubi est diffamatus, inquiri potest, tam in capite quàm in membris.
Capite languescente cætera membra languent uel languere præsumuntur.
38 Legitima defensio semper est seruanda.
39 Exhibitione denegata quando possit inquisitus licite appellare.
40 Inquisitus contumaciter absens in eius odium prius facta fide de infamia, pcedetur ad receptionem testium, & ad diffinitiua et lite nō contesta.
41 Infamia per quot testes probetur.
42 Literæ inquisitionis per excommunicatum impetratæ, an ualeant.
43 Iudex quando ex suo mero officio procedat ad criminis inquisitionem, uel ad denunciationem officialis publici.
44 Superior siue iudex in iudicando quam formam seruare debeat.
45 Clamosa, & frequens denunciatio, an sufficiat contra constitutum in dignitate.
Frequentiam quod uires inducant.
46 Iuramento inquisito præstito an ad inquisita respondere teneatur.
47 Facultas omnis legitimæ defensionis inquisito reseruatur.
Leuiores probationes sufficiunt contra priuatum quā contra prælatum.
48 Vocandus est is contra quem est facienda inquisitio ut se defendat.
49 Prælatus procedere potest quacunque uia melius potest, ut attingat criminibus ueritatem.
50 Inquisitio specialis quomodo fiat.
51 Testes an possint compelli, quando iudex procedit in uisitando, uel confirmando.
Peccata nocentum reipublicæ expedit esse nota.
52 Bonus, & idoneus quilibet præsumitur, nisi contrarium probetur.
53 Denuncians prælatum an debeat ab ecclesia expensas habere.
Innocentiam suam probare nunquid possit is contra quem facta est inquisitio per familiares, uel cubicularios suos.

Iuqui-

54 *Inquisitor publicatis attestationibus an possit super eodem crimine iterum alios testes inducere, uel recipere.*

0 *Inquisitor si in aliquo minus bene processerit, an illud reuocare, & de nouo procedere possit.*

55 *Commissio quando sit in modum simplicis inquisitionis quid in ea apponatur.*

Diuini nominis inuocatione pręmissa ac intemeratæ uirginis Gloriosæ, & p̄cio sissimi Confessoris, ac Doct. B Hieronymi. Ego Bonicontus decretorū doctor, natus patris uenerabilis dn̄i Ioā. Andreæ decretorū doctoris huius rub. mām tractaturus q̄ quotidiana est practicabilis de quatuor modis ꝓcedendi super criminib. ſpāliter tractabo. Vbi sciendum quod Host. & d.p.m. recitat in decretali qualiter. ii. hoc eo. ti. super uersu. Trib. 1 modis. in curia † Rom. duob. modis agi de crimine. s. per modū iustitiæ, & ꝑ modū grãæ. Et primo modo, sex modis. Secūdo quatuor sed qa hoc est spāle in Rom. curia, ideo hoc omisso dicas de crimine agi posse quatuor modis. s. accusando, excipiendo, denūciando & inqrendo. de quorū tribus hr̄, eo. tit. super his, & prima gl. ibi addit quartum. de istorū aūt singulis, & ꝓcedendi forma in ecclesiast. foro, & ipsorū pœna u deamus. Et primitus 2 de primo, sed ante oīa scias ꝙ † quis possit accusare, & qs accusari tractat Guil. in spec. de accus. & tit. de accus. & de mā ēt tit. de criminib. & eorū cognitionib. uñ in hoc non instabo. Est aūt sciendum ꝙ qn̄q; cōtra aliquē agit ꝑ modum accusationis de crimine criminalr̄ ad pœnā legitimā infligendā, & dr̄ talis actio criminalis. Et quid hoc casu continere debeat libellus, notatur de proc. tuæ, in gl. 4. & gl. seq. Cum aūt tali modo ꝓcedit est iuris ordo seruādus, ut. s. libellus offeratur, fiat litis cōtest. & alia oīa obseruētur q̄ in aliis causis sunt obseruanda Pœna aūt ꝓbato crimine ī 3 hoc modo egendi est. † qa si certa pœna est statuta, siue corporalis, siue dignitatis, remotio, siue famæ læsio illa imponat. C. q. accus. nō pos. l. non ign. & l. q. de crim. & l. pen. nō aūt imponet tunc durior, uel leuior. Si nō est certa statuta, si crimē fuerit graue degradet ab ordine, ut eo. tit. qualr̄. uer. uerū ita, & ibi diminutionē capitis. notat d.p.m. de septē speciebus pœnarū. Quod aūt dixi quod hoc casu debet degradari, intelligas uerbalr̄. hoc est, qd ab offō & beneficio deponat, nō autē intelligas de actuali degradatione, nisi tale esset crimen qd ipsam reqreret de ipsius aūt actualis, & uerbalis forma dic ut de pœ 4 nis degr lib. 6. si † uero crimen nō sit graue imponet arbitraria. de off. deleg. de causis de trans. fi. Et scias ꝙ cum hoc modo ꝓceditur non interuenit ꝓcurator ad totā litē. posset aūt ꝓcurator interuenire ad certū articulū tm̄. puta ad ꝓductionē testium. uel ad uidendū illos iurare, uel ipsorū publicationem. ul similē actū, ut no. d p.m. post Inn. de tes. ex parte Adæ in gl. s ꝑ ꝓcuratorē. Quid autem circa hoc teneāt legistæ, & quasdā qōnes de mā uide ꝑ Cyn. C. q. accus. non po. l. reos. fallit tn̄ hoc in casib. notatis in decr. ueniēs, e. t. in gl. 1. circa hoc uidere potes ibi scripta per 5 d p.m. suꝑ ipsa gl. sed scias tn̄ † ꝙ licet ī hoc casu interuenire nō debeat ꝓcurator, si tn̄ ī terueniat, & nō excipiat, ualet ꝙ cū eo agit. ut not. de iu. c. 1. lib. 6. in gl. i. intelligas, & uide scripta ꝑ d.p.m. suꝑ ipsa gl. Et est in hoc casu inscriptio necessaria, ut de accus. suꝑ his. Qn̄q; est talis actio ciuilis ut ago cōtra te furti ad rei recuperationē ad pœnā, uel ago iniuriarū ad emēdā, uel satisfactionē, n̄ ad pęnā. Mixta aūt qn̄q; dr̄ talis actio, qn̄ agit marit' cōtra uxorē de adulterio nō ad pœnā. sed ad thori separationē de ꝓc. tuæ. & talis mixta sapit nām ciuilis, ut not d p.m. Et in his duobus ultimi. casib. bn̄ interuenit ꝓc ut in pal. decr. tuæ. & de acc. suꝑ his. & no. de iud. ca. 1. li. 6. Crimine uero ꝓbato, cū actio est ciuilis uel mixta, cōseqt agēs id ad qd est actū, non aūt pœnā cris, & obligabit agēs tūc se ad pœnam extraord. ut not. in prædicta decr. tuæ.

Nunc aūt de secundo agendi modo uidea 6 mus. s. qn̄ † agitur de crimine excipiendo, de quo qn̄q; excipitur contra accusatorē, uel testem ut ab accusatione, uel testimonio repellat ut de ord. cog. cū dilectus. de excep. c. 1 & hoc casu de crimine nō punitur, nec ex hoc ī fama iuris notat, sed solūmodo de testimonio testis repellitur, siue eius dicto fides non adhibetur. ut ī iur. pall. Accusator ab accusatione remouetur, ut de acc. c. 1. nec hoc casu ī scribitur, ut e. tit. suꝑ his. Qn̄q; uero cōtra ꝓmouedū excipitur, & tūc aut ꝑ cōfirmationē erat ius cōsecutus licet nō plenū, qa nūdum forte cōsecrat', palleatus, uel possessionē adeprus, & tūc nō est † aliqua īscriptio necessaria 7 ut in pall. c. suꝑ his, aut ꝑ cōfirmationē erat ius consecutus, & uinculū speciale cōtractū, ut de

ut de translatione.inter corporalia. Et hoc casu quia deiicit ab ipso iure q̄sito cōfirmationē licet ius plenū nō sit inscribitur nō ad pœnā talionis sed ad extraordinariā iudicātis arbitrio ut in pall.c. super his. Puto tñ quolibet pmisso casum procuratorē interuenire posse.qa nō agitur hoc modo ad pœnā criminis à iure statutā,nec ēt arbitrariam infligendā, sed solum ad repellendum eū contra quē exceptio pponitur,ut de excep.c.1.& c. dilecti. Subsequēter de tertio est uidēdū qñ.s.p uiā denunciationis de crim. agitur, Circa quod est sciendū q denunciationis quadruplex est species. Quia alia euang. Alia canon. Alia iudic. Alia reg. de quibus per d.p.m. uidere possis in decr. nouit.de iud. in ult. sua gl. De prima.s. euangelia est sciendum quod 8 † per ipsam.pnīam tm̄ agitur non ad pœnā. Potest tñ tā de delicto cōmisso, quam ēt de cōmittendo fieri,ut scripsit d p. m. in decr. præall.nouit.de iud.Oportet autem q hmōi denūciationē duplex pcedat monitio. Prima quarū probaē p solū iurm denunciātis. Secūda p ipsius eiusdā denunciantis, & unius uel duorū testiū secum adhibitorū.ut in præd. decr.nouit.& de testi. in oī negocio. Itē pōt talis denūciatio fieri à quolibet ēt infami dū modo non perseueret in crimine.ff. mand.l. 9 si fideiussor.ubi dr̄ q † cū de bona fide agitur nō de iuris apicibus disputandū.In hac aūt nō est inscriptio necessaria, cum agatur ad pnīam tm̄.nō ad pœnā.Et pōt p procuratorē fieri,ut eo. tit.sup his.Huius aūt effectus est crimine p hūc modū pbatio pnīæ impositio.& cū pnīæ sunt arbitrariæ consideratis circunstātiis,poterit ordinarius ipsam imponere ad sui arbitrum crimine probato,ut de hom.sicut dignū.& de pœ.& re. Deus q,& c. oīs,& c.significauit. ubi de hoc.Et hoc in occultis locū habeat, ut ibi scripsit d.p. m.sup gl.2. Nec erit hoc casu ille priuandus bñficio crimine pbato,si foret clericus,& bñficiatus nisi tale furet,pp quod retēto bñficio pænitere nō posset.ut ē homicidiū,& simonia,ut hoc eo.tit.inquis. Et idē puto qñ denūciareē q se intrusisset in bñficio uel q illud minus 10 canonice fuisset ad eptus,ita† q sine pctō retinere nō posset,qa cū in his eadē subsit rō, ergo idē erit iuris de cō st.trāslato cū cōcor. ibi.nota.Alia uero est canon.q̄ tñ habuit ortū à lege ueteri testamēti,q̄ nō solū de ppetrato,sed ēt de ppetrādo crimine pōt fieri. Si illud recipiat augumētū.ut cū qs psistit i illicito cōcubitu, & ad hāc qlibet teneē 11. dist.diaconi,nō tñ pcise,nisi sicut alia pia opera,& de hoc p Innoc.de iud nouit.Et scias q hæc duplex est.una publ. alia priu. Publica q̄ fit de crim.publ. sicut est cum denūcio duos cōiunges in gradu phibito cōiunctos. ut de despon.imp.ad d ssoluēda,desp.præterea.de clan. despon.c. fin.in hac est seruandū quod hr̄ infra q matrimoniū accus. pos. cum ī tua Et in hac non requiriē trina moni 11 tio, † Et ad hāc etiam admittereē q ab accusatione repellereē Et iudex facta denunciatione ex officio ēt denūciatione nō psequēre teneē pcedere,& ingrere,ut not Guil.in Spec. de denun.§.1.alias.2.ante uer.ī sum ma, Probato autem crimine p hunc pcedendi modū fiet quod dicā infra in uer s.pbato aūt. Priuata autem fit p clericos ut habeāt bonos plātos ad hāc admittunē quorū īterest ut patronus,& alii uicini,seu parochiani.16 q.7. filiis,ubi de hoc,& de testib. ex parte Adæ. & debet in hac interuenire trina monitio, ut hoc eo.tit.qualiter.2.ubi dicit.d.p.m.id uerū qñ processus initiaē à denūciatione.sed si initiareē per uiā ingsitionis ex offō licet aliqs offm̄ coadiuuaret, tunc nō reqritur admonitio qa nō ingritur ex officio nisi de qbus infamia pcessit. ut in pdicto c. qualiter,& c. cū dilectus,& de simo.licet hely. nec ad hāc ad mittitur q ab accusatione repellereē. Est aūt 12 dria† inter euang. & canon. quia prima fit ad pnīam,secunda ad pœnam. In 1.interuuit bina monitio.In 2.trina. & demā in Spec. de denunc §.1.alias 2.uer.canonice quenq̄ nec puto hoc casu denunciantē teneri inscribere, ēt ad extraordinariam pœnā.Ad quod faciūt q̄ scripsit d.p.m.post Innoc.eod.tit.inquisit. super gl.2.licet Host.ibi cōtra.Et sit hmōi dicti ratio,qa cum debeamus quolibet remedio uti ad eum tm̄ usum ad quē est inuētum ut ipse d.p.m.nota.ut lit.contest. accedēs 1. 13 super 1.gl. ubi dicit,† q remedio appellationis uti debemus cōtra grauamina, recusationis cōtra suspectos,non aūt econuerso.sic & in proposito. habemus.n.in criminibus tres modos agendi contra aliquem ad pœnā, uel ad pnīam. hoc aūt ideo dixi ut excludā quartū modum.s.excipiēdi de quo supra §.prox. primus est accusationis,secūdus denūciationis,tertius ingsitionis. Cuilibet aūt istarū ē suū onus annexum.s.accusationi inscriptio,

denun

denūciationi monitio. inquisitioni clamosa insinuatio,ut eod. tit. qualiter, 1. circa fin. nec de ulterioribus est quærēdum ſm ipm,& hoc potissime,qa non est in hoc magis uis facienda,siue inscribat,siue non, semp punitur calumniosus,ut infra tit. prox.c.2.ubi de hoc.Et scias,quod hoc casu inqsitus non tenetur iurare de ueritate rñdenda super ca.inqsit.cum hic pcedatur ad denūciationem alicuius, nec hoc casu uitiat inqsitio criminis licet omittatur inqsitio infamiæ,parte contra q̄ requiritur non cōtradicente.ut eo.tit.c.2 lib.6. Nec 14† est ab ipso inqsito iurm exigendum ut not. Guil.in Spec.de inqs.§.nunc tractemus,uersi. inqsitores quoq;,& uers.in hac igit uia.& uersic.sed ut q̄ pmissa.Et puto q possit in hac denūciationis psecutione pcurator interuenire qa cū habeat inquisitus necesse iurare semper c.inq.ut prædixi.poterit per alium responderе.Licet secus putē ubi ipse habeat iurare per decr.hoc eod.tit.ad petit.& de iud.c.1.lib.6.ut infra dicam,§.restat.uer. nec puto.

Probato autē crimine p hunc agendi modū,siue denūciatio sit publica,siue priuata debita pœna imponet,uel pctm fieri phibebitur uel aliter,prout reqrit denunciationis modus seruabitur,ut scripsit d.p.m. eo. tit. qualiter, ii.c.ad corrigendos,in fi. Iudicialis aūt denun 15 ciatio duplex est. † nam alia est publica,alia priuata,publica cū ordinarius ad denūciationē officialis ad inqsitionē,& relationē deputati,pcedit,de quo in iurib.statim infra allegandis,uel archiepi, de quo in decr. Rom.infra allegata ex mero, & puro offō suo de crimine publico inquir.36.q.6.eps in synodo. 4. qō.4.§.aliqn alias est c.& ista habet locum in notoriis tm.& hæc ex officio cōpetit in qua nō requiritur monitio,& de ista de accusationibus. sicut olim,& de cens.Rom.lib.6. Et in hac tenetur iurare inqsitus ſm alterā ex formis de qbus infra.§.prox.uersi.si aūt interest. Nec in hac admittetur procurator pp rōnes de qbus infra.§.prox.uersi.nec puto,& dic ut ibi.Et in hac est monitio necessaria, ut not.d. p.m.eo.tit.qualiter,super uerbo,peruenit.Pri 16 uata est q̄ fit† ad priuatum,seu pprīū, uel singulare interesse, pone exēplum p decr. noui. de iud.uel si fideiussi pro te,& iurasti me seruare indēnem, qa non soluisti in termino fui coactus soluere pro te,un̄ denūcio te quia adhuc stas in piurio.petēs ut cogaris iurm seruare. Itē in deposito, & similib.Et an hæc denūciatio possit in seculari foro fieri scripsit. d.p.m.in pall.decr.nouit.in ult.sua glo.& ista qñq; expeditur ēt non pcedente monitione. in foro uero eccles.est monitio trina necessaria,& ad minus duarū ultimarū plena probō. Tñ de plano expeditur, ut de iud. nouit. ſm ipm Guil tñ d.p.m.in hoc ult. cōtra, q dicit, quod oportet ipsam in scriptis porrigi,& litē sup ipsa contestari,quod pbat per uerba dec. nouit.ibi dū dicit in fi.utrū iusta sit querimonia,uel iniusta, & idē Host.ut d.p.m. scripsit 17 in d.decr.nou.in ult.sua gl.Licet† autē iudex ecclesiast.pcedentem denunciationē indistinctе admittat,non tñ istam indistincte,qa non debet admittere nisi in defectū iustitiæ secularis,uel cū crimen est ecclesiasticū, uel rōne pacis,uel iuri,uel qñ crimen est notoriū , uel quādo nō audit in foro seculari.ut quia obligatio est nālis tm,uel si hanc pponit miserabilis,uel depressa persona,ut de iud.nouit.de pactis, qualiter & 87.dist.per totum, Alias si indistincte admitteretur periret tpalis gladii. & iudicis secularis iurisdictio,& per hunc modum oīs causa ad ecclesiā deferret. Scias autē q hanc denunciationem indistincte facit iudici ecclesiastico,is q grauatur ab illo qui immediate subest Impatori.in auth. ut diff.iud. §.si tñ cōtigerint. col. 9.Et per hāc agitur ad interesse tm,uel ut res restituatur,& istius denunciationis solūmodo est talis effectus Nec 18 hoc† casu tenetur inquisitus iurare super inqsitionis ca.cum ad denunciationem alterius pcedatur,nō ex puro officio ut dixi supra eo. §.uer.& scias cū hoc casu,& in hac puto trinā monitionem necessariā. Et licet uideatur placare Guil.in Spec.tit.de denunciat.§.1.uersic. qualiter,q hoc casu denuncians repelli possit per exceptionem criminis,puto tamen ad falsum ēt quādo denunciat ad priuatū cōmodū probatur hoc 4.q.7.oībus , & hoc potissime qa cū iudex hoc casu teneatur ad denunciationem inqrere , & pcedere ut ipse idem notat in Spec.pall.§.uer.pdicto, alias est uersiculus p se.& incipit.iudicialis.art.2.q.5. memnam, & c.oībus.& eo.tit.qualiter.2.§.pen. decr.autē nouit,quam Guil.allegat pro se non facit, qa illa loqtur in euangelica denunciatione in 19† qua requiritur, q denunciās sit sine macula.Scias aūt,q ad hanc priuatā denunūiationem non admittit nisi læsus , & ī hoc differet hæc ab euāgelica,ut scripsit d.p.m.in decr.nouit.de iudic. Probatu ante crimine per hunc agendi

agendi modum cum denunciatio est publica erit locus pœnæ de qua infra §.prox. uer. si aũt.si uero sit priuata denũciatio, tũc cõseq tur suũ interesse qñq; æstimationẽ iniuriæ, ut scripsit d p.m.in decr. 2.§.ad corrigendos, in fi.alias de iudiciis olim. Itẽ credo ad ꝓsecutionẽ h' iudicialis priuatæ denũciationis, procuratorẽ admittẽdum, ꝑ rõnes assignatas supra eo.§.uers.& puto. tum ẽt qa istius denunciationis effectus est ciuilis nõ criminalis, ut

20 supra dictũ est. Regularis aũt est † q̃ sit ẽm cuiuscũque ordinis regulæ instituta, & ad correctionẽ ẽn regulæ normam, & ideo circa ipsam certa non põt dari doctrina, & ob hoc nõ est instandũ, Sed ut scripsit d.p.m. in ꝑall. decr.non est ista regularũ determinationi relinquẽda, Et ista fit de plano, & non seruata forma iuris, ut de appel. reꝑhẽsibilis, de statu mona.ea q̃, de regulari.c.fin. ut scripsit. d.p. m.hoc eo. tit. qualiter.2. suꝑ uerbo ꝑuenit.

Quid ante iuris si Abbas inquirit de excessibus monachi, & facta sibi copia inqsitionis & ꝓcessus, ipse dicat se uelle defendere, & petat expẽsas pro ꝓcuratoribus, aduocatis, & aliis ad defensionẽ necessariis, nunqd sit audiẽdus. not. Guil.in Spec.de inqs. §. ult. uers. itẽ pone ubi distinguit inter regularẽ, & iudicialẽ inqsitionẽ. ut in prima non audit in secunda sic, dic ut ibi. Restat uidere de quarto modo ꝓcedẽdi suꝑ crimine.s.ꝑ inqsitionem ordinariã. Circa quod est sciẽdũ ꝙ huius or

21 dinariæ inqsitionis duæ sunt spẽs, † Vna q̃ dr̃ præparatoria. Alia. quæ dr̃ solemnis. In qbus aũt differat inquisitio ab aliis iudiciis uidere posses in Spec.de inquisit.§. 1. in fin.

Præparatoria est illa qñ. s. iudex ex suo puro, & mero officio nulla denũciatione sibi facta, & nulla infamia ꝓcedente inqrit contra aliquẽ quem, habet suspectũ, ut dicam infra uer.s.nec posset, & licet rr̃ ad inquisitionem non ꝓcedatur nisi ꝓcedente infamia. Sunt tñ quidam casus in qbus põt id fieri quos not. Guil.in Spec.de inqs.§ 2.in princ. Item põt fieri talis inqsitio maleficio flagrãte, ꝙ licet notorie sit cõmissum ignoratur tñ qs cõmiserit, nam tũc nullo uocato ꝓcedit iudex cõtra incertam ꝑsonam inqrendo in gñe quis fuerit cõmittens, & facta tali inqsitione, procedet demum cõtra eos cõtra quos laborat suspicio, uel quos culpabiles intellexit, uocãdo ipsos ut suꝑ eo ueritatem dicãt, & se si pñt defendãt, & ei contra quem ꝓcedetur legitima reseruatur defensio, de off.ord.c.1.ff. de off. ꝓsid.l.4.& l.cõgruit, & hoc ẽt placet Guil. in

22 Spec.de not. crim.§.1.in fi. Item ẽt † cum ordinarius, uel uisitator uisitat. nam ẽt nulla ꝓcedente infamia inqret suꝑ statu ecclesiæ. Et ista talis dr̃ gñalis. nec in ipsa est seruandus ordo, uel forma decr.qualiter, ut notat dom. pater meus in ipsa decr.qualiter, suꝑ uerbo, ꝑuenit. Et inqretur si ecclesia est collegiata, uel plures habet clericos, nulla nominata persona, tam in capite quã in membris. Si uero nõ habet nisi unum rectorem tñ, uel rectorẽ, & clericum tũc bene nominabit. & testes recepti deponẽt de quocũq; de ecclesia sit unus, uel plures, & tũc admittunt qualescũq; testes de ipsa ecclesia. Si ecclesia habet collegiũ, uel plures clericos, alias admittunt parochiani, si ecclesia sit parochialis. si non est parochialis, admittant qui magis sũt uicini, uel ꝓpinqui. de purg.ca.c.2. quia illi melius ꝑsumũtur scire, de ꝑsum. quosdam, & quanto. &

23 † admittũtur nunc ad testimonium ẽt criminosi inimici, & cõspiratores, licet cõspiratione uel inimicitia postea detecta nõ credat cõspiratoribus cõtra eos cõtra quos cõspirauerunt, uel quorũ sunt inimici. de iud. exhibita de re iud cũ l. & A.& eo.tit.cũ oporteat, nec hoc casu ante cõpletã inquisitionem tradent inquisitionis capitula. postea uero tã capitulorũ quam nominũ testiũ, & dictorũ est inqsito copia facienda, ut in Spec.de inq.§.nunc tractemus, uer. sed ut quæ ꝑmissa sunt in fi. ꝙ de nominibus dixi uerũ est præterq̃ in crimine hæresis, ut de hæ. ec.c.ult.lib.6. & tunc inquisitus capitula inquisitionis rñdere coget per sacrm̃, ut eodem tit. si constiterit. & c.cũ dilecti, & hoc tenent Goffr. in decr. licet de simo. & d.p.m. in preal.decr. qualiter, 2. super uerbo, debet, Guil. in Spec.de inq. §.nunc tractemus, uer. inquisitores quoque & uer. sed ut quæ præmissa sunt. Qualiter aũt rñdeatur ad c.quis ali qñ.§.non tibi dico, de pœnit. di stinc.1. qd' dicit nõ tibi dico ut te ꝓdas scripsit d p.m.in ꝑall c.qualiter.2 .suꝑ uerbo, facultatem. † Et ei aũt contra quem crimẽ, uel

24 infamia hoc modo probat, legitima defensio reseruat, & de accus.cũ dilecti. & c. cũ oporteat. & c.cum dilectus, & de re iud. cũ l. & A. & tũc debet ad locum, seu ecclesiã descendere, ut eo tit.qualiter, 2. & c.cum dilecti, de simon.licet Hely. & proposito uerbo Dei recipiet iursm ab his qui examinandi sunt.

secun

ẜm formam q̃ habet eo.tit.qualiter, 1. in fin. subsequenter ab his inquiret qualiter clerici ecclesiæ uisitatæ se habeant tã circa offm̃ q̃ ẽt circa alia. Itẽ si ecclesia parochialis sit, in q̃ret de fide, uita, & conuersatione parochianorũ, de capitulis aũt in hmõi inq̃sitione formatis, uide in Spec. de inq §. 2. uer. ut aũt. §. seq. uers. licet auth de teste. nunc tractandum prope fin. uers. porro in causa. Et si inuenit eos bñ uiuere, & ecclesiá, & eius bona bñ regere, & gubernare, gratias referat Altissimo. Nec posset subditus ex eo appellare, q̃a dicat 25 infamiã cõtra eũ nõ laborare, q̃a † põt ordinarius q̃libet eo officio de fama inq̃rere subditorũ, & infamia repta, de crimine, ut de of. ord. c. 1. & irrefragabili, & de accus. sicut olĩ, & ut eccl. benef. sine di. confer c. uno, uer. qđ ẽt, & 10. q. 1. placuit, de censi. romana. § sane lib. 6. Nec obst. qđ post Host. scripsit d. p. m. in decr. cũ oporteat, hoc eod. tit. super uerbo non subdito, q̃a ibi loq̃tur in casu illius dec. s. qñ ꝓcedit ad alicuius denũciationẽ. hic cũ ex offic. & facit ad ea q̃ dicam infra uer. nunc quoque. Et hoc potissime qñ uisitando ꝓcedit, & inq̃rit, & p̃missa posses colligere ex diffuse, no. per Guil. in Specu. de inquis. §. 2. potissime in uer licet aũt, & §. nunc tractemus, uer. hoc aũt scias, & de notoriis criminib. §. 1. 26 uers. ult ubi dicit Guil. ꝙ † circa hmõi inquirendi modũ ualet excuberat officium iudicis qđ latissime patet, ff. de iurisd. omn. iud. l. 1. & scripsit d. p. m. hoc eod. ti. cũ oporteat, sup̱ uerbo nõ subdito. & no. eo. ti. c. 2. lib. 6. Si aũt per huiusmodi uisitationis inq̃sitionẽ inuenerit aliquẽ grauiter deliquisse, si habeat administrationẽ, seu p̃laturã remouebit ab ipsa sicut uilicus a uilicatione, qui suæ uillicationis nõ põt dignã reddere rõnem, ut hoc eo. ti. qualiter, 2. Non habẽtes aũt administrationẽ seu p̃latum iudicis arbitrio puniuntur. nisi cũ ipsis misericorditer agereẽ, & prædicta sunt uera, nisi tale foret crimẽ qđ impediret ẽt post peractã pœnitentiã ordinis executionẽ bñficii retentionem, ut homicidium, & simonia de quibus no. eo ti. inquisitionis, 1. gl. & multos tales casus notat Innoc. de tempo. or. ex tenore Host. plures, de renunc. nisi cum pridem. §. p̱ p̱ consciam, & ibi uide ĩ nouella. q̃a tunc punieẽ ac si p̱ uiam accusationis de ipso foret actũ de quo supra. §. 1. eo. tit. qualiter, 2. ubi de hoc, & c. inquis. ubi hoc etiam tenet d. p. m. & eod. tit. qualiter, 2 §. ad corrigẽdos. in fi. & de hoc in Spec. de inq. §. nunc uẽ post princ. Hæc uera intelligas nisi certa alia pœna foret à iure statuta, q̃a illa esset infligenda, ut q. 4. §. notandũ, de off. delega. de 27 causis. §. illis ẽt. † Nec hoc casu poterit inq̃situs, & correctus à correptione, uel sententia appellare, ut de app. ad nostrã, & c. rephensibilis, & de off. ord. irrefragabili, nec forsan modus excedeẽ, ut eo. ti. de priore, hoc placet Guil. in Spec. de inqui. §. nunc tractemus, uer. q̃d si p̃latus Si uero leue sit crimẽ qđ tali modo est ꝓbatum, si certa pœna est ꝓ illo à iure statuta, illa imponeẽ, alias imponeẽ arbitraria cõsideratis ꝑsonæ cõdõne, criminis qualitate, & an publicũ sit uel occultũ, & ceteris circũstãtiis. Quid si crimen nõ fuerit hoc modo ꝓbatum, sed sola criminis infamia ꝓbaẽ, hoc casu non punieẽ, sed iudiceẽ sibi purgatio, ut eo. tit. inq. ad si. & de testi. tã literis, in qua si deficiat punieẽ ut conuictus, de purga. c. cũ 28 p. simo. & hic, & c insinuatũ. Vnũ tñ no. † ꝙ iudex ẽt ecclesiasticus super singulari uel priuato alicuius personæ interesse non põt ex officio per inquisitionem ꝓcedere ẜm Guil. qui hoc no. in Spec. de inqui. § 2. uer. & in cã. Quod puto uerum si inquireret indirecte ad cõsecutionẽ illius interesse. Sed indirecte posset, ubi periculum animæ ueteret, primo inq̃rendo de infamia, & demũ de ueritate, qua compta cũ non possit pœnitere nisi satisfaciat. cũ coget ad satisfactionẽ ut de usu. cũ ĩ diœcesi, & facit eo. ti. tuas dudũ, & de iureiur. ad nostrã, 2. & quod ibi no in gl. 3. ad qđ faciũt q̃ scripsit d. p. m. hoc eod. ti. qualiter, sup̱ uerbo, ꝓuenit in fi. suæ gl. Nec puto ꝙ quando ꝑ hunc modũ procediẽ iudex necessario teneatur ꝓcuratorẽ admittere, & si ratio po-29 tissima huius dicti, q̃a † cũ inq̃situs habeat suo sacramento de ueritate rñdenda præmisso, ad inq̃sitionis cap. respondere, ut dixi supra eo. §. uer. nec hoc casu, qũo ergo admitteret procurator, q̃ forte ignorat uel ignorare põt criminis ueritatem. Ad hoc optime facit eod. titu. ad petitionem, & de iud. c. 1. lib. 6. & hoc ẽt placere uidetur Gof. & Hostiens. in decr. ueritatis, de do. & contu. ut ibi post ipsos scripsit d. p. m. super prin. 2. glo. & post ipsum Host. hoc eo. ti. qualr. 2. §. debet ante, super uerbo illi, ubi dicit Host. hoc potiss. me locũ hr̃e qñ citatur ꝙ personaliter compareat inq̃situs, uel ubi crimẽ sup̱ quo est inq̃situm executionẽ ordinis impediat. Sed obiiciẽs, de decr.

decr.tuæ.de proc. qa cum ibi agaẽ ꝙ plus est ẽt per uiã accusationis de crimine ad thori separationẽ, & admittaẽ ꝓcurator multo fortius est admittendus qñ agitur per uiã inquisitionis, quia † ẽt tunc dr̃ agi ciuiliter, ut de simo.ꝑ tuas,& in actione ciuili admittiẽ procurator, ut hoc eo.ti.super his in fi in c. cum dilectus,ad hoc ẽt facit de test ex parte Adæ. ad decr.tuæ, ıñde agere ad thori separationẽ ꝑꝑ adulteriũ est potius agere ad interesse singulare ipsius agentis,ut absoluatur ab obligatione,& seruitute,qua erat ipsi adulterio obligatus q̃ ad pœnam, & quod hoc sit interesse nõ pęna patet quia cũ pœna nõ imponaẽ, nisi à iud.ce,ut 33.q.2.§.in hoc,& C.de iudæis, l.nullus,& no.de diuor.porro.in glo.2.Talis autẽ separatio aliqñ fiat iudicis auctoritate non expectata, ut de diuor. significasti, ergo pœna non est dicenda.Decr supꝑ his loquitur qñ ꝑ modũ denunciationis euangelicę ad pęnitentiã agiẽ ꝑ modũ exceptionis ex qua nõ debeẽ pœna,imò dicamus ꝙ ex quo in his casibus à iure ꝑmittitur, in aliis intelligiẽ ꝓhibitũ de ꝑsum.nonne,cũ concor. ibi not.decr. cũ dilectus intelligitur de euãgelica denunciatione ad pniãm qđ probant,qa† ibi mandatur inqri an denunciantes sint criminosi, qđ in aliis denunciationibus non obstaret, circa qđ uide quod scripsit d.p.m.in decr.cũ oporteat.eod.tit. super gl.uel dic ꝙ ibi denunciantes.& quorum noĩe denũciatio facta fuit cõsortes eiusdẽ litis, quia tã suo q̃ aliorũ noĩe denunciabant,& ideo admitti debuerũt. Ad decr.ex parte Adæ põt ıñderi ẽm unam lect. Inn.ꝙ ibi fuerat ꝓcurator cõstitutus ad certũ articulũ tm̃. Vel dicas ꝙ licet admitti procurator non debuerit, ex quo tñ de facto fuit admissus, nec exceptũ ualuit qđ cũ ipso fuit actũ.Ad hoc bñ facit hoc eo ti uenıens.& ibi no.d.p.m.supꝑ 1.glo.& qđ not.de iud c.1.lib. 6.& hoc ultimo modo posset ad oĩa contraria rñderi,posset aũt ex ꝑmissis dari generalis doctrina,ꝙ † quoties inquisitus non hẽt sub iurõ rñdere,possit procurator interuenire.Secus cum habeat ıñdere cum iurõ, tñ si tunc admittatur, & non excipiatur ualet qđ cum ipso agitur, indubitatum tñ est ꝙ ad allegandas causas absentiæ q̃ consistant siue in facto ut quia infirmus,cõparere non potuit,uel similes,siue in iure, puta declinatoriæ iurisdictionis,ut qa non teneatur comparere qa excommunicati ęstis,uel nõ ualet rescriptũ uel non,qa de suo foro,uel quod non arctat citatio põt interuenire procurator ut not. post Inno.d p.m.hoc eo.tit.ueniens super 1.gloss. Nunc aũt de solennitate inquisitionis circa q̃ est distinguendum,qa alia est ordinaria quæ fit ab ordinario iudice, alia extraordinaria q̃ fit à delegato. Est aũt inter istas differentias, qa† ordinarius põt inqrere contra subditum licet nõ infamatũ,dũmodo sit sibi suspectus, ut dixi supra in princ huius.§.sed in extraordinaria secus est quia delegatus nõ põt nisi cõtra infamatũ ut eo.ti.cũ oporteat, & uide qđ ibi scripsit d.p.m.ipso inqsito cõtradicente.secus si nil opponat,ut eo ti.c.3.lib 6.Multa aũt q̃ opponi pñt tã cõtra impetrantẽ literas inqsitionis q̃ contra tertiũ, seu ẽt contra delegati ꝑsonã,& ꝓcessum uidere posses per Guil.in Spec de inquis.§ 1. in princ.In quolibet aũt casuũ ꝑmissorũ subdistinguiẽ;qa aũt inqsitio fit aliquo ipsam ꝓmouere, & tunc non iurat inqsitus de ueritate ıñdenda. Aut ex officio ad denunciationẽ officialis,uel archiepiscopi,de quo supra § prox.iudi.uel fama sua clamosa insinuatione deferente, & tũc iurat inqsitus supꝑ cõtentis in inqsitione ıñdere ueraciter,uel plenã,& merã dicere ueritatem,ut in Spec.de inq.§. nunc tractemus uer.inquisitores quoq; & uer.hãc ẽt circa mediũ,& uer.sed ut q̃ ꝑmissa de forma aũt iurandi,dic ut dicam infra uer.si aũt interest. Aut nullo deferẽte nec clamosa insinuatione deferẽte; & de hoc ultimo satis dictũ est supra eo.§.in princ.unde hic de hoc membro nil dicã.In 1.casu.s.qñ aliquo ꝓmouẽte,& denunciante crimen ꝓcedit iudex subdistincte, qa aut talis denunciat ıõne priuati cõmodi, de quo de usur.tuas dudum, & de iureiur.ad nostram,2.& hoc casu fit inqsitio ẽt nulla fama ꝑcedente†dũmodo charitatiua ꝑcesserit monitio, qa duo interposito iurõ pacti sunt de aliquo adimplẽdo,qđ aliter negligit obseruare, hoc n. casu ex quo charitatiue est tertio admonitus poterit denũciari, & ad talem denunciationẽ debes iudex inquirere, & probatur de iudi.nouit,de iureiur.ad nostram,2.in fi. & quod ibi not. & hoc casu probato crimine conseqtur interesse suum. Aut denunciat ratione publici commodi puta ad pœnã, qa publice utile est ne crimina remaneãt impunita,de sententia excommunicationis, ut famæ,ff.ad l.Aquil.l.ita uulneratus. 1.resp.ad fi.Et tunc subdistingue,quia,aut interest de-

nunciantes aliquo modo, ut quia forsan est subditus, quia ad hoc tenetur, 2. q. 7. qua p p uel patronus, ut 16. q. 7. filiis, uel parrochia nis 23. dist. illis. & tunc admittitur eod. titu. il la præpositorum. Aut nullo modo interest, ut quia non est de illis personis, & tunc non admittitur, ut præalleg. d. illa præpositorũ. Eo
5 saluo, quia † si crimen quod denunciatur hẽt facti perseuerantiam, ut fornicatio, tunc admittitur quilibet 11. dist diaconi, alias non. Si aũt interest denunciantis, & tunc aut generaliter per denunciationẽ agitur super statu ecclesiæ, tã in capite, q̃ in membris, aut super excessibus singularis personæ. In primo casu non puto monitionem necessariam, quia cũ hic non agatur specialr̃ de alicuius singularis crimine, quõ debuit, uel potuit monitio fieri non uideo. sed nec ẽt hoc casu tradentur capitula ut scripsit d. p. m. in decr. qualr̃, eo. ti. super uerbo puenit. ubi alleg. decr. contra certam, de cle. lib. 6. & † ibi ipse dicit hãc dici ge-
36 neralem inqsitionem ut supra in prin. dixi. & debet hoc casu inquisitor descẽdere ad locũ, & ibi p̃misso uerbo Dei. recipiat iura prælati, & clericorum illius ecclesiæ, qui iurabunt plenam & merã dicere ueritatẽ tam in capite, q̃ in membris, exceptis occultis criminib. ut eo. ti. qualiter. 1. in fi. uel q ad inquisita ueraciter r̃ndebunt, ut eo. tit. cum dilecti de forma aũt talis iuri, uide in Spec. de test. §. seq̃ uers. porro. usq; ad finẽ. tñ ut scripsit d. p. m. in decreta. cum dilecti. eo. ti. cũ agitur de statu ecclesiæ p p uinculũ periurii sufficerent si iurẽt tm̃ r̃ndere ad interrogata. Cum uero de certis criminib. tunc iurabunt q plenam, & meram dicent ueritatem, tñ ut ibi dicit qualiter cunq; agatur potest iudex recipere quod maluerit iur̃m debet aũt tale iur̃m præstari in publico, ut de ipsius forma possit fides fieri si dubitetur, ut præalleg. dec. cum dilecti. & hoc ibi scripsit d. p. m. super gl. simile supra, post modũ interrogetur ẽm quod habetur in Spec. de teste. §. nunc tractandum, uer. porro. usque
36 ad fi. ẽm quosdam † ubi solus prælatus est diffamatus, potest inquiri tã in capite, q̃ in membris, quia capite languescente cetera mẽbra languẽt, uel languere p̃sumuntur 6. q. 1. cap. sunt plurimi ad idem 2. q. 7. sicut, inqt, & 61. dist. miramur. & hoc tenuit Inn. in decr. cum dilecti. eo. tit. & de simon. licet Hely. Sed Host. ibi cõtra arg. de his q̃ fiunt a ma. parte c. quæ fiuit. qđ mihi placet. rõne quã ipse ponit, non enim fit inqsitio sup occultis, ut eo. tit. qualr̃ fateor tñ cum ipso Host. q contra ipm epm tm̃ poterit eo casu fieri inquisitio. tam in capite, q in membris, ut uz inquiratur qualr̃ se habeat erga suam ecclesiam, ibi qualiter erga canonicos suos, & alios clericos, & laicos, qualiter in uillis, castris, & ecclesiis, & de hoc qui d. p. m. hoc eo titu. cũ dilectus, placet Guil. in Spe. de inq. §. nũc tract. uersi. si igitur aliquo. in fi. in quo uer. circa fi. reprobat opi. istorũ q dixerunt q cum hoc modo pceditur sit libellus offerẽdus, lite cõtest. fac. & iudiciarius ordo seruandus, quod est falsum, imo hoc casu sufficit seruare formam dec. cum l. & A. de re
38 iud. Tñ † legitima defensio semp est seruanda, ut patet in ipsa dec. cũ l. & A. Probato aũt hoc mõ crĩe, fiet qđ dixi sup. eo. §. uer. si aũt.

Cum aũt inquiritur sup excessib. singularis psonæ, aliquo pmouente inquisitionem, tũc primo citabitur inqsitus, & interrogabit̃ an sit infamatus de illo crimine, si confiteat̃ infamiã, tunc pcedet̃ ad ulteriora, & fiet hoc casu libelli oblatio. lit. cõt. & seruabitur subsequẽter ordo iuris q habet̃ eo. ti. qualiter, & patet hoc de sim c. p tuas, in principio, quia subsequenter tradent̃ sibi copĩa inqsitionis, & deĩnde mũ citato inqsito iurabũt testes, & sup ipsis examinabunt̃, & tã noĩum, q̃ dictorũ testiũ ei fiet copia, & ipsius defensiones ligitimæ admittetur, tã cõtra personas, q̃ contra dicta, ut sic fit dr̃ia inter inquisitionẽ q̃ fit super statu ecclesiæ. & illam q̃ fit cõtra regularẽ psonam quod aũt de noĩbus dixi uerũ intelligas pterquam in crimine hæresis. ut de hæretica. ult. lib. 6. Si aũt † exhibitio prædictorũ denegare-
39 tur posset inquisitus appellare licite, ut in Sp. de inq. §. 1. uer. & gñaliter sed si inquisitus negaret se infamatum prius est probatio recipiẽda sup infamia, qđ si denegaretur, uel nõ seruaretur appellare posset, ut eod. titu. cum oporteat, & c. qualiter, 2. probata autem infamia procedetur ut supra, alias ipse absoluetur, & denuncians punietur. ut de cal. c. 2 An aũt probata infamia admittatur is cõtra quẽ fit inquisitio ad pbandum se bonæ famæ, & q testes hoc casu sint p̃ferendi, plene notauit d. p m. hoc eo. tit. cũ opportat. sup uerbo formã ipsius, post prin. suæ gl. & est iste talis modus seruãdus qñ inquisitus est pñs, alias uero ipso absente non p cõtumaciã non est cõtra ipm pcedendum aliquo modo. qđ placet Guil. in Spec. de inq. §. 1. uersi. q̃ritur an cõtra.

40 sed † si cōtumaciter abesset, tūc in eius odiū facta fide prius de in famia ꝓcedet ad receptionē testiū, & ad diffinitiuā ēt lit. nō cōt. ut lit. nō cōt. c. qm̄ §. sunt alii. de do. & cōt. ueritatis, de acc. qualiter. 2. §. debet. pmissa aūt colligi possent ex not. in Spe. de inqui. §. nūc tractemus. uer. si aūt. Et qualiter dicere debeant testes q sup infamia deponūt. Et an ēt si interrogati debeant nominare eos apud quos dr̄ infamatus scripsit d. q. m. e. ti. cū oporteat sup uerbo. no dubitō. & eo ti. qualiter, 2. sup

41 uerbo. honestis. ubi dicit † duos testes sufficere ad ipsam ꝓbandā. de quo ēt uidere posses p Guil. in pdicto uer. si aūt eo. §. uer. hoc aūt notandū, & seq. Tractatur qd iuris si in literis inqsitionis cōmisisse dicat̄ tali significāte accepimus qd̄ talis sit de tali crimine infamatus, uel si nil de infamia dicat̄ in ipsis. Itē qd si in rescripto nō fiat mētio de aliquo nūciāte, sed dicat̄ ad audiētiā nostrā ꝓuenit an primo sit sup infamia ꝓbatio redipiēda nec ne de his aūt dic ut scripsit. d. p. m. hoc eo. ti. cū oporteat sup uerb. famā ipsius, ubi recitatis opinionibus aliorū dicit distinguendū inter uerba narratiua, & assertiua literarū apostolicarū p decr. si Papa de priui. lib. 6. dicens finaliter standū ei quod habet̄ in cle. literis, de ꝓbatio, quodlibet aūt casuum pmissorum in isto. § usque ad uers. nūc aūt non tenet̄ inqsitus iurare. & pōt procurator constitui. ut dixi supra. §. subsequenter, uer. & puto, de poena aūt infligenda ꝓ crimine p hunc agendi modum ꝓbato, dic ut supra. eo. §. uers. si aūt de multis autem q̄ cōtra rescriptū inqsitionis possunt opponi uidere posses in Spec. de

42 inq. §. 1. An autem ualeant literæ inquisitionis per excōicatū impetratæ no. de rescirp. c. 1. in gl. quid si ex[illegible]atus. lib. 6. Hoc autem est ponderandū. quia secundū d. p. m. ubi de prælato tm̄ agitur inquirendo de ipsius fama, est qrendum à capitulo, & canonis suis & si apud ipsos nō reperit̄ infamatus. non uidetur ulterius procedendum. alle. in arg. de præsump. quosdam. & c. quāto. & hoc eo. ti. qualiter. 2. respon. uers. debet igit̄. supra de electio. postquā. & c. scriptū. & 86. dist. si qd de quocunq;. pterq̄ in tribus casibus puta nisi ipse plātus esset inter alios cōuersatus, uel nisi pp prælati potentiā uel tyrannidem timeat̄ de occultatione ueritatis, & contra ipsum uerisimiliter psumat̄ de excel. pla tanta, uel nisi propter ipsius tergiuersationem, & collusionē dubitaret̄ de occultatione de collusi. detegāda in tm̄, nā tūc fieret inquisitio famæ ipsius ab aliis, ut ipse plenius scripsit hoc eo. ti. cū oporteat, sup uerbo, nō subito.

43 Nunc quoque uidendū est † qn̄ iudex ex suo mero ꝓcedit officio ad criminis inquisitionē, uel ad danūciationē officialis publici, ad inqrendū, & denūciādum deputati, uel archiepi de qbus dixi supra § sequit̄, uer. iudicialis, in prin. uel nullo denūciāte, sed fama publica, uel famosa in sinuatione deferēte, & hāc qdā ut Host. uocant specialē inquisit. ut scripsit. d p. m. in c. qualiter 2. de accus. ubi

44 sciēdū qd̄ † eo casu superior siue iudex seruare debet formā hac, qa primo statuet terminū accusare uolēti, & si appareat accusator ipsum, audiat ut eo. ti. ueniēs. causa. 5. q. c. 1. de pur c. ex tuarū. 2. q. 5. oībus. si uero nō appareat accusator. uel appareat sed p exceptionē repellat̄, pōt iudex si uuit statim purgationē indicere infamato. Tn̄ si pmissa seruare nollet, pōt incōtinēti ad inqsitionē ꝓcedere sup ueritate criminis, & hoc casu refert s̄m Host. & d. p. m. ut ipse scripsit in pal. decr. qualiter. 2. hoc eo. tit. sup uerbo ꝓuenit. utrū fiat cōtra secularē clericū an cōtra regularē, si cōtra secularem. Aut in dignitate uel ꝑsonatu cōstitutū. Aut cōtra priuatū. In 1. casu. s. qn̄ cōtra constitutū in dignitate uel ꝑsonatu di

45 cūt nō sufficere† solemnē famā uel clamorē ēt si sit frequēs nisi sit tanta qnę scandalum generet, uel quæ nō possit, sine scandalo tolerari. in secundo uero, scilicet qn̄ contra secularē priuatū, eo casu dicūt clamosam, & frequētē sufficere ēt si non generet scandalū, & ut scripsit. d. p. m. eo. tit. cum oporteat, super uerbo. non subito due uices inducūt frequentiam allegat de uita, & honest. cler. monasteria, & de electio. uenerabilem. in fi. Dicūt tamen hoc totū iudicis arbitrio relinquendū. Et in quolibet pmissorum casuū dicunt formā seruendā quæ habet̄ in decr. qualiter. 2. eo. ti. & de simo. licet hely. ut uidelicet iudex per se uel alium descendat ad locum, & uocabit eū cōtra quē est inqsitio facienda, & si cōpareat tūc tradet illi capitula super qbus est inqsitio facienda, & primo faciet illū iurare secundū formā alteram decr. cum dilecti, eodem tit. circa quod uide qd̄ dixi supra eo. §.

46 uersic. si autem interest. Et † pstito iuramento ad inquisita respondere, si cofiteatur crimen, hēt intentum, & tunc cum ipso agetur

de

de elect.innouit.ut et not.d p.m.hoc eo. tit. qualiter.2.sup uerbo reddere,nec posset.cō fessionē impugnare quominus puniatur ex eo qđ nō fuisset de illis infamatus, uel qa capi tula tradita non fuissent,ut eod.tit.c.1.lib.6. Si aūt neget crimen non puto necesse recipi hoc casu testes sup infamia qn ipsa defert qa ipsa se exhibet, & facit qđ dixi supra eod.§. post.princ.uers nec posset.& ibi indi ad dictū Host.sed statim recipiet testium iuramēta eo psente.& subsequēter ipsorū dicta,quorū dictorū,& testium nominū copiā faciet illi cō tra quem inquiritur. saluo quod de nomini 47 bus dicitur de hæretico,c ult. lib.6 & † omnis legitime defensionis facultas eidem reseruabitur ut tn dicit ibi d.p.m. leuiores probationes sufficiūt contra priuatū quā cōtra p̄latum infra de simo. licet hely. de off. deleg. pastoralis,in princ.de sent.excommunicationis cū illorū § si uero.Si cōtra regularē pcederet,aut ad correctionē fm regulam, & tūc dic ut supra §.sequitur,uers.regularis.Aut ut remoueatur ab administratione. Et hoc casu si contra Abb. uel priorem conuentualem, uel curiam habentē auctoritate episcopi institutū licet tunc ad unguē non sit p̄dicta forma seruanda,quia illi possunt facilius a suis administrationibus amoueri.i. ex leuioribus causis, & p leuiores probationes item liberius,qa non admittent tot exceptiones de si. licet hely & eo.tit.qualiter 2.uti sic exponit. 48 d. p. m. Est tn in hoc seruandū † ut is contra quē est facienda inqsitio uocetur ut se defendat,ut eo.ti.c.2.de simo. p tuas. Si uero agatur de simplici priore,officiali,uel ad obediētiam tenente,talis p libito abbatis et siue causa poterit amoueri. de statu mona.cū ad monast.§.tales,&c.2.& de priuil.c.2. in fi. lib 6. Et est in hoc differentia qn pceditur ex officio,ut hic, qa tunc non inqritur de infamia, qa ipsa differtur.Itē qa iure.inq situs, & nō datur libellus; ne fit lit.cont. ut dixi supra in p̄ced.uer.cum aūt. Si aūt contumaciter abesset fiat tunc quod dr infra.eod. §. uers. sed si contumaciter.Sed si prælatus diceret subdito,uideo te infamatum, & inquisitio multa hēt diffugia uolo qđ te purges,nunquid pōt 49 hoc facere inuito eo utique qa † pcedere potest quātūcunq; uia melius pōt,assignare criminis ueritatē seu pœnā 24.q.2.ecce. ff. certum petatur l. quidā, nec ualeret appellatio contra p̄missorū aliqđ interposita, & prædicta sumi possent ex nota. in Spec. de inquis. §.nūc tractemus in uer. porro,& uer.sequentibus,& p d p.m.in præced.c.qualiter 2. De pœna aūt infligenda crimine hoc modo probato dic ut supra eo § uer.si aūt p hmō.nec tenet iudex,cum hoc modo pcedit pcuratorē admittere de quo dic, ut supra eo. §. uers. nec puto,quæ aūt p̄missa sunt locū sibi uendicant in criminibus nō notoriis, qa in notoriis secus est,nam in illis nō seruat aliqs iudiciarius ordo, nisi in hoc q super notorio debent citari.& interrogari & eo p̄sente uel cō tumaciter absente snīa fieri de quib.per Guil. in Spec.de not.criminib §.1.in prin.& § ulti 50 mo p totū. Est aut † & alia inquisitio specialis q̄ fit debito officio urgente, qn s. superior hēt electum uel postulatū confirmare, quam inqsitionem et facit nulla infamia p̄cedente uel denunciatione p̄missa,inquirendo.s. de meritis electi, & studiis eligentium, & electionis forma, ut 67. dist. de Petro 61. dist.miramur de electio. scriptum, &c. postquam,& c.cum nobis olim. & c.nihil est, & idem in consecratione.& ordinatione epi,& cuiuslibet alterius clerici.23.dist qui eps.24. dist.quando.75.dist. ordinationis. idem et in matrimonio carnali, de clandest. despon. cap.3.Item ubicunque ex mero, & puro officio procedit iudex, in his maxime in quibus uertitur animæ periculum.de iureiur, ad nostram.2.de off.ord.c.1. ut scripsit.d. p. m. in p̄alleg.dec.qualiter 2.super uerbo, puenit.de materia p Host.in summa eod.tit.sub rub.de inqs. sub rub. de criminibus sine ordine pu51 niendus.† An aūt possint testes compelli qn iudex procedit,uel uisitando, uel confirmando,uel in capite,& in mēbris inquirendo,uel contra certam psonā sup crimine de quo laborat infamia,tractat Guil. in Spec.de inquisitione § nunc tractamus.in fin. ubi ur uelle qđ non cogatur. Cuius contrarium puto qn inqrit tam in capite q̄ in mēbris, uel contra singularem psonā fama deferente per decr. qualiter. 1. Item quia expedit reip peccata nocentum esse nota, sed qn uisitat non debet exigere iurm a principio per quod occultum constringatur, sed ex quo sine iuramento referunt aliqua corrigenda pōt super his exigere iurm,ut no de censibus Rom. §. sane. lib. 6. Ipsius autem dictum posset locum hre cum confirmando inqrit quia præsumi 52 mus quelibet † bonū,& idoneum nisi probetur

tur contrarium, de scrut. in ord. fa. c. uno. & de præsum. dudũ. An aũt admonitio quæ denunciationem debet præcedere fieri possit ꝑ literas, uel nuncium absenti tractat. d. p. m. de simo. licet Hely. su ꝑ correct. ubi tenet qđ sic & idem Guil. in Spec de denunc. §. 1. alias 2. uers. quid si moriens. † Item an denuncians ꝑlatum debeat ab ecclesia hr̄e expensas not. in Spec. eod. tit. §. ult. in princ. usque ad uers. item pone. Nunquid aũt is contra quē facta est inqsitio possit ꝑ familiares, uel cubicularios, suos probare suam innocentiam, tractat Guil. in Spec. de inq. §. 1. uers. gn̄alr̄. per c. 12. q. 2. manifeste, &c. seq & 2. q. 7. cum pastoris.

53

Vtrum aũt impetrante inquisitionem remoto possit alter ipsam proseq., tractatur in Spec. de inq. §. 1. uers. quid si impetratio. de quo dic ut scripsit d. p. m. in dec. cũ oporteat. su ꝑ fin. pen. gl. Et an inquisitore su ꝑ qbusdã pronũciante expiret eius offm̃ super aliis no. Ber. de re iud. cum I & A. & in Spec. de inquisit. §. 1 u, er. & not. & uterque tenet ꝙ non expirat. † An uero inquisitor attestationibus publicatis possit super eodem crimine iterũ alios testes inducere, uel recipere, & de hoc ꝑ d. p. m. in dec. fraternitatis, de testib. in 9. q. & de testib. cum clamor. & dic ut ibi, & de hoc etiam in Spec. de inq. §. nunc tractemus. uer. sed nũquid publicatis, ubi tenet ꝙ possit ubi ex officio ꝓcedit, secus si aliquo proponēte, uel prosequente inquisitionem, quia tunc teneretur subornatio, & ut ibi not. potest inqsitor si in aliquo minus bene processerit illud reuocare, & de nouo procedere, dic ut in præd. dec. cum clam scripsit d. p. m. Præmissa autem in non notoriis locum sibi uendicãt, de notoriis uero, & forma procedendi in ipsis, uide quod plene scripsi in commento qđ feci su ꝑ decreta uestra, de cohab. cler. & mul. Qñ aũt delegationis litera impetratur sub hac forma mandamus qtũs uocatis qui fuerint euocandi super propositis, & aliis negociis contingentibus, inquiras quæ fuerint requirenda &c. intelligitur negociũ delegatũ in modum iudicialis indaginis, non autē in forma inquisitionis simplicis, ut de iudic. exhibita, & ibi not. in 3. gloss. unde d. p. m. post Vinceo. scripsit super ipsa gl. quod ex quo patenter non constat ꝙ hmōi negociũ in modum cõmissionis cõmittatur, præsumitur ꝙ in modũ iudicialis indaginis fiat commissio, ubi ēt dicit in fin. † ꝙ qñ fit cõmissio in modum simplicis inquisitionis semper cõsueuit in ipsa cõmissione poni de insinuatione clamosa. Remittit aũt ad not. in Spec. de inq. §. 1. uers. quid si in litera, & de hoc scripsi in mã rescriptorum §. in 2. uero casu in fin.

54

55

SOLEMNIS, VTILIS, & quotidianus Tractatus de Excusatore sine mandato Excellentiss. V. I. interpretis & magni practici domini Antonii de Canario.

SVMMARIVM.

1 *Excusatur quis sit, & qualiter diffiniatur.*
2 *Excusatoris quale officium.*
Causæ quas excusator allegare habet quomodo intelligendæ.
3 *Excusator sine mandato an possit esse minor etiam & mulier.*
Excusationum triplex differentia.
4 *Excusator sine mandato ad quid admittitur, & quando 5.*
Contumacia absentis Dei præsentia suppletur.
5 *Iudex ex officio potest probationes inducere, & supplere.*
6 *Absentiæ causæ cur in quacunque causa per excusatorem possit allegari. Item & innocentia,*
7 *Excusator quid differat à procuratore, defensore, & nuncio.*
Nuncius est instrumentum quo uox unius uadit in alium.
8 *Excusator nomine cuius uerba concipere debeat.*
9 *Excusator si non probat quod dicit, ad quid teneatur.*
10 *Exceptiones aduersus excusatorem quæ opponi possit.*
11 *Excusator nunquid procurator ēē possit constituere.*

Excusatoris materiam utilē ꝓsequor ꝑ duas particulas, quarũ prima ponit qōnes concernentes excusatorē sine mandato simplr̄ usq; ad q. 9. Secũda ponit qōnes cõcernentes excusatorē absñtiæ, usq; ad finē Quæro igitur † primo quis sit excusator Rñdeo Spe. in tit. de his qui alie. not. in iud. inter uer. excusator dicit ꝙ excusator est qui sine mãdato ad cãm ad ꝓponendas excusationes, seu cãs absñtiæ non causas causæ admittitur, de elect. bonæ el 1. & Spec. in tit. de

1

exc.

excus.dicit ꝙ excusator est is qui uenit ad ꝓponendum causas absentiæ alicuius, qui nõ poterat ratione sui,uel causæ procuratorem constituere,uel qui uocatus erat, ut ꝑsonalr̃ ueniret,allegat prædictum uer. excus. de dolo,& cont.eum dilecti. Sed contra attende ꝙ in 1. dist. dicit sine mandato,non ideo dr̃ ꝙ causæ absentiæ ꝑ procuratorem allegari nõ possint,sed quia si mandatum hr̃et ad proponendas causas absentiæ foret procurator nõ excusator.ff.de proc.absens. & d.c. ueniens. quod aũt dicit ad causam,quia causa multis modis assumit,ut not.Ioã And.in c. cum dil. super gl.caus. de acc.Et intellige pro iudiciali cõflictu certarũ personarũ quod dic.de uer. sig.c.forus.in uerbo causa.Quod aũt subdit. ad proponẽdas excusationes, seu causas absentiæ non causas causæ minus restringit ex cusatoris officium ,qm̃ nõ solũ causas absentiæ allegare potest,sed ẽt causas causæ patentes peracta.amplius & causas absentiæ , ut dicam in seq.q.Quod aũt ultimum dr̃, admittitur,intel lr̃ sine mãdato ut præmiserat, & ad de seu uenerit,ut in seq.descriptione , quia si non mittitur, uenire põt,ut in dicta seq.q. dicam. Quod aũt in secunda descriptione dr̃, qui non poterat ratione sui,uel causæ constituere procuratorem,uel qui uocatus erat, ut personaliter ueniret,non est satis dictum ,qa licet possit citatus constituere procuratorem ad causas causæ,vl̃ sit citatus simplr̃ ꝙ ueniat non personalr̃, non ideo excluditur accusator ad allegandũ absentiam, uel innocentiã, ut patebit in seq.q. Dic ergo ut prædicta effugias,ꝙ excusator est ille q̃ sine mandato mittitur, seu uenit ad causam in iudicio ad allegãdum causas abñtiæ, seu innocẽtiæ abñtis.

2 Secundo quæro,† quid sit offm̃ excusatoris,seu quas excusationes proponere possit excusator sine mandato hmõi. Rñdit Spec. in tit. de exc.in fin. remittens se ad Inn. in c. ueniens.de acc.qui in prima gl. ut ẽt ibi eum refert,& sequitur Ioan. And.super 2. gl. dicit quod offm̃ excusatoris est allegare causas absentiæ facti de proc. querelam. ff. de iud.l. si prætor.Ad causas causæ necessarius est procurator cum mandato,uel satisdatione. Dicit tñ ꝙ post lit.cont. in ciuilib. uel criminalib. uel in aliis ubi proceditur lite non contest.iudex anteq̃ condemnet in defensum cõtumacem admittet quemlibet allegantẽ iura causæ ẽt minorem. & forte infamẽ.ff.de proc. l. seruum quoque.§.publ.C.de proc. l. exig. in fin.& in d.cap.ueniens fuit admissus non hñs mandatum,nec satisdans,nec persona coniũcta ad causas causæ.Causas uero intelligit q̃ colliguntur ex actis in eadem causa habitus. Nõ.n.credit posse producere testes,uel instrã uel alias defensiones cum procurator nõ sit. Secus in causis absentiæ quas probare põt,& admittitur ẽt non satisdans.Dicit etiam ꝙ excusator non allegat causas absentiæ de iure puta,corã uobis non tenetur comparere , qa excõicati estis,uel non ualet , hoc n.non per excusatorem ,sed per seipm̃, uel procuratorẽ proponere debet,de rescr super literis Io. Et s̃m prædicta intellr̃ dictum Guil. Anglici.qđ idem Io.And.refert in tit.de defen. suꝑ rub. dicens defensorẽ sine satisdatione admittendum ad allegandum causas absentiæ, vȝ intellige meri facti,† quod dictum Inno.declarans Bart.in l.pen. §. ad crimen. de publ iud. in 2.parte illius.§. in mã excusatoris ꝑmittit ꝙ talis excusator qui non hẽt mandatũ, nõ curat̃ an sit mulier,uel minor, ut not in d.§. pub. Item non tenetur satisdare de rato. ita no.ĩ l.in eo qđ §.1. ff. de re. dub. & uult Inn. in d.c.uen.Et demũ subdit,ꝙ q̃dam sunt excusationes necessarie,quæ impediunt reũ ue nire,ut puta,est infirmatus,uel carceratus ab alio,uel non põt transire per iter. istæ causæ pñt allegari per quẽlibet,nec requiritur ꝙ caueat de rato,qa uelit nolit. pur sic est , q̃dã sunt excusationes ꝓbabiles, q̃ eum excusant à ueniendo ꝓbabilr̃,põt tñ uenire si uult , ut puta qa in loco habet inimicos , & sic excusatur à ueniendo,ut d.l.de ætate, ad Treb.de leg.1.l.sciendũ.§.1.tñ si uult uenire põt, tũc talis simplex excusator non admittitur sine mandato ad allegandum talem excusationẽ, qa nescit qd abñs ille uelit. Quędam excusationes sunt mere uoluntariæ,puta , qa tu nõ es merus iudex,hoc casu si reus uult põt prorogare iurisdõnẽ ideo excusator nõ põt proponere sine mãdato,cũ hoc cõsistat in uoluntate absentis,ita intellr̃ d c.& dcm̃ Innoc.s̃m Bart.Conclusio ꝑdictorũ ẽ, † ꝙ excusator ad mittitur sine mandato ad allegandũ ꝙ abñs non põt cõparere,sed non ꝙ nõ tenet̃. Amplius ex ꝑdictis patet ꝙ excusator sine mandato admittit̃ ad allegãdũ cãs causæ, q̃ colligunt̃ ex actis in eadẽ cã factis,eo casu quo in abñtẽ põt diffinitiua snĩa ꝓmulgari in quacunque cã ciuili,uel criminali,siue excusator

hmõi

hmõi sit maior, siue minor, masculus, siue fę mina, & ēt infamis, siue q̄s sit absens cõtumaciter. siue nõ cõtumaciter, & sine satisdatione ꝑ d. §. publ. & ꝑ. d. l. exig. in fi. q̄a s̄m Inn. q̄libet admittit̃ ad allegandum, & docendũ q̄d de iure partis, q̄a partis absentis contumacia Dei p̄sentia supplet̃. C. de iud. l. ꝓperandũ. § cum aũt. Et iudex non solum ꝓ se, sed quemcunque alium ueritatē quærere debet. Sed Bart. in d. §. publ. dictum Innoc. intelligit ꝙ ubicunque potest s̄nĩa diffinitiua ferri in absentem quantũcunque sit causa. siue sit ciuilis siue criminalis, pecuniaria, siue capitalis, quilibet admittit̃ sine mãdato ad ostendēdũ de eius innocentia. Quod aũt d. §. loquat̃ in eo q̄ uenit sine mandato, uel cũ mandato, maior sit siue minor, masculus, siue fœmina, seruus uel liber, cõiuncta ꝑsona, uel nõ, patet in uerbo, à q̄buscunque defendi, & in uerbo, quemuis uerba facientem pro eo. Adde ꝙ loquatur in qualibet causa, patet ex principio d. §. q̄d aũt loquat̃ cõtra allegantem innocētiam patet in uerbo, & innocentiã allegantē. hanc lecturam ꝓbat Bart. q̄a ēt nemine hoc petente iudex potest, & debet hoc ex suo officio facere ut in auth. q̄ semel. C. q̃uo, & q̃n iud. ibi Perquisita ueritate. & in l. ampliorē §. pe. C de appell. licet gl. ibi dicat esse speciale in causa appel. Sed speciali est ꝙ in causa appellationis possit ferri s̄nĩa in absentē, & ideo iudex inquirit ueritatem ꝓ absente, & si põt suo off̃õ, multo magis quouis ueniente, & de innocētia docente. Et illud ur̃ uelle Inn. in d. c. ueniens. Adde ut patet ex rõnibus allegatis ꝑ eũ. in quib. Bart. fundat se in d. §. 6. 5 Et ꝙ ex officio suo q̃n potest iudex ad diffinitiuam s̄nĩam diffinire possit parte absente ꝓbationes inducere, & supplere tenuit Bart. in l. 1. C. ut quæ de. aduo. par. latius in l. 4. §. hæc aũt. ff. de dam. infe. & in disputa. sua, quę incipit, Iudex maleficiorũ. & ff. de pœ. l. si nõ defendant̃. & ff. de q̄õ. l. 1. §. si quis ultro. Et si dixeris, ꝓcurator in causis relegatione supra interuenire nõ potest, ut no. in d. § publ. & d. §. ad crimē, & d. c. ueniens. R̃n̄det Bart. quēlibet admitti ad innocentiã, nõ ꝙ possit. facere aliq̄d ꝑ q̄d absenti p̄iudicetur. & ideo nõ admittit̃ ut ꝓcurator ꝑ nocet, & prodest domino, ut l. nõ solũ. ff. de proc. Sed tanq̃ q̄libet ad informandũ iudicē secundũ eũ, in d. §. publ & in d. §. ad crimē. & in extrauagã. ad reprimen. super uerbo, legitime. Nã ꝑ excusatorē hmõi non deducitur aliq̄d ius absentis, sed solum ius publicum dixit Bal. in reos. circa fin. C. de accus. qui pub. utilitatis est absentes à quibuscunque defendi, ut d. §. publ. Collige igitur quatuor casus, ꝙ aut excusator uult allegare causas causæ simpliciter. Aut causas causæ resultantes ex actis in eadē causa factis. Aut causas innocentiæ ex cã in qua ad diffinitiuã s̄nĩam deueniri potest. Aut causas absentiæ. Primo casu nõ põt sine mandato uel satisdatione de raro, uel ēt cum mãdato, & satisdatione in causis à relegatione supra. Aliis tribus casibus, põt, ut patet ex prædictis Et attendendum ꝙ differt allegare causas causæ resultantes ex actis, & allegare causas innocentię. Quia primo casu admittit̃ excusator in oĩ cã. Secundo demum in causa in qua potest ad diffinitiuam s̄nĩam deueniri, quia utrũque iudex nemine fauēte, seu allegãte simpliciter debet admittere ut patet ex superius alleg. oĩ. n. casu quo iudex tenet̃ seu põt, req̄rere ueritatē ex suo officio ꝓ absente, & tenet̃ admittere quēlibet defensorē, ut probant rationes Inno. & Bar. supradictæ.

6 Tertio quæro iuxta proximę dicta, † quare causa absentiæ potest in quacunque causa allegari, & innocentię demum in causa in qua põt ad diffinitiuã s̄nĩam deueniri. R̃n̄deo q̄a allegatio causæ absentiæ excludit dãnũ cõtumaciæ absentis, ut ea allegata, & probata cã differratur, ut dicã in q. 27. quæ contumacia põt esse ēt in cã in qua non põt ad diffinitiuã s̄nĩam contra absentē deueniri, & sic dãnum cõtumaciæ q̄d multiplex esse potest, de dolo & cont c. prout, & per totũ, & in Spec. de contum. §. tunc dicimus. Allegatio aũt innocentiæ excludit condemnationē rei ut dicã in q. 11. quæ condēnatio locũ habere non põt nisi in casib. in q̄b. põt ad diffinitiuã s̄nĩam deueniri, nõ aũt excludit cõtumaciã. q̄a licet reus nõ teneat̃, seu non deliquerit, nihilominus cõtumax esse potest, & dãna contumaciæ pati.

7 Quarto quęro † pro nominis intelligentia q̄d differat excusator à ꝓcuratore, defensore, & nuncio. R̃n̄deo à procuratore differt, q̄a excusator sine mãdato, ut dictũ est in 1. q. ꝓcurator cũ mandato q̄ ad excusandũ tm̃ cõstitui põt, ut ff. de ꝓc. absens, & ad unã rē ff. de ꝓc. l. 1. §. 1 A defensore aũt differt q̄a excusator ad allegãdũ cãs causę resultantes ex actis in eadē cã factis, & innocētiam rei, & causas absentiæ, ut dictũ est in 2. q. Defensor aũt ad

totam

totã cãm,ut not.Spec.in tit.de his q a ie.not. in iud.inter.§.1.uer. defensor. De nũcio autẽ qa excusator cõcipit uerba in persona sua,ut dicã in seq q.Nũcius in ꝑsona dñi. Nuncius est uelut pica,& organũ quo mediante uadit uox unius ad aliũ,& nihil ꝑ se agit,sed dñs ꝑ eũ uelut ꝑ epist.ff.de cõst pec.l q aũt,§ fi. cũ l.seq.ubi de hoc ꝑ gl.& Bart.& not C.si quis alt.uel sibi.l.mulrũ interest,in gl.in uer. põt & Spec.in tit.de ꝓc.§ ut aũt.uer.& not.ꝙ large.Horũ tñ.noĩum sæpe unũ ponit̃ pro reliquo,& ꝑsertim ꝓ excusatore nã sępæ excusator idẽ ꝓcurator, ut d.c.ueniẽs,dr̃ defensor, ut d.§.publ.in gl.magna,& in §.ad crimẽ, & in l.in eo.§.1.ff.de reg.iu. Et dicit̃ nũcius, ut d.c.bon.de el.& d.c.uen.de acc.Nã, & ꝓcurator dicit̃ nũcius,sed nõ ecõuerso,ut d.Spe.in uer.& not.Ponunt̃ ꝓprie, & ĩproprie ẽm subiectam materiã,ut ex prædictis uerbis patet.

8 Quinto quæro,† qualiter excusator debet uerba cõcipere,an uidelicet in ꝑsona sui uel rei cuius absentiã uel innocẽtiã allegat.Rñde qđ debet cõcipere uerba nomine suo proprio.Cũ rõne publicæ utilitatis nõ rõne utilitatis priuatę admittat̃,ut d.§.publ.& humanitatis rõne qa qlibet homo debet alii bene facere.ut ff.de ser.expor.l.seruus ea.Nã.n.cõstituit cognitionẽ inter nos ff.de iust.& iu.l. ut uim.& ff de app.l.nõ tm̃ in uers.humanitatis rõne,& qđ ibi no.in 1.gl sicut dicemus in tutore.ff.de his qb. ut indig.l.tutorẽ. & C. eo. ti.l.polla.& qđ ibi not.in 1.gl.in uer.pupilli nomine,&in coniuncta ꝑsona. C de proc.l. exig. Dicẽdo ego dico Titiũ accusatũ, seu inquisitũ absentẽ ex tali casu iusta,& cõparere non posse,uel cũ fore innocentẽ,& terminũ ad ꝓbandũ peto Sane, & si dicerem nomine Titii dico,&c.admitti deberẽ,ut d.l non tm̃, qa intelligeret̃ nomine Titii.id est ad utilitatẽ Titii,ut not.in d.l.tutorẽ,& d.l.polla.si tamẽ simpliciter cõpareret,ut ꝑmisi,malefaceret,iudex cogere eũ ad exprimendum quo nomine ageret,& cõ parere,ut dicit Inn.in simili.in c. cũ olim.de test ẽ n Bart.in d.l.nontm̃.Ego cõsueui dicere comparet talis excusator,seu defensor sub ꝓprio noĩe, necnon excusatorio seu defẽsorio noĩe Titii,& tãq̃ unus de ppl̃o & ꝓ interesse pub.& oĩ mel.mõ noĩe,& cã,& forma qb.magis , & melius possit, & debeat cõiũcti vel diuisim,&c.uti si uno mõ possit excludi alio nõ excludat̃, & cõsuetudo ĩ ꝑdictis amittit defensorẽ quocunq; noĩe cõpareat

9 Sexto quæro† ad quid teneat̃ excusator si non ꝓbat qđ deducit iudex suꝑ excusatione proposita põt procedere duobus modis.Vno mõ suꝑ excusatione simpliciter ꝓcedẽdo ad instãtiã excusatoris,& tũc excusator nõ probans,de calũnia uenit cõdẽnandus extra ordine,sicut dicimus in denũciatore suã denunciã coram iudice ꝓsequente. ff.ad Turp.l.ab acc §.denunc & ff.de cust.reo.l.diuus,ubi de hoc ꝑ Bart.& in c.fin.de cal.Ac ẽt debet condemnari in expensis,sicut condẽnat̃ reus. ut no.C.q acc.nõ pos.l.q de crimine , cum suo nomine compareat,ut dictũ est in prox.q.& sicut cõparens in iudicio sine mandato.C.de proc.l.licet.& qd ibi not. per Doct. Alio mõ põt ꝓcedere iudex ex suo offõ ꝑ inquisitionẽ ꝑ illã excusationẽ q̃ corã eo allegat̃, & tũc ꝑinde habet̃ ac si iudex ex officio suo mero, & simplici moueret̃,& in nihilo excusator tenetur.Quinetiã non prohibet̃ eo casu excusator esse testis sicut dicimus in denũciatore ut scripsit Bar.in d.l.diuus,qa dicto casu iudiciũ totũ fundat̃ in iudice ingrẽte,q tenet̃,& põt perquirere ueritatẽ,ut dictum est in præc. q.

10 Septimo quæro,† Iuxta præmissa quę exceptiones opponi possunt contra excusatorẽ. Rñsio patet ex dictis in ꝑcedendi. q. qa si iudex ꝓcedit ad instantiam excusatoris opponi poterunt oẽs exceptiones q̃ opponi pñt contra personã accusatoris seu cõtra personã illius q alieno noĩe comparet,sicut dicimus in denũciatore,de acc.c.licet Hely.& tenet Bar. in d.l.diuus.& sic opponi poterit ꝙ est minore excõicatus,& filis ideo obstat.l.exig. in fi. C de proc qa est speciale ibi in filio ẽm doc. q põt cõparere sine mandato ad plenã rñsione in causa patris absentis,in quã poterat ad diffinitiuã procedi licet foret minor, ergo secus in aliis,& iudex ad instantiã accusatoris seu actoris.& ẽt ex suo offõ poterit talẽ excusatorẽ repellere.ex suo tñ offõ poterit ingrere ueritatẽ,& sic ad sui informationẽ audire minorẽ fœminã.& quęcunq; allegantẽ.& sic intellr̃ lect. Bar.in d.§.pub.& qđ dictũ est in 2.q.Et ex his ẽt patet quòd excusatorẽ primo mõ sumptũ iudex tenet̃ admittere.Scđo autẽ mõ assumptũ nõ nisi ut ĩformet,ut dictũ est.

11 Octauo quęro† an excusator hmõi possit cõstituere procuratorẽ ad excusationẽ ꝓpositã ꝓsequẽdã Rñdeo ꝙ sic,qñ iudex ꝓcedit ad instantiam excusatoris,cũ ad eum causę periculum spectet,licet aliud sit ĩ procuratore,& tutore

tutore qui ante lit.cont. procuratorē non cō stituunt.C.de proc.l.neque. ut cōcludit post multa argumenta,ꝑ,& cōtra Spec.in ti.de ꝓ cur.§.1.uer.sed nunquid defensor qui licet lo quatr in defensore q satisdedit iudicatū solui idē in executore prædicto qui satisdare nō te net,ut dcm̄ est in 2.q.ꝑ rōnes alle.per Spec. in d.uer. sed nunqd defensor. & in ꝓxima q.

1 *Excusator sine mandato quomodo innocentiam pro ponere possit.*
2 *Absentis probata per excusatorem innocentia,quid habet facere iudex.*
3 *Innocentia per excusatorem in qua iudicij parte al legari possit.*
4 *Excusator nunquid possit à grauamine ,seu senten- tia appellare.*
Excusator post latam sententiam comparens utrum possit à sententia appellare.
5 *Excusator appellās pro eo qui ad supplicium ducitur nūquid possit sine mādato prosequi appellationē.*
6 *Innocentia post sententiam in rem iudicatam tran sactam reo etiam inuito an & quibus casibus al legari possit & coram quo iudice.*
7 *Excusator absentis quas excusati nes meri facti pos sit allegare.10.*
8 *Absentiæ causa iuxta quæ dicenda.*
9 *Excusator absentis qui metu supplicij aufugit num quid admittendus.*
11 *Absens quis dicatur,& absentia quomodo proba- tur.12.*
13 *Absentia sola nūquid probet impedimentū iustum.*
14 *Excusator absentis petens terminum citationis pro rogari ut absentem inueniat quem nescit ubi sit nunquid audiendus.Et quid si dicat se non inue nisse.15.*
16 *Impedimentum puri, & meri facti absentis quomo do probetur. Et an sufficiat impedimen i semiple na probatio 17.*
18 *Impeditus an teneatur excusatorem mittere,quid iuris si mittatur.*
19 *Item si non mittat.*
21 *Excusator allegans impedimentum facti præcisi nun quid audiendus.*
22 *Excusator in causa capitali,an satisdare debeat de præsentando finita absentiæ causa.*
23 *Procurator cum mandato generali nunquid absen tiæ causas proponere possit.*
24 *Absentiæ causa utrum possit inuito absente allega ri & probari.*
25 *Excusator nunquid possit allegare eius absentiā con tra quem petitur sententiæ executio.*

Secunda Tractatus particula.

NOna qō circa secundam partem cōcer- nentem qōnes allegantes causas inno- 1 centiæ† qualiter innocentiam poterit excusa tor iste proponere.Respondeo illam per quā constet reum non deliq̄sse.ut si condēnatus, uel inq̄situs de homicidio probaret hoīem q̄ dicitur occisus superuiuere, non autē posset proponere innocentiam per quam constaret delictum commissum quacunque rōne non punibilem.puta quia occisus poterat impu- ne offendi,uel delictum erat præscriptum ex forma statuti,& similia,qm̄ id non posset iu dex ex suo officio reo nō properante supple re,ut dixit Bart.ff.de pœ.l absentem.in 4.q.in §.neque per excusatorem sine mandato id de duci ut dictum est in q.2.

2 Decimo quæro,† probata innocentia per excusatorem quid hēt facere iudex Rn̄deo ꝙ habet reū absentem absoluere ſm Bar.in ex trauag.ad reprim.sup uerbo,ad receptionē, alleg.C.de iud.l.prop.§.finaūt.& merito quia constito de innocentia ēt nemine de innocen tia ꝓponente,debet iudex reū absoluere ut ff.de pœ.l.si nō defendantur.& l.unius.§.co gniturum.ff.de quęstio.ut dictum est in 2.q.

3 Vndecimo quæro, † qn̄ possit innocentia allegari.Rn̄deo in quacūque parte iudicii ēt post publicationē ꝓcessus,& post cōclōnē in causa,cū constita innocētia totum iudicium resilit in iudice ingrente,seu in causa cogno scente.ut tenet Bar.ff.de q.l.1.§.siquis ultro. & l.4.§.hoc aūt iud.ff de dam. inf.& in d.l.si non defendātur & in disputatione sua.Iudex maleficiorum,allegat.in 2.quæst.

4 Duodecimo q̄ro,† an excusator possit gra uamine,seu à sn̄ia appellare. Respōdeo à gra uamine,seu à sn̄ia interlocutoria in cā excu- sationis planū est posse appellare,quia ad eū cāæ piculū spectat,ut dcm̄ est ī 6.q.Idē à dif. finitiua si subscri.excus.ꝓposita iudex sn̄iam diffinitiuā ꝓmulgauerit eadē rōne.cū ī ea ap pellatiōis cā possit grauamē suū releuare. ff. de app.l.1.& grauato rēr appellatio sit ꝑmis sa.C.si ut se ab hæreditate abst.l.1.& de app. l & in maiorib.ff.de app.a sn̄ia. Sed dubium est,an excusator cōparens post latam sn̄iam possit à sn̄ia appellare Rn̄deo non nisi ꝑ eo qui ducit̄ ad mortem,& intra tpa quæ ad ap pellandum largiuntur,quo casu ēt reo inui- to quilibet humanitatis noīe appellare pōt, ut l.

uel non tm̄.ff.de app.ergo C.de app.l. ad dictos & C.de epi.aud.l. ad duos. q humanitatis rōne exposita cōfert dicto casu beneficiū in inuitū ut notat in d.l.nō tm̄,ī gl ult.& ff. de reg.iur l.inuito.& eo.tit.c inuitū lib.6 ꝑ Dyn.& ff de neg.gest.l.soluēdo.ꝑ Bar.qđ interesse humanitatis nō attenderet in alio casu,quo qs ꝑiudicare posset, vt dictis iurib.no.

Decimotertio quæro ꝓ intelligentia præmissæ quæstionis, & maiori declaratione nostræ materiæ.† An excusator appellās ꝓ eo q ducit ad mortē possit appellationē proseq sine mādato Rn̄deo pro cōcordia Bar.& Bal. q uident in dicta quæstione contrarii, dic qđ ad plenā defensionē non admittit ne processus excusatores ꝑiudicet reo cui ius est acquisitū ꝑ appellationē ff an ꝑ aliū causa app.l. 1.coniuncto d §.ad crimē,sicut in causa principali,& sic loqtur Bal.in d.l.addictos,in fin. C de ep.aud.ad allegādum aūt, & ꝓbādū causas innocentiæ bene admittit sicut in causa principali.Et sic loqtur Bal.in d.l.nō tm̄.dum ad prędicta alleg.Bar.in l.si nō defendātur.ff. ad pœn.& l.1.§.pen.ff.de qō. Nā innocentia in causa capitali ē t reo inuito allegari,& probari pōt humanitatis rōne ut d.l.non tm̄, & quod ibi not.in ult.gl.& dictum est supra.

Ex his patet qđ talis appellatio utilis est, qa deuoluit causam ad superiorē corā quo innocentia allegari,& ꝓbari poterit,qđ non posset causa ꝑ appellationē nō deuoluta, & qa cū mandato poterit prosequi causam ad plenā defensionē sicut in causa principali cū reus sit in uinculis.ut dicit Bald.in d.l. addictos,& tenet latius Bart in d.l ad crimē,& qa si iudex a quo uellet appellatione interposita sn̄iam exequi,posset excusator ei de facto resistere,qa ꝑ appellationē ablata est iurisdictio iudici à quo ſm Inno. in c.si qn̄ de offi. deleg.quē allegat,& sequitur Bal in d.l. addictos,de episcopali audien.ad hoc l.prohibitū & quod ibi not.C.de iur.fisc.lib.10.

6 Decimoquarto quæro,† An post sentētiā in rē iudicatā trāsactam,posset excusator rei innocētiā allegare,& si possit corā quo iudice.Rn̄deo,qō procedit in causis capitalib.in qb.potest innocentia,reo inuito,allegari, ut dictū est in duab.proximis pōnib. qa in aliis facit ius.ff.de statu homi.l.quantū. In quib. causis capitalib.pōt allegari innocentia post rē iudicatā inuito condēnato ꝑ ipsum cōdēnatū.ff.de q.l.1.§.si qs ultro.& in Spec.de accu.§.seqtur.uer.sed pone.licet hoc male Italici obseruent. Dicit Io.And.ibi in additionibus sic.Per quemlibet ēt posset illā ex suo officio iudex ingredi.e. Sed in innocentia ꝓbata nō posset iudex absoluere. qa nō pōt sn̄iam corrigere.ff.de re iud.l.iudex postq̄, sed deberet principi rescribere.uel petitionem dare in cōi,qa cōe non recognoscit superiorē ut d l. 1.§.fi.ff.de qōni.qđ ibi no.ꝑ Bar.Coram aūt iudice ad quē allegare innocentiā nō posset, qa ad eū non est iurisdictio deuoluta neque deuolui potest.cū ad appellādum tꝑa sint diuersa ut dictū est in proxima qōne. Posset tn̄ excusator ꝑ uiam supplicationis principem seu commune adire ut de iudice dictum est.

Decimoquinto,Circa tertiam partem qōnis excusatoris allegantis causas absentiæ puri,& præcisi facti † Quas excusationes meri, & præcisi facti possit allegare.Rn̄deo illas q̄ iustā hn̄t rōnem.ut d.l.inter.& d.l. pen. §.ad crimē.ff.de publ.iud.Exēpla patent in l. 2. ff. si qs cautio cū duabus legib sequentib.usq; ad.§.quantū,ut si ualitudine tēpestatis maritimę seu terrestri,ut fluminis furore,detētione,carceratione,absentia longinqua,puta ultra mare, & similia,ꝑ quæ qs præcise comparere nō posset uelit nolit ut dictū est in 2. q. Oē n.impedimentū meri,& præcisi facti iustā absentiæ rōnē habet ut in d.2.q.dictū est nisi causa impedimēti fuerit ui statim dicam.

8 Decimosexto quæro,† Quid si impedimentū meri,& præcisi facti cōtingit culpa absentis,an causa absentiæ dicat iusta.Rn̄deo,aut culpa est præordinata ad casum cōtingētem. aut nō primo casu causa absentiæ nō est iuxta v.g.Si absens facit se capi à magistratu uel detineri à priuato,ne posset cōparere,uel suspicione delicti ne citari posset iuit in partes lōginquas ut ff.si qs cautio.l.2.§ fi ibi,nā ipse hoc affectauit uel cām ꝑstitit nō ꝓderit exceptio. Secūdo casu sic,ubi abn̄s delīqt in loco in quo residebat,& ꝑ ꝑ delictū captus, & in carceratus ē à magr̄atu,uel trāsiuit ꝑ territoria hostiū,& captus est nā talis culpa nō fuit ꝑordinata ad hunc casū seu effectū ut cōparere non posset .unde abn̄ti nō est imputāda,ut ff ad l Rhod.de iactu l si uehēda.§.1.& ibi not.ff de imp.in reb dot.factis.l.an in totū,siue iuste detineat siue iniuste,& siue ꝑ magistratū iurisdictionē hn̄tē,siue ꝑ priuatū ut d.§.fi.in prin.per quem ibi hoc tenet Bar. & Spec.in tit.de acc.§.pen.uers.item quæritur

&

& melius in uers. quod si quis in additio. Io. And. ubi uult ꝙ defensor potest allegare absentiã banniti de alio maleficio, & ꝓꝑ ipsum maleficium absentis. Sed si foret absens suspicione maleficii de quo inquirit dicã statim.

9 Decimoseptimo quæro, † q̃d si suspicione delicti reus se absentauit, & casu cõtingẽte sine sui culpa cõparere non põt uerbi grã, delinquens timens ꝓꝑ delictũ capitale de quo diffamabaṫ, ne caperet aufugit de ciuitate, & eius territorio, & iuit ad ciuitatẽ uicinã, ubi ꝓꝑ inimicitias post eius accessum surgentes inter ciuitatẽ originis in qua dṙ deliquisse in illa ad quã se contulit captus est, & in carceribus positus. An allegãs eius absentiã ꝑ ptãtẽ de maleficio ingrentẽ debeat admitti. Hic casus, & sequens in proxima qõne dederũt causam huic summulæ. uidebaṫ n. ꝙ sic. quia culpa fugæ nõ tẽdebat ad inimicitiã, & capturã hmõi. ut dictũ est in præcedẽti ꝓxima. q. Sed rñdebatur ꝙ licet absentia sit excusabilis ꝓꝑ culpã fugæ tendentẽ ad non comparendum, multa allegata fuerũt ꝓ & cõtra Finalṙ puto ꝙ admitti debuit excusator qm̃ excusatio puri. & ꝓcisi facti admitti debet ut d. §. ad crimẽ. & dictũ est in 2. q. & d. §. pub. nõ obstãte culpa fugæ q̃a illa militaret si sola adesset. ut dictũ est in ꝓxima q. Nã eo casu ideo excusator nõ admittiṫ, q̃a fugã affectauit, & causa fugæ fuit. ut d. §. fi. Sed casus contingens capturæ eũ excusat q̃a illã nõ affectauit neque causam ꝑst. tit. Et si dicaṫ casus contingit ꝓꝑ fugam. Rñdetur q̃d fuga non debet considerari, q̃a non tendebat ad dictũ casum, ut in ꝓxima qõ. dictũ est. Rursum fuga nõ reddit eũ cõtumacẽ, cõfessum, uel conuictum. licet reddat eũ de maleficio suspectũ. ut not. per Cyn. C. de rapt. uir. l. 1. per Bart. in l ex Coin. ff. ad syll. & ꝑ Io. And. in tit. de præsump. in §. species. uers. uiolenta in additio. Spec. & dixit plene in tract. de qõ. & torm. §. 2. q. 7. & absentia prædicta habet duplicẽ causam absentia, uꝫ fuge, & capturæ prima iniusta, secũda iusta. Et sufficit una causa iusta ut d. l. inter. in uerbo, iusta rõne, quæ non tollitur ꝑ iniustã. Et q̃a si post primam citationẽ fugeret, oporteret eum iterũ citari. nec illa fuga eũ reddecret contumacẽ pro aliis citationib ut not. de dolo, & cont. c. 2. in gl uidebiṫ, lib. 6. C. qũo. & quan. iud. l. ea quæ in fi. Oportet citari ergo ut cõpareat. & cõparere possit. & eius absentiã allegari. nec fuga concludit necessario ꝙ citatus nolit cõparere, & q̃ hodie fugiẽdo cõparere non uult erat citatus uelle cõparere poterit, q̃a uolũtas est ambulatoria. ff. de adimen. leg. l. 4. & sufficit impedimentum facti absq; eo quod appareat, an uelit comparere si impedimẽtũ cessaret, aliter nõ excusareṫ abñtia facti si de uolũtate, nõ quod iura non reqrãt, ut d. l. inter. & d §. ad crimẽ. & d. §. publice, & d. c. ueniẽs. impedimẽtũ igiṫ solus absentiæ in casu ꝓposito allegari non põt, sed impedimẽtũ captiuitatis subsecutæ ꝓꝑ inimicitiam inter dictas ciuitates exortum sic.

10 Decimooctauo quæro † retentis terminis qõnis ꝓxime præcedentis ꝙ si retentus, & captus non ualens exire de carceribus alio modo, ꝓmisit sub graui pœna nõ recedere de ciuitate, & fideiussores dedit, an excusator allegãs detentionẽ carcerationẽ, promissionem, fideiussionẽ hmõi sine mandato admittitur. Rñdeo non, q̃a talia impedimenta non sunt meri facti, sed iuris, q̃ allegari non pñt ꝑ defensorẽ sine mãdato, ut dcm̃ est in 2. q. Non enim dicto casu teneṫ abñs facto præcise, sed obligatione de nõ recedẽdo, qua nõ obstãte cõparere põt si uelit, & forsan teneṫ. cum ꝓꝑ delictũ grauius, seu capitale citeṫ, de quo de re iud. l. cõtumacia §. pœnes & l. 2. §. exhiben dũ. ff. de cust. reo. ꝑ Bart. in disputatione sua statuto ciuitatis Lucanæ caueṫ. Amplius idẽ foret dicẽdum si excusator allegaret repugnamẽtum guerræ inter dictas ciuitates exortæ. qm̃ impedimẽtũ guerræ nõ est meri facti, sed iuris, dũ nõ allegat, ꝙ nõ possit ꝓcise, sed ꝙ nõ tenetur ꝓꝑ guerram, ut dcm̃ est. Quin ẽt ꝓꝑ cões guerras patriæ non excusaṫ quis a cõparendo, cum cõparere possit, maxime cũ saluo cõductu. teneṫ dñi de Rota eorũ cõclus. 327 ꝑ d. c. delicti. in uerbo, discrimina uiarũ, de dolo, & cont. ꝓꝑ inimicitias aũt personales, & capitales bene excusanṫ ut lite non cõtest. c. accedẽs. de re iud. cle. pastor. illas tamẽ non posset excusator sine mandato proponere. quia non sunt meri facti, ut dictum est.

11 Decimonono quæro † q̃s dicatur absens. Rñdeo. absens pṙ in proposito q̃ abest à ciuitate merũ imperiũ hñte, sicut olim à prouincia, de pœnis l. abñtem, in prin. C. de accus. l. abñtem. C. de adult. si quõdam. ff. eo. l. si maritus. §. l. Iul. & q̃d ibi not Ad hoc ut quis dicatur abñs facit quod scripsit Bart. ff. de damno inf. l. 4. § prætor ait. & l. quamuis. in v. q. & de uer. obl. l. 1. in princ. & d. §. lex. Iulia.

& Bald.

& Bald.in l.fin.§ ubi autem, lo.1. C.de bon. quę lib.ad hoc l.abesse. ff.de quib.cau. maio. & l. præses,cum seq.cũ gl.suã. ff. de procur.

12 Vigesimo quæro † qualiter probet absentia huiusmodi. Respondeo, probatur per famã.ut no.Spec.tit.de accusatore.§.1.uer. sed qd si iste. Sola enim fama,& uulgi opinio sufficit in tali probatione dicit Bart.in extrauagãti ad reprimendã in uerbo, per edictũ, per tex. in auth. de exhibendis, & introducendis reis.§.si uero,col.5.Itẽ iudex põt, & debet de absentia se informare, & id examine in quã terram abiisse dr per dictum tex.ex eo enim ꝙ dicit abiisse dicitur apparet qđ sufficiat sola fama,uel uulgi opinio,& põt se informare iudex ẽt summatim,& parte nõ citata, secundũ Bart.in dicto uerbo, & per editũ. Rursum probari potest ꝑ discussionẽ fiendã per nunciũ seu nũcios.nã sicut fit de bonis, ita de ꝑsonis secundũ Bart.in d.§.ptor & ff. de lega.2.l.cum qdam. Ad hoc ꝙ dicitur in probatione negatiuæ in l.hoc iure.ff.de uerb. oblig per Bart.& de accus.c.super his.ꝑ Innoc.

13 Vigesimoprimo q̃ro † an sola absentia probet iustũ impedimẽtum,Rñdeo nõ, nisi cõludat iustam rõnem ut d.l.inter.§.ad crimẽ.& d.§.publice.& d.c.ueniens. Iustam autem rationem concludit si ex illa insurgat impedimentũ ut comparere non posset,ut qa sit absens ultra mare,uel in loco ita remoto, ꝙ cõparere nõ posset ad se excusandũ,ut dictũ est in 2.q.& ꝓpterea oportet ꝙ probet fama absentiæ in quã terrã abiisse dicaĩ, ut dictũ est in ꝓxima quæstione,ut sic cõcludat necessario iustã absentiã,& absentiæ rationem, simplex enim probatio absentiæ nihil cõcludere uelut incerta ꝓbatio. de probatio. c. in præsentia.C.unde liberi. l.non hoc.posset. n. esse absens in loco uicino,& sic cõparere posset, & processus notitiã hre.sicut dicimus de citato ad domum, ut subdam in quæstione 29.

14 Vigesimosecundo quæro † iuxta p̃missa. Excusator ignorãs in quo loco citatus sit absens cõparet,& allegat absentiã, & petit terminũ citationis rei ꝓrogari, ut possit inuenire absentẽ,qa ignorat ubi sit. an debeat audiri.Rñdeo sic,faciẽdo primo fidẽ de citatione,s̃m ea quæ dixi in 20 quæstione. quo facto debet ei terminus assignari, ut eum inueniat,& ei denũciet,ut C. ubi de crimine agi oportet. auth.qua in ꝓuincia,s̃m Bart. in extrauagãti ad reprimendũ in uerbo, ꝑ edictũ

15 Vigesimotertio q̃ro † qd si accusator dicit se diligẽter.inq̃siuisse,& nõ potuisse inuenire ubi foret.Rñdeo iudex ꝓcederet tanq̃ cõtra cõtumacẽ.Nã post illã dilationẽ, siue ueniat uel mittat legitime audiẽ alĩs secus,ut d.auth. qua in ꝓuincia s̃m Bar.in d.uerbo ꝑ edictũ.

Vigesimoquarto quæro dictũ est qualiter probetur impedimẽtum surgens ex absñtia.

16 † Qualiter ꝓbetur impedimẽtum meri facti absentis pone carcerationis, & similiũ. Rñdeo. Iac.de Are. & quidã alii uñr uoluisse ꝙ debeat ꝓbari plene ꝑ testes, uel instra.ff.de re mil.l.3.§.q ad diẽ.& l. q cõmeatum.6 q.1. pñtium,de res.in int.c.ex lřis. Spec. in tit. de appel.§.nũc ħ ř uer.qd ergo, uĩ dicere ꝙ sufficiat iurm,quod tenuisse uĩ Bart.ff.de excus.tut.l.scire oportet.§. sufficit, allegat de elec. qa ꝑꝑ circa fi.ad quod 22.q 1.c.1. & maxime cũ uno teste.de ꝓcur.ex insinuatione, uĩ enim ꝙ hoc casu sufficiat ꝓbõ semiplena. ut d.c. ex lřis,& d. c. cum Berthol.Io.And.in d. uer.qd ergo.in addit Spec.uĩ uelle ꝙ si probõ habet fieri de loco uicino regitur plena probatio,alias sufficit iurm. Finaliter Gul. ut refert,& seqtur Bart.in l.2.§.quod diximus.ff. si qs cautio Host.Arch.& eo. And.in c. 1 de dolo,& cont.lib.6. tenet hoc relinquẽdũ arbitrio iudicãtis,q habet cõsiderare qualitatẽ ꝓsonæ,& impedimẽtum quod proponiĩ,& alia adminicula, & s̃m qualitatem qñq; exiget plenã probõnem,qñque exiget iurm. de iureiur.c.fin.& quod metus causa cap. fin.& quod notatur,96.dist.tanta.in gl.ord. quod s̃m præfatos Doct. quod ẽt sane intelligẽti uoluerit Iac.de Are. Spec. Io. And. & Bart. in pręall.locis Et prædicta procedũt in prin. In excusatore aũt si notitiam hret absentiæ, & impedimenti ꝑ ueritatem idem putarem, cum nomine suo compareat. ut dictum est in 5.qõ. Si uero certam notitiam non hret oportet eum probare ꝑ famam sicut de impedimento longinquo absentiæ dictum est in 20.q.uel ad alias cõiecturas cum sufficiat probatio per coniecturas ut dictum est.

17 Vigesimoquinto quæro.† An sufficiat semiplena ꝓbõ impedimẽti. Exẽplũ constat ꝙ ꝑ mare fuit tẽpestas.ita ꝙ nõ potuit tali tempore nauigari Bart. in l.2.§ qđ diximus.ff. si qs cautio dicit ꝙ nõ. Immo. dẽt probari qđ ipse,de domo sua recessit.& tpe debito fuit ad mare.& eo tpe tẽpestas fuit in mari, ꝑꝑ quã fuit ita impeditus, quod uenire non potuit

tuit ff. de re mil. l. q cōmeatus. Vnde est consuetudo ꝙ in terris maritimis fiat ꝓtestatio ꝙ ꝑ ꝑ impedimētū maris nō possit trāsire, cū ipse sit ibi causa trāseundi ſm Bar. Qđ dictū ꝓcedit qñ ex alio facto uel nō facto est præsumptio cōtra eū, qđ si cessasset impedimentū non uenisset, ut in exēplo Bart. quo nō accedens ad mare pręsumit̃ cōparere uoluisse. q a impedimentū cōparere uolentis absentē nō excusat, sicut si alia ꝑsumptio nō resultat ut q a sit in ciuitate iuxta mare posita, uel in carcerib. q a tunc sufficit ꝓbō solius impedimēti. q a nemo ꝑsumit̃ suā defensionē omittere, ut dixi in 17. q. Tutū tñ foret quod ꝓtestaret̃ ut supra, ut dicimus in debitore ad certā diem, ut excusetur à mora ꝑ lapsum diei. ff.

18 de constit. pec. l. item illa per Bart.

Vigesimosexto quæro. † An impeditus hmōi tenea t̃ mittere excusatorē, attēde ꝙ ꝓcedit qñ non tenet̃ mittere excusatorē qđ est regulare de quo ꝑ Doct. C. de rest. mil l. 1. & 2. §. si quis in iud. ff. si quis cau. ꝑ Gl. & Bar. & de ꝓc. c. quer. & de dolo, & cont. c. cū dil. & ꝑ Doct. & gl. Rñdeo sic, ut notat̃ in c. quer. in gl. in uerbo, detentus, & in d. c cū dilecti. in gl. magna super uerbo Responsalem.

19 Vigesimoseptimo quæro. † Quid si excusator mittat̃ uel ueniat, & ꝓbet iustā rōnē seu iustū impedimentū absentis Rñdeo iudiciū differt̃ ff. de iud. l. si prætor. ff. si quis cautio. l. 2. §. si quis in iudic. de elect. bonæ. de dolo. & cont. cap. cum dilecti. & d. c. ueniens.

20 Vigesimooctauo quæro. † Quid si non mittit excusatorem uel nō ueniat excusator pro absente. Rñdeo siue non mittat. quia nō possit. siue non mittat q a negligit, tenet ꝓcessus cōtra absentē. sed rescinditur ꝑ restōnē. Sed si cōpareret excusator, & de impedimēto doceret ꝓcessus foret ipse iure nullus ut not. ff. de re iud. l quæsitum ꝑ gl. & Bar. in d. l. 2. §. si quis in iud. & in d. c. quer. & in d. c cum dil.

21 Vigesimonono quæro, † Quid si excusator allegat quod citatio nō potest peruenire in notitiam absentis, uel aliud impedimentū ꝑcisi facti, iudex ultra ꝓcedit. An ualeat processus. Rñdeo sic nisi excusator obtulerit se ꝓbaturū, & iudex contēpserit. de appel. c. interposita. Saluum tñ est ius parti petendi restitutionē ex causa iniustæ absentiæ. C. quō, & qñ iudex l. ab eo. ff. de in integrū rest. l. fi. & ibi notat̃. Non. n. est necesse ad ualiditatem ꝓcessus qđ citatio ꝑueniat in notitiā citat nisi iudici cōstet de impedimento, uel ꝑ eū steterit quo minus cōstaret ſm Bart. in extrauagāti ad reprimendū. in uerbo, neglexerit.

22 Trigesimo quæro. † Excusator in causa capitali allegat causas absentię iudex uult ꝙ satisdet de illo præsentādo t ꝑe quo iusta causa absentiæ poterat esse finita. An id teneatur. Rñdeo nō q a nulla lex hic dicit Facit. ff. de coll. illic, l. 3 in fi. de trans. c. 2 de sent. excōis q lib. 6. ſm. Io. And hāc qōnē latius ꝓsequentem, & ut præmittitur concludentem in tit. de defensore super rubr. in additionib. Spec.

23 Trigesimoprimo quæro. † Absens impeditus impedimēto puri facti cōstituit ꝓcuratorē ad agēdū, & defendēdū in cā capitali sed nō excusandū seu allegādū causas absentiæ. An poterit illas causas ꝓponere. Rñdeo ꝙ nō hēt dubiū, q a si pōt sine mandato, multo fortius cū mādato gñali. Sed dubiū foret an possēt cās absentiæ iuris ꝓponere cū ad eas ꝓponēdas nō fuerit expresse, & spāli̇t̃ cōstitutus quod non facit ad nostrū opusculū quo solū de excusatore siue mādato agimus. Dñi tñ de Rota eorū cōclusione 326. tenēt quod sic. Adde rōnem, q a habens certam formam mandati fecit aliqd quod ualet nō est cōtra sed iuxta mandatū, ut ad propositū dicit Io. And. in tit. de excusatore. super rub. in Spec.

24 Trigesimosecūdo q̄ro. † An causæ possint cōtra uolūtatē rei allegari, & probari. Rñdeo nō cū ꝑ allegationem causarū absentiæ sola cōtumacia excludat̃ ut dictū est in 26. q. quæ cōtumacia uolēte reo excludi non pōt. Sicut dicimus in coniuncti ꝑsona quæ contra uolūtatē dñi non admittit̃, ut notat̃ in Spec de con. pers. uers. licet aūt, & uers. itē qđ agit cōtra uoluntatē, licet ad allegandum causam i̇nocentię excusator reo inuito admittatur. ff. de pœ. l. si nō def. ff. de q. l. 1. §. si q s ult. patet ex dictis in 12. q. cum duab. seq. Rō dr̃iæ est, q a pęna cōtumaciæ respicit annotationē bonorū seu dānū bursale, pœna innocētiæ respicit ꝑsonā cuius correus dñs nō est. ff. ad l. lib. homo. ff. de appel. non tm̄ Si tñ pœna nocentis respiceret bursale damnum nō posset absentia innocentiæ allegari inuito absente, q a pōt pati se dānati, Rursus si absens posset dānari ad mortē ex forma statuti, nō posset ꝑponi causa absentiæ eo inuito; q a causa absentię nō excludit delictū, sed innocētia sic.

25 Trigesimotertio. † An excusator possit allegare abñtiā eius cōtra quē petit̃ executio sententiæ

snīæ. Aduerte pro decisione huius qōnis Io. And in tit. de exec. sent. §. fin. super uer. 12 in additionib. Spec. quærit an petens executionem snīæ necesse habeat admittere defensorē qui offert pro cōdemnato, & post argumenta pro & cōtra cōcludit ꝑ l. 1. ff. de fide inst l si deiuss. pro uend. & l an tamen, in princ. ff. de iud. solui. uer. cōdemnato fideiussore reus ad defensionem non admittitur, quod admittit si facere uelit ꝙ facit dn̄s. & aliquantulum plus scilicet sat sdare. Et si hoc faciet recte defendet. ff. de proc. l. sed & hæc. § def. & l. fi. de iud. l. recte def. Sed dn̄s aut solueret, aut annullaret snīam. Ad hoc ergo faciendū admittēdus est defensor. Audiet ergo dicens actorem hr̄e rem petitā ut sequr uer. 17 uel si aliam exceptionem doli opponere sit paratus. & probare. In his. n. & similibus hoc expresso a iudice in aliis non sed fiet executio. C. de app. l. si cōtra maiorem. si. n. uellet litem contestari sup actione iudicati, uel facere ꝙ dn̄s non posset non admitteretur ſm Io. And. Ad propositam ergo qōnem si excusator allegaret causas absentiæ necessarias, quas allegare pōt, ut dc̄m est in 2. q. ad finem, ꝙ cōdēnatus posset apponere, & probare exceptiones q̄ snīam annullarent uel ad finē ut solueret audietur, alr̄ nō. Opponere aūt illas excusator nō posset sine satisdatione de rato. Et merito, quia aliud est allegare absentiam ad finē differendæ executionis qđ licet. Aliud opponere exceptiones doli metus, & similia ꝑ p abn̄tiā, ad finē tollēdæ executionis. qđ nō licet sine mādato, uel satisdatione qa nescit an dn̄s uelit illas opponere, ut dc̄m est ī 2. q. Posset tn̄ ꝓbare qđ snīa fuerit satisfacta nobis fiat executio, sicut in principali pōt ꝓbari debitū qđ petit satisfactū in cā in qua ad diffinitiuā deueniri pōt, ꝑ ea q̄ dicta sunt in d. 2. q. & 3. Et si ꝓbaret pronūciaret snīam nō mereri executionem sicut in principali absolueret reus, ut dc̄m est in 10. q. Et si nō ꝓbaret puniretur, & cōdēnaretur ī expēsis, ut in principali dc̄m est in 6. q. Concludo ꝙ excusator admittet ad allegandā absentiā ut dn̄s possit opponere exceptiones sibi de iure, uel ſm formā statuti cōpetētes cōtra sententiæ executionem, nō alias, ut dixi.

Explicit ꝓ prædicta tract. de Excus. sine mādato. aditus per eximium ac pclariß. V. I. D. D. Antonium de Canario cuius anima requiescat in pace, quē edidit Anno Natiuitatis D. N. Iesu Xp̄i. 1446.

Sequuntur duo consilia in eadem materia Excusatoris, quæ cum reperiremus scripta in copia in fine supraseripti tractatus, Cum sint excellentiß doct. Conueniens uisum fuit imprimere.

Cōsilium D. Mariani Socini Sen̄. super Excusatore absentis recipiendo.

OMnipotens Deus adsit, Spiritussanctus illuminet Intellectum. Prædictam dubitationem in hmōi casibus per Senenses iudices ad punienda maleficia deputatos frequēter dubōnē fieri intellexi Apud quos ex duplici capite dubō oriebatur. Primo per ea quę traduntur in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud. & in l. seruū quoq;. §. pub. ff. de proc. in c. uen de acc. ubi hanc materiam latissime tractaui. & in l. reos. C. de accus. Secundo oriebatur dubitatio uigore prædicti statuti disponentis qđ testes non possint produci nisi per principales, & in pn̄tiatū recordor ꝙ in quatuor causis obtinui ꝙ admitteretur quis ad probādū innocentiā absentis rōne interesse reip. cuius interest potius nocentem absoluere. quam innocentem cōdemnare. ut l. abs ff. de pœ. & in d. l. reos cum similib. Prima fuit a qdam causa Saluatoris de Petra Mala, q super platea interfecit Ludouicum de Forliuio conductorem gētium armorū, quem dn̄s Thomas Doccii, & ego defendimus faciendo comparere defensorem pro suo principali interesse reip. ne innocens cōdemnaretur, & sic fuit liberatus, & apparet liberatio, & absolutio in archiuo publico. Secunda causa fuit cuiusdam Nicolai Antonii manumissi q adhuc uiuit, & mihi uicinus. Et si nūc esset in ciuitate scio ꝙ habet processum, & cōsilium meum pœnes se. ꝙ ad nos transmitterem, & pro posse conabor eras hr̄e. Tertia fuit cuiusdā Antonii mediarii Gasparis Petri de Verdellis. Quarta fuit duorum Mediariorū Benedicti Blasii Roberti, qui interfecerunt quendam uirum satis robustum, & forte, qui uocabatur Nanes de Surra. quorum omnes absolutiones possumus uidere in archiuo publico Bicherne. Et si diceretur nō esse iudicandum exemplis, ego fateor, sed tamen hoc dixi ut cognoscatur stilus, & practica. immo etiam consuetudo quæ est optima legum interpres. ut l minime, & l. inueterata. ff. de leg. in c. dil. & de concess præbendæ eum aliis uulgarib. Sed omittendo exempla dico quod istud est clarissimum de iure quoniam

quotiescunque contra absentem potest pro cedi ad sententiam diffinitiuam admittitur excusator pro absente, ne absens admittitur condemnetur. Hoc uoluit Do. Ant. de Butr. in d. c. ueniens per c. super his, de accusat. Vnde licet non possit interuenire procurator, tñ potest interuenire excusator. Admittitur. n. defensor absentiæ instructor, seu informator iurium absenti competentium. uoluit Ri. de Sal. in d. l. seruum quoque, in § pu. & Bar. de Sal. in d. l. reos. C. de accusat. Quinimmo Dyn. in d. l. pe. §. ad crim. ff. de pub. iud. fortius uoluit quod in omnibus casibus in quibus ex forma statuti proceditur contra absentem ad pœnam capitalem, potest non solum excusator, seu defensor interuenire, sed etiam procurator, quam sententiam etiam tenet Ioa. And. in add. Spec. in tit. de proc. §. 1. uer. item quod causa est criminalis quasi in fi. & sic dicit tenuisse Iac. de Are. & Dyn. consuluisse. Et prædictam etiam opin. sequitur nouissime Io. de Im in d. §. ad crimi. Sed quia constaret prædictum statutum, qa procurator non posset producere testes. Ideo obseruabimus qđ compareat unus de populo pro suo rei pub. interesse ne absens indebite damnetur, qui non admittitur ad negandũ, sed ad cõfitendũ factum prout gestũ est, u3 homicidium, mutilationem, uel quid simile, uigore cuius cõfessionis res publica, & iudex ingrens hẽt fundatam intentionẽ suã. Et sic cessat illud ꝙ ꝓ absente non debet admitti, qa non põt uideri qua trepidatione, quo colore, quo pallore, titubatione, ac uariatione reus loquatur quia prædicta procedunt qñ comparens negare secus si confiteretur, qa quo casu ut dixi fundata est intentio curiæ. Et ideo debet talem excusationẽ, & defensionẽ pro interesse reip. admittere, & oĩbus modis debet perquirere ueritatem per notata 30. q. 5. c. iudicãtẽ. & in auth. qui semel. C. qũo, & qñ iudex, & in l. amp C de app. & licet gl. ibi dicat qđ sit speciale in causa appellationis. tñ Bart. ibi tenet contrarium. facit ẽt quod notat But. in l. 4. §. hoc aũt iudicium, ff. de dam. inf. & quod notatur in l. si non defend. ff. de pœ. & 33. q. 8. c. occidit, & l. 1 § fi. ff. de qõ. & in l. q cum maior, §. lib. & § seq. ff. de bon lib. facit, l. pen. ff. de int. act. Dixi latissime in d. c. uen. Vnde cõcludo quo ad terminos nřos ꝙ solitus sum pare triplicẽ formã ad defendendũ innocẽtẽ & euadendo formã prohibitiuã dicti statuti. Prima est quã statim dixi qa cõparet unus ꝓ suo reip. interesse, & cõfitetˀ talẽ inqsitum cõmisisse homicidiũ ꝑdictũ in inqsitione contentum, sed licuisse sibi rõne defensionis, uel qa bãnitus &c. Nã hoc casu clarissimũ est qđ ipse dř principalis, & suo noĩe dř producere testes. Secunda practica est, qđ ipse excusator reddit iudicẽ ingrentẽ certiorẽ, & iudex ipse ex officio suo citet, & examinet testes, qa hoc facere debet ꝑ iura superius allegata. Et quia cũ uersetur publicũ interesse debet sup hoc impartiri offm̃ suũ ut tradiť in d. §. hoc autem iudiciũ, & in c. ad nostra. de iureiu. & notatur in l. ꝑper. §. sinaũt reus. C. de iud. Tertia practica est ut ipse iudex instãte excusatore, uel ex offõ suo mittat ad locum in quo inqsitus desiit, & scribat iudici illius loci, ꝙ recipiat testes quos iqsitus ꝓducere uoluerit. & sic cõsultus ex ꝑdcĩs cõcludo, & đ subscriptiõe reqsitus

Ego Marianus Socinus Sen. V. I D. & sacri Consistorij aduocatus subscripsi uitoq; sigillo sigillaui.

Consilium D. Thomæ Doccij Sen. De contumace non condemnando probata innocentia.

OMnipotentis Dei postulato subsidio. In pñti causa Saluatoris de Petra Mala. Dico principaliter ꝙ duo sunt uidẽda. Primum an in causa dictus ser. Nicolaus defensorio nomine interuenire possit ad ostendendũ de innocẽtia dicti Saluatoris. Secundo, an præsupposito ꝙ possit interuenire, debeat iudex absoluere dcm̃ Saluatorem, si ꝑ dictum defensorẽ clare ostendať de innocentia dicti Saluatoris. Primo q̃ maxime supradicta censura municipali uisa. Et quantũ attinet ad primũ omissis supfluis. Dico breuissime dcm̃ defensorẽ ad innocentiam allegandã interuenire potuisse ĩ hac causa, q̃uis capitali per tex. notabilẽ in l. seruũ quoq3. §. pub. ff. de ꝓc. ubi ꝓbatur qđ qlibet admittitur ad allegandas causas innocentiæ ꝓ absente, non tñ tanq̃ ꝓcurator, sed tanq̃ defensor, licet Dyn. tenuerit idẽ fore in procuratore. Et hanc sñiam de defensore tenuit excellentiss. doct. Bart. in l. pen. §. ad crimen. ff de pub. iud. & d. §. pub. & in extrauag. ad repr. in gl. super uerbo legitime. Moueť quia et in criminalibus nullo interueniẽte, si iudex ꝓcedit cõtra absen

absentem, debet ueritatem omnibus modis ꝑquirere, ut in auth. qui semel. C. quō, & qn̄ iudex, & in l. amp. C. de app. Et facit qđ not. Bart in l. 4. §. hoc aūt iudicium, de dam. infe. & facit quod notatur in l. si non defend. ff. de pœn. & in l. 1. §. fi. ff. de qō. & in l. si cū maior §. si lib. & §. fi. ff. de bon. lib. & optime ꝓbatur in d. §. pub. dum dicit quemuis ꝓ eo uerba facientē, & innocentiā excusantem. Et hāc opi. secutus est Barth. tanq̄ uerissimam in d. §. ad crimen. Hanc ēt opi. uľ sequi in effectu do. Ant de Butr. post Innoc. in c. uen. de accus. & est cōis, & rōnabilis. vnde cōcludo in hoc primo dubio quod in cā quantūcunq; capitali in qua abn̄s dānari potest, uel de iure cōi, ut in aliqb. ca sib. not. in d. § pub. & §. ad crimen. per Barth. uel ēt ex forma statuti sp defensor interuenire pōt ad allegandas cās innocētiæ, non tn̄ tanq̄ ꝓcurator, sed tanq̄ defensor, & instructor, seu infamator ueritatis, tanq̄ iudici assistens. Sicut dicimus in simili de legitimo assistente. ff. de inof. tes. l. si susp. & ꝑ Bar. in l. si una ff. de adop. & ꝑ Can. in c cum super de re iud. Et rōnem drīæ inter procuratorē, & merū defensorē assignat Bart. in d. uer. legitime in extrauag. Nam si capitalibus posset procurator interuenire ad opponendum exceptiones peremptorias in casu quo abn̄s possit dānari, nunq̄ uel raro aliquis dānaret, qa procurator sp negaret contēta in inquisitione, uel accusatione, & sic incumberet onus ꝓbandi iudici, quia cum reus nō fuerit cōtumax per comparationem procuratoris, nō hr̄ pro cōfesso nec posset dānari. Sed in defensore nō est sic, qa ex contumacia rei non cōparentis, satis dr̄ fundata intentio iudicis, qa hr̄ reus pro cōfesso, & si aliter non probaret de innocentia rei posset iudex talem contumacem, & ficte cōfessum cōdemnare Sed si de innocentia cōstitit nō potest iudex ex illa ficta cōfessione reū cōdemnare, ut statim dicetur.

Quantum aūt ad secundum dictum licet prima fronte dicendum uideatur quod ex quo apparet de confessione dicti Saluatoris inducta mediante eius contumacia, possit, & debeat condemnari ad pœnam mortis per l. 1. C. de confessis, & in l. pro hær. ff. ad l. Aquil. & maxime quia idem operatur ficta cōfessio quod uera ff locati qui ad certum. & l. singularia ff si cer. pet. & l. eius qui delatorem ff. de iure fisci Si ergo uere fuisset confessus se dicere homicidium cōmisisse dret cōdemnari ergo etiam si ficte fateretur. Præterea cum statutum supradcm̄ tribuat formam dicēdo quod reus inquisitus debeat citari intra tres dies, & si non uenerit habeaṫ pro confesso, & si non uenerit ad mandatū ptātis cōdēneṫ. Vnde non uľ ab ista forma recedendum, maxime cum uideatur imposita necessitas iudici l. Seia. ff. de auro, & arg. leg & l. cum hi. §. si prætor. ff. de transact. Sed his non obstantibus arbitror partem contrariam de iure ueriorem, qa licet statutum fingat contumacē hri pro cōfesso, & tanq̄ cōfessum condēnari dri tn̄ negari nō pōt ꝙ ista nō sit ficta confessio. Sed qn̄ cōcurrit fictio, & ueritas circa idē subiectū. & eiusdē tp̄is, attendimus ueritatē & non fictionem, ut est casus in l filio quem pr̄. ff. de lib. & posth. & per Bar. in l. 1. §. hoc āt sen. ff. ad Syll. Cum ergo sit probatum de ueritate, & innocentia dicti Saluatoris, nōn debet iudex ex dicta ficta confessione reum cōdēnare, imò fortius si expresse Saluator fuisset cōfessus se interfecisse dcm̄ Ludouicū, & tn̄ apparet dcm̄ Ludouicum non fuisse interfectū à dicto Saluatore, sed ab aliis, debet iudex eum absoluere, non obstante dicta uera cōfessione, ut est tex. notabilis in d. l. inde Neratius §. fin ff. ad l. Aqu. Nec sufficit Ludouicum interfectum fore ab alio, ut pdictus Saluator cōdemnetur, licet in actione legis Aql. sufficiat ad condemnandū à quocunq; homicidium factum fuerit, quia in contrarium est speciale in Aquilia, ut dn̄t ibi gl. & Doct.

Nec obstat dictum statutum dicens contumacem, & bannitum drē condēnari, quia debet intelligi nisi appareat de innocentia inq̄siti, sicut intelliguntur, & limitanṫ iura cōia dicentia confessū drē cōdēmnari, quia restrīguntur, & interpretanṫ nisi de innocentia appareat ut in iurib. supra alleg Imò fortius ēt si post snīam appareret de innocentia inquisiti non debet iudex exequi talem snīam, ut d. l. 1. in fi. de qō. & no i d. c. uen. Est. n. talis interpretatio passiua, q̄ statuta recipiunt ut l. fi. §. in comp de iure del. & in l. oēs populi, per Bar. ff. de iust. & iur. facit l. 2. C. de noxa. cum similib. Et sic concludo dictum Saluatorem fore de iure absoluendum cum de innocentia sua constet per dicta testium, non obstante sua contumacia. & ficta confessione.

Et ita dico, & consulo iuris esse Ego Thomas Doccij de Senis V. I. D.

TRACTATVS.

De Potestate Procuratoris, & Defensoris in causis criminalibus ad interpretationem. §. ad crimen l. pen. ff. de publ. iud. & §. publice. l. seruum quoque. ff. de procuratoribus.

AVCTORE IOAN ANTONIO Rubeo Iureconsulto, & Patricio Alexandrino.

SVMMARIVM.

1 *Materia huiusce tractatus est utilis, & alta.*
2 *Damnari nemo debet sine accusatore, ne in priuatis quidem delictis, nedum in publicis.*
3 *Testificari quilibet permittitur, qui non reperitur prohibitus.*
4 *Accusare cuilibet permissum est, nisi prohibitus reperiatur.*
5 *Accusator se ad pœnam talionis inscribere debet.*
6 *Accusator, & accusatus in pari custodia detineri debent. Aliter tamen de consuetudine seruatur. num 7.*
8 *Inscriptio ad pœnam talionis teste Alber. amplius fieri non solet.*
9 *Pœna talionis introducta est à lege antiqua, media iuris prudentia Cæsarea, & Pontificia.*
10 *Accusator in crimine publico quare procuratorem constituere non potest.*
11 *Dispositio §. nostri, an in his casibus procedat, in quibus non habet locum pœna talionis.*
12 *Procurator, an constitui possit ad crimina prosequenda, ubi proceditur per uiam inquisitionis, seu denunciationis.*
13 *Procurator constitui non potest ex parte inquirentis, aut denunciantis in crimine publico.*
14 *Iudicium publicum quotupliciter sumatur.*
15 *Pœna talionis in quibus iudicijs locum habeat, & in quibus non, & num 24. & 34.*
16 *Desistens ab accusando, & persequendo crimen publicum incidit in Turpillianum.*
17 *Turpillianum habet locum in crimine publico.*
18 *Publica iudicia etiam sunt illa, in quibus quis extra ordinem punitur.*
19 *Tex. iste loquitur de publico iudicio, tamen secundum communem opinionem habet etiam locum in priuato.*
20 *Delictorum priuatorum quædam sunt nominata, quædam innominata.*
21 *Intellectus l. si quis ex domo ff ui bon rap.*
22 *Titulus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur.*
23 *Titulus de extraordinarijs criminibus, de delictis innominatis loquitur.*
25 *Pœna Turpilliani non obtinet in priuatis delictis*
26 *Appellare non potest alius pro alio in criminalibus.*
27 *Criminis appellatione tam priuatum, quàm publicum, & tam leue quàm graue continetur.*
28 *Causæ capitalis appellatione, quid ueniat, & numero 203.*
29 *Relegatio large pœna capitalis dicitur.*
30 *In casu l. seruum quoque § publice ff de proc. traditur regula quod in causis capitalibus datur defensio.*
31 *Absens ubi potest condemnari in criminalibus, ibi procurator admittitur et an semper locum habeat uide num. 279. 285. 331.*
32 *Tex. noster secundum Ang & Imol. restringitur in sententia annotationis bonorum.*
33 *Intellectus l. ij C. de proc.*
35 *Argumentum ualet de ciuilibus ad criminalia.*
36 *Procurator admittitur in ciuilibus, etiam ubi de crimine ciuiliter agitur.*
37 *Causa famæ & causa uitæ æquiparantur.*
38 *Procurator interuenire potest in causa famæ.*
39 *Appellari posse pro reo criminis condemnato, etiam eo inuito.*
40 *Absens potest ab alio defendi.*
41 *Transigere in crimine capitali licitum est, citra metum parua talionis.*
42 *Dilationes concessæ reo per dispensationem auct. offeratur C. de lit. cont non dantur in criminalibus.*
43 *Vulnerato mortuo, qui à pluribus est uulneratus, sed ab uno dumtaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneantur.*
44 *Intellectus ad l. iusta ff. de manum. uind. numero 249.*
45 *Intellectus ad l. non tantum ff. de app. & numero 128. 129. 131.*
46 *Accusare quare non possit constituere procuratorem, num. 49 73.*
47 *Procurator, in actione populari ex parte rei potest admitti.*
49 *Legis ratione correcta lex ipsa correcta uidetur & an id sit perpetuum, uide nu. 50.*
51 *Intellectus ad gloss in l. liberos ff de cap. diminutione.*
52 *Lex duplici ratione suffulta, non uidetur correcta*

recta, altera duntaxat ratione correcta.
53 Accusator procuratorem constituere potest, in iis casibus in quibus cessat pœnæ talionis.
54 Procurator quare non possit constitui in criminalibus ex parte rei nu 65.72.73.74.
55 Intellectus ad l fi. C. de iniur. nu. 115.194.209.210.212.214.215.
56 Absens non debet condemnari in graui delicto.
57 Procurator, an admittatur ex parte rei in criminalibus, ubi iudicium non posset reddi elusorium.
58 Depositio ab officio, & beneficio trahit secum executionem.
59 Absens relegari potest.
60 Præsens uidetur, qui accusatus semel comparuit in iudicio licet postea se absentet.
61 Intellectus ad c. ueniens, extra de accus.
62 Procurator potest constitui in causa relegationis, secundum ueram opinionem.
63 Præsens quatenus censeatur qui procuratorem dimisit.
64 Præsentia uera requiritur non autem interpretatiua, in causis grauibus,
66 Intellectus ad gl. l. non solum, in fin. ff. de procuratori.
67 Intellectus ad §. pub. in l. seruum quoque, ff. de procur. nu. 67.177.200.331.
68 Intellectus ad tex. nostrum, & ad l. reos. C. de accusationi.
69 Absens ex iusta causa, in criminalibus potest constituere procuratorem.
70 Ratio quare ubi proceditur contra absentem, non admittitur procurator.
71 Intellectus extrauagantis ad reprimendum, in uer. legitime.
74 Reus in criminalibus suis defensionibus renunciare non potest.
75 Lex in criminalibus magis considerat præiudicium partium, quam reip.
76 Procurator frustra interuenit ad persequendum crimen publicum.
77 Iura probibentia procuratorem constitui fere omnia loquuntur in criminibus publicis.
78 Aug. noua opinio, quod in crimine publico, siue imponatur pœna corporalis, siue pecuniaria constitui non possit procurator, num. 83.
79 Publicorum iudiciorum quædam sunt capitalia, quædam non.
80 Crimina priuata, an possint indistincte per procuratorem exerceri.
81 Intellectus ad l. 1. C. ut tam ciuili, quam crimin. causa.
82 Intellectus ad l. 1. an per. ali. cau. app. nume 121. 134.197.202.222
84 Intellectus ad l. tunc conuenit. C. de acc.
85 Dispositio nostri. § nedum in crimine publico, sed etiam in priuato locum sibi uendicat.
86 Procurator an admittatur in causa suspecti tutoris num 264.268
87 Procurator an admittatur in criminibus, ubi per uiam inquisitionis proceditur.
88 Procurator non admittitur ad opponendum de crimine per uiam exceptionis ad finem opponendi.
89 Libellus per procuratorem offerri non potest in causis criminalibus.
90 Procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem causæ.
91 Genus cum remouetur, remouetur quælibet eius species, & an id sit perpetuum, nu. 113.220.
92 Procurator constitui non potest, ad respondendum positionibus in criminalibus. uel confitendum delictum.
93 Accusatus de uulnere an possit respondere per procuratorem, interim dum dubitatur, an uulnus sit letale.
94 Procurator utrum possit admitti in ea causa criminali, in qua, duæ pœnæ pecuniaria, & corporalis, alternatiue imponuntur. Et quid si copulatiue. nume. 100. 307.
95 Procurator constitui non potest in casu, in quo lex constituit reum puniendum tali pęnæ, uel alia.
96 Procurator adesse non potest, ubi pro delicto agitur principaliter ad infamandum.
97 Procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis.
98 Procurator an admittatur in causa criminis, pro quo potest imponi pœna perpetui carceris.
99 Pęna perpetui carceris ęquiparatur damnationi in opus publicum.
101 Causa quæ nocet attenditur, ubi concurrit cum causa quę prodest, & an hoc sit semper uerum. nu. 308.309.
102 Procurator an possit interuenire pro eo, qui ex statuti forma potest impune offendi.
103 Procurator admitti non potest, ubi pœna arbitrio potestatis imponitur.
104 Procurator ad accusandum testes de falso, non potest ab eo constitui, qui a carceribus aufugit, ad quos in perpetuum damnatus fuerat.
105 Filij, nec uxor in causa criminali procuratores constitui possunt.
106 Procurator nunquid constitui possit in causa criminali in qua uirtute statuti potest procedi contra absentem.

107 Accusatus, uel inquisitus procuratorem constituere non potest etiam ad confitendum delictum.
108 Princeps an & quo possit facere per suum rescriptum quod admittatur procurator in causa crimin.
109 Procurator quod non admittatur, introductum est propter grauitatem causæ.
110 Restitutio in integrum aduersus sententiam latã in causa criminali, an possit per procuratorem peti.
111 Procurator interuenire non potest, ubi pœna ipso iure imponitur.
112 Procurator an possit interuenire in causa criminis, quando accusatus, uel inquisitus est præsens in iudicio.
113 Accusator an possit oblato libello cõstituere procuratorem ceteris actibus causæ.
116 Procurator an admittatur pro reo criminis carcerato, num. 118. 120. 123. 133 136.
117 Dominus admittitur procurator pro seruo carcerato nec solus dominus, sed & quiuis alius.
119 Incarceratus an possit constituere procuratorem ad omnes actus præter quam ad litem contestandam.
122 Intellectus ad l miles. § quidem ff de adult. num. 135.
123 Reus, & accusatus de causa capitali, solet in uincula detrudi.
124 Intellectus ad l. seruus, & l sciendum ff. de pub. iud.
125 Intellectus ad leg. si non defendantur. ff. de pœnis.
126 Vxor pro interesse suo potest prohibere, ne bona mariti publicentur.
127 Tertius in crimine publico admittitur pro suo interesse.
130 Intellectus ad l addictos C. de appell.
132 Intellectus ad l de minore. § tormenta ff de quæstioni.
137 Reus criminis tenetur respondere positionibus per uerbum ueritatis & non per uerbum credo.
138 Procurator an & quando admittatur pro accusato in crimine hæresis. num. 143.
139 Bonifacius 8 instante Francorum Rege fuit de hæresi accusatus.
140 Procurator constitui potest in criminibus in quibus damnatur memoria defuncti.
141 Pœna priuationis omnium bonorum, causæ criminali æquipararι uidetur.
142 Memoria hæretici, aut proditoris, post eius mortẽ damnanda est.
144 Intellectus ad c. filij, de hær. lib. 6.
145 Testes inhabiles admittuntur criminibus, in quibus damnatur memoria defuncti.
146 Procurator an possit constitui, ubi pro re familiari proponitur accusatio.
147 Procurator an admittatur in causa seruitutis.
148 Intellectus ad l. 1. C de asert. toll. num. 262.
149 Accusatum quæ personæ admittantur ad defendẽdum pro suo interesse.
150 Seruum accusatum quatenus dominus possit defendere.
151 Fideiussor de iudicio sisti comparendo pro domino pœnam euitat.
152 Vniuersitas an possit comparere per procuratorem in causa criminali.
153 Syndicus an possit accusare nomine uniuersitatis syndicatio nomine.
154 Vniuersitati delinquenti cuiusmodi pœnæ imponatur.
155 Procurator quando interuenire possit in causa adulterij.
156 Procurator admittitur ad dicendum sententiam criminalem nullam.
157 Inquisitionem inepte formatam, uel calumniosam dicere uolens, potest ad hoc ipsum dicendum constituere procuratorem.
158 Procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes processum in causa crim.
159 Illustres personæ possunt in criminalibus procuratorem constituere, uide num. 194.
160 Contumax ubi ex statuto habetur pro confesso, ibi quis iudicium exercet per procuratorem. numer. 165.
161 Absens ubi uirtute statuti damnari potest, ibi quis officio procuratoris fungi potest.
162 Processus criminalis cum procuratore factus, an ualeat, si nihil contra procuratorem opponitur.
163 Familia de Leonate inclyta ciuitate Papiæ est illustris.
164 Procurator admittitur pro reo accusato, uel inquisito, ubi delictum commissum est impunibile.
165 Accusatus, uel inquisitus contumax, si ex forma decreti habetur pro confesso, uel conuicto, an quilibet penitus extraneus, possit eius innocentiam ostendere.
166 Procurator, an interuenire possit pro accusato ad petendum admitti testes super innocentia eius.
167 Vulneratus an possit comparere pro uulnerante, seu inquisito de uulnere.
168 Exculpatio uulnerati prodest inculpato, seu inquisito quo minus ex iudiciis torqueri possit.

Procu-

169 Procurator admittitur pro accusato ad allegandam causam quæ patet ex actis, & quæ notoria est.

170 Accusatus an possit esse procurator alterius, qui de eodem crimine est accusatus.

171 Procurator an admittatur vbi per uiam inquisitionis proceditur.

172 Procurator an possit interuenire in processu criminali ad concludendum in causa num. 174.

173 Probationibus renunciari an, & quando potest in criminalib. nu. 174.

175 Procurator admittitur in criminalibus ad allegandum causam absentiæ. Et quid illa allegatio operetur.

176 Senteutia in quibus casibus de iure fieri potest ab sentem.

177 Fœmina, an admittatur ad allegandum causas absentiæ in causa criminali.

178 Allegans causam aliquam absentiæ in causa criminali, an teneatur satisdare de iudicatum soluẽdo, uel de præsentando ipsum absentem.

179 Iudex ex eius officio tenetur defendere, & quærere innocentiam rei, num. 201.

180 Allegans causam absentiæ in causa ciuili, an, & quando satisdare debeat num 181.

181 Cautio de iudicatum soluendo non potest cadere in criminalib.

182 Allegare causas absentiæ an possit, habens mandatum ad defendendum, & ad allegandum causas causæ.

183 Inducta ad augendum non debent operari diminutionem.

184 Qui ut procurator admitti non potest, admittitur vt defensor.

185 Allegans causas absentiæ, an iurare debeat de calumnia.

186 Allegare causas absentiæ minoris accusati, uel inqsiti, an qlibet possit, an uero solus tutor uel curator ad hoc ipsum admittatur.

187 Lex generaliter loquens debet generaliter intelligi.

188 Lex lata fauore publico interpretatione est adiuuanda.

189 Processus factus contra absentem neglectis allegationibus causarum absentiæ an sit nullus, num. 191. 334.

190 Intellectus cap. interp. extra de app.

191 Iudex non admittens uolentem probare causam absentiæ, an faciat processum nullum.

192 Procuratorem non potest interuenire ad prosequendum crimen priuatum, pro quo uenit imponenda pœna corporis afflictiua.

193 Pœna talionis habet locum in priuatis delictis ut in publicis.

195 Intellectus ad l. qcunq;. C de proc.

196 Procurator an constitui possit in causa crim. in qua venit imponenda pœna relegationis vel remotionis. nu. 200. 221.

198 Relegatio differt à deportatione, nu. 229.

199 Deportatus per ministros debet ad locum conduci secus est in relegato.

204 Dictio usque, stat exclusiue.

205 Relegatio, an connumeretur inter pœnas publicorum iudiciorum.

206 Sententia annotationis bonorum non dicitur proprie sententia.

207 Sententia in criminalibus non potest ferri contra absentem, nec in causa appellationis, & quæ sit ratio. nu. 224.

208 Pœna relegationis imponi potest pro crimine iniuriarum.

209 Procurator quare regulariter non admittatur in causa iniuriarum, & an speciale sit ĩ illustribus, & in huiusmodi causis procuratores constituere possint. nu 212. 216.

211 Fustium ictibus, & similibus pœnis quæ personæ subijci soleant.

212 Personæ illustres in crimie iniuriarum sola pœna relegationis affici debent.

213 Illustris uon est afficiendus pœna corporali ob iniuriam etiam illustri personæ illatam.

214 Pœna capitalis aliquãdo pro iniuria imponitur.

215 Illustris persona prohibetur per se litigare, sed debet litigare per procuratorem.

217 Ratio diuersitatis dari non potest, quare magis liceat constituere procuratorem in crimine iniuriarum, quàm in priuatis delictis.

218 Causa omnis æstimationis censetur capitalis.

219 Pœna ictus fustium relegationi. Equiparatur.

221 Interuentus procuratoris ad necessariam defensionem est permissus.

223 Procurator, an interuenire possit in causa criminis pro quo quis ita relegatur in certum aliquem locum vt non liceat ei alio se transferre, num. 225.

225 Relegati omnia iura retinent.

226 Deportatus non ammittit ea quæ sunt iurisgentium.

227 Intellectus l. releg. ff. de interd. & releg.

228 Sequestratio & depositio rei interim in facienda est dum suspenditur executio sententiæ super illa re ex aliqua causa.

229 Deportatio requirit formam actualem, ut ipse deportatus per ministros ducatur ad insulam.

230 Appellatio à sententia per quàm imponitur pœ-

 na

na maior relegatione, an per procuratorem agitari possit.
231 Sententia in absentem ferri possit, in causa appellationis ubi agitur de crimine.
232 Pronunciatum per appellationem extinguitur.
233 Inducta in odium contumacis non debent induci in eius fauorem.
234 L.fin.C.de iniurijs, an procedat in episcopis, & alijs prælatis, ita ut teneantur constituere procuratorẽ. num.237
235 Intellectus ad c.1.& fin.de postl.
236 Intellectus ad c.quia episcopus 3.q.3.
238 Episcopus est illustris, nu.242.in fi.
239 Episcopus in scriptis citari debet.
140 Episcopus potest per substitutum sententiam legere.
241 L.quicunque.C.de procur.an habeat locum in episcopo.
242 Intellectus ad c.fi.2.q.5.
243 Procurator interuenire potest in causa criminis, ex quo pœna maior relegatione uenit imponenda.
244 Pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem.
245 Ex grauissimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.
246 Vbi agitur de depositione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili non agitur de tam graui pœna.
247 Quatuor præcipue dicuntur ordine, sacri, a sanctitate, & castitate, & continentia.
248 Fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis oneribus fungi.
249 Procurator admittitur in causa criminis, ex quo quis infamatur, si pro eo imponitur confiscatio omnium bonorum, uel partis eorum.
250 Priuatio omnium bonorum causæ criminali parificari uidetur.
251 Termini, in qualibet lege præsumuntur quod sint habiles.
252 Pœna quæ lædit æstimationem, æquiparatur pœnæ ictus fustium.
253 Intellectus ad l.cognitionum.§.innititur, ff. de uarijs, & extr.cogn.
254 Causa separationis thori, an possit per procuratorẽ agitari.
255 Intellectus ad c.tuæ de procuratori.
256 Separatio thori sapit ex lium.
257 Conditio importat formam.
258 Reuocatio in seruitutem cui pœnæ sit æquiparanda, & an per procuratorem agitari possit, numer. 261.
259 Pœnarum genera quot de iure ciuili.
260 Damnationi in metallum quæ pœnæ successerit de iure canonico.
263 Intellectus ad l.non solum. §.status de procur.numer.266.
267 Tutor non potest ita suspectus postulari ciuiliter quin resultet effectus pœnæ criminalis.
268 Procurator non admittitur citra mandatum speciale ubi agitur de causa famæ.
269 Damnatus per procuratorem in causa famosa an, & quando efficiatur infamis.
270 Intellectus ad l.furt.§.si quis alieno, ff.de inf.
271 Procuratoris appellatio, quam late pateat.
272 Procurare uerbum, quam sit latissimum.
273 Procurator, an admittatur ex parte actoris, præstita cautione de rato, ubi dubium est de mandato.
274 Instrumenta ad causam facient a ostendens, an præsumatur habere mandatum ad agendum, nu. 275.
Intellectus ad c.coram, de off deleg.
276 Intellectus ad l.reos.C.de acc.
277 Intellectus ad tex. in extrauag. ad reprimendum in uerb.personaliter, uel legitime.
278 Sequentia recipiunt interpretationem a præcedentibus.
280 Factum procuratoris solet obesse domino.
281 Mandatum speciale requiritur ad matrimonium contrahendum.
282 Iurari de calumnia non potest sine speciali mandato.
283 Absenti accusato utilius est, quòd quis potius compareat defensorio nomine, quam procuratorio.
284 Tutor nomine pupilli accusãs, non obligat eum ad pœnam talionis.
286 Procurator an possit constitui ad testes producendos, aut repetendos, uel alium articulum excepta sententia.
287 Ponens uidetur fateri contenta in positionibus.
288 Pœna pecuniaria pro homicidio imponi potest.
289 Procurator an possit interuenire in causa homicidij pro quo imponitur pœna pecuniaria. numero 293.
290 Causa originalis potius attendi debet, quam accidẽtalis, num.294.
291 Crimen quando censeatur capitale.
292 Luere in corpore eum debere, qui non habet in ære, quomodo intelligatur.
295 Pœna succedens in locum alterius pœnæ, debet sapere eius naturam.
296 Subrogatum sapere in natura sui principalis quatenus uerum sit.
297 Pœna pecuniaria ubi est a statuto pro homicidio

dio imposita, cui pœna iuris communis recessum ui deatur.

298 Procurator an ex parte accusatoris possit interueni re, ubi pro delicto publico uenit imponenda pœna pecuniaria.

299 *Agens actioni populari ad defendendum, an procu ratorem dare possit.*

300 *Intellectus ad l. licet ff de proc.*

301 *Delictum an desinat ex eo esse publicum, quod pro eo imponitur pecuniaria pœna per statutum.*

302 Procurator an possit in ea causa interuenire, in qua in defectum pœnæ pecuniariæ, imponitur pœna cor poralis per statutum, numer. 304. 306. 310

303 *Crimen non censetur capitale, ubi in defectum pœ næ pecuniariæ lex mandat imponi pœnam capita lem per officium iudicis.*

305 *Intellectus ad l. 1. ff. de in lit iuran.*

311 *Procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum causas necessarias quæ reum ipsum impediunt uenire.*

312 *Allegans causam absentiæ non tenetur cauere de iudicatum soluendo, quia non potest condemnari, nec contra eum fieri executio.*

313 *Allegans necessarias causas absentiæ, an admitta tur ubi statutum dicit quod nulla defensio recipia tur.*

314 *Defensio est de iure naturali, & sic non potest tol li.*

315 *Excusator, an admittatur sine mandato ad allegã dum causas absentiæ, nu. 221.*

316 *Citatus ad locum pestiferum comparere, an tene tur.* Et ob hoc excusatus fuit Gregorius 12. *qui euocatus ad concilium Pisanum non succes sit.*

317 *Locus ad quem quis citatur, pro quibus debet esse securus.*

318 *Reus citatus, an excusetur a contumacia propter ho stilitatem quæ sit in territorio, per quod habet trã sire.*

319 *Impedimentum non censetur iustum, quod facile potest remoueri.*

320 Principi *concedenti saluum conductum non est fa cile credendum si aut tyrannus est, aut non solet fidem datam seruare.*

322 *Citatus ad locum non tutum, in quo habet inimici tias capitales, non tenetur uenire etiam si haberet literas salui conductus.*

323 *Contumacia sonat in delictum.*

324 *Delictum non præsumitur nisi probetur.*

325 *Nullus est ita insipidus qui non cupiat cruciatum corporis, uel mortis periculum declinare.*

326 *Defensor quare non admittatur sine mandato ad opponendas exceptiones dilatorias, & declinato rias & an id sit perpetuum. nu. 333.*

327 *actoris interest, ne iudicium reddatur elusorium.*

328 *Aduersat ua sed, cuius naturæ sit.*

329 *Intellectus ad l. si ff. de requir. reis.*

330 Procurator *aliquando defensor appellatur.*

332 *Absens cum condemnari non potest eius bona con fiscantur.*

335 *Homicida absens quæ cautela excusari possit, ut cõ tra eum procedi non possit.*

336 *Exceptiones, quæ crimen tangunt, licet opponantur ad processum an possint per procuratorem opponi. num. 337. 343. 347.*

338 *Dispositionem omnem censeri debere ex eo, quod principaliter agitur.*

339 *Ubi quis principaliter de delicto inquiritur, ibi cri minale, & capitale iudicium principaliter tracta tur.*

340 *Finis in omni dispositione est considerandus.*

341 Ratio finalis *quare in criminalibus non admitta tur procurator.*

342 *Exceptio declinatoria an ueniat appellatione defen sionis.*

344 *Procurator an possit admitti ad opponendam exce ptionem notoriam in causa criminali.*

345 *Notorium a quibus releuet.*

346 *Iudex quod non possit supplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenus uerum sit.*

348 *Ordo est, in notorijs ordinem non seruare.*

349 *Delictum quantumcunque notorium puniri non po test per iudicem competentem.*

350 Exceptio *incompetentiæ iudicis nunquam censetur exclusa.*

351 Procurator *an admittatur ad opponendam exce ptionem peremptoriam, quæ in uim peremptoria opponitur.*

352 *Dubietas siue sit in facto, siue in iure, non potest in teruenire procurator.*

353 *Comparens pro accusato, & proponens quod accusa tus non interfecit illum de quo accusatur, non de bet admitti.*

354 *Procurator non admittitur ad opponendum quod interfectus erat bannitus.*

355 *Exceptio banni an sit declinatoria, an peremptoria. 357.*

356 *Exceptio respiciens qualitatem personæ agentis, in dicanda est potius declinatoria, quam perempto ria.*

357 *Statutum quod bannito denegetur audientia in criminalibus, an eidem tollat ius agendi ipso iure*

Verba

358 Verba non audiatur, an induceant declinatoriam an vero peremptoriam.
359 Intellectus clemen constitutionem de elect.
360 Accusatus, uel inquisitus de crimine capitali qui ex forma statuti non potest proponere aliquam exceptionem, uel defensionem nisi compareat personaliter, an proponere possit per procuratorem exceptionem banniti, uel aliam exceptionem notoriam remissiue.
361 Exceptio, quod quis non fuit rite cancellatus de banno, an possit in iudicio deduci procuratorem.
362 Exceptio quae seorsum à crimine uenit examinanda, an possit opponi, & deduci in iudicio per procuratorem. nu. 367.
363 Intellectus ad l. 2. C. ad l. Flau. de plagi.
364 Procurator admittitur in accusatione falsi ciuiliter porrecta.
365 Procurator interuenire potest in actione furti ciuiliter mota.
366 Procurator an possit interuenire, ubi quis accusat aliquem de crimine plagij, & obijcit exceptio quod seruus in quem fuit commissum plagium erat ipsius surripientis.
368 Processus criminalis, in quo non admittitur procurator reddatur nullus, si interueniat procurator licet non opponatur nu. 371. 375. 378. 382. 388 391. 393. 400.
369 Persecutio est perfecta secutio.
370 Dictio frustra quam significationem habeat, nu. 376.
371 Iudex in causa criminali procuratorem recipere non potest.
372 Sententia lata sine causae cognitione est ipso iure nulla.
373 Causa statutus prohibetur agi per procuratorem.
374 Dictio (penitus) importat actum esse nullum.
375 Actus ualet, si ea fiunt per procuratorem, quae per eum fieri non possunt, & pars non opponat.
377 Lex abhorret quòd iudex cognoscat de crimine publico in absentia accusatoris, uel accusati.
379 Lex uult examinari causa capitalis in praesentia accusatoris, & accusati.
380 Poena calumniae an possit per partem, & iudicem accusatori remitti, nu. 382. cum seq.
381 Intellectus ad l. quamuis. C. de adul. nu. 399.
383 Vtilitas publica suadet calumniam, & maleficia puniri.
384 Calumniae posse aliquem accusare, licet de ea nihil dictum sit in primo iudicio.
385 Abolitio publica, nec priuata prodest fallaciter, & per calumniam accusantibus, nec specialis indulgentia principis.
386 Intellectus ad l. fallaciter, & ad l. abolitio C. de abolitio.
387 Iniuriam ex crimine priuato sibi illatum licet possit quis remittere, quantum ad actionem ciuilem tamen non potest pacisci de accusando criminaliter.
389 Calumnia tendens ad uindictam publicam remitti non potest.
390 Sententia non tenet ubi iudex in plenario iudicio dicit summarie cognouisse.
392 Cautio praestationis potest remitti procuratori.
394 Crimina punienda sunt undecunque clarescant.
395 Sententia lata pro uno in causa in qua agens non petit sibi aliquid sibi dari, uel fieri, prodest omnib.
396 Sententia pro procuratore accusantis prodest accusatori.
397 Calumnia accusatoris, & fallacia confutari debent.
398 Calumnia hoc ipso remissa uidetur, quod non sit probatum crimen
401 Sententia lata super confessione, & spontanea rei ualet si totum iudicium esset nullum, tanquam lata super notorio.
402 Confessus non potest opponere de ineptitudine libelli.
403 Confessus per tormenta non potest opponere, quod non potuit interuenire procurator.

1 Materia huiusce tractatus ut Bartol. exorditur in hoc. § ad crimen. est †fecunda, & secundum Alb. † est solennis, & subtilis. Quorum sententiae astipulari uidetur paulus Castrensis in l. seruū quoque. §. pub. ff. de proc. qui hanc materiam nedum subtilem, & utilem sed periculosam, & confusam dicit, nec ab horum patrum sententia discedit. Ang. in l. reos. C. de acc. qui & ipse subtilem, utilem, & altam fore attestatur. Ego tamen quanto clarius & breuius potero in hisce caloribus enitar totis uiribus eam uobis explicare, nonnulla pro planiori intellectu praemittendo, deinde ordinate ponam quamplures ampliationes, & limitationes ad huiuscemodi §. ultra eas, quas tradunt Mod. in cap. uen. de acc. quas ex post succincte, & tanto subtilius quantum potero disputabo, ut & procuratoribus si potero & causarum patronis eminentissimis satisfaciam. Est igitur primo praemittendum illud uulgare † quod sine accusatore nemo damnandus est. l. rescrip. §. si quis accus. ff. de mun. & hon. quod non solum procedit in publicis crim. sed etiam in priuatis delictis. l. fin. ubi pulchre Alber. ff. de in ius uoc. facit text. in ca. 1. ut eccl. benef.

& tradit

& tradit Bart. in extrauag. ad reprimendum in uerbo per accusatione. † & sic ut quilibet admittitur ad testificandum qui uero reper. e prohibitus. l. 1. de test. † ita admittitur qlibet ad accusandũ qui à lege non ꝓhibetur gl. in rub. C. qui acc. non pñt cum similibus de qui bus per Hippol. in cons. 84. col. 1 non tñ ita passim, & ita facile cuipiam accusare ꝑmitti tur. † qñquidem oporteat quemlibet accusatorem se ad pœnam talionis inscr bere lege 12. tabularũ hoc dictante. §. pœna. inst. de in stit. de iniur. & l. si cui. ff. de acc. & l. fi C. eod. quod ẽt a lege canonica ꝑmittitur. 8. q. 4. c. i. & c. quisquis. 2. q. ult. † immo accusator, & ac cusatus debent detineri in pari custodia d. l. fi. C. de accus. & l. 3 ad l. Iul. maiest. & tradit Bart. inf. in 2. col. † est uerũ ꝙ Guid. de Suz. in l. fi. de acc. dicit, ꝙ sæpe uidit peti ꝙ accusato ri in carcerẽ detruderet una cũ ipso accusato tñ hoc nunq̃ de cõsuetudine seruatum fuit, & istud est ẽt de mente Bar. & Alb in d. l. fin. Et † subdit Alb. ꝙ de cõsuetudine amplius nõ fit inscriptio, † tñ hoc nedum à lege antiqua ac media iuris prudentia, & lege cæsarea statutum est, sed ẽt a lege pontificia, † & hæc est potissima rõ, ꝙ ex parte accusatoris ad crimẽ publicũ ꝓsequẽdũ ꝓcurator cõstitui nõ põt, & non ab re dicit Alb. in l. in priuatis ff. ad Turp. ꝙ † in hisce casib. in qb. non hẽt locũ pœna talionis, non ꝓcederet. §. nr̃ qđ non puto uerũ, & maxime, † qa in casibus in qb. ꝓceditur ꝑ uiam inqsitionis, seu denũciationis, de qbus ꝑ Bar. in l. 2. §. si pub. ff. de adul. & in extrauagãti ad reprimendũ in uerbo ꝑ inqsitionẽ. & in uerbo ꝑ denunciationẽ, non ꝓcederet huiuscemodi. §. & tñ ipsemet Alb. in d. l. seruũ quoq; §. pub. col. 6. uult † ꝙ ẽt ex parte inqrentis, seu denũciantis procurator cõstitui non possit, cuius sñiæ astipulatur vulgaris regula. §. affinitatis, inst. de nupt. & l. si non lex Aelia Sentia. ff. de hæred inst. est uerũ ꝙ Io. de Anan. in suo cons. 1. refragari uĩ opinioni Alb. in d. l. seruum. §. pub. crebrior tamen, & solidior cẽsẽ sñia Alb. tum qa accusator, & accusatus non debent ad imparia iudicari, tum ẽt quia ex parte denunciati, & inquisiti ꝓcurator ad crimen publicũ persequendum cõstitui non põt. ergo nec ex parte inqrentis, seu denunciantis per illud uulgare nõ debet actori licere qđ reo nõ permittiĩ. Secundo ꝑmittendũ est † ꝙ publicũ iudiciũ põt tripl'r sumi. s. stricte, & large, & largissime, ut Bald. Ang. & Imo. dñe in l. 1. supra eodem. In hoc tñ tex. ẽm Ang. & Imo. capitur stricte, & dr̃ stricte publicum iudiciũ ubi lege cautum est, ꝙ si publicum, & in hoc public intelligit ẽt l. infamẽ. eod. tit. & l. qui publ. co ff. de acc. † & in hoc publico iudicio ubi est certa, & determinata pœna hẽt locum pœna talionis. ut tradit Alb. in l. in priuatis. ff. ad Turp. † & i le q desistit ab accusando, & ꝓsequẽdo crimẽ publici iudicii incidit in Turp. † qđ solũ uẽdicat sibi locũ in crim. pub. l. i. C. ad Turp. & l. si qs repentes §. fi. ff. ad Tur. † Sunt tñ quædam publica iudicia in quibus qs puniĩ extra ordinẽ, & pœna pecuniaria, ut in l. 1. infra ad l. Iul. de ann. l. 1. ad l. Iul. de amb. & in aliis casib. de qbus per Abb. in d. l. in priuatis, & in quibus probabil'r posset dici non hr̃e locum huiuscemodi. §. sed inf. dicã. Tertio ꝑmittendum est, ꝙ † licet text. loquaĩ de publico iudicio tñ ẽm cõem opin. habet etiam locum ĩ priuato, ubi imponitur pęna corporis afflictiua. † Et sciendum est ꝙ delictorũ priuatorũ quędam sunt noĩata, & q̃dã innominata. Noĩata. n. sunt furtum, iniuria, & rapina, † ut in casu. l. si quis ex domo. ff. ui bonorũ raptorũ, † & de his priuatis delictis nominatis loqtur titulus de priuatis delict. † Innoĩata aũt sunt illa de quibus in titu. de extr. crim. † & in his delictis, in qbus pœna non est determinata à lege, non hẽt locũ pœna talionis, sed accusans ponitur extra ordinem, qa ẽt in his priuatis delictis proceditur extra ordinẽ. l. fi. de pri. del. & l. in priuatis. ff. ad Turp. † nec hẽt locũ pœna Turpilliani, de qua in l. 3. §. fi. ff. de præuaric. Quarto, & ultimo ꝑmittẽdum est. † ꝙ in hac mã sunt plures tex. qui uiñ diuersimode loqui. & primo tex. in l. i. ff. an per alium cau. appell. q loquitur in principio, ꝙ in criminib. alius ꝓ alio non põt appellare, † tñ appellatione criminis tam priuatum, q̃ publicum, & tã leue, q̃ graue continetur. iuxta l. leuia inf. de accus. tñ ille text. in uerbo finaũt. loquitur de causa capitali, & cuius appellatione strictissime uenit pœna sanguinis. l. transig. C. de trãsac. strictæ uero pœna dãnationis in metallũ, & deportationis. l. exilium. ff. de interd. & releg. † & tñ est ualde dubium an tex. nr̃ habeat locum in relegatione quæ large dr̃ pœna capitalis. l. licet. ff. de uerb. sig. Item tex in l. seruum quoque. §. publ. de procuratori. tradit pro regula. ꝙ in causis capitalibus defensio datur;

uur ergo uŕ innuere ꝙ possit admitti procu
31 rator † imo tradit pro regula, ꝙ ubi absens
pōt cōdemnari in criminalibus, ibi admittiŕ
procurator, & tamen in hoc tex. l. C. uŕ innue
re ꝙ possit ferri sñia in absentem. dum dicit
32 sñiam differant. † & ideo iste text restringiŕ
ẽm Ang. & Imo. hic in sñi annotationis bo-
norū. de qua uide pract. Bar. in l. 1. ff. de req.
33 reis. † Est & alius tex. in l. 2. C. de proc. qui ui
detur īnuere, ꝙ solū in causis pecuniariis pos
sit constitui procurator, & tñ alia iura uolūt
& ubi agitur de pœna remotionis ab ordine
alicuius dignitatis. q̄ est minor pœna relega-
tionis iuxta l. 1. ff. de iniu. uel de pœna inter
dictionis loci, uel patrocinii. iuxta. l. mor. ff.
de pœ. ꝙ possit admitti ꝑcurator, & ꝑ ꝑ ista
iura quæ uiŕ adinuicem contrariam hæc mā
difficilia redditur. q̄ quidem infra cōcordabo.
34 Aduerte tñ dū supra dixi † ꝙ in delicto pri-
uato non hēt locum pœna talionis, ut decla-
rat Alb. in l. in pri. ff. ad Turp quia in contra-
rium uŕ casus in l. fin. de pri. del. dū dicit nec
cogendus erit in crimine subscribere, quem
tex. ponderat ibi Alb. & in l. fin. C de iniu cō
sidera si dici potest ꝙ ista iura loquanŕ de sub
scriptione partis, q̄ profitetur se uelle ꝓseuc-
rare in acc. de qua ꝑ Bar. in l. in cui. ff. de acc.
uel dic. melius. ꝙ habet locū subscriptio, sed
nō quasi sit iudiciū publicū, ut dicit pulcher
tex. in l. fi. ff. de fur. q̄a talis subscriptio fit ad
pœnā extraordinariam imponendā arbitrio
iudicis, ut tradiŕ in c. suꝑ his, de acc. & decla-
rat Alb. in d l. fi. Sūma hunc tex. & eum diui-
de ut hic ꝑ Bart. cū quo transeūt Benedictus
de Plūb. & Imola hic, alio tñ modo cum sum
mat Ang. hic & diuidit ut ꝑ eum, summariū
placet, diuisio autē minime, nam dubiū facie
35 bat in hoc text. 1. regula quæ habet, ꝙ † per
locum à ciuilibus ad criminalia arguitur. l.
abſētē ubi gl. Ia c. de Aten. Petrus, & ceteri. ff.
36 de pœ. sed † in ciuilib. admittiŕ ꝑcurator, &
añ litē cōtestatā, & post, siue agatur ciuilŕ ex
cōtractu, uel quasi, siue agaŕ de crimine ciuilŕ
de primo est tex. in l. 1. §. uisus. de ꝑc. de secū
do est tex. in c. tuæ. in fi. de proc. Secundo fa-
37 ciebat dubium in hoc tex. nā † causa famę, &
causa uitę æqparetur. l. iusta, de man. uind. &
38 l. fi. ff. q̄d metus causa, † sed in causa famæ in
teruenit procurator. l. furti. §. q̄ alie. ff. de inf.
imo interest ipsius rei cōuenti ꝙ possit cōsti
tui ꝑcurator, q̄a qñ ꝑcurator cōdēnatur, nec
ipse, nec dñs infamatur. Tertio faciebat du
bium, nam ille qui ꝓsequiŕ appellationem ac
cusati uel inqsiti cōdemnati allegat causam
39 causæ, † & tamen inuito reo quis pōt appella-
re l. non tm̄. de app. & l. add. C. de appellat.
40 † imo potest quis absentē defendere l. si non
41 defendaŕ. ff. de pœn. & l. 2. inf. de cust. re. † Itē
quis potest sine metu pœnæ talionis in cri-
mine publico, & capitali paciſci, & trāſigere
l. si de præua. & l. 1. de bonis eorum qui ante
sent. sibi mor. cōsc. si ergo q̄s potest appellare
inuito reo, & pōt transigere sine metu calū
niæ siue fit accusator, siue reus, quare non de
bet posse cōstitui ꝑcurator. primę rōni dubi
tādi respōdeŕ, ꝙ illa regula procedi ubi ē ea-
dē ratio, & ubi cōtrarium expresse nō repiŕ,
42 † & ideo dixit singulŕ Rom. in sing. suo. 688.
ꝙ dilationes induciarū, quæ dantur reo per
auc. offeratur C. de litis cont. non datur in
43 criminalib hinc est ꝙ † si quis uulneretur à
pluribus, & ab uno mortaliter, si moriaŕ oēs
puniūtur pęna l. Aquil. l. itē Mel. ff. ad l. Aq̄l.
& tamen non puniuntur pęna homicidii ẽm
Anch in cons. 116. & Alex. in cons. 16. uol. 1.
44 Secundæ rōni dubitādi respōdetur † ꝙ l. iu
sta, loquitur quantum ad causam manumis
sionis. quia sicut iusta manumissionis est cā.
ubi seruus dominū liberauit ꝑiculo uitæ ita,
& periculo īfamię. Itē illa regula procedit in
bonis uiris. l. isti q̄dē. ff. quod met. causa. Sed
apparēt rari nantes in gurgite uasto, nō autē
procedit in delinquētib. iuxta illud oderunt
peccare boni uirtutis amore, oderūt peccare
mali formidine pœnę, uel dic ꝙ causa famæ
æq̄paraŕ cāę crimīali, ubi agiŕ ciuilŕ, q̄a utro
que casu pōt īteruenire ꝑcurator. uel dic ꝙ
ibi īfamia uenit in cōñam, & isto casu admit
tiŕ ꝑcurator. secus si principalŕ, gl. in l. nō so
lū. in §. fi. in gl. pen. supra de ꝑc. nam si admit
taŕ procurator ipse nō īfamat. d. §. ꝙ alieno,
nec ēt dñs. Tertiæ rōni dubitādi d. l. nō solū.
uno mō rñdet Alb. ī d. l. seruū quoq; §. pub.
ff. de ꝑc. & dicit ꝙ ille tex. procedit ex quadā
cōiunctionē, q̄ est inter hoīes. Alio mō rñdet
Bart. in d. l. non tm̄. circa fi. ꝙ ille tex. loq̄tur
ubi reus est incarceratus. sed prima solutio
Alb. nō cōcludit, q̄a attēta illa cōiūctiōe dēt
ēt posse constitui procurator. nō facit ēt opi.
Bar. q̄a tex. in l. 1. ff. an ꝑ aliū cau. uult absolu
te ꝙ in cā appellationis capitali nō admitta
45 tur procurator † tu respōdet alio mō ꝙ tex.
in l. non tm̄. uideŕ solū loqui de actu appella
tionis, nō aūt de ipsius prosecutione. & hoc
pro

probatur in l. add. C. de app. & ratio potest esse quia si tolleretur tps ad appellandum datum, inferretur praeiudicium ipsi reo irreparabile, quia dr̃et decapitari. facit text. in l. si quis filio exhaeredato. §.hi q. ff. de iniust. rup. irr. test. Vltimae rationi dubitandi uidetur, ꝙ ꝑmittitur alicui siue sit accusator, siue reus redimere sanguinem suum per trãsactionem, non tamẽ licet constituere ꝓcuratorẽ.† ideo

46 uidenda est ratio, quare sit accusator non possit constituere procuratore, ut sequamur ordinem I.C. hic, & Bart. assignat hic tres rationes ut hic per eum. Tu aduerte circa primum inquantũ Bart. dicit ꝙ si uera esset ratio But. ꝙ quis posset cõstituere procuratorem uindicando suam, uel suorum iniuriam. arg. d. l. licet quia põt replicari ꝙ ille tex. procedit ubi quis agit actiõe populi, & principa'r uel saltem aeque principali, ꝙ sequitur interesse priuatũ sicut publicum, & si dicatur ꝑut dicit hic Imol. col. 15. ꝙ saltẽ lite cont. in actione populi dr̃et admitti procurator. l. sicut. §. 1. de uerb. sig & tamẽ tex. nr̃ dr̃ absolute, ꝙ ad crimen publici iudicii persequendum frustra interuenit procurator ergo & ante & post lit. cont. replicari potest ꝙ non ab absurdum restringere text. in l. si cui. ut non procedat ubi agitur principaliter ad uindictam publicã ex crimine publico. arg. gl. in l. die. in uerbo quidam. C. q acc. non poss. attento maxime quia in his criminib. publicis reperiuntur multa specialia ut supra dixi. Et si iterum dicatur aduerte, quia tex. noster procedit ẽt in crimine priuato, dico ꝙ est ualde dubium, an iste tex. locum habeat in crimine priuato, & infra demonstrabo ꝙ solum hẽt locum in crimine publico, respõdẽdo ad l. si C. de iniur. alio mõ q̃ faciant Mod. in d. c. uen. de acc. & ꝙ haec rõ sit uera innuit tex. dũ dicit qđ frustra interuenit procurator. q innuit ꝙ ex quo est crimen publici iudicii, ad eũ ꝑsequendũ non põt interuenire ꝓcurator. & ita intelligũt tex. hunc Mod. Sen. in d. c. uen. in 5. col. uer. circa primũ & in uer. 6. rõ sed iste intellectus nõ est tutus quia tex. postea subdit, & multo magis ad defendendũ.† & tamen in actione populari ex

47 parte rei põt admitti l. q populari actione. ff. de pop. act. Secunda rõ est, † ex parte accusa-

48 toris q est uerior ceteris. quòd ideo nõ põt accusans cõstituere ꝓcuratorẽ, qa tenet se subscribere ad poenã talionis. q ratio ꝓbat in c. tuae. de ꝓc. & cum hodie ista ratio sit abolita per generalẽ consuetudinem. ut qꝫ possit defendi haec op ꝙ ex parte accusatoris nõ pos-

49 sit interuenire ꝓcurator, † qa correcta rõne legis, censetur correcta ipsa lex gl. in l. 1. de leg. tut. & si dicatur prout dicit Aret. in l. 2. in 3. col. in uers. circa tertium requisitum. de uulg. & pup. ꝙ licet sit correcta ratio legis remanet tñ lex fundata in auctoritate. facit gl. ſm eum in l. lib. ad fi. ff. de min. & id, quod dicit Bart. in l. cum hi. §. trãsactionẽ. de transac quae iura uolunt, ꝙ licet tollatur rõ solẽnitatis introducendae in alienatione rei ecclesiasticae, uel in transactione alimentorũ. non tñ

50 cessat solemnitas.† qa dico ꝙ id, qđ dr̃ ꝙ correcta rõne legis censetur correcta ipsa lex ꝓcedit ubi ratio est gñalr̃ correcta. Secus si sit correcta in aliquo casu, quia tunc non cessat legis dispõ. ita intellr̃ tex. in l. 1. in fi. de min. ubi licet reperiatur aliquis minor qui bene gerat negocia sua. tñ iura loquentia de mi-

51 noribus non cessant in tali crimine. † nec aliquid facit gl in l. lib. ff. de cap. dim. immo facit pro gl. in d. l. 1. de leg. tut. quia gl. ibi sentit ꝙ si illa imaginaria uenditio, de qua ibi fuisset cã illius capitis diminutionis, ꝙ isto ca-

52 su esset correcta ipsius legis dispositio, † sed ubi erant duae rõnes licet una sit correcta, nõ censetur correcta lex §. affin. inst. de nup. attenta ista opin. infertur, ꝙ siue procedatur per uiam accusationis, siue per uiã exceptionis, uel alio quouis modo ex parte accusatoris ingrentis, uel denũciantis, aut excipientis, põt interuenire ꝓcurator. licet cõtrariũ sentiant cõiter interpretes hic cum aliis copiose relatis per Mod. Sen. in d. c. uen. de acc. in ult. ch. Infertur secundo ꝙ non est tm̃ dubitandum, an possit cõstitui procurator ad libellãdum tm̃, uel ad lit. cont. uel ad excipiendũ, ut infra ꝑ Bar. Ang. & Im. ubi dicemus Tertio

53 infertur, † ꝙ in his casib. in quibus non habebat locum poena talionis. de quib. per gl. Bart. & alios in l. si cui inf. de acc. & in l. qui crimen. C. q acc. non pos. & ꝑ Bart. in l. 2. §. si pub. inf. de adul. poterat cõstitui ꝓcurator, qa cessabat ratio poenae talionis. de qua in d. c. tuae. de proc. & in l. 2. C. qui acc. no poss. Et si qspiam subtilr̃ diceret licet cesset illa ratio militant tñ aliae rõnes, & maxime illa ꝙ ipse principalis magis accurate, & diligenter defendet ipsam cãm qa dico ꝙ illa hẽt locũ, ubi principalis posset subire capitis periculũ l. 1. C. ad l. Cod. de fal. de quo tñ dicã plenius infra.

54 infra Sed † tota difficultas cōsistit in indagādo rationem, quare ex parte rei non possit interuenire procurator. & Bar. hic uř tradere quatuor. & duas alias tradit in extrauagāti ad reprimendum in uerbo legitima, quas refert hic Immol. col. 15. & duas tradit Spec. relatus hic per Imol. & do. Bened. & Plumb. col. 11. & has rōnes & dicta Imol. referunt Mod. in d. c. uen. col. 4 de acc. Veritas cōsistit in tribus rōnibus adductis hic per Bartol. & licet oēs improbent. prima defendi tñ potest ꝙ mens gl. hic fuit dicere, ꝙ sicut sn̄ia capitalis non potest ferri in absentem, non possit ēt ferri in procuratorem. & si dicatur ex quo non potest ferri in procuratorem, q̄a nō deli 55 quit poterit ferri in ipsum dn̄m † l. fin. ī uer. sinaūt iudice contra eum probaturo. C. de in iur. replicari potest ꝙ ille tex. procedit in delictis leuiorib. sed in crimine publici iudicii, in quo uenit imponenda pœna capitis, sicut nō potest ferri sn̄ia contra procuratorem, q non deliquit, non potest ēt ferri contra absentem 56 † quia ratio non patitur, ut in graui delicto abs̄s condemnetur. ut dicit tex. in l. 1. de req. reis. Et si quispiam diceret hoc modo declarādo, hæc ratio erit eadem cum ratione Bar. dicatis ꝙ ideo non p̄ōt cōstitui procurator. quia iudicium posset reddi elusorium. quia uidens aliquis se posset condemnari, cōfugeret ad ecclesiam Diui Antonii, & cōstitueret procuratorem, quia dico ꝙ est eadem ratio indubitanter (quæ s̄m Bart. & alios, & cōiter tenetur) ne delicta remaneant impunita. Sed 57 contra eam ultra alios opponitur, primo † & uř ꝙ licet executio sn̄iæ non possit reddi elusoria, non potest constitui ꝓcurator. probat. in d. c. ueniens de acc. s̄m Aret. ibi. nam ibi executio sn̄iæ non poterat, ut dixi reddi elu 58 soria † quia depositio ab offō. & beneficio, de qua ibi, trahit secum executionem, & tñ prohibetur constitui procurator & tñ attēta rōne Bart. ubi iudicium non pōt reddi elusorium, dr̄et admitti procurator. Secunda obiicitur difficultas. nam ex crimine ꝑꝑ quod uenit imponenda pœna relegationis. iudicium non potest reddi elusorium, quia pōt ferri in abs̄tem. l. abs̄tem. ff. de pœnis, & tñ Bar. inf. in 3 col. uult ꝙ in causa relegationis non possit cōstitui ꝓcurator, & tñ debet posse constitui, ex quo iudiciū nō potest fieri elusorium, 59 † cum abs̄s possit relegari. Tertia obiicitur 60 difficultas, † nam ille qui in crimine semel comparuit in iudicio, si postea se absentet, licet uere sit abs̄s c. comparati, de appellatiō iuris interpretatione uř p̄ns probatur ex notatis in l. fin. ff. de in integ. rest. rit generali, ubi sn̄ia lata contra eum, qui non dimisit procuratorem, dr̄ lata contra absentem, secus si cō 61 tra eum qui procuratorem cōstituit. † primæ difficultati r̄ndetur, ꝙ est uerū ꝙ in c. ueniēs executio non potuisset reddi elusoria, quia sententia illa trahit secum executionem. sed bene potuisset reddi sn̄ia elusoria si potuisset constitui ꝓcurator, q̄a in ipsum non potuisset ferri sn̄ia, nec ēt in illum reum abs̄tem. ꝑ regulam. l. absentē ff. de pœn. Secundæ difficultati r̄ndetur, ꝙ uerior opin. est, ut dicimus 62 infra. ꝙ † in causa relegationis possit cōstitui procurator ꝑ text. in l. seruum quoq;. §. pub. ff. de proc. Tertiæ difficultati r̄ndetur, & fa 63 teor ꝙ † ille qui dimisit ꝓcuratorem dr̄ p̄ns iuris interpretationem, sed in causis grauib. requirit p̄ntia uera, non aūt interpretatiua, 64 per regulam d. l. abs̄tem ff. de pœn. † Et sic habes defensatam cōem rōnem ab impugnationibus Aretii, in d. c. ueniens, in 12. col. de accus. qdquid dicant repetentes ibi in 4 col. qui dñt ꝙ nulla cōcludēs rō possit assignari. 65 Tertia † & ultima datur rō per Bart. hic tam ex parte rei q̄ accusatoris, ꝙ ipse principalis magis accurate, & diligēter defendet causam suam, quæ ratio s̄m Bal. Ang. & Immol. hic 66 fuit † gl. in l. non solum in fi. ff. de proc. licet repetentes in d. c. ueniens, uers. 5. ratio, dicant ꝙ in libro suo illa gl. hoc non dicit, sed decipiūtur in hoc. nā hæc rō uř indubitabilis. s̄m Imol. hic, & post eū Mod. in d. c. uen. quia ubi pōt ꝓcedi cōtra absentē, ibi pōt interuenire ꝓcurator. l. seruuū quoq;. §. pub. supra de ꝓc. Et tñ ēt in isto casu militat ratio, ꝙ quis accuratius diligentius, & fidelius causam suam 67 tuetur. Et † si dicatur ꝙ in casu. §. publice, s̄m intellectum Bart. infra non admittitur procurator tanquam procuratur, sed tanq̄ excusator, & instructor q̄ solum potest prodesse absenti, non aūt nocere, certe ista solo confunditur ꝑ illum tex. dicentem quemuis allegantem innocentiam dr̄e admitti, quæ uerba innuunt, ꝙ etiam tanquam procurator admittatur, qui potest prodesse, & noce-68 re dño, c. 2. de confess. † Et ideo considera, si potest alio modo intelligi text noster, & ille tex. nam in hoc text. dicitur ꝙ ad crimen publici iudicii persequēdum frustra interuenit procu-

procurator, modo dr in l. reos. C. de accus. ꝙ leges publicorũ iudiciorum reos ꝑmittũt in capitalibus causis etiam per procuratores defendi. dico ꝙ ille tex. est intelligendus ubi rei sunt absentes ex iusta causa, & ur ꝙ tunc sit admittendus procurator. & in his terminis ex mēte Ang. quem nullus hic refert potest intelligi ille tex. dum dicit ꝙ ordinarium, & æquum est, quemlibet debere admitti ad indagandã innocentiam, & sic ad allegandum causas abñtiæ. tex. uero ur loquitur ubi quis latitat, & nõ uult cõparere, licet possit, iuxta l. Flac. §. qd sit latitare. ff. ex quib. cau. in pos. 69 catur, & ita intellr tex. hic. † & hoc mõ posset inferri, ꝙ abñs ex iuxta causa in criminalib. posset cõstituere ꝓcuratorem, secus tñ in latitante, esset tñ magna restrictio ad iura dicentia, ꝙ in crimine capitali non admittatur ꝓcurator, quæ sunt plura, ut dixi, sed posset replicari ꝙ æquũ est, regula fallere, ubi æquitas hoc suadet. l. 2. §. item Varus, de aqua pl. 70 arcen. † sed tenendo cõia, põt dici ꝙ ideo nõ põt admitti ꝓcurator, qñ proceditur contra hñtem, quia posset ei fieri maius ꝑiudiciũ, ex quo abñs potest damnari, & ideo æquitas suadet, ꝙ isto casu non admittatr proc. arg. in l. exig. § fi. cum ibi not. C. de proc. & si qs subtilr diceret in casu l. sic diu. C. de proc. & 71 in casu l. lex Corn. §. cõstitutum. † & in extrauag. ad reprim. in uerbo legitime, põt ferri snia in absentes, ergo põt interuenire ꝓcurator, dico ꝙ lex non cõsiderauit tm̃ pręiudicium in illis casibus, ex quo uoluit ꝙ possit ferri snia contra absentem, patet in crimine læsæ maiest. ubi admittunt ẽt testes famosi. 72 Tertia datur rõ, † quia si admitteretur procurator, reus uidens se posse cõdemnari, non compareret, sed hac rõne attenta, idem faceret aliqs ubi uocaretur in seruitutem, & tñ põt cõstitui procurator. & ideo Mod. in d. c. ueniens, dñt non posse assignari cõcludẽtem rõnem, & tñ in col. 30. in 15. q dñt ꝙ quidã assignant hanc rationem, & ideo in causa criminali non potest constitui procurator. quia iudex ex inspectione in faciem, & in ꝑsonam rei, qua trepidatione, & quo colore, & uultu loquatur accusatus, uel inqsitus melius cognoscet, lex ergo uoluit ꝙ in causa tanti præiudicii, nõ debeat admitti ꝓcurator, ut causæ ipsæ melius innotescerent, & liqdarentur, & hãc rõnem posuit hic Imo. in effectu co. 15. & Alb. in d. §. pub. i 10. col. in uer. sed quid si audita causa, & clarius Aret. in d. c. ueniens. Et ꝑ ista rõne iudicio meo est tex. expressus. in c. tuæ, de proc. & eo maxime quia procurator agendo cãm negligentius ꝑiudicaret reip. sed ista rõ licet cõcludat ex parte rei, non tñ cõcludit ex parte actoris, qui non 73 teneť amplius ad pœnã talionis. Et ideo considera † ꝙ lex quantum põt nr restringere facultatem accusandi. l. si cui. infra de acc. & l. fin. eo. tit. ibi, innocentiam feriamus & ideo ubi quis uult accusare, lex uult ꝙ ipsemet accuset. & ubi accusauit si desistat, afficit cũ pęna, de qua in l. 3. §. fi. de ꝑuar. Et hoc facit, ne aliqñ contingat innocẽtes dãnari. d. l. fi. ibi. ne innocẽtiã feriamus, nil mirum ergo si nõ uult ꝙ accusator possit cõstituere procurato-74 rẽ † ex parte uero rei, qa causa ẽ magni præiudicii, adeo ꝙ reus in causis criminalib. suis defensionib. renunciare non põt, gl. in l. pactũ inter hæredẽ. ff. de pact. ideo uult ꝙ non possit proc. cõstituere. attento maxime, qa ẽt interest reip. ut uterque tã accusans, q̃ accusatus compareat corã iudice, ut possit dignoscere, quo uult, & quo colore, & qua animi trepidatione loquatur. iuxta l. 3. ff. de testib. & ſm Bart. ad finem huius. § ur ꝙ intersit ẽt reip. ut accusans ipse ẽt compareat. & sic iungitur quodãmodo fauor publicus cũ priuato. ut pulchre declarat Aret. in d. c. ueniens, col. 12. sed ista ratio fauoris publici non tm̃ cõsideraf q̃ præiudicium ipsius rei cõuicti. patet, qa ubi accusans, uel accusatus suspicabit se posse cõdẽnari, uterq; põt trãsigere, & sic sanguinẽ suũ redimere, ꝙ sic isto casu nõ ꝓcedit titulus de præuar. nec ꝓcedit l. in fisci causis. ff. de iu. fis. ut est casus in l. 1. in fin. de 75 ꝑuar. † Et ꝙ lex magis cõsideret præiudiciũ ipsarũ partium, q̃ reip. probatur in l. 1. de requir. reis. ubi lex uult ꝙ in casu graui absens non possit cõdẽnari, & ex quo uult ꝙ absens possit cõdẽnari ꝑꝑ grauitatem causę, uult ẽt ꝙ non possit interuenire procurator ꝑꝑ grauitatem causæ, quia ista duo procedunt à pa-76 ri. Primo nota ex hoc tex. † ꝙ ad crimen publicum persequendũ frustra interuenit ꝓcu-77 rator, & est aduertẽdum. † quia omnia iura loquunť in criminib. publicis, ut probatur in l. tunc conuenit, C. de acc. & in l. de fide. C. ad l. Cor. de fals. & in l. 2. C. qui acc. nõ poss. 78 † & ideo Ang. hic in 3. col. fuit in ista opi. ꝙ ubi crimen est publicũ, siue possit ferri sentẽtia in abñtẽ, siue non, siue possit ĩponi pœna

corporalis,siue pecuniaria, ꝙ in crimine publici iudicii nõ possit interuenire ꝓcurator. & pro ista op. Ang. multum stringit text. hic in fi. qui uř præsupponere, ꝙ hic possit ferri snīa, & restringere istum text. ad snīam notationis bonorũ, ut dnt Ang. & Imol. magna esset restrictio, quia appellatione snīæ ita põt includi snīa causæ principalis, sicut annotationis bonorũ. & suadetur ista op. Ang. quia ita dř publicum crimen illud, quod non est 79 capitale, sicut illud, quod est capitale, † qa publicorũ iudiciorũ quædam fuit capitalia, qdã non capitalia l. 2. supra eo. ergo tex. iste debet intelligi de utroq; crimine. facit pulcher tex. in l. cũ de lege, ubi Aret. ff. de test. & suadetur hæc op. Ang. quia crimina pub. hñt nescio qd spãl tatis. qđ non hñt crimina priuata, probari uř in l. fi. de furt. ut dixi supra 80 † Contrarium tñ tenet Imol. hic. quem sequuntur formalř Mod. in d. c. uen. in 2. mẽb. in 1 q in 8. col. qui adducunt post Angel. & Imo. hic tres tex. & primo l. 3. ubi sen. uel cla. ubi plane probatur, ꝙ etiam sunt quædã crimina priuata, quæ per procuratorẽ exerceri 81 non pñt. † Ad idem facit tex. in l. 1. C. ut tã ciu. q̃ crim. cau. iuncto princ. cum fi. nam ibi in principio fit mentio de furto, quod clare est priuatum delictum, & tñ dř in fine quod accusatione instituta contra officialẽ, finito offõ debet causa ipsa per se prosequi. nõ aũt 82 per ꝓcuratorem. Et suadetur ẽt per tex. in l. 1. an ꝑ alium cau. app. qui tex. facit dřiam, an causa sit pecuniaria, uel capitalis, & in capitalibus uult ꝙ non admittatur ꝓcurator, secus in causis pecuniariis, & tñ in capitalib. lex illa non distinguit publicũ crimen à pri-83 uato, † sed tu aduerte qa Ang. non negat qu §. nř habeat locum ẽt in priuatis criminib. sed uult ꝙ ĩ crimine priuato fiat distõ, an sit capitale, uel non. & non uult ꝙ ista distõ fiat in crimine publico. qa ita dř proprie crimen publicum, ubi imponitur pœna pecuniaria. sicut ubi imponitur pœna capitalis & multa sunt spãlia in ipsis criminib. publicis. contra 84 Ang. tñ dř casus in † d. l. tunc cõuenit. C. de acc. q̃ ꝑprie uult ꝙ in criminib. publicis ubi causa deposcit inscriptionẽ, non possit interuenire procurator, secus in pecuniariis causis, ut ibi subdit tex. Tota igř difficultas reducitur ad hoc, an in criminibus publicis in quibus imponitur pœna pecuniaria, sit necessaria inscriptio, & iura absolute dñt ꝙ in criminib. publicis sit necessaria ĩscriptio, nec distinguunt capitalia à non capitalib. Pri-85 ma † ergo ex prædictis datur ampliatio ad hunc tex. ut procedat nedũ in delictis publicis, uerumetiam in delictis priuatis. Secunda datur ampliatio ut procedat etiã in crimine 86 quasi publico. † & sic in crimine suspecti tutoris. quod est quasi publicum. l. 3. §. cõns. ff. de. susp. tut. nã si agatur ut tutor debeat principalř puniri, nõ admittiř procurator. ut plene ꝑ Imol. hic in 6. col. ubi plene dicã, secus tñ si ageretur ꝙ principalř remoueretur a tutela, qa licet posset contingere ꝙ puniatur, tñ attenditur id, quod principaliter agiř. ut hic plene per Imol. & probatur ultra eum. quia reo existente non soluendo posset imponi pœna corporalis l. fi. de in ius uoc. & l. si quis id qđ §. in seruos. ff. de iurisd. om. iud. 87 Tertia datur ampliatio ad hunc tex. † ut ẽt procedat ubi proceditur per uiã inqsitionis, quia inqsitio de iure ciuili succedit loco accusationis l. 2. §. si pub. ff. de adult. secus tñ est de iure canonico ubi nõ agitur de pœna sanguinis. c. snīa. ne cler. uel mon. & tradit Alb. in l seruum quoq; §. pub. in 6. col. in uersic. itẽ est casus satis notabilis. ubi ẽt ultra alios And. de Pisis. & Bal. ff. de proc. & idem tenet Bar. in d. l. si cui. §. 1. & hæc ampliatio de plano procedit, ubi illa pœna quæ imponitur ꝑ uiam accusationis, imponitur ẽt ubi ꝓcediř ꝑ uiam inquisitionis. Quarta dař ampliatio 88 † ut ẽt procedat, ubi opponitur de crimine ꝑ uiam exceptionis ad finem puniendi. quia isto casu non põt interuenire ꝓcurator. ẽm Mod. in d. c. uen. in 3. q in ult. mẽbro. in pen. col. ubi ẽt quærit an admittatur ubi procedit 89 per uiam denũciationis. Quinta † ampliatio datur ẽm Bal. in d. l. seruũ quoq; §. pub. ut adeo sit prohibitus ꝓcurator in criminalib. ꝙ non possit ẽt offerre libellum, qa libellus est de substantia iudicii l. accus. ff. de adult. & libel. non põt substantiari in persona procuratoris multo minus poterit addmitti ad litẽ cont. ut dñt Mod. in d. c. uen. col. 4 2 in uer. 3. qro. & dicam infra. Sexta datur ampliatio 90 † ut nõ admittař ẽt ad mediũ causæ qa tex. hic dicit simplř ꝙ nõ admittiř ad crimen publici iudicii ꝓsequẽdũ. ergo uideř remouere 91 ꝓcuratorẽ ab oĩ ꝓsecutione † qa cũ remouetř genus, remoueř ẽt qlibet eius spẽs. ita tenet Spec. in t. de ꝓc. §. 1. uers. sed nunqd. ubi Io. And. ĩ add. ad eũdẽ Spec. post Rofr. Tãcr. & Alber,

Alb. Gal. & hæc ampliatio de plano, pcedit i his casib. in qbus absens damnari non pōt, uel ēt ubi non est incarceratus de quo infra dicā 92 late. Septima cadit ampliatio, † multo minus possit interuenire pcurator ad rñdendū positionib. uel cōfitendū delictū, ſm Bal. in d. l. seruū quoq; l. §. publ. ff. de pc. & rō est, qa reus debet p seipm cōfiteri. idē tenet Sal. i l. 93 reos. C. de accus. Octaua erat ampliatio † ut ēt pcedat, ubi qs accusat de uulnere, & dubitat an uulnus sit mortale, qa isto casu ēt nō admittit pcurator, ita uult Bal. hic dū dicit, φ dēt admitti sub cōdōne, ut talis pcurator habeat pro nō admisso, si cōtigat illū mori, & hoc fortius uult Ioā. de Imol. hic q uult φ nō admittat, nec simplr, nec sub cōdōne, qa posset reddi iudiciū elusoriū, ex quo pars sp eligeret cōparere p pcuratorē sub condōne postea cōdēnatus pœna corpis afflictiua, eluderet iudiciū, & statim φ uideret se posse cōdēnari aufugeret. Sed tu cōsidera, φ ſm Bal. & do. Elor. i l. si uulnerato seruo. ff. ad l. Aql. ubi fit pcessus sup uulnere cū pcuratore, si postea sequat mors, est necessarius alius processus nouus, nec ex primo pōt seq cōdēnatio. ſm Bart. ubi ceteri cōiter in l. dāni i. §. Sabinus. de dam. inf. Franc. de Capitibus listę inter cons. crim. Cæp. in cons. 40. col. 2. posset tñ saluari ista ampliatio, ubi actū esset cōtra uulnerantē, q uulnerasset aīo occidēdi, qa isto casu secuta morte ualeret pcessus & p consñam ñ posset admitti pcurator, nec 94 simplr, nec sub cōdōne. Nona † datur ampliatio ad istū tex. ex mēte Bal. in l. reos. C. de accus. & Bart. in l. 1. de publ. iud. ubi uolunt, φ ubi imponunt duæ pœnę alternatiuæ altera pecuniaria, & altera corporalis, ex quo ibi dat pœna capitalis, iō nō poterit interuenire pcurator, qd de plano pcedit, ſm Imo. hic, ubi electio pœnę spectat ad iudicē. secus tñ si spectaret ipsi reo. Sed tu considera qdqd dicat Imo. qa ur φ omni casu possit admitti pcurator. Attento, φ reus non pōt eligere pœnā corporis afflictiuam, qa nemo est dñs membrorum suorum, l. liber hō. ff. ad l. Aquil. & 95 infra dicam. Decima cadit ampliatio, † ubi lex dicit puniat tali pœna, puta amputatione manus, uel alia. nam illo casu, qa dictio alia, est respectiua similiū, nō esset admittendus pcurator. iuxta not. per gl. ubi Bald. eā multum not. in l. si fugitiui. C. de ser. fug. Vn 96 decimo amplia singulr † ubi pro delicto agitur principaliter ad infamandum, quia isto casu non pōt ēt interuenire pcurator, & ita uoluit gl. in l. nō solū. §. fi. in gl. pen. quam sequunt Mod. repetētes in d. c. ueniēs. col. 20. in uers. 8. quæro. facit tex. in l. uusta. ff. de manu. uin. & in l. fi. ff. φ met. cau. Secūdo facit, quia si posset interuenire pcurator, iudiciū posset 97 reddi elusoriū † qa pcurator alieno nomine cōdēnatus nō efficit infamis. nec ipse ne ille pro quo comparuit. l. furto. §. q alieno. ff. de 98 inf. Duodecima cadit ampliatio, † ut ēt iste tex. pcedat, ubi pro delicto pōt imponi pœna ppetui carceris, q pœna æqperatur dānationi in metallū, per qd qs efficit seruus pęnæ ſm Bart. in d. l. 2. supra eo. & isto casu ur, qd 99 nō possit interuenire pcurator, † sed tu cōsidera, qa ur φ tex. in l. aut dānū. in fi. de pę. uelit q pęna ppetuij carceris æquiparetur damnationi in opus publicū. de quo plene dixi in l. imperiū. ff. de iurisd. om. iud. hęc tñ ampliatio uera est ut tenet Cæp. in cons. 20. col. 2. 100 ut infra dicam, plene. Decimatertia † cadit ampliatio ad istum tex. ut ēt pcedat ubi pro delicto imponit pœna pecuniaria, & corporalis copulatiuę, qa tunc non pōt interueni 101 re pcur. ſm Imol. hic, † qa ubi cōcurrunt duæ causæ una q nocet, & altera q prodest, debet attēdi causa q nocet l. Pedius §. 1. ff. de de arb. & l. si qs r grauī. §. fi. de pc. & si qspiā subtiliter, diceret, non ne de iure cōi rlr admittitur pcurator? quo casu succedit, id qd dicit Ias. in l. si arrogator. in 13. col. ff. de adopt. ubi dicit, qd qn causa q prodest reducit nos ad ius cōe, illa attēditur, replicari, pōt, φ ēt lex cōis uult, φ rlr ubi agitur de pœna corporis afflictiua, phibet cōstō procuratoris, quo casu qn concurrūt duę causæ, una q phibetur, & altera quæ pmittit, nō attēdit causa pmittens l. si Ruffinus. C. de test. mil. Decimaquarta cadit ampliatio, ſm Bar. hic, 102 φ † ubi stat statutū ut qs possit impune offendi, qa cū hæc pœna sit deportatione maior, ur φ non possit interuenire pcurator, & idē est de mente Bal. in l. 2. de publ. iud. ubi dicit φ si statutū dicat φ q declinat iurisdictionē potestatis possit impune offendi, pdit ius illius ciuitatis, cuius ur factus hostis, qd de plano pcedit ubi talis pęna est ppetua, uerum est φ Bald. in l. seruū quoque. §. publ. ur uelle contrariū, sed præcedens opi. est. uerior & tenenda, quam ēt tenuerunt repetentes in d. c. ueniens. col. 27. in 12. q. de accus. & si dicatur

dicat, ut dicit ipse, ex quo sñia põt ferri in absentē, uř q possit admitti ꝑcurator repli-cari põt q ista conña non tenet ut infra per Bart. in 3. col. ubi dicam latissime. Decima-103 quinta cadit ampliatio, † ut ubi ꝑ statutū imponitur pœna arbitrio ptãtis, ut Papiæ, ubi statuto cauet ex delicto aliquem puniri in ęre uel in persona inspecta qualitate delicti, & cõdõne ꝑsonę arbitrio ptãtis, isto casu non poterit interuenire ꝑcurator, ut plene scribit Signorolus in suis cõsilis cõs. 168. incipiẽte statuto ciuitatis Papię cauet, & tradit plane Anch. in consi. 273. incipiẽte plene, & subtiliter est allegatum. Decimasexta cadit 104 ampliatio † etiam in pulchro casu quē tradit Cœpol. in cons. xx. in ij. col. ubi dicit, q si condẽnatus ad ꝑpetuos carceres aufugiat, q sicut in illa tali causa nõ potest cõparere per procuratorē, ita non potest ꝑ procuratorem testes qui cõtra eũ deposuerunt accusare de falso, ẽm Bal. & Nellum per eũ relatos. Deci-105 maseptima cadit ampliatio, † ut ẽt uxor & filii nõ possint cõstitui ꝑcuratores in causa criminali, immo nec possunt cõparere ꝑ eorũ interesse, ut ꝑ Cępol. in d. cõs. xx. in 2. col. ad fi. de quo tñ infra dicã. Decimaoctaua ca-106 dit ampliatio, † ut ẽt procedat tex. iste, ubi uirtute statuti põt ꝑcedi cõtra absentē, ita sentit Bart. supra in 5. col. & idẽ Bar. ĩ extra uag. ad reprimẽ. nã ẽt isto casu nõ potest interuenire ꝑcurator q possit nocere ipsi reo accusato uel inquisito. & hęc fuit opinio Raynerij in l. reos, ubi Bal. in 8. col. in uer. quęrit ubi absũt, & hãc esse cõem dicit Alex. ĩ cõs. cxvi. incip. Animaduersis statutis, est uerũ q Ias. in l. is q. in iij. col. q test. fac. pos. uř amplectĩ cõtrariã sñiam q immo qñ põt ꝑcedi cõtra absentē in eius cõtumaciã possit interuenire ꝑcurator, & plures alios cita Hipp. in sua practica in §. sequiť in 6. col. & in cõs. 81. in 8. col. ꝑcedentem tñ opin. tenet Cor. Per. in cõs. cxxij in ii. col. uol. iiij. sed infra plene dicã & in disputatione ponã. Decimanona 107 cadit ampliatio. † q adeo uera est hæc opi. ut nõ possit ẽt reus accusatus uł inqsitus cõstituere procuratorẽ ad cõfitedũ ipsum delictum. ẽm Bal. in l. ii. C. quorũ sñiæ app. non reci. Vigesima cadit ampliatio ẽm Angel. & 108 Imo. hic, ut adeo sit uera ista regula: † ut Papa nõ possit de ptãte ordinaria ĩ causa criminali admittere ꝑcuratorẽ, licet de potẽtia absoluta possit hoc facere. & ideo ẽm Ang. princeps põt ꝑ suum rescriptum facere q admittať ꝑcurator in causa criminali. dũmodo in rescripto apponat clausulã nõ obstãte tali lege, sed ista ampliatio apud me est dubita-109 bilis. † qa q nõ admittať ꝑcurator fuit introductũ ꝑꝑ grauitatẽ causę, & qa iudex partibus auditis melius põt ueritatẽ discernere, & ideo sup hoc cogita. Vigesimaprima dať 110 ampliatio, † q adeo uera est istã regula, q ꝑcurator nõ põt admitti ad petendũ restitutionem in integrum aduersus sñiam latã in causa criminali, ita uoluit Bal. in l. 1. §. de qua. de postul. & Aret. in d. c. ueniẽs. col. 20. de quo plene scribit Hippolytus in singulari suo. 221. incipiẽte. Restitutis ĩ integrũ. & idẽ Hippol. in d. §. sequiť. col. 1. Vigesimasecũda 111 dať ampliatio, † ut ẽt ꝑcedat, ubi in crimine publico, seu capitali imponiť pœna ipso iure, qa ẽt isto casu nõ põt interuenire procurator, ẽm Pet. de Ancha. ĩ d. l. seruũ quoq; §. publice interest. ad fi. de ꝑcur. & uult Alex. in addi. Bart. in hoc. §. nostro, & Hipp. in d. §. sequiť. col. 8. in uers. item suos. Vigesima-112 tertia datur ampliatio ad hunc. tex. † ẽt procedat, qñ reus accusatus uel inquisitus est ꝑsens in iudicio, qa ẽt tũc nõ põt interuenire. & ꝑ hac opin. facit iste tex. q gñalř loquitur. Secundo facit tex. in l. 1. ff. an ꝑ aliũ cau. app. agi po. Et merito qa accusans, & accusatus debet esse in uinculis. l. j. 2. & 3. ff. de cust. reo. & si dicať cõtrariũ tenet Bal. in l. reos. C. de acc. & Mod. repetẽtes in d. c. ueniẽs. co. 31. in q. 7. rñderi põt, q l. non tm̃. de app q ꝑ eos adduciť, non facit ad ꝑpositũ, & me-113 rito, † qa ꝑdicti Moder. repetẽtes uolunt, q ꝑ accusatore pñte oblato libello ꝑ accusatorem possit ad oẽs alios actus interuenire ꝑcurator, quod uř contra hunc text. q loquiť gñalř, q ad crimen publici iudicii ꝑsequẽdũ frustra admittiť ꝑcurator, & sic uř re-114 uocari ꝑcurator ab oĩ prosecutione, † & à quo remouetur genus remoueť qlibet eius species l. fundũ. de fundo instr. & l. fi. §. 1. de suis, & legit. & facit quia uř speciale illustri-115 bus q pñt ꝑstituere procuratores, † & tñ in l. fi. C. de iniu. ꝑsupponiť q illustres essent pñtes, nisi dicas tenẽdo opin. Bal. q iura referunť ad absentes, ut ꝑbať in d. l. reos, C. de acc. & in d. l seruum quoq;. §. publice interest. Et certe durũ esset ab hac opin. recedere in 116 practica. Veritas † tñ depẽdet ab illo articulo, an ꝑ carcerato possit interuenire ꝑcurator,

tor, & Bar. hic col. 4. tenet quod sic, & idē tenet Ang. hic col. 1. Imo. col. 9. q. dicit quod sic serua tur de consuetudine. & idē dicit d. Bened. de Plumb. col. 11. & hãc opin. tenet Alb. in d. l. seruum quoq;. §. publice, in 6. col. post Archi di. per eũ relatũ. ubi ēt Bal. dicit quod sic seruat de cõsuetudine. & idē dicit Bal. in l. reos. C. de acc. & est cõis opi. ut testatur Fel. in ca. in ueniemus. de acc. & Mod. repetētes in d. c. ue niens. in 18. q. col. 30. de accusa. & sic s̃m oẽs istos seruatur ista consuetudo. Fundamentũ huiusce cõis sñiæ consistit in quatuor. Pri-
117 mo qa sicut † dñs admittit procurator pro seruo carcerato. l. sciendũ, & l. seruus ff. eod. & l. Lucius. ff. de appel. ita, & quilibet alius. secũdo facit l. si non defendantur. ff. de pœn. ubi carceratus seruus non solũ à dño sed ab oĩbus defendi põt l. nõ tm̃. de appel. ubi Bar. uult, quod ēt ipso reo inuito possit quis causã appellationis psequi. & tñ ille qui non põt constituere procuratorē in cã principali, nõ põt ēt in cã appellationis, ut in hoc §. iuncta l. 1. an causæ appel. per alium red. po. Tertio
118 † facit stringens fundamentum. nam s̃m Bart. in carcerato uñr cessare oẽs rõnes per quas ex parte accusatoris nr̃ prohiberi con stõ procuratoris. patet quia in ipsum pñtē sñia ferri poterit. & contra ipsum executio ni mandari. & hoc mõ iudicium elusorium non reddetur. & quia plenius, diligentius, & accuratius ipse cũ procuratore q̃ solus cau sam suã defendet tñ Io. And. relatus hic per Imo. intelligebat hãc cõem sñiam hoc mo-
119 do, † ut incarceratus posset cõstituere pro curatorem ad oẽs actus. præterq̃ ad litē con testandam, & ad sñiam audiendam: quæ opi
120 nio nõ displicet Imo. † Contrariũ tñ tenue re subtiles Vltramõtani s̃m Alb. in d. §. publ. in 7. col. in uers. item quæritur. qui uoluerũt quod nõ possit admitti procurator, nec ad unũ, nec ad duos articulos, sicut non põt admitti ad sñiam. quia à quo remouet genus, remo- uetur, & quilibet eius spẽs. l. fundi. ff. de fun. instr. Itē si prohibetur consti tui procurator ad sñiam audiendã. uñ ēt prohibitus ad alios articulos. per quos deuenitur ad eã l. oĩo ff. de spons. & eo maxime, qa uñ speciale in per sonis illustrib. ut possint cõstituere pcurato re, præterq̃ ad sñiam. ergo in contrarium est ius cõmune. & dicit Dyn. in d. §. publ. quod huic rõni non põt congrue rñderi. Alb. tñ tenet hanc opin. quod dño existente pñte, seu incarce rato admittat procurator ad media causæ, & ita dicit sepe obtinuisse de facto ē uerũ quod ipse reus dēt litē cõtestari. & interrogari, & similia facere. q̃ nõ põt cõgrue expediri per pcuratorē, & cũ hac distĩone transit hic do. Bened. de Plũb. col. 12. Contrarium indistin cte tenet uterque Sal. in d. §. publice. & in l. reos. C. de accus. Et mouet primo, qa uñ spe ciale in casu l. non tm̃. ff. de appella. ut admit
121 tat. Secundo mouetur † per tex. in l. 1. ff. an per aliũ causæ app. ubi patet quod fuit sñia lata in causa capitali. ergo reus erat psens. alias nõ potuisset ferri l. absentē. de procur. & tñ alius appellare nõ põt, & tñ necessario præ supponit, quod ibi condēnatus esset in carcere,
122 l. eos. §. sup his. ff. de appella. Tertio † facit tex. in l. miles. §. qdam. ff. de adulter. ubi dr̃ quod utile tps qđ dat marito ad accusandum uxo rē de adulterio, ipsi marito in carcerē conie cto nõ currit. ergo dat intelligi, quod nõ põt con stitui pcurator ad accusandũ de adulterio. qa si posset cõstitui procurator ipsi marito tps decurret. & ita dicit ēt Bar. in d. §. quidã.
123 Vltimo facit qa † reus accusatus, uel inqui situs de cã capitali solet in uincula detrudi. l. 2. §. fi. C. de exhib. reis. Ergo si uera esset ista rõ sēper posset p incarcerato constitui pcu rator, & sic esset possibile quod pcurator ipse esset multũ negligẽs, & sic posset multũ no cere ipsi reo in cã talis piudicii. qđ nõ est cõ cedendum. & maxime. per istũ tex. qui gñalr loquit. Et tenendo hanc opin. rñderi põt ad obiecta s̃m Alb. in in d. l. seruũ quoq;. §. pu-
124 blice. in 3. col. † s. quod l. seruus. & l. sciendũ. ff. eodē loquuntur ubi dñs uel eius procura tio cõparet pro eorum interesse, nõ autē ad defendendũ ipsum seruũ ut pœnã euitet. Et
125 † si dicat ista solutio non satisfacit ad l. si nõ defendantur. de pœnis. replicari põt quod ēt ille text. loquit in seruo, p quo dñs uel alius nomine dñi admittitur p interesse pecunia rio. nec istud uñ absurdũ, quod qs non admittat ut procurator. sed admittat ut terti9. ut pro batur in l. si eũ, ubi Bar. ff. si qs caut. & in l. 2.
126 ff. eodē. Videmus in simili † quod uxor põt pro- hibere p suo interesse ne bona matri publi- centur, l. si qs post C. de bonis dam. & sic illa iura nõ probãt, quod in criminalibus admittat pcurator. Si uelles tñ tueri cõem opi. posses
127 dicere: † quod ille tertius qui admittit pro suo interesse, admittitur ad allegandum causam causæ. Sed replicari põt, quod licet admittat ad

allegandũ causam causæ, tñ nõ ur admitti ut
128 ꝓcurator, sed potius ut defensor. † Nõ ob
stat. l. non tm, de appel. qa ad illũ text. rñdet
Alb. in d. l. seruum quoq;. §. publ. ff. de procu.
& do. Ant. in c. ueniens de app. ꝙ ille text. lo
quit de appellatione ad quã admittitur qli-
bet rõne, coniunctionis, uel rõne officij, ad
qd hõ homini tenetur. sed illa lex non cõsi-
derauit hãc cognationẽ. l. sed, & si. ff. de ꝓc.
iunctis his q notantur in l. 3. §. parentes. de in
ius uoc. & profecto si rõ cognationis debe-
ret cõsiderari et ad crimen publicũ ꝓsequen
dũ deberet admitti ꝓcurator. qd negat tex.
129 noster. † & ideo Aret. in d. c. ueniens in 18.
col. rñdet alio mõ ꝙ ille text. loquitur in a-
ctu appellationis, non aũt in ipsa prosecutio
ne. qui quidẽ actus ẽt die feriata fieri pt. Sed
huiuscemodi solutio ex uerbis illius tex. cõ-
fundi põt. Et primo dum dr in princ. non tm
ei q ad suppliciũ ducitur prouocare ꝑmitti
tur. sed ẽt alio nomine eius. sed prout tex. lo
quitur pro eo qui ad suppliciũ ducitur non
solũ intelligitur de actu prouocationis, sed
ẽt de ipsa prosecutione, & ꝓsertim quia text.
dicit si ille mandauit, &c. sed a cõiter accidẽ
tibus non solet mandari solus actus appellã-
di, sed ẽt ipsa appellationis prosecutio. Idem
solutio Aret. ur contra rõnem illius tex. dũ
dicit quid ergo si resistat qui damnatus est
perire festinãs, &c. nã si ille text. loqueret de
solo actu appellationis, posset facile reus pe
rire ꝑmittendo labi tps appellationis, q pon
deratio fuit repetentium in d. c. ueniẽs. quæ
tñ non ur tuta. quia illa festinatio ibi consi-
deratur quantũ ad hoc quia dãnatus duceba
tur ad supplicium, & ideo mihi placet solu-
tio Aret. ꝙ ille tex. loquatur solũ de actu ap-
130 pellationis, † ut probat in d. l. adictos, ibi, in
terponẽdę appellationis copiã nõ negamus.
uerũ est ꝙ hæc solutio facile posset morde-
ri. qa tex. in d. l. adictos. loquit de appellatio
ne interponẽda ab ipsis dãnatis, non aũt ab
alijs tenẽda tñ ur solutio Aret. alias ut ĩ. di-
cã. esset necesse restringere text. in l. 1. ff. an
cau. app. ut ꝓcederet qñ reus cõdẽnatus nõ
esset incarceratus, iõ ego dico ꝙ ille casus est
specialis. ut qs possit appellare, ubi qs ducit
ad suppliciũ, & iõ credo ꝙ non procederet
131 ubi nõ duceret ad suppliciũ uerũ † ẽt Raph.
Cum. & Ang. de Aret. uolũt in d. l. nõ tm. in
2. col. ꝙ ille tex. habeat locũ in damnato ad
mutilationẽ alicuius mẽbri, & in deportato,
ego tñ credo ꝙ ille tex. habeat locũ ad illud
tps, quo ducitur ad suppliciũ ut tunc possit
procurator appellare. uel pt dici ꝙ ibi admit
titur procurator non tm ut procurator, sed
tanq̃ defensor q põt solum prodesse non au
tẽ nocere. Non ob. aliud fundamẽtũ. Bar. di
centis ꝙ melius ꝑ se, & aliũ simul cã tuetur,
q̃ per unum solũ. quia ĩdeo ꝙ lex abhorret
ꝙ ubi agitur de tã graui pĩudicio. ꝙ est quo
dammodo irreparabile, admittatur, ꝓcura
tor qa possit, & prodesse, & nocere. Nec est
ẽt uerum, ꝙ cessent omnes rõnes adductæ
ꝑ Bar. quia licet cesset illa rõ ꝙ iudiciũ non
possit reddi elusorum, nõ tñ cessat alia qua
Bar. considerat circa fi. istius. §. ꝙ hic agit de
132 fauore publ. & sic Bar. cõsiderat † ꝙ perfe-
ctius poterit dignosci ueritas. si ipse reus du
cat ad iudicẽ, ut possit ipsum interrogare, &
uidere quo uultu. quã cõtinẽtia, & qua trepi
datione loquatur. iuxta l. de minori. §. torm.
de q̃onib. Secũdo cõsiderat Bar. fauorẽ publ.
& ob hãc causam ur concludendũ ẽt pro in
carcerato nõ esse admittendũ procuratorẽ.
133 Si † qs tñ uellet disputare hunc passum ad
partes posset modo rñdere ad adducta cõtra
134 cõem. Et primo † ad tex. qui magis stringit
in l. 1. ff. an per aliũ cau. app. ꝙ ille tex. debet
intelligi, qñ reus post sñiam erat absens, &
sic aufugerat, quod aliqñ cõtingit, & sic per
ius cõsiderari põt. & ita rñdet. Imol. hic col.
9. sed replicari põt ꝙ ex quo reus cõdemna-
tus solet strictus in uincula detrudi, & sic so
let fortius custodiri, q̃ an latã sñiam. l. fi. C.
de cust. reo. nõ est uerosile, ꝙ aufugiat. & es-
set magna uiolatio ad illũ tex. restringere il
lum ad hũc casũ, q est rarissimus. nisi dicas,
ꝙ ex quo reus ipse est pñs, & sic pt condẽna
ri. ur ꝙ possit cõstituere ꝓcuratorẽ ꝑ reg. l.
seruũ. quoq;. § publ. de ꝓcu. & sic non est ab
surdũ restringere tex. in d. l. 1. an ꝑ aliũ cau.
app. ad casum qñ aufugit ut iura iuribus cõ
cordent attẽto maxime qa tex. in l. non tm.
de app. uult. ꝙ qlibet admittat ad appellãdũ
pro reo condẽnato. Si uelles tñ tueri cõtra-
riam opi. nolo ꝙ aduertas ad l. fi. C. de minut.
ubi ur speciale q̃ ꝑsona, illustris possit ꝓcu-
ratorẽ constituere ad oẽs actus præterq̃ ad
sñiam: & tñ ille tex. potest intelligi et eo ca-
su quo accusans uel accusatus est incarcera-
tus. si ergo est ibi speciale, ius cõe erit in cõ-
135 trarium, l. 1. ad Munic. † Nõ ob. tex. in l. mi-
les. §. quidã quia ad illum tex. respondet hic

Ang.

Ang. ꝙ ibi illa tpa nõ currũt. qa uolens aliũ accusare non põt hoc facere ꝑ ꝓcuratórem, licet ꝓ carcerato admittat, & sic sẽsus illius tex. est ꝙ maritus q erat incarceratus, nõ poterat accusare uxorẽ suã de adulterio ꝑ ꝓcuratorẽ, sed nõ negat qn ipse posset cõstituere ꝓcuratorẽ in causa ꝓ qua in carcerẽ coniectus erat, uel põt dici ẽm Imo. ꝙ ille text. põt intelligi qñ carceratus uellet accusare corã alio iudice, non aũt corã illo à quo in custodiam traditus fuit. Vel põt intelligi ꝙ ibi fuit iniuste incarceratus. & ideo eidẽ succurrit, ut dies qbus in custodia fuerit, sibi nõ cõputent iuxta l. succurret allegatam ibi ꝑ gl. ff. ex q. cau. ma. & iste uĩ uerior intellect⁹ q intellectus Ang. in l. 4. ff. de adul. Non ob. aliud fundamentũ, ꝙ non uĩ conueniens, ꝙ in causa tanti pĩudicij dictũ uel factum ꝓcuratoris nocere possit ipsi dño, attento maxime ꝙ accusator, & accusatus dẽnt esse in uinculis, & sub custodia. l. j. & fi. C. de acc. & l. 2. & 3. infra de cust. reo. qa rñderi põt, ꝙ iura considerant. ꝙ ubi põt ferri sñia in aliquẽ, ꝙ ibi põt constitui ꝓcurator, & esset dubio ꝓculsa is absurdũ ꝙ ꝓ quolibet actu deberet incarceratus duci ad bãchũ iuris, & ideo lex tolerat ꝙ ꝓ eo possit interuenire ꝓcurator, & hæc uĩ crebrior sñia, à qua in iudicando nõ est recedendum. 136 †Mihi tñ uĩ posse sic dici, aut, n. quærimus quo ad lit. cont. & ad rñdendum interrogationibus seu positi onibus possit constitui ꝓcurator, & crederem ꝙ nõ. & ita ꝓcedat tex. in l. 2. C. de exhib. reis. & in l. 2. de cust. re. q̃ iura uolũt ꝙ reus ex uinculis causam suã dicere debeat. & ita faciunt iudices prudentes. q faciunt ipsum reũ lite cõtestare ꝑsonaliter, & positionibus rñdere, q- 137 bus † tenet in criminalibus ꝑ uerbũ ueritatis rñdere, & non ꝑ uerbum credo. Bart. tradit in l. inter oẽs. §. fi. de fur. & hoc modo potuerũt dignoscere melius, & eruere ueritatẽ. ar. d. l. de minore. § tormenta. ff. de qõni. Aliqñ q̃rimus an in medio ipsius causę possit admitti ꝓcurator, & sic ĩ his q̃ nõ pñt cõmode expediri ꝑ incarceratum, cui esset difficile ꝓ quolibet actu exire carceres, & ad causam uenire, & credo ꝙ isto casu possit admitti ꝓcurator, & ita dicit Alb. sepe se uidisse de facto obseruari in practica. Aut q̃rimus an possit cõstitui ꝓcurator ad sñiam, & oẽs cõcludũt ꝙ nõ qa uerba sñiæ ad ipsum carceratũ pñtẽ ad tribunal sunt formãda, non aũt cõtra existẽtẽ in uinculis. qa tũc esset lata cõtra absentẽ. l. 4. § q in aliena. ff. de da. inf. Crederem tñ ꝙ ad oẽs actus substãtiales de qbus in l. plata. C. de sen. debeat ipse duci ad bãchũ iuris. & ex ꝓmissis hĩ prima limitatio ad hũc. §. ꝙ ad crimẽ publici iudicij ꝓsequẽdũ põt ꝓ incarcerato interuenire ꝓcur. Secũda daĩ limi- 138 tatio ad istũ tex. ut† nõ ꝓcedat in crimine hæresis, & in alijs criminib. in qbus qs dãnatur post mortẽ, de qbus ꝑ Doc. in l. defuncto. infra eo. & in l. ex iud. infra de acc. & ita concludit Alb. in d. §. publ. col. 6. in uer. sed nunqd in crimẽ hæresis. de ꝓcur. q subdit ꝙ de 139 hoc† fuit magna cõcertatio in Rom. curia tpe Clemẽtis. V. corã quo instãte Rege Franciæ accusatus erat Bonifacius 8. de crimine hęresis ꝑ d. Guil. de Nog. & fuit obtẽtũ. & ita uoluit Bald. in l. reos. C. de acc. & sic hæredes pñt cõstituere ꝓcuratorẽ ubi defunctus accusat de crimine hæresis. & ita cũ hac opi. licet Albericũ nõ referat trãseũt. Mod. Senẽ in d. 140 c. ueniens. col. 36. uer. 18. q̃ro: † quia si aliter diceremus, excluderemus defensionẽ. qđ esse non debet. & eo maxime quia morte uĩ extingui ipsum delictum. l. defuncto. infra de pub. iud. quo casu uĩ solũ tractãdũ de qõne bonorum. & ubi causa est pecuniaria ẽt ꝙ ex ea qsnam infamari possit, admittitur ꝓcurator, ut probaĩ in l. 1. an ꝑ aliũ cau. app. red. pos. & ſi qspiam subtilĩ dicere, nam hic agi- 141 tur† de pœna priuationis oĩum bonorũ, q̃ pęna causæ criminali æquiperari uĩ ut gl. dicit in l. 1. C. de re. postu. lib. 10. & probaĩ in l. ꝑ ꝑ litẽ. de excu. tu. & in §. ꝑ ꝑ litẽ. inst. eodẽ replicari põt, ꝙ iura prohibentia ꝓcuratorem constitui ad ꝓsequendũ crimen publicũ seu priuatum, solum considerant, an ꝓ delicto sit imponenda pęna corporalis, an uero pœna pecuniaria. & primo casu tñ ꝓhibetur ꝓcuratorẽ admitti. seu tu considera, qa licet morte delinquẽtis extinguaĩ delictũ, ut contra eũ nõ possit formari inqsitio, minus pos- 142 sit mortuus dãnari † tñ dãnaĩ memoria ipsius ꝓditoris, seu hęretici, ut cõtra memoriã ipsius possit formari inquisitio. ẽm Ange. de Aret. in §. interdum. inst. de hære. q̃ ab intest. def. & ẽm eundẽ in trac. malefi. in gl. Traditore che hai tradito la tua patria, & hęc limitatio prima frõte uĩ sine dubio, qa uĩ absurdũ ꝙ defensio denegeĩ, vbi impugnatio cõcediĩ. 143 l. facultas. C de iur. fis. In cõtrariũ† tñ uĩ casus in c. filij. de hære. lib. 6. q uĩ uelle ꝙ soli fi

lij uel hæredes possint in crimine hæresis ad
144 mitti. tũ q̃a † interest filiorũ ne memoria defuncti dãnetur: Itẽ interest hæredũ ꝓ ꝑ cõfiscationẽ bonorũ, sed ad istũ tex. respõdet Alb. in rub. C. de hære. in ult. col. & dicit ꝙ licet ille ꝑsonæ quarũ magis interest primo admittanť ar. l. si plures. ff. de acc. tñ eis deficiẽtibus alijs nõ est denegata defensio. & ꝑ hoc solũ vr̃ cõfundi id q̃d dñt Mod. in d. c. ueniẽs. q. 18. qui dñt ꝙ hæredes ipsius defuncti pñt cõstituere procuratores. q̃a si admittũtur procuratores in subsidiũ. ur̃ ꝙ donec extãt filij uel hæredes ipsi debeãt cãm prosequi. attẽto maxime quia hic agitur de causa maximi p̄iudicij, & sic de ĩfamãdo ipsum defunctũ, & de cõfiscatione oĩum bonorũ. nõ est tñ à cõi opi. recedendũ. q̃ efficacius ꝓbatur in extrauag. ad repri. ĩ uerbo legitime. q̃ text. nõ cauillãdo literã probat. ꝙ ẽt in uita proditoris p̃t interuenire proc. q̃cquid dicat
145 Bar. q̃a † in his criminibus in quibus damnatur memoria defuncti, sunt multa alia specialia patet in l. famosi. ff. ad l. Iul. maiest. ubi in his criminibus testes rr̃ inhabiles admitti solẽt, facit l. q̃ squis. C. ad l. Iul. maiest. Tertia datur limitatio ut ista cõclusio nõ proce
146 dat ẜm Ang. & Imo. hic, ubi † ꝓponiť accusatio ꝑ re familiari, ut in casu l. sed, & hæ. §. j. ff. de ꝓc. ubi libertus accusať ut ingratus ꝑ procuratorẽ, & rõ est ẜm Bar. hic in 2. oppo. q̃a agitur ibi de commodo pecuniario, & ꝑ hoc confunditur id quod dicit, Ang. hic, ꝙ
147 † ubi agiť de seruitute ex parte rei, nõ põt interuenire ꝓcurator, q̃a seruitus æq̃parať morti. q̃a licet æquipareť morti. tñ ẜm Bar. in l. nec quidq̃. §. ubi decretum. in repet. col. 4. causa seruitutis est pecuniaria. & perinde est ac si quis peteret unum bouẽ uel unũ asinum, & ideo talis causa põt delegari l. iãdu-
148 dum. C. ubi cau. fis. † sed tu cõsidera q̃ possit esse ratio. l. 1. C. de asser. tol. ubi si existens in possessione seruitutis proclamat in libertatem, tunc ex parte ipsius non admittiť procurator, & tñ existens in possessione libertatis, si petať per aliquem pronunciari seruum pro illo p̃t interuenire procurator, Sal. in l. 1. de asser. tol. rñdet ꝙ ille qui de possessione seruitutis ꝓuocat, si libertatẽ nõ põt per ꝓcuratorẽ agere, ex quo in tali liberali uertitur p̄iculũ status, & ꝑsonę, sed ẽt ecõtrario agi ur̃ de periculo status, & ꝑsonę, & tñ ꝓuocatus de possessione libertatis in seruitutem põt ꝑ ꝓcuratorẽ rñdere. & iõ cogita, q̃a in
149 fra clare resoluã. Quarto † declarať ista cõclusio, ẜm Ang. hic post Bar. hic in 4. col. ut non procedat in dño q̃ admittiť ad defendẽdũ seruũ, ꝑ suo interesse. & eadẽ rõne pr̃ ꝑ filio, & abbas ꝑ monacho, & ciuitatis ꝑ ciue ar. l. de iure, ad muni. & uxor ꝑ marito, ut tradit plene Barb. in apost. ad Bar. infra in 4.
150 col. sed tu aduerte, † q̃a ur̃ ꝙ istud sit spẽale in seruo, q̃ rr̃ non hẽt legitimã ꝑsonã stãdi in iudicio, & q̃ põt non solũ à dño, sed ẽt à quocũq; defendi. d. l. si nõ defendanť, & l. 2. de exhi. re. & iõ gl. in l. seruus. ff. de sta. ho. dicit ꝑ dñs cõpareat ad administrãdũ ipsi seruo ꝓbõnes, nõ aũt ad suscipiendũ in se telã iudicariã. iudiciũ tñ agiť cũ ipso seruo, q̃ debet de uĩculis deduci ad oĩa acta agitãda q̃d ꝓbari ur̃ in l. 2. in fi. C. de acc. sed ista solutio nimiũ restringit tex. in d. l. si nõ defendať. q̃a ur̃ uelle ꝙ dñs admittať plenarie ad defendẽdum seruũ. & si solũ admittereť ꝑ suo interesse, limitatio ista nõ esset de regula, contra tex. ĩ l. nã q̃d. de pen. leg. & ideo cõsidera. ꝙ ideo dñs admittiť q̃a ex quo sua uerisimĩr interesse, p̃t: ne seruũ perdat: iõ solet euocari, iuxta l. nã ita diuus. ff. de adop. alias sñia nõ p̄iudicaret ipsi dño, & licet compareat pro interesse pecuniario, negari tñ non potest, quin defendat ipsum seruum, & hæc limitatio est de regula, & istud est clarũ in oĩ materia, nam dñs pro quo alius promisit de iudicio sisti sub pœna, non euitat pœnam cõ-
151 parendo ꝑ ꝓcuratorem, † & tñ fideiussor q̃ fideiussit de iudicio sisti p̃t eum defendere quo ad hoc ut euitet pœnã. de primo est casus in l. 1. in prin. ff. si quis cau. de secundo
152 in l. si eum. § 1. ff. eo. Quinto † declarať ista conclusio, ẜm Ang. hic in uer. octauo fallit in causa uniuersitatis quæ p̃t comparere per ꝓcuratorem, & sic intelligitur text. in l. tam collatores. §. ut aũt, ibi, suꝑ criminalib. seu ciuilibus causis, & ex publicis causis, descendentibus, iuncto uer. quoque ibi, milites uel syndici litigãtes. C. de re mil. lib. 12. & ita tradit hic Ang. ꝑ illum text. in 3 col. in uer. octauo fallit. & Imo. in 13. col. in uersic. octauo & hoc de plano ꝓcedit ubi uniuersitas accusat, q̃a p̃t comparere syndicus noĩe uniuer-
153 sitatis. † Sed maior est difficultas, an syndicus possit accusare noĩe uniuersitatis syndicatio noĩe. & Dy. tenuit ꝙ non ẜm Bart. in l. 2. supra eo. Sed tu cõsidera ꝙ illa limitatio

cum

cũ qua omnes trãseunt non ur uera, quia 154 † ubi uniuersitas delinquit eidẽ imponit pœna pecuniaria, licet si priuatus delinquat ei imponat pena corporalis, ar. l. quinte, C. de dec. lib. 10. & l. fi. C. de nauic. & l. aliud §. refert, de reg. iur. & tradit in c. graui, de sen. exc. & hoc modo ista fallentia non est est regula. Aut uero uniuersitas cõmittit delictũ enormissimũ, utputa hæresim, uel idolatriã, & isto casu esset aratro exterminanda, ut De Carthagine, loquit tex. i l. si usufructus ciuitatis. ff. q mo. ususf. amit. & tũc posset pcedere ista limitatio, qa talis pœna q̃ imponitur est pena capitalis, ubi uero cõmitteret homicidiũ tũc si apparerẽt p motores ipsi, pœna homicidii afficiendi forẽt, ar. tex. i l. capit. §. solẽt, de poen. & isto casu nõ dñt cõparere p pcuratorẽ, in his casibus ergo in qbus ipsi uniuersitati imponit pœna pecuniaria, nõ põt cadere ista limitatio. & ideo uide omnino Io. de Platea, in d. §. ut aũt omnifariã. Sexto declarat hæc cõclusio, sm Ang. & Imo. 155 hic, ut nõ pcedat i casu c. tuæ, de pc. † ubi in crimine adulterii qs cõpareat per pcuratorẽ, sed hæc limitatio nõ ur adaptari ad regulã huiusce. §. qui loquit ubi agit criminaliter p crimine publico, & in illo tex. agebat ciuiliter, prout agi potest pro quolibet crimine tã publico q̃ priuato, ut gl. & Bart. dicunt in l. qui noie, ff. ad l. Cor. de fals. gl. tñ sing. in l. infamẽ, infra eo. quã ibi sequũtur Bart. & Imo. uoluit q ubi agit ciuiliter pro crimine publico, quis notetur infamia, ut dicam infra lite. Septimo limitat ista cõclusio sm Fel. in c. meminimus, de acc. ut non pce 156 dat, † qñ qs uult dicere sñiam criminalem nullam, qa ad hoc dicẽdũ pcuratore cõstitui 157 põt. Octauo limitatur ubi † qs uult dicere inqsitionẽ fuisset inepte formatam, uel calũniosam, qa ad hoc proponẽdũ non phibet cõstitui pcurator, ut Bal. dicit in cons. 6. incipi. uerba accusationis, uol. 1. quem sequitur. Hipp. in d. §. sequit. in 6. col. in uer. itẽ teneas 158 mẽti. Nona dat limitatio: † nõ pcedat ubi qs uult cõstituere pcuratorẽ ad opponẽdũ exceptiones impedientes pcessum puta q libellus inqsitionis nõ pcedit. uel q iudex nõ põt inqrere, uel q pcurator est inhabilis ad accusandũ, ut est de mẽte Bar. hic col. antep. in uer. qro, & cõcordãtes refert Alex. in cõs. 128. in 3. col. uol. 6. Sed hæc limitatio, & duæ præcedentes non unr de regula quæ prohibet procuratorẽ constitui ad persequendũ crimen publici iudicii, & dicere sñam nullã uel inqsitionẽ ineptã, aut calũniosam, non est psequi crimẽ publici iudicii, nisi dicas, q sufficit q fallentia sit de gñe regulæ, ut pbari ur in l. nũmus. ff. de in lit. iur. ubi Ias. 159 Decima cadit limitatio, † ut nõ pcedat in psonis illustrib. qa hæ personæ pñt cõparere p procuratorẽ ut est casus in l. fi. C. de in iur. & tradit Hippol. in d. § sequit. in 6. col. Sed hæc limitatio ẽt non subsistit, qa regula tex. nostri loquit in crimine publ. uero fin. C. de iniu. loquit in crimine iniuriarũ qđ est crimẽ priuatũ, ut d. l. fi. in princ. p quẽ tex. confunditur id q dicit Imo. hic qui intelligebat illũ tex. in crimine iniuriarũ, q esse publicum ut in terminis l. pe. C. de fam. lib. & illum tex. hoc modo intelligebat Alb. in l. seruum quoq; §. publ. ff. de pc. nisi dicas ut statim dixi, ur q talis fallentia sit saltẽ de corpore regulæ gñalis, quæ hẽt q in criminalibus agitur de pœna corporali non admittit pcurator. Vndecimo limitatur ista regula. 160 † ubi extaret statutum. q cõtumax habeatur pro confesso. quia tunc in iudicio criminali procurator constitui potest, ut plene scribit Cor. in cõs. 17. incip. moris est uol. 3. 161 Duodecimo declaratur, † nõ procedat, ubi absens uirtute statuti cõdemnari possit. qa tunc potest admitti procurator. sm Hipp. in d § sequitur. d. quo uidebimus infra sm ordinem Bart. & tradit plene Corn. Perus. in cons. 132. in 2. col. & in uer. & insuper uol. 4. Decimatertia cadit limitatio. ut iste tex. 162 non procedat, † ubi procuratorẽ in criminalibus fuit admissus. & nihil fuit ei oppositum nec per partes, nec per iudicẽ, qa tunc ualet processus. ut uoluit Spec. in tit. de pc. §. 1. uer. sed pone. & tradunt Canonistę in c. 1. de lib. 6 & hoc tenet Alb. de Ros. in d. l. seruum quoq; §. publice. in 9. col. de pc. & dicit ibi Bald. in 6. col. in uer. modo qro q in cõiter tenetur, & sm Imo. hic col. 20. ita seruatur in practica, & hanc op. ueriorem dicit Fely. in d. c. meminimus, & ur text. pro hac opin. in l. quamuis. C. de adult. ubi quidã uiator accusauerat uxorem de adulterio, & causa fuit agitata per procuratorem, sñiæ uxor coniuncta allegabat contra processum exceptionem procuratoriam, dr ibi q illa exceptio nõ procedit imo accusator debet cõdẽnari, de hac tamen limiatione uidebimus

infra ſm ord.Bart. qui ad fin.iſtius.§.hāc limitationem tangit, & plene diſputabo eam.

Decimaquarta datur limitatione iſta concluſio ꝓcedat in caſu ſingulari, qui tpe meo 163 euenit Papiam in perſona † Magnifici do. Io. Aloyſii. Lunati, cuius illuſtri familię multū debeo, nā præfatus do. Io. Aloyſius fuit accuſatus de quodā crimine publico, & erat bannitus ab inclyta ciuitate Papiæ ꝑꝑ aliud delictum, fuit dubitatum an ex quo nō poterat tute cōparere, ex eo quia erat bannitus, an ꝓ eo eſſet admittēdus Magnificus do. Pau. de Lunate procuratorio, & defenſorio nomine ipſius do. Io. Aloyſii. & do. Iaſ. in cōſil. 144. in 4. uol. cōſuluit ꝙ ſic, ſed ego credo ꝙ nō bene cōſuluerit. ꝙ poſſet admitti ut ꝓcurator, qui non poſſet ꝓdeſſet, & nocere ipſi reo accuſato, ſed bene potuit comparere, ut prodeſſet, ut colligit̃ ex dictis Corn. in conſ. 122. col. 2. in uer. & in ſuper. uol. 4. Decimaquinta cadit limitatio ad iſtam regulam 164 † ut non procedat ubi delictū cōmiſſū eſſet impunibile. qa tūc ꝓ reo accuſato uel inqſito poſſet īteruenire ꝓcurator, ita uoluit Bar. in l. ubi pactū, ī pe. col. C. de trāſ. & fuit originalis doctr. Ric. Malumb. in l. filiusf. in §. ueter. de proc. & idem uoluit & Bar. in cōſ. ſuo. c. inc. a do. Cyno de Bon. & Cęp. in caut. ſua. 68. inc. in cauſa crim. & concordantes refert Hip. in ſing. ſuo. 372. inc. capies unum, & in conſi. ſuo. 90. col. 4. & in conſ. 24. col. pe.

165 Decimoſexto † limitatur ſecūdū Iaſ. in l. 2. col. 3. C. qui teſta. fac. poſ. ut non procedat in inclyto, & ſplēdidiſſimo Ducatu Mediolani, ubi adeſt decretū ꝙ ſi accuſatur uel inquiſitus ſit contumax habeatur pro confeſſo, & conuicto, quia tali caſu poterit interuenire quilibet ēt punitus extraneus, ad oſtendendū, & demonſtrandū innocētiā inquiſiti ſeu accuſati, ēt ꝙ ſtatutū dicat ꝙ reus debeat ſe primo perſonaliter in carceribus ponere, & hoc firmat ēt do. Barth. Cęp. in conſ. 20. inc. qdā dū eſſet poteſtas in. 3. col. in uer. quinto caſu, & Fran. de Capitibus liſte inter ꝑdicta conſilia Cæp. in conſi. 41. inc. licet inuitus, col. 4. & Ang. de Caſt. inter ipſa conſ. in cōſ. 2. inc. ſi curia Magnifici. & facit id ꝓ ſingulariter dixit Aret. in conſi. 147. inc. uiſa conſultatione, col. 3. & concordātes, refert, Hip. in conſil. 90. col. 7. & de hoc infra late dicā.

Decimoſeptimo declaratur, & limitatur 166 regula tex. noſtri † ubi ꝓcurator ſolum potit admitti teſtes deponentes ſuper innocentia rei, ut uoluit Bart. in l. 1. §. ſi qs ult. ff. de qō. & ſubtilitatū princeps do. Fran. de Are. in cōſ. 147. ubi dicit ꝙ iudex ad defenſam rei ēt contra eius ueram, & ſpontaneā cōfeſſionem ex officio debet recipere teſtes, multo magis debet eos recipere ubi producūtur à ꝓcuratore, & concordantes refert Hip. cōſ. 39. col. 5. uol. 5. & in conſ. 34. col. 4. ſed ꝓ ueritate iſtæ nō ſunt limitationes ad huiuſcemodi. §. quidqd dicat. Hipp. in cōſiliis, ꝑ alle. quia regula tex. noſtri loqtur de procuratore qui non poteſt admitti in crimine publico, nec ad crimen publicum perſequēdū, ut poſſit prodeſſe, & nocere reo inquiſito. Sed in aliquib. ex caſibus ſupradictis licet admittatur procurator, ſolum admittit̃ quantū ad hunc affectū ut ipſi reo ꝓdeſſe poſſit, nō aūt ut poſſit ei nocere, & ſic ī ſe ſuſcipere oēm telam iudicii. Veritas tñ dependet ab intellectu Bart. in l. ſeruum qnoq; §. publ. de proc. q uoluit ꝙ in his caſib. in quib. abſens poteſt dānari nō poſſit admitti ut procurator, ſed ut defenſor, & ꝓtector ipſius rei, q ſolū poſſit prodeſſe, & non abeſſe ipſi reo dicā infra pleniſſime. Decimooctauo limitat̃ iſta con 167 cluſio, † ut non ꝓcedat in tali caſu ſingulari, pone ꝙ uulneratus uellit cōparere ꝓ ipſo inqſito, contra quē fuit formata inquiſitio de uulnere illato in perſonam ipſius cōparētis, nam iſto caſu dicendum eſt ꝙ poſſit, ita dixit ſingulariter Hipp. in conſ. ſuo. 17. col. 168 ult. † & facit ꝓ iſta limitatione, id ꝙ ſingl̃r dixit Bal. in l. 1. in ult. col. C. com. dele. ubi dicit ꝙ excuſatio ipſius uulnerati ꝓdeſt ipſi inculpato, ſeu inqſito, ut torqueri nō poſſit ex indiciis contra eū exiſtentib. qđ dictū ſequit̃ Fel. in c. pe. ad fi. de præſumpt. & in c. literas col. 5. eo. tit. de quib. plene dicam infra.

169 Decimonono declarat̃ hęc cōcluſio, † ut nō procedat in eo qui uult allegare cauſam cauſę, q pater ex actis, & q cauſa eſt notoria, ita Inn. in c. ueniens, de acc. & idē ſentit in c. ꝑ tuas. de teſtibus, & ī c. ex inſinuatione. imò uult ꝙ admittit̃ ēt ſine mādato, & ſine ſatiſdatione, ēt ſi ſit minor uel ſit mulier, & Iun. ſeqtur hic. Imo. col. 27. circa med. in uerſ. ſed certe ſi bene pōderetur, imò ut̃ uelle ꝙ talis allegatio fieri poſſit, dato ꝙ inferatur præiudiciū ipſi reo inquiſito ſeu accuſato. Vigeſi 170 mo limitatur iſta regula. † ut nō ꝓcedat, qñ plures ſunt accuſati de eodem crimine, quia

unus

unus potest esse procurator alterius ſm Alber. in l. seruū quoq; §. publ. col. 6. in uer. itē est casus satis not. ff. de proc. allegat tex. in c. cum dilecti, ne do. & cōt. & in c. interrog. 2. q 4. sed ego dubito de hac limitatione, quia rōnes quæ prohibent procuratorem constitui militant ēt in casu isto, nō est tñ ab opi. Alberici recedendum. Vigesiprimo declara 171 tur ista conclusio † ut non procedat de iure canonico, ubi in crimine proceditur per uiā inquisitionis, quia hoc casu potest constitui procurator, ſm Host. in summa de procuratoribus. §. & in qua re, & not. per gl. in c. nostram, in uerbo utebatur, x̄. de procur. & per Alb. §. publ. de procu. col. 6. Sed ego credo ꝙ in his casibus, in quib. inquisitio succedit loco accusationis. ꝙ sicut non admittitur procurator in cā accusationis, ita non debet admitti in cā inquisitionis, nec satisfacit ratio Alb. ꝙ ideo est, quia ubi agitur per uiā inqſitionis uel denunciationis de iure canonico non imponitur pœna sanguinis. c. sñiam ne cler. uel mona. quia licet non imponatur pęna sanguinis, solēt tñ iudices ecclesiastici facta declaratione contra eum delinquentem, illum tradere curiæ seculari, quæ solet pęnā sanguinis imponere non uiso processu agitato corā iudice ecclesiastico. c. 1. ubi Doct. de offi. ord. & ideo do. Ant. de But. in c. inquisitionis. in prin. de accus. intelligit hāc limitationē procedere ubi inquirit̄ contra aliquē, non ad naturalem pœnā delicti, sed ad interesse publicum. s. ne criminosus aliquid indigne teneat, & ita ēt sentit Bald. in l. reos. C. de accus. Vigesimosecuudo declaratur ista 172 cōclusio. † ut nō procedat ubi procurator constituitur ad concludendum in causa. q̄a tunc potest in causa criminali interuenire. ita uoluit Bald. in l. seruum quoq;. §. publ. ff. de proc. allegat text. in l. quāuis indubitati. C. de adul. & rō est ſm Bal. quia renūciatio pro bonum. & sic conclusio in causa, non dr̄ esse de actis litis, sed de actis ipsius iudicij. & 173 si quispiam subtiliter diceret, ꝙ † in criminalibus non potest probationibus renunciari. ut not. in l. pactum inter hæred. ff. de pact. replicari pōt, ꝙ imò potest renunciari, ubi quis dicit, se non habere aliam defensionē. 174 † Sed ego dubito de hac limitatione, qñ esset talis casus, ꝙ sñia non posset ferri contra absentem. quia uī ꝙ isto casu non possit cōstitui procurator ad concludendū in causa. ueritas dependet ab intellectu illius regulæ, quæ habet ꝙ quis in criminalibus non pōt renunciare suis defensionibus, de qua regula plene scribit Ias. in d. l. pactum inter hęredē. ff. de pact. & 38. limitationes ponunt Mode. repetentes in d. ca. ueniens. car. pen. ad hunc tex. licet fere nullā ex pdictis ponant nec uiderint. & quatuor cautelas ad eludendam dispōnem huius. §. ponit Cæp. cau. 252. & 45. & 107. & tradit ēt Hipp. in §. sequitur in sua pract. & inter cæteras est ista cautela. ꝙ statim ꝙ aliqs cōmisit aliqđ delictū, ꝙ eū mittas ad partes remotissimas, & cōpareat aliqs excusator, q̄ dicat eū abesse in longinqs partibus, & afferat probationes in promptu, q̄ si non admittantur à iudice ꝓcessus erit nullus, ſm Barto. in extrauag. ad reprimendum in uerbo neglexerit. de quo, & infra dicam.

175 Noto secundo ex hoc tex. ꝙ † ad allegandum causam absentiæ bene admittit̄ procurator, quæ allegatio operatur hunc effectū, ut sñia annotationis bonorū differatur ſm Ang. hic intelligentem hunc text. in sñia annotationis bonorū, & si dicatur prout dicit Imo. hic in 2. col. ꝙ iste text. pōt ēt intelligi de sñia, quæ fertur super crimine capitali, 176 † quæ in certis casibus potest ēt ferri in absentem. l. lege Cornelia. §. constitutum. ff. ad l. Corn. de sic. & in l. ne diu. C. de pœnis. & in crim. læs. maiest. replicari pōt, ꝙ unus solus casus reperitur de iure digestorū, uidelicet in d. §. cōst. nec est uerosimile, ꝙ Iurisconsultus restrixerit se ad illū casum, & ideo necessario debet intelligi tex. noster de sñia annotationis bonorū. & maxime, q̄a si aliter diceremus, huic §. expresse cōtradiceret tex. in l. seruū quoq; § publ. ff. de ꝓc. Sed iuxta istud notabile aliquę breues dubitationes discu- 177 tiēdæ sunt. Prima est dubitatio † an admittat̄ tā mascul⁹ q̄ fęmina ad allegādū causas absentiæ, & uī dicendū ꝙ sic, per tex. in d. §. publ. ibi, à quibuscunque defendi, quæ uerba innuunt ꝙ ad allegādū causam absentiæ, admittat̄ ne dum masculus sed ēt fęmina imò uī ꝙ admittatur infamis. ſm Bal. hic per d. §. publ. & idem tenet Imo. hic in 16. col. circa med. & si quispiam subtiliter diceret, aduerte ꝓ text. in d. § publ. dum dicit a quibuscunq; dēt exponi. s. idoneis. iuxta gl. in l. 1. C. de sacr. san. ecc. attēto maxime, ꝙ infamis à iudicio repellit̄ l. quod ꝓhibet. ff. de postul. nam replicari pōt, ꝙ illæ duæ regulæ limitātur

tur in casu nostro, ubi quis uenit ad allegandum causas facti necessarii pro absente. & facit tex. in arg. in l. non solum §. fina. de proc. & in l. exigendi. C. eod. tit. & rō colligitur licet Imo. hic nō dicat: quia agitur de publico interesse. ut dr̄ in d. §. publi. & ista conclusio de plano procedit, ubi qs uenit ad allegandū causā absentiæ facti. ut puta quia accusatus est infirmis, uel ꝙ iuit Bisantiū, uel ꝙ est in carcerē coniectus, in tali loco ut hic ꝑ Imo. col. 17. Secunda cadit dubitatio † an isti qui admittuntur ad allegandum causam facti, teneantur satisdare de iudicato soluenda, uel de præsentando ipsum absentem corā iudice. & Alb. de Ros. in d. §. publ. in 5. col. cōcludit, ꝙ non quia hoc nulla lege cauetur. post do. Tit. de formaginis, attēto maxime qa in similib. causis graue est inuenire fideiussorē, arg. tex. in §. fi. in auct. de posi. & denun. coll. 6. & subdit Alb. ꝙ ista cōiter tenetur. Imol. hic in 15. col. in uer. circa ſm. dicit ꝙ admittitur sine cautione de rato. sed Alber. dicit ꝙ cōiter tenetur, ꝙ nullam præstet cautionē, allegat Dy. in l. qui bona. § qui damna. ff. de damn. infect. & rō colligitur ſm Dec. in l. in eo. §. nemo. de re. iur. † quia iudex ex eius officio tenetur defendere, & quærere innocentiam ipsius rei. l. si non defendātur. ff. de pę. ergo lōge magis dēt admittere aliū eius innocentiam excusantem: & facit ēt alia rō, quia ēt ubi lata est sñia, si detegatur innocētia rei, pœna irrogari non solet. ergo ne frustra sñietur, debet quispiā admitti ad allegādū causas absentiæ. sed tu cōsidera quia his rōnibus attentis nō solum deberet admitti quis ad allegandum causas absentiæ. sed dici pōt ꝙ satis est, ꝙ huiuscemodi rōnes concludāt, ꝙ allegans causas absentiæ nō dēt grauari onere satisdationis, tu aūt considera aliquos casus. Primus casus est, † ubi quis allegat causam absentiæ in cā ciuili, & ſm Pau. de Castr. Fulg. & Alex. in l. filiusfamilias. ff. qui satisd. cog. nā uř ꝙ allegans causas absētiæ teneť satisdare de iudicio sisti, Imol. Ias. in rubr. ut in ius u oc. cau u uelle, ꝙ allegās causas absentię saltem teneatur caueatur cauere de ꝑsentando ipsum absentem ipsi ꝑtori, quod iudicio meo u contra mentem cōiter scribentium hic, & in d. §. publ. Fulg. in d. l. filiusf. uult ꝙ saltem teneatur præstare cautionē de iudicio sisti, sed mihi uř, ꝙ uerior, & crebrior sit opin. ꝙ non teneatur cauere, nec de iudicato soluendo, nec iudicio sisti, quia † cautio de iudicato soluendo, non pt̄ cadere in criminalib. Sum tñ huiusce opinionis, ꝙ teneatur cauere, ꝙ dolus malus aberit, q̄ clausula includitur in cautione de iudicato soluendo. l. iudicatum solui. ff. iud. sol. Est uerū ꝙ ubi aliquis admittiť ad defendēdum reū accusatum, uel inquisitū, ꝓ suo interesse, ut qñ patet, uel dn̄s, aut abbas petūt se admitti ad defendendum filium, seruum, uel monachum, nā si est talis casus ī quo isti absentes dāmnari possunt, ꝙ in hoc casu uř ꝑstanda cautio de ꝑsentando hos delinquentes in fortiani ꝑtoris, aut uero sumus in casu, in quo absens nō pt̄ damnari, & talis cautio non uř ꝑstanda, ut uult Cęp. cautela 96. incip. Titius uulnerauit. Tertia cadit dubitatio, † an ille qui habet plenū mandatum ad defendendū, & ad allegādum causas causæ, possit allegare causas absentiæ, & Iac. de Rauen. Petr. de Bellaper. & Alb. de Rosa. in d. §. publ. tenent ꝙ sic, & idē tenet Imo. hic, post Dom. de Rot. dec. 113. & ſm istos uř esse casus in c. ueniens, de accus. ubi procurator licet esset constitutus ad causam criminalē tñ fuit auditus ad allegandum causas absentię, & hoc esset magis clarū, si procurator haberet mandatū ad causam defendendū seu prosequendum, prout cōiter cōsueuit dari mandatum, iuxta illud quod hr̄ in c. cedens, & in c. mādati. de proc. Attēto maxime. quia ille, qui allegat causas absentiæ, uř defendere, & hanc sñiam sequitur d. Mar. de Senis referendo Imo. hic formalr̄. in d. c. ueniens, col. 38. in uer. sed iuxta prædicta quęro, sed aduerte qa huic sñiæ ob. tex. in l. maritus, C. de proc. ubi maritus habens mādatum ad unam rem nō pōt de alia re se intromittere, nisi dicas, ꝙ in casu nr̄o, nisi admitteret talis procurator ad allegandū causas absentiæ, nō mediocre ꝑiudicium ipsi reo infereretur, & iō quis dādo mandatū ad allegandū causas causę, uř augere potestatē allegandi causas absentiæ. † quo casu inducta ad augendū nō debent operari ad diminutionē. l. cum tale. §. fi. ff. de cōd. & dem. sed huiuscemodi rō nō uř tuta. qa ea attēto in casu. d. l. maritus, nō deberet ipse maritus repelli quo ad causas, quas poterat agitare uti marit⁹, & qui ita ꝑsona, nisi dicas ꝙ hic concurrit fauor publicus, q̄ suadet absentes debere defendi. † & iō nō uř absurdū, ꝙ ille q̄ ut procurator admitti nō pt̄, admitta-

mittat ut defensor. ar. l. non solũ. § fi. de ꝓc.
185 Quarta cadit dubitatio, † an ille qui admittitur ad allegandũ causas absentię, teneatur saltem iurare de calũnia, iurando ꝙ non animo calũniandi causas ipsas allegat, & uidetur ꝙ non tũ quia semel tñ iuratur de calũnia. l. 2. C. de iur. cal. tum ẽt quia tale iuramẽtum pstatur lit. cõt. cõtrariũ tenet Alb. in d. l. seruum quoq; §. publ. col. 5. in uer. quærit pfatus Guil. de ꝓc. ubi dicit, ꝙ sicut qñ quis perit sibi caueri de dãno infecto, tenetur iurare ꝙ non petit calũniæ causa, eadem rõne ille qui dicit accusatum uel inquisitũ esse absentem calũniæ causa, tenetur iurare ꝙ hoc nõ dicit calũniæ, causa, & dicit Alb. in auct. hoc sacrm, quod istud est magis iurm malitiæ quam calũniæ. Quinta cadit dubitatio,
187 † an quilibet possit allegare absentiam minoris accusati uel inq̃siti, an uero solus curator uel tutor sit admittendus, & Alb. in d. §. publ. in 5. col. in uers. sed nũquid, tenet ꝙ defensio spectet ad tutorẽ ipsum uel curatorẽ per l. fin. §. defensionem, & ideo alius nõ pt allegare causas absentiæ. Ego autẽ arbitror opin. Alb. esse uerã in plena defensione, sed credo ꝙ q̃libet possit allegare causas absentię ꝑꝑ generalitatẽ, d. §. publ. qui gñaliter lo
187 q̃tur. † Et lex gñaliter loquẽs dẽt gñaliter intelligi. l. 1. §. qd aũt. ff. de aleato. attẽto ma
188 xime † ꝙ lex lata fauore publico ĩterpretatione est adiuuanda. l. hoc ita, in fi. ff. de cõd. & dem. arbitror tñ ꝙ si tutores ipsi uel curatores uellẽt admitti, ꝙ ipsi essent pferẽdi, & si uera esset rõ Alb. sequeret ꝙ si accusatus uel inq̃tus haberet ꝓcuratores, ꝙ alij allegantes causas absentię, nõ essent admittẽdi, qd nõ est dicẽdũ. Sexta cadit dubitatio po-
189 ne, † ꝙ infra terminũ citationis statutum reo accusato uel inquisitio ad cõparẽdũ, cõpareat excusator allegãs causas absentiæ, & iudex nõ obstãte tali allegatione ꝓcedat ad ulteriora, an ꝓcessus sit null⁹. & Bar. in extr. ad repr. in uerbo neglexerit dicit, ꝙ si excusator obtulit se causas ipsas incõtinenti ꝓbaturũ, & iudex contẽpserit, ꝙ ꝓcessus est nullus, & uĩ stare per eũ quominus certus fiat, secus tñ si causas ipsas se ꝓbaturũ nõ obtulisset, allegat tex. ĩ c. interpositas. de app. sed
190 ego dubito de opin. Bar † q̃a tex. in d. c. interposita, iudicio meo ꝓbat cõtrariũ, ibi. n. solum dr. ꝙ si quispiam opponit exceptionẽ legitimã, & illã incontinenti se ꝓbaturũ offerat, nam si iudex illã nõ admittat, & pars appellet. illa repulsio exceptionis iuncta appellatione operaĩ ꝙ nõ est necesse ꝓbare ueritatẽ ipsius exceptionis, & iõ reuocant ibi ꝑ uiam attentati. sed si ibi non esset appellatũ ille text. innuit ꝙ ualeret ꝓcessus, & si q̃spiam diceret, aduerte, q̃a ẽm do. Io. Andr. & do. Abb. in d. c. interposita ablatio probõnis habet iustificare appellationem, quo ad hoc tñ. ut cã appellationis ad superiorẽ deuoluatur, & attẽtata reuocẽtur. tñ tali exceptio debet ꝓbari, ut probaĩ in c. ex parte Adæ ubi But. & Imo. de testi. replicari põt, ꝙ licet ueritas exceptionis dẽat iustificari. ut Dec. scribit in d. c. interposita, col. 3. in uer. 5 satis tñ est, ꝙ in illo tex. nõ ꝓbeĩ opin. Bar. ꝙ ꝓcessus sit nullus, de hoc tñ passu, latius tñ dicã ẽm ord. Bart. Octaua tamẽ cadit dubitatio,
191 † pone ꝙ ille q̃ allegauit causas absentiæ, obtulit se illas incõtinẽti ꝓbaturum, iudex tñ non admisit huiuscemodi ꝓbationes in promptu oblatos, sed ad ulteriora ꝓcessit. Dic ꝙ isto casu non uĩ ꝙ ꝓcessus sit nullus, quia debuit appellare iuxta illud, si grauaris appel. Sed dato ꝙ fuerit appellatũ, ex quo pro iudice præsumitur, iuxta l. Heren. §. Cato, de euict. & l. 2. C de offi. ciui. iud. ꝑꝑ hoc non iustificatur appellatio, rõ, q̃a considerata psumptione, cũ habet iudex pro se potuit uerisimiliter existimare talẽ exceptionẽ calũniosam de quo ẽt q̃dpiã infra subijciã, & auctoritas addã. Circa gl. ĩ uerbo, ad crimẽ,
192 & dicta Bar. super ea, colligiĩ ꝙ † ẽt in crimine priuato ubi uenit imponẽda pęna corporis afflictiua. ꝓcurator ad hoc crimẽ ꝓsequendũ cõstitui nõ pt, & hæc positio triplici rõne ꝓbatur. Et primo ꝑ locum spãli, iuxta l. 1. ad fin. ff. ad municipales, & l. ius singulare, de leg. Spãle equidẽ est in persona illustri, ut in crimine iniuriarũ possit per procuratorẽ ipsum crimen prosequi. l. fi. §. literæ, & §. ita tñ, C. de iniur. Secũdo probatur in l. 1. ff. an ꝑ aliũ causæ appell. in quo text. nulla sit dñia inter crimen publicum, & priuatim sed solũ principalr cõsideraĩ, an pœna quæ imponitur sit capitalis an uero pecuniaria.
193 Tertiò q̃a † ita in priuatis delictis imponiĩ pœna talionis, seu similitudinis supplicij, sicut in publicis, ut est casus in l. priua. ff. ad S.C. Turp. & in l. fin. ff. de fur. & hæc opi. ut dicit hic Benedic. de Plub. col. 2. ꝙ Imol. in ead. col. communiter recipitur, & idẽ tenet

Alb.

Alb. Rос. Pergom. in d. §. publice, col. 6. quæ ēt aliis iuribus suffulta uř, & primo ꝑ l. fi. §. fi. ubi sena. uel claris. ibi, siue crimē publicū siue priuatum sit ꝑ ꝓcuratorē exerceri non pōt; & est clarior. tex. in l. unica. §. pen. C. ut oēs tam ciui. q̄ crim. nam in prin. d. l. loquiť de furto qđ est crimen priuatū, & tñ in fine in uer. accusationē. dicit accusationē institutam cōtra ipsum officialē finito officio, dēt ipse officialis ꝑ se ꝓsequi. & ista iura ponderat. Alb. de Rosa. in l. seruū quoq;. §. publice, col. 7. ff. ꝓcur. Est uerū ꝙ Ang. hic ut supra dixi fuit in hac opinione, ꝙ in crimine publico nō fiat distinctio, an imponať pæna pecuniaria, uel corporis afflictiua. & ꝓ hac opi. facit iste tex. dū præsupponit ꝙ possit ferri sñia in absentē, & tñ ꝓhibeť constitui ꝓcurator & restringere istum tex. prout facit Ang. & Imo. hic in 2. col. ut loquať de sñia annotationis bonorum, est magna restrictio, q̄a appellatione sñiæ intelligitur de sñia diffinitiua, ut tradunt Bart. & cōiter Mod. in rub. de re iud. tex. ergo in d. §. publice, q̄ gñaľr uult, ꝙ ubi pōt ferri sñia in absentem, ibi possit q̄libet admitti ad allegandū causas innocentiæ, nam ille tex. necessario uř intelligendus in criminibus priuatis, attēto maxima, ut supra dixi, q̄a oīa uñt loqui in criminibus publicis. Et si q̄s uellet tenere hanc opinionem,

194 posset rñdere ad obiecta. † & primo ad tex. in l. fi. C. de iniur. ꝙ ille tex. hēt alium intellectum, & ꝓ fundamento considerādum est, ꝙ personæ illustres non pñt per se litigare, sed per ꝓcuratorem, alias sñia pro eis lata non hēt effectum, & iudex puniť pœna. 20. librarum auri. ut probať in l. q̄cunq;. C. de ꝓcur. modo in l. fi. C. de iniur. dico ꝙ est speciale in ꝑsona illustri, ut in crimine iniuriarū liceat ei agere ꝑ ꝓcuratorē, ubi alias nō liceret ꝑ d. l. q̄cunque, & ita illū tex. nouiter intelligūt repetētes in d. c. ueniēs, in 11. col. & sic illa lex cōtinet specialitatem in hoc, ꝙ ubi alias ꝑsona illustris nō pōt causam ciuilem agere de ꝑ se, pōt tñ causam iniuriarum criminalem agere ꝑ ꝓcuratorem. & hoc est qđ dicit Imperator, ibi licere aūt ꝓcuratori q̄ uoluit dicere ꝙ licet in causa ciuili non liceat illustri agere ꝑ ꝓcuratorē, nec ēt ī causa criminali, ut in hoc tex. dř, est tñ licitū ipsi illustri in causa iniuriarum, ubi agiť criminaliter, q̄a talis causa non est multū grauis, in qua debeat ꝓhiberi constitutio procuratoris, & si q̄spiam subtiliter diceret ꝙ iste intellectus uř contra illum tex. in prin. in uerb. ita tñ, ut nullus alius idem sibi audeat uendicare, uel à nostro numine postulare, q̄a ad hoc tendent Moder. Senen. in d. c. ueniens, col. 28. ꝙ hoc alteri nō concediť ex iure speciali, sed ex iure cōi uel ꝙ nulli alii concediť in crimine iniuriarum .1. ꝙ possit causam ꝑ procuratorem simpliciter agere. sed in aliis simpliciter mos iudiciorum seruandus est,

195 Sed iste intellectus non uř tutus, † q̄a tex. in l. quicunque. non solum loquitur in illustribus, sed ēt in specialibus. patet per auth. ibi positam, quæ restringit d. l. q̄cunque, ad illustres, & ad eos q̄ supra eam dignitatem sunt. & ideo illa uerba licere aūt, ueniūt ad determinationem illorum, ita tñ ut nullus alius sibi uendicare liceat. ibi nescio uidere rationem, quare magis cōcedať specialiter ī illustri, ut ei liceat cōstituere ꝓcuratorē ī crimine iniuriarū, potiusquā in aliis criminibus cum ipsa crimina iniuriarū non sint grauiora, & tñ ille tex. restringit se ad crimē iniuriarum tm̄. & ideo non uř recedendum ab opinione cōi, quæ expresse probatur in d. l. 3. C. ubi senat. uel. clar. Nec huic sñiæ obstat l. 2. C. de procur. quia ille tex. debet declarari, & distingui ꝑ alia iura iuxta tex. in l. Scio q̄situm. ff. de testi. & in l. nam & posteriores. ff. de leg. & in c. cum expediat, de elec. in 6. Secunda colligitur conclusio, ex hac gl. qđ

196 † ubi pro crimine uenit imponenda pœna relegationis per quam q̄s priuatur à loco, unde relegatur, siue talis pœna ueniat imponēda ex crimine publico, siue ex crimine priuato, in tali crimine pōt interuenire procurator. Idem in pœna remotionis ab ordine quæ cēsetur minor relegatione ut gl. dicit in l. 2. ff. de iniur. ibi, si arte aliqua uel loco interdicať, iuxta l. moris. §. sunt, & aliæ. ff. de pœnis, & idem tenuit gl. in l. seruum quoq; §. publice, de procur. & in l. absentem, ff. de pœnis, & in l. 1. ff. an per alium cau. appell. & idem tenent glos. iuris canonici ut patet in cap. ueniens, in uers. item si crimen, & in cap. si quando, 2. q. 6. ſm Bar. hic hanc opin. tenent Iac. de Arem. Odoffr. Iac. Butr. Guil. de Cun. & ferè omnes, & dicit Bar. hic in 3. colum. ꝙ ita iudicaret, & subdit in 3. col. in uersic. quæro dicitur hic, ꝙ ita teneret consistendo, quia hoc seruat cōsuetudo, & idē tenet Bald. in l. reos, C. de accus. ubi miratur

de

de tenentib. cõtrariã opi. & dicit do. Abb. in c. ueniẽs, de acc. ꝙ ꝓ ista opinione est cõsulẽdũ, & iudicãdũ, quã et tenuerũt Ioan. And. & Hostien. in d. c. ueniens, & Fede. de Senis in cons. 94. quem referunt repetentes in d. c. ueniens, col. 20. & idẽ tenet. do. Benedictus de Plombino hic in 6. col. & Imo. in 3. col. q hanc dicit esse cõem, idem tenet Alber. in d. §. publ. col. 3. Quę opin. ex plurib. capitibus fundatur. Primo in l. absentem, ff. de poen. iũcto d. §. publ. nam in l. absentem, dr̃ ꝙ in causa relegationis potest ferri sñia in absentẽ, & in d. §. publ. dr̃ ꝙ ubi absens potest dãnari, ibi potest cõstitui procurator, & per ista duo iura dicit Bal. in d. l. reos, ꝙ hæc opi. est uera & contraria est falsa. Scd̃o ꝓ ista opi. strin-

197 git † tex. in l. 1. ff. an ꝑ aliũ cau. app. inducẽdo clare, ut hic per Benedictũ de Plõb. col. 7. in uer. nõ obstat l. 1. & cõsiderandũ est secũdũ eũ, ꝙ ille tex. in prin. ponit ad admittatur ꝓcurator in cã ciuili, & dicit ꝙ sic, secũdo an admittat̃ in causa criminali pęnã capitalẽ ingerẽte, & cõcludit ꝙ nõ. & licet Iac. de Are. hic in 3. col. intelligat illũ tex. stricte de pęna capitali, q̃ ingerit pœnã mortis, uel sanguis, uer. uero. sed in ea, intelligat̃ de pœna capitali ꝑ quã libertas uel ciuitas amittitur, & q̃ continet pœnã dãnationis in metallum, & deportationis, tñ uȓ ẽm do. Benedic. ꝙ ille text. possit intelligi in prin. de pęna capitali large de qua in l. 2. supra eo. & ĩ l. 2. ff. de pœn. uer. uero. sed in ea loqt̃ur in alia pœna q̃ imponit̃ usque ad relegationẽ, quæ tñ est maior relegatione, & sic dictio usque, ibi fiat exclusiue, & est sensus ꝙ in ea cã in qua imponit̃ pœna corporis afflictiua, nõ pt agi per aliũ usque ad relega. Tertio facit pro ista

198 opin. nã † magna est differẽtia inter relegationẽ, & deportationẽ, ut probatur per gl. in §. relegati, inst. qb. mod. iur. pat. pot. sol. & ultra eã est notãdũ, ꝙ deportatio reqꝛit for-

199 mã actualẽ, † ut ipse deportatus per ministros cõducat̃ ad locũ. l. ferri, ff. d̃ uer. sig. sed relegatio reqꝛit solã formã uerbalem, ut relegatus ꝑ seipsum uadat, ut ꝓbatur in l. relegatorũ §. his qui de interd. & releg. Contra-

200 riam † tñ sñiam ꝙ non possit interuenire procurator, tenuerũt Vltramontani, vʒ Iac. de Rauani Pet. & pleriq; alij, quos citat Cy. in d. l. reos, & tenentes hanc opin. fundent primo ẽm Bart. hic ad l. absentem, ꝙ q̃d ibi. & in §. publ. non admittitur procurator. sed ut quilibet q̃ habeat prodesse accusato reo nõ aũt abesse, quę intẽsio ut Imo. hic dicit ex uerbis uniuersalibus illius tex. confungi uȓ, patet dũ tex. subdit quemuis pro ipso reo uerba fauentẽ, quæ oratio cum sumatur ex uniuerso, uerificari uȓ in quolibet particulari l. si is q. § utium, de re. du. facit uulgaris regula. l. ã ꝓcuratore. ff. man. & c. solita. de maio. & obe. & uȓ absurdum ꝙ qs possis procuratorem constituere, qui ẽm Bald. & Ang. reo prodesse & non obesse possit. constitutio. n. talis procuratoris inepta cẽsetur. ut Imo. dicit in c. cõstitutus, de proc. & facit tex. c. relegata. 2. q. 1. mihi placet intẽsio Bart. ꝙ in illo text. illa uerba restringantur ad quemcunq; defendẽtem sine mãdato, ut siue maior siue minor sit, siue masculus siue fœmina admit-

201 tẽdus sit. Sicut. n. † iudex ex officio ꝑte nõ petente tenet̃ absentes defendere l. si non defendatur. de pœnis. ꝑ locũ à paritate rõnis, debet ẽt admitterẽ quemlibet ad excusandũ innocentẽ absentẽ, nec Bar. fuit ita supinus, quin intelligeret, ꝙ ꝓcurator constitui non possit, ut tm̃ prodesse, & non nocere possit. Si uelles tñ tueri opinionem contrariam põdera text. in §. publ. dũ dicit in primo nã iustũ est à qbuscũq; defendi, & postea subdit, nã, & in capitalib. iudicijs defensio dat̃, uel à qbuscunq; ergo ille tex. dẽt intelligi de defensione plena, & põdera distinctionẽ, & ꝙ nõ tm̃ in nõ capitali, sed ẽt ĩ capitali, ubi ab-

202 sens cõdẽnaret̃. Nõ ob. tex. in d. l. 1. ff. † an ꝑ aliũ causæ, q̃ cõsiderãdũ est, ꝙ nisi ibi dictio usq; intelligeret̃ inclusiue, ille uers. & si ea causa sit superfluus redderet̃. dr̃. n ut dixi in prin. sed sinautẽ non sit pecuniaria causa, sed capitalis, per ꝓcuratorem agi non licet,

203 † sed illa dr̃ proprie capitalis, q̃ adimit uitã, libertatẽ, uel ciuitatẽ. l. 2. de pœnis. & l. capitaliũ. eo. tit. & l. 2. supra eo. dum ergo postea dr̃: sed & si ea cã sit, ex qua solet seq pęna usq; ad relegationẽ, nõ oportet ꝑ aliũ eas agi, sed replicari pt, ꝙ ẽt tenendo ꝙ text. loquatur de pœna capitali iuxta d. l. 2. ff. eo. & nõ de pęna capitali stricte iuxta l. trãsigere, C. de transac. tñ ille uers. sed, & si ea cã sit, nõ reddit̃ superfluus, sed imò ex ipso uersic, ampliat̃ id q̃d dr̃ in pœna deportationis, & dãnationis ad aliam causam maiorẽ ipsa relegatione, ut qñ uenit imponenda pęna corporis afflictiua, ut in d. l. 2. in fin. ff. eo. & l. in seruorũ, in fi. ff. de pœ. & in l. fi. de ini. & ita

sentit

204 sētit Imo. hic: sed tu cōsidera, q̄a † ur̄ ꝙ imò illa dictio usq; ad relegationē, stet inclusiue, sicut stat in l. absentē. ff. de pœn. q̄a inter unū casum, & aliū rō diuersitatis dari nō pt, attē to maxime, quia mens Iurisconsulti in d. l. 1. ur̄ esse solū facere drīam inter causam pecuniariā, & corporalē, & ꝓhibet cōstitutionem ꝓcuratoris tm̄ in causa corporali, ut patet in uers. plane. si tn̄ pecuniaria, est quæ dictio plane aduersaṫ uers. præcedenti. tota igiṫ difficultas præsentis q̄ōnis stat in hoc nostro tex. &
205 in l. fi. C. de iniu. † & considerandū est ꝙ relegatio connumerari ur̄ inter publica iudicia, sed in hoc. §. ponitur regula ḡnalis, ꝙ procurator ad publica iudicia prosequenda non interuenit, ergo nec in causa relegationis, q̄ cōnumeratur inter publica iudicia, suadetur in fi. istius. §. ubi pr̨supponiṫ ꝙ dato ꝙ in publicis iudiciis possit ferri sn̄ia contra absentem, tn̄ in his procurator constitui non pōt. ergo nec in causa relegationis. Sed ad hunc tex. dū dicit, & si iustam rōnem habet sn̄iam differunt. rn̄det Ang. ꝙ loquitur iste text. de sn̄ia annotationis bonorum. & hanc rn̄sionē sequitur Imo. hic col. 5. sed replicari potest, ꝙ appellatione sn̄iæ debet intelligi de propria. l. 4. §. condemnatū. & l. q̄d iussit. de re iud. & tunc quia ſm Bar. & Ang. de Are.
206 in l. 2. ff. de app. rec. † Sn̄ia annotationis bonorū non diciṫ proprie sn̄ia, nisi dicas ꝙ subiecta materia hoc patitur. ut hic appellatione sn̄i̧ intelligatur de sn̄ia annotationis bonorum, ex quo regula ḡnalis est, ꝙ ubi in absentem ferri potest sn̄ia. ibi procurator constitui potest. d. § publ. Et si quispiam non insubtiliter diceret aduerte, quia ista cōsequētia non ur̄ tuta. non pōt ferri sn̄ia in absentem, ergo in ea causa nō pōt interuenire ꝓcurator, patet, nā in causa appellationis non requiriṫ litis cōtestatio, & sic sn̄ia ferri pōt in absentem, & tn̄ in tali causa nō pōt in criminalibus procurator cōstitui. d. l. 1. ff. an ꝑ alium caus̨. sed dic breuiter ꝙ quidq̄d sit in
207 causa ciuili. l. fi. §. illud. C. de temp. app. † in criminali, & in cā appellationis nō pōt ferri sn̄ia contra absentem C. de acc. & l. absentē. ff. de pœnis. & ur̄ esse casus in d. l. 1. in fin. ibi sed ipsum eod. auditori. Circa l. fi. C. de iniu. multū se torquent Imo. & Benedic. de Plōbi
208 no hic. & Mod. in d. c. ueniens. † nam ꝑ crimine iniuriaꝶ p̨na relegationis imponi potest. l. fi. de iniu. & tn̄ ur̄ spāle in ꝑsonis illustrib. ut in crimine iniuriaꝶ ꝓcurator constituatur: ergo arguendo per locum à speciali in contrarium ur̄ ius cōe. l. 1. in fi. ff. ad muni
209 ci. & l. ius sing. ff. de leg. † Ad hunc tex. dantur plures rn̄siones. Prima fuit Guil. de Accuneo, ꝙ pro crimine iniuriarum non solū pœna relegationis, sed ēt corporis afflictiua imponi potest. & ideo ꝑ dubium rr̄ procurator repellitur. sed est speciale in persona illustri. Sed ista prima rn̄sio nō ur̄ tuta, ſm Imo. hic col. 5. quia persona illustris nō potest afici p̨na corporis afflictiua, sed solum pœna relegationis. cū ergo sit speciale in persona illustri, q̄ sola pœna relegationis affici pōt, datur intelligi ꝙ regulariter in crimine iniuriarū in quo pœnā relegationis imponi pōt procurator admittitur. Alia datur solutio ad illū tex. ſm Cyn. ibi, quē sequitur hic Ang. licet eū non citet, ꝙ licet regulariter ubi agitur de p̨na relegationis imponenda, ex quocunq; alio crimine, possit interuenire ꝓcurator fallit tn̄ in crimine iniuriarū. ubi licet de sola pœna relegationis agatur, nō pōt tn̄ interuenire procurator. sed solū illustribus cōcedi ur̄, ut in hoc crimine procuratores constituere ualeant. Sed ista solutio ſm Imo. nō est tuta. & cōsiderandū est, ꝙ quo ad ptātē constituendi procuratorē in criminalib. non debet spectari qualitas criminis, sed qualitas pœnæ inferendæ, ex ipso crimine, ut probari ur̄ in d. l. 1. q̄n ꝑ aliū cau. app. cū ergo non possit dari rō diuersitatis, q̄re magis debeat ꝑmitti ꝓcurator in aliis delictis. ubi agiṫ de p̨na relegationis, q̄ in crimine iniuriarū ur̄ idē ius statuēdū. & hac ēt impugnatione utūtur Mod. in d. c. ueniens. col. 22. sed tu considera. si rō specialitatis colligi possit ex his, q̄ scribit Vlpia. in l. p̄tor edixit. de iniu. dum dicit, ꝙ in crimine iniuriarū nō debet agens illa actione cū discrimine alienæ æstimationis uagari. & ob hoc in casu isto ur̄ prohiberi cōstitutio procuratoris. Tertia daṫ solutio ſm Ricar. de Salyceto ꝙ specialitas. d. l. fi. cō
210 sistit in hoc, q̄a † personæ illustres sola pœna relegationis affici debēt. & ob hoc in necessariā consequētiā eis tātummō licet procuratores cōstituere. Sed hæc solutio nō placet Imol. nec Modernis repetentib. in cap. ue
211 niēs. q̄ uerba Imo. formalr̄ referūt: † nā rr̄ humiliores homines, & nō alii fustib⁹, & hisce generib. pœnarū subijciūtur. l. capitaliū. §. nō solēt. & l. generaliter. & l. mores. §. istæ

feræ

ferę. ff. de pęnis. ergo id ꝙ erat statutū in ꝑsona illustri fuisset quoque statuendū in homine uitę honestę, & bonis morib. imbutæ. Ex alio ultra istos non vr̃ tuta consideratio do. Ric. q̃a hoc mō circa ꝑsonas illustres cō currerent duo specialia. Primū, ꝙ sola pœna deportationis afficiēdi ferēt, & tñ pęna iniuriarū cū sit arbitraria, p̄t extēdi usq; ad mortē. l. sacculari. §. sunt quędā. ff. de extraor. cri. Secūdū esset, ꝙ in hoc crimine posset interuenire ꝓcurator nisi dicas tuēdo hanc opin. ꝙ ex quo magis cōstat certitudinarię ꝙ ꝑsona illustris fustib. & tormētis nō est afficienda, sed sola pęna deportationis plectēda est, lex tolerat, ꝙ ad huiuscemodi crimē ꝓsequēdū ꝓcurator interuenire possit, & hæc duo spālia ex quo unū in conniam alteri⁹ uenit, cōcurrere pñt, ut Bar. dicit ī l. si sub cōdōne 212 de solut. Quarta † daṫ solutio ad illū tex. ſm utrunq; Saly. ꝙ ubi dubitaṫ quæ nā pęna debeat imponi. ut est uidere in hoc crimine iniuriarū, in quo iudici daṫ arbitrium imponēdi pœnā inspectis circunstātiis loci, ꝑtis, & personæ. §. atrox. inst. de iniur. & d. l. p̄tor ait. §. atrocē. eo. tit. & ad istud crimē ꝓsequēdū non admittiṫ ꝓcurator. fallit tñ in ꝑsona illustri. in qua posset esse, ꝙ illustris inferet iniuriā illustri. quo casu imponēda foret pœna corporis afflictiua. posset ēt esse, ꝙ nō cōstaret ipm esse illustrem. sed replicari posset. 213 ſm Imol. ꝙ † licet illustris afficiat illustrē iniuria, non tñ pœna corporis afflictiua afficiēdus erit. d. l. fi. de iniu. Itē in d. l. fi. C. eo. p̄supponiṫ notorie cōstare, ꝙ ꝑsonæ illæ erāt illustres. & sic ꝙ erāt ī insulā relegādi, & tñ vr̃ spāle ī illo tex. & hęc impugnatio suadeṫ alia rōne. ultra alios. q̃ ille tex. in princ. loqtur ne dū in illustribus administrationibus, & hñtibus cingulum, sed ēt in illustribus honoratis codicillis decoratis. adeo ꝙ nō poterat uerosimiliter hęsitari de q̃bus illustribus imꝑator senserit, ꝓut alibi dubitaṫ, in l. fi. §. uiros. C. ubi sen. uel clar. Quinta datur solu-214 tio, † ꝙ ille tex. loquitur in iniuria pro qua poterat imponi pœna capitalis, de qua in l. pen. C. de fam. lib. uel pœna deportationis, aut in crimine iniuriarū. q̃d ex l. Corn. ꝓficiscit iuxta l. 3. §. fi. ff. ad l. Corn. de sic. & l. antepen. §. de iniu. nā in hisce criminib. ubi maior pœna relegatione imponenda est, nō p̄t cōstitui ꝓcurator rl'r, sed cōceditur specialiter illustrib. ut ad tale crimē prosequēdū licet agatur de pœna capitali possit dari ꝓcurator. Sed hæc solutio nō placet Mod. tū q̃a diuinat, tā ēt quia vr̃ contra d. l. quæ gñaliter, & indistincte loqtur, ergo debet gñaliter & indistincte intelligi, dato ꝙ ī uno casu sit maior ratio q̄ in altero. Sed replicari pōt, ꝙ nō est absurdū ut iura iuribus cōcordentur. & una lex ꝑ alterā distinguatur glo. in l. sci-215 endum. q satisd. cog. Vltima † daṫ solutio ꝑ repetentes in d. c. ueniens. & considerādum est, ꝙ ꝑsonæ illustres ꝓhibentur ꝑ se litigare, sed debēt litigare ꝑ procuratorem. l. quicūq;. C. de proc. & §. 1. in auc. ut ab illustr. & q̃ supra eos sunt. Speciale tñ est in ꝑsona illustr. ut in crimine iniuriarū. possit, cōstitui ꝓcurator in qua p̄t agi, & ciuiliter, & criminaliter licet secus sit in aliis criminibus ut in hoc §. & rō est quia non pōt illustrib. imponi pęna corporis afflictiua. licet ergo regulariter non possint illustres agere de ꝑ se in cā ciuili, sed coganṫ cōstituere ꝓcuratorē, tñ in hac cā iniuriarū pñt cōstituere ꝓcuratorē, & ideo Imperator ibi utiṫ uerbo licere, & vr̃ sensus, ꝙ licet alias illustri nō liceat ꝑ se litigare in causa ciuili, licet tamē in hac cā, quę est mixta. Item licet in causa mere criminali nō liceat ꝓcuratorē cōstituere. ut in hoc §. tamē licitū est in cā iniuriarū. Sed iste intellectus ex triplici capite non vr̃ tutus. Primo ut sentiūt ipsimet repetentes. q̃a tex. in fin. vł'r dicit. ita tñ ut null⁹ alius sibi audeat hoc uēdicare. nec est tuta rñsio, ꝙ hoc alteri nō cōcediṫ à iure specilali, sed simpliciter à iure cōi. qñ uenit imponenda pœna usque ad relegationem. q̃a tex. uniuersaliter dicit ita tñ ut nullus alius sibi audeat hoc uēdicare. ergo nō debet restringi ut intelligaṫ, ubi uenit imponēda pœna relegationis tm̃, qñqui dem pro iniuria, ut supra dixi, possit imponi pœna usq; ad mortem. Non est ēt tuta alia solutio, dū diciṫ, ꝙ nulla alij hoc cōcediṫ in crimine īiuriarū. s. ꝙ simpliciter possint causam agere ꝑ procuratorem, sed quo ad inferiores illustriū. ut ibi dr̃, mos iudiciorū qui hactenus obtinuit, ī posterū obseruādus sit, & ur̃ sensus, ꝙ ubi sumus certi de pœna ꝙ tūc admittaṫ procurator, secus ubi sumus incerti. sed credo ꝙ illa uerba habeant aliū sēsum, uidelicet, ꝙ si ꝑ crimine iniuriarū agatur ciuiliter, admittatur procurator, secus si criminaliter, sed hoc si spāle in persona illu-216 stri, ergo ius cōe est in contrariū, † ex alio etiam

etiam non vr tuta cõsideratio istorum, quæ fuit gl. in d. l. fi. & in l. fi. uer. per procurat. C. 217 ubi sena. uel clariss. qa † non põt dari rõ diuersitatis, quare magis liceat eis cõstituere pcuratorẽ in crimine iniuriarũ q in aliis priuatis criminibus in qbus non licet. d. l. fi. uers. oẽ crimen publicũ priuatiue. C. ubi sen. uel clar. Item si. l. fi. C. de iniur. ueniret ad interpretationem. l. quicũq;. C. de pc. non solũ intelligeret in illustrib. sed ẽt in spectabilibus, & clarissimis, qñquidem in hisce psonis loquatur d. l. quicunq;, & lex interpretãs debet intelligi ẽm terminos legis ĩterpretatę, est uerũ q hodie solũ pñt illustres, & super illustres agere p pcuratorem, auct. quod ius C. de proc. Item l. fi. non põt uenire quouis modo ad limitationem. d. l. quicunque, qñquidem l. quicunq;, loquatur in uxoribus, & liberis dictarũ psonarũ illustriũ. ex alio etiã non põt considerari aliqua specialitas in illo tex. qa uult unũ qđ est contra regulas iuris cõis, q ipse illustris non aũt procurator debeat cõdemnari. Si uelles ergo tueri cõem sñiam, poteris tenere intellectũ Ryc. de Sal. supra relatum. sed in puncto iuris uerior ur opin. Vltramontanorũ. in quam ẽt inclinat Bar. hic & primo p tex. in l. 2. supra de proc. à cõtrario sensu, ibi cum appellationes pecuniariæ p procuratorem exerceri possint nec dicatur, ut dicit Sal. q ibi, & in l. fi. fit mẽtio de causa pecuniaria ad drĩã causæ capitalis 218 strictæ sumptę, quia † latinę loquẽdo, omnis causa æstimationis capitalis dr. l. hos accus §. omnib. de accus. quæ proprie loquitur de relegatione. nisi dicas tuẽdo cõem, q relegatio, & quælibet alia causa ęstimationis, improprie ptinet ad capitis periculũ, ut est casus in l. capit. uers. ceterę pœnę. ff. de pœn. sed ille text. contra cõem sñiam retorqueri 219 põt, † qñquidem æquiperet pœnam ictus fustium relegationi. sed ubi agitur de pœna corporis afflictiua, non põt interuenire procurator. Sed dic, q ibi illa ęqperatio fit ẽm quid, non aũt simpliciter. Secundo, contra cõem stringit iste tex. q gñaliter dicit. q ad crimen publicum prosequendũ procurator constitui non põt. sed crimẽ publici iudicij est duplex. quoddam capitale, & quoddam 220 nõ capitale l. 2. supra eo. † sed pcurator ibi remouetur à gñe, & sic à quolibet crimine publici iudicij. ergo cẽsetur remoueri à qualibet eius spẽ ergo non poterit interuenire in casu ubi agitur de pœna relegationis. Sed replicari põt. ẽm Sal. in d. l. reos. q illa regula, q ubi remouetur genus cẽsetur remota quælibet eius spẽs habet locum ubi ratio remotionis gñis militat ẽt in spẽ, & sic qñ genus remouetur rõne indiffereti. sed ubi agit de pœna relegationis, absens põt damnari. ergo debet posse comparere p procuratorẽ. sed ista rõ ut supra dixi nõ est tuta qa stat simul, q abñs possit condemnari, & tñ nõ possit comparere p procuratorem. Alio modo rñdet Sal. q ratio prohibitiua cõstõnis pcuratoris q̃ militat ubi agitur de pęna capitali stricte sumpta. i. ne p procuratorẽ aliquod grãde præiudiciũ fiat dño cessat, ubi agitur de pęna relegationis, sed attenta rõne Saly. sequeretur q in crimine l. Iul. de anno. & de ambitu in quo pœna pecuniaria imponitur, posset interuenire, pcurator cõtra gñalitatẽ huiusce. §. Veritas depẽdet ab his q̃ Bart. hic dicit in 5. col. uer. quæro extra gl. an ubi pro publico iud. imponitur pœna pecuniaria habeat locum §. noster. & ibi reseruo dicendũ. 221 † Nõ est tñ recedendũ à cõi sñia, p qua facit pulchra rõ, nam interuẽtus procuratoris ad necessariam defensionẽ rĩr est permissus, cum ergo non cẽseantur phibiti procuratores in causa relegationis, debẽt censeri pmissi. & suadet hæc cõis opin. quia ubi tractat de odio dictio usq;, stat exclusiue, sed cũ esset odiosum, nõ posse cõstituere pcuratorẽ in cã relegationis debemus intelligere tex. in l. 1. q stet exclusiue. iuxta no. p Sal. & a- 222 lios in auct. qđ ius. C. de pc. † Vere tñ d. l. j. an p aliũ cau. multũ strĩgit cõtra cõem subtiliter inducẽdo. nam ibi in 2. rñso principali dr, q in causis capitalibus usq; ad relegationẽ non interuenit pcurator. in 3. uero rñso subijcitur, q in causis criminalibus ubi agit de pęna pecuniaria pcurator cõstitui pt. sed si dictio usq;, staret exclusiue ad. 2. rñsũ. 3. casus, ĩ quo erat maior dubitatio q in cã criminali, p qua imponit pœna pecuniaria, remaneret indecisus saltẽ expsse. & casus minus dubius expsse decideretur. ur ergo q dictio usq;, ibi stet inclusiue. ẽm eius propriã naturam. Retenta tñ hac cõclusione, q in cã relegationis possit cõstitui pcurator, discutiendæ sunt aliquæ necessarię dubitationes.

Prima erit dubitatio quã tãgit hic Frã. de 223 Rãp. & Bal. † an ubi in relegatione assignat certꝰ locus, ita q nõ possit ĩ alio loco morã trahere.

trahere, sed teneatur morari in illo loco, an in tali cã cõstitui possit ꝓcurator, & cõcludũt, ꝙ nõ. Cõis.n.opi. ſm istos procedit ubi qs relegatur, ut possit ubiq; morari, dũmodo nõ trahas morã hic Paduæ, uel Venetijs, uel in alio certo loco, nã in hac relegatione ferri põt ſnĩa in absentẽ, & procurator cõstitui secus tñ ẽ, ſm eos ubi fieret relegatio ad certũ locum, iuxta l. relegat. de inter. & releg. ita ꝙ relegatus ab illo loco recedere nõ posset, & alio proficisci, & isto casu nõ poterit interuenire procurator, qa negari nõ pt qn agat hic de pęna corporis relegati afflictiua. ergo nõ poterit ferri ſnĩa in abſẽtẽ nec constitui procurator, ꝓbat in d.l. releg. in fi. principii. ubi dr̃, ꝙ ubi qs relegat in certã insulam anteq̃ assigneт insula talis relegatus militi tradẽdus est. ergo talis relegatio uŕ hr̃e ĩstar deportationis. & maxime ubi sit ĩ ppetuũ. sua

224 det hęc opi. ꝓ locũ à paritate rõnis. † nam rõ quare nõ possit ferri ſnĩa in absentem in criminalibus est illa, qa nõ posset in eũ fieri executio quæ rõ cõcludit ẽt ĩ eo q in certũ locũ relegandus uenit: Imol. hic dicit, ꝙ non esset malũ tenere hãc opin. & idẽ dñt Mod. Senen. in d.c. ueniẽs. qui nihil addẽdo referũt ut plurimũ uerba formalia Imo. Cõtrarium

225 tñ tenẽt cõiter scribentes. tũ † qa relegari õĩa sua iura retinẽt, & sic nec ciuitatẽ, nec bona perdũt, siue ad certũ, siue ad incertũ locũ relegẽtur, & ideo in relegato, ſm Imol. poterit fieri executio in bonis, q̃ executio nõ cadit ĩ deportato, qui & bona, & ciuitatẽ ꝑdit, & si dicat, ꝙ imò poterit fieri executio cum cõminatione, ꝙ dãnabitur in metallũ, replicari põt, ſm Imo. ꝙ sicut nõ timuit deportationem, nõ timebit ẽr damnationẽ in metallũ, secus in relegato, qui bona nõ ꝑdit. Item nõ tenet conñа; ſm Imol. nõ p̃t fieri executio ſnĩæ, ergo non debet posse ferri ſnĩa contra absentem. nam cõdẽnatur ille, q nihil habet. qa sperat, ꝙ possit ꝑuenire ad pinguiorẽ fortunam. l. si defunctus. C. arb. tut. Idem cõdemnat aliquis actione ꝑsonali, q nõ hẽt nec bona mobilia, nec immobilia in loco,

226 sed attẽta rõne Imolæ. ex quo † deportatus nõ amittit ea quę sunt iurisgentiũ. qa p̃t cõtrahere, & in futurũ acq rere, dr̃et possea bñs condẽnari. facit l. si mandauero. §. is cuius. ff. mand. & ideo cõsidera, ꝙ licet relegatio possit fieri in certã insulã, tñ principalis intentio relegãtis est remouere ip̃m relegatũ à loco in quo morã trahebat. ut probari uŕ ĩ d. l. relegatorũ. §. interdicere. ibi, vñ euenhebat, vt q relegatus esset ab ea prouiucia, & ĩ §. his q relegant, ibi, excedere q; debet intra eũ diem. ergo uŕ, ꝙ intẽtio relegãtis spectari debeat. Sed replicari p̃t, ꝙ illa iura procedũt, ubi qs remouet à loco domicilii, & originis, ita ꝙ illa solũ prouĩcia eidẽ interdicta cẽseat. secus tñ uŕ qs in certã insulã relegat. ut eidem ab ea recedere nõ liceat, nisi dicas, ꝙ hoc nõ cõsideratur. quia id quod principaliter agitur spectari debet. l. si quis nec causam. ff. si cert.

227 pet. † Nõ ob. tex. in d. l. releg. ibi, militi tradẽdus est, q a ibi illud admittitur post latam ſnĩam non ante. ne sentẽtia sit elusoria. nam ex forma ſnĩæ ibi debebat stare relegationi in certã insulam. & ideo cum iudex non hẽat insulã sub se, debet expectari donec assigneт à principe, interim ergo nõ debet uagari. & iõ militi tradit quo ad insula assigneт sic ut alias cõtingit in siři ĩ l. legatũ supra de usufr. leg. & l. legatã. cum ibi no. de admi. rerũ ad ci

228 ui. ꝑtinẽti. † Itẽ uidemus alias, ꝙ qñ suspendit executio ſnĩæ in aliquã re ex aliqua causa, fit illius rei sequestratio, & depositio. ut l. ab execut. C. quorũ app. non recip. q̃ alleg. ut l. 1. C. de prohib. sequest. nõ est mirũ ergo si id cõtingit in casu isto. Item nõ est bona argumẽtatio Fran. de Are. arguere de deportatio

229 ne ad relegationẽ † nam deportatio reqrit formã actualem, ut ipse deportatus ꝑ ministros cõducat ad locũ, & ad insulã l. ferri. de uerb. sign. sed relegatio reqrit solam formã uerbalẽ. s. ut ꝑ seipum relegatus cũ relegatione uadat, ut d. §. his qui. & ideo prima reqrit pñtiam, secũda non. sicut uidemus in degradatione uerbali, & actuali, in c. 2. extra de pę. lib. 6. & hoc not. Imol. in c. ueritatis. de do. & cõt. & c. qualiter, & qñ. & d. Innoc. in c. 2. de sen. excõ. & ad hoc accedat qđ not in l. 2. §. ignominiæ. de his qui no. inf. cog. Secũda ca-

230 dit dubitatio, ſm Bar. hic, † an in causa appellationis ubi imponit pœna maior relegatione, possit talis causa ꝑ procuratorẽ agitari, & Bar. hic dicit, ꝙ nõ admittat ꝓcurator, licet ſnĩa in causa appellationis in abñtẽ ferri possit l. fi. §. illud. C. de app. sed nõ uŕ uerũ

231 † ꝙ in cã appellationis ubi agit de crimine, ꝙ ferri possit ſnĩa in abñtem, ut probatur in d. l. 1. ibi, sed ip̃m adesse auditorio. ff. an per aliũ cau. app. agi possit, & uŕ casus in l. abñtẽ. ff. de poe. & in l. abñtẽ. C. de acc. Itẽ psupposi-

to ut Bar. dicit, ꝙ in causa appellationis posset ꝓcedi cõtra absentẽ, nã ex quo snĩa q̃ fuit lata in causa principali, statim traxit secum executionẽ quo ad ea q̃ sunt iuris, & hoc casu facilius põt in causa appellationis ꝓcedi contra absentem. sed replicari põt ſm Imo. 232 hic † ꝙ ꝑ appellationem statim fuit extinctum pronunciatũ. l. 1. in fi. ad turp. hinc est ꝙ si ferač snĩa in causa appellationis, ꝙ agitur ex secunda snĩa non aũt ex prima l. si qs priore. in princ. ad Treb. & l. furti. in prin. de his q not. infa. & cũ hac opi. ẽt trãsit d. Mar. de Senis. in c. ueniens. col. 25. referẽdo Imo. hic formalr̃. Sed tu considera. nã in casu l. 1. ff. an ꝑ aliũ. præsupponitur ꝙ fuit lata snĩa in causa principali, ergo fuit lata in ꝑsentẽ, alias nõ ualuisset. l. si accusatorib. C. de acc. cũ ergo condẽnatus esset in carceribus detẽtus, si admittitur ꝓcurator ur̃ procurator ꝑ-233 sentis. † sed dato ꝙ in causa appellationis posset snĩa ferri in causa criminali cõtra absentem, istud inducit in odium cõtumacis, & absentis, sed nõ debet induci in eius fauorẽ. ar. l. non solum. ff. de noxal. nisi dicas ad has duas rõnes, & primo ad primã, ꝙ põt esse ꝙ cõdemnatus non retinebit in carceribus, qa retineri solet ob inopiã idonei fideiussoris. l. eos. §. su ꝑ his. C. de app. Secundæ rõni rñdet, ꝙ ex quo ubi in absentem põt ferri snĩa, etc potest interuenire ꝓcurator, non ur̃ absurdum, ꝙ in consiam odij ueniat fauor. ar. l. cum ex oratione. de excus. tut. & ita in simili arguit Bald. in l. qd̃ fauore. in 7. oppo. C. de legib. cogita. Tertia cadit dubitatio, tu uidisti ꝙ in causa iniuriarũ, licet sit priuatum delictum, ꝓhĩc illustres procuratores cõstituere. 234 † dubitant modo Mod, in d. c. ueniens. in col. 24. an id qd̃ dictũ est supra in ꝑsona illustris, procedat in ẽpis, & alijs ꝑlatis, ut teneãtur cõparere ꝑ procuratorẽ, iuxta terminos. l. qcunq;. de ꝓc. & possint ẽt in crimine priuato iniuriarũ ꝓcuratores cõstituere, & ipsi ualde dubitant ꝑ text. in c. cũ olim de testib. ubi ſm eos apparet ꝙ ẽps cõparet per se uel per ꝓcuratorem, sed ad istum tex rñderi potest ꝙ ille tex. nõ ꝓbat, sed solũ dicit esse ꝓcedendum ad examen testium si archieps legitime citatus ꝑ se, uel ꝑ ꝓcuratorem, cõparere noluerit, & hoc simili sermone utit tex. in c. fi. in uerbo si per se uel ꝑ procuratorẽ ci-235 tatus fuerit. † nec ꝗppiam facit tex. in c. 1. & fi. de postu. adductus per eos, qa ibi nõ dr̃ ꝙ ẽps possit esse procurator, sed loquunt illa iura de aliis clericis, non aũt de ẽpo. & iõ uerior ur̃ opi. gl. quã ipsi corrupte adducunt in c. qa ẽps. 2. q. 4. quæ uult ꝙ sacerdotes nõ debeant ꝑ se litigare, nisi sint pauperes. alleg. text. de illustri. & q supra eos sunt. Itẽ, & nõnullas alias rõnes quas formalr̃ recẽsuit idẽ. d. Mari. quarũ prima est, qa nõ expedit seruos Dei litigiosos esse c. 1. de simo. Secunda est, ne cogatur à diuinis obsequiis recedere. iuxta tex. in l. oẽs C. de epis. & cler. & q aliter dãt materiã delinquendi. l. ꝓperãdũ. in prin. 236 † C. de iud. & uere pro opi. gl. ur̃ casus i d. c. quia ẽpus, qui uult ꝙ ẽpi, & alii sacerdotes teneantur constituere procuratorem. excipit tñ causas publici iudicii. ille tñ text. non solum loquitur de ẽps, sed de uniuersis sacerdotibus quos nemo illustres appellat nec ille tex. fundat se sup illustri dignitate, sed qa so-237 let cõstitui ad Dei laudẽ. † Secũdo aduertẽdũ est, qa nõ uñr recte quęrere repetẽtes an dispositio. l. fi. & l. qcunq;. C. de iniur. habeat locum non solum in ẽpis. sed ẽt in inferioribus ꝑlatis. qa tex. in l. quicunq;. hodie restrin git, ut solum procedat in illustrib. & hiis q su-238 pra eam dignitatẽ sunt. & † iõ in solo ẽpo cadit dubitatio, q ſm Ias. in l. 1. ubi his dixi. de offic. eius. est illustris, ut ẽt concludit Bologn. in consi. 85. incip. quidã Ant. de Cast. 239 † & ideo tex. in c. fi 5. q. 2. uult ẽpm. in scriptis debere citari, sicut illustres citanť. l. quo-240 ties. C. de dign. lib. 12. † & tex. in ca. fin. de re iud. lib. 6. uult ꝙ possint legere snĩam per 241 substitutũ ad similitudinẽ illustrium, † & ideo tu considera ꝙ aut quærim⁹ an dispositio. l. qcunq;. de proc. hẽat locũ in ẽpis, crederem ꝙ non. quia illustri litiganti per se imponit pœnã amissionis causæ, & ipsi iudici librarum 20. auri, & ideo illa lex nõ debet extendi ad ẽpm, qa nullibi probať ꝙ ẽps sit pro-prie, & simpliciter illustris, licet priuilegijs il-242 lustrium potiri uideať † in his terminus loquit tex. in d. c. fi. 2. q. 5. simpliciter tñ dr̃ potius spectabilis, ut dicit Io. de Plat. in l. fi. C. de decur. lib. 10. cũ similib. de qbus ibi dixit in d. l. 1. de off. eius. tã in primã q̃ in secunda lectura. Aut uero quęrimus an dẽant litigare ꝑ procuratores tã ipsi q̃ alii ꝑlati inferiores, & in hisce casibus in qbus si ipsi litigassent, possent distrahi à diuinis officijs. cõcludẽdũ est ꝙ sic, per tex. in d. c. qa eps. 3. q. 4. ubi uero non pñt distrahi à diuinis officijs, uel citã-tur

tur à summo Pontifice, tūc pn̄t ꝑ se litigare & in his terminis intelligant iura adducta ꝑ Mod.in d.c.ueniens.col.25. Si uero q̄rimus an in crimine priuato iniuriarū possint ꝑ ꝓcuratorē litigare,& ex quo istud uī respicere fauorē illustriū, & tūc substinguendū est, aut ꝓhibitio cōstitutionis ꝓcuratoris respicit fauorē ipsius dn̄i,tum rōne grauis ꝑiudicii, tum ēt quia ēt in arduis causis ciuilibus non cogiť quisquam agere per ꝓcuratorē.ut tradit Card.noster Alex. in c. in crim. 3.q.5. si uero respicit fauorem ipsorum illustrium ut innuit tex.in d.l.fi. in uerbo licere, concludendum uī ꝙ illa l. fi. habeat locum in ep̄is, quia exequantur illustribus, & istud sentit Bal.in l.fi.C.ubi sena.uel clar. qui exēplificat illum text. in ep̄is. Tertia colligitur

243 conclusio ex hac glos. † ꝙ ubi uenit imponēda pœna,quæ est minor relegatione in tali causa potest interuenire ꝓcurator. utputa qn̄ agitur de pœna remotionis ab ordine l. 2. infra de iniur. uel agitur de interdictione artis alicuius iuxta l.moris ff.de pę.& iō ubi qs uenit deponendus ab ordine, uel publicis honoribus priuandus aut simili pęna plectēdus.non censeť ꝓhibitus ꝓcuratorē cōstituere ut ꝓbať in d.l.1.§.1.uers.plane.ff. an ꝑ aliū cau.app.& in l.cognit.§.1.& hanc cōclusionem sequuntur cōiter interpretes relati per Imo.& Bened.de Plumb.hic,&per Mod. in cap. ueniens. de acc. sed huic conclusioni

244 obiicitur.† nam pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem. c. ueritatis. de dol.& cont.tn̄ in casu d.c.ueniēs.ubi agebatur de depositione ep̄i. quia asserebať sub iecisse ecclesiam seruituti principis secularis non pōt interuenire ꝓcurator. Imo. hic rn̄det ꝙ aliud est de iure canonico aliud de iure ciuili, & cū in depositione ordinis ep̄alis, aut ꝑsbyteratus,diaconat⁹,uel subdiaconat⁹.

245 agať de graui ꝑiudicio, † cū dūtaxat ex grauissimis criminib.qs ab ordine deponatur,ut tradiť in c.1.85. dist. & in c. Maximianus. & in c.1.35.dist.non est mirū, si in hisce causis

246 † ubi agiť de depositione ab ordine fiēda, & sic de graui ꝑiudicio, nō admittiť ꝓcurator,secus tn̄ est de iure ciuili, quo iure ordo capiť ꝑ ordine cuiuscūq; corporis uniuersitatis uel collegii,utputa doctorū decurionū, lanificū,& cerdonū,q̄ depositio non uī tam grādis, sicut illa q̄ fit ab ordinibus sacris. qa

247 ut dicit gl.in summa dist. 32. † quatuor ꝑcipue dn̄r ordines sacri à sācitate. castitate & cōtinētia quam inducunt. ꝓbať in c.decernimus.28.dist.nō sic est,ubi agiť de remotione ab ordine alicuius corporis, collegii, uel uniuersitatis.iuxta tit.de decr.ab ordine fac. & l.cognitionū.de uar.&extraord.cog.& cū ista solutione transcūt Mod. simpliciter in d. c.ueniēs.13.q & in 28.col.de acc. sed ista solutio non uī tuta qa inducit dr̄iam inter ius ciuile,& ius canonicum,attento maxime,qa

248 † ubi qs ꝓhibeť honoribus publicis fungi, uel ab aliquo ordine remouetur,fama ipsius remoti multū lædiť,& cā uitæ,& famę parificantur l.iusta.de manumis.uin.nisi dicas ꝙ ex quo de iure canonico pœna depositionis nō imponiť.nisi ob aliqđ graue delictū,non est mirū si talis causa ꝑ procuratorē agi nō pōt.facit tex.in c.sicut nostris.de iureiur.sed de iure ciuili facilius qs remoueť ab ordine

249 q̄ de iure canonico. Nō obst. ꝙ dixi † qa l. iusta, non ꝓcedit in hoc casu. qa ubi ꝑ causa criminali imponiť pœna pecuniaria, pōt in ea interuenire ꝓcurator,licet ex tali cā sequať infamia.d.l.1.ff.an ꝑ aliū causa app. itē ex delicto publico ex quo qs infamatur, si ꝑ eo imponatur confiscatio oīum bonorū,uel ēt partis bonorū, pōt interuenire procurator.ut dicunt Mod.in d.c.ueniens. col.13.de

250 accus.& † in priuatio omniū bonorū causæ criminali parificari uī.l.ꝑ ꝑ litem.ff.de excu.tut.& §.item ꝑ ꝑ litem.instit.eo.& est gl. ord.in l.1.C.de reis postu. lib.10. Vel potest alio modo rn̄deri ad tex.in d.c.ueniens ex re

251 gula.l.qui testō de testa.quæ hēt † ꝙ in qualibet lege præsumitur ꝙ termini sint habiles.cū ergo in d.c. ueniēs,dicať, ꝙ causa erat criminalis,& ꝙ procurator nō erat admittēdus,necessario dicendū uī. ꝙ erat talis cā,ex qua nō poterat cōstitui ꝓcurator,attēto maxime ꝙ id qđ statuiť in hoc. §. est ēt statutū. de iure canonico,c.in criminib.3. q. 5. ergo non debet induci dr̄ia inter ius canonicū,& ius ciuile,prout faciunt Imo.& Mod. Sed cōtra huiuscemodi conclusionem obstat text.

252 in l.capital.§.1. ff. de pœnis. † ubi Iureconsultus parificat pœnas respicientes ęstimationē hoīs,pęnis fustiū. sed in cā, in qua tenuiores hoīes fustibus subiici pn̄t,non pōt interuenire procurator, cum non agať de pœna pecuniaria,ergo à paritate rōnis idem uideť dicēdum, ubi agiť de remotiones ab ordine,

253 † attento maxime eo qđ habeť in l.cognit.

§.minuitur.ubi expresse dr, minuitur æstimatio, ubi qs relegat, uel ab ordine mouet, uel cum prohibet honoribus publicis fungi, uel cũ plebeus fustibus cedit, sicut ergo ubi agit de ictu fustiũ procurator cõstitui nõ põt, ita nõ poterit, & in aliis causis parificatis interuenire, & si dicat, ꝙ ibi sit parificatio quãtũ ad hoc, ut ex dictis pęnis æstimatio minuat, non aũt quantũ ad interuentum procuratoris, replicari põt, ꝙ regula l. nã hoc iure, de uulg. & pup. procedit ẽt ubi datur diuersa rõ ipsorũ determinabiliũ, ut probari ur in illo text. & tradit Mod. Dec. in l. in test. C. de testa. mil. & ideo considera, qa facile posset defendi hæc opin. contra cõem. nam aut uolumus dicere, ꝙ ubi agitur de subiiciendo plebeios ictibus fustium, non possit interuenire procurator, ut dñt Mode. qa agitur de pœna corporali, q̃ est maior quacunq; pęna pecuniaria, nã dico, ꝙ illa regula nõ ꝓcedit ĩ plebeis, ut Bar. dicit in l. 1. de pœ. cũ ergo de iure canonico uideat decisum, nõ cauillãdo literã, ꝙ ubi agit de depositiõe ab ordine epali, uel ab alio ordine, non possit interuenire ꝓcurator. idẽ debemus dicere de iure ciuili. & maxime tenẽdo illã opin. ꝙ cã relegationis ꝑ aliũ agitari non possit. attento maxime, qa cã famæ, & causa uitæ æquiperãtur. attento ẽt qa si d. l. j. an ꝑ aliũ causa appell. includit relegationẽ, debet ẽt includere causas similes. Retenta tñ cõi conclusione, dubitari põt. Primo †an causa separationis thori ꝑ procuratorẽ agitari possit. & ur text. ꝙ sic in c. tuæ. de ꝓcu. ibi, si necessitas postulauerit, sustineri põt. & maxime qa ille tex. facit expressam dr̃iam, an agatur criminaliter. & hoc casu non põt interuenire proc. an uero agatur ad separationẽ thori, & hoc casu pt iteruenire procurator. ita tenet hic Ang. & Imo. & idẽ Imol. in d. c. tuæ. post Io. And. Host. d. Ant. & alios. †sed certe uerba tex. ĩ d. c. tuæ. ibi, si necessitas postulauerit innuũt ꝙ rlr non debet admitti, sed ꝑfati Doct. subaudiũt uerbum maxime, ut in simili dr̃ in c. pastor. de off. ord. & in c. quod sedes. eo. titũ. sed ista subauditio uiolat illũ tex. attẽto maxime †qa separatio thori est multũ dolorosa. qa ẽm Bal. in d. c. tuæ. sapit exiliũ, exulat. n. a uiro suo, & est dura sicut mors, & ꝑditur dos. ergo non deberet admitti ꝓcurator nisi subesset necessitas. ut tex. expsse dicit. & hoc modo in illo text. esset dr̃ia inter agente criminaliter, & agente ad separationem thori. Vt primo nullo mõ esset admittẽdus procurator. Scdo uero sic ubi necessitas subesset, ut cãtat illa lr̃a. quæ condõnaliter loquit, q̃ quidẽ cõdõ debet impleri in forma specifica. †& quæ forma importat. l. ptor ait, de collibonorũ. nisi dicas, ꝙ ex quo in illo tex. subiicit rõ, ꝙ per procuratorem accus. qa licet accusatio sit de crimine, tñ nõ est criminalis, ex qua rõne apparet ꝙ necesse est, ꝙ subaudiat dictio maxime. nisi iterũ dicas, ꝙ Papa ibi in fine ur decidere, ꝙ secutus procedetur, si ĩ pñtia ꝑsonatũ hoc fiet, cogita. qa nullus tãgit. Circa fi. glo. † dũ allegat l. sed & hę. §. 1. de proc. aduerte, qa gl. sẽtit, ꝙ reuocare seruũ ingratũ ĩ pristinã seruitutẽ sit cã minor relegatione, & tñ ẽm Bar. & Imo. hoc est falsum, qa seruitus morti cõparatur, l. quod attinet. ff. de reg. iur. Dic ẽm Bart. & Imo. ꝙ hæc cã ex parte dñi continet interesse pecuniariũ applicandũ parti, ut. §. seruus ob ingratitudinẽ reducat in seruitutem. Sed ẽm Bal. ĩ d. l. sed, & hæ. est qd mirũ. ꝙ ibi agatur de priuando aliquẽ bñficio libertatis, & ꝙ cã non sit criminalis, imò ur capitalis §. maxime. inst. de c. dim. Attento maxime. ẽm Inno. in c. qualiter, & qñ. col. 2. de accus. qa †de iure ciuili sunt septẽ gña pęnarũ. quartum tres sunt capitales. Prima est mors quæ multis modis inferunt l. aut damnũ. §. uita, ff. de pę. Secũda pęna est morti proxima, ubi qs dãnat in metallum, q̃ grauior uinculo ꝑmit, si uero in opus metalli tũc leuiori, utraq; tñ pęna, & ciuitatẽ, & libertatẽ aufert. ubi uero qs dãnat ĩ misteriũ metallorũ, si in perpetuũ, & ciuitatẽ, & libertatẽ amittit. si ad tps solã ciuitatẽ. l. aut dãnũ. §. est pęna, cũ §. seq. ff. de pę. Sed nescio uidere quare ubi agitur de pœna dãnandi aliquem in ministerium metallorũ. l. ut seruiat dãnatis ĩ metallũ ad tps, talis cã non possit agi ꝑ procuratorem. Est & tertia pęna deportationis, & in opus publicũ damnationis. sed resolutio est. qa in hisce pœnis nõ agitur de cõmodo pecuniario. ut dñt Bar. & Imo. †Sed adhuc nõ qesscit aius. nam de iure canonico loco pœnæ dãnationis in metallum, q̃ nõ inuenit in canonibus imposita, solet qs uedi, uel redigi ĩ seruitutẽ. de primo est casus in c. quidã cler. 81. dist. de secundo est tex. in c. eas. 32. dist. & in c. statuimus. 11. q. 1. & tñ licet hic agat de cõmodo pecuniario, ista causa dr̃ capitalis, nec

nec potest agitari per procuratorem, & tñ 261 hic agit̃ seruitute.† Ang. hic dicit, ꝙ licet ex parte accusatoris possit interuenire ꝓcurator. tñ ex parte rei q̃ ꝓcuratur in seruitutem, non põt. q̃a ex parte ipsius rei non agit̃ de cõmodo pecuniario. & idem põt dici de iure can. in quo pœna seruitutis imponitur, uel melius dic, ꝙ cõsideratio Ang. est cõtra tex.in d.l.sed, & hæ.q̃ expsse uult, ꝙ sicut patronus põt accusare libertum uti ingratũ ꝑ ꝓcuratorem, ita & libertus ipse põt ꝑ procuratorem r̃ndere. & ideo tu dic, ꝙ ubi q̃s dãnatur in opus metalli, uel de iure can.in seruitutẽ redigit̃. talis causa non põt agitari ꝑ ꝓcuratorẽ, q̃a tendit ad uindictã publicã, sed adhuc cõsidera, q̃a cõtra ꝑdicta ur̃ casus in c.si qñ 2.q.6.ubi dr̃, ꝙ ĩ causa capitali, uel in causa status nõ ꝑ ꝓcuratorem, sed ꝑ ip- 262 sum agẽdum est.† Idẽ ꝓbatur in l. 1.circa prin.de asser. toll.ubi dr̃, ꝙ si q̃s ꝓuocet aliquẽ in seruitutẽ, ꝙ cessante assertoris difficultate, debet r̃ndere ꝑ se, si uero reperiat̃ in quasi possessione libertatis, tũc põt agere ꝑ ꝓcuratorẽ, ergo hi duo tex. uĩr contrariari, his, quę Bar.Imol. & ceteri tradũt.Gl.in d.c. si qñ, fatetur cõtrariũ, ꝙ ubi dñs est ĩ quasi possessione seruitutis, seruus põt ꝑ se agere, ubi uero aliq̃s ꝓuocatur ad seruitutẽ, & ipse est in quasi possessione libertatis põt ꝑ procuratorem agere sup̃ isto cõtriario laborãt Saly.Odofr. & cõiter antiq. in d.l.1. de asser. toll.Prima datur solutio, ꝙ de iure antiquo ille cui mouebat̃ q̃stio status poterat ĩdistincte agere causã ꝑ ꝓcuratorẽ. hodie uero distinguit̃ an ꝓuocatus in seruitutẽ sit ĩ quasi possessione libertatis, & ẽt nũc põt, secus tñ si non sit in quasi possessione seruitutis, q̃a tnc ꝼm Bal.Saly. & oẽs ibi non põt.Sed ista solutio tẽdit ad correctionẽ l.non solũ.§.status.allegatæ hic in gl.ff.de ꝓc. Secũda datur r̃nsio ꝑ Io.& Azo.quam sequunt̃ ibi Odofr. & pleriq; antiqui.ꝙ iura in contrarium allegata loquuntur.ubi seruus litigat principaliter de peculio suo, q̃ solutio cõfunditur ex illis iuribus. Datur tertia solutio, ꝙ seruus post litem cõtestatã de iure digestoꝶ põt cõstituere ꝓcuratorẽ.de iure uero nouo distinguitur, aut lis nõ est contestata, & ubi est in quasi possessione libertatis põt, alias secus. sed hæc dr̃ia in hac materia est uerbalis. ut ĩ dicemus. Ego aũt arbitror posse sic dici, ꝙ post iura digestoꝶ.fuit quędam media iuris prudentia, ꝙ prouocatus ad seruitutem dr̃et hr̃e quendam assertorẽ, quæ cum assereret esse liberꝶ aduersus dñm eum prouocantẽ in seruitutem. ista aũt assertio fuit sublata ꝑ Iustin. in d.l.1. ut hodie debeat seruus ipse cõparere ꝑsonaliter. secus si sit in quasi possessione libertatis ex quo infertur, ꝙ ĩtellectus datur per Doc.cõiter ad l.seruum quoq;.§.1. de ꝓcur. ꝙ ibi cõstituitur procurator, q̃a agitur de peculio, & administratione aliaꝶ rerũ in l.uero infra de asser. toll.agit̃ de periculo status, & ꝑsonæ, nõ est uerus, q̃a ĩ casu l. sed & hę.agebat̃ de periculo status, & ꝑsonæ & tñ cõstituit̃ ꝓcurator. & ẽt cõfundit̃ illa solutio ꝑ tex.in l.nõ solum. §.si status.ff.eo. tit.de proc.uel melius dic, ꝙ ex parte dñi, siue ille q̃ prouocatus est in seruitutem, sit in quasi possessione libertatis, siue nõ, causa ꝑ procuratorem agi põt. sed ex parte ꝓuocati distinguitur eo modo quo dicit tex. in d.l.1. C.de asser.toll. Nec huic distõni repugnat tex.in d.l.sed & hę.in fi.q̃ loq̃tur de liberto. 263 † Nec ẽt l.nõ solũ.§.status.q̃a ille .§. debet declarari, & distingui ꝑ d.l.1.C.de asser. tol. 264 Circa fi.gl.† dũ allegat tex. in l. nõ solum §.fin ubi in causa suspecti tutoris interuenit ꝓcurator.rõ dicit gl.q̃a illa pœna est minor relegatione. sed ista solutio ꝼm Bart. Aug. Imol.& Bened.de Plumb.nõ est tuta, q̃a ubi ageretur ut tutor suspectus puniretur. iuxta l.1.cũ l.seq.de susp tut.cum simil. de quibus hic ꝑ Bar. nõ posset constitui ꝓcurator, q̃a talis pœna esset supra relegationem, & esset quasi crimẽ publicũ. l.3.§.cõñs.de susp. tut. tex.ergo ille loquitur, qñ agitur ciuiliter ad cõmodũ pupilli. ut tutor tanq̃ suspectus ab oĩ administratione bonoꝶ remoueatur. Sed 265 tu aduerte, † q̃a nõ ur̃, ꝙ possit agi principaliter ciuiliter q̃n in conñam possit resultare affect⁹ pœnę criminalis. ubi.n. accusator tutor de suspecto, ut remoueat̃. si appareat ipm dolose fuisse uersatũ circa res ipsius pupilli, ad ꝑfectum urbis ut puniat̃ remitti solet d.l.1.in fi.de susp.tut & d.l.§ solẽt.de off. ꝑfect.urb.attẽto maxime, q̃a ut dicit Bart.ꝙ accusatio suspecti tutoris est quasi publica. Imol.hic r̃ndet. ꝙ ex quo principalr̃ agit̃ ut remoueat̃ suspectus tutor. licet ĩ conñam ob eius dolũ, & uersutiã debet remoueri, debet tñ spectari id q̃d principaliter agitur. l. si q̃s 266 nec causam.si cer. pet.† Sed tu cõsidera ꝙ tex. in d.l.non solum. dum dicit difficile est.

potest intelligi.i.nullo modo auditur ꝓcura tor.iuxta tex.in l.1.§.ff.in uerbo difficile,qñ appel.sit,& iuxta gl. in c. pñtiam. de testi.in uerbo difficile,& ita considerant ẽt Mod.in d.c.ueniẽs.in 12.col.sed tex. non dicit prout ipsi pſupponunt,sed ita cãtat, sed nõ fuisse ꝑ ꝓcuratorẽ suspectus accusabitur, qm̃ famæ causa est, & sic nõ utitur uerbo difficile.nec ibi põt intelligi.i. nullo modo, ꝑꝑ uerba sequẽtia.ibi,nisi cõstet ei à tutore nominatim mandatum. & sic illud uerbũ nõ facile uŕ excludere ꝓcuratorem gñalem. & ratio quare ibi reqratur speciale mandatũ, est,q̃a agitur de magno pìudicio.Item tex.ille uult, ꝙ ubi iudex erat ꝓcessurus oĩno contra absentem, ꝙ isto casu admittatur procurator gñalis,a-
267 lias secus,† & ille tex.est multum mẽti tenendus.ẜm Imol. hic, ꝙ ubi agitur de causa famæ,& æstimationis reqritur speciale mãdatum. & ex illo tex. confunditur una ratio Bart. hic dicentis q̃ ad publicũ iudiciũ prosequendum non põt interuenire ꝓcurator.q̃a unusquisq; per se fidelius agit causam suam. nã illa ratio cessat, ubi q̃s habet speciale mãdatum,q̃a comparet tanq̃ pìeca, & organũ ipsius dñi, nec posset fidelius agere q̃ manda
268 tum speciale in forma adimplere. † Nota etiã pro eo,quod dicit Imol. hic, ꝙ ubi quis principaliter accusatŕ,ut remoueatur tanq̃ suspectus,licet in consñam possit puniri, censeẽ tñ causa ciuilis, pro qua potest interuenire
269 procurator.† nam pro isto dicto facit glos. quam summæ not.Ang.in d.l.nõ solum.§. si status. ubi dicit ꝙ qñ causa principaliter est famosa,dãnatus ꝑ ꝓcuratorẽ est infamis, secus si principalŕ est pecuniaria,& in consñam
270 est famosa.† sic intelligiŕ.l.furti.§.si q̃s alieno.de infam.& rõ est,quia ex quo principalŕ cã est famæ,si ꝑ interuentũ ꝓcuratoris euitaretŕ infamia.iam sñia nullum operaretur effectum quod nõ cõtingit,ubi principalŕ causa est pecuniaria q̃a fit exactio saltem pecunię.

Glos. in uerbo procurator, diuidiŕ in quinque partes principales. In 1. parte declarat tex.In 2.adducit concordantes ad hunc text. In 3.format duas oppositiones contra text. In 4.quærit an possit cõstitui procurator in causa criminali ad unũ articulum. In 5. format aliam oppositionẽ, & eã dupliciter soluit.Secũda ibi,& facit.Tertia.ibi,itẽ contra. Quarta ibi,& est argm̃.Quinta ibi,item cõtra.Ex prima parte huiusce gl.colligitur cõclusio, ꝙ sicut non põt constitui procurator ex parte actoris,ita non põt cõstitui ex parte rei,licet ex parte actoris dicaŕ proprie procu
271 rator,sed ex parte rei dŕ defensor.†Sed iste terminus ꝓcurator est latissimus. aliqñ.n.capiŕ pro pſide ꝓuinciæ.l.2.C.de iure fis.li.12. aliqñ ꝓcuratore.l.si in emptione. §.fi.de cõtrahẽ.emp.& pro tutore ẽt capiŕ procurator l.in defendẽte.prout est litera procurator.ff.
273 de auth.tu.† istud ẽt uerbum procurare, est latissimũ,iuxta illud Apuleii,hunc.n.equulũ suũ curiose nimis procurãtẽ inueni.& alibi, inqt Cato de re rust.eodẽ modo ceteras arbores ꝓcur.& alibi, inqt, Hieron. cũ Sathanas aliquẽ sua arte deceperit, & ꝓpriũ ei iugũ imposuerit. ultra ad uirorũ abundãtiam nõ ꝓcurat,& sic apud Catonẽ sumiŕ hoc uerbũ ꝓcurare,pro sustẽtare,apud uero Hieronymũ pro studiose curare,seu inuestigare,& nõ ab re Iurecõsulti aliqñ appellãt negociorũ gestorẽ ꝓcuratorẽ, ut est casus in l.si ego. de neg.gest.& in l.Plautius.ff.de ꝓc. cui sñiæ astipulatur,Cic.in lib.1.de nat.Deor. dũ dicit sunt.n.philosophi,& fuerunt q oĩno nullam hr̃e censerent rerum humanarũ procurationem Deos.proprie tñ, & stricte dŕ procurator, ẜm gl.hic qui aliena negocia mãdato dñi gerit.l.1.ff.de ꝓcu. Secunda colligitur
273 cõclusio ex hac gl ẜm Imol.hic† ꝙ procurator ex parte actoris nõ admittiŕ sine mãdato,bene admittereŕ ubi esset dubiũ de mãdato,præstita tñ cautione rati. iuxta not.in l.1.
274 C. de proc. † & dŕ esse dubiũ de mandato, ẜm Imo.ubi ille q asserit se esse procuratorẽ uenit de lõginquo,& habet instrã dñi facientia ad causam.iuxta not.ꝑ Bar.in l.3. §. duæ causæ.ff.de carb.edic.& est tex. iũcta gl. in c. coram.de off.del.ibi, cum instr̃is eiusdem ecclesiæ.sed ille tex.allegatꝰ ꝑ Imo.nõ probat, ꝙ ille clericus q habebat instrã ecclesiæ erat rector ipsius ecclesiæ. nimirũ si admittiŕ ad agendum. Item stat simul, ꝙ aliquis habeat instrã ad causam,& tñ illa subtraxerit. atento q̃a uŕ spãle in casu.l.fi.ubi gl.de pac.conuen. ubi si marito ab uxore fuerunt tradita instrã bonorũ paraphernalium pſumitur eidem cõcessa administratio.pro resolutione. uide omnino Alex.in d. l.1.col. 3. de proc.q dicit,ꝙ cõis opin.est cum Imol.hic,& in c.1. de prob.& rñdet ad l.fin.C. de pac. conuen. ꝙ ibi ex illa traditione sequitur, ꝙ maritus põt agere etiam nõ pstita cautione rati.Sed

tu

ut cōsidera ultra alios ibi, & hic, quia id qđ dicit Alex.post.Pet.& Cy.non uř tutum. q̃a gl.allegata hic ꝑ Imol. in d.c.corā.de off.de leg.dicit, ꝙ admittit̄ clericus, quia erat cōiū cta ꝑsona, & habebat instr̄a, & tñ ut ibi fatē tur Doct.cōiter fuit pręstita cautio ratio.itē ad q̃d pōderare traditionem instrorum ubi da tur sanguinis coniunctio inter agentē nomine alicuius, & ipm cuius nomine agitur, q̃a hoc casu sufficit, ꝙ sit cōiunctus q̃ admittit̄ pro coniuncto. cum cautione rati. Cōis tñ est opi.ut dixi, ꝙ hñs instr̄a facientia ad causam principalem admittat̄ ad agendum cum 275 cautione rati, imò uř, † ꝙ si posset ꝓbari instr̄a fuisse alicui à dño tradita, ꝙ iste posset agere ēt non pręstita cautione rati, quid quid sentiat Imol. hic ac Alex. & ceteri in d. l.1. C.de proc. ubi.n. quispiam instr̄m alicuius debiti mihi tradit, non est p̄sumendum, ꝙ mihi tale debitum donare uelit. arg.l.cum de indebito.de ꝓb.& c.super hoc. de renun. ergo illa traditio aliq̃d operetur, p̄sumendū est, ꝙ mihi mādatum de exigendo tale debitū sit,ut illa traditio quippiam operet̄ arg.l. si q̃ñ de leg.1. Cogita super pręmissis. Circa 276 † cōtrarium.l.3.C.de accus. accōmodātur ꝑ scribentes q̃ plures solutiones. Prima fuit solutio Mart.ꝙ in casu d.l.3. q̃ incipit reos, erat lis contest.cōtra principalem, nimirum si ꝓcurator interuenire pōt, hic uero §.procedit ante lit. contest. quo casu ꝓcurator dari non pōt, & ratio est q̃a post litem cōtestatā dñs,& nō procurator est condēnatus l.2. C. de accus.& l.fin.C.de iniur.sed si admitteretur ꝓcurator ante litem cōtest. tam.lite con testata cū ipso ꝓcuratore non posset dānari ipse dñs, tñ ante litem contest. repellitur ꝓcurator, ut ad diffinitiuā perueniri possit ad quā non posset lite contestata cū ꝓcuratore atteēto, ꝙ dñs non posset dānari.Sed hanc solutionē improbant Sal.& Mod. cōiter in d.l. reos.& Imol.ac ceteri hic.ut hic plura ꝑ eos ultra quos uř, ꝙ potius ante lit.contest.dr̄et admitti ꝓcurator:ut declinatorias,& dilatorias exceptiones posset ꝓponere, quę post litem cōtest. opponi non pn̄t, ut hr̄ in d.c.ueniens. de accus. Secūda datur solutio ad tex. in d.l.reos,ꝙ ille tex. loqtur in ꝓcuratore q̃ allegat causas abn̄tiæ non aūt causas causæ, & ita r̄ndet gl.in d.l.reos.& Bart.hic, & ista uř melior solutio quæ dari posit Tertio dat̄ solutio ꝙ ille tex.debeat intelligi in illis casibus in q̃bus absens pōt damnari etiam, ꝙ agāt de pœna capitali stricte sumpta.ut in casu l.lege Cor. §.constit. uer. sed in seruos.ff. ad l. Corn.de sicar. & in l.ne diu.C.de pœ.& in extrauag.Henrici Imper.ad repr. ī his ergo casibus pōt intelligi.l.reos.& hanc solutionem tenuit Dyn.hic.& Io. And.in addit. ad Spec.& Innoc.in c.ueniens.& hęc solutio placet Imol.hic q̃ ponderat tex.in l. seruum quoq;.§.publ.ibi, quemuis dr̄e admitti. qui tex.innuit,ꝙ si q̃s cōpareat cū mādato tanq̃ ꝓcurator admittēdus erit,si uero sine mādato tanq̃ defensor. sed posset replicari ut su-277 pradixi ad istū tex. Secūdo † mouet̄ Imol. ꝑ tex.in extr.ad repr.ibi dr̄ personaliter, uel legitime non comparuerit, quæ alternatiua uel, innuit ꝙ in cri m.læsæ maiest. ubi absēs damnari pōt, posit quis personaliter cōparere, uel legitime,& sic ꝑ procuratorē,& cū hac opin.transit Alex.in consi.116.incip. Animaduersis statutis. in 1.col.uol.2.post Cyn.in d.l.reos.in 3.q. cū simul.de q̃bus per Hipp.tum in sua pract.car.102.& in cōs.suo 60.col.1.uol.1.& ꝓ ueritate pro ista opi. uř casus in d.extrauag. ad repr.cui nō satisfacit solutio Bar.dicētis, ꝙ ille tex.dū dicit ꝑsonaliter, uel legitime, debet intelligi ꝙ compareat, si ē singularis ꝑsona ea q̃ deliq̃t ꝑsonaliter,si uniuersitas cōpareat ꝑ ꝓcuratorē, iuxta l.tā collatores. C.de re mil.nā si hoc uoluisset dicere Imꝑtor facile expssisset. sed replicari pōt, ꝙ ille tex.necessario ita debet intelligi, ex quo supra dixi.ad hoc si qua cōitas, corpus, uel collegiū, uel aliq̃ q̃uis ꝑso-278 na deliquerit, † quo casu non est absurdū ꝙ uerba sequētia si ꝑsonaliter, uel legitime cōparuerit recipiāt interpretationē, & declarationē à uerbis p̄cedentib.l.si seruus pluriū. in fi. de leg.1. & l.utrum. de pet. hær. dn̄t tñ Mod.Sen. relatis dictis Imol.hic formaliter. col. 31. q. 14.ꝙ opin.Imol.cōiter recipitur. quæ tñ iudicio meo non ꝓbatur ut supra dixi in d.§.publice. nec in d.extrauag.ad repri. nec dicāt ꝙ intelligēdo illud extrauagās prout Imo.intelligit,ꝙ illa uerba ꝑsonaliter uel legitime, uideant̄ pariformiter referri tā ad ꝑsonas singulares q̃ ad uniuersitates, q̃a dico ꝙ ista pōderatio facit ꝑ ītellectu Bar. nā illud uerbū ꝑsonalr̄ cōparuerit,referri nō pt ad uniuersitatem, quæ non pōt comparere ꝑsonalr̄, & ideo non pōt fieri pariformis determinatio, & regula l.nam.hoc iure pro-

cedit ubi fieri pōt pariformis determinatio, 279 alias secus l.2.ff.de off.pc.† Et ideo uerior uī opi.Bar.ꝙ in his casib.in quib.absens pōt dānari in causis criminib. ꝙ non possit interuenire pcurator tanq̄ pcurator, sed solū instructor seu informator ad allegandū causas absentiæ, & ad informandū seu instruēdum ipsum iudicē.& hanc opin.sequitur Sal.ī d.l. reos. & do.Ant.in d.c.ueniens. & hanc opin. dicit esse cōem illustris perceptor meus do. Ias.in l.2.C.q test.fac. pos.col.3. ubi citat ēt Aret.hanc opi.tenentem, q̄ opi.inconuincibiliter pbari uī hoc text. qui loqtur ēt in casu in quod absens poterat damnari, cui non satisfacit solutio Imo.ut supra dixi, & certe ubi crimē est graue accusatus uel inqsitus si pōt capi solet in carcerē detrudi.l.pen.& fin. C.de acc.& l.1.2.3.ff.de cust.reo.& tñ illo casu presens potest condemnari.& text.noster simplr, & absolute dicit ꝙ pcurator frustra interuenit in causa crim.& idem dr in l.1.an per alium cau.Secundo facit ſm Bar.quia in causa tanti p̄iudicii, prout est causa crimina 280 lis, † ex quo factū pcuratoris solet obesse domino.l. non solum.in princ.ff.de pc.ergo debemus dicere ꝙ debeat admitti tanq̄ instructor, & defensor, qa pdesse possunt, nō aūt tanq̄ pcurator, q̄ dño nocere pōt.c.2.de cōfes.Sed huic rōni enititur rñdere Imo.hic in 8.col.ꝙ in causa tā grauis p̄iudicii nō poterit nocere, nisi habeat specialissimum mādatī arguendo per locū à matrimonio ad ca-821 sum nostrum.† nā in matrimonio reqrit̄ specialissimum mandatū.c.fi.de pc.in 6.& l. gn̄ nali.de sponsal.& sic nō poterit talis pcurator rñdere positionib. ſm Imo.nisi habeat 282 spālissimum mandatum, † sicut ēt requirit̄ in p̄statione iuri de calumnia.c.fi.de proc.in 6.& tradit̄ in auct.& si principales.C.de iur. cal. Sed replicari pōt ꝙ licet ad ista requirat̄ spālissimum mandatum, pōt dici ex mente Bar.ꝙ pp hoc lex non uult ꝙ ad tale crimē psequendū, nec gn̄alis, nec spālis pcurator dari possit.qa non debet absenti obesse. Sed replicari pōt ſm Imo.ꝙ uī utilius ipsi absenti ꝙ negligentia procuratoris eidē noceat, q̄ ꝙ careat defensione sicut in simili dī in l.nō solum.in fi.ff.de proc.ubi qñ pretor ēt absente tutore est, cogniturus de causa suspecti tutoris, tūc debet admitti pcuratorē sine speciali mandato. quia melius est, & minus malum, ꝙ aliquis admittatur, q̄ ꝙ nullo admisso procedatur, nam uerisimiliter melius ueritas patefiet. Sed replicari pōt ex mente Bar. hic.ꝙ iudex ex officio suo poterit ab ipso instructore seu defensore quęrere de innocen 283 tia rei.iuxta l.1.ī fi.de quęstio † Itē utilius erit ēt ipsi absenti ꝙ admittatur defensor, q tm̄ prodesse, pōt, non aūt pcurator.nā licet non possit constitui procurator ab hoīe qui solum prodesse possit, tñ à lege poterit dari aliquis defensor qui prodesse poterit, & nō nocere. text. est ultra alios in l.1. & 2.C.de tut.& cur. q satis nō dedit tradit Bar.in l.tutor q repertorium. in prin.de admi.tut.nam 284 †tutor accusat nomine populli,& tñ nō obligat eum ad pœnam talionis.l. 2.C. de acc. Non obst.tex.in l.non solum.§.fi.qa ibi non agit̄ de pœna corporis afflictiua sicut in casu 285 nostro.& perfecto tu considera † quia ueritas depēdet ab hoc, an ꝙ possit ferri sn̄ia cōtra absentē sit inductū in fauorē uel in odiū ipsoꝝ absentiū. ergo non debet posse admitti procurator, quia ut dicit Bar.in extrauag. ad reprim.statuta Italiæ permittunt absentē pp contumaciam condemnari. sed si posset comparere per pcuratorem, non posset dici cōtumax. & ideo melius est ut rei publicę satisfiat ꝙ nō agitet̄ causa criminalis, pcuratorē, qa iudex ex inspectione in faciē, & psonā rei multa cognoscere poterit, uidelicet qua trepidatione, quo colore loqtur ut l.de min. §.tor.ff.de qō.facit.l.3.ff. de test. & maxime ex uerbis rei respondemus, ut in dictis iurib. quæ cōprehendere ex uerbis pcuratoris nō pōt, cū ipse innocens sit nec inspicit̄ rei præsentia ex quo non rñdet. arg.l. in lege. ff.de cōtrahen.empt.& l.nec ulla §. qđ si qs.ff.de peti.hær.& l.2. §.furiosus. ff.de iure codicil. 286 Circa † fi. gl. habes cōclusionē ꝙ ad testes pducendos, seu repetēdos, uel ad aliū articulum præterq̄ ad sn̄iam, pōt cōstitui pcurator.idem sentit gl. ſm Imo. in l.cuiusdā per illū text.C. de acc.ubi dominus pōt defendere seruū, & interuenire p seruo.& ad hoc ēt Bart. hic in 2.q.allegat gl.in c.liceat.de acc. uoluit allegare in c.ueniēs.eo. tit.Bart.uero hic cōcludit ꝙ ubi reus est īcarceratus ꝙ tūc ad hos articulos pōt pcurator constitui. & idē uult Bart.in l.non solū.de app. & idē ſm Alex. hic tenetur Guido de Suzar. & Odofr. quos citat Gand.in tract.malefic. in rub. 21. q uolunt ꝙ p carcerato possit cōstitui pcurator p̄terq̄ ad lit.cōt.sed difficultas cōsistit in

in eo qđ dicit gl. an admittat procurator ad pducendum testes pbatorios uel reprobatorios, & cōis resolutio uī esse sm Imo. hic q in his casib. in q b.absens nō pōt dānari tunc nō debet cōstitui pcurator ad aliquē articulū concernentē merita causę.Sal.uero in d.l. reos. īdistincte tenet q nō possit admitti pcurator nec ad pducendū testes, nec ad rñdēdū in causa, nec ad aliquē articulū.q opi.probari uī in hoc text. dū dicit q nec ad crimen publicū psequendū, nec ad defendendū reum pōt admitti pcurator. cū ergo ista oīa tēdāt ad psecutionē criminis,& à quo remouet̄ genus, remouet̄ quęlibet eius spēs.ut dicit hic Bart. p l.1. §.1.de suis, & legit.& l.si chorus de l.3.& suadet̄ hęc opi.q a uī spāle in casu l. fi.de iniu. Ego sum huiusce sniæ quidqd sentiant Mod.in d.c.ueniens, post Imo. hic quē formalr̄ sequunt̄, q siue absens possit dānari siue nō. q nullo modo possit cōstitui pcurator nec ad pducendum testes pbatorios uel reprobatorios.ut hic gl.loqtur, minus ad petendū.q a in hisce articulis totū pondus causę uī consistere.nec p ista facit text.in l.si cuiusdam. q a ibi admittit̄ dñs ad defensionem serui pro suo interesse pecuniario. prout dī in l.seruus.& in l.sciendum supra eo. & in l. Lucius.de app.& tradit Bart. hic in 4.col.in uers.item oppono.& eod. modo pōt interuenire abbas p monacho, & pater p filio. nō uī ergo tenenda distinctio Imo.& Mod Sen. in d.c. ueniens. qui faciunt dr̄iam an absens possit condēnari, & tunc possit interuenire pcurator, secus si non pōt.quia iste text.loquitur ēt ubi snīa pōt ferri in absentē.& tex. in l.1.qñ causa p alium, uī ēt loqui indistincte.& militat semper illa rō potissima q phibet̄ constitutio pcuratoris rōne maxime p̄iudicii.attento maxime, quia uī spāle in casum l.non tm̄.de app. q admittatur procurator ad appellandum pro incarcerato. de quo tñ dic ut supra dixi.Posset tñ sic subdistingui q in his casibus in quib.absens dānari pōt.si permittatur pcurator in his articulis in quibus nō potest fieri magnum præiudiciū ipsi principali,ut ad producendum capitula pbatore, sed non ad rñdendum positionib. nec ad ponendum.ut uolunt Cyn.& Salic.in d.l. 287 reos.† quia ponens uī fateri cōtenta in positionibus.secus est in il lo qui articulat.c.1. & 2.de cōfes. sed nō poterit interuenire nec ad litem contestandā, nec ad alios actus substantiales iudicii tangentes examinationem criminis.de quibus in l.2.& in l.fi.C. de acc. Item potest interuenire pcurator ad aliqua præparatoria quæ fiunt ante litem contestatam, de quibus in l.denunciasse.§.si per pcuratorem ff.de adult.& in l.etiam §.plures,de manu.uin.& rō est in dictis p̄paratoriis, quia non possunt multum obesse ipsi principali.

Circa primam quęstionem Bart. extra gl. 288 elici possunt duę cōclusiones.†Prima sit cōclusio. q pro homicidio pōt imponi pęna pecuniaria.de qua cōclusione uide plene. Alex. in l.1 qđ q sque iur. ubi plura scripsi.& Barb. in c.fi.in 6.col.de consue.Secunda sit conclu 289 sio, †ubi pro homicidio imponitur pœna pecuniaria q possit interuenire procurator. & est aduertendum sm Imol. col.10. q ubi pro crimine uenit imponenda pęna pecuniaria de iure cōi, licet ī subsidium posit imponi pęna corporalis.potest tñ interuenire procurator l.1.ff.an per alium causæ app.& l.2. C.de proc.nec consideratur q per accidens, & in subsidiū possit pœna pecuniaria in corporalem commutari.iuxta l. si quis id quod. §.in seruos.de iurisd.omni.iud & l.fin.de in 290 ius uoc.& c.finem litib.de do.& cont.† q a debet considerari causa originalis, non aūt accidentalis.l.3.§.qui habet.ff.de tutel.& debet spectari id quod principaliter agitur.l.si quis nec causam.ff.si cer. pe.sed à primordio tituli posterior formatur euentus, & hæc est cōis omnium opin.ut Mod.dicunt in d.c.ueniens.col.10.& facit p hac opin. l.non solū. in fi.de proc. ut in causa suspecti tutoris pōt interuenire procurator.Sed huic cōclusioni 291 † obst.id, quod Bal.dicit in l.reos.uer. quæro quid in pœna arbitraria.C.de acc. ubi qñ pro crimine imponitur pœna arbitraria siue à lege siue à statuto,licet actu crimen ipsum non sit capitale, ex quo tñ potentia potest effici capitale. iuxta gl.in §. in summa.inst. de iniur. quæ uult q iudex pōt arbitrari usque ad mortem, tale crimen censetur capitale,& non pōt interuenire pcurator,augetur difficultas. nam quia pro iniuria potest imponi pœna supra relegationem, tale crimē censet̄ 292 capitale l.fi. ff.de iniu.†dic pro resolutione q id quod dī, q ille qui nō habet in ære luat in corpus, pcedit in debitore. q laborat inopia. Item in debitore eo inuito non pōt cōmutari pœna pecuniaria in corporalem. sm Bal.& Alex.in l.fin.de in ius uoc.nec est præsumendum

tamendum ꝙ uelit eligere pœnam corporalē, & iste malus euentus nō debet cōsiderari l.inter stipulantem.§.sacrā.de uerb. oblig.& istud quod q non hēt in ęre luat in corpus, est quodā ius extraordinariū, qđ non debet haberi in cōsideratione.l.Seio.§.medicus.de annuis leg. qa pſumptio non est ꝙ reus efficiať non soluēdo.l.si defunctus. C.arbit.tut. Secundo est aduertendum ꝙ aliqñ imponiť pœna pecuniaria ex delicto uirtute statuti, pro quo tñ à lege cōi pœna pecuniaria imponebatur. & tunc dic prout supra dictum est.

293 Tertio † aduertendum est ſm Bart.hic, quod ubi ꝓ homicidio imponiť pœna pecuniaria ꝙ ex parte rei potest interuenire ꝓcurator, quia ubi uenit imponenda pœna pecuniaria ꝓ homicidio, cessat rō prima ꝓhibitiua cōstōnis ꝓcuratoris, de qua hic ꝑ gl.cessat ēt alia rō assignata per Bar. in extrauagan.ad repr. in uerbo legitime.nam si procurator ad pœnam pecuniariā cōdemnabiť, illam repetet ꝙ nō est ubi pęna corporis afflictiua posset imponi.Cessat,& alia rō assignata hic ꝑ Bar. ac fere oēs rōnes quas supra dixi cessare uidenť.& opi.Bart.hic est cōiter recepta, hanc tenent Bald.Saly.& cōiter ceteri in l.reos. C.de acc. & do. Ant. & cōiter Cano.in d.c.ueniēs. est uerum ꝙ Guido de Suzar.in l.seruū quoq; §.publice, amplectiť sētētiā cōtra Bar.hic,& dicit se uidisse iudicari ꝓ, & cōtra ,& moueť primo per hunc tex.q gñalř loquiť, ꝙ in publico iudicio procurator cōstitui nō possit, sed rñsio collligitur ꝑ locum a cessante rōne huiusce §.ergo cessat eius dispō l. adigere.§. quamuis.de iure pat. attento maxime ut supra diximus. qa ꝓ crimine publico ꝓ quo pęna pecuniaria imponiť,non dať ꝓcurator. Secūdo moueť Guid.

294 de Suza.† nā licet ꝓ homicidio imponatur pœna origine tñ est delictum publicū. ergo spectāda est origo l.3.C.ad Maced.& l.si procurator.ff.man.& iō dicit tex. ī l.clā posside re. ubi origo possessionis spectanda est ubi Ias.in 6.not. infert ad plures.q. suadetur ſm

295 Guid.de Suzaria.† qa pœna succedēs in locū alterius pœnæ dēt sapere eius naturā.l.si donator.§.si sponsus.ff.de don.inter uirū, & uxo.sed rñderi pōt. ꝙ id qđ dř ꝙ origo spectanda est, ꝓcedit ubi accidens naturę nō cōtradicit,alias attēdiť accidēs, nō aūt originalis natura.ut Bar.dicit ī l.1.§.remouet.ff. de postul.& idem Bart.in l.3.§.qui hēt.de tutel. cum sim. de q bus per Alex. in l.si quis posthumus.de lib.& posthu. & tradūt Cy.Bal.& Paul.de Cast.in l.si eadē, ubi dixi. ff.de offic. assess.& ideo dicit Bar.ī l.ij.§.hæc actio. si qs

296 test.liber esse ius.fuerit. ꝙ † id qđ dř ꝙ subrogatū stat in nā sui principalis, ꝓcedit qñ subrogatū nō trāseat in aliā rē alterius naturæ, facit l. cū in fundo.§. si fundus.ff.de iure dot.melior est solutio ꝙ ī subrogatione cessat rō ꝓhibitiua cōstitutionis procuratoris.

297 Sed huic † conclusioni aliud est qđ fortius obst. nā ut Bar.dicit in l.1.ff.ui bono.rapt.ꝑ l.quoties.ff.de act.& obl.ubi à statuto ꝓ homic.imponiť pęna pecuniaria, nō uř recessū à pęna iuris cōis.& fuit opi.originalis Vber. de Bob.ī lib.cauillationū.& Io.de Deo.quos citat Io.And.in add.ad Spec.in rub.de fur.ad quā alleg.tex.in l.1.2.& 3 ff.arborū fur.cess. Tu dic ꝙ cōtraria opin.est uerior: ꝙ imo uideatur recessum à pœna iuris cōis ꝗ probari uř in l.2.ad l.Aql. ubi late Flor. ꝑ illū tex.& ita tenent cōiter antiq in l. sepulchra. C.de sepul.uio. quo casu cū nō sit in ptāte iudicis imponere pœnā corporalē, aut pecuniariā. poterit īteruenire ꝓcurator sed ꝓsupposito ꝙ sit in electione iudicis imponere aut pęnā corporalē aut pecuniariā. dico ꝙ spectanda erit forma libelli accusatorii,& eius cōclusio ꝗ si cōcludat ad pœnā corporalē habebit locū.§.uř.secus si pecuniariā in casu uero dubio pōt id dici quod dixi supra de actione iniu-

298 ria℞. Quarto † aduertēdū est inquātū.Bar. cōcludit,ꝙ ubi ꝓ delicto imponiť pęna pecuniaria si tale delictū est, publicū,pōt interuenire ꝓcurator ex parte accusatoris, ſm distōnē l.si cui.ff.de uerbo.sign.& l.licet.ff.de ꝓcur.& in l.in populari ff.de popul.act.nam ex quo iudiciū publicū tendit ad uindictam publicam, & q libet de populo pōt agere frustra ad crimen publicū persequendum pōt īteruenire ꝓcurator,q a ipse ꝓcurator cōstitutus est ita dñs accusationis sicut ipse cōstituens.ideo lite cōtestata pōt procuratorē cōstituere, & hoc est qđ dicit tex.in l.qui popu

299 lari ff.de popula.act.ꝙ† ille qui conuenitur actione populari ad defendēdū procuratorē dare pōt. sed agens non pōt nisi post litem cōtestatā. Sed ista opi. Bart.non uř tuta sim

300 pliciter loquēdo, q a † tex.in d.l.licet. uult ꝙ ubi qs agit ꝓ interesse suo, uel suā, & suorum iniuriam ꝓsequiť, ꝙ possit cōstituere ꝓcuratorem ēt ante litem cōtestatam. Item i

publicis

publicis iudicis non pōt, ēt post litem contestatā interuenire procurator. nisi dicas ꝙ illud est uerum, ubi imponit̄ pęna corporis afflictiua. Secundo p̄dictis ob. & uī ꝙ ēt ex parte accusatoris possit interuenire procurator, sicut ex parte rei. Primo q̄a in iudiciis est seruanda ęqualitas l.fi.C.de fruct. & litis expē. & per regulā l.nō debet actori.ff.de reg.iur. sed dat̄ rō diuersitatis q̄ colligit̄ ex d.l. ꝙ populari actione. ff. de popul. actioni. Tertio 301 ob.q̄a uī ꝙ † ubi statutū pro delicto publico imponi pœnā pecuniariā, ꝙ desinat esse delictū publicū.ut probari uī in l.2.ff.de concuss. ſm unum intellectum gl.quem ibi Bar. refert. Sed ad istū text.r̄ndet Bar.in l.1.in 4. col.in uer.sed cōtra hoc. supra eo.ti.ꝙ aliq̄n statutū imponit nouū nomē ipsi delicto. ut q̄a falsitati ῑponit nomē cōcussionis. & isto casu dānatus ex tali delicto, quod desinit esse publicū nō efficit̄ infamis, & ῑ tali delicto ꝓ quo imponit̄ pœna peconiaria pōt constitui procurator, aliq̄n uero ꝓ statutū uel legem nouam pęna publici iudicii tm̄modo alteratur, remanente tn̄ nomine delicti.ut q̄a pro homicidio imponitur pœua pecuniaria. ut hic Bar. dicit. & isto casu non desinit esse delictum publicū. & istud probat̄ ſm Bar. in d. l.2.in 3. col. nam hodie alterata est pœna l. Iul. de adult. & tn̄ non desinit esse delictum publicum l.quamuis. C. de adul.iur.cta auc. sed nouo iure. C. de adult.& idē probatur in l.si q̄s hoc genus.C.de epis.& cler.iūcta auc. ibi posita.ῑ casu ergo Bar.hic licet pro homicidio imponat̄ pœna pecuniaria, tn̄ tale crimen non desinit esse publicū, & isto secūdo casu procedit id quod dicit Bar.hic.ꝙ vbi q̄s uult accusare homicidā ex lege publicorū iudiciorū,nō pōt ante litē cōtestatā cōstituere procuratorē,secus post,nisi prosequatur propriam iniuriam rōne proprii interesse.ut supra dixi,& cum Bart.transit dom. Ant. in d. cap.ueniens.& cōiter Scriben.& Fed.de Sen. in consil. 208. Cogita super præmissis.

302 Circa secundam quæstionē Bar.†an ubi in defectū pœnæ pecuniariæ imponit̄ pęna corporalis, possis interuenire ꝓcurator, utputa statutū dicit, ꝙ ꝓ homicidio quis puniat̄ pęna centū librarū,quā si nō soluerit infra mēsem, afficiat̄ pęna capitis. & Bar. distinguit aliquos casus. Primus casus est, ubi imponit̄ pęna capitalis ex eadē lege.& tūc nō poterit interuenire ꝓcurator.quia pęna non soluta remanet caput in obligatione.l.1.§.itē si ita. ff.ad l. falc.facit l.obligationū fere.§.fi.Sc'ds 303 casus est. ſm Bart. † q̄n in defectum pœnæ pecuniariæ lex mandat per officium iudicis imponi pœnam capitalē, & tunc nō est crimen capitale. & maxime q̄n hoc exprimit̄ à lege.l.quicūq;.C.de ser.fug. Tertius casus est. q̄n pœna à lege imposita auget̄, & isto casu, ubi augetur pęna non ex illa lege q̄ originaliter pęnam imponit, & tūc spectari debet illa prima pœna ad cognoscendū an sit capitalis,uel nō capitalis.ut ꝓbari uī in l.si quis iniuria.ff.de iniur.& in l.1.de in litē iur. Quartus casus est, ubi pœna primo loco imposita nō nouat̄ ꝓ secundā.sicut in primo casu.sed statutū dicit facieti tali delictū imponat̄ talis pœna,quā teneat̄ soluere infra 10. dies, & si nō soluerit infra 10. dies puniatur in quarto pluris.nā ex quo statutū dispositiue loquitur ꝙ cōdēnatus teneat̄ illā soluere infra 10.dies illud quartū plus cōsiderari nō p̄t ut pęna delicti,sed ē pęna cōtumacię:si nō soluat,secus tn̄ est ubi statutū loq̊tur cōdōnaliter. ut q̄a dicit,si q̄s cōmisserit falsum.puniatur tali pęna,quā si nō soluerit infra 10. dies puniat̄ in quarto plur. nā illud quartū plus cēset̄ pœna delicti qualificati, quia si iste condemnatus non soluat infra 10.dies non dr̄ in aliqua cō 304 tumacia. Circa † duos primos casus aduerte ſm Io.de Imo.in d.l.2 quia uī ꝙ Bar. imponat legem uerbis,& nō rebus cōtra l.2.C. cōia de leg.q̄a regula trita est, ꝙ non curamus de modo,dummodo sequat̄ effectus. ex quo.n.utroq; casu loco pęnę pecuniarię subrogari uī ipsa pœna capitalis. ergo dēt iudicari crimē capitale,ex quo pęna capitalis ꝓ eo imponi p̄t.arg.l. sufficit de cōd. & dem ō. 305 nec ꝓbāt aliq̄d iura allegata ꝓ Bar.† & primo tex.in l.1.de in litē iur.q̄a ibi ob cōtumacia nō restituētis auget̄ cōdēnatio.hoc.n.est q̄d ibi dicit tex. nō. n.pluris fit ꝓ hoc, sed ex cōtumacia æstimabit̄ ultra eius preciū.sed in casu nr̄o pęna capitalis siue imponatur à lege,siue sit imponēda à iudice. q̄a lex hoc expsse dicit utroq; casu uī ꝙ ex quo crimē p̄t esse capitale,ꝙ nō debeat interuenire procurat̄ tor.nec aliquid faciunt l.quicunq;.& l. si q̄s iniuriā.q̄a ibi ſm ordinatā,& regulatā dispositionē nō erat imponēda pœna corporalis, sed extra ordinē,& in subsidiū,& talis malus euentus spectari nō debet.Sed. Imo.& Mod. in d.c.ueniens.q̄ cum formalr̄ sequuntur,nō

respondent

radent rõni Bar. qa ubi imponitur pęna centum librarũ. & si non soluerit infra 10. dies puniatur in capite illico ꝙ est cõtumax, talis obligatio censet̃ nouata, & transfusa ĩ pęnã capitis. l. obligationũ ferc. § fi. secus tñ est, ubi lex mãdat solui. & si nõ soluat imponit iudici ut ipsũ delĩquẽtẽ pęna capitis afficiat qa isto casu non est facta nouatio ipso iure, qñquidẽ esset possibile, ut iudex ipse illã pœnam non imponeret. nec est uerum id qđ dicunt Imo. & Mod. ꝙ iste casus ut qs efficiat̃ nõ soluẽdo ut luat in corpus, nõ debeat spectari. qa malus euẽtus ad ꝓuidendũ ne iudiciũ reddat̃ elusoriũ spectandus ur̃ l. gñalr. §. si qs seruo pignori dato. ff. de fideic. lib. Pro 306 † resolutione dictoꝝ Bar. in d. l. 2. cõsiderãdi sunt aliq casus. Primus casus est, ubi a statuto uenit imponẽda pęna alternatiue pecuniaria uel capitalis tũc dr̃ crimẽ capitale. ut Bart. dicit in d. l. 2. qa in dispõne alternatiua utrunq; est in obligatione. l. cum illud. ff. qñ dies leg. & iõ ubi ĩ una parte alternatiue est res diuidua, & ĩ altera indiuidua, tota obligatio cẽset̃ indiuidua. nec mihi placet id qđ dicit Imo. hic dũ dicit, ꝙ aut est electio iudicis. & tũc erit capitale. idẽ est qñ erit electio rei, anteq̃ eligat. qa dico ꝙ ubi imponit̃ pœna pecuniaria. uel alia corporalis. q̃ qdẽ corporalis est ualde disproportionabilis, credo ꝙ nõ poterit eligi illa pęna corꝑalis, sed tm̃ pecuniaria. arg. l. si de interpretatione. ff. de pœn. & regula in pœnis. de reg. iur. in 6. & ꝓ cõñs poterit interuenire ꝓcura tor. Secũdus 307 casus est. † ubi ꝓ delicto pœna pecuniaria, & corporalis imponitur. ut qa statutũ dicit. si quis fecerit furtum puniat̃ pœna dupli, & fustigetur. nam isto casu nõ poterit interue- 308 nire ꝓcurator, & cõcludẽdum est, nõ † qa illa qualitas qđ fustibus cedatur. q̃ nocet spectari debet l. cum uir. de usu. c. pro dona & l. si qs in graui. §. fi. ad Syllani. & ita cõcludũt Mod. Senen. in d. c. ueniẽs. col. 17. & ultra eos facit pulcher tex. in l. pedius. §. 1. de arbit. & in l. 2. § à pupillo. ff. de usuca. proempto. cũ simil. de qbus ꝑ Fely. in c. 1. col. fi. de except. & in c. 1. col. 5. de re iud. tu uero dic ꝙ hic attẽdit̃ pęna fastigationis. nõ ut noceat ꝓut dicũt Senen. sed ur ꝓsit, & sic ut iudiciũ ualeat 309 † quo casu qñ cõcurrunt duæ causæ una q̃ nocet, & altera q̃ ꝓdest. si illa q̃ prodest. tendit ad ualidandum actum, illa spectanda est. ita tenet Ias. post gl. ibi in l. si mater. in 3. col. C. de inoff. testa. in hoc casu igit̃ attenditur causa quæ nocet. quia respicit ualiditatem iudicii. Tertius casus est, † ubi statutũ 310 dicit si quis commisserit tale delictũ, plectat̃ pœna amputationis pedis. & si nõ soluat infra mensem centũ, nã ex quo pœna amputationis pedis est in obligatione, & pęna cẽtũ est ĩ facultate soluẽdi, sine dubio nõ poterit in tali crimine cõstitui ꝓc. cum pęna corporalis sit in obligatione, & pœna pecuniaria in facultate soluẽdi. Facit pulcher tex. ultra alios in l. si qs stipulat⁹ fuerit decẽ in mille ff. de fideiuss. Quartus casus est, ubi statutũ dicit, si qs cõmisserit tale delictũ puniat̃ pœna cẽtũ, & si nõ soluat infra mẽsem amputet̃ sibi manus. & Bart. cũ quo transeunt ceteri hic. & in d. l. 3. supra eodẽ cõcludit, ꝙ nõ poterit interuenire ꝓcurator ꝑꝑ dubiũ. arbitrarer tñ quod si accusatus ꝑstaret fideiussionem de soluendo pœnam pecuniariã ꝙ posset interuenire ꝓcurator, eodẽ modo si aliqs ꝓcuratorio nomine interueniret, sub cõdõne si condemnatus soluat pœnã pecuniariã alias habeat̃ ꝓ non admisso. & ita dicũt ꝑfati Moder. in d. c. ueniens. sed illa cautela mihi non placet ꝑꝑ fragilitatem cautionis, ut utar uerbis Pauli in l. q ita §. 1. ff. ad Trebel. mihi non placet ẽt ꝙ admittant̃ sub cõditione, quòd si imponatur pœna corporalis. quòd habeatur pro nõ admisso. arg. l. actus legitimi. ff. de reg. iur. attento ẽt quia hoc modo iudicium posset reddit elusorium. qđ non est dicendũ. argumen. l. si ꝑtor. ff de iud.

Circa t̃am q̃stionem Bar. quid sit offm̃ excusationes. elici pñt plures cõclusiones. Pri- 311 ma sit cõclusio. ꝙ † ad allegãdũ causas necessarias, q̃ ipsum reũ, uelit nolit, impediũt uenire, admittatur qlibet, & sine mãdato ad ẽt sine satisdatione rati. quilibet ergo tã masculus, q̃ fęmina maior siue maior põt cõparere ꝓ absente, ad allegandũ ꝙ est infirmus, incarcerat⁹, uel alio impedimẽto necessario impeditus. quia ista est allegatio meri facti. imo ẽt infans admittit̃ ut hic ꝑ Bal. post. Innoc. in d. c. ueniẽs. licet rñr non possit esse in iudicio. l. quos ꝓhibet. ff. de postulãdo. & facit l. non solũ. ff. de ꝓcur. & cũ Bart. hic trãseunt Inno. Io. And. d. Ant. Abb. & Mod. in d. c. ueniens. & idem Spec. in tit. de ꝓcur. uer. decimo. & in tit. de acc. uersic. si autem. Amplia primo hãc cõclusionem. ut ẽt procedat qñ reus est citatus, & quis defensorio nomi ne

ne cōpareat & allegat causas necessarias absētię admittit̃ ēt sine satisdatione, de p̄sentādo ipsum absentē cessante impedimento necessario, ita tenēt Guid.de Suzar.& Bal.in d. l.seruum quoq; .§.publ.ff.de pcur. mouet̃ p tex.in l.si cōstāte.§.quoties.ff.sol.matr.Et sequunt̃ Mod. in d. c.ueniens.ut supra dixi.rō 312 est, † q̄a allegans causas absentiæ non pōt cōdemnari, nec cōtra eū fieri executio & iō non tenetur cauere de iudicatum soluendo, minus de pręsentando ipsum reū l.liberto.in in fi. de pc.Secundo ampliat̃ ista cōclusio, ut 313 † ēt procedat, dato ꝙ statutum diceret, ꝙ lapso termino banni non recipiat̃ aliqua defēsio. nā hoc casu ēt poterit allegari necessāria, & pbabilis causa absentiæ, ita dixit Bal. in d. §. publ.col.7. subdit tñ ꝙ hoc non seruant assessores, q̄a statuta sunt multum p̄cisa ꝙ nulla defensio admittat̃, & ꝙ talis positus in banno lapso termino habeat̃ pro cōfesso & cum statutū fingat eū cōfessum, cōtra fictionem pbari non pōt.l.siue possidetis.C. 314 de proba. Verum tñ q̄a, † defensio est de iure naturali, & sicut non pōt tolli per principem. clem. past. §.fin.de re iud.multo minus debet possit tolli per statutū.facit l. 3.§. si ad diem.ff.de re mil. quo fit ut saltem opestōnis in integrum debet admitti l.fi.de in integ.resti. imo ur̃. ꝙ sine restōne in integrum admittendus sit talis excusator, quādo quidem nō possit dici cōtumax, attēto ꝙ necessaria, & pbabili causa fuit impeditus cōparere, & statutum denegans defensionē elapso termino bāni ur̃ intelligēdū de plena defensione non aūt de ista per quam apparebit bannitum non fuisse contumacem. Secun 315 da colligit̃ cōclusio ex dictis Bar. ꝙ † ad allegandū excusationes probabiles ꝙ reus nō pōt uenire, q̄a in loco hēt inimicitias, uel ꝙ itinera non sunt tuta. iuxta l.de ætate.ff.ad Treb.& l. sciendū .§. 1 de legatio.nō admittit̃ excusator sine mandato, & est cōis Doct. snīa.ut hic per Imo.& alios cōiter, & in d.c. ueniens.& pōt ēt exemplificari ista cōclusio non solum ubi accusatus uel inq̄situs citant̃ ad locum nō tutum sed ēt ubi citant̃ eo tpe quo itinera non sunt tuta.ut tradit Old.in 316 cōs.46.qd̄ incip. quærit̃ † idē esset ubi citaret̃ ad locum pestiferum argu. tex. in l.2.§. pen.ibi, uel aliqua fortuita calamitas. ff.si q̄s cau. p quē tex.fuit excusatus Gregorius. 12.ꝙ ad cōcilium Pisanum nō accesserit, q̄a

317 † locus ad quem q̄s citat̃ debet esse securus non solū p reo, sed p testibus, aduocatis, & aliis p̄sonis necessariis.23.q. 2.c.Siue de coniugii. Idē esset ubi q̄s citaret̃ ad locū in quo timeret non posse cōseq̄ iustitiam pp potentiā aduersarii sui.ut declarat Ang. in disput. q̄ incip. Boñ.in 4. & 5.dub.& facit tex. in c. statutum.§.cum aūt.de rescrip.lib.6.Ad unū 318 aduerte ultra Ang.† quod reus citatus nō excusatur à cōtumacia pp hostilitatem quæ fit in territorio, unde hēt transire, si transeuntes per illa loca sunt soliti obtinere securitates. q̄a est in culpa ipse hoc idem non petendo. & pro ista conclusione facit tex.in l. q̄bus diebus.in prin.ubi Bal. de cōd. & dem. & in l.sed, & si p ptorem.§.ait prætor. ex q̄ 319 bus cau.maio.q̄ dicit † ꝙ impedimentū, qd̄ de facili pōt remoueri, non est iustum impedimentum, & s̄m Mod.in d.c.ueniēs.col.37. post Ang. in d.disputa.incip. Bononiensis. si accusatus uel inq̄situs citatus ad locū nō tutū, ubi haberet inimicitias capitales excusa 320 retur, nō comparens, † eodēmodo si cōcedens saluum cōductū esset tyrannus, uel non soleret fidem datā obseruare, q̄a hisce prin 321 cipibus non est credendū. Sed † ista cōclusio ita declarata s̄m Bald.& Imo. non ur̃ tuta, & ur̃ qd̄ imò possit quilibet ēt sine mandato adducere similes causas probabiles. ꝙ non est tutus accessus. quia negari non potest ꝙ huiuscemodi causæ non sint nedū iustæ, sed ēt iustissimæ.ut dicunt iura p Bart. adducta in d.l de ætate.ad Treb.& l.sciendū 322 §. 1 .ff.de legatio.attento maxime, † q̄a nō est præsumendum ꝙ citatus ad locū non tutum, ubi hēt inimicos capitales, uelit se cōmittere capitalibus inimicitiis, ēt si haberet literas saluicōductus: ut probari ur̃ in c.accedens.el 2.ut lit.non cōt.Suadet̃ ēt ista opi. ultra Bald.& Imo. per istum tex.qui dicit, ꝙ excusationes absentium ex senatusconsulto iudicibus allegantur. & clarius per tex.in d. §.publice. q̄ dicit publice interest absentē à quibuscunque defendi.facit l.reos.C.de acc. q̄ iura adducit Ang.in disput.sua quæ incip. Bononiensis. in 7.dub. Pro qua ēt facit duplex ratio, nam ubi quis citatur ad locū nō tutū uel pestiferū, & nō cōpareat, p̄sumptio est ꝙ nō uelit se cōmittere in manus inimicorū suorū, nō āt ꝙ hoc faciat uolūtariæ. at 323 tēto ꝙ † cōtumacia sonat ī delictū.ut gl.di 324 cit ī l.si filius.de iter r.act.† & delictū nō p̄sumitur

feminimnisi probetur.l.quoties.§. qui dol.de ꝓb. Vltimo suadetur hæc opin.cõtra Bar. & 325 cõem arguendo ꝑ locum à uerosimili.† nã nullus est ita insipidus ꝙ non cupiat cruciatũ corporis, uel mortis periculũ declinare. ubi ergo ꝗs huiuscemodi periculũ allegat, ꝓsumendũ est, ꝙ citatus utiliter gestũ ratificabit. arg.l. si pater de don. dũ dr̃ merces.n. eximii laboris appellãda est, qđ cõtẽplatione salutis certo modo extimari non placuit. aut uero accusat⁹ ueniẽs ratificabit gestũ, & factũ per hũc excusatorẽ, & tũc satisfaciunt intẽtioni iudicis inqͥrentis, uel accusatoris, si uero noluerit ratificare, poterit qñcunq; hisce excusationibus renũciare. & cũ Bald. & Imol.trãseunt Mod.Señ.in d.c.ueniens, col. 28. Et dicit Ang.ĩ d.disp. ꝙ ex p̃missis cõfun 326 ditur ẽt tertia cõclusio Bar.dũ dicit, ꝙ † ꝗs non possit sine mãdato opponere exceptiones dilatorias.& declinatorias, sed hisce rõnibus facile põt rñderi. nam rõ quare non debeat admitti talis defensor sine mãdato colligit ex l.in eo.§. nemo.de reg.iur. & in l.si ad 327 defensionẽ supra iud.sol. † nã interest actoris cõtra quẽ huiuscemodi excusationes opponunt, ut talis excusator habeat mãdatum. ne iudiciũ reddat elusorium.sed tuendo opi. Bal.quę mihi placet ꝑ tex.in d.§ publ.dic,& istud, ꝙ reddat iudiciũ elusoriũ, nõ cõsideraẽ ubi allegaaẽ exceptiones dilatoriæ, seu declinatoriæ, q̃ ꝓponunẽ ante lit.cõtest.ut ꝗa accusãs est ĩfamis, aut excõicatus, uel alias inhabilis.si uelles tñ tueri opin.Bar.uolo, ꝙ aduertas ad istũ text.in quo ponĩẽ regula, ꝙ ad crimẽ publici iud.ꝓsequẽdũ, uel ad se defendẽdũ, frustra procurator ĩteruenit postea subiicĩẽ sed excusationes absentiũ iudicib. allegãtur, quæ exceptio ut sit de regula, debet ĩ 328 telligi, ꝙ reqͥratur mãdatũ, & maxime † ꝗa de nã illius aduersatiue, sed est aduersati his q̃ sunt eiusdem gñis, gl.in l.mariti. de adult. Si uelles tñ tueri opi.Bal. Imo. & Mod.contra Bar.& cõem uolo ꝙ habeas præoculis text.quem ponderat Aret.in d.cap.ueniens, 329 † in l.fi.ff.de requi.re.ubi dicit ꝙ si reus nõ cõparet post citationem infra annũ, uel non habeat ꝗ eũ defendat in causa capitali post annum confiscanẽ eius bona.ergo cũ tex. nõ possit intelligi de causis innocentię, intelligi debet de causis absentię ĩ quib.admitti ĩ simplex defensor sine mãdato. & si ꝗspiã subtiliter diceret ille tex.debet suppleri ut intelligatur de defensore cũ mandato, replicari põt ꝙ talis nõ dr̃ ꝓprię defensor, sed ꝓcurator l.reos. C.de acc.& 3.q.1.c. defensor.sed etiã aliqñ defensor capiẽ pro ꝓcuratore, & ꝓ tutore, & curatore.l.1.ff ꝗ pet. tut. Itẽ pt intelligi ille tex.de defensore cũ cautione de iudi 330 catũ soluendo. † nec est inconueniẽs ꝙ ibi ꝓcurator appelleẽ defensor, sicut aliqñ ẽt dr̃ ꝓcurator ꝗa nõ habet mãdatum.l.iudicatũ solui.§.2.ff. iud.sol. Secũdo opin.Bar.& cõi 331 refragatur, nã uera est iuris cõclusio ꝙ † ĩ criminalibus ubi absens cõdẽnari põt.admittitur defensor sine mandato ẽt ad allegandũ causas innocẽtiæ, seu causas causę, d.§.publ. ẽm cõem intellectũ.ergo idem uẽ dicendum in causis capitalibus ubi absens cõdẽnari nõ põt, ꝓbatur in d.§. publ.duplici rõne. Primo ꝗa tex.in 1.& 2.rñso permittit allegari causas innocẽtiæ ĩ uno casu, & causas absentiæ in causa capitali. Secũda ratio, ꝗa in causa capitali arguendo ꝑ locum à cõiter accidentibus agi põt de grauiori p̃iudicio si nõ admittatur excusator ad allegandũ causas abñtiæ, q̃ si non admittatur ad allegãdum causas in 332 nocẽtiæ in alio casu, ꝗa † absens cõdẽnari non põt.eius bona cõfiscantur, post annum irreuocabiliter.d.l.fi.de requi.re. Si ergo succurritur accusato, uel inꝗsito absenti, ꝗa absens cõdẽnari põt. ut causæ suæ innocentiæ allegari possint, ubi forte nõ agetur de priuatione totius patrimonii, lõge magis, & minus dubie debet succurri absenti, qui nõ põt condemnari cuius omnia bona tñ publicari possunt, ut admittatur excusator ꝗ sine mãdato. Sed tuendo cõem rñderi põt, ꝙ satis est, ꝙ succuratur absenti cuius bona publicari põt. ut possit cõparere cum mãdato: & satis probatur ista opi.in ho c tex. ꝙ requiraẽ mãdatum. ponderando ut supra dixi: & clarius in d.c.ueniens de acc. Retenta igiẽ opi.Bart. hic quæ est, cõis, & quam tenet ẽt hic Bene 333 dic.de Plumb. col.10. ꝙ † ad proponendas exceptiones mere dilatorias admittatur excusator cũ mandato, limitatur ut nõ procedat ẽm Aret.in d.c.ueniens.col. 12.ubi exceptio dilatoria seu declinatoria esset notoria & idem dicit Aret. ubi talis exceptio cõtingeret ipsum crimẽ alleg. Ang.in l.si filius.ff. qui satisd.cog. ꝗa sicut ipse iudex ex officio suo tenetur defendere accusatũ, ita debet ꝑmittere ut ab alio defendatur. facit l.cui cũ maior.§.si libertus.de ho. liber.ubi iudex nomine

mine petente debet absoluere reũ. Bar.tñ in fra uĩ uelle ꝙ talis excusator nõ sit admittẽdus sine mãdato. Sed iuxta prædicta cadit dubitatio, † quid si iudex non admittat cõparentẽ nomine absentis, qui dicit ꝙ inqsitus est in partibus longinquis, uel ꝙ est absens, uel infirmus, & se offerat hoc probaturũ ꝑ modo cõstat,& modo agatur, & iudex recusat recipere has ꝓbationes, an processus sit nullus.& Bart. in extrauag.ad repr.in uers. ne glexerit.tenet ꝙ ꝓcessus est nullus.qa stat ꝑ iudicẽ quominus certior fiat.allegat text. in c.interposita.de app.& subdit ꝙ ius sit saluũ parti petendi restitutionem in integrum ob iustã absentiã.iuxta l.fi.de rest.in integ.& licet dictũ Bart.nõ ꝓbeẽ.in d.c.interposita. ut in uoce dixi, tñ ex dicto Bart.habes cautelã: † ꝙ statim ꝙ qs cõmiserit homicidiũ, uel delictũ aliquod in quo nõ põt ꝓcurator cõstitui, ut horte is eũ, ut ad partes remotas,ꝓficiscatur. & mittas aliquem ad allegandum causas absentię suę q ꝑ modo cõstat, & modo agaẽ se ꝓbaturũ offerat. q si nõ admittaẽ à iudice ꝓcessus erit nullus, et ꝙ ex forma statuti cõtumax habeaẽ ꝓ confesso. & hanc cautelã tradunt Mod.in d. c.ueniens in 10. car.in 4.col.in 2.q.prin. Tertia colligiẽ conclusio ex dictis Bar.† ꝙ exceptiones q̃ licet opponanẽ ad ꝓcessum tangunt tñ crimẽ, nõ possunt opponi ꝑ ꝓcuratorẽ. exẽplũ est ẽm Bar.ut supra cũ opponat exceptionẽ rei iudicatę,utputa nõ põt ꝓcedi qa reus accusatus iã fuit condẽnatus, uel fuit absolutus,uel nõ põt accusari.qa occisus ex forma statuti poterat occidi, ad has.n.exceptiones ꝓponendas ꝓcurator interuenire non põt. Primo ꝑ istum tex. q gnalr̃ dicit ꝙ ad crimen publici iudicii ꝓsequunẽ,sed ex quo hæ exceptiones tangunt crimen ꝑ eas fieri dr̃ criminis executio.& ista ẽm Ioan.And.in add.ad Spec.in tit,de acc.§.est.uer.qd si bannitus fuit originalis opi.Iac.de Are.quẽ Bar.non citat, pro qua ut ipe dicit,ita cõsuluit Pisis cũ Frãc.Tigrino. &,opi. Bar.hic cõiter recipiẽ ut Imo. hic dicit.col.18.& Mod. q referunt Bart. & Imo.formalr̃ in d.c.ueniens.†Sed ista opi. cõis non uĩ tuta ẽm Iac.But.& Imo. hic. q exceptiones de quibus Bart. loquiẽ sunt mixtæ.i.habent uim dilatoriæ exceptionis,& ꝑemptorię.& sic possunt opponi ad ꝓcessum & ad merita, & ideo dicuntur exceptiones litis finitæ, de quibus ꝑ gl.in c. 1. de lit.cont. & in l.nã,& postea,de iureiur.& tradit Bart. in l.quærebaẽ. ff.iud.sol.ubi ergo procurator opponit nõ esse procedendũ ad ulteriora.qa fuit iudicatũ illum esse ponendũ in banno. & ista est exceptio litis finitæ,† & ideo ẽm Imo.hic in omni dispositione debet spectari id qđ principalr̃ agiẽ l.si qs nec causam. ff.si cert.per.& facit l.non solum.§.fi.de proc.cũ ergo ꝓcurator nõ ueniat ad publicũ uel priuatũ crimẽ ꝓsequendũ, sed potius ad ipsam persecutionẽ impediendã. uĩ ꝙ sit admittendus.qa finis debet considerari.l.& si nõ sint. §.perueniamus.ff. de auro, & arg.leg.sed replicari põt ex mẽte Are. in d.c.ueniẽs.col.5. ꝙ licet huiuscemodi actus opponendi exceptionẽ de se nõ tẽdat ad punitionẽ criminis, & sic ad persecutionẽ accusationis porrecte. 10.quo tñ talis actus uenit incidẽter,ut pars iudicii crim.sine dubio diceturactus crimin. factus suꝑ crimine, & hoc uĩ sufficere, ut ad hoc crimen ꝓcurator cõstitui nõ possit. ut ĩ hoc tex. ergo ipsum iudiciũ crim.principalr̃ intentatum spectandum uĩ, ut dignoscaẽ. qd posset fieri in ipso iudicio. † nã principalr̃ ubi qs de delicto inqritur uel accusatur, ibi principalr̃ tractatur criminale,& capitale iudicium. ergo nõ debet considerari illud incidẽs, ꝙ opponi possit exceptio declinatoria. imò tex.in l.non solum.§. fi.de ꝓc.per Imo. adductus ꝓbat contra eũ.nam ibi dr̃, ꝙ q̃uis cum agitur ciuiliter ad remouendũ tutorem ĩ conñam tutor criminalr̃ puniri posset.l.1. §.itẽ solent. ff de off.ꝓfec.urb. tñ hoc qđ in conñam uenit spectari nõ debet, idẽ ergo dicẽdum uĩ ꝙ si iudicium principale est criminalem, licet actus eidem iudicio incidens tẽdat ad effectum ciuilem, sicut exceptio ad repellendum accusatorem. tñ tale iudicium iudicabiẽ ut criminale.arg.l.quoties.C.de iud. Sed tuẽdo opin.Imo.uolo ꝙ aduertas quod † in oĩ dispositione finis debet cõsiderari. l.& si nõ sint.§.perueniam⁹, de aur.& argen. leg.& tradit Bar.in l.ambitiosa,ĩ 4.col.& ff. de decre.ab ord.fac.sed ratio finalis quare in causa criminali non possit interuenire ꝓcurator est.† qa talis causa uĩ magni ꝑiudicii. ista ratio cessat ubi agiẽ de opponenda exceptionem declinatoriam, qñ quidem agatur hic de faciendo ne iudiciũ criminale efficiatur elusoriũ.& ut litibus,& expẽsis obuiẽ.& ne frustra agaẽ criminaliter, & maxime qa tex.noster dicit, ꝙ ad persequẽdũ iudiciũ publicum

blicū frustra interuenit ꝓcurator, sed ille q opponit exceptionē declinatoriā, vult ꝙ à tali ꝓsecutione desistat; & si q̄spiā diceret, aduerte q̄a tex. nr̄ dū loquit̄ de persecutione uı̄r loqui in ipso accusatore sed in reo nō loquitur de ꝑsecutione sed de defensione, & dicit ꝙ reus nō pōt constituere ꝓcuratorē ad 342 defendendū, † sed applicatione defensionis uenit exceptio declinatoria. l. sed, & si susceperit. §. 1. in uers. aliis defens. ff. de iud. & tradit Bal. in l. q̄m Alex. C. ad l. Iul. de adult. Sed tu aduerte, q̄a defensio proprie est illa quæ crimē excludit. sed illa quæ ꝓcessū retardat nō est ꝓprie defensio, ut est declinatoria. ita Bal. in l. 1. C. qui accus. non pos. & gl. in c. 1. in gl. 3. de lit. cont. lib. 6. & tradit Fel. in rub. de excep. & Alb. in suo dictio. ī uer. defensio 343 † non uı̄r tn̄ recedendum ab opin. Bart. hic quę cōiter recipitur. ut concludit Aret. in d. ca. ueniens. col. o. quia negari non pōt ꝙ ex parte accusatoris cum petat se admitti ad ꝓsequendum. ergo dispositio facta super persecutione criminis habebit locū ī casu isto. Idē uı̄r in reo. sed dicat Aret. quidquid uelit, opin. Bar. nō uı̄r tuta. quia in hisce exceptionibus declinatoriis non agitur de punitione criminis. ut in simili dicit Bar. in l. solent. ff. de alim. & cib. l. Retenta tn̄ opin. Barto. quæ est cōis, ꝙ exceptiones de quibus loquitur Bart. non possint opponi nec in uim peremptoriæ, nec ēt in uim dilatoriæ. declarat̄ tn̄ 344 huiuscemodi cōclusio. Primo, † ut nō procedat ubi talis exceptio esset notoria. q̄a ad eā opponendā ꝓcurator constitui posset, q̄n quidem iudex ēt ex officio suo debet supsedere in processu, & libellum ipsum accusatorium lacerare, ne litigetur sup inani ꝓcessu, iuxta gl. in l. 1. de off. asses. & facit gl. in l. qui cū maior. §. q̄ præses. de bo. q̄ lib. & hęc l. militatio cōiter recipit̄. ut Nel. dicit in trac. bā. in 2. par. 2. temp. q. 14. sed hæc limitatio ſm Imo. hic post do. Ant. & Sal. ꝑ eū relatos. nō uı̄r tuta. q̄a hic tales exceptiones opponūtur in uim exceptionis peremptorię, non debet distingui an sint notorię uel nō, sed solū debet distīgui, an q̄s has exceptiones proponat ut simplex allegator, uel īstructor. & isto casu admittendus est. an uero ut ꝓcurator, & isto casu est repellendus, licet talis exceptio 345 sit notoria, q̄a † notoriū nō releuat ab onere ꝓponēdi, licet releuat ab onere ꝓbādi. ut Bar. dicit in l. si adulteriū cū incestu. §. idem pollioni. ff. de adul. clem. appellāti. de app. cōcludit ergo do. Ant. ꝙ ex quo quis non pōt legitimare personam suam in proponendis hisce exceptionib. peremptoriis ēt notoriis, nō est admittendus ut ꝓcurator. nec uı̄r tuta rō Bar. hic ꝙ ex quo iudex ex officio suo potest ipsum accusatorē repellere, debet posse constitui procurator, q̄nquidē huiuscemodi rō cōcludat ꝙ debeat admitti allegator seu instructor, nō aūt ꝓcurator. Itē non est tuta 346 rō Bar. hic ex alio capite, ultra alios, † quia id ꝙ iudex possit supplere defectū partis in opponēdo exceptionē notoriā. cōcludit ubi talis exceptio demōstrat accusatorē nō potiri iure accusandi uel agēdi. Itē ꝓcedit eo casu ubi iudex si non suppleret uicē partis, cū aliena iactura locupletaret̄. ut Bart. dicit su-347 per gl. ibi in uer. apponēdo. † Si ergo in casu nr̄o apponeret̄ exceptio, ꝙ bannitus non audiat̄. uel ꝙ est ꝑscriptū accusationi porrectæ. talis exceptio nō tolleret ius accusandi ipso iure, sed illud potius eliderct. & cū hoc casu non posset iudex uices partium supplere, non posset quoq; talis exceptio ꝑ procuratorē proponi, & cū possit ergo hoc casu ꝑ allegatorē, & instructorē subueniri, non dēt admitti procurator, cū solum possit ꝑsonā suam legitimare. sed ad hoc r̄ndet hic Io. de Imo. quem sequunt̄ Senen. in d. c. ueniens. ꝙ sp̄ale est in notorio ꝙ admittat̄ ꝓcurator. li-348 cet eius ꝑsona legitimari nō possit. † q̄a in notoriis ordo est ordinē non seruare. Sed re-349 plicari pōt ex mēte Are in d. c. ueniēs. ꝙ † sicut delictū qualitercūq; & quocūq; notoriū nō pōt puniri ꝑ iudicē incompetentē. Bart. in l. magr̄atib. ff. de iud. ita nō debet admitti procurator cuius ꝑsona legitimari nō pōt. Sed replicari p̄t ꝙ est magna rō diuersitatis inter iudicē. & ꝓcuratorē. q̄a absurdū est ꝙ iudex incōpetēs, & q ꝓrsus caret iurisditio-350 ne iudicet: † q̄a exceptio incōpetētiæ iudicis nunq̄ censet̄ exclusa cle. 1. de seq. pos. & fruc. n̄ sic est ī exceptione nō legitimi procuratoris. & ideo licet iudex sine mandato nō possit supplere uices partis in notoriis. dēt tn̄ posse q̄s hoc facere ut ꝓcurator. ubi hēt mādatū. attēto maxime: q̄a ubi exceptio est notoria, cessat finalis rō prohibitiua. ut ī criminalib. ꝓcurator īteruenire nō possit. Cogita sup ꝑdictis. q̄a subtilia sūt, & male ut arbitror discussa ꝑ Scribē. Quarta colligit̄ con-351 clusio ex dictis Bar. ꝙ † ubi exceptio est ꝑemptoria,

emptoria, & opponitur in uim peremptoriæ non admittitur procurator. quia si non admittitur ad plenam defensionem, & sic remouetur genus à prosecutione criminis. ergo & species. iuxta l. 1. in fi. ff de suis. & leg. & hæc cōclusio ampliatur hic per Bart. ut ꝓcedat siue dubietas sit in facto, siue in iure, 352 † quia sicut ubi est dubium in facto nō pōt interuenire procurator, ita non potest interuenire ubi est dubium super iure. l. cū ꝓlatis ff. de re iud. & facit regula. § qbus in 1. const. C. & cum Bar. hic transeunt cōiter Scriben. 353 † & ideo si aliqui compareat pro accusato, & ꝓponat ꝙ accusatus non interfecit illum de quo accusat, qa ea die qua dr̄ illum fuisse interfectū, ipse non erat Paduæ, sed Mediolani, adeo ꝙ impossibile fuisset accusatū in illo loco fuisse, admitti non debet. eodem modo nōn pōt cōstitui procurator ad ꝓponēdum illum fuisse mortuū lōge anteriori tꝑe q̄ ea die. qua dr̄ interfectus. iuxta gl. in l. is q reus. de pub. iud. nec mirū qa ista exceptio est mere ꝑemptoria. Et idem, ut Bart. & Scrib, dn̄t, est in exceptione mixta, ut supra dixi. ēt 354 ubi est dubietas in facto, uel in iure, † ideo non pōt cōstitui procurator ad opponēdum ꝙ interfectus erat bānitus, quia à pari procedunt, excludere crimen directe, uel aliqd deducere, per quod crimen indirecte excludat. Difficultas huiusce casus consistit in uidēdo 355 † an exceptio bāni sint declinatoria, an uero sit perēptoria, ita ꝙ possit opponi utroq; modo ut supra dixi. & Io. de Im. hic dicit uerba statuti dr̄e cōsiderari, ubi. n. statutū dicit bānitus non audiat, uel q̄rela opposita ꝑ bānito occiso nō audiat, & hoc casu sine dubio hæc exceptio hēt uim declinatoriæ. ut ex dictis Bart. elici ur̄ in l. nā postea in prin. ff. de iureiur. & in l. cū lex. in fin. de fidei uss. Sed aduerte qa Bal. relatus ꝑ Aret. in c. uen. ur̄ uel lex. ꝙ ubi statutū dicit, bānitus nō audiat, nō parat aliquo modo exceptio peremptoria, 356 † qa exceptio q̄ repellit agentem, & respicit qualitatē ꝑsonæ agentis, iudicanda est potius exceptio declinatoria, q̄ perēptoria. ut Bal. dicit in l. filius. § ueter. ad finē cōmenti. de ꝑc. & tradūt cōiter interpretes in l. exce. C. de exc. & ideo Are. satis impertinenter tangit plene illū articulū, an & qn̄ exceptio inducitur. ꝑ statutū, censeat denegatū ius agendi ipso iure. uel ope exceptionis. Sed tota difficultas consistit, qn̄ statutum dicit ꝙ bānito denegetur audiētia in criminalib. & ẜm Bar. in d. l. nā postea. & in d. l. cū lex ur̄ ꝙ ipsi bānito tollatur ius agendi ipso iure, & ꝑ cōns ꝙ hoc casu paretur exceptio mere peremptoria, q̄ cum tangat crimen principalr̄, nō poterit ꝓponi per procuratorē. sed imo ur̄ ꝙ talis exceptio debeat dici declinatoria. † qa 357 ista uerba non audiat, uñr inducere declina- 358 toriam, non peremptoriam. † constitutionem. de elec. dr̄. n. in d. clem. cōstitutionē. ꝙ licet ille q non seruat dispositionē. c. ut circa de elect. lib 6. nō debeat audiri ad ꝓsequendam cām electionis. si tñ aduersarius patiaꝛ deducta ꝓbari, talis ꝓbō ualet, & ipsa electio cācellari debet. & tñ si ꝑ illa uerba nō audiaꝛ pareret exceptio ꝑemptoria, nō ualeret probatio minus esset cassanda electio. & si dicaꝛ ꝓut sentit Are. ꝙ ibi ius in iudicio deductū principalr̄ respiciebat ecclesiam. unde nō potuit parari exceptio q̄ tolleret, & perimeret ius ipsius ecclesiæ. nō paraꝛ exceptio q̄ ipsam ꝑsonā repellit, replicari pōt, ꝙ cōstitutio illa nō fundat se super hoc. ꝙ ius deductū respiceret fauorē ecclesiæ, & ideo pōt dici ad illā clem. ꝙ licet dicatur quod nō ē postmodū in ꝓsecutione negocii audiēdus, tñ ultra procedit Papa ꝙ si fiat ꝓbō ꝑ aduersarii cōfessionē, uel alio modo legitime, Papa mandat illam nō infirmari, & sic ꝓcedit Papa declarando ꝙ per illud uerbū non audiaꝛ, non pareꝛ exceptio peremptoria alias pararetur, nisi dicas tuēdo sol. Aret. ꝙ nulla alia rōne ibi Papa hoc determinat nisi ut ipsi ecclesię faueat. Iuxta hác cōclōnē Bar. se offert pulchra dubō 360 ẜm Bal. hic, pone † statuto cauetur ꝙ accusatus, uel inquisitus de crimine capitali non possit ꝓponere aliquam exceptionē, uel defensionē, nisi compareat personalr̄ an isto casu erit aliquod remediū, si uelit ꝓponere per procuratorē exceptionē bāni, uel aliam exceptionem quæ sit notoris dic ut hic per eū. 361 Circa. q. Bar. de Rauagense Boñ. habes ex eius dictis ꝙ † in examinatiōe exceptionis ꝙ quis non fuit rite cancellatus de bāno, nō, potest interuenire procurator, & ideo cum esset occisus do. Rauagiensis Bonoñ. eius filii accusarunt occisores, fuit exceptū ꝙ erat bānitus, & ꝙ quod poterat impune occidi, fuit replicatū quod erat cancellatus de bāno sed fuit iterum triplicatum, quod nō erat rite cancellatus, dicit Bart. quod consulū fuit ꝙ in causa ista non poterat interuenire procu-

rator et ꝙ examinaretur coram alio iudice. & hæc fuit opin. Iac.de Bel. qa ista examinatio fit ad finem criminis excludendi, & ad ipsius criminis decisionem. facit ẽm Bart. l.arbitro. & l. si ab arbitro. ff. qui satisd. cog. & l. fin. ff quibus app. non l. & auc. ad hæc. C. de iud. sed ista iura non bene probant opi. Iac. de Bel. & Bar. & maxime qa uariis modis intelliguntur. ut idẽ Bar. dicit in l. in ambiguo. ff. de reb. du. & ideo ẽm Bal. hic uẽ tutior opi.

362 Iac. But. † ꝙ imo qñ exceptio uenit examinanda seorsum à crimine ꝙ possit interuenire procurator ꝓ iura per eum adducta, & primo ꝓ l.2 & l. pses. C. ad l. fla. de plag. in qb. iuribus examinatio qõnis proprietatis tendebat ad exclusionem criminis plagii. & tñ potest in causa interuenire procurator. l. de fide. C. de fal. & l. 2. C. ad l. fla. de plagia. & facit tex. ultra alios in l. aduersus C. de fur. ubi in actione furti potest interuenire ꝓcurator. licet remedium tandant ad exclusionẽ iudicii

363 criminalis. Sed potest dici ꝙ † in d. l. 2. C. ad l. fla. de plag. causa rei uendicatæ. ẽm Imo.

364 erat mere pecuniaria. † Idẽ in l. de fide. ubi in accusatione falsi ciuiliter porrecta admit

365 titur procurator. † eodem modo in actione furti ciuiliter mota potest interuenire procurator. licet in q. Bar. exceptio illa ꝙ fuerit rite bannitus, uel non rite, uel cancellatus non uẽ habere aliam naturam. nisi ut excludat uel includant delictum. Idem Io. de Imo. distinguit duos casus. primus casus est quando quis agit principaliter rei uendicatione contra illum qui dicitur seruum adduxisse, & hoc casu potest interuenire procurator. qa licet ex hoc casu possit sequi decisio criminis. tñ non agitur principaliter ad hunc finẽ. sed ad finem pecuniarium, ut ipse seruus restituatur, aut uero ẽm Imo. quæstio opponitur

366 ꝓ uiam exceptionis, ut in hoc exẽplo † accuso te de crimine plagii, ꝙ mihi surripuisti seruũ, tu excipis de dominio, & sic ꝙ seruus est tuus, & sic ꝙ nõ est cõmissum plagiũ, & isto casu põt saluari opi. Iac. de Bel. & primo casu ꝓcedet opi. Iac. But. est uerũ ꝙ cũ Iac. de Bel. & Bar. hic transit Saly. in d. l. reos. col. 3. & in

367 d l. 2. C. ad l. fla. de plagia. † Sed tu cõsidera. qa uẽ uerior opi. But. simpliciter ꝓ text. in d. l. de fide. C. de fal. & d. l. aduersus. C. de fur nã ubi agit. ciuiliter pro falso aut furto, talis causa licet sit separata à decisione criminalis causæ ꝓcurator admittit, tñ ꝓ illam cognitionẽ põt seq decisio criminis l. 2. §. hoc edicto. ff. di bon. rap. & l. inde Neratius. §. si dolo. ff. de l. Aquil. uel saltẽ inferri pjudicium iudicio publico l. inter. ff. eo. cum ibi no. ergo uerior uẽ

368 opi. cõtra Bar. nõ recedo tñ à Bar. † Circa ultimã q. Bar. habes conclusionẽ, ꝙ in causis criminalibus ibi nõ põt interuenire procurator si interueniat, licet nõ opponatur, tñ processus est nullus. & fuit opi. gl. in l. q̃uis. C. de adul. & gl. Io. And. in c. 1. de iud. & ibi Io. de Fantide dicit do. Abb. in c. ueniens. de acc. & dicit Are. in d. c. ueniẽs. col. pe. unũ singulare uerbum ꝙ ista opi. est cõlor. quam tenuerũt et Dyn. & Sal. in l. q̃uis C. de adult. & Bal. hic. & in l. seruum. §. publ. ff. eo. & in l. 2 C. q acc. non pos. & in l. reos. de acc. & hanc opi. dicit ueriorem Alex. in l. ita demum. C. de proc. Pro ista opi. stringit primo iste text. subtiliter inducendo, & primo in princ. dum dicit

369 ad crimen publicũ persequendum. † nã persecutio est perfecta secutio. arg. l. ædificia. §. ꝑdixisse. de uerb. sig. & in l. urbana ꝑdia. §. ꝑnoctare. ff. de uer. sig. ergo datur intelligi procurator ꝓhibetur ut in publicis iudiciis non possit interesse, nec in principio, nec in medio, nec in fine iudicii, suadetur, qa text. utit

370 † dictione frustra, quæ significat actũ ipso iure nullum, ut probari uẽ nõ cauillando literam in l. uerbis ciuilibus. uulg. & pup. ubi Ias. pulchre, & in c. qa frustra. de usu. & in l. si eo. & in l. cũ donationis. C. de trans. adeo ꝙ põderando istũ text. in uer. ad crimen persequẽdũ, & in uer. uẽ ꝙ lex resistat ĩteruẽtui procuratoris. iuxta l. cũ lex, C. de fideius. ergo uẽ ꝙ gesta ꝑ ꝓcuratorem et ꝙ ꝑ partẽ non fuerit opposită sint ipso iure nulla. & maxime ẽm Bar. hic qa militat illa potissima rõ. qa diligentius accusans, & accusatus suas prosequũtur, & ideo lex requirit, ꝙ accusans, & accusatus sint præsentes corã conspectu ipsius iudicis. ut ex eorũ sermonibus, constãtia, & trepidatione possit ueritas criminis dignosci, &

371 intelligi. † Suadetur ista opi. alia ratione secũdũ Are. in c. ueniens. circa fi. dr ind. c. ueniens ꝙ iudex non recipere ꝓcuratorem in causa criminali, & sic ꝑ illã negatiuã positã ante uerbũ põt, denegaruẽ potẽtia ipsi iudici recipiendi procuratorẽ in causis criminalibus faciunt not. per Bart. in l. cũ lex, de fideius. & in l. suus quo q3. de hær. inst. ergo necessario dicẽdũ est ꝙ ꝓcessus sit nullus cũ ergo lex non uelit posse cognosci de crimine siue

de causa, ubi partes sunt abñtes, ergo si processũ fuerit à ꝓcuratoribus usq; ad sententiã siue reorum ꝑsentia, constat notorie nõ fuisse cognitum de cã, prout nã causæ reqrit, & suadet, ergo huiuscemodi ꝓcessus uṫ agita-372 tus sine causæ cognitione † ergo sñia lata suꝑ eo erit ipse iure nulla, ut lata sine causæ cognitione iuxta l. ex stipulatione C. de sent. & interlo. om. iud. & l. fi. C. cõmi. ꝑ epis. & ꝓ ista opi. uṙ casus in c. si qñ 2. q. 6. iuncta l. 1. in prin. de asser. toll. dicit n. lex in c. si qñ, ꝙ cã criminalis, & cã status ꝓhibetur agi ꝑ procu-373 ratorem, & sic parificat istas duas cãs, † sed in cã status text. dicit in princ. l. 1. ꝙ penitus ꝓhibetur per ꝓcuratorem comparere seu litigarẽ, ergo uṙ ꝙ iudicium sit nullum in utro-374 que casu † nam dictio penitus) importat actũ esse nullũ ipso iure, ut l. solutũ §. si in sortẽ in fin. ff. de pig. act. iuncta l. si non sortẽ, in prin. cõd. unde bñ facit gl. not. in uer. penitus, in c. Romana. in §. in uniuersitate, de sen. ex-375 cõ. lib. 6. † Contrariã tñ opi. tenuit gl. Ber. q̃ ibi sequunẗ Inn. Host. & Io. mo in d. c. 1. de iud. lib. 6. q̃ opi. secutus est ẽt Arch. in c. qui gñalr, de procur. in 6. & in cap. reos 3. q. 5. & Oldrad. in consi. 129. Ang. hic, & Io. de lig. & Card. in d. c. ueniens. ubi ẽt Fely. hanc sñiam amplectitur, & dicit Bar. in l. post mortem §. fi. de adop. ꝙ si ea q̃ non pñt fieri per procuratorem, & fiant si non opponatur ualent, allegat gl. in §. si qs ergo. uer. fit igit licentia, in auc. qbus mo. nat. effi. leg. & illud dictum Bar. sequitur Ro. in cons. 251. & isti patres rñdent ad istum tex. & ad tex. in c. ueniens, & ad alia iura supra adducta ꝙ frustra) interuenit ꝓcurator si opponatur exceptio, iuxta no. in l. uniuersa C. de ꝑci. impe. offe. & eodẽ modo põt rñderi ad c. ueniens. ponderatum ꝑ Are. ꝙ iudex non põt recipere procuratores parte s. opponente, & eod. modo põt rñderi ad l. 1. de asser. toll. Sed non est recedendum a cõi-376 opi. † quia licet aliqñ dictio frustra non importet nullitatem ipso iure, sed ope. exceptionis, ut ex tex. ultra alios hic in l. si Titius in fi. de fideius. & in l. 1. de non nu. pec. tñ istud est uerum ubi subiecta mã hoc patitur, de proprietate tñ sermonis dictio frustra. importat nullitatem ipso iure, ut Doc. cõiter dicunt in d. c. ueniens, & Ias. in d. l. uerbis ciuilibus, &-377 semper stat firma illa potissima rõ, ꝙ † lex abhorret, ꝙ iudex cognoscat crimine publico seu capitali in abñtia accusatoris, & accusati quo casu cõfunduntẽ oẽs distĩõnes Doc. in hac-378 mã, q̃ sunt tot, quot sunt capita hidre, quarum prima fuit Iac. Butr. ꝙ si procurator interueniat ex parte accusatoris, ualebit processus, ex quo non fuit opposita exceptio, secus si interuenerat ex parte accusati: quia non põt abñs damnari non poterit ẽt procurator pñs: quia non deliquit, nisi forte dicatur ẽm Iac. Butr. ꝙ ex quo non fuit opposita except. ante lit. cont. sequtur ꝙ abñs damnari poterit qa regula trita est, ꝙ dato uno inconuenienti sequuntur plura, l. ratas C. de resc. uend. & ista prima dist. non est æqua: quia semper mi-379 litat rõ. † ꝙ lex uult examinari causa capitalis in pñtia accusatoris, & accusati. Secunda-380 † fuit dist. Bar. quæ eius opin. reuocauit: q̃ non differt ab opi. Iac. de Bel. ꝙ ex parte accusatoris ualet processus, ratio quia pars, & iudex põt remittere accusatori pœnam calumniæ, & solum ꝑꝑ pœnam calumniæ introductum est ꝙ non possit procurator interuenire, sed ipse principalis admitti debeat, si uero ex parte rei, tũc põt interuenire, nisi post cau-381 sæ conclusionẽ. † & ꝓfecto Bart. recte mutauit opi. quia uṙ ẽm Imol. inepte intellexisse tex. in l. quis. C. de adul. qui loqtur qñ interuenit ꝓcurator ex parte accusatoris nõ aũt ex-382 parte accusati. Secundo † male dicit. Bar. dũ uult ꝙ iudex, & pars possint remittere pœnã calũniæ, qa hæc remissio esset contra publicã-383 utilitatẽ, † quæ suadet calũniã, & maleficia puniri l. ita uulneratus, ad l. aq. & facit optime id qđ legiẗ, & no. in l. diuus supra ad Syll. & in l. iurisgentiũ §. si paciscar ff. de pac. & l.-384 ius publicũ, & ꝑ hoc ẽt facit, † qa licet nihil fuerit dictũ in primo iudicio de calũnia, tñ postea de illa põt q̃ri per uiã accusationis, uel inqsitionis ẽt ex interuallo, ut plene not. in l. 1 §. 1. ad Turp. & in l. 1. & in l. q̃ non probasse C. de calum. & in l. athletas. §. calũniator-385 supra de infam. Et † pro ista opi. ultra alios facit tex. in l. fallaciter C. de calum. ubi fallaciter, & ꝑ calũniã accusantibus, non ꝓdest, nec publica abolitio nec priu. imò nec spãlis in-386 dulgẽtia prĩcipis, † si ergo nõ ꝓdest nec spãlis indulgentia principis, nescio quo poterit pars, & iudex remittere calũniã accusatori, facit text. in l. abolitio. C. de abol. & in l. fallaci-387 ter. eo tit. Suadeẗ hæc opi. contra Bart. † qa licet ĩ crimine priuato possit qs remittere iniuriã quo ad actionẽ ciuilẽ, non tñ põt paciscí de nõ accusãdo criminaliter, ut Bar. dicit

in l. inter oẽs § recte, de fur. faciunt nor. per Fel. in c. i. col. ul. extra de præsump. & ꝑ Ias. in l. si in 4. no C. de fur. & tradit idem Bar. in l. 1. § usque adeo. per illum tex. ff. de iniur. & sentit Are. licet prædicta non adducat in d. c.
388 ueniens col. antepen. Tertia † fuit decisio Dñorum de Rota decis. col. q̃ refert hic Im. & Alex post eum in d. l. ita demum, q dñt ꝙ ubi non opponitur excep. contra procuratorẽ ꝙ tenet processus, ubi absolutoria uenit ferẽ da in fauorem absentis, q abũs fauori suo re nunciare põt. Sed ista distõ cum qua simplr transit Io. de Imo. confunditur ex supradictis
389 † qa calũnia, q̃ tendit ad uindictã publicam remitti non põt facit tex. in l. q cetu. § uacantem ad l. Iul. de ui pub. Item militat illa ratio. ꝙ crimen publicũ, seu capitale debet discuti in pñtia accusatoris, & accusari, alias nõ põt ualere snĩa, qa ur lata siue causæ cognitione.
390 † ut in sim. l. dicit Barth. in extr. ad repr. in uer. summarie, ubi si iudex in iudicio plenario dicat se summarie cognouisse de cã, & ferat snĩam, talis sententia uti lata sine causæ
391 cognitione est nulla. Quarta † fuit distõ do. Ant. de Butr. in d. c. uen. qui considerat duos casus. Primus casus est, ubi snĩa nõ põt ferri contra abñtem, prout non põt rrio in causis capitalibus, & isto casu uult do. Ant. ꝙ si ad mittatur procurator ꝙ processus sit nullus, qa frustra intercessit, ne supplet hic defectus ex litis contestatione quia non cessat cã ꝓhibitiua cõstitutionis procuratoris, faciũt not. ẽm eum in l. qui stipendia. C de procur. & in cap. in nostra, & in isto primo casu bene dicit do. Ant. in d. c. uen. in antepen. col. Secundus casus est ẽm eum, ubi potest procedi in absẽtem, & tunc v3 iudicium, quia tunc non est defectus nisi solennitatis. i. cautionis non ꝓ-
392 stite, † quæ solennitas põt remitti. l. Pomp. §. rati. de proc. sed do. Ant. præsupponit ẽm Im. hic, ꝙ ratio quare ex parte rei non possit interuenire procurator sit illa quia ꝓcurator non potest ligitimare personam suã præstando cautionem de iudicato soluendo, & tamẽ ista non est potissima, quare ex parte rei non possit interuenire procurator. Sed tenendo opin. do. Anto. tu dic ꝙ ex quo absens potest damnari, cessat illa principalis ratio prohibitiua const. procur. quæ est, ꝙ in præsentia accusatoris, & accusati causa agitari, & discuti debeat, & si dicatur nonne ipsi melius defendent per se, quàm per alium, quia imputet sibi qui instituit procuratorem, & non uenit ad se defendendum, melius est ꝙ per aliquem defendatur, q̃ per nullum ex quo deliberat abñs esse, & sic potest defendi ista opi.
393 contra Im. & sequaces. Quinta fuit † distõ Io. de Imol. hic, quæ est longior. §. Callim. q in effectu considerat duos casus, in quibus tenet, & ualet iudicium primus est qñ procurator ex parte accusatoris fuit admissus, & probauit plene crimen, seu delictum contra accusatum pñtem Secundus casus est qñ ꝓcurator interuenit ex parte accusati, & plene probauit innocentiam ipsius rei accusati cõtra ipsum accusatorẽ pñtem, & in hisce duobus casibus iudicium non redditur nullum, rõ horũ casuum est, qa licet hi ꝓcuratores à principio admitti non debuissent, quia tñ repulsi nõ fuere, ꝑ eos crimẽ liquidatum fuit ur ꝙ sit ferenda snĩa, nec curandũ sit, ꝙ alius diligentius, & curiosius liquidare potuisset, cũquidem sufficienter crimen sit liquidatũ, argum. l. Gallus. §. si eius de lib. & posth. quia
394 † undecunq; crimina clarescant, punienda sunt, c. in ecclesia 24 q. 3. & suadetur hæc op. per no. per Bat. in l. posth. § si quis ex his, de inof. test. post Inn. in c. in nostra. de procur. & in c. causam quæ, qui fil. sint leg. ubi conclu,
395 dunt † ꝙ ubi sententia lata pro uno i causa in qua agens non petit sibi aliquid dari, uel fieri. sed solum aliqd fieri à iudice, uel declarari, prodest omnibus, & sic si feratur snĩa ꝑ
366 procuratore † accusantis ꝓderit accusatori, & reip. & oĩbus, eod modo lata in fauorẽ procuratoris accusati. Sed ista distõ non placet Aret. in d. c. ueniens, col. pen. quia licet in primo casu fuerit plene crimen liquidatum, ut condemnatoria sequi possit, & in secundo casu ẽt constet de innocentia rei, ut absolui possit, tñ non ur in primo casu, ubi procurator fuit admissus ex parte accusatoris contra reum pñtem, ꝙ possit plene constare de innocentia, seu nocentia ipsius rei, qñquidẽ si accusatus ipse pñs fuisset, ex eius sermone, & ex cõstãtia, & trepidatione, facile potuisse
397 deprehendi de innocentia ipsius rei, † & cõfutari calũnia, & fallacia ipsius accusatoris, eodem modo ex parte rei. Si reus fuisset pñs, ex cõstantia, & trepidatione potuisset crimẽ detegi, qđ ab eius abñtiam occultatũ, & celatũ fuit, & hoc saltẽ ꝓcederet quo ad sumẽdũ aliqđ indiciũ, ob qđ potuisset torqueri, & ueritas erui, ergo stat semꝑ firma illa potissima

tissima, & singularis ratio, ꝙ lex abhorret, ꝙ in absētia accusatoris, uel accusati crimina discutiant. Sed tuēdo opi. Imo. pōt dici, ꝙ principalis rō quare in criminalib. nō possit interuenire ꝓcurator, uř illa potissimū, ne iudiciū elusoriū reddatur. quæ rō in hisce duob⁹ casibus ꝑ Imol. traditis cessare uř. cessat. n. in primo casu qñ procurator accusatoris plene ꝓbauit crimē cōtra reum pñtem cōtra quē sñiam executioni mādari poterit, & ēt cessare uř in secūdo casu, qñ ex parte ꝓcuratoris accusati. q̃a ex quo ꝓbatū est de innocentia ipsius accusanti, poterit accusans, q̃ est pñs 398 cōdēnari de calūnia, † quam calūniā uř cōmisisse eo ipso, ꝙ nō ꝓbauit l. 1. C. de cal. & 399 ꝓfecto pro opin. Imol. † uř esse casus, ut ipsemet dicit in l. quāuis. C de adult. quē strictius induco. nā ī princ. dř, ꝙ oportet. ī crimine adulterii pñtiam accusatoris p̄cedere, tñ q̃a constabat Materiam uxorem uiatoris adulterium cū Iuliano cōmisisse mādat Imperator Diocletian⁹ ipsam cōdēnari, ex quo cōstabat de delicto, non obstāte exceptione, ꝙ citaret̄ uiator eius maritus. rō est quia cōstabat de delicto, & sic delictū erat liquidatū cōtra ipsam Materiam uxorē, & si dicat̄, aduerte q̃a tex. dicit nō putamus uiatorē deputatū ad excubias limitis reuocādū. & sic uř, ꝙ ibi potuerit cōdēnari Materiā uxor uiatoris. q̃a ipse uiator erat absens causa reip. sed ista nō est potissima ratio illius l. quāuis. Sed q̃a erat liquidatū negociū ex parte ꝓcuratoris. Itē cōstabat de cōfessione habita à Materia ꝑ tormenta, & erat cōclusum in causa. & istis tribus cōcurrentibus ualuit sñia lata cōtra dictam adulteram mihi tñ magis placet opi. Are. ꝙ non possit dici liq̄datū crimē. & 400 ꝙ requirat̄ pñtia utriusque. † & ideo non uidet̄ recedendum à cōi sñia, quòd iudicium sit ipso iure nullum. Posset tñ saluari opin. Imol. in duobus casibus. Primo in casu. d. l. q̄uis. C. de adult. Itē qñ de crimine cōstaret ꝑ spontaneā cōfessionē rei ante quā nullā ꝑ 401 cessissent tormēta, uel metus torturæ. q̃a † illo casu ēt si totum iudicium esset nullū. tñ possem ferri sñia tanq̄ sup notorio, ut not. Innoc. in cap. qualiter, & qñ. de accusat. & Bart. in l. si confessus. ff. de cust. reo. & pro hac limitatione uř esse casus in l. ait prætor §. ꝑmittit̄. de min. quē tex. fm Aret. in d. c. ueniens. dicit singularē Bal. in l. 2. in fi. C. de re 402 iud. † nā cōfessus non pōt opponere de ineptitudine libelli, nec de alio iuris ordine nō seruato, & uř casus in c. pisanis. de rest. spo. 403 sed aduerte, † q̃a cōtra Are. uř casus in d. l. quamuis. ubi ēt cōfessus per tormēta nō potest opponere ꝙ nō potuit interuenire ꝓcuratorē. sed ibi ut supr. dixi, cōcurrebāt plura.

Paduæ. M. D. xxxiiii. Die. 8. Iulii.

TRACTATVS

De potestate procuratoris, & defensoris in causis criminalibus, Secunda pars, & interpretatio in §. publice. l. seruum quoque. ff. de procur. Auctore Io. Antonio Rub. Alexādrino.

SVMMARIVM.

1 *Personaliter comparere quis non cogitur in causis pecuniarijs, nisi subsisten e iusta causa.*

2 *Procurator constitui non potest in causis capitalibus, & num. 48. & an id sit perpetuum. nu. 50.*

3 *Absens damnari non potest in causa capitali, etiam post litem contestatam.*

4 *Actio ciuilis, quàm criminalis intendi potest pro quolibet crimine capitali tam publico, quàm priuato.*

5 *Pœna talionis ita militat in crimine priuato sicut in publico.*

6 *Causa censetur criminalis, ubi pro crimine pœna uenit applicanda fisco.*

7 *Intellectus ad hunc §. publice. & num. 12. cum seq. usque ad num. 23.*

8 *Ratio dubitandi quare quis admitti non uidebatur ad allegandum causas absentiæ sine mandato.*

9 *Cautio iudicatum solui ab eo præstanda est, qui alium uult defendere, etiam si locupletissimus sit.*

10 *Defensor qui non satisdat, condemnari non potest.*

11 *Ratio decidendi cur quis admittatur ad allegandum causas absentiæ sine mandato.*

18 *Iudex debet ex officio suo inquirere ueritatem, etiam in causis in quibus lite non contestata proceditur ad diffinitiuam.*

19 *Intellectus ad l. reos, C. de accusationi.*

20 *Procurator an possit interuenire, ut tantum prosit non etiam noceat.*

21 *Excusator an, & quatenus admittatur pro alio citra mandatum.*

23 *Reus absens ex iusta causa, potest à quibuscunque*

que defendi plenarie, & quis effectus ex tali defensione resultet. num. 24.
25 Condemnari nemo potest, nisi termino prius ei dato ad se defendendum
26 Terminus ad opponendum datur etiam sponte confessus. Quod non procedit in crimine notorio. num. 27.
28 Cogi quis non potest ad renunciandum defensionibus, etiam lapso termino defensionis.
29 Termino renunciari potest, sed non defensioni.
30 Vers. nam & in capitalib. concordat cum auct. multo magis. C. de sacrosanct. eccl.
31 Ad allegandum causas absentiæ facti, libere cuilibet patet accessus, sine satisdatione.
32 Causæ absentiæ iuris an à quolibet allegari possint num. 34.
33 Defensor regulariter non admittitur sine mandato. et ubi admittitur tenetur cauere de rato. n. 45
35 Procurator pro absente interuenire potest, ubi absens damnari potest. Et an id obtineat in causis capitalibus in distincte. num. 36. 37 39. 41.
38 Intellectus ad l. pen § ad crimen. ff. de pub. iud.
40 Sententia in causa appellationis potest ferri aduersus reum criminis absentem.
42 Iudex an possit repulso pcuratore dicere, quòd uult quòd principale personaliter compareat. nu. 43.
44 Publice interest aliquem defendi, & ibi declaratur quomodo procedat. nu. 46.
47 Interesse reip. in multis casibus secundario considerari, in quibus principaliter consideratur interesse priuatorum.
49 Inscriptio ad pœnam talionis in quibus criminibus locum habeat.
51 Crimina publica habent quiddam speciale, quod non habent crimina priuata, & ibi habes exempla aliquot in eam rem.
52 Mulier de crimine publico accusare non potest.
53 Dānatus de crimine publico non potest accusare.
54 Procurator quare non possit constitui ex parto accusatoris.
55 Dominus an possit tanquam procurator defendere seruum accusatum.
56 Seruus accusatus qui a domino non defenditur, an possit per alium defendi num. 57.
58 Procurator interuenire potest in causa criminis pro quo uenit imponenda pœna relegationis, uel remotionis ab ordine.
59 Intellectus ad l. 1. ff. an per alium caus. appell.
60 Vsque dictio an excludat, uel includat.
61 Intellectus ad l. fi ff. de iniur. & l. fi eod. tit.
62 Procurator interuenire non potest in causa iniuriarum, & quæ sit huius ratio.

QVantæ sit utilitatis, & subtilitatis huiuscemodi, §. elicitur ex dictis Pauli de Cast. hic in 2. col. & Bald. in fi. sui cōmenti. Et aliorū quos citaui in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud. & ꝙ ipsius clariori intellectu est præmittendum: 1 † ꝙ principium huiusce. §. loquitur de causis pecuniarijs, in quibus quis non cogit personaliter cōparere, nisi subsistēte causa l. fi. C. de proc. & c. 1. de iud. lib. 6. in quibus causis rēr procurator admitti potest. l. 2. § usus. supra eod. in hisce tñ causis aliqñ quis cogit per procuratorem comparere. l. pen. & auct. omnino. C. eo. tit. 2 † Versiculus uero nam & in capitalibus loquitur in causis capitalibus de quibus in l. 2. & in l capit. ff. de pœn. & in l. edicto. §. rei cap. ff. de bon. poss. quarū capitalium quædā proueniunt ex iudicio publico, quædam ex iudicio priuato, & in hisce causis capitalibus pcurator constitui non potest, siue proueniāt ex iudicio publico, de quo loquitur tex. in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iudic. & tex. ultra alios in l. de fide. C. ad l. Corn. de fal. & tex. in l. tunc conuenit. C. de accus. & in l. reos, eo. tit. de causa uero capitali proueniente ex delicto priuato posset intelligi tex. in l. 1. §. 1. & 2. rñso. ff. qñ cau. app. per alium agi po. q non distinguit inter causam capitalem proueniente ex iudicio publico, uel priuato, & cōis est ꝙ ēt in delictis priuatis, ut intra dicā procurator constitui non possit, & est notandum 3 † ꝙ in hisce causis capitalibus, ubi agit de pœna capitis absens damnari non pōt, et ꝙ sit lis contestata. l. 1. C. & ff. de req. reis. & l. absentem. §. 1. vbi Bar. ff. de pœn. sed ubi qs non comparet perueni. ut ad annotationem bonorū, cuius formam tradit Bart. in d. l. 1. de requir. reis. Secundo præmittendum est, 4 † ꝙ pro quolibet crimine capitali, tam publico, q̄ priuato potest agi, tam ciuiliter, q̄ criminaliter. l. qui noīe. & l. hodie. ff. ad l. Cor. de fals. & l. fi. de pri. del. & de fur. 5 † & sicut de iure in crimine publico requiritur inscriptio ad pœnam talionis, ita requiritur in crimine priuato. l. fi. C. de iniu. & d. l. fi. de prin. del. & ideo uidebimus infra, ꝙ ubi pro crimine, tam publico, q̄ priuato pœna pecuniaria imponitur, siue pœna sit applicanda parti, siue 6 fisco, † quo casu dr causa criminalis. l. 3. ubi gl. Bar. & ceteri. ff. de sep. uiol. & tradūt. Mod in rub. C. de iud. Et extra eodem, ꝙ in hisce causis iudicium per procuratorē agitari pōt.

Versi

Versiculus uero tertius huiusce. §. intell. in causis non capitalibus, ut in pœna relegationis,& remotionis ab ordine, & de aliis de quibus in l.cognit.de uariis, & extr. cog. & in l. moris.ff. de pœ. & ideo infra uidebimus, an in isto tertio gñe, includitur pœna corporis afflictiua,ut qñ plebeus flagellis ceditur, uel fustibus subiicitur.iuxta l.cap. in princ. in 2. resp. ff. de pœn. Quartum genus causarum addit gl.in l.non solum.§.fi.infra eod. Quintum addit Alb.hic col.fin.de quo s̃m eum loquitur tex.in l.sed & hæ.§.& patronus. ff.eo. & in l.non solum.§.fi.inf. eod. Sed tu dic, quod istud quintum genus satis includitur in illo gñe,quod æstimationem lædit,de quo loquitur tex.in l.pen.de uar.& extr. cog. Vltimo

7 præmittendum est, quod † tex.noster plurib.modis legitur, ut hic per Odofr. Alber. & alios plerosque antiquos,cōiter tñ recipitur intellectus glos. quod principium loquatur in causis pecuniariis.Secundum uero rn̄sum in capitalibus. Tertium in causis non capitalibus in quibus sn̄ia contra absentem ferri potest. Tu considera circa principium huiusce. §. in

8 telligendo eum † quod loquatur in allegāte causas absentiæ, quæ nam poterat esse rō dubitandi,ad quod dic, quod uidebatur dicendū, quod non dr̄et admitti quis sine mandato, ex quo in hisce causis procurator cōstitui pōt,& imputandū uidebatur absenti,qui procuratorem non dimisit.l.absens.supra eo.uel saltem uidebatur, quod esset admittendus mediante cau-

9 tione de iudicato soluēdo,† quam ēt locupletissimus qui defendere uult præstare tenetur l.qui proprio. §. qui alium.ff. eo.& l.minor

10 etiam.eod.tit.†attento ēt quia defensor qui non satisdat condemnari non potest.l. lib.in fin.de neg.gest.Contrarium tñ hic deciditur,

11 † quod à quocunque absens defendi potest:nec mirum,quia iura predicta loquuntur, ubi quis uult plene defendere,& suscipere in se telam iudiciariam, sed tex. noster loquitur de illis tantummodo,qui allegant causas absentiæ, ad quas passim etiam inhabiles admittūtur, ut hic dicit gl. magna ad finem. Circa scd̃m responsum faciebat dubium, & uidebatur,

12 † quod ex quo in hisce causis remouetur omnis procurator,& defensor,qui plene defendere uult, debetur etiam remoueri quilibet alius defensor, qui causam absentiæ adducere intendit, per regulam quæ habet, quod à quo remouetur genus, remouetur quilibet eius species.l.chor.ff.de leg.2.& l.1.ff.de suis & leg. Contrarium hic deciditur, & ratio decidendi est,quia in allegante causas absentiæ cessant rōnes prohibitiuæ constitutionis procuratoris,de quibus plene dixi in d. §.ad crimen.

13 † Circa tertium responsum faciebat dubiū, quia uidebatur, quod etiam in hisce causis non capitalibus, ex quo per eas læditur hominis æstimatio,non dr̄et posse cōstitui procurator. arg.l.iusta. ff. de man.uind. & l.Iul. ff.si quis omiss.causa test.& l.si isti quidem.ff. quod metus cau.attento etiam quia tex.in l.1.in 1.& 2.resp.ff.quando cau. app. per alium agi po. uidetur solum uelle, quod in causa pecuniaria procurator constitui possit.ut patet ibi, sin autem pecuniaria sit.& ibi,sed si ea causa sit ex qua solet sequi condemnatio usq; ad relegationem,intelligendo quod dictio (usque) stet inclusiue ut Bart.dicit inf.col.2.Sed ratio decidendi colligitur ex una rōne, quæ adducitur, quod ideo in causis capitalibus procurator constitui non potest, quia sententia posset reddi elusoria,contra l.si prætor. ff.de iudic.

14 † Sed iste intellectus cōis non uidetur tutus per locum à sufficienti partium numeratione.nam intelligendo hunc tex.in princ. in allegante causas absentiæ,& eodem modo uersiculum (nam & in capitalibus) non uideo, quō possit intelligi tex. in 2.respons.in allegante causas causæ,quia illa dictio (itaque)

15 est continuatiua præcedentium : † & ideo huic text. accōmodat̃ scd̃s intell̃s per Mart. Syll.Iac. de Rau.& Pet. de Bellap. quos citat hic Bart. & hunc intellm̃ sequuntur Cyn. & Alb.in l.reos.C.de acc.sed iste intellectus nō recipit̃ cōiter ex duplici capite: & primo s̃m Bart.quia uerba tex. huic intellectui refragari uñr, qñ quis dē allegare cās innocētiæ sit plenarie defendere.l.is qui reus.ff.de pub.iu.Sed tuēdo hūc intellm̃ dici pt̃, quod satis dr̃ excusare innocētiā ille,qui excusat abs̃tē à cōtumacia,qñ quis dē cōtumax habeat̃ pro nocēte,seu delinquēte.iuxta.l.omne delictum, in prin. de re mil. Secundo obiicit̃ huic intellectui quia si iste ultimus uersiculus intelligeret̃ de allegāte causas abs̃tiæ,decideret̃ hic casus minus dubius. Si.n. quis admittitur in causis capitalibus ad allegandū cās absentiæ,longe magis, & minus dubie debet admitti in causis nō capitalibus, in quibus absens cōdēnari pt̃. Sed tuēdo hunc intellectum rn̄deri potest, quod uidebatur dicendum, quod ex quo in hisce causis nō capi-

talibus ꝓcurator cõstitui põt ꝙ nõ deberet admitti quis ad allegandum causas absentiæ. 16 † Tertius datur intellectus ꝑ Dyn. ꝙ iste text. intelligatur gñalr̃ in quibuscunq; causis tam capitalibus quã non capitalibus in qb. absens cõdemnari põt: ideo ſm eũ in terminis. l. lege Corn. §. const. & l. ne diu. C. de pœn. & extrauag. ad repri. ubi absens condemnari põt: admitti põt ꝓcurator: q põt ꝓdesse, & nocere dño: & cum isto intellectu transeunt non nulli antiqui quos citat Imo. in l. pen. §. ad crimen. col. ult. de pub. iud. & Mod. Señ. q trãscribunt dicta Imo. in c. ueniẽs. in 28. col. de acc. sed Bart. non recipit hunc sensum: ut ꝑ eum in d. §. ad crimen. in 2. col. & in d. extrauag. ad repr. in uerbo legitime: cuius tñ fundamentis rñdes Imo. in d. §. ad crimẽ. sed dicam infra in ult. not. 17 † Quartus intellectus accõmodatur ꝑ Bar. hic ꝙ iste text. nõ loquatur in ꝓcuratore, sed in defensore sine mandato, & in oĩ gñe causarum de mundo, ut patet ibi, à quibuscunque defendi, q. d. non curo cũ mandato uel sine, & ut patet ibi, quemuis uerba ꝓ eo faciente, q. d. non curo an habeat mandatum, uel sit sine mãdato: & an sit masculus uel fœmina: qa admittitur ut excusator innocentiæ: q põt prodesse ipsi accusato uel inquisito, & nõ nocere: 18 † & ꝓ isto intellectu. facit ſm Bar. quia si iudex in causis, in qb. ꝓceditur, ad diffinitiuam ẽt lite non contest. tenetur ipse ex suo officio inquirere ueritatẽ. auc. q semel, ibi, ꝑquisita ueritate, C. qũo, & qñ iud. & idem est in causa appellationis, in qua nõ requiritur litis contestatio. l. amplio19 rem. C. de app. idẽ in casu isto. † Et ꝓ isto intellectu pondero istũ tex. in uerbo, æquũ, & ordinariũ est. quasi uelit dicere, ꝙ licet ꝓcurator ĩ causis capitalib. nõ possit cõstitui: tñ æquũ, & ordinariũ est admittere quẽpiã excusantẽ absentẽ, q cõdẽnari põt: & hoc est qđ uoluit dicere tex. in l. reos. C. de acc. dũ dicit leges publicorum iudiciorũ nõ solũ ꝑ defensorẽ, sed ẽt ꝑ ꝓcuratorẽ defendi ꝑmittunt, ut tm̃ defendat, nõ aũt ut noceat, attento maxime qa ẽt in criminalibus, ubi q s est ꝑsens, ac cõfessus, & cõdẽnatus, tenetur iudex ex offõ inquirere ueritatẽ l. 1. §. si qs ultro. ff. de qõ. Ergo lõge magis hoc dicendũ uĩ in absente. l. si nõ defendantur ff. de pœn. & facit pulcher tex. ubi uĩ esse casus ultra alios in l. fi. ff. ad l. Iul. de ann. ubi licet mulier nõ admittatur ad accusandũ l. Iul. de ann. admittitur tñ ad instruendũ ꝑfectum annonæ. facit tex. in l. amplius puto ibi, adire ꝑtorem, & iudicare rẽ prout se habet. ff. de fideicom. lib. & hunc intellectũ sibi ascribit Saly. in l. reos. in 11. col. C. de acc. & cũ isto intellectu hic transit Paul. de Cast. q dicit, ꝙ iste talis solũ admittitur ad excusandũ: nec subiicit de snĩæ: & cũ isto intellectu transit ẽt do. Ant. Ros. in cons. 49. col. 2. inter cõsil. Cæp. sed huic intellectui cõtradicit Ang. hic. quia Bart. uĩ sentire, ꝙ nõ possit admitti q s ut ꝓcurator, & tñ in contrarium ob. iste text. ibi, quemuis, & ibi, à quibuscunq; defendi. q uĩ innuere, ꝙ ẽt q s ut ꝓcurator possit admitti, sed rñderi, põt, ꝙ Bar. ẽt fatetur ꝓcuratorem debere admitti ad informandũ ipsum iudicem de innocẽtia accusati, uel inqsiti. Sed replicari põt, ꝙ tunc non põt dici, ꝙ admittatur ut procurator, ex quo in se non suscipit telã iudiciariã, arg. c. super. de re iud. & l. si suspecta. ff. de inof. testa. Secundo mo20 uetur Ang. † nam ꝓcurator nõ põt interuenire, ut tm̃ ꝓdesse ualeat, ut Imo. tradit in c. constitutus, extra eo. tit. sed ad hoc respõdet Aret. in c. uenies. de acc. ꝙ licet nõ possit talis ꝓcurator constitui ab hoĩe, tñ põt à lege admitti: ut possit ꝓdesse, & non nocere, ut in sĩli de tutore tradit Bart. in l. tutor qui repertorium, ad fin. ff. de admini tuto. facit l. 2. C. 21 de acc. Tu † considera aut pars aduersa non contradicit huic excusatori. & isto casu ꝓcedat opi. Bart. aut uero contradicit, & tunc uĩ ꝙ teneatur cauere. iuxta l. q proprio. §. q aliũ. & l. minor. ff. eo. tit. & facit tex. in l. 2. §. pen. ff. ex qb. cau. in poss. ea. ubi non debet admitti ꝓcurator, ꝑ quẽ cõditio aduersarii efficiatur deterior: & hoc ultra alios. Est uerũ, ꝙ ĩtellectui Bar. multũ refragatur iste tex. dũ dicit, quẽlibet admitti: & sic ẽt ꝓcuratorẽ, facit tex. l. si is q ducenta. § utrũ. ff. de reb. dub. & sic uĩ, ꝙ si habeat mãdatũ, ꝙ debeat admitti tanq̃ defensor: attẽto maxime, qa nõ uĩ, ꝙ possit nocere dño. ſm Imo. nisi habeat specialissimũ mãdatũ: sed dic, ꝙ nõ est incõueniẽs restringere ista dictionẽ (quẽuis) ut nõ cõprehendat ꝓcuratorẽ: cuius factũ nõ ꝑiudicat dño: & si dicat, cõtra Bar. est casus in extrauag. ad repr. ibi, personalr̃ uel legitime non cõparuerit: & non dixit personalr̃ tm̃. Nam ad hunc tex. rñdet Bar. ꝙ dum dicit (legitime) refertur ad uniuersitatẽ, q̃ in causa criminali ꝑ ꝓcuratorẽ cõparere põt: sed facile fuisset imperatori hoc, qđ Bart. sentit exprimere, sed replicari

plicari põt, ꝙ non est incõueniens: ꝙ ex quo illud uerbum (personalr̃) nõ põt referri nisi ad singulares ꝑsonas: ꝙ illud uerbũ (legitime) referat̃ ad uniuersitatẽ tm̃. attẽto maxime, qa text. in l. inter accusatorẽ. ff. de publ. iud. uĩ innuere, ꝙ sit suscepta cognitio, ꝙ absens possit cõdẽnari: siue sit reus, siue actor: & tñ uult, ꝙ sola defensio def: & idẽ ꝓbat̃ in §. ad crimen. ad fi. ibi. & sic iustã rõnem ha-22 beãt, sñiam differãt: & † ideo credo: ꝙ possit ẽt accommodari nouus intellectus ad hunc tex. & cõsiderandũ est: ꝙ licet in causis capitalibus absens pęna capitis damnari nõ possit. ut dicit text. in l. absentẽ, in pri. de pœnis. & in uer. uerũ si qd grauius irrogãdũ fuisset, tñ absens q citationi. & edictis ꝑsidium nõ obtẽperat, cõdẽnari oportet, dicit tex. in d. l. absentẽ. nec ista sunt contraria: qa solũ cõdemnat̃ ad pœnã, q̃ æstimationẽ lædit, dico ergo, ꝙ ubi absens põt condẽnari siue causa sit capitalis, siue nõ capitalis, siue ciuilis, dũmodo nõ agat̃ de pœna capitis. põt interuenire qs, & tanq̃ procurator, & tanq̃ instructor. & iste intellectus differt ab intellectu Dyni q uoluit, ꝙ ẽt ubi absens põt cõdẽnari pœna capitis, ꝙ possit interuenire ꝓcurator: & in hisce terminis posset intelligi tex. in l. reos. C. de acc. Alius põt accõmodari intellectus: & cõsiderandũ est, ꝙ ꝑ locũ à ciuilib. ad criminalia arguit̃ ut ꝓbatur. iud. l. absentẽ. ibi, ꝯm morem priuatorũ iudiciorũ, sed in causis ciuilibus põt reus assumere in se onus ꝓbandi, ut demonstret actorẽ experiri sine actione. l. si pupilli. §. Iul. de nego. gest. dico, ergo ꝙ qlibet debet admitti ad excusandã innocentiã rei, ꝙ accusator uel inqsitor nõ habet ius accusandi uel inqrendi, nec isto casu uĩ ꝙ iudex possit dicere ꝙ uelit habere ꝑsentiã accusati uel inqsiti, ut uideat qua frõte, & quo animo loquat̃, attẽto ꝙ ꝓceditur solũ ad exclusionem ꝓcessus, & quasi ꝑ uiã extraordinariã, & hoc est. ꝙ uult dicere tex. in c. ueniens. de acc. ubi uult, ꝙ admittat̃ ꝓcurator ad excludendũ accusatorem, q confessus fuerat se ꝑ calũniam accusasse, magis 23 tñ placet ꝑcedens intellectus Dat̃ † alius intellectus ad hunc tex. ꝑ Ang. hic in quadam sua repetitione. quẽ referunt qdã Moder. in c. ueniẽs. de acc. & uult, ꝙ vbi reus est absens. ex iusta causa, ꝙ tunc põt interuenire ꝓcurator ad plenã defensionẽ, qa publice utile est abñtem a qbuscunq; defendi, ita loqtur tex. hic, sed ubi qs est absens ex iniusta cã, & latitat, tunc non põt interuenire ꝓcurator, ita loqtur tex. in §. ad crimen. in primo uero ca-24 su loqtur ẽt tex. in l. reos. C. de acc. † Et si dicatur, ꝙ licet sit absẽs ex iusta causa, ex quo nõ põt condẽnari, uĩ ꝙ non possit admitti procurator, ex quo ex tali interuentu nullus põt seq effectus, replicari põt. ꝙ euitabit annotationẽ bonorũ, sed tu dic, ꝙ iste ĩtellr̃s cõfundit̃ ꝑ tex. in §. ad crimen. in fin. q uult, ꝙ possit subesse iusta cã. q̃ habeat euitare annotationẽ bonorũ, & tñ gñalr̃ dicit, ꝙ in crimine publico ꝑsequendo nõ interuenit ꝓcurator. Notat̃ primo ex hoc tex. ibi, publice utile 25 le est absentes à quibuscunq; defendi, † ꝙ ex quo interest reipublicæ ut absentes defendantur, nemo põt cõdẽnari. ꝯm Ang. nisi sibi detur terminus ad defensam. l. 3. & l. desertorẽ. §. si ad diẽ. ff. de re mil. & est tex. cũ gl. in l. 1. ff. de fur. balne. & tradunt Bart. & Imo. in l. 26 cust. §. 1. de pub. iud. † & dicit Salyc. in l. 2. de cust. reo. ꝙ practica totius mũdi est. ut spõte confessus mittat̃ ad carceres, & assignet̃ sibi terminus ad allegãdũ qdqd uelit, ne cõdẽnetur, & si nullã faciat defensionẽ inter termi-27 nũ, uĩ ꝑseuerare in illa cõfessione. Dixit † tñ singlr̃ Bal. in l. à ꝑcedente. C. de dila. ꝙ ubi delictũ est notoriũ, ꝙ iudex põt denegare talẽ dilationẽ ac interloq talẽ dilationẽ non esse dandã, & cũ cõdẽnare, & mittere ad furcas. 28 Et ꝯm Ang. hic † male faciunt assessores, q faciũt inqsitũ uel accusatũ cõfiteri delictũ, deinde ꝑfigũt terminũ octo dierũ ad faciendũ suas defensiones, deinde faciunt eos renũciare hisce defensionibus, qa nõ possunt. iuxta gl. in l. pactũ inter hęredẽ. ff. de pac. ubi plene Mod. facit l. nõ tm̃. de app. ubi Bart. Ang. tñ de Aret. in tract. suo malefic. in uerbo q iudex statuit terminum ad eorũ defensionẽ, post Ang. in l. custodias. ff. de publ. iud. distinguit, ꝙ aut cõstat reũ nullã habere defensionẽ, ut q a forte est insignis latro, & tunc põt renunciare, ex quo ius defendendi nõ habet, & nihil aliud fit, nisi ꝙ citius moritur aut uero cõstat ipsum habere defensionẽ. & tũc nõ tenet renunciatio, & in hisce terminis põt ĩtelligi text. in l. add. C. de app. & in l. nõ tm̃. eo. ti. ibi. n. cõstat eũ hr̃e defensiones, ex quo ducebat̃ ad patibulũ infra tp̃a data ad appellandũ. ĩ dubio tñ cõcludũt oẽs, ꝙ qs possit renũciare suis defensionib. ꝑ gl. in l. 1. de furi. balne. q̃ hoc mihi non ꝓbat, & uĩ magna restri

ctio

ctio ad gl. in l. pactum inter hæredem, q̃ indistincte dicit. ꝙ quis nõ põt renũciare suis defensionibus: † mihi placet id, quod dicit singlr̃ Inn. in c. qm̃ abbas. de off. deleg. ꝙ qs possit renunciare termino non aũt defensioni. † Notatur secundo: ibi, nam & in capitalibus: hic esse text. pro illa regula, ꝙ si de quo minus ur̃ inesse, & inest: ergo de quo magis. nã si in capitalib. causis defensio datur, lõge magis debet dari in causis pecuniariis. facit auc. multo magis. C. de sacro san. eccl. Notantur tertio ex hoc tex. ibi, defensio daẽ † ꝙ ad allegandum causas abñtię facti, utputa ꝙ accusatus, uel inqsitus est detẽtus in uinculis, admittiẽ non solũ procurator, sed etiã defensor quilibet, tam masculus, q̃ fœmina, ẽt sine aliqua satisdatione, ut patet ibi à quibuscũq; defendi. Sed opponitur ẽm Alb. hic, & ur̃, ꝙ illa dictio (à qbuscũq;) debeat restringi ad ꝑsonas habiles. l. 1. de sacrosan. eccl., & l. ut gradatim. §. 1. de mun. & hon. sed ipse tñ uidet ꝙ ad allegandũ cãm abñtiæ, & ad informandũ ipm̃ iudicẽ de impedimẽto facti qlibet indistincte ad l. mittiẽ. † Sed difficultas cõsistit. ẽm Ang. post Inn. relatũ ꝑ Bart. in §. ad crimẽ. an admittaẽ qlibet ad allegandũ causas abñtię iuris, utputa ꝙ accusatus, uel inqsitus non põt uenire, qa locus nõ est tutus, & indistinguendũ est. ẽm Ang. aut n. causę iuris, q̃ allegant, apparẽt ex actis, & sine dubio cũ sint notoriæ, adduci pñt: qa iudex ex offõ ad hoc astringiẽ ẽt parte non petẽte. ut gl. dicit in l. ubi pactũ. de transact. Si uero causæ abñtiæ iuris nõ sint notoriæ: non admittiẽ excusator sine mãdato, ut si uellet dicere: (ut dixi) ꝙ locus non esset tutus accusato, uel ꝙ iudex non esset cõpetens ipsius accusati, uel ꝙ esset excõicatus, & rõ huius cõclonis est, ẽm Ang. qa uerosilr̃ ṗt quis ignorare, an accusatꝰ, uel inqsitus uelit uti hisce exceptõib. Itẽ ut Bar. dicit in §. ad crimẽ. esset possibile, ꝙ ĩpeditꝰ impedimẽto loci nõ tuti, nõ obst. hoc impedimẽto cõpareret, & ideo ur̃, ꝙ ad has allegationes non debeat qspiã admitti sine mandato. sed ẽm Imo. post Bal. in d. §. ad crimẽ. ista opin. Ang. hic nõ est tuta. Primo, qa non est uerosimile, ꝙ abñs uelit se exponere periculo, licet possit, qa exponẽs se periculo ẽt inuitus defendi põt. l. non tm̃ de ap. & ideo ubi aliqs allegat istã exceptionẽ loci nõ tuti, uel incõpetentiæ iudicis, nõ ur̃, ꝙ illã alleget cõtra uolũtatẽ abñtis, qa ubi abñs non comparet, præsumptio est, ꝙ uelit illas exceptiones adduci posse, ne incidat in delictũ cõtumaciæ. ergo satis ꝑsumẽdũ est, ꝙ nõ admittaẽ cõtra uoluntatẽ citati. arg. l. li. §. fi. de neg. gest. & ideo idẽ Ang. in quadã sua disputa, q̃ incipit Bon. quidã, tenet, ꝙ imo glibet excusator admittaẽ ẽt ad allegandum cãs iuris, q nõ præiudicant ipsi accusato, uel inqsito, qa eas adducendo gerit negociũ dñi utiliter. iuxta. l. q utilr̃. de neg. gest. quo casu, aut dñs gesta ꝑ hũc excusatorẽ ratificabit: & tũc cõstabit de uoluntate dñi, aut uero nõ habebit ratum, & sic poterit qñcunq; renunciare huic exceptioni declinatoriæ oppositæ ꝑ excusatorem. Sed ista cõsideratio Ang. non ur̃ uera, & cõsiderãdũ est, ꝙ rlr † defensor sine mandato non admittiẽ. d. l. lib. §. fin. & l. tot. ubi Bart. ff. eod. tit. & ubi admittitur tenetur cauere de iudicato soluendo, & rõ potissima huiusce cõclonis est, ne iudiciũ reddaẽ elusorium, qa interest eius, cõtra quem causæ abñtiæ iuris allegantur, ut allegãs habeat mãdatum. † mihi tñ placet opin. cõtra Ang. hic primo per istum tex. q uult, ꝙ ubi abñs põt condẽnari, possit qs innocentiam suã excusare, ergo longe magis debet quis admitti ad allegandum causas abñtiæ iuris in causis capitalibus, qa nisi reus excusetur cõfiscabunẽ oĩa eius bona post annum irreuocabilr̃, si ergo succurriẽ de æquitate abñti eo casu, quo põt cõdemnari, ut eius innocẽtia possit excusari, quo casu sæpenumero agiẽ de minori ꝑiudicio, q̃ sit cõfiscatio oĩum bonoꝝ lõge magis hic ur̃ succurrendum. & ista opin. ẽm Aret. probari ur̃ in l. fi. circa med. ff. de req. reis. ubi tex. dicit, ꝙ si reus nõ comparet infra annũ post citationẽ, uel non habeat, q eũ defendat in causa capitali, post annũ cõfiscantur eius bona. Et si qspiã diceret, aduerte, qa ille tex. debet suppleri, ꝙ ueniat cũ mãdato, replicari põt, ꝙ si hrẽt mandatum, non uocareẽ simplr̃ defensor, cum ergo ille text. non possit intelligi de allegante causas causę, seu innocẽtię: debet intelligi de quibuscunq; causis tã iuris q̃ facti, & ita ẽt intelligendus ur̃ tex. in §. ad crimen. in fi. & tex. noster hic. Notaẽ quarto ex isto text. † ꝙ ubi abñs põt cõdemnari: ibi ṗt interuenire procurator. † Et ideo ẽm Dy. relatum hic per Bart. & per Alb. col. 10. ubi de iure cõi in causa capitali sententia potest ferri cõtra abñtem, ibi potest ĩteruenire ꝓcurator, & sic in casu. l. ne diu. C. de pen. & extrauag.

extrauag.ad repr. & in casu. l. lege Corn. §. cōstitutū.ad l.Corn. in quibus abñs damnari pōt,poterit interuenire ꝓcurator. Idem est, si ex forma statuti,uel ex consuetudine, ſm Dyn.quis posset abñs condemnari: hr̄eturq́. pro cōfesso,& cōuicto:& hāc opin.amplectiť Imo.in d.§.ad crimen.qui dicit, ꝙ ita cōiter tenetur,& referunt Mod.in c.uen.col.28.de acc.Sed cōtraria opin.† quæ uř crebrior ſm Ias.in l.2.qui test.fac.poss.uř ēt uerior, ꝙ in causis capitalibus, ubi agitur de pœna maio re relegatione, dato ꝙ absens possit condē-nari, siue ex dispositione iuris cōis, siue ex forma statuti,aut consuetudinis, nullo modo possit interuenire procurator, quæ q̃dem opinio ꝓbari uř lege,rōne,& auctoritate. & primo per tex.in l.pen. §. ad crimen. de pub. iud. ubi dř simplř ad crimen publici iudicii persequendum frustra interuenit procurator.† Sed huic text.rñdetur, ꝙ licet simplř loquatur.debet tñ distingui, & declarari per alias leges.Sed replicari potest, ꝙ nullibi repellitur,ꝙ absens in causa capitali de iure digestorū possit condēnari, nisi in casu. l. lege Corn.§.cōstitutum.qui tex.uult,ꝙ serui,qui spadonē interfecerūt, licet ultimo supplicio sint puniendi,abñtes tñ cōdemnari pñt,cum ergo ille solus casus reperiať,non est uerosimile,ꝙ includatur in regula.§. nři. Item pōt dici ad illum tex. dū dicit de abñtibus quoque,tanq̃.l. Cor.teneantur,ꝓnunciandū est, ut sit ꝓnunciandum perinde,ac si essent pñtes usque ad relegationem.ut ibi sentit gl.in 2.intellectu.Vel pōt dici ꝙ ille tex. non loq tur de abñtibus,ut sint puniendi tanquam.l. Corn. teneantur.s.pœna corporali, sed sola pœna cōfiscationis bonorū, quia abñs nō pt deportari, minus est præsumendū ꝙ ista regula trahať ad l. ne diu. C. de pœ. q̃a nō potuit I. C. diuinare de illo tex. minus de extr. ad repr. in uerbo legitime. ut ibi Bart. dicit. Secundo † obiicitur contra opin. Dyn. per Bart.tex.in l.inter accusatorem, de pub. iud. ubi inter accusatorem,& accusatum ēt suscepta cognitione, & sic lite contest.excusatio ꝓ abñte iustis rationibus admittitur,q̃a tex. gñalř loquitur,& uult, ꝙ sola excusatio iustis rōnibus admittať:& tñ ille tex. uř loqui, ubi abñs potest cōdēnari,dum dicit, nec per triduū ꝑ singulos dies ter citatus condēneť. ergo tex.noster necessario debet intelligi: & idem probari uř in d.l.pen.dū dicit,sed excusationes abñtium ex S. C.iudicibus allegantur.subdit text. & si iustam rōnem habeant, sñiam differunt.Et pro ueritate. pro ista op. contra Dyn.uř esse casus de causis capitalib. in d.c.uen.& in c. super hic. de accus. ubi qñ agitur de pœna depositionis ab ordine, non admittiť ꝓcurator, q̃a causa est criminalis. Sed ad istum tex.rñdet. Im.ꝙ pœna depositionis ab ordine de iure can. censeť pœna criminalis,& rō est ſm Mod.in d.c.uen.col.28. in 13. q. q̃a depositio ab ordinibus ecclesiasticis est magna pœna, quia q̃s non deponiť ab ordine nisi ex grauissimo crimine.c. 1. 81. dist.sed ob hoc non tolliť cōtrarium, q̃a illa sñia depositionis ab ordinibus sacris in absentem ferri pōt, & tñ, non pōt interuenire ꝓcurator.Suadeť hæc opin. contra Dyn. ſm Bar.in d.extrauag.ad rep. in uerbo legitime, † nam in causa appellationis etiam in criminalibus ferri pōt sñia in absentem.l.fin. §.illud.de temp.app. & tñ in causa appellationis non pōt interuenire ꝓcurator. sed replicari pōt ſm quosdam Mod.in d. c. uen.ꝙ ille tex. loquiť, ubi in causa principali nō poterat ꝓcedi cōtra abñtem: nil mirum ergo si idē est in causa appellationis:quę censetur eiusdem naturæ,sed si in causa principali potuisset ꝓcedi cōtra absentē ēt causa appellationis posset ꝑ alium agi: sed ille text.non patiť hunc sensum,q̃a solū facit dñiam inter causam pecuniariā,& capitalem:& absolute dicit,ꝙ cā capitalis ꝑ aliū agi nō pōt, nec distinguit inter abñtiā,& pñtiā, & late dicā de intellectu illius.l.1.Vltimo suadeť hęc opi. pulchra ratione.† nā uř absurdū,ꝙ in causa capitali admittať ꝓcurator, q non solū pōt ꝓdesse, sed ēt nocere dño. Sed ad hoc rñdet Imo. ꝙ per eius dcm̄ nō præiudicabiť dño, nisi habebat spālissimū mandatū, ut in simili dř in matrimonio,in quo req̃riť mandatū indiuiduum. attēto maxime ꝙ factum ꝓcuratoris tēdens ad delictum,dño nō præiudicat.l. si ꝓcur. de cōd.ind.& erit magis utile admittere ꝓcuratorē,licet possit ī aliqua particula nocere,q̃ relinquere ipm̄ abñtem indefensum,& maxime ubi iudex est oīno ꝓcessurus cōtra abñtē. arg.tex.in l.nō solū.in fin. ff.de procu.ubi qñ iudex deliberat oīno ꝓcedere cōtra abñtē, admittitur q̃s sine mandato ad remouendā cām suspecti tutoris. Sed replicari pōt, ꝙ si ista rō esset uera,dřet ēt admitti in causis capitalibus, in quibus absens cōdēnari nō potest

37 38 39 40 41

test: qa melius esset eũ defendere, licet in aliqua parte possit sibi nocere, q̃ eũ indefensũ relinquere. Itẽ ut dicit Bart. melius est, ꝙ quilibet admittatur, qui possit tm̃ prodesse, non aũt nocere. est uerũ, ꝙ ꝓ opinione Dy. multum stringit tex. in d. extrauag. ad repr. dũ ducit, ꝑsonalr̃ uel legitime, cui text. non satisfacit solo Bar. ẜm Imo. dicẽtis ꝙ ille dr̃ comparere, qui ꝑsonalr̃ compareт, si est singularis ꝑsona, uel per procuratorem, si est uniuersitas, qa illa verba ꝑsonalr̃ uel legitime unr̃ paniformiter referri, tam ad singulares personas, q̃ ad uniuersitatem, sed replicari põt, ꝙ ex quo illa uerba ꝑsonalr̃ non pñt referri ad corpus collegium, uel ad uniuersitatem, necessario sunt referẽda ad ꝑsonas singulares, cũ uerbũ (legitime) ad collegiũ uel uniuersitatem, ut Bar. sentit ꝓprie referri possit, qa regula. l. nam hoc iure. de uul. & pup. ꝓcedit ubi potest pariformis determinatio. cogita.

Notat̃ ultimo ex hoc text. ibi, æquũ, & ordinarium est admittere, hic esse tex. ꝙ iudex nõ põt dicere ꝓcuratori, ꝙ uult, ꝙ principalis personalr̃ cõpareat, qa melius nouerit ueritatẽ qa ꝙ qs posset comparere ꝑ ꝓcuratorem est ordinariũ, & æquum, cõtrarium tñ tenet Bar. hic reprobata opi. Iac. But. q uolebat ꝙ si procurator haberet specificum mandatũ, ad sic rñdendum ꝙ iudex nõ posset desiderare, ꝙ principalis cõpareret, nam cõtra Iac. stringit iste tex. q uult, ꝙ sit ęquũ, & ordinariũ admittere ꝓcuratorẽ: huic ergo æquitati: & iuris ordini non põt iudex derogare: sed ut supra dixi Bar. hic, & in l. fi. C. de ꝓc. & in l. 2. §. defendi, ex qbus. cau. in pos ea tenet, ꝙ imò possit cogi principalis rñdẽdũ: qa ob eius ꝑ̄sentiã ueritas magis ꝑcipi poterit: quę ꝑ tremorem, ruborem, palorẽ, & similia ꝑcipi solet. sed ẜm Bald. distinguendum ur̃ inter iudicium criminale, & ciuile: nam in iudicio criminali in quo torturæ locus esse potest. põt cogi principalis cõparere, & in hisce terminis loquit̃ tex. in l. de minore. §. tormẽta. ff. de qõ. sed ubi nõ esset locus torturæ, ex quo ꝓcurator hẽt specificum mandatũ, dñs ur̃ loqui ꝑ organum ꝓcuratoris. l. qui aũt. in fi. ff. de cõ t. siue causa sit ciuilis siue criminalis. ita dicit Bald. hic, & ista opinio. fuit de mente Bart. licet Bal. non dicat in l. q bona. §. q alieno. in ult. col. ubi facit drĩam inter iudicium criminale, & ciuile: & uult, ꝙ in criminali teneatur comparere ꝑsonalr̃: quia ex aspectu, uoce, colore, & trepidatione poterit iudex melius se informare ab ipso principali. & opin. Bar. in d. §. q alieno, recipit̃ cõiter. ẜm Alex. & Mod. in l. fi. C. de ꝓc. & probari ur̃ ex illo tex. ubi unicuique ꝑmittitur per procuratorem rñdere, nisi subsistente iusta causa. & tradit Raph. Fulg. in consil. 244.

43 † Mihi placet distinctio quã sentit Bald. hic ꝙ siue causa sit ciuilis siue criminalis dũmodo non agat̃ de tortura non possit cogi principalis comparere ꝑ hunc tex. q gñalr̃ loquitur. & ꝑ tex. in dicta l. fi. nisi subesset iusta cã, utputa, qa procurator esset infamis, uel rixosus ut Mod tradũt in d. l. fi. Circa gl.

44 † in uerbo publice, colligit̃ cõclusio, ꝙ interest reip. quãplurimos ad defendendã suã causam admitti. Sed tu aduerte, qa iura allegata in gl. non ꝓbant hoc. nã tex. in l. in ꝓuinciali. §. fi. cũ l. seq. bñ ꝓbat, ꝙ si ædificet̃ in publico, ꝙ oẽs ciues nunciare pñt: qa interest reipublicæ q̃plurimos ad suam causam admitti. sed tex. nr̃ non loquit̃ de interesse publico principalr̃: sed ipsius absentis: sicut ẽt loquit̃ tex. in l. exigẽdi C. de ꝓc.

45 † Itẽ tex. in l. 1. in fi ff. qđ cuiusque uniuer. loquit̃ de defensore q tenet̃ satisdare de rato uel de iudicato soluẽdo iuxta l. q ꝓprio. §. q aliũ. & l. minor. ff. eo. sed tex. nr̃ loquit̃ de defensore allegante causas absentiæ, q nõ tenet̃ ad aliquã satisdationẽ: ut est gl. sing. in l. in eo. § nemo. de reg. iur. sed alii defensores tenent̃ satisdare, dato ꝙ sint locupletissimi d. l. minor. Sed tu cõsidera qa gl. in d. l. in eo. §. nemo, loquit̃ in allegãte causas abñciæ in cã criminali. ubi agit̃ de utili. publ. ut Bar. dicit in l. ubi pactum col. pen. de trans. ideo uide Dec. oĩno in d. l. in eo. §. nemo. ff. de reg iu. & dic

46 † ꝙ interest reip. hic secundario, principalr̃ tñ interest ipsius absentis à quocunque defendi: alias si principalr̃ interesset reip. ut hic sentit Ang. posset ꝓcurator inuitus cõstitui, & tñ non põt. l. fi. liusfam. §. inuitus supra eo. & l. inuitus. C. eo. & iõ officium ꝓcuratoris est priuatũ auctoritate, & utilitate: licet secus sit in offõ tutoris, & curatoris: qđ est publicũ auctoritate & utilitate priuatũ l. si qs magistratus. ff. de mun. & hon. & inst. de excu. tu.

47 † nec est incõueniẽs, ꝙ principalr̃ intersit priuatorũ principaliter à qbuscũque defendi, & secundario reipub. sicut in simili dr̃, ꝙ interest principaliter ne quis re sua male utatur, secundario reip. ut ita onera reip. subire possit. §. pen. inst.

i.ist.de is q sunt sui uel alie.iur.& in § eos.in auct ut iud. sine quoquo suffr sic et princi-paliter iterest mulierū dotes earū cōseruari scd'ario reip.l.1.& 2.de iu.dot.& l.1.sol.mat. Glo.in uerbo.dat pōt diuidi in 5.partes pric. In 1.parte opp.contra tex. In 2. distinguendo tria gn̄a causarum opp.resoluit, & contra primū genus opponit tribus modis. In 3.diuidit ipsum text.In 4. format unam qōnem.In 5.intelligit hunc tex.qn̄ quis pōt plene defendere,sed tm̄ uult allegare causas absentiæ.Secunda ibi,sed ut tollas.Tertia ibi, & sm̄ hoc Quarta ibi, sed in quem sententia dabitur. Quinta,& ult.ibi,uel si uis dicas. Ex hac glo. 48 colligitur prima conclusio,q † in causis capitalibus rł nō pōt constitui pcurator.l. pen. §.ad crimen.de publ.iud.qui tex.licet loquat in pub iudicio capitali, tn̄ habet locum et in iudicio capitali priuato,ut probatur in l. prima an p aliū cau app. ubi non distinguit crimē publicum à priuato,sed solū qualitas pęnæ.& ur esse casus.sm Imo.in d. §. ad crimē. col.2 in l.unica.C.ut oēs iud. tā ciuil. q̄ mil. in uer.q,si intra 50.dierū numerū.nā in pri. illius l.fit mentio de furto ut patet ibi,super furtis aut criminibus, quærimoniam cōmouendi.& tn̄ in uer.accusationem, dicit accusationem uero super criminibus factā, debet 49 ipse officialis p se proseq.† sed rn̄deri potest disputatiue tn̄.qa proprie inscriptio ad pœnā talionis habet locū in criminib. publicis .in qb.est determinata pœna. & in qb. cadit proprie similitudo supplicii.l si cui ff. de acc.& l. fin.C.eo tit.& ita tradit Alb.in l.in priuatis.. ff.ad Turp.& si dicat,q et in priuatis delictis habet locū,& maxime i furto ut probari ur in l.fin.ff.de furt.dico, q ille text. rn̄det huic dfficultati.dū dicit,q nō sit inscriptio quasi in publicū iud.sed ut temeritas gentiū extra ordinaria pęna coherceat & ideo ibi non cadit propriæ pœna talionis Idē probatur. sm Imo.in l.3.C ubi sena.uel clar. ibi, oē crimē publicū priuatū ue.cui tn̄ nō p procuratorē rn̄deri liceat. sed ad illū tex.pōt rn̄deri,quod nō isert ex hoc, quod rł i priuatis delictis nō possit cōstitui procurator, & ideo Ang. relatus p Imo.i d.§.ad crimen.col.2.uult, q i crimine publici iudicii et qn̄ pro crimine est imponēda pœna pecuniaria,siue sn̄ia possit ferri in absentem,siue non.non possit constitui procurator primo p illum text. qui loquit indistincte.& ideo ipse intelligit.text. nostrū in crimine capitali priuato,ut in illo possit interueīre procurator; ut sn̄ia possit ferri in absente,& ideo sm eum ,in crimine publico siue possit ferri in absentem.siue nō. ut probat text.in d.§.ad crimen nō pōt cōstitui pro 50 curator.Item sm eum † in crimine priuato bene fit distinctio,an sit imponēda pœna maior relegatione,& non possit procurator cōstitui,an uero minor & possit sed in crimine publico,siue agatur de pœna capitali,siue de alia pœna relegationis,uel minores,uel et de pœna pecuniaria, prout agit in plerisque delictis publicis,ut inst.de publ.iud.§. fin. & in l.1.ad l.Iul.de annona. & de residuis nō pōt constitui Et pro opin. Ang. pōdero tres tex. ultra alios 1.tex in l.de fide.C. ad l. Corn.de fals:qui text. proprie loquitur in criminibus 51 publicis, † habent n. huiuscemodi crimina, nescio qd specialitatis,pater in l.q crimen publicū,q accu.nō poss.ubi proprie pœna talionis fuit introductū pro crim. publico,& pro 52 bat in d l.fin.de furt.† & ideo non permittit mulieri accusari de crimine publ. l. de crim. 53 C.qui acc. non pos.† & ideo damnatus de crimine publ.non pōt amplius accusare. l. q publico iud.ff.de publ.iud.& ex delicto publico damnatus.et efficitur infamis,non sic est in omnibus priuatis delictis l.infamen. ff.de publ.iud.& ideo non dr publicū iudiciū.nisi expresse à lege cautum sit l.3.ff.de præua.& pœna Turpil. de qua ibi in § fi. solum habet locum in publicis iudiciis, ergo tn̄ credo, q opin. Ang ita confirmata non sit uera, per text.in l.tunc conuenit.C.de acc.& l.2. C.qui acc nō poss. q pprie uult q in ea causa nō sit admittēdus procurator,ubi est necessaria subscriptio in crimen.secus est ubi agit.de causa pecuniaria facit tex.in l.2.C.q acc. non pos. 54 † sed hic esset indaganda rō, quare primo ex parte accusatoris nō possit cōstitui procurator & dicit hic Alb.col.7.post Bart.in §. ad crimen. q ex parte accusatoris est, qa si non pbat, punit silitudine supplicii.dicta l.si cui. de acc.& l.fin.eod.tit.& ideo debent detineri in pari custodia l.2.de cus.reo sed ex quo hodie nō seruat de cōsuetudine,eēt uidendū,an correcta rōne.l censeat correcta lex, de quo plene dix in d.§.ad crimen.illa semp mihi uisa fuit uera rō tā ex parte actoris quā ex parte rei.quā assignat l. C.in l.1. de req.re. qui dicit,qđ rō nō pat i,qđ absens eo non audito damnet.& ideo lex uult, quod non admit-

tatur

tatur procurator, ut iudex accuratius possit indagare ueritatem criminis inspiciendis accusatorem, & reũ in faciem, ut uidendo quo colore, quo tremore, & palore loquatur, ut hic dicit Bald. col. pen. & hæc ratio (ut dixi) ꝓbatur in d.l. 1. sed ista ratio non militat ex parte accusatoris, q̃a amplius non punitur pœna talionis, sed põt dici quod lex quantũ potest uĩ restringere facultatem accusandi l. si cui. de accus. & l. fin. ibi, ne innocentiam feriamus, & ideo uult, quod ipsemet accuset, non aũt per procuratorem, & ideo in accusatore desistente habet locum pœna. de qua in l. 3. de ꝑuar. de quo tñ plene scripsi in d. §. ad crimen. ubi ultra alios posui 30. ampliationes ad hanc regulam, & forte ẽt 30. limitat.

55 Gloss. tñ hic ponit tres. Prima est, ut † non procedat in casu l. Lucius. ff. de app. ubi pro seruo condemnato in causa capitali põt dñs appellare, & causam appellationis prosequi, & ratio est, dicit gl. q̃a comparet pro suo interesse ꝓprio. sed ista solutio non uĩ tuta. per tex in l. si non defendantur. ff. de poe. & in l. 2. ff de exhib. reo. & ideo gl. in l. si seruus, de stat hom dicit, ꝙ dñs potest bene ministrare ꝓbationes ipsi seruo eum defendendo, sed iudicium est agitandum cum ipso seruo & pro ista solutione facit tex. in l. 2. C. de accus. ibi, ut possit pro eo competẽtes allegationes afferre, sed finis distinguitur ſm principium illius l. ut ibi declarat Saly. uere tamẽ uĩ, quod

56 † pro seruo, si dñs citatus pro suo interesse nõ uult eum defendere, sed relinquere fortunam iudicio, poterit uel à seipso defendi, uel à quocunque d. l. si non defendantur. & l. ser ui ff. de appel. & ideo Imol. in d. l. Lucius. dicit, ꝙ ideo ab alio potest defendi seruus, quia debet dicere causam in uinculis, d. l. 2. de custo. reo, sed ista solutio Imol. non uĩ tuta, q̃a in casu l. 1. q̃n cau. appel. uult. ꝙ in causa capitali non possit constitui ꝓcurator ad prosequendam appellationem, & tñ est necesse fateri, ꝙ ex quo fuit cõdemnatus in causa principali, ꝙ erat pñs, aliter in ipsum non potuisset ferri sententia d. l. absentem. de pœnis,

57 Imol. dicit, ꝙ ibi arripuit fugam, † tu dic bř, ꝙ ex quo seruus tř non potest esse in iudicio, nec in ciuili, nec criminali, si non defendatur à domino potest seipsum defendere, & si seipsum non defendat potest ab alio defendi istam tñ secundam solutionẽ quod in casu l. Lucius. possit interuenire ꝓcurator. q̃a erat incarceratus. uoluit Bar. in d. l. 2. sed non placet Bal. hic in 2. col. q̃a semper in causa capitali dicit Bal. q̃s debet detineri d. l. 2. de cust. reo. & tñ in d. l. an ꝑ alium cau. app. dř, ꝙ nõ admittitur ꝓcurator. & ideo infert hic Bald. retẽta solutione gl. ꝙ stante statuto, ꝙ pater teneatur soluere cõdẽnationem filii. ꝙ statutũ ualet, licet sit iniquum, ꝙ pater pro suo interesse poterit interuenire pro filio in causa criminali, & idẽ dñt Ang. & Imol. in d. l. Lucius.

58 † Secunda colligitur cõclusio ex hac gl. ꝙ ubi ex crimine publico, uel priuato uenit imponenda pœna relegationis, uel remotionis ab ordine, põt interuenire procurator, ratio est q̃a absens relegari põt, ergo & in tali causa ꝓcurator constitui & hæc est cõis Doctor. opin.

59 † & probatur etiã in l. 1. ff. an per aliũ cau appel. ubi dř sin autẽ causa sit nõ pecuniaria, sed capitalis, non põt ꝑ ꝓcuratorẽ agi, nam ibi appellatione pœnæ capitalis ſm Bart. hic intelligitur de pœna capitale stricte sumpta, uers uero (sed in ea) loquiĩ de pœna damnationis in metallũ, & deportationis usque ad relegationẽ, excludendo ipsam relegationẽ. & dato mihes, ꝙ principiũ illius text. intelligeret̃ de pœna capitali large. ſm Ryc. & Bart. de Saly. ille text. posset intelligi de aliis pœnis. q̃ sunt mediæ inter pœnis capitales, & relegationem sicut pęna fustium, & flagellorũ. & damnato in opus publicũ ad tps, de quibus in l. capitalium. ff. de pœnis, sed replicari potest, ꝙ ille pœnæ in d. l. capit. ſm ordinem literæ postponuntur ipsi relegationi, ut patet ibi, ueluti relegatio ad tempus, uel in perpetuum. ergo pœna relegationis uidetur reputari maior, & ideo uidetur uerior

60 intellectus Bart ꝙ † ibi illa dictio (usque) stet inclusiue, quia hæc est eius propria nã. ſm Bar. in l. Sempr. §. patrono. col. ult. de l. 3. & nisi staret inclusiue in illo text. sequeretur, ꝙ casus relegationis non tam clare decideretur sicut casus ubi agitur de pęna capitali, uel agitur ad pœnam pecuniariam pro crimine, & tñ poterat magis dubitari de causa relegationis, quam de aliis causis, q̃a de capitalib. erat aperte decisum, eodẽ modo de causis pec. ut in hoc tex. in princ. Ergo est necesse dicere, ꝙ dictio (usque) stet inclusiue, prout est sua ꝓpria natura, & suadetur hæc opin. ſm Bar. q̃a pro iniuria imponi põt pœna relegationis l.

61 fi. ff. de iniur. iuncta l. fin. C. eod. tit. † sed ad hunc text. dantur plures solutiones, quas retuli

tuli in d.§.ad crimen,de pub. iud.mihi placet illa solutio quam tradit Cyn. in d. l.fi.C.de in 62 iur.ꝙ licet ubi agit de imponendo pœnã relegationis ex crimine publico, uel priuato possit cõstitui ꝓcurator nõ põt tñ in crimine iniuriarũ,licet sit priuatũ delictũ.arg.l.prętore dixit.ff de iniur.attẽto ẽt ꝙ aliqñ pro iniuria imponit pęna capitalis.ut in d.l. ꝑtor.§. 1.de iniur.& in l.2.in fi.ad l.Cor.de sic.& in l.1.C.de fam.lib.& ideo dr in l.qui iniuriarũ, ꝙ aliqñ imponit pœna exilii,uel relegationis nil mirũ si nõ põt interuenire procurator, & si dicatur,aduerte.nã in casu,l.3.in fi.de sic.& l.lege Cor.§.si naũt.cum l.seq.de iniu.ubi pro iniuria imponit pœna capitalis, censetur crimen publicum replicari põt,quod ẽt grauiter aĩaduert ꝓ crimine iniuriarũ, ẽt ꝙ sit crimẽ priuatũ,ut si qs faciã alicuius luto spurcaue rit,uel aquas fistolas lacus, qd ue aliud ad in iuriã publicã contaminauerit,põt ẽt imponi pœna capitis ꝓ crimine iniuriarũ.l.sacularii. §.sunt quidã,si uelles tñ tueri op Iac. de Are. posses dicere,ꝙ nõ cõsideraĩ qualitas delicti, sed qualitas pœnæ d.l.1.nisi replices, qđ hic cõcurrit.& qualitas delicti.& ẽt pęnę,sed hac rõne attẽta idẽ esset in furto, ubi aliqñ ẽt imponit pœna mortis,l.capit.§.fam ff. de pœn. & tenẽdo hãc op ad hũc text.iuncta l.abñtem põt̃ ĩnderi,qđ nõ sequit abñs põt cõdenari. ergo põt interuenire ꝓcurator patet in §. ad crimẽ.de pub.iud.ubi põt ferre sñia ĩ abñtẽ, & tñ nõ interuenit ꝓcurator,nec dicatur,qđ ille tex.intellr de sñia annotationis bonorũ, qa hæc solutio diuinat,stat ergo silr. ꝙ abñs possit relegari,& tamẽ in cã relegationis non possit interuenire ꝓcurator, ut est casus expressus in d.l.1.an per alium cau.app. Cetera dic,ut dixi in d.§.ad crimen.

TRACTATVS.

De crimine læsæ maiestatis summi legum doctoris Do. Martini Garrati Laudensis

De crim læs.maiest. **Rub.**

Prima quæstio.

In ducibus, & proceribus non habet locum ut delinquens contra eorum statum puniatur secundum formam l. quisquis, C.ad l. Iul.maiest.ẽm Alb.de Rosa. in d.l. quisquis. limita hoc uerum nisi princeps nõ recognoscat superiorem,puta Imperatorem,quia tũc de eo ut de supremo iudice iudicãdũ est arg. not.in l.hostes.ff. de cap. qa tunc habet locũ pœna.d.l.quisquis. ẽm Bald. in d.l. quisquis. Aduertendum tñ est,ꝙ in principe recognoscente superiorem committitur crimen læsæ maiest.l.1.ff.ad l.Iul.maiest. non tñ pœna extenditur ad liberos ẽm formã d.l.quisquis.& de rebellibus,uide Bart.in extrauagan.ad reprim.in uerbo rebelles.

Secunda quæstio.

Qui minus literas, uel nuntium hostib.dolose,incidunt in crimen læsæ maiest.& etiam nuncius scienter portans literas punitur.l.1. per Bald.ff.ad l.Iul.maiest.& l.1.§.inc.ff.ad Turp.& qđ not.Cy.in l.non ideo minus.C.de acc.& Bar.in l.1.§ ne autem.C.de cad.toll.

Tertia quæstio.

Licet plurib.modis cõmittatur crimẽ læsæ maiest.l.1.cũ seq.ff.ad l.Iul.maiest.tñ proprie cõmittiĩ in ꝑsona principis,uel astãtium corpori eius.Cy.in l.quisquis. C.ad l.Iul.maiest.

Quarta quæstio.

Mutuans, uel donans pecuniam hostibus principis incidit in crimen læsæ maiest. l.cuiuscunque.ff.ad l.Iul.maiest.

Quinta quæstio.

Rebellio subditorum non priuat dñm possessione ciuitatis,nisi eum,uel officiales suos expellerent de ciuitate. uel caperent, uel incarcerarent.l.1. §.penult.ff.de ui, & ui arm. & not.Bald.in repet. l. si aquam. C. de serui. & aqua. Nam si uiolenter expellitur, uel reuertens non admittatur, uel suspicatur repelli dñs perdat possessionem ciuitatis.l.1. §.deiicitur.ff.de ui,& ui armata. l.clam. possidere.§.fin. ff.de acquir.possess. Et aduertendum est si princeps timore inimicorũ suorũ, uel hostium dimittat castrum, uel ciuitatem non perdit possessionem.l.licet. ff. de acquir. possess.dummodo hostes non occupauerint castrum illud.l.clãm possidere.§ fi. Item qui capitur ab hostibus perdit possessionem rerũ suarum,& etiam non captus amittit possessionem rerum suarum captarũ ab hostibus.l. denique.ff.ex quib.cau.maio.& Inn.in cap.2. circa fin.de oper.no. nun. facit not. per Ioan. de Lign.in c.dilect de capell.mo.

Sexta quæstio.

Qui frãgit scienter saluũ cõductũ tenetur l.Iul.

l.Iul.maiest.Ang.in l.utimur.ff.de sep.uio.& uide Bar.in l.3.in §.transf.ff.de fic. & nō debet dari saluus conductus cum alterius damno.l.2.§.si quis à principe. ff. ne qs in loco pub.licet hoc male seruetur, & qs possit cōcedere saluū cōductum.uide Ang.in d.l.utimur

Septima quæstio.

Dānatus de crim læsæ maiest.pōt appellare.gl.in l.Pant.§.rei.ff.de acq.hæred.

Octaua quæstio.

Tractatus & conspiratio contra principē potest probari per cōplices, & socius criminis.Bald.in l quoniam liberi.C. de test.

Nona quæstio.

Facere cōuenticulam de Papatu uinēte Papa est crimē læsæ maiest.no.in c.uen. de test. & Bal.in l.qm liberi.C. de test. quod nota cōtra concilium non canonice congregatum.

Decima quæstio.

Vbicunque quis punitur usque ad alterū gradum intellī de descendentibus à masculis non à fœminis.C. ubicunq; de pœ. lib. 6. & in cri mine læsæ maiest.non punient ita filiæ sicut filii,quia mulieres non sunt ita audaces l.quisquis.C.ad l.Iul.maiest.

Vndecima quæstio.

Contra notorie tenentes ciuitates Ecclesiæ Rom.sine citatione procedit̃ ad snīam s̄m Bald.in procem.feudorum.

Duodecima quæstio.

Ille dicitur facere contra statum prinicipis, qui uult dirigere statum ad aliud regimen, puta ad alium principem.Bald.in l. 1.§. huius studii.ff.de iust.& iure.

Decimatertia quæstio.

Sola scientia punitur, qñ maleficium est cōmittendum in personā eius, cuius est subditus,puta in ꝓsonā principis.Bar.in l.utrū. ff.de parric. quod not.pro principibus cōtra subditus scientes proditiones.

Decimaquarta quæstio

Propter publicam utilitatē,puta ob bonū pacis reip. pōt concedi ut bona rebelliū empta restituantur,uidi opin.magnorū Doct.allegātium Bart.in l.quæcunq;.C.de fide inst. & iur.haste fis.li. 10.facit,l Lucius de euict.

Decimaquinta quæstio.

Pœna transiens in posteros non comprehēdit lineam fœminnam.Et licet in crimine læsæ maiestatis confiscantur omnia bona, tamen non confiscantur bona feudalia. Io. And.in c.quibusdam de pœnis lib.6.

Decimasexta quæstio.

Conspiratio est cōfederatio inter aliquos in præiudiciū principis,uel alterius.Io. And. in c.exhib.de iud.& Io.de Im.in c.pet.de iure iur.Et dīr tyrāni qui ꝓpter partialitates ciuitatum faciūt se dominos l.nemo exterus.ī fi C.de iud.& 1.q. 1.incipiunt,alias principatus.

Decimaseptima quæstio.

Filii rebellium ciuitatis,uel principis cōcepti tp̄e rebellionis non sunt ciues illius ciuitatis.Bal.in l.imp la 2.ff.de statu ho.& ꝓdūt iura ciuilia.Bald.in l. 1.C.de hæred.instit.

Decimaoctaua quæstio.

In crimine læsæ maiest. etiam hodie non seruantur bona filiis auct.bona damnatorū. C.de bonis damnato.

Decimanona quæstio.

Iuribus dicentibus ꝙ punitur affectus, & si non sequatur effectus,est derogatum per generalem consuetudinem,nisi in crim.læsæ maiest.& patriæ oppugnatæ.Ang.in l.fin.§. fin.ff.quod quisque iuris.

Vigesima quæstio.

Pœna l.qsquis.C.ad l.Iul.maiest. hēt locū ēt in filio naturali tm̄,qa facere cōtra Imperatorē,uel Papā ē cōtra ius quasi nāle,q Imperator,& Papa est pater omniū s̄m Alber. in l.filium.ff.de his qui sunt sui,uel alie.iur.

Vigesimaprima questio.

Priuata inimicitia non excusat à pœna rebellionis.Innoc.& Bald.in c. 1.de off. deleg. licet Bar.teneat contrarium.in l.hostes ff. de cap.cuius sententia uidetur humanior.

Vigesimasecunda quæstio.

Licet quis efficiatur subditus ꝑ delictum l.1.C.ubi de crim.agi opor.non tñ taliter fit subditus ut cōmittatur crimen læsæ maiest. s̄m Old.cons.42.

Vigesimatertia quæstio.

Nullus priuilegiatus torquetur excep.in maiest.crimine.l.nullus.C.ad l.Iul.maiest.

Vigesimaquarta quæstio.

In crim.læsæ maiest filius perdit legitimā s̄m Franc.Zabar.in clem.pastor.de re iud. q allegat Io.de Lign.ita tenere.

Vigesimaquinta quæstio.

Omnes ciues ciuitatum subditarū principi non pñt dare altari principi tex. & ibi Iac. de Belui.in auth.de def.ciui.§.aud.facit quod o.gl.in l inuit.ff.de fideicomm.lib.

Vigesimasexta quæstio.

Corrūpens imaginē quæ sunt dicta ad infamiam

miam alicuius proditoris principis, puta qui suspensus pedibus, uel ad decus publicum, punitur in quingentis aureis. l. si quis .id qđ ff. de iurisd. om. iud. & ibi per Doct.

Vigesimaseptima quæstio.

In crim. læs. maie. admittit laicus cõtra cle. pro testificãdo. gl. in c. cũ p. manconel. de acc.

Vigesimaoctaua quæstio.

Rebellis, & ꝓditor est, q relīqt principem suũ, & adhæret alteri. Bar. in extrauag. qm̃ nuper. in uer. rebelles. & amittit iura sui principis. l. amissione. §. qui deficiũt. ff. de c. dim.

Vigesimanona quæstio

Sicut ꝑ rebellionem cõtra principẽ ꝑdunt priuilegia, ita cõsuetudines priuilegiatæ, Bal. in extrauag. de pace Cõstantiæ in uersi. habetis, & rebelles dñr esse q sunt in notoria inobediẽtia gl. i l. si certarũ. ff. de mil test. Ang. in l. 2. fi. ff. de iud. Et rebellio subditorũ non priuat dñm poss. Bal. in l. si aq̃. C. de ser. in rep. & uide Bal. in l. 1. & ibi scripsi. C. de ser. fug.

Trigesima qõ.

Memoria damnatur post mortem in crimine læs. maiest. §. per contrarium. inst. de hære. quæ ab intest. ubi gl.

Trigesimaprima quæstio.

Beneficium ecclesiast. filii non publicatur ꝑ ꝑ crim. læs. maie. cõmissum a p̃re. gl. 56. d. c. satis ꝑuersum. & uide gl in c. past. de re iud.

Trigesimasecunda quæstio.

Sententia nõ facit quẽ desinere esse hæredẽ ipso iure, fallit in damnato q fecit contra remp. uel principem, glo. quæ incipit & not. in l. & si sine. §. & si papinianus. ff. de min.

Trigesimatertia quæstio.

Qui est ꝓditor cõtra Imperatorẽ nõ amittit feudum quod habet ab ecclesia nisi ꝑ sententiã ecclesiæ. Bal. in l. 1. ff. de re. diui. 4. q.

Trigesimaquarta quæstio.

Licet crim. læs. maiest. nõ cadat nisi in subdito. clem. past. de re iu. tñ hostis dr̃ de omni gente. Bal. in l. nihil. C. de manu. uind. & qualiter proceditur in crim. læs. maies. uide tex. & Bar. in extrauag ad reprimendam.

Trigesimaquinta quæstio.

Licet decreto ducis, uel regis caueatur, qđ bona facientis cõtra statutum suũ puplicentr̃, tñ filia debet hr̃e legitimam. l. quisquis. §. ad filiam. C. ad l. Iul. maiest. ꝗ consuluit Angel. consil. 307 quod est singulare uerbum.

Trigesimasexta quæstio.

Barones facientes contra statum principis habent magis puniri alii quam ciues Bart. in l. 1. C. de cond. lib. 11.

Trigesimaseptima quæstio.

Omnis proditor perdit feudum. Iacob. de Belui. in c. 1. qui. mod. feud. amit. & ibi dixi.

Trigesimaoctaua quæstio.

Vassallus, uel subditus principis q inimicos ꝑmisit uenire in territorio principis est ꝓditor. Bald. in l. 1. ff. de re. diuis. in q. 42.

Trigesimanona quæstio.

Pater nõ põt exhæredare filiũ, qa sit proditor patriæ, qa non est de causis insertis in §. causas. in auth. ut cũ de appel. cogn. quẽ. § ui de Aduerte tñ, qa non successibilis est, quia est ꝓditor patriæ l. 1. C. de hær. inst & not. in l. eius q. ff. de testa. facit l. minime. ff. de rel. & l. ueluti ff. de iust. & iur. l. fallaciter, C. de abol.

Quadragesima quæstio.

Tenens castrũ rebellatum cõtra remp. debet mori. Bal. per tex. in l. 1. C. de seditiosis. no. bene, & cadit ẽt sub rub. de castellanis

Quadragesimaprima quæstio.

Arma eius qui non potest stare in ciuitate propter proditionẽ patriæ debent destrui Bart. in l. 2. ff. de ope. pub.

Quadragesimasecunda quæstio.

Speciale est in crimine hæresis, & læsæ maiest. ut superueniente accusatore nõ sileat inqsito, sm̃ Ang. in l. ea quidem. C. de accus. no. ad limit. not. per Bart. in l. 3. ff. de adult.

Quadragesimatertia quæstio.

Proditor non potest esse testis secundum Bal. in cap. licet uniuersis. de testibus.

Quadragesimaquarta quæstio.

Speciale est in crimine læsæ maiestatis, ut iudex cogat accusatorem suam accusationẽ prosequi. l. fallaciter. C. de abol. secundum Ang. in l. accus.

Quadragesimaquinta quęstio.

Bona castri rebellis ciuitatis postea reconciliati, non intelliguntur restituta per solam reconciliationem, secundum Ang. in l. filio quem. ff. de lib. & posth.

Quadragesimasexta quæstio.

Si subditus principis conturbauerit principem non incidit in crimen læsæ maiest. sed aliter debet puniri. uide Andr. de Iser. in c. 1. §. 1. qui mo. feu. amit.

Quadragesimaseptima quæstio.

In crim. læsæ maiest. ꝓceditur summariẽ, de plano, sine strepitu, & figura iudicii. uide tex. in extrauag. ad repr. quem Bar. gloss.

Quadragesimaoctaua quæstio.

Aliud est quem esse rebellē imperii, aliud est quem esse in odium imperii, primum v3 rebellio est mortale, nec potest remitti nisi ex gratia, secundum est medicinale quod remittitur, purgata contumacia authen. item nulla communitas C. de episc. & cler. de quo plene per Bart. in extrauag. ad reprim. in uerbo rebelles. ubi plene.

Quadragesimanona quæstio.

Reuelantes secreta in damnum principis hostibus, capite puniuntur, ut l. omnes del. §. expl. ff. de re mil. sed reuelantes amico principis ex qua reuelatione est factus inimicus tenentur crim. læsæ maiest. l. cum dolo ff. ad l. Iul. maiest. aliis casibus reuelans in damnum principis punitur secundum leg. 1. C. si quis Imp. maledixerit uide And. de Iser. plene loquentem in c. 1. quibus mo. feud. amitt.

Quinquagesima quęstio.

Bona eorum qui expelluntur de ciuitate qn̄ est dissensio inter ciues, puta ob partialitates, non debent publicari, quia non hostes neque in crim. læsæ maiest. inciderunt l. si qs ingenuam. §. in ciuilibus ff. de capt. sed reuersis debent restitui bona ſm Odofr. & Alb. in auth. bona damnatorum. C. de bonis dam.

Quinquagesimaprima quæstio.

Veneti, uel alii si sint rebelles imperio pn̄t priuari libertate sua cum habeant eam, uel ex priuilegiis Imperatoris, uel per patientiam eius, ſm Bal. in c. sicut de iureiur. forte hn̄t à Papa, & tunc rebelles Papæ possunt priuari libertate sua ex ratione Bal.

Quinquagesimasecunda qō.

Faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. l. 1. C. ut armorum usus lib. 11. secus si contra alium tex. in l. nō dubito ff. de capt. & not Bal. in l. conuentionum, in recollectis ff. de pac.

Quinquagesimatertia qō.

Proditorem principis debemus manifestare l. Metrodorū. §. de pœn. And. & Iser. in c. 1. quæ fuit prima cau. benef. amitt.

Quinquagesimaquarta qō.

Banniti Papæ, uel Imperatoris perdunt patriā potestatē, secus si ab inferiore ſm Ang. in l. si cum dotem § si pater ff. sol. matr.

Quinquagesimaquinta qō.

Iura quæ non transeunt nisi ad filios, non confiscantur l. insulam. in princ. ubi Bald. ff. sol. matr. Martinus Laudensis.

TRACTATVS.

De crimine læsæ maist. xii. quæstio distinctus, per Incertum Auctorem editus.

PRAEFATIO.

CVm solito speculationis gaudio mens occuparetur, inter legendum nuper in manus excidit tract. in crim. læsæ maie. nouiter editus qui 12. quæstionum concluditur examine. Hūc cum auidius ut nouitas faciebat, aliquantisper lectitassem, primum optimi, aut horis, atque ueri I. C. præ se maiestatem ferre. uidebatur, sed dū exactius singula degustassem, uisum fuit illius conclusiones non parum à iuris ueritate dissonas, cuius cum super oīa que censurarum studiosus est maxime tutorem, atque defensorem esse deceat. l. una. C. de ed. lib. toll. quamq; super oīa amanda legislator exclamat in l. cum ita. ff. de cond. & dem. & pulchre. Bal. in cons. diuino schismatis, quod posuit sup̱ Rub. C. si quis aliquem testari prohibuerit, quod n. ueritate sanctius qđ diuinius ē est, n. omnibus rebus humanis anteferenda, nā qui ueritatē sequtur Deum sequtur, unde August. ad Casul. & hī in can. quisqs 11. q. 3. quisqs metu cuiuslibet ptātis, ueritatem occultat, iram Dei super se, puocat, melius est pro ueritate pati supplicium, q̄ pro adulatione beneficiū. Proinde suppressam ueritatem maxima ēt lucubratione ostentare, & illi aduersantes conclusiones optimus cōfutare iōnibus, non parū boni, uiri offō cōducere duxi. Uerūenimuero hanc suscipere prouinciam on tantumq; pelagus, pedē referre maxime dissuadebat; qđ M. Antonium hoīem quidem ingeniosum dicere, solitū ferunt, sed ideo nullā unq̄ orationē scripsisse, ut aliqn̄ opus esset quid a se non esse dcm̄, posset id se negare dixisse, quo fit ut maximo oneri se suppositum intelligat qui dicta sua scriptis demandat, tum infinitis censoribus se submittat necesse sit sed dū inter hæc alter caret ueritatis amore uictus, cēsorū non ueritas snīam manum porrexi calamo pro clipeo, his qui mel sentient obiiciens q̄ Hieron. dicit in ꝓlogo super Iob. si aut fiscellā, &c. & qđ idē tradit in ꝓlogo sup̱ Esd. pleriq; in publico detrahūt &c. & q̄ tradunt in c. inter uerba, in fi. 11. q. 3. itaq; tractatū alium

alium in mã in quo singulæ auctoris qõnes ad utranq; partem examinent, & tandẽ suis cõfutatis argumẽtis, uera sequat cõclo, edere & editũ in lucẽ mittere statuti, in quo si quid pperã dcm fuerit, negare.n.nõ possum quin pleraq; dicã q iusta rephensione digna uide bunt, ut uerbis utar Aug. in lib. retractat. & re citantur in c. negare. 9. dist. correctorẽ bene-uolũ patienter sustinebo, si uero aliqd subtilr uel acute dcm reperiat, id totũ bonitati, atq; clementiæ D.N. Iesu X pi, atque eius Virginis Matris attribuatur. Porrõ lectorem rogo ne prius iudicet, q̃ totum perlegerit. nã in ple risq. qõnibus leuiora pmittentur fundamen ta q̃ uero urgentiora sunt in calce ponetur

1 *Bona rei in crimine læsæ maiest. ipso iure an confi scentur.*

2 *Synodus tota sapientiæ legalis adesse dicebatur cũ Dynus aliquam decideret quæstionem.*

3 *Effectus consurgit fortior dispositione legis cum ho minis concurrente contractu.*

4 *Feudum ea conceditur conditione, ut uasallo felo- niam committente resoluatur.*

5 *Statutum in uno æquiparatorum in altero locum habet.*

6 *Priuationis pœnam si ipso iure imposita non constet interpretatio fit ut in ea requiratur sententia*

Cognitio causæ requiritur in feudi priuatione.

7 *Reus læsæ maiestatis bonorum dominium ipso iure non perdit.*

8 *Feudum ob crimen læsæ maiestatis ipso iure non reuertitur ad domum.*

Iudicare potest iudex contra communem opinionem casum legis non habentem.

9 *Feudum ipso iure ob feloniam non reuertitur ad do minum, culpa per sententiam modum conuincta.*

Deus ex conuentione sua obligari posset.

10 *Contractus quidam in feudo esse censetur, ex quo ultro citroq; obligatio nascitur.*

11 *Consuetudo in principem disponens ipso principe maior est.*

12 *Princeps supremus uasallum feudo priuare nequit nisi per sententiam culpa conuicta.*

13 *Regulam pro se habens, intentionem fundatam ha bere dicitur.*

Regulis iuris tenaciter inhærendum.

13 *Interpretatio extensiua non fit in æquiparatis, nisi æquiparatio per modum regulæ facta sit.*

Extensio passiua æquiparatorum locum non habent in pœnis ipso iure impositis,

15 *Ius utrunque in suo debet obseruari foro.*

26 *Auctoritas dicentis non est attendenda sed ratio potius.*

Bartolus legistarum Idolum.

17 *Bona delinquentis uasalli, an applicentur fisco ip- so iure, & hoc specialiter.*

18 *Causæ duæ lucratiuæ in confiscatione si delictum non possunt concurrere.*

19 *Dominium eiusdem rei ex pluribus causis eo dẽ, uel diuersis temporibus concurrentibus quæri non pot*

Pœna priuationis nunquam ipso iure imponitur nisi in casibus à iure expressis.

20 *Dominus feudi qua lege obligetur ad non priuan- dum uasallum feudo nisi culpa conuicta.*

21 *Extensio in correctorijs nullo modo fienda, etiam ex identitate rationis.*

22 *Sententia requiritur ad feudi priuationem, etiam delicto existente notorio.*

Notorium pro sententia non habetur.

23 *Episcopus notorius homicida non deponitur absq; sententia.*

24 *Iudex de notorio crimine non potest condemnare, absque præcedenti citatione.*

25 *Confessio non sufficit, ubi scientia requiritur in pœ- nis executionem secum trahentibus.*

QVAESTIO I.

ET quidem 1. q. quæ in hac mã ponitur est, num v3 in crim. læsæ maie. bona rei ipso iure fisco applicentur, uel an sen- tentia necessaria sit. Et cõcluditur p auctorẽ 1 tractatus q in crim læsæ maiest. ipso iure bo na confiscantur, nec opus est altera snĩa. Et allegat aliquos auctores ita tenuisse, & ultra eos præmissam conclusionẽ firmant Arch. & Io. An. in nouel. in c. felicis, de pœnis, in 6. ubi dicunt bona cõmittentis crim. læsæ maiest. ef fici ipso facto fisci, sicut bona ingredictis re- ligionem efficiuntur monasterii, & idem ẽt tenuit Saly. Bon. in l. fi. C. de bo. proscrip. ubi dicit q in crimin. læsæ maies. ipso facto bona committentis fisco applicantur. & ut proba re tex. in d. l. quisquis, ibi omnib. bonis fisco nostro additis, quæ uerba cum ponantur in pto, non ur opus altera sententia, ut tradit expresse Bart. in l. 1. ff. ad l. Iul. de ui priuatã, ubi facit drĩam, an dicatur bona sint publica ta uel publicentur, ut primo casu ipso facto committantur, & nimirum quia multa alia sunt specialia in hoc crimine, ut generaliter, crimen exceptum dicatur, ut tradit signan- ter Lud. de Roma, in l. si quis in graui. §. hi

quoq; ff. ad Syll. & qdam Mod. in l. de mino re. ad princ. ff. de qō & cū præmissam sniam tenuerit Dyn. de Mugello quem allegat auctor. cuius quanta sit auctoritas pulchre de eo cōmemorat Cy. in l. unica. C. de senten. q̄ 2 ꝓ eo qđ interest ꝓferunt. † ꝙ qñ Dy. decidebat aliquam qōnem dicebatur adesse tota synodus legalis sapientiæ tenuerit ēt Io. Andr. in duobus locis à cuius opinione tanq̄ a fundamento iuris non esse recedendū bellissime Bal. in qt in c. cū olim de re iud. fuit n. tempo ribus suis lumē mūdi, meruitq; hac salutatione pōtificali decorari, bñ ueneris q lux mundi cognominaris, ut refert Ant. de Prato ueteri in præludiis ad repert. Batt. tenuit Arch. Paul. de Cast. & Sal. uī hæc opinio cōior quare amplectenda in cārū decisionibus l. una ibi sane apud ueteres crebior & c. ff. de off. consu lis, & in c. in canonicis scripturis 19. dist. Bal. pulchre in l. fi. C. de pœna iud. qui male. iud. cum plerisque similib. uulgarib. & præsertim in feudo non uī hr̄e dubitationem, ut tenuit Bal. & Card. Alex. in locis allegatis per tract. & sequitur nouissime Fran. Cur. in suo egregio opere feudo. in 4. par. in 3. reg. in 4. dubit. Et ad confirmationem huius opinionis ultra 3 præmissa adduco † ꝙ ubi concurrit dispositio legis, & contractus hominis tunc fortior effectus resultat, ut eo casu ēt casibus permissis, ꝙ alias permitteret ꝓhibeat, & econtra ut probat tex. in §. sanctissimas in auth. de alien. & emphy. quem ponderat Ang. Imo. Alex. & Mod. in l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. 1. Bald. in l. quoties C. de fideicom. & in l. 1. C. de pact. & pōderauit ante eos gl. in c. uerum, de cōd. appos. & in simili ꝙ dispositio hoīs concurrēs cū dispōne legis fortiorē effectum reddat facit gl. in § oportet. in auth. de iud. colla. 6. & gl. quā ibi summæ not. Ang. in auth. de exhib. & introduc. reis ad prin. coll. 5. & gl. in l. mulier § si quis rem. ff. de leg. 3. quod tradit Bar. in l. 2. §. fi. ff. de usuc. pro empt. Bald. in l. 2. C. de usuca. quæ pro liber. Panor. in c. past. de app. cum si. In quibus locis cōiter concluditur ex concursu dispōnis legis, & hoīs fortiorem debere induci effectū, & semper hoīs dispōnem aliquid ultrā debere addere ad dispōnem legis. Quia in proposita qōne s. in feudo extat primum dispositio legis, ciuilis, quæ uult bona committentis in maiestatē in 4 pricipis cōfiscari. † extat secūdo lex cōtractus feudalis, & sic dispositio hoīs, ex qua feudum sub hac condōne datum uī, si uasallus fidelis sit, ut secuta felonia fiat resolutio, ut infra dicet, ergo nimirū si illa lex cōtractus cōiuncta cū l. scripta debeat operari ut ipso iure feudū eo casu reuertatur, ubi alias snia esset necessaria, & cū Bal. q hanc sniam tenuit, nō habeat cōtradicētē, nō uī ab eius opinione in practica discendendū ut tradit Raph. Fulg. cōsi. 26. & dicit Alex. in l. 2. in prin. col. 4. uers. in practica tū tene mēti. ff. de uulg. ꝙ magna est auctoritas Bal. ubi non hēt cōtradicentem, fuit enim uirtus iuris nostri. s̄m Lud. de Ro. cons. 430. incip. in casu proposito. & de eo in plerisq; consiliis mirabiliter exclamat eius germanus Ang. Et præsertim, qa ut dicit auctor tractatus, in crimine hæresis, ꝙ ęquiparatī crimini læsæ maie. ut ipse in sequentibus pluribus comprobat fundamentis, ita ꝑ ius canonicū statutū fuit, & in æquiparatis ꝑ legē antiquā hēt locū interpretatio passiua, allegat duas gloss. satis uulgares, sed in terminis melius facit gl. uulg. in c. si postquā §. fi. de elec. lib. 6. glo. in l. 2. C. de cura. furio. & late tradit Alex. in l. Cēturio. ff. de uulg. ubi per gl. alleg. 5 † & alia iura ꝑ quadrata conclusione firmat, qđ statuit in uno ęquiparatorū hr̄e locū in reliquo ēt si mā sit exorbitans à regulari dispōne, ut in p̄missa qōne, & melius adhuc facit singula. tex. in l. his solis de reuo. dona. ubi ꝓbatur punctualiter fieri extensionē pęnæ priuationis ipso iure de casu ad casum ꝑ p illorū æquiparationē qđ procedere uī ēt si lex esset odiosa, & uteretur dictione exclusiua tm̄ gl. sing. qua ibi summe. Saly no. in l. fin. C. de reuo. dona. Mod. Pap. in auth. non licet. C. de lib. præt. uel ex hær. & not. Angel. in l. lege Corn. ff. de iniur. cū si. & facit ēt optime c. cū dilecta. de cōfir. utili uel inuti. ubi ꝓbaī ꝙ ēt in exceptis pōt fieri extensio propter æquiparationem, & ideo licet casus. c. cum s̄m, sit exceptus à communi regula propter æquiparationem, potest extendi ad casus similes.

Sed hisce oībus nō obstātib. in secreto, & ueritate iuris, cōtraria cōclusio tenēda est, & ꝓ eius fundamento adducuntur tres regulæ quadratæ iuris. prima gn̄alis † ꝙ uidelicet ubi 6 non apparet expresse pœnā priuationis ipso iure impositā, semper interp̄tatio fit, ut in ipsa priuationis pęna imponēda, requirāī snia & nō fiat ipso iure, ut tradit gl. in c. qcunque in uerbo innodetur de hæreti. lib. 6. glo. in c. in pęnis, de reg. iur. eo. lib. & in c. cupientes. §. si uero

si uero in uerbo, punientus, de elec. eod. lib. late Mod. Cano. in c. si diligenti. de fo. cõpe. & formalius Bal. in auth. qui semel. C. quõ. & qũ iud, ubi dicit ꝙ lex in dubio nõ dr̃ damnare quē ipso iure, sed ꝑ sñiam iudicis i. 1. §. calũniatores. ff. ad turp. subiiciens, & fortius ꝙ ubi lex disponit quē priuari cã cognita priuationis, ēt si lex diceret priuati ipso iure. tñ semp ꝑ reqrit priuatiua sñia, arg. l. de qua re. ff. de iud. & sine dubio in ista priuatione feudi reqrit̃ causæ cognitio. c. 1. de feudo sine culpa nõ amit. cũ si. & sequit̃ in terminis ꝓpriis pr̃ ueritatis. Alex. cõs. 134. incip. omissis superfluis. col. 2. uol. 1. & nouissime Ias. in l. 3. § pe. ff. ꝙ quisq; iuris in alium statue. & icõfiscatione ꝙ nõ fiat ipso iure sed ꝑ sñiam tradr̃ textualiter in l. aufertur. §. in reatu. ff. de iur. fis. cum suis concor. prout late deducunt Doct. in l. post cõtractum. ff. de dona.

7 Secũda, & spãlis regula est † ꝙ in crim. læsæ maiest. ipso iure reus nõ ꝑdit dñm bonorũ, licet statim iterdicatur ei a lege administratio, & iõ antequã bona ex eo delicto cẽseãtur fisco q̃sita, opus est sñia. tex. est rotũdus in l. q̃sitũ. ff. q. & à q̃bus manumis. lib. q non põt calumniari q a punctualiter loqtur. ꝙ ante sñiam reus ꝑduellionis remanet dñs bonorum. Aduerte, ꝙ illa lex q̃situm dicit in rõne dubitationis q̃m dñs est, tamē postea decidit dñm qui commisit crim. læsæ maiest. non posse manumittere, quod posset si esset dñs, saltem fauore libertatis, q̃ est ualde fauorabilis. l. liberras. ff. de reg. iur. iõ ille tex. nõ bñ ꝓbat, nec est formalis ut dicit auctor. Imò habes ꝙ post cõmissũ crimē bona à fisco uēdicãtur. l. eorũ. & l. fi. ff. ad l. Iul. maiest. Ideo fiscus erat dñs ēt ante sñiam, adeo ꝙ hr̃ ratio fructuum à die commissi criminis. glos. sing. in auth. de incest. nup. in uers. imminere coll. 2. quam Bal. ponderat in marga. in uers. priuatio. & uide Barb. cõs 70. ubi Christus. col. 18. & seq. in 4. uol alia uide q̃ addidi ad d. l. quisqs. P. Rebuffus. Et ꝑ illũ tex. firmat Bar. in locis allegatis ꝑ auctorem. & idē Bar. in l. post. cõtractum. ff. de donat. dũ alle. dic. l. q̃situm, allegãtur ēt alia iura. l. fi. C. ad l. Iuliã maiest. in uerbo. punitus, & ibi firmant formalr̃ Cy. & Bart. expresse in d. l. qsquis. Ioan. de Imo. & alii in d. l. post cõtractum, & cõiter Doct. in l. ex iudiciorũ. ff. de publ. iud. Ang. Are. ēt prædictam conclusionem firmat in tractatu maleficiorũ su ꝑ gl. tu hai tradito la tua patria. & idē sentit Maria. de Senis in cõs 22. in 1. uol. hanc cõclusionem formalr̃ & ꝑ literas grossas firmat ēt in feudo.

8 † ꝙ ꝓpter crimē læsæ maiest. ipso iure nõ reuertatur. Card. Flor. in consil. 128. incip. in qõne q̃ uertitur inter Andr. 1. col ad fin. & seq. & est cõmunior sententia, licet præfatus auctor uoluerit contrarium asserere, & licet non habe remus Doct. firmantem hanc opin. tamē tex. in d. l. quæsitum est ineuitabilis. & ideo superflua ē disputatio, & oĩs dubitatio ex quo habemus text. ut dicit Bald. in l. cũ antiqorib. C. de iure delib. & facit l. ancillæ. C. de fur. & propterea alibi dicit idem Bald. in quodã suo consil. incip. præponitur. in 2. uol. ꝙ in causarum decisionibus non per uarias opiniones scribenciũ, sed ꝑ sillicatas uias textũ incedēdum est, unde idem Bald. in ca. 1. §. iud. de pace iur firm. admonet iudices ne in dubio à tex. & à regula recedant, & ideo etiam contra cõem opinionem permissum est iudicare si illa nox habet casum legis, ita Ant. de Butr. in c. tua nos. col. 2. de usur. refert, & sequitur Barb. consil. 10. uol. 2. & cum per legem ciuilem ita decisum sit, s̃m illam feudalis materia cum contrarium per feudales cõsuetudines nõ reperiat̃ cautũ regulari debet. tex. singularis. in c. 1. in fi. de feu. cogn. Quia perquirantur oẽs feudales cõstõnes, non reperietur tex. qui decidat cõtrariũ ergo lege ciuili utēdum est, s̃m quam, ut prædixi. in crimine læsæ maiest. est expressum reum perduellionis ante sñiam bonotum suorũ retinere dñium.

9 Tertia regula in materia feudali traditur † ꝙ uidelicet feudũ propter feloniã cõmissã non reuertitur ipso iure ad dñm nisi conuicta culpa per sñiam. c. 1. in princ. & §. si uasallus. si de feud. fuerit coutrouer. inter dom. & agnat. uasal. & in c. 1. de feudo sine culpa nõ amitten. non. n. põt diuestire uasallum suum ēt Imperator. & Rex qcunque, nisi causa cognita, & conuicta culpa, quia licet principi Deus subiecerit leges, & tributa, non tñ subiecit ei cõuentiones, & cõsuetudines feudales q̃bus ligatur. & ita pulchre Bald. ingt, in c. 1. de nat. feu. per tex. ibi. & idem Bald. in l. princeps ff. de leg. & in c. 1. de proba. nã, & Deus ex cõuentione obligaret. ut idem Bald. ingt. in l. 1. ff. de pact. & ideo Panor. in c. q̃ in ecclesiarũ, de cõst. dicit ꝙ nõ creditur uerbis principis attestantis feudatarium delictũ fecisse ꝑ ꝙ quod priuandus est quia si id dice

temus facile posset euacuare oēm cōtractū cum eo firmatum. qđ esset cōtra l. Cæs. ff. de publ. † in feudo. n. est qdam contractus in quo ultro citroq; nascitur obligatio. c. de forma. 22 q. 5. & l. liber. hō. ff. de uerb obl. & qa de nā feudi est ut nō auferatur nisi cū causæ cognitione d. c. 1. de feudo sine culpa non amit. ſm Panor. in d. c. q in ecclesiarū, cū quo ibi Mod. transeunt. & idē tradit in apostillis suis in cle. pastoralis. de re iud. in fi. & Lud. Rom. cons. 352. incip. qritur primo, ad fi. iō Bald. signanter dicit. in c. 1. de nā feu. ꝙ princeps non pōt infringere feuda q concessit nisi conuicta culpa, & ꝙ consuetudo ī hoc dat nām, & eam assignat cōtractibus feudalibus. & ideo refert de Imperatore Fed. I. q fecerat cōe Papiæ comitē in certis castris ꝙ nec ipse nec eius successor pōt diuestire uasallū nisi cōuicta culpa, & ideo signanter dixit Bal. in auth. oēs peregrini. C. cōm. de succes. ꝙ ex quo cōsuetudo feudorū dictat ꝙ prīceps nō possit priuare uasallos nisi prius per pares iudicētur indigni. certe non poterit Imperator statuere contrariū, & quasi abusiuas facere dignitates. † qa consuetudo q disponit ī ipsū principē maior est ipso principe. Idē Bal. ī c. 1 § 1. uers. qro nunqd, de noua forma sidel. ubi ēt dicit ꝙ cōsuetudo feudorum cēsetur ius nāle, & elegātius Bal. in c. 1 §. qa uidimus uer. qro nunqd Imperator. in tit. qui feu. dare poss. decidit post gl. ꝙ Imperator nō pōt diuestire uasallum nisi cōuicta culpa; assignat rōnē, qa bonæ, & nāles consuetudines ligant principes; quia potentius est ius nāle q̄ principatus, & qa in ore principis firmior debet esse ueritas, alleg. in lib. Esdræ. & qa non decet principem reuocare suū beneficiū. ex quibus resultat firma cōclusio, ꝙ nec† prīceps supremus ī mā feudati commissa felonia pōt uasallū feudo priuare nisi per snīam conuicta culpa, & hoc ꝓpter legē contractus, qua ipse ligatur. & ultra traditur ꝓ regula, ꝙ ubicunque in feudis fit mētio de amissione feudi propter, felon ā intelligitur culpa conuicta & in iudiciario ordine, & nō aliter. ita signāter Bal. in c. ceterū. de ind. Idē Doc. in §. quicunque, de pace tenen. ꝑ tex. ibi. refert, & sequtur Ioan. Baptista de S. Seuer. in rep. c. 1. de feu. cogniti. qđ indubitanter ꝓcedit respectu agnatorū, qa illi nunquam priuantur nisi per snīam probata, & conuicta culpa. ita signanter Bald. dicit. in c. 1. §. nulla. ꝑ quos fiat inuestit. ubi dicit unum qđ est magis singulare, quod ad priuationem feudi reqratur exautoratio de inuestiendo, ut si ꝑ annulū fuerit inuestitus, deannulet, sicut in clerico anteq̄ quā possit puniri ꝑ secularē iudice, degradatio, & in milite exautoratio, qa opus est actu retro simili. alle. l. ab emptione. ff. de pa. cum simil. quod expressius firmat, & exclamat Ioan. Bapt. in suo cōmen. d. c. 1. de feu. cogn. ex quo sequit ꝙ antequam deinuestiatur uasallus nō censetur feudū reuersum ad dnm.

Succedit nunc, ꝙ cū habeamus tres regulas quadratas iuris ꝓbatas quæ ēt loquunt in Imperatore qn̄ felonia contra eum commissa est, habemus intentionem fundatā. ut tradit gl. ordinaria in rub. de rog. iur. in 6. Bar. in l. quoties. ff. q satisd. cog. & in l. 2. col. 2. ad fi. ff. si qs in ius uoc. non ierit. Bal. in c. 1. col. 3 de alie. iud. mut. cau. facta. Panor. in rub. extra ut lite non cōt. & bn̄ ꝓbat tex. in l. suus quoq; uer. puto ff. de de hære. inst. & ī c. uenerabilibus. § fi. uer. pōt quoq;. de sentē. excom. lib. 6. qbus iuribus trita est doctrina † ꝙ habens pro se regulā dr̄ intentionē hr̄e fundatā, adeo qđ dicens aliquem casum excipi à regula teneretur ꝑcise illum probare. & hoc est qđ dicebat Spec. in ti. de off. iud. §. 8 uers. 5. qđ stare oīno debemus regulæ qn̄ casus aliter non reperi exceptuatus. & propterea signāter dicit Io. And. ī c. salubriter de usu. ꝙ nunquā a regula textuali det discedi q aliquam exceptionē nisi expresse ostēdat tex. pro limitatione regulæ. & probatur formalr̄ in c. 2. de coniugio læproso. & in c sane 15. q. 3 uñ regulæ tenaciter inhærendū est, sicut Bononiēses adhærēt carocio, ita gl. singularis licet uulg. in l oīs diffinitio ff. de reg. iur. & Bal. in. c. 1. §. iudices, de pace iur. fir. admoneo, inqt uos iudices ne ī dubio à tex. & a regula recedatis & idē Bal. in l. 1. C. de sac. san. eccl. in uers. sed qro qđ in deportato. & ī l. si tut. C. de seruo pigno. dato manumissio dicit ꝙ tenaciter regulus inhærere debemus. nisi aliqd spāliter, & expresse inueniat & ide Salyc. in l. si hoīem. ff. mādari. ubi inuehit cōtra dimittentes regulas. nisi pro limitatione habeant tex. & iō cum Bal uoluerit sine tex. formare exceptionem crim læsæ maiest. retroquendum est in eum. qđ ipse dicit de gl. in l. reipublicæ. ff. ex qbus causis maio. quod ipse loquit ex capite suo, quia sine lege. & iō An. de But. de Bal. dicit in c. cōsultationibus. de iu

re patr ꝙ plerūq; dicta Bal. carent neruo rōnis,& legis,& idō nō est illis multū adherēdū pſertim cū ipſe dicat expſſe contra tex.forma les iuris,& ēt ut per pmiſſa patet.ꝙ aliter sēſit in multis locis,& in effectu iſta eſt uera,& indubitata concluſio, ꝗdquid dixerit auctor tractatus,ſalua pace dixerimus, Nec obſtant fundamēta q̄ ꝙ contraria part. fuerūt adducta.Et primo dū allegatur capitulū,cū ſm de 14 hæreticis.† Rñdetur ꝙ anteq̄ in æꝗparatis paſſiua extēſio locū habeat, requiritur ꝙ æquiparatio ſit facta ꝑ modū regulæ,ita tradit eleģāter Matthæus de matheſi.in tract.extenſionis,quē ſequitur Aret.in §.ius ciuile,inſt. de iure nāli gentiū uel ciui. Decius nouiſſime in c.trāſlato. de conſt. Or.ut infra dicetur crimen læſæ maieſ.& hæreſis nō æꝗparantur ꝑ modū regulæ.Secūdo rñdetur,& perēptorie ꝙ in pœnis q̄ imponūtur ipſo iure,illa extenſio paſſiua æꝗparatorū nō habet locū ēt ꝑꝑ identitatem rōnis,ita ſignanter uoluit Ioan. And in reg.odia,de reg.iur. in 6.firmat,& ſequitur Bal.in l.de quibus 6.col.ff.de leg.& expreſſe in crim.læſæ maieſt.tradit Soc.conſil. 275.incip.in cā fratrum ad fi.5.col.in 2.par. Tertio rñdetur quod deberet eſſe æquiparatio facta per oīa, ita ꝙ oīno eadem militaret ratio,antequam fiat extenſio pœnæ,ita glo. no.in c.1.in uerbo,ſane , de uoto in 6.& in c. conſtitutus,in uerſ.prorogamus, de reg. eo. lib.& firmat expreſſe in hoc crimine Socy in cōſ.allegan. ſed ut īfra dicetur nō ē æꝗparatio ꝑ oīa inter hæc duo crimina, ſed eſt longū diſcrimen,igit,&c.Quarto , & perēptorie ꝗa ſpāliter contrariū reperitur deciſum per ius ciuile in d.l.ꝗſitum, q̄ loquitur in caſu in 15 diuiduo,† & ſic utrunq; ius debet obſeruari in foro ſuo,nec n.ius canonicū ēt expreſſe legem ciuilē corrigere poſſet,niſi in cōcernētibus forū aīæ,ut late traditur in c.fi.de pſcr ꝑ gl.in reg.poſſeſſor.de reg.iur.in 6.gl.in c.2.de arb.in 6.Doc.cōiter in c.cū eſſes,de teſt.Nec obſtat c.primū de noui oper.nunc.ubi traditur ꝙ ius ciuile dubium ꝑ ius canonicū declaratur,nam minor deficit,ꝗa cū habeamus caſū legis rotūdū,q̄ non reperitur aliquatenus correcta per aliā legem nouā, non eſt dubiū,& hoc eſt qđ dicit gl.ſingular.in auth.de non eligendo ſecundo nubentes.§. 1.col.2.q̄ dicit ꝙ ſuperuacuo dubitabat Imperator, cū eſſet caſus legis alleg.l.ancillæ.C. de fur.quare ſublatū eſt fundamentū principale auctoris in hac mā.Nec obſtat auctoritas Io. And. & aliorū,quia dicendū eſt cum Aug.in cano. ego ſolis 9 diſt.&c. Et cum tex.in §. ſed neq; ex multitudine auctorū l.1. C. de ueter. iuris 16 enuclean. † & ꝗa in dicente non auctoritas ſed rō pōderāda eſt ut dicit Hiero. ſuꝑ Hieremiam,& ꝓbatur in cano.ſm 19.diſt.uñ dicit Cardi. in conſ 78.ꝙ nunq̄ Io. And.uoluit in opin.cedere niſi inq̄tum urgebat rō.& habemus contra eum auctoritatem Bar.q̄ non eſt minoris pōderis, imò longe maioris in foro Cæſ.in quo eius opinio ut idolū ſolet adorari ut refert pulchre Bal. de eo. & Rap.Cuma. in auth.niſi breuiores.C.de ſent. ex breuiculo recitandis, & dicit Ang. conſil.204.ꝙ tremēs aderet dicere contra opin.Bart.cū fuerit lucerna,& ſpeculū iuris,& refert Io.Bapt de S.Seuerino in tract.de modo ſtudendi ꝙ opi. Bar.in foro deficientibus legibus obſeruatur ꝑ textu , & multa de eo cōmemorat Fran.de Curte in cōſ.56 col 4 quæ opinio melius eſt fundata,q̄ ēt tenuit Bald.ut dixi,qui non eſt modicæ auctoritatis : tenuerūt ēt plures alii Doc.legiſtæ ſupradicti,ita ut cōior ſit, ꝗbus magis ſtandū eſt in prato Cæſaris,& in his ꝗ ſunt iuris ciuilis arg gl.ſingularis in cano.ueterum 9.d & expreſſe Philip.Dec.in c.1.de cōſt.dicit ꝑ illam gl.ꝙ magis opin.Bar.in iure ciuili ſtandum eſt qui opin.Io.And.econtra. 17 Ad ſm fundamentū† qđ uidelicet in feudo ſit ſpāle ut bona uaſalli cōmittentis ipſo iure applicētur fiſco,eo,ꝗa dupliciter principis pſona offendit,& ꝗa facilius auferī dñiū utile,q̄ directū,eo, ꝙ q̄libet res facile ad primęuā nām redeat,rñdetur ꝙ iſtud fundamētū eſt ualde debile.primo, ꝗa pdicta limitatione nō allegatur aliꝗs tex. expſſus,nec in ſimili,qđ tñ eſſet neceſſariū attento ꝙ habemus regulas ī contrarium . Secundo dñs feudi eſt opus ꝙ deligat ex qua cā uelit feudum acquirere,nam reſpectu fiſci pœna dr̄ cā lucratiua pariter reuerſio feudi reſpectu dñi feudalis, licet ꝑꝑ ultionē iniuriæ reuertātur ad dñm, quia nihil ſibi abeſt de pœna,qđ dicatur ei ſe cā lucratiua,ꝓbatur in l.multarum,ibi cōpendia de modo multarum.C. & ex rōne legis in ſumma,& l.qđ placuit,de iure fiſci.ff. & in rub.C.de pœ.fiſcalib creditores præferri.lib.10.& eſt text.in auth.de nup.§.ſi uero altera colla.4.in reuerſione autem feudi ad dñm licet non proprie cauſa lucratiua dicatur,dr̄ tñ quaſi lucratiua,ut dicimus in actione

ne noxali l. apud Celsum.§.si quis aũt .ff.de doli mali.& metus excep. q̃ oĩno, ut ibi traditur.æquiparatur causæ lucratiuę. † Quia succedit in delictis duas causas lucratiuas in cõfiscatione concurrere non posse, ut expresse tradit Bar.in l.Mæuius.§.duorum testam. de le.2.& ꝓpea licet duplex qualitas concurrens in persona offensa delictum aggrauare uideatur,qđ & ex lege feudi,& ex lege ciuili puniri põt,tñ quia illa duplex qualitas non reponit delictum in diuersis speciebus, & ubi ita esset una lege duntaxat, cum ex utraque executio quantum ad priuationem feudi fieri non possit,agendum est iuxta tradita in l. senatus ff. de acc. ubi Barth.& in l.nunq̃ plura ff.de priua.delictis,& in l.si gemina.ff.arb.fur.cesarũ Sal.plene in l.qui de crim.C.q acc. non pos. Bal.in l.q sepul.C.de sepul. uiol. ubi dicit qđ duplici lege pœna in executione imponi nõ põt alleg.l.prætor edixit.§.1.ff.de iniur.& idem tradunt cõiter scrib in l.quicunq; C. de seru. fug.& coadiuuatur ex regula tradita i l.in numerationibus.ff.de sol. & in l. 3. §. ex plurib. ff.de ac q.pos.ubi traditur† ꝙ ex plurib.causis eo. uel diuersis tꝑibus cõcurrentibus dñium eiusdem rei quæri non põt, & præsertim in causis lucratiuis quarũ ꝓhibitus est concorsus l.inter stipulantẽ,§.pe.ff.de uerb.obl. ubi late Doc q alleg. concor. & sic cõcluditur ꝙ necesse est ex altera duntaxat, & non ex utraque coniuncta inferri debere ad perditionẽ, & confiscationem bon. feud. Or quælibet cã separata,ut dictum est,illud non operatur.igitur,&c.imò,& si utraq; cõcurrere posset,nõ rẽperit iure cautũ,ꝙ cõcursus duplicis causæ operet priuationẽ dñii ipso iure,& pœna priuationis ipso iure nunq̃ imponitur nisi in casibus à iure expressis,ita tex. formalis ad propositum in auth. de nõ eligendo secundo nubentes §.cũ igit,uer.si naũt non ualuerit, ibi, nec quælibet est lex aliquid tale dices , col.2. quẽ ponderat Bal.in auth. ex testamento. C. de secun.nup.& bonus tex.in l.& si quis §.diuus aũt ff.de religi.& sum.fune.gl quam ibi Pan.dicit singularẽ in c.fi. de iure patro. † & multa congerũt Mod.in c.q̃relã.de iureiur.q̃ uideri possunt.Imo placet retorquere fundamẽtũ adductũ ꝑ auctorẽ cõtra eũ,nã dũ ipse se fundat in l.contractus feudalis ,illa (ut supra pluribus rõnibus cõprobatũ est) operat, ut dñs sit obligatus uasallo ad non disuestiendũ,nisi culpa cõuicta,& maiorẽ causæ cognitionẽ adhibere teneat ꝑ legẽ cõtractus feudalis cui subiicit, & sic anteq̃ ad eã priuationẽ deueniat,ad causæ cognitionẽ adhibendã maiori uinculo est astrictus, ut supra late dictũ fuit, ẽt i Imperatore cõtra quẽ nõ est dubiũ quin q̃s incurrat læsæ maie. crimen.Nec obstant iura q̃ ultra auctorẽ supra deduxi, ꝙ uidelicet in pœna priuationis fit extẽsio ꝑ rõnis identitatẽ,nã,ut supra dictum est, hoc non habet locum in pœna priuationis q̃ ipso iure imponit,& iura allegata loquuntur in reuocatione donationis,q̃ fit ꝑ uiã actionis tũ ẽt q̃a non militat, ut in sequentibus dicetur, oĩno eadem rõ in utroque crimine , hæresis uidelicet , & læsæ maiest. cum longe grauius sit diuina , q̃ humanam offendere maiestatẽ, ut infra subiiciet, tum ẽt quia induceret correctio I quęsitũ , & in correctoriis ẽt ex identitate rõnis non debet † fieri extensio gl. in auct.quas actiones C.de sacrosanct.eccl.late Doc.in l.si constante,ad princ.ff. sol matr.& facit gl in c.cupientes §.qđ si per2o.de elect. lib. 6.cũ similib.Non obstat pariter aliud fundamentũ eiusdem auctoris , dum dicit ꝙ res de facili reuertitur, &c. nam licet suã rõnem cõprobet Alex.quem ipse non allegat in l.cũ mulier. ff.sol.mat. ubi uoluit ꝙ in ſmã feuda in qua agitur de amissione dñii utilis solum, facile fit extensio,quia facilis est reuersio,&c. tñ salua pace tanti Doct. dixerim.confundit ex doctrina singulari Barth.in l.2 C.de fund. patr.lib.xi. ubi dicit ꝙ ita difficilis est ablatio uel priuatio dñii utilis sicut directi , & exclamant oẽs in l.Gallus § quid si tñ si de lib.& posth & per illud dictum Bar. reprobat dictũ Alex.Ias.de Mayno.in l.cum quidam ad fi. 4. col.ff.de lib. & posthu.ex quib. oĩbus præmissis quadrata seqtur conclusio , ꝙ ẽt in crim. læsæ maiest.cõmisso contra principem dñm feudi , feudum non reuertitur ad dñm feudi ipso iure,sed requiritur sententia , quod præsertim respectu agnatorũ , ut supra dixi allegando Bald.in §.nulla in fi.tit. ꝑ quos fiat inuestitura,non habet aliquod dubiũ , & ita intrepide tenendum puto quidq̃d dixerit auct. Ex quibus ẽt correlarie infertur † ꝙ cum requirat sentẽtia ad priuationẽ feudi ẽt si delictũ esset notorium non poterat procedi ad executionem,licet.n.dicat Inno.in c. ex parte,de uerb.sig. ꝙ in notoriis debet potius ꝓcedi exequendo q̃ condemnando, & Bald in c.ad nostram,tertio,de iureiur.dicit ꝙ in notoriis

toriis ordo est ordinē non seruare, tñ anteq̄ ad id deueniat,& pœna censeat imposita,requirit ꝙ super illo notorio interueniat sñia usque adeo ꝙ notorium non sufficit,ubi requiritur sñia maxime in mā priuationis, ita expresse in materia feudali tradit Bal.ꝑ tex ibi in c.unico,qualiter dñs feudi ꝓprietate priuetur,ubi dicit formaliter notorium non haberi pro sñia,& in materia criminali ꝙ requirat sñia,nec sufficiat notoriū expresse dicit Bald. in l.fin.per illum text.C.de male. Et ideo dicebat Bald.in l.si maritus. C.de do.inter uir. & uxo.& in l.nam ita diuus.ff.de adep.& in l. 23 cum fratrem,C.de his quibus ut indig.ꝙ †licet episcopus sit notorius homicida, non tñ debet deponi siue sñia.& iuris ordine non seruato,& dicit Bal.in c.ad nostram: in 3 col.de iureiur.ꝙ etiā in notoriis pars est citanda,& sñia est ferenda,ꝙ in eis ēt requirit talis qualis causæ cognicio, qa sñia debet ferri de facto,ad qđ allegat,c.cum sit Rom.de appel,Et l.ea quidem.C.de acc.Et ꝓ hac opinione mea ultra prædicta adduco gl.cōiter approbatam in c.euidentia,de acc.quę expresse dicit quod super notorio sñia est ferenda, & idem dicit Bal.in l.cum fratrem,prę allegata, & firmant Mod.in l.si uero.in § qui pro rei qualitate,ff. qui satis.cogan.& Ang.multum no.in l.libertas,in §.fi.ff.de sta.hom.ubi dixit quod si statutum dicit quod condemnatus de maleficio possit impune occidi quærit qd si non est cōdēnatus,sed crimen est notorium, an poterit impune occidi,& dicit: uꝛ ꝙ sic,qa notorium æquiparat sñiæ,ut in l.emptorem.in prin.ff. de act.emptio.unde in notoriis ꝓceditur executiue.i pōt incipi ab executione.ut in l.ictus fustiū.ff.de his qui not.infamia,& not.Inno. in c.statuimus de offic.deleg.& in c.ex parte in Xpo.de uerb. sign. ueritas tñ est in contrariū,dicit ibi Ang.qa hoc notoriū nō æquiparat sñiæ,& dicit ꝙ ꝓ hoc est casus in l quicunque.q̄ est lex fin.C.de malef.& mathe.qđ dicit esse notorium,ꝓ quo facit qđ uoluit Bal. in l.presbyteri.la prima,in 3. col.ibi secundo 24 quæro.C.de episc.& cler. † vbi dicit ꝙ licet iudici sit notorium,tñ non ꝓcedit ad condēnationem,nisi citet,qđ dictū refert Fel in c. cum olim.in 8.col post me de re iud. & ultra adduco decisionē Bart.in l.decem.ff.de uerb. oblig.Lud.de Rom.& Iac.in l.fin.ad prin.ff. si cer.pet.ubi dicunt qđ licet non sit opus discussione,ubi notorium est debitorem nō esse soluēdo,tū requiritur sñia, per q̄ declaretur ita esse.& adduco tex.singularem quē nullus Mod.allegat.in c.cum dilectus,§.his igitur,de purga.cano.in uerbo nimirum si crimen notorium existebat , non erat illi indicenda purgatio, sed in eum condemnationis sñia promulgata,& ibi lucerna iuris canonici Io And.dicit nor. ꝙ hic est text. ꝙ ēt in notoriis ferenda est sñia diffinitiua.nec sufficit solum præceptum iudicis, etiam si reus confiteatur statim ex quo destruitur altera conclusio au ctoris,dum dicebat ꝙ confessio operabatur effectum sententiæ ut bona censerentur con 25 fiscata ipso iure.†nam & in pœnis secū trahentibus executionem,confessio non sufficit ubi requirit sñia,ut tradit gl.in c. super eo,in princ.de test.& in c.denique,de excep.& probatur in l.3 §.lege.ff.de test.& in l.q ad statū. ff.de pœnis.& in l.qui iud.ff.de bon s eorum qui mortem sibi consciuerunt,& in l fi. confessus,ubi Bart.plene, ff.de custo. reo. & opc. & Bal.quos allegat auctor, nunq̄ dixerunt illud ad quod ipse eos allegat, sed loquuntur duntaxat qđ rōne confessionis pœna efficit transitoria ad hæredes. sed ꝙ ꝓpea bona ipso iure confiscentur sine sñia.nunq̄ dixerunt aliqđ,& infideliter referunt per auctorē tractatus,salua sua dixerimus honorificētia, ut uerbis utar tex.in cano.neq; 9.distinctione.

1 *Feudum an dicatur nouum,uel antiquum,si uasallus feudo priuatus ipsum recuperet.*

Debita per propositionem reformata non amplius censenda sunt hæreditaria.

2 *Res semel alienata, & per hæredem recuperata,penes ipsum esse censetur ex noua causa.*

4 *Aedificium radicitus destructum, si readificetur, omnino nouum dicetur.*

Princeps rem suam infeudando de nouo,legem quā uult dicere potest.

5 *Feudum iuxta principis uoluntatē regulari debet.*

Verba quæ in concessionibus principum ponuntur, plene intelligi debent.

Restituere quid sit.

5 *Restitutio quæ fit ad bona,est plenissime interpretāda.*

6 *Princeps facere potest ut factum pro non facto habeatur.*

7 *Feudum quod restituitur , ex quadam subrogatione antiquum esse censetur.*

8 *Feuda quo ad alienationem ad instar rerum patrimonialium sunt redacta.*

Quæstio 2.

QVAESTIO. II.

Secunda quęstio quæ se examinandam offert est,† num uidelicet si uasallus feudo priuatus fuerit, & postea restitutus, feudum recuperatum dicatur nouũ uel antiquũ, in qua qõne auctor tractatus allegat iura ad utranq; partem, & satis plene tangit mãm, sed ego considerandum puto, an uidelicet feudum fuerit ueraciter acquisitũ dño per realem apprehensionem post sniam latam & ex ueris probationibus, & tunc si per uiam gratiæ fieret restõ cum alteratione qualitatũ substantialium, & non constaret ex uerbis q princeps uelit iure feudi antiq cõcedere; tũc sine dubio pcederet auctoris cõclusio p iura q ipse adducit, ultra q facit qd singlr dicit Ang. in consi. 31. incip. do. Philippus. ubi pulchre dicit, q debita reformata per cõpositionẽ non dñr amplius hæreditaria, qa renouata causa nõ dr hæreditaria. & sic primæua alleg. l. cum hæreditas, ff. ad Treb. & idẽ tradit pulchre Aret. in cons. 168. inc. in qõ. proposita, col. pen. & facit bene text. in l. si à me. ff. ad l. falc. quam auctor seq. qõ ad aliud propositũ alleg. ubi pbatur† q res semel alienata, recuperata per hæredem, dr esse penes eũ ex noua causa, eo qd semel exiuisset dñium suum. & ibi Bar. & Alex. inferunt ad qõnem de emphytheuta alienante, & postea recuperante, &c. & optime quadrant tradita p Bal. & alios in l. ab emptione ff. de pactis. quã Io. Rayn. p hac opinione adduxit. ubi dicũt qd ubi ẽ semel facta traditio, & translatum dñium. si post disoluat ille cõtractus. cẽset esse nouus cõtractus, ut & noua gabella debeat, & ita ẽt tradit Bal. in l. si prædium C. de ædiliti. actio. Bald. & Ang. in l. iurisgẽtium. §. adeo. ff. de pactis. & idem Bal. & Sal. in l. 2. C. qñ liceat ab emptione discere cum similibus. Et in simili solet dici q qñ ædificium oĩno destructũ est tũc dicet, si reædificet, oĩno nouum ædificiũ ut late tradit Ias. in l. ius ciuile allegata p auctorem. & latius in repetitione l. quominus. ff. de fluminibus, & pmissa sine scrupulo pcedũt qñ princeps nõ est usus uerbo, restituo. sed si uerbo restituo, usus fuerit, tunc ẽt post appręsionem feudum dr antiquum. Ad hoc dicendum moueor primum † q princeps in feudando rem ẽt de nouo, põt dicere legem quã uoluerit, & sm eius uoluntatẽ regulabitur nã feudi, ut pulchre Bal. inquit, in consil. inc. sanctiss. & illust. Regina, qd est positum inter consilia Ang. cons. 110. idem Bal. in c. 1. de alienatione feudi paterni, & in ca. 1. in pe. col. an agnatus uel filius. Iac. Alb. post Iac. ar. dispositin c. 1. de uasallo decrepitę ætatis. & in c. 1. de grad. b. succedẽdi in feudo. tenuit et hanc opin. And. de Iser. in c. 1. de contr. feudi apud pares terminanda, eam ẽt sequit Mart. Laud. & Card. Mediol. in c. i. de aliena. feudi paterni. Alex. cons. 30. inc. quoniam oẽ datum optimum, col. 2. uol. 1. & cons. 56. inc. pspectis, 14. col. in 4. uol. & cõs. 10. circa. 10. col. 5. uol. Franc. de Aret. cõs. pen. in l. si mihi, & Titio, ff. de uerb. oblig. in qb. locis late cõcludũt, sm principis uolũtatẽ feudũ regulari debere, ut ẽt si sit nouum ex uoluntate principis possit haberi p antiquo, nimirũ, qa princeps potest immutare substantiã actus, ut dicit gl. sing in c. 1. de capell. monacho, in 6. ad eã aũt uoluntatẽ principis colligenda, maxime uerborũ tenorẽ, & ulm considerare debemus, & sm uerba dispositionem regulare, ut p multa fundamenta, q refert laboriosum esset, cõprobati Franc de Curte cons. 48. & cõs. 49. ubi plenissime loquit. † & uerba maxime in principiũ concessionis apposita, debent plene intelligi l. si de præp. agentiũ in rebus, lib. 12. l. si qñ de bon. uac. lib. 10. C. succedit nunc q uerbũ restituo, ex sua propria signõne significat repositionẽ in pristinum statum oĩno, textus quadratus in l. 2 §. restitutus, ibi, restituere ur qui in pristinum statum reducit, ff. ne qd in loco publico, & tex. aurens in l. uideamus, § in fauiana. ff. de usuris dicit q plenissimam signonem habet uerbum, restituere, ut p nõ facto actus restitutus habeat, ut p restõnem casus pro non aduento reputari debeat, & facit uulg. l. quod si minor. §. rest õ. ff. de min. & text. in l. 1. in fin. C. de senten. pas. & rest. & in l. princeps, ff. de uerb. sign. & in §. cum aũt, ibi restituti fuerint, inst. qui. modis ius patriæ potest, soluitur, & in l. 2. ff. de natal. restit. & in l. 1. C. de iure aureorũ annulorum, uerbum. n. restõ, latissime patet, l. restituere. ff. de uerb. signif. l. in condemnatione, §. 1. & l. cum prætor. §. 1. cod. tit. & facit cap. uenerabili. in uerbo, plenarie, de off. del. & text. in cap. pisanis, de restit. spol. & melior text. in l. Lucius, §. 1. ff. de administr. tutorum, ubi restitutio facta ad bona plenissime interpretat, ut extendatur etiam ad actiones quæ nunq fuerunt in bonis, & tradit Bart. in l. fin. C. de sen. pas. ubi

ubi dicit, ꝙ plenissime debet restitutio interpretari Ang. & Mod. in l. fi. ff. de const. principum, & pulchre Ant. de Butr. consi. 20 col. 2. 5 Si q; cũ uerba p̃missa habeant plenam sig̃nationẽ remittendi oĩa in pristinum statũ, princeps illis utẽdo nouiter non cõcedere, sed pristinã inuestituram suscitare uoluit, q̃a cũ ẽm uerba p̃sumatur eius mẽs, cõstat ꝙ de nouo uoluit cõcedere, quod maxime procedit ubi sunt apposita uerba, ꝓut tui antecessores tenuerũt, quæ uerba faciũt ut princeps iure feudi antiqui cõcedere uoluerit, ut late deducũt scrib. in locis alleg. & pro hac opinione est bonus tex. coniuncta gl. in l. filio quẽ pater. ff. de lib. & posthu. ibi, sed antiq. redditus, & ibi põderant oẽs Doct. & bonus tex. coniuncta glo. & ibi ponderat Paul. de Cast. in l. peculium §. fi.ære. ff. de pecul. & oẽs post gl. in d. l. quod dicit allegata ꝑ auctorẽ. ff. de impensis in rebus dotalibus factis, & ꝓbatur in d. l. filio de liberis, & posthumis, ꝙ ẽt ubi facta esset executio habeat locũ maxima p̃missa, nã ibi loq. tur tex. de filio emancipato, qui reuera exiuerat patriam potestatẽ, & effectualiter, & tñ si arrogetur, dicit tex. ꝙ nõ de nouo in patriam potestatẽ assumi, sed antiquæ patriæ potestati redditus uidetur, & tñ nõ est dubiũ q̃n oĩno semel exiuisse, & ita in proposito esto qđ res feudales oĩno per apprehensionẽ reuersæ essent ad principem, tñ restituendo non de nouo dedisse, sed ablatũ feudum reddidisse uidetur, maxime q̃n utiẽ uerbo, restituo, quod hẽt hanc plenam sig̃nationem. Nec obstat l. ab emptione. ff. de pactis, in qua est fundat opi. Io. Rayn. quẽ allegat auctor contra, nam rñdetur, ꝙ princeps põt hic facere, & fingere in mã feudali ẽt nouum feudum hẽri pro antiquo, imo ut dictũ est ꝑ uerbũ, restituo, uideẽ 6 ueste, ꝙ cõfiscatio habeatur pro nõ facta, † & nõ est dubium q̃n princeps possit ẽt quantũ ad effectus p̃teritos facere quod factum pro non facto habeaẽ, gl. singularis in clem. 1. in uerbo, pro infectis. de immu. eccles. text. in c. is qui, de spõs. & matr. & tex. in clem. 1. de cõcessio. præb. in fi. quare concludendum puto, ꝙ q̃n princeps utitur uerbo, restituo quod plenissimã habet sig̃nationem, ut infra latius dicetur in 4. q. adiiciendo maxime hæc uerba prout tui antecessores, feudum restitutum ẽt post apprehẽsionem censendum est feudum antiquum, & non nouum, & maxime q̃n apprehensio non fuit effectualis per incorporationem, nec aliquid facit reseruatio quæ fieret ꝑ principem in aliq̃bus iuribus, quia licet spẽaliter aliq̃d fuerit reseruatũ, non ꝑ hoc derogatũ uideẽ aliis qualitatibus, q̃ alio modo, & alia uia includũtur, ut not. dicit Sal. in l. de crimine. in 2. opp. ꝑ illum tex. C. de accus. facit tex. in l. 1. & quod ibi no. Bal. C. de diuer. rescr. unde Doct. in restõne loquentes dicunt 7 † ꝙ feudũ restitutũ censeẽ esse antiquum ex quadã subrogatione, quia de iure q̃n una res subrogatur in locum alterius, q̃uis in aliquo discrepet, in aliis sapit naturã eius in cuius locum subrogatur. ita signanter tradit Paul. de Cast. in cõs. 129 incip. licet ista dña Liza, col. fin. uers. nec obstat, & formaliter ad casum nostrũ adduxit. ita firmans Phil. Dec. cõs. 53. incip. placet mihi. circa princ. 2. col. & ultra p̃missa allegat decisionẽ magis exp̃ssam, Soc. in l. Gallus. §. ẽt si parente. ff. de lib. & posth. ubi formaliter dicit ꝙ licet apponaẽ aliquod pactũ contra naturã feudi in inuestitura, tũc alteratur nã feudi cõsecutiui pacti duntaxat, & nõ in aliis, & ibi alleg. optima iura. nec est uerũ, ꝙ uerba apposita in restõne, pro te, successoribus tuis, & hñtibus causam a te, alterent feudi naturã, quia illa uerba in nullo alterant naturã feudi, q̃ppe cum ex consuetudine gñali Franciæ, de qua in seq. quæst. late dice- 8 tur feuda quantum ab alienationẽ sint redacta ad instar rerũ patrimonialium, expressio eius qđ tacite inerat ꝑ consuetudinẽ non alterat naturã feudi, nec aliq̃d ĩmutat l. fi. C. de fideiuss. no. in l. cũ quo. ff. si certum peta. & late legitur, & notatur, in l. 3. ff. de leg. 1. & ita hac rõne in simili concludebant consulendo de uerbis pro se, & descendentibus in infinitũ, & c. Ias. de Mayno, & Ambr. de Opizo. in causa illorũ de Beccaria, ꝓut eos refert cõsuluisse. ita ut p̃dictum est collegiũ Bonon. in cons. suo posito inter cõsil. Franc. de Curte. cõsi. l. ad princ. 6. col. ubi ẽt approbat p̃missã maximã, quare illa uerba exprimentia quod ex natura rei inerat, nõ potuerũt naturã feudi alterare, imo remãsit reuera feudum antiquũ. Nec obst. arg. de adiectione qualitatis, quia ut supra dixi non operatur ultra consecutiua pacti. ne impedit quo minus in aliis fortiaẽ naturã antiqui feudi. & ita concludo.

1 *Bona eius qui crimen læsæ maiestatis commisit subiecta restitutioni fideicommissi an ueniant in confiscationem.*

2 *Alienare*

2 *Alienare prohibitus an possit delinquendo bona fideicommisso subiecta in fiscum transferre.*
3 *Vasallus ita testari potest de bonis feudalibus atq; de allodialibus.*
4 *Vasallus qui subinfeudauit alteri si felloniam committat an feudum reuertatur ad dominum.*
5 *Delictum uasalli commissum in personam domini quando agnatis præiudicet.*
6 *Vasallus legē contractus faudalis euertere nō pōt.*
7 *Contractus feudalis est innominatus, à consuetudine, & non à iure ciuili inuentus.*
8 *Sententia contra condemnatum lata quando substitutis noceat, & alijs ius prætendentibus.*

QVAESTIO III.

TErtia quæstio quę in hac materia proponitur est. † nam si bona cōmittentis crimen læsæ maiest. sint subiecta restitutioni fideicommissi, uenient in confiscationem. in qua qōne tenuisse locutus est auctor, salua sua pace dixerim. primum adduxit in medium, ꝙ in crimine læsæ maiest. quæ non pñt transire in hæredem extraneum, transeant in fiscū, & allegat aliqua iura quæ faciūt formaliter in cōtrarium, nam est tex. formalis in l. eos. ad l. Iul. maiest. ff. q̄ non reperitur in hoc correcta, q uult ꝑ literas grossas iura patronatus quæ non transeūt in hæredem extraneū, nō transire in fiscū in crimine læsæ maiest. & est tex. rotūdus in l. iura. ff. de iure patron. bene uerū est, ꝙ d. l. quæ dicebant iura patronatus reseruari filiis, sunt hodie correctæ, eo q filii sint effecti incapaces ꝑ l quisq;, & ita loquitur gl in his legibus, & ēt Bart. sed ꝙ transeant in fiscum nō est uerū imò potius libera renī liberti à iure patronatus, ita formaliter tradit Bald. quem ibi seqtur Alex. in apostil. in illa l. 1. C. de bon. lib. & seqtur ibi Saly. qñ uidelicet tale ius patronatus non ꝓueniebat ex ꝑsona patris delinquentis, sed ex persona antecessorū, & est lata dñia inter illa iura patronatus quæ non pñt filiis incapacibus acquiri, & inter ius fideicommissi quod debetur agnatis, q non pñt effici incapaces ex delicta agnati † unde ꝓhibitus alienare expssa, uel tacite non uł delinquendo in fiscū potuisse bona subiecta fideicōmisso trāsferre tex. formalis in l. Imper. ff. de fideicōmissa. liber. uel saltem per iura quæ auctor deduxit uñr debere trāsire cum onere suo, & traditur ēt in l. cum pater, §. hęreditatē, de leg. 2 expresse loquens in fideicommisso, illa rōne, ꝙ bona illi subiecta non pñt transire in hæredem extraneum, qđ non transeant in fiscum ꝑ multa iura, & auctoritates quas allegat, concludit Alex. in cōsil. 68. incip. opportune cōsideratis, 2. & 3. col. uol. 3 rōnes suas lōgum esset transcribere, uideri pñt, ultra illa iura facit quia qñ fit translatio ēt in pœnam legati de una ꝑsonā in alterā illa semper fit cū onere suo. l. Caio, in prin. ff. de alimen. & cibariis lega. ubi not. Bar. idē Bar. in l. legatum. ff. de adimen. lega. Confirmatur, & maxime q̲a in Gallia feuda sunt redacta ad instar rerū patrimonialium, ut dicit Petrus Iacob in libellis suis in titu. de cōdōne ex mori, & uoluit Ioan. Fab. in auth. ingressi. C. de sacr. san. eccl. & hanc ēt consuetudinem Franciæ generalem refert Ias. in l. de q̲bus, ff. de legib. ubi dicit, † ꝙ ultra montes consuetudine gñali obseruatur, ꝙ possit q̲s de bonis feudalibus ita testari sicut de allodialibus, subiiciens id ꝑ consuetudinē introduci potuisse. allegat Bal. q̲ h. d. in c. 1. ad fin. princ. q. pen. de successione feudi. & idē not. Doct. in c. significauit secūdo de refer. cum simi. succedit, ꝙ ubi una res redigitur ad instar alterius, in se suscipit qualitates, & condōnes rei ad quam adæquatur ita ꝓbat tex. not. in l. 1. §. 1. ff. si quid in fraudem patron & tex. in l. illud in princ. ff. de donatio. causa mortis, & late tradunt Doct. in l. 1. ff de leg. 1. & pulchre, Bal. in l. oia. C. de epis. & cler. qñ. n. una res efficiť ad instar alterius, ut sit bona similitudo, necesse est qualitates quę īsunt uni inesse alteri text pulcher in l. in testō ff. de cōdō. & demon. Sicq́. uidereť cōcludēdū, ꝙ sicut in rebus allodialib. fideiōmissum non extinguitur ꝑ cōfiscationem, ita nec in ꝓposito in bonis feudalibus q̄ ad instar rerū allodialium, saltē quātum ad alienationē redacta sunt. Confirmatur, & fortius ex eo quod signāter tradit Ioan. Fab. in §. fi. inst. de usufr. & Io. Rayn. in c. imperialem. §. illud, īn tit de ꝓhibita feudi aliena. & Frid. † Vbi quærunt de qōne si uasallus subinfeudauerit alteri, & postmod ū primus uasallus cōmittat feloniā an feudum reuertať ad dñm, & primo dñt, ꝙ uł, ꝙ sic, q̲a resolutio iure datoris, & c. allegant l. lex uestigali fundo, ff. de pig. post. modū distinguēdo, dñt, ꝙ aut dñs consensit, aut nō, si cōsenserit nō est dubium, ꝙ non reuertiť, aut non cōsensit, & tunc reuertitur, nisi is q̲ habet ius à uasallo, q̄ commisit feloniā sit paratus seruire

priori

priori dño, & ab eo feudum recognoscere, ex quo sequit in ꝓposito ꝙ ubi agnati qb. feudũ ex fideicõmisso debet, essent parati seruire priori dño, & ab eo recognoscere feudũ, ipse tenet illos adimere, nõ obstante felonia cõmissa ꝑ decisionẽ alleg. q̃ opponit gladiũ ad radicẽ, quam sequit Iac. de S. Georgio in suo opere feudorũ in uerbo dictiq. uasal. 1. ad fi. 3. col. & principio sequentis, qđ oĩno sine dubitatione ꝓcedit ubi uasallus postmodum restituit qa tunc secundus uasallus q ius suũ amisit in cõnam ex resolutione iuris datoris, in cõnam recuperat ius amissum, modo non fuerit in aliũ trãslatum mediũ tpe, ita signãter tradit Iac de Bel. in c. 1. in tit. hæc finit lex cõtradi. deinde cõsuetudines regni incipiũt. quem refert, & sequit Iac. de S. Georgio in loco allegato, & pꝛsertim ubi nõ sunt descendẽtes, in quo casu feudũ debet applicari agnatis & non reuerti ad dñm, ẽt si fellonia in eius ꝑsonam commissa fuerat, Et iura q̃ dicunt† ꝙ 5 delictũ directo in ꝑsonam dñi cõmissum prę iudicat agnatis debent intelligi stantibus descendentibus, tunc n. qa descendentes qui tit. hæred. deberent habere, capere non possunt, tñ quia proximiores sunt, & excludunt agnatos, & ipsi excluduntur a dño, nimirũ si dñs excludat tunc agnatos, qa si uinco uincentẽ te. Secus ubi non sunt descendentes, tunc. n. agnati quibus iure hæreditario feudum non obuenit, & sunt capaces debẽt admitti excluso dño, hanc opin. mediã tanq̃ ꝑ distõnem, alias ad concordiam reducentem amplexus est, & in ea ꝑsistit Iac. Alb. in c. 1. § fin. in 2. cõclusione in ti. q̃ fuit prima causa beneficii amittẽ & est æqua opinio, & tanq̃ media distinguens sequenda l. adeo. §. cum quis. ff de acq. reum do. & ita eam firmat, & sequitur Franc. de Cur. in d. cons. 49. circa fin. consilii dicens, ꝙ est æqua opinio, & ideo his casib. concludendum est feudum non reuerti ad dñm. fateor ꝙ ubi pmissa cessarent, uerior uideret conclusio ꝙ fideicõmissum extinguere tur, & ad id diceudũ moueor primũ qa testator duntaxat sibi, & hæredi suo legẽ imponere põt, & nõ dño feudi, ut uidelicet feudũ nõ euertat felonia cõmissa ꝑ eũ q uasallus erit pro tpe, non potuit. n. testator nisi successori suo legẽ imponere, ita Bal. in l. 2. C. de usucapio. ꝑempro. Confirmat, qa nõ est in ptãte 6 † uasalli legẽ cõtractus feudalis euertere, ex qua ab initio feudũ sub ea cõdõne datũ uĩ, ut si uasallus fidelis sit, ut si igratitudo cõmittatur, feudũ ad ipsum dñm reuertat, & hoc modo ꝑ concedendum conditionatũ, & ideo nõ possunt alii agnati de hoc cũ iustitia conqueri, qa traditioni rei suæ põt unusqsq; apponere legẽ quã uult. l. legem C. de pac. Ista ergo est quædã lex tacite apposita traditioni feudi. & istud est qđ uult dicere tex. in d c. 1, §. fi. q̃ fuerit prima causa benef. amitten. in illis uerbis, ut habeat dñs hanc saltẽ suæ iniuriæ ultionẽ, subintelligit. n. in cõcessione feudi tacita condõ, si primus cui fit concessio, & oẽs ab eo descẽdẽtes, erũt grati uersus dñm, arg. l. cum qs. ff. de sol. & l. stipul. ff de iu do. ergo quam primum aliqs ex descendentibus primi inuestiti cõmittit ingratitudinem contra dñm, cessat tacita condõ, sub qua feudũ fuit concessũ, ideo non est icõuenięs ꝙ feudum ad dñm reuertat arg. l. 1. C. de dona. q̃ sum modo. Et hanc rationẽ formalr assignat Franc. de Cut. in suo opere feudorũ. in 5. parte in principio, & eandem rationem assignat Sal. in l. 2. C. de liber. & eorũ lib. Bal. in l. leg. 12. tab. C. de legib. hær. ubi dicit ꝙ agnati priuantur pp legem contractus, & idem Bald. sentit eandem rationẽ in d. c. 1. §. fin. q̃ fuerit prima causa benefic. amitten. ubi ẽt dicit ꝙ ista reuersio fit ex l. contractus. Et confirmat 7 & fortius, † nam contractus feudalis est quidã innominatus contractus, est. n. contractus inuẽtus à consuetudine, & non à iure ciuili, nunq̃. n. fuit cognitus ciuilibus romanis, qa si cognouissent, habuissent illum exosum, qa quandam seruitutẽ sapit. ita Bal. in c. q̃ in ecclesiarum. de constit. Quia omnes contractus quos cõsuetudo inuenit, ut cõtractus feudi, qa nomẽ usuale habet magis adhærent contractui innominato q̃ nominato, ita Bal. in rub. C. de rerum ꝑmuta. Idẽ Bal. in l. fin. 1. q. C. quãdo liceat ab empt. disce. Idẽ Bal. in c. fi. col. fi. de causa possessio. & ꝓprie. & sicut quidam contractus conrrepectiuus quales sunt contractus innominati, uidelicet do. feudum ut facias. i. ut sis fidelis. & ideo ubi ex parte uassalli non adimpletur cõtractus ex capite causæ non secutæ, repetit res, succedit ꝙ ubi ex lege prioris cõtractus introducit illius resolutio, omnia onera medio tpe imposita tolluntur. tex est quadratus in l. 3. ad prin. ff. quib. modis pignus uel hypothec. solui. tradit expresse Bar. in l [illegible] aqua plu. arcen. & in l. 2. ff. de in diẽ addictione. cũ simi.

Et

Et iste rones sunt longe magis urgentis, quã quæ ꝑ auctorem deducuntur, tñ, ut dixi, non procederent in casibus ꝓmissis, debet ẽt temperari ꝓcedere hæc cõclusio, qñ snia lata cõtra uasallum fuit lata ex ueris ꝓbonibus, secus si ex ficto cõfessione insurgẽte ex cõtumacia, & bãno, †licet. n. snia lata cõtra cõdẽnatũ noceat substitutis, uel aliis qui põt ꝑtendere ius in cõñam, ut probat̃ i l. cõtr. ff. de re iudic. & tradit Bart. in l. in diem. de aqua plur. arc. & sequuntur oẽs in l. filiusfam. §. diui, de leg. 2. nec requiritur illorũ citatio, per tex. singularem in l. 1. §. denunciare, ff. de uentre in possessionem mittendo, tamẽ moderatur qñ ferretur snia ex ueris probõnibus, secus si ex ficta confessione resultante ꝑꝑ contumaciã, uel bannum, ita formaliter tenuit Bart. in l. cum filius, ff. de uerb. oblig. quem ibi cõiter oẽs sequuntur, & idem tenuerunt Dynus, & Rayn. in l. 1. per illum tex. ff. qñ ex facto tut. Bal. & Saly. in l. 1. C. ne filius pro patre. Alb. de Ros. in opere statutorũ. q. 258. Nellus de S. Geminiano in tract. bannit. in 2. parte. q. 34. & probatur optime in l. qui repud. ff. de inoff. testam. quem ad hoc deducunt Imol. & Alex. in l. sep. de re iud. & multa cõgerit Fel. in c. cum Bertal. eod. tit. Secundo deberet temperari, & intelligi ubi uidelicet agnati, essent citati saltem ꝑ proclama gñale, secus si nullo modo, quia tunc non præiudicaret. ita tradit Bart. in extrauaganti, ad reprimẽdum. in uerbo per edictum Bald. in l. si eo tpe, C. de remiss. pig. Ang. in l. si perlusorio ad prin. ff. de app. Soc. in d. l. cum filius, Mod. repet. in d. § diui. & est cõis conclusio, quam in propria mã feudali firmat summus feudista Andreas de Iser. in c. si uasallus. in titu. si de feud. fuer. contr. inter dñm, & agn. uas. ubi concludit. ꝙ si feudum antiquum erat pœnes vnum de agnatione, sententia contra alium lata nõ nocet aliis agnatis nullo modo citatis, & ita in hac quæstione concludo salua cuiuslibet rectius sententiis correctione.

1 *Fideicommissum quod semel per confiscationem extinguitur an reuiuiscat si restitutio sequatur.*

2 *Iniuria pacto sublata, pacto subsequenti non potest reintegrari.*

3 *Beneficium ciuilitatis quod per bellum aufertur, pace subsecuta belli remotiua redintegratum non censetur.*

4 *Restitutio sui natura in statum pristinum reponit omnia.*

5 *Ciuis quia restituitur semper ciuis retro fuisse fingitur.*

6 *Exhæredatio per patrem facta eo ipso extinguitur, & reuocatur cum causa illius inductiua remouetur.*

7 *Restitutio omnia in pristinum reponens statum ad personas extenditur quę in principali consequentium puniuntur.*

8 *Restitutione secuta actiones contra restitutum reuiuiscunt.*

9 *Filio capti ab hostibus ante patris reditum obeunte, fingitur pater reuersus retro filium habuisse in potestate.*

10 *Restitutio etiam in tertij præiudicium retrotrahitur in iure sibi quæsito.*

Mens concedentis colligitur qualis fuerit ex uerbis supplicationis.

11 *Princeps in dubio præsumitur usus iure communi, non gratia speciali.*

12 *Qualitas accidentalis quando magis attendatur quam naturalis.*

13 *Feudi natura alteratur per uerba pro te, & successoribus &c.*

QVAESTIO IIII.

QVarta qõ nunc se offert, an v3 † fideicommissum semel per confiscationem extinctum, secuta restõne reuiuiscat, & hanc quæstionem ultra deducta per auctorẽ ad utranque partem examinare statuti, & ꝑ parte negatiua ꝙ ius fideicõmissi extinctum non reuiuiscat, accedit primũ iuris cõclusio q̃ habet ꝙ subsequens dispõ ex intellectu nõ inducit repetitionẽ eorũ q̃ in prima dispõne sunt d. l. per retentionem C. de usuc. l. si tibi certam. ff. de adim. leg. l. cum patet. §. pr certam. ff. de leg. 2. cum sim. Secundo quia si qualitates adiectę dispõni primo durãti non põt intelligi repetite in dubio in dispositione 2. in quã illius primo tunc durantis facta est translatio. l. nouatione. ff. de nouat. l. labeo. §. fi. ff. de arb. l. si cum hermes. C. locati. l. Valer. ff. de præt. stip. cũ sim conñs est ut multo minus qualitates onerose hmõi adiectę feudo quas superueniens felonia totaliter extinxit non intelligantur repetite in hac restitutione sequenti In quam non põt uideri translata defuncti liberalitas inductiua fideicõmissi pino extinta per cõfiscationem. Tertio probatur, quia id renouatum quod de ꝑ se non est causa fidei

sa fideicõmissi non põt inducere eiusdem fideicõmissi iam extincti renouationẽ ad hoc tex. ad propositum ualde notabilis licet uulgaris. in l. si unus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. uers. sed si pactum † dicens iniuriã pacto sublatã non posse pacto subsequenti reintegrari, & subiicit rõnem formalr̃ sic. non. n. ex pacto iniuria nascit, sed ex contumelia. ita igit in ꝓposito nr̃o ipsum fideicõmissum qđ non inducit principis beneficium, sed uoluntas defuncti, non debemus dicere reintegratũ ex restõne. Quarto qa est notissima iuris regula qđ sublatio causæ præcedentis actus sublatiue de ꝑ se solũ actũ iam sublatũ non reintegrat, sed opus est nouo cõtractu qñque uolũtario, qñq; coacto, ꝓut sunt casuũ diuersitates, ut patet in l. si qs acc. ff. de cõd. ob cau. & in l. metũ. §. ex hoc edicto. ff. qđ met. cau. l. ob eũ. ff. de pscrip. uer. & in l. cum mota, fm unum intellm̃. C de transact. posset et̃ ad id adduci mã. l. qui res. §. aream. ff. de sol. l. inter stipul. §. sacr. ff. de uerb. oblig. l. deferre. §. fin. cum l. seq. ff. de iure fis. l. quod in rerũ. §. fi. ff. de leg. 1. cum sim. Quinto adduco aliud fundamentum magis astringens in simili quod punitur in l. 2. C. de lib. & eorũ lib. ubi probat † ꝙ beneficium ciuilitatis ablatum ꝑ bellũ, subsecuta pace remotiua belli non censetur reintegratũ, quam ita ponderat Lud. de Ro. cõs. 459. incip. in ꝓposita consultatione. & est bonus tex. in l. cũ seruus. ff. de alim. leg. ubi legatũ extinctũ ꝑ alienationem facta de re legata, nõ reconualescit eadẽ re ꝑ testatorem recuperata, cui non obstat ꝙ cessante cã &c. nã ex quo extinctio semel oꝑata est suũ effectum non debet recõualescere fideicommissum, licet postmodũ cesset cã extinctiõis. tex. no. in l. fi. ff. unde. lib. ꝑ quem dicit Bart. in l. Titia §. Imp. ff. de leg. 2. ꝙ donatio reuocata ꝑ superuenientiã liberorũ, nõ reconualescit, licet postmodũ tollat̃ causa extinctiua, ut pote, qa filii suspecti decedãt supstite parente. Sexto, & ult. adduco decis. Ang. formatã in illa l. deb. C. de sen. pass. ubi dicit rñdendo ad legẽ, qui res. §. aream. ff. de solutio. ꝙ illa lex tertia intellr̃. ubi bona transierunt in fiscum cũ onere suo, qa tunc non censetur oĩno extinctum debitũ, & ideo nimirũ si ad illa restitutus teneat̃ ad debita a cõtrario sẽtit, ꝙ ubi bona nõ trãsissent cũ onere suo, ꝙ tũc restitutus reincideret in pristinam obligationẽ, & hæc sunt q̃ reuera iud. meo nõ parũ astrĩgũt.

Quibus tñ non obstantibus, quæ reuera nõ obstant, cõtraria cõclu uerior, & tutior de iure ũr, & accedit primum † quod restitutio sui nã omnia reponit in pristinum statum ꝑ iura quæ supra deduxi in 2. q. qua rõne fidei cõmissum extinctum ꝑ confiscationem, suscitari per restõnem decidit expresse Lud. de Rom. qui non est leuis auctoritatis, in cons. 247. incip. primo dr̃. ad prin. 2. col. Secunda facit, quia restitutio æꝗparatur fictioni post liminii, & retrotrahit̃. & perinde hri debet, ac si nunq̃ felonia esset cõmissa. tex. optimus ad propositum in l. si quis filio hær. §. pen. ff. de iniusto reputo irrito facto test. & quod restitutio retrotraharur. firmãt expsse Ang. & Imol. in l. si alienũ. §. in extr. ff. de hæred. inst. & ibi clarius Paul. de Cast. post. Bal. ubi dñt ꝙ ubi restitutus bona recuperat simplr̃ restitutio trahit̃ retro, nisi agatur de præiudicio tertii, licet Bart. cõtrarium senserit in d. §. pen. l. si qs filio exhær. & hanc sniam ꝙ oĩno retrotrahatur firmat solẽnis doct. Car. Rui. in rep. §. & quid si tm̃. l. Gall. de lib. & posth. Tertio adduco in simili dec. Rog. de Per. in cons. incip. punctus Paulutius. posito inter cõsilia Bald. cons. 74. in 5. par. ubi dicit † ꝙ restitutus eius semper fingitur fuisse retro ciuis, eo quod restitutio retrotrahatur, & idẽ sequitur Franc. Tig. in cons. seq. pro quo allegat bon. text. in l. arist. ff. de man. test. ita, & uassallus remissa felonia retro semꝑ debet fingi fuisse fidelis. Quarto facit, quia iura in alium translata quæ fuerũt ablata cõdẽnato ministerio iuris duntaxat secum restõne recuperant̃, ut est tex. formalis. in l. siue patr. in princ. ff. de iure patr. ꝙ tex. in l fi. C. de sent. passis & firmat Bal. in d. §. & qđ si tm̃ idem Bald in c. dño Guerram. in tit. hic finitur lex Corr. & idem Bal in tit. de pace const. in uerbo priuil. & oẽs nemine discrepante in d. §. & quid si tm̃ & tñ eo casu ius respectu condemnati erat omnino extinct. & maxime in casu l. fin. C. de sen. pass. ubi filius per deportationem prĩs omnino erat exutus a patria põt & tñ illud ius iam extinctum in præiudicium tertii, quia duntaxat ministerio legis sine facto hoĩs per restõnem suscitatur. si igit respectu condemnati restitui suscitatio iuriũ extinctorũ locum habeat, a fortiori quãtum ad alios ꝗppe fictio retroctatiua, q̃ illud operat̃. fundat̃ suꝑ maxima æꝗtate, ut late declarat Bart. in l. si is qui pro empt. ff. de usucap.

sed

sed lōge maior eqtas uersať respectu tertii q non deliqt, & q miseratione dignissimus est quā respectu delinquentis.igiť.& cæt. Quinto facit ꝙ singulariter tradit Bar.in l.4. per tex.lbi.ff.de adimen.lega.ubi elegāter inquit 6 † ꝙ exhæredatio facta ꝑ patrē eo ipso extinguiť,& reuocať ꝙ causa illius inductiua tollitur,& remoueť sic,& in ꝓposito,sublata ꝑ restōnem principis felonia causa inductiua extinctionis fideicommissi extinctio cessare debet,& fideicōmissū suscitari.Sexto,& fortius ꝙ restitutio trahať ad oēs q fuerunt puniti ī cōnam, & quorū iura fuerunt resoluta resoltio iure uasal li committentes feloniam. deduco decisionē expressam Iac.de Bleui ī c. 1. in tit. hic finitur lex Corra.& Iacobini de S Geor.in suo opere feudo quos allegaui in qōne præcedenti qui fomalř uolunt ꝙ per restōnem eorum iura suscitentet q̄ ex resolutione extincta fuerāt,q̄ decisio hēt magnā æquitatem.& apponit securim ad radicem. Septimo adduco tex.formalem ad hoc à nemine ponderatū.in l.fi. ff de senten. pas. ubi tex.formalř uult ꝙ restituto principaliter dānato,restituiť is qui in cōnam punitus fuit, & ita intelligit ibi gl.fi.Octauo, & ultimo adduco decisionē ad ꝓpositum singulatē Saly. in l castitati.1.col. C. ad l. Iul. de adul. ubi 7 singlř decidit,ꝙ eo † qđ restitutio oīa reponat in pristinū statū .trahitur ēt ad ꝑsonas,q̄ in cōnam principalis puniuntur,sicut in casu subiecto.& ꝓprie tex.in d.l.si debitor. C.de seu.pas qua actor allega. decidit casum. Nec obstat ꝙ Ang ibi dicere uoluit ꝙ illa l.hēt locū ubi bona trāsibāt in fiscū .cum onerē suo nā reuera, salua pace tāti doctoris dixerm. nō est uerū.& ad eū cōfundēdū ego adduco tex.singularē,quē nemo ponderat in l.2. ff. de sentē.pas.& restitutis,ubi uult tex.ꝙ licet simplř restitutus sine bonis non reincidat in pristinā obligationē,tñ si bona restituātur, incidit, ita ꝙ si uellet dimittere bona nō posset se exuere obligationib. ex quo formaliler īfertur ꝙ obligatio ꝑsonalis suscitatur.& tñ nō principaliter comitātiæ obligationis ad bona restitutus reincidit in pristinā obligationē,qa si dūtaxat illa rōne dimittendo bona liberareť ꝑ l 2.ff. qđ cū eo.cū simil.uulg. & iō gl.ibi singlř dicit qđ illud est iō ꝙ ille in pristinū statū reponiť,& nō alia , ergo sequtur ꝙ respectu rei teneť. nec illa est principalis rō ꝙ bona trāsissent cū onere suo , sed eo ꝙ ī pristinū statū oīum reponitur qñ recuperat bona,uñ ex quadā æqtate lex nō uult ꝙ dānatus restitutus teneať,nisi bona recuperet.nimirū qa bona intelligebanť deducto ære alieno.& ubi nō trāsissent cū onere suo dico ꝙ remaneret obligatus dānatus, saltem nāliter.sicut dicimus in seruo q remanet obligatus nāliter. sed qñ creditores pñt hře regressum cōtra fiscū,nimirū si tunc libereť cōdēnatus in ultimis aūt uoluntatibus qn hæredes sint obligati ex quasi cōtractu acceptādo hæreditatē nemo est q dubitet, qa sunt iura uulgaria.Ad aliud fundamētū,dū dř ꝙ res semel extincta , &c.Rñdeť, ꝙ fictio retrotractiua restōnis istud operatur.q̄ quantū ad effectum facit qđ non censeatur extincta ab initio obligatio. ad hoc deduco tex singularē ī 8 l.3.ff.de senten.pas.ubi uult tex.† ꝙ secuta restōne actiones directæ cōtra restitutum reuiuiscunt,& tñ nisi fingendo nunquam fuisse extinctas non pñt suscitari directo. sed duntaxat utiliter,ut not Doct.in d.l.inter stipulantē.§.sacrā.& sic cōns est ut restitutio q̄ retro fingit, tollat oīno causam extinctiuā ēt quātū ad effectus ꝑteritos,qđ sine dubio princeps facere pōt,ut dicit gl.sing.in clem. 1. in uerbo, ꝑ infectis de immunita ecclesiatū,& ꝑpea Bal. in l. imper.§.1.C.de nupt. dicit ꝑ tex.ibi ꝙ restitutio purgat oēm maculā, eo ꝙ oīa reponat in pristinū statū. Nec obstat si dicať qđ fictio retroctatiua non pōt hře locū hoc casu,eo quod medio tꝑe superuenerit inhabilitas ꝑꝑ omnimodam extinctionem fideicommis.nam rñdeť, ꝙ inhabilitas quæ cōcernit cōna, & non principale , & nō impedit fictionē translatiuam retrotractiuā, ēt quantum ad illa cōna, cum multa cōcedatur in cōnam, quæ principaliter non conceduntur l.1.in fi princip. de auctor.tut.l. quoties. C [illegible]ud. c.de prudentia.de donatio. inter uirū [illegible] uxor.hęc limitatio ꝓbatur in l.si liber homo.§ si seruus.ff.ad legem Aql. & in l.pen.ff.de suis, & legiti, hæredibus, ubi hř 9 † quod si filius capti ab hostibus decessent ante patris reditū demum př reuertať , fingitur retro filium habuisse in ptāte, & ideo oīa bona filii applicantur ei iure peculii, & tñ tꝑe quo pater rediit extremum a quo nō erat habile,cum filius esset mortuus , & ratio est.quia illud extremū ueniebat in consequentiā. & ideo illius inhabilitas non cōsiderať.& istam limitationem ponit Bar. in l.fi.

C.de

C. de ſen. paſſis Ioan. de Imo. & Raphael Cuma. in d. l. ſi is qui pro emptore. ſic intelligentes tex. in l. ſed, & ſi quis ſtipuletur §. 1. de uſu fru. & ita reſident.

Ad fundamenta quæ pro contraria cõcluſione per auctorem tractatus adducuntur, & primo dũ dicit ꝙ reſtitutus non uĩ amplius poſſidere bona recuperata iure hæreditario, ſed ex ſuperuenięti reſtõne, & beneficio principis, quodq. ex beneficio principis fideicommiſſum non inducit, &c. Rñdet, ꝙ auctor falſum ꝓſupponit, ꝙ uidelicet bona recuperata non habeantur iure hæreditario; qa ut dictũ eſt illa reſtitutio retrotrahiĩ, nec aliqd de nouo dat, ſed oĩa reponit in priſtinum ſtatum, ita ut reddita bona nõ nouiter cõceſſa uideãtur. Nec obſtat pariter aliud fundamentũ in quo dĩ ꝙ res ſemel alienata perpetuo durat alenabilis, nec reincidit in priſtinum fideicõmiſſum, & allegaĩ principalĩ tex. in l. pater. §. 15. de leg. 3. Nam rñdetur primo ꝙ ille text. non habet locum in mã feudali. ut eſt text. ſing. quem ad hoc formalĩ ponderat Bal. pro limitatione dicti. §. 15. in c. 1. de eo qui ſibi, & hæred. ſuis maſculis. & fœm. Secundo rñdetur qđ iſta ꝓhibitio eſt realis, & ideo non ꝓcedit diſpoſitio. §. 15. qui loquitur in prohibitione perſonali. ita formalĩ Bart. in l. peto. §. à fratre. de leg. 2. & qđ tradit idem Bart. in l. pater filium. §. fundũ. de leg. 3. Tertio reſpõdeĩ ꝙ hic nõ fuit facta aliqua alienatio, licet eñ per delictum uideatur fieri alienatio, ſuꝑueniẽs tñ reſtõ, quæ retrotrahitur, fingit nunq̃ delictũ commiſſum, & in cõñam alienationem nõ fuiſſe factam, quare ſuũ funda mentum non procedit qđ maxime procedit, ubi reſtõ eſſet facta per uiam iuſtitiæ. tunc. n. nõ eſt dubium qđ trahitur ad oẽs in cõñ am. ita Innoc. in c. auditis. de ꝓſcriptis. Doct. in l. 1. C. ſi unus ex pluribus. unde. & tunc eo ꝙ oĩa reponuntur ĩ priſtinum ſtatũ per l. qđ ſi minor. §. Scæuola. ff. de min. 10 † reſtõ trahitur retro ẽt in præiudicium tertii in iure ſibi q̃ſito. ita trahit Raph. Cu. quẽ ſequutur nouiſſimi in d. §. & qd ſi tñ. Nel de S. Gem. in tract. de bãni. in 1. par 3 tẽporis q. 11. & põt dici fuiſſe factã reſtõnem uiam iuſtitiæ, qñ in pſatione narratiua illius cõtinetur reſtituendũ condẽnatum fuiſſe per contumaciam, qa ex uerbis ſupplicationis qualis cõcedẽtis fuerit mẽs colligitur, text. not in l. 1. de diuer. reſcr. C. & tex. in c. inter dilectos. §. ceterũ. de fide inſtr. Ioan. de Imo. in l. iudex, ff. de re iud. & in ſimili in abſolone tradit Panor. in c. cum pro cauſa, de ſenten. excom. & qđ idem tradit in c. 1. de treuga, & pa cum ſi. Et ẽt põt colligi mẽs Principis ex ſuis proœmiis, & præfationibus l. fin. ubi not. Bal. & Imo. ff. de hær. inſt. l. 1eg. §. licet, & ibi Bar. ff. de iur. & fac. igno. Bald. in c. cum terra de elec. Alex. in conſ. 7. inc. uiſis & animaduerſis. col. 3 uol. 2. 11 † Et in dubio in re cõi præſumitur princeps uſus, & non gratia ſpãli. arg. l. in teſtamento. C. de teſt. mil. nam qñ factum ſuperioris põt referri ad ius cõe, in dubio ſemper ita intelligitur, ut not. Bal. in l. bonorũ. C. qui admitti. & eſt doctrina Innoc. quam Io. And. Ant. de Butr. & oẽs ſequunĩ in c. dudum. de decimis. & not. Paul. de Caſtr. in l. princeps, ff. de leg. cũ ſi. ut tradit Alex. in l. q̃ q̃. C. de teſt. milit. & in ſimili ẽt dicimus qđ in dubio princeps uĩ habere reſpectũ ad ius cõe, ut tradit Innoc. in c. innotuit, in princ. de elec. Ang. in l. bene a Zenone. C. de quadrien. ꝓſcr. Paul. de Caſt. in l. ſi teſtamẽtum, C. de teſta. Panor. in c. ad hæc. de reſcr. cũ ſi. & facit l. ſi qñ ad pri. C. de inof. teſta. & ubi utraq; qualitas, iuſtitiæ uidelicet, & gratiæ concurreret, qualitas iuſtitiæ deberet potius attendi duplici rõne. Primo qa magis fouet iuri cõi, ut pulchre decidit Bald. in l. ſi qs decurio. C. de fal. Pe. de Anch. in c. canonũ ſtatuta, de conſt & eſt deciſio tex. in l. nã, & miles. ff. de iniu. rup. & irri. fac. teſt. Secũdo qa fauorabilior eſt, ut dicit Bar. in l. cũ qs, in fi. §. ſi qs ꝓ eo, ff. de ſol. & ſic magis attẽdẽda 12 † qa licet alias qualitas nãlis magis q̃ accidentalis cõſideraĩ, tñ ubi accidentalis eſt fauorabilior illa eſt attendenda. tex. eſt peregrinus in l. hæreditatem. in prin. ff. de caſtrẽ. pec. ſi bene inducaĩ. Dum poſtremo auctor tractatus deducit ꝙ ubi ſunt appoſita iſta uerba, & qb. dederis. & c. uĩ cõceſſa facultas alienandi, eſſet magna qõ, quã ipſe nõ intrauit, an intelligeretĩ ꝓmiſſa ſucceſſio ab inteſtato, nã Bal. formalĩr in c. feudũ ea lege, ſi de feudo fuerit cõt. dicit ꝙ ꝑ illa uerba duntaxat cenſereĩ data facultas alienandi, & ſub eis ſolum cõprehenditur uera, & ꝓpria alienatio. & ꝓpea infert. ꝙ nõ comprehendiĩ illa quæ fieret ex delicto, quia non eſt propria alienatio l. ſi qs in tantam, C. unde ui. ergo, & in ꝓpoſito uĩ dicendũ ꝙ nõ comprehendatur alienatio, quæ fit per ſucceſſionem ab inteſtato, qa nõ dĩ defunctus proprie alienaſſe, ſed a lege defertur. l. lege obue

nire dr. ff. de uerb. sign. & l. 3. §. de illo, ff. pro socio, & improprie ac ficte prouenit a defuncto, l. cōficiuntur, & l. sigs cum nullū, ff. de iure codicillorū, & formaliter Bar. iūcto eo qd dnt ibi Ang. & Alex. decidit in l. q Rom. in §. duo fratres, ff. de uerb. sign. q ubi datur facultas alienandi grauato p cum cui debet fieri restō fideicōmis. ita demum pīudicat licentia cōcedēti, si bona fuerint alienata, usq; adeo q si nō fuerint alienata debēt puenire ad cōcedētem licētiam prout alias peruētura erant, 13 † unde de illa uerba, pro te, & successoribus tuis, & hñtibus causam, &c. Non alterant, ut dixi naturam feudi in Gallia, cum tacite insit ex cōsuetudine, fm quam permissa est alienatio rerum feudalium sicut allodialium. Quia ut dixi in quæst. 2. expressio eorū quæ inhærent nihil operatur, & est longum discrimen inter ista uerba quibus dederis, uel, habentibus causam a te, quia per illa uerba habentibus causam, &c. non uī esse data aliqua facultas nisi ubi alias illā haberet de iure, nec presumitur per ista uerba princeps iuri agnatorum derogare uoluisse. iura uulgaria quæ deducere piget, & ita concludēdum puto, saluo semper saniori iudicio.

1 *Pena incapacitatis per legem, quisquis, inflicta filijs, an locum habeat in filiabus.*
2 *Dispositio odium irrationabile continens nullatenus extendi debet.*
Statutum unū pro alio penam imponens, irrationabile dicitur, & iniquum.
6 *Constitutio quæ punit unum pro alio est iure naturæ, & diuino contraria.*
4 *Statutum dictans filios rebellium de ciuitate expellendos ad filias non est extendendum.*
5 *Filiæ non censentur comprehensę sub filiorum exhæredatione.*
Priuatio nunquid inducit nisi specialiter exprimatur.
6 *Pena incapacitatis filiorum quo ad extraneorum successiones non debet ad filias extendi.*
Salycetus fuit excellentissimus doct. & præcipuus ueritatis inuestigator cuius opiniones plerunque medullam iuris continent.
7 *Verba quæ in dispositione odiosa opponuntur, ad alia non extenduntur.*
8 *Titulus institutionis respectu hæreditatis parentum est honorabilis.*
9 *Hæresis in quo differat a crim. lęsę maiest.*
10 *Nati ex reductis in pristinam seruitutem propter ingratitudinem, serui sunt.*
11 *Veritas ignoratur eius quod multipliciter exponitur.*
12 *Extensio ex paritate rationis non fit in pœnis ipso iure instictis.*
13 *Dispositio pęnalis respectu delinquentis est reip. fauorabilis, respectu uero filiorum continet odium.*
14 *Filius est portio quædam corporis paterni, sed & eadem caro dici potest.*
15 *Natus ex sola muliere absque uirili semine, non est maculatus peccato originali, sed quis ille, Christus solus.*
16 *Maiestatem diuinam longe grauius est offendere quam humanam.*
17 *Constitutio pęnalis emanans ad uitanda animarū pericula, extendi potest.*
18 *Pęna legis, quisquis, quo ad incapacitatem successionis extraneorum, non trahitur ad filias.*

QVAESTIO V.

QVinta quæstio quæ proponitur in hac materia est, num † uidelicet pœna incapacitatis filiis inflicta per l. quisquis, habeat locum in filiabus, & breuiter quidquid dixerit auctor tractatus, uera conclusio est, q pœna illius legis, quisquis, non trahatur ad filias nisi duntaxat inquantum exprimitur, nec sub nomine filiorum quibus pœna incapacitatis, quantum ad oēm successionem infligitur, filiæ pñt censeri comprehēsæ. Primo, ista conclusio comprobabitur auct. scrib. Secūdo deducentur rationes. Tertio, rīdebitur ad argumenta deducta per auctorem.

Et primo, q in illa l. quisquis. sub filiorum appellatione non cōphendatur filiæ dicit formalr Bar. in l. 1 ff. de uerb. sign. sequūtur Bal. Ang. Sal. & Fran de Aret. in l. quicunq;. C. de ser. fug. Imo. in l. si ita scriptū. de leg. 2. & rō est fm eos, quia licet alias in mā pœnali fiat extensio de psona ad psonam, ut in l. si qs id quod. alleg. p auctorem, & in multis alijs locis, habet locū, nisi odium sit irrationabile, quale dnt esse in casu dic. l. qsqs. q uidelicet unus puniat pro alio. † & ideo qa irrationabile odiū continet, non debet aliquatenus fieri extēsio. & ita ēt pulchre consulēdo concludit Philip. Dec. cōs. īcip. & diligēter, &c. col. 2. & idē expssus firmat Fran. de Aret. cōs. 39. p totū, & quod cōtineat odium irrationabile adduco primum quod Cy. dixisse signanter refert l. lege Cor. ff. ad l. ful. q statuta, & cōstitutiones

nes quibus pater pro filio. uel contra filius ꝓ patre punit̃, sapiunt quandã tyrannidem. idem Bal. in l. dotis. C. de iure do. dicit, ꝙ statuta quæ imponunt pœnã filiis pro partib. sũt ualde dura, & rigorosa, & idẽ tradit Ang. in l. sancimus C. res inter alios acta. dicit ꝙ statutum imponens pęnã uni ꝓ alio, licet sit tolerabile, tñ non est laudabile, sed ualde iniquũ, & ideo idem Bal. in auct. si captiui. C. de epis. & cle. dicit ꝙ statutũ quo unus tenet̃ ꝓ alio, nuuq̃ tanq̃ odiosissimum debet extẽdi maxime qñ pœna corporalis uel infamiæ, ut in ꝓposito imponit̃, nã ẽt si expresse hoc uellet non ualeret tanq̃ iniquissimum, & irrationabile, dictat n. rõ nãlis qđ gesta debeant ad auctores suos restringi, & nõ extẽdi ad alios q culpa carent, & ideo idem Bald. & Sal. in d. rub res inter alios acta. † dicunt tales cõstitutiones esse contra ius naturę, & diuinũ, & dicit formalr̃ Soc. in l. cũ filius. ff. de uerb. sig. ꝙ ubi repetit̃ talis cõstitutio, licet ualeat, tñ nõ põt negari quin sit ualde dura, & exhorbitãs eo qđ tendat in ꝑiudicium non delinquentis & est bene notandum ꝙ Bal. & Sal. in d. rub. res inter alios acta, æquiparant pœnam infamiæ pœnæ corporali, ꝓ qua æquiparatione facit text. formalis in l. iusta. ff. de manumis. uind. & qđ Bald. singlr̃ tradit in l. 1. C. mand. ex quibus firma resultat conclusio ꝙ cõstõ dicans ut unus puniat̃ ꝓ alio, filius uidelicet pro parte, est ualde rigorosa, & exorbitãs ab ęquitate nãli, & à iure diuino, quare strictissime est interpretãda, nec debet fieri aliqua extensio. Secũdo adduco, ꝙ uidelicet ubi diuersa rõ militat in filiabus q̃ in filiis. nũc nunq̃ dispositum in illis trahit̃ ad filias, ita singlr̃ Bald. tradit in l. seruus. C. cõia de success. sed in casu subiecto diuersa rõ militat, quippe ĩ filiis l. quisquis dicit exempla criminis paterni metu, in filiabus dicit illas esse minus ausuras, nimirũ qñquidẽ filii ad bella ineunda proditiones faciẽdas habiles, & apti esse possunt filiabus uero arma deferre, proditiones cõspirare, sexus fragilitas non ꝑmittit, ꝓꝑea Bal. in l. illa quicunq; de ser. fug. dicit, † ꝙ si statuto caueatur ut filii rebelliũ expellant̃ de ciuitate, nõ extenditur ad filias, qa cessat rõ, non n. ꝓꝑ sexus fragilitatẽ, ita ausuræ præsumunt, ut docet experientia naturralis, unde prout est in textu uerbũ metuuntur, delictũ ꝑsumptũ filiorũ punitur, q̃ ꝑsumptio, ut dixi cessat in illis, ergo sub filiorum appellatione non potuerunt comprehendi nec pœna filiis imposita põt dici repetita in filiabus. Tertio confirmatur ꝑmissa, q ubi cõstõ loquitur discretiue de filiis, & filiabus, tunc quod dr̃ in filiis nunq̃ extenditur ad filias, ita singulariter tradit Bal. in l. in mult. ff. de sta. hom sed in proposito lex illa, quisqs, loquitur discretiue de filiis, & discretiue de filiabus, ergo nõ possunt in dispõne filiorũ intelligi cõprehense. Ex quo ẽt seqtur ꝙ attento quod habent spãlem determinationem non debet fieri repetitio eius qđ dr̃ de uno in altero ꝑ text. ad hoc no. in simili. in c. cũ dilecti. de dona. quę ibi ad hoc ponderant Card. & Imol. Bal. in c. secundo reqris, de appel. & in l. 1. in fin. C. de leg. hær. Quarto, & expressius deduco quod uoluit gl. in l. si ita in uerbo, natus ff. de iniusto rup. quam ibi pondetat, & sequitur Io. de Imo. quæ eleganter uoluit. † quod sub exhæredatione filiorum non censetur esse cõprehensæ filiæ, & sic in proposito, sub exclusione filiorũ ab hęreditatibus extraneorũ, nõ debent censeri, esse cõprehensæ filiæ, cum spãlr̃ excluse nõ reperiantur. Quinto facit quia in mã exclusiua, punitiua, & priuatiua, qualis est ista, qđ non est spãlr̃ expressum non inducit priuationẽ, ut pulchre tradit Bal. in l. chiroprahis C. si cer. pet. ẽt ubi maior uersaretur rõ. ita pulchre idem Bal. in auth. ex testamento C. de secũ. nup. ꝑ tex. in §. cũ igit̃ in auth. de nõ elig. sec. nub. col. 1, cũ sim. Sexto, & ult. confirmatur, nã cum quantũ ad exclusionẽ illa l. sit ualde odiosa, non debet fieri aliqua extensio, unde dicit ibi singlr̃ Ang. prout eũ refert Soc. in cons. 275. qđ habuit qõnem in Romandiola, in qua cõsuluit qđ filii non ꝓhibeantur capere ẽ testamento parentum, qui non delinquerant, licet lex ꝓhibeat illos capere ex testamẽto extraneorum, eo qđ expsse non prohibeat ex testamento parentũ, & ẽt quia ualde odiosa sit non debet fieri aliqua extensio, qua rõne motus Salyc. tenuit † pœnam incapacitatis quãtum ad successiones extraneorũ nõ debere extẽdi ad filias, q inhoc non habet cõtradicentem, & ẽ magnę auctoritas. de quo exclamat Pet. de Anch. in c. canonum statuta. de const. dicens ꝙ Sal. fuit excellentissimus doctor, & ꝑcipuus ueritatis inuestigator, & qđ eius opiniones solẽt cõiter cõtinere medullã iuris, quem ẽt secutus est, ut refert auctor, Angel. Aret. & isti duo non habent aliquem contradicentem,

quare in materia pœnali, ut infra latius dicetur, & sequenda est eorũ opin. cum quib. tñ sunt omnes doct. quos deduxi supra in princ. Superest nunc ad argumenta in contrarium adducta rñdere. Et primo adducit ꝙ §. ad filias loquitur limitatiue, & dispensatiue, nam rñdetur qđ non est uerum qđ loquatur limitatiue, nam rñdetur, imò est dispõ separato de per se quę fit in filiabus, & licet limitatiue loqueretur, nõ ꝓpea sequit qđ dispõ. §. pcedentis amplietur, in ui comprehensiua ultra suam signonem, ut Bar. tradit. in l. gñali. §. uxori. per text. ibi. ff. de usufr. lega. nec obstat pariter, & dispensatiue loquatur, qa imò ut dixi, est dispõ separata, & posito ꝙ dispensatiue loqueretur, esset uerum respectu hæreditatis materne, ut uidelicet non obstante qđ Imperator illas ab ea hæreditate excludat tñ reseruat eis certam portionem. Nõ ualet pariter argm̃ sumptũ ex tex. in uerbo, nec iure hæreditario, ad inferendũ ꝙ filiæ sint incapaces tituli hæreditarii, nam uerũ est respectu successionis materne, ad quã duntaxat uerba illa referuntur. † quæ cum sint apposita in dispositione odiosa; ut dictũ est, ut infra latius dicetur non debet extendi ad alias successiones. Nec ualet dum dr̃ ꝙ si respectu successionis materne incapaces sint filiæ, q̃ magis eis debet, à fortiori respectu successionis extraneorũ Nam rñdetur ꝙ qñ rõne alicuius indignitatis inducit incapacitas, magis solet induci respectu successioni parentum q̃ extraneorum, quibus esset quodammodo pœna non posse relinquere, ut uidemus in filiis spuriis qui à parentum excludunt successione, & tñ non ꝓhibent succedere extraneis uel cognatis, & c. l. hac parte ff. unde cogna. cum simi. Secũdo si argumentum de maiori ad minus nõ habeat locum in dispensationibus simplr̃ odiosis, ut est dictum singulare Hostien. in c. postulasti. de rescrip. ubi sequuntur oẽs, à fortiori in hac mã q̃ est maxime odiosa, pœnalis, & correctoria tale argm̃ ꝓcedere nõ põt, & minus ualet dum dr̃ † ꝙ titulis institutionis est honorabilis, de quo potuisset allegare tex. formalem in l. filiũ § sed si portio. cõiuncta glo. in uerbo. pleniore ff. de leg. ꝑstan. nã illud ꝓprie ꝓcedit respectu hæreditatis parẽtum, esset n. satis dedecorũ si non noĩaretur hæres patris, ꝑsumereturq. ingratus, q̃ consideratio non cadit respectu extraneorũ respectu quorũ ad patria iudicant ti. institutionis

7

8

uel alius, qa cessat illa consideratio particularis ut no. doc. in l. si qs priore. ff. ad trebellia. nec pariter obstat dum dr̃ ꝙ text. in sui rõne uoluit duntaxat ꝑ dictionem ut, quæ denotat cãm finalẽ, ꝙ filiæ haberent solũ mediocrem alimoniam, & non integrũ emolumentũ, nam rõ ad dispositionem suam adaptanda est, & sic respectu successionis materne noluit Imperator qđ hñent integrũ emolumentũ, sed duntaxat mediocrem alimoniã. q̃tum uero ad exterorũ successiones, lex nihil exprimit, quare non debet fieri extensio, ut supra dictum fuit. Nec pariter obstat uersiculus, id quod de ꝑdictis, ubi ẜm eum non repetit uerbum filiæ, sed filii tm̃, & sic ibi sub appell. filiorũ comphendunt filiæ, nã posse id negari, uel si de filiabus intelligatur, debet intelligi mõ præmisso. Non obstant pariter alia argumenta q̃ extra textum per auctorem adducuntur, quod sub appell. filiorum continentur filiæ, & primum adduxit c. uergentis, in fin. de hæret. ubi tex. loquitur de exclusione filiorũ à bonis patris delinquentis, & tñ nemo dubitat quin cõprehendantur filiæ. nã reuera nõ possunt non admirari ꝙ tã debile fundamentũ in mediũ obtulerit. nã cũ bona hæretici applicentur fisco, nimirũ si filia excludatur, qa de necessitate illud seqtur alle pariter l. manicheos, in uerbo, filios C. de hæret. nã idem rñdetur, uel aliter rñdendo dicimus ꝙ, ut in sequentibus latissime dicet, † lata est differentia inter crimen hæresis, & crimen læsæ maiest. crimen quippe hæresis principalr̃ animã inficit, & animã concernit, & eadem rõ infectionis q̃tum ad animam q̃ militat in prole masculina militat, & in filia, qa quãtũ ad infectionẽ aĩæ non regritur audacia, & fragilitas sexus nihil operatur, secus in crim. læsæ maiest. in quo, ut dixi, diuersa rõ militat, ex quo ẽt sequitur solutio ad tex. iuris diuini allegatus ꝑ auctorẽ nã loquunt de punitione delicti cõcernentis animã, de punitione spirituali, nec est aliqua comparatio offense dei ad offensam hominis, imò esset quasi hæreticũ uelle æquiparare hominẽ deo, & dicere ita grauẽ esset offensam q̃ cõtra illũ cõmittit, sicut cõtra deũ, ut infra latius diceremus. Nõ obstat pariter tex. in auth. qui. mo. natu. effi. sui. §. pe. nã adhuc istud fundamentum est debilius, quippe eadem rõ oĩno q̃ militat in filiis. militat, & in filiabus, eo ꝙ ex dãnato coitu nate sint, qa infectio ꝓueniẽs ex cõceptione pct

9

ne per legem damnata, æqualiter concernit filios, & filias, secus in casu subiecto, ut præ dixi. Minus obstat tex. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. nam de filiabus q̄ cōprehendantur, nec tex. nec gl. nec doc faciunt aliq̄ mentionē, & si comprehenderentur, alia rō reformat pactum, nam ut ibi gl. intelligit in finali solutione, ille tex. debet intelligi † quod nati ex his q̄ sunt redacti in pristinam seruitutē ꝑ ingratitudinem, sunt serui, modo uterq; parentū, uel saltē mr̄ sit ancilla, q̄a partus seq̄r uentrē. aliqui uolunt ibi glos. & doct. q̄ filii non essent serui, & si cum ista ratio cōceptionis in seruitute æque militaret in filiab. sicut in filiis nim orū comprehenderetur. Nec obstat pariter dum dicit auctor q̄ ratio quæ habet locum in filiis quæ est, ut pr̄ magis torqueatur ꝑ punitionem filiorū, militat & in filiabus. & ad hoc ponderat text. in d. l. quisquis. in uerbo, perire. n. debet paterno supplicio exponit idem ad paternū supplicium. nā rō expressa in d. l. quisqs. est quia in filiis metuūtur exempla paterni criminis. in filiab. dr̄ minus ausuras cōfidimus illa rō est expssa & non altera, ut dicemus ꝟm illā igit̄ duntaxat licet arguere, & non ꝟm non expssam ut late tradit Inn. in l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. Alex. late in l si cōst. ad prin. ff. eod tribonus tex. in l. cū pr̄ §. dulciss. de leg. 2. & in l. pr̄. § fundū, de leg 3. Et dum dicit q̄ imo altera rō est expssa in tex. ibi pr̄no supplicio i. ad paternū suppliciū. illa expō, ut uulgo dr̄, est gl. Aurel q̄ corrupit tex. nā tex. dicit q̄ imperiali lenitate donar̄ uita filiis q̄ debet perire pr̄no supplicio, & ibi gl. sup uerbo pr̄no. dicit qd̄ ē interpositio, & sic illa uerba referūtur ad cām remissionis pœnæ capitalis, q̄ fit filiis, & non ꝓ rōne pœnæ incapacitatis plata sunt, & quia ēt illa uerba pn̄t intelligi paterno supplicio perire debent .i. pœna, & supplicium pr̄is debet in eos redūdare, & illa est uera expō, nescio unde auctor suam traxerit. uñ cum saltem illa uerba possint hr̄e plures expōnes † eius quod multiplr̄ exponitur ueritas ignoratur, ꝟm philosphum. ut refert Bald. in l. nec quidq̄. §. ubi decr. ff. de off. procons. & leg. & sic nō pōt argui ex eo. ut deducit late Alex. post Imol. in d. l. si constante, & dum postmodum subiiciebat quod expressa ratio in textu militat in filiab. non est uerū, ut supra dcm̄ fuit. Ex quo ēt sequit̄ solutio ad alias rōnes, quas ex aliis iuribus auctor tractatus trahit ad punitionē filiorū. nam uīdetur quod illæ rōnes non sunt expresse in d. l. quisquis ille pariter rationes sunt diuersæ, & quādo plures rōnes assignari pn̄t, ex illis non potest fieri extensio, ut late cōcludit Alex. in illa l. si const. ad princ. ff. sol. matr. & ut inferius subiicietur in criminibus in quibus rōnes illæ experimuntur, est longe diuersa ratio. Et dum ex præmissis in argumentis auctor uoluit cōcludere q̄ appellatione filii fuerūt cōprehensæ filię, quodque ex nā uerbi, saltem ex larga signōne, appellatione filiorū cōprehenduntur filiæ, quo casu ubi militat rōnis identitatis pōt fieri extensio, allegat aliqua iura, nam ad id multiplr̄ uīdetur. Primo illa regula non hēt locū in hac materia odiosa in præiudicium tertii, ut expresse uoluit Ioā de Imo in l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. dū alleg. l. pri ff ad l. Iul. de adul. Idē Alex. in d. l. si const. ad princ. Secundo maxima auctoris non habet locum ubi simul pœnalis est dispō, & correctoriā, gl. sing. in cle. ut hi q̄ de ætate, & qualitate, quā firmāt. Im. & Alex. in locis alleg. q̄ sit pœnalis non est dubiū q̄ sit correctoria iuris antiq. est text. in l. eos. ff. ad l. Iul. maiest. & in l. iura ff. de iure patr. q̄bus expresse ꝓbat̄ q̄ olim non puniebatur filii ī crimine læsę maiest. imo iura patronatus eis reseruabātur, & sic l. quisqs in hoc corrigit d. l. eos, ut uoluerunt gl. in dictis l. gibus, quare non debet fieri extensio. † Tertio uīdetur q̄ illud non habet locū in pœnis inflictis ipso iure, in q̄bus non fit extensio ex paritate rōnis, ut dixi supra in 1. q. & in propriis terminis allegaui Soc. ita tenētem in cōsil. 275. Quarto & ꝑemptorie esset opus q̄ militaret eadē rō, ut ibi dixi, sed eadem rō in proposito ꝑ oīa nō militat, & igitur &c. Non obst. pariter q̄ mā est fauorabilis, quia interest reip. &c. allegāt doctrinam Bart. nam illa doct. Bar. salua pace tanti doctoris, non ur̄ usquequaq; uera. causa. n. immediata imponendi pœnam, est odium delinquentiū, remota uero est fauor publicus, ad cognoscendū aūt an dispō sit fauorabilis, uel odiosa, attendi debet cā ꝓxima, & nō remota, ꝟm Bal. in l. fi. C. de interd. mat. quam rationē assignat Aret. cōtra dcm̄ Bart. in l. Gallus. §. & q̄d si tm̄ de lib. & posth. & ēt q̄dam Mod. repet. in l. suis qui pro empt. ff. de usuc. pro empt. ubi dicitur q̄ alias sequeretur, q̄ oīs exceptio esset fauorabilis, cū principalr̄,

uel in cōnam conseruat fauore. quod tamen est falsum l. qui exceptionem ff. de cond. in-deb. & facit bonus tex. pro hac opinione in l. ob id. ff. ad l. Aq. qđ tradit Bart. in l. fi. C. 13 unde ui. † Secundo uidetur ꝙ dispositio pœnalis est fauorabilis reipublicæ respectu delinquētis sed quātū ad filios ut dixi, cōtinet odiū irrationabile, & non debet aliquatenus extendi, imō sapit quandā speciē tyrannidis, quare nimirum si hoc casu non sit fauorabilis, & non debet fieri extensio. Non obstat pariter dum subiicit ꝙ et in mā pœnali appellatione filiorum comprehendunt filiæ. nam supra plene rnsum est quod non hēt locum in odio irrationabili, quale cōtinetur in d. l. quisquis. Nec obstat gl. in d. l. quisquis. ꝙ illam loquentem de patre extendit ad matrē. nā iusta rōne reprehēdit ā Salyc. & ab Ang. Aret. & ꝙ illa gl. male loquat demonstro aperta rōne, nam pr qui hēt filios in potestate, nimirū si obliget filios ad pœnam, cum & illos uendere possit in necessitate l. 2. C. de patrib. q filios distraxe. ꝙ ut ibi dnt oēs Doct. & signanter Bald. & Salyc. non hēt locum in matre, habebatque olim pr ius uitæ, & necis in filium, ut dicit tex. in l. in suis. ff. de lib. & posthu. ꝙ ius non cōcedebat matri, ut ibi traditur. Secundo ꝑsumptū crimen qđ punitur in filiis ex ꝑsumptione exēpli, militat in patre, & nō in matre, ꝗppe cū pr tribuat formam in generatione, ob eo fi. ir denominat, & cū eo dicunt eadē substātia, nec dicunt diuersi à patre. uñ una, & eadē caro cēsent, ꝑ 14 philosophū. & tradit tex formalis in §. hæc auctoritas. 35. qōne 6. & ꝑꝑea dr filius esse portio corporis paterni, text. in l. cum scimus. de agrico. & censi. lib. 11. unaque, & eadē ꝑsona cū patre reputat l. fi. C. de impub. & aliis substit. quæ omnia non hñt locum in matre facit glo. singularis in l. ii. C. qui ætate uel professione se excusant. quæ signāter dicit iura quæ dicunt filiū & patrē debere cēseri eadem persona non habere locū in eo qui non est in ptāte. & glo. sibi contraria in dicta l. quisquis. dicit formaliter ꝙ filius emācipatus nō punit pæna illius legis, ergo respectu matris nunꝗ punit. cū mater non habeat filios in ptāte. Propterea tex. singularis in l. exēplo. de decurio. lib. 10. C. uult, iura ꝗ dnt filiū à patre denominari debere, & nō à matre. ꝗ iura late deducunt Mod. in c. Rayn. de testā. usque adeo procedent. ut nō ualeat cō suetudo in contrariū, eo ꝙ iure quodā nāli ut ibi dnt Doct. illud procedat, quia ratione S. Thomas in secundo secundæ q. 82. de Articulo nō recordor, tenuit formaliter in simili 15 † ꝙ si cōtingeret aliquē nasci dūtaxat ex muliere sine semine uiri, ille non esset conceptus in peccato originali, eo ꝗa mater nō tribuat formā sed mām, & multa alia deduci possent. Nō obstat pariter dū dicit qđ illa lex quoniā ad filios nō continet odiū irrationabile, nā in principio huius quæst. multis fundamētis demonstraui contrariū, & allegaui maximos legū uertices ita tenere, & dū dicit qđ Deus qui misericors est nonnunꝗ punit filios ꝑ peccata parentū, nā miror qđ iste doctor uelit os ponere in cælū, & punitionē quæ fit occulto iudicio Dei uult comparare punitioni humanæ, cū nec in punitione nec in offensa sit aliqua cōparatio, ut subiiciet. Demum deduxit tex. in c. statutū. & in c. ubicunq; de pœnis. & ubi dr ꝙ istud est expressum i crimine hæresis. ꝙ puniant æqualr filiæ sicut filii, & qđ crimē hæresis, & crim. læsæ maiest. æquiparant. ꝑ multa fundamēta. ꝗ deducit in. q. seq. 16 nā rndet. † ꝙ uidelicet lōge grauius est diuinā ꝗ humanā offendere maiestatē l. auth gazaros, C. de hæret. & tex. ī c. uergēris. eo. ti. & tex. in c. illa extrauag. Fed. quā ipse allegat dū dicit, quanto magis, ēt uult arguere à maiori ratione rōnis qđ argm̄ procedit. sed ecōtra nunquā. & sic arguere ecōtra, uidelicet de crimine hæresis ad crim. læsæ maiest. esset arguere de maiori ad minus. Secundo rndetur ꝙ in crimine hæresis ꝙ pœna, & eius punitio extendat. aliæ rōnes militant, ꝗ non militant in crim. læsæ maiest. Primo, ꝗa illud tēdit in fauorem fidei, tunc. n. ēt in materia pænali uerba largo modo, & in ꝑprie intelligūtur, & sic fit extēsio. ita singlr nota. Panor. post. Host. in c. 2. ī fi. de diuor. Secūda rō. ꝗa ex offensione diuina, si delicta grauiter non punirent pestes, terræmotus, & alia infinita mala prouenire possent. in aut. ut nō luxuriētur hoīes cōtra nām coll. 6. Tertio quia tractatur de fauore animarū tunc. n. debet fieri extensio ētiuris pænalis. ꝑ illud qđ not. gl. in c. seruant cuncti. & in c. fi. de elect. in 6. & ita tenet do. Abb. in consil. 22. incip. in quæst. mouenda inter Ant. circa fin. idem tenet Ioan. And. ī c. ex tenore. qui filii sint legi. & ibi Pā. reputat singulare, & non tradendū obliuioni 17 † cōstitutio pœnalis debet extendi, & largo

modo

modo interpretari, qđ emanauit, ut euitet periculu animarū. idē tenet Gem. in c. 1 § fi. in 1. col. de hom. in 6. & ꝓpea Alex. consi. 42. inc. sup pmisso themate col. fi. circa fi. 1. uol. signanter dicit, ꝙ fauore fidei, & animarū, ēt in mā correctoria fit extēsio. sicut enim anima pfertur corpori. ita bona illius pferuntur bonis corporis, & ideo nimirū si quātū ad crimen hęresis, quod est cōtagiosum, & multos inficere solet, ut periculum animarū euitet, fuerit introductū, ut pœna extēderet, & hæc est solutio cui Apollo non rńderet Christo. ut uerbis utar Bal. in c. quæ in ecclesiarum, de const. potest etiam aliter rńderi quod uidelicet in illis iuribus cōprehendūtur filiæ, qa expressum est. Item illa iura non loquunt quā tū ad pœnā incapacitatis respectu successionis extraneorū, quare non militāt, postremo auctor tractatus. deduxit aliud fundamentū de extrauag. Feder. ubi ponit uerbū, liberos. & de l. fi. C. de bonis pscripto, ubi ponit uerbum, posteros, per quæ uerba uult. l. qsquis. quantum ad uim comprehensiuā uerborū filiis esse declaratam, nā quia primis onerata esset hæc quæstio, rńdebit pluquā perempto rie in q. seq. in qua eadem iura deduxit auctor pro fundamento suæ opin. & ēt rńdebitur ad extensionem passiuam, quā dicit hre locum in mā correctoria, ad quod ēt rńsum fuit plene in 1. q. circa fi. Ex quibus remanent sublata oīa fundamenta auctoris, quibus se Herculis manu clamant abstulisse putabat.

18 † est q. cōseques cōclusio, ꝙ pœna l. qsqs. qātum ad incapacitatē successionis alioꝝ q̄ parentum nō trahitur ad filias, & ita intrepide tenēdum puto saluo semper saniori iudicio.

1 *Pœna legis, quisquis quæ loquitur in filijs ad nepotes an extendatur.*
2 *Nepos etiam uenit appellatione filij.*
3 *Nepos in materia correctoria uenit nomine filij.*
4 *Infectio criminis læsæ maiestatis lepra quædam dicitur omnes inficiens.*
5 *Pœna in crimine hæresis ad secundum gradum extenditur,*
6 *Nepotes uere non ueniunt filiorum appellatione.*
7 *Nepos non uenit filij appellatione in materia odiosa etim in legis dispositione.*
8 *Priuilegium filij concessum ad nepotes non extendatur, nec odium.*
9 *Pœna icapacitatis spurij non trahitur ad nepotes.*
10 *Nepotes non ueniunt nomine filiorum in his in quibus interpretatio stricta fieri debet.*
11 *Auus nepotes ad pœnam obligare non potest.*
12 *Nepotes auo mortuo concepti ad eum nihil spectare dicuntur.*
13 *Nepotes filiorum appellatione continentur filio de medio sublato.*
14 *Verba legislatoris enunciatiua non disponunt.*
15 *Relatiuū debet intelligi secundū qualitatem relati*
16 *Error præsumitur quando aliud in referente quā in relato reperitur.*
17 *Collaterales non puniuntur ob crimen læsæ maiestatis.*
18 *Pœnam in crimine læsæ maiestatis ad pastores transmitti qualiter intelligatur.*
19 *Constitutiones extraordinariæ sunt apocriphæ, nec allegari merentur.*
20 *Leges Cæsaris non aliter recipiuntur in Gallijs quā quo ad bonæ fine.*
Rex Francorum legibus Cæsaris non subditur.
21 *Asperitas dominorū temperanda est, non imitāda.*
22 *Hæresis æquiparari potest crimini læsæ maiestatis, at non econtrario.*
23 *Lex declaratoria pœnam imponens respectu pœnæ non trahitur ad præterita.*
24 *Puniuionis rō nō æque militat i nepotib. sicut i filijs*
Causa magis in propinquo operatur, quàm in remoto.
25 *Nepos patris imago dicitur.*
26 *Filius, & nepos eadem persona censentur.*
27 *Delinquens in seipso punitur, in filijs, aut nepotibus puniri non debet.*
28 *Pœna incapacitatis, & infamiæ quæ infligitur filijs non trahitur ad nepotes.*

QVAESTIO. VII.

1 Sexto quæritur, an pęna l. qsquis loquentis in filiis trahatur ad nepotes. † ꝓ parte affirmatiua, ꝙ pęna l. quisqs extendatur ad nepotes ultra allegata ꝑ auctorē tractatus facit, qa sicut filius dr̄ esse pars corporis paterni, ita & nepos dr̄ pars corporis aui, ut eadem proximitas in uno uideatur, sicut in altero, ita belissime Bald. inqt cons. 13. uol. 3. quantum n. ad naturam certum est ꝙ nepos est ex radice aui, & caro filii, caro patris, filī de nepote q deriuatur ab auo nascendi ordine, unde gn̄atio nepotis est ex gn̄e aui nec posset nāl aliud ꝓuenire sicut semen ex semine, & riuulus ex fonte, l. ꝓnunciatio. §. appellatur. ff. de uerborum significatio. ita bellissime Bal. inquit, in cons. 176. uolum. 5, unde

unde idem Bald. in l. 3. de suis, & legitimis hæredibus, dicit ꝙ imago patris est nepos, & eandem affectionem quam habet quis in filium præsumitur gerere ad nepotem, tex. singul. in l. cum auus. ff. de condit. & demonstr.

2 † & proprie appellatione filii dr̃ uenire nepos d. l. liberorũ ff. de uerb. sig. imò de ꝓprio significato. nam ꝓprius sensus uocabuli est ille quem lex ei dat, nõ quem uulgus imperitũ assignat, totum signat proprie q̃libet suam partem, sed nepos est pars ipsius filii. l. cũ scimus, & l. cũ satis. C. de agr. & cõs. lib 11. & respectu naturæ appellatione filiorũ cõtinẽtur nepotes. l. tutelas. ff. de cap. dim. & in dubio uerba respectu naturæ ꝓferri uñr l. fin. C. de his q ueniã ætatis impetrauerũt. Et qđ proprie ex significato nãli appellatione filii ueniat nepos firmat Iac. But. in quadã sua disputatio. quã late refert Barb. in consi. 108. incip. Omnipotentem, & immortalem Deum, col. pen. uol. 4. dicens qđ hoc ꝓcedit ex significatione nãli proprie, & uere, & ꝙ nihil est ita uerum sicut nã. & alleg. d. l. lib. in uerbo, nã nos docet. eandem ẽt disputationem Iac. But. refert Bal. in l. max. uitiũ. C. de lib. ꝓteri. uel exhær. & in l. Gal § inst. ff. de lib. & posth. & tradit Pet. de Anch c. 1. de const. & in clem. 1. de baptismo, & multa cõgerit Barb. in cõs. 10. uol. 2. Et saltem non potest inficiari quin ex lata significatione uocabuli nepos ueniat appellatione filii, & ubi unum uenit appellatione alterius ẽt sublata significatione, modo sit eadem rõ dispositum in uno trahitur ad alterum. ita gloss. in clem. 1. de rescr. coniuncta gl. in clem. audit. eo. tit. & glo. in clem. 1. de elect. sed ratio expressa in d. l. quisquis, in nepotib. militat igitur, &c. & hanc sñiam fortius firmat Panor. cons. 86. incipiente primo quæritur ubi dicit

3 † ꝙ ẽt in mã correctoria proprie appellatione filii uenit nepos. Et hanc ẽt conclusionem firmat late, & sequitur Barb. consi. 35. & cõs. 73 uol. 2. ubi plenissime loquitur. sicq; uideretur concludendũ hoc casu nepotes esse cõprehensos ex proprietate sermonis, quia in mã quantuncunque odiosa nunq̃ ea lata interpretatio excluditur, quæ ex uerborũ proprietate insurgit. ita Ang. in l. fin. de constitu. princ. Pulchre Aret. in l. cum lege, per text. ibi ff. de test. Cald. consi. 1. sub. tit. de consang. & affin. Confirmatur, quia ut declarat Salyc. in d. l. quisquis, prout in litera est uerbũ metuuntur præsumptum delictum filiorũ puniantur, qui præsumuntur imitatores morum paternorũ, eo, ꝙ ex sanguine infecto originem trahant, quæ ratio æque militat in nepotib.

4 nimirũ † quia quantum ad id infectio crim. læsæ maiest. dĩ quædam lepra q̃ oẽs inficit, & ita æquiparat singłr Bal. in consi. 158. incip. super eo quod quæritur, ad finẽ 2. col. uol. 3. Et altera ratio. s. ut retrahatur pater à delicto æqualiter militare uĩ, cum æqualis sit ad filium, & nepotem affectio, & dilectio, ut sentit. Ric. Malumb. quem refert Bald. in l. cum acutiss. C. de fideic. & formaliter tradit Barb. alleg. cõs. 55. uol. 2. ubi alia deducit, & latius in alleg. cons. 63. eod. uol. unde & nepos immediate dĩ nasci ex corpore aui, ut singłr inquit Bald. in l. 1. C. de cond. ins. sicq. ratio q̃ militat in filio ꝑ coniunctionem ex radice infecta originem trahente, in exemplo hæreditarii criminis metuunt, uĩ æquo Marte militare. & in nepote, cum immediate dicatur ab

5 auo deriuari. Confirmatur † nam cum in crimine hæresis sit declaratum pœnam extendi usq; ad secundum gradum, à fortiori locum hẽt debet in crim. læ fæ maiest. nam licet grauius sit diuinam, q̃ humanam offendere maiestatem, tñ mitius in pœna uĩ dr̃e agi cum Deo, q̃ cum homine. l. 2 § fi. de pollic. & est dictum singulare Inn. in c. sicut dignum, de homic. & quod tradit gl. fin. in c. fratern. 12. q. 2. cum si. Ex quibus uideretur cõcludendũ pœnam incapacitatis. l. quisquis, extendi ad nepotes. & ista iudicio meo non parum astringunt, & forte magis quàm quæ in multiloquio per auctorem adducuntur.

Sed tñ præmissis non obstantibus quæ rem ea non obstant contraria conclusio est uerissima, & in puncto iuris intrepide tenenda, & pro fundamento ueniat primum in aciem

6 cõis in iure conclusio † ꝙ tñ appellatione filiorũ non comprehenduntur nepotes, ut cõcludit gl. ord. in l. filii ff. de uerb. sign. & glos. in clem. 1. in uerb. lib. de bapt. & ideo ex proprietate sermonis sub uerbo filiorũ non est uis comprehensiua nepotũ, ut not. Barb. in l. lib. ff. de uerb. sig. ubi all. Dy. in l. iusta interp. per illum tex. ff. de uerb. sig. & idem sequitur Bald in l. maximum uitium. col 4. uer. ex præmissis. C. de lib. præt. uel ex hær. & in l. Gall. § inst. ff. de lib. & posth. & in l. filium. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iur. & Petr. de Anch. in c. 1 & 1. 2 col. de constit. unde in dubio ab ea cõi regula, & proprietate uerborũ non est

recedendum præsertim in mã odiosa, l. 1. §. is qui nauem ff. de exercitoria. & ppea formaliter ad propositum. dicit Io. An. in nouell. in c. ad extirp. de filiis presb. ꝙ si in casu c. statutum. de hæret. in 6. non fuisset expressum de nepotib. sub appellatione filiorum non fuissent comprehensi, quod reuera apponit gladium ad radicem hæsitationis. & ibi sequitur But. idem Io. An. formaliter in ca. in quibusdam. de pœnis. & non est dubium † ꝙ in mã odiosa ēt in dispõne legis, appellatione filii non uenit nepos, ita dñt Doct. in duab. decr. alleg. & idem expresse Bar. in l. 2. §. filius. ff. ad Tert. Bald. in l. Tit. ff. de lib. & posth. in l. fil. C. ad Mac. & quod idem tradit in l. sed & milites ad princ. ff. de exc. tut. unde ubi agitur de onere, siue odio filiorum nunquam sub illorũ appellatione nepotes comprehenduntur, ita expresse Paul. de Cast. cõsil. 170 incip. ne in propriis, col. 2. ubi dicit ꝙ appellatione filiorum non ueniunt nepotes ex pprio signãto, nec ex interpretatione in quacunq; dispositione legis, uel hominis, qñ non tractatur de ipsorum cõmodo, sed onere. & istud per literas grossas uoluit gl. sing. in authẽt. de test. fid. §. nos igitur. col. 9. quæ singlr dici prohibitionem alienationis factam filiis, quia onerosa est nõ trahi ad nepotes & idem tradit Bar. in l. filius fam. §. diui de leg. 1. Bar. in l. Luc. §. Semp. ff. de leg. 3. Alex. cons. 56. incip. Idronandus. unde I. C. in l. 3. ff de exc. tut. dicit quod a significatione sumpta a uoce non est idem esse filii & esse nepotis. idem traditur in l. quid si nepotes. ff. de test. tut. & §. fi. inst. qui dari tuto poss. unde dicit singulariter Bal. 2. uol. 1. ad fin. 1. col. † ꝙ si priuilegium concessum filiis non extendit ad nepotes l. iub. C. ad Trebell. a fortiori, nec odium, & sequeretur secundum eum aliud inconueniens, quod eadem rõne odium ad oẽs extenderetur, ut. ff de postu. l. 1. ad fi. cum seq. quod est falsum ẽm eum, & pulchre subiicit; ꝙ filius est prima persona, nepos secunda. sed ꝙ secunda psona sit prima, implicat impossibilitatem naturæ, & præmissa non hñt dubiũ quando uerbũ filius, profertur cum adiũcto, utpote, qa dr filiis suis, uel eius, ut dicit l. quisquis, in uerbis eius filiis, quia tunc non comprehenduntur aliquo modo nepotes. ita elegãter optima rõne decidit subtilis Soc. in d. l. Gall. §. inst. de lib. & posth. ad fi. 2. col. Confirmatur & fortius qa in exhęredatione facta p uerbum filios, censetur duntaxat excludi filii primi gradus ita quod illa exhæredatio certa appellat, eo qđ duntaxat liberi primi gradus cõtineantur. l. Tit. ff. de lib. & posth. & ibi formaliter notant oẽs Doct. & bonus text. in l. si quis filio exhær. in prin. ff. de iniu. rup. &c. & in §. posth. inst. de exhær. lib. Et magis expresse in casu subiecto deduco alia fundamenta, quibus facile rñderi non potest. Et primo deduco gl. singularẽ in auth. quibus modis nat. eff. sui. §. fi. coll. 7. gl. in l. fi. C. de na. li. per quas Bald. in c. in pñtia. de prob. & in l. Gallus. §. qd si is. ff. de lib. & posth. quem ibi omnes Mod. sequuntur, firmat † quod pœna incapacitatis filii spurii non trahetur ad nepotes, imò nepotes possunt capere a persona unde uitium originem trahit, uidelicet ab auo, & tamen non est dubium quin ex radice abominabili, & damnata originem trahant. l. fi. C. de natu. lib. quod pulchra rõne eleganter Bald. confirmat cons. 146. in prima parte dicẽs, quod licet pater sit spurius, tñ nepos est habilis ad honores, & successiones, & oĩa, eo quia in eo non põt dici macula, licet ex infecta radice natus uideatur potius. n. debet inspici persona immediate, q̃ mediate, qa causa proxima magis cohæret causato q̃ remota. l. cum tale. §. pen. de cõd. & dem. ff. & no. in l. si mal. ff. re. amot. & subiicit ꝙ non debet nepos odio paterno excludi, nec inhabilitari, alleg. l. nõ tantum. §. si emanc. ff. de bon. poss. contra tab. quod dictum profecto apponit securim ad radicem. Secundo deduco, & specialius decis. for. Bald. & Salyc. in l. 2. C. de pat. qui filius distr. ubi in terminis dicunt ꝙ ptãs concessa patri uẽdendi filium in necessitate, non extendit ad nepotẽ, quia materia subiecta, odiosa respectu filii non patitur hanc interpretationem, ut sub illius appellatione nepos cõtineatur, qa longe maior est ptãs in filiũ psonam immediatam, q̃ in nepotẽ personam mediatam, & sic infert ꝙ si p cõtractũ pri cõcessa sit facultas seruitutẽ inducẽdi in filios, non extendatur ad nepotes, nec p delictum id licebit, per tex. ad hoc optimum in l. Imp. ff de fideicõm. lib. Tertio adduco decisionẽ Bar. in l. lib. ff. de uerb. sign. quam sequitur Pet. de Anch. in clem. 1. de bapt. & Ant. de But. in c. in quibusdã. de pœnis, ubi dñt † ꝙ in contractib. in quibus debet fieri stricta interpretatio, sub nomine filiorũ non comprehendunt nepotes. ergo à fortiori in hac mã continente odiũ irrõnabile, in qua longe strictior debet fieri interpretatio.

ratio. sub appellatione filiorũ nõ possunt cẽ-
seri cõprehensi nepotes, & quia bonũ est argm
de cõtractibus ad delicta l. omnem ff. de iud.
l. 2. ff. de custo. & exhib. reo. Quarto adduco
quod in simili tradit And. Barb. ut referunt qui
dam Moderni in l. fi C. de primipilo. lib. 12.
ubi dicit quod licet ex cõtractu primipilari tenea
tur filius licet nõ sit hæres, nõ trahitur ad nepo
tem, quia fuit inductũ ut pater propter filium saga
cius administraret, timore ne filius cogatur sol
uere, quod rõ nõ habet locũ in nepote, quia nõ p-
sumitur pater circa illũ habere tantam affectio
nem quantam circa filium, & dicetur latius in-
fra in rnsione ad argumenta auctoris, propter
quam rõnem etiam solet dici quod lex. 3. C. de pa
tria potestate, loquens in filio non habet lo-
cũ in nepote, ut licet pater possit taxare pœ
nam filio imponendum, quia propter affectionẽ quam
habet ad filiũ nõ psumitur quod graue de eo sup
plicium petat, sed quia minorẽ affectionẽ ad
nepotẽ gerere psumitur, non habet locũ dispõ
illius legis. Quinto adduco decisionem forma
tã per Bar. in l. patri per illũ tex. ff. ad leg. Iul. de
adul. ubi dicit formaliter per rõnem illius text.
quod cum l. quisquis contineat odiũ tertiæ pso
næ, appellatione patris nõ cõprehendit auus
& sic uult quod licet pater obliget filios ad pœ

11 nam, † tñ secus est in auo, quia nõ põt obligare
nepotes ad pœnam. & ideo gl. sing. in d. l. pa-
tri, uoluit quod lex permittens patri occidere fi
liam adulterã in adulterio deprehensã, non
habet locũ in auo, eo quod cõcernat odiũ tertiæ
personæ, & quia patri permittitur propter affectionẽ
quã psumitur habere ad filiã, quã nõ psumitur
auus æqualẽ ad nepotẽ habere, & illã gl. pro
singulari deduxit ad hoc propositũ. Lud. de
Rom. in repet. auth. silr. C. ad l. falcid. & repe
rio quod in terminis cõsulẽdo solẽnis doctor ad
huc uiuens Phil. Dec. consi. 64 allegato in p-
ced. q. ita concludit in propriis terminis. Ex
quibus omnibus cõcludendum puto quod pœna l.
quisquis, loquens in filiis nõ trahitur ad nepo
tes. quod maxime procedit ubi nepotes sunt
post mortem aui cõcepti tunc. n. nõ possunt
censeri exclusi, nec effecti incapaces ex delicto
aui, cum nihil tunc ei attinere dicantur l. si quis
filio. §. 1. de iniust. rup. & irri. fact. testa. bo-
nus tex. in l. Titius ff. de suis, & legi. hær. & l.
1. §. si quis proximior. ff. unde cognati, per quæ
iura dicit Bal. in c. 1. ad prin. 2. col. in tit. si ua
sallus feudo priuetur, quod inter nepotẽ conceptũ
post mortem aui, & ipsum auum, nulla unquam

12 fuerunt iura consanguinitatis. † nepotes. n.
qui post aui mortẽ cõcipiuntur, non proprie
sed abusiue nepotes dicuntur l. item prætor.
§ fi. ff. de gradi. affin. per quã Bal. ita dicit cõ
sil. 176. uol 5. subiiciens quod nemo mortuus
potest incipere esse auus l. qui libertinus §.
posthumus. ibi, nec quisquam. ff de bonis li-
berto. & propterea dicimus in nepotib. post mor
tẽ aui cõceptis, ciuilitatis, & originis aut que iu
ra non inesse, nec suorũ in hoc cõdõnem seq
auiũ gl. in l. assumptio §. 1. ff. ad municipa.
Cyn. in l. 2. C. de iurisd. omn. iudicũ. Secundo
procedit hæc cõclusio sine dubitatione ubi pœ
na habuit uel potuit habere locũ semel in fi-
liis, ubi. n. appellatione filiorũ in aliqua dispo
sitione cõprehenduntur nepotes. si illa dispoſi
tio habuerit, uel potuerit hrẽ effectũ in per-
sona filii, et in fauorabilib. non debet extendi
ad nepotẽ, ita formaliter cõcludit Bart. in d. l. li-
ber ff. de uerb. sig. quem sequitur Alex. consi.
105. col. 2 lib. 1. incip perspectis uerbis. idem
Alex. cõs. 11. incip. ponderatis his. col. 6 lib. 3.
& alibi sæpe, & hoc est quod dicebat Iac. Butr.
in sua disp. quem refert. Bal. in d. l. Gallus. §.
instituens ff. de lib. & posth. Io. And. & Ant.
de Butr. in d. c. ad extirpandas, de filiis pres-
byte. & multi solennes docto in eorũ subscri
ptionib ad quoddã cõsiliũ positũ inter cõsil.

13 Soc. cõs. ult. 1 partis. † quibus locis uoluerũt
appellatione filiorum et ex dispositione legis
nepotes cõtineri quando filius est sublatus de me
dio. ubi uero filius est in medio, tunc uolunt
ad nepotẽ dispõnem nõ trahi, eo quod filius sit
in medio in quo dispõ locum habere põt, &
multa alia deducentur fundamenta in rnsione
ad argumenta deducta pro cõtraria cõclusione.
Nunc deueniendum est ad solutionẽ argu
mentorũ deductorũ per auctorẽ. Et potissimũ
fundamentũ auctoris in uerbo liberos appo-
sito in extrauaganti Federici per quam dicit l.
quisquis esse declaratũ habere locũ et in nepo
tibus. & per eadẽ declaratione deduxit text. in
l. fi. C. de bon. psc. in uerbo posteros, ad quod iu
re multipliciter rnderi põt. Et primũ esto quod
extrauag. Feder. esset approbata, & recepta
in regno, tñ ex illa non põt assumi fundamẽ
tum ualidũ. Primo illa uerba sunt narratiua
alterius cõstõnis, & ex uerbis narratiuis legis
non est licitũ sumere aliquod argm. ita gl. quæ so
let dici singularis in l. unã. C. quando non peten-
tium partes, quam ita allegat. Lud. Rom. in
auth. similiter. C. ad l. falcid. & in consil. 134.
incip.

incip. ꝑ declaratione primæ dubitationis. & idē uoluit gl. in c. auditis. in uer. ex post facto in fin. de electio & gl. in ca. 2. in uerb. non tenetur, & ibi Gemin. ad hoc notat de dolo. & contum. 6. gl. in c. 1. in uer. collationem, de rerū permu eo lib. & pulchre Raph. Cuma. in l. si insula. ff. de uerb. ob. & l. qui Romæ §. Callimachus. eo. tit. † unde hæc uerba enunciatiua prolata à legislatore non disponunt, nec licitum est ex eis arguere ſm Bart. in l. extat in ult. col. ff. qđ met. causa Sal. in l. accusationem. C. de acc. & in l. q̃ se patris. in 8. col. ubi late Alex. C. Vnde li. sit. & cōsequens ut cum illa uerba sint enunciatiua non pōt ex eis assumi argm̄ ualidū. Nec obstat dū dicitur ꝙ ex uerbis enunciatiuis pōt inferri ad declarationem, nam r̄ndetur, & peremptoriè ꝙ attento ꝙ hoc uerbum filiis eius appositū in d. quisquis, est uerbū certum sui natura duntaxat in materia in qua ꝓbatū fuit cōprehēsiuum liberorū primi gradus d. l. Titius. ubi not. oēs. ff. de lib. & posth. extendere ulterius non esset declarare, sed tūc diceret esse noua dispō ita declarat Paul. de Cast. in l. hæredes palam §. sed si post. ff. de testa. idem Doct. in cons. 156. incip. uiso, & examinato puncto. col. fi. & in simili tradit Pet. de Anch. in cons. 399. incip. ꝑmitto ꝓ clariori decisione. col. fin. Or. qđ ꝑ illa uerba enūciatiua inducat noua dispō ut ꝑmissum fuit, non pōt ulla rōni sustineri, ergo nec ꝙ ꝑ illam extrauagantem ad nepotes fuerit facta extensio. Confirmatur, † nā cum illa extrauagans referat alteram constitutionē, debet intelligi ſm qualitates relati, & ab eo debet recipere limitationē, & restrictionē. text. aureus in auth. de filiis natis ante dotalia instrumenta, § fi. col. 3. quem Bald. ad hoc ꝓpositum dicit singularē in rub. de rescrip. fa cit. l. nihil. ff. de conjun. cum emancip. lib. & qđ gn̄alr̄ referēs intelligat ſm qualitates relati, & eo modo debet restringi. ꝓbatur in l. in testamento. & in l. si ita scriptū. ff. de cond. & demon. & in l. esse toto, ff. de hær. instic. tradit formaliter Bart. in l. 1. ff. de receptatorib. idem Bar. in l. 1. ff fur. nau. caup. stab. & idem in l. si q̃s seruū. § fi. ff. de leg. 2. sed l. quisquis. relata ꝑ Imperatorem, q̃a non pōt cēseri relata altera constitutio loquit in libris primi gradus ꝑ uerbum filiis, ergo & illa cōstitutio Federici referens ponendo uerbum liberos, debet itelligi de liberis primi gradus, ut à relata restrictionē recipiat. Et ad hanc maximā coadiuuādā accedit adhuc duplex iuris cōclusio primat ꝙ ubi in referēte aliud quā in relato contineretur ꝑsumeretur esse error. ita formaliter uoluit Bal. in l. 2. C. de errore aduocatorum pulchre Alex. in cons. 9. uol. 5. Secūda nouæ cōstitutiões ꝑ antiquas declarant, & limitat. l. non est nouum. ff. de legi. gl. in aut h. offerat. C. de litis cōtesta. & gl. in l. sciendū. ff. q̃ satisdare cogan. cū simil. & ideo nimirū si illa constitutio Federici loquens ꝑ uerbū, liberos, restringatur, & limitetur ꝑ l. q̃squis anteriorem in liberis primi gradus magis. n. præcedētia faciunt ad declaratione sequentiū q̃ econtra. Bar. in l. filiū. ff ut in possessio. leg. & in l. fi. à uia. ff de cond. & demonstr. & in l. q̃sq̃s. de lega. 3. & ꝑsertim q̃ ꝑcedēs cōstitutio. uidelicet illa l. quisq̃s quātum ad. l. specialis loquens in liberis primi gradus, altera uero gn̄alr̄ nimirum si recipiat restrictionē a speciali ꝑ iura allegata. Secūdo respōdemus, & peremptorie tam ad uerbum, liberos, positū in dicta extrauaganti, q̃ ad uerbū, posteros, positum in d. l. si qđ cum illa constitutio quātum ad filios sit ualde odiosa, & irrōnabilis, debet strictissime interpretari ut reducatur ad terminos saltem l. quisquis. Et pro ista rōne adduco decisionem singularem in terminis Io. And. in nouella in c. ubicunq; de pœnis. lib. 6. ubi dicit ꝙ Papa ꝑ crimen læsæ maiest. condēnat Titium. & cognationem suam debemus ſm Gratiam, q hanc q̃onem Bononiæ disputauit, tria cōsiderare. † Primū an debuerit ꝑ crimen læsæ maiestatis punire collaterales, & certum est ꝙ non. can. si q̃s cum militibus, 6. q. 1. c. felicis §. certum, de pœnis. Secundo an potuerit ex plenitudine ptātis, & utiq; potuit, ut est casus clarus testatis, & utiq; potuit, ut est casus clarus in d. §. ceterū. Tertio an uoluerit, & in hoc dicit cōsulēdum principem, & si id cōmode fieri non possit. restringendam esse sniam ut nō comprehendat collaterales, sed duntaxat eas personas, q̃ de iure puniri possunt, qua rōne in simili cōcludit princeps Iureconsultum Franc. de Aretio cōs. 39. ꝙ in casu in quo cōsulebat in quo erat appositum uerbum generale dubium filiorū dicit ꝙ non intelligebatur de filiabus in illo statuto facta super punitione rebelliū, eo ꝙ tale statutum debebat recipere interpretationem ſm dispōnem iuris cōis, & quia quantum ad filios continebat odium irrationabile nō censebant comprehensæ filiæ. & in fin.

consil. aliud dicit quod bene facit ad propositum, ꝙ interpretationē suam coadiuuabat in casu in quo cōsulebat, ꝙ intētio populi nō fuerat aliquid de nouo statuere, tū quia ubi agitur de iuris iam cōcessione extensione restringitur uł is dispōne quis indebite dānum incurrat allegat Bal. in l. seq. in princ. C. de inoff. test. Bart. in l. 1. §. nunc. ff. de op. noui, nunc. & in l. 1. C. de sacrosan. eccl. & in l. ter. C. de fruct. & lit. exp. Ex quibus omnibus infertur ad propositum ꝙ uerba cōstōnis Federici, & illius l. fin. debent restringi, & limitari s̄m terminos l. quisquis. & istud est peremptorium, & sine replica. R̄ndemus ulterius ad l. fin. C. da bonis proscrip. in uerbo posteros, ꝙ dum dicit 18 † ꝙ in crim. læsæ maiest. pœna ad posteros transmittitur, loquitur quantum ad confiscationem bonorū partis. nam in præcedētibus reseruabātur filiis, & filiab. bona patris in aliis delictis, in hoc autem crimine dr̄ ꝙ pœna s. confiscationis bonorum patris transmittitur ad posteros, & sic nihil ad propositum quantum ad pœnā incapacitatis, dicimus ulterius ꝙ illa extrauagans Federici non pōt, nec debet allegari in causarū decisionib. Primo illa non est insertam in uolum. auth. & sic non censetur de approbatis. gl. in c. si Romanorum. & ibi summæ not. Dom. 19. dist. Ant. de But. in procem. decret. late Felyn. in c. pastor. de fide instr. & in ca. 1. de re iud. facit gl. in l. eos. C. de off. mag. mil. & quod tradit Bal. & oēs in l. scrin. C. de test. mil. ubi dn̄t ꝙ descripti in libro aliorum sunt approbati, non descripti uero non sunt approbati. Et ꝓpea cum sint extraordinaria cōstitutio quæ non reperitur in uoluminibus iuris, non pōt, & non debet pro lege allegari, ut in simili dicit gl. in tit. de prohibita feudi alien. per totum, & in tit. quot testes sunt 19 necess. Bal. in c. 1. de grad. suc. in feu. † ubi dicit extraordinarias cōstōnes esse apocriphas & non dr̄e allegari. & expressius Ioan. Rayn. In §. quia uidimus q feudū dare pn̄t, dicit ꝙ tales extraordinariæ cōstōnes non debeat allegari nisi fuerint practicatæ. & iō licet Galli leges ciuiles ut bonas receperint, ut in simili dicit Bal. in c. translato. de cōst. t̄n illæ intelliguntur receptę q̄ sunt in uolumine aliarū, & nō aliæ & sic cum illa constitutio Federici, nec expresse, nec tacite recepta reperiatur, non ligat quantum ad pœnam, nec debet obseruari. gl. in c. 1. de treuga, & pace. Arch. in §. si. 4. dist. Math. & Card. Flor. in proœ. clem. in §. uniuers. & pulchre Cæp. Veron. cons. 13. incip. stante quodam decrero. col. 3. & seq. unde maxime in hoc regno leges Imperatorum non nos ligant, nisi qtūs fuerint receptæ, ut sentit gl. singulari, in uerbo Romanæ. ff. de patria ptāte. & ꝓpea Bal. in l. nemo. C. de sent. 20 & interloc. omnium iud. dicit † ꝙ Galli recipiunt leges Romanorum inquantum bonæ, & non alias, & maxime in consistorio principis leges Imperatorum pro rōne dūtaxat debent allegari, & non pro auctoritate Bald. in c. 1. §. iniur. de pace iur. firm. & ꝓpea sing. Oldr. dicit in cōs. 69. col. 3. ꝙ in Hispania est statutum, ut quicunq; in cōsistorio Principis allegauerit legem rigorosam Imperatorū puniatur pœna capitali, quod maxime procedit in Illustriss. Regē nostro Franciæ. Rex. n. Frācorū francus est a legibus Romanis, & dedignant legib. subiici, & sola rōne intell's regit, & gubernat, ita bellissime Bald. inquit cons. 227. in 3. parte & in seq. cons. dicit ꝙ super omnes Reges mundi Rex Franciæ obtinet coronā libertatis, Regis aurē clemētia debet rigorositatē legū tēperare, quia beatissimus est ille Rex q sedet sup cathedram æqtatis. Vnde ꝓprium Regis est dispensare sup lege 21 rigorosā. † Nam & lex ciuilis dicit ꝙ nimia asperitas dn̄orū temperanda est non sequenda. l. 2. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iur. ita ad propositum Bal. inquit in cōs. 364. uol. sicq. in Regno hoc, & leges quæ saperēt quasi tyrānidem non sunt receptæ, nec recipiendæ, cum & maxime tp̄is qualitas non requirat tantum exasperationē & si dicatur ꝙ illa extrauag. Fed est approbata per ius canonicum in illo c. inquis. de hær. tex. ibi formalr̄ dicit, ꝙ est approbata. inquantum ponit crimē hæresis, non quantum ad aliam. nam dicit formaliter tex. leges quas olim Romanorū Imperatorem Federicū &c. Dei, & Ecclesiæ suæ Sanctæ honorē ꝓmouēt, & hæreticorū exterminiū prosequūtur, & statutis canonicis nō obsistunt approbantes, & obseruari uolentes &c. & sic quantū ad alia non approbatur Supest nūc ad aliud fundamētū auctoris r̄ndere, quo sublato remanebit firma cōclo quā supra deduximus, & adduxit in eo fundamento auctor tract. tex. in c. stat. de hær. ubi dicit esse declaratū in crim. hæresis, & ꝙ ista duo crimina æqpatant. itaq; lex noua sup ueniēs i uno debet trahi ad alterū ego ad istud fundamentum

damentum amplissime in pced. qō. rndi. ꝙ uidelicet bn̄ fit æqparatio inter hæc crimina sicut de minori ad maius.† uidelicet crimen hæresis æquiparatur crim. læsæ maiest. sed non econtra; qa ut ibi late dictū fuit crimen hæresis lōge grauius est altero. & alter rō militat in uno q̄ in alio, & ꝙ et in æquiparatis non hēt locū illa extensio in pœnis inflictis ipso iure. Secundo et non est æqparatio p oīa facta p modum regulæ. Tertio ubi lex est pœnalis, & correctoria simul ut in proposito. Quarto rn̄demus ꝙ interpretatio passiua in æqparatis nō fit respectu pœnæ. ita eleganter tradit Ioan. And. in c. dispēdia. de rescrip. in 6. idem Ioan. And. in c. si forte. de elect. eo libr. Et utrobiq; firmat. & sequit Gem. & Imo. in c. fi. de rescrip. Panor. in pœm. decr. & in c. 1. de locato. Ant. de But. ī c. fi. de consue & expsse in ppriis terminis firmat Soc. cōs. 275. pro quo bn̄ facit, & formalr̄ ad propositū ꝙ licet lex declaratoria trahat ad pterita. §. 1. in authen. de filiis ante dona. instr. na Bal. in l. non dubiū. C. de legi. Cano. in c. fi. de const.† tn̄ si talis lex declaratoria imponit pœnā respectu pœnæ nō trahit ad pterita. tex. in cle. 1. cum gl. in uerbo, de cætero. de usur. quā gl. ad hoc ibi no. d. Abb. & ibi d. Card. Flor. in 2. col. reputat singularē. idē d. Abb. & alii in d. c. fi. de cōst. & in c. cū tu. de usur. idē no. d. Abb. in c. causam. in ult. not. p illū tex. de simo. & in c. 1. p illū tex. ne pla. 6. suas gl. in c. 1. §. qui uero in uerbo, receperit. & ibi Gem. no. de cle. non residen. in 6. & in c. 1. in 2. col. de his q uimet. ue cau. in 6. qdquid notet idē Gem. in c. si cō promissarius. in prin. p glo. ibi in uerbo ipso. elec. in 6. Quinto qa in mā exclusiua, priuatiua, & punitiua, quod non est expressum in iure non inducit priuationē seu punitionē. de punitione pulchre loquit Bal. in l. su p chirographis. C. si cer. pet. p tex. in §. quia uero leonis. in auth. de non alienā & bn̄ facit text. in l. at si qs §. diuus aūt Marcus. ibi pœnam tn̄ in eum statutā nō esse. ff. de relig. & sumpti. fune. quem ponderat Bal. in l. nemo. C. de sacrosc. eccl. de priuatione et ubi uersaret maior rō. pulchre not. Bal. in auth. ex testam. C. de secun. nup. p text. in auth. de nō eligen. secū. nuben. §. cum igit sim aūt. ibi, nec q̄libet est lex aliqd tale dicēs. gl. ī c. cū uos. de off. ord. Alex. cōs. 104. 12. col. 1. uol. sed in nepotibus in hoc crimine non reperitur expressum, nā & tex. in d. c. statutū, non loquit de successione collateralium, put ibi formalr̄ tenet Phil. Frā. ita firmat p literas grossas dicēs ꝙ nepotes p illam cōstōnem non excludunt a successione collateraliū, igit. &c.† Non obstat pariter dum dicit auctor ꝙ æque militat punitionis ratio ī nepotibus sicut in filiis, salua sua pace dixerimus non est uerū. nā si loquat de rōne expressa in illa l. qsquis. s̄m quam duntaxat licet facere extēsionē, illa non æqualiter militat in nepotibus sicut in filiis, nam ꝙ metuant exēpla criminis paterni in filiis est ex quadā imitatione naturæ q psumit inesse filio pp maximam coniunctionē quā hēt cū parte, q rō non æqualiter militat in nepote pp enim psonam filii inter mediam nō pōt dici eadem causari qualitas a delinquente in nepote sicut in filio, qa causa oīs magis operat in ppinquo q̄ in remoto. & magis cā immediata q̄ mediata cōsiderari debet. l. si mulier. ff. rer. amo. Bald. in l. interpositas. C. de transl. & iō nō psumit æqualis morūimitatio in uno sicut in altero. & ppea Bald. dicebat in l. 3. C. de suis, & leg. hęr.† ꝙ nepos est imago patris. quasi non esset idē cū parte, & sicut imago s̄m cum differt à suo repræsentatio, ita, & differre ur̄ nepos à patre suo. & ppea Bal. in l. 3 §. si duo. ff. de leg. tut. dicit ꝙ licet nepos repræsentet psonam patris sui. s. filii, & reputet eadem psona cum eo illud est p fictionē, & non s̄m ueritatem. & probatur in auth. de hær. ab intesta. § hoc uero priuilegiū. col. 9. & in l. fi. in uerbo, intelligitur. C. de impub. & aliis substi. uerbum. n. intelligit, denotat fictionē, l. si is q p emptore, & ibi not. Bart. in 12. col. ff. de usuc. & in l. si tibi hō. §. cū seruus. de leg 1. & expresse tradit Alex. in ppria mā in cōs. 207. icip. cōsideratis uerbis, ad fi. 2. col. uol. 2. succedit ꝙ in materia pœnali et quæ non cōtineret odium irrationabile p actionem non potest fieri extensio tex. formalis in l. ob id. ff. ad l. Aql. & uoluit Bar. in l. fi. C. uñ ui firmant, & sequit Franc. de Arc. & Caro. Roy. in d. §. & quid si tm̄ l. Gallus. ff. de lib. & posth ex quo resoluunt multa argumēta q deduxi supra p parte affirmatiua† ꝙ filius, & nepos cēsent eadem psona, nā illud est p fictionem, & non ueraciter. Non obstat pariter altera rō q per auctorē extra tex. allegat ꝙ uidelicet puniunt filii, ut pr̄ eorum timore magis retrahat à delicto q̄ pp timorē propriæ pœnę. Nam rn̄demus ꝙ illa ratio nō militat æqualiter in nepotibus sicut in filiis,

liis. quippe qn filii in medio longe maiore ad eos q̄ ad nepotes ꝑsumitur ꝑ agere affectionē, qa ꝓpinqua causa magis agit q̄ remota, ita expresse ꝓbat̄ i l. si uiua matre. C. de bo. mat̄. & hoc est qđ uolunt oēs Doct. in l. Gallus. §. qdam recte. ff. de lib. & posthu. ubi dicūt ordinē charitatis, & affectionis cadere inter filiū, & nepotem, ut si æqualiter uocent̄ ꝑ copulatiuam, & resoluat̄ in disiunctam, utordine successiuo unus post aliū censeant̄ uocati, non nepos simul cū parte, qa nō est eadem seu æqualis ad utrunque affectio. pro hoc bñ facit tex. cū ibi no. in l. publius §. fi. ff. de cōd. & demonstra. sicque æqualiter ꝑ oīa non militaret eadem ratio, igitur cū presertim agat̄ de odio irrationabili nō debet fieri extensio. Confirmat̄ ex uiua rōne, nam si pœna traheret̄ ad nepotes duplex incōueniēs sequeretur. 27 † Primo ex parte delinquentis, q puniret̄ in filiis, & in nepotibus, & sic pœna traheret̄ ultra suos limites. Secūdo, & fortius ex parte filiorū q sine culpa plectunt̄ punirentur dupli ci pœna. Primo pœna īfamiæ, & incapacitatis quātū ad seipsos. Secūdo punirent̄ altera pœna grauiori ꝑꝑ punitionem suorū filiorum iuxta rōnem auctoris, & sic pœnæ seueritas maxime temperanda in eo q nō deligt extenderet̄, qđ reuera esset contra oēm æquitatem & iustitiā, & in talib. benignior assumēda est interpretatio uulg l. ꝑses. & l. interpretatiōe. ff. de pœnis. & ꝑꝑea Bal. in l. moueor, C. de seruis exportam. dicit ꝙ in talibus benignius debet esse iudicantis aīus, & idē Bald. in pcibus. C. de impub. & aliis substi. pulchre inqt qđ pro liberatione iudicantis aīus semꝑ inclinari debet. & ꝑꝑea singl̄r uoluit Barb. consil. 60. in 1. uol. quem refert Decius in c. 1. fi col. de const. qđ in materia criminali eligenda est, & sequenda opinio q̄ liberationi faueat etiam si esset singularis. allegat in simili singulare dictum Host. in c. si uir. de cogn. spiritua. tex. in c. fi. de re iud. cū si. & præsertim ubi ꝑ illa opin. sunt meliores rōnes, & fortiora fundamenta. c. capellanus, ibi subtilioribus &c. de feriis. l. § sed neq;, C. de uete iur. enucleā. cū simiiibus. Ex qbus oībus elicio hāc cōclu 28 sionem † ꝙ uidelicet pœna incapacitatis, & infamiæ inflicta filiis ꝑ l. qsquis, non trahat̄ ad nepotes tanquam ueriorē, & æqorem in causarū decisionibus amplectēdā, puto maxime in consistorio principis in quo ẜm æquitatem procedi debet. & non ẜm legem scriptam rigorosam, ut singl̄r tradit Bart. in ꝑsenti. C. de his q ad eccles. confug. & Francis. de Aret. in l. si seruū. § sequit̄. ff. de uerbo oblig. & facit qđ uoluit Bal. in l. fi. C. de legi. qđ tradit idē Bar in l. una C. ut q desunt aduoca. cū plerisq; similibus q̄ congerit Fely. in c. ad petit. de accus. & alibi sæpe Doct.

1 *Pœna legis quisquis, quæ infligitur filijs, an locum habeat in iam natis.*

2 *Delictum patris quo in seruitutem redigetur, filijs postea natis duntaxat nocere præsumatur.*

3 *Qualitas odiosa patri superueniens, filijs antea natis non obest.*

4 *Natura rerum testis optimus.*

5 *Iura antiqua in filiorum ob delicta parentum punitione corriguntur per noua.*

6 *Crimen læsæ maiest. pōt per mulieres denunciari.*

7 *Interpretatio passiua restrictiua legis ciuilis per quā legem potius quam per canones fieri debet.*

8 *Qualitas quæ naturaliter inest, difficilius tollitur quàm ea quæ accidentaliter.*

QVAESTIO VII.

Septima quæstio quæ in hac materia proponitur est, 1 † An uidelicet pœna l. quisqs habeat locum in filiis iam natis. in qua quæstione quidquid dixerit auctor tractatus breuiter concludendum puto quod pœna d. l. quisquis non habeat locum in filiis iā natis, & hæc opin. primo cōprobabit̄ auctoritate. Secundo rōne, & auctoritate, uidelicet Pe. de Bellap. doctoris citramōtani excellētissimi, & Cyn. de Pistorio q fixo pede in tenuerunt in d. l. qsquis. quā etiā tenuit ibi summus practicus Ioan. Fabr. sequit̄ et Ang. licet Auctor illū allegauerit in contrario, & male, & hāc cōclusionem tāquā benigniorē, magis fauorabilē, & eqorem sequit̄, & dicit amplectādam optimæ cōscientiæ uir. Ioan. de Anania in c. uergentis, de hæret. & in effectu ut̄ esse cōiorem cōclusio: & huiusce cōclusiōis rō, & fūdamētum assumit̄ primum ꝑ l. 2. quam allegat auctor. C. de lib. & eorū lib. ubi formaliter dicit̄ 2 † ꝙ delictum patris ꝑꝑ quod ipse se seruitutem redigitur nocet filiis dūtaxat postea natis, & non ante, ratio est ẜm Bald qa qui postea nascunt̄ hi contrahūt originem à linea iam infecte. ita dicit ibi Bald. in 1. col. 3. no. uers. item not. ex quo ad ꝓpositum infert ꝙ cum filiis delinquentis in crim. læsæ maiest.

ea rõne puniunt ꝙ originẽ ex sanguine infe cto trahunt, qua rõne criminis paterni exempla in eis metuuntur qua rõnẽ formaliẽ assignat Cy. in l. sancimus. C. de pœnis. Io And. in reg sine culpa. de reg. iur. in sexto, & Saly. in d. l. q̃squis. & formaliẽ Phil. Dec. in sæpe alleg. cons. 64. quam rõnem in simili assignat tex. in peccato primi parẽtis. in §. sed his exẽplis. 4. q. 1. qđ duntaxat postea nati q̃ ex sanguine infecto nascuntur, & nõ antea puniũtur. Secundo facit, q̃a si rẽr dignitas patris nõ prosit filio antea nato, ut duntaxat hi ab ea qualitate paterna priuilegiẽtur, q̃ postea adeprã cõcepti sunt uulg. lege emancipatũ. §. fi. ff. de senato. & tradũt oẽs post gl. in l. imper. §. his illud. C. de nup. Bart. in l. senatores. de dignitati. lib. 12. & in l. q̃cũq; de princ. agen. in rebus. co. lib. & in l. filium senatoris. ff. de senato. cũ simil. à fortiori, † nec qualitas odiosa debet cõtrahi in antea natis. sed dũtaxat in nascituris. Nec obstat l. moris. §. fi. ff. de pœnis, l. spurii. §. 1. ff. de decurio, quia illæ leges loquũtur ut filii pœnã euitẽt. tũc. n. cõprehẽdũtur ẽt antea nati, aliàs secus ut in iuribus allegat. Tertio, ꝓ hac cõclusione facit l. 1. §. fi. ff. de bono. pos. cõtra tab. l si ne cẽ. §. si deportatur. ff. de bonis liber. q̃. tradũtur ĩ l. diuo. C. de q̃st. cũ similib. quibus iuribus cautũ est casum superuenientẽ pati non debere obesse filiis antea susceptis, nec reddere illos incapaces successionis, & ẽ cõis cõclusio, ꝙ ĩ odiosis maxime superueniẽs macula patri nõ solet nocere filiis antea natis, & sic etiã nãliter uidemus ꝙ uitiũ nãle patris non solet inficere filios antea natos, sed dũtaxat post natos quasi ex cõceptione infecta cõtrahatur uitiũ sic ẽt casu ĩ d. l. q̃squis. sumptũ delictũ imitationis morũ paternorũ ꝓuenit ex ĩfecta origine cõceptionis in qua pr̃ tribuit formã rõne cuius filii ab eo censentur oĩno deriuari, & quantum ad declinationem nãlem similes patri effici. sed qualitas quæ superuenit patri post natiuitatem filiorũ non põt infundi in antea natis, & cõceptis qui receperunt formã ante infectionẽ parẽtis ẽm qualitatem tũc in pr̃e existentẽ, & ista est ratio nãlis ẽm quam licet arguere. ut pulchre dicit Iure consultus in l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excusa tut. & curat. in uerbo, ex ipsa nãli iniustitia. & ꝑꝑea dicit Bal. in l. testium. C. de testi. in 7. col. † ꝙ non possumus hr̃e meliorem testem q̃ rerum nãm, & ꝑꝑea legem pedagogam naturæ appellat Ang. in cons. 110. incip. sanctissima, & illustrissima regina, & ꝑꝑea Bal. in l. una in principio. C. de cadu. toll. dicit ꝙ optimus legis clipeus est rõ nãlis. unde idem Bald. in l. quoties. C. de suis, & legit. hẽr. dicit ꝙ uirtus legis est in rõne naturali q̃a lex speculat̃ in natura, & ꝑꝑea Bal. in consil. 463. incip. circa quæst. 5. parte pulchre dicit, quod ratio naturalis quę est ratio certa, & indubia habetur pro lege scripta, & est idem quod iustitia naturalis, & ideo præualent rõnibus coniunctis, sitque in proposito cum ut dixi ẽm naturã in antea natis non possit qualitas infectionis infundi, nimirũ si delictum paternum eis non noceat, quia cũ nõ sint nati in uitio; nõ ꝑsumũtur ita infecti. & licet illa l. q̃squs. loquat̃ indistincte, tñ dẽt recipere interpretationẽ, & a natura ipsa, & à legibus antiq̃s loquentibus in simili materia, per quas leges nouæ limitantur, & restringuntur. gl. uulg. in l. sciendũ. ff. qui satisdare cogan. & gl. in auth. offeratur. C. de litis cõtesta gl. in §. sed hodie, instit. de satisda. & in §. suscepto. in auth. de exhib. reis. colla. 5. Bart. in l. sed, & posteriores. ff. de legibus, & ĩ l. oẽs populi. ff. de iustitia, & iure, pulchre Ioannes de Imo. in l. si uero. §. de uiro. ff. soluto matrimonio, & Alex. consil. 105. uol. cum similibus, † & presertim ubi agitur de correctione iuris antiqui ut in ꝓposito, ut supra dixi, corrigunt̃ iura antiqua in punitione filiorũ, tũc ẽm ẽt si in lege noua esset opposita clausula, non obstãtibus quibuscunq; legibus, dr̃et illa lex noua declari ꝑ antiquã. ut uoluit gl. ual de singularis ĩ auth. de hæredi, q̃ ab intesta. ĩ prin. ĩ uerb. uacãtib. col. 9. & idẽ firmat Bar. in extrauag. ad reprimẽdã. in uerbo, non obstãtibus. Lud. de Ro. cons. 322. & alibi sæpe Doct. & cũ presertim hic agatur de odio irrationabili, & ꝑiudicio tertio inferẽdo sine culpa quo casu summa debet fieri restrictione q̃s indebi e dãnũ patiatur, ꝑ id qđ dicit gl. singul, quã ibi summe no. scrib. in l. si. §. in cõputatione. C. de iure delib. & tradit in propria materia Frãc. de Are. cõs. 39. in fi. ubi allegat quotas alias, tũ ẽt q̃a eadem rõ limitationis, ut dixi uersatur hic sicut in aliis iuribus, ut ẽt deduxit Ioan. de Ana. in d. c. uergentis. de hær. q̃ hãc opinionẽ expresse tenet, & firmat

Non obstat fundamenta quæ per auctorẽ in contrarium adducuntur quę suo in effectu quatuor. Primo, dum dicitur qđ necesse est. l. quis

l.quisquis.intelligi de antea natis, eo quia quasi inutilis esset in postea natis. cũ tex. dicat pater gladio feriat.& sic non põt intelligi de postea natis. ex quo pr̃ mortuus est, nã admiror,& nõ parũ ꝙ tam leue fundamẽtũ 6 auctor adduxerit,† ꝗppe cõiuratio in principem,uel ꝓditio patriæ põt longo tp̃e manere inulta.uel q̃a tales ꝓditiones soleãt occulte,& secrete fieri, qua rõne lex uoluit ut per mulierem denũciari possent l. in q̃õnib. ff.ad l Iul.maiest.ubi tex.singularis loq̃tur de Iulia muliere q̃ detexit coniurationẽ Catil. uel q̃a ꝑ ꝑ potẽtiam,uel alias tales cõspiratores non pñt facile deprehendi, & ꝑ longum tp̃s nonnunq̃ liberi à pœna relinquuntur , quo tp̃e non est dubium q̃n possint concipere liberos.licet postmodũ puniant capite.& ideo argm̃ auctoris non cõcludit,q̃a cõclusio quã supra tenuimus loquit̃ in liberis natis ante crimẽ,& non post crimen ante sñiam , & sic nihil ad propositum.& eadem rñsio satisfacit põderationi,tex.d.l.quisquis. in uer. uxores. ubi loquit̃ de lucris applicãdis filiis. Nam dẽt intelligi de filiis susceptis post crimẽ cõmissum.& l.fi.de bon.ꝓscr.in uer.ad posteros nihil facit,quia loq̃tur in pœna cõfiscationis q̃ nimirũ si transeat ad filios ẽt antea natos,ut supra diximus in præced.q̃õnibus. Secundo adducitur text.in c.statutũ.de hæret. in 6 & in c. felicis. de pœnis.eo lib. cum quibusdam aliis.in quibus dicit auctor esse expressum in criminibus de quibus ibi crimini læsæ maiest. s̃m eũ ęquiparatis pœnã q̃ imponit̃ filiis h̃re locum ẽt in filiis ante crimen commissum natis.Nam esto,ꝙ illa iura ꝑ eum allegata de necessitate ꝓbarent,tñ non põt inferri ꝙ ita 7 sit ĩ proposito nr̃o.† Primo quia ubi, agit̃ de interpretatione restrictiua passiua legis ciuilis,illa debet potius fieri ꝑ alteram legẽ ciuilem,q̃ per ius canonicum , eo q̃a in h̃ntibus symbolũ. facilior est trãsitus.ita in simili e legãter concludit Petr.de Anch.cõs. 93. incip. ista dña.Idem Petr.de Anch. in cons. 324. incip.uiso pũcto,col fin.& idem tradit.Paul. de Castr.in consil.130.incip. dubitatur primo. col.5.ubi dñt,ꝙ ubi agitur de interpretatione restrictiua,uel declaratione alicuius legis municipalis,illa debet potius assumi si possit ex alia lege municipalis q̃ ex lege scripta.eo q̃a in h̃ntibus symbolum, &c. & sic in ꝓposito infertur,ꝙ declaratio l. quisq̃s. potius debet fieri ex aliis legibus ciuilibus, q̃ ex decretalibus.Secundo rñdetur , & ut late diximus in q̃õne de filiabus longe diuersa ratio militat in crimine hæresis, q̃ in crim.læs. maiest. Tertio dicit, ꝙ ratio l.quisq̃s. magis militat in filiis antea natis,q̃ in nascituris , eo quod illi uiderint mores paternos, & potuerũt ex cõuersatione assidua magis paternorũ morũ imitatores effici,nã rñdemus, ꝙ illa cõuersatio salua sua pace dixerimus,nõ est ita fortis sicut infusio qualitatis quæ nãliter imprimitur in cõceptione,ut q̃ nati sunt post infectã uolũtatem patris eius imitatores p̃sumãtur, illa q̃dẽ q̃ ex cõuersatione ꝓuenit , superuenit accñtaliter,cuius effectus facile tollit̃ ꝑ punitionẽ paternam ꝑ ꝑ quã filii retrahunt à delicto,unde difficilius tollitur,ut patet de ꝑ se 8 † quod nãliter inest ut in filiis postea natis, q̃ quod accidentaliter inest rõne conuersationis in filiis antea natis.Nõ ob. pariter dum dicit,ꝙ alia ratio erat in l.2.C. de lib. & eorũ liber.q̃ in d.l.quisq̃s.q̃a grauius est crim. læsæ maiest.&c.nã licet istud crimen in se grauius sit,tñ quantum ad pœnã filiis infligendã eadẽ ratio militat in uno sicut in altero , eo ꝙ originẽ traha nt à linea iam infecta. Quarto, & post remo.deduxit gl.in c. ut cõmissum.§. deniq;.de hær.cũ q̃busdã aliis gl. ꝑ quas uult inferre,ꝙ in crim.læs maiest.hũc in punitione filiorũ spãlem rõnem nõ debet dispõ noua,l.q̃sq̃s limitari ꝑ alia iura.loquẽtia ĩ aliis criminib. nam unico uerbo rñdemus, ꝙ fundamẽtũ suũ ꝓcederet nisi utroq;casu eadem rõ militaret sicut ĩ casu sub̃o esse supra apte demõstrauimus. & ita formalr̃ rñdet Io. de Ana.in d.c.uergẽtis.Ex q̃bus concludendũ puto hanc opin.tanq̃ æqorem , & benigniorem esse amplectẽdam in causarũ decisionibus ꝑ ea quæ diximus supra in fine præced.quæst.

1 *Princeps an possit filio restituti à pœna criminis læsæ maiestatis gratiam concedere, ut delictum patris reincidentis ei non noceat.*

2 *Rescriptum remittens pœnam ante delictum commissum est nullum.*

3 *Prohibitus uinum portare, censetur prohibitus portare lege nam causa degustationis.*

4 *Statutum est nullum quod pœna pecuniaria punit homicidium.*

5 *Remissione pœnę prohibita,prohiberi censetur eius diminutio.*

6 *Filius pro patre puniri non debet,secundum legem naturæ.*

7 *Obligatio*

7 *Obligatio naturalis ex tacito consensu del . . . est*
8 *Pœna ante delictum commissum remitti potest, & qui ex alieno punitur delicto.*
9 *Filij legitimi efficiuntur per oblationem curiæ,*
10 *Princeps in his casibus dispensare potest, in quibus & legem condere.*
11 *Homicidium quando, & quali pecuniaria pœna puniri possit.*
12 *Dolus præsumptus futurus remitti potest, non autem uerus.*
13 *Mens principis manifesta est omnino obseruanda,*

QVAESTIO VIII.

1 Ctauo quæritur † nunquid princeps possit filio eius qui alias incidit in crimen læsæ maiest. & fuit restitutus ꝑsertiuã cõcedere grãm, ut si pr̃ reincidat (filio dummodo patri non præbuerit assensum) delictum paternum non noceat, & in effectu est quærere, an princeps ante commissum delictum possit remittere nam quæ imponitur filio ex delicto paterno, & q̃a tenuissime in hac q. salua sua pace dixerimus locutus est auct. examinabimus hanc q. ad utranq; partẽ. Et primo ꝓ parte negatiua, ꝙ princeps non possit facere talẽ grãm, adduco ultra allegata ꝑ auct. decis. singularẽ Bal. in l. eam quã. C. de fideicom. col. 12. ubi punctualiter ad propositũ dicit qđ princeps non pót fingere circa impossibile, ut q̃a cõtra bonos mores, & infert ꝙ non põt legitimare spurium anteq̃ nascat̃, eo qđ pr̃i spuris futurũ dolum remittere uideret̃, & daret occasionem delinquendi, subiiciens ꝙ licet delicto cõmisso possit remitti, pœna tñ antea non, q̃a remitteretur pœna, & reatus, ꝑꝑea Saly. post Iac. But. in l. cast. C. ad l. Iul. de adul. dice
2 bat † ꝙ rescriptum dans remissionem pœnæ infligendæ ante cõmissum delictum non ualeat, q̃a inuitat ad delin quendũ, & q̃a remissio fit pœnitẽti, sed pœnitere, & ꝑ pari simul stare non pñt, q̃ rõ ultimo loco posita militat, & in filiis, in q̃bus s̃m Salyc. delictũ præsumptũ punit̃, & sic eis dolus futurus p̃sumptus remitti uı̃, qui nõ uı̃ posse remitti sicut nec uerus dolus, ut singl̃r dicit Paul. de Cast. in d. l. si unus. §. illud. ff. de pac. Secundo cõfirmat̃, q̃a princeps non põt aliquid turpe, uel in honestũ facere, q̃a licet sit dñs legum, nõ tñ est dñs morũ, ut singul̃r dicit Bal. ĩ peculio suo sup Inn. & facit qđ idẽ tradidit in l. 2. C. de ser. & aqua. & in §. uas. si feudũ, in ti. si de feud. fue. contr. Quia oẽ quod tẽdit ad mãm delinquendi est turpe q̃bu scunq; uobis ꝑ platis, ut si. gl̃r dicit Bal. in l. 1 in 6. col. C. de iis qui pœnæ nom. sed in ꝓposito daret̃ occasio delinquẽdi, saltẽ facilius cum pr̃ magis amore filiorũ q̃ timore ꝓpriæ pœnæ à delicto retrahi possit, ut ded. . cit auctor. igit̃ talis remissio non uı̃ ualida. uñ prohibita remissione pœnæ principali delinquenti ne tribuat̃ occasio delinquendi uı̃ ꝓhibitũ oẽ præparatorium. ꝑ ꝑ qđ facilius ꝑueniret̃ ad illud, arg. l. oratione ff. de spons. quod tradit gl. in l. itẽ q̃a. §. fin. ff. de pac. uñ elegãter Bal. inquit in l. 1. C. q̃ res
3 uend ꝓhibent. † ꝙ ꝓhibitus portare uinum ꝓhibet̃ portare amphorã degustationis gra. idẽ Bal. in c. nã cõcupiscẽtiã. de cõst. pulchre dicit ꝙ ꝓhibitũ in termino ꝓhibet̃, & in uia. sed in pr̃e in quo pœna terminatur istud prohibet̃, ergo & in filio ꝑ quẽ si impunis remaneret posset ad delictum uia p̃pararı, oĩno n. tollenda est occasio delinquendi l. si à reo. §. itẽ qđ uulgo. ubi Bar. ff. de fideiuss. l. cõuen. ff. de pac. dotal. l. 1. cũ gl. de eo qđ certo loco l. incõmodato. in prin. ff. cõm. gl. in l. scire. C. ut in poss. leg. & ꝑꝑea elegãter. dicit Bart. in l. cũ lex. ff. de leg & in l. oẽs pop. de iust. & iu. ꝙ qñ lex pœnam remittit, intell̃r ꝓ p̃teritis casibus, & nõ pro futuris, ne p̃stetur occasio deliquẽdi, & sequit̃. Alb. in ult. parte stat. q. 56. incip. similis qõ. Ang. in cõsi 62. incip. ex themate. in 2. dub. Saly. in l. 2. per illum text. C. de gñali abol. & alibi sæpe Doct. & ꝑꝑea
4 dñt Doc. ꝙ non ualet † statutũ imponens pœnã pecuniariã pro homicidio, eo ꝙ occasio delinquẽdi p̃staret̃, ut no. Host. & Abb. Mod. in c. fi. de cons. Alb. in 2. parte statut. q. 122. incip. itẽ q̃ro, cum sim. ut tradunt. Io. de Ana. & Mod. ĩ rub. de hom. & ꝑꝑea tradit̃ pio firma cõclusione ꝙ ꝑ legẽ, uel statutũ non põt introduci, ut filii spurii succedãt eo ꝙ pr̃es facilius delinquerẽt, & allicerentur hoĩes ad delictũ. ut tradit Fed. de Senis in cõs. 330. ordine meo ubi ita cõsuluerunt Iac Butr. & Pau. de Leaz. sequitur Bart. & ibi Ioan. de Imol. in l. testamenti factio. ff. de testa. Bald. in l. 1. C. de iure aureorũ annulorũ. & late Ioan. And. ubi multa iura allegat in addit. Spec. in ti. de success. ab intest. uel si. quid si pater. circa finem. & Petr. de Anch. in c. 1. q. 11. princ. de consti.
5 Confirmatur † fortius quia ibi prohibetur remissio pœnæ, & illius diminutio uı̃ prohibita

hibita:quia ẽt qñ pœna consueta minuitur, occasio delinquendi præstari dr̃. licet totum pœna non tollatur, ad hoc allego text. singularem in l.in operis.C.de pœn.sicque cum in ꝓposito diminueret̃ pœna patris ex remissione facta filio pstaret̃ occasio delinquẽdi, quare ex oĩ capite talis pœnę remissio non uideret̃ ualida.& hæc sunt q̃ longe magis astringunt q̃ q̃ per auctorem deducuntur salua sua honorificẽtia diximus. Quibus tñ non obstãtibus cõtraria cõclusio est uerissima,& itrepide tenenda, qđ uidelicet ualeat tale rescriptum ꝑ qđ pœna remitt̃ filiis, q̧ ex alieno non ꝓprio puniũtur delicto, imò tale rescriptum est summæ ęqtatis, & iustitiæ.cum.n. supra diximus in q̃st.de filiab.l. illa quisquis, contineat odium irrationabile, & quandã tyrannidẽ sapiat respectu filiorum qui nõ deliquerunt, gratia in cõtrarium cõcessa ualde fauorabilis (eo ꝙ ꝑ illam ad ius primæuũ naturæ,& ciuile antiquum redeatur, 6 † s̃m quæ non debet filius ꝓ patre puniri) cẽsenda est, & ideo est ualde ampliãda, per id qđ dicit gl. singularis in c.statutũ,de pben.lib.6. facit ca. ab exordio.35.distinct.& uulg.l.si unus.§.pactus ff.de pactis, & ꝑꝑea dicebat singl̃r Panor.in c.ueniens,de pscrip. col.6.ꝙ licet alias prælatus non possit iura ecclesiæ remittere, tñ si remittat tale ius ex cuius remissione redeat̃ ad primęuum ius,& statum ualebit,& tenebit remissio.& multa cõgerit Fel. in c.cum accessissent,de cõs.nemini dubiũ ꝙ si pęna filiorum q̃ est causa ualde odiosa cum puniant̃ culpa aliena remittat̃, redditur ad ius primæuum diuinum, & ciuile anticum ut præmissum fuit ergo tale rescriptum, remissiuum illius pœnę maxime ualidũ, & fauorabile cẽsẽdum est. 7 Confirmat̃, † nam rl̃r in delictis dicimus inesse obligationẽ nãlem ex tacito consensu, qui ur̃ inesse in delinquendo facto ipso futuræ pęnæ cõsentire uideatur, eaque rõne maxime ad pœnam obligatur, ut tradit gl.in l. 1.§.fi.ff.de postul. & gl. in l. si seruus. ff de his qui not infam.tex.sing.in l.Imperatores ff.de iure fisci, in uers. tu huic pœnæ te subdisti, q̃ obligatio non potest dici inesse respectu filiorũ qn nec expresse uel tacite facto ipso pñt censeri cõsensisse pœnæ, & sic in eis oĩno cessat causa obligationis ad pœnã, quare nimirũ si remissio eis facta ualeat, & ꝑꝑ ea lex dicit facile parcendũ eis q̧ non suo, sed alieno morbo laborant.l. lege.C. de natura.libe.uñ licet testator possit de bonis suis disponere ad nutum, quia disponat testator,& erit lex uulg.§.disponat, in authent.de nup collatio.4. tñ non potest facere ut ꝑ ꝑ culpam uel negligentiam unius ex hæredibus suis, alius qui non fuit in culpa puniat̃ in sua portione hæreditatis, tam exosum iura habent, quod unus puniat̃ ꝑ alio. tex.est sing.in l pr̃. ff. de hære.inst.& ideo nimirũ si lex cõtinens talẽ punitionem censeant̃ ualde rigorosa, quam princeps ꝑ suam gratiam moderare possit. Secundo expressus deduco ad propositum formalem decisionem Bal.in loco satis trito uidelicet in l rescripta.C.de prec.imp. 8 † ubi dicit ꝙ licet principaliter delinquenti non possit remitti pœna ante cõmissũ delictũ, tñ bñ potest remitti ei q̧ ex alieno delicto puniť, quia tunc non uř quantũ ad illũ remitti dolus futurus, sed duntaxat pœna, alle.l.illud.ff.ad l. Aq̧l.& l si familia.ff.de iuris. om. iud. Tertio adduco decisionẽ magis expressam Franc.de Are.in l.3.in fi.3.col.ff.de testa.ubi eleganter dicit qđ licet non ualeat cõstitutio disponẽs aliqd ad fauorẽ delinquentis ꝑ quam datur materia delinquẽdi, q̧a nõ est honesta, & per cõñs nulla, tñ si disponat principaliter ad fauorẽ alterius q̧ nõ est particeps delicti, licet aliqñ pęna imponatur uni pro altero. ut ipse ibi loquitur in filiis spuriis qui puniũt ex delicto paterno constitutio principal̃r edita in eorũ fauorẽ licet uideat̃ dare occasionẽ delinquendi pr̃i esse ualida,& pro hoc uř tex. quẽ ipse adduxit in auth.quib.mo.natu.effi.sui §. ff.in uerbo, nõ utendo, ubi dicit tex. ꝙ Constantinus promulgauerit quãdã legem super spuriis nascituris in eorũ fauorẽ, ad quã imperator nõ habet respectũ, q̧a non utẽdo perempta est,& sic dat̃ intelligi ꝙ ante q̃ tolleret̃ ꝑ nõ usum erat ualida & hoc probatur in eo auth.primus modus ubi imꝑator statuit 9 † ut per oblationẽ curiæ filii efficiant̃ legitimi, & succedant parentibus, quæ lex uř dare occasionẽ pariter delinquẽndi,& sequeret̃ ꝙ non ualeret.c.cũ hr̃et.de eo qui dixit in matrimoniũ.ubi permittit̃, immo de necessitate, pater tenetur alere filios spurios, quæ tñ permissio uř ampliare habenas cõcupiscentiæ, sed quia principal̃r fit in fauorẽ filiorum qui punient ex alieno delicto ualet.debemus n. attendere principalem intentionẽ.& quod principaliter agit̃ l.siquis nec causam.ff si cer.pet.l. q̧ exceptionem.ff.de condi. inde, & ideo in princi-

pe

pe Bal. concludit in l. cunctos populos C. de sum. Trin. & fide cath. qđ posset per legē permittere ut relinqueret filiis spuriis, & tn̄ non est dubiū quin daret occasio delinquēdi pri. igr̄ à fortiori si posset legē cōdere. & corrigere iura contrariū dicentia & omnino tollere poterit dispensare in casu particulari, unde Mar. Soz. in c. ad audientiā, pen. char. de ho.

10 in uersi 5. artic. dicit † ꝙ in oībus casibus in quibus princeps pōt legē condere ipse potest dispensare, immo facilius. nā legatus nō pōt contra leges statuere, & tn̄ dispensare pōt, ut tradūt But. & Imo. in clem. 2. de rescrip. per gl. ibi, & sequit And. Soc. in c. cū oēs, de cōst. qui. n. cōdere pōt, & relaxare iuri. uulg. & cū princeps per legē gn̄alem posset si uellet, & de hoc non est dubiū cum sit mere ius positū in totā legem quisquis qm̄ ad pœnā filiorū abrogere, ergo à fortiori in aliquo casu particulari poterit contra illā dispensare, ea præsertim ibi non ex toto delet pęna paterna, licet, n. statuta quæ tribuerent remissionē futuri delicti non ualeant, tn̄ qn̄ diminuūt de pœna statuta, qa adhuc remanent aliqua pœna ꝑꝑ quā pōt quis retrahi a delicto ualent talia statuta, ita singlr̄ tradit Nel. in 1. parte 2. tp̄is in suo tractatu de bannitis q. xi. ubi elegantissime loquitur, refert, & sequit Io. Bap. de S. Seuerino in repet. l. omnes populi ff. de iustitia & iure, sed in proposito non ex toto pęna patri remittitur, sed dūtaxat diminuit, non principaliter, ut dixi ad fauorē filii non delinquentis, & hoc est qđ dicebat Bal. in §. iniuria. de pace iuramen. firman. ubi dicebat

11 † qđ licet cōiter concludatur non ualere statutum quod imponit pœnam pecuniariam pro homicidio, & remittit corporalē, tn̄ si illa pœna pecuniaria sit magna, ut uerisilr̄ ꝑꝑ illam quis possit retrahi à delicto ualebit tale statutum, & sequit Pontan. in suis singularibus, & allegat tex. nota. ad ꝑpositū in §. pęna. inst. de iniur. sed in proposito pęna, q̄ ultra pœnam filiorū debet imponi patri, q̄ est pœna mortis, longe grauior quacunq; pecuniaria, non est dubiū qn possit patrē retrahere à delicto, ergo ualet remissio pęnæ filiorū, non n. est dubium quin in talibus maior sit ptāt principis quam legis uel statuti, ut pulchre Bal. tradit in auth. hoc amplius, C. de fideicommis. & facit l. si diuina domus, cū ibi no. C. de exacto. tributo. lib. 10. cum simil. & huic fundamento rn̄deat auctor uel Apollo.

12 Cōfirmat, & fortius, † nā licet dolus uerus futurus nō possit remitti iuribus cōibus, tn̄ dolus ꝑsumptus futurus remitti pōt ita singr̄ dicunt Io. And. in nouel. & Ant. de Butr. in c. fraternitatis de testibus, & idē uoluit Bal. in l. 1. in fi. C. de usufruct. & facit gl. singula. in l. ubi exigit. ff. de eden. q̄ elegāter dicit ꝙ licet minor nō restituat aduersus dolū uerū, tn̄ restituit aduersus dolū ꝑsūptū, sed in ꝑposito ꝑut d. l. q̄squis, est in uerbo metuunt. præsumptus dolus, & malitia filiorū punit q. ꝑsumuntur imitationes morū paternorū, potuit aūt ille futurus dolus ꝑsumptus remitti. ergo, & pœna. Nec ob. ꝙ non sit apposita clausula nō obstāte, &c. qa ubi cōstat oīno de mēte principis nō est opus illa clausula non obstante, ut uoluit elegāter Bal in rescripta. C. de preci. impera. offe. si bn̄ pōderent eius uerba, & ꝑpea Anton. de Butr. in c. ex parte, de

13 for. cōp. dicit † ꝙ ubi cōstat de mēte principalis illa oīno obseruanda est quamuis dura. licet non sit apposita clausula, nō obstāte, nec debet referri ad ius cōe, & idē expressius tradit Domi. in c. statutū, in prin. col. 4. in fi. de rescr. lib. 6 sed hic cōstat oīno de mēte principis, &c. Secundo rn̄det ꝙ ubi actus aliter nō pōt ualere nisi de plenitudine ptātis, tūc princeps ita faciēdo ꝑsumit uelle illa uti, ut pulchre tradit Paul. de Cast. in lex imꝑfecto. C. de testa. Mod. in c. q̄ in ecclesiarū, ubi alleg. alias cottas, de cōst. sed ſm mentē auctoris tractatus non uideret nisi ex plenitudine ptātis potuisse concedi hæc gratia ꝑseruatiua: ergo princeps ille ꝑsumit usus cū aliter ualere nō posset eius cōcessio. Ex præmissis ēt patet facilis solutio ad argumenta in contrariū adducta ꝙ uidelicet daret occasio delinquendi nā ex prædictis plene pōt rn̄deri, & ꝑpea nō insisto, sed finaliter cōcludo talem ꝑseruatiuā gratiam optimo iure ualidam censeri dēe.

1 *Literæ principis gratiosæ in curia præsidis non integratæ, an prosint ei, qui eas obtinuit.*

2 *Impetrans literas principis gratiosas, ante integrationem illis se iuuare poterit, si opus fuerit.*

3 *Gratiæ principum executionem secum trahentes, non indigent alia executione.*

QVAESTIO. IX.

1 NOno quærit auctor † An literæ hmōi si non fuerint integratæ in curia præsidis uel alterius magr̄atos possint, & de-

beant pdesse ei qui illas obtinuit in qua q. et multa deduci possent, sed br concludo, quod defectus integrationis i casu subiecto, ubi nō agebatur de praeiudicio tertii, & sic non erat opus causae cognitione in concessione grae nō impedit effectum literarū, quippe in aliis literis et remissionum, ueiū est quod requirit integratio, quia et literae important causae cognitionē, cum agat de praeiudicio tertii, sed in proposito ubi agebat de simplici dispensatione gratiosa, & de solo piudicio cōcedētis, non erat opus aliqua causae cognitione. Ita pulchre tradit Inn. in c. nisi cū pridē in fi. de renūc. Bal. in l. fi. C quib. res iud. non nocet. Panor. in c cū olim. de re iud. & ibi late Fely. & alibi saepe Doct. † Secundo rndemus, & pemptorie, quod et ubi esset opus integratiōe an illā poterit impetrans se tueri ex sua gra, ad hoc adduco qd in simili tradit Paul de Castr. in l. mulier. §. non est dub. ff. ad Treb. & in l. si cred. C. de fideic. ubi dicit quod si ban. i us obtinuerit grām ut cancellet à bāno, poterit illa uti et anteq̄ realr cācellet, ita quod si ex statuto pmittebat impune offendi, nō poterit tunc pp suā grām, licet nō fuerit executa offendi, † qa in gratiis principū, maxime q̄ secum trahūt executionē, ut in remissione de qua proposito, non est opus altera executione, qa p se opant effectū, ut in simili in priuilegiis tradit Bal. in c. ad aud. de praescrip. & faciūt multa q̄ cōgerūt Mod. Pap. in l. quoties. C. de rei uend. quare cōcludo qd in propositonō erat opus aliqua executione quam secū lrae trahebant, cum non ageret de alterius praeiudicio, nisi solius cōcedentis, & ita debet intelligi, & limitari stylus qui allegatur per auctorem.

1 *Filius cui princeps concessit ut non obstante paterno delicto succedere possit i oībus iuribus, &c. an possit extraneis succedere.*

Legitimatio quae fit respectu bonorum paternorum, non extenditur ad successiones collateralium

2 *Poenae ab delictum paternum remissio facta filio am plissime extendi debet.*

3 *Argumentum à maiori i materia quantuncunque odiosa est ualida.*

4 *Extensio & si prohibita sic si tamen nō expressa sit in lege fieri potest*

5 *Dispesationes odiosae non sunt ampliandae licet bene fauorabiles.*

6 *Ius quaerendū facilius abdicatur, quam id quod iam quaesitum est*

QVAESTIO. X.

1 Decimo quaeritur, an † si per tales literas priceps cōcesserit filio, ut nō obstāte delicto paterno possit ipse succedere in omnibus iurib. & bonis pnis, an uideat rehabilitatus, quantum ad successiones aliorū, v3 agnatorum, uel cognatorū, & cōcludit auct. trac. quod illa gra vr eē q̄dam dispēsatio odiosa, q̄ nō debet extēdi. allegat in simili. c primum de filiis psb in 6 allegat et decisionē Ant. de But. in c. per uener. q fil. sunt leg. quod legitimatio facta respectu bonorū paternorū nō trahitur ad successiones collateralium, & idē tradit Ang. & fortius quem ipse nō allegat cōs. 17. ubi dicit quod anteq̄ ualeat legitimatio q̄tū ad successiones collateraliū, reqrit quod iteruenial illorū consensus, alioquin non ualet fm eū.

Sed his ce minime refragantibus q̄ reuera nō obstāt in proposito, cōtrariū uerius de iure uer. & ad id dicendum moueor. Primum 2 † quod v3 illa remissio poenae q̄ fit filio sit amplissime extēdenda, eo quod per talē remissionē ad ius primaeuū redeamus fm quod in crim. laesae maiest. nō puniebant filii ex delicto pīno, quo casu et lex alias correctoria q̄ non debet extendi, dret amplissime interpretari. gl. sing. alleg. in q. praeced. in c. stat. in uerb. nu de pb. in 6. Ant. de Butr. in c. olim tibi, de uerb. sign. Alex. in l si cōstante. ad prin. ff sol. mat. Ias. in auth quas act. C. de sacros. eccl. cū sim. sicq. cū princeps remiserit poenā futurā, & habilitauerit quantū ad bona pna, debet trahi ad successiones aliorū, cū ut dixi sit ualde fauorabilis. † Cōfirmat qa in mā quātūcūq; odio 3 sa bonum est argm a maiori. l. nec in ea. ubi Barth. ff. de adult. l. in suis in fi. ff. de lib. & posthum. & per gl. in c. in lris de rest. spol. & facit tex. in c. cū illorū, de sen. excōm. & in can. miramur 23 q. 1. & in l. qui ind. ff. de senat. & in l. si cui ex facto ff. de seruis export. & in l relegatorū §. solet. ff de inter. & releg. & in terminis in simili est tex. form. in c. per uen. qui filii sint legitimi. Si igitur princeps noluerit, ut delictum paternum non noceret filio in bonis & iuribus patris, quibus magis debebat priuari, q̄ successione collateralium, à fortiori ur uoluisse remittere et quantum ad successionem collateralium, qd maxime sine dubio procedit, ubi princeps assignat ronem gnalem, utpote si forte dicat quod non uult quod filii sine culpa puniāt pp delicta pa-

terna

terna.tunc.n licet postmodũ duntaxat de iuribus,& bonis patris faciat mentionẽ, extendit talis gratia ad oẽs successiones, eo q̃a rõ qua fuit motus concedens tendit ad sublationem effectualẽ radicis, ꝑꝑ quã rõnem licet extendere ẽt dispensationes odiosas ad non expressa,ut formalr̃ uoluit Abbas. moder.in c.at si clerici.§.de adult. de iud.& licet Fel. in c.postulasti.de rescrip.uoluerit in hoc reprehendere Abb.tñ cõiter oẽs illum sequuntur. ut refert Dec.in d §.de adulteriis. & assignat 4 † quia licet alias extensio prohibeat, tñ si rõ sit expressa in lege fieri potest,quia tali casu extensio nõ ur̃,sed dispositio legis immediate reputatur,& ita in mã correctoria quæ est ualde odiosa, dicit Bald. in auth. quas actiones,col.1.in fin.uer. sed ego dico. C de sacro san.eccle.ꝑ tex. in his solis.C. de reuo.dona. ubi etiam Bal.in 1.no.& idem Bal in l.si quis seruo persuaserit.col.2.uer.& adde.C.de furtis.& no. Alc per illum tex. in l.cum mulier. in 5.not.ff.sol.matr. Nam qñ in pluribus casibus una,& eadem rõ decidit oẽs casus, q̃a sicut genus comprehendit species, ita ratio gñalis diuersas species casuum cõplectit̃, ut not.tradit Paul.de Cast.cons.334 præsens casus.col.2. Alex.in consi.75.uer̃ col.1.lib.5.& idem Bal.in auth.post fratres,uer. itẽ frater. C de legit.hær.& idem dicit in c.secundo requiris,in prin.de appel. Nõ obstat ꝙ licet eadem rõ si tamẽ ur̃ extensio quia illud non est uerum data idẽtitate rõnis, sed haberet locũ si arguat̃ à siĩtudine rõnis,ut declarat Paul. de Cast.in cons.palleg. Confirmat̃. q̃a iura q̃ 5 dicunt † ꝙ dispensationes non sunt amplian dæ, intelligũtur de dispensationibus odiosis ad beneficia ꝑꝑ ambitionem restringendã c.quamuis de rescrip.lib.6.u bi uero essemus in alia materia ĩ qua posset fauor inesse. tũc debet extendi, & latissime interpretari sicut alia beneficia principum, ita pulchre Panor. & ibi oẽs Moder.in illo.§.de adulteriis, idem Panor.in c.ad aures,de rescrip. sed in proposito non põt esse magis fauorabilis gratia q̃ ista,ut supra dixi, ergo latisśime debet extendi. quib. casibus duobus ꝑmissis non ꝓcedit dictũ Hostien.uulg in c.postulasti.ut ibi tradunt Moder.& in aliis iur.alleg.põt aũt ut diximus,in præced quæst. colligi mens, & intentia finalis principis,& rõ qua motus fuit, ſm quam oportet regulare suam cõcessionẽ ex suis præfationibus, & uerbis procemialibus l.fin.ubi expresse no.Bal.& An & Imol. 6 ff.de hæred. inst Confirmatur † ulterius q̃a si per restitutionem q̃ post delictum commissum conceditur recuperentur iura cognationis,ut est text.optimus in l.1 .§. qui mortis. ff.ad Tertul.& ꝓbatur ẽt in l. ..in fi.ff. de bona.pos.contra tabu.& ibi declarat Bart.& pariter recuperant̃ iura fideicõmissi, cuius non dũ dies cessit.l.arist.ff.de man. uindicta. & l. ex facto.§.si ubi late oẽs.ff.de uulg. maxime ſm iura hodierna.ut tradit Bal. in l. cunctos populos.C.de sum.trin. & plenissime Soc.in l.si cognatis ff.de reb. dubiis, ubi plenissime tangit,à fortiori ista remissio quæ fit ante delictũ cõmissum debet illud operari,q̃a multa imped unt̃ fieda, &c.l.patre furioso.ff. de his q̃ sunt sui uel alie.iur.& facilius abdicat̃ ius quærendum quam ius q̃situm l.q̃ aũt in prin. ff.de his q̃ in frau cred.Innoc.in c. admonet. de renunc.Fed.de senis. cõs.9. Car.& Imo. in c.1.de locato.Panor.in c.potuit. eo. ti. Alex. consil.14.uol.2.sed ante delictum cõmissum nõ erat aliis agnatis uel collateralibus q̃sitũ aliq̃d ius exclusiuũ filiorũ,ex habilitate à successione.sed duntaxat erat quærendũ uel ut ipsi alii succederent uel ꝙ eis nõ succederet q̃ fuit rõ motiua Ant.de Butr. igit̃ tale ius facile auferri potuit. Ex quibus concludo ꝙ in casu subiecto cõcurrentibus præmissis gratia præseruatiua ab incursu futuræ pœnæ extenderet̃ gñalr̃ ad oẽs successiones, nec restringeretur ꝑꝑ expressionẽ bonorũ paternorum maxime ubi dr̃ in iuribus, & prærogatiuis, &c q̃a iura,& prærogatiuæ patris, maxime qui est comes uel dux,sunt ut ipse sit habilis ad oẽs successiones.& honores, &c. Ex quib. præmisit sunt resoluta fundamẽta in cõtrariũ adducta per auctorẽ, & ideo nõ est opus amplius insistere circa illorum solutionem.

1 *Gratia carere debet impetrata qui contrauenit cõtentis in ea.*
2 *Contractus principis quando habeat uim legis.*
3 *Sententia declaratoria requiritur in pœnis quæ sine executione infliguntur ipso iure.*
4 *Probationes liquidissimæ requiruntur antequam pœna priuationis incurratur*
5 *Del ctum maius à paruo dignoscitur ex pœnæ qualitate.*
Petitio ueniæ non est sufficiens probatio delicti
6 *Actus sequens ad præcedentis actus declarationẽ tendens quando suum sortiatur effectum.*

QVAESTIO XI.

VNdecimo quæritur si princeps in concessione gratiæ præseruatiuæ apposuerit clausulam quod si filius cui fiebat gratia consentiret parti in proditione, uel conspiratione cõtra principem, uel faceret, seu consentiret aliquid qđ posset redundare in præiudicium principis esset priuatus eo ipso commodo suę gratie, an si filius tale quid postmodum fecisse reperiatur, ipso iure priuetur cõmodo gratiæ, in qua qõne, & si possemus multa allegare cõtra auctorem, breui tum stringemus stylo, & supposito pro uera cõclusione † ꝙ ex cõtrauentione ipso iure priuet effectu grę, ut tradunt late Doc. Mod. in d. §. pactus ne peteret. l. si unus. ff. de pact. post Bart. quem auct. alleg. & idem Bar. in l. tale pactũ. §. qui ꝓuoc. eod. tit. & latissime disputat in fi. Phil. Dec. cons. 144. cuius fundamenta referre pigeret, tñ ponderanda est ratio, in qua Bart. se fundat, & ceteri Docto. q̃ est, ꝙ qñ talis clausula apponitur ab hñte ptãtem legis cõdendæ, cũ eius cõtractus ꝓ lege habeat, nimirũ si actio ex delicto quæ semel extincta pacto priuatorum suscitari non põt, ex dispõne tñ legis bene põt suscitari, cuius uim cõtractus pricipis obtinet ex illo suscitetur, & illa est rõ præcisa scribentiũ. sed ego reperio † ꝙ ita demũ cõtractus principis hñti ptãtem legis cõdendæ hẽt uiui legis qñ in ipso contractu exprimitur, ut singlr̃ colligitur fuisse de mente Bart. in cons. qđ incipit ex facto ꝓponit ꝙ nobiles uiri pro ut eũ refert, & sequit maximus Doc. Io Bap. de S. Seuerino in rep. l. oẽs pop. ff. de iust. & iure. ubi ẽt dicit ꝙ reperit istud dcm̃ relatum à qbusdã Mod. in l. 1. ff. de cõstit. princ. ideo ita dẽt temperari cõclo auctoris qñ esset expssum ꝙ hẽet uim legis, alioquin talis clausula uideretur regulanda, ut pactum priuatorũ, sed circa id insisto, sed dico, qđ ubi talis clausula operaret superueniente reincidẽtia ipso iure priuationem cõmodi grę requireret qđ liquidissime cõstaret aliqd uele esse cõmissum ex quo pœna priuationis gratiæ incurrebat, ut probat tex. sing. in l. in test. in princ. ff. de cõdit. & demonst. quem ita ad propositum Bal. alleg. in c. 1. qualiter dñs feudi propr. priu. & alibi sæpe. & facta liquidatione esset opus qđ ita declaretur per sñiam, u3 uasallum contrauenisse promissioni suæ. & ex hoc priuatum fuisse. nam per multa concludit Soc. in cons. incip. sæpenumero animo reuolui &c. quod edidit pro Florentinis, & est positũ inter consilia Franc. de Cur. cons. 20. col. 11. in fi. & 12 per totum. † ꝙ etiam in pœnis quæ infliguntur ipso iure sine executione requiritur sñia declaratoria, quidquid dixerit Fely. in c. Rod. de rescrip. & in c. cum non ab homine, de iud. unde qñ reperitur aliqua sententia lata contra uasallum cui fuit gratia præseruatiua concessa, nisi exprimeretur causa rebellionis contra personam principis, non censeretur exilla condemnatus, sed ex alia leuiori, ut probat tex. in l. preses. ff. de pœn. quem ad hoc alleg. Panorm. in c. aduers de excep. & hinc dicit gl. sing. in l. hæ. n. ff. de susp. tut. quod sententia quæ potest censeri lata ex causa irrogante infamiam, uel ex causa quæ non irrogat, ex ea causa tanquam leuiori lata præsumitur adduco etiam alteram gl. singularem in c si confirmationem, de elect. in 6. q̃ eleganter dicit qđ si non apparet quare fuerit cassata electio, in dubio præsumitur potius cassata ex defectu formæ, quam ex uitio electi tanquam ex leuiori causa, & minus nociua. & idem in simili tradit Rota deci. 14. in ant. Spec. etiam in alio casu simili, in tit. de offic iud. §. desinit uersic. quid si reus. ubi allegat. d. l. hęc enim, & in effectu est cõis conclusio quæ maxime in quæstione preposita procedit, eo † quod ad incurrendam pœnam priuationis, ut dixi, requirũtur liquidissime probationes super facto ex quo illa incurrenda est, nec est uerum quod sola incarceratio sit sufficiens ad probationẽ delicti huiusmodi, immo est ualde insulsum id dicere quia in carceratio potuit fieri ex alia causa etiam graui, quam ex causa delicti commissi contra principem, tum quia incarceratio non præsupponit plenam probationem delicti quia potest fieri ex solis indiciis, ut sunt iura tritissima minus ualet dum dicit quod condemnatio ad petendum ueniam satis demonstrat delictum fuisse commissum contra ꝑsonã principis, nã placet retorquere suum fundamentum cõtra eum, nã pœna, & delictum sibi. adinuicem corrũdent Bald. & Alexan. in l. 1. ff ne quis eum, & in l. decur. C. ex quib. caus. inf. irrog. & pulchre Anton. de Prato ueteri in quodam consilio, posito in fine primæ partis consil. Barb. ꝑpea Barba, cons. 48. incip. praeclare scribitur 1. Reg. in antep. c. 2. part. dicit † ꝙ ex qualitate pœnæ cognoscitur maius delictum a paruo. pœna. n. debet

debet cōmensurari delicto, ut per multa iura comprobat Bal. in c. 1. in 1. no. de uas. qui cōtra cons. Loth. sicq. est consequēs ꝙ ex pœna imposita arguit quale fuerit delictū, se pœna petitionis ueniæ, uel quod iterato præstetur iurm fidelitatis, &c. non est pœna quæ solet & debet imponi ex factione, uel conspiratione contra principem, quæ longe grauior est, igitur non præsumitur fuisse tale delictū, & de iure petitio ueniæ non est sufficiens ꝓbatio delicti gl. sing. in c. exhibita, de homicidio, quam exclamat, & seqtur Lud. de Rom. in l. 1. §. nūciatio. ff. de nou. oper. nunc. & potius præsumendum est uasallum fuisse condemnatum ad petendum ueniam, ad placandum principis animum, forte motū ex relatione maliuolorum, qui & plerunq; solent incolere principum curias, quam ex alia causa graui cōtra principem, quia tūc uerisimilius est, ꝙ maior fuisset imposita pœna, & istud maxime sine dubitatione procedit qn̄ postmodum per principem, & pares curiæ fuit declaratum talem uasallum fuisse immunem à delictis ei impositis, tunc n. est dubium quin sententia hmōi probet efficaciter uasallū esse immunem à delicto, & ubi in uim declarationis non ualeret, operaretur de nouo effectum suum restitutoriū, ut in simili traditur in l. si quis mihi bona. §. sed quid si mandauerit ff. de acq. hær. & in l. 3 in princ. ff. de acq. poss. ubi traditur pro firma conclusione 6 † ꝙ ubi actus subsequens tendens ad præcedētis actus declarationem, uel confirmationem non possit id operari, operabitur suum effectum de nouo qn̄ is dependet à sola uoluntate facientis, ut proposito ueniebat à sola uolūtate principis declarantis concedere grām restitutoriam, & facere ꝙ etiam delicta hn̄tur pro non cōmissis, etiam quantum ad effectus præteritos, per gl. singularem in clem. 1. in uerbo pro infectis, de immun. ecclesi. & non est dubium quin talis sententia principis faciat ius apud omnes per late lecta, & not. in c. in causis, de re iud. & ideo stante tali sententia declaratoria non esset dubium.

1 *Prīceps inhabilem ex delicto paterno tractans, ut fidelem uasallium, an censeatur eum rehabilitasse.*

2 *Princeps uasallum post feloniam commissam ut suæ curiæ parem uocans, an censeatur ei culpam remisisse.*

3 *Mens deliberata Principis colligitur ex actibus frequenter iteratis.*

4 *Patientia longi temporis nonnunquam obligationē, quandoque remissionem, & aliquando alios actus inducit.*

5 *Feudo ad dominum ex mora uasalli reuerso si dominus eum recipiat ad iuramentum fidelitatis præstandum more, ingratitudinem remisisse.*

QVAESTIO. XII.

1 DVodecimo, & ultimo qritur † nūqd si princeps illum qui erat inhabilis ex delicto paterno uocauerit, & admiserit atque tractauerit ut fidelem uasallum, amicum, & consiliarium, an eo ipso uideatur eum rehabilitasse, & auctor tractatus dicit, ꝙ ista quæstio non habet dubiū de iure, & uerū dicit pro contraria conclusione ꝙ uidelicet, ex tali admissione, & tractatione uasalli, ut purgata inhabilitas, pro quo est tex formalis peregrinus in iure in l. sed si accepto usu togæ. ff. de iure fis. i. ubi formaliter probatur, ꝙ obsides qui recepto usu togæ fuerūt reputati, & habiti ueluti ciues Romani efficiuntur capaces successionum actiue, & passiue, ubi alias essent omnino incapaces, & ꝑpea dicimus, ꝙ pater qui tractat aliquem ut filium uī eum talem approbare c. per tuas, de prob. capit. ex tenore qui filii sint leg. & formalius Bald. ad propositum in l. Imperialis. §. illud. C. de nupt. ubi dicit, 2 † ꝙ si princeps uasallum cōmissa felonia ut parem suæ curiæ uocauerit, & admiserit, uī eo ipso oēm maculam abstersisse, non est. n. dubium, ꝙ actus superioris, uidelicet principis qui est in agere, & non pati. ut pote quia tractat ut fidelem recipit ab eo iurm fidelitatis, & facit similia, operetur effectum rehabilitationis, ut colligitur, & not. per Innoc. & Butr. in c. ueniens, de filiis presby. cōiter per omnes Doct. in cap. fraternitatis, de schismat. & communiter Doct. maxime Alexan. in l. quidam consulebant. ff. de re iud. & in l. idem Vlpianus §. fin. de excusat. tut. & maxime quando ita reiteratur tractatus. & receptio ad iuramentum fidelitatis, 3 † Nam ex talibus actibus reiteratis, magis colligitur deliberata mens principis per id quod dicit glos. in cap. si quis iratus, 3. quæstio. 1. Bald. consi. diuino schismatis, quod posuit super rub. C. si quis aliquem testari prohibuerit. unde ex factis ipsis melius quam uerbis uo-

luntas principis colligi potest l. ei qui. §. si tn.ff. de ædil. edic. facit l. reprehendenda. C. de inst. & sub. c. 2 re quitimus, de appell. l. pro hær. §. fin. de acqu. hær. cum simi. Nec obstat ille cle. si Rom & c. si Papa, quia loquitur in simplici nominatione quę adhuc fiebat ignoranter, hic uero in quæstione præmissa, non solum reiterata nominatio, sed tractatio commissio, & receptio diu interuenit, ex quibus non potest inficiari quin mens, & uolūtas principis cui inhabilitas notissima erat fuerit rehabilitare Et posset ꝑ cōfirmatione huius opinionis adduci multa fundamēta, q̄ elicerentur ex dictis scribentium in l. sciendum ff. de uerbo. oblig. & in l. si certis annis. C. de pac. & in l. qui in aliena. § 1. ff. de acq. hær. in quibus locis multas adducunt decisiones ad probandum, qđ † patientia longi tp̄is inducit nonnunquam obligationem, nonnunquam remissionem, & multos alios effectus operatur quos ibi Moder. deducunt Et ultra facit quod tradunt Doc. in l. 2. post gl. C. de iure emph. & Cano. in cap. potuit. de locato ubi dicūt ꝙ si uasallus qui commiserat feloniam fuerit receptus ad fidelitatem per dn̄m uī felonia remissa. Et idem in simili tradit Bald. in cap. 1. tempore miles inuestituram feudi petere debeat, & idem Doctor. in cap. quę in ecclesiarum. de constitu. ubi dicit, ꝙ † ubi feudum est reuersum ad dominum ex mora uasalli, si dominus recipiat eū ad iuramentum fidelitatis uidetur remisisse ingratitudinem moræ, propter quam priuatus erat. Et infinita alia deduci possent, quæ breuitatis causa prætermitto, ex quibus præmissis concludo ꝙ dominus diutine tractans uasallum ut fidelem amicum, & consiliariū, & passim illud admittens ad honores, & alia ut parem suæ curiæ, eo ipso uidetur omnem abstersisse maculam, & eum reabilitasse.

Hisce finem dicendis impono, & si longior fuerim quā deceret, mouit maxime, ꝙ quæ abundant non solent uitiare scripturas, sed intelligentium implere cisternas ut pulchre Bald. inquit in l. fi. in fi. C. de iur. emphy. fateor ꝙ pleraque, & pene innumera ad ꝓpositum deduci potuissent, sed locutus, & tempus non patiebantur plenius deliberandi cōsilium, ut inquit iureconsult in l. 1. ad fin. princ. ff. de exercito. opusq. quasi raptim ex ingenti occupatione exceptum fuit, ut, & tēpus labor suppleuerit.

PRAECLARVS, ET ELEGANS

Tractatus de seditiosis, omnibus ciuitatum, uillarum, & castrorum dominis, Scabinis, seu consulibus ac ceteris reip. administratoribus utilis, quotidianus ac necessarius. Per clariß. uirum domin. Nicolaum Boerij I. V. interpretem de Montepeßulano, Christianißimi D.N. *Francorum princi pis in suo excelso consistorio consiliarium ordinarium, nouiter editus.*

I summo ingenio parique fretus scientia, offm̄ scribendi facile me implere posse crederem tn̄ tam arduum hoc opus ingredi sine magno difficultatis timore non possum. Scribendum tamen est. Cum temporibus decursus sæpe ortæ sint tunc in dies oriantur de ciuilibus, uillis, & Castris huius Christianissimi Francorum regni seditiones, tumultus, seu populorū cū motiones, aduersus illustrissimū ac Christianissimū principē dn̄m meum supremū uel eius officiarios, cōsules ac administratores ciuitatū, & locū regni sui. Necnon alios terrarum dn̄os, & quod peius, & ægre ferēdum est in ecclesias, & ministros Dei. Cum longe grauius sic æternā quā temporalem offendere maiestatem. Quærit qua pæna tales seditiosis ueniāt de iure plectēdi. Ideo Iesu Christi benedicti ac intemeratæ, & gloriosæ Virginis eius genitricis prius nomina inuoco, ut ipse pijssimus Iesus media eius matre Maria ueritatē ponat in ore meo ipse n. ad Moysen dicit. Ero semꝑ in ore tuo, & docebo te qđ loquaris. Et ad suos gloriosos Apostolos ait. Dum steteritis ante reges, &c. dabit. n. uobis in illa hora qđ loquamini cum ueritas super oīa amanda sit l. cum ita legatū ff. de cōd. & dem. tutores ueritatis esse debemus l. 1. C. de lati lib. tol. qm̄ omnia uera consonant, ut ait Arist. 4. Eth. ac ēt uictoriam contra mihi emulos (quam eius gratia huc usque tribuit) Iuxta uirtutē mei nominis Nicolai (q populi uictor dr̄) cōcederet dignetur signantes nos signo sacro sanctæ crucis. † ad oēm. n. actum, ad oēm incessum manus pingat crucē, ut inqt Hiero. in 3. par. Epistola 41. c. 15. de contemplatione, oratione, & lectione, col. 2. & tex. cū gl. in c. postea signat. de consecra. dist. 4. ubi gloss. refert illud quod dicit Diabolus de iudæo qui supra se fecerat signuū crucis. Inueni uas uacuū, sed signatū,

& in

& in Epist. 17. eo. lib. col. 12. dicit crebro signaculo crucis munias frontē tuā, ne exterminator AEgypti in te locū reperiat, accedat rubr. nigrū. Nemini licere signū saluat. Christi. &c. Idcirco illud in medio afferā Bald. qđ uenit in mentem in cōmento l. precib. C. de impub. & aliis suq st. col. 14. ea iquit q̄ sunt à magistris tradita recito, & post terga metēsiū quasi spicas colligēdo uado, ut Ruth, 2. c. tāti doctoris fretus auctoritate id sequar, & breuius quā res tāta dici possit. Ad cuius euidētiā aliqua puto esse pmittēda, & psupponēda.

SVMMARIVM.

1 *Seditio generatur per proprij commodi procurationem.*
2 *Mores nouos ad uitæ rectitudinem non necessarios inducere, est discordiam inducere.*
3 *Seditio, & discordia generatur si alijs alleuiatis, alij nimis in collectis grauentur.*
4 *Seditio facilius oritur si delicta non puniantur.*
5 *Iustitia dicitur anima ciuitatis.*
6 *Iudex toto conatu seditionibus obuiare debet.*
Officium irenarchæ, quale.
7 *Clericos ar ens à seditione non incidit in canonem, si quis suadente Diabolo.*
8 *Impotentia, seu difficultas puniendi, excusat iudicem à puniendis delictis.*
9 *Iudici non imputatur, si aduersus seditiosos potentiores non processerit.*
10 *Fatuitas maxima ex seditione oritur.*
Crudelitas nimia descendit ex partialitate, & seditione.
11 *Crudelitas Adonibesech regis, Iebus, hic memoratur.*
12 *Libertas summa est sub domino iusto degere.*
13 *Seditiones fugere qui debeant.*
Crimina quæ ex partialium seditionibus oriantur.
14 *Seditio Lucij Catilinæ olim Romani qualis.*
15 *Seditionum cruentarum exempla hic recensentur.*
16 *Seditio C. Marij, & aliorum Romanorum militum qualis fuerit.*
17 *Mutius Scæuola quid aduersus Porsenam regem tentauerit.*
18 *Fortitudo quando uirtus dici possit.*
19 *Seditio qualis à Tyb. Graccho Africano excitata fuerit.*
10 *Gaius Gracchus qualem olim excitauerit tragædiam.*
21 *Seditio Liuij Drusi, & aliorum Romanorum qualis fuerit.*
22 *Lemouicenses in seditione Marcum exactorum tributorum pro Chilperici regis interemerunt.*
Scholares Parienses qualem aduersus ciues tpo diui Ludouici regis mouerint seditionem.
Pastoreli in Francia qui fuerint, & qualem fecerint seditionem.
23 *Pastores francigenæ Syriam profecturi prope Carcassonam ab incolis sunt interfecti.*
Monetæ uariatio tempore Philippi pulchri Parisijs fuit in causa seditionis.
24 *Stephanus Barbetus ciuis Parisiensis quid suo tempore fecerit.*
25 *Auctores seditionis sunt illaqueandi furcis.*
Domum delicatam habere nostra non interest, ne ob id à forensibus uexari nos oporteat.
26 *Aedificare uolentes domos quid facere debeant.*
Seditio qualis, et ob quem rem apud Attrebatum orta fuerit temporibus Ioannis regis.
27 *Seditio ob monetæ mutationē Parisijs orta fuit Ioannis regis tempore.*
28 *Perdones Constansienses & Ebroicenses agrum Parisiorum populati sunt.*
29 *Seditio quanta fuerit Lutetiæ aduersus Carolum regem Ioannis regis primogenitum.*
30 *Seditio qualis in Montepessulano fuerit tempore Caroli V. Francorum Regis.*
31 *Parisienses aduersus Carolum VI. ob nimiam uectigalium exactionem grandem mouerunt seditionem.*
32 *Onera plurima subeunt qui populo presunt.*
33 *Gandenses qualem ob nimiam pecuniarum exactionem aduersus Ludouicum Flandrensium comitem excitarint excidium.*
34 *Lutetiani quantam seditionem fecerint tempore Caroli V. 1.35.36.*
37 *Aruerni et aliquando seditioni fuere auctores ducem sibi Petrum Bruerium constituentes.*
Gandenses Caroli VII. tempestate à suo Philippo Burgundorum duce desciuerunt.
38 *Ianuenses populares aduersus nobiles seditionem fecerunt aliquando.*
Agenenses ob subdium super rebus uenalibus seditionem qualiter excitarint, & num. seq.
42 *Trecenses aliquando à seditione non fuerunt immunes.*

ET primo tria sunt q̄ generāt seditionem & discordiam in ciuitatibus. & uillis s̄m B. Aut Archiepisc. Florent. in 2. parte summæ suæ. ti. 4. c. 8. §. 3. 1 †primo proprii cōmodi procuratio inordinata, qn̄ aliquis nimis intendit suæ utilitati, & alii inde grauantur, & modicam

modicam cum eo pat hre concordiam. unde ait Senec. in puer. principium discordiæ est aliqd ex cõi suum facere. Turpiusque nihil est quam cum illo bellum gerere cũ quo familiariter uixeris, pp quod dr in c. erit autem lex. 4. dist. q lex quæ ligat hoies subditos ad sui obseruantiam, ligat cõcordia, & pace qđ nullo priuato commodo, sed p cõi ciuium utilitate debet esse scripta. Exemplũ de Roboã q nimis uoluit prouidere bursæ suæ ut posset facere expeñ. superfluas ĩ curia sua ut pr eius Salomon. Et diminuere noluit exactionem tributorũ seu taliarũ, ex hoc tãta est orta discordia inter tribũ Iuda, & tribus Israel, q nunquã tolli potuit, & amisit magnã partem dñii sui, ut hr 3. Rex. 12. † Inducere eñ nouos mores non necessarios ad rectitudinẽ uitæ inducit discordiam, & indecre. dr discordiam parit psumptio nouitatum, uel ≈m Pet. Iac. in tit. de refectio. murorum. uer. modo q̃ritur an principes, &c. Quod pp monetæ seu pecuniæ mutationem, & deterioratio nem quæ fit plerũque quæsito colore adinuento, ut ex illo lucro à Deo, & hoibus maledicto priceps possit guerrã sustinere. Ideo descendũt machinationes, & maledictiones populi, intellige, qñ tributa sine causa imponit, & grauat subditos, secus si pp iustam defensionẽ status ≈m Innoc. in c. quod sup de uoto. & Bal. ĩ c. cum ab ecclesiarũ. de off. or. qa tunc põt superindicta ponere l. 1. & p totũ. C. de supindi. lib. 10. & tenet, Mar. Laud. in tract. de prin. §. 7. tñ si sine causa opprimeret nõ debent in eũ cõspirare ut sing. uoluit d. Stepha. Buynardus. in repe. l. quisquis in 1. not. C. ad l. Iul. maiestatis. licet si permissum infinibus defensionis stare ut ibi per eũ q extendit, & corroborat pdicta p plures rões, & dicta &c. † Secũdum generans discordiam & seditionem est qñ aliq nimis uexanť in collectis, & in aliis laboribus, & alii nimis alleuianť, uel cũ honores, & officia aliqbus copiosæ cõferunť aliis uero parũ aut nihil l. qs tã inueniri. C. de decu. lib. 10. uñ generať discordia inter eos, uel ẽt qñ rectores, & administratores reip. nimis grauant subditos pp quod subditi minus diligũt eos. tex. est celebris, & mẽte tenẽdus in auth. de man. prin. §. deinde cõueniẽs est col. 3. ibi. ut nulli populi ciuitatũ alterutris seditionẽ faciãt, sed oẽm pacem dei esse ciuitatibus, dum æqtas ẽt hic nostris subiectis seruať. & neq; lucri neq; passionis alicuius causa ad aliquã partiũ declinať. uñ dicit Greg. in c. ad hæc 89. dist. dum reuerentia minores potẽtioribus exhibẽt, & potentiores minoribus dilectionẽ impẽdũt, uera cõcordia sit, & ex diuersitate cõtextio. & recte officiorũ administratio geriť singulorũ & dixi in tractat. de auctoritate magni cõsilii & parlamentorũ regni post princ. 2. postil. † Tertiũ est per qđ sequiť seditio, & discordia non punire delicta. Nam p hoc dať audacia malis ad lædendũ alios, ex quo seditiones, discordiæ, & inimicitiæ sequunť. Et si punianť aliq impotentes, & nõ alii potẽtes, & maiores oriunť indignationes, & murmurationes. exẽplum de tribu Beniamin q noluit punire scelus cõmissum ab hoibus ciuitatis Gabaa q erãt ĩ tribu sua inde orta est discordia inter eos. & alias tribus. & pp hoc mouẽtes bellũ cõtra eos pene totã gladio peremerũt. & hoc in casu erat claues iustitiæ, ut dicit gl. in l. ad splendidioris. C. de diuersis offic. lib. 12. qñ delicta potentũ celanť, & non puniunť, de quo dixi de auto. magni consilii, & parlamentorũ regni. fol. 13. † Nã iustitia est anima ciuitatis ≈m Alb. de Ros. in l. iustitia. ff. de iust. & iure. Multum ergo ≈m B. Ant. ubi supra caueri debet discordia maxime qa ut ait Hiero. post Sal. in Iugurt. Concordia paruę res crescũt, discordia maxime dilabuntur; qa sicut uirtus unita est magis infinita, id est fortior, ita quanto magis est diuisa tanto debilitať, & demũ deficit, qm̃ omne regnũ iindiuisum desolabiť. & idẽ dicit Luc. de Pen. in l. unica, in uerbo. cõcordiã. C. de irenarch. lib. 11. Et de pdictis cõquærebanť Agenenses contra Consules, & iratos ciuitatis ut infra dicam. & maxime q honores cõsulares continuanť in illos p erant eiusdẽ domus, & familiæ, ut de parte in filiũ, uel generũ, aut in nepotẽ, uel alios cõsanguineos, & in seipsos qđ fieri nõ debet l. 1. C. de mu. & hon. lib. 10. nisi aliis idoneis deficiẽtibus l. honor. §. pen. & fi. ff. eo, ti. Nulli aũt magis cõmaculat cõmunitatem discordiis quã seditiosi, & partiales † ideo q primũ iudex uidet puisiones, & materiã dispositã ad seditiones, monopolia, rixas, tumultus, ac delicta cõmittẽda totis conatibus debet obuiare, ut dicit text. ĩ d. auth. de mand. prin. §. deinde cõueniens est. & ibi gl. & Iacob. de Beluiso. colla. 3. qa ad eius offm spectat ne ueniať ad rixas, & arma. l. æquissimũ. ff. de usufr. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 25.

post prin. uersic. ſm ius Rom. &c. C. pub. le titiæ. lib. 12. & in d. l. unica. de irenarch. & officiũ irenarchæ erat q ad ꝓuinciarũ tutelam quietis, & pacis ꝑ singula territoria faciebat stare cõcordiã. & ibi gl. ſuꝑ rub. & Io. de Pla. & Iac. rebufi. & tenet Par. de Put. in tract. syndica. in uerbo. iudices. uerſ. ubi fiunt prouisiones, & in uerbo officialis. uer. si duo sunt &c. qm̃ scriptũ est Lucæ. 21. cum aũt audieritis prælia, & seditiones nolite terreri. &c. & 1. ad Corinth. 6. c. In multa patiẽtia, in tribulationibus, in necessitatib. in angustiis, in plagis, 7 in carceribus, ĩ seditionibus, &c. † Quinimò ẽt clericos arcere à tali turba & seditione nec incidunt in canonẽ si qs suadente diabolo. 17. q. 4. ut tenet ibi gl. in uerbo, uiolentas, alias si non occurrant debent priuari offõ ut not. Cyn. in l. seruus. C. de noxa. actio. Bart. & Bald. in l. 1. ff. de off. pf. urb. Et Bal. in l. nullus. C. de sum. tri. & Paris de puteo in d. tract. tit. de offic. syndi. §. syndicant ẽt officiales qui uiolentes manus, &c. Et ẽt incurrunt sñiam excõicationis c. fœlicis. §. fi. & ibi Philip. franc. in c. 1. not. de pœnis. lib. 6. Et hoc si pñt sine grandi periculo obuiare, ut d. c. fœlicis. §. fi. ibi, & facultas ei affuerit, &c. & ibi Phi. fran. ĩ 8 6. nota. † dicit ꝙ à pœna quę imponit rõne negligentiæ excusat impotẽtia difficultas, si delictum puniri non potest ꝑ ꝑ potentiã facientis, uel multitudinẽ delinquẽtium, uel graue scãdalum, ut qa armis se defendunt. uel loci difficultate se protegunt ſm Arch. & Ioan. And. ibi quod facit ad q. ſm Philip. de uilla. uel iudice obligatio capere malefactorem, ut excuset si capere nõ põt supradictis interueniẽtibus. de quo ꝑ Bart. in l. 1. § occ. sorũ. ff. ad sil. quia ut dicit Bald. in trac. scisma. col. 7. uerſ. porro. multitudo modum non seruat. & nemo est q furẽtis populi rumorem non pa ueat, ꝑ hoc adducit tex. in c. statutũ. §. cũ uero. ibi, nisi actor candẽ ciuitatẽ, uel diœcesim intrare non audes aut fuit aduersarii potẽtiã merito ꝑhorrescens, &c. de rescriptis lib. 6. ubi glo. in uerbo, non audiens dicit forte erat Gibellinus, & ibi regunt Guelphi, uel econuer 9 so. † Ideo non põt imputari ordinario, & maiori iudicibus Aggenensiũ q non fecerant informationes nec ꝓcesserat ad captionẽ seditiosorũ ad aduentũ usque dñi fratris mei dñi Bertrãdi de chassaignes iuriũ ꝓfessoris ac in supremi Burdegale parlamenti cõsiliarii optimi ac boni, & recti iudicis per dictã curiã ad contra ipsos seditiosos ꝓceder dũ cõmissi, & deputati, cui postea sui collega adiunctus, ut infra dicã. cũ ob metũ seditiosæ cõitatis Agenensis ausi nõ fuerint, ut ex infra dicendis apparebit. qa in hmõi seditionibus, & partialitatibus reperiuntur, & descendunt tria magna 10 mala ſm B. Ant. ubi supra. † Prima magna fatuitas, quia non ur̃ sub cœlo esse stultior genus q̃ partiales qui ex appetitu, & desiderio mali, dum partialitatem, & diuisionem affectant, ponentes in periculo substantiam temporalẽ. corpus, filios, consanguineos, amicos & eorum bona. Quid. n. boni ex partialitate, lucrentur non ur̃, nisi gæc pericula experiri Et hmõi partiales similes sunt frenetico qui gaudes exponit se magnis periculis nil reputans ea, & hoc quia rõne caret Secũdum malum est nimia crudelitas, non. n. inuenitur tãta crudelitas in aliquo gñe hoĩum quanta in partialibus, & seditiosis, rõ enim est ſm eum quia habitum odii semꝑ hñt cõtra hoĩes cõtrariæ partis tam notos quam ignotos præsentes ꝑteritos, & futuros aduersus infantes, & senes, Aliqñ aduersus consanguineos, & affines, & cõtra eos q aliqñ sibi in multis seruierunt, & corũ oĩum quibus odium gerunt, & in mente homicidæ dici pñt. Qui. n. odit fratrem suum homicida est 1. Io. 3. Sed ultra odiũ cordiales qs exprimere ualeat seueras, & immanes crudelitates quas cõtra aliã partẽ exercẽt nõ parcũt ætati, nõ sexui, nõ cõsãguinitati, non amicitiæ, non fidei, nõ religioni, nõ sanctitati, sed usq; ad deuorationẽ hu- 11 manæ carnis ꝓueniũt. † Sedistis iusto Dei iudicio frequenter euenit qđ accidit crudelissimo Adonibesech regis Iebus seu Hierusalem cui capto fuerũt abscisi pedes, & manus. & positus fuit sub mẽsa comedẽtiũ sicut canis, q memorãs suę exercitæ crudelitatis, ait reddidit mihi Deus qđ feci. Septuãginta. n. reges abscissi manuũ, & pedũ summitatib. colligebãt sub mẽsa mea reliqas ciborum, sicut feci, sic mihi factũ est. Iudiciũ 1. c. Et qđ ẽt accidit crudeli Tyro regi Persarũ q ex crudelitate delectabatur effundere sanguinẽ humanũ, sed hũc captũ regina Tamaris, cuius filiũ occiderat, decapitari fecit, & caput eius in ollã seu utrẽ sanguine plenũ demẽrgi dicẽs. sanguinẽ 12 sitisti, sanguinẽ bibe. Sub iusto. n. dño uiuere summa libertas est ſm Ang. in li 1. in fin. ff. de seruit. urba, prædico, quia alleg. Senecam. Quin Barthol. de Salyc. iurium ꝓfessori, propter

pter istas partialitates accidit, expulsus relegatusq., & cōfinatus ad ciuitatē Paduanū extitit ut refert And. Barb. ī repe. I oānina. c. Raynaldus. char. 16. col. 3. uers. pro certo se ualde cōmēdat de testa. & ī c. Rodulphus. & ibi Fel. col. 2. de rescrip. Tertiū malū est magna in eo diuturnitas. Nā semp morant in hmōi diuisionibus, & partialitatibus. Et multū difficile est dimittere partialitatem in quo inueterati sunt, & firmiter habituati. uñ f̄m beatū Ant. ubi supra de talibus seditionibus, & discordiis q̄ fiūt in ciuitatibus, & castris, dici pōt illud qđ Psal. pclarissimus diuino cātauit ore, uidi iniqtatem, & contradictionē in ciuitate, tota die circundabāt eā sup muros eius iniqtas, & labor in medio eius, & iniustitia, qđ exponit ipse singlr ibi. Qualem ciuitatis statū describit Verg. Ac ueluti magno in populo cōtra est seditio, seuitque aīs ignobile uulgus. Iamque faces, & saxa uolāt, furor arma 13 ministrat† Ideo hoīes honesti sagaces ac praecipue iurisperiti istas seditiones, discordias, & partialitates fugere, & pcauere debent, nec sibi assumere nomē Guelphi, uel Gebell. aut cōitatis, uel secta seditiosae, ut no. Bar. ī tract. de Guelph. in 3. q. prin. in fi. arg. l. facta. §. in danda. ff. ad Treb. & Matt. Laud. in tractatu de prin. § 153. dicit, q̄ ista noia sunt diabolica q̄ non pñt esse ad bonum publicū, imò ad cōsumptionē reip. ut experiētia docet. Multa em̄ pfecto crimina ex maleuolentia partialium, & seditiosorū oriunt. hinc homicidia, hinc adulteria, illinc meretricia, raptus, fornicationes, monialiū uiolationes, rapinae, furta, incendia, sacrilegia, alii fame moriuntur, alii igne cōburunt, alii, decapitat, alii mēbris detrūcant, manib. lingua, & aliis mēbris etiā qđ uerecūdū est dicere pudētibus, &c. In clericis cōtinētia, in religiosis deficit uita regularis, ut apparet claris exemplis infra dicendis. Postquam. n. ut inqt beatus Ant. in ciuitate Rom. cōquesito dño orbis ingressae sunt urbē partialitatū, & seditionū discordiae, agēte Mario cōtra Syllam. Et ecōtra Catilina cōtra Sertoriū, & Ciceronē. Caesare cōtra Pomp. innumerae cedes ciuiū secutae sunt, sanguis humanus supra modū effusus, ut infra dicā. Et si tpe Octauiani imperiū pacificū fuerit, hoc summo Deo ab natiuitatē Christi operante euenit, dū paulatim ad nihilū deductū est, & orta est seditio ī Ephraim, & Iepte, & occidūtur Ephraim cogniti ī platione cuiusdā uerbi, ut Iudicū 12. Itē aliā aduersus reges, ut primi Esdrae 4. & ēt apud Machabeos alia sedi- 14 tio. ut 2. Machabeos 14. c. † Et illā Catilinae cōiurationē qua Sallustius describit sciūt oēs & de supplicio argētibus Caesar parcēdum dignitati. Cato animaduertendū p scelere censebat, quam sñiam secutis oibus in carcere parcidae strangulat, & quamuis parte cōiurationis oppressa, tñ ab incepto Catilina non destitit sed infestis ab Ethruria isignis patriā petens obuio Antonii. exercitu opprimit, q̄ atrociter dimicatū sit exitus docuit, & idē Iustinus in Lucii flori epithome lib. 4. Et Val. Max. lib. 9. c. 7. tit. de ui, & seditione, & de populo R. tam uiolētiae, & seditionis rogatae q̄ ēt armatae facta refert. & primo Togatorum L. Equituū, q̄ se Gracchi filiū simulabat, tribunatumq. aduersus leges cū L. Saturnino petebat a Mario quintū cōsulatum gerēte in publicā custodiā ductū, populus claustris carceris cōuulsis raptū humeris suis p summā 15 animorū alacritatē portauit. † Idemque Q. Matellū censorē q̄ ab eo tanquam Gracchi filio cēsum recipere nolebat lapidibus pster nere conatus est affirmante tñmodo tres filios. T. Graccho fuisse. Et quibus unū in Sardinia stipēdia meretem. Alterū infantē Praeneste. Tertiū post patris mortē natū. Romae decessisse, nec oportere clarissimae familiae ignotas sordes inferi, cū iterim improuida cōcitate multitudinis teneritas p imprudētia, & audacia aduersus cōsulatū, & cēsurā tetēdi, principesque suos oī petulātie gñe uexauit, uesana haec tñmodo illa ēt cruenta seditio, populus. n. Minuium cōpetitorē Saturnini nomē iā creatis tribunis unoque loco candidatis duobus restāte ui prius in aedes priuatas cōpulit, extractū deinde interemit, ut cede integerrimi ciuis facultas adipiscēdae ptātis teterrimo ciui daret. Praeterea creditorū quorū cōsternatio aduersus Sēpronii assellonis ptoris urbani capue intolerabili modo exarsit, quem qa causam debito susceperat. cōcitatiā L. Cassio Tr. Pl. p aede cōcordiae sacrificiū facientē ab ipsis altaribus fugere extra forum coactū. Inque tabernacula latitātem ptextarū discerpserūt detestāda fori conditio. Nunc 16 de seditiosis militib. refert. † Et primo q̄ cum C. Mario lege supplicia puincia Asia ut aduersus Mithridatē bellum gereret priuato decreta eēt missū ab eo Gralidiū legatū L. Syllā cōsulē accipiēdarū legionū causa milites trucida

trucidarunt, proculdubio indignati q̃ à summo Imperio ad eum qui nullo in honore uersaret transire cogerent. Sed quis sciat militem scita plebis exitio legati corrigẽtem ꝓ consule istud tam uiolẽter exercitus illud aduersus cõsulẽ. Item Q. Pomponium Syllę collegã senatus iussu ad exercitum Cn. Pomp. quẽ aliq̃diu inuicta ciuitate obtinebat cõtendere ausum ambitiosi ducis illecebris corrupti milites, sacrificare incipiẽte adorti in modũ hostiæ mactauerũt, tantumq. scelus curia castris cedere se cõfessa inuitũ habuit. Tũ q̃ ille quoq; exercitus nefarie uiolentus qui C. Carbonẽ frẽm Carbonis ter cõsulis ꝑꝑ ciuilia dissolutã disciplinã militarẽ ꝑfactius, & rigidius astringere conatũ priuauit uita, satiusq. duxi maximo scelere coinquinari, q̃ prauos, ac terros mores mutare. Reꝑio p crea Corn. nepotẽ, alias Plin. aut Suet. appellatu

17 de gestis Rom referentem in c. 12. † qd̃ cum Porsena Rex urbẽ obsideret Mutius Scæuola Cordies uir Romanæ constãtiæ Senatũ adit. Et ueniã transfugiendi perijt, necẽ Regis repromittens, accepta ꝑtãte in castra Porsenæ uenit. Ibiq. purpuratũ scribã pro Reges decceptus occidit. Apphensus ad regẽ ꝑtractatus dexterã aris imposuit, hoc supplicij area exigentes quod in cede peccasset. Vnde cũ misericordia regis distraheret quasi beneficiũ referens ait trecentos aduersus eum similes coniurasse qua re ille territus bellũ acceptis obsidib. deposuit. Mutio prata trans Tyberim data ab eo Mutia appellata, statuaque ei honoris grã cõstituita est. Idem refert de eodẽ Mutio Tit. Liuius, in 2. lib. Dec. tñ uĩr ꝑꝑ illius manus cõburationẽ uolũtarie factã, nec ẽ quã q̃s sibi iactationis causa cõsciuit ut fecit Empedocles. l. si q̃s filio. § eius ff. de iniusto rupto test. actũ non esse uirtuosum, quia s̃m Bart. ibi hoc faciũt ut ostendãt se fortes, & de nulla re timere, sed nõ est actus uirtuo

18 sus † quia ad hoc ut fortitudo sit uirtus reqũritur q̃ tendat ad debitum finẽ q̃a attentare magna pericula non est magnanimitas, sed temeritas, ut uoluit Ioã. de Plat. in l. in his. in 6. notab. C. de præd. nauic. lib. 11. alleg. illud Senecæ in lib. de quatuor uirtutib. Eris magnanimus si pericula non appetas &c. Idemq; Cornel. c. 19. refert de Neomanico qui captis Cariolis. urbe Volscorũ. Coriolanus dictus, ob egregia militiæ facinora à Posthumio optionem munerũ accipiens, equũ tm̃ & hospitem sumpsit uirtutis, & pietatis exẽplum. hic cõsul grauia annona aduentũ è Sicilia frumentum magno precio populo dãndum curauit, ut hac iniuria plebs agros non seditione coleret. Ergo à Tr. Pl. Decio dicta die ad Volscos cõcessit, eosq. duce Actio Tullio aduersum Rom. cõcitauit, & ad quartũ lapidem ab urbe castra posuit. Cumq. nullis ciuiuum legationib. flecteretur a Veturia mr̃e, & Volũnia uxore matronarũ numero comitata motus omisso ut ꝑditor occisus est. It̃ templũ fortunæ muliebri cõstitutũ. hoc idẽ refert Tit. Liuius eod. lib. Sic accidit Holoferni, cui Iudith. caput amputauit. ut Iudith. 13. c. & dixi in tract. de cust. cla. port. ciuit. in

19 ult. præsupp. † Item refert idem Corn. nepos de Tyb. Graccho Africano, qui ex filia nepos quæstos Mancino in Hispania fœdus eius flagitiosum probauit periculum deditionis eloquentiæ grã effugit. Tr. Pl. legẽ tulit. ne quis plus mille agri iugera hr̃et. Octauio collega intercedente nouo exẽplo magr̃atu abrogauit. deinde tulit ut ea familia, q̃ de Attali hæreditate erat, ageretur & populo diuideretur. Deinde eũ ꝓrogare sibi ptãtem uellet aduersus auspicia in publicũ ꝓcessit, statimq. capitoliũ petijt, manũ ad caput referens qua salutẽ suã populo cõmendabat. hoc nobilitas ita accepit, quia Diadema posceret. Segnitierq. cessante Mutio cõsule. Scipio Nas. seq se iussit, q̃ saluã rẽp. uellent. Gracchũ in capitolio ꝑsecutus oppr̃ssit. cuius corpus Lucretij ædilis manu in Tyberim missum uñ ille Vespillo dictus Nasica ut inuidiæ substraheret pe spẽm legationis in Asiã ablegatus est huius Tym. Gracchi seditionẽ refert ẽt Iustinus in

20 3. Epith. Lucij Flori. † necnon aliam causam Gracchi, fratres Tyberij mortui seditione, & ẽt Cornelius idẽ. Nam cum statim & mortis, & legũ fratris sui uindex nõ minore impetu incaluit ipse Caius, q̃ cũ pari tumultu, atque terrore plebem in auitos agros arcesseret, & recentã Attali hæreditatẽ in alimenta populo polliceret. Iamq. nimius, & potens altero tribunatu scd̃a plebs uolitaret, abrogare auso legib. suis Municio trib. fretus comitũ manu fatale familiæ suæ capitoliũ inuasit. Indeq̃ ꝓximorũ cede depulsus, cũ se in Auẽtinũ recepisset. Inde quoq; obuia senatus manu ab optimo cõsule oppr̃ssus est insulatũ quoq; reliq̃s illud caput trib. pl. ꝑcussorib. auro pẽsatũ est. Nihilominus Apulius Saturn. ut ait Iust.

Gracchanas asserere leges nō destitit, tm̄ ani morū viro Marius dabat qui notabili inimicus cōsulatu p̄terea cōfiscus occiso palam comicus animo cōpetitore tribunatus subrogare conatus in eius locū Caiū Gracchū hoīem sine tribu, sine nomine, sed subdito tit. in familiam ipse se adoptabat, cum tot tantisq; ludibriis exultaret impune rogandis Gracchorū legibus, ita uehementer incubuit, ut senetumq; cogeret in uerba iurare cū annuentib. aqua, & igni interdicturū seminaret, unus tū extitit q mallet exiliū igit post Metelli fuga in oī nobilitate ꝑcussa, iam cū tertiū annum dūaret eo uesaniæ ꝓgressus est, ut cōsularia quoq; comitia noua cede turbaret quippe vt satellitem furoris sui Glauciā cōsulē faceret Caiū Memmiū cōpetitorem interfici iussit. Et in eo tumultu regē ex Satellitibus suis appellatū letus accepit. Tū uero iā conspiratione senatus ipso quoq; iā Mario cōsule, q̄ tueri non poterat aduerso directe in foro acies, repulsus inde capitolium inuasit, sed cū abruptis fistulis obsidetur, senatusq; p legatos pœnitentiæ fidē faceret ab arce digressus cū ducib. factionis receptus in curiā est, ibi in eum facta irruptione populus fustibus saxisq; co-

21 opertū, in ipsa quoq; morte lacerauit. † Item de Liuio Druso seditionem adduxit ibi Iustinus, eo. lib. Deniq; idē Titus Liuius lib 3. in prin. refert seditiones alias fuisse Romæ ob legem de Agrariis. T. Emylio cōsule cū Quinto Fabio. latam, & atrox certū aderat, nisi Fabius cōsilio neutri partium acerbo rē expediisset. Eodemq; libro pluries magnas discordias & seditiones ibi fuisse pp creandos decē tribunos q summæ rei p̄essent. militariq; honore illos tribunos militum appellari aduersus quos S.P. oppius senatui p̄sidet. Nihil asspere quippe agi uoluit, ne ipsis seditionis esset locus, sed mittunt tres legati consulares C. Iulius, P. Sulpitius, Sp. Tarpeius q q̄rerēt senatus urbis cuius iussu castra desseuissent, aut q̄d sibi uellent. & tandē plebs decē creari tribunos obtinuit. & t pe ēt Martini Papæ quarti fuit Romæ seditio, ex eo ꝙ Carolo Siciliæ regi senatoriā dignitatem, qua à Nicolao Papa tertius priuatus fuerat restitu t. ꝙ non ita ab oībus ꝓbatū est maxime ab Vrsinis, & Hānibalib. ut refert platina in dicti Martini 4. chron. Nō omitto illas uesperas Siculas siue Sicilianas cōtra Gallos, q nullo sexus discrimine habito cesi sint, sunt qua in re adeo ter-

te seruitū est, ut ēt mulieres gallico cōpressū

22 p̄gnantes cesæ dicant. ut ibi p Platinā. † Sed in regno nostro Frāciæ maiores numero seditiones fuisse factas comperio. T pe n. Chiliperici regis q in singulos imposuit. qui uineas, uel possideret, uel coleret pendere quotannis uini urceolū. i. amphorā. Cui tributo legēdo Marcus q̄dam apud Aquitanos exactor positus dū pensionē superbe cōtumeliose q; exegit, a lemouicēsibus occidit, ut patet in chronica eiusdem p Gaguinū edita f. 12. Alia insuper t pe diui Ludouici inter scholares, & ciues Parisienses, ita ut nōnullis utrinque occisis, cū sibi de iniuriis illatis satis non esse factū scholastici dicerent, eo indignati de uniuersitate transferenda, quos rex Anglus Francorum perpetuus, & implacabilis hostis clādestinis numis ut id facerent sollicitabat ut in eiusdē diui Ludouici apparet chronica. f. 59 Itē suo ēt t pe Pastorelorū fuit seditio, q Parisios Aurelianosq; & Bituriges ꝓfecti, cum non furto, nō adulteriis abstinerent à Biturigibus, non longe à uico, qui mortuum mare dr, quo ad nouam uillā iter est peremti sunt. Hi. n. pastorelos se nominari uolebant. de quibus hoc distichon scriptū recitat Gaguinus. fol. 61. uerso. N. Semel. & bis. ca. li. cōiunge dice Dixit pastorū seua megera cho-

23 rum. † Alia pastorū seditio fuit t pe Philippi longi qui admoniti cœlesti, ut ipsi dicebant, oraculo in Syriam religionis Christiane causa ꝓfecturos se iactabāt. q postq̄ magno numero aucti sunt, latrunculis nō dissimiles cū p̄das agerent Carcassonā usq; ꝓgressi ab incolis dissipati aufugerunt pluribus interfectis, & patibulo strāgulatis. Præt erea fuit alia t pe Philippi pulchri bellonacorū in eorū episcopum noīe Symonē seditio facta quę eo ꝓcesserat, ut ciuitate extorris pręsul nobilium quorundam manu collecta ciues quosdam ex insidiis cœperit suburbiis igne cōsumptis. Eodem t pe a Parisiis ob monetæ usum alia fuit nō modica seditio, diuites. n q suas inquilinis & uariorū ministeriorū opificib. domos locaueiāt, minoris precii monetā accipere annuę pensionis loco recusabant, alterā q̄ iustioris pōderis erat exigentes. Cuius inuēti auctor

24 Stephanus Barbetus habebat. Et hic Stephanus in deliciis habebat hortos à suo nomine Barbetos appellatos cū p̄claris ędib. in eo loco, cui barbeti porta nomē postea mansit, populus furens in barbeti possessiones delatus

quid

qdqd in ædibus,& hortis fuit uastat, atq; incendit,mox inde mouentes ad uiam S.Martini ut ipse barbetus incolebat conferunt. fustibus clauisq & uerubus ut cui arma furor ministrabat instructi. Effractis barbeti portis domum suppellectilemq.oem diripiũt. erat ꝑ hos dies Philippus pulcher apud tẽplarios quẽ nihil periculi expectantẽ seditiosi in tẽplo cõfestim obsident Nec quidq̃ ad eũ inferri substinebant qđ non,uel raperens , uel coæuo interficerent.tam repentino populi motu attonitus rex misso ad seditiosos. Parisiano cũ qbusq; aulicis ꝓposito, dicere illis imperat,ti qd in illos à quopiã cõmissum esset. aut iniuria illata se regẽ esse q eos tueri possit,petant modo si qd a rege optent.Et domũ habeãt se ꝑtinus curaturũ ut populo melius cõsultũ sit,his ꝑ tpe simulatus, leuis populus à furore tẽperans cũ domũ quisq; petisset 25 † nihil cũctatus ipse lex Philippus seditionis auctores ad octo, & uiginti correctos furtis ad quatuor urbis celebriores portas erectis illaqueari, & strangulari mandat.Nec multũ post monetã ad legitimũ ęris ualorẽ cudit.ut in eius chron.f 69.cũ seq.Not. ꝙ nõ interest nostra habere domũ delicatã ita,& habilẽ ut eius intuitu à forensib.uexemur.immense,& tenet Ang.in l.1 per gl.ibi.in uers. non licere ibi,qa plures hoĩes ueniebant à me.ff de ser ui.urb.pd.dicẽtes tenemẽti tu q in uiridariis delectas,qa ꝑmeris sũptu cõtinuo.Et hoc faciunt nonnulli q eorũ nomen perpetuare cupiunt eũ ex magnitudine ædificiorũ ꝑsumat qs magnanimus,tex.in l.1 in his. in fi ibi ꝑ industriam hominis animosi accessit C. de pd. nauic.lib.11.ubi Bar. dicit ꝙ ex illo tex. habemus unũ modũ ꝓbãdi hominẽ ingeniosum, & magnanimũ.& idẽ ibi Io. de Pla. in 6. no. & Luc.de Pen.col. 2. ibi dicit ꝙ sunt nõnulli q in laboriose ætatis initio q̃stu omisso,& agricultura,& delitiis in eorũ uita sumunt auspicia,decorẽ domus excogitant. eã tandẽ laboriose cõstructam uacuã habitare cogunt. 26 cõtra quos adduxit illud Prouerbio 24.† Prępara foris opus tuũ,exerce diligenter agrum tuũ,ut postea ædifices tibi domũ.Itẽ Bernar. ad quendã nobilem ait.Si uis ædificare domũ inducat te necessitas, nõ uolũtas. Cupiditas ędificãdi ædificãdo nõ tollit,nimia,& inordinata ædificãdi cupiditas expectat ædificorũ uẽditionẽ.Turris cõpleta,& Archa euacuata faciunt tardem hominẽ sapientẽ ut ibi ꝑ eũ q plura adduxit. Nã q altã facit domũ suam q̃rit ruinam, Prouerb. 17. Non omittit illud Tullii 2 offi.ornanda est dignitas domo , nõ ex domo tota q̃renda, nec domo dñs sed domus dño honestanda est.& uti in cũctis habẽda rõ nõ sua solum sed et aliorũ.Fuit deniq; alia tpe Ioannis regis apud ciuitatẽ Attrebatensem seditio,Cuius seditionis ipsarũ plebeiorũ aduersum primores ciuitatis causa fuit impositi ad belli usum census exactio, plebs em in opulentos insurgens aliquot interfectis reipublicæ regimen usurpauit. Ad quos missus à rege Arnulphus dãgregus senesclalus centũ supplicio affecit,ut f. 80. ꝑ Gagui. 27 † Et eodẽ tpe fuit alia Parisius ob monetæ mutationẽ quã nõ bono aĩo Parisienses ferẽtes Andegauorũ comitem uicariũ, à Carolo Normaniæ duce q Ioannis regis ab Anglis capiti primogẽitus erat,relictũ plurimo , populo comitãte cõueniunt, ut monetę usum ĩhibeat. qđ comes, dũ Carolus ab Imperatore rediret, cõcedit Carolo ab Imperatore reuerso mercatorũ ꝓpositũ ad S. Germanũ Altissiodorensem ꝑ archiepm Senonem,uocat. Quẽ cũ ingenti armatæ plebis multitudine uenientẽ archieps monet non aduersari legi quam de moneta Carolus tulerat. Sed plebis frequẽtia fretus ꝓpositus ꝑnegat id se facturũ,neq;ꝑm.ssurũ eam monetã in usum uenire,atq;ita locutus domum discessit , moxq. quosq. opificet ab opere cessare, & in armis esse paratos iubet.Crepidatũ est ne qđ à plebe ĩsigne flagitiũ patraret. Exacta nocte Carolus sub initiũ lucis palaciũ petiit, quo idẽ mercatorũ ꝓpositus se cõfert Quẽ Carolus alloquẽs dicit ergo ꝓposite bona aĩo fero qđ à cõciuib.tuis cõmissum est. Et si qd culpẽ ẽ illã tibi remito,nec impedio cõuentũ ꝑcerũ habere eosq. ab officiis se mouere placet , q sub patre ptãtem gessere.Monetę uero cõsiderationẽ atq;usum ad arbitriũ eorum deferre placet,q à publico cõuẽto delegabunt. Caroli uerba ꝓpositus libẽs excepit,petit de ipsis chyrographũ ab ipso cõ scribi, qđ Carolus facile admisit.& tandẽ cõcionẽ ad parlamentũ Carolus uocat. Et obtinent Parisiẽses in petitis sine alia punitione.† Eodẽ tpe nõ pauci 28 ex Cõstãciensi atq; Ebroicẽsi territorio pdones agrũ Parisiorũ incursãtes. cũcta populabant.Et licet ĩ eos cum copiis missus esset Petrus uillarius pfect⁹ uigiliũ nullos grassatores dãno affecit. Ea pp occasiõe sũpta Carol⁹ copias

pias contrahit siue ut prædonibus, ut ipse dicebat occurreret, siue, ut pleriq; sentiebant, Parisio & uicinis oppidis præsidium collocaret, idq. metuētes parisiaci Carolū admonent ne id faciat declarando se in urbem milites non admissuros. Et ob id ueriti Parisiēses ne aperto bello arma circūferrent signū sibi ciuilis cōcordiæ accōmodāt capuciola rubri, & blaui coloris cōsuunt, q̄ quiq; ferant, hæc ad dissensionē spectare aduertens Carolus ad forū quem halas uocant ubi Parisienses cōuenire frequēter soliti essent ꝓdire cōstituit. & ad illos orōnē habuit ut ibi fol. 83. Et paulopost monetæ precium mutatū est. Nam mutonus, id n. monetæ aureæ nomen erat, ꝙ arietis effigiē quē mutonē Frāci dnt sculptam hr̄et, solidis turonen̄. 30. æstimatus est unde Perrinus Marcus campsoris cuiusdam institor Io. Bailletum Caroli pfati. thesaurarium incautū à tergo occidit, quē in æde diui Mederici latentē Carolus inde euelli iubet, & manu qua Bailletum ꝑemerat abscissa homicidā patibulo strangulari. † Postridie contracto Parisius in æde diui Eligii magno populi cetu, ceso prius Reginaldo Dauoydum à palatio domū petit, mercatorū ꝓpositus Stephanus Marcellus cubiculum Caroli ingressus. Nihil, inqt, serene Princeps inter ea q̄ gesturi sumus cōtristeris. & simul hæc dicēs Cōflauum campanū marescallum Carolo cōspiciente necāt. Robertumq. Claromōtensem inde fugientē in penetrali interimūt. Quibus sedib. ꝑterritus Carolus, atq; à suis desertus, & ait illi. Tu ꝓposite libera Carolū. & serua. Securus esto ꝓpositus r̄ndit, & hoc tuo capiti capuciolū impone. id em̄ uestimēti genus erat qđ sibi populus ad diuersæ partis discrimē desumpserat. Carolus igr̄ cōmutato cū ꝓposito capucio, ꝑ oēm diē illā. populari insigni usus suū ꝓposito capuciū ferre ꝑmisit. Cæsorū cadauera trahi à satellib. & ad mensam marmoreā q̄ in atrio ad gradus palatii est ꝓiici inspiciente Carolo ꝓpositus iubet, ubi ad populi spectaculum ad uesperā usq; relicta iacuere. Itaq; eo supbiæ ꝓcessit populi furor, ut ꝓpositus tyrāno ꝑ similis abuteret magr̄atu. Et laneos Carolo pān̄os bicolores misit. Ex quibus capucio la suis aulicis cōficeret, futura munimēta ad uersus seditiosos. Id quoq; Carolus nō recusauit. Cōuocatis præterea in Augustinēsium cenobio ꝑmultis q ꝑ eos dies in cōi Franciæ cōuentu agebant, cedē a se factā præpositus adnitēte maxime. Roberto Corbio, laudari, probariq imperat. Carolū deinde in senatu parlamēti, ius dicentē cū plerisq; armatis conuenies petit ea oīa illibata seruari q̄ ad triumstatutū delegatis instituta decretaq. essent, neq; impediret aliquot ex suis magister. amoueri, sed sineret eos temp. moderari a quib. regendā esse populus decreuerat. Reciperet q. ī suū cōsilium tris, aut ad summum quatuor Parisianos ciues quos populus designaret. Postulata Carolus admisit. Cumque. Nauarro rege donatiōib ab ipso Carolo factis pacato. Parisiani cōsiderātes ne ꝑ principum beneuolentiā male cū eis ageret. Et pessimorū facinorū pœnas luerent ad a ias ciuitates, & regni primiores lr̄as dāt suadētes suā societatē ꝓfiteri, & capuciolum Paris. fœderis atq. cōis amicitiæ præ se ferre, qđ iam Carolus ipse, & Nauarrus Rex Philippus ꝓterea Aurelianus Frāciæ Regis fr̄, & comes Stanpensis assumpsissent lr̄is acceptis pauci assumpsere. Inter tot Reip. dāna Carolus cōsilium cæpit non se regis Vicariū, & Locumtenentem, ut solitus erat, sed regētē appellare plus auctoritatis in ea appellatione esse ratus. Et ipso Carolo apud Cōpendiū exn̄te Parisiani arcē luparā occuparunt, & ꝓsidio imposito machinas inde belli ad ædes publicas urbis trāsduxerunt. Itaq; parū abfuit qn ad priorem aduersitatē nouæ factiones accederent. nam abeūte Parisio Carolo nemo nobiliū Parisios inuisebat Carolū sequētes. Et aliquot ciuitates cū Parisiis sentiebant, sed lōge plures Caroli partes tuebant, & infinite seditiones secutæ fuere ut ibi fol 83. cū seq. † Fuit ꝓterea eodē Carolo tunc rege. V. exn̄te, cædes apud Montēpessulanum nobile castiū. ī quo origi nē sumpsi, à ciuib. truculēter occisis 80. uiris ingenuis, atq; nobilib. inter quos fuere Guilielmus Pōcellus, eques Andegauorū ducis cācellarius Guidodesserus & Arnoldus eiusdem loci ꝓtor. cædis cā hæc fuisse memorat fm Guagninū in chron. eiusdē Caroli erat in ꝓuincia Narbon̄ cui linguæ Occitanę nunc nomen est, Ludouicus Andegauus Caroli fr̄ positus à Rege gubernator, cuius noīe cū ob bellū qđ in ea regiōe gerebat pēsum magr̄atus exigerāt seditiōe facta sanguinarii ciues eos trucidarūt deiectis ī alios puteos cadaueribus occisorū, tā detestabile flagitiū n̄ ꝓterierūt īpune, nā armatis instructus dux apud Mōtē pessull.

29 … 30 (marginal numbers)

pessul.cum aduenisset omnis populus fletu mærore, lacrymisq. confectus urbe egressus, & loci cõsules funes ex canabe collo tãquam morti obnoxi gestantes per uias prostrati duci obuiam pergunt miserabili clamore igno scí sibi flagitantes. Assistebant duci, cardinales Aruerniæ, cum pontificis clementis oratoribus q eo placandi ducis causa conuenirent postridie aduentus ducis in ullã ipse in tabulatum qđ ei in foro edictũ erat, cum pluribus pcipua dignitate uiris comitatus cõscẽdit. Et quo ab omni plebe cõspectus cũ grauẽ admodũ in ciues sñiam tulisset, sublato rursus clamore populus ueniã frequentes repetebat, quorũ flebilibus uotis cardinales, oratoresque pontificis accedentes animum tandẽ ducis inflexerunt, sñiæ seueritatem, rigoremque moderantes qđ ipsorũ misertus fuit, habuit igit locũ miseratio. Nam cum sexcenti necis iudicium excepissent soli cædis auctores, & qui operã sceleri dederant regis arbitrio reseruati sunt, cumq. omniũ incolatũ bona fisco deputata forent dimidium remissum est, armis oĩbus quæ apud illos extant deditis pensata insuper ad plenum impensa, quam dux ob hmõi cædem sustinuissent, ut ibi uide fol. 91. 31 † Item et tpi Caroli 6. quædam ex Parisianis plebecula, nouis furiis acta est, uidens se uectigaliũ magnitudine pmi, itaq; præpositũ mercatorũ aggrediens ad cõcionẽ uenire hominẽ cogit, ubi unus ex plebe audiẽtior, uice multitudinis petit pensiones, & uectigalia tolli. Qđ qñq; qdam olim postulassent, nec fuissent exauditi, iam adesse tps, cũ satis illis fcm esse oporteat. Concitatæ multitudini pleriq; sobrie obsistere cupientes, rati si res in crastinã deferretur, cõpesci furorẽ posse, ĩ posterã diẽ negociũ remittebant, qđ intelligens qdã ueterũ calceorũ sutor temere exurgẽs, põpa inqt, aulicorũ & fastus, in humeros populi recidũt, & q ab illis ꝓ luxũ ꝓfundunt, dãna nostra, & calamitates sunt. Hãc uilis opificis temeritatẽ arguere ausus est Ioannes Dormanus, regius cãcellarius, obtinuitq. in alteram diẽ postulata transferri. Non restrinxit mora furore. Enimuero rediit postridie concitatior plebs, & petitia, ex regis primorũq. eius sñia, reportauit. Et ut sediator domũ plebs repeteret ad illã adhuc furentẽ cõcionari Ioã. Mare siũ Carolos imperat, atq; causas memorare, q̃ obrẽ cẽsus, & uectigalia reip. moderatorib. 32 pẽdant. † Oportere eos q ꝓsunt multa onera subire, bella plurima à Carolo pre gesta. Et itẽ à filio gerẽda esse, q̃ sine populari ope bene ꝓcedere nõ psit, Regios ꝓuentus & fiscũ Anglorõ iniqtate imminutos esse, Regẽ publicæ libertati, & populi tutorẽ, populum coadiutorẽ esse, dĩc, æquo aĩo ferre, si qd nõ nunq̃ durius per necessitatẽ imperet, nihilominus tñ gratũ nunc regi esse uectigalia tolli, dicẽdo abiret, Abeãt ipsi domũ, & qescant tumultuari. Et cũ ad hanc Ioãnis oõnẽ sedata turba esse speraret, sublato clamore, uolumus inquiunt, Iudæos urbe expelli. Quibus rñdente Ioãne de re ipsa ad regẽ relaturũ se ꝓcurrẽs cõfestim qq; plebeius publicanorũ ædes aggrediunt, atq; effractis pixidib. ubi reposita de uectigalibus pecunia erat, nũmos in uias dispergit, libellosq. rõnum ministris interfectis carpit, & laniat, Iudæorũ domos aliquot, & bona diripit. Quæ tam etsi reddit, restituiq. rex iussisset, nequaq̃ tñ obtẽperatũ est, ut uide in chronica eiusdẽ. fol. 92. uer. in 33 fi. cum seq. † Item eo tpe alia fuit apud Flamingos, & Gandenses seditio, ob nouã pecuniæ à Ludonico Flandrensi comite exactionẽ. Qui nã siue egens, siue pecuniæ auidus à Gandensibus, qui pp oppidi magnitudinem & populi frequentiam primi inter Flandrenses hñr, grandẽ pecuniam arrogantissime petens, cũ ea sibi cõstãter negaretur, loco discedens, & ego, inqt, huic populo me principem & dñm exhibebo. Et Halfo militi attributis copiis, & Anglorũ manu, mandat Gandẽsib. bellũ inferere, qui mox Gandensem agrum quotidianis incursionibus exat. Ibãt nihilominus Gandenses armis instructi, seq. uiriliter tuebant in cõmodis multis hostẽ afficientes. Recordati tñ debitæ suo comiti subiectionis petunt ab illo se audiri. Admisit eos comes, Quorũ hæc breuis oro fuit. Tui, inqunt, comes sumus. Tu nobis es princeps, & comes Tibi cũ orõne patere nos decet tu nos tueri debes, si quid in te peccauimus qđ tibi molestũ sit, id nobis cõdonari supplr flagitamus Tm ne libertatem tollas, quam à maiorib. acceptã, Gandensis populus tueri instituit. Cogi se uectigalib. nescit. Si rebus tuis ꝑ aliquã necessitatẽ opus est pecuniariũ subsidiũ, id tibi nõ coactione, sed sua se sponte daturũ liber populus offert. His comitẽ uerbis placasse rati, ab aulicis imprudẽtib. & ꝑ ætatẽ rerũ im pitis, iniurias acceperũt, iactãtib. comitis ptãte esse illorũ obstinatam rebellionem fle-

pias contrahit siue ut prædonibus, ut ipse di cebat occurreret, siue, ut pleriq; sentiebant, Parisio & uicinis oppidis præsidium collocaret, idq. metuẽtes parisiaci Carolũ admonent ne id faciat declarando se in urbem milites non admissuros. Et ob id uerki Parisiẽses ne aperto bello arma circũferrent signũ sibi ciuilis cõcordiæ accõmodãt capuciola rubri, & blaui coloris cõsuunt, q̃ quiq; ferant, hæc ad dissensionẽ spectare aduertens Carolus ad forũ quem halas uocant ubi Parisienses cõuenire freqũeter soliti essent ꝓdire cõstituit. & ad illos orõnẽ habuit ut ibi fol. 83. Et paulopost monetæ precium mutatũ est. Nam mutonus, id n. monetæ aureæ nomen erat, ꝙ arietis effigiẽ quẽ mutonẽ Fráci dñt sculptam hẽt, solidis turoneñ. 30. æstimatus est unde Perrinus Marcus campsoris cuiusdam institor Io. Bailletum Caroli p̃fati. thesaurarium incautũ à tergo occidit, quẽ in ædẽ diui Mederici latentẽ Carolus inde euelli iubet, & manu qua Bailletum ꝑemerat abscissa homicidã patibulo strangulari. † Postridie contracto Parisius in æde diui Eligii magno populi cetu, ceso prius Reginaldo Dauoydum à palatio domũ petit, mercatorũ p̃positus Stephanus Marcellus cubiculum Caroli ingressus. Nihil, inqt, serene Princeps inter ea q̃ gesturi sumus cõtristeris. & simul hæc dicẽs Cõflauum campanũ marescallum Carolo cõspiciente necãt. Robertumq. Claromõtensem inde fugientẽ in penetrali interimũt. Quibus sedib. p̃territus Carolus, atq; à suis desertus, & ait illi. Tu p̃posite libera Carolũ. & serua. Securus esto p̃positus r̃ndit, & hoc tuo capiti capuciolũ impone. id eñ uestimẽti genus erat qđ sibi populus ad diuersæ partis discrimẽ desumpserat. Carolus igr̃ cõmutato cũ p̃posito capucio, ꝑ oẽm diẽ illã. populari insigni usus suũ p̃posito capuciũ ferre ꝑmisit. Cæsorũ cadauera trahi à satellib. & ad mensam marmoreã q̃ in atrio ad gradus palatii est ꝓiici inspiciente Carolo p̃positus iubet, ubi ad populi spectaculum ad uesperã usq; relicta iacuere. Itaq; eo suꝑbiæ ꝓcessit populi furor, ut p̃positus tyrãno ꝑ similis abuterer̃ magr̃atu. Et laneos Carolo pãnos bicolores misit. Ex quibus capuciola suis aulicis cõficeret, futura munimẽta ad uersus seditiosos. Id quoq; Carolus nõ recusauit. Cõuocatis præterea in Augustinẽsium cenobio ꝑmultis q ꝑ eos dies in cõi Franciæ cõuentu agebant, cedẽ a se factã præpositus admitẽre maxime. Roberto Corbio, laudari, probariq imperat. Carolũ deinde in senatu parlamẽti, ius dicentẽ cũ plerisq; armatis cõuenientẽs petit ea oĩa illibata seruar: q̃ ad trium statutũ delegatis instituta decretaq. essent, neq; impediret aliquot ex suis magister. amoueri, sed sineret eos remp. moderari a quib. regendã esse populus decreuerat Reip. etq. ĩ suũ cõsilium tris, aut ad summum quatuor Parisianos ciues quos populus designaret. Postulata Carolus admisit. Cumque. Nauarro rege donatiõib ab ipso Carolo factis pacato. Parisiani cõsiderãtes ne ꝑ principum beneuolentiã male cũ eis ageret. Et pessimorũ facinorũ pœnas luerent ad alias ciuitates, & regni primiores lr̃as dãt suadẽtes suã societatẽ ꝓfiteri, & capuciolum Paris. fœderis atq. cõis amicitiæ præ se ferre, qđ iam Carolus ipse, & Nauarrus Rex Philippus p̃terea Aurelianus Fráciæ Regis fr̃. & comes Stanpensis assumpsissent lr̃is acceptis pauci assumpsere. Inter tot Reip. dãna Carolus cõsilium cæpit non se regis Vicariũ, & Locumtenentem, ut solitus erat, sed regẽtẽ appellare plus auctoritatis in ea appellatione esse ratus. Et ipso Carolo apud Cõpendiũ exñte Parisiani arcẽ luparã occuparunt, & p̃sidio imposito machinas inde belli ad ædes publicas urbis trãsduxerunt. Itaq; parũ abfuit qn ad priorem aduersitatẽ nouæ factiones accederent. nam abeũte Parisio Carolo nemo nobiliũ Parisios inuisebat Carolũ sequẽtes. Et aliquot ciuitates cũ Parisiis sentiebant, sed lõge plures Caroli partes tuebant̃, & infinite seditiones secutæ fuere ut ibi fol 83. cũ seq. † Fuit p̃terea eodẽ Carolo tunc rege. V. exñte, cædes apud Montẽpessulanum nobile castrũ. ĩ quo origi nẽ sumpsi, à ciuib. truculẽter occisis 80. uiris ingenuis, atq; nobilib. inter quos fuere Gulielmus Põcellus, eques Andegauorũ ducis cãcellarius Guidodesserus & Arnoldus eiusdem loci p̃tor. cædis cã hæc fuisse memorat̃ ẽm Guagninũ in chron. eiusdẽ Caroli erat in ꝓuincia Narboñ cui linguæ Occitanę nunc nomen est, Ludouicus Andegauus Caroli fr̃ p̃positus à Rege gubernator, cuius noĩe cũ ob bellũ qđ in ea regiõe gerebat̃ pẽsum magr̃atus exigerãt seditiõe facta sanguinarii ciues eos trucidarũt deiectis ĩ alios puteos cadaueribus. occisorũ, tã detestabile flagitiũ r̃ p̃terierũt ĩpune, nã armatis instructus dux apud Mõtẽpessull.

29 30

pessul.cum aduenisset omnis populus fletu mæroke, lacrymisq. confectus urbe egressus, & loci cōsules funes ex canabe collo tāquam morti obnoxi gestantes per uias prostrati duci obuiam pergunt miserabili clamore igno. sci sibi flagitantes. Assistebant duci, cardinales Aruerniæ, cum pontificis clementis oratoribus q eo placandi ducis causa conuenirent postridie aduentus ducis in nullā ipse in tabulatum qđ ei in foro edictū erat, cum pluribus pcipua dignitate uiris comitatus cōscēdit. Et quo ab omni plebe cōspectus cū grauē admodū in ciues sniam tulisset, sublato rursus clamore populus ueniā frequentes repetebat, quorū flecibus uotis cardinales, oratoresque pontificis accedentes animum tandē ducis inflexerunt, sniæ seueritatem, rigoremque moderantes qđ ipsorū misertus fuit, habuit igit locū miseratio. Nam cum sexcenti necis iudicium excepissent soli cædis auctores, & qui operā sceleri dederant regis arbitrio reseruati sunt, cumq. omniū incolatū bona fisco deputata forent dimidium remissum est, armis oībus quæ apud illos extant deditis pensata insuper ad plenum impensa, quam dux ob hmōi cædem sustinuissent, ut ibi uide fol. 91.

31 † Item et tpi Caroli 6. quædam ex Parisianis plebecula, nouis furiis acta est, uidens se uectigaliū magnitudine pmi, itaq; præpositū mercatorū aggrediens ad cōcionē uenire hominē cogit, ubi unus ex plebe audiētior, uice multitudinis petit pensiones, & uectigalia tolli. Qđ q̄nq; qdam olim postulassent, nec fuissent exauditi, iam adesse tps, cū satis illis fcm esse oporteat. Concitatæ multitudini pleriq; sobrie obsistere cupientes, rati si res in crastinā deferretur, cōpesci furorē posse, ī posterā diē negociū remittebant, qđ intelligens qdā ueterū calceorū sutor temere exurgēs, pōpa inqt, aulicorū & fastus, in humeros populi recidūt, & q̄ ab illis p luxū pfundunt, dāna nostra, & calamitates sunt. Hāc uilis opificis temeritatē arguere ausus est Ioannes Dormanus, regius cācellarius, obtinuitq. in alteram diē postulata transferri. Non restrinxit mora furore. Enimuero rediit postridie concitatior plebs, & petitia, ex regis primorūq. eius snia, reportauit. Et ut sediator domū plebs repeteret ad illā adhuc furentē cōcionari Ioā. Maresiū Carolos imperat, atq; causas memorare, q̄ obrē cēsus, & uectigalia reip. moderatorib.

32 pēdant. † Oportere eos q psunt multa onera subire, bella plurima à Carolo pře gesta. Et itē à filio gerēda esse, q̄ sine populari ope bene pcedere nō psit, Regios puentus & fiscū Anglorū iniqtate imminutos esse, Regē publicæ libertati, & populi tutorē, populum coadiutorē esse, dře, æquo aīo ferre, si qd nō nunq̄ durius per necessitatē imperet, nihilominus tñ gratū nunc regi esse uectigalia tolli, dicēdo abiret, Abeāt ipsi domū, & q scane tumultuari. Et cū ad hanc Ioānis orone sedata turba esse speraret. sublato clamore, uolumus inquiunt, Iudæos urbe expelli. Quibus rñdente Ioāne de re ipsa ad regē relaturū se pcurrēs cōfestim qq; plebeius publicanorū ædes aggrediunt, atq; effractis pixidib. ubi reposita de uectigalibus pecunia erat, nūmos in uias dispergit, libellosq. rōnum ministris interfectis carpit, & laniat, Iudæorū domos aliquot, & bona diripit. Quæ tam etsi reddit, restituiq. rex iussisset, nequāq̄ tñ obtēperatū est, ut uide in chronica eiusdē. fol. 92. uer. in fi. cum seq.

33 † Item eo tpe alia fuit apud Flamingos, & Gandenses seditio, ob nouā pecuniæ à Ludouico Flandrensi comite exactionē. Qui nā siue egens, siue peccuniæ auidus à Gandensibus, qui p p oppidi magnitudinem & populi frequentiam primi inter Flandrenses hñr, grandē pecuniam arrogantissime petens, cū ea sibi cōstāter negaretur, loco discedens, & ego, inqt, huic populo me principem & dñm exhibebo. Et Halfo militi attributis copiis, & Anglorū manu, mandat Gandēsib. bellū inferere, qui mox Gandensem agrum quotidianis incursionib. uexat. Ibāt nihilominus Gandenses armis instructi, seq. uiriliter tuebant in cōmodis multis hostē afficientes. Recordati tñ debitæ suo comiti subiectionis petunt ab illo se audiri. Admisit eos comes. Quorū hæc breuis oro fuit. Tui, inqunt, comes sumus. Tu nobis es princeps, & comes Tibi cū orone patere nos decet tu nos tueri debes, si quid in te peccauimus qđ tibi molestū sit, id nobis cōdonari supplr flagitamus Tm ne libertatem tollas, quam à maiorib. acceptā, Gandensis populus tueri instituit. Cogi se uectigalib. nescit. Si rebus tuis p aliquā necessitatē opus est pecuniariū subsidiū, id tibi nō coactione, sed sua se sponte datu: ū liber populus offert. His comitē uerbis placasse rati, ab aulicis imprudētib. & p ætatē rerū impitis, iniurias acceperūt, iactātib. comitis ptāte esse illorū obstinatam rebellionem flectere

ctere calcaribus perinde ac stimulis asellum illos agi oportere, & omodo iugū imponere. Quo accepto cõuitio Gãdenses abiere. Comes uero magnopere studebat illos rerū, & comeatus penuria affligtari, ut egentes, ptāti eius se crederēt. At Gandēses animo erecti, uim ꝓpulsare bello cōstituūt, ꝙ fugā comes dederit, ut in p̄fati Caroli VI. chronica uide f. 49. † Fuit deniq; alia apud Parisianos eiusdem Caroli VI. t p̄e, & duce Andegauo Franciæ regente seditio. Andegauus. n. durū, alii item principes, & regii pleriq; cōsultores. qui rebus gerendis præ erant, nouum tributi genus instituere cōtendunt. Habitis aliquot cōtētionibus, nūc blandis nūc amicorū interuētu adducere nō paucos in suam sniam studebant, Obsistebat tñ populus, nec Petro dilerio, nec Ioani Maresio q maxime populares erant, aures accommodabat, tametsi diceret ex ea pertinacia regem irritatum iri. Et hunc periculū grauioris alicuius pœnæ impēdere. Itaq; discedens à principibus populus arma capit, decanos quadragenariosq. & quinquagenarios p ciuitatē poneris. Cathenas q̄ ad cōpita uiarū intra urbē erant p̄tendebat, possit is cōtra nocturnas īsidias, ex cubis custodibus p̄terea ad portas ordinatis, Idque facere incipiētibus Parisianis relique fere regni urbes sequunt. Itaq; ducenti ex Rothomagensib. plebei hoīes hoc exemplū imitati, quēdā obesum ciuē ob crassam corpulētiā Crassus uocabat, alioquin renitentē sibi regē p̄ficiūt, curriq. impositū p urbē circunferentes, tādē in rerū uenaliū foro cōstitutum de abolēdis uectigalibus legē ferre, & eā ꝓmulgare cōpellunt à cæde non abstinentes. Seuitū. n. est in uectigaliū q̄stores, & expilatū diui Audoeni cænobium. Propterea qđ in eo priuilegia q̄dam reposita esse audierant, q̄ libertati ciuitatis nō cōgruerunt. Arcem quoq; oppugnare adorti, inde à præsidio repulsi sunt aliquot interēptis. dū hęc Rothomagi geruntur, Andegauus dux regens post quartū mēsem cū parisianæ plebis seditionē sedatam esse putat, legē de uectigalib. exigendis tulit, & in foro iudicali apud Castelletū promulgare iubet institutis ministris q legēdi uectigalis officiū exequerent. Ad Calendas Martias cum eius officii causa q̄stor ad mercatū apud ballas aduenisset, obolumq; p nasturtio à muliercula, cui Perota morela nomen erat, exigeret, q̄sta, & uociferans anus, mercatores aliquot in q̄storē excitauit, q hoīem multis uulnerib. cōfossum trucidauerūt eius facinorū fama ubi p ciuitatē uulgata. est, ꝓtinus uilis artiū ministri arma cupiūt, perq. ciuitatis uia. circūcursant ad cædē ꝑpetrandū animati quibus cū ꝑditi pleriq. & nullius æstimationis hoīes facile accedebāt, & inermibus arma ni desset publicas ædes adoriuntur; ubi 'emors euulusq; postib. cōia arma rapiunt, & ea induunt fuere ex prudentiorib. nonnulli, & inter illos Parisianus antistes, q tot malis insurgentibus coactas clam fortunas suas ciuitate exportarent, tutiore se loco cōmittentes. Inter arma q̄ furibunda plebs desumpserat, erant plumbei mallei qb. obuios quousq; subsidii pecuniarii exactores trucidabant, domos eorū fortunis oībus spoliantes, nec ad ecclesiā ꝓfugiētibus immunitas p̄stabat, unū. n. in diui Iacobi hospitalis æde diuæ Mariæ simulachrū amplexantē, ꝓtinus necauerunt. simile ad diuum Germanū de Pratis, quo nonnulli cōfugerent, cū facere molirent, defendētibus se incolis, inanes in urbem reuersi. Castelleti itē, & episcopi carcere recluso, captiuos oēs, & Hugonē Aubriotū soluerunt, hunc sibi ducem p̄ficiētes. Sed cōscius qđ pensi furiis incitata plebs haberet, noctu se ex urbe ꝓripuit, quo in sequente luce domi non inuento, sæuius furere oēs cœperunt. cōstituerūtq. Charentonū pontē petere. & ꝓsternere Sed destiterunt a Ioanne Maresio admoniti. Tumque fregescere illis cępit hesternus furor, & mētis insania. † Parisiana seditione ad Carolum perlata, auctores supplicio grauissimo plectere constituit. Sed regis indignationē qdā ex ciuibus, & scola Parisiensi delicti sapientes mitti gauerunt de his tm̄ pœna sumpta est q castelletum uiolauerunt, subsidio pecuniario abrogato. de quo postea cōtentio fuit nō modica ut ibi uide, f. 96. Nā incurtraci publicis ędib' literæ repertæ sunt Parisiacæ factionis, quas illis de seditione Parisienses dedisse subscriptio annotabat. Id Carolus egerrime admodū tulit, atq; supra morē, furia correptus, plerisq; mortē minat. & ipsi regi p ciuitatē pergenti. Præpositus magna ciuiū multitudine stipulatus, humilis, ꝓnusq; occurrens, cū loqcepisset, rex audire noluit. Præpositiq; preces oīno aspernatus est, iubetq. eū a cōspectu ꝓcerū discedere, sed p̄teriens, ad diuæ Mariæ tēplū ꝓfectus supplicatione absoluta Palacium rediit. Erant p cōpita, & diuersoria urbis dispositi

positi ad custodiam milites, ꝓhibiti ne popu lo,& ne militi populus iniuriam faceret,& di cti tñ contẽptores duo ex plebe fuere. q mox cõprehensi à suis fenestris illaqueati strangu latiq. ꝑpenderunt,& sic cõtumaciæ, & sup biæ pœnas dederũt. Incesserunt eo die per urbem Biturigum,& Burgundiæ duces,magna armatorũ manu uallati,& seditionis insignio res auctores trecentũ in uinculũ primũ cõie ctos paulo post carnifex capite mulctauit, in ter quos fuerunt Guillermus Cenomanensis Ioãnes Filiolus,& Martinus doublus, & pau cis interiectis dieb. Nicolaus Flamingus, sup plicio eorũ expleto,cathenæ oẽs ex compitis euulsæ in arcẽ uicenarum arma ꝑ quasq; do mos inuẽta,partim in Luparã,partim in Pa latinũ deportatã sunt. Et Ioãnes Marsius,hõ populo gratus,delatus ꝙ inter seditiosos su rẽti plebei fauisset,& cũ eo 12. capite puniti prius scabinis,& Præposito mercatorũ ad eo rũ officiis priuatis. Inter hæc ad gradus Pala tinos, ubi Philippi pulchri simulachrũ uisit, extructo throno, Carolus patruelib.& auli corũ nobilitate circunsessus. Petrũ Diogemõ te cancellariũ affari,q cõuenerat populũ,iu bet. Qui à Carolo V. ad ꝑsentia tꝑa orõnem deducens,ꝑteritas seditiones, & populi flagi tia,regis ꝑterea gesta, & ex Flamingis habi tas uictorias ꝓlixa orõne memorauit. Hæc postq̃ locutus ẽ cãcellarius,ad Carolũ cõuer sus,Hæc ne sunt, inquit, serenissime Rex, q̃ mihi dicẽda cõmiseras. Assentiente rege, Pa trueles eius ad genua Caroli ꝓcliues, popu lo indulgeri orãt, nobilitate quoq; atq; for tunis insignes fœminæ,passis crurib. lachry mãtes, procũbẽte humi populi,regis misera tionem expectabant. Mouit regẽ miserabilis clamor,& mortis suppliciũ pecuniaria multa cõmutauit. Nã dimidiã fortunarũ oĩum par tẽ,reus quiq; redimẽdi sui causa pẽdit,q̃ mi

37 liti ad stipẽdiũ distributa est. † Eadẽ quoq; tẽ pestate Aruerni,adiunctis Lemouicẽsib.atq; Pictauis,grauissimã seditionem excitauerunt ducẽ sibi quendã Petrũ Brueriũ instituentes atq; ita ꝑ nequissimã licentiã grassantes, no bilẽ queq. clerũ, itẽ, & alicuius pensi hoĩem sibi obuium,sine miseratione obtruncabãt. Nã deprehẽsi forte ꝑ uiã scoti equitis capiti initiũ cassidẽ imponũt. Sacerdoti amputatis digitis, capitis uotricem deglubunt, deinde cremant. Religiosum hospitalis ordinis per alias ꝓcere arbori appensum, sagitis telisq. cõfossũ necãt. Nec modus illis erat ullus se uiẽdi. Pluris inter illos habebaẽ q diriora fla gitia cõmitteret, huius tã detestãdæ inhuma nitatis nũcio accepto. Biturigum dux q Aue nionẽ salutãdi pontificis causa petebat,dele cto nobilium exercitu in seditiosos mouet quos nõ difficili prælio, multis occisis mul tisq. laqueo strãgulatis supauit. Itẽ tꝑe Ca roli VII. Gandẽses à Philippo Burgundiorũ duce discerere, ob salis tributum qđ illis an nuũ imponere conabaẽ. Hinc bello excitato, magna pars regionis cęde atq; incẽdio uasta tur. Redierũt tãdẽ in ducis beneuolẽtiã Gan dẽses, rebellionis pœnas magno ære luẽtes. Et apud Parisios tꝑe Ludouici XI. q ad prin cipes regni Ludouico ob bonũ publicum ad uertẽtes oratores misissent ꝓscriptionis pœ nã Ludouicus in oratores q ad cõiuratos le gati fuerãt ꝓnunciauit,ut ibi uide f. 142. Præ terea apud Bituriges eodẽ tꝑe,ob tributũ in aliqđ sup rebus impositũ,fuit populi eleua tio aduersum ipsius tributi receptorẽ,quẽ tru cidarunt,cuius mortis pœnã nõ euasere. Nã rex ipse Lud.armatos misit milites, & ĩ corũ stillicidiis decẽ,& tris ex fautorib.laqueo strã gulari ꝑcepit,& alios pluras eiusdẽ ciuitatis primiores prisonarios supra currum per ali quot mẽses seq quocũq; ibat loco iussit.

38 † Itẽ apud Ianuẽses cõis populus aduersus nobi les irruit,& tãdẽ aduersus dñm nostrũ supre mũ regẽ Ludouicũ XII. cuius aĩam possideat paradisus. Et hac nr̃a tẽpestate anno pręsenti 413. supra mille in ciuitate Agenẽsi ꝑp sub sidiũ sup reb.uenũdãdis imponẽdũ, ad refe ctionẽ siue reparationẽ põtis ciuitatis supra fluuiũ Garonẽ exist.cõuertẽdũ, ac ꝑpea alia grandia q̃ sibi cõitas dicebat non iure fuisse, sed cõtra ipsius ciuitatis priuilegia,cõsuetu dines,& statuta ĩposita. Quorũ ẽt denariorũ siue reip.reddituũ sibi à cõsulibus,& cõsilia riis,quos uulgus iuratos uocat,rõnem reddi postulabat. Necnon ob electionẽ consularis dignitatis,q̃ quotanuis est fieri solida,deligẽ do uno ex prudentiorib. cuiuslibet status si ue guyethi non celebratam,sed ueteres cõsu les suos parẽtus affines,& amicos cõtra ciui tatis morã ex quadam,ut ipsi dicebant, inter eos firmata pactiones eligebant. Aduersus quos,cõitas die quo subsidium deliberatum fuit,q̃ secunda Iulii erat,circa solis occasum insurrexit. Inter quos actores erant Petrus de la sarre, dñs Clerguet And. de la Brosse,

uocatus Brosset, Guyrandus de Podio ueteri, in uulgari Vasconio dictus, de peylo uiet, & plures alii ad numerum mille. & ultra, sed non æque principales ructores erant, ut infra in sñia inserta continet, qui per uias ciuitatis publicas paucis armatis circumcursant, ad iniurias, & cedē, ut aliqui dicebant, cōsulibus, & iuratis, ac aliis Regiis officiariis inferendū, & ꝑpetrandum aĩati, quibus perditi pleriq; & nullius æstimationis hoĩes, & pueri accedebāt uociferantes, ubi sunt nunc isti latrones consules uectigal nouū, qđ ipsi ihre nant appellāt, imponere uolentes, trucidare enim eos oportet, & altū cõis plateæ puteū ex cadaueribꝰ ipsorū repleri, clamātesq. more Tuscorū, & Apulorū, uiuat, uiuat rex, & cōmunitas, q̄ tandē in cōi platea se cōtulerunt, manū à circunstātibus leuare ꝑcipiūt, eosq. & eorū partem seq astringentes.

39 † Et ne consules iuratiq. cōsiliarii, ac alii officiarii à ciuitate nocte illa, uel sequenti luce fugā arripere possent, ad clauiū portarū ciuitatis custodes, seu clauigeros accesserunt, eisq. claues quas pluribus noctib. seruandas q̄busdam ex ipsis tradiderunt, inter quos fuere p̄fatus Petrus de peyleo uiet. Petrus darque, Ioānes bastardus, dictus trompeta, & Petrus de domo noua remouerunt. Et exacta nocte sequenti die lunæ, q̄ tertia Iulii erat, post initiū lucis, in diuæ Marię carmelitarū cōuentu, & pradello eiusdē in numero duorū millium ad cāpanarū ecclesiatū eiusdē conuentus SS. Hylarii Fidis, & Caprasii sonū, seu pulsationem, q̄ ad hoĩum uocationē ignis extinguendi cā fieri solet, se congregauerunt. Ad quos eo in loco nobilis Petrus Gaillardus, dñs de Busconio ciuis plebei gratus, causæ placādi, & pacis inter eos cōponendę se cōtulit. Eosq. hortatus est, ut ex ipsis aliquot magis honestiores, ad ipsis cōsulib. sua p̄tēsa grauamina demōstrāda eligerēt. id quoq; facere furibūda plebs recusat, declaransq. oēm plebē interesse uelle. Et subito ad cōem, seu publicā domū accesserunt, ꝑ uias publicas cridādo, ubi sunt latrones cōsules, & uirgas more bidellorū uniuersitatū āte se deferri faciētes, Sed cū illic cōsules, ac ceteros ciuitatis cōsiliarios nō inuenissent, cētū ex ipsis peiores ad ipsam cōem domum inuitos cōsules adducendū delegerunt.

40 † Qui eosdem cōsules ad domos eorū, & uias publicas, ac ædes sacras circūquerētes, duos q̄bus nomen erat Raynaldus, alius Ioannes Theobalbus Iurisperitus, & integræ famæ uir, & Petrus Abbrecombus in diui Stephani æde missam audientēs, uiolenter diuina ꝑturbāres officia extra ad domum cōem adduxerunt. Aliū aūt qui ad diui Dñici pinnaculū quos cōsurgerat noĩe Armaniacū, surorē q eos de seditione increpuerat, eripiūt. Quidam alium noĩe Ioannē de Broha, publicū scribā in uicini domo absconsum, ꝑ crines extrahi iubēt, q prae timore mortis in suas caligas se extercorauit, quo in derisum postea extercorator, seu iuxta eorū uulgare, Cacator uacuatus fuit. Eosdemq. ac plures alios ciues prisonarios cōstituerūt, Claues archiuorū à manibus cōsulū, ꝑ pea ꝙ in eis priuilegia q̄dā reposita esse dicebant, q̄ libertati ciuitatis congruerent, ac pariter seras Archiuorū ferreis instrīs per unū ex fabris euelli conati sūt. Statutorūq. libros, & rōnū in numero quinq; è domo cōi exportari ꝑ Antoniū Rinhachū fecerunt. alias insuꝑ seditiones, & cōgregationes tam de die, q de nocte, ꝗuis ter à iudice maiore, ne ipsas sub mortis pęna, & bonorū cōfiscatione facerent, admoniti fuissent, pegerunt. Itaq; eo suꝑbiæ processit populi furor, ut oēs primores se mortuos esse crederent.

41 † Cumq Agenēses cōsiderantes ne ꝑ iustitiā male cū eis ageret, & pessimorū facinorū pęnas lueret, ad aliarū ciuitatū, & castrorū primores lr̄as dāt, suadētes suā societatē ꝓfiteri, & eorū fœderis, ac cōis amicitiæ esse. Quorū lr̄is habitatores castrorum S. Clari de Podio mugio acqeuerūt, idē in eorū locis committens. Itaq, ꝑ ceteras Vasconiæ ciuitates exēplo eorū maxime ī castro de Logmaine, in comitatu Armaniacii exn̄te, cōtra cōsules ac ꝓprios dños, & officiarios regios, nisi qđ hāc Agensiū seditionem ad xpianissimum principē dñm nr̄m supremum perlatam, ac annullos commissarios per ipm ad seditiosos puniendos deputatos intellexissent moueri, & se leuari oēs aiebāt. Postq. per cōpita, & diuersoria urbis Agenii dispositi fuere ad custodiā p̄ter custodes ad portas ordinatos, ducētū, & plus armati hoĩes, ne noctu ī eorū lectis prisonarii ad Burdegalensem curiā, ubi adornati fuerāt ducerent. Sed hāc Agenensiū seditionē Rex Ludo. dñs dr̄ suꝑmus cuius aĩa requiescat in bona pace egerrime ad modū ferēs illorū punitionem clariss. uiro, & illustri dño Bertrādo de Stissaco, equi dño eiusdē loci, ac Petragoricēsis senescalco, cōsiliarioq. &

ipsius

ipsius regis Chābellano, & nobili ac specta bili uiro, iurium professori, dom. Bertrādo de chassaignes, dño loci Stansfortis. ēt in supre- ma Burdugale curia cōsiliario, & mihi Nic. Boherii, inter ceteros sui sacri regali cōsisto rii cōsiliarios minimo ꝑ patentes literas cō- misit, & deputauit, de quorū punitione appa ret ꝑ sententias per nos cōmissarios ante di- 42 ctos in fine huius operis insertas † Prӕterea nobis apud Agenenses sic existentibus, simi lis populi cōmotio facta in Campania apud Trecēses, ad quos puniendos potens dñs de aura ualle, eiusdē campaniӕ gubernator, & nobilis, ac clariss uir. dom. Petrus de la uerā de, Iurium ꝓfessor, & ӕques, cōsiliariusq;, & magister requestarū regalis hospitii ordina- rius missi fuere. q̲ per eorū sniam duos prin- cipales seditionis auctores ad mortē in pati bulo subeūdā, aliosq. in emēdam retinentes cōdemnauerunt, quorū snīa quӕ appellatio ne suspēsa fuerat ꝑ arrestū fuit cōfirmata. ac ēt ꝑfecto hoc anno apud Pannoniӕ, seu Vn garię regnū fuit magna aduersus eorū princ i pē populi seditio. qui seuere puniri fecit eos dē, ut in exemplo, & historia impressa patet.

1 *Seditio dicitur perturbatio quietis, seu pacis pu blicę.*
2 *Seditiosus dicitur qui animarum dissentiones, fa cit, & discordias g gnit.*
3 *Seditio proprie fit inter partes multitudinis sinteru- se dissentientes.*
Bellum & rixa differunt à seditione.
4 *Seditio quid sit & in quibus locum habeat.*
5 *Congregatio multis nominibus uocatur.*

1 SEcundo ꝓsuppono quid sit seditio, † & est qetas publicӕ ꝑturbatio l. 1. & 2. C. de se- dit. unde ẜm gl. ibi seditio dr̄ quasi seorsum itio, q̲a in diuersum uadunt aliosq. trahunt uel dr̄ a sedo as. ꝑ contrarium, q̲s plerunq; populo discordante itur ad manus, & apud grӕcos dr̄ pharatrea. c. coniurationū. 1. q. 1. ubi gl. exponit à Phares qđ est diuisio, inde Pharisei cap. seditionarios. 46. dist. & seditio ẜm B. Ant. Archiep. Flor. in 2. par. suӕ sum. tit. 4. c. 8. §. i. importat discordiā, non quan- cūq;, sed inter partes alicuius multitudinis, q̲a discordia est sexta filia inanis gloriӕ, sub qua cōtinet̄ seditio ẜm B. Th. 2. 2. q. 47. arg. 1. 2 Ideo Isid. in lib. Etym. dicit, † ꝙ seditiosus est q̲ dissensiones aīorū facit. & si discordias gi gnit. Cōuenit aūt ẜm D. Th. ubi supra in ali- quo cū schismate, rixa, & bello, & in aliquo differt. Conuenit in hoc, q̲a importat quādā cōtradictionē, sicut illa. differt, aut schismate q̲a schisma oppoīt unitati spūali s. multitu dinis ciuitatis. Differt aūt à bello, & rixa, q̲a bellū est cōtra extraneos hostes, quasi multi tudinē Rixa uero est unus ad unū, uel pauco rū ad paucos ut per Barr. & Ang. in l. si rixa. ff. de sic. & l. qm̄ multa facinora C. de ui pub. 3 † Sed seditio ꝓprie est īter partes unius mul titudinis inter se dissentientes, puta cum una pars ciuitatis excitat̄ in tumultū cōtra, aliā, ut colligi pōt ex d. ll. de sed. & tenet Card. A- lex. in d. c. seditionarios, post Arch. & idem Ang. de Claua in sua sum. in uerbo, seditio. Secundo ēt bellum, & rixa in hoc differunt à seditione, q̲a bellū, & rixa important impu- gnationē in actu, sed seditio dici pōt siue sit hmōi impugnatio in actu siue fiat ꝓparatio ad impugnationē hmōi, ut infra dicā in solu tione q. prin. qua pœna puniāt̄ seditiosi, un de glo. dicit. 2. ad Cor. 12. ꝙ seditiones sunt 4 tumultus ad pugnam s. quibus se ꝓparant, & ntentant pugnare, ut dr̄ Iudicum 12. ideo seditio habet locum in exercitu, in classe, in campo, in schola, & ubicunq; multitudo est hominum. Ideo ẜm Bonifide uitallī. in d. suo tract. criminum, tit. de sedit. seditiosus dr̄ ille q̲ seditionē, uel ꝓditionem tractat de aliqua ciuitate uel castro hn̄do uel dando, causa fa- ciendi guerram cōtra publicam utilitatē, uel tractat facere nouitatē in ciuitate uel bonū publicū statū ipsius; uel tractat se fieri dn̄m terrӕ uel alterius loci, & ad ꝓmissa facit illud qđ tradit Bal. in cōs. 130. inc. decretū domi. uol. 1. ꝙ uerbū congregationis est genus gn̄a lissimū l. 1. §. cōuentionis ff. de pac. ibi dū di- cit in unū locum cōgregant̄, & ueniunt, &c. & ꝓdicat̄ de cōuetione nuda in qua aliqui. pa ctionibus nō firmant̄, sicut ē cōgregatio ad audiendam aliq̄ ꝓdicationem uel harengā, uel aliqđ parlamentū. † Item ēt de congrega 5 tione in qua aliq̄ pactionibus uel statutis fir mat̄ q̄ hn̄t diuersa nomi ua ẜm ꝙ congregari ei nomen imponunt, uel ẜm ꝙ ius i mponit nā aliqñ uocatur unio, aliqñ confœderatio aliqñ secta, aliqñ conuenticula, aliqñ coniu ratio. i. simul iuratio, aliqñ conspiratio. i. si- mul uel idem spiratio, & de utroq; est tex. cū sua gl in c. constitutionē §. 1. cū seq. de uerb. sig. li. 6. ubi l3 cōiuratio capiat̄ ꝓ cōspiratio

ne, & cõspiratio pro coditatione, fm doct. Felyn.in c.fi.de rest. cog. & in c.exhib. col.2. uers non limitationẽ.de iud.& Cæp. Veroñ. in cons.4.col.3. cum seq. & Luc. de Pen.in l. magist.col. ult. C.de prof. lib. 10. & Arch.in d.c.coniurationum.11.q.1. Aliqñ mutinatio & inde mutini in Francia uocantur. quæ oĩa ferè colligunt ex l.1. & 2. ff. ad l.Iul. maiest. Aliqñ monopolium,ut C. de monop. Aliqñ consiliũ,ut d.l.1.& passione dñica dicit,1026. Tunc congregati sunt principes sacerdotum qui dicebatur Cayphas,& cõsilium fecerũt, ut Iesum dolo tenerent,& occiderent.dicebãt aũt,nõ in die festo, ne forte tumultus fieret, & idem Mar.12 & Luc.23. Nam hæc oĩa fm Bal.in d.consil.signãt quędam cõsensum inter se fidei interpositione firmata, qbus homines ad seditionẽ,& tumultũ cõtra tẽp uel tertiũ ꝓuocantur,ut not Felyn.in d.ca fin.de test.cog.& in aliis iurib. in 4. præsupp.alleg.

1 *Homines quatuor gentem constituunt.*
2 *Multitudo an possit in quatuor consistere.*
3 *Populum ex decem hominibus constitui potest.*

TErtio pręmitto quot † homines faciant cõgregationem,& Bart.in l.2.ff.ui bon. rap.& in l.1 ff.de prob.dicit, ꝙ quatuor homines faciunt gentẽ, & pro eius opi. est text. in Lõb.in l.1. de aggr. in uico facta, q̃ est canonizata 12.q.2.cũ deuotissimam.ibi si quis manu armata usq; ad quatuor hoĩes in uicũ alterius &c.& in l.2.de sed.contra iudicẽ, uel ciuitatem leuata co.lib.& cap.1. & ibi ꝑoẽs & in c.cõgr.de elect Sed Bal. in l.1.§ fina.ff.de iust.& iu.& in cons.186.in fi.uol.1. tenet contrarium, qa d.l.1. hoc non dicit,qa ibi ponit genus ꝑ geniculo,non pro collectione multitudinis,maxime in statutis, & decretis,seu ordinationibus punientibus facientes cõgregationem, ut l.2.ibi Bald.in uer colleg.C de sed.de quo statim dicam † & ꝙ quatuor homines non dicanẽ multitudo,adducit text. in l.fina.C.de test.ideo fm ipsum quatuor, aut quinq; congregantes se ad malefactores puniendos non incidunt in pœnam statuti congregationes prohibentis, ideo Bituriges qui pastorellos de quibus dictum est supra occiderũt non teneñ,licet siue auctoritate principis se cõgregauerunt.faciũt no. in l.si barś. C.de fideiuss.& q̃ dixi in §.19.de iud.om.iud. & idem fm Bal.in d.cons.186.si conuocauerint amicos beneuolos ad extirpandas istas bestias cõdẽnatas q̃ regioni nocent,ut no.in l.3.§.cũ igitur,ff de ui, & ui armata, sicut.n. ad tuitionem rerũ licet congregare amicos, ut ibi cum not.in l.1. C.unde ui. multo magis ad tuitionem publicam,& idẽ tenet Bar. in suo tract. de Guelphis & Gibellinis. in 3. princ q.& dico ꝙ debet relinq arbitrio iudicantis,quot hoĩs faciant cõgregationem fm gl.& doct.in c.latores,de cler.excõm minist. & in c.discip.45. dist.& Felyn. in ca.dil. in 2. col. in fin.de sim. † Sed decem hoĩes bene faciunt populum,ut not.in d.c.1. & aliis iuribus supra alleg.gl.& Io.Fab.in §.si grex.inst. de leg.& Bald. in d.l.1.§ huius. col.3. ubi dicit,ꝙ facile sit turba coadunata.i. decẽ hoĩb. uel pluribus ad idem flagitium cõmittendũ. nam turba a turbo dicta est ex gñe tumultus l.prætor,ui bo.rap.sicut dr̃ tp̃s turbatum,qñ est inuolutum,& aer commixtus. & turbare idẽ est ꝙ cõfundere,uel ingetare,uel imbrigare,l.1 §.si.ff.de ser.corr. & ꝑ Bart.in tit.q sint rebelles.in uerbo rebellis, & in uerbo tenere.

1 *Qualitas personarum in delictis puniendis attendi debet.*
2 *Qualitas causæ in puniendis delictis debet considerari.*
3 *Inimicitia priuata excusat a rebellionis pœna.*
4 *Amicos & cognatos cõuocare quando sit licitum.*

QVarto iuxta prædicta præmitto ꝙ in talibus congregationibus puniendis,uel remissus plectẽdis.debet cõsiderari qualitas personarũ,& causæ l aut facta, §. causa. & §.persona,& ibi per Doct.ff. de pœn. † & de qualitate personæ patet,quia ex personis hominum dicta pensamus l.1.C.si quis Imp. maled.& l.famosi.§ 1.ff ad l. Iul. maiest. & l. si ff de act.& obl. & l. si quis aliqd. §.auct.ibi pro qualitate dignitatis.ff.de pęn. ideo si prolata fuerint aliqua uerba cõtra principẽ tp̃e seditionis furore durante, ueluti qđ se alteri regi.s. Angliæ,uel Aragoñ. redderent, si uellet Rex noster eos subsidiis opprimere, uel cõtra cõsules,& cõsiliarios ciuitatum,dicẽdo ꝙ eos occidere oportebat, & puteum corporibus eorũ repleri totum, ut aliqui Ageñ. dicebant,ueniunt in consideratione, quia lubricum linguæ ad pœnam facile non trahendum d.l.1 & l.fam.§.1.& olim Præpositi laborũ corrigebant eos qui male loquebantur

de

de principe, ut not. glo. super rub. C. de præb. lab. lib. 12. tñ si nobiles Burgenses, & alii diuites hæc dicerent contra principem, magis essent puniendi q̃ ciues plebei, & pauperes, ut uoluit Mart. Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 36. alleg. Bald. infra l. 1. C. de cõd. & pc. lib. 11. tñ genus istud maledicẽdi sub crimine læsæ maiest. non comprehenditur ut d. l. iuris, & tenet d. Steph. Buynardus ĩ d. l. quisquis, in 1. no. uers. 2. dictum notabile. † De secundo, s. de qualitate causæ patet per text. in l. mulier ff. rerũ amota. & d. l. 2. ff. ui. bo. ra. tex. in l. Pompon. in 2. ff. de neg. gest. & Oldr. in terminis in cõs. 315. in fi. uer. ex præmissis itaq; apparet, & hoc probatur Num. 20. c. in prin. ꝙ cum populus aqua indigeret, cõuenerunt aduersus Moysen, & Aaron, & uer. in seditione dixerunt Quare non fecistis ascendere de Aegypto, & eduxistis in locum istum pessimũ, qui seri non põt, nec gignit, nec uineas, nec malogranata, insuꝑ & aquã nõ habet, & tunc Moyses, & Aaron orauerunt pro populo, & exaudiuit dñs clamorem populi, uel ſm Bal. qñ est inimicitia priuata, non præsumit talia fieri contra principẽ, uel Rép. sed solũmodo ut priuatus à priuato se defendat tex. est celebris in l. sigs ingenuam §. in ciuibus ff. de ca. licet ipse idem Bal. teneat cõtrarium post Inn. in c. 1. de off. deleg. sed Barth. † tenet primum ꝙ priuata inimicitia excusat à pœna rebellionis. in l. hostes. de cap. cuius snia uř humanior, ſm Marc. Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. §. 21. & hoc ferè nã inductum est. Quia, ut ait Arist. congregat separatissimos cõis timor, unde ſm Bal. in d. consi. 130 hæc consuetudo inoleuit. ut de pace iur. fi. §. conuenticulas, cum ibi no. quia si quis uult diuidere aliq̃ cognationẽ, debet ei resisti saltem cõsulendo l. possess. C. cõia utriusq; iud. Nã qua mente aliquid fiat, animaduerti conuenit alleg. text. in l. ex charitate amicitię. ff. ad exib. quam non inueni ibi, quia amicus amico uult bona. l. off. C. de neg. gest. & d. l. 3. § cum igitur, de ui, & ui armata, & Hest. 5. ubi Amã reuersus ad domũ, cõuocauit ad se amicos, ex eo ꝙ Mardocheus sedens ei non assurgit, & ẽt hř Luc. 15. ubi dñs qui ouem perdiderat, & inueniens conuocauit amicos & uicinos ex 2. Machab. 7. c. ubi Iudas Machabeus, & qui cum illo erãt cõuocauerũt cognatos, & amicos &c. & idẽ tenet Car. Alex. in d. §. cõuentic. col. 2. uer. unde si aliquis &c. de pace iur. firm. & per prædicta, & alia per ipsum Bald. adducta in d. consi. 130. decidit † ꝙ stante cõstitutione & decreto dñi, disponente ꝙ nullus audeat, uel præsumat palam, uel secrete directe, uel indirecte, uel aliquo q̃sito colore cõtrahere, & fabricare, nec modo aliquo celebrare adinuicẽ aliq̃ ligam, unionem, confederationem, factam, uel conuenticulam nec ul ã conuersationem, uel cõspirationem sub pœna æris, & personæ, eiusdem dñi arbitrio imponenda &c. ꝙ si aliqui ne eorum amici de stirpe domus diuidantur inter se ad instantiam quorundam, accesserint ad quendã locũ, ubi plurimos cõuocauerint, & cõgregauerint, q inter eos hæc uerba habuerunt & protulerunt. Amici uos cognoscitis, & nos cognoscimus instigationes, & astutias illorũ de Gãbarinis q uolunt uos diuidere, & qa uirtus unita fortior est ipsa dispersa rogamus uos ut eis non credatis, nec aliqualr̃ adhærere uelitis. Quinimò uestro solito more in defensionib. & offensionib. ubi offendi uobis uelint esse debeatis in idẽ, alias in finalem cõsumptionẽ facilẽ incurrere poteritis &c. ꝙ nõ debeãt puniri, sed eorũ pœna est ipsi principi reseruata, qui pro motu animi sui sit declaraturus, cui nihil potest aliud q̃ persuaderi, ꝙ imponat pœnam pro motu, & pietate animi iuxta modicitatem non enormem.

1 *Populus quando licite possit se congregare sine superioris, aut suorum iudicum auctoritate.*
2 *Monachi an possint licite iurare se defensuros aduersus quemlibet monasterij bona diripientem.*
3 *Congregationes laicorum an sint licitæ.*
4 *Congregatio licita censetur cuius finis licitus reperitur.*
5 *Guelphis sua permittuntur statuta, & Gibellinis sua.*
6 *Seditiosi non dicuntur qui regimen tyrannicum perturbare nituntur.*
7 *Tyrannus in populo sibi subiecto seditiosus est, & ideo expellendus.*

Quinto iuxta ꝑmissa ꝓmitto, an ppl̃o licitũ sit se cõgregare sine suꝑioris, aut suorũ iudicũ auctoritate, & uř ꝙ nõ, ut ꝓbař 1. Mach. 14 ante fi. ibi ne liceat ulli ex populo, & ex sacerdotib. irritũ facere aliqd horũ, & cõtradicere his q̃ ab eo dñr, aut cõuocare cõuentũ in regione sine ipso & uestiri purpura sic & ẽt Psal. 15. non cõgregabo conuenticulam eorum, & in auth.

de mand. princ §. deinde cõueniens, & §. dein de competens colla. 3. & in l. denunciamus, C. de his qui ad eccl. confu. & tenet Abb. post Host. in d. c. si de testi. cog. & Doct. per illum tex. in l. conuenticulam C. de epis. & cle. & in d. §. cõuenticulas, & Car. Alex. in c. illud col. 5. & 23. & ita hr̃ in stylo, & libro cõsue. & ibi ꝑ Aufreri. in ti. quorũ cognitio ꝑtinet ad regem, tenet Io. Fab. in l. addictos C. de episc. aud. & in l. 1. de off. mil. iud. & Innoc. in c. significasti. & ibi ꝑ Doc. insuper Fel. de off. de leg. & bo. tex in auth. ut neq; miles neq; foedera. colla. 8. & in c. 1. & 3. 23. q. 3. In cõtrariũ ꝙ possit se cõgregare, ut uoluit gl. ĩ d. §. cõuenticulas, ubi dicit ꝙ de cõsue. ciuitates faciũt iuratas cõfederationes maxime in Italia, & in ciuitatibus expressis in pace Constantiæ, & pcipue si fiat super licito tangente cõitatem, ut puta, ut clerici non permittant episcopo res ecclesiæ alienare, ut tenent Arch. Pet. de Anch. & Phil Fran. ĩ d. c. cõstitutionẽ. de uer. sig. lib. 6. in illa q an † monachi qui uidentes suum monasteriũ in tpalibus labi ex dilapidatione abbatis, iurauerunt in simul se iuuare, & defendere ꝓposse, tam contra abbatẽ, q̃ cõtra q̃cunq; aliam personam monasteriũ destruentem, dicanť coniuratores à re. pbari, ubi cõcludũt ꝙ si ea cã de pñsenti, & cõi contra platum, & superiorem, qa iam dilapidabat, & male tractabat personas, & bona monasterii, ꝙ possit fieri pdicta cõuentio, sed si contra superiorem nihil apparet de præsenti iniustum uel pñsumptum, ꝙ tunc nõ licet subdito cõiurare uel cõspirare cõtra platũ p d. c. cõsti qa istæ cõuentiones alliciũt subditos ad peccandũ, & ad iurgia, q̃ licet per se non sint male, tñ qa malum ex eis sequi põt reꝓbantur à iure ut not. in c. si Christus, de iureiur. & tenet Luc. de Pen. in l. magistros, col. ult. de pfes. & med. lib. 10. & Ioan. Fab. C. de monop. & And. de Iser. & Card. Alex. in d. §. cõuenticulas, & Doc. in l. per iniquum C de iur. omn iud. & Bar. in l. fin ff. de colle. illic. & Host. in sum. de iureiur §. sed an sit licitum, & Bal. in d. cons. 130. † & ideo istæ fraternitates q̃ fiunt ꝑ laicos siue mares, siue mulieres ad bonũ sunt licitæ, de quo ꝑ Arch. in c. siqs despicit 41 dist. & Fel. post Abb. sicu in c. accedens col. 1. & [illegible] de pser. ubi Fel. ponit signa cognoscẽdi collegia licita, tñ requir ĩ ꝙ istæ cõuenticulę mercatorũ sint auctoritate superioris approbatæ uel cõfirmatæ, ut no. Bar. in l. fi. de colleg. illic. & in l. 1. §. 1. sub ꝑtextu. de extraor. crim. ubi ẽt dicit qđ superior potest mandare collegiis, ut portent sibi statuta collegiorũ suorũ, de quo plene ꝑ Card. Alex. in d. §. cõuenticulas col. 2. ubi ponit regulam ꝙ omnia collegia, congregationes, & sodalitates sunt prohibita l. 1. in princ. ff. de colleg. illic † unde ẽm eum per finem licitum, licita cognoscitur congregatio, & e contra, per finem illicitum ꝙ sit illicita l. si à reo. §. fi. ff. de fideiuss. & per Ang. in cõs. 376 col. 1. & Lud. de Ro. in cons. 37. & huiusmodi confratriæ solent de stilo Franciæ per ipsum Principem approbari, & ita tenet Bonif. de uitalinis, in tract. malef. tit. de colle. illic. uel ẽm Bartol. in tract. de Guelphis, & Gibel. in 3. q. prin. quando congregationes tendunt principaliter ad bonum publicum, ut ciuitas recte, & quiete gubernetur, licet tñ non possint aduersariis resistere, nisi sub uno partialitatis nomine, ut Guelphorũ, uel Gibellinorũ, aut cõitatis, tũc licitum est cõi se congregare. Et ideo dicit Bald. in l. 2 §. deinde cum esset ff. de ori. iur. ꝙ plebei possunt sibi facere legem de per se. Et magnates de per se. † & sic ẽm eum Guelphi possunt habere sua statuta, & Gibellini sua, & idem dicit Bal. in cõs. 60. in prin. uol. 1. & dixi in tra. de cust. clauium porta. f. 8. col. 2. Sed qñ una pars non solum uult resistere, sed uult ponere in administratione, & regimine alios regente, & istud est simpliciter illicitum, ut d l. 1. de sedi. & ibi no. per glo. de eo qui uolebat deponere ptãtem, ut dicã infra in solu. q. prin. nisi ẽm Bart. tales regentes quos uolũt deponere, essent tyranni, tũ e duobus cõcurrentibus licitũ, & permissum est deponere. Primo si hñdo recursum ad superiorẽ non possit tyrannides deponi sine magna difficultate. Secũdò ꝙ ipsi hoc faciãt ꝑꝑ utilitatẽ publicã ut status ciuitatis restaurerit, secus si hoc facerent, ut aliis expulsis, nouã tyrannidem innouarent, ut ipse hoc ꝓbat iuribus, & dictis Sctõrũ Doc. ut ibi ꝑ eũ, tñ istis duobus interuenientibus, si peruenerint ad actũ, ita ꝙ rumor uel tumultus irrepserat in ciuitate nõ incidunt in l. 1. C. de sed. alleg. B. Th. 2. 2. q. 42. artic. 2. & idem Matt. Laud. in trac. de pri § 1 11. & Ang. de clau. in sua summa, in uerbo, seditio. in ult. q. & ẽt D. Ant. in d. sua sum. 2. parte titu. 4. c. 8. § 1. ubi uolunt † ꝙ cũ regimen tyrannicum non sit iustũ qa non ordinatur ad bonum cõe, sed ad bonum priuatum.

priuatum regentis, ut dr iii. Polit. Ideo perturbatio hmōi regiminis non habet rōnem seditionis, nisi forte qñ sic perturbat inordinate tiranni regimen, ꝙ multitudo subiecta maius detrimentũ patitur ex ꝑturbatione sequeti, quam tyrãni regimine.† Magis aut tyrãnus seditiosus est in populo sibi subdito seditiones. & discordias nutrit, ut diutius dñari possit, & tenet Bar in tract. de tyrã, & in l. decernimus, & ibi Mod. C. de sacrosan. eccl. & Mar. de Lau. i tract. de cõfed. pace, & cõuention. prin. §. 14 Vnde Ioiada summus sacerdos, q cũ multitudine armata abstulit regnũ Iuda ab Athalia; qđ sibi iniuste usurpauerat, non fuit seditiosus, sed uirtuosus, 4 Reg. 11. Similiter Aioth, & Gedeon auferentes dñia ab oppressoribus suis. ut in lib. Iudicum hr.

1 *Oppugnans, uel prodens propriam ciuitatem, uel alium principem ab imperatore inferiorem, an incidat crimen læsæ maiestatis.*
2 *Monetam, & imaginem Cæsaris falsificans, crimen læsæ maiestatis incurrit.*
3 *Forensis licet conspirationem à populo factam sciuerit non tamen punitur*
Clericus an possit cõmittere crimen maiest. læsæ
4 *Marchio Ferrariensis iura de crimen læsæ maiestatis loquentia contra suos subditos exercet.*
5 *Ciuitas Florentiæ ex priuilegio sibi indulto regalia habet.*
6 *Crimẽ læsæ maiestatis, etiam aduersus dominum ciuitatis committi potest.*
7 *Crimẽ lesę maiestatis incurrunt qui Cardinales, clericos, uel religiosos insultant.*
8 *Ciuitates quæ ius fisci habere dicantur.*
9 *Crimen lesę maiest. committere dicuntur, qui in principem, uel eos qui ad latus eius sunt moliuntur.*
10 *Conatus in quibus puniatur criminibus.*
11 *Maiestas duplex est, diuina scilicet & humana, & postrema hæc triplex reperitur.*
12 *Filij non puniuntur ob crimen læsæ maiest. à parentibus commissam.*
13 *Oppugnans ciuitatem imperatori subiectam, & obdientem in perduellionis crimen incidit.*
Inimicos principis sui in terram intrare permittens, læsę maiestatis crimen incurrit
14 *Ciues mittẽs literas rebellibus ciuitatis aut aliquod signum dantes criminis lęsæ maiest. rei efficiuntur.*
15 *Nuncium, uel literas hostibus mittens, aut aliud signum faciens quo possint ciuitatem, & eius dominium occupari, crimen incurrit maiestatis lęsæ.*
Crimen læsæ maiest. quis proprie dicatur, committere.
Perduelles qui dicantur.
16 *Crimen lesę maiest. non committitur ubi substractio non sit à iurisdictione principis.*
17 *Maiestas Papę est maior Imperiali maiestate.*
Rex Francorum de iure superiorem non recognoscit.
Ciuitatem regi Francorum subditã oppugnans reus est maiestatis lesę.
18 *Laicus iuramentum uiolando prophanãs quod regi & domino suo iurat, & peruerse & dolose regnũ eius tractat, & in mortẽ ipsius insidiatur crimine maiest. læsæ tenetur.*
19 *Maiestas dicitur maior stans siue maior potestas*
20 *Crimen maiest. lęsę an extinguatur morte.*
21 *Confiscatio qualibet bonorum ad ipsum regem deuenire debet.*
22 *Rex Francorum solus in regno suo gratiam, seu remissionem concedere potest*
23 *Crimen læsæ maiest. locum habet contra regem Francię, tamen filii eius qui crimen cõmisit non sunt infames.*
24 *Princeps occupatori uiolento ciuitatis, uel prouinciæ non potest ipsam concedere.*

1 PRæsuppono etiam sexto, † an oppugnãs, uel rebellãs, aut ꝓdens propriã ciuitatẽ uel aliũ principem ab imperatore inferiorẽ recognoscẽtem, uel non recognoscẽtem superiorẽ, incidat in crimen læsæ maiest. ita. ꝙ habeat locum l. qsqs. C. ad l. Iul maiest. Vel dicat seditionem cõmittere, q non solum cõtra principem cõmittitur. l. 1. C. de sedit. sed et contra ciuitates, castra, & alia oppida ac loca, ut l. ii. in prin. de sedit. dũ dicit, in nõnullis locis, aut ciuitatib &c. & l. denunciamus, ibi collecta multitudine in qualibet parte ciuitatis, uel uici, uel cuiuslibet loci, &c. C. de his q ad ec. cõf. & l. 1. ibi, loca ue occupare, & l. 3. ff ad l. Iul maie. & circa hanc qõ gl. & doc. sũt uarii. Nã gl. in l. fallaciter. §. fi. i uerbo, ꝓdita, quã ibi seqtur Bald. C. de abol. tenet, ꝙ cõmittit crim. læsæ maiest. & Bal. ibi not. illũ tex. in uer. oppugnata ad duo, Primo, contra uenietes cũ uexillis eleuatis hastiliter cõtra ciuitatẽ. Secũdo, cõtra ꝓditores populi, q incidũt in crim. lęs. maiest. & idẽ tenent Bal.
2 in l. si qs numeros. C. de falsa mon. † q dicit, ꝙ q falsificat monetam, & imaginem Cæs. in deroga-

derogationem suę maiestatis, cōmittit crimē læsæ maiest. & idem dicit in ciuitate ista loquendo de ciuitate Perusii, si quis subditus eiusdē ciuitatis falsaret monetā ipsius, alleg. Paul. da Leaz. in clem. past. de re iud. bene dicit Bal. ꝙ q uult prodere pp̄lm, incidit in crimē læsæ maiest. qđ dicit esse uerū in subdito, secus in non subdito, ꝑ tex. ibi, qa non committit crimen læsæ maiest. gl. in d. clem. past. in uerb. innuit. quā ibi sequunt̄ Doct. idem tenet Aeg. Bellam. in cōs. 15. in 2. q. Steph. Buy. ind. l. quisqs. in 1. not. uer. 6. addēdo ꝓdictis. & Io. Fab. in l. memin. C. ad l. Iul. maiest. & Bal. in l. 2. ad fi. C. de uind. man. Et ideo dicit Ang.

3 in l. fr. ff. de parric. in fi. † ꝙ forēsis qui non ē de populo, & sic ius populi non debet tueri, licet sciet cōspirationē, tn̄ non debet puniri ex hoc ꝙ non reuelauit. & singula. Old. in cōs. 44. col. 2. uers. circa. 6. & Mart. Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. §. 22, & sic ur̄ ꝙ clericus non dicitur committere crimen lęsæ maiest. nec habeat locū in eo. l. q sqs. ad l. Iul maiest ut uoluit And. Barb. in cōs. 21. uol. 3. de quo per Bar. Soc. in cons. 12. in 3. & 4. qō. uol. 1. Abb. sic. in cap. at si clerici. in princ. in fin. de iud. & text. ī cap. si quis laicus. 22. q. 5. de quo dicā infra circa fin. q. princ. & singlr̄ Hieron. de tortis in suo eleganti cons. in fauorē Florentinorū, qui archiep̄m seditiosum suspenderunt, ædito, quod reperitur inter consilia do. Ant. de. But. ultimum. & per Bald. in cons. 24. uol. 4. incip. quidam plebanus. & Steph. Buyn. in. d. l. quisquis in 1. no. uer. 5. declaratur. & hanc Bal. opin sequitur Cępola in cōs. 37. col. 3. uer. cum ergo casus noster dicens in 4. col. uer. præterea licet &c. quod in Italia est talis cōsuetudo inter principes etiam recognoscentes superiorem ecclesiam Romanam

4 † ut est Marchio Ferr. qui publicat bona, & exercet iura loquentia de crim. læsæ maiest. cōtra subditos suos sibi rebelles, & ꝓditores, & idē And. Barb. cōsuluit ꝓ ꝓdicto. Marchione Ferr. in cōs. 70. incip. ubi Xp̄s col. 12. cum seq. uer. capio primū, uol. 4. ubi hāc tenet partem multum singlr̄, & ꝓ ipsa adduxit tex. in d. c. si qs laicus. 22. q. 5. ꝑ quē tex. probat ꝙ crim. læsæ. maiest. cōmittit, qui offendit regē aut dn̄m terræ. & idē tenet Ang. in cōs. 357. inc. dn̄s. Gregorius Pagnocii &c. Greg. fuit ob cāin turbationis status cō dēnatus ad mortē, & oīa eius bona cōfiscata cōitati Florētiæ

5 & talis sn̄ia tenuit de iure, s̄m eum, † eo ꝙ ciuitas Florentiæ habet regalia ex priuilegio sibi indulto ꝑ Cæs. q̄ sint regaliæ c. 1. alias esset nulla publicatio, tanq̄ facta à iudice iurisdictione carēte l. 1. C. de bo. uac. lib. 10. & pariter Odof. in d. l. 2. C. de sed. per tex. in d l. 1. ad l. Iul. maiest. & ēt Angel. in tract. malef. in gl. che. hai tradito la pt̄ia tua in 1. q. in ciuitatib. sup̄iorē nō recognoscentib. qa tales ciuitates ęquiparant̄ ciuitati Rom. uel principi, no. Bar. in l. hostes circa. fi. ff. de cap. Et habebit locū hoc crimen quocūq; modo aliqd cōtra ius fiat, sicut si fieret cōtra ciuitatē Ro. d. l. 1. 2. 3. & 4. & idem tenet ipse Ang. Aret. in § ꝑ cōtrariū, quē legit cū §. interdū. inst. de hæred. q ab int. defer unt. & idē Paul. de Cast. in l. 3. ꝑ illū tex. C de ep. aud. & hoc qn̄ ꝑ se ipsas se regūt ut Perusia, & Bon̄ ēt si sint alicui subditæ. & ita dicit seruari de facto. q d q d sit de iure, dicēs ꝙ in hac q. Bal. & Ang. sēs fuerūt ī cōsulendo cōtrarii. & idē tenet Bar.

6 Brixien. in rep. ī uer. maiestas, † dicēs ꝙ nedū aduersus reges, sed ēt aduersus dn̄m ciuitatis cōmittit̄ crimen læsæ maiest. alleg. d. l. 3. & in hanc partē ur̄ inclinare Felyn. in c. cum non liceat. col. 6. de p̄scr. & Arch. in c fœl. & ibi Pet. de Anch. in 4. nat. de pœnis lib. 6. & Franc. de Zab. in d. clemen. pastor. in 5. q. & ibi Io. And. & Io. de Im. & Ioan. Fab. in ꝓœ. inst. per tex. in l. non dubito. ff. de cap. & idem tenuit Odof. in 4. nota. C. de iure reip. l. 10. ubi dicit ꝙ resp. Rom. & aliarū ciuitatum in hoc parificant̄, quia pariter puniunt̄ seditio si contra Rom. uel aliam ciuitatē d. l. 1. ad l. Iul. maiest. & d. l. fallaciter istam partem tenet Mart. Laud. tract. de crim. læsæ maiest. in princ. si non recognoscat sup̄iorem, sed si recognoscat cōmittitur crimē læsæ maiest. l. 1. ad l. Iul. maiest. non tn̄ pœna extendit̄ ad liberos, s̄m d. l. quisqs. & idē tenet Lud. Bol.

7 in cons. 75. uolens † quod ēt habeat locum contra insultantes, uel delinquentes aduersus ep̄os, cardinales, & clericos, uel religiosos familares Papæ, & Cardinaliū, de quo q Ioā. de Anan. in cons. 75. & prædictā sn̄iam tenuit Aegid. Bellam in d cons. 15. in 1. qō. si ex priuilegio, uel ꝑmissu Imperatoris, aut de consuetudine tanti t̄pis, de cuius initio non esset memoria, unus rex hr̄et supremū dn̄ium. & sic ab eo appellari non possit, tunc contra talem principē crimen læsæ maiest. cōmittitur, & ibi ita consuluit pro Lud. rege Hierusalem, & Sicilię, ac comite ꝓuinciæ à

quo

quo non appellatur, & est supremus licet recognoscat Imperatorē, ſm eum, & ego uidi in Archiuis ciuitatis Aquēsis comitatus Prouinciæ iurm fidelitatis sub sigillo aureo, & in comitatibus Prouinciæ, & Folcalcherii hēt comes iura imperialia ex priuilegio, ut dicit Alb. de Ros. in prima parte statu. q. 165. & istam partem tenet ipse in 3. par. statu. q. 19.
8 † ubi dicit quod licet de stricto iure ciuitates & regna ius fisci non habeant, fallit in ciuitatibus Lombardiæ qbus ꝑ pacem Constātiæ cōcessum fuit merū, & mixtū imperiū, & regalia. & idem credit in aliis dñis, & ciuitatib. hñtibus merū imperium ab Imperatore. & idem in regno Franciæ, & aliis regnis, tñ ſm Bal. in rub. ff. de rerū diuin. ciuitas, uel dñs nō recognoscens superiorem habet de cōsuetudine regalia, & iura fiscalia, & ēt Mart. Laud. in d. tract. de princ. § 122. & 188. ꝙ idem tenet Guido Papæ in q. 344. uolens ꝙ habeat locum in Delphyno, & Duce Burgundiæ, & ēt Duce Sabaudiæ, licet recognoscat in superiorem Imperatorem, & ita dicit fuisse iudicatum, & in Delphino Duce cōmite cōsanguineis regiis, & in paribus Franciæ respectu ad principem, & ꝑ quandam cōñam, & non respectu ad eos tenet Steph. Buy. in d. l. quisqs. in 3. no. sed ſm Aegid. in d cons. cōtra aliquē ducem, comitē, uel Baronē regni Fräciç, sed solū cōtra ipsum regem, qui supremus ē dñs in regno, crimen læsæ maiest. infra regnū cōmitti pōt, qa nullus alius, q̄ rex supmus dñs in regno dici pōt, ille. n. à quo appellatur, supremus dici non potest, ut ēt dixi in tract. de cust. clauiū portarū, & hoc tenet Io. Barberii in uiat. iuris ti. de crim. læsæ maiest. in 2. mē. Sed cōtrariū tenet gl. in d. l. 1. ad l. Iul. maiest
9 † qa illi dñr cōmittere crimen læsæ maiest qui contra principem, uel contra eos qui iuxta latus suum sunt, aut cōtra remp. Roman. moliuntur ut ibi. d. l. quisquis. Non aūt illi q contra alias ciuitates moliuntur, ut ꝓbatur in d. l. fallaciter. in fin. ubi crimē læsæ maiest. & crimen patriæ oppugnatæ ponunt, ut spēs differentes, ciuitates. n. aliæ ab urbe Romæ funguntur iure priuatorū. l. eum qui uectig. ff. de uerb. sig. & Bal. in cons. 49. in princ. uol. 2. & ſm hanc opin. consuluit Bald. prout refert, & sequit Nellus de S. Gemin. in tract. bānito. in 1. par. ubi dicit ita uidisse ꝑ uiros magnæ auctoritatis cōsulrū, ꝙ pluries ī ciuitate Florent. obseruatum fuit. Et hanc silr tenent Aug. Arim. & Bern. Land. in add. Ang. Arec. tract. de malef. in gl. che hai tradito. Nam ſm ipsos titulus talis criminis est seditionis, non perduellionis, uel maies. all. text. in d. l. 1. de sed. & ideo Aug. Arim. dicit gl. in d. l. fallaciter esse falsam ꝑ text. ibi in quo ponuntur casus separari. s. demolitio contra patriam, & crimen læsæ maiest. ut dictum est. l. alleg. Bal. in d. cōs. incip. Quanq̄ allegata sint multa, & plura &c. quod non potui inuenire, & Aug. Paul. de Cast. Alex. & Ias. in l. 1. §. fin. ff. quod
10 quisq; iur. dum uoluntꝛ ꝙ conatus non puniatur, nisi in crim. læsæ maiest. & in crimine patriæ expugnatæ, uel turbationis status, & Ang. in l. 6. ad l. Iul. maiest. ubi dicit, ꝙ est solū pœna capitalis, ꝑ text. in d. l. 1. de sedit. ubi idē tenet ꝑ tex. in auth. de mand. prin. §. fin. & in l. cap. §. solēt qdē. ff. de pœ. ubi gl. ponit exēplum in Ioseph. decurione Bonon. & Bergollo Pisano q aduersus gētē ciuitatū suarū sæpe cōuenerunt, & populum cōcitauerūt, & facit ſm eum. Eccl. 26. c. circa princ. dū dicit d electuiā ciuitatis, & collectionē populi &c. idem uult Bal. in d. l. 1. de sed. dū dicit ꝙ tenēs castrum rebellatū contra principē debet mori, & Ang. in l. lex. 12. tab. in fin. ad l. Iul. & Ang. in add. ad Bart. in d. l. 1 ad l. Iul. maiest.
11 & dixi in q. de cust. cla. † Nam certum est ꝙ duplex est maiestas diuina & humana. auth. Gazaros. C. de hæred. & dicā infra circa fi. q. princ. Et est humana triplex. s. Imperatoris, ut in ꝓæm. inst. ibi Imperatoriam maiestatē & ēt regia. l. 1. C. ut nemo pri. ibi. regiæ maiestatis &c. item populi R. d. l. 1. ad l. Iul. maies. dr. n. maiestas, cum loco priuatorū habeant, ut dcm̄ est, ita tenuit Cyn. in d. l. qsqs. quem ibi sequunt Ang. & Salyc. in 1. opp. ubi dicit Ang. ꝙ hodie de cōsuetudine ī filiorum, & filiarū ꝑsonis non hēt locum idē dicit in d. l. fall. & in l. una. col. 2. C. ne ex del. def. & tuba ueritatis Bar. in d. l. 1. in fi. ad l. Iul. ma. ubi dicit ꝙ tenet solū. l. Iul. de ui pub. & latius in extrauag. q sint rebelles. & in uer. rebell. post prin. uer. Sed an hęc cōstō habeat locū &c. & hoc per tex. in d. l. si quis ing. §. in ciuilib. ff. de cap. & Ang. in d. l. ff. de parric. & Hippol. de Mars. in suo sin. 164. ante fin. & Io. de Pla. in d §. 1. inst. de pup. iud. & Pet. de Anch. in d. clem. past. uers. 8. not. & Cald. in cons. ult. tit. de accus. & singlr Ang. in consil. 223. inc. casus talis est forti guerra &c. mxime ut filii non puniantur, ſm d. l. quisquis, & idem

Io. Fab.

12 Io. Fab. in §. publica. de pub. iud. † ubi dicit, ꝙ filii tñ puniunt in terminis. d. l. quisquis. licet alias posset dici crim. læsæ maiest. tñ filii nō puniunt, & pulchre, & amplissime tenet hãc partē Illustr. Doc. Barth. Soc. in cōs. 225. inc. in cã fratris Andr. uol. 2. q dicit hanc esse cōem, & rñdet singl'r ad iura in 1. parte adducta, uolens illud habere locum, ēt si tales principes non recognoscant superiorem, ex priuilegio uel ex cōsuetudine pscripta, aut ex concessione sup̃ioris, q singula mēbra separatim examinat. Idem tenuit Ant. de But. in consil. 61. in princ. Quid dicēdum. Saly. in d. l. fallaciter. cōcordat istas opinio. uidelicet, aut patria pdit uel oppugnat, ut pricipi uel populo R. auferat, & tūc pcedit opi. gl. in d. l. fallaciter supra primo loco relata, ꝙ tūc crim. læsę maiest. committat q̃a maiestas cui debent obedire offendit, ut d. l. quisquis, & l. pe. ad l. Iul. maiest. Aut oppugnat uel pdit patria aut ciuitatis, sed nō ad finē ut principi auferat, tūc non committit crim. læsæ maiest. & ita loqui gl. in d. l. 1. ff. ad l. Iul. maiest. supra secūdo loco adducta, & sic Saly. tenet ꝙ in dubio uel indincte nō est crim. lęsę maiest. qd' committit cōtra inferiorem à principe. Et ista distinctio est ualde singularis, quia sequit Ioan. de Pla. in d. §. 1. in ult. q. instit. de publ. iud. & Illustris doc. Barth. Soc. in cōs. 22. col. 2. uers. sed hic aduertendum, cū seq. uol. 1. quia ſm eum aut loquimur de his q oppugnāt p partialitatem, expellendo unā partem aut factionē, eo ꝙ sunt de alia parte seu factione, & introducēdo partē suā nō tñ occupãdo dñium ipsius ciuitatis, & tūc nō dr crim. læsæ maiest. cōmitti. & ita loquunt iura secūdo loco allegata, quia ſm eum Gibellinæ, & Guelphæ partes sunt duæ sectæ solū approbatæ pro locis in qbus sunt. alleg. Bart. in l. si qs à filio. §. princip. sed non ubi. & Ioan. And. in c. statutū. §. cum uero. in uerbo, non audens de re scrib. lib. 6. & idem Card. Alex. in d. §. conuēticulas. col. 3. uers. qro qd in parte Gibellina, & Guelpha. & dixi supra in pxi. psuppositione.

13 † Aut oppugnat ciuitatē Imperio subiectã, & Imperatori obediētē, illus dñium, & iurisdictionē mixtū, & merū imperiū occupando, talis indubitanter dr crim. læsæ maiest. incurrere, q̃a q cōtra principem arma sumūt eum tangere totum unr l. uulgaris, in princ. ff. de fur. & ita loquunt iura superius in 1. par. adducta, q̃a ille dr facere cōtra statū pricipis q uult dirigere statū ad aliud regimen, pu ta regē, ut uoluit Bald. in l. 1. § huius studii. col. 2. in fi. uer. & dr status à sto stas. ff. de iust. & iure, & Mart. Laud in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 12. uel ēt si inimicos pricipis pmitteret intrare in territorio uel regno principis, tex. celebris in l. si qs barbaris scelerata factione, C. de rem. l. lib. 12. ubi gl. ponit exemplū de ptãte castri Frãci. q pmisit uenire Mutinenses corruptus ab eis, tenet Bal. in l. 1. q. 42. ff. de rerū diuisio. & Mart. Laud. ubi supra § 38. q̃a qui nō tenet ponere forticilium in manibus inimicorū, tenetur curare ne per inimicos occupetur quantum pōt, ut eleganter dicit Ang. in l. non est impossibile, in fi. ff. de pac. & Mart. de Laud. in tract de castel. & castris §. 31. & 33. pro quo adduco bo. text. in l. dolo. in prin. ff. si uen. nomi. in pos. & ibi glo. singu. & dixi in tract. de eusio. claui. in 3. præsupposit.one, & pro hac parte facit qd' dicit

14 Ang. in d. l. 1. ad l. Iul. maiest. † Nota ut curēt, & aduertāt ciues. ut rebellibus ciuitatis non mittāt literas, neq; aliqd' signū pbeāt eis, per qd' ipsi possint se iuuare cōtra ciuitatē. Nam cōtrariū faciētes incidunt in maiestatem, per illum tex. accipiendo maiestatem large, ut ipse dicit, qd' dictū adducit Barb. in d. c. cōs. 70. cōtra Saly & ego p Saly. q̃a Ang. ibi in princ. sequit gl. quod non habeat locum in aliis ciuitatibus, & dñis inferioribus a principe, & sic nō est uerisile quod in fi. per dictū supra alleg. uoluerit contrariū, q̃a dictum docto. debet intelligi ſm l. quam allegat ut dicit Bart. in l. non solum. §. si liberationis. ff. de lib. leg. & dixi in addi. ad mandago. de electio. in l. ad dr. sed dictum Ang. in d. l. 1. ad l. Iul. maiest & etiam opin. Saly. pbat p text. ibi, qui ue hostibus populi R. nuncium literas ue miserit, signū ue dederit, fecerit ue dolo malo qōo hostes populi R. consilio iuuētur aduersus rēp.

15 qui tex. clare uult † ꝙ mittens nuncium uel literas, aut signum faciēs hostibus, quo possint occupare ciuitatem, & dñium illius usurpare, cōmitt it crim. læsæ maiest. ergo sequitur, si ad hūc finē nō fecerit, nō incidit in crimē lęsæ maiest. ita tenet Mart. de Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 2. ubi dicit quod dolose mittat. & Laud. de Ro. in cōs. 375. i fi. & Cepol. in d. cons. 17. col. 7. in prin. & Old. in d. cōs. 43. in 6. q. ubi dicit ꝙ in ille proprie dicit crim. læsæ maiest. committere, qu iurisdictioni, & potestati imperii suppositus, ab

obedien-

obedientia se realiter subtrahens, hostis animũ assumit,& se dño suo aduersarium parat & ideo tales ꝑduelles uocantur.i.perfecte ad duellum,siue bellũ clãdestinũ, uel publicum parati,& accincti,unde & tale crimen uocatũ est crimẽ perduellionis,l.donat.§.fi. ff.de do. & §.per cõtrarium.in fi.de hær.quæ ab intes. def.& l.cum fi.§.reis.ff.de leg.2. idem tenuit Bart.in tit.qui sint rebelles.in uer.tenore. & Mart.Laud.ubi supra.§.26.facit l.amissione. 16 §.def.ff.de cap.dim. † ubi ergo non est substratio à iurisdictione principis non est crimen læsæ maiest.ẽm eum.In hoc articu.ego, saluo semp ꝑ saniore iudicio, hanc ultimã partem tanq̃ in iure uerissimã,in consulendo,& in iudicando firmiter tenendã censeo, & sequor,ꝙ cõtra rebellẽ, & ꝓditorem Ducum, Marchionum,Comitum,& aliorũ dñorũ temporalium,ac ciuitatũ superiorũ recognoscentium pœna l.qsqs.ad l.Iul.maiest. non habet locũ quo ad bona & ꝑsona liberorum,sed solum pęna erit capitalis,per d.l.1. de sedit.nisi ꝓditio fieret cũ armis,tunc ꝑ ꝑ uim publicã bona ueniũt publicanda,ut infra dicã in sol. q.qua pœna puniant̃ seditiosi, isto in casu filii nõ erũt incapaces nec ẽm.d.l.qsquis. quia iudicẽs taliter bellũ.nõ dicitur cõmittere crimẽ læsæ maiest.l.hostes.ff de capt.ut uoluit Old.in d.cõs.43.in 6.q.& istam partem tenet Alb.de Ros.in d.l.quisquis. Secus uero est qñ fit rebellio cõtra propriam ꝑsonã ipsius Im-17 peratoris.d.l.qsquis.†Idem si cõspiretur cõtra Papam.c.in primis.in fi.2.q.1. Cuius maiestas maior est Imperiali.c.solitæ. de maio. & obed.aut rebellio fiat in personam supmi dñi nr̃i Regis,q de iure nõ recognoscit superiorẽ.c.ꝑ venerabilẽ.§.insuper.q filii sint legitimi, & ibi per Inn. & Mod. & dixi de auct. magni cõsilii,& parlamentorũ regni. Aut ẽt cõtra eos q iuxta latus eorũ sunt, uel si oppugnat̃ aliqua ciuitas eis subdita ad fidẽ ut eis auferat̃, & tũc habet locũ pœna.d.l.qsqs. ut tenet ibi Cyn.& Stph.Buyn.in 3.notab.& idem dicit si contra Augustum cõmittet̃,per illum tex.& semel uiui in magno cõsilio.s.anno 58.supra mille,processum in crimine læsæ maiest.per summum Põtificem Iuliũ II. motum contra illos de Bentiuoille, ex eo ꝙ præfati de Bentiuoille, dñium ciuitatis Boñ. sibi occupabant,qui tandem fuit per consiliũ remissus ꝓciendus,& determinandus coram certis nõ suspectis iudicib.Per ipsum Papam deputandis,& hanc cõclonem probo ꝑ text. in d.c.si quis laicus.22.q.5.de quo fecit festũ Barb.in d.consil. 70. supra in 1. parte alleg. 18 Nam tex.dicit.† Si quis laicus iur̃m uiolando profanat,quod Regi,& dño suo iurat, & postea peruerse,& dolose eius Regnum tractauerit,& in mortem ipsius aliqua machinamento insidiat̃ &c. & sic copulatiue loq̃tur, non solum qñ prodit regnũ,sed in mortem ipsius Regis insidiatus est.Nõ.n.uĩ habere locum in alio dño terræ a Principe inferiore, nec est sub correctione mens illius lr̃æ.& ita 19 tenet Old.in d.cons.43.in 6. ubi uult † quod maiestas dicit̃ maior stãs,siue maior ptãs, arguendo ab etymologia uocabuli.l.decern. C. de epis.& cler.& l.tug ff. de uerb. sign. l.1.ff. de acq.pos.l.fin.ff.ad munic. & oẽs post Bar. in l.1 ff.sol.matr.sed crimen læsæ maiest. nõ cõmittitur nisi cum læditur maior ptãs, sed in inferiore nulla est ptãs in læso respectu lædentis,loquendo de potestate, prout accipit lex,ptãtis.ff.de uerb sig. Posito ẽt ꝙ talis rebellis teneat ab eodem inferiore dño feudum quia ẽm Oldr. illud non dat dño Imperium in suum uasallum.Est.n. quidam contractus in quo quis alteri obligatur, ut de noua forma fidelit.cum aliis.n.alleg. ubi consuluit ꝑ quodam rege q auxilium præbuerat aliquibus contra Imperatorem concludendo, ꝙ ille Rex non cõmisit crimen læsæ maiest. ut ibi per eum.Et istud tenet Bald.in consil.60. uol.2 incip pũctus,seu facti narratio &c. ubi 10 uult†quod crimen læsæ maiest. contra principem,uel remp.Rom.cõmissum, morte nõ extinguatur,sed bene contra alios principes & ciuitates cõmissum per mortẽ extinguat̃. alleg.l.fin.ff.ad l.Iul, maiest. idem tenet glo. in d.l.memin. C. eod. titu. Et ista est uera,& cõi opin. & etiam in non recognoscentibus superiorem de facto,ex priuilegio, uel consuetudine præscripta,ut patet per Soc. in d. consil. 375. Quia in delictis mitior, & benignior pœna est accipienda.l. interpret. ff. de pęn.Et in hoc regno Franciæ ita obseruatur in istis dñis,& principibus ab ipso Rege inferioribus,& ipsum recognoscentibus secundũ Alb. de Ros.in d.q. 19.in sing. per Aegid. de Bellam.in d. consil. 15 & ita reperi in grãdi consuetudinario Franciæ nouiter in uulgari impress.titu.de iurib.reg.col.6.uers. Item la ou une uille ne obeist au Roy.&c. qa ad eum solũ spectat cognoscere de crim.læsę maiest.

prout

prout in d.lib.consuet. eo. tit.f.5.uers. Item aut Roy nostro syre, &c. quod de facto fuit
81 iudicatum contra regem Nauariæ. † Et ibi ẽt dicitur, ꝙ omnis cõfiscatio bonorũ spectat ad ipm regem, & non ad alium, ẽt altum iustitiarium de quo ultimo an bona publicata spectent ad ipsum principem, uel ad dñm immediatum, uide Aeg. in d.consil.15.in 2. q.& Guido Papæ in q.341.& Aufrer. in q.capellæ Tolosæ.q. 395.& plene per Bart. & oẽs Mod. in l.si finita.§.de uectigalib. ff. de dam. inf.& Alb.de Ros.in 3.parte, q.7.& Io. Fab. in auth.bon.dam.C.de hom.dam.& Spe.tit. de feu.uer.40.& quid de bon. cler. uide q̃ dixi in §.10.de iuris.omn.iud.& Fel.in c.excõicamus.in princ de hær.& Steph. Buynar. in d.l.quisquis.in 4.no.uers.3.procedit.,cũ uer. seq.quia in hoc regno solum contra ipsum regem.& nõ contra alios principes sibi subditos, crim.læsæ maiest.cõmittitur, ut supra dictum est. Præterea habet solus cognitionẽ quo ad portum armorũ, si fiat publice cum multitudine gentium, uel in itineribus publicis, quia ipse solus prohibet usum armorum ideo solus offenditur, ut uide in stylo parlamenti, in 1.parte.tit.de iur.reg.& ibi per Au-
82 frer.† & pariter nullus princeps præter ipm in toto regno põt gratiam, & remissionem criminosus facere, cum solum ad supremum dñm illud spectet l.3. C.de episc. aud. & l.cũ indulgentia, & l.fi.C.de sen.pass. & l.fi. C. de gener.obl.& tenet Signor.de Homod. in cõs. 155.col.2.uer. præterea non est nouum qđ princeps, &c & ẽt reappellare deportatos ad ciuitatem.l.releg.in fi. ff de poe. nisi inferior ex causa faceret l.is q reus. per gl. & Bart. ff. de pub.iud.& Ang.in l.si decesserit, ff.q satis. cog.& in l.1.§.nõ fuit, ff. de dolo. faciunt no. p Bal.in l.1.C.de iur.aur.ann. q possit reseruata principi, sed hic nullo modo pñt etiã ex causa, & p Fel.in serm.hodie mecũ eris, &c. & istam partem tenuit d.Guil. do. Accusarii in quadam q p eum disp.inc. quidam Albertus Armixii, &c. ẽm Alb.de Ros.in d.q.19. q̃
83 de iure cõi, & ẽt diuino procedit ut ibi. † Et licet in hoc regno habeat locum crimẽ læsæ maiest. contra principem nrm supremum, ut dictum est, tñ poena d. l. quisquis. quo ad filios incapacitatem, seu inhabilitatem ipsorum non habeat locum q n possint succedere & capere eis relicta in testõ suorũ parentum aliorũ, & ẽt ab intestato, nec efficiuntur infames, sed ad honores pñt promoueri, sed habet locum quo ad poenam corporalem, & cõfiscationẽ bonorũ omnium, quia cõsuetudo est gñalis in hoc ẽm Ang. in d.l.quisquis, ut supra dictum. Si alii dñi, & principes contrariam habeat consuetudinem ego me remitto consuetudini, & conscientiæ eorum, & suorũ consiliariorũ, & ẽt de iure d.l. qsquis loquitur in filiis in potestate constitutis, & non in emancipatis ut uoluit Ang. Arim. in add.ad Ang. Aret. in tract.malef.in glo. che hai tradito.uers.& aduertendum est, in additione inc. tu aũt in ac mã, adde, ꝙ uř, ꝙ gl. per gl. in c.si quis. 6. q.1. quam non inueni. uolens plus Aug. ibi quod poena d.l.quisquis.non habeat locum si filii sint clerici, per gl. in ca.satis per uersum, 57.dist.non priuantur beneficiis, & tenet Mart. crim. læsæ maiest. §. 31. de quo plene dixi in addi. ad Dyn. in reg. non debet aliquis alterius odio prægrauari.de reg.iur.
84 lib.6.† & no.quod uiolento occupatori ciuitatis, uel prouinciæ, princeps non põt concedere ciuitatẽ, uel ꝓuinciam uiolenter occupatã l memineriut, C.uñ ui.& ibi Bar.nisi ex cã uera, & iusta princeps faceret cõcessionẽ, non obstãte dicta uiolẽtia, l. Lucius, ff.de euictio. & tenet Mart.Laud.in d.tract.de prin.§. 12.

1 *Seditio est crimen graue, & enorme.*
2 *Apellatio, & si per iudicem a quo nõ admittatur, tamen executio differri debet.*
3 *Iudex unius ciuitatis non potest cognoscere de seditione facta in alia.*
Delictum uniuersitatis nisi notorium, & famosum esse potest.
4 *Delictum per x.homines commissum potest dici notorium.*
5 *Consult or non tenetur si per uiam iustitiæ procedatur.*
6 *Vniuersitas uel populus seditionem, uel tumultum faciens qualiter puniri debeat.*
Vniuersitas delinquere potest in omittendo.
7 *Vniuersitas qualiter in committendo delinquere possit.*
8 *Syndicus uniuersitatis quando legitime censeatur ordinatus.*
9 *Deliberatio consilij non requiritur in delicto consistente in omittendo.*
Ciuitas sine deliberatione delictum continuatum cõmittere potest.
10 *Voluntas, & intentio potius factis quam uerbis demonstratur.*

11 *Vniuer-*

11 Vniuersitati quãdo possit prĩudicare pars maior.
12 uniuersitas ex consilij deliberatione delictũ comittentes an censeatur delinquere.
13 Ciuitas an teneatur de delicto consulum.
14 Vniuersitas non dicitur delinquere in eo quod à quolibet priuato committi potest.
15 Vniuersitas quæ in faciendo deliquit an possit criminaliter puniri.
16 Pœna quæ infligi possit pro delicto uniuersitatis.
17 Ciuitas priuatur priuilegio episcopali ob delictum homicidij.
18 Inquisito facilius fit contra uniuersitatem quam contra personas singulares.
19 Ciuitas tota ob hæresis crimen potest comburi.
20 Punitio tpalis uim quandoque infligitur ob delictũ alterius, scilicet non spiritualis seu æterna.
Ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum.
21 Vniuersitas decapitari non potest.
22 Vniuersitas nil aliud est ab hominibus ipsam repre sentantibus.
23 Vniuersitas uere dicitur deliquisse, in his qui repe riuntur cõnsensisse delicto.
24 Multitudo delinquentium est causa rigoris iuris relaxandi.
Papa non potest omnes clericos, uel ẽpos priuare.
25 Multitudini in septem casibus non parcitur, nec etiam multitudini religiosorum.
26 Multitudini non parcitur in delicto committendo, licet bene in commisso.
27 Vniuersitas illa puniri potest ob delictum in qua infantes, aut personæ similes non reperiuntur.
28 Seditiosis qua sint pœna afficiendi.
29 Seditiosi ædes alienas expilantes capite plectuntur.
30 Bona damnatorum hodie non sunt publicanda, nisi in crimine lęsæ maiestatis.
Deportatio nil aliud est quam omnium bonorum publicatio.
31 Bona damnatorum non censentur confiscata nisi hoc expresse in sententia dicatur.
32 Seditiosi derobatores puniuntur per l. si quando. C. unde ui.
33 Violentia præambula non confunditur propter delictum secutum, ad cuius factum tendebat.
34 Seditiosis ex proposito, dolo, et conspiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate sunt puniendi.
35 Dictio studiose, in delictis malum aĩum significat, Seditiosi mori debent si seditio inualuit cruenta, & factio prærupta.
36 Offendere personam publicam grauius est quam priuatam.
37 Delictum coram iudice pro tribunali sedente commissum, nullam probationem aliam exigit.
38 Auctores seditionis sunt capite puniendi.
39 Præparamenta ad aliquid faciendum sufficere dicuntur ut ipsum factum censeatur.
40 Procedere in delicto quid sit, & quid ipsum consummare.
41 Tractatus solus etiam in atrocissimis non est puniẽdus.
42 Conatus solus in quibus criminibus puniatur, nulla etiam effectu secuto.
43 Turba non punitur, sed bene quod in turba perpetratur.
44 Seditio iustitiæ opponitur, & communi bono.
45 Seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint qui in seditione fuerunt.
46 Plaga Israel cessauit Moyse, & Aaron pro populo orantibus.
47 Seditiosis toto conatu resistere licet etiam eos occidẽdo.
48 Consulatum sibi propter suam nobilitatem usurpare uolentes sunt fustigandi, et postulantis priuandi.
49 Agenenses seditiosi de quibus arguantur.
50 Personæ honestæ non sunt fustigandæ, sed uiles bene.
51 Lapidem iaciens ex lasciuia, si aliquem interfecerit, mitius puniri debet.
52 Tumultu per accidens incidente, pœna pecuniaria locum habet, & non corporalis.
53 Aurelianenses clamentes aduersus scholares moriantur, uel occidantur, pecuniaria pœna mulctati sunt.
54 Malitia crescente debet etiam pœna augeri
55 Seditiosi ucunque sunt excusandi si magistratus aut consulum auctoritate seditionem fecerint.
56 Clerici in episcopum proprium seditiosi, depositi tradunt curię seculari.
Extrahentes aliquem de ecclesia crimen læsæ maiestatis incurrunt.
57 Maiestatem cœlestem offendentes grauius puniuntur quam qui temporalem.
58 Pęna extrahentium aliquem de ecclesia qualis sit hodie de iure canonico
59 Muliere tempore guerra possunt ciuitatem tueri, & defendere.
Carcassona ciuitas à Carcassa uetula dicta est, quod sola eam ciuitatem defenderit.
60 Mulieres possunt crimen læsę maiest. incurrere.
61 Milites ex proposito, & dolose seditionem facientes in exercitu belli debent capite plecti.
62 Patrem uelle filium mori non est uerosimile.

63 Miles qui per lasciuiam aliquibus rixantibus seditionem fecerit militiæ gradu priuari debet.

64 Pugillum fortitudo clamoribus incitatus, & sermo Imperatoris paratas ad prælium acies, acutosque mucrones accendit.

SEptimo, & ultimo presuppono qualiter cõtra seditiosos, & cõspiratores, & similes sit ꝓcedendum, Et quõ ꝓbetur rebellio, & seditio, uide Ang. Are. in d. tract. malef. in gl. che hai ttadito, in princ. † ubi dicit, ꝙ q̃uis istud crimen sit enorme, & graue, ut ꝓbatur in passione dominic. Luc. 23. ubi Iudæi accusabãt Iesum Christum benedictum, dicẽtes. Hunc inuenimus subuertẽtem gentẽ nostrã, &c. & ibi sequit̃ at illi inualescebant dicẽtes cõmouit populum, docens ꝑ uniuersam Iudęã incipiens à Galilea usq; huc, &c. Sic ẽt diuũ Paulum ut Act. 24. Inuenimus hunc hoĩem pestiferũ, & cõcitantẽ seditiones oĩbus Iudęis in uniuerso orbe, & auctorẽ seditionis sectæ Nazarenorũ, &c. ita qđ appellari non põt. l. cõstitutiones. & ibi Bar. Ang. Are. & Mod. ff. de appel. & Alex. in addit. ad Bart. in d. l si qs a filio. §. hi aũt de iniu rup. testa. in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acq. hær. & Io. Ant. Arch. & sequa. in c. fœlicis. de pœ. li. 6. † licet ẽm Bar. in l. 1. ff. de off. eius cui man. est iurif. appellatio ꝑ iuditẽ tenet Alex. in d. §. hi auth. & Mart. Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 7. tñ ꝓcedi non põt torturam, nisi p̃cedẽtibus indiciis, & aliis præsumptionibus ꝑ tex. gl. Cyn. Bar. Bal. Ang. & Sal. in l. si qs alicui. C. ad l. Iul. maiest. & ipsis p̃cedentibus oĩs põt torqueri nullo priuilegio obstante, siue sit miles armatæ uel cœlestis militiæ, si ne doct. c. 1. de deposito. & Barb. in cons. 43. col. 4 uers. & si quispiam. l. 1. & tex. in l. nullus & ibi oẽs. C. ad l. Iul. maiest. & cõtra seditiosos ꝓceditur ꝑ uiã inq̃sitionis, ut in auth. de mand. princ. §. fi. & ibi Ang. ꝑ hic all. l. 1. in fi. C. de abol. & aduertendum est ẽm Ang. ibi † qđ de hoc crimine seditionis unius ciuitatis, puta Perusii, non potest cognoscere iudex Florẽtiæ, per tex. ibi; qa de seditione cõmissa in ciuitate Constantinopoli nõ põt p̃ses prouinciæ cognoscere, sed debet ingrere & inuestigare diligenter cõtra faciẽtes seditionẽ, & ipsos ad ciuitatẽ remittere, qđ est singulare, qa regulariter delictum alibi cõmissum põt hic puniri, ut uolũt Doct. in l. 1. C. ubi de cri. agi. opor. & ꝑ Bar. in l. si cui. §. cum sacril. ff. de accus. & dixi in §. 24. in gl. 1. de iurif. om. iud. li. cõsue. Biturig. Sed facilius inquirit̃ contra uniuersitatẽ, q̃ cõtra singulares personas, qa delictum magnæ uniuersitatis non põt esse nisi notoriũ, & famosũ l. iustissimos. C. de off. rec. ꝓuin. & tenet Alex. in addi. ad Bar. in l. aut facta. §. non nunq̃ de pœ Et hoc uerum ẽm Bar. ibi si uniuersitas delingt ut uniuersitas; qa proposito, & deliberato cõsilio, hoc fecit, ut infra dicã, secus si non ꝓposito, & deliberato cõsilio, qa tunc debet iquiri cõtra singulos atq; singula. Paul. de Cast. in d. consil. 315. col. 6. uers. secunda pars uerborũ. u ol antiq. ubi cõ suluit ꝓcõitate Ianuensium, q̃ tũc transtulit dñium ciuitatis Ianue in regem Franciæ, ut ipse refert ibi, col. uers. nunc ad ꝓpositum. & idẽ tenet Paul. de Cast. in cons. 105. incip. in causa sforcii uel nouo. Ideo dicit Bal. in l. 1. §. fi. ff. de iust. & iur. † ꝙ delictũ qđ fit ꝑ decem hoĩes, uel supra est notoriũ, unde ẽm Bart in suo tract. de Guelph. in 4. princ. q. qs põt ꝓbari esse de affectione Gibellinorũ uel Guelphorũ, uel illis adhærere, qñ expresse dicit se esse illius factionis, quod sufficit, nemo. n. uł dicere qđ mente non agitauerit l. Labeo. ff. de suppelle. lega. uel qa illi parti fauebat in cõsiliis, & in armis, ac in aliis factis. Et in hoc intelligit in factis uolũtariis, ꝓut faciebat nobilis uir, & eques ueteranus Bertrandus de forces eiusdẽ loci dñs, qui in cõsiliis, & aliis fauebat cõitati seditiosæ Agenẽsi, & ꝓ ipsa uniuersitate iuit erga Christianissimũ regem nostrum, & ꝑ hoc text. in d. l. 1. de seditio. ibi publicam disciplinam defendere fortasse tentauerint, &c. ꝙ exponit Io. Fab. ibi de facto, & non de iure, ut infra dicã. † Quia ubi proceditur ꝑ uiã Iustitiæ, aduocatus cõsulendo iure aut plebiscitãdo, nõ tenet̃ ideo d. Nic. Bertrãdi iuris utriusq; doc. q fuit aduocatus pro dicta cõitate corã nobis cõmissariis antedictis teneri nõ põt de cõsilio. & ẽt statim dimisit illos. Ideo est intelligendũ de cõsilio fraudulẽto circa seditionem faciendã, aut post factam, & cõmissam, defendẽdo uerbo, & facto l. cõsilii nõ fraudulẽti. ff. de reiud. & in regna nullus ex consil. & ibi dixi post Dyn eo lib. 6. bo. est tex. in l. aut facta. in pri. ibi cõsilia at cõiurationes, &c. ff. de pęn. & collec. in c. nuper. & ibi ꝑ do. Celsum Hugo. in addit. de sen. excom. & in c. sane, de renun. & tract. & cõspiratio ꝑ complices, & socios criminis põt ꝓbari, ut no. Bal. in l. qm lib. C. de testi.

testi. maxime q̃ fit cõtra principẽ, tenet Mart. Laud. in d. tract de crim. læsæ maiest. § 8. uolens ibi in §. 11. qđ contra notorie tenentes ciuitates ecclesiæ Rom. sine citatione ꝓcedi tur ad sñiam alleg. Bald. in ꝓhe. feudo. Et laicus cõtra clericum in crim. læsæ maiest. põt testificari. ut tenet gl. in c. cũ p. manconella. de accus. & Mart. ubi supra. §. 27. de quo per oẽs in d. c. cum p. manconella. His præsuppo

6 sitis uenio ad solutionemq; † qua pœna de iu re puniatur populus, collegium, capitulũ, uel uniuersitas seditionẽ, rebellionẽ, & tumultũ faciens, aut aliud delictũ committens, circa quã Doc. infra allegãdi mouẽt plures q̃stiones, quas oẽs ꝑ unam clarã distinctionem, & breuem, ommissis argumentis cõprehẽdam. Ideo aut agitur de seditione facta in ciuitate aut in acie bello. Si in ciuitate, tũc aut uniuersitas delictũ cõmittit in omittendo, aut in faciẽdo. Si in omittendo, & tũc uniuersitas potest uere, & ꝓprie delinquere, ut tenet Cy. ĩ l. si q̃s in tantam. col. 3. uer. sed pone, iuxta hoc C. uñ ui. ubi mouet istã q̃stio. & etiã Bar. in l. aut facta. §. nonnunquã. ff. de pœnis. & Salyc. in d. l. 1. C. de sedi. in 1. q. 2. & Ant. de But. & Abb. Sicu. in c. dilectus. 2. col. pen. & ibi Ioan. de Ana. col. 3. de simo. & ẽm ipsos punit totum collegium seu uniuersitas, licet ẽm Saly. nulla cõuocatio, & cõsilii deliberatio fuerit facta, ut l. iubemus nullã nauẽ. C. de sacrosan. eccles. & rõ est, q̃a licet negligentia regentiũ uniuersitatẽ hoc cõtingat, tñ ipsa uniuersitas dr̃ negligere, ut d. l. iubemus. & negligentia il lorum quibus mandaẽ non excusat mandan

7 tẽ. l. ꝓcurator. §. tutores. in fi ff. mãda. † Si uero in faciendo, & cõmittendo, & tunc aut ꝑ modum uniuersi, ut q̃a populus, & uniuersitas conuocata extitit ꝑ sonum cãpanæ uel tubę, uel alio simili signo more solito l. 2. iuncta gl. C. de decurio. lib. 10. & consilio deliberato ad hoc delictum committendum processit dr̃ delictum cõmittere, alias uniuersitas ipsa nõ dr̃ committere, sed singulariter sing. tex. est celebris, in l sem ꝑ. §. si in sepulchro. ff. quod ui aut clam. & hoc est qđ uult gl. in l. si ex dolo §. 1. ff. de dol & expresse in aliud. §. aufertur. ff. de reg. iur. & in l. sicut. ff. quod cuiusq; uniuer. & Saly. in d. l. in 4. q. de sedi. & Bart. in d. l. aut facta. §. nonnunquam. uer. ulterius q̃ro. & Ang. in l. metũ. §. animaduertendũ. ff. quod met. causa & sing. Oldr. in consil. 315. & gl. in prag. sanc. in tit. de numero card. in uerbo ibi, collegialiter, & etiam in ti. de interdi. in prin. in uerbo, locorum. & Paul. de Castr. in consil. 105. incip. in causas fortii, uers. nx uorum. & Dyn. in regula delictum ꝑsonæ, & q̃ ibi dixi. in addi. & post me. d. Celsus Hug. de reg. iur. lib. 6. & Colle. in c. plerunque in pen. q. a s. & ibi d. Celsus de rescr. & ample Hier. de Tortis in d. cons. in fauorem florentinorũ edito. col. 2. in princ. ubi refert Ioan. de Ligna. in cle. 1. de pœ. ita dixisse coram summo pontif. & car dinalibus in ciuitate Bonon. facit tex. & quod no. ibi Bar. in l. actuarios. C. de numera. & car

8 tul. lib. 12, † quod syndicus creatus non cõgregata uniuersitate ad sonũ campanæ, uel alio signo, uel non congregata in loco ubi alias cõsueta fuerat cõgregari, uel non cõgregata de mãdato superioris, ꝓut cõsueuerat, nõ dr̃ legitime ordinatus, & ita dicit de facto se obtinuisse, & idẽ Ant. Corse. in sing. cõsuetu do. Ita ẽt quod si oẽs ciues uelo eleuato, & uexil lo erecto, & pulsata prius cãpana iuissent ad hoc faciendum, non diceẽ uniuersitas delinquere, si deliberatio non præcesserit. Et isto casu illi q̃ cõuocauerũt, & eleuauerunt uexillũ, & cãpanã pulsauerũt, dñr incitatores ꝑsonarum, & tenentur tanq̃ seditiosi, ẽm Bart. in d. §. nonnunq̃. & Saly. in d. l. 1. in 3. q. de sedit. & Abb. Sic. in d. c. dilectus. in q. pen. & ibi Io. de Ana. col. 5. q. 3. & col. se q. uers. dicit etiam per no. in c. cum oẽs, de const. & idem Fely in d. c. dilectus. col. ult. uer. 6. inquantum. & oẽs, &c. ubi hoc limitat tribus modis. † Primo, ut

9 habeat locum in delicto quod consistit in faciendo secus in omittendo, in quo non requiritur consilii deliberatio, ut supra in 1. mẽb. dixi. Secundo, cõsistit uerum in delicto quod non habet tractum successiuum, sicut est homicidium, & similia, secus si esset delictum cõtinuatum, ut rebellio, guerra, tolerantia præsidis erga subditos opprimentes. unde in istis credit ꝙ sine deliberatione, & pulsatione cãpanæ, & cõgregationi soleni, si fuerit ab una uniuersitate ꝑpetrata uel si fuerit una ciuitas passata ꝑ subditos ꝑpetrati aliquo tp̃e, ꝙ uere illud dicaẽ delictũ uniuersitatis, postq̃ totus populus concurrit, ẽm Petr. de Anch. in cõl 158. incip. ex narratis in facto apparet, &c. & in cle. 1. post Card. ibi. 4. q. de pœ. † Sa-

10 tis. n ẽm eum, factis ipsis declaratur intentio uniuersitatis, & euidentius declaraẽ uoluntas hoĩs factis quam uerbis c. dilecti filii. de ap. & l. reprehendenda tu magis es. C. de inst. & substit.

substit. quod etiã sequitur Ioã. de An. in d. c. dil. col. 5. uer. & circa prædicta au, & qñ ecclesia &c. Et sic uĩ fecisse cõitas Agenensis, quæ die Lunæ tertia Iulii continuando tumultũ & seditionem nocte præced. inchoatam, pulsare fecit cãpanas ecclesiarũ, & uirgas tanq̃ uexilium anteferri faciebat ad conuentum Carmelitanum, usque ubi se congregauit. Ad requisitionem tñ dñi Dubuscon uolentis sedare tumultum, & cõmunicato cum eodẽ Dubuscon qui nihil potuit proficere, uelo eleuato accessit ipsa cõitas ad domum ciuitatis cõem, & postea continuauit ꝑ mensem & ultra faciendo guietum armis, & alia peregit, prout supra narratum est, ut in sñia per dños mihi collegas lata ad longum inserta cõtinetur. Sed ꝑ hoc dr̃ uniuersitas Agenensis deliquisset. Tum q̃a totus populus non occurrit, nec hoc fecit, qđ requirebaĩ, ut uolũt Doct. supra all. licet essent mille & plus de plebeis rusticis, & miserabilib. personis.

11 † Tum quia ad hoc ut maior pars possit ꝑ. iudicare uniuersitati, s̃m legem quod maior pars. ff. ad mun requirit ꝙ illa tendãt ad utilitatem, uel saltẽ non tendant ad damnum. Sed qñ tẽdunt ad damnũ, & delictum, requĩt ꝙ dei cõcordent, alias cõtradictio unius faceret ne uideatur gestũ ab ipsa uniuersitate, ut tenet Guil. de Cum. in d. l. iub. quem ibi seqĩ Paul. de Cast col. 2. & Felyn. in d. c. cum oẽs. col. 9. uers. in eadem gl. ibi, si sint plures, de cõit. & Alex. in d. l. quod maior pars. ubi in fi. dicit qđ illa lex non habet locũ in criminalibus. alleg. gl. in c. mil. 65. dist. Et tenet Bal. in l. metum §. animaduer. ubi dicit, ꝙ si maior pars canonicorũ delinquit, non uñr ꝑꝑea omnes delinquere l. 1. in prin. ff. de mag. conue. qđ no. quia uĩ restringere dcm̃ oĩum Doct.

12 † uolentium uniuersitatem delinquere si ex cõsilii deliberati one cõmiserit delictum, sed non facit. Nam istud intellĩ qñ maior pars delinquit sine cõuocatione, & deliberatione præcedente, quia uniuersitas tunc non dr̃ delinquere, ut supra dcm̃ est, faciunt not. per Abb. in c. auditis, de elec. & c. 1. de his q̃ fi. à maio. & ideo nos ꝓcessimus tanq̃ contra singulares, & particulares, ut supra dcm̃ est. Tertio, nisi coniecturas, & actus sequentes derrogatur uolũtas populi, forte nõ puniũt, nec ĩ exiliũ ponũt delinquẽtes. ita colligitur s̃m Felyn. ex uerbis Card. in d. clem. 1. in 4. q. de

13 pę. † Et ꝑdicta cõclusio ꝓcedit, ẽt si cõsules & officiarii. ciuitatis delictum ipm cõmiserint ut uoluit Bar. in d. §. nonnunq̃. & Io. de An. in d. c. dil. col. 6. uers. 4. principalĩ, & Cyn in d. l. iub. teneat contrarium sed opin. Bar est uerior, quam tenet Old in d. cõs. 315. & quod nullo modo dicatur uniuersitas delinquere, in fecerit deliberationem, ut dictum, est & hoc casu uera est conclusio, qñ delictum est cõmissum circa id qđ a sola uniuersitate fieri potuit, quia statuta illicita cõdẽdo, uel collectas imponendo, & tunc s̃m Bart. in d. §. nonnunq̃, cum priuatis hoc facere non possit, ipsa uniuersitas dr̃ uere proprie facere, in qua hoc ius residet. l. oẽs populi. ff. de. iust. & iur. & auth. cassa, & irrata, de sacrosan. eccl. & auh. item nulla cõitas. C. de episc. & cler. & istud tenet Salyc. in l. 1. in. 4. q. de sed. & Abb. sicu. in d. c. dil. col. pen. & ibi Io. de Ana. col. 4. in fi. qui ambo post. Ant. ibi alleg. tex. in d. c. grauẽ. & in c. nouerit. de sent. excõm. Idem

14 Mar. Soc. in d. c. dil. † Si uero est commissum circa id quod a quolibet priuato fieri põt, ut est crimen homicidii, rapinæ, uel uiolentiæ, aut doli, & tunc s̃m Bart. uniuersitas proprie non dr̃ illud cõmittere, quia nõ cadit in uniuersitatem, & ad eorũ cõmixtionem, & perpetrationem uera ꝑsona exigitur, & pro hoc alleg. d. l. sed si ex dolo. §. 1. de dolo, & l. 1. §. fin. ff. de acqr. poss. sed uniuersitas non est uera persona, sed ficta. l. mortuo. ff. de fideiuss. ideo ficte, & nõ uere delinqt, ut ipse probat, & ipm seqtur Io. Barbe. in suo uiat. eo tacito. & tenuit Epec. tit. de acc. in fi. & Abb. sicu. in d. c. dil. col. pen. & ibi Ioan. de Anan. col. 4. post. prin. Sed Salyc. in d. l. 1. de sed. in 3. & 4. q. tenet cõtrarium circa hoc ultimum ꝙ uniuersitas ut ꝑsona repñtata dr̃ uere facere, q̃a uniuersitas nihil aliud est, q̃ hoĩes uniuersitatis, sed hoĩes uniuersitatis uere fecerũt, ergo & uniuersitas uere fecit qđ hoĩes. Pro hoc alleg. tex. in d. l. sempex. §. sepulchro. & in l. si fam. ff. de iurisd. om. iud. & h. d. esse uerũ, qñ hoĩes uniuersitatis ad hoc faciendum conuenerunt, ut uniuersi, ut dcm̃ est, alias si ut singuli cõuenerunt sine deliberatione uniuersitatis, tunc uere dicit Bar. & istam partẽ tenuit Alb. de Gand. in tract. malef. tit. de hom. uersic. qõ talis est, & sæpe de facto contingit cõe

15 seu uniuersitas &c. † Sed in modo puniendi ipsam uniuersitatem quæ delinquit in faciẽdo, quod puniatur criminaliter est altera iõ non modica. Nam Cyn. in d. l. si quis in tm̃

uers.

uers. sed pone quod facit homicidiũ &c. uarias refert opiniones,& finaliter cõcludit, ꝙ teneatur criminaliter, sed alterabitur pœna ꝑ ꝑ multitudinem,ẽm gl.in d.§.nõnunꝗ, qa fieret magna hominum strages. & idẽ tenet Ang.in d.l.si familia, in prima fallentia, sed Inn.in d.c.dil.& in d. c. grauem. de sent. exc. tenet contrariũ,ꝙ uniuersitas nõ puniat, ne innocentes,ut pupilli,furiosi, & similes personæ,q̃ non pñt delinquere,puniãt, sed pœna transmutetur in pœnã pecuniariam, nisi ex delicto aliqd ꝑuenerit ad ipsam uniuersitatẽ tũc tenet d.l.si ex dolo.§.1.& hoc tenẽt oẽs tex.in c.sæpe.de rest.spo.& in c. qa. 5.de iud & Paul.de Castr.cons. 415.col.2.uel tertio uidendum est &c.usque ad fin.ꝙ est sing. in c.quia scio ꝙ suꝑ isto uol. antiq.Sed Bart. in d.§.nõnunꝗ reassumit illas opi.& tandem

16 distinguit. † Aut delicti pœna est realis, aut personalis. Primo casu, aut non æque cadit illa pœna in singulos de uniuersitate sicut in ipsa uniuersitate.Exẽplũ,publicat res ex delicto si illa res ẽ uniuersitatis ipsa uniuersitas punit.d.l.iub.de sac.san. eccle. & in hoc cõueniũt oẽs scribẽn. in locis supra all.& Abb. & Io.de An.in d.c.dil. de off. ord Aut pœna æque cadit ĩ singulos, ut pœna certæ pecuniæ uel quãtitatis,& tũc dicit. Aut collegium est paruũ,ut est collegiũ ancianorũ,uel capitulũ canonicorũ,uel collegium doctorũ. Aut magnũ,utputa ciuitas,aut castrũ. Primo casu,ꝙ non puniat collegiũ, sed tm̃ hr̃ q cõsenserũt; ꝑ tex.in l.1.in priñ.ff.de mag.cõuen. Secũdo uero casu,ꝙ puniat uniuersitas,ut d.auth.itẽ nulla cõitas,& §.1 de pace.iur.fir.Rõ diuersitas ẽm Bar.est,quia in collegio amplo, & diffuso,non ita de facili cognoscunt dissentientes a consentientibus, seu delinquentes à nõ delinquẽtib. sicut in collegio paruo. & idem tenet Abb.sicu.& Ioã.de An. in d. c. dil.post Ant.qui ambo alleg.tex.in c.ita nos.25.q.2.

17 † ubi ciuitas priuatur dignitate epali ꝑꝑ delictum homicidii, quod proprie non cadit in uniuersitatem,sed tenet ex eo qđ mandauit, uel ratum habuit ꝑ quo ẽt alleg. c. ubi periculũ §.ciuitas,de el.lib. 6. accedat similis tex. in d.c.fel.§.fi.& ibi Frãcus in ult.no. Sed Sal. in d.l.1.de sedi.dicit ꝙ est truffa, quia infantes, furiosi,mulieres,ac multi alii possent discerni, ergo non est bona rõ in casu certi, ut ipsemet Bar.ẽm Sal.uidetur fateri, dũ dicit, ꝙ si pro pœna soluenda debet collecta imponi,ꝙ nõ consentientes non tenẽtur ad cõtributionem,per d.l.1.in prin.de mag.conuen. & ideo nõ placet sibi distõ collegii parui, uel

18 diffusi, ut infra dicam. † Item ẽt quia facilius inquiritur contra uniuersitatẽ,q̃ contra singulares ꝑsonas, quia delictũ magnẹ uniuersitatis non põt esse nisi notorium,ut dixi in ultima ꝑsuppõne supra. Sed qñ pœna est personalis,& tunc ẽm Barth. Aut tale est crimen qđ afficit filium ꝑꝑ patrem,ut crimen læsæ maiest.l.quisqs.C.ad l.Iul.ma.uel crimẽ hær.c.statutũ,de hær.lib.6.& cap. fel. de pœ. eod.lib.& tunc uniuersitas, uel cõitas criminaliter punit,ut fcm̃ fuit de Carthagine,quæ passa fuit aratrũ.l.si ususfruct.ciuit.ff.q mo. usuf.amit.ubi glo. idem dicit de Troia. unde Bart.refert se uidisse quandam sñiam diffinitiuam Imperatoris Henr. quã dedit cõtra ciuitatẽ Brixiæ,q̃ fuerat sibi rebellis, in qua dicebat illam ciuitatem esse subiiciendã aratro quam pœnam ex misericordia relaxauit. Et ẽt dicit Bonifacium Papã ita fecisse ꝑꝑ hæresim quorundã templariorũ, qđ totum collegium destruere fecit,uñ Felyn. in d.c. dil.col. pen.uers.2.inquantũ dñt &c.alleg.tex.in c.si

19 aud.23.q. 5.† ubi ꝑꝑ hæresim tota ciuitas põt comburi.& idem tenet Pet. de Anc.in c. Rom.§.uniuersitatem de sent. excõm.lib.6. Et sic bona in cõi exñtia publicantur, & idẽ uoluit Bar. in tit. q sint rebelles in uerbo rebellando,col.ult.& Abb.Sicul. in d. c. dilect. col.pen.Ioan.de An.col.4. dicentes, ꝙ ciuitas Boñ.etiam fuit prorsus destructa, & passa aratrum ex sñia Imperatoris, sed post ex indulgentia fuit reædificata,ut legitur in legenda S.Ambrosii ut refert Bart in proæ.ff. § hæc tria.Sic ẽt ẽm eos: Deus deleuit funditus Sodomam, & Gomorram & tres finitimas seu uicinas ciuitates,& tñ ibi erãt multi infantes & furiosi qui non poterãt delinque

20 re.† Ex atrocitate ergo delicti sæpe unus punitur pro alio tꝑalr̃ non aũt spũalr̃, pro quo uide bonam gl.24.q.3.in summa, & in §. ecclesia,l. q. 4. & sic, ẽm ipsos,in hmõi delictis cessant rationes Innoc. Et opin. eius ur̃ seruari in hoc regno ẽm ꝙ reperi scriptum in magno consuetudinario Franc & tit. de iuribus reg.fol. 6. uer. Item Ia ou uue uillene obiest au Roy,elle doibt estre rasee. Et ꝑ hac opin.facit tex.in l.iud C de naui.lib. 11. ubi ꝑꝑ delictum iudicis puniuntur oẽs ciues, quem tex.inducit Bart.ibi ꝙ ꝑꝑ denegatam

iustitiam à iudice uel rectore loci, cōcedūt re
ꝑsaliæ cōtra oēs ciuitates tex. cum gl. in c. dñs
noster 23. q. 2. idem Ant. corf. in singulari iu-
dex, imò ſm Innoc. in capit. cum ex iniuncto.
de noui. ope. nunc. ciuitas poteſt mori, ſi prin
ceps eam damnat ad aratrum, & tenet Mart.
Laud. in tract. de princ §. 102. Aut crimen eſt
tale ꝙ nō affligat alius quā cōmittens, ut eſt
homicidiū, uiolentia uel rapina. & ſm Bart.
21 † cū uniuerſitas non habeat caput, ſed fictū,
decapitari non pōt; ſed pœna illa cōmutabit
in pecuniariā, ut d. l. q̄d ergo. §. pæna grauior.
ff de his qui no. infra. & l. hos accuſare. § oī-
bus ff. de accuſ. & iſto caſu habebit locū opi.
Innoc. de innocētes ꝑ nocentibus puniant. &
ipſum Bar. ſequit Abb ſic. in d. c. dictus, col.
ultim. ver. ſed in modo puniendi. & ēt Io. de
Ana. col. 4. Sed pdictā diſtinct. reprehēdit Sa
ly. in d. l. 1. de ſeditio. dicēs, ꝙ ſiue collegiū ſit
uniuerſale, ſiue particulare, magnū, & diffu-
ſū, ſiue paruū, ꝙ ſolū puniant q cōſenſerūt,
ꝑ d. l. 1. in prin. de magiſtra. conuen. Et ill us le
gis fuit ratio, qā pſentes qui fuerunt maior
pars totius, totam uniuerſitatē repſentant. l.
q̄d maior pars ff. ad munic. Ergo per eos re-
22 præſentata uere facit, ut ſupradictū eſt. † Cū
uniuerſitas nihil aliud ſit, quā hoīes ipſam re
præſentantes, merito lex ipſos ſolū puniri uo
luit, & dicetur uniuerſitas punita taliter, qua
liter fuit pſentata. Et idē ſm eum, ubi pœna
eſt ꝑſonalis eadē rōne, tā in homicidio q̄ in
crim. læſæ maieſt. in quo ex patris delicto fi-
lii puniunt, & nō alii de gñe ſuo. Ideo ciuitas
non ſubiicieт aratro ſine principis cōſcientia
ut uoluit ipſemet Bart. in extraua. qui ſint re
bel. in uerbo, rebellando, quaſi ad fi. Et iſtam
opi. tenuit Gand. in d. tit. de homic. ubi dicit
ꝙ auctores, & participes homicidii, ſi appa-
reāt, puniri debēt, per tex. in l. q̄m C. ad l. Iul.
de ui pub. Si uero non appareāt, tūc pecunia
riter. Sed in hæreſi, bñ dicit Bart. ſm Sal. quia
ſinguli de collegio dñr peccare, merito pu
niunt. Sed ſi opi. Salyc. eſſet uera, fruſtra q̄rit
an uniuerſitas tractatu pcedēte, & cōcilio de
liberato delīq̄rit, ſi ſolū ſinguli cōſentientes
tenent quēadmodū ſine conſilii deliberatio-
ne deliq̄ſſent ut dictū eſt, & ipſemet uoluit in
23 d. l. 1. de ſedi. in 3. q. † Sed pōt rñderi, ꝙ uni-
uerſitas tunc uere delinq̄t, & ēt punit in illis
q reperient cōſenſiſſe, & culpabiles ipſā uni-
uarſitatē repræſentantes, cum ꝑ deliberatio-
nē cōſilii uniuerſitas ipſa deliquerit. Et eius
opi. eſt æqua, & multū mihi placet, ut ſtatim
dicam tñ ſm Saly. in eo. caſu ſi collegiū eſſet
magnū, ita ꝙ ex pſentiū pœna ſequeret ma-
gna ſtrages, tūc principalioribus punitio, pœ
na aliorū in pecuniariā uel aliā cōmutari de
bet. ar. l. q cędem. ff. de ſica. & hoc eſt q̄d uult
dicere gl. in d. l. aut facta §. nonnunquā, & fa-
cit text. in l. ſi q̄s aliq̄d. §. auctores. ff. de pœn:
& in d. c. dilectus, de ſimo. & in l. ſi fam. ff. ſi
fam. fur. & c. ut cōſtitueret. l. di ibi, ſed popu-
lorū plurimorū ſtrages iacet. detrahendū eſt
aliq̄d ſeueritati, &c. & Alb. de Roſ. in l. à pro
cedente. C. de dila. & Mar. Laud. in d. tract. de
prin. § 112. & in §. 235. & no in c. ſane. de tēp.
ord. & ſentit Bar in ſuo tract. de Guelphis, &
Gibel. in 4. prin. q. uer. quid n. ſi una pars erat
24 extra ciuitatem, &c. † quia multitudo indu-
cit iudicē ad diſpenſandum contra iuris rigo
rē: cum ob populū multū crimen pertrāſeat
inultum 5. diſt. iurib. & c. non poteſt 23. q. 4.
Et ēt ꝑ ꝑ ſcandalum euitandum, qa ſcandalo
ſum eſſet totum populum unius ciuitatis in
terficeret, & depopulare urbem in detrimen-
tum reip. cuius intereſt amplam hr̄e ſobolē,
ad replendas ciuitates liberis hoībus l. 1. ff.
ſol. matr. uñ interrogatus Homerus q̄d ma-
ximū eſſet ornamētū ciuitatis, pueri (inq̄t)
& turres ꝑ pueros numeroſitatē ſignificans,
de quo ꝑ Soc. in cōſ. 139. col. 6. uer. ultra oſtē
ditur. lib. 1. & dixi in §. 1. conſuet. iuri. ſtatut.
perſona q̄m in lata gente, gloria principis, &
diminutione populi, contritio principis, de-
notatur 1. q. 4. c. eccleſia. §. itē Dauid, & ideo
dicit gl. in c. ſi. 9. q. ult. ꝙ papa poteſt priua-
re omnes clericos, uel oēs epos, quia uniuer-
25 ſalem ſtatum eccleſiæ turbaret. † Et licet
multitudini parcatur, ut d. iurib. hoc fallit in
ſeptem caſibus, ſm Io de Ana. & Fely. in d. c.
dilectus colum. 1. Primo, niſi multitudo de-
fenderet ex quadā auctoritate delictū ſuū, ut
tenet gl. in c. cōmeſſationes, 44. diſt. ꝑut fe-
ciſſe uñr ſeditioſi Agenenſes, q per plures no
ctes ibāt ꝑ portas ciuitatis faciēdo guyetum
dicētes ꝙ nullū cōmiſſariū auctoritate curiæ
ſupremæ Burdegal. deputatū intra ciuitatē
introire ſinerēt, Quinimo eundē in quadam
parua nauicula uocata ī eorū uulgari, gabar
rot, ſine aliquo remo ſupra Garonam pone-
rēt, poſteaq. ei dicerent, uenitis de Burdegale
reuertimini Burdegale, & ab excluſis molēdi
norū pcaueatis, & plura uerba de q̄bus ī ſnīa
inſerta ſit aliqua mētio, rōne cuius ꝑceſſimus

magis

magis rigorose, qa ex quo quis perseuerat in malitia, grauius puniendus est q̃ alius 11. q. 3. c. pcipue, & 2. q. 4 c quāto. & dixi in §. 22. de iurisd. om. iud. Secūdo, nisi esset delictū maximum, ut uoluit Archid. in denique. 4. dist. facit secūda q. 1. multi. Tertio, nisi essent multitudo religiosorū, ut tenet Host. in c. ea quę, de statu mona. Quarto, nisi loquamur in pœna eterna gl. in d. c. deniq;. 26 † Quinto, nisi esset delictū nō cōmisū sed cōmittēdū, ut uoluit Bart. in d. § nonnunquā, Sexto, nisi cessaret scādalū, qa illo cessante pōt puniri. glo. in c. latores, de cler. exc. min. Septimo, nisi in multitudine essent aliq principaliores, qa illi poterunt puniri, ſm gl. in d. c. latores, ut supra ꝓx dixi. Et istas limitationes ponit Dñi post Arch. in d. c. deniq;. & d. c. ut cōstitueret l. dist. & oēs isti casus fallen. reincidūt cū di. Bart. Et quamuis opi. Bar. si cōis, tñ mihi magis placet opi. Sal. ꝙ solū cōsentientes teneātur non alii, nec tota ciuitas qui non deliquerunt, q forte erunt maior pars totius quia in ipsis cōgregationibus cōsilii populorū, nō sūt sensu rarentes ut mulieres. infantes, furiosi, ebetes, & hmōi similes uocati, nec uocari cōsueuerunt, ſm Ang. in cons. 63. in fin. & in d. §. animaduertendum, & dixi. in §. 10. in glo. 1. ante fi. de consue. iur. stat. perso. licet tales personæ sequantur alios, q tñ ignorant quo pacto, & animo, aut iure res agatur, & fiat l. 1. C. de fal. mone l. diuus. ff de off. præsi. & l. oēs. C. de pœn. qa peccatum unius alios prouocat ad peccandum secunda q. 7. Paulus, in 3. & c. magnæ. §. 1. de uoto ergo iniquum esset ꝙ tales ꝑsonæ, quæ non cōsenserunt ꝑ ꝑ delictum aliorū punirent hoc uoluit Barth. Brix. in c. eps qui mancip. 12. q. 2. dum dicit, 27 † ꝙ illa uniuersitas poterit criminaliter puniri, in qua non sunt infantes, & similes personæ. Et in pœnis mitior pœna est amplectēda l. ꝑses. ff. de pœn. & in regula, in pœnis de re. iu. & q̄ ibi dixi post Dyn. & supra in 6 pręsuppositione. Et ꝓfecto Cyn. Inn. & eorū sequaces uñr habuisse bonā, & æquam rōnem, & ipsos seqtur Alb. de Ros. in d. l. aliud. §. refertur q alleg. Gād. in d. tit. de hom. alias sequeret ꝙ appellatione ꝑsonæ in odiosis comprę henderet uniuersitas qđ not. ut uoluit Ioan. And. in c. cum ī illis, circa fi. de pb. l. b. 6. Secus in fauorabilibus, ut ibi ꝑ eū, & Card Alex. in d. §. conuenticulas. in 1. no. de pa. tenen. ubi uide. & istā opi. tenet Paul. de Cast. in d. cons. 105. & Ang. in l. q cædē. ff de sic. q alleg. Inn. in d. c. grauē. & sentīt. Alb. in, 2. parte statu. q. 71. & q. 77. facit. ecc. 26. ubi dr. A tribus timuit. cor meum, & in quarto, facies mea metuit. Delatorū ciuitatis, & collectionē populi &c. in istā partē inclinat Bonif. de uitali. in d. tract. & tit. de seditio. in fi. ꝙ in tit. ad l. Iul. maiest. Si uero per modū particulariū, & tanquā singulares fiat seditio, & tūc pęna sequit suos auctores l. sancimus. C. de pœn. & in c. 28 q̄siuit. de his q̄ fi. à pla. † Quia aut cū seditione occurrit, & cōmissum est aliud delictum aut nō. Si nō occidit aliud delictū, aut est facta in ciuitate Romana, & tūc tales cōmittūt crim. læs. maiest. in qua specie sunt hi q fecerūt hoīes armari cū telis, & lapidibus, cōuenerūt ue ut hoīes ad seditionē cōuocent aduersus rempublicam, aut quo qs magistratus q Imperium hēt, occidat, & aliis casibus not. in l. 1. 2. & 3. cū seq. ff. ad l. Iul. maiest. per Ioan. Fab. Ang. Are. & Io. de Pla. in §. 1. inst. de pub. iud. & hoc tenet Car. Alex. in d. c. seditionarios 46. dist. in aliis uero ciuitatibus, q turbæ, seditionis uel faciendæ cōsiliū interūt & gentē cū armis cōgregauerunt, uim publicam committunt l. 1. & 3. in prin. & l. q dolo. uer. hac l. tenet. ff. ad leg. Iul. de ui publ. & l. fi. C. eo. & ista fuit opi. Bar. & uera in d. l. 1. ad l. Iul. maiest. ut supra dixi in 6. ꝑsuppos. Quorum pœna est mortis l. 1. C. de seditio. saltem deportatio cū publicatione bon. omn. inst. de publ. iud. §. itē lex Iul. de ui. & ibi Ang. & Doct supra alleg. & l. 1. & 2. C. de ui publ. Et tenet Bonif. de uitali. in tract. de malef. tit. de coll. illic uer. uñ notandū est, & ti. ad l. Iul. de 29 ui publ. † Et si in tali turba, & seditione ædes alienas, aut uillas exillauerint, effregerint, expugnauerint cū armis, tūc capite puniunt l. si q ædes alienas. ff. de ui publ. & Alex. in cōsil. iii. col. 4. uers. nec pdictis obstat. uol. 1. qđ fecerūt Agenēses, accipiēdo per uim ex archiuis statuta, & alia ciuitatis documenta illaque ad eorū domū importantes. & idē Guido papæ in decisi. 422. ubi tenet qđ qui extrahunt aliquem ꝑ uim cū armis de domo sua (ī qua debebat esse tutus. l. 1. C. de præto. lib. 12. & l. pleriq;. cum l. seq. ff. de in ius uoc. & l. nemo de domo sua. ff. de reg. iur. & cōstituerint prisonariū qđ cōmittūt tria delicta Primo, iniuriā ꝑ dicta iura. Secūdo crimē capitale triplici modo, ut ibi ꝑ eū. Tertio, uim publicam ꝑ iura supra alleg. † tñ in hoc ca-

su ꝑm ipsum hodie non publicant bona. sed deferunt ascendentibus, & descendentibus, nisi in crim læsæ maiest. auth. bona damnatorũ. C. de bo. dam. ex quo ꝑdit uitã, aut ciuitatẽ, uel statũ nõ ꝑdit bona, ut tenet ibi Bald. & Ang sed sub correctione, d. auth. bon. damn. nõ corrigit iura antiqua in illis casibus in q. bus imponũt pœnã ad emptionis bonorũ, ex presse, & ꝑ se, & nõ in consñam alterius pęnę, ut tenet Pet. de Bella pertica, quẽ sequit Cy. in d. auth bona, & Bart. in l. 1. ff. de bo. dã. ubi istã dicit esse cõem. sed pœna legis Iuliæ de ui pub. est deportatio, d. l. q dolo, §. fi. cum sua gl. & d. §. item l. Iul. sed deportatio nihil aliud est quam omn. bon. publicatio, l. 1. §. fi. ff. de fal. & in §. Item l. Corn. in uerbo, deportatio, inst. de publ. iud. Tum etiã non hẽt locum d. aut. bona damnatorũ, qñ expresse per sñiam bona publicant, & fisco applicantur. ut tenet Ang Are. in tract. malef in gl. & eius bona pu

31 blicamus, in prin. † alias ꝑm eum bona realr non intelliguntur cõfiscata quamuis quis sit damnatus ad mortem nãlem ciuilem. Idem tenet Alb. de Gand. in ti. de bon. malefac. in 1. q. ideo iudex debet esse cautus, quod in sñia cõfiscet, & publicet bona deportati, ꝑꝑ opi. euitandas. prout fecimus in sñia per nos contra seditiosos Agenenses lata, ut infra per tenorem eius apparebit, & sic se habet stylus curiarum Franciæ, tñ in aliquibus ciuitatibus, & locis sunt cosuetudines, & statuta circa publicationem bonorũ, ut apud Bituriges. apud quos bona delinquentium pro quocunq; crimine, ẽt læsæ maiest. uel hęresis, non cõfiscantur, sed remanent eorũ parẽtibus, ut dixi ple

32 ne in §. 10. & 12. de iurif. omn. iud. † Et not. ꝙ contra tales seditiosos derobatores hẽt locũ dispositio l. si qñ. C. unde ui. & c. fin. qđ met. cau. ut tenet Io. de Imo. in cons. 2. & ẽt ad oĩa resarciendum damna tenentur. ꝑm Bald. in c. 1. §. iniuria. quem ibi sequitur Car. Alex. in fi. de pace iu a. fir. Si uero sine armis, tunc non ꝑdunt oĩa bona, sed tertiam partem, ut d. §. item l. Iul. de ui. Et si forte banniantur ad tps debent ipsis reseruari, & reuersis restitui bona dimissa ꝑm Odof. & Alb. de Ros. in d. auth. bona damnatorum refert, & sequitur Mart. de Laud. in tract. de crim læsæ maiest. §. 50. uel ẽt si homicidium commissum fuerint in seditione, quod pariter teneantur de homicidio, ut tenet gl in l. qm multa facinora. C. de ui pub. & ꝓ hoc tex. in d. l. qui dolo, uersi. hac lege tenent, & q cõuocatis hoibus uim fecerint quo qs uerberet. & pulset, & si neque homo occisus sit. &c. & legitur in passione dominica, Marc. 13. & Luc 23. de Barraba q cũ seditiosis erat uinctus ꝑꝑ seditionem quancã factam in ciuitate, & homocidium, &c. & ita iudicatum fuit per Carolum V. cõtra primũ Marcũ seditiosum, qui a tergo occiderat Io. Bailletum eiusdẽ. Caroli thesaurariũ in ciuitate Parisiensi, ut supra in exemplis ostensum

33 est, † quia uiolentia pambula non confunditur ꝑꝑ delictum secutum, ad cuius factũ tendebat lege si cõfidis, & ibi ita tenet Ang. C de ui. pub. Et ideo circa istũ art. cõcluditur qđ si cõtra Principem Ro. aut urbem Romanã uel regem Francię cõmittat. qđ teneantur crim. læsæ maiest. ut dictum est supra in 6. psuppositione, & supra ꝓbatum est in exemplis in prima psuppositione positis, tpe regis Philippi Pulchri, tũc in ciuitate Parisien. apud templarios existentis. Si uero simplex seditio fiat contra remp. aliarũ ciuitatum aut dominorũ & tunc secundum Bar. in l. capitalium. §. solẽt quidam qui se uulgo iuuenes appellant. uer. nonnunquam ff. de poe. aut fit ꝑ lasciuiã, & insolentiam populi, aut ex dolo. & ꝓposito ac malitia l. respiciendum § delinquunt ff. de

34 pęnis † Si ex ꝓposito, dolo, & machinata cõspiratione; ut quia ꝑm Barth. acclamauerunt fortiter. ꝙ moriant cõsules, q regunt, uel incitauerũt, & cõgregauerunt populũ ꝑ cãpanarũ pulsationem, & uexilli declarationẽ; ut supradictum est in prin. huius q. in 6. præsup pos. & tunc debet tales auctores seditionis pro qualitate dignitatis puniri, iuxta formam tex. in l si quis aliquid §. auctores ff. de pœn. q aut furcha tollunt, aut bestiis subiciuntur aut in insulã deportant, & hoc uř uelle ẽt tex. in d. §. solent ibi, qui si nihil amplius admiserint, &c. & in l. 1. & 2. cũ sua gl. de sedi. ubi gl. dicit qđ uolebant deponere ptãtem, & aliũ facere, & idem tenet Barth. in d. suo tract. de Guelph. in 3. q. princ. qñ ꝑm eum possunt habere recursum ad superiorem, hoc facere nõ debent, ẽt ad utilitatem reip. ideo debent puniri dictis pœnis, & tenet Bald. in d. l. fallaciter §. fi. de aboli. & in l. denunciamus ff. de his qui ad ecc. cõfug. & tenet Ang in d. l. 1. ad l. Iul. maiest. & in d. l. 2. de sedi. ubi dicit qđ regulr qđ studiosi rumorem cõcitauerint, & ad finẽ

35 tumultus, † quia in delictis uerbum studiose, significat malum aium i. dolosum, sed in

actibus

actibus bonis significat actū meritoriū, ſm Bal. in l. 1. §. huius studii, col. 1. ff. de iust. & iure, ubi adducit ad q. de statuto puniēte aliqd studioſe factū, & idē no. col. 2. uer. item ſi statutū eſt factū cōtra turbātes, & qd ſic debeāt puniri, tenet Bart. in l. ſi in rixa. ff. ad l. Iul. de ſic. & Io. de Pla. in §. .. in fin instit. de pub. iud. & Io. And. Ant. de But. Abb. ſicu. & Fely. in d. c. fi. de teſtib. cog. & Alex. in conſ. 111. col. 4. uer. nec p̄dictis obſtat, uol. 1. & Car. Alex. in d. c. ſeditionarios, ubicunq; n. inualuit ſeditio cruenta, & p̄rupta factio, debēt tūc tales ſeditioſi mori. l. ſi quis filio exhæredato. §. hi aūt oēs, ibi ſeditio p̄rupta factioq; cruenta, &c. ff. de iniuſt. rup. teſta. Et exemplificāt ibi Bal. & Imo. p̄ruptam factionē, & ſeditionē cruentā qn̄ ſeditioſi interficiunt magiſtratū aut patricium ciuitatis, uel conſulē, uel aliquē de maioribus, idem tenet Hier. de Tortis in d. ſuo cōſ. col. 9. uerſ. ſed ipſa occiſio fuit facta, &c.

36 † Nam grauius eſt offendere ꝑſonā publicā quam priuatā; ideo grauior pœna eſt imponenda, ſm Alex. in d. l. ſi familia, per illū text. de iuriſd. omn. iud. allego bo. tex in l. aut facta §. in magiſtratum uel in priuatum. ff. de pœn. & in l. p̄tor. §. fi. ff. de iniur. qa iudices, & magiſtratus dnr hr̄e maieſtatem, ut uoluit Io. Fab. in prooemio inſt. in prin. & Aeg. Bell. in d. conſ. 15. non dico qd habeat locū crim. læſæ maieſt. ut dixi ſupra in 6. præſuppoſ. licet Cy. in l. ſi non conuitii, in 4. q. C. de iniur. uideatur ſentire cum Pet. de Bella pertica ibi ꝙ omnis iniuria illata officiali regis actu gerenti officium, intelligitur facta regi. & idem Luc. de pen. in l. 1. col. 5. in prin. C de coarta, & prin. lib. 12. & Steph. Buynardus in d. l. quiſqs. in 2. no. ante fi. uer. per quos tex. qn̄ in cōtēptū regis dicunt ſe nō curari de Rege, nulla quoq; allegata cauſa, ſecus ſi cum cā in contemptum p̄ſidis uel odiū partis aduerſæ, uel indebite ſe grauatū ex priuilegio p̄tendit, & ibi exēplificat de Normanis, & de Burgundis.

37 † Vnū circa hoc no. ꝙ delictum commiſſum in cōſpectu iudicis adhuc ſedētis ꝓ tribunali nō exigit aliā ꝓbōnem; qa de eo cōſtat, ut iudici. ita not. glo. in c. Deus omnipotens. §. qn̄ aūt crimē, in uerbo, ſedētis, 2. q. 1. quā reputauit ſing. Alb. de Roſ. in l. illicitans. §. ueritas. ff. de off. p̄ſid. & Ant. Corſeti in ſingulari delictū. Et ſic ur̄ ꝙ poſſit cognoſcere, & eſſe iudex de quo in clē. 1. de pœn. & plene dixi in §. 21. de iuriſd. omn. iud. Expedit. n. reip. tales ſeditionum concitares, & duces factionū occidere l. cōſtit. ff. de appel. & l. 3. §. q auctor ſeditionis. ff. de ſic. ita ut multis craſſantib. opus ſit exēplo mortis acerbiſſime l. aut facta §. fi. & l. capitaliū. §. famoſos. ff. de pœnis, & l. 1. C. ad l. Iul repet. Et idē ſm legē longobardā

38 † ut qui auctores in capite fuerint, capite puniant̄, & ceteri qui in ſeditionē cucurrerūt in emendā condēnet̄. l ſi ꝓ quacunq; cā. & l. pœn. de aggreſ. in uico facta, & ī l. 1. de ſeditione cōtra iud cē uel ciuitatē leuata. Auctores n. magis ſunt puniēdi, ut ꝓbat̄ ꝑ id qd dicit Dominica ueritas Pontio Pilato Ioan. 18. Propterea q me tradidit tibi maius peccatū hēt, bonus tex. in d c. latores. ibi, eos quos magis cauſā delicti eſſe cōſtiterit, &c. Et idē ſm Io Fabri. in d. l. 1. & 2. de ſedit. qn̄ plebs de facto, & ꝑ potentiam ſe defendit ſecus ſi de iure ſe opponere. Et non ſolū ſi ſe defendat de facto, ſed ēt ſi tētauerit ſe defendere, ꝑ puerbū ibi poſitū tētauerit, & in d. l. denūciamus, & tenet Ang. in l. eadem cā. ff. de ui publ. qd tenens hoīes armatos in domo, uel q ineunt conſilium cā ſeditionis, licet ad nullū alium actum ꝑuenerint, tenent̄ eadē lege, & rō reddi pōt

39 † qa ꝑ ſola p̄paramenta dr̄ res quaſi peracta l. ſi partem. ff. quemadmodū ſeruit. amit cū nota. in l. 1. ſi q cū telo. C. de ſic. & idē tenet Ang. in d. auth. de mandatis principū. §. fi. ꝑ illum tex. ibi, q populū in turbas ſolicitare tentant, & cæt. ubi dicit not. cōtra tētātes pacificum ſtatum ciuitatis Pariſii, ut puniantur. Et uoluit Bald in cōſ. 24. uol. 3. ubi ponit qd ſit attētare, tractare, ꝓcedere, & cōſumare. Quia attentare idē eſt qd ad aliquē actum ꝓcedere l. ſi qs non dicam rapere, & ibi per oēs. C. de epiſ. & cler. & in auth. habita, ne filius pro parte, & c. quamuis de offi. ordina. lib. 6. Tractare eſt colloquium hr̄e, qualiter quid geri queat c. cum olim. de arbitris, c. dudum de rebus ecc. non alienandis. lib 6. l. pomp. cū ſua gl. ff. de negotiis geſtis.

40 † Procedere eſt ꝓſeq inchoata, & maliuolū actum animi, & propoſitū conari ꝓcedere ad finē l. poſſeſſio ff. de uſucapio. Cōſumare delictum eſt id facere quod ceſſet eſſe delictū. vn̄ aliqui dicunt delictum eſſe conſummatū qn̄ lex punit conſilium principaliter nō acceſſorie l. 1. §. perſuadere. ff. de ſeruo corrupto. Et qdam non cōſumata in opere ſunt cōſumata in crimine qa factioſam uolūtatē notāt, & multo fortius factioſam factionē l. qſitum. ff. q & à

quibus, & tales ordientes ſm eum lex cenſet eſſe reos, qa poſt factum non hñt iudicem punitorem, debet n factum hre ultorem d.l. quiſqs ad l.Iul.maieſt.& §.p contrariũ inſt. de hær.q abinteſt.deferunt, ſed p p ſolum conatũ ſine aliquo actu ex ꝓpoſito celebrato, vr durum qđ debeant ſuſpendi, ut in ſequenti membro dicam:quia ſm Bal.in l.non ideo 41 minus,in 6. q. C. de accuſ. † ſolus tractatus ſola ordinatio non puniť, ẽt in atrociſſimis, niſi ſit ꝓceſſum ad aliquem actum ordinatũ de pſenti ad ipſum factũ, quia ubi lex punit affectum ac ſi delictũ eſſet cõſumatũ, iudex põt ex ptãte ſibi à lege cõceſſa mitigare pœnam,ſed non teneť,ita dicebat Bald.in uoce, prout refert Sal.in d.l.is qui cũ telo. per text, ſingula.& optimum in l.aut facta.§ euentus ff.de pœn.quod eſt cordi tenendũ, ſm Sal. & etiam Fel.in tract de conat.in fi.uerſ.ultimo ſcias,quem poſuit poſt tit de appell.ideo dicit Spec.in tit.de accuſ.§.1.uerſic Quid ſi in primo actũ fuerit, &c. eſſe oĩbus legibus uolentibus conatum puniri derogatum p contrariam conſue.q uerba multum cõmendãt, Ang.& Paul.de Caſt in d l 1.§.fin.qđ quiſq; iuris,& Fel.in d.tract.col.3.uerſ. & ideo dicit Bart.&c.qđ intelligunt uerum Ang. & Pau. 42 † præterquam in crim. læſæ maieſt.& crimine oppugnantiæ patriæ in qbus non ſeparať euentus,ſed ſufficit ſimplex conatus, qa ſero parareť uindicta crimine conſũmato,ut ſi qs facere tractatũ cõtra ſtatũ ciuitatis, & ipſos ſequitur Alex. ibi. & Iaſ.& Mart. Laud.in d. tract.de crim.lęſæ maieſt.§.19.& iſta eſt cõis in iſtis duobus caſibus,& in ſimonia & in volente intoxicare aliquẽ ueneno, de quo per Felyn.in d.tract.uer.5.fallit cum uerſi. ſeq.& intelligo qñ conati ſunt prodere & expugnare patriam uel ciuitatem, & ad aliquẽ ꝓceſſerunt actũ,ut tenet Bal.ut d.conſi.24. & Bonif.de uitali.in d.tract.de crimin. tit.de ſedit. uerſic.ut dixi perueniendo ad actum ,&c. ſed in aliis delictis non punitur conatus de conſuet.nec l is qui cũ telo, habet locũ in patria conſuetudinaria,ut no.Aufrer. in ſtilo parlamenti in 4.parte §.136.licet Bar.in l.1.§. Diuus ff.de ſicar.reprobet illud Specul. dcm,vt 43 ibi uide. † Quia lex dicit non punitur turba ſed factũ in turba l.ptor.ff. ui bonorñ raptorum. & d.l.metũ poſt prin. quod metus cau. & uoluit Bald. in d. conſil. 130. uol.1.Præter Alb. de Roſ. iudicio ſuo in nerbo ſeditio, dicit quod facere ſeditionẽ eſt graue pctm; vnde Apoſtolus numerat ſeditiones infer alia peccata ad Gal.5.ẽt iuriſc. in d.l,cõſtit.de app. & in aliis iuribus ſupra alleg. & eſt ſpeciale pctm,qa habes ſpãle bonum (cui opponitur)ſ.unitatem,& pacem multitudinis.Et rõ eſt ſm B.Th.2.2.q.40.artic.2.& ẽt diuum Ant.in ſua ſumma.in 2.parte tit.4.c.8. & Angel.de Claua. in ſua ſũma in uerſ. ſedit. in 1. q.& 2.quia ſeditio opponitur unitati multitudinis populi ciuitatis uel regni. Et dicit Aug.21.de ciuit.Dei, quod populũ determinant ſapiẽtes, non oẽm cetum multitudinis ſed cetũ iuris cõſenſu, & utilitatis cõione ſociatum, unde manifeſtũ eſt unitatem cui opponiť ſeditio eſſe unitatem iuris.& cõis utili 44 tatis.† Ex quo patet qđ opponiť iuſtitiæ, & bono cõi,ideo ex gñe ſuo eſt mortale,& tanto grauius quãtum bonũ cõe qđ impugnať p ſeditionem eſt maius quam bonum priuatum qđ impugnať p rixam. Et delictũ hmõi ſm ipſos primo quidem, & principalr pertinet ad eos qui ſeditionem ꝓcurarunt q prauiſſime peccant ſicut filius Boeri q clamans coram oĩ populo Iſrael, non eſt tibi pars in Dauid,&c.fecit ſeditionem, faciẽs tribus Iſrael recedere à regimine Dauid, ſed Ioab ꝓcedens contra eũ fecit eum decapitare, ut habeť 2.Rex. 20. Secundo pertinet ad illos q ſequunť eos pturbantes bonum cõe, ſicut illa multitudo q ſecuta ab Abſalone in cõiuratione cõtra patrem ſuum Dauid,& ſuos adhęrẽtes, & ſequaces, ſed puniti ſunt qñ ex peſte mortui ſunt 70.milia uirorũ 2. Reg.22.non em̃ ſolum p p peccatũ Dauid ſed p p cõiurationẽ populi occiſi ſunt ſm Thom.Et Dauid tñ iũxit Abſalonem tribus, diebus, & tribus noctibus,ut no.Cyn.in l. p p inſidias, C. qui accuſ.nõ poſ.& Thom.Terracii in cautel.25. 45 ante fin.† Item legiť Chore filiis Eſau, filiis Cahat. filiis Dathau, atque Abiron, de filiis Eliab, Hon quoque filiũ Phel eph. & de filiis Ruben q ſurrexerũt cõtra Moyſen, & Aaron dicentes quare ſe eleuabant ſupra populum Dñi, &c. Et iratus Moyſes ualde ait ad dñm ne reſpicias ſacrificia eorũ,&c. loquẽsq. dñs ad Moyſen, & Aaron, ſeparamini de medio cõgregationis huius,ut eos repente diſperdã & ſeparatis Chore, & Datam, & Abiron cũ uxoribus,& liberis ac bonis,cõfeſtim dirupta eſt terra ſub pedibus eorũ,& aperiens os ſuũ deuorauit illos, deſcenderuntq. uiui in infernum,

num,& perierunt de medio multitudinis, ut habetur numeri.16.& ibi sequitur,cumq; oriretur seditio, & tumultis increscetet, Moyses, & Aaron fugerunt ad tabernaculum foederis quod postquam ingressi sunt operuit nubes, & apparuit gloriã dñi,dixitq.ad Moysen.Recedite de medio huius multitudinis et nunc delebo 46 eos.† Cunq; iacerent in terra dicit Moyses ad Aaron. Tolle thuribulum, & hausto igne de altari mitte iocosum de super pergens cito ad populũ,ut rogas pro eis.iam.n. ingressa est ira à dño,& plaga deseuit.quod cũ fecisset Aaron,& cum cucurrisset ad mediam multitudinem quã uastabat incẽdium. obtulit thymiana,& stans inter mortuos,& uiuẽtes pro populo depredatus est,& plaga cessauit,fuerũt autem qui percussi sunt 14.milia hoĩum septigenti, absq; his qui perierãt in seditione Chore. illi uero qui bonum cõe defendunt eis resistentes non sunt dicendi seditiosi.sicut nec illi qui defendunt se cũ inuadunt ab aliis,dicẽdi sunt, ut cotingit dño du Buscon, ut supra dictũ est, sic factum fuisse legitur in actibus Apostolorũ quẽdam noĩe Iasonem qui Thessalonicam pro diuo Paulo Apostolo seditionẽ cõmouentibus turbis semetipsum dederit, ut Apostolo dicendi faceret libertatẽ,ut refert D.Hier. in epist.82.scribens sup epistolam ad Rom. quæ incipit.Paulus seruus Iesu Xpi.lib.1.& dixi supra in tertia presuppositione,† imò licitũ est 47 eisdem toto conatu resistere et eos occidẽdo ut singulariter uoluit Hiero.de tortis in d.suo cõs. Si uero per lasciuiã,tũc debet procedi secundum Bar. eo ordine,& forma per illũ.§. solent tradita, quia aut non est peruentũ ad actũ,sed solũ est statũ,& remãsum in terminis insolentiæ, & acclamationis,ut quia secundum Bart.in d.§.solent.acclamauerũt ut turbarent populares dũ falso clamãt foras uel ad arma,& gl.ibi exẽplificat in Bergollo Pisano, & nõ de Ioseph decurione Bono.credo quod uoluit dicere de Ioseph ab arimathia nobili decurione qui non accalamabat sicut.ceteri Iudæi quod Xps crucifigeretur quamuis ipse discipulus Iesu erat,occultus autem propter metũ Iudæorũ,& debet esse loco Bon.bonus, & iustus,ut Luc.23 in fin. per hoc bonus tex. in l.3.§.si intra uociferationẽ aut leuẽ querelã seditio mota est,&c.ff.de re mil.uel secundum gl.in 48 d.l.2.C.de sedi. † uolebant esse consules propter suam nobilitatẽ,& nõ processerũt ultra,tales debẽt de rigore fustigari per text.in d.§.solent. & carcere debent effectu postulatorũ d.l.2.de sedit.& illã gl.multũ cõmendat ibi Ang. in fin.cõtra faciẽtes rumorẽ in palatio ,ut ad officia assumantur,Et est in Tuscia multũ in usu, ut ipse dicit quia cõtentiosis uerbis nõ est strependũ c.in loco benedictionis.5.q.4. ibi nullus debet aut indiscretis uocibus perstrepere, aut quibuslibet tumultibus perturbare nullis et fabulis uanis uel risibus agi.Et(quod est deterius)obstinatis disceptationib. tumultuosas uoces effundere.Et ne undiq; cathinis, & uocibus aer resonet, & audientiã aures perstrepitu terreantur.ut dicit Hier. in epist.14.c.7.li. 3.Sed cũ oĩ modestia stantes uno loquẽte ceteri sileant. Nec alter alterũ ex auiditate loquendi interrumpat,& prebeat impedimẽta loquenti.Secus si acclamatio per populum fieret propter letitiã dicendo,uiuat talis,tunc nõ debent in aliquo puniri.Glo. & Doct. insuper Lud.Bolog.in secundis interpre.in l.1.C. de qõ.lib.22 ubi Laud.alle.bo. text. in l.iustissimos ibi publicis acclamationib. collaudandi damus oĩbus ptãtem,ut honoris eius auctores proferamus.C.de off. rect. prouin. † Sed si fiat secundum eũ propter seditionem,tunc debent puniri quemadmodũ Agenenses fecerunt qui per uias,& uicos ciuitatis acclamabãt,uiuat Rex & cõitas faciendo deferri ensem,& uirgas ante eos cõgregando populum,& dicendo,ubi sunt isti fures cõsules,& alia plura,ut supradictũ est,& sic et fecit quidã plebanus de prouincia Romandiolæ,ut refert Bal. in d. cons 14. uol.4. qui clamauit postquam ingressus fuit portã ciuitatis quã prodere itẽdebat uiuat uiuat nobilis antedictus,ut ibi uide. & nõ solũ propter talem uociferationem seditiosam quis tenet, sed et profecto quando cõcitauit alios ad uociferationẽ,uel qui submisit ut uociferaretur l. apud Labeonẽ.§. fecisse cõuicium.ff.de iniu.faciũt quæ dixi cons.1.in c.si quis aio iniuriandi, posito in fin.lib.cõsue.Biturig.ubi posui de scholare uociferãte cõtra doctorẽ legẽtem, & et quod dicit Bal.in d.tract.schismatis de Romanis acclamantibus tẽpore electionis Papæ Vrbani ante cõclaue cardinaliũ Romanolo uolemo Italiano lo uolemo, ut dixi in addi. ad man. dag.in tract.de elect.c.52.† Et intellige quod fu-10 stigari debẽt si sint uiles personæ. quia nobiles & honestæ personæ nõ patiuntur illas uiles poenas.ut tenet Bart.in §.serui cesi,qui §. dependet ex d.§.solent,& Coep.in cons. 40. col 3. uers quantũ ad mortem,& c.dixi in tract. de custo.claui.fol,6.col. 3. sed debent alias in

emendam

emendam cōdemnari ſm facultates eorū,qa cauſa,& perſonæ cōſiderari debēt l.una. C ſi qs Imper. maled.ut dixi ſupra in 4. p̄ſuppoſitione.& iſto mdo debet ꝓcedi ad punitionē taliū ſeditioſorū,niſi ad ꝓditionem ciuitatis uel patrię,aut dñi ipſius ꝑ aliquem actū proceſſiſſent,ut ſupradictum eſt, alias oporteret deſtruere text.in d.§.Solent.gl.& Doct. hic alle.& mens,& intellectus Ang.& ſequac. eſt iſte.& ꝓ hac cōcluſione facit qđ nota. Paul. de Caſtr.in l.1 C.ubi ſena.uel clari † ꝙ qñ no ctis tpe qđ potius ex laſciuia quā dolo p̄ ſumit aliqs ꝓiecit lapidē, & percuſſit unū qui mortuus ē,ipſe cōſuluit qđ debet mitius puniri.ſ. pecuniariter,uel forte ſibi dare bannū ꝓ aliquo tpe.& idem Cæp.in l.1.col. 8. uerſ. ex quo refert.C de ſer. fug. dicens eſſe bene notandum ad adiuuandum pueros, & hoīes ludentes ꝑ laſciuiam ad lapides ſicut ludunt Veronæ ſm ipſum. & Pet.de Anch. in conſ. 283.in c.iure ſcripto,& cōſuetudine.& dixi ī §.24.in addi.3.de iuriſ.om. iud.uel ludūt ad niuem uel ad poma auricētia. ut in Mōtepeſſulano,& Auenione tpe carniſpriuii,ſicut ēt ſit in multis aliis locis , & aliquis in eo ludo occidaꝛ ꝑ iactū lapidis uel niuis aut auricentium pomorū,ꝙ occidens non debet puniri pœna mortis uel corporali,facit l.item ſi obſtetrix.§. ſed ꝑ laſciuiam, cū §. ſeq.& l. ſeq. ff.ad l.Aquil.ubi Bal. in §. quemadmodum , no.illum tex.cōtra iſtos q faciunt ſeditiones & in l.oē.delictum §.pen.ibi,ꝑ uinum aut laſciuiam.ff.de re mil.† Quia ēt qñ ꝑ accidēs tumultos inciderit qđ debeant pœna pecuniaria cōdemnari uoluit Ang.in d.l.2.de ſed. qm̄ non fuit mota cōtrouerſia in exitū reip. l.ſi qs ingenuā §. in ciuilib. de c. & ibi Alex. in addi.ꝑ quem tex.dicit ibi Bart. qđ ꝑ p diſſentiones ciuiles res publica læditur. & Fel. in d.c.fin.de teſt.cogen. ubi allega. Bal.in l.1. §.fi.ff.de iuſtitia,& iu. qđ ſi ſtatutum puniat morte turbantē ſtatum ciuitatis, debet intelligi ſi principalr̄ hoc agit non aūt ſi uenit in cōnam alterius delicti,& eſt rō qa debet attēdi qđ principalr̄ agiꝛ.l ſi qs,nec cauſam ualde remotam.ff.ſi cer.pet.qđ intelligit Fel. qñ occaſionaliter,& ꝑ cauſam ualde remotā cōtingit turbatio ſtatus,ſecus ſi immediate , & ex actibus ꝓximis eſt deuētum ad cōcitationē,& rumorē populi allegādo Bal. in d. cōſ. ex inſultu.& idem tenet Ang.in d.l.metū. §. aīaduertendū.ubi dicit,ꝙ ſi populus cogat ꝑ legem,ſubditū ad aliqd faciendum non pōt cōqueri de populo. & ideo ne res tranſeat in exēplum malū debēt remiſſius puniri. d.l.ſi qs aliqd.§.qui abortionis, & tenet Bald.in d. conſ.130.in fin. Et Agenenſes ab initio bene fecerant ſe opponēdo,& cōtradicēdo ne ſubſidiū,& rhena ꝑ pōte reficiendo imponereꝛ Sed malo freti cōſilio ſe poſtea congregauerūt modo,& forma qbus ſupradictū ē,& ita ſm iſtam cōclonem fuit iudicatū & ꝑ arreſtū ſupræmæ curiæ Pariſienſi † pro uniuerſitate Aurelianēſi,cōtra quoſdā particulares ciues eiuſdē ciuitatis q fuerunt in emēdā cōdēnati,ex eo qđ clamauerant contra ſcholares à mort,à mort,ut refert do. Steph. Aufrerii in ſtylo parlamenti.in 4. parte de arreſtis. §.76. & idem Io Galli in q.121 in fi. ſequendo de uerbo ad uerbum ipſum Aufreriū licet alio ſtylo.ſ.ꝑ modum qōnum Si uero tales acclamantes fuerant prius admoniti, & ꝓhibiti à iudice ne talia facerent, tunc grauius puniuntur ꝑꝑ cōtemptum iudicis,ut dicit text.in iūcta gl.in d §. ſolent. ibi nec ante ſint à p̄ſide amoniti,&c.ꝓut fuerunt Agenenſes q ꝑ iudicem maiorē fuerant ꝓhibiti, tā in iudicio quā extra ꝑ uocem pconis igiꝛ,&c. ꝓ hoc facit tex.in c.ſi qs clericorū auctoritate interdicente. 11.q.1.ubi Doc. dicunt ,ꝙ ſi interdicit auctoritas ſuperioris ēt ad bonum eſt ꝓhibita cōiuratio licet alias auctoritate nō intercedente ualeat,ut ꝑ gl.ibi,& dixi ſupra in 5.p̄ſuppoſ.Si uero ſemel fuſtigati,& correcti ſecūdo acclamauerint,tunc debēt mitti in exilium ꝑ d.§.ſolent.Sin aūt ſæpius ſeditioſe, & turbulēter ſe geſſerint in eadē temeritate ꝓpoſiti ꝑſeuerauerint , tūc capite plectēdi sūt ut dicit tex. in d.§.ſolent. † Quia creſcente malitia creſcere debet, & pœna.l.ſi diutino tpe.& ibi gl.ff.de pœ.& dixi in §. 22. in ptin. de iuriſ.om.iud. Et intelligo ſæpius q ter ſeditioſe habuerit ꝑ d.§.ſolent.& text. in l. ſeruos § ſeruos ubi uiles aūt infameſq. pſonæ, & hi q bis aut ſæpius uiolentiā, &c. C. de ui publ.ꝓut fecerat dictus Clerget q auct. triū fueret ſeditionū, uidelicet duarū pcedentiū, ut ſpōte corā nobis cōfeſſus ē, & humōiultimæ q̄ fuit grādis,& cōtinuata ſeditio duorū mēſiū ſpatio ex quā ſolū debebat ſuſpēdi, tñ miſericorditer cū eo , & aliis cōplicibus ſuis ꝓcedendo fuit,& plures alii in ſnīa noīati fuſtigari,nam ipſi Agenēſes ſoliti ſunt ſeditiones facere,qm̄ archidiaconū maioris,eccleſię

intra

intra Garone fluuium uiolẽter ab ecclesia extractum submerseret, ut à fide dignis ibi tũc intellexi. † Si uero seditio fiat ex mandato, & instigatione iudicũ seu magistratuum, aut cõsulum qđ cõmittentes sunt excusandi, sed non in totum, q̃a iussu magr̃atus, & suę ciuitatis uillæ, uel castri uoluntate id fecerunt l. quenq̃. ff. de aqua plu. arcen. & l non uř §. q̃ iussu. ff. de reg. iur. & q̃ no Dyn. in r̃ła, ꝙ quisque mandato. iudicis. & ibi dixi in addi. eo. tit. lib. 6. & hoc tenet Alber. de Gand. titu. de homi. ubi dicit hac rõne motum fuisse Imperatorem Federicum, ad parcendũ ambasiatoribus Lombardiæ, q̃ missi fuerant cõtra eũ ĩ Alamania ꝓ discordia cõcitãda inter eũ, & filium eius Henricum, q̃a iuerant p̃cepto corũ ciuium, & magr̃atiuũ Sed de iure canonico. seditiosi si sint clerici puniunť ꝓ simplici seditione; q̃a ꝓmoueri ad sacros ordines ꝓhibentur d. c. seditionarios. 46. dist. & iã ꝓmoueri priuanť honore quo utebãt. c. cõiuratorũ. & c. seq. 11. q. 1. de quo uide qđ dictũ est supra in 6. p̃suppositione. † Et si fiat cõtra ꝓprium Epm. & sint incorrigibiles debent deponi, & tradi curiæ seculari, ut tenet gl. Abb. & Doct. in d. c. fi. de testi. cog. Si uero laici excõicanť, & una libra auri sunt cõdemnãdi d. § cõuenticulas, & §. Eps. de pace ten. Aut seditio fit in ecclesia, & per laicos tũc ultimo supplicio debent plecti. d. l. denunciamus, & ibi Odof. & doc. de his q̃ ad eccl. cõfu. & gl. in c. 1. §. prohibeantur ẽt ne diuina officia tumultuosi quorumq̃. ꝑ ecclesiã, &c. in uer. ꝑturbent. de his q̃ tꝑe diuinorũ off. uag. per eccl. in pragma. sanc. & Alex. in d. cons. 141. col. 4 uer. nec p̃dictis obstat uol. 1. & non immerito, quia tales extrahentes de ecclesia ad quam ꝑꝑ deuotionem accesserant, aut seditionem, & tumultũ euitandum cõfugerant, tenetur crimine læsæ maiest. ac si illud crimen cõmisissent. l. 2. C de his qui ad eccl. confu ubi Odof. dicit, ꝙ est priuilegium ecclesiarum. præcipue Gallicorum quia in eis cõfugientes sunt securi. Idem tenet Luc. de Pen. in l. 1. de palatiis, & domib. dñi. lib. 11. † Nam sicut tenetur crim. læsæ maiest. qui offendunt terrestrem. l quisquis crebro alleg. multo fortius q̃ offendũt cœlestem. l si quenq̃. uer. cum sanc. & l. si q̃s in hoc genus sacrilegii. C. de episc. & cle canonizatã. 2. q. 1. ca. in prim s. §. si quis in hoc genus. & ibi gl. & auth. gazaros. C. de hæret. & unde sumit de statu. & cõsue. cõtra li. §. gazaros, & in c. uergentis, de hær. Et tenet Steph. Buynar in d. l. q̃sq̃s. in 3. nota. Et non solũ q̃ ab ecclesia de facto abduxerunt. sed q̃ conati sunt abducere, ut tenet gl fi ꝑ illũ tex. in d. l. 2. quã ibi sequiť Sal. ꝑꝑ uerbũ ibi tentauerit positũ, ut supra dixi. Et aliq̃ñ tales seditiosi extractos ab ecclesia carceribus mancipãt, & intrudunt, qđ est aliud crimen capitale. l. 1. de coarta. & pri. lib. 12. imo censeť esse crim. læs. maiest. l. 1. C. de priu. carc. de quo ibi ꝑ Doct. & Bart. in l. cap. 5. ff. de adult. & Lucas de Pena in d. l. 1. col. 2. uers. quid ergo si q̃s capiat. de coarta qđ est not. q̃a sæpe contingit ut supra uisum. Sic fecisse uidenť Agenenses, q̃ cõsules, & iuratos uillæ ꝑ quos ciuitas regebať. c. fi de ꝑc. ac ẽt alios q̃ eorũ ligam nõ sequebanť, uel q̃ eos de factione repræhendebant à maiori, & Iacobitarum ecclesiis extraxerunt. necnõ à domo ꝓpria, & ita carceres dormus cõis induxerunt. Per quos ẽt actus uñr regem dñm eorũ possessione ciuitas priuasse l. 2. § pen. ff. de ui, & ui arma. not. Bal. in repeti. l. si aquam. C. de serui. & aqua. & Matt. de Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 5. incip rebellio subditorũ, &c. † Sed hodie est alia pęna de iure canonico, ẽm Io. Fab. in d. l. 2. de his q̃ ad eccl. cõfugiun. contra tales tumultuosos extrahentes homines de ecclesia, uidelicet, ꝙ ultra excõicationem debent condemnari in summa 30. librarum argenti, & ad dãnorũ restõnem. 17. q. 4. q̃squis c. nullus, & c. si q̃s cõtumax. ea. causa. & quęstio. in c. si quis in cons. 11. q. 3. de quo per gl. Archid. & sequa. in d. c. cõstit. §. 1. & 2. de uerb. sign. lib. 6 Et not. ꝙ non solum uiri, sed ẽt mulieres possunt facere seditionem, & insultum ut supra uisum est in exemplis de Perota morela Parisiensi. Quem plerunq; & pro maiori parte ex cõsilio, & persuasione maritorũ cõmittunt ut in Lõbarda de aggres. in uico facta; l. relatum est nobis. ẽm quam illæ mulieres tõsæ capillis debent fustigari per ciuitatem. Et ego uidi in ꝓuincia ꝓuinciæ mulieres cuiusdã castri q̃ p̃sentibus maritis se irruerunt in porcos eorũ dñi tꝑalis, & illos occiderunt ut dixi in d. l. relatum, in annotationib. nostris, † q̃a mulieres possunt delinquere, & tueri ciuitatẽ tꝑe guerrę ut no. Luc. de Pen. in l. est uerũ. C. de incol. lib 10. & dixi in q̃õ. de cust. clauiũ. Et apud Val. Max. lib. 4. tit. de amore cõiug. Legitur de Hypsicratea uxore Mithridatis q̃ tonsis capillis equo se, & armis assuefecit.

fecit. Et in Franciam de Ioanna puella quæ tpe Caroli VII. Francorum regis purgauit Franciam Anglis,ut dixit iu §.7 cõsuet.feu. col pen.& facit tex.in l.1.de uxo.mil.tñ sine li centia principis uxor nõ debet ire ad maritũ militem in exercitio armorum eũtem l. qui cunq;.& ibi Io.de Plat.Iac.Rebuf. & Luc. de Pen.C.de re mil.lib. 12. & Mart. Lauden. in tract.de mil.§.11.& 40. Et cõiter dicit de qua dam bauci.& uetula Carcassa q̃ sola defendit ciuitatem Carcassone,& inde ciuitas illa Car cassona à prædicta uetula Carcassa nomẽ as sumpsit. Et agenti p informationes comperi mus, q quædã Guilardina de colũber uidua fecit de nocte durãte seditione pulsare cãpa nã ecclesiæ de capella,& ideo dicebat Virg.2. Aen Notum quod furens qd fœmina possit. 60 † Et licet lex eas minus ausuras quam uiros psumat d l. quisquis.ad l.Iul.maiest.& l.opti mã,C.de cõtrahen.& cõmit.stip.tñ sm gl.in l.quisqs.in uerbo,ausuras crim.læsæ maiest. cõmittere pñt,& idem tenet Ang.Aret.in d. tract.malef.in gl.che hai tradito.ult.col.uer. & aduertendũ est,de quo ibi per Aug. Arim. & Bern.Landr.in addit. & Franc. de Aret. in 39.& facit l.si qs in tãtam.C.unde ui. ubi gl. extẽdit illam l.pœnalẽ loquentem in uiro ad mulierẽ,& Paul.de Cast.in l. si qs id quod ff. deiurisd.om.iud & Doct in l.si qs maior. C. de trans.de quo ibi p Th Parpilli.in sua rep. col.1.Sed in pœnis eisdẽ infligendis, uel eui tandis,sufficit mulieribus paruus, seu modi- 61 cus error,sm Oldr.cõsi 291.ante fi. † Aut ue ro seditio sit in acie,seu exercitu belli per ip sos milites ex proposito,& dolo, tunc capite plecti debent,l.3 §.q seditionem,ff.de re mil. ubi gl ponit exẽplum,prima ĩ quo qui incita uit milites in aliquẽ,& non in hostem.Secun do qñ quis retraxit, seu remouit milites sæ uientes in hostes ab illo pposito,Tertio, qñ incitauit ẽt in hostem,sed non præcepto du cis belli,ut d.l.3.§.in bello, ut fecit T. Man lius.filius T.Manlii Torquati cõsulis,q cõtra edictum cõsulum pugnauit aduersus latinos quãuis psp̃ere pugnasset, pater ad se uocari iussit Qñquidem,inqt,tu T.Manlii,neq; im- perium cõsulare,neq; maiestatem patriã ue ritus aduersus edictum nostrm extra ordinem hostẽ pugnasti.Et quãtum in te fuit discipli na militarẽ,qua stetit ad hãc diem Romana res,soluisti.neq; in eã necessitatẽ adduxisti, ut aut reip.mihi,aut mei meorumq; obliui scẽdũ sit. nos potius nr̃o debito plectemur; quã resp.tanto suo damno nr̃a peccata luat. Triste exẽplũ,sed in posterũ salubre inuẽti erimus Me qdem cũ ingenita caritas liberũ, tũ specimẽ illud uirtutis deceptũ uana ima- gine decoris ĩ te monet,sed cũ aut morte tua sanciãda sint cõsulũ imperia,aut impunitate imperpetuũ abrogãda, nec te qdem si qd in te nr̃i sanguinis est recusare censeam, q ndi- sciplinã militarem tua culpa plapsam pœna restituas,itaq; uelut emerso ab admiratione aĩo cum silẽtio defixi stetissent,repente post eaq̃ ceruice cesa uisus est cruor.Tũ libero cõ questu coorte uoces sunt,ut neq; lamentis, neq; execrationibus parceret.spoliisq; conte ctũ iuuenis corpus,quãtũ militaribus studiis funus illũ cõcelebrari põt structo ex uallum rogo cõcremaretur.Mãlia nanq; imperia nõ impsentiã modo horrẽda,sed exemplietiã tri stis imposterũ essent.fecit tñ atrocitas pœnę obediẽtẽ duci militẽ.ita refert T.Liu.8. dec. 62 † nõ enim uerisimile est patrẽ uelle mori fi- lium l.q uno,§.qui filium,& l.milites agrum §.desertorem,ff.de re mil.p quẽm tex dicunt Doct. q si pater filium q cõmisit aliquod de- lictũ,puta crimẽ læsæ maiest.offerat,& exhi- beat iudici,qd filius non debet mori, nec est ita puniendus de quo per Cœp. in sua prima cautela,& Bal.in l.fin.in fi.C.de usu. rei iud. & Ias.in l.de quibus,col.15.ante fi.ff.de leg. & de seueritatis,& indulgẽtia parentũ in liber os,uide Tal in 5.circa fi.& Cy.& Doct.in d. l p insidias,qui accus.non poss.& in istis tri bus casibus debẽt pœna capitali puniri,& te 63 net Mar.de Laud.in tract.de mil.§. 49.†Sed si p lasciuiam aliqbus rixantibus, uel uocife rãtibus,aut leuẽ querelam hñtibus miles fe- cerit seditionem.debet militiæ gradu priuari d.l.3.§.si intra uociferationem;& in §.fin. in auth. de man.prin.unde Iust.libr.12. grande narrat iudiciũ factum p Alex. Magnum qui dimissis ueteranis exercitum ex minoribus supplet,sed recentẽ ueteranorũ discessũ egre ferẽtes,missionẽ,& ipsi flagitabãt nec annos sed stipẽdia sua numerari iubebãt, pariter in militia lectos pariter sacro solui equum cen sentes.Nec iam pcibus,sed cognitio agebant iubẽtes eum solũ cum pr̃e suo Hãmone fini re bella,ut milites suos fastidiat cõtra,ille nũc castigare milites nunc lenib. uerbis monere ne gloriã militię seditionib. infuscaret,at po stremum cum nihil pficeret uerbis ad corri-

piendos

piendos seditionis auctores e tribunali in cōdōnem armatā inermis ipse desiliit. & nemine phibente 13. correptos manu sua ipse ad supplicia duxit tātā uel illis moriēdi patiētiā metus regis uel hinc exigēda supplicia cōstātiā disciplina militaris dabat, & diuus Hier. in 17. Epist. in 3. parte dicit, † pupillū fortuido clamoribus incitāt paratas ad pliū acies, acutosq. mucrones sermo imperatoris accendit. & de pluribus aliis militarib. seditionibus uisum est supra in exemplis enarratis fm Valeriū, & alios supra all. Vnū non omitto in hac seditionū mā singulare, qđ qñ aliquis expulsus de ciuitate pp seditionē, & proditionē, ubicunq; arma eius sunt depicta in sui honorē, debent destrui, ut not. Bart. in l. eorū, p illum tex. sing. ff. de pœ. & ubi ad infamiam talis pditoris est depicta imago, ut quia suspensus pedibus, uel aliqđ aliud, ꝙ corrūpens uel radens talem imaginem impunitur in quingentis aureis. l. si quis id quod. ff de iurisdict. omn iudic. & iudic. & ibi per Doct. ita Mart. Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 26.

PERVTILIS TRACTATVS de percussionibus: per dom. Odofr.

SVMMARIVM.

1 *Percussus cum armis in rixa si moriatur, an ex uulnere periisse dicatur, & num. 5. 6.*
Distingue ut ibi.

2 *Vulnus semper censetur causa mortis, eo quod nihil interest an quis occidat, uel causam mortis præbeat.*

3 *Causa uicina præcedens inspicitur, quæ sequitur in forma præsumitur.*

4 *Iudicantem oportet cuncta rimari, & quoid debeat iudex seruare in casu uulneris ibi.*

7 *Quid si durante uulnere superueniat alia infirmitas, & moriatur, an ex uulnere præsumatur mortuus.*
Distingue ut ibi.

8 *Quid si post solidatum uulnus, stimulus uulneris affligat, effluentibus aliis humoribus moriatur, nunquid occasione primi uulneris præsumatur mortuus.*
Distingue ut ibi. & num. 12.

9 *Quid de percusso cū modico lapide, uel bacculo, si superueniente febri moriatur, & num. 13.*

10 *Voluntas, & propositum distinguunt maleficium.*

11 *Pœna non debet ulterius progredi quam delictum.*

14 *delicti æstimatio non debet ex post facto crescere.*

15 *Inter accidenter, & occasionem mortis præbentem differt.*

16 *Damni causam dans, uidetur damnum dedisse.*

17 *Occisum accipere debemus ferro, uel modicare, sine magna.*

18 *Limitatio ad prædicta num. 15. 16. 17.*

SVper hoc frequenter pp duplicitatem ambiguum in materia emersit. Ecce † ab aliquo cū armis aliqs fuit in rixa percussus, & moritur p̄sumit ex vulnere periisse, & sup hoc ut ueritas liqueat, dic distinguendū esse, aut certum est, ꝙ mortifere fuit pcussit, aut dubium, si est certū, ꝙ uulnus sit mortale, & tunc non est locus dubitationi. ff. ad l. Aquil. ait lex. §. qđ si mortifere. & l. ita uulneratus. in prin eo. tit. ff. de uerb. obl. cōtinuus. §. cum ita, aut est dubium an sit mortale uel non. & lex uř innuere ꝙ si post huiusmodi uulnus decessit. ꝙ tunc ex eo uulnere mortuus apparet. ff. ad l. Aql. l. huic script. §. si seruus. uers. si manumissus in fi. Nō ob. ꝙ in principio illius §. dř mortifere, qa expone ut putabatur, non tñ erat mortale, alias est contra p̄dicta l. ita vulneratus, alias legis præsumptione occasione vulneris mortuus p̄sumit. † quia semper uulnus causa mortis cēset: pro eo ꝙ nihil interest an quis occidat, uel causam mortis pbeat. ff. ad l. Cor. de sic. l. nihil interest. ff. ad l. Aql. l. q occidit. § pe. & l. qua actione l. Celsus. & l. ita uulneratus in princ. extra de hom. c. psbyterū, & cap. de cetero, & c. audientiam. Ad hoc est ualde bonum arg. ff. de dam. inf. ll. damni. §. Sabinus. iudicatur p̄sumptio facti præcedentis per subsequens. C. de adul l. si qui. ff. quib. mo. pig. uel hyp. sol. l. sicut. §. superuacuū. ff. de accu. l. si q. §. eiusdem & hæc est regula, † ꝙ uicina causa q̄ pcessit inspicitur, & cōsideratur, q̄ sequitur in forma p̄sumitur. ff. mand. l. si procurator. in princ. ff. deposi. l. 1. §. qđ si tibi ut. §. si seruus in fi. ue. rum qa † oportet iudicantem cuncta rimari. C. de iud. l. iudices, & 4. q. 5. Iudicantem iudex qui habet iudicare super facti quæstione aduocet, ꝙ habet peritos assessores, qui fm artem cōsiderata qualitate, quantitate, & loco uulneris expōnāt, & referāt si uulnus fuit mortale,

mortale, uel occasione uulneris mortis causa praecessit, C. de re mil. l. semel lib. 10. de uet. insp. l. 1. extra de hom. sign. Sed ut circa hanc materiam nihil de contingentibus omittat, 5 † si post uulnus dubium intercedente tpis interuallo modico, uel magno uulneratus decessit, an semp ex uulnere, uel occasione uulneris mortuus psumatur, & circa hunc articulum leges, & canones uarie unt, & uario modo loquuntur, & dnt quidam q psumitur mortuus ex uulnere si fuit mortuus ifra tres dies, ut infra dr si qua foemina, & alibi dr, & aliqn diu uixit, & non dicit quantum, ut extra de homic. ad audient. alibi dicit infra paucos dies, & non dicit quot dies, ut eod. titu. c. 6 presbyt. alibi dicitur, q † si moritur post octo menses pp tpis prolixitatem non praesumit ex uulnere mori, extra de cle. percuss. cap. 2. Sed argo contrario sumpto ex hoc procem. cap. ur expresse concepi, q si infra octo menses moriatur, q ex uulnere mori presumatur ff. de inoff. eius cui mád. est iur. l. 1. §. huius rei quia contrariorū eadem est disciplina l. 1. de his qui sunt sui, uel al. iur. Item in lōbarda, si moriatur infra annū post uulnus presumitur ex eo uulnere mori, ut in titu. de plag. hoc in oibus plagis, uel feritis. Sed in hac uarietate modicum tps, aut magnum tps arbitrio iudicis est relinquendum, uel cōmittendum. l. 1. C. de iure del. de effr. l. 2. §. 1. uel q modicum ex dictis sententiis arbitretur. ff. si par. haer. pet l. antiq. & in pdictis iurib. rationes spāles non assignantur, quibus magis ad unam ex his q ad aliam animū applicemus. l. Nesenn. ff. de neg. gest. & haec sunt uera, si uulnus non sanatū durauit, usq; ad morte. ff. quod cuiusque uni. nom. Itē eorū. §. qd si actor. & de in rem uer. l. si pr. §. uersum. Sed † quid si durāte 7 uulnere eodem supuenit infirmitas alia, & mortuus est, nunqd ex uulnere psumit mortuus. dic q sic, quia semp uulnus ad alia accidētia ur cām dedisse. c. presbyt. & cap. ad aud. de homicid. & cap. de cetero ff. ad l. Corn. de sic l. nihil. ff. ad l. Aq. l. qua act. §. Celsus. Sed haec uera sunt si imperitia, uel negligētia medicātium, uel in incuria, seu culpa, uel in cautela pcussi nō intercessit ff. ad l. Aq. l. q occ. §. ult. & l. quas act. §. ult. extra de homic. tua 8 nos & cap. exhib. Item † quid si post uulnus sinatū, & cōsolidatū languor, & stimulus eiusdem uulneris, sicut saepe accidit, redundauit, & affligit, & refluentib. aliis honorib. morit, nunquid occasione primi uulneris psumat mortuus, dic q sic, quia semp prima causa p seuerare ur, & causam dedisse praesumitur, licet ad tps uacantem extra de hom. ad nām, & cap si qs semel de poen. dist. 2. & arg. ff. de aedil. ed. l. qui tertiana. C de cur. furio. cum ex his explorato super hoc semp consilio Medicorum. & praeuisa tēporum quantitate, unde infirmitas causetur, ut supra dcm est. Si ergo mortifere uulneratus negligētia periit, licet mortuus sit pp uulnus, non tn de occiso agitur, ut supra in uer. Sed qd si durante, in fin. idē est si mortifere, & ab alio sit occisus, uel ruina, aut naufragio periit. ff. ad l. Aq. l. huic 9 scrip. §. 1. Quid † si non mortifere, utputa cū bacculo, uel modico lapide, uel claui pcussus est, ita q oēs Medici dnt, q pp uulnus non morieṫ, & superuenit febris, quae eum tenuit usq; ad mortē, & Medici cōfitentur, & dnt, q de eo uulnere non fuisset mortuus, nisi fuisset febris, q superuenit, nunqd percussor, de vulnerato, aut de occiso tenebitur. & certe ur q de uulnere teneat, arg. l. qui occid. & l. huic script. in fin. & l. ita uuln. ad l. Aquil. Item qa iniuria ex effectu facientes tm. ff. de iniur. l. il 10 lud, & † uoluntas, ac ppositum distinguunt maleficia. ff. de fur. q iniuriae. non. n. delictum cōmittitur nisi uoluntas nocēdi interueniat. C. de sic. l. 1. non. n. est uerisimile quod occidere uoluerit, q calce, uel gleba, uel lapide paruo pcussit. ff. ad l. Cor. de sic. l. §. diuus. Praeterea dicit lex, qd si inferat alicui modicum uulnus, qd res ista nō habet in se delictū. ff. 11 de aedil. ed. l. 1 §. 2. † nō. n. debet ulterius progredi poena quā delictum. C. de poe. l. sanc. ff. de uulg. & pup. subst. l. ex facto. §. fi. & §. Iul. 12 largius. † Praeterea credi debet Medicis qui de aegritudine testificantur. C. de re mil. l. semel. lib. 12. in auth. de non alien. §. qd autē. 13 Praeterea † ex quo mortuus est ex febre, non debet qui pcussit cōdēnari de occiso, sicut si ab alio fuisset occisus, uel alio casu mortuus, licet. n. primo mortifere vulnerasset eum, & alius secundario interfecisset, primus de occiso non teneretur. ff. ad l. Aq. l. item Mela. §. 14 Celsus, & l. huic scripturae. §. 1. Praeterea † nō debet ex post facto crescere praeteriti delicti estimatio. ff. de reg. iur. l. oīs haer. §. nunq., cū ergo nō fuerit mortiferū vulnus, licet ex post facto, & à casu febricitauerit, nec occasione uulneris fuerit mors secuta, non teneṫ de occiso, nec debet poena crescere eius delicti, ut

de

de occiso teneat, ut not. d. l. oīs hęr. § nunq̄. Nec obstat q̄ ex pcussione, uel uulneris occasione, seu percussione febris su puenerit, 15 & mors secuta est, qa † inter eum q occidit, & q occasionem mortis præbet dr̄a est. ff. ad l. Aq. l. qua act. §. Celsus. econtra uero uidet̄ q̄ de occiso agi possit, & teneatur, qa occasione uulneris febris su puenit, & ipsum inuasit ex qua mors est secuta, & † q occasione dāni dat damnum dedisse uidet̄. ff. ui bon. rap. l. plur. §. cum aūt in fi. ff. ad l. Corn. de sic. l. nihil. extra de iureiur. c. ul. dist. 50. studeat. Nec obst. q̄ leue fuit uulnus, moritur. n. q̄nq; q̄s ex leui uulnere de quo alias nō moreretur d. l. qua act. § si q̄s seruū ægrū. Nec obstat qđ gleba terrę, uel modico lapide, uel fuste eum 17 percussit, qa † occisum acci pe debemus, uel ferro, uel alia re modica, uel magna d. l. qua actione. §. 1. Item arg. ad hoc qđ legit̄ de minore, & muliere. qđ occasione prioris actus incidunt in iacturā. ff. de iureiur. l. 3. §. 2. C. ad Velleia. l. mulier pfectæ ætatis. Quid plura? uidetur. n. lex qua si expssa, ut uideat eū occidisse cū uulnerauit licet post mortuus fuerit, ut in eod. tit. l. ait lex, & l. huic script. §. 1. Ad Idē fecit. l. si uulnerato seruo. eo. tit. Nec obst. q̄ alibi dicit̄ differt qđ q̄s occiderit, uel causā mortis dederit, uel pbuerit d. l. qua act. §. Celsus, qa uerū est quod differt quo ad modū agēdi ciuiliter, uel quātū ad actionē, qa cū occidit agit̄ actione . l. Aquiliæ directa, quam uero causam mortis p̄bet agitur act one in fcm. Idē est utrobiq; cū agitur de homicidio licet diuersis actionib. & tandē cōsequitur actione l. Aquil. utili, uel in factum subsidiaria cōtra illū q occidit, ut arg. de neg. gest. l. antep. & de seruo corr. l. & tm. & si quis cau. eum q § qui iniuriarū. & not. ad l. Aq. Item Mela. §. si alius. Ad quæ forte est distinguendum, aut aīo occidendi percussit, an non & hoc ppenditur ex factis aut dictis pręcedentib. uel sequentib. aut ex qualitate ictus, uel percussionis, & gladii cum quo pcussit, ff. de sicar. l. 1. §. diuus, & l. lege. §. cum quędam, & arg. de leg. 1. si seruus. plurimum. § fin. & de leg. 3. l. minus primo casu tenebitur de occiso. C. ad l. Corn. de sicar. l. is qui cum telo. ff. de sicar. l. ita. cum similib. uel dic quod semp tenebitur de occiso, sed tn̄. mitigabitur pœna, ex quo non aīo occidendi fecit, uel pcussit, ut legibus prædictis. & ff. ad l. Corn. sicar. l. 1. §. diuus, & l. lege. §. cum quidam. Deo gratias.

TRACTATVS.

Subtilis, & elegans, de lamijs, & excellentia utriusque iuris cum non nullis conclusionibus ad materiam hæresis in practica utilibus spectabilis, & egregij I. V. D. Domini Ioanni Francisci Ponzinibij Placentini.

Illustri, & excelso I. C. Dom. Iafredo Caroli Reuerendissimi, ac amplissimi Senatus Regij Mediolani præsidi meritissimo.

Ioan. Franciscus Ponzinibus Doctor Placentinus S.

SCio tibi multorū ingenia ludere, & uarias doctorum lucubrationes nomini tuo dicari ita ut possis leuiora hæc, & minuta opuscula fastidire. Verum tn̄ eam in te noui mā suetudinem, ac facilitatem, ut cum sublimiora inspexeris, humilioribus ēt pariter benigne aditum pbeas. Quam, ut literatorū oīm fautor humanissimus habearis, & ad te uel uti amenissimum diuersorium oēs liberaliū artium studiosi libenter cōfugiant, & ueluti cōem patronum, atq; assertorem amplectantur, & obseruant. uersabat̄ superioribus diebus animus meus ī mām Lamiarū, quarū p fectiones in hac urbe Placentina ualde frequētari cepere, & cogitabā q̄ occurrebant, & uera, ac utilia mihi uidebant̄ ī ipsa eadē mā, ī qua plurimæ q̄ones exortæ sunt scriptis demādare. Et cū id faciens inciderit ut arguēdo dicerē ius nr̄m sciam nequaq̄ logicorū more dici posse, & ad id lōgius pgrediēs excellētiā eius explicauerim, ita ut libeliū de Lamiis, ac iuris ciuilis laudib. cōtextim cōfecerim, cū tibi sapiētissime Præses, ac noī tuo cōsecraui Et potissimū rōne q̄ tibi iucūdissimum fore existimaui illius sapiæ laudes intueri, cui impensam ipse operā a iuuētute nauasti. Quam adeo familiarē lōgis uigiliis ac uehemēti animi applicatiōe fecisti. ut illam Ser. Sulpitii tā q̄ delectabilē filiolā amplectaris, cui excellētē illā dignitatē, & maximos honores quos cōparasti soles ascribere, Nec iniuria si quidem eius bn̄ficio factus es Chr̄stianiss. Francorū regi charissimus q eū te sanctissimo senatorio ordini in toto Mediolañ. im pio pfecerit, facile signauit qualē de tua moderatione, castitate, sanitate, opīonē hēat. Cuius sis apud illum

illũ auctoritas, & cũ ut solet dici magistratus uirum ostendit in hac ꝓuincia, quãpluribus iam annis secunda fama gubernasti, tanta i genii magnitudine, tãta es integritate uersatus, ut inter doctissimos iustissimũ, & inter iustissimos doctissimũ possimus appellare. Accipe igiť libellũ hunc exigue qdē faculta tis ac tenuis ingenii, quẽ tuæ dñationi ꝓpensa uoluntate offerro. Et iube tuis felicib. auspiciis ꝓdire in publicum, ac tuo fretũ patrocinio delicatiorũ cẽsurã nõ reformidare. Vale.

Ant. Maria ad lectorem.

Intima Franciscus quod Regnator is olympi.
Iunxerit humanis legibus ore sacro.
Ne mirere, uirum hunc peperit Venus aurea mater.
Gratia sic illi est matris ab uberibus
Quod cecinit, sagam sine mole accingier artes.
Hoc ab Allantiade quo satus est decidit.
Iure ergo emunctus cui concessere uicissim,
Eloquium genitrix, & pater ingenium.

SVMMARIVM.

1 *Lamię mulieres ad ludum dæmonis deferuntur per ipsum dæmonem.*
2 *Theologorum est sacras tractare scripturas.*
3 *Princeps non debet se rebus immiscere spiritualibus.*
4 *Theologia est omnium scientiarum dignissima.*
Ius canonicum, uel ciuile non est scientia.
5 *Leges simplicitatem amplectuntur, & subtilitatem respuunt.*
Lex est uoluntaria opinatiua non passim necessaria, &c.
6 *Lex est localis, non omnibus prouidẽs casibus.*
7 *Perito cuique de pertinentibus ad artem suam creditur.*
8 *Dubia in spectantibus ad fidem sunt ad Papam referenda.*
Canones allegari possunt sicut, & leges.
9 *Subiectum legalis scientiæ nedum circa mores, sed est etiam circa fidem.*
10 *Leges à Deo per ora prudentum, & Imperatorum promulgatæ sunt.*
11 *Legibus subdi debet omnis homo.*
12 *Leges in quibus allegari possint*
13 *Scripturæ sacræ adiuuari debent, & declarari per alias inferiores scientias.*
14 *Ius ars boni, & æqui dicitur.*
15 *Leges rationem, & causam habere censentur*
16 *Ius ciuile est scientia practica & speculatiua.*
17 *Negocia plura sunt numero quam uocabula.*
18 *Scientia iuris est certissima, nobilis, & omni honore digna.*
19 *Doctores iuris priuilegiati sunt in multis*
20 *Contemnentes iuris doctores detestandi sunt uelut pecudes.*
21 *Doctores iuris ciuilis circa quę uersari dicantur.*
22 *Scietia iuris ciuilis nobilissima est, nobilissimos reddens suos professores.*
23 *Scientia iuris ciuilis sapientia est, & res sanctissima.*
24 *Regere seipsum summæ sapientia est.*
25 *Scientia iuris ciuilis est oium sapientum dogma.*
Legista & canonistæ qualem modum habeant arguendi.
26 *Scientia quælibet suas proprias imaginationes, rationes, & disputationes habet.*
27 *Facundia oratorum quale habent officium.*
28 *Ratio legis ipsius anima dicitur.*
29 *Leges respuere subtilitates qualiter intelligatur.*
30 *Lex non dicitur uoluntaria, cum ẽt principis uoluntas legem condens ratione regulari debeat.*
31 *Principis proprium est iustitiam exercere.*
32 *Rescriptum principis non est cum alterius iniuria exequendum.*
33 *Principis studium esse debet ut populus sibi subditus bene uiuat.*
34 *Lex rationabilis dicitur eo ipso quod prohibita non reperitur.*
35 *Respondere per uerbum dubitatiuum est philosophicum*
36 *Lex an sit uariabilis, seu mutabilis.*
37 *Lex an sit omnibus casibus prouidens.*
38 *Iuris periti in dubijs sunt adeundi.*
39 *Lamiæ ad ludum dæmonum realiter, & uere deferuntur, & non tantum imaginarie.*
40 *Dæmon potest hominem de loco ad locum portare.*
41 *Deus per artem demonis multa contingere permittit.*
Negatiua est non ens, & ideo improbabilis.
42 *Diabolus quoad potest fidei nostræ resistere mititur & eam impugnare.*
43 *Solemnitas eadem requiritur in soluendo quæ in ligando.*
44 *Præcedẽtia declarantur per sequentia, & è contra*
45 *Factum aliquid esse non præsumitur nisi probetur*
46 *Experimenta sermonum uerorum cum rebus sensatis concordare debent.*
47 *Facta per artem Diaboli non uera censetur sed fantastica.*

48 Iura

48 *Iura de aliquibus loquentia locum habent in non expreßis in quibus eadem militat ratio.*
49 *Mulieres super quasdam bestias de nocte equitare, & in momento multa terrarum spacia pertransire falsum est.*
50 *Lamijs dicentibus se delatas ad ludum dæmonum. & multa se fecisse asserentibus, non creditur.*
51 *Argumentum de similibus ad similia est licitum.*
52 *Confeßio lamiarum est erronea; & respuẽda eo quod illusæ sint.*
Confeßioni rei in criminalib. regulariter non statur.
53 *Testes probare non poßunt quæ tantum in spiritu fiunt.*
54 *Antecedens destructum censetur si consequens destruatur.*
55 *Loquentis uirtus stat in hoc si bene distinguat.*
56 *Lex fit tantum de his quæ ut plurimum accidunt.*
57 *Poße non dicitur qui sine adiutorio non potest.*
58 *Argumentum inefficax censetur quod instantiam, seu retorquutionem patitur.*
59 *Argumentum à separatis in iure est nullius ualoris.*
60 *Probatio non admittitur contra præsumptionem iuris, & de iure.*
61 *Baptismus ad sui eßentiam non requirit personarũ præsentiam.*
62 *Occasio capi debet quæ benignius responsum pbet.*
Lamias portare corpus Christi ad ludum dæmonũ, & illud dæmoni offerere est falsißimum.
63 *Lamias noctu domos ingressas sanguinem sugere paruulorum est erroneum.*
Paruuli qualiter poßint f. ricari.
64 *Dæmones qui aliquem ad peccatum induxerunt cõtra naturam, abominantes fugere est credendum.*
65 *Partic pes, & consc ij criminis non admittuntur in casu delationis ad ludum dæmonum.*
Inquisitores fidei cogere debẽt ad abiurandum quod eatur ad ludum dæmonum.
66 *Doctores iuris ciuilis uocari debent ad processus & examinationes inquisitorum.*
67 *Probationes in crimine hæreseos debent luce meridiana eße clariores*
68 *Hæreticus censetur qui leui argumento à fide catholica deuiat.*
Testes uerisimilia deponere debent.
69 *Infamia attendi non debet quæ à personis suspectis ortum habet.*
Cogitatio in solo hæreseos crimine punitur, licet effectus nullus sequatur.
70 *Confeßio rei ad condemnationem sufficit in sola hæresi.*
71 *Confeßio ad condemnationem sufficiens debet eße uerisimilis, & non æquiuoca.*
72 *Confeßus se alias iudicio hæresim abieciße in manu alterius inquisitoris, non censetur ex noua confeßione relapsus.*
Confeßio facta in pęnitentiæ foro non sufficit ad condemnationem.
73 *Testes noui super iisdem examinari poßunt catulis in solo crimine hęresis.*
74 *Publicatio testium non fit in crimine hæresis si inquisitorum timeatur potentia.*
Hæreticus inquiri potest à pluribus.
75 *Occultans hęreticum scienter, tanquam hæreticus puniri debet.*
Hæreticus post mortem inquiri potest, & damnari.
76 *Bona hæreticorum ipso facto capiuntur uelut publicata.*
77 *Hæreticus non auditur etiam in ualde fauorabilibus.*
78 *Aduocatus, an poßit pro bannito aduocare.*
79 *Inquisitores cognoscere non poßunt an sua sit iurisdictio.*
80 *Iudici per inquisitionem procedenti, & se informatum de fama dicenti non statur.*
81 *Iudex ratione notorij non debet procedere, nisi prius constet de notorij qualitate.*
82 *Dæmones inuocare, & ab eis responsa petere, an sit hæreticum*
83 *Hęresim sapientibus quando detrahendum sit.*
84 *Testes in crimine hæresis cogi poßunt ad testificandum.*
Dicto ultimo testis statur in crimine hæresis.
Examinatio testium in crimine hęresis potest alteri committi.
Testes excommunicati & criminis socij admittũtur in inquirenda hæresi.
85 *Crimen speciem hæresis sapiens puniri debet.*
Pręlatus suam, sed non ecclesię iniuriam remittere potest.
86 *Blasphemans Deum non includitur in statuto de pace habita cum offenso.*
87 *Dolus in quibus criminibus culpæ præponderet.*
88 *Suspicione sola in crimine hæresis ad inquisitionem proceditur.*
89 *Coniecturæ quę in crimine hæresis sufficienter dicãtur arbitrio iudicis committitur.*
Scriptura requiritur in eo qui ab hęresi reuertitur.
90 *Interpretatio confeßionis in foro conscientiæ ad salutem animę in partem fieri debẽt deteriorem.*
Malum semper præsumitur de malo homine, & malo uerbo quod ab eo profertur.

LAmiarum materiã, quas uulgus striges appellat silẽtibus in istis natalitiis testis, iudiciorum strepitibus, tractaturus assumo quod scribitur Matth.4.capi. Assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem & statuit eum supra pinaculum templi. & infra. Assumpsit eum diabolus in montem excelsũ 1 ualde.† Ex hoc arguunt multi, & asserũt mulieres istas ad ludum demonis, & per ipsum dæmonem deferri posse quoniam si de quo magis inesse uĩ, & inest, ergo de quo minus auth. multo magis. C. de epis. & cle. l. quanto magis. ff. de iureiur. c. cum in cũctis, extra de electio imò stãte hac possibilitate, & ſm eos cõcedenda, inferunt credendum esse fore eas ad ipsum ludũ oĩno portari uere, qm̃ qđ est possibile est admissibile. Verum, qm̃ ego contrariam sñiam fauore fidei semper existimaui benigniorem, non per modum conclusionis, qm̃ prudentiorũ iudicio me subiicio, decreui in oppositum, inuocato Dei oĩpotẽtis auxilio, nõnullas breuissimas rõnes afferre. Verum qa uĩ theologorũ mã; qa de fide agitur, ne possit mihi obiici qđ scriptum est 6. q.3. c. scriptum. ubi dĩ in alienam messẽ manum non opponas. Censui in primis aliã dubitationem excitare, uidelicet. Nunq̃ d canones leges ue adduci ac allegari possint ad interpretationem diuinarum scripturarum ac seu ad declarationẽ uel decisionẽ theologicarũ qõnum. Nã hoc pacto cessabit obiectum, cognosceturq; maximã esse canonũ ac legũ ptãtẽ, & ꝓpterea leges oĩ ueneratione dignas. Ast, qa sicut aromatum solet esse nã, ut lõge magis cõtrita redoleant, sic, & ueritas quãto magis cõteritur, & oppugnaĩ, tãto clarior, expulsis nebulis, luce ꝓgrediĩ. Notãdo.n. & disputando bene, & optima rõne decreuit Modestinus, dicit tex. in l. fina. §. mixta. ff. de mu. & ho. & ſm Aug. 23 qõ. 6. c. uides, rõ uincit ꝑ disputationis pugnã. Arguẽdo ad partes, uĩ, in primis leges ipsas uel canones nullo 2 pacto sic fore admittendas.† Et primo, qa talis interpretatio uĩ tantũmodo spectare ad theologos qm̃ ipsi sunt, ut hĩ. 20. dist. c. 1. illi q̃ dnĩ tractatores diuinarum scripturarũ, & ꝓpterea, ut ibi dicitĩ in expositionibus earũ summis Pontificibus ꝑponuntur, licet in causis diffiniendis, ſm locum post eos mereanĩ, uana ergo uideĩ hæc disputatio legũ sic adducẽdarum, qa nemo debet se intromittere circa pertinẽtia ad aliũ l. cõsulta diualia. C. de test. Culpa.n. est se immiscere rei ad alium pertinenti. dixi text. in l. culpa ff. de regul. iur. & bonus tex. 10. dist. c. quoniã q̃ dicit, pontifices se non immisceant negociis secularibus, quibus est ꝑpositus princeps, & prĩceps se nõ immisceat diuinis rebus, quibus est summus 3 Pontifex ꝑpositus.† Et ꝓpterea infert ꝙ si princeps, q̃ est supra leges, inhibeĩ se immiscere spiritualibus rebus, ut ibi, ergo fortius hoc inhibeĩ subditis eius. Vel sic, si Pontifices ꝓ cursu tꝑalium immodo rerum imperialib. debent legibus uti, ergo fortius seculares, q̃bus est denegatum se immiscere spiritualib. rebus, debet posse ad allegandas ipsas leges, nisi ꝓ tꝑalibus rebus admitti. Et facit ead. distin. c. imperialium. ubi dicit, imperium suis publicæ rei quotidianis administrationibus debet esse cõtentum, nõ usurpare q̃ sacerdotib. Dñi solũ cõueniunt. & bonus tex. in aut. qũo opor. epi. in princ. ibi. illud qdẽ diuinis ministrans, hoc aũt humanis ꝑsidens ac diligentias adhibens. Et ideo gl. in uerbo cõferẽs. no. ꝙ nec Papa in tꝑalib. nec Imperator in spiritualibus se debeĩ immiscere. Et gl. in d.c. qm̃. ꝑ illum tex. dicit, ꝙ non licet allegare leges ubi est canon.† Secundo, qa theologia 4 est sciẽtia superior, & magis digna, ut habeĩ 10. dist. c. l. uer. itẽ lex, lex Imperialis nõ ẽ supra legem Dei, sed subtus, ut ea. dist. c. certum. & c. suscipitis. Et ꝓbatur qa scientia legalis subiicit Ethycæ. ut ꝑ gl. in proœ. decreti. q̃ Ethica est longe minus digna quam sit theologia, ergo non expedit eam interpretari ꝑ sciẽtiã longe inferiorẽ, & minus scientificam, ac ẽt plus religiosis interdictã c. non magno, & c. super specula. extra ne cler. uel mona. Tertio, qa ius ciuile uel canonicum non est sciẽtia, quia legistę uel canonistæ (ut inquiunt logici) non habent modũ arguẽdi, nec cognoscunt ꝑ causas, sed nituĩ immodo auctoritate legis uel canonis, qa dicũt, ita lex dicit, ita canõ loquiĩ, sed q̃ ꝑ causam nõ cognoscit, nõ scit, qa scire est rẽ ꝑ causam cognoscere. 23. q. 8. occidit, de testibus. cum causam, & hĩ 1. Poster. & secundo Metaphisicæ. ꝑ Io. And. in proœ. 6. in l. pupillus, ubi Bart. & Bal. ff. de acq. hær. ꝑ Ang. in l. q̃ Romæ, §. 5 duo fratres. 14. col. ff. de uerb. oblig.† Et facit qa leges dnĩ amare simplicitatẽ, non aũt subtilitatẽ, ut l. sicut circa fi. uers. si debitori. ibi, hæ aũt subtilitates a iudicibus nõ admittuntur, ff. quib. mod. pig. uel hyp. sol. l. 1. C. ut actio.

actio. ab hær. & contra hær. incip. ibi, nec ꝑ ꝑ nimiam subtilitatem. & in cap dilecti filii, in uer prouideatis attentis. ne ita subtiliter, sed simpliciter, & pure. extra de iud. Præterea lex est uoluntaria, ut per Aristot. in primo de cœlo, & mundo, & not. gl. instit de usucap. dum dicit, ꝙ sufficit pro rõne uoluntas. & probat in l. prospexit. ibi, quia ita uerba faciunt. ff. q & à quib. ff. de leg. 3. l. non aliter. ff. de exer. l. 1. §. si is qui. Nam quod principi placuit legis habet uigorem. dicit tex. inst. de iure nat. gen. uel ciui. & non omnium quæ à maiorib. nostris constituta sunt, ratio reddi potest. d. l. nõ omnium. ff de legi. subiicens. l. seq. quæ incip. & ideo. Et ideo rationes eorum. quæ constituuntur inquiri non oportet alioquin multa ex his quæ certa sunt subuertuntur. & facit l. benignius. ff. eo. ubi dr̃ benignius leges interpretandæ sunt, quo uoluntas earum conseruetur. Est ẽt opinatiua, & formidine permixta, ut vr̃ probari in § rñsa prudentum. in uerbo, opiniones. inst de iur. nat. gent. uel ciui. & in l. si me, & Titium in uerbo. subsisto. ff. si cer. pet. & in l. seruum quoque in prin. in uerbo, subsistimus. ff. de proc. Item non passim necessaria, quia ut hr̃ in cap. licet. de reg. quæ spiritu Dei aguntur, sub lege non sunt. & quod not. Inno in c. pastoralis, de off. ord. ubi habetur, ꝙ homines possunt cum tanta rõne regi, ꝙ nõ subiicerentur exercitio legis. & no. do Abb. in c. rex pacificus. & bo. tex in authen. de nup. §. si uero colla. 4 est ẽt uariabilis. c 1. de const. lib. 6. & ff. de leg. l. non est nouum. cum ibi notatis. 6 † Item localis, q̃a non obseruatur ubique, ut in c. super specula. ibi quia tñ in Francia, & nonnullis prouinciis, laici Romanorum Imperatorum legibus nõ utuntur. extra de priui. & facit qđ dicit Comen. in suo cons. 14. ad fin. qui dicit, ꝙ Veneti non utuntur iure cõi, sed iustitia naturali. Ad idem quia ut uidemus, fere oẽs ciuitates habent sua statuta, & suos ordines, legibus cõibus difformes, & repugnantes. Viuimus ẽt consuetudinibus. ff. de legi. l de quibus. §. ex non scripto. instit. de iure. nat. gen. uel ciui. Item non oĩbus casibus prouidens, quia non oẽs casus possunt sub lege comprehendi, ut dicit tex. in l. neque. ff. de leg. ergo talis cognitio uel notitia non põt dici sciẽtifica, q̃a sciã debet esse de immutabilibus, æternis, & determinatis, ut ꝑ Arist. 5. Ethico. & lex debet poni uniuersaliter, & non particulariter, ut ꝑ eundem in loco præallegato, quia particularia sunt infinita, quæ à nobis cognosci non possunt, sed cum sit de actibus humanis, impossibile est uniuersaliter uerum dicere, quia est utile, in aliquo casu particulari oppositum legis obseruari, & de quo multa exempla poni possunt, & patet ex not. in l. oẽs populi. ff de iust. & iur. ꝑ Bar. in 6. q. & per id ꝙ not. Inn. & Doct. in c. 1. de const. dum dicunt, ꝙ licet aliq̃n leges transgredi ex magna causa, ergo ad scientes theologos vr̃ relinquenda talis declaratio ac interpretatio, q̃a cęcus, nesciens quo uadit, in foueã cadit c. quæ ipsis, 20. dist. & ignorantia est cunctorũ errorum mater. c. 7 ignorantia. ea. dist. † Quarto quia peritus est standum c. fraternitatis. de frig. & malef. c. significasti. el 2. extra de hom. l. 1. circa princ. ff. de uentre inspi l semel C. de re mil. lib. 12. ergo theologis peritis tñ in talibus est standũ, ut ẽt per Alex. in cons. 1. & cons. 107. uolum. 2 post Pet. de Anch. in q. inci antiquis, & moderatis tꝑibus. Quinto per tex. in c. de quib. 20. dist. qui ponẽs ad quos sit recurrendũ cũ sacrosanctę scripturæ auctoritas nõ occurrit, inquit, De quibus causis nulla soluendi ligandiq; auctoritas in libris ueteris, & noui testamenti, & quatuor Euangeliorũ cũ totis scriptis appareat, ad diuina recurri te scripta gręca, si nec in illis ad catholicæ ecclesiæ historias catholicas scriptas manũ mittite. si nec in illis, Sctõrũ exẽpla ꝑspicaciter recordamini, ꝙ si in oĩbus his inspectis huius q̃onis qualitas non lucide inuestigat̃, seniores prouinciæ cõgregare, & eos inuestigare, ergo ad has personas tm̃modo est recurrendum, & nõ ad doctore legum, cũ sint omissi. Contraria opinio tñ de iure vr̃ uerior. Primo per tex. in ca. relatum. 37. distin. ubi formaliter dr̃. Absurdum non est, si aliquid ẽt ex eruditione cõi ac liberalibus studiis, quæ forte ẽt in pueritia attingit. Ad assertionem ueri dogmatis conferat. Ad idem ea. d. c. turbat. ubi dicitur ꝙ ẽt literæ seculares addisci. ac legi permittuntur, ut errores gentilium legendo detestentur, ac utilia quæ in eis inueniuntur, ad usum sacræ eruditionis uertant. ergo nihil habet obstare, quin, & multo magis leges, canones ue sic adduci possint. 8 † Secundo, q̃a ẽt Papa ad quẽ spectat decisio dubiorũ circa fidem d c. 1. 20. dist. cle. 1. §. porro de sum. Trin. & fi. Cath. glo. in c. sicut unire, de exces. præla alleg. leges, & sequitur eas, ut habet̃ in c. cũ à nobis. in prin.

ibi, & canonica, & ciuilia iura sequentes districtius inhibemus, de testibus, & alibi sæpe. Tertio, quia ēt canones pñt sic allegari, 20. dist. c. de libellis, & cap. seq. & hoc non est dubium, ergo ēt leges, rōne connexitatis, & inuitationis c. 1. extra de ope. no. nun. ubi leges non dedignãtur imitari canones. & econuerso. Cõnexorum .n. est idem iudiciũ c. translato extra de cõst. no. gl. ꝑ illũ tex. in c. quo iure. 8. dist. sed leges, & canones fraternizãt, ac quandam cõnexitatẽ hñt adinuicẽ, ergo, &c. & facit tex. in auth. de nõ alien. aut ꝑmutan. §. cũ aũt. & in auth. de trien. & semis. in prin. ubi idem dr̃ de imperio. & sacerdotio, qa nõ 9 multum dñt, imò fratern zãt. † Quarto, qa subm legalis sciẽtiæ non est tm̃ circa mores, sed ēt circa fidem, qa nedum subiicit æthicæ, sed ēt theologiæ, cum in ea etiã tractetur de anima; & fide, & in ea habeamus multos titulos, q nos dirigunt in deũ, & tendunt ad fidem. Et ꝑꝑea gl. in l. iustitia. ff. de iust. & iur. & inst. eo. tit. in princ. dicit, ꝙ nõ expedit nobis legere theologiam, qa omnia pertinentia ad fidem, & ad diuini iuris scientiam, reperiũtur in corpore iuris, nõ est ergo spernẽda iuris sciẽtia cum lex sit sanctio sancta. Et cũ dicat Imperator in l. cunctos populos. C. de sum. Trin. & fide Cathol. Cunctos populos quos clementiæ nr̃æ regit imperiũ, uolumus in tali religione uersari, quã diuinum Petrũ Apostolum tradidisse Rom. religio adhuc ab ipso insinuata declarat, hoc est ẽm apostolicam doctrinã, euangelicamq. disciplinã, patris. & filii & spiritussancti, una deitate, sub pari maiestate. & sub una Trinitate credamus, & in auth. qũo opor. episc. §. nos igitur dicit. Nos igitur maximã habemus solicitudinẽ circa uera dei dogmata, & circa sacerdotũ honestatem, quã illis obtinentibus, credimus, qa per eam nobis maxima dona dabuntur à deo: & ea quæ sunt firma habebimus, & quæ nõdum hactenus uenerunt, acquiremus bene aũt uniuersa gerunr̃, & competenter, si rei principiu fiat decens, & amabile deo, & hoc aũt futurũ esse credimus, si sacrarũ regularũ obseruatio custodiar̃, quã nisi laudandi, & adorãdi inspectores, & ministri dei uerbo tradiderũt apostoli, & sancti patres custodie 10 rũt, & explanauerunt. † Præterea dñt leges à deo, ex ore prudentũ, & imperatorũ, ꝑmulgatæ l. fin. & ibi gl. in uer. diuino. C. de præscr. lõgi temp. §. quia igitur imperium in auth. de instr. caut. & fide. 8. dist. c. quo iure, ibi, qa ipsa iura humana, ꝑ imperatores, & reges seculi, Deus distribuit humano gñi. ut 6. q. 3. c. fi. Nam lex cepit à deo in Paradiso, & ideo dr̃ domum Dei, & dogma prudentũ, ut l. 1. ff. de legi. unde Panor. in c. 1. de iur. cal. dicit, ꝙ sicut lex canonica põt dici partim positiua, & partim diuina, qa in parte subiicir̃ æthicæ, & partim theologię. Idem dici debet de legibus ciuilibus. habito respectu ad causam efficientẽ immediatã, licet respectu causæ immediate efficientis dicanr̃ diuinitus ꝑ ora principũ ꝑmulgatæ d. c. quo in re. & d. l. fi. ergo saltem intuitu causæ à qua sic emanarũt, debẽt alle- 11 gari posse. † Quinto quia hoc ēt ur̃ perutile, qa cum omnis hõ sit subditus legibus, ergo adducta lege quisqs facilius obtẽperabit ueritati, & hoc ꝑꝑ timorem pœnæ, qm̃ legi stãdum est c. de capitulis, cũ quatuor capitulis seq. 10. dis. Et hoc ēt in foro cõsciẽtiæ, ut no. Bal. & Doc. in c. q̃ in ecclesiarũ extra de cõsti. do. Abb. in proœ. decr. Petr. de Anch. in consi. 21. incip. vr̃ prima facie dicendum. per Ioan. And. in c. 2. de uerb. sign. in 6 per B. Th 2. 2. 96. q. & per Bal. in c. in omni. de testi. ubi eleganter dicit, ꝙ ideo in foro conscientiæ leges sunt seruandæ, qa alias sequeretur, ꝙ omnis legũ forma, & subtilitas duceret ad inferos, & scientia legũ esset magis dãnata quã maleficium. Et pulcherrime ꝑ Fede. de senis, consil. suo 21 ubi ēt multis rõnibus comprobat ꝙ quis tenetur magis sequi dispõnem legis quam conscientiam eius, pro quo ultimo bene faciunt ēt quæ not. in l. illicitas. §. veritas ff. de off. præsi. & per Paul. de Cast. cons. 296: in 1. parte nouorum, & dicit gl. in cle. ad nostram. in verbo, ieiunare. de hære. & ibi do. Card. & Imo. in rubr. de const. col. 6. Abb. in c solitæ. in 2. col. de maio. & obed. & in c. oĩs anima. de cẽs. ꝙ nõ est aliqs adeo bonus, vel 12 ꝑfectus, q non subsit legi. † Et sic ex hac conclusione q̃ fundatur super utili, debent leges sic posse allegari, & ꝑ qua optime facit text. in c. vt cõmissi, circa fi. de hær. in 6. vbi iubet Iurisperitos dr̃e ab inqsitoribus auocari, vt eorũ ꝑcessibus assistant, & recte factum, qa legistæ sunt tractatores maleficiorũ, & leges ēt tractãt de maleficiis, ut C. de malef. & mathe. ꝑ totũ, & C. de pag. & eorũ temp. & sacr. & C. de thes. l 1. lib. 10. & alibi sępe. Et sic patet, contraria non hr̃e obstare. Et maxime primum argm̃, dum dicitur, vanam esse hanc

allegat

allegationem legum,quia immo pater q est utilis,& non uana. Nec obst.tex. in d. c. qm cum concor.qa illa iura loquunt in casu diuerso,qm aliud est quærere,nunquid Imperator possit se intromittere i causis spūalib. prout loquuntur illa iura, aliud, nunquid leges possint induci in theologicis qōnibus & diuinis prout dicit qō nostra. Et ppea do. Abb.in c.inter illa.in 1.primo no.de imm.ec. qdqd dixerit gl.de.qm dicit q etiam ubi non deficit canon,pōt lex allegari, per illum tex. & pbat bonus tex 10.dist.c.1.ubi dr leges imperatorū non esse omnino eruendas, cum eis sæpe ecclesia utitur cōtra hæreticos, & sæpe contra tyrānos,& per eas cōtra quoscunq; prauos defenditur,concor. ea.dist. c. si in adiutorium ubi dr, q sunt uerba Aug.si in adiutorium uestrum terreni imperii leges assumendas putatis,non reprehendimus. Nam fecit hoc Paul.& cōcor.tex.ubi gl.i c.1.extra de op.no.nunc.& 39.dist.c.1.in uers. ut eorū cautela ecclesiæ seruentur indēnes,& sic uidemus q ēt prædicatores in pdicationibus, & Theologi in suis scriptis allegant leges, 13 & bene.† Non ob.sm,quia ut ēt est dcm, p alias scientias inferiores potest ius sacrarū scripturarū adiuuari,& declarari, ergo tanto magis per leges quarū scientia est sublimior. Et facit quia ēt Xp̄s.cuius actio est nostra instructio, de cons. dist.1.solēnitates p exēpla rerū humanarū,& terrestrium,declarabat altissima,& quæ de sursum sunt,ut in euangeliis. Præterea,ut dicit Philosophus 1. Physic. innata est nobis in uia cognoscendi ad imperfectoribus, Nec ob. quod dr de .c. non magno,& cap super specula. quia hæc scīa, ut ibidem notatur,non est. omnino religiosis interdicta,sed causatiue s.ut magis theologiæ studium amplectentur,ut dilatato sui tentorii loco,funiculos suos faciat lōgiores, attñ cum licentia leges addiscunt,& quas de dicerunt pñt docere,& allegare,& sic fit.Non obst.tertium, qa imò ius ciuile, uel canonicū est scīa,patet ex plurib.Et primo p tex in pœ.ff. circa princ. in uerbo professores legitimæ scīę cōstitutos,& ibi prima uestigia cuiusq;.scīæ mediocriter tradentes. & in 4.col. ibi,& hi q rudes adhuc legitimæ scientiæ çapescendæ aspirant.& in pen.col.ibi, nihil legitimæ scīæ eius deerit. & ibi, hæc sola scīa finē habet mirabilem. † 14 Secundo p tex. in l. 1.ff.de iust.& iure.§.1.ibi,ius est ars boni, & æqui,& ibi, æqui & iniq notitiā pfitemur & ibi æquū ab iniquo separantes,licitum ab illicito discernentes. Nā si ius est ars. ut ibi. & concordat tex. in proœ.ff.col.pen.ibi,nulla euenit arte,ergo est cognitio quia ut dicit Philos.1.Poster.omnis ar.& doctr.fit ex præexīti cognitione sicut contingit in iure, cū in eo distinguamus æquum ab iniquo, sed distō non pōt fieri sine cognitione. Nec hic pōt capi ars pro habitu factiuo,si pdicta cōsiderentur,quimimo dicta uerba ostendunt, ut accipiat p habitu scientifico. & p demrones acquisito.Ostenditur ēt,quia leges hñt rōnē & causam ut subiiciam. Et pōt addudi tex. cum gl.in l.1.C.de stud.lib.11. dum. iurisperiti,& medici dñr esse Philosophi, & uiri pro 15 fundioris scientiæ,& doctrinæ.† Tertio quia leges hñt rōnem & causam, & ideo eam doctores,& præsertim legentes, semp inuestigant quærentes de rōne dubitandi, item de rōne decidendi,de rōne dubitandi, quia lex non fit nisi in casu dubio l. labeo. ff. de carb. edi.l.antiq.C.de.fur.In claris.n.nō est opus laborare.ff.de uerb.obl.l.contin.§. illud. Itē quia de singulis dubitare non est in utile, ut in prædicamentis Arist.& per glos.in l. 3. C. de sum.trin.& fi.cath.de rōne decidendi, ut intelligat quod est cum rōne facta, sicuti esse debet.4 dist.c.erit aūt lex. & sic multis aliis omissis,& ex his cōstat ius ciuile esse sciam, 16 & uerā ex rōnibus, & demronibus. † Constat ēt quia non solum est scientia practica, sed ēt speculatiua, qm oportet prudentē iure soluere nudos, qōnes & controuersias, q nunq̄ etiam contingerunt,quod non potest fieri nisi per subtiles indagationes, & p speculationem.Quo fit ut quia subtilr indagandum est,& procedendum per argumenta, rationes,& similia,& aliis uariis modis sm regulas iuris,quas decet hre notas, quod detestandi sunt illi,qui tantūmodo, (ut sunt multi) q utūtur temeritate pscientia cōtra tex. in l.quisqs.C.de postul. uel qui tantūmodo uadunt p reptoria,& q nihil uolentes a seipsis excogitare,timent cōsulere,uel pronunciare, qm id à doctorib.non reperiunt scm, & hoc licet adsit bona rō,uel bonum simile, sed male,quia ut ēt inquit Paul. de Cast. in l. Clod.ff. de acq. hær. perniciosus est talis timor, & in miserrimus est talis intellectus, qualr.n scientia legalis fuisset augmētata, si ita fecissent antiq,qa noluissent cōsulere,nisi

ubi reptum esset ita à doctoribus determina tũ,& cõcordat ꝙ dicit Boetius de disciplina scholastica,ubi ẽt ipse dicit,miserrimi ĩgenii est,nolle nisi inuẽtis uti. Et ꝑ pea rõnibus innitẽdum est, qm̃ ut dicit tex.in l. 1. §. sed qa. C.de uet.iure enucl.& in proœ.sexti nã [illegible] pe[illegible] nouas deproperat ædere form[illegible], & q̃ de nouo emergũt nouo idige[illegible] auxili[illegible] l.diuus.

17 ff.de rest.in integ.† [illegible] qu[illegible] cum plura sint negocia quam [illegible] ut l.nã.ff.de præscr. uerb.n[illegible] oẽs articuli sigillatim decidi, sed de[illegible] pcedi ꝑ rõnes,& similia, ut l. non pñt.ff.de leg.Et sic patet ẽt non hr̃e obstare, quod hr̃ per Philosophum in 1.Metaph. ubi dicit,ꝙ scientes, quorũ scientiæ non sunt ad usum,sunt nobiliores illis,quorũ sciẽtiæ sũt ad usum,qm̃ illud dictum non debet intelligi de tali scientia quæ est speculatiua, & practica, Aliter diceremus ẽt theologiam, uel medicinã quas theologi, & medici summæ extollũt,non esse sciẽtias nobiliores, cũ sint etiam ad usum,ut patet. Accedat quia est ẽt sciẽtia,quæ nedum uersatur circa mores, sed etiã circa ea quæ sunt ad diuini iuris usum, ut supra est tactum, & ẽt dicam infra. †

18 Est etiã certissima sciẽtia,quia habet finem quẽ non hñt aliæ scientiæ,ut in proœ.ff.col pen. habetq́. certissimas rõnes,& causas,& demõrationes,ut pitis notũ est, sed ut dicit Philosophus in proœmio de anima, una scientia dr̃ nobilior altera, uel subiecto nobiliori, uel qa est certior,uel ꝑ ꝑ utrunq; simul. Est ergo sciẽtia nobilis,& honore digna, qđ ab effectu ẽt demonstratur,qa ꝑ eam hoĩes fiũt nobiles,ut hr̃ in l.2.§.fin ff.de excus.tut. l. ꝓuidẽdum.C.de postu.ꝑ Bar.Bal.& Doct.i præ. C. ꝑ Bart.in 1. const. ff.col.3.& in. 1.constit. C.§.hęc quoq; ꝑ do. Alex.cons. 15 col. pen. & consil 18.col.fin.in fin.in 1.uol. & cõs. 94 col.2.uer. sed ita.eo.uol.& ꝑ Fely. in c. quanto.de mag.Et ꝑ pea,ut ꝑ Doct. ibi infamis, & udęus non pñt doctorari, & bonus text. in l.fin.in uersic.qui ue magisteriæ. ptãtis sudoribus clarus factus est C.ubi sena uel clar. † Itẽ qui à Doct. iuris priuilegiant in mul-

19 tis,ut ꝑ Doct.in uariis locis,& no. do. Alex. in l.cẽturio.circa prin.ff.de uulg & pup. & ꝑ dom.And. Siculũ in cons.57.incip. scribitur apud Iob. in 1.parte, & dom. Parid. Put. in tract.suo synd.in §.doctor.& seq,& in §. mãdauit tex.nã in eis uersat̃ publica utilitas, ut l.1.& ibi gl.C.de stud.lib.ut.Bart.& alii in l.

1.ff.sol.mat.& ꝑ Cyn.in l. 1.C. de iur. & fact. ign.Probatur ẽt quia ut dic[illegible] do Azo.in proœ. inst.sciẽtia ciuilis faci[illegible] ꝓfessores eius in orbe terrarũ sole[illegible] principari, & sedere in aula i[illegible]periali.Et ꝑ pea refert An.de Perus.in l.[illegible]cum salutatus.C.de senten. pas. quod licet Papa recipiat oẽs ad osculum pedis. tñ Vrbanus Papa recipit eum ad osculum pacis.

20 † Vnde ex istis, & multis aliis q adduci possent,merito iure inferri põt,ꝙ tanq̃ pecudes detestãdi sunt q de facili, & lubrico linguæ doctoris iuris cõtẽnunt, & ꝙ similiter pessime faciũt,q uolẽtes uiolare priuilegia doctorũ(prout sæpe istis tpibus fieri conatum est) faciũt hospitia militũ in domibus eorũ,quia hoc cædit dedecori tãtæ dignitatis.& contra tex.expssum in l.2,ubi ẽt gl.C.de mun.patr. lib. 10.Item ẽt cõtra cõsuetum, & cũ læsione publicę utilitatis,& ꝑ pea dicit Patris de Put. in.d.§.doctor.quod officialis faciẽs hoc meretur syndicari & ita dicit factũ contra quẽdam.ptãtem de Theano, q uoluit milites hospitari in domibus cuiusdam doctoris .su ꝑ hoc tñ est prouisum ꝑ illustres pśides, & regios senatores.† Demonstratur ẽt rõne exer

21 citii,qa uersantur doctores circa diuina, circa,cõe & circa ea quæ studet ciuitas,& princeps, & circa alia optima. unde Magnifici uiri appellari debẽt,qa & sic uersantes Magnificos uiros appellat Philosophus,4 Eth. & ita ẽt eos appellat text. 1.const.C. & in proę. inst sunt.n doctores iuris,optimi iustitiæ, & rep ministri,inquit tex.in l. 1. §.discipuli, & §.fin.ff.de.orig. & dicit tex.in in l. aduocati. C.de aduoc. diuer. iud. hi q dirimunt ambigua facta causarũ, suæq́. defensionis iuribus in rebus sæpe publicis ac priuatis lapsa erigũt,fatigata reparant,non minus prouident humano gñi,quam si pręliis ac uulneribus, patriam parantesq́. saluarent. Nec.n. solos, nr̃o imperio militare credimus illos qui gladiis ac toracibus nitũtur, sed ẽt aduocati militãt.Nam patroni causarũ, qui gloriosæ uocis cõfisi munimine,laborãtium spẽ uitã, &

23 posteros defendũt.† Est ergo sciẽtia nobilissima,iuris ciuilis sciẽtia,cum & ex ea fiãt nobilissimi eius ꝓfessores,ut supra, & qa nemo dat qđ non hẽt 1.q.7 c. daibertũ. de iure patronatus, qđ aũt.inst.de lib. in princ. per gl. Imo est admirabilis,& diuina, cũ dicat text. in l.2 circa princ.C.de uet.iure.enucl. Nihil in legibus,neq; contrarium,neq; idem,neq; simile

simile inuenit, ut ne geminæ leges ꝑ singulis rebus positæ appareant, qđ quidē cœlestis ꝓuidētiæ peculiare fuit, & humanę imbecillitati nullo mō possibile & ꝓbat, qa est diuinarũ atq; humanarũ rerũ notitia, iusti atq; iniusti sciētia, aucto. Chrysippo, ut l. iustitia. ff. de iusti. & iur. & inst. eo. tit. in princ. Et à diffinitione non est recedendum, quia ẽm Philosophum. 7. Metaph. diffinitio est sermo indicās qd est esse rei ꝑ essentialia. & ẽm Bald. in rub. C. q. admitti. allegantē Boetium, diffinitio essentiā rei claudit & allusio siue Ethimologia intelligentiā rei. Et ꝓpea Bal. in l. nō sine. C de bon. quæ lib. dicit ꝙ illud dr̄. in esse qđ cōstat ex suo diffinito. † Quinimmo est sapientia ẽm I. C. in l. 1. §. proinde. ff. de uariis, & extraor. cog. q dicit ꝙ sanctissima res est ciuilis sapiētia. & facit qa ẽm B. Tho. 2. 2. q. 1. & art. 2. de domo sciētiæ cognitio diuinarũ rerũ uocatur sapiētia, cognitio uero humanarũ rerũ uocat̃ scientia, sed cognitio legalis est hmōi per iura allegata, & bo. text. in l. 1. C de uete. iure enu. ubi dicit text. Nihil tam studiosum in oībus rebus inuenit̃, quam legum auctoritas, quæ, & diuinas, & humanas res bñ disponit, & oēm iniqtatem expellit, sic sapientia, qm̃ ut dicit gl. in d. § proinde. ciuilis scientia est sanctissima quo ad animā & firmissima quo ad mundũ. Et dicit Philosophus ad Alex. sapientia est conseruatiua animæ. sicut sanitas corporis, sed hæc scientia est hmōi, quia facit hoīes uirtuosos, dirigens eos in Deum, tollens lites, rixas, controuersias, & talia ex qbus solent seq homicidia, & oīa alia malą ergo ē cōseruatiua animę & corporis, & sic sanctissima quo ad animam, & firmissima quo ad mūdũ, & sic cōnr est sapientia. † Corroborat̃, qa seipsum regere est summa sapiētia, ut per Philosophũ. de regi. princ. sed hæc scientia nedum docet seipsum regere, sed ēt ciuitates, prouincias, & oēm orbem terrarũ, ut patet, & dicit tex. in auth. ut oēs obe. iud. prouin. sine ea nihil factum est. & est ꝑcipua aliarũ, quum per eā regunt̃ omnia. Et ꝓbatur, qa decet I. C. hr̄e docendi peritiam. dicendi facundiam, disserendi copiam, interpretandi subtilitatem, solertiam, fidem, bonos mores, & laudabilem uitam. C. de profes. qui, in urbe cons an. l. 1. lib. 12. l. magistros. C. de prof. & med. libr. 10. & in procœmio inst. §. cũq;. quinimmo debet ēt alios præcellere moribus, & scientia. ut in illa l. magistros. nec immerito, qa doctores sunt ad aliorum eruditiones c. sup specul. de mag. & dicit tex. in c. gloriosus in sanctis suis de reliq. & uen sanc. ꝙ sunt luminosæ candelæ ardentes super candelabrũ positæ, quæ in uniuersum corpus orbis terrarũ tenebris profugatis ueluti sidus irradiat matutinũ. & tex. in d. c. sup specul. dicit ꝙ fulgēt ueluti splendo firmamēti. & ueluti stellę sunt in æternitates ꝑpetuas ꝑmansuræ. & tex. in c. multi. de pœni. dist. 2 ꝙ sunt radii solis. & probat tex. ī l. si arborē. § si cōem in uerbo. locus opacus, qm̃ sole cœpit esse plenus. ff. de ser. urb. præd. cum ibi not. p Ang. † Ad idē quia est dogma oīum sapientum ut dicit text. in l. 2 ff. de leg. & uera Philosophia, & non simulata, ut l. 1. ff. de iust. & iure. ergo est sapientia, & ita dici debet, quoniam peritis in arte est stādum, ut dixi supra, & est bona gl 9. dist c. ueterum, & facit tex. in §. responsa prudentum. inst. de iure nat. gen. uel ciui. & quia etiam leges, & sic ipsorum I. C. uerba, à Romana ecclesia, cui, ut dr̄ 22. distin. c. 1. iura terreni, & cœlestis imperii sunt commissa, sunt approbata. Non ob. qđ legistæ uel canonistæ non habēt modum arguendi qa est falsum, & patet quia etiam esto qđ non habeant cũ modũ quē habent dialectici uel aliarũ scientiarũ ꝓfessores, hoc non expedit dũmodo habeant modũ sciētificũ, & cōcludentem, sicut habent, qa ẽm Spe. in ti. de aduo §. nūc de exordiis uer. qd si aliter. quælibet scientia habet diuersa gña loquendi, intm̃ ꝙ proprius modus loquendi in una scientia, est absurdus in aliā, & sunt uerba Augu. in c. locutio. 38, dicit. & dicit Philosophus primo posteriorũ, † unaqueq; sciētia hēt suas proprias immaginationes, rōnes, ac disputationes, & bñ qā locutiones habent esse ẽm subiectam materiā l. si uno. C. loc. & ẽm Philosophũ. 1. Ethyco. tūc ꝑfectæ enunciamus, cum ẽm subiectam mām loquimur, de quo ēt per Bald. in l. data opera. circa mediũ. C. q a cc. non pos. Et ideo indigne dicitur legistam uel canonistam non hr̄e modum arguēdi, licet nō logice loquatur, uel ẽm alium modum. Nā ut inqt tex. in c. indignum. & in c. ecclesiastico. 38 dist. canones non sunt restringēdi sub regulis donati, nec etiam ociosis Philosophorũ scholis & facit qa legistæ sunt reales locutores, & rebus, & non uerbis intendentes, qa nō uerbis sed rebus, leges imponūntur l. 2. C. com. de leg. c. commissi, de elec. libr. 6.

m 4 & ideo

& ideo Bal. in l. ueteris. C. de cõtr. & cõmitt. stip. dicit ꝙ leges sunt ueræ pbiæ legales, & non dialecticæ, & ponderat ad hoc illũ tex. & cõcordãt uerba Io. An. in regula infamib. de reg. iur. in 6. qui dicit, absit ꝙ per sophisticationes uerborũ nãm immutemus, & ideo ſm eum ĩ c. 1. de cõf. in 6. ex mente Didymi

27 ad Alex. † Non artem bene loquendi discimus, nec facundiæ oratorũ, rhetorũq́. operã damus, cuius offm̃ est falsitatis sermonibus figmentare mendacia, & innocentiæ fidẽ cõferre criminibus, ac parricidii reos assignare piissimus, q dũ putant se alienæ laudis fructum p in q uictoriã rapuisse, nesciunt munimentũ suæ cõsciẽ pdidisse p quo facit tex. in c. sedulo. 18. dist. q pclarissime ad propositum loquẽdo dicit. Cõ di casto linguã exercitatã cõferre non audeãt, & putent pponẽdas esse uerbis snĩas. sicut pponit animus corpori, debet q. ueriores, ꝙ disertiores audire sermones, sicut prudentiores, quam formosiores amicos hre. Similter nõ obst. ꝙ legistæ, uel canonistæ non cognoscunt p causas, qa ẽt ex

28 supradictis oppositum pbatum est. † quinimmo rõ legis dr aĩa legis. l. quod dcm̃. ff. de pact. & strictius est obseruantia quã ipsa lex, ſm Bal. in l. qcunq;. C. de ser. fug. & in l non dubium. in 5. col. C. de leg. & p eundẽ in l. si qs seruo. C de. fur. ubi dicit ꝙ rõ est sicut aĩa & uerba sunt sicut supficies, & in d. l. nõ dubium. dicit qđ est spũs uiuificans legem, oẽ dcm̃, & fcm̃, faciens ratum, & firmum, & hr p do. Abb. in cons. 1. in 1. uol. Et dicit Bal. in l. nemo, in prin. C. d. sent. & interl. om. iud. quod ideo Francigenæ tantũmodo allegant rõnem, & dñt sic est ratio legis, non aũt dñt, sic est lex, uel lex sic dicit. Sed concesso ẽt ꝙ simpliciter allegetur lex, uel dicatur sic lex dicit, prout fit, quid ad rem, cum talis allegatio non est sine ratione, cum lex contineat rõnem, & sic ratione facta quo fit ꝙ allegata lege, ẽt ratio legis hr pro allegata. Nam, & idem fit de dictis philosophi, quia eius dictis simpliciter adductis philosophantes acquiescunt, quod nõ est. nisi qđ cõtinent rationem, uel causa. n. Sicut ẽt de dictis Pythagoræ refert Boetius in princ. suæ arithmeticæ, q inqt, ꝙ sufficiebat dici sic Pythagoras dicit. & ad propositum etiam dicit Bal. in c. ad hæc. in 6. col. de pace iur. fir. ꝙ leges non allegantur in curiis regum p auctoritate, sed pro ratione. Breuitatis causa etiam hoc fit qm̃ gaudent breuitate moderni, ut inquit gl. in l. 1. ff. ꝙ met. cau. & facit text. in l. amplio

29 rem. §. in refutatoriis. C. de appel. † Non obstat ꝙ leges non amant subtilitates, quia non est uerum, inquantum tractatur de interpretatione iurium, uel de enucleatione quæstionum, & ad ueritatem eliciendam, sed ne subtilitatibus fiant deceptiones, peruertãtur uera, & recta iudicia, iniquitates æquitati preferentes, in quo gñe boni, & æqui, ut inquit tex. in l. si seruum. §. de illo. ff de uerb. oblig. plerunque sub auctoritate iuris scientiæ perniciosæ erratur, secus, & hoc est de quo proprie loquunt iura cõtraria, & id qđ dñt leges subtilitates non amare, qa est uerum eas non amare, inquãtum tendunt ad decipiendũ, ut ẽt declarat Paul. in ca. dil filii, in 2. col. de iu. ubi latius p eum, q subtilitates sint attendendæ, & q non. & aliqd p Rom cõs. 201. incip. Oĩpotentis Dei postulato suffragio, in pposita cõsultatione. Et pbat tex. in c. si cupis, 16. q. 1. qui dicit habeo simplicitatẽ columbæ, ne cuiq̃ machineris dolos, serpentis astutiã, ne

30 aliorũ supplanteris insidiis. † Nõ obst. ꝙ lex sit uoluntaria, quia est falsum, ut ex prędictis cõstat. Nec ẽt sola uoluntas principis facit legẽ, qa imò debet esset regulata rõne Nam & uolũtas eius subiacet regulæ rõnis, est. n. aĩal politicum, rõne & mortale ſm Bal. in l. 2. C. de serui. & aqua. & ideo non põt iniquum statuere, ut in quiũt d. Abb. & scribẽtes de cõst. c. 1. & per B. Th. 2. 2. q. 9 art. 6. & ſm Ang. in cõs. suo c. incip. sanctissima. in 4. col. opinioĩ eius non est standum, si cõtraria snĩa est rõnibus melioribus comprobata. alleg. text. in l. Aemilius. ff. de minor. & multa dicit Par. de Puteo in tract. suo syndic. in c. 1. & 2. ꝙ non licet principib. nec regibus in aliquo excedere, nec quidq̃ facere, quod non cõueniat probatissimo, ac sapientissimo uiro, & si aliter faciunt, nõ sunt Principes, nec Reges, & eis obediendum non est, ut ibi latissime per eũ, de quo ẽt p Ioã. And. in c. 1. de homic. lib. 6.

31 post Host. ibidem, ut dñt † ꝙ proprium principis est iustitiã exercere, & si deficit in hoc. auferret ei nomẽ boni & religiosi principis, & si carebit noĩe, carebit & re. C. de feriis. l. à nullo. C. de nup l imper. §. 1. & de uerb. sig. c. nã & ego. Et cõcordat. qa rex dr à gerẽdo. uñ debet regere, & nõ regi. ff. de leg. l. si alias non est rex ſm Bal. in l. nõ ambigit. post Cy. ff. de leg. & in l. post susceptum. ff. de excus. tuto. &

idem

idem de Imperatore, per Bald. in titu. de pace cõstan. in fi. & per And. de Iser. in tit. qui. mo. feu. amit. §. sic si dñm, ubi expresse dicit, qđ male uersantes in regno sunt priuãdi regno. Et ꝑpea non est dicendum, ꝙ sola uoluntas principis faciat legẽ, q͂a imò decernit ẽm rationem, & regulas legis, & rõnis. Pro quo facit, q͂a & ipse attestatur se uelle legib. uiuere l. digna uox. C. de legib. l. ex imperfecto. C. de 32 test. cum concor. † & ordinatum est, eius uoluntatem, uel rescriptu cum iniuria alterius non esse exequendũ, imò esse nullum, & irritum. C. de prec. imp. off. l. quoties. & l. nec dã nosa. C. unde ui. l. auctorit. & ff. ne quid in loco pub. l. 1. §. merito. & C. de emancip. lib. nec auus. cum cõcor. & facit tex. in cle. past. de re iud. ubi sñia principis, quia cõtra ius fuerũt cassatæ, & annullatæ, & merito, q͂a ut inquit Paul. de Cast. in cons. 70. incip. In Xpi noie, quia frustra disputaret in 2. parte, ẽm stampã nouã. ubi ẽt consuluit cõtra quãdam sñiam principis, q͂a cõstõ regni, & monarchia est de iure gentium, ergo non debet contra illud posse, & sic debet esse eius lex oĩno cõis, rõnabilis & honesta, ut in d. c. erit aũt lex. & 23. q. 4. c. si eccl. in fin. & concordat tex. in auth. de inst. caut. & fide. ibi, quia igitur imperium, ꝑpea Deus de cœlo constituit, ut difficilibus imponat q̃ apud eum sunt bona, & leges aptet secũdũ naturæ uarietatẽ. & Paulo iferius, & dare in cõe subiectis, quos Deus nobis tradidit prius, & paulatim semper adiecit. & tex. in auth. ut non luxurientẽ cõtra nãm in prin. 33 ibi, † q͂a oẽ nobis est studium, & oratio, ut & crediti nobis à dño Deo, & bene uiuant, & eius inueniant placationẽ, & tex. in auth. de priuil. dotis in prin. ubi dicit, unam nobis esse in omni nr̃æ reip. & imperii uita, in Deo spem credimus, scientes q͂a hæc nobis, & aĩæ & imperii dat salutem, unde & legislationes nostras inde pendere cõpetit, & in eã respicere, & hoc eis principium esse, & medium, & terminum. Nec habet obstare allegata. l. prospexit. ff. qui, & à quibus quia secundũ Bal. in d. l. si quis seruo. Imo lex illa quo ad Vlp. cõditorẽ eius, dr̃ hr̃e rõnem, & eam Bal. aperit ibi. & idem Bal. in l. 1. C. quæ sit longa consue. refert, & cõmemorat Fel. in c. si qñ. in 7. col. de rescrip. in uer. circa rõnem legis. Et potest adduci quod dicit idem Bald. in rub. de const. 34 col. 2. ubi dicit † ꝙ lex satis potest dicit rõnabilis eo ipso ꝙ non reperitur prohibita, licet non possit demrari rõ eius, per gl. sing. in l. 1. §. initium, in uerbo ratus, ff. de postul. & per ea quę not. Archid. 8. dist. frustra. ubi dicit idẽ de consuetudine, ut possit dicit rationabilis, ex quo nõ obuiat canonicis institutis, de quo ultimo hr̃ ẽt per Bald. in c. cum uenis. de eo q̃ mit. in pos. col. 3. ubi ẽm eum, consuetudo in dubio debet præsumi laudabilis, & bona, ex quo non reperitur prohibita, & placet ciuibus, quia quod eis placet, generat concordiã, quæ est ciuitatibus utilissima. Non ob. quòd sit formidine permixta, quia immo est fima, & certa, cum sit rõne facta, quæ ut est dictũ facit omne dictum, ratum, & firmum. ut per Bal. in l. non dubium. C. de leg. & probatur in l. solam. C. de test. cum ibi no. in auth. de hær. & fal. §. si uero, colum. 1. in authen. de sanct. ep. §. 1. & in auth. de test. §. & licet. cum conc. 35 † præterea philosophicum est rndere ꝑ uerbum dubitatiuum, ut per uerbum forte, ut inquit glo. in l. cum res. §. sed si stichum. ff. de leg. 1. Præterea leges quibus utimur sunt approbatæ, q͂a quæ uisæ sunt rõnabiles, uel bonę fuerunt approbatæ, ergo uerborum qualitas non habet uitiare, siue nocere. Illud autẽ, ꝙ non sint leges passim necessariæ, & ꝙ ubique non seruantur, sic non habet obstare, q͂a non sequitur, ergo non sunt scientificæ, & bonæ. Nam & aliæ scientiæ quamuis nõ seruentur ubique, tñ ex hoc non sunt minus ueræ bonę, ac perfectę. Nec attenditur id, quod fit sed id, ꝙ fieri debet. l. sed licet. ff. de off ꝑs. sed leges dr̃ent ubiq; seruari. l. leges sacratissimæ. de leg. & not. gl. in d. c. super specula, oĩs enim aĩa est submissa Imperatori, q͂a est dñs totius mundi. l. deprec. ff. ad leg. rho. de iact. & 7. q. 1. in apibus, ergo &c. & facit, quia ut dicit glo. in clem ad nostram. in uer. s. ieiun. de hær. omnis ẽt quantumcunq; iustus subest legi, licet non exercitio eius. & not. d. Abb. in c. omnis anima. de cens. & in d. c. rex pacif. & sentit Philosophus 10. Ethic. qui dicit ꝙ non tantũ ꝑ iuuenes, sed ẽt ꝑpter senes facta est lex. 36 † Nec obst. quod sit uariabilis, siue mutabilis, quia hoc ẽt simpliciter dictum est falsum. Nã quantum attinet ad ius naturale, uel gentiũ, hoc patet inst. de iu. nat. gen. uel ciui. uer. sed naturalia. quia illud est immutabile, quantum autem ad ius diuinum, idem, ut ibi, & in l. ex hoc iure ff. de iust. & iu. quantum uero ad ius, quia ius nostrum est tripartite collectum, ut in §. fin. inst. eo. dicitur quod licet

immu-

Immutet aliqua cōstitutio, nō tñ scientia iuris immutat, quum talis immutatio fiat ẜm rõnes iuris, q̃ uolunt sic fieri. necessitate uel utilitate sic exigente. c. non debet. de consan. & affi. lex. n. debet deseruire t̃pi. 34. dist. c. fraternitatis. & 4. dist. c. erit aũt lex, & quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio. l. de ætate. §. causa. ff. de interro. act. & ideo ẽt Deus omnipotens ex his q̃ in testamento ueteri statuerat, nonnulla mutauit. ut d. ca. non debet, ob qđ d. Panor. in d. c. non debet, ẽt ipse dicit, ꝙ licet sciẽtiam sit de incorruptibilibus, & impossibilibus aliter se habere, ut hr̃ primo posteriorũ, non tñ expedit ut detrahat̃ scientiæ iuris, quasi non sit scientia, ex eo ꝙ immutet̃ in aliquo, q̃a oĩno est sciẽtia, rõnibus de quibus ibi per eum. Pro quo faciunt etiam quæ no. per eundem in c. 2. in penul. col. in uer. sed reducendo ad concordiam. extra de ꝓba. & ꝑ eundem in c. fi. in 5. col. de cõsue. ubi ẜm eum ex cã põt induci cõsuetudo antiqua damnata, & ẽt fieri statutum cõtra canonem, q̃a hoc fit ex mente legis, q̃ est ipsa lex. Et facit, quia ẜm ueritatem t̃pum, & locorũ, ẽt remedia, & canones medicorũ expedit immutari, & tñ immutatio eorũ, q̃a fit canonib. medicinæ sic dictantibus, non arguit defectum, sed potius bonitatẽ, & sciẽtiã, ergo idẽ in iure nostro dicendũ est, q̃a qđ medicamẽta morbis, hoc exhibẽt iura negociis, ut in auth. hæc cõstitutio innouat constitutionem in prin. † Nõ obstat similiter ꝙ nõ sit omnibus casibus prouidens, qm̃ ẽt hoc est falsum, q̃a imò lege, rõne legis, uel simili possunt oĩa decidi, ut dixi supra, & facit tex. in l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tuto. & in c. secũdo requisis. in fin. de appel. & ubi sub auctoritate legis põt ẽt allegari rõ nãlis. rõne legis uel simili deficiẽte. & no glo. in c. cõsuetudo. 1. dist. & facit optime tex. in d. c. de quibus. 20. distin. ubi ponens ad quos sit recurrendum cũ sacrosanctæ scripturæ auctoritas nõ occurrit, dicit ẽt ad exẽpla esse recurrendũ. Et q̃a ita fit seu fieri põt. igit̃ dixi scientiam istam esse speculatiuã sciẽtiam, & habere suos modos, & rõnes arguendi, & decidendi. & sic constat ꝙ non est ẽt uerũ, ꝙ sit impossibile, ꝙ lex uniuersaliter uerũ dicat, cũ sit utile, oppositũ legis in aliquo casu obseruari, qm̃ immo in tali casu oppositi, lex quãtumcunq; gñalis recipit restrictionẽ, uel iure utilitatis, uel necessitatis, uel cõgruẽtiæ, uel uerisimilitudinis, uel honestatis, uel aliis de causis, prout expedit, & hoc oĩno ex ꝑcepto legum q̃ mandant sic fieri restrictionem, ut l. cunctos populos. cũ ibi plene no. C. de sum. Trin. & fid. Cath. in l. omnes populi. ff. de iustit. & iur. l. ut gradatim. ff. de mune. & ho. in l. fi. §. in eõ p. C. de iure del. in l. serui nostri. C. de noxali. in l. nec auus. ff. de eman. lib. in l. 2. § mer. ff. ne quid in loco pub. cum aliis cõc. & in locis aliis notis. † Ad alia duo, ult. loco obiecta, rñdeo ꝙ imò ẽt ad peritos iuris debet hr̃i recursus, ut patet in d. c. ut cõmissi. de hær. in 6. & c. fi. eo. tit. Præterea ut dicit gl. in d. c. de q̃b. seniores dñr sapientes. 8. dist. ca. porrò. sed doctores sunt sapientes, ut supra ꝓbatum est ergo, &c. Et sic his cõtingenter dictis, remanet hæc 1. q. absoluta, licet talr̃ qualiter, sed oĩa sint dicta ad honorẽ Dei, à quo ꝓfluunt ipse leges. Ad cuius laudem accedo nunc ad aliam q̃õnem, in qua cõsimilẽ ordinẽ obseruans, dico ex multis uideri in prima cõsideratione dicendũ dictas mulieres deferri ad dictũ ludũ realr̃ ac uere, non aũt imaginarie, uel ꝑ illusionem. † Et primo ꝑ cõfessionẽ earum q̃ cõfessio in crimine hæresis vr̃ attendenda ẜm Bal. in l. non dicã rapere. in 1. col. C. de epi. & cler. & in cõfessum nullæ partes sunt iudicis nisi in cõdemnãdo. l. ꝑinde. ff. ad l. Aquil. & dixit Magister ueritatis dñs Iesus, tu dixisti, & dicit Ouidius. Non est cõfessi causa tuenda rei. Secundo q̃a experientia, q̃ (ut hr̃ 1. Metaph.) est rerum magistra. ac singularium cognitio. & no. in c. q̃ sit. de elec. & facit c. cupientes. in prin. eo. tit. in 6. & c. statutum. de rescrip. hoc multis sic asserentibus fuit uisum, & cognitũ. ergo sic credendũ est c. in nomine dñi. de test. & in l. ubi numerus. eo. ti. Et faciunt q̃ hñr in c. cum oporteat. de acc. & in l. de minore §. tormenta. ff. de q. ubi fama publica facit fidem. † Tertio q̃a hoc non est impossibile demoni, cum ẽt portauerit creatorem in pinaculo templi, & super montem, ergo rõ debet ex cui qđ plus est licet, ꝙ minus est non licere, ut in rła, non debet. de reg. iur. Imò cõcessa hac possibilitate, & q̃ vr̃ cõcedẽda, quum ẽt alias personas portasse vr̃, q̃a ut dicit Philosophus in 1. de anima. & Bal. in l. cõuẽticula. col. fi. C. de epis. & cler. Accidẽtia magnam partẽ cõferunt ad cognoscendũ qđ q̃d est. Vr̃ ẽt cõcedendus actus istius delationis & maxime cõiuncta eorũ cõfessione iurata. Quarto ꝑ argm̃ à uerosilĩ, q̃a si diabolus nitit̃ adorari, ut Deus, cũ ẽt uoluerit adorari à crea-

à creatore, Matthæ.4.c.& hr in c.nec mirum. 36.q.5.col.4.uerrs.ad hæc.n.confingatq.ea q inhærent personis, per quas fallere nititur. vt ibidem. Et iste mulieres dicunt se ire ad talem ludum delectationis gratia, & se ibidem adorare demonem, ergo uerisimiliter credēdum est ipsum demonem eas portare ad ipsum ludum uere, & realiter, ut etiā uere, & realiter adoretur. Nam, & à Saule Rege uoluit adorari in uigiliis, ut dicit tex.in d.c. nec mirum. & idem à creatore. Item quia nititur facere ut Deus, argm n.à uerisimili est bonum tex. est in l. si extraneus.ff.de condit. ob cau. & in l.Lucius.§.Titio.ff de lib.& posthum.in l.fin. 41 C.de hær.insti. † Quinto ex similitudine rationis, quia si Deus etiā multa alia permittit contingere ob artem demonis, ut probentur audientes quali deuotione, & fide sunt erga eum, ut hr in d c.nec mirum. circa fin. ergo eadem ratione credendum est ꝙ etiā permittat talem declarationem, ut sic etiam pro hoc non probentur hæc audientes, quali deuotione, & fide sunt erga eum, quod nō contingeret si talis delatio non esset realis sed illusoria, qm nullus tentatus ire ad talem ludum uerisimiliter cōsentiret se ad illum duci uel deferri, quinimmo quæ de eo dnr, ueluti falsa spernerentur. Sexto quia hæc opinio ur probabilior, cum sit affirmatiua. qm dicere oppositum est negare, & qui negat nihil ponit. Negatiua enim est non ens, & sic improbabilis, quia non potest directo sensui subiacere. Entium enim sunt sensus, non autem non entium, ƒm Philosophum secundo de anima, & Bal.in l.secunda in fi. C.de erro.aduoc. & ideo dicit gl.in l. diem proferre ff. de arbi. & creditur magis duobus infirmantibus ꝙ decē negantibus. Septimo quia præsumitur potius ueritas quam fictio. l.3 §. hæc uerba. ff. 42 de negociis gestis. † Octauo quia diabolus contradicit honori Dei, & fidei nostræ plusquam pōt, ergo debet præsumi uel dici ꝙ magis realiter deferantur ꝙ fantastice, & per illusionem, ut sic uere ēt conculcent crucem, & uere adorent ipsum demonem, & similiter vere omnia alia faciant quę facere confitētur. quia si uere fiunt, tēdunt ad maiorē cōtēptū Dei, & fidei nostræ, ꝙ si in somniis ea fieret, uel ꝑ imaginationē, maior.n.præsūptio tollit minorē l.diuus C.de in integ.restit.mi.& hr ꝑ Bald.in l.siue pos.C. de prob. Nouo ratione contrariorum, quia sicut realiter, & expresse ac in præsentia personarū abrenuntiatur in baptismo demoni, & pompis eius, ergo debet dici ꝙ ipse demon uelit realiter, & in præsentia personarum se adorari contrariorum.n.est eadem disciplina 32.dist.hospitiolum.in fin.& instit.de his qui sunt sui uel alie.iur.in prin. Et ꝑ Philosophum 9.metāp. 43 † Item qa eadē solennitas debet interuenire in dissoluēdo q interuenit in cōsitēdo. Quodlibet.n.debet dissolui eo modo quo colligatū est. dicit text.in l. nihil tā naturale. ff. de reg. iur. Decimo ꝑ remotionē. tex.in c. Episcopi. 26.q.5.qui ur huic parti multum repugnare. quia non hēt obstare, quia ur loqui in alia secta, quia mulieres de quibus ibi, & credentes eis damnantur, qa ea quæ dicebant.& credebant sunt impossibilia, qm aliquid diuinitatis aut humanitatis extra unum Deū arbitrabantur. Credebantq.aliq̃ creaturā fieri posse aut in aliā speciem transmutari ab alio quam à summo Creatore, qđ est impossibile, ut patet in uers & cum aliquid.& in uers.quisquis. ergo. Nam cū dicebant se equitare suꝑ quasdam bestias, credebant illas bestias fieri ab alio q̃ à creatore, ut in illo uer.quisquis ergo ꝑ quē uersiculum ita ur dici, & dre intelligi illas mulieres sic tenere, & dicere licet text.in uer.sciēdum.in princ. referat simplr illas mulieres dicere se equitare suꝑ quasdam bestias 44 nocturnis horis, † quia præcedētia declarantur ꝑ sequētia, & econuerso. sequētia ꝑ præcedētia l.q filiabus & l.si seruus plurium. in prin.ff.de l.1.sed hæc cessant in istis mulieribus, qa licet ēt ipsæ dicant se portari suꝑ hircis nocturnis honoris, tn credunt eos esse demones sic transformatos. Confitentur similiter se parere dnæ ludi, ueluti demoni. sed talis assumptio formæ non est impossibilis demoni.cum ēt se transfiguret in Angelum lucis, ergo de istis non loquitur ille tex. nec cōprehenduntur in eo, cessante eius rōne l. qđ dictū.ff.de pac.ꝑ gl.& Bar.in l.1. in uer. prudētia.ff.de leg.tuto.ꝑ Inn.in c.post trāslationē.in 19.col.extra de renunc.& in c.nō mitamur.de seruis non ord.iūcto tex.in c.de multa de ęta.& quali & ꝑ Inn.in c.plerique in fi. col.de immu. eccl. Et ideo ēt credere ꝙ tales mulieres uadāt ad ludū in corpore, nō pōt dici ꝙ tales credētes incidāt in errorē, de quo in illo tex.& sic in errorē paganorū, tāq̃ credāt similia illis q credebant ꝑsonę de qb. in illo text. quia similia dnr esse illa, in quibus est

omni.

omnimoda ratio.l. non pñt. ff. de leg. l.3.ff. de off.præs.l.1.C.de lib. præt. p Pet. de Anc. cons.350.incip.In Xpi noie, in pdicta cõside ratione,uel quorũ qualitas est una ₰m Phm 6. Metaph. quem all.Cyn.in d.l.non pñt, & sic ille tex.in uer. & his similia nõ habet ob-45stare quia hæc non sunt similia. Contraria tñ snia uŕ uerior. † Primo quia facta nõ prę sumuntur,nisi probentur l.in bello.§. captæ. ff.de cap.& postlim.reu er.l.qcunq;. ff.de public.l cons.§.fin.ff.de cur.fur. sed de hoc non constat,nec probatur,ut infra dicam Secũdo per gl.in c.iuuen.de spons.& in c.1. de scrut. in clem.exiui.de uerb.sig.uni in dubiis debet amplecti pars fauens animabus,etiã si sit durior.Sed ista secunda pars uideŕ magis tutior & fauens animabus,quia ea prædicata uera, remouentur hoĩes malis desideriis, quæ forte appeterentur concessa altera parte contraria uera,ut ẽt ostendam infra, ergo uŕ magis fauorabilis,& amplectẽda. Nam & in quauis materia,in dubiis benigniora prĕferuntur.ff. de reg.iur.l.semp,cum cõcor.& facit qa dicit tex.in c.ult.19.dist benigniora sunt imitatione,quę sunt excellentiora pietate.Tertio per arg.à minus uerisimili,qa dicere q talis delatio sit uera,& q tam subito tales personę per transeant p tot terrarũ spacia,& q faciãt talia tã in ipso ludo,q̃ in euneo, & redeundo, quæ dñr facere,est longe à uerisimili,ergo reputanda falsa,qa ut dicebat Auerrois, ut re-46fert Bal. in l.1.C. de ser. fug. † experimenta uerorũ sermonũ debent cõcordare cũ rebus sensatis,& not.idem Bal in tract. schismatis, quẽ posuit in rub.C.si qs aliquẽ test. prohib. & in fin.C.de edi.diui.Adr.toll.& in l.test. C. de test.Et propterea in d.l.1. dicit q in regno Franciæ fuit cassata quædam inqsitio,qa nõ poterat uerificari ₰m cõem opinionem fruentium intellectu,quia qđ e st longe à uerisimili,est quædam falsitatis imago,& bo. text. in c.qa uerisimile non est,de præsump. cum ibi not.& tex.in l. si ita quis.in fi.ibi,nemo sanus pbauerint.ff.de euic.tex.in l.mil.§. op. C. de qõ.& dicit Bal.in l.test.in pen.col. C. de test. quod magis creditur duobus testibus uerisimilia dicentibus,quam cẽtum non uerisimilia,imò ut no.i d.c. qa uerisimile. tales testes nõ uerisimilia deponẽtes,sunt suspecti de falso,& non creditur eis. Quarto ab auctoritate tex.in d.c.nec mirũ.26.qõ.5. ubi uŕ concludi 47† q omnia quæ fiunt ob artẽ dæmonis, siue fiant arte magica,siue necromantica,siue hydromantica,uel alia simili arte dñr fantastica & non uera,unde in uers.ex his ergo dŕ. His ergo potentis p diabolorũ fallaciam illudiŕ curiositas hominum qñ appetunt id scire, quod nulla rõne cõuenit eis inuestigare subiungens in uers.semp,ergo diabolus sub uelamine latens prodit se, dum ea confingit q̃ inhiberent psonis per quas fallere nititur,ergo auctoritate illius tex.uŕ dicendum q etiã iste mulieres sint illusæ: & hoc ex gñalitate illius text.l.de precio.ff.de pub.l 1.§.& generaliter.ff.de leg.præst.imò,& multo magis, cum sint mulieres,& si q sunt hoĩes, sunt rustici,& personæ faciles ad decipiendum.l. cũ mul.C.de donat.inter uir.& ux. & ignorãtia dŕ cunctorum errorũ mŕ, unde mulieribus, & rusticis iura subueniunt. ut not. in l. 1. C. de iur.& fact.ign.& in l.bon. C. qui admitti. Præterea oẽs sunt psonæ reprobatæ, & corruptæ circa fidẽ,circa bonos mores, & appetentes non appetenda,ergo idẽ in istis, quod in illis dŕ,dici debet.l. illud.ff. ad leg. Aq. C. ad l.Fal.l fin.l. à Titio in fi.ff. de uerb.obl. §. 48 idemq. inst.quib.ex cau.ma.pos. † iura.n. loquentia de aliqbus psonis hñt ẽt locum in non expssis,in qbus militat eadẽ ratio,ut hŕ p Pan.in c.nihil de elect. in c.fin. de rescr. in proœ.decr.& in c.translato,de cõst.per Doc. in l.si uero.§.de uiro.ff.sol.mat.p gl & Doc. in clem.1.de elect.in clem.aud.in uer. benef. de resc in gl.in auth.ut hi q oblig.res in uers. ad curationem,& gl.in authen.minoris deb. C.qui tut.da pñt.Quinto per tex.in d.c. epi, q si recte intueatur, uŕ proprie emanasse ad toliendum hunc errorem. s. ut non credatur talia fieri in corpore, sed in spiritu tm̃ quod patet ex dissõne, & recitatione eius, qa post 49 quam fecit mentionem † quod illæ mulieres testarentur se equitare super quasdam bestias nocturnis horis, & se multarum terrarum spacia intempeste noctis silentio pertransire, recitaueritq. innumeram multitudinem hac falsa opinione deceptam, cum arbitraretur aliquid diuinitatis, aut numinis esse extra unum Deum. Mandat ut patet in uer.qua p p ea omnia reputari falsa, & non à diuino spiritu, sed à maligno talia fantasmata mentibus fidelium irrogari, & reddens rationem in uer.si quidem,quia ipse Sathanas q trãsfigurat se in Angelum lucis,cũ mẽtem cuiusq; mulieres cœperit,& hanc per infidelitatem

litatē sibi subiugauerit, illico se transformat in diuersarū species ꝑsonarū atq; similitudines, & mētē quā captiuā tenet in somniis deludēs modo læta, modo tristia, modo cognitas, mō incognitas ꝑsonas ostēdēs, ꝑ quęq. deuia deducit. Subiungit postea qđ hoc solus spiritus patitur, & qđ infidelis hoc non in aīo sed in corpore euenire opinaī, & adducit exēplū de Ezechiele ꝓpheta, q̄ uisiones dñi in spiritu, nō in corpore uidit. & qđ Paulus nō audet dicere se raptū in corpore, ergo uidit. & ꝙ uenit ad determinandū nō solū talia fieri à spiritu maligno, & non diuino, sed ēt ea, & illis similia fieri in spiritu, & nō in cor-

50 pore. Et ꝓpea sequiī † qđ ēt in casu nostro, licet uideanī hæ ꝑsone dicere se portari à demonibus sub hircorū forma, & similiter dicāt se credere dominā ludi in cathedra honorifice modo sedentē esse demonem sic transformatum, qđ tñ debet dici hæc, & alia q̄ se facere cōfitenī fantastice in spiritu sibi obuenire non aūt uere nec in corpore. Qui tex. & si posset dici ꝙ loquaī in alia secta. Attñ hoc nihl esset, q̄a, & si illa secta fuisset diuersa ab ista aliquo respectu, ut q̄a dicatur qđ forte ille uidebantur credere ea fieri à diuino spiritu, quod non uñr credere istę, cum dicant illos hircos à quibus dicunt se portari esse demones, & dominam illā ludi esse demonem, non aūt ꝑsonam diuinam, tñ oīno uñr similes in hoc; q̄a ita credebant illæ ea fieri ī corpore sicut etiam credunt istæ. & hoc sufficit quod sit similitudo in casu de quo q̄ritur. ut not. in c. cum dilecta. extra de confir. uti. uel inuti. & l. si creditor. ff. de ope. no. nūc. Et propterea cū ille tex. non solū dānet ut est dictū ea de q̄bus ibi, inquantū dicebanī fieri diuinitus, sed ēt inquantum fiunt à spiritu maligno, q̄a ēt inquantū fiunt à spiritu maligno damnat ea fieri in corpore, nec uult ea credi dr̄e nec credi sic ea cōtingere. certe cōñr ēt ex eodem tex. debent damnari credentes ea, q̄ dicunt istæ esse uera, quia ista uñr similia illis de quibus ibi. Quum etiā istæ dicant se ire ad ludū noctis tp̄e, & quod subito multa ꝑtranseunt terrarū spacia, & ꝙ ibi cōuenit ī numera multitudo ꝑsonarum utriusque sexus, & quod multas delectationes edēdo, bibendo, & coeundo, & aliis uariis modis cōse-

51 quunī. † A similibus. n. ad similia licita est argumētatio. l. non pñt ff. de leg. l. 2. ff. de offic. p̄si. l. 1. C. de lib. p̄te. c. in causis. de re. iud. & maxime ubi in lege est apposita clausula, idē in similibus sicut est in illo tex. in fin ibi & his similia, ſm Bald. in l. de quibus, in 2. col. ff. de leg. ubi inquit, ꝙ talis lex tunc est ēt latissime extendenda. & hr̄ per Io. de Lig. in c. fin. de const. ubi ēt d. Ant. col 12. & per Imo. in l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. & hoc ēt non obstante quod adsit aliqua dissimilitudo, ſm Panor. in c. translato. de constit. & in c quemadmodum. de iureiur. ꝑ illum tex. & per d. Ant in c. non debet. de cōsan. & affi. Et sic stante hmōi text. dispositione à qua per subtilitates sophisticas nec argumenta licet recedere. 16. q. 1. c. institutiones. 7. dist. c. non decet. & seq. 19. distin. c. enimuero. & sequen. 17. q 4. c. si quis. §. q̄ autem, cum concor. uī ꝙ non habeant obstare, arg. contraria, q̄a ut dicit tex. in c. quidem. 24. q. 3. in fi. quicunque aliter scripturam sacrosanctam intelligit quā sensus spiritus sancti flagitat à quo conscripta est, licet de ecclesia non recesserit, tñ hæreticus appellari pōt, & ea qō. & causa. c. hæresis. Quibus tñ ēt sigillatim ac particulariter respondens, ut sic hæc pars quam puto ueriorem, nisi melior sñia refragetur per rñsiones particulares perstringatur, quia ualet plus quod specialiter fit uel dr̄, quam quod generalr̄ extra de hær. cap. si aduersus. extra de confir. utili uel inuti. c. bonæ. 23. dist. c. q̄q̄. ff. de iniur. l. item apud Labeonem, §. hoc edictum, cum concor. de quibus in gl. ibi, & per gl. in rub. C. de ser. & aqua

52 dico ea ex infrascriptis nō obstare. † Et primo non obstat primum, q̄a cum tales personæ sunt illusæ, ut est dictum, ergo debet dici qđ ēt earū confessio est erronea nec admittenda l. error, & l. cum post. C de iur. & fac. igno. no. in l. de ætate. §. fina. ff. de interroga. actio cōfessio. n. dēt cōtinere uerū, & possibile, ut ꝑ gl. Bald. & alios in l. 1. C. de confes. & per Glo. in c. fi. de cōfes. in 6. ff. ad l. Aquil. l. inde Neratius, §. fi. sed ista respuūt ius, & nā, ergo non sequiī istæ mulieres sic cōfitentur ergo est. nā cōfessio longe distat ab actu, & q̄dquid est cōtra nām, deficit in suis principiis, ergo nāliter est impossibile. Præterea in criminalibus rr̄ non statur soli confessioni rei, ut ꝑ Bald. & Ang. in l. 1. C. de cōfess. & dicam infra in 2. no. Nec hēt obstare qđ dicit Bal. in d. l. si q̄s non dicam rapere, quia eius dictum ꝓcedit in heresi, inquantum ꝑficitur in sola mēte ex cogitatione, quo casu bñ, ut

inquit

inquit ipse, quia cogitatio mentis quã solus Deus noscit, non põt aliter ꝓbari q̃ ꝑ confessionem, ideo stat soli confessioni, sed confessio, de qua in casu nostro continet actum ab extra, & minus possibilem de iure, & natura, ac ẽt minus uerisimilem, & ideo põt dici ꝙ licet quo ad ea q̃ credunt sit standũ cõfessioni earũ, quo ad punitionem, qa talis credulitas pendet ab aĩo, & uoluntate, non tñ quo ad hoc, ut qa sic sit uel sic fiat, sicut asserũt. 53 † Nõ ob. 2m, quia cum hæc fiant tmmodo in spiritu, non potest de eis per testes de uisu deponens haberi uera scientia, & sic nõ potest dici cõstare per experiméta, quia nõ apparẽtiũ sine non entium nulla est qualitas. l. fi. ff pro suo. l. eius q̃ ĩ ꝓuincia, circa fi. ff. si cer. peta. Non constat etiã de aliquibus, qui ea realiter fieri uiderint, & si essent aliqui, qui ita uellent attestari, crederem ꝙ si subtiliter interrogarent, uel non cõcludenter deponerent, quia ea de nocte fieri dñr. & in loco solitario, & præter nãm, uel potius, & ipsi dicerent illusi. Non obstat tertium, quia talis cña quæ sit de dicta confessione, est falsa, ergo arg, quod fit de ea est fallax, & nullum, 54 † quia destructo cõñti, in quo stat ratio antecedentis, destruitur etiam antecedens. C. de fur. l. apud antiquos. ff. de publ. l. si ego. §. si partem. & ꝑ Bald. in l. cõuenticula. C. de episc. & cle. Itẽ qa non probat hoc esse ꝙ ab hoc contingat abesse. l. non hoc. C. unde cog. l. neque natales. C. de prob cum simi. Per quæ iura potest etiã dici ꝙ non sequit̃, diabolus portauit creatorẽ, & aliquos alios, ergo etiã portat has mulieres.

Quinimmo uñr posse attentari, & negari talis possibilitas ꝑ alle. text. in d. c. epi. qui ex quo negat talem delationẽ, & ꝓdicta alia fieri corpore. uñ cõñr negari istum actum possibilitatis, qm̃ quod est possibile, est admissibile & tamen cum hoc non obstante non admittat talia fieri in corpore, & negãdo factũ præcipiat ẽt qđ non credat̃, illud certe uñ dicendum ea ratione, quod sentiat nec ista a maligno spiritu fieri posse, nisi ĩ spiritu, & illusorie nã si hæc possent fieri ẽt in corpore, non est credendũ ꝙ ita simpliciter, & absolute dixissent, talia euenire tm̃modo in spiritu, & nõ in corpore, quia sicut quæ rerũ nã prohibentur, nulla lege cõfirmata sunt l. ubi repugnãtia. ff. de regul. iur ita ea quæ à nã conceduntur, à lege tanquam possibilia admittuntur 55 † Itẽ qa loquẽtis uirtus est distinguere, si distinctio dari põt, qa ut inqt Seneca, quem refert Saly. in l. filiæ meæ. C. fami. erci. qui bene distinguit, est ꝓximus ueritati, & indistincte loquẽs, reprehendit̃ tanq̃ imꝑfecte loqués, gl. in l. si uehẽda. ꝑ tex. ibi ĩ §. 1. & fi. ff. ad l. rho. de iac. & ideo distinguentis opinio semꝑ dr̃ melior l. rogasti. ff si cert. peta bonus text. in l. adeo. §. cũ qs ff. de acqr. re dom text. in ca. literas. de rest. spol. & ideo cũ ille text. in quo defectus ꝑsumi nõ debet, cũ sit spiritusancto dictãte factus, nõ distinguat, sed ꝑcipiat non credi ea fieri in corpore, ergo nec nos distinguere debemus. l. . §. gñaliter. ff. de lega. præs. l. de precio. ff. de publ. cũ cõcor. suadet ẽt rõ, qa non est credendum ꝙ cõditores illius tex. nõ recordati fuerint uel de Christo, uel de alliis q dñr aliqñ fuisse portati de loco ad locũ, & tamen cum eis non attentis dixerint illa non fieri in corpore, & referant exẽpla Ezechielis ꝓphetæ, & Pauli, quorũ aliter uidit uisiones dñi in spiritu, & aliter non audet dicere se raptũ in corpore, ergo dicẽdũ est ꝙ noluerint exempla illa de Christo, & aliis portatis de loco ad locũ in aliquo cõsiderari. nã, & exẽplis nõ est iudicãdum. l. nemo. C. de sent. 56 † Item qa ex his q̃ raro accidunt, non fit lex nec regula ff. de regu. iur. l. ea quæ raro. & l iura cum duabus. ll. sequen ff. de legi. & not. ꝑ gl. in l. ex his. ff. eodem q̃ dicit ꝙ ex eo ꝙ Lazarus resuscitatus fuit a mortuis, non ꝓpea debuit fieri lex de resurgẽtibus a mortuis. & facit tex. q cõcordat ĩ auth. ut sine ꝓhi. mul. deb §. quia uero. & quod hr̃ per B. Tho. in 2. senten. dist. 11. arti. 3. in corpore q̃onis, & solutio argu. & per Ray. in sua summa in titu. de Aug. ubi dñr ꝙ etiã Antichristus habebit Angelum bonum in sua custodia. ne lex cõis immutetur ꝑꝑ unum. Facit ẽt, quia ut dicit glo. in ca. si. n. in uerbo, à morte dñi, & in uerbo, ad inferna. de pœn. dist. 2. col. penul. per mortem dei, diabolo est adempta ꝑtãs, mundi, & relegatus est in inferno, ubi erit ligatus usq; ad tps Antichristi, quo tꝑe tunc non soluetur a pœnis sed a uinculis. ut exerceat uires suas in malos & ꝓpea ut tollatur obiectum de Christo, & quia fuit portatus ab ipsos diabolo siue assumptus ex ꝑmissu eius, põt iferri, & dici, ꝙ si nõ cõstat d eꝑmissu Dei, qđ nullo modo possit uel debeat concedi talis delatio. 57 † Nam, & de iure dicit̃ quẽ non posse, q sine adiũcto nõ põt, ut in c. 1 de rebus eccles. non alie. ubi dicit̃ prælatum non posse aliena-

re,

re q̃a solus sine cõsensu capituli non põt. sicut ẽt dr̃ de minore, quia sine decreto iudicis non põt. C. de pdi. min. l. non solũ. C. de adminst. tuto. l. si quidem. & l. lex q̃ tutores. Posset ẽt ꝑ modum obiectus dici, si diabolus sic põt, cur in paucis, & abiectis ꝑsonis tantũ hoc facit, cum sit indifferens, & tentator uniuersalis mundi. Et iterũ si id facit in istis tm̃ a quibus habebimus testimonium fidele, & indubitatum, cũ talium ꝑsonarũ non admittatur testimonium, ut ex illo tex. in c. epi. & facit l. 3. de testib. q̃ dicit testium fides diligẽtes examinãda est, ideoq. in ꝑsona eorũ exploranda erũt in primis cõditio cuiusque uerum q̃s decurio an plebeius sit, & an honeste, & inculpatæ uitæ, an uero q̃s notatus, & reprehẽsibilis, an locuples uel egẽs sit, an lucri cã q̃d facile admittat an amicus uel inimicus. & cõcor. tex. in c. qualiter, & q̃n. el secundo, & in c. cum oporteat. de accus. ubi fama debet hr̃e ortũ a ꝑsonis fide dignis, & honestis. Ab aliis aũt facile haberi nõ posset, nec uerisilr̃, rõnibus supra adductis in r̃nsione

58 secundi argumenti. † Argm̃ ergo de Christo patit retorquutionem, ergo inefficax c. si Romana. cum gl. in uerbo, suffragari. 18. dist. Et sic ẽt nõ mirum si in d. c. epi. dicatur tales delationes esse illusiones, & credentes eas esse infideles, & illusas. Quidquid tñ sit de hac demonis ptãte principalis conclusio ur̃ vera. Non ob. quartum, quia non sequitur, diabolus nititur adorari, ergo ẽt defert tales personas uere, & realiter ad locum ludi destinatũ. ut ipse inqunt, ut ibi ẽt realiter adoretur, cum in domibus earum possit adorari realiter, & uere, sicut ẽt multæ ex eis sunt q̃ dixerũt se ita in domibus earũ, & tp̃e noctis adorare. Præterea nititur adorari eo modo quo põt. Nam, & à Saule rege non fuit adoratus nisi in forma imaginaria Samuelis, & satis est ei ꝙ est ẽt adoretur mẽtaliter. Nã, & Deus omnipotens respicit ad cor. sufficit. n. ei. s. demoni hois mentẽ habere captiuatam,

59 tã ut si possit homo decipi, & illud. † Ad quntum r̃ndetur similiter ꝙ non sequitur, Deus ꝑmittit multa mala fieri, ergo permittit etiã hãc delationẽ realiter fieri, q̃a est arguere a separatis, quod lex non admittit l. nãliter. §. in cõe. ff. de acquir. pos. l. Papinianus exuli. ff. de mino. facit c. non exemplo. 26. q. 1. Tollit ẽt hæc argumentatio ꝑ ea quæ dicta sunt supra in r̃nsione tertii argumenti. Præterea ẽt esto ꝙ fiant hæc ꝑ illusionem, tñ satis probantur hoĩes quali fide, & deuotione sint erga Deum, q̃a nõ credere ac odio hr̃e dicta, & asseuerata ꝑ istas mulieres, q̃a sunt abominabilia ꝓbant audiẽtes esse deuotos, & fideles. Ad sextũ apparet r̃nsio, cum hęc pars appareat magis rationabilis, & uera, ꝑ no. in d. l. diem ꝓferre. nec in criminalibus minus credit negantibus quã affirmantibus, ut ibi

60 dem. † Præterea istas pars hẽt p̃sumptionem iuris, imò iuris, & de iure, ut ꝓbatur in d. c. epi. ideo non admittit ꝓbõnem in cõtrarium ut no. in auth. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. Item negatiua ꝓbatur ẽt eo ipso ꝙ non probat cõtrarium, per Bald. in l. 2. C. de erro. aduo. ꝑ Bart. in l. iam hoc iure. ff. de uer. obl. Non septimum, q̃a non ur̃ quid urgere, ꝑ ꝑ quod possint dici hæc magis uera q̃ ficta, licet i oppositũ urgeat, q̃m ꝓcedunt à diabolo mendace deceptore, & q̃ multos nocẽdi modos hẽt, ut i d. c. nec mirũ. & 16. q. 2. c. uisus, & ideo tex. in d. c. epi. dicit illa de q̃bus ibi, & illa similia esse oĩno falsa, cum à spiritu maligno ꝓcedant. Octauo patet respõsio ex his q̃ relata sunt supra in r̃nsione ad quartum argm̃, quia ut ibi est dictum, diabolus põt facere adorari in domibus propriis, & ibi ẽt facere cõculcari crucem. Ad nouum põt r̃nderi per id q̃d solet dici, nõ curamus de modo, dummodo habeamus effectum, & seu ꝙ non refert, qũo q̃d sit factum, dummodo sit factum, ut hr̃ per Bart. & doc. in l. Gallus. §. & q̃d si tm̃. ff. de liber. & posthu. quod maxime ꝓcedit in obligationibus spiritualibus, q̃a in illis nõ attenditur forma, ut habet ꝑ Pan. in c. fi. de regul. & ideo dummodo diabolus habeat intertium hoĩs, & sic intentum eius, debet dici ꝙ non curet de modo nec de

61 forma. † Præterea ad substãtiã baptismi non requiritur p̃sentia ꝑsonarũ, ut probatur in c. dudum. de baptismo. insuꝑ non oẽ destruit eo modo quo colligat. ut no. in d. l. nihil tam nãle. ff. de reg. iur. in gl. nec eiicit quis à communione fidelium eo modo quo recipit. patet q̃ comparationẽ baptismi ad anathema. sit ẽt aliq̃n facilius quid adimitur quam concedatur l. non statim ff. de peculio. Argm̃ ergo remaneat sublatum, quia ad tollendum argm̃ sufficit dare instantiã 1. q. 4. c. sicut urgeri & ꝑ philosophũ. 9. Ethico. optima instãtiarum est dicere quare non sic, ut refert gl. i d. c. sicut alias instantias etiam tradit glos. in d. c.

d.c. 1. extra de regulari. Vltimo, colligitur rñ sio ex narratis circa intellectum. c. epi. qui ur magis amicus literæ ac rõnabilior, & magis fauere animabus, qa ut dixi, si pars cõtraria esset uera. imitarent homines quodammodo ad malos appetitus, a quibus, remouebuntur prædicata illa falsa. Et pp hoc forte ēt emanauit dispositio illius tex. qm ut dicit text. in l. capiēda occasio. ff. de reg. iur. † capienda est occasio quæ pbet benigne rñsum cõcor. tex. in l. ea quæ. §. 1. ff. eo quæ dicit in re dubia benigniorē interpretationem seq non minus iustus est quā tutius, & concordat l. quoties, & l. in ambiguis. eo. ti. Põt ēt dici, φ istæ mulieres tribuāt aliqd diuinitatis, aut numinis ipsi dæmoni, nā adorant eū, ut fertur. ideo credēdum est, φ ēt firmiter teneāt eū posse aliqd operari in uirtute eius, qa & ipsum quoq; in dñm accipiunt. Et sic ex his, reiectis argumētationibus cõtrariis, attēta hac parte pro uera, multę cõclusiones eliciunt. Prima qđ non sit uerū quod tales psonæ portēt sacratissimū corpus Christi ad ipm ludum, & epm offerāt dæmoni, & faciāt ibidem alia q facere (ut dr) asserunt, q reuerentię gra non scribēda puto, sed ī processibus inquisitorū continētur. † Secūda, φ non sit uerū, φ de no-
63 cte ingrediant domos paruulorū, & eos stricēt sanguinem eis sugendo, quod ēt non ur uerisimile ea rõne, qm scriptum est, φ Deus iustus non patitur quenq iniuste nocere d.c. sm apostolicam, Item qa cuilibet datus est angelus bonus ita φ etiam existēti in utero matris datus est, & hoc ut resistat angelo malo, & sagaciter ac potēter cohibeat potestatē eius à nocēdo, ut p B. Th 2. sent. dist. 12. q. 2. art. 5. in corpore qõnis, & sol agumēti. & per Ray. in sua sum in tit. de ang c. 6. & c 6. Item qa ut dixi ptās dæmonis est adepta per aduētū saluatoris. Itē quia alias uita, & mors hoīs uideret esse ptāte dæmonis, & malarum personarū medio eius quod non est dicendum. Nec habet refragari opinio hoīum, quæ ut cõis quæ est φ paruuli stricant, & sæpe hoc experiētia docente, qm põt uideri, φ nõ fricātur p ingressum domorū de nocte, & modo p dicto. sed aliter, & alio mo. i. s. p incantationem, & maleficia, per ea quæ hñr toto tit. de frig. & malef. uel ut dicit Archieps Flo. in 2. parte suæ summæ. in tit. de infidelitate c. 1. uer. sed nāliter oculo urēti ac infecto pp aīam infectam qđ est ēt de mente Petri de Taratasia, ut refert idem d. Archieps. & facit illud Virg. Nescio qs teneros oculis mi-
64 hi fascinat agnos. † tertia, φ stet firma, & uera illa snīa, q habetur in compendio theologię, quā refert, & seqtur Archieps Flo. in 1. parte suæ sum. in tit. de luxuria c. 4. uer. quātū ad secūdum, q est, φ postq diabolus tētauit hoīes de uitio cõtra nām, & eos induxit ad peccandum fugit abominās ex nobilitate suæ naturæ tale, & tm scelus q altera parte cõcessa, cõfunderetur. qm iste miserrimę asserūt amasiis eorū, quos dæmones esset dnt, licet in forma uirorū. ab utaq; parte cū membro bifurcato cognosci. Incidenter tñ huic snīę d. Archiepi uidet posse obiici, & dici, qūo põt hoc procedere, cū diabolus sit tentator malorū ac nephādissimus opator, & sic qūo ergo est dicēdum, φ sic fugiat, sed põt indēri φ ideo fugit. qa uidet hoīes ex magno calore incensos oīno peccaturos, ut sic tūc fugit pp nobilitatem suę naturæ tale, & tm scelus
65 ut inqt dom. Archieps. † Quarta, & si fauore fidei admittūtur ad testimonium cõscii & particeps criminis, ut in c. fidei. de hær. in 6. quod tñ non habet locū in casu talis delationis, & aliorū quæ dñr fieri in dicto ludo cū sint tales mulieres illusæ ī eis, & deceptæ. Et pp ea cõtra alios non facient fidē nec indicium, ēt ad ingrēdum. licet aliter uideat obseruatū, & ut arbitror male, cū dicta talis psonarū pcedant ab his, q per deceptos homines alios decipe quottidie gestiū. 25. q. 2. q sine saluatore, & d.c. nec mirū, & quia hoc modo dęmone illudēte possent boni, & iusti accusari, cū demon se transferat in diuersarū personarū species, & eas ostēdit se immiscendo per imaginatia uasa d.c. epi. Quinta, φ inquisitores debet facere abiurare illam opinionē, φ hatur ad ipm ludum, & seu φ portētur psonæ de loco ad locum in corpore, & uere, cū talis opinio si reprobata. qđ puto notandū licet nouum, & nõ obseruet. † Sex-
66 ta, φ postq scientia nostra est scientia conferens ad disputationes theologales, maxime ubi agitur de executione iustitiæ. φ doctores sunt uocādi, & assistāt pcessibus inquisitorū ac examinibus, & qõnibus ipsi. n. sunt tractatores criminaliū, & non post pfectū processum differat eorū uocatio, & sic obseruari debēt cõstõnes capituli, ut cõmissa & cap. fi. de hær. in 6. cum concor. Quibus, & si Deo concedente posset dici hæc qstio absoluta, &

secundum

secundum stylum legalem, & canonicum, & salua meliori sniã, nihilominus ad corroborationem aliquorũ ex prædictis, & ut auctoritate illustris Doctoris fulciantur, subiicio quinq; cõclones, quæ colliguntur ex not. per Old. in cons. 200 alias postea superaddẽdo.
97 † Prima ꝙ in hoc crimine hæretico debent probationes esse luce meridiana clariores, quia si in aliis criminibus hoc requiritur, ut C. de prob. l. sciant, & de proc. l. qui sniam. multo magis in hoc crimine, in quo simul quis, & criminalr cõdẽnatur, & ciuilr punit & eius posteritas ꝓpea notatur infamia, sola posteris uita quadam lenitate relicta, & in quo hr uãr concurrere oĩa cognitionũ gña, de quibus legitur. ff. de uar & extraord. cog. l. cogn. gña & ubi maius periculum uertitur, ibi cautius est agendum. ff. de carb. edi. l. 1. l. addictos supp. §. sed & si qs C. de app. & quia si ex suspicione q̃uis uehemẽti non debet qs cõdemnari. extra de ꝑsum. c. lras. & ff. de pœ. l. absentem, ergo & de hoc, cum sit tm̃ crimẽ debet specialr dici, & hoc ꝓꝑ pœnas quæ sequũtur ut est dcm̃, & probatur extra de her. c. uerg. & c. quicunq; §. hæreticis. eo. ti. in 6.
68 † Secunda ꝙ licet qui leui argõ à fide Catholica deuiat, hæreticus cẽsendus sit, ut C. de hær. l. 2. tñ talem deuiationem plene ꝓbari oportet ꝑ indicia, & quæ indicia plene ꝑ testes ꝓbari debent, ut C. fa. erc. l. si ubi not. gl. in uer indiciis. Tertia ꝙ ẽt in hoc crimine testis non debet officiũ testis excedere, & sic non interpretari, nec iudicare, ut C. de er. mil. ann. l. ꝑ hanc 30. q. 5. iudicantem 3. q. 9. pura, & simplex. ff. de test. l. ob carmen. Quarta ꝙ testes debẽt deponere uerisimilia. ff. de test. l. ob carmen, nec per eundem præmeditatumq; sermonem, nec astute, & malitiose, sed legib. amica simplicitate utẽtes ff. de test. l. 3. §. pe. & in auth. de test. §. si uero ast. col. 7.
69 † Quinta quod ẽt infamia quæ non habet ortum à personis non suspectis non est artẽdẽda. extra de accus. c. cum oporteat, & cap. inquis. hæc Old. Quibus adduntur aliæ, & sm ordinem. Sexta est, ꝙ licet rlr cogitatio non puniatur, si stat in mentis eius terminis ultra non ꝓgrediens, ut l. cogit. ff. de poen. ff. de uerb. sig. l. si fugit. & l. sæpe. in fin. eo. tit. l. infic. in prin. ff. de fur. & no. in l. si quis nõ dicam rapere. C. de epis. & cler. ꝑ Alb. in 2. parte statut. q. 166 incip. quærit. & per Bald. in l. non ideo minus enim, 6. col. uer. 6. quæritur C. de accus. Tñ fallit in hoc crimine hæresis, quia est delictum quod sola uoluntate, & in mente cõmittitur. c. excõm. §. cred. de hæred. sm Bal. in d. l. si quis non dicam. o. de An. in c. si quis eps. 3. col. de her. & in cap. cõsul. 3. col. de usur. & per Felyn in tract. suo de co
70 natu, col. 2. uer quis casus. † Septima ꝙ licet ex sola confessione quis damnari nõ possit, nisi aliter cõstet de del. ut l. 1. §. item. illud & ibi Bar. ff. ad Syl. Are. in tract. malef. in gl. in uerbo, & uestem cœlestẽ abstulit, uers. qd si aliquis confitetur, per Ang. ĩ l. 1. C. de cõf. ꝑ Bald in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. Paul. de cast in l. quoties. §. si qs nomen. ff. de her. inst Fely. in. c. aud. in 16. col. extra de ꝑscript. Tñ in hoc crimine sola cõfessio suffi cit, qñ de ea aliter liquere non põt, cum solus Deus, sit scrutator mentis sm Bal. in d. l. si quis non dicam rapere, & sensit Felyn. ubi supra Declaratur tñ dũmodo talis cõfessio sit uerisimilis, uel uera, per no. ꝑ Bal. & Ang. post gl. in d. l. 1. Bald. in l. si quis in hoc. C. de episc. & cler. per Cæp. cons. 33. & per Alex. in cons. 116. in 4. uol. ubi consuluit, quædã mulier fuerat cõfessa se dedisse uenenum uiro suo ad bibendum, & quod ob id mortuus erat, nihilominus, quia iudicio medicorũ, tale uenenum non erat efficax ad mortem, cõsuluit ex tali confessione non posse mulierẽ condẽnari, & faciunt not. per Aret. in lib. malef. in uerbo, comparent inqsiti in termino defensionis, col. fi. in fin. & ꝑ Paridem in tractatu suo syndicatus. ch. 25. ĩ uerbo cõfessio. Et ꝓpea dnt Doct. ꝙ iudex debet inquirere de ueritate confessionis, quia aliqñ aliq confessi sunt delictum, & postea reperti sunt nõ deliquisse, & sic ergo ꝙ non debet subito ex confessione reum condemnare, alias pone
71 ret se in periculo. † Secundo declaratur dũ modo non sit ęquiuoca, per ea quæ hñr per Bal. in d. auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. ubi dicit ꝙ ꝑ illa uerba per quę quis cõfitetę se fecisse multa furta eodem loco diuersis tꝑibus, quia sunt obscura, quia pñt intelligi de diuersis tꝑibus continuatis, non poterit condemnari tanq̃ cõmisisset plura furta, nisi in inquisitione esset dictum cum tꝑis interuallo, refert & sequit Ang in d. tract. in gl. in uerbo, & uestem cœlestem abstulit, uers. qd si quis confitetur, & per Cæpol. in cons. 77. ubi dicit ꝙ si inquisitio confessata potest interpretari indiuersos sensus, præsumitur in beni

benigniorem partem ꝑ cõfitente.ff. de iud.l. siquis intẽtione ambigua, & qđ no.extra de acc.cum dilecti. & extra de spon.c. ex literis. & Cæpol.in conf.1.col.2.in prin. & in conf. 24.in 10.col.uer.12.10̃.& ult.& faciunt quę cõsuluit Rom.in conf.455.& Alex.in conf. 183.col.2.uerf.tñ ad oẽ dubium tollendum & Paul.de Cast.in cõf.374.in 2. parte nouorum, ubi de cõfessione indiscreta, & q̃ põt cõ-

72 prehendere plures eiusdem nominis. † Ex quibus infero ꝙ cum licet quædam mulier confessa esset se alias in iudicio abiurasse hęresim in manibus alterius ĩquisitoris, ꝙ tñ ex noua confessione, & relapsu non poterat dici plene relapsa, & quia uocatus ab inquisitore ad illud examen, ita dixi in contigentia facti, adduco rõnem, qm̃ poterat esse ꝙ abiurauerat hæresim, sed tñ non ꝑꝑ uehementẽ suspicionem sed leuem & ideo quia non põt quis ex abiuratione facta est leui p̃sumptione dãnari, ut relapsus.c.accusatus. de hæret. in 6.non constito ex qua præsumptione processisset talis abiuratio, dicebam ꝙ non poterat ex tali cõfessione uti relapsa condẽnari, q̃a debet fieri ĩterpretatio in benigniorẽ partem. Concurrebat ẽt, quia non apparebat de tali abiuratione, nec de persona uel noĩe inquisitoris, in cuius manib. esset facta. Et ita fuit cõclusum, licet inq̃sitor ĩclinaret prima frõte in partẽ cõtrariã, & uellet eã uti relapsam cõdẽnare Tertio, dũmodo talis confessio sit iudicialis, & nõ facta in foro pniæ, per tex.in c.si sacerdos, cũ ibi no. ꝑ Panor. extra de off.or.& ꝑ not.ꝑ Bal.in l. archigerontes. C.de episc.aud.faciũt no. ꝑ Arch.in c. utilẽ. 22.q.2.ubi refert Alex.Papam III. qui cum non posset condemnare quendam ep̃m q̃ ei reuelauerat simoniam cõmisisse, induxit illũ ep̃m sub promissione im punitatis, ut crimẽ suum confiteretur corã cardinalibus, quo facto, postea ex tali cõfessione priuauit eũ. & dicit Archid.ꝙ fuit laudatus, q̃a dolum bo-

73 num cõmisit.† Octaua, ꝙ ẽt post didicita testificata pñt in hoc crimine de nouo examinari testes super hisdem capita Ang.in l. per hanc.C.de temp.app.col.8.all.c.fin. de hær. in.6. Dom.in c. offm̃.in §.uerum, eo.tit.& li. Bal.in l.eos §.si quid.C.de app.Fel. in c. fraternitatis.col.10. uers. item limita in causa hæresis extra de testi.& hoc dũmodo iudex faciat ex mœro, & puro eius officio, sicut ẽt dñ in alii criminibus, ut hr̃ per Doct. in c. cũ clamor.extra de testi, ꝑ tex.in l.2.§. si publico.ff.de adult.ẽm Aret. in d. c. cum clamor. Arch.& Io.And.in c. ꝑ hoc, de hær. in 6. & Io.And.in c.ut offm̃, eo.tit.& lib. Quæ restitio tñ uĩ mirabilis, attento, ꝙ ẽt in isto crimine admittuntur testes, in quibus ẽt cadit ratio suspicionis, sicut ẽt suspecti testes hñr ꝑꝑ timorem subornationis, ubi examinant publicatis attestationibus. Itẽ quia ubi agitur de periculo animarũ, tñ attenditur rigorosa subtilitas publicationis testium, ut hr̃ ꝑ dom.Ant.in c.attestationes, col 3. uer. obuiat.de despon.imp. Panor. in c. iur. de ꝓb. & per Fely.in d.c. fraternitatis.ergo uideretur dicẽdum indistincte testes su ꝑ hisdem capitulis publicatis attestationibus posse exa-

74 minari, & sic ẽt ad instantiam partis. † Nona, ꝙ in hoc crimine ẽt non sit publicatio testium, ubi testibus ꝑꝑ potẽtiam personarũ contra quas inq̃ritur immineret graue periculum, licet in aliis criminibus secus, in c.fi. de hær.in 6. & ibi Ioan.And. assignat rõnes multas specialitatis, sed nõ concludunt. Decima, ꝙ põt hæreticis ẽt à pluribus inquiri d.c. ꝑ hoc, & cle.1.eo.tit.quod est contra regulã, l.ubi cœptum, ff.de iud.ubi ẽt Ang. ita dicit, & not.Fely.in c. ex tenore, in uer. fallit 8.extra de resc.Bal. & Ang. in l. si pluribus, ad fi ff.de leg.1.ubi traditur post Bar. mã p̃uẽtionis sñia tñ illius præualet, q̃ prius formauit inquisitionẽ, licet alius prius ꝑuenerit ad sñiam, ꝙ est uerum, ẽm Alex.ibi. qñ inquisitores sunt diuersorũ locorũ, alias seruabitur quod traditur in d.c.ꝑ hoc.& sic in casu discordiæ recurret ad papam. Data aũt cõtumacia rei in aliis criminib. ẽt poterit reus cõuẽtus ab utroq; iudice cõdẽnari. Ita. Bart. in l.sepulchri, ff.de sep.uiol. & Bal. in l. sena. ad fi.C. qui acc.nõ pos. Præuẽtio tñ ꝓcurata non hñt ꝓdesse reo ita Bart.& Doct.in d.§.

75 si q̃s ante.& no. Cœp.in caut. sua 19.† Vndecima, ꝙ occultãs hereticum sciẽter, põt puniri sicut hæreticus, ẽm Bald.in l.1.C. de his qui latro.ubi idem de occultante latronem. Et facit, quia ut dicit gl.rubricæ ibi, q̃ occulta alienum delictũ facit illud suũ. est bonus text.in l.pen.C.ad l.Iul.de ui publ. Duodecima, ꝙ hæreticus, ẽt post mortem, põt inquiri, & damnari, c.2.de.pręscr. in 6.24. q 2. in sum. & c.ult.23.dist.c.quorundam.de hęr.c. si quis ep̃s, & l.hæreticos, C. de hær. licet in aliis criminibus r̃s sit secus, ẽm Bald.Saly. & Doct.

Doct. in l. 2. C. q testa. face. poss. per Fel. in d. c. si quis epis. & per Paridem in tract. suo syndicatus. car. 53. in uerbo, mortuus, & per B. Thomam. 2. 2. q 40. c. 1. ubi idem dicit de occisis in duello. & faciunt q̄ no. per Ioã. And. in c. in fidei. de hære. in 6. ubi dicit quod licet cõcilium possit damnare papam uiuentē de hæresi. 40. dist. c. si papa ad fi. tñ Papa erit iudex competens causæ sui pdecessoris, si accusetur de hoc crimine. 24. q. 1. c. admittantur.

76 † Decimatertia ꝙ bona hæreticorũ tanq̄ publicata ipso facto capiuntur. c 2. de pscri. in 6. & hr in c. uergentis. de hær. & faciunt quæ not Bar. in l eius qui delatorem. ff. de iu. fisc. qđ procedit ēt lapso quinquennio, quicqd dixerit Bar. in l. 2. C. de apo. fm Pan. ubi Fely, in c. cum nobis. extra de præscr. & per Doct. in d. c. 2. ubi est tex. & dicit Panor. ꝙ licet dictum Bar. possit procedere in iurib. fisci uel principis, habita distinctione iter bona fisco incorporata, & bona delata nondũ incorporata, ut sic in bonis nondũ incorporatis sufficiat pscriptio quinque annorum, ut d. l. 2. tñ respectu ecclesiarum inferiorũ requiritur præscriptio. 40. anno. respectu uero ecclesiæ Romanæ centum annorum, ut ibi latius per

77 eum. † Decimaquarta ꝙ hæretico denegat̄ audientia, etiam in multum fauorabilibus, ita ꝙ nec spoliatus petens ut restituatur, auditur, nec si dicat illum à quo fuit pcussus, qa clericus, quod est excõicatus. Do. in c. in nomine dñi. 23. dist. Roma. in l. 1 §. sublata. ff. ad Treb. Fel. in c ad abolendam. de hære. c. in eo. uer. si uero quasi in fi. de sent. excom. Car. in cle. ut Romani. §. cæterum. de ele. & Fel. in c. absolutionis. eod. ti. de sentē excom. Et ampliatur, qa nedũ ipse nõ audit, sed nec ēt alius aduocando pro eo. c. si aduersus. de hære. Quod tñ dicit Fel. ibi uerum, nisi esset dubium de hoc, qa obiecta non saperent hæresim manifestã all. Old. cõs. suo 220. ubi ita dicit se defendisse quedã qa obiecta nõ sapiebãt hæresim manifesta, & pñt adduci q̄ no. p Doct. in tract. malefi. in gl. in uerbo, Andræã auxiliatorem uers. si aũt diceret statutum in additio. & per Alb. in 3. parte statutorum q. 32. quæ incip. ipse Gandinus in rub. de ban-

78 nitis. uers. item pone. † ubi dñt ꝙ illa opinio quæ est, ꝙ possit aduocari pro bannito, est æquior, quia offm allegandi est publicæ utilitatis, ut ff. & C. de postu. ff de pcu. l. secuum quoque. §. publice, ergo quis aduocando pęnã non meret̄. Et dicit Old. ꝙ ipse eñs Romæ pro dñis Vicecomitibus qui damnati fuerant de hæresi per Io. Papam, 22. & iniuste, petiit processus annullari, qa nõ est fauere hæreticis, q corã superiore defendit, & dicit ēt obtinuisse Pergami. Et pñt adduci q̄ not. per Bar. in l. si cõfessus ff. de cust. & exhi. reo. ubi dicit ꝙ iudex secularis cui per inquisitionem fuit traditus cõdemnatus, & ꝙ nõ uult inqsitionē facere, de quo ēt p eundē i l. magistratibus ff. de iurisd. om. iud. ubi etiam alii Docto. & per Innoc. in c. pastoralis. col. fi. extra de off. deleg. & in c. cum in iura peritus, eo. titu. ubi dicit ꝙ iudex secularis qñ sic uidet condemnationem iniustã, non debet illã exequi. sed debet ad superiorē rescribere. Refert. & sequit̄ do. Ioan. Puteus in d. l. magistratibus. & adducit rõnem, qa, & ipsemet iudex q tulit sñiam, si postea ex aliquo accidenti, sibi uideret̄ iniusta, quãuis transiuisset in rem iudicatã, haberet necesse supsedere, & ad principem rescribere. l. 1. §. si qs ultro.

79 & §. seq. ff. de qõ. † Decimaquinta ꝙ licet in casu dubio iudex cognoscat itr an sua sit iurisdictio. l. si quis ex aliena ff de iud. tñ inquisitores q se non intromittunt nisi in his quę sapiunt hæresim manifeste, ut ca. accusatus. § sane. de hære. in 6. non possunt cognoscere an sua sit iurisdictio. fm gl in d. § sane, facit in simi. tex i c. cæterũ de iud. ubi negata qualitate iurisdictionem tribuente, iudex nõ cognoscit de iurisdictione, nec p no. in c. 1. de off. deleg. in 6. staretur assertioni ipsorũ inqsitorũ, si ad fundandã eorũ iurisdictionē dicerent notorie sapere crimē hæreticũ. & dicit Fed. de Sen. in cõs 157. in ult. rñsione, ꝙ nec hanc pbõnem manifesti pñt inquisitores recipere in forma probationis, quia non est adhuc iudex, licet in forma instructionis, & informationis extraiudicialis, & ex mero eius officio sic. Et faciũt q̄ hñr per Aret. in c. qm contra. in 2. col. extra de pb. ubi alleg. Spec. in tit. de inquisitione § nunc tractemus. uer. hoc aũt notandũ. & Pan in ca. cum oporteat

80 de accus. ubi dicit † ꝙ iudici procedenti per inquisitionē, & dicenti se informatum de fama, nõ stat̄, si est iudex delegatus, si uero est ordinarius sic, nisi appellet̄. Et hanc conclusionem ēt sequitur, & tenet Felyn. in c. si clericus. de foro competen. post Domi. ibi qdqd dicit Pan. ibi, ubi dicit ꝙ licet inquisitores non pñt cognoscere an sapiant hęresim, tñ

si uelint cognoscere, an sapiāt manifeste sic, quod ēt tenuit idē Pan. in c. 1. de sort. quem tñ nō alleg. Fel. ibi, & ita dicit Pan. se intelligere tex. in c. 1. & fi. de ost. deleg. in 6 quæ iura uñr contrariari decisioni gl. in d § sane. & in c. 1. de off. deleg. ubi ēt tenet idem. cū quo ēt vr̄ tenere idem Fel. sibi contrarius in c. sup literis. 2 1. col. uer. fallit decimo. extra de rescrip. Are. tñ in d. c. qm̄ contra. vr̄ tenere primam opinionem quam simplr̄ refert. Et ad hoc ēt uidenda sunt pulchra not. per Are. in conf. suo 165 in 6. col. & sequitur ubi latissi-

81 me concludit, † ꝙ debet prius constare de qualitate notorii, antēꝗ iudex ipsius notorii rōne possit procedere, & ꝙ non creditur iudici asserenti ipsum notorium, licet ei credatur ad formandam inquisitionem de fama precedente, qa talis assertio est leuis præiudicii, quod non est assertio notorii, ut ibi latissime ꝑ eū, dicētem ēt, ꝙ ad probōnem notorii debent recipi testes parte citata. Vidēda ēt sunt no. per glo. in d. c. 1. de off. deleg. q̄ declarant quō accipiaꝛ manifestum. Et de quibus preterꝗ in prædictis casibus, cognoscāt inqsitores, not. per Aret. in cōs. 83. ubi refert Bal. & Io. Mod. & dicit qđ cognoscunt ēt de alio crimine ex hæresi Oriente, & pulchre ꝑ Old. in cōs. 35 qđ incipit, in fine art. ubi dicit ꝙ non cognoscunt de his quæ tendunt tm̄ modo ad cōtemptum, uel opprobriū fidei, ut est crucifigere aīal, de quo ēt per Cald. in ti. de Iudæis. cōs. 2. & cōs. 11. ubi idem dicit de ptinentibus ad ignominiam Dei, qa de illis non cognoscit, ut hr̄ per Pet. de Anc. cōs 12. alias 15. incip. spūalr̄. Fel. in ca. postulasti, de iudæis. Decimasexta ꝙ licet glo. in d. §. sane.

82 in uer. saperent, dicat † ꝙ licet dæmones inuocare, & ab eis rñsa exposcere, dicaꝛ sapere hæresim manifeste. 26. q. 4. igitur diuinationes tñ hoc non est indistincte uerū, qa, ut dicit Ol. in cōs. suo. 210. cum actus morales resultāt ex fine intēto, qm̄ actus, & uolūtas distinguunt maleficia. ff. ad l. Cor. de sicar. l diuus, & ff. de fur. l. uerū multū refert, utrū innocenē dæmonia, & eorū rñsa exposcanꝛ ad sciendū futura, an uero ad id qđ cōuenit ipsi dæmoni, ut est ad tentādū pudicitiā mulieris, uel similia. Quia primo casu licet sapent hr̄sim manifeste, ut inqt illa gl. qa attribuit creaturæ id, qđ uenit attribuendū creatori, iuxta illud Esaiæ. 40. c. Annunciate q̄ futura sunt, & scimus ꝙ dii estis uos. secundo tñ casu si id fit ꝑ modum imperii, & nō adorationis, sit feudum, & mortale pctm̄, secus quod ēt tenet Io. An. in rub. extra de sort. in addit. Spec. & Pan. in c. 1. eo tit. de quo ēt per And. Sic. in cōs. 55. incip. In noīe Iesu, casus est talis, quidā pro inueniendo furto, uel sciendo aliqua secreta, accipiunt fialam cū aqua cōi. in pe. col. in 1. uol. ubi ēt per eū late per totū illud cōsilium an & qn̄ sortilegium, uel diuinationes dicanꝛ sapere hæresim manifestā. ita ꝙ talia facientes, uel ꝓcurantes possint pu-

83 niri ꝑ inquisitorem. † Decimaseptima ſm Oldr. ubi supra ꝙ ēt his q̄ non sunt formaliꝛ hæretica, licet hæresi sapiant, detrahendum est ꝑꝑ muliebrem simplicitatē. C. de iu. & fa. ign. l. 1. de iure del. l. ult. §. ult. & de his q̄ sibi ascr. int l. pen. & eo modo ꝑꝑ furorem, ēt si ꝓuenit ex mulieris amore, qm̄ scriptū est ꝙ nihil furore amoris est uehemēt. us. in authen. qui. mo. na. eff. l. §. illud quoque. & qa dicit Philosophus. 7 Eth. coire. n. & concupiscētiæ uenereorū, & q̄dam talium manifeste corpus transmutant, qbusdam aūt insanias faciūt. Nā in quocūq; in crīe furioso parciꝛ. ad l. Cor. de sica. l. infans, & hoc ēt in crim. læ. l. famosi. Quod vr̄ notandū, ēt ꝑꝑ muliebrē, & rusticanā simplicitatē, qa ēt ei subuenīꝛ ꝑꝑ eorū ignorantiā, ut est dictū supra. ff. de iur. & fac. ign. l. 3. & C. q̄ admitti. l. iuris ignoran. in l. si qs id, quod. ff. de iuris om. iud. per Bar. & Doc. ubi plene, an error iuris nālis excuset à dolo uero, & maxime ꝑꝑ ætatem, uel sexū muliebrē, & an à ꝓsumpto concludētes primo casu ꝙ nō, secūdo uero casu sic, & hr̄ per Alex. cons. suo 103. in 1. uol. ubi idem dicit de rust. & mil. & per Cœp. cons. 21. col. 7. & cons. 24. col. 2. & per Bald. in l. error. C. de iuris, & facti ign. & faciunt quæ habenꝛ per Bal. in rub. C. de summa Trin. & fide Catho. ubi dicit idiotas, & rusticos excusari, si errāt in aliquo articulo fidei, dūmodo habeant fidē implicitā, qa credunt ꝙ sancta credit mr̄ ecclesia, nec ptinaciter errorē suū defendūt.

84 † Decimaoctaua ꝙ indistincte in hoc crimine pñt compelli testes ad testificandū, ut ꝑ Pan. in c. dil. extra de testib. cog. licet in aliis criminib. sint opiniones. Decimanona ꝙ in hoc crimine statur ultimo dicto testis, licet primo dixerit aliquē esse innocentē, & sic cōtrarium eius, ꝙ ultimo dixit, licet utrūque dictū sit iudiciale. c. acc. §. licet, de hær. i 6. licet ī aliis criminib. stet primo dicto, ut ꝑ Mod.

de utro

de utroq; in c.cum in tua, extra de testib. Vigesima ꝙ in hoc crimine potest cõmitti examinatio testiũ alteri. c.inter officiorũ. §.uero.de hær in 6.in aliis uero criminibus, secus per Abb.in c.cum causam, de test. Vigesimaprima ꝙ admittuntur testes, excõicati.& socii criminis.c.in fidei.de hęr.in 6. cum limitatione,& seu declaratione, tñ de qua ibi, uidelicet dummodo ex uerisimilibus coniecturis,& ex numero testium aut personarũ tam deponentium q̃ eorũ contra quas deponitur, qualitatem ac aliis circunstantiis sic testificantes falsa non dicere ꝓsumant. Ob qđ ergo fit, ut debeant dici, ꝙ ꝑsonis de q̃bus supra, non sit credendum, cũ sint illusæ,& rõnibus ꝑtactis. 85 † Vigesimasecunda ꝙ ẽt crimẽ sapiens speciem hæresis, ut est iurare ꝑ membra Xp̃i pudibunda ẽt per lasciuiam,& ebrietatem, est punibile, licet non tm̃ sicut qñ iurat indurato animo ẽm Bald.in l.acc. col. 3. qui acc.non pos.C.ubi ẽt dicit ꝙ non est ueniæ locus, cum maiestas diuina tã detestabiliter uilipenditur, ut C.si quis imper.maled. l.1.& ꝙ Ep̃s si uult non potest facere pacẽ de tale maledictione Dei per not. 23.q.6.ut pridem, in gl.arg.ff. qđ ui aut clam.l. prohibere.§.plane.ff.de pac.l.contra iur.ff. mand. l.si hominem.de uerb obl.l.qui Romæ.§.callimachus. C.de episc. & cle.l.si quis genus. Prælatus.n.suam,& nõ ecclesiæ, iniuriã põt remittere, ut not.23.q.4.inter querelas, &c. si is.in gl.imo.&c.si illic. Concordant not. ꝑ eundẽ in l.1.C.da rap.uirg.ubi de raptu monialis non põt fieri concordia, quia principaliter Deus ẽ offensus, intm̃ ꝙ nec Papa põt remittere talem offensam quo ad mundum. Et faciũt quæ not.per Bart.ĩ suo cons. 167. in c.minister fratrum de pœnitẽtia.& Io de Ana.in c.2.in 14.col.extra de maled.ubi dñt 86 † ꝙ in statuto de pace habita cum offenso, nõ comprehendit qui blasphemat Deũ nisi agat pœnitentiam, q̃a offensus est Deus, hr̃ per Fel.in c. de his ĩ 2. col. uer.fallit primo. extra de accus. Quæ multum sunt notanda ꝓ iudicibus q̃ modico ære accepto indulgẽt blasphemantibus,& blasphemias audire dissimulant,& pessime; q̃a ut dicit text.in c.non nullis.extra de iudę.dissimulare non debemus opprobriũ eius q̃ ꝓbra nostra deleuit. Et dicit Paris de Puteo, in tractatu suo syndicatus.in c.an ptãs.col.2.ꝙ blasphemãti Deũ nulla defensio competit. Quod dictum tñ ur intelligendum cum distinctione, an ꝓcedat ex calore iracundiæ, uel non,& an talis calor ꝓcedat ex iusta causa, & sit calor maximus, ut quia fuit prouocatus, aut ex iniusta causa puta ex ludo per not. ꝑ Pan.in c 2. de maledictis. Et ita arbitor intelligenda esse not. ꝑ Alex.in cõs.15 in 3 parte.& Fel.in c. auditis in antep.col.circa fi.extra de præscr. ubi dñt ꝙ licuit blasphemanti prouocato se in con sequenti corrigere, q̃a in illo casu, ille nõ dabat operam rei illicitæ, sed secus uideretur dicendum.ubi quis blasphemaret, puta ĩ ludo uel aliter ex opera illicita, quia talis correctio non uideretur excusabilis.cum calor iracundię tunc non excusat.per Panor. ubi supra uidẽda tñ sunt ẽt quæ dicam in uers.ult. 87 ꝑ nunc † Vigesimatertia licet regulariter dolus præponderet culpæ, tñ in hæresi commissa ẽt lubrico ignorantiæ, ꝑꝑ nobilitatem subiecti culpa præpõderat dolo commisso in alio crimine, puta in hæretico, quia est delictum grauius quam sit homicidium. Nã hæreticus ponit os in cœlum; & blasphemat Deum, unde ꝑꝑ nobilitatem eius quem offendit est grauius.ita Bald. qui alleg. Ang. in l 1.in 11.col.ad fin. C. qui accus. non pos. Quod dictum tamen puto intelligendum secundum not.per Old.in cons.210 & relatũ supra in 16.concl.uidelicet nisi ĩ non sapiẽtibus hæresim nõ manifeste, quia ex lubrico 88 ignorantiæ eis detrahitur. † Vigesimaquarta quod in hoc crimine ex sola suspitione proceditur ad inquisitionem quamuis diffamatio non procedat quæ in aliis criminibus debet præcedere.secundum do.Ant. Innoc. & doct.in c.cum oporteat.de accus. ubi etiã Arẽ. col.7.per text.in c.officium de hær. in 6.quod ẽt licet Spe.in tit.de inquisitione. §. 1.uer. uerum.& in addi.Ang.in lib.malef. in gl.in uerbo, hęc est quędam inquisitio per Doct. Quinimmo ẽm Bal.in cons.79.in c.regula iuris in 3.uol.in hoc crimine ẽt ex sola suspicione habente ortũ ex coniecturis proxima ueris, ut ex confessione socii criminis põt procedi ad torturam. licet in aliis criminibus infamia,& indicia debeant præcedere ff.de qõ.l.maritus.& cõfessio socii criminis nõ probet aliqualiter, nec ẽt alias probationes coadiuuet, præterquam ad inquirendũ, quia talis est infamis, facinorosus, uilis ꝑsona,& suspecta, unde ei non credit l.fin. C.de acc. poterit tñ, ẽm eum ibidem, reus se pur

gare, per no. in c. at si cler. extra de iu¹. dicēs quod ēt inquisito debent dari capitula, & dicta testium c. per tuas. el grande. §. nos uero extra de sim. & cap. licet Hely. eo. tit. & cap. qualiter, & qñ, el 2. §. debet, de acc. nisi forte hoc fiat per subterfugia, & cōtra facti notorietatem, & publice intersit potius ad pœnā procedere, q̃ differre. C. de fer. l. prouinciarū

89 alias incipit, p̄sides. † Et dicit ꝙ coniecturæ sufficientes in hoc crimine cōmittuntur arbitrio iudicis. ꝑ not. ꝑ Bar in l. si. ff. de qō. & ꝙ conuersatio cum hæretico est magna præsumptio, quia mores formantur à cōiuncto C. de coart. l. fi. coart. lib. 12. ff. de re milit. l. non oēs. §. à barbaris, & de præsump. c. lit. Nam quis bonus, uel malus præsumitur ꝑ ꝑ patrem. Item ex cōuersione. Item ex magr̃o quem quis habet bonum, uel malum. 2. q. 7. ꝑuenit ad nos. 28. q. 1. c. sæpe, de ædil. ædic. l. ædil. §. ped. ubi gl. all illud sapientis, cum bonis ambula. Vigesimaquinta ꝙ in redeunte ab hæresi requiritur scriptura. c. saluber. 1. q. 7. & not. gl. in c. 2. de cens. in 6. licet it̃r ad ꝑbōnem actus non requiratur scriptura; ut in illa gl. quæ enumerat alios casus sp̄ales.

90 †. Vltimo pro nunc. q a dixi supra in 7. concl. ꝙ confessio non debet esse æquiuoca, alias fieret interpretatio pro reo Adde not. ꝑ Fel. in c. auditis, col. ant. uer. limita. 2 extra de p̄script. ubi dicit ꝙ immo fauore animæ ad salutem, & in foro conscientiæ, semper est fienda interpretatio in deteriorem partem, per not. per Pet. de Anc. in cons. 179. inc. prima facie, cū multis aliis cōcor. Et adducit Host. in summa de iudæ §. & in quibus. ad fin. ubi refert Host. quod si aliqua uerba aliquo modo essent excusabilia, ꝙ tñ debent potius capi in malam partem, si sunt prolata à malo homine. & ita dicit se fecisse cōdemnare quēdam Iudæum in quingentis solidis regaliū, qui cum redderet coram eo computū, & leuasset manum uersus crucem dicēs, mallem est suspensus sicut ille qui ibi pendet quam reddere amplius computum corām uobis, & se excusaret quod intellexerat de quodam latrone suspenso in furca, qui pendebat uersus Septentrionem sicut Crucifixus tamen dicit Host. quod de malo uerbo, & de malo homine non debet præsumi, nisi malum, ideo &c. ut etiam ceteris imponeretur terror, interpretatus fuit illa uerba in malum

Ad laudem Iesu Dei Amen.

TRACTATVS De irregularitate, Domini Nicolai Plouii.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas quid proprie dicatur.*

Impedimentum canonicum dicitur quod à iure canonico ortum habet.

2 *Irregularitas personæ dicitur ubi generaliter, ordinari quilibet prohibetur.*

Irregularis censetur qui ab ordinibus susceptis remanere prohibetur.

Furiosus, ebriosus, illiteratus, & similes sunt irregulares.

3 *Accusans, uel deferens aliquem coram iudice, irregularis efficitur si mors, uel mutilatio sequatur.*

Percutiens aliquem quando efficiatur irregularis, & quando non.

4 *Iudex actor, uel procurator, & notarius irregulares sunt, si in membris mutilatio sequatur.*

Clericus qui ex sola curiositate, uel leuitate interest uindictæ sanguinis nō efficiẽ irregularis.

5 *Iudex uel officialis seu aduocatus causam sanguinis tractantes efficiuntur irregulares, etiam si effusio sanguinis non sequatur.*

Chirurgus irregularis efficitur, si sub eius imperitiā mors sequatur.

6 *Clericus chirurgus irregularis efficitur, si sub eius cura aliquis moritur*

Custos infirmi si potum immodicū ei dederit, efficiẽ irregularis mors sequatur.

7 *Consulens aliquid unde sequatur homicidium efficitur irregularis.*

8 *Mandans aliquem uerberari efficitur irregularis si mandatarius occiderit.*

9 *Mandatur, an efficiatur irregularis si mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat*

Consulens alicui ut pro patria, aut iure suo se exponat, an sit irregularis, si ibi moriatur.

10 *Homicidium casualiter perpetratum non efficitur irregularis, si debitam adhibuerit diligentiam.*

11 *Irregularis est is cuius percussione contracta infirmitate mortuus est percussus.*

Occidens aliquem se defendendo incurrit irregularitatem si euitare aliter potuit.

12 *Infans furiosus aliquem occidens efficitur irregularis.*

Irregu-

Irregularis est, qui à morte non liberat quem liberare poterat.

13 *Irregularitatem incurrit qui à proposito liberandi aliquem à morte retrahit.*

Percutiens latronem aio occidendi, si latro obierit ex uulnere inflicto efficitur irregularis.

14 *Clericus cum socio ligans latronem, si postea timẽs ne à latrone occidatur eum occiderit, irregularitatem incurrit.*

Clericus furem tradens iudici seu officiali. an efficiatur irregularis si fur morti condemnetur.

15 *Furem indicans iudici seu officiali an efficiatur irregularis, si fur morti condemnetur.*

16 *Clericus qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto ratum habet latronis suspendium an sit irregularis.*

17 *Mandans capi unum de tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari. an sit excommunicatus si mandatarius fines excedens mandati alios duos cœperit.*

Irregularitatem nemo incurrit propter homicidiũ nisi uoluntate, uel culpa præcedente.

18 *Rixa si facta sit à pluribus, & mortuus sit aliquis in ea. an sint omnes irregulares, si nesciatur à quo fuerit occisus.*

Irregularis non est is cuius amici ipso inuito iniuriantem sibi occiderunt.

19 *Consentiens homicidio in corde suo an sit irregularis si ab extra nullam operã ad hoc dederit.*

Clericus irregularis est qui ministrauit arma pugnantibus quibus aliquis interfectus fuit.

Iudex ecclesiast. brachium seculare hortari potest ad hæreticos, uel paganos expellendos.

20 *Clericus qui bello interest irregularis est.*

Clericus se, uel suos defendẽs nõ est irregularis si aliquis ex defendentibus fuerit interfectus.

21 *Abortiuum procurans, uel faciens ne mulier concipiat aut pariat irregularis est.*

Clericus irregularitatem contrahit qui ob suarum rerum defensionem occidit.

22 *Clericus occidere potest ne occidatur.*

Necessitas ineuitabilis occidendi aliquem q̃ dicatur

23 *Prælatus ecclesiasticus iurisdictionem temporalem habens qualiter iustitiam executioni mandare debeat.*

24 *Consulens iudici, ut aliquem puniat ad mortem irregularitatem incurrit.*

25 *Suspensus ab officio fit irregul. si celebrauerit.*

26 *Fornicator notorius à iure suspensus celebrando, non contrahit irregularitatem.*

27 *Suspensus à canone quando efficiatur irregularis celebrans.*

28 *Suspensus à canone propter defectum non incurrit irregularitatem si celebret.*

29 *Suspensus ab audiendis confessionibus non efficitur irregularis si ante reconciliationem celebrauerit.*

Recipiens beneficium in irregularitate absolutione impetrata, an indigeat alia dispensatione.

30 *Homicida non est ipso iure beneficio priuatus.*

31 *Presbyter excommunicatus, uel simpliciter suspensus ab ordinibus suis efficitur irregularis si in acolythatu ministrauerit.*

Clericus in minoribus constitutus excommunicatus ministrans sacerdoti non efficitur irregularis.

Episcopus à Pontificalibus suspensus irregularitatẽ non incurrit, si in eis celebrauit.

32 *Suspensus ab ingressu ecclesiæ irregularis est, si in ea celebrauerit.*

Excommunicatus, uel suspensus baptizans solemniter, & publice efficitur irregularis

Irregularis est omnis qui nec promoueri, nec eligi potest.

33 *Falsarius literarum Papæ non potest ad ordines promoueri.*

Ordinari qui nequeant.

34 *Excommunicatus celebrans irregularis est, & deponendus.*

35 *Suspensus a iudice irregularis erit si celebrauerit.*

36 *Suspensus per canonem ab officio propter crimen irregularis efficitur celebrando.*

Occupans, & distrahens bona ecclesiarum uacantium suspensus est ab officiis, & beneficiis.

37 *Infamia cum peccato deletur in baptismo.*

Peccatum cum sua sequela in baptismo deletur.

AD habendam aliquam notitiam de irregularitate, notandæ sunt aliquæ regulæ prius præmissa breui descriptione irregularitatis. 1 † Sciendum igitur est quod irregularitas est nota i. infamia. uel impedimentum canonicum ex uitio seu defectũ proueniens. qua quis prohibetur ad ecclesiasticos ordines promoueri. & in eisdem ministrare. Ita diffinit Guil. Duran. in Spec. tit. de disp. §. iuxta propositionis. Dr̃ aũt canonicum impedimentum, q̃a ortum habet à iure canonico, licet, inceperit à ueteri testõ quo ad aliqua & dcm̃ est, Dauid non ædificabis mihi tẽplum, q̃a uir sanguinis es. 1. Par. 28 c. & in can. 49. de hinc etem̃, ubi hr̃ q̃ ĩ leui. et multi à sacerdotio repellebant̃ pp defect⁹ nãles sicut pp scabiem, & gibbositatem & c. Et di

 citur

citur irregularitas ad in qđ esse sine, & regula, quasi cõtra regulã ecclesiæ natus, siue ꝑꝑ factũ, uel defectũ extra ecclesiã positus. Sumitur aũt tripliciter. Primo, ꝓ defectibus qui sunt in hoĩe sine peccato, qa ꝗ est bigamus, uel maritus uiduę, uł illegitimus, & hmõi, ut
2 de renun. nisi cum pridẽ. §. ꝑsonæ. † Secũdo, dr̄ irregularitas personæ ubi generalr̄ prohibetꝗlibet ordinari, uel celebrare in ordine iam suscepto sine dispẽsatione dñi papę, ne patiatr̄ defectum, &c. de qbus infra patebit. Tertio. dñr irregulares omnes illi qui non pñt remanere in susceptis ordinibus, nec ad maiores promoueri ẽt post actam pñiam sine dispensatione dñi papæ, & aliorũ plãtorum, de quo danť regulæ. Prima regula Omnis furiosus, ebriosus, illiteratus, impudicus, ꝑcussor, litigiosus, neophytus, & generalr̄ qlibet in membris nãlibus defectuosus, irregularis est ad sacros ordines suscipiẽdos, patet hoc in decr late incipiẽdo à 26. dist. usq;
3 ad 49. ꝑ totũ. ubi ista singulariũ ꝓbanť. † Secũda regula. Accusans uel deferẽs aliquẽ de crimine corã iudice ꝓ quo pœna capitis debet uel trũcatio mẽbri, irregularis est. 5. q. 6. delatori. & 6 q. 1. in summa de acc. accusasti. Tertia regula Percutiẽs aliquem siue in propria persona, siue per alium eius mandato, si sequatur inde homicidium uel mẽbri mutilatio, si hoc facit absque incuitabili necessitate, irregularis est, de homic. presbyteri. & c. petrus. l. distinct. miror. Quarta regula. Percutiens absque mortis periculo, uel sanguinis effusione, uel truncatione, habẽs ad hoc potestatem non est irregularis, ut de rap. in archiepatus. 23. quæst. 8. sæpe. Quinta re
4 gula. † Iudex, actor, uel procurator, notarius siue dictator, uel promulgator si in membris secuta est mutilatio, irregularis est l. di. si qs ne cler. uel mo. sñiam, de homic. postulastis. l. di. c. 1. Et generaliter purgationem uulgarem quæ fit in torneamentis, uel alio modo, & cuicunque uindictæ sanguinis cui auctoritatem, benedictionem, seu patiẽtiã sui exhibentes, irregulares sunt de excess. pla. ex literis. Sexta regula. Licet Clericus nõ debeat interesse uindictę sanguinis si tñ ex sola curiositate uel leuitate interfuerit ubi latro suspẽdit, uel qs in duello occidit, licet peccet grauiter, non tñ fit irregularis, si nec auxilium nec cõsilium, uel actoritatem præstiterit ẽm Guil. in Spec ti. de dispen. §. iuxta propositio
4 nis. † Septima regula. Iudex, uel Officialis, seu aduocatus qui tractauerunt cãm criminis dãtes operam ut sanguis effunderet licet, nec mors nec sanguinis effusio fuerit subsecuta, irregulares sunt, põt tñ in talibus ꝑ epm dispẽsari ẽm Guil. Similiter cũ illo ꝗ non ex officio suo, sed ex odio dedit operã, & fecit qđ potuit ut occideret, non tñ occidit uel mutilatur. indiget. n. talis dispensatione, ẽm Guil. Octaua regula. Exercens artem chirurgiæ, si ꝑꝑ imperitiam, & negligentiã eius sit mors subsecuta ab incisione, adustione, uel potione quam dedit infirmo, irregularis est, ut de homi. tua §. 1. uer si tñ peritus existens phlebotomat sanguinẽ, uel seccat, adhibens. oẽm diligentiam, non est irregularis ẽt si mors fuerit subsecuta, quia potius psæsumitur casu, & culpa patientis euenisse. 23. q. 5. de occidẽdis. Secus si per eius negligentiam, ẽm Guil.
5 † Nona regula. Licet laicus exercens artẽ chirurgiæ, non fit irregularis si non ꝑꝑ eius incuriã multi obierunt, clericus, tñ si sub eius cura aliqui etiã præter eius culpam obierũt, irregularis est ẽm Inn. qui hoc notauit in ca. tua. de hom. ne cle. uel mona. sñiam. Decima regula. Extrahens sagittã uel telum, uel gladiũ infixum corpori alicuius, si ꝑꝑ hæc uulneratus citius moritur, irregularis est. de ho. tua. Vndecima regula. Custodiens infirmũ, & dans ei bibere imperite, uel aliqd aliud cõtra consiliũ medicorũ faciens, ꝓpter quod mors sit subsecuta, irregularis fit ꝓpter imperitiã, & negligentiam dissolutam. Si tñ quis facit bona fide circa ægrotum, nõ debet esse facilis ad faciendã conscientiã scrupulosam, quãuis in aliquo sit erratũ, si ibi nõ sit lata culpa cũ negligentia dissoluta, ꝗ prope dolum, & hmõi scrupulum de facili deponere debet ad cõsilium sapiẽtis. Si tñ tanta culpa fuerit uel negligentia dissoluta, & certum est ꝙ mors inde fuit subsecuta, irregularitas contrahiť. Si uero non sit certum tunc distinguendũ est, aut. n. dubitatur probabiliter ẽm iudiciũ medicorum, & tunc abstinendũ est ab offõ si aũt non dubitatur, tunc deposita erronea cõsciẽtia poterit administrare, & ẽt promoueri, aĺs non ẽm Ray. 50 dist. qui arborem. & c. sæpe. & secundũ quosdam solus Papa, cum talib.
7 dispensat. Duodecima regula. † Consulans aliquid unde sequitur homicidium, irregularis est ut si suasit iactum balistæ, machinę, uel lapidis, uel quòd iret ad capiendum castrum

quod

qđ capi non pōt sine hoīs morte, si inde seq-tur mors ex illo consilio irregularis est. ſm Guil. Itē si facit uel cōsuluit furtiue uel ꝓditionaliter capi castrū si mors inde sequiť irregularis est, qa debuit uerisiľr præsumere hoc euenire posse. In talibus.n. puniť qui remotā causam homicidio dedit, sicut qui ꝓpinquā, ut notatur de hom. presbyteri Decimateitia 8 regula. † Mandans aliquē uerberari, si uerberans occidit uerberatum irregularis est q mādauit, nisi expressisset ne occideretur, de ho. significasti hodie. de hom. is qui mandauit. li. 6. in fi. ult. glo. Secus tñ de illo qui consuluit aliquem capi, ut puta malefactorem, qa tunc non fit consulens irregularis ēt si capiens occidit illū, qa hæc non cōsuluit, ar. de hom. c. fi. Absit. n. ut ea quæ ꝑ ꝑ bonum facimus, si ꝑter uoluntatem nostram quidquā mali acciderit, nobis debeat imputari. 23. q. 6. de occiden. semꝑ tñ fit irregularis dans directe cōsiliū in mortē alterius, ut ne cle. uel mo. sniam. Nec interest siue is cui datū est cōsiliū statim fecerit homicidiū, uel etiādiu post, nisi prius consiliū recuperauerit, & cōtrariū suaserit, ut de hom. Petrus. imò si firmiter, & ꝓbabiliter credat, ꝙ post reuocationē cōsilii nō reuoceť is cui datum est cōsiliū a proposito occidēdi, necesse est, ut denūciet illi de cuius morte tractatū est, ꝙ caueat sibi. In eo aūt q mandauit ꝑ se fieri homicidium, vř sufficere si consiliū mandat tm̄. de reg. iur. omnis res, uel si sciente eo, is cui mandatum est, iuit ad eum occidēdum, ut 22. q. 1. omne quod, uel parentelam, uel amicitiam cum eo contrahat, licet ei hoc non significauerit, quia qui est certus, certiorari non debet de electio. inter uniuersas. De 9 cimaquarta regula. † Consulens alicui, ut occidat aliquem si ipse cui cōsultū est occidere, occidatur ab illo occidendo ſm opinio mitiorē non iudicať ille cōsulens irregularis. Ratio quia fines cōsilii excessit, ex quo egressus est ad occidendū, nec sibi bñ cauit, nisi excitaret eum ad occidendum alium, forte in tali casu ubi periculum esse posset, tunc esset irregularis ēt si is cui consuluit occidatur secundū Guil. ubi supra ſm rigorem tamē iuris hodie talis consulens irregularis est. Per Io. And. in nouel. de hom. is qui mandauit. lib. 6 Decimaquinta regula. Si quis suadet alicui ꝙ pro patria, uel pro proximo suo, uel pro iure suo uel pro iure ecclesiæ suæ periculosæ se exponat, non ob hæc fit irregularis ēt si ibi moriatur. 23. q. 3. pro membris, & c. seq. Si tamē sciret uel crederet eum ibi moriturū, tunc vř ꝙ fiat irregularis, ſm Guil. Si autem consulat ꝙ indubitate morti se exponat pro honore Christi uel fide uel statu ecclesiæ, non fit irregularis, ēt si mors inde sequatur. 22. qō. 1. sunt quidam. 11. q. 3. non solū hac rōne excusanť inquisitores hæreticæ prauitatis, scientes ꝙ statim postquā aliquē ꝓnunciauerint hæreticū esse ille morti tradeť hæc ēt alias multipliciter ꝓcurando. Ad hoc ēt accedit. 23. q. 8 legi. & ea. cau. q. 5. si audieris. Illi tñ clerici qui portauerunt ligna causa indulgentiarū ad hæretices comburendos, irregulares sunt, cum eis dispensatur nisi per Papam. Decima 10 sexta regula † Dans operam rei licitæ, ut pura ædificando ecclesiam, uel domū adhibita omni diligentia quā potuit hře, si occidit aliquē causaliter, non efficitur irregularis. Si tñ dat operam rei licitæ, nec adhibuit oēm diligentiā quā debuit, fit irregularis, ut de hom. lator. & c. ex literis. & c. sicut dignū. & c. presbyterum. & c. continebať. & c. ad audientiam. Hinc est, ꝙ medico operanti ſm regulas artis suæ non computatur ei si quis sub eo moritur, negligētiam commisit, consulitur sibi ut non ꝓmoueať ad ordines de quali. ord. ad aures Sed qd de illo medico qui uertit infirmū ad alius latus ut citius moriatur. Rñdeo ꝙ irregularis est tam ipse qui fecit q̃ ipse qui cōsuluit, si ex hoc mors fuerit subsecuta qa forte uia anhelitus ꝑcludiť, uel apostrema rūpitur ex uiolētia motus, uel suffocať. Si aūt nō citius moriť ex hac causa non fit irregularis, sed pœnitere debet de facto. Decimaseptima 11 regula. † Non solū est irregularis quis si ex eius percussione est mortuus aliquis, sed etiā si ex hac percussione infirmitatem contraxit unde mortuus est, ut de hom. prebyterū. & c. ad audientiā. & 51. dist. studeat. Decimaoctaua regula. Defendēs se in casu euitabili, & occidens aliquē irregularis est. 50. dist. si quis uiduā. & talis ad superiora nō ascendat, & in susceptis nō facile dispēsať. Sed si necessitas fuit ineuitabilis, datur cōsiliū ei ut nō ministret. 50. dist. de his clericis. nō tñ ꝑꝑ hoc deponiť, imò in suo ordine administrans tolerať de iure cōi absque dispensatione, ſm Lau. 50. distinctio. quia tua si loquitur de homic. cap. 2. prout prosequitur ibi Hostien & quidam dicunt epm posse, in tali casu dispensare, licet hoc non possit ſm Io. de Deo, qui dicit solū

Papam

Papam hoc posse, hodie dicitur simpliciter ir regularitatem nullam incurrere ille qui per sonam suam defendendo in casu ineuitabili occidit, de hom. si furiosus, in clemen. Deci.
12 manona regula. † Infans furiosus cõmittẽs homicidium, non est irregularis, ut in clem. si furiosus, de homic. Idem est de dormiente, si aliquem occidat, quia tñ non habuit ꝓpositum occidenti eum. Vigesima regula. Potẽs hominem liberare à morte, & non faciens irregularis est, quia qui potest defendere, & nõ defendit occidit, de homic. sicut dignum, qđ intellige secundum glo. in c. 4. de senten. exc. de illo ad quem ex potestate, ex officio, uel dignitate pertinet realiter defendere, & non simpliciter de quocunque. Vnde dicit ibidẽ gl. ꝙ si ego non habeo aliquã ptãtem, & uideo ꝙ aliquis uult uerberare clericũ sine auxilio meo, aut consilio, nõ credo ꝙ sim excõmunicatus, si nõ prohibeo illũ licet alias forte peccẽ, quia non defendo cum possem. Vi-
13 gesimaprima regula. † Retrahens à proposito liberandi hominẽ à morte, irregularis est, quia quodãmodo indirecte homicidium cõmisit. 50. dist. si quis uiduam, & de pœ. di. 1. periculose. Vigesima secũda regula. Percutiẽs animo occidẽdi latronem si ex aliquorũ uulneribus latro obiit, irregularis est, ut colligitẽ de homic. signasti. 1. rñ. Idem ẽt si non percussit, sed aliquid operis impendit ad mortẽ eius, puta quia latronem detinuit, uel contra eum clamauit, alias aũt si clamasset cõtra eũ non in mortem eius, sed quod caperetur, uel detinuit eum, uel se leuem extendit, irregularis non est de morte eius, uel ẽt fit in neglectu, alias si malitia eius perpetretur homicidium, & idem si negligentia eius cõmittatur 50. dist. hi qui, & iõ si clamat cõtra latronẽ, siue eum capiat, si alias quocũque modo potuit intelligere, & ex clamore suo, uel alio actu homicidium sequitur, irregularis est, nisi forte faciat ꝑꝑ periculum corporis sui, ut si uidet ꝙ aliquis eũ occidere uult, tunc. n. põt bene inuocare, & clamare ꝓ auxilio, qa non intendit in aliorũ mortem, sed in suã liberationem. Secus si hoc faciat ꝑꝑ periculũ rerũ suarũ, & si fugæ præsidio euadere põt, de ho.
14 suscepimus. Vigesimatertia regula. † Clericus ligans cum socio latronem, si postea timens ne occidatur à latrone, ipse potius occidit, irregularis est, de hom. ubi supra Vigesimaquarta regula. Si clericus non ualẽs act recuperare res suas, tenet furẽ ne cum rebus fugiat, donec eũ exhibeat iudici, uel eius auxilium inuocet ad res suas recuperandas, nõ est irregularis, licet postea fur à iudice puniatur, dũ intentio eius non sit corrupta intendendo ad furis mortem, uel mutilationẽ &c. Idẽ dicendum est si clericus credit, uel tradit seculari ptãti latronẽ petens, ꝙ eum puniat citra sanguinis effusionẽ, uel petens rẽ subtractã sibi restitui, si ptãs in latronẽ aĩaduertat. i. puniat eũ morte, non ꝑꝑ hoc clericus erit irregularis, ut de hom delatoris, li. 6. nec ẽt nocet illi si ad conuincendũ latronẽ tradidit intersignia. & idem si simpl'r deponit q̃relã de iniuriantibus sibi, & ecclesiæ suæ, q̃uis tales uix absq; sanguinis effusione ualeãt coartari, de hom. tua nos. §. ult. & c. postulasti. 23. q. 3. Maximianus, & q. 5. c. 5. & c. unũ. & c. pœna. & hæc uera sunt qñ non intendit ad mortẽ, nec hoc in aĩo gerit, sed ꝓstat publice qđ citra sanguinis effusionẽ castiget, non est ergo irregularis curial'r agẽs cõtra furẽ, nõ criminaliter ad mortẽ, uel sanguinẽ, licet eũ iudex causa probabili suspendat ab offõ suo, ut de hom. postul. Ex quo ulterius patet ꝙ nullus notam irregularitatis incurrit q ꝑ extortores siue exactores alicuius curiæ curauit aliquẽ capi ꝑꝑ delictum tale, ꝑꝑ qđ nec mori, nec mutilari posset, licet iudex inueniens eum alia cõmisisse ꝓpea suspendit eũ, si tñ nec ille crediderit, nec cogitauit illud cõ
15 tingere. Vigesimaquinta regula. † Si iudex officialis insequitur furem fugiẽtem, & q̃rit à me utrum uideri illũ, & ego sciens qđ fur ille ad mortẽ q̃rit, instruo eũ si ꝑ meã rñsionem fur inuentus est, & occisus, sum irregularis. Secus si nec sciui, nec suspicatus sum qđ ad mortẽ, uel pœnã sanguinis quęrit. Vñ cõsuluit in casu hoc cũ aliqs scit aliquem ad mortẽ quæsitum fugere non posse nisi ꝑ alterã de duabus uiis, nõ debet dicere, ꝑ hanc non fugit, qa sic ꝑdere eũ per alteram fugiẽtẽ, sed aut taceat, aut q̃rentẽ curial'r euadat dicendo nunquid ego custos illius sum, uel
16 alio modo. † Vigesimasexta regula. Si clericus qui egit ad res suas recuperandas, ex post facto ratum habet ꝙ suspẽsus l. tro est, & hoc sibi placet, si talis nullum consensum habuit in mortem illius, nec quidq̃ cooperatus est, non est irregularis, ẽm Guil. & hæc si gaudet ꝙ maleficium est punitum, non aũt persona, cum ẽm ipsum irregularitas ex homicidio

micidio solo non contrahatur, nisi culpa, uel uoluntas præcedat, uel scandalum sequatur, ut not. l. dist. hi qui. & de hom. ex literis, & ca. ueruntamen hodie uero iure cautum est, q̄ si quis absque mandato meo manus uiolentas iniecit in clericum meo nomine, si hæc ratū habeo, excōicationis canonem incurro, & hoc p̄p ratihabitionem quæ retrotrahitur, & mandato comparatur. Si autem hoc meo nomine non esset factum, licet ratum hrēm, peccatum, sed non incurrerē excōicationem ut dr̄ expresse in c. cū quis, de sent. exc. libr. 6. Vt hæc intelligas, pono tibi casum. Aliquis amicus, uel seruitor tuus sciens aliquem clericum tibi fecisse iniuriam uerbalē, uel realē, p̄cussit eum quem tu postea receptando magis amicū habuisti, uel gauisus es, & hoc fcm̄ cōmendasti, uel laudasti, tu es excōicatus p̄p ratihabitionem, ac si mandasset. Sed si unus extraneus percussit clericum, & tu audiens gratum habes, & gratularis de hoc, licet, non es excōicatus tñ peccas ad minus uenialiter, s̄m Ioan. And. in nouel. supradicti cap. cum quis, lib. 6. † Vigesimaseptima regula. Siquis mandat capi unum clericum de tribus simul incedentius, & alios duos non grauari, sed mandatarius excedit fines mandati, & alios duos capiendo. iste mandans non erit excommunicatus, s̄m Ioan de deo lib. 3. suarum qō num. q. 14. & rō est, quia captio cōtra uoluntatem eius est facta. Petrus tñ de Samprana, alia Sonsana, putat quod de damno tenetur quod illi passi sunt, de iniuriis. c. fi. 23. qō. 8. p̄pea. ex hoc infertur per simile de irregularitate, quod irregularitas ratione homicidii nō contrahitur sola uoluntate, nisi homo actu occidatur, de hom. sicut dignum. §. 1. ubi de hoc in gl. ex corde. 15. q 1. si quis non iratus. Sed nec fit quis irregularis p̄p solum homicidium, nisi culpa, uel uolūtas p̄cedat, uel alias sequatur scandalū, ut notat. l. dist. hi qui prioris de hom. ex literis, de clerico ægrot. tua. ex hoc dicto soluitur qō qua quærit an clericus qui uolebat interficere hoiem, sed nō potuit quia inuenit eū iam mortuum, sed uolens nihilominus satisfacere iræ suæ, amputauit caput mortui, fit irregularis. Dicendum q̄ licet uoluntas occidendi fuit, tñ non est irregularis, s̄m Arc. 15. q. 1. si quis, Rō, quia ad hoc q̄ homicidiū cōmittatur, reqritur q̄ hō aīatus occidatur, de hom. sicut dignum. 32. qō. 2. Moyses, ubi abortus fetus in aīati non imputatur ad homicidium, sicut etiam not. Inn. & Ber. & de hom. si aliquis. † Vigesima octaua regula Si quis in rixa mortuus est, & nescitur tñ quis illū interfecit, licet s̄m quosdam. l. Ioan. oēs irregulares sunt quo ad promotionem ad ordines p̄p incertitudinē. ut 23. q ult. c. fi. tñ ꝓbabilius est, q̄ in tali casu cuilibet suæ cōsciæ sit relinquēdus, s̄m Guil. in spec. & Host. in sum. de hom. §. qua pœna. Vigesimanona regula. Si amici mei occidunt aliquē mihi iniuriantē me inuito, & contra meā ꝓhibitionē, mihi non nocet ut de hom. Petrus 1. q. 3. quia p̄sulatos: Idem si me ignorante, de sim. nob. & c. de reg. Sed si turbata cōscīa sit, puta quia exp̄ssa cōsensi nec cōtra dixi, imputabit. ar. de sim. Matth. Imò ēt dn̄e qdā qd' si sciens contractū de morte habitū non reuelaui, non sum irregularis, qa homicidiū non cōmisi facta, mādato cōsilio, uel defensione. l. dist. si qs uiduā, & de hom. Petrus. Alii dn̄t contra, si credidi q̄ non obst. mea ꝓhibitione mei intuitu interficeret. & hoc est tenendū. Nā in tali casu tenebar reuelare illi cōtra quem cōtractū est. Trigesima regula. † Si aliqs uadit ad interficiendū aliquem, & tu ei scienter cōsentias, nō tñ eum incitas ad homicidium perpetrandū, nec cū eo sup̄ hæc aliqua uerba habuisti, uel si habuisti, s̄p ex aīo hæc ei dissuasisti, sed cū nollet tibi acquiescere, timens de ipso cū associans eo p̄posito ut si forte eū qs inquireret, defendas, & tunc homicidium perpetrat, uere irregularis es, s̄m Host. ad qđ facit de hom. sicut dignum. § illi qui. Trigesimaprima regula. Clericus ministrans arma pugnantibus, si aliqs interficit irregularis est ar. 23. q. 1. nisi bella c. fi. noīe aūt armorū intelligunt fustes, lapides, ligna &c. Trigesimasecunda regula. Iudex ecclesiasticus pōt hortari brachiū seculare contra uiolentos, & hæreticos, uel paganos, non ut occidat, uel mutilet, sed ut de terris fideliū expellant, nec ēt est irregularis si aliq hincinde sunt occisi. 23. q. 5. de occid. & 23. q. 3. Maxim. imò s̄m Inn. de hom. petitio, sicet aliqs in bello iusto aliquos percusserit, si tñ inde nullus est mortuus, nō sit ex hoc irregularis. Idem si qs accedit ad bellū iustū cā pacificandi, uel ex alia iusta cā, licet ex eius p̄ntia aliquod robur accrescit suis, uel timor incutiat aduersariis, non est sibi imputandū, dummodo dolus, & ēt lata negligentia absit omnino secundū Guil. † Trigesimatertia regula.

gula. Clericus qui interest iusto, uel iniusto bello in armis uel sine armis, si aliqui sunt hincinde interfecti, irregularis est, licet ipse non occidat l. dist. si qs. 23. q ult. quicunq; 1. q. 1. c. fin c. petitio, & ibi Innoc. de homic. Trigesimaquarta regula. Clericus defendens se uel suos, licet tunc ex defendẽtibus aliquis interfectus est ex aliqua parte, non est irregularis, ut illi q non interfecerũt, nec interfecto res adiuuabãt, nõ sunt irregulares, licet uolũtatẽ occidendi habuissent, quia lex ꝓmotionis factum requirit. 15. q. 1. si quis non iratus. Trigesimaquinta regula. Clericus in bello iusto ꝙ non ad occidendum, sed ad defendendum geritur, ministrans sagittam ballistario suo ad sui defensionem, si ille ballistarius aliquẽ interfecerit, sed ille clericus non intendebat ꝙ ipse aliquẽ interficeret, sed ꝙ illos detinuisset, & sua defendisset aut recuperasset, nõ est irregularis, ſm Gui. Idẽ dicit de illo q in bello iusto ꝑpositus fuit exercitui, & sumptus facit, & cuncta disponit, si forte eũ cõtingat lãceas, uel sagittas emere, & ministrare, & ad exercitũ, uel ad custodiã castri mittere, uel si hortat̃ ad currendũ post hostes, ut eis, ꝑda hoĩum, uel animaliũ auferat̃, & tunc fortæ aliqs interficeret̃, dummodo solũ intẽdit ad recuperationẽ ꝑdæ, non ad uindictã, talis 21 em̃ causa remota non nocent. † Trigesimasexta regula. Qui mulieri facit ne cõcipere, uel generare, uel post conceptum parere possit, & qui ꝑgnantem mulierem ꝑcutit, ita qđ facit abortiuũ, si fetus iã fuit uiuificatus, irregularis est. Sed si nondũ fuit uiuificatus, solũ mortaliter peccat de homic. si aliq. 2. q. 5. consueuit uel si ꝓbabiliter dubitat, uel credit an sit mortuus uel uiuus fetus ex illa percussione, uel utrũ cõceptus fuit aĩatus uel nõ, in tali dubio debet à ꝓmotione, & à ministerio abstinere, nec periculo se cõmittere. Si uero lenẽ uel temerariã hẽt opi. deponat eã si põt. & sic poterit ꝓmoueri, & administrare, alias non, ar. de sent. excõ. inqsitio. & de simo. per tuas. 2. Trigesimaseptima regula. Licet clericus aliquẽ occidẽs ꝓ defensione rerũ suarũ irregularis est. de hom. suscepimus. ubi dr̃, post tunicã relinquẽdũ est palliũ, & melius est rerũ iacturã pati q̃ ꝓ seruãdis uilibus rebus, ac trãsitoriis acriter i alios exardescere, clericus tñ ꝑsonã ꝓpriã defendẽdo, necessitate ineuitabili repellẽs uim ui, cũ moderamine inculpatę tutelæ ꝑcutiẽs aliquẽ, si inde mors sequitur, nõ imputat̃ ei, ut nes. de homic. significasti. 2. & 3. & c. ĩter fecisti. uñ dicit Arch. 23 q. 22 3. c. 1. † ꝙ clericus ẽt interficere põt ut nõ interficiat̃. ar de fur. c. 3. dũ tñ faciat ꝑ ꝑsona propria. hodie expresse in cle. si furiosus de hom. & dico ꝑsonam ꝓpriã, nã secus est ſm Ioan. And. in nouella sup cle. si furiosus. de hom. si nõ ualẽs euitare mutilationem, licet mortẽ possit euitare mutilauit uel occidit aliquẽ inuasorẽ, & idẽ si aliter nõ ualẽs saluare res suas, eũ occiderit qui deportare uolebat, secus ẽt ſm gl. d. cle. sup uerbo suo. de illo qui occidit illum q occidere uolebat patrẽ, filiũ, cõiugem, uel ꝑsonam cõiunctã, quẽ aliter iuuare nõ potuit. Quod putat Ioan. And. quasi casus ille non includatur sub necessitate ineuitabili. Intelligit̃ aũt necessitas ineuitabilis ſm Ioan. And. ibidem sup uers. non ualens, ut qa inangulatus erat uel sic arctatus qđ fugere non poterat, nec clamore iuuari. Intelligit̃ aũt cum moderamine inculpatæ tutelæ si fiat ex ĩcontinẽti, nõ ex ĩteruallo, & cã defensionis, non ultionis, & si æqualiter se defendat sicut ĩfestat̃, ut si gladio ꝑcutitur, & ipse gladio ꝑcutit, uel si ligneo baculo, & ipse ecõuerso baculo ligneo, aut ferreo baculo percutit̃. & ipse ecõuerso ne amplius ꝑcutiatur ad mortẽ. Si aũt ꝑcutiat̃ paruo ligneo baculo, à quo nõ timeat̃ mors, uel depilat̃, uel ꝑ uestẽ trahit̃, & ipse repcutiẽs ferro occidit suum inuasorẽ, irregularis est, qa non est moderamẽ inculpatę tutelę, debuit. n. se moderate tueri, & nõ excessiue ultra uiolẽtiã sibi illatã, aut si percussit est semel, & sic dimissus est, nec ulterius se credit ꝑcuti, si incõtinẽti repcutit, & occidit, irregularis est. Nã nõ debet occidere inuasorẽ ex quo ab eo nõ credebat se occidi uñ excessit in moderatione, qa ꝑ una percussione nõ lætali occidit. Hæc oĩa colligunt̃ in 23 gl. c. significasti. 2. de homic. † Trigesimaoctaua regula. Prælatus spũalis habẽs iurisdictionẽ tpalem in suo dñio, si fur uel latro deprehẽsus in furto, uel maleficiis adducit̃ ad ꝑsentiam eius, & petit̃ puniri iuxta cõdignum sui excessus, nõ debet ipse ꝑsonaliter de hoc cognoscere, iudicare, aut sñiare, se debet hoc cõmittere suo ꝓcuratori dicẽdo ista uerba fiat iustitia, gñaliter, non descendẽdo spãlr̃ qua morte sit moriturus, ne cle. uel mona. ca. ult. lib. 6. Nec per hæc ẽt est irregularis si sequatur sanguinis pœna, unde põt fieri spãlis cõmissio super tali casu, sed non expressa pœna

secun-

ẽm Goff. Idem tenet Nouellator in d. c. ult. lib. 6 Dicit tñ Nouellator in nouella ibidem. ꝙ si eps, uel prælatus mandat notario suo ut in tali casu scribat commissionem procuratori, epi ut super hic faciat iustitiam, talis notarius est irregularis, quod probatev eo, quia talis non habet facere quidq̃ ex offõ suæ iurisdõnis, quod requirit illa dic etalis. Sic ergo eps cautus ut non eiiciat laqueum clerico. unde cõmittat istam iurisdõnem laico per se ipsum immediate, & per alium laicum, non autẽ per clericum, & scias, ꝙ hoc non solũ ueritatem hẽt in prælato hñte iurisdõnẽ tpalẽ rõne beneficii, sed ẽt rõne pr̃imonii, ẽm Nouellatorem ibid. & quod plus est, dicit idem ꝙ ex quo clerici tales causas sine metu irregularitatis pñt aliis delegare, satis uidet ꝙ si laicus talem iurisdõnem hñs, sed probabilẽ causas sanguinis terminat, poterit hoc non obstante ordinari, quia non fit irregularis ea rõne, caueat ergo prelatus cum interrogatus fuerit a iudice, ne rñdeat, malũ est si ille malefactor remanserit impunitus, nam tunc esset irregularis, ut de excess. præla. ex literis.

24 † Trigesimanona regula. Si iudex hñs latronem captum quærit de aliquo perito quid debeat fieri de tali, & ille rñdet talẽ esse morte puniendum, uel simile, iudex autẽ secutus eius consilium, latronem punit ad mortem, irregularis est consulens, quia fuit in culpa in casu cui de facto non erat rñdendum, ut de excess pl. ex literis, si tamen nõ est casus de facto, sed iudex q̃rit simpliciter qualr̃ tales sint puniendi, & clericus rñdet ꝙ ad mortem, vel ad sanguinem, si rñdens respõdet qđ ad mortem, uel ad sanguinem, ẽm uerã iuris sñiam ut expertus I C non est irregularis, & maxime si extra iudiciũ, ut dicit gl ind c. ex liter s. Si aũt errans iure dixit, cum tamen aliter iura disponant, irregularis est, ut colligitur per Guil. in Spec. tit. 2. §. iuxta ꝓpõnis. Si aũt qui non reputatur I. C. interrogatus rñdet, non ut I. C sed simpliciter dicit qđ de talibus sentiat, nec præsumit ꝙ iudex eius sequatur responsionẽ. nõ est irregularis, ex quo nõ respõdent ad casum qui fit de facto. Nam si consuleret ad casum de facto, irregularis esset secundũ Ray.

25 Quadragesima regula. † Suspensus ab officio, celebrando fit irregularis. ut 11. q. 3. si quis damnatus. & ca. si eps in concilio, & licet illi canones loquantur de excõicato scienter, & in contemptu clauium celebrate, hodie tamen idem irregularis est in suspensione à diuinis, ut de re iud. c. cũ æterni. & de sent. exc õm. cum medicinalis, lib. 6. & in hoc casu solus Papa dispensat, ut notauit Guil. in Spec. titu. 2. §. nunc de epo tũ uer. est in quam. Suspensus aũt à beneficio tñi, non fit celebrando irregularis. quia hoc nullo iure cauetur ẽm Innoc. de elec. cum in cunc. §. clerici, & cap. statuimus. de conc. præb. quia diuersitatem. Minori quoque excõicatione ꝑ participationem excõicati in locutione, uel similibus ligatus, licet celebrando grauiter peccet, non tñ efficitur irregularis, quia hoc nullo iure cauetur, ẽm Innoc. imò si medio tpe postquã cõicat excõicato, celebrauerit, bene potest pnĩa peracta sine Papæ dispẽsatione celebrare, ut de cler. excomm. ministri. c. fin. 11. q. 3. si quis presbyter. Inno. tñ & Host. dñt quod tales non propter suspensionem a iure celebrare prohibentur, cum non sint suspensi à iure, nec suspendi, sed solum propter pc̃tm̃ prohibentur cũ fuerint suspensi quo ad Deum, à sacrimentis, & à promotione, si. n à iure suspensi essent, celebrando fierent irregulares per cap. cum ætern. de re iud. lib 6. & de sent. excõm. cum medicinalis eodẽ. lib 6. Ex quibus omnibus secundũ Abb. in dictionib. suis, & c. si celebret, & c. de cle. exc. min. ꝙ celebrans in mortali peccato non incurrit irregularitatem post pœnitentiam, & reconciliationem obtentam super pc̃õ mortali, uel excõicatione minori ex quibus celebrans poterit sine aliqua dispensatione superioris celebrare, nec obstant noua iur e. s. cap. cum æterni. de re iud. lib. 6 & c. cum medicinalis, de sen. excõm. eo lib. 6. q̃ loquuntur de illis qui sunt ingressu ecclesiæ priuati, & à diuinis suspensi, quod non est istis, cum isti, nec ingressu ecclesiæ sint priuati nec ẽt à collatione sacramentorũ, sed solũ à perceptione sunt suspensi.

26 Quadragesima prima regula. † Notorius fornicator a iure suspensus celebrans non fit irregularis, ẽm Guil. in Spec. tit. 2. §. iuxta propõnis. Nec obstat quòd quidã dñt quod quodlibet pc̃m̃ notorium facit hominem irregularem, ut de temporibus ordin. cap. quæsitum. hoc. n. uerum est sibi non intelligitur irregularitas quæ requirit Papæ dispensationem. unde dicit Abb. ubi supra quod in illa irregularitate quam quis incurrit ex notoria fornicatione, si in tali celebrat potest eps dispensare post dnĩam, per cap.

ac fi de lit.contestatio. & ita hodie seruatur. Et quamuis quidam nimis rigidi,ut Host.& Innoc. dicant contrarium ,tamen non sunt audiendi,quia qui nimis emungit, elicit san guinem.4.distinctio deniq. nec aduertas rationem illam quam dicunt.Omnis suspẽsus ab officio per canonem,celebrãdo fit irregularis,ut dr̃ in c.cum cler.de re iud.& c.cũ me dicinalis.de senten.excõicatio.lib.6. sed talis est fornicator notorius ut patet in c. quæsitum,de cohabita.cler.& mu.& 34.distinctio. ꝑꝑ hoc.ergo efficitur irregularis celebrãdo. Ad hoc ũde audacter ẽm Franc. de Zab. in

37 c.uestra.& c.quæsitum.de cohab.cler.† quod suspensus à canone celebrans, tunc solum in currit irregularitatem. qñ per modum sñiæ sit a canone suspensus,ut in d. c. cum æterni de re iudica.lib.6.Sic autẽ non est in fornicatore notorio,& simoniaco, quia nõ per modum sñiæ,sed enunciatiue dr̃ a canone quod sint suspensi.ut patet in c.quæsitum. de coha bi.cler. ergo celebrando non fiunt irregulares c.1 de sen.excomm.lib. 6. Tene ergo ẽm Franc.ꝙ si in canone pœnam imponente dr̃ ꝙ talis sit suspensus ab officio,uel dr̃, suspen dimus talem ab officio,si hoc fecerit.tunc taliter suspensus celebrans fit irregularis ,ut in d c.cum æterni.Sed si dicit̃ a canone pœnã ap probãte,uel enunciante,seu recitante aliquẽ esse suspensum. sicut dr̃ de fornicatore notorio in c.quæsitum.ubi tñ recitat notoriũ for nicatorem esse suspensum , talis celebrando non fit irregularis.pro isto dicto est famosissimus ille doctor Guido de Baysio , Archidiaconus nuncupatus 32.dist.ad hæc uero. ubi ipse not.in fin.gl.quæ incipit,istud intelligit, ꝙ notorius fornicator non est principaliter suspensus a canone,sed a deo,quod patet ex eo qa q̃ cito pœnitet, licite celebrat. de coh. cle.c.ult.licet in odium criminis per canones aliquid sit additũ,quoad uitationem eorũ,ut s.non audiantur ab eis diuina,ut in c.uestra , & in c.tua.de coha.cle.32.dist.nulla.& c.præ ter hæc.& hoc ẽm Innoc. licet Host. notauerit contrarium in Spec tit.2.§. iuxta propositionis.& § nunc de Episcoporum.uers.26. & hanc uiam tanq̃ mitiorẽ puto cõplectẽdam.

28 Quadragesima secunda regula. † Suspensus à canone non ꝑꝑ crimen,sed ꝑꝑ aliquẽ defectum,utputa illegitime nati,& corpore uitiati, non incurrunt nouam irregularitatem si ante obtentam dispensationem celebrẽt, ẽm Guil.in Spec.tit.2 §.iuxta propositionis. uers sic porrò.& idem.not.per Arch.56.dist apo stolico.in prin.& hoc seruat curia.quia qñ dispensat cum talibus,simpliciter dispensat super defectu.nulla facta mentione de irregularitate,quia nullam incurrunt 56 dist.apostolica,& c Cenomanẽsem. de filiis presbyterorum.ueniens. Ideo dicit intelligendum esse Speculatorem de illis q ꝑꝑ infamiam suspensi sunt a canone,sicut sunt illi , quorum crimina sunt notoria,& qui ẽt post peractã pœnitentiam celebrare ꝑꝑ scandalum , & infamiam prohibentur,ut in c fi. de cohab. cler. & mu.& de bo ex literis.c.fi & tñ ante dispen sationem celebrando. nouam irregularitatẽ non incurrunt, quia hoc non inuenitur iure cautũ ẽm Guil.in Spe.ubi supra,& Arch.56.

29 distin.apostolica. &c † Quadragesimatertia regula.Suspensus à cõfessionibus audiendis, celebrãs ante reconciliationem nõ efficitur irregularis , ẽm Guil. quia hoc nõ inuenitur iure cautum 11.q.3 §. euidenter. De hac suspensione hr̃.26.q.1.& 5.q.6.per totũ. Quadragesimaquarta regula. Recipiẽs beneficiũ in irregularitate,impetrata absolutione sup irregularitate , non indiget alia dispensatione super beneficio obtento. ẽm Ray.& Guil. in Spec.Caueat tamẽ quilibet ne in peccato mortali,uel suspẽsione beneficium recipiat , unde securius est ut talis cõfiteatur ante receptionẽ,ne collatio sit uitiosa,ẽm Guil.in c. si celebret.de cler.excom.min Licet hoc sit per durum,est tñ uerum ꝑꝑ rõnem ibi positam. quia.s.eligi non põt in peccato mortali ad illa à quorũ preceptione à sanctis patribus est priuatus. Veruntñ.Abb ibi moderatus hoc , dicens qđ si cui existenti in occulto collatũ sit,sed ipse recipit illud post peractam pœnitentiã,poterit retinere. allegat de temp. ord. q̃situm.de sen.excom.c. ult. Sed ꝑꝑ peccatũ enorme,utputa ꝑꝑ homicidiũ,ipso iure per dit beneficium,ut not. ꝑ Arch.l. dist. studeat. q̃ incipit in gl.hic dispẽsat ubi dicit gl. qa de iure debet eo carere. quod exponit Arch. per

30 sñiam,non ipso iure.† Nam homicidiũ non inducit ipso iure priuationem beneficii , ẽm Bern.Cõpost.q ita notauit de electione, qđ sicut.in gl.1.§.si uero.uers.alia aũt.Et idẽ sentit Inno.dicens qđ in homicidiis irregularib. cadere põt ius cuiuslibet dignitatis,qa ẽt iuste hñt eam si cum eis fueris dispensatũ.Et ẽt sine dispensatione iuste tenent ꝑdicti dignita

tes

tes suas quousq; renuncient, uel deponant, ſm Innoc. qui ita notauit de excessibus prælatorum. c. cum, in prin. Cōtra tñ istud dictū faciunt multa iura, ut de clerico. pugnāte in duello, c. henricus. in fi. Item 55. dist. si Euangelista. uer. in loco cum dispensatio requirat ut homicida beneficiū recipiat, ur secus de iure cōi. Item cum homicida ministrare non pōt ēt post pœnitentiam sine dispensatione. de temp. ord. quia suspensus est à beneficio qđ datur ꝑꝑ officiū. & sic ēt accedit. 81. dist. eos. & notatur de consue. cum dilectus in gl. suspensus. n. Tu dic br ꝙ hic nulla est cōtrarietas. Nam Bernar. & Innoc. intelligunt qđ homicida iuste tenet, & recipit beneficiū quousq; deponitur per snīam. Iura aūt in contrarium inducta dicunt ꝙ debent carere, & priuari beneficio de iure, qa de iuris rigore est inhabilis ad illud. Non tñ hoc negat qn hoc fiat per snīam, & sic idem sentiunt. Quadragesimaqninta regula. † Presbyter excōicatus, uel suspensus, simplisiciter ab ordinibus suis administrans in ordine Acolythatus. efficitur irregularis, ſm Guil. l. Secus si tm̄ à missarum celebratione fuerit suspensus. Quadragesimasexta regula. Clericus in minoribus constitutus excōicatus mininistrans sacerdoti ad altare portando aquam, lumen, & alia similia, non est irregularis, ſm Guil. Idē putat presbytero diacono, & subdiacono. Ratio quia ista nulli ordini sunt annexa, cū & per laicos literatos expediantur. Quadragesimaseptima regula. Eps suspensus a pontificialibus, celebrando in eis non fit irregularis, quia pontificalia non sunt de substantia ſm Guil. † Quadragesimaoctaua regula, suspensus ab ingressu ecclesiæ si in ea celebrat, irregularis est, & si in tali suspensione decedit. nō sepelitur in cœmiterio, ut de sententia excōicationis. is cui lib. 6. Notat tñ Nouellator in nouella ꝙ pōt in ecclesia audire diuina sine metu irregularitatis, sed nō sine peccato, licet Hugo, & Ray. aliud notauerint, quorum opinio refutatur per Modernos Quadragesimanona regula Excōicatus uel suspensus baptizans solenniter in superpellicio, & stola publice, irregularis efficitur, ſm Guil. Secus si aliter. s. simpliciter baptizat, & maxime in necessitate. Quinquagesima regula, quicunq; non potest promoueri ad ordines sine dispensatione, nec etiā ad honores, & quicunque est intelligibilis, irregularis est ſm Guil. Idem intellige de omnibus casibus qui impediunt promouēdos, uel deiiciunt iam promotos, uel qui pœnam depositionis merentur. Vnde regulare est ꝙ qui cū quæ post peractam pœnitentiam non habēt ordinis executionem, irregulares sint, sicut homicidæ. l. dist. §. 1. extra de simo. tanta. Itē excōicatus, interdictus, suspensus, in contemptum clauium se faciens ordinare de sen. ex com. cum illorum. Item si ēt præsumit celebrare. 11. q 3. si qs, de vi. & ho. cle. ut clericorum. §. si quis igitur. Item uiolans interdictū. de excessib. præla. tanta. † Item falsarius literarum Papæ. de cri. fal. ad falsariorum. § 1. talis tñ ſm Inno. si occultus est, post absolutionem, & pœnitentiam pōt ordinari quia nullo iure cauetur ꝙ sit infamis ipso iure. Item hæreticus de purg. cañ. inter solicitudines, Vel exhibentes hæreticis sacramēta, de hær. exc. §. si uero. Item sodomita. de excessib. prælati. clerici. Item presbyter denudans cōfessionem de pœ. & re omnis circa finem. Item incorrigibilis in contumacia perseuerans. de do. & cont. ueritas. §. fin. Item notorium crimen de iure uel facto. de temp. or. c. fin. Item utens officio assassinorum, uel defendens, receptans, occultans eos, licet mors nō sequat inde. de ho. ꝑ humani. lib. 6. Itē apostata. de aposta. c. fin. Itē schismaticus. de schisma. c. 1. Item intrusus ꝑ ptātem secularem. 7 q. 1. factus de ele. qs Item oē crimen ꝙ ipso facto inducit infamiam ciuilem 2. q. 7. § porrò. Itē infamia descendēs ex delicto ꝑ snīam declarato, quia pœna pōt demi culpa ꝑmanente. 2. q. 3. §. hic coll. Infamis. n. est irregularis, siue infamia sit iuris siue facti, ut de acc. ops. de test. testimonum. † Quinquagesima prima regula Excōicatus maiori excōicatione siue ab hoīe siue à iure, scienter durante excōicatione celebrans sꝑ fit irregularis, & est deponendus de cle. ex. mi. latrones. Secus si ignoranter, ut eo. tit. c. apost. Si aūt dubitaret ꝓbab lr de snīa excom. ꝓsertim qñ conscius est de culpa sua ꝑꝑ q̃ iuste potuit excōicari nescius tñ exponit se discrimini, & celebrat cum sit excōicatus, irregularis est, & indiget dispensatione Papæ. ſm Guil. ut in d. c. apostolicæ. Crassa aūt ignorantia in talibus indicatur, ut si citatus peremptorie nec iuit nec misit ad terminum, & sic celebrat, licet nihil de excommunicatione sciat. Circa premissa sciendū, † ꝙ suspensus à iudice siue ad certā diem,

diem, siue perpetuo, siue quousq; pœniteat, semper si celebrat, est irregularis, quia talis non dret celebrare nisi prius snialr absoluatur, sicut snia suspenditur. In ultimo tn casu quidam contradicunt, ut 2.q.4. presb. ubi dr quod talis ad arbitrium suspendentis facere debet, & si ante absolutionem celebrat, irregularis est, & idem de re iudic. dil. de excess. præl. apost. Suspensi uero à Deo, ut sunt oẽs pctõres celebrantes in peccatis non fiunt irregulares, licèt peccent nisi celebrent in criminalibus, ut homicidio, in simonia, & similibus, & in quibus etiam acta pœnitentia executio interdicitur, ut supra dictum est.

16 † Suspensi aũt ab officio a canone pp crimen, si celebrant, irregulares sunt. Et hoc intellige si suspenduntur a canone pœnam imponente, non autem approbante, ut in cap. cum æterni. de re iud lib. 6. quia ẽt in minori excõicatione existens suspensi sunt à canone non imponente pœnam, sed approbante, & quam cito pœnitẽt, possunt celebrare, de sen. excomm. nuper. unde potius dicitur suspẽsio. Dei quam canonis, ẽm Guil. Et not. ẽm Ioan And. in clem. 1, de decimis, in gl. super uer. donec, quod cum aliquis suspenditur donec satisfecerit, sufficit iudicis declaratio sup satisfactione, sine alia absolutione. In excõicatis uero est necessaria absolutio post satisfactionem. Concordat ad hoc gl. Io. And. in ca. qa sæpe de elect. lib. 6. sup uer. donec, plene ubi dr qd illi q occupant bona ecclesiarũ uacantium, & ea distrahunt, tandiu sunt a beneficiis, & officiis suspensi, donec ea plenè restituerint, ipsis aũt restituentibus ipso iure sine alia snia restituti erunt, ut notauit Ioã. And. 81. dist. si qui. Præterea sciendum est qp ẽm gl. 26. dist deinde infamia, & irregularitas contracta ante baptismum tollitur post baptismum, & hoc si prouenit ex proprio delicto, quia dona baptismi sunt sine omni pnia, & satisfactione, ut de consecratione distõne 4. sine. Si. n. pctm nõ deletur quantum ad infamiam, adhuc post baptismum obesset, quod negat Ambrosius 26. distin. 1. unde si aliquis occidit mille homines ante babtismum, oĩs, infamia, & irregularitas tollitur, ut 51. dist. si quis post acceptum, ut patet de Paulo, qui ante baptismum fuit homicida, & tn postea factus est apostolus, ut l. dist. §. econtra. Huic tñ dicto aduersantur Doct. nam Arch. in d.

17 c. deinde. dicit † quod bene infamia ex quo non descendit nisi ex peccato, deletur in baptismo, sicut & pctm, sed non irregularitas quæ non fundatur super pctõ, unde ita irregularis est qui occidit cum pctõ, sicut qui occidit sine pctõ, ut iudex, ne clerici, uel monachi. c. sniam, & bigami, & corpore uitiati. & ita ipse Innoc. notauit de hom. presbyterum quod homicidium ante baptismum, siue ex officio, siue ex uoluntate fecerit homicidiũ non est baptismum irregularis quia omnis sequela peccati delecta est. Sed Goff. de cõuersione infidelium c. 1. notauit quod pctm, & sequela peccati bene delentur in baptismo, sed non defectus, siue impedimentum. Prima uia communiter approbatur. Spe. tamẽ in tit. de dispensationib. §. 3. uers. is autem. uidetur declinare &c.

DE SORTILEGIIS Tractatus Pauli Ghirlandi Iurisconsulti clarissimi.

SVMMARIVM.

1 *Sortilegium quid sit in suo sumptum genere.*
2 *Sor ilegi proprie qui dicantur.*
3 *Sortilegia ut plurimum sub religionis falsa.*
4 *Sortilegus qui dicatur largo sumpto uocabulo.*
5 *Sortilegorum auplex ex professio.*
Sortilegum unde dicatur.
Sors pro fortuna quandoque capitur.
6 *Sortileg a per quos fuerunt prius adinuenta.*

1 PRimo quæro quid † sit sortilegium generaliter sumpto uocabulo pro omni specie superstitionis. Rñ. Sortilegium est superstitio, quædam illusoria, & summe noxia, qua utitur homo dæmonis ministerio. ut hr 26. q. 5. in sum. & 26. q. 2. qui sine saluatore. ubi de hoc l. nemo, & multi. C. de malef. & mathem. & S. Tho. in 2. 2. q. 95. art. 4. in tit. de superst. & not. in cap. 1. & 2. de sortileg. & ideo sortilegi diuinatores, & malefici huius diabolicæ religionis professi dñr hostes humanæ salutis, & humani gñis inimici l. & si excepta, & l. fin. C. eod. ti. Quæro nunc quis dicitur proprie sortilegus tex.

2 enim 26. q. 1. c. sortil. dicit quod. † Sortilegi proprie hi sunt qui sub nomine fictæ religionis per quasdam quas sanctorũ, seu apostolorũ uocant sortes diuinationis sciẽtiam profi-

profitentur, aut quarundam scripturā inspectione futura ꝑmittunt, ex quo tex no. quod isti sortilegi, & incātatores sub falso quodā, & ficto religionis noīe Sctōrum, uel apostolorū sua cōficiūt sortilegia. & hinc est, ꝙ isti incātatores, & maxime mulieres in suis sortilegiis, & incantationibus, ut uulgariter dr̄ sæpius dicere iubent per maleficiatū aut infirmū Aue Mariā, uel Pater nr̄m, aut alias similes orōnes ad deuotionē alicuius S. Apostoli uel martyris, ut sub illorū Sctōrum Apostolorū, uel martyrū deuotione ac ꝑsidio opus qđ cōficiunt uideat̄ ministrari, nihilominus oīa illa sunt falsa, & ficta, & nō ad ueram deuotionē seu intercessionē illius sancti Apostoli uel martyris dn̄r seu vouent̄, † sed sub
4 illa falsa religionis demonstratione oīa opa ꝑdicta arte, & ꝑsidio dæmonis conficiunt, & sub illius deuotione uouēt de qbus tū latius infra dicemus qō. 5 & 6. tex. tn̄ in d. c. sortilegi vr̄ ponere solum diffinitionem istius uerbi sortilegi stricto sumpto uocabulo, qđ denotat duntaxat speciem diuinandi, & sic sortilegia diuinatoria. Ego aūt largo summo hoc uerbum sortilegium, siue sortilegiū pro omni specie suꝑstitiosa siue malefica, siue amatoria, siue diuinatoria sit, ut supra dixi in pri. q. qm̄ sunt tot diuersa noīa ritus, & species istius diabolicæ religionis, ꝙ nimis longū esset ulle cuiusq; suam ponere diffinitionem. & ideo sub hoc noīe sortilegii siue sortilegii omnium maleficorū, & diuinatorū sectas cōprehensas hr̄e nolo, tanq̄ sub uno gn̄e cōprehendēs sub se oēs, & singulas species ipsorū maleficiorū in substantia differētes, ꝑut req rit de essentia ueræ diffinitionis, s̄m Bart. in l. 1. ff. de testam. & diximus in tract. de hæret. in princ. illa. n. diffinitio est bona respectu illius sacrilegii specialis, de quo ibi. s. diuinatiui, sed uolendo ponere diffinitionem sortilegi quæ cōprehendat oēs ꝑfessos cuiuscunq; sint speciei sub eadē gn̄ali diabolica religio-
5 ne dicendū est sic ꝙ. † Sortilegus large is est qui diabolicam religionē ꝑfessus est, & noxia quæq; suꝑstitiosa aut elusoria dæmonis instructione componit, & s̄m hanc diffinitionem oēs species sortilegiorū cōtinentur sub uerbo, noxia cōtinet̄ species amatoria, & uenefica, ut infra latius dicet̄ sub uerbo, elusoria, cōtinet̄ diuinatoria species. sub uerbo, superstitiosa, sortilegia q̄ fiunt ad sanandū maleficiatos, ut l. nemo, & l. multi & l. eorū. C. de malef. & Matth. c. 2. de sortil. 26. q. 5. sor-
6 tes. & c. 2. † Istorum aūt ꝑfessio duplex est. una tacita, altera uero expressa de quibus ad plenum dicet̄ infra eo. in 3. q. & uide in sum. conf. in tit. de sortil. q. 2. & per totum. Sortilegium aūt dr̄ à sorte quæ in hac materia accipit̄ ꝑ arte diuinādi. 26. q. 5. sortes. ead. ca u. q. 4. c. fi. Sors igitur hoc nomen accipitur quādoque pro fortuna, ut in auth. ut oēs obed. iudic. prouinc. §. arripiant circa fi. sumitur ēt pro cōditione humana, & pluribus aliis modis de quibus per gl. in procœmio. cle. in uers. sortis. & l. milites. in uers. sortem. C. de testa. milita. & habetur in l. 2. C. cōia de leg. & in l. sed cum ambo. ff. de iud. uide do. Fed. de Se. in consi. 284. quod incipit, domine reuerende. ubi plene examinauit quid sit sors. † Quæ-
7 ri posset ēt à quibus fuerunt inuenta hæc sortilegia, & qui fuerunt primi qui illa introduxerunt inter oēs. dic ꝙ populi Persi cæteris curiosiores noscere ea quæ natura humana per seipsam facere nec docere potest. 26. qō. 4. c. igitur genus. & quid sit sortilegiū. & qd sint sortilegi uide Archid. in c. accusatus. §. sane de hæret. lib. 6. & in summa conf. in tit. de sortil. q. 2. & 3. Host. & Ray. in summa eod. tit. & S. Tho. secunda secundę, q. 95. in tit. de superst. uers. ad quartum dicendum.

1 *Sortilegiorum diuersæ sunt species.*
Sortilegij prima species est diuinatiua:
2 *Sortilegij species secunda quæ sit.*
3 *Sortilegiorum spēs tertia est uenefica seu malefica.*
4 *Maleficiatum curare hominem nemo potest nisi eiusdem artis sit peritus.*
Ars nulla hominem maleficiatum à maleficio liberare potest.
5 *Aegritudines quæ rebus proueniunt naturalibus ex contrarijs, hoc est per contrarias res curari possint.*
Remedia contra maleficia, aut alios languores de iure ciuili non sunt reprobata.
6 *Sortilegi, & negromantici suis superstitionibus uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant.*
Diuinationum quatuor sunt species geomantia silicet hydromantia pyromantia, & aerimantia.
Diuini quare sic dicti.
7 *Incantatores qui censendi sint.*
Arioli qui sint, qui aruspices, qui augures, & qui phitonissę,
8 *Astrologi qui dicantur, qui genethliaci qui tales*

tores, & negromantici.

9 *Negromantia unde sit dicta.*

Dæmones sanguinem amare dicuntur.

10 *Ius ciuile magistros in secunda, & tertia specie sortilegiorum solet æquiparare.*

SEcundo quæro quot sunt sortilegiorum species. †Rñ. ꝙ multæ sunt, ac diuersæ ſm diuersas hominum ꝓfessiones, & formas quibus illa conficiunt. principaliores uero, & magistrales sunt tres. s. diuinatiua, amatoria, & uenefica. Prima itaque dr̃ diuinatiua per quam isti sortilegi usurparunt sibi nomẽ diuinatoris per quam futura quædam præsentia, uel præterita nobis ignota uaticinari conantur. 26. q. 5. non oportet. & l. nemo. C. eod. tit. de malef. & cap. ibi diuinandi curiositas &c. & ſm hanc speciem sortilegium proprie, & strictissime sumitur, quia dr̃ à sorte quæ in hac materia sumitur pro arte diuinã di. ut supra dictum est, & hoc modo sumpsit tex. hoc uerbum in cap. sortil. 26. q 1. At Io. Lec. in sum. conf. in tit. de sort. & diuin. q. 2. in fin. dicit, ꝙ triplex est genus diuinationis, quorũ primum est quod fit per manifestum dñm inuocationem quod pertinet ad negromanticos. Secundum aũt est quod fit per solam considerationem dispõnis, uel motus alterius rei quod pertinet ad augures. Tertium est dum facimus aliquid, ut nobis manifestetur aliquod occultum quod pertinet ad sortes, & ista duo ultima fiunt per tacitam dæmonum inuocationẽ, ut ibi dicit, sub quolibet uero istorũ gñum diuersæ sunt species, ut ibi no. & dicet infra hac q. col. 2. uer. adeo nunc &c. †Secnnda uero species sortilegiorũ ea est quæ dicit amatoria, quia fit ꝑꝑ amorẽ libidinosum, & ut plurimũ ad flectendum pudicos animos ad libidinem, tam mulierũ, q̃ uirorũ, sed frequentius mulierum. l. eorũ. in prin. C. eod. tit. & l. 3 §. hęc adiectio. ff ad l. Corn. de sic. l. si quis aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœ. ubi fit mentio de poculo amatorio de quo latius diecmus infra eod. tit. 12. q. & quid si ex poculo hmõi forsan male cõposito, uel indispositesumpto fuerit secuta mors absorbentis, qua pœna ministrator ille qui exhibuit potandum puniatur, de hoc latius dicetur ibi. & etiam uidebimus qua pœna puniatur quando non fuit subsecuta mors, sed alius turpis effectus de quo infra, q. 11. †Tertia sortilegiorũ species est illa quæ dr̃ uenefica, siue malefica, & ista est cæteris ꝑniciosior, & magis odiosa per quam multa mala proueniunt, & diuersæ fabricantur infirmitates, morbi, & calamitates in humanis, ac brutorũ corporibus, ex quibus mors sæpius causatur. quidam. n hac specie maleficia polluti cito pereunt. & hoc euenit quotiescũque compositio illa malefica est ualde atrox, & plurimum ueneni habet in se, quod qualiter fiat infra dicetur, qñque uero non tam cito mors prouenit, sed post longas luctuosas q̃relas, & lacrymabiles fletus personæ maleficiatæ corpus paulatim conteritur uirtus debilitatur, id quod demum perit, & ꝓpea species ista solet dici malefica, qa semper tendit ad malum. l. eorum. in prin. l. mul. C. eod. titu. & ideo non immerito lex uocat istos humani generis inimicos, quia semper quasi tendunt ad hominum necem, & destructionem, & qñque sola carminis potentia interimunt absque ullo ueneni haustu, ut dicit Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei, cuius dictum insertum est. 26. q. 5 c. nec mirum. §. mag. l. si excepta. in princ. C. eod. tit. & alibi appellantur hostes cõis salutis. l. fin. in prin. eod. titu. Quidam uero reperiuntur qui eadem professione muniti, & malefica arte eruditi supradictas infirmitates, & maleficas pollutiones ex languentibus corporibus auferunt, & corpora ita grauiter turbata breui tẽpore sanant, quibus uero medelis, & remediis ipsorum curas conficiunt, & maleficas illas pollutiones remouens referre nefas est †nec putes qđ curæ hmõi fieri soleant absque scientia maleficæ artis, & dæmonis instructione, quia maleficæ illę pollutiones destrui non solent nisi per eiusdem artis magistros uel qui sint diabolicæ professionis bene instructi, aut quoquo modo participes, quia maleficia ipsa absque dæmonis ministerio, & suffragio tam rebus ipsis, q̃ uerbis cõiter inferi non solent in corporibus pariter nec tolli, & hoc est quod dicit Aug. in lib. de ciu. Dei, prout refertur. 26. q. 5. nec mirum in fi. quod hmõi remedia, & medelas ars nõ cõmẽdat medicorũ q̃ppe, qa illa nõ nouit medicina. n. nãlis, & oĩum physicorũ, & chirurgicorũ ars tota cõiter nõ sufficeret ad sanãdũ corpora ipsa, & remouendũ dictas pollutiones q̃ dæmonis opa, & ingenio in dicto corpore fuerũt insertæ. eadẽ igit artis ꝑitia, & suffragio æquũ est ut tollat, q̃a cuius est cõdere eiusdẽ est soluere,

uere, cuius est cōdēnandi facultas eiusdē ē, & absoluēdi libertas.f.cōdēnare.ff.de re iu d.& l.nemo qui cōdemnare.ff.de reg.iur. Et nihil tā nāle est, q̄ eodē gñe quodq; dissolui quo colligatum esse repitur l.nihil tā nāle. ff. de reg.iur.† Non nego tñ ꝙ si ægritudines ipsæ ex rebus duntaxat nālib.causant, puta uene ni ꝙ ex rebus ēt nālibus cōtrariis tolli non possint absq; dæmonis operatione si hoīes ꝑ se, aut nāli scīa hæc scire possent, & nāliū uirtutes, & potentias ita subtilr̄ cognoscerēt sicut dæmō.qa ea q̄ mediantibus nālib. prouenīunt, mediantibus ēt cōtrariis nālib. tolli necesse est, ꝑ ea q̄ proxime diximus, sed quia istorū nālium uirtutes, & poētiæ hoī, & plurimū sunt ignotę.tā in specie, q̄ in gñe in arte medicinæ, & dæmon q̄ subtilissimus est, & ꝑfectissimus nālium uirtutū cognitor, melius ceteris oīa ista nouit, nec uult illa posse cognosci, nisi ꝑ illos q̄ sub sua fide diabolicā religionem profitentur, & ꝓpea vulgariter dicimus qđ maleficia, & ęgritudines hmōi non pñt cōiter tolli per medicos nālis medicinæ peritos, sed solum ꝑ istos magos, & incantatores q̄ sub eadem ꝓfessione morantur & qui maleficia ipsa facere solent, & pñt illimet eadē destruere, & tollere pñt arte, & instructione dæmonis, ut supra, & hr̄ ꝑ S. Th. in 2 2.q.95.art.6.& l.eorū.§ fin. C.eod. tit. Sed nota quod de iure ciuili remedia ista nō sunt dānanda, & hi q̄ dicta remedia faciunt & sanāt languores pdictos nulla pœna puniuntur de iure ciuili licet id agāt arte malefica, & dānabili disciplina, ut est text.in d.l.eorum.§.fi.C eo.tit.tñ de iure canonico non licet aliquo modo hoīem maleficiatū cōtrariis maleficiis liberare.26.q. vlt. admoneant. de quo tñ latius dicemus infra q.15. Sequitur modo, ut uideamus de aliis speciebus sortilegiorū quæ sunt quodāmodo spēs subalternę ad illas de quibus supra quæ in ueritate potius uñr respicere finē, & effectum ipsorū sortilegiorū quam principiū, insarascripte uero respiciunt finem, principium, & medium, & iste diuersis noībus nuncupant̄ ſm diuersos modos, & formas quibus cōficiunt̄, & eisdē noīb. appellantur eorū magistri ab ipsa eorū arte cognominati. Redeo nunc ab primam spēm q̄est diuinatiua quæ inter ceteras obtinet principatum in qua plures hoīes cōiter decipiuntur, atq; incidunt, q̄ in aliis, quia nā humana, & illorū, maxime qui sunt curiosi nāliter appetit scire quę maiora sūt naturali sciētia, & humano intellectui occulta nimis.

6 † Et ideo uidemus ꝙ cōiter isti sortilegi, necromantici, & magi, & similes quotiescūque uolunt operibus, & suꝑstitionibus suis fidē adhiberi, licet extranei sint, & pœnitus ignoti, aliqua q̄ ex ptō alicui acciderant eidem ad unguem, prout euenerāt referre solēt quorū relatione, quia sapiunt ueritatem alliciunt hoīum mentes ad credendū sibi ēt ea q̄ falsa sunt oīno.ista fuit snīa S. Aug.in lib.10.de ciuit. Dei relata ꝑ sacros Canones in cap. nec mirū.§.nullū suff.26.q.6.sub hac.n. specie plures militāt magr̄i, & oēs ferè malefici ꝓfitēt̄ artē pdictā. Pro cuius euidētia sciēdū ē, ꝙ diuinatio.nū quatuor sunt gñа siue spēs sicut quatuor sunt elnta. Primū v3, Geomātia q̄ fit in elnto terræ à geos qđ est terra, & mā chos.i.diuinatio. Hydromātia q̄ fit in aqua ab hydro, qđ est aq̄. Pyromātia q̄ fit in igne à pyr, qđ est ignis Et Aerimātia, q̄ fit in aere. Hinc dicti sūt Geomāti, Pyromanti, & Aerimāti, q̄ artes ipsas ꝓfitent̄, ut exponit tex. 26.q.4.c.igr̄ genus in prin.q̄ uerba fuerūt assumpta ex dictis Aug.in l. de nā dæm. Host. in sum.eo.ti.in pr. Quorū qdā ex ipsis ꝓfessorib appellant̄ diuini.sic dicti q̄ si deo pleni. Isti.n.diuinitate se esse plenos simulāt, & astutia quadā fraudulēta hoīb. futura cōiectant

7 † Alii īcātatores, & hi sunt q̄ artē uerbis tm̄ ꝑagūt, & est qñq; tāta istorū potētia carmis, ut uerbis suis absq; aliquo ueneni haustu occidūt, ut hr̄ 26.q.5.d.c.nec mirū ī pr. Quidā alii sunt Arioli sic dicti, qa circa aras idolorū nefarias pces emittūt, & funesta sacrificia offerūt, qbus celebritatib. dæmonū insa suscipiunt. Alii dñr Aruspices quasi horarū inspectatores.hi.n. obseruant tpa, dies, horas. & mometa ex quorū obseruātia bona, uel mala futura pdicūt.hi ēt intestina pecudū suscipiūt, & ex his futura ꝓnosticāt. Alii sunt Augures, q̄ uolatus auiū, & uoces intēdūt inde dr̄ augurīū quasi auiū gariū. Alii dñr Phitonissæ q̄ quadā religione diabolicā ꝓfessionē sectantur à Phitone.i.Apolline dicti quia auctor fuit artis diuinandi.

8 † Alii sunt astrologi q̄ in astris uaticinant̄ an uero sit hodie ꝑmissa uaticinatio ꝑ astrologiam dicet̄ infra qōne seq. Alii dñr Genethliaci sic uocari ꝑꝑ nataliciorū considerationes. isti .n. capiunt diem natalis, & horam alicuius, & ꝑ 12.cœli signa syderumq. cursus calculantur, & præ

 dicunt

dicunt felices, & infelices futuros euentus,& mortem qñq; Alii demum sunt Salitores sic dicti, quia dum cuiq; membri aliqua pars salierit aliqd exinde sibi prosperũ, aut infelicẽ signari prædicunt. hæc omnia declarantur p tex. in c. igitur genus, quæ tñ non pro doctis uiris. sed pro iunioribus, & rudibus referre placuit qbus supperaddo. Necromãticos q p necromãtiam uaticinantur quia uñr eorũ incãtationibus, & coniurationibus resuscitari mortui quibus p dictos necromãticos fiunt interrogationes. & illi ad eorũ interrogata rñdere † sic dicti a necros, siue necrõ græce,

9 quod latine dr mortuus. & mantia i. diuinatio, & ut plurimum qñ hæc fiunt ipsi magri adiiciunt sanguinẽ cadaueri, quia dæmones dñr amare sanguinem, & ppea quotiescũq; fit necromãtia cruor aqua miscetur ut dęmones colore sanguinis facilius prouocentur. hæc dñr. in c. nec mirum. 26. q 5. in §. necromantici quæ pro tyronibus similiter adiũcta fuere. Videndũ est modo q sunt pfessores, siue magri qui in secunda, & tertia spẽ sortilegiorũ militare solẽt. & br dicas, q hi q sunt pfessores artis amatoriæ, & in illa sortilegiorũ specie militant idẽ in uenefica specie profitẽtur, & isti appellãtur magi. s. q artem magicã profitẽtur, ut dicit tex. in l. eorũ, ĩ prin. C. eo. ti. d. c. nec mirũ. § magi. & isti sunt qui uocantur ẽt malefici ob facinorum magnitudinem, ut dicit tex. in d. §. magi. Ius. n. ciuile

10 † istos utriusq. artis magistros æquiparauit, tam in factura quam in pœnis s. illum qui cõficit sortilegia amatoria, & sortilegia uenefica, & utrunq. paritet eadẽ pũiri iubet, ut d. l. eorũ. ĩ princ. & l. si quis aliquid. §. q abortionis. ff. de pœn. an. idẽ sit de iure canonico qđ eadem si in utroq; pęna statuta aut diuersa dicemus infra. eo. tit. 10. qst. Sunt qdã qui dñr incantatores qui sola potẽtia carminis pstringũt hoĩum uitas, isti solẽt ut plurimũ in tertia militare, & qdam alii qui supra in prima specie expressi sunt. in hac tertia sæpius se exercẽt, ut sunt Arioli q in eorũ sacrificiis, & immolationibus adiũgũt qñq; imagines ceræ uel certæ recẽtis, & illas iuxta feruẽtissimũ ignẽ opponũt. uel acubus earũ capita uel latera pforãt, baptizãt, & quãplura alia turpia faciũt, q̃ cõueniũt tertiæ speciei, ut latius ĩfra dicẽt in seq. q. & Necromantici similiter sæpius solẽt in tertia specie laborare, de q bus similiter dicẽt infra in d. qst. seq.

1 *Sortilegiorum professio duplex, expressa, scilicet, & tacita.*

Professio tacita quæ sit, & quę expressa sortilegij.

2 *Dæmones ratas habent submissiones sibi factas in manibus ministrorum suorum.*

3 *Professio expressa cum dæmone facta duplex esse potest.*

4 *Professio cum dæmone fit cum abnegatione nominis Christi in baptismate*

5 *Professionem expressam dæmoni facientes, expressum & adorationis cultum impendunt.*

6 *Diabolus summopere ab hoĩbus adorari cupit. atque ut adoretur nullum non mouet lapidem.*

7 *Dæmones euocati ueniunt, certis temporibus signis, carminibus & ritibus obseruatis.*

8 *Astronomi imaginibus quas ad dæmones euocandos faciunt astronomatas uocant.*

9 *Infirmitates in humanis corporibus ex sola imaginũ obseruantia absque maleficio oriri non possunt.*

10 *Demones responsa præbere solent maleficis, seu sortilegis.*

11 *Diabolus an sit futurorum præscius.*

12 *Thesauri absconditi an possint arte dæmonum inueniri.*

13 *Astrologi, chiromantici, & similes ex signis cælestibus, & astrorum cursibus prædicentes an peccatum incurrant.*

14 *Chiromantia an possit absque peccato exerceri.*

15 *Sortilegia amatoria, & uenefica. & in corpore, & extra corpus fieri possunt.*

16 *Sortilegi sacramenta ecclesiæ quandoque permiscent suis sortilegiis.*

17 *Amor an uere oriatur ex maleficiis amatoriis quæ fiunt ad amorem prouocandum.*

18 *Amare nemo cogitur inuitus.*

19 *Sortilegi hostia consecrata utuntur quandoque in sortilegiis amatoriis*

20 *Hostia scripta literis sanguineis utuntur sortilegi ad amorem prouocandum.*

21 *Sacramenta ecclesiæ sortilegijs commixta. an possint mouere animum maleficiati ad amandum maleficiantem*

22 *Dæmon quare sortilegis suadeat sacramentorum abusus effectus aliquos mirabiles parere.*

23 *Dæmones per artes magias aduocati comparere coguntur inuiti.*

24 *Amoris effectus an possint produci per rerum misturas a sortilegis factas.*

25 *Sortilegiorum tertia species malefica dicitur quæ nullius causa boni esse censentur.*

Venena non mala quæ dicantur.

26 *Venena*

26 *Venena mala propinans conficiens, aut uendens punitur.*
27 *Verborum sola potentia hominem interimere posse credunt quidam.*
28 *Species quas maleficiati euomunt unde, ortum habeant & an sint in rei ueritate.*
29 *Malefici qualiter per unctiones maleficia sua perpetrent.*
30 *Maleficia qualiter extra corpus maleficiati censeantur fieri.*
31 *Verba quædam malefica in omnibus sortilegiis admiscentur.*

TErtio quæro quot modis fiunt sortilegia loquendo de omni specie, ut supra. Rñ. multis, ac uariis modis fieri posse. 1 † Pro cuius intelligentia sciendum est quod duplex est sortilegiorum professio, tacita s. & expressa intelligẽdo de professis cuiuscunque speciei. Tacita n. professio est promissio quædam quãuis facit alteri ꝓfessio de obseruando q̃ sibi mandauerit sub promissione, qđ grandia faciet, & mirabilia in uita sua cognoscet futura, & multa alia his similia, dũmodo fidẽ catholicam abiiciat, & omnia ecclesiastica sacra pessundet, & totis eius uiribus adhærebit cultui. & obediẽtię sui magri & illum tanq̃ uerũ principẽ adorabit cultũ ueræ adorationis sua idolorũ forma sibi præstãdo, & alia hmõi turpiora pacta, & cuncta opera ꝑ ipsum facienda sub illius nomine, & deuotione cõficiet. & ista dr̃ tacita ꝓfessio, qa non fit ꝓprie cum dæmone, sed cum ministro dæmonis, & in qua nullæ interueniũt solẽnitates extrinsecę, quę interuenire solẽt in expssa professione. sicut est solẽnis stipulatio, fides præstita per iurm de obseruantia ꝓmissorũ, item homagiũ, & fidelitatis ꝓmissio erga dæmonẽ una cum postergatione, & omnimoda diuisione fidei christianę, & aliis quæ in ea reqrantur, ut in c. q sine saluatore. 26. q. 2. & uide sum. cõfes. eo tit. q. 36. ubi fit mẽtio de utraq; professione, & pacto habito cũ dæmone. s. tacito, & expsso, & eo. tit. q. 10. 2 in fi. † quã submissionem ipse dęmõ postea ratã habet, & reddit se facilem in obsequẽdo uolũtati, & appetitui illius sicut aliorũ. quo facto oĩa sortilegia sicut expsse professi fabricare incipiũt, ut ibi nota. & notatur ẽt ꝑ quẽdam Mod. theologũ in quodam suo trac. de strigi. mag demon. mirand. lib. 1. c. 4. & l. eorum. in prin. C. eo. tit. & in c. 2. de sortil. ubi dr̃ de illo qui aspiciebat in astrolabio ꝑ inueniẽdis furtis, & de hac tacita ꝓfessione uł etiam meminisse text. si bene considerentur uerba sua in d. c. nec mirũ. § negromantici uer. ad hæc omnia, ubi post narrationẽ certorum remediorũ quę fiũt erga maleficiatũ pro salute corporis, subiũgit textus hæc oĩa fieri arte dæmonũ ex quadã pestifera societate hoĩum. & angelorũ malorũ exorta. 3 † Altera uero dr̃ professio expssa, & est illa quæ sie expsse cum ꝓpr o dæmone, & ista est duplex una quæ dr̃ solennis, siue publica, altera quę dr̃ priuata. Solennis n. & publica est illa quę fit cũ dęmone dum publice residet in solio maiestatis more principis, qñ fiunt uniuersales cõgregationes oĩum strigarũ, & maleficiorum negromãtium cuiuscunq; gñis ꝓfessorum certis nocturnis horis, locis & tꝑibus dæmonis arbitrio cõstitutis ubi uniuersitas astãtibus fit ista ꝓfessio. Priuata uero est illa q̃ fit cum ipso dæmone pacto expsso cũ iuro ut infra, citra tñ solennitates, & hominũ multitudinem, unde contra istos dr̃ Esa. 28. c. dixistis, ꝑcussimus fœdus cum morte, & cũ inferno. fecimus pactum, & de hac fit mẽtio in sum. confes. eod tit. q. 4. in princ. q. 6. & 7. fiunt qñque eisdem solẽnitatibus, quibus fieri solent ueri. & solennes ꝓfessiones monachorũ in Christi religione dum ꝓfitentur regulam monasticam relinquentes mundum. 4 † Illi uero faciũt contrarium, qa relinquunt primo Deũ saluatorem abnegãtes illius nomẽ, & baptismũ, & postea reliqua sacra ecclesiæ, deinde adhærẽt dæmoni eidemq. perpetuam obediẽtiam spõtanea uoluntate ꝓmittunt, superaddentes ẽt sacrm, & homagium indubitatum, adeo q penitus efficiunt dæmoni subiecti, & plusq̃ uassalli, & ex tunc cõtrahit inter hominem, & dæmonẽ amicitia quædã, & pestifera societas ex qua multa mala, & turpissima oꝑa conficiũt, & quædã alia turpiora faciunt q̃ referre nõ audeo uide illũ Moder. theologũ in d. tract. de strig. demon. mir. liq 1. in 4. c. ubi latius omnia ista potuit, & in sum conf. eo, tit. c. 3 in prin. 5 † Isti uero q expressam ꝓfessionẽ fecerũt, reddunt etiã expssum cultũ adorationis dæmoni ꝑ solennia sacrificia q̃ ipsi faciũt diabolo, imitantes in oĩbus diuinum cultum cũ paramentis luminaribus, & aliis hmõi ac precibus quibusdam, & orõnibus qbus instructi sunt, adeo ipm adorãt, & colaudãt cõtinue sicut nos uo

rum creatorem adoramus.26.q.5. cõtra idolorũ.& est gl.in c.accus.§. sane. de hæret. lib. 6.& in summa.cõfes.eod.tit.q. 2.& 3. 26.q. 6.non obseruetis. & ea dem causa, & qõ. 2.q sine saluatore.ubi est bonus tex.in qbus aũt, locis,& qbus tpibus hæc faciunt dicẽ infra. q.seq.Et hoc pcedit,qa diabolus summopere desiderat ab hoïe adorari.& Deum ipsum creatorẽ in hac adoratione imitati, qđ pue nit ex illo pctõ superbiæ, quo ipse Sathanas uoluit se facere æqualem deo,& pariter sicut ipse adorari qđ pctm̃ adhuc in se retinet, ut dicit S. Tho.in 2.2.q.95.art.5.& S. Aug.in lib.10.de ciu. Dei, cuius dicta tradita sunt. 26.q 5 nec mirũ.§.augur.uers.sed hoc quosdã fallit.& uers.ad hoc.ubi dr̃, ꝙ † Sathanas ad hoc ualde nititẽ ut adoretur quasi Deus,& ppea illi qui interueneũt in dictis sacrificiis & expresse ipsum Sathanã adorant ipsi sunt sibi ceteris præ dilectiores nihil petũt qn exaudiantẽ ab eo ex his q̃ ipse facere põt, & si petuntẽ ea q̃ ipse facere nõ põt fingit illa facere posse, & p multas illusiones decipit suos pfessos,& ppea dñt quidam ꝙ sortilegia,& maleficia q̃ fiunt p istos sunt ceteris atrociora,& grauiora quippe, quia diabolus summopere cupit istis complacere ã qbus maius pmiũ recipiat, & isti sunt q solẽt qñq; struere imagines ceræ,uel cretæ, seu alicuius mixturæ gummarum,& similium.dicit S. Aug. in l.21 de ciuitate Dei,hęc uerba not. qđ dæmones alliciuntur his rebus characteribus signis,& carminibus magicorũ non tanq̃ animal cibis,sed quasi spiritus signis,quia.n. homines in signum subiectionis eis offerunt solemnia sacrificia,& pstrationes faciunt,gaudent summopere hmõi reuerẽtiæ signa sibi exhiberi.alliciuntẽ aũt diuersis signis, sm̃ ꝙ diuersis uitiis ipsorũ magis cõueniũt. uerba sunt S.Aug.relata p S.Tho.in trac. qq. disp. 1.par.in tit.de mirac.q.1 & uers. rñdeo. in fi. ubi dicit,† ꝙ demones certis tpibus obseruatis, & determinatis carminibus,& signis, ritibus,& imaginibus cõsecratis uł potius execratis euocati adueniunt,quas imagines isti malefici portare solent ad loca sacrificiorũ deputata qbus completis cõposito ingenti igne dictas imagines primo baptizãt in noïe Beelzebub,principe demoniorum,seu Sathanę,& qbusdam aliis turpioribus uerbis q referre non audeo, qbus sic peractis imagines pdictas igni adhærent,& ibi petũt q̃ mala, & infirmitatis uolunt in uera nãli psona illius quẽ uel q ipsa repræsentat imago inferri, & qb.doloribus,& tormentis cruciari, qñq;.n. acubus uel aliis ferribus acutis pforant sibi capita, costas,femora,pectus,uẽtrẽ,aut aliã corporis partem in qua cupiunt exoriri infirmitatẽ in psonam maleficiati de qb. imaginibus fit mentio in sum.cõfess.in tit. de sort. q.12.ubi dicit, † ꝙ hi q faciunt dictas imagines dñr astronomi, & illas uocãt astronomatas,q̃ oĩa opere demonum hñt effectũ cuius signum euidẽs est,qa in eis necesse est scribi quosdam caracteres q nãlr̃ intelligi non possunt,& ad nihilũ operanẽ, nisi ad opera dæmonũ execranda, & illinc ad modicũ tp̃s audiẽ psona illa cõtra quã sortilegia, & maleficia pdicta facta fuerunt ꝙ grauiter dolet, & lamentatẽ de maximo cordis uiscerũ uẽtris femoris stomachi aut capitis dolor,dicens graui quadã infirmitate repentina cruciari quã nullus medicorũ cognoscere nec curare põt & hæc est illa quã sortilegus dæmonis arte malefica sibi imposuit interueniente postea sortilegia formali,ut infra dicam, & ista est ueritas cui nec sacri canones, nec sacrorum theologorũ schola repugnat,ut in d c.nec mirũ.§.si aũt qlibet opponit, circa finẽ. ubi ad hoc spãle qsitum rñdet.S.Aug.& fatẽ,& dæmones pñt in sanis corporibus Xpianorum immittere egritudinẽ mediante ministerio sortilegi,& malefici,sed reprehẽdit illos qui credũt in eis pp periculũ aię. qa qui in illis credũt recedũt a fide xpiana in totũ, aut dubitant siue uacillãt in ea,arg.c.1.extra de hæret.& diximus supra tit.1.q.2. † Non tñ tibi psuades ꝙ ex sola illa imaginũ obseruantia tactu,& cerimoniis absq; alia factura, & maleficio possint hmõi ĩfirmitates in dictis humanis corpib.exoriri, qa hoc esset ridiculũ, credere,sed fiũt postea uenenorũ cõpositiões & cõficiuntmixturas maleficii,qđ pstãt maleficiãdo,aũt in corpore,aut extra corpus in corpore.s.p pulueres uenenorũ cõmixtos in cibo,aut poto psonæ maleficiendæ,aut p uarias unctiones factas in aliqua corporis parte,in qua ægritudinem cupiũt exoriri, extra corpus uero fiũt,qñ ipse facturę siue maleficia sic in unum cõposita abscõdunẽ in lecto psonæ maleficiandæ sup quo iactura sit,aut sub liminæ ostii cameræ,uł alterius ostii sup quo psona ipsa maleficiãda transitura sit, illaq.pedib.calcare cõtinget,de qb.latius infra dicetur.

dicet in 6.q. Et ex tamet expresse professi per actis sacrificiis hmôi sæpius cõsueuerũt iter rogare Sathanã in forma idoli super altare existentẽ, ut futurorũ aut ptorum, siue psen 10 tium o :cultorũ notitiã sibi demonstret. † q Sathanas sub idolorum forma illa rũsa restituit de psentib. & futuris, ualde occultis, & remotis uerũ, & certũ cõsueuit pstare rũsom ex quo ipse q est spiritus liber, subtilis, & eleuatus nulloq; pmit pondere carnis, sicut homo uidet, & expsse cognoscit oĩa q̃ fiunt, & facta sunt in uniuerso orbe terrarũ, q oĩa facile hoĩ indicare põt, sed q̃ futura sunt minime, qa illa solus Deus nouit esse uera, prout sunt uel erunt in suo esse. qa apud ipsum ut dñt Theologi, nulla dat tpis determinatio psentis pteriti uel futuri, qa oĩa sunt illi psentia in speculo diuinę maiestatis, eo igit excepto nulla creaturarũ hẽt certã notit. ã futurorũ ut latius infra dicemus. q. 10. & hr per Esa. 51. c. annunciate nobis q̃ futura erũt, & dicemus, q dñi estis uos, & ideo demõ q est Dei creatura, ut hr Gen. 1. nõ põt cognoscere futura ex certa scĩa, sed p quasdã cõiectu ras, ut latius infra dicet in 10. q. quotiescũq; igit fit interrogatio de pteritis, aut pñtis occultis, uel de his q̃ fiunt in longinqs partib. reddit pmpta rñsio, sicut ab eo qui hẽt certã sciam, ut no. in d. c. nec mirũ. 26. q̃ õ. 5. & notant Canonist. in c. 2. de sortil. & l multi. C. 11 eo. tit. † quotiescunq; uero q̃ritur notitia futurorũ, tunc nõ uenit tam pmpta rñsio, sed tardior dubia, & implicita, qppe qa illorũ in ueritate ipse est ignarus. quorũ certa notitia ad solum Deum spectat, & ad illum dũtaxat cui Deus uoluit reuelare, ut hr Isa. d. 41. c. & dixi supra pxime, & hr Act. apost. 1. c. ubi dr. non est uestrum noscere tpa uel momenta q̃ pr posuit in sua ptãte. & per S. Tho. in 2. 2. q. 26. art. 6. & dixi infra eo. q. 6. hi uero qui taci tam hñt professionem cum dæmone, licet ipsi quoque sua execrant maleficia dæmonis ministerio, & suffragio, & corpora saucia ab hmôi languoribus sanant, nihilominus non hñt eandem uim, & ptãtem, sicut hi q sunt expsse pfessi, & sunt respectu illorũ, ut ita dixerim tanq̃ fratres nouitii, aut fratres tertii ordinis respectu pfessorũ cum ipsi tã in eorũ pfessionibus q̃ in cultu imitant diuinũ, & mores nostræ religionis ſm diuersitatẽ professionis, & ceremoniarum. oĩa tñ ad eundẽ effectum tendentia, ut dicit tex in c. excõicamus. el 2. in princ. extra de hæret. ubi dr, facies quidem hñtes diuersas caudas uero ad 12 niuicẽ colligatas, &c. † Inter quas non omittam illas qui arte hmôi iactant se posse inuenire thesauros in locis ualde remotis, & subterraneis abscõditos, & qñque inducunt homines ad talem insaniam, ut foueas q̃ ingentis cõficiunt pro inueniẽdis thesauris hmôi, & ista vr mihi q sit una ex turpioribus illusionibus, quas dæmon hoĩ faciat, qa in rei ueritate nunq̃ legi, uidi, nec audiui, quenq̃ ex negromantis, magicis, aut sortilegis hmôi aliquos unquã inuenisse thesauros, aut alias aurum uel argentum, sed quamplures uidi huic operi incumbentes qui mirabiliter conati sunt uelle experiri post multos labbores, & diabolicas obseruentias demũ nihil uiderunt, nec inuenerunt, nisi terrã, & rõ est, qa Deus nõ pmittit, nec uult dæmonẽ posse thesaurizare, qa alias sequeret q isti magici, negromantici, ac cæteri diabolicæ fidei pfessores essent cæteris Chhisti fidelib. ditiores ac pstantiores, & quã plures reperirẽtur ex ipsis Xpi fidelibus qui aĩo ditãdi psequerẽtur illos, nec curarent xpianã ipsam postergare fidem ut magno thesauro abundarent, & uenerarent ab oĩbus. Quinimmo uidemus hodie totũ oppositum, q isti sortilegi, magi, negromantici, & similes sunt cæteris Xpi fidelibus pau piores, sordidiores, & uiliores, & in hoc mõ Deo pmittente calamitosam uitã cõiter pagũt, demũ uero infelici morte peũt, & æterni ignis incendio cruciant, ut in c. firmissime. extra de hęret. & 26. q. 5. nec mirũ, & ea q̃ demõ arguit illos decipit eadẽ, & similibus pmissionib. ipsi nos decipere studẽt, sed nõ capiũt, nisi aliquos q sunt simplicis cognitionis, & carent intellectu, & rõne, uel q sunt nimirũ crudeli, & curiosi q auiditate quadã impudiẽtes appetũt scire ea q̃ nulla rõne aut honesta causa cõpetit sibi inue 13 stigare d. c. nec mirũ. §. aug. uers. potẽtis. † Sed q̃ro nũc an astrologi. chiromãtici, & similes q ex signis cęlestib. & astrorũ cursibus futura pdicunt incidũt in pctm, & vr dicendum, q sic, quia istorũ notitia ad solũ Deũ creatorẽ ptinet, ut supra pxime diximus, & habet Es. 41. ca annuntiate. nobis, &c. Tu dic aut isti Astrologi, & alii pnominati uolũt futura ipsa pdicere ex certa scĩa, & non licet eis, quia signa illa cœlestia sunt signa rerum nõ causæ rerum. s. causæ finales, & licet iuclinent

naturam humanam ad aliqd faciendū, non coartant, nec imponit necessitatē alias nulla esset in nobis liberi arbitrii ptās à Deo tributa si cogeremur contra uoluntatē nostrā peccare, ut dicit S. Thom. in 2.2.q.27.artic.6.& no. p Abb. in c. 2. de sort. aut pdicunt illa p modum demonstrationis, seu inclinationis, & bene dicunt dummodo non demonstrent necessitatem præcisim neq; causatiuā in eo q rōne liberi arbitrii prudenter homo euitare pōt, ut dixi, & isto modo non peccat nun-

14 ciando. † Iterum quæri pōt qd de chiromantia, q est diuinatio qdam quæ fit p lineamēta manus, an liceat fieri sine peccato, uel sine pœna, dic q eodem modo aut qs narrat pterita q euenerunt illi cuius manus intuet, & nō est peccatū, nec prohibitū, aut qs pdicit futura, & isto casu sit eadē distinctio de qua supra, aut qs uult pdicere necessitatiue, & certo modo, aut inclinatiue. primo casu diuinatio ipsa sapit hęresim p ea q supra pxime diximus, secundo uero casu nō sapit hęresim, nec meret pœnam p illa pdicit, qa uaticiniū istius chiromantiæ fit, ut plurimū p regulas astrologiæ, ut no. isti summistæ, maxime Io. lec. in sum. cōfess. eo tit q.2.3.& 5.& S. Tho. d. dist. 95. artic Aut nos loquimur de secunda specie q dic f amatoria, & hęc sortilegia fieri pnt p utrunq; pfessum. s. tacitæ, & ex-

15 psse pfessionis sicut illa diuinitiua, † sed aduerte, q hæc sortilegia, & ea quę sequuntur tertiæ speciei fieri possunt dupliciter. s. & in corpore, & extra corpus personæ maleficiandæ, ut l. eorū. in prin. & l. multi. C. eo. ti. & l. si qs aliqd. §. qui abortionis. ff. de pœn. & l. 3. §. hęc adiectio. ff. ad l. Corn. de sicar. & hr in d. c. nec mirum. §. nullum suffragium. in uersi. sed hoc quosdam fallit, & c. in corpore. n. fieri dnr per cibū uel potū rfr. ut d. §. qui abortionis. & §. hæc adiectio. extra corpus autem hoc est extra intestina fiunt per aliquas mixturas cōpositas ex herbarum foliis uel radicibus, metrallis, reptilibus terrę, auium plumis, uel membris seu intestinis eorūdē auiū animalium, uel piscium, aliarumq; similiū rerum nāium, illaq; qnq; consuunt in clamyde personæ maleficiandæ ad amorē, uel sub capite lecti super quo psona ipsa dormit abscondūt, aut sub limine ostii cameræ, aut alterius sup quo ipse maleficiādus uir, aut mulier transitura sit. Quidā solēt apponere imaginē ceræ, iuxta ignē ardentē cōpletis sacrificiis, de qbus supra, & adhibere quasdam preces nepharias, & turpia uerba, ut queadmodum imago illa igne cōsumitur, & liquescit, eodē modo cor mulieris amoris calore talis

16 uiri feruenter ardeat, &c. † In istis ēt sortilegiis ad amorē. ut plurimum admiscent sacramenta ecclesiarū, sicut hostia consecrata, ut not. glo. in c. accu. §. sane. de hæret. lib. 6. uel nondū sacrata, sed circunscripta notis, & literis sanguineis super qua dici curant, qūq; unā, duas, tres, qnq; plures ue missas, qb. celebratis tradunt hostiā ipsam non integrā, put est, sed in puluerē redactā ualde subtiliter psonæ maleficiandę quā assumere faciūt in cibo, sicut in menestra uel in potu; eodem mō faciunt cū calamita immixta aliis speciebus, & tradita, ut supra in cibo, uel potu psonæ maleficiādæ, ex quo dicunt illā esse naturæ attractiuæ, & q poterit cor, & uoluntatē absorbētis attrahere ad amorē psonæ tradētis, sed oēs sunt nugæ, & dæmonis fallaciæ q raro uel nunq sortiunt effectū stante liberi arbitrii ptāte. nimirū quid esset q mulier casta, & honesta uiolēter traheret ad peccādū, & ad amandū illū quē nā ipsa suę cōditionis nō patit, qa nemo ut supra pxime dixi inuitus cōpellitur ad peccandū, nisi qui curiose, & sponte accedit ad peccatū, d. c. nec mirū. §. auguria, uersi. his ergo portentis non negat, tn̄ q demon astutia, & solicitudine sua non possit tā grauiter, & solicite mulierē ipsam tentare, & illi psuadere, adeo q incidat i peccatū, & incipiat amare uirū illum quē prius

17 nunq nouerat. † Et ideo dixerunt quidā magni theologi, q si aliqs maleficiatus aut maleficiata reperit qui deuenit ad effectus quos tendunt maleficia pdicta id pfecto nō puenit uirtute, & potētia maleficii uel sortilegii. rōnibus pdictis, pp liberi arbitrii ptātē, sed deuenit uirtute diabolicæ tentationis, q demon, ut credētium aīas facilius decipiat, ait q firmiter credāt, q illa sortilegia faciūt miracula, & uera sint eorū opera, ipsemet adeo uehementer, & solicite infestat mulierem ipsam tentationibus, & persuasionibus die noctēq; adeo q nunq sinit ipsum uel ipsam aliquo momēto quiescere, nec in somniis, nec in uigilia, adeo qd multoties accedēte, maxime opera, & ministerio extrinseco sortilegi q extrinsecus cooperat, & literis amatoriis, & precibus pollicitationibusq; uerbalib. adeo q fragilis sexus sæpe illoquecat, & cadit in peccatum,

pctm̃, & hoc non ꝓuenit uirtute, & potẽtia sortilegii, sed dæmonis tentationibus, & ope ra hoĩs extrinsecus cooperantis, ut dixi, q in fectanť mulierẽ ipsam tanꝙ uenatores ferã, aut aucupatores, autẽ, & necesse est ꝙ post aliqď bellũ reddat se uictã in manib. hostis, & cedat ꝓp suam debilem nãm, & imbeciles uires quas hẽt ad resistẽdũ diabolo, imò per quã facilis est credula, & q̃ noua sunt tã bona ꝙ mala libenter appetit, ut no. Gene. 3. & c. forus. de uerb. sig. nec dici põt hoc uiolẽter fieri, sed sponte, qa mulier ipsa sponte incipit incalescere in amorẽ illius uiri, & uolũtarie illum desiderat, & hoc euenit ex natura sua, & uoluntate nõ uiolentia sortilegiorũ. & hæc est facilior uia ad flectẽdũ pudicos aĩos & libidinẽ quã alia, & maxime si qñ hæc tentatio fit, mittunť nuncii. Epistolæ amatoriæ, & similia ad mulierem. his uel similib. modis vñr facilius flecti ꝙ ui ipsius malefici. Et nota unum ualde singulares ꝙ Sathanas ui dens, sed minus potẽtem in hac specie sortilegiorũ amatoria, in qua non põt hoĩem in uitum trahere ad amandum, sicut in tertia specie, in qua ẽt uiro uel muliere inuita in eius corpore ægritudines intromittit, ut infra latius dicemus in specie illa, & hř in d. c. nec mirum. circa finem. in uers. sed hoc quosdam fallit, &c. † Effectus. n. istius sortilegii requirit puram, & liberam uoluntatẽ, qa nemo amat inuitus, & licet isti uulgares fateri soleant se inuitos amare, & ꝓp poculum assumptũ cõpelli ad amandũ, hoc est falsissimũ si uolumus intelligere de necessitate p̃cisa, & cõpellať homo rõne, & uolũtate, qa hoc nõ ꝑmittit Deus ne tollatur liberi arbitrii ptãs, quam hẽt homo, si tu diceres cõpellitur homo ꝑsuasionibus dæmonis, tunc dico ꝙ nõ compellitur in rõne, sed in cõcupiscẽtia carnis, qa fragilis est, & nisi fortiter, & deliberate resistat uel fugiat incidit in laqueum, ut latius infra dicam in hac. q. & hactenus nunꝙ uidi, nec legi põt maleficiorũ ordinationib. siue potius machinationib. ab istis maleficiis sacra misceri, nisi in his q̃ fiunt ad amorẽ, & in hac specie. † Hoc bis aut ter habui in facto sortilegos, qui huic sortilegio siue maleficio incumbentes hostiã cõmiscuerant, unũ uidelicet clericum religiosum qui hostiã ipsam sacratissimã accipiebat cuius partẽ ipse scelera tissimus q cupiebat amari assumpserat dicendo q̃dam uerba satis turpia atq; nephanda, q̃ hic referre non expedit, reliq̃ uero partẽ hostiæ miserat ad ipsam mulierem non in forma hostiæ, sed minutatim cõtritã aut in puluerẽ redactã sumendã in cibo aut potu. Iterũ habui aliũ q hostiã ipsam nondũ sacratã acceperat, & suꝑ illa circũcirca cũ sanguine annullaris digiti nõnulla uerba satis turpia descripserat deinde ipsam hostiã suꝑ altari imposuerat hoc est super nudo lapide sacrato sub linteamine tñ altaris abscõditã, & à quodã sacerdote rotũdæ cõscientiæ suꝑ illa qñq; missas celebrari fecerat certis orõnib. ad eius ꝓpositũ superadditis, deinde hostiam ipsam sumpserat, q̃ tñ nõ erat expſſe cõsecrata cuius partẽ ꝓ se assumpserat alterã uero partẽ ꝑsonæ maleficiandæ tradiderat redactam in puluerẽ, ut ꝓxime dixi asserentes uterq; ipsorũ q hostiã ipsam assumpserat indissolubili amoris uinculo adinuicem colligari nihilominus nullũ effectũ apparẽtẽ uidi nec ꝑcepi.

20 † Nec sunt adhuc anni duo elapsi, ꝙ aliũ similẽ casum audiui Romæ accidisse de quadã impudica muliere in cuius cofanis repertæ fuere duæ hostiæ suꝑ qb. ambabus erãt descripta uerba q̃dã sanguinea, &c. quas ipsa tenebat ut asseruit ad effectũ tradẽdi cuidã alteri mulieri ad instantiã uiri q eiusdem mulieris amorẽ cõcupiscebat. Alias quoq; nõdũ ad annus elapsus, ꝙ duæ impudicæ mulieres Romę quas uidi, & audiui ab excellentissimo uiro Reuerẽdo dño Locumtenente Reuer. D. Vicarii Papæ, q illas captiuatas habuerat, & examinauerat, q̃ acceperãt oleũ baptismatis quo inunxerãt sibi labia dicẽtes hęc uerba, fides abrenũcio tibi, & cũ labiis illis sic inunctis deosculatæ fuerãt uiros quosdã causa captãdi amorẽ ab ipsis, ut ipse asserebãt nihilominus demũ oẽ experimentũ fallax, & suorũ excessuũ cõdignas uidi luere pęnas. Aliud exẽplũ à triennio, & citra in eadẽ urbe cõtigerat ꝙ q̃dã turpissima mulier acceperat particulã cutis illius qua infans indutus egrediť de utero matris quam primũ uenit in lucem, illamq. silř suꝑ nudo lapide sacrato latuerat, & suꝑ illa plures missas numero qnq; celebrari fecerat, cutimq. ꝓdictã postmodum assumpserat, & baptizauerat sub noĩe ꝑsonæ maleficiãdæ cũ aqua baptismatis, & cærimoniis cõsuetis, deĩde eandẽ in puluerẽ redegit ad effectũ tradẽdi ꝑsonæ maleficiandæ, tñ interim capta fuit, nec perficere potuit sortile

21 giũ, sed cõgruas sceleris sui luit pœnas. † Redeundo

dendo igit ad ppositū dico q isti sortilegi sę pius reqrūt remedia sacramētorū ecclesiasti corū in istis sortilegiis amatoriis uidētes for san q diaboli auxiliū nō est sibi satis putantes s̄m dæmonis psuasiones, q sacramenta hmōi summopere cōmoueāt animos hominū ad amādū terrena, & illorū cōcupiscentias nāles, sed in hoc iudicio meo summopere decipiunt putantes tm̄ immensum Eucharistię sacrm̄ mundanis lasciuiis, & peccatis pstare suffragiū, qa in sacrificiis nullū aliud est maius p qd oīa tollunt peccata, & anima christiani p ipsum unit Deo, de cōsec. dist. 2. cum oēcrimē & c. nihil in sacrificiis. & in cle. 1. de reliq. & uene. sanct. & ibi no. d. Card. & similiter cetera sacra, q̄ ad exclusionē spiritus maligni, & purificādū aīam a peccatis, & ad cōfirmandū unionē fidei christianæ adinuenta fuerunt, put est oleum sanctū baptismatis, chrismatis, & extremæ unctionis. 1. q. 1. detrahe. & c. firmissime, de hæret. & de cōsec. dist. 4. in prin. & eadē dist. c. presbyteri c. nullus ministrorū. & tetigi supra in tract. de hæ
22 ret. in 2. q. in prin. fatuū esset dicere qd istos cōtrarius effectus operarent. †Sed ego credo q Sathanas sub hac specie uehemēter decipit istos sortilegos psuadēdo illis q istorum sacrorū abusus parit mirabiles effectus quo ad amorē, sed hoc ipse facit in uilipēdiū christianę fidei, & ut grauius offendat diuinā maiestatem, quinimmo qnq; reperiunt quidam sacerdotes qui sunt adeo proteruæ, & reprobę cōsciētię, q audent in ipso sacrificio missę sciēter, & dicere nōnullas prauas oōnes & nepharias preces, & maleficiādā psonā noīare & apprehēsis sortilegiis sup altari manibus propriis illa immolari Deo nō uerent exorātes q suscipiant exaudiendæ preces, ut illum ad quē destinata sunt sortiant effectū, ex quibus apparet, q Sathanas adeo subtiliter operatur, q ab hoībus, & sacerdotibus Dei ministris apud altare sacratum cultū adorationis extorquet i maximū dedecus ecclesiæ, & diuinæ maiestatis offensam illos decipit, prout uidimus supra proxime de thesauro. Quidā alii capiunt cutim uirgineam infantis de quo supra diximus, aut alterius quadrupedis non dū nati, hoc est qn̄ nasc t abortiuum, quā redigūt in mēbranā, quā appellāt chartam, uirginē, & tenent qnq; in forma quadrata, qnque uero in forma rotunda, sicut hostia uel parū minus, & sup illis describunt aut scribere faciūt uerba incantatiua, & cōiuratiua spiritus, qbus immiscent certos characteres, & signa qdā extranea qbus dęmonū inuocatio conti
23 net, ut latius infra dicet qō. 8. † q dæmones magicis artibus aduocati, mediantibus istis sortilegiis characterib. & signis coacti aduениūt certis tpibus obseruatis, & determinatis carminibus, & richib. & imaginib. cōsecratis uel potius execratis, ut dicit S. Thom. in tract. qq. 1. partis. q. 10. uers. 9. in tit. de mira. ubi ēt dicit q p ista uel similia noīa dæmones uocati cogunt uenire si magus illos aduocat, & licet insint, & appareāt aliqua noīa Dei, nihilominus illorū finis, & ultimus effectus semp tēdit ad istud, sed iō illa Dei noīa apponūt, ut facilius legentes decipiant, & credāt p illorū noīum expressionē rē ipsam sanctā atq; deuotā esse. Et ex istis q̄ plurimas uidi, & abstuli de manibus maleficorū, & inter alia sæpius uidi ista uerba inserta, agios otheos, agios ischyros, agios athanatos, hoc est Deus acharō, Deus immortalis, & clarum est q hoc nomē acharō, est nomē Sathanæ, siue Beelzebub, ut no. 4. Re. dum Elias diuino nomine inspiratus reprehēdit Ochosiā regem q derelicto diuino cultu deos extraneos adorabat dicēs Nunqd non est uobis Deus uester Deus Israel, ut eatis ad cōsulēdū Beelzebub, Deū Acharō. delecto quē ascendisti nō resurges &c. Quidā alii admiscent in ipsis sortilegiis amatoriis partem aliquā clamydis aut camisiæ filū hr̄e pūt psonæ maleficiandæ, & cū illis, & aliis mixturis cōponunt facturas suas, qdā uero capiūt auium aut brutorum itestina uel mēbra seu alia corporis uel membri particulā. put qdā cæpere iecur uulpis, oculos lupi, aut illius caput, cor cerui, noctuę itestina, aut bubonis, linguā milui aut philome
24 næ, & similiū. †Nec putes q sola istarū rerū mixtura sufficiat ad causandū pdictos amoris effectus nisi adhessent uerba diabolica exorcizantia, & sortilegi mēs, & intētio pdicta oīa Sathanæ uouētis, & ueluti sacrificia immolātis ad hmōi turpes effectus. quemadmodum. n. p uerū sacerdotē immolat hostia quę Deo creatori cū deuotione offert ita p istos maleficos & sortilegos uerū diuinū cultū imitātes uiolātesq. hæc eorū reproba sacrificia immolant, qbus oblatis, & emissis pcib. statī efficiunt à dæmone cōsecrata, seu potius execrata. p no. in d. c. nec mirū. §. sed hoc quosdā &c. & S. Aug. in li. 10. & 21. de ciu. Dei idē te

statur

statur uide.S.Thom.in tract.qq. dispu. q.10. uers.nonũ,primæ partis ĩ ti. de mira. & ĩ uer. uideo,in fine. alioq; sequeret̃ ꝙ qlibet alius Christianus extra illorũ ꝓfessione si hr̃et notitiã illorũ uerborũ posset eadẽ cõficere sortilegia,& eosdẽ effectus cõcipere, qđ nõ est dicẽdum ꝑ ea q̃ supra dicta sunt, & ꝑ ea q̃ hñr in d.c.nec mirũ.§.necromantici. uers.ad hæc oĩa. † Tertia succedit species sortilegiorũ q̃ malefica dr̃,& merito,nam ex illa nullũ bonum,sed oĩa mala proueniunt, diuersæ egritudines ex ipsis sortilegiis in humanis aut brutorũ corporibus exoriunt̃,& mors qñque succedit citius,uel tardius,ſm uenenorũ atrocitatem,aut lenitate,& ista similiter dupliciter fiunt,aut in corpore,aut extra corpus; sicut amatoria,excepto ꝙ fiũt diuersæ cõpositiones.s.ex diuersis speciebus, & mixturis, qa in specie ille p̃cedẽte, ut plurimũ interueniũt res dulces, callidæ, & amenæ humanæ naturæ placabile coadiuuãtes nãlẽ calorem & potẽtiã luxuriãdi, & ideo lex appellat illa bona uel nõ mala uenena, qa non sunt facta hoĩs necandi causa,ut l. 3. § hæc adiectio. ff. ad l.Cor.de sic. In hac uero ultima specie quę dr̃ malefica,& ꝑ ꝑ odium uel indignationẽ, ut plurimũ fit ad uindictam, & ultionẽ alicuius iniuriæ,fiunt diuersa,imò cõtraria sortilegia,& maleficia in quibus mala uenena. s.ea quę facta sunt hoĩs necandi cã ut plurimum cõmiscentur qñque plus,quãdoq; minus ſm ꝙ isti malefici grauiorem uel leuiorem q̃rũt inferre iacturam,& ista pocula uenefica sunt cõiter frigida,amara,& noxia, & naturæ humanæ hoĩumq; saluti cõtraria ut dicit tex.in l.& si excepta.& l.fi.in prin.C.eo.titu.de malef.& ideo lex appellat ista mala uenena, & nõ solũ punieť ille q̃ ipsa potãda tradit,uerũ ẽt qui illa cõficit seu componit̃,tenet, & uendit d.l. 3. §. hæc adiectio.ex his.n.uarię ac diuersæ ꝓueniunt in humanis aut brutorũ in corporibus infirmitates,& ęgritudines insanabiles exoriuntur.s.febris,tussis,prisis,frenesis,demẽtia,dilucida interualla,intestinorum corrosio,cordis dolor intẽsus,uel capitis,uentris mugitus,morbus sonticus, mẽbri debilitatio,nerui alicuius attractio, uel alia similis calamitas ex qua corpus paulatim cõsumit̃, & absq; remedio medicorũ tẽdit ad necem. Quãdoq; uero ĩtroducit̃ uirilis mẽbri lãguẽdo, & debilitas renũ in uiro,in muliere uero uuluę arctatio,aut matricis frigiditas, & indignatio talis ex qua uir reddit̃ oĩno impotens ad generãdũ,mulier uero incapax, & undiq; reproba ad recipiẽdũ sperma in coitu, & ad cõcipiendũ,ita ꝙ reddit̃ inutilis pro matrimonio,& fit qñq; separatio non dico thori sed ipsius matrimonii,& dat̃ facultas iterũ nubẽdi illi q̃ petiit dissolutionẽ, & ego uidi semel in facto casum hm̃oi,ubi mulier cõquerebat̃ de uiri impotẽtia q̃ ex maleficio hm̃oi prouenerat,q̃ durauerat ꝑ trienniũ,ꝓut iura requirũt,adhibita postea septima manu ꝓpinquorum fuit facta dissolutio matrimonii ſm qđ hr̃ in ca. 1 & c.literæ.de frig.& malef.& no. Doct.in c.fraternitatis.eo.ti. quas cõpositiones,& mixturas isti malefici ex pluribus speciebus uenenorũ cõponũt quædã ex herbarũ foliis festucis aut radicibus, piscibus, animalibus,aut reptilibus uenenosis, lapidibus, atque metallis.uide S. Tho. in tract.qq.10. 1. partis in tit.de mirac.uer.sextũ quorũ tñ quædã in liquoribus qdã uero in pulueribus resoluta tenẽt,& cũ ipsis sortilegia sua fabricare student. † Quidã uero sunt q̃ sola uerborũ potẽtia hoĩem aut brutũ interimũt aut egrotare ꝑmittunt,& alia qdã miranda faciunt, ut hr̃ in c.igit̃ genus.26.q.4.& diximus supra hac q.in princ. & tetigi infra eo. q. seq. quæ oĩa dæmonis instructione, & doctrinæ nouerũt,& hæc sunt in ueritate q̃ reddũt humana corpora lãguẽtia uel moribũda sæpe licet in ipsorũ maleficiorũ,siue facturarũ resolutiõibus species, & materiæ qdã multũ extraneæ appareãt,ꝓut alias uidi pluries ꝙ p̃dicti maleficiati postquã habuerũt remediũ liberationis sæpius ex pectore ꝓiciũt aut ex ore euomũt,uel inferius ꝑ secessũ emittũt acus,capillos.ferramẽta,clauos,plumas, sulphur, lapides, & res demum tales quas impossibile erat dictũ maleficiatum potuisset comedere nõ solũ integras, sed nec fractas uel minutatim ĩ frustra cõcisas uñ uľ qd mirãdũ,sed dicut qdã dixerũt qđ Sathanas ad maiorem hominũ deceptionẽ facit apparere dictas extraneas species ĩ resolutione facturę ut res magis mirãda uideat̃ qñquidẽ inspiciunt̃,& cõsiderant̃ ea esse talis naturæ,& formę, & qualitatis,ꝙ impossibile erat illa potuisset ĩgredi in corpore maleficiati per aliquam partem nãliter,sed ĩ rei ueritate nõ sunt uerę species nãles,& ꝙ sit uerũ apparet, qa illa emittunt̃ ꝑ uomitũ uel stercus, & sic inter illas materias liquidas apparent a principio cũ primũ

exeunt

exeūt de corpore, sed si seruares mās illas bi duotriduo, aut q̄nque dierū spacio, ꝓut alias ego studiose seruari feci uideres oīa ea liquefacta pęnitus, & ipsarū formas ꝑiisse totas ꝙ si nālia essent ꝓfecto ī sua priori siue prime ua forma remanerēt nec possent ꝑ aliquos liquores aut humiditates corrūpi, maxime ferrū, & lapides ꝑ ꝑ eius naturalē duritiē, ut manifestū est oībus. † Quidam alii dixerunt ꝙ dæmones ut res mirāda uideat, tunc tꝑis q̄ñ maleficiatus ꝓuocat ad uomitū ad opus uētris, uelocissime, & īuisibiliter afferūt ibi species illas, siue materias, de q̄bus supra, ueras, & naturales quas aliūde acceperāt, & attulerāt ibi. Sed nota ꝙ licet demō sui potētia naturali hoc facere posset, & tā dextro mō illas īserere in uomitu uel stercore maleficiati ꝙ nullus hoīum aduerteret, tñ prior opin. mihi magis placet ꝙ sint apparētes species sub illis formis nō naturales, qđ sit uerū apparet rōne p̄dicta, q̄a cōiter nō durāt sub illa forma, sed breui tꝑe resoluunt̄ in illis liquoribus cū q̄bus mixta aduenerāt, ꝓut ego pluries uidi, & manibus ꝓpriis tetigi, quæ à principio ut dixi apparebant ueræ, & naturales, & retinebant in se nescio q̄d duri, tñ breui tꝑe ut prædixi resoluunt̄, & pereunt. Quandoque uere istæ mulieres maleficæ siue malefici media nocte ingrediunt̄ thalamū ꝑsonæ maleficiādæ (in quibus q̄uo, & qualiter ingredi pn̄t, maxime qū ostia, & fenestræ sunt oīa clausa, & fortissimus feris, & clauibus cōclusa, dicetur infra eo. q. 8.) † & maleficiandum ipsum siue masculus sit, siue fœmina dormiētē suis liquoribus, aq̄s, oleis, aut pinguedine, siue aliis similibus unctionibus plura, & diuersa uenena cōtinēt. bus in ungunt q̄nq; fæmora, q̄nq; aūt uētrē, aut caput, guttur, pectus uel costas, seu aliā partē corporis personæ maleficiandæ, q̄ sic dormiens nihil sentit, & est tāta uis, & potētia illius unctionis ꝙ paulatim durante calore ipsius dormiētis īgredit̄ intus carnes, & uadit ad penetralia cordis uiscerū maleficiati, uñ paulopost causant̄ ingētes dolores in corpore maleficiati, cum primum. s. maleficiū uel factura, ut dn̄t, tangit intestina maleficiati, illinc succedūt maximi ululatus & lamentationes quā crebre, & hoc uno modo sortilegiā uenefica fiūt in corpore, q̄a maleficiū siue factura tāgit intestina. Alio modo fiūt simil̄r in corpore, ꝑ cibum aut potū, quia illa eorū uenena & maleficas mixturas in puluerē, ut plurimū redactas in uino uel ferculis intromiscēt, & isto modo tradūt mala fercula & pestiferos potus ignaris, & his qui bona fide cū eis comedūt uel bibūt, & ideo cōsulo oībus ut quā maxime præcaueāt necomedāt uel bibā cū eis qui dn̄r malefici aut cum mulieribus maleficis sed fugiāt eorū uel earum conuersationē, & merito constituit Impator ꝙ istorū conuersationē, & amicitiā quamuis uerus sit unusquisq; oīno fugiat. l. nullus. C. de mal. & matth. q̄a sunt inimici humani generis & hostes cōis salutis, ut dicit text. in l. & si excepta in pri. & l. fi. C. eo. titu. semperq; studēt inferre aliqua mala in humanis corporibus uel in bonis & hoc faciūt dæmone istigante, ut semꝑ operent̄ malū cōtra aliquē ex Christi fidelibus, & necesse est ꝙ hoc faciant imperāte Sathana postq̄ illius imꝑiose subiecerūt & promiserūt obedientiā ut latius diximus supra ea. q. in pri. in 2. species. † Alio modo fiūt hæc maleficia. s. extra corpus quod est q̄ñ isti malefici abscondunt in capite lecti uel in alia parte suꝑ qua maleficiādus iacere debet ipsi uenefica sortilegia aut sub limine ostii cameræ abscōdunt eadē dūmodo ꝑsona maleficianda suꝑ illis trāsitura sit & illa pedibus calcare cōtingat, q̄a statim facta calcatione q̄ñ sunt in limine uel facta iacētis corporis q̄ñ fiūt in lecto factura ipsa sortit̄ effectū, recipiūt q̄nq; certa uenena adeo atrocia & furibunda q̄bus pedibus calcatis statim petit q̄ illa calcauerit, quædā alia sunt q̄ nō statim occidūt, sed spacio duorū triū uel 7. aut 10. dierū plus uel minus s̄m ꝙ uoluerint ipsi malefici, q̄a sciūt illa tēperare, ꝓut ex pluribus confessionibus reorū istius criminis accepi q̄ similiter fassi sunt ex q̄bus rebus conficiuntur & qual̄r fiat illorū tēperatio & quē effectū operant̄ singula q̄ hic referre nō licet, sufficiat tibi scire ꝙ hæc fieri pn̄t arte & īdustria demonis ex rebus naturalibus ministerio & oꝑa sortilegi īteruenīete, ut fatet̄ S. Aug. ī li. 10. de ci. Dei. & h̄r 26 q. 5. c. nec mirū circa ff. & l. multi. & l. eorū in prin. cū pluribus aliis ll. C. eo. tit. Et no. unū q̄d in oībus sortilegiis cuiuscunq; sint speciei semper interueniūt uerba quædā malefica, opus illud quodcunq; sit demoni cōsecrantia, & eius auxiliū ad id faciēdū siue potius machinādū inuocātia. Concludo igr̄ in hac materia, ꝙ ī quolibet sortilegio tria cōcurrere debēt ꝑsona malefica. s. ꝓfessa. uerba cōsecratiua, & materia consecrata.

& ad

& ad illum effectum composita, excepto ma leficio incātationis quod uerbis tm̄ perficit, ut hr̄.26.q.4.igitur genus.& q.5.nec mirum. & supra diximus hac ea.q.in pinc.

1 *Sortilegia in quibus locis, & tempore fieri soleant.*
2 *Lux ueritatis Christus uniuersum mundum illuminans.*
3 *Sortilegia quare potius de nocte quam de die fiant.*

QVarto quæro quibus locis, & temporibus hæc sortilegia fabricantur, & ubi ipsi sortilegi, & alii similes conuenire solent.† Rn̄deo, ꝙ ut plurimum in locis forestibus, occultis, subterraneis, & ab hominum conuersatione remotis, & peregrinis, ruinosis atque desertis, & semper de nocte fiunt, ut no, in c.epi.26.q.5.ratio pōt esse duplex. Prima; qa dæmon post casum ex paradiso effectus fuit obscurus, & tenebrosus, ut cōcludunt cōiter theologi & maxime S. Th. in tract.qq.q.16.art.1.& 6.in tit. de demon. cōns est, ꝙ omnia opera quę ipse facit fiāt ī obscuro, & tenebroso loco, & tp̄e, eo maxime ēt quia opera ipsa sunt peccata quæ cōiter dn̄r nigra, & opposita luci ueritatis uirtutis, & iustitiæ merito conficiēda sunt tp̄e nigro, & obscuro iuxta illud cōe dictum. q̄ male agit odit lucem. 18.q.2.perniciosam.& de pnīa dist.1.item si ante.† Lux.n. ueritatis est illa quæ illuminat oēm hominem uenīētem in hunc mundū, quæ est Christus, ut hr̄ Ioā. 1.3.5.8.ca.50.inter claras.in prin.C.de sum. Trin.& est lux interna q̄ clarificat animā, & intellectū hominis.de cōsecr.dist.4.in princ. Sathanas.n.uirtutibus, bonis operibus, & ueritati quantum pōt aduersatur, ex quo ipse mēdax est, & tenebrosus, ut supra diximus, nimirū si loca sordida.obscura, & tenebrosa sibi elegit ad similitudinē sui, ut not Ioā.3.c. & 81.dist.ualēt interdum.† Secūda reddit ratio quare potius de nocte q̄ de die hæc opera fiunt, qa si de die fierent possent uideri ab aliquo, & facilius discooperirētur eorū maleficia, & deuenirēt ad notitiam curiæ, & iniustitiæ facilius caperētur puniretur q; ne igr̄ tam facile detegantur, & impediantur eorū opera fieri, & sacrificia celebrari, faciunt de nocte in locis pdictis, ut a nemine habeant impedimentum p ea quæ supra dicta sunt & not.in d.c.epi.26.q.5.& cap.nec mirū. ea. q.

1 *Sortilegi quibus rebus, aut instrumentis in suorum fabricatione facinorum utantur.*
2 *Futurorum responsa ut plurimum sunt dubia.*
2 *Sortilegia facta per homines tacitę professionis per quæ fiant instrumenta*
Instrumenta sortilegii amatorii quæ sint.
3 *Sortilegia extra corpus quibus fiat instrumentis.*
4 *Homo, absque Dei gratia. diabolo tentanti resistere non potest.*
Diabolus plus timet signum crucis quam cetera omnia quæ in mundo sunt
Diabolus ante Christi aduentum duas manus habere dicebatur.
5 *Christus per passionem suam à diaboli manibus in se credentes eripuit.*
Mulier ex se pudica quandoque ad libidinem diaboli opera prouocatur.
6 *Sexus muliebris res admodum fragilis, facile decipi potest.*
Instrumenta tertiæ speciei sortilegiorum quę ueneficia dicitur, quę sint.
7 *Venena mala proprie quæ dicantur, & quę bona.*
8 *Sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis.*
9 *Imagines de cera fiant quandoque à sortilegis ad maleficiendos homines.*
10 *Imagines quare in sortilegiis fieri soleāt, cum nihil operentur.*
11 *Diabolus sub diuersis instrumentis, & figuris docet sortilegos diuersa committere flagitia.*

1 QVinto quæro quibus rebus, † mixturis, & instrumentis utuntur isti sortilegi ad hæc sua sortilegia fabricandum. Rn̄deo, ꝙ uariis atq; diuersis, istorum pars maior declarata.fuit supra eodem.q.5.nihilominus ad maiorē expressionem, qa materia ista nō est minus cōfusa, q̄ diffusa, dicam aliqua ultra ea quæ ibi dixi ideo dic. ꝙ. Aut loq mur de prima spē quæ est diuinatiua, in qua qn̄q; uersantur sortilegi qui sunt ꝓfessionis expssæ, aliqn̄ uero hi qui tacitæ sunt professionis. Primo casu dic, ꝙ quotiescūque sunt in celebratione sacrificiorū omnibus fere; & eisdē instrīs utuntur ad sacrificandum, qbus utuntur nr̄i sacerdotes christianæ religionis, & cum illa reuerentia cultum dæmonis sub idolorū forma celebrare solēt, & offerre preces, qua & qbus ueri sacerdotes Christianæ religionis uerū diuinū cultum uenerātur, ut no. Io.lec.in sum.conf in tit.de sortil.c.1.& 2.& no.in c.nec mirū.26.q.5.& in c. contra idolorum.

lorũ 26.q.4.& not.gl.in c.accuſ.§.ſane,de hæ ret.lib.6.& ibi D.Arch Gemin. & alii ubi ex preſſa fit mẽtio de iſtis ſacrificiis.In locis. n. quæ ſupra ꝓxime diximus quæ ipſi retinent loco templorũ ſolẽt ſæpius cõſtruere aras,& ſuper eiſdem ponere idola, & alias diuerſas imagines,quibus in ipſis ſacrificiis,& ꝑcibus offerre ſolent thura,& alios diuerſos profu- mos,deferunt ẽt tunicas quaſdam loco ca- miſi,cottæ,tunicelę,planetæ, uel piuialis, & cũ illis celebrant ſacrificia, habentq. inter ip ſos quoſdam q melius ceteris ſunt diſpoſiti ad illas cermonias exercẽdum,quos illis pręponunt, & appellant ſacerdotes,ſicut apud ueteres dicebãtur ſacerdotes Apollinis, & ſi- miles,& nũc idem obſeruant Iudæi inter ſe. iſti.n.ſunt qui ſacrificia ipſa manibus ꝓpriis celebrant,& miniſtrans, & maximo reueren tiæ cultu diabolum uenerantur,ac ſi uere eſ- ſet illorum Deus, & hoc eſt in quo diabolus ſummopere delectatur,ut adoreť d.c. nec mi rum,& per S.Th.in ſum.q 94.art.3.in tit. de ſuꝑſt.& hř Matt.4. c.quibus cõpletis ſacrifi- ciis,ipſi ſortilegi ſuas proponunt interroga- tiones de his qui noſcere cupiunt, & ab ip ſis idolis uoce diabolica rñſa ſuſcipiunt de futu- ris, ac depñtibus occultis, ẜm ꝙ ipſi magis ſcire cupiunt,licet futurorũ rñſa ſint ut pluri mum,dubia,& ad plures ſenſus accõmodan. da,qm̃ futurorũ ipſe dęmon eſt ignarus qtũs uellet illa prædicere ex certa ſcientia, prout ſunt in ſuo eſſe,de quo latius dicã inf q. ſeq.

2 † Secundo uero caſu qñ ipſa ſortilegia fiunt ꝑ hoĩes qui ſunt tacitæ profeſſionis, & tunc diuerſa interueniunt inſtra, qñq; illa faciunt in aqua per hydromantiam,qñq; in igne per pyromantiam,qñdoq; in terra ꝑ geomantiã qñq; uero utunť aere, qñ faciunt per aerimõ tiam,ut late ponit,& declarat iſta d.Hoſt. in ſum.de ſort.§.z.quãdoq; faciũt illa ex inſpe ctione inteſtinorũ auium, aĩalium,aut ꝑ eo rundem uoces garritũ occurſum, & ſimilia, ut late diximus ſupra eo.q.2.& hř in c.igitur genus.26.q.4.& q.5.nec mirũ.& Ioan.lec.in ſum.conf in ti.de ſort.q.z.uer.diuinatio, alii reſpiciunt in aſtrolabio,uel in clauicula Salo monis,ut in c.2.extra eo.tit.Si uero loqmur de ſecũda ſpecie ſortilegiorũ amatoria diſtin gue.Aut ipſa ſortilegia fiunt in corpore, aut fiunt extra corpus hæc.n.diſtõ non conuenit priori ſpecie,,in corpore.n.cõiter fieri ſolent per cibum,uel potum,ut l.3. §.adiectio autẽ ff.ad l.Corn.de ſic.& l. ſi quis aliquid. § qui abortionis.ff.de pœn.& l.eorũ. in princ. & l. multi.C.de mal.& math.& in quibus poculis & mixturis cõmeſtibilibus cõmiſcentur mul ta quę late diximus ſupra eo. q. 3. quas non expedit iterato repetere uide ibi.

3 † Si uero fiunt extra corpus,& tunc interueniunt qdã ligaturę, quas ipſi magiſtri conſuunt in cla. mide maleficiandi, aut in alia parte latenter abſcondunt,ſicut in lecto inter plumas, uel materatia, aut ſublimine oſtii, uel alio loco ſuper quo perſona maleficianda tranſitura, aut iacitura ſit, & ultra ea quæ diximus ibi in 3.q.adde ꝙ ipſi ſortilegi admiſcent ſępius in iſtis amatoriis aq̃ benedictam. ſ.fontis ba ptiſmatis,aut cõis amphoræ exñtis in eccle- ſia,aut oleum ſanctum baptiſmatis, chriſma tis,aut extremæ unctionis,ramos oliuarũ be nedictarũ,frondes palmarũ, candelas benedi ctas,ſacros Agnoſdeos,thura benedicta, ce. rei paſchalis,& his ſimilia.Qñq; aũt capiunt aliqua ex reliquis ſctõrũ martyrũ ſi hře pñt ſ.particulas oſſium,capillorũ,uel ueſtiũ. Alii aũt capiunt fruſtula quædam indumẽtorum ſacerdotalium,aliorũq. paniculorũ bñdcõrũ quibus ſacra miſteria uenerantur, celebran- turq.,ſicut camiſi, corporalis purificatorii, tunicellæ,manipuli,amiti,ſtolæ candidę, la- pidis ſacrati.mapæ altaris,platenæ, ſudarii, calicis,& ſimilium,& iſta oĩa, uel eorũ partẽ admiſcere ſolent in ipſis ſortilegiis amato- riis,adhibitis eorũ nefandiſſimis pręcibus,& diabolicis uerbis ad turpes libidinis actus, tot ſacrorũ,& aliorũ ſacrorũ perpetrãtes ab uſum.Nec omittam unum quod quidam ex his qui ſunt expreſſæ profeſſionis deferunt qñq; imagines quaſdam ad loca ſacrificiorũ terra,uel cera,aut gũmarũ,ſeu alia q̃uis mix tura confectas,illaſq. baptizant prius nomi- ne perſonæ maleficiandæ,ſub deuotione, & inuocatione diaboli,cum eiſdem cęrimoniis quibus uti ſolẽt noſtri ſacerdotes in uero ba ptiſmate.& adiiciunt quædã uerba ualde tur pia, & nefanda,quæ hic inſerere non placet, ne quenq̃ fortaſſe nimis curioſum ad illorũ experientiam cõcitare,q̃uis alius extra ꝓfeſ ſionẽ effectus hmõi efficere non poſſet,ut la tius diximus ſupra in fin.3.q.quib.imaginib. qñq; aperiunt pectora,& ipſarũ corda ingẽti calore ignita reddũt,aut tm̃ detinent ꝙ lique fiunt,putantes ꝙ eodẽ modo cor hoĩs male ficiãdi,uel mulieris ſimili amoris ardore ad-

arcet,

uret, seu molificetur, & obediens reddatur ad potum sacrilegi, uel amantis, sed stulti non aduertunt qđ dæmonis fallacia uehementer decipiuntur, ut alias diximus supra in d.3. q. si tñ postea appareat ꝙ mulier flecti uideatur & amari incipiat id non prouenit uirtute, & potentia sortilegii, sed diabolicæ tentationis & opa extrinseca alicuius hominis qui ipsam sollicitat, & persuadet, ut diximus supra d.3. q. †Pro cuius corroboratione adde quod dixit Bonauent. in 2. seq. dist. 28. num. 39. ubi dicit ꝙ tanta est uis diabolicæ tentationis, qđ hō isti absque diuina gratia resistere non potest, non ꝙ hoīem præcise compellat ad peccandā propter liberi arbitrii ptātem, & gratiam passionis D.N. Iesu Xpi, sed tanta est qñque ad malum hoīs inclinatio, & uoluntatis pronitas, ꝙ nisi esset aliud sustentans necesse hřet hō qñq; motu uoluntatis in malum incidere. diabolus. n. nihil est ꝙ magis timeat, & uehementer abhorreat quā signum, siue figuram crucis, & memoriam passionis D.N.I. Xpi, & ratio est, q̃a ante aduentum Christi, & illius passionem diabolus habebat mirabilem ptātē super oēs hoīes uiuētes. habebat. n. duplicem manum, una qua dicebatur manus attrahens altera quæ dicebatur manus compellens. manus n. attrahens erat illa potestas qua ipse Sathanas trahebat ad limbum oēs iustos, & sanctos uiros. Manus uero compellens erat illa ptās præcipitādi hoīem in malum, uel per fallaciā, uel per uiolentiam, q̃a tunc tentabat ut Draco, tentabat ut Leo. oēs. n. hoīes, uel per fraudulentiam, uel per uiolentiam superabat quæ magna ipsius ptās debilitata fuit per passionem D.N.I. Xpi, per quē apparuit lumen ueritatis, & interius ꝑ diuinā inspirationem, & exterius ꝑ humanam instructionem, ita ꝙ nos oēs a manibus illius liberauit. & ꝓpea diabolus tam fortiter abhorret † memoriam passionis prædictæ, per quā eius potentia debilitata fuit, & nobis liberi arbitrii uires, & ptās grandius restituta, est nihilominus remansit sibi illa gñalis tentādi facultas q̃ pōt cōtra oēs indifferenter exercere Deo permittēte, imò cōtra ipmmet Iesum illam experiri uoluit, ut hř Mart. 4. c. non tñ habet nunc illā ꝑ modū uiolentiæ, sed persuasionis & fraudulētiæ quorū tot, & tantas ipse habet, ut uix hō illis resistere possit, ista sunt uerba not. S. Bonauenturæ in 3. sent. dist. 19. q. 3. num. 22. & 23. Redeundo nunc ad propositum dico non esse mirum si mulier pudica ex se, qñque flectitur ad libidinem, & dirigit cor suum ad amandum illum, quem prius nullo modo cognouerat, quod solū prouenit ex illa festina, & insatiabili dæmonis tentatione, quæ intrinseca est sollecitans aīam accedente postea sortilegi extrinseca operatione sermonis ambasiatæ lrarū amatoriarū, & aliis similib. extrinsecis sollicitationibus, quæ propire sunt causa immediata lapsus ipsius mulieris, ut incidat in laqueū † & quia muliebris sexus fragilis est, facile decipitur, flectitur & apprehenditur, ut hř in c. forus. de uerb. sig. & not. gl. in c. 1. de claud. desp. 23. q. 7. quòd proposuisti. & q. 5. c. Adam, & c. mulier, & dixi inf. eo. q 6. in fi. Sortilegia uero ipsa qualiacunq;, & quotcunque sint non sunt cā immediata flectendi pudicū aīum &c. sed dñr cā mediata, & remota ꝓꝑ q̃ dęmon magis deliberare studet illam tentare, & capere in laqueū postq̃ per turpē abusum illum sacrorū in grauem offensam diuinæ maiestatis obtinuit diuinū cultū prosterni, & ipse ut Deus adorari, & hoc est quod ipse magis desiderat quā aliud, ut alias diximus supra q. præced. & latius dicam infra. in fi. huius qō. Tertiæ speciei instra silř plurima sunt quorū partem uidistis supra 3. q. quibus aliqua superaddā, ideo dico ꝙ aut fiūt in corpore per cibū, uel potū, aut extra corpus aliquo ex modis ꝑdictis. Primo casu nota unū bř, & gñalř ꝙ oīa ꝑ sortilegia, siue malefici a, ueneficia, q̃ fiunt in corpore, non fiunt absq; ueneno. sed oēs illæ mixturæ compones, & pocula sunt mixta ueneno aliqua mitiori, ut minus officiat, aliqua uero atrociori, ut citius uulnerēt uel occidant, q̃ ut dixi, ex diuersis rebus cōficiuntur. Quædam ex herbarū foliis, festucis, aut radicibus, quędam ex uenenis serpentū, q̃dam ex reptilibus terræ animalibus, uel piscibus uenenosis, lapidib. sulphurę gummis ære, plumbo, argento uiuo, qđ ipsi mercurium appellant, aliisq; diuersis metallis in puluerē redactis, seu alio modo cōbustis, & sic ex rebus nālibus illa componunt dæmonis instructione docente. & hæc sunt quæ in ueritate diuersas inducūt ægritudines in humanis corporibus. † & ꝓpea lex uocat ista mala uenena. q̃ sunt facta hoīs necandi, aut ęgrotādi causa. l. 3, §. adiectio aūt. ff. ad l. Cor. de sic. & l. si qs aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœn. bona siue non mala uenena dñr ea, quę non sunt composita ad nocendum, nec facta hominis

hoīs necādi causa,ut sunt illa amatoria q̄ in poculis amatoriis cōiter cōmisceri solent d. l. 3. §. adiectio aūt,& d. §. q abortionis. & ibi Bart. Aut illa fiunt extra corpus.s. extra cibū, uel potum, & diuersas similiter unctionem mixturas,& uenenorū cōpositiones accipiūt qbus maleficiādorū corpora dormiētiū linire & perstringere solēt. & quam primū ipsa unctura ad præcordia penetrauerit quę facile penetrat stāte calore dormiētis statim audiuntur gemitus,& maximi vlulatus insurgunt, quos ꝑsona maleficiata dolore quē graui sustinere non pōt. Quidam alii sortilegia hmōi sub alia forma cōposita cōsuūt latēter ī chlamyde,aut abscondunt in lecto ipsius maleficiandi,seu in aliquo loco subterraneo fouea facta,aut sub limine ostii,suꝑ quo destruendus trāsiturus sit,& pedibus illa calcere cōtingat. Quidā aūt capiūt residua qdā ex corpore personæ maleficiandæ.s. capillos,dentes, ungnes,pilos,siue setas corporis, sanguinem si hr̄e pħt,aut particulam pelliculæ manus,uel pediū. Alii uero capiūt particulas uestiū earū dē ꝑsonarū,caligarū,solearū,siue planellarū, calciamētorū,camisiæ,disploidis,birreti,scuffiæ aut ueli muliebris,cinguli siue zonæ,stringarū,& similium. † Quidam ēt capiunt particulam corporis alicuius cadaueris eorum. s. qui iam sepulti fuerunt,& ut plurimū q̄runt illorū cadauera q furca suspensi, aut alia turpi morte periere,& illorū ungues q̄nque aut dentes,capillos,aures,oculos,barbā, manū, pedem,uel digitum, aut aliqđ ex eorū intestinis.s. cor,iecur,epatē,siue pulmonē, militiā rete uentris partem,aut intestinorū pinguedinem,neruos,ossa,uel carnē, & cum istis aliis & similibus turpissima compunūt sortilegia Quidā alii capiunt particulas quasdā uestium ipsorū cadauerū cum qbus humati fuerunt,Quid alii capiūt chordā siue capistrum uiri laqueo suspensi,aut illius camisiā, & cū illis similiter quamplura mala turpissime exe crantur,nec uerentur nocturnis tꝑibus cadauera ipsa exhumare,aut ipsimet in sepulchris ipsorum intrare,& hęc pluries habui in facto Romæ,& ab ip sis reis in eorum examine per plures spōtaneas cōfessiones accepi, q̄ qdem oīa fuerunt per demostrationē ad oculū uerificata. Quidā uero cæperunt auium aut ferrarum intestina,mēbra,ossa,plumas,uel retas, Quid de oculis aut capite uel dentibus lupi. Quid de iecore vulpis, pedibus, uel cornibus cerui, capite uel lingua milui,pedib. uel unguibus castoris qd de ore uel beccho aquilæ,qd de galli crista,& testiculis, & aliis quā pluribus. † Quidā sunt q imagines ceræ, uel alterius mixturæ cōficiūt illasq; portāt ad loca sacrificiorū,qb. completis,imagines ipsas sub noīe ꝑsonæ maleficiādæ certis adhibitis cærimoniis baptizāt oīa opera ipsorū,cū deuotione. Sathanæ offerētes, qbus sic oblatis, & execratis imaginibus ignē ingētē apud ipsas cōfouēt,illasq. spinis,acubus, clauis, uel aliis rebus acutis,q̄nq; in capite, q̄nq; in uultu,in gutture,in renib. pectore,femore, costibus aut uētre, uel similibus locis ꝑforant,& truciāt depcātes cōtinue,ut uerū corpus maleficiandi easdē patiaȓ pūcturas,& pœnas,& eisdē dolorib. crucieȓ, ac si eius corpus his instr̄is uere ꝑforari contingere, & licet sæpius ꝑsona maleficiata in eadē corporis parte similes dolores intolerabiles patiaȓ, nihilominus nō ꝑueniūt uirtute, uel pōtētia dictarū imaginū, uel sacrificiorū, uel potius ex unctionibus. & aliis mixturis ueneficis quas adhærent corpori ipsorū maleficiorū, ut supra dictū est in 3. q. Sed q̄ro † nūc si dictæ imagines nihil ꝑsunt nec operanȓ effectū in sortilegio,quare fiūt? Respon. ꝙ licet ex istarū imaginū imò latronibus nō subsequanȓ immediate effectus de qbus supra, tñ ex lōginquo & mediate sequunȓ, qa dæmon inter alia desideria sua hoc maius hēt, ut adoretur ab homine ad similitudinē Dei ut supra ꝓxime dixi,sed ut ꝓmptius, & facilius adorationē ipsam consequaȓ,& augeat, docuit sortilegos suos hæc sortilegia ꝑ imagines fabricare, illasq; primo,& ante oīa baptizare, & cū illis preces more sacerdotali offerre, ad hoc ut cultus suæ adorationis amplificeȓ, & latius extēdaȓ, & sub isto calore captādi amorē,inferēdi ægritudinē,inueniēdi thesaurū,uł alio simili mō decipit istos ignaros nihilominus opus maleficii ꝑficiȓ uenenis, q̄ sunt ꝓprie cā immediata ęgritudinū,istæ uero imagines dr̄ cā remota,& mediata ꝑꝑ q̄ dæmon subtilius,& diligētius satagit ad instructionē uenenorū,& illorū exhibitionē, ita ꝙ persona maleficiata audiat qđ hēt in corpore, & iō ista dr̄ cā remota, & mediata ad maleficium mixtura aūt poculi, aut unctionis ex cā immediata,ut no. in ca. nec mirū. 26. q. 5. † Ex qb. uides ꝙ Sathanas sub diuersis signis, instr̄is, mixturis,cōpositionibus,ligaturis,characteribus

ribus atq; figuris instruit sortilegos ad cõficiẽdum diuersa maleficia, ẽm diuersas hoĩm opin. quas ꝓsequi intẽdunt, & ut facilius dæmon simplicis credentium aĩos fallaciis suis apprehẽdat sæpius sortilegia ipsa sub aliquo tegmine sanctitatis abscõdit, aut culte ueræ deuotionis obũbrat, ut res uideat honesta, & sanctitatis deuotione foueri, & ideo istæ mu liercule, uel similes in dissolutione dictorum sortilegorũ semꝑ quasi iubẽt dicere angelicã salutationẽ, siue dñicam orationem, hoc est Aue Mariã, uel Pater nrm, ad deuotionẽ alicuius S. Apostoli, uel Martyris, seu sanctarũ uirginum. Ad deuotionẽ uero Dei, & beatæ passionis, seu uirginis Marię nunq̃, nec reperies ẽt ꝙ faciant unq̃ dicere symbolũ fidei. s. credo in unũ Deum, &c. & hoc est qđ diabolus uehemẽter abhorret, ut alias diximus supra ea. q. q. a ꝑ illud fidei Christianæ obseruãtia, & dæmonis exclusio demonstratur, ipsæ uero mulieres, aut uiri remedia hmõi, ut plurimũ faciunt instructione, & suffragio diaboli, & iõ dñr supstitiosa, & reproba, ut latius dicemus infra in seq q. ubi plenius examinabimus illũ articulũ an, & qñ liceat maleficia tũ, cõtrario maleficio liberare, & qũo, & qualiter cognoscatur, an remedia ista sint superstitiosa, & reproba, uel non, & casu quo sint damnata, qua pœna puniatur qui illa scienter exercet ibi dicetur.

1 *Effectus sortilegiorum qualiter causari possint in corporibus humanis mediantibus rebus, siue mixtis, siue simplicibus.*

2 *Diabolus rerum naturalium, & secretorum naturæ maiorem habet cognitionem quam omnes simul homines.*

3 *Diabolus qualis in sua conditione fuerit, & qualis post lapsum.*

4 *Intellectus an fuerit post peccatum obtenebratus in dæmonibus.*

5 *Diabolus pręteritorum, aut pręsentium occultorum homini incognitorum optimus est interpres.*

Diabolus furta, adulteria, & cætera quæque uitia quanquam occultissima cognoscit.

6 *Futura dupliciter cognosci possunt.*

Diabolus rerum principia cognoscit, cui magis nota est uirtus causarum naturalium quam hominib.

7 *Diabolus quare quandoque futura prædicit ex certa scientia quam non habet ipse.*

8 *Arte magica sciri possunt quę in locis distantibus, seu remotis fiunt.*

9 *Diabolus imbutis artibus magicis reuelat, alias co gnitu impossibilia.*

10 *Diabolus nulla capitur obliuione, aut ignorantia rerum naturalium, aut secretorum naturæ.*

Dæmones elementorum, metallorum, lapidum, herbarum, plantarum, reptilium, auium, piscium, & motuum cœli notitiam habent.

11 *Diabolus in omnibus artibus liberalibus omnium hominum est longe doctissimus.*

Diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compositiones faciat.

12 *Diabolus quędam in puluerem & quædam in pinguidinem redigere docet ad facienda sortilegia.*

13 *Pocula abortionis dicuntur, quæ dantur alicui, ut fœtum ædat immaturum.*

Virtus generatiua quandoque impeditur per sortilegia.

14 *Matrimonium quandoque per ecclesiam separari mandatur ob impotentiam coeundi.*

15 *Maleficiatus quidam ne cum uxore copularetur qualiter fuerit liberatus.*

16 *Liberandus à maleficio iubetur signum crucis omittere.*

17 *Malefici seu sortilegi an, & qualiter pluuias, grandines & fulgura inducere possint.*

18 *Aegritudines seu morbi quos inferunt malefici, nõ ex imaginibus, aut certis modis proueniunt, sed ex mixturis & rebus naturalibus applicatis.*

19 *Diabolus quare à Deo permittatur adeo inhoneste res diuinas, & suæ adorationis cultum detturpare.*

20 *Sortilegum, seu maleficum, an liceat impune consulere ad tollendum maleficium.*

21 *Ius ciuile pro soluendis maleficijs permittit recursum ad maleficos, sed non ius canonicum.*

Infirmitates an possint licite sanari per quędam uerba superstitiosa, quibus ut plurimum utuntur muliercule.

22 *Remedia sanatiua qualiter cognoscantur superstitiosa, uel non.*

23 *Nomina hebraica Dei, & angelorum ab aliquibus conficta, an deferantur licite pro remedio sanitatis.*

1 SExto quæro † qũo potest esse, ꝙ ex præmissis rebus simplicibus, aut mixtis effectus sortilegiorum hmõi, & tot accidentia in humanis corporibus, ita fortiter causentur, seu ẽt tollãtur, aut futurorũ occultorũ ut reuelationes tam clare succedere pñt, nam qbusdam ridiculum potius q̃ credibile esse uidebatur, ꝙ ex tactu unius imaginis ce

ræ,cretæ aut alterius mixturæ si tangatur in aliqua parte sui corporis p maleficum, in ea dē parte corporis psonæ maleficiādę statim exoriet infirmitas,& causentur dolores intē si,aut amoris cupiditas, & uehemens libido pparet incendia cordi , & sic de singulis aliis sortilegiorū speciebus.hæc.n.vñr esse satis re mota a credulitate recti iudicii , & tñ in rei ueritate effectus , & accidentia hmōi negari non pōt,ꝙ ueniūt atq; recedūt opera, & mi nisterio dictorū sortilegorū. Et iō pro facilio ri solutione istius dubii . Videndū est primo de uirtute,& potētia dæmonis quæ, & qua lis sit,& quā potestatem habet sup homine, 3 qua cognita facilis reddetur solutio istius du bii. † Sciendum est.n. ꝙ Angelus Sathanæ q est proprie diabolus mirabilem habet uirtu- tem,& ptātem cognitiuā circa nālia,& secre ta naturæ. plus n. de his ipse solus est instru- ctus,& bene informatus,quam oēs hoīes de mundo simul ita dñt Theologi , & maxime S. Th. in tract. qq. 16 art. 6. in titu. de dæm. & S. Aug. lib. 10 de ciu. Dei , & hr in c. nec mi rū. 26. q. 5. ex quo. n. ipse Angelus est substan tia spūalis,& pura intelligētia habet oēs uir tutes intellectiuas,& oīa secreta naturæ, quę nāliter spectant ad angelū,siue bonum, siue malū. de quibus latius p eundem Tho. in d. li. qq. q. 16. art. 1. 2. 6. & p totū de dæmon. & q. 6. art. 4. 6. in tit. de mir. Deus n. dum à prin cipio creauit naturā angelicam in paradiso, eandem uirtutem , & ptātem dedit angelo Sathanæ quā dedit angelo lucis, qa à princi- pio oēs lucidos,& pclaros creauit. ita dicunt oēs Theologi, & hr Ezec. 28. c. dum loquitur 3 diabolo figuratiue in personā regis Tyri di- cēs. Tu signaculū similitudinis , † plenus sa- pientia,& pfectus decore,in deliciis parad si Dei fuisti , omnis lapis pciosus operimentū tuū, sardius, topazius,&c. tu cherubim extē- tus,& ptegens, posui te in mōte sancto Dei, in medio lapidū ignitorū ambulasti pfectus in uiis tuis à die cōdōnis tuæ , donec inuēta est iniqtas in te. Peccasti , & eieci te de mōte sancto Dei,& perdi te ò cherubin, hæc dicit Dñs Deus. hr etiam de hoc de cōse. dist. 1. hi duo. & not. 26. q. 5. nec mirū. § sed hoc quos- dā,&c. ubi S. Aug. loquens de acutissima in- telligentia diaboli dicit , quanto magis pōt diabolus cognoscere ęgritudinem esse mor- talem, ut nō, si hæc eadem cognoscit homo p quasdā cōiecturas, & signa, multo magis illa cognoscit diabolus quem angelica pote- state sublimem pphetica oracula fuisse testā tur. idem dicit Th. d. q. 16. de dæmon. Quam primū igit Sathanas qui tūc pp illius sum mam pulchritudinē , & splendorem Lucifer uocabatur incidit in pm̄ superbiæ contra suū creatorem, uolens se facere æqualē Deo, cre dens posse exercere uires suas in cœlo,& aliis prædominari, pter & contra Dei uoluntatē, statim ipse cum sequacibus suis de cœlo ex- pulsus fuit,& pro sua æterna habitatione sta tutus fuit infernus locus teterrimus, & tene brosus , & ppea perdidit oēm beatitudinē, sedem cęlestem, diuinæq; maiestatis specula tionē,& lux cœlestis candoris conuersa fuit 4 in tenebris.† Hinc quæri posset an itellectus diaboli post pcm̄ fuerit obtenebratus, ita ꝙ non habeat lucem illam intellectus cogniti- uā ita subtile,& claram sicut prius habebat , de quo uide S. Tho. in d. q. 16. art. 6. de dæm. ubi cōcludit in effectu ꝙ Diabolus peccādo ppietatem naturæ suæ angelicæ nō amisit, sed naturalia in eis adhuc integra remanēt, & splendidissima. idem sentit Dyn. in lib. de ui. no. c. 4. & not. in d. c. nec mirū. 26. q. d. §. sed quosdā fallit, &c. Quo ad ea uero q sunt diuinæ cognitionis , prout est scīa futurorū ex certa rōne secreta cordis hominum, & si milia, ista n. omnis intellectus angelicus etiā angeli boni est incapax ex se ad cognoscen- dum, & cōprehendendum , & ppea indiget quodā superiori lumine illustrari ad ipsa co gnoscenda,quod lumē est diuinæ gratiæ , & ad hoc nō pueniūt nisi angeli boni p grām angelus aūt Sathanæ est idignus, & incapax istius gratiæ pp pcm̄, de cōse. dist. 1. hi duo. & ideo non pōt ueraciter futura prædicere. In his uero quæ naturalia sunt, uterq; ange lus habet mirabilē uirtutem , & potestatem cognitiuam, longe supra humanum intelle- ctū , adeo ꝙ ea quæ sunt hoīs scientiæ quo- dammodo impossibilia, ipse Diabolus uidet oīa,& expresse cognoscit, quippe qa ipse est spūs liber,& eleuatus, & dicit substātia spūa lis,& incorporea , ita appellatur ab omnib. Theologis nulloq; pmitur pondere carnis, seu alia corporea pōderositate, ex qbus pos- sit eius uelocitas intells quoquo modo of- fuscari, aut ipediri quo minus uideat , & ex pēsse cognoscat oīa q cōueniūt naturæ angeli cæ ut supra dixi.† Et iō aut nos loqmur de 5 scīa ptōrū , aut pñtium occultorū, quæ hoīs sunt

sunt ignota penitus, & istorum ipse est optimus interpres, & cognitor, ita dicit S. Tho. in d. q. 16. art. 6. & S. Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei. & not. in c. nec mirũ. 26. q. 5. Hinc est, quod Diabolus cognoscit atque uidet oĩa furta et latẽtissima, & eorũ fures, & alia hmõi crimina licet occultissima sint, ut sunt coniurationes tractatus, incendia, assassinia, homicidia occulta falsitates, sacrilegia, stupra, adulteria, & his similia, nõ solũ quæ fiunt inter pñtes uerũ ẽt, & inter abñtes, & in partibus multũ lõginquis atque remotis, ex quo ipse omnibus his ictu oculi pñtialiter adesse põt, & de illis notitiã haud dubiã nobis exhibere potest, ut patebit infra in ea. q. in quibusdã exẽplis, exceptis tñ hoĩum cogitationibus in mente retentis quæ licet sint de pñti, tñ Diabolus illa ignorat, maxime qñ nondum fuerunt deductæ ad cognitionem alterius per aliquem actum extrinsecum aut signum, istorũ. n. solus Deus est cognitor, & uerus interpres, ut hr Matth. 22. & Mar. 12. & dicemus infra eo. q. 10. Futurorũ quoque diabolus est incapax. sed si deuenerit ad cognitionẽ quandã cõiecturalẽ, & demonstratiuã siue inclinatiuam, qa hanc hẽt ex cõsideratione corporũ cœlestium, & motus astrorũ sicut astrologus, sed ista dr dubia, & incerta notitia, qa põt abesse à ueritate ut no. in c. epi. 26. qõ. 5. c. sortes. c. aug. ead. cã. q. 4.

6 † Et iõ dicit S. Th. d. q. 16. artic. 7. qđ futurorũ duplex est cognitio uno mõ cognoscuntur futura quantum est in se ipsis, & natura sui, & hæc cognitio ptinet ad solũ Deũ, nulla. n. creatura hẽt istã facultatẽ nisi ex diuina gratia spãliter fuerit sibi reuelatũ, sicut fuit sanctis Prophetis, & iõ bene dixit. Esa. 41. c. annuntiante nobis quæ uentura sunt, & dicemus qa dii estis uos. Alio mõ cognosci possunt futura in suis causis s. quãtum ad causas suas actiuas, uel sm potentiã causarũ. & hæc est illa cognitio cõiecturalis, & demõstratiua de qua supra pxime dixi & de hac Diabolus participare põt quppe qa ipse cognoscit principia rerũ, & est illi magis nota uirtus causarũ nãlium quã hoibus, nã p sciam astrologiæ, uel p alia signa, & cõiecturas facilius, & certius cognoscit diabolus futura quã homo, qa subtilius cognoscit cãs ipsarũ rerũ nãles, & quæ antecedũt rẽ ipsam essentialr, quæ nos uocamus indicia, & signa rerũ. qa sunt principia qdam futurarũ rerũ quæ pcedunt operationes nãles postmodũ successuras, siue euentus rerũ futurarũ, & p ista fuit inuenta pronosticatio p astrologiã quæ fit iuxta demonstrationes, & indicia astrorũ & corporũ cœlestiũ, is igr q p sciam, & notitiã ipsam futura coniecturaliter, & inclinatiue pdicere quærit non peccat, si dixerit quod sic astra minant siue demonstrant, sed dicendo affirmatiue, & certitudinaliter, put res sũt, uel erũt in esse suo peccat grauiter, uide Ab. & alios Can. in c. 2. extra eo. ti. & iõ diabolus ut uideat hre maiorẽ ptãtem, & se esse æqualẽ Deo, non ueret futurorũ quorũcunque uel se clare certam notitiã necessariã demonstrare, & rem futuram quæ adhuc non est in rerum natura certo mõ futurã put erit in suo esse demonstrare qñ uenerit in lucem, & erit certa in rerũ natura, sed in hoc mẽdax est, & decipit hoĩem, qa istius notitiæ ipse diabolus est oĩno incapax. ut cõcludit S. Th. ĩ d. q. 16. art. 7. de dæmon. & hoc idẽ cæteri Theologi cõcludunt, & tenẽt.

7 † Et ppea ipse diabolus ut facilius hoĩem decipiat, quotiescunque cõtingit de ipsis futuris interrogari, semp rñdere solet uerbis implicitis dubiis, & incertis quæ ad utrunque sensum accomodari pñt affirmatiuũ. s. & negatiuũ, ut patet exemplo uaticinii strenuissimi Ducis armorũ D. Brachii senioris Perusini q paulo anteq̃ cũ hostibus cõcurreret, & bellum iniret cõsuluit dæmonẽ quendã quem astrictum tenebat, nunqd futuri belli uictor ã, uel suã aut suorũ stragẽ reportaret, & an ipse ĩcolumis euaderet, uel periret, cui rñsum dedit p ista uerba, uidelicet ibis redibis non morieris in bello, & aliud qđ græcis pnunciasse legit, uidelicet dico te Aiacidem Enonẽ uincere posse, quæ uerba media sunt adeo cõposita quæ adaptari possunt ad utrunque sensum affirmatiuũ. s. quod negatiuũ, hoc est uictoriæ, & succũbẽtiæ siue mortis, & hoc mõ decipere solet simplices credẽtiũ aĩos, & quoties rei euẽtus pter aut cõtra spẽ cõsulentis succedit. tũc diabolus se optime saluat ĩ cõtraria opinione redarguẽdo ipsum cõsulentẽ de ignorãtia sua, aut mala ĩtelligẽtia uerborũ suorũ, aut cõtrariã iterpretationẽ. Et qa diximus supra, quod diabolus hẽt notitiã oĩum pteritorũ, & pñtium quæ iã facta, sunt, uel fiunt tã inter psentes quã inter absentes licet nobis occultissima sint.

8 † Subdã exẽplũ clarũ dieb. nostris exortũ in ciuitate Perusina, ut referri audiui à quodã religiosissimo uiro, & honesto sacerdote ma

tres ætates q retulit mihi cognouisse quedã presbyterũ Iacobũ Perusinũ q magice artis erat multũ eruditus, & sæpius experiebat̃ p̃dictã, quadã die dũ ipse presbyter Iacobus celebraret missam in ecclesia Cathedrali S. Laurẽtii illius ciuitatis, dũ esset circa mediũ missæ uerteretq faciẽ ad populũ, ad dicendũ uerba illa q̃ dici solet *parũ* ante consecratio nẽ Eucharistiæ, uidelicet, Orate fratres, &c. loco illorũ uerborũ dixit. orate ꝓ castris ecclesiæ qa laborãt ĩ extremis. & illo tũc eodemq. momẽto Dux militũ eccl'e una toto cũ exercitu ab hostibus cũ qbus paulo ante cõcurrerãt succũbebant, & exercitus ipse ruebat, & scindebat̃ in diuersis partib. & nihilominus distabant exercitus hmõi ab vrbe Peruisina spatio 50. miliariorum, uel circa adeo ꝙ impossibile erat q̃ q hoĩem ẽt currẽdo staffettã, siue ꝑ postas potuisset tã cito tale factum nũciari. Deinde interrogatus presbyter ille ab aliqbus ex circũstãtibus q p̃coniũ ipsum audierãt q dnã sonarẽt uerba illa, & ad quẽ effectũ in illo ministerio missæ loco solitorũ uerborũ orate, &c. ꝓmulgata fuissent, q presbyter r̃ndit ex tp̃e ꝙ ita dixerat, quia uerũ est ꝙ illo tũc milites, & exercitus ecclesiæ q cum hostibus cõcurrerãt succũbebat atq; peribant, & quia auxilio indigebant ipse sacerdos orabat, & intercedebat ꝓ illis, interrogatus qs dixerat, uel reuelauerat sibi ꝙ milites, & exercitus ipsi tunc succũberẽt, q r̃ndit ꝙ spiritu sancto sibi tunc eadẽ reuelãte populo manifestauerat, & cũ ista r̃nsione illis qe rosdimisit, † nihilominus in rei ueritate diabolus fuit q illa dicto presbytero manifestauerat, de qbus sæpius interrogabat, cũ de ipsis militibus, & exercitu cõcursu atq; uictoria & habita reuelatione a diabolo illã populo manifestauerat eo modo quo supra. & licet ea q̃ in castris ipsis tũc cõtingerãt ꝓꝑ loci distantiã impossibile esset ꝙ tã cito hoĩbus ipsis innotescerent, tñ diabolus q est spiritus liber, & incorporeus potuit illa uidere, & p̃sentialiter interuenire, & ictu oculi se transferre Perusiũ, & ea oĩa dicto presbytero audi do illa scire manifestare, & aperire totã sciẽ facti sub breui uerborũ cõpẽdio, & ipse populo, ꝓut fecit, aperuit, ex quibus apparet, ꝙ dæmon hẽt notitiã oĩum p̃sentiũ, & p̃teritorum tam eorũ q̃ fiunt inter p̃sentes quã eorũ q̃ fiunt inter absentes q̃cunq; sit absentia lõga uel breuis. Aut nos loquimur de notitia rerum nãlium creatarũ ab ipso deo siue nã aut hoĩum operationis, & circa ista similiter hẽt mirabilem uirtutem cognitiuam, qa oĩa q̃ à deo creata, sunt immundo ipse cognoscit una cũ uiribus, & uirtutibus suis, ipse.n. nota hẽt oĩum herbarũ noĩa, & uires suas quas habent in foliis festucis atque radicibus, itẽ oĩa animalia terrestria, & eorũ nãs, & qualitates omnes aues, & uolatilia cœli, item oẽs pisces, & animalia aquatilia oĩum metallorum sulphurisq. uires oĩum lignorum lapidumq., & eorũ uirtutes, & potentias nãles

10 hẽt in promptu. † Et bñ dicas ꝙ circa ista naturalia, & secreta naturæ in ipso dæmone nulla cadit obliuio nec ignorantia, qa cũcta notissima tenet ante oculos ita dicit S. Tho. in d. tract. qq. qõ. 16. ar. *6*. in uer. r̃ndeo, & qa peccando, &c. & §. ad primũ uer. ad. *7*. de dæmon. Idem cõcludit ille Prierias in d. suo tract. & c. lib. 1. c. 3. & lib. 2. c. *7*. ubi recitat ꝙ dæmon qcunque ẽt minimus nouit oĩa cũ suis uiribus, & ꝓprietatibus. Primo n. nouit oĩa elementa. Secundo, omnia metalla. Tertio, oẽs lapides. Quarto oẽs herbas. Quinto, oẽs plantas. Sexto, oĩa reptilia terræ. Septimo, oẽs aues. Octauo, omnes pisces. Nono, oẽs orbes, & motus cœlorum. Decimo, oẽs, & singulas stellas figuras, & signa cœlestia ac eorum influxus, & oĩum p̃dictorum uirtutes, & potentias nãles ex quibus infinita quodammodo sumunt̃ uenena quorum q̃dam sunt ad nocendũ occidendumq., q̃dam uero orta sunt ad sanandum q̃ dñr bona uenena ex quo nã illa procreauit ad medelam l. 3. §. adiectio autem. ff. ad l. Corn. de sic. Cũ itaq; diabolus habeat nota oĩum supradictorũ noĩa, uires uirtutes atq; potentias naturales, sicut melior medicus quã reperiri possit in uniuerso orbe terrarum, &

11 ꝓꝑ ea dñt † Theologi, ꝙ iste diabolus est optimus Philosophus, theologus, arithmeticus matematicus, dialecticus, logicus, grammaticus, musicus, & medicus excellentissimus q modica experientia quoscũq; uiros ẽt excelentissimos, & practicos dictarũ artiũ, & peritiæ mirabiliter superaret. & ideo ex eorũ siue earũ mixturis ipse diabolus facit, uel facere instruit suos, & sortilegos quõ, & qualiter agere debeant ut cõponãt uenena illa ad formandũ sortilegiũ siue facturam, & diuersas inducere ægritudines in humanis corporibus. Quorũ uenenorum, & maleficiorum,

Quædam

Quędam componunt ex herbarum foliis festucis, aut radicibus quæ sunt mirabilis uirtutis & potentię. & quædam sunt quæ non oriuntur in partibus nostris sed illas affert dæmon ex Aegypto, aut partibus Orientalibus, seu aliis, ubi nascūtur, & hn̄t meliores uires ut alias à quibusdā magicis ꝑ me examinatis referri audiui. Quædam uero ex lignis Quædā ex lapidibus. Quędam ex metallis. s. ex plumbo, ere, stāno, argento uiuo, qđ appellant mercurium. Quædam ex reptilib. terrę uenenosis Quædam ex proprio serpētum ueneno Quædam ex auium, aut animalium, siue piscium uenenosorū membris, uel intestinis, quæ hn̄t diuersas proprietates a nā in quibus in sunt diuersa uenena, & uirtutes, seu potentiæ nāles, quæ diuersas operationes inducunt uide Aug lib. 4. q. 23. de ciuit. Dei, & Thom. in d. tract. qq. q. 6. art. 10. in tit. de mirac. & Prier. in suo tract. de strig. mag. lib. 2. c. 7. † Quædam .n. redigūt in puluerem. & hæc ut plurimum miscentur in ferculis, uel potu ex quibus fiunt diuersa pocula, de qbus dicemus infra eo. q. 11. q̄dam uero redigunt in pinguedinē, cum qbus faciūt diuersas unctiones, nec uerentur qn̄que in ipsis pulueribus, siue mixturis cōmiscere pīguedinem, siue axungiam quā sumunt ex ꝓprio corpore xpiani, aut infantis defunctis sine baptismo, & hāc ipsi appellant pinguedinem pagani, quam dn̄t hr̄e mirabilem uirtutem, & cū ipsis, & dictis pulueribus aliisq; rebus adiunctis diuersas componunt unctiones maleficas ex quarū tactu, aut aliorū cibo, uel potu in humanis, aut brutorū corporib. īfinitæ causanr̄ ęgritudines, & morbi intrinseci, qn̄q; ex his peruenit locis priuatio. qn̄q; uero mēbri debilitatio neruorū attractio, dolor capitis, dentium, pectoris, stomachi, uentris cordis, & iste sæpius ceteris euenit? qn̄q; renum dolor intensiuus, aut alterius mēbri, & partis corporis. Qn̄q; uero prouenit febris, tussis, & dementia prisis, hydroipsis, aut aliqua tumefacio carnis in corpore siue apostema extrinsecus apparēs, qn̄q; uero intrinsece apud intestina aliqđ apostema fit adeo terribile, & incurabile ꝙ nulla ars medicorū id sanare, & remouere potest nisi accedat alius maleficus, siue sortilegus q cōtrariis medelis, & remediis ægritudinē ipsam maleficā tollat quā facile, & breui tp̄e remouere pōt, ceteri uero medici q artem ipsius medicinæ ꝓfitentur nihil ualent, & nesciūt afferre remedium, & hoc est qđ dixit Aug. in lib. 10. de ciu. Dei. & not. in c. nec mirū. §. ad hęc aūt 26. q. 5. ubi dr̄ quod ista remedia q̄ fiunt ad tollendum istas maleficas ægritudines nulla ars cōmēdat medicorū. & ideo sunt ualde ꝓhibita de iure canon. & ecclesia multū reprobat illa 26. q. 7. admoneāt, & latius dicemus infra ea. q loco suo. Si igitur remedia hmōi non adsint corpus ipm̄ maleficiatū paulatim cōsumir̄ usquequo deuenit ad extremū uitę qn̄q; uero uelocius occidunt qn̄ uolunt inferre mortem absque remedio adhibent uenena atrociora q̄ uitam ipsam citius ꝑimūt.

13 † Quædam ēt faciunt ut inducant abortiuū ꝑgnantis mulieris, & hæc dn̄r pocula abortionis, de qbus hr̄ in l. si quis aliqd. §. q abortionis ff de poe. & l. 3. §. adiect. aūt. ff. ad l. Cor. de sic. l. diuus ff. de extr. crim. ubi est gl. not. l. Cic. & l. prægn. ff de poe. de qbus diffusius dicemus inf. eo. ti. q. 13. Qn̄q; uero inducir̄ desiccatio lactis in nutrice. Quædā fiūt ad desiccandū totū lac unius gregis, uel fecūdi armenti uaccarū, adeo ꝙ nihil casei penitus reddāt q̄uis antea in maxima abūdātia reddidissent, & silr̄ aborti ones totius gregis, uel armēti inducere pn̄t, ꝓut alias uidi, & habui in facto Romæ, ꝙ duæ maleficæ mulieres cū isti maleficiis ꝑire fecerāt abortādo multos pecudū fœtus, & latē matrū desiccauerāt penitus. Quidā uero cū eisdē cōpōnib. & uenenis imped.ūt in masculo uel fœm. uirtutē generatiuā emittēdi sperma. Qn̄q; uero in masculo mēbri lāguedinē, & oīmodā impotētia coeūdi, in muliere uero uuluæ arctationē, siue mr̄icis indignationē tal ē q̄ summopꝑe abhorret cōcubitū, & uiri accessum ad coeundū & pati nō pōt aliquo mō copulā carnis. uñ

14 euenit † qn̄q; ꝙ durare hmōi maleficio, & impedimēto ecclesia mādat mr̄imoniū ipm̄ separari, & impartiri licētiā alteri cōiugū, q, uel q̄ nō patir̄ impedimētū ad alr̄ nuptias cōuolare, sed hoc ꝓcedit qn̄ impedimētū ipm̄ durauit triēnio, deīde alter, ul' uterq; cōiugū fater̄ impotētiā suā tūc adhibita septima manu ꝓpinquorū. aut uicinum fit separatio ipsius mar̄imonii ꝑ ecclesiā, ut hr̄ ī c. 1. & cap. fin. de frig & mal. ibi Pan. & iō dixit Host. in summa eo. ti. de sort §. fi. in fi. ꝙ isto casu ecclesia credit sortilegis, & illorū effectib. de qbus hr̄ 33. q. 1. si ꝑ sortiarias. & ꝓ clariori huius rei ītelligētia exēplū facti exhibeo. In

agro Sabienesi in quo hæc maleficarũ secta plurimũ inualuit, & de pñsenti quoq; magna 15 ipsarũ copia reperit. † Quidã uir egregius literatus, & illesę cõditionis & famę q in uno ex oppidis illis ortũ habuit, licet modo sit senex quadã die, à q̃nquennio citra mihi retulit ꝙ ipse dũ erat in flore iuuentutis suæ tpe quo sponsum duxit ad matrimoniũ cõsumãdũ opera, & ingenio cuiusdã maleficę mulieris, quã mihi noĩe ꝓprio declarauit maleficiatus fuit, & ideo fortiter apprehensus fuerat dicto maleficio, ꝙ cũ uxore ea nocte, & postea ꝑ multos dies nullũ penitus debitũ reddere potuit, ex quo habebat maximã uerecundiã, & nunq̃ cessabat admirari, cõsiderãs ꝙ prius ꝑ q̃ ualidus in simili actu carnalis copulæ, ex quo maximã solitus erat hr̃e delectationẽ, tunc uero cõtra adeo ꝙ sua misera uxor eiusq. parentes reclamare cœperũt primo priuatim putantes postmodũ durãte impedimẽto deuẽire ad matrimonii separationẽ, adeo ꝙ iste spõsus ꝓ dolore, & uerecũdia quasi demens, & desperatus euaseret, & multos ac multos medicos cõuocauit ut liberaret̃ ab ipsa infirmitate, & impedimento, & nihil põderãt sibi, demũ qdam senex ipsum cõsuluit ut mitteret i qbusdã mõtibus altis ꝑ quodam magno, & solẽni magistro q uocabat̃ magister magnæ experientiæ, q in ueritate erat solennis magnus, & maleficus, q q̃ primũ uidit ipsũ spõsum cognouit illius infirmitatẽ, & breui tpe illũ liberare spopondit una nocte tm̃, & iussit ꝙ dormiet illa nocte cũ uxore, & prius exhibuit quoddã poculũ 16 dũ uolebat ire dormitũ † & p̃monit ipsum eiusq. uxorem ne illã nocte muniret̃ si signo crucis neq; timeret̃ aliquo pacto si aliqd ea nocte uideret̃, uel audiret̃, qa nõ poterãt sibi nocere, q maleficiatus cupiẽs multũ ab ipso maleficio liberari, oĩa ad unguẽ seruauit, qnta aũt noctis hora, uel circa cępit audire maximos tonitus, pluuias tẽpestuosas, & fulgura q̃ maxima, deinde terremotus adeo terribiles ꝙ tota domus quassabat̃ à uẽtius terræ motus uelut arbor q̃ quassaret̃ uẽtis, deinde audiuit uocẽ humana quoddã magnos ululatus & clamores, & auertẽs occulos uidit in eius camera plus q̃ mille ut apparebat adinuicẽ tãtes, & ungib. pugnis, & calcib. crudelr̃ pugnãtes, & lacerãtes alterius facies, & uestimẽta tota, inter quos uidit mulierẽ quadã q̃ erat alterius oppidi uicini, & dicebat̃ ꝙ erat malefica de qua ipse spõsum multũ suspicabat̃ ne ab ea pollutus fuisset, q̃ ultra oẽs maiorib. gemitibus, & ululatibus cruciabat̃, & crines faciemq. suã totã unguibus lacerauerat, ꝑꝑ q̃ ipse maleficiatus dixit ꝙ aliquantulũ pertimuit à principio dubitãs ne qd mali sibi accideret, deinde recordatus de monitionib. magistri reassumpsit uires, uxorem uero sp tenuit sub pãnis abscõditã ne ista uideret, postq̃ uero ita certauerant ꝑ mediã horã, uel circa, ingressus fuit magister ĩ camera p̃dicta, & erat tũc circa mediã nocte, ad cuius ĩgressum oẽs illi pugnãtes una cũ muliere ipsa statim disparuerũt, & abierũt penitus, ipse aũt magister accessit ad ipsum maleficiatũ, & illius humeros tetigit manu ꝑfricãdo aliquãtulũ dicẽdo, ꝙ nõ dubitaret amplius qa iã liberatus erat. & illinc discessit, post cuius recessũ dictus maleficiatus sentit paulatim calorẽ quẽdam in renib. & lũbis, ita ꝙ mẽbrũ uirile cępit erigere uultũ, & subito saliit, & ipse apphẽsa uxore reddidit debitũ satis pingue cum maxima dulcedine, & delectatione, & deinde ꝓsecutus fuit vsq; ad senectutẽ, & suscepit optimam ꝓlẽ utriusq; sexus, & ego quosdã ex suis filiis cognoui, & allocutus fui cũ eius uxore tũc uetula q̃ oĩa p̃dicta ĩgenue fassa ẽt dicẽs ꝙ nunq̃ diebus suis grauiori fuit pulsata timore q̃ nocte illa de qua supra. Alia ẽt plura exẽpla de hoc referri possent q̃ cã breuitatis omitto, uide illũ Prier. in d. suo tract. de strig. dem. &c lib. 2. c. 2. ubi in 3. punct. refert exẽplũ eiusdam ditissimi Comitis dioc. argẽ. ꝑ hmõi maleficio steterat biẽnio impeditus ꝙ nunq̃ potuit uxoris cõitesse uirginitatẽ deflorare q̃ pulcherrima erat, uide ipsũ 17 † Post hæc q̃ro an isti malefici, & magi possint eorũ arte, & demonis suffragio inducere pluuias, grandines, & fulgura, aut magna tonitrua, & ẽt an possit qñ illa uenerint remouere, & facere ut cessent, & uidere t dicẽdũ ꝙ nõ qa ea q̃ de cœlo ueniunt, & ad nos descẽdũt diuina dispõne ꝓueniunt à corporib. cęlestibus, uel ab aere mediãte ordine quodã nãli dcõrum m. corporũ & illorũ cõiũctionũ fm ꝙ clare demõstrant astrologi, tñ dicas ꝙ isti possunt dęmonis industria ĩducere hymbres grandines, & fulgura, & alia de qb. supra, & ecõuerso ea sic irruẽtia remouere, & rõ est, qa dęmones possũt elemẽta cõcutere, & ĩduere uẽtos, & pluuias, fulgura, & grãdines inducere, & hoc est qd̃ dicit tex. in l. mul. C. de. mal. & math.

& math.l.eorũ,in fin.eo.tit. in d l. multi. dr, ꝙ multi sunt q magicis artibus manibus ac cincti elemẽta concutiunt,&c.ꝑ quæ oĩa supradicta ꝓueniunt in d l.eorũ dr ipsi malefici pñt tempestates ipsas remouere,& id operari ne segetibus, aut terræ nascentibus officiant,& ꝑpea iura ciuilia nolunt,ꝙ illo casu maleficus, siue malefica puniantur qñ illorũ effectus tẽdunt ad bonũ, & utilitatẽ, istarũ. n.malefictarũ una cõponit maleficiũ, altera tollit,una istruit,altera destruit,una polluit, altera sanat, una impedit, altera soluit impedimẽtum,& sic una illudit alteram,diabolus uero utraque, & ut plurimũ ea quæ destruit maleficiũ inducat alterã maleficã,siue maleficium q uel quę maleficiũ fecerat nõ tñ verbis exp̃ssis,sed quibusdã signis, & cõiecturis ex qb. facile comprehenditur qui fuerit, & hoc prouenit astutia, & fallacia dæmonis q delectať in fraudibus, & scandalis hoĩum ut dñt Theologi in locis supra no.& hř in cap. 18 epi.& c.nemini ũ, 26.q 5.†Cũ itaque ægritudines,mortes & accñtia, de quibus supra,ꝓueniunt ex p̃dictis mixturis, & rebus naturalibus,nõ est dicendum,ꝙ ꝓcedant ex illis cærimoniis,& imaginibus, & seu illarũ tactib. & sacrificiis, & aliis turpibus obseruãtiis de quib.supra, sed ideo cærimonias illas obseruant, & baptizãt imagines, & alia hmõi faciũt,qa diabolus ut alias diximus supra summopere delectať in sacrificiis illis,quia cupit adorari,& ut facilius ipsi sortilegi,& malefici ad illa deueniant, diabolus persuadet illis qđ ex hmõi obseruantiis, & solẽnitatib. effectus de qbus supra ꝓueniunt, sed ualde mentiť,qa ꝓueniunt ex nãlibus rebus,ut supra uidistis, eodem mõ dicendũ est de sortilegio,siue maleficio amatorio in quo sæpius demõ instruit,& mandat commisceri sacramẽta ecclesiæ,uť sctõrũ martirũ reliqas,hostiã sacratã,& similia de qb. supra 3. q. in 2.specie,tñ effectus amoris,& flexibilitatis pudici animi ad libidinẽ nõ ꝓuenit uirtute illius sortilegii siue maleficii,sed uirtute diabolicæ tentationis & utriusq; solicitationis,& ꝑuasionis intrinsecæ,& extrinsecæ,ut ibi dixi, sed hoc iõ facit diabolus ut facilius adoreť, & turpius diuinũ cultũ tractet,& dissipet,& illius đstru 19 ctionẽ qrat.†Sed qri posset quare Deus permittit diabolo ꝙ tam turpiter res diuinas,& cultũ suæ adorationis deturpet, & destruat, quodãmodo cũ facile posset illi resistẽdo oĩa ista ꝓhibere ne fierẽt,sicut alias nõ ꝑmittendo impedit dæmon ne possit q̃dam alia facere,q alias de sui nã facere posset,ut dicemus infra q.seq.Rñ.ſm cõem Theologorũ cõclusionem,ꝙ ideo Deus nõ ꝓhibet hoĩem hæc facere ne uideať sibi uelle auferre liberi arbitrii ptãtem quã à principio sibi dedit ut possit operari bonũ,& malũ ad libitũ suũ,& impediendo ne incidat in malũ, uidereť sibi auferre illã libertatẽ,& uelle illũ oĩno fieri bonũ,ne igiť rũpat aut uiolet legẽ quã à principio ipse cõstituit ut sequať ordo naturæ.sic ut à principio ordinatũ fuit ideo nõ impedit hoĩem ꝙ non faciat ista,& q̃cunque alia mala qñ uult operare malũ, aliogn qs dubitat, ꝙ Deo renitente hæc fieri minime possent. Sed hanc ptãtem liberi arbitrii homini dedit ut posset operare bonũ, & malũ qđcunque uelit ad libitum suũ,si bonũ fecerit cõsequeť gloriam, si uero malũ ꝑpetuam dãnationẽ. Deditq; diabolo facultatẽ tẽtandi, ut posset ptãtem ipsam cõtra quoscunq; indifferẽter exercere ut no.Gen.3.& Matth.4.c.ubi cõtra ipsummet Iesum Xpm ptãtem illam tẽtandi expertus fuit,ut hř ẽt Mar.1.& Luc.4.cap.in prin.Sed anteq̃ ad ulteriora deueniam. Quæro aliqua de remediis istis q̃ fiunt erga maleficiatum ad tollẽdum maleficium, & liberandũ maleficiatũ.†Et primo q̃ro, an liceat 20 impune cõsulere sortilegium, siue maleficũ, ut dissoluat facturas, & liberet ægrotũ à maleficio,& sili an liceat incãtare,& cõiurare hymbres,grandines,& fulgura ne noceant fructibus arboribus aut plantis. Et dic bř,aut nos loqmnr de iure ciuili, aut da iure canonico, primo casu licet ĩpune cõsulere, & adhibere sortilegiũ siue maleficũ ad faciendũ opa q uertunť in bonũ,& ꝓsunt,& nõ dẽt qs ꝑ bono opere cruciari l eorum.§.si & ibi Bar.hoc no expsse.C.de malef.& math.& hoc est clarum de iure ciuili, sed de iure canonico non licet aliquo mõ ẽt ꝑ recuperanda corporis sanitate quærere remedia diabolica,& suꝑstitiosa, licet aliter sanitas ipsa recuparĩ nõ posset,nisi ꝑ remedia p̃dicta, ita dicit tex.ad lrãm in c.admoneãt.26.q.7.& tangit uerbũ Pan.in c.2.de sor.ubi potius sanctis. Pontifices patiunť bona ecclesiarũ furto subtracta penitus pdi q̃ ꝙ quærant ꝑ remedia, & artẽ hmõi,& hinc est ꝙ ecclesia potius toleret dissolutionẽ matrimonii, & tanti uinculi sacralis fracturam, q̃ permittere, & concedere

maleficiatum cõtrarii maleficiis liberari.tex. 33.q.1.si per sortiarias,& de frig.& malef.c. fin. & ratio huius est quia magis expedit pa ti in corpore q̃ in aĩa,quia minor est corpo ris iactura q̃ aĩæ d.c.admoneat,& c. fin. de sort.arg.c.solitæ de maior.& ob.& ibi Pan. & oẽs scribentes ad quod ius ciuile nõ cõsi derauit quod principaliter tẽdit ad cõseruationẽ tpalium.d.c solitæ.& not. Doct. i d.c. 23 admon.& not.ẽt in c. nec mirum. §. ad hæc 26.q.5.quod tene menti.† Idem dicendũ est de remediis supstiosis ligaturis, & appendiculis,q̃ fiunt per ipsos sortilegos,siue maleficos,ad sanandum alias ægritudines nõ maleficiales,ut est febris,dolor capitis,uẽtris,& similes,quas amouere non licet hmõi remediis.& hoc est qđ uult dicere tex. in d. c. nec mirũ.§.ad hæc oĩa &c.ubi dicit, ꝙ ad hæc ptinent ligaturæ execrabiliũ remediorũ,quas ars non cõmendat medicorũ,quibus aũt pœnis puniũt qui pmissa faciunt,uel cõsulũt facietes dicetur infra eo.tit.q.12. Præterea non prætermittã hunc notabilẽ casum q sæpissime occurrit in facto,maxime apud rusticos. Reperitur qdam ægrotus aliqua ægritudine nõ maleficiali,loco medicorũ,quorũ ut plurimum hñt penuriam,adducitur mulier q qbusdam uerbis,& remediis asserit uelle ęgrotum breuissimo tpe liberare, ægrotus uero q est puræ cõsciæ dicit caue, qa nolo curari p remedia supstiosa, & ab ecclesia reprobata,qa magis expedit,ut patiaĩ corpus q̃ aĩa, ut supra pxime diximus.& illa rñdet ꝙ nullatenus dubitandum est de hoc,qa ipsa cum sanctissimis pcibus,& orõnibus,ac remediis ecclesiasticis uult ipm liberare,& incipit facere eligaturam,& dicere ægroto, ꝙ dicat cũ deuotione salutationẽ angelicam,aut orõnẽ dñicam s.Aue Mariam, uel Pr nr̃m, & ipsa quoq.magna aliquas pces alta uoce promulgat deinde duo,uel tria uerba dicit submissa uoce quæ nullum sapiunt diuini cultus odorem,& licet p illa uerba expsse nõ cõstet ꝙ fiat dæmonis inuocatio,tñ non pñt cõgrue adaptari ad sensum pcedentium uerborũ,ppe,qa quo ad illa longe extranea sunt, q̃rit̃ an dicta remedia sint reproba, & supstiosa, & qlibet diceret ꝙ non ex quo nõ cõstat ali quid expresse de malo,sed de bono patet expresse Solu.tu dic s̃m,ꝙ scribit S. Th. sum. q.96.art.2.i tit.de supst.& do.Io.lec.in sum. cõf.eo.tit.de sort.c.21. ꝙ i istis remediis plu 22 ra sunt cõsideranda.† Et primo cõsiderãdũ est,utrum remedia illa nãlr̃ tales effectus sanitatis causare possint,quod facile iudicabit consilio medicorũ,qđ si tales effectus naturalr̃ cõcipere pñt,non erunt iudicãda supstitiosa,sed uera,& naturalia,ex quo medicinę pfessio approbat illa, si uero tales effectus naturalr̃ parere non pñt, sunt oĩno illicita, & dãnata,qa necesse ꝙ ptineant ad quædam tacita pacta cum dæmonibus inita. ut not S.Aug.in lib.21.de ciuit.Dei,& hr̃ in d. c.nec mirũ §.ad hęc oĩa.26 q.5. Hoc.n.spãlr̃ apparet,& cognoscit̃ s̃m ipsos quotiescũq. adhibẽtur aliqui characteres, seu noĩa ignota,aut aliæ q̃cunq. obseruationes q̃ manifestum est ꝙ naturalr̃ efficaciã sanitatis, & expulsionis ægritudinis illius hr̃e nõ pñt talia sp iudicãda sunt supstitiosa,& illicita,& ista sit rła firma p quã facile iudicari poterit.an remedia ipsa sint honesta,uel illicita, & supstitiosa, & hæc nota, qa sunt ualde utilia in foro cõsciæ,& multũ cõferũt sacerdotibus, his maxime p laicorũ cõfessionibus incũbũt q.n.dicta sunt de uerbis eadẽ dicẽda sunt de breuibus,& schedulis,quas sæpius faciũt isti incantatores ut suspensæ deferantur ad collũ,siue i sinu ipsius ægroti,ubi si ultra noĩa Dei alias orõnes,& pces reperiunt̃ aliqui characteres,aũt noĩa ignota,uel male sonantia ad pcedentia iudicãda sunt oĩno supstitiosa, 23 qa sicut dicit S. Chrysostomus† multi cõsigunt aliqua noĩa hebraica Dei,& Angelorũ, & alligant q̃ non intelligentibus metuenda esse uñr.cauendũ est ẽt ne aliqd falsitatis cõtineant,qa impõle esset ꝙ effectus dictorũ operũ possit expectari a Deo q nõ est autor neq; testis falsitatis,sed puræ ueritatis ,ut hr̃ Io.1.Plenũ grã,& ueritatis illa ẽt breuia reprobata sunt in qbus apparent noĩa q̃dam ignota ineffabilia,& inusitata, uel sub hac cõdõne traduntur ꝙ qcunq; portauerit breuia hmõi apud se nullos timeat hostium incursus,aut insultus, uel qđ sibi aliquid boni continget,inueniet.uel cõnr̃ aut aliquid aliud simile omnia ista sunt ab ecclesia reprobata,merito damnabilia,& puniẽda, uide d.Ioan.lect.in sum.conf.cap.13.

1 *Sortilegæ seu lamiæ an deferantur uere, & realiter per dæmones ad ludos, & congregationes nocturnas.*

2 *Dęmõ mẽte mulieris per infidelitatẽ capta, in diuersa*

uersa personarum species se trāsformat corā illa.
3 Dæmones deferre homines corporaliter de loco ad locum motu ueluti est impossibile, quod si uerum esset non modica nec pauca sequerentur inconuenienta.
4 Sortilegi opera adiuti dæmonum non possunt liberare incarceratum.
5 Dæmones apparentias, & nullæ rerum species intellectui humano repræsentare possunt.
Febris qualis morbus sit, & unde proueniat.
6 Strigæ, seu lamiæ non deferuntur corporaliter à dæmone sed in spiritu deluduntur.
7 Corpora lamiarum, seu strigarum ad ludum deferri dæmonum quibus rationibus asseri possit.
8 Strigæ omnes, & maleficę extra gremium, & protectionem sunt ecclesiæ.
9 Diabolus hoc unum maxime optat, ut ab hominibus adoretur.
10 Angelus tam bonus, quàm malus dicitur substantia quædam spiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea.
Corpora per dæmones assumpta non sunt uere, & naturalia, sed quasi naturalia, & similitudinaria.
11 Corpora per dæmones assumpta, ex qua componatur materia.
Angelus bonus in corpore assumpto uirtutem generatiuam non habet, angelus autem malus sic.
12 Sperma ex purissima cibi optime digesti substantia oritur.
Operationes naturales corporibus per dæmones assūptis non conueniunt.
13 Infans natus ex coitu cum dæmone habito cuius cēseatur filius.
14 Dæmones secundum ipsorum naturalem uirtutem multa facere possunt, quæ non faciunt diuina eos reprimente prouidentia.
15 Angeli boni & homines per Dei gratiam, & fidē miracula facere possunt, dæmones autem non.
Miraculum quid proprie dicatur.
16 Dæmones per uirtutem suam adeo uehementem, & acutam operantur quædam quę à nobis miracula putantur & non sunt.
Demones in nobis dupliciter operari possunt.
Dæmones permittente Deo in forma corporali assumpta possunt hominem uerè, & realiter de loco ad locum transferre.
17 Ordo rerum, & secundum ipsarum naturas, & secundum motus attendi debet, in uirtutum actiuarum actionibus.
18 Diabolus Christum assumptum detulit in sanctam ciuitatem, statuens eum supra pinaculum tēpli.
19 Statuere uerbum, idem est quod ponere siue constituere.
20 Anima humana corpus humanum quo uult mouet, quare non idem possit diabolus qui est spiritualis substantia libera & nullo pressa pondere.
21 Res suę quilibet bonus moderator, & arbiter existimatur.
22 Diabolus uirgas ligneas in ueros dracones cōuertit.
23 Canis loqui potest per artem dæmonis.
24 Asina Balaam quomodo ipsum alloqui potuerit.
25 Simulachrum fortunæ quondam marmoreum ad matronas Romanas locutum.
26 Mulier quędam uirum suum ad ludum dæmonum duxit, qui ibidem Deo laudes referens, repertus est solus in loco à domo distante per centum miliaria.
27 Puella quędam uirgo qualiter ad ludum dæmonum abducta fuerit, & ob nomen Christi nominatum ibidem dimissa.
28 Strigæ siue lanię inprimis in manu diaboli baptismum, & omnia christianæ fidei documenta abnegant.
29 Reuerentia qua forma per strigas siue lamias exhibeatur dæmoni ipsarum principi.
30 Diabolus reducens strigas à ludis dæmonum, si sonum campanę pro Aue Maria audierit, cogitur eas in eodem loco dimittere.
31 Sortilegæ uere, & corporaliter per dæmones ad suos ludos deferuntur, nedum in spiritu tantum.
Mulieres quare in maiore numero eant ad ludum dæmonum, quàm uiri.
32 Lex qualibet à ratione sua interpretationem recipit.
33 Mulieres quædam sub falsis illusionibus cum Diana, & Herodiade fatentur se ire nocturno tempore.
34 Ratio determinata legis dictum restringere censetur.
35 Sortilegę & strigimagę in quo differant ab illis, de quibus in c episcopi.
Apostatarum duæ sunt species.
36 Strigæ, seu lamiæ professionem expressam faciunt in manu dæmonis, non autem illæ, de quibus in c. episcopi.
37 Sortilegi, & lamiæ à parochijs, expelli debent per episcopos, & curatos,
38 Dæmones in nobis mirabiliter operari possunt dupliciter.
39 Dæmones contra iustitiam humanam uires suas nequeunt extendere.
40 Creatura nulla potest mortuum suscitare absque Dei potentia, & gratia.

Septi.

1 SEptimo quaero,† an isti sortilegi, & strigimagae siue lamiae uere corporal͞r deferantur, à daemone, maxime qn̄ accedunt ad ludos, & cōgregationes nocturnas de quibus aliqua tetigi supra eo. q. 3. in princ. uel solū in spiritu patiant̄ diabolicas illusiones. Rn̄. q. ista est multum ardua, & famosa. doctores utriusq; facultatis ꝓ maiori parte tenent ꝙ non deferant̄ in corpore, sed duntaxat deludunt̄ in spiritu ꝑ tex. in c. epi. 26. q. 5. ex quo tex. v͞r firmiter ꝓbari ista opi. Theologi uero tenent cōtrarium ꝙ daemon pōt deferre corporal͞r hoiēm uiuentē de loco ad locum uero motu locali, & per conn̄s ꝙ defert istas lanias siue strigas corporal͞r, ut supra, quā opinionē rōnibus auctoritatibus, & exemplis ꝑclare demonstrant, ego uero utranque referam, demum superaddam opinionē meam. Fundamentū, ut dixi, prioris opinionis ē tex. in d. c. epi. ubi dicit̄, ꝙ q̄dam sceleratae mulieres retro post Sathanam cōuersae daemonū illusionibus, & fantasmatibus tam grauiter seductae sunt, ꝙ credunt se, & ꝓfitent̄ cum Diana dea paganorū nocturnis horis, uel cū Herodiade, uel cum innumera multitudine mulierū aeq̄tare suꝑ quasdā bestias, & multa rū terrarū spacia intēpeste noctis silentio ꝑtransire, eiusq; iussionib. obedire uelut dn̄ae & certis noctib. ad eius seruitiū euocari, & in

2 fin. dicit̄.† ꝙ daemō q̄ primū mentē cuiuscunque mulieris coeperit, & illam ꝑ infidelitatē subiugauerit illico transformat se diuersas spēs ꝑsonarū, & mētē quā captiuatā tenet in somniis deludēs ꝑ quęque deuia deducit, & cū solus spiritus haec patit̄ īfide'is haec nō in spiritu siue aīa, sed in corpore euenire opinant̄. deinde subiungit̄ rō. Quis.n. in somniis, & nocturnis uisionibus non extra seipsum deducit̄ & multa uidet dormiēdo q̄ nunquā uigilādo uiderat, qs uero tā stultus, & hebes sit q haec oīa q̄ in solo spiritu fiunt ēt in corpore accidere arbitret̄? Hęc sunt q̄ in effectu dn̄ri in d. c. epi. per quē tex. dn̄t manifeste ꝓbari ꝙ istae mulieres strigae, siue strigimagae, & strigones, ut uulgariter loquar, & caeteri q sūt maleficae ꝓfessionis nō ī corꝑe, sed ī spiritu dūtaxat deferunt̄, hoc est q̄a in somniis deludunt̄ à daemone, & oīa q̄ ipsi, uel ipsae asserūt corporal͞r uidisse, tetigisse, fecisse, & ꝑsentialiter interfuisse oēs sunt illusiones daemonū ꝑstigiosae, & figurae apparētes oculis ītellectus, & mētis iā captiuatae ipsorū uirorū, siue mulierū quas figuras, & apparētia signa ac operationes illas diabolus iā subtil͞r & diligēter accōmodat, ꝙ unusq̄sq; q illa uidet in somniis oculo mētis uere, & corporaliter uidisse uō dubitet, imò teneat, & firmiter credat more somniātis, & tn̄ uere corpus

3 nō mutat̄ de loco.† Prętere a dn̄t ipsi si esset uerū ꝙ daemon deferret hoīem corporal͞r de loco ad locū tam ueloci motu ad remotissimas partes sequerent̄ plura incōueniētia, & maxime hoc, q̄a posset ad libitū suuū trahere quoscūq; ēt inuitos, & illos deferre ad extranea, & deserta loca, & cōpellere illos ad peccandū aut male tractaret eosdē, uel ēt quoscunq; cupidos ꝑficere longū iter breuissimo tꝑe posset illos apphendere, & ꝑ aerem corporal͞r ictu oculi deferre usq; ad locū ipsum, ad quē ꝑuenire desiderant, & saepius hoc faceret qm̄ ex his multi reperiunt̄ qui uellent euolare si possent hi maxime q magnorum Principum secreta, & ardua negocia tractāt imò posset ēt trahere hoīem ad īfernum, & sequeret̄ diuinę legis destructio q̄a data possibilitate in uno quo ad materiā corporalis delationis sequitur in oībus aliis qui eiusdē ponderis, & qualitatis, ut dicit S. Thom. in tract. q. 1. partis. q. 5. in tit. de mirac. & q. 16. art. 9. & 10. de daemon. quam ꝑtātem licet Sathanas hr̄et tꝑe legis antiquae ante Christi incarnationem, & passionem, tn̄ per mysterium mirabilis passionis, illa potētia quam habebat Sathanas illius duplicis manus attrahentis, & compellentis partim fuit totaliter abscissa, & remota, partim uero debilitate siue angustata, ut alias diximus supra q. ꝑced. adeo ꝙ hodie non pōt ista miracula facere nec hoīē deferre aut cōpellere ad malū s͞m qđ cōcludit S. Bonauen. in 2. sent. dist. 19.

4 q. 3. num. 22. & 23. Item sequeret aliud,† ꝙ quotiescunq; isti sortilegi, & malefici uellent aliquē īcarceratum crimine capitali à furca, uel ultimo supplicio liberare, posset utriq; ad ipsorum libitum hoc facere, si dęmones possent aliquē corporaliter deferre, q̄a isti magi mādaret dęmoni, ut dictū incarceratū apprehēderet, & extra carceres incolumē deferret, qđ esset ualde mirabile, si esset uerū, q̄a isti essent dn̄i dominātiū, q nimmo ipsimet, dū capiunt̄ ꝓ ipsis criminibus sortilegiorum si possent à daemone corporal͞r deferri semꝑ facerēt se deferre extra carceres, & euitarent poenas corporales, adeo ꝙ rarissimi aut nulli

ipso

ipsorũ perirent, & tñ uidemus cõtrariũ ꝙ ip si malefici tota die capiunt̃ cruciant̃ mille tor mẽtis, suspẽdunt̃ laqueo, cõcremant̃ igne, & multis aliis suppliciis afficiunt̃ absq; aliquo impedimento, unũ sequitur ꝙ ipsorum corpora non sunt in dæmonis ptãte, sed animæ solũ. Nec est mirandũ si ea q̃ istę strigimagæ, & alii similes ea quæ uidẽt oculo mẽtis in apparẽtia siue in imaginatiua intellectus dormiẽdo asserũt uere & naturalr̃ uidisse, & corporalr̃ ĩterfuisse, qa sæpe uidemus ꝙ sõniantes adeo uerisimilia putãt ea q̃ prius uiderãt esse in somniis, ut pro ueris qñq; illa ꝑmulgare nõ dubitẽt adeo firmiter insistũt in illa opi† Si.n. uaporis & fumositates c borũ ex stomacho ĩsurgẽtes ad cerebrũ similes effectus & somnia causare pñt ut medici testãt̃, quãto magis demõ põt apparẽtias ipsas humano ĩtellectui reprę sentare, & demõstrare mille rerũ species q̃ nullæ sunt, hoc n. negat nenemo. Pręterea si febris q̃ ẽ morbus naturalis & ex ĩdispositione elemẽtorũ corporeorum ut plurimum causat̃, & est calor mutuatus in igneum, ut inqt, Gale in 1. parte aphor. 6. ca. q aggrediens qñq; partes illas cerebri intellectiuis siue imaginatiuas adeo illa uehementer apprehẽdit, & ꝑoccupat, ꝙ inducit frenesim, ita ꝙ egrotus uigilãdo, & loquẽdo ĩ meridie efficitur freneticus & ex sano intellectu efficit̃ insanus, demẽs, furiosus, & dũ plures ad sunt nõ uerẽt̃ fama quędã & extranea loq & affirmare pro ueris Itẽ uidere multa quæ nulla sunt in ueritate si. n accidẽtia hmõi inanimata permutant hoĩs intellectũm ita tenaciter & uerisimiliter quãto magis diabolus q ẽ substãtia spũalis & creatura Dei animata sensibilis, & ingeniosa põt istas imaginationes & apparẽtias demõstrare humano intellectui, qa cũ sit incorporeus põt partes illas imaginatiuas humani intellectus ꝑoccupare & demõstrare ꝑ apparẽtiam aliqua esse quæ in ueritate nulla sunt naturaliter, & adeo uerisimilr̃ ꝙ qs patet ẽt medio iureiurãdo affirmare uera esse & interuenisse quæ nulla sunt uera neq; naturalia, ut d. c. episcopi. † Sit ergo cõclusio istius opinionis, ꝙ istæ mulieres strigæ nuncupatæ, aut uiri eiusdẽ ꝓfessionis nõ deferunt̃ à dæmone in corpore aliquo pacto, sed duntaxat deluduntur in spiritu. Quæ opinio exemplo ẽt cõprobat̃. Quidã maritus ex oppido quodã agri Sabinẽ. hñs uxorẽ maleficã siue strigam, ut uulgariter dñt. de quo tñ crimine maritus non habebãt certam notitiam, sed suspicabat̃ satis de ipsa, interrogata qñque ab ipso nunqd esset uerum ꝙ ipsa esset talis ꝓfessionis, & sectę, semꝑ mulier ipsa audacter negauit, deinde paulatim crescẽte fama cõtra ipsam de isto crimine, quã maritus ex plurimum uirorum fide dignorum testimonio, & relatione perceperat, ꝙ dicta uxor multũ stricte cõuersabat̃ cum qbusdã ahis mulieribus q̃ erant strigæ, & maleficæ publicæ, & ꝙ interueniebat cũ eis ad multa turpia malefica. & cõgregationes ẽt nocturnas, unũ maritus decreuit uelle animũ suum declarare, & ipsam in flagrãti apprehendere, & cepit inuigilare pluribus noctibus magna cũ diligentia, & attẽtione, & ita stetit uigil per 12. noctes, uel circa, ut uideret si ipsa de nocte ibat ad ludũ dæmonũ, uel adfaciendũ aliqđ maleficium, & singulis noctibus obseruabat ingrẽdo lectũ postquã uxor uenerat dormitũ si reperiebat ipsam penes se aut locum uacuũ, & semꝑ illã adinuenit & manibus palpauit q̃ apud ipsum iacebat, deĩde mulier ipsa post paucos dies una cũ qbusdã aliis mulieribus strigis, & maleficis capta, & incarcerata fuit, q̃ una cũ aliis examinata demũ cõfessa est uenisse ad ludũ una cũ aliis mulieribus incarceratis eius sociis tali die xi. mẽsis, &c. & tali nocte hora tali, &c. idẽ ẽ cõuerso fatebant̃ aliæ. Maritus uero uolẽs uxorẽ defendere asserebat sub grauissimo iure ꝙ illa nocte de qua dicebat̃, & illa hora maxime uxor sua erat in lecto apud ipsum iacẽs, & ꝙ illam studiose tetigit nõ semel tm̃, sed iterũ, & pluries, & allocotus fuit cum ea, ergo sequit̃ ꝙ corpus non patit̃ neq; mouet̃ à dæmone, sed solus spiritus hæc patit̃ ꝑ dictas illusiones. † Contrariam tñ opinionem quamplures excellẽtissimi uiri tenuerũt ꝙ imò uere, & naturaliter deferant̃ in corpore, & hanc opin. oẽs ferre Theologi sequuntur. S. Bonauen. in 2. senten. dist. 19. q. 3. S. Aug. in lib. 10. & 21. de ciui. Dei. S. Tho. in summa. 2. 2 q. 95. art. 5. in tit. de suꝑst. & idẽ Tho. in trac. qq. 1 partis. q. 8. in ti de mir. & q. 16. art 5. & 6. in tit. de dæmon. & qdam Mod. Theol. magister Siluest. prier. in quodã tractatu quẽ nuꝑ edidit de strigi. dæmon. mira lib. 1. ca. pen. & lib. 2. cap. 1. ubi tenet expresse ꝙ pñt corporaliter deferri atque deferunt̃ à dæmone, ea maxime rõne, qa dæmon natura sua, & s̃m eius uires potẽtiam naturalem potest mouere, & portare corpus

corpus longe & magis ponderosum. quam corpus hoīs de loco ad locum motu locali, Deo tñ permittente, & nō aliter, & satis isto casu Deus uł permittere, qñ dæmoni nō resistit in istis operibus, ꝙ non resistat, sed permittat patet, quia & uiri, & mulieres q̃ fecerunt hanc professionem saltē expssam, aut faciunt cōiter oēs istæ strigæ, & maleficæ quæ omnes sunt † extra gremium ecclesiæ. & à cōione fidelium penitus alienæ, de quibus Deus, & ecclesia nullam penitus coram gerit, & hñr siue reputantur pro creaturis diaboli. ut not. 26 q. 2. q̃ sine saluatore. & q 5. d.c. epi. in princ. & pluribus aliis rōnibus, & auctoritatib. de q̃bus latius ꝑ eos ī locis prædictis, cōcludētes in effectu dæmonē deferre posse hoīem de loco ad locū motu locali uere, & corporaliter rūdent ad d.c. epi. quorum rūsio hoc cōcludit in effectu quod ille tex. loquitur de alio facta mulierū longe diuersa ab ista. Ego aūt omnino adhærebam priori opinioni per tex. in d. c. epi. nihilominus postea ex longe rerū experientia, & causarū hmōi multitudine, ꝑꝑ multas, ac uarias earum operationes, & exempla, quorū aliqua uidi, aliqua uero à fide dignis accepi, sum mō istius secundæ opiniones ꝙ deferātur in corpore. Pro cuius declaratione ꝓsupponam. Primo, aliqua euidētialia. Secundo, fundamēta q̃dā declaratiua. Tertio, nonnulla exēpla subiiciā pro corroboratione. Quarto, rūdebo ad ea quæ dñr supra pro priori opinione, & maxime ad d.c. epi. Quinto, & ultimo, deducam in conuenientia quædam q̃ sequerenł tenendo priorem opinionem. † Primo igr̃ pro euidentia ꝓsuppono unum qđ est trium apud oēs Theologos, & Canonistas ꝙ diabolus inter alia desideria q̃ ipse hēt, hoc unum tenet, ꝙ summoꝑe desiderat ab hoīe adorari, & sicut Deus maxima cum ueneratione cultū hr̃e. & in hoc uehementer satagit ut xp̄ianos à uero diuino cultu auertat, & illos obediētes atq; deuotos suæ ptāti subiiciat, ut ab eis cultū ipm recipiat, ita dicit Aug. lib. 10. de ciuit. Dei relatus ꝑ sacros canones in c. nec mirū §. mag. & seq. 26 q. 5. & S. Bonauen̄. in 3. sen. dist. 19. q. 3. S. Thom. in sum. 2. 2. q. 95. art. 5. in tit. de supe st. in quo quidē cultu eundem ferre ritum, & ordinem tenet quem in uero culto diuino obseruat ecclesia, & nō solū circa res, & mysteria, uerumetiam quo ad ꝑsonas, sicut. n. ecclesia & Christiana religio admittit plures uiros diuersę cōgregationis, habitus, & noīs, sicut ē cōgregatio, & religio S. Benedicti, quæ est monachorū, item S. S. Augustini, Dñici, atque Francisci, & aliorū, qui licet sint diuersi nominis, & habitus, & circa modum uiuendi diuersas regulas obseruent tñ quo ad diuinum offm̄. s. horas ordinatas, & missarū celebrationū, & alia pia opera oēs tendunt ad eundē effectum s. laudādi Deum & orandi pro animæ suæ salute, & proximi, eodē modo Sathanas sub sua diabolica religione recipit plures professos diuersæ ꝓfessionis habitus, & noīs qui hñt diuersos ritus & mores, tñ in effectu oēs tendunt ad idē. s. ad laudandum, & uenerandum diabolum infernalē, & illi bonam fidelitatē, & homagiū cōtinuandum, & hoc est qđ dicit tex. in cap. excōicamus in princ. Et primum, & secundū de hęret. facies quidē hñtes diuersas ꝑcaudas aūt adinuicē colligatas, quia de ueritate oēs conueniunt in idipm, de quibus quidē diuersis noībus, ac diuersorū ordinum professoribus sub eadem religione cōstitutis diximus supra latius eo. tit. q. 2. † Secundo, euidentialiter præsuppono, ꝙ Angeli, tam boni, quā mali s̄m Pħm, & cōiter Theologos sunt substantiæ quædam sp̄uales, intellectiuæ, mobiles arbitrio, & incorporeæ, quæ non dependent à corpore, nec quo ad sui principium, nec quo ad finem, & non hñt corpora nālr̄ sibi unita. ita dicit S. Th. in tract. qq. disp. in 1. parte tit. de mirac. q. 6. & licet nō habeāt corpora nāliter sibi unita, pñt tñ q̃ñcunq; uolunt assumere diuersas corporeas formas, & cum illis diuersimode hominibus apparere, & multas naturales operationes in assūptis corporibus hmōi efficere, ut idem Tho. testatur eod titu. q. 7. & Aug. in 3. de Trin. & cap. 12. super Genesi. Sed dubitabatur an corpora hmōi sic assumpta sint uera, & naturalia corpora, uel fantastica, & apparētia. Sol. dic ꝙ nō sūt uera, & nālia ex carne, ossibus, & neruis formata, sed sunt quasi naturalia, & similitudinaria, & licet habeant in se aliquas operationes naturales, sicut est motus localis. locutio, delatio, cōmestio, potus, q̃uis ista duo ultima sint naturalia quo ad principiū tm̄ nō quo ad finē, q̃a cibi, & potus assūptio hi naturalis in eis, sicut in hoīe, digestio uero nulla fit, q̃a suba cibi, & potus nō conuertitur in nutrimentū talis assumpti corporis, & licet plures habeant ex ipsis operationibus natu-

nalibus,nō tñ oēs hñt,ſicut eſt creſcere, pinguescere,nutriri,mactari , dormire, audire , gñare,& ſimilia,iſta nō hñt,nec alia q̄ mutāt formā dicti aſſumpti corporis,ſicut eſſet etiā ægrotari,palleſcere,& ſimilia,q̄ qdē corpora nō dñr eſſe ꝑpetuo,& naturaliter vnita dictę ſubſtātiæ ſpirituali,ſicut eſt unio aīæ ad corpus humanū,ſed eſt qualis qualis unio,& ad hęrētia q̄dā,ſicut motoris ad mobile,uel figurati.figurā.† Deinde uidēdū eſt ex qua materia corpora ipſa dñr eſſe cōpoſita ſeu fabricata,an ex aliqua materia elemētari ſimplici vel cōpoſita,aut ex alia ſubſtātia ſeparata. dic ꝙ quolibet elemēto cōficipñt,nihilominus magis cōiter fiunt ex aere,quem ipſi Angeli pñt facilius inſpiſſare,& ingroſſare , & corpus ipſum formare;deinde in eorū reſolutione dū à ſpiritu ſeparant̄ ſimiliter fit facilior reſolutio;q̄a reſoluunt̄ in fumū,& uapores, ut idē Tho.cōprobat eo.ti.q.7.in fi.Et q̄d dixi corpora hmōi non hr̄e uirtutē gñatiuam,eſt uerū in Angelo bono utroque modo ex , quo nullam hēt operationem generādi , nec quo ad potentiam,neq; quo ad actū, q̄a hoc conuenit naturę Angelicæ,q̄ coitū ipſum, & oē aliud pc̄m̄ penitus abhorret, cuius eſt quodā modo incapax . Dæmones uero bene pñt in aſſumptis corporibus gñare,q̄ppe,quia in coitu carnali,ſicut ī aliis peccatis ſummopere delectant̄ , ſi qua tñ gñatio ex illorū coitu ſuccederet,illa nō ꝓuenit ex ſemine illius aſſumpti corporis,q̄d nullum hēt in ſe , q̄a ex quo non hēt uirtutē digeſtiuā, nō hēt ēt uirtutem gñatiuam,q̄a caret ſanguine,† Nam ſperma orit̄ ex puriſſima ſubſtantia cibi iam bene digeſti,ut inq̄t Auic.fen.20.in tract.1.c.3.ubi dicit,ꝙ ſperma eſt ſuperfluitas digeſtionis quartæ q̄ fit cū cibus diſpartit̄ in mēbris reſudādo à uenis,tertia digeſtione iā completa,& eſt de ſumma humiditatis ꝓximę coagulationis ex qua nutriunt̄ mēbra dura,& vena arterię.Iſtę.n.operationis naturales nō cōueniūt corporibus aſſumptis ꝑ dęmonē , q̄a nō ſunt naturalia,ideo nō faciūt ſperma,nec pñt ꝑ ſe ipſa uirtute ꝓpria gñare , Diabolus igit̄ in coitu ipſo generat ex ſpermate alieno. ſ.alicuius uiri in ſomniis polluti , aut etiā in uigilia quotieſcūq; dęmon in forma ſuccubi ſe trāsformat.i.in forma mulieris, & hēt coitū cū uiro,tūc recipit formā uiri, & quāto citius uelociſſime accedit ad mulierē in forma incubi.ſ.uiri,& aſſumens coitum cum ea intromittit dictū ſperma in natura, & matrice mulieris.& ide ſeq̄t̄ ꝑgnātia mulieris iſantis, & gñatio, ac ſi mulier cū naturali uiro coitū habuiſſet.†Tamē iſans ipſe ſi oriat̄ nō dicet̄ eſſe filius dæmonis,ſed illius cuius erat ſperma ita firmāt cōiter Theologi S.Aug. in 3. de Trin.& 21.de ciu.Dei & S.Tho.in d.tract. qq.in 1.parte tit.de mirac.q.8.uerſ.ad primū Concluſiue igit̄ dico in hoc ſecundo euidētiali ꝙ Angelus tum bonus cū malus in aſſumpto corpore itr̄ retinet,& operat̄ oēs illas operationes naturales ꝑ quas non alteratur forma aſſumpti corporis,ſed remanet ī eſſe ſuo, & in eadem proportione figuræ , & formæ , oēs uero operationes per quos alteratur forma ſiue figura corporis prędicti, de q̄bus ſupra diximus,ſunt illis prohibitæ rōne p̄dicta. ita firmant ipſi Theologi in locis p̄dictis, ſed deferre corpus aut aliud pōdus loco ad locū motu locali nō immutat formā dicti aſſūpti corporis,ergo ſunt capaces iſtius operationis.† Tertio p̄ſuppono,ꝙ Angeli mali.i.Dæmones multa facere poſſent ſ̄m eorū naturalē uirtutē,& ptātem,q̄ tñ facere non pñt, diuina ꝓuidentia ipſos reprimente.& eorū ꝓperibus reſiſtente,& ſic maiora pñt in habitu,& potētia quā in actu.ita idem Thom.in tract.qq.q.5.ti.de mirac.& Aug.in 3.de Trin. ubi dicit,ꝙ Angeli mali q̄dā facere pñt eorū uirtute,& potētia naturali ſi permitterētur à Deo q̄ ideo facere non pñt , q̄a non permittuntur impediuntur itaq; q̄nq; ab illis agendis ad quæ eorū naturalis uirtus ſe extendere poteſt,idem ēt comprobat.S.Bonauen. in 2. ſen.lib.2.diſt.7.ubi late diſputat de uirtute , & potētia dæmonū,quā hñt reſpectu creaturarū,q̄d poſſint,qualiter,& quantū poſſunt , & quantū eis permittit̄ à Deo,ubi enumerat plures operationes naturales quaſdēmū facere pōt,tā in aſſumpto corpore, quā ſine eo.† Quarto,& ultimo p̄ſuppono ,ꝙ licet Angeli boni,& hoīes q̄nq;ꝑ fidem, & diuinam gratiam operent̄ miracula,& faciāt aliqua q̄ ſunt ultra eorū nālem uirtutē,& ptātem . ut dicit.S.Aug.ī 3.de Trin.Dæmones tñ miraculo aliqua operari nō pñt,ut ſint uera miracula.q̄m miracula ipſa fiunt per gratiam , & donum Dei,q̄a eſt diuina uirtus in effectu, q̄ miracula facit mediante ꝑſona , & inſtr̄o Angelico ſiue humano ſicut gr̄a ꝓphetandi tradita fuit ſanctis prophetis ſimplicibus , & ignaris ut refert S.Greg.in 2. dialogo. & in 1.

in 1. Omel. super Ezech. Miraculum. n. siue operatio miraculosa est quoddã diuinũ testimoniũ indicatiũ diuinæ, uirtutis, & ueritatis, ut dicit S. Tho. in d. tract. 1. parte. q. 5. de mirac. uers. r̃ndeo q̄d si dæmonibus, quorũ est tota uolũtas ad malum, ptãs hæc daret̃ à Deo faciendi miracula Deus ipse falsitatis eorũ testis existeret, q̄d diuinę bonitati penitus incongruit. Concludendũ est igit̃, ꝙ dæmones nõ faciunt nisi ea ad q̄ eorũ naturalis uirtus se extẽdit diuina uolũtas nõ refragat̃ sed ꝑmittit, ut idem Thom. hæc eadẽ testat̃

16 ibi. † Virtus n. Dæmonis est adeo uehemẽs, & acuta, ꝙ multa opera q̄ ipsæ facit eius uirtute, & ĩdustria, & ex rebus naturalibus adeo bñ componit, & uelociter exequit̃, ꝙ hoĩes qui illa uident dñt esse miracula, licet in ueritate non sint. Pñt ergo dæmones mirabil̃r in nobis dupl̃r operari. Vno modo per uerã corporis transmutationem, qñ fit uera mutatio corporis. Alio modo, per quandam illusionem sensuũ ex aliqua immutationẽ imaginationis, neutra tñ operatio est miraculosa, sed ꝑ modũ artis, & naturæ cõposita, ut ibi uide in q. 5. Quibus sic ꝓsuppositis dico, ꝙ dæmones Deo ꝑmittẽte pñt in assumpta corporali forma hoĩem deferre uere, & naturaliter de loco ad locum motu locali, & per cõns illas strigimagas, & sortilegos ꝓfessos deferũt ad nutũ in naturali forma ad quæcũque loca, q̄d dictum ꝓbat̃ primo rõne ꝑ ea

17 q̄ no. S. Tho. in tract. qq. in 1. parte. q 16. art. 10. ubi dicit. † Quod in actionibus uirtutum actiuarum cõsiderandus est ordo rerũ, q nõ solum attenditur ẽm naturas ipsarũ rerum, sed etiã ẽm earum motus. Habent. n. & ipsi motus quendam ordinem adinuicem, q dupliciter consideratur. uno modo ẽm ꝓpriam rõnẽ, & ẽm hoc motus localis ad alios motus duplicem hẽt comparationẽ. Prima est, q a ipse motus est primus motuũ. secũdo q a ꝑ motũ localẽ minima uariatio fit circa mobile. nam cum per alios motus uariet̃ aliq d q̄d est intrinsecũ rei, puta qualitas, quantitas, accidẽs aut forma substantialis ꝑ motũ istum localem uariat̃ solum corpus ẽm aliquid extrinsecum, q̄d est ipse locus, ꝑ cuius mutationem nõ mutat̃ nec alterat̃ res in substantia, uel in accedẽti, aut alia qualibet eius qualitate intrinseca, & quantũ ad hæc ẽm p̄dicta cõpetit, ꝙ corpora moueant̃ a substantiis spiritualibus motu locali facilius, & immediatus quã aliis motibus. Alio mõ cõsiderat̃ motuum ẽm ordinem mobiliũ, sicut. n. motus cœli est prior motu corporis elementariis, ita motus corporũ cœlestiũ est prior motu corporũ inferiorũ respectu ordinis, & ẽm hoc cõpetit superioribus substãtiis spiritualibus mouere superiora corpora cælestia ita ẽt inferiorus substãtiæ spirituales q̄ sunt dæmones respectu peccati, & priuationis grę cõuenit q̄d mouere possint, & moueãt corpora inferiora siue humana sint siue alia, q a data possibilitate in uno ꝑ cõns dat̃ in oibus aliis his maxime q̄ sunt eiusdẽ põderis uel magnitudinis, ut dicit idẽ Tho. in d. tit. de dæm. q. 16. art. 10. in fi. & hr̃ ꝑ S. Aug. l. 3. de Trin. ubi dicit, ꝙ dæmones colligũt q̄dam semina ex q bus formant species quasdã, siue aĩalia uiuentia q̄ fieri non pñt absq; corpore mobili, ergo mouere pñt corpora inferiora de

18 loco ad locum motu locali. † Secundo ꝓbatur hæc opinio auctoritate sacri Euang. Matth. 4. c. ubi diabolus in assũpta humana forma tẽtãdo Iesum in deserto, adduxit illũ in sanctã ciuitatẽ, & statuit ipsum supra pinaculũ tẽpli, q̄d est locus q dã excelsus, eleuatus, suꝑ quo doctores antiq legis ꝑdicabant, & doctrinã legis ꝑdictæ publicæ populosq. docebãt ut dicit S. Tho in gl. super d. ca. 4. in uers. diabolus aũt, &c. ubi dicit nota, ꝙ omnia opera illius tentationis corporis, sensib. completa fuerunt, q a diabolus tũc apparuit Christo in forma humana, & licet duæ sint opin. Theologorũ super illo puncto qualiter Christus statutus fuerit suꝑ illo pinnaculo an ꝑ delationẽ dæmonis uel q̄d ipsemet pedibus ꝓpriis ascẽderit mediãtibus diabolicis ꝑsuasionibus, uerior tñ opinio est illa ꝙ fuerit portatus, a dæmone. s. eleuatus de terra, & unico ictu siue momẽto fuerit porta

19 tus in loco ꝑdicto. † & hæc intelligẽtia magis cõuenit literæ Euãgelii dũ dicit, statuit, q̄d idẽ ẽ sicut posuit siue cõstituit. si. n. pedibus ꝓpriis Christus ascendisset ad dæmonis ꝑsuasiones. tex. dixisset adduxit, sicut dixerat supra qñ illum adduxit in sanctam ciuitatẽ, uide S. Tho. in d. gl. & Alber. mag. suꝑ d. ca. 4. & S. Bonauen. in 2. sent. lib 2. dist. 7. ꝑ totũ. q̄d manifestius demonstrat̃, ꝙ Christus delatus fuit à dæmone ex eo, ꝙ oẽs theologi firmiter ibi cõcludũt, ꝙ Christus dũ statueret̃ suꝑ dicto pinaculo reddidit se ĩuisibilẽ circũ stãtibus q ibi aderãt ne insurgerẽt clamores

in populo putantes miraculose Xpm ascendisse locũ, q si ꝓpriis pedibus naturalr̃ ascendisset non erat opus qđ se inuisibile redderet; ex quo nil mirandũ fecisset. fatendum ẽ igiť ꝙ diabolus ipsum assumpsit de terra, & raptim unico ictu statuit illũ suꝑ dicto pinnaculo. Cũ itaq; dęmon portauerit Xpm, in uero corpore q erat Deus, & homo, & uerũ corpus humanũ habebat, ipsumq. nouit de loco ad locũ ẽt sursum qđ difficilius est motu locali deo ꝑmittente nulla rõ diuersitatis reddiť quare nõ possit ẽt deo ꝑmittente portare hoĩes istos ipsoq. mouere motu locali ad nutũ de loco, ad locũ, eo maxime accedente hoĩs uolũtate, ƒm ea q̃ diximus supra i 3. 20 euidentia. † Tertio ꝓbať sic, si humanus spiritus q est aia, q̃ est inclusa in isto carcere terreno corporis humani, hẽt uires mouẽdi corpus ipsum de loco ad locũ, ascẽdẽdi descẽdẽdi, currẽdi, saltãdi, sisten di, & aliud quoq; corpus supra suum portandi ad oẽm eius libitũ est, minus potẽs nã angelica, ut dicit S. Aug. in 3 de Trin. & S. Tho. de. q 16. art. 10. quãto magis dæmon, q est substantia spiritualis libera, & soluta nullaq. ꝑmiť pondere carnis qs neget qđ similes operationes nãles, & lõge maiores in assumpta corporali forma diuina potẽtia nõ reprimente operari non possit, certe nemo, & ꝙ ipse demõ sit lõge maioris roboris quã homo imò pluribus hoibus simul hr̃ ꝑ S. Aug. in lib. 10. de ciu. Dei, relatũ. 26. q. nec mirũ. §. suꝑ hoc. non est igiť mirandũ si dæmon corpus humanum ꝑ ęthera portare possit, & quã uelocissime, dũmodo diuina uolũtas sibi nõ repugnet, ad q̃ faciũt ea q̃ diximus supra in 3. euidentiali, & q̃ dice- 21 mus infra in seq. memb. † Quarto dico qđ unusquisq; eorũ q̃ sua sunt ad bonus moderator, & arbiter. l. in re mandata. C. man. & de rebus ꝓpriis qsq; põt ad libitũ suũ disponere, imò ab ipso dño auferri non põt absq; eius libito uoluntatis l. id qđ nostrũ est. ff. de reg. iur. l. fi. ff. de pac. & ꝑ Bar. in l. iuris gen. ff eo tt. iste. n. strigimagę magi. & sortilegi ꝑ illã iꝓfessionem effecti sunt dæmonis creaturæ, eo ꝙ sponte sua sub illius imperio, & ꝑtãte se subiecerunt ut latius supra diximus in. 2. & 3. q. ergo. sequiť ꝙ dæmõ de ipsis siue in aĩa siue in corpore ad eius libitum qđqđ vult disponere põt, Deo ꝑmittente, q in hoc dæmoni nullum ꝑstat impedimentũ sed relaxat sibi arbitriũ, & libertatẽ uirium suarum in istos dico ꝓfessos non aũt in alios ƒm. ꝙ dicit S Aug. in lib. 10. de ciuitate Dei, & in 3. de Trin. & S. Tho. d. q. 16. ar. 9 & 10 habeť in d. c. epi. ibi mentem quam diabolus captiuatam tenet ꝑ q uæq; deuia ad eius libitum deducit, &c. Ex quo. n. ipsi semel Deum relinquerunt, abnegantes fi. cath. & totum christianæ religionis cultum, non est dicẽdum ꝙ Deus amplius ipsos ꝓtegat. uel de his curam aliq̃ hr̃e uelit, sed illos dimittit penitus sub ꝑtãte, & arbitrio Sathanę, Postq̃ illi spõte sub eius imperio se subiecerunt, & eum principẽ habere uoluerunt. cum sint igitur extra coionem fidelium, non sunt amplius oues Xpi, q̃ fuerunt tradite in custodiam Petro, sed sunt oues externę. s. diaboli, ut hr̃ in c. firmissime. & in c excõicamus, in princ. extra. de hær. & d. c. nec mirum 26. q. 5. & eadem causa. q. 2. q sine Saluatore, nimirum ergo si dæmones illos deferunt ẽt in corpore. primo, quia respectu substantiæ spiritualis adest potentia naturalis. Secundo, qa respectu diuinæ maiestati nullum ꝑstať impedimentum, ut cõcludũt 22 theologi in locis supra notatis. † Quinto probatur hęc cõclusio à maiori ꝑ ea q̃ hñr. Exod. 7. c. ubi dr̃, ꝙ magi Pharaonis arte dæmonũ cõuerterunt uirgas in dracones, & fuerunt ueri dracones nõ aũt superstitiosi nec illusorii, ut dicit S. Aug suꝑ gl. ibi dicens, ꝙ dæmones hoc facere potuerunt eorũ uirtute naturali ꝑ aliquas potentias naturales, seu ꝑ quædam semina collecta, q̃ habet uim putrefaciẽdi ligneas uirgas, & cõcurrendi in lubricẽ draconis speciem, ƒm, ꝙ dicit S. Aug. in 3. de Trin. quem refert, & sequiť S. Tho. in d. tract. qq. q. 5. uerl. ad octauum in ti. de mira. ubi dicit, ꝙ licet ista apud nos uideanť esse miracula, qa humana uirtus ista non capit nec se extẽdit ad illa, tñ quo ad secreta naturæ, & dęmonis intelligentiam nõ sunt miracula imò opera ipsius naturæ dæmonis industria fabri- 23 cata † Itẽ nota aliud mirabile dęmonis arte factum. Legiť in sacris literis ꝙ Simon magus arte dæmonum canes loq faciebat, nec dum est annus elapsus ꝙ casus iste euenit in facto Romæ, ubi mulier quędã magica uetula q̃ Francisca Seneñ. dicebat artis diabolicæ primum perita, canem quendam magnæ staturæ nigrũ totum secum ducebat, quem post nonnullas pces reuerẽter emissas loq admodũ faciebat & uoce quadã uolut humana uerba articulata ꝓferebat q̃ audita fuerũt ad plubus.

bus, & maxime à quodam sacerdote presbytero q rem ipsam ꝑpalauit dño almæ urbis Senatori q de mandato S.D.P. adiuncto sibi Reueren. D. Locum tenente Vicarii sui una cum quibusdam aliis uiris maxime doctrinę & experientiæ mulierē ipsam sollenniter examinarunt, & cōperto facinore flammis publice cōsumpserūt ipsam q̄ canis loquela dupli ci modo fieri potuit f̄m Th d.c.5. de mirac. aut ꝙ dæmon assumpserit corpus in forma canis oībus partibus suis bene ꝓportionatū, & locutus fuerit, aut ꝙ esset canis uerus & nālis, & dæmon ꝑ impulsum aeris motu locali sonum quendam formauerit similitudinem literarę, & articulatæ uocis hn̄tem.

24 † & hoc modo ēt dr̄ qd̄ Asina Balaam allocuta fuit ipsum duabus uicibus, ut hr̄ nu.22. c. ubi Asina ipsa q̄ portabat Balaam ibat ad regem Balac q miserat ꝓ eo, uidēs asina Angelum resistentem in uia, & se opponentem Balaam Asina declinauit à recto tramite, & iuit ꝑ agros, Balaam ꝑcutiebat illā uolens, qd̄ iret ꝑ uiā, illa recusabat, & adeo uehemēter ꝑcussit illā ꝙ cecidit, & tunc dn̄s aperuit os Asinæ, & locuta est ad Balaam dicēdo, qd feci tibi cur ꝑcutis me? at Balaam dixit, qa cōmeruisti, & illusisti mihi, utinam hrēm gladium ut te ꝑcuterem, cui Asina iterū rn̄dit? Nonne aīal tuum sum, cui semꝑ cedere consueuisti usq; in ꝑsentem diem, dic qd simile unq̄ fecerim tibi, At ille ait, nunq̄, q̄ uerba ad eo bene, & articulare, ab ipsa asina ꝓlata fuerunt ꝙ ab hoīe dicta uiderent, sed hoc factū fuit ab Angelo ex diuina uolūtate. ut ibi dr̄, & dicit S.Tho. in d.q 5. ad tertium ꝙ Angelus mouit linguam Asinæ ꝑdictæ, & ꝑ crebrā aeris repercussionē ꝓtulit articulata uerba de quibus ibi nālium uerborū similitudinē habētia. text. aūt ibi dicit qd̄ dn̄s aperuit os Asinæ no. Ang. uide Th. in d.q 5. & 6. in tit. de mirac.

5 † Vltimo, non omittam illud qd̄ dixi Valer. Max. ꝙ olim Romæ Fortunæ simulachrum quoddam marmoreum qd̄ positum erat in uia latina dr̄ locutum fuisse infra scripta uerba ad Matronas illas Romanas uidelicet, rite me matronæ uidistis, riteq. dedicastis nec putes ista fuisse Poetarū figmenta, qa si talia essent, ꝓfectu sacri Theologi in suis diuinis literis non infererent approbando prout fit ꝑ S.Tho. in d.q.5. in 4. not. & ē gl. not. in c. Moyses. in uers. habitare. 32. q. 2. q̄ dicit, ꝙ Angeli tā boni q̄ mali habitāt in siccis corporibus. s. in statutis lapideis, æneis & marmoreis, in cadaueribus defunctorū, in auibus in qbus ipsi dæmones dant respōsum, & refert exemplum Saulis q adorauit diabolum, & alias dixi supra ꝙ dæmō sub idolorū forma peractis sacrificiis, & precibus sortilegorū siue magorū ipsis interrogantib. & scire q̄rentibus q̄ occulta sunt, rn̄det ad ꝓpositū, uoce quadam sonanti articulata uerba, ac si ex ore hominis ꝓcederēt, nihilominus neq; uox, neq; uerba naturalia sunt sicut humana sed ex crebra aeris repercussiōe ꝑ dęmonē concitata uerba illa ꝓlata fuerunt, ut supra dictū est. Si igit̄ hæc fieri possunt arte, & uirtute dęmonis, quæ longe maiora sunt intellectui humano, minus capacia, & difficiliora qd̄ canis aut aliud aīal brutum seu statua marmorea uerba articulata ꝓtulerint, quāto magis credendum est ꝙ dęmon possit corporalr̄ deferre metu locali aut brutū qd̄ minus est q̄ aīal de nouo creare, uel unā spēm in alterā transformare, per diximus supra de uirga cōuersa in draconem.

6 † Demum ut res ipsa cunctis clarius innotescat subdā exemplo. Annis citra 20. in agro Sabineū. uicino urbi Romæ in quodā oppido qdam Rusticus hn̄s uxorē q̄ erat de expressa dæmonis ꝓfessione, & plu ries ab eo interrogata si erat de dicta professione, semꝑ audacissime negauerat, qui maiitus ex qbusdam signis q̄ uiderat maior suspicio aīum eius apprehendit, unde decreuit uelle uidere si uerum erat ꝙ de nocte ipsa exiret extra domū, & quorsum tenderet, & plurib. noctibus summopere inuigilauit, ut uideret qd̄ ipsa faceret, q̄ tem ꝑ uolebat post maritū ire dormitū, & diu postq̄ ipse intrauerat in lecto multoties uigilabat, demū nocte quadā hora 5. uel circa, qua ipsa citata ire tenebatur ad ludū, ipse maritus iacebat quasi dormiēs, & ipsa uenit ad illū ad perscrutādū si dormibat, qd̄ uidens maritus statim cōfinxit altius dormire, & grauior somno teneri, ipsa uiso dormiēte retrocessit statim, & pedetētim ibat lēto gradu, tunc maritus magis argute inuigilat, atq; obseruat eū diligētia cūcta q̄ uxor ipsa faciebat, demū uidit, ꝙ accessit ab quędā angulū domus, & eleuata quadā cista assumpsit pixidē seu ollulam quādā q̄ suberat, deinde exutis uestib. cœpit inūgi cū certo unguento in dicta ollula existente apud ignē calefacto, postea pixidē seu ollulā ꝑdictā ad pristinū ciue locū reposuit, deinde uidi illam uelo

citer exeuntem de domo, ac si pedibus non tangere terram, post cuius discessum maritus assurgens accessit ad ostium, quod clausum optime uidit, et cum pessulo, siue stãga interius de quo magis obstupuit, deinde accessit ad angulum ex quo illa unguẽtum assumpserat, & reperta ollula illam accepit, & alibi abscondit, & reuersus fuit in lecto, ꝑfecitq; somnũ usq; ad mane. die uero sequenti reuersa uxorẽ maritus illã interrogauit quo nã ꝓficisceretᷣ nocte illa qñ ex domo recessit media nocte sola, q̃ a principio fortiter negabat salua frõte. tunc maritus sumpto ligno cœpit illã acriter uerberare, ut hr̃et ueritatẽ, ipsa adhuc indurato corde sistebat, demum maritus sumpto pixide sint ollula, ecce dixit mulier maledicta, uide si credis ꝙ nouerim scelera tua, & grauiter sibi cõminabatᷣ aut qđ mortẽ subiret, aut illũ doceret qũo facit illas unctiones, & discessus, q̃a uolebat oĩno accedere ad cõgregationes illas quas intendebat oĩno uidere, & q̃ fierẽt in eis tunc mulier ipsa cõfusa dũ uidit pixidẽ unctionis fassa est ingenue errorẽ suũ implorando suppliciter ueniã ab ipso uiro, q̃ libenti aĩo sub fide ꝓmisit ei indulgeri dũmodo ipsum adduceret se cũ una nocte ad cõgregationes ꝑdictas, ipsa tũc aperiens os suũ cœpit uera loqui, & cũ ctã dictæ ꝓfessionis capitula recẽsuit, & oñdit uoluptates, illecebras, & gaudia immẽsa q̃ inde assumebãt, & de amenita, & delectatione ludorũ, magnificentia chorearũ, opulẽtia cõuiuiorũ, principis illius liberalitate, & de ultimi effectus dulcedine cũcta narrauit, ex quo indulgẽtiã admissorũ a marito ipso ĩpetrauerat, q̃ maritus curiosus ista uidere, & interesse ꝑcepit uxori, ut quã primũ ad dictã cõgregationẽ accessura erat ipsum euocaret q̃ mulier ꝓmisit illũ adducere, & impetrata prius lnĩa a dño Sathana de adducende maritũ ad ipsam cõgregationẽ, adueniente hora adhibitis unctionibus unusq́q; ipsorũ suꝑ suo hirco eq̃tando quã uelocissime ꝑuenerint ad locũ ipsius cõgregationis, & añq̃ discederẽt de domo uir ipse diligenter ꝑmonitus fuit ab uxore ut summopere ꝑcaueret ne in itinere eundo, uel redeundo aut in loco cõgregationis signo crucis se muniret, aut illius nomẽ nec Dei, uel Iesu Xpi quouis mõ cõmemoraret, maxime in laudando, uel adorãdo, q̃ sic facere ꝓmisit in loco sistẽtes uxor dimisit maritũ in certa parte monẽdo ipm, ut illã expectaret donec reuerteretᷣ à ꝓstãdo obedientiã earũ principi Sathanæ queadmodum unusq̃q; aliorũ tenebatᷣ, q̃ maritus uidens tam innumerã uirorũ, ac mulierũ multitudinẽ illic adesse uehementer obstupuit, finita obedientia fiunt tripudia, & choreæ, q̃ celeberrimæ cũ maxima cymbalorũ, tympanorũ, aliorũq; instr̃orũ dulcidine, & tripudiãtium numerositate ordine quodã retro grado cõtra morẽ, nãm, & ordinẽ chorearũ q̃b. nos utimur, q̃b. peractis ꝑparanᷣ mensæ q̃ amplissimæ, cum maxima epularũ, & conuiuantium copia, & optimis ferculis, uxor illa ex indulgẽtia principis introducit maritum ad mensam comedere incipiunt, maritus degustans epulas insipidas petiit salẽ q̃ nullus aderat in oĩbus mensis, nec dum ueniẽs q̃sq̃ cum sale iterum petiit, atq; rogauit ꝓcedẽte mora, iterũ atq; iterũ terq́, quaterq́; salẽ ipm supplicando petiit, & toties replicauit qđ dæmõ quidam salem ipm attulit, vñ maritus uidens salẽ summopere gauisus est, & ꝑgaudio magno dixit hæc uerba. Hor laudato sia Dio, pur uẽne questo sale. Quo uerbo ꝓlato postq̃ auditũ fuit nomen Dei laudatũ unico momẽto cuncta petiere, & oẽs undiq. statim discusserunt mẽsæ, epulæq́ue oẽs cõsumpræ sunt, luminaria cũcta q̃ multa erãt illico extincta sunt, adeo ꝙ maritus ipse reꝑitur solus, & nudus in loco ipso in medio tenebrarũ stetitq. sub illa frigidissima nuce Bñuentana per totã noctẽ usque ad mane cũ maximo frigore, & periculo, die uero sequenti uidens pastores q̃ pascebãt greges circa loca uicina ab ipsis petiit, ubinã esset ipse si regio illa dicebat, cui r̃sum fuit qđ erat Beneuentana, q̃ distabat à p̃ria ipsius uiri centũ milliariis, uel circa, ipse uero erat nudus sicut alii, q̃ uadunt ad choreas dæmonũ, multũ male se habuit in partib. illis adeo qđ substulit periculũ mortis, & q̃a ualde ignotus erat in ea regione, & sine pecuniis, coactus fuit mendicare ostiatim amore Dei, adeo ꝙ inuenit tunicellã quãdã satis cõtritã, ut posset se tueri à frigore qđ tũc uigebat, & sic paulatim q̃rẽdo uictũ ĩ itinere amore Dei tm̃ ambulauit, ꝙ ꝑuenit ad p̃riam spatio octo dierũ, uel circa, & erat adeo deformatus, & macilẽtus qđ à paucis recognoscebatᷣ, & accedẽs ad curiã principis illius castri detulit q̃relã cõtra eius uxorẽ, & q̃sdã alias mulieres eiusdẽ ꝓfessionis eius socias q̃ oẽs fuerũt incarceratæ, & dũ a

pricipio negarēt, instāte uiro pdicto testimoniū uerū de uisu ferēte tandē oēs falsæ sunt, & ardētissimis flāmis cōbustæ. 27 † Nec dū decē lapsi sūt, uel circiter anni qđ mulier quadā iuuēcula infra 16. annū ætatis existens adhuc uirgo eiusdē Sabinen. diœcesis ex altero tñ oppido oriunda à quadā alia malefica striga seducta ut religionē diabo'.cā ꝓfiteretur, ad ludum adducta fuit, & pmonita ne signo crucis se muniret, aut Deū Iesum Christum collaudando memineret, postq̄ ad locū cōgregationis accesserunt iunior ipsa uidēs tā maximā mulierū uirorūq; multitudinem, & principē ipsum Sathanā in solio maiestatis tam supbe sedentē, & tot auratis ornamentis, & purpureis uestibus decoratum, uehementer obstupuit, & q̄ simplex erat uirgo incauta primæ monitionis oblita ob rerū magnificētiā, & maximū stuporē quo apprehensa erat se signo crucis muniuit dicendo. Iesu benedetto che cosa è questa? nec dū uerba pdicta ꝑfecerat ꝙ stati cuncta euanuere, & oībus luminaribus penitus extinctis sola hęc misera inter maximas tenebras ualde mæsta reperit, & quā maximus pauor uehemēter illā apphendit, ex quo pœnę mortua est, sed recordata de noīe Iesu, & B. uirginis Mariæ deuotissimis precibus se illis cōmēdauit, uouitq; castitatē ꝑpetuā si incolumis inde euaderet, & diuino auxilio illustrata, tāta solitudinis periculū mox euasit, q̄a senex rusticus una cū filio, & asello trāsibat ꝑpe locū pdictū ubi erat ista puella q̄ p̄m lamentabat de sorte sua, q̄ senex audito gemitu accessit ad illā dicēs, filia mea q̄d facis istic sola isto tpe nocturno, quam cū nudā uideret magis obstupuit q̄ simplex uirgo maxima erubescētia ducta q̄ nihil hēbat vñ pudibūda ꝑtegeret post multas lacrymas, gemitus, & suspiria, huic uiro q̄ plurimū se cōmēdauit ut illā secū adduceret ad domū suā, q̄ senex accepit palliū suū, & posuit sup humeris puellę, & illā secū ad domū suā, q̄ nō multū distabat, adduxit, & in itinere totā feriē facti sibi narrauit q̄ senex stupor, & pietate plurimū afficiebat, audiuitq; ex qua pria q̄bus ue parētibus orta esset, & decreuit senex oīno hæc eius parētib. enunciare, & puellā ipsā eisdē restituere. ingressi sunt domū uxor senis q̄ erat multum pia perq̄ blāde uirginē recepit, & apud se in lectū retinuit, & deinde p duos uel tres dies maxima charitate materna pietate tractauit eadē uestibus suis īduit, & post triduū maritus accepit asellū, & comite filio puellā ipsam eqtātē ad patriā suam illæsam reduxit ꝑpriisq. parētibus eādē restituit, q̄ dudū flerāt pditionē filiæ putātes ne aliq̄s miles aut alius neq̄ uir nocturno tpe rapuisset eādē. q̄ senex maxima ueneratione, & amoris dulcedine à parentibus puellæ amplexus est, receptisq. muneribus ꝓ se, & filio dimissa puella ad domū suā reuersus fuit quæ q̄dē puella postq̄ dono Dei, & grā B. Mariæ uirginis tā graue periculū euaserat, decreuit oīno uotū iā factū adimplere, & ingressa fuit monasteriū. S. Frā. assūptoq. habitu solēniter ꝓfessa fuit, & castissime uixit, cuius parētes liberū pstitere cōsensū illā uero maledictā strigā q̄ filiā suā adduxerat ad illū locū denūciarūt curiæ & recompta publice fuit igne cōbusta. Hæc. n. q̄ audiui retuli, modo referā q̄ ipse uidi, & in foro habui q̄ plura sunt, tñ duo tm̄ q̄ recētiora sunt referam. Anno dñi 1524. mēse Septēbris dū essem in quoddam Castro Monasterii S. Pauli de urbe apud regionē Sab. ut mea pdā illuc expedirē, & mox ad urbē reuerteret, summis sui pcib. rogatus à Reuer. P. dño Abbate illius monasterii q̄ ē dñs in tpalibus dcōrū Castrorū. ut accederē ad aliud Castrū eiusdē monasterii ibi uicinū qđ Nazarenū appellāt ad examinādum tres mulieres maleficas siue strigas, ut dicebāt. q̄ in arce ipsius Castri aliq̄diu inclusæ remāserāt, q̄ ex earū dictis acciperē, sibi referrē, atq; cōferrē q̄d mihi in re illa agēdū esse uideret. Ego. n. meis ꝑpeditus eram, licet nō potuerim absq; magno meo incōmodo illuc accedere, & huic rei uacare, nihilominus morē gererē tanto uiro, quē alias ī meis ualde gratū, & benignū repi, nō potui euitare q̄n eius pces mihi mādata seruarē. Accessiq ad illas quarum unā q̄ mihi facilior uidebat examinare cœpi, & plurib exhortationibus, ut ueritatē apiret, ꝑsuaderi, q̄ demum post aliqualē hæsitationē cœpit ueral oq, & rē ipsā totā fateri qualr ipsa erat de secta illa strigimagarum expsse ꝓfessa, in qua ꝓfessione insteterat p annos 14 cōtinuos, q̄bus cōtinuum cōmercium habuerat cū demone, & nominauit alterā mulierē maleficam q̄ fuerat eius magra, & ipsam ad ꝓfessionē adduxerat, & ꝙ isto tpe plurima maleficia. siue veneficia fecerat & cōtra hoīum ꝑsonas, & cōtra iumenta ex quibus hoīes tres perierant,

iumenta aũt quatuor, & ꝙ agrorum pluriũ segetes ĩmaturas uẽtis, grãdinib. & tempesta tib. strauerat & penitus deuastauerat, & multa alia his similia obscena machinata fuerat arte illa malefica ad ulciscendũ iniurias suas. Quã ego subtilius interrogãs, ut clarius hẽrẽ q̃ sunt istius diabolicæ religionis suę ꝓfessionis secreta. Primo.n. ꝑscrutatus fui q̇d est illa ꝓfessio, quã mulieres ipse faciunt cũ dæmone, & q̇bus modo & ordine ad illã accedũt, & q̇b. cerimoniis & solennitatib. utũtur in ea. Ad q̇d se obligãt demoni. Sub qua forma uerborũ fit obligatio ipsa, item postea q̃ sunt ab eis seruãda, & ad q̃ tenent̃. Simil̃r q̃ prœmia hñt, & quæ hr̃e sperãt ab earũ principe demone, & ex q̇bus rebus simplicibus, uel mixtis cõponunt unguẽta, q̇bus liniunt corpota sua, dũ uadũt ad ludos, & cũ q̇bus ẽt rebus faciũt alia uenefica maleficia. Item quẽ ordinẽ tenẽt qñ accessuræ sunt ad ludos p̃dictos, & sic est uerũ, ꝙ uadunt corporal̃r uel illa sit illusio siue uisio quædã in apparẽtia, in mẽte, & intellectu, & casu quo accedãt corporaliter an ambulẽt pedibus ꝓpriis, uel aliter deferant̃, & qũo & per quem. Itẽ qũo & qualiter celebrãt sacrificia, offerunt p̃ces, & munera demoni. Itẽ quæ sunt illis p̃cipua in obseruantia in dicta ꝓfessione, & alia q̃dã quæ nunc nõ recordor, quæ quidem mulier sub spe unite cũcta à principio usque ad finem recensuit quæ ꝓfessio. ipsa req̇rit exprimendo oĩa singula illius capitula. 28 †Primum enim dixit. ꝙ qñ adducta fuit per illam eius magistrã ante tribunal principis earũ qui est diabolus in forma regis p̃sidens in solio maiestatis, instructa prius à magistra q̇d factura erat, uenit & oportuit primo abnegare baptismũ, & oĩa christianæ fidei documenta relinquere, deinde ecclesiastica sacra cuncta ꝓiicere pedibusq; propriis cõculcare crucẽ, & imagines B. Mariæ uirginis, & aliorũ sctõrũ, q̃uis hæc ultima non fiunt corã eo, sed alibi postea satis est, ꝙ ista promittãt se facturas quã primũ cedet occasio, deinde fecit obligationẽ ꝑ solẽnẽ stipulationẽ in manib. ipsius prĩcipis, qua uouĩt, & ꝓmisit ꝙ ꝑpetuo erit illi fidelis, & obediẽs. & oĩb. eius mãdatis parebit. Deĩde medio iureiurãdo tactis scripturis suꝑ quodam magno libro obscuras paginas cõtinẽte, p̃stitit homagiũ siue ꝑpetuum uassallagiũ, & q̇d nunq̃ redibit ad fidẽ Xpi, nec diuina p̃cepta seruabit, sed solũ ea q̃ ꝑ ipsũ principẽ erunt decernẽda, & ꝙ ꝑpetuis futuris t̃pibus erit obediẽs illi, & ueniet cõtinue cũ uocata fuerit ad ludos, & cõgregationes nocturnas, & q̃ ĩ eis ꝑ alias mulieres fiũt. ipsa faciet, & ꝙ ẽt aderit sacrificiis illorũ nocturnis, & solitas preces, & cultũ adorationis p̃stabit; uota q̃cunq; q̃ ipsa præstare cõtingerit ꝑ uiribus adimplebit, & quoscunq; poterit alios ad eãdẽ ꝓfessionẽ adducet. Ecõuerso aũt ipse princeps egregia frõte ꝓmisit ei dẽ mulieri sic pñti p̃stare ꝑpetuã felicitatẽ, gaudia ĩmẽsa, & uoluptates quascũq; ĩ hoc mũdo hr̃e desiderauerit, & demũ post hãc uitã longe maiora munera cõsequet̃. Quo fcõ statim unũ dæmonẽ cõstituit ad custodiã ipsius mulieris quã nunq̃ reliq̇re dẽat, sed illi inseruire in oĩb. q̃ ipsa cupiet, & quotiescunque cõtigerit ad ludos accedere hoc ipse intimabit mulieri, & illã deferret, & instruet ut supra q̇ q̇dẽ demõ associat̃ ei tanq̃ maritus uxori, isuꝑ dixit ꝙ sæpius accedũt ad cõgregationes illas ubi maxima mulierũ numerositas cõgregat̃, & nõ uidẽt illa in mẽte, & ĩtellectu ĩ apparẽtia, sed ĩ uera, & nãli forma accedũt ad loca p̃dicta hoc mõ, & ordine, uidelicet q̇a primo ꝑ unum, uel duos dies anteq̃ fiat cõgregatio ĩtimat̃ sibi ꝑ dæmonẽ illũ q̇ est ad ipsarũ custodiã cõstitutus, qual̃r nocte tali, & tali hora se p̃paret ad ueniẽdũ ad ludũ, q̃ mulier si hr̃et iustã cãm impedimenti deducit, & audit̃ dũmõ sit cã uera, & excusabilis, q̃ legitime excusare posset, alioq̇n si fingeret hr̃e cãm quæ nulla esset ut nõ accederet nõ deferebat̃ inuita, sed reemanebat ĩ domo sua, nihilominus ꝓ pœnã sui mendacii adeo fortiter cruciabat̃ à dæmone ut in mẽte, & ĩ corpore maximis, & cõtinuis dolorib. & ægritudine itrinseca, uel extrinseca, tã fortiter uexabat̃, ꝙ die noctuq; nil penitus quietis hr̃et, sed sꝑ tribulaɾet̃. & oĩa q̃ ipsa ageret euanesceret̃, & perirẽt ĩ fieri adeo ꝙ necesse fuit, ut tot mala cessarẽt, ꝙ pctm̃ suũ fateret̃, & ꝓmitteret ẽt medio iureiurãdo, ꝙ amplius nõ recusabit accedere, & hoc modo euasit ab illis malis. Cũ uero ꝓmitteret accessurã statim adueniẽre nocte, & hora euocabat̃ uoce q̃dã uelut humana ab ipso dæmone, quẽ nõ uocãt dæmonẽ, sed magisterulũ, alię magr̃m Martinettũ, siue Martinellũ hoc noĩe dim. q̃ sic euocata mox sumebat pixidẽ unctiõis & liniebat corpus suũ ĩ q̇busdã ꝑtib. & mẽbris, quo linito exibat ex domo, & inueniebat sꝑ

magisterulum suum in forma hirci illā expectātem apud ostium, super quo mulier ipsa dixit qđ equitabat, & applicare solebat fortiter manus ad crines, & statim hircus ille ascendebat per aerem, & breuissimo tpe desferebat mulierem ipsam usq; ad nucem Beneuentanam, & ibi illam suauiter deponebat, ubi numera mulierū, uirorūq. multitudo coram principe illo undiq; cōfluebat. † Primū aūt qđ faciendū erat p ipsas mulieres erat signū obedientiæ, & reuerentiæ q̄ fiebat corā pricipe ordine quoddā retrogrado in opposítū directo illi reuerentiæ quā nos pstare solemus, nos. n. inclinamus caput, & humeros flectimus genu crure retro curuato uoluentes uultū ad principē, siue ad aliū quē ueneramur, ipsi uero faciūt cōtra, qa terga uoluūt uersus pricipē, & caput curuāt uersus numeros adeo ut mētū cælū respiciat. crura uero nō curāt retro ut nos facimus, sed eleuāt sursum a terra a parte anteriori, & ita seruatur ibi. pacta igr ruerētia, princeps mandat q̄ oēs tripudiēt, saltētq; cū lętitia, & gaudio sumētes unaq̄q; uoluptates suas, & unusq̄sq; dæmonū accipit mulierē suā ad cuius custodiā deputatus est, & cū ea gerit saltationes illas magna lætitia, atq; dulcedine, & interim pparant mēse cū lautissimis ferculis abūdātissime ornatæ, & celebratis choreis ueniunt ad cōuiuia, qb. cōpletis, & cibatis oīb. extinguunt luminaria oīa, & q̄sq; dæmō in forma in cubi. s. uiri, suā capit mulierē, si quero sūt uiri, hñt dæmonē suū ī formā succubi. s. mulieris, & sic adinuicē oēs adimplēt coitū carnis, & cū maxima uoluptate, quo offō cōpleto reuertunt ad domū oēs eqtātes sup illis hircis, sacrificia uero cū fiūt fieri solēt statim post pactū reuerētiæ signū fit adoratio, qua expleta deueniūt ad tripudia, & alia de qb. supra, q̄uis sacrificia ipsa celebrare solēt ētī aliis locis extra locū cōgregationis, puta ī domo priuata, uel in qbusdā locis occultis, ut lata diximus supra eodē. q. 3 & 5. Sed aduerte ad duo, q̄ ipsa dixit. unū est qa dæmones festināt reportare illa ad domū anteq̄ labat nox, anteq̄ pulset cāpana p Aue Maria de mane q̄ pulsari solet in aurora, uel parū añ, qm̄ si forte pulsaret cāpana tpe quo deferūtur ad domū necesse habet illarū magr in eodē loco ubi audit sonū pdcm̄ deponere mulierē, aut uirū, nec pōt amplius ipm vel ipsū uel ipsam tāgere, sed necesse est, q̄ residuū illud itineris pedibus ppriis ambulet, qđ per raro qdē euenire solet, qa ita uelociter ipsas reportāt q̄ non impediunt a somno, Scđm ē. q̄ retulit q̄ quotiescūq; interfuerat ludis ita se ssa reuertabat ad domū pp. illas choreas, & crebras saltationes, qa erat debilis cōplexionis ut apparebat q̄ p tres, uel q̄tuor dies male se hēbat in corpore pp magnos labores quos sustinuerat q̄ silr cū dæmone suo dū esset in forma ī cubi sæpissime fuisse carnalr cognitā maxima cū delectatione testata fuit hæc illa ibi. † Aliud breuiuis exēplū supaddā, alia quoq; mulier eiusdē pfessionis q̄ una cū pcedēti erat incarcerata dū de ferretur à dæmone suo, reuertendo a ludis pdictis itinere anteq̄ puenirent ad domū, dum esset uicina oppido patriæ suę adiuit pulsare campanā de mane p Aue Maria. Vñ dæmō necesse habuit illā deponere, & discedere quā deposuit statim, & dimisit in quoddā agro iuxta q̄dā ripā ubi erāt spineta qđā, & in dicto loco ipsa misera mulier necesse habuit expectare usque ad mane, quo lux clarā apperet, sed fortuna pfuit sibi, qa illa die in aurora, & in diluculo qdā iuuenis illius oppidi ibat ad aliū locū ibi uicinū, quē ipsa uidēs trāseuntē cognouit, atq; uacauit noīe pprio qđ audiēs iuuenis prima facie timuit aliquā tulū, sed uidēs postea mulierē ipsam q̄ seminuda erat à femorib. supra, & crinib. sparsis scapillata tota magis obstupuit, nec audebat ad ipsam accedere, nihilominus illa adeo benigne, & humiliter ipm rogauit ut accederet ad ille, qđ uenit, & interrogauit eandē postq̄ illā recognouit cur illic ita sola moraret ī ea forma, cui illa dixit qđ tota nocte asellū suum pdiderat pquisierat, & nunq̄ potuit illum iueniri re, cui iuuenis subridēs minusq. credens dixit hoc. n. aliud sibi q̄rit quā aselli inqsitio q q̄rit asellū uadi cū socio, & nō sola sic seminuda, & scapillata. aliud qđ q̄rebas dixit ipse, dices mihi ueritatē si uis, q̄ adiuuēte, unde uenis, ubi fuisti, qd facis hic sola, qs adduxit, dicas mihi oīa si uis hre suffragiū, & ero tibi secretus, & fidus. Tunc mulier ipsa Lucretia nūcupata q̄ erat satis pinguis, pulchra licet satis timeret seuitiam uiri, & suorū cōsāguineorū, tñ fisca est de iuuene illo rogādo ipm prius summis pcib. ne cuiq̄ reuelaret fcm illud sed taceret, qa ipsa uolebat pīguiora munera sibi elargiri, cui iuuenis sub fide pmisit q̄ absque dubio cūcta referret, & ille futurus

erit

erit sibi secretissimus, tunc ipsa fassa est, ꝙ reuertebat ea nocte à ludis beneuētanis, & dū esset in itinere deferretur q. ꝑ aerē à magistr culo suo audito sono cāpanæ q̄ pulsat de mane ꝑ Aue maria, fuit sibi necesse qđ illā deponeret in terrā in eodē loco in quo reperiebatur, qñ audiuit sonū p̄dictū, & hoc modo ipsa sic sola reperiebat ibi, quia iuuenis accessit ad illā, & ꝑstitit sibi opē in reuestiēdo, & recaptādo se, deinde associauit illā usq; ad domū absq; eo ꝙ aliqs factū illud aduerteret ꝑ cuius laborib. & fide mulier ipsa donauit dicto iuueni unū par caligarū, unū birretū, & camisiā unā, & certas pettas casei, rogando eū iterū atq; iterū ut taceret, & ita ꝓmisit, & tacuit rē ipsam plures menses, deinde nescit quo spiritu aut indignatione vel lapsu iuuentutis ductus rē ipsam secreto mō cum uno, deinde cū altero ꝓpalauit, adeo qđ paulatim res deuenit ad notitiā curiæ, uñ mulier ipsa capta, & cū aliis incarcerata fuit, & iuuenis ille ut testis oīa hęc medico iuro deposuit adeo qđ ipsa quoq; post multa facinus suū diutius tergiuersare non potuit, ego tñ illarum sentētiis ītéresse nō potui, qa necesse mihi fuit ad vrbē reuerti illasq. dimisit earū iudici ordinario ut iustitiā faceret, sed cunctare tuli p̄fato dño Abbati ꝑut inuenerā q. mandauit suo Locūtenēti ut de ipsis iustitiā faceret, & inde ad paucos dies retulerunt mihi ꝙ uitā suā finierūt flāmis. Istarū unguēta uidi atq; tetigi, & quosdā alias maleficas mixturas qbus grauissimas ægritudines in humanis corporibus inferebāt, & illud ēt uidi quo hoīem ad earū libitū in furorē, & insaniā inducebāt, q̄ oīa mādaui igne cōburi. 31 † Ex qbus manifeste dep̄hēdi pōt ꝙ vere, & corporalr deferunt, nō aūt in spiritu illuduntur, ad qd.n.opus erat ꝙ illa prior cōqueretur de laxitudine corporis, & mēbrorū postq̄ reuersa erat à ludis, ubi dixit ꝙ ꝑ tres uel quatuor dies se male habebat ī corpore ꝑꝑ magnos labores dictarū chorearū, si in spiritu dūtaxat fuisse apprehensa illusione illa, nō erat opus ꝙ cōquereret de corpore, & nimio laborare, qa corpus nō laborat i somniis, sed aīus duntaxat, ut d.c.epi. Altera ēt mulier de qua in ultimo exēplo nō fuisset cōperta sola in illo loco nisi iuisset in corpore, ut ex p̄dictis. Sed q̄ro nunc est qđ in ista secta ut plurimū sunt mulieris, uiri aūt rari sūt. Rñ. plures reddūtur rōnes ꝑ Doc. Prima est, ꝙ mulier tāquā debiliori, & fragilior facilius decipitur à diabolo, & credit oīa q̄ sibi ꝑsuadentur. c.forus. de uerb.sig.c.1.de cland.desp.& habet Gen. 3.c. ubi diabolus serpēs prius decepit mulierē q̄ uirū, eo qa magis credula fuit alia pōt esse rō faciunt ꝑꝑ explendam libidinē carnis quam alio modo possent absq; ignominia satiare, isto.n.modo capiunt delectationē cū dæmone, & cōplent desideriū suū, absq; eo ꝙ cōtra ipsas insurgat infamia, ut ex pluriū ipsarū mulierū cōfessionibus accepiēdū ista subtiliter īdagarer. Quidā alii dixerunt ꝙ mulier est magis uana, & curiosa, & magis familiaris diabolo q̄ sit uir, & q̄ minus timet transgressionem pręcepti superioris q̄ uir, quasi ꝙ magis regit uoluntate, appetitu, & sensualitate q̄ ratione, ut habet. 23.qō.7.qđ ꝓposuisti.& q.5. Adā, & c.mulier, & per gl in d.c.1.de clande. despon.& d.c.3. super Gene.& ibi per sacros Doc. Ex p̄dictis itaq; cōcludo conclusionē ipsam esse sufficienter probatam, cui non hñt obstare quædā q superius in contrarium adducebant. Et primo obstat tex.in d.c.episcopi. super quo tenentes cōtrarium se oēs fundāt cui licet per alios Doct.antiquos, & Mod.fuerint datæ plures rñsiones ad unum tñ tendentes.s ꝙ tex.non loquitur de secta ista strigarum, sed de alia longe diuersa ab ista. Ego tñ idem comprobando alio modo respondebo ad illum tex.declarando literam, & mentem illius cōcilii, & antequam ad ulteriora ꝓcedam p̄mitto 32 † quod oīs lex recipit interpretationē à ratione sua, maxime qñ ratio in lege reperitur expressa quæ magis attendenda est q̄ dictum legis.l.adigere.§. quamuis.ff.de iure pa.l.cum pr.§ dulcissimis.ff. de leg. 2. l. milites ꝓhibent.& l.milites agrum. in princ. ff.de re mil.nomē.in fi ff de leg. 3. & Bart. in l.2.§.uidendum.ff. ad Tertul. idem Bart. in l. omnes populi, in 7.q.princ.ff.de iust.& iur. Bart.in l.si constante.in 5.colum.in 7.& 9.q. ff. sol.mat.& in l.si uero.§.de uiro. eo. tit. & in l.1.C.q̄ sit lon.consu.& 1.dist. consuetudo per Gem.in c.ubi periculum, in 2.no.de elec. lib. 6. & est gl. not. in clem. 1. de elec.in uer. eligatur, & gl.in d.c.consuetudo.1.dist. Ideo dñt Doc. ꝙ cui non conuenit ratio legis minus conuenit ipsa lex.d.l.cum pr. §. dulcissimis.& d.l.nomen. in fi. & d.l.milites. la prima, & l.2.ff. de re mili. Quibus p̄missis dico ꝙ rō principalis illius, c. & intentio concilii Aquiren. non fuit uelle impugnare, & hřc

pro impossibili quod dæmon Deo permittente non possit hoiem corporaliter deferre de loco ad locu motu locali, quia si sciuisset istius intetionis dixisset contra coem omnium Theologorum, & canonistaru sententia, imò cotra tex. proprium sacri Euagelii Matth. 4. Luc. 4. & Marc. 1. c. in princ. ubi apparet quod diabolus tetando Xpm, qui erat Deus, & ho naturalis, detulit ipsum corporaliter super pinnaculum templi, & in monte excelsum, vt latius infra dicemus, intetio igitur finalis illius cocilii in illo uer. Illud et no est omittendum &c. fuit, velle improbare, & dānare errorem illum in quo erā mulieres illæ sceleratæ de qbus ibi, q erant hæreticæ, & in sua obstinata opinione damnatæ, & q fuit ratio principalis, atq; finalis quare cocilium illud declarauit mulieres illas esse hæreticas, & dānatas. Ratio dico principalis fuit illa quā ponit ibi tex. uidelicet. Cū aliqd diuinitatis, aut numinis extra vnū Deum arbitrant, hæc est ro principalis q facit illas esse dānatas, qd melius declaro sic, Concilium illud in princ. exponit gnale edictum quo mandato omnibus epis, & clericis summo studio elaborent pniciosam, sortilegam, & magicā artem ex parochiis suis penitus eradicare, & sic primo improbat artē, deinde deuenit ad spēm. s. ad homines illius artis peritos dū dicit, quod si aliquē virum, aut mulierē hmōi sceleris sectatorē iueniāt turpiter dehonestatū, ex parochiis suis deiiciant, quia subuersus est, & is ēt qui similis est sibi subuersi sunt oēs, & à diabolo captiui tenent q relicto creatore suo diaboli suffragia qrunt, & ideo à tali peste debet mundari sancta ecclesia. hic. n. remanet completa oratio primæ partis cap. vbi cōcilium mādat extirpari hāc reprobā artē magicā, & sortilegam, & illius professos turpiter dehonestatos, & externos à fide catholica ex oībus parochiis suis repelli, ad hoc ut sancta ecclesia à tali peste liberetur. Deinde incipit secunda pars ibi, illud ēt non est omittendum quod quædā sceleratæ mulieres retro post Sathanā cōuersę &c. ubi cōcilium pdcm mutauit sermonē, & posuit aliū casum diuersum à pcedēti, quod patet ibi dum dicit. Illud nō est omittēdum quod qdā sceleratę mulieres &c. tex ibi in princ. locutus fuit de mulieribus, quæ artē magicā, & sortilegā pfitētur ibi, dū dicit aliquē virū, aut mulierē huiuscemodi sceleris &c. si. n. cōcilium pdcm in illa secūda parte voluisset intelligere de eisdē mulierib. de qbus fuerat facta mētio in prin. tex. nō dixisset p ista uerba quædā sceleratæ mulieres &c. sed dixisset p aliqua uerba repetitiua earūdē psonarū, & qualitatū, v3, eędē ipsæ dictę, vel pdictę, vel p alia similia uerba ex quo. n. text. in d. 2. parte non fuit locutus p uerba repetitiua, sed p diuersa, & diuersū sensum, & casum demōstrātia, fatēdum ē de necessitate quod ille sit diuersus casus à pcedēti & sic diuersa spēs psonarū, & quod sit uerū clarius demōstrabit infra. † 33 Conciliū igr deueniēdo ad secundā parte exponit istarū mulierum pfessionē, & qualiter sub falsis illusionibus, & fantasmatibus, illudunt à dæmone, deinde enumerat quasdā opationes quas mulieres illæ pfitent facere cū Diana vel Herodiade deabus suis, quarū iussionib. ad illarū seruitiū euocant, & nocturnis horis accedere profitentur, sed utinā hæ solæ in sua pfidia perissent, & nō multas alias ad illarū interitū ptraxissent, deinde ponit modū ifidelitatis, & errorē exprimit quo principaliter deducunt in hæresim dum dicit, nā inumera multitudo hac falsa opin. decepta, hæc uera esse credunt s. qa putant Dianam, & Herodiadē esse ueras deas, & posse illa opa de qbus ibi pficere, & credēdo à recta fide deuiant, & errore paganorū iuoluunt. Rō finalis, & principalis oīm supradcōrū operū, & dānatæ credulitatis ex q dnr hæreticæ nunc ponit dum dr. Cum aliqd diuinitatis, aut numinis extra unū Deū arbitrātur, & huc usq; pficit secūda orō, & dictū illius secūdæ partis, deinde seqtur impbatio illarū falsę opinionis, & erroris pdicti. Rō igr finalis ē illā pxime dixi, ex qua oēs alii errores, & illusiones successiue deprehēdent cū credūt illas Dianā, & Herodiadē, esse ueras deas, & in eis multū diuinitatis, & numinis esse, & iste est uerus intellectus illius capli, si bn cōsideret in verbis, & in mēte. Stāte igr rōne prædicta expressa sm illam uerba ipsius legis sunt interpretanda, & vbi ratio ipsa nō cōuenit lex quoque oīno cessat d. l. cum pater. §. dulciss. ff. de leg. 2. l. hæc ratio. & ibi Bart. ff. de calum. l. is qui animo. ff. de acquir. posses. Ratio autem prædicta non conuenit, neque uerificari potest i hac secta strigarum, & maleficorum quippe quia ipsi, uel ipsæ non decipiuntur ista falsa opinione putantes inseruire deabus istis, & extra vnum Deum aliquid numinis esse, sed ipsę uident cognoscunt, & apprehendunt expresse quod illarum Princeps

eps cui inseruiunt,& quę obediunt,& adorant est diabolus inferni inferior Deo, & inimicus Dei, sed illi inseruiunt relicto creatore pp mundi uanitates ad explendas illarũ libidines d.c.epi,in prin.& c.si quis eps ead.q.5.si.n. rõ ipsa de qua supra istis strigimagis non conuenit uerba legis,& illius dispõ minus conuenire debet per ea quæ proxime dicta sunt, eo maxime. 34 † Quia ratio legis determinata restringit dictũ legis,ut illa duntaxat lex ipsa cõprehendat ad q̃ rõ illa naliter adaptari põt,& nõ ultra.d.l. cum pr. § dulc. & l.hæc actio & ibi Bar.ff.de cal & l q aio.ff. de acq.poss.& 1.dist.consuetudo,& no. gl.in clem.1.de elect.& p Gemin.in c.ubi periculum in princ eod.tit.lib.6 Cum aũt iste sint excluse à rõne dnr esse excluse a legis dispositione per ea quæ supra diximus,nec obstãt exẽpla,& auctoritates quas tex. inferius deducit de Paulo,& Ezechiele, qa illa oĩa referuntur ad sectam illam, de qua ibi.non autẽ ad strigas,siue maleficas,de qbus hic.Fateor tñ qđ strige iste,& malefice in qbusdam cõueniunt cum mulieribus illis de qbus in d. c.epi,in 2.parte in hoc s. cõueniũt qa utraq; secta inseruit diabolo, ẽt illius imperio gubernator, sed una scienter altera ignorãter, una decipitur,altera decipit. Conueniunt & in alio,quia quo ad effectum æternæ damnationis ita sunt damnatæ ille sicut iste, ita dæmones hñt imperium super illis, sicut super istis,& eodẽ modo ille sunt eliminandæ, & deiiciendæ extra parochias, sicut iste strigimagæ,qa oẽs sunt dãnatę ,nõ tñ sequitur si in aliquib.cõueniũt, & æquiparantur, ergo in oĩbus debent esse æqparate quia data diuersitate rõnis datur ẽt diuersitas iuris,ut supra diximus,& dicemus ẽt infra eo tit.q.12. dum declarabit mã poculorũ,siue uenenorũ, & ut dixi extra cõionem fidelium positæ sũt ilie,sicut iste,& oẽs tanq̃ oues morbose sunt penitus à Xpi fidelibus euitandæ ne sanas oues morbo illo inficiant l.2.C.de sum. Trin. & l.hi qui sanctam. C. de apost. qa oẽs sunt eiusdẽ diabolicæ religionis,sed diuersæ pfessionis,& habitus dico animi nõ corporis, & ordinis professe sicut monachi, & moniales xpianæ religionis diuersos ordines pfessionis accipiunt ad unũ tñ diuinũ cultũ oẽs tẽdentes,ita isti dãnari diuersos ordines, & ritus accipiũt,& sub diuersis ordinibus, & moribus diabolo inseruiunt, & diuersi quoque noĩbus nuncupant̃ qdã sunt hæretici, quidã manichæi, alii uero apostate, alii scismatici donatistæ,& similes,de quibus in l. manich. C.de hær.& l 1.& l.hi qui sanctã. C.de apos. & hr per gl.Abb.& alios doct. in rub.& in c. 1.de apost.& de scism. & hoc est qđ ĩ effectu uoluit dicere tex.in c. excom. lo 1. & lo 2.in princ.extra de hær.ubi dixit.faciẽs qdẽ habẽtes diuersas caudas aũt adinuicẽ colligatas, qa de uanitate cõueniũt in idipm per facies dico diuersas intellexit de diuersis ordinib. hæreticorũ,siue sortilegorũ,per caudas adinuicẽ colligatas intellexit de unico cultu eius dẽ diabolicæ religionis,qa oĩa eorũ opera tẽdunt ad cultum Sathanæ siue in mente,& intellectu, siue in corpore fiant ad hoc uide q̃ dixi supra in primo euidentiali huius quęst. 35 † Illæ igitur mulieres de quibus in d. c. epi, dnr ppriæ hæreticæ,ex quo psistũt in illo errore,putãtes a iq d numinis esse in illis deabus,& illas esse ueras deas, relicto Deo Saluatore nostro,ut in c.1.de sum.Trin. & 11.q. 2.qui sine Saluatore. & ca. firm. de hær.Istæ uero strigimagæ magi, & sortilegi q sciẽter, & ex ppria malitia peccant relinquẽtes diuinũ cultũ,& Xpi fidẽ, & scienter adhærentes diabolo,quẽ sciunt, & cognoscũt esse diabolũ infernalẽ,& inimicũ Dei, nõ dnr proprie stricte hæreticæ, quia nullo dnr errore seductæ, sed potius apostatæ pfidiæ, qa scienter ppria temeritate recesserũt à fide Xpi, q̃ quia ista earũ apostasia lõgo tpe indurata,& ptinaciter defensata transit in hæresim, ut diximus supra ti.1 q.2.& dnr gl.& Doct.in rub. extra de apost.& hr per Imperatorẽ in l.1 & hi qui sanctã.C.eod. ti. ubi apostate proprie dnr qui sciẽtes,& ppria auctoritate, siue potius temeritate retrocedũt à fide Xpiana, ut hr in d.l.1.& in gl.rub.& in c.1. extra eo.titu. & per S.Tho in 2.2.q.95.art.5.& 6. in tit.de supst.ad q̃ faciunt q̃ diximus supra in primo euidentiali,& supra ẽt q.2. Et not.unũ ualde singulare,q istorũ apostatarũ duæ sunt species,una est quæ simplr retrocedit à fide, & sequitur cultũ,& obedientiã dæmonis, & altera est q̃ postq̃ Xpi fidem abnegãdo postergauit,& deiecit ex corde suo, iterũ se baptizat expsse in noĩe diaboli, & aliud nomẽ sibi supimponit, licet utraq; species sit dãnata, prior tñ si pctm̃ suum reuocat admittitur ad pniam,& euitat pœnas corporales,sicut hæretici, ut l. Manich. C. de hæret. secunda ue-

ro species nunq̃ admittit ad pœnitentiã in foro iudiciali ex qua possit euitare pœnas corporales ẽt si miles abiuraret ꝓfessionem illam, & uellet ad Xp̃i fidem reuerti nõ audit quo ad istũ effectũ, & iste est tex. ualde no ad hoc in d.l. hi qui sanctã, & ibi gl. C. de apost. eodẽ mõ irremissibiliter puniunt q abnega. to baptismate xp̃iano iudæi effecti sunt, & ĩter iudæos cõmorant, ut l. 1 C de apost. quo ad aĩam uero in foro cõscientiæ admittitur pnĩa istorũ ab ecclesia, & aliorũ quorumcũ. que, ut no in d.l Manich. ꝑ Doc. & hr in ca. ad abol. & c. fir. de hær. per glo. in c. excõica. mus. el 2. eo. tit. & c. suꝑ eod. tit lib 6. & diximus supra tit. 1. q. 5. circa fin. & ista sit prima dr̃ia q̃ repetit inter istas quo ad nomẽ, & ordinẽ ꝓfessionis. † Secundo differunt in modo ꝓfitendi, qa illæ de quib. in d. c. ep̃i. non faciunt ꝓfessionẽ expressam cum dæmoni, sicut istæ, nec credũt inseruire dęmoni, sed deludunt sub specie boni, & ꝑpea dicit tex. ibi ꝙ diabolus postq̃ illarũ mentẽ captiuatam tenet, transformat se in diuersas species ꝑsonarũ. Tertio differunt, qa illæ nulla cõficiũt sortilegia nec maleficia in humanis aũt brutorũ corporibus, & nemini nocẽt, nisi sibi ipsis, & ꝑpea non dñr maleficæ, seu hæreticæ, istæ uero sunt deterioris cõdõnis, qa nocent multis ꝑ diuersa maleficia, ut latius supra uidistis in 1. & 2. qõ. Quarto, disconueniunt in hoc qa nõ reperit, ꝙ illæ aliquem maleficiatum curauerint, & ipsam maleficia cõtrariis maleficiis abstulerũt, istæ uero publice incũbũt curæ, & medelis maleficiorũ, & postq̃ aliquẽ dicto morbo curauerint, sæpius indicãt maleficiantẽ saltẽ aliqb. indiciis, ut hr ꝑ S. Aug in lib 10. de ciu. Dei. & in 3. de Trin. & S. Thom. in d. q 5. primæ partis, tract. q. in tit. de mira. & hr 26. q. 5. nec mirum. §. nec r. uers. ad hæc oĩa. Quinto, quia illæ licet inseruiant dæmon uirtualr tñ inseruiunt sub forma dæarũ bonorũ numinũ, iste uero ꝓprie dæmoni sedẽti in solio maiestatis cui, ut uero, & unico Principi reddunt obedientiã, ut supra latius diximus in 2. & 3. q. Sexto, qa nõ apparet, ꝙ illæ de qb. in d. c. ep̃i, accedant ad ludos, & exerceãt ibi choreas, & saltationes, & demũ coitũ carnalẽ habeãt cũ sicut istæ ꝑ ea q̃ supra latius in hac qõ. cõclusimus, & ꝑ S. Th. d. q. 5. Septimo, discordat in hoc, qa illæ nulla celebrant sacrificia, nullasq; imagines offerunt, neque baptizaut, aut ĩnsa petunt, istæ uero cuncta opera hm̃oi faciũt ut supra late uidistis. in 2. & 3. q. & in hac ẽt in 1. & 2. fundamento. Et ꝙ sint diuersi ordinis speciẽ differentes, apparet ex diuersitate tractatuũ, & capitulorũ, & ẽt auctorũ. ea. n. q̃ disponuntur in d. c ep̃i decreta fuerũt in cõcilio Aqr. dispositio aũt. c. nec mirum sumpta fuit ex doctrina textualiũ si Aug. in lib. 10. de ciu. Dei cũ igitur ex diuersis auctorib ꝑibus, & causis decreta ipsa statuta fuerint, suꝑflua fuisset alterius decisio, si utrunque eundẽ casum cõprehenderet, uel decideret cõtra no. in §. qb. in 1. cõsti. C. & in c. si Papa. de priuil. li. 6. ne igit istud incõueniens suꝑfluitatis succedat, dicamus ꝙ c. ep̃i loquat de diuersa spẽ mulierũ ab ista, & ab illa de qua in d c. nec mirũ, maxime cũ in ueritate plures reperiũtur spẽs, & diuersæ ꝓfessorũ sub hac diabolica religione, ut supra dictũ est in primo euidẽtiali. † Sed cõtra p̃dicta oppo. & dico, ꝙ immo d. c. ep̃i, loquit de istis strigimagis masculis, & fœminis, & de oĩbus sortilegis ut apparet in prin. ipsius c. dũ dĩ qđ ep̃i, & eorũ ministri curam habeant sortilegam, & magicã ãrtẽ à zabulo inuentã extirpare, & si aliquẽ uirum aut mulierẽ hm̃oi sceleris sectatorẽ inuenerint ex parochis suis oĩ studio eliminare, & deiicere curent. Sol. uerum est quod oẽs illi q sunt diabolicæ religionis, & sub illius obedientia debent à limine ecclesiarum, & à Xp̃i fidelium cõione repelli siue sint hæretici siue scismatici, siue apostatæ, magi, negromanti, sortilegi cuiuscunq; sint ordinis, & gradus, aut quocũq; noĩe nũcupent, quo ad hoc ut à fideliũ Xp̃i cõsortio separent oẽs æquiparant ex quo oẽs damnati sunt, & dñr ueluti oues morbosæ, & ab ouili Xp̃i fideliũ penitus eiternæ, & merito sunt igit ab ipsorũ cõsortio separandę, ut l. 2. C. de sum. Tri. & l. hi qui sanctã. C. de aposta. c. firm. & c. ad abolendam, extra de hęre. & in clem. 1. eod. tit. & d. c. ep̃i. in prin. licet. n. quo ad hoc sint æqparati, non sequtur, ergo ꝙ quo ad oĩa censeat esse ęquiparati, ut no. in c. excõicamus, in prĩnc. el 1 & lo 2. de hęret. licet. n. iuris lator in princ d. c. fecerit mentionem de hac secta, nihilominus postea dũ loquitur de illis mulieribus in specie mutauit casum in facto in uers. ibi illud ẽt nõ est omittendũ, ꝙ q̃dã sceleratæ mulieres retro post Sathanã conuersæ, &c. q est diuersus à p̃cedenti, ut patet ex his q̃ tradit S. Tho. in d. q. 5. 1. partis tract.

qq. tit.

38 qq. tit. de mira. † ubi dicit, ꝙ dæmones possunt mirabiliter in nobis operari dupl̃r, uno modo ꝑ ueiã corporis transmutationẽ, & ꝑ ueros effectus corporeos. Alio modo ꝑ apparẽtiã, & illusionẽ sensuũ, ex aliqua immutatione imaginationis ꝑ q̃ uerba uoluit intelligere de utraq; mulierũ secta subiungẽs ẽt ꝙ neutra tñ ipsarũ operatio est miraculosa, sed ex reb. nãlib. & ꝑ modũ artis dæmonis subtilitate ĩuẽta, & hæc sufficiãt quo ad solutionẽ oppositionis factæ de d. c. epi. Ad illud ₰m dico dũ adducit̃ illud incõueniens ꝙ dæmon portare posset, &c. sol. colligit̃ ex his q̃ dicit S. Th. in d. 5. uers. rñdeo in tit. de mirac. ubi dicit, ꝙ dæmones multa possent facere q̃ nobis uiderent̃ esse miracula, tñ ea facerent eorũ nãli uirtute, & ex reb. naturalib. si à Deo facere ꝑmitterent̃, sed q̃a nõ ꝑmittũtur, iõ ea facere non pñt, q̃ quidem facultas fuit illis adẽpta ꝑ passionẽ D. N. Iesu Christi uide ibi, ut singl̃r dixit S. Bon. in 3. sen. dist. 19. q. 3. & diximus supra q. ꝑcep. nec est mirãdũ si dæmon strigimagas, & alios suos ꝓfessos defert corporl̃r, q̃a id facere põt Deo ꝑmittente, ex quos sunt oues gregis diabolici, ut latius diximus supra ead. q. in 4. fun. istius ult. opin. & tetigit ẽt supra in ult. fund. eiusdẽ post septimam dñam inter d. ca. epi, & sectam strigatũ. Pro quo optime facit dcm̃ illud S. Bon. in 3. sen. dist 19 q. 3. nu. 32. & 23. de quo diximus supra qõ. ꝓxima à cõtrario sensu, si. n. diaboli potentia fuit depressa, & debilitata per passionẽ D. N. Iesu Xpi. à quo fuit manus attrahens penitus abscissa, manus uero cõpellens debilitata, & eius uires coangustatæ fuere, illud est uerum respectu xpianorũ ꝓ q̃b. effusus fuit ille sanguis p̃ciosius, illi uero q̃ sunt extra baptismũ, & abnegarunt fidẽ Xpi sicut pagani sunt reputãdi, & sunt extra oẽm gratiã, & beneficiũ salutis, ut d. c. firmissime. de hæret. & l. hi qui sanctã. C. de aposta. ergo sequit̃ ꝙ diaboli potentia quo ad istos remanet illæsa, & per cõsequẽs ipsos deferre põt ad libitum accedente maxime ipsarum mulierum uolũtate, & cõsensu.

39 † Ad tertiũ dico ꝙ dæmones nõ possunt extendere eorũ uires cõtra iustitiam humanã, & eripere captiuos de manibus publicæ iustitiæ, q̃a Deus nõ permittit, ut dicit S. Aug. in lib. 10. de ciui. Dei & S. Thom. d. q. 5. in tit. de mira. alias sequeret̃ ꝙ dæmonis potẽtia eẽt supra diuinã, & ꝙ iustitia oĩno periret, & iura oĩa subuerterentur, qđ Deus nullo modo patit̃ ut dicit Tho. ibi uide q̃ dixi supra eo. q. 5. Ad quartum non negat̃ imò cõcedit̃ ꝙ dæmones possunt mirabilia operari in imaginatiua, & humano intellectu, q̃ uerisimilia sunt & uera undiq; esse uñr, ex hoc tñ non sequitur, ꝙ non possunt aliquas operationes nãles efficere, & mouere corpora inferiora, ut late diximus supra in primo fundamento, & ẽt in secundo huius cõclõnis S. Tho. in d. q. uersi. rñdeo ubi dicit ꝙ dæmones possunt mirabil̃r in bonis operari dupliciter, uno modo per uerã corporis transmutationem. alio modo ꝑ p̃stigiosam mentis illusionẽ, & formas apparentes, ut h̃r in d. c. ẽpi in 2. parte. Ad quintũ dũ dat̃ de illo exemplo. rñdeo ꝙ dæmones facile possunt hoĩes decipere dum capiũt mulieres ad ludos p̃dictos, & illorum sacrificia celebranda necesse est ꝙ habeant mulieres in corpore, & earũ nãli forma si ea q̃ cupiunt ꝑfici uolunt, & ꝑ pea ne sequat̃ scandalũ aut periculũ cõtra ipsas, Sathanas mittit alium dæmonem in forma succubui q̃ iacet ad latus mariti loco uxoris, & quoties cõtingit oĩa uxoris officia in thoro cõiugali ẽt coitus subire non denegat, sed libenter appatit, & adeo se bene accõmodat, ꝙ quenq̃ eo sapientissimũ falleret. uide S. Tho. in d. q. 5. & dixi supra late in primo fundamẽto cõclusionis, & in 2. euidentiali. dum dixi de operationibus incuborũ, & succuborũ Nempe uellem ꝙ hi q̃ tenent aliã opi. ꝙ deferunt̃ solũ in spiritu reducerent mihi intellectũ illũ ad practicam. Aut. n. uolunt, ꝙ nemo capiat partem spiritus. s. aĩæ q̃a spiritus hominis idem est qđ aĩa, ut no. declarat Arch. in c. Moyses. 23 q. 2. & hoc facere non põt, q̃a aĩa est unica in substantia, & indiuisibilis, & nullã recepit diuisionem in quãtitate, nec in qualitate ut dicit Philos. in 1. de Anima, & est gl. no. & ibi Abb. in c. 1. de sum. Trin. in uer. simplex. & Bar. in l. stipulationes non diuiduntur. ff. de uer. obl. in 3 opp ubi dicit, ꝙ aĩa est indiuisibilis, & est tota in tota, & tota in qualibet parte corporis, aut uolunt qđ dæmon capiat totũ spiritũ, siue totã aĩam, & necesse esset ꝙ remaneret hominis cadauer, & sic mortuũ absente aĩa, & sequeret̃ maius incõueniẽs, q̃a esset in p̃tãte dæmonis auferre uitam homini, & illi defuncto restituere, & sic mortuũ suscitare, qđ est impossibile, quia solus Deus

40 hoc facere põt, † & nulla creatura neq; Angelica,

gelica, neq; humana habet hanc facultatem
suscitandi mortuum, ut dicam infra in q. io.
unde non uideo quõ illorũ opinio possit sal
uari intelligendo de strigis & magis, & si tu
diceres non dico ꝙ dæmon auferat totã, nec
partem aĩæ, sed deludit dormientem ꝑ illa si
gna ꝓstigiosa formata in ĩtellectu, sine intel
lectu ꝑñtata ꝑ immutationem imaginatio-
nis, quod facere potest dæmon, tunc r̃ndeo
ꝙ est impossibile, ut tot naturale operatio-
nes q̃ fiũt per istã sectã strigimagarũ, malefi
corũ, & aliorũ similiũ, fieri possunt in spiri-
tu solo, quin interueniat corpus, & membra
naturalia, quõ.n. possent in congregationi
bus, & ludis ꝑdictis tot choreas, reuerentias,
& retrogradas saltationes efficere, nisi cor-
pus adesset quõ possent coitũ carnis imple-
re, quẽ faciunt in singulis congregationibus
ludis cõpletis, nisi corporaliter interessent,
nec dicendum est ꝙ sit pollutio somniatis,
q̃a dæmones pñt uere, & corporaliter cum
mulieribus coitum perficere, & illas q̃nq;
reddere ꝑgnantes in assumptis corporibus,
ſm ea quę supra diximus in 2. euidentiali
istius.q. ergo sequitur necessario ꝙ corpora
liter perficiunt, non nego tñ ꝙ etiam nõ pos
sit in somniis pollui diabolo operante. Quõ
etiam possent illorũ sacrificia, & cęrimonias
celebrare, & imagines illis imponere, si in so
lo spiritu hæc fierent, quarum imaginum
olim unam uidi Romæ, & manibus palpaui
& erat uera species materialis habens mate
riã, & formã, & formata erat ex quibusdam
mixturis mihi ignotis, quõ etiã possent tot
maleficia, & sortilegia contra humana cor
pora fabricare, nisi corporaliter interessent,
in spiritu .n. & in somniis nemini unquam
uidi iniuriam fieri, nec occidi quemq̃. Cum
igitur operationes istæ, & aliæ hmõi quæ
sunt naturales, & corporeæ non possunt fie-
ri nisi per corpus, & membra, ergo sequitur
ꝙ strigimagæ, & alii similes deferuntur, & in
ter sunt corporaliter, & nõ in spũ solo, & ꝑ
ista sum expeditus de ista septima difficili q.

1 *Dæmon maleficis, siue sortilegis utitur tanquam instrumentis ad nocendum corporibus humanis.*

2 *Dæmon non potest hominem in aliam transformare speciem.*

3 *Maleficium quandoque absque ueneno, & sola carminis, & uerborum potentia perficitur.*

OCtauo quęro. Si dæmon per † se non
põt nocere corporibus xp̃ianorũ, qui
non sunt de sua religione, quia Deus
id non ꝑmittit, uñ fit ꝙ sæpius infantes ad
latus parentũ, & in propriis gremiis matrũ
reperiunt̃ q̃nq; suppressi, & eorũ corpuscula
conscisa, & mutilata, aut aliqua alia intrinse
ca ægritudine polluta, ex qua sæpius moriũ
tur. Sol. dic ꝙ licet dæmon ꝑ seipm̃ corpori
bus xp̃ianorũ nocere non possit, ad illos ma
leficiãdũ utit̃ instr̃o maleficæ, siue magi, q̃,
uel quæ cũ unctionib puluerib. ceterisq. mi
xturis maleficis, & uenenis ꝑdictis in fantib.
& aliis in occulto noctis silẽtio dũ dormiũt
parẽtes & oẽs q̃escũt, ipse dæmõ aꝑit ostia,
et si fortissimis seris clausa essent, & illas ma
leficas ĩtromittit ꝑ ostiũ dico, aut q̃nq; ꝑ fe
nestras in domo maleficiãdi, quos sic intro-
missos instruit quõ facere debeant, & ne lux
cãdelæ, aut lucernę impediãt maleficũ ne dis
cooꝑiat̃ aut cognoscatur a maleficiãdo, ipse
dæmõ in assumpta forma felis, siue gattæ lu
cernã, lãpadẽ, siue candelã, quã lucẽtẽ reꝑit
illico extinguit, ut maleficus ipse cõmodius
possit maleficia sua ꝑficere, q̃b. ꝑ actis male
ficus tutus abit. dæmõ uero ut facilius illinc
recedere possit aꝑit ostia, deinde reclaudit,
ꝑut añ illa reꝑierat, nec putes (ut q̃dã igna
ri uulgares asserũt) ꝙ ipse strigæ, seu malefi
ci trãsforment se in spẽm gattæ, aut alterius
aĩalis bruti † quia hoc est impoſſe dæmoni, ꝙ
possint hoĩem transformare in alterã spẽm,
ut diximus supra q. ꝑced. & dicemus inf. eo.
q. io. bñ uerũ est ꝙ ipsemet dæmõ assumit il
las uarias formas, & facit oꝑationes illas, de
q̃b. supra ſm ꝙ declarat Aug. in lib. 10. de ci
uit. Dei, & 13. de Tri. & Th. d. q. 5. primę par.
qq. disp. in tit. de mir & Boñ. su ꝑ 3. sen. q. 3.
& in c. epi. 26. q. 5. & facilius, & sine ꝑiculo
ipsi malefici possit ꝑficere dicta eorũ malefi
cia, dæmõ est illi ꝑuius, & tanq̃ dux in tene
bris illis quos ducit ad lectũ maleficiãdi dis
cooꝑit pãnos, & oñdit oĩa q̃ facienda sunt
dormiẽtibus oĩbus q̃bus ipse dæmõ impone
re põt iuxta caput semina q̃dam, aut pulue
res ex q̃bus introducit̃ ꝓfundus somnus q̃
bus sic dormiẽtib. introducit maleficũ, & oĩa
ꝑficit, & hoc ego alias deferri audiui a duab.
mulierib. maleficis quas ꝑ maleficiis hmõi
præmanibus examinãdus, accepi, & est ueri
simile, ꝙ ita sit, q̃a nunq̃ reꝑi, nec audiui ꝙ
aliq̃s maleficus, siue malefica fuerit unq̃ ap
prehen-

prehensus in flagrāti crimine, & uideť quodā modo imposs o ꝙ euntes in domos alienas, & per secreta domus nocturno tpe clausis ostiis, atq; fenestris possent ita tute in obscuris tenebris ingredi, & euadere absq; aliquo rumore, uel scandalo nisi haberēt decem dæmonem qui illas in opibus ipsis saluas redderet. † Quandoq; nullo ueneni haustu, uel mixtura in corpore, uel extra corpus adiecta, sed sola potentia carminis, & uerborū pficit maleficium, ut habetur in d c. nec mirū §. mag. 26. q. 5. ubi tex. refert dcm Lucani, Mens hausti nulli sanie polluta ueneni & c. Et Ego alias uidi Romæ quendā magnū excellētissimum græcum tpe Adriani 6. anteꝙ perueniret ad urbem Pont. ipse qui solis uerbis cōpresserat uires cuiusdam ferocissimi tauri exñtis in armento in loco syluestri, quem sic affixum, ut ita dixerim, & humiliatum apprehendidit p cornua, & chordula quadam satis debili arte tñ magica fabricata taurū ipm ligatū quo uoluit adduxit media nocte circiter ꝙ tuor, aut qnq; miliarib. & hæc notoria sunt q uisa fuerūt p ducētos, & ultra uiros, quē postea habui in carcerib. capitolinis examinādū, & oīa ista, & maiora quoq; ingenue fatebatur uerborum potentia efficere posse, qui tñ postea euasit imperfecto examine fauoribus populi Rom. & quorundem magnatum.

1 *Maleficæ in manibus publicæ iustitiæ existentes quare non faciant se deferre per dæmones ad mortem euitandam.*

2 *Diabolus eorum mortem quos habet subiectos optat, quo plene prædam eorum habeat tutam.*

3 *Strige seu lamiæ qualiter cognoscantur uere pœnitere*

4 *Malefici incarcerati euadere non possunt, eo quòd Deus non permittit hoc casu dæmones suam potētiam exercere.*

1 Nono quæro, quare est ꝙ † postquam isti malefici, & strigimagæ sunt ī manibus publicæ iustitiæ incarcerati, nō faciunt se corporaliter deferri à dæmonibus ex his carceribus, in qbus iacent, ut possint saluare uitam, & euadere pęnas corporales, qđ qdā iudices curiosi qnq; tētauerūt expiētiā rei uidere & tñ nihil fecerunt, qa post multa uiderunt ex eorū sortilegiis nullū penitus effectū sortiri hmōi corporalis delationis, & ppea multi tenuerunt ꝙ ipsi malefici, & strigi magę corporaliter deferri nō pnt a demone. p solutiōe istius q. duæ reddunť rōnes p sacros Theologos, & Canonistas in c nec mirū. 26. q. 5. prima est, ꝙ dæmō q nil auidius cupit, ꝙ aīas multas lucrari, ad tenebras inferni multifariā fraudibus hoīes ptrahere, ꝙ primū uidet hoīem ipm apphentum, & illius aīa sub sua ptāte subiectam nil aliud qrit, nisi ut separetur a corpore, ut quā adhuc sub cōdēne retinet, certam lucreť, q posset p pnīam illius imperiū subterfugere, & se reunire cū Xpi fide.

2 lib. † ad hoc igiť ut certem eius pcū possideat sp qrit illius mortē, & dissolutionē aīæ a corpore qa nōnulli qnq; repti sunt q reuocauerūt errorē suū, & grauē susceperūt ex cōmisso crimine pnīam, & residuū uitæ suę sanctissime duxerūt, & ppea dñr ꝙ tūc diabolus nil aliud satagit nec laborat in alio, nisi in psuadēdo ipsi malefico ut psistat in eius opinione & pfessionē ipsam nullatenus reuocet, sed in ea perseueret usq; ad finē uitæ, qa licet adducať ad furcas, & sup imponať igni demō statim illū arripiet corporaliter, & liberabit à laqueo, & flāmis, adeo ꝙ nullū penitus dolorē patieť, & casu quo mori cōtingeret trāsibit sine pęna supplicii, & liberabit se à tot picu lis huius mūdi, & lōge maiorib. gaudiis ī alio seculo fruet cū eo, his igť illusionib. & falsis psuasionib. ab eo pmunitus sæpius tenaciter pseuerat in eius opīone nec curat quoquo mō errorē suū reuocare, & pnīam agere, sed obstinatus pmittit potius ult. supplicio pimi. Quędā uero ex ipsis maleficis mulierib. reperiunť q erroris sui mirabiliter pœnitere uīr, & maximis fletibus agere pnīam, quæ oīa ficte peragunt nullamq. gerunt in corde mestitiam, aut uere pnīæ amaritudinē.

3 † Ad cognoscendum aūt, an uere, uel ficte pœniteāt maxime mulieres q hñt faciles lacrymas aduertēdum est ad oculos ipsarū, an in fletu, & gemitu hmōi emittunt lacrymas, quas si nō emittūt nulla adest cordis cōtritio, sed oīa simulate fiunt, & alias audiui à quodā excellētissimo canonista q erat ēt optimus theologus qđ regula ista est uerissima, maxime in mulierib. q non laborant multū in lacrymis, & dixit mihi ꝙ lacrymæ ipse sūt signa manifesta ueræ, & internæ pnīæ, & adduxit mihi text. de pœn. dist. 1. c. Petrus. & cap. lacr. ubi dicitur ꝙ lacrymæ lauāt delictum quod pudor est confiteri, & habeť Luc. 7. c. & ego illas habui in facto nondū tertius est elapsus annus

Romæ,

Romæ, in agro Sabiensi. dum quandam uetulā maleficam examinarem quæ iam 20. an. in ipsa ꝓfessione cōpleuerat, & infinita quodā modo sortilegia uenefica suis mixturis fabricauerat, & magnū Christianorū numerum diuersis ægritudinibus pollutum reddiderat, quosdā uero occiderat, raros uel nullos sanauerat, q̄ postq̄ cōfessa fuit crimē, dū ego ꝓsequerer illius examinationē ꝑ horas duas, & ultra, quā maxime uidebatur cōdolere de suis cōmissis excessibus, & cōtinuos fletus, & suspiria cōficiebat, asserēs uelle ꝓfessionē illā oīno relinquere, & ad ueram orthodoxe fidei religionē reuerti, uerūtn̄ in tāta fletus, & suspiciorū copia nullam unq̄ ēt minimā lacrymā emittere potuit, ad qd̄ ego alias instructus plurimū aduerti, & uisum fuit qd ualde mirabile qd̄ mulier fleret sine lacrymis, & nisi uidissem fortasse nō credidissem, licet in uiro non sit mirandū ex quo ipsi duriores sunt in lacrymis. non tn̄ nego quin mulieres possint in multis cōfigere lacrymas, ut alias dixit Cato instruit insidias lacrymis dū fœmina plorat in actu tn̄ pniæ uī quid mirādum, sed dici pōt. ꝙ diuina iustitia hoc agit fauore pnię

4 † Secūda rō redditur quare non pn̄t euadere qui sunt incarcerati. qa diuina iustitia tūc nō ꝑmittit dæmonē posse suam naturalē potentiā exercere in illos ne aliq iudices, & officiales curiosi forsan uidētes aliqua signa manifesta liberationis eorū inuitarent ad ꝓsequēdum illorū ꝓfessionem. & hoc est quod dicit Aug. in lib. 3. de Trin. in 10. de ciu. Dei. & S. Th. in tract. q. 1. partis. q. 5. in titu. de mira. & Canon. in c. nec mirū. 26. q. 5. ꝙ Deus impedit potētiā dæmonis in qbusdā pro cōseruatione Christianæ fidei, ut late diximus supra eo. tit. 7. q. qa alias fides ipsa Christiana paulatim tota subuerteret maioreq. ꝑtātē uideret hr̄e diabolus quā Deus, & iudex q est minister Dei. 11. q. 3 nemo cōtēnat, &c. seq. & ideo tunc Deus resistit dæmōi, & illius uires comprimit per ea quæ no. S. Aug. in li. x de ci. Dei. & refert, & seqtur. S. Th. in d. trac qq. d. q. 5. & dixi supra eo. q. 7.

1 *Sortilegia, & alia maleficorum opera quando hæresim manifeste dicantur sapere.*

Deo soli reseruata quę sint, nec ulli permissa creaturæ.

2 *Secreto cordis humani solus Deus potest rimari.*

3 *Dæmon quæ, & qualia in cognitione habeat à naturali potentia.*

4 *Maleficorum seu sortilegorum duplex professio, tacita uidelicet. & expressa.*

5 *Sortilegia quomodocunque facta per eum qui est expressę professionis diabolicæ hæresim censetur sapere.*

6 *Maleficia facta per eos qui sunt de tacita professione diabolica quando hæresim sapiant, & quando non.*

7 *Sortilegium factum cum hostia consecrata, uel cum sanguine Christi an manifeste sapiat hæresim.*

8 *Sortilegia facta ad calefaciendum cor frigidum, hęresim sapere non uidentur.*

9 *Auxilium diuinum non potest implorari per sortilegia per commixtionem sacramentorum facta.*

Imagines facere ad amorem mulieris prouocandum potius superstitiosum est quam hæreticum.

10 *Inuocatio dęmonis quādo hæresim sapere dicatur.*

Imploratio auxilij dæmonum ad sciendum futura sapit hæresim.

11 *Inuocatio dæmonum per modum orationis est proprie hęresis.*

Aduocati debent in positionib. formandis esse cauti.

12 *Sacerdotes pro uiuis missam defunctorum celebrantes in odium ipsorum an sint hæretici.*

Imagines calcare aut alias contemnere, an sit hæreticum.

13 *Sacerdos in celebratione non cōsecrans, an sit hęreticus reputandus.*

14 *Sortilegia in quibus immiscentur reliquię sanctorum an sapiant hæresim.*

15 *Sortilegia quæ fiunt cum permixtione chrismatis, aut aquę baptismatis, an sapiant hæresim.*

16 *Sacramenta posita in sortilegijs amatoris nullos producunt effectus.*

17 *Sortilegia quæ fiūt cum rebus in ecclesia benedictis an & quando hęresim sapiant.*

18 *Hæresis quibus casibus committatur in sortilegijs.*

Sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius hęresim sapit.

19 *Dæmonis suffragium inuocare ad sciendū, uel faciēdum ea quę soli Deo competunt est hęreticum.*

1 Decimo uidendum est an, & qn̄ huiōi sortilegia, † & opera maleficorum sapiunt hæresim manifeste, ita ꝙ ipsorum rei, & machinatores iudicis ecclesiastici inqsitoris hæreticæ prauitatis examini subijciant, & hæreticorū pœnis puniant. R̄ndeo in hoc deueniendū esse ad distinctiones. Sed antequam ad ulteriora ꝓcedam pro euidentia. Præsuppono primo, quod quædam sunt

quæ

quæ ad solum Deum creatorem ptinent, ex quo illa reseruauit sibi in priuilegiū, nulliq. creaturæ ēt angelicæ illa concessit. Prout est hoīem uerū naturalē creare, ut hr̄ Gen. 2 & S.Th. in 1. par. tract. qq. in tit. de poté. gen. & de creat. q. 2. art. 6. & q. 3. art. 1. 2. & 4. Vel iā creatum in melius, aut deterius reformare, aut in alteram spēm cōmutare, ut ibi dr̄. Itē mortuum suscitare, ita ut uere, & nālr̄ uiuat sicut resuscitatus fuit Lazarus qui iam quatriduans erat, ut hr̄ Io. 11. & qn̄ ēt filium illius uiduæ dū deferret ad sepulturā ex phere tro suscitauit, & surgere iussit, ut hr̄ Mat. 18. Item futura scire ex uera, & pfecta scia ad solum Deū ptinet, ut dr̄ Esa. 41. cap. annūtiare nobis quæ futura erunt, & dicemus, qa dii estis uos. Item cœli motū sistere ab eius unica uolūtate dependet, ut inqt Tho. in tract. 2 qq. in 1, par. q. 1. art. 3. & 6. † Item secreta cordis humani q̄ in animo sunt occulta nec dū ad aliquē actum extrinsecum deuenerunt solus Deus est scrutator, & uerus cognitor, ut habet Matth. c. 22. Vbi Xps optime cognouit secreta cordis Pharisæorum q cupiebant ipsum calūniari apud Cæs. ex eo q uocabat se regem Iudæorū, & ppea interrogarunt ipm cui nā drent offerre tributū ipsi uel Cæsari, tunc Iesus petiit ab eis ut ostenderet sibi monetā aliq̄ si habebāt, & unus ipsorū exhibuit numisma qd̄ Iesus uidens interrogauit cuius nā esset illa imago in numismate sculpta, at illi rn̄derunt, est Cæsaris imago, tūc Iesus restituēs illis numisma dixit. Reddite ergo quę sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo demōstrās q Deus nō q̄rit thesaurū pecuniarū sed corda fidelium, & opa charitatis, de pœ. dist. 1. ecce. & cap. seq. & dist. 2. c. rad. & c. seq. & not. in c. à nobis, de sent. exc. & in c. 1 qui cle. uel uouent. Et ista ac his similia nullus dęmonū, nec angelorū facere, aut cognoscere pōt, sed solus Deus, ut dixi. & hr̄ 2. q. 4. c. cōs. 3 † Quædā uero sunt sub cognitione, & natura li potētia dęmonis, & q̄ dæmon ipse pmissu diuinæ clementiæ facere pōt, quia sibi non reprimit, & hæc multa sunt, inter q̄ est tētandi facultas, & flectendi pudicos aīos ad libidinē, q ad alia peccata, ut habet in Apoc 2. ecce missurus est diabolus aliquos ex uobis ī carcerē ut tentemini, ut habeatis tribulationem diebus decem, nolite timere &c. S. Aug. lib. 10. de Ciuit. Dei, & Th. in 2. 2. dist. 95. q. 2 in tit. de supst. & hr̄ Gen. 3. & Mat. 4. Mar. 1. Luc. 4. ubi diabolus ausus fuit tētare Xpm & diximus supra eo. q. 6. Itē omnium nāliū, & uirtutū creatarū cognitio, tam superiorū q̄ inferiorū, ex quibus quidē rebus naturalibus īferioribus multa fiūt ueneficia, ex qbus diuersę, & q̄ plurimę causant infirmitates in humanis corporibus, sciuntq. dictas ęgritudines sic ex accñti expositas contrariis remediis curare quā quidē sciam naturaliū dęmones pn̄t hoīes docere, & instruere q̄uo facere debeant ad sauciandum sanandum ue corpora hmōi, ut proxime diximus supra eod. ti. in 6. q. & alia hmōi quamplura facere pn̄t eorū nā, & permissu Dei, ut dicit S. Th. in trac. qq. 1. par. q. 5 de mir. & eo. li. q. 16. ar. 7 de dæm. Quibus sic p̄suppositis nunc distingue, Aut 4 † sortilegus, malefica, siue magus sunt de expressa pfessione diabolica, quod est qn̄ expsse abnegarunt Xpi fidem, & iterū se baptizarūt in nomine Beelzebub, ut plene diximus supra eo. d. q. 6. & q. 3. & hr̄ in l. hi q sanctā. C. de apost. & malefici hmōi sunt tacitæ professionis, qd̄ est qn̄ nondum se remouerunt pœnitus à diuino cultu, & à fidei Xpianæ religione, nec celebrant expssum dæmonis cultum p sacrificia diabolica, nihilominus hn̄t quandam tacitā, & occultum amicitiam, seu familiaritatem cum dæmone, & aliis maleficis pp quā quędā cōficiūt sortilegia, & operationes supstitiosas, quæ non pn̄t absq; dęmonis suffragio, & instructione cōpleri, seu effectum sortiri, ut sunt ligaturæ execrabiliū remediorū, & incantationes quas faciūt istæ mulierculæ, ut plurimū cum schedulis oīb. aut aliis mixturis, siue ligaturis suspendendis, aut ligandis ad collū, maxime qn̄ studet sanare psonam maleficiatam, & hoc est qd̄ dicit tex. in c. nec mirum. in princ. in uers. ad hæc omnia. 26. q. 5. & Aug. lib. 10. de ciuit. Dei, ubi dicit, q in istis oibus ars dęmonum est ex quadā pestifera societate hoīum, & angelorū malorū exorta. † Primo casu dic, q 5 qualitercūq; fiunt ipsa sortilegia p illū q est expssæ pfessionis sp dn̄r sapere hæresim manifeste si nō respectu opis saltē respectu operātis, q est uere, & pprie hæreticus, ex quo relicto Deo pprio creatore adorat dæmonem tanq̄ unicū Deum, & ppea dr̄ hæreticus, qa cōtrauenit primo diuinorū præcepto. Vnū cole Deum &c. Itē primo ex articulis Xpianæ fidei. Credo in unū Deum &c. Idem dicēdū est de eo qui non est hęreticus, tn̄ in ipsis

sortilegiis fabricādis associat sibi hęreticum, uel puerū rebaptizat & c. ut dicit gl. in d. c. accusatus. §. sane. de hære. lib. vi. Et licet q̄dam ex his q̄ faciūt sint de his q̄ demō facere pōt nāl'r, quæ r'r non deberent sapere hæresim, manifeste, tñ in isto casu dici pñt hęretica nō respectu rei, sed respectu operantis, & hoc est qđ uoluit dicere gl. in d. c. accus. § sane. quæ exemplificat plures casus in q̄bus ipsa sortilegia sapiunt hæresi manifeste inter quos ponit istos. s. qñ sortilegi ad ipsa sortilegia cōficienda associant sibi hæreticū aut puerū rebaptizant, & c. quędā alia his similia faciūt.

6 † Secundo autē casu qñ hæc fiunt ab his qui sunt tacitæ ꝓfessionis, & tūc distingue ẜm ꝙ facit Oldr. in cōs. 210. qđ incipit, regularis habet traditio, & c. ubi dicit ꝙ aut implorat̄ auxilium dæmonis ad ea faciēdum, aut cognoscendū q̄ ipse dæmō sua nāli uirtute, & ptāte facere pōt diuina uirtute non reprimente, sicut est hoīem tentare ad peccandū aut flectere pudicos animos ad libidinē, & similia facere, ut dictū est supra late in 3. & 6. q. & isto casu nō sapiunt hæresim manifeste, ut dicit gl. & not. Archid. Gem. & ceteri Doct. in d. c. accus. §. sane. idē esset si eius uirtus inuocet̄ ad reuelandū furta uel alia occulta p̄sentia uel p̄terita, ad p̄parandum docēdumq. medelas, ad sanandū maleficiatum, ista licet fieri oīno ꝓhibeant̄ dæmonis auxilio de iure canonico ut habet̄ in c. de sortil. ubi copiose per. Pan. & 26. q. ult. c. admoneant. tñ nō sapiunt hæresim manifeste, qđ patet ex gñe, pęnę, ut in d. c. 2. de sortil. & ꝑ Old. in d. cōs. 210. Aut implorat̄ auxilium dæmonis ad cognoscēdum uel faciendum ea, q̄ de sui natura scire aut facere nō pōt, quia sunt de his quæ ꝑtinet ad ipsum creatorē, ut supra late diximus, & tūc si q̄s putat dæmonē posse facere ꝑ seipsum illa quæ ad solum Deum pertinēt est hæreticus, & pagano deterio. d. c. epi. § q̄isq̄s in fi. & d. c. q̄ sine saluatore.

7 † Sed quæro q̄d si aliq̄s assumeret hostiam sacratā in sortilegiis ipsis quæ fiunt maxime ad amorē, in q̄bus sępius ista sacra miscētur, ut diximus supra in 2. & 3. q. an ista sapiunt hæresim manifeste qñ in eis nullus hæreticus interuenit. distingue aut illa fiunt ad effectum cognoscendi aīum mulieris uel uiri si amat illum aut illā q̄ uel quę sortilegia facit, ut sæpius faciunt isti amātes q̄ sunt dementes, aut fiunt ad effectum inducēdi amorem erga sortilegum aut sortilegā in corde illius amatæ ꝑsonæ q̄ nullū uel minimum habet amorē, Primo casu non uı̄, ꝙ sapiāt hæresim manifeste, ex quo in hoc sortilegio implorat̄ auxilium illius sacri ad ea q̄sunt ꝓpria diuinæ uirtutis. s. ad reuelandū secreta cordis hoīum ẜm qđ cōcludit Oldr. in d. cōs. 210. de quo supra ꝓxime diximus, hæreticū potius esset si ꝑ notitia occultorum p̄dictorū q̄s inuocaret auxiliū dæmonis putās dæmonē posse ipsa reuelare ex certa sciētia ẜm ꝙ dicit idē Oldr. in d. cons. & diximus supra. Et ẜm hoc no. qđ multi hodie incidūt in hāc speciem hæresis, quia plures sunt ex istis amantibus fatu s q̄ facere student hæc eorū sortilegia, cū aliis diuersis rebus, ut sciāt aīum amasiæ, siue amasii an teneat dilectionē sui. & hi q̄ ī hac opinione ꝑsistūt firmiter id credētes sunt hæretici, alias nō

8 † Secundo uero casu qñ fiunt ad effectum calefaciendi cor frigidum, & ista sil'r non uñr ꝙ sapiant hæresim manifeste. qm̄ inuocat̄ suffragium illius sacri ad dil gendū, sed dilectio in se nō est pctm̄, imo uidet̄ esse meritum apud Deum. ut hr̄ in diuinis p̄ceptis. Diliges proximum tuum sicut teipsum. & not. Matth. 22. c. & dixit Paul. Apost. si oēs uirtutes habuero charitatem aūt non habeam nihil sum, & not. in c. firm. de hær. gl. tñ in d. §. sane. c. accus. de hære. li. 6. uı̄ tenet̄ cōtrarium ꝙ sortilegia in q̄bus interuenit hostia consecrata sapiunt hæresim manifeste, dū ponit plura exēpla in q̄bus sortilegia ipsa sapiunt hæresim manifeste, ponit ēt istud de per se qñ interuenit hostia consecrata, nec specifice ponit ad quē effectū illa fierent, unde intelligi pōt ad oēm turpē effectū, maxime ubi uertit̄ materia peccati, & ab ista opinione q̄ fauorabilis est ꝑ fide nō discederē, ut dicit tex. in d. c. accus maxima. n. tementas est illius xp̄i q̄ in rebus uanis, & lasciuis tāti sacri abusum audet ministrare Et ad ea q̄ supra in cōtrarium adducebant̄. Rñdeo, nec nego ꝙ diuina uirtus precibus implorata ad reuelādum ea quæ secretissima sunt in corde hoīum hoc facere posset, q̄a hæc sunt sub eius arbitrio, & potestate, non aūt dæmonis, q̄ est creatura, hoc est uerū quotiescunq; cōsultatio ipsa fieret debitō modo iuxta ritum ueri diuini cultus, & xp̄ianæ religionis, & ꝑ modum sacrificiorū quæ ī ecclesia celebrant̄ ꝑ bonos sacerdotes, nō aūt isto modo suꝑstitioso, & retrogrado, iuxta not. in c. nihil in sacrificiis. de cōsec. dist.

dist. 1. & not. in c. cũ marthæ. de celebra miss. uide dom. Ioã. lec. in sum. cõfess. in tit de sort. q. 19. & q. ult. † ꝑ ista. n. sortilegia nõ implorat auxilium sacri mixti in factura aut ipsa diuinouirtus ad reuelandum ista, sed potius dæmonis suffragiũ ut illa reuelet ꝑ abusum istorũ sacrorũ cui oĩa hmõi opera sortilegia immolant ꝑ illam amicitiam quam ibi malefici hñt cũ dæmone ẜm pacta inter eos inita. 26. q. 5. c. nec mirũ. uer. ad hæc oĩa. & Io. lec. in sum. cõfess. eo. tit. c. 2. & hoc faciũt ĩ opprobriũ diuinæ maiestatis, & si qua ĩnsa reuelationis inde sequant, illa profecto sunt diabolica, & non diuina, sed istum tã turpẽ abusum sacrorũ diabolus instruit hoĩem facere ut sub eo ipse facilius adoret ab hoĩe in dedecus diuinæ bonitatis, & hoc modo hoĩem decipit, ut dñt Canonistæ. & sacri Theologi in locis supra not in 6 & 7. q. & hr̃ in d. c. epi. Ad ẜm dũ dicebat ꝙ diligere in se non est pc̃m̃, est uerũ qñ dilectio est ipsa in caritate fundata, tũc. n. est opus meritoriũ Deo, qa caritas est recta uolũtas ab oĩbus terrenis, ac præsentibus penitus aduersa iuncta uero Deo inseparabiliter unita igne quodam spiritus, omnis extraneæ corruptionis nescia, nulli uitio mutabilitatis obnoxia, supra omnia q̃ carnaliter diliguntur excelsa, & in effectu conclude ꝙ illa est delictio maxima circa diuina, & ecclesiam uel erga proximum ꝑꝑ Deum q̃ respicit aĩæ beatitudinem non hæc mundana fragilia, uide tex ꝑclarum de pœn. dist. 2. c. charitas est, ubi plura singularia de charitate narrantur, hæc n. est illa charitas, & dilectio quę habet meritum regni cœlestis, hæc est illa de qua locutus fuit Paulus Apost. & Matth. 22. c. & de qua loqtur diuinum ꝓceptũ. & text. in d. c. firmissime, & ibi gl ceteræ uero dilectiones carnis q̃ terrenæ sunt potius habent annexum pc̃m̃ q̃ meritũ respectu ultimi effectus qui est carnalis coitus, & ꝑpea ille qui putat sacrm Eucharistiæ oꝑari ea q̃ sunt mediate uel immediate pc̃m̃, est in maximo errore, nec caret manifestæ hæresis suspitione, nihilominus in istis sꝑ me refero ad cõem Theologorũ opi. & rectum iudicium sanctæ matris ecclesiæ. Oldradus autẽ in hac mã in cons. suo. 210. qđ incipit regularis habet traditio, &c. sic distinguit dicẽs ꝙ sortilegia simplicia itẽ pocula amatoria, uel assumere hostiam non sacratam ista non inducunt hæresim. ut in. c. 1. de sortil. & in rub. eo. tit. l. si qs aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœn. & c. de hoĩe. de celebratio. miss. Imagines uero facere ad amorem mulieris ꝓuocandum dicit ipse ꝙ magis ur̃ esse superstitiosum quam hæreticum. Sed circa hoc duo sunt cõsiderãda. Primum est modus inuocationis, quo inuocatur dæmonis suffragium. Secundum est cõ10 siderãdum circa rem quæ expetitur. † Primo igit casu aut inuocat auxilium dæmonis per modum imperii, & suffragio, aut per modũ adorationis, & cultus latriæ, primo casu aut implorat ad tentandum, & flectendum pudicos animos mulierum ad libidinẽ, vel his similia, quæ sunt de ꝓpria dæmonis nã, & nõ sapiunt hæresim, ut hr̃ in Apoc. 2. c. ecce missurus est diabolus aliquẽ ex uobis in carcerẽ ut tẽtemini, &c. & habetur Matth 4. Marc. 1. & Luc 4. hoc n. est ꝓprium dęmonis tentare hoĩem ad peccãdũ, ut ibi dicitur, & diximus, supra ea. q. in princ. Aut imploratur eius auxilium ad sciẽdum futura, uel ad aliqd aliud faciendum, qđ soli Deo creatori competit, & tũc sapiunt hæresim manifeste, qa vult attribuere creaturæ qđ est ꝓpriũ creatoris, ut c. accus. § sane, de hæret. lib. 6. & ibi not. Doct.

11 † Secundo uero casu principali qñ inuocatio illa fit per modũ adorationis, & cultus latriæ adorando diabolũ, absq; dubio illud sapit hæresim, imò est proprie hæresis adorare diabolum si. n. adorare hęreticũ est hæresis non ꝑꝑ personã, sed ꝑꝑ uitium in quo est graue pc̃m̃, ut dicit Old. ibi. & Gem. in d. c. accus. §. sane ita, & multo fortius adorare diabolum est opus hæreticũ, qđ. n. maius, & detestabilius uitium est ꝙ adorare diabolũ? & hic non ponderat persona, sed uitium qđ cõmittetur in illa adoratione. Et ideo diligẽter est aduertendum admodum, & formam, quibus dæmonis suffragium inuocatur, qa si ꝑ modum imperii, & gratificationis, & petunt ea q̃ diabolus facere põt non sapiunt hæresim, si uero per modũ certæ adorationis, tũc sapiunt hæresim expsse per ea q̃ proxime diximus q̃ fuit singularis doctrina Oldr ĩ d. cõs. 210. Ex qua not. singularem cautelã in practica pro aduocatis ut sint cauti in formando positiones, & interrogationes ꝙ ꝑ modũ imperii seu gratificationis qs inuocauit auxiliũ dæmonis, & isto mõ euitabit labes hæresis, si uero ponat ꝙ per modũ adorationis, & ueri cultus latriæ qs incidit ꝓprie in hæresim, per

12 ea q̃ supra diximus. Post hęc uidẽdũ est † quid

de

de sacerdotibus qui cā doloris spoliant altaria, & celebrant missas ueste lugubri in liuore, & odium alicuius inimici, uel celebrāt missas defunctorū pro ipsis uiuentib. & sumunt pces ut citius moriant, uel incurrant mortis periculum, nunqd ipsa sapiunt hæresim manifeste? dic q non, qđ apparet respectu pœnæ q̄ imponit p isto crimine. 26. q 5. qcunq; & clarius dicetur infra eo. q. seq. ubi tradetur de pœnis istorū. Deinde qro qd si clerici, uel laici crucem, aut imaginē B. Mariæ uirginis, seu aliorum sctorū irreuerenti ausu piecerunt in terrā, & spinis, uel urticis supposuerunt, aut pedibus forsan calcauerint, an ista sapiant hæresim manifeste, uel dicant pprie opera hæretica, & sifr dicas q non, licet grauissimum sit pctm̄ in se. ca. si canon. § fi. de

13 off. ord. lib. 6. Vlterius † quæro quid si sacerdos celebrat unam, aut plures missas sup hostia quam nunq̄ sacrauit, si postea cōicat se cū illa an incidat in hæresim, uel dicat hæreticus ex eo, sifr si aliquis acceperit hostiā super qua celebratæ fuisset una aut plures missæ, nō tn̄ fuit sacrata, & illam immiscuerit in sortilegiis, maxime his q̄ fiunt ad amorē, an incidat in hæresim sacerdos qui missas illas scienter celebrauit, & ille qui hostiam commiscuit in sortilegiis, dic q neuter cōmittit hæresim q̄uis grauiter peccat uterq; , ca. de hoīe, de cel mis. & per Old. in d. cons. 210. in 3. col & diximus unum uerbum supra ea. q. in prin. & hr per d. Io. lect. in summa cōf. eo. tit. q. 12. & 6. Nec omittam eos qui in sortilegiis suis apponunt imagines illasq; baptizāt sub noīe psonæ maleficiandæ ut affigant in eo uel ea illud accñs qđ ipsi, uel ipsæ desiderant, an ista sapiunt hæresim manifeste, dic q cōsiderandū est ad quē effectū imagines illæ fuerunt fabricatæ, & ad quē effectum tendunt sortilegia, & ad qd imploratur auxiliū dæmonis, aut ad ea q̄ facere pōt uirtute sua nāli, aut ad ea quæ spectant ad creatorē, itē sub quo mō, & forma imploratur dæmonis suffragium, aut per modum imperii, & gratificationis, uel per modum adorationis, & cultus latriæ, de quibus oībus diximus supra ead. q. ideo non insisto ulterius in declaratione, uide d. Io. lect. in sum. conf. eod. tit. q. 12.

14 † Quid de his qui in ipsis sortilegiis immiscent reliqas sctorū Martyrū s. particulas ossiū carnis, aut neruorū capillorū unguiū, & similiū, uel particulas aliquas uestiū eoruudē, uel D.N. Iesu Xpi, B. uirginis Mariæ, seu aliorū sanctorū, aut sāctarū, an sortilegia ipsa dicant esse hr̄tica, uel sapere hæresim manifeste, psupposito q immixta fuerint in sortilegio amatorio, ut sæpius fieri solet, dic q nō sunt hr̄tica, nec sapiunt hæresim manifeste, q̄uis negari nō pōt, q sunt ualde supstitiosa dānanda, qđ est uerū qn̄ fierent ipsa sortilegia ad flectendū pudicos aīos ad libidinē, uel ad alios effectus q̄ fieri pnt p dæmonē, & non interuenit cultus adorationis, si uero interueniret cultus adorationis, & fierēt ad sciēdū illa q̄ ptinēt ad Deū sic sapiunt hr̄sim manifeste, ut late diximus supra pxime. uide S.T. in sum. 2. 2. di. 95. art. 3. uer. dicēdum, in ti. de supst. ubi hoc idē tenet, idē ēt Io. lec. in sum.

15 cōf. eo. ti. q. 16. Mō † qro qd de his q̄ sacra ecclesiarū, ut est oleū sctm̄ baptismatis, crismatis, uel extremę unctionis, aut aq̄ fontis baptismatis ī dictis sortilegiis cōmiscuerint, an sapiant hr̄sim, ut supra, & br̄ dicas q nō, qđ patet ex diuersitate pœnarū indictarum pro hmōi maleficiis, q̄ sunt diuersæ à pœnis hæreticorū, de qb. in c. ad abolēdā, & c. uerg. extra de hær. & late diximus intra de hær. q. 6. Qđ tn̄ est uerū qn̄ p ipsa sortilegia non implorat auxiliū dęmonis, nisi ad ea q̄ de sui nā facere pōt, de qb. alias diximus sup. ead. q. & q. 6. & 7. si uero inuocat ad ea q̄ nō ad ipm, sed ad Deū creatorē spectant sine dubio tūc sapere hæresim manifeste, uel si dęmonis suffragiū inuocat p modū adoratiōis, & cultus latrię, qa ipsi sortilegi, & eos cōsulētes adorarēt cū deuotiōe diabolū tūc illorū opa essēt hr̄tica, alias si p modū impii, uel gratificationis, dicas q nō, ut supra pxime diximus, & p Old. in d. cōs. 210. Et iō dic, q si qs in ipsis sortilegiis quæreret auxilio dæmonis scire si mulier ī corde suo amat ipm amantē, uel ecōuerso qn̄ mulier sortilegat erga uirū isto casu sortilegia sapiūt hr̄sim manifeste qa secreta cordis hoīm nemo scit, nisi solus Deus, & cui ipse uoluit reuelare, & hr̄ 2. q. 4. c. cōsul.

16 & late diximus supra ead. q. in princ. † Sed quæro qn̄ ipsa sacra posita in amatoriis sortilegiis ad flectendum, ut supra an operent effectum ut ex potentia illius sacri flectatur animus illius ad amandum &c. dic q non, quia illis non utuntur debito mō, nec ad honestum, sed ad turpē effectum, qđ ut plurimum tendit in pctm̄ ad q̄ opera diuina gratia, uel sacramēta ecclesiarum se non extendant,

dunt, ut alias diximus supra eod.q.6. & ideo cõiter appellari solet iste abusus quidam sacrorũ, & sortilegium. 17.q.4. sacril. & c. si qs cõtumax. §. 1. Nec dum est annus elapsus, ꝙ uidi Romæ casum iustũ euenire in facto, ubi duæ mulieris impudicæ cũ oleo sancto baptismatis, & crismatis, quo inunxerunt sibi labia dicẽtes q̃dã turpia uerba ad formãdũ sortilegium, deinde deosculabanẽ uiros à q̃bus amari cupiebãt, asserẽtes q̃d illud sortilegiũ & obseruãtia operabaẽ maximũ effectũ quo ad iniungẽdã dilectionẽ in corde uacuo, nihilominus uidi ambas fustigari ꝑ urbẽ, & mitriatas in loco quodã publico nouissimo turpiter dehonestari sm qđ dicit Panor in d.ca. 17 2. de sortil. † Idem dicendum est de his qui in hmõi sortilegiis amatoriis immiscent aquam benedictã sumptã ex amphora cõi quæ patet in ecclesia candelas benedictas, frondes palmarũ, ramos oliuarũ benedictarũ, sacros agnusdeos, & similia, iste dr̃ potius abusus q̃dam sacrorum, ut supra ꝓxime diximus, q̃ hæresis expressa, Idem dicendum est de his qui aliquas reliquias uestium sctõrum apostolorũ martyrũ, aut aliorũ sctõrũ vel q̃ particulam lapidis sacrati, purificatorii sub quo immolaẽ hostia. ietm calicis uel alterius rei benedictæ siue secratæ commiscuerint in ipsis sortilegiis amatoriis dr̃r abuti sacris huiusmodi, & grauissime peccant citra tñ hæresis labem, ut notaẽ ꝑ Old. in d. cõs. 210. & Panor. in d.c.2. de sortil. ubi expresse dicit. ꝙ quotiescunq; non interueniunt ea, de q̃bus ꝑ gl. in d.c. accusatus. §. quãuis innocent dæmones, ut ꝓmoueam aĩum mulieris ad impudicitiam, licet istud sit grauissimũ pctm̃ in se, tñ non sapit hæresim, q̃a ꝓprium est dæmonis tẽtare creaturã, ut hr̃ in Apoc. 2. c. & 16.q.2. uisis. uide S. Tho. in sum. 2.2. dist. 65. art. 3. dicendum. in tit. de superest. & Io. lec. in sum. in tit. de sortil. q. 25. adulterã qui oẽs tenent, ꝙ per ista quis non incidit in hæresim 18 dum tñ fiant modo prædicto. † Quæ oĩa prædicta limitanda sunt pluribus modis, & primo ut nõ ꝓcedant quotiescũq; in ipsis sortilegiis celebrarenẽ solennia sacrificia interpositis aris, idolis, & aliis de q̃bus supra in 3. & 6.q. & diabolus adoreẽ, q̃a isto casu cõmittiẽ hæresis, ut sæpius supra ꝓxime diximus, ita tenet exp̃sse Oldra. in cõs. & Gemin. & alii Doc. in d l. sanè. dicentes, ꝙ peius est adorare diabolũ, quã hæreticũ. Secundo limitãtur ut non procedant in sacro eucharistiæ corporis, vel sanguinis dñi nr̃i Iesu Christi, q̃a tunc committitur hæresis. ita dicit expresse gl. in d. §. sane. Tertio limitantur, qñ interueniret rebaptizatio pueri in ipsis sortilegiis, quia et saperent isto casu hæresim manifestã. ut per d.gl. in d. §. sane. Quarto limitantur, nisi in ipsis sortilegiis ministrãdis hæreticus interue- 9 nerit, ut ꝑ d.gl. † Quinto & ultimo, limitãda sunt quotiescunq; dæmonis suffragiũ inuocatur ad hñdum notitiã eorum, uel faciendũ q̃ soli Deo creatori cõpetunt in priuilegium de quibus plenius diximus supra eadem q. in princ. & ꝑ ista sit expedita hæc decima utilis qõ q̃ oĩa bene nota, q̃a istorũ sciẽtia est maxime importantiæ, tã respectu examinis, quã pœnarum de q̃bus dicemus infra q. ꝓxima.

1 *Sortilegi quibus pœnis sint afficiendi.*
2 *Sortilegia quæ fiunt ad habendam notitiam occultorum, aut distantium non sapiunt hęresim, & ideo non puniuntur.*
Sortilegi qua pęna puniri debeant in foro conscientiæ.
3 *Pœna sortilegiorũ in foro iudiciali canonico qua sit.*
4 *Laici, & uiles personæ sortilegia exercentes qualiter puniantur.*
5 *Sortilegus, & qui eum consulit puniuntur pœna capitis.*
6 *Sortilegia amatoria qualiter in foro conscientiæ puniantur, & qualiter in foro iudiciali canonico.*
Sortilegia amatoria in iure ciu. capite plectuntur.
Pęna sortilegij imponenda est arbitraria.
8 *Clericus sortilegus põt officijs, & benefic. priuari.*
9 *Ignorantia, aut simplicitas in sortileg. non excusat.*
Sortilegi uenefici qua sint pœna afficiendi.
10 *Clericus qui sortilegium ueneficum exercent qualiter puniatur in foro iudiciali canonico, & qualiter laicus.*
11 *Malefici qua mulctentur pęna de iure ciuili.*
Sortilegus ad domum alterius accedens ad perpetrãda maleficia qua sit afficiendus pęna.
12 *Consulens aut uocans maleficos ad maleficia facienda punitur capitis pęna.*
13 *Torqueri potest quilibet cuiusuis conditionis pro crimine sortilegij.*
Sortilegus quo casu tradatur bestijs uorandus.
Artem sortilegam, seu magicam docens, & discens pari pęna plectuntur.
14 *Sortilegi membri uirilis languedinem inducentes, aut alias uim generatiuam impedientes, ultimo afficiuntur supplicio.*

Sortilegia ad bonum finem exercens an sit puniendus.

15 *Maleficiatos curans per sortilegia non punitur de iure ciuili, sec de iure canonico sit.*

16 *Astrologi, & chiromātici secundum astrorum cursum, aut signa manuum futura pronosticantes, an sint puniendi.*

17 *Sacerdos causa doloris aras spolians, aut luminaria consueta extinguens, qua afficiatur pœna.*

18 *Clericus uel etiam laicus imaginem crucis uel alicuius sctōrum cōculcans, qualiter puniri debeat.*

19 *Iudæus super crucem immunditias proyciens qua pęna mulctandus.*

Sacerdos qui sciens missas celebrauit super hostia non consecrata pro sortilegijs faciendis qualiter puniatur.

20 *Prohibitum aliquid facere, aut efficere aliquod antecedens necessarium ad illud, paria sunt.*

21 *Imagines baptizantes ad sortilegia facienda, qua sint afficiendi pœna.*

Reliquias sanctorum aut ecclesiæ sacramenta sortilegijs immiscentes pari pœna puniuntur.

22 *Astrologi futura prædicentes qua sint pęna mulctandi.*

Sortes in euangelijs quærentes librum aperiendo, uel alias, debent puniri.

23 *Sortilegus in opere sanatiuo multas orationes dicēs, sed aliqua uerba secrete adyciens non satis congruentia, aut sit puniendus.*

24 *Breuia, aut ligaturas ad collum maleficiati suspendendas facientes quæ continent aliquid extrinsecum, an & qualiter sint puniendi.*

Deus Acheron in breuibus adijcit soli ū, an sit uerbum diabolicum

25 *Deo Mammonæ sacrificantes, ut fiant diuites qualiter puniri debeant.*

26 *Sacramenta aut alias res sacras, aut benedictas ecclesię sortilegijs admiscentes pari pœna puniuntur.*

27 *Sortilegia de iure ciuili ultimo puniuntur supplicio, his demptis quæ fiunt ad deliberationem maleficiatorum.*

Diuinatio quæ fit per somniorum interpretationem, an sit prohibita.

28 *Incantationes quæ fiunt contra serpentes quando sint punibiles.*

VNdecimo post præmissa uidendum est 1 † quibus pœnis isti sortilegi puniuntur in qua. qō similis dubiō de qua supra repetenda est, aut sapiunt hæresim manifeste, aut nō primo casu pœnæ ipsorum declaratæ fuerūt in trac. de hæret. q. 4. ubi copiose diximus, q̄bus pœnis puniuntur hæretici. secundo uero casu qn̄ non sapiunt hæresim expressam distingue, aut sumus in prima specie sortilegiorum diuinitiua, aut in secunda quæ est amatoria, aut in tertia quæ dicitur maleaca de quibus alias diximus supra eo. tit. q. 2. Primo casu, aut fiunt ad habendū notitiā futurorum, aut eorum quæ in corde sunt hoīs, & ista quia sapiūt hæresim manifeste, ut supra proxime diximus puniuntur pœnis hæreticorū de q̄bus supra. Idem est si in illis cōmiscerent hostiam sacratam, aut alia de quibus per gl. in d. c. accus. §. sane, de hæret. lib. 6. qa tunc sortilegia ipsa saperent hæresim manifeste, & hæreticorū pœnis essent puniendi q̄ præmissa faciunt, ita dicit Old. in d. cōs. 250. Panor. in c. 2. extra eod. titu. & diximus supra proxima q. circa fin. 2 † Aut fiunt ad hn̄dū notitiā p̄ntium occultorū, prout sunt furta, rapinæ, incendia, tractatus, adulteria, homicidia occulta, & his similia facinora, aut eorū quæ iam facta sunt de p̄tō, seu eorum quę in longinqs partibus fiunt, & similium, quia tunc non sapiūt hæresim manifeste aliis pœnis puniuntur, qa si est clericus de iure can. siue diuino in foro cō scīæ subiicitur p̄niē 40. dierū extra collegium ecclesiæ, siue cōionem fidelium, q̄ imponit̄ per sacerdotē, qua subiiciunt̄ ēt laici, ut est tex. in c. 1. de sortil. & ibi Panorm. & alii q̄ ita declarāt tex. illum, licet gl. fin. uidetur aliter sentire, sed ipsa loquitur de pęnis iudicialib. imponendis a iudice ecclesiastico in foro contentioso ẜm iura quæ glos. ipsa alleg. ut infra proxime dicam. 3 † Aut sumus in foro contentioso iudiciali canonico post q̄ delictum innotuit curiæ, & tunc p̄ eodem crimine imponuntur grauiores pęnæ quia clericus erit suspensus a diuinis, & ab altaris ministerio p̄ annum, & ultra ad arbitrium iudicis ẜm facti qualitatem, aut turpitudinē, & p̄sonarū cōdōnem, quo termino elapso clericus ipse statim ipso iure reuertit̄ ad pristina sua, ita dicit tex. in c. 2. eod. titu. & ibi p̄ do. Abb. quem uide. & Felyn. & alios, laicus uero realiter excōicatur. 26 q. 5. nō oportet. Sed hoc est uerū quotiescūque ex simplicitate, & bono zelo clericus peccasset ẜm terminos d. c. 2. alias grauius punietur, quia deponitur ab omni ordine sacro, & priuat̄ oīb. beneficiis, & intruditur in monasterium ad agendum perpetuam p̄niam, ut hr̄ 26. q. 5. si

quis

quis eps.& ibi gl.idem tenet Pan.in d. c. 2.& not. ꝙ ultra pœnas ꝓdictas poterit iudex ec 4 clesiasticus exercet ẽt alias pœnas † cõtra laicos hmõi sortilegia exercentes, quia si serui sunt,& uiles ꝑsonæ poterũt mitriari,& fustigari,& aliis similibus modis dehonestari, digniores uero poterunt relegari, uel ad perpetuos carceres cõdemnari, ut in c. idolorum. 26 q.5.qđ est uerũ.& procedunt illæ ultimę pœnæ quotiescũq; alias moniti laici ab ipsis sortilegiis noluerint se abstinere,& sic de his q pluries inciderunt in crimen. uide Pan. in d.c.1.de sor.in gl.fi.ubi subiungendo dicit. no.ꝙ licet istud sit crimẽ ecclesiasticũ, tñ nõ ẽ mere ecclesiasticũ, qa iudex ẽt secularis p̃t de hoc crimine cognoscere, pariterq; punire,licet reos ipsos pœnis grauiorib.ꝓsequatur. 5 † De iure aũt ciuili punit̃ pœna capitis, tam ille sortilegus,& magos,q̃ ille q cõsulit ipsos,& sortilegia ipsa cõfici mãdat.& iste ẽ tex.in l.nemo.C.de malef. & Math. Isti.n.diuinatores sunt multũ Deo, abhominabiles, & exosi,rõ ẽ, q uolũt se facere æquales Deo, dũ diuinã ptãtẽ q̃ uertit̃ in cognitione futurorũ sibi usurpare cõtẽdũt,& esse siłes Deo, & dicit do. Ioã. de Turre cre in c. cõtra idol. 26.q.5.qđ queadmodũ Lucifer,& primi nr̃i parentes uoluerũt esse similes Deo in altitudine,& pulchritudine,in cognõne,& scia boni,& mali, ideo oẽs de cœlo deiecti fuerunt, quorũ quidã in ꝓfundũ inferni, quidã uero in hoc uariarũ calamitatũ mũdo ꝑuenerũt, ita dicendũ est de istis diuinatorib.qui in cognitione futurorũ uolũt eẽ æquales Deo, de ecclesia Dei q̃ ꝑ cœlo figurat̃ oĩno expellẽdi sunt, & a Christi fidelium gratiis repellendi. 6 Aut sumus in secunda specie quæ dr̃ amatoria,& si in ea interueniunt ea quæ narrant̃ ꝑ gl.in d.c.accus.§. sanè. dicendũ est ꝙ sapiunt hæresim manifeste,& puniunt̃ pœnis hæreticorũ,ut supra ꝓxime diximus. Idẽ dicit Ab. in d.c.1.de sor.aut illa nõ interueniunt,& nõ sapiũt hr̃sim,& dic aut sumus ĩ foro cõscię, & eadẽ 40.dier.pnĩa subiiciunt tã clerici, q̃ laici,sicut alii de qb.supra d. c. 1. de sort.qui tex.loqtur indistincte, & gñal̃r de qbuscũq; ꝑsonis, & de hac ẽt specie sortilegiorũ ĩ qua uiget eadẽ rõ intelligi põt.arg.tex. in c. si qs eps 26.q.5.ubi loquit̃ de oĩ specie,ex quo ẽt non datur diuersa rõ inter casum, & casum. arg.l.illud.ff.ad l.Aquil. cum sim.& ita tenẽt Doct.ibi. Si uero sumus in foro iudiciali de iure canonico,& eisdẽ pœnis puniunt̃ clerici atq; laici,tam prima,q secunda uice, ꝑut supra ꝓxime diximus in ꝑced.specie.26. q.5.c. non oportet.c.si quis eps.c.aliquanti.c.cõtra idolorũ.& c.auguriis, q̃ oĩa iura maxime.ca. nõ oportet.& c. alquanti loquunt̃ de plurib. speciebus sortilegiorũ,& de ista quoque loquuntur. 7 † De iure ciuili siłr eadẽ pœna capitis puniunt̃.d.l.nemo.C.eod.tit.q oẽs sortilegorũ ꝓfessiones,ac sortilegiorũ species complectitur.uide tex.ibi.& gl.& l.eorũ. in prin. eod.tit.ubi tex vr̃ equiparare quo ad pœnas illos maleficos qui flectunt pudicos aĩos ad libidinẽ,& illos qui cõtra salutẽ hoĩum moliti sunt, oẽs. n. seuerissimis pœnis sunt puniendi,q̃ non denotant nisi ultimum supplicii,ut not.gl in d.l.eorũ in prin. & l. multi. Et circa præmissa nota unum singulare,ꝙ dixit Abb.in d.c.2.de sortil. ꝙ pęna imponenda istis sortilegis,uel eos cõsulentibus est arbitraria potestq; iudex illam aggrauare, seu grauiorẽ,aut leuiorẽ imponere,ſm qualitatem facti,cõdõnem ꝑsonarũ,& animum delinquentis,& ſm ipsas qualitates, & accñtia pęnas ipsas moderari,arg.l.hodie.& l. aut facta.ff.de pę.& l.qđ ergo.§.pęna grauior.ff.de his qui not.inf.24.q.1.non afferamus. Hoc tñ ꝑcedit de iure canonico in foro ecclesiastico,de iure tñ ciuili,secus est, ut supra proxime dixi. 8 † Et nota ẽt aliud quod dicit Abb. ibi. ꝙ clericus per hmõi sortilegia, de quib. ibi,potuisset officiis, & beneficiis ecclesiasticis priuari.arg.tex.26.q.5 c.aliquanti,sed ibi ideo clericus ille fuit dignus misericordia,ut illa minori suspensionis pęna puniret̃, qa ex simplicitate peccauit,& bono zelo pro inueniendis bonis ęcclesiæ quæ fuerãt furto subtracta,ut dr̃ in d.c.2.alias grauius fuisset punitus, q̃ nota pro limitatione eorũ q̃ supra dixi. Et nota ẽt hoc aliud ꝙ in istis criminib nõ parcit̃ simplicitati,nec ignorãtiæ,qa licet sortilegia ipsa facta fuerint bono zelo, & ad bonũ effectũ.s.ꝛrepiẽdi res ecclesiæ furto subtractas, nihilominus puniunt̃ q illa cõficiũt aut cõsulunt facientes.d.c. 2. de sortil. & ibi Panor.ubi dicit, ꝙ isto casu mitius puniunt̃, ex quo tex. iuncta hac doctrina apparet decisio illius casus an liceat hæc sortilegia fieri ad sanandũ corpora maleficiata,& si qs maleficis remediis, & arte ꝓdicta aliquos sanauerit,an puniat̃,& qua pœna,de qb.hr̃ 26.q. ult. admoneant, & dicemus ea.q. loco suo.

9 † Aut sumus in tertia specie principali q̃ dr̃ uenefica, & si in ea interueniũt aliqua de his q̃ narrat gl. in d.c. accusatus. §. sane. dicendũ est ꝙ sapiũt hæresim manifeste, & pœnis hę reticorũ sunt puniẽdi ut alias diximus supra, si uero ea nõ ĩteruenitũt uel alia his similia, & tunc aliter puniunt̃, q̃a aut sumus in foro cõsciẽtię, & punit̃ fabricãs, & ille q̃ consulit pnĩa exilii 40. dierũ extra gremiũ ecclesię, & fideliũ cõionẽ. d c. 1. de sortilegi. iũcto c. si q̃s eps. 26. q. 5. & licet tex. in d c. 1. loq̃ uideatur de alia specie. s. diuinatoria, tñ c. si quis eps. loquitur gñaliter de oĩbus, & in fine una, & eadẽ pœna oẽs punit, qua pœna tã clerici q̃ laici subiiciũtur, q̃a tex. in d.c. 1. loq̃tur gñali ter, & indistincte l. de precio. ff. de publ. & 26. q. 5. aliquanti & cum hac solu. uidentur trã sire Doct. in d.c. 1. nullam facientes differen tiam de aliqua specie sortilegiorum aut per sonis.

10 † Aut sumus in foro canonico cõtẽtio so, & sic ĩ foro fori, si laicus hoc crimine pec cauit prima uice erit excõicatus, & ab eccle sia remouendus erit 26. q. 5. si quis eps. & c. aliquanti. si uero semel monitus adhuc in eodem proposito ꝑseuerando iterum com misit idem delictum, & tunc si est uilis perso na debet fustibus cedi siue fustigari publice per urbem mittiari, & publice tanq̃ infamis dehonestari digniores uero relegant̃ in car ceribus, siue ad ꝑpetuos carceres condẽnant̃ 26. q. 5. cõtra idolorũ. Clerici uero efficiunt̃ infames, & oĩbus officiis atque beneficiis ec clesiasticis priuant̃. & nihilominus ipsi quo que intrudunt̃ carceribus aut in monasteriũ ad agendum perpetuã pnĩam. 26. q. 5. si quis eps. & c. aliquanti. & seq. in hoc tñ non rece derem ab opi. Abb. de qua. in d.c. 2. de sortil. ꝙ sit cõsideranda cõditio ꝑsonæ, qualitas fa cti, & animus delinquentis, s̃m qualitates il las pœnas ipsorũ, q̃nq; augere, q̃nq; uero mi nuere, iuxta sanũ iudicis arbitriũ.

11 † De iure aũt ciuili hæc sortilegia grauius puniunt̃, q̃a iura ipsa multum abhorrẽt artẽ maleficã ut in toto tit. C. de malef. & mathema. & ideo oẽs malefici puniunt̃ ultimo supplicio. l. ne mo. l. multi. l. & si eexcepta. & l. eorũ. in prin. C. eo. ti. & ideo lex uocat illos humani gene ris inimicos, ex quo ut plurimũ q̃runt inno cẽtũ corpora illis ueneficiis labefactare d. l. multi & l. si excepta, ubi ẽt appellant̃ hostes cõis salutis d. l. multi, & naturæ humanæ ini mici, l. si. eo. ti. Realiter igitur puniunt̃ pœna capitis tã ipsi magistri quã hi qui illos consu lũt, & hęc fieri mãdãt. d. l. nemo. in fi. & l. mul ti. si quis uero magister ad alterius domũ ac cesserit exercendi maleficii causa igne cõcre mat̃, is uero q̃ illum præmiis, & suasionibus euocauerit. & associauerit, oĩa eius bona pu blicãtur, & in insulã deportat̃. Sed cõtra hoc

12 est tex. in l. nemo. C. eo. ti. ubi dr̃ † ꝙ ille q̃ cõ sulit, & uocat istos magistros punit̃ pœna ca pitis. Solu. gl. in d. l. nemo. refert utraq; pœ nã, sed nõ soluit cõtrariũ, q̃dã dixerũt ꝙ ĩ d. l. nullus, licet iste magister fuerit adductus ad domũ alterius cã faciendi sortilegia ipsa tñ nõ fuerũt facta in d. l. nemo facta fuerãt, hæc soluti. nõ placet, q̃a sapit diuinationẽ, q̃a si nõ apparet ꝙ in d. l. nulla fuerint facta sortilegia, minus ẽt apparet in d. l. nemo. ꝙ facta uel nõ fuerint, nisi diceres ꝙ ille q̃ con suluit interuenit in eis, & credit his q̃ fiũt es se uera, ꝑ ꝑea grauius punit̃, ut d. l. nemo. is uero q̃ adducit maleficũ siue sortilegũ ad do mum alterius põt esse ꝙ sit ignarus, puta fa mulus uel alius q̃ nõ ĩteruenit uel nõ credit in eis ideo mitius punit̃, tñ in hoc cogita. Et nota ꝙ istorũ amicitiã, & cõuersationẽ quã uis uetus beneuolentia fuerit, debemus relin quere, & eos oĩno euitari, q̃ uero cõtrafece rint oĩb. eorũ bonis publi catis in insulã de portãdi sũt d. l. nullus.

13 † Et nota ꝙ ꝑ isto cri mine oẽs peterũt in distincte torqueri, non obstãte quocunq; priuilegio dignitatis, q̃d est speciale in isto crimine, & ex hoc nota li mitationẽ ad l. miles. C. de q. l. decuriones. & l. diuo Marco. eo. tit. Si q̃s aũt de hoc crimine testibus cõuictus fuerit, & nihilominus obsti nato corde institerit in negãdo, ẽt ꝑsentibus testibus q̃ illis detegerunt facinus, tradit̃ ui uus bestiis uorãdus ac dẽtibus, & ungulis la cerãdus, ita dicit tex. in d. l. & si excepta. in fi. Et nota ẽt ꝙ eadẽ pœna capitis punit̃ ille q̃ docet artem ꝑdictã, & ille q̃ ipsam addiscit. l. culpa. & ibi gl. C. eo. ti. q̃d ur̃ esse specialein isto crimine, in crimine hæresis est cõtra. l q̃ cũq;. § eos uero. C. de hæret. ubi minori pœ na. s. pecuniaria puniunt̃ scholares, magistri

14 uero pęna capitis. † Eadẽ pęna ultimi suppli cii puniunt̃, q̃ eisdẽ maleficiis ĩducunt mẽbri languedinẽ, & uirtutẽ uiri aut mulieris gñ a tiuã impediunt, aut lactẽ nutrices desiccant, uel quouis alio modo ipsa sortilegia, & ma leficia cõficiũt siue in corpore ꝑ cibũ uel po tũ, siue extra corpus aliquo ex modis q̃bus dixi

diximus supra in 2.& 3.q.Sed quaero nunc quid si aliqs sortilegus sortilegia exercet ad bonū finem.s.ad sanandū egrotos maleficiatos, & soluendū aliorū facturas, an hoc liceat impune fieri, & uidet dicēdū quod sic, ex quo facto nemini nocent, sed alicui psunt, non sunt ergo digni punitione aliqua, & de hoc est tex.in l. eorū.§.1.C.eo.tit. vbi ille qui fecit sortilegia ad incātādū hymbres ne noceat segetibus vel plantis nulla pœna punit, & ideo Bart.ibi per 15 illum tex.decidit hanc qō. dicens, † quod non dēt qui curat istos infirmos maleficiatos aliqua pœna puniri hoc tñ est uerū de iure ciuili, ut ibi, secus aūt est de iure canonico, quia ecclesia summopere abhorret iste remedia sortilega, ēt si fiāt ad effectum recuperādæ sanitatis, non vult fieri posse.hac rōne, qa nō licet inuocare auxilium dæmonis ēt pro mille corporū sanitatibus recuperandis, qa minus malū est quod pareat corpus, quā aīa, cuius maius esset detrimētū.vide text.in c.admoneāt. 26.q.7.& si qs hæc facere psumpserit, si clericus est degradetur, & oī officio ac beneficio ecclesiastico priuādus erit laicus aūt excōicādus. pro quo facit ēt tex.in c.nec mirum.§. ad hæc aūt.26.q.5.ubi oēs istæ ligaturæ, & superstitiosa icātationum remedia sunt oīno damnata, qa hæc fieri non possunt absq; dæmonis opera, & suffragio, & ideo dicit S. Aug. lib.10.de ciu. Dei. cuius uerba relata sunt in d.c.nec mirum, quod hæc sunt alia remedia quæ ars non cōmēdat medicorum, & ab ecclesia oīno reprobata, merito sunt Xpi fidelibus euitanda uide S.Th.in sum.2.2.dist.95.art.3.in uersic.dicendum. tit. de superstitio.& Ioan. lec.in summa cōf.eod.tit.q.2.11 13. Vltra ea q diximus supra in prima specie diuinatiua 16 addenda sunt hæc.† qd dicendum sit de astrologis, & chiromanticis q s̄m cursum astrorū & signa cœlestia futura pnosticant, an liceat hoc facere, uel sint puniendi sicut augures, & aruspices aut alio modo. Rñ. aut hæc futura pdicent ex certa scientia imponentes futuris cōtingentib. rebus necessitatem quandā, quā dñt causari ex motu corporū cœlestiū, quod isto mō sunt hæretici, & puniuntur vt hæretici, ut late diximus supra hac qō.in princ.& qō. pcedenti.Rō est, qa signa non sunt causæ rerum finales imponentes necessitatem humanis rebus agendis aut homini, sed sunt signa qdā inclinatiua, siue indicatiua rerum futurarum s̄m cōiter accidentia p regulas quasdā, & nās corporū cœlestium q multoties fallūt, quibus nō subiicit necessario nā humana, qn possit illa euitare, & uti liberi arbitrii ptāte, vide Abb.in d.c.2.eod.tit.& Ioan.lec.in summa cōfess.eod.tit.q.5 aut illa pdicunt demōstratiue, psumptiue, siue inclinatiue asserentes quod ex motu corporū cœlestium tale qd inclinatiue demōstratur siue figurat i actibus hominum inferioribus, & hoc modo non est pctm ex quo nullam imponunt necessitatē, sed inclinationē quandā quā qs libere euitari poterit si uelit vti prudētia, & sui liberi arbitrii ptāte, vt latius dicemus infra, & ht per Abb.in d.c.2.eod.tit. Pro faciliori intelligentia pmissorum subiiciā infrascriptas qōnes speciales declarādo pœnas criminis cuiusq; 17 † Et primo quaero, qd de sacerdotibus q causa doloris spoliant aras aut extingunt luminaria cōsueta qua pęna puniunt, dic, quod clericus honore, & dignitate priuatur, & sic efficitur infamis, ut in c.qcunq; in 1.rnso.26.q.5.& Ioan.lec.in sum.cōfess.eod.tit.q.18.& hoc nisi sponte de pmissis coram epo, vel Metropolitano se culpabiles detulerint, & de ipsis cōdignam peregerint pœnitentiam d.c.quicunque. Alii sacerdotes reperiuntur q sumpta veste lugubri missas defunctorū celebrant pro viuentibus causa inimicitiæ, vt is pro quo sacrificium ipsum offerunt moriatur, an incurrat mortis periculum, qua pœna sine puniendi, dic isto casu quod sacerdos vel clericus qui scienter ista fecerit à proprii ordinis gradu priuatur, & perpetui exilii ergastulo vna cū eo qui ipsum sacerdotem consulit aut præmissa fieri ordinauit siue mandauit relegat, vt text.in d.c.quicunq; in fi.26.q.5.& Ioan. lec.in sum.cōfess.eo.tit.q. 20. Deinde quęro 18 † quid de clericis vel laicis qui imaginē Crucis aut beatæ Mariæ virginis, seu aliorū sanctorum proiecerunt in terram illasq; vrticis spinis, vel pedibus conculcarunt, qua pœna puniendi sunt, casus iste ponit per text.in c. si canonici.§.fin.de offic.ordina.lib.6.vbi dicit, quod ultrix sic procedat dura snīa cōtra eos p quā alii id facinus patrare pertimescāt gl. uero declarādo text. primo dicit quòd erunt priuandi loci sui dignitate atq; honore nisi clerici satisfactione coram metropolitano se sufficienter purgauerint demum deuenit ad aliā pœnam dicens quod statur arbitrio iudicis, cōcludēs in effectu quod sit pœna arbitraria, pro prima allegat text.in d.c.quicunq; 26.q.5.&

l. 1. ff. de iur. delib. cum qua gl. transit Gem. ibi Arch. autem dicit ꝙ poterunt tpalr puniri ꝙ in vinculis publicis cōuinciant, ut l. 1. C. de his q ad statu. cōf. & ff. de poe. l. capitaliū. §. q ad statuas, uel qd̄ moriant, ut not. in l. 1. C. ne lice. sign. saluat. &c. & hæc ultima pęna infert de rigore iuris ciuilis, ut d. l. 1. aliæ uero superiores inferri possunt ꝑ iudicē ecclesiasticum, ut dn̄t Doct. in d. c. si canonici §. fi.

19 † Videndum esset ēt qd de iudæo q sū ꝑ crucem dum defertur publice ꝑ vrbem proiecit immunditias qua pœna puniat, istum casum decidit Pet. de Anch. in consi. 15. qd̄ incipit, spiritualis iudex in ꝓuincia Romandiolæ, vbi dicit ꝙ iudæus ipse poterit ꝑ utrunq; iudicē castigari ecclesiasticū, & laicum, & seueris pęnis puniri. Quæro qd dicendum sit de his qui in sortilegiis cōmiscuerunt hostiam non sacratā sū ꝑ qua tn̄ celebrata fuit una aut plures missæ, qua pœna puniat sacerdos q scienter su ꝑ hostia illa celebrauit missas, uel q celebrando non consecrat aliqd, sed capit panē & uinum apud altare sine sacro, & oēs ac singulas cęrimonias, & solennitates fecit apud altare excepta cōsecratione, qua pęna puniat casus iste ponit in c. hoīe. de celebra. mis. vbi tex. nullam ponit pœnam tpalem. sed credo ꝙ sit pœna arbitraria in eo q celebrat missam, & sine cōsecratione accipit hostiā, & uinum, quam iudex ecclesiasticus sibi iniunget loco pœnitentiæ, is uero q scientes celebrat su ꝑ hostia aut alia re cum qua fieri debēt sortilegia grauius puniendus est, sicut is q sortilegia ipsa conficeret

20 † qa paria sunt, al. qd ꝓhibitum facere uel efficere aliqd̄ necessarium antecedens ꝑ qd̄ ꝓuenit ad illud, ut l. orō. ff. de sponsa. uide text. in d. c. si qs eps. 26. q. 5. q loquitur gn̄alr de oībus sortilegiis, ille. n. qui habuit aīum de delinquendi, & deuenit ad actum ꝓximum delicto, hr̄ ac si fecisset, & cōsummasset delictum, nō solū de iure canonico, ut in c. sicut dignum, de homic. cum multis similibus, sed ēt de iure ciuili, ut l. is q cū telo. C. ad l. Corn. de sic. & l. 1. §. diuus, & ibi Bar. ff. eo. ti. & habet ꝑ Pan. in d. c. 2. de sortil. & Ioan. lec. in sum. conf. eo. tit. q. 24. & Old. in d. consi. 210. in 3. col. laicus uero excōicat, & relegat de iure canonico in foro iudiciali. c. aliquāti. 26. q. 5. sed si semel monitus iterū se immisceat in ꝑdictis, si est nobilis intrudit in carcerē, ignobilis fustigat, mittiat, & publice dehonestat d. c. si qs eps. c. aliquanti. & c.

21 sortes, cum aliis seq. † Quid dicendum de his qui imagines conficiunt atq; baptizant, & cum illis conficiunt sortilegia, dic aut sortilegia ipsa fiunt ad aliquem effectū q dæmoni non conuenit, sed soli Deo, & sapiut hæresim manifeste, ut supra diximus, q. ꝑcedenti, & ideo puniendi sunt ut hæretici, ut supra diximus tit. 1. q. 3. salua tn̄ doctrina gl. de qua in d. c. accus. §. sane. de hæret. lib. 7. & saluis ēt limitationibus de quibus infra in fi dico illos esse puniendos eisdem pœnis quibus aliis in superioribus casibus, vide Oldr in d. consi. 210. ubi de hoc facit mentionē expressam, & Ioan. lec. in sum. conf. eo. tit. q. 12. Idem dicendum est de his qui in ipsis sortilegiis immiscent sacras reliquias sanctorum martyrum. s. ex membris vel ossibus, aut de uestibus eorundem d. c. si qs eps, & c. aliquanti. & Pan. in d. c. 2. & Ioan. lec. in d. tit. in summa. q. 16. Idem ēt iudicandum est de his qui sacra ecclesiarum. s. oleum sctm̄ baptismatis, crismatis, aut extremę vnctionis, seu aquam fontis baptismatis, & similia. d. c. 2. & ibi Abb. & d. c. si qs episcopus, cum aliis sequen. Idē quoque censendū est de his qui in eisdē sortilegiis admiscent aquam benedictam, candelas benedictas, sacros agnusdeos, ramos oliuarum, aut frondes palmarū, & similia de quib. hr̄ ꝑ Ioan. lec. in dicta summa eod. tit. q. ult.

22 † Iuxta ꝑdicta uidendū est qd de astrologis qui futura prædicunt an puniant, & qua pœna, dic aut illa prædicunt ex certa scīa, quasi signa. illa q̄ futura cōiecturant sint causæ rerum imponentes futuris rebus necessitatem inesse, ꝙ si erunt uel sic oīno, & istud est hæreticū, & puniri debent ut hæretici, qa futurorū notitia certa, ꝓut est iesse rei. est solius Dei, ut hr̄ Matth. 22. c. & 2. q. 4. cōsuluisti, & 26. q. 3. sciendum, & late diximus supra qō. ꝑced. aut illa ꝑdicūt cōiecturaliter demōstratiue siue inclinatiue, & isto modo non errant nec puniunt aliqua pœna, qa ueiū est ꝙ corpora cœlestia habent q̄dam motiua, & inclinationes ad corpora inferiora, & operationes humanas, sm̄ quas multoties sit fieri cōtingūt. q uis euitari pn̄t, & ꝑpea dicit, ꝙ illa sunt signa rerum, non aūt causæ rerū, de qb. uide Panor. in d. c. 2. extra eo. tit. tertia col.

Quid. n. dicendum sit de his q sortes quærunt in euangeliis aperiēda librum, & fortificando in illis, dic ꝙ ꝓhibitū est, & puniunt q ꝑmissa faciunt modo quo supra 26. quæst. 2. hi

2. hi qui. Et qa diximus supra ꝙ sunt prohibita remedia sortilegiorũ q̃ fiunt ad sanãdũ corpus maleficiatum de iure canonico, licet de iure ciuili ꝓmissa sint, ut supra diximus
23 eadem qõne. † Quæro nũc qd si aliqs in opere sanatiuo dixit plura uerba honesta, & sanctas, ac deuotas orões Dei beatæque uirginis Mariæ, & aliorũ sctõrum, & illa eadem fecerit dicere per ipsum maleficiatum ad deuotionẽ beatæ uirginis Mariæ, aut alicuius sancti martyris, nihilominus postea magr̃ siue magistra sortilegiorũ aliqua uerba extranea dixerit publice uel secrete, quæ nõ vr̃ cõgruere illi operi religioso, & sanitatis, an ista dicantur esse superstitiosa, & puniẽda, dic ꝙ sic, quia quotiescunque cũ reb. aut uerbis religiosis siue ecclesiasticis miscenẽ aliqua uerba extranea, & q̃ nãliter nõ tẽdunt ad opus illud sanitatis nec possunt nãliter talẽ effectũ operari necessario, tunc dñr esse supstitiosa, & faciunt totũ opus superstitiosum, & dãnabile, qđ est maxime quotiescũq; adiunguntur nomina quædã ignota, aut characteres, seu aliæ diuersæ obseruationes quas manifestũ est nãliter efficaciam ad sanitatẽ hr̃e non posse, illa nõ fiunt sine superstitione, & dæmonis ministerio, ut dicit S. Tho. in summa 2.2. q. 95. art. 2. uer. dicendum. in ti. de superstitio. & Io. lec. in summa cõf. eo. tit. q. 11. Et pp sunt punienda de iure canonico, qa si clericus est q talia fecit deponiẽ, laicus uero excõicatur pro prima uice. 26. q. 7. admoneant, sed si monitus spreta monitione iterũ se ingesserit ĩ eisdẽ, si est nobilis uir, & honestæ familiæ incarceraẽ, aut relegaẽ, ignobilis uero cũ uituperio fustib. cediẽ. 26. q. 5. c. si qs eps. c. aliquanti. c. sortes. & c. seq. per Abb. in d. c. 2. de sortil. ubi dicit ꝙ pœna istorum est arbitraria, & hoc puto uerius s̃m qualitatẽ facti, condõnem personarũ, & animũ delinquentis, argu. l. aut facta. & l. respiciendũ. §. delinquunt. ff. de poe. & l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de his q not. infam. c. sicut dignũ, in prin. de homic. De iure aũt ciuili remedia ista nõ puniunẽ dũmodo fiant ad finẽ. d. l. eorũ §. fin. & ibi Bart. C. de malef. & alias dixi-
24 mus supra eo. q. 6. † Idẽ dicendũ est de his q faciunt schedulas, aut breuia, & ligaturas suspendẽdus, & deferẽdas ad collũ maleficiati, cũ cõtinent aliqd extrinsecũ siue extraneũ signũ character, aut nomẽ qđ nãliter nõ tẽdit ad cõclusionẽ, & ĩtellectũ aliorũ uerborũ, vł ad opus sanctitatis, tũc iudicaẽ illud esse supstitiosum, & punibile, qa fieri non põt abſq; suffragio, & instructione diaboli, ut dicũt supradicti Doct. in locis ꝑdictis, & habeẽ ĩ c. nec mirum. §. ad hæc oĩa, & c. 26. q. 5. & ꝑ S. Aug. in lib. 21. de ciui. Dei, & ideo puniunẽ his pęnis quas supra diximus hac ead. q. ĩn membris proxime relatis. Quid si inter alia uerba uel nomina Dei q̃ iste maleficæ sępius describere faciunt in earum schedulis uel breuibus apposuerint hoc uerbũ, Deus Acharon. an sit uerbũ superstitiosum, & diabolicũ, dic ꝙ sic, qa illud est nomẽ Beelzebub principis dęmoniorũ, ut hr̃ 4. Regum 1. c. dum Elias monitus ab Angelo reprehendit Ochosiã regẽ sub his uerbis, nunqd non est uobis Deus in Israel ut eatis ad consulẽdũ Beelzebub Deũ Acharõ, ideo de lectulo sup quẽ ascẽdisti nõ descẽdẽs sed mortẽ morieris, qđ bene nota, qa sæpius istis schedulis, & breuibus hoc nomen. s. Deus Acharon reperies expressum, uide do. Ioan de Tur. crem. in c. cõtra idolorũ. 26. q. 5. & do. Ioan. lec. in sum. cõf. eo. tit. q. 11.
25 & 15. † Quid dicendũ de his qui sacrificanẽ Mamonæ deo numerorũ ut diuiter efficianẽ, qua pęna sunt puniendi, dic ꝙ si est priuatus ipso iure oĩ officio, beneficio, honore, & dignitate, siuẽ occultũ sic crimen siue publicũ, & ideo necessario indiget dispẽsatione si uult amplius celebrare, qdam alii dixerunt ꝙ qñ crimen est occultũ possunt agere pęnitentiã cõfitendo de pctm̃ suum, & non incurrũt pęnam illam priuationis, & ideo non indigent necessario dispensatione, si uero crimẽ esset publicũ aut notoriũ, tunc incurrit irregularitatẽ, & priuationẽ ipso iure, & indiget dispẽsatione nihilominus ꝑcedens opinio ur̃ esse magis tuta ĩ foro cõsciẽtiæ ut qs petat dispẽsationẽ ẽt qñ crimẽ esset occultũ uide d. Ioã.
26 lec. in summa cõf. eo. tit. q. ult. † Vbi istis æq parat ẽt sacerdos q in sortilegiis immiscent sacramẽta ecclesiastica. s. oleũ sctm̃ crismatis baptismi, uel extremæ unctionis, aut aq̃ fontis baptismatis eisdẽ pœnis puniunẽ de qbus alias diximus supra ea q. laici uero de iure canonico prima vice sunt excõicati, & sunt à limine ecclesiæ repellẽdi, sed si post primã monitionẽ iterũ se ingesserint in eisdẽ, si nobilis est, cõdẽnantur ad ꝑpetuos carceres. ignobilis uero fustigatur publicetur cũ maximo dedecore, deinde in exilium condemnatur, ẽm quod habetur 26. q. 5. si quis eps. c. aliquanti.

cum aliis seq Abb.tñ dixit in d.c.2.de sortil. ꝙ istorũ pœnæ erunt arbitrariæ mitigandæ alterãdæ neq; leuiandæ ẽm facti qualitatẽ, aut turpitudinem, seu scãdalum quod inde posset oriri, aut exortũ iam esset, itẽ ꝑsonarum condõnem, & aĩum delinquẽtis, aut ex simplicitate dr̃ lapsus in illud, & ad aliquem bonum effectum, ut hr̃ in d.c.2. extra eo.tit. uel si ex ꝓpria malitia aĩo aliquem decipiendi, & similia, ut ibi ꝑ Abb. latius dr̃, & diximus supra ꝓxime, uide tex. in c. sicut dignũ. 27 in prin. de hom. † De iure uero ciuili pro oĩbus sortilegiis hmõi est pœna ultimi supplicii. l. eorũ in prin. l. nemo, l. multi. & l. & si excepta. C. eo. tit. Exceptis sortilegiis quæ fiũt ad sanandum maleficiatũ, uel liberandũ aliquem ab alia infirmitate, aut incantandum hymbres, grandines, & fulgura ne noceant segetibus, arboribus, & plãtis, aut animalibus, & feribus eorũ, oĩa ista quæ ꝓsunt, & nõ nocent reb. tꝑalibus, aut personis ꝓmissa sunt de iure ciuili, & nullã pœnam merent̃, d. l. eorum. §. fi. & ibi Bar. C. eo. tit. & alias diximus supra. Vidẽdũ quoq; esset qd de diuinationibus q̃ fiunt ꝑ somnia ẽm illorũ interp̃tationem, ꝓut hr̃ in somniis Danielis, & per do. Albumasar in lib. quẽ fecit de interpretatio. somnio. de quibus late uide do. Ioan. lec. in sum. conf. eo. tit. q. 6. & qd dicẽdum sit de incantationibus serpentum illas uidelicet quæ 28 fiũt cõtra serpentes. † ubi dicas, ꝙ aut in illis ꝑcantationibus imploratur dũtaxat auxiliũ Dei simpl̃r cum deuotione absq; aliqua machinatione intrinseca, uel extrinseca, & non erunt reprobandę, imò cõmendandæ, aut in illis implorat̃ diaboli suffragiũ, ut sortiantur effectũ, siue tacite, siue exp̃sse, & erũt illicitæ penitus, & dãnabiles, sed qualiter cognosci poterit an sint licitæ, uel illicitæ, & an, & qñ in eis implorat̃ auxiliũ dæmonis tacite, uel exp̃sse, uel solius Dei, dic ꝙ est diligenter ad uertẽdũ ad uerba ipsa, itẽ ad modũ, ritũ & ordinẽ ipsius incãtationis, qa si in eis ĩsunt aliqua uerba extranea, uel ignota noĩa, aut characteres, siue uerba q̃dã extranea q̃ non congruũt cõcĩoni, nec naturæ uerborũ supradictorũ, nec pñt ẽm eorũ nãm aliqd oꝑari circa effectũ de quo agitur, tũc opera ipsa dici non pñt, nisi superstitiosa, & diabolica, in q̃bus diabolus plurimũ oꝑatur, & illius suffragiũ, saltẽ tacite inuocatur, ẽm ꝙ concludit. Io. lec. in sum. confes. eo. ti. q. 15. & diximus supra ea q. in illo art. de remed. q̃ fiunt contra maleficiatũ, & iõ isto casu puniẽdi erunt de iure canonico pœnis supra ꝓxime dictis. De iure uero ciuili nulla pœna erũt puniẽdi ex quo dictæ incantationes fiunt, ut ꝓsint. s. ne hoĩbus noceant serpentes. Verum, qa in istis sortilegiis amatoriis, maxime, & ueneficiis q̃ dñr fieri in corpore sępius interueniũt pocula q̃dam q̃ tradunt̃ potanda ꝑsonæ maleficiandæ q̃ cõiter appellari solent pocula amatoria aut ueneficia, ex quorũ potu qñq; præter spem, & intentionem tradentis mors absorbentis succedit, qñque uero non, ideo aliqua de ipsis poculis specialiter uideamus.

1 *Poculum amatorium ministrans qua sit pęna afficiendus.*

2 *Poculum amatorium qui ministrat puniatur, si inde mors sequatur.*

3 *Pœna ultimi supplicij punitur quis quandoque pro homicidio sine dolo commisso.*

4 *Venenorum plures sunt species, quędam enim bona sunt, & quędam mala.*

Venenum dictio, medica est. siue promiscua.

5 *Venena non semper hominis necandi causa fiunt.*

Pœna legis Corneliç, de sicarijs, est hodie de pœna capitis.

6 *Fato non noxę imputantur, quæ absque fraude casu improuiso accidunt.*

Percutiens non occidendi animo mitius punitur.

7 *Venenum amatorium, uel sanatiuum, seu conceptionis non animo occidendi propinans, non punitur. Corn. de sicar. si mors secuta fuerit.*

8 *Venenum conceptionis bono animo propinans relegatur si ea quę illud assumpsit moriatur.*

Venenum amatorium, sanatiuum, & conceptionis, an & quo ad quid æquiparentur.

9 *Determinans ad plura determinabilia relatum. pariformiter illa determinare debet & nu. 16.*

10 *Poculum amatorium ministrans causa occidendi infantem in utero, & causa fornicandi, homicida est.*

11 *Poculum amatorium si ab aliquo proponetur quę in illo considerentur.*

12 *Pęna poculi amatorij quæ sit, si mors sequatur absorbentis*

13 *Venenum amatorium arte malefica confectum propinans, morte punitur, si mors sorbentis sequatur.*

14 *Venena amatoria, & sanatiua non facta arte malefica, nec ad malum finem propinans, non punitur morte.*

15 *Pocula amatoria propinans quando puniatur, & quando non.*
17 *Opera facta malefica ualde sunt detestanda.*
18 *Medicus dans uenenum sanatiuum ægroto, an puniatur si ægrotus ex illo moriatur.*
Poculum abortionis, seu amatorium ministrans punitur, si sumens inde moriatur.
19 *Venenum conceptionis propinans relegatur, si ea quæ sumpsit ex hoc moriatur.*
20 *Venenum sanatiuum causa sanitatis immixtum medelis propinans non punitur, etiam si mors sorbentis sequatur.*
21 *Venenum ministrans sterilitatis, tanquam homicida puniendus erit.*

1 DVodecimo igitur nunc quæro. † Si qs ministrauerit, uel dederit poculũ amatorium mulieri ad flectendum eius pudicum animum ad libidinẽ, & calefaciendũ eius cor ad amandum uirũ prædictum, uel econtra, quid si mulier dederit poculũ uiro, ut amet ipsam licet hoc rarius cõtingat, qua pœna puniatur, qui poculũ ipm dederit. Rñdeo, ꝙ de iure ciuili humiliores in metallũ damnãtur, honestiores uero in insulã, dimidia parte bonorũ suorũ cõfiscata, relegant̃. ita dicit tex. in l. si quis aliqd §. q abortionis. ff. de pœ. Clerici uero de iure canonico sunt priuandi. 26. q. 5. c. si quis eps. & p Abb. in d. c. 2. de sortileg. † Sed quid si ex poculi hmõi assumptione mors absorbentis succedat, eo quod forsan male compositum fuerat, & nõ erat bene temperatum, uel in mala sorbentis dispositione sumptum fuerit, qua pœna punietur qui dederat, & ṽr dicendum quod aliqua pęna extraordinaria relegationis, uel simili, ex quo homicidium illud non fuit cõmissum cum dolo, nec cũ proposito occidẽdi, id eo non dẽt puniri pœna ultimi supplicii, l. 1. §. diuus. l. diuus. ff. ad l. Corn. de sic. tñ cõtrarium dicit tex. in d. l. si qs aliqd. d. §. qui abortionis, quod si casu moriatur q uel quæ poculum prædictũ absorbuit q tradidit ultimo supplicio puniendus est, licet dolo non dederit, sed bono zelo, & hoc est, quia res ipa est mali exẽpli. Ex quo † nota casum singulare in quo qs punitur pœna ultimi supplicii pro homicidio commisso sine dolo, & intẽtione aliqua occidẽdi cuius cõtrariũ dispo nit regula iuris cõis de qua in d. l. in l. Corn. & l. diuus, & l. 1. §. diuus. ff. ad l. Cor. de sicar. & l. is q cũ telo. C. eo. tit. q̃ habet ꝙ nunq̃ infertur pœna mortis pro homicidio cõmisso sine dolo, & ꝓposito occidendi, imo in casu p̃dicto lata culpa nõ æqparatur dolo. ut no. dicit Bart. in d. l. in l. Corn. ff. de sicar. hic. n. nulla ratio neq; p̃sumptio uiget cõtra ipm q dedit poculũ amatorium ex qua cõiecturali possit ꝙ habuerit animum occidendi, imo in parte nulla offendendi, d. l. in lege. & §. diuus ff. eo. tit. Contra p̃dicta oppono. de l. 3. §. hæc adiectio. ff. ad l. Corn. de sicar. ubi ṽr esse tex. ualde cõtrarius d. §. q abortionis, ibi. n. dr̃, ꝙ 4 uenenorũ † plura sunt gñа, siue plures spẽs quorũ quædam dñr mala uenena, ea. s. quę facta sunt hominis necãdi causa, quædam sunt alia quæ dñr bona, siue nõ mala, & ea sunt q̃ facta fuerũt ad sanandum corpus ægrotum item ea quæ fiũt ad concipiendũ, & illud qđ amatoriũ appellatur. uel aliud quodcunque factũ ad aliud effectum dũmodo non ad occidẽdum, & ꝓpea subiungit tex. in uers. adiectio, ꝙ adiectio illa mali ueneni opportune posita fuit in illa lege, qm̃ ex illa qualitate mala adiũcta demonstratur quædã esse uenena nõ mala. Ergo nomẽ hoc uenenũ mediũ est siue ꝓmiscum, & adaptat̃ ad utrãque partem, respectu uero adiũctæ qualitatis tam illud quod ad sanandum, quam illud quod ad occidẽdum paratũ est continet, sed & id qđ amatoriũ appellatur, uel qđ ad cõceptionẽ traditur cõtinet, oĩa ista cõphendendi pñt sub nomine isto ueneni. solũ. n. in ea lege notatur quod hoĩs necandi causa fit. † Ergo 5 cetera uenena q̃ non sunt facta hominis necãdi causa. ꝓut sũt uenena sanatiua, amatoria & ea quę fiũt ad concipiendum, nõ continẽtur sub lege illa, nec pœna illius legis plectũtur q illa tradũt, & ꝓpea tex. ibi in fine exẽplificat regulã istam ponẽdo casum cum sua decisione, uidelicet, ꝙ ex S. C. iussa est relegari mulier illa quæ nõ malo quidẽ animo, sed malo exẽplo medicamentũ ad conceptionẽ dedit, ex quo ea mulier q̃ illud acceperat decesserit, ex qua decisione ꝓbatur, ꝙ oĩa uenena q̃ nõ sunt facta hominis necandi cã dñr non mala uenena, & ideo si ex illorũ potu quisq̃ perierit, q tradidit nõ tenetur pœna illius legis Corn. de sicar. quæ hodie est pœna capitis, licet olim esset ꝑpetua deportatio, & omnium bon. publ. l. 3. legis. ff. ad l. Cor. de sica. & in § item l. Corn. inst. de publ. iud. sed alia minori pœna punietur. s. relegationis, ut d. l. 3. §. adiectio. in fi. ione prædicta, quia defuit animus

aīus occidendi tā in cōpositione quā in traditione, ꝑ quo facit tex no in l. 1. §. fi. C. eo. 6 tit. de sic. † ubi dr̄, ꝙ ea q̄ ex improuiso casu potius quam fraude accidunt, fato plerunq; noxiæ siue culpæ imputanr̄, & ꝑ conn̄s mitius puniunr̄, ut d. l. 1. §. fi. & l. 1. §. diuus. ff. e. tit. ubi si qs in rixa aliū cucuma uel claua ꝑcusserit ex quo nō occidendi aīo illū ꝑcussit leuiandā esse pœnā huic ꝑcussori I. C. constituit, idem sit in casu nostro, & licet tex. in d. l. 3. §. 1. in decisione loquaī de ueneno conceptionis non aūt amatorio, rō tn̄ præcedens quam dedit I. C. est gn̄alis comprehendens oīa illa uenena quæ facta non fuerunt hoīs necandi causa, sed ad alium effectum, prout est iste 12 Quotiescunq; aūt rō est generalis, & indeterminate posita in lege, comprehendit oēm determinationem quæ ad illam pōt adaptari, & ubicunque se extendit rō extendiī ēt ipsa lex, & illius dispositio. l. metū aūt. §. aduertēdū. ff. qđ met. cau. & ibi Bar. in 1. not. l. nomen. § fi. ff. de leg. 3. illa igitur rō quæ multum in ea lege notatur. s. ꝙ uenena facta non sit hoīs necandi, &c. comprehendit gn̄aliter oīa uenena q̄ facta sunt absq; illa qualitate. tria. n. uenena de quibus I C. fecit mentionem in d. l. 3. illa expressit tanquā 7 exempla regulæ, ut sit sensus, † quicunque uenenum amatorū, sanatiuū uel conceptionis seu quodcunq; aliud uenenū non factū hoīs necandi causa cuiquam tradiderit, non animo occidendi, ex cuius potu ille qui assumpsit periit, qui dedit poculū puniri non dēt pœna illius legis Corn. cuius decisionis rōnem publicem cōsideraui, prima est, quia lex Corn. de sic. ut proxime dixi c. 5. non cōprehendit ista uenena de quibus supra in d. l. 3. in prin. & ibi Bar. secunda est, quia quotiescunq; mors ꝓuenit facto alicuius absq; aīo, & ꝓposito occidendi nunquā ille puniī pœna illius legis Corneliæ, & sic pœna mortis, sed alia mitiori pęna, iuxta modū culpæ. d. l. 1. §. fi. C. ad l. Cor. de sic. ubi dr̄ qđ ea quæ ex improuiso casu absque fraude accidūt fato potius q̄ noxæ imputanī, ideo excusanī à pœna ipsius legis, Idem disponiī in d. l. 1. §. diuus. & l diuus. & l. in lege Corn. & ibi Bart. ff. eo. ti. Idē Bar. in l. absentē. & l. aut facta. ff. de pœ. & in c. sicut dignū. in princ. & ibi per 8 Canonistas de homic. † Cum itaq; in poculo siue ueneno cōceptionis dolus, & aīus occidendi oīno defuerit tā in cōpositione q̄ in traditione, uidebaī dicendū, ꝙ nulla pœna puniri dēret tn̄ iuris lator dicit, ꝙ ꝑꝑ malū exemplū iussa est relegari ea q̄ non qdē malo aīo, sed malo exemplo medicamenta ad cōceptionē dedit, ex qb. illa q̄ biberat periit. Hæc aūt tria uenena sunt æqparata, primo quo ad cōpositionē, qa sunt facta absque cā hoīs necandi, secundo quo ad traditionē, qa oīa traduntī absq; aīo, & proposito occidendi, quare non est dicēdum ꝙ ēt in decisione, & pœnæ impositione sit similiter æquiparata, cum factū idem esse vr̄, & eadē rō in omnibus militat, ut supra dixi, ergo deberet in oībus esse eadem iuris dispō. l. illud. ff. ad l. Aquil. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure pat. l. cū pr̄ §. du'cissimis. ff. de leg. 2. l. actio. & ibi Bar. ff. de cal. & est gl. in cle. auditor. in uer. Romana. de rescr & in clem. 1. in uers. eligaī. de electio. maxime, quia alia rō mali exempli, quę est posita pro rōne decidendi in d. §. adiectio. & d. §. qui abortionis, ita militat in uno sicut in alio casu, ergo deberet esse eadē pœna in utroq; casu statuta de qua. in d. §. adiectio. attenta casuum conformitate, & æqualitate in facto deberet ēt esse cōformitas iuris ꝑ ea quæ not. uoluit. Bar. in l. oēs populi. in 4. princ. ff. de iust. & iur. & do. Alex. in l. ꝑegre. §. quib. in 2. col. ff. de acq. poss. Pro quo 9 facit ēt regula illa † ꝙ unum determinabile relatum ad plura determinabilia dēt illa pariformiter determinare. l. nam hoc iure. ff. de uulg. & pup. & Bar. in l. centurio. in 8. col. in uers. pro alia. eo. ti. sed rō cōpositionis traditionis atque decisionis unica vr̄ esse in omnibus. hoc est ꝙ ea quæ ponitur in uno casu, militat ēt in uno casu, ergo deberet esse utriusque pariformis pœnæ decisio. d. l. iam hoc iure. cum aliis prædictis. Quid dicendum in hac ambiguitate cōtrarium profecto est ualde urgens. ista. n. opinio pōt sustineri ꝑ regulas, & rōnes prædictas, & magis æqua vr̄, q̄ illa de qua in d. §. qui abortionis. quæ est nimis ridiga. & cōtra oēs r̄la iuris cōis. Bar. n. in d. §. qui abortionis. nihil dicit, sed remittit se ad d. §. adiectio. ubi mouet istud contrariā ad d. §. qui abortionis. tn̄ soluit multum simpliciter, nec tangit difficultatē poculi amatorii dicit. n. ꝙ in d. §. adiectio. tex. loquitur in poculo conceptionis, & sic in re licita ibi uero in § qui abortionis. tex loquitur in poculo ipsius abortionis, & sic de eo qui incūbebat rei illicitæ, & prohibitæ, ideo traditur

diuersa

diuersa pœna in uno q̃ in alio, de poculo aũt amatorio de quo in utraq; lege mẽtio fit nul
10 lũ uerbũ fecit. Bart. †Ego.n. post aliquas me ditationes cõsideraui cõtrariũ istud ita solui posse, ꝙ in d. §. q abortionis. uterq; habebat aĩum occidẽdi unus occidẽdi infantẽ ĩ utero matris, & sic est homicidia corporalis. ut l. ꝑgnãte, & l. Cic. de pę. alter aũt q dedit poculũ amatoriũ, ex quo illud dedit cã fornicãdi & peccãdi cũ ea, dr̃ homicida spũalis, qa illo peccato mortali occidit aĩam. de cõsecr. dist. 4. quæris. de pœn. dist. 1. noli. & 22. q. 5. ille & c. aliquis. extra de homicid. Ex quo igitur uterque est homicid. tam in ipsa traditione quam in ꝓposito, ergo pari pœna puniendi sunt. sed ista solutio parũ ualet, qa non reperio cautũ de iure ciuili ꝙ ꝓ uno pctõ mortalis qs incurret pœnã mortis sicut ꝓ homicidio dolose cõmissio, nisi in casibus a iure expressis. Ideo deueniẽdũ est ad aliã solutionẽ, & anteq̃ ad ulteriora ꝓcedã, sciendum est ꝙ in hac materia poculorum duo sunt principaliter cõsiderãda q̃ præcedunt casum mortis.
11 †Primum est ꝙ considerari debet cõpositio ẽm uero traditio, in compositione uero cõsiderãda est causa ꝑ quam uenenũ ipsum cõponitur, & fit. aut. n. fit causa occidendi hominem aut non. primo casu sit locus pœnæ d. l. Corn. de sic. secundo uero non, ut d. l. 3. in prin. & §. adiectio in traditione vero duo alia sunt cõsideranda. s. cã proxima, & immediata quæ respicit principiũ. i. principalis intentio ipsius tradentis. Itẽ causa mediata, & finalis quæ respicit finẽ actus ad quẽ tendit aĩus illius q tradidit, si. n. ꝓxima causa, & principalis intentio tradentis tendebat ad occidẽdũ, nulli dubium est ꝙ tradẽs teneẽ pœna illius l. Corn. de sic. ut l. 1. §. diuus. & l. 3. in prin. & l. in l. Corn. ff. eo. ti. ẽt ꝙ mors secuta nõ fuerit l. 1. in prin. & l. is q cũ telo. C. eo. tit. Si uero nõ habuit aĩum occidẽdi, tunc cõsiderãda est illa causa remota, & finalis intentio, siue ultimus effectus rei ad quẽ tradunẽ ipsa pocula. Aut. n. tradunẽ ad bonũ, & honestũ finẽ s. cõceptionis uel sanctitatis, & iudicãtur bona, & honesta, & tũc qs excusaẽ à pęna capitali morte secuta, sed alia mitiori pœna puniẽ
12 ut d. l. 3. §. adiectio. ĩ fi. & supra diximus †Aut finalis intẽtio, & ultimus eius effectus tendebat ad turpe, & illicitũ sicut est ĩ poculo amatorio, cuius effectus ẽ libidinis apprehẽsio, & illicitus mulieris cõcubitus, ut alias diximus supra. & hr̃ in l. eorũ. in prin. C. de malef. & matth. & isto casu nõ excusaẽ ꝑ principalẽ eius intẽtionẽ siue causam ꝓximã. s. ꝙ nõ habuerit aĩum occidẽdi, sed attendiẽ magis illa cã finalis, & ultimus effectus ad quẽ uenena tẽdebãt, & ideo indubitãter puniẽ pęna ultimi supplicii. d. l. si qs aliqd. §. abortionis. ubi est casus. ff. de pęn. & rõ decisionis est, qa dabat operã rei illicitæ. ideo nõ uĩ excusandus qa diciẽ esse in culpa, & ideo teneẽ ẽt in casu fortuito, q ꝑter spem, & intentionẽ inopinate ꝓuenit. ut est casus in c. fi. de hom. lib. 6. & facit tex. in arg. in c. sicut dignũ, eo. titu. in anti. l. si mulier. ff. qd̃ me. cau. l. q occidit. §. in hac. ff. ad leg. Aql. Ex qbus patet ꝙ illorũ uenenorũ de qbus in d. l. 3. §. adiectio. non est oĩmodo similitudo quo ad oĩa, sed solũ quo ad primas causas respectu compositionis, & traditionis, in eo ꝙ in utroq; deficit aĩus occidẽdi quo ad ista sunt similia, & æqparata. sed quo ad ultimũ effectũ, & causam finalẽ ipsius traditionis sunt dissimilia, ut supra diximus. qa ea q̃ fiũt ad sanãdũ, & cõcipiendũ hñt honestũ, & laudabilẽ finẽ l. eorũ. §. fi. C. de mal. & matt. & d. l. 3. ĩ prin. & hr̃ Gene. 2. c. ea uero q̃ fiũt ad amãdũ, & flectẽdũ, & c. habẽt turpẽ, & illicitũ finẽ d. l. eorũ. in princ. & diximus supra. In istis igiẽ disconueniunt, & sunt dissimilia & ideo faciũt diuersificare pœnas, qa licet à principio neuter hrẽt animũ occidẽdũ, tñ unus dabat operam rei licitæ, & honestæ, alter uero dabat operam rei illicitæ
13 turpi, & reprobæ ut proxime diximus. †Post hæc alio mõ cõsideraui rñderi posse ad istud cõtrariũ ꝙ in d. §. q abortionis ideo puniẽ pęna mortis ille q dedit, qa uenenũ illud fuerat compositum arte malefica ꝑ sortilẽgũ, siue maleficiũ q illud dæmonis ĩstructione, & suffragio interueniẽte cõposuerat ẽm ea q̃ diximus supra in 3. & 5. qq. in §. aũt adiect 10. cõpositũ fuit arte, & scientia nãli. s. medicorũ peritia nulla interueniẽte sup̃stitione. Ars. n. ipsa malefica, & mathematica est ualde reꝓbata, & undiq; dãnata, & per cõns oĩa opera q̃ ipsi malefici faciunt siue ad amorẽ, siue ad occasionẽ, uel ęgritudinẽ, sunt dãnata, nec minori pęna puniunẽ q̃ pęna mortis. d. l. eorũ. in prin. ubi poniẽ uterq; casus, & unica est utriusq; decisio, & pœna, ea. n. quæ dñr in d. §. qa abortionis. debent intelligi, & interpretari, ẽm terminos. d. l. eorũ. in prin. ideo atrocius puniunẽ ibi quam in d. §. adiectio. ꝓpter

super

superstitionē illius dānatissime artis, & ſm istā declarationē ille tex. in d. §. q abortionis non vr̄ esse ita exorbitans à iure cōi. imò ſm ius cōe regulatur. Ad text. autem in d. §. adiectio. pōt dupliciter rn̄deri. primo, quia decisio illius text. & pœna de qua ibi non adiungit̄ ꝓ poculo amatorio, sed cōceptionis quæ sunt diuersa. quo ad ultimū effectū, ut supra diximus, ergo debēt diuerso iure censeri l. Papinianus exuli. ff. de mino. si aliter. n. euenit casus q̄ ipse opinabat̄ sibi imputet̄, q̄ dedit poculū amatoriū ꝓ modū suꝑstitiosum, qa ex quo à principio dabat operā rei illicitę, ex hoc. n. non caret culpa. ideo tenetur ēt de casu fortuito, ut in d. c. fi. de hom. libr. 6. ubi si dn̄s mandauit seruo ꝙ accipere baculum, & percuteret Titium citra mortem tn̄, & ꝙ diligēter caueret ne ipsum occideret, quia nolebat eum interficere, si tn̄ famulis tā grauiter Titium ꝑcusserit ꝙ ipsum occiderit, ille dn̄s mandans non excusatus ꝓpea à pœna homicidii, licet nunquā habuerit aīum occidendi illū, & rō est illa de qua supra ꝓxime. pro quo facit tex. in c. sicut dignū, in prin. extra eo. ti. in anti qui. l. si mulier. ff. quod met. cau.

14 & l. q occidit. §. hac ff. ad leg. Aquil. † uenena igit̄ de quibus loquitur tex. in d. §. adiectiio. nō fuerūt facta ꝑ sortilegium siue maleficū ꝑ modum suꝑstitiosum, sed arte nāli hoīs, & peritia medicorū, sicut fiunt, & componūtur uenena sanatiua medicinarum, qđ patet qa in utroq; titulo fit mētio de uenenis. s. in tit. legis Cor. de sicariis ff. & C. & in tit. de malef. & matth. C. sed tit. legis Corn. fit mentio, & tractat̄ de uenenis naturalibus quæ hoīs ingenio, & peritia medicorū fiunt absq; aliqua suꝑstitione siue dæmonis inuocatione tacita uel expressa, ꝓut est uenenū sanatiuū qđ miscet̄ in medelis ad sanandum corpora ægrotantiū d. l. 1. & l. 3. in prin. ff. ad l. Cor. de sic. Venena uero de qbus loquit̄ titulus, & iura. C. de malef. & matth. sunt illa q̄ fiunt per sortilegos, magos, maleficos, aut negromāticos, & similes ope, & suffragio dæmonis ad q̄ illius inuocatio diuersis precibus tacite uel expresse semꝑ interuenit, & hr̄, & dicit Ioan. lec. in sum. cōf. eo. tit. q. 11. & 13. & l. multi l.

15 & si excepta. C. eo. ti. † Ex hac igit̄ declaratione colligit̄ ista distinctio, ꝙ aut uenena siue pocula amatoria fuerunt cōposita ꝑ sortilegiū siue maleficū modo superstitioso, & ꝑ inuocationē dæmonis tacitā, uel expressam, & tūc si ex illorū potu causat̄ mors potātis tradēs ille punit̄ pœna ultimi supplicii de qua in d. §. q abortionis, aut nō fuerūt facta per sortilegiū, nec eo modo suꝑstitioso, sed humana industria aut medicorū peritia, & isto casu morte secuta nō puniet̄ pęna mortis ille q tradidit, sed alia mitiori pœna de qua in d. l. 3 §. adiectio. an aūt, & qn̄ remedia, & pocula ipsa dñr esse suꝑtitiosa, & qualr̄ cognoscat̄, uide q̄ diximus supra eo. q. ꝓcedenti. in mā remediorū q̄ fiunt ad sanandum. Cogita tn̄ super præmissis, qa Doct. non declarant. & ego hactenus non reperii magis cōgruam rn̄sionem. Et tenendo istam opinionem ꝓ solutione dictæ oppo. nō obstāte ea q̄ superius in contrariū adducebant̄, & primo ꝙ illa unica rō de qua in d. l. 3. in princ. & §. 1. uiget pariter in omnibus uenenis quæ nō sunt facta hoīs necandi, &c. qa fateor ꝙ quo ad cōpositionē respectu primæ causæ, & quo ad traditionē respectu unius qualitatis. s. carētiæ animi occidendi æquiparant̄ oīa ista, non tn̄ sequit̄ ꝙ ad alia q̄ sequunt̄, & sic in oībus dicātur esse æqparata, qa quo ad ultimū effectū siue finalē intentionē sunt longe diuersa, ut latius supra diximus nō mirū igit̄ si fit diuersa decisio in uno q̄ in alio, & diuersæ pœnæ

16 statutæ sunt, † & ex hoc pōt etiā solui aliud qđ unum determinabile relatū, &c. qa illud est uerū, & procedit qn̄ illa determinabilia sunt in oībus æqparata, & unita rō in oībus uiget æqualiter. sed qn̄ inter ipsa militat diuersa rō, tunc nō pn̄t pariformiter determinari sed difformiter, ſm qđ militat diuersitas rōnis. l. Lucius. & ibi Doct. ff. de uulg. & pupil. & Bart. in l. Titia. ff. de leg. 2. Soc. in l. cū auus. in 27. col. ff. de cōditio. & demonst. Non obstat etiā illud qđ dicebatur de malo exēplo qđ exprimit̄ in utraq; lege, qa tenendo secūdā solutionē dico, ꝙ in casu d l. 3. §. adiectio. uiget duntaxat illud malū exēplum de quo ibi. intentio tn̄ tradētis, & effectus ad quem tendebāt pocula erat iniustus, & honestus, sed in casu d. §. q abortionis. nedū uiget malum exēplū uerū ēt mala intentio, & turpis effectus, ꝓ quem pocula ꝑdicta facta, & tradita fuerunt s. explendæ libidinis ꝑ stuprum uel adulteriū, ut alias supra diximus. cū igit̄ tendant ad diuersum effectū merito ut diuersa inter se debent di uerso iure censeri, d. l. Papinianus exuli. Et quod similiter diximus supra, idē uidetur sentire Bart. in d. l. 1. §.

l.3.§.adiectio.in solutione oppo. quam fecit de d.§ q abortionis, sed s᷑m ultimam solutionem dico q non solum dn̄r esse diuersa quo ad istum ultimum effectum de quo supra, verũ et quo ad primas causas, & sic quo ad ipsam compositionem, qa illa de qbus in d. §. adiectio. fiunt industria hominis naturali, & s᷑m naturalē peritiā medicorũ, sicut alia uenena sanatiua medelarũ, ut alias supra diximus, illa uero de qbus in d.§. q abortionis, fiunt p modum superstitiosum arte diabolica, & p inuocationem dæmonum tacitā uel expressam, ut alias diximus, & hr̄ in summa confessio. p Ioan. lec. eod. tit. q. 2.11.13. p totum. nimirum igit̄ si grauius puniunt̄ † quia oīa

17 opera q̄ fiunt arte malefica sunt plurimũ detestanda, & grauius punienda, ut d.l. nullus. & l. nemo. C. de malef. & mathem. Et licet ista ultima solut. prima facie uideat̄ subtilis, & cōcludenter soluere nodũ inter ipsas duas leges p̄cedens tñ solutio mihi magis placet, & est magis iuridica, & hanc ur̄ tenere Bart. in d.§. adiectio, ut supra dixi hæc.n. ultima in ueritate sapit diuinationem, qa dicere q pocula illa de qbus in d.§. q abortionis fuerunt facta p sortilegũ siue maleficũ diaboli instructione, de hoc nullum uerbũ fit in d.l. nec ex aliquo iudicio, uel cōiectura hoc deduci pōt. Præterea uideo q pocula q̄ fiũt arte magica & tradunt̄ mulieri ad flectendũ pudicũ aīum ad libidinē, licet mulier ipsa moriat̄ ex poculi assumptione, tñ maleficius, & ille q ipsum cōsulit uel q scienter dedit poculum puniunt̄ oēs ultimo supplicio, ut l. eorũ, in princ l. nemo. & l. multi. C de malef. & mathe. ubi hæc expresse pbant̄. & tñ in d.§. q abortionis. ex traditione illius poculi amatorii qñ mulier quæ assumpsit nō morit̄, nō infert̄ pœna ultimi supplicii, sed humiliores in metallũ dānātur, honestiores uero in insulā relegant̄ confiscata dimidia parte oīum bonorũ suorũ, ut ibi dicit̄, ergo nō est dicendum q illa sint pocula facta arte magica, sed naturali, punt sũt ea de qbus in d.§. adiectio. sed iō diuersis pœnis puniunt̄, qa tēdũt ad diuersum effectũ, ut alias supra diximus, & hoc est de mēte Bart.

18 in d.§. adiectio. † Ponamus.n. q q̄s dedit uenenũ sanatiuũ ęgroto ut recuperet sanitatē, & liberet̄ ab illa infirmitate. ex cuius tñ assũptione fuit liberatus à uita, qa mortuus est, erit ne dicēdũ q talis medicus uel alius q dedit uenenum in medela sit puniendus pœna mortis uel relegationis aut alia, simili certe nō, imò erit immunis ab oī pœna dũmodo nō interuenit dolus aut lata culpa, ut d.l. 3. §. alio senatusc. ff. de sic. quia in isto ueneno defuit dolus, & aīus occidēdi, deficit et malũ exēplũ, & turpitudo finalis intētionis, qa oīa sunt bona, & cũ bona intentione facta, ideo euadit impunis, ergo sunt oīno diuersa quo ad effectum. Postremo ut me expediā de ista qō. sic distingue, aut nos loqmur de poculo abortionis seu amatorio, & tũc aut ex illius assumptionis ille q assumpsit periit, aut non, priori casu ille q dedit, & si dolo nō dederit punit̄ ultimo supplicio pp malũ exēplũ. Suppleas tu, & turpitudinē finalis intētionis, & ita intelligit̄ tex. in d.§. q abortionis, ubi est casus. Aut nō fuit mors secuta, & isto casu humiliores in metallũ ppetuo damnātur, honestiores uero pp malũ exēplũ confiscata dimidia parte bonorũ suorũ in insulā ppetuo relegant̄ s᷑m q dicit text. cũ gl. in d.§. qui abortio-

19 nis. † Aut nos loqmur in ueneno conceptionis, & tũc aut ex illius assumptione qs periit & ille q tradidit punit̄ pęna relegationis dũtaxat pp malũ exēplũ, ex quo in ipso tradente erat bona, & iusta intētio sua finalis, q̄ tendebat ad suscipiēdā plē qđ est fauorabile, ut supra diximus. Si.n. ista est fauorabilis in quo igit̄ cōsistit istud malũ exēplũ de quo loquit̄ tex in d §. adiectio. in fin. Rñ. quia mulier illa ur̄ quodāmodo uoluisse uiolētare naturā, & voluisse īponere fecunditatē in utero in quo Deus, & nā īposuerunt sterilitatē. pp hoc ur̄ esse malũ exēplũ, qa fuit nimiũ audax. nā phibitũ est uelle subuertere ordinē naturę, c. si aliquis. de hom in antiq. Aut non fuit secuta mors illius absorbētis, & nulla pęna punit̄ ex quo caret dolus, & culpa dũmodo aliqđ scādalũ subsecutũ nō fuerit, & ita ur̄ sentire gl.

20 in d.§. adiectio. † Aut nos loqmur de ueneno sanatiuo qđ fit cā sanitatis, & miscet̄ ī medelis, & isto casu siue sequatur mors absorbētis siue liberatio ab illa ęgritudine siue nō, in oēm euētum q tradidit uel cōposuit erit immunis ab oī pęna dummodo nō adsit dolus uel culpa d.l. 3. §. alio, à cōtrario sensu, & supra pxi. diximus, & p hęc sum expeditus de ista ardua, & nobili. q. Sed anteq̄ ad ulteriora pcedā q̄ro in hac mā, qđ si aliqs cā libidinis, aut odii aliqđ potādum dederit, mulieri, ut parere uel cōcipere non possit. qđ dicit̄ uenenũ sine potũ sterilitatis, qđ est cōtrariũ ue-

neno

nemo cōceptionis,de qua supra proxime di
21 xi qua pœna ille qui tradidit puniatur.† Rñ.
qđ de iure canonico quasi homicidie puniē
dus erit,ita dicit tex.ibi est casus iste in cap.
si aliquis,de hom.sed gl.ibi dicit, ꝙ debet in
telligi de pœna spūali.l.excōicationis quæ in
fertur tam in clericum q̃ in laicū,non tñ cle
ricus ꝑ hoc efficitur irregularis, ac si uerū
hoīem uiuentē occidisset nisi ꝓbaret infantē
aīum,& uiuentem occidisse,uide gl. in d.c.si
aliquis. & ibi Abb. Si uero loquimur de iure
ciuili fit eadem distō,aut infans in utero ma
tris adhuc nullus erat hō,quia adhuc forma
tus non fuerat, nec aīatus,& tradēs poculū
punitur pœna extraordinaria,siue relegatio
nis d.§ q abortionis.l.diuus.ff.de extr.cri.& l.
Cic §.fin.ff.de pœn.aut erat iam animatus,
& uiuēs,& punit̄ de homicidio,qa hominem
dr̄ occidisse,ut l.i ff.ad l.Pōp.de par.& melius
in l.pen.C.ad l.Corn. de sic.& l.1.in prin.ff.
eod.tit.& per gl. in d.l. diuus.ff.de extraord.
crim.& infra latius dicam in seq.quæst.

1 *Poculum tradens abortionis, ut fœtum edat imma turum, qualiter puniatur.*
2 *Mulier prægnans poculum abortionis scienter sumēs qualiter puniri debeat & nu.6.*
3 *Mulier prægnans pecunia accepta partum suum abi gens, pœna capitis plectitur.*
3 *Anima in sanguine dicitur habitare, hinc est quod plerique ultram on.fortiter bibunt, ne anima in sicco morari contingat.*
Fœtus in utero matris intra quantum tempus forma ri censeatur.
Plantæ singuli mensæ singulo operari in dicuntur in formatione infantis in utero.
4 *Saturnæ uitæ humanæ inimicus mense primo fæ tus formandi regnare putatur.*
Iupiter humanis amicus, secundo mense formando fœtui censetur præesse, tertio Mars, Venus quar to, sexto Sol, Luna septimo.
5 *Infans natus mense septimo ideo uiuere posse dicitur quod sub Luna nascatur.*
7 *Mulier de iure canonico excommunicatur quæ pocu culum sumit ut fœtus immaturus ædatur.*
8 *Poculum amatorium dans mulieri prægnanti ex quo moritur, an puniatur.*
9 *Clericus ministrans poculum amatorium non effici tur irregularis nisi effectualiter uiuentem homi nem occiderit.*
Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo sequitur abortiuum.
10 *Poculum ministrans cū sortilegijs factū nedum pū nitur, sed & qui illud confecit puniri debet.*

Decimotertio prosequendo materiā po
1 culorum q̄ro,† qd si aliqs ministrauerit
poculum mulieri prægnanti ad effectū
ut faceret abortiuum,quod postea effectuali
ter subsecutum fuerit,qua pœna puniat̄,nec
putes.q.istam esse eandem de qua in d.§. qui
abortionis,quia ibi non fit mentio abortu se
cuto,uel de infante occiso,sed disponitur ibi
qñ poculum ipsum nocuet matri.Ad propo
situm igr̄ Rñ & in hac qō. repetēda est distō
illa quam supra ꝓxime in fin.præced.q. dedi
mus, ꝙ aut infans in utero matris erat iam
aīatus,& uiuens aut non primo casu q dedit
poculū nulli dubium est ꝙ secuto abortu te
netur de homicidio.l.pen.C.ad l.Corn.de sic.
l.1.in princ ff.eo.tit.l.Cic.in prin. ff.de pœn.
& not.per gl.in l.diuus. ff.de extraord. crim.
gl.est in c.si aliqs.de hom.& 2.q.4 cōsuluisti
qa isto casu dr̄ occidisse hoīem,& sumus pro
prie in terminis.l.Corn.de sic.cap.5.ut l.3.in
princ.in eod.tit.& ista dnr esse mala uenena
q̃ facta sunt homines necādi cā, d.l.3 in pric.
Secundo uero casu qñ partus siue infans non
dū erat aīatus,neq; formatus secuto aborsu
nō tenet̄ de sicariis,sed alia pœna extraord.
relegationis,uel simili ad arbitriū iudicis s̄m
qualitatē facti.& ꝑsonarū cōdonē.d.l.diuus
& l.Cic.§.fin.& l.ꝓgnantē. ff. de pœn.& l.si
mulierem uisceribus. ff. ad l. Corn. de sicar.
2 † Mulier autē quæ scienter poculum ipm as
sumpsit ut facere abortiuū,si inde sit secutus
aborsus,& infans iā animatus, & completus
erat tenet̄ pœna legis Pōpeiæ de paricidis,
quia est mr̄icida,ut l.1.in uers.mr̄.ff.ad l.Pō.
de parr & ibi Bart.& Bald.in d.l. diuus idem
tenet ꝙ si mulier in ipsa adhuc ꝓgnans rece
pta pecunia partū suū abegerit tenet̄ pœna
capitis indistincte.siue partus erat iā anima
tus siue nō,& hoc ꝑ turpitudinē illam rece
ptionis pecuniarū,qa dr̄ assassiniū, ut l. Cic.
in princ.ff.de pœn.uide Bar.in d.l.diuus.Sed
qa fit illa distō ꝙ aut partus erat aīatus, aut
non,in mā abortionis q̄ro quanto tp̄e par
tus siue infans in utero mr̄is dr̄ esse aīatus a
die cōceptionis.Rñ.cū primū formatus fue
rit infans,& cōpletus corpore tūc aīa ingredi
tur in ipso corpore q̃ infunditur à Deo, illo
tūc corpus recipit formatus.32.q.2. qđ uero.
& c Moyses.non.n.cōuenit ꝙ anima prius in

fundatur

fundaẽ in corpore illo anteq̃ habeat pfectam formã oĩbus partibus, & mẽbris suis, qa nõ est cõueniens q habitare debeat in corpore sicco, hoc est rudi, & informi, debet.n. hr̃e sedẽ, siue domũ suam pfectã in qua habitare possit, ut dicit gl. in d.c. quod vero, & c. Moyses, q̃ gl. in uer. sic dicit q ẽm quorundã opinionẽ † aĩa dicit habitare i sanguine, & ppea dicit q Normãni, Anglici, & Poloni fortiter bibũt ne cõtingat aĩam habitare in sicco Rursus q̃ritur quo tpe, vel infra quantũ tps infans dr̃ esse formatus in utero mr̃is. gl. in d. l. diuus, uĩ tenere, q in 40. dieb. Bart. ibi dicit esse uerũ in masculo, in fœmina uero post 60. dies demum hoc declarandum reliq̃t nãlibus dñs aũt Conciliat. in suis drĩis Phys. diff. 49. dicit, q 30. aut 35. die ad plus partus, siue infans in vtero mr̃is dr̃ esse formatus. Deinde ponit notabilẽ, & pulchrã doctrinã circa partus genituraã formationẽ, & augmentũ, & de illius ortu, dicit. n. q vnusqsq; infans à principio suę creationis, dũ primo incipit gñari, vsq; ad diẽ sui ortus recipit fomentũ, & influentiã ab oĩbus septẽ planetis, quorũ unusqsq; singulo mẽse sui syderis grãm nãlr̃ operaẽ in ipso infante in utero mr̃is iacente, ẽm quã paulatim infans recipit augmentũ, ita q deuenit ad pfectionẽ suã, & venit in lucẽ. 4 † Primo.n. mense regnat Saturnus qui est frigidus, & siccus, inimicus uitæ humanæ, q̃ cõsistit in calido, & humido, ut p gl. pdictã in d. c. qđ uero, & d.c. Moyses, istius planetæ, seu syderis nã est sperma uiri de recẽti effluxum in uẽtre mr̃is qđ adhuc liqdũ est una cũ spermate mulieris insimul coagulare, & inspissare, ita qđ possit recipe formã, & adeo fortiter illud pstringit coagulãdo. q reducit illud tãquã in missam paste. quo sic in unũ coagulato fit paulatim extẽsio, & formaẽ primo caput deinde alia mẽbra adeo qđ 30. die cõpleto cõiter, infans solet hr̃e formã suã pfectã. Secũdo mense uenit. Iupiter q est calidus, & humidus amicus uitæ humanæ, & inimicus mortis, & infantẽ ipm quẽ formatũ reperiit extendit, & auget, quos uero inuenit nõdum esse bene formatos illorũ formas cõplet mirabili grã, & fortuna qđ euenire solet, qñq; pp debilitatẽ mr̃is, & hinc est qđ mulieres istæ cõiter solent secũdo mẽse sentire infantẽ in utero cõmoueri. Tertio mẽse Mars succedit q est calidus, & siccus ut ignis, & iste silr̃ fert opem augmento partus illa humiditates quas reperit ex residuis sideris Iouis desiccat, & incumbit augmẽto pueri. Quarto deinde mẽse uenit Venus q̃ est frigida, & humida ut aqua, & ipsa similiter tẽperat superfluas caliditates ignitas pcedẽtis syderis. Quinto, succedit Mercurius. Sexto Sol. Septimo Luna, & unũquodque sydus pcedit proportionabiliter, ẽm eius nãm in augumentũ ipsius infantis, completo igitur septimo mense cursus iste sydereus reuertitur iterum ad primum qđ est Saturnus q regnat, & operatur octauo mense. Deinde ad Iouẽ q uenit nono mense, postea ad Martem qui decimo, & sic de singulis successiue. 5 † Et hinc est qđ infans q nasciẽ septimo mense uiuit, eo qa nascitur sub sydere Lunę uitę humanæ cõpatibili, & qa tunc infans dr̃ esse pfectus, ex quo participauit de natura, & qualitatib. oĩm septẽ syderũ siue planetarũ, si nascit ille septimo mense dũ Luna dñatur, uiuit, & q̃plures reperiunẽ q nati sunt septimo mense, & uiuant. Si uero octauo mense ueniret in lucẽ perraro, uel nunquã viuit, rõ est quia venit sub sydere Saturni maligno, & multum cõtrario uitę hoĩs, ex quo ut dixi est frigidus, & siccus, habet cõformitatẽ cũ morte, illi igitur qui sub isto sidere ueniunt in lucẽ adeo grauiter vulneranẽ, & pmũtur istius syderis malignitate, & frigiditate, q necesse est ut peant. Hi uero q nono mẽse veniunt in lucẽ, put maior pars uenit, oẽs cõiter uiuunt, & crescũt ex quo sub Ioue ceteris benigniore sidere, & humanæ uitæ cõseruatore oriũtur, de quo magis q̃ de aliis nã lætatur, hæc licet sint aliquantulum extra mãm nostram, tñ qui sunt delectabilis intelligentiæ, saltẽ pro iunioribus hic inserere placuit. Redeamus nunc ad materiã nr̃am qua q̃rebamus quanto tpe infans in utero mr̃is dicitur esse formatus, & concludẽdũ est ẽm opin. dicti Doct. q cõiter 30. & q̃nque. 35. die ad plus à die ipsius conceptionis. quidam alii dixerunt q masculus post 40. fœmina uero post 80. dies habet perfectam formam. ita dicit gl. 5. dist. in princ. uersic. 40. quam refert, & sequitur Abb. in c. si aliquis, in fin. de homic. tñ de iure ciuili non est discedendum ab opin. gloss. in d. l. diuus, quæ est cõiter approbata. 6 † Si igitur post dictum tps mulier acceperit poculum abortionis scienter tenetur ut pr̃icida, & legis Pompeiæ de parricidis pœna punienda est, ut d. l. 1. § mater. ff. ad leg. Põp. de parricid. si autem alius scienter dede-

rit poculũ pdictũ qđ ipsa mulier ignoranter accepit, ille q tradidit punit pęna l. Corn. de sic. ut l.1.in prin.& l.3.ff.eo.tit.de sic Si uero poculũ pdictũ assumptũ fuerit ante tps pdictũ.s.anteq̃ puerperiũ esset formatũ in utero,& tũc aut mulier accepit pecuniã ꝓhibendo poculũ vt faceret abortiuũ,& isto casu sp mulier punit pęna capitis siue infans erat iã formatus siue nõ d.l.Cic.in prin.& ibi Bart. & idẽ Bar.in d.l.diuus.ff.de extra. crim.si uero mulier pecuniã nõ accepit nõ punit pęna mortis qñ ante tps formatiõis, & uitę ipsius infantis assũpsit poculũ, sed alia pęna extra ordinaria relegationis d.l.diuus. & ibi gl. & Bar.in l.pgnãtẽ.& l.Cic.§.fi.ff.de pęn. & l. si mulierẽ uiscerib.ff.ad leg.Cor.de sic.qđ uerũ

7 est de iure ciuili p iura pdicta. † De iure aũt canonico infert pęna spãlis. s. excõicationis quocunq; t.pe fuerint data dicta pocula,ẽt si essent data mulieri nihil adhuc hñti in vtero, ad effectum ne cõcipiat,eadẽ pœna puniunt velut homicidiæ.c.si aliqs.de homic.in antiqs, & diximus supra ꝓxima.q. in fi.Prædicta oĩa tñ ꝓcedũt qñ fuit secutus effectus ꝙ mulier fecit abortiuũ partũ. Sed qd si nõ obstante poculo mulier pepit filiũ viuẽtẽ,& q durauit in uita,an q dedit poculo vel ipsamulier puniat, & qua pęna,uide do.And.Barb.ĩ cõs. 23.ĩ.2.uol.ubi dicit ꝙ nõ debet puniri pœna mortis ex quo nõ fuit secutus effectus,qa hodie in maleficiis potius spectat euẽtus quã solus aĩus delinquẽtis siue effectu,nihilominus nõ euadet impunis ille q sciẽter tradidit vel q scienter assũpsit,qa poterit relegari p ea q̃ hñr in d l.si qs aliqd. §. qui abortionis. ff de pœn.Quãdoq; uero ex poculo hmõi sumpto mulier ipsa periit, & tunc ille qui tradidit pun t pęna ultimi supplicii, licet nõ dederit dolose cõtra ipsã,qa res maliexẽpli est.& iste est proprie casus in d. §. qui abortionis. in fi.

8 †Q id si aliqs dederit poculũ amatoriũ mulieri pgnãti,ut flecteret eius aĩum ad amãdũ ipsam tradẽtẽ, ex quo poculo mulier ipsa periit,qua pęnas puniat tradẽtes. dic ꝙ eadẽ pęna ultimi supplicii quãuis aĩum occidẽdi nõ habuerit,& dolũ nõ fecerit,ut d §. q abortionis q decidit utrũq; casum in terminis,hæc tñ q̃ supra diximus ꝓcedũt,de iure ciuili, & ĩter laicos.De iure autẽ canonico ultra ea q̃ diximus supra clarius hic distincte, ꝙ aut loqmur de iure antiquo ẽm legẽ Moysi.aut de iure nono ẽm cõstõnes põtificum. Primo casu si infans iã formatus, & aĩatus erat ꝙ quali & qñ t.pe dicat esse formatus, & aĩatus diximus supra ea.q.qa tunc de aĩam ꝓ aĩa.Et sic punitur pœna mortis q dedit poculũ abortionis,quonecauit infantẽ uiuẽtẽ.ut ĩ c.Moyses.32. q.2. in prin. aut partus nondum erat cõpletus in forma nec aĩatus, & tradens poculum hmõi mulctat pecunia arbitrio iudicis d. c. Moyses. Ratio est,qa non potest dici exaĩatum illud ꝙ caret anima quã nõ habet

9 adhuc.† Secundo, uero casu qñ loquimur de iure pontificio, aut loquimur de pœna irregularitatis uel degradationis, & ista non infert nisi clericus effectualiter hoĩem uiuentẽ occiderit,uel ꝙ sit natus, uel adhuc in utero matris non refert, & in c.1.& c.sicut dignũ. §.1.de homic.& p gl.in d.c.Moyses.c.si aliqs. in gl.eo.ti.& gl.in c.cõsuluisti.2.q.4.idem sequitur Panor.in d.c.si aliqs.aut loquimur de pœna excõicationis, & ista infertur pro quocunq; abortiuo secuto siue puerperium erat aĩatum siue nõ,& iura ipsa appellãt istud homicidiũ,sed anteq̃ infans sit plene formatus & aĩatus non põt dici ꝓprie homicidiũ,quia non põt corpus examinari qđ adhuc caret anima,ut supra ꝓx.diximus, isto casu igr improprie dr homicidiũ,uide tex.in d.c si aliqs. & ibi do.Abb.imò hac pœna punit ẽt si aliqs libidine aut odio daret mulieri que nondum cõcepit uenena siue pocula sterilitas adhoc ne coeundo cõcipere possit,ut d.c.si aliqs.ubi est casus ualde not ꝙ nõ solũ qs tenet de homicidio ꝓ abortiuo iã facto,sed pro fiẽdo uel pro impedimento pstito ad concipiendum.

10 † Et not.ẽt hoc vinum in tota materia poculorum,ꝙ non solum punit q sciẽter tradidit poculum,verumẽt ille q sciẽter fecit,& cõposuit,ita expresse not.Pan.in d.c.si aliquis.in princ.& no.in l.1.in princ. & in l. 3. in princ. ff.ad leg. Cor. de sic. & hoc idem seruatur in qbuscunq; aliis sortilegiis, ut not. Arch. 26. qõ.5.quicunque,& 1.dist.si qs. viduã. 23. q. vlt.in pessimam.ff.ad l.Iul.maiest.l.1.& ff.de iniur.l.item apud Labeonem.§.adduxisse.

1 *Sacerdotes super rebus prophanis ad sortilegia apt is celebrantes,qualiter debeant puniri.*

2 *Sacerdos missam defunctorum pro uiuentibus celebrans ut citius moriantur, aut periculum incurrant qualiter puniatur.*

3 *Clericus qui sacramento abutitur pœna arbitraria punitur,*

Decimo

1 DEcimoquarto q̃ro ultra † ea quæ dixi mus supra in 11. q uidendum est qd de sacerdotibus qui sup̱ reb. prophanis, & aptis ad faciendum sortilegia, & ad illud duntaxat effectũ oblatis, unã aut plures missas scienter celebrant adhibitis nepharijs, & inhonestis precibus, & uerbis sup̱stitiosis, q̃bus pœnis puniunt. Res uero sup̱ q̃b. solent missas ipsas celebrare sunt ut plurimũ istæ, panis crudus siue pasta, aut coactus. ut placẽta, itẽ calamita q̃nq; cutim ĩdumẽti pueri nascẽtis, quã appellãt pelliculam uirginẽ, & alia his sĩlia simplicia, aut mixta ĩposita sup̱ altari illis modis de q̃b. supra diximus in 3 q. pro isto facinore, dic ꝙ de iure canonum clericus oĩno deponit, ut in c. si q̃s 2 eps. 26. q. 5. † si. n. p̱ sola celebratione missæ defunctorũ dicta p̱ uiuentib. ut citius moriãtur aut periculũ mortis incurrant, sacerdos p̱petuo priuat officio, beneficio, ordine, gradu atq; dignitate, & in p̱petui exilii ergastulo, una cum cõsulente uel id fieri procurãte relegat, ut in c. q̃cunq; 26. q. 5. & diximus supra 11. q. uers. p̱ faciliori. quantomagis deberet iste sacerdos deponi, & relegari q̃ in missarũ suarũ celebratione illa pprohana, & immũda turpiter cõmiscuit illaq; uel Deo aut potius dęmoni uouere turpibus, & sup̱stitiosis p̃cibus non ueret. certe non uideo cur minori pœna puniri possit, maxime q̃n sciẽter ista patrauit d. c. quicunq; in 2. parte circa fi. p̱ quo facit in arg. tex. de cõsec dist. 2. cũ oẽ crimen. in fi. ubi grauiter punit clericus depositione, q̃ abutit ordine sacri, licet id non faciat ad effectum sortilegiãdi, aut p̱ modũ 3 superstitiosum, ut latius infra dicam. † Quidam uero dixerunt ꝙ pro hmõi facinore sit pęna arbitraria, iuxta doctrinam dom. Abb. in d. c. 2. extra eod. tit. hoc tñ tolerari posset quotiescunq; factum non esset ualde turpe uel persona sacerdotis esset adeo simplex. & debilis ingenii ꝙ de facili q̃s cognoscere posset quod bona fide ductus fuerit circunuẽtus putans bene facere, & non peccare, ut in d. c. 2. & est tex & ibi Bart. in l. si adulteriũ cũ incest. in uer. idem Pollioni. ff. ad l. Iul. de adult.

1 *Sacerdos debito modo & ordine sacrificandi abeuntes quam pęnam dare debeant.*

1 *Sacerdos qui forma debita, aut etiam materia sacramenti non seruata celebrat, omni ordine, & gradu ad tempus priuari debet.*

1 DEcimoquinto q̃ro quid † de sacerdotibus qui abutunt debito modo, & ordine sacrificandi, ut q̃a non ponunt uinum cũ aqua simul in calice, sed uinum tantum, aut aquam solam uel botrum uuarũ cõprimunt in calice aut panniculum musto intinctum, & diu conseruatum aqua ablauant, & illã lauaturã ponunt in calice loco vini aqua com mixti, aut panẽ sacri intinctũ in uino calicis sacrato tradunt laicis pro cõione siue eucharistiæ sacro q̃bus pęnis puniunt oĩa ista narrantur in tex. in c. cum omne crimen de cõse 2 cra. dist. 2. & cõcludit in fine † ꝙ sacerdos pro isto facinore debet priuari ad tp̃s omni ordine, & gradu arbitrio iudicis, & tandiu sic priuatus existere donec iudici uisum fuerit illũ congruã pniam peregisse, ut postea purgatus ad oĩa sua pristina restituatur, ut ibi dr.

1 *Sacerdos uel quiuis alius res sacras aut sacratas ad uisus prophanos conuertens, qualiter puniri debeat.*

2 *Baldassar rex Babylono inter fectus quod uasa sacra templi in prophanos conuertit usus.*

3 *Diaconus rebus sacris abutens, & in usus prophanos eas conuertens, quanto tempore excommunicatus ab altaris ministerio sit suspensus.*

4 *Abutens rebus sacris in sortilegijs sacrilegij reus est.*

1 DEcimo sexto q̃ro qua pœna punitur sacerdos uel laicus qui uasa ecclesiastica sacrata uel uestes sacras, aut benedictas ut est altaris pallax, calix, patena, purificatorium, tabernaculum sacramẽti, eucharistiæ, aut aliquarum reliquiarum, itẽ lapidẽ sacratum totũ aut partẽ, siue corporale, manipulũ, stolã, camisum, planetã, itẽ uela q̃ sunt in sanctuario, aut iuxta imaginẽ crucis, aut B. Mariæ virg. & alia his similia acceperit, & ad prophanos vsus irreuerenter cõuerterit aut damnabilius in sortilegiis cõmiscuerit. Dic ꝙ primo casu q̃n quis abutitur illis in p̱phanis domesticis vsibus circa sortilegia de iure antiquo s̃m legem Moysi vltione diuina persecutiebantur, & sæpius morte, & totius status subuersione, si erant reges uel alii princi 2 pes, ut hr̃ Daniel. 5. Vbi rex Baldassar filius Nabuchodonosor postq̃ cepit erga Deum, & res sactos irreuerẽter se hr̃e, & ꝙ sacrata vel benedicta vasa aurea, & argẽtea ex sacro templo dñi in Hierusalem abstulerat, & cum

illis ipse rex Baldassar una cũ principibus,& primatib. suis uxoribus atq; cõcubinis in cõ uiuiis suis uinũ biberãt,iratus est ualde Deus de tãta eorũ insolẽtia,& primo monuit regẽ Baldassarẽ quodã pconio literarũ miraculose scriptarũ ĩ albo pariete aulæ regiæ quas nemo sapiẽtiũ ipsius regis Baldassaris sed solus Daniel interptatus est,& cõminatus fuit futurũ malũ iudiciũ cõtra ipsũ, adeo ut illa nocte ipse Rex Baldassar ab inimicis suis ĩterfectus ẽ, & regnũ suũ ad extraneas manus deuenit uide ĩ d.c.5.c.Daniel.de quo fit mẽtio de cõse.di.1.c.uestimẽta.& c.ĩ sancta. vñ cõcludi pt, q de iure antiquo p hmõi rapina,& abusu sit pęna mortis,& bonorũ suorũ publicatio aut mala successio.† De iure uero Põtificio Diaconus p isto criẽ tribus annis,& sex mẽsibus excõicatus existis,& ab altaris ministerio oĩno suspensus hr.Presbyter uero decẽ annis,& sex mensib.remanet excõicatus, ut hr de cõse.dist.1.nemo per ignorantiã.Si uero bona pdicta ipsi immiscuerunt in sortilegiis aut aliis tradiderũt ut immiscerent grauius puniunt.qa clericus dẽt deponi, & oĩb. suis officiis atq; bñficiis ordine gradu, & dignitate priuari,& in perpetuũ carcerẽ intrudi,aut in exiliũ perpetuũ mitti.ut d.c. si quis eps,& c.quicunq; in fin.26.qõ.5.uel dic ẽm Abb.in d.c.2.extra eo.ti.q erit pęna arbitraria ẽm arbitriũ iudicis moderãda attẽta qualitate facti,& psonarũ cõdõne, ut alias diximus supra eo p dicta iura q̃ amplius nõ refero ut capiã breuitatẽ.†Et no.unũ in tota mãsortilegiorũ, q ille q abutitur reb. sacris uel benedictis, & ecclesiasticis semel dedicatis, nõ solũ tenet pœnis de qbus supra uerũ ẽt tenet pœna sacrilegii,qa in ueritate p similẽ cõtrectationẽ reũ sacrarũ cõmittit sacrilegiũ ut hr 17.q.4.sacrilegiũ.& c. si quis contumax.§.1.& d. Ioan.lec.in sum.in tit.de sacril.q.3.& S.Tho in sum.2.2.q.99.art.3. uer. dicendũ,& de pœna ipsorũ,uide in d. c. si qs cõtumax.Imò dicit Arch.in c.fœlicis de pœ. lib 6.in princ. q sacrilegiũ cõmittit quilibet ordinibus clericorũ qui ariolos,incãtatores, auruspices,& similes consuluit uel similia facit intelligens in effectu, q oĩs sortilegus pt dici sacrilegus, & de sacrilegio puniri, uide tñ q̃ latius dicam infra ti.seq. q.1. & no.ẽt q pro isto crimine subtractionis uasorũ sacrorũ de ecclesia imponunt grauiores pœnæ de quibus habetur.12. q.2.de uiro.uide ibi.

1 *Sacerdos in missarum celebrationibus preces nepharias, & turpes admiscens, & ad malum finem, qualiter sit puniendus.*

2 *Sacerdos Hispanus decretorum doctor etiam quadragesimumquintum egressum annum in insaniam,& furorem uertitur ob nephandum amorem monialium.*

3 *Sacerdos preces aut oblationes nepharias in missarum solemnijs offerens officio,& beneficio,gradu, & ordine est priuandus.*

4 *Pœnæ secundum facti qualitatem, turpitudinem, aut scandalum sunt aggrauandæ,aut molliendę.*

5 *Animus maxime in omnibus criminibus est attendendus.*

Decimoseptimo quæro † quid de his sacerdotibus qui in missarũ suarũ celebrationibus hmõi aliquas preces nefandas,& turpes absq; alicuius rei immixtione ptulerint illa aut Deo aut dæmoni uouẽdo,nõ absq; magna supstitione dicauerint. q̃ro qua pœna puniant,& ut facilius res ista apphendi possit subdã exẽplo put habui semel ĩ facto Romæ.† Quidã uir Hispanus clericus sacris beneficiatus,& decretorũ doctor ętatis anno 45. uel circa captus erat amore quarũdã monialiũ iuuenũ q̃ erant plurimũ forma uenustæ,quas iste sæpius ad monasteriũ uisitabat,& blãdiis uerbis atq; munerib. multoties blandiebat eis,adeo q p pillarum pulchritudinẽ,& uenerabilẽ uenustatem ille Hispanus paulatim cępit ardescere,& freqntius illarũ monasterii limina uisitare, & ĩ tã magnã deuenit insaniã,& cecitatẽ q die noctéq; tã in somniis q̃ in uigilia nil aliud nisi illarũ ãplexus,& cõcubitus meditabat corde uerbo,gestis,aut signis Et ĩ tã graui demẽtia, adductus fuit, q asserebat expsse, ex quo ipse erat clericus esse sponsum ecclesiæ, & moniales illas similiter esse sponsas ecclesiæ, nam qa dicebant esse sponsæ Xpi q repsentat per ecclesiã cõcludebat q sponsi,& spõsæ spũales,hoc est,sacerdotes, & moniales poterant adinuicẽ carnalr copulari sine pctõ,& q ita Deus pordinauerat,putans summũ bonũ in solo coitu cõsistere.& q turpius est,ipse sæpius hoc pdicabat illis iuuẽculis adeo, q ipse cœperũt illũ euitare,vñ ipse clericus postea deuenit in maiorẽ insaniã, quia quotidie esset literatus cõponebat aliquas orationes & preces nefarias qbus orabat Deum, & alios sanctos ut præstarent sibi robur maximũ in renibus, in lumbis uero calorẽ talẽ quo posset

set facillime in magna abundātia luxuriari, & coitum carnis sæpissime cōplere, & quia il larū monialium q̄dam uocabat̄ Ceciliā, altera Vrsula, alia uero Magdalena, & Clara, in ipsius suis orationib. quas quotidie de nouo formabat summis precibus deprecabat̄ uirgines illas sanctas, & beatas post Dei inuocationē, ut ex dono grǣ specialis in mētibus, & cordibus ipsarū monialiū hāc meditationē, & firmā opinionē infunderēt, ita ꝙ ipsæ moniales firmiter putarēt, & crederēt nullū aliud magis meritorium opus Deo fieri posse quā coire, & carnaliter cōmisceri, crescere, & multiplicare, nulla adhibita ꝑsonarū distīone sit sacra uel ꝓphana, sit cōiugata uel soluta, sit cōsanguinea uel extranea, & similia, & ꝙ ex coitu hmōi putarent uotū castitatis nullatenus infringi posse, sed magis hoc Deo placere q̄ holocaustū, siue sacrificiū, & ultra hoc ꝙ ardētius illarū corda incalescceret ad amandū, & uehemēter diligēdū uirū ipsum sacerdotē q erat spōsus ecclesiæ, & eius uota carnalia firmiter maxima cū humilitate adimplere, eiusq́ mā datis. ut ueri patris parere asserēs ꝙ illo modo cōsumādū erat matrimonium spūale inter religiosos uiros, & mulieres queādmodū matrimoniū carnale consumat̄ per uerā utriusq; coniugum carnalē copulam, ut in c. cōtinebatur, prima responso de despon. impub & in c. tua nos de, sponsa. Quas qdem schedulas ipse clericus portabat quotidie ad quoddam monasteriū ubi morabāt̄ qdā boni, & purissimiri sacerdotes mēdicāte, q potius simplicitate, & bonitate q̄ doctrina religionē sua ꝓfitebant̄, & die qualibet ad ecclesiā illius monasterii accedebat ad missā, & singulis diebus unā ex ipsis schedulis dabat sacerdoti, & dabat ēt iuliū unum ꝓ eleemosina ad hoc ut in celebratione missæ. s. in memēto, ꝑces illas Deo, & sanctis uirginibus ꝑdictis offerret cū deuotione orādo Deū, & sanctas uirgines ꝑdictas ut pia uota ipsius orātis exaudirent. & hoc modo decepit unū uel duos ex simplicioribus, & rudioribus illorū monachorū. & īterim ipse quoque intererat missę, & totidē easdēq́. ꝑces ipse cū deuotione recitabat, & ꝓsequēdo ulterius in hac sua suꝑstitiōe quotidie nouas orōnes cōponēs deuenit tādē ad manus cuiusdā monachi q erat ceteris magis doctus atq; exꝑtus q sumpta schedula duplicata una cum eleemosina accessit ad altare, & perlegēs quæ intus erant uerba ualde obstupuit, & ne missæ sacrificiū ꝑturbaret dimisit schedulā illā in angulo altaris, & prosecutus fuit missam. demū ea cōpleta ipse monachus multum reprehendit ipsum clericū Hispanū dicens ꝙ uerba illa erant ualde turpia, & superstitiosa, nec merebātur ꝑ aliquem sacerdotē in tāto missæ mysterio memorari, at ille subrisit deridens monachi illius simplicitatē, & ignorantiam, cæpitq́. secū uelle disputare, quia argutus erat quasdā interpretationes diuinæ scripturæ lōge erroneas attribuens, adeo ꝙ nō trāsibant absq; scrupulo, & labe hæreticæ prauitatis, ut alias diximus in tract. de hæret. q. 1. & 2. Videres itaq; monachus ille ipsum clericū tā graui errore apprehensū sumptis pluribus ex illis suis schedulis quas ad inuenit de ꝑmissis oībus cōsulit qua primū Reuer. D. Vicariū Papæ cuius tunc ego auditor aderā mihiq́. mādauit ut rē hāc cognoscerē & ipsum clericū ꝓ modo culpæ corriperē, q statim incarceratus, & examinatus oīa adunguē cōfessus est, imò à principio instabat ꝑtinax ī illa sua erronea opinione, uolēs defendere falsas quasdā, & nouas interpretatiōes quas diuinæ scripturę attribuerat, qui quàm primò uidit ne ꝑparari ad declarādū illū hæreticū, & pęnis hæreticorū subiiciēdū, nisi errorē ipsum reuocaret, incōtinēti oīa reuocauit, & errorē suum solēniter abiurauit, adeo ꝙ ꝓ hæresis suspitione meruit ueniam, & reuocauit oēs illas suas interpretationes quas dederat diuinæ scripturæ, & reliquas oēs insanias suas quas supra narrauimus, nihilominus ut cautius in futurum procederet de mandato. S. D. N Papæ fuit relegatus ab urbe ad certum tēpus.

3 † Ad propositum nunc q̄stionis nostræ redeundo quæro si reperitur aliquis sacerdos qui scienter preces hmōi aut similes q̄ non tendunt ad uerum diuinū cultum, & salutem animæ, sed potius uertūtur in pctm̄, & rem damnabilem in missæ solemni sacrificio celebrauerit seu alio quouis modo uouerit aut obtulerit, qua pœna puniat̄. dic ꝙ isto casu putarē esse priuandū oī ordine, & gradu officiis atq; beneficiis ecclesiastici, & ēt relegandū esse tā ipsum sacerdotem q̄ illum q ipsum cōsuluit, & ꝑmissa fieri mādat. at. arg. eorum quæ hūr in d. c. quicunque in fi. 26. q. 5. ubi si sacerdos pro uiuentibus celebrat missam defunctorum ut illi pro quibus missa celebrat̄ citius moriātur aut mor-

tis periculum incurrant, sacerdos ipse punit̃ pęnis p̃dictis, & nihilominus ibi nõ apparet de aliqua su ꝑstitiosa orone aut cærimoniis, sed solũ de turpi celebrantis intentione, quã to magis in casu nostro ille deberet hac pœna puniri q̃ preces istas obscenas diuino cul ti admodũ cõtrarias, & q̃ oẽs tẽdũt ad pctm̃ & totius christianę fidei læsionẽ, dum quęrit ꝑ sacrificium missæ prębere materiã peccandi, & malefaciendi ꝑ quam, & eius holocaustum solent peccata dimitti de conse dist. 2. cum oẽ crimen, & eadem dis. nihil in sacrificiis, & diximus in tract. de hæret. q. 2. ĩ princ. nihilominus isto casu non discedere ab opinione Abb. de qua in d. cap. 2. extra eo. titu §.

4 † ꝙ pœnæ hmõi sint aggrauandæ uel minuẽdæ iuxta qualitatem facti aut turpitudinem siue scandalum ꝙ inde exoritur, & personarum cõdõnem, in quibus omnibus plurimũ uertitur arbitrium iudicis. Ponamus. n. ꝙ esset aliquis simplex humilis sacerdotis idiota qui sit alias bonæ condõnis, & sanæ puræ cõscientiæ, qui ad preces, & mandata alicu ius magi principis, baronis, aut uiri magnæ cõdõnis similes p̃ces emiserit, erit ne dicendũ ꝙ sit puniendus ille sicut aliud uersutus malitiosus, & qui in istis turpitudinibus delectatur, certe non, & ꝑpea bene, & sancte disposuit tex. in ca. sicut dignum, in princ. de homic. & in l. respiciendum. & l. aut facta. ff. de pœ. & l. quid ergo. & ibi Bart. ff. de his qui no. infam. & Bart Bald. & alii. in l. 1. §. diuus. & in l. diuus. & l. in l. Cor. ff. ad l. Cor. de sicar. ubi dicant

5 † ꝙ in omnibus criminibus attenditur principaliter animus, & intentio delinquentis an ex simplicitate quadã uel ignorantia, aut dolo, & malitia inductus fuerit ad peccandum ut his attentis fiat uariatio pœnæ pro quo bene facit textus, & quod ibi no. gl. & Pan. in d c. 2. extra eo. tit. Præterea ponamus ꝙ aliquis persuadet sacerdoti ꝙ uoueat, & offerat pro p̃ces quasdã in missa q̃ expresse non apparebãt nec cognoscebant saltem per uirum rudum, & in expertũ ꝙ essent suꝑstitiosa, ut quia in ipsis apparebant à principio uerba q̃dam honesta, & religiosa deinde superstitiosa, & diabolica, sederant ꝑ nomina quædam adeo ignota ipsa sacerdoti ꝙ putabat oĩa esse bona, & nul am in se hr̃e suꝑstitionẽ, isto casu similiter putarẽ dictũ sacerdotẽ esse lõge mitius puniendũ ꝑ ea q̃ supra diximus. & d. c. 2. & ibi gl. extra. eo. tit.

DO. IOANNIS NICOLAI,

Arelatani Iur. utriusque Doct. Tractatus de hæreticis, quinquaginta notabilia in hac hæreticorum materia, præter ea quæ in tractatu superiore scripta sunt, e uarijs scribentium locis decerpta continens.

SVMMARIVM.

1. *Spoliatus ante omnia restituendus est.*
2. *Hæreticus spoliatus non restituitur, & quare.*
3. *Excommunicato obstat exceptio excommunicationis ne spoliatus restituatur.*
4. *Excommunicatus agit ad uxoris restitutionem, hæreticus nequaquam.*
5. *Proprietatis exceptio quoties concludit agentem non possidere, tunc obstat agenti possessorio recuperandæ.*

NOTABILE I.

VNum in primi menti mandandum suadeo, uulgata apud utriusque censuræ professores extat regula,

1 † spoliatum esse ante omnia restituendum, usque adeo ut aduersus eum nulla possit obiici proprietatis exceptio. l. quis ad se fundum C. ad l. Iul. de ui publ. c. 1. & c. literis, & ubiq; scrib. extra de rest. spol. Latissime Bart. & ceteri post eum in l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq. possess.

2 Hanc tamen regulam restringe † ut non procedat in spoliato, cui agenti possessorio recuperandę obstat exceptio hæresis, ita uult gl. no. in c. quo iure. ubi Præposi. Alex. 8. dist. Ratio traditur a quibusdam recentioribus in d. §. nihil cõe. qa hæreticus ipso facto excõicatus est c. excõmunicamus. de hæret. excõicato

3 † aũt obstat excõicationis exceptio, ita ut spoliatus nõ restituat. gl. in c. 1. 24. dist. in uerbo audiẽtia. & in c. ex insinuatione, ĩ uerbo, aliud canonicũ, extra de procura. Pan. in c. à nobis, de excep. in c. fi. col pen. de ordine cogni. Ergo hæretico utpote excõicato obstare debet excep. hæresis, ne restituatur. Sed hæc ratio nequaquam satisfacit

4 † q̃m eadẽ quoque ratione dicendum foret hæreticum ad uxoris restõnem agere posse, cum excommunicamus possit s̃m glos. in c. q̃m multos. in uerbo uxoris. 11. q. 3. & Panor. in d. c. fini. qui refert Host. in sum. titu. de restit. spol. §. facienda. uersicul. quid si uir petat, sed falsum est hæretico licere uxorem petitam consequi. capit. 4. de diuor. cap. inter. de purg.

purg.can. & abunde scriptũ est supra in trac. q.15.num.10.igitur &c. Alia ergo q̃renda est rō, uerior igr erit rō hoc ideo esse quia exceptio hęresis ēt cōcludit in possessorio, qm̃ hęreticus nihil possidere pōt, cap.1.& 2. 23. q. 7. dcm̄ fuit supra in tract.q.15.num.3.cũ igr exceptio hæresis ēt cōcludit ī possessorio hæretico remediis possessoriis agēti obstare debet Nam † quoties ꝓprietatis exceptio opposita concludit agentē nō possidere, tũc talis exceptio obstat agenti recuperãdæ possessionis auxilio, ita Alex.in d.§.nihil cōe.col.6. & seq.maxime in 7. fall.ad regulã d.l. si quis ad se fundum, & Bal.in tit.de pace cōst. in uerbo, restituitur, alias est uersi.sub.§.oẽs.idem Bal.in l.1.C.si de moment. possess. & in l.2. ubi etiam Ang.C.de edic.diui.Adr.toll.Aug. in l.dolo.ff.de doli.excep.

1 *Condemnandus nemo est ex sola confessione quando aliter de delicto non constat.*
2 *Confessio sola sufficit ad condemnationem in crimine hæresis, & quare.*
3 *Confessio facta in foro pœnitentię non probat.*

Notabile II.

Commendat † memoriæ ꝙ quãuis ex confessione sola nemo damnari debeat, qñ aliter non constat de delicto l.1.§. item illud. ubi Bart.ff.ad S.C.Syle.Bal. in auth sed nouo iure.C.de ser.fug. Ang.in l.1.C.de conf.Aret. in tract.mal.in uerbo, & uestem cœlestem abstulit.uers.quid si aliq̃s cōfitetur se plura furta, col.12.Ias.melius q̃ alibi.in l.error, col.3. C.de iur.& fac. ign. Paul.in l. quoties.§.si q̃s nomen.ff.de hær. inst. cũ aliis ample traditis ꝑ Hipp.Mars.in prac.crim.in princ.& Fed.latissime in c. aud.col. 15.& seq. extra de pscr.

† In crimine tñ hæresis sola confessio sufficit ad cōdẽnationem, qm̃ alr de delicto cōstare nō pōt quam ꝑ solam cōfessionẽ, solus etenim Deus scrutator est cordiũ. ita not. Bal. ī l.si q̃s nō dicã rape. C.de ep.& cle.sequunt Fely.in d.c.aud.Intelliget sane, mō talis cōfessio sit iudicialis, & non facta in foro pnię q̃a tũc nihil ꝓbaret.tex.in c. sac. ubi Pan extra de off.ord.not.Bald.in d.l.archigerōtes.C.de ep.aud.faciũt no.ꝑ Arch.in c.util. 22. q.5. 2.

1 *Iudex in casu dubio cognoscit an sua sit iurisdictio.*
2 *Inquisitores non cognoscunt an sua sit iurisdictio: quia non intromittunt se nisi in his quę sapiunt hęresim manifestam.*
3 *Iudici ubi non datur potestas cognoscendi nisi de manifestis, si reuocatur in dubium in illo casu, non potest cognoscere an sua sit iurisdictio.*
Limitatur, & restringitur, num.4.

Notabile III.

Hoc quoque insige pectori, non te fugit ut arbitror † iudicem in casu dubio cognoscere an sua sit iurisdictio, & an conuentus declinans forũ sit suæ iurisd.l.2.cũ ample traditis ibi ꝑ scrib. si quis in ius uoc. non ierit. l. si q̃s ex aliena.ff.de iud.Nota † tñ ꝙ inquisitores q̃a se nō intromittũt nisi in his q̃ sapiunt hæresim manifestã.c.accus §.sane. de hær.in 6. non pñt cognoscere an sua sit iurisdō, ita vult.notab.ī gl.in d.§.sane.Arch.& Io.And. Vñ not.ibi Dom.de S.Gem. regulam memoriæ mandandã † ꝙ ubi iudici nō dat ptãs cognoscẽdi nisi de manifestis, si reuocat in dubiũ in illo casu non pōt cognoscere, an sua sit iurisdō, seq̃tur illã gl.Fel.ī c.si clericus laicũ, de for.cōpet.subiiciens, ꝙ iudex non hñs iurisdōnem nisi suꝑ causa notoria, occurrente casu, de cuius notorietate sit dubiũ, nō potest cognoscere an sit casus notorius, alleg. pdictã gl.§.sane. & assignat rōnẽ subtilẽ, q̃a si nullo mō est iudex nisi casu exñte notorio quõ cognoscet de notorietate? nã cognoscẽdo ut iudex non est iudex non exñte fundamento iurisdōnis. Adiicit † tñ hoc esse uerũ qñ uellet cognoscere, & ꝓnunciare tanq̃ iudex, secus si extraiudicialr non vt iudex uellet se informare an casus sit notorius, uel manifestus, & inuenta notorietate cãm aggredi uelit. Et ita intelligat gl.in cap.1.de off.del.in 6.quæ uidetur contraria gl.in d.§.sane.

1 *Mandantis morte re integra finitur mandatum.*
2 *Inquisitoris officium etiam re integra non expirat morte mandantis.*
3 *Limita nisi fuisset inquisitor datus cum clausula ad beneplacitum.*
4 *Clausula ad beneplacitum apposita in concessione officij.*

Notabile IIII.

Aduerte quæso ad hæc quæ pulchra tibi uidebuntur, habes tritissimam in iure regulam ꝙ † morte mandantis finitur mandatum re integra, & morte delegantis re integra expirat delegati offm̃ l.& q̃a.ubi Bart. & Doc. ff. de iurisd. om. iud. not. tñ q̃d fauore fidei

introductum est † ut inquisitoris officium alicui mandatū non extinguatur morte illius q mandauit ēt re adhuc integra ita Paul & Alex. in d. l. & ḡa. allegantes expressum text. in c. ne aliqui. de hær. in 6. ubi Phil. Fran. ampliat illū tex. loquentem in inqsitore deputato à Papa ut ēt procedat in inquisitore deputato à quocūque alio q̄ à Papa, & cōprobat pluribus, ut ꝑ eum, quidquid teneat Dom. ibi. † Limita nunc singulariter, & declara ꝑdicta ut procedant in officio simpliciter dato, secus si esset datū cum clausula ad bene placitum, tunc. n. seruaretur quod hr in c. si gratiosæ. de rescr. in 6. ubi dr † quod officium concessum cum clausula ad beneplacitū nostrum, expirat morte concedentis, secus si dicat ad beneplacitū sedis apost. ita not. limitat Io. And. in c ne aliqui de hær. in 6. in nouel.

1 *In hæresim incidit quis nedum uerbo, sed facto.*
2 *Credentes hæreticorum facto qui dicantur.*
3 *Animus declaratur ex factis, quinimo plus est factis aliquid declarare quam uerbis.*
4 *Vsurarius si inhumaniter tractat eos quibus mutuat, & grauiter diffamatus sit, poterit contra eum procedi de hæresi.*

Notabile V.

Nota perpetuo, ꝙ † in hæresim quis dr incidere non solum uerbo, sed ēt facto, ita Lapus, But. & Ioā. de Imol. in cle. unica. §. sane de usu. facit tex. in c. æstimant. & c. non solū. 11. q. 3. & c. uiolatores. ubi bo. tex. 25. q. 1. faciunt quæ expresse uolūt Arch. & Io. And. in c. 2. de hær. lib 6. uariis iuribus cōprobantes ꝙ † factis sicut dictis aliqui pnt dici credētes hæreticorū, utputa si eos adorauerunt, reuerentiam suo more exhibuerūt, consolationem, uel cōionem ab hæreticis receperunt, uel cōsimilia pertractarūt, quæ ad eorū ritū pertinent. Comprobatur, † nā ex factis declaratur animus, l. dolū. ff. de dolo. c. sicut enim &c. q uiderit mulierē 32. q. 5. quinimò plus est factis aliquid demōstrare q̄ uerbis, ut no. in c. delicti. de appell. Ideo inferunt Lapus, But. & Imol, ubi supra, † ꝙ si aliquis uerbis nō asserat exercere vsuras nō esse pctm̄, sed factis hoc asserat, puta inhumaniter tractando eos quibus mutuauit, vel simile qd agendo, tūc si ex hoc ita grauata sit eius opin. ꝙ possit dici diffamatus, poterit ꝓcedi cōtra eū de hæresi, & illud refert ibi Card. Zab. q. 6. q̄ uis tandem uideatur ab hoc dicto dissentire.

1 *Hæreticus post pænitentiam traditus carceri perpetuo, si inde fugiat, dicitur relapsus.*

Notabile VI.

Non recedant à memoria quæ nunc subiiciam, † ꝙ hæreticus qui post abiurationem, & pniam fuit traditus perpetuo carceri iuxta tex. in c. excōicamus. 2. de hære. & late supra in tract. q. 20. & 21. si postea aufugiat à carceribus ex hoc solo dic̄ relapso est deneganda audientia, & iudici seculari ut puniat tradendus est, iuxta c. ad abolendam. de hær. ita Felyn. in d. c. excommunicatus post Ioan. Andr. in cap. ut commissi. §. pen. eo. tit. in 6.

1 *Iudæorum collegio quamuis legari non possit, potest tamen uni de Iudæorum collegio legari.*
2 *Hæreticorum collegio nec cuiq̄ de colleg legari pt. Cur diuersum inter Iudæos, & hæreticos.*
3 *Collegio uniuersali, & cuilibet de collegio quando dicatur prohibitum relinquere, quando uero collegio uniuerso relinqui prohibeatur, non etiam uni de collegio.*
4 *Iudæorū collegium hodie reprobatur ratione secta.*

Notabile VII.

Quam sit nephandū crimen hæresis, ex eo apparet, † ꝙ q̄uis collegio iudæorū ꝓhibitū sit relinquere. l. 1. C. de iudæ. non tn̄ ꝓhibitū est relinquere uni de collegio iudæorum. gl. est nota. in l. 1. ubi Bar. C. de iudæ. Cyn. Bar. & Saly. in l. 1. C. de sacr. san. eccl. & sentit gl. ibi. Idē expressus voluit Bart. in l. dū senatus ꝑ illū tex. ff. de reb dub. † Collegio aūt hæreticorū nihil relinqui pōt, nec cui quā de collegio eorū l. manicheos, C. de hær. c. si eps c. in eos. c. uergentis, de hær. extra bo. tex. in c. sane. 24. q 2. ita not. Cyn. Bart & Saly. in locis præal. & Soc. post Bar. in d. l. cū senatus. Ratio diuersitatis est ſm prædictos, qa † tūc est ꝓhibitū collegio vniuersali, vel cuipiam de collegio in particulari relinquere, qū collegiū reprobatū est rōne sectæ, ut est collegiū hæreticorū, ita ꝓcedat tex. in l. collegiū. C. de hær. inst. si aūt collegium nō sit reprobatum rōne sectæ, sed ideo reprobatū sit, quia non reperitur expsse approbatū, iuxta l. 1. C. de col. lc. illic. tunc licet non possit relinq uniuerso collegio, poterit tn̄ relinqui vni de collegio d. l. senatus. gl. in d. l. 1. C. de sac. san. eccl. sed ſm Cy. Bart. Sal. & alios in locis pal. Collegiū iudæorū nō est reprobatum rōne sectæ, sed sustinet, ut toto ti. de iud. & patet in l. spadonem. §. iam aūt. ff. de excus. tut. & in l. cun-

cunci-

4 concidere.ff.ad l.Cor.de ficar.ergo,&c.†Et si dicat, ꝙ collegium iudæorũ uideat hodie reprobatum rõne sectæ.arg.l.fin C. de iud.ubi ab omni offõ, & administratione remouẽdi sunt iudæi.Itẽ patet ex toto tit.de iud. maxime iure.Canonũ,quo iure facta iudæorũ est hodie improbata.Rñdetur ẽm Sal.in d.l.1.ꝙ aut collegium est reprobatum perpetuo, & ẽm oẽs, & ꝑcedat quod dictũ est nihil posse relinqui collegio,nec cuipiã de collegio, aut collegium nõ est reprobatum perpetuo, nec ẽm oẽs, & tunc uni de collegio relinqui põt etiam si hodie secta collegii improbetur. Sed clarũ est collegiũ iudæorũ olim habuisse legem.& ortum à Deo.& fuisse gẽtem electã, & sic non fuisse perpetuo, & ẽm oẽs improbatum,ergo &c. Vide tñ Fel.in c.iudæi. el secundo.extra de iud.qui tenet aliquibus medicis contra prædicta, & concludentem iudæo nihil relinqui posse.Soci. tñ in d.l.senatus.sustinendo Bar.& sequaces rñdet fundamentis quæ pro contrario adducuntur.

1 *Transigere licet super capitali crimine pœnam sanguinis irrogante.*
Fallit super crimine hæresis,& quare.
2 *Episcopus remittere non potest offensam illatam maiestati Dei,ideo cum hęretico transigere non põt. Dispositio l. transigere. C. de transac. non procedit in delictis commissis aduersus Dei maiestatem.*

Notabile VIII.

1 Opinor neminem latere † licitã esse transactionem super crimine capitali pęnam sanguinis irrogante.l.transigere, uel pacisci. cũ mã.C.de transac.aduerte tñ, ꝙ super crimine hæreseos (quamuis capitale sit,& sanguinis pœnã irroget.l.arrian. C. de hæret ca.ad abolendam.extra eo.ti.) nequaꝗ̃ transigere, uel pacisci licebit.Qm̃ talem offensam nemo nisi solus Deus remittere possit, usque adeo 2 ut † nec ẽt eps talem iniuriam remittendi potestatẽ habeat.ita Bal.no.in l.accusat. coll.2. in fi C.qui accus.non pos.motus iuribus, ut per eũ refert,& seqtur magnificus. d. l. Purp. in d.l. transigere. ubi per supradicta limitat regulam. d.l. transigere, ut scilicet procedat in delictis aduersus proximum commissis, secus in commissis aduersus maiestatem Dei.

1 *Cogitationis pœna nulla est.*
Fallit in crimine hęresis.
2 *Hęresis sola uoluntate committitur.*

Notabile IX.

1 Notissima apud I. C. extat sñia † cogitationis pęnã nullã esse, si cogitatio stat ĩ eius meris terminis,nec ultra ꝓgrediat l cogitationis.ff.de pœ.& ibi Bar.glo. & Doct. in l.si quis non dicam,C.de epis. & cler. Aret.in §: sed si credat.inst.de obl.ex delic.Bal.in l. non ideo minus.C.de accus. uersi.6. quærit. Hæc tñ uulgata regula nõ ꝓcedit in crimine hæ-2 resis,quia † tale crimen sola uoluntate committitur,merito igitur sola uolũtas,& cogitatio punitur,gl.est multũ not.in cle.1.§.uerũ.in uerbo (eo ipso.) de hær.& Bal.pulchre in d.l.si qs non dicam.Io.de Ana.in ca.si eps, col.3.de hær.& in c.cõsuluit.de usuris.Fel.in trac.de conatu.col.2.uers quartus casus est, & ibi allegat cõcordantes,quem tractatũ reperies immediate post lect.suas in calce.titu. de sen. excom. ita ẽt dicit Zab. in cle.1. & sane.de usur.& in d.clem.1.§.uerum.q.6. & 7.

1 *Inimicus capitalis remouetur ab accusatione iure canonico.*
2 *Inimicus inimicũ hæreticũ accusare põt,& quare.*
3 *Hæreticum accusans dicitur suam suorum que iniuriam prosequi.*

Notabile X.

1 Non ignoras † inimicũ capitalem repelli ab accusatione, maxime iure canonum ẽt si crimẽ notorium sit.c.repellãtur,&c. cum P. de accus.l.q accusare.ff.eo.tit. & late Fely.in d.c.repellãtur. Ang. & Imo. in l.is qui reus. 2 ff.de publ iud. Hoc † uerũ nisi in criẽ hæreseos in quo inimicus inimicũ accusare põt. Ratio est.Nam tunc inimicus dr̃ accusare, ut ꝓsequatur suam uel suorũ iniuriam, quo casu a ꝑtissimi iuris est inimicũ admitti ad ac-3 cusandũ,ut iurib. & locis ꝑall.†Quod aũt dicatur suã, uel suorũ iniuriam ꝓsequi ꝓbaẽ, nam quæ cõmittuntur in religionẽ diuinã oĩum iniuriam respiciũt.l. manicheos. C. de hęr. ista notabiliter tradit And. de Iser. summus.feudista in auth.gazaros de statu cõtra li.ecc.coll.10.ĩ uer.diuina quã humana,ꝗ̃uis cõtrariũ attẽte. Villadiego supra q.13.n.13.

1 *Mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præfertur crediteribus cęteris.*
Fallit in mutuante hęretico.
2 *Hęretica mulier perdit priuilegium hypothecę,& pręlationis.*

Notabile XI.

1 Liga digito quæ sequuntur, ꝙ q̄uis† mutuans in refectionem domus habeat priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præferatur cæteris creditorib. l. cred. 1. & ibi Doct. ff. si certum petatur. l. interdũ, ubi gl. & Bar. decl. ff. q potio. in pig. Fallit hoc tñ in mutuante pecuniã hæretico in refectionẽ domus, ita tradit notabilr. do. Ias. in d. l. cred. q alleg. text. in
2 auth. itẽ priuilegiũ. C. de hær. †ubi mulier hęretica ꝑdit priuilegiũ tacitæ hypothecę, & ꝑlationis, de quo in l. assid. C. qui pot. in pign.

1 *Papa existens in notorio crimine, si incorrigibilis sit, ita quod scandalizet ecclesiam an accusari, & deponi possit intellige nu 3.*
2 *Papa notorie incorrigibilis ubi scandalizatur ecclesia habetur pro hæretico.*
3 *Papa deponi potest pro hæresi.*

Notabile XII.

1 Si Papa † est in crimine notorio, uel ꝑ facti euidentiã, uel ꝑ cõfessionẽ suã, & admonitus est incorrigibilis, ita ut scandalizet ecclesiam, potest Papa de tali crimine accusari, qa tunc pro hæretico hr. ita uult notanda gl. in c. si Papa. 40. dist. sequit Pan. latissime in aureo tract. de cõcilio Basil. in 2. princ. uer. 3. dixi ꝙ põt comprobari. col. 10. qui tract. statim subiicitur post cõsilia ubi cõprobat hãc sniam pluribus fundamentis. idem Pan. in sua disp. in c. eps, col. 14. uer. tertius casus, ubi dicit ꝙ totus mundus approbat d. gl. idem tenet do. Franc. Zab. in tract. de scismate. uer. quintus modus, in fin. idem ẽt tenet per multa Lud. Rom. cõs. 523. q. discutienda, quem oĩno uidendum suadeo, qa multa egregia ꝑ
2 hac snia accumulat † cum igitur Papa ob notoriam incorrigibilitatem, & inobedientiam ubi scandalizat ecclesia ꝑ hæretico habeat, bene seqtur, ꝙ & accusari, & Papam denudari poterit, cum ꝑ hæresi & accusari, & deponi possit d. c. si Papa, cum uulgaris, & hr in c. fidei de hær. in 6. ista seqtur Bellam. in d. ca. si Papa, ꝓut eum refert Præpos. ibi, Restrin
3 gẽs† tñ ꝓmissa ut sanè ꝓcedant si crimẽ illud de quo accusatur Papa attingat fidẽ, qa causat scandalũ circa fidẽ, puta qa Papa notorie cõmittente simoniã in ordinib. & uendente beneficia inualescit scandalũ in ecclesia, qa alii inferiores credunt hoc esse licitũ, & ideo ipsi talia cõmittunt, tunc. n. poterit Papa accusari, & deponi, alias secus. Contrariam uero sniam ꝙ Papa ẽt pro notorio quouis crimine, quantũcunq; incorrigibilis sit, accusari, & deponi nõ possit nisi pro solo hæreseos crimine, tenent aliq relati per Præpos. ubi supra moti pluribus fundamentis, ut per Præp. q tandẽ vr cum eis residere, asserens ita esse cõem Theologorũ sniam, uide tñ Lud. Ro. & Pan. in locis ꝑalleg. & patebit insio ad ea q̃ in contrarium adduci pñt, non tñ diffiteor quin qõ sit dubitabilis, & anceps ꝑꝑ opinionum uarietatem, & stringenda fundamenta quæ pro utraque adducuntur.

1 *Testis si unum in iudicio dixerit, & postea aliud in eodem iudicio statur primo dicto.*
2 *Fallit in crimine hęresis statur enim ultimo dicto.*

Notabile XIII.

Volo aduertas ad utile uerbum, nosti ꝙ
1 † si testis dixerit unum in iudicio, & postea ex interuallo dixerit aliud in eodem iudicio, statur primo dicto, & non secundo, glo. Anton. Imol. Abb. & latiss. Fel. in cap. cum in tua, de test. tex. & ibi omnes scrib. in c. præterea. de test. cog. ubi Fel. multas allegat auctoritates.
2 † In crimine tñ hæresis speciale est fidei fauore ut stetur ultimo dicto, unde quamuis testis primo dixerit aliquem esse innocentem, si postea dicat eum hæreticum, statur ultimo dicto, quamuis utrunque fuerit iudiciale, tex. est notabilis in c. accus. §. licet iuncta gl. in uerbo postmodum, de hæret. in 6.

1 *Filij hæreticorum liberantur à patria potestate.*
2 *Hęreticus non potest substituere pupillariter impuberi filio.*
3 *Hęreticus intestabilis est.*

Notabile XIIII.

1 Hæreticorũ † filii eximuntur à patria ptãte, & efficiunt sui iuris, adeo ꝙ emãcipatio filiorũ facta postq̃ quis incidit in hæresim nõ ualet, tanq̃ facta de his qui iam erant sui iuris, tex est, & ibi oẽs scrib. in c. qcunque. de
2 hær. lib. 6. † ex hoc infero ꝙ hæreticus non potest filio impuberi pupillariter substituere, nã inter cætera requisita in pupillari substitutione illud quoq; præcipuũ est, ut s. testator impuberem in ptãte habeat. l. 2. ff. de uulg. & pup. Quod ex eo maxime procedit, ꝙ nemo pupillariter substituere potest, nisi prius sibi testm̃ fecerit d. l. 2. §. 1. sed notissi-
3 mi iuris est † hæreticum intestabilem esse ꝑtinus ubi in hæresim incidit, cum oĩa bona

ipso

ipso facto apllicentur fisco.c. cum secundū, cum uulgatis, de hær. in 6. l. 4. C. eod. tit. & supra traditū extitit per Viladiego. ergo liqdo patet eum nō posse pupillariter substituere.

1 *Hereticus non dicitur qui in dubijs unam opinionē quamuis falsam eligit.*

Notabile XV.

1 Adnotato † ꝙ in dubiis articulis super q̄bus est disceptatio inter maior, eligens unā uiam, seu opinionem q̄uis falsam, non debet dici hæreticus, ita notabiliter Innoc. in c. ne imitaris, de cōstitutionibus, quē sequit̄ Bald. in l. captat. uer. unum scias quod tabellio. C. de test. mil. sequitur Fel. in c. de hær.

1 *Hæreticus non est, qui semel tantum audiuit conciones hæreticorum.*

Notabile XVI.

1 Adiice prędictis aliud notabile dcm̄, ꝙ † audientes sermones, siue cōciones hæreticorum non dn̄r hæretici, si semel tm̄ audierint, & post ea reuersi non sint, cum non uideantur approbare quod postmodum euitarūt. arg. l. qui contra. C. de incest. nup & cap. constat. 1. q. 1. & cap. ex studiis, de præsump. Ita notabiliter Ioan. And. in c. 2. de hæret. in 6. ubi etiā Arch. & Dom. de S. Gemin.

1 *Accidens ad hæreticum causa dicendi eius doctrinā qualiter puniatur.*

Notabile XVII.

1 Adde † simile, & proximo uicinum notabile, quod ille qui accessit ad hæreticum causa discendi eius doctrinam, si tn̄ à fide Catholica non recesserit non debet puniri ut hæreticus, & sic pœna ultimi supplicii, punietur tn̄ ꝑꝑ suam curiositatem pœna decem librarū auri, ut inquit tex. in l. quicunq;. §. eos uero qui discendi. C. de hær. quem allegat glos. & Bart. in l. 1. C. de summa Trin. & ibi magnificus dom. Purp. col. 13. num. 96.

1 *Beneficium Velleiani denegantur mulieri hæreticæ.*

2 *Beneficium Senatusconsulti Macedoniani non denegatur hæretico.*

Notabile XVIII.

1 Attende ad singulare dictum Vincentii in cap. si aduersus, de hær. † ꝙ mulieri hæreticæ denegatur Velleiani beneficium cum fuerit mulierū fauore introductum, & hæretici perdunt omnia priuilegia fauore alicuius ꝑsonæ introducta l. 1. & auth. seq. C. de hæret.

2 Sed † beneficium S. C. Macedoniani non denegatur hæretico, quia illud beneficium nō fuit introductum in fauorem debitoris, sed principaliter in odium creditoris. l. qui exc. ff. de cond. ind. Ista refert. & sequitur do. Io. Lup. uulgo dictus Palatios ruuios, in repet. rub. de don. inter uir. & uxor. extra f. 19. col. 1.

1 *Hæreticus dici potest cuius errorem inquisitores correxerunt, ipse autem obedire noluit.*

2 *Inquisitori aliquid aßerenti non credens, potest ut hæreticus damnari.*

Notabile XIX.

1 Non obliuiscaris quæ immediate subiiciā ꝙ † si inquisitores hæreticæ prauitatis alicuius errorem declarent, & corrigant, ille autē nolit obedire, uel obtemperare, certe is dici potest hæreticus pertinax, & pertinaciter resistere, & tanq̄ pertinax condemnari poterit, iste est sing. tex. ibi per Bar. & ad hoc ponderatus in l. tutor. §. tutores. ff. de susp. tu. ubi

2 dicit Bar. ꝑ illū tex. ꝙ † qui inquisitori aliq̄d asserenti non credit, potest tanq̄ hæreticus pertinax dānari. Seq̄tur Fely. in rub. de hær. extra, & septem modos q̄b. q̄s dicat̄ pertinater resistere, uide per gl. not. in extrauaganti Io. 24. incipiente, cū inter nōnullos. de uerb. sig. in gl super uerbo ꝑtinaciter, le premier.

1 *Pertinacia in dubio non prę sumitur nisi de illa appareat.*

Notabile XX.

1 Animaduerte tn̄ † ꝙ pertinacia in dubio non ꝓsumitur, nisi de illa appareat, ita Ioan. And. in c. cum cōtumacia. de hæret. in 6. ubi ēt Do. de S. Gem. allegātes tex. in clem. 1. §. porrò, de summa Trin. & in clem. ex graui. §. sanè. de usur. Ita ēt tradit Io. de An. in c. excōmunicamus. §. qui autē. col. 2. in fi. extra eo. tit. & Cald. cons. 3. in tit. de hęr.

1 *Reus non tenetur edere actori ad fundandam intentionem.*

2 *Hęreticus tenetur edere ad fundandam accusatoris intentionem.*

3 *Vsurarij tenentur edere actori quãcunque scripturam ad fundandam ipsius actoris petitionem.*

Notabile XXI.

1 Magnificus Purpuratus in l. fin. C. de ed. col. 3. num. 20. notabiliter uoluit, ꝙ † quamuis

uis reus non teneatur edere contra se ad fundandam intentionem actoris l. 1. l. qui accusare. l. fi. cum ibi not. per glo & Doct. C. de edē.

2 Fallit hoc tñ † in hæretico, qui si quid hēat ad fundandam intētionem accusatoris, illud tenet edere, allegat notata per Ang. in l. per hāc. C. de temp. app. cōprobatur ut ꝓ eū, porat allegare glo. quā ad hoc ibi notat Philip. Franc. in c. ut commissi in uerbo qbuslibet. de hæret. in 6. de quo ualde miror qđ nō alle

3 garit. Benefacit, nam † senatores siue usurarii tenentur edere quamlibet scripturam ad fundandam actoris petitionē, tex. ubi doctores in cle. 1. §. cæterum. de usur. Bar. & Doct. in l. ptor. §. is ēt. ff. de eden. & Doct. in d. l. fin.

1 Fratri carnali hæretico, an potius subueniendum sit quam extraneo catholico.

Notabile XXII.

1 Si fortassis qspiā à te sciscitaret† cui potius subueniendū sit an fratri carnali hæretico an extraneo catholico, Bř rñdeto cōem snīam esse ut fratri carnali hæretico subueniendum potius sit, ita dicit Pan. in c. si qs. de hæret. q allegat gl. not. quæ hoc uult per glossas literas in c. 1. 30. distin. ubi Præpos. Alex. copiose confirmat hanc snīam auctoritatibus, & fundamētis, ad quē te remitto ne chartas ocupē.

1 Hæreticus usucapere non potest titulo pro hærede.

2 Hæreticus incapax est possessionis.

Notabile XXIII.

1 Cōmendat memoriæ, ꝙ † hæreticus non potest usucapere ti. pro hærede, ita uult Bar. in l. constat. ff. pro hærede. Ratio esse potest,

2 quia † hæreticus incapax esse possessionis. c. 1. & 2 23. q. 7. & dixi supra in 1. notab. at siue possessione non procedit præscriptio. regula sine possessione, de reg. iur. ergo, &c.

1 Scripta hæreticorum reijcienda sunt, & quare.

Notabile XXIIII.

1 Hæreticorum † scripta usque adeo reiiciēda sunt, ut etiam si quid boni in eis reperiatur nihilomagis recipi debeant, tex. habes ubi Præpos. in c. canones. 16. distin. Ratio potest esse duplex. Prima, ne uideantur approbari. Secunda ne cum sana eorum doctrina 2. qui sciunt inter uerum, & falsum cognoscere ꝓ ueris falsa recipiant.

1 Iudæis synagogas ubi eorum cæremonias exerceant habere licet, hæreticis nequaquam.

2 Iudæi nituntur ueritatis primordio.

3 Iudæi cur hodie à Christianorum ecclesia sustineantur.

Reliquiæ alicuius antiqui iuris multum operantur in iure.

Notabile XXV.

Hæretici deterioris conditionis sunt quā

1 iudæi qđ ex eo patet, † nam iudæis licitū est hr̄e synagogas, & ibi conuenire, & corū religionem, & ceremonias judaicas exercere l. 3. & l. die sabbati. C. de iudæis. c. 3. extra eod. ti. Hæretici aūt non possunt synogogas nec habere loca in quibus conuenire possint ut ibi improbato illorū more sacra celebrant, tex. est in l. 3. C. de hær. elegantior tex. in l. 2. C. de sum. Trin. ubi gl. assignat rōnem diuersitatis inter hæreticos, & iudæos, quia iudæi habuerunt legē à Dño, non aūt Hæretici. & di

2 cit Cy. ibi, & Bal. post eum ꝙ † iudæi nitunt primordio ueritatis, habuit. n. lex iudæorum principiū ueritatis, unde in totū falsum non dr̄ qđ nitit ueritatis primordio, allegat text. in l. cū filius. §. hr̄s. ff. de l. 2. Nec ob. † ꝙ hodie

3 iudæi lege noua sunt reprobati, nam ꝓ plegis antiquæ olim approbatæ reliquias, sustinentur ēt ab ecclesia Xpianorū. hoc. n. operātur reliquiæ antiquæ legis, multum. n. iure operant reliquiæ, ut patet in l. patre furioso. ff. de his, q sunt sui uel alieni. iur. & l. uero. ff. de sol. cum aliis allegatis, ꝓ Cyn. ubi supra.

1 Probationes clarissime requiruntur in criminalibus.

Suspicio sola de hæresi sufficit ad indicendam purgationem suspecto.

3 Suspicio urgens non sufficit ad condemnandum quē de hæresi.

3 Inquiritur contra eum qui discedit à communi asu fidelium, tanquam contra hæreticum, etiam si non præcedat diffamatio.

Notabile XXVI.

1 Et si † in criminibus requirant probationes luces meridiana clariores. l. fin. C. de probat. nec cōsuetum sit procedere ad inquisitionem nisi ꝓcedat diffamatio, ut per Doc. in c. cum oporteat, de accus. tñ in crimine hæresis sola suspicio sufficit ad indicēdā purgationē

2 suspecto ēt ꝙ nulla ꝓcedat infamia q̄uis ad cōdēnandū de hæresi nō sufficiat ēt urgens suspicio, c. literas, de præsum. ita not abiliter

uult

uult Innoc. & Ana. in c. sicut, le primier. de simonia. Idem Innoc. in c. ex parte, de off. ord. Ant. in c. p tuas de coha cler. & mul. Inno. in c. pœ. de purg. cano. Arch. in c. oĩbus. 3. q. 5. & est text in c. inter sollic. ibi. uehementē suspicionem, de purg. can. Ana. post Card. in c. excōicamus §. adiicimus, de hæret. ubi dñr p illum text. φ † ex hoc φ qs discedit a cōi usu & conuersatione fideliũ, inquirit cōtra ipsũ tanq̃ hæreticum, ēt non præcedēte infamia.

1 *Suspicio de hæresi oriri potest & ex leuis signis, & indicijs, quę plene probari debent*

Notabile XXVII.

1 Suscipio † autem de hæresi oriri potest ēt ex leuibus signis, & indiciis, illa tamen signa plene probari debent secundum Innoc. in c. sicut, le premier, de simonia. Ioan. Andr. in c. ut officiũ. §. 1. de hær. in 6. notabiliter Oldr. consi. 210. regularis habet traditio, &c.

1 *Hæresis in quam quis lubrico ignorantia incidit est grauius delictum quam homicidium dolose commissum.*

Notabile XXVIII.

Audi elegans uerbum Bald. in l. 1. col. 10. nu. 45. C q accus. non pos. † φ hæresis in quã qs incidit lubrico ignorantiæ, est grauius delictum q̃ homicidium dolose commissum. Quãuis. n maius sit maleficium dolo patratum, quã culpa aut ignorantia l. in lege. ff. ad l. Cor. de sica. l. si mora. ff. sol. matr. tñ rōne subiecti ualde aggrauatur delictum usq; adeo ut faciat φ culpa sit maior dolo. Igit cũ hęreticus ponat os in cœlũ, & Deũ blasphemat, pp nobilitatē subiecti qđ offendit, grauius delinquit q̃ occidēs hoĩem ēt dolose. Bal. allega. Aug. non tñ citat locum, dic ut p eum.

1 *Hæreticum amicum si quis admoneat ut fugiat, aut non ueniat an debeat puniri.*

Notabile XIL.

1 Si quis † amore psequebat̃ hæreticum, nō qa hæreticus, sed qa amicus, & familiaris, & sciens φ iudex uolebat facere capere hæreticũ, ut carceri traderet̃, unde cũ admonuit ut nō ueniret, uel vt aufugeret, certe talis admonens tenet de tali admonitione, & cōsil. arg. tex. ĩ l. 4. ff. ad l. Iul. maie. q loquit̃ in læsa maiest. principis, fortius ergo procedet in læsa maiestate Dei, & sic in crimine hæresis. Ita io. And. de Iser. summus feudista in auth. gazaros in uerbo, diffidamus, col. 4. de statut. cōtra lib. eccl. collat. 10. Qđ maxime pcedit (secundũ eum) si ex tali admonitione hæreticus monefactus aufugerit, uel nō uenerit, & sic fuerit secutus cōsilium admonētis. Si aũt nō fuerit secutus cōsiliũ, & sic admonitio tota fuerit effectũ, an ueniat puniēdus admonens, disputat Isernia ubi supra dic ut p eũ.

1 *Hęresim abiurans si non impleuerit iniunctam pœnitentiam, habetur pro relapso.*

Notabile XXX.

1 Inter cetera q̃ superius tradita sunt hoc quoq; adiiciendum duxi, uidelicet φ † abiurans hæresim, cui fuit adiuncta pœnitentia per inquisitorem, (ut supra dictũ est in trac. de hęr. q. 20.) si non impleuerit pœnitētiam ei iunctam, habetur pro relapso in hæresim, & pœna relapsi puniri potest, ita Zenzel. Mathesi. & Io. de Imo. in cle. 3. in gl. super uerb. p pagine. de hær. Ioan. Cald. in c. literas, de pręsump. & Fede. de Sen. cons. 156. Alex. eps.

1 *Occultans hęreticum ex certa scientia punitur de hæresi.*

Notabile XXXI.

1 Adnotato φ † occultans hęreticum ex certa scientia, potest puniri de hęresi tanquam si esset hæreticus, ita notabiliter Bald. in l. 1. C. de his qui latro, uel ali. crim. reos occul. Occultans enim alienum delictum facit suũ gl. in rubr. præallegata.

1 *Bene agere ex certa obstinatione recusans habetur pro hæretico.*

Notabile XXXII.

1 Volo † notes bonum tex. in c. nullus eps, & ibi Præpos. Alex. expresse not. 38. dist. φ etiã ille potest dici hæreticus qui ex quadam animi obstinatione recusat bene agere.

1 *Hæreticus, & erraticus quid differant.*

Notabile XXXIII.

1 Pro declaratione terminorũ nota differētiam † inter hæreticum, & erraticum. Erraticus. n. his dr̃ qui in fide errat, ignorantia quadam potius q̃ pertinacia, seu animo discēdi à uera fide catholica, ut sunt rustici, & simplices idiotæ. Hæretici aũt dñr qui animo discedendi à fide catholica, potius quã ignorãtia aliqđ asseuerant fidei catholicę contrariũ. In Bal. in c. firmiter, de sum. Trin. & fide cath.

1 Sacra

1 *Sacramenta ecclesiæ non sunt conferenda ab hæretico nec collata imprimunt uirtutis effectum.*

Fallit in sacramento baptismi, & cur diuersum.

2 *Sacramentum baptismi est omnium sacramentorũ ianua.*

3 *Morituro prius succurritur in baptismate, quàm in communione Dominici corporis.*

Notabile XXXIIII.

1 Nota quæro † q̃ quis sacramẽta ecclesiæ non sint recipienda ab hęreticis, utpote pręscisis ab ecclesia, nec collata à talibus uirtutis effectum imprimãt, ut est tex. not. in §. ueiũ. 32. dist. hoc uerũ in omnibus sacris excepto sacro baptismi, quod si fuerit collatũ ab hęretico imprimit effectũ uerũ dũ tñ fiat in forma ecclesiæ, iste est t x. ĩ d. §. uerũ. uer. hæc de malis. Ratio diuersitatis inter sacrm baptismi &c. sacramenta, tradit ibi ibi in fi. tex. q̃a homo saluari põt sine aliis sacramẽtis, & nõ sine sacramẽto baptism. qđ ex eo patet. nam

2 † sacramẽtũ baptismi cæteris sacramẽtis prius est, omniũ sacramẽtorũ ianua. c. si q̃s cõfugit 1. q. cũ reliq̃s iuribus allegatis ꝑ el. in d. §. uerum, uer. hæc de malis, & faciunt q̃ abũde tradit Pręp. ibi col 2. num. 8. Item dicit egregie tex. ibidem q̃ † morituro prius in baptis-

3 mate quam Dñi corporis cõione consulitur unde sanctius est ab hæretico baptismi sacramentũ sumere quã in ęternũ perire. an autẽ qđ dictũ est sacramẽta nõ esse recipiẽda an her tico procedat in quocunque hæretico, uide per Præpositum Alex. ib.

1 *Testium examinatio incriminalibus committi non potest.*

2 *Fallit in crimine hæresis num. 2.*

Notabile XXXV.

1 Receptissima est snĩa † doctorũ examinationem testium in causa criminali alteri cõmitti nõ posse Cy. Bal. & Saly. in auth. apud eloquentissimũ, per illum tex. C. de fid. inst. & gl. in cle 1. in uerbo ciuili, ubi bo. text. de off. deleg text. cum gl. in c. 2. in uerbo ꝓhibẽte. de iud. in 6. & bo. tex. in l. 3. §. diuus ibi, nã ipsos interrogare soleo. ff. de test. gl. in c. 1. in gl. fi. extra de test. cog. & in c. cõstitutus 1. gl. pen. de fideiuss. & gl. ĩ c. at si cler. de iud. Inn. in c. si qui testium, de testib. & Panor. ampl. in c. cum causam. col. pen & fin. eo. tit. Fallit

2 hoc in crimine hęresis, in quo testium examinatio cõmitti potest per iudicẽ tex. est in ca. ut officium. §. uerũ de. hæret. in 6. & hanc fallentiam tradidit notabiliter Felyn. in d. c. cũ causam, col. antepen uers fallit tertio.

1 *Notarium sufficit in princ pio officij iurare fideliter exercere officium.*

2 *Notarius inquisitoris tenetur iterum iurare dum assumitur in causa inquisitions.*

Notabile XXXVI.

1 Nota q̃ † q̃ quis sufficiat notarium in princ. sui officii iurare offm̃ suum fideliter exercere. c. ad audientiam, de præscr. gl. solẽnis in l. quędam. §. nũmularios. ff. de eden. nec teneatur ulterius iurare cõstãte officio, cum sat sit semel iuratum fuisse, ut comprobat Bal. post gl. in c. præterea, ubi ẽt. Felyn. expresse col. 1. extra de testib. cog. & ꝑ Spec. in tit. de instr. ædi. §. restat. uer. sed quæro. Aduerte tamẽ, q̃

2 † notarius inquisitoris tenet iterũ iurare, dũ assumitur in cã inq̃sitionis, tex. est in cle. 1. §. porrò corã. uer & q̃a ubi gl. ĩ uerbo iurabũt, expsse not. & ibi Paul. Anch. & Io. de Imo. de hæret. Quod spãle est (ẽm gl & prędictos) ꝑꝑ delicti magnitudinem, & atrocitatem.

1 *Religiosi non possunt tabellionatus officium exercere.*

Fallit in crimine hæresis.

Notabile XXXVII.

1 Non te latet † religiosos, & clericos in sacris exñtes nõ posse exercere offm̃ tabellionatus, q̃uis antea exercuerint ẽt ĩ causis uertentibus corã iudicibus ecclesiasticis. c. sicut, ubi scribentes extra. ne clerici, uel monachi, fallit hoc tñ in crimine hæresis, in quo prædictæ ꝑsonæ põt tale offm̃ exercere, tex. est expressus in c. ut offm̃ §. ad cõscribẽdas, ubi gl. Ioan. And. Dom. & ceteri, de hær. in 6. Pet. d. Anc. & Io. de Im. Post gl. in. c. 1. § sane uer. & q̃a ĩ gl. not. eo. ti. ĩ cle. Host. in c. sicut pallega.

1 *Hæreticus præcisus est ab ecclesia, & est sicut ramus pręcisus ab arbore siue stipite qui statim arescet.*

Notabile XXXVIII.

1 Hæreticus † præcisus est ab ecclesia, & est sicut ramus præcisus ab arbore sine stipite q̃ statim arescit. 24. q. 1. c. loquitur, & est ille de quo Ioann. 15. si quis non manserit in me, mittetur foras, & arescet.

1 *Hæreticus reuersus ad fidem non est iterum baptizandus.*

Baptis-

Babtismatis sacramentum non est reiterabile.
Ordinatus ab hæretico si ipse quoque hæreticus sit iterum est ordinandus si ad fidem reuertatur.

Notabile XXXIX.

1 Nota ꝙ † hæreticus ad fidem reuersus nō est iterum baptizandus, ita Bal. in l. nihil. C. de uin. lib. assignans rōnem quia sacr̄m baptismatis non est reiterabile, ut dicit gl. in d. l. nihil. q̄ allegat plura iura ordinatus tñ, uel consecratus ab hæretico si ipsi quoque hæreticus sit, & ad fidē reuertatur, iterum consecrādus est c. daibertum. 1. q. 7. hæc tradit Bertac. in tract. de episc. in 2. par. 3. partis prin.

1 *Tyrannus si quid dignitatis nomine faciat illud nō ualet.*
Tyrannus legitime exercere potest iurisdictionem in crimine hęresis.

Notabile XL.

1 Quamuis † tyrannus (id est qui iurisdōnē de facto, & non de iure occupat) si quid nomine dignitatis faciat illud nō ualeat ut no. in c. fundamenta. §. quod si secus iuxta medium, per illum tex. de elec. in 6. & in l. decernimus. C de sac. san. eccl. hoc tamen fallit in crimine hæresis, in quo pōt tyrannus legitime iurisdictionē exercere. tex. expressus ubi Phil. Franc. expresse not. de hæret. in 6.

1 *Excommunicatus ex quacunque causa etiam ciuili persistens per annum in excommunicatione, habetur suspectus de hæresi.*
2 *Excommunicatus per annum præsumitur male sentire de articulis fidei.*

Notabile XLI.

1 Nota † ꝑpetuò ꝙ excōicatus ꝑ quacūq; cā ēt ciuili ꝑsistens ꝑ annum in excōicatione hr̄ suspectus de hæresi. ita no. Io. And. & Pan. post alios cōiter in c. si de poen. quæ suspicio licet non sufficiat ad cōdemnationē, ut per Inn. & Pan. ubi supra sufficit tñ ut possit inquiri cōtra excōicatū de hæresi, & sibi indici purgatio, in qua si defecerit hr̄ ꝑ cōuicto. c. inter. in fi. de purg. can. Rō aūt ꝑdictorum est s̄m Pan. ubi supra & Phil. Fran. in c.
2 cum cōtumacia, de hær. in 6. † q̄a talis ꝑsumit̄ male sentire de sacris ecclesiæ, & de ptāte clauium, ex quo tanto t̄ꝑe in excōicatione remansit, vr̄. n. nō curare imò cōtemnere excōicationem, quod utpote notandū, & singulare mēti tenendū hortantur ꝑfati, & hæc adiicias ad scripta ꝑ Viladiego. q. 9. num. 2.

1 *Suspectus de hęresi si post canonicam purgationem, deprehensus fuerit in expressa hęresi, an habeatur pro relapso, an uero admittendus sit ad pœnitentiam.*
2 *Probatio non admittitur contra pręsumptionem iuris, & de iure.*

Notabile XLII.

1 Reuocabis fortasse in dubium, finge † Titium habitum suspectum de hæresi, & facta canonica purgatione iudicis arbitrio hæresim abiurasse, deinde post aliqđ t̄ps in exp̄ssa hæresi deprehensum fuisse, an habeatur Titius pro relapso, & ut relapsus puniendus sit iuxta not. in c ad abolendam, de hæretici. extra. an uero sit admittendus ad pœnitentiā, & defensiones ac si nunq̄ habitus fuisset ꝑ suspecto, ut d. c. ad abolendam. in prin. Rn̄de ut per tex. in c. accu. de hær. in 6. distinguendo, aut suspicio ꝑꝑ quam Titius abiurauit hæresim erat grauis, & urgens, ut q̄a insurrexerat ex grauioribus, & urgētissimis indiciis, & hoc casu ut relapsus puniendus est d. c. accus. Rō esse pōt, q̄a per hanc secundā deprehensionem expressam declaratur aīus illius, ꝙ prius fuerit in mala opinione cōtra fidē, in qua semper ꝑsumitur cōtinuasse usque ad secundam depreh̄sionem d. c. accus. ibi, qua
2 dam iuris fictione censet̄ relapsus, quæ † quidem ꝑsumptio est iuris, & de iure cōtra quā nulla admittit̄ ꝑbatio in contrariū l. fi. C. arbit. tutel. l. antiquæ. C. ad uelle. no. in c. afferte, de ꝑsump. & in l. non est uerisimile. ff. qđ met. & in l. filium. ff. de his qui sunt sui uel alie. Si uero suspicio ꝑ qua prius abiurauit, & se canonice purgauit erat leuis, & parua, tunc non hr̄ ut relapsus, sed est ac si nunc tātum peccasset, ideo sibi est dāda defensio, & audiētia, & abiurationis beneficiū. d. c. accus.

1 *Dispositio l. is cui bonis ff. de uerb. obl. non procedit in hæretico, qui etiam contrahendo non potest suā conditionem meliorem facere.*
2 *Hæretico interdictum est bonis.*
3 *Hæreticus obligatur in sui odium, licet non in fisci pręiudicium.*

Notabile XLIII.

1 Singlr̄ † nota qđ dispō. l. is cui bon. ff. de uerb. obl. uolentis eum cui bonis interdictū est posse suam cōdōnem meliorē facere non deteriorem in tm̄ qđ ēt nāliter non obliget̄, alios tñ sibi obliget, non ꝑcedit in hæretico,
2 † cui ēt bonis interdictum est l. manicheos,

& l.

& l. fi. C. de hær. c. cum secundum, eo. ti. in 6 ita notabiliter limitant illum text. in d. l. is cui, Pan. & Doct. ibi dicens illum text. ꝓcedere in eo cui interdictum est bonis in sui fauorem, (ut puta in prodigo) non autem in odiū & in pœnam, patet istud ex illo tex. qui vult eū cui bonis interdictum est non obligari naturaliter, & tñ exploratū est † hæreticos obligari in sui odium, licet obligatio non teneat in p̄iudicium fisci. auth. credētes, uer. nullus, ibi, aliis rñdere cogantur. C. de hær. patet igitur satis d. l. is cui, non ꝓcedere in hæretico.

1 *Apostatę peiores sunt hæreticis.*
2 *Hæretico pœnitenti parcitur, apostatę nequaquam.*
3 *L. hi qui sancta C. de apostatis, an sit correcta iure canoni.*
4 *Legum correctio fugienda.*
Differentia inducenda non est inter ius canonicum, & ciuile nisi expresso tex. reperiatur.
5 *Iuri ciuili standum est, ubi eo iure aliquid decisum reperitur cuius contrarium non reperitur decisū iure canonico, modo decisio ciuilis nō sit peccati inductiua.*

Notabile XLIIII.

Volo mandes memoriæ. Traditum fuit supra in tractatu Villadiego. qō. 5. † apostatas (.i. qui deserta religione Xpiana ad iudaismum cōfugerunt) peiores esse & deterioris condōnis quam hęretici loquēdo de his qui sunt ꝓprie hæretici, de quibus in 1. q. & duabus seq. Corroborat̄ ultra ibi dicta † nam hæretico pœnitenti parcit̄. l. manicheos. C. de hær. c. accus. eo. tit. in 6. cum uulgaribus. Apostatis aūt nequaq̄ ēt si pœniteant parcendū est, sed irremissibiles ultimo supplicio dānantur. l. hi qui sancta. C. de apostatis, q̄uis Villadiego supra in tract. q. 20. expresse dicat contrarium dicens † qđ d. l. hi qui, non procedit iure Canonū, nec admittenda est illo pacto, imò abolēda, cū disponat de mā mere spūali s. hæresis seu apostasiæ, q̄ est mere ecclesiastica, ideo Imperator non potuit illam legē cōdere, & sic uult illam legem correctā de iure cano. cui standum est in mā conscientię, ut ꝑ Bart in l. priuilegia. C. de sacro. san. eccl. cum cōcor. traditis ibi per Alex. & cęteros addi. & doct. in c. 1. de noui, ope. nunc. † Sed fugiēdū puto legum correctionem l. ꝓcipimus. C. de appel l. 1. C. de in offic. dot. c. cū expediat. de elec. in 6. ideo non est inducenda dr̄ia seu discrepantia inter ius canonicū, & ciuile, nisi reperiat̄ exp̄ssa discordantia, & sic nisi reperiat̄ tex. de iure cano. expresse cōtrarius iuri ciuili. Sed nec ubi in pontificio iure scriptū exp̄sse reperit̄ apostatis pœnitētib. parcendū esse ut mortē corporalē euitēt. Ergo standū ē decisioni iuris ciuilis expresse disponētis nō esse parcendū apostatis ēt in foro spūali ꝑ regulā † q̄ ubi aliqd reperit̄ expresse decisum iure ciuili, nec reperit̄ cōtrariū decisum iure cano. standū est iure ciuili ēt in foro ecclesiastico. modo decisio iuris ciuilis nō sit peccati inductiua ut tradit̄ ꝑ gl. & Doc in c. 1. de no. ope. nun. & Doct. in uariis locis remissiue ꝑ Alex. And. de Pomate, & cæteros in addi. Ad Bar. in d. l. priuil. Nec obstant aliqua adducta ꝑ Villadiego (qa ut in ciuilib. uel mediocriter docto patere pōt) nō ꝓbāt id ad qđ allegant̄ minus obstat fundamēta, qbus utpote nō cōcludentibus facilis ultro se offert solō.

1 *Defensor nec fautor hæretici dicitur, illum defendēs ne lędatur à priuato, uel qui illi in iudicio patrocinatur, credens iustam causam habere.*

Notabile XLV.

1 Defendens hæreticum † ne lædat̄ à priuato, uel q patrocinat̄ illi in iudicio credēs illū hr̄e iustam causam non dr̄ defensor nec fautor, ēt si postea appareat q̄ nō erat iusta causa, rō, quia hæc est iusta defensio quæ talib. reseruant̄, secus dicendum est si contra conscientiam ei patrocinatur, quia tunc dr̄ defensor ſm Car. in cle. i. de pœn. & d. Syluestr. in sua summa in uerbo hæresis. 1. in 6. q.

1 *Reuocatio hęresis est duplex.*
2 *Reuocatio hæresis quę fit solum ad salutem animę potest indistincte quandocunque fieri usque ad uitæ exitum.*
3 *Sacramenta ecclesię non sunt deneganda hæretico ostendenti manifesta signa pœnitentiæ.*
4 *Reuocatio hęresis quæ fit tam ad salutem animę quam corporis debet fieri congruo loco, & tēpore.*

Notabile XLVI.

Adnotato in mā reuocationis hæresis, q̄ 1 † duplex est reuocatio seu pœnitentia, altera q̄ fit ad salutē animæ duntaxat in foro conscientiæ, altera uero quæ fit ad utriusq; salutem. s. animæ, & corporis. Prima indistincte fieri potest qn̄cunq; à quocunq; & in quouis crimine, & loco quolibet usq; ad uitæ exitum

tū ut habetur in c. firmissime, extra de hær. dummodo facta sit puro corde, & spontanea uolūtate, ut de pœniten. distin. 3 perfecta, & c. 1. & 2. qui cler. uel uouen. & c. super eo. de hæret. in 6. ubi nota tex. † quod hæretico etiā relapso in hæresim) qui absq; ulla spe ueniæ debet morti tradi) si emiserit manifesta pœnitētiæ signa nō denegant ecclesiastica sacra utpu ta confessio, pœnitentia, & eucharistia, quibus humiliter ab eo petitis nō erunt denegan da. Secunda † uero reuocatio, seu pœnitentia quæ fit gratia utriusque. s. tam animæ q̃ corporis non est tam gñalis sicut prima, sed spālis, & restringitur ut congruo tpe, & loco fiat, ut abunde supra in tract. qst. 20 & hæc nec nunq̃ competit relapso. c. ad abolēdam. de hæret. extra, & c. accusatus eod. tit. in 6.

1 *Correlatiuorum idem ius est.*
Correlatiuorum regula non procedit in hæretico in casu ibi tradito.
2 *Hæretico semiplene probanti contra Christianum non defertur iuramentum in supplementum probationis, econtra autem Christiano semipleno probanti contra hæreticum sic.*
Ratio diuersitatis ibidem traditur.

Notabile XLVII.

Memoriæ commenda, habes uulgatam regulam q † disposita in uno de correlatiuis censetur disposita in alio. l. fi. ubi Doc. C. de indic. uidui toll. fin. ubi Bart. de accepti. ff. l. 1. cum uulgatis, de cupre. lib. 11. C. fallit hæc regula in hæretico uel infideli in casu notabili. Tu scis quod semiplene probanti defertur iuramentū necessarium in supplementū probationis. l. admonendi. ff. de iureiuran. l. in bonæ fidei. C. de reb. credi. nota † tamen quòd hæretico uel infideli semiplene probanti cōtra catholicum, & christianum non defertur iurm in supplementum semiplenæ probationis, & tamen econtra christiano catholico contra iudæum, hæreticum, uel infidelem defertur tale iurm, arg. notatorum per Bald. in l. qui accusare. C. de eden. & per Ludo. Rom. in d. l. admonendi, & Canon. in cap. fin. de iureiuran. Ratio autem ex prædictorum doctrina colligitur, nam tale iuramentū nō cuiuis indistincte dādum est, sed personæ legalitas, æquitas, & fidelitas inspicienda est. q à præfatis hæreticis, abesse exploratum est. Ita ēt expresse do. Bapt. de S. Bla. in tract. correlatiuorum, in §. uenio ad quintum, uersi. 28. fallit.

1 *Moderator rei suæ quilibet est ut de ea ad libitum disponat.*
2 *Renunciare iuri sibi competenti quilibet potest.*
Fallit in hæretico in casu tradito. num. 2.
3 *Iuri introducto in fauorem partis licet contrahentibus renunciare, iuri uero introducto in odium alicuius nequaquam.*

Notabile XLVIII.

Nouit uel mediocriter in iure † doctus, quemlibet de re sua ad libitū disponere posse, & sibi debitum debitori remittere, & alio modo quilibet su p suo in alterius utilitatē, & sui pīudiciū pacisci, & iuri sibi cōpetēti renūciare, modo ætatis sit legitimæ, nec aliā patiat. inhabilitatē rōne cuius. & bonis interdictū sit. l. in re mand. C. mand. l. 1. & l. si quis in cōscribendo. C. de pac. cum ibi notatis latis p Doc. & p Bart. in l. si qs p eo. ff. de fideiuss. nota tñ casum in † quo pactū uel remissio sup sibi debito nullo modo ualet, tex. habes notabilē in cle. 2. ibi, nullis pactis, uel remissionib. sup hoc ualituris, de hær. ubi si inquisitores ptextu officii aliquid indebite extorserint ab inculpatis de hæresi, illud restituere tenent, & si inculpati illis inqsitoribus ex tota remiserint, & qetauerint, nō ualet talis remissio, & sit cōtra dispōnē d. l. si qs in conscribendo, & l. 1. §. & post operis. ff de no. oper. nunc. Rō siquidē est † qm oīa illa iura procedunt qñ fauore partiū aliqd introductū est, tunc. n. contrahētium pacto remitti pōt. Sed qñ in odiū alicuius (puta indebite extorquentis) aliquid institutum fuit, nequaq̃ pōt illud contrahentium pacto tolli, ut patet in Macedoniano. l. 1. ff. ad Macedo. & in l. fin. C. de pac. pign. cū simi. traditis p gl & Doct. in d. l. si qs in conscribendo, & Bar. melius quam alibi in d. l. si qs p eo & gl. in c. si diligenti, de foro comp.

1 *Hæreticus est qui credit ecclesiam habere duo capita.*

Notabile XLIX.

Adnotato † eum qui crederet uniuersalem ecclesiam posse hr̄e duo capita, hæreticum esse, est enim tantum, unū caput, unus pastor, & ouile unum, ita dicit notabilis gl. in c. non autem, in fin. gl. magnæ. 7. q. 1. gl. plenior in clem. ad nostrā, in uerbo, ecclesiæ, de hæret. sequit Abb. in cap. at si cler. colum. 19. uersi. aut enim quis credit ecclesiam, extra de iudic. & in cap. primo de parochiis, Card. in clem. 1. §. porro in secunda quæst. de iureiur.

Ideo

Ideo Arch. in d.c. non aūt, refert Aug. dicētem quod nesciebat iure ꝓhibitum ꝙ duo hr̃e possent epatum, quia sciuisset, nō acceptasset suū. & uult Fely. in c. 3. de hær ubi assignat rōnem. quia hoc repugnat articulo fidei. s. unam sanctam catholicam ecclesiam.

1 *Sortilegium an liceat consulere ut liberet egrotum à maleficio, & an liceat adiurare imbres, fulgura, & tempestates, ne noceant fructibus.*

2 *Matrimonij fracturam ecclesia citius patitur, quā quod maleficiatus contrarijs maleficijs liberentur.*

3 *Corporis iactura minor est quā animæ, ideo potius in corpore quam in anima pati expediat.*

Notabile L. & ultimum.

1 Reuocabit† in dubiū ꝗ spiam, nū impune liceat cōsulere sortilegū, siue maleficū, ut dissoluat facturas maleficii, aut si mauis, liberet ægrotū maleficiatū à maleficio? & silr̃ an liceat adiurare imbres, fulgura, & grādines ne noceāt fructibus, arboribus, & plātis. Rn̄de distinguendo, aut loqmur de iure ciuili, aut de iure cano. Primo casu licet impune cōsulere, & adhibere sortilegū ad faciēdū ea opa ꝗ uertūtur in bonū, & ꝓsunt, qm̄ ꝓ bono opere qs cruciari nō debet l eorū. §. fi. ubi expresse no. Bart. C. de malef. & math. Secūdo casu. s. de iur. can. nō licet aliquo modo (ēt ꝓ recuperāda corporis sanitate) ꝗrere remedia diabolica, & superstitiosa, licet aliter sanitas ipsa recuꝑari nō possit, tex. ad literā in c. admoneāt 26. q. 7. Bar. ubi supra Pan. in c. 2. ꝑ illū tex. extra de sortil. ubi Rom. pōtifex potius patiť bona ecclesiarū furto ablata ꝑdi, ꝗ̄ ꝙ quærant ꝑ remedia hmōi.

2 † Hinc est quod ecclesia potius tollerat dissolutionē mr̄imonii, & tāti uinculi sacr̃alis fracturā, quā ꝑmittat maleficiatū cōtrariis maleficiis liberari. c. si ꝑ sortiarias. 33. q. 1. & c. 1. de frig. & male.

3 Rō horū est, † qa magis expediat in corpe ꝗ̄ ī aīa, minor. n. est corpis iactura quā aīæ. d. c. admon. & c. fi. de sortil. arg. c. solitæ. de maio. & obe. ubi Pan. & Doc. ad qđ nō cōsiderauit ius ciuile, qđ qdē principalr̃ ad tpalū cōseruationē tendit d. c. solitæ. notať in c. nec mirum. §. ad hæc 26. q. 6. Quæ omnia notato.

Habes tādē lector cādide, absolutū de hæreticis libru, quem non aure quidē popularis capitalē causa edidimus, nec intus nobis cauētes, sed ut cōi orthodoxorū utilitati cōsuleremus, quare hoc nr̃o labore lector fruere, interea tn̄ mordaci linguę frenum adhibero.

TRACTATVS DE HAERETICIS, *& eorum pœnis, Pauli Ghirlandi Castellionis Iuris consulti Florentini. Criminalium causarum Auditoris R. P. D. Andreæ de Iacobacijs S. D. N. Papæ Almaque urbis Vicarij generalis.*

SVMMARIVM.

1 *Hæresis est crimen grauius cæteris, & detestabilius, eo quod contra creatorem committitur.*

Hæresis est crimen læsæ maiestatis diuinæ.

2 *Maiestatem ęternam lędere grauius est quam temporalem.*

INter crimina quæ animaduersione digna sunt hæresis † est grauius, & ceteris detestabilius eo ꝙ directo contra ipsum creatorem Deum omnipotentem patratur, eius omnipotentiæ detrahendo, negandoq. illius diuinitatem, ut habetur in c. 1. de sum. Trin. & fide Cath. & l. 1. C. eo tit. & c. ad abolendā, de hær. non immerito igitur appellari potest crimen læsæ diuinæ maiest. ex quo directo tendit in læsionem, & præiudicium diuinæ ptātis, ut proxime diximus d. c. ad abolendā, & cap. uergentis. eo. tit. † Lōge. n. grauius est eternam ꝗ̄ tpalem lædere maiestatē 24. q. 1. non afferamus. Et hr̃ in d. c. uergentis. Ideo tractaturus de criminibus, de eo prius tanꝗ̄ grauiori ęquum uisum fuit esse dicēdum iuxta notata in rub. & in l. 1. C. ad l. Iul. maiest. & in l. 1. ff. eo. tit. & d. c. non afferamus. no. ēt in c. excōicamus. el 1. §. credentes. de hær.

1 *Declaratio bona à diffinitione proficisci debet.*
2 *Hæresis quid sit in suo genere sumpta.*
3 *Hæresis proprie sumpta non cadit in iudeo, aut sarraceno.*
4 *Hæresis ab electione dicitur.*
5 *Eremita quis, & unde dicatur.*
6 *Hæresis duo habet extrema substantialia.*
7 *Hæresis differt ab apostasia, & schismate.*

QVAESTIO I.

QVæro nunc primo, quid est hæresis. † Nā quælibet bona declaratio ab ipsa diffinitione proficiscitur, ut inqt Cic. in 1. Off. & dicit gl. referēs Boetium in l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. quòd ipsa diffinitio substantiā cuiusque rei ꝑut est significat, & hr̃ per Bar. in l. si is qui pro emptore, in 1. p. ff. de usuc. & in

in l. 1. §. dolum. ff. de dolo, & idem Bart. in l. 1. §. mutui. ff. si cer. pet. & in l. 1. ff. de test. Vbi dicit ꝙ omnis diffõ debet ponere substantialia rei diffinitæ saltem in gñe illius dñas continentia. Vnde dico ꝙ † hæresis in gñe sumpta est error quidam pertinax corrũpens Xpi fidem, ut colligiť ex doctrina S. Thomę in 2. 2. q. 11. art. 2. uers. sed pestifera. 24. q. 3. heret. ubi introducitur sñia S. August. Qui Thomas subiungit ꝙ hæresis esse non potest, nisi sit error circa ea quæ sunt fidei, sicut circa propriam mãm, & ꝑ ꝑea non dř hæresis si quis erraret in falsa opinione circa alia q̃ nõ sunt fidei, sicut est in geometralibus, uel aliis huiusmodi, ita dicit ipse quæ appellať ēt labes, & prauitas, ut in clem. 1. §. uerũ eod. tit. alibi quoq; appellatur pestis ut hř in c. accus. § sanè. eod. tit. lib. 6. & qui crimine illo pollutus existit, pestilentiosus dř ut in c. excõicamus. el. 1. §. credentes uer. sanè. extra eod. tit. † Ista enim est spẽs infidelitatis q̃ pertinet solũ ad eos qui Xp̃i fidem profitentur, & illius dogmata corrumpunt, & ꝑ ꝑea istud crimen nõ cadit proprie in Iudæo, & Saraceno, Mahumetano, & aliis hmõi extranei iuris hoĩbus ꝭm qđ not. cõcludit S. Th. in 2. 2. q. 11. art. 1. Quod pc̃m ut pľm oritur ex superbia, uel cõcupiscentia commodi t̄palis ut not. Aug. in lib. de util. cred. & idem Th. in 2. 2. q. 2. ar. 2. & 3. sed quidam arguentes tenebant contra istud dictum, ꝙ si hæresis oritur ex superbia, & ꝑꝑ concupiscentiam &c. ergo non est species infidelitatis quia fides, & infidelitas cõsistit in credere, & in mente, non aũt in actu extrinseco, & hoc idem cõiter tenent Theologi. Et ꝑ ꝑea idem Tho. in d. q 11. & 12 ar. 1. declarando illud dictum dicit ꝙ finis proximus siue causa proxima hæresis, est adhærere falsę sentẽtię, seu opinioni animo ꝑtinaci, & ex hoc dř esse species infidelitatis, sed causa eius remota, & finalis est cõcupiscẽtia cõmodi t̄palis, ex quo sequitur ꝙ dř oriri ex superbia & cupiditate. & not. 24 q. 3. c. hær. & seq. † Et appellatur hæresis ut quidam dixerunt ab elect. 24. q. 3. hæresis quæ sunt uerba S. Hieronymi ad Gal. quia omnis hæreticus eligit sibi nouas, & extraneas opiniones contra fidem Christi, & ecclesiæ instituta ut dicit Host. in sum. eod. tit. & Azo similiter eod. tit. in sum. §. 1. uer. ult. & per Felyn. in rub. extra eod. titul. Arch. autem in d. cano. hæresis 24. q. 3. ponit plures expositiones. dicit. n. ꝙ hæresis dicitur ab electione, uel ab errando, quia nõ est hæreticus nisi ille qui errat. Quidam dixerunt quòd hoc nomen hæresis descendit à uerbo græco, hære. quòd latine dř uirtus. i. & thesis locutio, unde hæresis quasi uirtus locutionis, & hæreticus. i. uirtuosus in locutione, & sermone, & quia cõiter isti hæretici in sermonibus, & disputationibus suis confidunt, & non in uirtute spũs sancti, uel dicas dicit ipse ꝙ hæresis diuisio interpretatur. Ex quo ergo per fidem catholicam prima fit fidelium adunatio. Diuisio igitur quæ specialiter fit à cõione prædicta, siue à cõi fide hæresis appellatur, uel diciť ab isto uerbo ercisco, ris, quod idem est ꝙ diuido ꝭm quod dicit gl. in rub ff. fam. erc. Inde dř iudicium siue actio familiæ erciscundæ, hoc est diuidendæ hæreditatis, qm̃ ipsi hæretici per illas eorũ erroneas opiniones diuidunt se ab unione ecclesiæ, & Xpi fidelium, † Inde dř etiam eremita quasi separatus ab hominum consortio, ut per Host. in d. sum. & Arc. & in can. hæret. 24. qõ. 3. Et dñr etiam. Hæreses leges. i. leges, diuidentes ciuitate à ciuitate, ut l. si duas. §. est aũt. ff. de ex. tut. & ibi not. gl. 1. igitur interpretatio recidit in secundam, quia quicunq; eligit nouas opiniones extra fidem cõem recidit ab illa cõione, & cõgregatione fidelium ꝑ quem recessum fit diuisio inter ip̃m hæreticum, & cõionem prædictam ꝭm Arch. in d. cap. hæresis. unde Azo Host. & Gof. in sum. eod. tit. & Arch. in c. ad apost. §. 2. de sen & re iud li. 6. Card. in rub. & in clem. 1. eod. tit. dom. Felyn. in rub. extra eod. tit. & Th. in 2. 2. q. 11. articul. 1. & 2. † Quod quidem crimen habet duo extrema substantialia sine quibus. i. non potest, primũ est ꝙ respicit hæresis initium, & hoc est error in rõne, suppleas tu ꝙ sit error circa q̃ sunt fidei nõ circa alia ut cõclusũ fuit supra ex doctrina S. Th. Secũdũ uero extremum est quod respicit complementũ qđ est ꝑtinacia in uoluntate, ut hř 34. q. 3. c. dixit. & Archi. in d. c. hæresis, quotiescunq; igitur aliquis erat circa fidem p̃dictam, & in eius errore non instat pertinaciter, sed uariat, uel reuocat non dř hæreticus, nec subiicitur pœnis hæreticorum, de quibus infra maxime si sit paratus suscipere correctionem sui erroris d. cap. dixit Apost. & cap accus in princ. eo. tit. lib. 6. c. ad abolendã. c. firm. in princ. & cap. uergentis. extra eod. tit. & not. Abb. & Doct. in c. 1. ex

tra eod.& ppea congrue dictum fuit in diffinitione error pertinax ad dr̃iam illorum qui reuocant,& non persistunt in dicto errore. Et nota, ꝙ Hæresis, Apostasis, & Schisma sunt diuersa crimina, sicut diuersa sunt nomina, & qd contineat in se unumquodq; istorũ.& an quodlibet sit species infidelitatis de istorũ natura, & differentiis dicetur infra proxima qõ. ubi declarabitur quis proprie sit hæreticus, quis apostata, & quis schismaticus.

1 *Hęreticus quis proprie dicatur.*
2 *Errans in sacramento Eucharistię hęreticus est.*
3 *Dogma falsum, & a fide extraneum defendens hęreticus est.*
Potentiam Dei attribuens creaturę hæreticus est cẽsendus.
4 *Secreta cordis rimari non est hominis.*
5 *Hęreticus quis dici potest tribus concurrentibus.*
Scripturam sacram ad sensum incongruum interpretans est hæreticus.
Hęreticus est qui sedis apostolicæ pręcepta contemnit.
6 *Apostata, & schismaticus, an sint proprię hæretici.*
Schismaticus quis pprie dicatur, & unde schisma
7 *Hæreticus est semper schismaticus, sed non econtrario.*
8 *Apostasia quid proprie dicatur, & quotuplex.*
9 *Apostatę hęreticis sunt deteriores.*
Hęretici omnes apostatę sunt.
10 *Opera bona facta per hæreticum, & schismaticum cum aut apostatam, an sint eis utilia.*
11 *Opera bona prius facta an prosint peccatori conuerso.*

QVAESTIO II.

1 SEcundo quæro † quis sit hæreticus. Rñ. Hęreticus duobus modis dicitur, proprie, & improprie, siue large, & stricte, Proprie.n.& stricte hęreticus dicitur ille qui contra fidem Christi, uel aliquem eius articulum, seu aliquod ex septem ecclesię sacris ab errat, ut est baptismum qđ est prima porta salutis, qua profitemur xpianum fidẽ ideo dicit S. Aug. ꝙ nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritusancto, & qui non baptizatus fuerit, erit extra ecclesiam, & [illegible]utis æternæ particeps esse non poterit, quod firmissimæ teneas, & nullatenus dubites.i.q.i. detrah. & cap. fir. & de cõsecr. dist.4. in prin. ubi dicitur per quam necessariã esse aquæ uisibilis in corpore ablutionem ꝑ quam spũs intelľs, & anima q̃ est inuisibilis ex uisibili fidei sacro, & doctrina purificat ad salutẽ. Itẽ q aberrat in chrismate qđ dr̃ fidei comprobatio de cõsecr. dist. 4. presbyt.& cap. nullus ministrorũ, uel in confessione quæ est pctõrũ remissio, dum tñ fiat debito modo, & cum cõtritione de pę. dist. 3. nihil, & cap. pfecta pñia, & de cõsec. dist. 5. nihil.& distin.4. oĩs, & in ca. 1. q cle. uel nouen.

2 † Item q errat in ipsius Eucharistiæ ptiosissimo sacro .s. in transubstantiatione, seu alia quauis eius particula substantiali ꝑ qđ aĩa Xpiani unitur Deo, de cõsi. dist. 2. cum oẽ, & cap. nihil in sac. & in cle 1. de reliq. & uener. san. & ibi ꝑ d. Car. & sic de aliis hmõi sacris, q contra illa, seu aliquod ipsorũ totum, uel aliquod eius membrum substantiale nouam opinionẽ, uel adinuenit, & sequitur, uel iam inuentam tenaciter prosequitur ꝓculdubio hæreticus est, ut hr̃ in c. ad abolendam. extra eod. tit. & l. Manich. C. eod. & cap. 1 de sum. Trin. in antiq. & in 6, & in clem i. eod. tit. & ibi ꝑ scribentes antiquos, & Mod. & in l. 1. & ibi Bal. C. de sum. Trin. Itẽ dubius in fide, is, v3, q in illa dubietate pertinaciter insistit c. 1. & ibi Abb. & Doc. extra eod. tit. & d. c. dicat aliquis 23, q. 3.

3 † Itẽ qui falsum dogma, uel extraneũ sensum circa substãtialia fidei, diuinæ scripturæ attribuit, & sic tributũ sensum ꝑtinaciter defendit, uel qui nouas, & falsas opiniones gignit, uel seqtur 2[illegible] q. 3. hæreticus. Item q firmiter credit licere xpiano posse exercere usuras sine pctõ, ut in clem. 1. de usur. & ibi do. Card. Item q potentiã diuinæ maiestatis q̃ soli Deo, competit in priuilegium suæ unicæ potentiæ oĩa creãtis uult attribuere angelicæ utriq;, uel humanæ creaturæ hoc est qđ credat, & firmiter teneat ꝑ angelũ lucis, dęmonem uel hoĩem posse fieri ea q soli Deo cõpetunt in priuilegium, sicut est infundere aĩam in infante postq̃ in utero mr̃is formatus est, ut hr̃ in c. Moyses. 32. q. 2. aut mortuum suscitare. seu humanã creaturam in melius, uel deterius reformare, aut in alteram spẽm cõmutare, futura ꝑ ueram sciam reuelare, ut no. Esaiæ 61. c. dicite mihi quæ futura sunt, & dicam ꝙ dii estis.

4 † Item hoĩs secreta cordis indicare dr̃ Matth. 22. c. ubi Christus cognouit mentes Pharisæorum aduersus ipsum deprauatus, & ꝙ dũ ipm interrogabant quærebant eum capere in uerbis qñ ipsum interrogauerunt cui drẽnt reddere cẽsum ex quo ipse Christus uocabat se

regem

regem Iudeaeorũ an deent sibi dare censum, uel Cæsari, at ille uiso numismate, & Cæsaris imagine, r̃ndit. Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. De his.n.& q̃busdam alii quæ competunt siue pertinent ad solũ Deũ, uide latius infra titu. seq. in 10. q. ubi plene tradit an, & qñ sortilegia sapiũt hæresim manifeste, uel non, & hr̃ ẽt 26. q. 2. q̃ sine saluatore, & 26. q̃o. 5. epi, & cap. seq. & Old. in cons. 210. qđ incipit, regularis habet traditio, & S. Th. in 2. 2. in sæpe d. q. 11. ar. 5. Host. in sum. Goff. & Azo. in sum. eod. tit. Et dicit S. Aug. in lib. de util. cred. ca. 1. ꝙ hæreticus est qui alicuius tp̃alis cõmodi, & maxime gloriæ, principatusq́. sui gr̃a falsas, ac nouas opiniones contra Xp̃i fidem, uel gignit, uel sequitur, & iste ꝓprie dr̃ hæreticus, cuius dcm̃ translatum fuit 24. q. 3. in c. hæreticus.

5 † Dñs Alex. de Alex. in 2. 2. tit. de hæresi, dicit ꝙ ad hoc ut quis proprie dicatur hæreticus, & subiaceat excõicationis, & aliis pœnis contra hæreticos statutis tria requiruntur. Primum. s. falsa credulitas in rõnali ut not. glo. 24. q. 3. c. qui aliorũ. Secundum ꝙ requiritur est peruersa uoluntas in concupiscibili. Tertiũ impugnationis pertinacias ex parte irascibili, ut postq̃ se implicuit in errorem in eo pertinaciter instet, alias si nõ instaret, sed reuocaret, non diceretur hęreticus. 24. q. 3. dixit Apostolus. Improprie uero, & largo modo hæreticus dr̃ is qui sacram scripturã male, & erroneæ intelligit, seu interpretatur. s. aliter quam sensus spũssancti flagitat. 24. q. 3. hæreses. Item is q̃ conat̃ uelle auferre priuilegia ecclesiæ à Deo, uel Romanis Pontificibus concessa. 22. dist. oẽs. Item qui p̃cepta apostolicæ sedis transgreditur. 19. dist. nulli, ꝙ q̃busdã aliis modis, de quibus latius uide p̃ gl. in c. firmiss. extra eo. tit. & gl. in c. inter. hæresim, 24. q. 3. Fely. in rub. extra. eo. tit. per Card. in clem. 1. eo. ti. Bal. in rub. C. eo. tit. & p̃ supradictos summistas in locis p̃allegatis, & isti diuersis pœnis puniũtur ab illi q̃ sunt ꝓprie hæretici. de q̃bus infra tit. seq. 11. q̃o.

6 † Sed q̃ro an apostata, & schismaticus continentur sub ista specie hæresis, uel sub eius generis. R̃ñ. ꝙ proprie, & stricte loquẽdo aliud est esse apostata aliud esse hæreticus, & aliud schismaticus, de hæretico uidistis supra. Scismaticus n. à principio maxime non est hæreticus, q̃a schismaticus ꝓprie est ille q̃ nõ uult obedire ueræ, & antiquæ ecclesiæ suæ, sed facit aliam ecclesiam p̃latum, uel clericos, q̃ faciunt alium Papam relictã prioris Papæ obbedientia. Schisma uero dr̃ à schissura, q̃a schismaticus p̃ denegatione obediẽtiæ scindit se ab ecclesia eo maxime dum q̃rit facere ecclesiã, uel alios clericos modo suo cõstituere reiectis propriis, & uenit à scindo, dist. 24. q. 1 scissura. & 24. q. 3. inter hęresim. & cap. schisma. sed quotiescũq; schismaticus perseuerat p̃tinaciter in illa sua opinione diuisa efficit̃ hęreticus diuidẽdo ecclesiam, q̃a uenit cõtra illũ articulũ fidei, & unã sanctã ecclesiã &c.

7 Et p̃pea dñt Doct. † ꝙ oĩs hæreticus est schismaticus, quia omnis hæreticus scindit unionem ecclesiæ diuidendo se ab illius unione, sed non econuerso oĩs schismaticus est hæreticus salt̃ẽ stricto modo, q̃a tunc dico incipit esse hæreticus quotiescũque p̃seuerat in illa eius diuisione, & in ea pertinaciter insistit sequendo scissurã rei indiuiduæ. s. ecclesiæ. s. Et isti quoq; sunt duplices speciei proprii, & improprii. Proprie, & stricte loquendo schismatici sunt hi de q̃bus supra. Improprie uero, & largo mõ schismatici dñr oẽs q̃ recusant obedire mandatis ecclesiæ, ut sunt excõicati & similes p̃tinaces q̃ largo mõ dñr schismatici. uide not. doctr. Abb. in rub. & in ca. 1. de schism. & 24 q. 4. schismaticus; & cap. inter hæresim. Host Azo. & Gof. in sum. eod. tit. de schis. & p̃ S. Th. in 2. 2. q. 11. art. 1. & 2. Apostata uero differt ab hæretico, & schisma. in specie licet in gñe quodã modo idem sunt in hoc, uz, ꝙ sunt extra ecclesiam, & cõionẽ fidelium.

8 † Apostasia. n. ꝓprie est q̃dã retrocessio à sua debita ordinatiõe, & ista est triplex s̃m gl. in c. 1. de apost. Prima est apostasia p̃fidiæ p̃ quã q̃s recidit à fide. 11. q. 7. non põt. Secunda est inobedientiæ, qđ est qñ q̃s trãsgredit̃ p̃ceptum, ut in c. si q̃s uenerit, & cap. illud. de maio. & obed. Tertia est apostasia irregularitatis, ut cum q̃s recedit à r̃la, & habitu suę assumptæ religionis, ut d. c. 1. de apost. & 50. distin. cap. fin. & dicitur apostata. i. retrostans, siue retrocedens, aut retro adiens. 26. quæst. ult. non obseruetis. Et isti quandoque se rebaptizant, & retrocedentes a ueteri nomine, & ordinatione suæ uitę aliam nouam suspiciunt, sed quando recedunt a fide Xp̃i, & nouam suspiciunt sunt hęretici maxime qñ persistunt in dicta noua p̃fessione, & illam credunt esse ueram, & hoc modo etiam apostatæ dicuntur esse hęretici.

9 † Sed nota

 ꝙ isti

ꝙ isti apostatæ sic rebaptizati de iure ciuili sunt deterioris cōdōnis, q̄ hæretici, loquēdo de his q sunt proprie hęretici, ut supra, qa hę retico pœnitenti parcitur. l Manich C. eod. tit. istis uero nunq̄ parcitur, sed irremissibilr ultimo supplicio puniuntur. l. hi q sanctam C. de apost. & ppea dicendo ꝙ oēs hæretici sunt apostatæ, cōña est uera, sed non ecōuer so, nisi data pertinacia, & oīmoda recessione à fide catholica ut dñt Can in d c. 1. de ap. & Host. in sum. eod. ti. & S. Thom. in 2. 2. q. 11. artic. 1. & 2. & est gl. not. & ibi Abb. in c. firm. de hæret. Sed quæro nunc de hac no. q. satis proficua in foro conscientiæ, dicit tex. in ca. firm. in fin. extra de hær. ꝙ hoī qui non tenet unitatem ecclesiæ catholicę neq; baptismus neq; eleemosina, nec alia q̄libet maxima opera charitatis, immo nec mors noīe Xp̄i su 10 scepta proficit ad salutem. † Modo q̄ro qui dam exn̄s laqueo hæresis schismatis, uel apo stasis perfidię innodatus, fecit q̄ plurima cha ritatis opera, v3, eleemosinas, disciplinas, ie iunia, pn̄ias, peregrinationes, orones, & mul ta alia diuina officia, missas, & similia p aīæ, suæ salute, certū est ꝙ dum ille est in pc̄tō in credulitatis illa nihil sibi prosunt ad salutē, d. c. firm. in fi. dicendum ne erit ꝙ tot bona opera omnino perdantur, adeo ꝙ nullū fru ctum afferant benefactori, di. c̄m gl. in d. ca. firm. ꝙ dicta pia opera nō perduntur aliquo modo, & licet illi nō prosint ad salutem pp pc̄tm̄ infidelitatis, tn̄ prodesse illi poterūt ad tria. Host. in sum. in tit. de pœn. & remiss. in §. & an ficte. distinguit melius, aut quæritur 11 † an pia opera facta ante pc̄tm̄ reuiuiscant ad salutem post cōuersionem pc̄tōris, & dicē dum est ꝙ sic, quia opera illa per pc̄tm̄ erant mortificata, ideo resurgunt una cum sua au ctore, aut fuerunt facta in pc̄tō, tunc aut pec cator habebat contritionē in corpe, & aīum cōfitendi, & reducendi se ad pn̄iam, dum da retur occasio, & eodem modo ista reuiuiscūt & prosunt ad salutem sicut priora, ut est gl. not. in clem. 1. de reliq. & uen. sanc. in princ. & gl. in c. 1. & cap. magna pietas, de pœ. dist. 1. & tenet Fely. in d. c. firm. in fi. aut fuerunt facta in ipso pc̄tō nulla exn̄te contritione, seu animo conuertēdi, & ista nunquam resur gunt, neq; p̄sunt ad salutē, & sunt mortua penitus, quia nunq̄ sp̄m uitæ gratiæ Dei ha buerunt, resuscitare non pn̄t ad salutem. Sed alia prosunt. s. ad quinq; s̄m Host. ibid. Pri mo quia diabolus in tali hoīe non utitur tan ta potentia sicut prius. Secundo, qa ualēt ad assuefactionem honorū opeꝝ. Tertio ad mi nus supplicium sustinēdum. Quarto ad cor poralem prosperitatem, & ad augmentū bo norum tp̄alium. Quinto, & ultimo ad illu mi nationem intellectus ut citius diuina gra tia illustretur ad cōuersionem, & pn̄iam, & p connīs ad salutē, ut hr̄, de pœn. dist. qd ergo turbant, q̄uis S. Aug. dicit ꝙ pium est crede re, & fides nostra hoc expostulat, ut cum gr̄a Xp̄i in homine destruxit mala priora. p pœ nitentiam et remuneret bona, nam cum de struxit ꝙ suum non inuenit, amet, & diligat q̄d in peccante plātauit, ut hr̄ de pœn. dist. 3. pium cum tribus. 200. seq. & Host. ubi supra. Et hæc sufficiant pro aliquali notitia istius criminis hæresis ut facilius cognoscamus q sunt puniendi pœnis hęreticorū, & q aliis pę nis. Qui uero quærit hr̄e subtiliorem noti tiam istius criminis uideat sacros Theolo gos, & maxime S. Thom. in 2. 2. q. 11. art. 1. 2. & 3. & pertotam illam q. & in 2. 2. q. 2. & S. Aug. in lib. quem edidit de util. cred per to tum, & S. Bonauen̄ in 4. sen. dist. 13. arti 4. q incipit, determinat incidenter q̄ faciunt &c. Alex. de Alex. in 2. par. q. 181. in primo mem bro. Vbi ipse, & alii omnes in effectu cōclu dunt idem q̄d S. Aug. ubi supra ad quorū di cta, & rectam doctrinam latius me remitto, & dicta mea limitanda, ac corrigēda si opus fuerit subiicio, psequar nūc materiā nostrā.

1 *Hæretici quibus pœnis plectendi.*
2 *Hęretico confitenti quę debeant pœna imponi in fo ro s conscientię.*
3 *Mors ultimum terribilium a iure ciuili appellatur ultimum supplicium.*
4 *Filij hæreticorum puniuntur ob delicta parentum.*
5 *Filij ex coitu damnato nati omnis successionis sunt incapaces.*

QVAESTIO III.

1 TErtio quæro † quibus pœnis puniūtur hæretici, intelligendo de illis qui sunt proprie hæretici, dic ꝙ quatuor pœnis pu niuntur de iure canonico secundum Arc. 26. q. 5. hæreticus, in fi. ubi dicit ꝙ puniuntur excōicatione, depositione rerum omnium oblatione, militari percussione, frater Ang. uero de Claud. in sum. sua, in uersic hęret.

dicit

dicit, ꝙ 14. pœnis puniuntur, sed illas non cõnumerat nec declarat, declaratio, quã facit Arch. fuit prius Gof. in sum. sua in tit. de hęr. §. punitur hæreticus, &c. ut refert idẽ Arch. tñ declaratio illa solum uſ concernere clericos, & non laicos dum loquitur de depositione, q̃a laici nõ patiunſ depositionẽ, sed statim cõperto crimine si nollũt pęnitere facta declaratione per iudicem ecclesiasticum traduntur in manibus curiæ secularis puniendi & c. clerici uero nõ, nisi secuta actuali degradatione, ut in c. ad abolendam. §. 1. & sequiſ extra eo. tit. † Et ideo putaui aliter distinguẽdum pro faciliori intelligẽtia, ꝙ, Aut sumus in foro conscientia coram sacerdote dum adhuc crimen est occultum, & est pęna excõicationis, ut in d. c. ad abolendã. in princ. ibi uinculo ꝑpetui anathematis innodamus, & facit text. in c. firmissime. eo. tit. & 23. q. 5. non uos. 24. q. 1. q̃ dignior domus. ubi referuntur uerba Apostoli dicentis hæreticum hominẽ post primam monitionem de uita, ꝙ est qñ est excõicatus, & hac pœna tam clerici ꝙ laici puniuntur ut ibi dr̃, & facit in arg. text. in c. si quis eps. 26 q. 5. Aut sumus in foro contentioso canonico postq̃ sunt deprehensi in hæresi. & delictum iam innotuit curiæ, & si clericus est primo priuandus est, & deponendus ab oĩ ordine ac officiis, & beneficiis ecclesiasticis q̃buscũq; ac oĩbus quoq; bonis patrimonialibus, & aliis si q̃ sũt cõfiscatis ꝑpetua notaſ infamia, deinde degradatus tradiſ curiæ seculari seuerissimis pœnis corporalibus puniẽdus, laicus uero breui manu comperto crimine condemnatur ad perpetuã infamiam, & bonorum oĩum confiscationẽ deinde traditur in manibus curię secularis seuerissimis pęnis puniẽdus, ut not. in d. c. ad abolendam. §. 1. & 2. & in c. uergentis, & c. excõicamus. el 1. in prin. extra eo. tit. & c. cum ſm leges. eod. tit lib. 6. & ibi Archid. & cæteri Mod. Sed q̃ sunt istæ seuerissimæ pœnæ quæ imponuntur de iure ciuili. tñ. ꝙ si qua pœna atrocior morte reperireſ illi ꝓculdubio puniref ꝑꝑ criminis atrocitatẽ, & horrescentiã q̃a. vbi maior est culpa ibi grauior debet esse vindicta c. excõicamus. § credentes. uersi. sane. extra eo. ti. † Sed q̃a mors est vltimũ terribiliũ, vt inquit Arist in 4. Ethi. & est extrema pœnarũ. 13. q. 2. q̃sitũ. quã ius ciuile appellat vltimũ suppliciũ. l. si quis aliqd. §. qui abortionis. ff. de pœn. & l. vltimum. & l. capitaliũ. in prin. & l. q vltimo. ff. eo. tit. hac mortis pœna puniunſ. & solent cõiter igne cõburi. l. arriani. in prin. C. de hær. & ꝑpetua notãtur infamia, & oĩa eorũ bona publicanſ clemẽtis propriis fieret iniuria si aliq̃d ex bonis sibi uel eius posteris relinquereſ. dicit tex. in d. l. arriani. in prin. & §. 1. C. eo. tit. quibus pœnis tã clerici quã laici subiiciunſ facta prius tñ degradatione clericorũ apud ꝓprium iudicẽ ecclesiasticũ. d. c. ad abolendã. in fin. extra eo. ti. c. acc. § fi. eo. tit. li. 6. & d. l. Arriani, & l. manicheos. C. eo. tit. & c. uergentis extra. eo. nec poterunt eius filii seu alii descendentes vsq; in secundam gñationem obtinere aliqua officia aut beneficia ecclesiastica tanq̃ illorum incapaces c. 2. §. hær. eo. tit. lib. 6. † Ex quo nota istũ casum spãlem in quo filii ẽt innoxii puniunſ ex delicto patris, & sic alterius crimine puniunſ, ut ibi, & in d. c. uergẽtis. extra eod. tit. cuius contrariũ disponit rĺa. iuris cõis l. sancimus. C. de pę. & ff. eo. ti. l. si pęna. & l. crimen. & ff. ad fil. l. fin. vbi dr̃ ꝙ pęna debet ꝓsequi criminis auctores, & non se extendere ulterius ad filios, familiares, agnatos, uel amicos, sed rõ spãlitatis est odium delinquẽtis ꝑꝑ turpitudinẽ, & abominationẽ tãti criminis, ut dicit text. in d c. uergentis, sicut alias uidemus in crim. læsæ maiest. ꝙ filii puniunſ ex delicto patris in successione bonorũ l. q̃sq̃s. C. ad l. Iul. maiest. multomagis dicẽdũ erit isto casu filios puniri ex delicto patris ex quo grauius deliq̃t pr̃, quia lõge grauius est æternã quã tꝑalẽ lędere maiestatẽ d. c. vergentis. † Secundo habes aliũ casum in quo filii puniunſ ex delicto patris in authen. q̃. mo na. effi. sui. §. si q̃s aũt. sumpta in auth. ex cõplexu. C. de incest. nup. vbi filii nati ex nephario, & dãnato coitu sunt incapaces oĩs successionis paternæ, nec à patre alẽdi sunt, nec filii dici possunt. hoc. n nõ accidit culpa filiorũ, q̃a ipsi nõ peccarũ, sed in odiũ sceleris paterni, & illius turpitudinis d. auth ex cõplexu. Est, & tertius casus in quo pęna primi auctoris extendiſ ad filios, & agnatos illius successores vsq; ad quartã gñationẽ c. in quibusdã de pœn. Quarta reperiſ casus in c. cum multæ. 15. q 8. & 2. q. 4. Itẽ pctõ Israelitarũ. † Quintum reperio casum in c. 1. & 2. de fil. presb. uide gl. in d. c. vergentis. eo. tit. de hær. alias quoq; pęnas, & supplicia patiunſ isti hęretici nõ tñ corporalia de q̃b. latius per Host. in summa de hær. & Archid. in c. hær. 24 q. 3.

1 *Filij hæreticorum catholici, & orthodoxi an possint parentibus succedere.*
Ius ciuile non tollit ea quę sunt iuris naturæ.
2 *Filij hęreticorum ne in denario quidem succedere possunt.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarto quæro, † qd si filii ipsius hæretici sint boni, & fideles christiani, & delicti paterni pœnitus ignari, an poterunt succedere in bonis paternis saltem in legitima eis debita iure naturæ, ut ex illa possint hre alimenta, & uidebat dicendum φ sic, qa ius ciuile non tollit ea q̃ sunt de iure naturæ ex quo sunt immutabilia. l. ex hoc iure gentium, & ibi not. gl. ff. de iusti. & iure. & instit. de iur. nat. gen. & ciui. §. sed naturalia successio aũt filiorũ in bonis parentum est de iure naturæ, & l. cum rõ. ff de bon. dam. in auth. ut cum de ap. cog. §. aliud quoque capitulũ. l. fin. C de instit. & substi. l. precibus. C. de impub. & l. nam, & si parentibus. ff. de inoffic. testa. cum si. Sed in contrarium est ueritas qa
2 † ipsi filii effecti sunt à iure adeo inhabiles, & in capaces paternę successionis quòd illi etiam in uno denario succedere non possunt imò debẽt semper in miseria, & egestate sordescere, sicut filii reorũ criminis læsæ maiest. adeo φ nihil aliud eis relinquendum est nisi sola uita quæ ex misericordia elargitur. Et tales esse debent in hoc mundo quibus uita sit supplicium, & mors solatium, uide text. in d. c. uergentis, & in l. q̃squis. C. ad l. Iul. maiest.

1 *Hæreticus errorem suum corrigere paratus an possit ueniam obtinere.*
2 *Pœnitentiam locum non habet in criminibus atrocioribus.*
Reuocatio hęresis an deveat fieri statim post deprehensionem.
3 *Adnerbia temporalia continuo, illico, incontinenti, & similia celeritatem postulant de sui natura.*
4 *Reuocatio erroris quando sponte, & uero corde fieri dicatur.*
5 *Reus in quacunque iudicij parte potest errorem reuocare.*
6 *Concessum uni plurium cęteris censetur denegatũ.*
7 *Bona hęreticorum non sunt ipso iure publicanda.*
8 *Donatio facta per hæreticum ante damnationem an ualeat, & an possit reuocari.*
9 *Reuocatione erroris facta hęresis caret altero ex substantialibus extremis.*
10 *Hæretici per iudicem ecclesiasticum condemnati nedum curiæ seculari traditi possunt ad pænitentiam admitti.*
11 *Continuo uerbum, de sui natura actum immediatum denotat.*
12 *Reuocatio erroris non admittitur nisi secundum iudicis arbitrium.*
13 *Peccatoris mortem non optat Deus, sed quod uiuat, & conuertatur potius.*
14 *Pænitentibus ueniam damus, est propositio indefinita uniuersali æquipollens.*
15 *Reuocatio erroris post latam sentẽtiam admittitur.*
16 *Dictiones continuo, mox, & similes quandoque spacium temporis admittunt.*
17 *Iura generaliter loquentia generaliter sunt intelligenda.*
Nunquam dictio, est exclusiua loci, & temporis, & cuiussuis alterius subiecti.
18 *Probõnes in criminalib. luce clariores esse debent.*
19 *Contractus stipulationis unico debet fieri contextu.*
20 *Redeuntes ad gratiam sponte qui dicantur.*
21 *Reuocatio, & pœnitentia duplex esse potest.*
22 *Hęretico relapso non datur, uenia, conferri tamen possunt sacramẽta, si pœnitentiæ appareant signa.*

QVAESTIO, V.

1 QVinto quæro † quid si aliquis depræhensus in hæresi, sit paratus tamen errorem suum reuocare, & abiurare hæresim an poterit ueniam obtinere, & euitare pœnas corporales de quibus supra, & uidetur dicendũ φ non. Quia in criminibus rẽr maxime in attrocioribus, non est locus pœnitentiæ etiam φ fur ultra pœnitentiam ipsam restituisset bona furto subtracta propriis dñis, non tñ parcitur sibi l. qui ea mente, & ibi Bart. ff. de furt. tu dic φ isto casu admittitur pęnitẽtia ꝑ quã euitant̃ pœnæ corporales, ut in d. c. ad abolẽdam, in prin. in uer. ibi, nisi continuo, & c. de hæret. & l. manicheos. C. eo. tit. Ex quo nota casum specialẽ in quo in grauioribus criminibus admittitur pœnitẽtia ex parte rei qua euitant̃ pœnæ corporales, & maxime pœna ultimi supplicii. d. c. ad abolendam. Nam in contrarium est regula iuris cõis. d. l. q̃ ea men
2 te. Sed nunc insurgit dubium † nunquid ista pœnitentia, & reuocatio hæresis fieri debeat incontinenti q̃ primum fuit depræhensus in hæresi, uel ex postfacto in quacunq; parte iudicii usque ad sñiam, uel eius executionem, quidam dixerunt φ incontinenti fienda sit

absque ulla mora, & sponte, alias si fieret postea non admitteretur, pro qua opin. allegant tex. in d c. ad abolēdam. §. 1. in uer. ibi, nisi cōtinuo, & c. ubi tex. duo principaliter ponderare vr ad hoc ut ista reuocatio admittatur, primum est, quod fiat incontinenti post deprehensionem erroris. Item quod fiat sponte, & nō coacte. hoc aperit tex. in d. c. ad abolēdam. uers. nisi continuo patefacto crimine ad unionē fidei Xpianæ sponte redierit, & c. Ex quibus uerbis manifeste apparet dictam reuocationē fieri debere sponte, & incontinenti sine tēporis interuallo sm quod declarat ibi Pan. quia dictio ista † continuo incōtinenti, illico, & similes sunt aduerbia tpalia quæ de sui natura desiderant celeritatem absq; tpis interuallo. l. pen. C. depos. & ibi Bar. & Bal. & Mod. in l. lecta. uer. dicebā ff. si cer. pet. l. hæredes palā § fin. ff. de testa. l. 1. §. fi. ff. de pe. leg. l. quod ait lex. §. fi. ff de adul. & per do. Alex. in l. fructus. ff sol. ma. & 32. q. ult. apud misericordē. uide tex. optimum in l. continuus. in princ. ff. de uerb. oblig. & hanc opin. vr tenere Pan. Ant. de But. & Fel. in d. c. ad abolēdam. uide Abb. ibi in 5. no. & in glo. in uer. sponte. Pro quo facit ista ratio euitandæ absurditatis. nam si aliter diceremus. s. quod ista reuocatio qñcunq; admitteretur, sequeretur hoc nulli, uel rarissimi hæretici punirentur pœnis corporalibus, quia quotiescunque uiderent iudicem paratū ad exequendum ultionē pœnæ corporalis semper dicerent ut euitarent ultimū suppliciū se uelle corrigere, & reuocare errorem suū, & sic eluderent iudicium, iudicē atque iustitia contra ea quæ hñr in l. 1. & l. diuus. & ibi Bar. ff. de custo. reo. eo maxime qa nō est præsumendū quod tunc libera uoluntate, & sponte dcm errorem reuocet, sed potius timore pœnæ instantis seu imminentis supplicii. ita vr sentire d. Fel. in d. c. ad abolendam. & idem ēt Abb. in 5. no. faciunt notata per Bart. in l. 1. ff. quod met. cau. † illa. n. reuocatio fieri dr spōte, & uero corde quæ fit à principio qñ non adest, & adhuc metus urgens instātis periculi, & quæ fit aīo, & intentione amplius non reuertendi ad errorem prædictum, de pœni. dist. 3. in princ. c. pœnitentia, pœnitentia, illa est quæ fit corde contrito oris confessione, & operis satisfactione, alias nulla est pœnitētia. de pœniten. dist. 3. nihil. de consec. dist. 5. nihil. 2. q. 3. c. fin. §. destitisse. ubi dr destitisse eum accipimus qui totum aīum agēdi deposuit. Lex. n. ueniam indulget his qui spōte, & cito ad pœnitentiam recurrūt. l. manicheos. C. de hæ. l. hi qui sanctam. C. de apost. & cum ista opi. vñr transire cōiter Doct. Cano. in d. l. ad abolendam. quam Abb. in d. c. excōmunicamus. el 1. in glo. fin. dicit comprobari ex doctrina dñi Archi. in c. ut commissi. eod. ti. lib. 6. ubi dicit, quod tunc reus dr sponte, & incontinenti redire ad fidem. s. anteq̄ neget, & anteq̄ recipiantur testes, & crimen probatum fuerit, & iudicium ad ulteriora prosequatur. Idem ēt sentit Ioan. de Ligna. in clem. ad nostram. eod. tit. Contrarium tamen opinionē quam plures non leuis auctoritatis Doct. tenuerunt quod † immo reus admittitur ad pœnitentiam ipsam, & erroris reuocationē in quacunque parte iudicii ēt post sñiam usque ad executionem exclusiue in qua opi. fuit Abb. prædictus in d. c. excōicamus, el 1. extra eod. ti. ubi post lecturam illius c. extra glo. format hanc quæstionem in specie, & demum concludit quod reus admittitur ad pœnitentiā istam, & pōt errorem suum reuocare in quacunq; parte iudicii, ēt post sñiam iudicis ecclesiastici añ tñ illius executionem, ut latius infra dicam, dummodo nō sit traditus curiæ seculari, qa postq̄ illi traditus reperiretur nō est amplius sub ptāte iudicis ecclesiastici, & istā opi. dicit ipse esse mitiorē, & ideo tenendā, pro cuius comprobatione adducit doctrinam Io. And. in d. c. excōicamus. el 1. in quadam apostilla ubi dicit, quod illi tradendi sunt curiæ seculari qui conuicti, & condemnati sunt, & nolunt ad fidem reuerti. illi ergo qui uolunt ad fidem reuerti licet in eo statu sint in quo tradēdi sunt curiæ seculari, quod est post sñiam iudicis ecclesiastici admittēdi sunt oīno ad pœnitentiā, quod tenet, & sequitur ēt gl in c. pe. in gl. fi. extra eo. titu. quæ expresse vult quod uolentibus ēt post latam sñiam ad fidem Christi reuerti, & agere pœnitentiā, corporalis pęna remittitur, pro quo facit ēt tex. in l. manicheos. C. eo. tit. ubi Imperator dicit pęnitentibus ueniam damus, & non limitat neque restringit tempus ipsius pœnitentiæ, pro qua ēt opi. Abb. adducit doctrinam. Arch. in c. ut commissi de hær. lib. 6. ubi dicit quod relapsis duntaxat non parcitur, & denegatur audiētia, ergo aliis qui nondum relapsi sunt, non denegabitur audientia, nec eorū spernetur pœnitentia. † Quia rła est qđ uni denegatur cæteris cōcessum esse vr locum ptor. ff. de iud.

l.qui testo.§ eum qui uer.mulier.ff.de testa. c.cum sit gnale. & ibi glo. de foro comp.no. Bal & Doct. in auth.diaconissam.C.de episc. & cle.quãuis Abb. in fi. fatet ꝙ hæc eius opi. expresso iure non probat, imò potius posset defendi cõtrarium in uia iuris, qa illud c.ex. cõicatus, in damnatis nullam dat indulgentiam. & tex.in d.c. ad abolendam, loquit de redeuntib.statim. Ego aũt ultra ea q̃ adducta fuerunt per Abb. pro ista sua opi. super addo tex.in c.fi missime extra eo.tit.ubi dr ꝙ oĩs hereticus, & schismaticus cum diabolo, & angelis eius æterni ignis incendio. Participabit nisi fine uitæ catholicæ fuerit incorporatus, & reintegratus ecclesiæ, ex quo tex ꝓbat, ꝙ pnĩa ipsa admittit, & exaudit usque ad extremum uitæ. Secũdo pro eadẽ opi. adduco tex. in d.c.uergentis.in uer.nisi, iuncta glo.ubi repe io, ꝙ hæretico reuerso restituunt bona ex misericordia, & pietate canonica, sed clarũ est † ꝙ bona hæreticorũ effectualiter non publicant, nisi per sñiam iudicis ecclesiastici, sicut fit in crim. læsæ maie. ubi prius fert sñia, & declarat pœna, deinde capiunt bona. l.quisque, & l.fi.in prin.C.ad leg.Iul.maie.& in auth.ut nulli iud.§ facit l.1.& 2. & l.fi. C. de sent.pas & rest.& l.arriani.C. de hær. Quibus superaddo bonũ tex. q mihi nuꝑ occurrit in c.cum sm leges.in fi.eod.ti.lib. 6.ubi in effectu concluditur, ꝙ licet bona hæreticorũ à die commissi criminis censeant ipso iure cõfiscata, sicut bona reorũ criminis læsæ maiestatis, ut l.fi.C.eo.tit.tñ uere, & effectualiter non dñt esse publicata nec actualiter appheendi pñt, nisi demum secuta sñia iudicis ecclesiastici, ut dicit ibi tex.in fi. super quo Archi. dicit ꝙ licet oẽs contractus alienationũ facti per hæreticum post diem commissi criminis retractari possint, est uerum post latã sñiam, quæ retro trahit effectum suũ ad diẽ commissi criminis, ex illa die vr sibi interdicta alienatio ad instar minoris uel furiosi, uide ipsum, in d c. cum sm in fin.in uer. & est ratio, quia non habuit ius uendendi, ubi expresse dicit † ꝙ licet donatio facta per hæreticum ante damnationẽ ea demũ secuta reuocari possit, tñ dñia bonorum hæreticorũ non pertinent ad fiscum, nec ad ecclesiam, nisi ea demum damnatione secuta super crimine qua fert iudex ecclesiasticus, cuius condẽnationis effectus trahitur retro ad diem commissi criminis, ut proxime dixi alias sequere ꝙ fiscus, siue inquisitore uel epo posset ad libitũ suũ bona ipsa uẽdicare, & alienare post diem commissi criminis ante sñiam, quod fieri non potest, ut dicit ipse d. c. cum secundum. in fi. ergo sequitur, ꝙ illa confiscatio q̃ fit ipso iure nullum vr habere effectũ, nisi demũ secuta sñia, & uidet ꝙ añ sñiam potius habeat uim prohibitionis alienandi q̃ dñiũ transferendi in fiscum, ut sonant uerba tex. in l.fi.C.ad l.Iul.maiest.super qua, & quibusdam aliis legibus uidetur esse fundata decisio.d.c.cum sm.& hoc ẽt ex mente Arch. ibi dum allegat tex.in l.in causæ.la 1.§. fin.ff.de min. quod patet ratione, quia si totum dñiũ translatum fuisset in fiscum à die commissi criminis ipsæ hæreticus uel eius hæredes tenerentur fisco ad restõnem fructuum oĩum bonorum prædictorum à die commissi criminis usque ad diem sententiæ, quod nullibi cautum reperio, sed potius contrarium.s. ꝙ habent uim prohibitionis alienandi, & ꝙ ipse hæreticus in hoc æquipararetur minori, ꝓdigo, uel furioso quibus est interdicta administratio, & alienatio bonorum suorum d.l. in causæ.§.fin.& l.consilio.ff.de cura. furio. & ibi Bart. concludo igitur in hoc puncto ꝙ uera, & effectualis confiscatio per quam dominiũ transfertur in fiscum fit statim post latam sñiam, & non ante. Vñ sequitur ꝙ restitutio bonorũ q̃ petitur per ipsum hæreticũ reuersum præsupponit sñiam fuisse latam per ea quæ supra dicta sunt quidem sñia fingit fuisse lata die commissi criminis. † Tertio pro eadem opi. facit ista ratio, quia statim ꝙ fit reuocatio deficit alterum ex duobus extremis substantialibus ipsius hæresis, quod est pertinacia in uoluntate, ut not. 24.q.3. dixit Apostolus. potest dici ꝙ ẽt aliud extremum deficit, qđ est error in rõne, quia reuocando errorem deuenit in lucem ueritatis, & lucis ingressus est erroris exclusio.c.cum ex iniuncto.§.1.extra.eo.tit.& not.in d.ca.ad abolendam.§.1.deficientibus igitur, & sublatis ꝑtinacia, & errore quæ tolluntur ꝑ ipsam reuocationẽ destruit hæresis substantialiter, ut late diximus supra eo.titu.in 1.q iuxta diffinitionem hæresis, & ꝓbat hoc ꝑ tex.in d. c. ad abolendã.& c.uergentis. ubi exposita regula reorũ istius criminis, & pœnarum q̃bus ipsi cruciant subiungitur immediate exceptio nisi hæresim ipsam reuocauerint, ex q̃bus manifeste cõstat ꝙ per reuocationẽ ipsam tollitur

lit hæresis oīno, quod tñ est uerum in eo qui semel tm̄ incidit in crimen non autem in relapso qui absque ulla spe ueniæ sublata sibi omni audientia postquam fuerit secunda uice deprehensus traditur statim curię seculari ultimo supplicio puniendus.d.c. ad abolendā,in fi. & ratio pōt esse, ꝙ istius reuocatio recusatur,& nullatenus admittitur,quia ꝑsumitur ficta,& falsa ad effectū duntaxat euitādi pœnas corporales,aīo potius decipiēdi iudicem.& iterum reuertendi ad uomitū,ut canis,q̄ uere pœnitendi.c. excōicamus. el 1. §. qa aut inuenti,extra eo.tit. & dicemus infra eo.tit.& in 8.q ex quo tex.probatꝛ illa p̄sumptio ꝙ ex quo alias qs fuit habitus suspectus de hæresi uehemēti suspiciōe,si iterū postea deprehendatꝛ in ea,ꝑsumitꝛ ꝙ semꝑ fuerit in ea,& ꝑseuerauerit in eius ꝑuersa intētione hęretica,ut d.c.excōicamus.§. q aūt,& c. ad abolendā in fi.licet in foro cōsciētię si uero corde pœniteat quoad Deum,pnīa illa est sibi satis proficua ad salutē aīę nō autem corporis,ut not.in c.suꝑ eo.§.fi.eod.lib. 6. & infra hac ead.quæst.tangam uerbum in fi.Demum Abb.in d.c.excō camus.respōdendo eo modo quo potuit ad tex.in d.c.ad abolendā
10 † dicit quod aut isti hęretici fuerūt cōdēnati per iudicem ecclesiasticum nondum tñ traditi fuerunt curię seculari, & isto casu potuerunt admitti ad pnīam reuocando,quia satis dñr incontinenti dictum errorem reuocasse, si illum reuocauerunt antequam tradantur in manibus iudicis secularis,& ita ꝓcedit dispositio illius c.aut uolūt reuocare postq̄ traditi fuerūt curiæ seculari , & non poterunt amplius audiri qa tunc dñr esse priuari omni priuilegio ecclesiastico ꝑꝑ degradationē, & ideo non erit amplius locus pnīæ. Aduerte qa ista solutio Abb. non uꝛ esse multum tuta de iure nec sustentabilis , & licet æqua sit in ueritate. Tñ caret iuris fundamēto, qa nulla lege neque ratione roboratꝛ contra l.illam.C.de colla. & in auth. de trien. & semis. §.cōsideremus.Item quia non est gn̄alis hæc sua distinctio , quia non comprehendit nisi clericos , dum dicit quod postq̄ sunt traditi curiæ seculari amiserunt oē priuilegiū per degradationem,sed laici non degradatꝛ merito &c.& ideo melior solutio mihi uꝛ ista tenendo illius opinionem, qđ ex quo iudex ecclesiasticus per sn̄iam suam qua declarauit reū esse uerum hæreticum,& tradendum esse curiæ seculari,ut puniatur pœnis corporalibus illa fuit sententia diffinitiua,ut in c. excōmunicamus el 2.§.primo,extra eo.tit.& c. cum s̄m.§.fi.eod.titu.libr.6 siue igitur bene pronunciauerit siue male,semel functus est officio suo c.in literis.& c. uenerabilis. de offic. de leg.& l.iudex postq̄.ff.de re iud.& ideo nō poterit amplius ipsam sententiam reuocare, & reum ipsum ad eius manus retrahere, per notata per Inn.in d.c. in literis. de offic. de leg.& multominus hęc reuocatio fieri potest postq̄ sn̄īa sortita fuit executionem suam ꝑ illam actualem traditionem quę proprie executio est l. à duo Pio. in princ. ff. de re iud. & d.c.in literis.Res igitur adhuc apparet dubia,quia ex dictis Abb. non datꝛ congrua , & concludens rn̄sio ad tex.in d.c. ad abolendā.
11 in uers.cōtinuo,† ꝙ uerbum continuo siue continuus,de sui natura denotat actū immediatum absq; aliquo tꝑis interuallo, sicut cū dr̄ qd fieri unico cōtextu.Vnico contextu intelligitur.s.antequam quis diuertat ad extraneos actus l.hæredes palam,& ibi Bart.ff. de testa.& hoc probat tex.in l. continuus. in prin.ff.de uerb.obl.ubi dr̄ ꝙ cōtinuus actus dicitꝛ ille,qui continuatim perficitur, ut post interrogationem sequatur rn̄sio antequam rn̄dens diuertat ad alia negocia , ad quæ si diuerterit licet respondet eadem die uitiatur actus,ex quo tex.probatur ꝙ illa dictio, non admittit dilationem unius diei. Quid dicendū casus ꝑfecto uidetur esse satis dubius , ex una parte uertitꝛ rigor iuris , ex altera uero suadet ęqtas,quam ius canonicum recusare non solet.c. 1.q cle. uel mona. de pœn. dist. 3.pnīa.& c.ꝑfecta, & est magni effectus ista resolutio ex quo hic agitur de uita hoīs.Ego uero sum istius opinionis saluo tamē melio
12 ri iudicio, † ꝙ hæc pnīa, & reuocationis admissio sit arbitraria,& in mero iudicis arbitrio consistat, donec reus reperiretꝛ manibus ipsius iudicis ecclesiastici.licet neminē adhuc inuenerim q illam ponat,iudex igitꝛ ecclesiasticus poterit illā admittere,aut in principio iudicii.i.incontinenti,postq̄ quis fuit deprehensus in hæresi, aut in medio uel in fine iudicii,anteq̄ tñ tradatur curiæ seculari citius, uel tardius,breuius , aut longius s̄m personarum cōdōnem,& qualitatē facti,ut l.respiciendum.in fi.principii.ff.de pœn. ibi in grauioribus pœnis legum seueritatem cum aliquo temperamētō benignitatis suscipiāt,di

cit

eit I.C.loquendo iudicibus, & in leuioribus pniores ad lenitatē, uide tex. in l.aut facta.in prin.& §.1.eo.ti.ubi dicit plura esse consideranda in pœnis iniungendis, & maxime pso narū cōdōnem, p quo facit tex.in l.non oēs. §.à barbaris.ff.de re mil.Pro cuius euidentia sciendū est, q hæresis est crimen mere ecclesiasticū d.c.ad abolendam.§.pen.extra eo.tit. & in c.ut inquisitionis.§.pe.eo.ti.lib.6.ita q illius cognitio atq; decisio ad solū iudicē ecclesiasticū ptinet, de quo iura plurimū cōfidunt, & maxime in hac mā in qua multa cōtulerunt eius arbitrio terminānda, prout est modus, & forma abiurandi hæresim d. ca. ad abolendā, uer. nisi ad arbitriū epi, &c. Itē bonorū cōfiscatorū d.c.uergētis, & q̄dā alia sicut est traditio in manibus iudicis secularis iuxta no.in c. sup eo. de hær. lib.6. quare ēt non est dicendū, q tps admittendi istā reuocationē sit arbitrariū, & in ipsius iudicis arbitrio mere cōsistat, attēto maxime q ista reuocatio hēt instar, & similitudinē quandam pnīæ spūalis fauore fidei, q est ut error istus hæresis penitus extinguat, & q Christiani oēs sub una fide catholica religiose uiuant.

13 † Quia Deus non uult mortē pctōris, sed ut cōuertat, & uiuat, ut hr Ezec.18.c. & 50. di. ponderet.23.q.1.si Petrus.& no. in c.accusatus.§.licet, eo.tit.lib.6.& in c.1. & 2. qui cle. uel uouen.ubi admissio pnīæ, & reuocationis à malo post perpetratū scelus tota mandatur arbitrio iudicis in d.c. 1. disponit q q̄dā diaconus aliū uulnerauerat in sabbato, & postea quādā mulierē duxit in uxorē, & matrimoniū de facto cōtraxerat. dicit ibi Pōtifex, q si ille diaconus uxore relicta humiliatocorde ad pnīam deueniēs ueniā postulauerit, sibi parcendū erit, & si iudici uidebit resti tuēdus erit ad offīm suum in ecclesia, & ulterius quoq; ad presbyteratus ordinē iudice arbitrante poterit pmoueri, cū ibi sint duo grauia cria, nihilominus si īteruenit pnīa, & iudici æquum uidebitur, nō solum parcit delinquenti, & ad pristina officia restituitur, uerumēt ad maiora extollit, eo maxime qn iudex cognoscit ipsum reū fuisse alias hoīem honestæ cōdōnis, & bonæ cōuersationis, ut dicit gl in d.c.de quo uerisimile sit q debeat se corrigere, ita dicamus in casu nostro quotiescunq; iudex uiderit aliquem hoc crimine notatum iuuenem simplicem aut mulierē, uel qui alias erat uir bonæ condōnis, & famæ, & honestis cōuersationibus solitus participare, nō est dicendū, q non dēat admitti ad reuocationē usque ad snīam, maxime qn spes adest, q in futurū erit melioris uitæ. d. c.1.& 2.q cle.uel uo.& arg.l.non oēs.§.à barbaris ff.de re mil.l.qs sit fugitiuus.ff. de ædi. edi.sed si esset uir malæ condōnis, & alias criminosus in aliis uel in hmōi crimine multū longeuus, aut alias habitus suspectus de hæresi, non dico graui, sed leui suspicione notatus fuerit, ut in c.accusatus.in prin.eo.ti.lib. 6.de quo spes non sit, q in futurum debeat se corrigere, isto casu nō admittat pnīa sero nisi incōtinenti, &c. & ex hmōi circūstātiis, & qualitatib. iudex poterit qnq; citius qnq; tardius admittere illos ad reuocationē, arg. d.l.aut facta, & l. respiciendum. in prin. ff.de pœn.& l.1.ff.de cust.reo.& ibi Bar. qđ, & pbari vr p tex.in l.manicheos. C.eo.ti.ubi Im

14 perator simpliciter dicit † pœnitentib. ueniā damus, & non restringit se ad tpa uel momenta, ergo debet intelligi in quacunque parte iudicii, qa illa indefinita æqpollet uniuersali l.si plures.ff.de le.3.& per d.Alex.in rub. ff.solu.matr. ergo ius ciuile quod est rigorosius admittit simpliciter hanc reuocationē, & pnīam, quare uolumus dicere quod ius canonicum ad qđ magis spectat pseq æquitatem, debeat tā duro modo, & arcte pcedere cōtra ipsos reos, & maxime illos qui publice pœnitentes uolunt reuerti ad fidē catholicā, hoc esset nimis crudele, impium, & dānabile potius quā religiosum, & cōtra morē ecclesię, q̄ nemini pœnitenti, & redeūti gremium suū claudit. d.l.fi.§.æquū.C.de sum Tri. 50. dist.ponderet.24.q.1.si Petrus.& no. in c.super eo.eo.ti.& cōse.dist. 4. oīs quod potissime probari vr per iura, & rōnes illas quas supra adduximus pro corroboratione opi. Ab. uidelicet de restōne bonorū quæ fit hæretico cōuerso de qua in d.c.uergentis. quæ restitutio fieri non posset nisi bona pdicta fuissent prius effectualiter publicata, & p fiscū apprehensa, quæ qdem apprehensio fieri nō potest per fiscum nisi demum lata snīa per iudicem ecclesiasticum d. c. cum secundum. §.fi.in fin.eod.tit.lib.6. nec minus urgere vr aliud fundamentum quod in pœnitente tolluntur illa duo extrema substantialia hæresis.s.error rationis, & pertinacia uoluntatis. quibus deficientibus destruitur omnis hæresis in substantia sua. 24. q. 3. dixit apostolus,

cap.

c.hæresis. & c.hæreticus.eadē causa, & q.1. cum igitur deficiat crimē frustra tractaī de pœna l.absentē. ff.de pœn.& l. sancimus. C.eo. 15 tit.† Pro quo facit ēt gl.in cap.excōicamus. el 1.extra eo.tit.in uers.deprehensi.quæ uult expresse ꝙ post latam sniam admittitur reuocatio. text. n. ibi admittit reuocationem postq̄ hæretici prædicti in errore fuerint deprehensi.gl.super illo uers. dicit publice ita qđ sit notoriū,uel sint cōdēnati ꝓ quo facit in arg.tex.in c.accus.eo.tit.lib.6.ſm Pan.ubi relapsis duntaxat non parcit,ergo aliis q̄ nō sunt relapsi parcendū erit. Et tenendo istam opinio.quā uerissimā esse puto,nō obst.tex. in d.c.ad abolendam.in illo uerbo cōtinuo, &c.q̄a dictio ista ciuili modo debet intelligi cum facultate alicuius honestæ,& cōpetētis dilationis,non tā repētino modo,quod non possit aīam aspirare.nā istud uerbū cōtinuo, & alia similia aduerbia tp̄alia, sicut est continuo,illico, incontinenti,mox,& similia aliquam dilationem de sui ꝓpria nā recipiunt, q̄nque unius, q̄nque duorum,trium, quinque, decem,uel ultra dierum terminum, & plus uel minus arbitrio iudicis, & ſm subiectā materiam, ſm quod eleganter concludit Bald.in l. 2. C.de edic.diui Adria. tollen. nec minus ꝓprea dr incontinenti, uel continuo, aut illico dictam id quod factum est post modicum interuallum ut supra dictum est,ut habeī per Bar.in l.penult. C.de posi. & per dom. Alex. in l. & si post tres. ff. si quis cau.& l. si debitori. & ibi Bart. ff de iud. & l.cum speciali.C.eod.ti.c. fi.de uerbo.signifi. lib.6.& ibi Ioan. Andr. & Archid. & l.unica. C.de his qui se deferunt.& libr.10. & de consecra.dist.5.nunquam,ubi cōtinuo quid dicitur esse factum, licet factum si post tem-16 poris interuallum. uide Bald. in d.l. 2.† ubi plus dicit quod dictiones istæ recipiunt q̄nque spacium tp̄is duorum, uel trium mensium,& propterea ille text.in d.c. ad abolendam,non probat necessario,& concludēter, ꝙ per illam dictionem,continuo, censeatur exclusa oīs mora siue tp̄is interuallum, ex quo de sui natura patitur morā alicuius tp̄is arg.l.non hoc C.unde cogna. faciunt notata per Bald.in l.neq; natales.C.de prob. & ideo opportune succedit regula illa de qua in l.1. in fi ff.de iure delib.uidelicet ꝙ ubicunq; sumus in materia q̄ designat tp̄s incertum,illa incertitudo remittitur arbitrio iudicis declaranda. ita dicit tex.ibi, sed hic sumus in eisdem terminis ex quo dictio ista continuo, est incerta ratione tp̄is, quia q̄nque nullam recipit dilationem, quandoque aliquam recipit,sed paruam,quandoque longā,ut ex superius dictis apparet merito dicamus ꝙ succedit arbitriū iudicis per qđ declarabit illa incertitudo.d.l.1.§.fi. Pro qua opin. facit ēt ista ratio,quia de ista pnīa,& reuocatione fit mentio in pluribus locis in iure canonico, & etiam in iure ciuili,& in d.c.ad abolendam, in c.uergentis.extra eo.tit.& c.accusatus.§.licet.& §.porro.eo.tit.lib. 6. & l. manicheos. C.de hæret.l.hi qui sanctā.C. de aposta.& tn̄ nullibi reperio ꝙ iura uelint sic sitim post apprehensionē erroris dictā reuocationem fieri dr̄e.nisi in d.c.ad abolendam, qui tex.ut proxime dixi, loquitur per uerba dubia apta sui natura comprehēdere dilationē,ut supra ui distis.cetera uero iura de hac reuocatione mentionem facientia. uidelicet tex.in c. uergentis.extra eo.tit.in c.accusatus. eo.tit.libr. 6.l.manicheos.C.eo.tit.& l.fi.§. æquum. C. de sum.Trin. omnia loquunī indefinite, & indistincte,clarum.n.est ꝙ si reuocatio ipsa fiēda esset tam cito, de celeritate hmōi in aliqua alia.l.siue.c. expressior mētio facta fuis-17 set, † cum igitur gn̄aliter, & indistincte loquanī iura prædicta gn̄aliter, & indistincte sunt intelligēda l.de precio.ff.de pub. & glo. in cle.1.de iud.& gl. in clemē.1. de re iud. & alia gl.in capit.ne Romani,de elec.& hoc uī clare expressum in d.l.§.æquum. C. de sum. Trin.ubi dicit ꝙ redeūtibus nunquam gremium suū claudit ecclesia,quę dictio nunq̄, est exclusiua uniuersaliter loci,& tp̄is, & cuiuscunq; alterius subiecti,iuxta quem apponitur,maxime q̄n simpliciter profertur sine limitatione l.nunquā actionis.ff. de actio. & obl.& ea.l.nunquam actiones.ff.de regu.iur. cuius legis sentētia sūpta in sensu affirmatiuo nil aliud significat,nisi ꝙ ecclesia redeūtibus ex bono ꝓposito,puro corde, & fide nō ficto,semꝑ tenet gremiū apertū,& salutiferos ostēdit amplexus, ꝓ quo facit text. in ca. ponderet.l.dist.& 24.q̄.prima si Petrus.Pro qua opi.facit etiam text.in d.cap.accusatus. §.licet eod.titu.lib. 6.hoc modo inductus. si eīn fauore fidei catholicæ disponiī ibi ꝙ stādum sit assertioni,& dicto piuri, nō solū cōtra seipsum deponentis,uerū ēt contra alios criminis socios,& faciat fidem cōtra oēs,dūmodo

modo non litore nec odio sed zelo orthodoxæ fidei, processerit, cuiuscõtrarium iur in iure disponit, & cõfessio sociis criminis nõ facit fidem iur cõtra criminis socium, imo nec indicium, ut l. 1. §. diuus Ant. & §. cum quis latrones. ff. de qõ. & l. qm̃ liberi. & ibi Bart. & Sal. C. de testi. & 4. q. 3. si testes. in fin. uer. item liberi. & Spec. in tit. de testi. §. 1. uers. item qđ est socius. quod est uerum maxime qñ agitur 18 ad pœnam criminis, quia in criminalibus debent esse probationes luce clariores ad condemnandum l. sicut cuncti. C. de proba. 2. q. 8. quisquis, &c. sciant licet enim reuocatio prioris dicti facta fuerit ex interuallo, ut dicit gl. in d. §. licet, multomagis dicendum est quod eadem reuocatio debeat ex interuallo admitti in eodem crimine, qñ agitur de absolutione, & conuersione peccatoris dummodo facta sit bono zelo, &c. maxime, quia per istam interpretationem reuertimur ad rĩam iuris cõis, qua cauet qđ materia absolutiõis est fauorabilis, ut not. Doct. in d l. sciant. & in l. absentem. ff. de pœnis. Et tenendo istam opinio. cessat illud absurdũ de quo supra diximus, in principio primę conclusionis, uidelicet ꝙ si reuocatio ista indistincte admitteretur rari uel nulli reperirent hæretici q pœnis corporalibus ultimi supplicii punirent. quia quotiescunq; reus uideret iudicẽ paratũ, &c. nam ꝯm istam opin. hæc facultas reuocandi est penitus sublata reo, postq̃ est traditus in manibus iudicis sæcularis, ut supra latius dictum fuit. ideo cessat rõ illa, quia tunc nõ est amplius in facultate rei uelle reuocare, ut diximus supra, nec ẽt est in facultate sua qñ uelit reuocare dum remanet apud iudicẽ ecclesiasticũ. nisi reuocet incõtinenti, sed est in facultate iudicis ecclesiastici, qñ uelit admittere suam reuocationem, & pœnitẽtiam, arg. eorũ q̃ hñr in d. c. uergẽtis. ibi, nisi eis ad correuertentibus, & abnegãtibus hæreticorum consortium, misereri aliquis uoluerit, &c. & c. 1. & 2. qui cle. uel uouen. Non obstat ẽt 19 tex in d. l. continuus. in prin. †quia ibi sumus in cõtactu stipulatiõis q perfici debet unico contextu. & de sui nã non recipit dilationẽ, alia non diceret factus unico cõtextu, si partes anteq̃ pficerent recederent ad extraneos actus d. l. hæredes palã. §. fi. ff. de test. l. lecta. §. dicebam. & q̃ no. ibi Doct. ff. si cer. peta. & hoc est de substãtia ipsius cõtractus ꝙ rñsio fiat in cõtinẽti à psente psenti l. 1. §. q psens. ff. de uerb. obl. Et ideo dico ꝙ aut aduerbia ista tpalia sicut cõtinuo, incontinẽti, mox, illico, & similia opponunt super actu momẽtaneo q fieri debet unico cõtextu, nulla interueniente dilatione, neque actus extranei interceßione, & signat tps immediatam, & nullam recipit dilationẽ, saltem q̃ poccupat extraneum actũ, & hoc modo intelligit d. l. continuus. in prin. & l. hæredes palam. §. fin ff. de test. Aut apponunt sup actu successiuo vel termino reiterabil q requirit qñq; terminũ ad deliberandum ut est aditio hæreditatis, ut l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. & tunc recipiunt semper aliq̃ dilationẽ, & interuallam tpis, qñq; plus, qñq; minus, secundum subiectam mãm. d. l. penult. C. depo si. & l. cũ spãli. C. de iud. & l. si debitori. ff. eo. tit. & l. & si post tres. ff. si quis caut. & ibi p D. Alex. & per Bald in d. l. 2. C. de edi D. Adr. tollen. & quotiescunq; esset incertitudo tpis, qa non esset limitatum nec specifice declaratum in iure, statu arbitrio iudicis, & illius declaratio ni. d. l. 1. § fin. ff. de iur. delib. Quibus non obstat ẽt illud quod dicit Arch. in c. ut cõmissi eo. tit. li. 6. dum declarat q dñi sponte ad gra 20 tiam redire, ubi concludit ꝙ † illi dñi spõte redire qui ueniunt intra tempus gratiæ scilicet antequam personaliter fuerint requisiti, & probationes contra eos nundum receptæ fuerint, si enim postea compareat inquisitus dr̃ uenire post tempus gratiæ. auditur in suis defensionibus. sed uolens errorem suum reuocare, & ueniam obtinere non admittitur ad gratia. tñ idem Arch. in fin. *declarat* dictum suum, ꝙ tex. ibi non loquitur de talibus obedientibus, quia si essent tales non deberent post reuocationem incarcerari, & sic ur̃ esse intentionis, ꝙ postq̃ isti in carcerãtur post reuocationem ꝙ reuocatio illa admittenda sit ẽt post negationem, & receptionem attestationum ex quo incarcerant post reuocationem loco pœnitẽtiæ, & sic nõ uñr habere liberam indulgentiam in oĩbus, uide Hostien in sum. eo. ti. § qualiter. uer. aduerte 21 tñ ex quibus remanet firma conclusio. †Vltimo p cõplemento istius materię reuocationis hæresis dicas ꝙ duplex est reuocatio, & penitentia. altera, q̃ fit ad salutem animę dũtaxat in foro conscientiæ, altera uero quę fit ad utriusque salutem. s. animæ, & corporis. Prima indistincte fieri potest p quamcunq; psonam sup quocunq; crimine, & quocũq; loco,

loco,& tpe usq; ad finē uitæ hominis uiuentis,ut l. hr in c. firmiss. extra eod. tit. dummodo facta sit puro corde,& spontanea uoluntate,de pœn. dist. 3 perfecta pnīa,& cap. 1. & 2. qui cle. uel uo. c. super eo. de hæret. lib. 6. ex quo infero ꝙ ista pnīa, & reuocatio est gnalis non solum rōne personarum,& criminis, sed etiam ratione loci,& tpis d.ca. super eo. 22 in fin. † ubi nota casum mirabilem ꝙ hæretico ēt relapso in hæresim q debet igne uitam suam absq; ulla spe ueniæ finire, si emiserit pnīæ signa manifesta nō denegantur sibi ecclesiastica sacra sicut cōfessio,& eucharistia, quibus humiliter ab ipso reo petit. s nullatenus erunt sibi denegāda, licet corpus sit omnino periurus ita est tex expressus, in d.c. super eod. in fi. Secundo uero casu qñ est pnīa & reuocatio quæ fit gratia utriusq;. s aīæ,& corporis,& pro utriusque salute, & ista non est adeo gñalis, sed specialis, & restringitur ad loca,& tpa de quibus supra, & ista nunq̃ competit relapso d.c. ad abolendam, & cap. accus. extra eod. tit. in antiq. & in 6.

1 *Hæreticus qui pœnitens bonorum suorum restitu nem obtinuit, an possit recuperare illa à fisco occupata.*
2 *Sententia restitutionis tantum restituit quantum sententia condemnationis ademit.*
3 *Ius canonicum de salute animæ curans, de bonis tēporalibus raro disponit.*
4 *Restitutus contra quem recursum habebit, bona sua per fiscum alienata sint.*
5 *Possidens in pari causa prioris est conditionis.*
6 *Peccatori conuerso pro bonis recuperandis, quo subueniatur remed o.*

QVAESTIO VI.

SExto uidendum est ex quo diximus supra ꝙ bona hæreticorū confiscant, q̄ro 1 † quid si hæreticus qui abiurauit hæresim,& obtinuit restōnem bonorū suorū, tñ reperiit bona sua fuisse p fiscū occupata an illa poterit à fisco recuperare, dic ꝙ sic, si iudici uidebitur, ut in d.c. uergentis, in uer. his tamen &c. extra eo. tit. ex quo no. ꝙ restitutio bonorū q̄ fit reo postq̃ habuit gratiam, criminis,& pœnæ est arbitraria de iure cano. q̄d secus est de iure ciuili, ut infra proxime dicam. Contra hoc opp. de l 1. & 2. C. de sen. pas. & resti. nam in restōne bonorū quæ fit reo q habuit gratiam crimīs, & pœnæ sunt multū attendenda uerba rescripti gratiosi. Aut. n. gratia fuit elargita a principe per modū indulgentiæ, & sic per uerbum indulgeo, aut per modū restōnis, & per uerbum restō. Primo casu reus nō dr restitutus nisi ad uitā duntaxat. bonis & fama apud fiscum ramanētib. d.l. 2. C. de sen. pas. Secundo uero casu qñ per modum restōnis ad oīa censetur restitutus. s. ad uitam,& bona,& famam. d.l. 1. & l. 2 fi. C. de sen. pas. † quia quantum condemnationis snīa ademit, tantundem restōnis sententia tribuit & restituit d.l fi §. fi. & ibi Bar. & 2. q. 3. si quem. Sol. dixerunt quidā ꝙ in d. c. uerg restō fit à lege, sed in d.l. 1. & 2. restitutio fit à Principe uiuēte,& sic ab hoīe, & mitius agitur cum lege. q̃ cum homine. l. Cels. ff. de arb ista sol. parū ualet, qa restō de qua in d.ca. uerg. fit ab hoīe qui ab ipsa lege hēt arbitrium, non aūt ab ipsa lege principaliter & immediate, & ideo aliter dicas ꝙ in restitutione illa quæ fit de iure cano. ut d.c. uerg. cōsideratur principalr fauor animæ,& fidei, & in ea plurimum attenditur mentis sinceritas,& cōstantia in obseruatione,& pseuerantia fidei catholicæ d.c uerg. in uer. ibi nisi eis ad cor reuertentib. & abnegantibus hæreticorū consortium &c. & d. cap. 1. & 2. qui cle. uel uo. In alia uero quæ fit de iur. ciui. uigore d.l. 1. & 2. non attēditur fauor animæ. uel fidei, sed fauor, largitas, & gratia ipsius principis,& cōmodum tpale. † Et ideo ius cano- 3 nicum quod principalr attenditur ad salutem animæ parū curauit de bonis tpalib. sed diligenter attendit ad id quod erat maius periculum. c. ubi periculū, de elec. lib. 6. & ppea non curauit quidq̃ certum disponere de ipsorū bonorū restōne, sed illam totam iudicis arbitrio demādauit, nec in ea curauit, uel attendit subtilitates uerborū iuris ciuilis, an restitutio istorū bonorū fuerit facta, uel concessa, per uerbum constituo, aut per uerbum indulgeo, sed qualitercunq; facta fuerit gra ipsorū bonorū restō semper statim arbitrio iudicis d.c. uergentis. c. si pater. de test. & cap. licet mulieres, de iureiur. lib. 6. Ponamus. n. ꝙ ipse reus omnia bona sua, uel saltē maiorem partē ipsorū lucratus fuerat ex fenore, qa dum erat sub praua hæretica professione exercebat magnas usuras ex quibus maiorem partem suæ substantiæ composuerat, dicendum ne erit isto casu ꝙ iudex ecclesiasticus

sticus debeat restituere bona dicto cõuerso, dico ꝙ non, ut no. Card. in d. clem. 1. de usur. & per Dy. in reg. pctm̃ de reg. iur. lib. 6. Cum ergo istæ duæ rationes sint diuersæ, & ex diuersis causis fiant, merito debent diuerso iure censeri. l. Papin. exuli. ff. de min. l. pen. ff. de cal. cum sim. Sed quæro retentis eisdem terminis 4 † quid si fiscus bona ista iam alienauerat, & in priuatos usus conuerterat in totũ, uel in partem, contra quem habebit recursum iste restitutus, & an poterit dicta bona ab ipsis possessoribus uendicare. Rñ. distingue, aut fiscus bona prædicta alienauerat titulo lucratiuo. s. donationis, aut legati, uel titulo oneroso. s. uẽditionis, locationis, emphyteusis, & similibus. Primo casu, aut bona illa fuerunt acq̃sita ex tenore, uel alio iniusto titulo, & non datur repetitio dicto reuerso ad fidem per no. doctrinã Car. in d. cle. 1. de usu. & Dy. in reg. pctm̃. de reg. iur. lib. 6. Aut fuerunt iusto titulo acq̃sita. & proculdubio poterit illa uendicare. d. l. 2. & quæ no. ibi Bart. in 4. col. C. de sen. pas. & rest. rõ est. q̃a iste tractat de dãno euitãdo illi uero possessores de lucro captãdo merito iste ꝑferendus est illis. l. fin. C. de cod. & in auth. de imp. lucr. descri. in prin. Secundo uero casu q̃n ex tit. oneroso illa uẽdicare nõ poterit nõ est una, q̃a isto casu uterq; tractat de dãno euitãdo, & sunt partes in causa, & rña est, ꝙ 5 † in pari causa potior est condõ possidẽtis c. in pari. de reg. iu. lib. 6. alia rõ uiget, & melior, quia cũ isti possessores emerit à fisco, q̃ erat uerus dñs dcõrũ bonorũ. l. q̃squis. & in l. fi. C. ad l. Iul. maie. & l. Arriani. C. de hær. c. ad abolendã, in fi. & c. uerg. extra eo. tit. & cap. cum s̃m. ll. eo. ti. li. 6. merito fuit in eisdem emptorib. translatũ uerũ dñium ipsorũ bonorũ, & poss. adeo q̃d iudex ecclesiasticus, aut superior restituẽdo bona isti conuerso non põt restituere, nisi illa quæ sunt apud fiscũ, quorũ adhuc est dominus, alia uero q̃ fuerunt alienata nõ põt amplius restituere absq; cõsensu dñorum, & possessorũ. l. id quod nr̃m est. ff. de reg. iur. fiscus. n. succedit in bonis ipsius rei tanq̃ hr̃s, ut l. tut. C. ad l. Iul. de ui pub. & ꝓpea potuit in eos uerũ transferre dñm. l. sed & si lege. §. item si rem. ff. de pet. hæred. & Bar. in d. l. 2. in 3. col. uers. pro declaratione. & ꝓpea rei uẽdicatio non datur isti conuerso, quia illa non datur contra dñm qui possidet. l. mater. l. cũ à matre. & l. à possidentibus. C. de rei uend. 6 † q̃uo igiť poterit subueniri calamitati istius peccatoris conuersi, erit ne dicendum quod omnino perdat suum, dic ꝙ nõ, sed sibi subuenitur hoc modo, quia datur sibi conditio ex lege contra fiscum ad recuperandũ pecunias illas quas ex uenditione dictorũ bonorũ acceperat, si extant, si uero non extant nulla datur repetitio, & ideo distingue sic, s̃m Bart. in d. l. 2. ꝙ aut fiscus ex pecuniis quas accepit ex uenditionibus, seu alienationibus dictorũ bonorũ suis effectus locupletior, quia uersæ fuerunt in utilitatem fisci, aut nõ, quia forsan fuerunt furto subtractæ, aut alio casu deperditæ. primo casu fiscus tenetur ad illarum restitutionem, secundo uero non tenetur, secundum ꝙ decidit Bar. in d. l. 2. quẽ uide, qui latius exponit, & declarat ibi hanc materiam per plures quæstiones.

1 *Hæretico conuerso, & ueniam obtinenti, an sit pœna loco pœnitentiæ iniungenda.*

Clericus in carcerem perpetuum detrudendus degradari prius.

2 *Pœna perpetui carceris ex dispositionibus potest cõmutari hodie.*

QVAESTIO VII.

1 SEptimo quæro, an hæretico † prædicto post reuocationem hæresis sit iniungenda aliqua pœna loco pniæ, postquam habuerit indulgentiam uitæ, dic ꝙ sic, quia intruditur in perpetuum carcerem ad agendum perpetuam pnĩam. c. excõicamus. el 2. & ibi glo. extra eod. tit. & c. 1. eod. ti. lib. 6. Et not. ꝙ clericus qui intruditur in istum carcerem debebit prius degradari, & deinde in ipso carcere mutari. ita dicit tex. in d. cap. 1. ibi perpetuo mutandus &c. quod uŕ quid mirabile, ut postquam ecclesia admisit illum ad pnĩam, & reuocauit hæresim publice medio iureiur. debeat postea degradari, uel si degradatus erat remanere in eodẽ statu priuatus dignitate ecclesiastica, sacris ordinibus, ac officiis, & beneficiis ecclesiasticis, & degradatus dŕ inhabilis, & incapax ad obtinẽdũ officia, & beneficia ecclesiastica. c. degradatio. in fi. de pœn. lib. 6. not. per Fel. in c. non potest, de re iud. & hoc modo uidetur esse melioris cõdõnis laicus, q̃ clericus, q̃a laico restituuntur bona q̃nq;, ut d. c. uerg. eod. titu. & supra late dixi ꝓxima q. cogita tñ, quia uŕ salis durũ ꝙ clericus ꝑ insignẽ pnĩam nõ cõsequiť

aliud

aliud, q̃ solitus uitæ beneficium, q̃ uitam miseram ducet in perpetuis carceribus, licet ꝑ quam durũ sit, tñ lex ita scripta est, d.c. pen. & cap. 1. eod. tit. in antiq. & in 6. ideo seruanda est. l. prospexit. ff. qui. & à quib. ideo dicit Abb. in d.c. pen. ꝙ satis est sibi si euadũt pœnam mortis ꝑ ipsam reuocationem, cum r̃r non soleat tolli pœna corporalis per pñiam. d. l. qui ea mente, & supra dictũ fuit in princ. præced. q. nihilominus dicit Abb. in d c. pen. 2 † ꝙ pœna istius perpetui carceris poterit hodie permutari ex dispensatione, & in alteram speciem conuerti arbitrio superioris, ut est tex. in cap. ut commissi. §. necnõ. eo. lib. 6. qa ex eo datur facultas iudici permutandi pœnam ipsius perpetui carceris. & no. quod est ius nouum Bonifacii 8. qui mitigauit rigorem iuris antiq. Arch. tñ in d. c. ut cõmissi. in fin. dicit ꝙ clericus beneficiatus q̃ est paratus corrigi, & corde non ficto reuerti ad vnitatẽ xpianæ fidei, deponi nõ debet, & ꝑ consñs retinebit oĩa beneficia, & allegat gl. q̃ uĩ bene hoc ꝓbare in c. nunc aũt. 21. distõ. in uersic. Marc. in fin. tñ credo ꝙ dcm̃ Arch. & gl. procedat qñ sponte, & à principio quis reuocauit errorem p̃dictum, non aũt qñ post negationem, aut sñiam, quia diceret cõtra tex. in d. c. 1. eo. tit. lib. 6. & gl. in d. c. excõicamus. el 2. §. fi. quæ iura uolũt clericũ post reuocationem dr̃e immutari, & ideo limitant̃ ut supra.

1 *Deprehensus in aliqua hęresis suspicione qua sit pœna plectendus.*

2 *Damnari potest quis ex suspicione sola in criminibus atrocissimis.*

3 *Bona rei per annum contumacis in non comparendo annotata fisco applicantur.*

4 *Excommunicationem per annum sustinens, an possit ut hæreticus condemnari.*

QVAESTIO VIII.

1 OCtauo quæro quid si aliquis fuit † deprehensus non in hæresi expressa, sed in aliqua suspicione hæresis, an sit puniendus, & qua pęna. Rñ. quòd iura non imprimunt cõtra istum aliq̃ pœnã saltẽ à principio sed mãdant illũ dr̃e se sufficienter purgare aduersus notã illam, & congrue docere de innocentia sua, & bona fama, quæ hr̃ inter fideles xpianos, & uiros catholicos, & ecclesiasticos ex q̃bus indiciis, & probõnibus purgatur oĩs macula istius peccati, q̃ cõtra ipm̃ fuerat obiecta, quæ quidem purgatio qñq; maior, qñq; minor, siue leuior requiritur s̃m grauitatẽ uel leuitatem suspicionis, & cõdõnẽ ꝑsonæ, quam purgationem si ipse suspectus facere neglexerit postq̃ monitus fuerit ad illam faciẽdam erit excõicandus, à qua quidem excõicatione nisi sit legitime purgando intra annũ exemerit anno elapso ut uerus hæreticus cõdẽnandus erit, & eisdem pœnis hæreticorũ puniendus, ita ad literã dicit tex. in d. c. excõ. el 1. §. qui autem inuenit. extra eod. tit. 2 † Ex quo not. casum istũ ualde spãlem ꝙ q̃s ex sola suspicione damnatur in atrocissimis criminibus contra regulam ordinariã iuris cõis, quæ habet ꝙ in causis criminalibus debent esse ꝓbõnes luce clariores. l. sciant cuncti. C. de prob. c. pia. de excep. lib. 6. & 2. q. 8. q̃squis, & c. sciant. sed tu dic ꝙ suspicio ista cõtinuata in contumacia, & in excõicatione per annũ est effecta adeo uehemẽs, & uelocissima ex qua dici potest ꝙ si orta p̃sumptio iuris indubitata, & ꝑ consñs euidens ꝓbõ, ut not. Bart. & Doct. in l. si adulteriũ cũ incest. in prin. & in l. quod ait lex. ff. de adul. & Bal. in l. neque natales. C. de prob. ꝑ Alb. Gand. in suo tract. malef. in tit. de præsum. & indic. indub. & Ang. de Are. & q̃ plures alios modernos quos breuitatis causa non refer eo hic, dicam aliqua infra gl. igitur in d. c. excõ. §. qui aũt, quam Abb. ibi multũ commẽdat, & sequitur, dicit ꝙ iste non dr̃ ex leui p̃sumptione damnari, sed ex uiolentissima, quæ facit indicium indubitatum, & præsumptionẽ iuris expressam, quę ut dixi recipit incrementum ex pertinacia illius qui stetit in excõicatione per annum, & illius contumacia, ꝙ tñ 3 contrariũ apparet de iure ciuili † ubi si reus steterit per annum contumax in non cõparendo, eius bona annotantur, & fisco applicantur, qui reus si intra annũ p̃dictũ redierit cõparens recuperat bona sua, & admittit̃ ad se defendendũ. l. 1. & l. annus. ff. de req. re. post annum uero rediens nõ recuperat amplius bona, sed si uult se defendere admittitur ad eius defensiones, & nõ cõdẽnatur abñs d. l. 1. l. annus. & l. fi. ff. de req. reis, & l. abñtẽ. ff. de pœ. uide gl. in d. c. exc. §. qui aũt. quæ est ualde notabilis quæ in fi. ponit alium casum nõ 4 minus superiore notabilem. † Quis si aliquis ex alio crimine quã hæresis propter eius contumaciam fuerit excõmunicatus, in qua excommunicatione ꝑ annũ induratur insteterit,

rit, an poterit ut hæreticus cōdemnari, eo qa sustinuit excōicationem per annum, & cōclu dit φ de hæresi condēnari nō poterit, sed be ne poterit condēnari de illo crimine pro quo fuerant excōicatus, quia illa excōicatio retē ta p annū indurato corde in illa cōtumacia facit illum hri pro cōfesso. uide Abb. qui hoc idem tenet in d. c. excōmunicamus. in 2. col.

1 *Receptatores, & fautores hæreticorum quibus sint pœnis afficiendi.*
2 *Receptatio hęreticorum est omnino interdicta.*
Hęreticis nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate. relinqui potest.
3 *Credentes hæreticis pari sunt pœna plectendi.*

QVAESTIO IX.

1 NOno uidendum est de receptatorib. † cre dentibus, & fauoribus hæreticorum qui bus pœnis puniendi sunt, & br dicas quòd quam primum de ipsorum crimine constat declarandi sunt excōicati, in qua quidem ex cōicatione si per annum indurato corde in stiterint, nec se corrigere curauerint post annū efficiuntur infames utraq; infamia ipso iure notantur, ita φ si laici sunt erunt oībus actis iuridicis incapaces, & ut mortui re putantur, clerici uero eiisdem criminibus no tari, si per annum, ut supra, in excōicatione insteterint. post annum omni offō, & benefi cio ecclesiastico sunt priuandi, nec mirandū est si grauioribus pœnis clerici puniuntur, q̃ laici, qa vbi maior est culpa ibi grauior de bet esse uindicta, ita dicit tex. ad lrām in d c. excōicamus el 1. §. credentes. extra eod. tit.

Ex quo tex. not. φ pro eodem crimine gra uius puniuntur clerici q̃ laici de iure canon. rōne prædicta. † Nota ēt φ est omnino inter dicta receptatio hæreticorū, ēt si essent parē tes, filii, fratres, & similes, nec quis excusari potest rōne sanguinis, ut dicit gl. in d. c. ex cōicamus. §. cred. Quinimo nemini licet etiā inter uiuos, aut in ultima uoluntate qcunq; relinquere de bonis suis propriis, & in euen tum in quem post mortē alicuius inuentum fuerit φ is in uita sua, uel causa mortis aliqd, ex bonis suis prædictis hæreticis reliquerit, uel donauerit, ut hæreticus dānandos, & de clarandus erit ēt post mortem cuius cadauer & ossa si in loco sacro sepulta reperiuntur ex humanda sunt, & in prophanis locis proii cienda, nec cuique parcitur licet esset eps, ut in c. 2. qđ incipit, si quis eps. extra eo. tit. Cō tra pdicta opp. dū dr credentē dre excōicari d. §. credētes, nā tex. in c. pœ. § fi. eo. tit. dicit 3 † φ credentes debent eisdem pœnis sicut hæ retici puniri, gl. in c acc. §. si uero. eo. tit. lib. 6. mouet istā q. & tangit difficultatē quā Abb. in d. c. excōicamus, el 1. § cred. extra gl. reas sumit, & tādē reddūt hāc solutionē qđ in §. cred. el. 1. illi receptantes erant ignari de illo rum praua, & dānabile intentione, sed puta bant illos esse bonos, & catholicos uiros nec debent illorū errorib. in d. auth. §. credētes, & cap. ex. el 2. eo. tit. qđ est pen. sciebant illos esse hæreticos, & credebant ad unguem il lorum erroneis opinionibus, & ppea cum es sent eadem labe polluti, ideo ut hæretici pro prie sunt iudicandi. Vel dicas φ dictio illa cre dentes, in d. c. exc. el. 1. improprie ponitur hoc est scientes, quia illi scienter receptabāt hæreticos, non tn̄ credebant eorū errorib. & ideo puniuntur leuiorib. pœnis q̃ hæretici in d. uero §. cred. el. 2. ponit ppne de credētib. i. illis q sciunt receptatos esse hæreticos, & ēt qa eorū falsis opin. firmiter credūt, iō puniū tur ut hrtici uide ap. d. Zac. su p Ab. i d. §. cre. q alr exponit illud uerbū, sed mihi non plac.

1 *Suspectus de hęresi post factam adiurationem in hæresi expressa deprehensus, an possit damnari tanquam relapsus.*
2 *Supplicium ultimum infligitur ex fictis probationi bus in atrocioribus criminibus.*
3 *Reuocatio erroris non admittitur, nisi statim fiat post deprehensionem.*
4 *Relapsus in hæresim quando quis dicatur.*

QVAESTIO X.

1 DEcimo, & ultimo quæro, Quidam† fuit habitus suspectus de hæresi, & facta ca nonica purgatione arbitrio episcopi hære sim abiurauit, deinde post tps ali qđ depre hensus fuit in expressa hęresi, quæritur an iste habeatur pro relapso, & puniendus sit ut relapsus. iuxta not. in d. c. ad abolendā in fi. uel sit admittendus ad defensiones, & pœni tentiam, ac si nunq̃ fuisset habitus pro suspe cto. ut d. c. ad abolēdā, in princ. Rn̄ tex. in d. c. ad abolēdā. in fin. ur uelle φ indistincte pu niatur, ut relapsus. tex. aūt in c. accus. in prin. eo. tit. lib. 6. alr dicit distinguēdo, & melius, φ aut suspicio pp quā ille abiurauerat hære sim erat grauius, & urgēs, ut qa insurrexerat

ex gra-

ex grauioribus,& urgentibus indiciis, & uerisimilibus, & isto casu iudicia͡t ut relapsus, & eisdē pęnis puni͡t absq; ulla defensione. ita dicit tex. in d. accusa͡t. in princ. & ratio est q͡a ꝑ hanc secundam dep̄hensionem expressam declaratur aı̄us illius ꝙ prima uice fuerit in mala opin. cōtra fidem Christi, in qua semꝑ ꝑ̄sumitur cōtinuasse usque ad secundā deprehensionem, ita dicit tex. in d. c. accusatus. in prin. ibi, quidā iuris fictione cense͡t esse relapsus quæ, quidē fictio, siue ꝑ̄sumptio iuris & de iure cōtra quam nō admittitur ꝓbatio in cōtrariū, ut no. Doct. ī c. afferre. de ꝑ̄sum. & l. quod ait lex. & l. si adulterium cum incestu. & ibi Bar. ff. de adul. & l. filiū eum diffinimus, ff. de his q̄ sunt sui, uel alie. iu. l. non est uerisimile. ff. q͞d met. cau. & ꝑ Bal. in l. neque natales. C. de ꝓb. 2 † Ex quo nota͞ casum ualde singlarē ꝙ in criminibus atrocioribus quis puni͡t ultimo supplicio ꝑ ꝑ fictas ꝓbōnes cōtra regulā. l. sciant cūcti. C. de prob. & 2. q. 8. ꝗsqs. & c. sciant, & uide quæ supra dixi, q. 8. ita colligitur ex text. & gl. in d. c. accusatus. in prin. idē sentit Abb. in c. excōicamus, el 1. in gl. in uers. condemnentur, extra eod. tit. quia alias potuisset per pnı̄am euitare pœnā, sed tu dic, ꝙ non punitur ibi ꝑ ꝑ fictas ꝓbōnes, imò ꝑ ꝑ ueras, & expressas ex quo fuit deprehensus in hæresi, & ꝑ ꝑea puni͡t ultimo supplicio, sed illa prior suspicio hoc operatur q͞d præsumitur, siue fingitur esse relapsus ex qua fictione, siue ꝑ̄sumptione denegatur sibi facultas reuocandi, & abiurandi hæresim, & hoc est q͞d in effectu opera͡t illa suspicio. Si uero suspicio pro qua prius abiurauerat hæresim erat leuis, & parua, tunc non h͞r ut relapsus, sed est, ac si nunc prima uice peccasset, nec denega͡t sibi reuocatio, & abiurationis beneficiū, ut possit pœnas mortis euitare, ut d. c. accusatus, § 1. 3 † Et no ꝙ isto casu teneo, ꝙ istius reuocatio nō fit admittēda nisi incōtinenti fiat postq̄ fuit dep̄hēsus in hæresi, ꝑ ꝑ illam priorē suspicionē, q͡a caret suspicione relapsi. & in hoc uerti͡t satis arbitriū iudicis q͞n uelit reuocationē ip̄m admittere de quo dixi supra eo. q. 5. in fi. ubi ēt tetigit uerbū de hoc, q͞d not. pro declaratione eorum q̄ dixi, ibi pro quo facit q͞d h͞r in l. non oēs. §. à barbaris, ff de re mil. & l. quis sit fugitiuus. ff de ædil. edi. & hoc est q͞d dicit tex. in d. c. accusatus, §. 1. Et not unū in hac mā relapsionis quod non solū q̄s d͞r relapsus in hæresim si in eadem specie hæresis bis peccauerit, uerū etiā si in diuersis speciebus inciderit, quia in hac mā non attenditur modus siue spēs peccandi, sed cōsideratur effectus uiolationis fidei ad quam oēs species hæresis tendūt. uide tex. in c. pen. in prin. extra. eo. tit. & ibi Abb.

TRACTATVS

Contra hæreticam prauitatem: Per Gundissaluum de Villadiego Sacri palatij Apostolici auditorem editus, incipit feliciter.

IVRECONSVLTORVM CONSVLtissimo do. *Bartholomeo Chassano, regij Senatus apud prouinciarum Prouinciam supremo præsidi integerrimo, Ioannes Nicolaus Arelatanus. S.*

CVM doctorum uirorum consuetudine & frequentia Lugduni nonnunquàm fruar (amplissime præses) fortuito oblatus est elegans de hæreticis Tract. antiquius quidem succique plenus, ordinato stilo tātum ad eius rei enucleationem faciens quantum obscuris prolixisq. uoluminibus ceteri iureconsulti. uerum is usq; adeo ueterū in curia corruptissime editus extitit, ut facile dixisses auctorē non pœnituisse, si opus suū iterū, & ex interuallo regustasse proprius, atq; recognouisse fata finissent. Dolui. ꝓfecto, dolui multi iuge eruditionis monumēta orthodoxis ad modū pro fuctura tineis corrodi, & inter antiqtatis rudera cariē ꝗtumq. ab oībus pęnæ negligi, ac tā spectabilis uiri sudores nunq̄ nō latere, quo fit ut nō intus mihi canēs, sed cōi studiosorū utilitati cōsulēs, huiusce libelli recognoscēdi curā subire minime sim. ueritus Opus ig͞r qua ualui solertia repurgaui cōpēdiariis sūmariis ꝑ̄notaui, ac deniq; clemētario indice exornaui, ut hic possint studiosi depromere q͞d in rē suā futurū putāt, idq. citra laborē assequan͞t Ad hæc ēm de hæreticis confeci tractatū, 50. pronunciatis ex immenso iuris pelago decerptis (præter ea quæ in Gundissalui tract. scripta sunt) refertum: ac tādem emūctis nitidisq. caracteribus oīa in lucē prodire curauimus, q͞bus sane peragen-

dis eo æquius atq; intentius operam meam exhibui, quo huic nostræ ætati in tanta hære ticorū audacia non parum adiumenti sint al latura, ut qui alio telo Lutheranæ factionis cōscios cōfodere nequeo, hoc saltē dimicādi gn̄e supprimēdos, ac funditus euellēdos do ctrinis cōprobem. Verū dū huic fetui ę meæ patronum de more disquirerem, q eius tute lā susciperet, & a zoilorū obtrectationib. ca ninaq; facundia ꝓregerit, nullum medius fi lius te p̄stantiorē cōcipere ualui, cui primi tias meas tutē das reponerē, qn̄ quidē quātis ꝓluceas uirtutibus, cū eminēs dignitatis cul men, ad qđ animi tui egregiis dotibus euec ctus es, tū oī æuo celebranda cōmentaria in cōsuetudines Burgundiæ, rn̄sa, uel Affricano I.C. digna, gloriæ mundi catalogus, alia de niq; innumera tui ingenii monumenta aperi to sunt in documēto. Subuerebar, ita medii bene ament, tibi uiro oī ex parte absolutissi mo tā leuiuscula nūcupare, ni tua clemētia, ītegritas, atq; religio mihi calcaria adhibuis sent. Cōmodū si quidē fuit & rōni cōsonūt, ut integerrimo, ac xp̄iano p̄sidi hæreticorūq. expugnatori imperterito hæc de hæreticis scripta dicarent. Quare p̄ ses Illustrissime hāc ingenioli mei feturā æquo aīo suscipe ī qb. sane si qppiā aurib. tuis repurgatissimis frigi dū, atq; ieiuniū occurrerit, id tuę submitto cē furæ. nosti. n. q̄ arduū sit uetustis nouitatē da re, nouis auctoritatē absoletis nitorē, fastidi tis grām, & obscuris lucē, ad hæc ī omnib. be ne dicere, & in nullo peccare, teste Iustiniano potius diuinū quam humanū est. Vale felix.

Dominus noster olim in Euangeli o prædixerat, Circa finem seculi pseudochri stos, & pseudoprophetas surgere, & multos seducere, & fideles suos multas in mundo habituros præssuras. Sed tamen portas infe ri non præualituras. Proinde ut dicit Aposto lus, Oportet hæreses esse ut q probati sunt manifesti fiant. Quapp oportet nos cū pro pheta ex aduerso cōsurgere, & murum oppo nere pro domo Israel, & Euāgelici meminisse mādati, quo ab ipsa ueritate p̄cipit, qđ si nos oculus, aut pes, aut dextera scandalizauerit manus à compage corporis auferatur, cū me lius sit his carere membris. Nā superfluo ex tra ecclesiam po sitis resistimus si ab his q in tus sunt in eis quos decipiunt uulneramur. Hi n. nec ut infideles, discedunt, neq; perma nent, ut fideles, sed mysteriorum p̄cepta noti tia, & fidei nostræ secretioribus perscrutatis, conuersi post modum impugnat nos, & con tradictionibus suis corda nostra disrumpūt cōculcātes uerbi dn̄ici margaritas, & ornamē ta fidei maculantes. Ex quibus nouissime die bus istis multi in prouinciis, & regnis tuę di ctioni suppositis in lucē prodierunt qui ante in antris latebant legem ueterem suscitan tes quæ ab olim sepulta iacet, ac in passione Xp̄i consumata est, iuxta ipsius uocem inter crucefixores emissam, qn̄ ēt uelū qđ ipsius se creta tegebat scissum est in duas partes à sū. mo usq; deorsum, ut reuelata facie mysteria Iesu cōspiceremus, quiq; æmulatores Moysi se iactant, cū reuera ipsius capitales existant inimici, ut pote doctrinam eius ut falsam re spuentes. Si n. ut ueritas inquit, Moysi crede rent utiq; & Xp̄o crederēt, De illo. n. ipse scri psit. Vnde, & illud Hieronimi Proh. dolor, ꝓ uinciæ tuæ cō petere satis uideo, ibi. n. cespite terra secundo dn̄ici seminis puritatem cente no fructu olim referebat, Nunc aūt sulfis ob rupta frumenta in olium auenasq. degn̄at, ibi quodam sol iustiæ Xp̄s oriebat. Nūc aūt Lucifer ille qui ceciderat supra sidera posuit thronum suum. Cum itaq; sceptrū regni de manu altissimi susceperis, & pro tāti honoris fastigio talionē ei iusta uires tua celsitudo im pēdere teneat. Assurge obsecro uiriliter, & ue stigia redēptoris amplectere, & ubi mulieres Hierusalē eū plangebant, & lamentabant, cū baiulans sibi crucem exiret in caluariū, tu q tā exaīatum in cruce, & postea resurgētē ado ras fontē apertū lachry marū ubi rursus ma nib. hmōi sceleratorū hoīum illū expui, blas phemari, crucifigi, & lancea perforari dietim uides. Nam iuxta illud. Hester, Quis nouit u trum idcirco ueneris? ut in tali tp̄e parareris? ꝙ ubi tua maiestas ut dignū est peregerit uni uersi ditioni tuæ subiecti clamabunt, teq. be nedicent dicētes, Tu gloria Hierusalē, tu lętitia Israel, tu honorificētia populi nr̄i, qa feci sti uirilr̄, & postremo post tp̄ale regnū ꝙ ob tinens æterni regni gloriam cōseqris. Et quo magis iuridice ista ꝑagi queāt p̄ñtem tracta tū agere īstitui, & mām ꝓseq ordine sub seq.

SVMMARIVM.

1. *Hæreticus quis dicatur, & ex quibus censendus sit hæreticus.*

2. *Directe,*

1 *Directe,& principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere,& quę indirecte,seu secundario.*
3 *Simonia large dicatur hæresis.*
Excommunicatus improprie,& largo sumpto uocabulo hæreticus dici potest.
4 *Ad hęc contumax,& infidelis.*
5 *Fides principaliter in corde,& secundario in ore cōsistit.idem dicito in hęresi num 6.*
7 *Puniri debeat an qui aliqua contra fidem protulit quæ iocose non serio protulisse asseuerat.*
8 *Verba iniuriosa, & improba serio non loco prolata extitisse,in dubio præsumuntur.*

QVAESTIO I.

1 PRimo quæro† quid facias hæreticum, & qs sit hæreticus. Ad hoc rn̄det magister quarto sententiarum dist. 13. inducendo uarias sctōrum sn̄ias. Ait.n. Hilarius, Extiterunt plures q cœlestium uerborū simplicitatem non ueritatis ipsius absolutionem susciperent alr interpretātes qđ dcōrum uirtus postularet. De intelligentia.n. hæresis nō de scriptura est,& sensus non sermo fit crimē. Idē intelligentiæ sensus in crimine est. Hieronymus dicit, ꝙ ex uerbis inordinate prolatis incurrit hæresis. Augustinus diffiniēs qd sit hæreticus ait, hęreticus est q pro alicuius tpalis cōmodi,& maximæ gloriæ principatusq; sui grã falsas, ac nouas opiniōes, uel gignit, uel sequit Gregorius sup Ezechielem, q in expositione sacri eloquii. ut auditoribus placeat aliqd fingit sua uerba loquitur nō Dei. Qui autē in uerbis dn̄icis alr qua is q protulit sensit,& si sub alio intellectu tn̄ ad ædificationem charitatis tendit dn̄i sunt uerba q̄ dicit, hæc ille. Inter istas aūt diffinitiones illa Augustini ur esse pstantior, & hanc secutus est Gratianus. 24. q. 3. c. hæreticus. & gl. in clem. unica. de usuris. S. Tho. 4. sn̄ia. dist. 13 art. 3. dicit, ꝙ hęreticus dr q à fide diuisus est. & hoc facit ex quadam electione. ad cuius euidentiam cōsiderandum est s̄m eum, ꝙ in fide sunt aliqua ad quæ explicite cognoscēda oīs homo tenet, ut sunt articuli fidei. Vnde si in his aliquis errat infidelis reputatur, & hęreticus si pertinaciam adiungat. Si autē circa illa ad quæ explicite credenda homo non tenet errat non indicat hæreticus, ut si aliquis simplex credat Iacob patrem fuisse Abrahæ qđ est cōtra ueritatem scripturę, quam fides pfitet quousq; sibi innotescat ꝙ fides ecclesiæ contrariū habet qa non discedit p se loquendo à fide ecclesiæ, nisi ille q scit hoc à quo recedit de fide ecclesiæ esse. Et qa qdam sunt q in fide ecclesię īplicite cōtinet, ut cōclusiōes in principiis, ideo in his diuersæ opiniones quousq; p ecclesiam determinet qđ aliqd eorum est cōtra fidem ecclesiæ, qa ex eo sequit aliqd contrariū fidei directe. Idem sequit pręfatus doctor 2. 2. q. 11. art. 2 ubi subiungit ꝙ

2 † aliqua dn̄r pertinere ad fidem dupliciter. Vno modo directe, & principaliter sicut articuli fidei, alio modo indirecte secundario sicut ea ex qbus sequit corruptio alicuius articuli,& circa utraq; pōt esse hæresis eo modo quo,& fides. Idem tenet in 1. parte q. 32. art. 3. & inde est ꝙ nedū est hæreticus qui male sentit de articulis fidei, sed ēt ille q non tenet rectā fidem e qa sacra ecclesiæ, de hære. ad abolendam, in prin. Ex quibus sequit ꝙ si extra pdictus casus reperiat alius in quo qs dicat hæreticus illud erit large,& improprie

3 † p quem modū debet intelligi id qđ dr qđ simonia est hæresis. 1. q. 1. eos. de simo. c. quoties. Itē,& qlibet excōicatus, & q priuilegiū Rom. ecclesiæ infringit, & q eius pcepta trāsgredit.

4 † Item cōtumax, & qlibet infidelis,& plures alii modi q no. p gl. 24. q. 3. illi qui & p Inno. de hær. firmissime. p Host in sum. de hær. §. 1. & c. si Papa. 40. dist. ita tenet Cald. cons. 4 tit. de hær. Confirmat ēt istud p id qđ dicit S. Tho. 3. sent. ubi supra dicit qđ simoniaci dn̄r hæretici p similitudinem, qa sicut hæreticus cōtra fidem sentit. ita simoniacus operat, ac si cōtra fidem sentiret dum precio sacra uult adipisci,& p eundem modū intelliges alias modo improprie hæresis de qbus

5 pdictum est,& qa fides† principalr cōsistit in corde,& ēt secūdario, i ore aūt cōfessio fit ad

9 salutem.† Silr hæresis principaliter consistit in corde s̄m quod Hilarius dicit. Intelligentiæ sensus in crimine est, sed secundario in ore. Vnde Hieron. dicit, ꝙ ex uerbis inordinate platis incurrit hæresis, nō qa hæresis per se in his cōsistat, sed qa sunt occasio,& causa erroris ut Thom. dicit ibi. Adde ēt, ꝙ uerba sunt signo earum quę in aīa sunt passionū vt philosophus dicit. Non. n. præsumit qs dicere quæ ante animo non cogitauit de lib. leg. la

7 beo. † Sed quæro iuxta hoc, Pone qđ ille qui dixit aliquid cōtra fidem dicit se non seriose nec ex aīo, sed potius p lubricū linguæ, aut ioco illud dixisse an sit puniēdus. Lappus, & do. Card. in d. cle. unica. §. sane. de usur. Dicūt

ꝙ extraordinarie punietur arbitrio iudicis, & imponet̃ ei aliqua leuis pœnitẽtia salutaris 17.dist.nec licuit.24.q.1.hæc est fides. Augerent tñ ergo pœnam ex qualitate ꝑsonæ, & ex qualitate loci, & ꝑsonarum astantiũ, & scandali exinde insurgẽtis q̃ oĩa, & ẽt alia in puniẽdis delictis sunt attendenda, de homi. sicut dignũ.in prin.ff.de pœn.aut facta. talis em̃ iocus non est ꝑmittendus, ꝑ quem uenit̃ ad crimine.ff.ad l.Aquil.nã laudus. de homi. continebat̃, & ibi in gl. Idem qñ ꝑlubricũ linguæ, si fuit in culpa, ut hęc lubricitas in eo cusaret̃ puniet̃, alias non. † Præsumerem tñ ego uerba seriose fuisse dicta, & ex malo aĩa ꝓcessisse per iura ꝓdicta. & ẽt qa oẽ male factum graue præsumitur actum, ut in l.si nõ cõuitii.C.de iniur.& de ꝑsum.c.1.nisi ex aliis coniecturis contrarium appareret. Eo tñ ca, su quo hmõi uerba nõ saperẽt hęresim, sed excusarent̃ loco uel lubrico linguæ nõ posset pœnam insligere inquisito.arg.c.accus. §.sane.de hær.lib.6.sed ordinarius illud faceret.

1 *Hęresis unde dicatur.*
2 *Iudęus, & sarracenus hæretici nequaquam dici queunt.*
3 *Hęreticus uocitandus non est qui errans aliquid fieri contrarium asseri modo corrigi, & emendari paratus sit, ubi sese cognosceret errore lapsum.*
Hæreticus dicitur qui falsam sententiam, & fidei contrariam pertinaciter defendit.
4 *Hæresis pertinaciam requirit.*

QVAESTIO II.

1 SEcundo quæro unde dicatur hæresis. † Ad quod dicendum ẽm Isidorũ ꝙ hæresis est nomẽ græcum, & idem qđ diuisionem importat. Vnde, & hęretica diuisiua dñr. Hieronymus tñ in epist. ad Galatas, & hr̃ transumptiue.24.q.3.hæresis, dicit ꝙ hęresis gręce ab electione dr̃ ꝙ s.rã sibi quisq; eligat disciplinam quam putat esse meliore, & utrunq; istorũ dr̃ cõuenitẽtes. Ex hoc.n.qs efficĩt hęreticus qđ eligit singularem opinionem tenere diuisam, & distinctã à cõi ecclesiæ catholicę dogmate, & determinatione.

2 † Vnde si quis nunq̃ fuisset in unitate ecclesię utpote Iudęus uel Sarracinus ẽt si teneat cõtraria fidei nostrę non est iudicandus hęreticus.non.n.potest dici diuisus ab unitate ecclesiæ q nunq̃ in ea fuit, ut dicit gl.in cle.unica de usur. † Silr̃ ẽt si qs catholicus teneret contrarium aliquid fidei, non tamẽ eligens, sed per errorem credens illud etiam per catholicã ecclesiam teneri paratus corrigi, ubi in errorem se lapsum cognosceret, non esset hæreticus. Pro quo est optimus tex. 24. q.3. Dixit Apostolus, ibi cũ dicit. Sed qui sñiam suam q̃uis falsam atq; peruersam pertinaci animositate defendunt, pręsertim quam non audacia suæ præsumptionis pepererint, sed à seductis, atq; in errorem lapsis parentibus acceperunt, quærunt aũt cauta solicitudine ueritatem corrigi parati cum inuenerunt, nequaq̃ sunt inter hæreticos deputandi. Competit aũt, & latine hoc nomen eidem, Nã põt dici hæresis ab hærendo quia suæ opinioni uehementer isthæret per electionem, ut prædiximus, & ex ꝓdictis iustificari põt qđ not. Innoc.de sum.Trin.c.firmiter, dicens ꝙ si aliquis habet fidem catholicã implicite.qa credit quidquid ecclesia credit, sed falso opinat̃ nãli rõne motus, ꝙ pr̃ maior uel prior sit filio, ꝙ tres personæ sunt tres res à se inuicem distinctæ, & separatæ, & distantes, ꝙ non est hæreticus, dummodo hunc errorem suũ non defendat, & hoc ipsum credit, qa credit sicut ecclesiam credere, & suã opinionẽ fidei ecclesię supponi paratus se submittere iudicio ecclesiæ, ubi ecclesiã sciret cõtrariũ sentire. hęresis

4 † enim inq̃rit pertinaciam, ut de sum. Trin. clem.unica.§.porro & d.clem. unica. §.pen. de usuris. Licet tñ ego excusarem hmõi hominem ab hæresi. Non tñ excusarem illum à peccato, si errauit in his quæ scire tenebat̃ de pertinentibus ad fidem. De quibus per S. Thom.2.2.q.2.art.5.quia, & ipsa ignorantia est pctm̃ in his quæ scire quis tenetur.38.distinctio qui ea.& per Philosophum 3.Eth.& per Magistrum 2.senten.distinctione 22.

1 *Schisma & hæresis in quibus discrepent.*
2 *Schismaticus dici meretur qui superbe, & contumaciter Papę subijci non uult.*
3 *Hæreticus dicitur qui ideo ab obediẽtia Papę recedit quia eũ non credit habere canonis conuẽdi potestatẽ, aut qđ ecclesiæ potestas nõ residet penes eũ.*

QVAESTIO III.

1 TErtio quæro an † schismatici sint iudicandi hæretici. Ad quod respondet Hieronymus in epistola ad Galatas, & habetur transum.

transumptiue. 24. q. 3. inter hæresim q inter hæresim, & schisma hoc interest, q hæresis puersum dogma habeat. schisma uero post epalem discessionē ab ecclesia separat. Quod quidē in principio aliqua ex parte intelligi pōt diuersum. Ceterū nullū schisma est nisi sibi aliq̄ hæresim cōfingant, ut recte ab ecclesia recessisse uideat. Et ad clariorē intellectū hmōi considera, q hęresis, & schisma distinguit sm ea q b. utrunq; p se directe opponit. Nā hæresis p se opponitur fidei. Schisma autem opponit unitati ecclesiasticæ charitatis. Et ideo sicut fides, & charitas sunt diuersæ uirtutes, q̄uis qcunq; careat fide, careat charitate. Ita ēt si schisma, & hęresis sunt diuersa uitia. q̄uis qcunque est hæreticus sit ēt schismaticus, sed nō cōuertit. Verū est tñ q sicut amissio charitatis est uia ad amittendū fidē, iuxta illud 1. Tim. 1. A qbus quidam aberrantes. s. à charitate, & aliis hmōi cōuersi sunt in uaniloquium &c. Ita ēt schisma est uia ad hæresim. Et sic innuit Hieron. in auctoritate præinducta, ita declarat S. Tho. 2. q. 39. ar. 1. & pp h. d. gl. 24. q. 1. didicimus, qđ schisma inueteratum sapit hæresim, quasi uelit q si non esset hæreticus non pduraret tandiu in schismate. Ex qbus infertur qđ † si qs recederet ab obedientia Papæ, q uices Xpi tenet, q est caput ecclesiæ, nolēs supbe, & cōtumaciter, & in contēptum ei subiici esse schismaticus tm. † Vbi tñ ideo recederet ab ipsius obedientia, qa crederet q ille non habet potestatem cōdēdi canones, aut q ptās supma ecclesiæ nō residet penes ipm, tanq̄ q uicē gerit eius q est caput ecclesiæ q est Xps, iuxta illud Apostoli ad Col. 2. & ad Eph. 1. q dedit ipsum caput supra oēm ecclesiam, iste hæreticus iudicandus foret, ut dicit gl. 19 dist. c. nulli, & in cap. generali, de elec. 6.

1 *Hęresis species quot sint.*
2 *Scripturam sacram quis exponere aliter dicatur quam Spiritus sanctus flagitat.*
3 *Hæresis prima post Christi aduentum quæ fuerit.*
4 *Hęreses cur hodie maiores quam olim suboriãtur.*
5 *Deus cur sinat tot hęreses esse, & tantorum hæreticorum animas infernum mergi.*
6 *Secreta Dei (utpote quæ nobis altiora sunt) minime inquirere debemus.*

QVAESTIO IIII.

Qvarto quæro, † Quot sunt species hæresis. Hoc determinat Isid. 8. lib. Eth. c. 5. & hr̄ transumptiue. 24. q. 3. cap. quidam, ubi multæ enumerantur, quibus sic enumeratis magr̄ Gratianus subinfert aliam hæresim dicens. Sed qcunq; alr̄ sanctā scripturam intelligit, q̄ sensu Spūslancti flagitat à quo scripta est, licet de ecclesia non recesserit tñ hæreticus iudicari pōt. Et habuit hoc à Hieron. ut supra diximus in primo mēbro. Et intellige q † Ille dr̄ aliter exponere sanctam scripturam, q̄ Spūsstūs flagitat, qui ad hoc sanctā scripturam retorquet q cōtrariatur ei qđ p Spmsctm̄ est reuelatum. Ita dicit Tho. 2. 2. q. 11. art. 2. Ex quo seqtur q si qs daret aliquē intellectū sacræ scripturæ q non esset contra ueritatē reuelatā p Spmsctm̄, sed pter illam, non ad corruptionē fidei, sed ædificationem fidelium non esset hæreticus iudicandus. Et hoc satis aperte innuit Greg. super Ezech. ut patet in auctoritate inducta supra in primo membro Aug. ēt in lib. de hæresib. cōmemorat aliquos catholicos tractatores q de hæresib. scripserunt diuersas earū spēs enumerantes, ipse ēt ibidem noīatim plures exprimit. † Inter oēs aūt hæreses post Xpi aduentum prima fuit illa quā quidem discipuli incurrerūt de sacro altaris, de qua scribit Ioā. 6. Cū enim Xps pdixisset, nisi manducaueritis carnem filii hoīs, & biberitis eius sanguinē non habebitis uitam in nobis. Et subiunxisset q̄dam alia iuxta hoc, illi pditi hoīes dixerunt, durus est hic sermo, & qs poterit eū audire, & ex illa die abierunt retro. Et ut dicit ibi Nicolaus. Non est intelligendum hoc de duodecim Apostolis, uel de 72. discipulis, qa isti Xpo adhæserunt, sm quod patet ex discursu Euãgeliorum, sed multi alii sequebant ipsū ad audiendum eius doctrinā, & de istis multi retrocesserunt, & q ista fuerit prima hæresis patet de cō sec. dist. 2. prima hęresis, & post quā illi sancti Pr̄es de qbus pdiximus prædictas hæreses cōscripserunt, multę aliæ suborte sunt, & nouiter, & dietim suboriunt. Et iuxta uerbum Saluatoris nr̄i. De quo in primo themate præmisimus, † quo magis fini sęculi appropinquat, eo magis hæreses subcrescēt, quod partim ex prælatorū negligentia puenire conspicuum est, dormientibus n. hominibus, ut Saluator inquit. Inimicus homo superseminauit zizania. Ex alio etiam prouenit qm̄ post illa tpa, quo illi sancti Doctores scripserunt multi articuli fuerunt per ecclesiam determinati, quod sine contra fidē, Vñ

si quis modo pertinaciter contrariū affirmaret, hæreticus censeretur quod minime contigisset ante determinationem ecclesiæ, at dicit Tho. 1. parte, q. 32. art. 2. & prodest scire hmōi hæresim species, ut ex illis possit cognosci qs sit hæreticus, uel qd faciat hæreticū, de quo in 1. dubio tactū est, ꝙ nō sine difficultate cognoscit in aliqbus articulis, ut dicit Aug. in lib. de hæresib. Illud tñ indubitatū existat, ꝙ cum malum infinitū sit ut Pithagorici dñt teste Philosopho 2. Eth. & ꝑ cōns infiniti errores possent occurrere contra fidē, consir possent hæreses in infinitum multiplicari. Sed iuxta ꝓdicta quæreret aliqs curiosus de schola eorū q uolunt sapere plus q̄ oportet sapere contra doctrinam Apostoli.

5 † Cur Deus permittit tot hæreses esse totq. eorum sectatores in īferno demergi. Ad hoc rñdet Aug. & hr in c. fi. 34 q. 3. Ideo diuina ꝓuidentia multos diuersi erroris hæreticos esse ꝑmittit, ut cum interrogant nos ea quæ nescimus, sic discutiamus. pigritiā, & diuinas scripturas cupiamus. Ideo. n. Apostolus ait. Oportet hæreses esse ut q probati sunt manifesti fiāt. Hi. n. Deo. probati sunt, qui bene pñt docere. Et q̄q̄ iste intellectus Augustini sit bonus ad illā auctoritatē apostoli, superficies tñ literæ magis capit hūc sensum, ut ideo Deus ꝑmittat hæreses esset, ut constantia fidelium cōprobetur, sed utrunq; recte dcm̄ extat, uel dicas

6 † ꝙ ista q̄ in secretis Dei cōsistunt non sunt à nobis inqrenda, iuxta illud eccl. 3. Altiora ne scrutatus fueris, & in pluribus opibus eius ne fueris curiosus, & postea subditur. Multus. n. supplātauit supplicio illorū, & in uanitate detinuit sensus eorū. & eccl. 7. qd necesse est homini maiora se quærere, cū ignoret qd cōducat sibi in uita sua, & post pauca. Neq; plus sapias quam necesse est, ne obstupescas. Habemus ēt exēplum Apostoli, qui cum de ꝓdestinatione uerba ageret, & ꝑuenisset ad illud, quare quosdā eligat, alios aūt reprobet. Iuxta illud, Iacob dilexi, Esau aūt odio habui sapiētissime intulit, O altitudo diuitiarū sapiētiæ, & sciētię Dei quā incōprehēsibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles uiæ eius, & de eodē Aug. suꝑ Ioan. in isto uerbo, Nemo pōt uenire ad me nisi pater q misit me traxerit eū. Dicit quare hūc trahat, & quare illū nō trahat noli inuestigare si nō uis errare. Per id rñdet magr̄ 2. sentent dist. 23. his q quęrūt, cur Deus permiserit primū hominem peccare cum posset eius uoluntatem uertere in bonum, qa ops est. Posset inquit ille reuera, cur non fecit, qa noluit. Cur noluit, ipse nouit. Nō debemus plus sapere quā oportet sapere, hoc unū in hmōi debet nobis abūde sufficere, ꝙ ut dicit Aug. in Enchi. Deus ops, cui rerū est summa ptās, cum summe bonus sit, nullo modo sineret aliqd mali esse in operibus suis, nisi usq; adeo esset ops, & bonus ut bene faceret ēt de malo, qūo aūt illud intelligat, & qualiter ex malis Deus eliciat bona, latissime prosequitur magister 1. senten. dist. 46. & per prædicta ēt sufficiēter ad id quod multi petunt. Quare Deus ꝑmittat legem Machometi in tantum præualere.

1 *Hęretici quibus infidelibus assimilentur, & qui infidelium inuicem inter se æquiparentur.*

2 *Renitentis susceptę fidei grauius est delictū, quam eius qui nunquam susceptæ remittitur.*

4 *Hæreticorum infidelitas maior est quam iudęorū, intellige sane, num 3.*

Hęretici an sint idolatris coequandi.

5 *Hęretici qui fide christiana derelicta iterum ad Mosaicam legē reuertuntur, peiores sunt ceteris. Apostatam eum dicimus qui deserta christiana religione ad Iudaismum confugit, & apostasia improbitatis detestatio. & num. 6.*

7 *Iudæus sectā saracenorū adiens an plectendus sit.*

8 *Apostatę iudæorum legem repetentes, multo peiores sunt, quam si ad sarracenorum sectam sese conferrem,*

9 *Iudæi ceterisq; id genus infideles cur ab ecclesia tollerentur, & quare potius Iudæi quam alij.*

QVAESTIO V.

1 QVinto quæro † de comparatione hæreticorum ad alios infideles, & infidelium inter se inuicem. Ad qd̄ dicēdum ꝭm Th. 2. 2. q. 10. art. 6. ꝙ in infidelitate duo pñt considerari quorum unum est cōparatio eius ad fidē,

2 † & ex hac parte grauius peccat cōtra fidē q tenuit fidei susceptæ. Sicut grauius peccat q nō implet qd̄ promisit, quam q quod nunq̄ promisit, & ꝭm hoc infidelitas hæreticorum qui profitētur fidē Euangelii, & ei renituntur eā corrumpētes grauior est q̄ Iudæorū, & aliorū infidelium qui nunq̄ fidē euangelii susceperunt, sed qa Iudæi susceperunt figuram euangelii in ueteri lege quā male interpretantes corrūpunt. Ideo ēt eorū infide-

infidelitas est grauius pctm̄ quam infidelitas gẽtilium qui nunq̃ fidem euãgelii susceperunt. † Aliud quod in infidelitate cõsideratᷣ est corruptio eorũ quę ad fidem pertinent, & ſm hoc cum in pluribus erant gentiles q̃ Iudęi, & Iudæi quã hæretici, grauior est infidelitas gẽtilium quam iudæorũ, & iudæorũ q̃ hæreticorũ, nisi forte quorũdam, puta Manicheorũ qui ẽt circa credibilia plus errãt quã gentiles. Harũ tñ duarũ grauitatum prima ꝑpõderat secundæ quantum ad rõnem culpæ qꝛ infidelitas habet magis rõnem culpæ, ex hoc quod renititᷣ fidei quam ex hoc quod nõ habet ea quæ sunt fidei. hoc.n. ultimum uᷣ magis ad rõnem pœne pertinere. Vnde simpliciter loquendo infidelitas hæreticorũ est pessima. Si aũt quæras ex quo inter infideles peiores sunt hæretici ut proxime diximus

† Quid si comparemus eos ac idolatras? ad hoc dicẽdum ſm Tho. 2.2.q.94. art. 3. quod grauitas alicuius peccati attendi põt dupliciter. Vno modo ex parte ipsius peccati, & sic pctm̄ idolatriæ est grauissimum Sicut. n. in terrena rep. grauissimum esse uᷣ, ꝙ aliquis honorem regium alteri impendat quã uero regi qꝛ quantum in se est totum reip. perturbat ordinem. Ita in peccatis quæ contra Deum committuntur, quæ tñ sunt maxima grauissimum esse uᷣ, ꝙ aliquis honorem diuinũ creaturæ impendat, qꝛ quantum in se est facit alium Deũ in mundo minuens principatũ diuinum. Alio modo põt attendi grauitas ipsius peccati ex parte ipsius peccãtis, sicut dᷣ grauius pctm̄ eius q peccat scienter quã eius q peccat ignoranter, & ſm hoc nihil ꝓhibet grauius peccare hæreticos q scienter corrumpunt, quam idolatras ignoranter peccantes. Ex his tu clare poteris inferre, ꝙ † cũ isti hæretici q nouiter in Hispania detecti sunt, potius apostatæ quã simplices hæretici sint iudicãdi, cum nõ in parte tm̄ de fide Iesu Xp̄i male sentiãt, sed in totum ea abiiciãt, ad legẽ Moysi iam diu sepultam reuersi peiores quã alii hæretici sunt iudicãdi, qꝛ in plurib. imò in totũ aberrãt. Vnde sup illud Ap̄li à Galatas 4 Qũo conuertimini iterum ad egena, & infirma elemẽta, dicit gl. Hiero. Legis obseruantia cui tunc dediti erant, erat pctm̄ pœnæ par seruituti idolorũ cui ante cõuersionẽ uacauerãt, & sic apparet qđ est crimẽ pęnæ par idolatriæ, & nedũ ꝑꝑ atrocitatem delicti quid ẽt ꝑꝑ periculum proditionis deberent principes eos a suo cõsortio in totũ expellere, ꝓsertim ne participes fierent cõsiliorũ suorũ, aut eorũ quæ statum regiũ cõcernũt ꝙ aperte dicit Cõcilium Tolet. De quo hᷣ. 2.q.7.c. non põt cuius uerba sunt. Non potest erga hoĩes esse fidelis, qui Deo extiterit infidelis. Vnde subiungit de quibusdam iudæis q dudum Christiani facti, & demum in Xp̄i fide sunt ꝑuaricati, ut a testimonio repellantᷣ. Non est.n. eis credendum, qui fidei ueritatẽa se abiecerũt, & istud stat ĩ aperto, qui.n. fidem Xp̄i susceptam ad quam strictissime tenetᷣ fefellit. qũo fidem quã principi terreno debet, firmã tenere poterit ad qđ ẽt facit quod scribitur ꝓuerbiorum 6. † Homo apostata, uir inutilis gradiens ore ꝑuerso, annuit oculis, territ pede, digito loquitur prauo corde machinatᷣ malũ, & in omni tp̄e iurgia seminat. habet ẽt illud malum hmõi apostasia, ꝙ qui eam incurrit uix potest ad bonum reparari, ut dicit Apost. ad Hebr. 6. Impossibile est eos q semel illuminati sunt, & post pauca, & ꝓ'apsi sunt. s. per apostasiã, rursus renouari ad pnĩam, & accipitur ibi impossibile pro difficili. Hic est .n. unus modus impossibilitatis ut hᷣ 5. Metha. quod potissimum in istis de quibus paulo ante ꝑmisimus locum hẽt, qui à parẽtibus iudæis ꝑfidiam legis ueteris cum sauguine trahunt. Et ex his inferri potest ad quæst. quam posuit Oldr. consil. 51. † An iudæus transiens ad sectã Sarracenorũ sit puniendus, & tãdẽ post multa cõclusit qđ nõ, & ĩter cetera motiua sua est illud qđ deterior ẽ infidelitas iudæorũ quam Sarracenorũ aut gentiliũ ut superius diximus. Pro quo ẽt est tex. aptus .1. q.1. nonne. cũ ergo de peiori trãseat ad minus mala, nõ est ob hoc puniẽdus. Ex quo ẽt sequitᷣ qđ † isti apostatæ qui ĩ legem iudæorũ recidũt peiores sunt q̃ si essẽt apostatę legem Sarracenorũ amplectẽtes, uel aliam huiuscemodi. Vnum tñ non omittam quod licet oẽs infideles tam Iudæi quã alii sint mali, & iniqui ut pote infideles, † tolerantur tñ ꝑ ecclesiã in infidelitate sua, ut uel sic tolerati finaliter conuertãtur ad fidẽ, ut de multis iam uidimus, ut in c. q sincera. 45. dist. & c. sicut iudæi. de iudæ. Magis tñ sunt tolerabiles ritus iudæorũ quam aliorũ infidelium, licet iudæi. sint peiores ut diximus. Cuius rõ, ẽ qꝛ cum in eis olim ꝑfigurabatᷣ ueritas fidei quam tenemus, ꝓuenit hoc bonum qđ testi

monium fidei nostræ habemus ab hostib. & quasi in figura repñtaᵗ nobis qđ credimus, qđ in aliis infidelibus nõ contingit, ũt dicit Th. in 2.2.q.10.art.11. & hac cõsideratione, licet iure nõ sit expressa, iura ꝓhibẽt ne Saraceni publice faciãt cærimonias suos inuocãdo publice nomen Machometi, uel similia faciẽdo ut in clemẽt. unic de iud. Hoc tñ non repeiiᵗ prohibitũ in Iudæis, & hoc tenẽt Mat th. & do. Card. & Ioã. de Imola in d clement.

1 *Hæretici an tolerandi sint.*
2 *Perniciosus populo e medio tollendus est, ne eius contagione ceteri quoque corrumpantur.*
3 *Hæresis, instar cancri serpere dicitur, & idcirco eradicanda, ne totum corrodat corpus.*
4 *Crimen proximi ita demum celandum est, si in totius populi corporalem spiritualemq; perniciem non uergat.*

QVAESTIO VI.

1 SExto quæro, †an hęretici sint tolerandi? Et distinguendum est, quia aut occurrit casus in quo non possent puniri hæretici q̃a simul puniantur, & boni Vel q̃a latent inter bonos. Vel quihñt multos sequaces, ita ꝙ sine catholicorum periculo interfici non pñt, & tali casu hæretici sunt tolerandi, & hoc a p̃te dñs oñdit Matt. 13. ubi in parabola ꝓhibuit colligit zizania, ne forte eradicantes zizania, eradicarẽt simul, & triticum. Qñ uero ex occasione hęreticorũ non imminet periculum bonis, sed magis, tutela & salus. tunc licite pñt occi di, ut dicit Aug. cõtra Parmen. Sic. n. si saluti totius corporis humani expediat præcisio alicuius membri, puta cum est putridũ, uel corruptiuum aliorũ mẽbrorũ, laudabilr. & salubriter abscinditur. Ita cũ q̃libet ꝑsona singularis comparetur ad totam cõitatem sicut pars ad totam. 2 † Si aliq̃s hõ sit periculosus cõitati, & correptiuus ipsius ꝑꝑ aliqđ pctm̃, laudabiliter, & salubriter occiditur, ut bonũ cõe consefuetur, modicum. n. fermẽtum totam massam corrumpit, ut 1. ad Cor. 5. ad hæc adaptari pñt no. ꝑ Th. 2.2.q.64.art.2. & si hoc in aliis enormibus criminibus locũ habet, fortius in crimine hęresis, quod sua grauitate flagitiosissimum est, ut in præhabitis patet eo maxime, 3 q̃a iuxta Apost 2. ad Tim. 2. † hæresis ut cancer dr̃ serpere. Vnde resecãda est à principio, ne paulatim intima cordis corrodat, & spiritualem uitã adimat, resecãdæ siquidẽ sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis à caulis repellenda, ne tota dumus massu, corpus, ardeat, corrũpaᵗ, putrescat, inteteat. Arrius in Alexandra una scintilla fuit, sed qm̃ non statim oppressus est, totũ orbẽ eius flãma est populata 24. q. 3. resecãdæ. Ioannes quoq; Apost. in canon. sua. Si q̃s inq̃t uenit ad uos. & hanc doctr. nõ affert, nolite eũ recipere in domũ, nec aue ei dixeritis Qui. n. dicit illi aue, cõicat operibus illius mal s, Hæc Ioãnes quæ de schismaticis, siue hæreticis uitãdis uerbis docuit ẽt factis exhibuit. Narrat. n. de illo auditor eius uir sanctis s. Polycarpus, ꝙ t p̃e quodam cũ apud Ephesum balneas lauandi gr̃a fuisset ingressus, & uidisset ibi Cherintũ, exiliis cõtinuo, & discessit non lotus dicens, Fugiamus hinc ne, & ipse balneæ corruant in quibus Cherintus lauaᵗ inimicus ueritatis. de quo est tex. 24. q. 1. c. oĩs q. Adde pulchrũ tex. ca. causa, & q. quę dignior. 4 † Vnde & si in aliis criminibus occultis teneatur q̃s crimen ꝓximi celare ꝑꝑ charitatẽ, ut in cap. si sac. de off. ord. & 1. q. 1. Xp̃s. hoc tñ fallit in crimine qđ pertinet ad corruptionem cõitatis spũalem, uel corporalem. Hoc. n. casu teneᵗ q̃s illud propalare testificando, uel denũciando, ut dicit Th. 2.2.q.70. ar. 1. Idẽ sentit Inn. de test. cog. c. 1. & ponit exemplum in hæresi qđ ut patet ex præmissis spũale detrimentũ inferre cõitati est aptissimum, ꝓdest ẽt hæc punitio criminum reip. ut ceteri metu pœnę arceantur a similibus cõmittendis. 23. qõ. 5. non est innocentiæ, de uita, & honest. cleric. ut clericorum. & inde est qđ ut magis ista in plurimorũ exemplum ueniãt publicæ debẽt malefactores puniri. l. capit. §. famosos. ff. de pœn. 7. q. 1. denique. uer. thuribula quoque.

1 *Indicare de hæresi cuius sit.*
2 *Papæ determinationi subyciuntur quę Christianã fidem respiciunt.*
3 *Pontifici Rom. optimum esset si quid super fide dubij suborire: ur id generali concilio decidere.*
4 *Pontifex Rom. consultius ageret si ardua quęque conuocato concilio decideret.*
5 *Angelum posset Pontifex Rom. excõmunicare, & iudicio damnare si fieri posset, ut uille male de fide sentiret.*
6 *Pontifex errans in iis quę fidei sunt damnari à concilio potest.*

7 *Papa quamuis in ijs quæ fidei sunt errare possit, concilium tamen non potest, & cur diuersum.*

8 *Legatus Apostolicæ sedis hæreticorum iudex est cōpetens super iam per ecclesiam decisis.*

Item episcopus & capitulum uacante sede, ad hæc & inquisitor fidei.

9 *Iudicibus ordinarijs, super hæresi procedendi uequaquam adempta facultas uidetur, quamuis Papa super hæretica prauitate inquisitores deputarit.*

Delegans ad uniuersitatem causarum potestate cōcessa non uidetur etiam in illis causis abdicata potestas ordinarij.

Limita, & declara, ut nu. 11.

10 *Officiali facto in ciuitate super damnis datis, uel super abundantia, non idcirco tollitur iurisdictio ordinarij.*

12 *Delegatus ab episcopo, aut capitulo sede uacante potest de hæresi cognoscere, modo quadragenarius sit.*

13 *Inquisitor an possit uices suas committere.*

14 *Vicarius generalis episcopi, aut capituli uacante sede, an cognoscere possit de crimine hæresis.*

15 *Inquisitores aduersum episcopos minime procedere possunt, nisi expressim illis committatur, intellige sanè ut ibi.*

16 *Ordinario an liceat contra episcopum in ipsius ordinarij territorio delinquentem procedere.*

17 *Episcopis, an ualeat in hæreticum inquisitorem procedere.*

18 *Episcopi, & inquisitioni præfecti sunt, districte aduersus suspectos de hæresi procedāt, nemini fraudulose falso hoc crimen imponant, nihil denique gratia, odio, aut lucri causa agant.*

Qua pæna plectantur inquisitores si his contrauenerint.

19 *Episcopus hæreses expurgare negligens qua pæna puniatur.*

20 *Officiales temporales an hæreticæ prauitatis cognitionem habeant.*

QVAESTIO VII.

1 SEptimo quæro. † Ad quem spectet iudicare de hæresi. In hoc distinguerem, quia aut agitur de articulo nondum deciso ꝑ ecclesiam. Aut de articulo iam deciso. Primo casu iudicium spectat ad Papam, ut probat tex. 24. q. 1. quoties, & c. hæc est fides, & cap. 1. de iura calum. & c. maiores, de bap. quod ēt sacræ scripturæ auctoritate ostendit. Nam & Saluator Petro dixit, quem summum Pōtificem constituit, Ego pro te rogaui Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliqn̄ conuersus cōfirma fratres tuos. Luc. 22. Et ubi Xp̄s discipulos interrogauerat, uos autem quem me esse dicitis? Petrus rñdit, Tu es Xp̄s filius Dei uiui. Matt. 16. Hoc ēt tenet S. Th. 2. 2. q. 1. art. 10. & huius ratio est, q̄a una fides debet esse totius ecclesiæ, ſm illud 1. ad Corin. 1. Id ipsum dicatis omnes, & nō sint in uobis schismata, qđ seruari nō posset, nisi qō de fide exorta determinaretur per eum qui toti ecclesiæ præest, ut sic eius sn̄ia à tota ecclesia firmiter teneatur. Illud idem sequitur Aug. de Anch. in summa sua de ptāte ecclesiæ. q. 10. art. 1. & 2. Et hoc satis figuratū est Exod. 18. ubi dictū est Moysi qui fuit rector Iudæorū, sicut Papa rector ē oīum Xp̄ianorū. Esto in populo in his q̄ ad Deū pertinent, ut ostēdas ei cærimonias, & ritū colendi Deū. Sicut ergo oēs qōnes emergentes de lege, & cultu Dei, reseruabantur Moysi determinandæ. 2 † Sic oīa quæ sunt fidei Xp̄ianæ spectant ad determinationē Papæ. Vnde dicit Cyrillus in lib. thes. ut membra maneamus in capite in nr̄o Apostolico throno Rom. Pont. maneamus, à quo nr̄m est quærere qd credere, quid tenere debemus. & Maximus in epist. Orientalib. missa, dicit oēs fines orbis terræ ꝑ dn̄m sinere receperūt, & ubiq; terrarū catholici ueram fidē cōfitentes, in Pont. Rom. tanq̄ in solem respiciunt, & ex ipso lumine catholicæ, apostolicæ fidei recipiunt ueritatem, licet. n. apud alios forte posset esse ꝓfundior scientia ad ista decidētia, q̄ in Rom. Pont. deest tn̄ eis ptās de his iudicādi, & statuendi, q̄ in solo Rom. Pont. residet ut ꝑdiximus. 3 † Cauti tn̄ ageret Papa si cum de istis dubius articulus occurrit cōcilium gn̄ale faceret cōgregari, ut cum ius cōsilio decideret qđ esset tenendū, & credendū. Sicut Apostoli fecerunt actu. c. 15. qn̄ insurrexit hæresis illorū qui dicebant legem Moysi simul cū euāgelio obseruandā. Conuenerunt. n. Hierosolymis uidere de uerbo hoc. Simile fuit c. firmiter, de sum. Trin. & c. damnamus. eo. titu. & cap. unico. eo. tit. lib. 6. & clem. unica. eo. ti. 4 † Et hoc idem in omnibus arduis consulte esset agendum, ut apparet 50 dist. de eo. 96. dist. bene quidem 35. q. 5. ad sedem. 35. q. 9. ꝙ quis, in ægrum est. n. iudicium, ꝙ plurimorū sententiis cōfirmatur, de officio deleg. prudentiam, in princ. 20. distin. de quib. C. de fideicom. l. fin. est. n. tanta in hoc Papæ ptās

5 † ꝙ si possibile foret, ꝙ angelus de cœlo aliqd cõtra fidẽ doceret aut sentiret, ꝑ papã iudicari, & excõicari posset ut ꝓbatur ad Galatas 1. c. Sed licet nos aut angelus de cęlo euãgel zauerit uobis, præterq̃ qđ euangelizauimus uobis, anathema sit. † Si tñ contingeret papam errare in his q̃ sunt fidei, tunc dãnari posset ꝑ cõciliũ gñale, ut in c. si papa 40. di. cum gl. & ꝑ gl. 15. dist. sicut. & 19. dist. Anastasius. & Inn. in c. ex parte. de uer. sig. & per Doc. in c. in fidei fauorẽ. de hær. lib. 6. Nec per hoc dicimus inferiorẽ dicere ius in superiorẽ cũ Papa sit maior cõcilio gñali, ut in c. significasti. de electio. & c. aliorũ. & c. nemo. 9. q. 3. qm̃ cum Papa incurrit hæresim, desinit esse Papa, cum nõ sit de corpore ecclesiæ, ꝑ quo est glo. 24. qõ. 1. Acatius. ergo, & multo minus põt dici gerere uices eius qui est caput ecclesiæ. & huic sñiæ gñalis consilii stari debet, ut pote quæ ueritatem continet in-
7 dubitatam. † Nam, & si Papa possit errare in his quæ sunt fidei. Nam, & legimus aliquos Romanos põtifices hæresim incurrisse, ut patet in d. c. Anastasius 19. dist. c. nunc aũt. 21. dist. Tñ concilium gñale in tangentibus fidẽ errare non põt, & de hoc uere intelligiť prædicta auctoritas Lucæ. Ego pro te rogaui Petre, ut non deficiat fides tua. Dictum. n. est ei in ꝑsona totius ecclesiæ, cui ẽt cõsonat illud uerbũ Saluatoris nostri. Matth. 28. Ego enim uobiscum sum oĩbus diebus usque ad consummationem seculi. Non si quidem tm̃ Petro nec duodecim apostolis dictum intelligitur, cum morte finierit dies suos, nec usq; in finẽ seculi ꝑseuerauerint, sed potius uniuersali ecclesiæ q̃ in finẽ est duratura q̃ in generali cõcilio representať, & tãtæ auctoritatis est cõcilii determinatio in hmõi, qđ Euangeliũ ille noĩatur. ut patet ad Gal. 2. qñ Paulus dixit ꝙ Petrus nõ ambulabat ad ueritatẽ Euangelii. Id tñ in quo Paulus rẽphendebat Petrũ erat ꝙ ipse subtrahebat se a gentib. nolẽs mãducare de cibis eorũ, sed obseruabat ritus Iudæorũ in cibis ꝑꝑ timorẽ Iudæorũ qui su ꝑuenerãt à Hierosolymis, hoc tñ non erat cõtra aliquod de quatuor Euãgeliis, sed erat cõtra determinationẽ cõcilii gñalis, qđ ab apostolis fuerat celebratum super hmõi legalibus non seruandis, Actuum 15. Ad qđ ẽt ostendendũ sola uniuersalis synodus loqtur sub noĩe Spiritus Sancti ut ibi patet. Nã cum in eodem concilio fieret diffinitio, dictum fuit. placuit Spiritui Sancto, & nobis, & istis uerbis postmodũ usa fuerunt generalia cõcilia q̃ in ecclesia uniuersali fuerunt cõgregata, ubi ergo talis assessor accedit, locus errandi nõ põt occurrere. Et si cõtrariũ diceremus nil certũ esset in fide. Vnusquisque. n. sequereť opinionẽ suã, & fluctuaremus omni uẽto doctrinæ sicut paruuli. cõtra Apostolũ ad Ephes. 4. ubi ait ꝙ Christus dedit in ecclesia quosdã Apostolos, alios Prophetas, alios uero Pastores, & Doctores ad cõsummationẽ sctõrũ in ædificationẽ corporis Christi, donec occuramus oẽs in unitatẽ fidei, & paulo post, & iã nõ simus paruuli fluctuãtes, & circunferanť oĩ uẽto doctrinæ in neqtia, & astutia hoĩum ad circunuẽtionẽ erroris, quasi uelit qđ cũ fuerimus in fide istorũ qui fidẽ ecclesię representãt nõ fluctuabimus in doctrina fidei tanq̃ paruuli. Sed prædictis vř obstare c. tria. iuncto c. placuit. 56. q. 2. & c. fi. de rapto. ubi apparet quod illud, ꝙ circa matrimoniũ non cõtrahendũ inter raptorem, & raptam fuerat erroneæ per conciliũ statutum, fuit postea emendatũ. Ad hoc tñ stat in̄sio, quod illud non est de spectantibus ad fidem in quibus obtinet qđ prædiximus. Vel aliter dicendũ, ꝙ illud nõ fuerat erroneæ statutũ, licet eẽt cõtra testimonia ueteris legis, ut uoluit gl. & male in d. c. tria. Nam cũ illud esset ꝑceptum iudiciale non obligabat in lege noua, sed fuit correctũ, q̃a pro hoc tꝑe sic fuit uisum legislatori, siue q̃a sibi placuit qđ sufficit ut §. sed qđ prin. inst. de iure nat. & per Philosophũ. 5. Eth. Hæc dixi submittens me determinationi sanctæ matris ecclesiæ.
8 † Aut q̃rimus circa ea q̃ iam sunt per ecclesiã decisa, & tunc legatus sedis apostolicæ est cõpetens iudex ut c. ut commissi. de hær. lib. 6. Item eps poterit iudicare de quæstione. fidei, & contra hæreticos procedere, & ẽt capitulũ sede uacante in c. ad abolendam. de hære. in princ. & ẽt inquisitores per sedem apostolicam deputati in c. per hoc. & c. ut inquisitionis. de hær. lib. 6. & clemen. 1. eo. ti.
9 † Per hoc. n. quod Papa deputat inquisitores suꝑ hæretica prauitate non vř facultatem super his procedendi ordinariis tollere ut in d. c. ꝑ hoc. Ex quo infertur quod per ꝑtãtem datã delegato ad uniuersitatem causarũ non vř ẽt in illis causis abdicata potestas ab ordinario. hoc colligitur ex illo tex. iuncta glo. quæ uult quod inquisitor hæreticæ prauitatis dicitur

cit esse delegatus ad uniuersitatē causarū, ex quo habes optimā limitationem ad c. studuisti. de off. lega. ut nō habeat locū in delegato ad uniuersitatē causarū, ꝑ quo est gl in d. ca. per hoc. facit in simi qđ not. Bart. in l. 1. C.
10 de off. ꝑfec. urb. ubi tenet qđ † licet in ciuitate fiat unus officialis suꝑ dānis datis uel super abundantia, non tñ ꝑꝑ hoc tollitur iurisdictio quam hēt ptās q hēt' uniuersalem iurisdictionem, ꝑ quo bene facit text. in d. l. 1. & in l. fi. iuncta gl. C. de iurisd. om. iud. & gl.
11 in c. in galliarū. 25. q. 2. † Hoc tñ limita uerum esse quoties una iurisdictio subalternatur alteri ut in exemplo prædicto. Si tñ ille specialis iudex esset superior gnāli, utputa iudex deputatus ꝑ statutum suꝑ causis appellationū, & nullitatū. tunc gnālis iudex non se intromittit de speciali. Idē ēt si non se habet tanq̃ superior sed tanquam differēs specie, ut est iudex insinuationum. C. de test. consulta diualia, ita determinat Bal. in l. unica.
12 ff. de off. cōsu. † Poterit tñ cognoscere de crimine hæresis delegatus ab ēpo deputatus. aut à capitulo sede uacāte ut in cle. 1. §. 1. & in clem. 2. de hær. Debet tñ talis inqsitor, ac ēt delegatus annum quadragesimum attingere, ut est tex. in d. clem. 2. in princ. cū gl. ex quo limitat̄. c. cum uicesimum. de off. deleg. Idem si sit delegatis à Papa cum tex. d. clem.
13 gnāliter loquatur. † Sed an inquisitor possit committere uices suas, solutio gl. in d. cle 2. arguit pro, & contra. finaliter tenet qđ sic per illum tex. & per tex. in clem. 1. §. porro. eod. titu. & hanc opinionem tenent cōiter
14 Doc. † Sed dubiū est de uicario gnāli ēpi, aut capituli sede uacante, & dicendum est ſm Lapum, & Ioan. de Imol. in d. clem 1 de hęr. quod non poterit sine speciali commissione ēpi de hoc crimine cognoscere per text. in c. licet. de off. uic. lib. 6. Et aūt tam latam ēporum ptās ꝙ cōtra quoscunque ēt quantumcunq; exēptos poterunt procedere, & eos de hoc crimine cōdemnare, nō obstante quocūque priuilegio exēptionis ut ī c. ad abolēdā.
15 §. fi. de hær. † Fallit tamē hoc in ēpis contra quos procedere non pñt inquisitores, nisi expresse hoc sibi committatur, ut in c inquisit eo. ti. lib. 6. debent tamen nunciare Romano pōtifici si illi de hoc crimine infamati siue suspecti exīstāt, ut dicit ibi tex. crederem tñ ꝙ ubi essent suspecti de fuga, carcerari possent ut ad Papā remitterent̄, ut in §. aud. in auth. de defens. ciui. coll. 3. ad qđ faciunt not. per Bart. in l magistratibus. ff. de iurisdictio. omniū iudicum. Sed qro iuxta hoc † an ille tex.
16 procedat tm̄ in inquisitoribus, an ēt locum sibi uendicet in ordinariis de hoc crimine ingrentibus. Ego putarem qđ tm̄ in inquisitoribus locum habeat, non. n. debet extendi ad ēpm aut ad capitulum sede uacante cū de ipsis non loquat̄ nec ꝑ hoc qđ sint ēpi qui hæresim incurrunt effugiūt iurisdictionem ēpi, in cuius territorio deliquūt. Pro quo est gl. in c. ibi. n. 3. q. 6. & in c. 1 de rapto. & per Innoc. in cum inferior. de maiori, & obed. Vl-
17 terius iuxta idem quæritur, † an ēps possit procedere contra inqsitorem, si hæresim incurrat Lapus Abb. in d. c. inquisitores. dicit ꝙ non durante offō, nisi crimen esset adeo notorium ꝙ non reqreret̄ causæ cognitio. de fil. presby. qm̄. Idem sequitur ibi Domi. hæc opinio posset ēt iustificari per ea q̄ not. Bar. in l. fi. ff. de rerū diui. ubi tenet qđ si duo sint dñi insolidum alicus castri, & unus delinquat, non poterit puniri à condomino, qa non hēt in eum iurisdictionem. Nam par in parē non hēt imperium. de electio. innotuit. Sed hoc non obstante ego crederē indistincte posset dici qđ possit cōtra eum super hmōi crimine procedere, cū istud sit delictū ꝑ qđ perdit iurisdictio ipso iure. Pro quo faciūt no. in ꝑdicta mā ꝑ Bart. in l. qui iurisdictioni. ff. de iurisd. om. iud. in addit. & ponit exemplū in crim. læsæ maiest. C. de dig. l. si gradatim. & l. quoties. lib. 12. C. de off. recto. ꝓuin. l. 2. ubi vř gl. eo ēt casu quo delinqueret in male ꝑcedēdo in offō, indubie posset eū punire, cū ordinarius delegatus apostoli. cū male se gerentē in cā sibi cōmissa punire possit, sic tñ ut ex hoc iurisdictio eius nō īpediatur, iuxta not. ꝑ Doct. in c. fi. de rescrip. & ꝑ Cynū, & legistas in auth. qua in ꝓuincia.
18 C. ubi de crimine agi oportet. † In processu aūt suꝑ hoc crimine faciendo ēpi, & inqsitores apostolicę sedis hñt exortationem à iure in uirtute sanctę obediētię, & sub interminatiōe maledictionis ęternę, ut cōtra suspectos uel diffamatos de hmōi prauitate districte & prōpte ꝓcedāt, sic tñ ꝙ malitiose, & fraudulēter hoc nefandū crimē falso alicui nō īponāt, & si odii grā uel amoris, lucri, aut commodi tꝑalis obtentu, cōtra iustitiam, & conscientiā suam omiserint cōtra quenquam ꝓcedere ubi fuerit procedendum, super hmōi

prauitate,

prauitate, aut obtentu eodem prauitatem ipsam alicui imposuerint, ac eum sup hoc prę sumpserint quoquõ uexare, præter alias pœnas pro qualitate culpæ eis imponẽdas, Eps aut superior suspensionis ab officio p triennium, alii uero excõicationis sniam eoipso incurrant, à qua qdem excõicationis snia q eam incurrerint nõ ipsi p summũ Pontificẽ poterunt (præterq̃ in mortis articulo, & tũc satisfactione pmissa) absolutionis beneficiũ obtinere, nullo in hac parte priuilegio suffragante, de quo est text. in cle. 1. §. uerũ, de hęr.

19 Insuper † si qs eps in expurgando hæreses de sua diœcesi negligens fuerit, uel remissus, cũ id certis indiciis apparuerit, deponendus est ab offõ epali, & in locũ ipsius alter substituẽdus est, q uelit, & possit hęreticã cõfundere prauitatẽ, de hær. exc. in fi. Ex quo manifeste apparet, q̃ dãnabilr, & cũ quãto aĩarũ suarũ periculo episcopi, & alii ad quos hmõi inqsitio spectat tã detestandũ facinus psequi, ac punire omittãt. Inferiores aũt prælati de hoc crimine se intromittere nequeunt, cum superiorib. pręfatis sit reseruatũ ut prædiximus.

20 Ptãtes aũt † siue dñi tpales, ac eorũ officiales de hoc crimine cũ sit mere ecclesiasticũ se intromittere nequeũt, ut de eo cognoscãt, aut iudicent, aut incarceratos ab episcopo, & inqsitore à carcere liberẽt, executionẽ tñ super hoc crimine fiendã sibi à iudicibus ecclesiasticis pręd ictis iniunctã adimplere nõ detractent, aut eorũ iudiciũ, seu sniam directe, uel indirecte impedire quoquõ nõ psumãt. Si qs uero de præfatis secularib. iudicib. cõtra prædicta fecerit, aut præfatis episcopo & inqsitoribus in prædicto fidei negocio se opposuerit, siue illud quouis modo impediuerit, & q sciẽter in prædictis dederint auxiliũ, cõsiliũ, uel fauorẽ, excõicationis sentẽtiã incurrat ipso iure, quã si p annũ animo sustinuerit indurato, ex tunc uelut hæreticus cõdemnetur. c. ut inquisit. §. fin. de hær. lib. 6.

1 *Ordo quis à iudicibus, & inquisitoribus seruari debeat in hæreticorum processu.*

2 *Hæreticus bis generaliter monendus est ut ab erroribus desistat, antequam ad specialẽ procedatur inquisitionem.*

3 *Episcopus si possit inquirere solus sine inquisitore, & uiceuersa quid inquisitor absque episcopo.*

4 *Episcopo sine inquisitore non licet contra hæreticum diffinitiuam proferre sententiam, nec eum dir carceri mancipare, nec tormentis subijcere.*

Limita, & declara, ut ibi.

5 *Inquisitoribus, alijsque hæreticæ prauitatis cognitoribus inte dicitur ne modis illicitis ab aliquibus pecunias extorqueant, alioqui pœna ibi tradita plectentur.*

6 *Pœnæ pecuniariæ, an quando, & ad quid hæreticis imponi possint.*

7 *Inquisitioni præfecti hæreticis conuersis pœnas commutare, & minuere possunt.*

8 *Inquisitores an possint esculenta, & poculenta mera liberalitate oblata recipere.*

Iudicibus an liceat esculenta & poculẽta recipere.

9 *Delegatus iudex licite potest esculenta, & poculenta accipere.*

10 *Hæreticus in quo territorio conueniendus sit.*

QVAESTIO VIII.

1 Octauo quæro, † de ordine qui debet teneri per iudices in procedendo contra hęreticos. Ad qđ dicendũ q in primis clerum, & ppłm conuocabunt exponendo eis inqsitionem, q̃ facere intendunt, auxiliũ quoq; & cõsilium, & fauorem ab ipsis pet. c. ut cõmissi. in §. 1. de hær. lib. 6. & solent inqsitores primo ire ad episcopũ loci, uel uicariũ, & ostendere eis facultatẽ, & auctoritatẽ suã, & rogare q cõgreget clerum, quo congregato ostendunt eis lras, & facultatẽ prædictas sermonẽ faciunt, & eorum auxilium & fauorem postulant. Postea simile faciunt cum potestate, siue correctore ciuitatis, & concilio siue (ut Hispanice loquamur) cõsistorio. demũ cõuocant totã cõcionẽ populi, & habito sermone ad populum idẽ faciũt ut prædiximus. Postea interpolatim inquisitor facit sermones ad populum de fide.

2 Et cõueniens est † q ad minus duę monitiones pręmittantr cõtra oẽs hæreticos, ut relictis erroribus suis ad fidem catholicam reuertantr, & ad ecclesiæ gremiũ redeant, q̃ tanq̃ pia mr non claudit gremium redeũti, ut c. sup eo. de hær. lib. 6. Et p his monitionibus satisfacit auctoritas Apostoli ad Titum 3. ubi dicit hæreticum hoiem post unam, & ſm admonitionem deuita, ad idem 24. q. 1. quæ dignior, & q. 3. dicit Apłs. Inquisitores ẽt ex abundanti consueuerunt addere tertiã monitionẽ ut magis psessu suos uideantr iustificare In qbus monitionibus quaiũ singulæ decẽ dies cõtinẽt monẽt eos ad cõuersionẽ, & reuertẽtib. pmittunt benignam

gnā misericordiā. Quibus peractis procedē-
dū est ad inqsitionē, recipiendo in unaquaq;
parochia iurm à rectore parochiali, & ab a-
liis ꝓbis, & honestis uiris, & si illi deponant
aliquos de parochia fore hæreticos, aut diffa
matos sine suspectos, eō sueuerūt secreto eos
corā se uocare, & secreto ad cōuersionē mo-
nere, & ubi nec sic uoluerint, ꝓcedit contra
eos ẜm formā iuris, q ꝓcessus determinat a ꝑ
te ꝑtex. in cle. 1. §. 1. de hær. ubi tex. dicit qđ
procedendū est per diœcesanos epos, & per
inquisitores à sede apostolica deputatos si-
3 mul conuenientes. † Sunt tn̄ q̄dam quæ pn̄t
unus sine alio agere utpote citare, arrestare
seu capere, ac carcere mancipare, ēt ponēdo
in compedibus uel manicis ferreis, prout ẜm
eū uiderit expedire. Poterit ēt inqrere qsque
p̄dictorū sine altero cōtra illos de quibus ui
4 derit inquirendū, † diro tn̄ carceri mancipare
siue arcto, qui magis ad pœnam quam ad
custodiam uideatur, aut tormentis suppone
re eos cōtra quos procedit, aut diffinitiuam
sn̄iam ferre cōtra eos non poterit eps sine in
quisitor, aut inquisitor sine epo, aut eius uel
capituli sede uacante suꝑ hoc delegato, qđ
tn̄ intellige dummodo adinuicem copiā ha-
bere ualeant infra octo dierū spatium postq̄
inuicē se reqsiuerint. Si aūt cōuenire nō po-
tuerunt ꝑꝑ p̄missa, tunc inqsitor ordinario,
uel econtra ordinarius inqsitori poterit suꝑ
præmissis committere uices suas, uel per lite
ras significare eidem suū cōsilium, uel assen
sum, ut dicit ibi tex. & ut cum maiori purita
5 te, & integritate res agatur. † Inhibitum est
inquisitoribus, & tam ipsorū quā epōrū ac
capitulorū sede uacante delegatis sine com-
missariis, ne ꝑtextu inqsitionis officii qbus-
uis modis illicitis ab aliquib. pecuniā extor-
queāt, & si secus fecerint eoipso sn̄iam excōi
cationis incurrunt, à qua non pn̄t absolui ꝑ-
terq̄ in mortis articulo, donec plenariam sa-
tisfactionē fecerint his a quibus extorserūt,
a qua satisfactionē nullis pactis aut priuile
giis aut remissionib. poterunt liberari, & ne
hoc latere possit, notarii, & officiales dicti
officii necnon fratres, & socii inquisitorū ip
sorū & cōmissariorū (qui dictos inquisitores
aut cōmissarios secrete p̄dicta nouerint com
misisse) si indignationē dei, & sedis apostoli-
cæ offensam uoluerint euitare, grauiter ip-
sos arguere, & corrigere studeant in secreto,
ꝙ si taliter ea sciuerint ut ꝓbare ualeant pla

tis inquisitorū, & cōmissariorū eorundē stu-
deāt nūciare, ut in cle. 2. eo. ti. Pōdera tn̄ illū
tex. q nō loquit de ep s, vn̄ licet ab his dēant
abstinere nō tn̄ pœna p̄dicta hr̄et locū in il-
lis. cū nō sit exp̄ssum, uoluit. n. dignitati eo-
rū deferre, ut in c. sane. lo 2. de off. dele. & in
c. 2. eo. ti. li. 6 ita tenet gl. in d. cle. 2. quam se
quunt ibi cōiter Docto. Eps tn̄ non dēt ali-
quid hr̄e ꝑꝑ inquisitionē, nec partem aliquā
deputatis inqsitionis offō, ut patet in extra
uag. Boni. ex eo. §. pen. ita tenet Io. And. in c.
fi. §. 1. de hær. lib. 6. Considera ēt circa idem ꝙ
6 tex. † ille prohibet illicitas extorsiones, non
tn̄ per hoc tollit pœnas pecuniarias applicā
das offō imponi. & exigi. ẜm gl. ibi, circa qđ
dicit Matthæ. ꝙ bene pn̄t inculpatis de hoc
crimine imponi pn̄ia in pecunia pro paupe
ribus, uel aliis piis operibus ut c. accusatus,
§. de qōnibus, & §. si uero, de hær. lib. 6. Re-
fert ēt fratrem Aluarū Hispanū tenuisse, ꝙ
hanc multam pecuniariā inquisitores impo
nūt quoties aliq ꝓferunt uerba hæretica, aut
ludēdo, aut ex ira, aut ex fatua simplicitate,
& ignorātia, quæ tn̄ excusationē non habet.
Et his casib. & similib. possunt pecuniariter
puniri. Nā, & ecclesia hoc facit. 23. di. q̄q̄. de
iudæ. ad liberādā, de rapto. in archiepiscopa
7 tu. Item † inqsitores pn̄t hæreticis cōuersis
pœnas cōmutare uel minorare, in c. ut com-
missi. de hær. lib. 6 Nam, & alias iudex ex cer
tis causis minorat pœnā. ff. de poe. aut facta.
§. fi. Itē ꝓ hoc facit litera d. cle. 2. à cōtrario,
ꝑ hoc. n. ꝙ dicit, ꝙ modis illicitis nō pn̄t ex-
torquere pecuniā, ergo licitis sic, de p̄sump-
nōne. 25. dist. qualis. ff. de iud. cū ꝑtor. Itē qa
d. cle. ponit uerbū extorqueāt, qđ sonat in ui
tiū uiolētiæ, uel fraudis, ergo secus si iuste
cōdemnent, sed caueat ẜm eū ne imbursent.
qa reputaretur extorsio, sed dent paupcrib
uel applicent offō inqsitionis. in cle. statutū.
de elect. de p̄sumptio. literas. de off. ordi. dile
ctus. Idem per oīa sequit do. Car. in d. cle. 2.
& in cle. ad nostrum. in fi. eod. tit. Sed quæro
8 iuxta p̄dicta, † utrum inquisitores possint re
cipere modica exennia quæ cōsistunt in escu
lentis, & poculētis mera liberalitate oblatis,
quæ paucis pn̄t cōsumi dieb. & ueritas huius
qōnis pendet ab illa, An alii iudices possint
ista recipere. ī quo fuit uarietas īter Doc. nā
glo. in l. plebiscito. ff. de off. p̄si. tenuit ꝙ licet
olim illud licitū esset ꝑ d. l. & ꝑ l. solent. ff. de
off. procon. tamen hodie illud est immutatū

per

ꝑ iura noua, & correctũ Sed Bar. in d.l.plebiscito.post Guil.tenet opi.cõtrariam. Sed in auth. ut iud. sine quoquo suffra. §.rescriptũ tenet opi.d.gl.quod ẽt tenet gl. in d.§. & dicit ꝙ lex plebiscito.& alia iura q̃ innuunt contrarium possent hre locum in defectũ sui salarii,& tunc ẽt mediocriter, & à sponte dantibus,ut innuit tex.in d.§.& gl.in d.l.plebiscito. Prædicta dicit fore uera in iudice ordinario, † sed iudex delegatus indistincte põt ẽm eũ accipere esculentũ, & poculentũ qđ paucis cõsumi possit dieb.dũmodo mera liberalitate sit oblatũ.ut c.statutũ.§.insuꝑ de resc. lib.6.& istã opinionẽ sequit̃ Bal. in d.l.solẽt, licet nõ ita plene distinguat,& opi.istorũ doctorũ satis est cõformis legib. ord.Hispaniæ, q̃ indistincte ꝓhibent iudicibus ne aliquid à partibus recipiant. Adiungit tñ Bal.ibi ꝙ pro qbusdã minimis nõ ostendit̃ lex, ut pro uno pari fasianorũ,uel ꝓ duabus fialis maluasiæ, ff.de cond.& dem.l. quãuis,qa pro tã paruo iudicis aĩus nõ flectit̃. Ad qđ ẽt ego induco tex.c. & si quæst. de sim. ubi pro modico uoluntarie oblato in collatione rei spũalis non committitur simonia, licet in spũalibus omnis traditio,& ꝓmissio cessare debeat. Adde gl.not.1 1.q.3.non licet. Ex qb. infert̃ ad decisionem qõnis propositæ, ꝙ cum inquisitoribus,& cõmissariis sint deputati redditus officii, & sic in eis militet ea rõ q̃ in ordinario, præsertim, qa cũ sint delegati ad uniuersitatem causarũ ut no.in ca. ꝑ hoc.de hær.lib.6. naturã ordinariã sapiunt. ẽm glo. de appell. cum causam. Idem in eis quod in ordinariis. erit dicendum. † Vlterius quæro circa præmissa in quo territorio sit hæreticus de hoc crimine cõueniendus. Ad hoc rñdetur ꝑ tex. in c.ut cõmissi.§ 1.de hær.li.6. ꝙ in loco ubi hæresim incurrit ẽt si ad aliam iurisdictionẽ se cõferat. Sed an in loco illo ad quem se trãstulit poterit cõueniri. Dic ꝙ sic, ut dicit ibi gl.cum ẽt ibidem censeatur delinquere hæresim illam retinendo. facit in simili quod no. Bar in l.si dñium.ff. de fur. & l.si abducta.C. eo.& l.sed nec legatarius.ff.de cond. fur. ubi tenet ꝙ si aliquis fecit furtum Florentiæ, & reperitur Perusii cum re subtracta, poterit ibi conueniri.s. Perusii. Nam sicut mutatione dñii nascitur noua actio furti ad pœnam applicandã parti, sic mutatione territorii, & iurisdictionis noua nascit̃ actio siue accusatio furti ad uindictã publicam ꝑ d. l. si dñũ.

1 *Hæresis crimen aduersus quos intentari possit.*
2 *Vsuram exercere non esse peccatum contendentes, hæretici censendi sunt.*
Contumax in hæresis causa si anno in excommunicatione persistat, utpote hæreticus condemnandus est.
3 *Sortilegi, & diuinationis crimen non est coram inquisitore pertractandum. latissime num. 6.*
4 *Professo religionem deserente, & ad nuptias conuolante, an huius criminis cognitio inquisitori concessa sit.*
5 *Nuptias binas si quis contraxerit, an huius rei cognitionem habeat inquisitor.*
6 *Diuinationes, & sortilegia quando dicantur sapere hæresim manifestam, & quando non. & numero 10.*
7 *Prænoscere, & pronunciare de futuris quando liceat, & quando non*
8 *Dæmonum diuinationes, & responsa euitanda sunt etiam si uera prædicent.*
9 *Deus quandoque quæ a dæmonibus prædicuntur euenire sint, ut hominum religionem erga illum tẽtet ac experiatur.*
11 *Inquisitoribus an liceat contra iudæos procedere, qui Christianos in eorum ritus inducunt.*

QVAESTIO IX.

NOno † quæro cõtra quos possit ꝓcedi obtentu huius criminis. Dicendũ est ꝙ cõtra hæreticos, credentes, fautores,& receptatores eorũ ut in c.officiũ.in prin.& c.ut inquisitionis, in prin.de hær.li.6. Qui aũt dicant̃ hæretici, determinat tex.in c.ad abolendã.in prin.eo.titu.in uolumine. De quo tñ uide quæ late scripsi supra in 1.membro. † Inter cæteros aũt ille q̃ diceret pertinaciter exercere usuras nõ est pctũ hæreticus iudicaretur in cle.unica.§. pen.de usur. Item qui ꝑꝑ cõtumaciam in causa hæresis excõicatur si per annum in excõicatione persistat, est uelut hæreticus condemnandus.in c.cum cõtumacia.de hæret.li 6. Et nedum contra hæreticos procedi põt, uerumẽt cõtra suspectos,& infamatos de hæresi,ut in d.c.ut officium.in princ. & de hmõi suspicione est exemplum in casu.c.fi.de pœ.cõtra illum qui diu in excõicatione ẽt pro qualicũque causa inflicta ꝑseuerauit.& similibus. † De sortilegiis uero,& diuinationibus non se poterũt inqsitores intromittere, nisi hæresim sapiãt manifeste,ut c.accusatus. §. sanè. de hær.lib.6. Ex his infert̃ ad qõnẽ. Quidam frater † ꝓfessus exiuit ordinẽ,& accepit uxorem,

rē, an inqſitor hæreticę prauitatis poſſit de hoc cognoſcere. But. in l. 3. C. de ſum. Trin. diſtinguebat, quia aut accepit eā clā, & pſumit doloſe hoc feciſſe, & nō ꝑ errorē, & ſic cōtra eū nō poterit ꝓcedere. Aut accepit palam, & eo caſu nō pſumit in dolo, ſed erroneæ hoc feciſſe, putās ſibi licere, & ꝙ erret in fide, & ſic cognitio ꝑtinebit ad inqſitorē. Idē ſequitur Panor. in c. cum qdā. de iureiur. & in ſuo conſ. 68. infertur ēt ad aliam qōē. An † inquiſitor hæreticæ prauitatis poſſit ꝓcedere contra illum q binas nuptias cōtraxit, itaq; uiuēte prima uxore dixit ſecūdā, & Lapus Abb. in d. § ſane. dicit ꝙ fuit cōſultum ꝙ ſit, qa uī committere contra unum de ſacris eccleſiæ, & ꝑ conñs hæreticus eſt habendus. de hær. ad abolendam, in prin. Idem ſequitur ibi Dominicus. Sed ego diſtinguerem ut ſupra proxima q. an ſcilicet clam uel palam illud fecerit, & per hoc poteris ad multa ſimilia rñdere. Vlterius qro circa pmiſſa an † inquiſitores pfati ꝓcedere poſſint contra diuinatores, & ſortilegos. Ad hoc dicendum eſt ꝙ non niſi hæreſim ſapiant manifeſtā, ut pdiximus qñ autē dicant ſapere hæreſim. eſt ſatis difficile diffinire. Sed Old. conſ. 210. uolēs hoc determinare dicit, ꝙ ſi qs ꝑ inuocationem dæmonis uult aliqđ futurū ſcire, hoc hæreſim ſapit manifeſte, qa uult dæmoni attribuere qđ ſoli Deo eſt reſeruatū, iuxta illud Eſaiæ 41. anūciate nobis q̄ futura ſunt, & dicemus qa dii eſtis uos. Idem tenet Io. And. in add. ad Spec. tit. de ſortil. & hoc caſu poteſt intelligi tex. 26. q. 5. epi. in prin. ubi pdictos appellat hæreticos. Non tñ ego crederē hoc eſſe uerū ſic ſimplr loquendo. Sed ꝓ ueritate huius cōſiderandū eſt, qa futura dupliciter cognoſci pñt. Vno quidem modo in ſuis cauſis, alio modo in ſeipſis. Cauſæ aūt futurorū tripliciter ſe hñt. Quædā † enim ꝓducunt ex neceſſitate, & ſemꝑ ſuos effectus, & hmōi effectus futuri ꝑ certitudinē pnoſci, & pnūciari pñt ex cōſideratione ſuarū cauſarū, ſicut Aſtrologi pnunciant eclipſes futuras. Quædā uero cāæ ꝓducūt ſuos effectus nō ex neceſſitate, & ſemꝑ, ſed ut in pluribus, raro tñ deficiūt, & ꝑ hmōi cauſas pñt pcognoſci effectus futuri, non qdē ꝑ certitudinē, ſed ꝑ quandam cōiecturam, ſicut aſtrologi ꝑ conſiderationē ſtellarū qdam pnoſcere, & pronunciare pñt de pluuiis, & ſiccitatibus, & medici de ſanitate uel morte. Quædam uero cauſæ ſunt q̄ ſi ſm ſe conſiderarent hñt ſe ad utrumlibet, ꝙ pcipue uī de potentis rationabilibus q̄ ſe hñt ad oppoſita ſm phyloſophum, & tales effectus uel ēt ſi quis effectus ut in paucioribus caſu accidūt ex nālibus cauſis ꝑ conſiderationem cauſarum pnoſci non pñt, niſi in in ſeipſis cōſiderentur hoīes autē hmōi effectus in ſeipſos ſolum conſiderare pñt dum ſunt præſentes, ſicut cum homo uidet fortē currere uel ambulare. Sed conſiderare hmōi anteq̄ fiant eſt proprium Dei, qui ſolus in ſua æternitate uidet ea quæ futura ſunt tanq̄ pſentia, & de hoc intelligit præinducta auctoritas Eſaiæ. Annunciate nobis, &c. Si quis uero hmōi futura pnoſcere aut prænunciare quoquo modo pſumpſerit, niſi Deo reuelante, manifeſte uſurpat ſibi qđ Dei eſt. Hæc ponit S. Th. 2. 2. q. 95. art. 1. de quo ēt uide eundem 2. 2. q. 172. art. 1. cum agit de prophetia. & in ſumma contra gentiles lib. 3. c. 155. ubi ſubiungit ꝙ maligni ſpiritus ueritatem fidei corrumpere molientes, ſicut abutunt operationem miraculorum ut errorem inducant hoībus, & argm̄ ueræ fidei debilitent, non tñ uere miracula faciendo, ſed ea q hoībus miraculoſa apparent, ita ēt abutuntur ꝓphetica pnunciatione, non qdē uere ꝓphetando, ſed prænunciando aliqua ſm ordinē cauſarum hmōi occultarum, ut uideātur futura prænoſcere in ſeipſis quod hoībus ꝑſuadent q occultas rerum cauſa nō cognoſcūt. Prædicti ſi quidē ſpiritus ſubtilitate intellectus ſui magis pñt cognoſcere quam hoīes qūo, & qualiter effectus nālium cauſarū impediri pōt, & cauſas effectus aliquos occulte producētes, & ideo in pnunciando futura mirabiliores, & ueraciores apparent q̄ hoīes quantūcunque ſciētes, hæc ille. pro qbus allego bonum tex. 26. q. 5. ſciendum, unde quidam aſtrologi qui hoīes diuinos ſe gentibus oſtentare uolunt, cū uideant qđ principia illius ſcientiæ de futuris actibus hoīum q ex arbitrii libertate ꝓcedunt aliqđ certum ſeu firmū determinare non ualent, cum. n. intellectus aut ratio nō eſt corpus nec actus organi corporei & per conñs nec uoluntas q̄ eſt in ratione ut patet ꝑ Philoſophum tertio de aīa. Nullum autē corpus pōt imprimere in rem incorpoream ex quo ſequit qđ impoſſibile eſt corpora cœleſtia directe imprimere in intellectū, & uoluntatem, ſed tm̄ indirecte in quibuſdā beſtialibus hoībus qui rationem, & intellectum.

lectum subiiciunt appetitui sensitiuo, huiusmodi uani hoïes, & insani recurrunt ad dæmones, a qbus ꝑ q̄dam occulta pacta] multa de futuris intelligunt. Vnde Aug. l.2. super Gen. ad lrãm dicit fatẽdum est quõ a Mathematicis vera dñr instinctu quodam occultissimo dici quod nescientes humanæ mentes patiunt, qd̄ tñ ad decipiendos hoïes fit spiritũum immundorũ, & seductorũ operatione q quædam uera de tpalibus rebus nosse permittunt. Vnde cõcludit. Qua ꝑꝑ bono Xpiano siue Mathematici siue qlibet impie diuinantes (& maxime dicentes uera) cauendi sunt ne consortio dæmoniorum, aĩam deceptam pacto quodam societatis irretiant, & 8 pondera illud qd̄ August. dicit † illos diuinãtes q uera dñt, maxime fore uitandos. Dæmon. n. q intendit perditionem hoïum, & iuxta apostoli Petri uocem. Tanq̄ Leo rugiẽs circuit quærens quem deuoret, Sæpissime in suis rñsis uera dicit, ut hoïes assuefaciat ad hoc ut ei credat. Vnde Athanasius exponẽs illud qd̄ hr Luc. 4. Increpauit illum dicens Obmutesce dicit q̄uis uera fateret dæmon. compescebat tñ Xps eius sermonẽ, ne simul cum ueritate ẽt suam iniquitatem ꝓmulget ut nos ẽt assuefaciat ne curemus de talibus, ẽt si uera loqui uideantur. Nefas. n. est ut cũ 9 assit nobis scriptura diuina a diabolo instruamur. Inter† etiam Deos remittit ea quæ a dæmonibus prædñr euenire, ut ipsi qui hoc audiunt, & uident, ꝓbent. & appareat quali fide sunt uel deuotione erga Deum, sicut in Deute. legit Moyses, ex ꝑcepto dñi populo ꝑcepisse dicens, Si surrexit in medio tui Propheta, aut q dicat somniũ se uidisse, & ꝑdixerit signũ atq; portẽtũ, & uenerit qd̄ locutus est, nõ audies uerba Prophetæ aut somniatoris, qa tẽtat uos Dñs Deus uester, ut palã fiat utrũ diligatis eũ an nõ. in c. nec mirũ. 26. q. 5. q est tex. Aug. Silr quoque dæmones se hñt in operationibus. Operantur. n. q̄dam ſm ordinem nãlem, cum ꝑꝑ subtilitatẽ ingenii sui, nãs rerum occultas sciant, q̄ hominibus ꝑꝑ grossitiem ingenii miraculosa uñr, eo qd̄ illorũ causas non attingunt, non tñ dæmones ꝑter naturæ ordinẽ quidq̄ efficere possunt, de quo optimus tex. Aug. in d. c. nec mirum. 10 †Quibus ꝑmissis quo ad qõ. ꝓpositã uř dicendum, ꝙ si qs inuocans dæmones uel sortilegia aut diuinationes exercens, credit dæmones aliqua de futuris scire, ad quorũ cognitionẽ nõ pertingunt, aut in operabilibus credit eorũ uirtutem ad aliqua se extendere ad q̄ ſm rei ueritatem se non extendit, hmõi error cum pertinacia hæresim induceret, Et sic intelligo tex. in d. cap. epi. ad qd̄ ẽt bonus tex. ea. causa. q. 7. nõ obseruatis. qd̄ satis aperte dñs insinuare uoluit Deuter. 18. ubi inter abominationes gentiliũ ꝑdicta maleficia, & sortilegia connumerauit. Si uero ista credulitas falsa cessaret, licet res sit ualde illicita nõ tñ hęresim saperet, cũ discessum à fide nõ haberet, in quo rõ hęresis cõsistit, ut ex superioribus patet. Ex qbus manifeste deprehendit quã magnũ instet periculũ his q ad has unitates, & insanias falsas se cõuertũt. Et hmõi ẽt dãnãda cũ dæmonibus societate detestabile idolatriæ scelus sæpissime incurrit. Demõ ẽm suꝑbię caput, summopere ab hominib. adorari desiderat. ut patet Matthæi 4. Vnde qbusdã auidissime his uanitatib. deditis ꝑsuadet, & talib. modis eos allicit, ut sacrificiũ uel reuerẽtiã ei exhibeat. Cõtra quos dr Esaiæ 28. Dixistis ꝑcussimus fœdus cũ morte, & cũ inferno fecimus pactũ, & in summa q talib. sociis se immiscet nõ ualet illesus euadere. Vlterius q̄ro, † an inqsitores ꝑfati possint ꝓcedere cõtra Iudæos, q inducũt xpianos ad eorũ ritũ, aut eos defendunt, occultãt & fouẽt in dictis erroribus, & dicẽdum est ꝙ sic, ſm Oldr. cons. 36. Idem tenet Ioan. And. in c. cõtra christianos. de hær. lib. 6. in nouel. quod dicit ex extrauag. Greg. & clem clare patere. quæ quidem extrauag. reseruatæ sũt in suo uigore per c. fin. in prin. eod. tit. & lib.

1 *Quibus uiis, & modis ad hęreticorum punitionem procedatur.*
2 *Accusatio instituenda est ex iustitię, & charitatis zelo, non causa uindictę.*
3 *Laicus clericum regulariter accusare non potest, fallit in crimine hęresis.*
4 *Accusatorem quamuis in publicum prodire accusationi inscribere deceat, in crimine tamen hęresis si ob accusati potentiam periculum immineat, episcopi est prouidere ne accusantis nomen publicetur.*
5 *Inquisitionis aduersus hęreticum quæ forma sit.*
6 *Denunciationis aduersum hæreticos quę forma sit.*
7 *Denunciatio nequaquam fieri debet si crimen ita occultum sit ut probari nequeat, & episcopo contrarium mandanti minime obediendum est, & num. 8.*

9 *Monitionem*

9 *Monitiones generales in ecclesiis fieri solitę, ut sub excommunicationis pœna scientes aliqua delicta ea propalare habeant, & an, & quãtus stringant.*

QVAESTIO X.

1 DEcimo quæro,† quibus modis procedi possit contra hæreticos ad puniendum eos de hæresi. Ad quod dicẽdum ꝙ tribus modis.s.accusando,inquirendo,& denũciando,adde & quartum.s. ꝑ uiam notorii. De primis tribus est tex. de acc.super his in prin.& cap.licet Hely.de simo.De ultimo est tex.in d.cap.licet Hely. Pro euidentia primi aduerte,ꝙ & si accusationis genus illaudabilis intentionis esse dicatur.ut ca. si quis eps. 2.q.7.de quo ꝑ gl.2.q.6.c.dec.Illud tñ debet intelligi quo ad uulgi opin.alias.n.p̃sumitur qs bono zelo accusare,de dolo,& cõtu.uerit. 2 † Ex caritate.n.debet accusatio ꝓuenire, de acc.si quis eps & non zelo uindictæ priuatæ aut odii ꝑsonalis,eod.tit.accus.& ꝗ accusat, publicæ salutis custodiã gerit.C.de fam. lib. l.una.pro quo uide bonam gl. in d.c. si quis eps.2.q.7.& si in omni crimine hoc ꝓcedat, à fortiori in hmõi crimine hæresis,quod grauissimum est.ut ex superioribus patet, cum etiam in opprobrium Dei cedat, cuius opprobria dissimulare non debemus,quia ipso nr̃a deleuit, ut in cap. in nonnullis, de Iud. 3 †Et licet rľr laicus clericum accusare non possit,ut in c.1.& 2.& quasi ꝑ totum.2.q.7. & de accus.c. cum.p. Tñ fallit hoc in crimine hæresis ut uoluit glos 2.q.7.in sum. Est & aliud speciale in hac ꝙ rľr nõ põt recedi ab obedientia prælati instituta accusatione,aut iudicio contra illum 8.q.4.nõne.Fallit tñ in hoc crimine,nam ẽt ante institutam accusationem recedi põt à prælato hæretico,iuxta gl.c.sac.2.q.7.& cũ non liceat. de præscrip. 4 † Est ẽt & aliud, ꝙ ꝗꝗ in aliis criminib. accusatur in publicum prodire debeat. 3. q. 9. c.non oportet, & c.hr̃. & inscriptionem facere,ut l.libell.ff.de acc.& l.qui crimen. C. qui acc.non poss.& l.pen.C. de acc.& cap. super his eod.tit.& cap.licet Hely.de sim. & similẽ carceris custodiam subire.C.eod.l. fin. spãle tñ est in hoc crimine ꝙ ubi ꝑꝑ potentiã ꝑsonarũ cõtra quas proceditur,uideant eps, uel inꝗsitores graue periculum imminere,si contingat fieri publicationẽ noĩum eorũ qui accusant procedi poterit eorũ nominibus sub secreto seruatis, ut in c.fin.§.sub.de hær. li. 6.seruata forma illius cap.Adde ẽt ꝙ hæreticus hæreticum accusare põt 2.q.7.si hær. & per gl.23.q.4.ipsa pietas, ꝙ in hoc crimine spãle est,cum alias rľr criminosus criminosum accusare non possit 3.q.7.c.ꝗ siue. & cap.pastoral.& de accus.cap.1.Quo autẽ ad 5 † inquisitionis ordinem si specialiter contra aliquem infamatum de hoc crimine procedatur. ꝓcedendũ est iuxta formam cap.qualr̃ lo 2.§.debet.de acc.Si aũt gñalis inquisitio fiat in ciuitate,uel diœcesi,tũc ex testibus in illa gñali inquisitione examinatis ẽt si sufficiẽter cõtra aliquẽ deponant, nõ poterit ille cõdẽnari,sed oportet ꝙ eo noĩatim uocato, & data sibi copia defensiõis cõtra eũ ꝓcedať & iterũ ꝓbõnes sufficiẽtes fiãt voluit Inn.de elec.bonæ,lo 1.& Spec.in tit de no.cr.in pri. imò ex talibus ꝓbõnib. in gñali inqsitione habitis,adhuc ad torturam non posset procedi,iuxta doctrinam Bart.in l.fin.ff.de quæst. 6 † Quantum autem ad denunciationem dicẽdum est ꝙ præcedere debet euãgelica monitio,iuxta illud euangelii. Si peccauerit in te frater tuus & c.2.q.1.si peccauerit,de iud. nouit.& qui hanc monitionem non p̃mitteret,à denunciatione repelleretur,de eccus.c. 2.& c.qualr̃,lo 2.& cap.super his.eod.ti.hoc tñ limita uerũ cum pct̃m esset occultum, secus aũt si publicum.Nam eo casu p̃monitio non requiritur,ſm illud Apost.1.ad Tim. 5. Peccantem corã omnibus argue, ut ceteri timorem habeant,quod intallr̃ de peccatis publicis,ut dicit August. in lib.de uerbis Dñi. Itẽ in hęre occulta ubi posset imminere periculum in dilatione,ut quia est aliquis hęreticus occultus,ꝗ priuatim hoĩes a fide auertit.Aut fit tractatus occultus qũo ciuitas tradatur hostibus,quod ẽt celerrimũ exoptat remedium. His casibus alio ẽt non expectato statim procedẽdum est ad denũciationẽ.nisi forte aliꝗs firmiter æstimaret qđ statim ꝑ secretam admonitionẽ hmõi mala posset impedire,ut dicit S.Th.2.2. q. 33.articu. 7.& 4. sent. dist. 19. 7 † Generale tñ est in omnibus denunciationibus,ꝙ si crimen est adeo occultissimum ꝙ nequeat probari, non habet locum huius denunciatio. intm̃ ꝙ ẽt si prælatus contrarium mandaret non esset sibi in hoc obediendum, cum sit contra præceptũ Dñi,qui delicta fratrum occulta noluit reuelari,imo eo casu peccaret præcipiens, & obediens.Obedire.n.oportet Deo magis, ꝗ ho-

minibus, iuxta illud Actuũ 5. & si gñalr̃ praelatus pcipet ut sibi dicat̃ ꝙ qs sciuerit corrigendum, intelligendum est sane illud praeceptum. s. saluo ordine iuris, & fraternae correctionis, quia tñ medius corporalis sanitatẽ aegroto cõfert si põt sine alicuius membri abscissione. Si aũt non põt, abscindit membrũ minus necessariũ, ut uita totius cõseruet̃. Sic & medicus spũalis agere debet, si. n. põt emẽdare fratrem quantũ ad cõsciam salua fama & illaesa, illud faciat ut p̃dictum est, si tñ hoc nõ põt, tunc qa cõscia p̃ferenda est famę, uoluit dñs ut ẽt cum dispendio famę cõscia fratris per publicam denunciationem à pctõ liberetur, ubi tñ de occultis aliqua indicia apparerent, puta ꝑ infamiam uel ꝑ alias suspiciones, posset p̃latus p̃cipere ista sibi reuelari eo modo sicut. & iudex ĩquirit cõtra infamatũ, qa iã illud non est oĩno occultum, nec ab hoc deuiat id qd̃ in capitulis religiosorũ fit, ubi ẽt sine aliqua p̃ambula monitione denũciant̃ secreta proximi delicta. Nã illa sunt de aliquibus leuibus, q̃ famae nõ derogant, & si essent talia de qbus frater infamaret̃ cõtra p̃ceptum dñi faceret, q ꝑ hunc modum pctm̃ fratris publicaret, qd̃ est intelligendũ modo p̃dicto. Ista sunt de mente S. Tho. secunda secundae. q. 33. art. 7. & 4. sñia. dist. 19. tenet, & idem dicens etiam in peccato omnino occulto regulam euangelii, locum habere, & inducit quod August. in regula dicit. Innocentes non estis si fratres uestros quos iudicando corrigere potestis tacendo perire permitatis. nec ex hoc aliquis efficit̃ proditor criminis, quia non manifestat crimen ad infamandum sed ad corrigendum. Sed Ioan. Andr. in

8 c. nouit de iud. tenet ꝙ in † pctõ oĩno occulto talr̃ ꝙ ꝓbari non põt, non habeat locum hęc denunciatio. talia. n. oĩno occulta diuino iudicio sunt relinquenda 6. q. 1. si oĩa. & hoc ur̃ uoluisse gl. in d. c. si peccauerit. Sed Panor. ibi dicit ꝙ stante hoc secreto, licet in publicũ non debeat res produci, pro quo ur̃ mihi bonus tex. in d. c. si peccauerit. & ibi gl. debet tñ fieri diligens exhortatio, & fraterna admonitio erga ipsum in secreto ut se emẽdet, ut dicit ibi text. & adhuc si opportuerit poterit hoc signare presbytero suo aut p̃lato in secreto, q monẽdo, & orãdo poterit ꝓdesse, & nõ obesse. Pro quo bonus text. 22. qõ. 5. hoc ur̃. Et qa S. Tho. tenuit cõtrarium ubi supra. Ad motiua sua stat r̃nsio ꝙ debent intelligi modo p̃dicto. & ad p̃dicta multum facit tex. in clem. 2. de haer. ubi ꝓbatur ꝙ delictum qd̃ ꝓbari non põt nõ debet iudici denunciari. Ad idem induco ẽt tex. in c. qualr̃. lo 1. de accus. in fin. ubi iudex q gñalr̃ inquirit sup statũ ecclesiae non debet ad occulta reuelando astringere testes in inqsitione deponentes, Pertinet. n. ad debitũ caritatis crimen fratris celare, de off. ord. si sacerdos. 1. q. 1. Xp̃s quid fecit, eo p̃cipue, qa cũ res eo modo est occultissima, iudicialis auctoritas nil ꝓdesse põt, cũ nec ꝓbationib. iste cõuici queat, nec subiici torturae, ut inuitus cõfiteat̃. Ex quo indicia

9 nõ p̃cedunt. † Et ex his infert̃ ad istas gñales monitiones q̃ fiunt in ecclesiis à iudicib. sub pęna excõicationis, ut scientes furta uel alia delicta hmõi debeant reuelare. per praedicta enim colligere poteris qualiter illę sint intelligendae, & quo modo & ad quid astringant.

1 *Citatio haereticorum qualiter, quando, quae, & à quibus fiat.*

Defensio est de iure naturali, & nemini denegãda quantumcunque excommunicato, & criminose.

2 *Relapsus seculari iudici protinus nulla audientia ei praestita tradeundus est.*

Relapsus quis dicatur.

3 *Dispositio exceptiorum exclusiua super certa qualitate funda: a, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere uidetur.*

4 *Capitali crimine impetitus regulariter ad corpus capi, & carceri mancipari potest, & qua forma ad capturam procedatur.*

5 *Mulieres cum masculis in eodem carcere trudi minime debent, sed separatim incarcerandi sunt.*

6 *Dominus castri a praefectis inquisitioni requisitus, an cogatur haereticum in suo territorio manẽtem uerbaliter citatum, & illis tradere.*

7 *Quid in aliis criminibus.*

8 *Haereticus cuius expensis ad inquisitores remittendus sit.*

9 *Delegatus ab episcopo uel capitulo uacante sede aut etiam ab inquisitore an possit hęreticum personaliter capere latis.*

10 *Carcerum quatuor species hic recitantur.*

11 *Custodibus carcerum haereticorum quis impensas subministret.*

12 *Iudex in carceribus quempiam iniuste detinens, in id quod carcerati interest obnoxius sit.*

13 *Carceratis ob haeresim quis alimenta supeditare debeat.*

14 *Haereticus resistens ministro eum iudicis iussu in*

carce

carcerari uolenti, impune occidi potest in tali conflictis resistentię.

15 *Hæreticus ad ecclesiam confugiens, an gaudeat immunitate.*

16 *Episcopo an liceat armatos ministros habere pro suæ iurisdictionis executione.*

17 *Brachij secularis auxilium ab episcopo pro iustitia executione implorari potest.*

18 *Gladij temporalis exercitium ecclesiæ denegatum esse, quomodo intelligatur.*

QVAESTIO XI.

1 VNdecimo quæro de † citatione hæreticorũ. Et ꝓ huius euidẽtia est distinguẽdũ, q̃a aut q̃rimus de citatione uerbali. Aut de citatione reali. Primo casu citãdus est q̃ de hoc crimine impedit̃ quacũq; uia ꝓcedat̃ cõtra eũ, ut hẽat copiã se defendẽdi, cũ n. defensio sit de iure nãli, ut in cle. pastoralis. §. cæterũ. de re iud. nemini. denegãda est quantumcũq; excõicato, & criminoso. de exce. cũ
2 inter. & c. fi. † Si tñ esset hæreticus relapsus si ne aliqua audiẽtia esset iudicio seculari relinquẽdus. de hæret. ad abolẽdã. §. illos. & c. sup̃ eo. eod. ti. lib. 6. Quis aũt dicat̃ relapsus uide pulchrum tex. c. accus. eo. ti. & li. Ego tñ putarem, ꝙ licet relapsus non debeat audiri super crimine, ut in dictis iuribus, si tñ uult excusare se relapsum fore bene esset audiẽdus.
3 Nam † cum dispositio excludẽs exceptiones fundat̃ sup̃ certa qualitate, non vr̃ excludere exceptiones detrahentes illi qualitati, ut uoluit gl. c. cupientes. §. qđ si p̃ 20. de elect. lib. 6. & cle. unica. de sequest. po. & fru. & Bar. in l. 1. § parui refert. qđ ui aut clam. Sic in ꝓposito est dicendum, ut cum illa iura se fundẽt sup̃ relapsu, non uideant̃ tollere defensionẽ, quo ad hoc ꝙ iste posset dicere se non relapsum, & hanc citationem poterunt epi. & inquisitores nedũ p̃ se, sed p̃ alios facere ut in c. commissi. in prin. de hær. lib. 6. Aut quærimus de citatione reali hoc est p̃ capturã personæ, & silr̃ illam facere possunt, & tam uerbalem ꝙ hanc realem citationem eps̃ siue inquisitore, & inquisitor sine ep̃o facere poterit. de hæret. cle. 1. §. 1. Regulare. n. est ꝙ con-
4 uentus sup̃ crimine capi põt ꝑsonalr̃, & incarcerari, & p̃sertim qñ delictũ ẽ maximũ, sicut hæresis. de qua mã. uide late p̃ Bart. in l. fi. ff. ad l. Iul. pecu. & in l. 1. ff. de cust. reorum. & in hac captura seruat̃ de more ista practica, ꝙ informatione p̃habita p̃ iudicẽ de maleficio, & malefactore, sine alia citãtione uerbali p̃cedente, mittunt ad capiendum reũ si crimẽ sit enorme, cuiusmodi est illud, & hoc ne fugam arripiat cõscius de crimine. ita dicit Sal. in l. 2. C. de exhi. & intro. re. qđ dicit probari per illum tex. præsertim iũcta gl. & licet ista modestia incarcerando si seruanda, ut nemo sit de domo sua trahendus ad carcerẽ, ut l. nemo de domo. ff. de iud. & l. plerique. ff. de in ius uoc. Hoc tñ ꝓcedit in ciuili, non tñ in criminali, iuxta glo. in d. l. nemo.
5 † Seruandum tñ est ꝙ mulieres non ponant̃ in eodẽ carcere cum masculis, sed ad partem in alio carcere, q̃a periculosa est sexuum cõmixtio, ut in l. q̃m. & auc. nouo iure. C. de cu. reo. & in auth. ut nulli iud. §. si u ero. colla. 9. qđ ꝓcedit nedum in carcere deputato ad custodiã sed ẽt deputato ad pœnam iuxta formã c. pen. de hær. & c. q̃uis. de pœnis. li. 6. ita
6 tenet gl. in d. c. q̃uis. † Et de forma q̃ debet teneri in hmõi carceribus hæreticalibus, & de custodibus adhibendis, & substitutis ab eis, & de iuro qđ per eos p̃standũ est, & qualiter diuersas claues debeant carceri adhibere, & modo ministrandi necessaria carceratis, uide tex. not. in d. clem. 1. §. 1. de hæret. Sed pone
7 ꝙ † in castro siue territorio alicuius dñi tp̃alis hæreticus manet, & citatus uerbaliter per inq̃sitores non uult coram ei comparere, an dñs castri teneatur eum in manibus inquisitorum ponere si sit ab eis requisitus. Ad hoc dicas ꝙ sic, pro quo est tex. apertus in c. ut inquisitionis in prin. de hær. lib. 6. Quid autem sit in aliis criminibus. uide Bal. in u si. feu. tit. de pace tenẽ §. si iudex. ubi dicit, ꝙ si est suus subditus non tenetur eum tradere, secus aũt si alienus est subditus, in quo tñ examinãdo non insisto, quia non est p̃sentis speculatio-
8 nis. † Sed cuius expensis erit remittendus. Bal. ubi supra tenet ꝙ si aliq̃s priuatus ꝓ suo interesse hoc petit, fiet expẽsis petẽtis. ut l. cũ sæpe C. de ero. mil. anno. lib. 10. Si aũt iudex ex offõ hoc petat, tunc expẽsis publicis illius terræ ad quã sit remis. arg. l. mulier in opus. ff. de capt. & postlim. reuer. Ego tñ putarem ꝙ in crimine hæresis si officiũ sufficeret ex redditibus illius essent fiendæ. Sed iuxta p̃dicta q̃ro, † an delegatus ab ep̃o, uel capitulo se-
9 de uacante aut ab inquisitore possit hãc personalem capturam facere, & uideret̃ ꝙ non, q̃a delegatus nõ p̃t citare ꝑsonalr̃, ut uoluit

 gl. in

glo.in l.consent.C.quõ,& qñ iudex. Sed glo. in l.2.ff.de iurisd.om.iud. dicebat ꝙ delegatus principis hoc potest,secus aũt in delegato inferioris a principe, qui hoc non potest ante li. cõtest. sed bene carcerare potest post lit.contest Sed Bar.ibi.& in d.l.plerique, tenet delegatum inferioris à principe nequaꝗ̃ hoc facere posse, per tex. in auth. de test.§.si uero ignoti. ubi delegatus non põt coercere testes,& eos torquere. Non obstat ſm eum. tex.in auth.de exhib. rei. §. si uero ẽt,ubi dr̃ qđ delegatus non põt aliquid facere,quia lis non est contest. quasi innuat ꝙ post litẽ cõtest.posset,qa non uult hoc dicere, sed debet intelligi ꝙ si lis esset contestata posset deueniri ad sñiam ẽt absente reo,& sic posset aliquid facere,per quæ uideretur ꝙ cũ delegati ꝑdicti,de quibus in qõne proposita, sint inferiores à principe, non possent hmõi capturam personalem facere.cõtrarium tñ ego teneo.pro quo inducto tex.expssum in d. cle. 1.§.1.de hær.ubi a ꝑte hoc probaĩ, hoc ẽt ꝓbari põt, qa ea rõne qua istud uenit in gñali delegatione facta per principem,ut patet in præced.§.quia princeps potest ista cõmittere quæ sunt meri imperii,& vr̃ cõmisisse tanꝗ̃ sine quibus illusoria uideretur iurisd.delegari, vr̃ idem dicendũ in prædictis inferioribus de iure canon.ſm ꝙ ea quæ sunt meri imperii sunt delegabilia, de off.ord. quod sedem. & de rapto.in archiepatu.cum simil.Et ex d. clem. probatur ꝙ ille qui habet iurisdõnem in crimine, potest carcerem cõstituere pro custodiẽdo criminosos. Sed pro ueritate huius est aduertendum,ꝙ 10 † quadruplex est carcer.Primus est perpetuæ pœnæ,& hmõi carceratio est meri imperii, quia illa pœna æꝗparatur morti,ut not. Innoc.de accus. quaſi 2.Secundus carcer est modicæ coertionis,ut cum iudex facit poni nuncios in cippis, & iste carcer est meri imperii, sed minimi, de quo potest intelligi.l.2.C.de sport. quia iste carcer adhibeĩ,qa forte nuncius cõtempsi iurisdõnẽ iudicis. Tertius est carcer custodiæ, & est eiusdẽ speciei cuius est causa principalis,ſm Guil.& Bal.in l.imp.ff.de iurisd. omn. iud.vñ si causa est pecuniaria, est iurisdõnis si sit criminalis,est meri imperii.Quartus est carcer domesticus, qui non est licitus nisi in casibus expressis in iure.ff.de off psi.l. diuus. & iste carcer nõ est sub aliquã specie iurisdõnis,qa cõpetit priuato, ut uoluit Bal. in d.l. imperium, ex quibus concludi põt ꝙ ille q licite potest carcerare (quod quõ sit ex prædictis colligitur) poterit carcerẽ cõstituere, & per cõtrarium qui non põt carcerare non poterit cõstituere carceres.& de hac mã multiplicis carceris uide eundem Bald. in auth si captiui.C. de episc.& cleric. Vlterius quæro 11 † quis ꝓuidebit de expensis custodibus carcerũ ꝑdictorũ.Solutio.hoc determinaĩ ꝑ tex. d.clem.1.§.sanè. s. ꝙ eps prouidebit custodi deputato per ipsum, & intellige de suis redditibus non de parte ꝓuentum inquisitionis officio deputata,ut in extrauag.Benedicti ex eo.§.uerum,ita tenet glo.in d.clem.& inquisitor sir̃ prouidebit illi quem ipse deputabit s.de prouẽtibus deputatis officio, ut in d.gl. ex quo patet ſm Zenonem ibi, quod carceratus non prouidebit custodibus, quod dicit non esse dubium in deputatis ad perpetuos carceres, quia tales sunt priuati bonis, facit lex cum sæpe.C.de erog.mil.ann.lib.12. Idẽ tenet ibi Mathesil tu dicas in causa hæresis nullum fore dubiũ per istum tex in aliis aũt Mathesil.& Io.de Imo. seruandã esse consuetudinẽ,qua cessante,glo.in d.l. cum sæpe. dicit quod seruari debet expensis eius qui illũ facit custodiri.illas tñ postea resarciet custoditus & sic seruaĩ. Hoc ego limitarẽ ubi isti custodes non essent salariati de publico. Nã tunc nihil possent à partibus petere.pro quo facit tex.optimus in argu. in l.arch.C.de ꝑf. & med.lib.10.&not. in simili per Innocẽ.in cap.1.de postul. 12 †& ubi aliquis carceraretur iniuste iudex qui iniuste fecit eum detineri teneĩ ei ad interesse,iuxta doctr.gl.& Bald.in l.2.§ fin.ff. si quis cautio. 13 †Quis aũt prouidebit carceratis,& circa crimẽ hæresis dicas,ꝙ eps, & inquisitor debent ordinare unde eis ꝓuideatur,ut probat tex.in d.clem.§. porrò. in aliis uero gl.in c.dist.17.qõ.4. tenet ꝙ custos carceris prouidebit carceratis,sed nõ intelligas ꝙ habeat prouidere de suo. sed de eleemosynis destinatis ad usum pauperum, hoc poterit facere, ut l.iud.C.de epis.audien. ubi aũt ista cessarent cõsuetudo hẽt, ꝙ is ad cuius petitionem fuit carceratus prouideat carcerato,postea aũt carceratus satisfaciet eidem de prædictis. 14 †Sed pone ꝙ cum demandato prædictorũ uolunt incarcerare eosdem hæreticos ipse se defendunt. Dicas qđ inuadi pñt cum armis per ministros iustitiæ, & si in illa defensione occidereñ, cum sit illicita,

nullam

nullā pęnā incurrerēt occisores, ut ꝓbat tex. optimus in l. si seruus. C. de his q ad ecclesiā cōfugiūt. Nō. n. ꝑmittit iuste inuaso se defendere. iuxta not. ꝑ Bart in l. ut uim. ff. de iustitia, & iure, & ꝑ dn̄m Card. in clement. si furiosus, de homic. † An aūt hæreticus ad ecclesiam cōfugiēs gaudeat immunitate, ita ut de ecclesia extrahi nō possis, &c. & dicas ꝙ non gaudet, pro quo est gl. in auth. de mādā. principū. §. neq; aūt collatio 3. facit ad idē tex. in l. 1. C. de his q ad ecclesiā confugiunt. Et qm̄ ad hanc incarcerationem faciendā necessarii sunt officiales armati, hn̄t inqsitores facultatem à iure, ut possint hr̄e officiales armatos ad hoc exequendū, ſm tex. in clem. 2. §. fi. de hær. Ex quo infertur ad q̄stione, nunqd † eps qui iurisdictionem ordinariam habet possit hr̄e officiales armatos pro executione iurisdictionis suæ. Panor. mouet hanc q̄stionem in c. significasti. de off. delega. & dicit se fuisse interrogatū de hoc à quodā epo, cui refert se r̄ndisse ꝙ non, nisi hr̄et tp̄alem iurisdictionem in loco, ad quod primo induxit iura quæ dicunt † episcopum in executione iustitiæ dr̄e implorare auxilium brachii secularis, ut c. administratores, &c. principes. 23. qō. 5. Item alibi cauetur ꝙ sicut pro spiritualibus, debent principes recurrere ad ecclesiam, ita in tp̄alibus debent prælati recurrere ad principes seculares, ut c. cum ad uerum, & c. si Imperator. 96. dist. nec promiscuis actibus sunt eorū officia turbanda, ut l. cōsulta diualia. C. de testa. Itē ecclesiæ fuit interdicta executio gladii tp̄alis dicente dn̄o Petro conuerte gladium tuum in locū suū, ut leg. & not. in c. nouit. de iud. Item arma clericorū sunt lachrymæ, & orationes, ut in c. cōuenior. 23. qō. 8. sed uide Bal. in l. nam salutem. §. fi. ff. de off. ꝑfec. uig. qui cōtrariū tenet cum ipse habeat imperium in sua diocesi. nullū aliud inducens fundamentū ad hoc. & hæc opinio mihi placet, & eam obseruat cōis usus, & ꝓ huius fundamēto facit tex. in d. clem. ubi Papa cōcessit facultatē inqsitoribus ut possint armatos officiales habere. Ex quo innuit ꝙ penes Papam est ptās habendi armatos, & mouēdi arma in hm̄oi criminibus ad ecclesiasticū forū spectantibus, alias nō potuisset eā inqsitoribus cōcedere, non ergo de necessitate ad laicos in his est recurrēdum ut cōtraria opinio ꝑsupponit Præterea fundat, & aliter ex eadē clem. ubi Papa ꝑ cōcessione speciale dedit hāc facultatē inqsitoribus, non aūt epis qui in prædicta inqsitione cū eis concurrunt ostēdens aperte, ꝙ epis non erat necessario conferēda, quia de iure eis licebat, alias sicut inqsitoribus concessit sic, & epis concessisset. Confirmatur ēt, quia eps per iurisdictionem suam pōt ēt laicos in certis criminibus capere, & corporaliter cohercere ut est tex. cum gl. 26. q. 5. contra idolorum & 16. q. 4 attendendum, & de adult. c. 2. ꝙ nemo dubitat egere ministris armatis. Nec obstant fundamenta in contrarium inducta, uidelicet ꝙ † ecclesia non habeat exercitium gladii mālis. Nā illud est ad inferēdum alicui mortē uel mēbri mutilationē, & hoc casu intelligunt iura ꝓ cōtraria parte inducta. Secus aūt ad exequendum iustitiam sibi competentē ut probat per ꝑdicta. Similiter ad illud quod dr̄ ꝙ ecclesia implorat auxilium brachii secularis dici pōt ꝙ inde non cōcludit intentum opinionis cōtrariæ. Nam inter ipsosmet secularis iudices idē obseruat ꝙ unus implorat auxiliū alterius, ubi uires ipsius nō sufficiūt ad exequēdū qđ sibi incūbit, ut est tex. in l. si qs in hoc genus. C. de epis. & cler. & ēt iudices seculares inuocant in subsidium auxilium ecclesiæ ubi per se non pn̄t suos subditos domare, ut not. Inno. in c. licet ex suscepto. de fo. comp. & hæc notabis.

1 *Ordo iudiciarius in crimine hęreseos quis sit.*
Simpliciter, & de plano in crim. hęresis procedendum est regulariter tamen contra infertur ad egregia aliquod dicta 2.
3 *Hæreticus contumaciter absens excommunicandus est qui si anno obduratus in excommunicatione persistat ut hęreticus damnatur.*
Limita, & declara 4.
Hęreticus ob contumaciam damnatus si uere hæreticus non sit an pœna in eum inflicta teneat.

QVAESTIO XII.

Dvodecimo quæro, † de ordine procedendi contra hæreticos quo ad telam iudiciariam ordinandam. Dicas; quòd licet in aliis criminibus plenissimo iuris ordine seruato debeat ꝓcedi. de quo uide tex. in l. absentem. ff. de pœ. & in l. 1. C. de req. re. & per gl. 3. q. 9. in sum. & per Bar. in d. l. absentem. & ꝑ Saly. in l. absentem. C. de accus. ubi plene, & per Doct. in c. ueritatis, de dolo, & cont. tn̄, in hoc crimine hære sis est speciale,

ciale, quia procedi potest super eo simplr, & de plano sine strepitu, & figura iudicii, ut in c.fi.in prine. eod.tit.lib.6.† Ex quo infertur ꝙ in accusatione non erit necessaria solẽnitas requisita ꝑ l.libell.ff.de acc.& in l. in causis.C.eo.pro quo est tex.in cle.sæpe.de uerb. sig. Infertur ẽt ꝙ cõcto in causa nõ est necessaria ꝑ gl.ib.imo quõcunq; reus se defendere uoluerit admittetur. Ad quod faciũt not. per Bar.in extrauag.ad repr.in uersic.seq. & † ubi is contra quẽ in hoc delicto ꝓcedit cõtumaciter se abñtat, ꝓuisum est de remedio, ut debeat excõicari, & si per annũ in excõicatione persistat, uelut hæreticus est puniendus, de hæret.cum contum.lib. 6. Sed pone ꝙ ẽm ueritatem iste nõ est hęreticus, nunqd hmõi pęna à iure in eũ inflicta ꝑꝑ cõtumaciã teneat, & dicẽdum est ꝙ sic, quia contumax fuit ẽm rei ueritatem, uenire.n. tenebat ad iudicem ut l.si qs ex aliena.ff.de iud.ff. de iurisd.oĩum iud.l.2.ubi hoc tenet Bald. Sed Bart.in d.l.abñtẽ, dicit ꝙ istis casibus qbus ꝓcedit contra abñtem, hr pro cõfesso ꝑꝑ cõtumaciam, si constaret iudici de innocentia contumacis, ut si uiderit uiuum hominem quẽ abñs dr occidisse, non poterit ad punitionẽ criminis procedere. Nam ex uera confessione talẽ cõdemnaret.ff.ad l.Aquil. inde neratius.§.fi.cum l.seq. quanto magis ex ficta hoc tñ in crimine hæresis nõ põt practicari, quia cũ sit crimen qđ in mente intrinsecus latet, non posset in aꝑto liquere iudici de alicuius innocentia erga illud, ut mihi uř pondera tñ tex.cum gl.in d.c.cum contumacia, loquit.n. † q ñ citatio fuit decreta cõtra illum q suspectus erat in fide. Nam tunc ad primã suspicionẽ addit alia ex cõtumacia, & sic prima simplex ꝑsumptio transit in uiolẽtã ut innuit ille tex. Secus ergo ubi citatio emanaret cõtra nõ suspectũ. Itẽ põdera ĩ alio, nã loquit de eo, q aĩo ꝑtinaci ꝑduraret ꝑ annũ ĩ excõicatione, secus ergo si nõ daret ꝑtinacia utpote, qa aliquo impedimẽto ꝑtermisit cõtumaciã ꝑdictã purgare, ubi tñ ꝑ hũc modũ puniẽdi cõtumaciã nõ procederet possent recipi testes contra abñtẽ legitime citatum, & ad diffinitiuã procedi cõstito de crimine ex quo lit. contest non requiritur ut diximus.

1 *Probatio in crimine hęresis per quęcumque probationum genera fieri potest.*

2 *Indicia indubitata ad condemnationem sufficiũt, quę si dubitata sint ad torturam solum sunt idonea.*

3 *Indicia indubitata quę dicantur, & quę dubitata arbitrio iudicis committitur.*

4 *Probatio indiciorum ut quis quęstioni subijciatur qualia esse debeant.*

5 *Testes in generali inquisitione examinati idonei censendi non sunt ut quis torqueri possit quia citata parte examinati non fuerunt.*

6 *Pauor, trepidatio, uariatio, & id genus similia, quę coram iudice fiunt sunt probatissima indicia ad torturam.*

7 *Ieiunij indictio tormenti genus est.*

8 *Confessio in tortura facta perseuerantiã requirit.*

9 *Testes quot ad condemnationem requirantur in crimine hęresis.*

10 *Testes non idonei, & alias à iure improbati admittuntur in hoc crimine hęresis ex quo plura corolaria inferuntur.*

11 *Crimina abdita (ut hęresis crimen) aptius à familiaribus, & domesticis noscuntur, quam ab alijs, idcirco tunc testificari coguntur.*

12 *Periuris, an, & quando in hęreseos crimine testari liceat.*

13 *Inimicorum, & conspiratorum testimonium in crimine hęresis nequaquam idoneum censetur.*

14 *Testes inhabiles pro hæreticis minime admittuntur aduersum autem hęreticos admittendi sunt.*

15 *Testibus suspectis, ac inhabilibus, an in casibus admittendi sunt adhibeatur fides sine quæstione.*

16 *Testes inhabiles, an admittantur in hęresis crimine, ubi accusationis aut exceptionis uia processum extitit.*

17 *Extensio ex identitate rationis etiam in pœnalibus licita est, ubi in lege ratio expressa est.*

18 *Examinationis testium contra hęreticos duę religiose personę, item publicus tabellio adhiberi debent.*

19 *Heresis an per instrumenta probetur, & quomodo. Libri improbatæ lectionis reperti penes aliquem eum hęreticum probent.*

20 *Delicta an instrumentis probari possint.*

21 *Præsumptionibus euidentissimis hęresis probatur, non etiam leuibus.*

22 *Pręsumptione ubi iudicatur, moderãda est pœna.*

QVAESTIO XIII.

1 Decimotertio quæro † de ꝓbõne fienda in crimine hæresis. Ad qđ dicas, ꝙ fieri potest per diuersas species ꝓbõnis, põt enim probari

probari per cōfeſſionē propriam, cum illa inter oēs ꝓbōnis ſpecies obtineat principatū, & ad eruendam illam poterit ꝓcedi ad torturam eius qui de hoc crimine impetitur, reqritur tñ ꝙ prætendant indicia, alias non eſt quis torturæ ſubiiciendus, ut l. de min. §. tormenta. ff. de q. & c. cum in cōtemplatione, de re iu. ēt ſi de grauiſſimo crimine agatur. C. d l. Iul. maieſt. l. 3 † Alia tñ ſunt indicia ex quibus iudex pōt iudicare diffinitiue in cauſa ut in l. ind. C. de rei uen. & ēt in criminali C. de prob. l. ſciant cuncti, & iſta debent eſſe ita uehementia ꝙ ſint indubitata, ubi aūt eſſent dubitata ſufficerent ad torturam. ita tenet Io. And. in add. ad Spec. tit. de ꝓb. in fin. & in tit. de not. crim. Quæ † aūt ſint illa, multi multa dixerunt, ſed concl'o uera eſt ꝙ de hoc non pōt dari certa doctrina, ſed relinquitur arbitrio iudicis l. 3. §. eiuſdem quoq;. ff. de teſt. hoc tenet Bar. in l. fin. ff de qō ubi ad inſtruendum iudicem ex quib. animum ſuū debeat mouere, ponit certa exempla, ſubiungens eiuſdem iudicis arbitrio cōmitti, an plura indicia reqrantur, aut unum tm̄ ſufficiat. Adde tñ ꝙ eo magis dēt augeri tortura quo maior ſuſpicio eſt contra delinquentem, ut not. Bal. in uſi. feu. ti. de cōtrouer. inueſt. c. 1. §. itē ſi uaſal. † Qualis aūt ꝓbō ſufficiat ſuꝑ his indiciis ad ſubiiciendum quem torturæ, dicit reqri duos teſtes ubi illi deponūt de iudicio tm̄. iuncta gl. fi. C. fam. erc. ubi tñ ſuper delicto unus tm̄ ſufficeret ad torturā, ut uoluit gl. in d. l. 3. C. ad l. Iul. maie. Et addit Bar. ubi ſupra ꝙ † ex eo ꝙ dari debet defenſionis copia parti anteq̄ ſubiiciat torturæ, nō ſufficerent teſtes qui in gn̄ali inquiſitione fuerūt examinati cōtra reum, qa non fuerunt examinati ipſo citato, & ente cōtradictore. Cōſidera inſuper ꝙ † ēt ubi alia indicia extrinſeca nō ꝓcedūt ex eo ꝙ reus facit corā iudice, puta loquēdo trepide, pauendo, & uariando, pōt hr̄e indicia ſufficientia ad torturam, ſm̄ Bar. in d. §. torm. Et inter cætera tormēta ſolent inquiſitores præfati criminis † indicere ieiunia ad ueritatem eruēdā, q̄ ēt qōnis noīe intelligunt quod ēt patet per etymologiam. Nam tormentum dr̄ quaſi torquens mentē, nemini tñ dubium ꝙ per ieiunium aſperum torqueatur quis, pro quo eſt gl in d. clem 1. de hær. in uer. torm. † In hac tñ cōfeſſione ꝑ tormenta extorta requiritur ꝑſeuerantia. in l. 1. §. diuus. ff. de qō. oportet. n. ſm̄ Barto. ibi ut ille qui fuit cōfeſſus in tormentis reducat in loco publico iudicii, & ibi coram teſtib. & notario confiteatur, ſeu ratificet confeſſionē primam, & ita obſeruatur de conſuetudine, & qm̄ in ſupponendo reum torturæ de grauiſſimo præiudicio agitur, obſeruat communis conſuetudo ꝙ prius debeat ſolennis aduocatorū diſputatio coram Iudice fieri ſuꝑ hoc, an ſit torquendus, ubi aduocatus rei debebit admitti ut pro eo alleget, ut l. ſi poſtul. §. qō. de adul. & ꝑ glo. l. legis uirtus. ff. de leg. ſed ipſi qōni, & examinationi non debent intereſſe ita tenet gl. in auth. de teſt. §. quia uero in gl. ſuper uerſ. aduocatorū. & gl. vr̄ idem uelle in l. 2. circa prin. C. de iura. calum. ita determinat Bar. in l. cuſt. ff. de pub. iud. & in d. l. legis uirtus. & ꝑꝑ grauitatem præiudicii eſt inductum, ꝙ in hæreſi, nec inqſitor ſine ordinario, nec ordinarius ſiue inqſitore procedat ad faciendū reum torqueri, ſed ambo ſimul. ut eſt tex. in d. cle. 1. §. 1. Pōt ēt fieri ꝓbatio per teſtes. † Sed dubitat, quot teſtes debeant interuenire. Quidam dixerunt ad effectum cōdemnationis non ſufficere duos teſtes ꝑ qua allegant. c. excom. §. adducimus, de hær. & hoc no. Hoſt. in ſumma. eod. ti §. qualiter. ubi ſubiungit qd̄ iniquum uidebatur ꝙ de tanto crimine damnaretur ex dicto duorū teſtium, ſed in cōtrarium facit cap. ut offm̄. §. uerum, eod. ti. lib. 6. Io. de Lign. in d. clem. 1, in fin. dicit non eſſe dubium, ꝙ per unum teſtem, & famam qs non pōt dānari de tanto crimine, ut no. de teſtib. tam literis. & idem tenet Mat. eodem ti. clem. 2. allegat no. per glo. de teſtib. ueniens, & ſimiliter nec ex præſumptione, de præſump. literas tñ vr̄ ꝙ per duos teſtes poſſit damnari, ad hoc qd̄ not. Inn. de ſimon. ſicut ubi dicit ꝙ licet in aliis criminibus requirant ꝓbōnes luce meridiana clariores, tñ in crimine hæreſis ſufficiunt minores. C. de hæret. l. 2. & ſm̄ eum leuia ſigna ſufficiunt ad conuincendum quē de hæreſi. de præſump. literas, ſed hoc dictū Innocentii debet intelligi ſm̄ not. in d. l. 2. & ſic tranſit Ioan. de Lign. in d. clemen. 1. Idem tenet dom. Card. ibi propter regulam generalem, quæ habet ꝙ ſufficiant duo teſtes ad ꝓbandum crimen, niſi ubi contrarium reperitur, ut in c. licet uniuerſis. & capitu. in omni negocio. de teſtib. Idem tenet Ioan. Andr. & Doct. cap. ut officium. §. uerum. de hæret. libro 6. & hęc opinio mihi uidetur uera.

Pro qua ēt facit gl. not in simili in .q.4.ꝑsul. nec obstat tex. in d.§ adiicimus. q̃a non requirit ille numerus testium ad cōuincendū unū hæreticum, sed ad cōuincēdū plures .& inde est qđ ille textus remittit hoc arbitrio iudicis, ut si uideat expedire ꝓ multitudine hæreticorū nedū tres, sed ēt plures, & adhuc totam uicinam possit ad testificādū cogere.

10 † Est tñ spāle in hoc crimine, qđ testes qui alias a iure repellunť admittunť in hoc casu in fidei fauorē, ut pote Iudæi, ut c. cōtra xpianos. de hæret. lib. 6 idem dicerem de aliis infidelibus q̃a illi solum repellunť a testimonio cōtra fideles. c. pagani. 2. q. 7. &. iudæi. & c. licet uniuersis. de testibus de quorū numero isti hæretici non existunt. Item q̃a non apparet rō spālitatis in Iudæis, ut illi magis admittanť cum sint pessimi infideles. ut prima, q. 1. nonne. de quo superius dcm̃ est. Admittunť ēt excōicati, & participes, & socii criminis in testimonium, ꝑsertim in defectū aliorum testium, & sic hæreticus cōtra hæreticū admittiť, ut dicit tex. in c. in fidei fauorem. de hæret. lib. 6. & ꝑ illum textum dicit Panor. in c. literas. de ꝑsumptionib. ēt fratrem esse cogendum contra fratrem super ꝑdicto cri-

11 mine ferre testimonium. † Admitteré ēt domesticos, & familiares eorū, qm̃ cū istud crimen secretum sit, melius, & aptius ꝑ familiares, quam ꝑ alios ꝓbari poterit, ut l. cōsensu C. de repu. quinimmo ēt serui cōtra dños cū tormentis admittendi forent, q̃a admittunť in crim. læsæ maiest. C. ad l. Iul. maiest. l. fi. ergo a fortiori in crimine hæresis, cum longe grauius sit æternā quam tꝑalem lædere maiestatem. & hanc argumentationē facit text. in simili. in c. uergentis. de hæret. Ad idē tex.

12 cū gl. 12. q. 2. qō. † periuri ēt admittunť dummō cōtra se, & cōtra alios in hoc crimine attestenť, dum tñ ex manifestis apparuerit indiciis tales non animi leuitate aut odii fomite, seu corruptione pecuniæ, sed zelo fidei orthodoxæ uelle deponere, aut dcm̃ suum qđ ante in forma testimonii deposuerant emendare, & corrigere, ac q̃ prius tacuerant reuelare, & hoc in fauorem fidei spālr̃ cōcedit, ut c. accus. §. licet, de hæret. lib. 6. ex q̃bus limitabis tex. in c. ꝑterea. de testibus cogendis, quatenus de corrigēdo dcm̃ testis loquiť, & no. per Bart. in l. eos. ff. de fal. Aduerte tñ iuxta hoc, qđ cum isti inhabiles admittunť, ita demum, eorū dictis fides adhibeť, si ex uerisimilibus cōiecturis, & ex numero testium, & ex qualitate tam deponentium q̃ eorū contra quos deponitur, ac aliis circunstantiis sic testificantes non falsa dicere præsumantur, ut

13 in d. c in fidei fauorem. † conspiratores tñ, & inimici non admittenť sicut nec in aliis exceptis criminibus. Pro quo optimus text. de simonia. ꝑ tuas. lo primo. & no. hoc quia ualet gñalr̃ ad oēs casus in q̃bus minus idonei testes admittuntur. Quid aūt considerari debeat in aliis exceptis criminibus circa testes criminosos ut admittantur uide gl. 1. q. 1. si q̃s eps. & 2. q. 1. Deus omnipotens. & ꝑ Doctores in d. c. per tuas. de simonia. Intellige

14 tñ † prædictos inhabiles testes in hoc crimine admittendos fore contra hæreticos, credentes fautores, & receptatores, & defensores eorū, non tamen sic esset si ꝓ eorū parte inducerenť ad hoc qđ de hoc crimine se purgarēt eo. n. casu requirerentur testes omnino integri sine aliqua suspicione, & catholicæ fidei

15 zelatores. eod. tit. c. filii. in fine. † An autem hmōi suspecti testes cū examinanť, sint tormentis subiiciēdi, uide gl. 15. q. 6. in summa q̃ dicit qđ sic, si est seruus uel uilis ꝑsona, uel si sit liber. & sic criminosus, & infamis uel obscurus uel ignotus. Tales. n. sine tormentis non admittuntur. torq̃tur ēt quælibet libera persona, licet non sit uilis, dum tñ uocillet in testimonio. de mā tñ uide Bart. in l. ex libero. ff. de quæst. Sed quero iuxta prædicta. an

16 † id quod dcm̃ est de minus idoneis testib. admittendi in crimine hæresis, habeat tm̃ locum qñ proceditur per uiam inquisitionis, aut ēt idem sit cū proceditur ꝑ uiā accusationis uel exceptionis. Et uř ꝙ sic, q̃a eadem est rō. s. fidei fauor, & odium criminis, ergo idē ius. de rescriptis, inter ceteras. cum si. Cōtrarium tñ concludit gl. in d. ca. fidei q̃a ab illo iure ірatur, quo cauetur tales personas ad testimonium admitti non debere non est recedendum nisi inquantum reperiať a iure permissum, Qui ergo accusat, uel excipit habeat ꝓbationes idoneas, nec est accusatio fauorabilis ut inquisitio, ad hoc 2. q. 7. si quis eps, & uerbum istud inquisitionis debet aliquid operari, alias quare fuisset expressum. de decimis. ad audientiam. cum cōcor. & sic trāsit ꝑdicta gl. Sed contrariam tenet Arch. in d. c. in fidei, & allegat. 2. q. 7. c. hæreticus. Sed Io. And. tenet gl. in nouel. & ad c. si hæreticus. isti det ꝙ non tenet, ut ibi dicit gl. & hoc idē ꝓbat

bat tex. in d. c. in fidei, quia si ille tex. teneret non esset necessaria dicta decr. & sic trãsit ibi Domin simpliciter recitando pdictos Doct. Ego tñ potius tenerem opin. Arch. pro quo facit, qa eadem rõ est utrobiq;. s. fauor fidei,

17 † ex qua rõne ẽt in pœnalibus (attento qđ expressa est in lege) argui põt ad similia. ut est tex. inst. de leg. patro. tutel. in prin. & glo. in clem. 1. de electio. & c. 1. de temp. ord. lib. 6. Præterea dispõ pdicta non est odiosa, imò fauorabilis, cum non in odium hæreticorũ principaliter, sed in fauorẽ fidei sit inducta. ut tex. ibi innuit in princ. Vnde illud est considerandum, & non odium hæreticorũ qđ uenit in consequentiã. iuxta gl. c. sciant cuncti, de electio. lib. 6. & l. q exceptionẽ. ff. de condictio. indebi. Nec est simile de accusatione in aliis criminibus intentata, & de accusatione facta in crimine hæresis. Nã, & si in aliis criminibus accusatio dicatur genus illaudabilis intentionis iuxta moderationem pdictã, nõ tñ sic est in crimine hæresis, ut in superioribus diximus. Posset ẽt dici ꝙ ille tex. non se restringit ad pcessum inqsitionis qa non dicit cũ pceditur p uiã inqsitionis, sed dicit, in fidei fauorem cõcedimus, ut in negocio inqsitionis hæreticæ prauitatis, & loquitur Papa inquisitoribus, ut patet in suprascriptione, de quibus certum est, ꝙ licet per uiã accusationis possunt procedere, appellanť tñ inqsitores, & eodem modo ex eorũ noĩe appellatur negocium inquisitionis, licet per uiam accusationis, uel exceptionis cognoscant, & per hoc fundata manet satis ista pars, & tñ sum restat ad motiua contraria, & qa in tanto crimine cũ multa oportet cautela pcedi,

18 † in examinatione testium ꝙ recipi sup criẽ pdicto cõtigerit, debent adhiberi duæ religiosæ & discretæ psonæ, in quarum psentia per publicam. si põt hri personã, aut p duos uiros idoneos fideliter eorũdẽ testiũ depositiones cõscribanť. p tex. in c. ut officiũ. §. uerum. de hær. lib. 6. & pondera illum tex. qui requirit interuentum pdictarum personarum nedum in examinatione testiũ, sed ẽt in describendo eorũ depositiones. & pdicta practica examinandi testes põt, & iuste debet obseruari in oĩbus arduis causis, ut sine oĩ suspicione res procedat. ita tenet Panor. de elc. qa p p. & c. cum causam, de testi. & quo liberior sit facultas in his pcedendi datur facultas à iure religiosis, qui anteq̃ essent in seculo erant notarii, ac ẽt clericis qui ante clericatus ordinẽ notariatus officio fungebanť, ut in hac examinatione, & in aliis huic officio incũbentib. officiũ pdictum notariatus exer-

19 ceãt, ut d. c. ut officiũ. §. ad cõscribẽda. † Probat ẽt hoc crimẽ p instra, utpote, si apud aliquẽ repetianť libri improbatæ lectionis, ſm Arch. & Io. And. in d. c. filii. Sed ego crederem ultra hoc requiri alias cõiecturas, ex quibus iudex informet aĩum suum, poterat. n. esse qđ erant in domo sua eo nesciente, aut ꝙ habebat illos libros, ut deprehenderet errores hæreticorũ, non ad illos sequendũ, & imitandũ, sed potius ad cõfundẽdũ, & impugnãdũ, iuxta tex. in c. q de mẽsa. & in § sed econtra.

20 37. dist. † An aũt alias delictũ pbari possit p instrm, remitto ad gl. c. cũ in ecclesiis de maior. & obed. & c. cum in positionibus. de iure iur. lib. 6. & p Io. And. in rła, semel malus, de reg. iur. lib. 6. in merc. & p Bart. in l. senatus. ff. ad Turp. & p Bal in l. cõtra negantem. C.

21 ad l. Aquil. & Sal. in l. fi. C. de pbõni. † Probari ẽt põt crimen hæresis p psumptiones, sed p p grauitatem piudicii requirerenť euidentissimę coniecturæ. Nam ẽt si quodlibet crimen probari queat per indicia, ut in d. l. fi. C. de prob. & late p Io. And. in addit. ad Spec. ti. de proba circa fin. sed quo magis crimen est graue maiores psumptiones, & euidentiora indicia requiruntur. sic pbat tex. no. cum gl. in d. c. literas de præsump. & ibi tenet. Panor.

22 † qñ tñ ex præsumptionibus iudicatur temperare debet iudex pœnam aliquantulũ. ut not. Innoc. de præsumptio. quia uerisimile.

1 *Publicatio testium hoc in crimine qualiter fiat.*

Testium publicatio in hoc crimine hęreseos publice fienda non est quãdo delat[ori] potentia reformidatur, qua autẽ forma tunc procedatur ibidẽ, & an idem in quibusuis criminibus dicendũ sit, nu. 2.

3 *Casus à communibus regulis excep[t]is, extendi minime debent, nisi per omnia eadẽ subesset ratio.*

QVAESTIO XIIII.

1 Decimoquarto quæro † de publicatione testium fienda in hoc crimine. Ad quod dicas quòd fieri debet sicut, & in aliis causis, ut reus habeat facultatem se defendendi. Si tñ p p potentiam personarum cõtra quos deponunt graue periculũ imminere speraretur ex publicatione nominum

prædi

ꝓdictorũ, tunc non publice, ſed ſecreto corã diœceſano, uel ipſo abſente coram eius uicario, ubi inquiſitores procedunt, qñ uero procedit eps, coram inquiſitorib. & utroq; caſu coram aliis perſonis prouidis, & honeſtis, iuriſque peritis hmõi publicatio eſt fienda, & ut efficacius hmõi periculis occurratur, eps, uel inquiſitores præfati poterũt ſuper his ſecretũ indicere illis quibus hanc publicationem facient, & in eos ſi arcana cõſilii, ſeu ꝓceſſus perfecerint excõicationis ſniam, quã ex ſecreti uiolatione ipſo facto incurrãt, poterunt ꝓmulgare. ꝓ quo eſt tex. in c.fi. §.pe. de hær. lib. 6.

2 †Sed occurrit dubõ, an ubi ſimile periculum occurreret ẽt in aliis criminib. poſſit hmõi publicatio omitti, & dom. Ant. in c. præterea, de ſponſ. lo 2. tenet ꝙ in materia peccati eſſet duntaxat hoc admittendũ, ꝓ quo inducit tex. ibi. Sed Panor. ibi dicit, ꝙ ꝓ & contra facit tex. in d.c. fin. cõtra facit, inducendo per locũ à ſpeciali, ꝓ facit, inducendo gñaliter, ſed ipſe ſtat in primo dicto. Ego tñ tenerem ꝙ cum diſpõ illius c. ſit exorbitans à iure exceptio à cõi rła iuris nõ habebit locũ niſi in illo caſu expſſo, & ubi ſimilis caſus occurret, qđ uix poſſet cõtingere attenta grauitate huius delicti.

3 †Nã caſus excepti à cõibus iuris regulis nõ extẽdunt, niſi ubi ẽ ꝓ oĩa eadẽ rõ, ut tenet gl. in l.1.C. de cõd. ind. & in l. illud. C. de ſacr. eccl. & tex. c. cum dil. de cõſ. uel inut. nec dictũ d. Ant. placet indiſtincte, qm ille tex. c. præterea, loquit qñ agitur de modico præiudicio, ut pote de ſponſalibus de futuro, immo fundatur contrarium ex eo inquantum probat, ꝙ ſi ſponſalia eſſent iurata, illud non foret admittendum.

1 *Sententia in hæreſeos in crimine ferenda, quo ordine quo ue modo pronuncianda ſit.*
2 *Hæreticis quæ pœna per eccleſiaſticos indices, & quæ per laicus infligatur num. 4.*
3 *Hæreticorum bona qualiter diuidantur.*
4 *Hæreticus an ſit incendio tradẽdus, ſiue uiuus igne abſumendus.*
5 *Vaſalli alÿque hæretici fidelitatis debito aſtricti, à nexu illo liberi fiunt.*
6 *Condẽnati hæretici bona, in alio territorio quam ubi condẽnatus fuit exiſtentia, cui applicanda ſint.*
7 *Forum etiam quis ſortitur ratione perſonæ ſuper rebus ubi ſitis.*
8 *Feudalia, & emphyteutica bona, an damnato hæretico ueniant ſiſco appliãanda.*
9 *Dos, an fiſco applicetur ab uxoris hęreſim.*
10 *Vir uxorem hæreticam & uerſa uice uxor uirum deſerere poteſt, intellige ſanè.*
11 *Purgatio canonica quo pacto à ſuſpecto de hęreſi fienda ſit.*
12 *Pœnitentia ſuſpecto de hæreſi iniungenda eſt, iuratoria. ſ. cautione, alia ue ſecuritate adimplendæ pœnitentiæ poſtmodum exacta, necnon certa pœna adÿciendo ſi non impleuerit.*
13 *Suſpecti de hęreſi ſucceſſores, ſuſpecto adiunctam pęnitentiam implere coguntur, quam ſuſpectus uiuens non impleuit.*
Delinquentis bona, an fiſco tacite pro delicto hypotheca ſint.

QVAESTIO XV.

1 DEcimoquinto quæro † de ſnĩa ferenda in crimine hæreſis, & de pœna huius delicti. Modus aũt qui dẽt obſeruari eſt, qđ antequã ſnĩa feratur inquiſitores præfati, & epiſcopus faciant ſecum cõuenire uiros ſapientes, & doctos, Deum timentes, cum quorũ conſilio procedere hñt ad ſnĩam ferendam, ut in cap. ut cõmiſſi, de hær. lib. 6. & ſi uideatur eos iudicandos fore hæreticos, tunc eis citatis debet ſnĩa declaratoria ferri contra eos, per quam declarentur hæretici, & ſeculari curiæ tradendi ac bona eorum occupanda fore per eos ad quos ſpectat, ut cap. Cum ſecundum leges. eo. ti. & l. quia idem ſeruatur ubicunque pœna ipſo iure imponitur, ut no. glo. c. commiſſa, de elec. eo. lib. & per Io. And. & Dom. c. pro hum. de hom. eod. lib.

2 † Pœna aũt hæreticorum eſt, ꝙ ſunt excõicati ipſo iure, & poſtquam per iudicem eccleſiaſticum fuerint de hoc crimine damnati, tradi debent iudici ſeculari animaduerſione debita puniendi, clericis à ſuis ordinibus degradatis, bona aũt hæreticorũ ſi fuerint clerici applicantur eccleſiis in quibus fuerant beneficiati, ſi uero laici extiterint, fiſco ſeculari in cap. excommunicainus. lo 1. de hæret. in princ. & de hoc ultimo eſt tex. eo. ti. uerg. & cap. cum ſm leges. eo. ti. lib. 6.

3 † Hodie tñ bona hæreticorum in tres partes diuiduntur; quarum una aſſignatur dño tpali, alia officialibus inquiſitionis, tertia uero ipſi officio, ut in extrauag. Clemen ſed illa tantum loquitur de inquiſitorib. Italiæ. & ſic ad alias prouincias non extenderetur. iuxta notata per Innoc. & Ioan. And. in ſimili in c.1. de loc. Lex etiam Friderici Imperatoris

ris quæ est tertia, & incipit patarenorū, diffidant, & bānit hereticos credētes fautores, & receptatores eorū, ac perpetuæ infamiæ eos subiicit. & istæ leges Friderici sunt approbatæ. c. ut inquisitionis, in princ. de hær. lib. 6.

4 † Sed iuxta præmissa q̄ro, qua pœna debent puniri p iudices seculares quorū p̄tāti relinquuntur. Gl. tangit q̄onem in c. excōm lo 2. eo. tit. & dicit ꝙ pœna ultimi supplicii. Host & Io. And. in c. ad abolēdam, eod. tit. tenēt ꝙ pœna ignis, debent ergo cremari s̄m Euang. Ioā. 15. c. si q̄s in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arescet, & colligent eū, & in ignē mittent, & ardēt. Et ius ciuile punit hæreticū pœna mortis, ut l. Arr. C. de hæret. iuncta. l. ultimū supplicium. ff. de pœn. & sic transit recitando p̄dcōs doct. Pan. in d. ca. ad abolendam. idem tenet in c. excōm. lo 2. eod. tit. sed ista fundamento non p̄bant. Nā illa auctoritas Euangelii non intellic de hæreticis tm̄, sed ēt de his qui recedunt à Deo p defectū charitatis, nec loq̄tur de igne māli, sed de igne infernali. Leges ēt ciuiles supius inductæ loquuntur de pœna mortis. non tn̄ p ignem infligenda, quod ubi iura uolūt exprimunt tanq̄ seuerissimam, & atrocem pœnam, ut patet in multis casibus quos enumerant Saly. in l. unica. C. de nisi agg. nō rump. inter quos non enumerat istum. Vnde crederē ignem ipsis dari potius ex cōsuetudine, q̄ est optima legū interpres, q̄ ex aliqua exp̄ssa iuris dispōne.

5 † Vasalli aūt, & alii q̄cunque tenebant eis astricti debito fidelitatis, uel dn̄ii aut alicuius obsequii, ipso iure ab oī hm̄oi obligatione sunt liberi, ut est text. de hæret. c. fi. Quo ad pœnā aut cōfiscationis bonorū, quæro de q̄one no. supposito ꝙ bona hæreticorū cōfiscata debent diuidi in tres partes, ut dcm̄ est.

6 † Pone ꝙ hn̄s immobilia Ferrariæ per inquisitorem Florentinū sit Florentię legitime condēnatus de hæresi, ad quos illa bona p̄tineant. Ioan. Cald. disputauit istā q̄onē & arguit primo, ꝙ illa bona licet sint sita Ferrarię pertineant ad officiales & cōe Florentiæ postq̄ ibi fuit de heresi cōdemnatus. nam bona ueniunt accessorie, & in cn̄tiam ad p̄sonam quæ cōdemnata est Florētię. arg. r̄lę accessoriū, de reg. iur. lib. 6. & cap. de prudentia, de donat. inter uirum, & uxorem. ff. de auro & arg. leg. cum aurum, in fine. faciāt ad idem notata per gl. in cap. quod ad te. de cler. coniug. & C. de exac. tribut. l. fin. lib. 10. ubi in publicandis bonis attēditur locus personæ quę delinquit. Secundo sic dicit lex, ubi quis iniustitiam fecerit ubi pœnas subeat delictorū, ut non alius tale quidq̄ agere præsumat ad exemplum respiciens, ut in auth. ut iud. sine quoquo suffr. §. siquis autē. col. 2. & canō dicit. ibi uindicet iniuria, ubi plectibilis est orta p̄sump 23. q. 4. si illic. Item officiales Florentini laborauerunt in p̄cedendo, & cōdemnando hętetiçū ergo bona uūr eis debita rōne laboris, & officialibus Fer r. dicēdum est, Qui non laborat non manducet. de cens. procurat. & not. ff. de damno inf. quamuis.

7 † Tertio rōne personæ sortitur quis forū ēt super rebus alibi sitis. c. sanè, de foro comp. C. ubi in rem actio. l. ultima. & ibi no. Quarto pro hoc facit c. cum s̄m leges, de hæret. lib. 6. debet. n. intelligi ille tex. de dn̄o t̄pali illius loci cuius erat eps qui tulit sententiā, ad hoc optime. l. Titium. §. tut. ff. de administr. tut. In contrarium uī ꝙ ad officiales officii inquisitionis Ferrariæ, & cōe illius ciuitatis pertineant bona ibi sita, licet alibi sit facta condemnatio. Primo, quia dispō super rebus concepta debet referri ad superiorem loci ubi res sita est ubicunq; fuerit dn̄s dictę rei, patet hoc in iurisdōne, ut d. c. sanè. & cap. ex parte, & cap. fin. eod. tit. Idem in suppletione negligentiæ. 10. q. 2. casellas. & c. le. quia regulares, de suppl. negl. prælat. Idem cum bona hęreticorū sint cōfiscata, ut pręd ictum est. & occupatio sit fienda per p̄curatorem in prouincia deputatū, ubi sunt illa bona. C. de bonis uac. l. si q̄n lib. 10. ergo ad Florentinos p̄dictos pertinere non poterunt. Ad idem facit cap. postul. de foro comp. & l. cū unus. ff. de bon. auth. iud. possit. & ca. Rom. §. cōtrah. de foro comp. lib. 6. & de hær. ut offiī. & ca. per hoc, eod. tit. & pro ista secunda parte cōcludit, & hanc firmat per iura pro hac parte inducta, & ne det confusio iurisdōnum. Tertia uero parte īquisitorū dicit ꝙ debeatur illis de Florentia rōne laboris quem sustinuerunt, & cum his se expedit de ista q̄one Petrus de Anch. in rep. cap. accessi. de reg. iu. lib. 6. & ista cōclusio mihi placet, cum iura q̄ de confiscatione prædicta loquunt ad bona referantur, & in rem sint cōcepta. Ad qd' facit doctr. Bart. in l. cūctos pop. C. de sum. Trin. An aut in hac confiscatione ueniant bona q̄ hęreticus tenebat in feudum, uel emphyteusim ab aliis, uide late per Spec. tit. de feud. §. 2. uers.

1. uers. 90. & ꝑ Bar. in l. si finita §. si de uecti galibus. ff. de damno. infecto. & per Egid. de 8 Bella. decis. 725. † Quid autē si uir sit hæreticus, an ꝑ ꝑ hoc dos uxoris sit cõfiscata. Dicas ꝙ nõ, nisi uxor sciens à principio cũ esset talem, ipm in maritũ acceperit, ut c. decreuit. de hæret. lib. 6. ex quo habes unum casum in 9 quo dos cõfiscat. † An aũt ꝑ ꝑ uxoris hęresim cõfiscet dos, uideret ꝙ non ꝑ l. quinq; legib. ff. de bo. damn. qa iste casus non est de illis. Sed ego dicerem cõtrarium. Nam ex quo in crim. lęsę maiest. illud hēt locum ut ibi, ergo à fortiori in crimine hęresis, sic arguit tex. de 10 hær. uergentis. † ubi tñ uir uel uxor in hæresim laberet q fideles corũ manet, posset propria auctoritate ab alio recedere. Si tñ ille hæresim abiuraret, cogeret ad eum redire, quod intellige si sine iudicio ecclesiæ ab eo recesserat, secus si iudicio ecclesiæ. Fit tñ ista separatio quoad cohabitationē, non quo ad uinculum, ꝓbatur hoc in c. de illa. de diuor. & eo casu quo fidelis recederet, totam dotem aut donationē ꝑ ꝑ nuptias recuperare dēe de donatio. inter uirũ. & uxorē. c. 1. & consultũ est cõiugi catholico ab hæretico separari, ne seducat ab eo, & in errorē labat, & ꝑpea dñs ꝓcepit Deuter. 7. dicens. Filiã tuã nõ dabis filio eius, neq; filiã illius accipies filio tuo. quia seducet filiũ tuũ, ne sequat me, & ut magis seruiat diis alienis. Irasceturq. furor dñi, & de11 lebit te cito. Si aũt † non cõuincant, de hęresi sufficiente r hic cõtra quos ꝓceditur, sed alias de hoc crimine inueniant suspecti, tunc iuxta cõsiderationem suspicionis qualitatumq. personæ debēt canonice se purgare, qđ si renuerint excõicãdi sunt usq; ad satisfactionē cõdignam, & si ꝑ annũ in excõicatione ꝑstiterint, sunt uelut hæretici cõdēnãdi, ut in d. c. excõicamus. lo 1. in § 1. ubi vero susciperet purgationē, & in ea deficeret tanq̃ de crimine conuictus hři debet, qđ in oĩ crimine est gñle, ut c. inter solicitudines, de purgatio. canon. & c. tua. de cohabita. clericorum, & mu12 lierum. † Est, & alius modus ꝓcedẽdi cõtra suspectos ꝓdictos, ut juxta quãtitatem suspicionis, & aliis debitis circunstantiis cõsideratis, si discretã pœnitentia eis iniungat atque ꝑter iuratoriam cautionem, ab ipsis sufficiẽs exigat securitas. s. de certa pœna soluenda si pœnitentiam non impleuerit, ut saltẽ pęnæ tēpalis timore debeãt coerceri. ꝑ quo est tex. 13 in c. lras. de ꝑsumptio. in fin. † & ubi ipsi in uita non implessent hanc pœnitentiã iniunctam, compellendi sunt eorum hęredes eam adimplere, per tex. in c. parochiano. de sepul. & c. in lris de rapto. & c. à nobis. lo 2. de senten excõicatio. Secus aũt si pœnitentia non iniuncta illi decessisset. ut c. accus. §. porro. de hæret. li. 6. Et ubi prædictus sit spectus obligasset bona sua pro hmõi pœnitẽtia iam iniuncta adimplenda transirent bona hmõi in quemcunq; ẽt particularem successorem dictorum bonorum cum prædicto onere, ut probat idem text. in §. si uero. qui text. satis 14 aperte terminat illã difficultatem, † an pro delicto bona delinquentis sint tacite obligata fisco, de quo per gl. in l. rescriptũ. ff. de pactis. & in l. aufertur. §. fiscus. ff. de iur. fis. & ꝑ Bar. utrobiq;. & ẽt per eum in l. post contractum. ff. de donati. Et ꝑ illum text. d. c. accus. §. si uero. uĩ fundari ꝙ non inducatur illa tacita hypotheca secundum Pet. de Anch. ibi, sed ego dicerem ꝙ ille text. non facit ad propositum, loquitur in de pœnitentia iniuncta suspectis de hæresi, non aut de bonorum cõfiscatione quæ fit ipso iure cõtra cõuictos de hæresi. hoc tñ indubie probat ille tex. ꝙ pro pœnitentia alicui iniuncta non sunt bona illius tacite hypothecata, cũ ibi expressa fuerit facta bonorũ hypotheca. Quo ad qõnẽ aũt principalem Bar. in d. l. rescriptum tenet qđ sint tacite hypothecata fisco, sed non tali hypotheca q̃ faciat ꝑferri creditorib. ip̃m fiscũ, sed in d. l. aufertur. §. fisco. & in d. l. post contractum. indistincte tenuit tacitam hypothecam illo casu cessare, sed qa de hoc principaliter hic nõ agit, remitto ad no. plene ꝑ Bal. in d. l. rescriptũ. ubi uidebis longã distinctionē, q̃ euacuat istam materiã satis ad longũ.

1 *Hæreticorum fautores, & receptatores qua pœna plectantur.*
2 *Auxilium hæretico præstare ex quibus actibus quis dicatur.*
3 *Misericordiam pro delinquẽte quamuis regulariter implorare liceat pro hęretico tamen non licet.*

QVAESTIO XVI.

1 Decimosexto quæro † de pœna imponenda contra credentes fautores & receptatores hæreticorum hoc determinatur ꝑ text. in d. c. excommunicamus. §. credentes. de hær. ubi tex. decernit tales excõicationi subiacere, & si taliter excõicatione

nodatus satisfacere neglexerit intra annum extūc efficitur infamis, & excluditur ab officiis publicis, & consiliis, nec ad eligendos alios publicos officiales, nec in testem admittitur, & efficitur intestabilis actiue, & passiue, & aliæ multæ pœnæ contra tales ibidem imponunt quę causa breuitatis ommittant. Prædicta uera sunt qtūs de credentibus loquuntur in his qui credūt hæreticos fore bonos, & catholicos uiros, & fauent eis. Si tñ crederent eorū erroribus, eo casu essent hæretici iudicandi tanq̃ à fide deuiantes, ut in c. pen. §. fin. eod. tit. Sed iuxta hoc q̄ro † ex q̄b. actib. dicat̄ q̄s p̄stare auxiliū siue opē, aut fauorem hæreticis. Arch. & Io. An. in c. qcūq;, eod. tit. lib. 6. late p̄sequunt̄ hanc mām. Sed tu dicas ꝙ interdū p̄statur auxilium de iure, ut puta exercendo offm̄ aduocationis siue p̄curationis pro eis, ad quod faciunt notata p̄ Hostiē. in c. proposuit. de cler. excom. min. & tex. in c. si aduersus, de hær. Qn̄q; nō per uiā iuris, sed ueniæ, siue misericordiæ obtinēdæ, & † licet illud r̄r licitum sit ut l. si fuerit. ff. de reb dub. & l. in metallum, & l. diuus. ff. de pœ. tenet Bart. in l. in furti. §. op. ff. de furtis. In foro tñ cōscientiæ dicerē, ꝙ ubi nō esset spes de correctione illud esset illicitū, & uideretur impendi fauor delinquentis. Ad qd̄ induco gl. 23. q. 5. reos. Sed in crimine hæresis gn̄aliter dico non licere, ēt ubi spes esset de correctione. Nam si hoc obtinet, in crim. læsæ maiest. ut nō liceat pro criminoso illo crimine supplicare, ut l. q̄squis. C. ad l. Iul. maie. à fortiori in crimine hæresis locum h̄re dēt, cum longe grauius sit æternam quam t̄palē lædere maiestatē de hæret. uerg. ad quod facit gl. 6. q. 1. si q̄s cum militib. Qn̄q; p̄stat̄ fauor, alias extra iudicium, & tunc prosequere mām ut late p̄sequit̄ gl. in cle. 1. de pœn. & in c. 1. de off. deleg. & in c. notū. 2. q̄ō. 1. & per Innoc. de hom. sicut dignum. & p̄ Bar. in d. §. op. & per Sal. in l. non eo minus. C. de accus. Et licet alias receptatores delinquentium si eorū sunt cōsanguinei mitius puniant̄, ut in l. 2. ff. de recepta. Hoc tñ nō putarē ī hoc crimine hæresis locū h̄re, cū & pro delicto p̄ris filii puniant̄ p̄p tanti criminis atrocitatē, ut d. l. q̄sq̄s. & dictū. c. uerg. & c. qcunq;. §. filii eo. tit. lib. 6. licet ipsi nō deliquerint. quanto magis nō esset eis h̄nda mīa ubi tales flagitiosissimos receptarēt, eorū delictis quodāmodo p̄ hoc cōicantes, sed in hoc ult. cogita.

1 *Iudicibus an liceat, hęreticis à iure impositam pęnam minuere, uel augere.*
2 *Pœnas delictorum minuendi, augēdi ut quæ iustæ causę censeantur. & nu. 4.*
3 *Hęreticorum si adsis copia qua uia procedatur.*
5 *Pœnę augmentum, aut diminutio in crimine hæresis etiam post sententiam fieri potest, ut in cęteris uero delictis in ipsa sententia fieri debet, non etiam post intellige sanè.*
6 *Alteratio pœnę, & in sententia, & post fieri potest.*

QVAESTIO XVII.

Decimoseptimo quæro † an pœnam inflictam a iure contra hæreticos possint iudices qui de hæresi iudicant minuere, uel etiam ex causa agere, aut mutare. R̄ndeo ꝙ sic. Nam hoc est gn̄ale in oībus criminibus, ut in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his, qui notantur inf. & l. & si seuerior. & l. si possidoniū. C. ex q̄b. cau. inf. irr. Vnde cum hæc regula non reperiat̄ uiolata in crimine hæresis, debet idem in eo quod in aliis iudicari. † Quæ aūt sint iustæ causæ minuendi pœnas delictorū. ad hoc r̄ndet gl. in d. §. pœna grauior. dicens multas fore causas. Potest. n. minui pęna rōne senectutis, uel iuuentutis, ut l. auxil. §. in del. ff. de min. uel q̄a sine dolo deliq̄t. ff. de pœn. l. si q̄s aliquid. §. instra, & l. abūtem. §. fi. & l. respic. §. delinq. eod. tit. Augeri aūt p̄nt pœnæ qn̄ † multitudo est in delicto, q̄a multis crassantibus opus est exemplo. ff. de pœn. l. aut facta. §. fin. Sed istud ultimum limita uerū ubi multitudo illa patienter, & sine scandalo pœnā sustineret. si tñ scandalum timeretur de punitione multitudinis detrahendū esset p̄p multitudinē seueritati, & rigori, ita tenet gl. no. in c. comessationes. 44. dist. & in cap. lat. de cler. exc. min. At ubi multitudo uellet errorem suū p̄tinaciter defendere, seuere essent puniēdi, ut uoluit gl. in d. c. cōmess. & in c. quoties. lo 2. 1. q. 7. uel si cōfidētes in multitudine usum peccandi sibi fecissent, ut in c. 1. de pœ. di. 6. Si tñ ista cessarent, & parati essent illi multi corrigi, & eorū correctione esset spes, ex misericordia mitius esset cum eis agendum, distin. 50. ut constitueretur, & cap. fi. de transl. & d. c. cōmess. cum multis similib. Quot autē dicantur multi, uide gl. in d. c. latores. De modo autem extirpandi uitium à multitudine. uide tex. notab. in d. c. cōmessationes, & de modo puniendi multitudinem delinquentē,

4 uide oīno tex. in d. c. latores. † Quæ aūt sint considerāda in augendis siue diminuendis pœnis uide tex. in l. respiciendum, & l. aut facta. ff. de pœn. & in l. 2. ff. de term. mo & gl. 2. q. 3. §. notādū. Reperit tñ unū speciale iuxta 5 hoc in crimine hæresis, † ꝙ licet sit regulare in aliis criminibus, ꝙ ubi pœna uenit ex cā augēda uel diminu. illud debet iudex facere, in sñia, nō aūt pōt post sñiam, ut uoluit gl. ī d. §. pœna grauior, & d. l. & si seuerior. in tñ ut ēt si de innocētia cōdēnati post sñiam cōstet id tñ ꝙ sñiatū est sine principis licētiā immutari nō pōt, ut ī l. 1 §. fi. ff. de qōnibus. & l. diui. ff. de pœ. tñ in hoc crimine est speciale ut ēt post sñiam possit pœna mitigari uel mutari. quū usū fuerit iudicibus expedire, ut est notab. tex. in c. ut cōmissi §. necnon. de hær. li. 6. Sed illū tex. ego intelligerē stricte in terminis in quibus loqtur quū exorbitet à iure cōi, uidelicet qñ redeuntibus ab hæresi uel alias suspectis est imposita pœna carceris uel alia hmōi. Secus aūt ubi qs esset tanq̄ hæreticus condēnatus, qđ. n. non mutat̄ quare stare prohibet̄. C. de testamentis, sancimus. & 6 de appel. l. pcipimus. † Vnum tñ non omittam ꝙ alteratio pœnæ q̄ est necessaria nedū potest fieri in sñia, sed ēt post sentētiā. Vnde si condemnatus in pecunia ꝑꝑ crimen non potest soluere, iudex ex interuallo poterit pœnam corporalem permutare, & hoc obtinet in quocunque crimine pro hoc. ff. de in ius uocan. l. fi. & de iurisdict. omn. iud. l. si qs id quod. §. seruos. Cautius tamen faciet iudex si formet sententiam bimembrem. hoc modo uidelicet, condemno te in pecunia, & nisi solueris intra talem terminum mādo ꝙ patiaris talem pœnam corporalem. ita not. Bal. in d. l. & si seuerior. faciunt not. in simili per eum in l. cum iudex. C. de sentent.

1 *Appellare an liceat hęretico.*

2 *Appellatione à deffinitiua lege uel statuto sublata nequaquam sublata censetur ab interlocutoria appellandi facultas.*

3 *Appellatione lege uel statuto prohibita non etiā interdicta censetur appellandi facultas, ubi aut dolo iudicis aut etiam partis sententia lata extitit, ex quibus autem dolus colligatur, ibi traditur.*

QVAESTIO XVIII.

1 DEcimooctauo quęro. † An in causa hęresis liceat appellare, & distingue, qa aut est lata diffinitiua, & ab ea nō licet appellare, ut in c. ut inqsitionis. §. 1. de hære. lib. 6. ibi cū dicit cōdēnatos. aut grauamen contingit in processu causę, & tunc potest appellari ſm Archid. ibi. Nā nulli est negāda legitima defensio. de exceptio. cū inter, & ne innocēs grauet̄ permissum est oībus oppressis appellare. 2. q. 6. c. 2. & 3. nec obstat ille tex. in d. c. ut inquisitionis. ſm eum, immo facit pro, qa loquitur de illis. de quibus iā constabat per sentent ā latā fore hæreticos. sic ēt cōstitutio Inno. 4. de qua hic fit mētio dicit. Itē appellationes & proclamationes hmōi personarum &c. & alia constitutio quæ incipit. Cōmissi nobis celitus. sic dicit, igr̄ proclamationis, & appellationis beneficiū ab hæreticis receptatoribus & fauoribus eorū penitus amouemus. Ex qbus uerbis apparet ꝙ de his quos hæreticos esse cōstat, ꝓdicta iura loquuntur. Idē sequit̄ ibi. Io. And. Hi. n. quos cōstat esse tales nullo iuris beneficio gaudere debēt, ut in auc. de priuil. doct. circa mediū, & in tam graui crimine cū multa debet cautela ꝓcedi. de hære. ut officiū. § uerū lib. 6. Idē Gen. idē 2 sequitur Domi. qui ex prædictis infert † ꝙ ubi lex uel statutū tollit remediū appellandi à diffinitiua, non ur̄ tollere ab interlocutoria, qđ est notādū, & ꝓ hoc ego induco doctrinā Inno. in c. significauerūt. de testi. & in c. pen. de no. ope. nuntia. ubi tenet ꝙ & si in iudicio possessorio non admittat̄ appellatio, ut in l. unica. C. si ad momen. po. Illud tñ est uerū in diffinitiua quo casu iura loquunt̄ secus aūt in interlocutoria, de qua nō disponūt tollendo remedium appellandi ab ea quod etiā iustificari posset, quia eo magis admittenda est in hoc casu appellatio ab interlocutoria, qa grauamen non est reparabile per appellationē a diffinitiua, ꝓ ea q̄ no. in l. ante sñiam. ff. de appel. nō reci. & in l. ante sentētiæ. C. quo. appel. nō reci. & per glo. cle. 1. de hære. in uer. 3 ipso iure, quæ optime facit ad hoc. † Aduerte tñ iuxta hoc ꝙ quantūcunque lex uel statutum tollat appellationē, nō tñ tollit facultas appellandi, ubi ꝑꝑ dolum iudicis uel aduersarii esset sentētiatū, & ꝓsumit̄ dolus in iudice si erat capitalis inimicus eius cōtra quē pronunciat. ut ff. de arbitris. l. non distinguemus. § cum quidā. ꝓbatur autē ꝓdicta cōclusio ex tex. l. diem. ꝓferre. §. stari. iuncta. l. ita demum. ff. de arb. & l. 3. C. eod. Dolus autem aduersarii, colligitur ex his quæ dicit text. in

in d. l. ita demũ uidelicet si corrupit iudicẽ, uel ambitione, uel pecunia uł aduocatũ, aut procuratorẽ partis aduersæ gñaliter si in lite dolose uersatus est, & hanc conclusionem firmat Bal. in c. pastoralis. §. fi. de off. deleg.

1 *Executio aduersum damnatos hæreticos qualiter fiat.*
2 *Degradatio clerici qualiter fiat, & an degradari debeat qui perpetuo carceri mancipandus traditur, num. 3.*
4 *Sententia criminalis an mox executioni mandetur an uero decendio ad appellandum expectato.*
Officiales seculares hęreticos punire nolentes, qua pœna plectantur.
5 *Magistratus seculares exequi, & conseruare constitutiones aduersus hęreticos latas iurare debet, quod si facere recusent, puniuntur, ut ibi.*
6 *Iudici seculari potenti an hęretici damnati à iudice ecclesiastico sit exhibendus processus, ut num quid recte condemnatus fuerit uidere possit.*
7 *Exceptio nullitatis sententia executionem impedit.*
8 *Iudex laicus iniquam ecclesiastici iudicis sententiam executioni mandare non debet.*
9 *Iudex secularis ad ecclesiasticum, & ecclesiasticus ad secularem ubi opus est, recurrere potest, una etenim potestas alterius opera iuuatur.*
10 *Iudex unus secularis, alterius iudicis secularis auxilium implorare potest.*
11 *Causa si fuerit cõmissa episcopo (puta Paduano) & duo sunt electi unus canonice, & alter non intelligitur commissa existenti in canonico possessione.*

QVAESTIO XIX.

1 Decimonono quęrit de executione fienda contra cõdemnatos, de hoc crimine, In quo est dicendum quòd si sint ecclesiastici uiri tunc per inquisitores, & ordinarios fiet executio in bonis eorum. ubi uero seculari iudici sunt tradendi, debent prius à suis ordinibus degradari, qđ gñale est in omni crimine, ut in c. cũ non ab hoĩe. de iud. & in c. nouimus. de uerb. sig. ubi text. dicit ꝙ cum maxima clemẽtia ꝑ ecclesiasticũ iudicẽ sunt tradẽdi ꝑcibus interpositis apud eum, ne ad mortẽ uel mẽbri mutilationẽ procedat. Secularis tñ ptãs faciet executionem corporalem prout iura uolunt. Illud. n. conuenit iudici ecclesiastico ꝑꝑ suam modestiam, & ecclesiæ clementiam, & hoc incumbit seculari iudici ꝑꝑ rigorem disciplinę, & iustum cõseruã-

2 dum † In degradatione aũt ꝓdictorũ reperit specialiter in hoc crimine statutũ, ut non requirat numerus epõrũ de quo in c. degradatio. de pœn. lib. 6. imò qa tantus epõrũ numerus faciliter cõuenire non põt, solus eps cõuocatis Abbatibus aliisq. ꝓlatis, & religiosis ꝑsonis ac literatis suę diœcisis (de quibus sibi expedire uř) poterit eos degradare, ut in c. 1. de hær. lib. 6 & licet ille tex. dicat ꝙ illæ ꝑsonæ cõuocatæ debeãt esse de diœcesi, ubi tñ ibi nõ reperirent recurrẽdum esset ad aliã diœcesim, ut dicit ibi Io. And. in nouel.

3 Sed occurrit iuxta hæc dubitatio. † An ista degradatio debeat fieri tm̃ ubi clericus traditur curiæ seculari mortis supplicio deputandus. An ẽt sit idem qñ debet ꝑpetuo carceri mancipari, iuxta formam. c. excõicamus, lo 2. eo. tit. Panor. mouet ibi qõnem, & tandem concludit ẽt in secundo casu. s. perpetui carceris hẽre locum prædictam degradationem: pro quo facit ẽm eum aperte text. in d. c. 1. ibi quum dicit, aut perpetuo immutandus, &c. Si uero laici fuerint de hoc crimine condemnati, statim sine alio adminiculo seculari sunt relinquendi iudicio, animaduersione debita puniendi. Ptãtes aũt siue iudices, & alii dñi tꝑales. officiales, siue eorũ nuncii taliter sibi relictos statim recipiãt, & sine dilatione debita animaduersione puniant, non obstantibus appellationibus ꝑ eos interpositis, aut interponẽdis, quũ tã ẽm ius canonicum, quam ẽt ẽm legem imperialem, appellationis remedium si hæreticis fautoribus, ac eorum receptatoribus, & defensoribus interdictũ. ut in c. ut inquisitionis. de hær. lib. 6. &

4 ex illo tex infert ibi gl. ꝙ † sententia lata in causa criminali debet statim mandari executioni, non expectato lapsu decendii, sed ille tex. iudicio meo probat cõtrarium, quũ ibi permittat fieri executionem incontinenti, ex eo ꝙ in crimine hæresis non admittit appellatio, ut dicit ibi tex. ergo ibi appellatio non excluderet (qđ est regulare in oĩbus criminibus, intm̃ ꝙ in eis nedum condemnato sed ẽt tertio permittit appellare. ff. de appel. non tm̃) esset differenda executio, nec statim esset fienda, de materia tñ quia nõ est præsentis speculationis remitto ad not. ꝑ Bar. in d. l. non tm̃, & latius ꝑ eum l. qui ultimo. ff. de pœn. & ꝑ Bal. ĩ l. addictos. C. de epis. aud. & ĩ l. unica. C. ne ex delic. defun. Consuetudo tñ hẽt qđ in quocunq; crimine non expectato

decendio ad appellandum mandatur inconti nenti sentētia executioni quo ad pœnā corporalem quod intellige ubi non esset appellatum, de quo remitto ad notata per Doct. in locis pdictis, & p Can. in c. 2. de re iud. & quo magis sint astricti hmōi seculares potestates, & officiales cōtra hæreticos hmōi exe
5 cutiones facere † statutum est, φ ad reqsitionem dioecesanorū, seu officialium suorū, aut inqsitorū hæreticæ prauitatis iurent præcise attendere, atq; inuiolabilr obseruare, & facere à suis subditis obseruari toto tpe sui regiminis ī terris suæ iurisdōni subiectis cōstōnes edictas cōtra hereticos credētes, fautores & receptatores, atq; defensores eorū ipsorūque filios, & nepotes, & q iurare id noluerint & seruare, uelut heretici, ac de fide suspecti, & infames offō, & honore sui regiminis spolietur, & sūt inhabiles ad officia publica de cetero conñda, ut ī c. ut offm. §. fi. de her. lib. 6. & ultra hoc pdicti oēs si executionē sibi iniūctā contra hereticos pfatos delatos prōpte p ut ad suum spectat offm facere, seu adimplere detractēt, aut alias snīam, uel pcessum iudicium, q. sup hoc crimine pcedunt directe, uel indirecte impedite psumpserint, & q sciēter in pdictis dederint cōsiliū, auxiliū, & fauorem, excōicationis snīam ipso facto incurrunt, quā si p annū aīo sustinuerint indurato, ex tunc uelut hæretici sunt condēnandi, ut in d. c. ut inquis §. prohib. Ex quibus apte mōstratur quā soliciti, & attenti debeant esse seculares ptātes, & officiales circa ea quæ super hoc crimine eis incumbunt pagenda. Horrēdum q. est φ ptātes, & dñi tpales qui eos debite modo pdicto non puniunt, imò & q deterius cōmittētes eis fauent, illud dñi iudicium p eos prophetæ prolatū incurrāt. Quia dimisisti uerū dignum morte de manu tua erit aīa tua pro aīa eius, & ppls tuus pro pplo eius, ut hr 3. Reg. 20. Multa ēt flagella diuinæ ultionis quæ in pplo p p hoc detestādum crimen se uire quotidie decernimus habita de eis uindicta misericorditer tollerentr. ut cōtingit ī simili casu 3. Reg. 18. Ex pdictis infertur ad qō. q in hac mā est satis necessa
6 ria. † Pone φ iudex ecclesiasticus tradit cōdēnatū de hæresi iudici seculari, ut ipm puniat. An iudex secularis possit petere à iudice ecclesiastico ut cōicet sibi processum quē facit cōtra condēnatum, ut sic uideat, an iuste fuerit processum contra eū, uel non, ut in eo ca

tum pcedat ad exequēdum snīam cōtra ipm uel non Bart. in l. diuus. ff. de rust. & exhib. reo. tenuit φ non tenebitur ad executionem faciendam procedere, nisi processus sibi exhibeat, & idē tenet in l. magratib. ff. de iurisd. om. iud. ad quod allegat tex in d. l. diuus. ad idē inducit quod hr in auth. de sanctissimis ep sc. §. si uero. Sed Pan. in c. 1. de off. ord. reprehendit in hoc Bart. & dicit contra ipm esse tex expressum in d. c. ut inquisit. §. prohibemus, ubi dr φ de crimine hæresis cum sit mere ecclesiasticum, neq; directe, neque indirecte potest iudex secularis cognoscere, sed pura, & nuda executio ad eum pertinet ad requisitionem iudicis ecclesiastici. Et hæc opinio satis placet, quia fundatur aperte per d. §. prohibemus. Sed ego limitarē hoc procedere ubi daretur de iniustia contra sententiam ad impediendum executionem. ad quod ēt faciūt notata per Innoc. in d. c. 1. de off. ord. & in c. cum in iure, de off. deleg. & p Arc. 23. q. 5. administ. ubi tñ diceretur eā fuisse nullam, & de hoc exciperetur ad impediendam executionem, tunc admittenda foret hæc exceptio p iudicem secularem exequētē, dummodo in breui posset de ea stare, nec requireret altiorem indaginem, iuxta notata p Bar.
7 in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. † Nam nullitatis exceptio impedit executionē sentētiæ, ut in d. §. cōdēnatū. & l. si cū nulla. eo tit. & cap. de cetero, de re iud. & per gl. in c. past. §. qa uero, de off. deleg. & per Inn in cap. cum in iure, eod. tit. Nec obst. tex. in d. c. ut inquisitionis. §. 1. in fin. ubi dicit, φ iudex secularis statim recipiat cōdēnatos de hæresi. & immediate sentētiā exequat cōtra eos. Nam ille tex. loqtur de cōdemnatis de crimine pdicto. Cōstat aūt cōtra quē snīa lata est nulla non esse cōdēnatū, ut clare dicit tex. in d. §. cōdēnatū. Silr nec obst. tex. in d. §. prohib. eiusdē c. qa hic nō cognoscit iudex secularis de crimine hæresis, qđ ibi īterdicit, sed tm de nullitate sentētię qđ ibidē minime phibet. Et pro hac cōclōne multū faciūt ea q not. Ang. cōs. 275. addo etiam aliam limitationē ad prædi
8 cta, φ † ubi induci seculari alias constaret snīam fore iniustam, non dret ad eius executionem procedere, ne aīam suam damnaret. iuxta notata per Innoc. in d. § quia uero. c. pastor. & cogeretur per iudicem ecclesiasticum p censuras, & alias iuris pœnas potius debet ista humilr tolerare, q morte iniustā alicui

alicui inferre.arg.c. inqsitioni. de sen. excõ. neq; ꝑ hoc dici põt ꝙ se intromittit de hoc crimine cõtra dispõnem d.§ ꝓhibemus. qm̄ nõ se intromittit cognitionẽ suꝑ ꝑdicto crimine assumendo, ꝙ ille tex. ꝓhibet, sed ex cõscientia priuata quam habet crimen homicidii declinando qđ quemlibet uirum catholicũ decet. & est aliud spãle in hoc crimine ꝙ ꝓ executionibus faciendis, & auxilio impendendo contra hæreticos poterunt ecclesiastici iudices recursum habere ad ptãtes, & iudices seculares excõicatos, & de facto, & non de iure officia illa, & dignitates possidentes, dummodo sine periculo morę ad superiores eorũ legitime præsidentes recursus nequeat haberi, ut probat text c. præsidentes, de hær. lib. 6. ex quo text. per locum à spãli dicemus contrarium in aliis casibus ut ad tales nõ recurratur. † Ex quo poteris assumere not. limitationẽ. & intellectum ad oĩa iura quę dñt ꝙ iudex ecclesiasticus debet recurrere ad auxilium iudicis secularis qñ opus est. 96. dist. cũ ad uerum. & 24. q. 5. principes de off. ord. c. 1. & econtra secularis ad ecclesiasticum. nã una ptãs ꝑ alium iuuatur. 10. dist. c. qm̄. ad qđ ẽt faciunt not. ꝑ Inno. in c. licet ex suscepto. de foro comp. & in d. c. 1. de off. ord. & ꝑ idem intelliges no. ꝑ Bar. in l. unico. in prin. ff. si quis ius dicen. non obtem. Vbi dicit, ꝙ † ẽt inter seculares iudices põt unus implorare auxiliũ alterius potentioris. C. de his q latro. oc. l. 2. oĩa. n. ista debẽt intelligi modo prædicto. & per eundem modum limitatis ẽt no. per Vincen. & Ioan. And. in c per uenerabilem §. rõnibus qui filii sint leg. ubi per illũ tex. dicunt ꝙ † si causa committitur epõ Paduano, & duo sunt electi, alter canonicę, & alter non, ꝙ intelligitur commissa existenti in canonica possessione, & idem tenet Arch. 11. q. 1. siquisquam. debet enim intelligi de illo qui bona fide esset in possessione, secus aũt si de facto tantum esset intrusus per prædicta.

1 *Recedentes ab hæresi, et abiurantes an indistincte sint recipiendi, & pœnas criminis euitent et usq; ad quod tempus admittatur abiuratio late tradi tur & uariæ Doctorum sententiæ referuntur.*

2 *Quod deciditur de recedentibus, & abiurantib ab hæresi, procedit etiam in apostasia, declara tamẽ & limita, ut nu. 4*

3 *Materia, sine causa mere ecclesiastica non cadit sub iudicio laicorum, maxime ubi Ius Canonicum contrariatur ciuili.*

5 *Relapsus quis dicatur.*

6 *Hæreticus super aliquo articulo si abiurauerit, & demum teneat contra articulum an dicatur relapsus.*

7 *Forma abiurandi hæresim quæ sit.*

8 *Iudex in sententijs ferẽdis, uel pœnis iniungendis contra abiurantes qualiter pronunciare debeat.*

9 *Forma sententię contra abiurantes.*

10 *Inquisitores an possint absoluere hæreticum ab excommunicatione quam Papa die Iouis sancta promulgat contra hæreticos.*

11 *Pœna quæ infligatur abiurationibus hæresim, & num seq.*

12 *Patronus ecclesię abiurans hæresim an recuperet ius patronatus amissum per hæresim.*

QVAESTIO XX.

1 VIgesimo quæro † An redeuntes ab hæresi indifferentes sint admittendi, & an euadant per hoc pœnas criminis Archidia. in c ut commissi. §. necnon, de hær. lib. 6. dicit, ꝙ ille q ueniunt intra tp̃s grãe admittẽdi sunt, licet. n. fuerunt moniti, non tamen sunt coacti ex quo à nemine sunt ꝑuenti. bene facit ff. ad Tertul. l. 1 §. mater. cũ seq. Sed ipse tenet ꝙ ẽt post tp̃s gratiæ admittendi sunt re integra. utpote qa aliqs non fuit personalr̃ requisitus, nec cõtra eum ꝓbationes sunt receptæ, ad hoc de præben. c. si tibi absentit. l. b. 6. Qui tñ post ꝑdicta tp̃e uenerit indignus est uenia licet errorem detegat, & remittit ad not. in l. 1. C. de his qui latro. occul. & sic recitando ipsum trãseunt Io. And. & Dom. ibi. & id qđ isti dñt de tp̃e gratiæ innitr̃ cõsuetudini quã solent seruare inquisitores hæreticæ prauitatis q ut ꝑdiximus in principio inquisitionis ꝑmittunt sermones ad populum, ubi hñt inquirere de fide catholica disserẽtes, atq; admonẽt oẽs hæreticos, ut recognoscentes errorẽ suũ ad fidẽ catholicã cõuertant̃, q tanq̃ benigna mater q nulli claudit gremium redeunti eos benigne recipiet, & solent ꝑfigere certum terminũ intra quẽ isti debeant uenire, & istud appellar̃ tp̃s gratiæ. Sed Hostien. in summa tit. de hær. sentit aperte ꝙ anteq̃ si cõuictus de hæresi qñcunq; admittit̃ cõfitens errorem suum, & volens reconciliari, ẽt si timore probationũ cõfiteat̃, dummodo iudex uideat ipsum contritũ, & speret de cõuersione sua. Io. And. in c. excõ-

excõicamus.lo 1.§.damnati.eod.tit. in quadam apost.sentit ꝙ nedũ anteꝗ̃ sint cõuicti, imò ẽt postꝗ̃ sunt cõdẽnati per sñiam pñt redire,& euadere pœnam mortis.& idem sentit gl.not.in c.pen.eod.tit.In contrarium tñ facit tex.in c.ad abolendam.§.1.eod.tit. ubi tex.uſ requirere ꝙ incontinenti redeant, & sponte.Nam post dãnationem uſ hoc facere timore pœnæ imponendæ, & post probõnes uñr facere timore ꝓbõnũ,innuit.n.ille text. ꝙ ad hoc ut redeuntibus ad fidem remittaſ pœna mortis ista requiruntur. s. ꝙ sponte abiurent,& ꝙ incontinenti. Si ergo qs expectauit ꝓbõnes contra eum fieri,& ꝑ eas cõuinci,& postea uult conuerti,nec hoc facit incontinenti nec sponte,qa uſ timore ꝓbõnũ fecisse Zen.& d.Card.in clem.ad nrm.§. pe. eod.tit.tenẽt quod si post quam negauerũt, sunt cõuicti,non admittantur ad hmõi reuocationem erroris, ad finem euidẽdi pœnam corporalem, sed Pan.in d.c. excõicamus. §. damnati.sequitur opinionem,quã Io. And. ibi tenuit in apostilla,de qua ƥdixi.& pro ea adducit,tex.in cap.accus.de hær.lib.6.ubi relapsis duntaxat non parcitur.semel ergo lapsis licet sint cõdemnati,parcendũ est,ex quo uolunt ad fidem redire.Dicit tñ ꝙ ista opin. aperte non ꝓbaſ iure, imo potius posset defendi cõtrarium,qa d.§.damnati.nullam indulgentiam dat dãnatis,& cap.ad abol. uult ꝙ statim redeant,& spõte,ut dcm̃ est,& cap. pen.eod.tit.loquiſ de deprehensis in hæresi, & non de condẽnatis.sed dicit quod alia opinio tanꝗ̃ mitior est sequenda arg. rſæ. odia & rſæ in pœnis,de reg.iur.lib.6 & ad cap.ad abolendã satis colorate posset rñderi, qđ satis incontinenti dſ redire si nullam dilationẽ expectat,nec pœnę impositionẽ.l.dist.pond. Vel põt dici ẜm eũ,quod aut sunt condẽnati de hęresi, sed adhuc non sunt traditi cũriæ seculari,& habet locum pnĩa. Aut sunt traditi curiæ seculari, & tunc non sit locus pnĩæ. Nam tunc ꝓprie non dñr uenire spõte, nec incõtinenti.Sed in hac opin.uarietate ego dicerem,ꝙ ubi ad sñiam esset processum cõtra hęreticũ,nullo modo eius conuersio esset admittenda ad effectum euidẽdi pœnam mortis,& ꝓ hoc induco tex.in d.c. pen.de hær.in §.damn.iuncto.§. si qui aũt. in §. damn. disponitur de damnatis per sñiam,ut tradantur curiæ seculari,sequitur statim.§.si qui autẽ. ubi tex.loquitur de deprehensis in hęresi,nõ tñ de condemnatis, qui si redire uoluerint, euadunt pœnam mortis,tñ perpetuo carceri sunt mancipandi hoc ẽt probatur ꝑ textũ in cap.ut cõmissi,eod.tit.lib.6.ubi solum cõceditur facultas mitigandi pœnam,uel mutãdi his qui mãdatis inquisitorum obedientes fuerunt,ꝑꝑ quod in carcere, uel muro fuerunt reclusi secus ergo in eis qui in pertinacia perdurarunt quousq; de crimine fuerũt cõdemnati.Præterea ut superius diximus cũ regula iuris sit ꝙ pœnã iam illatã per sñiam nullus possit sine principes auctoritate relaxare,& in hoc casu hæc regula nõ reperiatur uiolata,excepto casu prædicto d.cap.ut commissi,non debemus hoc extendere ad nõ expressum,ubi tñ ad cõdẽnationẽ non esset ꝓcessum.ẽt si esset per testes,uel alias ꝓbõnes de hæresi conuictus,satis crederem reuertentem admitti dre.Pro quo facit tex.ĩ d.c.acc. in princ.& apertius in §.ille quoque. Nec obstat tex.in d.c.ad abolendam.quem supra induximus,quia debet suppleri ꝑ text. in d.ca. accus.& hoc non est nouum ꝙ priores leges trahantur ad posteriores ut l.non est nouum ff.de leg. Prouidendum tñ est caute qñ isti uolunt redire,ne simulata cõuersione,redeãt fraudulenter,& sub agni specie gerant lupũ ut cap ut offm̃.§.prouiso.eod.ti.lib.6. Et ad 2 uertendum† ꝙ ea quæ prædiximus circa admittendos hæreticos ad reconciliationem, & gremium ecclesiæ,atq; erroris abiurationem locum ẽt sibi uendicant in his q redeũt ab apostasia cum illa nõ cõstituat diuersam speciem ab hæresi, sed tm̃ addat quãdam circunstantiam aggrauantẽ,ut dicit Th.2.2.q. 12.art.1.in solutione ad tertium, iuxta illud 2.Petri 2.melius erat eis uiam dñi non agnoscere,ꝗ̃ post agnitam retroire,& cũ ergo iura præinducta gñalr admittant hæreticos nõ relapsos ad abiurationem, & apostasia non cõstituat diuersam speciem ab hęresi,ut diximus iure igitur apostatæ erunt admittendi. nec obstat tex.in l.hi qui.C.de apost. ubi textus in fine dicit eos reuertentes non fore admittendos.Nam illa lex non est admittenda cum disponat de materia mere spũali.s.hęresis,quæ est mere ecclesiastica,† nec sub laico-3 rum iudicio põt cadere, ut in cap. ut inquis. §.prohib. de hæret.lib. 6. Non ergo Imperator legem illam condere potuit. ad quod facit cap.bene quidem. 96.dist. & cap. ecclesia S.Mariæ,de constit.cum multis similib.presertim

fertim hoc casu quo ius Canonicum specifice cõtrarium disponit pro quo induco tex. in c.quidam,de apost. ubi compelli iubētur apostatę per prælatos suos,ut fidem quā ꝓmiserunt teneāt, ac ritus Iudaicos dimittāt. Si igitur compellendi sunt per ecclesiā ad id ergo à fortiori uoluntarie, & spontanee uenientes debent admitti, quod caute est cõsiderandum. Prædicta uera sunt in hæreticis nõ relapsis. Si.n. essent relapsi sine aliqua audientia essent seculari iudicio relinquēdi, ut d.c.ad abolendā.§.illos quoq;.& d.c. accusa.

4 †Sed intellige ꝙ eorū conuersio non est admittenda ad hoc ut pœnam mortis euadant nequaꝗ̄ tn̄ sunt eis humiliter perita sacra pniæ,ac Eucharistiæ deneganda, ut in c. sup eo.eod.ti.lib.6. Et idem dicas eadem ratione ubi superius dixi istorū cõuersionem nõ dr̄e admitti.debet.n. intelligi iuxta determinationem d.c.super eo. Sed quæro

5 † quis dicatur relapsus.Hoc determinat tex.in d c. accus.in prin.& in §.1.& 2. & nota. ꝙ nedum ille qui post abiuratam hæresim recidit in eandē,relapsus censetur iuxta tn̄ distōnem illius tex. Sed ēt ille cui ꝑꝑ suspicionem hæresis fuit inducta purgatio,& se purgauit, relapsus dr̄ si in eam post abiurationem est relapsus, ut probat tex.in d.c.ad abolendā.§.illos quoq;. quia tn̄ inter cætera disponit tex.in d.c.acc. §.eum uero. ꝙ ille qui in una hæresis specie uel secta,aut in uno fidei articulo, uel ecclesiæ sacro cõmisit, & postmodū hæresim ab iurauit simpl'r,uel gn̄al'r.si postea in alia specie,siue articulo cõmittat, debet ut relapsus ī hæresim iudicari.Iuxta hoc occurrit dubō.

6 † Pone ꝙ non sic simpl'r abiurauit,sed tm̄ in illo articulo,postea labitur in alio,an dicatur relapsus.& gl.ibi dicit ꝙ non licet Archid.cõtrarium ibi teneat. tamen Io. And. in nouel. sequitur illam glo.cum uerba debeant aliqd operari,de priuil.si Papa.& quis in pœnis benignior interpretatio est facienda.Subiungit tamen ꝙ raro practicabitur iste casus, ꝗa cõsuetudo habet ꝙ oīs relapsus ēt in uno articulo gn̄al'r abiuret hæresim.Sed Dom. tenet contrarium ꝑꝑ cõnexitatem, ꝗ̄ hn̄t hæreses inter se,ꝗa de uanitate conueniunt in idipm de hæreticis.excõicamus,lo 1.& 2.& ex hoc fundamenro tollit motiua Ioan. And.& pro hac opinione Dom.ego induco ea ꝗ̄ S. Tho. dicit 2.2.q.5. art. 3.ubi tenet ꝙ in hæretico discredente unum articulum fieri non manet fides formata, nec informis in aliis articulis,cuius rō est,ꝗa species cuiuslibet habitus rerū dependet ex formali rōne obiecti, qua sublata spēs habitus remanere nõ pōt, Formale aūt obiectum fidei est ueritas prima s̄m ꝙ manifestatur in scriptura sanctis, & doctrina ecclesiæ ꝗ̄ ꝓcedit ex ueritate prima.Vnde quicunque nõ inhæret sicut infallabili, & diuinæ regulæ doctrinæ ecclesiæ ꝗ̄ procedit ex ueritate prima in scripturis sanctis manifestata, ille non habet habitum fidei, sed ea quæ sunt fidei alio modo tenet, quam per fidem. Sicut si aliqs teneat in mēte aliꝗ̄ cõclōnem non cognoscens mediū illius demrōnis,manifestum est, ꝙ nõ habet eius sciam, sed opinionē solū. Vnde ille ꝗ de his ꝗ̄ ecclesia docet,ꝗ̄ uult tenet,& ꝗ̄ nõ uult nõ tenet: iam nõ inhæret ecclesiæ doctrinæ tanquam infallibili regulæ,sed potius ꝓpriæ uolūtati.ex quo seqt̄ ꝙ hæreticus est simpl'r qui ꝑtinaciter discredit unū articulum fidei. Non.n. est paratus in oībus sequi doctrinam ecclesiæ.Si.n.non ꝑtinaciter iam nõ esset hæreticus,sed errans.Vn̄ manifestum est, ꝙ talis hæreticus circa unū articulum fidei non habet de aliis articulis, sed opinionē quandā s̄m ꝓpriam uoluntatē, ꝗa non credit ex habitu fidei.sed ꝗa sic placet sibi.

7 †Forma autem abiurandi hæresim tradit̄ ꝑ tex. in c. ego Berengarius,de cõsecr.dist.2.& debet scriptura fieri de hac abiuratione, & subscribi manu ꝓpria ipsius abiurantis.pro quo est gl.1.qō.7. cõuenientibus,& ubi talis persona fuisset ex cuius hæresi multæ ecclesiæ fuissent scandalizatæ, debet copia illius abiurationis ad oēs illas transmitti, ut quæ malæ fuerunt ædificatæ de ꝑuerso gaudeant,& ædificent̄ de cõuerso,ut ibi dicit textus in fine.

8 †Sed qualiter debet iudex ꝓnunciare in sententiis ferēdis, uel pœnis iniungendis redeuntibus ad fidē, & hæresim abiurantib. Solu. dicas ꝙ nõ dēt eos ꝓnunciare hæreticos,ꝗa non sunt.24 q. 1.hæc est fides.ubi de hoc & q.ult. dicit Apostol.& c.qui in eccle. nec ꝓnunciabit eos tales fuisse,ꝗa modus iste non est datus à iure. sed dicet sic.

9 † ꝗa te inuenimus per tuā confessionē,uel ꝓbōnes legitimas hæreticū, uel hæreticos adorasse, nūc aūt saniori usus cõsilio,uis ꝑut asseris ad unitatē ecclīæ corde puro,& fide nõ ficta redire,idcirco te in primis abiurata oī hr̄tica prauit.iuxta formā ecclīæ ab excõicationis uīculis ꝗb.tenebaris astrict.

absoluimus. Si tñ ad eandem ex corde redieris, & iniuncta ubi mandata seruaueris, & qa in Deum, & sanctam ecclesiam modis prædictis deliquisti, ad peragendam pœnitentiã condignam, & in perpetuum carcerẽ detrudi uolumus, & præcipimus ibidem perpetuo remanere, nec miretur quis quia dictum est sic sub cõdõne. nam causa delendæ qõnis expedit sic dici, ut si quod ei imponitur nõ seruasset non cẽseatur absolutus. & hanc formã ponit Archid. in d. c. ut commissi. §. necnon. quem sequitur Ioan. And. in nouel. dicens, quod quidquid dicat Arch. tñ inqsitores nostri tpis bene pronunciant illum fuisse hæreticum, nec apparet quid obstet ẽm eum. Sed qm̃ in hac forma præinserta fit mẽtio de absolutione quæ sibi impenditur à sententia excõicationis quam incurrit pp incursum hæresis. Quæro † an inquisitores possint absoluere hæreticũ ẽt à sententiis quas Papa die Iouis sancta pmulgat contra tales. Arch. in d. c. ut officium. in princ. tenet ꝙ sic per illum tex. qui gñalr permittit eis absolutionem. & idẽ sequuntur ibi Io. And. & Dñi. & ulterius in eadem forma absolutionis ponit per modum cõdõnis, si iniuncta mandata seruaueris, &c. hoc est satis iuri cõsonum. nã tales reuertentes errorẽ suum ad arbitriũ epi debẽt abiurare, & satisfactionem idoneam exhibere. ut dicit tex. in d. c. ad abol. §. præsenti. Iuxta id uero quod in huius principalis qõnis themate deducebatur. Quæro † quæ pœna sit imponenda his qui ab hæresi reuertunt, & dicendum ꝙ hoc residet in arbitrio epi, & inquisitorũ, qui in crimine hæresis inqrunt, ut ẽm ꝙ eis uisum fuerit satisfactionẽ iniungant tali conuerso, & pœnitẽti. ut pbat tex. in d. § psenti. Bona tñ quæ pp hęresim fuerunt iudici seculari applicata non resistũtur eis, nisi ex misericordia, secus fiat, ut in cap, uerg. de hær. Sed qro iuxta hęc † qd si patronus ecclesiæ labitur in hæresim, an reuersus recuperet ius patronatus qd prius habebat. hanc qõnem tangit gl. 1. q. 6. maximũ ꝙ tenet ꝙ sic. nisi esset lata snĩa super amissione iuris patronatus. Sed Pan. in d. ca. qa dilig. de elect. tenet indistincte illum non recuperare hmõi ius patronatus, arg. c. uerg. iuncto. cap. pen. de hær. & l. commissa. ff. de publ. & uect. nisi ex gratia sibi restitueret. Ad qd ego induco not. p Inn. in c. fin. de hær. In hac ẽt pęnitentia imponenda debet hri discretio, ut si à principio cõuertantur, & sponte mitius cũ eis agat. Si aũt ulterius distulerint conuersionem, ut pote quousq; sint conuicti, uel notorium sit eorũ crimen, quia in eo fuerunt deprehensi, augenda erit pęna, & si opus fuerit usq; ad perpetuũ carcerem, ut in d. c. pen. §. si qui aũt. eo. ti. discretio itaq; iudicantis in his debitam moderationem adhibebit attentis prędictis, & ẽt conectura quam habet de cõuersione, & potentia. & dolore huius cõuersi. In casu tñ ipso iure reuersus recuperat primum statum, uidelicet si mulier aliqua catholica incidit in hæresim pp quod pdit priuilegia quæ catholicę mulieres hñt in dote. si illa postea conuertat, recuperat ipso iure oĩa prædicta priuilegia quæ amiserat, ut in auth. de priuil. dot. §. quia enim in fin. col. 7.

1 *Disputandum an sit cũ hęreticis uolentibus publice disputare persistendo, & cõfirmãdo errores suos. Et an cum iudęis, & aliis infidelibus disputare uolentibus.*
Disputare publice de fide quando liceat, latissime, ubi etiam quę in tali disputatione seruari oporteat traditur.
2 *Laici publice de fide disputantes puniendi sunt.*
3 *Auctoritatibus quibus utendum sit in publicis de fide disputationibus, & an auctoritatibus poetarum, & philosophorum.*
4 *Disputandum non esse cum negantibus principia quomodo intelligatur, & in quibus procedat.*
5 *Errant qui fidem Christi humanis rationibus fundare nituntur.*
6 *Miracula (cum diuina uirtute fiant) arguunt Dei ac fidei nostrę ueritatem infallibilem.*
7 *Christi fidei circa ardua, difficilia, uera, & laboriosa consistit, lex autem Machometi circa luxus, uoluptates facilia, & falsa uersatur.*

QVAESTIO XXI.

1 Vigesimoprimo quæro. † An si hæretici in errore persistunt, & uolunt publice disputare confirmantes errores suos, sit cum eis disputandum. Et idem quæro circa quoscunque alios infideles. Et dicendum est, ꝙ in dispositione fidei duo sunt consideranda. unum quidem ex parte disputantis. aliud autem ex parte audientium. Ex parte quidem disputantis est cõsideranda intensio. Si. n. disputet tanq̃ de fide dubitans, & ueritatẽ fidei p certo nõ supponens, sed argumẽtis experiri

riri intendens, proculdubio peccat tanq̃ du bius in fide, & infidelis, & pr. hoc induco gl. 96. dist. nos ad fidẽ, & in l. 3. C. de sum. Trin. Si aũt q̃s disputet de fide ad confutandos er rores, uel ẽt ad exercitium, ut faciunt Theo logi illud est laudabile, ex parte uero audien tium cõsiderandum est utrũ illi q̃ disputatio nẽ audiunt sint instructi, & firmi in fide, aut simplices, & in fide riturbantes, nam corã sa pientibus in fide firmis nullum periculũ est disputare de fide. Sed circa simplices est di stinguẽdũ, q̃a aut sumus solicitati, & limita ti ab infidelibus, puta Iudæis, hæreticis, siue paganis intẽtibus corrũpere fidẽ nostrã. Aut non sumus sic solicitati. Primo casu necessa rium est publice disputare de fide, dũmodo reperiantur ad hoc sufficientes, & idonei q̃ errores possint cõfutare. pro quo facit gl. in d. l. 3. & c. cũ quibus. 34. q. 3. & crederem ego ꝙ ubi infideles, & hæretici non uellent ad fi dei disputationem ueniri zelo redeũdi ad fi dem ueritati comperta. Sed potius ad quan dam inanem ostentationem cautũ esset eos prudenter, eludere, uerbaq; ad aliã mãm con uertere, dummodo simplices q̃ adstant non sentirent & hoc ne secreta fidei nostræ indi gnis pandamus, & contra doctrinã Xpi mar garitas seminemus ante porcos. nam nihil oĩno eis rñdere auditorũ causa utile nõ ur̃, ne forte simplices existimẽt nos rñsionis pe nuria declinare certamen, & fides eorũ lędat̃ ex hoc. ꝓ quo text. cũ gl. 43. dist. in mãdatis, & eadem dist. §. 1. in gl. Quando aũt liceat se creta fidei occultare. uide gl not. 27. q. 2. in uenta. Vnde Gregorius in pastorali, sicut in cauta locutio in errorẽ ꝑtrahit, ita indiscre tum silentium eos q̃ erudiri poterãt in erro rem derelinqui. ubi tñ ista necessitas cessaret periculosum est disputare de fide corã simpli cibus, q̃a eorũ fides ex hoc est firmior ꝙ ni hil diuersum audierunt ab eo qđ credunt, ut determinat S. Thom. 2. 2. q. 10. art. 7. 2 † hanc aũt disputat onẽ non ꝑmittit̃ laicis facere. imo excõicandi sunt si publice de fide dispu tauerint, ut ꝓbat text. in c. quicũq; §. inhibe mus. de hær. lib. 6. Discretio aũt maxima ad 3 hibenda est in hmõi disputatione. † ut in his q̃ sunt fidei principalr̃ q̃s innitat̃ auctoritati bus noui, & ueteris testamẽti, q̃a illæ sunt di uinitus reuelatę, & theologię principia, & fi dei nostræ, nõ humana sed diuina reuelatio ne q̃ cõstãt nobis ꝑ sacras scripturas fuerunt nobis tradita. istis tñ ꝓsuppotis cum gratia nõ tollat nãm, sed ꝑficiat, oportet ꝙ nãlis rõ subseruiat fidei, sicut, & nãlis inclinatio uolũ tatis subseruit charitati. Vnde Apost. dicit. 1. Cor 10. In captiuitatẽ redigẽtes oẽm intelle ctũ in obsequm Xpi, & ꝑ huic modũ auctori tatibus phylosophorũ ĩterdũ sacra doctrina utit̃, ubi ꝑ rõnẽ nãlem ueritatẽ cognoscere potuerũt, sicut Paulus Act. 17 inducit uerbũ Arati, dicẽs, Sicut q̃dam poetarũ uerum dixe rũt, genus Dei sumus, & idẽ fecit. 2. ad Tit. 1. c. in fi. ubi induxit illud Epim. poetę. Cretẽ ses sꝑ mendaces, malæ bestiæ, uentres pigri, & in 1. epistola ad Cor. illud Terentii. Sæpe bonos mores corrũpũt colloquia praua, de quo uide bonã gl. 37. dist. c. turbat, sed tñ sa cra doctrina his utitur quasi extraneis argu mẽtis, & ꝓbabilibus auctoritatibus uero sa cræ scripturæ ꝑdictis tanq̃ ex necessitate ar gumentando cõcludentibus, & si q̃s aduersa rius nihil crederet eorũ q̃ diuinitus inspiran tur, & ꝑ sacrã scripturam hñr non remane ret cum eo iam ulterius uia ad ꝓbandum ar ticulos fidei ꝑ rõnẽ, sicut, & in aliis sciẽtiis, 4 † cõtra negantes principia non est argumen tandum, licet sit in hoc dr̃ia, q̃a aliæ scientiæ philosophiæ, licet non possint probare sua principia, & ideo cõtra ea negantem non di sputent, sed relinquunt superiori scientię su prema uero intereas. s. metaphysica disputat contra negantem sua principia si aduersa rius aliq̃d cõcedat. Si aũt nihil cõcedit, non põt cũ eo disputare. Põt tñ soluere rõnes ip sius, Sacra tñ scriptura cũ nõ habeat doctri nam superiorẽ, disputat cõtra negantẽ sua principia, argumẽtãdo q̃dẽ si aduersarius ali quid cõcedat eorũ q̃ ꝑ diuinam reuelationẽ traditam in sacris scripturis hñr. Si uero ad uersarius de prædictis nil credat, non manet amplius uia ad ꝓbandum articulos fidei per rõnẽ poterunt tñ solui rationes q̃ in contra rium inducunt̃ cõtra fidẽ. cum. n. fides infal libili ueritati innitat̃. impossibile aũt sit ꝙ ue ro demonstret̃ contrarium, qm̃ uero oĩa cõ sonant, ut phylosophus dicit 1. Et hic. conclu ditur manifeste ꝙ probationes quæ contra fidẽ inducuntur non sunt demonstrationes sed solubilia argumenta. ita dicit S. Tho. 1. parte. q. 1. art. 8. hoc ẽt confirmatur. nam si fi des nostra rõne humana posset ostendi, præ ter hoc quod derogaretur dignitati suæ tol leretur, & meritum fidei. nam fides nõ habet

meritum cui humana rō pbet exprimentū, & sm pd.cta debet intelligi illud quod Apostolus Petrus ait. Parati reddere rōnē omni poscenti uos de ea q in uerbis est fide,& spe. 5 1. Petri. 3. Ex qbus patet† quam perniciosa cōuincunt errare qdā qui sciolos se essent iactant fidē nostram humanis rōnibus intentes fundare,quæ tñ diuina ueritate,& reuelatione consistit.derogant.n.dignitati eiusdē, ut prædiximus,& inducunt infideles in derisionem fidei.credunt.n. q hmōi rōnibus innitamur, & pp eas credamus. Ex hoc ēt patet summe reprehendendos eos, qui qđ rōne attingere nō possunt admittere in fide catholica nolunt, cum.n illa excedant oēm rationis humanæ sublimitatē, satis temerariū est ea uelle ratione inuestigare. nā ut phylosophus dicit 2. metha. Intellectus noster sic se habet ad prima entia quæ sunt manifestissima in nā,sicut oculus uespertilionis ad solē,& Iob.11. Forsitan uestigia Dei comprehēdens,& omnipotentiam usq; ad perfectū reperies,q.d.nō,& 36.ecce Deus magnus uincens scientiam nostram,& 1.Cor. 14. ex parte n. cognoscimus, eo maxime qm ex defectu intellectus nostri ēt de rebus sensibilibus q nostræ cognitioni subiacent plurima ignoramus, quanto magis ea quę intellectum nostrum infinitum excedunt comprehendere non ualebimus.unde in his cōsultum est humiliari Deo,nec de se quidq̄ præsumere, humilitas.n.ad sapiētiam disponit,ut dr puer. 11.ubi humilitas,ibi,& sapientia.ualde ēt admirandum est de istis hæreticis qui superstitionem Iudaicam sequunt, q cum in l. Mosaica multa credēda pponant,quæ rōne humana comprehendendi nequeunt, illis toto corde inhærent,& fidem nostram abhorrēt, ppea q credenda aliqua pdicant quæ p Dei potentiam possibilia sunt sicut,& illa q in le- 6 ge ueteri cōtinentur.† ostendit ēt ueritas fidei nostræ ex miraculis in ea factis, & adhuc dietim uidemus, sicut, & ego uidi miraculū de sacro altaris ad quod oēs infideles cōuincendum sufficeret Cum.n.miracula solū fiāt uirtute diuina.iuxta illud psal.q facis mirabilia solus.& Deus nō pōt esse testis falsitatis, relinquit q miracula q sunt facta ad confirmationem fidei nostrę arguunt ipsius infallibilem ueritatem. Itē ex alio cōfirmat qđ est mirabilissimum ut inquit Aug. q inter p secutorū potentissimorū tyrannidem (qui fidē Xpi impedire, imò extinguere sunt conati) innumerabilis turba nedū simplicium sed sapientissimorū ad fidem Xpi p uniuersas prouincias cōuolauit.in qua oēm humanū intellectum excedentia dicantur,uoluptates carnis cohibent,& oīa q in mundo sunt contenti docent.qbus aīos mortaliū assentire maximum est miraculorū,& excellentissimū diuinæ inspirationis opus ut contemptis uisibilibus sola inuisibilia cupiant. adeo ut q contēpta ēt corporali uita p crudelissima tormentorū gnā,multi pro Xpi fide uitam finierint qđ non alr q diuina inspiratione fieri exploratū existit. Si sūt dicat q sine miraculis fides Xpi fuerit recepta hoc oībus signis esset mirabilius, si ad credendum tam ardua, ad operandum tam difficilia, & ad sperandū tā alta,mūdus absq; mirabilibus signis motus fuisset, & psertim à simplicibus, & ignobilibus, & hominibus quales apostoli fuerunt qui Xpi ecclesiam plantauerunt, & si arguat contrariū de lege Machometi quæ falsa est. 7 & tñ à multis est recepta.† Dicendum q nō est simile, qm Xpi fides habet oēs difficultates,de quibus prædiximus, & cū eis à principio sumpsit exordium, atq; cū martirii acerbitate tanq̄ granū frumenti. q in terra mortuum est multum fructum attulit. Lex autē Machometi processit uia contraria.nam promisit uoluptates carnales eius sectatoribus ad quarum desiderium carnalis cōcupiscētia instigat, præcepta ēt tradidit prædictis promissis conformia uoluptati carnali,habenas relaxans in quibus promptium est ēt carnalibus hominibus obediri. documenta insuper ueritatis non attulit nisi quæ de facili à quolibet mediocriter sapiente nāli ingenio cognosci possunt, quin potius uera q docuit, multis fabulis,& falsissimis doctrinis immiscuit. signa ēt non adhibuit supernāliter facta, qbus solis diuinæ inspirationi testimonium cōueniēs adhiberetur,dū operatio uisibilis quę non pōt esse nisi diuina,ostēdit doctorem ueritatis inuisibilr inspiratū. sed dixit se i armorū potētia missum,q signa,& latronibus,& tyrānis non desunt,ei ēt à principio non crediderūt aliq sapiētes in rebus diuinis,& humanis exercitari,sed homines bestiales in desertis morantes oīs doctrinæ diuinæ,& humanæ prsus ignari,p quorū multitudinem alios armorū uiolentia in suā legē coegit.Nulla etiā diuina oracula præceden-

tium

tium Prophetarum ei testimoniũ perhibẽt, quin potius quasi omnia ueteris, & noui testamenti documenta fabulosa narratione deprauat, ut patet legem eius inspicienti, unde astuto cõsilio libros ueteris, & noui testamẽti suis sequacibus non reliquit legendos, ne per eos falsitatis, argueret, Adhuc ẽt ulteriori pdictorũ cõfirmatione nõ pigebit ĩ mediũ afferre qđ Lactan. in 5. sui operis libro deducit sit inquiens. Quis est tam excors tanq̃ cęcus qui non uideat in martiribus fuisse sapiẽtiam, licet eorũ persecutores malitia, & furore excecati stultos esse arbitrãtur. qui cũ haberent in sua ptãte supplicia uitare, cruciari tñ, & mori maluerunt, sed possent ipsi ex eo uidere non esse stultitiam in qua tãta hoĩum milia per orbem totum una, & pari mente cõsentiunt, si. n. fœminæ sexus infirmitate labũt uiri certe sapiunt, si pueri, si adolescẽtes improuidi sunt p ætatem, maturi, certe ac senes hñt stabiles iudiciũ, si una ciuitas desipit certe utiq; innumerabiles stultę esse nõ possunt, si una puincia una natio prudentia caret. ceteras oẽs hr̃e intelligentiã recte necesse est cũ uero ab ortu solis usq; ad occasum lex diuina suscepta sit, oĩs sexus, oĩs ætas, & genus, & regio, & natio, unis, ac paribus animis Deo seruiant, eadem sit, ubiq; patientia, idẽ cõtemptus mortis, intelligere debuerant aliquid in ea re esse rõnis, qđ non sine causa usq; ad mortem defendat, aliquid fundamenti, & soliditatis ꝙ eam religionẽ non tñ iniuriis, & uexatione, non soluat, sed augeat semper, & facit firmiorẽ, debuerant prętereа existimare cũ uideant dilacerari hoĩes uariis tormẽtorũ gñibus, & inter fatigatos carnifices inuictam tenere patientiam cõsẽsum tam multorũ & perseuerantiam moriẽtium non uanam esse, neq; ipsam patiẽtiam sine Deo tantos cruciatus posse superare, latrones. n. robusti corporis uiri eiusmodi lacerationes pferre non queunt, exclamãt, & gemitus edũt uincunt. n. dolore qa deest eis inspirata patiẽtia, nostri aũt (ut de uiris taceã) pueri, & mulierculę torturã suas tacite uincũt, & exprimere illis gemitũ nec ignis põt. Ecce sexus infirmus, & fragilis ętas, dilacerari se toto corpore utiq; patiũt, nõ necessitate, licet uitare si uelint, sed uoluntate, qa confidunt in Deo, hæc ille. Iure igitur concludere possumus uerba Maximi epi in quodam sermone in medium proferrentis. Nouerimus inquit, qa nõ sine magno discrimine de religionis ueritate disputamus q̃ tãtorũ sanguine confirmatũ uidemus, magni periculi res est si post pphetarũ oracula, post Apostolorũ testimonia, post Martyrũ uulnera, ueterẽ fidẽ quasi nouellã discutere psumas, & post tã manifestos duces in errore pmaneas, & post morietiũ sudores ociosa disputatio cõtẽdas.

1 *Accusatio hæretici an possit eo mortuo institui.*
2 *Hæres hæretici an eius innocentiam purgare possit, & an admittatur illius excusatio.*
3 *Præscriptio aduersus hæretici accusationem an, & quanto tempore procedat.*
4 *Capitalis pœnæ executio in mortuum fieri non potest, alioquin iudex iudicandus ueniet intellige nisi, & delicti atrocitas, & patriæ consuetudo aliud suaderent. 5.*
6 *Hæreticus etiam post obitum excommunicationis sententia innodari potest.*
7 *Hæreticorum corporibus ecclesiastica sepultura denegan ta est, & qui ea ecclesiasticæ tradere sepulturæ ausus fuerit, iure ipso excommunicationis pœnam incurrit.*
8 *Accusatio post mortem aduersus hæreticorum fautores nequaquam instituitur, eis tamen denegatur ecclesiastica sepultura.*
9 *Accusatio ubi aduersus mortuum instiui potest, an mortuus defensionem subire uolens, audiendus sit.*
10 *Probationi alicui quoties stare necesse est, ita quod contraria probatio prohibeatur, nequaquam tamen prohibita censetur probatio concludens talem probationem minime legitimam esse.*
11 *Accusans mortuum qua pœna flectendus ueniat, si in accusatione succumbat.*

QVAESTIO XXII.

1 VIgesimosecundo quæro † An de hæresi possit quis accusari post mortem, & dicendum quod sic. ut 24. q. 3. c fin. & in c. filii. de hær. lib. 6. de quo est bona gl. 24. q. 2. in sum. hoc tamen limitat gl. 23. quæst. 4. cap. ipsi pietas, nisi illi dum uiuerent essent bonæ famæ. per c. in primis. 2. q. 1. sed intellige eam in casu in quo loquitur. s. qñ ille qui accusat esset hæreticus uel alias inhabilis, & sic ẽt loquitur tex. in d. c. in primis alias aũt, crederẽ ꝙ hmõi accusatio ẽt cõtra nõ infamatum esset post mortẽ admittenda, & hoc iudicio meo pbat satis aperte. tex. ĩ d. c. filii

cōuincitur aūt in hoc casu mortuus de crīe si postq̄ erat accusatus seipsum occidit. nam tunc conscientia criminis se vr̄ occidisse pro est glo. no. in l. fi. C. de iur. fis. lib. 10. & ibi te-
2 net Bar. Istud † tñ limita nisi hæres uellet in nocētiā purgare defuncti, uel id ꝙ pro inno centia reputat, ut est qlibet iusta defensio ut puta pscriptio, uel ꝙ fecit ad suā defensionē & similia, nam qui hēt iustam defensionem innocenti par est. nā eius factū pōt defendi, q̄uis oīno excusari nō possit ff ad l. Iul rep. l. lege Iul. §. fi. ita tenet Bal. in l. 2. C. q te fa. po sed in crimine hæresis. difficilime innocē tia posset pbari, cū in aīo cōsistat hæresis, ni si esset casus ubi ex aliquo particulari facto, uel dicto illā cōcluderet & adhuc eo casu si illi in uita de hoc crimine fuissent infamati, uel suspecti pdicta accusatio nō admitteret, ut in c. filii. de hær. lib. 6. qd̄ tñ intellige iuxta ea q̄ inferius dicā in eodē mēbro, pscriptio ēt in hoc crimine uiuente hæretico nō pce-
3 † dit, sed eo mortuo admittit sola quadrage naria ad tuendum hæredes suos. quo ad bo na q̄ habuerūt ab hæreticis. dūmodo illi dū uiuerent catholici putarent. alias secus. totū hoc pbat tex. no. in c. 2. de pscrip. lib 6. p quē tex. declarat. l. apostatarū. C. de aposta. Formam aūt pnunciandi hoc casu, & similibus cōtra mortuum uide p gl. no. in §. per cōtrarium. inst. de hær. q̄ ab intest. defe. Considera tñ quod ista accusatio admittit in finē occupandi bona illius quem in uita cōstat hæreticū fuisse. nō aūt ut aliqua pœna alia puniatur. ut uoluit gl. in d. sum. & ne mirandum
4 de hoc, † cum ēt si cōtra uiuentē esset accusatio instituta, si tñ anteq̄ pœna sibi inferetur mortuus extitisset non esset in eius corpus aliqua iustitiæ executio post mortē fienda p tex. notab. in l. defuncto. ff. de public. iud. ex quo manifeste cōuincunt errare assessores, seu iudices maleficiorū, qui in defunctos faciūt executionē pœnę capitalis. & hoc tenet Ang. in d. l. defuncto. & faciūt ad idē not. per Cyn. in l. 2. C. qui test. facere pñt. caueant igitur ab hoc, alias tpe syndicatus cōueniri pos sent, tanq̄ inferentes iniuriā cadaueri. in l. 1. §. quoties. ff. de iniur. dicit tñ Io. de Imo. in d.
5 l. defuncto, quod qñq; † de facto seruatur cō trarium psertim in grauibus delictis. & ubi esset talis cōsuetudo tollerāda esset, in odiū & detestationem eorū, & pp facti memoriā. arg. eius quod habetur. 15. q. 1. c. mulier. ubi

ēt animal irrationale punitur pp facti memoriam. & argu. eius quod habetur in ca. cū ad monasterium, de statu regu. ubi monachus qui in morte non resignauit pecuniā quam tenebat tanq̄ propriam sine cōsensu abbatis, iubetur sepelliri extra cœmiterium cum pecunia in sterquilinio, in signum pdi
6 tionis. † Pœna tñ excōicationis astringi pōt hæreticus post mortem 24. q. 3. sane. & per glo. ead. caussa. & quæstione in summa, & idem tenet glo. in c si quis eps. eod. tit. & talis excōicatio nō ideo fertur ut ille amplius ligetur, quia ille iam æternaliter est damnatus. s. in criminis detestationē, ut cæteri hoc iudicium terribile ecclesiæ audientes, similia committere contremiscant, & s̄m Archid. in d. summa, hodie tamen non esset necesse in eos ferri sniam, cum à iure sint excommunicati, de hæreticis, excōicamus. lo 1. non tā tollitur ppea quin possent etiā ab homine excōicari, iuxta notata per Glo. & Docto. in
7 c. ita quorundam. dē iudæis. Infertur † etiā ipsis alia pœna post mortem, quoniam eorū corpora non debent habere ecclesiasticā sepulturā, immo quicunque eos præsumpserit ecclesiasticæ sepulturę tradere ipso facto sen tentiā excōicationis incurrant usque ad satisfactionē condignam, à qua absolui nō debēt nisi propriis manibus publicæ extumulent, & proiiciant hmōi corpora dānatorum, & ultra hoc locus ille perpetua debet carere sepultura, ut in c. quicunque, in prin. de hæret. li. 6. & pōdera illū tex. qui requirit ꝙ suis manibus extumulent. & sic non satis esset si per alium facerēt, ut dicit ibi glo. requirit ēt tex.
8 qd̄ extumulent publice. Cōsidera tñ ꝙ ista accusatio post mortem habet loco tm̄ in hæreticis, non aūt in credētibus fauoribus, & receptatoribus eorum qui non sunt hæretici, qa morte eorum hmōi crimina extingūtur, ut probat tex. in c. accusatus. §. porrò, eo. tit. li. 6. & huius ratio est, quia istorū bona sunt ipso iure confiscata, ut in eo. ca. §. si uero. & hanc conclusionē tenet Archi. Io Imo. & Io. And. in d. §. si uero. quo ad carentiā tñ sepulturæ eo iure quo hæretici censent, ut in d. c.
9 quicunque in prin. Sed iuxta pdicta † quæro eo casu quo procedit cōtra mortuū, an si aliqs uoluerit cū defendere admittat. gl. tangit q. 24. q. 2. c. damnationis. & tenet ꝙ sic. ff. de procu. seruū quoq;. §. publice. & maxime cū in causa criminali pro inuito quis possit appellare.

pellare.ff.de appellat.nō tm̄. sed opponit gl. quō admittetur cum nō possit cauere de ra to ad quo respondet ꝙ satis .vr̄ hr̄e ratum. ex quo non opponit obicē cōtrariæ uolūtatis. de consecra.dist.4.quæris.sed ego limitarem hoc eo casu quo illi in uita uon erant diffamari de hæresi uel suspecti. nā tūc nō essent aliqui ēt filii uel hæredes ad eorum defensionem admittēdi pro quo iudicio meo est tex. apertus in d c. filii. Sed illo casu aduertendū est, ꝙ ēt si non admittunt defensores ad excusandū delictum, uel ad opponendum se contra ꝓbōnes & contrarium probandum 10 admittendi † tn̄ sunt ad probandum corruptionem uel falsitatem illius probationis,ita ꝙ cōcludant illam non esse legitimam ꝓbationem,q̄ solūmodo à iure excluduntur ad ꝓbandum cōtrarium directū eius qđ ꝓbatū fuerat,secus aūt per hūc modū indirectū. sic determinat Ioan.And.in nouel.in d.c.filii.quem sequitur ibi Dom.& per hoc habes no.intellectū ad oīa iura quæ uolūt stare alicui ꝓbōni,& non admittunt contrariā probōnem. debent. n. intelligi modo prædicto. facit in simili quod no.gl.& Bar.in l.iurisgētium.§.qđ fere.ff.de pac. limitarem ēt, & secundo illum text. ut intelligatur tm̄ in filiis, uel hæredibus.mortui hæretici. qui sunt admittēdi illo casu,secus aūt in aliis extraneis. arguendo ex illo tex. ꝑ locū a speciali sicut, & multa alia specialia ꝑꝑ detestationem tāti criminis reperiuntur statuta. ad quod etiā seruit ratio gl.ibi positæ,quæ dicit, ꝙ aliorū non interest se opponere huic defensioni, & defensio q̄ admittitur ex fauore publico per quæcunque ꝑstita,ut in d.§.publice,excludit ꝑꝑ eundē fauorem publicū, cuius maxime interest tam nephandū crimen indilate puniri,& inde est,ꝙ ēt si in aliis criminibus nedum condemnatio,sed ēt tertio permittatur in fauorem condemnati appellare, ut l.]non tm̄.ff.de appella.in hoc tn̄ crimine ēt ipsi cōdemnatio appellationis remedium interdici tur,ut late superius diximus, & hoc ꝑꝑ criminis enormitatem. 11 † Sed quæro cui pœnę subicietur ille qui mortuum accusauit si succumbat in accusatione.glo.in d.c.sane,dicit ꝙ ei cui supponeretur accusatus si uiueret, & non ei cui modo supponitur. nec mirum cum grauius sit peccare in mortuum,q̄ in uiuum.ut C.de sepul.uio.l. qui sepulchra, sed ego dubito an illud sit uerum, cū accusator succūbēs puniat̄ similitudine supplicii. C.de accu.l.fi.imò ab hac pœna in multis casibus accusatur,de quibus per glo.no.in athletas. §.calumniator. ff.de his qui notantur infa.

1. *Filiȷ̄ hæreticorum quæ pœna irroganda sit,& quę filiȷ̄s fautorum,& receptorum.*
2. *Filius hæretici an ipso facto perdat ecclesiasticum beneficium.*
3. *Pœnæ quę filiȷ̄s hęreticorum à iure infliguntur, an ad bastardos, aut si nauis illegitimis extendantur.*
4. *Filiȷ̄ simplex appellatio in casu rationabilis odȷ̄, ēt naturalem comprehendit.*
5. *Pœna quę filiȷ̄s hęreticorum irrogatur an etiam ad liberos ante paternā hęresim natos extēdat̄.*
6. *Inquisitores prauitatis hęreticę an possint statuta aduersum hęreticos condere, & quid in delegatis ad uniuersitatem causarum.*

QVAESTIO XXIII.

1 VIgesimotertio quæro, † de pœna filiis hæreticorum infligenda. Ad quod est dicendum, ꝙ puniuntur in successione paterna,nam in bonis paternis minime succedunt,immo illa fisco applicantur.Si.n.in crimi.læsæ maiest. hoc est institutum, à fortiori in crimine hęresis locum sibi debet uendicare,cum longe magis sit ęternam quam tēporalem lædere maiestatem. sic dicit text. de hæret.c.uergentis. Puniuntur ēt alia pœna, quia filii hæreticorū, & receptatorū usq; ad secundam gn̄ationem ad nullum ecclesiasticū beneficium officium publicū admitti debent,& si secus actum fuerit est illud irritū, & inane.ut c.quicunq; §.hær eo.titu.lib.6.qđ intellige de secundo gradu descēdentiū ꝑ lineā masculinā.In descendentibus aūt per lineam masculinam ad primum gradū duntaxat extendit,ut in c.statutum,lo z.eo. tit.& lib.Item illud intellige de illis quorum ꝓgenitores iuxta ꝑdictam distōnem fuerunt hæretici uel decesserunt hæretici. nō aūt illorū quos emendatos esse cōstiterit,& reincorporatus ecclesiæ unitati, & pro culpa hmōi ad mandatum ecclesiæ pn̄iam recepisse, quam ipsi uel iam ꝑfecerunt uel humiliter prosequuntur, uel sunt parati ad recipiendum eādem.ut in d.c.statutum § fi. 2 †Sed iuxta prædicta dubitat̄.nunqd filius hęretici ipso facto perdat beneficium ecclesiasticum qđ hēt gl.

in

in c. satis peruersum. 56. dist. cõcludit ꝙ nõ, & sic transit Panor. in d. c. uergentis. remittens. ad glo. in d. c. quicũque, sed aduerte, q̃a gl. in d. c. satis peruersum, non loquitur in crimine hæresis, sed in crim. læsæ maiest. & gl. in d. c. quicunque ad quam remittit nil dicit de hac materia. Io. And. in nouel. & Dom. in c. ut commissi. §. priuandi. eo. tit. & li. tenet ꝙ tales ipso iure sint priuati beneficiis, nec est fienda distinctio fuerint talia beneficia collata filiis, uel nepotibus ante delictum parentum, uel post, sed simpliciter est dicẽdum q̃d prædiximus, pro quo facit tex. in d. §. priuandi. qui simpliciter loquitur, & tex. in c. felicis. §. quod si quis de pœ. lib. 6. Nec ob. si dicatur ꝙ ille. §. loquitur in alio casu, quia s̃m eos illud est longe minus delictũ qui istud, ad q̃d ẽt facit d. c. statum, sed salua meliori deliberatione ego crederem esse fiendam illam distõnem, quia aut beneficia fuerunt collata ante delictum parentum, & filii non sunt illis ipso iure priuati, aut fuerunt postea collata. & sunt priuati, & pro hac distõne facit tex. in c. quicunque. §. hæret. iuncto d. c. statutum, ubi inhabilitantur ad beneficia obtinẽda filii hæreticorum, &c. & sic iura prædicta loquuntur tantum de obtinendis post hæresim parentum, non tñ ante. nec obst. tex. in d. c. felicis. §. quod si quis, quia loquitur in alio crimine q̃ hæresis, nec est fienda extensio cũ sit ius pœnale per iura uulgaria, & si illud esset uerum oẽs pœnæ contentæ in d. c. felicis. hẽrent locum cõtra hæreticos per fundamentũ istorum, de quo supra, q̃d est absurdũ, ꝑsertim, q̃a interdũ, ꝓ minori delicto imponunt̃ maiores pœnæ, & sic rõ argumentationis eorũ non ꝓcedit, pro quo est tex. in d. c. admonere. 33. q. 2. ubi maior pœna imponitur occidenti uxorẽ q̃ occidenti matrẽ, cum tñ cõstet longe grauius delictũ est matrẽ occidere q̃ uxorẽ. Restat r̃ndere ad d. c. ut commissi. §. priuandi quod satis ṽr urgere. & dicas quod ille text. est intelligendus s̃m iura prædicta, non. n. inducit nouum ius quo ad hanc priuationem, nam ille tex. principaliter emanauit ad declarandum in quibus inquisitores sine diœcesano possent procedere. Vnde q̃d de priuatione beneficiorũ dr̃ enunciatiue narratur, & per cons̃s dispositionem non facit, iuxta tex. in c. si Papa. de priuileg. lib. 6. & ubi uelles quod dispositionem induceret, debet intelligi de beneficiis postquàm parentes hæresim incurrerunt, filiis collatis per ea quæ superius diximus, ut iura iuribus concordentur. 3 † Vlterius quæro an pœna quæ imponitur filiis hæreticorum extendatur etiam ad bastardos glo. in d. ca. statutum, tangit hanc q. & arguit pro, & contra, & finaliter tenet quod extendatur ad eos ne plus habeat luxuria q̃ castitas, & idem tenet ibi Archi. & sequitur Io. And. in nouel. qui dicit, se sic cõsuluisse cum quibusdã doctorib. cum illegitimus sit de sanguine respectus generis. & in ipso ẽt timeatur crimen paternum. C. ad leg. Iul. maiest. l. quisquis. Itẽ si puniuntur filii illegitimi à fortiori bastardi, q̃ sunt odibiles legi. arg. de ꝑben. eũ q̃ lib. 6. cũ suis cõcor. Item q̃a iura gñaliter loquunt̃ benefacit ad hoc. ff. de in ius uoc. l. fin. uerum tñ s̃m doctrinam Cyn. in d. l. quisquis, illud esset intelligendũ de bastardo qui patrẽ certum posset nominare, secus aũt esset in uulgo quæsitis natis ex incerto coitu, qui certum patrẽ demonstrare nequeunt, quia tunc cessat in eis rõ cum non cõstet illum esse patrem eorum, & idem sequitur Ioan. And. in d. c. statutũ. Subdit tñ ibi Dom. ꝙ ubi cõis usus alicuius ciuitatis uel loci reputaret illos de domo s̃m ꝙ dicit seruari Florentiæ, & Perusii, ubi deferunt arma illius agnationis de qua esse putantur, tunc ad eos h̃mõi pœnæ extẽderentur, & dicit fuisse hoc de mente Bar. in l. pronunciatio. ff. de uerb. signifi. & in l. filiũ. ff. de his qui sunt uel alie. iu. Confirmo etiã amplius hanc partem. 4 † Nam in casu odii rationabilis simplex appellatio filii comprehẽdit etiam naturalem, ut in l. libertinum, coniuncta rubr. C. de interdic. ma. inter pup. & tut. hoc autem odium rationabile est. nam cum crim. læsę maiest. filii dicantur digni paterno supplicio, ut in d. l. quisquis. §. filii uero. à fortiori in crimine hæresis per d. c. uergentis. ad idem facit quod no. Bart. in l. 2. ff. de acc. & in l. tutelas. ff. de c. dimi. & in l. fin. C. de uerb. sig. ubi tenet ꝙ si ius siue dispositio loqtur per uerba naturalia, ut pote filii uel nepotes, cõprehẽdunt̃ ẽt nãles, & bastardi, quia s̃m nãm si trahunt naturã ã ꝑribus sicut legitimi sic est aũt in proposito, q̃m iura superius inducta loquuntur de filiis hæreticorum per uerba naturalia. s. filii, & nepotes &c. & ꝓsumuntur imitatores delicti paterni sicut, & nãles, imò multo fortius cum ex talibus cõplexibus sepenumero de gñe ui

ri, &

ri,& scelerati nasci cõsueuerũt ut dicit text. 56.dist.si gens angelorũ.† Sed quæro,an pœnæ prędictæ se extendant ẽt ad filios q nati sunt anteq̃ eorũ potres hęresim ĩcurrissent? Cald. mouet hanc q. in consiliis suis in tit. de hær.cons.3.& arguit pro & contra, finaliter tñ concludit, ꝙ non se extendant ad eos per l.emancipatum.ff.de sena.cum mã sua. Item facit qa filius ante natus ex superueniẽte dignitate in persona patris nõ consequitẽ priuilegiũ,uel honorem, ut l.senator. C de dign.lib.12.& l.filii.§.senatores.ff.ad muni.& per cõns si non honorẽ ergo nec pœnã, uel unus, ut l ex qua persona.ff.de reg.iur. ad idem l.1.§.fi.ff.de bon. poss. contrab.& l.si necesse.§.si deportatus ff.de bo.lib. ꝓ quæ iura filii iam nati ꝑꝑ superueniẽtem casum in personam patris nõ repelluntur à successione,& pro hoc ẽt inducit l.diuo Marco. C. de qõ.ubi dicit esse casum expressum.in l 2. C.de lib.& eo.lib. Ad cuius cõfirmationem põt induci,quod in simili not.Cyn.in d.l.qs quis,circa filios illius qui cõmisit crim.læsæ maiest.sed in contrarium facit quod not.ibi Saly.q tenet illam pœnam ẽt hr̃e locum in ante natis,cum non minus in eis hęreditarii criminis exempla sint metuenda, & qa iura gñaliter loquuntur,Nec obstant iura in contrarium inducta ẽm eum,ꝑꝑ grauitatem.n. criminis læsæ maiest.contrarium in eo statuitur,& per easdem rõnes idem ego dicerẽ in crimine hæresis,cum sit lõge maius,ut in d.c.uergentis.ad hoc ẽt facit text.apertus in d.c.statutum.§.fin.de hær.ibi cũ dicit, uel tales ẽt decessisse ꝓbantur, ex quo innuit sufficere,ꝙ patres eorũ in morte fuissent hæretici.nec põt dari conueniens solutio ad illum tex.ad idẽ facit d.c.filii.eo.tit.quod loquitur de illis q ostenderunt signa hæresis, cum decumberent in lecto ꝑꝑ infirmitatem de qua decesserũt.& cõtraria tolluntur ꝑ ea quæ diximus ꝙ sit in hoc crimine speciale ꝑꝑ eius grauitatẽ.† Sed an inqsitores hęreticæ prauitatis poterunt facere statuta utpote augẽdo pœnam contra hæreticos,uel alias circa hoc crimẽ disponendo,& dicẽdum est ẽm Lap.ĩ c.2.§.statuto,de const.lib.6.quod non, quia sunt delegati.ut c.ꝑ hoc.& c.ne aliq.de hær. lib.6.ex quo infertur,ꝙ ẽt delegatus ad uniuersitatẽ causarum nõ põt facere statuta,qa a iure non reperitur sibi concessum. Isti.n. sunt delegati ad uniuersitatem causarum,ut not.gl.in d.c.per hoc, & cõclusionem istam sequitur etiam Dom.in d.§.statuto.

1 Ciuitas in qua aliqui sunt hæretici an tota pössit igne exuri, aut alias destrui, latissime usque ad quæstionis finem.

2 Ciuitas quando dicatur hæresim committere ut uniuersa destrui possit.

3 Vniuersitate punita de hæresi, an singuli quoque puniri uideantur, ita ut amplius puniri non possint.

QVAESTIO XXIIII.

Vigesimoquarto quæro, † an si aliqui hæretici sunt in una ciuitate possit tota ciuitas exuri siue alias destrui, & gl.in uer.oẽs.in c.si audieris.23.q.5.arguit,quod sic per illum text.& uñr ibi uelle Ioan.& Laur. ꝙ quilibet possit hoc facere, sed in contrarium inducitur.ea.q.si non licet.uer.quasdam.& uersic.his igitur.& q.4. uers.non ergo,& q.ult.quodcũque, & quod not.33.q.2.inter hæc.in 1.gl.Archid.in cap. præsidentes.de hær.lib.6.dicit quod ecclesia concedit generalem auctoritatẽ exterminandi hæreticos.23.q.5.si uos.& c.si audieris. quę non tantum diriguntur principibus.& facit eadem causa.q.8.legi.& de hæret.communicamus.§.cathol c.ubi etiam ad eos exterminandos,cõceditur cruce signatis indulgentia ultramarina,tñ occisio,& spoliatio talium tutum est quod fiat ex edicto principis uel ecclesiæ.c.cum secundum leges.eo.tit.li. 6.ne ex cupiditate uel ultione potius q̃ ex iustitia,uel obedientia pugnare uideantur.23. quęst.1.quid culpatur.& quęst.2.c.1.& q.3. sex differentiæ,quod etiam tenuit Raine.in summa,eod.tit.uers.sed nunquid.& Goffre. in summa,eod.tit.§.sed nunquid catholici, & Hostien.in summa,eod.tit.qualiter euitẽtur,uers.sed nunquid catholici. Idem sequitur Ioan.And.in nouel.in d.ca.præsidentes, ꝙ Dom.qui subiungit oportere necessario præcedere iudicis declarationẽ super crimine hæresis ad hoc ut ista executio fieret, per d.c.cum secundum leges,sed ista uidẽtur mihi cum supportatione nimis crude,& indigeste dicta,& in tanta qõne, ubi de tantorum periculo agitur,& præsertim ubi innocẽtes pro nocentibus puniũtur grauius,& profundius scribẽdũ,& calamus magis tẽperandus fuisset,qua ꝑꝑ ego dicerẽ ꝙ ẽt si aliq de ciuitate

tate sint hæretici, dummodo ciuitas ipsa hæresim non incurrerit, adeo quod delictum istud uniuersitatis ciuitati ascribi possit, non ꝓꝑea ciuitas possit exuri, aut alias destrui. nullo.n.iure hoc reperitur cautum, imò iura clamant in contrarium s.ꝙ peccata suos debent tenere auctores. C.de pœ sancimus. de his quæ fiunt à maiori parte cap. quæsiuit. Ad iura quæ in contrarium inducuntur stat rñsio.ad c.si audieris. per quod gl.præfacta se fundat, dici potest multipliciter. Primo, ꝙ illud erat præceptum legis ueteris, & iudiciale, ut patet clare. nã habetur originaliter Deut.13.& talia in lege noua cessauerunt, nisi de nouo fuissent instituta, nel legitur noua institutio. Nam Cyprianus cui inscribitur ille tex. in decretis nõ habuit facultatem iura gñalia concedendi, cum non fuerit Rom. Pont. eo maxime, ubi de incendio, & morte inferẽdis disponitur, ut patet in illo tex. quę pœnæ ab ecclesia non imponuntur. ne cler. uel mona. sententiam sanguinis, & eo. ti. eo. lib.6. & de exces. prælatorũ, ex literis, uel aliter dicas, ꝙ ille tex. non loquitur de hær. sed de idolatris, & ista crimina sunt diuersa, ut ex superioribus patet. Aliter etiam põt dici, ꝙ loquitur qñ omnes de ciuitate inficerentur illo crimine, & si non omnes, illud tamẽ tempore illo licite fiebat, stãte pręcepto Dei qui dñs est uitæ, & mortis pro quo bonus text. in d.c si non licet, & in cap. gaudemus. de diuor. ubi de homicidio Sansonis fit mentio. Ad alia uero iura quæ inducit Archid. uidelicet, c.legi, respõdetur, ꝙ auctoritate Dei illa facta fuerunt qui interius auctoritatem occidendi inspirabat, ut in d.c. si non licet ad c si uos, dicendum est, ꝙ loquitur qñ auctoritate iudicis illa fiũt, ut patet in fine eiusdem tex. ubi dicit diligentissimi rectores, &c. ad c. excõicamus §. catholici. dicas, ꝙ intelligitur qñ in casu licito bellum contra eos moueretur, & accedente auctoritate superioris qui hanc cõcedere posset, alias autem sequeretur absurdum, quod pro actu illicito, & reprobato Papa concederet indulgentias, quæ tñ pro opere charitatis sunt indulgendæ, iuxta not. per doctores c. quod autem, de pœn. & remissionibus. Pro quo est tex. eo. tit. cum ex eodem tenet S.Tho.4. sententiarum dist. 20. Stabit in hoc conclusio, ꝙ ciuitas labatur in hæresim, tunc demum possit exuri. & destrui, & non aliter. Hanc sententiam firmat Bar. in l. aut facta. §. nonnunquam. ff. de pœn. in crimine hæresis, & in crimine læsę maiest. & alias ubicunque filius punitur ꝑꝑ delictum patris, & sic fuit factum de Carthagine, quę ꝑꝑ rebellionem passa est aratrum, ut ff. quibus mod. ususfruc. amit. l. si usus fructus. Dicit etiam se uidisse sententiam diffinitiuam Imperatoris Henrici quam dedit contra ciuitatem Brixiæ quæ fuit sibi rebellis, in qua dicebat illam ciuitatẽ esse subiiciẽdam aratro, quã pœnã postea ex misericordia relaxauit, quę sñia diffinitiua est lex, ut l. 2. ff. de legi. & in l fin. C. eo. & de re iud. c. in causis. & ita fecit Papa Bonifacius qui ꝑꝑ delicta quorundam templariorũ totum ordinẽ eorũ destruxit, quia erant hæretici. Hanc aũt sententiam nullus inferior à principe ferre poterit, nec sine principis auctoritate hoc fieri potest. ſm quod late prosequitur Bart. in extrauag. qñ. & idem sensit uno uerbo. Sal. in l.1. C. de sedit. in. fin.

2 † Sed qñ dicemus ciuitatem cõmittere hęresim, ut modo pręmisso puniatur, dicas ꝙ si omnes essent hæretici, uel maior pars, ut in l. quod maior. ff. ad municip. & hoc tenet Bart. in d. extrauagan. quoniam in simili materia, & requiritur quod conueniat, ut uniuersitas ad hoc faciendum ut pote communicato consilio, alias dicerentur singuli facere, & non uniuersitas iuxta not. per gl. l. sed si ex dolo. §. 1. ff. de dolo. & l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. neque per hoc credas quod pœna corporali puniantur innocentes pro nocentibus quod manifeste patet per ea quæ Bart. not. in d. §. nonnunq̃ & Saly. in d. l. 1. C de sedit.

3 † Sed iuxta prædicta quæro an punita uniuersitute de hæresi modo præmisso censeantur singulares puniti ad hoc, ut amplius puniri nequeant. Ad hoc rñdeo, ꝙ singulares non eo minus puniri poterunt si culpabiles in hoc delicto reperiantur, quia quod debet uniuersitas non debent singuli, & ecõtra. ff. quod cuiusque uniuer. l. sicut §.1. ff. de reg. iur. aliud. § refertur, facit ff. quod ui aut clã, l. semper. §. si in sepulchro. Ad hanc decisionem, faciunt not. per Ioan. Mo. & Ioã. Andr. in cap. felicis. de pœn. lib.6. in fin. & per Bart. in d. l. aut facta. §. nonnunquam.

1 *Cogendus an sit quis ad Christi ueritatem amplectendum, & an solum sit uerbo agendum, disputatione pugnandum, & ratione uincendum.*

QVAESTIO XXV.

Vigesimoquinto superest nonnullis hæreticorum prædictorum obiectionibus, & calumniis rñdere. † Dicunt enim neminem ad Christi ueritatem esse cogẽdum, uerbo esse agendum, disputatione pugnandum, ratione uicendum, ne fictos catholicos ecclesia habeat, & huius opinionis fatet August. se fuisse cum cecitate infidelitatis primitus tenebatur, postmodum uero cum faciem suam ad ueritatis lucem conuertit, cognouit nedũ uerbis, & auctoritatibus hanc confutari, & confundi sñiam, quinimmo, & exemplis. Nã, & ciuitas sua cum primo tota esset in partes Donati, ad unitatem tandem catholicam legum imperialium timore conuersa est, quã tpe suo uidit ita perniciem præfactam detestari ut in ea nunquam fuisse crederet. Itẽ, & aliæ multæ ciuitates sibi nominatim commemorabantur, ut in ipsis rebus agnosceret, ẽt in hac causa recte intelligi posse quod scriptũ est. da sapienti occasionem, & sapientior erit hæc ille in epistola ad Vincentium Donatistam. & hñr transumptiue. 23. q. 6. uides, ut opinior, qualiter aũt, & sacræ scripturæ testimonio hoc idem probetur considera patrẽ familias seruis suis pcepisse cum ad inuitandũ ad nuptias in uias, & sæpe oẽs destinasset, quoscunq; inueneritis (inquit) bonos, & malos compellite intrare. legimus quoque. Primo Saulum postea Paulum ad ueritatem cognoscendam, & tenendam magna uiolentiæ Christi cogentis esse compulsum, quin potius quod mirum est ille qui pœna corporis ad euangelium coactus intrauit plus illis omnibus qui uerba tantum uocati sunt in euangelio laborauit, & quem maior timor compulit ad charitatem, eius perfecta charitas foras mittit timorem. Sed, & circa idem aduersarii prædicti obiiciant Deum dedisse liberum arbitrium, & ideo non debere hominem cogi ac bonum, quod, & donatus Augusti obiiciebat, cui, & ipse respondet. attende, & considera, quod non ideo uoluntas bona misericorditer impenditur, ut mala uoluntas hominis diligatur. Nam quis nesciat nec damnari hominem nisi merito malæ uoluntatis. nec liberari, nisi bonam habuerit uoluntatem, nõ tñ ideo qui diligu ntur male. suæ uoluntati impune crudeliter permittendi sunt, sed ubi ptãs datur, & malo prohibendi, & ad bonum cogendi sunt. Nam si uoluntas mala semper suæ pmittenda esset libertati, quare Israelitæ recusantes, & murmurantes tã duris flagellis a malo phibeantur, & ad terram pmissionis cõpellebant. ubi, & subiungit multa alia noui, & ueteris testamenti euidentia testimonia, hñr transumptiue 23, q. 3. displicet hoc ẽt philosophorũ schola apertissime docet. q em nec nã ad uirtutem inclinantur, nec ingenuos hñt animos, ut ue. boñ doctrina duci queant (qđ pcipue his cõtingit q assuetudine lunga malũ habitũ induciunt,) necesse est quasi beluas quasdã sub iugo ponere, & legũ austeritate cohercẽdos fore, ut philosophus docet 10. Ethicorũ, & per hũc modum coacti recta operãtes uirtutũ actibus assuefaciẽdo, tandẽ in bonos uiros euadunt, ut ipse dicit 2. Ethicorũ, ex eo. n. quod multoties agitur ẽm rationem, imprimitur forma rationis in ui appetitiua, quæ quidem impressio nil aliud est quam uirtus mortalis ut Thomas ibidem dicit, ad prædicta ẽt facit tex. 23. q. 6. §. si Adhuc instant apostolos in sui fauorem inducentes, quos non legimus uiolentia aliquos ad fidem compulisse, nec a regibus terræ ad hæc auxilia petiisse, sed qui talia dicunt ut inquit August. ad Bonifacium comitem non cõsiderat aliud tunc fuisse, & omnia suis conueniri temporibus quis enim tũc in Christum crediderat Imperator? quis pro pietate contra impietatem legis ferendo seruiret, tunc enim adhuc illuc propheticum implebatur. Quare fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania. Astiterunt reges terræ principes conuenerunt in unum aduersus dominũ, & aduersus Xpm eius. nondum. n. agebať qđ paulopost in eodem Psalmo dř. Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram. Seruite domino in timore, & exultate ei cum tremore 23. q 4. si ecclesia, Posset etiam aliter eorum obiectio confutari, aliter enim cum his qui nunquam fidei sacramentum susceperunt est agẽdum, qui non ui, sed proprii arbitrii uoluntatẽ suadendi sunt, ut ad fidem conuertantur, ut cap. qui sincera & cap. de Iudæis. 45. dist. & aliter cum eis qui semel sacramentum baptismi adepti sunt, qui etiam si metu ad Christianitatem coacti fuissent a principis, sicut factum est temporalibus religiosissimi principio Sisebuti quia iam constat eos sacris diuinis associatos, & baptismi sacramentum suscepisse, &

chrisma

chrismates unctos esse, & corporis dñi extitisse participes, oportet ut fidem quam ēt ui uel necessitate susceperunt, tenere cogantur ne nomen dñi blasphemetur, & fides quam susceperunt uillis, & contemptibilis habeat, ut in d.c. de Iudæis, quod tñ diximus de conuersis ꝑ uim, debet distingui iuxta text. in c. maiores. §. itē qritur, de baptismo. Post hæc aūt obiiciūt ꝙ principes res eorū cōcupiscūt & ut auferant in eos sentiunt. Sed isti pessimi Iudaica suꝑstitione obcecati, suꝑ quorū oculos, ut ait Apost. usq; hodie uelamē illud Moysi appositū manet, ut oculos hñtes non uideāt, non attendunt q̃ sint cōtraria ueritati q̃ loquunt. Si.n. principes p̄fati eorū vellēt bona, nequaq̃ misericordiam pollicētes eos inuitarent ad pniam. Sed quia eorū salutem ex uisceribus sitiunt, etiam ꝙ fisco suo cōpetebat dum tamen conuertantur liberalissime ipsis, relaxant, nec erubescunt hæretici sua dicere, qui in huiusmodi errorem lapsi in suo dominio retinent, ut in cap. quo iure. 8. distinct. & cap. quod autem 23. quæst. 7. Clamant insuper dicentes sæuam crudelitatem in eos exerceri. Sed his respondetur per illud Hieronymi suꝑ Esaiam, nō est crudelis qui crudeles iugulat, sed crudelis patiētibus esse uř. Nam latro suspensus patibulo, crudelem iudicem putat 23. q. 5. non est crudelis. Deus.n. qui miserator, & misericos est patiens, & multum misericors, nō ideo crudelis, & rigidus & cruentus reputatur, ꝙ diluuio genus humanum deleuit, & Sodomā, & Gomorrā, ignē, & sulphur pluit. Egyptios submersit in fluctib. Israelitarū cadauera prostrauit in eremo. Dīt postremo ꝙ reuersi ad p̄iam non recipiuntur, cum ecclesia pia mr̄ gremium non claudat redeunti. Quibus respondetur per id quod scripsimus supra qō. 20. ubi latissime pertractauimus, qūo, & qualiter reuersi ab hæresi, admittendi sunt. Friuolis igitur ipsorum pessimorum hominum spretis querelis iuris censura in eos est exercendo. Aliter. n. Rex seruit Deo, quia Rex est, aliter quia homo est, seruit uiuendo fideliter, quia, Rex est, seruit leges condendo, iusta præcipientes, & contraria prohibentes, ac uigorem iuris in sceleratos exercendos. Et cum his breuiter finem facio. Ad laudem, & gloriam Iesu Christi domini nostri, qui cum Patre, & Spiritu sancto uiuit, & regnat in secula seculorum. Amen.

TRACTATVS

De Hæreticis sequitur ex tex. ibi mathematicorum cū supra, & infra dicetur ae mathematicus dicatur hæreticus, & mathesis hæresis sit, sūpta occasiōe de hr̄si disseremus ad solatiū.

SVMMARIVM.

1 *Heresis quid sit, & quis dicatur hæreticus.*
2 *Qui ioco profert uerba Hæretica, quia dicat se habiturum uxorem in alio seculo, an sit hæreticus.*
3 *An, & quan do ex sola uoluntate ut hæreticus condemnari.*
4 *Pertinax hæreticus quis dicatur.*
5 *Hæresis unde dicatur.*
6 *Hæresis quot modis contrahitur prosequere, & primo quando deuiat a fide Christi. & religione Christiana etiam leuiter aduersando, etiam non defendendo.*
7 *Hæresis contrahitur adhærendo opinionibus illorum qui damnati sunt ab ecclesia, de quibus in c. quidam. 24. q. 3.*
8 *Dubius in fide hæreticus est quod declara, & limita quinque modis.*
9 *An hæreticū est tenere usuras esse permissus, & an inter Iudæos, uel inter Iudæos, & Xpianos, nu. 10. Et an Papa possit dispensare circa usuras.*
11 *An sit hæreticum nolle iurare putans iuramētum esse illicitum.*
12 *An aſſerendo usum paupertatis non includi sub uoto religionis hereticum sit.*
13 *An hæreticum sit si dicatur non posse pœnitere eum qui uiuit usque ad senium in peccatis.*
14 *An aſſerendo Papam non habere potestatem dimittendi peccata.*
15 *An si dicat Imperatorem non esse Monarcham, & dominum totius mundi.*
16 *An per nouum sensum, & opinionem hæresis contrahatur, & quando.*
17 *An aſſerendo fornicationem non esse peccatum.*
18 *An recusans se purgari in causa hæresis sit hæreticus.*
19 *An defendens hæreticum, uel aduocans pro hæretico, hæreticus sit.*
40 *An credendo hæreticis sit hæreticus.*
21 *An si steterit in excōicatione per annum, aut biennium hæreticus sit.*
22 *An si per annum steterit, & non receperit communionem sit hæreticus.*

23 An per inuocationem dæmonum, & sortilegia dicatur hæreticus.
24 An idolis sacrificando hæreticus est.
25 An qui dicit incedere noctis tempore cum Herodiade, uel Diana hæreticus sit.
26 An blasphemando hæreticus sit.
27 An oppugnando priuilegia ecclesiæ.
28 An contemnendo canones, & statuta ecclesiæ, asserendo Papam non habere potestatem condendi canones.
29 An asserendo posse esse in ecclesia duos uicarios Christi.
30 An asserendo Papam in temporalibus non habere potestatem sicut in spiritualibus.
31 An per simoniam hæresis contrahatur, ut si credat sacramentum uendi posse.
32 An per schisma hæresis contrahatur.
33 An auferendo priuilegia ecclesiæ.
34 An asserendo peccata non dimitti nisi à solo Deo.
35 Si officialis distulit præstare auxilium contra hæreticos, an sit hæreticus.
36 An negando infernum, & paradisum, & asserendo annonam esse mortalem.
37 An asserendo decimas non deberi clericis.
38 An si professus recedat à religione, & publice contrahat matrimonium.
39 An non consecrando, & celebrando cum hostia non consecrata.
40 An negando ex latere Christi sanguinem, & aquam exisse.
41 An tenendo animam esse sanguineum, & ex præiacenti materia generatam.
42 An contemnendo historias in biblia.
43 An per contumaciam contrahatur hæresis.
44 An persistendo in notorio crimine, & sit incorrigibilis.
45 An recusans iurare ad purgationem.
46 An hæreticis credendo.
47 An episcopus instituens hæredem consanguineum.
48 An fauendo hæreticis.
49 An frangendo imagines crucifixi, & sanctorum.
50 An inuocando dæmonem ad actum luxuriæ.
51 An per apostasiam contrahatur hæresis.
52 An hærendo opinionibus reprobatorum.
53 An asserendo Christum non esse aliquid secundum quod homo.
54 An si abiurasset in iudicio prius, deinde reincidat in hæresim.
55 Officialis recusans iurare obseruare statuta ecclesiæ.
56 An asserendo animam rationalem non esse formam humani corporis.
57 An credendo erroribus illorum de Alamnia.
58 An potens reuocare ab hæresis aliquem non reuocando.
59 An faciendo nouam sectam contra fidem.
60 Hæreticus tandem est qui contra fidem Christi, & articulos fidei, & contra præcepta, & dogmata ecclesiæ credit.
61 De processu hæreticorum prosequere, & primo ad quem spectet cognitio hæresis ad ecclesiasticum, an ad secularem, & an sit mere ecclesiasticum.
62 Ecclesia quam pœnam imponit, & an sanguinis.
63 An tradendo seculari conuictum de hæresi cognoscat secularis processum hæretici. Et an nouas pœnas imponere possit. num. 64.
65 Qui iudices cognoscere possunt de hæresi, & quis sit iudex ordinarius an episcopus, & quis sede uacante. 66.
67 Qui dicantur iudices delegati in hoc crimine.
68 Inquisitor hæreticæ prauitatis quis esse potest, & an minor 40. annis.
69 An inquisitores hæreticæ prauitatis habeant iurisdictionem insolidum si plures sint.
70 An delegati inquisitores in diœcesi episcopi habeant priuatiue iurisdictionem, an cumulatiue, & quis præferatur citantibus ambobus, num. 71. Et an uterque procedat incitando, torquendo, procedendo, & sententiando, num. 72. Et an absoluendo.
73 Qualiter se habere debent inquisitores, & eorum officiales circa executionem.
74 An inquisitores procedere possunt contra episcopos de hæretica prauitate.
75 An possunt cognoscere de sortilegijs.
76 An possint cognoscere super crimine usurarum.
77 An possint carcerare, tormentare, & condemnare absque interuentu episcopi, & quot monitiones requirantur, & an unica sufficiat num. 78.
79 An inquisitores possint hæreticis pœnas pecuniarias imponere.
80 An inquisitor possit procedere ex sola suspicione contra diffamatum tantum.
81 Inquisitor an teneatur ad precium melioramentorum quando bona alienata reuocantur, & precium rerum uenditarum.
82 An possit tollere inquisitor defensiones, & exceptiones reo competentes.
83 An generalis inquisitor possit procedere contra quẽ à Papa specialis datus est inquisitor.
84 Contra quas personas potest inquisitor procedere, & an contra laicas, & contra exemptas, & an diœcesano non requisito, num. 85.
86 An contra usurarios procedere possit ut restituant.

87 An

87 An potest procedere contra prohibentem baptizaviiudęum.
88 An potest concedere usum armorum, & punire turbatorem.
89 An procedat contra iudæum receptantem christianum apostatam.
90 An possit recipere testes facta publicatione.
91 An possit subdelegare.
92 An procedere possit mortuo delegante.
93 An possit cogere secularem ad concedendum auxilium, & brachium, & an puniri impedientes suum officium, & tollere statuta, & consuetudines impedientes officium, & an inquirere post quinquennium, & an cogere hæredes inquisiti ad pœnitentiam, & an contra blasphemantes, & an cum testibus excommunicatis, & an absoluere, & liberare infamatos tali crimine & an excommunicare, & priuare prædicatores officio prædicandi, & an prosequi hæreticum confugientem, ad alienam prouinciam, & an potest procedere simpliciter, summariæ, & de plano & an testibus non publicatis, & an testibus periuris.
94 An si sint plures inquisitores habeant iurisdictionem insolidum.
95 Qua pœna puniantur si male se gerant in eorum officio, & qualiter puniantur.
96 Quando delegantur ab episcopo tales inquisitores quam habent potestatem.
97 Contra quos potest procedere, & qui de hæresi inquiri possunt an episcopus, & personæ exemptæ an Papa an imperator, & per quem, & an deponi potest ex hoc, num. 98. 99 & à quo Papa, & imperator, & an potest facere statutum, ut Papa de hæresi non teneatur, numero 100. & an requiritur incorrigibilitas.
101 An Iudæi accusari possint de hæresi.
102 D processu hæreticorum prosequere, & quòd æquiparatur hæresis crimini læsæ maiest. in procedendo, & quod per inquisitionem procedi soleat & per exceptionem, num. 104. & per accusationem. num. 105.
103 An inquisitor ordinem iudiciorum seruare debeat.
106 An quilibet accusare potest de hæresi, & an publicum sit, & omnes personæ etiam prohibitæ accusare possunt, num. 107. & qui prohibentur, et an excommunicatus, & an minor, infans, & doli rapax & an inimicus.
108 An in crimine hæresis requiratur personæ legitimatio in accusando.
109 An requirantur solemnitates etiam substantiales & quid si accusatio sit inepta, & an locus apponi debet.
110 An diffamatio requiratur in inquisitione de hæresi, & an lis contest. num. 111.
112 An contra citatum contumacem procedi potest, & fieri processus.
113 An procurator admitti potest, & an aduocatus, num. 114.
115 An statim quod comparet carceri debet inquisitus, & an episcopus interuenire.
116 An sufficient leues suspiciones in hoc crimine.
117 An absque iudicijs, ad torturam procedatur in tali crimine, & an personę priuilegiatæ torqueantur & an requiratur indicia alia sicut in alijs, & an testis de iure admittatur, licet non omni exceptione maior, num. 118. & quid si extent suspiciones in eo ut torqueatur quid faciendum, & an purgatio indicenda & an presumptiones sufficiant, & quę.
119 An stantibus presumptionibus non tamen legitimis duellus indicendum sit, & locum habeat.
120 An quando per accusationem hæreticis probari debet per duos testes habiles.
121 An testes probent parte non citata contra suspectum de hęresi.
122 An testes publicandi sunt, & quando.
123 An requiratur probatio quando publice prędicat.
124 An post publicatas attestationes testes recipi possunt etiam ad offensam.
125 Et an sit probatum crimen si libri hęresis reperiantur pœnes inquisitum.
126 An probetur hęresis ex leuibus suspicionibus.
127 An transigi possit in tali crimine.
128 An in ferenda sententia requiratur citatio inquisiti, & an appellari possit, & an quando per accusationem proceditur episcopus, & inquisitor in sententia ad essie debet sicut quando per inquisitionem.
129 An appellari possit, & an habere recursum, num. 130 ubi an prohibitus appellare posset habere recursum.
131 An in hoc crimine admittantur defensiones, & an renunciare potest defensionibus.
132 Quę sint pœnę hęreticorum ordinarię, & extraordinarię, & an pœna ignis iure canonum & regni, & an priuilegium presonę operetur & an secularis cogi potest ad imponendam talem pœnam, & an requiratur incorrigibilitas ut degradari possit, numer 133. & per quos degradari debent, num. 134. & ibi de forma degradationis.

135 *An in hac crimine damnatur memoria defuncti & bona publicantur, & cui bona applicantur, et quid in terris baronum, & cui feudum aut emphyteusis applicatur, & reuertatur, & quæ bona ueniant publicanda, & an inscriptio requiratur in accusatione ne memoria damnetur, & an bona ipso iure publicentur, an sententia requiritur & quæ num. 136. & an declaratio*

137 *An alienatio bonorum hæreticorum sit prohibita, & facta an reuocari possit, & an precium restitui, & quid si bona alienasset, & fundasset hospitale an reuocanda sint, num 138. 139.*

140 *Si hæreticus habeat filios orthodoxos an bona reseruentur filijs, & an priuentur beneficijs, & officiis, num 141. & an etiam obtentis. & qui filij contineantur. & an in hoc differrant hoc crimen & læsæ maiest. & an dotes uxorum conseruentur, & an filiarum, & an filij hæretici contrahãt matrimonium cum fidelibus.*

142 *Infra quantum tempus peti potest publicatio bonorum, & an præscribi possunt, & infra.*

143 *Hæreticus an sit infamis & excludatur à testimonio.*

144 *Hæreticus an sit excommunicatus.*

145 *Hæreticus an priuetur omni beneficio.*

146 *Filij hæreticusq; ad quam generationem priuentur à dignitate obtinenda.*

147 *Hæreticus an careat sepultura.*

148 *Hæreticus an à quocunque occidi possit.*

149 *Mulier heretica an teneatur dotare filiam orthodoxam.*

150 *Mulier hæretica an gaudeat priuilegii mulierum.*

151 *Hæreticus an testari possit an contrahere, an aduocare, an iudicar, an esse notarius, & an gesta per eum si notarius sit ualeant, & an ei legari in testamento etiam militis.*

152 *An hæreticus cogatur ad obseruantiam iuramenti.*

153 *Hæreticus an petere posset restitutionem bonorum, & rerum ecclesiasticarum, & an possit habere seruum christianum, & an habere sinagogas, & an ubique puniri potest, & an expelli a ciuitate.*

154 *Hæreticus reuersus ordinari possit, & an agere si hæres institutus sit, & an cum eo conuersare, an rescriptum impetrare.*

155 *Papa licet promoueri, & eligi non potest si hæreticus tamen si eligatur ualet electio.*

156 *Euntes ad terminum hæreticorum consequuntur indulgentias.*

157 *Matrimonium cum hæretico contractum non tenet. Item punitur aliis pœnis extraordinariis, ut num. 158. cum seq.*

159 *Qualiter euadantur pœnæ ordinariæ, & extraordinariæ, & primo si abiuraueris hæresim, & redierit ad fidẽ, & si nolueris iurare an statim habeatur pro hæretico, & ibi quæ sit pœna, & elapsis, & an bona recuperet.*

160 *Forma iuramenti abiurationis, & forma absolutionis ponitur.*

161 *An, & quando redeundo bona recuperet, & an alienata, & an ad alia prosequere, & an ad firmam ut testis esse possit, & an dignitatem ut promoueri possit.*

162 *Relapsus in hæresim qualiter puniatur.*

163 *Qualiter puniantur receptatores fautores receptatorum, & credentes, & quæ sint pœna introducta, & quid si occultat tantum qualiter puniatur. 164.*

165 *An pœnæ contra receptatores fautores, & credentes concurrant cumulatiue ex quo diuersæ secundum diuersas leges, an nouas tantum, & quando diuersæ pœnæ sint impositæ à iure ciuili, & canonum an omnes imponi possunt.*

166 *An sicut hodie in crimine læsæ maiest. receptator rebellis suspenditur cum publicatione bonorũ ita & in receptante hæreticum.*

167 *An liceat receptare hæreticum consanguineum.*

168 *Hospes an excusetur si dederit potum bannito trãseunti*

169 *An liceat uxori receptare uirum hæreticum.*

170 *Ignoranter receptans, non punitur idem si coacte nu. 171.*

172 *An amicitia inueterata excuset.*

172 *An si gerit receptator pœnitentiam, & abiurauerit euitet pœnas.*

174 *De receptatoribus aliorum malefactorum.*

175 *Alias pœnas prosequere usque ad finem contra receptatores & fautores hæreticorum.*

DE hæresi itaque uerba facturi tanquã de grauissimo crimine. 22. q. 2. cap. 1. & 33. q. 7. c. quid in omnibus. Primo, quid sit hæresis, & q̃ dicatur hæreticus, & unde dicemus. Secũdo, quot modis cõtrahatur hæresis subnectemus. Tertio, de processu hæreticorũ tractabimus. Quarto, de pœnis hæreticorũ, & eorũ fautoribus, credẽtibus, & receptatoribus subiiciemus. Tractari itaq; de hæresi ut sciamur q̃d sit id de quo disputaturi sumus ab eiusdẽ definitione ꝓficisci necesse est, Cic. in off. imitantes, & in reg. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. Primo uideamus q̃d

1 sit hæresis. † Hæresis igitur est deuiatio a fide Christi,& catholica religione cum pertinacia, ut probari uſ. in l.oēs.C.de hæret.iun ctis cle.1.§.porro.de sum.Trin.& fide catho. & ibi dictis ꝑ Card.in prin.2.q.text.in ca.dixit Apost.24.q.3.text. in cle.1.§.fin. de usur. Panor.in rub.de sum.Trin.& fi. cath. Iser. in c.1.§.quocunque licet nomine.de stat.& con sue.cōtra lib.eccl.& ꝑ Paul.Ghir. in tract.de hæret. in princ. in quibus dr̄ hæreticum esse eum q non firmiter credit.& pertinaciter insistit, debet ergo esse ꝑtinax in opinione deuiante a fide alias.n.si disputādo dixerit contra fidem nō affirmando, non dr̄ hæreticus, nec ut hęreticus puniri pōt, ut dicit gl.in d.l. oēs.& alii in locis supra, & Card. in d.cle.1. in fi.facit const.reg.inconsutilem. circa ff.ibi in erroris concepti constātia perseueret,&Pa nor.in d.rub.& tex.in d.ca.Apostolus.& cap.

2 qui in ecclesia.24.q.3.†Ideo si gioco, aut ludo uerba hæretica ꝓferantur non dr̄ hæreticus, nec ut hæreticus punitur ut dixit Card. in d.cle.1.in fi.& Iser. in d.ca.1.§.satisfactionem.col.fin.de sta.contra lib.eccl.Quod limita nisi cū pertinacia asseueret, vt si dicat se habiturū uxorem in alio seculo,ut per Card.in

3 d.cle.1.§.nos,de sum.Trin. †Et dixit Fel. in rub.de hær.ꝙ hæreticus non esset nisi suus error habuerit principium,& complementum ad hoc puniat, alias ex sola uolūtate occulta,ut hæreticus puniri non potest.ꝗnā cū non constet ecclesia militans non habet eū ꝓ hæretico,ita dixit Bal.in l. si qs non dicam rapere,col.1.C.de epō, & cle.& Fely. in tracta.de cona.3.fallen.& in c.ad abolendam.col.1.de hære.& nisi forte inqsitori,hæreticæ prauitatis liqueat de tali uoluntate per confessionē hæretici,cum talis mentis cogitatio probari non possit. Anan.in cap.si quis episcopus.2. col.de hęr.& in c.cōsuluit.3.col.de usu. & ꝑ Fran.Ponz.in tract.de lami.uer.6. & 7.& ibi declara qñ confessio fuisset uerisimilis,& nō æquiuoca.licet quo ad Deum sola uoluntas sufficiat, c. excommunicamus.§. credentes. de hær.gl.in c.1.24.q.Card.in cle.1. in princ. 3.q.de usu.Mar.in l.q falsam,2.col.4.casu.ff. de fal.requiritur ergo principium,& complementum expressum patens ut puniatur,facit l.cogitationis,ff.de pœnis. † Pertinax autem

4 hæreticus dicitur,qui dat pecuniam secreto inquisitoribus ne puniatur Bar.in l.tutores, ff.de susp.tut.eodem modo pertinax dicitur si episcopo inquisitori,aut theologo non credit.dum eum corrigunt Bart.& Nic.de Nea. in l.3.§.tutores.ff.de susp.tu.per gl.ibi, dicentem pertinacem dici iudici non obedientem, Compost.in cle.1.§.fi.de usu.& no.gl.in cle. 1.in uers.pertinaciter,de sum.Trin.licet alias pertinacia relinquatur iudicis arbitrio, ut p Io.And.in c. si diligenti. de foro com. Fel.in d.rubr.de hær.& in c.qualiter, & quando,3. col.de accus.& dicit glo.in d.cle.1.§.sane,de usur.2.c.dixit 22,q.pen.ꝙ talis ꝑtinacia debet esse obstinata,uel cū persistentia incorrigibili,facit d.const.inconsutilem, ideo error hæretici debet hr̄e complementum ut supra quot aūt monitiones requirantur ad constituendum in ꝑtinacia per Matth. in d.consti. incōsutilem in gl.cōmoni ti.& gl.in d.c.dixit

5 Apostolus. † Hæresis aūt dr̄ ab electione, erroris cap.hæresis,24.q.3.uel ab erro erras, uel ab adhæreo,qa adhęret opinioni eorum, uel ab ercisco.quod idem est,ꝙ diuiduo,quia ab unitate ecclesiæ sunt diuisi,sic. ff.fam. erc isc.i.diuidundæ,ut in rub.not. & hæc conuenit ut dr̄ in d.const. inconsutilem. in princ. ibi,uocabuli uitio seruientes, quod significationem diuisionis enūciat,& ibi gl. Host. in sum.eo.tit.§.1.Archid.in cap.2. eo. tit. facit c.inter hæresim,ibi,pariter separari,24.q.3. probatur in l.si duas.in princ.ibi, hæreses leges idest diuidentes.ff.de excusa.tut. Host.in sum.eod.ti.in princ. Iser in cap.1.§. pactarenos,de statutis contra libertatem ecclesiæ,& Matthæ.in d.constitutione inconsutilem, 2. not.& Paulus Ghir.in d.tract.de hæret.

6 †Circa secundum hæresis multis modis contrahitur,& primo qñ deuiatur à fide Christi, & religione catholica, & misteriis sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ abnegando, aut impugnando quidqd continetur in l.nos reddētes post epistolam inter claras,C.de sum.Trin.& fi.cath & in c.1.& in c.damnamus. eo. tit.& in cap.1.eo.in 6.& in clem.1.eo.& 24.quæst. 1.cap.hæc est fides.Panorm. in rubr. de summa Trin.post gl.ubi de articulis fidei, & Bonif.in ti. de hære. & quidquid continetur in symbolo apostolorum,& Athanasii, in quibus principaliter consistit fides Christi,& religio catholica,& per Panorm. in dicto capi. damnamus,& per Felyn.in dicta rubr. de hære.uel sacramenta, & misteria ecclesiæ impugnando de quibus in c.ad abolendam,de hæret.& not.in c.ueniens,de transa. & ꝑ Ioan.

And.

Andr. super rubr. de sacra non reiter. Dec. in cons. 151. col. 2. Panor. in d. c. ad abolendam. 1. not. & Fel. ibi. 1. not. & in rub. de sum. Tri. Bald. post Azo. in rubr. C. eo & Matth. in d. const. in consutilem. 4. not. & de his duobus p Pan. post Hostien. in c. firmissime. de hær. & Dec. in d. cons. 151. Amplia etiã, leuiter pdictis aduersando leui argõ, d. l. oẽs. in fi. Iser. in d. c. 1. diffidamus. 3. col. uer. sed an oĩs. & in §. quocunq; noĩe. post Host. in sum. eo. & publice disputando, ut in c. 2. §. 1. de hær. in p. Iser. in d. c. 1 §. satisfactionem, & dicendo contra fidem 24. q. 1. ca. hæc est fides. Amplia ẽt tacendo, & non deferendo in fauorem fidei, ut in c. 1. de hæret. & not. gl. in c. 1. uer. asserere. de sum. Trin. in 6. & pdicãdo, ut p Iser. in d. § satisfactionem. in fi. 2. col. & dicendo. 24. q. 1. c. hęc est fides. † Idem hæreticus est adhęrendo opinionibus illorũ qui hñr in ca. quidã, 24. q. 3. & in l. Arria & in l. quicunq; C. de hær. & mathem. quorum opiniones deueniant à fide Xpi, & misteriis, & sacris ecclesiæ, ut in c. hęreticus est, 24. q. 4. not. gl. in l. quicunq; in gl. Eutycetis, C. de hær. idem ẽt defendendo eorũ opiniones, ut in c. hæreticas. 24. q. 3. & c. qui in ecclesia. & c. qui aliorũ ca. q Panor. in c. damnamus, in fin. 5. col. de sum. Trin. Iser. in d. c. 1. §. quocunque post Host. eo. & de hęr. in c. excommunicamus, in fi. & c. sicut eo. † Amplia prædicta nedum locum hr̃e qñ expresse impugnasse asserens contra prædicta, & nõ credens, sed ẽt si in his dubitat, nam dubius in fide hæreticus est, ut hr̃ in c. 1. de hær. & ibi per Pano. Host. in sum. eo. Iser. in d. c. 1. §. satisfactionem, col. fin. Pau. Ghir. in d. tract. de hæret. q. 2 Quid tñ declara, & limita quatuor modis ut ibidem p Fel. in d. c. 1 de hæret. & primo, ut locum habeat in dubitatione habente in se firmitatem animi, & quandam impertinentiam ut q̃a perseuerat in dubitatione illa, secus tñ in simplici dubitatione, & dubietate proueniente ex primis motibus, q̃bus nõ assistat, sed potius resistat affirmando fidem catholicam, tunc. n. non dr̃ hæreticus, sed potius mereẽ quam demereaẽ, cum primi motus non sint in posse hoĩum, ut philosophus ait. 6. dist. c. sed pẽsandum. de pœniten. dist. 2. c. 1. & c. sciendum, & c. tentatio, ait Ioan. And. & Panor. in d. ca. 1. Limita secundo, nisi q̃s expresse erraret dubitando de fide tñ paratus esset se corrigere si aliud ecclesia tenere, nam referendo se ad fidem ecclesiæ hęc est fides sua, & nõ alia, ut not. in c. 2. de sum. Trin. & in d. c. hæc est fides. 24. qõ. 1. & in d. l. nos reddentes, & seq. C. de sum. Trin. Panor. in d ca. 1. facit gl. in ca. si Papa. 9. dist. & 20. dist. § nunc aũt. & in c. dixit Apostolus. 23 q. 3. & in c. schisma. 24. qõ. 1. Iser. in d. §. satisfactionem. col. fin. Tertio limita, nisi q̃s esset dubius, & errare per simplicitatem, ut quia crederet patrem maiorẽ filio, ut dicit Bald. in rub. C. de sum. Trin. & Panor. in rub. ec. post Innoc. & per Card. in clem. 1. col. 11. & in clem. fin. de usu. & oppo. Quarto limita, nisi q̃s dubitaret uel teneret aliquid in his q̃ ad salutem nõ attinent text. & glo. in c. in quibus, 22. q. 2. uidelicet si teneat aut dubitaret an planetæ moueanẽ contra firmamentum, an cum eo quod ad salutẽ nõ attinet. Quinto limita, nisi essent opiniones inter Doctores ecclesiæ, & theologos, nam eligens unam opinionem magis q̃ aliã non est hæreticus, s̃m Innoc. in c. ne innitaris. de const. Bal. in l. captatoris. 10. col. uers. ideo consulo. C. de testa mi. Quod tñ intelligo. ut per Ioan. de Fant. post Archid. in ca. hęresis, 24. q. 3. nisi alia opinio esset circa pertinentia ad fidem, & pdictis modis duobus qñ contra fidem, & misteria ecclesiæ proprie, & stricte contrahi dr̃ hæresis in cæteris, & sequentibus large ut per Panor. in d. c. firmiss. in 1. gl. & ibi per Fel. de hæret. Allegat glo. in §. ea uero 24. quest. 3. Card. in d. clemen. 1. colum. 6. de summa Trin. §. porro pulchre Isern. in d. c. 1. §. diffidamus 3. col. uersicu. sed an omnis hęreticus de statu. contra. lib. eccles. ubi quis proprie, & stricte uidetur hæreticus post Hostiẽ. n. in summa eod. † Item hæresis contrahitur affirmando. & tenẽdo pertinaciter usuras esse permissas nec eas exercere peccatum esse, cũ hoc sit contra doctrinam euangelicam, & dogma ecclesiasticum. c. 3. & c. cum inter. de usur. Paul. in c. mandato. de simo. & in c. quia in omnibus, de usur. & in constit. regni usurariorum & ibi Matthæ. const. statuimus in 1. no. hoc est quod dicit tex. in clem. 1. uersic. sane, de usur. Paul. Grillan. in d. tract. de hæret. q. 51. col. 2. pro quo facit c. hæreticus, & c. inter schisma. q. 3. hæreticus enim est qui peruersum dogma uel falsas, aut nouas tenet & gignit opiniones, aut sequiẽ, ut no. gl. in d. clem. 1. in uers. hęreticũ, cũ ergo hoc sit contra dogma ecclesię, merito hęreticus est, & in hęresim incidit

hoc affirmãs circa usuras, intellige tñ ut ibi per Card. in fi. qñ pertinaciter hoc affirmasset, non aũt si in lubrico, & lapsu linguæ aut gioco, tunc. n. non punitur ut hæreticus, sed extraord. ut per eum Bal. in l. 2. in authen. ad hæc. 2. col. C. de usur. Ias. in inst. de act. §. fuerat, col. 3. uersi. an aũt. ualeat statuto. & in repeti. l cunctos populos. C. de sum Trin. Mat. in d. const. usurariorum. 16. no. 1. q Amplia ẽt in uno nummo si affirmaret pctm̃ nõ esset, ut inquit Bald. in d. auth. ad hæc. 2. col. & Ias. in d §. fuerat, imò ut ibi dicit Bal. omnes consuetudines, & statuta cassantur ẽt in uno nummo, ut dicit d. clem. 1. Paul. de Castr. in cons. 377. Ang. in consi. 90 Ancha. in consil. 343. Ludo. And. in tract. de usur. q. 98. Et Papa in hoc dispensare non posset ex quo contrarius diuinum, uetus, & nouum testm̃. c. sup eo. de usur. Fel. in c. quæ in ecclesiarum.

10 de constit. † Limita tñ. & declara inter christianos tunc. n. hæc affirmare hæresis est, & ita intelligitur d. cle. 1. secus tñ inter iudæos, aut inter iudæos, & christianos, nam hæresis non est, & ita intelligit d. clemen. 1. Ias. in d. l. cunctos populos, in 2. lec. nam inter iudæos, & cum christianis licet iudæis exercere usuras ex Papæ dispensatione, ut plene prosequtur Ias. in d. l. cunctos populos, in utraque lectura, & Matth. in d. const. usurariorũ. 12. no. ubi plene an Papa possit disponere, & an rex in regno suo posset pmittere. de quo ibi in d. clem. 1. per Card. 15. q. & Alex. in consi 57. uol. 1. & in cons. 1. & consi. 107. uol. 2. Ant. de Pra. in uete. inter consilia Alex. in consil. 69. uol. 4. Arch. tñ in c. hac ratione. 31. q. 1 declarat qñ aliter sine scandalo uitari non possit de quo per Ias. in d. l. 1. & Matth. in d. constit. usurariorum. 12. not. & per Ioan. de Arn. in solilo. 22. & limita in hoste. nam hosti ad hostem licet fœnerari ut per Ioan. de Arno. in proble. 5. tempera nisi iudæus hoc dixerit, & tenuerit inter Christianos ita Card. in cle. 1. §. fin. 19. quæstio. post glo. 161. de usu. alias iudæo licet errare in fide. & sacris ecclesiæ. Limita secundo de usura, nisi quis affirmaret usuras posse exigi ab hoste inimico fidei, & quem nocere possumus ut dicit tex. in c. ab illo 14. q 4. iuncta gl. Ana. in c. 1. penul. col. de usur. Lud Rom. in l. si uero. §. de uiro. 15. fall. ff. solu. matr. Marsil. in l 1. §. præterea. 10. col. uersic. alius est effectus inimicitiæ. ff. de quæst. Limita etiam in aliis casibus à iure pmissis, ut c. conquestus. & c. salubriter. de usur. Ias. in d. §. fuerat. & in d. l. cũctos populos. & Matth. in d. constit. usurariorũ. & per Doct. in l. si insulam. §. usuras. ff. sol. ma. Lu. de urbe. in consi. 573. Anch. in cõsi. 138 Bal. Iuni. in tract. de dot. 7. part. 2. priuil. Campeg. eod. tract. de dot. in 1. auctor. 2. par. Matth. in deci s. 284. & decisio. 291. & casus enumerat. Soc. in tract. fallen. in uersic. accipere ultra

11 sortem. & per Doc. in d. § usuras. † Item hæresis est, & contrahitur si quis noluerit iurare putans iurm habere in se malum, ut per Panorm. post Hostien. in cap. excommunica-

12 mus. in fin. de hæret. † Item contrahitur hæresis hodie afferendo usum paupertatis non includi sub uoto euangelicæ paupertatis, qđ dicere hodie hæreticum est, & temerarium iudicatur, ut habetur in clem. exiui de paradiso. uersicu. dicere autem de uerbo. signific.

13 † Item hæresis contrahitur, si dicatur non posse pœnitere eum qui usque ad senium uixit in peccatis, nec saluari posse cum dicatur in cap. is qui. 29. quæstio. 6. ꝙ quandocũque conuersus ingenuerit saluus erit, ita Oldra. in consi. 271. & Dec. in consi. 137. col. 2. & Fel. in cap. excommunicamus. el 2. de hæ-

14 re. † Item hæresis contrahitur asserendo Papam non habere potestatem dimittendi peccata. cum Petro dixit Saluator quodcunque ligaueris super terram legatum erit, & in cœlis, quodcunque absolueris super terram absolutum erit, & in cœlis 24. quæstio. 1. c. manet. & c. quodcunque. 11. distin. & 50. distin. c. considerandum. not. in c. significasti. de electio. Matth. 16. c. cum uices Dei gerat in terris. c. unico. §. porrò. extra ut ecclesiast. bene. & in c. licet de transla. episc. Old. in consi. 271. & Dec. in d. consi. 137. col. 2. Felyn. in d. cap. excommunicamus Iser. in d. c. 1. §. satisfactio-

15 nem. in prin. ult. col. † Item contrahitur hæresis dicatur Imperatorem non esse dominum, & monarcham totius orbis cum dicatur in euãgelio Lucæ 3. c. exiit dictum à Cæsare Augusto ut describerẽtur uniuersus orbis, & Christus recognouit Cæsarem Imperatorem, ut dr in euangelio reddire quod Dei Deo, & quod Cæsaris Cæsari, Pau. ad Ro. 13. c. in extrauag. ad reprimendum in prin. & ibi gl. de trãsl. epi c. apostolicæ. § nos. de re iudi. cle. 1. de magistris. & cle. 1. de sent. excõica. in prin. & ibi per Card. & per Bar. in l. hostes. 2. col. ff. de c. & post. reuer. facit. l. cum deprecatio.

tio.ff. ad l. eod. de iac.& l.bene à Zenone. C. de quad.præscrip.loquitur tñ Bar.per uerbũ forte, cũ Apostolus narret facti cõtingentiã uide plene per Ias.in d.rep.l. cunctos pop.2. col.C.de sum.Trin.ubi dicit ꝙ Bald. in c.solitæ,de maio.& obed.tenet contra Bar.& Pan.

16 in c.nouit.de iud.in fin & gl.† Item cõtrahitur hæresis per nouum sensum, & opinionẽ in sacra scriptura aliter intelligendo, q̃ sensus Spũssancti flagitat.c.dixit,& seq. 24. qõ.3.& cap.quidam,in fi.& cap.hæresis,& seq.ea.q. tex.in clem.1.§.porrò.de sum.Trin. Iser.in d. c.1 §.diffid. uers. sed an omnis hæreticus. & in §.quocunque noĩe.Matth.in const. incõs.

17 17.no.6. q.† Item hæresis contrahitur asserẽdo fornicationem non esse pctm̃ mortale, sed licere fornicari. cum dicat Apost. ad Gal. 5.& ad Eph.ut non licere fornicari. Io. And. in mer.in reg.sine culpa.32.q.4.c. nemo.no. gl.in cle.ad nostram.uer.7. ubi tex. in hoc,& gl refert Thomam ita tenere de hær.facit nomine mechiæ continetur fornicario.32.q.4. c.meret.sed in supradictis dicitur non mechaberis, ergo cum ecclesia prohibeat fornicationem,nedum cum non soluta, sed etiã cũ soluta,ex pdictis ergo contrariũ affirmans si se non corrigat hæreticus est. ca. qui in eccl. 24.q.3.ita Matth.in d. constit. inconsut.16. not.5.qõ. Iser.in d.c.1.§ satisfact.ult.col.uer.

18 si quis autem. † Item contrahitur hæresis, si contra hæreticum, seu accusatum de hæresi non sint plenæ pbões, sed indicia taliter ꝙ necessaria esset purgatio,& petatur purgatio, & accusatus recuset, talis ut hæreticus punitur,ut not.glo.in d.c.excõ.§. adiicimus. de hær.in c.ad abolendam §.qui uero. eo.ti. per Matth.in d.const.inconsut.18. not uersi. quid autem Fely.in d.c. excõicamus. 2. col.

19 uer.not.in §.excõicamus. † Item hæresis cõtrahitur si quis defenderit hæresim, & p hæretico aduocaret animo hæresim defendendi nolens hæreticum ita contra fidem, & sacramenta sentiẽtem puniri, aut forte ipsum liberauit & fecit,ꝙ non perueniat in manus iudicum,tunc n.hæreticus talis est, argu.l.4. ad l.Iul.maiest. nam tali crimine tenetur qui fecit ut hostis non perueniat in manus populi Rom.uel regis,secus tamẽ si simpliciter perstitisset patrocinium, & aduocationem, ut quia defendebat non quia hæreticus, sed ob aliam causam,ut seruitiorũ, tunc licet puniatur ex quo in causa hæresis patrocinatur, & defendit,ut in constit.inconsut in fin non tñ hæreticus est, nec ut hęreticus punit. ita Iser.in d.c.1.§.diffid.uers.quid si munias hæreticum ut non ueniat ad locum ubi est iudex ut puniat eum.& in § satisfact. 2. col. & per Matth.in d.constit.inconsut.25.not & de aduocatione traditur per Ang.in gl. And.au-

20 xilia.& in apostil.per August.& alios.† Item hæresis contrahitur credendo hæreticis,nam tunc hæreticus est,& punitur pœna d.const. inconsut.secus tamen si credat hæreticis,sed dicat se credere quod credit sancta mater ecclesia,tunc.n.hæreticus non est,nec punitur ut hæreticus,secundum Innoc.& Panorm. in c. 1.de sum.Trin.sed punitur pœna const pa. ctarenorũ.ita ibi Matt.in princ.facit ca. dam. in fi.& cap.hæc est fides. 24.q.2. & l.nos red. C.de summa.Trin.Pan.in fi.rub.eo.tit.& uide in cap.accus.§.ille, de hæret Ioan. And. in

21 rub. de sortileg.† Item contrahitur hęresis si quis steterit per annum in excõicatione, aut per biennium,ut not.in cap fi. de pœ. h̃ in cap.ut inquisit.in fi.de hęret.in 6. Spec.in tit.de hęr.uers.eodem modo. Panor. in ca.ab excõicatio.in fi. de rescr.& in cap.insin.in gl. fin.de sim.& in auth.Gazaros eod.ti.de hær. & in corp.unde sumi.gl.in cap.ad apost.in §. de hæresi in gl.de hæresi de re iud.in 6.& per Bart.in l.cred.C.de hæret.& in l. quæramus. & post eum Alex.ff.de test. & per Matth. in d.constit.inconsut.in fi.18.not.uer. quid autem, facit quod not.in cap.cum contum. de hęret.in 6.& in cap.rursus,in cap quicunque 11.q.3.& in cap.1.de iud.Panorm.in cap. grauem,de pœn.quod est fin.3 & no.& in gl.hæreticæ prauitatis post Host.ibi & alios ubi uide distõnem ꝙ aut est excõicatus pro contumacia in causa hæresis,& tunc elapso anno est uerus hęreticus. & ut hæreticus punitur d.c. cum contumacia, aut pro contumacia in alia causa,& tunc inducitur suspicio de hęresi,quæ tñ purgari potest ut ibi in d.glo.& per Fely.in d.c.firmiss.1.col.& in d.c. excommunicamus.2.col. de hæret. & per Panorm. ibi post Hostien. 2.col.uers.in ea,& in 3. col. uersic item quærit, & ibi qualiter procedat ad sententiam contra istum contumacem & quot citationes requirãtur,& per Paul Ghir. in d.tract.de hæret.in 8.q. Boi.in d.titul. de hær.& uide per eum d.c.1.§.post annum. de stat.cont.lib.eccles. ubi pœna, & uide capit. reg.inc,si quis in excõmunicatione a cano-

ne lata aut ab homine.& ca.reg. item statuimus, q si cõtingat.per quæ si quis durauerit in excõicatione ꝑ annũ punit̃ ut hæreticus, nec aperit qñ ꝑ casu hæresis sit excõicatus. sed ẽt aliunde,& ꝑ Matth. in consti. pastare norũ.in 1.glo.& intellige,& declara qñ est ex cõicatus ex cã criminali licet alia q hæresi non ex causa ciuili, & ideo qñ pro causa criminali clericus priuatur beneficiis pro causa uero ciuili ẽt si staret per mille annos nõ priuatur beneficiis,ita dixit Io.de Arn.in soli lo ult.quod est 100.post Ludo. in singula. 303. 22 alias 307.incip.de hoc heri fui. † Item contrahitur hæresis si elapso anno non receperit cõionem,ut per Fel.in d.rub.de hær.& in ca. ad abolendam.1.col.eo.ti.allegat Old. in cõ si. 20. & tex.in auth.de pu. dom. hær.qui tñ tex.hoc dicere non vr̃,sed gl.dicit eum hæreticũ esse qui nõ est membrũ ecclesiæ,sed ex cõicatus est extra membrum ecclesiæ,cũ dicatur extra cõionẽ ecclesiæ.11.q.3.c.audi.& singulo anno non cõfitens,nec sumus cõionem est excõicatus, ut dr̃ in c.oĩs utriusque sexus.de pœniten.& in c. & si frequentius,2. dist.de consecr. ergo faciunt rõnes traditæ ꝑ Panor.post Host.in d.c. grauem. de excõica. per annum remanente in excõicatione, nam ideo hæreticus pręsumitur,ex quo præsumit̃ male sentire de sacris ecclesiæ cum non faciat ad quod tenetur quilibet fidelis.allegat. d.c.oĩs utriusque sexus. Item præsumit̃ male sentire de ptãte ecclesię. istę ergo rõnes faciunt cõtra non sumentem per annum cõionem ut hæreticus pręsumatur sicut qñ stat per annum in excõicatione. & ẽm prędicta quilibet excõicatus dr̃ hæreticus ex quo est extra cõionem, & ex hoc dr̃ large hęreticus not.glo.in c.2.4.q.11.& per Panor.in d.c.firmissime.& gl.de hęr.& 24 q.3.c. illi qui. §. quia uero. sic & iudæi dñr large hæretici cũ 23 extra cõionem sint ut ibi per Panor. † Item contrahitur hæresis per inuocationem dæmonum, & per sortilegia, dummodo fiat talis ĩuocatio ut indicarent futura,ex quo tũc tollitur quod Dei proprium est, & creaturæ attribuitur.iuxta illud Isaiæ ca.16. annunciate nobis quæ futura sunt in futurum, & sciemus quia dii uos estis,& iuxta illud Euangeli.non uestrum est nosce tꝑa, uel momenta cum pater posuerit in uoluntate sua idẽ ad ea dæmona adoranda cũ proprium sit Dei, & non creaturæ,iuxta illud.Ego dñs zelotes sum,& iuxta illud euange. Dñm Deum tuũ adorabis, & illi soli seruies, aut circa idola preces fundere, & dæmones consulere ut ab eis ĩnsa habeantur.26.q.2.c.h.1.qui & 26.q. 4.c.igitur, & aliter ut exemplificatur. & no. in c.accusatus.§.sane.de hær.in 6. aliter uero si ad præterita scienda,& ad amorem irritandas mulieres, licet peccet, non tñ incidit in hæresim,cum proprium dæmonis si tentare homines contra pudicitias, & ad animarum periclitationem Matth.4.c.& Luc.4. in prin ita dixit Ioan.And.plene,& late in rub.de sortil.in Spec.& in d.c.accu.§.sane. & ibi Gemi. & per Oldr.in consi.219. quod incipit regularis habetur traditio, & per Fely. in rub.de hær.Matth.plene in constitutio.inconsutilẽ. 16.not.1.q. uolunrate hoc distinguitur crimen in hoc cap.cum ex uoluntate. de sentẽ. excõicatio.uoluntas.n. & propositum distinguunt maleficia.l.1. §. diuus.ff. de sicar. Alb. in rub.C.de hær.uidendus est Thom. 2. 2 q. 93.cum tribus seq.& uide Panor.in cap.1.in fin. de sortil. ubi idem si rebaptizando, aut cum hostia consecrata,& fiant tales incantationes post glo.in d.§.sane.& uide plene per Dec.in consi.161.2.& 5.col. ubi an clericus sortilegus, & dans pocula amatoria, & non celebrans cum hostia consecrata dicatur hæreticus, & an, & qñ per sortilegium inducatur hæresis,& an, & qñ fit cum hostia consecrata, & quid si non cum hostia consecrata, sed absque consecratione plene uide ꝑ Pau. Ghir.in tract.de sortil.10.q.& maxime in fi. ubi ponit quæ requirantur ut dicatur ex his hæreticus.& in q.11.uide per eũ,& Dec.ubi 24 supra.† Item contrahitur hæresis idolis sacrificando.c.consilia.§.hinc etiam,17.dist.& c. nunc aũt.21.dist.Dec.in d.cons.151.& Pau. Ghir.in d.tract.de sortil.2.q. Nota tñ q tunc inquisitor hæreticæ prauitatis non potest se impedire casu quo sapuerit hæresim talis inuocatio,nisi manifeste, & notorie apparuerit sapere hæresim,ut dr̃ in d.§.sane.in dubio aũt non põt cognoscere an sapiat hæresim. ita uel non,cum tm̃ iurisdictio fuerit sibi tributa illa existente qualitate notorietatis, & manifestitudinis,alias ea non existẽte nõ cognoscet,licet bene posset cognoscere,an manifeste sapiat,& sic de qualitate interueniẽte an nõ,ut ꝑ gl.in d.§.sane. & Pa.in d.c.1.ĩ fi. 25 Et uide ĩ ꝑmissis q q credit aut dicit mulieres authoĩes (ut qdam uulgares dñt) noctis tempore

tempore incedere cum Diana dea paganorum, aut cum Hærodia de transformantes species suas, hæreticus est, & infidelis, & paganis deterior cum ab alio ista fieri non possint q̃ à creatore oīum.c.epi.26.q.5. Matth. in d.c.consti.inconsutilem.16.not.1.q.& sic alio modo contrahitur hæresis credendo, & affirmando aliū posse facere mutare, & trāsformare creaturas ꝙ ipse Deus ut ibidem, & de intellectu.d.c.epi. & accedāt illæ mulieres corporalr̃, an p̃strigialiter plene tradit Paul. Ghir.in d.tract.de sortil.7.q.& Franc. Ponz. in tract.de lami.uers. & sic ex his contingēt,
26 & dictis. ubi ꝙ corporaliter. † Item contrahitur hęresis ꝑ blasfemiā blasfemando Deū & sanctos.& monitus est incorrigibilis, 24. q.3.c.qui in ecclesia,& per Matth. in constit. inconsutilem.in gl.in uerbo.diuinæ maiesta-
37 tis. †Item contrahitur hæresis oppugnando priuilegia Romanæ ecclesiæ.c.oēs.22.dist.ꝑ
28 Dec.in d.conf.51.col.6.in fin. 1.dub. † Item contrahitur hæresis contēnendo statuta mādata,& canones ecclesiæ, & Papæ asserendo Papam,& ecclesiam non hr̃e ptātem cōdendi canones,tunc.n.ut hæreticus punitur. 19. dist.c.nulli fas,nota.gl.24.q.3.c.illi qui §.quero,not.gl.in c.generali.de elect. in 6.Pan. in c.1.gl.da apost. & in c. cum non liceat. 2. col.uer.posset tñ intelligi,de præscrip. declara,& dic ut per Fely.in ca.1.col.3.de constit. ubi plene de talibus transgressoribus,& pœna, & de requisitis Mat.in proœ. constit. in gl.in uerbo. mortalitate not. gl.in d. c. nulli
26 fas. & in c.uiolatores,25.q. 1.† In quibus sit distinctio ꝙ aut simpliciter cōtrauenit,& tunc punitur non hæreticus sed alia pœna, quia deponendus, & eiiciendus ab ecclesia interuenientibus requisitis ut per Fel. in d.c. 1.de const.& in d.c.uiolatores, & in c. gnali. & 25.q.2.c.si dogmata, aut contrauenit asserendo ecclesiam, & Papam talem potestatē non habere,& tunc ut hęreticus punitur.d. c.nulli fas,cum not.in d.c.uiolatores,& per Fel.in c.firmissime.1. col. de hær. limitat tñ prædicta ut per Fel.plene.in d.ca.1.in 1. gl.
30 ubi uide.† Item contraditur hæresis asserendo duos posse esse uicarios Christi, & ecclesiam uniuersalem posse habere duo capita, talis.n.hæreticus iudicatur.ut per multas au ctoritates sacræ paginæ tradit Boni.8.in extrauag.de maior. & obed.incip. unā sãctam ecclesiam.plene gl.in cle.ad nostrum,uersic. ecclesiæ,de hæret.gl.in c.non aut̄.7.q.1. Fel. in c.quæ in ecclesiarū,in princ.pen.col.uer. hanc declarationem, & in c. firmissime, de hær.Pan.in ca.1.col.2.de paroch. plenissime in c.nouit in 2.gl.de iud. Card.cle. 1. §.porro.2.q.de iureiur.Item contrahitur hæresis asserendo Papam in tpalibus non hr̃e potestatem,sicut in spūalibus,& negando Imperatorem ab ecclesia hr̃e Imperium,& iurisdictionem. ut declaratum apparet per d.extrauagantem Boni.unā sanctam. gl.in d. clem. ad nostrum,in uers.ecclesię,plenissime disputat ad partes Panor. in d.c.nouit,in 2. gl. de iud.& ibi Fel.& per eundem in d.c. firmissime, in 1.gl.de hær. Alex.in cons.2.col.4.uol. 1.Panor.in d.causam.& in c. per uenerabilē, qui filii sint legiti.Doc.in 1.consti. C. Oldr. in consil.180.Præposi.in c.innouo.21. dist. Bal.in l.rescrip.C.de prec.Imp. offe. ubi dicit s̃m qd,& non simplr̃,& 96.dist.c.fin.Imperator.& c.duo sunt,ubi gl.sicut sol præest lunæ ita,& Papa Imperatori not.gl. in ca.ex transmissa,de foro com.Pan.in c. cum Ioan. de fide instr̃.Philip. Franc.in c. si duobus. §. denique, de appella. Bald.in proœ. ff. 6. col. Alex.in l.1.§.1.post Bar.ff.de requir. reis recurre.ad disputationem Panor.in d. c. noui. uide Matth.in proœ.const. 14.no.post.gl. & in uers.gladii,& in const.usurariorum,in gl. in uer.diuinę.no.gl.in c.si.de hær.Bald.in ca. bonæ.lo 2.de postu. præla. dicit ꝙ sicut sol. ꝑfulget inter planetas,& est primus,ita,& Papa inter ceteros,adde Iser.in c.Imp. §.præt. in add text.uel Imperator de prob.feu.ali.ꝑ Fed.ubi dicit Papā non hr̃e superiorē,& Im-
31 periū à Papa procedere.†Item contrahitur hæresis ꝑ simoniam iuxta c.quisqs.1.q.1.gl. in c.eos qui.§.quia uero.24.q.3. in c.presbyter,in c.studeat.& c.benedict.& c.cūliqueat, & c.ferf.1.q.1.& c.per de hæret. intelligit tñ s̃m Inno. in quoties, de simon.uidelicet qñ qs crederet,& affirmare sacrm uendi posse, alias large diceretur hæreticus,sicut excōicatus,& iudæus,& alii ut d.gl. in §. quia uero. & per Panor. in d.c. firmissime. & uide Fel. in ca.1.circa si de simo.& Pan.in c. quoties. de sim.sentit Fel.in rub. eo.& Panor.in c. cū uenisset.de iudic.Iser.in c.1.§.diffidamus. 4. col.de sta cōtra lib.eccl.& 3.col. uer.sed an oīs,uide gl.in d.c.firmissime. & ꝑ Dec. in d.
32 cons.151.col.2.uers contumacia.† Item cōtrahitur hęresis per schismam.nam schisma

hæresis est, 24.q.3.c.inter hæresim,& in cap. firmissi.ubi Panor.de hær.& in c.quia diligē tia.1.col.de elect. & in rub. de schisma. Old. in cons.62.& 65.Dec.d.cons.151.2. col. quod tñ intellige,& declara, ut per Pan. in d. rub. de schis.& in cap.firm.de hær.v3, in proprio schismate, v3, in diuisione unitatis ecclesiæ, & quia cōstituat quis sibi sacerdotes,& alios clericos cum pertinacia, cum ꝓprie schisma dicatur.i.diuisio, cum ab unitate ecclesiæ diuidatur constituendo sibi propriam cū, tūc ueniat contra symbolum Apostolorū,& vna sanctam ecclesiam, & sic non plures c.inter hæresim,& cap.loquitur.24.q.1. secus tñ si nō cōstituat aliam ecclesiam, nec se diuidāt ab unitate ecclesiæ Rom. sed cedat apud se esse unitatem ecclesiæ, quia duo, aut plures cōtendant de Papatu, nec impugnant Rom. ecclesiam, nam isti dñr schismatici,& non hęretici, ut dicit gl.2.24.q.1.c.1.& in c.1.eo.ti. de schisma,& cap.1.eo.in 6.& cap. denique 17.q.1.& cap.licet de elect.& ꝑ Bal.ī cōsilio schismatis sup rub.C.si qs ali. test. prohi. ut fuit tpe Vrbani Papæ, ut ibi, & ita loquitur tex.in cap.1.eod.tit.in 6.& uide cap in noīe dñi 23.dist.& uide Pan. in d.c.licet, in glo.exceptione, de elect.& in cap.si qs pecunia.79. dist.& tunc quid differat hęresis à schismate dic ut ꝑ Pan.in d.rub.de schism.& in c.1.eo. & in c.licet, de elect.& in cap.cler.ne cle.uel mon.ult.col. Barb.in cap si diligenti.de foro comp.& Fely.plene.in cap. Rodul.13. & 28. col.de rescript.Panorm.in c. cum in cunctis. §.fin.ult.col.de elect.dic ut ꝑ eos, ꝙ aut iuncta est cum hæresi,& tunc sunt excōicati, aut non,& tunc ſm quosdam non sunt excōicati, ſm alias sic ꝑ d.c.licet,& Panor. in d. rub. & cap.1.de schism.limita nisi ubi nullus caderet error ꝓbabilis, secus tñ si esset dubium an esset schismaticus, an non ꝑ ꝑ factum intricatū, ut in Vrbano Papa, de quo per Bald. in d. cons.schim.& per Pan.in rub.& cap.1. eo.ꝙ tunc non sunt excōicati, in d.rub. de eiiciente epm de sede epali,& occupante sibi presbyteros suos, an sit excōicatus,& ſm prędictam distinctionem, an schismaticus sit hæreticus,& qñ,& quis dicatur schismaticus,& unde dicatur schisma,& proprie, & improprie dic ēt ut Paul. Ghir.in tract.de hær.2.q. † Item contrahitur hæresis per ablationem priuilegii ecclesiæ uñs, qui ergo priuilegium ecclesiæ auferre tentauerit hæreticus est.22. dist.ca.oēs, ubi tex.clarus gl.24.q.3.ca. illi q. 34 §.quia uero.† Item contrahitur hæresis asserendo peccata dimitti à solo Deo absque mysterio clauium ecclesiæ contra de pœnis dist.1.per tot.& per Fely.in c.excōicamus.lo 35 z. de hæretic.† Item contrahitur hæresis si ptās, aut alius officialis requisitus à diœcesano,& eius uicario distulerit auxilium, pstare contra hęreticos,& eorū receptatores,& fautores qñ ut suspectus de hæresi punitur. ut dr in cap.ut offm.§.statuimus, de hære.in 6. 36 † Item contrahitur hęresis asserendo non esse infernum, nec paradisum, sed animam esse mortalem,& non immortalem, sed mortuo corpore aīa quoq; mortua sit, talis ita asserens manifestus reputatur hęreticus, ita cōsuluit Fed.de Senis in cōs.z45. inc.reuerē do in Xpo pri, Matth.in d const.inconsut.16. 37 not.3.q. † Item contrahitur hæresis asserendo pertinaciter decimas non dri clericis, & prælato, ita tenuit Anch. in clem. 1.§. sanè. de usur.per gl.ibi,& Paul.de Eleaz. asserētes ne dum hæreticum esse qui male sentit de articulis fidei, sed ēt qui errat in documētis ecclesiæ, ꝓ falsas gignit opin. contra ecclesiam & ita alias dixit Anch. fuisse determinatum per Theologos contra quendam pdicatoiē. uide Matth.in d.const.inconsut.16. not. 5.q. decimę.n.permissę sunt in ueteri testō,& nouo.ut plene prosequitur Matt.in const.quanto ceteris.3 not.1. 2. & 3. q. & in rub. eo de decimis, & ibi an ꝙ hodie soluatur decimæ integrę sit iure diuino, an positiuo,& ꝑ Pan. in cap.paroch.de decimis,& in cap. statuim. de transa.& in cap.adhib.de re.perm.qui.n. non soluit decimas transgressor est præcepti ecclesiæ, cap.reuert.16.q.1.sic ex constōne ecclesiastica debentur,& qui contra pcepta,& dogmata ecclesiastica operatur is hæreticus est, ut supra dictum fuit, in regno ēt pcipitur soluendus esse decimas, ut in const. quanto, & ibi per Matthæum,& in cap.reg. ad audiētiam nostram. & in cap. item statuimus qđ cōiter barones,& feuda tenentes,& prag. extat qualr aūt compellātur iure canonico ad soluendum per Card. in cle.z. col.z.de iud. & in clem.fi.§.1.in fi. de pœn. Pan.in c. peruenit, de dec.sed tex.in d.clem, fi.contra incipit cupientes de pœnis nō dicit Theologos hoc dicentes hæreticos esse, sed excōicatos, & alias pœnas incurrere ut ibi,& uidi.no.in ca.1.de decimis in 6.ubi gl. disputat, an debeantur

beantur, & per Pan. in c. tuæ de decimis nisi in proprie dicatur hæreticus ex quo excõica 38 tus ut supra. † Item contrahitur hæresis, si professus recedat à religione, & cõtrahat ma trimonium publice, & notorie, & non clandestine, nam tunc si publice ut hæreticus punitur, cum sit cõtra c. 1. de uoto in 6. & cõtra clem. eos qui de cõsang. & aff. ubi et not. ita dixit Iac. But. quem sequitur Saly. in l. nemo C. de summa Trin. Panor. in cap. de hoïe. de cel. miss. in gl. in uers. uerbis, & Matth. in d. constit. inconsut. 6. not. 7. q. idem dixit Bald. in d. l. nemo circa fin. si duxerit duas uxores, Gemin. in c. accus. §. sane, de hæret. in 6. per Fely. in cap. ad abolendam. 1. col. de hæret.

39 † Item cõtrahitur hæresis per perceptionẽ, & celebrationem cum hostia non cõsecrata. ut dicit Anan. in d. c. ad abolendam. Cald. tñ in cons. 4. tenet contrariũ ꝙ non dr̃ hęreticus accipiens hostiam nõ cõsecratã, nec clericus cum ea celebrans, & hanc tenet Oldr. in consi. superius allegato incip. regularis habet traditio, & Felyn. in rub. de hæret. hr̃ in d. c. de homine, de celeb. miss. Card. autem in d. c. de homine, refert B. Th. in suo quolibet 6. q. sacerdotem dantem hostiam non consecratam puniri ut idolatram, & ꝑ Matt. in d. constit. inconsut. 16. not 8. q. intellige tñ ut per Felyn. in d. c. ad abolendam. 1. col si perseuerauerit in errore. ubi refert cons. Cald. 4. allegando rationes, & intelligendo si perse 40 uerat in errore. † Item contrahitur hæresis negando id qđ traditur in clem. 1. de summa Trin. uidelicet, ꝙ mortuo Xpo non exiuit sanguis, & aqua, ut ibi per gl. 1. uers. aperuit,

41 † Item contrahitur, hæresis tenendo opin. illorũ ꝙ anima est sanguis, & gñatur ex præiacenti mã, & extraduce, & alias, ut not. in c. quod uero, & in c. Moyses, in gl. nec animatum, 32. q. 2. faciunt dicta per Felyn. in cap. sicut, lo 2. de homic. & Doct. in l. quod dr̃ ff. de lib. & posth. & Bart. in l. diuus. ff de extr. crim. not. in clem. 1. de summa Trin. in uers. unitas, uidelicet, de corpore animato in tempus ibi statutũ quod limitatur in Christo, ali 42 ter senties hæreticus est ut ibi. † Item contrahitur hæresis asserendo pertinaciter historias in biblia contentas esse falsas, tunc talis hæreticus censetur, ita tenet Asten. in summa lib. 12. in tit. 58. ubi dicit fidem extẽdi ad historias contentas in biblia, & qui asserit aliquam historiam bibliæ falsam esse hæreticus est, & per Matt. in d. const. inconsut. 16.

43 not. 9. q. † Item contrahitur hæresis per contumaciam, cũ contumax hæreticus dicat 81. dist. §. si qui sunt presbyteri. 38. dist. cap nullus contumax. dico tñ in non faciendo quod iubeat ecclesia potestate, Dei ecclesiæ quæ à Deo est resistendo, aut contumax sit non ueniendo, uilipendo tñ iudicẽ in obbrobriũ fidei, credens, aut asserens non esse potestatẽ à Deo, ut dicit Apost. ad Rom 3. & 23. q. 1. cap. & qui culpatur, spernendo claues ecclesiæ, & Romanã ecclesiam, & eius ministros & prælatos qui ab ea sunt. 22. dist. c. omnes non habere a Deo potestatem, de hoc per Iser. in c 1. §. diffidamus. 4. col. uers. item contumax de statu contra lib. eccl. in aliis contumax hæreticus non est, ne ordo iuris ꝑuerteretur. uide per Fely. in cap. excõic. c. 2. col. de hæret. & Dec. in d. consi. 151. 2. col. uersic. & mouentur ratione, & not. 40. dist. c. si Papa.

44 † Item contrahitur hæresis persistendo in notorio crimine, & nolendo se corrigi satis suspectus est de hæresis. 38. dist. c. fin. 81. dist. c. si qui sunt. fin. de pę. Dec. in d. cõs. 151. in fi. 3. col. not. in d. c. si Papa, & per Panorm. in c. 45 signasti, de elect. † Itẽ cõtrahitur hæresis recusando pertinaciter iurare ad purgationem hæresis, talis ita recusans pro hæretico hr̃ ut not. in cap. excõicamus, & ibi Fely. post. Hostien. pen. col. uer. not ibi ostentationem, de hæret. quod limita ibi ẽm Host. nisi forte ex subtilitate conscientiæ recuset, & limita ut per Matth. in d. constitut. inconsutilem. 16. 46 not. uers. quid autem. † Item contrahitur hęresis credendo hæreticis, ut in d. c. excõicamus, & in d. constit. inconsutilem, & in c. 2. de hæret. in 6. qualiter dicatur, & intelligatur credere dic ut per Felyn. in d. c excõmunicamus 3. colum uersic. ult. circa. §. istũ, post 47 Host. in d. c. 2. † Item contrahitur hæresis si ẽps, aut alius instituat consanguineum, aut extraneum, aut paganum hæredem ut in c. si quis iuncto summario Panorm. de hæret. & in sequen. cap. iuncto summario Felyn.

48 † Item cõtrahitur hæresis per receptionem fauorem, & defensionem hæreticorũ, ut in c. 2. c. accus. de hæret. in 6. & Card. in clem. 1. 49 §. uerũ, eod. tit. † Item contrahitur hæresis frangendo imaginem crucifici, uirginis, & sctõrũ; dũ tñ hoc faciat quis putãdo ea esse simulacra, & ꝙ fuerit pctm̃ illa adorare, v3, ꝙ per imagines repræsentatur tunc. n. hæreticus

ticus

ticus esset, alias si non hoc aio sed aliter frãgendo alia pœna durissima plectendus esset de qua in c. si canonici in fi. & ibi gl. de off. ord. in 6. in uers. ultrix. & uide in l. 1. C. ne liceat sing. ita p Host. in summa eo. §. qua pœna, & Matthe. in d. cõst. ĩ cõsutilẽ. 16. nota. 3. q. & in pœ. cõst. in prin. pen. col. uers. secunda conclusio, & in const. multæ leges, in primo lib. & per Iser. in d. c. 1. §. diffidamus, ult. col. ubi dicit ita teneri, & fuisse decisum ĩ magna curia uicariæ cõtra Bar. pro canonistis. † Itẽ cõtrahitur hæresis si quis inuocasset dæmonem ad actum luxuriæ, uel alium actũ, & ueniens dixisset inuocanti q spueret crucẽ, & ille ad obsequendũ dæmoni in crucẽ spuisset absq; cordis pnĩa, tunc hæreticus esset, sed si timore dæmonis hoc fecisset, non tñ totaliter à fide recedẽdo, sed male cõtẽptus, & cum dolore cordis, tunc non esset hæreticus, licet grauiter peccaret, ita p Innoc. in c. 1. de aposta. in princip. & firmat Tho. 2. 2. qõ. 12. & q. 23. hr in sum. Pisane. in uers. apostasia. & per Matthæ. in d. const. consutilem. 16. notab. 1. qõ. † Item contrahitur hæresis per apostasiam perfidam à fide recedendo, & perfide ab negando, & oppugnando, talis enim dicitur apostata perfidiæ, & ut hæreticus punitur. Panor. post Host. in c. primo 1. gl. de aposta. imò talis apostata maior est hæretico, & maius peccatum is in totum à fide recedit, at hæreticus non in totum ut per Matthæ. in rubr. de aposta. in const. reg. & uide quotuplex sit apostasia per Matthæ. in d. rub. & in const. apostatantes, & plene per Gl. & Doct. in d. cap. eo. & per Boni. in tit. de aposta. ubi de pœnis contra eos, & per Paul. Ghirlan. in tract. de hær. q. 2. & ibi q apostatantes nouæ sectæ quñque se rebaptizant, & isti tales rebaptizati maiori pœna plectunt, nam hæretico pœnitenti parcitur rebaptizato uero nunq, & in remissibiliter l. manicheos, C. de hær. & l. hi q sanctã, C. de apost. uide ibi per eum. † Itẽ contrahit hæresis per modos ut p gl. in c. illi q. §. qa uero. 24. q. 3. & p gl. in c. firmissime, de hær. & hærendo opinionibus illorũ qui tradunt in c. qdam. 24. q. 4. † Item hæresis contrahitur asserendo Christum non esse aliquid secundum qd homo ut traditur in c cum Christus. de hær. & ibi no. & in c. hæc est fides 24. q. 1. † Item hæresis cõtrahit si accusatus de hæresi abiurasset in iudicio, licet cõtra eũ plene pbationes non fuerint, tñ si postea cõmittit in ipsa hæresi, hr pro uero hæretico, ut per Arch. in c. accusatus, de hær. in 6. & per Matth. in d. cõst. in consutilem, in fi. 18. nota & in gl. nolunt ignoscere, Idẽ si inculpatus in una specie quã adiurauit, si ĩ aliã cõmisit hæreticus est. Idẽ si post abiurationẽ receperet, uisitet, aut associet, & dona dederit hæreticis, pro uero hæretico hr, & talis relapsus in hæresim nuncupat, de quo in d. c. accusatus, & in c. ad abolendam, §. qa uero, de hær. † Item hæresis cõtrahit, si officialis quicũque requisitus ab inqsitione hæreticæ prauitatis, ut iuret obseruare statuta, & canones pmulgatos, & approbatos ab ecclesia cõ tra hæreticos, & eorũ fautores credẽtes, & receptatores noluerit iurare, tũc talis ut de fide suspectus tanq hæreticus punit ita hr in c. cõtra christianos de hær. in 6. † Itẽ hæresis cõtrahit asserendo ptinaciter aĩæ rationalis seu intellectiuæ substantiã non esse formam p se humani corporis uere, ut dr clem. 1. §. porro. de sum. Trin. uide ibi gl. plene, hoc discutientem. † Item hæresis cõtrahit tenendo, & approbando ea quæ tradunt in clem. ad nostrum, de hær. uidelicet errores illorũ de Alamania, & uide ibi per gl. de erroribus illis canonibus sacra scriptura ut oĩbus reprobantẽ errores illos. † Item cõtrahitur hæresis, si qs potest errantem in fide catholica ab errore reuocare, & non reuocat de hær. c. q alios, & 2. q. 7 c. negligere cum possis. † Itẽ contrahit si. nouam qs facit sectam cõtra fidem uel factam defendat ut 24. qõ. 1. c. hæc est fides. Et licet multis aliis modis hæresis contrahi possit, tñ ex præmissis locis superius allegatis complecti posset, nos aũt contenti erimus pdictis modis ita exceptis, & hinc inde dispersis breui cõpẽdio in unũ coadunatis, si qs uero alios studiosius uelit pergrere ad supradictos locos canones, & doctrinas allegatas cõuolet, & ad no. p gl. in c. firmissime, eo. ti. & in c. inter hæresim. 24. q. 3. per Bald in rub. eo. & Car. in cle. 1. eo. & per summistas eo. & p Boni opere male. in eo. ti. & p Fely. in rub. eo. & per Pau. Girlan. in d. trac. de hær. † Et tandẽ hæreticus proprie dr qui contra fidem Christi, & articulos fidei, & contra præcepta, & dogmata ecclesiæ, & cõsiliorũ eiusdẽ, ptinaciter aspirat falsum dogma, & extraneũ sensum gignẽdo aliter q Spiritus Sãctus dictet iuxta hæreticus. 24. q. 3. & c. qdam, in fi. ubi gl. ca.

glo.ea.q.& gl.in l.2. C.eo. & qui sint hæretici,& quot sint eorum sectæ dic ut per Gratianum.in c.illi qui.§. quia sermo. cum seq. 24. q.3.cum ibi no.& C.eo.l.Arriani. & in auth. Gazaros, & alia uide ut per prædictos Docto. ubi supra de his hactenus. Viso itaque quot modis hæresis contrahatur adiacenti proinde processu eiusdem erit uidendum & 61 qualiter in ea punienda procedatur. † Circa itaq; tertium de processu hæreticorũ primo uidendum de iurisdõne, & ptãte cognoscentis, secundo quis inqri aut accusari possit,& qui non,tertio de modo procedendi,& pbationib.faciendis. Circa primũ ad quẽ spectat huius criminis cognitio, uidelicet an a diudicẽ ecclesiasticũ,an uero ad seculare,an uero uterque possit cognosceret, in hoc dicendũ erit ꝙ crimẽ hæresis est crimẽ mere ecclesiasticũ,ut no.gl.in c.2.3.q.3.adeo ꝙ ad iudicẽ ecclesiasticũ spectat cognitio,& decisio,non aũt ad iudicẽ laicũ, nisi tm̃ executio sniæ latæ p iudicẽ ecclesiasticũ,alias si iudex secularis intromittat se in cognirione,& decisione sup tali crimine, aut executionẽ latę sniæ p ecclesiasticũ differat facere,ipso iure excõicatus reddit,& si per annũ in tali excõicatione pdurauerit, ut hæreticus cõdemnandus est ita dicit nouiter tex.in c. ut inquisitionis negociũ.§.phibemus,de hær. in 6.& in c. cum sm̃,leges,in fi.eo.ti.in 6. & in c. ad abolendã de hæ..& per Mar.in l.1.C.de rapto.uirg.col. 34.in uers.no.ẽt ex hac lege quod rapto.executio aũt ideo seculari permittitur cum pro hęresi ponatur pœna corporalis, & sangui-62 nis ut infra dicetur suo loco. † Ecclesia uero corporales pœnas,& sanguinis non infligit. ideo secularis cõmittit executio, ut in cap.in archiepatu de rapto. sed ppetui carceris pœnã imponit,ut in c.quãuis,de pœn. ĩ 6. Ana. in consi.1.p Ias.in l.transigere.C.de transa.& per Bar.& alios in l.2.ff.de publ.iud. & hr̃ in. c.1.de hęr.in 6.& in clem.1.§ i.eo.tit.c. pe.de apost.c nouimus.de uerb.sign.Spec.in tit.de hær.in princ.Matthę.in proœ.const. in prin. pen.col.uersi.3.conclusio Panor. in d.c.excõmunicamus,lo 2.no.de hær.& quod ad secularem non spectet cognitio cum sit mere ecclesiasticum per Ioan. And.in Spec. in tit.de hęre. in addi.sed dicit Iser. in d. constitutio. inconsutilem,& in c.1.in uersi.contrahentiũ incestas nup. in tit. q̃ sint rega. & Matthę. in d.cõst.inconsutilem.decimo no. & Panor.in d.c.ad abolendã.eo.tit.2. col. uers. ulterius, & plene in c.cum sit gñale.8. col. uers. alius casus, & col.fi. foro compet. ubi plene tractat de criminibus ecclesiasticis, & ad quem eorum spectet cognitio,& qñ ad iudicem secularem,& qñ,non post gl.ibi magistraliter & in c.ea quæ,de statu mona.& in cap. 1.in gl.publicũ de off. ord. & p Steph. Aufre. in repe.cle.1.de off.ord.5.q.& uide auth.si clericus.C.de episcop.& cler.& unde sumit, & p Panor.in d.c.1.in d.gl.publicum inuehitur 63 contra Bart.in l.diuus.ff.de cust.reo.† quatenus dicit si ecclesiasticus tradit conuitũ de hęresi puniendum iudici laico, & tpali, quod non teneẽ punire nisi uideat pcessum nec tenetur stare dictę sniæ, sed de nouo formare põt pcessum,dicit ibi Panor. fore cõtra tex. in d.c.ut inquisitionis.§.phibemus, de hær. in 6.ubi nec ẽt indirecte potest cognoscere. Et no.ꝙ licet ibi hoc teneat Bart.& in l. magistratibus,ff.de iurisd.omn. iud. sequendo Guil.& Cu.ibi p tex.ĩ §. si uero crimẽ,idẽ tñ tenent ibi Alber. & Bald.& Ang. Fulgos. & Paul.de Cast & quasi legistæ oẽs hoc tenent pro cõi ut dici.Imol.in ca.1.off. ord. Canonistę uero tenent contrarium per tex. illum expressum,in d §.prohibemus,& Bald. in d. auth.clericus,& Aug.in d.l. diuus, & in l. 1. C.de exhib.rei. Salyc.in l. ea quidem, 8. col. C. qui accus. non pos. qui rñdet ad d. §.si uero crimen,quod ibi erat condẽnandus, secus qñ puniendus condemnandus traditus, & per Ancharia.in c.at si clerici. de iud.& ibi etiam Dec.in fi.1.gl.2.conclus. & in d.ca. 1. qui rñdent ad d.§.quod loquatur in alio crimine quam mere ecclesiastico,& Alex.in d. l.magistratibus,& ibi Ias.& ceteri oẽs hoc tenent cõtra Bar.plene,& p Fely.in d.c.ad abolendã, in fi ubi plene,& Old.in consil.89.& Alex.& Barb. post Bart. in d.l. diuus, & in d.l.magistratibus. Et sic amplia ut secularis non possit cognoscere ẽt indirecte post condemnationem faciam p ecclesiasticũ in executiõne dictæ sniæ licet seculari tradatur puniẽdus,iuxta,c.si præsidentes,de hęr in 6. d. §.prohibemus,& d.c.ad abolendã,& c. 1. de 64 hær.in 6.† Limita tñ nisi addendo laico nouas pœnas,potest. n. secularis iudex nouas pœnas addere laico licet hæresis declaratio spectet ad solum ecclesiasticum, ita Anton. de Butr.in c.cum sit gñale. de foro compet. de quo tñ Panor. ibi dubitat cũ tale crimen

sit mere ecclesiasticum, & ad eũ spectet cognitio, & non ad laicum, nec ualebit statutũ alias pœnas imponens per no. in c. 2. de cõst. in 6. & in l. fi. ff. de iurisd. om. iu. facit c. statutum, de hæret. in 6. & tanto magis ex quo eadem pœna imponitur à iure canonico quæ à iure ciuili, & consuetudinario, ut dicit Pa. in d. ca. ad abolendam, in glo. audientia post Host. & Io. And. ualet, pœna ignis, & concremationis auth. Ioan. 15. cap. & dicetur infra suo loco, & patet in const. reg. inconsutilẽ in fi. & per Fel. in d. c. ad abolendam, in fi. merito alias pœnas forte statutarias non posset imponere, pro prædicto tamen Ant. vr̃ facere gl. in clem. ne Rom. in uersi. tolli de elect. ubi licet per pœnæ adiectionẽ lex superioris tolli non possit tñ adiuuari põt. per pœnæ impositionẽ, & no. in c. si ꝑ ꝑ, de rest. in integr. in 6. Io. And. in c. fin. de off. arch. Pan. in cap. prudent. ult no. in prin. de off. deleg. Dec. in cons. 1 1.7. col. uer. non obstat statutum, licet ergo non posset iudex laicus nouas pœnas imponere in præiudicium iuris ecclesiastici, tñ põt addere laico nouas pęnas, dummodo non recedat à pœnis ecclesiasticis, sed easdẽ imponatur, aliud. n. est facere contra legem aliud ꝑter legem, ut no. Bar. in l. cum lex. ff. de fid. & in l. stipul. ista. §. alteri. ff. de uerbor. obl. & no. ꝙ licet const. reg. inconsutilem, dicteę officiales seculares posse procedere, & pœnam ignis imponere, tñ illa const. fuit añ d. c. ut inquisitionis. §. prohi. cum ibi fiat mẽtio de conditore. d. const. Frid. Imp. de statut. contra lib. eccl. §. Gazaros. cum seq. licet ergo forte ante d. cap. iudex secularis potuisset procedere, & punire tñ hodie non potest per d §. prohibemus. & etiam per c. reg. incip. itẽ statuimus quod officiales seculares edictũ in planitiæ S. Martini per regem Carol primum prohibẽtur iudices seculares intromitti in crimine ecclesiastico, de quo etiam per Matth in constit. maiestati nostri. 2. not. uel intellige ut per Matth in d. const. inconsutilem in glo. per officiales. quod no. ad ea quę traduntur post glo. per Panor. in d. c. cum sit generale, de criminibus ecclesiasticis, ut pro illis puniendis non se intromittat iudex secularis per d cap. & per const. maiestati nostræ nullo tñ casu, & in const. multæ leges not. Cumque huius criminis cognitio ad ecclesiasticum spectet horũ alii ordinarii dñr alii delegati, horũ autem alii à sede apostolica alii

65 ab ordinario dñr delegati. † Ordinarii dicuntur epi diœcesani, ut in clem. 1. §. 1. de hæret. & ibi per Card. & per hoc eo. tit. in 6. & in c. ad abolendam. eod. & in cap. excõicamus, in fin. eod. ubi Felyn. pen. col. uersi. no. ex fin. & hoc tam contra clericos, q̃ contra laicos, & etiam contra exemptos, contra quos eps dr̃ ordinarius ẜm Host. in d. c. ad abolendam, & hoc quia habet generalem iurisdictionem, & morte delegantis, aut delegati non extinguitur talis iurisdictio, sicut in delegata c. gratũ, de off. deleg. Io. And. uero in d. c. tenet cõtra Host. ꝙ contra exemptos dicatur eps delegatus non ordinarius ut ibi dicit text. & licet morte alterutrius non extinguatur iurisdõ, tñ illud est, quia delegatio ibi non dr̃ fieri à Papa, sed à sede Apostolica, quę nunq̃ moritur. c. si gratiosæ, de rescrip. in 6. item non fit ꝑsonæ, sed dignitati, quæ nunq̃ morit̃ c. q̃m abbas, de off. deleg. ideo in successorẽ trãsit, & ideo infert ꝙ si cõtingerit appellari à tali epo ad Papam appellaretur, & etiam ita tenet Pan. in d. c. glo. fin. & Fely ibi. 2. col. uersi. not. ꝙ procedetur. & idem sentire vr̃ gl. in d.
66 c. per hoc. in uer. delegata † Sede autem uacante aut quasi, ut dicit glo. in clem. 1. §. 1. de hær. ca. dicit̃ ordinarius iudex, & de hæresi cognoscet, ut dicit tex. in d. c. ad abolendam & in d. clem. 1. §. 1. eod. non autem cognoscet capitulum de hęresi contra exemptos de quibus in d. ca cum epo concedatur talis cognitio iure speciali, & in tali iure non succedit capitulum, ut not. in c. uerũ, de foro comp. & Fely. in c. cum oẽs. 4. col. de cõst. & Panor. in c. cum omni. de maior. & obedien. & in c. scriptum, de elect. & in c. at si clerici. §. de adult. de iud. Ioã. tamen Monac. tenet oppositum. Pan. autem in d. c. ad abolendam, in fin. tenet cum Io. And. per d ca. uerum, intellige tñ ꝙ eps, & capitulũ possunt cognoscere tanquã ordinarii qñ crimen hæresis, & factum clarũ est, & determinatum à iure. secus tñ ubi dubium esset, tunc in dubia hæresi non cognoscit eps, nec capitulum, sed ad Papam qõ remittitur decidendã. 24. q. 1. c. quoties. & cap. maiores de pactis, & uide Pan. in d. ca. ad abo
67 lendam. 2. no. † Delegati uero dñr aut à iure, aut à sede apostolica, aut ab episcopo delegati à iure dñr epi contra exemptos. ab eorũ iurisdictione, qui priuilegium habent à sede apostolica ne cognoscatur ab alii, q̃ ab eadem sede, tunc tale priuilegium non habebit

bit locum in crimine hæresis, nam tales exẽpti ab epõ cognosci pñt, non obstante priuilegio, & tunc epi dñr delegati à iure ut dicit in d.c.ad abolendam, in fi. ibi tanquam à sede apostolica delegatis, sic, & in c. in refragabili.§ certum, de off.ord. uide glo. in d.ca.ad abolendam.in uersi.delegatis, & in cap.pro hoc.in uer.delegata, de hær.in 6.& sic not.casum in quo pp criminis immunitatem ammittitur priuilegiũ, & ibi glo in d. uer.delegatis, ponit qñ pp delictum priuilegium ammittatur, uide tñ in c.1.de priuil.in 6.& in c. fi.de foro competẽ.ubi per Panor.& Bald.& alios in auth.qua prouincia. C. ubi de crim. agi opor.delegati uero ab hoĩe, & à sede apostolica, qñ delegantur epi, ut hr̃ in d.cap.per hoc, uidelicet qñ Papa expresse cõmittit causam, & delegat epõ non tñ mouendo ad suũ officium exercendum, cum tunc delegare nõ diceret.c.licet, & c.graue.de off.deleg. no.gl. in d.c.per hoc, in uer. delegata. & operabitur talis delegatio ꝙ non impeditur exercitium talis iurisdictionis, quia eps procedere posset per gñalem delegationẽ factam alii ab apostolica sede, sed uterque procedere potest diuisim aut cõiter, & processus cõicandi sunt, & per utrosque simul sñia proferenda est si conuenerint, alias apostolicæ sedi remittenda erit qõ, & ꝓcessus ita tñ ꝙ ipse delegatus eps obseruet modum procedendi, quem, & hæreticæ prauitatis inquisitores obseruare debent per iura communia, & speciales concessiones, & ordinationes pontificis, ita dicit in d.c.per hoc, dic tamen ut in extrauag. Boni.incip.ex eo ꝙ quædam nouella. Quando delegantur alii non diœcesani generaliter in prouincia aliqua, ciuitate, uel diœcesi talis dicitur inquisitor hæreticæ prauitatis de cu-

68 ius officio, & ptãte differendum est. † Et primo ꝙ inquisitor iste hæreticæ prauitatis nõ põt esse minor 40.annis ut in cle.2.in princ. de hær. qui tñ annus sufficit esse inceptus licet non cõpletus, ut ibi per Card. & glo.& si detur minor nõ uidelicet, & dans punitur ut ibi in fi. ꝑ gl.& Car.in uer.cõmitti. & tunc talis inquisitor delegatã dicit̃ hr̃e iurisdictionem non ordinariam sicut eps, imò specialẽ & limitatam, ut plene prosequitur Dec. in cõs.137.4.col.uer.secundo principaliter.dicitur delegatus ad uniuersitatem causarum siue in prouincia, siue in ciuitate siue in diœcesi, & castro ordinetur, & hoc per tex.& Ioan. And.in d.c.ꝑ hoc, de hær.in 6. & probatur arguendo à speciali de c.ne aliqui.de hær.in 6. iuncto c.2.de off.deleg.in 6. & per gl. in cle. 2.uer.ipsorum cõmissariis. de hær. & hoc tenet Panor.in c. cũ 1.& a.2.col.in gl. 3. de re iud.& in c.fi.pe.col. uer. uenio ad secundam eo.ti.de re iud.& in c.excõicamus ĩ fi.de hęr. 2. Card.in cle.1.oppo.de hær.& in §. quia.2.

69 q. † Et dicit Panor.in d.c. fin. ꝙ fauore fidei tales inquisitores hñt iurisdictionem insolidum, & separatim procedere pñt, qñ plures sunt, licet in aliis sit secus, ut ibi prosequitur. & uide Panor.in d.c.causam.1.col.de restitu. spol.tales.n.inquisitores inuenti sunt ad augmentum fidei, & extirpationẽ errorũ, ut in cle.1.& ibi Card.in prin.de hær. ideo specia-

70 lia eis concessa sunt, †Notandum est ẽt ꝙ licet isti talem hẽant iurisdõnem ẽt in diœcesi alicuius ordinarii, & epi, tamẽ tales inquisitores non dñr hr̃e iurisdictionem priuatiue, quia ẽt epi procedere possunt aut capitulũ sede uacante, iuxta d.cle.1.& d.c. ad abolendam, de hær. sed dñr habere iurisdictionem cumulatiue, ut hr̃ in d.c.per hoc, de hęr.in 6. & per Fel.in d.c.ad abolendam.1.col. uer.no. episcopos dũmodo processus inuicẽ cõicentur, & utroque uoto sñia proferatur, in procedendo tñ locus erit præuentioni ut ibi dicitur in d.c.per hoc. & uide clem.1.§. eo.ubi qlibet sine altero dummodo, ꝙ ambo interueniant in sñiando, & condemnando, alias

71 nulla erit condemnatio ut ibi. † Citantibus tñ ambobus inquisitor præponendus est, ex quo delegatus c.sane.el 2.de off.deleg. & ca. studuisti.eo.sic, & c.ut commissi.de hær.in 6. nisi, & ipse eps ut delegatus citaret iuxta d. c.ad abolendã, in fin.qñ cõtra exẽptos, & ex hoc infert Ana.in d.c.excõicamus, ꝙ si ultra ordinarium sint alii officiales in certo gñe causæ, ꝙ ordinarię ptãti non præiudicarent, de quo per Bal.in auth. habita C. ne fili.pro pa.& in l.1.§.ubi aũt.C.de cad. tol. Saly.in l. fi.C.de iurisd.om.iud.Panor. in c. cæterum. 2.col.de iud.Aret.in consi.10.per Fel.in d.c. excõicamus, pen.col.uer.no.ex fin.epm esse, secus tñ si in aliqua causa specialiter fuisset delegatus, quis tunc præiudicaret ordinariæ

72 ptãti ut per gl.1.in d.c.per hoc. † In pręmissis aũt qrendũ est ex quo per d.c.ꝑ hoc. & ꝑ d.cle.1.§.1.de hęr.statuitur ꝙ uterq; ꝓcedere possit ad inqrendũ citandũ realiter, & personaliter, dum tñ ꝙ uterq; interueniat in condemnatione

demnatione fienda cõtra hæreticũ alias nulla reddit snĩa, idẽ in tormẽtis inferẽdis, & inqsitionibus, & in carcere carrãdo, & alias ut in d. cle 1. ꝑ quã aliqd ultra d. c. ꝑ hoc statuitur, uidelicet circa interuentũ ꝑsonarũ in p̃dictis cõdẽnatione, & tortura cũ per illud c. uterq; solus, & de ꝑ se poterat cõdẽnare, licet debebãt ad inuicẽ ꝓcessus cõicare, & id qđ dr̃ de epo & de capitulo sede uacãte, intelligit̃ ut in d. cle. 1. dr̃. An ergo ex quo uterq; in cõdẽnando interuenire dẽt, ita ẽt in absoluẽdo, an uero uterq; solus possit absoluere, qõ est disputabilis, & gl. in d. cle. 1. in uer. contra eos tenet quamlibet solũ posse absoluere cũ à iure ueteri nõ receditur nisi quatenus expresse cautũ reperitur. l. ꝑcipimus. C. de app. l. sancimus. C. de testa. sed olim & hodie uterque poterat solus inquirere per d. clem. 1. & de iure ueteri per d. c. ꝑ hoc, solus cognoscebat & solus pronunciabat, licet cõicare tenebat̃ ꝓcessum, ut dicit glo. in d. cle. uers. ad sententiã, & hodie immutatũ reperit̃ tm̃ in condemnando, ergo in absoluendo cum exp̃sse non dicatur solus ꝓnunciat, cũ ius antiquũ nõ immutet̃, facit c. statutum de elec. in 6. & no. in c. præceptis. 12 dist. 2. 3. q. 6 c. accusatus, uidendus tex. in c. inferior. 21. dist. & l. 3. ff. de re iusti. & l. nemo. ff. de reg. iur. & c. cum inferior. de maio. & obed. concessa. n. potestate cõdemnãdi, & absoluendi potestas nõ denegatur, cũ ergo tale ius non immutet̃, ergo stare non prohibetur, quo minus non possit absoluere, quæstio ista plene disputatur per Ciuilistas in rub ff. de acq. poss. in materia cõnexitatis contrariorũ & correlatiuorũ magis vr̃ opinio cõis glo. in d. cle. quã ibi sequũtur Pau. de Eleaza. Lapus Card. Imo. & Pan. mouentur potissime, ex quo non semper ad paria iudicantur absolutio, & condẽnatio, cum qñq; absolui possit licet nõ condẽnari, ut ibi per eos. nõnullas alias rationes assignat Ias. in d. rub. qui plene tradit disputando in li. 3. ff. de re iud. & concludit cũ d. glo. & sequacibus & Dec. ẽt late prosequitur, & tandem residet cum opi d. gl. in l. nemo. ff. de reg. iuris. contra tñ dictum glo. tenent ibi Steph. Verc. & Pet. de Anch. in d. cle. 1. moti potissime, qa ẽt in correctoriis locum habet regula correlatiuorum, maxime stante identitate rationis ut per Ias. in l. fi. C. de indict. uidui. tollẽ. cum tunc passiua dicatur extensio quæ etiã in exorbitantibus & correctoriis admitti solet, ut plene per Aret. Socy. & nouissime per Herma. in d. rub. qui vñr seq opi. Pe. cõtra d. gl. & ẽt eam sequi vr̃ Fel. in c. 3. de re iud. dicens, parem rõnem esse in mã d cle. condemnare, & absoluere cum fauorem fidei respiciat, & ideo ex hac rõne refert uidisse Ioan. And. in d. cle. 1. in quadã apostilla tenere cõtra. d. glo. & cõtra se ipsum allegatur potissime. l. solet. ff. de off. proconsul. inducta ut per Soc. in d. rub. ex qua colligi vr̃ quod ex quo legatus ille nõ hẽbat ptãtem condemnandi, ꝙ nec ẽt habet absoluendi. & si condemnandi habuisset ptãtem, & absoluendi habuisset, & sic absolutio ab ipsa cõdemnatione deponere vr̃, & tanq̃ quid connexum condemnationi, ubi ergo datur hæc, & illa datur, & ecõtra, ubi prohibetur, & illa prohibita censet̃. allegatur etiam ratio, nam in correctoriis arguitur de reo ad actorem, ut no uidet̃ ꝑ glo. in clem. sæpe. uers. uoluit de uerb. sig. sed condemnatio ad actorẽ spectat, absolutio uero ad reum, & de uno infertur ad aliũ ẽt in correctoriis, ergo statutum in d. cle. i. circa condemnationẽ, statutũ censetur circa absolutionem, allegat̃ ẽt alia ratio, nam in mã odiosã ꝓcedit argumentũ de cõdemnatione ad absolutionem, & ideo p̃scrip ta potestate cõdẽnandi, & absoluendi p̃scripta censetur. sm̃ Inn. in c. dilecto. de off. Arch. Bald. & alios in l. Imperium. ff. de iuris. om. iud. iunctis dictis Bar. in l. 1. §. si quis hoc. ff. de itin. act. pri. strictior. n. fit interpretatio in præscriptione iuris quam in statutis, & licet Herma. conet̃ in d. rub. ostendere nouis rationibus, tñ ad idẽ tendunt rõnes illæ cum aliis per Aret. & Soc. adductis cum dicant illud esse ex identitate rationis fauore fidei, quæ ita militant in cõdemnando sicut in absoluendo, & licet dicat etiam absolutionem uenire ex quadam consequentia, & indiuiduitate iuxta doctrinam Bar. in l. græce. §. illud. ff. de fideiusso tñ non bñdicit nec se cõfert rõ. cũ Bart. cõsideret depẽdentiã per principale, & accessoriũ ad idẽ principale, & eo respectu dicit indiuiduũ, absolutio aũt ad condemnationem hmõi non consideratur, sed potius ex ui, & propria significatione, & nã correlatiuorum, ut uno præsupposito, & ad aliud præsupponi cẽseatur ex quadam necessitate l. 1. C. de cõpressis. & d. l. fi. C. de indic. uidui. tol. sicut de patre, & filio dicitur, nam filius non esset nisi fuerit pater, & econtra uxor, & uir, actor, & reus,

reus, emptio, & uenditio, & similia, ideo magis stringit ceterorũ ratio in nã correlatiui fundata, quam circa depẽdentiã, conati sunt ꝑ alia uerba idem, & eidem adducere rõnes, Aret. & Soc. tenendum tñ puto cõem canonistarũ opinionem, & gl in d. cle. 1. ut in absoluendo non extendatur d. cle. 1. ultra rõnes modernorum ab identitate rationis cessante, cum fauorabilior sit absolutio quam condemnatio, & ꝑ redditum ad ius antiquum, & conseruationem eiusdem per not. in c. statutum, de ꝑben. in 6. cum allega. per Mod. in d. l. 3. & in d. l. nemo, & in d. rub. & per d. l. fi. §. adeo, C. ubi sena, uel clari. ubi absolutio non denegatur licet cõdemnatio denegetur quo ad illas personas, per quem text. alias ẽt dicebat Mari. de Cara. in const. ut uniuersis. 1 lib. ꝙ licet barones, & milites regni cõdemnandi essent per pares, & nõ per iustitiarios, tñ per eos absolui pñt absque pariũ cõsilio, & interuentu, postq̃ gl. Martini fuit introductum quoddam capitulum reg. per regem Caro. primum qđ incip. itẽ statuimus, ꝙ siue cõdẽnenť siue absoluãtur pares ad esse debent per qđ non cadit exitatio quo ad eos, potest tñ assignari ratio, ꝙ absolui possit inq̃situs ab alterutro iuxta cõem sñiam, nam dispositio d. clem. emanauit duplici ratione, & causa, ut ex ea collegi uř, prima ꝑꝑ excessus, & grauamina solita inferri per tales inquisitores in subditos, & fideles, ut colligi uř ex præambulo, & principio d. cle. 1. ibi, multorũ querela sedis apostolicę pulsauit auditũ, & ibi, dũ sub pietatis specie grauãtur innoxii cedat infideliũ detrimẽtũ, ex quibus uerbis deprehendi uř emanatam esse ad compescendos excessus ipsorum inquisitorum cõtra fideles fortasse odio, prece, aut corruptione aliorũ nonnulli fideles grauabanť, & cõdẽnabantur, aut aliæ fiebãt extorsiones ut dicit cle. nolentes de hær. tam circa uidelicet cõdemnationes q̃ circa tortura, & carcerationes, ideo fuit per sedem apostolicam prouisum, ꝙ circa istos actus ut irreparabiles artiores carceris tormẽtorũ illationis, & sñiæ cõdemnatorię probationis interueniat diœcesanus & econtra inq̃sitor, ut metu, & interuentu utriusq; subditi non graueñť, ut dř ẽt in fi. §. uerum quia d. cle. & ideo sequitur in §. 1. ꝑꝑ quod ad Dei, & sequentia, ex quo sequiť ꝙ d. cle. uideť emanata quodammodo potius in fauorẽ inquisiti ut interueniat uterq; iudicum, merito cũ cessat ratio dubitationis in absolutione, & rõ grauaminis, & potius inducta in eius fauorẽ uideať, in sui odium retorqueri non dẽt. l. quod fauore. C. de legi. & sentire uř Bald. in d. l. fi. C. ubi sena. uel clar. cessante ergo rõne d. cle. cessare uñr, & rõnes in contrariũ oppugnãtes. Mod. in d. locis, & rub. Secũda ratio sũmi uř ex eadem cle. 1. §. 1. ibi, ꝑꝑ qđ ad Dei gloriã, & augmentum fidei, ex quo colligitur ẽt d. cle. 1. emanatã esse ad augmentũ fidei, qđ tñ augmẽtũ cessare uř in absoluẽdo, nã fidei nõ ita augeri uř absoluẽdo sicut cõdẽnãdo, & ꝑcedẽdo, nã condẽnãdo pęna infligiť cõtra fidẽ sentientẽ, & ceteris transit in exemplũ, & terror ceteris induciť fidelibus, ut à fide non discedant, argu. l. aut facta. §. fi. ff. de pœnis, l. 1. C. ad l. Iul. repe. l. 1. C. de preci. Impe. offer. no. gl. in extrauag. qm̃, q sint reb. in uer: exẽplũ, nec aliqd contra eã asseuerẽt ex quo augmẽtũ fidei clare scit qđ cessare uidetur in absoluendo, cum ergo cesset rationis identitas, & diuersitas uigeat, sequitur ꝙ, & legis dispositio cessare uideatur l. quãuis. §. adigere. ff. de iure pa. l. gñaliter, C. de epis. & cle. c. cessante, de appel. ex q̃bus unico uerbo patet ad obiecta rñsio. ut ꝑcedant stante identitate rationis q̃ cessat in terminis dictæ clem. 1. & gl. & ad l. solent, & d. l. nemo, rñdendũ est ut Moderni rñdent in d. l 3. & Panor. in d. cle. 1. ut procedunt in casu defectus iurisditionis, & ꝑtãtis à iure prohibitæ, & non concessę tñ capitulo si non datur condemnatio nec absolutio, at in casu d. cle. non negabať iurisdictio, & ptãs penitus condẽnandi, sed cum illa qualitate negabať, uidelicet non cũ interuentu uerius q; eo uero interueniente concedebatur, merito non arguendum erit ex totali defectu iurisdictionis ad qualificatã, & limitatã ut in d. clem. uel aliter intelligendo uerbũ accusari in d. l. solent, uidelicet ꝙ stet proprie ut gl. ibi sentire uř ĩ uers. liberet cõtra inductionẽ Soc. in d. rubr. intelligentis accusationẽ effectualem secuta uidelicet condẽnatione, licet fortasse quo ad rationes superius inductas in intellectu d. cle. dici posset qđ illæ rationes ex quibus emanauit d. clem. non sint finales rationes, sed potius impulsiuæ, ex quibus arguere non licet ut plene Ias. in d. l. fi. C. de ind. uid. tol. & in auth. quas actiones, C. de sacros. eccle. in materia extensionis, cogitandum tñ est circa præmissa

missa ex quo Ioan. And. in d. clem. 1. ut refert Fel in d. c. 3. de re iud in apost. sentit, & tenet contra d. gl. in d. cle. considerãdo, identitatem & paritatẽ rationis, uidelicet fauoris fidei, q. ita complectit in absoluendo sicut in condẽnando, & deprehendi uĩ ex d. clem. 1. §. 1. ibi, negocium hmõi eo prosperetur felicius, & in § fi. ibi, procedere commisserunt ubi fuerit procedendũ, ex quibus sumi uĩ fauore fidei emanatam, maxima tñ est auctoritas ipsius Ioan. Andr. in mã iuris canonici de cuius auth. Card. plene in proœ. clem. & plenissime Cur. in consi. 1. & ex fonte iuris eius opiniones emanasse referunt doctores, & mirã ingenii grauitatem fouisse. Ad inquisitoris 73 officium reuertamur. † Qualiter igiĩ se hre debet ipse, & eius officiales circa officii executionem. dic ut in d. cle. 1. & 2. de hær. & in c. ut officiũ, & in c. ut inquisitionis, de hær. in 6. & c. ut cõmissi. eo. ubi de pęnis extorsionum, & grauaminum ꝑ eosdẽ inquisitores, & de pœna impedientium officium inquisitoris, & de famulo inquisitoris offenso, & cõcessione portationis armorũ, & de iuro præstãdo ꝑ notariũ actorum, & an habere debet salariũ ꝑ Card. in d. cle. 1. §. notarii, & in d. 74 cle. 2. §. notarii. eo. † Prohibentur aũt tales inquisitores ꝓcedere contra epos de hæretica prauitate, non obstante ꝙ commissio data à Papa fuerit gñalis quantũcunq; nam in tali gñali cõmissione non compræhenduñ epi nisi spãlĩ in tali commissione exprimanĩ, & hoc ex prærogatiua talium eporũ, ut in c. qa periculosum, de sen. excom. in 6. bene tñ ipsi inquisitores si uiderint aut intellexerint epos tali crimine diffamatos denunciare, & referre debent sedi apostolicæ, ita traditur, & dĩ in cap. inquisitores. de hæret. in 6. & per Panorm. in cap. excommunicamus. in fin. de hæret. In simili facit d. c. quia periculosum. ubi non possunt excõmunicari nec supponi 75 interdicto, & excõicationi. † Item prohibẽtur cognoscere de sortilegiis, nisi manifestã saperent hæresim, alias si non ita manifeste, nõ cognoscunt ipsi nec cognoscere possunt an sapiant hæresim, licet possint an sapiant manifeste ut not. in c. fi. de off. deleg. in 6. ita habetur in c. accusatus §. sane de hær. in 6. & Panorm. in c. 1. in fin. de sortil. Matth. in d. cõstit. inconsutilem 16. no. 1. q. & supra fuit di 76 ctum. † Item prohibentur cognoscere super crimine usurarum uel in foro pœnitentiali, cogendo usurarium ad earum restitutionẽ, dic ut per Fel. in d. c. excõicamus, in prin. 4. col. uersi. utrum aũt de crimine usurariũ. de hær. Bal. in c. 1. §. ad hoc 2. col. de pa. iur. fir. & in c. 1. §. sist. 1. col. de cõtrouer. inuest. Soc. 77 in consi. 219. uer. confirmatur & 2. uol. † Itẽ prohibentur carcerare, acriter tormentare, & pronunciare hæreticum absq; interuentu epi, aut sede uacante capitali, ut tradit in d. cle. 1. requisito tñ utroq; infra octo dies, & ibi uide per Card. in 16. & seq. q. & ibi quid si discordent, & uide in d. c. per hoc. de hær. 1 6. & per Fel. in c. cum non ab homine. 2. col. uersic. 3. de iud. & in d. c. excõicamus. in fin. 78 † Et quot monitiones tunc requirantur in interuentu utriusq; & an unica sufficiat, dic ut per gl. in d. cle. 1. & Card. ibi in 18. q. & ꝑ quem debet fieri ista monitio, & an sufficiat per nũcium aut epistolã per Card ibi. 20. q. 79 † Item prohibentur pęnas pecuniarias imponere hæreticis. ex quo hęreticorum bona iure in ecclesiam sunt confiscata, ut in c. cũ secundum leges. de hær. in 6. gl. & Card. in cle. 2. §. 1. de hær. & in clem. fi. §. fi. eo. & in c. uergentis. de hær. & in d. constit. inconsutilem, & in d. c. excommunicamus. eod. & uide in clem. fi. §. fin. per Card. & ibi in fin. ꝙ possunt dummodo pœnam pecuniariam distribuant in pauperes non sibi nec officio suo applicando, nisi ex causa necessitatis, & illud faciant in pœnitentiam inquisiti redeuntis non aũt pertinacis. An autem inquisitores habeant iurisdictionem in alio crimine ꝓcedente ex hæresi. dic ut per Are. in consil. 83. 80 † Item prohibetur inquisitor procedere cõtra diffamatũ ex sola diffamatione si aliter non constat saltem per unum testem Card. in clem. 1. §. pen. & clem. 2. §. fin. 2. q & in fi. q. eod. Contrarium tñ dĩ in c. ut officium. in prin. eo. in 6. Limita nisi prius abiurasset hęresim, nam postea ex leui suspicione punitur grauiter, ut in c. accusatus. in princ. de hæreticis in 6. † Item prohibetur retinere melio 81 ramẽta emptoribus bonorũ hęreticorũ alienatorũ qñ reuocat alienata ut ꝑ Bal. in l. fin. §. fi. C. com. de leg. cũ restituere emptoribus teneaĩ. Itẽ non põt retinere ꝑciũ ab emptoribus sed eis teneĩ restituere dũmodo fuerit cõuersum in utilitatem uẽditoris, & nõ aliter ꝑ Bart. in l. 3 ff. de his quæ in fra. cred. & in l. chirografis. §. fi. ff. de admin. tut. Cyn. in l. fi. C. ad l. Iul. maiest. Ias. plene in §. itẽ si quis in

fraudem, inst. de act. coll. 22. in uers. gl. magna, & ibi an teneatur ipse inquisitor soluere pcium ueditori rei alicuius ipsi heretico:

82 † Item prohibetur inquisitor tollere defensiones inquisito de hæresi, & exceptiones ei competetes, cũ eas admittere debet, nec põt tollere, dic ut per Doct. post Anch. in exh. de iud. Item ꝓhibetur procedere contra abiurãtem hæresim, nõ obst. ꝙ pniam nõ ege rit, ut ꝑ Card. in cons. 2. de hæret. Dec. plene in consil. 137. in princip. 2. & 3. colum.

83 † Item nõ põt ꝓcedere inqsitor gñalis cõtra eum contra quẽ ꝓcessit spãlis inquisitor datus à summo Põtifice, ut dicit Dec. in d. cõs. 2. col. uer. non obstat. cum Papa cãm cõmittendo uĩ ad se aduocare, & inferioribus ptãs ꝓcedẽdi est interdicta c. ad nostrũ, de app. & per c. istud. de off. deleg. & gl. in c. per hoc de hæret. in 6. cum allegatis per Dec. ibi. 3. col.

84 † Versa aũt uice inquisitor põt procedeĩ, & inqrere de oĩbus speciebus hæresis, de qbus supra, pter in casibus supra proxime, & in d. cle. si in fi. ubi super illis erroribus. cognoscit, & per Bald. in l. nemo. in fin. C. de sum. Trin.

85 † Item põt procedere cõtra quascunq; personas laicas, & ecclesiasticas ẽt exẽptas, & priuilegiatas, ita dicit tex. in c. ut nrm. §. denique, de hæret. in 6. & in d. c. ad abolendam, in fine & ibidem per Felyn. 1. colum. uersic. ult. not. uide in cap. accus. in fin. de hær. in 6. ubi contra religiosos præterquam contra episcopum ut in cap. inquisitores, eod. in 6.

86 † Item inquisitor potest procedere, & inqre re ẽt diœcesano, & episcopo nõ requisito, citare & ẽt carcerare põt, dũmodo non arctiores carceres, & ad tormẽta ꝓcedaĩ, dr in d. c. ꝑ hoc, eo. in 6. & ĩ d. cle. 1. §. 1. & ibi ꝑ Car. eo.

87 † Itẽ prædictas ꝑsonas punire põt ẽt ex sola mẽtis cogitatione, licet signa hęresis nõ probenĩ cõfessione tñ ipsarũ, ut dicit Bal. in l. si qs nõ dicã rape, 2. & 7. col. C. de epis. & cler.

88 † Item ꝓcedere põt contra usurarios, ut eos cogat ad rei restõnem tm̃, non cõtra eos puniendos, ut ꝑ Bal. in c. 1. §. ad hæc, de pa. iur. fir. 2. col. Ioan. Mon. in c. accus. de hęr. in 6. Fely. in c. excõmunicamus. 3. col. de hær. itẽ põt bona per hæreticum alienata reuocare restituto tamen pretio ut supra dictum est.

89 † Item potest procedere contra impedientẽ iudæũ baptizari, & contra Christianũ si fiat iudæus, & cõtra iudæum baptizatum reuersum ad Iudaismum, & contra iudæũ inducẽtem Xpianum ad Iudaismum. dic ut ꝑ Card. in d. cle. 2. §. 1. de hær. & uide tex. in c. contra Xpianos, de hæret. in 6. & in cõst. reg. apostãtes de apost. Item punire potest dicẽtẽ aliqd contra fidẽ licet iocose, dum tñ non ut hæreticũ puniat, nisi ĩ dicto ꝑsistat, ut si dixerit se habiturũ uxorẽ ĩ alio seculo, & alia uerba ꝓferat iocose, ut ꝑ Car. ĩ d. cle. i. §. nos. de sũ. tr.

90 † Itẽ põt concedere usum, & portationẽ armorũ, ut si dñs tpalis impedierit eũ punire ut turbatorẽ Car. in clem. 2. §. porrò, de hær. dum tamen non excedat metan. d. §. porrò.

91 † Item ꝓceditur cõtra iudæum receptãtem Xpianum apostatam, uel iudęum purum Xpianum ementem, & circuncidentem, uel Xpianam accipiat, & faciat eã Iudaizare, & eam accipiat in uxorem, uel contra emẽtem Xpianum, & reuendentem contra l. 1. C. ne Xpian. mand. uel cõtra iudęos crucifigentes Agnum in die Veneris sancta, de qb. ꝑ Old. in cons. 36. plene. Item recipere põt testes ẽt facta publicatione in causa, ut ꝑ Marsilium in practica in §. sequens qõ. & etiam non citata parte, ut in l. de unoquoque. ff. de re. iudicata. ubi per Marsilium, & infra dicetur.

92 † Itẽ inquisitor põt subdelegare, ut in cle. 1. §. uerum de hęret. & cle. 2. §. 1. eod. & ibi per Card. post glo. & per eundem in cle. §. & qa 2. q. Alex. in l. more. 1. col. uer. item not. ff. de iurisdõne omnium iud. & ẽt in fine, dic. l. ꝙ põt uicariũ cõstituere, & uide gl. in d. gl. 1. in uer. ipsorũ commissariis. Itẽ ꝓcedere potest ẽt mortuo constituẽte spãle crimẽ ut mortuo mãdãte iurisdictio non finiaĩ fauore fidei, ut expressum est in c. ne aliq. de hęret. in 6. Ang. Paul. Alex. Ias. & aliis in d. l. more. q̃ iuncta legiĩ cũ l. & qa. ff. de iurisd. omn. iud.

93 † Itẽ põt cogere officiales laicos ad auxiliũ & brachium ꝑstandum seculare imparciendum sub pœna, ut in c. ut inqsitionis, & c. ut commissi, de hæret. in 6. & in c. ꝑsid. & in c. accus. §. deniq; eod. & in cle. 2. eod. & in cap. ad abolendam, & in cap. excommunicamus, eod. & ibi per Panor. & Fely. & per Matth. in procemio constitutionem reg. in prin. Et potest puniri impedientes offm̃ inquisitionis, c. ut offm̃, & c. ut commissi. eod. in 6. Itẽ potest tollere omnia statuta, ꝙ consuetudines impedientes offm̃ inquisitoris, ut in c. statutum, de hæret. in 6 Itẽ potest inquirere post quinquẽnium à morte hæretici, ut eius memoria dannetur, de quo per gl. in d. c. accus. eod.

eo.in 6.& in c.2.de præscr.in 6.Pan. & Fely. in c.cum à nobis, de preſcr. & dicetur infra. Item poteſt cogere hæredes inqſiti de recce-ptatione,& fauore pſtitis hæretico, q promiſit ſub obligatione bonorũ inqſitori lagere pñiam, tñ ante peractã mortuus ſit accipere à dictis heredibus bona,& pñiam exequi, ut dicit tex.in d.c.accuſatus,§.ſi uero p his, de hær.in 6. Item procedere pñt contra blaſphemãtes Deũ, & ſanctos dũmodo moniti ſint effecti incorrigibiles Matth. in conſt. inconſutilem, in gl.in uerſ.diuinæ maieſtatis. Item procedere pñt cũ teſtibus excõicatis, ſociis, & particibus criminis, & alios defectus habentibus, ut tradit in c.in fidei fauore,de hær.in 6.Itẽ abſoluere, & liberare pñt tales infamatos,aut de hæreſi conuictos, ut dr in c.ſuper eod.& in c.ut officium, §.1.de hær.in 6 in c.ad abolendam,eo.& in conſtitutio, inconſutilem, & in c.accuſatus,eo.in 6. Item poteſt excõicare, & priuare officio pdicationis impediẽtes pdicatores cõgregationem circa inqſitionem, ut in d.c. accuſatus, §.compeſcendi. Item põt pſeq hereticũ confugientẽ in alia prouincia uel uenientẽ de alia prouincia in prouinciã in inquiſitores,& ẽt pœnam cõmutare, & priuare pmotos à diœceſano beneficiis cum interuentu diœceſanorũ,& ẽt accipiendi libros, & proceſſus inquiſitionum p alios forte factos de quibus in tex. & gl. dicti c. ut commiſſi uobis. Itẽ pcedere pñt ſimpliciter, ſummarie & de plano,ſine ſtrepitu,& figura iudicii, & ẽt teſtibus non publicatis timore exiſtente, & periculo in teſtiũ pſona, adhibitis tñ doctoribus peritis,& religioſis, ut dr in c.fi.de hær.in 6.Item procedunt contra relapſos in hæreſi poſt ab iuratam hæreſim p quatuor illos modos de quibus in d.c.accuſatus,& in d.c.ad abolendam. Item procedere pñt teſtibus periuris ut in d. c.accuſatus, § licet, ubi not. fauore fidei ut ibi dicit gl.

94 † Et not. de iſtis inqſitoribus q ſi ſunt plures in una prouincia hñt inſolidũ iuriſdictionẽ, & dñr delegati ad uniuerſitatẽ cauſarũ, ut not.in c.p hoc,& in c.nec aliq.de hær. in 6.Io. And. in fi.de re iudica.in 6.non tñ ut ab omnibus hereticus puniatur ſed ab uno, ut per Ange.in l.ſi pluribus, in princ. col.1.uer. ppea dixit Bald.ff.de leg.1.poſt Guid.de ſuza. in l ſi qa poſtea.ff.de iud. c. ut officium de hær. in 6.

95 †Not.tñ q ſi iſti inqſitores male uerſentur in eor ũofficio corrumpendo ſe, & alia grauamina inferendo, pñt ab officio remoueri à platis tñ prouincialibus, licet ab eis non habeant iuriſdictionẽ, eis uero negligẽtibus ordinarii defendere debent ſedi apoſtolicæ, nõ tñ amouere pñt,ita dicit tex.in clem. nolẽtes,§.notarii de hær.& ibi p gl. & Card.in clem.2.9.q.de reſcrip.& ibi in fi.§. notarii, dicit q licet prælati hos amouere poſſint,tñ non pñt eos corrigere, ut ibi gl.in uerſi. teneat,& de pœnis iſtorũ,in cle.1.§.fi.de hær. & d.§.notarii, & ultra illas pœnas criminaliter ẽt puniri pñt ut per Bal.in l.ſciuerint,de excuſa. tut.& poſt eũ habetur p apoſtil dũ allegat dicit clem. 1.

96 † Quandoque uero iſti inquiſitores delegantur ab epo,& ſede uacãte capitulo,& dñr eorum delegati, & ẽt pñt inquirere, & procedere contra hæreticos ſicut,& alii inquiſitores,ut habetur in d.cle.1. §.1.& §.uerũ, ibi eius, & in c.fi.§.iubemus, ibi eo abſente eius uicario,de hær.in 6.& ui de gl.in d clem. in uerſ. conſenſum.

97 † Viſo qui inquirere, & procedere pñt & de eorum officio,& ptãte,modo contra quos inqri, & procedi poſſit uideamus, & ſic de ſecundo. Circa igitur ſm dicendum eſt q quilibet de hereſi inquiri,& accuſari poteſt ẽt religioſe pſonæ,& ſacerdotes, c ad abolendã,de hær. & c.accuſatus,in fin.eo. in 6. & ẽt exemptæ pſonæ,& priuilegiatę, c.ut officiũ inqſitionis,§.deniq;. de hær. in 6. & c. excõicamus. eo.ẽt eps,ut in c.inquiſitores.de hær. in 6.& ibi not.gl.in uer. apoſtolicæ, qñ ſpecialiter committit inqſitoribus in eorũ literis, imò tales acrius,& grauius puniẽdi ſunt,ut dicit tex.in d.c.accuſatus in fi.

98 † Etiã Imperator de hæreſi puniri põt, & deponi ut dr de Friderico Imperatore q fuit ob hæreſim,& alia crimina depoſitus ut tradit in c. ad apoſtolicæ,in uerſ.de hæreſi,& ibi gl.eo.uerbo,de re iud.in 6.& in c.ut inquiſitionis,negociũ.ibi, tũc in deuotionẽ Romanæ eccleſię pſiſtẽtẽ, & ibi in gl.in uerſ.tũc,de her.in 6.& gl. in c. ſi Papa 40.diſt.dic,& intellige ut per Bar. & Bald.in l.fi.C.de legi.q deponi poteſt per ſolum Papã,& nõ p alium.15.q.6.c.alius.no. gl.in d.c.ad apoſtolicæ,& clem.1.§.fin.& ibi Card.de iureiur.in fi.Alex. poſt Bart. in l 1. §.1.ff.de requi.reis, licet gl.& Bald. in ca.1. ult.col.ſi inter do.& uaſſallis ori. & Bart.& Guil. in l. non ambigitur. ff. de leg. & in l. ſed, & reprobari, in princ.ff.de excuſ.tuto.

dicant

dicat deponi posse à populo R. à quo habuit imperium, l.1.ff.de const. princ. tñ in d.l fi. cõcludit Bart.& Bald. ibi ꝙ à solo Papa per d.c.ad apostolicæ,vide Barb.& Alexand.post Bar.& Bald.in d.l.fi.& vide de Federico Imperatore ꝑ Matth.in ꝑlud.cõst.1.q.ꝙ fuit depositus ꝑ Papam,& Isernia in ꝑlud. feud. & in proœ.cõst.vide per Card.in clem.2.§.certum de elec.

99 † Sed an Papa teneatur de hæresi ut deponi possit à Papã,& ꝑ quẽ erit deponendus, in quo dicas qđ ẽt deponi potest ꝑꝑ hæresim non à se sed ab alio,vt à concilio,hic est tex.in d.c.si papa, 40.dist. & ibi ꝑ gl.vbi ponit de quibus tenet Papa, vt ex eis deponi possit,admodum.n. periculosum esset si vera fides q̃ in toto populo Christiano requiritur in capite non reperiatᷣ: vt dr̃ in c. miramur.61.dist.ideo dixit gl.in c. acatius, 24.q.1.vers.hæresim,Papam hæreticum minorẽ esse quolibet catholico, & de veritate d.gl an ꝑ notorio crimine si est incorrigibilis deponi possit ꝑ Dec.plenissime plusquã alius in cõs.151.ꝑ totum, vbi multas refert opiniones theologorũ,& canonistarũ,& late disputat ĩ hoc,& uide Panor. in c.quoties, de simo.& in c.qa diligẽtia 1.col.de elect. & in c.cũ venissent,& ibi Dec.3.col.de iud.& in repertorio, c.extirpandæ,§ q vero, de ꝑben. & in c.ꝓposuit, de cõces.ꝑbẽ. vbi ab alio nõ à se ipso deponẽdus,& in c.significasti.1.col. de electio.& in c.quãto,de translat.epis. vbi ꝑ cõciliũ deponẽdus est ob hæresim ꝑ Ioã. de Lig.in tract.de sent.excom.in fi 1.par. & ꝑ Boni.in rub.de hær.vers.itẽ not.vbi de Papa,& Imperatore Card.in cle.2. cęterum de hær.& in §.nũcii, in fi. ubi per cõcilium aut successorẽ si cõgregari non põt conciliũ, & in c.licet,de elec.Arch.ĩ c.fidei de hęr.in 6.& uide 17.dist.§.hinc etiam,& 2.q.7.§. item cũ Balaam,& dixit Host.& Ioan.And.in c.proposuit, de conces.præben.& Floria.in l.sed, & loci.§.1. fini.regũ, ꝙ si Papa mandat aliquid qđ sapiat hæresim turbat statum ecclesiæ,& obediri non debet.

100 † Et in tm̃ de hæresi puniri põt Papa,ꝙ non licet nec põt facere statutũ ꝙ Papa de hæresi nõ teneatᷣ, ex quo periclitaret tota ecclesia qđ nõ licet 25. q.1.c.sunt qdã,ita gl.in d.c.si Papa, in ver. à fide: Intellige tñ si esset incorrigibilis, sed si paratus esset se corregi,nec accusari, nec deponi posset,ut in c.aperte,& in c.1 23. q. 1. & c.dixit Apostolus, 24.q.3. gl.in d.c.si Papa, in vers.à fide, tñ intelligendũ erit in crimine notorio, & hæresi large, secus in propria hæresi: nã ẽt si esset occulta accusari, & deponi posset,ut sentit gl.in d. c. si Papa, & Dec.in d.cõs.151.6.col.in prin.in vers.non esset verũ.

101 † Iudæi vero non pñt accusari de hæresi,cum in eis non cadat hęresis, gl.in cle.1.§.1.de usur.Dec.in d.c.ex epistolę, col. 12.in q.de edictio, uer.cõfirmatᷣ hoc, de ꝓb. Viso igitᷣ de personis q̃ teneri, & puniri possint de hæresi,nunc de ꝓcessu hæreticorũ videndũ est.

102 † Circa igitᷣ tertiũ dicendũ est ꝙ læsæ diuinæ maiest. crimen humanę lęsæ maiest.crimini æq̃paratᷣ,ut dr̃ in c statutũ, el 2.de hær.in 6.not.gl.& Saly.in l.2. C. ad l. Iul.maiest.imò longe grauius est æternã offendere maiestatem quam t[illegible]lem,ut in authen.gazaros,C.de hær.c.uergentis,eo.tit.c. 1.§.gazaros,de statu.cõtra lib.eccl.gl.& tex. in cõst.reg.incõsutilẽ,vbi grauius crimẽ cẽsendum erit diuina nanq; gr̃a humanis debet ꝑualere legibus.§.hinc aũt,in authen. de mona.ideo in modo ꝓcedendi in hoc crimine qđ in alio humanæ lęsæ maiest. crimine statuitur, & hic statui vr̃ vt dicit tex. ibi per oĩa volumus obseruari,& Ang.ĩ gl. che hai tradito la tua patria, vers. q̃ro an sacerdos, & ꝑced.col.vbi statutũ in uno, & in alio statutum censeᷣ,& ꝑ Matth.in cõs.1.& ꝑ gl. in d.cõst.inconsutilem,& ideo sicut in illo procedirᷣ ita,& in isto,& ideo sicut in illo crimine ꝓcedi solet ꝑ inquisitionem, denunciationem,& accusationẽ simplr̃,summarie, & de plano,absq; strepitu,& figura iudicii, ut hr̃ in extrauag.ad reprimendã,ita, & in isto crimine: ut traditᷣ in c.fi.de hær.in 6.in prin. & in cõst.inconsutilem, & ibi ꝑ Matth. in 29. no ꝙ ꝑ inquisitionem ꝓcedi possit constat ex c.in fidei fauorẽ,iuncta gl.in ver. inq̃sitionis,& in c.ut officium inq̃sitionis,& in c.inquisitores,& in c.ut inq̃sitionis negociũ, & in c.fi.& in c.ne aliqui, & c. pręsidentes, & c.ꝑ hoc,de hær.in 6.& in clem.1.& 2. eo. in q̃bus modus traditᷣ ꝓcedendi in inquisitione tex.in l.apostatarum.C.de aposta.& in l.nemo.C.de iudæ.& in reg.dictat d.cõst.incõsutilem, ibi nemine ẽt deferente, & ibi per officiales inq̃ri hęreticũ vltra tradita in dictis c.& in cle.1.& 2. per Card. in cle.1.§ fin. de vsur. & in d. cle.1.& 2 de hær.& ne dum in hoc crimine sed ẽt qñ iniuria facta est ecclesiæ,epo, & alii personę ecclesiasticę, & reli-

glosæ: nam tunc ex offō procedi potest Bar. & Bald. in l. si quis in hoc genus. C. de ep. & cler. gl. & Matth. in d. cōst. inconsut. in ver. diuinę maiest. & in regno extat, c. sup iniuriis illatis ecclesię, & personis ecclesiasticis, ut ex offō procedi possit p iustitiarium puinciæ:

103 † Et an ordinem iudiciorum seruare debet inquisitor, dic vt p Canonistas post Innoc. in c. exhibita. de iud. & Bald. in sua marg. in ve. s. inqsitio, & dic ut ibi in c. fi. & c. per hoc, in fin. de hęr. in 6. cumul. in loco & mā inqsitionis, de qua per Ang. in l. si uac. C. de bon. uac. lib. 11. & Ang. in gl. hęc est qdam inquisitio, & p Bar. in d. cōst. ad reprim. in versi. p inquisitionem, & Mar. in pra. in §. cōstante, formā aūt inquisitionis vide per Spec. in tit. de teste. §. 7. ver. porrò de denunc. dic ut in d. cōstit. incōsut. ibi etiam nemine deferēte, & d. l. apostatarū, & per Matth. in d. cōst. inconsut. 19. not. arguit ex ad extrauag. ad reprim. ibi per denunciationē, de qua ibi per Bart. & Ang. in gl. necnon ad denunciationem.

104 † Procedi etiam pōt in hoc crimine per exceptionem, ut sentire vr gl. in d. c. in fidei fauorem, in ver. inquisit. de hæret. in 6. specialē tn̄ de quo in d. c. in fidei q testes excōicati, & participes, & alii inhabiles admittantur fauore fidei, non habet locum qn̄ per exceptionem, aut accusationē procedic, sed qn̄ p inquisitionem, ut dicit ibi gl. in uer. inquisit. cum in plus se habeat inquisitio, & fauorabiliter se exceptione, & accusatione, 2. q. 7. c. si quis eps, & uide per Matth. in constit. ut uniuersis, 3. not in fi. ubi in causa hęresis statutum faciēs mentionem de accusatione nō

105 extenditur ad inquisitionem. † De accusatione vero patet in c. accus. & in c. fin. in ver. accus. de hęret. in 6. & not. in d. c. in fidei fauorē, ver. inquisit. & in d. l. apostatarū, & dr in d. const. inconsut. & per Matth. ibi. 19. no. & in d. extrauag. ad repr. ibi p accusationē,

106 † Circa quam accusationem sciēdum est, hoc hęresis crimen publicum esse, & ad quēlibet ius accusandi spectare, ut dicit tex. in l. Manich. C. de heret. & in d. l. apostatarum, & dr in d. c. constit. consutilem, ibi inter cetera publica crimina numerentur, Ang. in gl. nec non ad quærelam, 4. col. Bald. in rub. C. qui accus. poss. 2. col. & in l. reos, 2. col. C. de acc. imo crimen etiam publicū est ubi iniuria fit ecclesiæ, aut personę ecclesiasticę, ut dr in l. si qs in hoc genus, vbi Bart. C. de ep. & cler. & in l. 1. § huius studii. ff. de iust. & iu. Alex. post Bart. in l. 1. ff. de pub. iud. gl. in d. const. inconsut. in ver. diuinę, & ibi per Matth. in 15. not. & licet ritus magnæ curiæ in regno, incip. item q nullus laicus admittatur, tanq̄ unus de populo, dicitet nullum admitti ad denunciandum de aliquo crimine, tanq̄ vnus de populo, nisi suam, vel suorū prosequatur iniuriam ex quo dici uideatur in regno non hr̄e locum ti. ff. de pub. iud. ut quilibet de crimine publico accusare possit, tn̄ speciale est in hoc crimine, sicut in crim. læsæ maiest. humanę, iuxta doctr. Bart. in d. l. 1 ff. de publ. iud. Imò etiam iste ritus locum habet in his duobus casibus, nam iniuria facta diuinę, & humanę maiestati, & religioni, omnibus facta ur, ut dicit tex. in d. l. Manic. & in d. l. apostat. & in auth. qūo op. ep. §. licentiam, & gl. in d. const. inconsut. in uer. diuinę maiest. cū ergo omnibus facta censeatur iniuria quilibet propria non aliam prosequi ur iniuriā, merito & in his locum habet, d. ritus idem qn̄ fit ecclesiæ, aut epō, & personæ ecclesiasticę per d. l. si qs in hoc genus, ubi Bar. & Bal. & Matth. in d. cōst. inconsut. in d. gl. diuinæ sub ea rōne, q omnibus facta censeat iniuria his personis illata, & licet in exorbitātib. extensio non soleat fieri in casu ficto, ut est in talibus delictis, & iniuriis, ut plene tradit Ias. in auth. quas actiones. C. de sacr. eccl. & Mod. in rub. ff. de acq. poss. in extens. clem. 1. de hęr. tn̄ fauore publico ut in pmissis casib. p d. l. si quis in hoc genus, & 17. q. 4. c. si quis deinceps, & 24. q. 3. c. quisqs, & Matt. sentit in const. inconsut. in gl. diuinę, ver. in ea admittit talis extensio, ut p Fely. plene in c. nō nulli, in prin. 24. col. de rescrip. Bar. in l. si cōstante in prin. 19. opp. ff. de sol. mat. gl. in l. illud, C. de sacros. eccl. & plene Mais. in consil. 54. circa fin. & cōs. 57. & 94. & per Matth. in cōstōne si quis aliquem, & Ang. in gl. necnō

107 ad querelam. † Et not. q licet aliquę personę prohibitæ, uideantur accusare de quibus in l. qui acc. C. qui accus. po. ut infames, mulieres, serui, & ceteri de qbus ibi & per Bald. in rub. C. qui acc. non po. et Gand. in 2. rub. et Ang. in d. gl. necnon ad querelā, et Spec. tit. de acc. §. 1. tn̄ in hoc criminis admittuntur oēs, sicut in crim. lesę maiest. hum. tradit in l. famosi, et in l. se, ff. ad l. Iul. maiest. Bar. in d. extraua. ad reprimendam, in uersic. per accusationem Gand. in d. rub. 2. hr in hoc

crimine

crimine in d.l.apostatariũ, & in gl.in d.cõst. inconsutilem, in uer.diuinæ Ang.in d.gl. nec non ad querelam.5.& 6.col.uers.io.repellit, & in gl.che hai tradi.la tua pat.2.col.uer.q̃ro qs possit accusare, & licet ita gñaliter, & in distincte diximus cõtẽtos, & mẽtionatos in locis supra admitti ad hæc crimina accusanda, tñ ibidem continet̃ nonnullæ ꝑsonæ q̃ ẽt in dictis casibus non admittũtur, ut in illisq; repelluntur aut defectu naturali aut diuino defectu naturali, ut infantes, & pupilli doli nõ capaces, & furiosi, muti, & surdi à natura: nã isti tales ex defectu naturali nõ admittunt̃. ꝑ id quod dixit Bal.in rubr.qui accus.nõ po.3.col.uer. q̃ro si statutũ, ubi dixit si ꝑ statutũ dicat̃ quẽlibet admitti ad accusãdum in aliquo crimine, quod tales non admittit̃ licet ex defectu ciuili ꝓhibiti, eo casu admittãtur, intellige tñ in pupillo non doli capace, & in furioso, & mẽte capto ꝑpetuo secus in hñte lucida interualla, & ĩ muto, & surdo à natura, non aũt insurdastro, aut per accidens cũ utrunq; defectũ non habeat ut ꝑ Bal.in d.rub. & ꝑ Ang.in d.gl.nec non ad querelam, in fi.7.& in prin.8.col. ubi de minore, & ita ibi declarat. Defectu aũt diuino, ut in excõicato. nam prohibet̃ ꝑꝑ periculũ participationis ut in c.pia, de excep. Bal.in d.rub.3.col.uers. quęritur, & Ange.in d.gl. necnõ ad querelam.6.col.uer.7. excõicatus, & Spe.in ti.de Accus §.1.uer.item ꝙ est anathemathizatus, & excõicatus.idem dico de hæretico, cum sit excõicatus non admittit̃. c.excõicamus, de hær.Spec.in d.§.1.uers item excipit̃ ꝙ est hęreticus 2.q.7.c.pagani hæretici, & 4.q.1.c.1.& seq.& licet ẽm ius ciuile admittat̃ cõtra hęreticũ.d.q.7.c.si hęreticus tñ ut ubi tradit, gl.1. secus est ẽm Canones ut ibi in fi.uel ut ibi dicit gl. intelligit̃ in hæretico minore, & large sumpto, nõ in ꝓprio hær.à fide Cath.deuiante: & ibi gl.ẽt sentire ur̃, ꝙ excõicatus non admittatur ad accusandum, & d.c 1.4.q.1.cum saltem large hęreticus dicatur, ut ibi dicit gl.in c.2.4.q.1. & gl.in d.c.si hæreticus.in fi. quilibet prædictorum modo de quibus supra excluditur ab accusando, etiam in his criminibus ẽm canones, licet forte ẽm ius ciuile non procederet, ut ibi dicit gl.in d.c.si hæreticus, uidelicet in casu illo tm̃ qñ accusat de hęresi hæreticus in odium immanitatis criminis idem in crimine læsæ maiest.humanæ cum ut supra pa rificentur. Quod autem dictum est in infante, & doli non capace, secus est in impubere doli capace, adulto, & minore: nam isti in talibus criminibus admittuntur cum tutoris aut curatoris auctoritate, sicut in aliis ita Spe.in d.tit.de accus §.1.uers.item excipitur quod est pupillus, ubi in crim.lęsę maiest.admittitur cum tutoris auctoritate Gand.in d. rubr.2.col.& erit speciale, ex quo in ceteris non admittitur nisi suam uel suorum prosequatur iniuriã l.2.ff.de accusatio. Bald. in d. rubr.2.col.uers.quidam ꝑꝑ ætatem. & uide per Marsil. in cons.1. ubi ponit quis de crim. læsæ maiest.potest accusare, & testificari, & de pupillo. Item à prædictis excluditur inimicus, nam ẽt in his casibus exceptuatis excluditur dummodo sit inimicus capitalis, ut dicit not. Spec. in d. tit.de accus §. 1. in fin. Aug.post Ang.in d.gl. necnon ad querelam uersi.20.repellitur inimicus ubi de inimico Marsil.in consil.12. uers.2.non probant̃ rõne inimicitiæ, & in l.1.§.preterea.1.col.ff.de quæst.& uide Spe.in d.tit.§.1.ubi ponit quæ personæ repellluntur ab accusando: & tãdẽ circa fin.uers.in summa dicit, ꝙ illæ personę quæ prohibentur admittuntur tñ in aliquibus casibus, ut ĩ crim.læsæ maiest.hæresis, simoniæ sacrilegii, & aliis de quibus ibi: tñ inimici non admittuntur: & uide ꝑ Iser. in c.1. §.diuina quoq;, & humana: de statutis cõtra libertatẽ.eccles.ubi arguit ꝓ, & contra tãdẽ distinguit in ꝓpria hæresi, & ꝑfida, & in large sumpta ut ibi. 108 † Sed an requirat̃ ꝑsonæ accusatoris legitimatio, ut si accuset filiusfa requirat̃ patris consẽsus, ꝓ ut magis cõiter tenet̃ in l.fi.§.necessitate.C.de bon. quæ lib. & ꝑ Ang. & Aug. in gl. necnon ad querelã, uer.q̃d si filiusfam.Gãd.in rubr.de filiofam. accusatore, & in rub.de uar.q in mal.6 col. Bel.in pra.in rub.de cau.crim 3.col.uel si accuset pupillus, adultus, aut minor, q; nõ pñt accusare nisi cũ tutoris auctoritate, aut curatoris ut dñt.d.Doc.& Mar.in prac. in §.expedita, & in §.sequẽs q̃õ, in q̃bus ẽt dr̃ ꝙ si est minor, & in patris ptãte ꝙ ambo interuenire debẽt, & autorare, ad eo ꝙ pater ut pr̃, & curator ut curator, alias nullus reddit̃ ꝓcessus.ibi dñt.& Spec.in ti.de acto.uers.item ꝙ est filiusfa.ur̃ dicere ꝙ ẽt in his casibus absq; tali legitimatione ualeat iudicium, nã cũ in his casibus ꝓcedat̃ summarie, & de plano, sine figura iudicii, c.fi.de hær.in 6. & in extr.

ad reprimendam, sequitur ꝙ ordo iuris etiã in subalibus non requirantur, per tex. in cle. sæpe, de uerſ. ſig. & ibi tradita per Ioan. And. Geor. na. & Lãf. in ſi. rep. & ꝑ tradita ꝑ Bar. in d. exarauag. ad reprimendam, & Cano. in cap. in olim, de acc. & doct. Bart. & Bald. in l. nec quidq̃. § de plano. ff. de off. ꝓconſ. Car. in cle. 2. de iud. & per Par. in tract. ſynd. car. 99. ſeq. & ſeq. Spec. in tit. de inq. §. nunc tractemus, uerſ. q igitur, & Ioan. And. in d. c. fi. de hær. in 6. in gl. figura, & ꝑ Mat. in cõſt. pacis cultum. 5. not. uerſ. item requiritur ordo iuris, cum in iis criminibus ſummarie, & de plano ꝓcedatur per d. c. fin. ergo, non reqrit legitimatio perſonę, cũ ordo iuris ẽt ſubalis non requirat in contrarium, nã licet ita ꝓcedat & ſubalia iudicii, & ordo iuris non req. rat tñ non tollũtur ea q̃ ſunt iuris naturalis, ut citationes, defenſiones neceſſariæ ut per eos traditur in d. locis, & per Bar. in d. extrauag. ad reprimendã, in uer. figura, & Par. ubi ſupra, ſed legitimatio ꝑſonæ, ut inqt Bar. in d. uer. figura, reſpicit ius naturale, & defenſionẽ ideo legitimatio perſonæ requiritur, idẽ dicit Bar. in l. nequidq̃. §. de plano. ff. de off. proconſ. & Par. in d. tract. Card. 99. & ſeq. & car. 88. col. 4. requiritur ergo legitimatio ꝑſonæ, alias proceſſus nullus redditur, quod uerum credere in pupillo, & impubere, non aũt in filio famil. cum pleriq; concludãt in criminibus publicis non requiri conſenſum patris, ſed ad cautelam concludunt interuenire drẽ, ſed deficientibus aliis ſubalibus, & ordine non ſeruato licet ſeruari debeat, non tñ ꝑ hoc annullatur proceſſus, ut dicit in d. clem. ſæpe, & Spec. in d. §. nunc tractemus, uerſ. quid igitur.

109 † Sed quid accuſatio fuerit inepta, & non rite facta, an ex quo ita ꝓceditur ex ſubſtẽtetur Bar. in extrauag. ad repri. in uer. accuſ. in uer. inquiſ. uidetur tenere, ꝙ ex quo proceditur per accuſationẽ ut ꝓcedi poſſit ẽm formã illius legis, ꝙ accuſatio debet eſſe ualida, & recta, maxime in appoſitione loci, & tpis ẽm l. libellorum. ff. de accuſ. 3. q. 7. c. libellorũ cũ talis appoſitio cõcurrat defenſionem rei, ut melius poſſit ſe defendere, ut dicit Bald. in l. cum fratrem, & l. 1. ff. de his quibus, ut ind. & in l. in cauſis. ff. de accuſat. & in l. mora. ff. ſol. matr. & in l. 2. C. ubi poſſ. & in l. ius ciuile. ff. de iuſt. & iu. & Bart. & Ang. in d. l. libellorum, & ꝑ Marſil. in conſ. 49. in fi. in addit. circa quas defenſiones non ſuppletur beneficio d. extrauag. ad reprimendam, & per tradita per Par. in d. tract. car. 100. ubique per c. deteſtantes, non ſuppletur defectus d. l. libellorum, nec ꝑ cle. ſæpe, dic ꝙ licet interuenire debeat, & apponi in accuſatione, non tñ per hoc redditur nullus proceſſus ſi non apponantur, ut condemnari non poſſit conſtito de ṗdictis criminibus, cum crimina qualitercunq; claruerint puniẽda ſunt: ut inquit Iſer. in conſt. ſi damna clandeſtina, & in conſt. iuriſgentiũ, & 3. q 4. c. ecce, & tanto magis in crimine hær. qđ loco non circunſcribitur, cum ſit delictum in genere, ita Bal. in l. 1. C. qui accuſ. non po. & Ang. in d. l. libellorum, & in auth. qũo opor. epiſc. §. fin. ubi dixit quod contra committentes delictum contra Maieſtatẽ diuinã, tenet proceſſus ſine ſolẽnitate. l. libellorum Aug. poſt Ang. in gl. hæc eſt quædã inquiſ. 7. col. in add. locus, & tp̃s, & quod dictũ eſt de accuſatione. Idẽ de inquiſitione, ut talis ſolennitas non requiratur, ut per Bart. in d. extrauag. in uerſ. inqſitionẽ & in hoc crimine, ut per parid. in d. ch. 100. col. 4. in fi. in uer. an per d. c. & Aug. in d. gl. in addit. locus & tp̃s, & Bal. in d. l. 1. C. qui accuſ. non poſſ.

110 & in l. edicta. C. de eden. † Item not. ꝙ licet in aliis criminibus procedi non poſſit ꝑ inquiſitionem abſque diffamatione, ut in c. qualiter & qñ, de accuſ. & per Ang. in repet. l. ſi uacantia. C. de bo. uac. & Ang. in gl. hæc eſt quædã inqſitio, & Mar. in §. conſtãte nu. 16. cum ſeq. in pract. tñ in his criminibus, ꝓcedit inquiſitio abſq; diffamatione, ita Bar. in d. extrauag. in d. uerſ. inqſitione, & ꝑ Car. in clem. 1. §. pe. & in cle. 2. q. 2. de hær. Aug. poſt Ang. in d. gl. hæc eſt quædã inquiſitio, in addit. mero officio, & ibi dicit tex. alleg. ꝑ Card. in c. excõm §. adiicientes, de hæret. nõ probare, tñ uoluit inducere Card. ut inducit Bar. in extrauag. qm̃, qui ſint rebelles ibi publice, aut occulte, & ſic ſi occulte ergo diffamatio non requiritur in illo caſu, ſic ẽt dicit in d. §. adiicientes, ibi, aliqua occulta conuẽticula celebrãtes, tñ ibi dicitur fama fuerit.

111 † Aduertendum tñ eſt ꝙ ſi facta, & forma accuſatione, aut inquiſitione citatus cõpareat, ꝙ tunc lis erit conteſtãda, & reſpõdendũ ſuꝑ accuſatione, aut inqſitione, ut dicit in d. extrauag. ibi uel is foret legitime conteſtata, ex quo uerſ. innuitur ꝙ ſi præſẽs eſſet dret lis conteſtari, & ſentit in hæreſi, c. cum

cont.

contumacia,de hær.in 6.ibi,ut de fide respõdeat,non tñ si non appareat, ex hoc ꝓcessus sit nullus,sed uigore dictæ extrauag. ualidaretur si de maleficio cõstet per d.clem.sæpe, in fi.eo.maxime,ex quo qnælibet oppõ,& actus sequens hretuim litis cõ testationis,ut in qt Ias.in l.nulli.C.de ꝓc.& Par.in d.trac.ch.
112 98 & seq.in comm.c.detestantes.†Si autẽ citatus non comparet, tunc in eius contumaciam procedi põt,d.extrauag. ad repr. in prædictis criminib.& hoc est in his speciale, cum rſr in capitalibus parte absente ad diffinitiuam ſnĩam non procedatur,l.absentem, ff.de poen.Bar.in d.extrauag.in uer. contest. & possent testes recipi ea non contestata,ut per gl.2.in c qm̃ frequẽter,ut lit.non cõtest.
113†Et ex hoc sequitur ẽm Dyn.in l.pen.§.ad crimen.ff.de pub iud.ꝙ in istis casibus admitteretur procurator licet in capitali.realiter nõ admittatur,d.§.ad crimen.Bar tñ in d. extrauag.in uer.legitime,tenet contra Dyn. quod procurator interuenire non posset bñ tñ defensor,& quilibet admitttitur ad ostendendam eius innocentiam,& plene per Mar. in pract.in §.sequitur 5.col.uer. item põt ẽt,& in l.lege Corn.§.fi.ff.de sic.in hæresi aũt nõ statim ꝙ est contumax comdemnatur,sed ꝑ annum expectatur,qui si nõ comparet infra annum,tunc cõdẽnatur ut hæreticus elapso anno,ita dr̃ in d.c.cum contumacia, de hær. in 6. An aũt in crimine hæresis admittatur procurator,dic ꝙ si in ceteris capitalibus,& non ita grauioribus procurator nõ admittiẽ multo magis in his admitti nõ debet, tñ reo exñte abñte põt de innocentia docere nõ ut procurator,sed ut qlibet,ut dicit Bar.in d. extrauag.Mar.ubi supra,& intelligo supradicta dubia qñ dubium esset an sit hæreticus,alias enim si constat hæreticũ esse nullo modo admittiẽ alias esset procurator excõicatus per c.si aduersus, de hæret. ut si esset suspectus qs de hæresi citatus ut rñdeat, & effectus si cõtumax tũc infra annum iuxta d.c.cũ cõtumacia,posset cõparere qs,nõ ut procurator, sed ut qlibet ad ostendendũ suã innocentiã.
114† Sed an aduocatus admittatur,an uero aduocando esset excõicatus, ur̃, ꝙ in prædictis aduocatum,& quẽlibet defensorem non admitti,sed fore excõicatum,ut dicit tex.in c.si aduersus.de hęr.ubi expresse aduocatis interdicitur aduocationis offm̃ in tali crimine, & in c.fi.ibi,absq; aduocatorũ strepitu, de hær. in 6.facit tex.in c.excõicamus.§. cred.& in c. sicut,de hær.& in c.2.& c.accus.§.si uero, & c.ut inquisitionis offm̃, in princ. & c.contra Christianos.& c.ut inquisi.negocium,de hęre.in 6.& in auth.cred.C.eo,& in c.1.§.cred. de stat.contra lib.eccl.tex.in const.in consul. in fi.& ibi plus dicit gl.ꝙ in hæresi, & crimine læsæ maiest non tenet rescriptum pro eo impetratum per l.2.C.de sum Trin.l. arr.C. de hær.l.2.C.de off.uic.& in crim. læsæ maiest.in l.quisquis,§.denique.C.ad l.Iulia.ma. in quibus iuribus dicitur puniri defensores, auxiliatores hæreticorũ,& cõmittẽtium crimen lęsę maiest.sed clarum est ꝙ ubi ꝓhibeẽ auxilium pręstari ꝙ tunc ẽt aduocari prohibetur,ut dicit Ang.in gl.And.auxil. Gand.in tit.de bãn.in prin.6.col. uers. Item pone in statutis.Bar.in l.post leg.§.sunt q,& §. is uero,ff.de is quib.ut ind.Alb.in trac.stat.4.p q. 32.Nell.in tract.bann.3.par.2.temp. q.26.& Bar.in d.§.deniq.,in cõtrarium ur̃, nã aduocationis offm̃ est publicum,& cuilibet licet aduocare.ff.& C.de postu.l.seruũ quoque,§. pub.ff.de procu.nec uerum est quod aduocãdo præstari ur̃ auxilium & defensio, sed aliter intellr̃ de auxilio ,& defensione proprie, & ita tenet Bart. in l.furti.§.ope.ff. de fur.& Alb.in d.tract.4.par.q.33.ubi dicit se defendisse inculpatos de hæresi in consistorio publico annullando processum factum contra cõitates.per Papã Ioãnem XI.& obtinuit, uide Aug.post Ang.in d.gl.And. aux. in uer. aduocando nõ obstat tex.in d.c.si aduersus, nã non loqtur qñ quis de hæresi inculpatur an tunc liceat pro eo aduocare.sed loquitur qñ alibi agunt,aut cõueniuntur in aliis causis,tunc non licet eis præstare patrociuium, ita ẽt ꝓhibet notarios ꝓ eis cõficere instr̃m, non aũt loquitur.ꝙ non liceat ipsos defendere allegãdo eos nõ esse hæreticos , uel ẽm Pan.loquiẽ in hæretico ponente qui ꝑ ecclesiam puniri non põt:Host. uero dicit loq in uero hæretico secus si uelit ad fidẽ reuerti , nã licet ꝓ eo aduocare. Ana. dicit in d.c. qñ qs negat hæreticum esse,& uult ostendere se nõ hereticum admittitur,sed Gem.in d.c.fi: in princ. de hær.in 6.dicit admitti dr̃e ꝑ illũ tex.ubi dr̃ sine strepitu aduocatorũ,nõ ergo prohibetur aduocare,sed strepitus ꝓhibetur aduocatorũ,& negando strepitũ,& illã qualitatem cõcedit sine illa qualitate. Ioã.de Lig: in d.cap.si aduersus,refert Host.dicere, aut

hæresis est defensibilis, ut quia protulit uerbum iocose hereticum, & tunc admittitur, & in hoc cōsuluit Oldr. in cons. 120. ubi allegabat, ꝙ obiecta hæresim nō saperent, & Dec. cōsuluit in cons. 237. quasi ꝙ illa mulier nō poterat inquietari ꝑ inquisitorem de hæresi & Alber. in d. q. 32. ex qbus distinguendum uĩ, ꝙ aut cōstat illum hæreticum esse, uel declaratus est hæreticus ex claris ꝓbōnibus, & tunc non licet aduocare ꝑ gñalitatem, d. c. si aduersus, & ꝑ tex. in d. const. incōsutilem, in fi. qui loquitur postq̄ est declaratus, & nollit reuerti ad fidem, & tex. in d. §. deniq;, aut res est dubia an uerba saperent hæresim, aut nō cōstat hæreticū esse, aut hæresis est defensibilis, & tūc aduocare pōt pro eo, & defendere hæreticum non esse nec in heresim incidisse, cautius tñ est ex licētia inqsitoris, uide Mat. in d. cōst. inconsutilē, 25. not. Fel. in d. c. si aduersus, in fi. Iser. in d. c. 1. §. satisfactionem, 2. col. uer. si uero, de stat. cōtra lib. ubi simpliciter ꝓhibet, & ita ēt dici posset de ꝓcuratore admittēdo, uel non: tñ maius dubiū esset de ꝓcuratore cū in capitalibus non admittatur.

115 †An aūt statim, ꝙ citati comparent, aut capiūtur carcerādi sunt; & macerādi in carcere, an uero relaxari debent fideiussoribus de stādo iuri, iuxta reg. cōst. humanitatē, & alia, c. reg. dic ꝙ statim pōt carcerari iuxta tenorē cle. 1. §. & §. sane de hær. seruata forma d. cle. nec relaxat dicit fideiussoribus Arg. d. const. humanitatē: ubi excipitur crim. læs. maiest. humanæ, ergo multo magis in diuina lesa ꝑ d. cōst. inconsutilē: ubi maior ratio hĩ ut ibi dĩ, & in authen. gazaros, C. de hær. & in auth. unde sumit, & in c. uergentis, eo. Circa uero torturā inferendam, & arctiorem carcerem infligēdum, interuenire debet eps, iuxta cle. 1. §. 1. de hæret. & uide ibi in gl. tormētis, an in ieiuniis imponēdis quæ uim tormentorū hñt interuenire debet, & limita, ut per gl. c. fidei. de hær. in 6. ubi ꝑ inqsitionem ꝓceditur secus si ꝑ accusationē, aut exceptionem tūc alteruter sufficit, & nō uterq; reqritur ut su

116 pra fuit dictū. †Et not. ꝙ licet alias leui suspicio nō stetur, l. 3. §. 1. in fi. ff. de min. Bald. in l. fin. in fin. C. de ꝓb. Gem. in c. habuisse. 1. no. 33. dist. tñ in hoc crimine statur tali suspicioni, ut dĩ in d. authen. gazaros, ibi leui suspicioni, & in l. 2. & ib. gl. C. de her. in d. cōst. inconsutilem, ibi ēt si leuis suspicio, & ibi gl. & gl. in c. literas, uer. uehemētem, de ꝓsump. & in ca. 1. de hær. intellige tñ non ad effectū cōdemnandi. & puniēdi cum ēt ex uehementibus suspicionibus nō condemnetur hæreticus. sed ex duobus testibus, ut cōcludit Oldra. in consil. 209 sed ex tali suspicione peruenitur ad fidei examinationē, & disputationem ut ueritas appareat, & si deuius a fide ut puniaĩ nisi abiurauerit, sinautē non deuius, sed orthodoxus liberatur, ut dĩ in d. iuribus. ita per gl. in d. cōst. incōsutilem, uer. ēt & si leuis, & ibi Matth. iuncta gl. bene tñ si prædictæ suspitiones erunt sufficientes ad torturā ꝓcedetur ad torturam ipsam quā solus inqsitor, aut solus ordinarius inferre non potest sed uterque, ut dĩ in d. cle. 1. §. & uide ibidem ꝑ Card. §. pen. & plene in cle. 1. §. fi. ult. q. de usu. ubi de modo ꝓcedendi, & tortura inferē

117 da. †Sed an in utroq; crimine ꝓcedi possit ad torturam absq; dictis suspicionibus, & indiciis sufficiētibus, dic ꝙ sicut in cæteris criminibus ꝓcedi non pōt absq. indiciis, ita & in his in criminib. læsæ maiest. humanæ glo. Cyn. Bal. & Saly. in l. si qs, C. ad l. Iul. maiest. Ang. in gl. che hai trad. la tua pña, in princ. Matth. in const. monarchiam, 4. not. post gl. ibi licet Azo. cōtra in summa eo tit. cuius opinio nō tenetur Brun. in tract. ind. 9. char. col. 2. Mars. in cons. 14. num. 20. & cons. 18. num 7. & cons 46. 120. num. 35 & in pract. in § constante, & §. diligēter. col. 28. nu. 175. & in l. 1. in prin. & in l. de minore, in prin. ff. de qō Anch. in cons. 329. Ca po: in cons. 40. & in d. locis per Mars. ēt in casibus in quibus datur arbitrium procedendi requiruntur indicia, ut in d. extraua. ad reprim. ibi prout uidebitur ita Mars. in dictis locis, & cons. 8. 5. 15. 20. 21. 27. 34. 42. 46. 49. 52. 62 & 69 cum ergo ambo crimina æquiparentur, ut in d. const. inconsutilem, ibi, per omnia, statutum in uno, & in alio statutum censetur per dicta ꝑ Ang. in d. gl. che hai tradita la tua patria, uer. quæro an sacerdos. Et ex hoc etiam sicut in tali crimine nō attenditur qualitas, & priuilegium personæ siue miles fuerit, siue doctor, siue decurio, siue clericus, & alii de quibus plene per Brun. in d. tract. indi. 2. part. & Ang. in gl. fama pub. & Mars. plene in pract. in §. ex prædicta. & in d. l. 1. in princ. & in l. statu liber. ff. de qō. Gand. in rubr. de qō, & probatur in l. nullus, C. ad l. Iul. maiest. & in l. milites, C. de qō. & not. in c. 1. de depos. & Ang. in d. gl. che hai tra. in prin. & in gl. fama pub.

uers.

uerf.6.quæritur,& Mar.in l.edictum,in fin. & in d.§.diligenter.ita,& in hæresi ut dicunt dicti doctor.in d.locis ꝙ in his duobus criminibus nullum attendatur priuilegium allegant gl.in d.l.nullus:ubi de simonia loquitur intelligentes. de hæresi. & ex hoc ēt erit dicendum sicut qñ proceditur per accusationem in crimine læsę maiest.humanæ accusator torquetur una cum accusato, ubi nō sūt indicia,ut dr in l.si quis. C. ad l. Iul.maiest. ita,& in hæresi qñ proceditur per accusationem. † An aūt indicia quæ debent concurrere in tortura inferenda in his criminibus debeant esse talia qualia in aliis criminibus, ut quid si probetur aliquod istorū per unum testem de uisu an debeat esse omni exceptione maior,an uero admittatur qui nō sit huiusmodi,quid.n.si esset infamis,aut aliter nō integre an faciant iudiciū uidetur,ꝙ nō,cū in talibus criminibus etiam infames.& inhabiles admittantur,ut in l. famosi. ff.ad l.Iul. maiest.& in cap.in fidei fauorem.de hæreticis in 6.not.gl.in l.3.§.l.Iul.ff. de testibus ca. licet heiy.el primo.decimo.& c. per tuas.: & ibi Doct.& cap. fauorabiles. de simon. Soc. in tract fallentiarū,in reg.415.fallent.1.Pa. in c.ueniens,gl.1.uers.oppo.de test.Doct.in c.per tuas.eo.Spec.in tit.de accus.§.1.Fel. in c.testimonium. de test.Ias.in l.1.C. de sum. Trinit.& in l.fin.C.de his qui.ut indi.Lanfr. in repe.c.qm contra.in uer.testiū depositio. uersi.quæro an infames. de prob. facit nam qui repellitur abaccusando repellitur á testificando.c.testes.4.q.1.sed inhabiles alias ad accusandum admittuntur in his criminibus ergo,& ad testificandum,cum si sufficiāt ad condemnandum multo magis ad torquendum.In contrarium concluditur , nam licet admittantur tñ negari non potest quin non sint inhabiles, d.c.per tuas ergo non facit indicium ut not. in l.3.§.l.Corn.ff.de test.& ita tenet Alex.in cons.11.col.2. uol. 1. ubi dicit ēt in talibus criminibus non facit indicium Mars.in pra.in d §.diligenter.2.col. & in consil.101.num.19.uers.& pro hac parte facit.& in cons.102.uers.sed contra dictum leonellum.Sed quid si tales non faciunt indicium ad torquendum contra inculpatum de hęresi,quid fiendum,dic & debet se purgare,& si recusauerit purgationem ut hęreticus punietur.c.excō camus.§.dii cimus,& c.ad abolendam.§.qui uero.de hęr.auth.gazaros, C. eod.& d.consti.inconsutilem,& si uocamus non comparuerit , & effectus fuerit contumax , & per annū durauerit elapso anno ut hæreticus punitur ut d.c.cum in cōtumacia de hær.in 6.& d. auth.Gazaros.aut attendet inquisitor uel ordinarius qualitatē suspicionis,& si ita leuis fuerit condemnare,& puniri debet ad construendum aliquem pium locum,uel ecclesiā dotare,ita dicit Arch. in c. accusatus.§.si uero.de hęr.in 6. uide Matth. in d.const inconsutilem.18.no.uers.qd aūt. & uide per Paul.Ghir.in d.tract.de hær.8.q. 10.& ult.ubi no ꝙ licet alias ex pręsumptionibus,& suspicionibus non damnantur , tñ fallit cā hæresis in qua dicitur uiolentissima ꝑsumptio indubitatam,& euidens probatio quod tñ intelligas in casu,d.c.in ceteris, in qbus tacite cōtrahitur hæresis,& qñ est relapsus,ut d.c.accus.& c.ad abol.§.illos,& Mat. in d.cōst.inconsutilem in gl.nolunt agnoscere,nam de pñti præsumitur, nisi ꝓbet cōtrariū,& fuerit emendatus saltem ꝑ tres annos Dyn.in l.si cōstante,§.si bona in apost.ff.so.ma.Bal.in l.nō ignor.C.ad exhi.& in c.1. de feu.da.in6.l eg.cōmi Barb.in c.testim de testi.Cors.in sing.in uer.ꝑsum. non tñ de pñti ꝑsumitur in futurū ut ibi,alias extra hos casus sola ꝑsumptio non sufficeret,idem dic in simonia,ut in c.ex literis,ca.illud,& c.tertio loco.de sim. Mars.in rub. C.de ꝓb.car. 14. in fi.uers.modo uenio ad alia, ubi de ꝓbōne ꝑsumptionis ibi fatendum tñ est,cum hęresi æqparetur,ut dicit Ang.in gl.che hai trad.la tua pat.& ibi ꝑ d.Paul. Ghir. de præsumpt. ubi distingue inter leuē,& grauem suspicionē,& de relapso.† Sed quid si nulla sunt indicia neq; præsumptiones,& suspiciones aliquæ ēt leues,ēt ꝓceditur ꝑ accusationē , an accusator posset indicere duellū accusato,& ꝑ duellum ꝓbare uult tale crimē, sicut ī cri. læs maiest.humanæ posset ut ꝑ cōst. monarchiā uidetur dicendū admitti,nā sicut in cri. læs.maiest.humanæ.admittiē,ut ī d.cōst.monarchiā,ergo & in hæresi , ut in statutum in uno ex parificatis,& in alio statutū censeaē, ut supra dcm̄ est,& ꝑ Ias.in l trāsig.C.de trāsa.Itē duellū ex cōsuetudine solet ꝑmitti,ut d. Bal.in l.ne qs.C.depos.& in l.1.C.de lati. lib.tollet ī l.fi.C.de ꝓb.Alex.post Bar.& Ias. in l.ex hoc iure.cōtrariū tñ statuiē iur.cā. nā eo iure duella ꝓhibita sunt,c.1.de cl.pug. in due.& in c.monomachiā,2.q.4.Ias.plene,& in d.l.

in d.l.ex hoc iure, & iure etiam ciuili prohibentur.l.1.C.de diglad.lib.11.& licet p̄mittatur in tali crimine p̄ d.cōst.monarchiā.tñ hodie nō obseruatur,ut ibi per Iser. & Luc. de Pe.in d.l.1.& Matth.in d.cōst.1.not. facit dcm̄ Bal. in d.l.fi. C.de p̄b.esset.n.damnare ex præsumptione quod non licet,ut ibi ēt in tali crimine,& sic non probat̄ crimen hæresis ex p̄sumptione,& p̄ Matth.ī d.cōst. incōsutilem,in gl.leuis,suspicionis,nisi ut supra, sed p̄bari debet p̄ duos testes ēt infames, & alias d.c.in fauorem fidei,de hær.in 6. Mars. in d.cōs.1.& Alex.d.ii. cōs. facit dcm̄ Pan.in c.ueniens,ult.no.de testi.ubi crimē simoniæ est probandum plene,sed hæresis illi æqparatur ut supra,ergo.

120 † Intellige tñ & limita ut per gl.ibi in uers.inquisitionis,qñ per inq̄sitionem p̄cederetur,sed si p̄ accusationem aut exceptionem locum non habet,nam testes debent esse habiles,& idonei,quod tñ si uerū esset magna,esset limitatio,& restrictio cum illud inductum sit fauore fidei,q̄ cōsideratur q̄uo fuerit p̄cessum, licet inq̄sitio magis sit fauorabilis,& accusatio odiosa.2.q.7. c.si q̄s eps,ut dicit ibi gl.& in odiosis,& exorbitantibus licita fit extēsio ex identitate rōnis,maxime cum rō in lege scripta reperiat̄ ut in d.c.p̄ ea q̄ supradicta sunt,imò admittitur socius criminis,& ēt periurus nedum cōtra seip̄m,sed contra alios,dūmodo nō odio aut liuore,ut in c.accus.§.licet,de hære.in 6. & per Paul. Ghir. in tract. de hæret. in q. 5. uer.pro qua opin.

121 † Sed an testes probent cōtra suspectū de hæresi parte nō citata,uī ꝙ non per l.si qñ.C.de test.& Bar.in l.fin.ff. de qō.Matt.in dec.131.num.4.& 5. Ang.in gl.fama publica.3.col.uers. & aduertas Bru. in tra.ind. in 1.q 1.par. Mar.in l.1.in princ. col 2.uer.& aduertas ne erres.ff. de q.Rom. in fin.366.Mars.in cōs.2.col.7.& cōs.8. 12. 15.18.29.35.46.51 & seq.& 59.95.101.120 123.& 130.& in pract.in §.exped.& §. nunc uidendum in quibus,ꝙ nec ēt faciunt indicium.In contrarium est tex.in c.fi.de hæret in 6.per quem ita limitat prædictam regulā. Rom.in d. sing.366. & Marsil. in l.de unoquoq;.in fi.12.col 5.uers. item limitat etiā Lud.Rom. ubi supra. ff. de re iu.& plene in consil. 8.uers. non obstat illud quod allegabatur per partem aduersam,facit quod dr̄ ī d.decis.391.& quod dicit Mar. in d.l.de unoquoq; in 50.casu ubi dicit in enormissimis partem non citari alle. Arch.in c.1.de hom. in 6.Fely.in cap.qm̄ frequēter, in prin. pen. col.ut lite nō cōtest. sed tale crimē hmōi est ergo,quod intellige,ut per Mar.in d cons.8. s̄m terminos d.c.fin. de hær.in 6. qñ inquisitus esset persona potens,& licetur loquatur in publicatione testium,tñ idem est in citatione ex identitate rōnis,& timoris.

122 † Sed an attestationes testium publicandæ sunt,& processus publicandus uī ꝙ non ut dr̄, & in d.c.fin.de hæret.in 6. & nonnulli tradunt ꝙ publicatio processus non est de substantialibus,ideo eius cōmissio non uiciat, ut tradit̄ in l. p̄latam.C.de sen.plene Alex.in cōs.120 7.uolum.Ang.in glos.dictum process. publ Matth.in const.pacis cultum.5.not.Par.tra. synd.ī cōm.c.de test.Lanf.in cle.sæp.de uer. sign.In contrarium colligitur ex text.in d.c. fin.de hæret.in 6.uers.ceterum ubi publicatio attestationum in hæresis crimine fieri debet.& in d.extrauag.ad repr.ibi eorū publicationē,et ā in causis in quibus proceditur sumarie,& de plano ut per Bart. in d. extrauag.in uer.figura,& alii in locis supra, nam talis publicatio concernit defensionē ut possit testes de falso redarguere , & aliter se defendere,ut dicit Bar.ibi,& gl.ī d.c.fi.in uer. indiciis,quæ defensio tolli non pōt q̄uocunque procedatur ut in c.ad apost.de re iud.in 6.& dr̄ in d.extrauag.& Par.in d.cōmento, & Lanfr.ī d.clem.dic ut distinguitur in d.c. fin.ꝙ a ut est persona potens,& timetur de offensione testium , & tunc publicandi non sunt,aut non est potens, & tunc publicandi sunt,ut possit se defendere, bñ tñ si nō sunt publicati non p̄pa processus erit nullus per d clem. sæpe, in fin. ꝙ ita gl.in d.c. fin. in d. uers.indiciis,& Alex.in d.cons.120.& Mat. in d.const.pacis cultum.5.no.qui allegat gl. prædictam.

123 † Sed not. ꝙ si publice p̄dicat hæresim,tunc non requiritur examinatio testium,nec accusatio,nec publicatio, sed statim punitur,ut dicit Iser.in d.c.1.§.deprehēsi,de sta.contra lib.eccl.

124 † Sed an post publicatas attestationes testes examinari p̄nt in hoc crimine contra accusatum, aut inquisitum, uī ꝙ non per id quod dicit Bar.in d.extrauag.ad repr.in uer.figura & alii in d. cle. sæpe,nam licet procedat̄ summarie,& de plano , tñ non p̄nt recipi testes post publicatas attestationes, dic & licet in aliis criminibus magis cōiter concludatur, ꝙ post publicatas atte-

attestationes non pñt produci alii testes sup̄ eisdem capitalis ad offensam ꝑ accusatorē, aut iudicem, licet in hoc Bar. contrarium dixerit in l. vnius, §. 1. ff. de qō. quem sequitur Ang. in gl. & d. proc. pub. & Marſ. in cōſ. 127. & Par. in tract ſynd. char. 60. col 1. & alii ut ēt per Mar. in pra. in §. ſequens qō, & in d. l. vnius. §. cogniturū tñ cōiter tenetur ꝙ testes ad offensam recipi non pñt etiam ex offō iudicis licet ad defensam ēt post cōclusionem pñt, vt per Ang. in gl. cōp. in qui. & tor. neg. ver. quæro post publicationem processus, & Mar. in d. §. sequens, & in sing. 90. ubi etiam limitat nisi super nouis ita Saly. in l. fi. C. de qō. tñ licet hoc sit in aliis criminibus, in crimine hæresis indistincte pñt produci testes post publicatas attestationes ita Ang. in l. ꝑ hanc. C. de temp appell. alleg. d. c. fin. de hęr. in 6. idem Gem. in cap. ut offm̄ §. uerum, de hær. in 6. & per Marſ. in d. §. sequens, col. 1. & Bald. in l. eos, §. si q̄d, in fi. C. de app. Fely. in c. fratern. 7. col. uersic. item limita in causa 125 hęresis. † Et no. ꝙ hoc crimen probaꝛ si libri hæresis reperianꝛ penes inquisitū. Anan. in c. si q̄s eṗs, 3. col. de hęret. Ioan. de Fant. in c. sane profertur. 24. q. 2. ubi allegat rōnē quare secus est in vsurario, vt ibi dicit gl. & Matt. in d. const. inconsut. 16 not. q. 10. Arc. in d. c. sane. Rom. in sing. 322. allegāt ꝑ casu, c. si forte, 22. q 4. Mar. in l. q̄ falsam, in prin. antep. col. verſ. circa quam qōnem. ff. de fal. in pract in §. dilig. 16. col. versic. quæro ulterius si res furtiua, & ī cōſ. 52. uerſ. restat modo, Arch. in c. quicunq; de hær. in 6. col. 2. ubi dicit nisi dictos libros cōbusserit, nā tūc ut hæreticus non punitur idē ut eos cōfutet, ut per Ioā. de Arn. in probl. 10. & uide text. in l. quicunq; in fi. & in l. Manic. & in l. mathematicos. C. de hær. ubi comburendi sunt, & per Matth. in d. const. inconsut. in gl. pen. ult. col. & ibi an liceat in domo retinere libros Dātis qui fuit damnatus ut hæreticus:
126 † Item probaꝛ hæresis ex signis ēt leuibus, ut dixit Paris in tract. synd. char. 120. col. 2. cōtra id qd̄ supra fuit dcm̄ ꝙ non ex p̄sumptionibus, nisi dicamus, ut ꝑ signa torqueaꝛ nō ut cōdēneꝛ, ut supra, & ꝑ Mar. in cōſ. 1.
127 † An aūt in talibus criminibus trāsigi possit, uꝛ ꝙ sic per tex. in l. trāsig. C. de transſ. nā ibi fallit in crimine adulterii licet pœna sanguinis ingeraꝛ, in ceteris aūt licet trāsigere, exceptio firmat regulam in nō exceptuatis. l. quod liq̄de, ff. de pen. leg. l. in his ff. de leg. ergo, In cōtrarium facit id qd̄ dicit Cy. & nōnulli alii in d. l. transig. & Ant. in c. 1. de coll. deteg. nā ex maioritate rōnis, quod de adulterio dꝛ extenditur ad raptū, & alia crimina grauiora, ergo multo magis in his in quibus danꝛ multæ specialitates, & Cyn. & Ant. ubi supra hoc teneꝛ per istas rōnes dic ẜm Alex. ibi quod in his ēt licet transigere, cū cōiter cōcludatur d. l. non extēdi ad grauiora adulterio, cōtra Cyn. & rō adulterii, q̄ꝗ ibi tradunt Doct. in his cessat dico qñ per accusationē proceditur, non qñ per inquisitionem, iuxta no. in c. in fidei fauore, de hær. in 6. & supra
128 fuit dcm̄. † Inferenda tñ sñia requiritur citatio licet non peremptoria, alias sñia non ualeret c. ad apostolicæ, de re iud. in 6. & in extrauag. ad reprimendam, & in d. clem. sæpe, quod intellige qñ constat de hæresi, & ꝓceditur ad sñiam, secus aūt qñ ꝓceditur cōtra contumacem, nam tunc duæ requirūtur citationes si per annum steterit, ut per Arc. in c. cum cōtumacia, de hær. in 6. & per Fely. in d. c. excōm. 2. col. uerſ. nota in §. quidem, & Paul. Ghir. in d. tract. de hær. 8. q. ad quam sñiam procedetur ẜm formam clem. 1. eod. tit. quod uterq; cōcurrat inquisitor, & ordinarius, licet ante quilibet per se poterat proferre sñiam, & cōdemnare, per c. ꝑ hoc, de hęret. in 6. sed an qñ proceditur per accusationem requiratur uterq; dcm̄ est supra per gl.
129 in d. c. in fidei fauore. Sed an à tali sñia appellabitur, uꝛ quòd sic, nam ęquiparātur ista duo crimina, sed in crimine læsæ maiest. humanæ uꝛ gl. tenere ꝙ admittitur appellatio, ut in l. Panth. §. rei perduell. ff. de acq. hære. & uꝛ tenere Aug. post Ang. in gl. pręsente Caio, & appellante, 3. col. in addi. grauius, nisi in his casibus læsę maiest. in quibus exp̄sse cautum reperitur ꝙ non admittatur, ut in l. 1. C. de fal. mon. & in crimine perduellionis, ut ibi & in aliis tenet admitti si nō ꝓhibeaꝛ, Ang. tñ tenet ibi oppositum, ꝙ nō admittiꝛ uide tñ in tali crimine ī d. §. rei perduellionis & Ang. in d. gl. in crimine aūt hæresis clare, & expresse statutum reperitur, c. ut inquisit. offm̄, de hęr. in 6. ubi refertur ꝙ ēt per cōstit. Federici erat cautum. Idem dic de relapso in hęresim, ut dicitur in cap. ad abolendā, uerſ. illos, de hęr. Spec. in tit. de appel. §. i. u er. 312. casu, Archid. & Ioan. And. in cap. felicis, de pœn. in 6. Matth. in const. inconsutilem, 22.

nota. & Fely. in c. ad abolendam, 2. col. uersi. sed aduerte incidẽter, ubi limitat admitti ante diffinitiuam sñiam ẽm Archidiaconum 130 in d. c. ut inquisitionis. † Limita ẽt nisi per recursum, nam superior cognitio de iustitia posset inhibere ẽm Panor. in c. pastoralis, in fi. prin. de appel. not. in c. Romana, §. si autẽ, de appel. in 6. hoc pendet ab illa q. an remota appellatione censeaẽ remota supplicatio, & recursus: de quo ꝑ Par. ĩ tract. synd. char. 19. & seq. uer. appellatio, & uers. an si statuto. Ias. post alios in auth. q̃ supplicatio. C. de prec. Imp. offe. Cano. in d. c. pastoralis, & Ro. in rubr. ff. de arb. Spec. in tit. de appel. & ibi Bal. uers. qd operetur. Lanfran. in c. qm̃ contra. in § appel. de ꝓbat. Ang. in l. eos, ĩ princ. C. de appel. Mar. in sing. 287. tex. tñ in d. c. ut offm̃, dicit statim sñiam exequẽdã dilatione aliqua postposita, adeo ꝙ oẽ remediũ tollere ur̃, dic tñ quo ad iudicẽ a quo: ut non teneaẽ admittere, ut dicit Fely. in d. c. ad abolendã, superior aũt bñ poterit inhibere tex. tñ in d. c. ut inqsitionis offm̃ tollere ur̃ ẽt recursum ad superiores in eo qđ dicit seu proclamationibus, & sic diuersum ab appellatione, & dicit tex. & gl. in d. cõst. incõsutilẽ, in fi. sicut in crim. læsæ maiest. humanæ, ut in l. 131 1 qsq; C. ad l. Iul. maiest. & ibi dicit gl. † Sed an defensiones dãdæ sunt inqsitis de hęresi, an statim fit executio non datis nec ꝑmissis defensionibus, sicut dr̃ non admitti appellationẽ cõtra l. addictos. C. de episc. aud. Et an renũciare possit defensionibus, ur̃ ꝙ nõ per plene tradita per Marsil. in pract. in §. examinanda, & in cõs. 114. in fi. Par. in tract. synd. char. 29. 4. col. & char. 34. 3. & 4. col. & char. seq. 1. col & Ang. in gl. q iudex statuit term. Fely. in c. si diligenti, de foro comp. & in c. pastoralis §. quia uero, de off. deleg. facit nam defensio nec per principem nec per statutũ tolli potest ut per Mar. in cons. 25. uers. quinimmo dicta defensio, & in consil. 31. uers. defensio. n. & in cons. 37. uers. quinimmo talis, & consil. 81. uers. sic quinimmo, & in tali crimine tenrit tex. in c. fi. iuncta gl. indiciis, de hær. in 6. uer. certum, ubi publicatio fieri debet ut possit se defendere, ergo defensio permittitur, & faciunt d Bart. in d. extrauag. ad reprim. in uers. figura, ubi ea q̃ sũt iuris naturalis, & cõcernunt defensionẽ tolli non pñt licet ꝓcedaẽ summarie, & de plano, & sine figura iudicii. In contrarium ur̃, nam in tali crimine ut dr̃ in d. c. ut officium, tollit remediũ appellationis, & tñ appellatio est defensio, ut ꝑ Matth. in rub. cõst. appellationum tꝑa. Itẽ Ang. in d. gl. Par. ubi supra, & Mar. in pra. in §. examinanda, dñ in famoso latrone, & assassino, ex quo occidi pñt tanq̃ hostes, c. 1. de hom. in 6. denegari põt defensio, & ꝑ eos renũciari, ergo idẽ in hoc crimine cũ longe grauius sit, & occidi pñt. c. 1. §. diffidamus, de statu. cõtra lib. eccle. & in c. excõicamus, de hær. & in auth. gazaros, C. eo. Card. in cle. 2. §. cęterũ, de electio. facit l. proditores, ff. de re mil. & l. 3 §. fi. ff. de sic Boni. tñ in ti. de hær. tenet nõ licere priuatũ occidere ꝓpria auctoritate hæreticũ, sed ꝑ iudicem secularẽ, cõtra tñ d §. diffidamus, dic ꝙ aut tale crimen est defensibile, ut si ꝓtulisset aliqđ uerbũ iocose, uel disputãdo, uel aliter ut supra dictũ est, & tũc admittiẽ defensio. aut nõ est defensibile, & crimẽ est notorium, ut qa publice affirmet cõtra articulos fidei, aut aliter plene cõstet, & cõuincitur, & apparet hæreticus, & tũc nulla competit defensio per d. c. ut officium, ibi, in delata animaduersione, faciunt dicta de aduocato, & procuratore, & facit c. ẽm leges, eod. in 6. & ex his si potest renunciare ẽm dictam distinctionẽ. Expedito processu hæreticorũ, de eorũdem pœnis, & earũ executione dicendũ est, Circa igiẽ quartũ de pœnis hæreticorũ, primo uidẽdũ erit de pœnis ordinariis, secũdo de pę-132 nis extraordinariis hæreticorũ. † Circa primũ dicendũ est, ꝙ de iure diuino imponi pęna ur̃, & statui pœna ignis, & concremationis, ut dr̃ in Ioan. 15. c. si quis in me nõ manserit mitteẽ foras, sicut palmes arescet, & colligent eum, & in ignem mittetur, ẽm Hostien. Ioan. Andr. & Panor. in d. c. ad abolendam, 3. col. in gl audientia, & in c. excõicamus. lo. 2. de hær. iure aũt ciuili imponitur pœna ultimi supplicii, ut in l. arriani. uer. manicheis, & l. seq. C. de hær. ultimum aũt suppliciũ mors naturalis intelligitur l. ultimum suppliciũ, ff. de pœn. & ibi uide alias pœnas mitiores exilii, & publ. bon. d. l. arriani in prin. & d l. qcunq; uers. hærẽtibus, & deportatio, uers. nemo, & distingue aut hæretici sunt qa hæresim docẽt, & tũc puniunẽ pœna ultimi supplicii, d. c. qcunq; circa fi. uers. ultimo supplicio, ducẽtes uero puniunẽ, pęna decẽ librarũ auri, seruãtes uero dogmata hæreticorũ deportanẽ, ut dicit gl. ĩ d l. qcũque. uersi.

uerſ.damnetur ēt ſi adiſcant ab inſtructore papæ ſm Card.in clem.1.§.fin de uſur & ui de gl.ī c.pen.de hæred.& gl.in cōſt.reg.incō ſutilem,in uer.pœnas & intellige de addiſcente ut ibi dicit gl. qn̄ nondum ad actum addiſcendi peruenerunt,ſed gratia addiſcendi ad hæreticos peruenerunt,& ita intellr d. l.quicunq; ſecus aūt ſi didiciſſet,tunc eadem pœna puniuntur ſicut ſi docuiſſent per l.culpa.C.de mathem cōſuetudine aūt introductum eſt ultimū ſupplicium imponi,u3,pœna ignis,ut comburantur hæretici,& ita declarat cōſuetudo ī hoc delicto ultimū ſupplicium,ut dicit Pan.in d.c. ad abolendam , & plene per Paul. Ghir. in d.tract.de hær.3. q. ubi ponit pœnas inductas à iure canonico, & ciuili cōtra ꝑſonas eccleſiaſticas,& laicos, & ꝑ Aret.in l.1.3.not. C.de ſum.Trin. & fi. Cath.& Iaſ.ibi.iure aūt nouiſſimo in regno talis pęna ignis eſt approbata,ut ꝑ d.cōſt.in cōſ in fi.ut in cōſpectu populi uiui cōburant hæretici,& ibi gl.pē.in uerſ. pœnā ur demōſtrare,ꝙ ēt iure cōi imponat pœna ignis, cū aruſpes,& ſacrilegus pœna cōcrematiōis puniant.l.nullus.C.de mal & math.in l. ſacril. C.de ſacril.qui ēt dici pn̄t hæretici cum ſeparati ſint à cōione eccleſiæ.& licet dicātur large hæretici,tn̄ ſi in eis locum habet talis pœna,ergo multo magis in hæretico ſtricte, & ꝓprie ſumpto,tn̄ gl.concludit aliā pœnā introductam fore de iure ciuil ,& Fely ſentire ur in d.c.ad abolendā 4. col.uer.not.pn̄iam, ꝙ pœna ignis imponatur , allegat d. l.Arr. alia ēt pœna imponitur,ut in auth.Gazaros C.de hær.& in corp.unde ſumit,u3,bāno.& diffidatione Et not.ꝙ talis pœna infligenda erit nulla conſiderata qualitate perſonæ, & priuilegio,ſiue ſint milites,l.Arr.in fi. facit l. nullus,C.ad l.Iul.maieſt.ſiue clerici ſacerdotes,& religioſi,ut in d.c ad abolēdam,& d.c. excōicamus.laici tn̄ ſtatim condēnati tradūtur curię ſeculari plectēdi, clerici uero prius degradant,& poſtea tradunt curiæ ſeculari, ut d.c.ad abolendam,& d.c.excōic.& c.1 eo. in 6.& Paul.Ghir.in d.tract.3.q.An autē ſecularis cogi poſſit per epm̄ aut inquiſitorē, ut morti traderet ex quo ſi mors ſequat excōicari pōt dic,ut per Fely.in ca.uerg.1. col. 1.not.de heret.& uide c.nouimus, de uerb. ſign.ubi eps rogat,& non cogit.& Matth.in d. conſtit. inconſut.17. not. † An autem

133 requiratur incorrigibilitas , ut ex tali crimine poſſit degradari in hoc nōnulli dn̄t ꝙ licet alias in grauioribus delictis, & reqrat ur degradatio,& poſtea tradi curiæ ſeculari, tn̄ requiritur incorrigibilitas, alias nō ſunt tradendi.fallit tn̄ in nōnullis caſibus,ut in hoc crimine hæreſis,& in aliis traditis ꝑ gl.in d. c.ad abolendam.& in d. c.excōm. & ibidem ꝑ Doct & in c.cum non ab hoīe,& in cap.at ſi clerici.ubi Panor. poſt alios de iud Ang. in gl.& caput à ſpatulis,uerſ. quid aūt ſi clericus.Spec.in tit.de comp.in d.add. §.1 .uer. 2.Ant.tn̄ & Pan.in d.c.ad abolēdam, & d.c. at ſi clerici,& d.c cum non ab homine Ang. in d.gl.dn̄t hoc horum nō eſſe,nam ēt in tali crimine requiritur incorrigibilitas,nam ſi uelis redire ad fidem,curiæ ſeculari non traditur,ſed ad agendam pn̄iam in carcere detruditur perpetuo,ut in c.pen.de hæret.bene tn̄ inquiſitores poterūt talem pœnā ꝑpetui carceris cōmutare,ut dr in ca.ut cōmiſſi. de hæret.in 6.Fallit tn̄ qn̄ abiuraſſet, & poſtea incideret in aliam, aut eādē hæreſim, tūc.n. relapſus ſtatim abſq; aliqua audiētia tradir curiæ ſeculari,ut dr in c.ſuper eod. & in ca. accuſ.de hæret.in 6 & traditur in d.c.ad abolendā,& in d.c.excōicamus, in tali caſu poſſet hr̄e locum opinio p̄dcōrū, & gl.in d.c.ad abolendam,& d.c.excōicamus,& per Panor. in d.c.at ſi clerici,in princ.uerſ.ad 3. q̄ ſunt.

134 † Per quos aūt degradādi ſunt,dic ꝙ licet alias requiratur in degradatione, ꝙ interueniant ſex epi,ſi degradandus eſt presbyter , & tres ſi diaconus,ut traditur per Panor. & Fely.in c.non poteſt,de re iud.& in cap.ſi qs p̄sbyter.de cler.excom.Spec.in tit de acc.§. 2.§.4. tn̄ in hoc crimine ſi interuenire non pōt tot epi ſolus eps conuocatis abbatibus. aut aliis religioſis poterit degradare, ut traditur in cap.1.de hær.in 6.Panor. in d.ca. ad abolendam,uerſic. item not.24.Matth.in d. conſt.inconſut.18.not.uide Dec.in d.c.at ſi cler.23.col.uer.uenio ad tertium,de iud.Formam aūt degradationis ponunt Iac.But. & Bald in authen.presbyteri,C.de epiſ.& cler. & Spec.in tit.de accuſ.& Doct.in c.2.de pœ, in 6.Ang.in gl.& caput à ſpatu.uerſ.nūc re-

135 ſtat † Inſuper,& in hoc crimine ſicut in læſæ maieſt.humanæ memoria defuncti dānat & bona publicātur ut in l.pen.& fin.& l.qſ-qs,C.ad l.Iul.ma.l.fin.ff.eo.inſt.de pub.iud. §.item lex.Iul.no.in l.ex īdiciorū. ff. de acc. inſtit.de ſucceſſ.quæ ab inteſt. defe.§. interdum

dum traditur in constit. cõtingit interdum, & in c.reg.bona ꝓditorũ.& in c.nuper apud Tranũ parimodo,& in hoc crimine memoria defuncti damnatur tam iure ciuili antiquo l.manich.& l.cogn.C.de hær.q̃ nouissimo ut ĩ auth.Gazaros,& in corp.unde sum. ut in c.1.§.Gazaros.de statu.contra lib.eccl. not.gl.in uer.ꝑ oĩa.in constit.inconsutilem tam iure reg.ꝑ d.constit incõsutilem,q̃ ẽt iure canonico antiquo.12.q.7.ꝑ totum ibi ꝑ gl.in summa 8.dist.c. iure.& in c.uergentis. & in c.excõicamus.lo 1.d hær.& in c.cum à nobis.de pscrip.& iure moderno ut in c.cum ẽm leges.de hær.in 6.Mar.in l. qui sine.7.col. uers.item hæreticus mortuus,ff.de q.gl. 24. q.2.in summa.ita tñ ꝙ bona laicorũ fiscorũ imperii applicanť non tñ ante declaratione᷑ per epm aut inquisitorem factam, sed post sñiam:ut dicit tex.in d.c.cum ẽm leges Sed qd in terris baronum cui applicabunť bona hæreticorũ,barono an fisco?dic ut ꝑ Guid. papæ.in dec.76.& ibi an reqratur sñia. Bona uero clericorũ aut laicorũ subiectorũ eccłię fisco eccłię applicanť ẽt patrimõialia,ut dr̃,in d.c.excõicamus, et ibi Pan. & alii.& feudalia ecclesiæ ut ibidem,& ꝑ Matth.in d.const. inconsutilem,18.not.& per Pan.in c.de succes.ab intest.Ioan.And.in d.c.cũ ẽm.de hær. in 6.& ibi per Philip.Fran. nisi clericus recognosceret indirectũ dñm rõne feudi an emphiteusis laicum,tunc fisco ecclesiæ non applicantur sed ad directũ dñm reuertitur, de quibus per Doct.in l.si finita.§.si de uectigalibus.ff.de dam.infe.Alex.in cons.23. uol.1. & cons.25.uol.3.Are.in cons.10.Soc.in cõs. 155 Ang.in gl.publicamus bona. Matth. in constit.sequens.5.no.& in constit.post mortem,1.not.& in col.fin.uers.in gl.4.& in decis.280.2.dub.in quibus qñ feudum aut emphiteusis reuertitur per rebellionem ad dñm directum,& qñ ad fiscum.fiscum aũt ecclesię intelligas si ab ecclesia habuerit stipẽdia eius cameram.si non epi cameram ut per Fel. in in d.c.excõicamus.& in d.c.uergentis, & cęteros ut per Panor.Ana.& Soc.in d.c.excõicamus,assignãt rõnem,nam quoties ꝑsona cui actio acquiriť non est expressa in ꝑtinentibus ad ecclesiam,epo loci actio competit, allegauit gl.in c.de uiduis,27.q.1.in fi.Inno. in c.cum olim.el 2.de priuil.& alios de qbus ibi per Fely.Limita tñ ut confiscato bonorũ clerici non fiat.de bonis ecclesiæ cui seruiui clericus,sed de aliis patrimonialibus aut aliter quæsitis ut ꝑ.Card.in cons.1.tit. de hær. & Fed.in cõs.137.& ibidem per Fel.& gl. in d.c.cum ẽm.allegat clem.uolentes. post pri. ubi uide.Quæ aũt bona ueniant publicanda dic ut per Panor. in d.c.uergentis, & Ang.in d.gl.& eius bona publicamus, & Doct. in d. §.si de uectigalibus intellige tñ prędicta non in oĩ gñe hęresis de quo supra,sed in stricta, & ꝑpria hęresi de qua ꝑ Iser.in c.1.§ diffidamus.3.col.uers sed an oĩs hæreticus perdat bona,de sta.cõtra lib.eccl.Et no.ꝙ accusans memoriam debet se inscribere,& ducere, & ꝓbare ꝙ scienter erat hæreticus,ut ꝑ Fel.in c.si quis eps.de hær. Mars.in l. qui falsam.§. 137 accus.ff.de fal.†Sed in ipso iure bona sunt publicata,an ueniunt publicanda:dic ꝙ iure u eteri nõ ipso iure sed erant ꝑ sñiam publicanda,ut dr̃ in d.c.excõicamus.ubi ꝑ Panor. hodie uero per d.c cum ẽm leges,ipso iure bona sunt publica ta,& ꝓcessus,& sñia non requiritur quo ad publicationem. c.2. de rescrip.in 6 Panor.in d.c.uergẽtis.2.not.Bart. in l.Imperator.ff.de iure fis.Ang.in d.gl. che hai trad.la tua pat.3.col.Requiriť tñ declaratio ꝑꝑ administrationem, & fructus medii tꝑis;ut firmat Anch.in d.c.cum ẽm leges. 2. not.Oldr.consil.371.& Mars.in pra.in §. aggredior.16 col.& cons.10.nu.18.& 19.cum seq.Dec.in c.peruenit,lo 1.de App.Matth.in cõstit.pactarenorũ.4.not.sic.& in crim.læsę maiest.huma.ipso iure in regno sunt publicata per c.reg.nuper apud Tranum. & ibi ꝑ gl.& per c.reg.bona proditorũ,tñ declaratio requiritur anteq̃ fiat executio ut per Matth. in constit.contingit interdum.7.no.& uide per Capit.in decis. sa.cons.130.plene.& uide per Ias.in l. 2. C.de iure emph. in illa q.an ꝑꝑ canonem non solutum ipso iure res cadat in cõmissum.ubi sif̃ia, & ꝙ declaratoria reqritur,& ꝑ Iser.in c.1.in uer. cõtr. incestas nup.in addi.in tit.q̃ sint rega seu cõmit. cri. 137 † Ex quo seqtur ꝙ alienatio bonorũ hær. per eos est ꝓhibita,& si fiat reuocari põt per inquisitorem,aut epm.Bar.in l.ff.de his quæ in fra.cre. & in l.chirographis. §.fin.ff.de admi.tut.Cyn.in l.fi. C.ad l.Iul.maiest. & in l. 1 C.de præsc.30. anno.Bal. in l.fin.§.fin. C. cõm.deleg.Ias.instit.de actio.§.item si qs in fraudem.23.col.uer.limitate tñ,& faci t.l.qs quis.§. emancipationes. C.ad l.Iul. maiest. Ang.in gl.che hai trad.la tua pa.3 col.Mat. in

in d.const.pactarenorum 4.not.& per Paul. Ghir.in tract.de hære.4.q. ubi an requiritur 138 snia,& an alienatio ꝓhibeatur.† Sed an teneatur precium restituere,dic quod sic,ut ꝑ doc.in dictis locis.& ibi maxime Ias.qd si hæreticus emit bona,& precium non soluat,an teneat inquisitor,ubi dicit ꝙ sic,per text.in l. 139 in uendicatione.ff.de actio.empt.† Et qd si hæreticus ante hæresim fundasset hospitale, & bona dicasset an talia bona sint epo confiscata,& uide Card.in clemen.1.§.sane.q.7.de hær.& Ioan.And.in Spec.in tit. de hær. & in d.c.cum sm,de hnte homicidium alibi ab ori 140 gine,ad quē spectent bona originis. † Sed quid si hæreticus habeat filios orthodoxos an bona perueniant ad eos,an penitus excludantur,& fisco applicent,sicut in crim. læsæ maiest.l.quisqs.C.ad l.Iul.maiest. dic ꝙ iure ueteri ciuili, ad filios orthodoxos successio spectabat,& eis non existentibus agnatis orthodoxis.l.manich.& l.cogn.C.de hære.iure uero canonico pęnitus excludunt filii, ut in d.c.uerg.ubi gl.in uer.exhęredatio , & glo.in uersic.per omnia in constit.in consutilem.& approbatur per d.authent.gazaros.& in corpore unde sumitur,& hoc tenetur cōiter,ut ꝑ Pano.in d c.uergentis.& tenet glo.23.7.in sum.ubi Arch & Cyn.in d.l.quisqs , & Host. in sum.eo.tit.§.qua pœna.licet.Ioan.And.distinxerit in terris ecclesię,& in terris Imperii tam,idē in terris Imperii ꝑ d.auth. gazaros. ꝑ quā arguit a maioritate rōnis , ut sicut in humana filii ēt fideles excludunt ꝑ d l.qsqs, multo magis in diuina,& sic ēt si fuerint orthodoxi uide gl.in d.§.interdum, insti.de succes.ab intest.& in l.ex iudiciorum.ff.de accus. & gl.in c.2.de hær.in 6.& in c sm leges eod. tit.in 6 Iser.in d.c.1.§.itaq; filii de stat.cōtra liber.& Boni.in tit.de hær.ubi refert Gofre. distinguere in terris Imperii non priuent limita,& uide ut ꝑ Fel.in d.c.uerg.in fi.ubi de 141 filiis ponit quatuor fallentias.†Qui filii ēt excluduntur pęnitus a quocunque beneficio ecclesiastico,& officio,& dignitate , ut dr in c.2.adhæc.de hęr.in 6 & ꝑ Matth.in constit. inconsutilem 18.no.& uide per Paul.Ghir. in tract.de hęr.3.q & in 4.q.& ibi qd si sint fideles filii,limita nisi pater fuerit emendatus. & egerit pœnitentiam ut in c.statutum,de hęr. in 6. ubi declaratur.d.2.decretalis, & Ang. in gl.che hai tra.la tu a pat.3.col.& uide in c.filii.eo.in 6.Intelligas tn̄ ꝑdicta de beneficiis, ut locum habeat in obtinendis non tn̄ in iā obtētis,ut no.gl.in c.satis ꝑuersum.56 .dist. & per Panor.in d.c.uergentis uers. sed circa prædicta.Et q filii contineant,an existentes, in ptāte,an uero emancipati,an adoptiui,an legitimati,an nāles tm̄, an nepotes ex utroque parēte,& qualr,& an fœmina,& qn̄, dic ut per gl & alios in d.c.statutum ꝑ Doct.in d.l.quisqs.& Ang.in d.gl.che hai trad. la tua pat.3.col. & q̄ post eū ibidem hnr ꝑ apostī. & ꝑ Fel.in d.c.uergentis.in fi.an differat crimē hæresis a crim.læsæ maiest.quo ad filios puniendos,& uide Matth.in d.constit. pactarenorū.in gl.ipsorū filii , ubi etiam ponit in qbus filius tenet ex delicto patris, & an econtra ex delicto filii,& ibi qd si filius est hæreticus,an pr teneat.& ibi qd si filius est emancipatus,an ex delicto patris teneat & qd si mr est hęretica.an excludat ēt ab extraneorū successione,& qn̄ post Ang.in d.gl.Quid autem de dotibus mulierū licet Iser.multa dicat in d.§.diffidamus,maxime in dote confessata , tn̄ expressum reperit in cap.decreuit.de hær. in 6.ꝑ ꝙ statutum dotes uxorū orthodoxorum illæsas esse nisi sciuerint uirum hæreticū a principio fuisse,non ex post facto,ut ibi per gl.& ꝑ Alex.in l.si cōstante,in prin.4.car. ff.sol.mat.sic,& in crim.læsę maiest.ut in d.l. qsqs.§.uxores,& in const.pœna carere uolentes,& ibi ꝑ Matth.in c.reg. itē statuimus, si forte cōtingat aliquos damnari, & ꝑ Par in tract.synd.in uerbo bonorum publicatio.Puniūt quoq; filii,nam si patres fuerint bāniti ex causa hæresis,ꝙ non pn̄t cōtrahere matrimoniū sine regis assensu,& mādato,cū fidelibus feuda tenētib.ut dr in c.reg. humanitatē 142 quoq; sectantes.†Sed infra quātum tp̄s peti pōt publicatio bonorū,& memoria defuncti dānari,& an filii, & ꝓximiores pscribere pn̄t dicta bona,& ꝑ quantum tp̄s,gl.1.l.manich.C.de hær.ꝑ tex.in l.si qs. C.de apostaubi ēt Bar.tenēt ꝙ per quinquēniū in utroq; crimine diuinæ,& humanę maiest.læsæ.& d. gl sequit Alex.post Bar. in l.fin.ff.de sicar. & ꝑ Rom.in sing.436.& Ang.in d. glo.che hai trad.la tua patria,in princ.4.col.gl.tn̄ in cap. 2.de pręscr.in 6.& in c.accusatus de hær.in 6.in uer.post mortem,& gl.in sum. 24. q.z. dicunt per 40.annos præscribi, & infra tantum tempus peti potest publicatio,& memoria defuncti damnari, & sequi ur in d.gl.che hai trad.la tua patr. Ang.& Albe. in l.1.C.de

apo.

apo.Mat.in rub.de apost.Pan.uero. & Fely.. in c.a nobis.col.2.uers.Em prędicta, de pscr. saluant ambas gl. ut iuris ciui.gl locum habeat in fisco imperii,& gl.iuris can. in fisco, eccl.eo modo ut supra, tn̄ est remittendum ad tradita per Doct in d.c.cum a nobis, sed Mar.uī sentire,in l.qui falsam, §. accus. col. ff.de fals.semper accusari posse, & præscribi non posse,sed non recte loquit simplr̄, ut ex prædictis patet,in crim.uero lęsæ maiest. in regno proditores nec filii,& alii descēdentes aliquo præscribere,tempore possunt sed qn̄ cunque uendicari possunt bona per fiscum, ut dicitur in c.reg.bona proditorum,in fi.

143 †Nunc de pęnis extraordinariis dicamus deinde qualiter ordinariæ, & extraordinariæ euadantur,postremo de pœnis receptatorū, & fautorum,punitur ergo hęreticus quod ī famis sit,l.1.in fi.C.de sum.Trin.& ibi Bar. & in l.Cassius,ff.de sen.& ideo testis esse nō pōt in iudicio,licet possit in cōtractib.l. qm̄. C.de hęr.Bar.in d.l.Cassius.& in d.l. 1. Bald. in marg.in uers.crimen,uers.hæresis.Spec.in tit.de teste.§.fin uer.qd de portantib.& uers. item ꝙ est Iudæus,& de off.om. in d.§.4. uide distōnem d.l.qm̄,ut cōtra orthodoxum,& Xpianum,non possit,pro eo uero sic, sed interesse nō prohibent,facit nam hęreticus est excōicatus,c.excōicamus, de hæret. sed excōicatus excluditur a testificādo, ut traditur in cap.ueniens,de test.ubi Felyn.in cap Rodulfus,de rescr.Alex.post Bar. in l.3.§.l. Iul. ff de test.Spec.in tit.de test.§.1.uer.itē quod est excōicatus.Item facit nam q prohibentur accusare,prohibentur testificari c.testes.4.q. 3.Bart.in rub.C.qui accus.po.Ang.in glo.nec non ad q̄relam, sed hæreticus accusare non pōt orthodoxum,ut supra,& hr̄ 4.q.1.capit. diffinimus.Spec.in tit.de acc.§.1.uers.itē excipitur,ꝙ est hęreticus,ergo nec testificari, uide tex.in d.c.excōm.§.credentes, & in auc. credentes eo.C.& un̄ sumit,& sic punit ēt ut nō possit accusare orthodoxū per d.c.diffin.

144 †Item punitur ꝙ si excōicatus d.§.credē.& ibi p Pan.1.not.& 24.q.3.notandū, & capit. dixit Apost.& c.ad abolendam, extende etiā in hæretico occulto,gl. & Card. in clem.1.§. pen.de hær.& clem.1.§.fi.de usu. vide gl.24. q.1.c.i.& p Mat.in cōstit.incōsutilem,4.not.

145 †Itē hæreticus priuatur oī beneficio,& offō,& dignitate,d.c.ad abol.c.si Papa,40.dist. 24 q.1.c.q cōtr apacē,& c.sta.de hæ.in 6.l.i. C.de hær.& in auth.cred.C.eod. & unde sumitur,& uide in cap.1.de schism.in 6. extende ēt in hæretico occulto,ut supra proxime.

146 †Item punitur hæreticus,qa eius filii usq; ad secundam gn̄onem excludantur ab offō, dignitate,iuxta c.2.& cap stat.de hær.in 6.c. uerg.eod.& in d.auth. Gazaros, & alibi usq; ad quartam gn̄onem,d.cap.1.de schis.in 6.& uide cum gl.de nepotib.in d.c. stat.eod.in 6. & p Paul.Ghir.in d.tract.de hær.3. & 4.qō.

147 †Item punitur quia caret sepultura,d.ca.2. de hær.in 6.& in c sicut eo.ibi uide Felyn.an corpus mortuū,& qn̄ puniri possit, & in c.si qs eps,eo.& in c. eod. de sent. excommunic.

148 †Item punitur,nā potest a quocunque impune occidi,& percuti,d.auth Gazaros,ibi di ffidamus ēt si sit clericus, ut p Card. in d. clem 2.§.ceterū,de elect.& Felyn.in cap.fin. de hæret.gl.in c.si qs deinceps,17.q.4. & sic amitti priuilegium c.si qs suadente,nam cū percuti pōt,non est excōicatus percutiens.

149 †Itē punitur mulier hæretica,nam ornetur filiam orthodoxā dotare licet alias si non esset hæretica teneatur,ut p gl.in l neq; mr̄,C. de iure do.Doct.in l.1.ff.sol. matr.Alex.post Bald.in l.2.C.cōm.de l.Ang in d.l. neque.

150 † Item mulier hæretica infidelis non gaudet priuilegiis concessis dotatis mulierib. de quib.in d.l.1.& in l.assiduis,C. qui potio.in pig.hab.ut dr̄ in l.1.& in auth.item priuilegiū,& in corpore unde sumitur,C.de hære. & Bal.iunior in tract.de dot.11.par.in 3.mēbro, 21.diff.nisi fuerit conuersa ad fidē qm̄ ea recuperat ut ibidem,& uide Bald.in rubr. C.de priuil.do.Arc.4. q.1.c.1.& p Camp.in tract.de do.i.par.Item caret beneficio Velleiani,ut dicit Arc in d.c.i.4.q.i.& filiusfamilias beneficio Macedoniani,ut ibidem.

151 †Item hæreticus non potest testari, ut in cōst.apostantes,ēt ad pias causas,ut per Fel. in c.si quis eps,de hæret.nec succedere, non cōtrahere,nec quocunq; alio modo alienare nec iudex esse,alias nulla redditur sn̄ia,& p cessus,nec aduocatus, nec tabellio, alias instrumenta,& acta nulla reddūtur de qbus in l.Manic.& in d.auth cred.de hær.& un̄ sumit & cap.si aduersus,& c.excomm.§.cred.de hęret.ubi agere non potest,sed bene conueniri,& per Iser.in cap.1.§. cred.de stat. contra lib.eccl.& in pract.Pap.in libello de rei uend. uer.ueris,& legitimis,& per Bar. in 2.consi. de tabell.& Specul.in tit.de off. om.in d.§.4. & in

& in ti.de instr.edi §. 8.uer. qd si cōfectū sit, §.12 uer. prohibetur, & uer.3.oppono. & p Mar.in pra in §.aggredior, ubi an gesta, & acta facta p occultum hæreticum, teneant, nec aliqd hęretico relinq pōt p Bar.in l.cum senatus, ff.de reb.dub.Bal.in l.2. C.q testa. po.ēt in testō militis nihil hre potest, nec legatum, nec fideicōmissum, nec hęreditatē: ut in l.fi.C.de hær. ēt si esset filius ut per Felyn.in d.c.si quis eps de hær.imò tunc fiscus uendicat l.3.C.de hær.& l.2.eo.uide Bart. in l.1 ff.de iure fisci. p Aret. in l.1.ff. de hæred. inst.4 col.& limita ut p Panor.in d.c. si quis eps seq. eo.& uide in auct.idem est de nestorianis, C. de hær. & ibi q occidens seipsum hæreticus non hēt hæredem. Item nec usucap. p hęrede: ut p Bar.in l.cōstat.ff.de usu.

152 pro hær. † Item hæreticus cogitur ad obseruantiam iuri, licet aliter q orthodoxus iuret, Card.in clem.1.§.1. de iureiur.sic, & iudæus ut p Mat.in cōst. eos qui sciēter.3.lib. 9.q.& in cōst.si qs ĩposterū, 6.no. 3.q. Doc. in c.fi.de iudæi.Ias.in pœ.ff.ueteris Bart. in l.Ait ptor, §.iurari, ff.de iureiur. & ibi Alex. ubi hæreticus cogit ad obseruantiam iuri ēt si aliter iuraret quam dret. Item hęreticus petere non potest restōnem rerū ecclesiasticarum, de quibus fuerit spoliatus, ut p Inn.

153 in c.ex parte de rest.spol.† Item hæreticus non potest hre christianum seruum l. Deo nobis, § fi.ubi Bar. C.de epis.& cle.sic, & iudęus c.fin.deinde, & in l.1.ne christia. Man. hær.uel inde. Item hæretici non pñt hre sinagogas sicut iudæi: ut in c.iudæus lo i.deinde 24 q.3.c.clericus cū seq.Cy. in l.2. in fin. C.de sum.Trin.post gl. ibi alias locus publicat, l.qcunq;, §.uniuersi, C.de hær.s. cōuenticulā.C.de epis.& cle.Matt.in rub in cōst. in cōsutilē, & in rub.cōst.pa c.Itē qa hæreticus ubique peccat, ubique puniri pōt de hæresi. Card.in Clem.2.§.deniq; 9.quęst. de re iud. & uide text.& gl.in c.ut cōmissi, eo.in 6.Itē hæreticus expelli pōt à ciuitate ne alios inficiat Bal.in l.nullus, C.de sacrosan.eccle.gl. in authen.si uero dñi, C.de hær.& Mat.in d.

154 rub.† Item hæreticus ēt reuersus ad fidem non ordinat, Felyn.in c.cum te, rescrip.uers. infidelitas pcedens, nisi fuerit reuersus, & abiurauerit iuxta c.saluo, 1.q.7.per qđ glo. in c.1.de censi.in 6. dicit abiurationē reprobari p scripturā.Itē hæres ab hæretico institutus in testō, agere non pōt ex eo ad hæreditatē l cognouimus, C.de hær.c.uergentis, & c.si qs eps, eo.Spec.in tit.de actore, uer. item q est ab hęretico īstitutus.Itē facta monitione non licet cū eo cōuersari c.dixit Apostolus, 24.q.3.& 24.q 1.c. q dignior, & c.omnis q cū seq.ea.q.Itē hæreticus non pōt rescriptū aliqd impetrare, ut p Spec.in tit.de rescrip. §.5.uer.Itē q est imperator, l.2.C. de sum.i Tri.Mat.in c.cōst.incōsutilē, 25.no.Itē ordinatus ab hæretico deponendus est.& ordinatio nulla reddit c.ordinationes, 9.q.1.c.1. & 2. de schisma, iunctis dictis p Panor. in rub.

155 eo.† Et not. q licet Papa accusari possit ut priuet si hæreticus sit, tñ si eligat ei non obstat exceptio hæresis Card. in cle.2. §.certū, de elect.uide glo.& Doct in c.licet, de elect. ibi, nulla exceptio, & ibi p Pan.de ueritate,

156 & in c.ad pbandū de re iud. † Itē puniunt hæretici, nā catholici eūtes ad hæreticorum exterminū cōsequunt indulgētias, & alia, ut in d.c.excōicamus, §.catholici Spec.eo. tit.in

157 fi.ubi uide de beneficiorū fructibus.† Item punit quia matrimonium cōtractum sciēter cū hæretico non tenet Spec.in tit. de diuor, uers.eo.modo, uide c.decreuit, eo.in 6.sed superueniens hęresis separat quo ad torum per Spec.in d.tit.de diuor.uers.item fit sed rebellio non separat Iser.& Matth.in cōst.pœna

158 carere, & ĩ cōst.pactarenorū, 2.no.2.q.† itē punit nam si fieret alienatio pditorum hęretico habentium oratoria orthodoxa à fisco uendicantur ut dr in l. si qui orthodoxæ. C. eo.Itē puniunt hæretici ut in l quicunq;, & in l curiales, & in l.arriani, cū seq.C.eo.Item puniunt in aïa, ut sit æternaliter damnatus nec ei psit suffragia mortuorū ut in c.firmissime, eo.& c.odi.24.q. 1.& Panor. in d.c. firmissime, in fi.de sacris perceptis p hęreticū an teneant, & p Paul.Ghir in d tra.de hær. & q. 2 ibi, quid si obtinet an prosint, & an priuet iure patro. dic ut p Gemi.in cap. 1.in princ.de iure patro. in 6. Item punit ut in c. fraternitatis, & in c.si quis eps, cum.seq.eo. & in c.fi.eod. ubi liberatur obligatus hæretico cum iuro. Sed an recuperat bona obligata, & pristinam obligationem si reuertitur ad fidem, dic ut ibi per Panor. Item punitur, nam officiales etiā excōicati possunt contra hæreticum ad requisitionem ordinarii aut delegati procedere, nec sententia erit nulla, & processus ratione excōicationis ut traditur in c.præsidentes, de hær.in 6.Item

punitur ut in c.sicut,& ibi Panor.ut excludatur ab omni cõmercio, & negociatione fidelium,eo.ti. Item punitur, nã ei indicitur publica pnĩa per crucis impositionem, ut alii terreantur,ut in c.1.de pœn.& 2.q.1. cap.si peccauerit.Itẽ punitur ut familia,& filii ipso iure sunt effecti sui iuris,& liberatur à patria ptãte,& emancipatio facta post heresim est nulla ipso iure,cũ fuerit ipso iure sui iuris ut dr̃ in cap.quicunq;, de hær.in 6.Pan. in c.fi.eo. Item hæreticus filius potest à pr̃e exheredari Pan.in c.Quintaual. 1.col. de iureiur.Item punitur ut in 24.q.1. per totam, nã non potest alium excõicare, nec priuare offõ, aut beneficio nisi alium hæreticum c. quisquis ea.q.& cap.seq.& gl.in sum. d.q.Et amittunt Spm̃sctm̃,& eius dona,ut ea qõ.c. hæreticus & cap.loquitur, & alias ut ꝑ totã illam q.& punitur ut supra in ꝓcessu forma to,& uide per Bonif.in tit. de heret.& in tit. de apost.ex quibus iuribus,& auctoritatibus eligere potest alias pœnas curiosus lector.

159 † Modo qualr̃ pdictæ pœnæ tam ordinariç,q̃ extraordinariç euadant subnectamus. Euitanr̃ aũt dictæ pœnæ si hæreticus abiurauerit hæresim pdictam,& ad catholicam, & orthodoxam ecclesiam redierit ueraciter, & non fallaciter,ut dicit tex.in c.ut offm̃.in pr. de hær.in 6.cum tñ distõne iurium c.ad abolendã,& cap.excõm.de hær.l.cogn.& l. Manich.& in auth.cred.& auth. Gazaros C.eo. & in corpore unde sumitur, & in l. 2. C. de sum.Trin.& in cap.accus.& cap.super eo.& d.c.ut offm̃.de hær.in 6.& 24.q.3. cap.dixit Apost.& cap.hæc est fides,24.q.1 in gb. no. & in cõst. eg.inconsut. cum.alleg. in d.c. distinguẽdo,aut leuiter cõstat.de heresi,& tũc facta ei monitione,ut ꝑ gl.in d.cõst.& ibidẽ ꝑ Matth. aut citatione si steterit ꝑ annũ, & nõ reddiderit ꝓ uero hæretico cõdẽnar̃. d.c. ad abolendam,& d.c.excõm.& d.auth.Gaz. & c.cum cõtum.eo. in 6. Sed an tunc statim & recusat iurare ut hæreticus puniar̃, dic ut ꝑ Pan.in d.c excõm.& Matth.in cons.pactareno ũ in 1.gl. & ibi an ex alia causa contumax sit excõicatus, & an amittat beneficia talis excõicatus ꝑ Doc.in cap.1.de iud. & in c.ueritatis;& c. contingit,de dolo & cõtũ.& Inn.in c.cũ bonç,de æt.& qual.si uero cõparuerit,& se purgauerit cum satisfactione, & pnĩa salutari euitat pœnas prædictas,& si relapsus fuerit nõ punir̃ ut uere relapsus licet aliter grauiter,ut dr̃ in d.c.accus.§.post gl.in d.c.cum contũ.& per Matt.in d.cõst in cõs. 18.not.post Arch.&Anch.in d.c. accusat.& ibi de tali satisfactione, & purgatione qualis esse debet puta ad cõstituendum aliquem pium locum,ut supra fuit dcm̃,aut plene cõstat de hæresi ut qa publice prædicat cõtra fidem,aut ꝑ cõfessionẽ, aut per testes quos repulsare non põt, ut per Iser. in c.1.§.deprhẽsi de stat.cõtra lib.eccl. & tũc aut nõ sunt cõdẽnati,nec lata est cõtra eos snĩa,& tũc si abiurauerit dictã hæresim uere, & nõ fallaciter,ut supra, iniuncta pnĩa salutari euitat pœnas pdictas,maxime ignis, ut dr̃ in d.c.ad abolendam,& in d.c.excõm.& in d.cõst. in. consutilem, adhibitis quatuor de qbus per Pan.in d.c.ad abolendam, 4.not.aut lata est snĩa,& cõdẽnatus est hæreticus, & tũc sunt opiniones hinc inde,nam quidã tenẽt ꝗ nõ sit locus pnĩæ per d.c.ad abolendam,ibi, cõfestim & spõte,& sic ante snĩam,& nõ post, cum metu pœnæ ignis gl. in ca.pen. de hær. tenẽt cõtrariũ,& Io.And.in apost. in d.c.ad abolendam,nam semper ante pœnam ignis põt pœnitere,& pœnam euadere,& hãc sequunr̃ oẽs tanq̃ æquiorem, & mitiorẽ, cum ecclesia nunq̃ claudat gremium redeũtibus nisi tm̃ relapsis in heresim:nã eis denegatur audientia quo ad pœnã corporalẽ euitandã tm̃, cõcedũtur sacra si manifesta sunt signa pnĩæ,ut dr̃ in c.super eo.de hæret.in 6. & in d.c.ad abolendam, ubi Felyn.& Paul. Ghir. in d.tract.de hær. 5.q.in fin. & Mars.in l.1.§. q.ff.de qõ.& in sing.378.inci.geminatio.& traditur in d.c.accus.bene tñ talibus(non dico relapsis) imponitur pœna perpetui carceris,c.excõm.lo 2 de hæret.in cap.pen.eo.uide Iser.in d.cap.1.§.quocunq; nomine,& §. satisfactionẽ post Host.in sum.eo.§.qua pœna.& §.qualiter, & Pan.in d.c. ad abolendã & Matt. d.cõst.inconsut. 20.not. & alios de quibus in dictis locis potest tñ cõmutari dicta pena, c.ut cõmissi,eo.in 6.Felyn. in d.c. pen.& ibi Pan. & Matth.in d.const. 20. not. Card.in clem 1.§.fi.de usur.ult.q. & dic plene ut per Paul.Ghir.in d.trac. in 7.q. quo ad clericos, & ibi an recuꝑat beneficia si pena cõmutat,& qñ ubi ꝗ aut statim paratus est se corrigere,corde non ficto, & recuꝑat fm̃ Arch.in d.c.ut cõmissi col.fi.uer.tñ clericus, aut post negõnem,& snĩam,& nõ recuꝑat, sed an tũc clericus sit deponẽdus anteq̃ immutetur, & perpetuo carceri mãcipet iuxta c.1.de hær.in 6.& iuxta.d.c.pen.ut ꝑ Panor. ibi.

ibid.& in d.clem.1.§.fin.ult.q.& per Fely in d.c.pen Pan.tñ residet ꝙ aut traditus est cu riæ seculari,& non expectatur nisi ignis pœ na,& executio,& tunc non auditur,aut non est traditus,& tunc admittitur pnĩa. cum in continenti dicatur redire,& non ex interual lo, & si ex interuallo non auditur nisi Papa cõsulto,ut dicit Iser ĩ d.c.1.§.quocũq; noĩe. arg.d.c.excom.§. sane, & Host.in d.§.qñ, & qualr̃, & an in oĩ parte iudici admittẽda sit pnĩa,& an lata snĩa ut euitet pęnas,& bona recuperet.dic ꝙ Host.in d.§.qñ.& qualiter, & de opinione Panorm.an sit uera dic ut ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.in 5.q.plene, & qualr̃ esse debet talis pnĩa,ut admirat̃ dic,ut

160 per eum per totam qõnem. † Firmã autẽ iuri redeuntis ponit Spec. in tit. de iureiur. post medium, & hr̃ de cõsecrat.dist.2.c.ego Beringarius,& not.gl.remissiue in uers.for ma,& in cap.ut offm̃, in princ. de hær. in 6. Et formam absolutionis cũ pnĩa ponit Mat. in d.const. incõsut.20 not.post alios ut per

161 eum.† An aũt bona recuperet indistincte, dic ꝙ gl.ita tenet 23.q.7.in sum.ubi dicit ẽt epatum recuperare, tex.in d.c.uerg.sentit ex quadam misericordia, & gratia restituenda, & ideo si non dicatur ꝙ restituitur ad bona, ea non recuperat,facit l.2.& 3.C. de abol. l. insulam,& l.fin.C.de sent.pass. rest. facit di ctum Bal.in l.si ademp.C.de sent.pass.& Sal. in l.fin.C.eo plene dic,ut per Card. in clem. 1.§.sane.1.q.& in cle.2.§.1.q.6. de hær. & in cle.2.§.1.ult.q. de usur. & Fely. plene in d. c. uerg.& ibi qd si fiscus alternauerit dicta bo na an recursus,& restitutus possit ea recupe rare,dic ut ꝑ eum,& apostil.post eum,& ple ne ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.6.q. per to tam qñ bona recuperat,& quę.& uide tradi ta per Fely.in c.quia de maior.& obed. in c. de hac,in fi.de acc.& in c.ex literis,de cõst.4. col.Doct.in l.fi.C.de re mil.Herc.& Mod.in l.si mar.ff.sol.mat.& in l.Gallus.§. & quid si tm̃.ff.de lib.& posth.cum ceteris alleg.& per Fel.in d.locis,& Doct.in l.sed si huc.§.lib.ff. de in ius uoc.& an recuperat ius pr̃onatus ꝑ Fely.in d.c.uerg.in uer.no.casum,& Doc.in c.qa,de elect.gl.1.q.7.q maximũ,& ꝑ Gem. in c.1.in prin.de iu.pat.in 6.An restituat̃ ad bona quæ erant alienata tpe confiscationis, uide Bal.in l.pen.C.de cap.& postlim.reuer. & Paul.Ghir.in d.q.6.ubi distinguitur, an alienata sint tit.lucratiuo,an onerofo,ut se cundo casu nõ recuperet.Et an ad bona sua per alium possessa,uide Bart.in l.si qua §.1. ex qui.cau.maio.Et an ad fructus bonorũ,& uide Ang.in auth.de hær.& fal.ĩ prin 2.col. & Bald.in l.fin.C de sent.pa.Alexan in d.§.& quis si tm̃,15.col.uer. p̃dictis ad.le.An ad ius fideicõm.sit restitutus uide ꝑ Doc in l.ex fa cto,§.Iulius Long.ff.de uulg.& pup. An ad snĩas latas contra ipsum ex debitis cuilib. ꝑ Bald.in tit.de pa.const.§.snĩę quoq; in prin. an ad feuda Bal.in c.1.ult.col.uersic. ponere hic fini.lex Cor. & Flor. in l.loci.§.sicus,ff. si ser.uend.Et an ad offm̃,& dignitatẽ Bald. in l.cum frẽm,C.de his qui. ut in d. Et an ad reconualescentiam test. Bart.in l.si quis filio §.qtũs.ff.de iniur.rup.rest.An aũt ad famã, ut possit esse capax officiorũ,& dignitatis,à quibus infamis excluditur,maxime ad testi monium,ur̃ ꝙ non:nam cessante causa infa miæ infamia non tollitur ut not.in cap. con stituit 17.q.1.cũ aliis multis alleg.ꝑ Mar. in sing.107.& 273.ubi dixit post multa simila ꝙ Iudæus etiam baptizatus, & conuersus ad fidem non est idoneus testis ꝑꝑ infamiã, & extat decis. sac. conf. sed hęreticus est in- famis, ergo conuersus non desinit esse infa mis dic ꝙ ẽt restitutus censetur ad honores, & dignitates,& testimonium per tex. in l. 1. C.de sent.pass.& l.fin.eo. in quibus Bart. & Bal.nam restitutus per gratiam censetur ad hæc restitutus ut dr̃ ĩ d.l.sed hæreticus cõuer sus restituitur ex gratia ut dr̃ in d.c. uergen. ergo & ad hæc restitutus censetur, nisi con. trarium statuatur in snĩa,ut dicit Bart. in d. l.1.& uide Alexan.in cons.112.uo.2.incipien. omissis argumentis nec ob. Iudæo, nam ei nulla facta consideratur restitutio,ex quo ni hil amiserat,ideo remanet cum sua causa,& ex his etiam ad pœnas extraordinarias resti- tutus censetur.Not.tñ ꝙ licet reuertatur nõ ordinatur,nec recipitur in aliquam dignita tẽ,nisi dispensetur,nec dignitate,& offõ ab hęreticis percepto fungi potest, ut legitur in 1.q.7.ex princ.usque ad c.requisitis, & in fi. c.præced.§.ex hac autem. No. tñ ꝙ licet hæ retico pœnitenti indulgendum sit,ut supra, tñ accusanti hęreticũ nõ indulg t,uidelicet, accusatori desistenti,ut ꝑ Mar.in l.q falsam, in fi.prin.ff.de fals.Pan.post Ioan.And.in c. excõm.lo.2.de hæret.De relapso uero in hæ resim qualiter puniatur,dic ut in d. c.ad ab. in fin.& in an admittatur ad pęnitẽtiã,& de

fensiones, dic ut ibi per Panor. & Fel. in c. accus. in princ. de hęr. in 6. & plene per Paul. Ghir. in tract. de hęr. in 10. & ult. q. distinguẽdo de leui suspicione, & ut graui ut primo admittatur nisi fuerit relapsus, ꝑ d. c. accus. secundo uero non admittit, bene tñ si admittatur debet incontinẽti fieri reuocatio, & ibi dicit ꝙ relapsus dr ne dum qñ in eadẽ specie hæresis: sed et si in alia ut in c. fin. ubi Pan. de hęret. licet supra dcm̃ sit, & an relapsi puniendi sunt ꝑ Bonif. in rub de hær.

162 † Nunc de receptatoribus, & fautoribus aliqua ꝑstringamus, in quo notandũ est, ꝙ puniunt credentes receptatores, & fautores hęreticorũ tñ diuersimode, nam credentes hæreticis sunt hæretici ut dicit text. in c. pen. de hęr. & ꝑ consequens ut hæretici puniunt, tñ fautores, & receptatores non puniunt, eadẽ pœna sed alia ut infra, & tñ ꝓmiscue tradit de credẽtibus, receptatoribus, & fauoribus, ut in c. excõicamus. §. credentes, de hæret. & in auc. credentes. C. eo. & unde sumit. dicẽdum tñ est dicit Inno. in c. 1. de sum. Trin & Matth. in const. pactarenorũ in prin. ꝙ sint hæretici, & ut hęretici puniant credentes, intelligit qñ hęreticis credũt cõtra sacrosanctam ecclesiã Rom. & fidem Xpianam, & ꝑ Pau. Ghir. in d tract. de hęr. 9 q. sed ut puniant ueluti receptatores locum habet in hæreticis simplr credẽtibus, tenentibus tñ illud qđ tenet sancta mr ecclesia, ꝑ talem simplicẽ credulitatẽ puniũtur, ut fautores, & non hær. & ita erit intelligenda gl. in c. accus uer. hæreticus, de hær. in 6. ubi dicit aliud esse in credentibus, & aliud in fautoribus: ut intelligat de credẽtibus hæreticis cõtra fidẽ: & ita intelligenda est et gl. in d. §. credentes cum alleget tex. in c. pen. in fin. eo. ubi loquit de credẽte non illa gl. intelligit de credente simpliciter fautore, & receptatore, & ita intelligit dcm̃ Card. in clem. 1. §. uerum, de hæret. in quantum dicit tales, & hæretici idẽ sunt, & ideo de ꝑdictis, & eorũ pœnis uideamus. Et notandum est ꝙ in his credentibus fautoribus, & receptatoribus diuersę pęnę statute unr iure canonico, ciuili, authenticorũ, & regni: nã iure cõi ueteri pęna publicationis domus ubi recipiebant, & cõueniebant imponebat, ut patet in l. cuncti hæret. & in l. quicunq; cũ sua distinct. C. de hær. & in l. 2. C. de sum. Trin. l. cõuenticulã, C. de episc. & cler. & nouiter in auct. de intard. colleg. hær. Federicus uero primus in d. c. 1. §. cred. de stat. cõtra liber. eccl. addidit alias pœnas ut ibi, & in auth. credẽtes. C. eo. uidelicet, ꝙ sit excõicatus ut et dr in d. auth. de intet. coll. hęr. in fin. & si neglexerint satisfacere ecclesiæ, & ꝑsisterint ꝑ annum in excõicatione infames efficiunt, & excluduntur ab oĩbus actibus ciuilibus. intestabiles efficiunt, & ab oĩbus publicis officiis, & honoribus excludebãtur, ut ibi dr. Iure aũt canonũ eadẽ pœna statuta reperitur ut in c. si aduersus, & in d. c. excõicamus. §. credentes. de hæreticis. Iure uero nouissimo addita extitit ultra priuationem prædictã, & exclusionẽ à talibus, & officiis publicis alia pœna, uidelicet, ꝙ filii talium sicut hæreticorũ excludunt ab oĩbus officiis, & beneficiis, & aliis actibus usque ad tertiam gñationem exclusiue ex paterna linea, & ad secundam in materna, ut tradit in c. 2. & in c. filii, & in c. statutum fœlicis, de hæret. in 6. nisi tales parentes fuerint emendati, & satisfecerint ecclesię ut dr in d. c. statutum. Nouissime uero in regno Imperator Federicus secundus cõsideras grauius istos fauores delinquere cũ sine talibus defensoribus hæretici diu manere nõ possent, & et aliorũ errores defendere unr ut dicit gl. in d. §. credentes, nouam pœnam addidit per nouã cõst. in c. pactarenorũ receptatores, ꝑ quã imponit pęna relegationis ꝑpetuæ cũ publicatione bonorũ, & filii eorũ. tanq̃ infames sunt repellẽdi à qbuscũq; actib. officiis, & honoribus publicis, nec et ad testimoniũ, nisi, & ipsi filii detexerint tales hæreticos ꝑ patres receptatos, & cõstito ꝑ eos tales hæreticos esse, tũc ex gra, & benignitate ad pristinã famã restituũtur, ut dr in d. cõst. & ꝑdictas pęnas incurrit receptator, & fautor si laicus sit si clericus ultra ꝑdictas pęnas deponit ab offo, et beneficio, ut dr in d. c. excõicamus. Host. in sum. eo. §. qua pęna, et ꝑ Paul. Ghir. i d. tract. de hęr. 9. q ubi ꝙ nõ licet eis relinquere aliqd nec i. ultima uolũtate nec inter uiuos, et ꝑ Bonif. i ti. de hær. ubi uide de credẽtib. receptatorib. et fautorib. et pęnis.

164 † Sed qd si nõ fauet nec receptat, sed tm̃ occultat hæreticos an pœnis ꝑdicti puniat, ut q a scit hæreticũ esse in aliquo loco, et nõ denũciat non tñ dico ꝙ ipse occultet ut euadat sciẽs esse hæreticũ: nã tũc ut receptator puniret, sed si tm̃ scit esse in aliquo loco nec iudici denũciat dic, ꝙ licet teneat eũ idicare, nã si tenet indicare ꝑditorẽ regis, ut dr in c.

reg.

reg.nuper apud Tranũ, ꝑ qđ tenet alta uo ce clamare ecce ꝓditor regis succurrite ut capiamus cũ multo fortius, & in hæretico, nã grauius est diuinam ꝙ humanã ledere maiestatem auth.gazaros.C.de hęr.& dcm̃ est supra & in cõst inconsutilẽ. in oĩbus est æquata cõditio.& ibi dr̃ ꝑ oĩa, & per Iser.in d.c.i. §.diuinã quam humanã, sed in humana denũciare d bet.ergo, & in diuina. Iser. in d.c. 1.§. satisfactionẽ. dicit mitius puniri debet quam receptator fautor nam saltem ad tp̃s relegabit cõtra l.1 C.de his q̃ latro,occul.ubi occultatore eadem pœna puniri dic ut ibi ꝑ Iser.assignantem rõnem quare secus in hoc 165 crimine.†Sed an ex quo diuersæ pœnæ imponunt iure canonico, & iure regni dicant dictæ pęnæ concurre cumulatiue an uero ꝑ nouas recessum intelligat à ueteribus. gl.in d cõst. tenet ꝙ ambæ cõcurrãt nec una per aliã tollat nã qñ statutũ imponit nouã pœnã ꝓut imponit d.cõst.pactarenorũ cũ dicat statutũ regni,ut tradit Mat.in rub.cõst. si dãna clãdestina,ꝑ talẽ nouã pęnã nõ censetur recessum à pœna iuris cõis ꝑ l. q̃ sepulchra C.de sep.uiol. de quo tñ plene ꝑ Sal. & Alb. in d.l.q̃ sepulchra.& Bar.in l.sanctio legũ.ff. de pœn.Alexan.post Bart.& Dyn.in l.1.ff.ui bon.rap.Mat.plene in.d.cõst.pactareno.in i. gl.uer. in eadem ubi ponit post p̃dictos decẽ limitat ad rĩam, & dixit gl.in c.1. de emp.& uend.& Bald.in l.1.col.6.C.de sum. Trin. & in l.placet.in auth.clericus.C.de episc.& cle. cũ cæteris allega.per Matt. in d.cõst.ꝙ si pro uno delicto ius canonicum imponit unã pęnã,& ꝑ eodẽ delicto ius ciuile imponit aliã, & delictum est mixtum,& utriq; fori, ꝑ tũc ambe pœnæ cõcurrunt,& una per aliam nõ tollit & tradit ꝑ Can. in c.cũ sit gñale. de fo. cõp.& ꝑ Mat.in cõst.multæ leges.1.lib. & in cõst.stat.1.lib.& in cõst.maiest.nr̃ę.3.lib.pœna ergo inducta à iure canonum de receptatoribus ꝑ d.cõst.nõ est sublata,sed ambæ cõcurrunt.opponit cõtra p̃dictam cõ. & c.de receptatoribus,nam iure cõi eadem pœna imponit receptatori q̃ & principali l.1. & 2.ff. de rece.& l.1.C. de his q̃ latro.occul. cũ aliis ꝑ gl. ibi sed hic imponit maior pœna, & tñ maius est delictum hæresis quam alia crimina ut patet ex supradictis, ergo eadem pęna deberẽt puniri Mat.in d. cõst.pactarenorũ i. col.dicit ꝙ fallit in hoc crimine,sicut in aliis criminibus ut ꝑ eum ibi,licet rñ cõtra rõnẽ fallentiæ non assignat. Bar.aũt in d.l.1.ff.de recep. dicit licet puniat receptator sicut delinquens, non tñ punit eadẽ pœna uel saltẽ tanta,& ideo dictio sicuti, non refert ad pœnę identitatẽ,uide ꝑ Matth.in d.cõst.2. not. 5.fal.& 2.q.& d.l.1.C.de his qui la. & ur hre locum in associante ut fugiat, & occultante reum,non aũt in simplici receptatore, adeo ꝙ maior pœna puniẽdus est quam simplex receptator.uel dic sm̃ Iser.in d. cõst.pactarenorum.& in d.c.1.§.satisfactionẽ,ꝙ legis latoribus nõ fuit uisum ꝙ eadẽ pœna puniat receptator ut tradat seculari cum publicatione bonorũ,& igni immittat, hñdo solum respectum ad criminis immunitatẽ, cũ mitior pęna esset ẽt in receptante rebellem,ut dr̃ in 166 l.metodorũ.ff.de pœnis. † Sed an sicut hodie receptans rebellem suspenditur cũ publicatione bonorũ,ut in d.c.reg. nuꝑ apud Tranum,& per Iser.in c.1.ꝑterea,q̃ sit causa bene.amit. in c. 1. §.de receptatoribus. de pa. iur.fir.sic ẽt erit in receptãte hæreticum, cũ ꝑ oĩa adæquata sunt crimina ut supra ur,ꝙ sic,stante adæquatione,ut statutum in uno, & in alio statutum cẽseatur. in cõtrariũ facit,nã extensio fit ex quadã cõiectura,& tacita mẽte statuẽtis ꝑ no.in l.apud antiquos C.de fur. q̃ tñ nõ summitur ubi daretur legũ correctio per tradita ꝑ Doct in l.1.§.huius studii ff.de iustitia,& iure.& traditur per. Mod.in auth quas actiones.C.de sacrosf.eccl. sed si daret talis extensio d.c. daret correctio d.const.pactarenorum cũ nõ ueniret pœna imponenda cumulatiue cũ maior pęna imponeretur ꝑ d.c.ꝑ ea quæ tradi. late Mar.in l.i.§.ꝑterea.ff.de q.& in cõs.101. & cons.61 cum allegatis ꝑ eũ. & pœna.d.c. esset imponenda,uidelicet c.nuper apud Tranũ non d. cõst.qñ talis fieret extẽsio,& sic ueniret priuatiue,& correctiue quæ nõ ꝑmittit extẽsio 167 ut supra. † An aũt liceat receptare cõsanguineum,& affinẽ hæreticũ, aut ei bene facere,gl.in d.§.cred.dicit ꝙ nõ ꝑ tex.in c.si qs eps.cum seq.eo.gl.uero 30. dist.c.1. & Pan. post eam in d.c.si qs eps & in seq. ꝙ potius est subueniendum fratri,& patri carnali hæretico in casu tñ necessitatis q̃ extraneo catholico.gl.in cap.accus.in ue..non possit.de hęr.in 6.dicit,ꝙ rõne necessitatis famis põt & ꝑ Th.2.2.q.31. art 3. Spec. in tit.qui filii sint leg.§.1 uer.quid si pater. Zab.in c.cum hęt.de eo qui dux.in ma. & in c.cum sit. de

iud.ubi Ana.Host.in sum.in ti.de temp.ord. §. sed pone ꝙ pr tuus. & Ioan. de Fant. in c. quiesc.42.dist. & in c.non satis.86.dist.& in 168 c.sicut in fin.el. 1.2.q.2.† Pro hoc facit, nã hospes excusat si dederit cibum,& potũ ban nito transeunti ut ꝑ Bar.in l.oẽs.la 2.uer.& hoc est utile.C.de agri.& cens. lib. 11.& in l. 1.C.de colo.ille eod. lib. & in l.Seiæ. §.idem quæsiit.ff.de fun.instr. & Mat.in d.const.pa. ctarenorũ.2.no.7.fallen.nam ꝑ dationem ci bi.& poti non dr receptare. l. i. §. quod aũt. ff.de ser.corr.Sed ꝑ occultationẽ.& receptio nem mercedis uel cohabitationem, ut per Bart.in l.1.§ i. ff de recepta. & in l.qui uas.§. qui furem.ff.de fur.Ang.Salyc.& in l.i.C.de his qui latr.Bal.in c.si cler.in princ.i. not. de pat. ten. ait cõsanguineũ nõ licet receptare impune per d.c.si quis eps.ex quo ur sublata agnatio,& cognatio ꝑ tale crimẽ cum rele get in ꝑpetuum.inst. de his qui sunt sui uel alie.iur.sic,& in uiolatore pacis,ut dr in d.c. 1.§ de receptatoribus.& ibi Iser. & Bal.& in c.i.§.cõuenticulas. 5.no.de pa.ten. nisi iura. uerit se ignorasse Rota. in decis. 415. & per Matth.in d.const.pactarenorũ 2.no.2.q.Li mita ergo nisi rõne euidentis necessitatis fa. 169 mis per gl.in d.c.accus. † An aũt liceat uxo ri,receptare,& subuenire impune de dotibus earum? dic ꝙ non, sicut in uiro rebelle ut di cit Iser.& Matth.in const.pœna carere. & in d.const.pactarenorũ.ubi Iser.in tali crimine hæresis, & in aliis locis ꝑ Matth. ibi. 2. not. 2.q.nam dotes non publicant ex hoc nisi, & ipsa commiserit rebellionem sic,& in hæresi cum parificent,& tradit in c.decreuit.de hæ 170 ret.in 6.† Limita ẽt nisi ignorãtes recepta uerit hæreticum, nam tunc ꝓbabilis ignorã tia excusat gl.in d.c.accus.in uer.non posset. in c.quicunque.in uers.scienter.de hær.in 6. quæ ꝓbat ꝑ iurm receptatoris, ut dicit Bal. in d.§.conuenticulas & Rota in d.decis.415. nisi esset famosus, & notorius hæreticus uel ꝓnunciatus tunc ꝓsumit scia, & non igno- rantia, ut per Bart. post gl.in l.i.§.i. ff.de re cept.Bal.not.ubi supra. & Mars.in cons.107. ideo dixit gl. in d. c. quicunque. ꝙ ꝓbabilis ignorantia excusat. q̃ tñ non diceret ꝓbabi- lis si fuisset notorius aut ꝓnunciatus hereti cus:bene tñ si occultus,uide alleg.in aliis cri. minibus,ut per Mars.in l.i.C.de rap.uirg. & Matth.in d.cõst.6. fallen.& not.ꝙ accusator debet articulare,& ꝓbare de sciẽtia alias suc-

cumbet,ut plene Dec.in c.à nobis.de excep. & Fely.in d.c.si quis eps Rom. in consil.471. 171 † Limita ẽt nisi ꝑ uim,& coacte receptasset hæreticum,per tradita ꝑ Bal.in l. indelictis. ff.de noxa.cum multis alleg. ꝑ Mar. in d.l.i. C.de rap.uirg.& Mat.ĩ d.cõst.pacta.2.no.3. q.& Mar.in l.i.col.11.ff.de sic.in princ.& in § diuus.& in l.eiusdẽ.§. itẽ is cuius. ff.eo.& cõs.25.& cõs.99. sed qd si semel tm recepta uerit an puniat.Arch.in d.c. qcunq; tenet ꝙ sic dummodo scienter ꝑ c.fœlicis.de pœ.in 6.& uide Mat.ĩ d.cõst.42.no.4. q.& uide Io. 172 de Arn.in commen. 41.de scient. † An aũt excuset in ueterata amicitia,dic ꝙ nõ: ut ꝑ Sal.in l.nullus.C.de male.Ana.in c.i.pen.col de male.Matth.in 2.not. 6.q. facit nam con. sanguinitas:nõ excusat, & sic causa natura. lis,ut ꝑ gl.in d.§.cred. ergo minus causa ac. cidẽtalis ut amicitia arg.no. in fi.C. de his q 173 uen.eta.imp. † Quid aũt si hæreticus rece. ptatus,pęnituerit,& hæresim abiurauerit,an ꝑ hanc pœnitentiã euitabit pœnam ipse re. ceptator, And. & Matth.in d.cõst.in 8.q.te net ꝙ non cum illa pœnitentia non extenda tur ad aliam ꝑsonam q̃ ꝓpriam ut ibi ꝑ si. 174 milia.† De receptatoribus aũt malefactorũ ex alia causa quam hæresis plene ꝑ Matth. in d.cõst. pactarenorũ. ubi ponit reg. & fal. lẽt.& in cõst pœnã eorũ.ꝑ Sal.& Mar. in l.i. C.de rap.uirg. & in l.is q cum telo. C.de sic. & per Sal.& Ange. in l.i. C. de his qui latro. Barr. & post eum Alex. in l.i.& 2.ff.de rece- ptat.Ang.in gl. uestem cœlestem. & in gl.& d.malef.semper asti.& Gand. in rub. de fur. 4.& 6.col.& de pœ.stat.in reg.per c.& prag. reg.ꝑ Matth.in d.i. not.& in rub.d.const.pa 175 ctarenorũ.† Et ex quo ponit pœna relega- tionis per d.cõst.pactarenorũ . talibus rece. ptatoribus, & fautoribus an per totũ regnũ erunt, & censent relegati si fuerint à iustitia rio ꝓuinciæ relegati. dic ut ibi per Matth. 5. nota.& ex quo filii sunt infames excludendi ab oĩbus actibus ciuilibus, & honoribus ut supra.& per Matt. ibi. 5.not.& à testimonio ferendo excludit ut ibi per Matth. ponẽtem alios casus in qbus infamis admittit ad testi monium ut in 8.no. an per emendationẽ ui tæ tollat talis macula infamiæ,dic ꝙ non ut no.gl.in c.testimonium. de testi.cum ceteris ut ꝑ Matth.ibi.7.no. Punit ẽt receptator qa caret sepultura, & si qs eum tradiderit sepul turæ excõicatus est,nisi ꝓpriis manibus ex- huma-

humauerit, qñ tñ eius ossa ab aliorum ossis distingui possent, ut dr̃ in d.c.quicunque, & ibi gl. uers.extumulem. Punitur ẽt ut ibidem nam si quis ad p̃ces receptatoris obtinuerit scienter aliquod beneficium ecclesiasticum, ipso iure talis obtinens priuat, & inhabilis efficitur quoad obtinenda, qñ tñ scienter, & ibi uide gl. an pontificalis dignitas includat. Item punitur si quis credens hęreticis dum esset in lecto peteret hæreticos cõsolatos iuxta prauam eorum consuetudinem nisi per filios eius ꝓbetur qualiter non erat sanæ mẽtis, & hoc per testes idoneos nõ domesticos, & familiares, priuãtur filii successione iuxta c.filii, uel hæredes, de hęr. in 6. puniũtur ẽt ut in c.in fidei eo.in 6. & puniuntur ut in d.c accus. §. si uero, & seq.eo.in 6. & puniũtur ut in d.c.ne aliqui, eod.in 6. Punitur ẽt, & fautor, & defensor officialis, ut in c.ut officiũ, in fin. eod.in 6. punitur ẽt ut in c.contra christianos & ut in c.si eo.in 6. & in c.sicut de hæret. & in c.excõmunicamus, §.cred. & in c.1.§.credentes, de statu contra lib eccl. & in authen. credentes, C. de hær. Punitur ẽt quia ei imponitur publica pœnitentia per Spec. in tit. de teste, §.i uersic.quid de portantibus. Item punitur extra ordinem arbitrio superioris, ut dr̃ in l.manichęos, C de hæretic. §. in eos, ibi auctoritatis nostræ aculei. Item punitur dum tp̃alis requisitas ut terram suam purget hæresi, & noluerit facere post annum ut eius terra occupari possit a fidelibus ipso tã quam defensore excluso, saluo iure directi do minii dñi, ut dr̃ in auth. si uero dominus, & uide unde sumitur, C.de hęr. & punitur ut in l.cũcti. & in l.manichęos, & in l.Arriani, l.qui cũque. & l.si quis.C.eo. ut loci possessiones, & domus publicentur dño sciente, & permittente. Et nota ꝙ tales receptatores fautores, & credentes non puniuntur aliis pęnis in iure non expressis, nec pœnis hęreticorũ p̃terq̃ credentes hæreticis contra fidem, ut dicunt gl.in d.§. credẽtes, & in d.c.accusatus, in uer. hæreticos, de hęr.in 6 si quis uelit uidere rationes quare filii taliũ puniantur tali pœna ex delicto paterno, dic ut per glo. & Matth.in d.const. pactarenorũ, ubi ẽt ponit qñ filius ꝓ patre, & econtra teneatur, ubi dicit patrem non puniri licet filius sit hęreticus, credens, fautor uel receptator, sicut cõtra, ubi rõnem assignat. de fugiente aũt ad hostes fidei, & de conductore hæreticorum remissiue dic ut per Matth. in d.const. pactare. in fi. Cetera curiosus lector perquirat. de hæreticis actenus per missa tamẽ protestatione finem faci o huic libello, ut si quid apte dictum non fuerit, aut perperam dcm̃ locutus assero iuxta formã. c.damnamus, in fi. de sum Trin & fide cath. ut silr̃ testat Bal.in cõs.scismatis in prin.cõs. quod ponit in rub.C. si quis ali. testa.proh.licet potius relator, & aliqualis sub ordinator & cõpilator potius uiderim q̃ ex nostro marte dcm̃ apparet, eum dicta auctoritatibus cõprobentur, iudicio tamẽ, & correctioni ecclesiæ submittẽdo. & in aliquo ab ea non discreptãdo ad laudem, & gloriam Redẽptoris nostri, & suæ pię, & immaculatæ uirginis Matris, & omnium Sanctorum. Amen. Valete.

SOLEMNIS AC PERutilis Tractatus, de modo procedendi contra Apostatas, Incerti Auct.

SVMMARIVM.

1 *Apostata quomodo citari debeat.*
2 *Procuratorem quilibet tenetur demittere, postquã semel citatus est, alias procederetur in contumaciam.*
3 *Præconia uox paucis innotescit.*
4 *Citatus docens se iusta de causa abfuisse restituitur.*
5 *Citatus postquam uenerit debet admoneri trina admonitione, ut iuri pareat ante sententiam.*
6 *Iudex non debet ad sententiam festinare excommunicationis.*
7 *Casus in quibus apostatæ perdunt priuilegium clericale, & quibus non perdunt.*
8 *Renunciare iuri suo uoluntarie, & eo spoliari a canone differunt.*
9 *Excommunicationis sententia quomodo ferri debeat, & num. 13. Et quid seruandum per excommunicatorem post latam sententiam si requiratur ab excommunicato exemplum.*
10 *Quid si excõicator nolit hunc ordinem seruare.*
11 *A sententia excommunicationis contra apostatam non appellatur, nisi iudex excedat modum incorrigendo.*
22 *In sententiis excommunicationis, & interdicti quid seruandum.*
14 *Induciæ a lege concessæ an possint per iudicem abbreuiari.*

15 *Annus licet à iure concedatur, & ex causa biennium ad prosequendum appellationem, tamen si iudici uidebitur expedire poterit recisius tempus moderari, & num.20.*
16 *Decem dies dantur fauore iurium ad appellandum, infra quos si non appelletur sententia transit in iudicatum.*
17 *Quatuor annorum tempus quod datur ad petendum rest. in integ non potest augeri, uel minui.*
18 *Homines subsunt iudicibus ratione iuris, sed ius est supra iudices & ideo in his quæ statum hominum dicunt. possunt iudices inspecta ueritate, & utilitate mutare, sed quæ tangunt statum iuris mutare nequeunt.*
19 *Princeps legibus non ligatur.*
21 *Limitatio ad supradicta, num 15 & 20.*
22 *Terminus ad arripiendum iter statutus à iudice, uicem habet peremptorij.*

QVia frequēter prælati religiosorum propter incorrigibiles Apostatas necesse hñt contra ipsos procedere, & sñiam excomm. ferre, ideo breuem, & utilem tractatum huic nostro opusculo subiiciam de modo contra prædictos procedendi. † Primo ergo citandus est Apostata, ut ueniat iuri pariturus, citabitur aūt tribus edictis siue denunciationibus, uel uno perēptorie ꝑ omnibus, ut in tali termino ueniat pariturus iuri, ut 24. q. 3. de illicita, & l. ad peremptoriū. & l. nonnunquam. ff. de iud. & semper citandus est reus si inueniatur, ut 4. q. 5 c quisquis, & c. 1 qui ma. accus. poss. & cap. Venerabilis, de dol. & cont. Si autem non inuenit citandus est ꝓcurator, si quem dimisit, † quē tenetur quilibet dimittere, postq̄ semel citatus est, alias procederetur contra ipsum tanquam contra contumacem factis denunciationibus ad domum suam, uel ad ecclesiam, ut c. causā quæ, & c. Venerabilis, de dolo, & cont. & c. aduersarius, de eo qui mi. in posse. & talis citatio dr̄ legitima ut d. c. causam quæ, & ꝑpetuat iurisdict. c. gratū. de off delleg. maxime si delegatꝰ nō sit certꝰ de morte, & obitu delegātis, ut ibi dr̄, alias si esset certus cōtrariū obtineret, qa tūc non ꝓcederet ut l. eiu qui. si cert. peta. Si autē nō esset certus, posset procedere, ut. §. recte. Inst. mand. Si ergo reus sic citatus non uenerit in termino statuto contumax reputabitur, & procedi poterit cōtra reū, nisi forte iudice sedente pro tribunali uenerit, tunc. n. non habebitur cōtumax, ꝓsumit. n. ꝙ parum uocem p̄conis audierit, ut l. diuus, de in integ. rest. † uox. n. p̄conia paucis innotescit, ut auth. qui semel, C. qūo, & qñ iud. & ꝑꝑ hoc æquitate suadēte poterit iudex expectare citatum in alterum diem, ut c. consuluit. de off. deleg. nam in iudiciis, & compromissis mora purgatur l. & si post tres. ff. si qs cau. & l. sancimus. C. de fideiuss & ideo si cōtingat in hoc casu ꝓcedit cōtra absentem, † si postea doceat se ab fuisse iusta, & de causa restituit citatus. c. cū Berth. extra de re iud. & ex qbus cau. maio. ꝑ totum. † Secundo postq̄ uenerit debet moueri, ut iuri pareat, trina aūt admonitione semꝑ est admonendus ante sñiam excōicationis, ut 16. q. 7. cap. omnes decimæ, & 17. q 4. de presbyterorum, & de senten. excōm. contingit, & admonitio appellatur à iure cōpetens, ut c. sacro. de senten. excōm. cap. reprehensibilis, de appe. poterit. n. una sola admonitione pro tribus moueri peremptorie, assignato sibi spacio competenti à iudice sicut dictum est de citatione. ut 24. q. 3. de illicita, & committitur arbitrio discreti iudicis peremptorium maturare, siue tēperare fm quod sibi uidebitur expedire, ut c. 1. de off. deleg. † non. n. debet iudex ad sñiam festinare, cum dicat lex, ꝙ prætor non debet festinare ad determinandum, ut iubeat possidere, ut l. si finita. §. sed si forte, de dāno infect. † nec ꝑdit apostata priuilegiū clericale ante dictā trinam admonitionē, ut capitulo in audientia, de senten. excōm. quamuis cōtrariū notari uideat in c. cum non ab hoie, & c. perpendimus, de sent. excōm. ubi dr̄, ꝙ occisores clericorū apostatorū non plectunt canone latę sñię: & iō non sunt ad sedē apostolicā mittēdi ꝓ absolutione, sed in hoc distinguas ꝙ inter apostatas qdā uiuūt tm̄ seculariter ad modū laicorū, & isti nō ꝑdūt priuilegiū clericale ante trinā admonitionē, ut dictū est. Alii uero q nō solū seculariter uiuūt admodū laicorū, sed ēt enormiter se immiscēt tyrānidi, & seditioni guerrarū cū armis, & hmōi, & tales ipso facto ꝑdunt priuilegiū clericale, ut dñt iura in contrarium allegata. Nec obstat ꝙ dr̄ clericus non potest renunciare priuilegio clericali. ut c. contingit. de senten. excommun. † quia aliud est renunciare iure suo uoluntarie, & aliud est spoliari iure suo à canone, & merito facinorum suorum, sicut fit in hoc casu. Tertio si

post

post trinā admonitionē noluerit iuri pare e poterit excōicari, debet† autem snīa excōica tionis in scriptis ferri, & causa excōicatio ni conscribi, ut appareat pp quam causam excōicatur, ut sit iusta, uel iniusta, & si excōi catus petit exemplum tenetur excōicator ei tradere illud, & de huiusmodi reqsitioni de bet confici publicum instrumētū, ut c. cum 10 medicinalis, extra de senten. excōicatio.† Si autem excōicator hunc ordinem non ser uauerit per unum mensem suspensus est ab ingressu ecclesiæ, ita tñ quod si durāte hmōi suspensione ingesserit se diuinis irregularis efficitur à qua non poterit nisi per Papam liberari, ut in d. c. cum medicinalis in fine. Eodē modo si qs iudex ferat snīam excōica tionis ante trinam admonitionem, est su spensus ab ingressu ecclesiæ. c. sacro. de sen ten. excōm. hoc. n. est gñale in aliis senten tiis diffinitiuis, ut in scriptis ferantur, quæ si non ferantur in scriptis non tenent, nec snīæ nomen merentur hr̄e, ut 2 q. 1. in pri mis, in fine, & c. statutis. In aliis tñ non est necesse causam exprimere in snīa, quæ mo. uet iudicem ad sententiandum. c. sicut, de re iud. Sententia uero excōicationis bene te net licet dictus ordo non seruetur, sed pro- 11 ferens suspēsus est ipso iure, ut dictū est.† Si aūt appelletur ante snīam excōicationis latā in talem apostatā uel incorrigibilē, nō ualet appellatio, & tenet snīa: qa cōtra disciplinā regularē, siue canonicā, nō tenet appellatio, ut c. licet. de off. ord. & c ad nostram. de ap- pellatio. & c. repræhensibilis, & cap cum spe ciali. in fine, nisi iudex modum excedat in corrigendo, tunc. n. tenet appellatio ut ca. de priore de appell. & c. super qōnum. §. nos 12 aūt de off. deleg.† Idē ēt seruandū est de sen tentiis interdicti. & excōicationis, qa quan. tū ad hoc pari passu incedūt istæ tres snīæ, ut 13 c. cū medicinalis de sent. excōm. lib. 6.† Sic aūt contra apostatas formabitur snīa, uel in corrigibiles. qm̄ iure caueť quod sint soliciti plati fugitiuos. & ineptos de ordinibus ad regularem disciplinā salubriter reuocare, & inobedientes per snīam excōicationis puni re, ut c. ne religiosi. de regula. & tu talis, & ta les q fuisti uel fuistis in nostro ordine, mūdū miserabiliter euagastis in uituperium, regu laris, & ecclesiasticæ disciplinę, & honestatis monemus te, ut ad tuum ordinem reuerta ris, aut aliā religionē ingrediaris tuæ saluti idoneā, ac tibi concessam s̄m nostri ordinis instituta tibi p̄fixo spacio triū dierū in quos nostram admonitionē, tā fideliter quā effica citer exequaris, quem terminū tibi pro pri- mo, & 2. & 3. perempt. assignamus, quod si non feceris ex nunc prout ex nunc, & ex tūc prout ex nūc inscriptis te ipsum sentētię ex cōicationis subiacere decernimus, uel excōi- 14 cationis, uinculo te innodamus.† Quarto uidendū est an iudex possit abbreuiare indu cias à lege concessas, & uidetur qꝫ sic, ut c cū sit, & cap. oblatæ, de appell. & c. ad consult. de re iud. & l. 2. ff. de re iud. & tertia q. 3. de iud. & §. spacium, & 20. dist. de his in l. 3. §. si quis condemnatus, de re iud. Ad hoc no- tandum est. qꝫ tp̄a statuta sunt de rebus, & causis humanis aliqñ fauore hoīum, aliqñ fauore iurium, & quia fauore hoīum dantur induciæ tp̄s citato, ut veniat ad iudicium pariturus iuris, & q̄uis tria debeant esse edi. cta, quorū quolibet debet cōtinere triginta dies, ut in authen. de legit. §. oē. iudex tñ mo derabit ordinem edictorū, & cōpendium, p̄. tu uiderit experire, pensata qualitàte psonę & tp̄is, & negocii siue causæ, ut l. nonnunq̄ de iud. & ideo si iudex nimis breuem termi. nū dederit, citatus nō reputabiť cōtumax si nō uenerit in termino statuto, & sic post ap pellationem hac dē causa factam processe- rit in causa grauando citatum irritum reuo cabitur, ut c. 1. de dil. Et idem puto in aliis q̄ 15 in fauorē hoīum sunt inductæ,† vt quo ad psequendū appellationē indulgetur annus a iure, & ex iusta causa biēnium, ut in d. c. cū sit, tunc. n. si iudex uiderit expedire poterit recisius tp̄s moderari, ut dn̄t iura primo alle gata: sic ēt puto in tp̄e dādo ei qui iusta cau sa ab ecclesia se absentauit, cui ad reuertēdū iura diuersa tp̄a statuunt, sicut habitū est in 16 prima parte summæ,† Fauore aūt iuriū danť decē dies ei cōtra quē lata est snīa diffinitiua ut appelleť, infra quos nō si appellauerit tiā 17 sit in rē iudicatā,† & tēpus quatuor annorū quod datur petēti in integrum restitutionē, & talia & similia, augeri uel minui nō pñt, de quibus hr̄. 2. q. 6. c. anteriorū. & c. fi. de in integrū restit. Sed quæ est ratio diuersitatis? 18 dicendum est† qꝫ hoīes subsunt iudicibus ra tione iuris, sed ius est supra iudices, & ideo in his quæ statū hominum dicunt, possunt iudices inspecta ueritate, & utilitate mu. tare, ut cap. licet, de feriis. in his uero quæ tangunt

tangunt statum iuris mutare non pñt, qa iu
19 dices iuri subiiciunt, excepto principe † q le
gibus non ligat, ut l. princeps, de legi. q̄uis le
gibus uiuere clementer ꝓfiteatur, ut l. digna
uox. C. de legib. Alibi tñ dicit ꝙ iure grauius
insurgunt cõtra contẽptores iudicis q̄ con
tra contemptores iuris. arg. l. Celsus, de ar
bitr. & l. sicut dies. §. fi. & l. si quis sciens. ff.
20 de contrahenda emptio. † Sed an iudex po
terit abbreuiare tp̄s appellationis, ut ante
annũ, uel post biẽnium qd ex iusta causa da
tur, teneatur appellãs finire causam appella
tionis? Ad hoc dixerũt qdam, ꝙ sic, quãtum
ad hoc ꝙ non sit negligẽs in exequẽdo sine
agendo, ut causam finiat, si cõmode ante an
num uel bienniũ non põt terminari, ne ap
pellãs uideat subterfugere ꝓcessum negocii
principalis, & sic aduersariũ suũ grauare, &
non iustitiam ꝓseq uideatur, si tñ non pos
set causam terminare, nõ esset sibi imputan
dum, arg. c. ex insinuatione. de appell. 2. q. 6.
anteriorũ. §. ad hoc, & sic intelligit quod di
cit canon, nisi forte iudex certum tp̄s fuerit
moderatus, infra quod terminet causam suã
ut c. cum sit. de appellatio. Alii dñt, ꝙ iudex
non potest tp̄s appellationis abbreuiare, ni
si appellans teneatur causam finire ante tp̄s
statutum à canone, uel à lege, imò habebit
semper appellans annum integrum uel biẽ
nium ex iusta causa, infra quem terminũ fi
niat causam suam, quo elapso firma manet,
& rata sñia, ut d. c. cum sit. & l. fi. C. de tem-
21 po. appell. † Sed pro tanto dicit, ꝙ iudex po
test recisius tp̄s moderari, quia potest termi
num statuere appellanti infra quẽ teneatur
coram iudice superiore cõparere ad quẽ a p-
pellatũ est, uel infra quẽ arripiat iter ad ꝓse
quẽdũ appellationẽ, qd si nõ fecerit poterit
iudex à quo appellatũ est sñiam latã execu
tioni mãdare, qa statim tenet ac si nõ fuisset
appellatum, uel si appellatũ fuit ante sñiam
põt postea ꝓcedere in causa. & rõ huius est,
22 † qa talis terminus uicem obtinet perẽpto
rii ut c. sæpe. & c. peruenit. el 2. de appell. si
uero nullum terminum statuat appellanti,
tũc appellãs hẽt terminus unius anni à lege
præfixum, & tunc per totum alium annum
non põt iudex procedere ad exequendum
sñiam, uel super principali. Sed anno elapso
potest, sicut dictum est, cum tp̄s statuitur,
ut c. reprehensibilis, & cap. consuluit. in fine
de appellatio. cum similibus. Laus Deo.

TRACTATVS.

Dom. Ioannis Thierry Lingonen, I. V. D. totam materiam fugæ laconice complectens.

SVMMARIVM.

1 *Fuga serui eius præscriptionem impedit, sicut animalis fuga.*

2 *Fuga facit semiplenam probationem, tamen non totam si aliter statuto disponeretur, licet quem in mala fide constituat.*

3 *Fuga est triplex, scilicet uoluntaria, causaria, & ignominiosa.*

4 *Fuga an proprie dicatur, quando quis latitat ut fugiat, sed non comprehenditur.*

5 *Fugiens in domum propriam an possit in ea capi, & per officialem pro debito ciuili extrahi.*

6 *Fugiens ad ecclesias an sit tutus.*

7 *Debito ciuili si quis ducatur per ecclesiam, non gaudebit ecclesiæ immunitate.*

8 *Titius homicida si non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit quendam sacerdotem deferentem corpus Christi aufugit ad ipsum, & eum accepit an ecclesiæ immunitate gaudere debeat.*

9 *Fures ecclesiæ an istud priuilegium habeant.*

10 *Fugiens de uno territorio in aliud, an per potestatis familiam, uel præpositi capi possit.*

11 *Fuga post accusationem an suspicionem faciat.*

12 *Fugiẽs cum gladio de domo in qua homo mortuus reperitur, an occidisset præsumatur.*

13 *Debitor fugitiuus, an creditoris propria auctoritate capi possit.*

14 *Fuga sola an faciat suspicionem.*

15 *Fugitiuus qui ad aliam patriam uadit an per loci iudicem citari poterit in quo deliquit, sine illius iudicis requisitione, cum hic criminis ratione forum fortiatur.*

HVius temporis conditionem prospiciens, quia plurimi cum deliquerunt, aufugiunt, ideo in præsenti tractatu Fugæ materiã inserere ausus sum. Et primitus est
1 notandum, † ꝙ fuga serui impedit eius præscriptionẽ, sicut fuga animalis, l. 1. & ibi Bal. C. de ser. fug. Fuga. n. reddit quem suspectũ, l. impuberibus, §. præterea, & ibi Bar. ff. de susp. tut & si existat leue indicium ad torturam Bald. in l non hoc. C. unde cogn. Spec.
2 in tit. de prob §. fin. uers. ult. no. ubi † dicit, ꝙ

fuga

fuga facit semiplenam probationem, tñ nõ totam, si aliter statuto disponeretur, licet cõstituat quem in mala fide, l.mala fide, & ibi Bald.C.de lõg.temp.præscr.quę pro lib. op. 3 Vnde est aduertendũ, ꝙ fuga est triplex.s.uoluntaria, causaria, & ignominiosa, Bal.in l.1. C.de ædi.act. Ideo quæritur. † Fuga an pro- 4 prie dicatur, qñ quis latitat ut fugiat, sed nõ comprehẽditur, uide Bald.in l.1.col.3.C.de ędi.act.& in l.1.C.de ser.fug. ubi dicit, ꝙ fugiens dr̃ latitare. Alexan.de Imol.in l.pen.de cust.reo.& fugiens de carcere quod inuenit apertum nõ facit indicium contra se.Bal. in l.succurrit.C.ex quib.cau.maio.Pet. de Sun. in l.bonæ fidei.C. de iureiur. tñ si reuertitur nõ dr̃ fugere nec tenetur pęna statuti de fugiente de carcere. Bald.in l.1.col.3.C.de ser. 5 fug.& in l.1.C.de ędil.act. † Sed fugiens in domũ propriam an possit in ea capi, & extrahi per officialem pro debito ciuili. Bal. & Alex.in l.plerique, de in ius uocan. contra Bald.in l.1.C.de sum.Trin. qui tñ loquitur, qñ fuit captus extra domũ, sed euasit, & in domum aufugit, quia põt de domo incontinenti extrahi, ita Alex.in l.quod ait.de adul.
6 † Item quęritur an fugiẽs ad ecclesias sit tutus, pro hoc uide tex.in tit.de his qui ad eccle.conf. Bart.in cõsil.incip.statuto ciuitatis Tudert.Oldr.in cõsil.4.quod est notandum 7 ẽt † ꝙ si quis pro debito ducatur ꝑ ecclesiã, non gaudebat immunitate ecclesię, ita Arch. 17.q.4.c.antiqtus, ex quo oritur alia q̃stio.
8 † Titius homicida non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit, quẽdam sacerdotem deferentẽ corpus Christi, aufugit ad ipm, & eũ accepit an gaudere debeat immunitate ecclesię, & primo vr̃, ꝙ sic ꝑ tex.in l.una.C.de his q̃ ad eccl.conf. Nam ꝙ aliquis in ecclesia tuetur est introductũ in fauorem Dei, ergo multo fortius si fugiat ad ipsum, arg.l.capitalium, § ad statuas, ff de pœn.& de ędil. edic. l quis sit fugitiuus, §.idem Iulianus, nam teste Arist.ꝑꝑ vnumquodque tale, & ipm ma 9 gis. † Sed quid de furibus ecclesiæ an habeãt istud priuilegium, & dicendum, ꝙ sic, in l. pñti, §.quod si in finibus.C.de his qui ad ecclesiam conf tex.in cap.sicut. de immunitate ecclesiarum quod põt intelligi ẜm Iac.de Bel.de furibus necessariis secus aũt in aliis. arg. de relig.& sump.fun.§.fi.& ff.de contrahen.emp.l.æde sacra, §.1.& C.de relig.l. si sepulchrum, & ibi. Bald. Vnde qñ quis in ecclesia deliquit, tunc iudex secularis non potest eũ extrahere de ecclesia, sed eps loci, & eum tradet iudici seculari si sit laicus.C.ad l. Iul. 10 de adul.auth. si quis ei. † Proprerea quæritur an fugiens de uno territorio in aliud per familiã potestatis, uel ꝑpositi possit c. & est dicendum, ꝙ non ita Bald.in addit.ad Spec. de cõp.iud.adi.uers.sed pone, ꝙ malefactor. Bald.& Flor.de san.Pet.in l.sicuti, §.Arist.ff. si ser.uen.Saly.in l.2.C.de exhib. re. Ang. de Aret.in tract.malef.uers.quod fama facit ꝙ est contra dictum Bart.in l.quod ait, §.quod ait, & ibi Alex.de adul.Bal. in l. quicunque. 11 C.de ser.fug. † Sed quærit̃ an fuga post accusationem suspicionem faciat.Bal.in l.1.ff. de reb.eorũ tenet, ꝙ non, quod est modo limitãdum ẜm Soc.nisi q̃s coram iudice fuisset minatus de accusando, licet adhuc nõ accusauerit, quia tunc ur̃, ꝙ fuga secuta faciat suspicionem, ꝑꝑ quod ex hoc resultat in multis casibus idẽ effectus, qui resultarẽt ex libello accusatorio ut est tex.singularis, in l. miles. § socer. de adult. Secundo, nisi alias frustra suspicio laboraret contra fugientem post accusationẽ tunc.n. maximam inducit suspicionẽ, arg.eius quod dr̃ in l fin. quibus mod.tut.& ibi Doct. Tertio, nisi post accusationẽ accusatus aufugiat de carcerib q̃a tũc contra eũ proceditur tanq̃ contra cõfessum de crimine, text.in l.eos, in fi. ff. de cust. reo. ibi gl.no.quæ ad hoc sæpe allegatur, Qñ ergo accusatus est captus, & aufugit, nõ habet locum dictũ Bar.cum statim possit cõdẽnari tanq̃ cõfessus, qđ intelligendũ est, si aufugerit, de carcere clauso, secus si de aperto, sicut de aula palatii, ubi iudex eũ stare ꝑcepit, quo casu si incarceratus fugiat, ostio dimisso aꝑto ꝑ negligentiã custodũ, tunc aufugiẽs nõ hr̃ pro confesso.ita tenet singlr̃ Bal.in l. succurritur, ff.ex quib cau.ma. & fuit dictũ originale Guil.de Cun.quod solemnizãt Lod. de Rod.in l.admonendi, ff.de iure, Quarto, limitatur, nisi carcer fuisset fractus, ꝑ tertiam ꝑsonã, non data opera incarceratorũ, q̃a tũc est eadẽ ratio, quę est in ostio dimisso aꝑto, ita tenet Lãfr.de Oria.in l.fugitiui.C. de ser. fug.gl.in §.si uero quidã, in authen. de exhi. 12 reis: † Finaliter quæro, an fugiẽs cũ gladio de modo in qua repitur hõ mortuus, ꝑsumitur occidisse, & Doc.& Bal.in l. fi. C. de ꝓb. & in l.neq; natales, eo.ti.dñt, ꝙ sic, ita Ang. in tract.malef. uers. qđ fama.Ang. & Alex. post.

13 post Bal. in l. 2. ff. de fur. qđ uidi ĩ prax. † Sed queritur, an fugitiuus debitor possit capi au ctoritate creditoris, Spec. in tit. de renun. uer. Itẽ est beneficium, tenet ꝙ sic. qđ est uerũ, & sic intellige, ut iudici p̃sentet. non ut occida-
14 tur ita in tit. de accus. §. 1. uer. hoc tñ. † Ad hęc q̃ritur, an fuga facit solam suspicionem. Bar. in l. admonẽdi, de iureiur & ibi gl. tenet ꝙ faciat semiplenã probõnem, qđ est limitã dum ƒm Soc. nisi quis timore familiæ recto- ris aufugiat, & postea citatus à iudice cõpa- reat, tunc. n. purgatur oĩs suspicio. text. in l. quis si fugitiuus, §. 1. ff. de edil. edic. Item fal lit nisi aliqua causa excuset fugientem, puta tenere partialitatẽ in ciuitate, uel qd aliud, d. l. qs sit fugitiuus. §. apud Labeo. Item limi tandum est dictũ Bart. ƒm Soc ꝙ fuga iudi cium facit, ut dr̃ in dict. l. admonendi, & cla rius in l. l Corn. ff. ad Senatuscon. Syllania. uidelicet qñ aufugit ante accusationem de se factam, secus si post, quia tunc licuit sibi sanguinem redimere, in l. 1. in fin. de bon. eo rum. ubi Bart. tenet per illum tex. quod est intelligendum quando delictum erat capita le, ex quo aut debebat occidi aut membris mutilari, secus si esset imponenda pecunia ria pœna. Tñ est notandum, ꝙ in casu spe ciali fuga plene probata, l. cõsiliarios, & ibi
15 Doct. C. de asses. † Finaliter q̃ritur, fugitiuus qui uadit ad aliam patriam, an poterit citari per iudicem loci in quo deliquit sine iudicis req̃sitione illius loci, cum hic forũ sortiatᷣ ra tione criminis, ut C. ubi de cri agi opor. au then. qua in ꝓuincia. Aliq dñt ꝙ sic, & alle- gãt pro hoc text. in l. oĩs, §. si uero apparitor. C. de episc. & cler. & in l fin. ff de off. præ- fec. urb. nec obst. l. fin. ff. de iuris. om. iud. tñ cõtrarium seruatur de facto, unde aut com misit in illa iurisdictione extranea, aut non. Si in illa commisit, tunc debet iudex q eum cã prum detinet primo ipsum puniri, si cri- mẽ ibi commissum sit tale, ꝙ non impediat executionẽ alterius iurisdictionis: utputa si crimen si tale. qđ mortẽ non exigat, & aliud primo cõmissum mortẽ exigere: q̃ tũc pri mo de minori pœna deinde, de maiori esset tractãdũ. ff. de accus. l. si cui. §. fi. & sic in loco captionis põt manum, uel aurẽ amittere, & deinde est remittẽdus ad aliã iurisdictionẽ, in qua maius, uel æquale crimen cõmisit: & sic executio una aliam impedire non debet ita Bart. in d. l. si cui, §. fi. supra allegato.

TRACTATVS.

De bannitis: Per dom. Iacobum de Arena, editus.

SVMMARIVM.

1 *Bannitus quis dici possit, & cui æquiparetur.*
Deportatio uel relegato totus mũdus interdicitur.
2 *Bannitus ubique stare potest, nisi in ciuitate in qua bannitus est.*
3 *Bannitus filios in potestate retinet.*
4 *Curator filio banniti datur uti filio eius qui apud hostes est.*
5 *Bannire aliquem faciens curare debet quòd ban- num sit certum, alias non ualet.*
6 *Bannum an ualeat, si ita dicatur, bannimus here des tuij.*
7 *Bannum tenet si citatio facta reperitur quòd qui- cunque est hæres talis compareat ad se excusan- dum.*
8 *Citatio requiritur ut quis in banno ponatur.*
Modus citandi qualis sit.
9 *Citatio de mandato iud fieri debet limit ut ibi.*
10 *Citatio debet fieri in tali loco quòd ille se sentiat citatum.*
11 *Bannitum ipso iure non ualet. si banniti citatos esse negant.*
12 *Citatio de consuetudine ad domum fit, citatio ad domum subsidiaria est.*
13 *Præconi soli an credatur si dicat se citasse.*
Metu pœnæ homines à delicto arcentur
14 *Notoria multa dicuntur, quæ non sunt.*
Notorium id dicitur, quod nulla tergiuersatione celari potest.
Notorium quod non est, per iudicem pro notorio haberi non debet.
15 *In ius uocari nemo debet sine iudiciali præcepto.*
16 *Banniti an impune offendi possint, & num seq.*
17 *Statuta permittentia bannitum occidi de iuris subtilitate non ualent.*
18 *Banniti conuenti in suis defensionibus, an audian tur.*
Iudex mitior lege esse non debet.
19 *Mens legis, & non eius uerba attendi debet.*
20 *Bannito agenti omnis audientia denegatur, quid si ab alijs conueniatur.*
21 *Hæreticus non agit, sed conuentus se defendere potest.*
Excommunicatus non agit. sed se defendere potest.
22 *Bannitus si contra alium bannitum agit, an conuen tus banniti exceptione uti possit.*

23 *Bannitus*

23 *Bannitus procuratorio nomine agens an audeatur.*
24 *Bannito quod denegetur audientia, in honorem prae oris factum dicitur.*
25 *Bannitus si succedat cuidam non bannito si haereditario nomine agat, an banni exceptio ei obstet.*
26 *Bannitus si bannito succedat, an si haereditario nomine agat, & banni exceptio obstet.*
27 *Banni poena uti personalis ad haeredes non transit.*
28 *Bannitus si non agit, sed alius eius nomine, audiri non debet.*
29 *Bannitus si iura sua alteri cessit, an cessionarius agere possit & infra num. 34.*
30 *Leges ludibres esse non debent nec uerbis impositae.*
31 *Filius si in magistratu ius iniquum statuit, ob quod ei obst. exceptio, patri tamen non obstabit.*
32 *Dolus uel factum cedentis cessionario obesse non debet.*
Exceptio banni personae cohaeret, & illam non egreditur.
Actio mutata uidetur persona actoris mutata.
33 *Exceptio quae obstat cedenti, an cessionario obstet.*
35 *Bannitus an ad officium eligi possit, stante statuto quod bannitus consul esse non possit.*
36 *Praeceptum in lege magnum est, obedientiam magistratibus per subditos praestari.*
37 *Bannum est quaedam multa.*
38 *Republica per magistratum repraesentatur.*
39 *Dispositio, quae ab initio inutilis est confirmari non potest.*
41 *Clausula statuti sequens per praecedentia declaratur.*
41 *Maritus qui esse prohibetur, licite sponsus fit.*
42 *Veniens contra factum suum audiri non debet.*
43 *Probatum semel improbari non debet.*
44 *Contractus & dispositio deducta ad causam a qua incipere potuit, conualescit.*
45 *Tria in quolibet officiali concurrere debent.*
46 *Statutum uel consuetudo est quasi lex.*
47 *Lex ordinariam iuris dictionem dat.*
48 *Iure sua sine culpa quis priuari non debet.*
49 *Delegatus uice delegantis fungitur.*
50 *Quod quis sua culpa non habet, perinde est ac si non haberet.*

Quoniam bannitorum materia utilis, & quotidiana est, & circa eam plurima sunt aduertenda. Ideo circa illam plures quaestiones subiiciam; † & primo quis possit bannitus dici, & cui bannitus aequiparetur, an deportato, an relegato, de quo tangitur inst. quib mod. ius patr. potestat. soluit, §. relegati, in gl. Sed tex. in l. qui cum maior, § his demum, ff. de bon. lib. hoc expresse determinat. Verũ quidam dñt, & non male, ꝙ illa gl. non est uera, q̃a maxima dissonãtia est inter eos q̃a deportato, uel relegato totus mũdus interdr̃, excepta insula in quam deportat̃, uel relegatur, sed in bãnito est ecõtra. † quia ubiq; potest stare, & habitare excepta ciuitate ex qua exbãnitur, ut in anthẽ. qua in ꝓuincia. C. ubi de crim. agi opor. † Itẽ bãnitus filios in ptãte retinet, q̃a certi sunt modi, q̃bus patria ptãs soluitur, inter quos bannũ non numeratur, ergo &c. arg. l. patre furioso, de his q̃ sunt sui, uel alie. iur. & l. obligationũ fere, § placet, ff. de actio. & obl. † & filio talis banniti dabitur curator, tanq̃ filio eius q̃ ab hostibus capitur, ut l. mutuo, §. ei cuius, ff. de tutel. Itẽ sicut aduentitia nõ quaerũtur patri, nisi quo ad usumfructũ, ut in authen. ut lice. mat. & auiae in prin. & §. tã is. in stit. q̃bus mo. ius patr. potest. soluit, & l. fin. C. de sent. pass. ita, & ei q̃ in banno ponit̃, & describitur, de speciali, & nominatim ponit̃, nec sufficit quod gñaliter fiat, sicut dicit̃ in exhaeredato. ut in §. nominatim. inst. de exhaer. lib & l. fi. §. 1. de lib. & posthu. sicut ẽt dicit̃ in excõicatione. ut in c. 2. de off. ord. † Vnde ponens, uel poni faciens aliquem in banno, debet curare ut bãnum sit certum, & bãni sñia alias nõ ualet, ut in §. curare. inst. de actio. & C. de sñia quae sine cert. quant. per totum. Et le. tutor. & lege duo sunt Titii. de testam. tut. & l. interpres. de haered. inst. & l. quidã, §. Pomp. de arbitr. & l. 1. de iure do. Sed si ita sit factum † Bannimus haeredes, an ualeat quidã dñt, ꝙ sic, si nominatim sit factũ arg. §. masculos. inst. de exhaer. lib. & l. Titius, de lib. & posthu. & l. 3. §. nominatim, de iniust. testa. & l. certũ, ff si cer. pet. & l. nominatim, de cond. & demõstr. Alii quod nõ ualeat, q̃a in gñe, & confuse factum, cũ nõ sit designata certa persona. hic põt distingui, quia aut ꝑ acta cõstat q̃ sint haeredes, & tũc ualet bãnũ, & eius effectus locum habet, aut non cõstat ex actis, & tũc secus, arg. l. in summa. de re iud. & d. §. Pomponius, maxime si tanq̃ ipse, & ꝓprio nomine experiat̃, & sic nõ facit tanq̃ heres, arg. l. si pater. de adoptio. & l. Itẽ eorũ, ff. quod cuiusq; uniuer. nom. & § q̃a uero, in authent. ut nulli iud. & c. aduersus. de immun. eccles. † Sed pone, inuenit̃ facta citatio, ꝙ quicunque est haeres talis compareat ad se excusandum, & ita fuit in loco haereditatis

ditatis publice proclamatum, an teneat ban
8 num, dico ꝙ sic, & ita seruat cõsuetudo. † Ad
hoc autem ut quis ponatur in banno, debet
legitime citari, alias non posset legitime ban
niri. Modus aũt citandi erit ẽm locorũ diuer
sas consuetudines, arg. l. uenditor. §. si cõstat
ff. cõm. præd. uel deficiẽte cõsuetudine, ẽm
ius cõe, & ẽm ea q̃ habes l. & ad perẽptoriũ
ff. de iud. cum seq. & l. 2. & l. consentaneum
& authent. qui semel C. qũo, & quan. iud. &
l. qui crimen, qui accus. non poss. & l. contu
macia, de re iudic. & l. absentem, de pœn.
9 † Item citatio debet fieri de mandato iudi-
cis, quia nullus debet exhiberi, nisi quem iu
dex mandauerit exhiberi, l. fin. C. de exhib.
re. & l. quicunq;, qui accus. non poss. fallit in
casibus q ponunt ĩ ti. quan. lic. sine ind. uin.
& l. 1. de rap. uirg. & l. interdũ. §. qui furẽ, de
fur. & l. ait ꝑtor. §. si debit. q̃ in fraud. credit.
10 † Item debet fieri in tali loco ꝙ ille sentiat
se citatum, uel per eum stet quominus sciat,
uel ad eius notitiam perueniat, ut quia fecit
ostia claud. arg. l. uim facit, q̃d ui aut clã, &
l. si dictum, de euict. nam sine causa non fuit
statutum ut litteræ trãsmittant̃ ad magistra
tum illius loci ubi citatus degit, nisi ad hoc
ut eidẽ citatio innotescat, ut l. 1. de req. re. a-
lias sufficeret ad domũ facta citatio, ut l. 4.
§. abesse. de dã. inf. & § prætor, & l. scire opor
tet, de exc. tut. ut l. ut perfectius, C. de ann ex
cep. & l. sed neq; ff. quæ sent. sine appell. re.
11 † Et si tales bãniti negant se citatos, bãnum
ipso iure non ualet nisi de citatione ꝓbetur
arg. l. ea quæ, C. qũo, & quan. iud & l. de uno
quoque, & l. cont. §. cõtumax, de re iud & l.
1. §. Itẽ cum ex dicto. q̃ sent. sine appellare, &
§. qñq; §. 1. de publ. & cap. q̃m contra, de pro
bat. & l. 1. de relat. C. & l. nec causam, de app.
& § illud, in auth. de his qui ingred ad app.
Asserenti enim &c. ut l. actor, & l. ei qui. & l.
12 asseueratio. de non numera. pecu. † Sed cõ
suetudo indistincte seruat. ut ad domum cũ
citari sufficiat, & nõ mirũ, arg. l. lex cẽsoria,
de uerb. sign. est. n. substantia ad domum fa.
cta citatio. l. 3 de lib. agn. & cap. causam. &
dolo, & contumac. & l. de ea, §. fi. quib. mod.
13 in possess. eat. † Sed an in talibus citationib.
credatur soli preconi dicẽti se citasse, q̃dam
dñt ꝙ sic, quia ipsi iurant, suum offm̃ bene,
& legaliter exercere, & facere, uñ immemo-
res non præsumuntur &c. l. fin. C. ad l. Iul. re
pet. & cap. ad audientiam, de pręscrip. immi
net. n. pœna falsæ relationis, l. 1. §. si quis, &
§. fin. ff. de fal. Itẽ promouerentur ab ordine
l. 2. C. de sport. & l. diuus, de exhib. re. metu
enim pœna hoĩes arc ntur à delicto. l. 1. de
iu. & iur. & l. 1. C. ad l. Iul. repetund. & maxi-
me apparitores l. apparit. C. de exact. trib.
Item q̃d eis cradatur, uτ expressum in l. ma.
gis puto. §. ne tñ, ff. de reb. eorũ, & l. 1. de pręs
fec. urb. sol. dic ꝙ ei nõ creditur, q̃a uxor uni
ca reputatur, & uox unius &c. l. iusiurãdi, C.
de testib. Itẽ q̃a nec ipsi iudici crederetur, ut
l. ne in arb. C. de arbit. & de accus. l. ea q̃, C.
de decur. lib. 12. l. 1. & l. diuus, de cust. recor.
Alii tñ dñt eis esse credendum, sed non sim-
pliciter, sed dñt, ꝙ aut refert notoria, & tunc
ei creditur, aut non refert, & tunc ei non cre
ditur, argum. l. ea quidem, de accusat. & l. si
uero, § qui pro rei, qui satisd. cog. & cap. eui
dentia, de accus. Et per hoc pñt concordari
14 prædictæ opiniones. † Nam multa dñr no-
toria, quæ non sunt, si allegetur, q̃a notoriũ
esse dr̃ illud quod probari põt arg. l. ciues, C.
de appell. & cap. consuluit, de prec. Verumtñ
illud proprie est notorium, quod nulla põt
tergiuersatione celari, cap. fin. de cohab. cler.
iudex ergo ꝑcaueat ne quod nõ est notoriũ
pro notorio habeat, & ẽm hoc intellige d. l.
ea quæ, & l. qui sepulchre, de sepul. uiol. Alii
dñt, quod ex qualitate, & cõdõne personę ip
sius referentis, ei creditur, uel non creditur,
arg. l. diui, de lib. leg. & l. legitimas, de leg. tu.
& l. fi. de accus. & l. test. de test. tut. Alii dñt
melius, quod aut refert de facto partis, ut ta
lem deliquisse, aut de facto proprio. s. se ci.
tasse. Primo casu non creditur. Secundo sic
d. l. Diuus, & l. qui sepulchra, & l. ea quæ, ꝑal
legatis, & rõ, quia in illis ꝓbõ liquida requi
ritur l. fin. C. de ꝓb. & l. ubi de falso, nisi per
sonæ qualitas aliud suadeat, & in secundo ẽt
non creditur, arg. l si cui, & accus. & l. tutor,
§. qñ, de susp. tut. Sed ad hoc procedat quod
not. in l. 2, C. de suspect. Sed eo iure non ha-
15 bebitur pro citato, † quia sine præcepto iu-
diciali nemo debet in ius uocari. l. 1. de req.
in auct. de quæst. circa medium, tñ si reus ue
lit probare contrarium, optime audietur ẽm
formam l. optimam, C. de contrahend. stip.
16 de quo in cap. cum paratus, de appel. † Sed
nunquid banniti possint impune offendi. &
cum in causis ciuilibus, uel criminalibꝰ us cõ
ueniunt, an debeant audiri. dico ut plurimũ
per leges municipales permissum quod im-
punc

pune possint offendi, & quod eis ius non reddatur, sed omnino audientia denegetur & ita solent dicere statuta. De iure uero dico bannitum offendi non posse, quia siue comparentur relegatis, siue etiam deportatis impune non poterunt offendi, quia relegatos, uel deportatos non licet occidere, cum non sit de illis casibus, in quibus qui possunt impone occidi, ut l. 1. & 2. C. quan. lic. si. iud. uin. & C. de deserto per totum, imò. & quic. quid in illis reperitur non debet ad bannitos trahi, arg. l. cum quidam, da lib. & posth. imo fauorabiliter est i interpretandum, ut l. interpret. de pœn. & l. quoties, de reb. dub. & talis interpretatio esset ambitiosa, q̃a homĩes uita priuaret, & aliis materiã delinquẽ 17 di daret. † Imo, qđ plus est talia statuta hoc expr̃sse permittentia non ualent de iuris subtilitate, l. 4. de decret. ab ord. fac & l. decern. de episc. & cler. Alii tñ dñt, & male, quod bãnitos licet impune occidere, quasi sint apostatæ, argum. l. quidam. de pœn. & l. §. his q̃bus, de leg. & apostata idem est sine ciuitate & iuris dictione, quasi ciuilia sint eis denegata, & ita cõsuluit Guido de Suza. & male ut dixi. Verum tñ statuta, & consuetudines ut 18 plurimũ cõtinẽt expresse p̃dicta. † Et posito ꝙ expresse cõtineãt, uideamus an cõuenti in suis defensionibus audiantur, si conueniantur, & quidam ꝙ non, quia lex dura est seruanda. l. prospexit. ff. qui, & a quibus, & l. quod constitutum, de milit. test nam iudex non debet esse mitior lege, in authen. de iud. §. oportet, & l. seruos, C. ad l. Iul. de ui. Item quia talis lex municipialis simplr̃ ei negat de 19 fensionem, & non distinguit, ergo &c. † In contrarium ur̃. quia non uerba legis dura, sed eius mens debet attendi, arg. l. quamuis de in ius uocan. & l. adigere, § quamuis, de iure. patron. & l. scire, §. aliud, de excus. tut. & non est de mente legis municipalis, qđ saltem in suis defensionibus non audiant. odia enim sunt restringenda, l. cum q̃dam, de lib. 20 & posth. † Dico ergo. qđ bãnito agenti, & litem mouenti, omnis audientia denegatur, & ita debet intelligi statutum, sed si ipse ab alio cõueñiatur molestatur ꝑ uiam, & tunc in oĩbus suis defensionibus audiatur. sic & alias ꝓhibitus agere, tñ conuentus potest se defendere, l. libertus, de in ius uocan. & l. seruum, de appellat & l. si non defend. de pœn. 21 † Sic ẽt dr̃ de hæretico, quod ipse non agit, tñ conuentus põt defendere in auth. stat. §. cred C. de hęret. & in excõicatio, q̃ licet nõ agat tñ potest se defendere per alium, ne q̃s in periculum animæ suæ cõicare ei cogatur, ut c. intell. de iud. & cap. cum int. de excep.

22 † Sed pone bãnitus agit cõtra alium bãnitũ an poterit uti bãni exceptione, & uidetur qđ non, arg. l. auxiliũ, de min. & l. nemo, de ep. aud. & l. si quis maior. C. de transact. & cap. q̃m frustra, de usur. Item quia nil dolosus dolo so. l. q̃m, de hęr. & l. si duo de iureiur. & l. uiro, sol. mat. & cõtra ur̃ quod sic, quia bãnito agenti denegatur actio, & conuento exceptio, & isti silr̃ replicatio, l. apud Celsum, §. Marcell. de excep. & l. 2. ff. ne quis eum, & l. si ob turpem, de cõd. ob turp. caus. & l. si seruum, §. sequitur de uerb. oblig. & est expressum in cap. dil. de excepr. & ista est ueritas.

23 † Quid si bannitus agat procuratorio noĩe, an admittatur, ur̃ ꝙ sic, ut in §. fin. inst. de excep. non. n. sibi sed dño suo dicit̃ dari audientia. l. denique, § fin. quod ui, aut clam. & C. de his ꝑ quos agi poss. & l. 2. de admin. tut. & l. ita aũt, §. gessisse, eod. tit. Hinc est qđ qui non posset suo nomine nisi petita uenia agere, alieno tñ noĩe posset agere, ut l. sed si hac §. fin. & l. quæsitum, de in ius uoc. & l. si ꝓc. de doli excep. nisi forte litis causa datũ esset sibi damnum ꝑ l. 1. §. 2. ff. si q̃s iurisd. tunc. n. nõ audietur, nisi primo de bãno exiret, ut l. apud Celsum, §. q̃sitũ, & l. si procur. 2. resp. de excep. maxime cum statutũ sit odiosum, & ideo tractandum. l. cum quidam, de lib. & posth. & l. seruus, de ser. exporta, quod quidã sequuntur. Alii, ꝙ non dicentes ꝑ omnia idẽ in bãnito quod in excõicato, & ideo & c. cap. post cessionem, de except. Item quia statutũ simpliciter denegat bãnito audientiam, arg. l. fin. C. de hæred uend. & l. si seruitus. ff. de 24 seruit. † Item quod bannito audientia denegetur, uideturqđ sit factũ. in honorẽ p̃toris sic & alias, l. 1. & per totum tit. ff. de postul. & l. sed & si per p̃torem, §. actio, ex q̃bus causis manum. Vnde sicut in prohibitis ꝑ illud dcm̃ nõ conceditur, sic nec bannito, d. l. 1. §. 2. & 3. ff. de postul. & l. nemo, de procur. Nec obstat similitudo inducta de patrono ad libertum, q̃a hoc est ius cõe in bannito, & in eius persona, ut omnium testium ei audiẽtia denegeť, & ibi est ius sp̃ale, & priuilegiũ patroni, & ideo illud est restringendum, arg. l. qđ non al. §. q̃a uero. ff. de milit. testam. & l. moris.

moris.cum ibi notatis, de pœnis. Sed quod interesse possit, uẽ de facto obtineri per d.l. non alie.§.q a uero. & non ipse, sed eius dñs agere, uẽ.ꝑ d.l.anoris.† Sed pone bannitus succedit cuidam non bannito, & agit hęreditario noïe, an obstet exceptio bãni.uẽ ꝙ nõ, ut sic habeantur ꝑ alium, & c.argumen. l. si cõem.ff.quemadmod.serui. ami.& l.Arist.q̃ res pign oblig.poss. & l.i. §.i.ad l. Iul. de fal. & l.decurio.de decurion.In contrarium uẽ, quod obstet ei exceptio ẽt in iure successionis, uel alio, licet postea quæsito, argumen.l si non sortem.§ si filius.de cond.indebi.& l. sed Iul.ad Macedonia. & l.& ideo.rerũ amo. & l.i.de dolo.† Sed quid econtra, si non bannitus succedit bãnito, an si agat hæreditario noïe, obstet ei banni exceptio. uideẽ ꝙ sic, ut l.uitia. de acq. poss.& l.cũ hæres.de diuer. & tẽp.p̃scr.& l.si ego.§.2.de publicia.l.si de pę. & l.2.de uerb.obl. Alii dñt, ꝙ nõ, quia bãnũ est cõtumacia patris, & in cõtumace tm̃ durat, & eo mortuo finieẽ, nec ad hæredes eius transit, arg.l.i de priua. deli. & l.si pœnam. de pœn.& l.i.§.fi.de req.re.& l.i.& 2. ne ex de defun.† Cum ergo pœna bãni sit personalis, nõ transit contra hæredes, l.priuilegia de regul.iuris.& l.quod dictum.de pœnis, & l.pecoris. de seruit.rust. prædio. † Sed pone quod bannitus ipse non agit, sed alius eius nomine, an ille audietur.dico, ꝙ non arg.l. 2.de admi.re.ad ciui.pertin. & l.nec apud de hæred.instit.& l.nõ idcirco, §.seruus.de iud. Item quia quod una uia prohibetur, alia uia concedi non debet, l.cum hi, §.si cum lis de trãsac. & l.scire oportet.de tutor. & curator dat.ab his, & l.idemq;.ff.pro socio.& l.oro. de spons.† Sed pone, ꝙ bannitus cessit alii, cui iura sua, ille cessionarius uult agere, an possit.uideẽ ꝙ non, qa quæ obstant auctori, obstãt.& successori, arg.l.in hoc iudiciũ,§.si cõueniat,ff.cõm.diuid.& l à Titio. de rei uẽdicatio.Item ne alia uia ad ꝓhibita ꝓueniatur, ut supra ꝓxime dixi, qđ esset si admitteretẽ quod bãnitus statim cederet iura sua alii & ille ageret, & sic fraudareẽ lex quę ꝓhibet & ius reddi, qđ esse nõ debet.† qa leges non debẽt esse ludibres, l.si ptor. de iud.l.fi.§.pe. de bonis quæ lib. Nec impolitæ uerbis tm̃, l.2.C.cõmu.deleg. Item pro hoc, l.i.§.si factũ, & §.si duobus, ff.de collatio.bon.& l.posthumo.C.eo.& l.filiæ, eo.tit. ubi q repelliẽ ab agendo ꝑꝑ contumaciam conferendi nõ põt alii cedere. Item pro hoc qa nemo plus iuris, & c.l.traditio.de acquir.re.dom. & l.nemo, de reg.iur. † In contrarium uideẽ. ꝙ sic qa si filius in magistratu ius iniquũ statuit, uel impetrauit, ꝑꝑ quod ei obstet exceptio, tñ patri, nõ obstat, ut l.i.§.i.& l. 3.§. si filius, ff.quod quisq; iur.sic à simili nec agẽti ex iure cesso donationis, uel in solutũ dationis, cũ habeat utilem suo nomine, ut l.si in solutũ.C.de act.o.& oblig.& l.emptore.de hær. uẽdit.ꝑ q̃ utilẽ ẽt dño in directa ꝑfertur, ut l.in causæ.& l.si ꝓcurator, ff.de proc.† Item qa dolus, uel factum cedẽtis, nõ debet huic .s.cessionario, q bonam fidem habet nocere, ut l.qui à debitore, quæ in fraud.cred.Itẽ qa exceptio banni cohæret personæ, & illa nõ egreditur, arg.l.exceptiones. de except.& §.plane, inst.de iure nat.gent.& ciu & l.i.de const.pec.Item quia mutata, ꝑsona actoris, ipsa actio uideẽ mutata, arg. l.i, de impo.luc. de script.lib.io. & l.cũ quis de soluto. Solutio, dñt Rayn.Old. & quamplures moderni, quod aut cessio est facta ex causa lucratiua, & tũc obstat ei exceptio ꝑ iura primo alleg. aut ex causa onerosa, & tunc non ꝑ secũdo allegata, & ꝑ l.apud Celsum, §.de auctoris. cum seq.& l.pure, §.fin. de doli exceptio. & arg. l.si donaturus.de condit.ob caus.& l.Nesennius.de re iud.† Nec ob qđ dicitur, quod exceptio quæ obstat, &c.qa illud est uerũ in exceptionibus realibus, & rei cohærentibus. Item non obstat quod dicitur de non cõferente, qa illi ipso iure denegaẽ actiones, & bãnito non ipso iure, sed ope exceptiones q̃ est ꝑsonalis, & nõ realis. Alii indistincte dñt obstare exceptionẽ bãni huic cessionario, qa ipse semꝑ utiẽ iure, & adminiculo sui auctoris, & ideo cũ sua causa suisq.uitiis, &c.l.Põponius; §.cum qs, de acquir.poss. Nec curat an fiat cessio ex causa lucratiua, uel onerosa † Et ẽm istos dices, ꝙ aut agit ex iure cesso, & tunc indistin.quamcunq; causam habet, obstat ei exceptio banni, aut agitur ex proprio iure, & actione, ut delegationis, & tunc serua quod dictũ est indistincte. s. an habeat causã lucratiuã, uel nõ, & ita ꝓcedet prima opin.& §.de auctoris, & l.pure, §.fi.& l.cum qs.de solut.& est ratio. qa agens ex iure cessio: semper utiẽ iure auctoris sui, qđ erat uitio affectũ, & agẽs ex iure ꝑ delationẽ q̃to ꝓprio iure, & ꝓpria actione agit, & qđ dixi cessionario obstare semꝑ exceptionẽ bãni, intellige

Intellige sane, nisi ante bannum fuerat attendenda obligatio, arg. l. ex hoc edicto. §. fin. de alie. iud. mut. cau. fac. uel nisi cessio fieret creditori ipsius banniti, cui ante bannū fuerat oppositum. & maxime si habebat bona banniti obligata. q̃a tunc hẽt utilem ex sua propria ꝑsona, & ante bannum, ut l. si conuenerit de pignorati. actio. & l. nomē. C. q̃ res pignor. oblig. poss. & l. græce. de pign. per qđ utilis non pro fuit ꝑꝑ factum uel bānum ipsius debitoris. ut d. l. 1. de alien. iud & l. debitorem. de pigno. nec pōt actio transferri. sed cedi, uel addi, argum. l. fiue. §. Item si seruus. de exceptio. Et ista opinio uř iuridica. Alii tñ dñt qđ aut ipse bannitus cessit bona fide, & tūc nō obstat exceptio ipsi cessionario, aut in fraudem, & tunc sic, arg. l. q̃ à debitore. ff. quæ in fraud. cred. † Quæro si statutū est in ciuitate, qđ bānitus non possit esse cōsul, & cū dant̃ breuia ꝓ eligentis officiis, Titius eligit Seiū bānitū in consulē, q̃ Seius de banno exiuit, & coram iudice se p̄sentauit, offerēs se paratum intrare offm̃, cui obiicit Titius illam electionem non tenuisse, & se aliū eligere uelle, an dictus. Seius electus admittat̃ ad dcm̃ offm̃, Secundo posito ꝙ nō sit admittēdus, ad dictus Titius possit aliū eligere, non obst. 1. elect. Ad primū dico, ꝙ illi electo obstant istæ rōnes, delicti rō. reip. offensio, præteriti delicti manens annotatio, legis municipalis dispō, inutilis principii ꝑstatio, & suo cōgruo t̃pe facta obiectio, seu cōtradictio. Primū dico, delicti rō. † Nā constat magnū esse in lege præceptum obedientiam, & reuerentiā ꝑstari magistratibus per subditos, ut l. ueluti. de iusti. & iu. & l. 2. si q̃s in ius uoc. & l. si quis ex aliena. de iud & l. nō uř. §. qui iussu. de reg. iur. & in auth. ut om. obed. iud. Itē est de iure canonico. Ait. n. Apostolus. Estote subditi, &c. c. solitę. de maiorita. & obed. & in lib. Regū. si quis nō obedierit prīcipi, &c. c. 2. qui ergo hæc legis p̄cepta diuina trāsgredit̃ delinquens mente iudicat̃. l. sanctio legū. de pœnis. 11. q. 2. qui resistit. & c. imp. & ideo multari pōt arg. l. 2. si quis in ius uoc. & l. 2. si quis iusdic. nō obtēp. & l. si familia. & l. si quis id ꝙ, de iurisd. omn. iud. & l. de ætate. §. quæ tacuit de interrogato, actio quę multa est extraordinaria delictorū cohærtio, ut l. aliud, de uerb. signif. cū ergo ut probatū est delquerit. rō delicti fecit eum alienum ab honore, & dignitate l. neq̃. C de dignita. lib. 12. imò, qđ plus est, ēt iam quæsito honore & dignitate priuaret̃. ꝑꝑ inobedientiam, ut l. 2. C. de sportul. ergo multo fortius ꝓhibet̃ à dignitate quærenda. arg. l. q̃ furere. de stat. hom. & l. 1. §. casum. de postul. & l. patre. de his q̃ sunt sui uel alie. iur. ex quo repeiĩt bannitus. † nam bannum est quædam multa, ut l. 1. §. q̃d ergo. de uen. inspici ex quo sic meruit cōtraxisse existimat cū ita exprimit̃ iudicialis sñia. l. metū. §. qđ ait qđ met. cau. & l. dedi. §. si liber. de cōd ob. cau. & c. in nostra. de renunc. & l. ingeniū de statu hom. & l. res iud de re. iud. Secūdo obstat reipublicę offensio. nam. † ꝑ magr̃atum ipsa respublica pręsentat̃. l. 1. §. ius publ. de iust. & iud. & l. 2. §. post originem. de orig. iur. & l. municipium. ad municip. & l. munic. de condit. & demōst. Sed cōstat, ꝙ nō faciendo. i. non parendo ipsi magistratui, uř cōtra eū facere, & offendere, arg l. q̃ non facit de reg. iur. & cōtra faciēdo uř eum offendere, ergo, & ipsam remp. offendit, arg. l. restituendæ. C. de aduoc. diuer. so. iud. & l. si q̃s in hoc. de episc. & cler. & l. si familia, de iurisd. omn. iud. & l. oē delictum. §. q̃ ꝓpositum. de re. mil. At offendēs remp. ab illa honorem adipisci non debet, arg. l. nemo. de epis. audien. & l. auxilium. de minor. & l. sed si per prætorē. §. actionem. ex quib. caus. manumit. & l. cum quidā. leg. 2. & l. cū pr. §. lib. de leg. 3. Item ꝑꝑ hanc offensam fit debitor resp. arg. l. si cui. de uerb. signif. ergo in illa sortiri honorem non debet. arg. l. 3. in princ. de mune. & bono. & l. rescriptum. §. debitores, eo. tit. Tertio obstat præteriti delicti annotatio, quia licet sit à banno absolutus tñ reliquiæ prioris delicti remanet, arg. l. q̃s sit fugitiuus. ff. de ædil. edict. & l. palam. de ritu nuptia. §. quæ in adulterio. & l. qui ea mēte, de furt. & l. indulg. C. de abolit. igit̃ honorē sortiri ꝓhibet̃. 11. dist. nos cōsuetudinem. Quarto obstat legis municipalis dispō. cum enim ꝓhibeat bānitū esse consulem ergo, & eligi cū ꝑ electionem ad illud peruenitat̃. argum. l. orō. de spons. & l. si quis tutor. de ritu nupti. & totum illud cum quid ꝓhibet̃. &c. l. cum lex. de fideius. & l. fi § fi. de usur. rei. iud. imo ipsa electio expresse uř ꝓhibita q̃a ꝑ illam fit consul arg. l. 1. de magistr. munic pa. & l. quidam. §. 2. de administ. tut. & l. si decē, de solutio. & l. si q̃s magistratus, de mune. & hon. & no. in l. priuatorum. C. de iurisf. omn. iudic. ergo ipsa electio quasi contra legem

municipalem, & per illam prohibita ipso iure nõ tenebit, l. non dubium. C. de leg. maxime cũ in talibus statuta ualeãt, & sint seruãda, arg. l. itẽ eorũ, quod cuiusq; uniuersi. nomi. & l. oẽs populi. de iust. & iur. & l. non tm̃, de decurio. Quinto, inutilis principii, &c. 39 † nã dispositio quæ ab initio est inutilis, nõ põt cõfirmari, l. 1. ff. cõmoda, & l. si stipuler. & l. inter stipulãtẽ. §. si sacram rẽ de uer. obl. & §. in extraneis. inst. de hær. qual. & differ. & l. cũ filius, §. seruus. de leg. 2. & tñ est simile de instituto, ad electũ, cũ tria tpa in utroque attẽdantur, ut dictis legibus, & l. publius. de cõd. & demõstratio. Idẽ in matrimonio, ut l. filiã, de senator. & l. gñali, §. fin. de ritu nupt. & l. pñs. C. de int. matr. Nec legatum, ut l. seruis. C. de leg. & §. an seruo. inst. de hær. inst. l. cętera de leg. 1. & l. 1. de reg. catoni. Idẽ est in electione, ut l. honores, § is qbus, cũ seq. de decurio. & §. sed neq;. & §. si qs. auth. de san. episc. & c. dudũ. & c. uenerabilem. §. hũc aũt. de elect. & c. post cessionẽ. de ꝓbõ. & l. quod ab initio. de reg. iur. Sexto, cõgruo tpe facta obiectio, nam ante iurm̃ officii, & confirmationẽ factam. debet fieri exceptio contra electũ, ut §. si qs, autem. qũo opor. episc. & §. si quis, aũt. de sanct. epis. & ipse idem põt contradicere, & excipere, cũ factum fuerit cõtra legẽ, & ipso iure nullũ, ut l. iubemus, §. sane. de sacrosan. eccl. & l. non dubiũ. de leg. & l. 1. de liber. cau. & l. queãdmodũ. de agric. & censi. & inst. quibus alie. licet in prin. & maxime rõne publicæ utilitatis, ut l. iurisgẽtium. 3. si paciscar, ff de pac. Ecõtra pro electo faciunt infrascriptæ rõnes. Primo, statuti cõsiderata inspectio. Secundo in ipso principio cessans cõtradictio. Tertio, denegata ꝓprii actus immutato. Quarto, inutilis principii ꝓmissa cõfirmatio. Primo statuti cõsiderata inspectio. nã per statutũ, & eius mentẽ non ꝓhibetur electio, sed ipsa administratio officii, cꝰ uerba & mẽs ut iacet est seruãda, l. 1. §. remouer. de postul. & l. 2. §. fi. de inf. & l. 1. §. si is q̃ nauẽ, de exerc. at esse cõsulẽ, est ex offõ debito municipib. ut l. 2. §. exactis. de orig. iur. quod qs facio offõ ingresso, & inchoato, ut l. obser 40 uare. § fi. de off. proconsl. † ꝙ ẽt declarat per clausulã statuti subseqũtẽ. per q̃ declarant ꝓcedẽtia si obscura fuissent, ut l. sed utrum. de petitione hered. cũ ergo prohibeat bãnitũ fieri officialẽ, non aũt eligi, non põt dici, cõtra statuta facta electio, nec protedẽda pęna statuti. arg. l. gñaliter, §. i. de decurioni, & l. in 41 terpretatione. de pœnis. † nã qui esse maritus ꝓhibetur, licite fit spõsus, l. solet. §. 1. de his qui no. inf. & l. q officii, & l. minorẽ de ritu nupt. & l. in spõsalibus. de spons. sic à simili iste potuit eligi. & si inueniat scriptus tpe quo debet assumere offm̃ cõpetens illud assumet, & exercebit. Secũdo in ipso principio cessans cõtradictio, ut l. obligari, §. pe. de auctor. tut. & l. qd ergo. de his qui no. inf. & l. si maritus, §. pscript. de adult. & l. fin. de excus. tut. & 8. q. 1. licet 53. dist. nulli non. n. fuit in ipso tpe electionis facta contradictio quod fieri debuit. ut dictis. ll. Tertio, denegata pro 42 prii actus immutatio † nanque audiri nõ debet ueniens cõtra factũ suũ, & si de iure nõ tenuerit, ut l. post mortem de adopti. & l. per fundum. de seruitu. rustico prædio. & l. si creditoribus. C. de seruo. pigno. da. & l. filios q in fraud. credito. & l. cũ cõfiteris de reno. do 43 nat. † Nam semel à se approbatũ, non debet improbare, ut l. Pomp. de neg. gest. & l. cum mulier. sol. matr. & l. si uxor. §. fin. de adult. 8. q. 1. dilectus. recte ergo dicetur, qđ eum non existat de legitimis cõtradictionibus honoribus fungi non est prohibendus l. rescripto. §. si qs de mun. & honori. & l. fi. de edi. d. Adria. tollen. quantum. n. ad istum liberas ædes habeo arg. l. licet cõpetit. ff. si serui uendi. Quarto inutilis principii, &c. Nam contractus, & dispõ optime cõualescit deducta ad casum à quo potuit incipere, ut C. si ma. fac. & l. 3. in prin. de cõtra iud. & ẽt institutio ut in §. gñaliter. in auth. ut cum de appella. cognitẽ datio libertatis ut l. 1. C. de his qui ad libertã peruẽ non pñt, & l. fratres. de pœnis. Item legatum l. fi. de le. 3. & l. non intelligitur. §. cũ aũt. de iure fis. & l. si cognatus. de reb. dub. Item datio tutoris l. furiosus. de tut. inst. qui tuto. da. poss. in fin. Item datio iudicis l. cum furiosus. de iud. Item electio ad honores. l. rescripto. §. debitores de mun. & honori. & l. lege. de decur. & l. quod ita, de ædili. edic. 44 † Quinto dico ꝙ cũ in quolibet officiali tria oporteat cõcurrere, ut sit, & uires habeat. s. ꝙ sumat ex ipsa electione uires, & ꝙ habeat effectũ ex ipsa confirmatione, & qđ agat ex ingressu officii, ut l. 1. de offõ psid. & l. obseruare. §. post hæc eo. ti. & l. publius. de cõdõ. & demõstra. sicut dr̃ ĩ herede, ut in §. extraneis. inst. de hæred. quali. & dña intesta. defer. & l. si alienum §. in extraneis. de hæred. instit. &

l. Caius.

l. Caius. §. 1. de leg. 2. Nam statutum dicit, ꝙ non possit esse consul, qđ esset de electione ut ꝓbaẽ in l. 1. & 2. de offõ ꝓconsul. ubi pro consul Romam egressus, & anteꝗ aduenerit ꝓuinciam, quam debet regere, põt exercere ea q̃ sunt uolũtariæ iurisdictiones, ex quo se ꝗtur, ꝙ iurisdictionẽ habuit ꝑ electionẽ, & sic cõsul factus est, & sic electio quasi inhibita ꝑ statutũ, fuit ipso iure nulla, nec ex post facto cõfirmaẽ, licet postea electus fiat inhabilis & impedimẽtũ cesset l. fin. C. ꝗ mil. non poss. & dcm̃ est, & ꝑ hoc patet ꝙ non obstãt postea allegata ꝓ electo, ꝗa quo ad actũ dr̃ cõsul ꝗ ex offõ debito consulit, uerũ anteꝗ hoc faciat licet nõ actu, nomẽ habet cõsulis, dcm̃ est. Non obstant secundo allegata, quia ꝓcedunt qñ is ꝗ eligiẽ est habilis, in quo obseruantur illud, qđ si uult, & põt se excusare de illud facere ab initio, ita loꝗtur 3. q. 1. licet. Sed si est inhabilis, põt qñcũq; obiici, & reclamare, ut l. 1. C. si lib. aut ser. ad dec. Non obstant 3 alleg. quia illa obtinent qñ illud qđ sit tenet ipso iure saltẽ naturali, qđ hic non est, quia fuit contra statutum ergo, &c. l. non dubium. C. de legib. & l. cũ lex. de fideiussor. Nec obstant quarta rõ, quia casus cõtractuum, legatorum, libertatum, & similes sunt spãles contra rĩam illã quod ab initio, &c. & ideo nõ sunt trahendi ad conñam. Itẽ leges quæ loquuntur in datione tutorum, & iudicum loquuntur in oneribus, non aũt in honoribus quibus non debent perfrui indigni l. eum qui. C. de decur. Item illæ leges q̃ loquunẽ de electione locum hñt in eo qui erat habilis, quod non est in bannito, ut dictum est. Super 2. quęst. faciunt ista, eligẽdi à lege data concessio. Secundo, effectus cessantis inspectio. Tertio, eligentis cessans inculpatio. Quarto, inutilis actus ulla præpeditio. Quinto, sine iniuria permissa uariatio.

46 Primo eligendi data concessio, &c. † Nam statutam seu consuetudo quasi est lex, & cõcedit hñti breue eligendi facultatem, qđ concedi põt per talẽ legem efficaciter, ut l. nulla. & legi, itẽ eorũ. ff. qđ cuiusq; uniuers. nom.

47 & l. non tm̃. de decur. † Item ꝗa lex dat ordinariã iurisdictio. l. 1. C. de emãcipatio. liber. & l. & ꝗa, & ibi not. de iurisd. omn. iud. & in ordinariam iurisdictionem hñtibus hoc seruaẽ, ut deficiente prima electione, iterũ possint eligere, ut l. si p̃ses. C. quõ, & qñ iudex, & l. 1. de senten. & l. 3. de accus. & c. cum in cunctis. de electio. Secundo, effectus cessantis inspectio, ꝗa cum lege cautum sit ut habẽs breue eligat, intelligitur cum effectu, ut ita eligat, qđ electionis fructum consequaẽ, & sic expiret eius ptãs si electio sua ualeat, & non aliter, arg. l. benignius. ff. de legib. & l. fin. de const. princ. & l. 2. § hæc uerba. ff. qđ quisq; iur. & l. 4. §. condemnatum. de reg. iuris, & l. fi. §. fi. de usur. rei iud. Tertio, eligẽtis cessans inculpatio: ꝗa in nulla fuit culpa, cũ potuerit ꝓbabiliter ignorare damnũ arg. l. ꝗa difficile. de contrah. empt. & auth. qui semel. C. quõ, & qñ iudex.

48 † & sine culpa non debet ꝗs suo iure priuari, ut l. tutorem §. fin. de his quib. ut indig. & l. si cum dotem. §. si. maritus sol. matr. & l. Titia. § qui in uita. ff. de leg. 2. & c. 2. de constit. Quarto, inutilis actus, &c. arg. l. ꝗd tñ & l. labeo. de arbitrato. & l. qui per salutem, de iureiur. & l. qđ indebitum. de cõd. ĩdeb. & l. dotis. de iure dot. & l. hęc cõdõ de cõdõ. & demõstr. & l. sed, & si pupillus. §. si institoria. de instit. actio. & l. 1. si mens. fals. mod. dixe. & l. 2. de optio. leg. Quinto, sine iniuria permissa uariatio, arg. l. si conuenerit. de iurisd. om. iud. & l. 2. §. fin. sol. matr. & l. si cum dotem. §. eo aũt tꝑe. eo. tit. & l. diuus. §. licet de iur. cal. & l. cum hic status. §. penitus. de donatio. inter uir. & uxor. l. nemo. de reg. iur. nam quid nulli nocet, &c. l. in creditore. de euictio. & l. 2. §. apud de aqua plu. arcen. & C. de precib. imper. offeren. l. resc. Econtra ꝙ non possit iterum eligere, faciunt ista. Primo, alterius uice permissa electio. Secundo, eligentis culpe commissio. Tertio, officii semel habita functio. Quarto, per electionẽ semel facta p̃clusa uariatio. Primo, uice alterius, &c. quia uẽ electus non ab eo, sed ab ordine qui eligendi ptãtem dedit arg. not. in l. item eorũ. §. si decur. quod cuiusq; uniuersita. nomi. & in l. unum ex familia. in princ. de leg. 2. & l. apertissimi. C. de iud. & l. ita aũt. §. gessisse. de administ. tut. per qđ patet quod operatur iudici delegato cuius actus attribuitur deleganti d. l. apertissimi. & l. fi. C. ꝗ & apud quos.

49 † Nam delegatus uice delegantis fungitur, & non sua l. 1. de off. eius & l. solet. de iurisd. om. iud. Sed si est similis delegato, non põt iterum eligere sicut nec delegatus pronũciare, ẽt ubi sñia prima fuit nulla, l. si ut proponis, & l. præses. C. quõ, & qñ iudex, & l. 3. de acc. & c. Venerabilis. de electione. Secũdo, eligentis culpę commissio, nã in

culpa fuit male eligendo lege nã, & seruius. de neg. gest. §. fi. & l. eũ qui. §. fi. cũ seq. ff. cõmoda. & l. cum mandato. de min. & l. ꝑcuratoris. §. item parui. ff. de tributo actio. cuius pœna est, ut ꝑ ꝑ culpam ꝑdat ptãtem eligendi, cum in eo culpabili fiat. l. eum qui. C. de procurat. & l. fin. de admin. tut. & l. qđ qs de 50 reg. iu. † nã qđ quis sua culpa non hẽt. ꝑ inde est ac si hẽret, ut auth qđ locũ. C. de collat. unñ in casu nr̃o ex quo per culpã efficaciter nõ eligit, perinde est ad si bene elegisset, arg. l. iure ciu. de cond. & dem. Quod autem fuerit in culpa, patet, quia de facili potuit scire illius conditionem. l. regula. C. de iuris, & facti ignor. Tertio, post electionem pręclusa uariatio arg. l. si ab arbitro. qui satisd. cog. & authen. offeratur. de lit. contest. & l. procur. §. 1. & l. quod in hæredem. §. eligere, de tributo. actio. & l. huiusmodi. §. stichum. de leg. 1. & l. statuliber. & l. si hæres. de leg. ubi etiam propter errorem non utuntur eligẽdi facultate. Solutio, dic ꝙ cum in eligendo, iste alterius uice fungat̃, ut dcm̃ est, ꝑsens, & momẽtaneum habuit offm̃. arg. l. pecunię. de alim. & cib. lega. & ad eligendum ministrum ur̃ deputatus, arg. l. unũ ex familia, in prin. de leg. 3. Vnde si in personã electi nõ cadit electio, nec apud ministrum superest ius eligẽdi, sed apud ipsos decuriones l. si qs Titio. de leg. 2. maxime q̃a de prima tm̃ electione cogitatum ur̃ non de secunda, arg. l. dotis, de iure dot. & l. cum pater. §. pater de leg. 2 & l. boues. § hoc sermone. de uerb. sign. cum incõtinenti debuit eligere. l. cum q̃dã. de leg. 2. Ex his ergo dico, hunc eligentem incontinenti potuisse eligere, & post tp̃s non licere, arg. l. statuliber. de leg. 2. & l. oblig. §. fi. de auc. tut.

TRACTATVS.

Insignis ac praeclarissimus æditus ab excellentiss. I. C. dom. Nello de S. Geminiano, ciue Florentino, ac aduocato summa practico super utili, & necessaria, quotidiana, ac practicabili materia de Bannitis.

Præludium cum diuisione operis.

IN ciuitatibus Italię communiter reperiũtur statuta ædita contra bànnitos pro maleficio, crimine, uel delicto, disponentia interdum quod non audiantur interdum ꝙ possint impune offendi, interdum exprimit ꝙ possit occidi. interdum qđ possint offendi certo offensionis gn̄e, interdũ ẽt offendentibus siue capientibus eos p̄mia statuunt, interdum solũ ab honoribus uel officiis repellunt, interdũ ẽt cõtrahere ꝓhibent. Qñq; ẽt in ipsorũ fauorẽ aliqua statuunt ꝑ ꝑ quę statuta, et alia ordinamẽta sæpissime ut notissimũ, est ortæ fuerũt, et quotidie oriunt̃ uarię et diuersę subtilitates, et ponderosę q̃ones, quarũ multę sparsim in cõmẽtis, et extra cõmenta doctorũ iuris canonici, et ciuilis, ĩterdũ bene ordinare, interdũ corrupte, et aliqñ non ꝑfecte, qñq; in argumentis adductæ reperiunt̃, aliqñ ẽt occurrũt. Occurruntq. à nemine aut tactę aut examinatę. Et quia ex sępius agitatis frequentatisq. solet maior utilitas, et publica, et priuata resurgere, & tanto maior quãto facilius in occurrentibus necessaria nostris oculis apponuntur. Ego Nellus de S. Gemĩn. Florent. ciuis, et solo noĩe legũ doctor. Ad propriã, & aliorũ q̃ non multa uiderint utilitatẽ decreui ea quæ sparsim noui in unũ breue uolumẽ redigere, nõ ꝑ modũ plene tractatus, q̃a ab aliis plene recteq. digesta quã breuius (utilitate tñ non obiecta) fieri poterit, cõclusiue cõcipiã, neq; ꝑ modũ simplicis reꝑtorii, q̃a ẽt aliqua addã, & ĩ repertis ab aliisq. tractatis, & in his q̃ occurrunt occurrentq; dum hoc opusculum cõpilatione subiacebit, & aliqua inuestigando ueritatis causa conabor adiungere. Illæ decisiones q̃ mihi uerę uidebunt̃ addendo, nõ ut pertinaciter asserã ea sic esse q̃ scripsero, sed ut facili' ego, & alii egẽtes possimus ĩ occurrẽtib. necessaria reperire, & ut rectiue subtiliusq. intuẽtib aperiat̃ materia emẽdandi, supplẽdi, interꝑtãdi, & corrigẽdi. Et ut huius materia opusculi clarius dignoscat̃, p̄mittendũ putaui plures esse species bãnitorũ, hoc noĩe gn̄alr̃ assumpto de q̃bus tangam q̃ occurrunt non oĩa iura, & loca in q̃bus hñr inserendo, sed aliqua potiora, ex q̃b. alia inueniri poterũt applicabo Quidã. n. nõ propter maleficiũ, crimen uel delictũ, sed ꝑpter morbum ne ceteros cõtagione inficiãt bãniunt̃, de his hr̃. C. de mend. ual. lib. 10. Quidam de iure cõi pro maleficio aliquo diffinitiue cõdemnantur, & in banno ponuntur, siue in exilium mittũtur, qñq; perpetuũ, qñq; ĩ pale, ut hr̃, C. de his q̃ in exi. dã. l. 1. & 2. lib. 10. Quidam ẽt aliter banniuntur, ut in authen.

item nulla cõitas, in auth. item quæcunque, C. de episc. & cler. & ff. de pœn. l. capit. §. in exulib. & l. Cic. & de interr. & releg. l. releg. de sicar. l. i. transfugas de cap. dim l. amiss. & de cap. l. hostes. cum si & per Guil. Spec. de acc. § sequitur, per Bald. C. de hæred. inst. l. i. & per Bart. in disputatione sua quæ incipit, Lucanę ciuitatis &c. Quidam ẽt pro maleficio nõ diffinitiue, sed cõtumaces ad notatis eorum uerbis ponunť in bãno, de quibus & ipsius bãni uirtute hr. ff. de accus. l. absentẽ. & l. i. de requir. reis, & ibi per Cyn. & alios in l. i. C. eod. tit. & per Guil. in præalleg. §. sequitur, in princ. Qñq; ꝑꝑ inobedientiam, siue moram in ciuilibus causis ponuntur in bãno, & interdum traditur forma à statutis, qñq; solum proceditur de iure cõi, ut hr, ff. de uen. insp. l. i. §. ex hoc rescripto, de adm. tut. l. i. de usi. feud c. i. hic finit lex Cor. inc. consuetudo regni, col. 10. C. qui bo. ce. poss. l. i. ff. si qs ius di. non obtemp. l. i. in fi. ff. ad l. Iul. pec. l cum eo aũt. C. qũo, & quã iudex l. consentaneum, ꝑ Bar. in l. i. §. & post opis, ff. de no. op. nun. per Guil. in Spec de primo decr. §. 2. ad fi. per Ioan. And. in add. eiusdem operis suꝑ rub. de cess. act. Qñq; diffinitiue ponuntur in bãno ex forma statutorũ qbus cauetur ꝙ in criminalibus contra absentes contumaces possit ad diffinitiuã sñiam perueniri, & ꝙ citati certo modo non comparẽtes habeantur ꝓ confessis, & imponať eã pęna siue in bãno ponantur pro illa pęna quę dr̃et imponi contra pñtes, & qđ talia bãna cõtra illos qui postea capti fuerũt debeãt intra breue tp̃s executioni mãdari. De primis quidẽ quatuor speciebus in pñti opusculo non tractabitur, nisi qtũs opus fuerit ad decisionẽ eorũ, de quibus agiť, & ad discernendam separationis rõnẽ. Sed interpositis aliquibus de quinta specie, licet paucis ut infra patebit de his ultimis bãnitis qui dñr bãniti nr̃i, tp̃is erit huius tractatus materia principalis assumpta ex dictis Iac. de Are. q breuẽ tractatũ cõpilauit, & plures qõnes disputauit Cy qui suꝑ eo fundatus aliqua tractauit in d. l. i. C. de hær. inst. Bar. in lect. & in sua disputatione, de qua supra Alb. de Gãd. in opꝑe suo de malef. Alb. de Ros. in ul. parte sui operis suꝑ materia statutorũ, & ẽt aliqualiter in aliis partibus, & Io. An. in plurib. locis, & maxime in add. suꝑ d. §. sequiť ĩ ti. de acc. uer. qd si qs. & aliorũ de qbus oĩbus ĩferius, ut occurrũt mentio suis debitis locis nõ occultabiť, ut sic quę forte rõne uiua non placerẽt, saltẽ placeant auctoritate, & ẽt quæ sine auctoritate aliorũ diceñť facilius, audaciusq. possint corrigi, & emẽdationẽ suppleri. Ad hoc aũt tractãdum ꝑmitto tale statutum de quo ultimo loco mentio facta est. s. qđ cõtumax habeať ꝓ cõfesso &c. de iure ualere ꝑ l. oẽs populi. de iust. & iu. cũ ibi no. C. de asser. tol. l. 3. & ꝑ infinita iura quæ alleg. ꝑ Guil. in d. §. seqtur, in prin. in qb. cõtumax de iure cõi habetur ꝓ cõf. quod ẽt tenet Io. And. in ca. uerit. de dolo, & cõt. & Bal. in usi. feu. in ti. de pace iu. fir. §. in iuria, ad quod in l. Gallus. §. qd si tñ, de lib. & posth. & alleg. gl. quã dicit non esse alibi, in l. locorũ, C. de omni agro deser. lib. 11. ubi gl. dicit ꝙ talis contumacia est ficta ꝓbõ. An aũt alia statuta de quibus supra mẽtio facta est ualeãt, uel non, diceť suis locis dũ de illorũ effectu tractabiť. Et ut ex diuisione iuxta I. C. doctrinã materia clarius dignoscať. Hic tract. diuidiť in tres partes principales, qa. Primo, tractabiť de tꝑe usq; quo dicatur quis bãnitus. Adeo, ꝙ contra bãnũ nullũ restet iustitię remediũ, in quo tꝑe examinabuntur, qõnes illi tẽpori cõgruẽtes. In secunda parte tract. continebitur tẽpus post perfectum bannum, & quousq; durabit cũ qõnib. circa illud. Tertia pars principalis erit de tempore post finem bãni, & qõnib. circa illud. Et unumquodq; tp̃s diuidetur in plures partes. Quia primum in quatuor. Secundum in tres. Tertium in duas, ut eis patebit. A primo igitur tẽpore exordiũ semẽti debet occurrere examen signatus huius nominis bannum, siue bannitus, siue huius uerbi bannire, uel nominis uerbalis bannito, & unde dicatur ẽm doctrinam, l. i. ff. de iust. & iu. & l. i. si cer. pet. Sed quia in eius examine ueniũt tangẽda plura secundo tẽpori cõgruẽtia, & maxime dũ tractabitur de his quæ tales banniti perdant illi parti. talis examinatio referuntur. Et primũ tp̃s expediam hoc modo, quia postq̃ in tractatu, & sic in domo bãnitorũ uersamur, ĩ qua nemo eorũ maior est, l. apud. ff. de man. uin. sumã principiũ ab eis. Diuido ergo primum ut prædixi in quatuor partes, & erit prima. De his qui pñt bãniri, siue in bãno poni. Secunda, de his qui banni repñt. Tertia, de solẽnitatibus in bãniendo requisitis. Quarto, an tali bãno liceat quærelare. Et circa dicta tpa examinabunť statuta.

supra in principio relata cum suis qõnibus quas ut facilius cõtingat reperiri, unicuique particulae pmittant distinctim titulos suarũ qõnum. Sunt igit ut ad rẽ ueniã primae partis primi tpis. s. de his qui pñt banniri, siue in banno poni. tit. quaest. siue rubr. infrascr.

SUMMARIUM.

1 *Primo traditur regula generalis.*
2 *Quaeritur an exceptio ex conditione personae inquisiti uel accusati resultans, possit ante litẽ contest. opponi ad impediendum banni prolationem, & inseritur etiam d. exceptione propter defensionẽ uel uindictam ex forma statuti competenti.*
3 *An semel bannitus possit iterum banniri.*
4 *An bannitus delinquens in loco à quo est bannitus possit conueniri in loco in quo moratur.*
5 *An uniuersitas possit in banno poni.*
6 *An forma processus contra filios Titij non expressis nominibus proprijs possint ijdem filij eodem modo in banno poni.*
7 *An una pars expulsa de ciuitate puta Ghibellinorum, possit ex contumacia banniri ab ea quae in ciuitate remansit.*
8 *An ex banno dato contra aliquem, puta Titium possint affici filij descendentes, & si posśent, qui in tali banno comprehendantur.*
9 *Quid si banniatur stirps uel latus Titii.*
10 *Qui filij, & alij comprehendantur, an nati tantum, an nascituri tantum, an omnes.*

Prima pars primi temporis.

1 PRimo igitur qro, † qui sunt illi qui pñt uirtute dicti statuti quod dixi ualere in banno poni. Et qdem hoc primum faciliter expedit oẽs. n. illi q pñt ex delicto pñtes diffinitiua snia cõdẽnari, poterũt absentes citari ẽm formam statuti non comparentes tanquam confessi banniri. Et sic ẽm regulam l. 1. ff. de praeto. stipu. sequitur quod oẽs illi qui praesentes nõ possent condẽnari non poterunt banniri. Et ideo qui ex delicto non tenent siue q tenerent, sed de iurisditione inqrentis uel aliter pcedentis nõ existunt siue exẽpti sunt, non poterunt in bãno poni ut hr ff. de furt. infans. de fal. l. impuberem. ad l. Aq. l. si putator. C. de fal. mo. l. 2. & si ad uer. delic. l. 1. & 2. cum si. quod sine dubio uerum est, si iudici constat illos esse tales ẽm. no. ff. de re iud. l. quęsitũ, & l. furioso. & quod hr per Inn. in c. praeterea. de dila. & per Doc. in l. ex quacunque. ff. si qs in ius uoc. non ie. per Cy. in l. generaliter. C. de episc. & cle. per Bar. ff. de iud. l. nõ uidetur. & ff de iurisd. om. iud. l. cum quaedam puella. Si aũt ei non cõstaret illos esse tales, procederet quandoque iudicium ut dictis iuribus. & ff. fam. ercis. l. cum putarem iunctis. ff. de poe. l. absentem. & de iud. l. omnem. In quo examinandũ esset an minor possit in banno poni. de quo Alb. praeallegatus posuit ubi supra in 79. q. referens opi. omnium quae hñt in l. clarum, C. de auct. praest. & in l. cum, & minores, & uos. C. si aduer. rem iud. & in l. non eo minus. C. de pcur. & in l si tutor. C. in qui cau. inte. rest. non est ne. Nam aut hẽt curatorẽ & interuenit, aut nõ, uel nõ hẽt, ut ibi plene p Doc. in quo non insto, qa ut pdicti à Docto. ibi plene tradit. Vnum tñ nolo omittere q interlocutoriã quam facit statũ ut qđ cõtumax habeat pro cõfesso patiunt minores. ut hr in d. l. cum, & minores, & est nota. dcm Bart. in l. fin. eo. tit. si aduer. rem iud. per qđ tam obtinui ualere iudiciũ usq; ad fictã litis cõtestationem q inducit ex forma statuti elapsis qq; diebus utilibus à die primae citationis licet pro pupillo non cõparuerit tutor cũ illã iuris interlocutoriam patiant minores et indefensi ut dictis iuribus. Est tamẽ cautius q iudices sciẽtes inqsitũ uel accusatũ esse minorẽ ut ei curatorẽ cõstituãt. inst. de cura. §. itẽ inuiti. ut sic eo cõparẽte teneat iudicium ẽm Alb. ubi supra. Sed tũc cessabit bannum, qa illud dat in contumacẽ. Et ideo cũ ut dixi ualeat citatio, & processus iudice ignorante, & inducat à statuto interlocutoria per quam hr pro cõfesso, forte uerior est snia quę habet tale bannum ualere, licet sub iaceat beneficio restõnis in integrum, ẽm not. tñ in l. si minor. 25. annis, omissam. & l. auxilium. § in delictis. ff. de mi. & per Bar. in l. 1. §. nũciatio. de no. ope. nũc. Et ad suppletionẽ, & declarationẽ huius primae gñalis qstionis, uide in addi. Spec. in tit. de primo decreto. §. sequit. uer. sed pone. & seq & quae dicam infra in 1. q. 2. partis huius primi tpis.

2 Secundo qro † Formata inqsitione uel accusatione de crimine contra aliquẽ talr q ex sui figura pcedat inqsitio uel accusatio, an ille inqsitus uel accusatus possit defendi ante litẽ cõtestatã excipiẽdo qđ ẽt si uera esset cõtẽta in pcessu pcedi nõ posset, qa ille contra

tra quę ꝓcedit erat īfans uel furiosus, uel faciet ad sui defensionē, uel ad uindictā ex forma statuti, uel q aduersarius potuit impune offendi uirtute statuti, puta qa malapagus uł bānitus? Et uř dicen. ꝙ nō, qa tales exceptiones tāgūt merita causæ, ergo nō pñt ante litē cōtestatā examinari. C. de prob. l. except. Sed non insistendo in uerbis, cōtrariū credo, & ita pluries seruari uidi. Vbicūq;. n. per exceptionē propositā in uim dilatoriæ ostenditur accusantē siue inqrentē nō habere ius accusandi uel inqrēdi, uel illud qđ est ꝓpositū nō esse delictū semper pōt nō ad effectū absolutionis diffinitiuę, sed ad impediēdū ꝓcessum ꝓponi, & ꝓbari. Talis. n. exceptio cōtestationē impedit. C. de his q ad eccl. cōf. l. si seruus, & ne qs uerc. l. 2. & l. Itē apud labeonem. §. qđ ait. ff. de iniur. & de adul. l. si maritus. §. pscriptiones. ꝯm Iac. de Aren. & ff. de neg. gest. l. si pupilli. §. uideamus ꝯm Bart. in l. eleganter. §. si qs post. de cond. indeb. & de iureiur. l. nam postea. in prin. & l. absentem. in fi. ff. de poen. qđ ēt sequr Bald in d. l. exceptione, & sic poterit per hanc uiam bannum impediri, & ēt ꝑ procuratorem sine dubio in criminibus in qbus pōt interuenire. In aliis aūt restat disputatio de qua ꝑ Doct. in l. reos. C. de acc. & in l. 1. ad l. fa. de plag. & in l. seruum quoq;. § publice de ꝓc. & plene ꝑ Bar. alios referentē in. l. pen. §. ad crimen. de pub. iud. qđ tanq̄ extra ꝓpositū ad præsens nō prosequor, sed dicam infra in 2. parte 2. tpis q. 14. ubi melius cadit. Si aūt de themate qst. plenius uidere uelis, uide in 37. q. Alberici prædicti ubi post relationes opi. cōcludit exceptionem pdictā posse ante lit. cōt. opponi. Vnū tñ nota ꝙ non semper annullatur processus, licet tali exceptione repulsa iudex ꝓcedat ad bāni dationem facta pronunciatione ꝙ talia debeāt post lit. contest. reseruari, & factis citationibus ꝯm formā statuti, ut hř in d. l. except & C. de dilat. l. à ꝓcedente cum si De quo tñ in 2. q. 2. partis huius tpis aliqua utilia tāgentur in 3. parte Si aūt inqsitus compareat cōfitetur se occidisse Titiū bannitū. An dicatur excipere, & sic existente uero non debeat condemnari. Vide Bal. qui tenet qđ si per acta archiui publici cōstat de bāno, talis sic cōfitens debeat absolui, ut ī l. 1. C. de confessis. in 16. col. uersic. iuxta hoc pone dicit statutum quod bannitus, &c.

3 Tertio qro † An ille q semel positus fuit bāno possit iterū bāniri? Et uř ꝙ non, qa semel infamatus iterū infamari non pōt. l. aut dānum. §. seruos, & ibi no. ff. de pœ. & in l. 2. C. ut intra cer. tēp. cri. q. 3. & ff. de his q no. inf. l. 4. §. ait ptor. Item qa cum sit semel ciuitate priuatus, amplius priuari non pōt. ff. de uerb. obl. l. decē. Itē qa cū non sit in ciuitate citari non pōt, & sic cōtumax effici nō pōt, & ideo nō succedit dispositio statuti. ff. si qs cautio. l. sed actio. & l. seq. & extra de cōst. c. 2 Sed Doc cōiter determinat contrariū qa excōicatus iterū excōicari potest. 47. dist. c. q̄tūlibet. in fi. & extra de sen. excom. c. cū ꝑ causa, & c. officii. de quo in c. ita quorundā. de iudæis. Item qa non debet quis pro pęna pręmiū reportare. ff. de interdi. & releg. l relegatorum. §. ff. & de neg. gest. l. siue hæreditaria. Et ita determinauit Guil. in præal. leg. §. sequr. de accu. uer. qd si quis. ita ēt uř sensisse Dy. in d. l. 2. & ita Bar. in d. §. seruus. Ita ēt Albe. prædictus in 26. q. dicens Dy. ita tenuisse nisi de bānitus taliter q domiciliū ꝑdiderit ꝑ l. eius §. fin. ff. ad muni. Et ad argumenta cōtraria non respōdet. Sed nō obstat primo qa infamatus uno gñe īfamiæ. s. iuris nō potest iterū infamari eodē gñe infamiæ, ut dictis iuribus, sed bene pōt infamari diuerso gñe, puta infamatus infamia facti pōt iterū infamari infamia iuris. ff. de ritu nupt. l. palā quęstū. §. quæ in adulterio, & l. fin. ff. de requi re. ꝯm Ray. in d. l. 2. qđ etiā sequr ibi Bal. Nō ob. quod amplius priuari non possit ciuitate &c. quia aliqñ imponitur pęna priuatiua supra quā est reperire maiorē priuationem, ut in sñia excōicationis q continet priuationē ad tps, & pōt alia priuatio adiicit ita in proposito, quia prima priuatio non extinxit habitū ꝯm Bald. in d. l. 2. Sed in hoc clarius dicendū est ꝙ aut primū bannū fuit pecuniariū, uel ad aliquod membrū, & tunc nihil nocet quin possit iterū in pecunia uel alio mēbro, uel ad mortē banniri. Sed si fuit bannitus ad mortē ēt iterū banniri potest. Pluribus. n. modis & causis potest mors inferri. Est tñ uerū ꝙ in pœna non reiterabili, ut in morte execucio facta ex uno extinguit oīa alia bāna, ut insti. quib mod. tol. oblig. in princ. & §. 1. In pœna uero reiterabili nō est ita, & ideo condēnatus in mēbri abscissione ex duabus causis, duab. uicib. passus est executionē unius mēbri ex uno banno poteris peti executionem alterius ex alio, ēt si opus

 sit

sit banni alterationem, ut d.l.2.& quod ibi per Doct.facit, ff.de iniur. l. filius iniuriam. Vltima uero ratio quę est. ꝙ non uř posse in contumacia constitui non obstat pro cuius determinatione clariori quam sit illa q̃ ponitur ꝑ Io.And.in add.ad dcm̃ uers.quid si qs, & tangit Alb.ubi supra. Aduertēdum, ꝙ aut qō se habet, an possit iterū bāniri in eodem loco in quo bānitus fuit, & dicendum est ꝙ non l.licet.§.pen.ff.nau.caup.sta.nisi in casu quo non fuisset bānitus in pęna debita, quo casu an cōputetur prima pœna in secunda, uel si prima fuisset soluta repeti possit. Vide no.dcm̃ Bal.qui dixit quod non, in l.fi.C.de fideicōm lib.per gl.ibi positam,& per aliam in l.si usufr.leg.§.fi.ff.de usufr. ad qđ not.ēt per eū in l.i.& 2.C.de spor. uel nisi s̃m materiā l.sen.ff.de accus.& qđ hr̃ in l.quid ergo.§. pœna grauior, de his qui not.inf. s.an possit iterū cognosci ꝑꝑ adiectionē nouæ qualitatis. Quo casu ēt uide an primum bānum cōputet̃ secundo. Bal.in l.ꝙ dix.ff. qđ met.cau. Aut an possit in alio loco, puta quia fuit bānitus in loco maleficii, puta Boñ. inquiritur nunc in loco originis, puta Florentiæ, uel ē contra, & iterū banniri potest. In primo.n. loco non fuit punitus effectiue, & ideo non obstat digna regula quod semel fuerit cognitum ꝑ d.l.senatus. Faciūt no.per Bar. in l.nō solum,§.si mand.ff.de iniur.& in l.sed si amici,de adul. Et de isto casu defectu citationis non pōt obstare. Pōt.n.ibi citari,& cōueniri l.1.& 2.C.ubi de crim.agi opor. Et ita disputando terminauit Iac. de Bell. quam posuit super d.l.1.proxime alleg. & eius effectū refert,& sequit̃ Io.And.in add. Spec. in tit. de cōp.iud.adi.§.i.uer.quid si uenit. Et de uerbo ad uerbū posuit,& sequit̃ Alb. ubi supra q.76. quam hic causa breuitatis non insero. idem tenet Bar.in l.sep.ff.de sep. uiol. ubi dicit se ita pluries iudicasse,& cōsuluisse. & ibi uide. Si uero q̃ritur an ꝑ crimine possit iterū bāniri. Dicendum puto, ꝙ aut cōmiserat illud crimen de quo nunc procedit̃ anteq̃ fuerit bānitus,& idem pōt ēt citari,& ibi conueniri, ut in dictis iurib.& l.1.in fine.& ibi per Bart.ff.de req.re. Si uero cōmisit postea, tūc aut illud cōmisit in loco à quo bānitus erat, & idem quia siue sit locus originis, siue alius rōne delicti ibi sortitur forū,& poterit cōueniri, ut d.l.1. Nec p̄dictis obstat quòd cū inde sit bānitus non citet̃ ad locū sibi tutū, & per cōsequēs nō uideatur arctari à citatione, ut no.ff.ad treb.l.de æt. Et est casus in l.2.§.pe. in fi.ff.si quis cau.& quod no.ꝑ Iac. de Are. qui dicit exitios terræ non arctari ad cōparēdum ibi citatos in l.Fulcinius,§. quid si latit.& l.ad cognitionem, qui.ex cau.in poss. ea,& quod no.per gl.in c.stat.de rescr.lib.6. & l. 2.ff.si quis in ius uo.nō ie. & ne quis eū qui in ius uoc.est ui eximat.l. sed eximēdi in fi.sicq.cum citatio sit nulla nō possit parere effectus cōtumaciæ,C ne de sta.def.l.si pr̃,& quod no.ꝑ Bal. in l.1.C. ne ex del. def. quia aut sibi imputare debet, quia se propter delictū suū in illa necessitate posuit,& sic est nō succurrēdū,l.fideiuss.§.si necess.ff.qui satisd. cog.& qui.ex cau.maio.l.qui data.cū si. Aut si hæc solutio nō procedit quasi satis punitus uideat̃ propter primū bannū,ut dixit Io. And.in d.uer.quid si bānitus, cum possit cōtra talē suspicionem prouideri nō pōt talis causa allegari. Aut.n.causa ob quam citatus est, est talis in qua pōt procurator interueniri,& pōt illū mittere, ff.de min.l.Pap. exul. & sic nō obst.c.uen.de acc. ꝑ Io.And.ubi supra ꝓxime allegat. Aut est talis causa in qua nō pōt interuenire procurator,& pōt securitatē,& saluū cōductū petere qui sibi a iudice dari debet,ut plene per Bar.in l.is q̃ reus, de pub.iud.per illū tex. cum gl.& per Bal.in l.i.C.de hær.inst.& dicā infra in 2. tem.part. 2.q.15. quę fidātia & securitas realiter tollit suspitionē. Fateor tñ ꝙ si talis securitas esset fragilis, ut ibi dicā uel propter cōdōnem iudicis q̃ solitus est tales fidātias nō seruare. l.nō oēs §.à barbaris, ff.de re mil. uel ex alia causa,ut tāgit Io.And.in d.uer. quid si quis. Tūc posset hr̃e locū dubō, de qua ibi ꝑ c.ac ced.uel lite nō cōt.& l.& qui ita, § i.ad treb. Securius tñ credo tētandum fore quod talis exceptio locū nō habeat cū à sua culpa perfecte nō punita procedit, quicquid dicat Ioan. And. Quousq; .n.pœna nō sit perfecte imposita punitus non dr̃ l.1.& 2. C. de spor.& d. l.i.senatus, & ꝑ Bar.in d.l.sepulchri. Cōiter tñ huic dubio subuenit̃ ꝑ statuta quæ disponunt quid seruandū sit cum procedit̃ cōtra bānitos. Si aūt fuit bānitus in loco domicilii rōne originis, uel incolatus,& alibi nunc delinquit, & contra eum proceditur non in loco delicti, sed in loco originis, uel incolatus maior est dubō, ut patet ex his quæ breuissime refert,& non decidit Ioā.And.ubi supra.

Dicen-

Dicendum tñ est ꝙ si ex primo bãno non ꝑ dit domicilium illius loci à quo bãnitus est, ibi poterit conueniri ut supra dcũ est,& hĩ ꝑ Bar.in l.adul.in prin.ff.de adul. An aũt ꝑdat ex ipso bãno domiciliũ, uel non, dicet in fra in 2.tẽp.par.1 q.5. dũ tractabit q̃ ꝑdant ban niti,& in q.45.ꝑ quę suppleas hæc ult.dicta.

4 Quarto quæritur † etiam circa prædicta. An bãnitus delinquens in loco à quo est bã nitus possit conueniri in loco in quo morat, puta Florentinus bannitus de Luca offendit Lucanũ in districtu.Lucano. repitur Senis. Quærit nunqd ibi possit accusari,et cõueniri & exinde bãniri?dixit Guil.qđ sic, cũ nõ sit spes qđ Lucã reuertat,ut ipse ponit in Spec. de cõp.iud.adi.§ 1.ad fi.uers.sed pone qdam ubi uide quod ẽt tenuit Bart.in l.releg.§. interdicere,ff.de inter.& rel.per illum tex.

5 Quinto quæro † an uniuersitas possit poni in bãno,siue collegium aliquod. Hæc.qõ fuit antiquitus multum examinata.s.an pos sit delinquere & puniri,& qualr. Et finaliter cõcluditur qđ põt,& delĩquere,& cõdẽnari, ut hr in l.metum.§ aĩaduertendum, ff.quod metus cau. & l.sed ex dolo, §.1. ff. de dolo. plenissime per Bart.alias referẽtem in l. aut facta,§.fin.de poen.Quæ uitandæ superflui. tatis cã hic non inseruntur. Aduertendum tñ,ꝙ ubi banniri põt non debet seruari for ma in citationibus q̃ traditur ꝑ eundẽ Bart. in extrauag.ad repr.super uerbo, citati. Qui bus citationibus factis ut ipse dicit, uniuersi tas cõtumax constituitur,qđ debet ĩtelligi.s. postq̃ post citationẽ potuit cõgregari. Ante enim non potuit cõtumax reputari,ar.ff. de lib.uni.l.1.in fin.Et ideo caueant iudices, ut congruũ terminũ in citatione assignent.Põt ẽt iudex talẽ uniuersitatẽ cõtra quã ꝓcedit cogere ad creandũ syndicũ q eam defendat, & ex cuius citatione facilius possit cõtuma cia cõstitui ẽm Iac. de Are.ĩ l.3.ff.de fideicõ. lib.& Inn.in c.Rom.de sen.excomm. qđ ẽm Bal.intellr ꝙ possit cogi ad creandũ syndicũ ad litem tm̃,ut ipse not.in l.1.in fin.ff.ꝙ cuiusq; uni.nom. Et aduerte,an ex cõtumacia talis defensor possit,an bãno poni ad ea quæ hñr in auth.item nulla & in auth. iubemus, de sac.san.eccl. & in l.1.§.si procur.ff.si quis ius di.non obtem.& ibi plene per Doct.

6 Sexto q̃ro † an formato ꝓcessu cõtra filios Titii non exp̃ssis noĩbus possint iidẽ filii, in bãno poni.Et dr̃ia huius q̃onis à ꝓcedẽti est manifesta.qa ibi cõueniunt plures ut uniuer si.hic ut singuli. Hæc qõ ponitur ꝑ Alb. ubi supra.s.ĩ opere statutorũ par.ult.q.48.& ibi primo allegat ad negatiuam, qa quis debet noĩatim exhæredari,ff.de lib. & posth.l.2.& noĩatim debet quis excõicari, extra de off. ord.cap.2.& ibi in gl.& 11.q.3.ca.excellent. ergo & bãniri,alias snĩa bãni ur inualida tã quam incerta,C.de sen.q̃ sine cer.quã per to tum.In cõtrariũ ꝙ imò ualeat,ff.de iur.l.4. §.nominatim.& de lib.& posth l.Tit. & l.no minatim,& ff.si cer. pet.l.certũ. Cõcludit ꝙ aut ĩ aliqua parte actorũ cõtinet q sint filii si ue hæredes,& v3 bãnũ, alias nõ,ff. de re iud. l.in summa,& l.ait ꝑtor,§.1.& C.de sen.q̃ si ne cer.qu an.l.2.& l.hac cõsultissima,C.q te. fa.pos.& qđ ibi not. Et subdit,ꝙ si bãnit ꝗ ut hæres quod ei agenti noĩe proprio obstat banni exceptio,de quo dicã infra in 1.par.2. temp.q.71.Ad propositum aũt puto ꝙ sic ex tenore accusationis,uel inq̃sitionis apparet de q̃bus filiis, siue de q̃bus hæredib. intellr, & sic ẽt ĩ citatione ne reddatur incerta,l.aut q aliter.§ 1.ff.ꝙ ui,aut clã.ualeat ꝓcessus,& bannum per dicta iura.Faciunt no.in l.dem. de cond.& demon. Et uide quæ dicam infra in 3.parte huius primi tẽporis quæstio. vlt.

7 Septimo q̃ro † an una pars expulsa de ciui tate, puta pars Ghibellinorũ possit banniri ab alia quæ in ciuitate remansit?Hæc qõ for mato themate ꝙ pars intrinseca elegit ꝑtãtẽ post expulsionẽ alterius ponitur ꝑ Alb. ubi supra q.78.Et primo arguit ꝙ possit in banno poni,quia oĩs uocatus ad iudicẽ uenire te netur,l.1.si q̃s ius di. non obtem. Item quia cõtumax est in dolo,l.nõ põt,de reg.iu.ergo puniri põt,ff.de poen.l.absentẽ. In cõtrariũ arguit,quia iusto metu absunt,& sic restitue rentur,ff.q̃b.ex cau.ma.l.1.2. & 3. ergo fortius eis dat excep.l.inuit § cui damus, de re. iur. Itẽ qa ꝑtãs non est ꝑtãs extrinsecorũ,qa per eos non fuit electus ergo &c. C.de sum. Trin. & fide Cath.l.1. & si a non comp. iud. per totum.Item quia ꝑtãs non fuit legitime electus cũ nõ cõsenserint extrinseci,in auth. de defen.ciui.§. sed interim. Item qa saltem debuerant inter esse electioni duæ partes.l. nulli,& l.plane, qđ cuiusque uni.no. ergo, &c.Tenet hanc secundam partem si pars extrinseca fuit expulsa dolo,uel culpa intrinse corum,alias tenet primam per iura,& rõnes supra alleg. & adducit quod not. in l.si quis

inge,

ingenuam.§.in ciuilibus.ff.de capti. Sed hæc qō aīr est inuestiganda. Nam aut ptās qui cōtra expulsos ꝓcedit fuit electus ante expulsionem eorū, & tunc cum ꝓponaī eum esse iudicem illosq. tp̄e delicti inquisitione siue accusatione narrati fuisse sibi subditos, restat ꝙ cōtra eos pōt ꝓcedere queādmodū cōtra singulos delinquentes. Sed an cōstituātur in cōtumacia ꝑ hoc, qa ad locum sibi non tutum citati dicanī. Recurre ad ea q̄ dixi supra q.3.& q̄ dicam statim sequenti membro. Si aūt fuit electus post expulsionē dictæ partis, tūc aut fuit electus post electionarios antea factos uel uirtute statuti antea facti, & eius ordine seruato, & idem, qa eadē rōne eorum ad ptās sicut extrīsecorū. Si uero fuit electus uirtute noui ordinamēti facti à parte intrinseca, tūc recurrēdum est ad qōnem illā quæ hī in l.oēs populi.de iust.& iure.uidelicet an pars p̄dicta extrinseca possit cōdere statuta. In qua q. Bart.in d.l.omnes populi, in 2. q. pri.uer.sed q̄ro dixi, distinxit hoc modo, qđ si aliq absunt de ciuitate uoluntarie, & tunc remanet oīs ptās in p̄sentes.arg.ff. de tu.& cu. dat.ab his.l.ubi absunt.& C.de dec.l. nominationum.lib.11. Si uero sunt expulsi, aut ad eos expulsos cōpetebat ius cōdēdi statuta, aut non. Si non cōpetebat v.g.qa expulsi nō erāt de cōsilio, & tūc nō ob.illorū expulsorū absentia, qa illi q remāserunt in ciuitate potuerunt statuta facere.ff.de orig.iur.l.2.§. deinde cum essent.ubi dī, ꝙ ad remanentes in ciuitate remansit ptās cōdendi leges. Si uero cōpetebant, ut qa erat de cōsilio, & tunc aut sunt expulsi ex iusta causa, & adhuc ad remanentes remanet ptās cōdēdi statuta, qa cū illi non obedierint ciuitati suę ꝑdiderunt oīa iura ꝓpria suæ ciuitatis, de c.dimi.l. amissione.& sic ꝑdiderunt ius cōdendi statuta.& sic ptās remansit apud p̄sentes. Si uero fuerunt expulsi sine iusta causa forte ꝑ īuidiā, & tūc licet statuta facta ꝑ remanentes seruenī forte quantum ad eos ꝑ l. ꝑ fundum.ff. de ser. urb.præ.tn̄ in p̄iudicium expulsorū nō ualēt ne ex sua negligentia beneficiū consequanī ff.de fur. l.itaq; fullo. Et hanc distinctionem sequiī ibi Rai.in repe.quam fecit post repetitionē Bar.inducēs ꝓ confirmatione eius qđ dī, qn̄ expulsi fuerunt eorum culpa perdere iura ciuitatis, ꝙ censentur rebelles suæ ciuitatis ut C. de deserto.& occul.l.z. libr. 12.& sic ꝑdunt ius condendi statuta.l.fin.ff.de leg. dicit ēt ultimum dcm̄ esse uerum, quo dī nō ualere in p̄iudicium expulsorū, ēt si pars ex. pulsa de ciuitate erat minor pars, cū maioris partis uiolentia ei nocere nō debet, nisi quo ad possessionem perdendam.ff. de acq.pos.l. clā possidere.§.fi.cum l.seq.concludens illud statutum factum à parte intrinseca non tenere ēt quo ad pręsentes in iure totius populi, sed in iure ꝓprio eorū cōdētium sic ut d.l. ꝑ fundum.ar.ff.de ma.conue.l.1.§.1.& ad l.q maior.ff.ad mu.cum similib. Rn̄det ꝙ illa locum nō habet qn̄ minor pars impediī facto maioris.arg.de reg.iur.l.non debet alteri, & de dolo l.1.§.non fuit.& quod ui aut clam.l. 1.§.sed Arist. Et ex his infeiī ꝙ si fuerint iuste expulsi pn̄t in bāno poni, nec pn̄t allegare se citari ad locum nō tutum ꝑ ea q̄ dixi supra in q.3. Si aūt iniuste fuerunt expulsi, non pn̄t de iure bāniri. Sed dubitaī qualiter pn̄t obiurare banno, dic q̄ hoc casu sine dubio poterunt syndicū cōstituere ad eorū iustitiā conndam.l.1.§.1.qđ cuiusq; uni.nomi.& l.si quis à filio. §. si parti ſm Laud.de Ramp.& Bart.ff. de leg. licet Dy. ibi aliter dixerit. Et ibi habes per Bar ꝙ pars expulsa, & pars intrinseca ēt separatim pn̄t submittere ciuitatem, quod ibi Bal.intelligit uerum, nisi quo ad superioris præiudiciū per not.per Innoc. in c.cum ex iniūcto de not.oper.nun. Ad qđ adde qđ hī per Host.in c.2.de maio.& obe.

8 Octauo quæro † Formatus est ꝓcessus ꝑ uiam accusationis uel inquisitionis cōtra Titium, & Semproniū ex eo ꝙ fecerunt seditionē in populo, & factis citationibus de Titio & Sempronio ſm formā statutorū supra relati iudex posuit in bāno Titiū, & Sēproniū & eorū filios, & descēdentes, eosq. priuauit officiis, & honoribus ciuitatis. Quęriī an ualeat tale bannū. Hæc qō requireret examinationē an cōmittens seditionem in populo, &c. dicaī cōmittere crimen lęsę maiest. ut sic in eo, & filiis locū habeat. l. qsq. C. ad l.Iul. maie.de qua qōne dicā infra in suo loco parte.1.temp.2.q.16. Ex p̄supposito ꝙ non, uidēdum restat an dictus iudex potuerit dictos filios sic condēnare, & qa ut dixi supra q.6. ex defectu noīorū ꝓpriorū snīa nō pōt dici nulla. Restat uidendum an ex aliis capitibus. Et certe dicendum est primo, ꝙ tale bānū est iniquū, & cōtra diuinā legē, q̄ se habet ut filius patris nō portet iniqtatē. Itē cōtra humanā q̄ se hēt ꝙ delicta suos auctores teneant, nec

ulterius

ulterius ꝓgrediātur. C. de pœn. l. sancimus, & ibi cōcor. in gl. Ac ēt ꝗ ēt ubi aliquis ex alterius delicto punitur, nō tenetur qñ contra principalē ob cōtumaciā fertur snīa. ff. de e. uict. l. si ideo, cū cōcor. C. de pig. l. præses, & ibi gl. ꝑ Dy. in l. 1. ff. qñ ex fac. tu. & ꝑ Bar. in sua disp. de qua in l. cū filius, in prin. de uerb. obl. & ꝙ dicam infra in 1. parte 2. tp̄is. q. 33. Secundo dicēdum est, ꝙ est nullum ipso ꝑ ꝑ plura. Primo quia nullus est formatus processus contra tales filios, & descendentes. Et sic restat ꝙ bannū, & snīa essent nulla si daretur. C. de sen. l. prolatam, & de pœn. l. qui snīam. ff. de pub. iud. l. inter accusatorē, & l. absentē, de pœ. & de iud. l. oēm. Secūda rōne esset nullum, quia non fuerunt citati explicite nec implicite l. nam ita diuus. de adop. ff. de re iud. l. de uno quoque, cum si. qui defectus est talis ꝙ ēt ex forma statuti ꝓhiberet snīas latas pro maleficio dici nullas aliqua rōne uel causa, talis nullitas nō diceretur exclusa cū n. sit de iure naturali à defensione ꝓcedēs nō intelligitur à statuto exclusa quātumcunq; gnālibus uerbis nullitatem excludat. hr̄ in cle. pastoralis. de re iud. & per Bart. plene in extrauag. ad reprim. & dicam infra in 2. tem. parte 2. q. 34. sicut nec intelligitur exclusa nullitas à carētia iurisdictiones procedēs ut not. in cle. 1. de sequest. pos. & fruc. & in l. non erit. §. dato. ff. de iureiur. Et hoc quātum ad 1. partem qō. ex qua patet, ꝙ ti. 2. quæst. est superfluus. Sed si forte diceretur ex aliquo statuto talē snīam ualere uidēdū arbitror ēt super eod. Et primo uī dicēdum ꝙ à tali sententia omnes filii, & descendentes afficiantur. Filii enim in legali dispositione etiā ad ulteriores extenduntur. ff. de uerb. sig. l. filii, & plene. eod. tit. l. liberorum. Et fortius hoc uerum est ꝑ ꝑ uerbum descendentes, in themate positum quod usque ad decimum gradum in lege uī extendi, l. fin. C. de suis, & legi. & quod ibi not. & quod hr̄ in authen de testi. fide. §. codicillum. & §. seq. col. 9. si in lege. ergo in snīa, quia potestas unius ad aliam adæquatur, ut no. ꝑ gl. not. in l. cū quasi. §. si plures. ff. de fideicom. lib. Sed quia sine dubio talis dispositio est odiosa, & contra naturalē, & ciuilē rōnem ut est dcm̄, sine dubio restringenda est. Et ideo non puto ultra nepotes extendi ꝰm ea quæ hn̄r ꝑ Cyn. in l. uolūtas, in ult. q. C. de fideic. Et qa in uoluminibus hn̄r, ut p̄missi aliter non insisto.

9 Nono ergo quæro ꝗ stāte statuto ꝙ ualeat tale bannum, & ꝓlatū sit cōtra latus, & stirpem Titii ꝗ compræhēdātur in dicto bāno? Ad cuius determinationem p̄mitto, ꝙ qñq; lex siue snīa, uel hō, utitur uerba, familiæ. Et tunc quos, & quot comprehēdat, & usq; ad quem gradum hr̄ in auth. de testib. §. codicillum. & § seq. & C. de uer. sing. & l. fin. & ff. de uerb. sig. l. ꝓnūciatio. §. familiæ. Aliqñ noīe filiorū, & de hoc hr̄ ubi ꝓxima qō. dcm̄ est, & ꝑ Cyn. ēt in l. libertinū. C. de interd. ma. ꝑ Bar. & alios in l. Gallus. §. inst. de lib. & posthum. Interdū nomine sobolis. de hoc hr̄ in l. fin. C. de bo. dam. & ff. sol. ma. l. 1. Qñq; nominatur ꝓles. de hoc. C. de episc. & cler. l. officiales, & l. ne diutius. C. de agri. & censib. lib. 11. Qñq; appellat ꝓgeniem. C. de eman. lib. l. ſpe. interdum ꝓsapiam. de hoc hr̄ in l. si qs ex corporeo. C. de muril. lib. 11. Aliqñ gentē. ff. de prob. l. 2. Aliqñ utitur noīe liberorū, de quo in l. cognoscere. §. liberorum, & l. liberorum. ff. de uerb. sign. interdū noīe posterorum. ff. de iure immu. l. 1. & 4. ff de uac. mu. l. uacatio. Qñq; noīe descendentium. de hoc in l. fi. C. de suis, & le. & d. auth. de rest. fide. Qñq; ꝓmiscue immiscentur noīa supra dicta simplr̄. de hoc hr̄ in l. qđ his uerbis. §. fi. de leg. 3. Si uero adiiciatur perpetuo uel in perpetuum, tunc nullatenus fit restrictio, ut hr̄ in c. felicis. de pœn. & in c. 1. de schisma. lib. 6. & habetur ꝑ Iac. de Bel. in pall. auth. d. resti. fidei. Qñq; fit mentio stirpis, & tunc eodē modo uidetur de descendentib. debere intelligi, ar. iurium prædictorum, quasi idē sit stirps, proles, prosapia, soboles, siue progenies, qđ credo uerū propter pro nomē suā uel meam uel tuam. Collaterales enim non sunt stirps eius, sed ascendentes licet omnes sint de stirpe illius ascendentis. Et ꝙ tunc de descendētibus intelligitur est text. & ibi per Bal. in l. si quis in suo. in princ. C. de inoffic. testa. De gnē aūt, & gnōne uide extra de hęr. c. statutum, & c. ut commissi. lib. 6. & de pę. c. ubicunque, & Bal. in l. cum acutissimi. C. de fideic. Et nota ꝙ si banniuntur omnes hoīes de tali progenie non cōprehenduntur existētes in uentre, ar. l. cum inter, & ibi Bald. C. de fideicom. lib. cui ēt adde quod ipse no. C. de lib. cau. ubi dicit ꝙ bannita muliere p̄gnante natus postea non est bannitus, licet ille tex. facit in contrarium sed dic ut ibi. Qui aūt ueniant in illis uerbis, & totum latus Titii

est dubitandum, quia fratres sunt de eodem latere, hinc est ꝙ dñr collaterales, ff. de grad. l. Iurisconsultus, §. sunt ex lateribus. Sed qa frater licet sit de latere patris, non tñ est de latere fratris, imò unusquisq; facit suum latus, sicut & suam lineam, ut patet ad oculū. Sic ergo sicut coniuncti nobis ex latere non sunt ex nostra linea, ff. de grad. l. 1. & inst. eo. in prin. licet sint ex linea aui, & proaui, ut C. de bon. mat l. ēt ſm Bar. in cons. qđ incipit, qa fcm̄ &c. ita non sunt de nr̄o latere, licet sint de latere prīs, uel aui nr̄i, qa nulla est rō diuersitatis. Et sic in dicta cōdemnatione nō comprehenduntur collaterales aui ex eis nati. Quod ēt ostenditur rōne. Negari non pōt si diceretur per aliquos ꝙ collaterales essent de latere Titii, ꝙ non possit intelligi duob. modis. Vno ut intelligantur cōdēnati oēs q sint de eodem latere, de quo est ipse Titius, & sic oēs, à prē, siue auo descendentes. Alio modo ut intelligant̄ solūmodo cōdēnati illi q sunt de suo latere possessiue, hoc est de eo ꝙ ipse facit, & sic solum de suo nō aūt de latere ascendentis, sed in dubio semꝑ debet intelligi cōdēnatio in minori signatu. l. interpr. & l. præses, ff de pœn. saltem in odiosis in qbus etiam sententia non extenditur. l. si patronus, §. si quis cum esset, de bon. libert.

10 Decimo quæritur † an in tali cōdēnatione s. filiorū lateris, uel stirpis ueniāt solūmodo nati, an solūmodo nasciturī, an oēs tam nati, q̄ nascituri. In hac q. br̄ me expediam. Nam aut talis sn̄ia fertur suꝑ crimine posito in l. quisqs, C. ad l. Iul. maiest. & dic ut ibi ꝑ Doct. tenet. n. Cyn. post Pet. ꝙ cōpræhēdētur solū nati postea, & non ante. Aliqui tenent ꝙ oēs ꝑꝑ specialitatē illius legis quod forte uerius. Sed prius dicendū sapit æqtatē. si uero fertur ꝑꝑ aliud crimen. Tunc aut ex ꝓcessu formato contra Titiū, & filios eo, & hñtes filios, de quo dixi supra 6. q. & tūc sine dubio solum ad tunc natos porrigitur. l. siqs in suo, §. legis, C. de inoff. testa. Processus. n. nō intelligitur formatus, nisi cōtra eos q in rerū natura sūt, & illi intelligunt̄ citari, & nō alii. l. in summa, §. fin. ff. de re iud. & ff. q̄ sen. sine ap. re. l. pen. Si uero fertur ex ꝓcessu solūmodo formato contra Titium, aut nullos tūc habebat filios, & de necessitate debet intelligi de nascituris, ut sn̄ia aliqd operetur in casu in quo ualeat talis sn̄ia, de leg. 1. l. si qñ cum sim. Si uero tunc filios habebat, dicendum est, & ita pluries una cum recolēdę memoriæ iuris cōsului, ꝙ ad tūc natos tm̄ talis sn̄ia porrigatur, qa uerba sentatiæ ir̄r ad tp̄s pn̄s porrigūtur, arg. l. si ita, ff. de auro, & ar. leg. & ibi no. ꝑ Bart. facit. l. si tibi man. §. is cuius bona, ff. man. ꝑ quo uide qđ dicam infra in 2. tem. par. 1. q. 18. An publicatio bonorū bāniti porrigatur ad postea quæsita, & ad hāc decisionē faciūt quæ dixi supra q. 8. Nec prædictæ cōcl̄oni obstat quod no. in l. placet ff. de lib. & posth. qa ibi loqtur in his quæ fauorē cōtinent. s. fauorē testamēti cōseruādi, ut ibi not. Item non obst ff. de acc. l. 2. §. in filiis, & de pœn. l. moris. §. iste ferre, qa loquūtur ī his quę a patrib⁹ in filios descēdūt, quę nō pn̄t descēdere in natos post illorū priuationē, pro quo facit quod habetur in l. diuo Marco. C. de qō. & ff. de iure patr. l. diui frēs.

Rubrica de his qui possunt banniri.

EXpedita prima parte primi tp̄is, uenio ad secundam quæ est, de his qui pn̄t banniri. In qua cōtinentur qōnes infrascriptæ, quia.

1 *Primo ponitur doctrina generalis.*

2 *An iudex procedens possit factis citationibus bannire exemptum à sua iurisdictione si nullus comparet exemptionem allegans.*

3 *An potestas, uel alius officialis possit delinquentē ante tempus suæ cognitionis inquisitum, uel accusatum bannire si maleficium fuit occultum.*

4 *Si cauetur statuto quòd de robaria commissa per annum ante non possit cognosci, an potestas possit bannire eum qui incipit derobare per annum ante, & postea continuauit robariam.*

5 *An potestas possit bannire forensem, alibi forensem alibi furantem, sed portantem in locum iurisdictionis portantis*

6 *An formato processu pro pluribus maleficijs quorum aliqua sunt punibilia, aliqua nō, puta quia iurisdictionem non habet possit iudex aggrauare pœnam bannum.*

7 *Capitaneus cognouit contra occisores, potestas uult procedere contra mandantē quæritur, an illum non comparentem possit bannire stante statuto quòd de eodem maleficio, siue negocio, de quo unus rector possit cognoscere, alius non possit se intromittere.*

8 *Qui iudex possit bannire existentem in territorio Florentino, & balistantem in territorio Bononiensi, & ibi hominem occidentem.*

9 *An officialis possit ponere quem in banno pro in iuria facta sibi uel suæ familiæ.*

10 *An potestas possit bannire aliquem alium officialē in officio delinquentem officio durante.*

11 *Quæritur si sunt duo officiales quorum unus est generalis, alius specialis an generalis possit bannire illum qui fuit attributus speciali.*

Secunda pars primi temporis.

1 PRimo ergo † gñaliter qritur q pñt aliquē bānire. Ad hoc rñdet, ꝙ de iure cōi eēt oēs illi qui pñt deportare, seu relegare, l. §. deportatos, ff. de leg. 3 & no. plene ꝑ gl. inst. q. mo. ius pa. pote sol. §. relegati, & § cū aūt, & plenius ꝑ Guil. in l. imperiū. ff. de iurisd. om. iud. Sed qa rectores ciuitatū licet æquiparentur p̄sidibus ꝓuinciarū in aliqbus, ut hr in l. fi. C. de p̄scr. lon. tē. nullā aliā hñt ptestatē q illā q̄ tribuunt eis statuta locorū, uel suæ electiones ꝭm Iac. But. in l. assiduis. C. q pot. in pig. ha. & in authen statuimus. C. de episc. & cler. & Bald. in authen. cassa. C. de sacrosan. eccl. & Ioan. Andr. in addit. Spec. super rubr. de synd. bī me expediens. Dico, ꝙ oēs illi rectores. quibus specifice per statutum concessum est, uel ex eo ꝙ sic cōcessum merū, & mixtum imperium. poterunt illi loco subditos rōne domicilii ubique delinquētes, & quoscunque etiam non subditos alias infra suos limites delinquentes bannire seruata forma statuti. Et istud gñale sufficiat ꝑ hac prima.

2 Sed † quæro secūdo statuto cauetur, ꝙ ptās habeat arbitrium inquirēdi, &c. mærū, & mixtū imperium, & oēm gladii ptātem, saluo ꝙ nō possit se intromittere de maleficiis cōmissis contra aliquem q sit de loco, unde est ipse ptās talis à sua iurisdictione exemptus inquiritur à potestate, & citat ꝭm formā statuti disponentes gñaliter de modo procedēdi, ipse citatus uel alius proclamatus ꝭm formam statuti, ptās uult eum bānire, quæritur si facit an potuerit, & sic an ualeat bannum. An uero possit ꝑ uiam officii iudicis nullum declarari, & cācellari, non obstāte alio statuto quo cauetur, ꝙ contra bāna lata per potestatem nō possit aliquid ēt de nullitate dici, obiici, uel opponi. Et sic non dicatur bannitus, & per conñs in eo statutū locum non habeat iuxta l. 4 §. condemnatum. ff. de re iud. Hæc quæstio subtilis est, & habet plures articulos in qbus possent multa dici, sed ne prolixior sim q̄ promiserim, dico dictum de quo quæritur nō potuisse de iure banniri ex defectu potestatis bānientis, quod sic ostēdo dictū statutum dicit, ꝙ potestas nō possit, &c. sed dictio nō iuncta cum uerbo pōt. denotat effectum suum importari ipso iure, non aūt ope exceptionis. ff. de transact. l. de his, & ibi ꝑ Bar. ff. de iud. l. solemus, §. latrūculator, ꝑ Io. And. in c. 1. de reg. iur. lib. 6. Ergo ipso iure in casu p̄dicto ptātem reddit iurisdictionē carētem. Quod ēt alia rōne ostenditur. Statutum p̄dictum iurisdictionem modificās est illud idem quod iurisdictionē tribuit. Ergo ēt sine decreto. i. sine eo, ꝙ ipm statutū annullet in cōtrarium gesta ꝑ eum contra modificationem nulla sunt ipso iure, de elect. c. prouida, lib. 6. Ita si mat in si. gl. no. in c. 1. de iurepa. in cle. in gl. suꝑ uerbo, inhibētes erat ergo ille q fuit bannitus ipso iure à sua ptāte exēptus. Sed cōstat, ꝙ ubi iudex citat ipso iure exemptū à sua iurisdictione gñalit exēptus non tenetur comparere ēt in casu in quo sit dubiū eum esse de iurisdictione, ita determinauit no. Bal. in d. l. gñalr C. de ep f.. & cle. licet Cy. ibi aīr dixerit. Pręterea qñ qs est exemptus ope exceptionis nō fit ꝓrogatio, nec iudex cōpetēs efficit nisi iudex ꝓnūciet se iudicē competētem ꝭm Bart. in l. 2. ff. si qs in ius uoc. nō ier. imò plus dicit ibi Iac. But. ꝙ nō sufficit ꝓnunciatio, nisi fiat post exceptionē ꝓpositam. iudex. n. non pōt auferre parti exceptionem nō oppositam, & in iudicium nō deductam, l. duobus. ff. de exce. rei iud. Hæc aūt decisio in dubio uera est si in ꝓcessu narrant talia ex quibus appareat ptātem iurisdictionem nō habuisse, ut hr in c. præterea. de dilatio. per Innoc. ꝑ Doct. in d. l. 2. si quis in ius. uoc. non ie. Si uero talia non narrantur, q̄stio est magis dubitabilis. tñ idem est rationibus suprascriptis. Ac ēt quia cum in ueritate iurisdictionem non habuerit ex contumacia, etiā si fuisset prorogari non poterat. præsertim si ꝑ uiam inqsitionis processit, qbus casibus iurisdictio nunq̄ ꝓrogatur, ut colligitur recte inuēti in l. 2 ff. de iud. de quo scīo ꝑ Inno. in c. ad petit de accus. Et de utroq; ꝑ Bal. in l. 1. C. ubi de cri. agi opor. Nec ob. l. 2. si qs in ius uo. nō ie. ꝑ quā Cyn. in d. l. gñalr. cōtrarium dicere uī, quia licet uerū esse ꝙ teneatur cōparere, & suam exceptionē allegare. Non tñ potest in meritis causæ damnari, sed solūmodo tanquam inobediens non in

ueniendo

ueniendo multari per. l. 1. si quis ius di. non obtem, Et ita in terminis proprie rñdet, & determinat Bar. in l. non uidetur. quę est. l. 3. ff. de iud. ubi no. loquitur. Poterit ergo dictum bannũ nullum declarari non obstãte statuto nullitatis ꝓpositionẽ excludente. tum qa nõ intelligitur tollere illã q̃ uenit ab aliis statutis l. ita nobis pudor. & ibi per Doc. C. de adul. l. 1. §. deniq;, & ibi plene ꝑ Bar. ff. qđ vi aut clam, tum ẽt qa non tollit illam q̃ procedit ex defectu iurisdictionis ſm gl. quæ reputatur singularis in cle. 1. de seq. pos. & fruc. sed habet concor. si recte intueatur. tex. cum glo. in l. non erit. § dato ff. de iureiuran.

3 Tertio † quæro stantibus pdictis uigetur ẽt aliud statutum quo cauetur, ꝙ ptãs possit cognoscere de criminibus commissis ꝑ annum retro à die introitus sui officii tm̃. quidam cõmisit maleficiũ dudũ ante, sed fuit occultũ maleficiũ contra ipsum, ꝓcedit ptãs. Quæritur nunqd eum nõ comparentẽ possit bannire, & si in bãno posuit talem bannum possit nullũ declarari. Dicẽt multi hanc qõnem pẽdere à decisione eorum q hñr. ff. si qs test. li. es. ius. fu. l. pe. & ꝑ ea quæ ibi dñr ꝑ Doct. & in l. semper. §. hoc interdictum ff. quod ui aut clam. ubi dicere uř ꝙ in maleficiis occultis non habeat locum præscriptio. Sed id dicentes non recte sentiunt, qa ut dixi supra, & dicam statim dictum statutum concedit iurisdictionẽ limitatã. Et sic clarũ, est ꝙ de illo maleficio cognitionẽ non hẽt. ff. mandati. l. diligenter. iũcta. l. & qa. ff. de iur. om. iud. Et quia necesse est in processu apponi tp̃s maleficii, ut l. libellorũ de acc. & iust. de pub. iud. in prin. ꝑ Dy. & Iacob. But. Clarũ est ꝙ comparere, nõ teneř. ut in iuribus supra ꝓxima. q. alleg. quod aũt cõtineat iurisdictione limitatam, patet qa nullã hñt tales rectores. nisi eis à statutis attributam, adeo ꝙ ius cõe eis nihil opitulař, ut dixi supra in 1. q. Sed dictũ statutum cõcedit iurisdictionem de cõmissis ꝑ annum retro tm̃. ergo, &c. quinimmo sine dictione, tm̃, uř de aliis iurisdictionem excludere ff. de iud. l. cum prætor. de leg. 2. l. statu lib. §. stichum. C. de procu. l maritus, etiã si alias de iure cõi diceretur iurisdictionem habuisse, ut d. l. maritus. ſm ueram lec. & in concor. ibi in glo. alleg. Non est ergo de præscriptione tractãdũ, & sic illa iura nihil faciunt. Si autẽ dicatur non concedi iurisdictionem limitatam, sed solummodo de prescriptione tractandum esset idem ẽt est dicendum, nam statutum introduceret annalẽ pscriptionem sed illa succederet in locum pscriptionis, 20. anno ꝑ l. qre. C. de fal. ergo illius naturã assumit. l. si eum. §. qui iniur. ff. si qs cau. illa autẽ currit ẽt ignoranti. l. sicut. & l oẽs. C. de præscrip. 30. an. & l. si qs emptionis. in fi. iuncta l. ab sentẽ. ff. de pœ. ergo, & hæc annalis curret ẽt ignoranti. Et pro ista parte uř casus in d. l pe. quod ibi tenuit Angel. qa ab ipso initio tp̃e commissi maleficiũ ortum fuit ius, & actio, licet ꝑꝑ ignorantiã in iudiciũ nõ fuerit deductum qđ non nocet in initio cursus ipsius pscriptionis l. si fundũ. §. si partem. ff. quemadmo. ser. amit. Et est rõ ſm eum, quia pscriptio currit absq; aliquo facto ipsius prescribentes, & est pscriptio fauorabilis, sic etiã dicitur in l. sequiř §. si uiã. ff. de usuc. hoc idẽ tenere uř Guil. in l. si cum exceptionem. §. satis clementer. ff. qđ me. causa. ubi cõcludit ꝙ ubicunq; agitur de odio finiẽdo, omne tp̃s est cõtinuum, unde omnis actio ad uindictã, & omnis accusatio hẽt tp̃s continuum si aliud non dicatur. Et sic currit ignoranti ſm Bald. qui quidem hoc firmat in l. genero. ff. de his q nota. inf. & idem tenet in l. fi. C. de dolo. ꝑ illam. l. & ad præal. §. interdictum rñdet ꝙ loquitur in actione q̃ datur ad rem familiarem non ad uindictam, & sic tp̃s est ui le non cõtinuũ. Et ita pluries obtinui, & consului, & iudicari uidi, licet ẽt qñque contrariũ uiderint obseruari ob immanitatẽ criminis, & pretextu baliæ, siue auctoritatis large ipsi officiali ita seruanti cõcesse, licet in ueritate ad id nõ extẽderetur. Sed pdictis opponiř, qa licet ipso iure nõ possit cognoscere, tñ poterit uirtute restõnis in integrum quę conceditur ob iustam ignorantiam ꝑꝑ clausulam gñalem. l. 1. in fi. ff. quib. ex cau. maio ut habetur in l. cũ filius. §. in hac. de uerb. obl. per gl. & Bart. in l. 1. §. si qs ꝑꝑ. de itine. actuq. priua. & in l. ab hostibus. §. sed ꝙ simpliciter. q. ex caus. maio. & ꝙ cũ fal. tu. aucto. l. si falso. de mino. l. Aemilius. C. si aduer. uen. pigno. l. 2. & per Dyn. in rła si qs in ius. lib. 6. Sed hoc non obstat, qa illud in pœnarũ executorib. locũ non hẽt. ff. de mino. l. auxilium §. in delictis. & ita rñdet Ang. in d. l. pe. & sic concludiř ꝙ dictus ptãs pdictum ẽt alias sibi subditum bannire non potest, & si banniuerit per uiam nullitatis ex carentia iurisdictionis poterit, & debebit cancellari qdquid dixerit Bart. in suo cõsilio

filio c. quod incipit a domino Cyn. contra quem etiam multi alii, tunc consuluerunt. Fugimus autem has opin. si ut dictum est tenemus de præscriptione non esse tractandũ.

4 Quarto† retento eodem statuto quidam dudum ante annum cœpit robariã exercere, & continuauit illã in tps cognitionis, quæritur an ptãs possit illum in banno ponere, stante ẽt statuto quod de robaria commissa per annũ ante non possit cognosci. In hac q. Alb. ubi supra q. 91. expediuit se breuiter dicẽs quod possit talem in banno ponere, quia inspicitur finis, & non initium per gl. quam dicit singularem in l. mariti. §. sex mensium in fi. gl. ff. de adul. cui tñ gl. uĩ contradicere gl. in l. uulgariter ff de fur. quæ dicit pro cõtinuato adulterio unicã dr̃e pœnam imponi, & sic uidetur concludere quod unicum si adulteriũ, & sic uidetur dr̃e inspici initiũ, & non finis, ut ibi, & quod habetur in l. ei q. & l. inficiãdo. §. infans. eod. tit. dicendum est tñ quantum ad propositum quod dicta determinatio. Alb. uero est. & gl. d. §. sex mensium. nõ. n est unicum delictũ continuatum, sed tot delicta quot sunt uices adulterii cõmissi, uel quot sunt robariæ maxime si sint factæ contra diuersas psonas & ideo non dr̃ cognosci de eodẽ maleficio, sed de alio & hoc sufficiat ad propositũ. Vbi aũt esset unicũ delictũ cõtinuatum, & nõ possit cognosci inspecto initio, an possit cognosci inspecto fine ut in eo q tenet appẽsum. q tenet possessionẽ quã occupauit, & ĩ similibus exẽplis, dic ut hr̃ per Bar in l. eũ q. §. in popularibus. ff. de iureiu. & ĩ l. inficiãdo. §. infans. ff. de fur. Et uide Iac. But. ĩ l. 3. C. si reus uel ac. mor. fu. Nec pdictis obstat gl. in l. uulg. qa uerũ est quod pro adulterio cõtinuato pluribus tpibus imponitur una pœna, non qa sit unũ delictũ sed qa pęna nõ est reiterabilis cũ sit pęna mortis. ut ibi per Bar. & ideo si ex forma statuti imponeret̃ pœna reiterabilis, puta pecuniaria gl. illa non procederet, ut ibi per Bart.

5 Quinto† quæritur Ptãs Florentinus habet arbitrium contra fures. Quidã nõ sibi subditus furatus est aliqd in ciuitate Bononiæ, & id portauit in territoriũ Floren. Quæritur an ptãs possit illum inqrere, & nõ coparentem bannire. Hæc qõ residet in ueritate uel falsitate opin. Bar quã posuit in l. si dñium. ff. de fur. ibi. n. concludit quod sic, qa sicut mutatione dñii noua nascitur actio furti, ut ibi, sic mutatione territorii, & iurisditionis noua nascitur actio siue accusatio furti ad uindictã publicã, ar. ff. de sta. ho. l q furem. Hoc idẽ secutus fuit ibidẽ Frã. de Are. dicẽs esse casum in l. inficiando §. infans. eo. tit. sumpto argõ de tpe ad locũ ẽm not. in l. uinum. ff. si cer. peta. cum cõcor. ac ẽt qa ex contrectatione noua in noua iurisdictione facta resp. illius loci læditu rei accusatio nascitur l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publ. istam partem ut plurimum sequuntur assessores dicẽtes hanc opinionẽ sanctã. Pro qua uideĩ casus in l. 1. C. de noxa. hoc modo in loco in quo commisit furtum. s. Bono. non põt puniri. Ergo debet posse puniri in loco mutatæ iurisditionis, sicut ibi cũ non possit puniri una cõtrectatio punit̃ alia se cõtra hanc opin. opponitur. qa si pmutationẽ territorii, & cõtrectationẽ continuatã cõmitteretur nouũ furtũ ex mutatione locorũ, uariari posset ẽt furti qualitas, & sic rõne unius loci si ibi esset depræhensus esset fur manifestus cõtra. l. 3. §. fi. cũ seq. ff. de fu. ẽm Ang. in d. l. si dñium, ubi nititur saluare Bart. in certis casibus in qbus nihil alleg. & ideo referre non curo. Secundo, quod opi. Bart. de iure nõ pcedat, sic uidetur pbari, ad hoc ut ex cõtrectatione nascat̃ actio furti, necesse est vt cõtrectet̃ inuito dño l. inter oẽs. §. recte. ff. de fur. sed in nouo territorio non põt fieri cõtrectatio, nisi inuito illo cui prius furtũ fecit in alio territorio, sed illi ex prima cõtrectatiõe nata fuit actio, ergo nõ põt nasci ex secunda ff. de fur. l. ei q. Itẽ dispositio. l. si dñium, est facta cõtra reg. d. l. ei q. ergo solum in suo casu seruanda est, nec ad consñtias trahi debet, ut l. quod vero. de legi. & l. in his. & l. ius singulare. Præterea ut dictum est ex noua contrectione non datur parti actio furti. ergo nec reip. officium aliquod per ea quæ hñr in l. non solum. §. q̃q̃. ff. de iniur. & in l. cum lex de fideius. & in l. 1. §. quod aũt de aleato. & quoddicam infra in 3. parte 2. tpis. q. 1. Item ẽm Bald. in l. si adducta. C. de fur. dictum Bar. nõ uidetur uerum aliquibus rationibus. Primo quia si id esset uerum quod Bar. dicit, remissio furti non dr̃et fieri ad locum criminis primo perpetrati cum æque, & pari ratione unus esset iudex, sicut alius, sed lex dicit delinquẽtẽ dr̃e remitti ad primitiuum delicti locum, ut in authen. ut nulli iud. § si uero qs compræhensorum, ergo, &c. Secundo, si licitũ est argui de dñio ad iurisdictionem, rõ Bart. retorquetur contra eum, quia sicut ex nouo dñio non

oritur

oritur códictio furtiua,ut l.sed nec legatarius. ff.de cód.fur.& hr in d.l.si adducta. Ergo ex mutatione iurisdictionis nō dat noua accusatio siue noua uia extra ordinē pcedendi. Tertio,maleficiū debet trahi ad suum principiū. Et illud est inspiciendū potiusq̄ cōtinuatio,ut not.in l.cum q.§ in popularem.de iure iur. Præterea ex d.Bar.sequeretur q quot fierent cōmutationes tot orient accusationes, q ex diuersis cōmutationibus insurgunt diuersa facta c.abbate.de re iud.li.6. Et si p totū mundū uagaretcū re furtiua,posset de toto mūdo bāniri,& tot locis hēret se repsentare si uellet se defendere,qd esset absurdū.argu.ff.de iud.l. hæres absens. Residet tn̄ Bald. ibidē q pdictis nō obstātibus sibi ur æqtati satis cōsonū q fur puniat ubi deprehenditur cum furto uel ad principalē locū delicti remittat,maxime,q sic discurrens ur uagabūdus,ut C.ubi de crim.agi opor.l.1.& 2.Item q secum rem exportando prorogare ur iurisdictionē de loco ad locum,& est prorogatio iuris,& de iure,unde nō hēt locum pn̄ia. Ad l.qui furem. r̄ndet q iurisdictio æquiparatur dn̄io uniuersali non singulari.C.ubi & apud quem l.fi.Sed in tit.de pace iura.firmā. §.iniuria,dicit eum puniri per generalem dispositionem l.cōgruit de off.præsi. Mihi aūt licet uideantur æqua prædicta, suadeo tn̄ cōtrariam sn̄iam de iure procedere.s.quod non possit uigore nouæ contrectationis ibi conueniri, non ea rōne quæ de remissione tractat,quia illa locum hēt si petatur, & qn̄ ex eodem delicto cognoscitur,ut in §.si uero qs comprehensorum,& in auth. qua in prouincia.& in l.si cui.de acc.In proposito aūt non ex primo furto,sed ex secūdo cognitio emaneret,& sic remissioni locus nō foret. sed ex aliis rōnibus supra relatis. & maxime, quia dn̄o nō orit actio ex noua cōtrectatione, sed nec reipublicæ.Ad rationes in contrarium factas r̄ndeo. Primo,ad l.si dominiū ; qd aliud est dicere ei ad quē transit dominiū ex nouo cōtrectatione nasci furti actionē.illa.n. ante non habebat,& sic nō obstat lex ei q.Et aliud est dicere cōtra illū q mutat iurisdictionē dari furti actionē ei q ante non habebat, unde argm̄ est de acq̄rente ad patiētē,siue de actore ad reū.& sic a disparibus. Lex qui furem, 7 non obstat ēt alia ratione, quia loquitur in iure retinendo,& si in fauorabili dispōne, ergo nō est licita argumētatio ad ius de nouo q̄rendū,& maxime pœnale qd est odiosum. Lex ēt prima C.de noxa.nō aduersat: q ibi ex prima cōtrectatione nō fuerat orta actio, hic secus.§.infans,nihil facit.q licet teneat ad ualorem hodiernū, non tn̄ tenet ex noua cōtrectatione,sed ex antiqua q unum furtū est & sic potius facit in cōtrariū.Illud q ostēditur per Bal.de uagabundo ēt non procedit p ea quæ hn̄r in l. eius qui. ad muni.Fateor tn̄ q si ille qui diceretur uagabūdus fm iura supra allieg.subtraheret rē Bononiæ, & accederet Florentiā,siue cum re,siue sine re,posset Florentiæ puniri nō ex noua cōtrectatione,sed ex antiqua,ut uagabundus p no.in dictis ll.1.& 2. ubi de cri.agi.opor.de iud.l.hæres absens.ad munici.l.eius q. ff. de dam.inf. l.4 §.1.ubi optima gl.Cū ergo sint distinctæ iurisdictiones cōcludo ibi bāniri nō posse,& si fuerit bānitus bannū nō tenere ex carētia iurisdictionis. Et sic patet q assessores,cōtrarium facientes de iure non recte se fundant, defendunt aūt ex uarietate opi. per not.in l. cum prolatis.ff.de re iud.& forte ex cōsuetudine.l.nemine.ff.de le.& l.si interpretatione.

6 Sed† q̄rit sexto. An ex maleficiis de quibus obstāte cursu t pis,uel diuersitate loci cognosci non potest,possit iudex alia maleficia de quibus cognoscere potest aggrauare. & in maiori parte bāniret? Cōiter dr̄ q sic p Dy. & alios in l.si cui.§.fi.ff.de accus. l.3. circa fi. C.de epis.aud. & l. seruos. C.ad l.Iul. de ui. & l.1.de iure patr. Et ita cōiter seruatur p asscssores quos Io An.uocat iudices feroces in Spec.sup rubr.de furtis.ubi non firmat aliquā opi.sed solū refert. Bald.tn̄ in auth. sed nouo iure.C.de ser.fug.firmat quod dixi.Sed qdqd sit de iure statuto aliter non puidente, si statutū diceret,ut in hac ciuitate,q de talibus maleficiis ante tp̄s uel in alio loco commissis nō possit firmari processus. Et qdqd in cōtrarium fiat sit ipso iure nullū,tūc talia maleficia ad aggrauandū non possent allegari,q eorū narratio,& pro illis processus formatus nullum,pducunt effectum l.si pater. ff.ne de sta.defunc.& l.accusaturus. de adul. cum sim. Rectores tn̄ cōiter seruant contrarium,& in eorum animarum perniciem, & contra ipsorum iurm̄ de obseruando statuta.

8 Septimo q̄ro† Stātibus suprascriptis statutis duo sunt rectores in ciuitate habentes eādē auctoritatē, ut ptās, & capitaneus. Et est aliud statutum quo caueī de eodē maleficio siue

siue negocio, de quo unus rector cœpit cognoscere mittendo copiam inquisitionis ad cameram, alius nõ possit se intromittere ẽt cũ adiectione nouæ qualitatis, & quidquid in contrarium fiat sit ipso iure nullum, stantibus istis, Titius mandauit Seio, ut interficeret Caium, qui Seius eum interfecit, ꝑꝑ quod ptãs inquisiuit de homicidio, copiam misit ad cameram contra Seium, & facto ꝓcessu eum in bãno posuit. Capitaneus deinde format inquisitionẽ contra Titiũ de mãdato. Titius non comparet. q̃ritur nunquid possit eũ bãnire, & si bãniat, an ualeat bãnũ, an uero sit nullum? Hæc qõ fuit hic Florentiæ de facto, & post multa fuit determinatũ ꝙ non potuerit bãniri, & ꝙ bannũ esset nullũ inter alias tribus rõnib. Prima quia ꝗcq̃d dixerit Bal. in §. iniuria, de pace iur. fir. mandans tenetur ex homicidio ꝑꝑ mandatũ nõ ex mand. ff. de iniur l. q̃ seruo. §. fi. de fur. ubi allegat iura, & ꝑ Doc. in l. nõ ideo. C. de acc. & sic causa inquisitionis formate contra Titium mandantem uersatur principalr̃ super homicidio. l. eo tꝑe, in prin. ff. de pec. l. 1. C. si seruus ex. ubi patet ꝙ dictio ex denotat causã ꝓximã, & dictio, ꝑꝑ, denotat cãm remotã & ibi cõc. sicq. de eodẽ maleficio incepit cognoscere de quo iam cognoscere cępit ptãs, sicq. obstat statutũ. Secunda q̃a delictũ mandãtis, & mãdatarii est unũ, & idẽ specie, & numero sufficiat allegare Cy. & euis iura in l. 1. C. si reus, uel acc. mor. fu. & ibi refert ita cõsuluisse Dy. Idẽ seq̃tur ibi Ray. in add. suꝑ Cy. allegãs l. athletas. ff. de falsis. Idem tenet Bar. ff. de acc. l. hos acc. §. lege Iul. ꝑ iura all. ꝑ Cy. & clarius in suo cõs. ꝙ inci. Bernardus de Tud. Idẽ ẽt tenuit Iac. But. in l. obser. §. 1. ff. de off. ꝓc. & le. & Bal. latius in d. l. non iõ. Tertia rõ fuit sine qua ꝑdicta locũ hñent, q̃a statutũ utitur ẽt noĩe negocii. Cõstat aũt sine dubio ꝙ ẽt si non esset idẽ delictũ cuius cõtrarium dcm̃ est, tñ idem esset negociũ, ꝓbatur extra de uerb. sig. c. forus. C. de. sent. l. cum Papin. de neg. gest. l. Pomp in neg. cum ibi no. C. ad l. Iul. de ui. l. quoniam multa, & est bonus casus. ff. de in rem uer. l. filius.

8 Octauo quæritur † Sempronius exñs in cõfinibus territorii Florẽtini balistauit contra Caium, q̃ erat in territorio Señ. & eum interfecit, quærit̃ q̃s possit eũ bãnire l sta qõ est antiqua, & quia in uoluminibus hr̃ faciſ ꝑ transeam. Cõiter. n. argui ꝙ uterq; iudex s. Florentinus, & Senensis pñt Sempronius bannire. l. Iurisperitos, §. cum oriũdus. ff. de excus. tut. & quod ibi not. per glo. & hr̃ in §. quia Plautianum ff. de lib. agn. in l. sui Contra. Pro iudice Florentino facit, quia licitum est argui de tꝑe ad locum l. uinum, si cer. pe. sed dies mortis refert̃ ad diem uulneris. ff. ad l. Aquil. l. ait lex, & ff. de dam. inf. l. dãni §. Sabini, ergo & locus mortis trahitur ad locum ex quo secuta fuit. Pro iudice Senẽsi facit ꝙ inspiciatur locus in quo secutus fuit effectus l. 1. §. item sciendum, el 2. ff. de aqua plu. arc. & ubi per Ray. Primam opin. ꝙ unusquisq; possit bãnire, tenet Alb. ubi supra, q. 78. & dicit ꝙ est cõis opin. remittens ad not. per Cy. in auth. qua in prouincia, & ibi nihil dixit. Et ad Io. An. in c. in obscuris, li. 6. Sed secundã opin. uidetur tenere Cy. post Pet. in l. 1. C. ubi de pos. ag. opor. per rõnem prædictam. Sed Rayn. ibi tenet ultimam per dcm̃ §. item sciendum, cum sim. Ad rõnem Pet. rñdet ꝙ diuersitas rõnis inter locum, & tp̃s tollit argumenta, quia in ꝑcedẽti ante mortẽ uerum fuit eum fuisse mortifere uulneratum, sed in loco inchoati delicti nullũ fuit uulnus illatũ. Ex quo dicit ꝙ si aliquod uulnus fuisset illatum in loco territorii Florẽtini. & finalr̃ fuisset mortuus ab eo in territorio Senensi, posset dici ueram esse op. Pet. Pro ipsa tñ allegat. l. Prætor. §. pen. ff. de ed. op. Ray. tenet Bal. in d. l. 1. ubi pe. poss. agi op. dicens ꝙ magis debet inspici locus in quo est patiens, q̃ locus in quo est agẽs. l. palam q̃stum, de ritu nup. Ad rõnem Pet. effectiue rñdet ut Ray. quidquid fit in ꝓposita qõne quæ locum habet si sagittans rõne originis domicilii, uel incolatus nõ est dictis locis subditus, sed solum rõne delicti de iure stricto attentis opi. Putarẽ rõne dubii à quocunq; bãniret̃ bãnũ ualere per ea quæ hñr in l. 2. ff. si quis in ius uoc non ie. & in l. si putas. C. de pet. hær. ſm unam lect. & ita uṙ tenere de iure Ioã. And. in add. Spec in ti. de rap. uir. sed pone. licet dicat de æquitate iudicis dr̃e inter se conuenire, uel sorti mittere de quo ibi uide si libet. Si aũt loca sunt in eadem iurisdõne, sed magis punitur delinquens in uno, q̃ in alio. tunc ad impositionem pœnæ, & sic bãni inspiciuntur uerba statuti. Nã aut puniunt sagittantem, & inspicietur in quo stat uulneratus ſm Bart. in l. libellorũ, ff. de accus. qđ ẽt sentit Bal. in d. l. 1. Sed restat dubium si sunt

ſtatuta quorũ unum punit ſagittãtẽ cũ baliſta uerſus hoĩem. Aliud punit uulnerantem hoĩem gñalr̃ cum quacunq; re. An tunc poſſit ꝑ utroq; banniri. Et ſi ſunt iuriſdictiones diſtictæ ſatis dici poſſet ꝙ unuſquiſq; iudex imponat pœnã ꝑ actu facto in ſuo territorio. Si uero ſunt eiuſdem iuriſdictionis loca ſtat dubiũ an ſagittario cõfundat̃ in uulnere ſicut dicimus in inſultu, de quo in l. nunq̃ plura: ſed de his duobus ultimis dicã infra in 2. tp̃e par. 2. q. 54. & ad q̃onem principalem pro formatione proceſſus recurre ad no. per Bart. in d. l. libell. & hñt locum prædicta qñ utrunq; eſt illicitum. ſ. initium, & finis. Si uero initium eſſet licitum uide per Bar. in l. qđ ait. §. 1. in fi. ff. de adul. Si aũt ſtatutum diceret ꝙ iudex nõ poſſet cognoſcere niſi de maleficiis ſuo tp̃e uel infra ſuã iuriſdictionem perpetratis, & in uno loco eſt factũ uulnus in alio eſt mortuus. & ſic de tp̃e dixit Bal. ꝙ nullus poterit cognoſci per l. urba. §. pernoctare. de uerb. ſign. ut ipſe ſcripſit in l. ſed milites. §. ſed ignominia. ff. de exc. tut. qđ tanq̃ principalem materiã aliter non proſequor.

9 Nono quæro † an ptãs poſſit bannire aliquem iniuriantem ſibi uel ſuæ familiæ. Iſtã q̃onem diſputauit Iac. de Are. & eam refert Cy. in l. una. C. neq̃s in ſua clauſ. & Bar. ſeq̃tur. ff. de pœnis. l. ſi q̃s forte. §. ſi quos comitũ. Et in effectu ita cõcludunt, ꝙ aut delictũ eſt notoriũ, & põt cognoſcere, q̃a nõ reſtat niſi pœnę impoſitio. & ꝑpea. ceſſat ſuſpicio arg. l. ab executione C. quorũ appel. nõ reci. Si uero non eſt notorium, tunc aut offendit̃ principalr̃ dignitas ſine offm̃, ut q̃a offendit̃ offm̃ exercendo. Et tunc põt cognoſcere, & punire. l. nullum. C. de teſti. cum ſimi. Si uero offendit̃ principaliter ꝑſona, ut q̃a alias q̃ in executione officii, & tunc nõ põt cognoſcere, dicta l. una, & l. ſenatus. ff. de off. pſid. ubi ẽt de materia. & cũ hac diſtinctione pertrãſit et Bal. in d. l. una. Hęc eorũ diſtinctio uera eſt in iudicibus recognoſcentibus ſuperiorẽ. In his aũt q non recognoſcunt ſuperiorẽ indiſtincte dicẽdũ eſt poſſe eos cognoſcere, & punire. l. & hæc Tiberius. ff. de hæred. inſt. & in c. 1. de ſchiſmat. lib. 6. & eſt rõ ẽm Old. in cõſ. 269 q̃a ita diligũt ſingulos ſicut fiſcum. C. de ca. tol. l. una. §. fi. & ſic ceſſat ſuſpicio. l. nõ ſolum. §. 1. ff. de rit. nu. Item in uniuerſitate hñte cognitionem delictorũ, q̃a in cauſa propria põt iudicare ꝑꝑ ceſſantem ſuſpicionẽ, q̃a cõiter ne gligunt̃ q̃ à pluribus poſſident̃. C. qñ, & quibus quar. pars de leg. 2. lib. 10. & extra de reſt. ſpol. c. cum ueniſſet ac ẽt, quia uniuerſitas non iudicat ut uniuerſitas, quia eſt q̃d incorporale. & ſic ei huius actus exercitium non cõuenit, arg. extra de ſen. c. ſi ciuitas. & quod no. per Inn. de offic. ord. c. irrefragibili. ẽm Old. in conſ. 174 Sed Bar. in d. l una. & in l. eſt receptum. ff. de iuriſd. omn. iud. intelligit illud in uniuerſitate non recognoſcẽte ſuperiorem. De quo ꝑ Inn. in c. ex parte. in 10. de uerb. ſig. Itẽ illud quod dicũt qñ delictũ eſt notorium poſſe quemlibet officialem punire. Intelligo uerũ ſi ex forma iuris cõis uel ſtatuti eſt impoſita certa pœna, tunc. n. ceſſat oĩs ſuſpicio. Si uero non eſt impoſita certa pœna, ſed reſtaret in eius arbitrio, nõ ur̃ mihi, ꝙ ceſſet rõ ſuſpicionis. & id eo tunc non poſſet cognoſcere, niſi tale arbitrium eſſet declaratum à conſuetudine, quã ſeruare tenet̃, ut hr̃ in l. athletas, §. calumniator. & l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his q no. infa. & l. 3. ff. de præua. & de pę. l. hodie. Gñalr̃ aũt pro materia qñ quis poſſit in ſua cauſa cognoſcere, uide qđ hr̃ in d. l. una. in c. noſt. de elec. & in c. cũ ueniſſet. de iud. ẽm Bar. Sed plenius in Spec. de acto. uer. item ꝙ in re propria auctoratur, ubi enumerant̃ 9. caſus in quibus quis in re ꝑpria cognoſcit.

10 Decimo quæritur † Officialis cõmiſit exiſtens in offõ aliquod maleficium, ptãs inquirit contra illũ, uel accuſator coram eo dũ eſt in offõ. Quęrit̃ an non comparens cõſtituat̃ in cõtumacia, ut ſic poſſit bãniri. De hac q̃õ. hr̃ in multis iuribus, ut patebit ſtatim. Sed ex dictis oĩum quos uidi ſic cõcludo, ꝙ aut hẽt offm̃ ſine adminiſtratione hoc eſt dignitatẽ, & cõueniri, & bãniri põt de quibuſcunq; ſiue ante dignitatẽ ſiue in dignitate cõmiſſis. C. ubi ſena. uel cla l. 2. Si uero hẽt offm̃ cum adminiſtratione, tunc aut hẽt offm̃ ꝑpetuũ. & idem arg. eorũ quę hñr in l. principalibus. & l. præſes. ff. ſi cer. petã. & ita tenuit Azo in ſum. de actio. §. realiter. uerſ. quid ergo Idẽ ſi hẽt offm̃ ad beneplacitũ cõcedẽtis, quia cẽſet̃ perpetuus l. Iuriſperitos. ff. de exc. tut. & l. ſufficit. de cõd. inde. Si aũt habet offm̃ tp̃ale, aut cõuenit̃ ex delicto cõmiſſo in offõ, & poteſt quodcũq; habeat officiũ dum tñ accuſet̃ coram eo qui ſit ſuperior. C. ad l. Iul. rep. l. iubemus. in auth. ut diffe. iud. §. ſi tñ, & ut iud. ſine quoquo ſuffra. §. illud. & ff. de ambi. l.

nam magfatus, cum si. Si uero cõuenitur ex delicto commisso ante officium, & tunc aut est de iudicibus maioribus, qa habet merũ & mixtum imperium, & non põt rīr conue niri l. 2. ff de in ius uoc. l. hoc accusare, de ac cus. de iudici. l. pars lrarum, ut hr ẽt in l. sena tus. ff. de off. præsi. Fallit in adulterio in quo põt citari, & tenetur cauere de iudicio sisti fi nito officio l. si adult. cum incestu § fin. ff. de adul. Si uero est de minoribus, ut sunt rīr po testates commitatus hñtes solũmodo iuris dictionem, & tunc pñt de quibuscunq; con ueniri. ff. de in iu. l. nec magfatus, ad l. aqui. liam. l. quemadmodum. §. municipales. cũ si. & no ꝑ gl. in si præsens. C. de epis. aud. & ꝑ Guil. in Spe. de accus. uers. sed quid de mino re, ubi allegat. concor. & ibi uide de materia. & ĩ uers. ꝓced. ubi ẽt remittit, & ꝑ Iac. de A re. in d. l. si præsens Sed dubitari uidi ex eo ꝙ in ciuitate est ordinamentum ꝙ nõ possint discedere de ptãria sub magna pena. An tũc possit in cõtumacia cõ stitui, & determinatũ fuit ꝙ sic, qa aut cõuenitur ex delicto com misso in offõ, & illud allegare non põt. C. de iudæ. l. iudæi. & l. nullus. Aut ex cõmisso an te, & idẽ, qa intellr sine causa, & superioris præcepto. l. quid ergo. §. si hæres. de leg. 1. l. q seruũ. de uerb. obl. l. si q satis. cog. cũ si. Si aũt est tale crimen in quo possit ꝑ ꝓcurato rẽ ñdere, dicebat qdã nõ excusari à pœna. Sed forte ad uerũ nisi ĩ actibus magni ꝑiudi cii, arg. eius qđ habetur in c. querelã. de ꝓc. de minori. l. papi. exuli. & qđ hr ĩ §. ad crimẽ.

11 Vndecimo quęritur † Potestas hẽt arbi triũ gñale cõtra oẽs delinquẽtes ꝓpter aliq̃ causam. creat Barigell us, & dat ei arbitriũ, & ut qõ reddat utilior, dr ꝙ ipse solus urdũ taxat cognoscat. Quærit an ptãs uirtute ge neralis arbitrii possit procedere contra Ti tium, qui post officium Barigelli deliquit cõ tra statum, & si non comparet possit eũ bã nire. Hæc qõ est multum utilis, quotidie oc currens in ciuilibus ẽt, & tractatur in multis iuribus quorũ, ut in principio tractatus dixi oĩum mentionẽ nõ faciã, sed ex his illis quę infra dicentur oĩa poterũt reperiri & primo uidet, ꝙ ptãs nõ possit cognoscere, qa iuris dictio concessa uni iudici alteri denegari. ur Casus ur in l. dñicis colon. C. ubi de causa fis. Et uidet tenuisse in ꝓposito Iac. de Are. in l. quod in rerũ. §. si quid post. ff. de leg. 1. & ibi tangit Bart. in contrarium ꝙ imò possit qa per iurisdictionẽ cõcessam iudici speciali nõ intelligitur sublata in illo casu iurisdictio iu dici gñali. C. de offi. præfect. urb. l. 1. & ibi tã git Bar. & uidet casus cum gl. ẽt si est dictio taxatiua in l. fi. iuncta. l. cũ aliqs. C. ubi cau. fis. & ita no. gl. in d. l. fi. Super quo multi mul ta dixerunt. dixit. n. Bart. inter alia quæ om mitto, ꝙ ubi opponitur dicto taxatiua exclu ditur iurisdictio ordinaria quæ cõpetit ex cõ suetudine, ut ipse not. in l. uiros. C. de diuer. off. lib. 12 qđ dcm̃ esset multum not. si esset uerũ sed mihi uidet ꝙ sit cõtra dicta duo iu ra supra proxi. allega. Alii uerò arr dixerunt. ut patet ex no. ꝑ Guil. in l. fin. C. de iuris. om. iud. per Ioan. And. in c. ꝑ hoc, de hær. lib. 6. ꝑ Bal. in l. pluribus. ff. de proc. & in l. præced. & in auth. habita. C. ne fil. pro pa. ubi aliter lo quitur. Circa qđ commissis superfluis sub correctione oĩum mihi ur sit dicẽdum. Qđ aut iurisdõ siue imperium diuidit, ut qa tꝑe creationis officii alicuius siue ẽt tꝑe acquisi tionis territorii in quo nouiter disponitur. dr de talibus causis cognoscat ptãs puta, pra ti, & sic de aliis, & de talibus cognoscat ptãs ciuitatis Florẽtię, & isto casu siue sit dictio ta xatiua siue nõ nullus põt de iurisdictione al teri cõcessã se intromittere l. cõ sulta diualia. C. de test. l. ex facto. §. itẽ quęro. ff. de uulg. & pup. & ibi ꝑ Bal. Ang. in l. cũ ꝓtor. ff. de iud. Si uero nõ diuidit iurisdictio, sed creatur se paratim unus officialis, uniuersalis, ali⁹ par ticularis, tũc aut particularis creature, ut su perior, ut puta iudex appellationũ. Et tũc in tellr de rogatũ iudici gñali ĩ his quę illi ma iori iudici gñali ĩ his quæ illi maiori iudici cõcedũtur, arg. C. de accus. l. absẽtẽ, & ita no. ꝑ Bal. in l. si qs cũ ꝓcuratorio. §. fi ff. de ꝓc. Si uero nõ creatur ut superior, tũc aut iudex specialis ordinat principalr fauore publicæ utilitatis, & tunc rīr alius non cognoscit, C. ubi qs de curia. uel coar. l. 2. uers. exceptis. de quo in l. magisterię, & l. fi. de iurisd. om. iud. & ex hoc ur ꝙ si Barigellus fuit creatus sup. eo tm̃ fauore reip. ptãs de eo cognoscere nõ possit, qa si est fauor reip. ꝙ ille solus cogno scat. seqtur ꝙ lex siue ordinatio illius officiis, sic debet intelligi. ff. de hær. instit. l. fi. de iud. l. cum prætor. ff. de legi. l. eum lex cum sim. Pone. n. ꝙ Barigello est data ptãs ẽt de fa cto, & siue aliqua solẽnitate talis cõdẽnãdi, & puniẽdi, ut acrius terreãtur ĩ delinquẽdo. Ptãs hẽt seruare statuta, & solẽnitates, certe

tunc uẽ in casu illo iurisdõnem adepta ptãti Si uero creatur nouus officialis priuilegio ꝑ so natũ contra quas attribuitur iurisdõ,tunc aut priuilegium non est clausum in corpore statutorũ.& non tollitur iurisdõ gñalis,ut in auct.qua in prouincia,& ibi no.ubi de crim. agi opor. Aut clauditur in corpore statutorũ id priuilegium,& tunc aut est facta cõcessio in causis publicis, aut priuatis. Primo casu non tollitur iurisdõ ordinario ptãti nisi illud exprimatur.C.in q͡b.cau. mil.l.1.& ubi cau. sta.lib.2.Secũdo casu tale priuilegium gñale derogat iurisdõni,ut not.in d.auct.q͡a in ꝓuincia.Si aũt creatur particulariter,officialis rõne causæ,uel loci, uel collegii, siue corporis,& tunc in dubio gñali iurisdõni non derogaẽ nisi aliud dicaẽ.C.ubi cau.fi.l.fi.l.cum aliquis,& d.l.dñicis,& l.1.de off.præf.urb.

Ad prædicta examinãda si hęc distõ non placeret,uidere potes,ff.de adm.tu.l.3.§.fin. & l.si duo.de auth.tut.l.plurib.Guil.in l.nemo.C.de iurisd.om.iud.Iac.de Bell.in d.l.fi. ubi cau.& Bal.in d.auth.habita.tex.in auth. de def.ciu.§.nullã,C.de ꝓx.sacr.scri.l.in sac. & qđ ibi ꝑ Bar.Bal.su ꝑ rub.de usi.feu.& C. de exec.& appar.l.2.libr.12.Io.Mon.& Arc. in c cum eps.de off.ord.Lap.in c.quia cõtingit,de rel.dom.Ioan.And.in c.pastor.de off. ord.& in Spec.eod.tit.§.1.uer.prætermissis.

Rub. quæ solemnitates requirantur in banniendo.

SEquitur uidere de tertia parte primi t ꝑis, quę solemnitates requirantur in bãniendo,& in ea examinanẽ infrascripti tit.qõnũ.

1 *Primo generalis quæstio quæ solennitates in genere requirantur.*
2 *An citatio inualida sufficiat ad dationem banni.*
3 *An sufficiat citatio ad domum.*
4 *An requiratur citatio si ex forma statuti cauetur quod notorie infamatus de crimine possit de facto puniri condemnari, & banniri.*
5 *An debeat audiri allegans causas absentiæ, & si non audiatur, an ualeat bannum.*
6 *An testis quid posuit contra magnatem, & fuit accusatus de falso, de quo ex forma statuti non poterit redargui possit citatus non comparens in banno poni an uero iudex a seipso nemine opponẽte debeat accusationem retinere.*
7 *Ex forma statuti debet post certum proclama qđ dicitur bannum in processu requisitum post quod inquisitus, uel accusatus in contumacia, & pro confesso constituitur solui per comparentem reum certa dirictura siue gabella, alias non debet audiri comparuit reus post dictum bannum negauit, & gabellã nõ soluit quæritur, an debeat procedit contra eum tanquam contra contumacem.*
8 *Quid si seruauit omnia requisita comparens post contumaciam, an ei incumbat onus probandi rẽ aliter se habere.*
9 *Si cauetur statuto quòd nullus possit banniri nisi fiat proclama, si quis uelit defendere, uel adesse causæ &c. fuit factum proclama si quis uellit defendere, & non fuit dictum, uel adeße causæ. An poßit in banno poni.*
10 *An transacto termino citationis, uel banni quod facit citatus haberi pro confeßo requiratur pronunciatio, uel contumacia accusatio.*
11 *Si iudici constat intra terminum in citatione appositum citatum absque probabili causa non esse venturum intra terminum poßit eum bannire tanquam habitum pro confeßo.*
12 *Quid iuris si inquisitus, & bannitus fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentij, & in illo populo non erat Petrus Ioannis, sed Petrus Martius, vel erant duo Petri Ioannis.*

Tertia pars primi temporis.

1 PRimo ergo quaero, † Gñaliẽ quę solemnitates in talibus bannis debeant obseruari.Bal.in hac q.mixtim tractauit quorumcunq; bannitorũ materiam in l.1.C.de hæred.inst. Sed ad propositum nostrũ dico, ꝙ in talibus debent seruari solẽnitates traditæ à statuto,uel consuetudine,si traditæ,uel consuetę sunt seruari.ff.de leg.l.de quibus, & ff.de test.l.3.in fi.Si uero non est data forma à statuto aliquo,sed solũ uiget statu, tũ de quo dixi supra.§.ꝙ citatus certo modo habeatur pro cõfesso illa solẽnitate seruata,in ceteris seruari debet iuris cõis dispositio.l. sancimus,C.de test.de app.l.præcipimus,cũ sim.& de iu.l.iud.Nam ubi non sit ꝙ ex forma statuti gñaliter per inquisitionẽ procedi posit,opus erit ꝙ procedatur,uel per uiam accusationis in oĩbus,& ꝑ omnia secundũ formam l.in causis,C.de accus.& ff.eo.tit.l. libellorum,uel ꝑ uiã inquisitionibus in casibus in quibus permittitur ẽm not.per Doc. in l.ea quidem,C.de accus.per Bar.in l.2.§. si publico.ff.de adult.nouissime per Ang.in l.si uacantia.C.de bon.uac.lib.10.& seruenẽ solem-

solemnitates in inquisitionibus requisitę. de qbus ꝑ Iac. But. inst. de publ. iud. in prin. excepto eo ꝙ cōtumacia facit citatū hri ꝓ confesso, qđ ēt est de iure cōi in casibus in qbus cōtra absentē ad diffinitiuam snīam ꝑuenit. Illa. n. cōtumacia litis cōtestationē inducit l. 2. C. ubi in rem ac. & per Bar. in extrauag. ad reprim. sup ꝑ uerbo, cōtesta. & illis seruatis potterit diffinitiue banniri. In qua snīa debent seruari solēnitates alias de iure requisitæ. C. de sent. ex breui. reci. l. 1. & 2. & qđ not. per Bart. in d. extrauag. super uerbo, sup ꝑ d. crim. Et circa hanc primam gn̄alem q. posset q̄ri. An qn̄ ꝓcedit cōtra forēsem delinquentē in territorio, uel cōtra subditum alibi delinquētem. debent, & in ꝓcedendo, & in condēnando seruari statuta iudicis ꝓcedentis, an uero inquisiti uel accusati, & sic delinquentis uel loci delicti: in qbus qa sunt notissimæ materię non impedio, remittens ad not. quasi ꝑ oēs in l. cunctos populos. de sum. Trin. & in l. fin. ff. de iurisd. om. iud. ꝑ Ioan. And in addi. Sp. in ti. de comp iud. adi §. 1. uer. qd si cōuenit super aliquo. & ꝑ Ang. in d. l. si uacātia. Cōiter tn̄ obseruant cōsuetudines locorum iudicem procedentium, & quia statuta etiam prouident rīr huic articulo finem facio.

2 Secundo ergo quæro † an citatio inualida inducat cōtumaciā, & sic possit tāq̄ cōfessus bāniri, & sic inualide citatus. Ad hoc rn̄deo ꝙ non, imo inualiditas citationis reddit bannum nullum ſm Bald. in l. 1. in fin. ff. si quis ius di. nō obtē. ubi allegat. l. uir bonus. ff. iud. sol. Facit ēt. ff. de adult. l. accusatus. & l. si pater. C. ne statu. defun. & quod per ipsum Bal. gn̄aliter dicitur in l. 1. C. ne ex delic. defunc. ubi gn̄alr declarat actus iudiciales qui nulli sunt nullum effectum producere. Et ideo siue citatio non sit facta siue sit, & non legitime, uel ēt incerta nullum erit bannum l. aut qui alr. §. 1. in prin. & l. pen. in fi. ff qđ ui aut clam. & ibi per Bar. & erit adeo nullū ꝙ non obstante statuto excludente nullitatem, nihilominus talis nullitas poterit allegari cum a iure descendat. & sic sublata non ur, ut in clemen. pastoralis. de re iud. cum ibi not. in clem. sępe. de uerb. sign. & per Bal. in l. 1. ff de mil. testa. in l. filiusf. in prin. de don. & in extraua. ad reprim. super uerbo, sine figura.

3 Tertio quęro † An sufficiat citatio facta ad domum? Hæc qō fuit Gand. & eam refert ēt Alb. ubi supra l. q & primo arguit, quod sufficiat. l. 1. ff. de lib agno. & qđ ui aut clam l. aut qui aliter. §. 2. In contrariū quod non, quia istud bānum est pœna contumacię, ar. de uend. insp. l. 1. §. quid ergo. & de admi. tut. l. 1. & l. 1. si quis ius di. non obtem. cum si. sed ignorans non pōt dici contumax. loca. l. si ignorans. de act. & obl. l. ex maleficiis, & ur expressum. ff. quæ sen. sine ap. re. l. 1. §. item cum ex edicto. Dicit de consuetudine obseruari ꝙ sufficiat citatio ad domum, intelligendo domum in qua habitat cum familia. l. 4. §. toties. ff. de dam. infec. & d. l. 1. de lib. agn. & de uerb. sig. l. in l. censoria. dūmodo ipsius personę præcesserit diligens inquisitio, & reperta non fuerit, qa citatio ad domū est subsidiaria, ut dictis iuribus, & in c. causam q̄. de dol. & cont. & de eo qui mit. in pos. rei seruā. causa. c. fi. & ibi per Inno. Ad quod alle. C. de anna. excep. l. ut perfectius. Dyn. aūt tenebat indistincte sufficere citationem ad domū ꝑ tex. in l. scire oportet §. oportet. ff. de exc. tu. qđ non est uerum, quia ille tex. qui loquit alternatiue debet intelligi ſm iura prædicta, s. non inuento citato personaliter, & ita tenet Bar. in d. §. toties. Si uero fuerit in iudicio puta qa opposuit dilatorias indistincte sufficit citatio ad domū, ut in auth. q semel. C. quō. & qn̄ iud. & dcm̄ est supra domus intelligit ēt cōducta l. lex Corn. §. domum. de iniuriis, & d. l. 1. & si habitat in diuersis locis uel in diuersis parochiis. Vide gl. in clem. causam. de electio. & Dyn. & Bar. in l. qđ si dubitet. ff. de acq. hęr. & l. 4. § ꝑtor. Ad apothecam aūt nō pōt fieri citatio ut dicat ad domum facta, ut d. §. domum, & ibi plene ꝑ Bar. Nec dicat qa ꝑdicta iura loquuntur in ciuilibus, qa rīr pariter ꝓcedit in criminalibus. l. absentē. ff. de pœn. & l. inter accusatorē. ff. de pub. iud. Hęc disputatio est utilis ubi nō sunt statuta q̄ sic uel alr ꝓuideant. & uide Bal. in l. 1. ff. de legi. ubi arguit qđ citatio ad domum nō sufficiat nisi aliter disponat a statuto. alleg. C. de dec. l. decurionibus. & quod not. l. 1. §. aduersus. de oper. not. nunci. Et istud æquius licet primū de iure uerius ſm iuris rīam supradictā.

4 Sed q uæro quarto, † statuto cauetur ꝙ notorie infamatus de falsitate possit, de facto puniri, condemnari, & banniri nulla iuris solēnitate seruatā. An tunc in datione banniri reqratur citatio? Et uidet ꝙ nō, qa ut dixi supra ꝓxima q. in fi. in criminalibus ꝓcedit eo mō quo in ciuilibus, sed ī ciuilibus uerbū de

facto tollit citationem, ut hr̃ in l. ue℞. §. ex facto, ff. de min. ergo idem in criminalib. & ur̃ notari in l. ictus fustiũ. ff. de his qui not. inf. & hoc ur̃ uoluisse Bar. in quodã suo cõsilio qd' incipit, punctus qõnis. In contrariũ ur̃, quia per uerba quantũcunq; lata non ur̃ tolli defensio quæ est de iure naturali, imò realiter tolli nõ põt. l. ut uim. ff. de iust. & iu. C. de iure fis. l. defensionis facultas, lib. 10. quinimò in brutis cõcedit. l. i. §. cũ arietes. ff. si qua pau. fe. dic. Sed per citationẽ datur parti copia defensionis, ergo illã non tollitur. Citauit. n. Deus Adam, & tñ potuisset eum de facto punire. Pro solutione huius qõnis aduertẽdum puto ꝙ qñq; uerbum de facto regulas capturam tm̃, & tunc fateor qd' non requiritur citatio Non. n. tunc tollitur citatio, sed loco uerbalis, fit citatio personalis, q̃ in multis casibus de iure permittitur. l. neq; ff. de in ius uoc. Et l. ait p̃tor. §. si debitorẽ, de his q̃ in frau. cred. per Bar. in l. consentaneũ, C. qũo, & qñ iudex. Non. n. tunc tollitur defensio, sed peruertitur, quia ubi alias potuisset se defendere ante capturam, nunc coget captus se defendere, & sic non obstant in cõtratium allegata. Qñq; uerbum de facto regulat cõgõnẽ, ut quia dr̃ in statuto, ꝙ possit de facto cognosci, & tunc puto, ꝙ requirat̃ citatio per iura, & rõnes pro hac parte allegatas, ac ẽt quia cognitio non põt fieri nisi partium assertione, l. fin. C. de fruc. & li. exp. Non obst. gl. §. ex facto, quia uerũ est qd' tolluntur iuris solẽnitates, non aũt tollitur defensio ut in aliis iurib. alleg. qd' ẽt patet, qa ubicunq; potest cõtra absentẽ ꝓcedi, iudex à seipso debet defensiones partis assumere. l. 1. in fi. ff. de qõ. l. si nõ defendãtur. ff. de pœ. Qñq; dicta uerba regulant executionem, ut quia dr̃ ꝙ possit de facto puniri. Et tunc aut adiiciũtur post omnino liquidatum crimẽ, & credo ꝙ tunc non requirat̃ citatio. cõstat. enim qd' nullas defensiones habet, & ita põt uerificari gl. in d. l. ictus fustium, quæ loqtur contra captũ in flagiãti crimine. Et facit qd' not. per gl. in l. 2. de fur. Bald. Si uero non est oĩno liquidum, sed solũ iuris p̃sumptione, quia statutum dictat ꝙ bãnitus ꝑ cõtumaciã captus de facto debeat puniri, tũc puto ꝙ ẽt ei sit assignandus aliqs terminus, licet possit esse breuis si aliq̃ defensionẽ hr̃et l. 3. §. si ad diem. & qd' ibi ꝑ Iac. de Are. ff. de remil. & facit d. l. 1. in fi. de qõ. & qd' habet in l. fi. C. depos. Et ideo in proposito puto, ꝙ licet quis notorie diffametur de falsitade, nihilominus iudex debeat eum saltem semel citare anteq̃ possit eum in bãno ponere. Ad qd' faciunt quæ not. in l. illic. §. ueritas. ff. de off. præs. Satis. n. de facto fit si illud. ꝙ alias fieret in 20. dieb. fit in duob. uel trib. & sic sine solẽnitate, & t̃pis dilatione, ut not. in d. §. ex facto, & ita seruari feci de iure consultus dictãte statuto ꝙ ꝓconsul notariorũ statim ꝙ sibi p̃ntetur condẽnatio facta de falsitate alic' notarii, debeat ipsum de facto abradere de matricula. debet. n. citari anteq̃ abradat̃, ut in d. §. si ad diẽ. & ꝑ Iac. de Aret. In ꝓposita uero. q. si iudex ad ꝓbõnem notorii ẽm ea quæ hñr in l. 1. C. qui & aduer. quos, & in l. ciues. C de app. & de Accus. euidentia. cum cõc. fecisset citari infamatum eum in terminatione deponendo in bãno, & ille nõ cõparuisset, forte tũc facta ꝓbõne alia citatio nõ requireret̃ ꝑ no. in l. de pup. §. nunc. ff. de no. op nun. & in l. 2. C. de ep. aud. quasi tũc oĩno dicatur crimen liquidatum, ut dixi supra.

5 Quinto quæro. † Potestas inquiri contra Titium, uel aliter procedit, facit eum citari debita format, Titius non cõparet, sed infra terminum citationis comparet eius amicus allegans causas absentiæ, puta legitimũ impedimẽtum, morbũ, uel qd simile quẽ iudex debet audire ẽm nõ. in l. seruũ quoq; §. publice. ff. de proc. ẽt sine aliqua cautione de rato, ut sentit gl. in l. exigendi. C. de ꝓcur. & apertius in l. in eo. §. nemo, de reg. iu. q̃ritur, an teneatur eum admittere, adeo quod si eũ nõ admittit, sed ad ulteriora procedi ualeat uel non ualeat bannum. In hac q. dixit Bar. in extrauag. ad repr. super uerbo neglexerit, quod si ille amicus obtulit se probaturũ impedimentum, & iudex eum contempsit, processus est nullus quasi per eũ stet quominus certus fiat, alias dicit tenere processum allegat de app. cap. interposita. Et idem, sed non sic clare dixit. C. qũo, & qñ iudex. l. cum non eo. die. dicit tñ quod parti remanet saluum ius petendi restitutionem ex causa iustæ absentiæ, C. qũo, & qñ iud. l. ab eo. & ff. de in integ. rest. l. fi. & quod ibi not. Et sic in qõne fit conclusio quod si talis comparens non offert se paratum probare, tenet processus, & admitti non debeat. Si uero se offert ꝓbaturũ, tũc nõ possit ad ulteriora ꝓcedi, & si ꝓcedit̃ processus est nullus. Et sic bãnũ nullum

quod

quod est no. Quod est uerũ duobus cõcurrẽtibus, uno ꝙ alleget causas absentiæ cõsistẽtes in facto ut morbum, carcerem, uel aliam causam absentię facti. Si uero allegat causas cõsistẽtes in iure puta aliquod priuilegium, tunc non auditur sine mandato sufficienti, aut sine cautione de rato. Ita tenuit Inno. in c. uen. de acc. & sequitur Bal. in d. l. ex
g. & in §. pub. de proc. Si aũt iudex uellet ꝙ satisdaret de repñtando reum finita causa impedimenti nõ cogitur defensor talem satisdationem pstare ſm not. per Io. And. in add. Spec. super rub. de defensore, & ideo si tunc ad ulteriora procederet bãnum nullum esset, sed tunc opponitur. Et ur, ꝙ non ppea bãnum reddatur nullũ, sed possit rescindi p beneficiũ restõnis, ut uidet casus in l. 2. C. quib. ex caus. ma. & ibi per Doct. Sed põt rñderi ꝙ illa lex loquitur qñ iudici nõ cõsistit citatum esse carceratum, uel p eum nõ stetit quominus sibi constaret, tũc. n. processus ualet, ut ibi. Si uero sciuit, uel per eũ stetit quominus sciret processus nullus est, ut dictum est. Ad quod. ff. de re iudic. l. quęsitum, & l. furioso. cũ ibi not. Requirit secũda, ꝙ defensor obtulerit se paratũ probare p ueras probõnes. l. 3. §. si ad diem. l. q cõmeatu. ff. de re mil. ſm Iac. de Are. Nõ aũt statuto aliter nõ disponẽte sufficere iurm nisi ſm cõdõnem, & qualitatẽ causæ, & psonæ cõparentis, & ita intelligo quod no. p Guil. in Spec. de app. §. breuiter, uer. qd ergo ubi alleg. l. scire op. §. sust. ff. de exc. tut. Et probat p l. quoties, C. de nau. lib. 11. C. de rep. auth. hodie, & l. non oẽs. §. à Barbaris, de re mil. & ita cõcordo Guil. & Bar. q uarie loquuntur in l. 2. §. si qs in iud. ff. si qs cau. Vnũ non omittẽs qd ibi scripsit Bal. ꝙ qui semel admissus fuit ad probandũ per iurm, iterũ nõ admittitur per iuramẽtũ, arg. in l. fi. C. de bon. auth. iud. pos ſm intellectum Iac. de Are. quem ibi sequitur Bart.

6 Sexto statuto† cauetur ꝙ testis qui deposuit cõtra magnatẽ non põt redargui de falso. Titius q deposuit cõtra magnatẽ fuit de falso accusatus, & citatus non cõparuit, qrit utrũ dicatur cõtumax, & sic debeat bãniri, an uero iudex habeat à seipso exceptionẽ opponere, & eum non bãnire, Hęc. q. format p Bar. in l. abñtẽ. ff. de poe. & sup ipso cõsuluit, ut patet in cõs. c. qd inci. A dño Cy. in uer. super quarto. Et qd cõiter. habet, & scripsit in l. absentẽ, ac ẽt qa aliqua est uariatio, qa in l. absentẽ, ponit simpliciter contra testẽ fuisse processum. In cõsilio uero dicit, ꝙ iudex formauit inquisitionẽ, ut uidemus an aliqua sit diuersitas, eius cõsilium miserã de uerbo ad uerbum. Formata itaq; inquisitione ostẽdit primo, ꝙ ualeat pcessus, & sic possit cõdẽnari, licet. n. agẽs oĩ exceptione careat tñ pcessu ualet in se, qd patet, qa ex eo põt seq condẽnatio licet idebite. C. de cõd. in d. l. 1. ff. mã. l. si fideiuss. §. in oĩb. & text. dicit expresse in c. abbate sane, uers. qm, de re iud. lib. 6. Præterea licet sit præsumptio iuris, & de iure ꝙ non dixerit falsum, tamẽ admittit probõ in cõtrariũ per confessionẽ, in auth. de ęqual. do. §. aliud, & ibi no. gl. super uer. sinaũt, scribit per Azo. in sum. de do. ante nup. & p Cy. C. de do. ante nupt. in auth. sed iam necesse. Testis aũt patiendo se poni in bãno uidetur cõfiteri, ergo &c. Præterea quãdo primo tpe fuit actio licet aliquo casu sit extincta põt pati qs cõueniri, & condẽnari de facto. ff. de exhib. l. hoc si qs. §. quãtum, & de rei uen. l. si post acceptum. Sed ipse testis non comparẽdo uidet pati se cõueniri, & cõdẽnari, &c. & p hoc tolluntur oẽs rationes quæ dicũt qd lapsum est tps inquirendi. Et cõtrariũ uidet, ꝙ nõ possit cõdẽnari, qa iudex ẽt parte non opponẽte, sed expresse cõfitẽte maleficium põt, & debet defensionẽ eius qrere. Casus est no. ff. de qõ. l. 1. in fi. & ff. de poe. l. si non defendãtur, in fi. ff. ibi dũ dicit, & q cognoscit, debebit de innocẽtia eorũ quęrere. Facit. ff. de app. l. non tm. C. de episc. aud. l. add. ubi in uita parte quis alleg. & eã defendit. Ad idẽ qñcũq; absente parte potest ferri diffinitiua sñia iudex pro eo ex suo officio pquirit ueritatẽ. C. qũo, & quãdo iud. auth. semel. ibi, pquisita ueritate, & C. de app. l. ampliorẽ, in prin. & ibi no. p gl. licet ibi dicat ꝙ sit speciale, tamẽ generale est, ẽt in principali nõ põt ferri sñia diffinitiua. l. properãdũ, §. & si qdẽ §. seq. C. de iud. Quid ergo dicemus, dico sic, quãdoq; liquet iudici euidenter nõ esse culpabilẽ, uel nullũ delictum cõmisisse, & tunc licet sit cõtumax, & habeat pro confesso, nõ tamẽ põt condẽnari per iura supra all proxime. Quid. n. si elapso termino bãni iudex uiuũ uidet quẽ cõtumax dicit interfecisse, certe nõ poterit cõdẽnari ne plus opet ficta cõfessio q uera. l. inde nerat. in fi. cũ. l. seq. & ad l. Aq l. Quãdoq; nõ cõstat iudicẽ nõ esse reũ culpabilẽ, tñ cõstat per hanc fictã confessionem

nem de maleficio. Sed constat, quod reus de crimine non pōt redargui, quia habebat pro se p̄sumptionem iuris, & de iure, tunc credo, quod possit, & debeat eum cōdēnare, quia per confessionē poterat probari contra eū, & tūc cōstat, & est probatum per illā fictā confessionem, ut supra probatū est. Et per hoc apparet, quod ipse citatus debet cōparere quia iudiciū poterat hr̄e effectum. Non ob. quod dicatur, quod tempora sunt elapsa, quia ēt tunc dico talis inquisitus poterat cōtumacia condēnari, quia ipse accusationē nō tollit ipso iure, sed parat exceptionem, l. si maritus, §. p̄scriptiones, ff. de adul. & C. eo. ti. l. adult. quam exceptionem pōt simpliciter omittere, & nō opponere, & sequitur cōtumacia, ut in d §. p̄scriptiones. Præterea pōt pati se in bāno poni de facto, ut dcm̄ est. Hæc in cōsilio In l. absentem in fi. cōcludit sic. Cōcludo ergo. ex oībus prædictis quod cōtra absētem qui hr̄ pro confesso non pōt procedi ad cōdēnationem. qn̄ iudici liquet aliqd propter qd̄ apparet illud nō esse maleficium, secus si ei appareret aliqd propter qd̄ ille poterat se tueri, maleficiū tn̄ est cōmissum. Vides ergo omnibus suis cōiunctis, quod ita permittat iudicē inquirere sicut partē accusare quæ uūr in se habere differētiam. Nā si iudex uidet anteq̄ formet inqsitionē, quod testis nō pōt redargui nisi p̄sumptione iuris, & de iure, & non esse maleficium illud de quo inqrit, & sic uidet sibi nō cōpetere ius inqrendi propter quod difficile uidet, quod dicit, possit inquisitionē tenere, licet forte secus sit in accusatione ī qua iudex tm̄ non pōt, qd tn̄ eius auctoritas magna est, & quia à potētia accusandi iudicat ēt potētia inquirendi, ut l. non solū, §. q̄q̄. ff. de iniur. Nō audeo ab eis doctrina discedere p̄sertim si ex tenore processus nō constat, quod ille popularis testificatus fuit contra magnatem licet in ueritate sic fuerit. Tunc. n. tenet citatio. & per consequens inducitur confessio. l. ex quocunq; , ff. si quis in ius uoc. non ier. Quod credo uerū nisi statutū talē testem à iurisdictione iudicis eximeret pro testificatione p̄dicta. Tunc. n. non teneret cōparere, & sic nō induceret ficta confessio & idem si statutum annullaret actum q fieret in cōtrarium per ea quæ dixi supra parte prox. q. 2. & ad illud quod de præscriptione dixit Bart. uide quæ dicam infra tempore 2. par. 2. q. 5.

7 Septimo quæritur † ex forma statuti cauet quod in criminalibus quis debeat personaliter, uel ad domum bis citari. deinde si non comparuit debet citari per proclama, siue bannū p̄conis cum termino triū dierū quo termino elapso habeat pro cōfesso. Si tn̄ uult cōparere ante bannum, siue ante sn̄iam diffi. possit dum tn̄ anteq̄ compareat soluat certā quātitatē pecuniæ, puta solidos 10. alias non audiat dictante statuto hoc modo uidelicet, & si intra uel post terminū sibi datū in tali banno cōparuerit ante cōdēnationē factā, & soluerit, tunc qn̄ post terminū uenerit soluerit cōi gabellę nomine solidos 10. pro tali banno eximat de ipso bāno nihil ulterius soluendo. Et si dictos solidos 10. non soluerit, non intelligat esse exemptus, sed cōtra eum tanq̄ cōtra contumacē procedi debeat, &c. Eo uero comparēte dat certū modum procedēdi. Titius accusatus, uel inqsitus positus fuit in bāno, & post terminū assignatum cōparuit negauit, & satisdedit, quia sic patiebat natura delicti, sed gabellā nō soluit. Quęritur an iudex possit eum tanq̄ contumacē cōdēnare, siue bānire. Et qd si post aliquot dies soluit, & solutio in iudicio producta fuit, Cū hęc q̄stio esset de facto dicebā sic. Primo uidet, quod nō possit bāniri tanq̄ contumax, quia sufficit, quod fiat solutio postea qn̄cunq; , l. uniuersa, C. de prec. Imp. off. Sed aduertendū, quod aliqn̄ aliquid debet fieri ante actū, uel in ipso actu, & tūc si non fit, actus est nullus, l. in uniuersis. C. qui da tut. pos. l. si quis mihi bona, §. iussū. de acq hær. l. obligari, §. tutor. de auth. tut. Aliqn̄ debet fieri post actū, & tunc loquitur lex uniuersa. & ibi not. per Bar & Bal. uidēdū est ergo in proposito an requirat solutio gabellæ ante cōparationē an post. Et certe dicēdū est quod requiritur ante cōparationē, quod esse uerum dicebā, ostendi ex pluribus uerbis statuti. Primo, ex natura uerbi soluerit, quod licet posset adaptari ad ptm̄, & futurū, l. si iā facta, & l. solemus, ff. de cōdō. & demōst. Tn̄ qn̄ ex aliquo adiūcto declaratur. intelligit de ptō, uel futuro s̄m declarationem, ut no. per Bar. in l. omnes populi. & in l. 1. de his quæ pœn. no. & l. non aliter. de leg. 3. Sed ex dictione, tunc, quæ denotat extremitatem, ut l. 4. de condit. & demon. & l. lecta, ff. si cer. pet. ubi ad initiū tēporis refertur. Itē ex dictione uenerit quæ intelligitur in futurū, patet quod requirit, quod soluerit ante quā uenerit. dicit. n. si quis uenerit post terminum banni, & tūc soluerit, &c. & ita intel

ligi

ligi debēt ipsa uerba,ex quibus liquet,ꝙ ṗdi xi.Et probatur in ſimili.in auth.de nup. §. ſi uero incertū,& ibi no.ſuper uerbo,q̄nquen nium.Secūdo hoc eſſe uerū patet,quia acceptādo eius comparationē cum de banno exi mit,procedit.n.tanq̄ contra pn̄tem,ſed non debet eximi niſi ſoluerit, & non intelligitur exemptus ergo loq̄tur de ante facta ſol utio ne.q̄a alias illa uerba non poſſent uerificari. Preterea ubicunq; uerbum q̄d habet ſigñatum tp̄is pñtis,& futuri ſi intelligitur futurū inducitur abſurdum, ſemper intelligitur in ptm̄ d.l. 1. de his quæ pœnæ not. ſed ſi dicamus,ꝙ ſufficiet poſtea ſoluēdo poterit poſt negationē differre quouſque uideat dicta te ſtiū.Et ſi uiderit nō probare ſoluet ſi uiderit ꝓbare non ſoluet,& ſic datio fideiuſſoris nō ualebit,eritq̄ tūc iudicium eluſorium,q̄d eſſe nō debet,ff.de iud.l.ſi ṗtor.Et quod hr̄ in §.publice.Vt igit̄ hoc abſurdum nō cōtingat &ſic detur ptn̄s reo eludendi iudicem,intelligatur in ſignificatu ptō nōin futuro.Pro iſta determinatione facit quod not.ꝑ Bar.in l. 1. §.fin. ff.de quis eum q̄ in ius uoc. eſt ui exi. &l.ſi tutor.C.de quib.cau.in integ.reſt.non eſt neceſſ.ubi determinatur,ꝙ q̄n ſolutio decimæ,uel alia ſolēnitas requiritur ante actū, quidq̄d fit illo ante non obſeruato,nullū eſt ipſo iure Et ideo in ꝓpoſito debet cōtra ipm̄ ꝓcedere,tanq̄ contra contumacem quod eſt uerū eo bis citato.Si aūt ſemel fuiſſet citatus non teneret bānum cum fuerit pctm̄ in forma ſtatuti ſm̄ Iac de Are per l.non ſunt liberi.in princ.ff.de ſtatu homi.quod ſeq̄tur ibi Ray.& alle.l.Iulianus,§.ſed,& ſi quis, ff.de exhi.& l.prolatam.& q̄d ibi no.C.de ſenten.

8 Octauo quæro † dictus reus poſt cōtumaciam,& ſic poſtq̄ fuerat habitus proconfeſſo gabellam ſoluit,cōparuit,& negauit. Quæritur cui incūbit onus probandi An ſibi, an accuſanti,uel inq̄renti; Dicendum arbitror in hac q.ꝙ ſi proceſſus fiat ex ſtatuto relato ſupra prox.q.tranſit res ſine dubio, q̄a facta ſolutione exemptus intelligitur à banno,ergo & à cōtumacia,& cōfeſſiōe quę ex illo reſultat,l.fi.C.de ſenten.paſ.cum ibi not.& in l. 1. in fi.ff.de quęſt & ita ſemper hic practicat̄. Si uero ꝓceſſu fiat ex ui alterius ſtatuti,ꝙ introducat ex cōtumacia cōfeſſionem,& decōparēte poſt bannum ante ſenten. nihil dicat reſtat aliqualis dubitatio, ſi n. contumacia cōfeſſionē introducit,ſequi uidetur illā reuocanti incumbere onus probandi illam erroneā fuiſſe ſm̄ not.in l.error.C. de iur. & fac. ign.per gl.& Doc.in l.non fatetur,ff.de con feſ.& ꝑ Guil.in Spe.de confeſ.§.fi.ad fi.uer. cętera.& in c.fi.de cōfeſ.Cum ficto cōfeſſio ſpōtaneæ,& uerę cōfeſſioni ęquiparetur per ſtatutum,& ſic idem in una,ꝙ in reliqua.de leg. 1.quod etiā uoluit Bar.in l.abſentem.de pœ.& in alio caſu,ut dixi ſupra q.6.hac eadē parte.Sed ṗdictis non obſtanti.ueritas eſt in cōtrarium,ꝙ ad pn̄s br̄ oſtenditur ſic. contumacia,& mora iudicialis idē ſunt l. & ſi poſt tres.ſi quis cap.ſed mora iudicialis pōt purgari uſque ad ſn̄iam,l.ſi cum exceptione, §. hæc aūt acti. ff.quod met.cau.ergo, & talis cōtumacia.Purgata aūt contumacia non poteſt obiici confeſſio quæ ex illa reſultat, q̄a ceſſante ſubſtātia ceſſat qualitas,ff.de uſufr. leg.l. 1.Secūdo,quia nedū effectus priuationis ipſius defenſionis inductus à cōtumacia tollatur ꝑ comparitionem ante ſent.q̄nimo tollitur ꝑ comparitionem factā poſt ſen.iudice tn̄ adhuc ſedente pro tribunali, ff.de in integ.reſt.l.diuus.Ibi.n. q̄ alias non admitteret̄ ad appellandū obſtante uera contumacia admittit̄ ſi cōparet iudice adhuc pro tribunali ſedēte.Ita in propoſito, q̄a nō admitteret̄ ad negandū poſt ſent.admittatur ſi ante illā cōparet contumacia non obſtan.& uide quę dicā infra ſtatim,q.x.& infra hoc eo.tēp par. ult.q.2.ex q̄bus roborat̄ deciſio ſupradicta.

9 Nono ſtatuto † aliquo cauetur, ꝙ anteq̄ quis banniatur, debeat per loca publica per proclama aſſignari terminus trium dierum intra quem quilibet qui uelit defendere reū, uel adeſſe cauſæ poſſit comparere,alias nullus poſſit bāniri.Iudex procedens contra Titium fecit fieri proclama.per loca publica,ꝙ quicunque uellet defendere Titium compareret intra terminum trium dierū,& nihil dixit de eo q̄ uellet adeſſe cauſæ. Quæritur an Titius poſſit banniri, hanc q.poſuit Io.Butr. in l.hi qui.ff.de poſtul.Concludens, ꝙ non poteſt banniri,& ſi detur bannum,ꝙ nō ualeat,quia non omnia ſolemnia ſeruata ſunt, nam aliud eſt defendere,& aliud adeſſe cauſæ,ut ibi.& ſic cum utrūq; debuit exprimere ſi unū omiſit ſolēnia nō ſeruauit. Itē tenuit Alb.ubi ſupra,q.58.alle.l.fi.de in inte.reſt.& de itine.actuq.pri.l. 1.§.hoc interdictum.Facit.ff.de tiā ſ.l cum hi,§.ſi prætor,& de proc. l.paulus,& quod dixerūt Hoſt.Inno. & Ioā

And.

And.in c.2.de conſ.v3,ꝙ ſolẽnitas, ſiue forma data actui debet fieri,& dicẽdo exprimi, alias actus eſt nullus,& ad hoc Bal. in auth. qui ſemel.C.quõ,& qñ iud.all gl.in ca. 1. de mil.uaſ.qui cõt.eſt,pro hoc qđ dixi ſupra in ſi.7.q & ꝑ hoc dixi in l.Paulus,ꝙ ſi cauetur ſtatuto ꝙ iudex non poſſit ꝑ inqſitionẽ procedere,niſi prius requiſito iniuriam paſſo,an uelit accuſare,denunciare,uel notificare,qđcunq; n omittat nõ tenet ꝓceſſus ꝑ iura ꝑdicta. Aliud eſſet ſi diceretur qđ debeat citari ut cõpareat ipſe, uel alius pro eo,qa tũc licet omittatur illud,uel alius ꝓ eo. nihilominus poterit in bãno poni,qa illud à iure intellr̃,ut l.fi.C.de ꝓc.& no.in l. ſi min. de bo. auct.iud.poſ. & ideo illa expſſo nihil opatur l.3.de leg.ꝑm Iac.But.& Bal.in d.l.fi.de proc. Dic tñ ꝙ intellr̃ ut legitime compareat,ut l. ſed ſi unus,§ ſi ꝓcur.ff.de iniur. Ratio diuerſitatis ideo eſt qa in primo caſu ſtatutũ reqrit quid diuerſum,in ſecũdo idẽ, Aduerte qa qñ aliquid exprimitur ꝓ forma ẽt ſi ſit tacitum,illud debet ſeruari,& dicendo exprimi, ſm Hoſt.Innoc.& Ioan.And.in c.2. de conſ. & in c.1 de bap.& ideo dixit Old. cõſulendo ꝙ licet in dño ſufficiat tacita reuocatio ꝓcuratoris,ut in ca.ſi quidem,de proc.li.6. Non tñ ſufficit in procuratore cõſtituto cum potentia ſubſtituendi,& reuocandi, & ideo eſt quia dño à lege,uel ab hoĩe nulla forma tradita eſt,ipſi aũt procuratori forma tradita ẽ, ergo illa,& factis,& uerbis ſeruanda eſt, ut in c.cũ dilect. de reſcrip. ut ipſe reſcripſit iu conſ.133. Aduerte ẽt ꝙ tacitũ expreſſum ab eo qui poterat aliter ordinare operar̃,ut ammodo tacitum locum non habeat, ut l. talis de leg.1. Item & ſi non poſſit tacitũ tollere, tñ illud expreſſum operar̃ in fauorẽ eius pro quo diſponitur l.Titio,ff.ad l.Falc.& l.4.§.ſi qs condẽnatus,ff.de re iud.& ſic concluditur quod dictũ Iac.& Bal.non procedit, & ꝙ niſi illud exprimatur in proclamatione nõ poterit in banno ꝑ no.ꝑ Bar.in d.l.3.de leg.1.

10 Decimo quæritur † an poſt lapſum termini qui facit reũ cõtumacem haberi pro confeſſo, requiratur ꝙ accuſetur contumacia, uel fiat pronũciatio eũ haberi pro cõfeſſo anteq̃ perueniat ad bannum diffinitiuum. In primo dixit Bart.ꝙ non,quia licet in ciuilibus talis accuſatio cõtumaciæ requiratur. l. properandum.§ 1. C.de iud. Tñ in criminalibus non eſt ita ſiue procedatur per inquiſitionem,ſiue per accuſationem,qui accuſatore defuncto,uel deſiſtente põt iudex ad ulteriora procedere. C.de abol.l.2. ff.de publ. iud.l. pen.in prin. ita dixit in extrauag.ad reprim.ſuper uerbo,neglexerit. Cautius tñ eſt quod cõtumacia accuſetur,uel quod ꝑ accuſatorem ab initio detur iudici potentia procedẽdi vſque ad fi.&c.ubi ẽt ſentit Bar.Sup ſecundo ur̃ dicendum qđ requirar̃ pronunciatio qa ubicunq; contumacia inducit fictã cõfeſſionẽ,requiritur iudicis pronunciatio, ut hr̃ in l.2.§.quod ſi actor.C.de iu.cal.in ca. 2.de cõf.li.6.& in l.eius qui delatorem.ff.de iu.fiſ.per Bal.in ca.uaſ.ſi de feu.fue.cõtr.ubi tradit ad propoſitum notabilem doctrinam, uidelicet qđ ubicunq; aliqd pẽdet à motu iudicis ſemper requiritur pronunciatio. Facit quod hr̃ in auth.hoc amplius. C.de fideiuſſ. Poſſet tñ dici,ut ſupra quod illa iura loquantur in ciuilibus non in criminalibus Tutius tñ eſt tenere quod requiratur pronunciatio per regulam l.inter accuſatorẽ,de publ.iud. & de pœ.l. abſentẽ. Põt tñ hæc pronũciatio fieri una cum diffinitiua.l.eius q delatorem. & præall.& ꝙ ibi per Bar.Hinc eſt qđ cõiter in oĩbus bãnis dr̃ habita dicti accuſati,uel inquiſiti eius contumacia pro uera, & legitima cõfeſſione quæ ſatis includũt dictã interlocutoriam l.cum clericis, & qđ ibi not. C. de epiſ.& cler.Crederẽ tñ ẽt ſine ulla expſſione bannum ualere,quia taciteuideretur pronunciare ſicut dicimus in l.1.C. de ord.iud. & l.pen.ff.de his q ſunt ſui,uel alie.iur.& in l.quod in diem,§.ſi rõnem,de comp. cum ſi.

11 Vndecimo quæro,†Stante ſtatuto ꝑdicto iudici notũ eſt, ꝙ citattus eſt in loco ex quo non põt in termino in citatione appoſito cõparere.Et ut omnis ceſſet dubõ eſt ibi ex cã uolũtaria.q̃ritur an iudex habeat neceſſe expectare lapſum termini, an uero poſſit ſtatim eum bannire,& fiſcus uirtute ſtatuti bona occupare.Hanc qõnem mouit Bal. in l.2. C.ſi pen.app.mors inter.& arguit primo, ꝙ poſſit dari bãnũ non expectato termino, qa de neceſſario cõtingẽtib.idẽ eſt ꝙ de pñtib. ff.de uer.obl.l.cũ ſtipulatus ſim mihi à proculo.de noua.l.ſi pup §.1.Determinauit tñ cõtrarium tribus rõnib.Prima, qa uerba legis requirunt tps cõſumatum,ut not.in c.ubi periculũ,de elect.li.6.Secunda,quia haberi pro cõfeſſo eſt pœna a cõdõne incipiẽs,quia præcedens interlocutoria de citãdo nõ obligat: unde

unde non incipit à præcedenti obligatione. Et ideo expectãdum est ultimum momentũ l.in illa stipulatione.§.si calendę. de uer.obl. Tertia, quia hęc pœna trahit secum executionẽ,& ideo reqritur fcm̃ cõsumatũ, ut in c.ꝑpetuę de elec.lib.6.in nouel. Ista determinatio placet,ubi.n.de pœna legali tractatur, qualis est ficta cõfessio à statuto inducta ꝑꝑ cõtumaciã,ibi non sufficit esse certũ,nisi ultimus terminus aduenerit,& sic ante agi nõ põt,casus est de uerb.oblig.l.insulã. Præterea ubi notaẽ cõdẽnatio nõ sufficit cõfessio ẽt uera,& facta in iudicio,ut hr̃ ff. de his qui no.inf.l.ictus fustium,ꝑ gl.Bal.& alios,licet secus sit ubi nota.fcm̃ ut no.eod.tit.l.qm̃, q̃ ita saluaẽ Præterea loquitur in ciuili ubi cõfessus hr̃ pro condẽnato,qđ non est in criminali, ut ibi ꝑ Bart. Non ergo põt iudex ante terminum bannire,ut in rõnibus tactis ante uers. pręterea, nec fiscus ante bãnũ bona incorporare.licet alia solẽnitas obseruẽ in bãno dato de iure cõi qñ annotantur bona, in l.1.2.& 3.C.si pen.ap.& in conc.ibi alleg.

12 Duodecimo quęro † Iudex formauit inquisitionem,uel ex accusatione processit cõtra Petrum Ioannis de populo S. Laurẽtii, & in illo populo nõ erat Petrus Ioãnis, sed Petrus Martini,uel erant duo Petri Ioannis, & sic fecit citationes,& bãnum dedit. Quæritur an dare potuerit, & si dedit an ualeat. Bar.in l.demũo falsa,in princip. in 6.q. ff. de cõd.& dem.tenet ꝙ ualeat, & executio fieri possit, si cõstat ꝙ ille erat hõ q̃ de maleficio fuerat inculpatus, & ꝑꝑea dicit ꝙ cauti rectores faciunt illũ captũ recognoscere se esse illũ q̃ de maleficio fuit inculpatus.Et ita etiã dicit in l.inter stip.§.1.de uer.obl. & de cust. reo.l. diuus. Credo Bar. intellexisse qñ citatio fuit facta ꝑsonalĩ uel ad domũ,& cõstat ꝙ captus est ille qui fuit citatus ꝑsonalr̃, uel qui habitauit in domo citationis.Tunc. n.citatio non fuit inualida,aut rõne erroris,aut incertitudinis ꝑ ibi notata, cum de corpore citati cõstaret,& ꝑ confis reqsiti,ut ĩ turrib. ibi all.& l.si qs in fundi uocabulo, de leg. 1. Sed si citatio fuisset facta ꝑ loca publica,uel ad ecclesiam principalẽ, uel ianuã Palatii rectoris,ut interdũ ꝑmittunt statuta,tũc puto bãnum nõ tenere uno casu ꝑꝑ errorẽ,qa citatur Petrus Ioã.q non est,& de corpore nõ cõstat ex aliqua circunstãtia. Alio casu q̃ nõ rõne ĩcertitudinis,ut in l.duo sunt Titii, de test.tut.& qđ hr̃ in l.si quis seruũ. §. si inter duos, de leg. 2. Cõiter tñ rectores obseruant cõtrarium.Faciunt.n. captũ cõfiteri se esse illum q̃ deliquit, ut in snĩa, continetur, & qui citatus fuit,& bannũ exequanẽ. Et ita dicit Bal in d.§.si inter duos fuisse seruatum Florentiæ, qa ille qui deliquit debuit cogitasse se citari,& qa talis citatio declaratur ex adiuncto. Quod põt de iure esse uerũ si in citatione exprimitur causa.s.delictum. Sed si simplr̃ dr̃ quod compareat ad defendendum se à quadam inquisitione &c.Tale bãnimentum de iure nõ procederet. Vidi tñ ẽm dcm̃ Bal.practicari,& ita seruatur per assessores, qui si non detrahũt ueritati fauori publico deseruiunt ne in talibus fraudes cõmittanẽ, & maleficia remaneant impunita.Et adde q̃ dicam infra in 2.tꝑe,parte 2.q.26.ubi tractabo an occidens illum quem putabat bannitum cum non esset excusetur à pœna.

Rub. an à tali banno possit appellari, & de concernentibus hunc articulum, & quando quis dicatur bannitus.

SVperest ut quarta particula huius primi tꝑis expediatur,quę fuit à tali banno possit appellari, & in aliis particulis processum est sic procedam in ista.

Primus ergo quæstionũ titulus est prædictus.

1 *An à tali banno appellari possit.*
2 *Quæritur ubi licet appellare cui incumbat onus probandi An ipsi qui fuit habitus pro confesso. An inquirenti, uel accusanti.*
3 *An pendente tempore ad appellandum intelligatur sic bannitus, taliter bannitus quod in eo locum habeant statuta de bannitis loquentia.*
4 *An possit dici bannitus appellatione interposita pendente.*
5 *An pendente causa nullitatis dicitur bannitus.*
6 *An pendente causa restitutionis in integrum per uiam iustitiæ.*
7 *An pendente causa supplicationis.*
8 *Quid iuris si nondum est bannitus, sed notorium est eum commisse crimen.*
9 *Quid iuris si cauetur statuto quod certo modo delinquens ipso facto bannitus intelligatur.*

Quarta pars primi temporis.

1 PRimo ergo quæro, † An à tali banno liceat appellari: in hac qõ. in locis in quibus

bus est statutum, ꝙ in criminalibus nõ possit appellari, hęc quæstio. est sopita, sed restat in locis in quibus statuta nihil disponunt aliud quam supra dictum est, in qua. q. uidi quędã breuissime scripta ĩ quibus sic dr̃. Primo ur̃ non possit appellari, quia contumax non appellat. l. properandum. §. sin. aũt reus. C. de iud. sed certe dicendum est ꝙ appellari potest ut dr̃ manifeste. C. si pen. ap pel. mors inter. l. 3. & dic ut ibi not. & in l. properandum. §. illo. & §. sinaũt reus. Certe qsqs fuerit scribens nimis breuiter se expediuit. Dixi. n. supra in ꝓœmio qđ aliud erat bannũ, de quo ĩ d. l. 3. dr̃, & aliud de quo agimus, & ideo qdqd sit in bãno annotationis bonorũ, &c. ad propositum nostrum arguo primo ꝙ non possit appellari, quia sñia bãni cõtinet pœnã criminis ergo nõ appellat̃, qa nec à pœna. ff. de uerb. sig. l. si qua pęna. Secũdo cũ ex forma statuti talis cõtumax habeat̃ ꝓ cõfesso, qđ non est in eo cuius bona annotant̃, ut d. l. 3. & l. 2. eo. tit. ergo nõ põt appellare semꝑ ei obstante sua confessione quæ detegit app. frustratoriã. C. quorũ. app. nõ recip. l. 2. & arg. de fal. satis apte, & C si ex fal. instr. l. fi. cũ ibi not. Tertio quia uerus cõtumax non appellat, ut in d. tit. quorũ ap pell. l. 1. & d. l. ꝓperandũ, & l. ad perẽptoriũ, cũ sim Quarto ẽm Bald. in quodam suo con silio. Lex statuit certũ terminũ ad purgandũ moram. s. usque ad sñiam. l. si cum exceptio nes, §. hæc aũt actio. ff. quod met. causa ap pellationis uero non ur̃ posse purgari. ff. de optio leg. l. mãcipiorũ, de acc. l. titia cum cõ cor. In cõtrariũ quod possit appellari sic ꝓbat̃. Bannum est multa, ut not. gl. in l. 1. §. ex hoc rescripto. ff. de uen. inspi. ergo põt ap pellari. l. & in multis, C. de appell. Præterea à sñia diffinitiua lata in criminalibus potest appellari. l. addictos, C. de epis. aud. & l. addictos, de appell. & ff. eo. tit. l. non tm̃, ergo, & ab isto banno qđ ex forma statuti uim hẽt sñiæ diffinitiuę, ff. de leg. 1. cũ simi. Tertio, regula gñalis est permissiua, in maiore. n. & in minore licitũ est appellari, nisi qs reperiatur ꝓhibitus. l. & in maiori, C. de appell. & not. in l. q restituere, ff. de rei uend. & in l. creditor. §. iussus, de appel. Sed statutũ hoc non ꝓhibet, ergo ꝑ dictam rõm poterit appellari. Quarto, ꝑ hac parte ur̃ casus in l. gñalr̃. §. 1. C. de rebus cred. & facit l. cũ apud, ff. de iud. sol. ubi stipulatio ob rẽ non defensam, & sic ob cõtumaciã põt purgari in causa appellationis. Pro huius q. solutione distinguẽdũ puto, ꝙ aut statutũ dicit cõtumacẽ hri ꝓ cõfesso, & cõuicto, & tũc nõ puto posse appellari ꝑ d. l. 2. C. quo. appe. nõ recip. Et non obstant in cõtrarium allegata, quia est casus specialis in quo appellatio est ꝓhibita. Si uero statutum dictat tm̃ eũ hri ꝑ cõfesso. Tũc aut est uerus contumax ẽm ea quæ hñr, quæ hic non repeto in iuribus superius allegatis, s. in l. ꝓperandum, & l. 1. quo appel. in l. ad perẽptorium. ff. de iud. & in l. ex cõsensu. in fi. de appel. in cle. si ante. de dol. & cõtu. & plene ꝑ Bar. in l. fi. ff. de in integ. rest. & nõ põt appellari non ex ui cõfessionis inductę, sed ex natura uerę cõtumacię Fallit hoc in duobus casibus. Primus est si uenerit adhuc iudice pro tribunali sedente. ff. de in integ. rest. l. diuus. Secũdus si ex forma statuti reseruat̃ ẽt post latã sñiam aliqđ tps ad purgãdũ moram sine cõtumaciã, ut d. l. 2. C. si pen. appe. mors interue ẽm unum intellectum, & ibi tangit Bald quod est not. pro limitatione iurium prædictorũ. Si aũt non est uerus contumax, ut rr̃ est non citatus personalr̃, & tũc aut iudex ẽt ultra cõtumaciam examinauit testes, & tanq̃ confessus, & conuictus non appellat, ut d. l. 2. C. quo. ap. Aut ex sola contumacia cõdẽnauit, & poterit appellare non ea rõne quod sit multa, qa non est simplr̃ uerum, ut dicã infra in secundo tꝑe. q. Quæ ꝑdant banniti, q̃ est 5. uel in q. 3. sed aliis rõnibus supra tactis, & arg. d. l. 3. si pen. ap. ẽm aliam lect. Non obst. ꝙ eius contumacia habeatur pro confessione, quia illã põt reuocare rõne erroris in causa appellationis, ut hr̃ in simili in l creditor. §. iussus. de ap. & no. ꝑ gl in l. 2. § ꝙ si actor. de iur. cal. & ꝑ Bart. in l. obseruare. C. quo appell. non reci. per Doc. in l. error. C. de iur. & fac. ign. & in l. 2. de erro. aduo. Dixit tñ Ioã. And. in c. Romana §. finaũt, de appel. lib. 6. ꝙ qñ solum confessus appellat debet in appellatione exprimere causã, qa asserat se errasse, & cõfessionem reuocet alias non audit̃, quod est not. In appellatione. n. à diffinitiua rr̃. causa non est inferenda de appel. l. 1. in fi. Non ob. l. si qua pœna, quia hic non appellatur à pœna, sed à iudicis iniquitate, qa non debeat appellantem condemnare. Aliqñ n. pœna est certa, & à iure limitata, & ab illa non appellatur qñ constat aliquem illam incurrisse. Est

enim

enim tunc sñia legis, & ita loquitur, l. illa, & quod not ꝑ Guil. in Spec. de rec. §. fin. in fin. uer. hic not. qñq; est pœna reposita in iudicis arbitrio, & tñ põt appellari. Ita not. in c. super his, de acc. in gl. super uers. arbitrium, & in cap. qa nos, de appell. in ult. & gl. & idẽ si à iure imponitur certa pœna, sed si certum est aliquem nõ incurrisse, uel dubitatur ꝑꝑ quod reqrirur iudicis sñia, & põt appellari, ut l. & in maiorib. & ita not. Arc. & Io. And. in c. cup. de elect. lib. 6. & idem Arch. in q. 5. qa suspecti, habet ẽt d. l. si qua pœna, alium intelltm ut ubi not ẽm quem nihil facit ad ꝑpositum. Non obst. ultima ratio, quia non est uera, potest. n. in causa appellationis mora purgari ut not. in l. 1. circa princ. de act. empt. An aũt à dispõne statuti, siue cõstõnis possit appellari, dic ut per Bart. in l. oẽs populi, & in l. fi. de app. rec. & uide Io. And. ĩ c. cũ oẽs de cõst. q dicit, ꝙ sufficit cõtradicere.

2 Secundo quæro.† In casibus in quibus licet appellare cui incumbat onus probandi, an ipsi iudici inquirenti, uel parti accusanti, an ipsi bannito appellanti contra quem est ficta confessio inducta ex cõtumacia? Rñ cõsultum uidisse onus probandi incũbere iudici, uel accusatori, prout ante incumbebat si comparuisset primo, qa extinguitur pronunciatum, l. 1. in fi. ad Turp. cum sim. Et si non stat p̄sumptio sñiæ quæ onus probandi trãsferat. Secundo qa cõtumacia est purgata quę põt purgari ẽt lata sñia, ut dcm̃ est supra. Itẽ ex quo non denegatur appellatio, ergo nec defensio denegata uĩ quæ succedit statim appellatione p̄missa. Quarto ꝑ regulã gñalem q̃ haberĩ in l. hi qui ad ciuilia, C. de app. & hr̃ in §. illud, in auth. de his qui ingr. ad app. dixit tñ Bal. post cõfirmationẽ p̄dcõrũ cõsiliorũ ꝙ si cõtra appellãtẽ essẽt alia indicia facilius conuinceretur ꝑꝑ bãnum, quia illud fecit eum suspectum, C. de assess. l. consiliarios quod non procederet si ꝓbaret se fuisse impeditum, siue se habuisse iustam cãm in principali causa non cõparendi, arg. eo. quæ hñr maxime ꝑ Bar. in l. fi. ff. de in integ. rest. Pro decisione p̄dicta uide quæ dixi supra per tex. q. 8. Est. n. necesse quod dicatur aliud in uera cõfessione per not. in iuribus ibi alleg. & aliud in ea quæ cõtumacia introducit, ut patet manifeste ex his quæ ibi dixi. Licet. n. in aliqbus æquiparentur non tñ in omnib. Statutum. n. solum dicit quod possit bãniri in ea pœna qua posset cõdẽnari si confessus fuisset, uel dicit ꝙ habeaĩ pro cõfesso, qđ cũ sit facti non habet eundem effectum ꝙ esse confessum, dico quo ad omnia, ff. de uerb. oblig. l. mercis. & quod ibi no. quod est indubitanter uerũ si ante diffinitiuã nõ fuit pronuntiatum eum hr̃i pro cõfesso, ẽm ea q dixi supra parte prox. q. 10. cum. n. appellando à diffinitiua intelligatur ẽt ab illa interlocutoria appellatum: stat regula ꝙ in eo statu est in quo erat illa interlocutoria non facta. Et sit nõ dici fuisse cõfessus l. 2. ff. de app. recip. cum sim si aũt fuisset ante diffinitiuã interlocutorie pronũciatum eũ hr̃i ꝓ cõfesso, maius esset dubium, sed putarẽ dicẽdum ꝙ aut ex forma statuti non poterat ab interlocutoria appellari, qa reseruatur in appellatione à diffinitiua, & idem. Si uero poterat appellari, & ille non appellauit transacto tp̃e anteq̃ daretur diffinitiua, uel anteq̃ à diffinitiua appellaretur, putarẽ secus esse, qa illa pronunciatio non est reuocata per appellatione à diffinitiua, l. ĩtra utile, ff. de min. cũ cõcor. Et sic remanet ꝙ habet contra se uirtutẽ cõfessionis. Et sic licet coucedi possit quod illa possit tanq̃ erronea reuocari, tñ ei incumbit onus probãdi errorẽ, & sic rem aliter se hr̃e, ut in l. error, C. de iur. & fac. ign. & aliis iuribus alleg. in præall. q. 8. nisi per iustam causam, quam probaret, concederetur sibi restõ in integrum aduersus illam pronunciationẽ per not. in l. diuus. & l. fi. ff. de in int. rest.

3 Tertio quæritur † uiso quod aliqñ potest appellari, an tunc lata sñia antequam labantur decem dies infra quos potest appellari quis dicatur bãnitus taliter, ꝙ in eo locum habeant statuta de bãnitis loquentia. Et primo uĩ dicendum ꝙ non, sicut. n. non potest innouari aliquid appellatione pendente, ff. nil nouari appellatione pendente. l. 1. & C. de app. l. ita nec pendente tp̃e ad appellandum, ut not. in d. l. 1. Secũdo probatur, quia idem est effectus si moritur cõdemnatus pẽdente tp̃e dato ad appellandum q pendente tp̃e appellationis, ut not. per glo. in l. ex iudiciorũ ff. de accus. quæ reputatur singularis, sed habet conc. in l. si qs post. ff. de test. Sed pẽdente tp̃e appellationis quis non dr̃ bannitus. l. furti, in princ. ff. de his qui not. in f. & l. 1. in fin. ff. ad Turp. Ergo nec pendente tp̃e ad appellandum. In hac q. est aduertendum quod omnis effectus iuris qui producunĩ à

snia non requirentes facti executionẽ statim lata snia sunt producti l.furti. in prin. ff. de his q no.inf & l.si quis filio.§. q aũt oẽs. ff. de iniusto.testa.& per Inn. in c. qualiter, & qũ.de ac c.Illi aũt effectus qui requirunt factum homines non producuntur, nisi lapso tpe ad appellandum, & sic postq̃ snia transiuit in rem iudicatam, ut C.de exe. rei iud. per totum quod in ciuilibus uerum est sine dubio,ut in iuribus supra allegatis, & de appel.l.constões.& de appel.c.nõ solum.li.6. Sed,& in criminalibus per rãm.l.absentem. de pœni.& de iud.ff.l.oẽm.& pp maioritaté periculi licet in cõtrarium faciant l.non tñ. de appel.ead.l.addictos.C.eo.tit. & de episc. aud.l.addictos Sed rñdetur qbi de facto fiebat executio,ut ibidem p Doct.Ex quo infertur q ad effectus priuatiuos iuriũ ip sius bãniti statim lato banno intelligit bannitus. Et sic decẽ dies esset infamis,esset intestabilis, esset inhabilis ad certos actus de quibus dicetur infra in secundo tpe,statim erit affectus ipsis qualitatis,non aũt poterit interim offendi,qa illud factum hoĩs reqrit. Ex quo patet quod male dixit Gand.q indistincte dixit eum posse offendi in rubr.de bannitis. in 2.col.quem secutus fuit Alb.ubi supra.q.24. dicens ita tenuisse Pet.in d.l.1.si pen.ap. per iura secundo loco allegata quæ ad alium effectũ loquunt ut pdicti.Nec p dictæ cõclusioni obstat gl.l.ex iudiciorum,& l.si quis post, quas sequitur Dy.qa non procedunt quo ad priuationẽ bonorum.Illa.n.statim ipso iure fit.ff.de ius.fis.l.1.§.an bona.Verũ.n.est qd' li.cõtest.& condẽnatus.Et sic sunt pducti effectus ab illis actibus resultantes ẽm Iac. de Are.q alle. dictam l.si qs filio. §.irritus. siue. §.q si qs,quem sequit Cyn.in l.3.C.si pend. ap.mors inter.& Bar. in d.l.ex iudiciorum,licet Bal.aliter dixisse uideat in d.l.3. mortuo bannito intra dictus. 10.dies de quo banno dicetur infra in ultimo tpe parte 2.q.7.

4 Quarto qrit † an postq̃ interposita est appellatio dicatur qs bannitus adeo q in terim possit offendi,habeantq. locũ alia statuta de bãniti loquẽtia,an non. In pcedenti qõ.patet nõ esse insistẽdũ in hac ex ibi dictis. Constat.n.q aut appellatio pnunciatum extinguit saltẽ rõne psentis status, aut suspendit rõne futuri,ut hr in l. furti in prin. ff.de his q notan.inf.& l.tale pactum.§. qui prouocauit.de pact.q in d.l.1.in fi.ad Turp. cũ sim. & qdquid ex prædictis operet appellatio le. quit quod interim non dr bannitus.si. n.extinguit pronũciatum clarum est si suspendit idẽ,quia ex condõnali dispõne interim pendente condõne ius nõ oritur.l. pecuniam.si cer.peta.de uerb.obl.l.quoties,cũ simili. maxime in snĩa q̃ uenit resoluenda, illa.n iudicatur potius cõdõnalis ab initio quam pura resoluenda, ut hr per Bart.in l. centesimis.§. fi.de uerb.obl.& qđ hr in l.2. ff.de in di. addi.& in l.qbus diebus.§.quidam Titio. ff.de conditio. & demon.saltem in legalibus dispositionibus q̃ potius æqparant ultimis uolũtatibus q̃ cõtractibus,ut no.in l.1.ff de l.is quib.vt indi.& per Bart.in l.translatio.ff.de adim.lega.& ad silla.l. in cognitione. & plenius in l.ita stipulatus.ff.de uerb.obl.Et uide q dicam in 2.tpe parte ult.q 79. Interim ergo non censetur bannitus, & ppea non habebunt in eo locum ordinamenta de bannitis loquentia. Et ita determinauit Dyn. & post eum Bart.in l.q à latronibus.§ 1. ff. de testa & probat tex ẽm Dyn. & Bart.in l.3 §. si seruus.ff.de acquir.posses.& in d.l.1. ff.nil noua.appell.pen.ibi. Neque ullam aliam iniuriam,&c. licet tñ bannum sit extinctum, aut suspensum,& sic cessent effectus banni, non tñ cessant effectus resultantes ex pendẽtia processu,de quibus hr.ff.de so'u.l reo.& de muneri.& not.l.reus delatus.& in cõcor.

5 Quinto qro † an bannitus agens causam nullitatis bãni,& sic petẽs se cãcellari, possit pẽdẽte dicta causa uirtute statuti tacti ĩ principio pœmio offendi.Dy.in hac qst.dixit,q sic in l.3 §.si seruus ff.de acqr.possessio.pillum tex.ubi dr,q licet seruus si paratus subire iudicium libertatis,nihilominus interim seruus est,p quo facit.ff.de lib.cã.l si cui.§.licet.& l.ordinata.& ita ẽt tenuit Gãd. & Alb. sequit ubi supra q. 23. licet non bene se firmet.Bar.uero in d.§.si seruus,tenet cõtrariũ alleg.l.cũ uero.ff.de fidei com.lib.ubi ille cui debet libertas ex fideicõmisso pp spem dicit esse in quasi possessione libertatis,ita bannitus litigans hoc modo.Item qa de hoc ur casus in l.si qs filio. §. qđ si quis. ff.de iniust. testa.ubi snĩa nulla non facit damnatum intestabilem. Tertio,quia statutum loquitur de bannito,ergo debet intelligi de rite bãnito. l.3.§.cõdẽnatũ.ff.de re iud.qđ intelligi uerũ ĩ eo q scit causam nullitatis agitari. In ignorante uero remittit ad no. p se in l.ult. ff. de adul.

adul. Sed certe lex cū uero. nō facit, qa ibi loquit qn certum erat dñi libertatem in casu aūt nostro dubitat. l. quod, de pecu. & ideo potius debet præsumi pro snia, ut l. Herennius. §. Caia. ff. de eui. & uoluit Bal. in l fi. C. q ad lib. pcla. nō licet ubi reprobat dictum Iac. de Are. q dixit bannitū admitti ad dicendū de iniustitia banni pstita satisdatione in l. statu lib. rōnem. ff. de statu lib. §. aūt, quod si qs loquit in effectu cōcernente solum personā ipsius bāniti, & sic nō facit ad casum ī quo tractat de iure cōcernente psonā alterius. Et ad. §. condēnatum, rñdetur q loquitur qn. de nullitate constat p p quod Bald. in auth. q supplicatio. C. de prec. impera. offerend. dixit considerari ueritatem. s. an in se bannū sit nullū, & tunc nō possit offendi alias sic. Ego uero aliter dicendū puto ut. n. sæpius dicetur infra in 2. tpe quilibet ur cōstitutus publicus officialis, ut l. 2. C. qn lice. sine iud. uindi. & ideo sicut pendente causa *nullitatis* officialis non possit exeq, ut ostendam, ergo nec alius eum repræsentans, quod aūt pendente tali causa nō posset fieri executio. pbat. qa ubicunq; executio est irretractabilis ibi, siue cognitio nullitatis reqrat altiorem indaginem siue non, semp retardat executio. alias. n. non posset dicenti nullum prouideri, ita nota. p Paul. de Leaz. & alios post eum in clem. 1. de re iud. & p Bal. in l. si feriatis ff de feriis. Siue igit ad mortem siue aliter in psonam offenderetur locum hēt pęna l. si qs puocatione. C. de appel. & est uerū in scienti causa agitari, qd intellige, nisi causa nullitatis habeat calūniā euidentē per nota. in l satis a pte. C. de fal. & p Bald. in l. ab executione. C. quo appel. nō reci. & ī l. 1. C. ne in una eadēq; causa lic. ter. puoc. Tūc eñ excusaret occidens, & ita potest salutari dcm Dyn. & quod notauit Bald. in l. libertas. ff de stat. hom. licet ibi alr dixerit. Quod dictum examinabo infra 3. tpe parte 1. q. 2. ubi tractabo omnes quæstiones in quibus occiditur ille qui apparet bannitus licet effectiue non sit, ut quia soluit, qa clericus, quia rebannitus, & non cācellatus, ut ibi patebit.

6 Sexto qrit † Titius fuit bānitus talr q de iuris rigore bānitus dr, petit ex iusta causa restōnem in integrū aduersus dictū bannū p uiā iustitiæ, qd sibi ex multis causis beneficium dari pōt. l. 1. in fi. ex quibus cau. maio. & l. 2. quasi per totum, si quis cau. C. ex qui. cau. maio. l. 2. Et dcm fuit supra in pluribus qōnibus, & maxime supra hac parte qst. 2. An pēdente dicta causa restōnis interim possit offendi. Si uerū est qd dixit Guil. in Spec. de restōne in integrum. §. uidendum in principio. Clarum est, q interim à sciēte causam agitari offendi non pōt, qa semper impedit executio. Tn quia illud non est semp uerū recurrendum est ad id qd supra pxima qst est dictum. s. quod quia executio est irretractabilis eadem rōne impediat cum agitur p uiam restōnis qua impeditur cum agitur p uiam nullitatis, extra de restitutio. in integrum. c. aud. & de auctoritate tutor. l. defendente, & quod ibi per Bart. & C. de restōne in integrum l. una, quod Bald. dixit esse uerum ēt si stante statuto quo cauetur qd querelæ bannitorum non audiantur. Non enim ur bannitus qui habet integram restōnem. ff. de in integrū restitutio. l. non ur. Nec obstat non debet audiri, quia non intelligitur exclusus quin possit petere se à banno eximi. l. 1. §. de qua. ff. de postul. per Cyn. & dicit esse simile in excōicato cuius querela nō audītur, nisi pponat contra ipsam excōicationem, ut in c. 1 de rescr. lib. 6. ut ipse notat in l. 2. C. si reus uel acc. mor. fue. De quo etiam dicam infra 2. tempore parte ult. q. 67.

7 Septimo quæritur an idem † sit si pēdeat causa per uiā supplicationis, uidelicet qd interim nō possit offendi? Ad hoc dicendū est q non idē, qa illa non retardat executionē, ut notatur in d. l. 1. ff. nil noua. appell. pēden. Quod credo uerū nisi supplicatio in locū appellationis succederet, ut hr in auth. quæ supplicatio. C. de prec. imperato. offerend. Pro quo facit qd dixit in duabus pcedētibus qōnibus. s de executione irretractabili. arg. ff. de arb. l. non distinguemus. §. cum quidam.

8 Octauo qro † qs puta Titius nō est bannitus, sed notoriū est eū cōmisisse maleficiū p quo imponit pœna, p qua bānitus pōt impune offendi. An hr pro bannito, ur q sic, quia notorium, & snię æqui parantur. l. emptorem. ff. de action. empti. Sed dic q non, quia quo ad hoc extraordinarium effectum notorium, & snīa non ęquiparantur l. qcunque. C. de malef. & ita ēt uidet probari in l. ictus fustium. ff. de his qui notan. inf. & ita determinauit Bald. in l. libertas. ff. de sta. ha.

9 Nono statuto cauetur † quod percutiens aliquem cum certo gñe armorum, puta falcione,

cione, uel quadralecto quæ arma solebant esse in usu, & multum exosa, ipso facto bannitus sit in bãno. Quidam percussit cum falcione, & anteq̃ banniretur per sñiam fuit occisus, quęritur an potuerit impune occidi tanq̃ bãnitus. Alb. ubi supra q. 94. dicit se obtinuisse quod sic, per l. cum quasi, §. si plures. ff. de fideicõm. lib. ubi tm̃ operatur sñia facta à lege, quantum operatur lata ab hoïe. Item per decretales q̃ loquuntur de canone latę sñiæ. 17. q 4. c. si quis suad. Quod tñ debeat expectari sñia, siue iudicis declaratio al legat. l. 1. C. ubi cau. fisc. & quod ibi dixit, & de hæret. c. cum ẽm. l. & plus non dicit. Pro hac secunda parte facit, ꝙ statutũ ꝑmittẽs offendi bannitum nõ habeat locum in eo q bãnitus repñatur à lege, l. 2. C. de his q uenęt. imp. cum ibi no. maxime cum tanq̃ odiũ ut l. q excep. de cõd. ind. debeat restringi nõ ampliari. Pro prima parte facit, ꝙ illa uerba ipso facto, important canonem latæ sñiæ, q̃a ex his demrãtur ꝙ non requiritur sñia, quo casu dr̃ latæ sñię Canon, ut no. in c. cum esses, de sta. & in c. relatum, de iure pat. ꝑ Io. And. in c. 1. de sagit. & in c. 1. de eo. q fur. or. suscepit, ꝑ Arch. 73. dist. Salonitanæ. Putarẽ aduertẽdum ad statutorũ uerba. l. semper, §. legem de iu. imm. Nam si statutum qđ permittit occidi bãnitum simp'r sic loquit, cum debet hr̃et ẽt in eo, quia statuto sit bannitus ꝑ ꝑ uerba gñalia, l. 1. §. & gñalr̃, de leg. ꝑst. l. 1. §. lex Falc. ff. ad l. Falc. cum sim. Et ur̃ casus cum gl. quæ ẽm Bald. forte de iure ciuili nõ est alibi in l. amiss. §. qui deficiunt. ff. de cap. dimi. Si uero statutum diceret ꝙ bãnitus descriptus, & registratus posset impune offendi. Tunc non uerificaretur in eo qui ipso facto intelligeretur, uel esset bannitus, q̃a licet efficiatur bannitus non tñ efficitur registratus, & sic nõ uerificant uerba statuti duo requirentia lege hos accusare. §. fin. de accus. cum similib. Facit quod hr̃ in cap. fin. de elec. lib. 6. ubi licet pñtia suppleat citationem, nõ tñ supplet aliam solẽnitatem quæ requirit, & ideo actus non ualet. Si tñ tunc statutum quod facit eum bannitum ipso facto procederet ulterius, quia diceret eum etiam intelligi registratum, maius esset dubium. Putarẽ tñ si statutum diceret sit ipso facto bãnitus, & registratus posse impune offendi? Si uero diceret sit ipso facto bannitus, & pro registrato habeatur, secus esset per no. in l. merc. de uerb. sig. & in l. si mar. §. 1. de adul. ꝑ Bart. & latius, in l. si is qui pro empt. Et ideo in ista ciuitate additum fuit statuto ꝙ banniti, & registrati possint impune offendi.

De occurrentibus post perfectum bannum ipsi bannito.

SEquitur uidere, de secũdo tp̃e. s. de occurrẽtibus post perfectũ bannũ ipso bãno durante, quod tp̃s ut dixi in procemio diuiditur in tres partes. Prima. n. erit de his quæ banniti in seipsis patiantur, & agant cũ eorũ appendiciis. Secunda erit de his quæ ꝑ alios fiunt in eorũ præiudicium. Tertia erit de his q̃ fiunt in eorũ fauorẽ, quæ ideo post ponitur, q̃a multæ qõnes erant præambulũ ad ultimũ tp̃s. Et cuilibet particulæ ꝑmittũtur, ut supra in 1. tp̃e fcm̃ fuit, rub. su arũ qõnum. Sunt ergo rub. 1. partis infrascriptę.

1 *An ualeat statutum quod cauetur bannitum posse impune occidi. Et in ea de statuto quòd facit dominum.*

2 *An ualeat statutum aliud quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri.*

3 *Quid sit bannum, & unde dicatur.*

4 *Quibus æquiparentur banniti de quibus agimus.*

5 *Quæ perdant tales banniti.*

6 *An bannitus uulnerans aliquem animo occidendi, debeat puniri pœna statuti, an uero pœna iuris communis.*

7 *Si aliquis fuit bannitus in quinquaginta pro uno crimine, in sexaginta pro alio, & ex alio processu An dicatur banitus a centum libris supra.*

8 *Quid iuris si ex eodem processu pœnis tamen distinctis fuit bannitus.*

9 *Quid ex eodem processu pro pluribus criminibus in una summa nulla facta summarum uerbali distributione bannitus.*

10 *An bannitus tantum intelligatur in statuto loquente de bannito, & condemnato.*

11 *An banniti prædicti perdant eorum bona uirtute banni.*

12 *Si bannum fuit pecuniarium, an fiscus possit accipere insolutum de bonis banniti.*

13 *Si cauetur statuto quòd bona delinquentis sint obligata pro pœna, an tunc bannum pecuniarium possit mitti executioni contra fideiussorem datum antequam esset contumax, & bannitus.*

14 *An bannum pecuniarium possit mitti executioni contra fideiussorem, antequam esset contumax, & bannitus.*

15 An fideiussor sit liberatus, si bannitus captus à iudice aufugit.
16 An bannitus ex eo quod fecit contra statutum dicatur bannitus ob crimen læsæ maiest. & sic perdat bona.
17 An quando bannitus perdit bona perdat etiam ea quæ sunt sita in alterius territorio.
18 An perdat solum præsentia, an etiam futura, siue postea quæsita.
19 An in casibus in quibus banniti non perdunt bona eis existentibus in banno currit præscriptio.
20 An banniti perdant ptatem quam habent in filios.
21 An perdant potentiam faciendi statuta una cum alijs ciuibus.
22 An bannito domino uasallus liberetur à seruitio feudi.
23 An uasallo bannito feudum ueniat in confiscatione bonorum.
24 An emphyteusis banniti ueniat in confiscatione bonorum.
25 An bannito filiofamilias ueniat in confiscatione peculium.
26 An in confiscatione bonorum banniti ueniat usufructus rei in qua bannitus erat usufructuarius.
27 An bannito patrefamilias ueniat in confiscacione bonorum peculium filij.
28 An mulier bannita perdat dotem in casibus in quibus bona confiscantur.
29 An mulier bannita ob adulterium possit uir ad dotem conueniri.
30 An in confiscatione bonorum banniti ueniat hæreditas & tempore banni delata sed nondũ adita.
31 An in confiscatione bonorum banniti ueniat conditionale debitum ipsi bannito.
32 An in tali confiscatione ueniant iura patronatus.
33 An bannito filio, & bonis publicatis pater teneatur assignare fisco legitimam.
34 An dictante statuto patrem teneri assignare legitimam filio delinquenti, possit pater cogi assignare bannito filio per contumaciam.
35 Posito quòd teneatur, an in tali assignatione inspiciatur tempus delicti, an accusationis an banni.
36 An pater banniti teneatur dare fisco alimenta filio debita.
37 An bannitus perdat iura succedendi ab intestato.
38 An bannitus perdat ius succedendi ex testamento.
39 An bannito possit fiscus auferre, ut ab indigno illa quæ quæruntur bannito, & in confiscatione non ueniunt.
40 An bannitus desinat esse tutor.
41 An desinat esse executor.
42 An desinat esse arbitrator.
43 An possit de nouo eligi arbiter.
44 An bannitus dicatur effectus non soluendo, uel in tali statuto quòd uxor possit ad dotem agere.
45 An bannitus desinat esse ciuis ciuitatis, à qua bannitus est.
46 An bannito possint imponi collecta.
47 An bannitus possit capi pro repræsalijs.
48 An bannitus possit petere alimenta ab illis à quibus ante bannum poterat impetere.
49 An banniatus per uiam accusationis efficiatur infamis.
50 An efficiatur infamis si bannitur per uiam inquisitionis.
51 An notarius bannitus pro crimine famoso possit instrumenta conficere.
52 An bannitus possit facere testamentum.
53 Dictante statuto quòd sententia bãni habeatur perinde, ac si lata esset contra præsentem, An tunc testari possit.
54 An ubi testari potest eius testamentum habeat effectum si capitur, & occiditur pro executione bãni.
55 Stante statuto quòd bannitus ex testamento capere non possit, An bannitus sub conditione si intra certum tempus non soluerit possit hæreditatem adire, & ualeat aditio eo postea non soluente intra terminum.
56 An bannitus ciuitate, & comitatu intelligatur bannitus de comitatu postea acquisito.
57 An bannitus in una ex ciuitatibus regni, siue comitatus, intelligatur bannitus à toto comitatu, siue regno, & ibi datur remissio pro locis confederatis.
58 An bannitus qui non potest habitare, uel stare in territorio possit per illud transire sine metu banni. Et est duplex, scilicet an locum habeat in futurum.
59 An exceptio banni superuenientis excludit bannitum à iudicio per eum ante inchoato.
60 Si bannitur filius, an talis exceptio excludat patrem qui accusauerat de iniuria facta filio.
61 An talis exceptio excludat tertium qui accusauerat de consensu eius qui postea est bannitus.
62 An stante statuto quod querelæ bannitorum non audiantur bannitus possit se defendere.
63 An bannitus conuẽtus à bannito possit excipere quòd bannitus non debet audiri ex forma dicti statuti.
64 An stante dicto statuto bannitus possit petere reuocationem tenutæ.
65 An patiatur secundum decretum.

66 *An possit compensationem opponere.*
67 *An in casu in quo ipse non possit, possit illam opponere eius fideiussor.*
68 *Stante dicto statuto quod querelæ bannitorum nõ audiãtur, de quibus querelis intelligatur. Et an possit appellare à sententia lata contra eum.*
69 *An possit petere restitutionem in integrum.*
70 *An possit de falso accusare testes examinatus contra eum assecuturum.*
71 *An possit agere contra iudicem in syndicatu qui cõtra talem bãnitum securatum tulit iniquam sententiam.*
72 *An stante dicto statuto, bannitus sub nomine hæreditario possit agere nomine proprio*
73 *An bannitus retinens bona, uel postea acquirens possit agere per procuratorem, stante statuto prædicto.*
74 *An bannitus possit cedere iura sua, ut sic cessionarius possit agere pro alio ut procurator.*
75 *Quid si ante bannum cesserat.*
76 *An bannitus possit agere pro alio ut procurator.*
77 *An bannitus non banniti hæres repellatur agens iure hæreditario.*
78 *Quid si cauetur statuto quòd bãnitus non possit sua bona in alium transferre, an possit facere instrumentum si ante bannum promisit illud facere.*
79 *Fugit creditor banniti contra eum qui bannitus potest se defendere, & fecit citare bannitum qui comparuit, quo uiso creditor uult desistere, bannitus uero uult quòd procedat.*
Quæritur an bannitus audiatur.
Et est duplex.
80 *An bannitus qui perdit iura suæ ciuitatis, perdat etiam illa pro contractibus iam firmatis, quando non perdit bona ut beneficium guarentigiæ, uel statuti damni laudi executionem.*

Prima pars secundi temporis.

1 PRimo ergo quæro † An ualeat statutũ quo cauetur bannitum pro maleficio posse impune occidi. Hęc qõ est multũ nota, & trita, & ꝓpea in ea non instabo. Concludens ꝙ cum tale statutum fiat ad publicam utilitatem, tum ut homines à delinquendo terreantur, scientes se postea posse impune occidi, tũ ut maleficia non remaneant impunita. l. ita uulneratus. ff. ad l. Aq'. & de sen. excõm. ut fame, dicendum est tale statutum ualere. Ita disputando determinauit Iac. de Are. & tenet Io. And. in add. Spe. in ti. de cõst. iuxta fi. & ibi uide. Hoc aũt indistincte tenuit Alb. ubi supra q. 17. late referens rõnes disputationis hinc inde. Et Gand. q. 1. in materia bãnitorũ, & alleg. l. unica. §. sin autẽ. C. de raptu uirg. Item Bart. in l. ut uim ff. de iust. & iure, & l. oẽs populi, in 3. q. prin. & alleg. pro casu l. 3. ff ad l. Corn. de sic. iuncta l. amissione, de cap. dim. Idem etiam dixit in l. 2. C. qñ uni. lic. sine iud. uin. quæ allegat pro casu quod ẽt ibi tenet Bal. & licet alias dixerim istud intelligi uerũ qñ bannitus fuerat ex causa ex qua ei capto debeat irrogari mors quod ẽt tenuit Rayn. in repeti. l. oẽs populi. Tñ nunc dico indistincte ualere. Non enim solum hoc statuitur ꝑ delictum ob quod bannitus fuit sed etiam ꝑ eius contumaciam, & inobedientiam factã suo principi. d. l. omnes populi, & sic si ei mors irrogatur non fit contra ius, ut in c. 2. de maior. & obed. cum sim. Ad rõnes in contrarium factas responde ubi supra, & adde quę dicam infra in 2. parte huius tpis, q. 49 in qua tractabitur an bannitus offensus possit se defendere, & eadem parte, q. 2. Dixit etiã Bald. quod ualet statutum quo cauetur quod capiens bannitum efficiatur dñs banniti per text. in l. dilationum. C. qui ad lib. procl. non li. ut ibi per eum. Ad quod facit l. seruitutẽ. de iu. iur. iunctis quæ superius dicta sunt.

2 Secundo quęro, † An ualeat illud statutum quo cauetur querelas bannitorũ audiri non debere. Hæc qõ statuto ita dictante facilis est. Expeditur. n. in breuibus tale statutum ualere. Concordat. n. cum legum dispositione, quę multoties cõtumaces taliter puniunt. l. sed & si per pretorẽ. §. ait prætor. ff. qui. ex cau. ma. & ibi Bar. & Bal. hoc dñt, facit C. de remis. pign. l. si eo tpe, cum conc. & de re iud. l. contumacia, & idem firmat Bart. in l. cum mulier, sol. mat. per dicta iura, facit l. sancimus. C. de iud. & si uis ad saturitatem uidere iura denegantia audientiam contumaci uide in Spec. de actore, uers. item quod fuit contumax. & ibi in add. & uide de hæreticis, c. super eo. lib. 6. ff. si quid in fraud. pa. l. 1. & §. & alias, & de his quæ in frau. cre. pup. & de iure delibe. l. si extraneus. Si uero statutum diceret quod non fiat ei iustitia, dixit Innoc. tale statutum non ualere, quia directo disponit contra ius diuinum de const. c. quæ in ecclesiarũ, quod ẽt sequitur Ang. in l. 4. C. pro empt. Sed si diceret ꝙ ei ius nõ reddatur puto ualere statutũ. qa siue iuste, siue iniuste

iniuste dicitur ius redd. & sic potius denegatur factum, q̃ iustitia. l. pen. ff. de iust. & iure, & l. 1. de iurisdict. omn. iud. Si autem diceret non audiatur etiam defendendo dicam ubi supra remisi in fin. proxime quæst.

3 Tertio uisa ualiditate† dictorum statutorũ quæritur quid sit bannum, & unde dicatur. Istam qõnem ponit Alb. ubi supra qõ. 1. & multa dicit. Ego aũt bř me expediam supra enim in procœmio dixi multiplices esse spẽs bannitorum, & ideo non de omnibus est inculcandum, ut fecerũt illi de quibus ibi dixi. Quantum, ergo ad propositum attinet isto cum dicto Nicolai de Matt. de quo facit mẽtionem Alb. ubi proxime dixi. Quod bannum de quo agimus est q̃dã iudicialis s\u0303nia pœnalis lata in absentem cõtumacem uirtute statuti. Quod ut supra dixi in ꝓœmio ualet, & fieri potest. Quantum aũt ad alios effectus bannum qñque aliter diffinitur. Dř. n. qñq; multa ut dixi supra in 1. q. vltimæ partis primi t̃pis, qñq; dř bannitum. i. proclama siue cõminatio, ut qñ dř ꝙ certum quid fiat, uel non fiat publice bannitur sub certa pœna. C. cõ. uel epist. per totum, & hř in l. 4. ff. de cust. reo. Qñq; dř s\u0303nia annotationis bonorũ, & banni, quod qualiter intelligatur hř in l. absentem, de pœn. & in l. 1. de req. reis. & in cõcord. quæ non sequor ne extra ꝓposi tum euagari cõtingat. Vnum tñ nolo omittere quod dixit Alb. ubi supra, ꝙ si proclamatur aliquid non dřę fieri sub pœna bãni: & alia quantitas non exprimitur in bãno, si per statutum, uel cõsuetudinem aliter nõ declarat̃ ꝙ intelliget̃ pęna solidorũ 60. ꝑ tex. cum gl. in lomb. in tit. de exercitalib. lib. 1. l. quicunq; qđ esset no. si esset uerũ Sed non credo, nisi forte in casu quo bãniretur vnũ quenq; dřę ire in exercitũ, uel cõtra inimicos sub pœna bãni, ut ibi. & eodem uol. lib. 3. & in tit. de his qui ad pr̃iam defendendam ire neglexerint. l. 1. & 2. In aliis proclamationibus, & cõminationibus, siue bãnis non exprimentibus certã quantitatem puto dicendũ si aliter declarari non põt intelligi ꝫm arbitrium proclamari facientis, ff. si quis ius dic. non obtemp. l. 1. & de pœn. l. hodie, cũ sim. Et uide quæ dicam infra parte seq. huius tẽporis q. 63 & hoc de prima parte qõnis, uidelicet, qđ sit bannũ. Vnde aũt dicatur bannũ, bãnire, siue bannitio multi multa dixere. Sciendum tñ ꝙ in antiquis legibus istud uocabulum non inuenitur. Sed gl. & iura nouissima allegata in procœmio de eo faciunt mentionem, & dř ꝫm Nicolaum de Mat. Bãnum à banderia. i. paruo uexillo, quod est publicum militare signum. ex quo dicit ꝙ bãnum est publica dictio. i. interdictio ab honoribus, & officiis, & statutis ciuitatis. Vñ ꝫm eum dř bannio Titium. i. contra Titium publice procedo. Sed istud põt uerificari in bãnimentis in quibus assignantur termini ad comparendum non aũt in diffinitiuis, quia illa sine uexillo, & bãnimento publice ꝓferuntur, & ideo dñt alii ut colligitur ex no. ꝑ Cyn. in l. reos. C. de acc. per Bal. in l. 1. de hæred. inst. quod cum sit adinuentum ad similitudinem excõicationis per quam in foro ecclesiastico quis eiicitur extra cõionem ecclesiæ, & inde dř excõicatus, & uocatur acrinonia. i. à gremio ecclesiæ separatio, ut C. de sacrosanct. eccl. l. placet. in fi. ita ꝑ bannum in foro ciuili extra cõionem secularium beneficiorũ quis ponitur. Ad quam similitudinẽ allegauerunt in usib. feud. hic finit lex Corr. & incipiunt cõsuet. re. §. 1. ex quo ꝫ n Cy. idẽ est bãnire. i. extra beneficia bannientis ponere. Sed istud ẽt gñaliter non est uerũ, quia ex solo banno non semper ponitur qs extra beneficia, ut patebit ex his q̃ inferius dicentur & maxime q. seq. & seq. Et ideo, q̃a disputatio noĩum est pertinacibus relinquẽda, ut l. 2. C. de cõst. pec. In hoc nõ amplius insisto, maxime quia talia ad beneplacitum fuerint adinuenta. Bannũ. n. qñq; sigñat, proclamationem. i. citationem cum assignatione termini ad comparendum in iudicio. Qñq; significat pœnam q̃ apposita est in ꝓclamate cõtra aliquid facientibus uel non faciẽtibus ut d. l. lombardia. Qñq; significat ipsam sententiam diffinitiuam, siue quando fit ex forma iuris cõis. Qñque fit ex forma statutorũ ut in iuribus supra in procœmio allegans. Qñque non significat pœnam, sed pręmiũ, ut quia mittitur bãnum quod quicũq; inierit exercitum habeat 20. solidos pro die, uel quid aliud, & tunc non põt dici de bono itur ad malum, imò de bono ad bonum, in superfluis itaq; & paruæ aut forte nullius utilitatis non insistens cum talibus uulgi opin. oĩ. significanti p̃seratur l. cũ de lanionis. §. asinã. ff. de fundo instr. l. libr. §. quid ergo, uers. quod tñ de Cassius, de leg. 3 de suppelect. leg. l. Labeo, cum simili. Concludo, ꝙ non potest in

gñe recte dici un̄ dicat, & qd sit bannū. Quā tum aūt ad ꝓpositum attinet dico ut supra dixi. Et ita se hēt cōis usus loquendi. Qn̄. n. quis petit, uel habet sn̄iam prædictam, dicit da mihi, uel ego habeo bannum Titii. Et sic stat uera diffinitio supra dicta quod ēt confirmabi͡t ex his quæ statim dicam in seq. quęstione. Si aliter uidere uelis recurre ad loca superius allegata. Et quod dixit Ang. in sua disput quæ incipit Duo fecerunt, &c.

4 Quarto quæro † qbus ęquiparantur banniti, de qbus agimus? Ista fuit q. gl. in §. relegati inst. quib. modis ius pat. pot. solu. & demū per multos agitata ut hr̄ ꝑ Cyn. in l. 1. de hæred. instit. per Io. And. ī add. Spec. tit. de cessio. actio. §. 1 uer. illud ēt quærit ꝑ alb. ubi supra q. 13. ꝑ Bal. in d. l. 1. ꝑ Ange. in disputatione sua de qua dixi in fine proximæ quęst. & ante eū fuerat disputata ꝑ Bar. ut patet in uulgari eius disputatione quæ incipit, Statuto Lucanæ ciuitatis &c. Quæ qa cōiter hn̄r hic non repetā, sed succincte tangā, q̄ meo iudicio sunt ad nostrū propositū necessaria. Cōcludit. n. Bar. post multa, ꝙ non æqparāt deportatis, nō relegatis, nō excōicatis in oībus, licet in aliquibus cuilibet ęquiparent̄, & sic de uno ad aliū non est licita argumētatio l. fi. ff. de calū. sed dicit eos esse hostes & trāsfuga suæ ciuitatis, quod ostendit primo ab effectu. Illi n. sunt transfugę qui ab his sub quorū imperio sunt desistūt & ī numero hostium se cōferūt. l. amissione §. q deficiūt. ff. de capi. dim. Sed ex bannitus ideo ponit̄ in banno, qa inobediens est his sub quorum iurisdictione fuit siue est, & sic cōfert se ī numero aliorū bannito. i. hostium ciuitatis suæ, ergo pōt proprie dici transfuga. Sed ista prima ratio nōest uera. Non n. bannitur ꝓpter inobedientiam, sed ꝑꝑ cōfessionem resultātem ex contumacia, & sic ꝑꝑ delictum, ut ipse idem Bart. dicit in l. omne. ff. de re mil. Et dicam infra in 2. parte huius tp̄is quæst. 59. Item qa necesse esset qd̄ conferret se ad alios bannitos, ut dr̄ in transfuga, quod non est uerū. Secundo probat ipse ēt ab effectu licitum est impune occidi transfugam. ff. ad l. Corn. de sic. l. 3. §. fi. & sic bannitum, ergo, &c. ista ēt rō non est uniformis. Ad substantiam. n. & esse banniti non requirit̄ ꝙ possit impune occidi, qa non sequit̄ qs est bannitus ergo pōt occidi, nisi alio statuto disponatur ut dicet infra in pluribus qōnibus, & maxime in fine huius, & infra in seq. parte q. 55. & hr̄ per Doct. in locis supradictis, ubi ergo hęc nō disponit statutū, hęc rō nihil ualet. probat ipse tertio qlibet ciuitas pōt hēre suos hostes si eis bellum indixit. l. si qs ingenuam. §. fi. de c. & not. eod. tit. l. hostes. Sed talibus bānitis ciuitas bellū indixit ꝓmittendo eos occidi impune. ergo sunt hostes ciuitatis. Hæc ēt rō non est uniformis ut p̄dixi. Addit ipse aliā rōnem, qa qn̄ subditus repugnat dn̄o potest dici hostis. l. si seruus. C. de his q ad eccl. cōf. sed bannitus rebellat se ergo pōt dici hostis. Ista rō ēt non ꝓcedit. Nā sequeretur ꝙ omnis delinquens esset hostis, repugnat. n. legibus suæ ciuitatis, & tn̄ nō iudicatur hostis, imò qn̄que acriter, qn̄que leniter, qn̄que mitissime punitur, & non ut hostis. l. aut facta per totum. ff. de pœnis. l. absentem. in fi. ff. eo. tit. Sicque nō concludi. d. ē. ꝙ banniti de quibus agit possunt uniuersaliter hostibus æqparari. Pn̄t. n. qn̄q; impune offendi, & qn̄que non. Et tn̄ sunt bāniti. præterea pone ꝙ statuto caueatur ostendentē bannitū puniri immediate pœna, erit ne tunc hostis? certe non ēt s̄m Bart. & tn̄ bannitus erit. Nulli ergo p̄dictorū æqparantur, qd̄ ēt tenuit Bald. in d. l. 1. de hęred. inst. ubi multos refert. ubi uide si amplius uidere cupis, & ideo restat qd̄ sit quoddā genus de ꝑ se sub nōie bannitorū, & ita ut dixi supra qōne. ꝓxima, uulgariter appellant̄, & est tale genus stricti iuris, adeo ꝙ qdquid expresse in statutis quorū uirtute banniti sunt non dr̄, illud intelligatur omissum. l. qdquid astringendæ, de uerb. obl. s̄m Bal. de quo tn̄ infra in seq. quæst aliqua tractabuntur. Vbi ergo fit solum statutum, ꝙ cōtumax habeatur pro confesso, & possit in banno poni ꝑ ea pœna q̄ imponeret̄ p̄senti. bannitus tunc nec exulibus siue bānitis, de iure cōi, nec deportatis, relegatis, excōicatis, aut hostibus poterit cōparari. Si uero sint alia statuta de qbus supra maxime in ꝓœmio dc̄m est, satis tollerabiliter dici posset eos hostibus cōparari, de quo dicā īfra dū tractabo de receptatione bannitorū parte 3. huius tp̄is, & sic patet ꝙ d. gl. §. relegati non est uera. Dicit tn̄ Ang. ubi supra qdā uerba quæ quia pulchra sunt hic placet inserere. Quod quidam sunt banniti imperialis culminis, uel apostolicæ sanctitatis, & qa pdūt ea quæ sūt iuris ciuilis, & ꝑ conn̄s bona, possunt æquiparari deportatis,

portantis. Et de isto gñe bannitorũ loquitur tex. C. de episc. & cle. auth. item nulla cõitas. & auth. item quæcunque. & iura q̃ ibi allegãtur. quidam uero sunt banniti ab inferiore non hñte ptãtem deportandi nec, priuandi subditos beneficio iuris ciuilis, qm̃ talia non sunt imperii eorum, & tunc si bona eorũ publicantur, bellum tñ eis non inducitur, æquiparanẽ uere deportatis, quia sicut deportati ꝑdunt ea quę sunt iuris ciuilis, nec tñ eis bellum inducit. ff. de re iud. l. si uictum, & de ꝓ nõ scrip. l. si in metallum, & in cor. de incel. nu. circa prin. Sed bãniri tales ꝑdunẽ bona, & beneficia ciuitatis suæ, & tñ non pñt offendi. Sed hoc non ꝓcedit ꝙ ęquiparenẽ deportatis q͠a deportatis interdr̃ oĩs locus excepta insula in qua deportatus est, bannitus aũt talis põt stare in oĩ loco excepto loco à quo est bannitus Si aũt hñt ptãtem deportandi, dicit tunc bannitos tales uere æquiparari deportatis, & testari non posse, & patriã perdere, ut ibi per eũ Quod est multum periculosum in terris quæ hñt ex concessione iure uicariatus, uel Imperii, & hñt insulas, ideo non credo uerum si eos in banno ponit seruata forma statuti. Et sic uirtute statutorũ non uirtute iuris cõis qđ ẽt parebit ex his q̃ inferius dicentur in particularibus q̃onibus. Ista tñ disputatio parui est effectus, ut infra patebit. Et ideo in eã amplius non insisto.

5 Quinto quæro, † Quę gñalr̃ perdant banniti nostri tp̃is. In hoc multi multa dixerũt inculcando leges de aliis bannitis loquẽtes, ut refert Bal. in d. l. 1. de hær. inst. Bar. aũt in dicta disputatione referens Iac. de Are. in l. ex facto. ff. ad Treb. cõcludit eos perdere oĩa iura suæ ciuitatis ꝓ suo commodo faciẽtia, Ea aũt quæ suum incommodum cõcernũt, nullatenus ei relaxanẽ, ꝓ quo facit quia non debent de pœna præmium reportare. Iura aũt gentium, & iura cõia minime perdunt iõnibus. & iur. ibi ꝑ eum allegatis. Bal. tñ in d. l. 1. dixit ꝙ si est bannitus ex tali delicto ex quo de iure cõi deberet deportari tunc ꝑdit in territorio suę ciuitatis nõ solum illius ciuitatis iura, sed ẽt iura ciuilia, & nihil allegat, nisi quod hoc ideo est q͠a, pœna adiecta in banno succedit loco deportationis. Ego aũt sto cum opi. Bart. quæ est cõis ꝙ in territorio suę ciuitatis non perdat iuris cõis dispositionem, ad quod facit dcm̃ Cyn. in l. reos de accus. de quo dixi supra in 3. q huius patris, q͠a bannire nil aliud est nisi extra beneficia bannitos ponere. Ac ẽt quia non ẽm ius cõe puniẽ sed ẽm formam statuti. Itẽ q͠a non est uerum ꝙ illa pœna succedat loco deportationis, ut patet ex no. in l. 1. §. deportatos. de leg. 3. & l. si quis filio exhęredato. §. hi aũt. & §. irritũ. de iniusto testamen. Ergo est per se alia pœna loco pœnæ extinctæ. Et sic suũ assumunt uigorem nõ aũt antiquũ. l. q id qđ. ff. de don. cau. mor. & qđ hr̃ in l. si eum. §. q iniuriarũ. ff si q̃s cau. Dico ẽt ꝙ ꝑdit dispões iuris cõis in sui fauorẽ, si illius loci statuta aduersarenẽ. sunt. n. legibus ꝑualentia, ut l. oẽs populi, & sic in sui odium dispõnẽtia, ergo illa nõ ꝑdit ut dcm̃ est supra. Retinente ergo iura gentium. l. si tibi mandauero. §. is cuius bona ff. man. Item iura ciuilia romanoꝝ siue in sui odiũ, & hoc indistincte. siue in sui fauorẽ disponant, nisi hoc secundo casu à statuto iura cõia sint correcta. Tunc. n. in territorio suæ ciuitatis ius illud cõe in sui fauorem allegare non poterit. Itẽ ligatus statutis suæ ciuitatis in sui odium disponentibus sicut ligareẽ non bãnitus ẽm ea q̃ hñr in l. cunctos populos de sum. Trin. & ideo oĩa statuta priuatiua porrigẽtia effectũ suum extra territorium ẽm ibi no. per Doct. locum habebunt in talibus bãnitis quocũq; uadãt, fauorabilia aũt statuta, nec ibi, nec alibi poterant allegare, q͠a illa oĩno ꝑdiderũt, ut in iuribus supra alle. & uide. l. amiss. §. q deficiunt. & l. tut. ff. de ca. dim. ex hoc summo multę terminantur q̃ones, ut infra patebit.

6 Sexto quæro, † De iure cõi pro uulnere est pœna mortis. C. ad l. Corn. de sic. l. is qui cum telo ff. eo. l. 1. ex forma statuti pœna est pecuniaria. Bãnitus ĩ ciuitate, uel territorio à quo est bannitus uulnerauit al quẽ aĩo occidendi, & non occidit, quęriẽ qua pœna debeat puniri. & uĩ ꝙ pœna corporali q͠a perdit iura statutorũ ut supra sic quantũ ad eũ remanet iuris cõis dispositio. Contrarium determinat Bal. ff. sol. mat. l. cum mulier. q͠a statutum recessit à pœna iuris cõis, & pęna statuti est loco illius. l. qui cũ uno. §. q post. ff. de re mil. nec dr̃ hoc statutum esse beneficium siue statutum ꝙ pœnæ minorationẽ uel alterationẽ inducat arg. C. de his qui no. inf. l. & uerior. cum simi. In pœnis ergo maioribus includuntur banniti ẽm eũ sicut alii nõ eorũ fauore, sed natura legis quæ est gñalis, & qualiter omnes ligat hoc põtest esse ue

rum si processus est simpliciter formatus. Tunc enim ſm illius tenorem debet formari snia. l.cum fundus.ff.cōi diui.de accus.l.senatus cum sua materia. Si uero est formatus tanꝗ contra bannitum, forte non procedit dictum Bal.quia in ueritate statutum ei nō opitulatur, sed ſm ius cōe tractari debet ut supra. Ipse enim ab ipso statuto exēptus est, ut §.qui deficiūt. Sed pro Bal.facit quia, & forenses ſm statutum puniretur, & non ſm ius cōe. Sed rndeť quod ille forensis nūquam perdidit statutum, sed bannitus illud perdidit. Ideo forte uerum est quod dixi, qa tñ processus cōiter formať simpliciter omissa banni qualitate Bal.opi.est in usu.

7 Septimo quæro † statuta prędicta dñt ꝙ bannitus à centum libris supra possit offendi, &c. Titius pro furto fuit bannitus in 50. deinde, ꝓ uulnere uel alio maleficio ex alio processu fuit bannitus in 80.quod fieri pōt, ut dixi supra in tpe. 1.parte.q.3.An in eo habebunt locum statuta prædicta. Bar. dicit ꝙ non, quia 50.& 80.non sunt 130. l. ubi fideiussor.ff.de sol.& ibi per eum. & in l. 2. §. 1. de con.inst.& quod habetur in l. quoties in stipulationibus.ff.de uerb. obl.& sic non est bannitis a centum libris supra. Ita etiam tenuit Bal.& dicit fuisse consultum per Ioan. Pagla. in §. hæc autem tria in proœ. digest.

8 Octauo quæritur, † Titius fuit in eodem processu inquisitus distincte pro pluribus ꝑcussionibus, & dæmum fuit bānitus hoc modo in libris 200. uidelicet in 50. pro percussione in brachio. In uigintiquinque pro percussione in pectore, & in 60. pro ꝑcussione in facie. An diceretur comprehendi in statuto prædicto Bar. in l.Lucius.§. quæ habebat.ff. ad Trebel.dixit ꝙ nō, qa perinde hř ac si ab initio summas separatim excessisset ꝑ l.ædiles.§.fi.cū gl.sua.ff.de ædif.edic.& d.§. q̃ habebat Et idem dicit per dicta iura in d.l. ubi & facit ff. de iurisd. om. iud.l.si idē cum eo. in prin. In cōtrarium tñ facit. ff.de appel.l.si qui separatim.§. 1.& ibi tangit.Bart. & non rndet ubi dř, ꝙ plures summæ diuersarum specierum eadem actione petitæ cumulatæ cōsideranť. Dñt qdam ꝙ dcm̃ Bar. ꝓcedit qñ illæ summæ imponūt ꝑ maleficiis qbus agitur diuersis actionibus numero, alias locum habet lex si qui separatim. Et ideo ſm eos si dictæ pœnæ imponerenť ex eodem statuto locum nō hēt dcm̃ Bart. qa sit cumulatio ut ibi, secus si imponanť ꝑ diuersa statuta. Tūc enim debenť diuersis actionibus numero, & ideo non fieret cumulatio. Sed credo simpliř dcm̃ Bar. uerius ꝑ iura ꝑdicta siue imponantur ex eodē statuto siue ex diuersis. Ad inducēdū.n. odium nunꝗ fit cumulatio, ut d.l.si idem, nō obstat lex si q separatim. qa ibi inducit cumulatio ad fauorem, ut ibi patet Intelligo aūt uerū esse qđ dixi qñ imponunť pœnæ ꝓ maleficiis separatis. Secus si imponātur pro uno maleficio hñte plures qualitates.l.nunꝗ plura.ff.de priua.del. l. q de crim. C.de accus.de quo dic ut ibi infra.q.ꝓxima.

9 Circa idem quæro nono.† Formato processu de pluribus separatis maleficiis ꝓ quorū quolibet est ex forma statuti pęna minor cētū libris. Iudex in simul, & semel nulla facta distributione cōdēnat in tota summa, puta in ducentis, uel trecentis. Quæriť an intelligenť plura banna, an unum tm̃. Hæc qō est subtilis, & pendet à notatis in l. scire debemus.ff.de uerb.obl.& in l.cum eiusdē, & l.ædiles.aiunt.in fi.de ædil. edic. & l.qđ si uno. de actio emp. Mihi tamē sic uř dicēdū ꝙ aut maleficia sunt separata.i. diuersis tpibus facta. Et tūc cū cumulatio fiat respectu diuersorū, & ad diuersos fines.s. ꝓ unoquoq; fiat solutio dicenť tot cōdēnationes, & tot bāna quot sunt ꝑcussiones.l.scire debemus.palle. & l.falsa in fi.& de cōd.& demō.maxime qñ in inqsitione est apposita illa clausula, super qbus oībus singulis, &c. Quia tñ pñt ēt ad uoluntatē agentis unite cōsiderari, ut no.in l.& si uno. & in l.in cōmodato.§. duabus.ff. cōmo.poterit talē bannitū offendens ad s. i beneficiū, & excusationē allegare, & unicū dicet bannū ut ibi. Si uero sunt facta eod.tpe, tunc sine dubio unica est cōdēnatio, ut l.qm̃ multa.C.ad l.Iul.de ui.& ff.de adul. l.denūc. §.quid tamē.cū ibi no. & per Bal.in l.hoc accusare.§.l.Iul.de accus. Cōiter tenetur quod saltem ad excusationem offendentis q uidet unam summam excedētem centum dicatur unum bannum. Quo aūt ad alios effectus.s. an debeat audiri in iudicio, uel non, & sic de similibus pōt esse dubitatio supra dicta quę nullo mō esse poterit si ꝑ ꝑcussione pœna est arbitra.l i.C.si plures una sen. cū ibi not.

10 Decimo quęro † Statutum loquiť de bannito, & cōdēnato ꝙ possit impune offendi. Habebit ne locum in bannito tm̃, uel condēnato tm̃. Dicit Bald. ꝙ non, quia requiritur utrun-

utrunque copulatiue.ff.de cond.iux.l.si hęre di plures,cum simi.ita no.in l.qui duos.ff.de in ius uocan. Quod credo uerum,nisi ꝓbaretur ꝙ tp̄e statuti confecti cōis usus loquēdi fuerit quod bannum uocaretur potius condēnatio,q̄a tūc illa dictio,& uidetur potius adiecta ex plenitudine locutionis quā ut denotaret utriusq; concursum ꝫm no.in l.eos. de cond.& demon.& quod hr̄ in l.1.de iusti.& iur.Facit quod habetur in l.1.de infam.& uide quod habetur.in l.legatis.de leg.3.& ꝑ Dyn.in c.generi.de reg.iur.lib.6.

11 Vndecimo quæro,† uiso in quibus bannitis locum habeant statuta. An bannitus in personam perdat bona ut sic dicantur confiscata,& loquor de bonis quæ tunc habebat. In hac q̄ō.Guil.in Spec.de instr.edi.§.cōpendiose.uer.quid de bannito,uidetur cōcludere ꝙ non si est bannitus ex leui cā,secus si ex graui.Tunc.n.æqparatur deportatio,& ideo perdit bona Facit ꝫm eum.ff.de his qui not. inf.l.quid ergo.§.fin. & alleg. not.in §. relegati.inst.quib.mod.ius pa pot.sol.Sed ibi gl. loquitur de eo cui expresse bona sunt adempta. Meo iudicio q̄ō hæc requirit altiorem indaginam.Primo.n.uidendum est an de iure cōi damnati ad mortem perdant eorū bona.In quo non intendo disputare, de hoc habetur in auth.bona dānatorū.C.de bon. dā. & ibi ꝑ gl.& Cy.& ꝑ gl.& Bart.ff.eo.tit.l.1. Et cōcludit ꝙ in casibus in q̄bus de iure antiquo expresse disponebatur de adēptione bonorū,& ꝑ se principaliter nō incōsequentiā alterius pęnæ.Iura antiqua nō corrigantur, sed bona ēt tūc publicētur,ubi vero tacite veniebāt in publicatione,& in cōnam alterius pœnæ iura antiqua nō corrigātur, sed bona ēt tūc publicentur.Vbi uero tacite ueniebāt in publicatiōe,& in connam alterius pœnæ iura antiqua corrigātur,quia tunc bona nō publicātur excepto crim.lęsę maiest.ut in d. auth.bona.& C.ad l.Iul.maiest.l.quisquis.& de crimine hæresis,ut in auth.gazaros.C.de hæreticis Nunc ad propositum q̄n quis bannitur ex forma statuti nō loquor de eo cuius bona fuerint adnotata. de quo habetur in l. 1.de requi re.cū concordan.Aut per statutum disponitur aliquid circa bona,& illud seruādum est,aut nihil disponitur.Et tūc aut bānitur ex crimine ꝑꝑ quod de iure cōi bona nō auferebātur,& illa nō perdit. Nec obstat q̄d superuiuat q̄a hoc est de facto nō ex ui sn̄ię, dānatur enim ad mortem, adeo ꝙ si caperetur non superuiuerit,& ꝑꝑea quantum ad bona idem est ac si mortuus esset quia illa fiscus occupare non potest dictā auth.bona.Si uero bannitur ex causa ꝑꝑ quam bona de iure auferebantur,& tunc illa perdit per eandem rōnem,& auth.Quod est uerum si illud in sn̄ia banni exprimitur, alias non, sunt. n. stricti iuris,& ideo nō extenduntur banna.l. quidquid.de uerb.ob.& l.si patronus testa.§. si quis cum esset.de bon.liber.Ita firmat Bal. in l.Gallus.§.& q̄d si tm̄ ff.de liber.& posth. & in c.1.de pace tenen.collatio. 10. & ita et consultum fuit,& obseruatū in hac ciuitate in magnis causis, ꝑꝑ quod ordinatū est q̄d rectores bannientes,& cōdemnantes debeāt sub pęna exp̄sse cōfiscare bona. perdūt ergo bāniti bona si in eorū bānis fiat mētio alias non nisi in l.q̄squis.& l.fi.ad l.Iul.maiest. & uide quæ dicā infra ultimo tp̄e parte 2. q.9.

12 Duodecimo antequam † ueniam ad examinationem effectus talis bonorū ademptionis quæro aliqua.Titius ex maleficio fuit bānitus in mille de quo non debeat eximi, nisi in condēnationem soluerit.Titius nō soluit sed exulat,& sic capi nō pōt,An fiscus possit de suis bonis accipere in solutum usq; ad cōcurrentem quantitē.Et ur̄ primo ꝙ sic,quia cum sit lata sn̄ia,& ualida,ergo meretur executionem,& poterit mādari executioni offō iudicis maleficiorū,q̄a idem iudex q pronunciauit debet exequi C.de bon.dam.l. si q̄s intra.In cōtrarium ur̄ q̄a hic ur̄ esse debitor alternatiuus,uidelicet quod aut stet in bāno, aut condēnationem soluat.Et certum est q̄d in alternatiuis est electio debitoris. ff. de eo quod cert.loc.l. 3. Præterea cū patet banno satisfacere ur̄,satisfactio.n.hic in non satisfaciēdo cōtingit,ergo si satisfacere ur̄. nō pōt ad aliud cōpelli.ff.de cond.ob cau.l.dedi. in prin.ex hoc sequitur ꝙ si moreretur in bāno executio non posset fieri contra hæredes. Verba sunt Bal.in d.auth.bona dānatorum Sed meo iudicio non sic leuiter est agendū, q̄a hæc q̄ō pendet ab eo.An bona delinquentis sint tacite obligata pro delicto ipsi fisco, q̄d ur̄,licet pro illa obligatione creditoribus non præferatur,C.de pen.fisc.cred. prædi. l. 1.& ibi not.& in l.rescriptum. in prin. ff. de pac.licet ut plurimnm in contrarium allegetur,& mal.& istud tenuit Dyn.in l.quod placuit.ff.de iure fis.Sed Bar.eo.ti.in l.aufert.§.

fiscus, tenet fiscũ nõ hre tantã hypothecã alias n ĩdistincte reuocarent alienata post de lictũ, qđ est falsum. l. si qs posthac C. de bon. dam. & post cõtractũ, de don ꝑ hoc facit qa ante sñiam pœna non debet iure obligationis ut ipse idẽ dixit in lege in fraudẽ, in prin. ff de iure fisci. & in l. fin. de iniur. ergo bona non pñt esse obligata, & istud credo uerũ qđ sic ostendo. Obligatio realis ꝓsupponit ꝑsonalem. l fideiuss. obl. in princ. de fideiuss. Sed pro delicto qs non est ꝑsonaliter obligatus ante sñiam de iniur l. non solum. § 1. & pro bat inst. de pu. iud. in prin. & §. ꝙ pen. ergo, &c. Non obstat l. 1. §. bestias, & quod ibi no. ff. de postul & in l. rescriptum. ff. de pact. ubi gl. uñr uelle, quod delinquens se obliget ex cõsensu ad pęnã. Quia aduertendũ est quod quatenus delinquens põt ciuiliter cõueniri dr̃ large obligatus, non tñ ciuiliter, sed nãliter tm̃, & ideo non potest agi cum contra eũ ut habetur in d. l. non solum, cum similibus. Quatenus aũt criminaliter agitur. i. ad pœnam applicandam fisco, nullo modo est obligatus, & ita determinat Bart. in extrauag. ad reprim. su ꝑ uerbo, meret. Post sñiam aũt cõdemnatoriã diffinitiuã. non dico banni, bene põt agi cõtra ipsum tanq̃ contra debitorem ꝑ ꝑ quasi contractũ factum in iudicio. l. 3. §. idẽ scribit. ff. de prec. ſm Bar. cons. quod incipit, statuto cõis Tuderit, de quo dicam hoc eodem tꝑe parte ultima quæstio. 17. licet tñ sit per sñiam obligatus non tamẽ eius bona sunt obligata. quia iure cautum non reperitur. Sic itaque concludit quod tale bannum non põt in bonis executioni mandari. Sententiam autẽ condemnatoriam ſm Bal. bene poterit executioni mandari, ut ipse not. in l. cunctos populos. ult. q. C. de sum. Trin. & fi. cath. Cuius dicta sic debent intelligi alias sibi inuicem contraria uiderentur.

13 Sed quæro tertiodecimo† pone quod statuto cauet ꝙ bona sint obligata pro maleficio, & ꝑ certis maleficiis ĩponat pœna pecuniaria. An tũc bannũ poterit mitti executioni in bonis. Dic, ꝙ aut bona detinebant per tertiũ ante bannũ, & non poterit mitti executioni in talibus bonis, qa sñia lata per cõtumaciam non ꝑiudicat tertio, cui alias ꝑiudicaret lata contra præsentem ut hr. ff. de euictio. l. si ideo. & C. de pign. l. si præses, & qđ ibi not. per Bart. in l. si superatur. ff. de pign. ubi oĩno uide, facit quod hr in l. 1. & 2. C. qñ ex fact. tut. & plene ꝑ Bart. in l. cum filius, in prin. de uerb. obl. Si aũt cœpit possidere post latum bannũ, tunc poterit cõtra ipsum mitti bannũ executioni, ut dictis iurib. & l. ꝑses. & l. si superatur. & l. si mr̃. § fi. de excep. rei iud. cũ simi. & in simili cõ soluit. Dy. in 5. cons. quod refert. & ampliat Ioan. And. in addi. Spec. in tit. de teste. §. nũc tractemus in addi. magna. ubi oĩno uide quia no. loquitur. & intellige ſm notata per Bar. in l. a diuo pio. §. si super rebus de re iu. & in l. 3. C. de pign. ubi declaratur quod tangit Cyn. in l. una C. de alie. iud. mu. cau. fac. Si autem possidentur ab eo, tunc dic ut hr in l. a diuo pio. §. 1. de re iud cum ibi no.

14 Quartodecimo circa idem bannũ† pecuniarium ẽt q̃ro, Inquisitus de delicto ex quo pœna pecuniaria ueniebat imponẽda, & sic in accusato, ꝓmisit ante lit. cõtest. se repræsẽtare ꝑ̃ti ad oẽm eis reqsitionẽ, & dedit fideiussorẽ q ꝓmisit eũ repræsentare, aut condẽnationem soluere, deinde iudex principalẽ cõtumacem in bãno posuit ſm formã statuti ĩ pęna pecuniaria a statuto disposita. Quęrit an tale bannũ possit cõtra fideiussorẽ executioni mandari. Dices tu hæc qõ formatr in multis locis. Sed qa diuersimode reperit formata omissis sup̃fluis per uiã distõnum partim dicẽdo, partim remittendo, hunc articulum declarabo. Quandoque. n. fideiussor promisit simplr de iudicio sisti. Et tunc qualiter teneatur hr in l. græce. §. & post litem, ff. de fideiuss. & in l. sancimus. C. eo. tit. & dic ut ibi, & eo. tit. l. pen. Quandoque promittit repræsentare reũ, & tunc aut sub certa pœna ut habetur in l. 2. in fi. ff. qui satisd. cog. & si non repræsentat põt ad illam pœnam extra ordinẽ conueniri. i. iudicis officio contra ipsum procedi ut no. in l. si qs reũ. ff. de custo. reo. Si uero promisit soluere iudicatũ, tunc potest executiue conueniri ut habetur per Bart. in l. fi. C. de usu. rei iud. & in l. 1. ff. iud. sol. per Iac. But. & Bal. in l. 2. §. 1. ff. qui satisd. cog. & habetur Spec. de execu. sen. §. sequitur. uersicul. quid si sñia. Et ideo in proposita quæstione tenetur eum præsentare, & si non reꝑsentat cogit soluere quod in banno continetur per iura ꝑdicta. Idẽ determinat Bart. in l. si quis reum. pall. Et clarius in bannito determinat Guil. in Spec. de acc. §. sequit. uers. item qrit ecce. ubi omnino uide. si aũt simpliciter promisit repręsentare ad uoluntatem iudicis.

Tunc

Tunc tenetur ēt post snīam non ad condem nationē: qa illam non ꝓmisit, sed ad pœnā extraordinariā quā iudex ei imponere uellet ꝑ ꝑ inobedientiā, ut d.l. si quis reum, & ita firmat Guil.in d.§.sequtur.uer porrò. An aūt excusetur ꝑ ꝑ bannum uide in l.si decesserit. ff.q satisd.cog. Et plene in d.§. idem q̄rit. Et unum not. quod qn̄ post condemnationem qs simpliciter fideiubet, nō ur̄ fideiubere de repræsentando, sed soluendo. Et ideo sine dubio tunc per causam superuenientē in ꝑsonā condemnari ab obligatione nō exoneratur, ut l.si uero, in princ.ff.q satisd.cog. qd̄ principium sic intelligo, ut ibi plene dixi.

15 Quintodecimo quæro † Bannitus ꝑ quo fideiussor erat obligatus ꝑuenit in fortiā iudicis deīde aufugit. Quęrit̄ an fideiussor amplius teneatur. Ioā.And.in uers. item q̄rit̄ allegato supra in fine ꝑx.quęst. cōcludit ꝙ amplius nō teneatur. Et ibi allegat plura iura. qd̄ in d.l.si qs reū. ff.de custo. reo. intelligit amplius uerū esse, nisi ꝓmisisset repræsētare cū toties quoties iudici placuerit. Tunc. n. dicit per primā repræsentationem nō liberari sed per secundā. ff.de leg.3.l. fideicōmissa.§. si quis decem. & ad l.ueluti.§ hæc uox. ff. de ædēn. rn̄det quod ideo intelligit̄ toties quoties opus est qa per nouā editionē non inducit̄ nouum grauamē At in proposito ꝑ reiteratā repræsentationē semper inducit̄ grauamen nouū ideo liberatur ꝑ secundā ut in §. si quis decem. Credo quod dictū Ang. possit ꝓcedere post snīam interueniente fideiussore, de repsentādo. Sed si promisisset ante latā snīam dicta uerba importent toties quoties opus erit, qa sic est de nā iudicii, & sic debēt intelligi.l.si uno.ff.loca.& l.si stipulatus. de usu.& l.dāni infecti quidā, in prin.ff.de dam. infe.cum si.& ideo usq; ad snīam semper tenetur ut d.l.ueluti.§.hæc uox. Sed post snīam semper facta repræsentatione, uel eo semel capto fideiussor amplius nō tenetur ꝑ iura ꝑ Ioā.And.allegata. Nec obstāt uerba toties quoties, quia intelliguntur ut dixi. & quia uerbum placuerit importat arbitrium boni uiri l.thais.§ sorore.ff de fideicō.lib. qui nūquā arbitrat̄ ex culpa siue negligētia iudicis fideiussorē ꝑgrauari.l. sancimus. C.de pecu. An aūt talis fideiussor mortuo bannito libe retur infra ī ultimo tꝑe parte 2.q.6.dicetur.

Visis ꝑdictis cōferētibus ad casum in quo bāniti non perdunt bona, rediens ad casum ī quo ꝑdūt de quo dcm̄ fuit supra q.40. Quęro.

16 16.† An tūc uerū si qd̄ illa ꝓcedat si fuit bannitus ex eo qd̄ tractauit cōtra partē Guelfam, uel contra statū ciuitatis, siue qa patriā oppugnauit, ut dicatur cōmisisse crim. læsæ maiest. ꝑpea perdat ipso iure, ut l. quisquis. & l.fi.C.ad l.Iul.maiest. & dixi ubi supra proxime in fi.quæst.& primo ur̄ ꝙ sic. quia oppugnans patriam, uel contra illam tractans committi crim. læsæ maiest. ut dicit tex. cū gl.in l.fallaciter.C.de abol. Secūdo, ēt uidet̄ probari per tex.in l.1.ff.ad l.Iul.maiest. Tertio, conscius turbationis ciuitatis suæ, uel alterius delicti commissi in ciuitatem suā punit̄ ut particeps ex solo scientia l. utrū.ff. ad l pomp.de parric.& quod ibi no.per Doct. sicut si cōtra principem sciret quod moliri. C. ad leg.Iul.maiest.d.l.quisqs.& sicut damnati illo crimine perdunt bona ita, & isto dānati. Pro hac parte faciūt.ff.de captiuis. l. non dubito.& C.de epis.aud.l.3. In cōttariom tn̄ est ueritas, qa illi dr̄ committere crimen læsæ maiest.q cōtra principem, uel cōtra eos q iuxta eius latus sunt, uel cōtra rē publicā Romanorū moliunt̄ ut d.l. qsquis. & l.4. in fi.ff.ad l.Iul.pec.& non quia contra alias ciuitates moliunt̄, probatur in d.l.fallaciter, in fine ubi crim. læsæ maiest. & crimen oppugnatæ patriæ ponuntur ut species differentes, & est gl. ordinaria quæ hoc tenet in l.1. ff.ad l.Iul.maiest. præall. Et hoc modo intelliguntur iura in cōtrarium allegata quæ per modum à speciali faciunt pro hac parte. Ciuitates. n. aliæ ab urbæ iure priuatorū fungūtur l.eum q uectigal ff.de uerb.sign. & istud maxime uerum est qn̄ non de subuertenda patria tractat̄, sed de mutuis dissentionibus, & partialibus l.1 §. hisdē tꝑibus. ff. de orig. iur. & l.si quis ingenuam.§ in ciuilibus.ff.de capt.& sic uidi ꝑ magnæ auctoritatis uiros cōsultum q in contrariū allegatis inde bant ut dicam infra. quod ēt tenuit tunc Bal. consulendo ex eo qa titulus talis criminis est seditionis nō perduellionis, uel maiestatis qd̄ sic ꝓbauit. Duplex est maiestas diuina, & humana. C.de hær.auth. gazaros. Itē humana est triplex. s. Imperatoris ut inst. in procemio. s. imperatoriā maiestatē, &c. Regis. C. ut nemo priuatus. T. regis maiest. &c. Itē populi R. ut d.l.1.ad l Iul.maiest. Di enim maiestas prætoris ff.de iust. & iure.l. penult.. & de iurisd.omn. iud.l. si familia. Patris enim

Guelfæ,

Guelfę, uel Gebellinę, nulla dr̃ esse maiestas. Hæ.n. sunt duæ sectæ solũ approbatæ pro locis in q̃bus sunt ut no. per Bar ĩ l. si q̃s à filio. §. si patri. de leg. 1. & p̃ Io. And. in c. statutũ. §. 1. de rescr. lib. 6. Hæc nãq; nõĩa ab iniuria inuidia, & discordiis orta nõ illustrant supremo nõĩe maiestatis. Ciuitates etiã q̃q̃ maxime non gaudẽt tãto nõĩe, cũ redigant ad instar priuatorũ: ut d. l. eum q̃ uectigal. qđ probatur ſm eũ in d. gl. l. 1. & in §. in ciuilibus. & hoc tenet expresse Bart. in extrauag. Henri. qui sint rebelles super uerbo rebellando. Non obstant cõtraria, & primo non obstat. l. fallaciter, in fine, ubi gl. dicit ꝙ oppugnare patriam armis est specie crim. lesæ maiest. q̃a illud non est nisi de patria principaliter, & immediate populo R. uel principi subdita. Tunc.n. contra principem arma sumuntur, qui.n. articulum tangit, &c. l. uulgare. ff. de furt. uel aliter illa gl. intellexit de cõi patria. s. Romanorum, uel qñ quis contra propriam patriam molitur ut subtrahatur de manibus, seu ptãte principis seu reip. Romanorum. & ita uĩ sentire gl. inspectis iuribus quæ alleg. Nec obstat ꝙ p̃ p̃ solam sciẽtiam puniantur, quia non p̃pea ut crim. læsæ maiest. ut dictum est, est igitur seditionis crimẽ, patet ex titulorum diuersitate. C. de sedi. & ad l. Iul. maiest. C. de codicillis. l. si idẽ, & ita intelligunt iura su p̃ius allegata. lex. n. 3. de episc. aud. loquitur de dño. i. principe, & lex nõ dubito, licet dicat quod populus habeat maiestatem, nõ tñ sequitur qđ committens contra illũ populũ incidat in crim. l. Iul. maiest. & ita in hac ciuitate pluries fuit obseruatum. Non obst. ẽt alia statuta q̃bus cauetur populum huius ciuitatis hr̃e in oĩbus iura fisci, q̃a aliud est fiscus, & aliud res publica Romanorũ ut hr̃ in l. 1. C. de iur. fisc. lib. 10. Puto tñ ꝙ si principales officiales ciuitatis puta priores, uel antiani, & similes qui essẽt à principe cõstituti uicarii eius in oĩbus, & p̃ oĩa, & tunc non hr̃ent locum p̃dicta per d. l. q̃squis. Contra eos. n. qui ad latus principii esset censet fit molitio, & arma sumunt. & iõ nõ sic de facili, & leuiter, sed acriter puniunt q̃ cõtra statum sacro sanctę catholicę partis Guelfæ moliuntur, cũ. n. à summo pontifice nominetur. Et ideo sancta, & catholica nuncupatus, eius debet gaudere præsidiis, Nec minus maiestatis hr̃e dici debet quam ipse prætor, pro quo uide quæ hñr per Bart. in d. gl. super uerbo, rebellãdo, ubi tractat de cõmittentibus contra ecclesiam, & statũ eius.

17 Decimoseptimo quæro † an qñ banniti p̃dunt bona p̃dant solummodo ea q̃ hñt in territorio bannientis. An ẽt ea quæ alibi extra illud territoriũ sita sunt. Hæc qõ in cõdẽnato hr̃ tractata per multos. & quia est subtilis, & magnæ utilitatis, libet in ea forte p̃ter p̃missum in principio aliqualiter insistere. & primo Iac. de Are. mouit eã in l fi. §. 1. ff. de publica. & ibi arguit per illũ tex. ꝙ nõ ueniãt in cõfiscatione existẽtia in alterius territorio. & ad idẽ alleg. l. cũ unus. §. fi. ff. de bo. auct. iud. pos. & de iter. & rele. l. 1. §. 1. & seq. In contrariũ ꝙ omnia ueniãt allegat, quia in loco in quo quis sortitur forum conuenitur idem pro rebus ẽt alibi sitis, arg. C. de p̃scr. 10. uel 20. an. l. fi. & ubi in rem ac. l. ult. & nihil amplius dicit. & sic uĩ concludere ꝙ omnia perdant ſm doctrinam gl. in l. q̃ filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. Idẽ tenuit Roc. Malũ. Dicens oĩa q̃ri ciuitati publicanti ut refert Ioan. And. eius disputationem abbreuiando in c. cum ſm de hæret. lib. 6. Ad idem. s. ꝙ omnia perdant. Guil. de Cu. in l. fi. ff. de c. dim. & in l procurator. §. si plures. ff. de trib. alleg. 1. quia ille qui condemnat habet onus, ergo debet habere emolumentũ de reg. iu. l. ſm naturã. & ad hoc allegat plura iure. Secũdo quia debet inspici persona, & illam sequuntur bona, l. fideicommissum. §. tractatum. ff. de iud. Ad idẽ allegat. l. 1. §. si ex fundo. de hæred. inst. Non. n. fit ibi bonorum diuisio, sed omnia habet solus nominatus, ita, & locus in publicatione bonorum nominatus solus habeat oĩa facit. ff. de rebus eo. l. magis puta. §. illud. Concludit tñ utrobique quod unaquęq; ciuitas habebit bona in suo comitatu existẽtia: hẽt. n. talis dãnatio quasi nãm successionis abintestato, in qua oẽs pares in gradu sunt admittendi in auth. de hære. ab intesta. §. pen. fiat ergo diuisio ſm territoria. arg. ff. de tu. & cu. da. ab his l. pupillo. Sic ẽt diuidit peculiũ. ff. de pec. l. hinc q̃rit §. fi. & de tribu. l. procurator §. sed si duos. Pro hoc qđ de militẽ dicitur. s. ꝙ habet diuersos successores, quia hẽt diuersa patrimonia. ff. de mil. rest. l. 1. ita, & hic: q̃a licet quo ad condemnationẽ sit unum patrimonium, tñ quantum ad confiscationem diuersa patrimonia iudicantur, ar. C. de exac. tribu. l. diuina domus, & ff. de censi. l. forma. §. si quis agrum.

pro hoc.C.de bon.uac.l.3. & de inoff. test.l. posthumus,§.si quis ex his, & l. si nõ mortis §.fi.& in d.§ si plures, uidet ad contraria qa nõ debet hre bona neq; personam,nisi quatenus sũt sub iurisdictione sua arg.ff.de acq.re.do.l.inter eos Ad regulã s̃m naturam uidet quod lucrum nõ debet esse intentio,sed ut delinquẽtes terreantur ut in auth. bona dam. Tertia fuit opi. Nic. de Mar.in sua disputatione quę incipit . Quidam inculpatus quã ponit quasi de uerbo ad uerbũ,& seqtur Alber. in quęst. statutorũ parte 2.q. 233.& quam ẽt refert Ioan. Andr. in addit. Spec.in tit.de accus.§.sequitur,uers.quid si aliqs suarum additionũ.uers.fœlicis, & ibi post multas allegationes ad partẽ quod non perdant bona alibi sita distinguit,quod aut ille q iudicat habet iurisdictionem à iure cõi , & s̃m ipsum ius cõe,& eius ordinem pœnã imponit,& tũc publicatio bonorũ,& omnis not. quæ personam sequitur s̃m iuris ordinem , extenditur ẽt extra territorium . Incorporatio aũt fiet pro officiales illius territorii in quo sunt bona p l.à diuo pio. §. 1. de re iudic.& l.cum unus,§.pen.de bon.auct.iu.pos. Inducit de admin. tut.l.tutores , §. hæres de bon.uac.l.si qñ,inducendo eam ut ibi declaratur pp quod Ioã. And. remittit ad notata p se in d.c.cum secundum. Si uero publicatio fit uirtute iuris municipalis quod iurisdictionem dat uel pœnã statuit, uel facit utrũque, & tũc publicatio non extẽdit extra illa bona quæ sunt de iurisdictione , & ptãte illius legis municipalis, p l.3.ff.de off.præs. & de tut.& cura.da ab his. l.antepen.& ibi con cor.& de off.præf.urb.l.fi cũ si.& C. qui datut.pos.l.neque.Quarta fuit opin. Bart. in l. cũctos populos.in ult.q.ubi post relationem uerborũ dicti Nic.de Mat.cõcludit primo, ꝙ ciuitas non põt sibi publicare bona de iure cõi pp delictũ,ut l.1 .C.de bon.uac.lib. 10. & ibi not. Item quod ciuitas de iure cõi non habet mærum imperiũ,& cognitionem delictorũ grauiorũ.C.de defen.ciuit.l. defensor. Ciuitates itaq; Italiæ illam iurisdictionem exercẽtes,& quæ bona delinquẽtium sibi publicant hoc faciũt, uel ex priuilegio sibi concesso p principẽ,uel ex cõsuetudine antiqua, quim habet priuilegii cõstituti,l.hoc iure,§. ductus aquę.ff.de aqua quot.& ęsti.& l.1.in fi.de aqua plu. arcen. Et ita dicit gl.in auth. desc. as.ciui.§.iusiurandũ in fi. magnæ gl. sic qui hñt hodie iura fiscalia pñt dici procuratores in rem suam. Nam iuribus fiscalibus utuntur ad suam utilitatẽ ex cõcessione tacita,uel expressa,vt dictũ est.Et hoc pmisso ad qõnem propositã concludendo dico,ꝙ aut iurisdictiones sunt separatæ, sed bursa fiscalis est una ĩ effectu in utroq; loco,& tũc aut publicatio fit de iure cõi , & bona utriusque loci erũt publicata, ut l.si qñ.C. de bon.vac. & fiet executio p officialẽ illius loci in quo sunt bona,vt d.l.à diuo pio,§.1.cũ aliis iuribus allegatis supra, & ponit exẽplum ĩ hoĩe damnato hñte bona in Ducatu , & Marchia Anconitana.Si vero publidatio fit s̃m cõstõnes speciales,vel statuta specialia. Tunc aut illa iura specialia sunt in utroque loco vbi sunt oĩa bona, exẽplum plures iudices sunt deputati ab uno rege p diuersa territotia sui regni,vnus eorũ publicat bona s̃m regalem constõnem , & tunc oĩa bona quæ essent in regno essent publicata eadem rõne , & p eadem iura.Si vero dicta iura specialia sunt diuersa, & non cõmunia ad vtrunque locum, exemplũ in Marchia sunt quædã constõnes quæ nõ sunt in ducatu, & tũc talis publicatio nõ extendit ad bona quæ sunt extra locũ ad quem extenditur const. l.fi.de iuris.omn. iud.de const.c.ut animarũ lib.6.& l. neque. C.qui da.tu.po.cũ simi si vero,& iurisdictiones sunt distinctę,& ẽt bursæ fiscales,& tũc aut publicatio fit de iure speciali,& non extẽditur ad bona alibi sita. Si vero publicatio fit de iure cõi, & tunc extendit ad bona etiã alibi sita . Quælibet tñ ciuitas habebit bona in suo territorio sita , vt dicebat Guliel. de Cug.qđ sic probat.Quęlibet ciuitatis dr procuratrix fisci,vt dcm̃ ẽ,sed si esset proc. fisci, & ad fisci vtilitatem, & ad eius offm̃ spectaret acceptio, & ĩcorporatio dictorũ bonorũ in fiscũ,ergo nunc ad eũ pertinet, & ad eius utilitatẽ allegat casum,l.fi.ff. de auct. tut.& extra de fo.comp.c.postulasti nec placet sibi distinctio. An iudex habeat iurisdictionẽ à lege municipali, qa nõ curat unde iurisdictionẽ habeat,sed attẽditur solũ,an pronunciet super eo quod de iure cõi dispositum est. An uero de nouo disponat remittẽs ad notata p se in 7.q.in ea. lege. Hæc qõ fuit de facto tpe quo in ciuitate Ianuę erat regius gubernator q fecit decapitari dñm Gabrielem Mariam olim dñm ciuitatis Pisarũ,& eius bona publicauit. Volebat enim , ꝙ in publicatione

ne uenirent certa bona dicti dñi Gabrielis, quæ dicebant̃ esse in hac ciuitate Florẽtię,& cũ pro ea excutiẽda essem in ciuitate Ianuę ad partẽ negatiuam plura dicebã, & ut eorũ huius decisionis ueritas clarius dignoscatur mẽbra diuisionis Bart.particulariter reassu mo Et q̃dem primũ membrum, & secũdum usq; ad uers. Si uero dicta iura specialia exclusiue. In q̃bus duobus cõcludit oĩa bona ĩ publicatione uenire puto uerissima sicut. n. in cõfiscatione de iure cõi oĩa quærunt̃ fisco gñali,ita eadem rõne oĩa posita in dñio superioris illius iudicis cõfiscantis quęri debẽt superiori,arg.de administr.tut l.si duo cũ simi.& ista duo mẽbra non poterãt ad ꝓposi tũ allegari qua oĩno erant, & sunt distincta dñia, & fiscales bursæ. Tertium ẽt membrũ positũ in d. uers. Siue dicta usq; ad illũ uer. Si uero,& interdictiones,& est uerũ.Actus.n. agẽtium non operantur ultra agẽtium intẽ tionem,l.non omnis. si cert.peta.& sic iudex qui fundat se suꝑ cõstõne suæ iurisdictionis non intendit progredi ultra quã ipsa cõstõ extendatur, ff.ad municipales,l.libertus,§. pen.cum simili, & similiter hoc nõ faciebat pro gubernatore regio,sed cõtra eum.Quar tũ membrum qñ iurisdictiones,& bursę fiscales sunt distinctæ,& publicatio fit de iure speciali,ẽt uerũ est.s.ꝙ non extẽditur ad bona alibi sita,non.n. specialium fit extensio l. ius singulare,& l.qđ uero contra, ff. de legi. Quod ẽt tenuit Ray.quia statutum quod loquit̃ de publicatione bonorũ non intellr̃. nisi de bonis in suo territorio sitis. C. de ædif. priua.l.an in totũ cum si.ut ipse Ray.scripsit in d.l.cũctos populos, in fi.ubi formauit solum q̃õnem qñ ex forma statuti publicãtur bona,& hoc mẽbrum silr̃ contra gubernatorẽ regium faciebat.Vltimum uero mẽbrum dũ cõcludit oĩa bona publicari, sed unãquãque ciuitatẽ hr̃e bona in suo territorio sita, non uŕ mihi ꝑ oĩa uerũ. Aduerte tñ,cõiter ĩ materia cõfiscationis apponi solẽt uerba sonãtia in camerã fiscalẽ eius q̃ cõdemnat, siue illius cuius officialis est.Qũo ergo ex hac sñia poterit se fundare ciuitas alias hñs cameram diuersam, non.n. poterit extendere uerba sententię ad suam cameram.Tum q̃a id nõ dicit sententia,l.quidq̃d astringendæ, de uerb. obl.Tum q̃a extendi non pñt,l.si patronus testõ,§.si quis cum esset,ff.de ope. li ber.& si dicatur ꝑdicta locum hñt qñ simpliciter confiscauit bona quo casu intelligitur ſm quod iura uolunt ut d. l.libertus,§. pen. rñdetur,ꝙ alteri per alterũ quęri nõ potest, l.stipulatio ista,§.alteri,de uer. obl neq; iste est casus specialis in quo possit ut de se patet.Et ideo ex his, & aliis quæ infra patebũt in hoc ult.art.sic distinguo. Quod quãque licet ciuitatum sint distinctę iurisdictiones,& cameræ,tñ sñia confiscationis fertur ab illo q̃ habet iurisdictionem à superiore utriusq; ciuitatis non in tꝑalibus, quia dictum est supra,sed in spũalibus,ut in inquisitore hęreticæ paruitatis cõfiscante bona hęretici, & de hoc uide Ioan. Andr in d.c.cum secundũ, & adde,ꝙ dr̃ per Guil.in l.fin.C.de hæred dec. ubi ponit cui applicentur bona clerici dãnati per epm de crimine de quo laicus ꝑderet bona,& ẽt uide quod no. Ioan. And.in add. Spec.in tit.de feudo, §.pen.ad fin.in magna additione,ubi tractat.q.cui applicẽtur bona feudalia quæ clericus cõdemnatus ab epõ tenebat à laico in diœcesi epi. Vide multa pulchra circa materiã cõfiscationis bonorum q̃ habuit licet decurtauerit ab Oldr. ut patet in suis quæst.q 17.ubi si uis satiari plene de hoc articulo oĩno uide. Qñ fertur ab illo q̃ habet iurisdictionem solam à ciuitate à qua est officialis cõstitutus uel à dño illius ciuitatis, & ponit in banno hoĩem hñtem ibi bona,& in aliis ciuitatibus,& tũc quantum spectat ad ciuitatem cõdemnantem siue loquamur in cõdẽnato, siue in bãnito, nunq̃ ciuitas illa põt hr̃e bona sita in alterius ciuitatis territorio,qm̃ confessio iurisdictionis extra illud non extenditur ut in iur. supra allegatis pro hac parte. Quantum uero spectat ad ciuitatem aliam quæ non cõdẽnauit Bal. in d.l.cũctos populos,in ult.q. meo iudicio satis notabiliter loq̃tur,sed non plene, dic. n. ꝙ si status ꝑsonæ mutatur, adeo & nõ põt hr̃e proprietatẽ bonorũ. Et tũc ciuitas quæ non cõdẽnauit occupat bona non iure cõfiscationis sibi factæ,q̃a facta nõ est, sed ut uacãtia,ut d.l.cum unus,§.pen.& quod not In noc.in d.c.postulasti.Si uero status nõ mutatur,sed remanet talis qđ adhuc põt hr̃e bona,& tũc illa retinebat dãnat⁹. Potest.n ſm eum diuidi effectus sñiæ confiscationis. l. si cũ militi,§.1.qui ex ma.& ad l.fal.l.in rõne, §.cum quidam,sed nõ est uerũ,ꝙ diuidatur, imò,ut dixi supra non intelligitur cõfiscare, n si existentia in suo territorio, & suæ cameræ,

fuere, aut per expressionem, aut per tacitum intellectum, licet ipse Bald. arguēdo aliter te tigerit in l. p p litum. §. licet. ff. de exc. tut. & ideo dico latius aperiendo ueritatem huius ultimi articuli, ꝙ aut loquitur in condēnatiō facta executione, & sine dubio ciuitas quæ nō condēnauit, nō poterit hr̄e bona suo territorio sita iure cōfiscationis, qualitercunq; lata sit sn̄ia, per ea quæ dixi supra, sed qa ille fuit effectus seruus pœnę. ut l. qui ultimo, de pę. & sic non poterit hr̄e hęredem, occupare poterit ut uacātia, & sic uerificatur quod dixit Bal. Si uero loquimur in bannito. tunc qa cōclusum est supra, ꝙ nō perdat ea quæ sūt de iure ciuili, & gentium, & sic pōt retinere bona ut ēt infra dicetur, distinguendū est, ꝙ aut talis bānitus erat oriundus ciuitatis confiscantis, & ibi deliquit, tunc ciuitas alia hn̄s bona in suo territorio ei auferre aliquo iure non poterit, & ita uerificatur s̄m dictum Bald. & not. Nullo. n. iure pōt se fundare ut patet ex iam dictis. Si uero in ciuitate in qua fuit bānitus, nullū aliud habebat domiciliū, sed solum fuit sortitus forū p p delictū, sed erat oriundus, uel incola alterius ciuitatis, in qua ēt habebat bona. Et tunc ciuitas illa nō ex ui sn̄iæ alterius ciuitatis, sed iure suo poterit contra illū ꝓcedere, & bona sui territorii suæ cameræ cōfiscare per no. in l. 1. C. ubi. de criāgi opor. & in l. 2. & ff. de inter. & rele l. legatorū, §. interdicere. & ex his patet, ꝙ dictus Regius gubernator non poterat cōseq dicta bona. & sic finaliter eo de ciuit. Ianuæ expulso fuit postea p Ianuenses terminatū.

18 Decimo octauo quæritur † qn̄ bannitorū bona publicatur. An ueniant in tali publicatione bona p̄ntia tm̄ an ēt futura. Istam quæstionē tetigit gl. in l. 1. ff. de bon. dam. in fin. gl. magnæ, & non decisit sed eam uı̄ decidere in l. nō ad ea, ff. de cond. & demon. s. ꝙ nō ueniāt futura. Idem tenuerūt Dy. Gul. & Old. in l. si qua pœna, ff de his q̄ sunt sui. uel alie. iur. & idē tenuit disputādo Nic. Mat. quem refert, & sequtur Io. Andr. de accus. in præall. §. sequr. uers. quid si aliqs in suis addi. alias allegato. uer. fœlicis, & in tit. de accus. & ibi allegat iura quę uidere potes, & p̄sertim allegat pro casu, l. si tibi mandauero, §. is cuius bona, ff. man. qđ intellige s̄m unam lecturā. Idem ēt tenuit Alb. ubi supra q. 13. Tenuit ēt Bart in l. certa forma. C de iure fisc. li. 10. ubi rn̄det ad l. artiani. C. de hær. In quo quia

est cōe aliter non prosequor. Sufficere. n. debet tex. § is cuius, & gl. d. l. non ad ea.

19 Decimonono † Viso quod non perdunt bona, imò, & qū perdunt nō perdunt postea quæsita. Quęritur an eis existentibus in banno currat pro retētis, uel acquisitis præscriptiō. Iste articulus est disputabilis, tn̄ ne ex eam ꝓpositum uı̄ mihi bı̄ cōcludendum, ꝙ aut ex forma statuti nihil disponitur, ꝙ audiri non debeant. Aut disponitur ut sæpius tactū est. Primo casu, aut nō potuit procuratorem dimittere, & dimisit, sed mortuus est, & nō currit p̄scriptio. Aut potuit dimittere, & non dimisit, & currit p̄scriptio ut hæc probātur ex not. in l. 1. C. de rest. mil. in l. papinianus exuli, ff. de min. & quod p Inno. in c. querelā de proc. Secundo casu uı̄ dicendum præscriptionem non currere. C. de anna. excep. l. 1. in fi. cum cōcor. quod forte uerū est nisi sit bānitus pecuniariter, & aliud soluere possit, sed contumax existat, ff. de in integ. rest. l. non uı̄. & de reg. iu. l. qui pōt, cū simi. Nec p̄dictis obstat quod seipsum uideatur in tali casu posuisse, l. si fideiussor, §. si necessaria. ff. q̄ satis. cog. quia illud nō fuit ad hoc ordinatū, sicut dicimus in muliere p̄gnāte ex adulterio in l. 2. §. si quis non propter, ff. si qs cau. & quod dicam infra parte proxima, q. 46.

20 Vigesimo quæro † Titius habebat filios in potestate fuit bannitus ad mortem. Quæritur an filii efficiantur sui iuris, & sic ꝑdant patriam p̄tātem. Hæc quæstio facilis est. Cū enim dictum sit supra in 4. q. huius partis, ꝙ non perdunt ea quæ sunt iuris ciuilis p statuta sui loci non correcti patet ꝙ talem potestatem non perdunt. Est. n. de iure Rom. l. nā ciuium, ff. de his q. sunt sui, uel alie. iur. & ideo dixit Bald. in l. Gallus, §. & qd si tm̄. & d. l. 1. C. de hęre. inst. ꝙ filio talis banniti non datur tutor, sed datur curator ad instar eius cuius pater est in hostium p̄tāte, l. muto. §. ei cuius, ff. de tute. licet de hoc ipse idē dubitauerit in authen. incestas, C. de incest. nup. Itē eadem rōne, ꝙ licet filius talis bāniti sit legitimæ ætatis, tn̄ testari nō poterit impediente patria p̄tāte, l. qui in p̄tāte, ff de testa. & alle. Iac. de Are. in suo tract. & in l. ex facto ad trebel. Nec p̄dictis obstat authen de incest. nup. §. si uero cōtigerit, ubi filii exeūt p̄tātem patris bāniti, quia loquitur de exulibus, siue bānitis de iure cōi, qui perdunt ea q̄ sunt iuris ciuilis, de quibus in hoc tractatu nō dicitur

ut

ut dixi supra in procem. licet ibi Ang. à cōi opin. discedens aliter dixerit, & bene.

21 Vigesimoprimo quæro, † an tales banniti perdat ptātem cōficiendi statuta una cū aliis ciuibus. Aduertendum tñ qđ Bart. in l. oēs populi, in 7. q. 1. q. princ. ad propositū loquitur hoc modo. Septimo qro, nunqd excōicati, & interdicti possint facere statuta, & dico ꝙ non ut extra de imm. eccl. c. aduer. §. qa uero, nec facta recōualescunt impedimento cessante sine noua cōfirmatione, ut eo. ti. c. 1. & arg. ff. de leg. 3. l. 1. §. si filius, & de bon. poss. cōn tab. l. qui ex lib. §. rest. Idem credo de bānitis imperii, ut 10. collat. de stat. cōtra lib. eccl. §. 1. cum. n. non obediunt principi perdunt ea quæ iuris ciuilis sunt de ca. dim. l. amiss. Sed Statū cōndere est iuris ciuilis, vt in l. oēs populi. ergo ex his verbis patet, ꝙ Bart. sensit eos non perdere potentiā conficiendi statuta, maxime quia in sua disputatione dixit eos nō æquiparari excōicatis, sed Ray. ibi dixit idem esse de bannitis de ꝓpria patria, æquiparans eos excōicatis, remittēs ad plene notata per se in l. 1. C. de hære. inst. Quod cōiter non tenetur, & ego non tenui supra hac parte. q. 4. Et ideo dicendum puto quod in hac qōne debeat considerari, an desinat esse ciuis, an non. Primo casu non possit facere statuta. Secūdo casu uero sic per ea quæ dicta sunt supra. An autem desinat esse ciuis dicam hac eadem parte, quæst. 44.

22 Vigesimosecundo quæritur, † An banito dño uasallus liberetur à seruito feudi. Hæc qō mouetur per gl. in ca. 1. in princ. in usib. feud. hic finit lex Corn. & inc. cōsue. & regni. & ibi ēt per Bal. & determinat ibi gl. post plures allegationes qđ uasallus non liberet, & ꝙ non sit extincta fidelitas, sed suspēsa inter q longa est dñia, ut not. ff. de uerb. obl. l. 2. §. ex his, & l. inter stip. §. sacram. Bal. aūt ibi dicit qđ gl. non est uera qa bānum habet uim diffinitiuæ, & ideo non attendit qđ possit restitui quin illud à solo principe pōt fieri. l. apud Iul. § fin. de leg. 1. & de fideic. lib. l. ergo §. si is. Pro hoc. C. de sent. pass. l. fin. Credo, ꝙ aut bānum est pecuniarium, & quia quousq; differat soluere durat, & nō ultra. & solutio pōt separari. l. cura, §. deficiētium. ff. de mun. & ho. & C. arb. tut. l. si defunctus dicat potius suspensa fidelitas, q̄ extincta. & ideo non possit alienare interim licet tunc non teneat ei pstare seruitium cum hostis reputet.

Si uero bānum est personale tunc aut est bānitus de loco, uel ex causa, in quo uel ex qua solitum est rebāniri bannitos in integrum restitui. & tūc idem qa illud qđ solutum est fieri, licet à solo principe bene pōt cōsiderari ut colligit ex not. in l. fi. C. de sent. pass. & est text. in d. l. apud Iul. §. 1. si uero nō est solitū aliquem rebanniri tunc uerū credo qđ dixit Bal. quia censetur esse perpetuum, & non attenditur qđ à solo principe fieri pōt, & non est solitū fieri, ut l. seruus. C. de pœ. & d. §. si.

23 Vigesimotertio quæritur, † Vasallus fuit bannitus taliter ꝙ eius bona ueniūt cōfiscāda. An feudū ueniat in cōfiscatione. Anne ò ad dñm reuertat. Guil. in Spec. de feu. §. qm̄. uer. 40. multum late examinauit hūc articulum, & finalr cōclusit feudū cōfiscari, nō ad dñm reuerti ꝑ iura ibi ꝑ eum alleg. & ita tenuit Gand. & ēt Alb. ut patet in suis qōnib. statutorū parte 2. q. 250. Sed Bar. in l. si finita §. si de uectig. de damno inf. tenuit cōtrariū, uidelicet qđ ad dñm reuertatur, uel ad agnatos, alleg. 10. coll. si uas. feud. c. 1. & si de feud. fue. contr. c. si uasallus culpam, & de eo q̄ inter. fra. dñi sui. c. 1. & de ꝓhib. feud. alie. c. imperialem. §. illud. Ad l. si qs in tantā. C. unde ui. & qđ ibi ꝑ Ray. & Cyn rñdet, ꝙ uerū est feudatarium priuari non tñ applicari offenso. sed ad dñm reuertitur, & ibi ꝑ eum plene uide. Idem ēt sed in alio casu. s. qñ ēpīs publicauit bona clerici q tenebat feudū a laico, de quo tetigi supra 17. q. tenuit Old. ut patet ī suis qōnib. q. 17. quę oīa refert Io. And. in d. uers. qm̄. & hñr per Alb. ubi supra proxime, q. 251. Sed quia ibi fiūt multę rationes huic qōni gñali nō congruentes non insisto. Sed om̄ issis multis quæ in prædictis locis uidere potes cōcludo aliter q̄ prædicti cōcluserint q simplr formauerunt qōnē in uasallo cōdēnato, & bonis publicatis. Nō aūt loquimur in feudo de sui natura in hæredē extraneum nō trāsmissibili, & sine dubio qō nō ꝓcedit. Ea. n. quæ non transeunt in hæredem extraneum in publicatione nō ueniunt. l. 1. & qđ ibi not. per glo. & Doct. C. de bon. lib. Bal. in distincte dixit feudum non uenire in publicatione bonorū, & idem dixit in præall. c. imperialem in suis conclusionib. Item ad hoc ut ꝓcedat qō est necesse poni, ꝙ uasallus superuiuat condemnatus. Si. n. esset mortuus cū tale ius morte extingueretur nō fiscus, ut l. uxor patrui. C. de leg. cum sim. sed agnatus

non

non iure successionis, sed sanguinis admitteretur sufficiat allegari not. per Doct. in l. lib. liberteq; C. de op. lib. & per Bart. ff. eod. tit. l. iur. iu §. si lib. ubi ergo feudum, uel ex consuetudine, uel ex ipsius cōstitutione est trāsitorū in hæredem extraneum posset qō pcedere, & tunc putarem non admitti fiscum p iura in locis prædictis allegatis. Sed aut admittit dñm, aut illos qui admitti debent tali feudatario excluso, de quibus in l. eum. ff de interr. & releg. Puto tñ aduertendum q si feudum erat extra locum à quo bānitus est illud in publicatione certe non ueniat ut dictum est supra q. 17. Si tñ seruitium sit præstandum in loco à quo est bānitus, tunc nō uirtute confiscationis, sed pp non præstitū seruitium uasallus admitteret, ut in ti. quib. mod. feu. amitt. Si uero feudū est in loco à quo est bannitus seruitium aūt alibi est præstandum, tūc uasallus bānitus non pdit feudū qa seruitiū præstare pōt, & si pstat seruitium, fiscus non ius feudi, sed cōmoditatē, q inde percipitur durante feudo forte poterit occupare arg. ff. de peri. & cōm. rei uēd. l. necessario. § fin. & sol. mat. l. usufr. cum sim.

24 Vigesimoquarto quæritur † bannitus cuius bona sunt cōfiscata, habebat feudum in emphyteusim. An tale ius emphyt. perdat, & ueniat in cōfiscatione. Guil. ubi supra prox. qō. s in tit. de feud. §. qm, uers. 40. dixit idem quod in feudo. Sed Bart. in d. §. si de uectigalibus, cōcludit aliter, uidelicet, q aut talis tenebat emphyteusim ab ecclesia, & ecclesia pōt a fisco indubitāter repetere in auth. de alie. & emph. §. 1. coll. 9. Si uero tenebat a priuato, & tūc si erat talis emphyteusis, siue forte ex natura cōuētionis trāsiret in extraneū hęredē, & tūc transiret in fiscum qui hr ut hæres. l. 3. C. ad l. Iul. de ui. Si uero ad extraneum hæredem non trāsiret, tunc non trāsiret in fiscū, ut ff. de bon. dam. l. 1. ubi dicit esse gl. not. de hoc. Dñs aūt illā repetet tanq̄ indebite alienatum, & hanc dñiam emph. ecclesiæ, & priuati ponit Cyn. in l. fin. C. de iu. emph. & est gl. in l. 1. C. de fun. pa. lib. 11. Mihi autem ur hæc uerba Bart. in ult. membro cōtrarietatē implicare. Si. n. non transit in fiscum, ergo dñs non habet fundamētū pp quod possit ut indebite alienatam reuocare, & ideo forte dici pōt q postq̄ bānitus uiuit, & emphyteusis non trāsit in fiscū dñs nullatenus possit ad se iure directis dñii tanquā alienatam indebite reducere, qa nullo modo alienata est, possit tñ fiscus quousq; bannitus uiuit cōmoditatem talis utilis dñii pcipere, & hoc facta solutione debiti canonis, quia abinde supra cōmoditas, & fructus dñi ff. fam. erc. l. fundus, sol. matr. l. fructus, p d. l. usufructu, & alia allegata supra prox. q. Mortuo aūt deinde bānito ad dñm reuertitur. l. lex uectigal. ff. de pign. & ita pōt intelligi qđ not. Bald. in l. 1. C. de bo. lib. ubi dixi solummodo de emphyteusi ecclesiæ nō cōfiscāda.

25 Vigesimoquinto quæritur † An bannito filio familias, & bonis publicatis ueniat in publicatione peculiū qđ habebat. In hac q. dixit Bar. qđ non, in l. si finita. § si de uect. de damno inf. siue sit profectitium, siue castrense, siue aduētitiū. l. si filius. C. de bonis pscr. & no. per gl. in l. 1. ff. eod. tit. Et ad rōnes ibi factas i cōtrariū rñdet. Sed meo iudicio eius decisio uera est in peculio pfectitio. Illud. n. non est filii, sed pris. l. certum. C. fam. erc. & ideo non uenit in confiscatione bonorū filii. Item est uera in peculio aduentitio. Illud. n. non est proprie, & uere filii cum illius nō habeat administrationem. l. fin. §. filiis aūt. C de bonis quæ lib. & ideo sicut nō pōt alienare cōtrahendo, minus pōt delinquēdo, & id dcm. Cyn. post Iacob. de Aret. in l. si quis in tantā. C. unde ui. & ad iura, & ad rōnes factas in contrarium. Rñde ut per Bart. ubi supra nec obst. qđ not. p Guil. in Spec. d stat. monac. uers. 5. quæritur, qa si illud dcr uerū est, loqtur in eo qui intrauit religionem non aūt in cōdemnato. pro quo ēt uide qđ not. Bal. in l. 3. C. q bon ued poss. Sed in peculio castrēsi meo iudicio eius decisio nō pcedit. Est. n. illud filii, & in eo habet plenam administrationē, & paterfam. rep. ut ff. ad Mac. l. 2. ergo nihil obst. qn i publicatione bonorū suorū cōtineatur, non obst. l. si fil. qa loqtur fm sua tpa fm q̄ peculium illud nō trāsibat in hæredem, sed pr occupabat iure peculii, & ideo in publicatione non ueniebat. l. C. de bo. lib. Hodie uero in illo filius hēt prem hęredē, & sic iure hereditario pōt in aliū trāsire. ut hr in l. si inf. C. de iu. del. & in auth. de hær q ab int. uef. & sic sublata est rō pp quā nō ueniebat in cōfiscatione. & sic nō obst. rō Bart. nec et obst. qđ pp delictum filiæ pater non pdit dotē. C. de rep. auth. contra si filii. Et not eod. tit. l. consensu. & per Dyn. in l. 2. §. qđ si in patris. ff. sol. mat. quia licet in ea

habet

habet hæredem ut habet de pandem. & plene ꝑ eundem in l. post dotium, & l. ... ff. sol. matr. non tñ est filiæ sibi ... filii est castrẽses peculium. Est. n. dotis actio cõis patri, & filiæ, quæ pôt ẽt in parte consolidari, ut eo. ti. l. 2. §. 1. & §. uolũtate, & ibi plene. Præterea in auth. contra si filii. non tractatur de publicatione dotis. Sed an illã perdat ꝑꝑ eius adulterium ut sic remaneat pœnes maritum, & sic non facit ad propositum. Sit ergo conclusio quod castrense peculiũ ueniat in publicatione bonorũ filii & ita reperio tenuisse Ang. in l. si filius. ff. de dam. inf. & addit rõnem qđ alias confiscatio bonorum filii nihil operaretur, quod esse non debet. l. si qñ. l. ff. de leg. 1.

26 E conuerso. 26. quæritur † an bannito patre, & bonis eius publicatis ueniat in publicatione peculium quod habebat filius: circa hoc uide Bart. in pñ l. eg. §. si de uectigal bus, qui expedit se unico uerbo uidelicet loquendo in condemnato ꝙ non publicetur peculium, alleg. ff. de mino. l. 3. §. sed utrũ. Certe peculium castrẽse nullatenus debet intelligi publicatũ siue loquamur in patre cõdemnato siue in bannito, qa illud filii est, & à se hẽt non à patre ut dcm̃ est supra proxi. q. & ideo delictum patris ei nocere nõ debet. C. ne fil. ꝓ pt. ꝑ totum. & ff. de iure patro. l. diui fratres cum simi. Peculium uero ꝓfectitiũ licet sit paternum, tñ ex benignitate cõstõnis diui pii non publicatur. ut in §. sed utrum, Ad l. 1. §. mero. ff. quã. ac. de pec. est anna. Rñdeo. ut ꝑ B. in d. §. si de uectigalibus. Quæ rñsio est clara uidelicet ꝙ licet fiscus teneat ut successor patris, tñ recuperat id qđ soluit à filio pœnes quem manet peculium. sed Bal. intelligit ꝙ ibi loquitur qñ ex cõdẽnatione siue banno filius efficitur sui iuris, qa tunc desinit esse peculium, & ideo publicatur ut ipse not. in l. diximus. §. si pater. ff. de excu. tut. Sed primum uerius ꝑ d. §. sed utrum. Fortius ergo non debet publicari aduentitium licet pr̃ in illo habeat usumfructum qa filii est ipsum peculiũ. l. dum oportet. C. de bo. q̃ lib. Et si loquimur ĩ parte cõdẽnato, tali ꝙ vsusfructus extinguatur, certũ est. Si vero nõ extinguitur, & vt in bãnito, q ut dixi supra, non perdit patriam potestatẽ, maius est dubium per d. l. usufr. sol. mat. cum cõcor. de quo dicã statim in seq. q.

27 Quæro ergo 27. † Titius inter alia habebat usumfructum in fundo, fuit bannitus & eius bona fuerũt cõfiscata, An dictus vsusfructus ueniat in bonorum publicatione. Istam qõ. mouet Bart. in l. si postulauerit. §. iubet ff. de adul. & se non firmat, sed remittit ad notata ꝑ se ĩ l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dã. infect. ubi in eo nihil dicit de usufructu in l. si qs in tantam. C. unde ui. uĩ in simili dicere ꝙ publicetur cõmoditas per l. vsufructu. ff. sol. mat. Vidi in quodã Bart. in l. si quis post hac. C. de bo. dam. ꝙ ipse dicit se uidisse, seruari ut publicetur per d. § iubet. uers. sed si usufructus. alleg. ẽt l. statius. §. fi. de iure fisci. cui concordat. l. cum pr̃. §. hæreditatem, de leg. 2. Ang. in l. eorũ. ff. de dam. inf. tenet cõmoditatem publicari, & ipsam durare uiuente patre. l. lex uectigali. de pig. Bald. in l. 1. C. de bo. lib. dixit usumfructum non uenire in publicatione bonorũ, sed perire. ut l. corruptionem. C. de usu. Barth. de Saly. in d. l. si qs post hac. uers. si qđ ẽt in usufr. peculii aduentitii dicit ꝙ aut publicatio bonorũ facta est ex causa ꝑꝑ quam patria ptãs est deperdita & tũc vsusfructus redit ad proprietatem, qa cessat causa ꝑꝑ quam patri conceditur. s. patria ptãs, & administratio legitima ut C. de bon. quæ lib. l. cum oportet. § cum aũt, & per hoc quod not. gl. 4. in fin. in l. fin. C. de sent. pas. & ibi per Cyn. in 6. q. aut patria ptãs, & administratio legitima durat, & tũc uĩ ꝙ publicetur, qa si nondum uenerit tps cõsolidãdi. Per prædicta iura dicit ipse in contrarium facit ꝙ consolidetur, & ad filium reuertatur quia si filio conceditur peculium profectitiũ ut est dictum quod est plus, quia dñium erat penes patrem quanto magis usufructus sci. cuius proprietas est filii, arg. de sacr. sanct. eccles. auc. multo magis. Item quia hunc usumfructum siue eius proprietatem pater habet a lege usque ad tps, sed commoditates cõcessæ ad tps ex legali dispositione ei cuius bona publicantur non uult lex ad fiscum spectare ut in d. l. si quis post hac. in uers. dos ẽt. Non ob. contraria quia in eis dilatio & commoditas processit ab hoĩe non à lege, & sic alia est dña inter dilationem datam ab hoĩe uel à lege. ff. de compens. l. si cũ militi, subdit tñ ibi cogitãdum esse. Et ad pdicta rñderi posse ꝙ peculium ꝓfectitium non erat in administratione patris, & quod lex si quis post hac, loquitur in ciuiliter mortuo, & sic filii sunt à pñte liberati. Vĩ ergo ẽt ipse cõcludere usũfruc. publicari eo modo quod dcm̃ est supra.

Sed mihi uĩ dicendum ꝙ in mortuo locũ

hēt qđ dixit Bal.in d.l.1.de bo.lib. In banni to aūt aut loquimur in fructuario regulari, & publicatus ītelligatū inususfructus.i.cōmo ditas ꝑ dicta iura. Aut in parte qui hēt usum fructum a lege ꝑꝑ patriam ptātem, & tunc aut ei remiserat usumfructum ſm formā le gis cum oportet.§.ſinaūt de bon.q̄ lib.& fiscus nihil possit petere, sicut nec pn̄t hęredes quorū locū fiscus tenet, ut l.3.ad l.Iul.de ui. Si uero ei non remisit tunc aut bānitur tali ter ꝙ non ꝑdit patriam ptātem, & tunc oīs commoditas transeat in fiscum per iura prædicta. Aut ꝑdit patriam ptātem quod qn̄ sit dixi supra in 20.q.& tunc eatenus transeat ad fiscū quatenus remaneret penes patrē filio patriam ptātem exeunt.s.medietas.ut in d.l.cum oportet.§.cum autem, ex quibus omnia prædicta ad consonantiam reducunt.

28 Vigesimooctauo quæritur,† uxor Titii fuit bannita,& eius bona confiscata fuerūt. An intelligetur dos quam dederāt Titio publicata. Quæstio hæc hr̄ in l.quinque legib. ff.de bon.dam.& ibi ex cōtentio inter gl. & Dyn.dixit.n.Dy. Quod aut maritus fecit pactū delucranda dote, aut nō. Primo casu nō publicatū dos damnatæ mulieris nisi in qnq; casibus ibi positis.s.qn̄ damnatur pro crimine læsæ maie uel per l.Iul.de ui.pub.uel ꝑꝑ parricidiū, uel ꝑꝑ ueneficium, uel per l.Cor. de sica. Secūdo casu dixit indistincte publicari, ff sol.matr.l.si cōstante, §.fi.gl. aūt tenuit dotem indistincte nō publicari nisi in dictis qnq; casibus. Et hoc tenet Iac. de Are.in d.l. qnq; legib. Quod est uerū qn̄ damnatur constantiæ matrimonio tunc ubicūq; publicanū bona, etiā dos eius intelligitur publicata, ut d.l.si constante,§.fin.& ita cōiter tenetur.

29 Sed quæro 29.† An si uxor Titii banniatū ob adulterium maritus, siue eius hęredes eo post bannum ꝑmortuo uxori possent per illā ad dotem cōueniri Hæc qō est ualde dubitabilis, cum tn̄ fuerim de facto cōsultus cōsideraui hanc q.pendere a duobus. primo, an uxor ꝑꝑ adulteriū ꝑdat dotem. Secūdo, si ꝑdit hæres uiri possit obiicere de adulterio. Et qui lē circa primū dicēdum est, ꝙ sic ut probatur in authen.ut lic.mat. & auiæ,§. qa uero.& no.C.de re: uxo.ac.§.taceat licet gl.notet cōtrarium, & nō bene in l.rei iud. §.1.ff. sol.matr.& hoc indubitāter uerū est qn̄ non solum cōmittit adulterium, sed ēt a uiro discedit fornicationis causa, ut extra de do.inter uir.& uxō.c.plerunque. Sed circa ſm maius est dubium. Vr̄.n.cōis opin. ꝙ licet uir possit obiicere de adulterio, nō tn̄ possit hoc facere hæres eius l.fin.C.de adul.& per Bart. & Bald.in d.§.1.& ꝑ Guil.in Spec.de excep. supra d.uer. Item quæritur,& de dona.inter uir.& uxo.§.1.uer.qd si mulier,& utrobiq; Ioan.And.ur̄ firmare opin.in gl.in §.taceat. quam sequūtur alii ut iam dixi.& pro hac opin.ur̄ casus in l.fi.C.de re.don.in rōne sui. & ff.qui,& a qui.l.sed & si maritus. in fi.ſm Ray.in l.1.§.fi.ff.ad silia Dixi tn̄ tunc in casu de quo quærebatur cōtrariā ſn̄iam uerā fore sic distinguens. Quod aut adulteriū est incognitū uiro,& tūc sicut uir potuisset obiicere uxori, qn̄ scisset, ita & possit hęres, ff.de reg.iur.l.hæredem,& l.hæreditas. Pro hoc quod hr̄ in l.sororem.C.de his qui ut indig. & de fideicom.l.fideicommiss. Necesse tn̄ est ꝙ accuset,& ꝓbet ut in d.§.quia uero palle. ſm Bar.in l.miles,§.socer, ff.de adul. Bald.tn̄ dicit non esse necesse accusari, sed pōt excipiendo, uel ciuiliter agendo cōsequi lucrum dotis, ut scripsit in l.cum mulier.solut.mat. ubi uide. Si uero adulterium uxoris est notū uiro, tunc aut uir eū accusauit, & hęres prosequi potest causam saltem quo ad effectū perdendę dotis.C.si reus, uel accus. mor.fu. per totum Idem si non accusauit, sed accusare instituit, uel nō fuit tm̄ tempus inter sciētiam adulterii,& mortem, ꝙ accusare potuerit. Cum.n.hæres repellatur ex eo quod uir uideatur remisisse iniuriam ut in iuribus ꝑdictis maxime in l.fin.de adul. In casibus prędictis cessat talis ratio. Ergo stat regula, ꝙ ius competens uiro trāsit in hęredē. Si uero nec accusauit, nec accusare potuit, tunc aut retinuit uxorē post sciētiam sicut prius,& tunc uera sit opin.gl & Doct.de qbus supra. Cum enim ipse mores approbauerit, hæres reprobare non pōt, sicut nec ipse. quod intellexit Io.esse uerū si agere uelit cōtra uxorū, secus si uelit excipere, ut ipse not.32.q 6.c.1.& tenuit Bal.ubi supra quod ego non firmo pro nunc. Si uero ipsam in domo nō tenuit, tūc aut eiecit eam ꝓpria auctoritate.& dic ut hr̄ in l.consensu.C.de rep.& plene per Host. in sum.de adult.§.qua pœna.uer.sed nunquid hoc fier. Si aūt eam non expulit, sed ipsa a uiro discessit fornicationis causa. Tunc aut crimen notorium, & idem quod supra, aut crimen est notorium,& tunc cū nulla requiratus

ratur īfra ipso iure uirtute notorii dotē amisit, ut firmat gl. in c. si. extra de adul. & Io 30 q. 5. nosse in glo. ult. 28. q. 1. idolatria. Quod alibi intelligit esse uerū in casu quo cū adultero publice moref 29. q. 2. c. cuius rei caus. & 22. q. 1. c. 1. & ex his patet qn̄ uxor bannita pp adulterium perdat dotem. In casibus aūt in quibus nō perderet, an obstante alio statuto ꝙ banniti non audiantur possit per se uel per alium recuperare, dicam infra in q. 73. dum tractabo an possit iura credere.

30 Trigesimo quęro, † Bannito cuius bona confiscātur erat tpe banni delata hæreditas quam nondum adiuerat. Quid erit de hæreditate illa ueniat ne in confiscatione. Istam qōnem uidi de facto ī qua fuit determinatū ꝙ nō ueniret in cōfiscatione, & inter aľs rōnibus infrascriptis. Primo, quia licet ex confiscatione, oīa bona, & iura quæsita in fiscū transeant ipso iure ut in successorem per l. 3 C. ad l. Iul. de ui ff. de iur. fis. l. 1. §. an bona. Non tñ reperiť ꝙ trāseant iura q̄rendi, imò potius debet dici nō q̄ri sicut dicimus in patre, & dn̄o. C. de hær. inst. l. cum pponas, & de acqu. hęr. l. his q hæres. Secundo ꝓ ea quæ scribit Bart. in l. is pōt. ff. eo. tit. in ult. opponente uer expediti, ubi sic loquiť. & ꝓ hoc dico qđ istud ius adeundi non quærˀ alteri, ut supra dixi de filio, seruo, & monacho, & ideo dīt iura ꝙ itˀ hæreditas non alia non transmittitur l. una. §. in nouissimo C de cad. tol. hæc Bar. Si igiť in hæredem saltem extraneū tale ius non transit, ergo nec in fiscum bonis publicatis, ut not. per gl. & Doct. in l. 1. C. de bo. lib Tertio sic ꝓbatur, ius adendi non est ꝓprie ius sed q̄dam facultas. ff. ad leg. falc. l. precia rerum, & hř in l. licet. de iur. delib. ergo non uenit in publicatione bonorū, maxime q̄a si esset ius non censentur in ius bonis sed extra bona, ut d. l. ꝑcia rerum, ergo in generali suorū bonorū translatione non uenit, & ita in simili determinauit Bald. in l. 1. C. q admi. ad bo. pos. po. in uer. quo ad ult. Vbi ēt assignat plures alias rōnes q̄ fiunt ad ꝓpositum, & istud puto uerius quam id qđ scripsit Cy. in l. si quis mihi, bona. §. si q̄s plene. ff. de acq. hær. Vbi distinguit in bannitus sit intra tp̄s ius deliberandi, an post, qđ ēt ibi tenuerant Petr. & Iac. de Rauen. Illa. n. distinctio non pōt cadere in fisco qui est simplex bonorum successor, non hęres, tam quia bānitus uiuens hęredem hře non pōt. l. 2. de hęr. uel acc. uen. tum quia nec mortuus, q̄a fuerat effectus seruus pœnæ. l. qui ult. de pœ. licet in quibusdam spāli dispositis talis successio ad instat hæredis tractet. l. 2. ad l. Iul. de ui. & no. per gl. & Bar. in l. inter eos. §. fi. de fideiuss. Itē illa distinctio non caderet in bannito qui ēt post annū adire pōt. Item nec in suo in quo cessant. l. qm̄. & l. si auia. de iur delib. & ideo uera est conclusio prædicta ꝙ talis hęreditas nullo casu fisco quęratur, qđ in d. § si q̄s plane. tenuit gl. & ea sequiť ibi Ray. reprobans Ia. de Ra. & id tenuit ibi Nic. de Nea. nec ꝓdictis ob. qđ postea adeundo fingiť hæres à die mortis defuncti, & sic tpe cōfiscationis, ut l. hæres. qn̄q; ff. de acq. hær. q̄a talis fictio hoc casu non attendit ut patet ex his quæ ibi no. per gl. & Bar. Cautela tñ dať ꝙ talis bānitus repudiet in cōcordia cū illo ad quē eo repudiāte deuoluiť de quo fiscus cōquæri nō pōt ut l. q̄ aūt in prin. de his quę in fraud. credi.

31 Trigesimoprimo † Bannito debebatur aliquid ex contractu uel ex ultima uoluntate sub condōne quæ post bānum, & publicatione bonorū purificata est, quæriť an illud ius trāseant in fiscum Ista q. meo iudicio nō reperiť bene determinata. tex n in l. si cōstāte. §. fi. ff sol. matr. ſm unum intellectum facit quod sic. Ad id fortius de pac. dot. l. inter socerum. § fi. In contrarium facit l. quoties. in fi. ff. de noua. Et istam partem ꝙ non ueniat in cōfiscat. tenet Alb. in materia statutorum q 265 loquēs in substitutione. & alleg. l. substitutio. ff. de acq. re. do. Bar. in d. l. si constante in fi. arguit pro, & contra in l. quoties. de noua. uiť tenere ꝙ in cōfiscatione nō ueniat. & ibi Ang. clarius idem tenet dicens ibi esse casum ꝙ in confiscatione bonorū nō ueniāt iura cōditionalia, & idem firmat in l. tutoris. C. ad l. Iul. de ui & allegat gl. quæ hoc dicit ī l. non ad ea. ff. de cond. & dem. Bald. in l. 1. C. de bo. libe. se non firmat sed alleg. pro. & contra dicta iura. Mihi aūt uiť ꝙ dicta iura loquūtur in diuersis casibus. Nam l. quoties, loquitur in dānato qui ueniebat sub condōne obligandus, & ideo cum tpe obligationis non reperietur persona habilis ad obligandū se, saltem ex contractu iuris ciuilis non fuit purificata obligatio, & sic fiscus ex ꝑsona dānati teneri non potuit. Et uide iura quæ allegabo infra in ult. tpe parte 2. q. 6. lex aūt inter socerum. §. fin. loquitur econtrario qn̄ ꝑsona fuit damnata cui debebat q̄ri, & ideo ibi

uidetur

uidetur casus ꝙ iura conditionalia ueniãt in publicatione bonorũ. Sed puto cõtrarium ꝓ gl. in d. l. non ad ea, & per ea quę dixi supra q. proxi. & q. 18. ad l. inter socerum §. fin. tñ. quod ibi ius fuit natũ passiue cõtra uirũ, & sic illa actio erat in rerũ natura. Aut ergo ille patet fuerat deportatus, & licet ei quæsita fuissent, tñ fiscus eo postea nãlr mortuo ageret, ut l. 2. C. de bo. dã. Aut statim fuit mortuus, & fiscus aget nõ iure cõfiscationis, sed iure occupationis bonorũ uacãtiũ q̃dq̃d ibi dicat gl. & istud non põt hr̃e locum in bannito qui ut infra dicetur hac eadem parte q. 1. potest h abere hæredem in postea quęsitis.

32 Trigesimosecundo quæro, † An banniti prædicti quorũ bona publicantur perdant iura patronatus, hęc qõ bimembris est, & ideo dico aut loquimur in iure patronatus libertorũ de quo ff. de iur. patr. per totum, & tũc serua qđ dr̃ in l. 1. C. de bo. lib. In his. n. quæ transeunt in hæredem extraneum priuat bãnitus & transeunt in fiscum. In aliis aũt remanet patronus, ut ibi, Si uero loquimur in iure patronatus ecclesiarum sciẽdum qđ gl. mouet, & non determinat. 11. q. 7. filius. Sed gl. in clem. pastoralis. de re iud. super uer bo subiecte, uĩ tenere ꝙ tale ius in fiscum non transeat, & hoc tenet Arch. in d. c. filiis, & est uerum. Nam licet transeant. in hæredẽ extraneũ, ut not. in clem. si plures de iure pa. & 16. q. 7. considerandũ tñ quia illud ius laicus hẽt ab ecclesia statutũ sine snĩa cõfiscãtis ille nõ põt auferre de iure patr. c. 1. & 3. & istud idistincte tenet Bal. in d. l. 1. de bo. liber. & hæc pars placuit Ant. de But. in d. cle. pastor. reprobata opi. Bart. Brix. in d. c. filiis, ut in d. cle. plene ꝑ eum qđ intelligit uerũ siue principalr̃ ueniat publicatio bonorũ siue accessorie ad delictum, q̃a sup̃ spũalibus nec principalr̃ nec secundario iudicat laicus extra de ord. cogn. c. tuã. Dixit tñ ibi not. ꝙ hoc est uerũ qñ publicatio fit uirtute statuti. Tunc. n. hoc non põt facere statutũ de cõst. c. ecclesia S. Mariæ, sed si publicatio fieret de iure cõi dicit ꝙ licet ex cõfiscatione facta ꝑ iudicẽ secularẽ non ꝑderet ius patronatus, posset tñ ep̃s. declarare delictũ, & illud ius cõfiscare fisco ecclesię. Et erit effectus ꝙ ius patronatus extinguetur, & illa ecclesia remanebit libera sub ep̃i ꝑtãte. Allegat qđ not. Arch. in d c. cõsiderãdum. Quod ultimum uĩ mihi nõ tolerabile. Non enim habet ep̃s cognitionem criminum ciuilium in laicum. Item cũ semel in illo loco sit cognitum amplius cognosci non põt. l. licet § pe. fi. nau. cau. stab. & ideo hoc ultimum maxime canonistis relinquaĩ.

33 Trigesimotertio quæritur, † An bannito filiosfamilias, & bonis eius publicatus pr̃ teneaĩ tradere fisco legitimam. Rñdeo, ꝙ non, q̃a uiuo patre filius uere nullũ ius habet in legitima ut hr̃. ff. de lib. leg. post emãcipationem. & per Batt. in l. fi. ff. de lib. agno. & in l. fi. C. de pac. & hr̃ in auth. si qua mulier. C. de sac. san. eccl Et si diceretur illa iura loquũtur in aliis q̃b. nõ debetur de necessitate legitima, sed legitima est debita, ut l. cũ tõ de bonis dãn. & qđ no. ĩ l. 2. C. de iuris, & fact. ign. Rñdeĩ, & ẽt nõ obstaret q̃a deberetur sub cõditione si p̃moriatur pr̃, & ideo in publicatione non uenit, ut dixi supra q. 29. & 30. Pro hoc uĩ casus in lege, & si condemnatus. ff. de noxali, quæ ad hoc allegatur. Facit etiam l. si qua pœna. de his qui sunt sui uel alie. iur. & ita determinat Guil. ubi refert opin. in Spe. de sen. exec. §. sequitur uersi. si filiusf. ubi uide per Ray. in d. l. si qua. licet tamen ita sit de iure, sunt in aliquibus partibus Italiæ statuta contra hoc disponentia quæ suis locis seruanda sunt, ut l. oẽs populi, de iust. & iur.

34 Trigesimoquarto quæro, † Stante statuto ꝙ pr̃ teneatur assignare fisco legitimam pro filio delinquẽte, filius fuit ex cõtumacia bãnitus, & eius bona fuerunt publicata, quęritur an pater teneatur fisco legitimã dicti filii assignare. Dyn. & Ray. & dixerũt ꝙ nõ. l. 1. ff. qñ ex fac. tu. ꝑ illum text. ad idẽ. l. 1. C. de iur. fis. ſm 2. lect. & idẽ tenuit Alb. in q. statutor. q. 257. & alleg. l. 1. de in lit. iur. cum con c. Idem tenuit Bar. disputando, & effectũ disputationis nisi posuit ĩ lec. in l. cũ filius. in prin. de uer. obl. & allegat ultra p̃dicta primo l. eius qui delatorem. ff. de iur. fis. ubi ficta cõfessio ex cõtumacia introducta nõ egreditur personã contumacis Allegat ẽt. l. q repudiãtis in fi de inoff. testa. l. de euict. l. si ideo. C. de pign. l. p̃ses. In q̃b. habetur ꝙ ubi alias snĩa lata cõtra unũ p̃iudicat alteri nõ hẽt locũ qñ fertur ex cõtumacia ẽt illo sciẽte. Allegat ẽt no. ꝑ Cy. ĩ sũ. ĩ l. si qñ. C. unde vi. de qua ibi plene uide ubi examinat qñ statutũ aliter loqueretur, q̃ cũ ꝑ eũ plene declarẽtur alr̃ nõ ꝓsequor. Vnum not. ꝙ dcm̃ statutũ loquens in patre non hẽt locũ in auo ſm Dy. & Ray. in l. lege Iul. §. hoc c. ꝑ illũ text. ff. de rit. nup.

87 Trigesimoquinto quæritur † Pone ꝙ statutum taliter loquatur ꝙ pr̃ ẽt pro filio bannito nedum aliter cõuicto.& condẽnato teneatur assignare fisco legitimã. Cõtingit ꝙ filius deliq̃t in chal. Ian. Accusatur in chal. Martii bannitur in chal. Aug.interim auget, & minuit legitima q̃ritur qđ tp̃s debeat inspici.An delicti.An accusationis.An sñię, qõ est subtilis,& fuit ab olim disputata ꝑ Ia.Vicentinum ut refert Alb.in qõ.statut. 259. q. & ibi arguit ad utranq; partem multum diffuse,sed tangam aliqua,& br̃. Primo arguit, ꝙ inspiciatur tp̃s delicti.l.1.in fi.ff.de pœ.Secundo, q executio debet iure obligationis ergo inspicit̃ tp̃s delicti quo insurgit obligatio.l. fundum cor.de noua.iuncta. l. oẽm.de iud. Tertio, q̃a patrimonium habebat certã formam à tp̃e delicti, ergo illud tp̃s inspicit̃. l.2.in fin. ad l. Aquil. C. de imp.lucr.descr.l. 1.in fin.cum sim Ad idem adducit.l.iniuriarum æstimatio, de iniur.de ser.cor.l. doli. §. fi.de iud.l.si filius.Secũdo,arguit, ꝙ ĩspiciat̃ tp̃s accusationis.Primo, ad obligandum patrẽ requiritur scriptura,q̃a ante non tenetur quã sit cõuictus filius,l.liber.§. 1. ad munic. C de decur.l.lib.10. sed in ea requiritur scriptura.C.de accus.l.in causis,& ff.eo.ti.l.libellorũ,ergo illud tp̃s inspicit̃.C.de fi.instr.l. cõtractus.Secundo ad idẽ pr̃ tenet̃ ut fideiussor filii l. cum filius.in princip.de uerb.obl. con cõcor.sed mora principalis nocet fideiussori & tp̃s moræ inspicitur.l.mora,de uerb.obl.si cer.pe.l.uinum quę mora cõtrahit̃ ꝑ ĩterpellationẽ. ff. de usu.mora,ergo, &c.Tertia,q̃a administrationem bonorũ ꝑdit illi q ꝑ ꝑ delictum tenet̃ accusatione porrecta non ante l.aufert.§ in reatu.ff.de iur.fis.& ff.de bono. dam.l.cũ 10.& sic patet ꝙ ante accusationẽ non debet inspici ęstimatio sed accusationis tp̃e, & ita ur̃ tenuisse gl. ẽm cum in l. chyrographis.in fi.ff.de admi. tu. licet uideat̃ tenere contrarium in l.ex iudiciorũ de accus.Tertio, principal̃r arguit, ꝙ inspiciat̃ tp̃s sñiæ. Primo probat. ff.de rei uen.l.si hoĩem.§.Iulianus.de eden.l.ubi,de triti l.pen.& l.3.§.in hac.ff.cõmo.Secũdo,probat à natura cõtrarium.l fin.in fi.de leg.3.Sed si bona tp̃e sñię reperiatur sine culpa diminuta illorũ nõ fiet ęstimatio,q̃a pr̃ tenet̃ respectu certorũ bonorum.l.si ex legati causa de uerb.obl.C.de iur. emphy.l.1.& de leg.1.l. Titiæ textores cũ si. Tertio,quia obligatio alicuius ex mora alterius non crescit de in lit.iur.l.1.cum concor. licet ergo æstimatio fuerit,maior ante sñiam illud non attenditur in patris præiudicium qui in nulla fuit mora ante sñiam.l. lecta si cer.pe. & ꝓ hac parte allegat casũ.in l. post contractum. ff. de dona.& C. de bo.dam. l.si quis post hac. Finał̃r soluẽdo determinat qđ aut bona patris tp̃e sñie reperiuntur aucta aut diminuta primo casu sñiæ tp̃s est inspiciendũ quasi illud augmentũ non bonis patris sed filii adnotauerit. l. in suis, de lib. & posth.& quasi à filio in fiscũ deueniãt occultato uno actu de dona.inter uir.& uxo.l.3. ĩ fi.& q̃a tp̃e sñiæ cẽsetur mortuus quo casu succedit fiscus ĩ oẽ ius suũ.C.ad l.Iul.de ui.l. 3.ꝑ.so.l.uerũ,§.fin,cum si. Pro ista parte allegat cum. ff.de test.l. eius qui.§. 1.ad argumẽta in contrariũ facta r̃ndet. Primo ad primũ,ꝙ inspiciatur tp̃s delicti r̃ndet,illud uerũ iure certa, & speciali nox in patrimonio qđ est uniuersitas,allegat de peti.hær.l.4.& l.si quo casu de pec.l.quæsitum,& l.quoties, nõ ob.ẽm qđ a primordio, &c. q̃a quædam est forma naturalis, & ĩ illa loquũtur iura ĩ contrariũ allegata.Quædã est forma accidentalis,& in illa inspicitur tp̃s sñiæ, ut d.l.q̃situ. Non ob. tertium arg̃m quia oĩa illa iura loquũtur qñ tractatur de ęstimatione rei ĩ qua delictum est commissum, & sic non faciunt ad ꝓpositum.Non ob.quartum quia non ex scriptura pr̃ obligatur,imò delicto filii quid declaratur per sñiam unde sñia non de nouo obligat sed absolutionẽ declarat. l.adeo §.cum q̃s de acq.re do. cũ si. Præterea arg̃m. nõ cõcludit q̃a ubi obligatio ex scriptura oritur,nõ oritur anteq̃ illa sit ꝑfecta,& cõsummata,ut d.l.cõtractus,ergo in ꝓposito requiritur sñia anteq̃ res non dr̃ ꝑfecta,ut l.1. de re iud.Non ob.quintum quia hic nullam est dare moram ante sñiam quo ad bona, quia ante illam à nullo petuntur.Non ob.ultimũ ꝙ sit interdicta administratio,quia illud nõ impedit augmẽtum.Secundo casu, qñ bona sunt diminuta concludit ꝙ aut præter factũ patris,aut ꝑ ꝑ factum eius.Primo casu puta quia casu fortuito mortua sunt animalia, & tunc saltẽ ope.exceptionis liberatur, ar. d.l. 1.C.de iu.emphy.& in auth.de æqua.d.§. q̃a uero.Secundo casu cõcludit patrẽ nõ teneri nisi ad bona quæ erant tp̃e sñiæ, quia cũ sit dñs rerum suarum, administrationem non perdit,nec ab ea culpa est exigenda licet ꝑ ꝑ

delictum

delictum filius ad certam pœnam teneatur.l. etiam.§.1.sol.matr.& qui,& a qui.l.q̄situm. Quod dicit uerū nisi fuerit in lata culpa,q̄a illa æquiparatur dolo.ff.depos.l.quod Nerua non aūt fuit in lata culpa si scienter alienauit,& in causam necessariam puta in alimētis &c.ff fam.erc.l.alienationes.de in rē uer. l.1 §.1.de sol l.reo.In dubio aūt aut alienauit t̄pe quo potuit suspicari de fisco.Et tunc uř dolo facere alias non.ff de pac.l. summa cū rōne,qui & a qui.l.si maritus.in fin. cum si.Ad l.post cōtractum respondet ut ibi p̄ Ia. de Are.& alios.Credo decisionem uerā maxima qn̄ statutum obligat p̄rem pro filio cōdēnato, q̄a expresse ad illud se refert.l.si ita ff.de auro,& arg.leg.Et ex prædictis patet,ꝙ si t̄pe delicti pr̄ habebat quatuor filios,t̄pe sniæ habet quinq; legitima erit semis.Et ecōtra.si habebat quinq; & t̄pe sniæ unus erat mortuus,legitima erit tertia s̄m not. in l.cū quæritur,& auth.nouissima.C.de inoff.test.

36 Vidi supra qōne 33.ꝙ† pater nullo exn̄te statuto non tenetur dare fisco legitimam filii banniti.Quęro 36.An saltem teneatur ei dare illud quod tenetur dare filio. pro alimētis. Ista qō uř magis dubitabilis, quia istud est filio debitum.l.si quis a liberis,p̄ totū.ff. de li.agn.Sed dic quod non s̄m Guil.in Spec. de exec.sent.§.sequitur uer.quid si filius, ubi plene uide.Probatur etiam ex his quæ dixi supra in quæst.18.ubi etiam uide.

37 Trigesimoseptimo quæritur.† An bannitus perdat ius succedendi ab intestato. In hoc cōiter dicit,ꝙ aut uult succedere de iure cōi,& pōt,q̄a iura ciuilia non p̄dit ut dcm̄ est supra in q.5.Aut uult succedere de spāli iure statutorū ciuitatis a qua est bānitus,puta quia statutum dicit ꝙ agnati p̄ferantur cognatis uel masculus fęminę.& nō potest,q̄a perdit iura suę ciuitatis, ut ibidem dcm̄ st. Et in hoc cōcordant oēs uno excepto ex his quos uideram.s.Barth.de Saly.in sua disputatione ubi non probat id,quod dicit,& ideo sequor cōmunē op.Bar.in d.disputatio. Guil. Dyn.& Cyn.& aliorū in l.si qua pœna. ff.de his q̄ sunt sui,uel ali.iur.& Bald.in l.1. C.de hær.inst. Primum aūt membrū uerū est qn̄ ius cōe s̄m qđ uellet succedere non est correctum a statutis suæ ciuitatis a qua bānitus est,puta.q̄a est cognatus p̄ximior uult excludere agnatum ulteriorē ex forma iuris cōis, dico ꝙ nō pōt,quia ut dcm̄ est in qō. p̄alle. statuta in sui odium disponentia non tollūt per bānum,sed solū disponentia in sui fauorē,& ideo si ipse est agnatus,& ex forma statuti uult excludere proximiorē cognatū,uel sororem a successione fratris.uel patris non pōt per p̄dicta.De quo ēt per Bar.in l.3.§.filium.ff.de cōtratab.& in l.1 §. si pater. ff.de cōiun.cū eman.li.eius,& in l.2.in fi.ad Tert.

38 Trigesimooctauo quęro,† An possit succedere ex testō omissis sup̄fluis.Hæc qō pendet a præmissis,& maxime in d q.5.tractat, per Cyn.in l.1.de hæret. inst. & hr̄ in l.1 C. de req.re.Sed cōclusio Bar.in d.disput.quem sequuntur oēs,quod aut testm̄ est ualidum de iure ciuili nullo statutorū auxilio requisito,& potest hæres institui,& hæreditatē adibit,& fisco non q̄retur,q̄a non perdit ea quę sunt de iure ciuili, ut dcm̄ est. Si uero testm̄ non tenet de iure ciuili, sed solum ex forma statuti,ut puta quia factum coram duobus testibus,ut Venetiis,uel per filiumfa. ex forma statuti,tunc ipso iure capere non poterit sed remanebit uenientibus ab intestato coniunctis,uel substitutis,C.de cad.toll.l.1.§.1.a & 2.& habetur in d.l.1.C.de hæred.inst.

39 Postq̄ uidimus† ꝙ bānitus etiam cuius bona publicantur potest acquirere bona,& q̄ in publicatione non ueniunt 39.quæro. An saltem possit fiscus ei talia bona auferre ut ab indigno per regulam.l. Lucius.ff. de iur. fisc.Bar.sub dubio forte in l.1.de hęred.inst. dixit,ꝙ sic,sed ibi dicit Bal.ꝙ non, quia nemo est indignus nisi in casibus expressis a iure.Et ꝙ qs sit in tali casu debet p̄bari p̄ allegātē ff.de p̄b.l.ab ea parte,qđ est uerū,nisi a statuto aliud disponat.Pōt.n.aggrauare pęnas,& cōtumaciā.l.sed si p̄ p̄torē.§.sed si dū ff.q.ex cau.ma.& ff.de pœ.l.releg.cum sim.

40 Vlterius,& sic 40.quærit† bannitus erat tutor cuiusdā pupilli,aut legitimus, aut datiuus,aut testamentarius,quæritur an p̄dat tutelā.Bar.in l.si sine hærede.§.fi.ff.de.adm. tut.uidet dicere,ꝙ aut p̄dit bona, & tunc p̄dat tutelam,alias non per nota.in d.§.releg. Alb.aūt ubi supra.s.in parte ult.q.14.dixit, ꝙ aut perdit ciuitatem,& tūc desinat esse tutos.Aut non.& tunc tutor remaneat.Ad primum allegat, inst.qui.mo.tu.fin.§.sed,& capitis C.q.pe.tut.l.in locū qn̄ tu. ha.l.licet & quod ibi not.& qđ not.per Azo.in sum.eo. tit.§.quid si decesserit,& q̄a talis bānitus uř reputari pro mortuo.l.si necem. §. si dep.ff.

de bon. lib. & de tutel. l. si quis auth. & quod ibi no. Ad secundum allegat de condi. & de mon. l. interdicit. & qđ ibi no. Puto dicendũ ꝙ si ei nõ erat decreta administratio ad modo ei decernenda non sit, ẽt si esset testamentarius. ff. de cõfir. tut. l. in cõfirmãdo. cum ibi not. Si aũt erat ei decreta cum ad sui odiũ remaneat tutor, ut dicam infra 44. q. non finit tutela qn teneat actione tutelę ẽt ꝓ cõtingentibus post bannum ꝑ ea q̃ ibi dicam. Poterit tñ a tutela remoueri, arg. ff. de solu. l. si cum Cora, & l. cum qs. ff. de tut. & rat. distr. l. si tutor rep. Quæ intelligo si est bannitus a loco in quo hẽt tutelam gerere. Si aũt banniat ab alio loco tunc putarem posse sustineri distinctionem Bart. an ꝑdat bona, an nõ, & an habeat bona aliqua in loco in quo tutelam gerat q̃ in cõfiscationę non ueniãt de quo dixi supra qõ. 17. Vbi aũt dixi tutelã non ꝑdere non obstat qđ efficiat infamis interdum ex banno ut dicã infra in q. 48. qa ꝑ ꝑ infamiã non repellit a tutela l. 1. §. sed est æquissimũ. & §. fi. ff. de postu. & ꝑ Azo. in sum de inf. ex prædictis patet ꝙ ubi tutela finitur deuenit ad legitimum, ubi nõ finitur sed remouetur ut suspectus peruenitur ad datiuum. Et idem si esset bannitus ad tempus ut hæc probant in d. l. licet, in l. 1. & 2. ff. de legi. tut. & in l. si quis sub cõditione. cum ibi no. ff. de testa. tu.

41 Quadragesimoprimo q̃ro. † An desinat esse executor testamenti dixit Ray. ꝙ non, qa illud est merum factum, ut ipse not. in l. ex facto. §. si qs rogatus. ff. ad Treb. quod intelligit Bal. uerum quantum ad actus nudi ministerii, s. ad electionem uel declarationem aliq̃ faciendam, ut ipse no. in l. id qđ pauperibus. C. de episc. & cle. & idem qđ Rayn. dicit Alb. ubi supra. s. in parte bannitorum q. 101. & allegat no. in l. si uictum. ff. de re iud. Hoc ẽt uř sentire Bar. in l. cum pater §. hæreditatem. de leg. 2. ubi dř ꝙ excõicatus potest eligere. Aduertendum tñ puto ꝙ si in executione deberent aliqui citari ẽm ea quæ habentur in l. si quis arbitratu de uerb. obl. & in l. Theopompus. de do. præ leg. & ille non moraret in loco in quo debet fieri citatio, & executio, non posset executionem facere l. si dies. §. si cum arbiter, cum ibi no. ff. de arbi. & sic licet de iure executor esse non desinat, tñ si ad locum non accederet effectiue executione priuaretur. Si aũt nulla citatio requiritur credo uera esse quæ dicta sunt supra per Rayn. & Bald.

42 Quadragesimosecundo quæro, † An desinat esse arbitrator. Bar. ꝙ non in d. §. hæreditatem. & l. cum pater. de leg. 2. per eadem iura. Idem Alber. ubi supra remisi proxima q. allegat l. iudęi. C. de iudæ. licet in cõtrarium allegat l. uerba. & l. quod attinet. de reg. iur. & non respondet, sed dic ꝙ non obst. ut patet ex his quæ dicta sunt supra q. 5.

43 Quadragesimotertio quæro, † an possit esse arbiter Guil. in Spe. de arb. §. differt. uer. quid de bãnito dixit quod sic, si bona eius publicata nõ sunt ar. ff. de testi. l. 1. alias secus ꝑ no. in §. relegati. & in l. siue hęrede. §. fi. ff. de admi. tut. & idẽ Guid. de Suza. in l pedius ff. de arb. Tu dic ꝙ quia nunq̃ æquiparatur deportato siue perdat bona siue non ut dixi supra q. 4. semper poterit eligi in arbitrium ẽt si sit infamis, ut d. l. pedius. Quod Ang. in sua disputatione de qua ibi in 5. qõ. mentionem feci. dixit esse uerũ nisi qñ compromissum fieret in eum ẽm formam statuti suæ ciuitatis per ea q̃ dixi ubi plene uide in d. 5. q.

44 Quadragesimoquarto quæro † Titius satis diues sumpsit uxorem, & ab ea recepit dotem cum ꝓmissionibus cõsuetis, deinde bannitus est. Quęritur an uxor possit petere sibi dotem consignari ꝑ l. si cõstante. uel ꝑ l. ubi ad hęc. ff. sol. mat. & C. de iur. do. uel per §. illud. in auth. æqua. do. col. 7. in hac q. post aliquas alle. circa id cui æquiparetur bannitus. Bar. in l. si cõstante, in 5. q. 1. qõnis cõcludit ꝙ si oĩa bona publicãtur, nulla est dubitatio. Põt. n. tunc petere ꝑ remedium l. si cõstante Idem ẽt dicit si pars bonorũ est publicata l. si marito. eod. tit. Si uero retinet oĩa bona sed exulare cog. t, tunc qa cepit uti male substantia sua põt petere consignationem per d. §. illud, quod ẽt uř tenere Guil. in Spec. de dona. inter uir. & uxo. §. ult. uers. q d si uir. & gl. & Bald. in l. 2. ff. sol. matri. in princ. Sed hoc ultimum intelligo in bannito personalř uel in tanta quantitate qđ dici possit eum male cępisse. l. ꝑ ꝑ litem de excu. tu. Si uero sit bannitus in parua quantitate, puta in 200. libr. & hẽt magnam substantiam, tunc licet non soluat uel qa nõ uult, uel qa est absens ignorat nõ puto tale qđ cõsiderãdum, arg. ff. de in integ. resti. l. scio. cum ibi no. In his. n. quæ sunt contra regularem dispõnem de minimis nõ curamus, ut ibi plene hř. Dic tñ ꝙ ubi petat consignationem tenetur uirum altere ex fructibus dotalibus ut hř ubi supra. Sed tũc dubita-

bitatur an ipsa uxor cogatur eũ sequi si uult ꝙ ipsa uadat cum eo quo uadit. In quo Alb. cum Odof disputando tenuit, ꝙ non, arg. ff. de annu. leg. l. Mæuia. §. fin. & sequit Bal. in l. si cum dotem. §. si maritus. ff. sol. mat. Qđ intelligo uerũ nisi possit ita honeste uiuere cũ eo quo uult eam ducere sicut in priori loco, ꝑ ea q̃ hñr in §. transgred. in l. si cum dotem. de oper. liber. l. sicut. & in l. 2. ff. de rit. nupt.

45 Quadragesimoquinto quæritur† an bannitus talis desinat esse ciuis suæ ciuitatis à qua bannitus est, Bar. in l. fi. de leg. per illum tex. dicit, ꝙ sic, si est talis ex bannitus ꝙ possit offendi impune, & dr̃ hostis suæ ciuitatis, ut l. amissione. §. q deficiunt. ff. de cap. dimi. & idẽ dicit si est talis q sit ꝓhibitus receptari arg. eius quod dr̃ de eo cui est interdictum aquæ, & igni & Et ideo dixit Bald. in l. sed, & milites. §. sed ignominia. ff. de excusatio. tut. ꝙ si fit ꝑclama ꝙ quilibet teneat̃ ire ad exercitum sub certa pœna, non cõprehendit̃ bannitus, qa non est ciuis, q̃ non est bona rõ, ut infra dicet̃. Dcm̃ tñ in se uerũ est, qa non intellr̃ de hostibus. Sed pro declaratione huius q̃onis est sciendum ꝙ Vgolinus de Fontana Parmẽsis disputauit q̃onem in his terminis. Quidam Mediolanensis fuit bannitus de Mediolano, iuit ad habitandum in ciuitate Vercellis ubi erat statutum ꝙ offendens Mediolanensem puniret̃ in centum. Quidam combussit domum hi bãniti de Mediol. quam habebat Vercellis. q̃siuit an talis offendens dicat̃ offendisse Mediolanensem, ut sic non pęna incendiarii de iure cõi de qua in l. data opera. C. q acc. non pos. sed centum librarum uirtute dicti statuti tm̃ ueniat puniendus, & eam retulit Alb. ubi supra q. 66. Et qa instat plurimum in eo cui ęquiparetur bãnitus de quo fuis supra q. 4. Nõ instabo in sui allegationibus. & cõcludit ꝙ offendens non possit uti beneficio dicti statuti, qa ad hoc ut dicat̃ Mediolanensis non sufficit sola origo, sed requirit̃ ꝙ sibi non sit interdictum domiciliũ, alleg. de uer. sig. l. ꝓuinciales, & reprobat gl. ibi positam q̃ incipit duntaxat, qa ẽm ea nulla fuisset dubitatio illius l. ꝑ l. 2. & l. incola. ff. ad muni. quam dicit determinare q̃onem intelligendo ipsam ꝓut iacet. Pro hoc allegat. eo. tit. l. mun. & l. mutius. in fi. ff de uer. sig. de adop. l. in adoptionem, & de inco. l. ciues. lib. io. & sic in effectu cõc. cũ Bar. ĩ aliquo. in alio aũt tenet cõtrarium Sufficit. n. ad effectũ perdendi ciu[illegible]tem ꝙ ibi stare nõ possit. Puto in hac q. gnãli an ꝑdat ciuilitatem dicẽdum ut dcm̃ est supra in q. 5. maxime uidelicet, ꝙ quantum ꝑtinet ad sui fauorẽ ꝑdat ciuilitatem, quantum uero ad sui odinm illã nõ perdit. maxime si est ciuis origine, sunt. n. de iure gentiũ distinctæ gẽtes, & sic ciuilitates ordinatæ. ff. de iureiur. l. ex hoc iure. qđ ius supra cõclusus est talis bãnitus nõ ꝑdere. Et iõ puto in ꝓposita spãli q̃one tenendũ ꝙ si talis Mediolanẽsis bãnitus erat effectus incola Vercellis, uera sit decisio supradicta, qa statutũ odiosum nõ hñt locũ in casu mixto, ꝑ no. ĩ l. 2. de uer. obl. Si aũt non erat incola Vercellis, puto talẽ offendẽtẽ potuisse uti beneficio dicti statuti, qa illẽ sui odio remãsit mediolanẽsis, licet nõ sui fauore ut ĩ iurib. ĩ cõtrariũ allegatis. Et uide q̃ dicã in duab. ꝓximis q̃õ.

Viso quod ad sui odiũ bannitus remanet 46 ciuis. Quæro quadragesimosexto. † An possit in loco à quo est bãnitus collectari, vt sic ad numera teneat̃. vr̃. n. ꝙ sic, postq̃ subditus remanet. l. rescripto. §. fi. ff de mu. & ho. cum si. Sed dic ẽm Bar. & alios in l. inter quos. §. damni. ff. de dam. infe. ꝙ aut perdit bona, qa in fiscum transierunt, & tunc non põt collectari. Hẽt. n. fiscus res ꝓ qbus imponebatur collecta, ergo soluere nõ tenet̃, sicut nec emphyteuta cogit̃ soluere canonẽ si res emphyteutica ad dñm ꝑuenit l. 2. C. de iur. emph. Si uero in fiscum bona non ꝑuenerunt cum sit capax obligationis passiue l. tutelas. circa fi. ff. de cap. dim. põt collectari, licet fructus ex suis rebus sua culpa non ꝑcipiat, ar. eius qđ hr̃ in l. 1. C. de nat. lib. & l. dãnum qđ qs. de reg. iur. facit. ff. ad munic. l. incola. Iã primũ membrum debet intelligi, & ita credendũ est doctores intellexisse ꝑ bonis q̃ habebat tp̃e banni. Pro bonis aũt q̃ postea q̃sisset sine dubio collectari posset, quia ut dictũ est supra prox. q. ciuis siue incola remanet, ergo, &c. ut d. l. rescripto. in fi. Et hoc est uerum si illa bona nouiter acquisita sunt in territorio suę ciuitatis a qua bãnitus est. Si aũt alibi sita sunt dubiũ est ꝙ gñalr̃ in aliis non bãnitis examinat̃. uidelicet an in loco domicilii possit qs collectari ꝑ bonis alibi sitis, de quo ꝑ Bart. in l. 1. C. de mul. & in quo loco & in d. l. resc. in fi. in quo cõiter dr̃ ꝙ sic ẽt si alibi domicilium acquisierit, ut hr̃ in addi. Spec. in titu. de censi. §. nũc dicendum. uer. sed pone reg. ubi Ioan. Andr. refert decisionem quã habuit ab

Old. licet eum non nomine, vt patet in eius cõsiliis, cõs. 171. licet aũt teneat ad onera patrimonialia, ad personalia nõ tenet. ut in §. q deficiunt ſm Bal. in l. sed & mil. §. sed ign. ff. de exc. tu ꝙ ẽt eadem rõne uerum erit in muneribus mixtis, ut si dicatur ꝙ quilibet uadat cum equo. Vide supra in princ. 1. q.

47 Quadragesimoseptimo quæro, † An talis bannitus possit capi pro represaliis cõ cessis contra ciuitatem suã, & ei eius. Ista q. multa requireret q̃ huic tractatui nõ conueniunt. Et ideo ac ẽt, quia hr̃ tractatus Bart. qui cõiter hr̃, br̃ me expediens, & addens aliqua his quæ in hac qõ. dixit Bart. in l. prouinc. ff. de uerb sig. ubi conclusit capi non posse rõnib. & iurib. allegatis Concludo, ꝙ aut erat bannitus tp̃e quo iustitia fuit denegata. Et sic tp̃e quo fuit cõmissa causa concedendi rep̃salias, & capi non põt, ut ibi per Bart. quod intelligo si bona perdidit, & munera nõ subibat. Si aũt munera subibat, tunc puto idem ꝙ in sequenti membro ꝑ ea quæ not. Bart. in tract. represaliarũ, in 6. q. princ. q. 2 Si aũt tunc nõ erat bannitus cõtra ipsum poterũt exerceri qa ciuis est ad sui odiũ, ut dcm̃ fuit supra proximis qõnibus, & quia non debet ex pœna præmium reportare. l. siue hęred. ff. de neg. gest. Ceter a uide ubi supra, & per Ioã. And. in c. 1. de iniur. & dã. da. lib. 6. & in mercuria lib. in c. nõ debet, de reg. iu. eo. lib.

48 Quadragesimooctauo quęro, † An bannitus possit petere alimenta ab illis à quibus ante bannũ ali debebat, & an illi alere teneãtur, tex. uĩr quod sic, in l. munus, §. manẽte ff. de iur. do. Et ita tenet Bart. in uxore ꝙ debeat alere uirũ bãnitum in l. si cõstante, in prin. ff. sol. mat. & in filio quod debeat alere p̃rem bãnitum in l. si quis à liberis. §. 1. ff. de lib. agn. all. in auth. de inc. nup. §. si uero cõtigerit, & ibi no. in gl. q̃ dicit ꝙ alet eũ mittendo sibi necessaria, in auth. ut cũ de app. cog. §. si uero unum de p̃dictis, & idẽ tenet Ray. in p̃re, ꝙ teneatur alere filium bannitũ ꝑ d. §. si uero, & ut ipse not. in l. si quis à liberis, uers. utrũ. In contrariũ facit, qa cum sit hostis ciuitatis licitũ est cuiq; ẽt filio cũ occidere. ff. de relig. l. minime, ergo põt ei alimenta deneg. ff. de lib agn. l. nec. & ad l. Cor. de sic. l. nihil. Præterea cõtra p̃dicta, & pro hac parte, uĩ hodie casus in 10. coll. de pact. ten. & eius uiol. c. 1. ubi Bal. dicit filium non d̃re alere p̃rem bannitum, & hoc ibi esse introductum de nono. & idẽ dicit Ang. in bannito qui sit effectus hostis ciuitatis suę alias dicit primam partem uerã in præall. §. si uero, de inc. nop. uñ sumit authẽ inc. C. de inc. nup. Sed ego sto in prima opin. licet. n. bãnitus sit, nihilominus p̃r est, ut dicit tex in d. §. si uero, ꝑ hoc ff. de cap. dim. l. eas oblat. & l. legatum, & de his quæ ꝓ non scrip. ha. l. si in metallũ, cum si. Non obst. l. min. quia lex illa loqtur in parte cõtra p̃riam ueniẽte, & sic ĩ faciendo cõtra ipsã delinquentẽ, licet ergo alias deliquerit, & uenire neglexerit, ꝑ ꝙ̃ p̃ria eum hostem iudicauerit, non tñ licet filio eum interficere si cõtra patriã nõ uenit, de quo dicam infra parte prox. huius tp̃is, q. 10. Non obst. c. 1. de pace ten. qa ibi ponitur casus specialis qui ad cõsequentias trahi nõ debet l. ius singulare, & l. qđ uero contra. ff. de legib. Pro hoc qa filius tenet alere p̃rem excõicatum, ut hr̃ in c. sacris, de sent. excõ. Imò ẽt hæreticum ut no. 86. dist. non satis, & ibi firmat Arch. & Host. in sum. de temp. ord. & pro hoc facit quod hr̃ in l. qui cum uno. §. fi. ff. de re mil. & ibi Ray. dixit perillũ tex. quod filio existente in religione licet illam exire pro alendo patrem, ad quod ẽt allegat Th. de Aq. ut ipse dicit in d. uer. utrũ.

49 Quadragesimonono quæritur. † An tales banniti perdant famam, & sic an efficiãtur infames. Et hæc qõ in gñe sic formata cõsistit in plurib. Primo in cã s. ex qua causa sit damnatus. Si. n. est dãnatus extra causas famosas, de quibus hr̃ in l. 1. de inf. sine dubio non erit infamis, & ideo si dãnatur ꝑ delictum à statuto introductũ qualitercũq; sit processum, siue ꝑ accusationẽ, siue ꝑ inqsitionem nõ erit infamis. Et est rõ quia cõdẽnatus ẽ ꝑ condõnem ex stat. ut l. 1. de cond. ex lege ergo nõ est infamis. ff. de act. & obl. l. cessat. & ita refert Bar. cõsuluisse Dy. ĩ cõs. quod incipit. Ser Ioannes de Castro de rut. Quod est uerũ si delictum à statuto introductum non efficitur publicũ. Si aũt fieret publicum ſm no. per eum in l. 1. ff. de pub. iud. cũ tunc esset dãnatus publico iudicio ꝑ uiã accusationis ĩfamis erit, ut d. l. 1. ff. de his q no. infa. ſm eundẽ Bar. in l. infamẽ, de pub. iud. Secundo, si consistit in modo ꝓcedendi. s. an processum fuerit contra eũ ꝑ crimine de iure cõi infamiam irrogante per uiã accusationis, an ꝑ uiam inqsitionis, & quia si uerũ esset qđ bannitus per uiã accusationis

non esset infamis nō esset necesse an per uiā inqsitionis bānitus sit infamis examinari, & ideo incipiam ab hoc, an bānitus pro crimine de iure cōi famoso ex processu facto per uiam accusationis sit infamis, & prima uī ꝙ non, quia dānatus ꝑ contumaciam non est infamis, ut not. gl. in l. 1. C. de mo. mult. per quā quidem Doct. antiqui sic dixerunt, ut refert Guil. ī Spec. de sen. & his q̄ ipsam se. §. 1. uers. qd de istis. & Bart. in l. ictus fustium. ff. de iis q not. inf. & adducit quod grauantur ultra legē, cū ex sola cōtumacia habeātur ꝓ cōfessis, dicatur cum infamia dispēsatum, vt in §. pœna grauior. Iac. autem Butr. ut refert Bart. in d. l. ictus, disputando tenuit cōtrariū, qa cum ex forma statuti habeaī ꝓ cōfesso. Ergo oēs leges loquētes de cōfessione uera trahuntur ad hanc fictam, arg. l. 1. C. de rei uxo. ac. & ff. ad l. Falc. l. 1. §. lex Falc. sed uere confessus esset infamis, ut no. gl. in d. l. ictus. Ergo, & ficte cōfessus, sed Bar. ibi tenet contrariū. Primo, qa ex sola cōfessione qs non infamaī, qa uerba edicti nō loquuntur de cōfessione, sed de condēnato, ut l. 1. eod. ti. & non hñt locū ī cōfessio in criminalib. & cōfessus nō habeatur pro condēnato. ff. de cust. reo. l. si cōfessus. Secundo, qa ille qui damnatur ꝑ mediam personam ꝓcuratoris non est infamis, ut l. furti. §. q al. eo. tit. & tñ cōfessio procuratoris fingiī cōfessio dñi. Pro hoc qa grauatur ultra legem, ut supradcm̄ est, nec huic rōni obstat, si dicatur ipse grauatur solū in processu, ergo intellī cum infamia dispēsatū, ut hī in l. ictus fustium. quia imò ſm eū grauatur circa ꝓbōnes, ergo in cōdemnatione. Quòd intelligit esse uerū nisi sit facta executio, & talis q̄ ex gñe pœnæ irroget infamiā, ut in d. l. ictus fustium, & ita ēt consuluit Addens quod talis bannitus dicatur potius dānatus ex contumacia, q̄ ex eo ꝙ deliquerit. l. q repud. in fi. & l. Papin. §. memin. ff. de inoffic. test. & sic non sit infamis, ut patet in eius consilio quod incipit. Quęritur & in dubium reuocatur an franchinus, &c. Et hanc partē tenuit Bal. in l. 1. C. de hær. inst. & assignat debilem rōnem, de qua non curo, maxime cum aliquid in contrarium faciens nō rñdeat, & quia alibi, ut dicam. infra tenet cōtrarium. Aduertendum, ꝙ super eodē facto super quo Bar. cōsuluit, cōsuluerūt cōtrariū magnæ scientiæ uiri Io. Cal. de Boñ. & Nic de Neap. Primo præmittentes quod ubi quis condemnatus est ex contumacia ꝓ crimine famoso sine dubio infamis est infamia facti, ut not. in l. fin. C. de req. re. & per Az. in summa eod. tit. q̄ infamia repellit à dignitatibus officiis, & honorib. C. de dig. l. 2. lib. 12. ff. de sen. l. Cassius. 33. dist. laici. 81. dist. tātis Dañ. de acc. c. oṗs, de test. c. ꝑterea, cum si. quæ loquuntur de infamia facti, & quod not. Dyn. in regula pen. lib. 6. omiserunt allegare gl. ff. de inf. l. 1. & C. eod. titu. l. nulla. Quod autē ēt sit infamis infamia iuris sic ostendunt. Statutum prædcm̄ quod facit contumacem hēri ꝓ confesso alterat formam procedendi contra contumacē, & nouam formam ꝓbōnis contra delinquentem inducit, qa uult cōtumacē hēri pro confesso, nullo ergo alio statuto cauetur qđ cōdēnatus modo, & forma prædictis sit imfamis, ergo restat ꝙ dānatus est de crimine famoso, & sic infamis, qa sic uerba ꝑtoris loquuntur in d. l. 1. nec obst. qđ cōtra contumacē noua forma iudicaī cum de iure bona dīent annotari. l. 1. ff. de req. re. quia rñdetur qđ nouus modus ꝓcedendi effectum insurgentē ex condēnatione non alterat. ff. de pub. iud. l. ordo, qđ esse uerū probauerūt ēt per deductionem ab absurdum. Cum. n. quasi oēs modi procedendi sint alteri, ut patet per l. 1, & 2. C. ut intra cer. tem. & per l. fin. C. de acc. & C. qui acc. non poss. l. qui crimen, si diceretur ꝑꝑ alterationem processus & ordinis cessare infamiam, nunq̄ aliquo publico iudicio damnatus esset infamis qđ esset absurdū. Non obst. ꝙ grauetur in ꝓbōnibus quia grauatur in processu, non in snīa. Hanc ēt partē tenet Alb. Pap. ut refert Guil. in præall. uer. quid de istis, ubi allegat rōnem absurditatis ꝑdictā, & ad l. 1. C. de mo. mult. rñdet ꝙ loquitur in illis qui damnatur ex crimine non famoso, & non ordinarie, sed extra ordinem imponitur multa applicanda fisco, hanc ēt partem tenet Bal. referens disputationē Iac. de But. ī rep. l. cū mul. ff sol. mat. & ibi ultra ꝑdicta all. l. fin. ubi pu. edu. de. ubi ſm eum dī ꝙ snīa lata contra absentem infamat. Et hanc partem ueram credo non ex ui cōfessionis. qa cōfessus nō est infamis, nisi cōfiteatur trāsigendo, ut l. qm̄, de inf. & nisi fuerit cōfessus in iudicio aliquid qđ à seipso sine snīa infamat, ut hī in d. l. 1. de his q no. inf. qđ non dixit Bart. in d. l. infamē de pub. iud. facit l. furti. §. 1. ff. de his q not. inf. q̄ intelligo de inf. iuris. Infamiā. n. facti incurrit

quis

quis ex sola confessione s̃m Inn. in c. per inquisitionem.de elec.sed ex ui snię, est.n.dãnatus famoso crimine ergo,&c.ut d.l.1. & est casus in d.l.ordo.Hoc esse uerũ sic ostẽdo de iure cõi ẽt ubi pœna imponitur ultra relegationẽ, sunt certi casus in q̃bus damnatur absentes,& in eos cõtumaces fertur snĩa l.in lege Corn. uer. & quid de hoc, ad l. Corn. de sic.C.de pœnis l.ne diu, & in extraua. q sint rebelles. Dicemus ne illis in casibusabsẽtes dãnatos nõ esse infames.Certe nõ per gñalẽ rõnem,dictę l.1.de his q not.inf. ad rõnẽ Bar. ex prædictis patet rñsum præterq̃ ad rõnem factam p § q alieno.quæ nihil facit, nam l. 1.eo.tit.in speciebus de quibus loquit̃. §.qui alieno.loquit̃ in eo q condemnat̃ suo nomine,sed pcurator est ille q cõdemnatur.& nõ est dñs,ergo dñs non est infamis.Procurator etiam non infamatur,quia non suo nomine damnatur. Ibi ergo licet confessio procuratoris dicatur confessio dñi, non tñ damnatur dñs,ut l.1.de senten.In proposita autẽ q̃stione damnatur ipse accusatus, ergo uerificatis in eo uerbis legis.i. infamis est ut d.l.1. §.lex falci.cũ simi.Bannitus ergo p uiã accusationis infamis est ẽt infamia iuris, si bannitus est ex cã de iure famosa.Et si aliud diceretur facilior esset uia fugiẽdi infamiam nõ comparendo,& posteacõdẽnatus sine bãnũ soluendo quã illa uia q̃ datur in l.si reus. de proc. Ad l.1.C.de modo mulc.& ad suã glo. rñdet ut supra. Vel rñde quod ibi loquitur de bannitis s̃m l.1.de requi. re. qui non hñr pro confessis, & non sunt diffinitiue damnati,sed interlocutorie, & sic non infamantur.l.quid ergo.§.quantũ.ff.de inf. & ita intelligebat illã Old. ut refert Ray. C.de susp. tu.l.fi.in addi. sup Cyn. ad rationem ultimã Bart. per l. quirepudiantis rñde quod illud est uerũ quantum ad piudcium tertii.Quantũ uero ad suum idem operãt ficta cõfessio per contumaciam introducta quod operet̃ uera. sed Bart.met qui in suo consi. c. quod incipit,à do.Cyn.de Bononia,dicit q talis ficta confessio ita ualidat inordinatum processum sicut uera per l.si confessus. ff. de cust. reo.& adde quæ dicam infra in q.53.

50 Sed iuxta prædicta 50.quærit̃.†An idem sit bannitus per uiã inq̃sitionis. In hoc primo gl.in l.3.§ præterea.ff.de susp.tut. tenet quod damnatus ex inquisitione non est infamis,quod ẽt tenuit ibi Dy. & ita ẽt cõsuluit per l.1.C.si tut.non gest̃.idẽ ẽt not. per gl.in l.fi.C.de susp.tut.& Cyn.ibi, idẽ tenet Guil. in pdicto uers.quid de istis alleg.supra prox. qõ refert opinio. & licet non uideatur eligere tñ ex ordine referendi vr̃ tenere contrarium.Nam si diceremus nõ infamari, sequeret̃ quod nullus hodie esset infamis.Cum ordo sit mutatus, ut ff.de pœn. l.hodie.& d.l. ordo. de publ.iud.quæ fuit opin. Alb. Pap. Idem etiã tenuerunt Oldr.& An. de pisis.Primo eadem rõne.Secundo,quia debet attendi causa pp quam fit remotio, & ideo sequitur quod aliqñ infamatur. ff. de susp.tut.l. hæc enim.Item,& tertio per l. ictus, de his qui not.inf.ubi proceditur extra ordinem, & tñ infamatur.Quarto quia mitius agitur cum homine non ministro legis,quam cum ministro legis ut l.Celsus.ff.de arb.sed accusator nõ est minister. Et tñ quis infamatur per accusationem,damnatus ergo fortius si damnat̃ per inquisitionem,& sic per causam agitatam cum legis ministro. Et sic tenebat gl.prædictum esse ueram qñ remotio fit ex causa non infamatoria. Ad l.1.C.si tut.non gess̃. Rñdet quod ibi nõ fuerat remotus, sed alius adiũctus. Ray. aũt in d.§.pterea in suis reportationibus tenet gl. & idẽ in l.fi.& in §. pterea. dicit se cõsuluisse notarium dãnatũ de falso ex inq̃sitione nõ esse infamẽ sequendo Dyn.in l.cessat. ff.de actio. & obl. Sed ad cõtraria nõ rñdet.In additionibus aũt super Cyn.in d.l.ult. primo refert rõnem Oldr. & deinde rñdet.Ad l.hæc.n. respõdet q ibi non infamat snĩa,sed genus penę. Ad l.ordo, rñdet quod ibi non mutatur substantia, quia remanet accusatio.sed mutantur certæ qualitates,quod secus est quãdo p inquisitionẽ proceditur.Ad rationẽ respõdet,q utrobiq; inspicitur snĩa ex quo debet infamia irrogari.l.athletas.§.fi. de his qui not. inf. Et concludit gl.pdictam saluari posse,dixit tamẽ se consuluisse s̃m opin.Oldr.cuius contrarium dixit in d.§.præterea.ubi in ultimis reportationibus dixit expresse non esse infamem ex inquisitione damnatum, fundamentum faciens,qa iudex q inquirit fundat se ex statuto,& sic condõne ex lege,ergo non est infamis,ut d.l.cessat,quæ rõ etiã si uera esset nõ est uniuersalis per not. in l. 2. §. si publico. ff.de adult Bald.in d.l.fi.de susp.tut. simpliciter refert gl. Bart.not.in l.infamam.& concludit quod ubi iudex inquirit uirtute arbitrii

bitrii sibi cōcessi aliter q̄ ex ui publici iudici. Exemplū in l.nullū. C.de testi. & tunc damnatus nō sit infamis. Damnauit.n. quia aures iudicis offendit non l. Corn. de falsis. Nō ergo dānat̄ publico iudicio nec aliquo crimine de cōtētis in l.1.ergo nō est infamia, ut d.l.infamem. Si uero inquirit directo sup publico iudicio, & sic inquisitio succedit in locum directæ accusationis, & tunc dānatus est infamis alleg. l.athletas.§.calūniator. ubi est speciale in parte qđ non infa nat̄,ergo in aliis induci͂t infamia. Item qa ei cōueniunt uerba dictæ legis. Est.n. damnatus famoso iudicio, ergo &c. maxime qa inqsitio succedit in locū accusationis. l.2.§. si publ.de adult. & idem sequit̄ ibi Ang. hanc partē credo de iure ueriorē, tum qa cum statutū deferat potentiam inqrendi per uerba ad iudicē relata non orit̄ cōditio ex statuto, sed iudicis offm̄ nobile p not.ī l.soror.C.de colla. & p Doct. maxime Bar.in l.1.de cōd.ex lege. At ēt quia in omnibus præterquam inscriptione inquisitio succedit in locum accusationis, hinc est qđ dr̄ postq̄ inqsitio est effecta remediū ordinarium non tollit̄ per superuenientē accusatio,ut hr̄ per Bart.in §. si publico, & in l.si maritus.§.1 eo.tit. Sit ergo cōclusio qđ damnatus ex crimine famoso siue p uiā accusationis ēt ex contumacia quæ hr̄ pro confessione bannitus efficitur infamis infamia iuris, qđ ēt tenuerunt Ioan. Cald. & Nic. de Neap. de qbus dixi supra 1. q. rn̄dentes ad l.1.si tut.non gef.duobus modis. Vno qđ speciale est in patrono. Alio qđ loquat̄ qn̄ iudex inqrit ex eo qđ tutor corā eo deliquit. Et sic aures suas offendit,arg.d.l.nullū,& sic effectiue in hoc concordauerunt cum Bart.

51 Quinquagesimoprimo queritur. † Titius notarius fuit bānitus p famoso crimine an possit instr̄a conficere. Si teneret opin. Bart. quod bannitus non esset infamis hæc qō esset sopita. Nulla.n. ratione uideret̄ dicendū q non posset, cum uiuens notarius ex offō non ex auctoritate remaneret. Sed qa supra dixi eum esse infamem, restat qō quam in condemnato format Bart. in l. ead. §. hac l. ff.ad l.Iul.repet. In quo ēt consuluit, ut patet in cons. 174. quod incipit, Ser Ioannes de Castro, de Rut. Cuius uerba quia sunt latiora quā ea que posuit ī l. eadē hic inserere curaui. Dicit.n. q tali infamia iure officium notarii non est interdictum, imò pōt instr̄a conficere. probat̄ primo per l. si aliquis. C. de susp. & Arch. lib. 10. ubi exp̄sse dr̄ q non pōt exercere offm̄ illud in quo deliqt. Aliud autem offm̄ exercere non reperitur prohibitum. Secundo. probat̄ per l.si quis ex argen: §.1. de æden. ubi ille qui est alias humilis, & deploratus edit rationes,& fidem faciūt. Et gl.quę est ibi,quæ nō dicit notario nō credi, &c. loqtur qn̄ deliquit in officio qđ fuit in pposito,ergo,&c. Tertio probat̄. Certum est q hęretici sunt infames ipso iure ut. C. de hær.authe.gazaros,& not. C.de sum.Trin.l.1.in fi. Sed cōstat q offm̄ tabellionatus īter dr̄ hæretico, demum cum p annum steterit in excōicatione,ut C.de hær. authen. credentes. Ex quo colligitur quod infamis pōt conficere instr̄a,ut in hæretico ante annum Itē speciale est in hæretico post annū,ergo, &c. Et illud ideo quia licet sit infamis non tamē deliquit in officio. Quarto, probat̄ per similitudinem iudicis ordinarii. Nam licet sit infamis,tn̄ gesta coram eo ualent, nec cōtra eū pōt opponi talis exceptio, nisi forte in offō deliquerit,& pp fuit eo priuatus.ff. de senato l.2.de iud.l.cū prætor.ad l.Iul. repet. l. eadem.§. hac lege. Et hoc not. expresse p Inn. in c.cū sup abbatia,in gl.magna.in uers.ī ordinariis uero, de off.ord.ita in pposito licet sit infamis nō tn̄ est ex delicto cōmisso ī officio,& ab offō non est remotus. Et sic ualēt gesta p eū. Plus ēt tenet Spec quod ēt si falsum instr̄m fecerit non uitiantur alia instr̄a per eum facta nisi per sn̄iam ab officio sit remotus de instr. edic.§.restat. uers. quid si tabellio. Quinto, restat ut rn̄deatur quibusdā oppositionib. ex qbus ista decisio apparebit clarior. Primo, infamis non pōt esse testis, ergo nec īstrumēta facere l.domitius. de testa. Rn̄deo qđ hoc argm̄ non procedit. Nā qdā repellunt̄ à testimonio q non repellunt à cōfectione īstrumēti,ut ī patre,& filio emācipato qui non pn̄t inuicem testificari. C.de testi. l.parētes. Tn̄ pater pro eo filio,& econuerso potest publicū instrumētū conficere.l.impuberē.ff de fal.& not.per Dy.in l.qđ dicimus. de auct.tut. Et est rō,qa instrumētū nō nitit̄ sola auctoritate notarii,sed ibi sunt etiam testes. Testimonium aūt nititur sola auctoritate testis. Facit quod not. in d.l. parentes Præterea hic notarius iurauit primo offm̄ q̄ esset infamis,& postea fuit rogatus, sed si testis prius iurauit, & postea efficitur infamis

mis deinde deponit forte ualet eius dictum, quia tps iuri debet inspici,ut l.si qn.C.de testib. Facit quod not.in Spec.de teste,§.1.uer. quid si testis. ergo in proposito debet ualere instrm. Itē posset obiici qđ infamia repellit à dignitate .C. de dign. l.2.& l. quot. & ibi not.quod ipso iure repellit, ergo hic ab offō notariæ. Sed rñdeo quod hoc offm notariæ non est dignitas, sed munus quoddam ita nota.C.qui mil.non pos.l.fin.in gl.1.lib.10. Facit eodem lib. de decur. l.uniuersis, & qđ ibi no. & eod. lib. si seruus, aut liber ad decur.off.asp.l.2.fateor tñ quod sunt quidam notarii qui hñt dignitatem, ut notarius sacri palatii. C. de mand. princ.l. 1.Si non est dignitas ergo infamia non repellit instit. de except. §.fin.& sic partes sua sponte pñt eū assumere in notarium, sicut in arbitrum. ff. de arb.l.pedius.Præterea non est uerū quod infamia repellat à dignitate ipso iure nisi in quibusdam grauibus delictis, ut not. ꝑ Inn. de exces. prę l. c. inter dil. & de illis debet intelligi gl. in d.l.quoties. Hæc in d.cons.Bart. Sed in d.l.eadem dicit hoc esse uerū maxime qñ offm notarię publice exercuit per tpa po sito quod esset infamis per l.Barbarius, & ꝑ id quod not in Spec.de iud.deleg. §.excipit, uers.item quod est periurus.& infamis, qđ in d.cons.dixit not.ꝑ gl.in auth. de tabell. §. pen.in gl.quæ incipit,hic est arg.in fi gl.& ꝑ Guil.in præalleg.uer qđ si tabellio.in §.rest. instr.edi.dicit etiam in d.l.eadem, idem esse, siue deliquerit in officio tabellionatus, siue extra per dictas rōnes,licet Inn.dixerit cōtrarium in cap fraternitatis de hęr.ſm eum.Est ergo conclusio sua quod notarius infamis non perdat offm notariæ nisi illud offm habeat dignitatem,uel nisi sit publicum offm, puta notarii ad bancum iuris,ipse addidit in l.ead.ꝑ not in l.3 §.miles,de his qui not.inf. Hæc qō est mihi ualde dubia. paris enim potentiæ,sunt instrm,& testes.l.in exercendis, de fide instr. Sed testimonio testis īfamis nō creditur, ergo instrō quod est testimonium notarii infamis credi non debet Nec ualet rñsio,quod testis testificetur altera parte inuit. & notarius uero à partibus assumatur, quia illud uerum qñ aliter cōstaret eū fuisse à partibus assumptum. Si aūt non cōstat aliunde nisi ex ipsius instrī īspectione, ut quia dixit publicaui, uel rogatus fui,ſm Bar,in l. sciendū,de uerb.oblig.ubi allegat iura. Non est alia ratio, quam sit in teste. Præterea negari non potest tabellionatum esse offm publicum,ut l.gñali.C.de tabell. ergo à tali officio debet remoueri, quia infamibus publica officia interdñr,ut d.l.miles.Huic tñ rōni supra rñsum est,licet tñ sit dubitabilis adeo,ꝙ tutius sit alium adhibere ad confectionem instrorū, tñ auctoritatibus ṗdictorū, & aliorum de quibus infra dicetur inhærens con. cludo,ꝙ aut notarius est damnatus, siue bā. nitus ex crimine extra offm notariæ cōmisso,& ualent ab eo instra confecta tam uete. ra,quam noua per rationes supra tactas officia aūt notarius extra publicationē instrorū pertinentia si sunt hñtia dignitatē, uel sunt publica exercere non potest.Si uero est damnatus,uel bannitus ex delicto cōmisso in officio notarię,puta qa fecit instrumētū falsū. Tunc quicquid dixerit Bar.in d.l.si aliquid, & Bald.in l.si quis ex argentariis.§.1.aut est simpliciter dānatus, & ualēt instrumēta per eū postea confecta,arg.l.3.§. quæsitū. ff. de suspec.tut.donec exauctoratus,siue priuatus non fuerit, ut d.l. si aliquid. Et ita loquitur dcm Innoc.in cap.fraternit.& tenet Odofr. in d.l.si quis ex arg §.1.& ita reperitur alia uide Bart.cōsuluisse. Intelligitaūt exauctorari si illud exp̄sse dicit in snīa.Si autem pronūciatur ꝙ debeat abradi de matricula, tūc nō dicit exauctoratus donec abradatur ſm Bar. in d.§.miles,quod intelligo nisi in snīa dictū fuerit ꝙ ex tunc habeatur pro raso ſm not. per eundem in l.emptor.§.Lucius,ff.de pac. Duo tñ notanda sunt,ꝙ ēt rasus de matricula,& priuatus ꝑ īstrumētis ante cōfectis subditus est ei cui ante rasurā subditus erat. ff. de eden.l.prætor.§.is etiam, & ibi per Bald. qui allegat no.in l.hæ demum. ff. de op. lib. Secundum quod si talis priuatio est incognita ualēt eius instrumēta postea cōfecta ꝑ d. gl.not.in auth.de tab.§.pen.& ex ṗdictis patet ꝙ ubicunq; infamia eū repellit ubicūq; sit talis bannitus,talis infamia suum operaē effectum, licet quo ad alia non semper priuatus uirtute banni in omni loco priuatus intelligaē,de quo dic ut habeē in add. Spec.ī sæpius.alleg.§.sequitur, uersic. quid si qs de accus.in suarū addit.præalleg.uersi.felicis.& aliqua dicta fuerunt supra hac eadem parte, quæst.17.& adde quod not. Bald.in l. 2. C. de manumiss.uindict.

Viso an possit instra cōficere. Quærit q̄nquagesi-

52 quagesimosecundo an bannitus possit facere testm. & sic an ex banno pdat testamenti factionem quam ante habebat. In hac quæst. Alb. Galioti in ti. de testam. uers. pone quod bannitus dixit ꝙ aut erat bannitus ex causa ob quam debebat deportari, aut ob aliam. Primo casu non possit testari. Secunda sic, arg. ff de his qui notan. inf. l. quid ergo. §. fi. iuncta gl. l. 1. C. de crim. stel. Et idem tenet Guil. in Spec. de instru. edi. §. compendiosæ. uers. qđ de bannito. Dyn. uero ut refert Bar. in l. eius qui. ff. de testa. dixit ꝙ aut perdebat bona, aut, non ut primo casu non posset testari, secundo sic p not. in sępissime alle. §. re legati. ipse aũt Bar. ibi, & in disputatione sua sæpius allegata, conclusit, ꝙ aut vult testari, ẽm statuta suę ciuitatis à qua bãnitus est, & nõ põt, qa illa iura pdidit, ut supra dcm̃ est aut ẽm ius cõe, & testari põt, quia ius illud non perdidit. Allegat ẽt Iac. de Are. in l. ex facto. §. ex facto, ad Trebel. & ita cõiter tenet, & uide etiam Bald. in l. 1. de hæred. inst. & ad de quæ dicam in duabus seq. q.

53 Sed circa idem quæro 53. loco. † Statuto cauetur, ꝙ contumax habeatur pro cõfesso, & possit cõdemnari ac si esset præsens, & cõ fessus, & snĩa in eo lata habeat perinde ac si lata esset in præsentem. An tũc talis bãnitus poterit testari. & ur quod non, qñ bannitur ad mortem Si n. esset lata in psentem statim efficeretur seruus poenę. l. q ultimo. ff. de pęnis & l. qs filio exhæredato. §. irritum. & §. seq. ff. de iniust. testã. Et sic nõ posset testari ut ibi ẽt si aufugeret, ut hr per Bart. in l cunctos populos. C. de sum. Trin. & p Bald in l. 1. de hæred. inst. Ergo nec nunc tali æqparatione facta à statuto. l. 1. de lega. 1. Sed Bald. in d. l. 1. de hær. inst. iuxta finem in uers. sed qd si statutũ, determinat cõtrarium, qa talis dispositio non operat nisi respectu eorũ quę cõtinentur in condẽnatione sine banno. Nã cũ cõtumacia sit causa confessionis, & sic ex uno supposito inferat aliud ualde diuersum ab ipso ergo hęc est fictio q̃ nõ operatur nisi effectus expssos à lege introducẽte fictionẽ, ut C. de fide instr. l. 3. & l. fi. & ff. de iur. fis. l. 2. §. diuus. & l. eius q delatorẽ. restrĩgitur ergo cõfessio ficta solũ quo ad effectũ cõtumacię de cuius natura est nõ ptinere nisi quatenus lex perimit uel iudex disponit, ut not. ff. si qs ius dicen non obtem. l. 1. §. fi. sed eius salua pace dicta iura nihil faciunt. Loquunt. n. qñ lex specialiter disponit contumaciã, puniẽdo tunc. n. ultra pęnam in l. expressam cõtumacia grauari non potest, at in proposito statutum pdictum disponit ulterius. s. gñaliter statuendo quod snĩa habeatur perinde ac si lata esset contra præsentem. ergo perinde est ac si particulariter omnes effectus snĩæ latæ in præsentem exprimeret. l. omnes. C. de præscr. 30. anno l. si duo de administr. tut. cũ similibus, & d. l. 1. de lega. 1. Erit ergo tunc bannitus seruus poenæ, quia sic esset præsentialiter condemnatus. Rñ. n. dictio perinde, ad omnes qualitates refertur l. à filio. §. pater. de alim. lega. nisi esset aliud statutum qđ talem gñalitatem restringere, ut l. sacrilegii. §. is aũt. & ibi concordat. ff. ad l. Iul. pecul. & ita in simili concludit Bart. in l. 1. in princ. ff. de recep. quod maxime uerum est quia in his quæ sunt iuris, ut quem esse ciuem quem esse seruum, & similibus, uerbũ habeat, à statuto introductũ inducit ueritatẽ non fictionem ẽm not. in l. maritus. §. legis. ff. de adul. & latius in l. si is qui pro emptore. Intelligitur ergo tunc seruus poenæ, & sic testari non poterit. Aut ergo statutũ simpliciter disponit qđ possit condemnari, & in banno poni ac si p cõfessionẽ de maleficio cõstaret, & nõ efficit seruus pęnæ. Nec obstat si dicat lex q ultimo loquit in dãnato ad mortẽ. Ergo, & bãnitus q ad mortẽ dãnatus est erit seruus poenæ, qa in eo uerificãtur verba legis sicut dixi supra in q. 48. circa uerificationem uerborũ. l. 1. de his qui not. inf. quia non est ita. Bannitus. n. non est damnatus ad mortẽ nisi peruenit infortiam cõis. & ideo ex solo banno nõ uerificatur dispositio legis qui ultimo. Si uero statutum æquiparat snĩam banni snĩæ latæ in præsentem dicendum est ut supra effici seruum pęnæ. Pro qua decisione facit qđ etiam secundum Bal. dicam statim in seq. q.

Quinquagesimoquarto circa idẽ quæro. 54 † An in casu ꝙ bannitus põt testari quod si moriť anteq̃ capiatur à iudice, & fiat executio habet effectum testm̃. Si capiatur. & bannum mittitur executioni qa interficitur, an tunc testm̃ irritetur. Si dicimus ex snĩa non effici seruum, sine dubio ipsa executio seruũ non faciat, cum. n. ipsa executio non dicatur facta, nisi eo mortuo, ergo liber mortuus eũ not. in l. fin. C. de conditio. inst. & de manumiss. testam. l. qui duos. Non. n. scio iure cautum qđ ipsa executio effectum seruituti

inducat,

aducat, sed ipsa cõ demnatio, ut d.l qui ultimo, cũ cõcordantiis, & l si qs filio exhæredato. §. pen. ibi non cũ assumptus est &c. ff de iniusto testa. Contrariũ tñ determinat Bald. in l. eius qui. ff. de testa. per not. in l. 1. §. exigit. ff. de bon. poss. s̃m tab. & latius in l. 1. C. de hęred. inst. in uers. nunquid isti ex banniti, quia eo ipso quod capiunt̃ serui efficiuntur, & efficientur serui pœnæ non capientium. ff. de c. l. mulier inops. Quod credo uerum, & ex ratio. quia tunc uerificãtur uerba cõ dõnis appositæ in snĩa, quia in fortiã peruenit, & sic tunc dr̃ damnatus ad mortem, & per cõns uerificãtur uerba l. qui ult. præalleg. & facit clemẽtina pastoralis, de re iud. ubi ponitur talis forma, & quod no. per Iac. de Belu. in disputatione quam posuit in l. 1. C. ubi de crim. agi oportet.

55 Quinquegesimoquinto quæro.† Statuto ẽt ultra prædicta cauetur, qđ bannitus in persona non possit capere hæreditatẽ ex testõ uel abintestato. Titius fuit bãnitus in mille. Et sic quo tempore in fortiã cõis peruenerit, & dicta mille intra decem dies tunc proxime sequẽtes nõ soluerit, ex tũc debeat decapitari, fuit dictus Titius interim institutus, & hæreditatẽ adiuit. Quærit̃ in gñe an tenuerit dicta additio an nõ, & sic deueniat ad cõiũctos substitutos uel ab ĩtestato ueniẽtes testatori. In hac q̃st. Bald. in l. 1. de hæred. inst. sic dicit, & uĩ qđ non tenuerit aditio cum ei sit implicitus status cõdẽnationis ꝑsonalis. ff si ex noxali caus. agat̃ l. fi. In cõtrariũ uĩ, quia in his quæ ex tꝑe initium sumunt s̃m illud tp̃s iudicamus. ff. de testa. mil. l. Titius. & pe. l. 1. & de noxa. l. in delictis. §. si extraneus. Solu. uidet̃ dicendum, quod ex euentu pendeat. Nam aut non uenit fortiam cõis, uel uenit, & soluit, & tunc cum effectu residebat hæres. Aut uenit, & nõ soluit, sic decapitatus est, & tũc retro fingat̃ nõ successisse, qa cõdõnes q̃ implent̃ ꝑ negationẽ esse fingunt̃ retro, arg. ff. de manumis. testa. l. neratius, sed uerius uĩ quod ualeat medio tꝑe factũ inspecta eius cõdõne, tunc uigẽti, arg. not. ff. de his qui not. inf. l. furti. §. 1. & de statu lib. l. statu liberi à cęteris, in princ. Hanc decisio. credo uerum. Non. n. erat damnatus in persona ante capturam, ut dictum est, ergo uendicauit sibi locum statutum tꝑe delatæ hæreditatis, pro hoc, quia conditio conditionem non recipit. l. eum qui. §. fi. ff. de acq. hær. Facit. ff. de stip. seruo. l. usufr. & l. si minor. de ser. expor. & quod pro illarum salutione hr̃ in l. si filius. in princ. ff. de uerb. obl.

56 Quinquagesimosexto quærit̃. † Sempronius fuit bannitus de ciuitate Florentiæ, & eius comitatu. Et eo tꝑe ciuitas Pisarũ non erat florentinorũ, & ideo ibi habitabat, ciuitas illa fuit effecta de comitatu Florentiæ. Quęrit̃ an ibi possit habitare. An uero dicat̃ ẽt ab illa ciuitate bannitus. Et qđ possit ibi habitare facit qđ dcm̃ est supra q. 18. s. an in cõfiscatione bonorũ ueniãt futura, ubi dcm̃ fuit quod non. Item facit, quia snĩa intelligitur lata de eo comitatu præsenti nõ de futuro. l. si ita. ff. de auro, & argen. lega. Verba. n. snĩæ nõ extenduntur l. si patronus testõ. §. si qs cum esset. ff. de bonus lib. In contrarium facit quia augmentũ assumit naturã eius cui adiũgitur, & illius iuris fit, lege ẽt. C. de iure dotiũ, & ita referente Cyn. in d. l. ẽt determinauit Ricar. Malũ pro quo adducit. l. pupillus. §. territoriũ, de uerb. sign. & l. quoties. §. fi. de adm. tut. cum multis simi. Finaliter distinguit remittens ad Guil. in l. si conuenerit. ff. si nuda. ff. de pign. act. qđ aut locus adiũctus est ita unitus ut sub una cõsuetudine sit, & tũc nõ possit ibi stare. Aut nõ est ita adiũctus, ut una cõsuetudine uiuat. Et tũc possit ibi habitare. l. Seio. §. tyranæ. ff. de fun. in. str. Et qa res trãsit cũ sua cã, ut d. §. si nuda. Certe si recte intueatur qõ Cy. se hẽt, an statuto dictante qđ bannitus non possit stare postea in loco post bãnũ effecto de districtu. Quæ qõ meo iudicio parum hẽt dubitationis, qa supponitur locũ esse effectũ de districtu, & ideo cũ statutum semꝑ loquatur ibi habitare nõ poterit l. arriani. C. de hæt. Est em̃ bãnitus, & ille locus est de districtu, & sic cõueniũt uerba, ergo eius dispositio locũ habet cũ mẽs in nullo discrepet. l. 1. §. si is q na uem. ff. de exerc. cũ si. Sed difficultas est in dignoscendo qñ locus sit factus de districtu, ut sic sub statuto cõprehendatur In quo sciẽdũ est ꝙ territoria diuersimode iudicãtur, & nominantur. Qñque. n. appellãtur prouincia, ut Tuscia Lõbardia, & si C. de off. rec. prouin. ꝑ totum & ff. de off. præsi. l. 3. & l. illicitas. §. q uniuersas. ff. de off. præsi. Et iste pñt uniri & diuidi. Quo casu uidendum esset, an bannitus in una facta unione esset bannitus ex alia. Et tunc crederẽ inspicienda esse unionis uerba. Et de his unione, & separatione hr̃

in l.si ea.ff.de assessor.& extra in c.1.ne sede uac.& C.de metrop. beri.l.1. & ibi per Bart. Qñque uero non dr̃ prouincia,sed territoriũ alicuius. Et istud nomen pōt plures prouincias cōtinere,unicunq;.n.pōt terrere,territoriũ eius dicitur l.pupillus.§ territoriũ. ff.de uerb.sign.& tunc si statutum loquit ꝙ non possit stare in territorio, licet non sit locus eiusdem prouincię si tñ ibi dñs uel ciuitas statuens habet ius terrendi, ibi stare non poterit ut supra. Qñq; territorium unius non distinguit simpliciter ꝑ nomẽ territorii,sed alia nomina significãtin statuto.Interdum.n. dr̃,ꝙ nō possit stare intra terminos de hoc dic,ut l.curiales.C.de decu.lib.10.Interdum qđ non possit stare intra ꝑtinentias,& tũc q̃ contineatur uide extra de rest.spol.ca.cũ ad sedem.& de fide instr.c.inter dilectos.Quãdo quæ appellatur curia, & tunc multis modis sumitur. Aliqñ n.sumitur pro loco in quo ius redditur.l.pen.ff.de iust.& iur. Qñque ꝑ parte ciuitatis,ut l.2.in princ. ff.de orig.iur. Qñque sumitur pro ꝑsonis.ut in curia Romana.Est.n.ẽm Oldr.cons.212.corpus reprę sentatum,& multorum maiorum congregatione collectum.ff.de fideius l. mortuo ibi sicut municipalis curia.q.ex cau.maio.l.ergo in fi.de quo corpore loquit.l. rerũ mixtura. ff.de usuc.& de iu.l.proponebatur, ẽm eum. Qñque pro territorio siue comitatu alicuius ciuitatis uel castri,ut in ca.1.de capi.qui cur.uend.collatio.10.& tunc similiter inspici debet dispositio super qua tale uerbum profertur. Bannitus. n. de curia. iudicis non intelligere? bannitus nisi de loco in quo ius redditur. & eodem modo si ciuitas esset distincta per curias,ut d.l.2.de orig.iur. bannitus ab unius curiæ iudicæ,ut non posset stare in curia sua non intelligeret bannitus ab aliis curii. Aliqñ uero appellatur diœcesis, & de hoc in c.significante.& ca.Rodulphus. de rescrip.Qñque nominatur comitatus. & hoc hr̃.C.qñ imper.inter pu.& ui.l.1. in auth.qua in prouincia.C.ubi de crim.ag.opor. & 24.q.8.c.si uobis.Interdum dr̃ districtus. 10.colla.quib.mo.feu.amit.ca.1.in clem.ne Romani.de elect.insti.de action. §.rursus.& not.ꝑ gl.94.dist.c.ꝑuinciæ.& in c.ut animarum,de cōst.lib.6.& C.ubi de pos.agi oportet.l.1.& differunt hæc duo ultima nomina ẽm Bal.quia comitatus dicitur qñ nō habet separatum iudicatum,districtus qñ hẽt separatum iudicatum, sicut dicimus in coloniis q̃ non erãt sub præside,licet essent de ꝑuincia,sed habebãt diuersum iudicem,ita dicit ipse in l.1.§.cũ urbẽ.ff.de off ꝑſe. urb. Cuius contrarium ur̃ tenere gl.in l.1.ff.de censi.ubi dicitur Coloniam,& comitatũ idẽ esse.& al leg.l.eius.§.si quis.ff.ad munic. Sed male dicit illa gl.Nam ẽm quod ibi not.Iac.de Are. & bene Colonia erat indicata ꝑ se nō subiacens ꝑſidi uel ꝓconsuli in cuius prouincia erat sed habebat propriumiudice,ut correctorem uel comitem de quibus fit mentio in l. ex oĩbus.ff.de off.ꝑſid.& in auth.ut iud.sine quoquo suffrag §.hæc aũt col.2.est ergo diuersi significatus districtus a comitatu, lege si idem.C.de codicil.& magis subiacet comitatus quam districtus ẽm Bald.licet gl.aliter dixerit in d.c. prouinciæ, & ideo qui ex forma statuti siue banni non poterit stare in comitatu poterit stare in districtu,sed non ecõuerso,arg.ff.de interd.& releg. l. relegatorũ. §.fin.cum simi.Sed aduertendum est quod ista noĩa apposita territorio ponunt ad beneplacitũ.Interdũ nanq; efficit territorium certũ de comitatu.& tñ regit in diuersis legibus & iudicibus,interdum regit eisdem legibus sed diuersis iudicibus.Qñque ẽt eisdem legibus,& iudicibus,& ꝑpea in proposita quæstione debemus inspicere cõem usum loquẽdi in loco statuẽtiũ.l.Labeo. de suppellecti. lega.l.lib.§.quid ergo,de lega.3.l. tugurii.de de uerb.sign.cum simi. Si igitur statutum loquit quod banitus nō possit stare in comitatu,& ciuitas Pisarum sit effecta de comitatu ex forma statutorũ florẽtinorũ licet reseruata sint sua statuta,bãniti de ciuitate Florẽtię & eius comitatu ibi habitare nō poterũt ꝑ d.l.Arriani. Ad qđ faciũt not. ꝑ Io.Andr.in addit.Spec.de treg.& pace suꝑ rubr.Non obstant in cõtrariũ allegatã,qa illa iura loquũtur in uerbis sñıæ q̃ non trahuntur ad futura. Sed qō nostra loquitur in statuto quod semper loquitur,ut ibi,& hr̃ in l.1.ff de conditio.& leg.ꝑ Doct. Si uero statutũ nihil diceret,sed bannũ tm̃ banniret eũ a ciuitate, & comitatu,crederẽ nō intelligi nisi de comitatu q tũc erat ꝑdicta iura.& l.3.de off. præsi.& l.fi.de iurisd.omn.iud.Et quod notatur. ꝑ Batt.in l.certa forma.C.de iure. fis.lib.10. & ꝑ id ꝙ dictum fuit supra hac eadẽ parte 18.q.Et ex his patet ꝙ non expedit examinari articulũ illũ an locus acquisitus in dubio

regatur legibus loci acquirentis an suis propriis. Sed de eo uide in d.§.si nuda.per Guil. & Bar.& ꝑ Guil.& Cy.& in l.de quibus.ff.de legib. Quibus adde q̃ dixit Bar.in tract.Tiberiadis in 2.lib.dum exponit uerbum nullius.

57 Quinquagesimoseptimo quæritur, † An bānitus in una ex ciuitatibus regni, siue ciuitatis intelligitur bānitus a toto comitatu, siue regno. Istam qōnem mouet gl.in 10.colla.hic finit l.Corn. & incipit consuetudo regni.in princ.in gl.1.in fin. Et uř inclinare in opin.ꝙ non, quia inferior non pōt dicere legē superiori. Sed Alb.ubi supra q.85. allegat eam ad partem cōtrariam. & ibi dicit per illā gl.quod bannitus intelligitur a toto comitatu.sed Bal.ibi illud intelligit si qualitas delicti illud patiť ẽm gl.in §.relegati. insti. qui. modis ius patriæ potest.solui, Sed tu dic,& melius ẽm Andr.de Iser.ibidem, quod aut ille ꝗ bāniuit habebat imperium a superiore, & tunc dicatur bannitus a superiore, l.1.§. omnia.C.de uete.iur.enucl.& ff.de off.præs. l.1.in fi. An habebat imperiū aliunde, & tūc secus, l.nam magistratus, ff.de arb.ad Treb. l.ille a quo.§. tempestiuum. Exemplū pone. Si locus a quo est bannitus in submissione reseruauit sibi sua statuta ẽm not. in l.si conuenerit, §.si nuda ff.de pignorat.actio. quod est uerū nisi, uel ex forma submissionis, uel ex ordinatiōe su pioris aliud actū sit, ut l.oēs populi. Ad quod facit quod dicā in ciuitatibus confederatis infra parte prox.q.37.

58 Quinquagesimooctauo quæritur. † Pacto, uel statuto cauetur, ꝙ bānitus nō possit habitare, uel stare in certo loco, alias possit ibi capi, & decapitari, & ꝙ puniantur uicini ꝗ eū ibi stare, uel habitare ꝑmiserint, quidam postea bānitus transiēs per prędictum locū uolēs ad alium locū non ꝓhibitum accedere bibēs, & comedens in quadam caupona captus fuit a familia. Quęriť an possit decapitari, & an uicini ueniēs puniendi? Hæc q habet duas dubitationes. Vna est quātum ad id, ꝙ tangiť de pacto, an in eo cōphendatur p̄dictus, ꝗ fuit postea bānitus. Circa qđ possent multa dici, maxima ꝑ not per Bar.in l.si ita. ff.de auro, & arg.leg. ꝑ Cy.in l.non modus. C.de serui.& aqua.& ꝑ no in l.si seruitus, ff. de seru.urb.præd. Omissa tñ superfluitate attenta opin.Pet.& Cyn.in d.l.si ita. Concludo conuētionem prędictam si nō est uicissitudinaria non hře locum in postea bannitis. Nō enim potuit ab initio cogitari numerus bannitorū in futurū, ergo de illis non intelligit, ut d.l.nō modus, & l.damni, § si is qui. ff.de dam.infe.& sic non obstat, d.l.seruitus, quæ facit in cōtrariū, q̄a aut ibi poterat cogitari de quātitate futurarū fenestrarū, aut postea factę subrogantur loco priorum ẽm Iac.de Ar.quorū nullū locū hēt in ꝓposito. Nec obstat quod not. ꝑ Io.Andr in addit.Spec.sup rub.de treuga, & pace.ubi dicit, ꝙ facta pax pro se, & subditis intelligitur ēt pro postea effectis ꝑ d.l.si seruitus. & l.si qs filiabus, ff. de testam.tut.& de priuil.c.quia circa, & ca. cum capella.tum q̄a loquitur in fauorabilibus, & sic extēdendis, quęstio nřa in odiosis, & muniētibus libertatem loci cōuentionati & sic restringendis, ut in regula odia, de reg. iur.lib.6.tum ēt quia ibi conuētio erat uicissitudinaria, & reciproca. Hic autē ut prędixi erat ex una parte tm̃ Si aūt talis conuentio erat reciproca, puto ēt ad futuros bannitos, trahi arg.not.in l.1.C.de pact.& de trāsact. l.fideicom.& quod hř per Bar. in proœ. cod. & in l.ambitiosa, ff.de decr.ab ord.facien. In q̄stione illa de statuto cogēte partes ad compromissum Sint ergo cauti talia paciscentes ut aut ꝑ nomina uniuersalia contrahāt, quo casu ēt de futuris uř intelligi, ff.de fund inst. l.pen.& de lega.2.l.peculium.cum si. Aut expresse de futuris disponant si eorū intētionis est uelle, ꝙ ad futuros conuentio extēdatur Alia dubitatio est, an cōprehensus in conuētione dicatur ibi stare, uel habitare ad effectus de q̄bus quæriť. In qua ēt possent multa dici ut patet in qōnibus Guil.de Suz.quē ēt refert Gand.in opere suo in parte qua tractat de bānitis. Sed cōcludendum est, ꝙ non q̄a sic transiens non dř habitare, l.heres absens § 1.cū ibi not.ff.de iud.C.ubi de crim. agi opor.l.2.ff.ad municip.l.eius qui, §.1.cū ibi not. Item non dř ibi stare.C.de uerb.sign: [illegible] & 2.de lega.3.l.quæsitū §.1.de hære.inst. l.ex facto, §.rerū Faciunt no.per Pet.& Bar. C.ubi in rem actio.l.fi. Facit ēt, ff.de re mil. l.3.§.emansor, & l.fin.& quod not. in cap.si postq̄ de elec in gl.& ita punitur. Et uide casus, in l.si qs post hac, cum gl.sua.C de ædif. priua.& ita sentit Odof.in l.pen. ff.de serui. export.& dictū Gul.ubi supra sub litera.S. & allegat.l.Titius, de serui. exportan. Ita ēt tenuit Alb.ubi supra de bannitis.quæstio.8. ubi allegat iura, & ita iam de facto seruare

uidi

uidi. Non ergo poterit decapitari, sed debet relaxari, & sic uicini puniri non possunt.

59 Quinquagesimonono sequens mām eorum quę banniti, de quibus agimus ꝑdant, & quæ non, stantibus statutis, de quibus supra, & maxime statuto ꝙ banniti non audiantur in ciuili, uel criminali, Quæro Titius accusauit Sempronium de quodā maleficio, & eum fecit citari, pendente hoc processu. Titius fuit bannitus ob maleficium, & ideo Sēpronius ab eo ante accusatus opponit exceptionem quod obstante bāno non debet audiri. Quęritur an obstet exceptio ut sic perdat potentiam prosequendi iudicium quod iam inchoauerat? Hæc quidem qō tangitur ꝑ Dyn. & Bar. qui eum non bene refert in l. Uranius. ff. de fideiuss. sed melius eum refert Io. And. in addi. Spec. super rubr. de accus. in ult. q. & qa op. sunt cōtrariæ, & antiquorum & modernorū. ut patet etiam ex not. ꝑ Bald. in l. 1. & l. neganda. C. qui acc. non poss. & in l. cum mul. ff. sol. mat. ubi dicit Cy. cōsuluisse non obstare exceptionē ꝑ l. is q reus, de pub. iud sine repetitione oīum q̄ scripta sunt uidi, cōcludo ꝙ aliqñ statutum dicit ꝙ bānitus non admittat̄ ad accusandū. Et tunc pōt ꝓse qui accusationē datā ante bānum. Dānati. n. non prohibent̄ inchoatas ꝓsequi accusationes. ff. de pub. iud. ꝑ all. l. is q reus, & d. l. neg. & ita tenuit Dyn. in d. l. Uranius, & Bart. ibidē latius q rñdet ad cōtraria licet referat statutum in alia forma. & ibi uide, & Ioā. Andr. ubi supra est n certū ꝙ hodie nō accusat, sed ꝓsequit̄ accusationem. & ideo in eo uerba dicti statuti nō uerificant̄. l. hos acc. §. fin. ff. de acc. & ideo dicit Dyn. in d. l. Uranius, & post eum Io. An. ubi supra ꝙ debet sibi dari securitas ut possit accusationem prosequi.

Qñq; statutum dictat ꝙ querelę bānitorū nō recipiant̄, & ideo meo iudicio, qa statutū nota receptionē querelæ. Querela autem recepta erat ante, ergo statutū sibi locū nō uēdicat. Prosequitur ergo iudex ad petitionem eius ꝙ q̄rimoniam iam receptam non autē nouā recipit. l. in delic. §. si extr. ff. de noxa. l. cum similib. & ꝑ iura supius allegata tenet Dyn. licet in hoc cōtrariū dixerit, & nō bñ in l. post finitā, de susp. tut. ꝑ l. illā, & ꝑ l. Uran. & ꝑ l. 3. §. qa Plaut. de lib. agn. qbus rñd. ut ꝑ Bart. in d. l. Uran. Loquuntur. n. qñ supuenit defectus in causa fin. quo casu locum habet regula. l. qa in eum. ff. ad l. Aquil. non aūt qñ superuenit in persona defectus de nouo faciendi, & his duobus casibus loquit̄ Dyn. q ut dixi cōtrarius reperitur. Qñq; dictat statutum ꝙ q̄relæ bānitorū non audiantur. Et idē ſm Bart. in d. l. Uranius. per dicta iura. quod credo uerū, quia q̄rela, siue q̄rimonia sumit̄ ꝓ accus. l. q̄rela. C. de fal. Et ideo licet postea a iudice petat procedi cōtra accusatum nō tñ de eo conqueritur cum iam conquestus sit. Et sic nouam q̄rimoniam, siue q̄relam nō facit. & ideo uerba statuti nō cōueniunt. Aliqñ aūt dictat statutum ꝙ bānitus non audiat̄, uel ꝙ non fiat ei ius. & hoc casu decisiones ꝑdictæ non procedunt. Certum est. n. ꝙ in quacunque parte iudicii dr̄ accusator audiri & eius fieri. ff. si quis ius dic. non obtēp. l. 1. §. 1. cum simil. & ideo cū reperiatur bānitus qñ petit citari reum, uel qñ uult inducere testes, uel alios actus facere, debet ei audientia denegari, & ius non fieri, qa qualitas impeditiua, tunc adest. ff. de statu ho. l. & seruorū. §. 1. de pec l. quoties. §. pen. qd̄ iussu. l. 2. in fin. de mil. test. l. Titius, & d. §. si extr. Hæc. n. exceptio tu non debes audiri, tibi nō debet ius fieri, pōt ēt post litem contestatā opponi ſm Iac. Butr. in l. adulteram. C. de adult. & dicam infra parte 3. huius tp̄is. q. 4. Non obstat l. is q reus, & l. negāda, qa ibi uerba non sunt cōcepta ad impediendū audiētiā, aut iuris redditionē. sed ipsam accusationē, ut patet in d. l. is q reus, & qa hoc est satis clarū, & cō e aliter nō insisto. Cōcludens ꝙ hoc casu ēt iudex ex offō ꝓcedere non poterit. l. si seruus. C. de his q ad eccles. conf. l. 1. §. qd̄ aūt, ff. de alea. per Iac. de Are. in l. 1. ad Trebell. & aliis iurib. de quo dicā infra in 3. parte huius tp̄is, q. 1. & ibi ēt uide aliqua circa qōnē ꝑmissam. & ex his habes, an, & qñ obstet exceptio bāni superuenientis, & quando non. & adde quæ dicam statim quæst. 61.

Sexagesimo quęro prædicta locum habēt 60 † qñ superuenit bannum in persona accusatoris. Sed pone, pater accusabat de iniuria facta filio. pendente processu filius fuit ex aliquo maleficio bannitus. An in his casibus in quibus exceptio banni obstaret filio accusanti ſm dicta supra obstet etiam patri. Alb. ubi supra q. 43. refert Iac. But tenuisse filio ante accusationem bannito patrem non excludi per l. 3 §. si filius. ff. quod quisque iur. sed ipse Alb. tenet contrarium eo casu per l. lex Corn. de iniu. de quo dicetur infra hoc

eod. tempore par.2.q. 97. & tangam statim in proposita qōne, fuit determinatū, ꝙ patri obstet exceptio banni supuenientis in ꝓsona filii pluribus rōnibus. Prima quia qđ filius per se non pōt, non pōt ēt per alium. l. si deportati seruo. de leg. 3. & quod not. in l. antistius. ff. de acq. hær. Secunda, q̃a pater prosequit principaliter iniuriā filii secūdario suā. Sicut ergo repelleret filius, & sic debet repelli pr. l. Labeo. de usu. l. si is qui duos. de lib. legat. Tertia, quia inspicit quod principaliter agitur non qđ ꝑ consequentiā. ff. de au. tut. l. 1. de don. inter uirum, & uxor. l. 3. Facit. ff. de his qb. ut indig. l. post legatū. §. filius, cū sua gl. ad idem per rationem econuerso lex diui fratres cū ibi not. ff. de iure patro. Quinto, inducebat lex proc. ad exhib. §. 1. ff. rem rat. habe. iuncto. ff. de iniu. l. sed si unius. §. ꝑtor ait, quia pœnæ impositio est iniuriæ satisfactio, ergo pater agens pro satisfactione iniuriæ filii repellit ne filio satisfaciat. Allegabat Sexto, filiū esse hostē ciuitatis, ut in §. q̃ deficiunt. & qđ supra dictum est hac parte q. 4. & ideo sicut Xpianus non pōt interuenire iudicio ꝓ hæretico uel Iudæo contra Xpianum, ut in auth. credentes. C. de hęred. Item nec ciuis ꝓ hoste cōtra ciuē. Ad quod allegabatur pro singulari tex. l. postliminiū. §. filius. ff. de c. ubi dr̃ quod sicut hostis perdit patriam, ita perdit patrem, de hoc tñ dicetur infra parte 2. huius tēporis q. 10. Pro hac parte facit, quia illi dr̃ ius reddi ad cuius commodum redditur. l. 1. § 1. in propria. ff. qñ appe. Sed pater agit ad commodum filii ergo, & Hanc decisionem credo ueram si pater accusauit de iniuria facta filio. Si autem ex forma accusationis appareret eum accusasse de iniuria facta sibi patri per personam filii. per l. 1, §. usque adeo. ff. de iniur. & per no. per Bar. in l. ambitiosa. ff. de decr. ab ord. fa. tunc non procederet decisio prædicta. ex libello. ñ. qui attenditur, ut l. cum quædam puella, de iurisdictio. omnium iudicum, apparet ꝙ de sua non de filii iniuria satisfactionē q̃rit; cuius iniuriæ actio fuit sibi orta tali tꝑe ꝙ agere poterat, q̃a filius bānitus non erat, & sic ei postea filius auferre nō potuit. ff. de iniur. l. si q̃s seruū. l. cōtrariū § si filius. ff. de pact. & d. §. si filius, qđ q̃sque iur. Qđ declara per ea q̃ dicā infra. 3. par. huius tēp. q. 97. dū tractabo an bānito ob iniuriā factā filio sufficiat pax habita a parte ubi declarabuntur hic dicta. uide etiam quod dicam in seq. particula, ubi supra remisi.

61 Sexagesimoprimo circa idem quæro. † Statuto cauet, ꝙ ēt de publico crimine nullus possit accusare siue cōsensu eius cōtra quē delictū cōmissū est. uel eius ꝓximioris consanguinei. Cōtingit, ꝙ Titius uulnerauit Seium, Sēpr. de consensu Seii accusauit Titiū, deinde ante lit. cōtest. Seius fuit ob maleficiū bānitus. Quęritur an Sempr. obstet exceptio banni? Hęc qō fuit olim disputata per Lamber. de Rap. cuius uerba oīa refert Alb. ubi supra q. 82. & eius effectum ponit Ioan. And. in addit. Spec. sup rub. de accus. & oēs cōcludunt, ꝙ non obstet exceptio rōnibus ibi per eos allegatis, prȩsertim per l. is qui reus, de pub. iud. & q̃a de iure cōi cum maleficium esset publicū, & sic quilibet suo iure remansit legitimus accusator, & ideo postea ꝑ factū Seii, tale ius sibi tolli nō potuit, ut in reg. quod nostrum, & in l. sed, & si in cōdit. §. solemus. ff. de hæred. inst. Ad l. si cū dotem. § eo autem tempore. ff. sol. mat. quę ibi in contrarium fortiter allegabatur, uidet quod non, ideo ibi excluditur pater, q̃a filia patiatur capitis diminutionē, sed ideo quia in eam ius consolidatur, & à parte remouet quod non est in proposito. Considera, ꝙ istud ius accusandi non diceret auferri per factum Seii banniti, sed ꝑꝑ dispositionē statuti, quod potest gñaliter statuendo sine dubio auferre alteri ius quæsitum, ut hr̃ in l. antichensium. ff. de priui. cred. & plene in l. toties ff. de pol. & sic cessat potissima ratio decisionis ꝑdictæ q. Lex is q̃ reus non aliter facit quam supra dcm̃ fuerit in 59. q. & ideo forte dicendum est, ut ibi dixi. Licet. n. de iure cōi tale maleficium sit publicum, tñ a statuto est qualificatum, & ideo puto in termis Lamb. q̃ ꝑposuit statuto caueri, qđ querimonię bannitorū non audiant, & damna eis illata nō emendent uerā esse decisionem ꝑdictam. Tꝑe. n. quo fuit illata iniuria non erat bannitus. Et sic nō uerificant uerba statuti, ut l. ī delictis §. si extrāneus. ff. de noxa. cū simi. ubi supra alle. præterea tꝑe quo fuit audita querimonia filr̃ bannitus non erat. Sed si statutū diceret simplr̃ ꝙ bannitus nō audiat. forte secus esset ꝑ ea quæ dixi supra, maxime si statutū aliud diceret nullus accusans audiat sine cōsensu offens. Tunc. n. cum offensis ꝑ se nō posset, ergo nō posset alteri

conse-

consentire, ut dixi supra q̃st. prox. saltẽ quia non repellitur offensus ex eo q̃d de iure non habeat ꝑfectum ius, sed sui odio, q̃a bannitus ab illius iuris exercitio excluditur, & sic stat r̃ra l. si fundus. ff. de pig. & quod no. per Bart. ibi. & in l. fi. C. de pact. Finaliter licet passus sit dubius. Cũ lex excludens bannitũ sit facta in fauorẽ reip. ut l. 2. C. q̃n lice. sine iu. uin. & sic sit extendenda, ut l. hoc modo. ff. de condit. & demon. puto sub correctione cuiusq; dicẽdũ ꝙ ubi ipse bannitus admitteret nõ obstãte exceptione banni suꝑuenientis, admittat̃ eius cõsensu accusans alias nõ. Pro quo uide quod dixi in di. 59. q. Vnum subdo ꝙ in d. q. non tangitur, ꝙ si accusasset cum cõsensu proximioris cõsanguinei super ueniente bãno in ꝑsona uulnerati nõ obstaret l. exceptio. l. si pater. in fi. de manu. uin.

62 Sexagesimosecundo quæritur. † An stante statuto p̃dicto quo cauet̃ querelas bannitorum audiri non d̃re, bannitus in iudicio uocatus ut reus possit se defendere, q̃dã cuius nomen ignorat̃, arguit primo, ꝙ non possit se defendere, q̃a in exceptionibus, & defensionibus q̃s est actor. ff. de excep l. 1. C. eod. tit. l. si quidẽ. ff. de prob. l. quoties. §. q dolũ. Sed certum est exbannitum non posse agere, ergo nec excipere, & se tueri. Ad idẽ Alb. ubi supra q. 51. allegat ꝙ statutũ indistincte loquitur, ergo indistincte seruandum ẽt quãuis durum sit. ff. de publ. l. de precio. ff. q. & à quib. l. prospexit. de testa. mil. l. quod constitutus, & q̃a iudex nõ debet esse maior lege, in auth. de iud. §. oportet, C. ne sanc. bap. rei l. fin. ad l. Iul. de ui. l. seruus uterq; tñ prædictorũ determinat cõtrarium. Primus, quia q non põt agere ergo nec excipere, q̃a multa cõsequunt̃ aliq excipiendo quæ agendo cõsequi non p̃nt. C. ẽt ob chy. pe. l. 1. ff. de pig. l. 1. in princ. ad l. falci. l. 1. §. id quod. Adducit etiam simile in minore qui non põt agere cõi diui. tñ si conuenitur potest se defendere, & p̃dictorũ fit diuisio. C. de præd. mi. l. inter oẽs. Et hoc ideo quia iudicium redditur in inuitũ. ff. de uerb. obl. l. inter. §. 1. Et adducit pro hoc opin. casum in auth. credentes. C. de hær. Secundus, alle. ẽt l. si non defendantur. ff. de pœn. & ff. de noxa. l. quoties. ff. de in ius uoc. l. libertas, & extra de iud. c. intelleximus, & de excep. c. cum inter ubi excõicato non denegatur defensio. Hinc est ſm eum ꝙ d̃r diabolo non denegari defensionem, & sic concludit potius inspici mentem statuti quam uerba. ff de iure patr. l. adigere. §. quãuis. Dixit tñ primus quod licet possit se defendere, non tñ poterit suum actorẽ recõuenire ꝑ no. in d. c cum inter. Prędicta qõ procedit statuto simpl̃r dicente, ut supra, & est uera decisio p̃dicta, excipiens. n. non proprie sed improprie actor est, ut nót in l. in exceptionibus, ff. de prob. Licet igitur ex tali statuto intelligat̃ ꝓhibitus ab agendo, de quo dcm̃ fuit, supra in 2. q. huius partis, nõ tñ intelliget̃ ꝓhibitus ab excipiendo, & se defendẽdo, & ita refert Bal. in l. 1. C. de hæred. inst. tenuisse Iac. de Are. in l. ex facto. §. ex facto. ad Treb. & alleg. Bald. ultra p̃dicta. ff. qui. ex cau. ma. l. si cũ militi & cle. pastoralis. de re iud. ubi ũr casus Primus, tñ de quo supra dicebat tutius esse ꝙ ꝑ ꝓcuratorẽ se defenderet ꝑ d. c. intelleximus. Sed Bal. in d. l. 1. dicit id uerũ, & necessariũ si est cã in qua ꝓcurator admittit̃, alias sibi dabit̃ securitas, ut l. Papinianus exuli. ff. de mino. & ff. de iud. l. is q reus. Et aduertendum ꝙ p̃dicta ꝓcedunt q̃n fundat suam defensionem à iure cõi. Si aũt fundat ipsam à statuto, dñt quidam eũ nõ admitti, q̃a illius statuti ꝑdidit beneficium, ut refert Bald. in l. a libertus à patrono. ff. de in ius uoc. Quod puto uerũ si cõuenitur pro gestis pro bannũ ꝑ ea q̃ dicta sunt supra hac eadem parte, qõne 5. Si aũt conueniatur ꝑ antea gestis dic ut dicam in ultimo tꝑe parte ult. qõ. 15. & plenius infra hac parte. q. pe. Quando autem statutum ulterius procederet; etiam tollendo defensionem quid iuris sit, dicam in seq. parte huius temporis. q. 2.

63 Sexagesimotertio † Stante dicto statuto simpliciter loquente, ut supra bannitus agit cõtra bannitum, bannitus conuentus excipit ꝙ non debet audiri. Quęstio hæc non est multum dubia, bannitus. n. excipiẽs se defendit. Igitur eũ non comprænhendit statutũ, ut dcm̃ est supra prox. q. Nec ob. si dicat̃ nil põt obiicere iudęus iudęo, &c. ut in l. arena. C. de inof. testa. & q̃d no. in l. 3. § idẽ diuus. ff. de testi. ergo nec bãnitus bannito, q̃a illud procedere posset q̃n ex solo bãno qualitas allegata iduceretur. Nullus. n. tunc posset alteri impingere, puta infamiã, sed hęc qualitas ꝙ bãnitus non audiatur nõ ex vi bãni, sed ex vi statuti, q̃d comprænhendi agentem tm̃ non excipientẽ ut dcm̃ est supra, & hæc tenuit ꝑ alias rationes Iac. de Aret. ut refert Bartol.

in l.cum mulier.ff.sol.mat. & Alb.ubi supra q.5.dixit.n.ꝙ bannito datur defensio nō aūt alterius impugnatio.ff.de accus.l.seruos.pro quo Bar.dicit uideri casum in c.dilecti. de ex cep.& licet excipiens certet de lucro, quo casu exceptio doli tolli solet replicatione doli. apud Celsum.§.Marcellus.ff.de do.excep. & l.uiro.sol.mat. & d.l.cum mulier. Tamen id non procedit qn̄ exceptio non opponitur ad merita causæ, sed ad personā ea rōne saltē, qa eo ipso ꝙ bannitus citat bānitum ad iudicium facit eū habilē, sed ipse citatus non habilitat actorē ſm Inn.in c.cū int.de exc.& ui de plenius ꝑ Bar.in d.l.cū mul. dixerunt tñ quidā ut refert Bald.in l.lib. a patrono de in ius uoc.prędicta ꝓcedere ubi bānnitus excipiens fundat exceptionē de iure cōi, secus si de iure municipali,quia illud ꝑdidit.Ipse tñ ibi tenet no.ꝑ Iac de Are.in d.l.cū mulier,& seruos,& in l.qm̄ Alexandrū C. de adult. & sic tenēt ꝙ possit excipe qđ est uerū,ut dcm̄ est.Quia statutum intellr reseruare defensionem à quocunque iure procedat,dū tñ ante nō sit sublatum beneficium, ut sic nō obstet qđ dixi supra prox. q. Pro hoc ēt facit quia in pari causa potior est conditio excipientis ff.de cōd.ob tur.cau.l.1.& de reg.iur.l.fauorabiliores. Id aūt qđ dcm̄ est supra excitatione ab actore facta legitimari ꝑsona rei, ꝓcedit qn̄ citatur nominatim, & simpliciter, Si aūt citaretur limitate ut ueniret ad cōtradicendum quicquid de iure posset,nō intelligeretur in omnibus legitima ꝑsona, ut dicam ubi statim remittā. Itē si citaretur ut ueniret ad cōtradicēdū si sia putauerit ītéresse uel fu rit facta citatio gn̄alis de oībus q sua putauerint interesse non uř tunc legitimata persona, arg.cap. ueniens, de test.ſm Bald, ubi supra qui pro his citandi formis remittit ad no.per Innoc. in d.c.dil.Hoc ultimum de citatione generali puto uerissimum, sed al ud dcm̄ si sua putauerit &c. est mihi dubitabile.Et potius inclino in partē Inn.qa illa cōditio si sua putauerit interesse nō ad qualitatem ꝑsonæ refertur,sed ad causæ qualitatē ſm not.in cap sup his,de acc. & in l. nisi ff.de pact.& ideo personę legitimitatem nō qualificat.l.in delictis, §. si extraneus. ff. de noxa cum sim. Redditur aūt quæstio magis dubia quando statutū tollere defensionē, de qua dicam in seq.parte huius temporis.q.6.

64 Sexagesimoquarto qrit † an data tenuta alicui in bonis banniti, stante dicto statuto, quod ut dcm̄ est supra proximis qōnibus,defensionē non tollit,dictus bānitus possit petere dictæ tenutæ reuocationem. Pro huius qōnis expeditione ꝑmittendum est, ꝙ qn̄q; cōceditur tenuta de iure cōi parte citata ſm not. in l. prop. §. sinaūt reus.C.de iud.in l.si qs emp.§.2.C.de præscr.30.ann.l.consentaneum, C.qūo,& qn̄ iud.& plene in l.cum ꝓponas,& in auth.ibi posita.C.de bo authen. iud.poss.& in l.si finita.§.Iul.de dam inf. & isto casu sine dubio intra tp̄a sibi data ad reuocationem positionis dř reus, sicut primo, ut dictis iuribus, & ꝓpterea dř se defendere sicq; sibi non obst. statutum prædictum, sed ad reuocationem admittitur, qn̄q; conceditur tenuta ex forma statuti parte non citata ut qa ipsi instrō,aut snīæ traditur uirtus executionis de facto sine citatione, de cuius statuti uirtute gn̄alř dictum fuit supra primo tp̄e,parte 3.q.4.& isto casu remanet dubō, an talem tenutam petens reuocari dicatur actor,uel reus quod examinatur in excōicato in cap. cum interr.de excep.& etiam ī eo. & bannito per Doct. in l. de pup. §. qui remissionem,& §.si procur.ff.de noui op.nun. In quo multi plura dixerunt quæ in uoluminibus reperiuntur, sed omissis superfluis sciendum ꝙ qn̄q; ēt ex forma statuti proceditur ulterius uirtute dictæ tenutæ, quia sit præceptum tenentibus quod euacuant,& disgomberent bona iuxta tenorem statuti Floreñ.uel ēt si de iure cōi sine statuto peteretur ſm decretum, siue insolutum datio de quo dicam in seq.q. Qn̄q; ulterius non proceditur, sed immissus in tenutam illa utitur & qn̄q; lucratur fructus,& habet alia beneficia quæ hn̄r,uel in statutis uel simplř de iure cōi per not.in l.3 §.uerba,& si quis omissum,ne ius fiat ei, & in l.pretor. §. quod de fructib. de bon.auct.iud.poss.& ideo ad propositū dicendū est,ꝙ aut comparet ad reuocationem tenutæ postq̄ nihil factum est, & maxime qn̄ incipit ab eius nullitate,& dř actor non reus.l.de pupillo.§. qui opus. ff. de no.op.nun.per Bar.in §.si procur.per Inn.licet confuse loquatur in c.sane,de off.de leg. & firmat Bal.in cap.1 de rescr.lib.6. si alias bene percepi illum transcurrens. Non obst. huic d.l.non cogendum.§.fin.ff. de proc. qa ibi solummodo quo ad unum effectum dř reus quo ad omnia alia dicitur actor, & ibi not.

not.in gl.& ideo hoc casu cū ueniat nō prouocatus, & sic actor nō audiet statuto ei obstāte. Si uero post tenutā aliud actū est. Puta pceptū de euacuādo, & tunc cū ueniat puocatus, & principaliter occasione pręcepti, dr reus, & sic se defendere, & audiri debet non obstante statuto, ut hr in d §. qui pro remis. & §. si pcurator ex notabili doctrina Bar. & qd not. per Bal. in l. diffamari. C. de inge. & ma. Debēt ergo i lli q ex aliqua causa non admittunt agētes, caute cōparere ut nō principaliter cōpareāt occasione tenutę, aut principaliter illam nullā dicant, uel reuocari petāt, sed principaliter cōpareāt occasione citationis uel pcepti, & sic cōprehendant esse rei non actores. Sunt tn quædam iudicia in quibus quilibet est actor, & reus, ut l. in his tribus. ff. de iud. & in illis suspicietur ēt q fuerit prouocator, ut ibi, & l. inter omnes. C. de præd. mino. Prouocatur. n. principialiter actor est, & ideo non admitteretur, licet secūdario sit reus, & cōuerso, puocatus est reus principalr. secus licet secūdario sit actor, & sic inspecto q principalr agit non repellitur

65 Sexagesimo quinto qrit an contra bānitū possit perueniri ad sm decretum? Ista qō tangit per gl. quæ ur uelle q non, in l. ad cognitionē. ff. qui. ex cau. in pos. ea, & ibi idem cōcludit Bar. s. q non possit, nisi finito bāno. Nec ob. qd pœna nō solet tribuere immunitatē. ff. de neg. gest. l. siue hęreditaria, quia illud uerū directo, sed quandā conñam sic. ff. de susp. tut. l. decreto. Sed Iac. de Are. dixit imò q possit perueniri ad sm decretum qa cum possit se defendere per procuratorē, si non facit dr esse in contumacia, ut l. Papin. exuli. de mino. Aduerte, q de iure cōi, sm ueram opi. ut possit ad sm decretum perueniri requirit latitatio. l. Fulcinius. § 2. ff. qui ex cau. in pos. ea. & quod hr per ipsum Iac. de Are. in l. ignorare. C. de rest. mil. & ideo uidet uerior opin. Bar. qa licet posit procuratorē mittere, non tn dr latitare si non facit, nisi dicas q qa nō sperat rebanniri sit iusta causa pp quam ex sola contumacia detur sm decretū, ut l. si minor. de bo. aucto. iud. pos. sm Iac. de Are. Sed dic, q aut iam ante bannum latitauerat, & sic fundatū erat iudiciū, licet postea banniat nihilominus poterit cōtra eū dari sm decretū p ea quæ no. ī l. pluribus. §. & si placeat, de uerb. obl. & l. patre furioso. de his qui sunt sui uel alie. iur. Si uero fuit ante bānitus, tūc aut statutū est in loco, q sm decretū dari possit ex sola cōtumacia & clarū est qd tunc poterit ad illud puenīri cōtra bannitos per pdicta, & istud est qd sensit Bar. in d. l. ad cognitionē, ubi dicit, q ī talibus hodie prouisū est p statuta. Si uero statutū nihil disponit. tūc satis dici pōt uerū esse dcm Iac. de Are. p d. l. si minor. nisi ex qualitate banni, & cōdōne psonæ, aliud psumeret, puta si quātitas esset parua, & bannitus abñs esse diues. arg. ff. de iud. l. si longus. Tutius tn est eo casu quo nō sperat exire de bāno q det. curator bonis p l. ab hostib. & qd ibi no. gb. ex cau. ma. Et puenias ad diffinitiuam, & ad eius executionem sm doctrinā l. à diuo pio. ff. de re iud. quasi per totum.

66 Sexagesimosexto quæritur, ut Titius bānitus cōuenit a suo creditore, opponit ei exceptionē cōpēsationis, an possit. hāc quęst. disputauit Iac. de Are. s. stante dicto statuto de quo proximis qōnibus dcm est, & eā de uerbo ad uerbū refert Alb. ubi supra q. 92. & primo arguit ad negatiuā, compensatio est eius qd inuicē debet cōtributio. l. 1. de cōpē. sed si bannito aliqd deberet, si ageret obstaret except. extra de iud. c. intelleximus, & in usi. feu. hic finit lex Cor. & incipit cōsue. re. c. i. & arg. ff. q. ex ca. ma. l. sed, & si per prætorem. §. sed, & si dum. ergo, & nunc cum uult sibi debitum allegare, & p conñs contribuere rebelli debet exceptione quæ cū possit esse tpalis, & ppetua cēsenda est ppetua. ff. de cōd. inde. l. sufficit. Secundo ille qui pōt exceptione submoueri non dr creditor. ff. de uerbo. sig. l. creditores. & de reg. iur. l. nihil interest. Cū igit possit bāni exceptione repelli, ergo creditor dici nō debet. ff. de cōpen. l. quicunq; sol. mat. l. insulā. §. pe. Tertio, licet bannitus rñdere teneatur, tn eius petitioni nullus tenetur rñdere C. de hær. auth. credētes, de iud. c. intelleximus, de exce. c. cū inter sed in cōpēsatione uersatur petitio. ff. rē ra. hab. ergo, &c. Quarto, qa illud q directo prohibetur p obliquū cōcedi nō dēt. ff. de trāsa. & l. cū hi. §. cū lis. & de tut. & cur. da. ab his. l. scire oportet, in cōtrariū arguit, q possit cōpēsare. Primo, qa sibi cōceditur esse in iudicio p modū rei, ut ī iurib. supra alle. ergo omnia quę reis permissa sunt sibi concessa uñr, de iurisd. om. iud. l. 1. & sic se defendendo pōt cōpēsare quod facere pōt quicūq; reus, de cōpen. per totū. Princeps. n. ei cōcedendo qa tā

quam reus possit esse in iudicio, omnia quæ reo cōpetunt permisisse uī. l. quidam cōsulebat, de re iud. iūcta. l. defensionis facultas. C. de iu. fis. lib. 10. Secundo, quia cōpensatio ab homine opposita ipso iure fit per legem. C. de comp. l. fi. & l. si. cōst. & inst. de act. §. in bonæ fidei. ergo compensando nō petit, sed ꝑ l. facta cōpensatione parata utitur defensione, arg. ff. de acq. re. do. l. adeo. §. cum qs. Tertio, licet bannitus petere non possit, tñ naturalr saltē sibi debet. ff. de cōd. in d. l. si pœnæ cā. licet ergo debitū nō naturale peti nō possit. ff. de pact. l. 1. & l. iurisg. §. sed cū nulla. tñ pōt cōpēsari. ff. de cōp. l. ēt. & de dō. l. hoc iure. §. pen. cū sim. Sæpe. n. qs cōsequitur cōpēsando, quod nō cōsequeretur agendo. ff. sol. mat. l. si filio, & de comp. l. si cum filio. Quarto, ille q̄ cōpensat soluit. ff. qui po. in pig. ha. l. si deb. & ff. de sta. lib. l. si pec. §. de illo. Si ergo uult soluere compensando audiri debet. Quinto, prouocato permittitur id, qđ alias nō ꝑmitteretur. ff. de bon. lib. l. q cū maior. §. si lib. de in ius uoc. l. lib. de iud. l. qui nō cog. & l. 2. § sed si agant, & C. de sent. l. cum Pap. Finaliter soluendo tenuit primam partem. s. bannitum compensare non posse per supra allegata, & ꝑ not. in c. cū inter. Subdens duplicem esse defensionem. Vna est q̄ habet metā solius defensionis, siue exclusionis. Et hæc cōceditur bānito, ut l. seruus. ff. de acc. cū sim. alia q̄ habet naturā actiōis, & impugnatiōis ut compensatio, & hæc ei denegatur, ut in d. c. cum inter. Et idem effectiue in excōicato cōcludit Bar. in d. l. amplius. Credo hanc decisionem ueiā nisi bānitus ꝓbaret se ante bannum ēt extra iudicium compensasse. tunc. n. cum ipso iure debitum fuerit sublatum ſm no. in d. l. si cōstat, & ff. eo. ti. l. si qd à fideiussore, ꝑ Bar. & gl. non dr̄ impugnare, sed ostēdere agenti ius nō competere qđ ei non est interdcm̄, ut supra & dicā infra par. seq. q. 2. Aut ergo de nouo compēsatione opponit. Et non admittitur, quia dr̄ petere, uel agere. Aut alias oppositā allegat, & tūc admittitur, quia dr̄ exclusiue. Aduerte tñ, quia si alias opposuisset in iudicio hr̄et necesse ꝓbare, quod iudex illam approbauerit, l. qđ in diē, §. si ratione, ff. eod. tit. ſm Iac. de But. in d. l. si quid, qđ non hēt necesse docere si allegabat oppositum extra iudicium ſm Bart. eod. tit. super sub. & probatur, eod. titu. l. uerum. & ibi dixi.

Iuxta prædicta quæritur sexagesimo septimo † si cōuenitur fideiussor banniti, an possit opponere exceptionē compēsationis eius quod agens debet ipsi bānito, sicut alias posset si nō esse bānitus, ut d. l. si quid à fideiussore, de comp. Iac. de Are. disputauit hanc q. & eius uerba refert Alb. ubi supra ꝓx. q. dcm̄ est. s. in q. 92. parte 2. Et primo arguit, q̄ non possit pluribus rōnibus. Primo, q̄ repñtat ꝑsonam principalis, inst. de publ. §. fin. ergo. iisdem rōnibus repellitur quib. principalis, ut in regula, si qs in ius, lib. 6. & l. nemo plus iuris, ff. de reg. iur. Secundo, qa fideiussor dr̄ rei defensor, de pact. l. hæredi. §. nos aūt, & l. cum filius, de uerb. obl. ergo uicē eius subire dr̄, & sic quod obstat reo obstabat sibi de pe. l. sed & hæ. §. defendere. Tertio, quia id quod noceret reo nocet fideiuss. ut est in pr̄., & filio q̄ sunt reus, & fide ius ut in l. 1. de dec. & l. cū filius de uerb. obl. Quarto, qa rō quare fideiussor opponit cōpensationem ex ꝑsona rei est qa qđ à fideiussore petitur à reo peti, & ideo sicut male petitur à reo, ergo & male petitur a fideiussore. l. uerū. ff. de cōpen. Sed ista rō cessat in ꝓposito, qa reus nō opponeret, & sic bene peteretur, ergo &c. l qđ dcm̄, ff. de pac. Quinto, qa iā reus cōsequeretur ꝑ fideiuss. qđ per se non pōt qđ lex non uult, ff. de cōtrah. emp. l. non licet, & C. de hæred. inst. l. neq; ꝑ se. Sexto qa non pōt ꝓuideri per cōpensationē fideiussori qn ꝓuideatur reo, & ideo rōne medietatis ꝓhibetur, ff. si qs cau. l. si duo. de dā. inf. l. si fin. §. ex hoc edicto cū si. Septimo, quia pars uitiosa trahit ad se non uitiosam, l. Pedius, ff. de arb. de aqua quoti & æsti. l. 1. §. item qritur. Octauo, qa ubi est qđ prodest, & quod nocet inspicitur, qđ nocet ff. ad Syl. l. 3. §. fin. Nono, qa mora rei nocet fideiussori. ff. de uerb. obl. l. mora. In cōtrariū quod imo compensare possit, arguit primo ꝑ iura īducta ꝑ parte pricipalis supra ꝓx. q. Secundo, per regulam. l. eius. C. de comp. & ff. eo. tit. l. si quis fideiuss. Tertio, qa illud qđ fideiussor habet apud se de bonis debitoris, id soluere pōt, & liberatur, de pet. hæred. l. si quid sponsor. §. 1. de pec. hinc qritur. § fin. & l. quoties, §. ult. Quarto, quia quæcunque defensio cōpetit fideiussori ex quocūq; Facto rei ēt ex quo reo non competit. ff. de pact. l. fi. si quis cau. l. sed & si quis, ubi licet reus remiserit exceptionē pacti, & sic ipse opponere non possit, tñ poterit opponere fideiussor. de ædil. edic. l. qritur. § si uend. & de pac. l. cū

in

in eo. Quinto, quia qđ uni est in utile alteri prodest. ff. de de fideiuss. lege cum is, cum si. Sexto, qa ratio quare fideiussoria durat principali non exnte, ut l. 2. de lui. pign. est quia principalis ipso iure non est extincta, sed rõ quare bãnitus compensationem non opponit, non perimit ipso iure debitum, sed quia ei bãni replicatio opponitur & ideo cũ facultas opponendi compensationem non sit extincta durabit in persona fideiussoris sibi personali principalis exceptione non obst ante. Septimo, qa qñq; quis per alium cõsequitur quod per se non potest. l. & per iusiur. §. si fideiussori. ff. de accept. & C. de tempo. in int. rest. l. petendæ. Octauo, quia rõne cõnexitatis utile trahit ad se inutile. ff. de stat. homi l. Imp. ff. de pœn. l. prægn. & de lib. legat. l. quis duos, cum sim. Nono, qa pœna rei nõ debet ad fideiussorem transire C. de pœn. l. sanc. & sol. mat. l. si mer. nec obst. ff. quod quisq; iur. l. 3. §. si is, ut ibi no. Vel qa ibi est speciale, ut fideiussori adimat̃ facultas excipiendi in pœnam illius edicti quod alias non posset effectum sortiri. Cum reus in sua persona non posset de facili cõueniri. Et ideo saltem ꝑ medium fideiussorẽ cõuenitur, sed in casu nr̃o pœnis aliis subiacent bãniti quæ possent eis irrogari, uel qa illud edictum afficit ius agendi, & excipiendi, ideo omnibus nocet. l. ea lege. § hoc aũt, sed bãnum afficit solã banniti personã. Vltimo, qa fideiussor certat de damno uitando, ideo ei fauendũ est. C. de cod. l. fi. cũ si. Soluit primo dici posse, quod aut principalis est soluendo, & non possit opponere compẽsationẽ alias sic, arg. ff. si men. fal. mo. dix. l. 3. §. 1. de adm. tut. l. fin. C. ad Vell. auth. siue tunc. & de leg. 1. l. si cui in fi. Finaliter cõcludit indistincte dcm̃ fideiussorem posse opponere exceptionẽ cõpẽsationis debiti cõpẽsabilis nõ obst. bãno ipsius principalis, qa ipsi fideiussori est ꝑmissum a iure ꝙ possit soluere de bonis principalis. ff man. l. si ꝓc. § si ignor. sed q cõpensat soluit, ut dcm̃ est supra ergo &c. Exceptio aũt bãni nõ obstat fideiussori onerosam cãm hñti, de do. excep. l. apud Celsum. §. si cũ legitima. Nec ob. ꝙ uideatur ad principalẽ reuerti, ea l. §. apud Iul. quia ut dcm̃ est supra magis fideiussori ꝙ reo succurrit, & apud eum remanere intellr̃. Pro quo mã finalr̃ Alb. remittit ad not. per Dyn. in regula, si quis in ius. lib. 6. Hæc decisio uera est. Cui adde quæ dixi supra prox. q. in fi.

68 Sexagesimooctauo † stante dicto statuto, ꝙ q̃relæ bãnitorũ non audiatur. quæritur de quibus q̃relis intelligatur, & si est lata sñia cõtra bãnitum, an audiatur appellãs. Al. ubi supra q. 21. & q. 113. refert quosdã tenuisse, ꝙ intelligat̃ de q̃relis extraordinariis, & q̃ ꝑ iudicis offm̃ explicantur, de iure patr. l. 1. & ibi sic ur̃ tenere Rayn. & l. diui, §. mand. & de iis qui sunt sui, uel alie. iur. l. 2. & de off p̃fe. urb. l. 1. §. cum patronus & ibi ẽt tãgit Ray. Sed ipse Alb. determinat ꝙ imo intellr̃ de omnibus ẽt si expediantur per libellum. C. ut oẽs tã ciuiles, q̃ criminales acc. l. 1. circa pri. de an. excep. l. ut perfectius. C de fal. l q̃rela, extra de elec. c. quorũdam, & de inst. c. ex frequentib. & uerũ dicit. Libellus. n. appellatur ẽt quærela, ut colligitur ex glo. c. quia p̃sulatus 1. q. 4. Ad secundam partem qõnis, an possit appellare, arguit primo ꝙ non qa appellatio est q̃rela, ergo non debet audiri, ꝙ sit q̃rela probatur ex tex. cum gl. in l. si ab arbitro, ff. qui satisd. co. determinat contrariũ, quia appellatio est species defensionis, & defensio non denegatur bannito, ut in ca. cum inter. de excep. & dicit esse expressum. in c. i. de rescrip. lib. 6. Fateor hanc decisionem ueram si in causa in qua fuit contra eum lata sñia erat reus se defendens. Tun c. n. cum sit reus in causa appellatiõis sicut in causa principali s̃m ueram opin. de qua in hi qui ad ciuilia. C. de appell. iisdem rõnibus auditur in causa appellationis quibus in prima, de quibus dixi supra 72. q. Si aũt erat actor in prima cum nunc sit actor sicut pri us residet qõ in hoc an possit talis exceptio ex banno resultans opponi in causa appellationis. De qua qõne uide quę dicam infra part. 3. huius tꝑis, q. 3. & q 4. ubi concludam ꝙ possit opponi, & sic tunc appellans non dr̃et audiri. Si tñ interim eximeretur a banno audiri deberet s̃m Bald. in l. per hanc. C. de temp. app. in 8 col. & pro primo membro huius solutionis uide quæ dicam in seq. & se. qõnib.

69 Nono & sexagesimo quęro † stante dicto statuto. an bannitus petens restõnem in integrum audiatur. Alb. ubi supra q. 12. se in breuib. expedit dicens uideri primo quod audiat̃, quasi restõ sit spẽs defensionis. & quasi remissionẽ petere uideat̃, & sic dicatur fungi partib. defensoris, & nõ actoris, ff. de no. op. nunc. l. de pup. §. qui remissionem. Sed dicit tenẽdum contrarium, quia petens restõnem

sequitur forū aduersarii.C.ubi. & apud quē l.2.& remittit ad ibi not.per se Aduertendū puto,ꝙ aliqñ restitutio petiť aduersus bannum,& de hac dic,ut dixi supra t.pe 1. parte ult.q.6 Aliqñ petitur principaliter ꝑ uiam officii iudicis.& quia agere dr̄ puto ueram esse decisionem p̄dictam l.1.in princ.ff.de æden.cum ibi not. Si uero petitur incidenter ꝑ uiā exceptionis,tunc cum reus sit audiri debet sicut in suis aliis defensionibus audire tur quod examinatur hr̄ in l.nā, & postea §. si minor,ff.de iureiur.Aliqñ uero petitur restitutio aduersus sn̄iam,& tūc aut erat actor & habuit sentētiam contra se,& nō debet audiri. Aut erat reus,& tunc aut petit se restitui ad appellandum ẜm quod hr̄ in l.diuus. & l.fi.ff.de in integ.rest. & puto eum debere audir̄,l ad rem mobilem,& l.delegatū ff.de procur.iunctis quæ dixi supra prox. q. si uero petit restitutionem aduersus totācausam non puto audiri debere,q̄a in ueritate actor est nō reus Nec mihi placet ratio Alber.quia ēt petens restitutionem pōt illam petere coram suo iudice,puta si esset ille q̄ sn̄iam quæ petiť rescindi executioni demādaret, & ꝓbātur in d.l.2.ꝑ quam iudicari uiri,ꝙ si laudū fuit latū inter clericū.& laicū.& cōtra laicū laicus uolens dicere laudū nullum, debet adire iudicē secularem,tū quia est superior eius q̄ tulit,tum q̄a esset iudex executionis.C de arb.l.cū antea Ad qđ faciūt not ꝑ Gui.in l. cū hi,§ uult igitur omnino de transac. & ꝑ Bar.ea l.§ eam transact.& in §.arbitrorum.

70 Septuagesimo † uiso, ꝙ non obstante dicto statuto pōt se defendere, ut maxime dictum fuit supra q.62.Quæro bannitus fuit accusatus,fuit a iudice securatus,cōparuit & negauit maleficium,testes fuerūt examinati contra eum,& ꝓbauerunt,accusat testes de falso,an ei obstet banni exceptio.Hanc quæstionem refert Io.And.in addi. Spec.in titu. de accus.§.sequitur in sua additione magna iuxta fi.in uer.gradum 7.dicēs fuisse disputatum ꝑ Franc.de Mata.& ibi post allegat ad utranq; partem.concludit soluēdo,ꝙ aut accusat aduersarium,ꝙ corrupit,& ꝓduxit testes falsos,& admitteť ad talem accusationē q̄a hoc proprie est defendere,ff.de excep. rei iud.l.diuus.C.si ex fal.instr.ꝑ totum, & C q̄ accus.non poss.l.1.Si autē accusat testes,uel alios testiū corruptores dicit non admitti, q̄a iste nō defendit sed accusat.Ergo stāt uerba statuti prohibentis,l.quidquid astringendæ de uerb obl.Item q̄a accusatus pendente sua accusatione nō accusat,l.negāda.C.q̄ accus.nō pos.& l.is q̄ reus,de publ.iud.Subdit tn̄ ipse Io.And.quod p̄dictæ.ll.ẜm eum non ꝓbant ad id quod allegant,non .n. loquunť de illo q̄ impune pōt offendi,& cuius querelę non audiunť,dicens ꝙ canon se expediret ꝑ dec cū inter.de excep.uidelicet ꝙ excipiēs de falso audireť, & hoc est ꝓprie defendere accusans nō q̄a illud est querelari,uel agere nec perit iustitia.q̄a intentū suum cōsequiť ꝑ exceptionem,& sine onere. de ꝓb.c.licet, de excep.cap. cum uenerabilis.Et remittit ad not.ꝑ se eodem opere in tit.de iud. deleg.§. restat.uersic.q̄d si in statuto,& ibi tractat,an accusatio falsorū testium tm̄ ꝓsit sibi in causa suę accusationis,quasi dicere uelit si ꝓdesset accusatio diceretur defensio alias non,de quo articulo ibi uide,& in l.1.qui accus.non pos.Alb.aūt ubi supra q.88.refert quæst.p̄dictam fuisse disputatam ꝑ quendam doct.de Mezabatibus.quē dicit conclusisse talē bannitū admitti,siue ꝑ uiam exceptionis opponat de falso,siue ꝑ uiā accusationis dicēs statutū prędictum ꝑmittēs offendi nō intelligi in tali offensione q̄ fiat in forma iudicii,arg. ff.de trāsa.l.q̄ cū tutore,& ēt tanq̄ odiosum debere restringi,& quod nō debet excludere uiā accusandi falsarios cōtra quos oīa iura clamāt.de appell.c.cordi in fi.li.6. subdit,ꝙ origo causæ inspici dr̄et,ff.de donatio,l.q̄d quod.& quod cum eo.l. si filius. Origo aūt in proposito est,ꝙ bānitus est reus,ergo,&c. ut in l.de pupillo,§.q̄ remissionē.de ope.no. nūtia.& sic cōcludit et ipse Alb.ꝙ ēt ꝑ uiam accusationis cōtra testes audiatur.Credo,ꝙ ubi possit sibi ꝓuidere,alias quam ꝑ accusationē testium uera sit prima opin..dr̄.n. tūc potius impugnator,facit,ff.de ꝓbatio.l circa.& quod ibi not.Si aūt sibi alias ꝓuidere non posset,quia ex forma statuti non posset de falso cognosci,nisi ꝑ uiam accusationis, puto eū admitti ēt ad accusandum ipsos testes.Vr̄.n.sibi permissum esse illud sine quo ad sui defensionem ꝑuenire non posset,l.ad rem mobilē.& l.ad delegatum. de proc. & hoc puto uerū si non pōt accusare in doctorē.ut q̄a est talis qui accusari nō pōt, uel quia est iudex q̄ inquirit.Satis.n.aperte patet, ꝙ suā defensionē prosequitur.non autē principaliter alterius offensionē. Ad qđ bene facit qđ hr̄

per

per Bald.in l.diffamari. C.de ing. manu. ubi concludit quod ille diffamatus dicitur reus, licet prius ueniat ad iudicium. Si aũt statutũ diceret ꝙ non audiatur etiam defendendo di cam ubi remisi supra 62.quæstio.in fi.

Retento themate in prox. quæst. formato iudex cõtra talem bannitum tulit iniq̃ sentẽ tiam. Quæritur septuagesimoprimo.† an du rante banno bannitus possit contra dictum iudicem agere in syndicatu. Quęstio hæc etiã tractatur in d.uers.gradum 7.allegato supra prox.q in prin.& ibi pro parte negatiua alle gatur, ut snĩa cõueniat uerbis statu.de flum. l.1.§.non aũt, l.ita aũt, in princ.ff.de admin. tut.cũ.n.talis offendi potuerit, & ei ius, siue ratio reddi nõ debuerit legis auctoritate fa ctum dãnum, siue iniuria dici non põt. C.qñ lic. sine iud. uind.l.1.& 2.& de adul.l. Gracchus, & fortius, ꝙ licebat in ꝑsonam, licet in rem. cum q̃libet minima pœna ꝑsonal.s sit maior quacunq; reali, l.in seruorũ, ff.de pœn. Nec data securitas respicit hũc casum, sed il lũ solum ꝑꝑ quem erat bãnitus. Et id tm̃ hr̃ pro expsso, ff.si cer.pet.l.cum q̃d, & l.seruitu tes.de serui.& gñalitas securitatis restrĩgitur ad cogitata, ff.de trãsa.l.cum aq̃ & l.q̃ cum tutoribus, facit l.nõ est uerisimile, ff q̃d met. caus.& de ꝑscr.c.quia uerisĩle, & imputet sibi q̃ non appellauit, quia snĩæ consensisse uĩ.de re.iud.c.quod ad cõsultationem, & C. de ap pel.l.hi q̃ ad ciui. His non obstantibus soluit cõtrarium, securitas.n.suspendit effectũ ban ni, & si hoc est quo ad snĩam datam fortius ad dandam, sed nõ bannitus iuste ageret, ff. de iud.l.si filius.& l. Iul. ergo, & iste securatus, ut sic fauorabile securitatis, uerbum non restringatur, & quod sit fauorabile. facit ff.de statu homi.l.2.§.1.& inst.eo §.fi.& quod sit extẽdendum patet, ff.de const. prin.l.2.& C. de bon.uac.l.2.& gñalis securitas gñaliter intelligẽda, ff.de publ.l.de precio, & extra de priuil.c.q̃a circa. Item si cõtra eum possetfer ri iniqua snĩa ad quid citaretr̃ uel securaretur certe superuacue cõtra l.si ꝑtor.ff.de iud. cõ tra l.1.ad munic.& l.1.C.de thesau. & ad q̃d grauaretr̃ in expensis ueniẽdi, & litis, & aduo catorũ, & ita in aliis cõtingentibus ꝑꝑ quæ expediebat potius nõ securari.ff.de leg.2.& l.q̃ solidũ §.ẽt, iudica. sol.l.iam tñ.§.in hac. & quia beneficio iuuari debuit non decipi. extra de commo.ca.1.ff.eod.l.in commodato. §. sicut.in fi. Nec obstabit tp̃s securitatis esse decursum, cum beneficiũ debeat esse per petuũ, & nulli diminutioni subiectũ.in auth. cõst.quæ de dig.§.illud.ad q̃d facit lex neces sarios.§.1.ad Syllania. C.de his quibus ut in dig.l. minoribus. Finaliter pro aliis rõnibus & pro rñsionibus ad cõtraria remittit ad au ctorẽ q̃ fuit do. Nicolaus Capoccii de urbe, q̃ soluebat cõtraria. Primo, q̃d uerba statuti locum hñt securitate non data, alias non, ut patet in l.cõuentionũ.ff.de pac.de leg.l.fi.ff. de dolo.l.1.§.non fuit. quæ leges uolunt ho sti securitatem dari, & datã seruari, & nõ ser uantem puniri, & per hoc rñdet aliis rationi bus. Ad rationem, ꝙ uideatr̃ cõsensisse non ap pellanda rñdet, ꝙ ibi non est uerus consen sus, sed fictus arg.de uerb. obl.l.inter stipulã tem.§.1. Præterea etiam dato ꝙ esset uerus esset cum parte, ergo sibi non præiudicat cũ iudice.l. si unus. §. ante omnia. ff. de pactis. Nec obstet ꝙ negligentia in uno præiudicat sibi in alio quando agitur de eo. C.de his qui à nõ domi.ma.l.fi.ff.de pec.l.quæsitum. §.si annua.& de solu.l.stichum, & sic cum ꝑꝑ ne gligentiam commissam contra partem repel leretr̃ ab agendo contra partem, ut C. de ap pella.auth.hodie.ergo, & contra iudicẽ agen do repellatur, quia illa regula ſm eum uera est, cũ sunt duo remedia, quorum unum est principale aliud accessorium. Tunc.n.negli gentia circa principale extenditur ad accesso riũ, sed in ꝓposito erant duo remedia princi palr̃ cõpetentia, quo casu negligẽtia in uno non p̃iudicat in alio.l.idem si res. ff.de alien. iud.mut.causa fac.& l.si emancipata. C.qui admit. ad bon.possessio.po.iuncta l.1.de suis & legit. & pro ista parte iuncta præcedenti rõne. facit optime d.§.si annua. uult.n. ꝙ ex ceptio competens contra unum non obstet cõtra alium si exceptionis rõ ad alium non extendit. Hæc decisio sapit æquitatem, & ha bet iuris rõnem, q̃a cum iudex teneatur eũ conseruare indemnem, ut dicam infra, patet, ꝙ non dr̃ effectiue agere, sed se defendere, & sic non debet repelli, ut supra proxima quæ stione dictum est. & est ẽt not. maxime ꝑꝑ tria. Primo, propter id quod dr̃ securitatem datam durare ẽt tp̃e syndicatus. In hoc tñ aduertendum, ꝙ potest esse uerum si fuerit data pro eo tempore quo durabit quæstio siue causa. Tunc.n.non intelligetur finita do nec syndicatus duraret, tenetur enim iudex ad omne interesse, & c.l. si iudex. de uar. &

extraord.cogn.& sic ad soluendum condēnationem pro eo,& ppea quousque hoc sit expeditum causa durare dr. Si aūt cōcessio fuisset tpalis non hret locum quod dictum est. Posset tn̄ tunc procuratorem mittere si causa pateretur, alias nouam securitatē petere, ut dictum fuit in primo tpe parte 1.q.3. Secundo notanda est pp id quod dixit Host. esse securitatem dādam. & datā seruari drc. De hoc dicā in seq.par.huius tpis.q.15. Tertio, pp id quod uoluit exclusum ab appellādo excludi à potentia agendi cōtra iudicē in sindicatu, facit qd hr in l.1.§.1.ff.quod q'q; iur.de quo aliquid ibi per Bar.& in d.l.itē si reus.& plenius in disputatione sua q̄ incipit, iudex propter imprudētiā, ubi ēt tractat, an iudex possit conueniri appellatione pendente,& ibi determinat, q non cum certis limitationibus ibi positis p eum. Bal.tn̄ in l.si filius.ff.de iud.eo.casu dixit q licet nō possit agi ad totale interesse, tn̄ potest agi, ut cōdēnetur ad cōseruationē indēnitatis, arg.ff. de statu lib.l. statu libero rōnē,& l. Athenis. §. 1.de aqua plu.arc. Pro quo. ēt uide qd ipse no.in l.nouiss.ff.qd fal tut.auct.est ēt not. p so.dictarū.ll.C.de his q à nō do. ma.l.fi.& l. item si res.ubi tractatur an neglīgētia in uno pīudicet in alio, de uno dic ut ibi.& in l.3. ff. ui bo.rap.per Bar.& uide C.qd met.cau.l.3.

72 Septuagesimosecundo quæritur.† Dictum fuit supra par.1.tpis 1.q.6.q quis pōt bāniri sub nomine hæreditario, an tunc stante dicto statuto q q̄relæ bānitorū nō audiātur, si bānitus sub nomine hæreditario agat noīe pprio repellatur ab agendo dicto statuti uirtute. In hac q. Alb. ubi supra q.48. primo arguit q nō.ff.de adop.l si pr̄.§.q duos,& C. de dol.l.1. In cōtrarium dixit esse casum in c. aduersus.§.fi.de imm.eccl.sed certe ca. illud non multum facit.dicit.n.sn̄ia excōicationis lata cōtra iudicē ligat ēt ī officio successorē. At in proposito agens noīe pprio censetur alius ab hærede. igitur non ur q sibi præiudicet, arg.ff.de iis quib.ut inde l.tutorem. ibi discreta sunt.n.iura, quamuis plura in eandem personam deuenerint. Puto tn̄ decisionem ueram per no.in l. fi.C.de euict.licet.n. quis teneatur de euictione ut hæres principalis uenditoris, tn̄ agens noīe proprio repellitur, licet secus sit qn̄ teneretur ut hæres fideiussoris, ut ibi.quæ lex nō est alibi. Et ideo ad ppositū subtilius cōsiderando. Aut qs est bānitus sub nomine hæreditario, ex delicto tn̄, uel causa per eum cōmisso, uel cōmissa, sed forte ex ignorantia pprii noīs, ita latum est bānum,& tunc sine dubio agens noīe pprio repellitur, arg.l.si qs in fundi uocabulo de leg.1.cū aliis alle.ubi supra. Aut forte ex forma statuti fuit bannitus ob causam defuncti, puta ob debitum nō solutum,& tali qd in statutu prædicto comprehendatur,& tūc pōt hre locum distō.d.l.fi. quia aut erat hæres fideiussoris, aut principalis ut ibi. Quid aūt econuerso, uide quę dicā inf.q.77. in hac e ad.parte. Ad l.tutorem. patet rn̄sio, quia loquitur qn̄ nulla repn̄tatio cadit in se ipsum, ut ibi.& l.poll.C.de iis quib.ut indig.

73 Septuagesimotertio quæritur.† An bannitus qui uigore dicti statuti repellitur ab agendo, possit saltem per procuratorē agere,& ur q sic, quia qd per me non possum, per alium possum, arg ff.de in ius uoc.l.q̄situm, de priui.cre.l.1.§.si qs, de transac l.& post rē §.fi.& melius in l. Antistius, in fi.ff.de acqu. hær.cōtrariū uidi determinatum, quia licet possit pcuratorē relinquere l. Pap. de min. non tn̄ poterit per illum agere, q a ipse idem ex bānitis agere ur l.ita aūt.§.gessisse.ff.de admin.tut. Item quia fraus fieret legi de persona ad psonam.ff.de leg.l.contra legem.& ad Mac.l.sed Iulia,& ita ēt refert Alb.ubi supra q.62.tenuisse Iac. de Are. ad quod alleg. ēt de adm.re.ad ci.pert.l.1.§.2.de ipō.h ofo.& de tu.& cur.da, ab his l.scire oportet cum sim. Et hoc est clarū alias frustratoria esset de negatio iuris, uel audientię.l.1.§.usus, de pc.nō ergo pōt per se.uel alium agere stāte statuto pdicto,& ita uerificatr q dixit Guil.in Spec.de proc.§.rōne quoq; constit.uersic.1. ubi aūt esset solūmodo bānitus bonis non cōfiscatis,& dictis statutis non urgentib.nō prohiberet pcuratorē constituere, ut in iure supra in contrariū alleg. & n Io.And.in add. Spec.in ti.de cess.act.§.1. uersic.illud etiam.

Viso quod bānitus non potest agere per procuratorem, quæro septuagesimoquarto,

74 an possit iura sua alteri credere† & sic cessionarius non repellatur Hæc qō à multis tractata reperitur,& quia quotidiana est libet aliquantulū insistere. Primo.n. Iac. de Are. ff.de noua.in l.doli mali.tenuit īdistincte, q non.& sic exceptio bāni cessionario obstare l.in his §.nō debeo,& l. qd ipsis, de reg.iur. Ad d.l.doli.rn̄det quod loquitur in delegatione

tione. Ad cõtrarium allegabat Dyn. l. si cum dotem, §. si pri. ff. sol. mat. ubi ꝑ patre deportato agit filia, sed ille text: nihil facit, q̄a ibi agit filia, iure suo, & noĩe suo, non iure, uel noĩe patris, ut eod. tit. l. 2. §. 1. & l uoluñtate. Ipse tñ Dyn. in d. l doli. & in regula si quis ĩ ius, distinxit. An fiat cessio ex causa lucratiua, & obstet exceptio, an ex causa onerosa, & non obstet. l. apud Celsum, §. de auth. & §. si qs aũt. § si cũ legitima. ff. de doli exc. Alb. de Gãd. dicebat, ꝙ aut retinet bona, & ualet cessio. Aut publicãtur, & non ualet cessio, ff. de cap. di. l. 2. & l. act. §. publ. ff. ꝓ soc. cum sim. Aliqui ut refert Guil. in Spec. de cess. act. § 1. uer. illud ẽt q̄ritur, dicebãt indistincte obstare exce. ff. ad Velleia. l. fin. Alii ut ibidẽ refert dicebat ꝙ aut fit cessio ex causa necessaria, & nõ obstet excep. aut ex causa uolũtaria, & obstat. Hæc. n. non ambulant parib. passib. ff. de dam. inf. l. cum postul. de re. eorũ qui sub tu. uel cu. l. 3. §. 1. de re iud. l. fin. & refert Ioã. And. ibi, in add. magna. Fed. de Scal. disputando tenuisse cessionẽ indistincte ualere, & cessionarium ẽt ex causa uolũtaria, & lucratiua agere posse. Ipse aũt Ioã. And. ibi remittit ad notata ꝑ se in c. 1. de iure patr. lib. 6. & super gl. pen. & ibi relatis op. tactis in Spec. ubi supra tenet indistincte agenti nõ obstare exceptionẽ si cessionarius bãniti cũ bona publicata non erant agi suo noĩe ꝑ iura ibi alleg. in gl. q̄ probant ꝙ uitium ꝑsonale ad successorẽ non transit. ff. de diuer. & temp. ꝑscrip. l. an uitiũ, & C. de acq. poss. l. uitia, & extra qui mat. acc. poss. c. cum in tua. dicẽs cõsiderãdũ esse, an uitiũ insit ꝑsonæ & rei, & in re furtiua q̄ñ possideretur à fure. An rei tm̃, ut q̄ñ possideretur à bonæ fidei possessore, & tunc transit uitium in singularẽ successorẽ, ĩst. de usuc. §. furtiuæ. An tangit actionem, & personã, ut q̄ñ dolus interuenit in cõtractu, & tũc dicit ꝓcedere distõnem causæ lucratiuæ, & non lucratiuæ, ut in §. de auc. & §. si cũ legitima. Vbi aũt tangit ꝑsonam tm̃, ut in casu nostro tunc ad successorem non trãsit, ut supra ad l. 3. §. qđ aũt. ff. quod quisq; iur. & de coll. bo. l. cum emanc. Rñdet ꝙ ibi elisio erat inflicta actioni, non aũt personę tm̃, ut in casu nostro subdens ẽt de successore uĩ, ut dicam infra in ult. temp. Bart autem in d. §. si cum legitima, tenet opin. Dyn. per illa iura, & idem uĩ dicere in d. l. doli. tangens aliqua de narratis supra in dist. Io. And. Sed Bald. in l3. §. si filius ff. ꝙ quisq; iur. dicit, ꝙ aut bannum sequitur cessionẽ, & non obst. exceptio de quo dicam statim in q. seq aut præcedit cessionem, & tũc aut ex persona statuti põt opponi exceptio actioni aut personæ. Primo casu excluditur cessionarius. Secundo casu distinguitur an habeat causam lucratiuã, & repellitur, an onerosam, & nõ repellitur. Et sic ibi effectiue loquitur opin. Dy. Sed in l. ꝑ diuersas. C. man. dicit ꝙ aut est bãnito ĩterdictus forus, & ualet cessio. Aut est sibi interdictũ agere. i. interdictus, ipse actus agendi, & tunc aut cedit ex causa lucratiua, & nõ, uidelicet, aut ex onerosa, & ualet cessio, dũ tñ cessionarius agat utili. Si uero bona esset cõfiscata, ideo nõ ualeret cessio, q̄a crederet iura fisci nõ sua, ff. de cap. dim. l. tut. Itẽ si poneres ꝙ esset ei sola mansio interdicta, tũc nõ est dubiũ ꝙ põt cedere, ut l. Pap. exuli, & iõ dicit ꝙ exititii de terris suis p̄nt iura cedere, & alienare, q̄a est eis interdicta mansio, sed sec⁹ esset si exp̄sse eis interdicta esset alienatio. allegat ꝓ singulari tex. in l de pollicit. ff. de pollic. Idẽ tñ Bald. altius hãc materiã tractans in quadã sua disputatione quæ incipit. Statuto cauet ꝙ fœnerator, dicit ꝙ aliq̄ñ iniq̄tas, inest actioni, & agenti, aliq̄ñ agenti, & non actioni, aliq̄ñ neutri. De primo ponit exemplũ in eo qui inducit aliquem per dolum, ut sibi ꝓmitteret, & deinde actionẽ cessit. Et isto casu dicit repelli cessionariũ nulla facta distõne, quia actio elisa cessa est. Nec põt tũc dici, ꝙ uitiũ purgetur ꝑ cessionẽ. Exceptio. n. reo cõpetens sibi initio auferri nõ põt, ut no. in d. §. si cum legitima, & arg. ff. de pac. l fi. & mand. l. si mand. tibi, in princ. Exceptio ergo doli cõmissi circa actionẽ cessam obst. cessionario ex quacũq; cau. d. l. in his. §. nõ debeo, & l ꝙ ipsis, ꝙ intelligit uerum q̄ñ actio est infecta ꝑ ꝑ dolũ ꝓximum, & immediatũ, secus si esset uitium in quodã p̄ambulo. exẽplum dolo induxi scriptũ hæredem ad recipiendũ hęreditatẽ, q̄ ego ab intestato adiui, & cẽsi actionem hæreditariã in qua nullũ erat uitium. Et ideo non obst. cessionario exceptio, ut d. § sed cũ legitima, & §. seq. Secũdo casu q̄ñ inest uitiũ agẽti, & nõ actioni ut in excõicato, & bãnito. Primo uĩ tenere opin. Ioã prædictã ꝙ ubi cessio non fit simulata indistincte nõ ob. exceptio cessionario nõ sequẽs distõnẽ. Dyn. & Bar. q̄a statutũ uĩ suspendere actionem ad tempus. i. donec du-

ret bannum uel excommunicatio, & idem debet operari tpalis suspensio pēdente tpe, qđ operatr exclusio perpetua, de cond. inde. l. sufficit, & d. l. si tibi mand. in princ. & hęc rō ita cōcluderet cōtra agētē ex causa onerosa, sicut cōtra agentē ex causa lucratiua. Finalr tñ ur tenere opi. Dyn. & Bart. qa causa onerosa est fauorabilior lucratiua. ff. de his quæ in frau. cre l. fin. §. 1. & no. iust. de actio. § si qs in fraudem quod dicit esse uerum, nisi illa cessio ex causa lucratiua fiat ex necessitate, ut qa hæres excōicatus uel bānitus cessit legatario actionem legati nominis. Sed isto casu non est dubium, qa legatarius ēt sine cessione ageret. l. ex legato nominis. C. de lega. Sic ergo in hac materia cōclusio, ꝙ aut bona sunt publicata, & nō ualet cessio iuriū antiquorū. Aut nō sunt publicata uel sunt sed cedunt iura postea q̄sita, & tūc aut bannitus cesserat ante bannū, & dicā in se. q. Aut cedit post bannum. Tunc aut cedit ex necessitate, ut quia cedit fideiussori. qa ei soluit uel ex alia causa necessaria, & tūc silr nō obstat exceptio ꝑ ea q̄ allegata sunt supra in prin. q. si aūt fit cessio uolūtaria, aut fit ex causa lucratiua, & ob exceptio aut ex causa onerosa, & nō ob. agēdo utili actione noie suo, nisi probet in fraudem factā C. man. l. pe. cū si. Si aūt ageret directa noie cedētis obstaret exceptio ꝑ ea quæ hic dicta sunt, & supra prox. q. Prædicta aūt locū hn̄t in cessione iurium. In cessione uero siue in translatione dn̄ii dicit Bal. d. l. cū dotem. §. si pater, ꝙ non repellir, quia immediata causa agēdi. s. dn̄m est sine uitio. gl. est ordinaria ſm eum in d. l. si cum legitima, non intelligas qn̄ simplr cedir rei uendicatio, qa tunc erit idem ꝙ supra secundum not. in tit. de cessio. ac. §. ex p̄missis. uer. Itē qd si mihi. ubi ur maxime in addi. Io. Andr. quid operer cessio rei uenditæ quibus adde. l. si eius, & quod ibi not ff ad Trebel.

Successiue septuagesimoquinto quæro, 75 † Quid iuris qn̄ cessio præcessit bannum, an tunc cessionario agēti post bannum obstet exceptio. Bal. in l. 3. §. si filius. ff quod quisq; iur. dicit ꝙ non ob. exceptio, qđ quidam dn̄t ꝓcedere ſm dist. quę hr in l. post contractū, ff. de dona. qđ esset uerum in casu in quo ex forma statuti alienatio, & cessio redderetur nulla ipso iure. qa tunc cessionarius repelleret quasi agens sine actione. l. si pupilli. § uideamus, de neg. gest. & l. non putauit. §. nō quęuis ff. de cōtratabū. & idē si ex alia causa esset cessio nulla ſm not. in l. ab Anastasio. & l. per diuersas. C. manda. & l. fi. C. ne lib. po. Si aūt cessio hēt. sua substantialia, & statutū nō annulat eā cum necessaria sit reuocatoria qn̄ facta esset in fraudem cessionarius nō posset repelli à debitore opponente de iure fisci. l. his cōsequēter, § 1. famil. ercis. & l. 2. si ager uectig. & qđ ibi not. & l. si eum seruū. ꝑ Cy. C. de ser. fugi. ꝑ Bar in l. 1 ff. de excep. rei iud. non ergo obstat exceptio bāni superuenientis qđ est certū si agat utili. Sed dubiū esset an sibi obstaret agenti directe rōne cedentis, per l. q st. pen. cum ibi no. de proc. & ꝑ ea quæ dicta sunt supra 73. q. Puto tñ qđ ēt tunc nō ob. exceptio, talis qa directe exercitum transit sine aliquo uitio. arg. ff. de ser. expor. l. si minor, & quod no. in l pluribus §. & si placet, ꝑ Dyn. & Bar. de uerb. obl. & hoc ideo quia agit in rem suam cessionarius. Facit. C. de dona l illam, & quod habetur in l. si quidem per Doct. C. de act & oblig.

76 Septuagesimosexto quæritur, † Viso, ꝙ ꝑ alium aliqn̄ agere pōt, & aliqn̄ non, an possit pro alio ꝓcuratorio noie agere Puta Titius fuit factus procurator Sempronio non bannito, an repellatur uirtute dicti statuti ꝙ banniti non audiantur, hæc qō examinatur per Alber. ubi supra q. 62. Cuius uerbi licet hic inserere ꝑꝑ qōnis utilitatem, & aliqua pulchra dicta. Dicit. n. primo ur. ꝙ audiatur, & non obstet exceptio ar. instit. de excep. §. fin. Item quia non dr hic audientia dari uel ius fieri, sed ei cuius est procurator, quia dr dn̄s agere per procuratorem, ff. quod ui aut clam. l. denique. §. fin. & l. seq. & ff. de proc l. r. & secundum hanc determinationem intelligitur. l. non solū. § pe. ff. de iniur. & ad hoc. arg ff. de do. excep l. si procurator. in prin. nisi occasione ipsius litis datum foret sibi bannū quod fieri potest de iure, ut ff. si quis ius di. non ob. l. 3. §. 2. tunc. n. non audiretur nisi primo exiret de banno, ut ff. de dol. excep. l. apud, Celsum §. quæsitū, & l. si ꝓcurator. 2. rñ. Et qđ alias admitti debeat, & statutum restringi debeat solum ad eos q suo noie agūt. Facit qa statutū est odiosum, & ideo restringendum, ut ff. de lib. & posth l. cum qdam. & ita in hac q qdam sentiunt, & ꝑ hoc. ff. de in ius uoc. l. quæsitum. Alii dn̄t bannitum ēt ꝑ alio nō admitti ad instar excōicati, ut extra de prob. c. post cessionē. Itē qa statutū indistincte

stincte dicit non dari audientiam bannito, nec distinguitur an agat proprio nomine, uel alieno, ergo indistincte intelligi debet. ff. de ser. urb. l. si seruitus. cum cõcord. Itẽ quia quod ei non detur audientia inductum est in honorem prætoris sicut, & edictum de postulãdo quod phibet certas psonas postulare. ff. de post. l. 1. qui. ex cau. ma. l. sed, & si per ptorem §. sed, & si dũ. ideo sicut nullo modo cõcedit postulare ei cui ab edicto denegat, ita & hic. Item bãnitus qui p se nõ admittitur multo minus admittitur p alio. nec obst. similit. ff. de postul. l. 1. §. 1. & 2. & C. eod. tit. l. nemo. nec obst. quod arguitur de patrono ad bãnitũ, quia quod bannitus nõ audiatur est de iure municipali quod est cõe ius ipsius ciuitatis, quod autem libertus nõ uocet in ius patronum sine uenia est priuilegiũ ipsius patroni, in auth. de non alie. § si uero. de test. mil. l. eius. & pro ista parte bene facit. ff. de pœn. l. mors, circa princ. De facto obtinuit, quod p alio audiatur, maxime p l. q̃sitũ. de in ius uoc. & quia alterius odio alias grauari non debet. C. de inof. test. l. si quis in suo, & quia bãnitus non ur agere, uel audire, sed dñs qui per alium agere ur, ut in d. l. mors. not. Iac. de Are. & istam partem puto uerã. Ad quod facit ultra prædicta, quia filiusfam. in iudicio esse non potest, & intellr suo noĩe, ut l. fi. §. necess. ff. de bon. q̃ lib. põt enim esse pcurator. de procur. c. quia gñalr. lib. 6. licet gl. aliter dixerit in d. §. necess. Non obst. c. post cessionẽ, de prob. quia loqtur in excõicato qui pdit pceptionẽ sacrorũ, & cõionem fidelium, de excep. c. 2. de sent. excõm. c. pen q̃ bãnitus non pdit, ut certum est. & sic de uno ad alium non arguitur ſm Bar. in sua disp. in uers. 5. est uidendum, & dcm fuit supra hac ead. parte, q. 4. Aduertendum tñ, quod hoc est uerũ qñ agit nomine alieno, & ad alterius utilitatem. Si aũt ageret nomine alieno, & ad sui utilitatem, secus esset, utputa, quia esset pcurator in rem suam. l. 1. §. in ppria ff. qñ appel. non sit, & C. de proc. l. qui stipendia. Si aũt statutum diceret quod non audiatur in aliquo suo iure non hret qõ dubõnem. l. 1. §. usus. C. de proc. l. nihil, & l. neque, & l. quod quis. Prædicta uera si fuit factus procurator. post bannum, si autẽ fuisset antea cõstitutus repelleretur non uirtute statuti, sed quia psu meretur reuocatus p p mutationem status, ut l. si cum Corn. & l. cum quis. ff. de solut. cũ ibi not. & per Bart. in l. post litem. ff. de proc.

Dictum fuit supra hac eadem par. q. 37. quod bannitus potest ab intestato succedere de iure cõi. Modo septuagesimoprimo quærit, 77 † Bannitus succedit Titio non banito stãte dicto statuto quod banniti nõ audiantur. dictus bannitus adit hæreditatem, & ut hæres Titii agit contra Sempronium an ei obstet exceptio banni. Alb. ubi supra qõ. 49. arguit primo quod non ob. exceptio, ut cõsequatur ex persona alterius quod per se habere nõ posset, ff. quæ res pig. ob. l. Arist. & de fal. l. 1. §. 1. & determinat cõtrariũ, & ita dicit fuisse obtentum, ut sic sibi obstet exceptio in iure postea quæsito. ff. de cõd. ind. l. si nõ sortẽ. §. si filius, ad Mac. l. sed Iulia. §. 1. re. amo. l. & iõ & C. de bon. ma. l. 1. in cõtrarium facit. ff. de excep. l. Modest. ubi hr quod agenti iure hæreditario nõ opponitur exceptio ex persona propria, & idem pbatur in l. quidam cũ filium, uers. quare. ff. de uerb. oblib. Puto tñ dictum Alb. uerũ, quia exceptio banni est excepito, q̃ respicit personam, & in illa tm̃ uerificatur si pro suo iure agit, ut supra q. prox. qualitercunq; ergo ius suum sit, & ex quacunq; causa uerificantur uerba statuti. Et ideo ẽt ex iure hæreditario agens repellitur cũ unicũ sit effectũ patrimonium. ff. de priui. cre. l. pf. & de uulg. & pupill. l. sed & si plures. § si filio. l. Modest. & l. quidam cum filium, loquunt in exceptione reali. s. rei iudicatæ in qua inspicitur non solum psona, sed causa. l. cũ q̃ritur, & l. si mar. §. eand. & l. an eãd. ff. de excep. rei iud. Et ideo licet ille qui nomine pprio succubuit, postea ut hęres alterius agat. & sic ex diuersa causa, cessat regula illius excep. quia licet dici possit eadẽ persona, in auth. de iure iur. à mo. præst. §. 1. non tñ concurrit identitas causæ. Et sic sibi non obst. except. Qd' est uerũ nisi ueniendo iure hæreditario ueniret ad impugnationẽ sui facti pprii, & à se facti. Tunc. n. si agat iure hæreditario obstat sibi exceptio ex psona ppria, ut d. §. si fil. & d. l. sed Iul. §. 1. de quo tñ articulo. s. in gñe, an agent. iure hæreditario obst. exceptio ex persona ppria, uide in d. l. Modest. p Bart. & qđ ibi not. in l. post leg. §. si is, de his qb. ut ind. & uide qđ not. in Spec. de sent. & his quæ ipsam se. §. fi. uers. quid si pcurator, uide ẽt qđ hr in l. fi. C. de euic. Ecõuerso uero agenti iure proprio ob. exceptio ex persona eius cuius est hæres etiã banni examinabitur infra in ultimo tempore, parte 2. quæst. 4.

Septua

78 Septuagesimooctauo quæritur,† Bānitus ex forma statuti non pōt sua bona in alium transferre. Quidam uēdidit uel aliter alienauit quędam sua bona, & promisit exinde ad uoluntatem emptoris facere instrm cū clausulis cōsuetis, deinde anteq̄ faceret insrm bānitus fuit, & taliter qđ in statuto continetur. Quæritur an possit facere instrm prædictū, & ualeat, non obstantibus banno, & statuto: pro huius q̄onis decisione sciēdum est ꝙ Richar. de Salyc. disputauit q̄onem in terminis infrascriptis, Lege prohibetur partialitatis cā relegatū aliquid trāsferre uel alienare de suo. Relegatus dicta causa ante relegationē dederat locauerat pro decem annis rem ad francandum in quinquennio pro quingentis, hoc acto, ꝙ sub pęna teneatur locator, & dator in termino ꝑdicto francanti facere instrumentū uēditionis. Quæritur qd iuris de ꝑfectione cōtractus, & pœna, & post multas ꝑlicas rōnes primo ad affirmatiuā, secundo ad negatiuam, soluit hoc modo. Pro parte affirmatiua, ꝙ possit facere instrm, & si nō facit pœna cōmittatur. Primo, ꝓ ꝑ uerbū dederat, de cuius natura, & significatione est dn̄iū transferre. ff. de cōd. ob cau. l. fi. de uerb. obl. l. ubi aūt. §. fi. inst. de actio. §. sic itaq;. Secundo, ꝑ copulam, & dum subiicit thema, & locauerat, de cuius copulę nā, & significatu est ponere diuersa, & augere præcedentia. ff. de leg. 3. l. ea tn̄ adiectio. & not. super rub. ff. de iur. & fac. igno. Tertio, per l. sub cōditione. ff. de sol. ubi rei uel pecuniæ datę trāsit dn̄ium immediate. Quarto, per ꝓpriam sign̄onem huius dictionis, quæ est ut inducat modum. sed rei datæ sub modo ab initio trāsit dn̄ium l. necessario. §. quod si pendente, de pericu. & cōmo. rei uēd. & not. C. eo. tit. l. 1. Quinto, ꝑ l. sicut. §. interdū, & l. cū uenderē. ff. loca. Sexto, qa res fuit æstimata, ergo uř tunc trāsisse dn̄ium. ff. loca l. in naue. & locatio suos notissimos terminos excedere arg. ff. depositi. l. lucius. Nec obstat qđ rei suæ non teneat cōductio. ff. locati. l. q rem. & l. ad ꝓbōnem. & ff. deposi. l. q rem. & de reg. iur. l. neq; pignus in fi. cum si. qa illud uerū est ab ignorante uel et sciente respectu dn̄ii. Sed à sciēte respectu positionis q̄ nō est sua, sicut patet expresse. ff. de acq. poss. l. si rē aliq̄. sed possessio rei sic locatæ non transierat. C. de præsc. 30. anno. l. male agitur, ergo à sciente eius respectu cōducio tenebat dn̄ium autē sine positione bene potuit transire ꝑ l. si fundum de fund. uel pōt dici, ꝙ cōductio rei pleno iure ꝓprie nō tenet, sed hic nō est pleno iure ꝓpria cōducētis arg. à simili. ff. qđ metus causa l. metum. §. uolēti. C. de dono sub modo. l. 1. C. qđ metus cau. l. cum simi. Septimo, per uerbum ad francandum, de cuius sign̄one oportet esse francare. i. liberare, q. d. ꝙ transtulit dn̄ium, sed nō francum. Pro parte autē negatiua et ꝓ solutione adducitř ne uideatř laicis q̄dā iniquitas, ut in fi. not. gl. C. de transact. l. si maior. Secundo, qa hoc esset duplex improprietas. s. qđ rei locatæ transierit dn̄ium contra naturā locatiōis. ff. loca. l. nō solet. & qđ eod. momēto rei propriè teneret locatio cōtra l. neq; pignus. cum similibus supra allegatis, sed duplex improprietas in eo admitti non debet. C. de dotis ꝓmiss. l. 1. cum simi. ff. mād. l. si uero non re. 2. uel 3. ūnso. ff. de cōd. & de monst. l. si mulieri, & Titio, Tertio, qa unum de copulatis trāsit ad naturam alterius. ff. de fun. īstr. l. Seiæ. §. Caio. Sed hæc copula, & copulat dedera, & locauerat, ergo datio trahit naturā locationis, ut sic dn̄ium nō transeat, ut ē clarum. ff. loca. l. 4. ubi uř casus ibi dedisset locasset ue, & arg. eo. ti. l. si uno. in princ. Quarto, qa si aliud sumeretř, esset cōtrarietas & incōpassibilitas cōtra. l. Titii. ff. de cōd. ist. Quinto, qa qđ duplici iure pōt sumi in dubio debet intelligi, prout caret uitio. ff. de leg. l. in ambiguo. & ꝑ socio. l. merito. ubi ꝑsumitř qs facere iure licito, & non illico, sed ubi ex tꝑe locationis transisset dn̄ium non posset dari pensio ꝓprie à modo nisi de ꝑcio qđ est terminum est soluēdum, & sic induceretur in cōtractū usurarum illicitum, & reꝓbatum, ut hř. C. de usur. auth. ad hoc. & in authen. de eccl. titu. §. 1. & solet not. C. de sum. Trin. l. 1. nisi diceres ꝙ ueniret rōne fructuū, & interesse, sed certe hoc nō posset, cum ille sit in mora ratione dilationis sibi datæ, ut l. lecta. si certum pet. & fructus inde ꝑcipiat qa dn̄ium non transiuit. Sexto, ꝑ l. q̄ro. §. fi. ff. loca. ubi rei æstimatę locatæ nō transit dn̄ium si est species, sed periculum transit, & nō est emptio, sed quasi emptio. Nec obst. l. ī naue. qa ibi loquitř de cōductore operarum q pōt transferre dn̄ium rei in qua opera debēt ꝑstari si datř ad pōdus uel numerū ut reddatur non idem in specie, sed in gn̄e, qđ cum datio recipiat functionem uel aěr, ut ibi not. qđ nō est in ꝓposito, & uř æquior, & uerior ꝑ d. §. fi. Fina

si. Finaliter soluendo derisiue dicit ego utor tali dis. ꝙ aut cõstat, ꝙ ab initio trásferre uoluit aut ꝙ noluit, qa ĩ cõtractibus inspicitur magis uolũtas q̃ uerba. l. ẽt. C. de iure do. cũ si. Aut est dubium, & tunc aut uendebat, sed pactum apponit, ut donec p̄cium soluat certa mercede cõductũ habeat, & obtineat prima pars. s. affirmatiua ꝑ d. l. sicut. & l. cum uederem. Aut ab initio locabat, sed cum pacto ꝙ francari deberet, ut in casu nostro, & tunc obtinet alia pars. s. negatiua quasi translatio uel olienatio facta nõ fuerit ab initio, sed debeat fieri demum cum erit facta frãcatio. sed tunc uenit ad inhabilitatem ergo si recte ur̃ fuisse in casu nostro. Nõ ob. l. subcõdõne, qa ibi solutio fiebat pure, sed effectui, & cessioni ĩ solutũ adiiciebat̃ cõdõ. hic aũt locatio fuit pura, & eius dñi non erat translatabilis dñii, ut supra ibi ergo transit dñium, hic non, sed ius locationis, ut ibi. Vides ergo, quod ubi ab initio ex ui cõtractus transiit dñium non obstante statuto poterit instr̃m facere, & si non facit in pœnam incidit. Vbi aũt non transiit dñium, secus est, obstante statuto. Nec ob. ꝙ illa uideat̃ alienatio necessaria, & sic statuto non cõprehendat̃. de contrah. emp. l. fistulas. §. 1. de re. eo. l. magis puto. §. sed si t. pe. & C. qñ decre. op. non est l. 1. qa hic res ex forma statuti est reducta ad impossibilitatem. ff. ad l. rhod. de iact. l. si uehenda. § idẽ ius. & loca. l. insulam. Secũdum ergo dist. p̄dictam in terminis in prin. q ꝓpositis. Aut fuerat translatum dñium. ut qa uendens receperat p̄cium uel fidem de eo. ff. de cõtrah. emp. l. ꝙ uẽdidi C. de re. uend. l. in ciuile. & ꝙ utrobiq; habet̃, & in l. ꝓcurator. § sed. si mercẽ. ff. de trib. & l. quidã fundum. ff. de in rem uer. & sine dubio non obstante statuto poterit instr̃m facere, qa tunc non aliena, & sic non hñt locũ uerba statuti. si uero dñium non fuit translatũ, secus esset. Sed hæc pars secunda est mihi dubia cum sit alienatio necessaria ꝑ dicta iura, & l. alienationis. ff. fam. erc. nisi dicas ꝙ illa ꝑmissio p̄sumat̃ in fraudẽ statuti facta ꝙ est uerum cõcurrẽtibus his q̃ hñr in l. post cõtractum. ff. de do. in l. si uentri. §. fi. de pri. cre. & C. de bo. dam. l. si qs post hac. Tenet aũt hæc decisio cõferat ad mãm, tñ magis placet per ea q̃ dicta sunt supra circa cognitionem contractus an sit uenditio an locatio, & quid importent illa uerba ad francandũ, Pro qua tñ mã recurrendum est ad latius. & clarios not. per Bart. in disp. sua quæ incipit, publicanus. quæ saltem iu effectum hr̃ in l. cotem. §. qui maximos. ff. de publ. Sunt & not. supra dicta pro mã. l. qui rem. C. loca. & l. si rem aliquam ff. de acq. poss. de quo ibi per Bart.

79 Septuagesimonono, †Stãte dicto statuto, ꝙ bannitus nõ audiat̃ in aliquo suo iure qđ ostẽsum est non tollere defensionem ut hac ea parte q. 62. Quærit̃ Titius agit conra Sempronium bannitum, dat libellum, & facit eũ citar., Sempronius bannitus comparuit, & suas exceptiones opposuit, qbus uisis Titius agens uult a lite tm̃ desistere sed Sẽpronius uult ꝙ procedat per auth. qui semel. C. quo. & quasi. iud. & per not. in l. edita. C. de eden. An audiat̃ bannit us quasi uideat̃ defendere. An uero nõ audiat̃ quasi uideatur impugnare, & agere. Dixit Iac. de Ray. in l. si libertus. ff. de in ius uocan ꝙ bannitus audiat̃. qa dr̃ se defendere. Alb. ubi supra q. 60. idem sequitur dicens melius probari. eod. tit. de in ius uoc. l. liber. a patrono. & extra de rescr. c. 1. libr 6 Certe meo iudicio hæc q. paruam habet dubitationem ſm. n. no. ex d. ll. edita. & auth. q semel. semper conuentus actore negligente reus est. & ideo sine differat aduersarius ut l. ꝓperandum. §. & si quidem. de iud. siue renũciet taliter ꝙ sibi nõ noceat ſm not. in dictis iuribus, & in l. post q̃ liti. C de pact sem ꝑ bãnitus ut reus audiendus est. Faciũt eã quæ dicta sunt supra hac part. q. 68. 69. & 70. Si aũt bannitus illo non agente uellet ꝙ iudex pronunciaret exceptionem sibi cõpetere ꝑ not. in l. si finita. §. eleganter. ff. de dam. infe. ff. de fideiuss. l. cõtendat. de lib. lega. l. Aurelius. §. cẽtum & C. qui bo. ce. poss. l. 3. forte non audiretur. tum qa ꝓuocatus est non ꝓuocatus, ut dcm̃ fuit supra q. 64. tũ qa implorando offm̃ iudicis interuenit in iudicio, ut dictis iurib. non aũt excipiendo, & sic tenetur libellum offerre, & per consequens actor est. hr̃ in l. 1. ff. de eden. & ꝑ Bar. ff. de iurisd. om. iud. l. 1.

80 Circa eandem materiam. 80. quæritur stante statuto ꝙ laudum habeat executione paratam, & similiter instrumentum guarentigiæ habens certum terminum. Titius habens instrumentum guarentigiæ uel laudum contra Sempronium habentis executionem ante iliã factã bãnitus est, bonis eius non publicatis. dcm̃ fuit q. 5. ꝙ ꝑdit beneficia statutorũ suæ ciuitatis An nullo modo disponẽte bãnitũ audiri nõ debere poterit, pone ꝑ pr

cura-

curatorem uirtute dictorũ iurium incipere ab executione ẽm formam dcorũ statutorũ. Hæc qõ est disputabilis, sed omissa disputatione ne prolixior sim, q̃ promiserim succincte me expediam. Præmittens primo, ꝙ de iure cõi talia non hñt paratam executionẽ. C. de exec. rei iu. l. 1. ff. de susp. tut. l. 3. §. tut. sed a iure statutorũ tale tradit beneficiũ, ut hr in laud. in l. 1. C. de arb. & qđ ibi ꝑ Doct. in guarentigia hr per Iaco. de Aret. in l. cum quasi. §. si plures. ff. de fideic. lib. ubi gl. fi. ẽm eum dicit ꝙ illud ꝙ facit snĩa facit legis potestas, ex quo ipse ibi dicit, ꝙ sicut snĩa habet executionẽ, ita instrumentũ guarentigię hoc ẽt sequitur Cyn. in l. una, de conf. Bart. tãgit in l. proinde, in fin. ad l. Aquil. in l. 1. de eden. in l. 1. iu. sol. & in l. 2. C. de sen. quæ sine cer. quant. beneficium ergo executionis traditũ guarentigiæ non est de iure cõi, sed de iure statuario. Item p̃mittet ꝙ non est beneficiũ, ꝙ de necessitate tradat illi instr̃o ex quo natum est, sed põt ẽt sine illo beneficio in exercitium alias iudicium deduci. l. intra dies, cũ ibi not. ff. de re iud. & in c. fin. de iud. Res. n. iudicata habẽs executionem a re cõi per not. in l. a diuo Pio. per totum, & C. de exe. rei iu. põt per uiam actionis ẽt in iudicium deduci, licet possit per offm̃ iudicis etiam intentari. C. de arb. l c. ũ antea. C. de reb. cred. l. act. l. miles. §. iudic. ff. de re iud. cum no. per Bar. in d. l. intra dies Sic ergo est in instr̃o guarentigiæ & laudo, ut ẽt patet ex no in l. plane. per Bar. ff. quod cum fal. tut. auth. ubi patet per præscriptionem remanere ipsum ius ordinarie agẽdi. Præmitto ẽt quod donec illud instr̃m fuerit executioni mandatum non dicitur facta executio, nt hr plene, & not. per Bar. in l. is qui. ff. qui. ex cau. ma. Ex his infertur quod cum res reducta sit ad casum a quo non põt incipere, & simus in re non perfecta uitiatur ipse cõtractus, ut l. quia, in eum, ff ad l. Aql. & de fideiuss. l. Vranius, & ꝑ Dy & Bart. in l. plurib. §. si placeat, de uerb. obli. Pro qua decisione facit quod in his quæ respiciunt ordinem iudicii inspicitur iudicii locus, ut hr in l. 2. C. quẽ test. app. & plene ꝑ Docto. in l. cunctos pop. de sum. Trin. ergo & tps iudicii arg. l uinum. si certum petat. & ff. de trit. l in hac. Ex hoc satis colligitur ex not. per Bar. in extrau ag. q sint rebelles. su ꝑ uerbo, rebellando. Si aũt executio fuisset ante bãnum facta etiam ẽn ꝙ Bar. intelligit factam esse in d. l. is qui nullatenus, ꝑꝑ bannum uitiaretur, ut d. §. & si placeat. Item si instr̃m esset fact ũ taliter qđ ualeret de iure statutario. & nõ de iure cõi non utiaret ex bãno su ꝑ ueniente, quia iam ꝑfectũ erat, & q̃a quo ad solẽnitatẽ actꝰ inspicit tps ipsius actus cõfecti sicut locus, ut in iurib. ꝑdictis, sicut ẽt in fi. not. ꝑ Bal. in d. l. cunctos populos, iuxta fi. dum tractat de solẽnitate ꝓbatoria ipsius actus. licet aũt in p̃dictis ipse bãnitus perdat beneficium statutorũ, nõ tñ idem debet esse in hærede. de quo dicam infra in ultimo tꝑe, parte 2. q. 15.

Rubrica de iis quæ per alios fiunt in præiudicium bannitorum.

SVperest expedita prima par. huius 2. tꝑis ut ad secundam perueniatur, quę ut ex diuisione in princ. huius tꝑis posita patet, tractare debet de iis quo per alios fiunt in p̃iudicium bãnitorũ, & ut ordine præmisso procedatur. Præmitto primo rubricas siue titulos qõnũ q̃ in hac parte examinare cõtinget.

1 *An subripiens rem bannito possit ab eo ad restitutionem rei conueniri.*

2 *An ualeat statutum quod excludit bãnitum etiã a defensione.*

3 *Si bannitus non potest opponere exceptionẽ præscriptionis, an illã possit eius fideiussor opponere.*

4 *An conreus debendi conuentus a creditore post terminum præscriptio, repellatur ab excipiendo de præscriptione ex eo quod intra terminum præscriptionis bannitus fuit eius conreus. Et sic sit interrupta præscriptio etiam contra non bannitum. Et sic in hac examinatur an ualeat statutũ minuẽs tempus præscriptionis, & materiam. l final. C. de duo. reis.*

5 *An si agatur contra bannitum qui non potest se defendere, & taliter quod ex narratis apparet præscriptionem esse decursam iudex a seipso possit de præscriptione obiicere & agentem repellere & in hoc latissime examinatur uirtus præscriptionis.*

6 *An stante dicto statuto bannitus agens contra bãnitum possit contra exceptionem quod non debeat audiri replicare quod ille non potest excipere.*

7 *An stante statuto quod bannitus possit impune offendi possit impune occidi.*

8 *An bannitus nondum registratus dum registrabatur potuerit offendi dictante statuto bannitũ & registratum posse impune offendi.*

9 *Si*

9 Si fuit registratus, & fuit sumptum bannum legitime deinde casualiter registrum, fuit combustum an possit impune offendi ostenso sumpto.

10 An bannitus qui potest impune occidi possit occidi impune a filio uasallo, seruo uel liberto.

11 An occidens bannitum auctoritate statuti peccet in foro conscientiæ.

12 An excusetur occidens bannitum ad instantiam inimicorum eius & pro pecunia.

13 Quid iuris si uolens occidere bannitum intrauit per muros ciuitatis, & eum occidi.

14 Si accusatur occidens bannitum an possit per procuratorem opponere, quod occisus erat bannitus.

15 An bannitus possit impune occidi pendente securitate sibi data liberi ueniendi. &c. Et in ea plene tractatur de materia securitatis.

16 An bannitus qui pendente securitate non potest offendi perdat illud beneficium si committit graue maleficium, & sic possit impune occidi.

17 Si cauetur statuto, quod capiens bannitum habeat centum a communi, an debeat habere si ille captus habeat securitatem.

18 An præmium quod datur capienti bannitum debeat diuidi inter eum, & fiscum.

19 An capiens bannitum debeat habere expensas quas fecit in capiendo.

20 Si sunt plures capientes bannitum an debeatur unicum præmium inter omnes an plura.

21 Stante statuto, quod dat 50 capienti bannitum in pecunia, & centum capienti bannitum in persona, bannitus in mile, quæ si non soluerit intra mensem intelligebatur bannitus in persona fuit intra mensem captus, & præsentatus, deinde elapsus est mensis, & non soluit. Quæritur quod præmium debeatur capienti.

22 An potestas qui ignoranter cæpit exbannitum debeat habere præmium quod datur banniti capienti.

23 Vno statuto cauetur, quod capiens exbannitum habeat centum, alio statuto cauetur quod homines de uilla teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & exbannitos. Quidam iuit ad capiendum Titium sciens eum bannitum, & cum Titius fugeret eleuauit rumorem propter quod homines de uilla insecuti sunt eum, & illum cæperunt quæritur an alicui præmium debeatur.

24 Stante eodem statuto Titius sciens Caium bannitum ignorans tamen statutum cæpit Saium, & potestati præsentauit, quæritur an debeat habere præmium.

25 An sit necesse probare, quod occidens bannitum sciebat illum esse bannitum.

26 An occidens unum quem credebat esse Titium Ioannis bannitum, & erat alius homo. excusetur propter statutum uel non, & qualiter puniatur.

27 An uniuersitate bannita quilibet de uniuersitate offendi possit.

28 An liceat occidere bannitum captum a familia potestatis.

29 An priuatus accipiens bannitum in alterius territorio præmietur uirtute unius statuti, an uero puniatur uirtute alterius statuti.

30 Quid in officiali capienti bannitum extra territorium, an possit executionem facere, an uero teneatur exercere.

31 Quid si talis bannitus indebite captus a priuato uel a familia in manibus capientis occidatur.

32 An quis possit occidere bannitum in manibus priuati qui eum licite ceperat uirtute statuti eum præmiantis.

33 An captus in confinio territorij duarum ciuitatum, ita quod dubium sit in quo territorio captus sit poterit iuste capi, uel non siue a priuato, siue ab officiali.

34 An contra bannitum licite captum possit fieri executio sine nouo processu.

35 Quid si uno statuto cauetur quod antequam bannum detur debeat quis citari certo modo, alio statuto uel eodem in fin. cauetur quod banniti pro homicidio capti statim fiat executio etiam si solemnitas statuti non sit seruata an non facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari.

36 An bannitus ex una ciuitate captus in alia illi confederata possit sibi iustificari secundum tenorem banni.

37 An iudex latius debeat tractare tanquam bannitum laicum bannitum ab episcopo.

38 An retinens bannitum in priuato carcere excusetur a pœna uirtute statuti permittentis offendi bannitum.

39 An statutum prædictum quod permittit occidi bannitum habeat locum in fœmina bannita.

40 Si cauetur statuto, quod uiri bannitarum debeant expelli de ciuitate an econtrario uxor banniti sit expellenda.

41 Cauetur statuto, quod familia banniti expellatur de ciuitate an sit expellenda uxor.

42 An statutum disponens quod filij bannitorum expellantur de ciuitate comprahendat filias.

44 An stante tali statuto cõprehendãtur non legitimi.

44 An tale statutum locum habeat in filijs matris bannitæ.

45 An interficiens bannitam prægnantem sit excusatus uirtute statuti permittentis occidi bannitum.
46 An committens adulterium uel stuprum cum bannita per uim ueniat puniendus, & quid si uoluntarie.
47 An in uxorem banniti non bannitam possit uirtute dicti statuti licite committi adulteriũ, & sic non possit accusari uel inquiri.
48 An repertus cum armis prohibitis rediens ab occidendo bannitum puniatur uirtute statuti prohibentis talia arma portari.
49 An uolens occidere bannitum possit bannito aliter euadere non ualente impune occidi
50 An bannitus pro homicidio propter quod insurrexit rumor in ciuitate contra honorẽ, & statum ciuitatis possit offendi uirtute statuti acrius permittentis offendi bannitum qui fecit contra honorem, & statum ciuitatis, quam alios bannitos.
51 Dictante statuto, quod bannitus pro amputatione membri possit occidi. An bannitus pro amputatione digiti comprehendatur in dicto statuto, & ibi de alijs membris & de membro arido.
52 Quando quis dicatur bannitus pro cicatrice ut sit statutum de eo loquens uerificetur.
53 Quando quis dicatur bannitus pro percussione sanguinolenta.
54 An bannitus pro eo quod insultauit, & percussit possit offendi tanquam bannitus pro insultis, & etiam per percussione. Et examinatur an insultus confundatur in percussione.
55 An bannitur prædictus possit impune in rebus offendi, puta si comburitur eius domus.
56 An Bononiensis occidens Florentiæ bannitum de Florentia possit pro tali occisione Bononiæ conueniri, & in ea etiam examinari.
57 Quod ubicunque offenditur bannitus de Florentia offendens non potest Florentiæ conueniri.
58 An Bononiensis occidens in ecclesia cõmitatus Florentiæ florentinorum bannitum de Florentia possit puniri Bononiæ, ac si illum occidisset extra territorium Florentinum.
59 An citatus in causa ciuili non comparens, & propter inobedientiam condemnatur, & bannitus fisco, dicitur bannitur pro maleficio ut sic in eo locum habeant statuta prædicta, & possit offendi, & ibi inferitur quid iuris si iudex in tali banno adiecit, quod possit iuspune offendi.
60 An condemnatus in contumaciam pro crimine dicatur pro maleficio bannitus.
61 An bannitus in ære, & persona captus a iudice possit decapitari.
62 Si quis fuit simpliciter bannitus in amputatione membri, de quo membro intelligatur,
63 Quid iuris si fuit simpliciter positus in banno.
64 An bannitus captus post 30. annos a die tali banni possit tradi executioni.
65 Stante statuto quod damna data a bannitis debeãt emendari per uicinos. uel proximiorem communitatem, uel uillam, cuius dicatur uicinus, & quæ ulla dicatur proximior.
66 Bannitus fuit quis in mille quas si soluere non poterit in elligatur bannitus in personam. Quæritur quando dicatur non posse soluere. & in ea de significatu uerbi potest, & de natura termini cuiuscunque, multum plene tractabitur.

Secunda pars secundi temporis.

1 PRimo igitur quæro † Titius abstulit rem aliquam bannito stante statuto quod bãnitus non audiatur, an possit a bannito ad restitutionem illius rei cõueniri, & uidetur ꝙ sic, nam & relegatus bona sua retinet. ff. de interd. & releg. l. 1. de bo. eo. qui mor. sibi consc. l. 2. in fi. sic, & bannitus quando non publicantur, ergo uĩ ꝙ agere possit. Facit ad hoc. ff. de bon. pos. l. edicto. §. rei cap. C. si pen. ap. mors inter. l. 2. pro hoc ꝗa appellatione bonorũ cõtinẽtur iura. bonorũ, & l. subsignatũ §. bona de uerb sig. Si ergo retinet bona, ergo & iura. & sic actiones, & ꝑ cõñs earũ exercitii, alias frustratoria esset iuris illius reseruatio siue retentio. Sed cõtrariũ est uerũ ad instar excõicati qui agere non põt, de off. ordin. c. 2. de iud. c. intell. Quod ꝗdam dixerunt esse uerum ẽt de iure cõi circunscripto statuto ꝑdicto, de quo tangam infra hac ead. par. q. 55. qđ ego nõ credo per rõnes ꝑdictas, & ꝑ tex. in l. si tibi. §. is cuius. ff. man. Statutum ergo est illud qđ licet non tollat actionem, tñ tollit illius exercitium, & si dicit, ꝙ nõ audiatur quousq; fuerit in banno clarũ est ꝗd iuris. Si uero dicit indistincte, dicã inf. in 3. temp. par. 2. q. 8. Sed & si sit aliud statutũ qđ dictet bãnitum ꝑdcm̃ posse à quocũq; ostendi impune, res clara est, quo casu ꝗd iuris sit dicã infra in 3. par. huius tꝑis dum tractabo unde tali substract. iudex possit ingrere. q. 1.

2 Secundo quia dcm̃ est supra parte prox. q. 62. ꝙ statutum simplr̃ denegans audientiã non excludit defensionẽ Quæro si in statuto dicatur, ꝙ nõ audiatur in aliquo suo iure ẽt defendẽdo, an ualeat tale statutum, & uĩ ꝙ non, ꝗa leges debent esse iustæ, l. 3. ff. de leg.

sed

sed iniustum est, quod quis non possit se defendere. l. ut uim, de iust.& iur. Præterea defensio est de iure naturali l. 1. §. cũ arietes. ff. si qua. paup. fe. dic. quod ius tolli nõ põt. d. l. ut uim, & not. in l. pactum. ff. de pact. in gl. ma. & est tex. in clem. past. de re iud. In cõtrarium ꝙ imò ualeat, & tolli possit ur̃ ꝓbari, primo quia cõtumaci potest audientia denegari. l. sed, & si per prętorem. §. sed & si dum. ff. qui ex cau. ma. & rõne contumacię clauditur reo iudicii aditus. C. de iud. l. sanc. C. de iure fisci. l. defensionis fac. lib. 10. hinc est quod ille qui fuit cõtumax in se defendendo non auditur post terminum in l. ult. ff. de fe. & ita tenet Dy. in l. fin. ff. de cust. reo, & ideo cum bãnum detur ꝑꝑ cõtumaciã ur̃ ualere statutum, & sic aliud est in bãnito, q̃ in excõicato. Nec mirũ quia deteriori loco sunt banniti qui pñt impune offendi. Bar. in hoc arg. in l. cum mul. sol. mat. tenuit primam partẽ distinguẽdo ꝙ quędam est defensio uolũtaria, ut qñ quis uult comparere ad defendendum aliquam, & illa põt tolli per statutum. Quędam est defensio necessaria, ut qñ quis ad iudicium citatur, ista non põt tolli allegat no. ꝑ Inn. in cap. cum inter. de except. & idẽ dicit in l. facultas. ibi tñ limitat prædicta uera in defensione iuris. In defensione uero facti dicit ualere statutũ, de qua facti defensio ne dicam infra hac ead. par. q. 49. dum tractabo, an bãnitus offensus possit se defendere. Sed Bald. in d. l. cũ mulier. cõcludit, ꝙ quędã est defensio in qua bãnitus nihil ponit, sed simplr̃ negat, & illa nõ põt auferri. C. de ed. l. quia accus. l. Quinimò nec de iure ĩtellr̃ q̃a non est proprie defensio. l. si quidem. C. de excep. & ibi per eum quædã est in qua aliq̃d ponit ad meram defensionẽ, & tũc aut talis exceptio est, de iure gentium ut si excipiat se fecisse ad suã defensionem, & talis exceptio non põt respui. l. ut uim, de iust. & iu. Si uero exceptio oritur de iure ciuili, ut exceptio ꝑscrip. rei iu. & si. Et tũc stante tali statuto bãnitus non debet audiri, q̃a ciuilis rõ ciuilia iura tollere põt, naturalia nõ, ut ĩ §. sed naturalia iura, inst. de iure nat. gent. & ciui. & in l. eas. ff. de cap. dim. Qñq; id, qđ ponit nõ tendit ad meram defensionẽ, sed ad impugnationem, & ista põt tolli ꝑ statutum. l. q̃m Alex. C. de adult. & l seruos. C. de accus. Simile in doloso cum nõ datur beneficium, cessionis, sed bene datur beneficium diuisionis, q̃a tendit mere ad defensionem. l. 1. §. nunc tract. ff. de tut. & ratio. distra. equidem hęc uerba pulchra sunt, sed credo ĩdistincte ualere tale statutum per l. oẽs populi. non ob. ꝙ defensio sit de iure naturali, q̃a uerũ est, & licet sine iusta causa tolli nõ possit, ut ĩ iuribus supra alleg. tñ ex causa tolli põt. C. de bo. dam. per totum, & ita firmat Inn. in c. quæ in eccles. de cõst. & sentit gl. ĩ l. 1. ff. de cõst. prin. nec uĩdeo rõnem diuersitatis inter defensionẽ facti & iuris, cũ defensio iuris sit minoris ꝑiudicii, q̃ facti, ut in l. seruorũ, de pœn. & tñ defensio facti tolli põt ex casu ẽm Bart. in l. facultas, per l. 1. & 2. C. qñ lice. sine iud. uin. ex quo sequitur ꝙ non procedat illud qđ Bal. dicit ꝑ l. ut uim. dicam tñ ubi supra remisi. Siue ergo sit defensio iuris, siue facti q̃ tollit per statutum cũ ex causa iusta fiat. s. in pœnã mulieri, & inobedientiæ ꝑ talẽ statutum sublata est ipsi bannito. Illud autẽ qđ dixit Bal. defensionem cõsistentẽ in mera negõne nõ tolli uerũ puto, quia cũ proceditur cõtra eũ, & citat̃ ut litẽ cõtestetur, illa aũt fit negãdo, aut cõfitendo, ut l. 2. C. de iu. cal. imo rr̃ negando; & sic cum habilis fiat ex tenore ipsius citationis, quæ est ut ueniat ad se excusandũ ꝑsertim in criminalib. à dictæ citationis auctoritate decipi non debet. l. 2. C. de iis qui ue. æta. & idem quod Bal. tenuerat Iac. Butr. in l. ubi pactum. C. de transact. & Alb. ubi supra q. 40. repetã aliq̃ circa hoc if. ĩ q. 6.

8 Tertio quęro, † Bãnitus erat debitor Titii, & fideiussorẽ dederat, creditor differt petere tãto tꝑe ꝙ lapsa est præscriptio, si agit cõtra bãnitũ stante supradicto statuto bãnitus non poterit excipere per not. supra ꝓx. q. & in d. l. ubi pactum agit cõtra fideiussorẽ, poterit ne fideiussor de ꝑscriptione opponere? hanc qõnem disputauit Iac. de Are. ut refert Bal. in l. cum mul. sol. matr. & ibi sic loq̃tur. Primo ur̃ ꝙ fideiussor non possit opponere. l. 3 §. si is pro quo. ff. quod quisq; iur. ubi principali excluso à potentia excipiendi ꝓpter impet. iniqui iuris à se factã, excludit̃ et fideiussor, dicit cõtrariũ fuisse determinatũ ꝑ Iac. de Are. ꝑdcm̃. In hac. n. exceptione, & oĩa alia quã non põt opponere reus opponit fideiussor ẽt nascẽtem ex persona rei, q̃a fideiussor nõ habet causam detractiuã, & ideo dolus principalis ei nõ ob. l. apud Cels. §. de auct. de do. excep. Itẽ sicut exceptio personalis quę iuuat non transit ad fideiussorẽ,

ut l. nisi de pact. ita contra odium personale transire non debet l. 1. de const. princip. & sic non capit ꝑ capacem l. si is qui duos de lib. lega. Ad §. si is ꝓ quo. rñdet, ꝙ ibi dolus nascentem exceptionem reddebat inualidam, hic uero reddebat inhabilem personam excipiētis, & sic cōcludebat ꝙ interdum est uitiū in mā ꝓꝑ personā. Primo casu uitiū est reale, secūdo ꝑsonale. Interdum est uitium personale ꝓꝑ personā, & locum qđ dcm̄ est supra. In hac quęst. cōsiderandū arbitror qđ si ante bānum decursa erat ꝑscriptio, decisio ꝑdicta uera sit. Non. n. potuit principalis ex facto suo auferre fideiussori exceptionem iā quæsitā. l. fi. ff. de pact. quod forte uerū est nisi ꝓbaret̃ fideiussorē delicto consensisse uel fuisse participē ibi, & ī d. §. si is ꝓ quo, qđ intelligo si fundaret suam executionē ex persona rei, ut ibi, alias non, ut statim dicam. Si uero ꝑscriptio est decursa post bannū cōsiderāda sunt plura. Primum an ꝑscriptio dicat̃ decursa ex forma statuti quod abbreuiet iuris cōis ꝑscriptionem, puto ꝙa reducit trigennalem ad decennalem uel quinquennalem, de quo dicam statim in seq. q. Et hoc casu quia ut dcm̄ est supra parte prox. q. 5. Banniti perdūt beneficia statutorū suæ ciuitatis. cōsiderari oportet ꝙ cōtra eū est interrupta sicut cōtra fideiussorē. Quā q. formauit Io. Andr. in addi. Spec. super rubr. de fideiuss. ī fin. & ibi uıt̃ cōcludere ꝙ sic, dū dicit tenendū, ꝙ hr̃ in l. fin. C. de duo. re. quæ uult, ꝙ interruptio facta cōtra unū ex duob. reis ꝓsit cōtra aliū. Sed id nō est uerum, ꝙa ꝑscriptio interrupta cōtra principalē non interrumpit̃ cōtra fideiussorem. Tex. est s̃m unam lect. in l. cum ꝙs. §. si quis ꝓ reo. ff. de sol. & ibi per Bar. & per Cyn. in d. l. fin. licet gl. contrarium dixerit, & non bene in l. 1. §. fi. ff. de eo per quē fa. erit. & in l. fideiussor. §. fi. ff. man. Isto ergo casu licet principalis sit bannitus, & per eum non sit actioni ꝑscriptū, tñ erit præscriptum per fideiussorē. In eo. n. remanet illæsa dispō statuti loquētis de debitore, ꝙa eius appellatione continentur s̃m no. per Bar. in l. 1. si cer. pet. Nec prodesse potest hic rursus præscriptionis ipsi principali ēt si ea audientia de defensione restitueretur, puta quia solueret, si dicimus, ut supra quo ad eū fuissent interruptam præscriptionem de quo dicet̃ in seq. q. uel ēt si rebanniretur. ff. de pact. l. fideiuss. & d. §. si quis pro reo. Si uero prescriptio est decursa post bannum de iure cōi tūc potest habere locum opin. Iac. de qua dictum est. Cū enim ille bānitus notorie si absens exceptio ordinis à fideiussore non potest opponi. l. fi. si cer. peta. & in l. decem, de uerb. obl. & C. de fideiuss. auth. præsente, & sic necesse est deuenire ad exceptionem pręscriptionis, & sic uera est decisio, prædicta. Opponit. n. fideiussor exceptionem præscriptionis ex persona sua non ex persona principalis banniti, & ideo non potest cōtra ipsum ex illius persona aliquid replicari, quod secus, est in d. §. si is pro quo. Ibi. n. opponebat fideiussor exceptionē ex persona ipsius principalis. Et ideo si post bannum fuisset quæsita exceptio ipsi bānito puta pacti de non petendo, & ex eius persona transisset in fideiussorem s̃m ea quæ hñr in l. 2. de excep. forte non posset illam opponere fideiussor, quia nata fuit cum illo obstaculo replicationis audientiæ denegare ēt in defendēdo, & sic cum illa qualitate transiuit ī fideiussorē, ut d. §. si is ꝓ quo. sicut dicimus in exceptione cōpēsationis quæ opponit̃ cōtra procuratorē in rē suā s̃m uerā decisionē Doc. in l. eius. C. de cōp. & in l. si quis in rem. ff. de proc. & Dy. in rła, si quis in ius lib. 6.

4 Sed iuxta prædicta, quarto quærit̃, † Qđ in conreo banniti. Statuto pone cauet̃, ꝙ cuilibet debito præscribat̃ spacio quinq; annorum, pendēte quinquennio unus exconreis debendi propter suū delictū est bannitus. lapso ꝙnquēnio agit creditor cōtra alium nō bannitum, opponit reus cōuentionē de pręscriptiōe statutaria, replicat creditor qđ ꝓꝑ bannū illa fuit interrupta in conreo, ꝙa ꝑdidit beneficiū statuti, ergo intellr̃ interrupta cōtra alium conreū per l. fin. C. de duo. reis. Hæc qō hēt duos articulos. Vnus est an ualeat tale statutum. Alius est posito ꝙ ualeat, de qua interruptione loquatur. l. fin. præall. Circa primum ꝙa parum hr̃ in uoluminibus libet sed breuitate referri sñiam Bal. ꝗ hunc articulū disputauit, & incipit qō Statuto cauetur ꝙ fenerator. &c. & ibi primo arguit, ꝙ non ualeat statutū, dr̃ quædā sñia siue decretū. C. de legi. l. fin. ff. quod cuiusq; uni. no. l. item eorum, §. si decuriones, & de decre. ab or. fa. l. ambitiosa. Sed sñia continens ne ꝗs soluat quod debet nō ualet, quia in se habet uitium intollerabile. ff. de execu. tut. l. qui testamēto, ergo idem in statuto. Secūdo statutum non potest facere ꝙ malefidei possessor

præscri-

præscribat in malæfidei possessore.de reg.iu. lib. 6. Sed q recipit mutuũ uel aliter se fecit debitorem scit se debere,ergo est malæfidei, sicut ille q tenet reliqua ex administratione. ff.de neg.gest.l.Pomp.la 2.antep.rñso.& ff. man.l.dolus.ergo non pscribit.Tertio, pbat ex mutuo nãli,nãlis orit obligatio,sed nãlis obligatio non põt tolli p statutum cum sit de iure ciui. & illa de iure nãli. instit. de iur. nã.gen.& ciui.§.sed nãlia.ff qđ quisq; iur.l. 9.§.penult.de neg.gest.l.at q nã.in princ. & idẽ in oĩ cõtractu q fit ex cõsensu.l.1.de pac. & de reg.iur.l.cũ amplius.§.is natura dẽt. Si ergo est naturalis obligatio,ergo nõ soluens peccat, ergo nõ debet ualere statutum cum inducat pctm̃ perfidiã, & malã fidem quod patet p suũ contrariũ.ff.man.l.si fideiussor. §.fin.ꝙ depo.l.bonafides.Quarto, dispõ præscriptionis ideo ualet qa cõtinet iustitiã positiuam ut no.ff.de postul.l.1.§.pueritiã.Sed istud statutum uŕ cõtinere apertam iniqtatem, & nullam hẽt causam. ergo non ualet. de cõst.c.q in ecclesiarum.l.fi. C. si cõtra ius uel uti.pub.& ibi p Cy.per Host. & Io. And. in c.cũ p.tabellio.de fide instr.& ideo contra excipientem ex tali statuto debet obstare replicatio doli.ff.de doli exceptio.l. 1. in fine. Quinto,statuta auferentia ius, & actionem alteri.ex nulla iuxta causa non ualent, quia sunt cõtra iustitiã naturalẽ. Certũ. n. est illã iustitiam nãlem debere seruari.ff.de excu.tu to.l.scire oportet.§.sufficit,& ad eã tanq̃ ad legẽ naturæ recurri debet ut ibi patet,& con firmat qa nõ tenet scriptum principalis. C. de pre impe.offe.l.quoties.ergo nec statutũ inferioris, & ita uŕ tenere Bart. in l.oẽs po puli.in 2.q.prin. circa prin. Ad partem uero cõtrariã arguit lex rõne moræ põt moroso audientiam denegare.C. de iud.l. sancimus. Item põt cõfingere tp̃s ad agendũ,& sine du bio ualet,qa si id põt iudex. C.qui accus. nõ pos.l.si ea.ff.de accus.l.cum in tua.ff. qui sa. co.l.de die.ẽm Iac.de But.ibi,ergo multo for tius ipsa lex.nam assignatio termini ad agen dum mouet creditorem ut agat intra termi num, sicut terminus assignatus ad soluendũ mouet debitorem, ut soluat intra terminũ. C.de cõtra.& com.stip.l.magnã.Per lapsum ergo termini peremptorii, qa oĩs terminus a lege pfixus est peremptorius.pclusa est agẽ di copia.ff.de excu.tut.l.scire.oportet.§.con sequens Vnde si statutum diceret, monemus oẽs creditores ꝙ agãt intra quinquenniũ sciẽtes ꝙ de cetero nõ audirẽtur, ualeret statutũ. Ita ergo si simplŕ dicit ꝙ Post quinquenniũ non audiant, qa terminus includit monitionẽ.Facit quod no. Inn.extra de præben.c.extirpandę Nec põt ob hoc ecclesia audiri,cum debeat seruare inter laicos eorum statuta no.ff de post.l.ex ea Preterea q cõtra se pscribi patiť renũciare uŕ.ff.de nego.gest. l.si ego.de dam.infec.l.ptor.in prin. C. de p. scrip.long.temp.auth.malę fidei.Secũdo idẽ sic pbat.Sicut ius cõe se hẽt gñalŕ, ita se hẽt ius municipale localiter,ut l.oẽs populi.& l. de qbus. Sed ius cõe inuenit pscrip. & ualet ẽt si rõ reddi non possit,ut in l.non oĩum.ff. de legi.Imõ adeo ualet ut ẽm quosdã actionem tollit ipso iure, uel saltem tollere possit si uelit.C.de pscrip.tri.anno.l.oẽs, & l.sicut, & ẽt possit tollere naturalẽ obligationẽ si uellit sicut,& dñium. ff. rem rat.habe.l.fin.Tertio statutum hẽt uim pacti.ut not.ff.de legi. l.sed in ea.& C.de decre.decur. super rub. ff. de pac.l.non impossibile, & de reg.iur.l. nec ex ptorio, sed p actum põt pfigi meta agendi,ergo,&c. Accedit.ff.de uerb.obl.l. obligationum.fere. §.placet.de sol.l.cum mihi decem,& qđ not.de leg.1.l.nemo põt. Quarto statutum disponit respectu iudicii qđ patet dum dicit, non audiatur.ff.de pc.l.mutus.§. pœna. Omnia aũt iudicia sunt de iure. ciui. ut no.inst.de obl.in princ.ergo,&c. Ex prædictis tenet hanc partem ꝙ ualet statutum, & ibi tractat multa notabilia in mã.c.nouit. de iud. circa debitum pscriptum quæ si libet ibi uide,hic uero non infero qa non faciunt ad materiã nostrã. In fine aũt rñdet argumenta facta in contrarium hoc modo quia primo non ob. prima rõ, quia plus põt statutũ ꝙ sñia simplex,ut not.in l.1.§.pen.ff.de fer. Non ob.ẽm argm̃,quia debitor non dŕ in dolo cum possideat quod suum est. l. 2. §. appellata.si cert.peta. & no. de immu.eccles.c. quia pleriq; Item quia præscriptio fingit retro,& omnia purgat.C.de usu. l. eos,in pri. & dicit Bar.dixisse ꝙ non requiritur bona fides,nisi ubi requiritur possessio præscribentis de usu.l.sequitur.§.si uiã,ꝙ sibi dicit non placere,in quo non insto quia extra propositum,& quia ẽt ipse Bal.sibiipsi contradicit. Non ob.tertiũ qa fatẽdum est ꝙ nõ tollitur naturalis,sed effectus eius eliditur ff.de compensa.l.quęcunq; Non ob quartum, qa statutum

tutum hoc non debet dici iniquũ cum in se habeat causam motiuā q̃ solet ꝓbari ex ꝓoe mio.ff.ad Mace.l.1.§.fi.de hęr. inst. per Bar. in l.ambitiosa.Non ob.quintum arg. q̃a nō est cōtra iustitiā nālem. Et ideo certū est ꝙ statutū in suis beneficiis quę adinuenit pōt præscriptionem præfingere & pupilis, & ecclesiis,extra de testib.constitutus. Valet ergo statutum p̄dictum.qđ ēt tenuit idem Bal.in d.§.pueritiā,& in d.c.si quis per 30 si de feu. fue.cōtro.& p̄scriptionē inducit ēt si per alia uerba loquereť,puta q̃a diceret. lapso quinquennio creditor non auditur, ut ibidem.s. in prædicta q.concludit.alleg.l properandū. C.de iud.iuncta.l.mariti lenocinium. §. 50. & l.miles.§.60.& l.si maritus §. præscrip.ff. de adul.C,de inof.test.l.si quis filium. §.fin. cum si.& istud est uerius q̃ id qđ dixit. Bar. in l. omnes populi. ut patet ex prędictis. Et ideo restat secundum dubium in quo uř dicendum ꝙ conreus illam exceptionem non possit opponere. Interruptio. n. facta est in persona conrei banniti ergo iuuat creditorē contra alium conreum.ut d.l.fin. C.de duo. reis.quę gñalř loquitur in omni modo interruptionis.Mihi tñ uř durum quod lex illa locum habeat hoc casu. nam loquiť de interruptione ꝑ l.illā cogitatis.ut patet in fin.illius l. ergo ad istum non extendiť. ut l. iubemus in fi.ad Trebel.Intelligo igiť l. illam interruptione p̄scriptionis pręcedente ꝑ modos inductos a iure ciuili. & in qua factū creditoris uel debitoris ad id principalř ordinatū interuenerit super ipso credito, uel debito.nō aūt intelligā illā habere locū in interruptione à statuto introducta simplř aliquo p̄dictorū nō interueniēte,ne in exorbitātibus à iure cōi fiat extēsio.ff.de legi.l.qđ non cōtra. Possum ēt dicere ꝙ hoc casu nō sit p̄scriptio interrupta,licet decursa sit,q̃a in debitore q̃ non est bannitus locum hēt statutum.l.1.§. si is qui nauem. ff. de exceptio. ac ēt uirtute alterius conrei qui non est bannitus in totū decursa dicatur, ut incapax capiat ꝑ capacē l.si is qui duos.ff.de lib.lega.facit.l.q̃ cōem. ff quemadmodum ser.amit.Licet aūt sit decursa præscriptio, & possit per conreum nō bannitum opponi, non tñ opponi per bannitum non ex defectu præscriptionis cursus sed ex uitio suæ personæ quæ ad eam proponendam audiri non debet ex forma statuti.l.qui ex lib.§.testamēto.ff.de secun.tab.

5 Quinto circa idem statutū quæro. † Agit creditor contra bannitū,& proponit in libello tp̄s cōtracti debiti,& taliter ꝙ iudex uidet p̄scriptionem esse decursam.An possit à seipso agentem repellere,Dicet q̃s hęc q̄ō est sopita ꝑ Iac.de But. & Bar. q̃ tennerūt ꝙ ubi parti non competit ius agendi,iudex ex offō non possit cognoscere l.non solum.§.q̃q̃.ff. de iniur.& in aliis iuribus de q̃bus infra parte 3.huius tem.q.1. ergo è cōuerso ubi pars non pōt excipere,nō possit iudex ex offō repellere.ff.de excepti.l.1 sed certe illa decisio de qua dicam, supra nō adaptať ad ꝓpositū, loquiť.n.in criminali,ac ēt q̃n iudex uult assumere locum actoris, & sic impugnatoris, hic aūt uult assumere locū rei,& defensoris, cui magis faueť l.Arrianus.de actio. & obligatio.& ideo ꝓ huius articuli decisione.Primo uidendum est an p̄scriptio tollat ipso iure actionem, & ex eo perueniť ad propositā q̄ōnem.Circa qđ sciēdum est ꝙ gl.in l.si eū §.qui iniuriarū ff.si q̃s cau.dicit ꝙ p̄scriptio inducit liberationem ope exceptionis.ut ea. l.si eum,in prin.non aūt ipso iure. ex qua uř ꝙ non tollať actio sed pareť exceptio. Item gl.ubiq; dicit, ꝙ p̄scriptio non tollit nālem obligationem, ut l.at qui natura. in prin.de neg.gest.l.si q̃s post q̃.ff.de fideiuss.& eo.tit. l.ubicunque,de sol.l.cum quis.§. si quis pro eod.C. de præs 30. anno.l.cum notissimi.in princ & ff.rem ra.habe.l.fin.Dyn. uero in d. l.fin.dixit ꝙ licet non tollatur nālis.tñ tolliť amnis effectus,quod sequitur Cyn.in l. cum quis de iur.& fac.igno.in 6.quæstio.sed Guiliel.de Cun.in l.3 §. fi. ff. quod quisq; iu.dicit ꝙ imò remanet naturalis cum suis effectibus,& sic solutum repeti non possit, ubi per illū tex.principaliter mouetur. Guil.aūt in Spe.de præsc.§.1.uer.1. refert opiniones, & nihil firmat.At Bar.in d.l.fi.rem ra.ha. cōcludit ꝙ quando quis liberatur tp̄e ex conuentione, ut quia uoluit esse obligatus usq; ad certum tempus,& nō ultra, & tunc tolliť naturalis ex ui pacti.l.eum qui ita.§.qui ita, de uer.ob.sed remanet ciuilis, sicut remanet q̃n per pactum expressum tollitur nālis. l.si unus.§.pactus.ff.de pac. Quandoque quis liberatur tp̄e quia tenetur actione temporali & tollitur tunc ciuilis tm̄,& remanet naturalis d.l.at qui natura,in prin.& quod ibi not. Q̄nque uero quis teneturactione personali perpetua licet liberatur præscriptione 30

uel

uel 40.anno.tunc dicit liberari a ciuili, & remanere nãlem quam ius ciuile tollere non põt ut in §.sed nãlia,tollit tñ oĩs effectus ipsius obligationis.l.sicut.l.oẽs & l.cum notissimi.de præsc.30.anno. Ad l. si qs postq̃, rñdet ut ibi per eum.qđ ẽt tenuerunt ultramõ ta.ut refert Cyn.in l.fi.C.quib ex cau.maio. Cuius membra ꝑ ordinem uideamus. & primum eius dcm̃ cõiter tenent oẽs.s.ꝙ ex conuentione obligatus ad tp̃s,post tp̃s liberatur a nãli non ciuili,qđ est uerum nisi mora pręcesserit,ut per Bal.in d.l.at qui nõ , nullo.n. modo liberat ille,ergo qui non est in mora post tp̃s cõuentione appositũ teneẽ ciuiliter tm̃ non nãlẽ,qđ Ang. in d.l.fi.sub dubio forte limitabat dicens non hr̃e locum in stipulationibus prætoriis ꝑ l.si fideiussor.C.de fideiuss.sumpto arg.a tex.ibi qui dicit,liberari qđ non hẽt rõnem. Non ob.ille text. q̃a intelligitur ẽm l. obligationum fere. §. placet de act.& obl s.ut libereẽ ope exceptionis , & ꝓbari uẽ tex.in d.l.si eum,in princ.& ꝑ gl.in §.qui iniuriarum. Puto tñ hoc primum mẽbrum nõ habere locũ in obligatio ꝑ sñiam, puta,quia iudex condemnauit Titiũ ad soluendum certum quid usque ad certum tp̃s, hoc enim casu post illud tempus ex sñia nulla remanet obligatio. Cum.n.sñia sit actus ciuilis tacite concludens post tp̃s non teneri.ff.de postul.l. Imperator , tolli debet omnis obligatio , quia per illum actum fuerat introducta,ut in §. pactus ne peteret. & qđ habeẽ in l.Iulianus uerũ debitorẽ. ff. de cõd. indebi.& si dicatur hoc nihil releuat,quia remanet obligatio primitiua.l.nep.ff. de fund. instr.l.1.C.de iud.& ibi not.Rñdetur ꝙ imo utile esse põt qñ primitiua obligatio,aut nõ probatur,aut nõ probari põt,ut quia testes mortui sunt,& perditę sunt depositiones antiquę.Concluditur ergo circa hoc ꝙ pręscriptio conuentionalis non præcedente mora tollit nãlem obligationem remanente ciuili,secus si præcedat mora, puta q̃a ꝓmisit tibi darę Stichum uolẽs teneri usq; ad pascha si.n.ante pascha fui in mora sine dubio adueniente pascha non liberor iure aliquo sicut nec liberare morte l. si ex legati causa & l. qđ te , si certum peta. obligatus aũt ex sñia usq; ad tp̃s finito tꝑe penitus liberaẽ,& ideo in primo casu nõ tollitur actio ipso iure q̃a põt cũ ciuili remanere,ut habeẽ in d.§.pactus ne peteret,in secundo sic,ut habeẽ in d.l.Iulianus.Circa secundũ qñ quis tenetur actione de sui nã tꝑali qđ est ubicunq; lex adueniens actionem illi actioni tp̃s ponit cõiter tenetur qđ dixit Bart.s.ꝙ reman eat nãlis,& tollatur ciuilis,ut d.l.at qui nã.licet Bal. in l. omnes.de pręsc.30.ann. tenuerit idem quod in seq.membro qđ lege non probat.& rñsio quam ibi facit ad l.at. qui nã nihil ualet ut ibi patet,& ideo referre non curo. Credo tñ in hoc secundo dicendum,ꝙ aut illa actio inuenitur a lege ꝑꝑ contractum ut redhibitoria,& quanto minoris,& uera sit decisio prędicta ꝙ remaneat nãlis,inest enim tunc ipsa nãlis procedens a consensu partium , quia contrahendo partes uidentur uelle se subiicere illius contractus dispositioni ẽt extra id quod expresse arguit l.si is qui.ff.commo.& de eo quod cer.loc.l.in bonæfidei. & inst. de obl.quæ ex con.§.1. quam nãlem ius ciuile nõ tollit.& isto casu uerũ fit remanere actionem sed obstare exceptionem per d.l.si eũ.in prin.& quod not.gl. in d. § q̃ iniuriarũ. Aut datur a lege ꝑꝑ delictum,& tunc finito tꝑe quo illa actio durat ipso iure liberaẽ,& actio tolliẽ,ꝓbaẽ in actione iniuriarum in l. si non conuitii.in fi.de iniur.ubi text.dicit finito anno cõueniri nõ potes,quæ uerba ẽm omnes important effectum suum ipso iure l.de his. & ibi per Bart.ff.de transa.per Ioan. And.in reg.1.lib.6.& ita intelligo quod dixit Bal.in d.l.At q̃ nã s.odiosam actionem tꝑalem tolli ipso iure.& allegat text.in l. unus.§. sed si ante.ff.de iniur.licet ibi Ang. dicat ꝙ tollaẽ ope exceptionis per §. placet quid debet intelligi ut dixi supra, & adde q̃ dixi supra parte 1.huius tꝑis q.11.& hoc de secũdo. Quo aũt ad tertium .s. qñ actio est sui nã perpetua ut l.2.de const.pec.& præscribitur ei per spacium 30.uel 40.anno.per ll.sicut cum notissimi.& omnes.Credo uerum esse quod dixit Bart.s. ꝙ tollatur omnis effectus illius nãlis quæ remanet,licet Angel.in d.l.fina.tenuerit opin.Guil.improprians text.in dictis iuribus.s.ut dum dicunt sit plenissima munitione securus,intelligatur.s.ope exceptionis quod non est bene dictum,illa n. est plena securitas nõ plenissima.sicut in simili dicimus in l.ait prætor.§ permit.ff.de min.& C.si ad uer.sol.l.1.sicut ergo solutione cui similis est pręscriptio tollitur actio,ut inst.quib. mod. tol obliga §.1.ita,& hac præscriptione tollatur.Nec obst.d.l.si eũ.in pri.& alia iura dige

ctorũ, quæ uidẽtur uelle ꝙ nunquam tp̃e tollatur actio ipso iure. q̃a in hac pscriptione non loquuntur. Talis. n. præscriptio illis tp̃ibus fuit incognita ut ff. quib. ex cau. maio. l. Iul. ad l. Aql. l. ita uulneratus. Et. in cor. auc. ut ecclesia Rom. in prin. & licet hoc sit uerũ in pscriptione legali. 30. uel 40. anno. qđ ẽt tenuit Bald. in l. oẽs, tñ in præscriptione statutaria illã abbreuiante aduertendum est ad uerba statuti qualiter sint cõcepta. Nã si sunt cõcepta ꝙ actioni pscribatur certo tp̃e, uel ꝙ lapso tp̃e creditor sit priuatus iure suo. & tunc locum hẽt quod supra dcm̃ est. Si aũt statutũ diceret elapso decennio uel alio tp̃e creditor non audiatur, tunc nulla tolleretur obligatio, sed pcluderetur uia agendi, & hoc casu licet non audiretur in foro ciuili, tñ audiretur in foro ecclesiastico p uiam denunciationis ecclesiasticæ f̃m Inn. in c. noluit. de iud. & Bar. in l. sequit̃ §. si uiã de usu. Bald. in c. si quis p 30. si de feu. fue. cõtro. ubi dixit ꝙ illud uerũ nisi in statuto allegaretur aliqua cã pp quã audientiam denegaret per c. quod clericis de foro comp. dicit ẽt ibi quod si statutum diceret ꝙ elapso certo tp̃e creditor intelligatur fecisse pactum de non petendo uel p exceptilatione liberasse, tunc tolletur nãlis saltem in effectu. Si uero statutum diceret ꝙ elapso certo tp̃e omnis obligatio, & actio sit extincta dixit idem Bal. tolli actionem ipso iure per l. bene a zenone. C. de pscripti. & ibi uide, qđ an sit uerũ examino, nisi a reo petatur declaratio tp̃is. & procedat libellus, & iudiciũ adeo ꝙ ẽt si non probetur de tp̃e debiti, si tñ probatur debitum actor obtineret f̃m nota. in l. si ex multis. C. de annal. excep. l. ob carmẽ. in fi. de testi. extra de fide instr. c. cum Ioannes. de pig. l. cum tabernam. dum tñ probetur ante lit. cont. debitum subfuisse quod debet intelligi f̃m not. in l. nõ potest. ff. de iud. & ff. de pig. actio. l. si rem. §. fi. Si aũt reus petet declarationem ut sciat an uellit cedere, uel cõtendere, tunc erit necesse exprimere, arg eius quod not. in l. si in rem. in fin. ff. de rei uend. & d. l. fi. de anna. exceptio. Vbi igit̃ non est expressum tp̃s obligationis in libello, uera est opin. Bart. sine dubio stat̃. n. libellanti quo ad iudicii processum cum quędam puella. ff. de iurisf. om. iud. Sed si est expressũ tp̃s, aut actor est in casu in quo pscriptio tollit ei ipso iure actionem, & tunc iudex nedũ possit imo debet ipsum a iure repellere sicut in simi. dr̃ p gl. in §. pactus ne peteret. & l. si. ubi pactũ. C. de trãs. & utrobiq; p Bart. & alios, & p ipsum in l. eũ q ita. §. q ita de uerb. ob. Facit qđ no. in l. 1. de assel. Et isto casu sit uera opi. Bal. Si uero tollit ipso iure actionẽ sed parat exceptionẽ qđ q̃n sit, dcm̃ est supra & tunc nõ possit iudex a seipso illã opponere. Non. n. põt ipse de facto supplere. ff. de dã. no infec l. 4. §. hoc aũt. & de off p̃sid. l. illicitas. §. ueritas. cũ similib. ex pdictis igit̃ liquido ad expeditionẽ in principio ppositæ quæstionis infert̃. qđ aut in libello agentis cõtra bannitum nõ narrat̃ eũ esse bannitũ, locum habeat sine dubio distinctio supradicta. Si vero narrat̃ illũ esse bannitũ, tunc est magis dubium per ea q̃ dicta sunt supra. in principio q̃st. Vbi. n. parti ius non competit, iudex a se ipso non impartit̃ offm̃ ẽt in excipiendo. l. pomp. §. rati. & l. ita demum. C. de pcur. Puto tñ iudicem posse talem libellum reiicere, & lacerare siue ipsum nõ admittere per iura supra alleg. & ff. de bon lib. l. q cũ maior. §. si patris, & qđ scripsit Rayne. pprie in bãnito in l. si extraneus ff. de iur. domi. & in d. l. si seruus C. de his q ad eccl. cõfug. p illũ text. Nec tunc dr̃ partes rei assumere, sed suum offm̃ facere. Tunc. n. dr̃ assumere partem rei q̃n ius actoris est fundatum sed elidi põt ab exceptione fundata in psona rei. l. mil. cod. §. 1. de mi. te. l. qui ex libertis. §. testam. de secũdum tabulas. Quando aũt ius actoris non est fundatum, ut q̃a apparet illi ipso iure actionem non cõpetere, nõ dr̃ partes rei assumere illã a iudicii limine repellendo. l. 1. §. 1. ff. si pars hæred. pet. & l. si pupilli §. uideamus. de neg. gest. Nec prædictis obst. qđ in ẽt in præscriptione 30. ann. obstare exceptionem præscriptionis, q̃a non est proprie exceptio. imo dr̃ facti uel intentionis sicut alibi dr̃ in l. si unus §. & gñaliter. ff. de pac. & ita dixit Bal. in l. omnes. Puto aũt prædictam decisionem procedere q̃n ex libello apparet ex præscriptione iuris cõis actionem non competere. Si aũt illud apparet ex pręscriptione statutaria, tunc aut apparet illã fuisse decursam ante bannũ & idem q̃a iam ius fuerat fundatum, & actio fuerat extincta. & sic pręscriptio suũ opata fuerat effectũ, sicq; non reuiuiscit ex bãno. l. q res. §. areã. ff. de sol. & l. inter stipulãtẽ §. sacram. de uerb. obl. & qđ hr̃ eo. ti. l. pluribus. §. & si placeat. & qđ dixi supra parte prox. q. ult. Sed si apparet decursam esse post bannum

sum tunc non possit illam opponere, quia aut ex banno fuit interrupta p̄scriptio ut in q̄ōnibus præcedentibus tactum est, & clarū, aut non fuit interrupta, & illud beneficiū bānitus non hēt ut superius dctm̄ est, & maxime parte proxima q̄ōne quinta. Et sic non constat iudici agentem non hr̄e actionem.

6 Tertia ēt circa idem statutum † q̄d bannitus non audiatur agendo uel defendendo, bannitus agit cōtra bānnitū, excipit̄ reus bānitus ꝙ actor est bannitus, & agere nō pōt, replicat actor ꝙ ille non pōt excipere. q̄a bānitus. Quæritr̄ q̄d iuris, &c. hanc q̄ō. disputauit Iac. But. & finaliter determinauit ꝙ reus bannitus non pōt excipere, & iudex de facto non pōt suppellere, & sic ꝓcedat iudiciū & ita refert. Bart. in l. cū mulier. ff. sol. mat. & et Alb. ubi supra q. 5 instat tn̄ Bart. in l. cum mulier, contra decisionē p̄dictā hoc modo loquit̄ q̄a sicut denegatum est reo excipere, ita denegatū est actori replicare. unr̄ sicut ur̄ denegatū reo ne excludat actionē, ergo eā ratione qua dicis ꝙ p̄cedit actio, q̄a denegatur exceptio, dici debet ꝙ ꝓcedat exceptio, quia denegatur replicatio. Sed rn̄det ꝙ nō ualet replicatio, q̄a non uenit ad excludendū sed ad detegendum ꝙ exceptio sit nulla uel ꝑsona excipiens inhabilis, sed certe idem dicit reus. Nā exceptio uenit ad declarādum inhabilitatem actoris, unr̄ ur̄ ꝙ iudex semel reperiat ꝙ nec reus possit excipere nec actor agere, cū nō debeat cōcedere plus actori q̄ reo, ut ĩ rl̄a nō debet, & sic nō procedit iudiciū. hæc Bar. q̄ ut uides leuiter ꝑ transit. Qua ꝑp Bald. ibi dē latius examinauit, & finaliter tenuit opi. Iac. de But. q̄a actio est ius. inst. de actio. in princ. & istud ius nō est sublatū ageti licet ergo ex forma statuti impediat̄ iuris exercitiū non tn̄ impeditur ipsa actionis existētia. Hēt ergo suū ius fundatū q̄d non est excipiente. facit de excu. tuto. l. cū ostendimus. f̄m eū. & sic cōcludit ꝙ sicut interdū uincit actor solum, quia nō hēt actum legitimū cōtradictorem. de manu. te. l. qui habebat. §. fi. & extra de exceptio. c. cum ecclesiæ, ita hic bannitus actor uincta, q̄a excipiēs nō est legitimus excipiens. Pro ista opinione facit ꝙ actor tractat de dāno, reus da lucro, & sic potius fauetur actori quā reo. l. apud Celsum. §. Marcellus de doli exceptio. & q̄d hr̄ in d. l. cum mulier. & in l. uiro. eo. tit. hoc esse uerū sic subtiliter ostēdit̄, dcm̄ statutū, ꝙ dictat bānitū non dēe audiri, nullam tollit obligationē, ut dcm̄ est supra ꝓxima. q. sed exceptionē parat aduersario, unn̄ quousq; illa nō opponit̄ ꝓcedit iudicium de quo dicā infra in 3. parte huius tpis. q. 3. dū tractabo an ualeat sn̄ia lata pro bannito. Bannitus ergo postea ueniēs repetitius actoris fundatū, & sic repetit se inhabilē ad excipiendū ex forma statuti, ergo repellitur. Nec obstat q̄d ex eius citatione dicatur eius persona legitimata, ut dixi supra parte ꝓxima. q̄ō. 63. per not. per Iac. de Are. in d. l. cum mulier. & per Inn. in c. cum inter, de exceptio. quia forte id uerū est quo ad alias exceptiones si simplr̄ ad opponēdum citaret̄, nō aūt quo ad exceptionem banni, quia legitimatio rei nō debet intelligi facta ex citatione actoris ut eius ꝑsonā illegitimet. facit. C. de sol. l. inq̄sitio. cum si. Stemus ergo, & sic multū sic indubitabilis hæc decisio cū determinatione Iac. But. ꝙ ꝓcedit iudicium. Pro quo facit. ff. de uero. obl. l. si Titius in ratione sui. Clarius autē ꝓcederet decisio si citaretur ad contradicendū q̄dq̄d posset ut dixi in quęstione prædicta. Intelligit tn̄ Bald. decisionē prædictam in d. l. cum mulier. forte uerā nisi statutū ulterius procederit, puta q̄a denegaret iudici iurisdictionē in causis bānitorum. Tunc. n. ex defectu iurisdictionis iudicis non posset iudiciū subiri. l. filius. § si quis ex his. ff. de inofficio. testam. cum simili. f̄m eum ibi. sed in l. si creditoribus. C. de seruo pign. da. ma. tenet partem rei. Sed tene q̄d dcm̄ est supra licet sine dubio nō ꝑtranseat. Pro qua decisione facit quod in principio fauet̄ actori. ut not. in c. cum ad sedem. de rest. spo.

7 Examinatis quęstionibus † cōcernentibus statutum q̄d bānitus nō audiatur, &c. descēdo ad examē q̄ōnum cōcernentium hāc secūdam partem huius tpis quo ad aliud statutū q̄d permittit bannitus offendi. Et q̄ro ex ordine statuto. Stāte statuto q̄d bannitus ꝑ maleficio à centū libris supra possit impune offendi. Titius. B. talr̄ bannitū interficit, quærit̄ an excuset̄, an uero ueniat puniēdus. Aeg. de Foscara. antiqtus disputādo tenuit q̄d ueniat puniēdus q̄a illa uerba, ꝙ possit offendi ad modicā offensam referūtur. arg ff. de seruit. rust. pd. l. duas. & C. de inoff. testa. l. cū te ex filia in orbitate. Sed Io. and. in add. Spec. in tit. de cōst. ad finē, dicit Mar. de Frā. disputasse hanc q. & soluisse ꝙ de æquitate bannitū ex delicto ex quo ueniebat imponēda mi-

nor

nor pęna q̃ mortis,nō posse impune occidi, alias sic.ff.de bon.dam.l.1.& 2.& 55.dis.c.1. & 2.De rigore aũt q̃a cōis interpretatio à qua discedere debemus ut l.fide interptatio ne.est in contrariũ.Dicit indistincte tenēdũ. B.impune occidi potuisse.uerbũ.n. offendi. et occisionem includit.& sic ꝑp contumaciã nō capitale sit capitale,& uenit plus in executionē quã in snīa principali.l.capitalium. §.in exulibus. ff.de capt. & facit ẽm eum extra de exces pla.c.ex literis, in fi.& idē tenet Gan.in fin sui operis.Sed Ray.in l.3.§.fin.de ali.lega.tenet ꝙ si erat bãnitus ad mortē potuerit īpune offendi l.fi.de bo.eorũ qui mor. Alb.ubi supra refert Odo. indistincte tenuisse impune occidi potuisse,& ita fuisse seruatũ Bononiæ, & Brixiæ in curia dñi Frid. de Scal.& in 18.q. refert opinionē,& fundať super iuribus ꝑdictis,& q̃a auctoritate publica sit id qđ publice crediť posse fieri,ergo excusať,l.2.C.de his q̃ ueni.æta.impe. Bart.in d. §.fi.dicit indistincte.B. occidi potuisse ꝑ illũ tex.& ꝑ c.fi.de homi.li.6.& ꝑ l.testō. centurio.ff.de manu.testa.Et idem tenet consulendo,ut patet in eius consilio quod incipit.Statuto Castriplebis caueť, &c.& add. l.filia in orbitate,q̃ fuerat ut supra in cōtrariũ allegata.C.de inoff.test.& eo.tit.l. si maritus. hæc qō est ponderosa, & ideo aliqualiter instabo & arguo primo ꝙ nō potuerit impune occidi pariēs offendi,ita se hēt ad offendere uolētē sicut creditor gñis ad creditorē,sed tũc nō durissimũ, sed leuissimũ est in obligatione de pig.l.obligatione gñali. & man.l.fideiussorē,& sic non ad mortē, sed leuiter offendi poterit.Secũdo, ptãs gladii ademptiua uitæ nō uenit in gñali cōcessione.l fi.C.de male. & mate.& ff.de off.eius cui mand.est iurisd. l.1.Tertio, q̃a non debet esse maior pœna q̃ culpa.inst.de iniur.§.pœna,& notať in §.pœna grauior.Quarto, q̃a q̃ occidiť non dr̃ offendi,sed extingui. Aliud n. est luminibus nocere,aliud totũ obscurare siue excecare. ff.de seruiuerba.pd.l.binas.Quinto,posse offendi est pęna sine dubio,Sed cũ ista pęna sit gñalis,& indeterminata reliquiť arbitrio boni uiri l 1 §.effractores, ff. de effracto. & ibi hr̃ ꝙ non debet arbitrari ad mortē. In cōtrariũ statutũ ꝑmittit offensionē cũ uulnere, & hoc nō debet negari, sed uulnus non pōt sic tēperari ut mortem non inferat.c.ultimo.de homi.lib.6.ergo,&c.Secũdo ꝑmissio antecedenti permittiť conñs.l.2.de iurisd.om.iud. Hinc est quod patri cui permittebatur filiũ uulnerare permittebať occidere.l.in suis, de lib.& posth.Tertio, impeditus ad mortē pōt alium morti tradere lege permittente.l. 1. §.si appetitus.ff.ad sylle.& ad l.Aquil.l.sed si quemcunq; de uerb.obl.l.qui seruum l.quod ergo.§.hęres de leg.1. Et hoc ideo est q̃a offenso licitũ est offendere.l.ut uim de iustitia & iur. & sic talis rẽa trahitur ẽt ad mortem. Quarto,tale statutũ est factũ ob publicã utilitatem C. qñ licet sine iud. uend.l. 1. ergo large interpretandum de cond. ꝙ demōstratio.l.hoc modo,facit.C.ad l. Iul.repet.l.1.& de aleato.l.1.§.quod aũt.Et ista pars cōiter tenetur,& ita seruatur. Contraria autem loquuntur in his quibus proceditur ordine iuris non aũt in his quæ extra ordinē fiunt in quibus licet augere pœnã l.decurionum.C. de pœnis.Nec est uerum qđ mortuus nō dicať offensus,imò dr̃ grauissima iniuria affectus l.1.C.de eunuch. & ibi not. & in l.1. C. de seditiosis,& ita cōsuluit Bal. & ita seruať.

8 Octauo q̃riť dictat statutum † quod bannitus,& registratus in certo libro possit impune offendi. Titius fuit bãnitus,& dũ registrabať in dicto libro fuit ab aliquo interfectus,an interficiēs ueniat puniēdus. Alb.ubi supra.q.101.dicit sic, & uť ꝙ dictus bãnitus patiať pęnas bannitorũ ꝑ legem. ff de iuris. om.iud l.si q̃s id quod.§.quod si dum præponitur. Sed recte intuenti pōt adduci in cōtrarium. Ibi.n.dr̃ hoc non esse ex uerbis edicti sed ex mēte.In statutis aũt non est recedēdũ à uerbis,ergo,&c.Dicit pendere à qōne illa, an in statutis habeat locũ interpretatio,quę qō est notissima, & tractata in l. oēs populi. Mihi aũt uť ꝙ dictus occidens ueniat puniēdus.Illud.n.uerbale registratus denotat rem perfectam.Quousq; ergo nō fuerit perfecte registratus non habet locum statutum ꝑ illum tex.& ꝑ l.1.in fi.ff. qđ quisq; iuris, & quod hr̃ in l.uerbum erit,ff.de uerb.sign. facit.C.ad sylla.l.cum syllanianũ.ubi dicitur ꝙ nihil uť actum donec aliquid restat agendũ. Et hanc partem tenuit Iac. Butr. in d.l.si q̃s id quod.Pro hoc ẽt quia de contractibus ad delicta licita est argumētatio.leg. oēm de iudiciis.sed q̃ cōtrahit cũ alio debet se de cōdōnibus illius informare.l.q̃ cum alio, de reg. iuris.ergo,& qui in alium deliquit, nec d.l. si id quod facit in contrarium,q̃a paria sunt

tollere factũ, & impedire quod id non fiat l. in iure ciu. de reg. iur. Et ergo uerũ quod cũ nõ esset registratus nõ habet locum statutũ.

6 Nono pone, ꝙ † fuit registratus in dicto libro, & ex eodem libro fuit extractũ exemplum, & sumptum bãnum, deinde ex casu registrum fuit consumptum, puta ꝗ archiuus est combustus. Titius hñs sumptum interfecit talem bãnitum. Quæritur an ueniat puniẽdus. In hac quæstione quę meo tp̃e de facto occurrit ex eo ꝗ combusta fuit camera actorũ ciuitatis Pisarũ tp̃e expulsionis Gabrielis Mariæ, multa allegata fuerunt maxime circa materiã auth. si ꝗs in aliquo documẽto C. de eden. si quis uellet posset totam sumpti tractare materiã. Sed cõclusiue ꝓcedam, dicẽs, ꝙ aut sumptum fuit factum cũ solẽnitatib. reꝗsitis, & taliter, ꝙ ꝓbet in ea cõtenta ẽm not. in d. authen. si ꝗs in aliquo & in l. sicut, & l. emãcipatione. C. de fi. instr. & tũc potuerit impune offendi. Habetur. n. tũc plena fides, ꝙ ille fuerit registratus, & sic ꝙ in eo uerificabãtur uerba statuti. Item dictum sumptũ hr̃ loco ipsius primi registr, ut in dictis iuribus, & leg. si donatę, §. 1. ff. de dona. inter uir. & uxo. cum cõcor. facit, ff. de leg. 2. l. cum filius, §. hæres, & C. qñ & qui. 4. pars deb. l. 2 Si uero sumptum non habebat solẽnitates tales ex quibus ei daretur fides in iudicio. Tunc aut ille ꝗ offendit faciebãt archiuum, & registrum esse cõbustũ, & tũc non excusatur nisi aliter ꝓbet ueritatem ẽm not. in d. ll. sicut, & l. emancipatione. Si uero ignorabat excusatur, ut dicetur infra in ultimo tempore, parte prima, quæst. 2 ubi tractabitur, an occidens bannitum rebannitũ, & non cancellatum excusetur.

10 Decimo uiso, ꝙ bannitus, † ut supra poterit impune occidi. Quæritur an pater bannitus possit occidi à filio, dñs à seruo, uasallo, uel liberto. Dy. in filio dicebat, quòd nõ in l. si adult. cũ incestu, § liberto, ff. de adult. & ad idẽ alleg. in auth. de incestis nup. §. 1 de obsequiis, l. pen. ad quam partem ẽt allegabat Bar. ff. de iur. do. l. mutus, §. manẽte. Et hanc partẽ tenuit Alb. in 6. q. ubi supra ẽt in liberto, & seruo dicit Bar. in d. liberto, fuisse determinatum cõtrarium, & dicit esse uerũ, ꝗ pater taliter bãnitus efficitur hostis, & sic ẽt perdit filiationẽ, l. postliminium, §. filius, ff. capti. & dicit esse casum in l. minime ff. de religio. sed Alb. ad illam rñdet quod est speciale in patre ueniente contra patriam, Iacob. aũt de Are. in d. § liberto. dixit, quòd decis. Bart. fuit potius humana quã iuridica, ex eo ꝗ filius captus erat. Nõ. n. ꝑdit pater ea quæ sunt de iure cõi ut dictum fuit supra parte ꝑcedenti, q. 5. & ideo non perdit filiationem. Pro hac parte facit quod dicam infra parte seq. q. 53. ubi dr̃, ꝙ hæc ĩdefinita ꝙ possit offendi non compræhendi fratrem. Faciunt ẽt ea quæ dixi supra parte prox. q. 47. An filius cogatur alere patrem bannitum. Puto tñ in patre dicendũ, quòd aut ueniebat cõtra bãnum in territorio, & sic contra patriã, & tũc possit occidi ꝑ d. l. minime, aut non, & tunc non potuerit occidi ꝑ alia iura. In seruo, & liberto forte alia decisio uera est, ꝗ nõ hñt locum rõnes de quibus in aliis quęstionibus allegatis cõtinetur, quę quæstio locũ habet in seruo qñ non fuerit publicatus. In uasallo autem uide quæ dixi supra parte prox. q. 22.

11 Vndecimo quæro, An occidens † bannitũ impune ex forma statuti peccet in foro conscientiæ. Alb. ubi supra q. 19. dicit sic. Ioan. tenet, quòd sic 32. q. c. ĩter hæc. Dicit tñ se audiuisse dici à religiosis, cõiter teneri contrarium quia talis occidens facit auctoritate legis, & sicut legis minister, & executor, unde sicut iudex puniendo, & occidẽdo malefactorem ẽm formam legis non peccat, imò meretur. ut 23. q. 5. quasi per totam, & maxime cap. reos, ita & iste ꝗ facit auctoritate legis, & ob uindictam, & utilitatem publicam, & subdit quod credit hãc opin. ueriorem si solus zelus uindictæ, & publicæ utilitatis eum mouisset. Secus id faceret liuore, & delectatione effundẽdi sanguinem humanũ tunc. n. peccaret mortal'r. Pro quo remittit ad summã Ray. di. ultra prin. & uers. seq. & dicit, ꝙ quatuor modis põt intelligi dicta causa, 23. quæst. cap. ult. facit quod dicetur infra hoc eodem tempore, & hac parte, quæst. 42. Hoc tamen relinquo dominis Theologis.

12 Duodecimo quæritur † aliqui occiderunt B. Bãnitum fuerunt capti, & cõtra eos ꝓbatũ fuit, ꝙ occiderunt eũ ad instantiã inimicorũ ipsius uolentiũ facere priuatã uindictam, & ꝙ ex hoc ab ipsis inimicis bãniti habuerũt florenos centũ ut eũ occiderẽt, nunꝗd erunt impuniti, & ur̃, ꝙ non nam sicut legis minister occidendo malefactorem licite facit si facit nõ odiose, nec malo zelo, sed cum cõpassione uigesimatertia quæst. 4. c. uindictam

& pec

& per totam ipsam quæstionem. Cum ergo isti non fecerint zelo iustitię sed priuatæ uindictæ, non pñt dici legis ministri, sed ultores alienę uindictę, & ꝑ conñs nō sunt excusati ꝑ statutum. Item ꝑ leges q̃ delicta puniunt non debet delictis uia aperiri C. de ind. uid. l. 2. ne unde iura nascunť, inde nascantur in iuriæ. C. unde ui. l. meminerint. Sed si intelligeremus statutum in casu proposito nonne ex statuto aperieť uia qđ est cōtra iura. C. de iudæ. l. nullus. & 23. q. 4 ꝑ totam. Item aperietur uia ad trucidandum hoĩes ꝑ pecuniã qđ est detestabile crimen, ut extra de homi. c. 1. lib. 6. ergo tales non excusanť ꝑ statutũ, nec est uerisimile statutarios sic intellexisse. Item uř ꝓbari tali rōne, illud qđ fit licite si fit gratis, efficiť illicitũ, & uř esse delictum si fiat recepta pecunia ff. de recepta. l. 1. in fi. & ad l. Iul. repetun. per totum, & maxime in l. fin. §. fin. ibi. Qui. n. ob hoĩem, &c. Sic erit in proposito, & ꝑ hoc facit illud gñale, ꝙ multa gratis licent, quæ non licent pecunia accepta. l. 1. cum simili. pro hoc. ff. de bo. liber. si necem. §. si quis, & ꝙ not. de nego. gest. l. si pupilli § si Titii, & de conditio. ob turpem causam l. 4. §. si tibi iudicium, licet forte ista opin. nō sit mala de stricto iure, tñ quia uerba statuti sunt indistincta, & gñalia, & gñalř concedentia bannitum quõcunq; interfici. Vidi seruari, & statutum intelligi, & interpretari, ꝙ qualitercunq; sit interfectus bãnitus ēt per pecuniam excusentur occisores uirtute statuti, licet nō excusentur à pctõ, ut dixi supra proxi, qō. uerba sunt Alb ubi supra q. 20. Credo decisionem ueram, licet. n. ille qui tenetur facere gratis, accipiendo pecuniam pro illo turpiter faciat, ut in iuribus prædictis, non tñ punitur pro eo ꝙ facit illud qđ facere tenebatur, sed solum ex eo ꝙ pecuniã recipit ut patet in iudice, non. n. punitur ex eo quod iuste iudicauit. sed quia pecuniã accepit, ut hř C. de pęna iu. qui ma. iu. ꝑ totũ. Item aliud est ꝙ quis teneatur aliquid facere gratis, & tunc accipiēdo pecuniam turpiter facit ut dictis iuribus. Et aliud quod quis possit facere si uult, nō tñ teneatur, ut in proposito, tunc. n. non turpiter accipit ꝑ faciendo illud qđ gratis facere poterat, ut patet in d. § si tibi iudicium. Et ideo credo ēt de stricto iure decisionem prædictam ueram esse. ff. qui, & à qui. ma. lib. non fin. l. prospexit, cũ similibus. Puto tñ hoc uerum si illi qui mandauerint, poterant illud per seipsos licite facere. Si aũt ipsi non potuissent tunc puto illos non excusati cum non iure suo, sed mandato aliorũ fecerint l. multum, cum ibi not. C. si qs ali. uel sibi, & in materiã l. nō ideo. C. de accus. Exēplũ, qdam erat bannitus de Florentia. Florētinus ubicunq; eũ occidat Florētiæ excusať à statuto, de mãdato Bononiēsis interficit Florentinũ illũ bannitũ Bononiæ Dico, ꝙ forte poterit Florētię cõueniri ꝑ ea q̃ dicta sunt qa non fecit iure licito, sed illicito, facit. ff. de fur. l. si qs in ser. ad qđ possent multa iura allegari. Pro quo ult. dicto uide, ꝙ dicam infra hac eadem parte. q. 55. & 56.

13 Sed circa idē decimotertio quæro. † Quidam uolens interficere bãnitum existentem in castro non intrauit ꝑ portam sed per muros, & illum occidit. An ueniat puniendus. Et si uenit puniendus de quo puniať. Et primo uř, ꝙ puniať ex eo ꝙ ꝑ muros intrauit ꝑ ꝑ pcisam dispōnē. l. ult. ff. de re. diui. & maxime qa licet ei liceret interficere bãnitum, nō tñ illud erat necessarium pambulum ꝑ qđ id uideať fuisse ꝑmissum. l. ad rem nobilem, & l. ad legatum. ff. de ꝓc cum sim. Poterat. n. ꝑ portas ingredi, & sic licito modo eũ offendere, & sic non uř facere ad propositũ decisio do Tho. de Azo. de qua dicam infra hac eadem parte. q 47. In cōtrariũ tñ facere uř qa fortasse ꝑ portas ingrediēdo id facere nō potuisset ut qa illę ꝑsensisset, & sibi cauisset. Itē qa interest reip. ut malefici uulnerenť l. ita uulneratus. ad l. aql. Et sic ꝑ oēm modũ uř fuisse ꝑmissum. Facit. ff. de aur. & arg. leg. l. & si nō sit. § ꝑueniamus, cum si. facit ēt qa cõsideratur illud ꝑ ꝑ qđ aliqd fit, non illud qđ fit. ff. ad l. Aquil. l. illud. ff. de fur. l. uerum. §. & ad l. ult. de rerũ diui. rñdeatur eã loqui nisi ex aliqua alia licita causa id ꝑmissum esse uideať qua si oĩs lex q̃q̃ præcisa, sic ab alia distinguatur. l. utrum. ff. de peti. hær. & l. non est nouum. de legi cum ibi not & quod hř. ff. de in ius uocan. l. q̃uis, maxime qñ illius occisio intrando per portas fieri non potuisset. l. 1. C. de oper lib. ff. de offi. consu. l. 1 facit C. de pœ l decurionum, & qñ ibi no. Hæc qō est mihi dubitabilis multũ qa introitus per muros non est necessarium argumentũ ad inferendum mortem bannito. Et ideo puto dicendum, ꝙ non de occisione bãniti sed de ascensione ꝑ muros ueniat puniēdus, nō tñ de maleficio doloso. Cum enim daret operam

tā rei licitę, nō debet de dolo sed culpa puniri, sicut dicimus in l. si adulteriū cū incestu. §. 1. de adult. de iniur. l. itē apud Labeonē. §. si qs uirgines, & eo. titu. l. si cū seruo. faciunt no. per Cy. in l. 1. ff. quod quisq; iur. per Bal. & alios in l. diuus ff. de sic. & quæ dicam infra hac eadem parte q. 68. & sic remaneat in arbitrio iudicis, sicut ēt alias dicit Cyn. in d. l. fin. de ter. diui. pœnam illius. l. esse arbitrariam quæ ad mortem non debebit arbitrari ut hr̄ in l. 1. §. effractores. ff. de effracto

Decimoquarto uiso qđ bānitus uirtute di 14 cti † statuti pōt impune occidi. Accusator occidēs. Quæro an exceptio, ꝙ interfectus erat bānitus possit ꝑ ꝓcuratorem allegari. Quæstio hæc hr̄ in uoluminibus in c. ueniens de accus. C. eo. tit. l. reos. ff. de pu. iud. in l. pe. §. ad crimen. Et ideo in ea parū instabo. Sciendū tn̄ ꝙ Iac. But. disputādo tenuit ꝙ ubicūque exceptio uenit examinanda seorsū à crimine semꝑ admittit̄ ꝓcurator ad illius propositionē l. 1. & l. ꝑses. C. ad l. falc. de plagia. & ꝑ multa alia iura. Sed Iac. de Bel. disputādo determinat cōtrariū rōne ꝑiudicii qđ fieret ipsi causæ criminali in qua ꝓcurator nō interuenit, ut in § ad crimen. Ad iura Iac. de But. rn̄dit ꝙ ibi unū iudiciū non parabat alteri ꝑiudicium. Cyn. aūt in d. l. res, sequens. Iac. de Are. cōcludit ꝙ aut bannum est notorium, adeo ꝙ nō reqrit extrinsecas ꝓbōnes sed solū ꝓducto banno apparet talem exceptionem obstare, & tunc admittit̄ ꝓcurator, arg. l. 1. C. q. & aduer. quos. Si aūt nō est notoriū obstare exceptionē ꝑdictam sed est dubiū, tunc non admittit̄ procurator. & hanc cōclusionē ꝑ diuersa uerba sequit̄ Bar. in d. §. ad crimen. Bal. in l. reos post longam examinationem, & relationum oīum opi. cōcludit ꝙ aut statutū loquit̄ talr̄ ꝙ exceptio pōt opponi iurisdictioni. & tunc admittit̄ ꝓcurator, alias nō ꝑ d § ad crimē. & ꝑ l. 1. an per alium cau. ap. Cōiter tenemus ꝙ talis excep. notoria posit opponi ꝑ procuratorē, ꝑ iura supra allegata, & qđ apposita litis contestationē impediat, de quo per Io. Andr. in add. Spe. in ti. de accus. §. seqtur uer. quid si bannitus. ubi refert disputationē. Iac. de Are. de qua ꝑ Cyn. & Bal. in d. l. reos. Imò plus dicimus ꝙ sine aliquo mandato tertius admittit̄ ad ꝓducendu bānū. Quo producto iudex ulterius non pōt ꝓducere. est. n. hoc fauor publicus cōtra bānitos. & iudici cōstat illud de quo ꝓcedebat non esse delictum. Ita firmat Bar. in l. ubi pactū. C. de transac. & Bal. ibi, & alleg. 1 §. 1. ne qs eum qui in ius uoc. & c. ubi ēt tangit Si uero bannū non sit notoriū, puta qa nō cōcordāt qualitates siue demōstratione mortui in ꝓcessu noīati cū demōstrationibus bāni, & sic est necesse fieri ꝓbōnes de identitate, tunc procurator non admittit̄ fm Iac de Bel. sępissime seruari uiderim contrarium per rōnes Iac. de But. quod puto uerius producto. n. banno habente aliquam cōcordantiam cum demonstrationibus mortui nō disputat̄ de delicto, sed de liqdatione notorii, & ideo admitti debet argō. C. qui, & aduer. quos. l. 1. & l. ad rē mobilē. & ad lega. ff. de proc. pro hoc facit qa iudex qui ex inspectatione banni iā producti in suspitione ī nocētiæ adducitur, debet à seipso ipsā innocētiā liqdare. l. si nō defendant̄. ff. de pęn. cū concord. Fateor tn̄ ꝙ si demonstrationes essent multū uariæ qđ tunc non adductus in dubitationē, sed potius in oppositū procuratorē posset repellere. & quēcunq; cōparentē excepto ipso occisorē, arg. l. scias a pte. C. de fal. cū sim. Et hæc puto ueriora q̄ ea q̄ dixit Bal in l. 1. C. qūo. & qn̄. iud. ubi uide si libet.

15 Decimoquinto quæritur an † bannitus cui erat cōcessa licentia libere ueniendi, & c. Quæ uulgariter appellat̄ bulletinus siue saluus cōductus, posit durāte tali securitate interim occidi impune. In hac qōne primo uidendū est in gn̄e de huius securitatis materia & primo an dari possit. Secūdo à quo. Tertio an data sic seruāda, & in his qa nō est huius tract. materia principalis breuiter, & cōclusiue ꝓcedā. & circa primū dico ꝙ dari pōt ut patet in oībus iuribus in qbus de tali securitate tractat̄ in auth. de man. princ. §. sed neque homi. ubi gl. alr̄ dixit, sed infra rn̄debo. l. in conuentionū. ff. de pact. in l. Papinianus exuli, de mino. in l. is q reus, de publ. iudic. ad l. Iul. maiest. l. 1. de sepul. uio. l. utimur, cū aliis iuribus q̄ infra allegabunt̄. Ad fm rn̄deo ꝙ aut loquimur de securitate perpetua, & illa nō pōt dari nisi ā principe. uel habente in loco ius principis. l. relegati. ff. de pœnis. Si uero loquimur de tpali, & illa dari potest non solū a principe uel lege, ut l. fi. ff. de leg. sed ēt a duce belli. ut d. l. mentionū. de pac. & ibi not. Item potest dari a iudice sed causa cognita, alias non, ut dictis iuribus hr̄. Itē ab aliis qbus ex forma statuti tacite uel expres-

se conceditur per Bar.ff.de decr.ab or.fa.l.fi. Quo ad tertium est aduertendum ꝙ aut securitas fuit data hosti priuato,& illam seruare non cogitur.l.1.§.non fuit ff.de dolo. aut fuit data à persona publica.& tunc ſm Guil. in d §.non fuit debet seruari fides,& securitas,nisi sit data homicidiis,& aliis q de ecclesia,& loco exempto retrahi pñt ut d.§ sed neq;,& quod ibi not,Cyn.uero post Pet. in l.pñti.C.de his qui ad eccl.cõf.tenet indistincte tales securitates seruari dr̃e,sed Bal.in d. §.non fuit concludit securitatem datã à superiore seruandã esse indistincte.Si uero est data à iudice,aut causa cognita,& idẽ ꝑ no.in l is q reus,de pub.iud.Si uero sine causæ cognitione tunc dicit ẽt non ualere per l.rel.& sic se seruari non debere.& ita apparet dr̃e intelligi quod dr̃ ꝑ Io.And. in tit.de acc.§.sequtur,in sæpissime alleg.uers.quid si quis bãnitos,in suarũ addit.2.qõ.Nec prædictis ob.§. sed neq;,quia non loquitur de securitate differente,sed de securitate immunitatẽ p̃stãte ut ibi patet.Si quis aũt plenius de hac securitate uidere uelit,recurrat ad not. ꝑ scribẽtes in d.§.sed neque,& ꝑ Bar.in l.1.ad l.Iul.ma. & latissime ꝑ Alb.ubi supra q. 48. ubi refert ad literam uerba Old.in disputatione q̃ incipit,Potestas Paduæ. Secundo, principalr̃ ad propositam qõ.uidendum est quid talis securitas contineat.Aut.n.continet ꝙ libere ,& secure omni,& quocunq; impedimento cessante possit uenire &c. Aut simplr̃ ꝙ possit uenire,& stare omni officialium publicorũ impedimento cessante. Primo.n. modo non põt cõcedi nisi à principe,uel eum rep̃ñtãte. Secundo modo põt concedi ẽt ab inferioribus, ut patet ex p̃dictis. Nunc ad ꝓpositã q. Aut securitas fuit cõcessa secũdo modo,& sine dubio occidens bãnitum taliter securatũ non tenetur.securatio.n.non comprehendit licet publica auctoritate faciat, ut dicetur infra qõnib. 45.& 68. Non.n.facit ut persona publica licet securatus auctoritate,sed ut priuatus, & sic in securitate nõ cõprehenditur. Itẽ qa talis publica intelligitur ſm cõem vsũ loquendi l. cum de lanionis.§. asinam. ff.de fun.inst.l.lib.§.ꝙ tñ,de leg 3.cum sim.Constat aũt ſm cõem opin.ꝙ etiam si faceret.ut publica persona, non tñ officialis publicus appellatur non ergo pro eo intelligitur concessa securitas.l.si unus. §. ante omnia. ff. de pact. & de uerb. oblig.l. stipul. ista. in princ. & l.quidquid astringendæ, cum sim. Si uero fuit cõcessa primo modo,& sic à prĩcipe,uel eum rep̃ñtante.Et tũc aut interficiens ignorabat securitatem prædictam. Et dic ut dicã in 3. tꝑe, par. 1.q.2.ubi tractabitur de occidente rebannito,non cãcellato. Si uero sciebat securitatem p̃dictam,tunc puto cum puniri posse.Talis.n. suspensio a dtp̃s idem debet operari ꝙ liberatio in perpetuum. Dico quo ad illud tꝑs.l.sufficit,de cond.ind.& l.si tibi mandauero,in princ.ff.mand.Item debet operari,ꝙ appellatio,arg.l.nõ pñt. ff. de leg.& quod not.Inno.in c.ad hoc.de app.Nõ obst.l.1.§.merito,& §.siquis à principe.ff.ne qd in loc.pub.ubi cõcessio facta à prĩcipe nõ tollit ius priuato quæsitum,qa illud uerũ in dubio ubi uerba ad illud se exp̃sse non extendunt,ubi aũt uerba sunt ita p̃gnantia ꝙ ad illud ius extendantur . illud ẽt tollunt saltem qñ non est ex facto illius priuati quæsitũ ut hr̃ in c.in nostra.de iniu.& dam.da,Pro quo uide quæ dicã in 3.par.huius tꝑis q.86.Cõiter tñ cum quia tales securitates non dantur à principe,sed ab inferioribus . Itẽ quia sunt limitatæ,& referũtur ad personas officialiũ dicimus ꝙ talis securatus ẽt sciẽs securitatẽ possit ĩpune occidi.& ita pluries seruari uidi.

16 Decimosexto quęro† ꝙ talis bannitus taliter securatus ꝙ impune occidi non põt, & eum capiens præmium aliquod nõ cõsequit, ut dicam in seq.q.cõmisit pendente securitate aliquod graue maleficium, puta aliquem uulnerauit,uel interfecit,an perdat beneficiũ securitatis.Ista qõ est disputabilis,tñ in breuibus me expediã,& ur̃ ꝙ non,qa delinquẽs punit̃ in eo in quo deliquit, & non ultra.ff. ad l.Falc.l Paulus,& l.beneficio, & ff.de his q ut ind.l.rescriptũ, ubi circa rem subtractã tm̃ perdit̃ falcidia non quo ad alia. Præterea securitas nullam habet cõdõnem,sed ẽt tꝑe lis,& pura.ergo nullo casu põt effici cõdõnalis l.quidquid astringẽdæ,de uerb.oblig.Pro hoc.ff.com l.in cõmodato.§.sicut. Sed puta de iure cõtrarium uerũ esse.Certũ est,ꝙ sine securitate in loco in quo deliquit licite esse non potuisset.Ergo ibidem delinquẽdo suo abutitur priuilegio,ergo illo priuatus est.C. de Iud.l.Iud.& l.nullus, & 63. dist. ubi cum cõcord.Nec uerũ est ꝙ saluus cõductus siue securitas sit pura, imo habet tacitã cõdõnẽ. s.si cõcedenti illam non inferatur offensio.l. qui seruum,de uerb.oblig.l. quid ergo. §. si

hæres

hætes.de leg. 1. Et est casus in l.qro.§. inter locatorem.ff de loc. Intellr ergo quod non possit offendi nisi ipse offensionis cām præbeat,facit.ff.de uerb.oblig.l quidam cū filiū & quod ibi per Doct.Cōstat autem remp.& ipm cōcedentem lædi,offendiq. si aliquis offendatur.l.si quis ingenuam.§. in ciuilib. ff. de capt.& l.ita uulneratus,ad l. Aquil. Et sic intellr reuocata securitas,facit.ff. de sol. l. si cum Corn. & l.cum quis,cum sim.Nec obst. prædictis.l.Paulus.l.beneficio,& l. rescriptū. quia hic qui deliqt non solum deliqt in illū quem offendit, sed ēt in ipm cōcedentē securitatē,& sic nō punitur ultra, q̄ deliquerit. Præterea hodie illa iura sunt correcta, ut in auth.de hęred.& fal.§. sancimus, ſm Rayn. & Bar.in d.l.rescriptum.Concludendo ergo ꝙ poterit impune offendi, & illum capiens habebit præmium à statuto ordinatum, ꝙ maxime uerū est si nulla causa interueniēte de nouo tale maleficiū parū post securitatē concessam cōmisit,pręsumitur.n.dolose illā securitatē impetrasse.l.si uentri.§ fi.ff.de priuil.cred.& sic ei iuuare non debet.ff.ad Mac. l.sed Iul.§.,pinde,cum sim.Pręd ictavera nisi ad sui defensionē fecerint.tunc.n.siue facere potuerit siue nō,de quo dicam inf.q. 48.nō intellr saluū cōductū rupisse.ff.de fur.l.uerū. Et licet tunc non excusetur qn puniat pœna ordinata ex delicto ꝑ eum cōmisso, non tñ poterit ex primo bāno detineri qa cōtra securitatē cū fuerit ꝑuocatus fecisse non intellr. Facit qđ hr.C.de calumn. l.2. cum concord.

17 Decimoseptimo† ēt circa bannitum securatum,statuto caueř ꝙ capiens bānitum debeat hr̄e centum à cōi.Quidam cœpit bannitum hn̄tem securitatem tꝑalem,quęritur an debeat hr̄e centum.Hanc q.disputauit antiquitus D.Th de Azog.& incipit q.ꝓsupposito ꝙ bāniti,& ut qō subtilior redderetur addidit themati,alio statuto caueri ꝙ uerba statuti debeant intelligi ſm propriam signōnē, absque aliquo extrinseco intellectu.Ad affirmatiuam arguit ꝙ bānum non tollitur per affidationē per regulam.l.ꝓut quisq; de sol. Secundo,à iusto errore capientis.l.fin.ff.pro soc.cum sim. Tertio,quia tꝑalis mutatio rei naturā nō alterat.l.ex facto.§.rerū.ff.de hær. inst.cū concord Quarto,à certitudine tꝑalis in securatione adiecti.Tale.n. obligationem non suspendit.l.cedere diem,de uerb.sign.cū sim.ergo nec bannū.& sic nec extinctio, nec suspensio præmium denegant. Quinto, arguit à fidantia nō effectiua,uel plena,sed tēporali,& sic non perfecta securatione,& ꝓp ea nullum debet effectum parere.l.5.§.fi. de uerb. obl. cū sim. Soluit pro parte negatiua primo æquiparando fidantiam appellationi per l.non p̄nt.ff.de leg.Secundo,quia nō est bannitus cum effectu ſm ꝙ debent uerba intelligi.l.1.in fin.ff.quod quisque iur.cum cōcordan.Tertio,per regulam, cum principalis,& regulam accessorium.Securitas.n. operatur circa personam affidati, ergo intellr operari circa præmium capientis quod est accessorium.Quarto,ratione cessante quæ fuit ut malefactores puniantur.l.ita uulner.ff .ad l.Aquil.sed iste captus ꝑꝑ fidantiam puniri non poterit,igitur cessat præmium.l.adig.§ q̄uis, de iure patr. C. de epis. & cler.l.gn̄alr. Quinto,ab incompassibili, qa non pōt eod. tꝑe,& loco dici bannitus, & non bannitus, C.de fur.& l.1.cum sim Sed si darentur centum huic capienti iudicaretur ut de bannito quod non est uerū,quia affidatus igitur &c. sed ista ratio non cōcludit,quia per bānitos est licet bannitus affidatus.Non. n.ex hoc intelligitur ad tp̄s rebannitus per not.in l. fin. C.de sent.pass. Subdit quod quia debitor est ille à quo inuito pōt extorqueri de uerb.sig. l.deb.& ille proprie dr̄ debitor. & ideo bannitus securatus quia interim inuitus nō pōt exigi non proprie dr̄ bannitus, ergo statutū sibi non locum uendicat, quia uerba debent proprie intelligi licet autem prędictæ rōne sint persuasiuæ illi tñ quæ facta est à ratione cessante inhæret. Et ad contraria respondet quod uerū est eum interim esse bānitum,sed non cum effectu. Ac etiam ꝑꝑ cessantem rationem dicit non esse illum,de quo loquitur statutum,& uerū dicit etiam ignorāte, ut dicam infra hoc eod.tꝑe,& parte q.23.& duabus seq.& in 3.temp.parte 1.q.3. poterit tamen tunc repetere expensas quas fecisset in capiendo l.mulier inops. de cap. & quod dicam infra hac eadem parte quęst.19.

18 Decimooctauo quęritur† utrum p̄mium quod datur capienti bānitum debeat diuidi inter eū,& fiscum,& ur̄ quod sic,& ur̄ probari.ff.ad Syll.l.Corn.in fi.ibi tangit Ray. post Dynum.In contrarium est ueritas,ut not.in l.siquis id quod in prin. ff.de iurisd. om.iud. & ad l.Corn.in fi.respondet quod ibi est speciale quod etiam tenuit Iac.de Aret. insti. de

acc.

dc.§.poen.& idem breuissime referendo tantūmodo Dy.dixit Alber.ubi supra q.47.Hęc decisio debet intelligi qñ statuto cauetur, ꝙ præmium detur capienti de bonis bāniti. Si enim diceret statutū, ꝙ detur de bonis cōis frustatoria esset q̃stio, an fisco debeatur dimidia, ff.de sol.l.qui sic.esset. n. potius nugatio quædam ut l.si q̃s a filio, & quod ibi not. de legat. 1. Si ergo statutū dicat, ꝙ capiens bānitum dēt habere centum de bonis bāniti.nihil debebit dare fisco, q̃a intelligitur quod totū applicetur. Ita.n.dictat statutū à quo decipi nō debet, l. 2. C. de his qui ue.æta.imp. Nec illa iura aliq̃d faciunt. Loquuntur.n. de pœna quæ debetur à cōtrafaciente, & dubitatur an debeatur agenti, an fisco de quo dic ut dictis iur. & plenius in l.agrar.ff.de termi. mo. q̃ limita nisi pęna imponat̄ pro interesse eius. Tunc.n.ei in totum applicat̄ quocunq; iure agatur, l.in eū iūcta, l.quiq;.ff.de in ius uoc. Facit, C.de leg.l.pen. Quæstio aūt p̄dicta loquitur de p̄mio quod datur faciēti id ꝙ à statuto p̄mittitur, & ideo tanq̃ à separatis non est licita argumētatio, l.fin.de cal.cum simi.

19 Decimonono quæritur, † Titius in capiendo Caium bannitum fecit expensas, An debet illas repetere à cōi. Dixit Bald. ꝙ sic p̄ l. mulier inops, ff.de captiuis, ut ipse notat in c.1.in prin.hic finit lex Corn.& incipit consue. re. ꝙ sine dubio uerū est qñ ex forma statuti nihil datur capienti. Si autē aliquid datur tunc dubium est, an illud in expensis imputetur, In qua puto dicendū. ꝙ aut datur pro p̄mio aut simpliciter. Si pro pręmio potest ēt petere expensas arg.ff.de cond.& demon l.q̃bus diebus, §.dñs. Si simpliciter tunc non possit expēsas petere nisi excederēt quantitatē datam à statuto. Tunc.n.posset id residuum petere. facit quod hr̄, ff.ui bon.rap.l.1. cum ibi notatis de cond.inde.l. eleganter, §. si quis post.de transact.l.& post rem cum simi.

20 Vigesimo † pone statuto cauetur quod q̃ cœperit, & præsentauerit bānitum potestati debeat hr̄e centum à cōi, plures cęperunt bānitum, & illum captum cōi præsentauerunt quæritur an debeat habere q̃libet centū, an oēs unica centum, & uidet, ꝙ q̃libet debeat habere centū per l.q̃ filiabus.§.si quis ita. de le. 1.& inst.de lib.agn.succes.§.si plures. Dicit Alb. ubi supra q. 104. quod hæc quæst. pōt decidi sicut deciditur quæstio de pluribus intrātibus simul castrum, & remittit ad not.ad §.discipuli, in proœ.ff. Illa q̃stio ponitur p̄ Bart.in l.hoc articulo, ff.de hæ.insti. Et determinat, ꝙ inspicienda sunt uerba statuti an loquatur p̄ uerbum uniuersale, siue collectiuū an per distributiuum. Primo casu oēs habeant una centū. Secundo, quilibet habeat centū per d.l.q̃ filiabus.in fin. Credo, ꝙ hoc sit uerū.si tñ appareret factā fuisse fraudem ut q̃a multi cœperūt unum ad quē capiendum sufficiebant pauci, non puto cibus d̄ni, sed solum illis principalibus in capiēdo. Nec.n.uerisimile est, ꝙ fiscus uoluerit iactare pecunias, l.cū de indebito, §.1. de prob.& se in infinitū obligasse, l.q̃ bona.§.ult.de dā. inf. Et ita in pluribus ponetibus uexillū, &c. terminauit Pet.& post eū Ray.ī d.§.discipuli. Pro qua determinatione facit tex.in d.l.q̃ filiab.§.1.in fi. Quę aūt sint dictiōes collectiuę, & q̃ distributiuæ.uide in d.l.hoc articulo.

21 Vigesimoprimo quæritur, † Statuto cauetur, ꝙ qui cœperit bannitum, in pecunia debeat hr̄e 50. Qui autē cœperit bannitum in persona debeat hr̄e centum. Titius bannitur in mille, & si non soluerit intra mensem, intelligeretur bānitus in p̄sona, fuit intra mēsem captus, & p̄sentatus, & deinde elapsus ē mēsis, & non soluit. Quæritur quod p̄mium debeatur capiēti. Quęstionem istā sub terminis ꝙ bānitus erat in centū, & si caperetur, & intra mēsem à die quo in fortiam cōis uenerit non soluerit d̄ret decapitari. disputauit Odofr. ut refert Alb. ut supra q.76.& multū copiose allegat. Primo, ꝙ debeat hr̄e cētum à cōi publicā utilitate ad l. Aq̃l. ita uulneratus. de male.& ma.l. fi. quæ fortius insurgit quāto ad maius p̄cium inuitabuntur hoies ad capiēdum p̄ leg. 2.l.cū pater, §.1.ad fi. de annu.leg.l.leio.in fi.1.r̄nso. Secūdo, à cōsideratione effectus cōsecuti q̃ in iure attēditur, l.1.in fi.quod quisq; iuris, sed effectus est secutus q̃a condēnatio pecuniaria cōuersa est in p̄sonalem, ff.quod met.cau.l.si cum exceptione, §.hæc aūt actio. Ergo iste effectus debet cōsiderari.ff.de actio.emp.l.1.& C.eo.l.si traditio. Tertio, à duplicitate rōnum. duæ.n. rōnes.s.transfusio sniæ pęcuniarię in corporalē, & ipsa executio uincūt unam.s.uerbalē condōnalē in pecunia. C.de edic.diui Adria. tol.l.fi.& extra da treu.& pa.c.licet. Quarto, à purificatione cōdōnis quæ retro trahitur, l.potior.ī prin.q̃ pot.in pig.hab. Et sic purificata cōdēnatione p̄sonali retro dicet̄ captus

bannitus

bannitus in persona. ff. de usuf. uel. l. sed, & si aliquid. §. interdum. de sol. l. 1. cũ simi. Quinto, a purificatione p̃sentationis capti ad iudicem. de fur. l. interdum. §. q̃ fi. de condit. ob cau. l. pen. sed ipsi iudici sufficeret in quacunque parte. iudicii ius superueniret. l. non põt de iud. & l. si rem. §. fi. de pig. actio. de pecu. l. q̃situm, cum sim. ergo, & ipsi p̃sentatori sufficere debet. Sexto, a nã transfusionis q̃ est ab initio facta postea transfusione unicus actus censeat̃. ff. q̃n dies leg. ce. l. si cum p̃finitione. l. si pœnam. & l. 1. ff. q̃n di. le. ce. l. 1. §. item si ita. ad l. falci. ad l. Aquil. l. si uulnerato seruo, cum si. Arguit secundo, ꝙ utrunq; præmium cõsequi debeat. Primo, q̃a tale p̃mium cũ sit beneficiũ debet latissime interpretari de cõst. prin. l. fi Secundo, à similitudine periculorũ q̃ uersant̃ in capiendo. l. si seruus. de his qui ad eccl. confu. C. ad l. Iul. de ui. l. q̃m. ad l. acq. l. quemadmodum in fin. Et sic debet esse multitudo præmiorũ de iureiur. l. semper §. negociatores. Tertio q̃a cum sit dubiũ q̃d p̃miũ debeat̃, debet fieri interpretatio cõtra fiscum ff. de iur. fis. l non puto. Quarto, à pluralitate cõdemnationũ, pẽdẽte. n. cõdõne utroq; modo cõdemnatus erat. l. 1. §. biduum. ff. q̃n ap. sit ergo ẽt debet esse pluralitas pręmiorũ de ap. cũ in una, ad Turpil. l. 1. §. si plura. de ope. non. nun. l. de pupillo. §. si pluribus. Tertio, principaliter arguit, ꝙ debeat hr̃e solummodo quinquaginta. Prima, quia ubi obligatio pendet ex pluribus cõdõnibus à prima purificat̃, & amplius non committit̃ iud. sol. l. cum quærebat̃. de uer. ob. l. si ita q̃s stipulatus. Sed obligatio ad primum pendet a pręsentatione banniti pecuniariter uel p̃sonalr̃, ergo purificatur a prima p̃sentatione querat pecuniaria Secundo, q̃a pręmiũ debet̃ ipsi actui præsentationis, ergo illud tẽpus attẽditur nõ ĩspecto ꝙ postea aliunde deueniat ut d. l. si pœnum. de rei uen. l. non ideo. & l. si q̃s hac lege. ad Syll. l. 1. §. 1. cum multis si. Tertio, q̃n facto alicuius aliq̃d cõsequendum est nõ sufficit id fieri facto stultitia uel negligentia. l. 2. ff. de cond. & demon. de bo. pos. l. 1. § semel, cum multis cõcor. Q̃d aũt pręsentatus puniat̃ p̃sonalr̃ cõtingit sua culpa, & negligentia, q̃a nõ soluit. ff. de fideic. lib. l. si q̃s in sua. ad fi. de rei uend. l. ex diuerso §. petitor. cum simi. Et sic fisci obligationem non auget de fideic. l. fin. cum si. Quarto, q̃a sicut ꝙ semel meum est amplius meum fieri non põt. l. 3. §. ex plurimis. de acq. pos. inst. de le. §. si cui, cũ si. Ita semel præsentatus amplius præsentari nõ intellr̃, sicut nec ex assidua cõtrectatione non nascit̃ nouum furtum. de fur. l. & qui. Et sic attenta pręsentatione prima qua fuit cõdẽnatus pecuniariter nõ attenditur alia, nec id quod postea occasionaliter uenit de pecu. l. eo tpe. Quinto, cõe cui fit præsentatio unicum bannum recipit de pac. l. rescriptum. § si pacto. cum si. Ergo unicum præmiũ debet de cond. & demon. l. plautius. sed in dubiis debetur minimum de reg. iur. semper in obscuri. & l. semper. ff. de uerb. obl. ergo, &c. Sexto, q̃a ab initio pecuniaria obligatio ex quali cõtractu orta est. l. 3. §. idẽ scripsit. ff. de pecu. & de tute. & ra. dis. l. defensor. Item deinde nõ soluta pecunia ẽt ex qua si cõtractu orta est obligatio ad p̃sonam iisdẽ iur. ergo prima non est nouata. l. fin. C. de noua. s̃m ueram opin. Et sic est in electione fisci p̃ qua obligatione soluere uelit. l. si quis a socio pro socio cũ si. Vltimo quia a primordio tituli fit denominatio. C. de testa manu. l. fi. Et ideo a prima condemnatione debet ipsa præsentatio cõsiderari. Et sic debet hr̃e p̃ pręmio 50. t̃m̃. Finalr̃ dixit soluendo quosdam tenuisse, & ita fuisse q̃nq; iudicatum ꝙ præsentans debeat consequi maius pręmiũ per allegata suprà pro illa parte. Dixit t̃n̄ uerius esse 50. t̃m̃ deberi per iura pro ista parte allegata, pro qua decisione adducit de leg. 2. l. Sempronius proculo, de le. 1. plane §. sed si non corpus, de probatio. l. 50, Vbi in dubio detur unum, & minus. Ad contrariam respõdet. Ad primum quod etiam alias quam pręmiis quis debet inuitari ad fauorem patriæ de uentre in posses. mitten. l. 1. § si ea, cum si. Ad secundum, ꝙ in ipsa præsentatione dr̃ factum consumatum. Ad tertium, ꝙ duæ rõnes hic non currunt circa idem. ut secunda ratione pro hac parte facta. Ad quartum r̃ndet, ꝙ quia soluere, & non soluere est conditio p̃tãtiua retro non trahitur ut l. 1. qui. potio. in pign. habean. licet secus sit in casualibus ut l. potior. eod. titul. Ad quintum r̃ndet, ꝙ præsentatio debet unico iure censeri. l. eum qui ædes, de usucapio. Ad sextum r̃ndet, ꝙ ista iura loquuntur in legato quod pendet a mera uoluntate testatoris. Et ideo q̃uocunq; appareat deberi secundum hr̃ perinde ac si illud t̃m̃ fuisset legatum quia sic de eius uoluntate apparet, Sed in casu nostro iudex post s̃nĩam habet p̃tãtem. ff. de regul. iur. l. iudex. & sic una non transfunditur

in aliam, sed in vtraq. perseuerat licet vtriusque commodum consequi non possit. Si hæc videre extēse velis, vide vbi supra vbi scribit hoc per sex columnas. Pro ista parte faciunt duo. Primum ꝙ condemnatio pecuniaria nō transfunditur in personalē, nec illius fit nouatio ſm notata per Bar. in l. 2. ff. de pub. iud. per Bald. in l. magnam, in fi. C. de contrahenda, & commit. stipulatio licet ipse Bart. aliter tetigerit arguendo in l. cū duob. §. idē rn̄det. ff. pro socio. Secūdo qa qualitas adiecta verbo, semper intelłr scd̄m tp̄s verbi. l. in delictis §. si extraneus ff. de noxa. Et si cum tp̄e præsentationis in vtroq; themate reperitur bannitus in pecunia non in persona verbum bānitum intelłr scd̄m tp̄s verbi ceperit siue præsentauerit. Et sic debentur solummodo quinquaginta. Faciunt not. per Bar. in l. ex facto, in princ. de vulg. & pupil. Et ideo vt subditur vbi supra in fi. Si bannum conuerteret quia bannitus esset in persona saluo ꝙ si intra mēsem à die capturæ solueret mille illum capiēs deberet hr̄e centum, quia tp̄e præsentationis bannitus erat in personam. Ad qd̄ alle. idem Odofr. de verb. obli. ita stipulatus, de reg. iur. l. miles. §. decem. & d. l. si pec. 2. rn̄d. & l. 1. §. item si ita ad l. falc. Et ista decisio vr̄ facilior prima qa cum solutio pecuniæ sit in hoc casu in conditione nō est in obligatione vt l. si qs sub cōdōne ff. si qs omis. cau. test. Et ideo tanq̄ cō dō ptātiue voluntaria retro nō trahitur. Sed in præcedenti videbat̄ necessaria, qa erat in cōdōne, & ideo retro trahi videbatur conditio licet esse ptātiua. vt l. 1. qui pot. in pig. hab. & l. Titius, quę res pig. ob. pos. sed rn̄de qd̄ solummodo solutio esset illa q̄ retrotrahitur quæ in oblig. non erat, & sic nō obstat decisioni suprascriptæ. Et nota bene titulum qōnis quia hic terminus non currebat à lata sn̄ia sed captura. Et sic patet ꝙ iudex volebat eum intelligi interim bannitum, & sic non sunt hæc contraria his quę dicam hoc modo tempore parte vlt. q. 79. vbi vide.

22 Vigesimosecundo † stante statuto, ꝙ qui cœperit bannitum debeat hr̄e certū p̄mium, ptās illius loci cœpit quendam vt malefactorem quem ignorabat esse bannitum, cū post capturam, reperiat eum esse bannitum. vult p̄mium à cōi, qr̄it an debeat illud hr̄, Hanc qōnem formauit Bar. in l. 3. §. vtrū. ff. ad syll. & determinauit qd̄ non debeat hr̄e, & idem Bal. tenuit ibi, & in l. genero. ff. de his qui not. infa. Et mouentur pluribus rōnibus. Prima, quia ptās suo salario debet esse cōtentus, qa illud habet pro exercitio sui officij in auth. iusiur. ꝙ præ. ab his, & in auth. scriptum exēplar. §. sicut. Secundo, quia ipse ptās non cœpit sponte sed ex necessitate sui officii, qd̄ est purgare ꝓuinciam malis hominibus l. congruit. ff. de offic. præsi. ergo p̄mium consequi non debet, vt d. §. vtrum. & de acq. re. do. l. 3. §. si seruus. Tertio, quia illud gratis facere tenet ergo p̄mium capiendo turpiter faceret l. 1. de cond. ob. tur. cau. bene facit tex. in l. q si ne. ff. de neg. gest, Quarto, qa cœpit eum nō vt exbannitum, & sic statuti cōdōnem nō adimpleuit, ignorabat. n. eū bannitū, ergo, &c. l. 2. de condit & dem. & d. §. vtrum, Adde quæ dicam iu duabus q. post sequentem.

23 Vigesimotertio † Stante d. stat. viget aliud statutum quo cauet quod homines de villa teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & exbannitos. Quidam iuit ad capiendum exbannitum, & cum exbannitus fugeret, eleuauit rumorem ꝑꝑ quod hoīes de villa insecuti sunt eum, & illum cœperunt. Querit̄ in alicui p̄mium debeat̄ Bar. in l. 3. §. vtrum. ad Syll. dicit ꝙ nō. Primo, non hoīes de villa quia incitati non sponte sed coacti illum cęperunt vt ibi. Ille ēt qui insecutus fuit hr̄e, non debet, quia ipsum non cœpit. facit quod hr̄ in l. si barsatoram. C. de fideius. cum concor. facit. ff. de acq. re. do. l. laqueum.

24 Vigesimoquarto † Stante eodem statuto Seius sciens Titium bannitum, ignorans aūt statutum p̄dictum p̄mians capientem cœpit Titium, & ptāti eū p̄sentauit. querit̄ an possit petere præmiū. Dices tu ex dictis supra ꝓximis. q. hæc. q. est decisa. ꝙ nō qa ad impediendum lucrum sua ignorantia pōt cōtra eū allegari, vt d. l. si is. §. si seruus. de acq. re. do. sed non est sic. aliud. n. est ignorare illum esse bānitum, & aliud est ignorare statutum p̄miās capientem, Primo, casu locum hn̄t quæ dicta sunt supra secundo casu talis ignorantia nō nocet. Commodum. n. à statuto datū qr̄it et ignoranti statutum arg. C. de dec. l. pen. lib. 10. & ita determinauit Bart. in l. oēs populi. de iust. & iur. in q. 5. principali in principio.

25 Vigesimoquinto † dictum est supra ꝙ occidens bannitum q pōt impune offendi pœnam non meret̄. Quærit̄ an sit necesse qd̄ probet occidentem sciuisse illum fuisse bannitū. Bart. in l. genero. ff. de his qui not. inf. & in l.

inter

inter omnes.§.recte.de fur.dicit ꝙ non, quia quantum ad incommodum ignorantis talis ignorantia alteri nō prodest, sed stare debeat ueritati ut d.l.genero. & d.§. recte.de cri. expil.hæred.l.fi.inst.de obl.q̄ ex delic. ma.§.placuit, & ita communiter tenetur.

26 Vigesimosexto,† Caius sciebat Titiū Ioānis esse bannitum,uidens alium quē putabat esse Titium Ioannis, & in ueritate non erat occidit illum. Quærit̄ an statuto ꝑmittente occidi bānitum excuset̄.Istam qōnem formauit Franc.de Aret.in l.si cum seruo. ff. de iniur.& arguit qđ excuset̄,& in nullo puniatur arg.d.l.si cum seruo.& eo.tit.l.illud.§.fi.Non enim cogitauit delinquere, sed putauit se licite agere.dicit.n.nō teneri de dolo, sed puniri pōt ſm modum culpæ.arg.l.scientiam.§.qui cum a l̄r.ad l. Aquil. Aduertendum ꝙ aut habuit iustam causam sic credendi, puta qa sic publice tenebat̄ ꝙ ille esset Titius Ioā. & tūc in nullo punit̄ arg.ff.ad Mace.d.l.3.& C. eo.l. Zenodorus.cum si.si autē non tenebatur publice,sed ex aliqua causa motus fuit ad sic credendum, & tunc non sit in dolo nō pōt Cornelia de sicariis cōueniri.l.in lege.ff.ad l.Cor. de sic. Sed ut dcm̄ est ꝓ modo culpæ aut latę aut leuius poterit puniri ut supra. Quæ autē sint tales culpæ hr̄ in l.qđ ner.ff.dep.An aūt hoc casu plenissima culpa puniri possit cū dabat opā ex aspectu rei licitę recurre ad no.ad l.aut facta.§.de l.ff.de pę.& ī l.1.ff.de l.ꝑ Doc.

27 Vigesimoseptimo quęro,† suꝑ dicto statuto ꝙ bannitus possit impune offendi. Quædam uniuersitas fuit bannita de quo dixi supra in primo tꝑe parte 1.q. 5.An q̄libet de illa uniuersitate poterit impune offendi: non insistendo in uerbis dicendum est ꝙ non, qa nullus singlr̄ ut ipse est bannitus ut hr̄ in l. in tm̄. §. qui in uniuersitatis. ff. de re.di.& de in ius uoc.l.sed si hac.§.q manumittit̄, & quod habetur per Bar.in l.4.ff.de re iud.

28 Vigesimooctauo† Bannitus captus erat à familia ptātis. Titius illū uidens in manibus familiæ īterfecit,Quæritur an potuerit impune facere.Istam §. formauit Dy. in l. laqueū. ff.de acq.re.do. & ibi ēt ponit Bart. sed latius ponit in l.3.§.trāsfugas. ff. ad l.Corn. de sic. & refert Iac. de Are. ēt disputasse qđ ēt dicit Ioan. Andr. eius determinationem effectiue referēs in addi.Spe.in tit.de accus.§.sequitur uers.qd si q̄s bannitus circa princ. magnę additio.Et ideo posset cum sola decisione transire remittendo ēt ad dot. per Alb. ubi supra q.64.q atn̄ aliqua pulchra dn̄r ꝑ Ia. de Are. & alias eius disputatione latius quā referat Ioan.And.Tn̄ quā breuius potero ſlis subiiciam ēt cum aliorū dictis.Arguit.n.primo ad affirmatiuā ꝙ poterit impune occidere. Primo,à uerbis legis, quæ & si dura sint seruanda sunt l.prospexit.ff.qui,& à qui.& l. qđ cōstitutum.de mili. testa. Secundo, q̄a lex non distinguit bannitum captum à non capto,ergo, &c.ff.de publ.l.de precio.Tertio,q̄a cum adhuc duret bannum debet durare effectus. C.de infe.pe. cęli. l.1.de ferri.l.à nullo, addebat Dyn.q̄a captio non facit desinere eū esse bannū, ar.ad hoc.C.de decu.l.2.Quarto, ꝑꝑ incertitudinem, q̄a licet captus esset non tn̄ certum erat ꝙ pœnā pateretur. poterat. n.fugere.l.si apparitor. C.de appart.lib.12. & de ac.re.do.l.3.§.illud, & de inced.rui.nauf.lege pedius.Quinto,depræhensum in facinore licet occidere ei cui alias non liceret. C. de sic. lege is qui. ff. de uerbo. obl. q seruum. de legat.1.quid ergo, §. si hæres ergo fortius istū depræhēsum quē ante licebat occidere, sic ꝙ cum sit factū lege ꝑmittente pœnā non meret̄.l. Graccus.C.de adul. Adduxi etiam Dyn. ad hanc partem.l.in laqueū de acq.re.do.ubi dr̄ ꝙ feram illaqueatam possum appræhēdere,q̄a multa pn̄t occidere ꝑꝑ q̄ à laqueo cuadat.Ad hanc partem ēt adducit Bal.in l.libertas.ff.de stat.ho.ꝙ non interest reip.à quo occidat̄ dumn̄ occidatur.l.cū seruus.ff de uerb. obl. Item q̄a cum quilibet à statuto habeat ptātem occidendi, non hēt necesse à iudice impetrare.l.q̄ sub cōdōne.§.fi.de cōd.inst. In cōtrarium alleg.Dy.l.carceri.& l.fi.in §. fi.de custo.reo.ubi dr̄ ꝙ capite punitur q carceratum interficit, captus aūt dr̄ carceratus ut l. qui neque.ff.de uerb.sig. Dicebat tamē illis. ll. r̄ndeti posse, quia hic erat certum bannitum illum debere mori, ibi nō, sed subdebat ꝙ alia rōne dici pōt talem interficientem puniri, quia non licet alicui ꝓuincialiū aliquē è manibus officialium eripere in auth.ut oēs obe. iu. prouin.§ eripiant. Iac. uero ad hanc partem abducebat statutum intelligi debere in eo cui per iudicem pœna imponi nō pōt arg. C. de iud l. nullus, sed hic captus erat in ptāte iudicis arg. ff.de dol. qui saxum, & sic puniri poterat. Item quia alias licet auctoritate legis occidere resistentē, cui non resistentem à contraria non licet occidere. C. de his

qui ad eccl.cõfug.l.si seruus ita,& hic nõ licet bãnitũ nõ resistentẽ, imò iudici obediẽtẽ in terficere. Præterea hic erat in custodia reip. ergo debet reseruari ut torqueatur.C.de epis. aud.l.raptores, & ut saluus sit debito supplicio. ff.de qõ.l.qõnis,& de cust. reo l.1.de ma le.& ma.l.fi. alle. Bal. pro hac parte l.adictos, C.de episc.aud.ubi dr, quod priuatus non potest impedire iudicis executione Itẽ addebat rationem, iudex est executor ordinarius, iste priuatus extraordinarius executor.Sed ubi locum hẽt remedium ordinariũ cessat extraordinariũ.ff.de mino.l.in causæ Soluit Iac.quæstionem pro hac parte per iura pdicta ac etiã qa lex pmittit hostem occidi.l.3.§.fi.ff.de sic. Et tamen postquam captus est occidi nõ potest ut inst.de iure perso.§.1. de statu. homi. l.3.§ serui. Et facit. ff.ad l.Aquil.l sed.& si q̃cunque. Item quia causa pp quam poterat à quilibet occidi.s.defectus publicæ uindictę cessat in pposito ergo. &c.l.quod dem. ff.de pac.Ad contraria rñdet.Primo ad uerba statuti, qa intelliguntur alio non interueniente qđ impediat. Similiter tutor, & legatarius põt esse testes hoc intelligitur nisi aliud impediat.ff.de testa.l.qui testõ, in princ. & de obsequiis.l.Titius, sic,& alias in l.non erit. § dato.de iureiur.& l. tut. Item quia ubi una lex non distinguit. l.una. C.de inof.donat. Facit lex ut gradatim.§.sed, & si lege,de mune. & hon. Non ergo factum est lege permittente, imò uetãte,& sic quasi omnia argumẽta tolluntur.Addit ẽt si quis dixerit hoc ius occidendi cõpetere reip.& cuilibet alii insolidum, sicut alias dr in lege si cui. §.iisdem, de accus. locũ habuit poccupatio. ff. de pcur. .pluribus.Plus dicit, & notabiliter,quod si eodem tpe concurreret respublica, & priuatus dfet respublica pferri. aut tanq̃ ille cuius directo cõpetit,C.de nouati. l.3. Aut qa eius uoluntas æqor est,qa cõtinet uiam iuris,& iustitię ordinariã ar.ff.de re iud. l. inter pares, & C. q bo.ce.pos.l.fi Add rõnem, quod potentia offensionis procedit pp contumaciam q̃ eius pœnam aggrauat uel l.relegati.ff. de pœ. illa autem contumacia est finita postq̃ est in ma nibus familiæ, s.quo ad hũc effectũ ut à quocunq; possit occidi.R emanet ergo solũ pęna primi delicto ob qđ bannitus est. Adducit simile de feris bestiis, q̃ licet à quocunq; capi possint non tñ põt capi cũ sunt in manibus alicuius.ff.de acq.re.do.l.3.in fi.Et hanc partẽ tenet Cy.in d.l.libertas, & Bar.in d §.trãsfugas,addẽs quod illi q ueniunt de necessitate ad ciuitatẽ dñt hre securitatẽ à lege,l.2.§. legatis.ff.de iud.& ff de leg. l.fi. Sic ẽt dicimus in testibus ut ea.l.2.§.si qs, & sic concludit quod ille qui ducitur à familia de necessitate uenit, & sic dr hre securitatem à lege: Ideo illum occidẽs incidit in l. Iul. maiest.ar. ff ad l.Iul. maiest.l.1.& ibi ẽt hoc sequitur Ang. Credo qđ uerũ est cum non potuisse occidi in manibus familiæ,& qđ illũ occidens teneatur pœna l.Corn de sic.p d.§.transfugas.Sed non puto quod teneatur pęna legis Iuliæ maiest.tũ qa iure non cauetur de securitate legis nisi in certis casibus inter quos iste nõ reperitur.Tũ ẽt quia pœnę non debẽt extendi. ff. de pœ.l. interpretatione,& l.si pses,ac ẽt quia in ciuitatibus aliis ab urbe tali pœnæ locus non est ut dictum fuit supra parte 1.huius temporis. q.15.& hæc locum habent quando iuste captus erat, si uero iniuste, uide infra.q.31.

29 Vigesimonono† Statuto caueẽ, quod capiens bannitum debeat hre centum à cõi, altero punitur uadens in alterius territorium ad aliquem capiendum.Titius bannitus de Florentia ubi est statutũ erat in territorio Florẽtino: Sẽpronius uoluit eum ibi capere, ille uero aufugit in territoriũ Bononiensẽ,& ibi à dicto Sẽpronius eũ insequentẽ captus fuit, Quæritur an potuerit capi.& sic Sempronius debeat puniri uirtute alterius statuti Ioan. And.in d. tit. de acc. §.sequir, uers.qd si quis in suarum additi.uers elegans Old.qõ. refert Old.disputando terminasse Titiũ capi nõ potuisse, & sic Sẽproniũ puniendũ.Allegat primo p casu, l.qs sit fugitiuus, §. idẽ Cęcilius, ff de ædil.edi.Et ibi declarat qualr inducatur ponẽdo ibi casum, sed nimis pplxe, qa in gl. satis apparet, & cõfirmat hoc dictum qđ ex iure loci non debebat aliũ locũ ingredi.Allegat.ff ad Marce.l.si filius, §.fi. Adducit etiã l. qui cũ maior, primo rñso de bonis lib. Item qa cõditio existentis in fuga põt ad eius cõmodum uariari, l.si quis in seruitute, de fur. Sic ergo cum intrauit territoriũ Boñ. factus. est lib. deducit ẽt not. in l. talis scriptura de leg.1.in ult.gl.& quod uerba secũdi statuti sunt clara ergo seruanda l non aliter, de leg. 3. & quia limitatio locorũ est certa, & sic nulla restat iuris.q.ancillæ.C de fur. Et dicit non prodesse licitum principium, quia pp mixturã inspicit id q đ nocet ut no.de reg.cato. l. 1. &

ibi

ibi concord. Ac etiam quia effectus secutus est in loco prohibitio. Et ideo à princ. licito legem non assumit. Allegat. ff. si serui. uen. l. sicuti. §. Arist. & ad l. Aquil. l. quemadmodum in prin. Et sic cessat perceptio rei altero prius illam apprehendente. ff. de acq. re. do. l. in laqueum, & l. naturalē. §. illud. Item q̄a pacificātur excessus in loco, & excessus in modo. inst. de act. §. huic autē, sed excessus in modo punitur ut l. 1. C. vñ ui ergo & excessus in loco facit. ff. de adul. l. si adulteriū cū incesto. §. Imp. ubi punitur qui plus fecit, quā debuerit. Et sic concludit talē capientem puniri. Quod ēt sentit Bar. in d. §. idē Cecil. Hanc disputationem si integram uidere uelis recurre ad Alb. ubi supra q. 77. unum nolo omittere quod ipse Old. dixit ꝙ cū alicui conceditur facultas limitata. ille q̄ excedit limites, non facit sibi concessum, sed aliud. ff. ad Treb. l. sed si ante, quēadmodum serui. amit. si cōem. §. 1. mand. l. diligenter, de re. eorū qui sub tut. uel cur. l. si pupillorū. §. si p̄tor. Sed ad capiendum bannitum sunt limites limitati ꝑ statutū. s. intra territorium. Qui ergo excedit, aliud facit, & sic prohibitum. & ideo quantuncunq; bonus effectus secutus sit nihilominus punit̄. C. de neg. gest. l. fi. Et ideo uenit à p̄mio repellēdus, quia eadē non pōt esse causa pœnæ, & p̄mii de neg. gest. l. siue hæred. ex hoc ult. colligo, ꝙ quo ad præmium assignatū capienti bannitum gn̄ale statutū restringitur ad hoc locū statuentis licet quo ad euitationē pœnæ talis restrictio non fiat ut dicam infra q. 46. & rō pōt esse diuersitas lucri, & damni arg. l. fin. C. de codicil.

30 Trigesimo † Pone supra proxime dictum est de priuato capiente extra territorium. Officialis Florentinus puta uicarius alpium cœpit bannitum de Florentia in territorio Bonoñ. Quæro an possit cōtra illum executionē facere an uero teneatur eū relaxare, & pristinæ libertati restituere. Hęc qō uidetur fortior præcedenti, quia nullum præsupponitur statutū disponens contrarium, sed eadem nihilominus debet esse decisio. Et si ponis ꝙ bannitus à principio non esset in territorio Florentino, sed in Bonoñ. & inde extractus fuerit, res est clarior, non. n. fregit fines bāni. & ꝑ conñs capi non potuit, ita dicit Iac. But. in auth. iudex C. de epis. aud. Et ita ēt determinauit Fr. de Aret. in l. quis sit fugitiuus. § idem Cecilius, per illum tex. & per not. in l. à diuo Pio §. 1. de re iud. & in l. add. C. de ep. aud. per l. extra territorium, de iur. om. iud. Est. n. tunc officialis exñs in alterius territorio ad instar priuati. l. 2. ff. de off. proc. & l. ſm Bald. in d. l. addictos. & ex his patet, ꝙ tanquam spoliatus sua libertate ante omnia restituendus est l. si quis ad se fundum. C. ad l. Iul. de ui. si per uim. uel alio modo. l. 2. Et ur̄ expresse casus in l. si quis liberum. ff. de prob. & facit de lib. cau. l. liberis. § fin. & de acq. re. do. l. nemo. probatur etiam per l. plerique. ff. de in ius uoc. probatur etiam ex ui uerborū sn̄iæ bāni quæ tr̄r se hn̄t si uenerit in fortiam &c. Ille autē q̄ in fortiam hoc est in locum subditum uiolenter ducitur nō dicit̄ uenire ut l. qui neq;. ff. de uerb. sig ſm 3. lec. debet igitur relaxari, & pristinæ libertati restitui, etiā si fuerit ab initio in loco Florentinorū, & deinde fugiens captus fuerit in territorio Bonoñ. ut in themate dictum est per iura, & rōnes supra in prox. qō.

31 Trigesimoprimo queritur. † Visum est supra proximis qō. ꝙ nec à priuato, nec ab officiali publico bannitus pōt capi extra territorium. An talis sic indebite captus in manibus detinentis possit impune occidit. Dices tu ꝙ hæc qō est superflua, quia supra 28. qō. determinatum est captum non posse occidi. & inter alias rōnes fuit allegata ratio præuentionis per l. pluribus, de proc quę ur̄ habere locum in omni casu. Item cum sit in manibus familiæ, siue iuste, siue iniuste, eripi nō debet. in auth. ut omnes obed in prouin. §. eripiant. Qui tex. gn̄aliter loquitur. Sed pro clariori decisione separandi sunt termini qōnis. & iō primo quęro an captus indebite a familia possit impune eripi de manibus eius. Bart. in l. sed eximendi. §. 1. ne quis cum qui in ius uoc. est ui exi. non determinat, sed arguit ꝙ semꝑ eximens puniatur. C. de mal. l. fin. de his qui latro. l. 1. & d. § eripiant Ang. uero eo. tit. l. 1. not. dicit ꝙ aut captura non tenet ex defectu iurisdōnis, uel qui a nullam habet iurisdōnē, uel quia suæ iurisdōnis terminos excessit, & tunc licite eximitur de manibus familiæ. All. l. prohib. C. de iu. fis. lib. 10. Si aūt iurisdōnem habebat licet iniuste eum ceperit, tunc restō non est fienda de facto, sed iuris ordine per remediū appellationis ſm Inn. de off. del. c. si q̄n. Ad quod ēt alleg. d. l. fin. de mal. & l. quoties, de exacto. trib. lib 10. Item ubi captura esset in iusta respectu ritus, & ordinis eximēs etiam debet puniri ut d. l. sed eximendi. §. 1. & l. si per alium. §. 1. eod. tit. Ex hac decisit ne

infertur ꝙ in casu proposito tollũtur omnes rationes factæ in dicta 28.q. pro ea parte quæ occidi non potuerit. Et restant factæ in contrarium ꝙ occidi potuerit, non. n.habet locũ ꝙ sit in carcere, uel ꝙ sit facta præuẽtio, uel ꝙ debeat res publica præferri, quia omnia iura ibi allegata intelliguntur in actu qui de iure ualeat. Alii. n.actus, s.de iure nulli quantum ad effectus pdictos nullum pñt effectum inducere. l. si pater.C.ne de sta.defun.l. accusaturus.ff.de adul.de re iud.l.4.§.cõdemnatũ. Facit quod habetur in l. si pecuniã § pe. ff.de cond. ob causam. ubi ille qui est in actu relaxationis nõ reputatur carceratus. Ex his patet ꝙ minus deberet puniri qui interfecit bãnitum in manibus eius qui cœpit eum extra territorium contra formam, & tenorem statuti.Fortius.n.est actus factus cõtra legẽ quã ille qui est factus prçter legem.l.si nõ sortem. in princ. ff. de cond. inde.& l. cum lex.de fide iuss. & ibi p Bar.& p Doct.in l.non dubium. C. de legi. Intelligo aũt decisionem prædictã fore ueram si ille q interfecit occidisset eum impune ẽt in loco à quo ex tractus est. Si aũt ibi non occidisset impune ẽm ea quæ dicam infra 55. & 56. q. non diceẽ eũ licite occidisse qa psumitur mortuus ĩ loco à quo inuitus iniuste extractus est ut l.qui neque,de uerb.sig. supra q.proxi.alleg. Et ideo licet tunc non puniatur ĩ loco ĩ quo occidit tñ puniretur in loco à quo contractus fuit si ibi rõne domicilii cõueniri posset ut l.1.& 2.C.ubi cri.agi opor.

32 Trigesimosecundo quæro,† Quidam in loco licito uirtute statuti præmiantis capientem bannitum cœperat Titium bannitum, & ad prãtem ducebat. Sempronium eum in suis manibus interemit, quæritur an impune facere potuerit. Dicet qs hæc qõ est terminata per no. supra q. 28. s. ꝙ non est.n.minister legis ut l.2.C, qñ lic.sine iud.uin.& sic locum habet præuentio licet aliquæ rõnes ibi factæ non adaptẽtur. Sed in cõtrarium arguitur, & uř quod imò potuerit occidi periura,& rationes ibi pro hac parte, allegata, ac ẽt quia unumquodque remedium est extraordinarium.s.captura, & occisio de facto facta, nullus enim iure ordinarium iurisdictionis facit sed extra ordinem, ergo unum non excludit alium l.si cum exceptione. §. eũ qui ff. quod me.cau.no.l.fin. C. si mi.se maiorem dixerit. & in l. 1. C. de alie. iud. quinimo cum remedium occisionis plenius, subueniet rei publicç quam captura illud præferri debet ut hř in l.fi. C.si aduer.rem iud. & in l. in causæ.ff.de min.& plene.in l.in prouinciali.ff.de no. ope: nunc.Nec obstat præuentionis ratio per l.pluribus de proc.cum simi. quia illud uerum qñ circa idem fit præuentio.Operatur.n.circa idẽ non circa diuersa ut l.si pluribus de leg. 1. capiens n.præiudicauit ius capiendi, & ducendi,& sic pmium cõsequendi.Ergo non intelř abstul.sic uiam alteri illum occidendi sine pmio qa sunt diuersa.Et sic de uno ad aliud nõ infertur ff.de cal.l.fi.Si quis teneret istam partem per l.naturalẽ.§.illud,& in l.la queũ.ff.de acq.re do.Rũdet ad id qđ diceretur eum non potuisse auferre ius quçsitum,uel quærendũ illi capienti in casu quo reprçsentasset per l. stichũ.§. si de nouo cum si. ꝙ licet teneretur ei cui exemit ad suum interesse.s.ad quantitatem quam cõsequi debebat p l.sed eximendi. §.1.ne quis eum q in ius uoc. p l.3 C.de exac. tribus & qđ dixit Bal. in l.abditos. C.de epis. aud.Non tñ l.Cornelia teneretur.Et ista pars est çquior. Certum.n. est eum occidisse bannitum q non erat captus à familia, uel in publico carcere, Nec certum erat de manibus eius qui cœperat non euasurũ. Et sic fauorabilius sit reip.esse in casu certi quam in casu dubii.Sufficit.n reip. ꝙ ille moriatur.l. Gallus.§. si eius de lib.& posth. Si aũt nõ erat bannitus ad mortem, uel ad membrũ sed in pecunia, non solum teneretur capienti, sed ẽt reip. ut d.l 3.de exac.trib.& aliis iur.superius alle.pdicta quidem non pcederent quo ad obligationem occidentis, si ille bannitus erat in manibus eius q cœperat euasurus si ille non occidisset.Tunc.n.in nullo tenetur qa captus dici non põt. ff. de in integ.resti.l.non uř cum si.

33 Trigesimotertio † Circa prædicta instãs quæro.Quidam cœpit bannitum in cõfinibus duarum ciuitatum,adeo ꝙ est dubium an cçperit in cõfinio ciuitatis à qua bannitus erat, qđ multis modis põt cõtingere, quæritur an fuerit iuste captus siue à priuato siue à familia. Credo, ꝙ hæc qõ debeat terminari sicut terminatur quo ad cognitionem. Dř.n.ꝙ si in tali loco committitur maleficium utraque ciuitas habet cognitionem ergo executionem l.à diuo Pio cum ibi notatis.ff.de re iud.Quod aũt utraq; ciuitatis habent cognitionem probatur per tex.in l.iuris peritos. §. cum oriundus,ff.de excu.tut.& l.siue cõtra §.quia plaucianum de lib. agno. & quod dictum fuit supra

pra parte 2. temp. 1. q. 8. Pro hoc quia cum sint duo quorũ unum prodest, & aliud nocet nec apparet, ꝙ id, ꝙ prodest sit potentius al. tero inspicitur id quod nocet. ff. ad Syll. l. si quis in graui. §. fi. cum concor. Et idem puto si certum esset in quo loco captus fuisset, puta quia unum pedem tenebat in uno territorio, aliũ in alio, uel sedebat super lapide posito pro cõfinio. Est. n. locus cõis. Et sic intelligitur captus in proprio territorio ad Syl. l. 1. § dñi. cum si. quod maxime uerũ est qñ pars capitis. i. ipsum caput existeret in parte capiẽtis l. cum in diuersis. ff. de reli. & de fur. l. uulgare. cum si. Si autem dormiendo totius esset in territorio à quo non est ex bannitus. & sic dormiendo caderet uel perueniret in territorium à quo bannitus est, non ur̃ ꝙ capi potuerit. nisi experrectus ibi permanserit arg. ff. ad l. Aqui. si seruus seruuũ. §. si fornicatius, ꝙ intellige ut ibi nisi potuerit uerisimiliter casũ illum cogitare. Facit ff. locati. l. si quis domũ §. 1. & ad leg. Aquil. l. item mela. in princip.

34 Trigesimoquarto † officialis licite quocunque respectu cœpit bannitũ de quo agimus. Vult facere executione tu sine nouo processu, querit̃ an possit. Istã q. ponit Guil. in Spec. in sæpissime alle. §. sequit̃. uers. sed pone in ti. de accu. Et ibi dicit ꝙ non põt de iure cõi. Et idem ibi sequit̃ Io. Andr. referens disputationem Guido de Suza. q̃ idem de iure tenuit licet consuetudine dixerit seruari cõtrariũ. Idẽ dixit Dy. de iure, & dixit esse casum qui alibi non reperit̃ in l. diuus. ff. de custo. reo. Idẽ dicit Cyn. in l. impuberibus. §. item si qs. ff. de suspe. tut. ꝑ eandem l. diuus ubi. Bart. idem dicit in bannitis ẽm formam l. 1 de requi. re. Sed in bannitis de quibus agimus q̃ condemnat̃ ex eo ꝙ hñr ꝓ cõfessis dicit statim ꝙ capiunt̃ sine nouo processu posse fieri executionẽ ẽm formam banni. pro quo est gl. in l pe. eo. tit. q̃ uult, ꝙ ficta cõfessio ęquiparet̃ ueræ. Hoc idẽ tenuit Odof. ẽm Alb. ubi supra qõ. 53. ubi refert alias opiniones. Et q̃a loquuntur in bannitis aliis q̃ de quibus agimus non refero, si libet ibi uide quia plene refert. Est ergo uerum ꝙ bannum prædictum põt sine nouo ꝓcessu executione mandari. qđ est uerum, siue capiatur ab illo officiali q̃ tulit sñiam uel eius successore qui idẽ censet̃ siue ab alio æqualem iurisdictionem hñte, puta quia capitaneus capit bannitum à ptãte, uel econuerso ẽm Bar. in l. à diuo Pio. §. 1. ff. de re iud. ubi uide. Et ui de quæ dicam statim in 36. q. Dicit tñ idem Bart. ꝙ iudices anteq̃ exequantur, faciunt ꝙ talis bannitus recognoscit se esse illum, qui fuit bannitus, de quo supra in primo tp̃e parte 3. q. ultim. Prouidetur tñ cõiter per statuta circa talem executionem. Et ideo id seruandum ut l. omnes populi. ff. de iusti. & iu. Vbi uero non essent statuta permittentia eum cõdemnari ut confessum, & bannitu s fuit tanq̃ habitus à iudice ꝑꝑ eius fugam, & contumaciam pro confesso, posset captus suam innocentiam probare. Et ẽt aduersarius suus crimen per l. petendæ, C de tem. in integrum restit. Etiam si tp̃s cognitionis esset elapsum, ut no. dixit Io. Andr. in præalle. uer. Sed pone, ꝙ ex causa prædicta non prosequor. Intelligo tñ id uerum, ꝙ possit probare innocentiam in omni casu in quo fuga non hr̃etur pro plena probatione. Tunc aũt qñ hr̃etur pro plena probatione secus esset. Et ita intelligo qđ not. per Ray. in d. l. diuus. de quo etiam dixit Odof. scđm Alb. ubi supra. Qñ autem fuga faciat ꝓbationem uide per Doc. in l. impuberibus. ff. de suspec. tut. per Bar. in l. lege Corn. ff. ad Syll. & in leg. admonendi, de iureiur.

35 Trigesimoquinto † pone statuto cauet̃ ꝙ licet habeatur pro confesso, tñ anteq̃ bannũ detur debeat accusatus, uel inquisitus certo modo citari. Alio statuto, uel eodem simili cauet̃ ꝙ banniti pro homicidio capti statim fiat executio ẽt si solennitas non sit seruata, quærit̃ an nõ facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari. Ista qõ fuit antiquitus disputata ut refert Alb. ubi supra q. 71. ubi latissime arguit sed succincte referã. Et primo. ꝙ debeat fieri executio. Statutum qđ de executione dicit allegat casum, ut maleficia non remaneant impunita, ergo ur̃ derogari principio statuti. ff. de test. tut. l. si hæreditas. §. 1. & l. testamento, & q̃a ultima derogãt prioribus in ultimis uoluntatibus de leg. 1. l. si mihi, & tibi. §. in leg. cum sit. Et in pactis ut l. pacta nouissima. C. de pac. ergo idem in statutis. Item q̃a pro solẽnitas banni pręsumit̃ de uerb. obl l. sciendum de ꝓb. c. in præsentia, & ideo sñia non est uentilanda, sed exequenda. C. de execu. rei iud. per totum. Item q̃a si tollit̃ à statuto solẽnitas ipsius banni qđ est maius e. go tollitur solennitas citationis quę est minus arg. ff. de publ. si ergo. §. idem agit. In contrarium allegat q̃a finis statuti directo ur̃ cõtradicere, unde ergo neutrum seruandũ de

de reg. iur l. ubi repug. & C. de fide instr. l. scri pturæ. Et sic debet stari iuri cõi ẽm quod ban num est nullum. C. & ff. de req. re. qũo, & qñ in l. 2 & l. tres denunciationes, de sent. l. pro latam. Item quia prima pars statuti conti net iustitiam, & concordat cum iur. comm ff. de in ius uocan. per totum. C. de an. excep. i. ut perfectius, & de dam. inf. ff. l. 4. §. toties. Vlti ma uero pars quæ loquitur de executione est contra ius, & ideo principium debet seruari, & non finis arg ff. de lib. & posth. l. cum quidam nec põt dici ꝙ finis corrigat principium, qa hoc non est in statutis, cum eo. tempore uires sumant ẽm opi. multorum. C. de test. iure. l. 2. magis ergo finis iniquus restringitur ab ęquo principio. Item recte intellecto statuto finis non contradicit principio, quia principium loquit̃ de solẽnitate seruanda in modo citan di bannum, & sñiam, & sic principium statuti seruandũ. Et ita determinat bannum non te nuisse, & executioni mandari non dr̃e obstan te nullitate, maxime ꝑ ultimam rõnem supra factã, & per fauorẽ qui in dubio debet̃ reo ut in rła fauorabiliores. Vt uides disputator lo cutus est in casu quo idem sit statutũ qui est minus dubitabilis, non. n. est uerisimile quod statuentes voluerint statim se corrigere. l nõ ad ea. ff. de cond. & dem. Item cũ possit ad di uersam solẽnitatem referri finis vt supra, nõ debet intelligi referri finis ad supra dictam so lemnitatem illam corrigendo. l. talis scriptu ra, in fin ff. de leg. 1. & quod ibi not. Itẽ quia clausula præcedẽs est fortioris naturæ ad de terminationem sequentium q̃ sit sequẽs ad determinationem p̄cedentiũ l. filium. ff. qñ di. le. ce. Et no. in l. q̃sq̃s, de le. 3. & sic itaq; licet si in ꝓbõne bãni non fuerit seruata solẽnitas, puta qa non fuit lectũ. uel quia non sedendo fuit prolatum ut l. 2. C de sent. ex breui. rec. Si tñ citatio de qua supra fuerit ẽm modum à statuto traditum facta tale bãnum executio ni mittet̃ ẽm finem statuti. Si aũt omnia solẽ nia fuerint obseruata in ꝓbõne bãni, sed nõ fuit facta illa citatio ẽm modum statuti, mi nime mittetur executioni ẽm ipsius statuti principium. Si aũt tp̄a cognõnum largian tur poterit de nouo cognosci. l. si ut ꝓponis C. qũo, & qñ iu. ff. de acc. l. lib. §. sed si aliud. Si uero tp̄a non largiantur debebit libere re laxari l. accus. ff. de adult. Si aũt diuersis statu tis talia disponantur res vr̃ hr̃e maiorem du rationem. Si tamen sunt diuersa statuta in eo. uol. & eod. tempore approbata, quasi oĩa præallegata locum hñt. Et idem est quod su pra dictum est per not in d. l. 2. de test. tut. per Cyn. & plenè per Barto. in l. omnes populi, dum tractat de statutis contrarijs. Sed & si post primum statutum fit noua reformatio idem erit, tum quia legum correctio est vi tanda si sine correctione lex noua potest ali quid operari. l. si qñ. C. de inoffi. test. & de ap pell. l. præcip. cum sim. & vnius cum alia con cordantia facta. C. de inoff. do. l. una de petit. her. l. vtrum. cum sim. tum quia noua gñalis & trunca restringitur, & declaratur ab anti qua, lege non est nouum. & l. nam, & poste riores. ff. de leg. & quod hr̃ in l. sciendum. ff. qui satisd. cog. & in auth. offeratur. C. de lit. contest. & utrobiq; per gl & Doct. tum etiã qa solẽnitas illius citationis intelligitur in se cunda l. repetita. ff. de coniun. cum emanc. lib. eius l. nihil, & plene per Roff. in 45. q. 1. Bart. in l. prætor. § eritq. dña. ff ui bo. rap. & per Ioan. Andr. antiquam prædictam dispu tationem referentem in add. Spec. in titu. de sent. exec. §. postremo, uersic. 16. Quæ quia in voluminibus habentur hic non infero.

36 Trigesimosexto † Duæ ciuitates erant cõ federatæ, puta Florẽtina ciuitas cum ciuitate Senarum, Titius fuit bannitus de Florentia, dum habitaret Senis fuit ibi captus per pote statem qui uolebat eum decapitare ẽm Bãni tenorem. Quæritur an posset. Dicebant qui dam ꝙ sic, per text. l. non dubito. ff. de cap. Bar. aũt ibi determinat legem illam hoc non dicere. Sed ꝙ potest ita statutum fieri in una ciuitate ex confederatis, ꝙ delinquẽs in alia posset ibi puniri s. in altera q̃ statuit. Et ideo in ꝓposito si ex forma cõfederationis q̃ põt fieri cum pactis paribus, & maiorib. & mino ribus cũ libertate tñ populorũ, ut in d. l. non dubito, qd̃ qñ sit hr̃ per Bar. in l. fi. ff. de col. illic. Illud diceret̃ uel in ciuitate Senarũ esset statutum, uel ẽt in ciuitate Florẽtiæ, forte ea dem rõne per gñalitatem illius legis posset ibi talis capti fieri executio de quo etiam per eum, & Bald. in l. cunctos populos. C. de sum ma Trin. & ita debet intelligi, quod sensit in l. à diuo. §. 1. de re iud. alleg. l. non dubito. Pro quo ẽt uide dictum Bar. in extrauag. qui sint rebell. super vers. rebellando. in vers. sed an sint rebell. vsque ad uers. de pœna autem. Vbi dicit, ꝙ in dubio talis confederatio vr̃ fieri æquali fœdere per d. l. non dubito. Et ideo si

actum

actum est ꝙ inuicem se tractent, ut ciues in ciuilibus, & criminalibus intelligitur ut una contra aliam leges grauiores non imponat q̄ tunc essent quia in societate inspicitur tp̄s sociorū tp̄e initæ societatis. ff pro socio. l. socius socio. & fam. ercis. l. hęredes, §. non tm̄.

37 Trigesimoseptimo† pone ꝙ ep̄s s̄m formā suæ constōnis pro crimine spūali in quo habet iurisdōnem inter alia contra laicum, vt in c. fin. de foro comp. lib. 6. & de iud. c. decernimus, posuit Titium in banno. Quæritur an iudex secularis debeat illum tanq̄ bannitum tractare, & eius sn̄iam executioni mandare. Bart. in l. diuus. ff. de cust. reo. in condemnato ab inquisitore tenet ꝙ non, sed ꝙ pōt de nouo processū facere, & de delicto cognoscere. Alle. in auth. de san. epis. §. si vero crimē, col. 9. & Guil. in l. mag. ff. de iur. omn. iudic. Quia ista q. de materia canonica, eis est relinquenda. l. consulta diualia. C. de test. Quantum tn̄ attinet ad q. propositā de bannito ab ep̄o, vr̄ casus in contrarium in c. 1. de off. ord. de quo dic vt ibi maxime per Innoc. Quantum vero ad sn̄iam latam ab inquisitore vr̄ etiam esse contrarium eius quod ipse Bar. dicit ut hr̄ in c. vt inquisitionis offm̄, de hęret. lib. 6. Lex vero diuus non facit quia loquitur in damnatis ab illis qui iurisdictionem non habebant. Si autem habuissent iurisdictionem aliud esset, vt l. non dubium eod. tit. Secundum ergo prædicta apparet vr̄ tenendum ꝙ bannitus ab ecclesia debeat tractari, vt bannitus ēt à priuatis, siue laicis de quo in d. c. 1. Et ideo forte verum est ꝙ stante simpliciter statuto in vtilitatem interficientis, bannitus occidens talem bannitum non debet puniri. Consideranda tn̄ essent, & constitutio ep̄i, uerba banni, & etiam ipsius statuti. ff. de iur. immu. l semper.

Iuxta prædicta trigesimooctauo quęritur.

38 † Quidam cœpit bānitum, & eum ad iudicē nō duxit, sed in priuato carcere tenuit, qa in sua domo reclusit, an ueniat puniendus, de p̄mio non est dubium, qa illud non cōsequit̄ nisi iudici rep̄ntet ēt si statutum simplr̄ præmiat capientem l. 3. & 4. & l. interdū. §. q furē. ff. de fur. & C. de rap. vir. l. vn a, sed dubium est, an incidat in pœnā priuati carceris, ad cuius q. determinationē aduertendū puto ꝙ s̄m Bar. in l. c. 5. ff. de adul. quidā priuati sunt q h̄nt ius capiendi, & detinendi vt dn̄s seruū, & pater filiū. l. 1. & 2. de pa. pot. ff. de lib. ho. ex hi. l. 3. §. 1. & 2 Et isti sine dubio pœnam priuati carceris carcerando filios, uel seruos non incurrunt, tangitur in d. l. 1. de pri. car. Quidam sunt qui nullum h̄nt ius capiendi, neque detinendi. Et in istis est aduertendū ob quam causam aliquem capiunt. Si. n. capiunt vulnerant, & occidunt, in continenti inspici debet solum illud delictum p̄p q̄d capiebāt ff. ad l. Aquil. l. illud. Sed si ex interuallo occiderent, tunc tenerentur de vtroq; & de priuato carcere, & de occiso. l. nunq̄ plura. ff. de priua. de lic. Et iste non est casus nr̄. Quidā sunt qui h̄nt ius capiendi, & isti ita demum vr̄ committere in pœnam priuati carceris si vltra 20. horas captum detineant vt d. l. c. 5. Et ideo dixit ibi Bart. ꝙ si quis capit falsatorem monetæ per l. 1. C. de fal mon. vel furem s̄m formam l. itaque ff. ad l. Aquil. & l. si quis in seruitute, circa finem. ff. de fur. uel debitorem suum fugientem per l. ait p̄tor. §. si debit. ff. de his q̄ in frau cred. Et idem in quolibet qui pōt capi propria auctoritate de q̄b. vide Spe. de accus. §. 1. circa prin. & detineret vltra 20. horas incideret in pœnam priuati carceris. Ex quibus uideretur concludi ꝙ postq̄ est data licētia capiendi bannitū, si eum captū detinuerit ultra 20. horas incidat in pœnā priuati carceris per d. l. c. 5. Pr̄. n. pōt adulterum occidere sicut quilibet bānitum. l. p̄ri. eo. tit. Et tn̄ si eum detinet per 20. horas punitur. Ergo & capiens bannitum, & sic detinens. Sed aduertendum est, ꝙ marito, vel p̄ri non licet in distincte occidere adulterū, sed cum distōne, & incontinenti vt eo. ti. l. q̄d ait, & l. mar. Et ideo succedit dispō. d. l. c. 5. Bannitū aūt quis pōt indistincte offendere, & occidere, ergo lex illa nihil facit. Et sic in nullam pœnam vr̄ incidere is de quo quęritur, maxime quia quem pōt occidere fortius potest contumelijs afficere l. nec in eam, eod. tit. quod etiam ostendi vr̄, quia talis detentio est offensio ēt in personam s̄m Inn. in c. nuper. de sent. excomm. Ergo est licita ex forma statuti permittentis eū impune offendi. Et ita tenuit Alb. vbi supra q. 95. Id aūt quod dr̄ in d. l. cap. 5. de 20. horis debet intelligi ibi, & ubicunque illa dispositio locum h̄et nisi ex aliqua causa iudicialiter videatur arg. ff. si quis cau. l. 2. quasi per totum. Si autem eum postea dimittit uide quæ dicam infra parte prox q. 28. in fi.

39 Trigesimonono † stante statuto prædicto, ꝙ bannitus possit impune offendi. Titius occidit Bertā bānitam, quæritur an excusetur à pœna

pœna virtute statuti. Guido de Suz. in qõnibus statutorũ sub litera. P. format qõnem. Et arguit p,& contra finaliter determinat ꝙ sic qa in dispõnibus legalibus siue fauorabili b. prolatio masculini comprehendit fœmininũ ff.de verb.sig.l.1.& in concor. ibi positis, & ad iura in contrariũ facientia rñdet, ꝙ loquũtur in dispõne hoĩe siue testatoris. Et satis bene loquit in materia. Hęc decisio vera est per notata p Cyn. in l. quicunq; C. de ser. fu. & l. si qs in tantam, C. vnde vi. Illi. n. nomini bannitus conuenit terminus cõi mari. & fœminæ. s. homo. Et ita si in plurali loquitur statutum, & ideo locum habet etiam in fœmina maxime existente eadẽ rationem ẽm ibi not. Et per Dyn. in l. 1. ff. de verb. sign. & ibi etiam per Barth. sed latius in l. 1. §. verba. ff. de pec.

40 Quadragesimo qrit,† Alio statuto cauet ꝙ viri bannitarũ debent expelli de ciuitate. An econuerso vxor bãniti erat expelleda. Hãc q. formauit Bal. in l. qcunq; C. de ser. fug. & determinauit ꝙ nõ, qa odiũ irrationabile non debet extẽdi. C. de secun. nup. l. fi. de cõtratabu. l. 3. §. si emancipatus. Aduerte qa decisio præsentis qõnis non habet cum ista cõicationem hic. n. non aptat terminus cõis, sed homo. Itẽ fœmininum non dominat ab eod. nomine, sed diuerso, qa masculinũ dr vir, fœmininũ dr vxor. Sed contra prædictam decisionem vr qa dispositio in uno ex correlatiuis, sicut sunt vir, & vxor tradit ad aliũ, ut l. fi. ff. de acceptila, cũ cõcord. & C. de cupres. ex lu. dãnascen. l. 1. lib. 10. & C. de ind vidui. l. 1 & ibi p Bart. Sed rñdeo ꝙ illud uerũ ex eodem actu nõ ex diuerso, & ideo licet ex bãno uxoris repellatur uir, non tñ ex banno viri debet expelli uxor saltem quia diuersa ratio est. Non enim potest uxor detinere uirum à delinquendo sicut uir uxorem *l. 1. §.* quæ onerande. ff. qua rerum actio non da. & quod no. in l. si uxorem. de cond. inser. cum simi.

41 Circa idem cauet statuto latius † ꝙ familia banniti debeat expelli de ciuitate. Quæritur c. 41. An p hoc erit expelleda uxor. Albe. ubi supra 110. q. dicit Oldr. tenuisse ꝙ nõ, qa nulla lege cauet ꝙ uxor sit de familia uiri, & remittit ad not. p se in l. pnunciatio §. familiæ. de uerb. sign. Sed est in hac. q. aliter considerandum. Dictum. n. statutum posset duobus modis intelligi. Vno modo ꝙ familia uiri sumatur pro tota eius agnatione sicut diximus in l. 1. ad sylla. & d. l. pronunciatio. Alio modo ut intelligat p simplici familia ipsius uiri, cuius ipse est caput, ut eadẽ l. & in l. fi. C. de uerb. sig. Et qa statutũ est odiosum, & contra naturalẽ rõnem quod unus præmatur delictis alterius, debet sine dubio intelligi in mitiorẽ, & sic in secundã partẽ. ff. de pœnis l. si præses. Et quod dictum fuit supra in 1. tpe parte 1. 8. & 9. q. Et ideo uidendum est an dicatur de talis uiri familia. & ur, ꝙ sic per tex. in d. l. pronunciatio. §. familiæ. ubi Dy. dixit ad literam contrariũ eius qđ dicit Albe. dixit enĩ ꝙ si banniat uir, & familia sua intelligat bannita uxor. Pro hoc quia qualitatem conditionis uiri uxor trahit ab eo. ff. de senato. l. fœminæ. hinc est ꝙ dr popularis nupta magnati efficit magnas, & ecõuerso magnas nupta populari dr popularis ẽm Bald. in d. l. fœminæ. & Franc. de Are. in d. l fi. C. de uerb. sig. Pro hoc ur tex. in dict. l. 1. ad fi. iuncto. §. si uir qualitercunque. in princ. exponatur nomen domus. ibi. n. dr ꝙ uiri, & uxoris una est domus. Pro hoc l fi. C. de incolis. & l. mulieres. C de dig. & ꝙ uir, & uxor dñr una caro, & sit inter eos cõicatio diuini, & humani iuris. ff. de ritu nuptia. l. 2. Et hoc ur uelle Bald. in d. l. fœminæ. ubi concludit ꝙ uxor dr proprie de familia uiri. In contrarium facit quod scripsit Bart. in d. l fin. C. de uerb. sign. ubi dixit, ꝙ uxor. non dr proprie de familia uiri sed improprie, & largo modo. & ideo non continetur in statuto licet prima pars pro qua allegaui de iure sit uerior, quia non solũ uxor quæ astringitur tot uinculis ipsi uiro, quinimmo, & serui de eius familia sunt. Tñ ex benigna interpretatione debet intelligi ꝙ uxor non intelłr quantum ad hoc eius familia. In pœnis. n. semper fit benigna interpretatio, ut l. interptatione, & d. l. si pses, de pęnis. Quod intelligo uerum, nisi ex cõi uulgi opinione uigenti statuti confecti tpe uel ex interpretatione postea debite facta aliud pbaret l. Labeo. ff. de suppel. & l. cũ de lanionis. §. asinam. de fun. instr. cum simi. & ff. de legi. de quib. & l. si de interpretatione. Et ita in simili determinauit Cy. in l. qui in adoptionem ff. de adop.

42 Quadragesimosecundo qrit. † An statuto dictante qđ filii bannitorum expellant de ciuitate comprehendant filiæ. Alb. ubi supra. q. 65. refert Iac. de Are. tenuisse ꝙ non in l. 1. § 1. ff. de uen. in pos. mitt. uoluit allegare §. toties. ubi patet ꝙ exhæredato filio q nascetur qa põt nasci filia mittit uẽter in possessionẽ.

Ex

Ex quo infert ꝙ filia nō intelľr exhæredata. alias. n. ueter in possessione non mitteret per illū titulū ut ibi,& ibi proprie Ia. inducit propositū, & hoc ideo qa sicut ibi odiū est irrationabile, ut l.si qs in suo.§.legis. C.de inoff. testa.ideo non cōpræhenditur filia.Ita,& ī filiis bannitorū, qa irrationabile est ꝙ ex delicto patris pmant filii, ut l.sancimus.C.de poenis, cū cōcor. & ita sequiť ipse Alb.sed ꝑ alia uerba.Bart. ibi aliter uř dicere per not. in l. si qs in tantā. C. unde ui.sed ibi post nomen si quis cadit terminus cōis. ut dixi supra. 39.& 40 q.Notandum ergo est ꝙ ubi de odio irrationabili tractatur dispositio facta de filiis nō comprehendit filias, in quo non insto, quia est fauorabilis decisio.Pro quo uide in remissionibus quas dedi, ubi supra. Subdit etiā ibi Alb.ꝙ sit tpe statuti pr̄ bānitus erat mortuus ꝙ ēt masculi eius filii nō expellanť, quia non sunt filii bāniti allegat.ff.de senato. l.emancipatū.§ itē Labeo.q tex.facit in cōtrariū, uide q̄ dicam infra in ult.tpe,parte 2.q. 13. & 14.

43 Quadragesimotertio q̄ritur. † Stante dicto statuto de expellendis filiis bannitorū, an cōpræhendatur filii non legitimi Hæc qō potest in se hr̄e duo capita. Primum an cōtineanť filii naturales qui nati sunt ex concubina legitima,quibus proprie conuenit nūcupatio bastardorū ut not.ff.de concub.sup rub.de reg. iur.l.quoties idem sermo. & in l.fi.C.de natu. li.in auth. incestas. C de ince.nup.Secundum an cōtineantur alii illegitimi nati qui diuersis nominibus nuncupanť, ut hr̄ in c.nisi cū pridē,de renun.se cōiter dn̄r spurii. s. ex quocunque damnato coitu nati,in auth.qui.mo. na.effi.sui.§.fi.Quo ad primū uř primo dicēdum ꝙ sic.ff.de in ius uoc.l.parentes,& quod nota.in cle. 1. de baptis.In contrariū C.de adult.l. 3. & l.filium. ff.de his qui snt sui uel alie.iur.Dixit.Gui.qđ aut statutum fundať super ratione naturali,& cōtinētur naturales, ut in primis iuribus,aut super ciuili,& nō cōtinētur, ita soluit cōtrariū in d.l.parētes. Sed Bart.ibi soluit aľr. Quod aut tractať de fauore, & hēt locum lex parentes, aut de odio, & hēt locum contrarium. Cyn. uero soluit ſm Guil.sed addit in 2. membro ꝙ aut statutum cōtinet odiū,& uerū dicit Guil.aut fauorē,& cōtineť in statuto quantumcunque subdeť super ciuili rōne, ut ipse no.in l. quisquis. C.ad l.Iul.maiest & in l.libertinū. C.inter. ma. Secundū hæc uidereť dicendū, ꝙ naturales filii in tali statuto nōn cōprehendanť,tum ꝑ ꝑ so. Bart. tum ꝑꝑ dcm̄ Cyn. Sed considera ꝙ dispositio legis parentes, uř odiosa saltem quo ad filios.ff.de in ius uoc.l. quinq;. § ꝑtor ait. Ergo uř quod saltē ꝑ illa parte dr̄et restringi, ut not.in l.2. C.de in ius uoc. & ibi ꝑ Bal. ēt in statutis.Sed rn̄de quod cū sit in materia correlatiuorum non posset restringi ex parte filiorū quin restringeretur ex parte parētum. Et ideo fauor eorum pro quo illa dispositio fuit facta ꝑualet ut extendať l. q exceptionē. ff.de cond.indeb.Remaneat ergo cōclusio,ꝙ ubi lex moueť naturali ratione,cōtineanť nāles.Vbi ciuili aut tractatur de odio,& non cōpræhendantur, aut de fauore, & cōpræhendātur.Et ideo in proposito cum cōtra rōnē nālem, imò, & diuinā sit ꝙ filius ꝑꝑ patris iniquitatem pmatur,non pōt dici statutum nāli rōne confectum. Et ideo restat quod tāquam odiosum nāles non contineat, quod ēt post disputationem tenuit Bald. in d. l. quisquis, ubi uide. Et ex ista decisione patet ꝙ examinatio secundi est superflua.s.an ueniāt spurii qui filiorū appellatione non continentur in auth.qui.mo.natu. effi.sui.§.fi.Et est tex.expressus.ff.de ritu nup.l.lege Iul.§. nec distinguiť, & ibi ēt ꝑ Cyn.in fi.in add. Et ideo non insisto.licet gl.q̄ inquantum hoc dicat nō teneť, uideať dixisse, ꝙ licet non contineantur appellatione filiorū in sui fauorem,tn̄ cōtinētur in sui odium in cle.1.de baptis. Non ergo in tali statuto comprehenduntť nisi legitimi filii,& naturales.Nisi ex cōi usu loquēdi aliud diceretur, ut in l.Labeo.de suppel.le.cum cōcor. Et ꝑꝑea cōiter prouident statuta ꝙ etiā tales interdum comprehendantur. An autē comprehendantur legitimi tantum non examino, maxime quia illi non sunt in usu uide ad materiam quod habetur per Bart.in l.si ita quis.§.1.de leg.1 & per Doct.in l.generaliter.§.cum autem.de insti. &subst. & in d.l.filium,de his qui sunt sui uel alie iur.

44 Quadragesimoquarto † q̄ritur. dictū fuit supra q. 39.quod in tali statuto præmente bānitos continetur ēt bannita.Sed quæritur an stante dicto statuto quòd filii bannitorū expellantur debeāt expelli filii mulieris bānitæ, dr̄ ꝙ gl.in l.quisquis ad l.Iul.maiest determinat quod sic.Et ita post reprobationem eorū q repræhendunt gl. tenet ibi. Pet. & sequitur Bald. licet dicat ꝙ in statutis odiosis appellatione patris comprehendantur mater. Ibi.n.

dicitur

dr quisquis &c. Et sic ponit terminus cõis. Et ideo in proposito cum dcm̃ sit in d. q. 39. ꝙ istud nomen bãnitorũ adiungitur cum ter mino cõi.& sic compræhendit fœminam. Se quitur cõsecutiue ꝙ in tali statuto cõtineãtur ẽt earũ filii. Et istud apud me supposito prius est satis clarũ. Si aliter uidere cupis ibi uide.

Viso ꝙ in statutis editis cõtra bannitos cõ tinent fœminæ. q̃ritur quadragesimoquinto 45 † an bannita prægnans possit uirtute statuti impune occidi. Ista qõ est subtilis. & ideo arguo. Et primo ad negatiuam. Et sic ꝙ occidens debeat puniri. Statuta patiuntur interpretationem passiue restrictiuam à iure cõi. l.si serui uestri.C.de noxa.l.fin.§.in computatione, de iure del. in gl. Modo sic ex forma statuti permittentis bannitum posse impune occidi, quilibet uĩ quodammodo cõstitutus officialis publicus. l. 1. & 2.C.qñ li. sine iud.uin. Bart. in l. à diuo Pio §.1.de re iud. Bald.in l. amissione.§.qui deficimus.ff.de cap. dim. Fr. de Are.in l.quis sit fugitiuus.§.idem Cecil.de ædil.edic. Colligitur ẽt ex no.per gl.& Bal.in l.accusat.C quod me.cau.sed publicus officialis in mulierem prægnantem non potest facere executionem. ff. de pœnis. l. prægn. & in l. Imp Adrianus.ff.de statu. hom. Ergo nec priuatus qui auctoritate publica facit. Secundo, hoc probatur licet mulier sit bannita, tñ partus q̃ est in utero non est bãnitus.l.& seruorũ §.1.de sta. hom. & ibi ꝑ Bald. Sed occidendo mrẽm occiditur ẽt partus, ut pl̃m, & il̃. Ergo occidens non debet esse immunis à pœna, quia qñ de permisso necessario peruenitur ad prohibitum non põt fieri id, quod alias permissum erat.ne per unam uiã cõcedatur quod per aliam prohibetur.l.scire oportet.§. oportet de leg tuto.l.1.in fi.de auth. tut. Tertio, siquis occidit duos, quorũ unus erat bãnitus, alter nõ licet ꝓ morte banniti non puniatur, tñ debet puniri pro morte nõ banniti. Et istud est clarũ per l. 1 ad l. Corn.de sicar. Sed quantum ad fauorem sui partus hr̃ pro nato, ut l.q̃ in utero.ff.de sta.hom. Suus aũt fauor est ut mr̃ uiuat, ut sic educari possit. Ergo censebitur occidisse natum,& sic bãnitũ, & non bannitum Ergo punitur quarto, qñ duo sunt quorũ unus est capax, alius incapax. Incapax capit ꝑꝑ capacẽ. l. si is q̃ duos. ff. de lib. le. Ergo hic mr̃ incapax securitatis est capax ꝑꝑ partum capacẽ, facit. ff. quemad. ser. amitt l.si cõem. In cõtrarium quod imò occidens puniri non debeat, probatur primo sic. Qñ permissum, & prohibitum non pñt separari, permissum trahit ad se prohibitum, ut d.l.si is qui duos. Ergo & hic hoc permissum, s.occisio mr̃is tanquàm potentius trahere debet ad se prohibitum. Secundo, pr̃ potest occidere filiam in adulterio deprehensam. ff. de adult.l.ꝙ ait,& si facit non punit, nec distinguit, an sit prægnãs,uel nõ. Ergo ita in proposito. Sicut.n.ibi pr̃ facit de facto iuris auctoritate, ita & hic priuatus. Statutum. n. non distinguit sicut nec lex, ergo nec nos distinguimus, de publ. l.de precio, Nec obst l.si serui uestri.iuncta l.prægnantis, quia illa loquitur in iudice q̃ cum deliberate debet iudicare, & iuris ordine seruato ad dñam astringit, hic aũt de facto facere põt, ergo iuris ordo non attendit ff.de cõd. & demonst.l.Mæuius,& de his qui not.inf. l.quid ergo §.sicut aũt, & ita in pr̃e determinauerunt Guil.& Cyn, post eũ, in d.l.Imperator. ergo eodem modo idem dicimus in eo cui licet bannitum occidere. Hãc etiam partem tenuit ibi Bald. sed dixit ibi cogita, an sit uerum. Si cõsideramus unã rõnem Guil.ꝙ ideo pr̃ possit, quia irato animo parci debet, ut in l.quod ait, hoc cessaret in ꝓposito, nisi diceret occidentẽ fuisse primo offensum, uel eius pr̃em, uel filiũ, & q̃d dictæ mulieri obuiasset, & sic ex ꝓposito non fecisset, sed dolore, & ita motus ad talẽ actum deuenisset. Hæc decisio Bal. non est mihi tuta, licet pro eo faciat ꝙ ꝑgnãs capta seruat in carcerib. & sic est uerisimile ꝙ pœnã debito tp̃e luet. In casu aũt nr̃o nõ est sic cũ uagari possit. Puto tñ in hac q. sic posse distingui, ꝙ aut dicta mulier erat manifeste ꝑgnans, & tunc aut occisor q̃ occidit eã erit talis ad quem fm mundum spectabat uindicta offensionis ꝑꝑ quam bannita fuerat, licet alias sibi à statuto ꝑmissa non esset, aut non erit talis. Primo casu aut occidit eam, nõ ex ꝓposito, sed q̃a ei fortuito obuiauit, & locũ habeat decisio ꝑdicta ꝑ iura, & rõnes Guil. nor.n. potuit iustũ tẽperare dolorẽ, & sic uirtute bãni, & statuti ueniat excusandus Secundo casu nõ possit ipsam occidere ꝑ rõnes supra factas. Non obst. ꝙ de facto fiat, & nõ iuris ordine, q̃a ẽt ĩ his i q̃bus extraord. ꝓcedit aliq̃lis ordinis dispõ seruãda est, ut hr̃ in cle.sæpe.de uerb.sig.& ꝑ Barto.in extr.ad repr. Scit n. uel scire debet ꝙ non solũ bãnitam, sed ẽt nõ bãnitã creaturam interficit, & sic puniri debet per iura ꝑdicta. Si uero

Si uero manifeste prægnans non apparebat, tūc aut probatur occiderem sciuisse prægnā tem,& punitur alias non.l.pen.ff.de adul.& qd' nō. plene p Io. And.in regula quod quisque lib.6.& dicam infra in ult.tpe , parte 1. q.2. Quæ autē dicta sunt in fauorē prægnantis,intellige locū hre,siue sit nupta , uel pgnans ex uiro,ut hr in l.miles,§.qua p p,ff de adul.siue sit pgnans ex adulterio,uel alio illicito coitu, ut habetur i sim. p Guil.Iac.de Bel.Cyn.Bar. & Bald.in l.2.§.si non propter,ff.si quis cau.

Postquā de muliere bānita aliqua diximus prosequendo materiam eandem.Quadragesimosexto quæro. † Titius Bertam bānitam nō prægnantem non occidit, sed cū ea adulterium,uel stuprū inuita,uel uolēte cōmisit, an ueniat puniēdus.Si dicimus eā fuisse libere uolentem, nulla ei uiolentia, siue offensio facta est,ut C.de trāsa.l. cum donationis.ff. de iniur.l.3.& l.1.§.usq; adeo.quod qualiter intelligatur examinant ibi Dy.& Bar.& Dy. in regula scienti,lib.6.Si uiolēter ei iniuria,& offensio facta est,& sic in primo casu debet posse puniri de adulterio , qa in bannitam licita est offensio.Alia autē quæ in offensione non cadūt suæ determinationi relinquūtur l si cū dotē,ff.sol.mat.cū si.Iuris autē determinatio est,ꝙ adulterium ēt consentiente marito cōmissum punitur,l.2.§.1.& l.fi.§.si publico.ff. de adul.Secūdo casu non uř posse puniri, qa quē licet occidere,licet cōtumeliis afficere,l. nec in ea.ff.de adult. Et ideo si ipsa accusaret nō audiretur uirtute dicti statuti.Nec mirū, ꝙ magis puniatur qui minus delinqt contra l.quod seruus.ff.quod ui,aut clā,qa uno casu offendi bannitum,& sic habet beneficiū statuti alio nō,& sic uerba statuti nō uerificantur l.si qs in seruitute,ff.de furt.& de leg.3. l.non aliter,cū simi.Prædicta quidem uera si habeatur consideratio solūmodo ad iniuriam,siue ad offensam factā marito, uel patri , p p quā cuilibet iure suo licitum est accusare, ff.de iniur.l.1.§.usq; adeo,de adult.l.2.§.marito , & §.si simul. cum se.& C. de adul.l.iure mariti. maius esset dubiū. Puto tñ , ꝙ postq̃ in eo q principaliter offenditur ipsum statutū non reputat offensam, qnimò nec delictū ut dicam infra pxima parte,q.1.& sic nō reperiť principalis offensio,nō reperiatur ēt secundaria. Requiritur.n. subiectum. s.ipsa iniuria quæ hic uirtute statuti esse non dř ergo agi nō potest, aut per patrem,aut p maritum.Nec ob d.§.usque adeo,& §.fi.ubi dř, ꝙ licet filia agere non possit tñ egit pater,uel maritus, quia ibi loqtur qñ filia, uel uxor uoluntate sua exclusit se à suo iure quæ non pōt patri,uel marito piudicare , nec ulterius extendiť exclusio l si unus , §.ante omnia,ff.de pac.& l.si quis seruū,de iureiur.& ibi concor.hic autē non ipsa filia,uel uxor à tali iure se exclusit,sed ipm statutum quod fortius operatur. Multa.n. p legem fieri pñt,quæ non pñt fieri p pactum, siue per partes,ut hř in l.ius publicum , ff.de pactis.Nec obstat,quod dř, ꝙ potest per legē fieri potest ēt per pactum,ut no.in rub.C. de decr.dec.li.10. quia illud uerū qñ pactum fit ab illis qui poterant legem facere,tunc.n.talia conuertuntur,ut ibi,& hř in l.ciuitas, ff.si cer pet. Non aūt habet locum in illis qui non pñt legem facere, ut d.l.ius publicum, & no. in l.nō impossibile.eo.ti.per Doct. Et ꝙ hæc decisio procedat,probatur ex quocūque maleficio facto cōtra unum læditur tota cognatio. l. lex Corn. ff. de iniur. Et tñ pro morte banniti,uel alia offensione facta sibi quiiura cognationis nō perdidit, ut l iura sanguinis. de reg.iur.Et dictum fuit supra in parte præcedenti , q.4.nullus agit ut dicam, ubi supra ergo nec nunc. Concludatur itaq; quod si bānita uoluntariæ carnali cognitioni cōsentit, poterit pater,& maritus de adulterio,uel stu pro accusare. Statutum.n.hoc casu sibi locū non uendicat.Si autē per uim cognita est,nullus agere pōt,quia sibi locum uendicat statutū quod permittit impune offendi posse,Nec ob. ꝙ dixi supra in parte præcedenti huius tpis , q.60.quia ibi loquitur qñ ab initio tpe offensionis filius non erat bannitus, ꝙ ibi tetigi. Nec ob.l.3 §.si filius , ff.quod quisq; iur. quia loquitur qñ oritur ius,sed ob. excep. ut ea.l.fi. hic autē nullum ius oritur,ut dicam in d.q.1.Et sic non est uera decisio Iac.Butr.quā refert Alb. ubi supra q. 42. Et ista decisio de stricto iure uerior est meo uisu quam decisio Bal.qui in l.fin.C.si cōtra ius,uel utili. pu.tenuit cōtrarium p c,& si Christus. de iureiur. qa illud c.potius facit contra eum cū pariter disponat de homicidio furto, & adulterio. Duo autē proprie fm ipsum ibidem permittuntur cōtra bannitum talem ergo,& tertiū, qa si permittitur homicidiū quod est maius delictum adulterio, 33.q.2.si quod uerius.ergo,& ipm adulterium qđ est minus. C.de sacros.eccl.auth.multomagis.cū si.Non obstat

rō sua uidelicet, ꝙ homicidiū, & furtum qñque permittunt in cle. 1. de homic. & de fur. c. 3. adulterium uero nunq̃, quia aliud est à statuto fieri actū licitū, quo casu militaret dictū suū, & aliud est pœnā remitti actu remanēte illicito, ut patet ex no. in hac eadem parte q. 49. ſm Ioan. de Lign. quo casu locum hēt quod dixi. Statutum. n. pœnam remittit & agit, ꝙ agere intellr̃ quantum pōt, & ut pōt ēt diuersimode, ut no. in l. sr quis maior. C. de transac. Pœna autē adulterii quo ad huius fori legibus subdita est. l. si adulteriū cum incestu. §. 1 ff. ad l. Iul. de adult. facit quod hr̃ in l. 1. ff. de iust. ergo, & statutis, ut l. omnes populi. ff. de iust. & iure. Nec mirum quia ēt aliqñ iure canonum adulterium non punitur licet remaneat illicitum iure poli, ut d. c. si quod uerius. & ibi no. Facit 23. qō. 2. ca. tolerandi. Et hoc casu nō hēt locum. q. 11. hac eadem parte quia sopita est in ca. canone, ꝙ peccat iure poli. facit lex si quis in seruitute. de fur. autem lector tene, ꝙ placet. An autem ex tali uiolenta cognitione resultet iſr accusatio adulterii, uel non examino, quia non conuenit ad propositum remittens ad l. si uxor. §. si quis plane. & l. uim passam. in prin. ff. de adul. & l. 1. § remanet. ff. de postul.

47 Quadragesimoseptimo † pone econuerso uir erat bannitus uxor non bannita, ipsa commisit adulterium. Quæritur an de tali adulterio possit fieri accusatio uel inquisitio quia ubi supra proxima quæst. remisi ad 1. q. partis sequentis, tractabitur, plene qñ iudex possit uel nō possit inqrere, ubi pars non potest accusare, hic breuiter de hac qō. me expediā. Et dico aduertēdū ꝙ aut maritus accusat iure mariti, uel iudex respectu illius iuris inqrit. Puta eo tpe quo nullus accusare potest pter maritū, ut l. iure mariti. C. de adult. cum cōcor. Et tunc non possit p ea q̄ dicam ubi supra. Si autē accusat alius puta pater uel extraneus iure cōi. Et tunc possit cognosci. Adulterium. n. lege humana est prohibitum. ff. de adult. l. 1. imo, & diuina iuxta illud Leui. cap. 18. Nō mechaberis, &c. Adeo qđ licet maritus consentiat, & sibi nulla fiat iniuria. ñ cognitio adulterii cōpetit. l. 2. §. lenocinii. & §. si publico. ff. de adult. Licet igitur maritus repellat, nō tñ repellunt alii ut ibi, ergo nec iudex q iure aliorum inqrit. De separatis. n. habentibus diuersam rōnem non fit illatio. l. 1. ff. de calūnia. & l. si maritus §. si negauerit ff. de adult. cū si. Et iō in hac ciuitate in qua est statutū ꝙ iudex nō possit inqrere, nisi inqsito prius iniuriā passo an uelit accusare denūciare uel notificare. Et si reqsitus dixerit ꝙ nō, tūc possit inqrere. debet iudex bñ aduertere. Si. n. inquirit bannitū maritū. Et eo inde te, ꝙ non uult accusare, &c. iudex inquirit non procedit inquisitio, iure. n. mariti cognoscit quod non potest, facit regula si quis in ius, lib. 6. cum no. inst. de publ. iud. in prin. Reqrat ergo patrem uel alios sibi proximos, & tunc poterit inquirere. Exclusus. n. iure uno non intelligitur exclusus ab alio. l. filius. de inoff. testa. l. si filius, de ope lib. 1. §. nunc uidendum, de success. edic. cum simi. quæ decisio utilis est ad multa. Ad quā uide Io. And. in mercu. super regula frustra. in 3. q.

48 Quadragesimooctauo † pone stāte statuto cauet ꝙ bannitus possit impune offendi. extat aliud statutum quo cauet ꝙ nullus possit portare arma offendibilie. Et reptus cū illis puniat certa pœna. Quidā cū armis portari prohibitis interfecit bannitum, & rediens domū fuit inuentus cum armis pdictis. Quæritur de duobus, primo an puniat pœna homicidii, secūdo an saltē incidat in pœnam portātis arma prohibita. Sed qa ex decisione secundi clare infertur ad decisionem primi, circa illud primum non instabo. Et est sciendum ꝙ do. Tho. de azog. de Bono. disputauit hanc q. multum ꝓlixe. Sed q̃ breuius potero decurtabo suam referens intentionē Et primo, ad affirmatiuam qđ puniat arguit multis modis. Primo à rōne separatorū, quia de uno ad reliquum non arguit l. Papinianus exuli. de mino. delatio aūt armorū est separata ab homicidio. Ergo licet homicidiū sit licitū, nō est licita armorum delatio. Secundo, in his q̄ facti sunt, uno posito nō sequit aliud. l. nō hoc. C. unī cogn. Sed occidere, & arma deferre sunt diuersa, & facti ergo licet ꝑmittat occisio, nō infert ad ꝑmissionē alterius. Tertio, qa facile fuisset concedenti utrunq; statutum illud īprimere in statuto de inuēto cū armis. Ergo si non expressit, intellr̃ ut iacet, ut in l. unica. § ne aūt. C de caduc. toll. Quarto, ubi eadem rō idem ius. l. à Titio. de uerb. obl. sed causa, & ratio statuti prohibentis arma portari est ne committantur maleficia. Ergo locum habet in proposito, quia cū ipsis poterat maleficia cōmittere. Quinto, à uerbis & mēte statuti quibus stari cōuenit. l. non aliter. de lega. 3. & l.

& l. 1. §. si is qui naue. de exerci. Sed verba, & mẽs statuti sunt, vt occidens bãnitũ excuset, portare arma ꝓhibita inuentus condẽnet, ergo, &c. Sexto, qa in gñali cõcessione non veniũt ea, q̃ qs non esset specialiter cõcessurus. l. gñali. ff. de pig. Sed qa ex delatione armorũ oriunt lites. C. vt vsus armorũ inscio, &c. nõ est verisimile quod princeps vel statuens in specie cõcessisset portationẽ armorũ. l. æqssimum, de vsufr. Ergo non venit in gñali permissione bannitũ offendi posse. Septimo, cõtrariorũ eadem est disciplina. & l. si cõtra, de vulg. & pup. l. de his qui sunt sui vel alie. iu. sed si de p̄dictis fuisset inuentus ante occisionẽ bãniti cum armis ꝓhibitis veniret puniẽdus, vt patet ex statuto, ergo, & in eius contrario casu cũ redit ab occidendo. Octauo, cõcessio larga intelłr, dum tñ aliis statutis quam minus põt offendat. C. de inoffi. testa. l. si qñ. ergo cõcessio offensionis siue occisionis banniti, debet intelligi saluo alio statuto de inuẽto ꝓhibita arma portare. Nono, In his q̃ sunt de gñe permissorũ, vt in matrimonijs licent locum limitatio dum tñ fiat scd̃m ordinem aliorũ iurium, vt patet in matrimonio quod gñaliter est permissum. l. 1. de iust. & iur. & tñ intelligitur modo alias non prohibito C. de inter. ma. per totũ Permissio ergo huius homicidii debet intelligi alias q̃ cum armis portari prohibitis. Decimo, arguit à defectu seruatæ formæ, & alle. multa iura, & inter alia. l. qđ ait. de adult. ad l. Aql. l. Itaq; ad l. Cor. de sic. l. furem. Vndecimo, probat qa statutũ nõ ponit portantem arma, sed inuentum cũ illis. Sed iste inuentus cum armis, ergo licet esse permissum illa portare vt bannitum occideret, non tñ eximeret se à pœna inuentionis, q̃ oĩno sunt diuersa. Arguit ẽt aliter à generalibus, sed nõ curo, determinat contrariũ s. ꝙ veniat puniendus pro delatione armorũ. Ex quo etiam determinat ꝙ nec ꝑꝑ occasionem, & allegat multas rõnes. Ergo autem assumam illas quæ mihi vñr ad causam facere & alias omittam, & succincte concludam. Primo, ergo ꝓbat suam decisionẽ vno ꝑmisso omnia vñr permissa ex quibus facilius ꝑueniatur ad permissum, arg. ff. de acq. her. l. nec his, & l. illud. sed cũ armis põt occidi bãnitus facilius. quod est permissum, ergo vř ꝑmissum illa ob id posse portari. Secundo ad remotionem gñis remouetur, quælibet eius species. de fund. instr. l. fundi. & C. ne fi. rem quam ven. l. 1. & 2. Sed occidens banniti remouet gñaliter à pœna ergo, & à quocunq; speciali. Si ergo puniretur pœna dilationis armorum non esset à pœna remotus. Tertio, ꝑꝑ nãm cõtrariorũ vno prohibito prohibet omne illud quod uenit ex eo uel ob id. l. non dubiũ C. de leg. ergo econuerso vno ꝑmisso, permittitur oẽ illud quod venit ex eo, uel ob id, sed occiso bannito sequitur reportatio armorũ, ergo id vř esse ꝑmissum. Quarto, à maiori, qa ꝑ mittit occisio qđ est maius, ergo delatio armorũ ob illã cãm, quod est minus lege nec in ea. ff. de adult. Quinto, qa beneficiũ principis debet late interpretari. l. fin. de const. prin. Et sic cũ reddat immunis ab homicidio. ergo, & à quolibet eius parte, & sic à delatione armorũ. Sexto, qa sicut vna lex declarat aliã. l. non est nouũ, & l. nã, & posteriores. ff. de legi. & qđ no. in l. sciendũ. ff. q satisd. cog. ita vnũ statutũ debet aliud declarare. l. oẽs populi. & l. ius ciuile. ff. de iust. & iur. & ideo statutũ qđ non ꝑmittit arma portari determinat ꝑ aliud qđ ꝑmittit bannitũ occidi s. vt intelligatur nisi portarent causa occidendi bannitum. Septimo, à natura accessorii ad principale, qa ꝑmissa est occisio qđ est principale, ergo, & delatio armorũ qđ est accessoriũ, maxime qa interest republicæ vt malefactores puniant, & sic ꝑ oẽm modũ. l. ita vulneratus ff. ad l. Aql. inducit. l. & si non sint. §. ꝑueniamus. ff. de auro, & arg. lega. cum si. Vltimo inducit. l. illud, §. fi. cũ si. ff. ad l. Aql. s. vt cõsideret ipsum ꝑꝑ quod fit aliquid nõ ipsũ qđ fit. Et ista est melior rõ q̃ fecerit vna cum illa ꝙ vnũ statutũ declarat ab alio. Si. n. quis caperet arma, & occideret hoĩem, & caperet nõ puniretur nisi de occiso, quia in illo confunditur oẽ præambulũ, vt l. nunq̃ plura. ita & in ꝓposito, qa homicidium qđ est ꝑmissũ trahit ad se delationem armorũ. Sit ergo conclusio ꝙ qa statutũ de inuento cũ armis gñale restringitur, & declaratur ab alio, vt dictis iuribus. & auth. offeratur. C. de litis contest. vnum confunditur in alio, vt dictus inuẽtus cũ armis puniri non debeat. faciunt pro hoc no. ꝑ Bar. in l. q̃situm. §. pe. ff. de fun. instr. Et hãc decisionẽ intelligo verã si nõ est magnũ interuallũ inter occisionẽ banniti, & inuẽtionẽ cũ armis, arg. l. contractus. C. de fide instr. cum si. Hoc aũt an sit longum interuallũ uel non scd̃m locorũ distantiam, & facti qualitatẽ iudicis arbitrio relinquatur, ar. l. 1. in fi. de

iure

iure deli.cum si. Ex quibus ēt patet, ꝙ id qđ dr̄ de inuento in reditu hr̄et locum ēt in eo qui repertus esset in eundo ad illum occidendum si iudici de eo constaret, per easdem rōnes. Vnum tñ nota ꝙ dictante statuto vt supra non sufficeret ad pœnam exigendam sola inuentio nisi fuisset ēt apprehensus, vt l.si barsatoram.C de fideiuss. & ibi per Bar. & in l.1.ff.de acq.poss. per Cyn C.eo.ti.l. licet.

49 Nono, & quadragesimo † Sempronius volens interficere Titium bannitū cū fuit insultatus, Titius aľr mortē vitare non valens occidit Sēproniū. Quæritur an illud licite facere potuerit cū fecerit se defendendo ꝑ l.vt vim. ff.de iust.& iur.& ad l. Aql.l. scientiā. §. q cū aliter.& C.vnde vi.l. 1. Quia hæc q.tāgitur ꝑ Doct.in d,l.vt vim. possem cū eorū determinatione sētire. Sed vt determinatio reddatur vtiliore arguam breuibus rōnibus ad partes, deinde decidā. Primo ergo ad affirmatiuā arguo. bāniti de qbus agimus nō ꝑdunt nālia siue gentiū iura, vt dcm̄ fuit supra parte ꝑx. q.5. Sed de iure nāli est talis defensio ꝑmissa vt dictis iuribus.& l.1.§ cū arietes. ff. si qua. pau fe.di.ergo id facere licuit Secundo, licet statuto dicaṫ ꝙ nō audiaṫ agēdo vel defendēdo illud intelligitur in iudicio, ꝙ aūt de facto nō possit defendere illud statutū non dicit, nec ēt aliud dictans quod possit impune offendi. ergo vltra id qđ ī eis cōtineaṫ nō dr̄et extendi.ff.ad mun.l.constōnibus.& l.qdquid astringendæ, de verb.obl. Tertio, dicta defensio est nālis, & cū p̄supponatur eū aliter mortē vitiare nō potuisse est necessaria, ergo tolli nō potuit. imò non intelľr tolli ꝑ statutū, vt in cle.pastor.de re iud.& quod non.Inn.in c.cū inter.de exec. Quarto, pater, & maritus pn̄t occidere adulterum, vt l.patri.& l. quod ait.ff.de adult.& l.nec timorem qđ met.cau. tñ adulter ꝓp metum talis mortis aliquid ꝓmittendo pōt agere actione qđ met. cau. ut d.l.nec timorē. ergo patet qđ poterat se defendere, si.n. non potuisset se defendere oīs promissio dr̄et esse licita, quia non posset dici iniustus metus illatus.eo.tit.l. siľr.in prin. iuncta.l.qui in carcerem. Quinto, lex gn̄aliter dicit, ꝙ quicunque licitum est redimere sanguinē suum.l.1.ff. de bo. eod. qui mor.& not. in l. transigere. de transact. C. qualitercunque, & si gn̄aliter loquitur in personis, & modo, ergo ēt istum comprehendit.l.1.§. & gn̄aliter.ff.de leg.præst. Pro hac parte possēt multa dici, sed ꝓ nunc hæc sufficiant. In contrarium ꝙ imò veniat, puniendus, & sic ad negatiuā arguitur. Primo, qn̄ alicui infertur iusta iniuria, tunc non licet illā ꝓpulsare, vt no.in l.vt vim.p̄eall.tunc.n. non dr̄ iniuria. inst.de iniuriis in princ. Sed uolens occidere bannitum licite faciebat uirtute statuti, ergo non fuit licita offensio contra eū. Et pro ista rōne alle. Bar.ff.ad l.Aql.l.4. Secundo, vr̄ casus in l.2.C.qn̄ lic.sine iu.vin. & ibi sentit gl. ſm Bar.qui determinauit.in d.l.ut vim. Tertio, allegatur ēt pro casu l.si seruus, C.de his qui ad eccl.confu. Quarto, probatur rōne, sic virtute dicti statuti priuatus agit auctoritate publica, & vr̄ cōstitutus publicus officialis vt dixi supra in hac par.q.45. ergo ei nō pōt fieri resistentia.C.de iur.fisci. l. prohibitū lib. 10.& l.deuotum, de meth.eo. lib. & ff. de rei ven.l.q restituere.cum.n. succedat loco iudicis, sequiṫ ꝙ talis resistentia non est ista, 24. q.5.c.non est nostrum. Pro hac parte facit decisio dn̄i Tho de azog. in publica disputatione in qua per multa rōnes, & maxime ne offendens vel volens offendere, siue occidere legis auctoritate decipiaṫ.l.2.C.de his q ve.ęta. imp. & per iura p̄dicta determinauit patrem uolentem occidere adulterum inuentū cū filia non potuisse impune occidi ab adultero aľr mortē vitare nō valente ad qđ vltra prædicta alle.1.C.de exac. trib. & C.de deser.l.2 lib.12.& l.qm̄.C.ad l.Iul.de vi.& incipit eius disputatio. Pater adulterum inuentū cum filia. vt tñ ipse ibi dicit, ille casus est magis dubitabilis, qa patri non ꝑmittiṫ indistincte occidere adulterū, sed tunc demum si ēt filiam ocidit.l.qđ ait.& l.patri.& ideo cum non cōstet, an iure licite faciat magis est dubitandū ad quod facit.d.l.nec timorē, licet tñ ipse nō dicat si iam pr̄ filiam occidisset minus esset qō dubitabilis, quia amplius de licito iure dubitari non posset. Sit ergo conclusio ꝙ talis bannitus non potuit impune facere, & sic debeat puniri. Qualiter aūt puniri debeat dicā infra postq̄ rn̄sum fuerit rōnibus supra scriptis in contrarium factis. Quibus sic respondetur. nō ob.prima rō, quia illud quod dr̄ bānitum non perdere iura gentium, uel nālia est verum nisi à statuto aliud expresse uel tacite disponatur, vt d.l.2.qn̄ lic.sine iu. vin.iūcta.l.oēs populi.& dixi supra hac eadem parte.q.2. ubi dixi defensionem facti tolli posse, & iuris cā subsistente. Non obstat quod statutum

tum non extendatur, quia ipsum extendit lex uirtute necessariȩ cõñtiȩ. l. si ita stipulatus fuero per test. de uerb. oblig. l. lex Iul. de fun. do. & plene, per Doc. in l. oẽs populi. Si. n. offensio fit per statuta licita, ergo sequitur necessario ꝙ defensio est illicita, & sic illud statutum disponere intellr. Et sic rñsum est ad tria priora. Ad quartum argm̃ rñdetur tribus modis. Primo, ꝙ intelligitur illa qñ illi, cite poterat occidi, ut quia non incontinenti, uel sine filia alias secus ut l. accusationis. C. quod me. cau. Secundo, ꝙ licet posset occidere non tñ potuit ꝑꝑ id aliquid recipere, de cõd ob tur. cau. l. 2. Titio, quia ibi loquitur in eo qui non est effectus hostis reip. & ideo non ut ministro legis erat permissum, sed ut priuato vbi nota. Peiores tamen sunt gñaliores, & melius faciunt ad propositũ propter determinationem dñi Thomæ præfati. Sed illa iura non multum faciunt ad nostrũ propositum, qa hic indistincte permittir occidi, & sic semꝑ cõstat qđ est iusta offensio ibi non sic, & sic non proceditur à pari. Vltimum ar. non obst. quia licitum est redimere sanguinem, nõ tamẽ alium offendendo, aut. n. eius sanguis iniuste effundi uolebat, & tunc omnimodo licet redimere, vt in l. vt vim Aut iuste, & sine alterius sanguinis effusione redimere uolebat, & idẽ ut in iuribus in cõtrarium alleg. aut cum alterius effusione, & dicendum est, ꝙ non, ut d. c. non est nostrũ facit text. in rõne sui in l. assid. C. q po. in pig. ha. cum. n. in hoc cõflictu de cõseruatione sanguinũ agat, magis fauetur sanguini iuste agentis, q̃ eius q iniuste egit. Ioan. autẽ de Lig. in tract. de bello in 4. art. uers. 8. cõcludit, ꝙ aliqñ lex ꝑmittit aliquid, qa nullo iure prohibetur. 31. q. 1. hac rõne, aliqñ permittit aliqd cõtra cõstõnes humanas, ut cõtrahere olim in 5. gradu. 35. q. 3. c. quodã. Aliquando, & sic tertio modo permittit actum tolerando, non quia alias illicitum faciat licitum, sed actum non punit, vt dicit text. 4. di. c. denique, & 33. q. 1. si quid uerius. Ex quibus infert ꝙ si statutum permitteret tolerando, & pœnam remittendo actu remanente illicito, tunc liceat bannito se defendere. Si uero permittit positiue faciendo de actu illicito licitum, tunc non possit se defendere, qa legis ministerio offenditur q iurisdõnẽ tribuit. l. & quia, de iurisd. om. iud. & sic cum effectu cõcludit eum in ꝓposito puniendum. Licet aũt dictus bannitus aggressorẽ occidens ueniat puniendus ex tali homicidio ꝑꝑ quod posset iterũ banniri, ut dixi in 1. ꝑte, par. 1. q. 3. Nõ tñ et ẽm prædcm̃ d. Th. debebit puniri de homicidio doloso, sed culposo tantum. arg. C. ad l. Corn. de sicar. l. 1. cum ibi not. ff. ad l. aquil. l. si putator, & inst. eod. tit. § item si putator. & ita etiã in eo qui excessit modum defensionis. tenuit Io. And. in addit. Spe. in rub. de hom. per legem. l. Cor. de sica. & d. l. 1. alleg. et c. olim. de rest. spol. & ita dicit fuisse seruatum. ita et dicit Bald. in c. si quis sua. 10. col. de pa. iur. firm. & alle. Ioan. And. in c. signauit, de pœn. & remis. & ita in hac ciuitate iudicatũ fuit in eo qui ut defenderet siue uindicaret frẽm ẽm formam statuti iam percussum cum lapide illum q ꝑcussit interfecit. Fuit. n. punitus de excessu non de homicidio non. n. incontinenti expirauit, sed ex postfacto, & sic non cõtradicit ei quod dicam in fi. prox. q. Sed aduertendum qa illo casu, ꝙ in casu Io. And. licita erat defensio, uel offensio ad vindictam, ut dixi, sed cum moderamine, & sic debeat operam rei licitæ. In casu autẽ nr̃o dabat operã rei illicitę, qa verberatio aliqua cã defensionis, nõ erat licita, & sic vr̃ fuisse in dolo ꝑ not. Cy. in l. 1. ff. qđ quisq; iur. & per Bart. & alios in l. diuus. ff. ad l. Cor. de sic. Et ideo forte hoc casu non habebit locum decisio vltimo dicta, sed puniri debebit l. Cor. cũ sciret se impune offendi posse. Pro quo vr̃ casus in d. l. 2. C. qñ lic. sine iud. uind. Pro quo uide quod hr̃ ĩ c. sicut dignum, de homicidio.

50 Quinquagesimo loco † quia ut supra dcm̃ fuit in prooemio in hac mã statuta diuersimode loquuntur mutatis in aliquibus terminis statutorũ. Ponitur statuto caueri, ꝙ bannitus pro eo quod fecit cõtra statutũ ciuitatis possit impune occidi, bãnitus uero pro membri abscissione, uel procicatrice, vel pro percussione sanguinolenta possit excepta morte qualiter cũq; offendi in duplũ. Bãnitus aũt ꝑ insultu non possit, nisi manib. uacuis offendi. Ex hoc statuto oriuntur uarii, & diuersi tituli qõnũ, et ideo incipiendo à prima parte. Quæro Titius fuit bannitus ad mortẽ ex eo, & pro eo ꝙ sup platea cõis interfecit hoiẽm ꝑꝑ quod insurrexit rumor, quȩ omnia fuerunt contra honorẽ, & statum cõis Florentiæ, ut in banno dicebatur, demum fuit à Sempronio interfectus an impune occidi potuerit. Hæc q. subtilis est, & hẽt duos passus. Primus est an dicatur bannitus ex eo ꝙ fecerat contra statum. Et uidet, ꝙ sic, quia verba inquisitionis siue processus ita

ita se hñt, & illud cõtinet, ergo eis stari opor tet l. cum qdã puella. de iurisd. omn. iud. præsertim qa oia in inquisitione cõtenta intellr fuisse confessus, & sic cõfessioni standum l. in eos, & l. fin. ff. de cust. reo. Sed non insistendo in supfluitate uerborũ ueritas est in cõtrariũ debent n. verba dicti statuti intelligi de eo q principalr fecerit cõtra statum, non aũt de eo qui secundario. proprius. n. significatus est in his quę per prius significant nõ in his quæ per posterius l. quid liberis. §. hæc verba. ff. de vul. & pup. subst. Et sic debet intelligi in statutis hoc esse verũ, patet ex rła gñali q̃ est ut statuta à recipiant passiuam interpretationem iuris cõis l. 2. C. de noxa. & no. in l. iusiurandum, & ad pecunias. §. fin. ff. de iureiur. & C. de iur. deli. l. fi. §. in cõputatione. Sed dispositio iuris cõis sup aliquo simpliciter facta intelligitur qñ illud pricipaliter fit, nõ qñ secũdario ut ostendam, ergo, & ita in statutis qđ debeat intelligi principalr probatur in multis iuribus in l. 1 §. huius studii. ff. de iust. & iu. & ibi tãgit Iac. But. ff. de in integ. rest. l. non solũ in fi. & qđ ibi no. p gl. & Guil. si cert. pet. l. si qs nec causam, & qđ ibi per Iac. But. De quo dicã infra parte prox. q. 6. Et pro hac decisione est tex. optimus in l. 1. §. merito. ff. deposi. & ibi p Bald decidit hæc qõ p illũ tex. pbatur et in l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus. ff. de capti. & optime facit text. in l. famosi. ff. ad l. Iul. maiest. in §. hoc tñ crimẽ. Ex qbus ita sæpissime extitit iudicatum. Nõ ob. narratio facta in accusatione siue inquisitione, qa aut intelligitur non principaliter, sed secundario, vt sic cõformet se cum iuris cõis dispositione l. Lucius. §. pe. ff. ad mun. cum sim. & non hẽt obstare. Aut aliter intellr, & illud nihil releuat, aut accusatorẽ, aut iudicem. l. 1. §. accusationẽ. ff. ad turp. & C. de sen. l. si ex stipulatione, qnimò nec cõfessio. l. cõfessionibus ff. de ĩter. act. & l. ornamentorũ. ff. de aur. & ar. leg. Sed cõtra pdicta vñr facere no. per Bart. in l. ambitiosa. ff. de decr. ab ord. fa. vbi dicit ꝙ sm ordinem intellectus vterque læditur principaliter. s. priuatus, & resp. Sed non ob. quia aut illud loquitur in fauorabilibus dispositionibus, & non in odiosis, ut in regula odia. lib. 6. Aut si uerũ est ꝙ lædatur, ut dicit nõ tñ læditur circa statum alias diceremus esse omne maleficium circa statum reip. Offenditur. n. illa, & ideo eius interest, ut maleficia puniãtur pita vulneratus. ff. ad l. Aquil. & tamẽ certissimum est ꝙ ista non dñr committere contra statum ciuitatis regularia, maleficia committẽtes, vt furta, homicidia, & similia, & est tex. in d. §. hoc tñ crimẽ. Nõ ergo defenditur Sempronius a prima parte statuti. Et ideo restat secundus passus siue articulus. s. an defendatur ex interpretatione siue extensione. Et primo vr dicendũ, ꝙ sic, qa tale statutũ qđ bãniti possint ipune offendi est factũ fauore reip. ergo debet extendi. l. 2. §. exercitum, & ibi gl. ff. de his qui no. infa. Idem si non sit mere fauorabile reip. sed partim odiosum ipsi bannito, iuxta no. in l. 2. C. de in ius vocan. Idem si sit penitus odiosum, quia etiã in pœnalibus proceditur de similibus ad similia ut no. in l. si pignore. §. si post distractam. ff. de pig. act. & in l. athletas §. calumniator. ff. de inf. & eo. tit. l. quid ergo. §. pœna grauior. In cõtrarium ꝙ imò non eximantur à pœna homicidii p dcm̃ statutũ. Nã aut ipsum statutũ dr in totum odiosum, & pœnale, & nõ debet extendi, ut not. gl. in l. pe. ff. de in ius uoc. & l. furti. §. fin. de his qui not. inf. & in rła odia. Aut dicitur partim fauorabile, & partim odiosum, & quatenus cõtinet odiũ. s. respectu bannitorũ nõ extendit, sed restringetur, vt hr in d. l. 2. C. de in ius uoc. & ff. eo. titu. l. sed si hac. §. patronũ. & qđ habetur in l. cũ hi. §. q tãsig. t. de trans. & in l. 3. C. quod me. cau. Circa hunc articulũ multa dici possent. Sed quia essent extra ppositum me in breuibus expediã. Cõcludens dcm̃ statutũ exorbitãns à iure cõi non extendi, nisi quatenus absurditatẽ contineret si non extenderetur. ff. de pe. hær. l. si dño. §. si pdo. de excu. tut. l. scire oportet. §. oportet. cum si. & hoc per regulã gñalem, quæ habetur in auth. quas actiones. C. de sac. san. eccl. & plene in l. oẽs populi. Statutũ ergo pmissum eximit à pœna offendentem etiã ad mortem bannitũ pro eo qđ fecerit contra statum. Iste nõ erat de illis ergo non cõtinetur in statuto. Ei. n. non conueniunt uerba ergo nec dispositio legis hoc accusare. §. fi. ff. de acc. cum si. Itẽ eximit offendentem bãnitos pro cicatrice &c. & certo modo. De bãnitis autem pro homicidio nihil dicit, ergo remanent in iuris cõis dispositione l. commodissime. ff de lib. & posth. l. si cũ dotẽ. ff. sol. matr. Sicque impune occidi non pñt. Quia tamen absurdum esse ꝙ banniti pro minori delicto possent offendi, & banniti pro maiori non, contra l. non solum. ff. de noxa. Puto dicendũ, ꝙ tales banniti

possent

possent offendi, ꝑut pn̄t banniti ꝑ cicatrice, & debilitatione, &c. arg. eorū q̄ not. in l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. & qđ not. in authen. de collat. §. ut ꝓhibemus, ubi ꝑditio mēbri æquiparaṫ ꝑditioni uitæ. habetur ēt in l. imperiū de iuris om. iu. ꝑ Bart. in l. 2. de pub iud. ꝑ Bal. in l. reos. C. de acc. Et erit utile in proposito, q̄a cū ipsum posset excepta morte qualitercunque offendere non punieṫ de homicidio simplr̄ sed de excessu, ut dcm̄ fuit supra prox. q. qđ intelligo uerū si ex uerberationibus uel uulneribus nō statim expirasset. Tūc eñ non p̄sumitur illum uoluisse occidere, sed quatenus sibi permittebaṫ offendere. Si aūt animose ei tot vulnera intulisset qđ eum statim fecerat expirari, volens de eius morte certificari, tunc nō puto eū modo aliquo defendi ab homicidii pœna, apparet n. quod aliud q̄ qđ sibi ꝑmittebaṫ facere voluit, extra de hom. c. significasti. ad l. Cor. de sic. l. 1. & ideo non tanquàm modū excedes, sed tanq̄ oīno aliud ꝑmisso faciens punireṫ l. diligenter. ff. mand. In incertis. n. non certis locus est coniecturis l. cōtinuus. §. cū ita, de uerb. obl.

Circa idem statutum alia insurgit q̄o. Et 51 ideo quinquagesimoprimo quæro. † An bannitus pro amputatione mēbri ut sicut ille possit offendi, ita bannitus pro amputatione digiti. Hæc. q. est vulgaris, & in multis iuribus tractatur. Primo. n. text. cum gl. & ibi Doct. cōiter in l. non sunt liberi ff. de sta. ho. tenet ꝙ digitus non sit membrum, sed officium membri, & ita dicit ibi Bart. se consuluisse. alle. l. idē Ofilius. ff. de ædi. edic. ad idem alle. Rich. de Saly. eo. tit. l. q̄rit, §. si quis igitur. ad l. Aq. l. inde Neratius, §. idē Iul & de legat. 2. l. peculiū, §. quadrigæ, & C. de ser. fug. auth. sed nouo iure. Nec ob. qđ uideaṫ abscindere partem mēbri, & sic sit idem ius qđ in toto membro, ut l. quæ de tota ff. de rei uend. quia illud uerbū ubi est eadē rō. arg. in d. l. imperium, & quod ibi hr̄, sed hic non est eadem rō, q̄a statutū ponderat facti atrocitatem, vt ex se patet, ita dicit Bald. in d. l. non sunt liberi. Bar. vero in l. 2 ff. de pub. iud. multū no. dicit ꝙ ꝓprie loquendo digitus nō est mēbrū, proprie. n. est corporis pars. Membrum. n. dr̄ à metior metiris. largo aūt modo dr̄ membrum quęlibet particula corporis, sicut in domo quilibet lapis dicitur pars domus, ut not. in l. eum q̄ ædes. ff. de usuc. licet habeat proprie suas partes per distōnem officiorū seu ministeriorū, vt salam, camerā, coquinā. &c. l. si fin. §. ex hoc edicto. ff. de dam. infect. & ideo cū statutū debeat ꝓprie intelligi, talis non dr̄ bannitus pro membri abscissione seu amputatione, & sic nō cōtineṫ in statuto qđ dicit esse uerū, nisi ex uerbis statuti aliud colligaṫ. Puta si dicit si q̄s absciderit alicui membrum ei simile membrum abscindatur: Si. n. absciderit alicui digitū similis digitus ei abscindeṫ ꝑ relationē qualitatis ar. l. nōnunq̄. ff. ad Tre. & idem refert, & sequiṫ Bald. in d. authen. sed nouo iure. Et addit, ꝙ si extrahet dētē dabit aliū dentē, sicut dicimus in pœna talionis, & alleg. quod not. inst. de iniur. §. pęna. Subdens quod ea quę non proprie dn̄r mēbra possunt diminuto uocabulo appellari membrula: q̄a non est aliq̄s digitus in manu qui officiū ꝓpriū nō habeat, ut docet experientia. Ipse tñ Bald. in l. reos. C. de acc. in 2. col. dicit omne id quod habet in corpore nostro propriam, & distinctam operationē est membrū, unde oculus cuius ꝓpriū est videre, auris cuius ꝓpriū est audire, nasus cuius propriū est odorare, lingua cuius propria est operatio gustare, manus cuius ꝓpria operatio est tāgere, pes cuius propria operatio est ambulare, sine dubio mēbra sunt ꝑ se potentia habētia ꝓprias, & distinctas operationes & alle. partē iuriū superiū alle. extra de corpo. uiti. ꝑ totum, & ex ꝑdictis patere dicit ꝙ mēbra gn̄ationis sunt mēbra q̄ hn̄t proprias, & distinctas operationes, imo s̄m eum dn̄r esse membra ualde nobilia, & quæ saluatur species humana dicens, ꝙ mutilans illa puniṫ tanq̄ inimicus naturæ eo modo q̄ punitur si occiderit l. 3. ff. ad l. Corn. de sic & subdit ibi, ꝙ quia barba est pars formalis corporis amputans barbā dicitur amputare membrum. arg. l. in rem. §. 1. ff. de rei uend. qđ not. & adde quæ ipse not. in l. data opera. C. qui acc. non pos. ubi dicit ꝙ mammillæ mulierū sunt mēbra, sed non mām̄illæ hoīs, & nihil allega. Prædicta quidem intelligendo sunt in membro hn̄te suam uirtutem siue operationem, si aūt esset aridum dubitatur an ueniat appellatione membri. Guil. & Ray. in l. sed, & si pupillus. §. ꝑscribere. ff. de inst. tenent ꝑ illum tex. ꝙ sic, & alleg. l. 3. §. 2. ff. ar. fur. ce. Bal. in d. l. nō sunt liberi, dicit contrarium, alleg. not. in l. uitem, ff. arb. fur. ce. ubi tangit Iac. de Are. & hoc uerius puto si statutum dicit, si q̄s debilitauerit mēbrū siue manū. &c.

Ea.n.quæ non hñt sensum, siue uigorem debilitari non pñt.l.decem,de verb.oblig. cum sim. Si autem statutum non referret se ad sensum,aut officium ipsius membri, & tunc credo veram decisionem Guil. & Rayn. vt puta qa statutū dicit si quis offenderit alicui oculum,licet.n. obscuratus sit,siue obcecatus, sit tñ ita cecatus cum corpore est vnitus, & ideo patitur estoditionem, & idem si statutum diceret si quis amputauerit alicui manū, & ita vr tex.in d.l.vitem.quæ est lex.3. §.1. versic. ideo facit l.amissæ nauis,cum ibi not ff. ad l. rhod.de iac. Quod forte potest dici esse verū si manus,vel oculus à casu aridi facti sunt. Si autem à nã sic producti fuissent tūc secus esse videtur. Cum non habuerint primordium veritatis,vt d.l.uitem.§.si quis ex seminario, facit l.cum filius.§.hæres, de leg. 2. & fateor prędicta procedere in statutis quę intelligun tur,vt iacent, si autem in sententia contineretur quod alicui deberet amputari manus, tunc non vr satisfieri sententiæ,nisi amputetur virens & non arida.Illa.n.intelligitur, vt pœnam afferat.ff.de pœn.& C.per totum, q̄ non esset si verificaretur in manu arida,& ita intelligatur quòd dici solet in d.authent. sed nouo iure.C. de ser.fug. Contrarium tamen fuisse determinatum refert,& sequitur Ioan. And.in regula in pœnis lib.6.in merc.dicit.n. illud esse verum membrum, & ualere ad decorem 1.quæst.1.c.sicut vrgeri, & sic pęnam continet pro quo facit l. si de interpretatione,& l.præses.ff.de pœn. Quæ decisio potius fundatur in æquitate,q̄ iuris rigore, vt ibi patet.Quę ęquitas cessaret si propter delictum cum manu valida cōmissum sic dānatus existeret tunc.n.ex collatione processus declaretur sententiam debere intelligi de manu quę delinquit,& sic valida.arg.ff.ad Treb.l.nonnunquam, & quod dictum fuit supra circa princip.q.Bald.vero in l. 1. C. qui accus.non poss.in fi. tenet simpliciter quòd manus non habens aliquod officium non dicatur membrum alleg. Aristot. in 1. de Anima. & in 4. Metaph.ad fin. Ex his colligitur ad propositam qō. An bannitus pro amputatione digiti dicatur bannitus pro amputatione membri,& dicitur quòd nō, quod intellige nisi ex vulgi opinione aliud diceretur l. Labeo, de supp.l.de verb.sig.l. Alfenus, cum sim. Item colligitur qn̄ quis dicatur bannitus pro amputatione membri. Sed incidenter quęritur an saltem dicatur membrum debilitare ille qui amputat digitum.Bald.in d.l non sunt liberi,dixit q̄ sic, & patere dixit in effectu, læsa.n.est membri operatio. Et idem vr velle Bat.in d.l.2.de pub. iud. dicens q̄ tunc vr debilitatum membrum qn̄ eius offm̄ aliqualr impeditur,alleg.d.l. idem Ofilius. & idē Iac. But. dicēs cōsiderandum esse quis digitus sit amputatus vt ipse scripsit in d.l. non sunt liberi,quod Franc.de Are.in l. & quantum, de ædil.edi.intelligit verum dum tñ ad minima officia non trahatur per l.1.§. sed sciendum, eo.tit.Probat̃ decisio prædicta, quia illud qđ est debilitatū non est sanum,ut ibi. & eo.ti.l. idem Ofilius. & ideo ubicunque dr̃, q̄ ꝑꝑ id quo quis caret non est infirmus, & sic remanet sanus, sequit̃ q̄ nō est debilitatus ꝑ locū à consequenti destructo. Et ideo dr̃, q̄ qui caret dente, uel testiculo nō dr̃ debilitatus,nec mēbro mutilatus l.Pomp.& l.cui dens. eo.ti. debet ēt intelligi hoc in debilitatione perpetuo remansura, ut dicam infra prox. q. Et ex his prędictis puto qđ hoc an sit debilitatum membrum, uel non remaneat in arbitrio iudicantis,q debet cōmittere iudicio peritorū, vt in iuribus infra ꝓx. q.alle.nisi ex facti euidētia appareat notoria debilitatio. l. si irrup. fini.reg. Quid.n. si uni scriptori, uni pictori, vni ꝑsbytero, uidet in totum amputatū policem qui reponi nō pōt. certe videt illius manus offm̄ fore priuatum nedum debilitatū. Et ideo tunc re existe clara medicis cōmissionem nō faciet. Facit de cle.egr.c. ꝑsbyt. & de cor.uiti.c.1.2.& 3.& d.l.& quantum,& quod not.l.inde Nerat.§.idem Iul.ff. ad l. Aquil. si aūt digitus non est pęnitus remotus, sed os est fractum, uel inclusum, sed non talr̃ q̄ ſm peritiam medicorū curari non possit, recurrendum erit tunc ad cōmissionem ſm quod dicam infra prox. q. Sed si uidet modicā scissuram factam esse, tunc à seipso iudicabit imponendam esse pœnam simplicis uulneris, ut d.§.sed sciēdum,ut l.vulneris. ff. de iniur.

Stante eodem statuto supra 50. q. descri-52 pto.Sequitur quinquagesimosecundo† videre qn̄ quis dicatur bannitus pro cicatrice, ut sic excepta morte qualitercunq; offendi possit.Iste artic.est subtilis,& pulcher, & quotidie uersatur in practica,& ꝑꝑea dr̃et late examinari,ut tñ non aliter q̄ promiserim euagari contingat, q̄ breuis potero q̄ per alios,& per me inuestigari uidi his subiiciā,ut habeatur

tur notitia ueritatis. Aut saltem ad illa inuestiganda det materia iuxta posse. Ad cuius articuli doctrinam sciēdum est, ꝙ quibuscūq; statutis exaggregantibus, siue aggrauantibus pœnas, vt in ꝓposito puniendus, acrius faciētes vulnera cum cicatricibus ꝗ sine nō intelligit hoc nomen, ita ruditer ut iacere uī. Cicatrix. n. est corporis deformatio, ita dicit tex. in l. locum. §. 1. ff. de usufr. ibi. Nec corpus cicatricibus deformetur. Sed intelſr de tali deformatione q̄ sit in apparenti parte corporis, sitq̄ ibi perpetuo remansura, sic. n. in exaggeratiuis talia cōsideranī. ut ꝓbaī. ff. de iniur. l. pretor. §. atrox. l. & vulneris magnitudo. ff. de pę. l. aut facta. ꝑ totam ꝓbatur apertius ī l. fi. § quoties. ff de ædil. edic. & extra de cor. uiti. c. 2. vbi in his q̄ non sunt leuis effectus perpetuitatis morbi cōsideraī eius. n. morbi qđ est in uia salutis nō hr̄ cōsideratio l. quærit. §. idē ait. eo. tit. & dr̄ esse in uia salutis qñ propter diligētem curam Casus. n. eueniens ex defectu curationis morbi malitiæ non ascribitur, sed ægri culpæ uel ignauiæ l. q occidit. § fin. ff. ad l. Aquil. & qđ hr̄. C. de emen. propin. l. 1. & ꝑ Bart. in l. fin. ff de sic. Et ad sic intelligendum statutum astringit nos uiua rō. Ante namque perfectam curā ex quolibet vulnere in facie illato vituperat facies, & deformatur. Itē in cōsolidato vulnere semper certo tꝑe remanet quoddam uestigium siue q̄dam effigies q̄ demonstrat fuisse vulnus de illa. n. non intelſr statutum alias superflꝰius foret, cū vt dixi ex quolibet vulnere id sequaī Intelſr ergo statutum de cicatrice ꝑpetuo remansura. Pro qua determinatione facit ꝙ uerba legis sine tp̄is determinatione prolata ad tp̄s perpetuum intelliguntur. ff. de cond. inde. l. sufficit. l. iurisperitos. ff. de excusa. tut. C. de pœ. l. seruus. ff. de bo. aut. iud. pos. l. in uenditione. §. 1. Item de ea deformatione intelſr per quam corpus deformatur in apparēti loco corporis qđ ēt ꝓbaī. q̄ pōt esse effigies deformans corpus, & tñ non diceretur cicatrix. ꝓbaī in d. l. quæritur. §. fi. de ædi. edic. & in l. fin. ff. de his qui deiec. uel eff. vbi ponitur desiunctiua inter cicatricem. & deformationem. & sic patet ꝙ non oīs deformitas dr̄ cicatrix. per illas. n. interdū dignoscitur homo. l. stigmata. C. de Fabr. lib. 11. vbi vide not. dcm̄ Bart. l. 1. in fin. ff. de ser. fugi. ubi text. not facit drīam inter notā, & cicatricem. Licet. n. appellatione notæ contineatur cicatrix. non tñ econuerso appellatione cicatricis cōtinetur nota, ut ibi patet. intelligit ēt debet statu tum de ea cicatrice, quæ ex vulnere ꝑpetuo remansura sit habita diligenti cura, q̄a semper uerba maxime statuti debent intelligi ut inspiciatur causa proxima & non remota. ff. quod met. cau. l. metum. §. sed licet uerum, q̄a talis cognitio nō pertinet ad iudicem iuristarum qñ casus occurrit, debet fieri commissio medicis q iurati referant an ex vulnere sit ꝑpetuo remansura cicatrix. l. semel. C. de re mil. l. 12. l. 1. §. 1. ff. de ven. in spi. & in prooemio digestorū § 1. de stat. ho. l. septimo mense. extra de homi. c. significasti. cum simi. Si ergo facta commissione seruata forma medici iurati referūt ex vulnere remāsuram perpetuo cicatricem & sequitur cōdēnatio, tūc dicetur q̄s ꝑ cicatrice damnatus. Si autē inquisitus uel accusatus non comparuit & ꝓpterea seruata forma statuti nulla facta cōmissione cōtumax fuit habitus ꝑ confesso, & deinde damnatus siue in bāno positus est aduertendum. Nam aut accusatio siue inquisitio simpliciter dixit vulnus fuisse factū cū cicatrice. Aut adiecit uerba perpetuo remansura. Primo casu nō dicetur bannitus ꝑ cicatrice, prout requirit statutum, q̄a cum possit intelligi de tꝑali, & ꝑpetua in dubio intelſr de tꝑali. ff. de pœa. l. si præses. Vide tñ quod dicam infra ad fin. qō. vbi declarabitur hoc dcm̄. Secundo casu aut narratur vulnus fuisse in apparenti parte corporis, & intelligetur condēnatus siue bannitus ꝑ cicatrice. nullus n. apparet error, & ideo cōfessioni statur l. in eos. & l. fin. de custo. reo. Aut in parte occulta, & non habebit locum statutum, ut patet ex pręmissis. Puto tñ, ꝙ cum hæc subtilis inuestigatio non cadat in mente siue discretione idiotarū, sicut dicitur in simili in l. quid si nepotes ff. de testa. tut. ꝙ offendens bannitum ꝑ vulnere cum cicatrice, aut est immunis, ut supra aut mitius propter talem errorem puniri debet l. si adulterium cū incestu. §. 1. ff. de adul. Vnum ēt circa p̄dicta notandum est ꝙ non semꝑ staī relationi medicorū, sed pōt ꝑ facti euidentiam probari contrarium s̄m quod dixit Gui. de Suza. in d. proœ digestorum. & refert, & sequitur Ioā. And in addi. Spec. in tit. de homi. uer. 1. vbi de tali commissione aliqua dñr. Et quia hæc materia ut dixi supra ꝑtinet magis ad iudicium medicorū q̄ legistarū. Hic inferam Tractatellum quendā quē super materia occurente cōposuit eximius ar-

tium,& medicinę doctor magr Christoforus Georgii de Forentia mihi pater reuerendus,cuius tenor hic sequitur. Quia iudicium de cicatricibus, & uestigiis penes inexpertos in scientia medicinæ à recto tramite ueritatis multum est dissonans. Idcirco me ipsum cupiens ac ēt eos aliqualiter declarare hanc breuem summulam cōnotatam ex auctoritatibus Hyppocratis,Galeni,& Auicenæ, sic superficie tenus compilaui. Resecans igitur uerba superflua. Sciendum est ꝙ præfati auctores ꝑ cicatricem intelligunt concauam superficiem,& callosam ex cōsolidatis vlcerib. vel vulneribus derelictam, à qbus alicuius sensibilis partis spermatici membri deperditio facta fuit, cuius cōcauitatis causa est deꝑditio sola maxime aūt cutis grossæ,uel ossis. Sunt aūt spermatica membra, quibus in principio gñonis pro materia semē subiicitur,& sibi in colore simulātur,sicut sunt ossa,nerui,uenæ, paniculi,chartilagines, & cutis grossa. Hæc autē membra si ab eis aliquid sensibile deperdatur ꝑ uiam primæ intētionis cōsolidari nō pñt sicut carniformia membra,quę vera vnione pñt absq; ulla cōcauitate coniungi. Supradictorū verborū snīa maxime contrahitur ex dictis Hyppocratis,ac commētatoris eiusdem sexta particula amphorismorū dicit Vulnera quæcunq; annua fiunt, aut longum tps hñt est necesse os emitti.& cicatricem cōcauā remanere. Idem expresse ponūt eadem particula illo amphorismo. Quādo incisum fuerit os, aut cartilago,aut neruus, nec crescit, nec conglutinatur subaudi sicut primo erat, Enucleatʒ ēt similis intelľs pluribus auctoritatib. Galeni in 3 de ingenio sanitatis cap,2,sic dicentis. Vnde quædam aliqñ harū intentionum monstrat aliquid incurabile fore sicut cōcauū vulnus quod non solum carnem amisit, sed etiā ossa. Impossibile.n.est hanc cōcauitatem opportune repleri,vulnus tñ poterit consolidari &c.& in eo.lib.c.4.sic dicit Concaua n. carne vice eius quod amiserunt replenda sunt, Carnis autē mā sanguis est. Ea uero quibus nihil carnis deest necesse est cōsolidari,et sanari cutis tñ eius causa extitit. Carne quidē, & pinguedine amissa,possumus ea restaurare sicut ea quæ amputata fuerant,cutim aūt reddere non possumus,uñ ingeniandum est ꝙ uice cutis faciendum sit quod carnis tegmē existat.cutim.n.restaurare īpossibile est. Supple & similiter alia spermatica mēbra restaurari est impossibile,cū aliqd sensibile deperditur, maxime in ætate perfecta, sed loco partis deperditæ aliquid reapponitur incōplete qđ à præexñtibus d uersificatur in gñe. Non autē sic euenit carniformibus membris. supradictæ igitur impossibilitatis restaurationis in spermaticis mēbris triplex est causa. Prima, ipsorū durities,unde extēdi non pñt.Secūda, humiditatis, & roris paucitas quæ loco partis deꝑditæ debet subito reapponi,seu partes disiunctiuas cōiungere Tertia,uirtutis gñatiuæ, sed assimulatiuæ debilitas quæ multū in eis deficit ꝑ respectum ad carniformia membra ossa difficilius solidātur cum inter ea sint duriora,debiliora, ac ēt minus de humiditate participent. Supradictis sententiis ēt est conforme qđ ponitur ab Auic. lib.1. fen.4.ca.de medicationib. solutionis continuatis cū dicit. Impossibile.n.est vt restaureƭ os, & ꝓprie in corporibus cōsistentium nisi ꝭm hunc modū, qm̄ nullo modo redibit ad cōtinuitatem &c. & statim in eo.c.subdit. Si uero illud quod ꝑditum est tm̄ fuerit cutis necesse erit ut cicatricem inducat &c. Consonat ēt qđ ipsemet Auic.ponit lib.4.fen.10.tract.1.& cap.1.cum dicit. Dico ergo,ꝙ nos conamur in quibusdā mēbris quorū cōtinuitas est soluta, ut redeat eorū cōtinuitas sicut fuit,& illud sicut in carne,ēt conamur in qbusdam eorū, ut remanet cōtractus eorū cum cōseruatione,licet nō redeat ipsorū cōtinuitas, & illud in ossibus &c. supple.& in aliis membris spermaticis. Ex quibus clare patet,ꝙ tunc remanet uera cicatrix cum aliqua pars sensibilis spermatici mēbri deꝑditur,maxime cutis,uel ossis. Pōt autē tā parua quantitas ipsorū deperdi ꝙ nō sequeƭ exinde cicatrix. Nunc autē de uestigio aduertēdum ꝙ nihil aliud est uestigium, nisi signū ex carniformibus cōsolidatis uulnerib. derelictum à quibus nihil sensibile spermatici membri fuit amissum. dñr autē talia vulnera per uiam primæ intentionis uniri etiā si sint magna,sicuti clare ponit Auic.lib.4. fen.4. trac. 1.c.de cura uľi carniformium vulnerū, cū dicit,& si fuerit.s.solutio cōtinuitatis, ita ut ne cōcurrant extremitates eius qm̄ sunt rotūdæ elogatæ,aut diuersæ figuræ, aut iam destructa est ex eo caro pauca nō plurima, tūc eius cura est futura,& ꝓhibitio aggregationis humiditatis ī ea.& statī post subdit. Et si fuerit ꝑ fūda.s.solo cōtiguitatis & magna,tūc strictura ēt facit eam adhęrere multoties postq̄ ad-

haeren.

hærentiam, siue consolidationem cōpletam non remanet cicatrix, sed supradcm̄ vestigiū de quo vestigio maxime mentionem facit, Auic.lib.4.fen.4.tract.1. c.de medicinis cōsolidantium, & sigillatiuis dum dicit. Quod si non auferatur illud.s.quod de carne supfluit procul dubio sit vestigium vlceris superius cute. Pōt aūt esse uestigium si in apparenti mēbro fuerit ipsum manifeste uituperans sicut q̄ pl̄m euenit post cōsolidata uulnera quæ solum in carne fuerunt, quibus ut coniungerētur necessaria fuit futura, ac ēt ligatura. De istis aūt uestigiis facit Auic cap.lib. 4. fen.4. vl.tract.& c.& sic dicit rub. capituli. Eradicatio. i. modus curationis vestigium ulcerum, & uulnerū. Simili modo ēt ipsemet Auic. fen. 7. quarti. Cum de decoratione loquitur, seu uituperatarum partium correptione facit appropriatum cap. uestigiis ulcerū, & uariolarū & dicit eius cap.rub.de uest.ulce.& uario. Ex quibus satis patet ꝙ uestigium pōt esse uituperans, ac ēt qn̄ aliquod magnum vestigiū exn̄s in membro patenti plus ipsum uituperabit q̄ aliqua parua cicatrix in eodem exn̄s, sicut de facto euenit in uulnere magno in facie facto à quo nulla fit deꝑditio spermatici mēbri, tn̄ ꝑꝑ eius magnitudinē, & labiorum distantiam indiguit futura, & ligatura, ut labia coniungerentur, unde remanet apparens uestigium ipsam faciem manifeste uituperās quæ uituperatio non sequeť in aliquo paruo uulnere ēt in facie facto à quo facta erit abscissio cutis, uel alterius partis spermatici mēbri. Ex quibus cōcludendo colligitur ꝙ qn̄q; uerum est dicere facies est uituperata per apparens uestigium, & tn̄ uituperata nō est per cicatricem, & q̄ pl̄m ēt euenit econuerso. Simili mō ēt esse pōt ꝙ nec erit uituperata ex uno paruo uestigio, nec ēt ex una parua cicatrice uñ ad hoc ut facies, seu aliquod mēbrum apparens uituperatum existat requiritur, ut tāta sit facta læsio in supficie dictorū mēbrorū seu diminutio in ipsorū quātitate qđ oculo corporali uideať à longo talis cōcauitas, seu uestigium derelictū. Ac ēt est necesse ꝙ in illismet partib sit uera ægritudo difformans faciem in superficie, seu in quātitate, uel ēt in figura ꝑ iudiciū peritorū in scīa medicinæ. Qn̄ aūt uituperatio sit ex uestigia, aut cicatrice non bene pōt à longe discerni, sed ex propinquo perito medico dereliquo. Vnum est ultimo ulterius aduertēdum qđ quāto uera uestigia plus elongātur in tp̄e, & ueterascūt tanto plus corrigunť solū ex operatione naturæ, nec ita pn̄t discerni, sicut in eorū principio. Oppositum aūt euenit in cicatricib. ueris cuius causam speculare uolentibus pro nunc dimitto, licet ex supradictis satis leuiter possint hr̄i. Sic igr̄ hic finem dictis impono subiiciens me correctioni &c. Xp̄oforus. Ex his itaque colligitur ꝙ cicatrix uera non pōt esse qn̄ sit perpetuo remansura, & quia ut ex iuribus supra alleg. apparet, ꝙ ēt interdum intellr̄ cicatrix aliter quam intelligunt medici plurimum in statutis adiicitur perpetuo remansura, & ideo id qđ supra dixi processu formato simpr̄ cicatrice non intelligi bannitum pro ea quæ sit perpetuo remansura, debet intelligi uerū si in statuto illa uerba perpetuo remansura ꝑsistunt per not.in l.3.§. docere. ff ui bo.rap.& in cap.pro humani.de ho.lib. 6. Et idem si statutum diceret ꝑ apparentem cicatricem, quia tunc intellr̄ bannitus ꝑ nō apparent quod esse pōt, ut supra & ideo uerba statuti sunt ponderanda. In hac.n.ciuitate statutum disponit de uulnerante cum uituperatione in facie ꝑ apparentem cicatricem uel ꝑ uestigium, uel alio uocabulo medicinæ quod tn̄ ut patet ex p̄dictis intellr̄ de uituperatione perpetuo remansura, & ideo multoties ignorantes admirantur de relationibus medicorū referentium non esse cicatricē, aut nō esse uestigium, seu notā cū uituperatione faciei ꝑpetuo remāsura, ut sæpius in magnis iuxta uulgarē sermonē marginib. iudicatum uidi quia sic ꝓcessit relatio medicorū. Sed ut ex p̄dictis liquet nulla est admiratio faciēda.

Ex eodē cōstitutio offert se quinquagesi. 53 materia † qō. formanda ad percussionem sanguinolentæ percussionis, ut sic cōprehendatur qn̄ pro illa qs bannitus intelligatur, & ideo ꝑ ipsius declaratione q̄ro. Quidam fuit inq̄situs ex eo ꝙ cum cultello acuto apto ad frangendum panē ꝑcussit Caium in personā una percussione ex qua sanguis exiuit, an ex forma dicti statuti supra 50.q. relati possit impune offendi. In q. ista cōsuluit Bar. Sed in statuto super quo cōsuluit erāt ēt alia uerba, uidelicet, ꝙ percussor uulnus fecerit, & in eo cōsilio sic dixit. Et ur̄, ꝙ nō potuerit offendi, q̄a statutum requiritur, ꝙ fuerit bānitus pro ꝑcussione sanguinolenta, & ꝙ percussor uulnus fecerit, ergo &c. Econuerso dr̄, ꝙ possit impune offendi q̄a ad positionē percussionis

sanguinolentę cum cultello, necessario sequi tur uulnus, cum uulnus sit scissio continuitatis. In q. pmissa facit dubium, qa uulnus dr cutis scindat. l. si seruus seruū, § rupisse. ff. ad l. Aquil. sed sanguis pōt exire de corpore absq; eo q cutis scindat. s. p poros, maxime ubi cutis est tenuis, ut de naso, & parte interiori, uel gingiuis. Item dr quod Christus sudauit sudore sanguineo. Luc. 22. Credo tñ, q in pposita q. ex uerbis cōdēnationis satis colligatur q uulnus fuerit factū. Quod apparet ex tribus. Primo, qa cum cultello acuto. Secūdo, qa ex percussione sanguis exiuit. Tertio, qa in personā. Primum est clarū, quia si pcussio fit cū cultello acuto intelligit factū uulnus. Cultellus. n est res apta ad scindēdū, ff. de fur. l si pign. §. 2. ad l. Iul. de ui pub. l. pe. §. telorū, & de uerb. sign. l. armorū, & apparet expresse de cultello, seu gladio, cū quo Petrus abscidit auriculā seruo principis sacerdotū. Matth. 26. c. & Mar. 14 & tex in l. aut damnū. in prin. de poe. dicit gladiū esse aptum ad scindendum. Aliud quia dr in personam ēt probatur, qa non signat in superficie, uel in pannis, sed inter psonam ẽm significatum huius dictionis in l. 1. §. in corpus, ff. de his qui deie. uel eff. & de flu. l. 1. §. in flumine. Sed si cultellus in psonam mittat necessario seqtur scissio cutis, ut probat in l. si ff. de his qui deie. uel eff. si bene inspiciatur. hoc ēt probatur rōne. sicut. n ignis appositus stipulæ de necessitate comburit. ff. ad l. Aquil. l. si seruus seruū, §. hæc aūt actio. & § seq. ita gladius percussus in personā de necessitate scindit, qa ut unū; est instrm agens si appropinquetur materiæ. Ex alio quod fuit ẽm dum dr, q ex percussione sanguis exiuit ēt colligitur. Not. enim, q dixit ex pcussione, & sic signat locū ex quo, l. nō dubium. C. de legi. l. eodē tpe. ff. de pec. l. 1. § ex incendio, ff. de incen. rui. nau fr. sed si qs dixerit sanguinem exisse p poros absque cutis scissione, tunc non exiuisset ex percussione, sed ex alio loco pp percussionem. Et sic uerba snīæ non uerificarentur, hoc ur expresse pbari extra de sen. excōm. c. cum illorum, uer. nos aūt, ubi percussio cū sanguinis effusione dicit difficilis. & enormis, qd nō esset nisi esset ex uulnere. ff. de iniur. l. uulneris magnitudo. Et sic cōcludit, q pdict9 bannitus fuit, qa pcussit, & uulnus fecit, & sanguis exiuit, & sic potuit impune offendi, hæc Bar. Ex qbus uerbis patet, q in pposita qōne qñ statutum nō exprimit de uulnere, restat minor dubitatio. Proponitur. n. ex tali percussione sanguinē exiuisse, & licet possit exisse ita paruus sanguis, q à iure non æstimaretur. l. 1. §. deinde. ff. de ædi. edic. tñ qa in inquisitione dr contra formam iuris, non intelligitur de parua effusione, sed de magna. iuxta no. p Cyn. in l. si non conuitii. C. de iniur. & l. nec exemplū. C. de fal Nec ob. l. si pses, ff. de poen. quia ibi utraq; uis erat punibilis, sed una plus altera, hic autē uno modo esset punibilis alio nō, & ideo intelligitur ẽm modū punibilem, ut pcedat libellus, & pcessus. Nec ob. not. in l. nō solū. § sed ut probari. ff. de no. ope. nun. qa aut procedēte libello, & pcessu, quia procedit, ut ibi ēt not. & colligitur in l. cū actum ff. de nego ge. & in l. matrem C. de prob. per l. si qs intentione ambigua. de iud. sequitur pbatio per testes, & locū habet absolutio, nisi pbatio clare concludat, ut in c. in pñtia. de prob. & ita intelligitur quod not. in d. §. sed ut pbari. Aut sequitur p confessionem uerā uel fictā, & tunc sequi debet cōdēnatio, qa illa intelligitur ẽm l bellata, ut l. si cōfessus, ff. de cust. reo. & l. 2 § q si actor, C. de iur. cal. cum si. Item patet ex pdictis q si fuisset cōdēnatus ex eo, q manu uacua pcusserit Titium in facie, & q sanguis exiuit de naso, uel de gingiuis, non diceretur cōdemnatus ex pcussione sanguinolenta ẽm Bart. Sed in hoc non sto cum eo. Verba n. denotāt causam proximā, uel nō ẽm naturā rei cui adiungunt, ut in iuribus supra alleg. adeo, q interdū una dictio ponit pro alia, ut l. eas causas, de cōd. & demon. quinimò, & dictio ex, ponitur p pp l. pter. §. quod de fructibus. ff. de bo. aut. iud. pos. Impossibile aūt est nisi quis hēret sanguinem in manu, q ex ipsa pcussione sanguis exeat. Intelligitur ergo dictum statutum simpliciter loquens de cōdēnato, ex, uel pro percussionē sanguinolēta qñ propter percussionē sanguis exiit ex psona, intelligo aūt q incōtinenti sanguis exiuit, tunc. n. intelligit ex pcussione. Si aūt ipsa percussio fecerit rumorē propter quod postea fuerit necesse ad illius curam q medicus pungeret, uel incideret, & tunc sanguis exiuerit nō dicetur tunc condēnatus ex uel pro percussione sanguinolenta, Exiuit. n. proprie, & impprie sanguis ppter percussionem, & sic non habet locum statutum, ut in iuribus supra alleg. Et idem erit in spintura pp quā spintus cecidit, & pcussit, & sanguis

& sanguis exiuit ſm Bald. in l.de pecoribus. C.ad l.Aquil.& in l.si familia.ff. de iuris. om. iud. Vbi ergo tales dictiones pñt proprie intelligi, proprie intelliguntur, alias improprie ẽt in statutis, ut habetur in l. Labeo de suppel. leg.& in l.oẽs populi.de inst.& iur.per Doct. ut tñ tollantur tales dubitationes cõiter in accusationibus, & inquisitionibus ponuntur illa uerba cum maxima sanguinis effusione per ea quæ habentur in d.c. cum illorum, & in d.l.uulneris magnitudo. & in d.§. deinde. ubi gl.facit mentionem de uulnusculo.

54 Quinquagesimoquarto,† Titius fuit bannitus pro eo, ꝙ insultauit,& percussit Gaium cum uno bastone ligni quo erat armatus.duabus ꝑcussionibus in renibus sine sanguinis effusione.& demum cũ lignum fractum fuerit, uel ceciderit in terram,percussit ipsum pluribus percussionibus uacuis.Quæritur an uiso dicto statuto de quo dictum est supra, q.l.ueniat in aliquo puniẽdus.Et primo uꝛ ꝙ non. nam ꝓdictum statutum dictat, ꝙ bãnitus pro ꝑcussione sine sanguine possit offendi in duplum.Constat autẽ, ꝙ dictum statutum licet loquatur in singulari uerificatur ẽt in pluraꝉi,ut sic.Bannitus pro una ꝑcussione põt offendi cũ quatuor,& sic de singulis ff. de libe. ho.exhi.l.3.& ff. quod fal. tut.aut. l.1.§. item hoc edictũ.& quod hꝛ in l. Agrar. ff. de term. mo. Sed Titius fuit bannitus pro duabus percussionibus,ergo põt offendi cum quatuor. Itẽ ut patet ex themate inqsitionis fuit bannitus pro insultu,& sic potuit offendi manibus uacuis,& qa sic dictat statutum, ꝙ cum inqsitione,& bãno cõcordat.l.nõ aliter.ff. de leg. 3 cũ simi.Pro huius aũt qõnis decisione aduertendum est ad plura. Primo n. uideri oportet qd sit insultus.Secundo,an confundatur in alijs delictis illũ secutis. Tertio, ubi confundatur an ualeat sñia quę pœnam insultus cum pœna alterius delicti non confundit, ut qñ ex forma statuti pro insultu imponitur certa pœna,puta librarũ 50.& pro percussione imponitur pœna cẽtum,uel maior, ſm qualitatem ipsius percussionis. Et his uisis patebit qõnis præmissæ decisio. Quo ad primum sciẽdum, ꝙ circa mãm istam iura uarie loquunꝛ, & ẽt gl.Interdum. n. quem contra alium irruentem his uocat insultantem.C.de iud. l.fi. qñque aggressorem. l. is qui aggressorem.C. ad l.cor.de sic.& sic dꝛ in l.qui de crimine. C. de accu.Quandoque uocat appetentem & sic patientem uocat appetitum.l.& si percussor. §.si appetitus,ff.ad Sylla quod ibi glo. exponit i.inuasus,& sic qñque dꝛ inuasor.C.unde ui.l.inuasor.Qñque ẽt patiens dicitur insultatus.l.itẽ apud Labeonem.§ pen. ff.de iniur. Et hinc descẽdit nomen uerbale quod uocaꝛ insultus,& in hoc dixit Bar.in l.respiciendum §.delinquunt,ff.de pę. ꝙ insultus est in alium saltus alleg.d.l.is q aggressorem,& l 1.§.cum arietes,ff.si quadr.pau.fec.dica. sed in § cum arietes dicit, ꝙ insultus est motio de loco ad locũ,& in §.delinquunt.concludit, ꝙ si exñs tecum in itinere,uel mensa, aut in alio loco deuenit tecũ ad rixam,nõ dicꝛ insultũ facere sed potius ꝓditorie fecisse,ar.C. de dilati. l.1. lib 11.Ex ꝓdictis uꝛ aliqualis contrarietas insurgere.Si.n.insultus est in alium saltus, non uerificaꝛ in eo qui sine saltu in alium.siue cõtra aliũ se mouet de loco ad locũ, cuius contrarium dixit Bart. in d.§.cum arietes. Sed aduertendum quia primo modo dꝛ secũdũ allusionem uocabuli.Secundo modo ſm diffinitionem. & ideo si quis insultando aliquem facit in eum saltum. facit insultum ſm allusionem, & ẽt ſm diffinitionem, quia mouet se de loco ad locum,& facit in alium saltum, facit. ff.ad l. Aquil. quemadmodum. §.si nauis.Si uero sine saltu mouendo se de loco ad locũ uadit uersus alium tunc dꝛ insultum facere ſm diffinitionem tm̃, & tñ puniri potest de insultu, quia diffinitio ꝓualet allusioni qñ sunt contrariæ alias ab utraque argui licet, ut hꝛ. ff.si cer.pet.l.2.§. appellata.de tu. l.1.de test.l.1.& in l.1.de acq.poss. per Doct. maxime per Bart.dꝛ ẽt interdum facere impetum, ut d.§.delinquunt,sed tunc aliter punitur,ut ibi hꝛ.& hoc de insultu contra personam. Qñque ẽt dicꝛ fieri insultus, siue assaltus ad domum, siue ad castrum, ut x. colla. qui. mo. feu. ami.§.similiter,& ibi dicit Bal. ꝙ tunc dicꝛ factus assaltus qñ appropinquat se tm̃ domui,uel castris, ꝙ põt proijcere iaculum,& expugnare.Vt tamẽ omnis esset dubietas consueuerunt cõiter accusantes, & inquirẽtes ponere in accusatione, & inquisitione omnia dicta uerba, quia dñt B. deliberate, & appensate mouendo se de loco ad locũ fecit insultũ impetum, & appresuiã contra C.&c.quæ ex abundanti ponunꝛ, ut patet ex ꝓdictis, ex quibus expeditum est primum qñ qs dicatur insultum facere, & tũc sine dubio si aliud nõ sequitur ultra insultum, pœna insultus

sultus impuni potest. Si vero sequitur aliud, vt quia ꝑcutit. vulnerat, vel occidit, dicit gl. quod de insultu non fit punitio, sed cũ delicto cõfunditur secuto, vt no. in l. qui de crim. C. de accus. per l. illud. ff. ad l. Aq. & idem ibi Bart. Et ita determinarunt primo Dy. sic consulendo, secundo Franc. Acc. disputando, & Gui. ẽt de Su. vt patet in suis q. ver sed pone de facto. q. statutum est qđ si quis pugno & se. & idem tenuit Alb. Gan. in margarita. in ver. Sed pone statutũ est Mutine. in tit. de ac. & idẽ Guil. in Spec. de sent. §. 2. ver. sed pone licet n. sint cum sunt separata diuersa delicta ff. ad l. Aq l. 2. & l. si seruus. § 3. cap. tñ si contingãtur dũr vnum esse delictum s. vulneris, vel mortis illud, præall. §. fin. a l. etiã de act. & obl. l. si qui seruum. in prin. & C. ad l. Iul. de vi. l. qm̃ multa Bar. aũt in l. nunq̃ plura. ff. de priu. del. limitat hoc dcm̃ nisi ex insultu imponeretur maior pœna, q̃ ex percussione. Tunc. n. qtũs excedit non cõfunditur ar. l. generaliter, & l. hæres à debitore. §. quod si hic seruus. ff. de fid. quod ibi reprehendit Angel. tenens indistincte gl. sed non bene reprehendit qa siue vnum sit principale, & alterũ accessorium, siue vtrunq; principale, siue vnum ꝑparatorium ad aliud qđ est uerius, nõ põt dici ꝙ pœna unius tollatur à pœna alterius, nisi ex ui cõfusionis, nã aũt cõfusionis est ut eatenus cõfundãt, & cõpensetur qtũs cõcurrũt & nõ ultra l. 1. C. si cer. pet. ad l. fal. l. licet, eũ sim & ideo si ex insultu cũ armis qs ueniret puniendus in centũ ꝑcussione manu vacua in quinquaginta. Insultans cũ armis, & ꝑcutiens manu uacua punitur ĩ centũ facta cõfusione solum de 50. in percussione, alias sequeret quod in tm̃ punietur insultans cũ armis, & ꝑcutiens manu uacua in quantũ insultans sine armis, & sic percutiens, qđ esset absurdũ l. non solũ. ff. de nox. Dico ergo, ꝙ insultus ad castrũ, siue ad domũ punit, vt supra. Insultus in ꝑsonã aut est solus, & solus punit. Aut secutum fuit aliud. Et tunc aut est maior pœna insultus, q̃ delicti secuti, nõ cõfundit in totũ, sed qtũs cõcurrunt. Aut est eadem pœna delicti cũ pœna insultus, vel maior, & pęna insultus cõfundit, & de delicto dãnat, non de insultu. Fallit in vasallo insultãte dñm vt d. § sil & ibi per Bal. Prædicta intellige si inter insultum, & ꝑcussionẽ non fuit medius actus extraneus, si aũt fuisset actus extraneus, puta qa insultasset, & cũ ille retro cessisset, vel arma extraxisset insultans rediit domum, & arma sumpsit, deinde reuersus est & vulnerauit. Tunc. n. de primo insultu, & de vulnere punitur scđm Io. Ant. in add. Spec. super rub. de hom. ubi vide. Et hæc de secundo, Ad tertium bř dicendum est, ꝙ cum sñia tunc sit cõtra ius partis valere debet l. 2. §. 1. ff. quæ sen. si. ap. rescin. si ex tenore sñiæ non apparet quid pro insultu, & quid pro vulnere siue ꝑcusione imposuerit, si aũt cõdẽnauit distinctim in tm̃ pro insultu, & in tm̃ pro ꝑcussione dici põt sñiam non tenere, qa non intellř cognouisse de insultu per dicta iura. Et sic non ualeat sñia, l. de qua re. ff. de iud. & C. de sen. l. prolatam, nisi in processu siue inquisitione, vel accusatione essent illa verba super quibus omnibus & singulis &c. de qb. per Bal. in l. 2. C. de prob. Tunc. n. valere licet esset iniqua, & ex ꝑdictis infertur ad decisionem supra formatæ qõnis ꝙ vbi bannito nõ fuit imposita pœna insultus, sed ꝑcusionũ, offendens eũ modo prædicto punietur de offensionibus factis manibus vacuis, quia in illis excessit modum, & sic puniri debet de excessu, ut dcm̃ fuit supra q. 49. & ẽt l. Si uero fuit ei imposita pœna ẽt pro insultu, & talř, ꝙ ualeat cõdẽnatio, & in nullo puniri debet, qa potuit utroq; modo offendere. Si aũt bannũ fuisset nullũ, dixi sup. in 1. tꝑe, par. 3. q 9.

55 Quinquagesimoquinto stante statuto generali, ꝙ bannitum à centum libris supra possint impune offendi. Titius immisit ignem in domum Sempronii bãniti, & eã cõcussit, vel in rebus suis aliter dãnum dedit uel ei abstulit, Quæritur an veniat puniendus, in hac q. me bř expediam. Nam licet glo. dixerit qđ bona bãnitorũ sint extra custodiã, & à quocunque possit destrui, & deuastari in ti. hic finit lex Cor. & incipit cõsuetudo regni, in pri. & tangitur in c. 1. §. si quis aliũ, de pace ten. & de mil. uas. c. 1. Tñ illud est verum de iure cõi, nec cautũ reperitur. Est ergo potẽtia offẽdendi bãnitum à statuto prouenies. Dñia. n. rerũ, & eorũ tuitio, & defensio de iure gentiũ est, vt l. ex hoc iure. ff de iust. & iu. ergo illam bãniti de qbus agimus non perdunt, vt dcm̃ fuit supra in hoc 2. tꝑe par. 1 q. 4. Et ideo inspicienda sunt verba statuti l. semper. § legẽ ff. de iu. imm. q̃ cum stricti iuris sint. l. cõst. ff. ad mun. extendi non debent, vt in auth. quas actio in l. qcqd astringendę. Aut ergo statutũ dicit qđ possint offendi qualitercunque vel

uel simplr, quod idem est, quia indefinita æquipollet uli.l.si seruitus, ff. de seru. urba. & poterunt offendi in persona, & rebus. l. 1. §. & gnaliter. ff de leg. præst. cum sim. Aut dicit, quod possint in personam offendi. Et tunc non poterit offendi in rebus à persona separatis. Et idem si statutum respectiuaret offensionem ad offensam factam per bannitum, tunc.n.talis pmitteretur, qualis fuit illa ob quam bannitus est, l. nõnunq̄, ff. ad Treb. & quod dcm̄ fuit supra hac ead. par. q. 2. & hæc satis sunt de mente Bart. in l. licitato, §. qđ illicite. ff. de pub. Et ibi uide qñ dicatur fieri offensio in personam. Sed dicet qs tu dixisti φ si quis põt offendi ex forma statuti in personam, non põt offendi in rebus à persona separatis. Istud ur falsum, qa cui permittitur qđ est maius ur permitti qđ est minus, ut patet in ar. à maiori. C. de sacrosf. eccl. authe. multomagis, & extra de elect. c. cũ in cũctis. Quælibet aũt minima pœna corporalis est maior quacunq; magna pecuniaria ut i l ser uorũ ff. de pœ. Ergo tuũ dcm̄ nõ pcedit. Sed resp. φ hoc pcedit ui uerborũ statuti q̃ aliqd debent operari. si. n. simplr dicerent posse offendi, cõpræhenderent offensioné in psonis, & reb. Si ergo dñt in personam operanť restrictioné, qa aliud operari non pñt l. si qñ. C. de inoffi test cum sim. Præterea statutum odiosum non extenditur ẽt per maioritatẽ rõnis ut hr in auth. quas actiones, de sac san. eccl. Et uide quæ dicã infra in ult. tẽp. par. 1. qõ. 12. uide ẽt quæ dicam infra parte prox. q 60

Nunc ex prædictis statutis particularibus quæram de aliquibus per circa hanc partem gnalr ad mãm facientibus. Et ideo quinquagesimosexto q̃ro dcm̄ est sæpissime, † φ bãnitus de una ciuitate, puta in Florentia, non perdit ea q̃ sunt iuris ciuilis. Item nec ea quæ sunt iurisgentium, nisi aliud dicať. Et ẽt si diceretť illud non intellr extra territorium. l. fi. ff. de iur. om. iud. quo ad personas non subditas, pone, φ Bonoñ. in ciuitate, uel comitatu Florentino occidit bannitum de Florentia. Quem si Bononiæ occideret puniretť, qa illud statutum se non extenditur. Quæritur an possit Bononiæ, & sic in loco sue originis cõueniri p l. 1. & 2. C. ubi de crim. ag. opor. aut Romæ p l. Rom. ad mun. Hęc qõ. residet in hoc an occidens bãnitũ qui põt impune offendi dicať delinquere, nam si ibi delinquere dr, licet aliqua dilatoria exceptione de tali delicto cognosci non possit tñ non tolleretur quin alibi cognosci non posset. l. decurionũ, & ibi not. C. de his q not. inf. Sed ueritas est φ non dr delinquere, facit n. lege pmittẽte, ergo &c. l. Gracchus. C. de adult. facit C. de his qui ad eccl. conf. l. si seruus, & l. 2. ne quiuela. re. & quod non sit delictum firmat Bal. post. gl. in l. 1. §. 1. ff. ne qs eum q in ius uoc. est ui exi. Et idem in simili tenet in l. cunctos populos, ppe fin. in uer. uiso, & Bart. in l. ubi pactum. Et dixi supra hac ead. par. q. 14. & dicam latius infra in seq. parte huius tpis. q 1. Cũ ergo in loco actus facit ex eo actu nõ tenet, ergo nec in loco originis Inspicitur. n. in cõtractib. quãtũ ad ipsius actus solẽnia, & ualiditatẽ, & obligationẽ inde insurgẽtẽ locus in quo fit. l. si fundus, §. 1. ff. de euict. ergo idẽ in delictis. l. oẽm. ff. de iud. Faciũt no. p Bart. in l. 2 ff. de eo qđ cer. loc. dũ reprobat illã gl. & qđ no. p cũ, & alios in l. cũc. pop. & in d l. fi. de iurisd. om. iud. Si aũt aut Boñ. aut alibi extra territoriũ Floreñ. occideret, ubi occideret, & ẽt Boñ. posset cõuenire p iura pdicta.

57 Sed tunc econuerso, † Quinquagesimoseptimo q̃ritur an Florentinus occidens bannitum de Florẽtia Bononiæ, uel alibi extra territorium Florentinũ possit uirtute dictarũ ll. 1. & 2. ubi de cri. agi. opor. cõueniri Florẽtię. Et ur φ sic, qa in loco in quo occidit posset tanq̃ delinquẽs cõueniri, & sic ibi delictũ cõmisit, ut supra px. q. dcm̄ est ergo succedit regula dcõrũ iurium. Sed dic cõtrariũ qa quantũ ad municipiũ Florentinũ illa pœna personalis comitať eum quocũq; uadat ẽm Doct. in d. l. cunctos populos, & ibi in specie, ita determinauit Bald. in Aretino occidente Aretinum bannitum in territorio Florẽtino, nõ enim attenditur ẽm eum territorium, sed solum an ẽm locum conuentionis sit licitum, uel permissum, l non solum. §. & qui, & l. pp litem. ff. de excus. tut. Et dicit esse casum in l. 3 §. transfugas, ff. de sicar. & ita seruatur.

Quinquagesimooctauo circa idem quæro, 58 † Bonoñ. occidi Florentinum bannitum de Florentia in quadã ecclesia posita in comitatu Florentino, an poterit Boñ. cõueniri, ac si eũ in territorium Florentinũ occidisset. Et ur φ sic, qa ecclesiæ non subiacent seculari ptãti, ergo &c. in auth. quo op. epis. in prin. & inst. de re. di. §. nullius, & ff. ne in lo. saer. l. 2. Sed contrarium est uerum, est. n ecclesia in territorio Florentino. in auth. de mand.

princ.§.sed neq; in fi.§.Nõ obst.ꝙ nõ sit sub ꝓtectione iudicis secularis,q̃a ueiũ est spãliter, sed bene est sub quadã gñaliter ꝑꝑ hoc, q̃a adhæret territorio iudicis secularis, ar. ff. de cõtrah.emp.l.in modicis, & l.si id qđ, in fi.de peri. & com. rei uen.& C. de episc. & cle. in l. si quis in hoc genus, & sic non dr̃ extra territorium fieri ẽm Guil.in l plerisque de in ius uoc.& sequitur Bald.& tenet Bart.in l.cũctos populos alleg eo.ti.l.2.& C.de adul.authen.si q̃s.Si nõ fit extra territoriũ ergo locũ hẽt qđ dixi supra ꝓxima q. Et istud uerius q̃ id ꝙ ipse Bald.dixisse uidetur in d. l. cunctos populos, in uers.uiso,alleg supra prox.q.

59 Quinquagesimonono quæritur.† An citatus in causa ciuili non comparens, & ꝑꝑ inobedientiã cõdẽnatus,& bannitus fisco dicat bannitus ꝑ maleficio, ut sic in eũ locum habeãt statuta ꝑdicta,& possit offendi. Et uĩ ꝙ sic, q̃a cõtumacia est delictũ.l. omne delictũ. ff.de re mil.Item q̃a ubicunq; negligentia ordinaẽ ad cõtemptum illa facta dr̃ qñ ad contemptũ partis patet in l. sed, & si alia, & ibi no.ff. de const.pe. qñ ad contemptum iudicis ꝓbaẽ in l.de ętate, §.q tacuit, cum gl.sua. ff.de interro. act. Facit quod hr̃ in c quanto, de sent.excom.& in c.dilecto, & quod not.ꝑ Guil.in l.metũ. §.sed licet. ff quod met.cau. in q.illa.An puniat tanq̃ occidens si potui iuuare hoĩem, q ab alio necabaẽ, & non feci. qñ.n. dr̃ eum teneri non dr̃ teneri ex negligentia, sed ex facto,ut ibi patet, & in l. necare,ff. de lib. agno. de quo ẽt in l. culpa caret, ff.de reg.iur.per Guil.in Spec.de leg. §.iuxta. uer.quid si potuit,& per Doct.in l. ut uim. ff. de iust.& iu.Si ergo talis negligentia reputatur factũ, ergo ꝑ maleficio dãnatus est,quia pro malefacto. in hac mã aduertendũ est ꝙ Bart.in l.aut facta.in princ.ff.de pœn. distinguit malefactum à maledicto ẽm ꝓpriam significationẽ.Et ideo dicit ibi. ꝙ dãnatus pro uerbis iniuriosis non dr̃ damnatus pro maleficio, cum uerba debeant ꝓprie intelligi, maxime in istis odiosis. l. interpretatione, ff. de pœ.& in d.l.oẽ, dicit ꝙ talis non est dãnatus pro maleficio sic dicens. Oĩs ex bannitus ex banniẽ ꝑꝑ cõtumaciã l. i ff. de requi.re. Statuta ergo quæ dñt, ꝙ bannitus pro maleficio possit impune offendi, uolunt requrere ꝙ causa illa ꝑꝑ quam citabaẽ sit maleficiũ. Et ideo si q̃s fuit citatus in causa pecuniaria, uel pro testimonio ferendo, & fuit contumax,& bãnitus, non diceẽ bãnitus ꝑ maleficio. Sed si quis fuerit citatus pro aliquo maleficio, & fuerit ob cõtumaciã bãnitus diceẽ bãnitus ꝑ maleficio,licet fuerit contumax. Ex cuius dictis ibi,& in l.aut facta cõcludiẽ.ꝙ aut statutũ loqtur ꝑ nomẽ criminis siue delicti, & hẽt locũ in quocũq; siue sit crimẽ in faciẽdo,siue in negligẽdo, siue in dicendo ꝑ not.in l. 1.& 2.C.si aduer.del.& d.l.oẽ.Si uero loquatur ꝑ nomẽ maleficii,ut q̃a dicit de bannito ꝑ maleficio, ut in themate qõnis dcm̃ est, tunc nõ uerificẽtur in bãnito ꝑ negligẽtia, alias pro uerbis iniuriosis uel pro malo cõsilio.Sed aduertendũ ꝙ ut sæpius dictum est. statuta intelliguntur ẽm cõem usum loquendi. Sed cõis usus loquendi est, ut cõdemnatus ꝑ uerbis iniuriosis sit cõdemnatus pro maleficio, & hoc puto uerius ubi de cõi usu appareret, alias uerũ puto, ꝙ dixit Bart. Nec ꝑdictæ cõclusioni obstant iura supra in cõtrariũ alleg. quia uerum est quod ibi dr̃ ẽm largã, & propriam significationem, quæ non uerificaẽ in statutis nisi usus cõis loquẽdi aliud induc t, u tl.Labeo.de supp.leg.cum concor. & si plene hanc qõnem cum iuribus ad eam allegatis uidere uelis, sciaẽ ꝙ ipsã disputauit Mar. de Fano. de qua hr̃ per Cyn. super rub. C.de cri. stel. & in Alb.de Gan. in 4.& 5. col. & in Alb.22.q.in mã bannitorum ubi concluditur pro maleficio non intelligi bannitum, & ibi ẽt ponunt q̃d iuris si in sñia banni iudex apposuit,ꝙ possit impune offendi & dicunt, ꝙ tũc quasi iudex declarauerit illũ esse bannitũ ꝑ maleficio, & iusserit offendi,offendens excusaẽ ꝑ l. furti.§ qui iussu.de his qui no. inf. & l.nõ uĩ §. qui iusso.de reg iur. Sed hæc decisio nõ est uera,quia ad iudicem nõ ꝑtinet, & quia de hoc nulla facta fuit cognitio.ff.de iud l.de qua re & l. ꝓlatã. C.de sent. De hoc hr̃.ff.de cust reo.l.si q̃s reum, nec excusaẽ offendens quasi iussu iudicis fecerit, q̃a uerbũ, põt,iussum non importat.l.sæpe.ff.de off. ꝑsi.& l. 1.C.qũo, & qñ, iu.nisi forte fuisset descriptus in libro bãnitorũ ꝑ maleficio ĩ quo seruata solẽnitate tradita à statuto describiẽ solũ nomẽ banniti cũ eius pęna. De quo dic ut dicam infra in ult.tempore parte 1.q.7.

60 Sexagesimo quæritur † supra in rub. q̃ꝛ An bannitus pro crimine in contumaciam dicat bannitus pro maleficio,& q̃a decisa est supra prox.q.ꝑ no.ꝑ Bart.in l.oẽ delictum, de re mil. aliter non ꝓsequor, sed dic ut supra.

Sexage-

61 Sexagesimoprimo quæritur.† Titius pro maleficio fuit bannitus in ære, & psona, deinde fuit captus à iudice q vult eum decapitare, quæritur an possit. dicit Bal. in l. data opera. C. qui acc. non poss. sic uī, ꝙ pœna personæ intelligatur in suo potiori signatu .i. de pœna mortis, ut not. in auct. de armis. §. op. & hoc si causa mereretur tantam pœnam. nam ex gn̄e causæ metiendū est genus pœnæ ar. ff. ad Turp. l. 1. §. 1. Vel dic, quod iudex q profert uerba illa poterit interpretari, & declarare cū illa uerba sint gn̄alia. arg. ff. de ap. l. ab executore. Et ideo iudices qui dāt bānum in hauere, & psona. Item q recōmendant pro hauere, & psona pn̄t postea declarare antequā sunt functi offō, ar. ff. de exc. tut. l. si duas. Diffinitiua uero sn̄ia debet intelligi in mitiorē partem. ff. de poen. l. si pses, & not. in l. 2. C. q res uend. non pos. Credo uerū, ꝙ dicit de recōmendatione. Quod aūt dicit de sn̄ia, puto esse uerū si ex forma statuti appareat q̄ pęna personæ imponi debeat p maleficio pro quo fuit talis captus bannitus, tunc. n. illa intellr imposita p nota. in §. pœna grauior. Si uero poterat imponi maior & minor, intellr tunc imposita minor pœna per d. l. si præses. Si uero erat in eius arbitrio, puto inhærendū uerbis, q̄ sic de cōsuetudine īterptanr, ut importent, mortē p no. in d. §. pœna grauior, & l. athletas. § cal. eo. tit. & in l. hodie. ff. de poen.

62 Sexagesimosecundo† Titius fuit bannitus in amputatione membri alio non expresso, fuit deinde ad tp̄s captus à iudice q uult contra eū facere executionē, quęrir in quo membro possit executionem facere, & præsupposita declaratione quæ dicanr mēbra, ut dictū fuit supra hac ead. parte. q. 51. uideretur primo dicendum ꝙ intelligatur de eo qd̄ minus diminuit, quia semp defertur ad minus, ut in l. si præses. de poen. Sed Bald. in l. data opera. C. qui acc. non poss. dixit ꝙ intellr bannitus in amputatione manus. alleg. authē. ut null. iud. §. pen. cum gl. sua, qd̄ indubie credo uerū nisi ex relatione delicti commissi, & alicuius statuti, aliud colligar. puta qa amputauit alicui pedē, uel auriculā, & cauet statuto ꝙ amputāti membrū, simile membrū amputetur. Tunc. n. ſm nām inquisitionis, uel accusationis regulabitur ipsa sn̄ia bāni, ar. l. nonnunq̄ ff. ad Treb. & quod not. per Bar i l. 2. de pub. iud. & quod dixi supra in d. 51 quæst.

63 Sed pone sexagesimotertio† ꝙ in sentētia banni nihil fuit expressum, sed simplr fuit in banno positus, in quo intelligetur bannitus. an in persona, an in membro, an in pecunia, Istam q. tetigit supra in 1 parte huius tpis. q. 3. in uer. vnum tn̄. & ideo hic non multū instabo cōcludens q aut loquimur in banno .i. cōminatione aliqua quę fit puta per præconem aliquod facientibus, uel non facientib. & dic ut ibi dixi. Aut in banno lato cōtra contumacem ex forma statuti. Et tunc in hac ciuitate in qua anteq̄ feratur sn̄ia banni diffinitiui p præconē fit bannum cōminatorium in quo exprimitur pœna quę ei imponetur si non uenerit, parua est dubō, quia ex tali cōminatione declarar postea ipsa simplex sn̄ia banni. l. Titia. §. idem rn̄dit. de uerb. obl. l. pacta nouissima. C. de pact. proprie in l. ait prætor. §. 1. de re iud. & hr in l. hæc sn̄ia. C. de sen. quæ sine cer. quan. cum cōcord. Ex actis. n. incertitudo sn̄iæ declaratur. Nec illa uerba, nec plus, & minus arbitrio rectoris quæ in banni proclamate ponuntur aliquid operantur. l. pen. C. de con. inst. & in l. 1. §. 1. ff. de hæred. inst. & quod hr in l. admonendi. ff. de iureiur. Si uero talis solēnitas, siue expressio non præcedit, sed simpliciter formato processu fiunt citationes post quas citatus hr pro confesso, aut ex delicto est ex forma statuti imposita certa pœna, & tunc illa in banno uī expressa. l. 4. §. si ex conuentione cum ibi not. ff. de re iud. & quod hr in iuribus supradictis. Et idē si est arbitraria pœna, & ex cōsuetudine est declaratū arbitrium ſm quod hr in l. quid ergo. §. pœna grauior, & in l. athletas. §. cal. de his qui not. inf. Sicut. n. lex tale bannum declarat, ut dixi supra, & ēt in d. l. 3. ubi allegaui iura, ita & cōsuetudo. l. de quibus ff. de leg. & quod hr in l. si finita, in princ. ff. de dam. inf. & in l. dedit. qui satisd cog. & in l. ita stip. de uerb. oblig. Si uero nulla esset ex cōsuetudine facta declaratio, putarē tale bānum non ualere tanq̄ incertum, & ꝙ nulla rōne certificari posset, ut in §. curare. instit. de act. iuncta l. omnem. ff. de iud. quod forte nō procederet inquisitio esset formata sup crimine. Ex quo ſm formam iuris cōis dret in exilium poni. Tunc. n. ita importaret ipsa sn̄ia, & exul esset effectus, & ita intelligo quod hr per gl. & Bald. in cap. 1. hic finit lex Cornelia, & incipiunt consue. regni. Et quid importet talis pœna habetur in iuribus allegatis supra in proœmio circa ipsam diuisionem bānitorū.

Sexa-

64 Sexagesimoquarto quæritur. † Titius fuit bannitus ſm qd̄ cōiter fertur bānum in perſo na uel membro, ſtetit à die lati banni uel per annos 30. qbus ad locum ex quo erat banni- tus non acceſſit. & elapſis annis 30. illuc ac- cedens captus eſt. An iudex pōt facere execu- tionē; Videtur. n. ꝙ nō, qa ſicut cuicūq; actio ni ēt ex ſnīa præſcribiſ ſpatio 30. anno. vt l. oēs, & l. ſicut. C. de pſc. 30. anno. & ita, & in ꝓ poſito ēt ſi dicatur ſolum iudicis offm̄ ortum fuiſſe, ut d. l. ſicut. iuncta l. oēm. de iud. quin- imò, & minori tꝑe præſcrib. videtur, vt l. que rela. C. de fal. Dic cōtrariū ſm Bald. in l data opera. C. qui accuſ. non poſ. quia cum eſſet bannitus ſi quo tꝑe peruenerit in fortia, &c. non cucurrit præſcriptio anteq̄ in fortiam ve nerit l. 1. in fi. C. de anna. exce. & in l. cum no- tiſſimi. § in his. C. de præſcr. 30. anno. quod ēt dicit eſſe uerum ſi pure, & ſimpliciter bāni tus eſſet in pecunia, quia cū ſit malæfidei nō præſcribit, ut no. 16. q. 3. c. per ſingulas. Vide ibi cum in repetitione ſua. vbi ēt dicit, quod ſicut poſt. 30. ann. bannum habet effectū ita ſi eſt ab initio nullus ēt poſt. 30. ann. poteſt nullum dici. de quibus omnibus ibi uide.

65 Sexageſimoquinto † Pone ſtatuto caueſ, ꝙ ſi bannitus damnum dederit debeat capi ꝑ uicinos, & ſi non fuerit captus damnum da tum emēdetur ꝑ cōitatem ſiue villam propī quiorem. Ex hoc ſtatuto inſurgit triplex dubi tatio Prima, q̄ dicantur vicini. Secunda, q̄ cōi tas ſiue villa dicatur ꝓpīquior, ſiue qualiter debeat menſurari an à territorio an ab ędifi ciis. Tertia, quid iuris ſit qn̄ ambæ cōitates ſi ue villæ pariter ſunt propinquæ. Quo ad pri mum qa in uolu minibus habeſ, parū iſtabo. Ille. n. quantum ad propoſitum dr̄ uicinus q exaudire uocem clamantis pōt l. 1. §. eodem autē tecto. ff. ad Syll. niſi ex cōi vſu loquendi aliud appareret. ff. de uerb. ſig. l. vt alphanus, intelligendo de voce cōi non altiore vel de- preſſiore. ff. de hær. inſt. l. ſuus quoque. §. pu- to. & l. cōtinuus. § cum ita. de verb. obl. Et ſm cōem naturalē curſum tꝑum l. 1. §. ripa. ff. de flum ſm Bart. in l. ſi tertius. ff. de aqua plu. arcen. Vn vide de vicinitate ꝑſonarum, & ēt Bal. in l. ſi v cinis C. de nu. de vicinitate autē caſtrorū & ciuitatum dr̄ ēt ꝑ eundem Bar. in l. 4. §. Si tā vicinum. ff. de dam. infect. qualiter autē intelligaſ, ꝙ bannitus delinquēs capi de beat ꝑ vicinos Vide in cōſil. Bart. c. 2. qd̄ inci pit, Chariſſime dn̄e iſti noſtri nucerini qd̄ ef- fectiue poſuit in l. 1. §. occiſorū. ff. ad Syll. de bet. n. intelligi ſi pñt. Quid, n. ſi aliquis banni- tus venit in villam cum tanta gente cui villa nō potuiſſet reſiſtere, certe non tenentur. Fa- cit C. de epiſ. audien. l. abditos. Item qd ſi deli quit clam, certe tenentur vicini. ad Syll. l. 3. §. ſi maritus. Item qd ſi fuit factum maleficium in loco ex quo ſtatim tranſiit in locū ad quē accedere nō poterant, certe nō tenentur, ut in d. §. occiſorū, & de acq. re. do. l. naturalem. cū aliis iuribus vbi ſupra per eum alle. Vnū circa hoc no. ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ bānum debeat notificari coram duobus uicinis banniti, in- telligi debet de vicinis ꝑdio urbano non ruſti co, arg. ff. ſi. reg. l. ſed ſi riuus. & ibi ꝑ Ray. ad ſecundum aduertendum, ꝙ vera rō ſtatuti in ducentis emendam fieri à cōitate ſiue uilla ꝓ pinquiore ſumitur à negligentia hoīum non curantium ne damna fiant, & ſi fiat nō capiē- tium. ex hoc ſequitur, ꝙ nō territorio ſed ho minibus talis culpa impingi pōt, & ſic illa cō munitas ſiue uilla cuius domus ſunt magis ꝓpinquæ loco commiſſi delicti dicetur ꝓpin quior l. adigere. §. q̄uis. de iurepa. cum ſi. Qd̄ ēt ꝓbaſ, qa ſtatutum aſtringit cōitatē magis ꝓpinq̄. ergo intelli de hominibus qui cōitatē repræſentant. de colleg. illi. l. ſodales, & l. 1. ff. qd̄ cuiuſq; uni. nomi. Tertio ſm no. in d. §. ſi tam uicinum. Ciuitas, caſtrum, vel villa dr̄ ma gis propinqua uel magis vicina ſm arbitriū iudicis, niſi in caſibus à iure expreſſis. Certū aūt eſt qd̄ iudex non arbitrabitur uicinitatē niſi à potētia ſuccurrendi uel aliter prouiden di, ut in d. §. occiſorū. & eo. tit. l. 3. §. ignoſcit, & C. eo. l. fi. Et ꝙ ita ſit colligiſ ex no per Bar. in d. l ſi tertius. Sed viſo, ꝙ cōſideratur ꝓpin q̄tas ab ædificiis nō à territorio, dubitaſ qua lr̄ fieri debeat menſuratio. & in hoc Bar. intra ctat. de inſula. figura 14. q̄ incipit, iſta figura. verſ. hic quoad finem, &c. ſic loquiſ ꝙ menſu rator debet incipere ab illa parte loci quę pro pinquior eſt loco menſurādo. vnde in caſtro erit clarum, in villa pōt dubitari, quia domus ſunt ſparſæ, ſed puto ꝙ ſi eſſet aliqua domus q̄ diſtaret multum ab aliis, illa nō dicetur de uicinia, maxime ſi inde vox exaudiri non pōt vt in d. §. eodem autē tecto. & dixi in l. ſi ter tius. de aqua plu. arcen. Et ſubdit ibi aduertē dum eſſe ꝙ licet lex dicat mille paſſus debe- re menſurari à cōtinentibus ædificiis vel. mil- le paſſus. de verbo ſig. hoc tn̄ caſu debeat in choari ab ipſo muro ciuitatis, uel caſtri, uel

66

ab

ab ipso loco ubi terminatur villa. Tu aduerte q ibi loqtur in alio statuto non faciente ad ppositum. & et puto q debeat fieri mensuratio ab ipsis ędificiis in qbus hoīs habitāt non autem à muro. Quid.n. si unum castrum ex una parte totum est inhabitatū, ex alia habet ædificia certe ab illis rōne prędicta fieri debet mensuratio. Puto ēt eadem rōne, q licet ubi alias ad alios effectus debeat fieri mēsuratio p uiā rectā, & nō p tortuosam l. eos in fi. ff. de fal. & nō p aera. qñq; ſm recta p Bar. in l. 1. ff. si qs cau. Tñ hoc casu fiet mēsuratio potius p aera quam p uiā, cum exauditio uocis sit illa q inducit hoc, uel p uiam tortam, si est pximior p illam loco cōmissi maleficii. Vndecunque. n. succurri pōt mēsuratio fieri debet. Sic. n. dictat rō cōiecturata ipsius statuti q rlat dispōnem, ut in d. l. qđ dcm̄, cum si. Et hoc de secundo. Quo aūt ad tertiū recurrēdum est ad ea q tangūtur in Spe. de rapto. uer. sed pone. ubi finalr̄ i simili cōcluditur q p quātitate patrimonii locorū fiet diuisio. ff. de censi. l. cum possessor. C. de naufra. lib. 11. l. si ff. de incen. rui. & naufr. l. pedius. Et dicit ibi Ioan. Andr. q idē tenet Dy. in l. ne quid de incen. rui. & nau & ita ēt ibi refert Bar. & nō decidit remittens ad no. p se. in l. 4. § actor. de reg. iur. ubi quærit qd in delictis uniuersitatis, & remittit ad not. per se in l. neqd, & sic ut uides non uīr decidere hunc articulū, sed puto q cū inspiciatur causa p p quā imponitur collecta, ut ipse idē dicit, & causa sit ppter p sonarū negligentiam, debeat imponi per capita, sicut qñ ponitur ut mittantur homines in exercitū per eadē iura. Et uidetur casus in l. 2. & l. nauis. §. cum autem. ff. ad l. rhod de iac.

66 Sexagesimosexto quæro, † Statuto cauetur q officialis cōis Florentiæ q ceperit bannitum in persona uel membro, debeat incōtinenti lapsis tribus diebus post capturam facere executionem ſm tenorem bāni sub certa pœna, puta librarum mille. Ptās ciuitatis Pistorii q est de comitatu Florentiæ, & recepit ptātem à ciuitate Florentiæ cœpit Titiū bannitum ab officiali cōis Florentiæ in hac forma, uidelicet in mille florenis, quos si soluere nō poterit amputetur sibi caput, qritur an debeat incōtinēti lapsis tribus diebus nulla facta solutione facere ipsum decapitari, & si non facit incidat in pœnam. Hęc qō subtilis est, & hēt plura dubia. Primum an ptās ciuitatis Pistorii comprēhēdatur in d. statuto. Secūdo posito q cōprahēdatur qñ dicat Titiū soluere non posse, & sic possit fieri execu io in personā. Tertiū qñ incipiant currere tres dies, an ab ipsa captura, & sic de momēto ad momentum, an uero post diem ipsius capturæ. Quartū an posito q non faciat executionem, nisi post mensem incidit in pœnā statuti ēt si ex qualitate officii à dicto statuto intelligatur astrictus. At ad primū rediēs i ndeo, q si in ciuitate Pistorii esset statutū quod traderet formam executioni fiendę de ba nitis, & esset conditū uel approbatum auctoritate superioris ſm ea q hīr in l. oēs populi. statutū de quo agitur cum nō compræhēdit Non. n. ptās ciuitatis Pistorii à populo Florentino transmissus est officialis cōis Florentiæ, sed ibi p cōi Florentiæ cōstitutus, ut pbat tex. ff. de interro. act. l. uoluit. §. 1. ubi psides prouinciarum non uocātur magr̄atus populi R. licet ab eo essent cōstituti, sed ponuntur ut specie differētes. Pro quo ēt facit qđ hr̄ in l. 1. §. quibus ff. qđ cuiusq; uni. not. & qđ not. p Cyn. post Iac. de Are. C. ēt p pc. l. 1. & ita in hac ciuitate extit in similibus iudicatum. Ex quo patet qđ dcm̄ statutum qđ loqtur de officiali cōis non uerificatur ex ui uerborū nel sn̄iæ in officiali prædicto q est officialis pro cōi. ff. sol. matr. l. si uero. §. de uiro. cū si. Si uero nullum statutū hr̄etur Pistorii aliter disponens: tunc licet non compræhenderetur ex ui interpretationis, & dispōnis q est ut loca subdita regantur legibus superioris, ut hr̄ in l. oēs populi. per Bart. & sic tunc teneretur illud statutum obseruare, & uide quæ dixi supra eodem tpe parte 1. q. 56. Posito ergo q simus in casu in quo teneatur obseruare statutum uidendum est secundum, s. qñ dicat̄ uerificata condō banni. s. q Titius soluere non possit. Et in hoc uideri oportet significatum, & importantia uerbi pōt. Pro quo sciendum qđ dcm̄ uerbū qñq; ponitur in orōne principaliter, & per se. Qñq; ponitur incidenter, & conditionaliter, ut in proposito themate. Primo, casu aut ponitur negatiue, & tunc importat necessitatē præcisam, & ipso iure erā dicat potentiam. ff. de leg. 1. l. nemo pōt. ff. de fur. l. non pōt, & in c. 1. de reg. iur. lib. 6. ibi p Ioan. And. probatur ēt in l. solemus §. latrunculator. ff. de iud. & in l. de his, & ibi etiā per Bar. ff. de transa. Per quod multæ qōnes quotidie terminantur, & in hoc tractatu, pluries mentio facta erit. Si aūt ponitur affirmatiue,

tunc

tunc aut in ultima volũtate. Et quãdoq; indu cit necessitatẽ, & qñq; nõ habita distinctione, an referatur ad grauatum, an ad honoratum, ut hr in l. peto. in princ. ff. de leg. 2. & not. ff. de off. præs. l. sæpe. Aut in cõtractibus, legibus vel rescriptis, & tunc non importat necessitatem præcisam, sed causatiuam, ut habetur de primo in l. si tibi mãd. §. fi. ff. man. De secundo in l. Gallus, in prin. ff. de lib. & posth. & ibi per Bar. Et de eisdẽ, & de tertio in d. l. sæpe. Quæ oĩa intelligit Bal. esse uera nisi uerbũ põt aut possit, ponatur pro forma. Dat exemplum, ut si statutum dicit ꝙ ptãs possit inquirere de certis maleficiis. Tunc. n. dicit importari necessitatem, ut sic teneantur inquirere, quod si non facit de negligentia puniatur, ut ipse no. in d. l. Gallus. in princ. alleg. in ar. ea quæ no. ĩ l. 1. C. de ser. lib. l. 2. Sed vr etiã quod tunc sit necessitas causatiua si non vult in pœnam incurrere. Secundo casu principali, qñ uerbum põt ponitur incidenter, & condõnalr. Aduertendum est primo, ꝙ triplex est potentia hominis, ut hr in l. 1. ff. de iniust. test. & de uerb. sig. l. nepos proculo. Pro quo uide Innoc. in c. sciscitatus extra de rescript. Item ꝙ aliud est potentia, aliud est deducto potentiæ in actum l. inter illam, de uerb. sig. & infra patebit. Quibus præmissis sciẽdum est ꝙ Bar. & post eum Bal. in d. l. 1 sic distinguũt, ꝙ aut uerbum põt ponitur absolute in orõne, ut qa non refertur ad actum certæ ꝑsonę & tunc intelligitur, ut denotet potentiam naturæ, ut d. l. 1. & l. cum in secũdo, eo. ti. & quod habetur in l. cõtinuus §. illud. de uerb. obl. cum ibi not. Aut positum in oratione refertur ad actum certæ personæ. Et tunc aut ille actus cum explicatur continet cõmodum certæ personæ, aut non. Primo casu aut ille ad quem refertur ex hac potentia vult agere, & requiritur potẽtia cũ actu. l. 3. §. si quis sic acceperit. ff. de statu lib. ubi est notabilis casus. Aut vult ab alio cõueniri, & sufficit qđ habeat potentiam deducendi in actũ, ut l. nepos ꝓculo, de uerb. sig. Secundo casu. s. qñ actus explicandus non cõtinet cõmodum certæ ꝑsonæ. Et tunc sufficit potẽtia deducendi in actum illius specialis personæ ad quam refertur, adeo ꝙ non sufficeret possibilitas naturæ, ut l. inter illã, de uerb. sig. Quod est uerũ nisi addat actio postẽ, qa tunc reqritur potentia cũ actu, ut d. l. inter illã, ẜm aliam lect. Et ex ꝑdictis uideretur dicendũ ad propositum cum potentia solutionis referatur ad actum certæ personæ. s. fisci cuj solui debet, & nollit agere, sed uelit ab alio conueniri sufficiat qđ soluere possit. i. habeat potentiam soluendi, licet ad actum non deducat, ut d. l. nepos. Sed non sic est nã si recte cõsideras ꝑdicta loquuntur qñ uerbum põt ponitur ĩ oratione incidẽter affirmatiuæ. Sed in themate qõnis nſæ ponitur negatiue, ergo non est eadem dispõ, ut hr in l. qđ seruius. ff. de cond. ob cau. Sed tunc recurrendum est ad doctor. Bar. no ꝙ ponit in l. suus quoque. ff. de hær. inst. in §. sed & si filio dicitur. n. quis desinere posse, & sic non posse multis modis. Qñq; ex persona eius ꝗ debet aliquid facere. Qñq; ex tpe ex quo fieri debet. Qñq; ex materia de qua fieri debet. Qñque ex persona eius in quem fieri debet. Primo casu habet locum dist. d. l. suus quoque. Aut est condõ potestatiua quæ põt impleri ultimo uitæ spiritu, & non desinit posse nisi cum est in articulo mortis, ut ibi, & quod hr in l. fin. ff. de cond. inst. Secundo casu, qñ ex tpe dicit quod desinit posse fieri qñ lapsum est tps illi actui limitatum, siue ab hoĩe, siue à lege. ff. de hær. inst. l. sed si in condõne, & de uerb. oblig. l. in illa, cum sim. Sed an tps intelligatur adiectum saltem à lege. Dicit ibi Bart. ꝙ qñq; adiicitur talis dispositio in ultima uolũtate. Et tũc aut adiicitur institutioni hæredis, & nullum tps intelligitur limitatũ, & ideo expectat tps mortis nisi per iudicem aliud instituatur, ut ibi, & l. si quis instituatur. eod. tit. Aut adiicitur legato, & tunc habet tps limitatum. s. ꝙ impleatur cum primum põt. l. hæc conditio. ff. de cond. & dem & no. in d. l. si quis instituatur. Quãdoque adiicitur in dispõne inter uiuos, & tũc aut incipit à ꝓcedenti dispõne, & tunc intelligitur tps limitatum. s. quo ad quis fuerit cõstitutus in mora. Si uero incipit à præcedẽti condõne, & tunc requiritur ꝙ desinat posse fieri, ut hac ꝓbãtur. l. ita stipulatus de uerb. oblig. Ex quibus Bart. infert ad propositam qõnem, dicens cogitandum, an snĩa æquipararetur ultimæ uoluntati, an contractibus, & sic insolutum dimisit. Ex prædictis tamẽ colligitur ꝙ si snĩam æquiparas ultimæ uoluntati cum non sit uľis dispõ, sed particularis, & sic æquiparetur legato dicatur nõ potuisse soluere si cum sciuit se sic bannitum ualens soluere non soluit, ut d. l. hæc condõ. Si æquiparas contractui cum ceperit à pręcedenti dispõne non intelligitur soluere non posse, nisi cum fuerit de soluendo requisitus, & sic necesse sit sibi terminum aliquem

quem

quem assignari, arg ff. de sol.l.tm, & l.quod dicimus. Quid ergo dicendũ. Bal.in d.l.seruus quoque, dicit, ꝙ iudex poterit assignare terminũ suo arbitrio, arg. ff. de iur. delib.in l.1. in fi. Et sic ẽm hac determinationẽ non hr̃et seruare dictũ statutũ officialis de quo supra. Sed dr̃et assignare dicto bannito terminum adsoluendũ, Ceterũ hoc non vr̃ expeditum, qa in casu thematis propositi nullus terminus fuit appositus in bãni, & sic potius vr̃ cadere intertio casu qñ ex materia ex qua fieri debet in quo mẽbro Bar. ubi supra sic dixit, quod aliqñ materia ex qua sumit̃ stricte Exẽplum in l.quod seruius. de cond. ob. cau. & tũc ista materia dissoluta desinit posse fieri, ut ibi in auth.cui relictum. C. de ind. uidui. Si uero materia ex qua est gñalissima, ut dicat. Si decẽ dederit in gñe, &c. Tunc ex parte materiæ non dr̃ desinere posse, q a genus perire non põt, ut l.incendium, si cer pet. & l.in rõne §. incertæ. ad l. fal. Ex quibus vr̃ dicendum in ꝓposito quod condemnatio capite nunq̃ ante mortis articulum posset hr̃e locũ quia respectu pecuniæ nunquam desineret posse soluere. Quartũ uero membrum. s. qñ pendet potentia à persona eius in qua debet impleri nõ facit ad propositum, sed dic. ut ꝑ Bar. in d.l. seruus quoque. Per hoc igr̃ nondũ expeditus est casus noster, tum qa omnia debent redicti ad suum intellectũ, vt sic res potius sortiat̃ effectum quam nõ l. 1. in fi. ff. qđ quisq; iuris, & qa sñia æquiparatur, aut contractui, aut vltimæ uoluntati ẽn benigniorẽ intellectum, ẽm Bar. in l.centesimis. in fin. de verbo. obl. & dicam infra parte proxima hoc eo. tp̃e q. 79. Dico, ꝙ aut in sententia banni fuit adiectum tempus, & tũc lapso tp̃e intelligitur soluere non potuisse, & ex tunc purificata fuit cõdemnatio personalis. Si aũt nullum fuit adiectum tempus, tũc non habet locum dictum statutũ; sed debebit officialis, & assignare terminum adsoluendum ad similitudinem cõtractuum, vt sic constituat̃ in mora; qa non debet esset minor dierũ 10. arg. eorum quæ hñr in l. debitori. ff. de iud. iunctis. quæ hñr in l. 1. in fi. ff. de iur. delib. & per hoc sit expeditum secundum. Intelligitur ergo statum prædictum in eo qui tp̃e capturæ erat bannitus in persona uel membro. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de nox. Si tñ aliud statutũ non est lapso tp̃e sibi assignatio assoluẽ dũ. & nulla facta solutione succederet dispositio statuti, vt incontinenti post tres dies debeat facere executionem. l. non põt. ff. de legib. cum si. Sed restat tertia dubitatio qñ currat dictus terminus, & in hoc examinari oportet. An in dubio terminus currat de momento ad momẽtum, an uero à die actus, ue sic dies termini non computetur in termino Circa quod Doct. uarie loquũtur in iuribus quę infra allegant̃. Sed aduertẽdum puto, ꝙ qñq; terminus assignat̃ sine aliqua ꝓpositione, puta qa dr̃ habeat pro termino ad executionem sñiæ, siue banni tres dies. Qñq; assignatur cum aliqua prępositione, a, uel, ex, vt quia dr̃ à tali, uel ex tali actu, uel à tali, siue ex tali die habeat terminũ trium dierum. Aliqñ cum præpositione infra, uel intra, uel ante tres dies. Aliqñ assignatur cum dictione, post, ut in themate nr̃o dictum est. Primo casu, qñ simpliciter assignantur certi dies pro termino. Sciẽdum est triplicem esse diem. quidam. n. dr̃ dies nãlis s. 24. horarũ, & iste incipit, qñque ab ortu solis, qñque ab occasu, qñque à meridie, ẽm diuersitam gentium, more aũt Romano incipit à media nocte, & alia media n[illegible]cte finit, vt hæc hñr in l. more. ff. de fert. Q[illegible]dam est dies artificialis, & iste incipit in ma..e, vt ibi not. quod intelligit̃. i. ab ortu solis, & durat usque ad occasum, ut hr̃ in l. 1 C. de cust. reo. per Bar. in l. aut facta §. tempus. ff. de pœ. per Ioann. And. in c. 1. de homi. Est, & alius dies qui uocat̃ diet emergens qui est qñ computatur de momento ad momẽtum ut hr̃ in d.l. more. & ibi per Iaco. Butr. & alios. Et cum hæc ultima appellatio. non sit cõis, ut de se patet, intelligam statutũ prædictum intelligi de tribus diebus, aut nãlibus, aut artificialibus, qđ effectiue in diem recidit. & sic non computabitur de momento ad momentũ. & sic dies capturę non comtabit̃ in termino, vt sic tunc nullo uerbo ad alium significatum inducente intelligatur secundũ cõem usum loquendi l. anniculus. de uerb. sig. cum simil, hr̃ per Iacob. But. & Bar. in l. 1. ff. si quis cau. qui allegant. l. eum qui cal. in prin. de uerb. obl. per Iacob. de Are. in l. 1. §. dies. ff. de liber. agnoscen. & ẽt alibi hr̃, ut infra patebit. & hoc credo uerius rõne prædicta q̃ id quod dixit Ioan. And. in cap. super eo. 2. de appella. ubi dixit in dubio tempus computandum de momento ad momentũ, quod ẽt uoluerunt alii. ut infra dicam, sed debet intelligi, ut infra dicetur. Sed tunc du-

L bitatur

bitat, an dicti dies sint utiles, an continui Et tex in d. §. dies, facit ꝙ sint continui. In cōtrarium facit tex. in l. 2. §. dies ff. si quis ord. in bon. poss. scr. & in l. 1. §. dies ff. qn̄ appell. sit per quæ iura credo ꝙ intelligatur de utilibus saltem quo ad actum de quo agitur. Cum. n. debeat expediri in forma iudici saltem quo ad initium debent esse utiles, ut in iuribus secundo loco alleg. Vtiles intelligo ſm natură criminaliū, & actus executionis l. si uno ff. lo. cum sim. & ideo si quis esset bannitus ex tali causa ex qua ēt quacunque die fieri posset executio ſm quod hr̄ in l. pręsides. C. de fer. nulla esset rō quare differri posset. Et ꝓ materia t̄pis utilis cōtinui, & partim continui qđ hr̄ in l. 1. ff. de diuer. & temp. pręscri. & ex̄ de concess. præb. c. 2. & c. quia diuersitatem, & de rest. in integ. c. 1. in clem. Secundo casu qn̄ assignatur t̄ps cum propōne, a, uel ex, vel ab. Est isto casu dicunt cōmuniter Doct. qđ dies termini non computatur in termino. Et sic etiam hoc casu dies capturæ non computabitur in termino trium dierum l. ratio. §. fin. ff. de actio. empt. & ita not. in Spec. de dil. §. 1. ver. sed pone, & per Ioan. An. in c. statutum, de pręb. lib. 6. per Iac. & Bar. in d. l. 1. si qs cau. Nec obst. l. 1. §. dies, de lib. agnos. & de adult. l. pr. §. fi. ubi tex. dn̄t quod dies computantur ex die diuortii, quia ibi contingit, ex eo, quia in alia parte dcm̄ fuerat t̄ps currere post diuortium, & sic una particula restringitur, & declaratur ab alia l. si seruus plurium. §. fi. de leg. 1. & C fam. ercis. l. quoties, cum sim. Prædicta quidem uera si tales dictiones apponūtur tempori. Si uero apponunt̄ actui, ut quia dicatur à captura, uel ex captura, & sic de similibus, tunc computabitur in termino dies capturæ, & procedet de momento ad momentum. l. 1. §. ibid. & §. dies, qn̄ appel. sit, & C. de temp. app. auth. hodie & idem si apponitur dictio demonstratiua extremitatis t̄pis, uel initii, vt si dicatur habeas terminum inde, uel hic, ad sex dies. Tunc. n. silr̄ computantur de momento ad momentū l. 3. §. min ff. de min. & per Doct in d. l. 1. si quis cau. & istud puto uerius, quā id qđ dixit Iac. But. ibidem qui gn̄alr̄ dixit computari t̄ps de momento ad momentum, siue dilatio statuatur ab hoīe, siue à lege, siue detur dilatio dierū, siue in dies siue ad dies, siue intra dies. Ex pręd ictis. n. & ex his q̄ inferius dicent̄ patet quod illud non est simpliciter uerum nec ll. per eum allegatę, de quibus supra mentio facta fuit aliter probant quam supradictum sit. & vt dixit supra sic debet intelligi, & saluari dcm̄ Ioan. Andr. in d. c. super eo. 2. de app. licet Bal. aliter dixerit in aliquibus in l. cos. § sinautem C. de appel. ubi alleg. prædicta, & alia iura, ubi uide si libet. Et quia natura dictarū dictionum separatiuarum qn̄q; est diuersa, & pro p̄dcōrum declaratione necessariū est id sciri. pro dictione a, recurre ad no. in l. à caligato, C. de nupt. & in d. l. ratio. §. fi. de act. emp. ff. de flum. l. pe. 31. dist. ante triennium. 16. q. 3. placuit. ff. de excus. tut. l. 1. §. qui autem de rescript. c. dilec. l. 1. & 2. ff. de sena. l. fin. §. fi. C. de aduo. diuer. iud. l. post duos, & C. de ero. mil. an. l. iub. Ex quibus patet ꝙ qn̄q; ponitur exclusiue, qn̄q; inclusiue, ut ēt hr̄ in multis aliis iuribus, Ponit̄ ēt aliqn̄ causatiue 23. q. 7. coniuges. Interdū assumit nām aliarū dictionū, qn̄q; n. ponitur pro, ex 15. q. 3. inter cetera, & c. item si de reb. Qn̄que pro, per. ff. de leg. 1. l. seruo legata. §. 1. & sol. mat. l. si socer. §. 1. & uide etiā quod hr̄ in c. abbate, de re iud. lib. 6. De dictione ab, simplr̄ posita quæ separationem denotat, habes. ff de duo. reb. l. si ex duobus in pri. ff. de euic. l. si rem. §. fi. de hære. inst. l. seruum. §. hære. ff. ad l. falc. l. hære. & no. extra de app. c. super eo. 4. q. 6. c. quisquis. 35. dis. ab isto. ff. de min l. Aemyl C. de sep. uiol. auth. sed nec ubi ponitur exclusiue. Qn̄q; ēt ponitur inclusiue in auth. ut ab ill. & qui super eos sunt in rubro, & nigro Si uero iungitur cum aliis dictionibus, vt quia dicatur abhinc qualiter intelligatur, ut C. de sac. san eccl. placet. Intellr̄ enim ab hoc tempore in antea. Si autem adiicitur ante intellr̄. i. ab hinc retro. ff. de iudic. l. proponebatur. Si aūt dr̄ ab hoc uide de orig. iur. l. 2. §. post hunc. Tertio, principali casu quando dr̄ infra, uel intra tres dies, dixit Iac. de Bel. in d. l. 1. ꝙ terminus computatur de momento ad momentum, & sic dies prima s. termini, & ultima computantur in termino, vt d. l. 2. §. quod in sententiis ff. qn̄ app. sit Sed hoc non vr̄ verum per ea quæ dixi supra in primo casu. Non obst. l. 1. §. quod in sententiis. ff. qn̄ appell. sit quia ibi ideo est, quia dr̄ à sn̄iæ recitatione intra 10. dies, de quo ibi, & de re iud. c. quo ad consulta, Dies tamē tertius, uel decimus qualitercunq; fiat computatio erit in termino, & illa die actus fieri poterit, ut no. in c. frequens, de rest. spol lib. 6. in gl. quia dies, quæ allegat iura, ubi tn̄ cō-

putatur

putatur de momento ad momentum necesse est cōstare de hora qñ sit in ultima die, ut sic appareat factum esse intra tps ẽm Ioan. And. not. id referentem in addit. Spec. in tit. de inst. edi. §. 2. uers. post indictionem. De nã aũt harum dictionum. s. intra, & infra. uide de intra in l. Pompon. in neg. de neg. gest. ubi ponitur quod interdum, uel interim, quia dicitur in tra moras. Item denotat extremitatem. ff. si cert. pet. l. non omnes, & non dr̃ quis esse in mora, nisi lapso illo die, ut cum dr̃ intra decem dies dabo. ff. de uer. obl. l. qcquid astringendę §. si ita stipulatus. Qñq; tñ ponitur pro circa. ff. de iur. fis. l. ultima, & ad propositum nr̃m dictio, intra ponitur inclusiue. ff. de uer. sig. l. si quis sic dixerit, de contrah. emp. l. æde sacra §. si quis intra, de off. præf. urb. l. 1. in initio, & de act. emp. l. fundus, & l. quęro. Dictio uero infra eodem modo denotat extremitatem, ut d. l. non omnis, licet quandoq; id non faciat. ff. de succ. edic. l. 1. Itẽ ponitur inclusiue inst. de grad. in princ. & ff. de act. emp. l. in uendit. & uide extra de auth. & usupal. c. 1. & cap. ex tuarũ. & idẽ in dictione ante, de quo ff. de uerb. oblig. l. qui ita. § qui ita, & l. si stipulatus fuero, & l. qui ante licet aliter uideatur poni in l. anniculus, de uerb. sig. Sed rñde per not. per Bart. in l. 2 si cer. pet. & aliis pluribus locis Quarto aũt principali casu qñ assignatur terminus cum dictione post. Dixit Guil. in Spec. de citatio. § uiso. uers. pen. quod dies dati termini non computatur in termino ẽt si dicatur post citationem, & similia Sed uerius dicendum est quod aut dictio post, adiicitur diei, uel tpi. Et tunc non computatur de momento ad momẽtum, licet dies dati termini non computetur in termino. ponitur. n. exclusiue. ff. de min. l. Aemyl. & de uerb. sign. l. annic. & l. si quis sic facit. ff. de leg. 3. l. post diem. ponitur tñ causa necessitatis inclusiue, ut quia alias nõ essent decẽ dies, nisi ille dies computaretur, ut dicit gl. 23. q. 4 ea uindicta, & alleg. 76. dist. scire, sed cap. ea uind illud non probat, ut statim dicam. Si uero adiicit̃ actui, ut quia dicat post citationem, uel post publicationem testium, & sim. tunc cõputat̃ de momento ad momentum. l. 1. §. dies. ff. de lib. agn. & d. l. pẽ. §. fin. de adult. cum si. & ideo ad propositum dum dicitur post capturam intelliguntur tres dies de momento ad momentum, dum tñ intelligatur post capturam perfectam. i. postq̃ ad ipm officialem ductus fuerit, & sciuerit ductum esse. l. laqueum. ff. de acq. rerũ dom l. si barsat. C de fideiussor. per Cyn. in l. licet. C. de acq. poss. & per Bar. in l. 1. ff. eo. tit. Non. n. currit terminus ei antequam sciuerit. l. gñe, de his qui not. inf. cũ si. quinimò nec anteq̃ executionem facere possit, arg. ff. de stat. lib. l. 3. §. si quis hæred & l. si in diem, de cond. & demonst. cum sibi. Vltima dubiũ fuit, an elapsis tribus diebus si non facit executionem incidat in pœnam statuti, & dicendum est, ꝙ non, quia licet teneat̃ illum terminum seruare ad similitudinem eius qui capit simplr̃ bannitum ad mortem. l. in testã. ff. de cond. & demonst. non tñ incidit in pœnam statuti, ut ibi, & l. multa, in eod. tit. Sed si differt ultra debitum teneatur per tit. ut diff. iud. Not. tñ ꝙ licet non faciat sic repente lapso triduo nõ ꝑpea punitur, ex causa. n. dictio, incontinenti, & sic similes recipiunt tpis interualla, ut probatur in iurib. infrascriptis. primo in uerbo, confestim in l. ita stipul. de uerb. obl. l. 1. C. de comp. dep. l. pen. C. unde ui. l. moment. iuncta l. 1. ff. de pen. leg. l. qui procurat. dat. ff. de proc. in uerbo, continuo. de uerb. obl. l. si stipul. sum damã cũ gl. sua de arb. l. licet, & l. 3. §. in admitt. ubi gl. ff. de acq. poss. In dictione mox. in l. ꝑ interualla, de iud. ff sol. matr. l. fructus. In dictione, statim. sol. mat. l. diuort. §. ex cõtrario. In dictione, incontinenti, & mixtim in ꝓdictis. l. 1. §. itẽ si ita ff. ad l. Fal. in c. quia ꝑ ꝑ de elec. de non nu. pec. c 1. gl. in clem. 1. de off. de leg. Inn. in cap. fin. de ꝓsump. Bar. in l. cum pecuniam. ff. de nouat. C. quo. bo. pos. l fin & ff si cert. pet. l. 1. Et uide in Spec. de disp. aduo. §. post hæc, uers. ic. item clausula.

Rubricæ quæstionum tertiæ partis secundi temporis, uidelicet, de his quæ fiunt in fauorem bannitorum.

POst expeditionem 2. par. 2. temp. testat, ut ad tertiam eiusdem tpis, particulam ueniamus, & ideo aliarũ partium ordinem sequens premittam rub. siue titulos quæstionũ quæ in ea uersabuntur. Deinde ad illarũ examinationem particulariter descendetur. Sũt ergo huius partis rub. quæ sequuntur.

1 *An iudex possit inquirere de offensione facta bannito de qua ipse accusare non potest.*

2 *An formatur processu de offensa facta bannito*

prosit ad utilitatem processus, si postea bannitus soluit, uel à banno eximitur.

3 An ualeat sententia lata pro bannito contra debitorem qui banni exceptionem non opposuit.

4 Incidenter quando talis banni exceptio possit opponi.

5 Si cauetur statuto quòd bannitus non possit ad sui utilitatem contrahere, An ualeat pactum de inquilino non expellendo

6 An ualeat ordinamentum factum in fauorem banniti, stante statuto quòd nihil possit proponi in consilio in fauorem bannitorum.

7 An bannitus pluribus bannis præsentans bannitum uirtute statuti disponentis eum ex banniri debere, debeat ab omnibus bannis rebanniri.

8 An stante statuto, quòd bannitus præsentans bannitum rebanniatur si est bannitus de pari, uel minori crimine An præsentans bannitum pro homicidio facto cum armis debeat rebanniri à banno sibi dato pro homicidio facto cum ueneno.

9 An statutum factum in fauorem bannitorũ certum quid soluentium porrigatur ad bannitos carceratos.

10 An tale statutum trahatur ad postea bannitos.

11 Stante statuto quòd banniti rebanniantur soluendo, 5 solidos pro libra. sit aliud quo cauetur, quòd banniti rebanniantur soluendo medietatem banni, An bannitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium primi statuti an non.

12 An generale statutum in fauorem bannitorum cõprehendat banni os pro falsitate.

13 An petens se rebanniri uirtute statuti soluendo certum, quid habeat beneficium secundi statuti facti post uenditionem talis introitus, & est prolixus titulus quæstionis

14 Si statuto cauetur quòd falsatores monetæ, & robatores stratarum non possint rebanniri etiam habita pace. Et sit aliud generale statutum quòd omnes banniti habita pace debeant rebanniri, an comprehendat falsarios, & robatores.

15 An in securitate data uenientibus ad nundinas cõprahendantur banniti.

16 An data generali securitate quòd nullus possit capi pro debito, bannitus pro maleficio possit uti dicta securitate.

17 An securitas ualida concessa bannito intelligatur concessa etiam pro redeundo.

18 An intelligatur pro una uice tantum.

19 An ille qui non potest rebanniri, possit dari securitas ad annos centum.

20 An receptans bannitum ignorans eum bannitum puniatur pœna receptantis.

21 An consanguineus receptans bannitum scienter puniatur pœna statuti.

22 An uxor receptans uirum bannitum incidat in pœnam receptantium bannitos.

23 An receptans in domo extra uillam posita incidat in pœnam statuti punientis receptantem in castris, uel uillis.

24 An ille qui scienter pluribus diebus receptauit bannitum, postea eum prodidit, & curiæ præsentauit debeat puniri, uel præmiari.

25 Si uicina est condemnata ex eo quòd in illa unus recuperauit bannitum. An possit agere contra receptantem.

26 Stante statuto quòd nullus possit dare bannito auxilium, consilium, uel fauorem. An aduocans pro eo incidat in pœnam statuti.

27 An incidat in pœnam allegans pro eo causas absentiæ.

28 An incidat in pœnam si pro eo testimonium dicit. et quid si eum capit deinde relaxat.

29 Aliquis exiuit captum de manibus familiæ. An teneatur ut eximens, & an etiam ut præstans auxilium, uel fauorem.

30 Posito statuto quòd pacis beneficium aperiat bannito uiam ad eum rebanniendum. An bãnitus pro crimine adulterij possit habere tale beneficium.

31 A quo debeat haberi pax de adulterio, ut ei prosit statutum.

32 An minor possit facere pacem de morte patris, ut ex ea bannitus talis statuti beneficium consequatur, & in hac inferuntur duæ sequentes.

33 Si non potest. An possit tutor, uel curator, & an possit peti restitutio.

34 An talis pax requirat iudicis decretum, ut bannito prosit.

35 An si requiritur pacem fieri ab hærede occisi sufficiat bannito quòd illam habeat à filio non expresso nomine hæreditario, & in hac subditur.

36 An ex tali pace uideatur adire etiam si aliquid recipiat.

37 An bannitus debeat cancellari habita pace per generali procuratore cum libera.

38 An sufficiat bannito si habeat pacem sine scriptura.

39 An sufficiat si bannitus habet pacem ab uno ex pluribus hæredibus.

40 An sufficiat pax habita ab occiso dictante statuto simpliciter bannitum debere rebanniri si pacem habuerit.

41 Quid si statutum dicit, quòd rebanniatur si habuerit pacem ab hærede occisi. An sufficiat habita ab ipso uulnerato.

42 Ex forma statuti requiritur quòd de pace constet per publicum instrumentum, & de pace constat per instrumentum, sed de aditione hæreditatis constat per testes. An sufficiat.
43 An sufficiat pacem fuisse factam absente bannito intra terminum statuti.
44 An sufficiat quod bannitus ratificet post pacem receptam intra tempus suo nomine, & inest.
45 An sufficiat, quòd nomine offensi, uel hæredis alius fecerit bannito pacem intra tempus.
46 An stante dicto statuto bannitus ex eo quod blasphemauit Deum possit habere beneficium pacis.
47 An stante eodem statuto sufficiat bannito si habeat pacem a patre offensi.
48 An stante dicto statuto succedens hæredi offensi possit sibiipsi pacem reddere, ut habeat beneficium statuti.
49 Quid iuris si statutum simpliciter dicit de offenso, & nil dicit de hærede, & quid si moritur sine hærede.
50 Si uniuersitas est bannita, An requiratur quod fiat pax singulis de uniuersitate, & quod singuli soluant.
51 An offendens illum cum quo pacem fecit tempore quo erat bannitus incidat in pœnam pacis ipsi bannito offenso.
52 Quid iuris si post pacem bannitus fuit.
53 Quid iuris in casibus prædictis si facientes pacem erant fratres.
54 A quo tempore computetur decennium cuius cursus requiritur antequam bannitus possit rebanniri an a tempore dati banni an à fine primi.
55 An syndicus teneatur denuntiare offendentem bannitum.
56 An uniuersitas talem offendentem non capiens incidat in pœnam non capientis malefactorem.
57 An bannito possit solui durante banno.
58 Stante certo statuto quot pœnis puniri debeat associans bannitum cum eo contrahens, & in domo retinens.
59 An attentans rebellare castrum ad actum proximum perueniens, inde bannitus comprehendatur in statuto prædicto loquente de bannito ob rebellionem castri
60 Si uno statuto cauetur quod banniti possint impune offendi altero cauetur quod non possint offendi in festo S. Ioan Baptistæ, & per octo dies ante, & per octo dies post, An offendens bannitum in bonis incidat in pœnam secundi statuti.
61 Bannitus de Florentia fuit aßumptus Bononiæ ad honores. Quæritur an possit illud officium exercere.
62 An ualeat gesta per bannitum electum de officium uetante statuto.
63 An dictante statuto quòd banniti non possint eligi ad officia bannitus possit esse ambasciator oratum, siue legatus.
64 Qui sunt illi qui possint bannitum rebannire.
65 An potestas ciuitatis possit rebannire.
66 An quis possit coram potestate petere quòd pronuncietur se non esse illum de quo dictat bannum, & an sufficiat se potestas declarat, & qui in tali causa sint citandi.
67 Qui possint petere, quòd bannitus rebanniatur.
68 An cācellatio banni per uiam iustitiæ possit peti per procuratorem.
69 Quis possit petere quòd sibi detur scriptura banni.
70 Qui dat curatorem minorem bannito.
71 Qui det tutorem, uel curatorem filio banniti in alio loco existenti.
72 Si quis est bannitus pluribus bannis, An sufficiat una absolutio
73 An possit absolui ab uno banno tantum.
74 Statutum factum est quòd certi banniti rebanniantur, & habeantur pro cancellatis. quæritur an requiratur cancellatio de facto.
75 An cancellatio totius condemnationis, siue banni uirtute unius reformationis restringatur ad illos de quibus loquitur reformatio.
76 An ex forma statuti bannitus pro debito possit de banno eximi ad uoluntatem creditoris
77 An talis bannitus pro debito offerens stare iuri debeat cancellari dictante statuto quod eximatur de banno si fuerit in concordia cum creditore.
78 An stante statuto quod nullus bannitus rebanniatur nisi soluerit certam quantitatem cameræ apostolicæ. Facto postea contrario statuto bannitus qui uult rebanniri teneatur illam quantitatem soluere.
79 An bannitus sit liberatus a banno eo ipso quod fecit illud propter quod ex forma statuti intelligitur rebannitus, An uero requiratur declaratio, & est bimembris, quia primo tractatur quando in banno dicitur saluo quod si sic fecerit, &c.
80 An debeat cancellari a banno de mille integris, si soluit intra decem dies cum beneficio quarti ex forma statuti.
81 An potestas qui ultimis. 15. diebus non potest quem eximere de banno possit pronunciare eum eximendum esse, & quid de officialibus qui prohibentur rebannire ex bannitos. An saltem possint ordinare qualiter debeant rebanniri etiam aliquid detrahendo solennitatibus in rebanniendo antea requisitis.

82 *An stantibus cer.is statutis capitaneus qui proposuit aliquem rebannien dum, & fuit ordinatum ut proposuit, intelligatur, priuatus efficio capitaneatus, Et sic non ualeat ordinamētum, an uero ualeat.*

83 *Si cauetur statuto, quod bannitus in certa quantitate incidat in pœnam capitis si petierit se ab aliqua in officium admitti, An ignorans se esse bannitum excusetur, uel an perdat in eius rebannitione generaliter ordinatum.*

84 *An bannitus receptus in ciuitate, tractatus longo tempore ut ciuius etiam in officijs, intelligatur rebannitus & an sententia lata contra offendentem illum possit retractari.*

85 *An bannitus Vicentiæ, & registratus Paduæ uirtute unius statuti Paduani, præsentanti bannitum Paduæ debuerit rebanniri uirtute alterius statuti Paduani, de præsentante bannitum loquentis. Et in ea tractatur plene de uirtute successionis, & accessionis unius rei ad aliam.*

Tertia pars secundi temporis.

POsitis ergo tertiæ partis quæst. tit. Capio primam quæ fuit talis † Bannitus qui ex forma statuti non debet audiri in ciuili, uel criminali fuit offensus à Titio. Iudex non ad alicuius instantiam, sed ex suo officio inquirit contra Titium, quæritur an possit, Hæc q̄stio est antiqua, & in multis locis tractatur. Fuitq. per Iac. de Are. & Iac. Butr. disputata, quod effectiue refert Bar. in l. cum lex ff. de fideius. & in l. non solum. §. quamquàm. ff. de iniur & l. 1. ff. ad Treb. & nouissime posuit Angel. in l. si uacantia. C. de bon. uac. lib. 10. Ad finē eius quod ibi scripsit faciens mentionē de opin. aliorū, & suā ponit notabilem concłonē quā ego hic inseram additis, & mutatis aliquibus in multiloqo nō instando. Sciēdū ergo est vt patet ex multis q̄onibus supra formatis, ꝙ circa hunc effectum statuta uarie loquuntur. Aliqñ. n. dñt, ꝙ bannitus possit impune offendi. Qñq; ꝙ bānitorū querelæ non audiantur. Interdū, ꝙ audiantur agendo uel defendendo, & qñq; ꝙ non fiat eis ius uel non reddatur. Aliqñ nō simpliciter excluduntur, sed ad tp̄s denegatur audientia, puta quousque in bāno fuerīt, uel soluere distulerint, de quorum virtute verborū. s. an ipso iure actionem tollant, an non tangetur inferius, & ideo ut hęc quæstio oīa complectatur dicendum puto, ꝙ aut statutum simplr̄ dicit, ꝙ possit impune offendi, & tūc iudex minime possit inqrere, quia id non est maleficium vt dixi supra per te. prox. q. 56. & sic unicuiq; p̄cluditur uia. l. si seruus. C. de his q̄ ad ec. conf. & l. 2. ne quis uela. oc. & ista pars est satis clara, Excluditur. n. tunc iudex ex eo, q̄a id de quo agitur non est delictum. Si tñ in inq̄sitione non narratur offensum fuisse bannitum, tenet inq̄sitio, & ꝓcessus l. cum putarem. ff. fam. ercis. l. cum quædam. de iur. om. iud. & necesse est, ꝙ opponatur, & iudici ꝓbet exceptio banni quæ est talis finitæ: & ad ꝓcessum pōt opponi, & ꝑ alium quam inquisitū ut dixi supra parte prox. q. 14. Omnis. n. exceptio ꝑ quam ostenditur accusantem non hr̄e ius accusandi inquirentem non hr̄et ius inquirendi ante lit. cont. opponi pōt s̄m not. doctrinam Bart. in l. nam postea, ff. de iureiur. & in l. eleganter §. si quis post. ff. de cond. ind. & dixi supra in proximo tp̄e parte 1. q. 2. Si uero statutū dicit aliter, ut ꝙ non audiatur, uel non fiat eis ius. & silr̄, quæstio est magis dubitabilis, quia licet pars nō possit accusare tñ iudex ex officio potest inquirere. ff. si tu. non ges. l. 1. C. de cal. l. 1. & ibi not. & in l. querela. C. de fal. & ita tenuit Iacob. de Are. & secutus fuit Ray. s. quod possit cognoscere ad utilitatē fisci non banniti, arg. l. licitatio, §. ꝙ illicite. ff. de publ. ut ipse scribit in l. 1. §. qđ autē, de alea. & in l. falsi. C. de fal. ubi ēt Cy. tangit. In contrarium tñ est ueritas q̄a ubi p̄clusa est uia parti ibi est iudici, l. non solum. §. q̄q̄ ff. de iniur. & ibi bonus tex. & in l. 1. §. quod autem. ff. de alea. ubi melior. l. prætor. §. p̄terea. ff. de iniur. & ibi per Iac de Are. & ꝑ Bar. in iuribus supradictis, & Iac. & Bal. in l. 1. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. Nec huic, & p̄cedenti membro ob. l. decuriones. C. de infa. ubi Iac. But. & Bal. aliter uidentur uelle, quia ibi à lege non fuerat offensio reddita īpunita, uel simpliciter audientia denegata, sed fuit exclusum certū genus pęnæ, & ideo alia potuit imponi, & maleficium factum ꝓnūciari fuisse, & ꝑ ꝑea si statutū diceret, ꝙ offendens bannitum nō posset ꝑsonalr̄ puniri, uel non posset puniri maiori pœna librorum mille, nō excluderet cognitio pro minori pœna. Casus est ibi, & de se patet l. cum p̄tor. ff. de iud. & de leg. l. cū lex cū si. Diuersa eñ sunt tollere delictū, & tollere certā pęnam qđ latius ꝓseq̄tur Bal. in l. cum mulier in fi. repet. ff sol. matr. Nec p̄dictis ob. l querela, quia illa gl. non est uera per l Pomponius. §. tali. ff. de proc. & l. ita demum. C. eo. & ita dicit Ang. quod eo audiente reprobabat Bar. illam gl.

Bald.

Bal. ẽt in d.l. 1. de his qui sunt sui uel ali. iur. Rñdet, ꝙ illud ꝓcederet qñ ex postfacto nõ ab initio tollitur ius accusandi, ut per præscriptionem, secus si ab initio. Sed prima rñsio est cõior. Si uero statutum dicit ꝙ non audiatur donec fuit in banno, uel ꝙ qui non soluerit collectas non audiaẽ in ciuili, uel criminali donec distulerit soluere. Dicit idẽ Ang. ubi supra ꝙ tunc iudex à seipso poterit inqrere per d.l.1.C.de cal.& l. 1. ff. si tut. non ges. Hic tñ aduertendũ puto ꝙ si iudici ex forma statuti daẽ potentia inqrendi, reqsito tñ prius iniuriã passo an uelit accusare. Q̃uo rñdente qđ nõ, iudex possit inqrere, & aliter non. Tũc decisio pdicta nõ procedit. Cũ.n. succedat in locũ patris, eo iure qđ pars hẽt uti põt, & non alio, ut in rĩa si qs in ius, lib.6. præsertim quia lex siue statutũ uolens requiri iniuriã passũ debet intelligi de habili ad accusandum l. 1. C. de sac. sanc. eccle. & l. ut gradatim. § sed si lege. de mu. & homo. cum simi. aliter. n. termini statuti uerificari nõ pñt. & sic non põt succedere inqrendi potentia. l. ita aũt. in pri. ff. de admi. tuto. cum simi. disputando tenuit Ray. qñ statutũ dat potẽtiã iudici inquirendi prius tñ accusatione recepta. & ibi allegat multa iura, & inter alia quod not. in l. plane ff. qđ cũ fal. tut. aut. & ff. de acq. pos. l. Põponius § cũ qs. & incipit eius disputatio. Lege municipali caueẽ. Accedant q̃ dixi supra par. 1. huius tpis. 59. & 60. qõ. Si aũt simpliciter daẽ potentia inqrendi, forte eius dcm̃ uerum est. Non n. reddiẽ quod fit in eum impunitũ, Nec in totum denegaẽ audientia ꝑꝑ qđ iuris natiuitas sit impedita, sed qualificate denegatur ad tps. Cum ergo illud sit maleficium ex eo oriẽ ab initio duplex ius. Vnum parti ad accusandum, & ab isto pars ipsa excludiẽ donec distulerit soluere, uel donec fuerit in banno. Aliud iudici ad inquirendũ, & ab isto nõ reperitur iudex exclusus, ergo remanet sibi saluum ius suum l. si unus §. ante omnia. ff. de pac. & satis offendunt d.l 1. de cal. & l. 1. si cu. non ges. & facit quod no. in l. 1. C. qui accu. non pos. & d.l. decuriones in ratione sui. Prædicta quidem intelligo in offensa facta tpe quo quis erat malpagus. Si autem ei fiat offensio ante cessationem solutionis, sed antequam iudex inquirat labitur tempus, & efficitur malpagus. Dixit tunc Bal. in d.l. cum mulier, quod tunc iudex potest inquirere, quia iam erat fisco ius quæsitum, quod negligentia illius tollere non potest, alleg. not. in l querela. C. de fal. & l. fi. ff. de pact. quod hẽ in l. 2. §. quod si patris. ff. sol. mat. & sic licet tunc ipse excludatur exceptione personali, ut l. pe. C. acc. non pos. tamen non excluditur iudex ẽm eum, quod intelligo nisi ad potentiã inquirendi requiratur requisitio iniuriam passi ẽm ea quæ supra dixi. Quo casu ẽt sufficiet si requisitio esset facta ante cessationem solutionis, & sic eo tempore quo non erat malpagus ut in iuribus per Bal. alleg.

2 Sed tunc secundo circa idẽ quæro † stante statuto quòd bãnitus nõ audiaẽ ẽt in criminali quousque distulerit soluere cõdẽnationẽ, uel quousque steterit in bãno, & idẽ disponente in nõ soluẽte collectas, bannitus uel malpagus fuit offensus, accusauit de offensione sibi facta, uel iudex eo reqsito an uellet accusare, rñdente quòd nõ, formauit inqsitionẽ fuit, apposita exceptio, & probata ẽm no. in l. hoc iure. ff. de uerb. obl. per Bart. post qđ bannitus fuit rebannitus, uel ipse aut malpagus soluit, & iudici ꝓductio facta fuit. Quæriẽ an ex eodem processu possit ad ulteriora ꝓcedi. An uero reqraẽ nuus processus. Hæc qõ est magni effectus. pone. n. quòd tpe solutionis, uel exẽptionis à banno, tpe cognitionis sunt decursa, quæ nõ erãt tpe accusationis, uel inqsitionis, & sic dicatur locum esse l. accusaturus. ff. de adult. & in ea uarie consuli, & iudicari uidi. Meo tñ paruo iudicio huius quæst. uirtus stat in eo an acta facta cum bãnito in eius fauorẽ ualeant, uel non. De quo dicã statim in seq. q. Si n. non ualerent per solutionem, uel exemptionem, à banno sꝑuenientem non ualidarenẽ ut in regula qđ ab initio. de reg. iur. & C. qui da. tu. pos. l. in uniuersis, & ff. de ser. expor. l. si minor. cũ si præsertim qñ lapsum esset tps cognitionis, quia tũc fictio attractiua operari nõ posset l. bonorũ. ff. rem ra. habe. Si uero acta ualent uẽ contrarium uerum esse. Qñ. n. tenet iudicium licet agens ius nõ habeat agendi. l. cũ putarem ff. fa. ercis. Si postea sꝑuenit ius sequi debet cõdẽnatoria l. si rẽ §. fi. ff. de pig. act. & ẽm hãc secundam partem plures iudicari uidi ꝑ ibi not. & l. si mandauero tibi. ff. mand. Illa tñ iura prima facie non uñr adaptari ad propositum, quia loquuntur quãdo ius superuenit ex causa de præterito, & sic retrotrahitur, qđ hic non uẽ esse. ergo, &c. l. non potest ff. de iud. Aduertendũ tñ puto, quòd ẽt si acta teneant

neant debeat considerari qualiter à banno eximatꝰ. Nam aut eximitꝰ ꝙ soluit, & puto ueram esse conclusionē pdictam. superuenit. n. pendente iudicio replicatio contra exceptionem. exceptio excluditur l. his oneribus. §. au ctis. ff. de vaca. mu. & qđ ple. not. per Bart. in l. 1. ff. de excep. facit. ff. de pecul. l. quęsitum. in princ. vbi bonus tex. ad ꝓpositū. Si uero fuit exemptus à banno ꝑ uiam gratię ut qa fuit rebbannitus, nō puto ꝓcedere cōclusionē pdictam. Cū. n. opposita exceptione esset opponenti ius quæsitum vt pronunciaretꝰ procedēdum non esse, uel absolueretꝰ ab obseruatione iudicii, qđ uꝛ idem est in effectu per no. in §. fin. inst. de diuer. & temp. pręscr. per illam rebannitionem tolli non intelꝛ vt in c q̄uis. de rescr. lib. 6. & quod no. in l. Gallus. §. & q d si tm̄. de lib. & posth. & in l. fin. C. de sen. pas. Nec hēt locum hęc rō in casu quo eximitur, qa soluit, tum qa illa exceptio cum hac qualitate opponebaꝰ, & sic per illam nō poterat tolli soluēdi facultas q̄ cōsiderari debebat, ut l. si qs domum. §. 1. ff. lec. nū si. qđ non erat in ab solutione per viam gratiæ. l. apud Iul. in fi. de leg. 1. tum quia vna exemptio sit per viam iustitię alia per viam gratiæ, & sic prima pingius succurrit quam secunda vt no. in l. antiquæ. C. ad velle. cum si. Facit qđ not. per Inn. in c. ueniens de fil. presby. cum simi. & uide dicam infra in vlt tempore parte. 1. q. 4. & 5.

Pro declaratione pcedentis q. Tertio q̄ro † bannitus nō debet audiri ex forma statuti egit in iudicio contra suū debitorem, nō fuit sibi opposita exceptio banni, & ideo ꝓ bannito fuit lata sn̄ia. Quæritur an ualeat. In hoc art. Iac. de Are. dixit primo videri, ꝙ acta ualeant, & sic sn̄ia arg. l. extat. ff. qđ met. cau. & qđ ibi no. & C. de iurisd. om. iud. l. in criminali, debet. n. intelligi tale statutum quo cauetꝰ ius non reddi, vel non debere audiri exceptione, s. opposita, alleg. ff. ad Treb. l. 1. §. sublata. Ipse terminauit contrariū. s. ꝙ ipso iure non ualeant acta pro bannito qa in suis fauorib. hꝛ tanq̄ mortuus. Item qa oīs iurisdictio, & oīa iudicia sunt de iure ciuili ut not. instit. de obl. in princ. Constat aūt tale ius non compe tere deportato, ergo nec bannito, qđ Bald. in l. scire oportet. § consequens, de excu. tut. dixit eundē tenuisse arg. illius. §. & in l. 1 C. de her. inst. dixit esse uerū, qa à quo remouetꝰ genus remouetꝰ quælibet eius species l. si causa cognita. C. de transac. sed ei non debet reddi ius in gn̄e, ergo nec sciā q̄ est in specie. Ioan. aūt And. in add. Spec. in tit. de sent. & his, quę ipsam se, §. iuxta. versi. Item est nulla rōne litigatorum refert Iac. aꝛ tenuisse, uidelicet, ꝙ aut fuit expressus error, vt si dixerit cōdēno Titium Caio bannito aut non. Primo casu dixit sn̄iam nullam l. 1. §. itē cū contra sacras ff. q̄ sen sine app. re. C. qn̄ prouo. non est ne. l. 2. & 2. q. 6. §. diffinitiua. Secūdo dixit, ꝙ aut fuit opposita exceptio aut non. si fuit opposita, aut iudex iudicauit ex contēptu iuris qua si illa exceptio nulla esset, & tunc idē arg. ff. de ser. l. 1. §. 2. Aut qa exceptionē nō habuit ꝓ ꝓbata, uel bannum existimauit nō rite datum. ff. de re iud. l. 4. §. condēnatum, uel illū reputauit de banno exemptum, dixit ualere sn̄iam. ff. de re iud. l. cum prolatis, C. de fide instr. l. fin. ff. de compen. l. qđ in diē. §. si rōne dixitq́. hoc sciri posse ex qualitate disceptationis factæ super exceptione. ff. de iureiur. l. fin. Secundo casu qn̄ exceptio non fuit opposita, dixit sn̄iam nullam, qa contra formā statuti, & sic cōtra legē. ff. de leg. l. cōtra legē. & l. non [illegible] C. eo. Item qa in casu isto defecit [illegible]toris, ergo iudicium nullum de uerb. [illegible] §. in oī. Patria. n. sunt nō esse uel esse [illegible]bilem. ff. qđ cuius. uni. not. l. 1. §. fi. ff. ad uelle. l. q̄uis. §. si cum esset. Allegat ēt qa patria sunt denegari alicui potētiā agendi fauore suæ personæ ut in minore siue tutore, & curatore, &c. & denegari odio suæ ꝑsonæ ut in bannito, & contrariorū eadē sit disciplina. ff. de leg. 3. l. fin. sed in primo casu iudicium est nullum. C. q le. per l. 1. & 2. & si aduer. rem iud. l. cum, & minores uos. Ergo & isto casu, & fortius ut in rꝛa odia. lib. 6. & in hoc resistet ibi Ioan. And. Iac. aūt But. in l. adulr. C. de adul. uꝛ uelle qđ quousq; nō opponatꝰ exceptio ualeant acta, & abinde in antea non, & idem sentit Barth. in l. eleganter. §. si qs post. de cōd. ind. ꝑ c. pia. de excep. lib. 6. Idem ēt Ioan. And. in c. statutum, de rescr. lib. 6. in gl. suꝑ uers. nec audiantꝰ simplꝛ dixit qn̄ alicui denegatꝰ audientia ualere iudicium si nō opponatꝰ exceptio. Et idem dixit Ange. cum allegans. in l. 4. C. pro emptore Mihi ex prædictis non uꝛ ꝙ hæc qō sit bene sopita. Aliud. n. est hꝛe legitimam personam standi in iudicio, sed non hꝛe ius agendi. quo casu tenet iudicium, ut ff. fam. erciscun. l. cum putarē iuncta l. si pupilli. §. uideamus. ff. de neg. gest. Et aliud est hꝛe ius agendi sed non hꝛe legiti-

legitimam personā standi in iudicio. de hoc. C.qui le.pers.per not. Aliud etiam silr esse debet qn utrunq; cōcurrit.s. qd qs non habeat legitimam personam nec ius agendi sumpto argō à cōiunctione q fortius operatur quā in separatis l.qui fundum.§.si tu ex parte. ff. ad l.fal.l.qui patri.ff.de acq.hær.cum sim.& etiā à maiori. de elect.c. cum in cunctis cum sim. Ad ꝑpositū itaq; rediens dico ꝙ banniti de iure cōi de qbus non agimus sunt illi qui qn que perdūt iura ciuilia,ut patet ex his quæ tacta fuerunt in procemio. Banni uero nostri tpis de quibus est qō illi nō perdunt ut dcm fuit supra parte 1.huius tpis q.5. sed perdunt iura statutorū suæ ciuitatis à qua bāniti sunt. Aut igitur ualerent acta solummodo de iure statutario,vt puta qa ex forma statuti citatus cōtumax hr elapso tpe pro constante litem. & qd ꝑpea pōt actor suam intentionem probare,& peruenire ad diffinitiuam quod de iure ciuili non est permissum l. properandum. C.de iud.& isto casu indistincte puto non tenere sententiā. Cum.n.perdidit talis bānitus ius suorum statutorū nō dicitur habuisse ius agēdi eo modo quo egit.Item nec legitimam personam standi in iudicio ꝑp statutum, qa audiri non debet,& sic omnino iudiciū nullū ut in iur.ante dictis. Facit.ff.qui sa.cog.l 2. §.1.& l.quoties cum sim. Facit ēt rō. Iac. de Are.facta per arg.à contrariis hoc modo, qa sicut in eo q fauore sui remouetur à iudicio tenet sententia lata ꝓ eo,& non contra eum ut l.non ideo minus.C.de procura. Ita econtrario qn qs.remouet sui odio tenet snīa lata contra eum,& non pro eo. & potest adduci argm similitudinis per contrarium ut no. gl. C.de pig.l.sicut.& ff.quibus mo.usuf. amit.l. sicut.Si uero snīa pōt sustentari de iure cōi, ut quia reus comparuit,& fuit litem contestatus,& seruata fuerunt alia quæ facerent ualere snīam in quocunque ut l. prolatam. C. de senten.& l.2.de sen.ex peri.reci.Aduertēdum puto ad distinctionem Iac. de qua supra. Ad cuius primum membrum faciunt not. per Inno.in c.præterea.de dila. & per Bar in l.2. ff. si quis in ius uoc. non ie. Addens ꝙ idem esset si per relationē ad acta expressus error diceretur in snīa contineri ſm distōnem quæ hr in l.1.C.de erro.cal.per Doct. & maxime per Bar.& quod tangit Bal. in l. libertorum. C.de testi. Ad aliud membrum qn iudex contempsit exceptionem,adde not.per Bal. in d. l.2.ff si quis in ius uoc.non ie.ubi dicit, ꝙ qn iudex opposita exceptione ad processum ex arrupto ad ulteriora procedit non tenet iudicium. Alleg.de iud.c.exhibita. Tertium membrum,qn exceptionem nō habuit pro probata,uerum puto nisi pars obtulisse se paratam probare,& iudex non admisisset per ea q hnr extra de app.c.interposita.& c.ex parte. Vltimum uero mēbrum quo dixi snīam nullam qn exceptio non fuit opposita est mihi ualde dubium qn.s.pōt de iure cōi ualere pro non bannito,vř.n. potius lata cōtra ius litigatoris q legis ut d.l.2.§.1.quæ sen. sine ap.re. Si.n. intelligamus quod requiratur oppositio exceptionis ut satis colligitur ex not.in iuribus supra allega. illa non opposita deberet tenere iudicium l.si accusatoribus. C. qui acc.non pos.cum ibi no.& per Bar. in l.hos accusare. §.1.l.Iul.de acc. Ad hoc quod nc. Innc. in c. post cessionem. de prob. & hr in c.pia. de excep.lib.6. Micam ergo snīam quæ de iure cōi ualere pōt hoc casu ualidam esse etiā in sui fauorem latam.Nec uerum puto qd illa verba non audiātur reddat extra ius statutorū eius ꝑsonam inhabilem penitus ad iudicium.Pōt enim ēt ubi ꝓhibeatur defensio in iudicio interesse,negando ut dcm est supra in parte præcedentis huius tpis q.2.quod non pōt facere minor sine curatore ut in iuribus supradictis.Non ergo est bona comparatio eius cuius ꝑsona est inhabilitata ad iudicium,& eius cui ex forma statuti audientia denegatur, & hanc partem tenuit Alb. ubi supra q.56. ubi post multarum opi.relationes concludit tenere snīam,ubi uide si libet. Hoc ēt sentit Bald. in l.per hanc.C.de temp.ap.in 6.col.uer.Item pone exemplū,ubi dixit ꝙ talis exceptio banni non pōt opponi in causa appellationis qd est mirandum.Sed aduerte qa illud uerum qn statutum spālr loqtur in ptāte.Si autē simplr dicit qd bannitus non audiatur. Credo illud dcm nō procedere per ea quæ dicam in seq. q.Facit tn ēt contra dcm Bald. quod not. per Bart.in l.2. ff.ad Ter.Sed rndet quod ibi loquitur quādo iudices sunt pares.Dictū Bald. quando unus est superior.s. iudex appellationis quo casu dictum in minore non extenditur ad superiorem sed non transit sine dubio.Posset tamē,& forte.nō male dici snīam talem esse nullam eo casu quo iudex sciret illum esse bannitum.& sic scienter faceret contra statutum arg. eorumquæ habentur in l.

quasi

quæsitum,& l.furiosi.ff. de re iud. per locum à contrariis. De quo dictum est supra.

Quia in casibus in quibus teneret sñia pos set disputari an in illius executione posset ante non oppositum banni exceptio allegari.

4 Quæritur quarto loco† qñ hæc exceptio. Tu non debes audiri, debeat opponi. In quo aduertendum quòd ubi talis exceptio redderet iudicium retro nullum, sine dubio pôt opponi qñcunq; C.de iud.l.licet.Sem ꝑ.n.dr̃ opponi in initio cum acta non teneant per Innoc. in fi extra de rescr.c.super litteris. Si vero nõ redderet iudicium retro nullum. Dicendum ẽt est ꝙ semper pôt opponi.i. in quacunque parte iudicii. semper.n.infertur nouum grauamen si ille audiẽ, ergo licet non tollat acta præterita tollit tñ futura: vt in c.pia. de exce. lib.6.ita tenet Barth. in l. eleganter.§.si quis post.ff.de cond.inde. Idem Iac. But. in l.adul. C.de adul.proprie in bannito. Sic ẽt dicimus in exceptione citationis ad locum non tutũ, vt no.Archid.3.q.9.hortamur,& Vinc.extra de rescr.c.dilectus.el 2.& Compost. eo.tit. c. nõnulli.Pro quo vide qđ hr̃ in Spec.de cita. §.1.versi.quid si reus,& est adeo hoc uerum ꝙ ẽt post conclusionem in causa opponi pôt dum.n.actor petit sñiam.petit sibi ius reddi, & sic audiri.l.4.§.hoc aũt iudiciũ.ff. de dam. infe.& qđ not. in l.ad peremptorium ff. de iud. & in l. properandum.§ sinaũt reus.C de iud & sic ad illum actum opponi pót.Nec obstat si dicatur iudex ẽt nemine petente tꝑe ferendæ sñiæ pôt à seipso sñiam ferre, ut hr̃ in l. properandum,quia qñ pars nõ potest petere, ipse ferre non potest vt dictum fuit in hac parte.qõ.1.Nec obst. pdictis quod no. per Cyn.in l.alia.C.de his qui, vt indi. ubi dixit post conclusionem non posse fieri illud, quod posset fieri post sñiam, quia illud verũ nisi iuris siue statuti verba contrarium patiãtur.l.non aliter.de leg.3.cum si.Poterit ẽt opponi dicta exceptio post sñiam, nõ ut sñiam quæ alias ualeret reddat nullam sed ut executionem impediat, vt hr̃ in simili post Docto. in l.1.C.de iur.& fac.igno. & ita determinauit Guil. de Suza in suis quæstionibus statutorũ sub litera S.Cũ talis exceptio sit anormala.alleg gl.l.ordo & l.si vt proponis C.de exceptio.rei iud.in quib.probatur qđ in executione sñiæ ius redditur quod à statuto denegatur,& ita refert, & sequitur Ioan. And. in additio.Spec.in tit.de sen.excom. §. fin. ver. 17. & ẽt ita tenuisse vr̃ Alb. vbi supra q. 56. vbi multa alia dicit vt dixi supra proxima q. Nec prædictis opponi pôt ꝙ patiendo litem contestari uideatur renunciasse, vt in l.ita demum.C.de proc. & l. Pomponius. §. rati. ff. eo.quia dato ꝙ verum esse uideretur renunciasse illi exceptioni quæ tunc sibi ad illum actum competebat, & ideo postea cum alius actus fieri petit pôt tũc opponi quasi sit alia exceptio tunc orta non aũt quasi sit illa cui renunciasse dr̃ ƒm no.ꝑ Iac.But. in d. l. adul. Ad quod facit.l.2.C. de consor. eiusdem lit. cum ibi not & vide quæ dixi supra prox. q.

5 Quinto quæritur, † Viso an ualeat sñia ꝑ bannito, an valeat pactum. Pone n. ꝙ statuto cauetur ꝙ bannitus non possit ad utilitatem contrahere. Titius locauit Seio domum ad certum tps,deinde fuit bannitus,& demũ vendidit illam domum Caio eo pacto ꝙ emptor pateret Seium habitare domum vsq; ad finem termini Quærit̃ an istud pactum valeat. Hanc.q.format Io.And. in addi. Spec. in tit.de sen.& his q̃ ipsam sequunt̃ § iusta.uer. Item est nulla rõne litigatorũ.suarũ additionum,uers.uiso. & qđ ualeat arguit à dña nominis,& pacti de pac.l.cõuentione a dispõne statutorũ stricti iuris.l.quidquid astringẽdæ. de uerb obl.ab absurdo qđ esset si puniretur inquilinus qui non deliquit.C.de pœ.l. sancimus,& qđ statutum ponderat utilitatem bãniti de qua hic non agit̃,sed de dam.uitando l.fi.C.de cod. determinat contrariũ distinguẽdo.ꝙ si bona sunt cõfiscata pactum nõ tenet ut superfluum siue superuacuũ.l.fi.ff.de iur. fi.Si nil fuit cõfiscatum dixit nõ tenere pactũ qa bannito proueniret utilitas si non posset inquilinus expelli qui expulsus hr̃et regressum cõtra ipsũ cui bona remanserũt l.si merces.§ 1.ff. loc. Si vero certa quota bonorum fuit publicata,& certa non C. ad l.Iul.de vi.l. 2.tunc idem iuris in parte quo ad partem, ꝙ in toto quo ad totum.de re.uen.l. q̃ de tota & ibi uide. & si plenius uidere cupis, uide in Alb.ubi supra q. 43. Scđm membrũ est mihi dubiũ qñ ex illo pacto q̃rerẽ actio inquilini puta ex forma statuti uel ꝑ l.pen. C.ad exhi. tũc.n. esset principalr̃ factũ in utilitatẽ inqli. & sic nõ hr̃et locũ statutũ ut dicam in q. seq.

Ex quo de statutis impedientibus fauorem bannitorum mentio facta est. Quæro sexto.

6 † Statuto cauetur ꝙ nihil possit ꝑponi in cõsilio in fauorem bannitorũ,& si proponatur & fiat,

& fiat, non ualeat, factum est statutũ ꝙ bannitus capiens aliũ bannitũ rebanniatꝰ, quæritꝰ an ualeat dcm̃ statutum. Quæstio hæc habet duo puncta. Vnũ an tale statutũ dicatꝰ continere fauorẽ bannitorũ, & hoc dixit Iac. But. ꝙ non, q̃a tale statutũ est factũ in fauorem reip. ut malefactores puniantur. l. ita uulnera tus. ff. ad leg. Aquil. & l. 2. C. qñ lic. sine iud. uin Nec ob. quod redundet ẽt in fauorẽ banniti capientis, quia illud non attenditur. l. q exceptionẽ, de cõd. indeb. & quod not. in l. rogasti. ff. si cer. pet. & l. si q̃s nec causam. eo. tit. & ita ibi terminatꝰ per Iac. & Bart. qđ ẽt sequitꝰ Bal. Faciũt oĩa iura quæ alle. supra parte proxima. l. q. Secundus articulus est an regimina habentia arbitrium in negociis ciuitatis potuerint illud statutũ facere, & dixit Bar. ꝙ sic. l. nõ oẽs. §. fi. ff. de re mil. ꝑ illum text. & ibi dixit, ꝙ tale statutũ fieri non põt ꝑ ptãte, & capitaneum ad quos non spectat parcere condemnatus. l. 1. in fi ff. de q. & uide quod dicam infra hac eadem parte. 64. & seq.

7 Septimo quæro† circa dictũ statutum. Titius bannitus pluribus bannis, quod fieri potest dixi supra in 1. tempore parte. 1. q. 3. cępit alium bannitum, & curiæ præsentauit, quæritur an rebanniri debeat ab omnibus aut ex diuersis factis, & tunc ab uno tantũ argu. ff ad Tur. l. 1. §. si plura, & l. de pupillo §. si pluribus. ff. de noui oper. nunc Et idem sequitur ibi Bal. & subdit ꝙ electio à quo uelit cãcellari erit fisci, q̃a debitor est l. pleruq;. in fi. ff. de iure do. remittẽs circa id ultimũ. de electi. ad no. ꝑ se ĩ l. q̃cũq; C. de ser. fug. Alb. aũt ubi supra q. 98. refert simplr̃ dcm̃ Iac. de Are. qđ ẽt dicit tenuisse. Old. & alleg. ultra ꝑdicta. ff. ad Tur l. in senatus, & de adul. l. uim passam. §. q duos. Puto ꝙ alr̃ sic cõsiderãdũ uidelicet q̃a dcm̃ statutum fit ob fauorẽ publicum, & ideo ab illo debet regulari tanq̃ à sua causa. l. ꝙ dcm̃. ff. de pa. & ideo puto si bannitus captus, & ꝑ̃sentatus erat bannitus pluribus bãnis ex diuersis factis, ꝙ tũc bannitus eũ capiens debeat rebãniri ex pluribus bãnis, ex diuersis factis ĩpositis, ut supra. Si uero captus erat bannitus ex uno, tunc ex qualitate illius cognoscetꝰ à quo cãpiẽs eũ debeat rebanniri argumẽto. ff. de comp. l. si ambo, cum simili.

8 Octauo quæro† stante statuto prædicto, ꝙ præsentans bannitum rebanniatꝰ si est bannitus de pari, uel minori crimine. Titius bannitus pro homicidio facto cũ ueneno, & sic pro ueneficio ꝑ̃sentauit captũ Caiũ bannitũ pro simplici homicidio cum armis facto, quæritur an debeat rebanniri, Alb. supra q. 99. in terminis dicit ꝙ non, quia plus est hominẽ ueneno extinguere quam occidere gladio. C. de male. & ma. l. 1. Ad quod ẽt alleg. in lombard. de homicidiis. l. fi. uult allegare de ho. liberorum hom. lib. 1. Sicque cum sit bannitus de maiori crimine rebanniri, non debet. Idẽ dixit in aliis terminis Iac. But. iu d. l. uidelicet si statuto cauetꝰ ꝙ de homicidio possit cognosci intra tres menses qđ post intra annos 20. poterit cognosci de ueneficio ut ibi ꝑ eũ. Fateor ꝙ est diuersum crimẽ ut dicit Iac. sed hoc nostro casu nõ nocet, q̃a sufficit ꝙ sit par, uel minus licet diuersum. Itẽ fateor ꝙ ibi maius est delictum ueneficium q̃ simplex homicidiũ, sed causaliter põt esse contrarium, & ideo puto dicendum ꝙ ẽm qualitates talibus criminibus inhęrentes iudicabitur unũ aut minus, aut par, aut maius altero ff de pœn. l. aut facta, per totam legẽ.

9 Nono pone ꝙ factũ est† statutũ ualidũ ꝙ oẽs banniti debeãt cãcellari de bãno soluendo certã quãtitatẽ taxatã à statuto ẽm banni quãtitatẽ. Quidã erant bãni, & carcerati quæritꝰ an tale statutũ porrigatꝰ ad eos. Hãc q. format Bart. in l. domitianus. ff. ad Tur. ꝑ quã. l Dyn. dixit ꝙ non, qđ ẽt tetigit Bart. arguendo in l. 2. de cust. reo. ꝑ illũ tex. sed in d. l. domitianus. cõcludit, quòd aut dispositio est taliter facta ĩ totũ eximat bannitũ à banno ut in ꝑdicto statuto, & tunc cõprehẽdit ẽt carceratos ꝑ ꝑ eius gñalitatẽ, & quia sic est in speciali abolitione quæ delictum extinguit ut l. mulier. ad Tur. & C. de abo. l. 1. & ꝓbatur. eo. tit. l. fi. circa prin. Si uero nõ eximit totaliter à banno, sed illud differt ut si est facta reformatio quòd bãniti habeãt securitatẽ durãte guerra, & tunc porrigitur ad carceratos. sicut dicitꝰ in gñali abolitione, quæ in totũ nõ tollit crimẽ cũ ab eodẽ intra certum tp̃s repeti possit ut l. si q̃s repetere, & l. aut priuatim. §. si ff. ad Tur. & ideo carceratus nõ relaxatꝰ, ut d. l. domitianus. Fortius thema disputauit Franc. Acc. Videlicet statuto cauetꝰ quòd oẽs cõdẽnati ꝑ maleficio possint redire soluẽdo certã quãtit. & cõclusit illud ad tunc carceratos extẽdi, alle. ff. de li. leg. l. nõ solũ. §. liberatio ubi liberatio debitori legata ualet anteq̃ debitũ sit exactũ, ꝑ quòd patet ꝙ captio, ut detentio ꝑsonæ non impedit legatũ liberationis

tionis durante debito. i. solutione non facta. Adduxit ēt ꝙ liberatio est fauorabilis, & sic ampliāda.l. Arrianus.de act.& obl. Itē q̄a est beneficiū, & sic large sumendū de cōst. prin. l.beneficiū. Itē q̄a in dubiis fit interpretatio cōtra fiscū.l.nō puto.ff.de iur.fis. Itē q̄a carcer non est ad pœnā.de pœnis.c.q̄uis.li.6.Ita refert Ioan. And.in addi. Spec.ī ti.de ob.& sol. sup rub.in pe q.suarū addi.uer.disputauit,& ibi cōtra decisionē Fran. Acc.inducit detenti psumunt soluere,ꝙ nō sic de nō detentis sperat,& ideo ab illis recipit totū, à non detentis modicū. Itē q̄a illud uerbū redire, positū in themate, uī notare bānitos non detentos. In illis.n. nō sperat reditus.Itē q̄a de cōdemnationibus maleficiorū loquit quę puniri publice interest,ut in c. famæ. de sen. excōm. & ibi cōcor. Et subdit ꝙ q̄a pia est solutio supra dicta tenenda sit, & dicit ad contraria rñderi posse,ꝙ illa ultima rō est cōis omnibus condemnatis, & sic non restringit gn̄alitatē. Ad secundam rōnem de uerbo redire,dicit dare reditum ad libertatem eundi cum familiis suis, &c.& ad libertatē mansionis. Nā etiā in nō carceratis se occultantibus in certis locis ciuitatis talis est redditus. Ad primā dicit ex multis apparere posse lōge minus posse contribuere carceratos q̄ fugitiuos. Ex his patet ꝙ illa decisio nō fuit sibi uisa multū tuta.Credo tn̄ illā uerā p ea quæ dicta sunt supra maximè p Bart.& q̄a æqua est,& fauorabilis. Illud.n.uerbū, redire, sic absolute positū nihil obuiat,quia pōt intelligi ad pristinam cōdōnem, & libertatē. Dubium aūt faceret si diceret statutum possint redire ad ciuitatem. Vr enim tunc ad carceratos non extendi, quia uī loqui de his quibus talis qualitas potest inhærere. l. fi. §. cui dulcia de uino leg.& l.hos accusare.§.oībus de acc.& l.nam quod liquide.§.fi.de pen.leg cum si.Ad iura, & rationes in contrarium facientibus rñderetur tunc ꝙ uerba statuti illam dispositionem restringūt l. 1.§.si is qui nauem.ff.de exerc.cum sim.

10 Circa idem statutū decimo † q̄rit, an locū habeat in bānitis post statutum, an uerificet tm̄ in illis qui tpe statuti banniti erant. Formatur qō in hac mā diuersimode in l. cum lex.ff de legi.& dixit ibi Bart.ꝙ si statuto caueī quòd q̄libet bānitus in pecunia, soluēdo quinq; pro centenario debeat rebanniri. Et arguit q̄d postea delinquens, & bānitus habeat illud beneficiū, q̄a de natura legis est dare formam futuris.C.de legi.l.leges.determinat cōtrariū p d.l.cū lex.& l.2. C.de abol. gene.Et est rōne detur mā delinquēdi, & sic nō ob.d.l. leges.Odof.uero ibidē format q. statuto cauetur quod si quis cōmiserit homicidiū, si pacē habuerit cū hærede occisi possit exire de banno. Prima de Ianuarii potestas iurat seruare statuta intra quæ est dictū statutū.Intra octo dies aliq̄s commisit homicidium, & tpe dicti ptātis habet pacem cum hæredibus occisi,& dicit q̄d non pōt extrahi de banno, quia ptās iurauit prima die Ianuarii sic quicunq; cōmisit maleficiū,& ideo cum cōcedit de pteritis in futurum negat,ut d.l.cū lex, & d.l.2.de gene.abo.declarat hoc Cy. ꝙ Odof. dixit, ꝙ si sequens ptās illud statutum iuret poterit tunc extrahi de banno, q̄a uerificantur uerba statuti q̄d Odof. non dixit ibi nec in l. 2. de gen. abo.Sed puto Cyn.ex eo tacite collegisse. Dicit tñ idem Cyn. ꝙ hoc ultimū non est expeditū, q̄a statutū nouas uires nō reassumit p nouum iurm per no. p Dy. in l. neq; C.de testa.tut.Sed debet attendi quibus uerbis statutum loquat. An sint uerba de futuro An implicita q̄bus casibus statutum trahit ad futura.l.cū tale.§.pe.cū sua gl. de cōd. & demon. Si de pterito dicit ēt uideri dicendum,ꝙ futura delicta contineant, q̄a uerba legis siue statuti pterita respiciūt, & futura. l. 1.de cōd.ex le.ibi no. Bald.in d.l.cū lex.dicit, quòd aut statutū est platū cū determinatione certi tpis, uel certi casus, & ad illud nō extēdit. Si uero est oīno indefinitū trahit ēt ad futura. Sed in l.leges.ubi male refert Cy. dicit ꝙ opi. Cyn.hēt locum in dispositione indifferenti.l.illicitas.in princ.de off. psi. Secus qn̄ ratio præteriti, & futuri discrepant quia tunc interpretamur legem in sensu æquo, & benigno, ut det causam delinquendi. Iudicio aūt meo ipsi non declarāt hūc articulū q nō est parue importantiæ,& ideo aliter dico, q̄a q̄nque rōne uel causa aliqua fit una reformatio in statutorum corpore non clausa, & ista s̄m causam, uel rationem declaratur ut contineat, uel non contineat bannitos in futurū. Ab.illa.n.dispositio restringit ampliatur, & declaratur. l fi.de hær.instit. hæc actio de cal. p Bart.plene ī l. ambitiosa.de decr. ab orfa. Si uero nulla est cā ex qua colligi possit intētio statuēti tūc idē, ꝙ in simplici statuto in quo sic dicēdū,ꝙ aut statutū loquit expresse in futurum, ut quia dicit quicunq; bānietur,

mietur, & tunc non est dubium, quia ad futuros mũ ẽt si esset lex dura. l. ꝓspexit. ff. q. & à qui. Aut in pteritis ut qa dicit statutum, quicunq; bannitus fuit, & tunc solum de preteritis intelli͂r, ut d. l. cum lex, aut statutum loquit̃ dubie ut qa dicit quicunq; bannitus fuerit ꝙ põt intelligi in pteritis, & futuris ut l. si iam facta. & l. solemus. de cond. & demon. & in l. 1. de his q̃ ꝓ non scrip. hab. & tunc puto dicẽdum, ꝙ aut statutum est talis naturæ ꝙ maleficium reddat penitus impunitum, ut in exem polo Odof. cum dixit de statuto disponẽte, ꝙ bannitus habeat pace cancellet̃, & tunc non trahat̃ ad futuros bannitos. s. ex maleficio cõmisso post statutum, qa talia uerba q̃ pn̄t hr̃e utrunq; significatum restringunt̃ à rõne pdicta ut hr̃ in d. l. 1. & ꝑ Bart. in l. oẽs populi. Bannitos aut postea ex maleficio iam commisso bene comprehenderet, qa in illis non est aliqua rõ quæ restringere debeat r̃are signatũ uerborũ statuti. & eadem rõne comprehẽdit ẽt eos ante bannitos q tñ tꝑe statuti pacem non habuerant sed habuerũt postea ẽm Bal. in l. cũ in secundo, de iniu. test. arg. gl. ibi posi tæ, Si uero statutum non reddit maleficium penitus impunitum, sed condemnationẽ mitigat, tunc cessante illa rõne locum habebat ẽt in futurum ut d. l. 1. de cond. ex. leg. & l. Ariani. C de hær. & ideo in exemplo. Bar. eius decisio non procedit ut patet ex prædictis.

11 Vndecimo † Stante statuto, ꝙ banniti rebanniant̃ soluẽdo. 5. solidos ꝑ libra, fit aliud statutum quo cauet̃ qđ banniti rebanniãtur soluendo medietatem bãni, queꝛit̃ qd soluere debeat ille qui tꝑe cõfectionis secũdi statuti erat bannitus in mille. An ẽm primum solidos 5. ꝑ libra. An uero quingentas libras ẽm tenorem secundi statuti. Cum hæc qõ esset Paduæ determinatum fuit qđ soluere debeat medietatem ẽm tenorem ultimi statuti, qa illud non dat formam futuris bannitis, sed futuris exemptionibus bannitorũ, & sic futuris liberationibus ubi debet seruari lex noua. C. de usur. l. eos. & l. seq. ut refert Cy. in l. leges. C. de leg. Sed Alb. ubi supra q. 54. addit idem referendo latius q̃ Cyn. rõnem qa sicut lex noua loquẽs siue dans formam probationib. locũ hẽt ẽt in præteritis obligationibus. C. de testi. l. testium. ita, & hoc statutum locum habeat cum loquit̃ dissolutione pteritæ obligationibus siue pteriti banni. Nec ob. in authen. hæc cõstitutio interpretat̃, &c. ubi dr̃, & non hẽt locum nisi in futuris ingredientibus monasterium ꝑ quẽ tex. dicit quosdã contrariũ tenuisse, qa ibi expresse dr̃ ꝙ habeat tm̃ in futuris. & ita dicit intelligi ꝑ Azo. in sum. illius ti. hęc cõstitutio, &c. Idem ẽt tenet Bal. in d. l. leges. Nec ob. ꝙ ex primo statuto esset in quæsitum illi bannito tꝑe secundi. & sic non uideat̃ ei auferre debere. l. 2. §. merito, & §. si qs à princ. ne qd. in loc. publ. ꝑ ꝑ qđ quidam cõtrarium dicebant qa illud ius erat quęsitũ ex mero beneficio statuti, & ideo potuit reuocari. l. qđ semel de decre. ab or. fa. Ista rõ Bal. non multũ urget qa aliud est dicere, an potuerit tolli tale ius. & certum est ꝙ sic nisi transisset in cõtractum ut hr̃ in d. l. qđ semel. & in c. in nostra. de iniu. & dam. da. & aliud est dicere an tollere uoluerit, quo casu succedat q. supra dicta. Dico igit̃ ꝙ aut ante confectionẽ statuti secũdi qs bannitus uenerat ad soluẽdũ, & aliqd fecit ꝑ ꝑ qđ dici posset statutũ trãsisse secũ in cõtractũ ẽm no. ibi, & in l. 3. § emãc. ff. de col. bo. & tũc à secũdo statuto non cõprehendat̃ sed posset soluere ẽm tenorẽ primi, si uero nihil fecerat uera sit decisio ante dicta. In qua aduerte qa qõ formatur in bannitis de pterito, & sic in nullo est supflua. Aut cõtradicit his q̃ supra prox. q. dicta sunt.

12 Duodecimo † circa idem statutum quo cauetur bannitos debere eximi de banno certã quãtitatem soluendo. Queritur an bannitus pro falsitate habeat beneficium dicti statuti. Vel pone ꝙ statutum dicebat ꝙ banniti carcerati deberent relaxari certa quantitate soluta. Cõiter dr̃ ꝙ non per l. fallaciter. §. 1. C. de abol. & l. Lucius. ff. ad Tur. & ibi Bar. nisi apparet statuentes aliud sensisse. l. si docueris. C. de fal. Decisio prædicta uera est, potest aũt ex pluribus de uoluntate statuentium apparere, puta si aliis non erant carcerati uel erant tres, quorum duo erant banniti pro falsitate, tunc. n. cum aliter rectus sermo pluralis numeri uerificari non possit, ad illos porrigitur arg. ff. ad Treb. l. fin. Gui. tñ in Spec. de abo. & purg. §. 1. ĩ uer. itẽ no. Intelligit illã l. Lucius. ꝙ ibi non erat nomen accusati receptũ inter reos. & ideo cum accusatori nõ esset necessaria abolitio ad illum nõ refert subdens ꝙ ẽt ad crimen falsi alias extendit̃ ꝑ d. l. si doc. Sed primũ dcm̃ est cõius. & ita tenet̃. Sed pro hoc sciendum est qđ nõ intelligetur bannitus ꝑ falsitate nisi q bãnitus fuerit ꝑ falso punito aliquo ex capitib. l. Cor. de fal. ut hr̃ ꝑ Bar. in

l. quid

Aliquid sit falsum.ff.de fal.& C.eod. tit.l. non exemplum.Adeo, quod et bannitus per cōstōnes principium tm̄ positas in tit. de fall. non intelligitur bannitus de falso,& ideo ut illos cō prehenderet,statutum Florētinum disposuit excipiendo à beneficiis nō solum cōdēnatos pro falsitate, sed et pro falsamento, quod est in terpretatum in punitis per principiū cōstōnes & ita potest etiam rn̄deri, ad d.l.si docueris.

13 Decimotertio † sciendum est quod Iac. But. disputauit talem q. statuto cauebatur quod intelligerentur bannitis pro graui crimine,& quod pro leui,& inter bannitos pro graui maleficio ponebat bānitos pro insultu cum armis animo occidendi.Huius statuti tempore cōe uendit Titio ius percipiendi à quolibet bannito, uel banniendo pro graui maleficio quod uoluerit cancellari solidos 20.& solidos 10.à bannito pro leui maleficio.Facta tali uenditione fcm̄ est nouum statutum declarans quod dicātur bāniti pro graui maleficio,& qui pro leui,& inter bannitos pro leui crimine,siue maleficio ponit bannitos pro insultu cū armis aīo occidēdi.cuius statuti tempore uenditione durante quidam fuit bānitus pro insultu cū armis aīo occidendi,& petit se cancellari de bāno soluendo cōdēnatione.Quæritur quid soluere debeat dicto emptori.An secundum tps primi.An secundum tps secundi statuti,& sic an.20.an uero 10.& in d.disp. effusiue allegauit pro utraq; parte, quas allegationes hic non inseram,sed ponam summam decisionis quæ fuit, quod soluere teneretur secundum primū statutum. Et anteq̄ ueniam ad rōnes suas aduertendum est, quod q.11.non habet cōionem cū ista, quia in illa nullus cōtractus factus fuit cū aliquo.Itē hæc fuit facta mentio de futuris bannitis non ad impunitatē maleficii, sed potius ad grauamē.Probauit suā decisionem inter alias his rōnib. Prima quia attento tempore contractus,dcm̄ maleficium ex forma statuti erat inter grauia numeratū propter quod in d. cōtractu facta relatione ad statutū intellr̄ nominatum. Vbicūq;.n. in una scriptura subindeterminatū aliquid platum refertur ad aliā quæ cōtinet determinatū,& certum. Illud determinatū,& certum intellr̄ expsse,& omni certitudine positū in scriptura quæ se ad illā refert. ff. de re iud.l.ait ptor,de uerb.obl.l.ubi autē. §. quod uere. C.de sent.quæ sine cer. quan.l.2.ff. ad Treb.l.siqs priore.inst q.mo.test.inf.§.sed & si qs.Sed cū scriptura statuti ueteris contineret & numeraret grauia crimina ad ipm statutū uēditionis scriptura se referat. hr̄ perinde ac si omnia grauia crimina in ipso contractu uenditionis nominatim numerata fuissent, ut dictis iurib. Secundo ex eo, quod non obst. secundo statuto crimen, de quo tractatum est manet sicut erat graue vere simplr̄,& nāliter. Cum hęc s.esse grauē procedat causa immutabili.Cum iure diuino,& humano delicta distinguuntur ex animo delinquentis, & secundum illū aggrauant.Vn̄ dicitur in iure diuino, quod qui uenerit ad cōcupiscentiam iam mechatus est in corde suo. Item, & ius humanum insultū cum armis animo occidendi punit ut homicidium cōsumatum.C.ad l.Corn.de sica.l.1. Cū ergo ex iure diuino, & humano tale delictū est graue,non potuit à lege municipali superuenientę in sui ueritate mutari,ut in §.sed nālia,inst.de iu.nat.& ciui.licet ex statuto potuerit pœnæ impositio alterari. Hinc est quod dr̄ pro leui crimine magna pœna, & pro graui parua, quasi mutatio pœnæ non faciat crimen esse leue, uel graue.C.de lib. & eod. lib. l.si manum.& de hær.l. oēs. Licet ergo statutum respectiue ad ius municipale sit immutatum.Tn̄ in ueritate illud maleficium remanet graue,& sic in ipso uenditionis contractu cōtinetur,quia emens,& ueniens intelligunt se retulisse ad uerā, & naturalē grauitatē nō ad fictam,& ciuilem.l.pen. C. de his quæ ue.æt. imp &l.si ita quis.§.is cui.& l.cū pater.§.hæred.de leg.2.Tertio,quia fcm̄ non potest à lege tolli sed ipsa uenditio facta fuit.& ius quęsitum emptori s.n primum statutum, ergo non potuit illud ius à statuto ledi. de cōtrah. empt.l.sæpe.§.fin.de cond.ob cau.l.3 §.fin.& q.mo.usuf.amit.l. sicut.§.fin. & de aqua plu. ar.l.in cōcedēdo.cū sim. Addūt vltimo, quod licet leges nouæ ad pterita nō trahunt s. ad regulandum cōtractū ptm̄ & ius quod ultimū in aliquo aduersat. 11.dec. Sed rn̄sio patet quia hoc erat ius q̄situm ex cōtractu maxime oneroso ibi ex simplici dispōne statuti. præterea statutū nouum hic nihil dicit de cancellatione ibi secus,& ideo uera est decisio supra dicta quia si statutū secundum factū uideatur sine diminutione iuris tertii.i. ipsius emptoris. ff de pri. cred.l. Antiocēsium,& l.2 §.mer.& §.si quis à principe,ne quid in loco pub.& ista est melior ratio quam secunda,q̄ tn̄ not.& uide pro ipsius declaratione, quæ habentur in l. leuia.ff.de accus.

14 Decimoquarto quæro † statuto cauetur, quod falsarii, & robatores stratarū banniti non possint

possint cancellari de banno, posito etiam quod habeant pacem ab offensis. Postea secundum est aliud statutum quo cauetur quod oēs banniti possint cancellari de banno habita pace ab offensis soluēdo unū solidū pro libra condēnationis Quærit nunquid falsarii, & robatores possint cancellari uirtute secundi statuti, & vr quod sic quia primum statutum tollitur per secundum inst. qui.mo.test.infir. §. poster. Dyn. determinauit contrariū, quia et noua statuta distinguunt & limitant per priora arg. de leg. 1 l. talis scriptura. Item quia statutum spālr præcedens derogat gnli de ali.& ci.leg.l. liber. de uerb. obl. l.doli clausula.de pœn. l.sanctio legum, & de leg. 3. l. uxorem. §. felicissi. & ita scribit in d.l. talis scriptura. & cum ibi sequitur Ray. Pro qua decisione facit.l.non est nouū, & l.sed, & poster.ff.de leg. & quod ibi per Guil. & alios, & in l.sciendum.ff.qui satisd.cog. & de lit. cōt. auth.offeratur. Ad quod facit quod not. per gl.su per uerbo quinquenniū in auth. de nupt.§. si uero incertum. & ita et tenet solūmodo referens Dyn. Alb. ubi supra q. 57. Hanc decis. tenet Bald. quando in secundo statuto nihil esset additum, de solutione unius solidi pro libra. Sed propter illam additionem dicit se dubitare, quia primum statutum disponit solūmodo respectu pacis habitę, sed secundum disponit mixtim respectu pacis, & solutionis. Vnde nō est ista cācellatio gratuita sicut erat prima. Statutū ergo secundum loquitur gnālr in uno casu, & antiquū spālr in alio. ergo spāle non derogat gnālr ad Syll. si quis in graui. §. hi quoq; de ann. le. l.Titia. §. qui Marco. Quantum ad falsarios retenta determinatione pcedentis 12. q. non est dubium secundum statutum non extendi per d. l.Lucius, nisi aliud appareat. Quantum ad robatores stratarum ueram credo opin. Bald. & propterea dicam non obst. primo statuto dictum bānitum pro robaria habita pace ab offenso soluēdo solidum unū pro libra posse cancellari uirtute secūdi statuti. Nō.n.semper spāle derogat gnāli, uel qualificat, siue restringit vt hr plene per Bar. in l. qsitū.§.pen.ff.de fun. inst. Additio.n.uel detractio inducit rei diuersitatē l. ius ciuile, & l.ius aūt.ff.de iust.& iu.& sic sequitur rerū diuersitas, & cessat reg.d.l. doli. cum sim. Facit et quod prima dispō simplex est odiosa ergo de simplici loquens non uerificatr in mixto.l.mariti lenocinium. §. hoc quinquenn. & l.uim passam.§. præscrip.de adult.& quod not.per Bar.in l.2.in princ.ff. de verb. oblig.

15 Decimoquinto quæritur, † data est securitas omnibus uenientibus ad nūdinas, siue ad festū S. Io. Baptistæ duratura per octo dies. Quærit an banniti libere, & secure uenire possint Dixit Bart.quod non in l. 1 .ff.ad l.Iul. ma. per l. 1. C.de nun. quæ dicit, quod quicunque uadit ad nundinas non debet inquietari, & tn non hēt locū in hostib. ciuitatis.l.merc. C de cōmer. & merc.Banniti aūt qui pnt impune offendi sunt hostes, ut l.amissi.§.quod deficiūt.ff. de cap. dim.& dictum fuit supra i 1.par.huius tpis q.4. Habes ergo quod in gnāli securitate, nō cōtinet nisi aliter appareat. Pōt.n.securitas ueniendi cōcedi, ut dixi supra i 2.par.huius tpis.q.15. & ex hac decis. Bar. patet quod banniti qui non possent de dicta securitate generaliter data uenire, quia illi non essent hostes, & sic cessare d.l.1.C.de nund.cum d.l.mercat.

Ex dictis supra proxima qōne insurgit decimasexta qō. † In qua cōsuluit Bar. Statuto 16 cauet, quod si quis fuerit citatus ad se excusandum ab accusatione, uel inquisitione, & cōparuerit illa die, uel sequēti, nō possit capi pro aliquo debito, & si captus fuerit debebat relaxari. Cōtingit quod Petrus qui in certa quantitate erat pro maleficio bānitus fuit citatus ad se excusandū à noua accusatione, uel inquisitione qui cōparuit, & post excusationē eadē die fuit captus pro bāno, fuit in q. an de iure capi potuerit, & in d.cōs.arguit primo quod sic, quia illa securitas debet intelligi pterquam pro maleficio. C. de his qui ad eccl.cōf.l.2.cum gl.sua i auth. de ma.prin.§.neq; aūt. Secūdo, securitas data à lege in domo sua, ut l.pleriq;.ff.de i ius uoc. & de reg.iu l.nemo de domo, nō itellr pro maleficio, ut ibi. Tertio, quia talis securitas non extēdit ad debita pub. i auth.de mā.prin.§.pub. & sic dictum statutū debeat limitari.l.ut grad.§. sed si lege, de mun.& hon. Quarto, quia statutū debet intelligi secundum ppriā cōfiscationē.l.nō alr.de leg.3.l.1.§.si is qui nauem.ff.de exec.sed. debitor, & creditor pprie est quando quis alienā fidē sequtur.ff.si cer.pet.l.1.sed i maleficio ex eo nullū est debitū quod quis sit alterius fidē secutus ergo &c. Determinauit cōtrarium quia post sniam nō dr quis cōueniri ex maleficio, sed ex quasi cōtractu.l.3.§.idē scribit.ff.de pec.hic est quod dicit lex quando agit de crimine ad aliquē cōdēnādū debet agi corā pside, quia dr cā criminalis, sed facta cōdēnatiōe tūc ageret corā pcuratore Cęsaris, qui est iudex iter fiscum, & priuatū, & sic est causa ciuilis non criminalis.

C.ubi

C.ubi cau.fi.l.1.& 2. p hoc patet rñsum ad primã,& secundã rõnes, quia loquuntur,qñ quis capit p maleficio inuestigando, & puniendo,& sic qñ maleficiũ est proxima causa capturæ. Sed hic pxima causa capturæ est ipse priuatus cõtractus qui snĩa celebratur. Vnde sicut snĩa lata p iudice p priuato non põt exequi capiendo.ita nec lata p fisco. Præterea ciuitas utitur iure priuati.l.simile. ff. ad mun.C.de iu reip.l.2.lib.12. sed ad petitionem priuati capi non posset pro sibi debito. ergo nec ad petitionem cõis.Tertio,appellatio debiti refertur ad oẽ debitũ siue sit ex contractu,siue ex delicto l.græce.§.sed si ex delicto ff. de fideiuss.de uerb.signif.l.si cui.sed statutũ dicit simplr. φ nõ possit capi pro debito ergo.&c. Et per hoc patet rñsum ad rõnem quartam qa ibi loquitur sm allusionẽ uocabuli arg.not.in l.1.ff. de tuto. Adduxit ulr. l. 2.§. legatus.ff.de iu.& de acc.l.hos accusare, circa princ.Nõ obst alia in cõtrariũ alleg. qa illa erat securitas uolũtaria. hæc uero necessaria.Credo Bar.cõsuluisse in casu in quo nõ habeat statutũ qđ banniti possint impune offendi,uel si est statutũ in illo nõ cõprehẽdat talis bannitus,alias cũ tunc esset hostis reip. talis securitas eũ non cõprehenderet, ut dictũ est supra p.c.q. Nec potest fieri dña inter uoluntariam, & necessariam,tum qa itio ad nundinas ẽt qñque potest esse necessaria ut patet ex seq & tamen gñaliter dixit bannitũ non contineri.item quia per expressam concessionẽ securitatis poterat, & debebat sibi prouideri ut pluries dcm̃ est p no. plene per Bart.in l.is q reus.de pub.iud. & p id qđ dixi supra in parte secunda huius tpis.q.15. Vbi ergo talis bannitus non reputat hostis põt procedere dcm̃ Bar.pro quo allego casũ in l.1.C.ad l.Iul amb.ex pdictis ẽt patet quod ubi aliquo casu de maleficio possit iterũ cognosci p no.in l.senatus. C. de acc. & in l.2 C.de spor.& in simi.non hrẽt locum prædicta decisio Tunc.n.posset detineri pro maleficio puniendo non pro quantitate banni. & cessarent rationes Bar.de quibus supra, & propterea talis banniti debent esse multum cauti.

17 Quærit xvii. & xviii.† in casu in quo secu-
18 ritas fuit data licet,& securatũ defender,an cõcessa p ueniẽdo intelligant cõcessa p redeundo. gl.facit.φ sic in l.ult.ff.de sep.uio.&ibi Bart. idẽ dicit.Non n.intel r secure uenire, qui secure discedere non posset.l.sciẽdum.§.1.ff.de legi.ad Treb.l.de ætate.Et idem tenet in l.4. ff.de poen.Cõiter tñ causa tollẽdi dubitationem apponit ẽt standi, & recedendi, imò & apponit tps.Sed circa hoc qrit an talis securitas intellr pro una uice tm̃. De hoc dic ut p Bart.in l.1.ff.ad l.Iul.maiest. & ibi scripta intelligo qñ securitas non hẽt tps, tunc.n. illud uerum quod intellr pro una uice tm̃. si uero hẽt tps,quo concedens durare uoluit illam non finitur licet bannitus reuertat ad locum extra dñium concedentis, quia ex tpis appositione colligitur contraria uoluntas cõcedentis.l.non aliter.de leg.3.cum si.

Factum est statutum φ banniti pro uitio sodomitico,pro robaria,& homicidio in perpetuũ non possint rebãniri. & φ non possint receptari sub graui pœna. Nullusque eis dare possit auxiliũ,uel fauorẽ. Bãniti uero pro aliis maleficiis possint rebanniri elapsis duobus annis à die lati bãni si habuerint pacem ab offenso uel eius hęrede,quo casu soluẽdo certã quãtitatẽ eximantur de bãno.Et hoc statuto uarie oriuntur qõnes.Primo ergo & sic

19 ex ordine.19.qritur.† An bãnito p uitio sodomitico,pro robaria,uel homicidio q non potest in ppetuum rebanniti,possit dari securitas pro annis cẽtũ,dicto statuto nõ obstãte. Facit ad hanc qõnem quod sic gl.in l. cod.§. instituta.ff.de le.2.sed illa gl non est uera.Et ideo dr,φ talis securitas non potest concedi ne dũ ad annos cẽtũ p l.fi.C.de sac.san.eccle. sed nec longæuo tpe.l.cũ hæres.in prin.ff.de sta lib.ibi hr in qbusdam lect. per Bart.& est ueritas qa per indirectum esset bannum uitibus euacuare l.1.§.quæ onerandæ.ff.qua.re. act.nõ da.faciunt not.p Bart.in l.ambitiosa, circa rñam negatiuam de decr.ab ord.facien.

20 Vigesimo† loco circa idẽ statutũ ad partẽ prohibitæ receptationis.Quæritur.Titius receptauit Caiũ bannitũ pro homicidio ignorans eũ esse bannitũ an incidat in pœnam receptantis? Dic breuiter φ dcm̃ statutum sic gñaliter loquens intellr sm ius cõe. l.2 C.de noxa.& not.in l.fi.§.in computatione.C.de iu.del.Ius autem cõe non punit ignorantem sed solummodo scientem,uel scire debẽtem, ut habetur in l.2.§.non enim.ff.de incen.rui. & nau.& in l.metrodorum.ff de poen. & no. per gl.& Bart.in l.1 ff.de recep.ubi glo.dicit, φ sciens pręsumitur si conuicinia notorium erat illum esse bannitum,quod est no. & idẽ no.in simili in l.tutor.C.de peri tut. & idem

si eius

si eius bannum publicæ præscriptum erat, ut no. in l. fi. ff. de decr. ab ord. fac. & sic latius uide re uelis uide Alb. de Gan. in parte bannitorum qõne quæ incipit, Alia est qõ dixerunt tñ qui dam prædicta uera si bannitus erat persona no ta licet bannum ignoraretur; Si aũt erat perso na incognita receptanti, dicebant, ꝙ tenebatur cum debuerit explorare suam conditionem ut l. seruos. C. de agr. & cen. nisi esset hospitator q explorare non tenetur conditionem hospitum l. 1. in fi. ff. fur. aduer. nau. quod non tenuit Bar. sed dicit indistincte non teneri receptantem ignoranter, adeo ꝙ nisi scientia in accusatione apponatur semper ueniat absoluẽdus. de quo per eum in l. 2. C. in quib. cau. coloni do. & c. li. 11. scientes ergo, uel scire debentes illum bannitum si receptant puniuntur, nec est necesse, ꝙ sciant causam banni, uel eius qualitatem. Post quam n. sciunt bannitum inuestigare debent an sit de prohibitis receptari. & ita intelligitur, quod no. per Bar. in l. 1. C. de colo. illi. eo. lib.

21 Vigesimoprimo quæritur, † An consanguineus banniti scienter eum receptans incidat in pœnam statuti. Bar. in l. 2. de recep. quæ vř dicere, ꝙ non dicit ꝙ aut est talis bannitus qui põt occidi ex forma statuti. Et tunc quia dř hostis ciuitatis, sicut eum perdit ciuitas ita eum perdunt agnati, & cognati. l. postliminium. §. filius ff. de capti. Et quod ipse dixit in l. si adulteriũ cum incestu. §. liberto. ff. de adulte. Si uero non potest impune occidi & sic non est hostis, tunc aut statutum imponit certam, & determinatã pœnam, & illa pœna esset imponenda ꝑꝑ gñalitatem statuti. Non ob. d. l. 2. quia loquitur de iure cõi ꝯm ꝙ est limitata certa pęna. posset tñ iudex si uellet uti arbitrio per legem sibi cõcesso. l. quid ergo. §. pęna grauior. ff. de his qui no. infa. & sic causa cognita posset minuere pęnam. & sic ꝯm Bar. impositio pœnæ limitare facit ut dictum statutum a iure cõi non restringatur, quod est mirandũ, maxime quãdo sunt tales coniuncti quibus non solum ciuilia noĩa, sed naturalia conueniunt ut in patre, mře, & econuerso, quæ noĩa ꝑꝑ bannum nõ perduntur. Et uide quod dixi supra in 1. par. huius temporis. qõ 20. & ideo credo potius iudicis arbitrio relinquendum ut ẽt cum sit certa pœna locum habeat ex causa. d. l. 2. per no. in l. hodie. de pœn. & in §. pœ grauior. & in l. athletas. §. calũniator eo. ti. licet n. de iure non esset pœna determinata ut l. hodie. tñ a consuetudine determinata dř ut ibi no. & sic utroq; casu statuiũ determinetur a d. l. 2. Dixit ex causa quia si sine aliqua iusta causa receptaret locum haberet opinio Bar. l. aut facta. per totam. ff. de pœnis. & l. respic. § delinquunt eo. ti.

22 Vigesimosecundo quæritur, † Quid in uxore. an incidat in pœnam statuti si receptat uirũ bannitum, Guil. in Spe. de don. inter ui. & ux. §. fi. uers. quid si uir est in banno. dicit, ꝙ uxor bãniti, & ẽt excommunicati cõicabit cum eo nõ obstante banno, uel excommunicatione alleg. 11. q. 3. c. quoniam. de sent. exc. c. inter alia. & sic vř concludere ꝙ sine pęna possit eum receptare. facit ff. de adul. l. uim passam. §. muliere. Nec ob. ꝙ uir sit hostis ciuitatis, quia statutum uires matrimonii soluere nõ põt cum sit de iure diuino. ꝯm Fran. de Arc. in d. l. 2. & idem ẽt tenuit Alb. ubi supra q. 7. al. l. 1. C. de rep. & quia uxor debet sequi infortunium uiri. l. si cum dotem. §. si autem. sol. mat.

23 Vigesimotertio † pone ꝙ statuto cauetur, ꝙ bãniti non possint receptari in castris, uel uillis sub certa pœna. Titius de uilla S. Martini quæ habet domos cõtiguas excepta una domo quæ distat per militare a Burgo uillæ est tñ in agris siue in cõfinibus uillæ prędictę receptauit quẽdam bannitum scienter in dicta domo. Quęritur an incidat in pœnam statuti. Dicit n. Titius se non teneri, quia non receptauit in castro, uel uilla, sed in agro inter quæ est differentia, ut l. 1 ff. ad l. Iul. de ui pub. & cum statutum sit stricti iuris, & pœnale debet restringi. ff. de pœnis. l. interpret. Contrarium tenuit Alb. ubi supra q. 102. per identitatem rationis, & reip. fauorem. Ad quod alleg. l. 1. §. 1. C. de fal. mo. & de hær. l. quicunq;. §. quod si fecerit. quod est uerum, quia uilla ꝯm nostrum usum non constituitur ex uallo uel fossa, sed ex ipsis domib. & agris. Et ideo licet non sint dominus coniũctæ nihilominus uillam constituunt Pro quo vide plene per Bar. in consil. quod incipit. Quæritur utrum iurisd. & in l. 1. ff. de dam. inf. & plenius in extrauag. qui sint rebelles. super uerbo Lombardiæ. In quib. declarat quod sit uilla. castrũ, ciuitas, prouincia, & c. Et ad propositũ melius in tractatu de insula. 15. figura quæ incipit. His quo ad finem, & c. ubi sic loquitur. Villa dicitur ꝯm propriam significationem a uallo. hoc est ciuitas quæ non cingitur muro, sed uallo ꝯm Hugutionem. Sed in usu nostro uilla appellatur quædam uicinia plurium habitantium siue aliquod municipium sine aliqua municeps, q̃ proprie loquendo appellatur uicinia. & ita accipit

accipit gl.in l.ex hoc iure.ff.de iust. & iure. Et sic quia sm cõem usum debet intelligi statu. tum modo quo dixi patet ꝙ receptator tenetur. An aũt pro eo teneretur uicinia recurrendũ est ad no per Bart. in l. 1.§.eodem aũt recto ad Sylla.& in l.si tertius,de aqua plu. ar.& in d.l.fin. ubi ponit qualiter uilla debeat mensurari.de quo dixi supra eod.t pe.par.2. q. pen.

24 Vigesimo quarto † Titius receptauit in loco ꝓhibito Caium bannitum pluribus diebus, Deinde eum ꝓdiit.cœpit.n.eum,& ptãti siue eius curiæ p̃sentauit,qrit an debeat puniri ut receptator,an p̃miari ut capiens,& p̃sentãs.Hæc qõ fuit Alb. ubi supra q.68. & ꝙ puniat arguit,qa semel delinquit qđ sufficit ad l.Iul.maiest.l. fin.de arb.l. si duos. §. fin.qbus ex cau.in pos.eatur l.hæc aũt.i.fi.quia inspicitur tps quo eum recepit uariatione non admissa.l.dispensatorem in fin. ff. de sol.Et quia in delictis non est locus pœnitentiæ de fur. l.qui ea mẽte.& de ędil.edic.l.qs sit fugitiuus. §.1.& qa inconstantia reprobat, de proc. l. in causæ.Et qa maleficium non debet remanere impunitum ad l.Aquil. ita vulneratus. In cõtrarium arguit ꝙ excusari debet ex quo pænituit obediens fuit,& ꝓdiit arg.de in integ. resti.l.pen.qa satisfactione se liberauit a delicto.C.ne tut.uel cu.l.1.& de crim. stel.l. 1. & qa itr pœnitentia ꝓdest in criminibus .C. de aposta.l.hi qui de hær.l. manich. dixit finalr, ꝙ ut audiuit Bononiæ fuit determinatũ eum puniri debere pœna statuti cõtra qđ fecit receptando ꝑ iura supra inducta. ipse tñ dixit pœnam mitigari debere .arg. auct. de man. prin.§.sed qa delinquẽtes,& plu.§. illius tit. ꝓ quo.C de his q se defe. lib.10. & ff. de iure fis.l.deferre.Nec p̃dictis ob ꝙ ꝑ pnĩam tollatur delictum,ut extra de testi.c. testimoniũ. & de pœni.& re.in decr. ꝑ totum. qa illud uerũ iure poli nõ iure fori,& in hoc residet. Sed tu dic,ꝙ aut cõstat,ꝙ initio retinuit cum aĩo receptandi,& postea mutato ꝓposito delibera uit eum iudici p̃sentare. Et ueram credo decisionem p̃dictam.s.ꝙ puniaṫ ex receptione . in delictis.n. cõsumatis non hẽt locum pœnitentia ut in iuri supra allegatis. Licet aũt puniaṫ ex receptatione nihilominus p̃miari debebit ex præsentatione.sunt. n. actus diuersi. Vnus.n.est receptatio de qua puniṫ, & alius p̃sentatio de qua p̃miaṫ. Et sic non ob. ꝙ ex eo.l. actu cõsequaṫ pœnam,& p̃miũ, ut.l.siue hæreditaria.ff.de neg.gest. qa imo ex diuersis sicut dicimus in fi. in .l.1.ff. de his qui.ut ind.& ꝑ Dyn.in rña, ꝙ ob grãm lib. 6.& ꝓ not.ꝑ eum.& Ray.in l. decreto.ff.de susp.tu. Si uero hoc non cõstat tunc non puto cũ puniri,sed solummodo p̃miari.p̃sumiṫ eũ receptasse,& renuisse ut eũ curiæ p̃sentaret, ar.ff. ad Mac.l.sed Iul.§.ꝓinde , & qđ ibi ꝑ Doct. & in l.Maced.C.eo. nisi ꝓbet aliquid ꝑꝑ qđ talis p̃sumptio excludaṫ, qa una præsumptio tollit aliam.l. diuus.ff. de integ. rest. Puta ꝙ tunc præsentauit eum curiæ ꝙ ei aliquis minatus fuerat ꝙ eum accusaret uel aliqd simile arg.not.in l.fulcinis. §. quid sit latitare. ff. quib.ex cau.in pos.ea. & quod hr plene per Dy.& Bar. in l.post.cõtractum.ff.de donatio.

25 Vigesimoquinto quæritur, † Quidam in uilla receptauit bannitum ꝑꝑ qđ ex forma statuti tota uniuersitas uillæ fuit cõdemnata. An agere possit cõtra illum receptantẽ . Alb. ubi supra q.69.dicit,ꝙ sic,& allegat qđ non reperit, Tu aũt dic,ꝙ aut uilla fuit cõdemnata ex eo ꝙ non cœpit illum bannitũ, & tunc cõtra illum receptantem agere nõ possit. Cõdemnaṫ.n.ex suo facto.i.non facto.s. uniuersitatis.quo casu cõtra alium non agitur.l. ẽt. §. pen. si de pet. hær. & quod not. in l. si quis dolo.§.1.in ult.glo.in fi.ff.de re.iu.& ar.ff.mã. l. si procuratorem.§. si ignorantes. uer. si hi qui.aget tñ ad ratam condemnationem sm not.in l.4.§.actor.ff. eo.tit.ubi per Bar Si uero fuit condemnata ex eo ꝙ ille receptauit, & sic ex facto receptantis. Et tunc põt agere cõtra illum,ar.ff.de uerb.obl.2.§.fin. & quod ibi ꝑ Iac.de Are.l. nam , & seruus in princ.ff. de ne.ge.nau cau. sta.l.licet.§.fin. de his q de re.uel effu.l.si uero.§. cum aũt, & de euic.l. si plus.§.1.& C.de exa. trib. l. missi opin l. 10.

26 Vigesimosexto † Stante statuto prædicto, ꝙ nullus possit dare bannitis auxilium, uel fauorem sub certa pœna. qro an in causa ciuili uel criminali talis bãniti qs possit aduocare ꝓ bannito , an non quasi dicaṫ ei dare auxiliũ uel fauorẽ.Antiqua q.est, ut patet in Alb.ubi supra q.33. Bar.in l. qsqs. C. ad l. Iul.maiest.uṫ.uelle ꝙ talis aduocatio uel ẽt ꝓcuratio facit eum incidere in pœnam ꝑ illum text & ad participationem quæ fit cum excõicato.Rñdet,ꝙ illa est medicinalis.Istud bannũ est mortale Sed in l.in fur.§ ope.ff. de fur.notabilius loquitur p̃mittens.ꝙ qñ ꝓhibetur auxilium simplr non habito respectu ad actum intellr multũ late pro quolibet adiu

torio siue matuetur pecunia, siue per iter associet l.1.C de his q latro. qđ et tenuit Alb. q.35. siue qd aliud fiat quod ad eius utilitatem pertineat allega. ff. ad l. Iul. ma. l.4. post prin. hoc pmisso ad ppositū cōcludit ꝙ qñque auxiliū pbet sciente superiore ꝑ uiā iustitiæ, ut qa petit ꝓnunciari bannum nullum, uel petit cassari allegando aliq̄ iustitiæ causā puta ꝑ l.1. in fine ff. de qō, & pone ꝙ succumbit. Et non uř aduocatus pstare auxiliū uel fauorē ſm Inno. in c. solet de sent. excōi. in gl. mag. Qñq; ꝑ uiam gratiæ ut implorando simplicem misericordiam, ut sic ꝓcuro, ꝙ aliquis rebanniant. Et hoc est licitum jr, & nō fit cōtra statutū l. si fuerit. ff. de re. dub. l. in metallum. ff. de pœ. Fallit in eo q esset dānatus siue bannitus ꝓ crim. læsę maiest. pro quo non licet supplicare, ut d.l. qsqs. Qñque pstať auxilium in iudicio superiore ignorante, ut mutuando pœcuniā uel qd aliud ut supra, & tunc puniť aduocans uel ꝓcurans, ut d.l.4. Sed ex his uerbis Bart. non decidiť qō supra posita, qñ in alia causa fuit aduocatus uel ꝓcurator banniti in aliqua causa separata bannito, & tunc aut illam causam pōt agere, ut qa se defendit non exclusa defensione à statuto, uel q agit bonis non publicatis nō ꝓhibita audientia à statuto l. si tibi mandauero, §. is cuius bona. ff. mand. & tunc non hñt locum statutum, qa dat ei auxilium, & fauorem in relicta arg. ff. de iurisd. om. iud. l.2. & de ꝓc. l.1. §. usus. & l. ad rem mobilē, & l. ad legatum. eo. tit. Si.n. pmittiť ei iudiciū ergo cum suis qualitatibus, ut d. §. usus in procuratore, & in aduocato in l.1. §. ait ptor de postu. Et qđ dicam statim q.28. Si uero nō pmittiť ei agitatio talis causæ puto talem ꝓcuratorē uel aduocatū, si sciunt eū bannitū teneri de auxilio ꝑ d.l. qsqs Si uero agit causam banni aut obtinuit. & clarū est ꝙ non debet puniri ut supra. Aut succubuit, & tūc aut causa erat dubitabilis, & non puniť. Aut erat manifeste friuola siue iniusta, & debet puniri. ar. eius qđ dicimus de eo q recurrit aduersus laudū, & succūbit, qa si habebat iustā cām credendi se iuste petere, & excusať a pæna, alias nō ut hæc hñr in l. tres fratres. ff. de pact. & ꝑ Io. And. ī ad. Spe. ī ti. de ar. §. seqť. uer. qd si cōpromiss.

27 Vigesimo septimo† pone. Inquiriť uel ex accusatione ꝓcedit contra Titiū bannitum cui non pōt ex forma pmissi statuti pstari auxilium uel fauor. qdam comparet corā iudice, & allegat illū esse absentem ex aliqua causa. Quæriť an incidat in pœnā statuti. Guid. de Suz. in qōnibus statutorū sub litera. S. in statuto dicente qđ nullus possit bannitū defendere tenet ꝙ in pœnam incidat, qa talis allegatio est defensio ut in oībus legib. dicentibus absentem defendi. In cōtrarium alleg. Alb. ubi supra q.33. ꝙ dcm̄ statutum uideať loq de auxilio extra iudicali. C. de his qui latro. l.2. extra de homi. c. sicut dignum. §. fi. & ibi ꝑ Inno. de schisma. c.1. lib. Item qa speciale uř in l. q. sqs. ergo in aliis cōtrariū debet seruari. ff. ad mun. l.1. Sed ꝓ decis. Guil. alleg. qa ita occidiť qs lingua sicut facto. l. distinc. si qs uiduam. Et qa clamore & ploratu dř qs auxilium pstare. ff. ad Syll. l.2. § potuisse. & §. seq. Finalř cōcludit, ꝙ in pœnā non incidat. Sed si recte aduertať loquiť in aduocato allegantæ causas causæ. de quo dixi supra ꝓxima q. Puto tñ, ꝙ dcm̄ eius uerum sit ꝑ l. seruum quoque. §. publ. de ꝓc. ubi patet ꝙ talis allegans non dř agere causam ꝓpriam siue absentis, sed publicam. Præterea facit in iudicio sciente iudice. ergo, &c. ut dcm̄ est supra prox. q. & facit qđ no. in l. in eo. § nemo. de reg. iu. Et intelligo hoc uerū in themate qđ ꝓposui. in casu aut Guid. de Suz. forte procedit dcm̄ suum, qa statutū ꝓhibet defensionē iudicialē qđ patet, qa eius thema dicit, ꝙ bānito nō fiat ius, ꝙ nulli pmittať, & ꝙ possit ipsum defendere. l. si ff. de iust. & iur. & intellige de allegāte causas absentiæ in facto cōsistētes. Pro quo uide q̄ dixit in 1. tpe 3. par. q.5.

28 Vigesimo octauo† circa idem statutū quæro, an ille q tulit testimonium ꝓ tali bannito, dicať ei statutum pstasse auxilium, & fauorem? Bar. in l. post legatum. § his uero. ff. de his qui. ut indig. dicit, ꝙ sic si pstitit testimonium sponte, secus si coactus ꝑ illum tex. cū gl. Hoc intelligo, ut dixi supra ꝓxime. s. in q. 26. qñ causa per bannitum agitata non erat ei pmissa, sed forte admissus fuerat nō opposita exceptione, uel qa nō cōparuit aduersarius. Si aūt ei fuisset pmissa locum habet qđ ib dixi, ꝓhibitio.n. gñalř auxilii intelř, nisi in casu licito arg. l.1 §. deniq;. ff. qđ ui aut clam. & C. de adul. l. ita pudor. Si aūt qui cœpit bannitum uolens ducere ad curiam, & deinde eum relaxauit Dicit Ray. in l.1. §. unusquisq;. de ser fug. ꝙ aut relaxauit eū gratis, & non puniť ut opem pstans. ut ibi. Aut ꝑ pecuniam, & tūc puniť arg. l.2. de receptato. qđ

forte uerum est non existente statuto ꝙ possit impune offendi alias forte non procedit ꝑ ea quæ dixi supra parte prox.q.1. & q.38.

29 Vigesimonono quærit,† An ille qui eximit bannitum captum de manibus familiæ, qui ut dictũ fuit supra parte proxima huius tẽporis q.32. tenetur fisco ad soluendum condemnationem per l. ad commentariensem. & per l. quisquis.ibi alleg. teneatur ẽt ut præstans auxilium uel fauorem. In hac qõne possent multa dici. conclusiue tñ tenendo ꝙ utraque pœna teneatur cum ex diuersis factis oriantur, una quia eximit, alia quia auxilium dedit. item quia una ciuilis, ut.ff. si quis eum qui in ius uo.est ui exi. per totum. alia criminalis. l. fi.de fur.Pro quo uide. ff.de fur. l. nunquã plura.& in l qm.C.ad l.Iul de ui. ff.de poe. l. sanctio legum.& ꝙ hr in l.2.§.qui aduersus. ff.de postu.& C.quando ciui.ac præiud crim.l.1.

Ex prædicto statuto de quo dictum est in q.19.ubi de pacis beneficio ponit, insurgunt

30 multæ qões.Et ideo.30.quæro.† An tale beneficium competat bannito pro adulterio. Et dubium facit quia super crimine adulterii non licet transigi nec pacisci. C. de transac. l. transigere, imò rſr non licet transigi à cõtumace ẽm Bar.in disputatione sua quæ incipit Lucanæ ciuitatis,in fin.sed hic fuit contumax ergo,&c. Sed in simili articulo Bar. consuluit cõtrarium dicens ꝙ q̃dam est transactio q̃ fit de re dubia, & lite incerta. & illa fit ad impediẽdum ꝓcessum ne amplius super tali crimine procedat Et istud nõ põt fieri super crimine adulterii,nec ẽt pacto. Quędam est pax, & cõcordia ꝑ quam rancor q̃ est in aĩo iniuriati reiicit.nec ꝑ hoc ꝓcessus impedit, licet pœna minuatur ex forma statuti. Et ista pax est ꝑmissa in oĩ maleficio ut inst. de iniu. §. fin.& de pact.l.1.& l.si tibi.§. quædã. Et ꝙ de adulterio possit fieri pax est tex. expressus. C. de adult.auc.sed hodie,& in corpore unde sumitur, ubi dr maritum per adulterium iuxta posse reconciliare eam sibi, qđ nil est aliud, nisi pacem facere. Aduertendum est ꝙ ille tex.loquit de remissione q̃ fit uxori non de illa quæ fit adultero q̃ ur ꝓhibita l. secunda. §. lenocinii ff.de adul.paria.n unr ab initio consentire, & postea adulterium committere. Pariter.n. punit retinens uxorem in adulterio depræhẽsam,& ipsam alii adulterans, ut ibi. & l.mariti lenocinium in princip. Retinendo tñ opin. Bar.dic ꝙ lex transigere, & iura supra allegata loquunt ante sñiam latam cõtra adulteriũ, post aũt sñiam latam in causa adulterii licitum est transigi super pœna. ff.de pac. l. iuregẽtium.§. si paciscar.& §.item si experiar ẽm Bar.in d.l.transigere. & in l.quid ergo §.pœna grauior.de his qui not. infa.Et sic non obst. contraria. Et sic concluditur ꝙ statutũ prædictum locum habet ẽt in bannito ꝑ adulterio.

31 Sed circa idem 31.dubitatur.†a quo pax de adulterio hri debeat ut locum habeat beneficium statuti.Dicit Bar.in pręalle.3.consi.175 quod incipit Ptãti terræ rochæ, qđ sufficit hre pacẽ à marito tm ipse.n. est ille cui principaliter infertur iniuria,& qui oĩbus præfertur iniuria uindicanda ff.d e adul.l.2.§.fi. & C.de adul.l.q̃uis adulterii cum muliere aũt non cadit pax cum non possit dici ei illata iniuria, quia in uolentem factum est. Præterea ipsa de hac iniuria non põt conqueri accusando, q̃a socia criminis.C.de li.cau.l.si filiũ 15.q.4. Nemini,ergo ab ea nõ requirit remissio, q̃a non est iniuriæ persecutio de iure deli. l. ait ptor. Præterea ꝓbões factæ contra adulterum nõ præiudicant mulieri.l.denunciasse.§. fin. ff.de adult.Et sic cum mulier non cõfitetur se adulteram uel non dicit se iniuriam passam, non est ab ea requirenda pax, quia uideretur confiteri se adulteram l.qm.ff.de his qui not. inf. Sed in contrarium facit.C.de rapt. uir. l. 1.& in auth.de rap.muli. & quod not.Dy.in regula scienti, in primo contrario lib. 6. sed illud uerum in muliere rapta, secus in simplici adulterio. hęc Bar.non intelligas per hoc ultimum quòd statutum non habeat locum in raptore, sed intellige ꝙ tunc regreretur pax ẽt à rapta, quia ei principaliter iniuria facta est.

32 Trigesimosecundo † in quo examinabo
33 † 33. & 34. qões.† Quæro bannitus in statuto prædicto comprehesus habuit pacem à
34 filio eius quẽ offendit, postea mortui,minore tñ,& sine iudicis decreto. Quæritur an habeat beneficium statuti. Hęc qõ multas habet partes. Prima est, an ipse minor ẽt pupillus possit de morte patris pacem facere Secũda,si põt an requiratur auctoritas tutoris. Tertia,si non requirit.an possit petere restõnem in integrum.Et erit alia qõ circa q̃ dicit Bald. in l.1.C.de in inte.rest.mi.ꝙ sic. Et si habet tutorẽ pupillus cũ eius autho. si non hẽt cũ auctoritate iudicis supplentis tutoris defectũ.Et si adulter hẽt curatorem cum eius auctoritate idẽ dicit in ꝓdigo subdens, ꝙ nõ potest petere

restõnem

restõnē in integrum, quia non intellī lædi q pacem facit. Ad primum & secundum alleg. not. l. cted. §. 1. ff. man. Sed aduerte qa p̄dicta latius examinantur in Spec. & suis additionibus in tit. de hom. uerſ. illud aūt. & ibi refert prius opin. Alb. Gal. in tit. de acc. §. pen. qui post allegationes hinc inde cõcludit quod aut pupillo aliquid datum fuit, & tunc ualet. l. p̄ ſes. C. de tranſact. Si non eſt datum idem qa intereſt minoris ſumptibus, & litibus nõ uexari. ff. de min. l. min. & de iniur. l. ſed ſi unius §. filio nam & ciuitas pacem ſeruans cõmendatur. ff. de cenſ. l. 1. Deinde ſubdit opin. Vb. de Bobio quæ fuit, ut infans nullo modo poſſit. ff. de pact. l. 1. ſi autē exceſſit infantiam, dicit requiri tutoris auctoritatem, & iudicis decretum. Videamus ergo per ordinem articulos ſupra tactos. Primus articulus ſit de infante. & in hoc oēs cõcordant ꝙ non, nec ſolus, nec cũ tutore l. 1. ff. de pact. & de noua. l. 1. cũ ſim. Secundus articulus eſt, an tunc ſolus tutor poſſit pacem facere, ut ſic ſufficiat bannito In hoc fuerunt opin. Sed cõis opin. ſe habet ꝙ aut homicida eſt īcognitus, ut qa dubitatur, an ille cui pacem reddit cõmiſerit homicidiũ pr̄is, uel non, & non põt, ut l. p̄ſes C. de tranſac. ideo dixit Io. And. ubi ſupra referens dcm̄ Guid. qđ cautela eſt facere pacem, uel recipere tanq̄ illi, uel ille. q dr̄ īculpatus. Si uero eſt certum. & tũc aut intereſt pupilli, puta p̄p periculum ſuæ p̄ſonæ. & tunc poteſt tutor facere, ut l. 1. § ſed nõnullos, de tute. & ratio. diſtr. alias non. l. interdum. §. qui tute. ff. de fur. & iſta fuit opin. Iac. de But. quã ibi ſequitur Bal. Sed aduertendum puto qa hæc qõ alio non dato debet eſſe ſopita. de iure. n. cõi nulla põt fieri uindicta. l. 3. §. eum, qui. ff. de ui. & ui arm. & l. ut uim. ff. de iuſt. & iure. Sn̄ia de homicidio lata eſt, ergo amplius nõ põt accuſ. l. licet. § pen. ff. nau. ca. ſta. & ideo nihil uī remittere, ſed potius iure rei p. uti. & ideo facilī defendi põt talem pacem ualere. Sed dubium facit qñ ex forma ſtatuti eſt permiſſa uindicta. Tunc. n. uī illud ius donari. & ideo tunc tenenda eſt opin. Iac. de But. ꝙ poſſit ſi eſt ei periculoſa inimicitia, alias nõ. Sed cõſidera, ꝙ tutor ēt euidentē damnoſam hæreditatem infanti delatã ſolus repudiare non põt ſine cõſanguineorũ īfantis cõſilio, ut no. ff. de auct tut. l. ſi ad pupillum, & l. is põt. ff. de ac. hær. & in l. tutor de bon. poſſ. & in l. 1. §. ſi tutor. ff. de ſucceſſ. edic. & in l. eius eſt, nolle. ff. de re. iu. ubi gl. not. loquiī, c. qnimò, ſm̄ Azo. in d. l. tutor, requiritur ēt iudicis auctoritas quod ibi ſequitur Bart. & Bald. in l. bonorũ. C. qui admit. ad bo. poſſ. Cum ergo hoc caſu ſit expreſſe alienare, & illud facere qđ quantum ad mundanam uitam uerecundum eſt. puto ſolius tutoris non ſufficere pacem, ſed reqri cõſilium cõiunctorũ ſm̄ l. magis puto. §. ne paſſim de rebus eorum, & iudicis decretũ p̄ ſupradicta. Id aūt qđ diciī cautelam eſſe fieri, ut ei q dr̄ inculpatus non prodeſſet ad beneficium ſtatuti, qa requirit pacē fieri de cõtentis in bãno in quo cõtinetur, ꝙ fecit, & ſic cõfeſſus intellī, & ſi tunc non eſſet ſatisfactum ſtatuto per nota. & maxime per Bart. in l. 1 § 1. ff. de dolo. & l. 1. ff. ſi qua. pa. fe. di. & qđ ſcripſit in cõſilio qđ incipit qdam Matthæus ſup̄ uerbis illi enuntiatiuis, ut dr̄ &c. q̄ dicit tanq̄ dubitatiua ſummi non tanq̄ affirmatiua. Pro quo uī tex. in l. ſi in uenditione in fi. ff. cõm. præd. Tertius articulus ſit de pupillo cum tutore, & adulto cum curatore. & in hoc cõcordãt oēs, ꝙ ſic, ut ſupra dictum eſt. Sed an tunc reqratur iudicis decretum, qdam ꝙ ſic, ut in prædicto uerſic. illud aūt. Bald. aūt cõtra ꝙ non requiratur iudicis decretum, quia nihil alienat, & qa in executionibus pœnarũ non ſubuenitur minori. ff. de min. l. auxilium, & quia non dr̄ damnum pati. de ſep. uiol. l. ſepulchri. ut ipſe ſcribit in l. 1. ff. de pac. Sed ut dixi ſupra id poteſt eſſe verum inſpecto iure cõi tm̄, ſm̄ qđ actio iniuriarum remitteretur, nõ. n. dr̄ eſſe in bonis. & p̄pea dici ſolet ꝙ dr̄ hæreditas adiri, ut dicã inf. in q. 36. inſpectus uero ſtatutis uindictam permittentibus maior eſt dubõ, licet n. tale ius non dicatur in bonis, ut l. cum emancip. ff. de col. bo. & in l. ſed ſi unius. §. ſi ante, de iniur. tñ alienatio dr̄. ſicut in repudiatione hæreditatis in qua ante aditionem nullum ius dr̄ in nobis eſſe, ut l. pretia rerum. ff. ad l. Falc. Quia tñ in caſu noſtro loquimur de effectu pacis ad cancellationem fiendam non gratuito, ſed aliquo ſoluto, & ſic pur in aliquo punitur, ſatis putarē uerum eſſe iudicis decretum non reqri, ut d. l. p̄ſes. Cautela tñ eſt, ut eius auctoritate fiat, ut oē dubiũ remoueatur, ut in d. uerſ. illud autē. Vltimus art. ſit, an poſſit peti reſtitutio in integrũ, ut ſic interim pax non dicaī firmiter facta. In hoc dicit Iac. de Are. in d. l. 1. C. de integ. reſt. mi. ꝙ nõ, qa in executionib. pœnarũ &c. ut l. auxiliũ, & qa nõ

est læsus q uoluit fugere inimicitias, de vsufr. l. gnali. §. 1. in prin. & idē vt dixi supra tenet ibi Bal. & in d. l. 1. de pac & sic pp hoc non retardabit cancellatus maxime cum in talibus nō inspiciat qd euenire pōt de iure speciali. l. 4. circa prin. ff. de fideicom. lib. & per Bart. plene in l. inter stipulantē. §. sacram. de uerb. obl. ex pdictis itaq; patet qualiter requiratur pax qn filius mortui passi iniuriam est mino. & patent expedire. 32. 33. & 34. q.

35 Quæro ergo trigesimoquinto † circa idem. Filius occisi maior ut sic cessent aliæ dubitationes fecit simplr pacem de iniuria facta patri cū remasisset patri. An hoc sufficiat ad cācellationē bāni posito φ pax sit spālis de contentis in snīa bāni. In cuius decisione primo uidēdū est an statutū pdictū qd loquit de hærede intelligat de filio, & descendēte. An uero ēt de extraneo. Si. n. primo modo intellr, non uidet φ sit necessaria hæreditatis aditio. ff. de ope. lib. l. ut iureiur. §. si liberi, cū ibi notatis. & ita uoluit Bar. in l. danni. §. Sabini. ff. de dā. infec. ubi dicit tale ius competere iure hæreditario. quod secus est si intellr gnaliter de quocunq; l. 3. § si quis hæred. ff. de sta. lib. & l. qui hæredi. ff. de cōditio. & demon. Et qd debeat intelligi de filiis uidet probari, qa idē indicat de remissione iuris, φ de ipso iure l. manumissione ff. de iust. & iur. & quod not. in l. de tutela. C. de in ītegr. resti. mi. sed ipsum ius uindicādi nō trāsit in hæredē l. iniuriarum actio. §. 1. de iniur. ergo debet intelligi. i. de filio. l. lex facta. §. fi. ff ad Treb. & qd habetur p Bar. in l. Gallus §. etiā si parente de lib. & posthu. & ita dixit Bar. in l. si filius qui patri. de uulg. & pup. ubi dixit φ sufficiebat pax habita à filio ēt q abstinuerit pp beneficiū suitatis quę operatur cōmodum filii. Et idē tenet ibi Bal. qa nomen hæredis pfertur rōne naturali. Ex quo si uerū esset sequeretur φ nō sufficeret pax habita ab eo q adiuisset filio abstinente, puta qui non esset de descendentibus. Quantū ad me passus est dubitabilis pp naturā materiæ super qua profert tale nomē, sed pp materia fauorabilē cōis ītерpretatio se habet quod intelligatur de quocunque vlr successore l. sciendum de uerb. sig. & ita tenuit Bal. contra Bart in l. 2. C. de lib. & eo. li. & etiam Bart. in l. eadem §. cato. de ve b. oblig. ut dicam infra in q. 39. Non ob. φ ius uindicandi non si transitorium, quia imò transitoriū est de sui natura lite contesta, ut ibi cum con cor. de quo ar. uide in d. §. ēt per Bart. & Bald. per Doct. in l. antiquas. C. de vsufr. & in l. annalibus. C. de lega. requiritur ergo ad uerificationem statuti quod sit hæres ideo, &c.

36 † Trigesimosexto uidendum est an ex tali pace dicat adire hæreditatem. Alb. ubi supra q. 9. tenuit φ sic si aliquid recipit, quia illud dat cōtemplatione mortis arg. ff. ad Treb. l. 1. de lib. & posth. l. in suis. Cōis uero opi. se hēt in cōtrarium l. p hærede. §. fi. & ibi p Bart. ff. de acq. hær. & ēt per alios. & in l. quæsitum. ff. de se. viol. facit l. eum qui. C. ar. tute. de his qui ef. uel dele. l. si uero. §. hæc actio. & ita determinauit Odof. vt refert Gui. de Suz. q idē tenuit in suis qō. sub literas S. Quod intellexit idem Odof. in d. §. hæc actio. nullo existente statuto. Sed ubi sit dcm statutū tribuēs pacis beneficiū dixit eū intelligi adire hæreditatē, & nil allegat. & idē sequitur Cy. in d. l. eum qui. qd non credo uerū, nisi in instro pacis dicatū, φ fecit pacē ut ille cōsequeret beneficiū cancellationis. Tunc. n. intellr adire, quia alias habere nō posset beneficium arg. d. l pro hærede. §. Papin. & l. illud. eo. tit. ita debet intelligi dictū Odof. Simplex ergo instrumētū. pacis habitæ ab eo qui potest hæres esse non dat beneficium cancellationis, nisi de aditione tunc facta aliter appareat. Vide tn̄ quod dicam infra hac eadem parte q. 47. ad fin.

37 Trigesimoseptimo † quærit pcurator Titii offensi cū gnali, & libera administratione fecit bānito pace de cōtentis in bāno, quęritur an uirtute dictæ pacis bānitus possit pp dcm statutū certū qd soluendo cancellari. & vr φ sic, quia tutor pōt. l. pses. C. de transact. ergo & procurator cum libera. l. procurator. cui libere. ff de proc. In cōtrariū est ueritas, qa aut nō uenit in mandato hoīs eo φ non cōsistit in administratione patrimonii. ut l. nec mulierē. C. de manu. uin. aut si venit requirit spāle mandatū. ff. de pc. l. mādato. extra de arb. c. per tuas. & de transa. c. contingit. & ff de pac. l. nā, & nocere, & ita not. ī Spe. de treug. & pa. uers. hoc quoq; not. & de procurato. §. ratione igitur sui uers. 22. Et ita seruatur.

38 Trigesimooctauo † quæritur an sufficiat bannito hre pacem uerbis uel factis sine scriptura. Puta quia probat bannitus φ offensus, uel eius hæres bnis eius cognitionem bibit secum uel cœpit eum per manum, & similia, & uī, & sic, quia per tales actus alio non dato intelligit fieri pax, & remissio iniuriæ.

Facit

facit qd notat in l. 1. ff. de pac. & inst. de in. iur. §. fi. eo. tit. l. nō solū hoc aūt pbat, qa nō reper. hic casus inter illos in qbus requirit scriptura de qbus hr per Dyn. in suo tract. p Gui. in Spec. de instr. edi. §. restat uers. sed si vnus p gl. in c. 1. de cen. lib. 6 & pbat ex not. in l. 3. §. pen. ff. de adim. le. per Bart. in l. 1. ff. de pac. Et vr casus in l. in ipsius C. fam. ercis. Et ibi p Guid. & hoc verū licet Gui. in Spe. in ti. de hom. uer. illud in duob. uerbis uideat sensisse contrariū per c. pactum, de uerb. sig. qd non ob. ut ibi no. in glo. Quia tñ facilius possent fieri fraudes cōiter per statuta prouidetur q de tali pace debeat constare per publicum instrm, & tunc dicit Bald. q producens tale instrm non debet detineri sed statim relaxari. ff. de in ius uoc. l. neque in fin.

39 Trigesimonono quaerit an sufficiat bannito si hēt pacē ab uno ex pluribus hæredibus occisi siue aliter offensi Qō hæc in diuersis titulis qōnum ad idē tendentium reperit diuersimode terminata, & licet in uoluminibus habeant, tñ pro contrarietate determinationū opus est ut aliqualiter insistat. Et ideo sciendū, q ista qō fuit de facto Bononiæ, & ibi Osber. de Cremona determinauit talē pacē ab uno habitā nō sufficere p tex. l. 1. §. denūciari in fi. de lib. agno. Itē qa indefinita æquipollet vl. de leg. 2. l. si pluribus. Sed Old. tunc tenuit cōtrariū qa statutū supra relatū dicit ab hærede, ergo sufficit ab uno cū hæres sit. Itē qa uindicare necē defuncti est qd indiuiduum ergo cōpetit cuilibet heredum insol dū. ff. fami. erc. l. hæredes. §. antea, & de seru. rust. l. uia §. fi. Nec obst. lex si ff. communia præd. quia ibi ius illud indiuiduum respicit corpus hæreditariū, ideo ibi requiritur consensus oīum, sed in pposito tale ius non respicit quid hæreditarium ergo sufficit uolūtas unius, & ita dixit Cy. in d. §. denūciari fuisse Paduæ determinatum. Bar. aūt in l. eadē. §. cato. de uerb. obl. dicit q licet in indiuiduis apud quēlibet hæredū sit ius insolidū, tñ est sine effectu nisi ceteri consentiant, de serui. ru. pdio. l. itinere, & qd licet in tutoribus apud quēlibet sit insolidū ius actiones exercendi, non tñ sic in iure p qd tutela finit l. clarū. C. de auct. pstā. & ideo in proposito cum extingueret ius uindicandi non debet tenere pax ab uno habita nisi ceteri consentiant, quod etiam apparere dicit ex eo qd statutū dicit ab hærede, & sic de eo qui ex asse i. in totum hæres est l. si defensor. §. 1. de interr. act. Ac et quia hæres p parte non repræsentat defunctū, nisi pro illa parte. C. de rei uen. l. cū à matre, p alia. n. hr ut extraneus ut ibi. & no. de præto. stip. l. 2. § fi. ff. de quo statuto nō cogitauit. Finalr tñ concludit standum maiori parti hęredum intelligendo maiorē partē pro numero psonarū, & unciarum, & ubi sint pares standū esse dignioribus, & si in oībus sint æquales stādū esse remittentibus, & sic pacē facientibus de pac. l. & suū §. fi. & l. maiorē, in prin. & C. q bo. ce. pos. l. fi. reputans iniquū esse q unus solus q forte esset unus tristis possit pacē facere. Contra l. si unus. §. si filio. uer. sed interdū ff de iniur. q̄ snīam dixit æqtati consonā. Bal. uero in hac q. multū uariauit. Nam in l. cōis libertus ff. de in ius uoc. sequit opi. Cyn. qa cum non agat de pecuniario commodo penes unūquēq; hoc ius faciendæ pacis consistit insolidū, sed non sic vbi agit de pecuniario cōmodo, & ita idet ad not. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. vbi allegat lex si quis hac lege, §. fi. ff qui, & à qui. ma. li. non fuerit. Sed in l. 1. ff. de pact. dicit q aut tractamus de pace ad effectum tollendi pcessum inchoatū & tunc si ille q inchoauit remittit satis est l. per fundū. ff. cōia pd. Aut ad effectū tollendi snīam latam, & tunc secus est. Et sic tenet directo contrarium, dicens ueram esse opi. Osber. & subdit q opin. Bar. de maiori parte loquens non pōt esse uera, qa illud uerum rsi qn aliquid competit pluribus collegialiter. i. uniuersis secus si singlr. Tunc. n. contradictio unius qui utit iure suo liberationē excludit sm Innoc. de maio. & obe. c. humilis. Implicat ergo ibi cōtrarietatem q pax unius sufficiat, & nō maioris partis, sed debet intelligi q pars unius sufficiat alii non cōtradicentibus. Si uero aliqs contradicat nedum habita ab uno, sed nec à maiori parte sufficiat in l. 2. C. de lib. & eo. lib. ubi dicit Oldr. uacillasse q nō est ueiū. cū semp dixerit inspici uerba statuti, an loquat in singulari an in plurali. post relatam oīum opi. cōcludit q aut ius indiuisibile accedit rei cōi. & tunc rei cōis habeat rām, & melior est conditio prohibentis & plus ualet prohibitio unius q̄ multorum consensus. ut d. l. fin cōia prædio. & ibi concor. Aut tale ius stat per se, & tunc aut attendit ad percipiendum aliquod commodum. Et tūc omnes debent requiri, sed si discordāt præfert maior pars ut l. maiorē, & q not. per

Bart. in l. hær. §. peto. ff. ad Treb. Aut tale ius tendit ad vindictã, & tunc præfert magis idoneus, & cuius magis interest de sepul. uiol. l. 3. §. si ad plures, & l. sepulchri. Aut tendit ad remissionem vindictæ, & idem quia fauorabilior, est liberatio q̃ vindicta, & quia agit de publica vindicta, q̃ resp. remittit, nec pñt prętendere cohæredes aliq̃ læsionem, quia nihil agunt nisi ut afficiant. ff. de rei uendi. l. in fun. item quia illa uerba. Si pacem habuit &c. nõ conferunt aliquid heredib. ꝙ possit extingui, quia verba condõnalia non disponunt, sed facultatem denotant. ff. si quis omiss. cau. test. l. si quis sub condõne. Et sic cessare dixit oĩa contraria quę loquũtur de plurib. ius hñtib. Concludens, ꝙ si statutum loquitur ꝑ uerba singularis numeri sufficiat pax facta ab uno ex hæredibus, qui sit honesta persona, & eam fecerit bona fide. Nam & ius diuinum ad hoc hortatur offensum, ut no. de his qui no. inf. l. furti. §. pactus. Ang. uero eius fr̃ faciens de eo mentionem in d. §. Cato. dicit de rigore iuris opin. pdictam, & ẽt Bart. non posse procedere sed ueram esse opin. Ober. per iura per eũ allegata, q̃a in iuribus singulorũ non habet locum lex quod maior, nisi in casibus l. maiorem, & l. cõsil. de cura. fu. De humanitate aũt dicit veram esse opin. Barth. ut stetur maiori parti ẽm eius distĩonem dum tamẽ in maiori parte non computetur fœmina, quia ad eam ius uindicandi non pertinet, ut not. per gl. in usi. feu. in tit. qui feu. da. pos uer. hoc aũt no. Dicit ẽt ꝙ si in numero minoris esset unus cõsors occisi, & alii essent extranei uox illius cõsortis esset oĩbus aliis pręferenda, ff. de acc. l. si cui. § 1. & l. si plures. Vide ergo in hac q. quę, & quanta sit diuersitas opin. Sed saluo iudicio cuiuslibet melius, & subtilius intuentis mihi vr̃ aliter esse dicendum. Nã qñq; ius uindicãdi incipit à persona offensi qñq; incipit à persona hæredis. Primo casu ut si statutũ dicit ꝙ nullus possit rebãniri, nisi habuerit pacem ab offenso, uel eius hæred. Et isto casu ius fiendæ pacis quo ad statuti bñficiũ incipiat, & ortũ habeat in persona offensi, & ex eius ꝑsona transeat in hæredem puto uerum esse de iure non sufficere pacẽ habitam ab uno, quinimò nec à maiore parte, cum ab hærede requiratur ꝑꝑ respectum defuncti. Et sit ꝑꝑ repñtationẽ dicta uerba non uerificant, nisi in his q totũ eum repñtant l. cum à me, su pius allegata. Pro parte n. pro qua nõ est hæres censetur extraneus. Et sic hoc casu sit uera opin. Osber. per iura per eum alleg. & per d. l. si quis hac lege. §. fin. In quib. iuribus ius apud quemlibet est indiuiduum, ut l. Carm. pia. de iur. pat. Et tñ oẽs requiruntur. Secundo casu puta cum statutum dicit occidens decapitetur, nisi habuerit pacem ab hęrede occisi. Et sic solum fundatur ius in persona hæredis non respectiuarum ad ius defuncti. Et ista fuit qõ propria Osbet. Oldr. & Cyn. Et hoc casu puto cõsiderandum duplex uindictæ genus. Vnum ius uindicandi ex forma statuti quod datur hæredibus mortui ꝓpria auctoritate. Aliud ius accusandi, ut per iudicem puniatur, uel banniatur, & bãnitum offendendi quod datur cuilibet ex forma statuti. Quo ad primum ius qđ datur solummõ ex ipso facto homicidii ẽt nullo secuto ꝓcessu & q̃a unicuiq; cõpetit insolidũ, licet unus pacem faciat, non ꝓpea pręiudicat aliis qui possint uindicare, & offendere, nec ẽt si maior pars pacem faceret. Ille. n. q pacem non fecit tale ius uindicandi auctoritate propria non perdit, ut d. l. fin. cõia præd. & l. clarũ. de auct. pre. cum sim. Et est ueiũ ꝙ in iure cõpetenti pluribus, ut singulis dispõ. l. qđ maior. ad mun. locum non habet, nisi in casibus specialibus de q̃bus iste non est. Quo uero ad ẽm ius uindicandi per uiam iudicii, & sic accusandi, & faciendi puniri per iudicem, & ẽt bãnitum ꝓpria auctoritate offendendi uirtute statuti ꝑmittẽtis à quocunq; offendi, qđ ius est publicũ, & in quocũq; residet vt in ꝑsona qualibet, ut ff. de pub. iud. ꝑ totũ. Puto uerũ esse dcm̃ Old. s. ꝙ statutũ qđ loquitur in singulari locũ habeat si unus hæredum pacẽ facit. Cũ. n. statutũ sic loquit̃ in sin. sufficit pax habita ab uno. l. nõ aliẽ. de leg. 3. l. 1. si is quis nauẽ, de exerc. cũ sim. Nec obst. ꝙ pịudicetur aliis, quia sic in iure publico, siue plurib. siue oĩbus cõpetẽti cõtingit, ut l. plures. ff. de acc. & nau. caup. stab. l. licet. § pen. Si. n. unus accusat, & nulla interueniẽte collusione accusatus absoluitur, cæteris ius accusandi sublatũ est. Itẽ si agitur cã nullitatis, uel cancellationis, uel exceptionis à bãno sufficit, ꝙ citetur resp, siue ipsam repñtantes, nõ aũt est necesse ꝙ singuli di uniuersitate citent̃, ut hr̃ plene ꝑ Bar. in extr. ad repr. su ꝑ uerbo citata, & si ad petitionẽ unius cãcellationis tale ius offendendi oĩbus perit. Et hoc casu uerificant̃ verba Bal. in d. l. 1. ff. de pac. Nec obst. l. clarũ

de auth.præst.& l.si cõra præd.cum sim.quia loquuntur in iure priuato cõpetenti cuilibet iure pub.& sic in eo potuit statuens dispone re quicqd uoluit,de iniu.& dam da.c.in nfa & ff.de pri.cre.l.Antiocensium cum sim.cum plene no.per Bart. in l.toties. ff.de poll Hoc tñ casu uerũ est, ꝙ sicut ubi accusans ꝑsume retur collusisse non habeat locum absolutio vt hr in tit.de preuar.per totũ. Ita & tũc nõ habeat locum tale beneficium statuti qñ ꝑsona unius Hæredis q̃ pacẽ fecit est uilis, uel prauæ cõdõnis, ut sic statutũ à iuris regulis ordinetur ar. l.sed unius §.filio,de iniur.Nec obst.si dicatur rõ prędicta locum habet ẽt in primo membro,& tñ dicis diuersam esse censuram, quia ut dixi à diuersitate uerborum diuersa cognoscitur intẽtio l. Labeo. de sup. le.In illa aũt qõne, & sic in primo membro uerba statuti fundata sunt in iure cõpetenti offenso, & de eius ꝑsona in ꝑsonas hæredũ hic in iure ipsorũ hæredum nõ respectiuato ad defuncti personam, & sic diuersa colligitr censura.l.si idem.C.de cod.Nec ẽt obst.quod ꝑ hoc dicantur alii perdere ius uindicandi ꝓpria auctoritate, qa non est verum, ut dem inf. in 3.tꝑe parte 1.q. 10. dum tractabo, an contra rebannitum possit fieri uindicta permissa ex forma statuti contra offendentem.

40 Quadragesimo† circa eandem pacis materiam pone statuto simplr caueri, ꝙ bannitus rebanniatur si habuerit pacẽ,an sufficiat sibi pax habita ab occiso. Ponc. n. ꝙ erat capitulis pœna pro uulnere facto aĩo occidendi, ut sic ante mortem potuerit in banno poni ſm no.per Bar.in d.l dãni.§.Sabini, de dã. inf. & in Spec.de acc.§.uiso,uers. sed pone. & ẽt in tit.de inq.uers.pone, ꝙ habuit pacem anteq̃ esset bãnitus. In hac q 1.uidendum est an occisus possit liberare occisorem in quo Bar.in d.§.Sabini.dixit primo ur ꝙ non, quia homicidium non põt remitti.l.diuus.ff.ad Syll.& ibi no.& ideo dicit ꝙ debet poni statutum in his terminis ꝙ qui occidit occidatur, sed si habuerit pacẽ minus puniatur. Et arguit ꝙ ur facta pax de occiso,ut in §.Sabini cũ sib. iurib. ibi alleg. In cõtrariũ arguit de l.ita uul. & l.qui occ.ff.ad l.Aql & subdit, ꝙ ſm Guid. de Suz. tutius est fieri pacẽ de uulnere, & de oĩ eo qđ ex uulnere seq põt, & alleg. Gui.in d.uers sed pone ubi latius ꝑ Io.And & dein de relato d.Iac.de Are.cõcludit ꝙ aut est certum de mente cõtrahentiũ, & stare debemus certo l.1.§.si conuenerit ff.depos.aut nõ cõstat,& tũc ille remisit actionẽ iniuriarũ,& nõ ur remissa actio de homicidio l.si duo ꝓnor §.Iulian.de iureiur.aut remisit iniuriam, tũc aut uulnus erat mortale, & oĩa vnr remissa, ut in d.§.Sabini,cum sim. Aut non erat prima facie mortale,& mors non ur remissa, ut l.si uulneratp.ff.ad l.Aquil.quia de ea nõ ur cogitatum,ut l.qui cum tutorib. ff. de trans. & intelligo hoc ꝙ uere erat mortale. Si autẽ ex alia causa mors fuisset secuta non minus ualeret pax,ut d l.qui occidit. ex quibus patet ꝙ cõcludit ꝙ quis possit reddere pacẽ de morte suipsius,& prosit homicidæ, nõ obst l.diuus,ad Syll.quia illud uerũ de iure cõi,de quo dic ut ibi, & per Bar. in l.si maritus. §. si negauerit ff.de adult.ad propositum ergo dictante statuto simplr,ut proposui de bannito dico, ꝙ si erat bãnitus tꝑe quo pacẽ habuit. & pax fuit talr composita, ꝙ comprehendit ẽt de morte,& debebit cancellari si statutum requirit ꝙ aliquid soluatur sine dubio, quia non ꝓpterea est immunis, sed mitius tenetr Idẽ si simplr dicit statutum cãcellandum esse ex beneficio pacis,quia lex diuus cum gl. habet locum ante latam sñiam non post ut dr per Doct.in l.transigere C.de transac.& dixit supra hac ead.par q.30.Sed õ non comphenderet mortẽ non hret beneficium. Si uero non erat tunc bannitus nõ ur ei prodesse beneficium pacis, quia bannitus non habuit pacem,& sic non uerificantur uerba statuti l.in del.§.si extr.ff.de noxal,& l.Titius.ff. de milite. & quod ibi per Doct. Nec ei ur sufficere additio hær. per quam vnr ratificari oĩa gesta per defunctum,ut dicam in seq. q. qa illa trahitur retro cum illis qualitatibus cũ quibus facta fuit,& sic tali qui bannitus nõ erat it in regula rati lib.6 cum sim.& in l.eius q ff.si cer. pet. Nisi ergo illam habuerit ab herede non ur, ꝙ posse cancellari. Sed aduerte, ꝙ istud ultimum posset esse uerum si statutũ diceret si fiat pax bãnito &c. Tunc enim requiritur, ꝙ sit bãnitus tꝑe quo fit pax. Sed in ꝓposito dem fuit statuto caueri eum dre cancellari si pacẽ habuit,& sic signati ẽt ips prim ut l.si iã facta,& l.sol.ff.de cõd.& dem.& qđ no.ꝑ Bar.i l oẽs po p.ff.de iust.ẽt iur. dum tractat de signatu uerbi qđ põt esse ptm, & futurũ Nec obst ꝙ leges siue statuta nõ trahantur ad ptm qa uerum est ꝗrum ad pros bãnitos &c. qđ declara ut dixi supra hac ead. par.

q.19

quæst.10.ubi pro hoc ultimo omnino uide.
41 Sed pone 12. †statuto caueri,quod bānitus qui habuerit pacem ab hærede occisi debeat cācellari,&c.Et sic sufficiat,siue habuerit ante bannum,siue post. Titius q uulnerauit ad mortē Caiū.habuit pacem ab eo uulnerato ēt de morte.Aut tacite ut dictū est supra px. q.aut expresse.an sibi sufficiat hęc pax.Bart. in pal.§ Sabini,arguit primo,q sic,quia qui habeat a defuncto,habet ab hærede.ff.de pb. l.pactū.& ut expressum.ff.de exc.tut.l athletę § dat remissionē,credit contrarium cum hoc fauore hęredis sit inductū,& sic non pōt testator remittere. C.ut in pos.l. pe. & quod ibi not.& qa ex hoc quis inuitaret ad delinquendū cum uulneratus expectās de pximo mortē faciliter pacē faceret adduxit ad sui decisionē.q hmōi iniuriæ psecutio non cōpetit iure hæreditario ar.ff.de sep.uio.l.q̄sitū.& l.pro hærede.§.fin.de acq. hær. Sed Bar.in l. 2.C.de lib.& eo.lib.allegans pro hac parte, q statutum loqtur de hærede nō testatore . & sic in eo locū nō habet sol. matr.l. si uero.§. de uiro.determinat cōtrariū qa statutum qd' loqmur de hærede cōsiderat psonā defuncti put repræsentatur ab hærede secūdum met Bar.in l.eadē.§.cato.de uerb.obl. sed fortior uirtus est.in repræsentato q̄ in repræsentāte arg.C.de iure.del l.cū aliqs.item quia hæres tenetor hēc ratum factū defuncti C.fam.ercis.l.in ipsius,& l.si ergo.§. 1. de iure do. Et ideo hoc casu uolūtas hæredis nō debet reqri.ff.de ser.expor.l 3.Patet etiā hoc ſm eum nali rōne quia quidqd est causa causę est causa causati.ff.man.l.hæredē. sed defunctus est causa causæ.i.hæredis.ff.de leg.2.l. cod cillis. § pen.ergo est causa causati.i.pacis.& sic pax ab eo dependet.Et si pōt per alium ergo p se ipsum,& multo fortius arg.ff.de min.l.quod si minor.§.Scæuola.Nec ob.l.1.C.de usufr.& l.scire ut in poss.le.alle.p Bar. in contrarium qa illa cautio pstatur hæredi ut dño.& sic recipit eam tanq̄ quilibet pprietariu nō tanq̄ hæres.hic uero tanq̄ hæres,& defunctum repræsentans facit.Credo hanc opin.Bald.uerā & fauorabile.Non ob. q statutū loquitur de hærede, qa cum de homicidio loquatur habuit respectū ad id qd' frequentius accidit. s. q plurimū interficiūtur incōtinenti,& sic pacem reddere non pnt.Si ergo aliter contingit idem est per identitatem rōnis.ff.de leg.nam ad ea.& qd' no.in l. tale pactum.§.si.de pact.

Aduertendum tn̄ est,q bannitus debet ostēdere aditionē hæreditatis , alias nō diceretur habita ab hærede.l.3.§.si quis hær.ff.de statu li.& l.q hær.de cond.& demon.Et ideo si quis decederet sine hærede ſm not.in l si.ff. de inſtit.& l.sine hærede.in prin. de admin. tut.& l.postq̄.ut leg.no.ca.Puta qa facta diligenti inuestigatione, & excussione ſm formam,l pen.C.ad Treb.nō reperiretur qui hæres esse uellet.forte sibi pax habita a defuncto non pdesset. Faciunt no. p Bart.& Bald.in l.1.C. de act.& obl.qd' & si subtile sit, tn̄ non sapit æqtatem,& forte ēt non est uerū,quia si dicimus sufficere pacem habitam a defuncto de eius hęredis psona non est curandum , quin imō si aditur hæreditas q̄stio remaneret clara . cū adeundo oīe gesta defunctū ratificare dicat,ut dictum est supra px. q.& p. obat.C. de lib.ca.l.si ab eo.nisi in his quę in fraudē ipsius hæredis gesta essent ſm not.in l.2.C. de his q̄ in frau. pa. Concludatur itaque pro parte fauorabili quod ēt tūc sufficiat pax habita a defuncto licet tutius sit aditionē hrditatis ondere.Vide tn̄ quę dicam infra q.49.
42 Quęro † circa idem 42. Dictum statutum reqrit,q de pace habita ab hærede constet p publicum instr̄m. de pace constat per instr̄m taliter qd' aditio non inducitur ſm ea quæ dixi supra q.36.sed de illa probatur per testes. Quęritur an beneficiū pacis prosit bānito ut possit cancellari.Iac.But.disputauit q. in fin de qua Doct.ponūt in l.certi cōdictio §.cū. ff.si cer.pet.& conclusit,q licet per testes nō possit probari ex forma statuti debitū ultra cētū solidorū. Si probat p instr̄m promissio indēnitatis,uel interesse p testes poterit probari de quātitate damni,uel interesse,qa statutum loquitur de pace nō de aditione. Secūdo,quia uerū est q nō est facta probatio p stes,sed p testes,& instr̄m.& sic confectū est unum mixtum.ergo statutum in eo locū sibi nō uendicat.per not. in l.2.de uerb.obl. Sed ista ratio ad propositū nō adaptatur,quia illud statutū est prohibitiuum.s.q̄d non possit probari p testes.Istud affirmatiuū.q debeat constare p publicum instr̄m. Et cum istud sit fauorabile debet habere locū in mixtis,ut no. per Bart.in d.l.2.Sed attende,q imō effectiue istud statutum est prohibitiuum.i. q pax nō possit probari p testes,sicut dicimus in negatiua,l.si.in prin.de doli excep.& in l. inter stipulantem.in princip.de uerb.obl. Et ideo

argu-

argũm prędictum facit ad propositum.s.quod dictum statutum nõ habeat locũ in hoc mixto. Et sic possit aditio probari per testes. Pro hac decisione allegatur tex. d.§. qm̃ cum gl. sua, nam tex.ibi dicit, ꝙ ille contractus mutui fit re, & uerbis, & gl.exponit.i. uerbis interueniente re. sic in proposito ista probatio pacis fit per instr̃m. interuenientibus testibus quod hoc facit, ꝙ ubi alteratur natura ꝓbationis super aliquo, ut quia dr̃ quod infamis admittatur ad probandũ simoniam, uel adulteriũ. Illa alteratio non extendit ad circũstantiis, de simo. c.ꝑ tuas, & ꝑ Bart.in l. in q̃onibus.ff.ad l.Iul.maiest.& ꝑ Bald.in auth. si dicat.C.de testi. ita in ꝓposito cum ista forma ꝓbõnis detur super pace non trahitur ad circũstantias. Et sic additio poterit ꝓbari per instr̃m, quod esse uerũ ostenditur, hæres non põt esse nisi post mortem, de reg.iur.l.hæreditas.de uulg.& pup.l.2.§.1. De morte aũt ir̃ non fit instr̃m maxime in occiso s̃m no. per Bar.in l.in senatum.ff. ad Turp. & C.de ꝓb. l.fin.& C.ad l.Aquil l.contra negantem. Si.n. intelligitur, ꝙ mors non posset ꝓbari per testes, statutum quasi de nihilo seruiret qñ daret beneficium pacis habitæ ab hærede. Intelligitur ergo, quòd ipsa pax ꝓbetur ꝑ instr̃m. Circunstantiæ uero poterunt probari per testes. ad quod &t facit quod hr̃ in iuribus supra proxime allegatis. In quibus dr̃ per cõtrarium, quod licet maleficium nõ probetur per instr̃m, tñ circunstantiæ maleficii bene probantur per instr̃m, ut puta adulterium probatur per testes. Matrimonium põt probari per instr̃m, & sic de si. ut ibi, & per Bal.in l.optimam.C.de contrahen. & cõmit.stip. Et intelligo prædicta ꝓcedere statuto dictante, ut supra. Si uero statutum diceret, ꝙ in causa cancellationis non admittatur ꝓbatio per testes secus esset, q̃a tunc hr̃et locum in quolibet articulo causæ arg.ff.de transac.l.cum hi, s̃m Bar.in fi.in l.solet.de ali.& cib.leg.& Bald.in l.2.de iureiur. Puto tñ, ꝙ &t tunc poterit probare mors, & filiatio. alias redderetur statuti dispositio inutilis. Cum.n. statutum det beneficiũ pacis habitæ ab hærede, & dicat, & in causa cãcellationis nõ admittatur ꝓbatio per testes debet intelligi suꝑ his quæ pñt probari ꝑ instr̃a ut super pace, super aditione, suꝑ matrimonio. Sed in his quæ ir̃ non pñt probari nisi per testes, ut de morte, & filiatione, uel parentela statutum non intelligitur. l.ita autem.in princ.cum si.ff.de admin.tut.& ne iuris dispositio reddat inutilis. l.talis scriptura.in fi.& l.si qñ de leg.1.& l.Titia.§.idem, responso primo, de uerb.obl.

43 Quadragesimotertio pone statutum dans bãnito beneficium pacis restringit se ad certũ tempus, puta q̃a dicit dum tñ pax facta sit intra sex mẽses à die lati banni. Ex hoc statuto possent oriri multæ q̃ones, & subtilis inuestigator à seipso poterit reperire. Quarũ ad præsens duas tm̃ gratia breuitatis attingam. Prima erit an pax possit fieri absenti.& sic an sufficiat pacẽ fuisse factã absente bannito intra terminum statuti, quam q̃õ format. Bal.in l.2.C.de lib.& eo.lib.& ibi primo allegat, quòd non ꝑ l.si cũ Corn.de solu. In contrariũ allegat quod sic. quia liberatio põt fieri absenti, ut no.ff. de lib.le.l.non solũ.§.si liberationis uerba. Cõcludit, ꝙ pax ꝑfunctoria qualis fit in foro pn̄ali põt fieri inter absentes, ut no. inst.de iureiur.§ fi. pax uero solennis nõ põt fieri, nisi interueniente pñtia, uel organo iuxta no. C de sacrosan.eccl.l.illud, & de actio.& ob.l.cõsensu. Et demũ arguit cõtrariũ de l. Labeo.ff.de iureiur.& nõ soluit, sed Bart. in d.§. sed liberationis, r̃ndet quod ibi interuenit nũc ius uel epistola. In hac q.cõsiderandũ puto qđ interdũ pax est necessaria hinc inde, quia ex omni parte sunt factæ iniuriæ, & tũc talis pax est de nã pacti, ut l.1.ff.de pac.& sicut pactum non põt fieri inter absentes, ut ibi. ita nec pax. Si uero pax reqritur solum, ab una parte, quia ex altera parte tm̃ fuit illata iniuria, tunc nõ reqritur ꝓmissio, seu cõcordia, sed solũmodo reqritur simplex remissio facta à passo ei q intulit s̃m Guil.in Spec.de treug.& pa. uers. Itẽ si ex altera. Et ideo cum ex forma statuti requiratur pax secũdo modo idest remissio iniuriæ, ab offenso, uel eius hærede. dicendũ est in hoc articulo illud qđ i remissio dr̃, siue in liberatione in qua gl. sunt cõtrariæ. Nam gl.in l.idẽ in duob.ff.de pact. & in l.Põponius scribit de neg.gest. tenent, ꝙ nõ ualet in §. si liberationis uerba. Tenet gl. ꝙ ualeat, sed ueritas est s̃m Doct. ꝙ aut fit remissio absenti simpl'r, & tunc nõ ualet, ut in iuribus supra alle. Aut fit remissio alicui recipienti pro abñte, & tunc ualet, ut in iurib. supra alleg.& ubi alias q̃r̃ actio si cedat, & nõ alias ut not.i l. huius.de leg.1. Hoc casu qđ exceptio ipo iure l.rescr §.fi.ff.de pa.& ꝑ Ba. ubi supra, & in l.tale pactũ. Et hæc de prima.

Secunda

44 Secunda quęstio & sic.† 44. est an ad beneficium statuti obtinendum sufficiat, q talis remissio facta obñti recipienti pro bannito fuerit facta ante tps, licet ratificatio fuerit facta post tps Dixit Bal. in l. 1. ff. de pact. q nō sufficit. ff. de app. reci. l. 1. rem ra. ha. l. honorū. & quod not. per Inn. in ca. cum in tua. qui ma. acc. poss. Quod ut patet ex his q ibi dixit, & ex his quæ dixi supra prox. q. debet intelligi in pace facta ſm primum modum per quem requiritur hincinde promissio. Sola uero remissio ex altera parte q ēt pax dr̄, ut supra prox. q. dixi potest qñcunq; ratificari, quia illud ius quæritur sibi ignoranti, & ratificatio requiritur non ut qratur, sed ut perdāt, sicut dicimus in legato l. cū pr̄. §. surdo. ff. de leg 2. & de cond. inst. l. si quis ita. Sic itaq; ubi apparent duo banniti de offensionibus hincinde factis, & tractaretur de utriusq; cancellatione pax requiritur reciproca, & in forma solēni. Si autem uni tm̄ fuisset illata offensio, uel de unius tm̄ cancellatione tractaretur, sufficeret pacem factā extraneo recipienti p bannito, qd maxime uerū est si est notarius recipiens p not. per Guil. & Doc. in l. non alr̄. de ado. rem pup. sal. fo. l. non quasi. de mag. cōue. l. 1, §. exigit. & p Bar. ff. de uerb. obl. l. stip ista. §. si quis insulā. Quinimò ēt si fiat sacerdoti recipienti noīe bāniti. l. 1. §. ius pub. ff. de iust. & iu. iuncta d. l. non alr̄. ſm Guid. de Suz consulendo. Et sic debet restringi, & declarari qd dixi ſm Bald. supra prox q. Pro quo uide qd scripsit Bart. in l. non solum. §. 1. ff. de iniur. quæ debent intelligi procedere Aut cum instrumento, aut sine, ut dixi supra 38. q.

45 Si autem econuerso, & sic 45. † Aliquis nomine offensi pacem faceret bannito, & offensus post terminū ratificaret absque dubio bannitus beneficium statuti non hr̄et, ut d. l. honorū, cum ibi not. & sic fit expedita 45. q.

46 Quadragesimosexto† circa eandē materiā cauetur statuto, q oēs bāniti rebanniant soluēdo quartam partē condēnationis, dūmodo nullus possit rebanniri, nisi habuerit pacem ab offenso, uel eius hærede. Titius fuit positus in banno ex eo q blasphemauit Deum. Quæritur an possit hr̄e beneficium statuti? in hac q. cōsuluit Bar. cōs. 168. & īcipit cōsilū Minister fratrū de pniaria, in quo dixit talē bannitū hr̄e posse beneficium statuti, qa hēt pacē ab offenso. Blasphemando. n. Deus principaliter offendit. Sed nos uidemus, q Imperator ei q ipm blasphemauit facit pacem, & remissionem de iure statuto, & scripto. C. si qs Imp. ma. dix. l. 1. ergo magis. Deus, cuius propriū est misereri, & parcere. Et hoc est qa in epist. inter claras. C. de ep. & cler. dr̄, q ecclesia nunq̄ claudi gremium redeuntib. & alibi. Veniam pœnitentib. damus. C. de hæret. l. Manich. in fi. Vnde sine dubio sola confessione, & remissione simplicis sacerdotis dr̄ talis habere pacē ab offenso. Aut si diceremus eū nō habere pacē cum non reperiatur offensus q possit pacem facere, tunc dicendū est q illā clausula. Nullus tñ &c. nō pōt referri ad istos terminos in quib. nullus offenditur, sed iō puniť qa cōtra bonos mores. Facit quasi uerba illius clausulæ ad istos terminos adaptari nō possint ar. ff. de adm. tut. l. ita autē, in prin. & §. 1. facit. ff. de postu. l. 1. §. deinde. & quod ibi not. s. q cl̄a ult. posita referť ad ea ad q cōmode referri pōt. & ſm hoc hic bannitus remanet in præced. parte in dispōne statuti. Ad qd facit collatio illorū uer borū, uel eius hærede, quæ ad Deū offensum adaptari nō pñt, arg. ff. de uino le. l. fi. § cui dulc. & l. qui non milit. §. Lucio, de hær. inst. Et faciūt quę dicā infra in fi. 48. q. Nec obst. q dixi supra 40. q. iuxta fi. quia ibi statutum habebat unicā partē tm̄ dispositiuā hic vero dispositiuā, & limitatiuā.

47 Quadragesimoseptimo † stante eod. statuto, Titius fuit bannitus pro iniuria facta filio Caii, habuit pacem a Caio debito tēpore. Quęriť an ei prosit dicta pax? In hoc Bar. hť dixit qd sic, nisi pater sit uilis persona. l. sed si unius. §. filio. ff. de iniur. p illum tex. qd etiam intellr̄ siue sit in ptāte, siue emancipatus ſm gl. inst. de iniur. §. itaque. quā gl. tenuit Din. & sequitur Cyn. in l. si noui conuitii. C. de iniur. in q. 4. Sed Iac. de Are. & Old. dnt q remissio quā pater facit de iniuria facta filio nocet ipsi filio uiuo pr̄e, eo autē mortuo non l. 2. §. ceterū. ff. sol. mat. & sic ſm Fran. de Ar. in d. §. filio, hæc q. non est exped. ta. Ang. autē ibidem dixit opin Bar. ueram si statutū loquitur in rem, puta quia dicit cācelletur si habuit pacem. Habet. n. tunc ab eo qui facere potuit. Si uero statutū dicit si habuit pacem ab offenso, uel eius hærede dicit dcm̄ Bart. non procedere, qa filius est ille q est offensus l. lex Corn. §. illud, eo. tit. Subtilius aduertendum puto, q in iurib. supra alleg. agitur de actione priuata remittenda non de pœna publ. Et iō forte illa iura nō probant id ad qd allegantur

tur. Pro Bar. tñ facit l. in personã. §. 1. de pact. & quod ibi no. Et ideo mihi vr̃ sic dicendum, ꝙ postq̃ ciuitas statuens remittit pœnam sibi applicanda sub prætextu pacis habitæ ab offenso, ꝙ illa pax debeat procedere ab illo cui iut priuatum competebat arg. l. eius est nolle de reg. iu. & l. is potest. de acq. hær. & quod hr̃ in l. iure gent. §. si paciscar. ff de pac. & iõ aut bannitus fuerat quis ex iniuria facta filio per quã competit actio prætoria patri, qa nõ pro uerberatione, pulsatione, uel domus filii introitu. Et tunc si uera est opi. Bar. illa. n. actio patri competit, & non filio, & principalr̃ dr̃ pr̃ offensus sicut filius ita intelligo. l. 1. §. usque adeo. de iniu. & l. sed si unius. §. filio. & l. in ꝑsonam, & ꝙ dixit Barto. in l. ambitiosa. circa prin. Sufficit. n. tunc pax habitu a pr̃e ẽt emancipati, nisi pr̃ respectu filii sit utilis ꝑsona, ut ibi. Si uero fuit bãnitus pro offensione manu facta uel introitu domus filii, ut supra. Pro q. bus iniuriis competit filio ciuilis ex l. Corn. iniuriarum actio, ut l. lex Cor in prin. & §. illud. & tunc sit uera opi. Ang. tunc. n. filius est principalr̃ iniuriatus, quia pulsatus uel uerberans qđ factũ nõ põt principalr̃ ad patrẽ trahi. l. in lib. §. factæ. de capt. l. nec utilẽ. ff. quibus ex cau. ma. Et sic non sufficit quia patri actionis prædictæ exercitium competat, ut dixit gl. in § illud, quia nomine filii exercet non suo, vel exercet actionem filii non suã. Et sic utroque mõ non est ille de quo statutũ loquit̃. l. si vero. §. de uiro. so. ma. siue dicatur statutum intelligi de offenso principalr̃ siue de eo in quo actio radicatur. Vnũ tñ posset esse uerũ, si esset bannitus ꝑꝑ filii mortem, pr̃ esset ille qui ex morte filii principalr̃ offenditur. Et tũc posset reddere pacem ẽt si non sit hæres filii per dicta iura. & sic potest limitari quod dixi supra in q. 35. ut ibi tetigi in fin. An autem sufficiat pax habita a domino pro iniuria facta seruo pro iniuria facta uxori a marito, & si. uide per Bar. in l. 1. §. usque adeo. de iniu. uer. idem ait. & per Cy. in d. l. si non conuitii, quæ etiam per prædicta possunt declarari.

Stante dicto statuto dante beneficiũ bannito si habeat pacem ab offenso, uel eius hærede de qua constat publicum instrumenta interueniente pacis osculo uel non. Contingit casus, ꝙ bannitus successit hæredi offensi, & fecit fieri publicum instrumentum a notario qualiter ipse ut hæres offensi sibiipsi proprio nomine pacem faciebat de offensionib. pro quibus bannitus fuerat. Quærit̃ an hẽat beneficiũ pacis, & sic debet cãcellari. 48 †Ista q. fuit de facto Bonon. & eam disputauit D. Bartolus c. de Pretis solennis doct. Et dixit quæst. habere duo dubia. Primum, qñ statutum siue prouisio dicit sine osculo. Secundum, qñ cũ osculo. Ad primum, qñ statutum dicit sine osculo, arguit ad negatiuã Primo, a uerbis statuti quibus recedendum non est. l. const. ad mun. l. 1. §. si is qui nauem. de exer. Ipsa aũt videtur requirere actum duorum, dum dicunt habita pace ab offenso, uel eius hærede. ff. de pac. l. 1. §. pactũ. l. ille a quo. §. tempestiuum. ff. ad Treb. cum multis sim. Cum ergo hic non sit actus duorum, ergo non hẽt beneficiũ. Scđo, quia ubi quis hẽt actionẽ contra tutorem, cũ non possit sustinere uicem duorũ datur curator ad litem de tut. l. q hẽt. C. de in li. dan. tu. ꝑ totũ. Tertio, a natura extinctionis, quã operat̃ aditio hoc mõ ius retinendi in banno. i. ipsa discordia vr̃ extincta ꝑ successionem. sicut debitor succedit creditori uel econuerso de sol. l. Stichũ. §. add. C. de pac. l. debitori. de neg. gest. l. si ab eo. cũ simi. Si ergo est extincta discordia nõ potest habere locum statutum. Ad affirmatiuam arguit sic. In actibus uolun arus qui is utitur uice duorum ar. ff. de off. præs. l. 1. & 2. de off. præsi. l. pręses de adop. l. si consul. de sti. ser. l. 1. §. si cõis. Sed actus pacis est uolũtarius ergo &c. Scđo. quia tutor sibiipsi auctoratur emendo bona fide, uel soluendo. C. de cõtrah. emp. l. cum ipse. & ff eo. ti. l. fistulas. §. qui fundũ. Itẽ quis sibiipsi parcit. ff. de ædil edic. l. cũ aũt. ergo sibi dat pacẽ. Præterea quis dat sibi uicẽ. l. plane quod cuiusque uni. no. ergo, & pacẽ. Pro hac parte adducit arg. de tanquã, quia iste bannitus non fecit, ut ipse sed tanq̃ heres unde alius sibi vr̃ pacem facere. de adop. l. si pater. §. qui duos cum si. allegat ad hanc partem multa iura. l. fi. C. ubi, & apud quem l. filius. de inof. te. & multa alia soluit ualere pacẽ, & ꝑ desse sibi per prædicta. Ad contraria respõdit, quia licet requiratur actus duorum hic adest, quia est actus banniti, & hæredis. Nam nõ facit se sibi pacẽ ut ipse, sed ut hæres. Non ob. q. ius discordiæ sit extinctum, quia fatetur quo ad ius cõe, sicut in simili not. in l. frater a fratre. ff. de cond. ind. & de duo. re. l. fi. & de fideiuss. l. Vranius. præterea dixit non uidere esse ctualiter extinctum. l. si ei. §. is cui. de euictio. uera est eius decisio pro qua Alb. in opere statutorum. quæstio. 263. breuiter dicit questio fuisse

fuisse disputatam. & ita determinatum fuisse p d.l. filius. dixit melius facere.l. statu libera. §. si filius. ff. de de statu. & eūdē. §. allegat Ray. idem tenens in d.l. filius. Secundū dubiū qn statutū reqrit pacis osculū non fuit prosecutus dicēs illud esse magis dubitabile, sed pōt dici idē quasi illud requirat ubi interuenire pōt, alias non, sicut dr in pupillo constituente domicilium in quo requirit aīus, qa intelligitur qn̄ constituit ab eo qui hēt aīum siue cognitione, alias non requirit animus; quia intellr qn̄ constituit ab eo qui hēt animum siue cognitionem, alias non requiritur argm. C. de emancipatio. libero. l. pen. ſm Barto. in l. placet. ff. ad mun. Et sicut dicimus in renūciatione quę debet fieri in manibus superioris quia intelligitur qn̄ potest, alias non requiritur, ut Papa renunciante papatui, ut not. in c. 1. de renuncia. lib. 6. sicut et in matrimonio quod requirit uerba, quia intelligitur qn̄ sit ab eis qui loqui pn̄t, alias non, ut in c. tuæ. de sponsa. Et facit quod hr in l. 1. § lex falci. ff. ad l. fal. & quod dixi supra q. 46. Præterea ſm morem aliquarum partium et hic potest interuenire pacis osculum. s. osculando sibi ipsi manum, &c. Potest ergo ipse bannitus ut hæres offensi, sibi ut bānito q offendit pacem reddere qđ est notandum.

49 Sed pone quadragesimonono loco † statuto cauetur bānitum dře rebanisi habita pace ab offenso, & nihil dicit de hærede, an sufficiet pax habita ab hęr. Alb. in qōnibus statuto Rō. q. 294. formauit qōnem hoc modo. Statuto cauetur, ꝙ qs nō exeat de bāno siue uolūtate offensi, & nihil dicit de hærede. Quæritur si offensus moritur sine hærede, an possit de bāno exire. Et dicit, ꝙ sic. arg. C. si man. ita fuc. l. 1. & quia post morte uelle nō pōt. C. de sac. san. eccl. 1. Et pro hoc bene facit ſm eum. ff. loca. l. 4. & extra de rescr. c. si gratiose. lib. 6. cū ibi not. p Arch. & Io. And. de off. deleg. c. si delegatus. eo. lib. & qđ no. C. de cōtrah. emp. l. fi. Idē putat si statutū loqueretur de hærede, & offensus decederet sine hærede. Dixit et Odof. tenuisse, ꝙ cessante omni statuto bānitus non possit eximi de bāno sine licētia offensi p l. si manumissus. C. de lib. & eo. lib. & C. de episc. & cler. auth. Itē nulla cōitas. Si recte cōsideras termini sunt oīno diuersi. Aliud eīm est dicere ꝙ bānitus rebānitur habita pace ab offenso. Et isto casu puto ꝙ sufficiat pax habita ab hærede in auth. de iureiur. a mo pst §. 1. cū cōcor. Est. n. statutū fauorabile ergo si debet intelligi. l. illud. C. de sacr. san. eccl. & qđ not. p Bart. in l. si cōstāte. sol matr. ī 1. q. Et isto casu si moritur sine hærede nō habebit beneficium statuti, ut dixi supra q. 41. Non. n. habuit a defuncto, nec ab hęrede. Et sic nō pn̄t uerificari uerba statuti l. hos accusare. § si ff. de acc. cū si. Nō tn̄ sequeretur ꝙ de bāno p aliā uiā exire non possit et si uerū esset ultimum dcm̄ Odof. per ea q̄ dixi supra pxi. q. in fi. Et aliud est dicere ꝙ qs nō posset exire de bāno sine uolūtate offensi. Quo casu locū hře non pōt quod dixit Alb. p iura p eum allegata. Sed recurre ad plene not. p Bar. in l. centesimis. § si. ff de uerb. obl. Vbi patet ꝙ aliud est reqri ad esse uoluntatem, & aliud cessare uoluntatem. Illud aūt quod dixi statuto nō disponēte aliqd bannitū nō posse eximi de banno sine uoluntate offensi mihi non placet qa aut uult eximi de banno p uiā iustitię puta soluendo cōdēnationē, & clarū ꝙ uoluntas non reqritur cum debeat illā fisco. inst. quib. mod. tol. obl. in princ. & §. 1. Aut p uiam gr̄æ, & idem, quia fiscus potest suū remittere ut ibidē. Fateor tn̄ ꝙ ex illa remissione nō tolleret ius ipsius offensi, ut d.l. si manumissus. p quo tn̄ uide q̄ dicā infra in ult. temp. parte 1. q. 10. Vbi tractabo an per remissiōnem a banno tollatur ius q̄sitū tertio.

50 Quinquagesimo q̄ro † dixi supra ī primo tpe parte 1. q. 5. ꝙ uniuersitas qn̄q; banniri pōt. Pone, ꝙ uniuersitas fuit bānita, & ꝙ dicat statutū ꝙ bāniti debeāt cācellari soluendo certū qd si pacem habuerint ab offensis. Quæritur an cuilibet de uniuersitate debeat fieri pax, & an qlibet debeat quātitātem taxatā soluere? Alb. de Gād. in opere suo in rub. de bānitis. uersi. itē qd si. quē sequit Albe. vbi supra. q. 10. tenet ꝙ cū fuerit tm̄ unum factū sufficiat pacē reddi syndico, & ꝙ soluatur tm̄ unica quantitas. alleg ff qđ cuiusq; uni. nomi. l. 2. ibi non erit hoc dicēdū quasi a pluribus, & c. ff de fideiuss. l. mortuo. Ista qō est facilis statuto simplr dicente de bānitis. Sed magis esset dubitabilis si statutū diceret ꝙ qlibet psona bānita, &c. Idē tn̄ putarē. s. qđ hēret beneficiū statuti, qa et appellatione personæ cōpræhenditur uniuersitas. casus est i l. 1. C. de iurisd. om. iud. licet Inn dixerit contra riū in c. graue. de sent. excō. ubi dixit. ꝙ si facio Titiū pcuratorē cōtra oēs hoīes, nō erit pcurator cōtra uniuersitatem, quia. i. nomen

iuris

iuris qđ ēt non sequit Bal. in l. sed si hac. §. q manumittit. ff. de in ius uo. per l. metum. §. animaduertendū. ff. qđ met. cau. Itē quia uni ca sufficeret solutio, ut d. §. qui manumittit. & l. intm̄ §. uniuersitatis. de re diui. & quod dixi supra parte prox. huius temporis. q. 26.

51 Postquā ī materia pacis uersamur circa idē. 51. quæro † bannitus ex eo qđ Titium interfecit uel pcussit fecit pacē cum quodam alio suo inimico, uel cū eodē Titio nō existente statuto q debeat cancellari, & in ea pace fuerūt factæ pmissiones de inuicē non offendendo. deinde ille q pacem fecit sub prætextu statuto quo pmittit bānitū posse impune offendi uerberauit dcm̄ bannitū cū quo pacem fecit uel aliter, offendit. Quæritur inciderit in pœnā rumpentis pacem statuti qđ imponi maiorem quē pmissionis factæ in pace. Hāc q. disputauit Bar. q est vulgatis, & incipit Lucanæ ciuitatis, &c. & cōiter hr. & ideo breuiter me expediā. Cōcludens una cū eo q nec in pœnā statuti incidit, nec in pœnā conuentionalē. De pœna statuti est clarū, quia illud ius pdidi bannitus, ut dcm̄ est in 1. parte huius tpis. q. 4 De conuentionali probat, quia talis pœnalis stipulatio fuit nulla tanq adiecta cōtra illud qđ erat inductū publica utilitate, ut l. 2. C. qñ lib. uni. sine iur. uin. iūcta l. iure gentiū. §. si paciscar. ff. de pact. itē qa licuit ei rumpere fidē datā hosti. ut dixi supra in parte pcedenti. q. 15. p l. 1. §. non fuit. ff. de dolo. Tertio quia cū publico iure uindictam prosequat, ut dixi supra eadem parte pcedēti. q. 44. illius ius remansisse non vr. facit. ff. de inoff. testa. l. filius. de bo. lib. l. si filius. De quo dic plene ubi supra quod sequitur Bald. in multis locis in d. §. item si paciscar. in d. l. 2. qñ li. sine iud. uin. ubi ēt Bar. ponit. Sed in l. 1. ff. de pac. referendo opi aliquid add. dicit. n. decisionē uerā in bānitis qui sunt extra ptectionem s. qui pnt impune offendi. De qbus dixit Bart. & addit rōnem. quia ius offerendi est introductū in odiū bannitorū, ergo ei renūciari nō pōt, ut no. in l. 2. C. ne fi. do. den. in l. si diuersa, C. de trāsact. in l. ius publicum. ff de pactis. Et siue pp publicam utilitatē sine pp odium bannitorum sit introductum renūciari nō potuit. In bānitus q ex forma statutorum nō possent offendi dicit, q offendēti imponit pœna iuris cōis nō statuti, qa illud pdit bānitus, nisi pæna statuti sit minor. Tūc em̄ illa imponit nō q illud beneficium capiat bānitus sed qa offendēs est illius beneficii capax. ff. ad l. fal. l. cū dote. Illud dcm̄ credo uerū si ex forma statuti diceret q bannitis non fiat ius ſm formam statuti. Si aūt nullum est statutū q cōtra bānitos loquat nihil pdunt, nisi illud q in banno cōtinetur et ſm Bald in l. 1. C. de hær. inst & dixi supra in 1. par. huius tpis. q. 3. Subdit ēt in d. l. 1. q si pax esset iurata talis bannitū offendens dret puniri si accusaret, qa tunc pax ualeret iure diuino, & humano. Licet aūt posset accusari non tñ posset cōtra eū inqri, qa respublica nō est offensa qa uoluit eū offendi posse. & sic ei nō fit iniuria. credo, q istud dcm̄ in foro ciuili non seruaret. quia si ponimus tale pactū contra publicā utilitatē factum esse cōtra bonos mores, tale iurm nullius esset momenti etiam de iure cano. ut in regula nō est obligatoriū & idem si diceret alia rōne nullum ipso iure, ut d. l. nō dubiū. Posset aūt forsan in foro ecclesia, cōueniri quod canonistis relinquo. Sit ergo cōclusio in hac q. licet aliq alr dixerint, ut refert Bald. in d. l. 1. C. de hæred. inst. & Alb. ubi supra q. 29. ubi dicit Odof. disputando sic tenuisse p l. q seruum de uerb. obligatio. q in bānitis de qbus qō loquitur, talis offendēs illum q erat bānitus tpe pacis, ut in themate ponitur, non dr pacem rumpere, & sic nec pœna statuti nec cōuentionali pœna tenet. quod limita ut dicam statim in 2. q. Et pcedunt prædicta qñ statutum pmittit gnālr offendi bannitū. Sed si pmittere occidi bannitū inimicum secus esset, ut. l. 1. §. si de adim. leg. ſm Bald in l. reos. C. de acc.

52 Quinquagesimosecundo quæritur † pdicta qō loquitur qñ erat bannitus tpe pacis ille q post pacem fuit offensus. Quid ergo si fuit postea bannitus. Hæc qō minus hēr dubii. eam tñ disputauit Iac de Bel. quā posuit C. ut intra cer. tēp. l. 1. & eius determinationem, sed decurtatā refert Io. And. in regula frustra. lib. 6 in 4. q. quæ fuit cū distinctione s. an pderet bona an non. De qua ibi licet Bal. alr illā referat in l. 1. §. non fuit. ff. de dolo. Sed Old. q ēt ipsam disputauit, tenuit simpliciter talē offendētē in pænā nō incidere sine pdideri. bona siue nō. Sufficit. n. q uirtute statuti possit īpune offendi, & sic pp publicā utilitatē supueniētē priuata, & cōuentionalis lex rūpit. ff. ad Syll. & l. si qs in graui. §. utrū. Secūdo qa p legis auctoritatē superuenientē causatū a delicto nō solū tollit lex cōis, sed etiam

etiam priuata, siue conuentionalis, ff. de le. 1. l. quid ergo §. si hæres, de uerb. ob. l. qui seruum ubi And. Zaf. dicebat esse casum. Item quia ui detur esse diuersus hõ ab illo qui erat tpe stipulationis ad Treb. l. ex facto, §. ex facto. & ita firmat Io. And. in dicta reg. frustra. & sequitur Bal. in d. §. non fuit. & in l. iurisgentium. §. itẽ si paciscar. & Bar. ubi supra, & in prædictis iuribus. Siue igitur fuerit bannitus tpe pacis, siue postea, nulla pœna committitur. & ita seruatur. Vide tamen quæ dicam infra prox. q.

53 Quinquagesimotertio quæritur† duo ciues fratres habentes castra quæ recognoscebantur a sua ciuitate, habebant ad inuicem guerram, perueneruntq; ad pacem, & promiserunt unus alterum non offendere sub certa pœna, pro quibus certi ciues hincinde fideiussores extiterunt. demum unus ex istis fratribus commisit graue maleficium pp qđ fuit bannitus, & sic ex forma statuti poterat impune offendi. Alter frater ei bannito castrum abstulit? Hanc qõnem disputauit Aegidius de Foscaris, & altius exordiuit succincte tangẽs aliqua de materia bannitorum, quæ Bar. in d. sua disputatione latius fuit prosecutus. & post argumenta pro, & contra conclusit, ꝙ quia offensa permissa trahitur ad modicam offensã. de ser. ur. præd. l. duas. & C. de inof. te. l. filia in orbitate. offensa autem bonorum facta cõtra fratrem reputatur grauis. Ita ꝙ pp hoc cõceditur exhæredatio in auth. de nup. §. ingratitudinem. Ac ẽt considerato ꝙ ei bona non sunt adẽpta, & quia hoc casu indefinita nõ æqpollet vli, quia non cõprehendit fratrem stipulationẽ pœnalẽ fuisse commissam, hoc maxime per l. ex snĩa. de test. tu. ubi tex. dicit nõ admittendã excusationẽ quã ex iure publico recipit qm̃ promisisse uidebatur. Sed aduertendum ad dicta supra in proximis duab. qõnibus ex quibus colligitur, quod hæc decisio non est uera. Non ob. l. ex snĩa, quia loquit in iure priuato cui renũciare poterat. hic in iure pub. præterea ibi loquitur in eo qui sciebat sibi cõpetere, hic ignorabat, & iõ non intelligitur remittere l. si quis tutor. de iure pa. quæ contrariatur d. l. ex snĩa. Sed est hęc decisio Aegidii no. pro eo quod noluit in gñali, siue indefinita promissio ne offendendi cõprehendi, fratrẽ, quod est cõtra decis. Bar. in l. si adul § liberto. ff. de adult. de qua dixi supra in 2. parte huius tpis. q. 10. & istam ueriorem, quia ẽm quod dixit Aegidius indefinita æquipollet uniuersali, si in quolibet est eadẽ rõ ẽm Dy. in l. si pluribus, de leg. 1. sed non est eadem ratio in fratre, quæ in extraneo, ut de se patet, ergo &c. pro disputante ẽt facit, quia indefinita æquipollet u. de æquitate. l. si seruitus. ff. de ser. ur. præd. in fratre aũt quod possit alterum fratrem offendere nõ est æquitas, imo repellitur ẽt per uiam iuris, ut l. si magnum C. qui accu. non pos. Concluditur ergo, ꝙ decis. de quib. in duab. prox. qõnib. uere sunt in extraneis non in fratribus, quod alii non tangunt, & est no. & æquitati consonũ attentis maxime his, quæ dixi in d. q. 10. quibus hæc adde. & illa hic etiam uideas.

Materia pacis quo ad pñtem tractatum sic taliter expedita ad alia accedens. Quinquagesimoquarto quæro. †Statuto cauetur, ꝙ qui stetit in banno per decennium soluta certa quantitate debeat cancellari. Titius fuit bannitus pro uno maleficio, deinde ad duos annos fuit bannitus pro alio, quod fieri potest, ut sæpius dixi elapso decennio soluit, & petit se cancellari a primo, & cãcellatus est elapsis deinde duobus annis uult cancellari a secundo. dr̃ sibi ꝙ non põt, quia debet stare decem annis post finẽ primi banni. quæritur quid iuris. Istam qõnem in interdictis domib. uicinis maleficio formauit Gui. de Suz. in q. statu mihi. char. 5. col. 2. & ibi plene relatis omnibus concludit fuisse determinatum ꝙ aut. n. dñi domorum erãt pñtes tpe secundi maleficii, & currit quinquenniũ post finẽ primi, aut nõ, & currit a die interdicti ẽt durante tpe primi. ex qua decisione ad propositum infertur, ꝙ cũ ẽm bannũ datur ex proprio delicto decennium currat a tpe finiti primi. Bart. aũt in confinato in l. in senatus. ff. ad Turp. dicens fuisse alias pluries disputatum, post alleg. concludit, ꝙ aut statutũ simplr̃ loquitur, ut dixi, ponendo annos decem ut genus, & tunc ẽm decenniũ currat a tpe primi finiti, ut sic illi tpi non imputetur, nisi illud bãnum. ar. l. seruus qui in testam §. i. de sta. lib. & sic in proposita qõne non debeat cancellari. Si uero illud tempus decennii apponitur ut spẽs puta quia statutum dicit, ꝙ stet in banno per decennium a die lati banni. Tunc finitis dictis duobus annis deberet cancellari quia tũc illud tempus ponitur ut species, sic intelligatur de illo, quod statim sequitur, & non de alio, ut l. si usuf. mihi in biẽnium. ff. de usuf. leg. species n. non duplicatur. l. Lucius. §. impuberem. de leg. 2. Si latius uidere uelis, ibi uide.

55 Quinquagesimoquinto incipiam de aliquibus

bus generalibus ad hanc mām spectantib. & primo statuto cauetur, ꝙ syndicus uniuscuiusq; villæ debeat denunciare omnia maleficia cōmissa in cōfinib.uillę infra certū tps sub certa pœna. Titius bānitus fuit offensus in uilla, uult ꝙ syndicus denunciet ptāti. syndicus dicit se non teneri, q̃a ex forma statuti pōt impune offendi, quæritur an transacto tp̄e intra qđ debet denunciari ipse non denuncians inciderit in pœnam, Itē est statutū ꝙ hoīes de uilla teneant trahere ad rumorē, & capere malefactores sub pęna, hoīes de uilla nō cœperūt talē offendentē bannitū, quæritur an uilla incidat in pœnā statuti, & sic ē

56 quinquagesimasexta quæst. † Determinationes harū duarū qō. sunt cōtrariæ, quia in prima syndicus non denuncians tenet ad pœnā l. fi. §. diuus. ff. de pub. & ibi ꝑ Bar. Sed uilla nō capiens talē offendentē in pęnam non incidit. ff. ad Syl. l. 3. §. si maritus. & qđ ibi ꝑ Dy. & Bart. & est rō diuersitatis, quia denunciatio quæ fit a syndico fit ad cognoscendum an illud fit maleficium, uel nō, q̃ cognō ad eū non spectat, sed ad iudicē, arg. ff. de nou. op. nun. l. de pup. §. mem. uer. quoties, & ita disputando tenuit Thom de Azo. & incipit eius disputatio. Duo sunt statuta. & ꝑ rōne allegat, q̃a denunciās est merus executor. & ideo non habet ulterius quęrere. l. 1. §. sane. ff. de off. pf. ur. & de cust. reo. l. diuus. Captio autē fit ad executionē, imò est pars ipsius executionis. Vñ si liquet executionē non dr̄e fieri, uilla non exequēs nō tenetur. & ita firmat Bar. i iur. supradictis. Facit. ff. ad Turp. l. 1. §. 1. ubi ēt tangit. Facit ēt. q̃a captus in flagrāti crimine pōt sine ꝓcessu puniri, ut hr̄ ī l. ictus fustiū. ff. de his q̃ not. inf. & ideo ipsa captura dr̄ fieri ad punitionem non ad cognitionem, merito non cogit uilla ip̄m capere, maxime cū ꝓ eo ꝙ scit non esse maleficium, non debeat se exponere periculo quod alias subire dr̄et. ut d. §. si maritus. iūcta. l. 1. §. pot eo. titu.

57 Quinquagesimoseptimo q̃ritur. † Quidam erat debitor Titii in centū. Titius fuit bānitus, hoc nō obst. debitor ei soluit. q̃rit an fuerit liberatus. dixit Bart. simpl̄r ꝙ nō in l. fi. §. si. de req. re. ꝑ illū tex. ad l. reos. de solu. respōdet, ꝙ ibi loquitur in reo cōparente non in cōtumace. Sed puto aliter dicendū, ꝙ aut bona erāt cōfiscata, & uerū dicit Bar. ibi. n. loq̃t in bānito de iure cōi cuius bona erāt adnotata, aut adnotari debebant per l. 1. cod. titu. Si uero bona non erant publicata non uideo rationem quare ei solui non possit alio non dato. & ideo liberatur debitor soluens creditori. inst. qui. mo. tol. ob. in princ. & § 1.

58 Quinquagesimooctauo † Sciendum est, ꝙ Rayn. disputauit qōnem hñtem duo mēbra, quorū unum hic ponam. Aliud ponā in ult. temp. cum de filiis bāniti mortui loquaē. Statuto cauetur ꝙ bannitus ad rebellionem castri sit in perpetuū priuatus omni cōmodo ciuitatis, & desinat esse citius, & ꝙ nullus cū eo cōtrahat sub pęna librarū mille. Itē, ꝙ nullus audeat eū sociare, uel ī domo tenere. Titius cōtraxit cum tali bānito ob rebellionē, eū associauit, & in domo retinuit, quærit an ueniat puniendus in mille tm̄, an in trib. mil lib. uel quib. pęnis. Et arguit hincinde multū late, sed succincte referā multis truncatis. Et ꝙ una pœna puniatur, facit q̃a una lex plura hñs capitula unica censet censura. l. ēt, §. ex causa. ff. de min. de uerb. oblig. l. qđ dr̄. Præterea ēt si plures leges ītelligerent, punitus una non puniretur alia. l. senatus. de acc. Secūdo, separatorū separata rō est l. fin. de cal. Sed cōtractus & delicta sunt separata, igiē pœna imposita cōtractui non intell̄r apposita delicto. s. associationi, & retentioni in domo, & sic in mille tm̄ puniatur. Tertio arguit, à uerbis claris. i. non aliter. de leg. 3. dicens illa uerba clara esse ex quibus obscuritas non resultat, sed statutum solū contrahēti pœnā imponit. Ergo arguit quarto ab actus ptāte, q̃a pœna nō pōt esse sine lege, sed lex pōt sine pœna. l. si qua pœna. de uerb. sig. ergo nō reqrit supplętio. ad legem, & sic unica pęna puniatur a liis nō suppletis. Quinto, a sufficiētia unicæ pœnæ in uno del l. sanc. C. de pęn. Sed hic est unū delictū, q̃a fecit contra statutū, ut l. contra legē. ergo &c. Sexto arguit, a legis simplicitate quæ in associando, & retinendo simpl̄r loqtur. ergo pœna nō suppletur. l. 1. §. sin aūt. ff. ad Turp. In contrariū arguit aliis sex rōnib. Et primā est, a potentia legis repetitiua ꝑ dictionē. Itē l. in repet. de leg. 3. cū si. Secunda, a pluralitate delictorū ad l. Aquil. l. illud. §. fin. & sic plures pęnæ l nuuquā plura. de pri. del. Tertia, ab exclusione immunitatis pœnæ, q̃a qđ fit ad pœnā non operatur immunitatem l. siue hæred. de neg. gest. Et ideo prima pars ponens pœnam nō arguit reliquis in partib. immunitatē. Quarta, a ꝓportione legis spālis, & gñalis, quia sic se hēt generalis ad generalem

ralem sicut specialis ad specialem.ff.de test.l. 3.§.fi.& C.de ædifi.priua.l.an in totum.cum si.& de admi.tut.l.si duo.Sed,ꝙ in lege cōi, & gnali in principio dr intellr in fine repetitum l.rła.§.pe. ff.de fa.& iu. igno. inst. ad l. Aquil.§.hoc tn capite.de eden.l.si quis ex argentariis.§.si initium tabularum ergo idē in hoc statuti speciali. & sic in aliis capitulis ēt pœna mille intelligatur repetita.Quinto arguit a grauitatis diuersitate delictorū, & cōtractuū,qa grauius debet puniri delinquens quam cōtrahens l.in actionibus de in litē iuran.l.non dubium.C.de legi.Sed in hoc statuto ponitur cōtrahens,ergo fortius delinquēs .s.associans,& retinens. Sexto a durāte quali tale causæ prohibitiuæ,qd sic ostēdit.Post delictum durat ēt uirtus legis pœnalis qa illa perpetua.C.de diuer.rescrip.l.falso ergo licet semel cōtrafecerit,& in pœnam inciderit, nihilominus durante lege cōtrafaciēdo iterū in pœnā incidit. Soluit ꝙ imponi debet pœna mille tm determinata, qa contraxit. In aliis aūt non imponet determinata pœna mille. Quod duabus pbat rōnib.qa illa pœna est cōtra ius cōe.l.si tibi.§.is cuius.ff māda.de pœnis.l. qdā.in fi.ergo non trahitur ad alia.l.qd uero.ff.de legi.&quia īpositio pœnæ est odiosa,ergo restringenda,ut in regula odia.& sic non hēt locū repetitio.allegat.l.talis scriptura.in fi.de leg.1. Sed pro associatione. & retentione in domo punietur extra ordinē per tit.de recepta.cum ibi no. & quia ex prædictis satis patet responsum ad cōtraria non iusto,sed remitto ad not.in d.l.nunq plura. & in l.senatus. Et nota hanc decisionem q uult ꝙ licet in statuto imponat in principio uni delicto certa pœna,illa tantū nō intelligit in aliis capitulis inducētib. alia delicta repetita, sed remanet in arbitrio iudicis. Pro quo uide qd habet p Bart.in l.3.§.eritq; dña. ff.ui bo. not.rapt.& in d.l.talis scriptura. de leg.1.

59 Quinquagesimonono † Circa dcm statutum querit. Quidam attentauit rebellare castrum,& ad actum proximum peruenit, & sic cōtra eum processum fuit,& in bāno fuit positus.Titius cū eo cōtraxit.Querit an incidat in pœnam cōtrahētis cum bannito ob rebellionem castri uel pro rebellione.& ur ꝙ sic. l.si qs non dicam rapere, cū materia sua.C.de episc.& cler.Sed hic contrarium qa aliud est rebellionem fecisse, aliud attētasse l.fi.ff.de re. diui.& l.seruorū.ff.de statu homi.& l.aliud de uerb.sign.Rebellio.n.denotat rem pfctā l.1.in fin.ff.qd qsq; iuris. Pro hoc quod not. Cy.in l.is q cum telo.C.ad l.Corn. de sic. ubi dicit,ꝙ statutum qd est factum cōtra occidentē non hēt locū in eo q attentauit occidere,licet punitus fuerit eadē pœna.Non obst.l. si quis nō dicā.cū si.qa licet puniat attētas sicut faciens in attrocioribus, nū tn punitur eadē lege,qa non est idē factū.l.in lege. ff. ad l. Corn.de sic.l.aut facta.§. euentus. ff.de pœnis.& uide in Spec.de acc.§.1. uers.qd si primo.De rebellione aūt in gne uel de rebellionibus.uide Bart.in l.respic.§.delinquūt. ff.de pœn.& latius in extraua.q sint rebelles.super uerbo,rebellare.& super uerbo,rebellando.

60 Sexagesimo quæritur.†Statuto cauet ꝙ bānitus possit impune offendi. Altero statuto cauet ꝙ non possint offendi banniti in festo S.Ioannis,qdam offendit bannitū in rebus in festo S.Ioānis Baptistæ.Quæritur an incidat in pœnā statuti. Vel pone ꝙ non est nisi fm statutū. Quærit an puniat de iure cōi an ex forma statuti.Alb.ubi supra q.111. dicit fuisse determinatum ꝙ solum pœna iuris cōis, & ꝙ pœna statuti locum hēt in offensione psonali nō in reali.Allegat p hoc.l.1.§.hæc aūt uerba.ff.de his q deie. uel effu. Sed dices tu hoc est cōtra ea quæ dicta sunt supra parte px.q.55.ubi dr,ꝙ statutum intellr de quacūq; offēsione qd ēt dixit Bart.in l. licitatio. § qued illicite,de publica. Sed inde, ꝙ ibi loqtur in statuto affirmatiuo. qd tanq factū in fauorem reip. & quorūcunque offendentiū debet large intelligi.ff.de cond. & demonst.l. hoc genus.Istud uero fuit factum in fauorē bannitorū qbus non debet tantus fauor, & ideo restringitur. Cū igitur negatiue loquat restringitur ad offensionē personalē, ut hic, uel dic,ꝙ ibi tractat de statuto absoluēte a pœna,ergo extēdit hic de condēnante, ergo restringitur, ut in regula fauorabiliores.lib.6.

61 Sexagesimoprimo quæro, † An bannitus de Florentia possit Bononiæ exercere offm ad qd ibi fuit electus. Ista fuit quæst. Alb. q allegat ubi supra ea.quæst.ꝙ sic.ff. de ori.iu. l.2.§.exactis. & in procemio. digestorū. hæc aūt tria. & C.de episc. aud.l. mathematicos. Allegat in contrariū,qa sunt infames saltem īfamia facti q eo ɔōcomitat ubiq; sicut lepra leprosum,ut no.in l.fratres a fratre.ff.de cōd. indeb. Pro hoc de postu.l.ex ea. C.de dign.l. neque.de reg.iur.c.in familibus. lib.6 Et dr, ꝙ uidit

ꝓ uidit seruari primam partem nisi esset in loco subdito eidem dño. Quo ad primum ui de quę dixi supra in 1. parte huius tpis. q. 48. ubi plene tractaui an sit infamis. Quo ad secundum uide quæ dixi ea. parte. 17. q.

62 Sexagesimosecundo † Statuto cauet, & bãnitus non possit esse de cõsilio ciuitatis. & ꝙ si fuerit assumptus qdqd factum fuerit non ualeat, bãnitus fuit electus ad cõsilium, & interfuit, & offm̃ exercuit, quęrit an sit remouẽdus, & an ualeant gesta. Hæc qõ fuit Guid. de suz. & ponit in l. noiationes. C. de appell. & eius effectus refert ꝑ Ioan. And. in tit. de accus. §. sequitur. uers. qd si qs bãnitus suarum additionum. uers. cũ tractauerimus, q tenuit qđ debeat ab offõ remoueri ꝑ d. l. nominat. & de appell. l. si cõstat. & qa factũ cõtra legẽ l. non dubium. C. de legibus. Nec obst. quod gesserit offm̃, quia ẽt tutor post gestionem remouet. l. hæc n §. fin. de suspec. tu. dixi tñ per. cum gesta ualere per l. Barbarius. de off. pręt. de testam. l. 1. de senten. l. si arbitri. cum si. Si latius uidere uis, recurre ad notata per Doct. in d. l. Barbarius. Primum procedit nisi bãnitus fuisset admissus in cõsilio tali modo ꝙ cũ eo uideri posset dispensatum ₰m l. quidã cõsulebant, de re iud. ad quod faciunt not. per Bart. in l. si is q ꝑ emptore, in eo q in cõsilio fuit admissus ut ciuis, &c. Secundum, intelligo uerum præterq̃ in gestis in sui fauorem, qa in eo cessat ignorãtia quæ facit gesta ualere, ut dictis iuribus, nisi ẽt ipse ignorasset ₰m quod dicam infra hac ea. parte, q. ult.

63 Sexagesimotertio † Stante statuto ꝙ bannitus non possit eligi ad officia, quæritur, an possit esse ambassiator siue legatus dixit Alb. ubi supra. q. 87. ꝙ non, quia illud officium. C. qui. ex cau. ma. l. 1. Probatur etiam in l. legatus, ff. de legat. & in aliis iuribus.

Cum à modo sequatur tertium tp̃s quod erit post finitum bãnũ, expedit, ut ad ea quæ illud finitũ accedamus. ꝑꝑ qđ quærã de pluribus. s. q possint rebannire, qui possint talẽ rebannitionẽ petere, & de forma circa eius petitionẽ, & expeditionẽ. Et ĩcipiẽs à primo.

64 Sexagesimoquarto quæro, † Qui sunt illi q pñt bannitos rebannire, ut sic effectiue bannum dicat extinctum. Bar. in l. relegati. ff. de pœnis. dicit ꝑ illum textũ ꝙ solus princeps põt hoc facere, qđ intelligit de bannitis à ciuitatibus sub illo principe existentibus, & id eo bannitus in comitatu non põt rebanniri nisi ab ipsa ciuitate cuiuslibet comitatus. In ciuitatibus aũt quę nõ recognoscũt principẽ uel ex pace cõstãtiæ, uel ex cõsuetudine põt illud facere cõsiliũ ciuitatis qđ totũ populũ repræsentat. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. & qđ no. C. q sit longa cõsuetu. l. 2. & ita tenuit Ray. in l. 1. §. si cõsulto. ff. de secun. tab. per l. nihil tã naturale. de reg. iur. & idẽ in aliis qb. ipsum cõsiliũ cõmisisset. Põt. n. statuta facere ut l. oẽs populi. ergo, &c. l. prohibere. §. plane. ff. qđ ui aut clam. de quo uide ꝑ Bar. in l. ambitiosa. Et ibi an talis ptãs ueniat in gñali cõcessione arbitrii super bono statu ciuitatis.

65 Sexagesimoquinto quærit, † An ptãs ciuitatis possit rebãnire. Gui. de Suz in suis qõnibus sub lr̃a. S. terminauit ꝙ sic, qđ facit ex eo ꝙ bãnitus malefactores facit capi, ꝑ l. nõ oẽs. §. fin. ff. de re mili. & ad uelle. l. 1. & 2. §. uerba. & C. in qui cau. ser. ꝑ præ. li. ac. l. 1. nisi statutũ aliter se haberet, ut l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. Et idem tenuit Gan. ut refert ẽt Alb. ubi supra q. 65. Et allegat ad idem. l. si qs in graui §. utrum. ad Sylla. & C. q ad lib. ꝓcla. non licet l. 2. Bar aũt in distõne tenuit cõtrarium, ut tetigi supra hac eadem parte. q. 6 in fin. q text. in l. 1. in fi. ff. de qõ. Pro qua parte Alb. ꝓdictus alleg. C. de transf. l. præses. l. dist. c. 1. 2. 3. ff. de pœ. l diui. & l. relegati. Et dicit uideri expresse ꝓbari in l. prohibere. §. plane. ff. qđ ui aut clam. Et hanc opinionem dicit tenuisse Hugo de fontana. Ipse uero cõcludit ꝙ prima opinio est uera, non existente statuto ꝙ uetet bannitos de banno eximi. Si autẽ tale sit statutum, tenet opin. secundã. Hæc sua opinio parum sapit, qa qñ est statutum, ptãs q iurauit illud seruare non põt cõtra facere. Et si dicis põt ex causa. ut l. fi. qui satisd. cogan. R̃ndet, ꝙ tunc esse uel nõ esse statutum nihil releuat, ut de se patet. Puto autẽ in hoc sic dicẽdum, ꝙ aut statutum in ciuitate dat formam rebannitioni. & illa seruanda est l. cum hi. §. si ꝓtor. ff. de transf. Si uero statutum formam non tradit, & ptãs est electus cum mero, & mixto imperio, aliquo non excepto. & poterit ꝓ rebannitione banniti legẽ facere seruata forma quã seruare debet in statuto cõdendo. s. uocatis ꝓceribus, &c. ₰m qđ tradit per gl. Cyn. & Bar. in l. 1. ff. qđ qsq; iuris. & ẽt per Bart. in l. oẽs populi. q. 1. & hoc modo põt saluari dcm̃ affirmatiuum Guid. cum dicto tñ Alb. qa si esset statutum in contrariũ licet illud posset tolli à populo, nõ tñ

potest tolli à ptãte, quia non pôt cõtra illud qđ a cõcedente sibi auctoritatem est ordinatum. C. de off. præf. præt. l. normã. & ff. man. l. si hoïem. & ita intelligo qđ not. prędictos in d. l. 1. qđ ēt uoluit Barto. in l. ambit. licet de ptãte non loquatur. Si uero uult facere ꝑ scipm, aut per uiam grẽ, siue legis, & nõ pôt. ut d. l. 1. in fi. de qõ. & qđ per Bart. no. in d. l. oẽs populi. Si uero per aliquã uiã iustitiæ, ut per uiam ref. õnis in integrũ ex iuxta cã. Vel ꝑ uiam cognõnis ordinariæ, ut dicam in seq. Et tũc pôt, quia sub iurisdõne, siue arbitrio gñerali talia cõtinẽtur. l. abñtẽ. C. de acc. & in tit. de rest. in integ. Dixit ēt Rayn. ꝙ si ex forma statuti ptãs pôt differre bãnum ad tp̃s, & illud distulit, ꝙ eius successor pôt illã dilationem reuocare arg. ff. de diuor. l. quod ait. & ibi per eum, qđ mihi non est clarũ nisi intelligatur secundum not. in l. fi. ff. de poe.

66 Sexagesimosexto quæro. † Titius comparuit coram ptãte dicens Titium fuisse bannitũ, & dr̃ ꝑ multos ꝙ ipse est ille qui cõtinet in banno. Ipse aũt dicit se non esse illum, de quo dictat bannũ. Quæro an id possit petere & iudex sic declarare, & si pôt qui sint citandi. In hoc primo qualr̃ hoc posset cõtingere, uide supra in 1. tpe, par. 3. q. ult. Et ēt uide q̃ dixi supra parte prox. q. 26. Et dic ꝙ sic, argu. C. de ing. & manu. l. diffam. ff. ad mun. l. de iure. & ita in simili determinat Bart. in const. qui sint rebelles. in gl. super uer. rebellando, uers. circa primum quæritur. Ad qđ facit qđ ēt ipse tetigit in l. ubicunque. §. interdũ. ff. de uen. in poss. mit. Debet autẽ citare regimina ciuitatis, ẽm not. ꝑ Bart. in cõst. ꝑced. su ꝑ uerbo citata, quæ pũctualiter obseruanẽ. Poterit ergo causa cognita declarare illũ nõ esse illũ de quo in bãno dr̃. Et ita iam seruari uidi. Faciũt no. ꝑ Bar. in l. de m. de cõd. & demõ. in l. inter stip. de uerb. obl. & in l. diuus. de cus. reo. de quo dixi in parte præced. q. 34.

Viso ergo qui sint illi qui pñt rebannire.

67 Quæro sexagesimoseptimo † qui sunt illi q̃ possunt petere, ut bannitus rebãniatur? Dñt quidam ꝙ aut ponitur remissio post banni executionem. Et tunc extraneus petere non pôt, sed affinis sic allegant. ff. de poe. l. in metallum. Si uero petitur ante executionẽ, tũc pôt quilibet ff. de appel. l. non tm̃. Mihi autẽ non uĩ quod illa iura faciant ad propositũ, lex. n. non tm̃, loquitur in appellatione eius qui pœnæ seruus est. l. qui ultimo. ff. de pęn. cum ibi no. & ideo aliter dicendum puto, ꝙ aut petitur remissio banni per uiam gratiæ, & unusquisq; pôt illam petere. & si cõcedat ab hñte ptãtem ualet remissio. Nihil. n. obstat. l. 1. §. usus ff. de procur. quinimo motu proprio fieri posset. Si uero petitur per uiam iustitiæ. tunc puto, ꝙ ipse posset petere, uel ꝑ uiam appellationis, uel nullitatis, uel per uiam supplicationis, uel in integrũ restõnis. De quibus modis aliqua dixi supra in 1. tẽ. par. ult. in pluri b. particul. qõnib. Ac ēt quia uelit probare se seruasse illud ꝙ ẽm reformationem eum a bãno eximit. puta se seruisse in exercitu, & si. licet. n. alias sit ei audientia denegata non tñ in talibus denegatur. iuxta no. per Innoc. in c. cum inter. de excep. & in c. intelleximus, de iud. & pluries dictum est.

68 Sed tunc sexagesimooctauo quæritur † an talis petitio possit fieri per procuratorem? Et uĩ ꝙ sic, quia si per se ergo ꝑ procuratorem l. filiusfamilias, de proc. ff. qui pet. tu. l. 2. cum simil. Non. n. disputatur, de crimine, sed solum de processu, colligitur ex not. per Innoc. in c. dudum, de elec. & sic admitti debet procurator. C. ad l. fa. de pla. l. 1. & l. ꝑses. In contrariũ uĩ, ꝙ non possit, q̃a in causa appellationis uenit causa nullitatis, & tñ non pôt interuenire procurator. Primum patet in l. si expressum, de app. & C. qñ ꝑ ꝑouo. non est ne. l. 1. ẽm probatur in l. 1. an per alium causa ap. Dicit Bald. ꝙ ubi directe, uel indirecte cognoscitur de crimine, non pôt procurator interuenire, alias sic & ita dicit seruari, ut ipse scribit in l. reos. C. de accus. iuxta fin. qđ uerũ est, & ita seruamus, & habet locum quod dcm̃ est in bãnito a relegatione supra. Si autẽ fuisset bannitus in pœna pecuniaria. tunc sine dubio pôt per procuratorẽ petere. Nec habet obstare, qđ bãnitus nõ audiatur ex forma statuti in ciuili agẽdo, uel defendẽdo. & sic uideatur tractari de pęna personali ut l. hi q̃ sanctam. C de apost. q̃a quædã sũt pœnæ afflictiue, & de illis loquit̃ mã. l. reos, cũ cõc. Quædã sunt pęnæ exclusiuæ, ut est pęna ꝑdicta, & in illis pôt procurator interuenire ẽm Iac. in d. l. hi qui. Præterea illa pœna hr̃et locum post bannũ decursum non ante ẽm Bald. in l. seruum quoque. §. publice, de ꝑcur. Aduerte tñ, quia in tali causa ēt ubi de remissione tractatur debet esse spãle mandatum ẽm Gui. in Spec. de procur. §. 1. uers. sed nunquid media. & Bald. in d. §. pub. & ꝑ Bar.

& Io.

& Ioan.But.in l.non solum.§. fin.ff.de proc. ubi bonus tex.Facit ad ppositum optime l. Pomponius, de pc.& qd dixit Bart. in cōsil. 84.qd incipit In causa Vannisgerii, ubi per aliā legem cōsuluit in petitione relaxationis à captura psonæ ēt pro causa pecuniaria req ri spāle mandatum. ex quo patet ꝙ p talem uiam petendi remissionem à banno in iudicio non admitteretur coniuncta persona sine mandato. l. patri. & illud. ff.de mino. & per Doct.in l.sed, & hęc, in prin.de proc.

59 Sexagesimonono. † viso ꝙ quilibet pōt p uiam gratiæ remissionem banni petere. Quæro qa supplicatio debet formari certa.l. ut responsum.C.de trans.& C.ut lit. pen. l.2.quō poterit extraneus hoc facere cū scriptura bāni ad eū non ptineat, & sic non poterit petere sibi edi ff.de ędendo.l.quædam.§ ptinere.dic ꝙ scriptura bāni est publica,& ideo det ędi cuicūq; petēti, maximè qn bannitus pōt à quocūq; offendi,qa uniuscuiusq; īterest.ff.de postu.l.ex ea ẽm Bar.in l.2.§.diuus. de iure fisci.

70 Septuagesimo quæro, † Minor.reperit in banno, non habet curatorem, uult ipsum curatorem petere, ut possit puidere de sua cancellatione uel de aliis iuris negociis, qrit qs dabit ei curatorem. An iudex loci à quo exulat. An iudex loci in quo permanet. Gui. de Suz.in l. 1. C.ubi tutor.uel cura. pe. dicit ꝙ pp necessitatem licet illud qd alias non licebat.ff.de of.con.l. una, & ibi conc. sed in proposito pp personæ periculū imminet necessitas cum illuc ire non possit sine uitæ discrimine, & ideo ille iudex sub quo degit curatorem dabit.Facit.ff.de inter.& rele. l.relegatorum.§.interdicere,& ad muni.l.filii.§.releg.& l.eius qui.§.fin.& ita sequitur Ioan. Andr in add.Spec.in ti.de cura. in prin Rō decisionis prædicte locū habet ubi sit bānitus p psona, uel membro, uel tanta quātitate quę ẽm statutum suum sit maior pars suæ substantiæ, uel pp litē.ff.de excusa.tut.Sed ubi esset parua quantitas ẽm sui quantitatem, iuxta not. in auth.præterea.C.unde uir, & uxor.talis rō cessaret,& sic nō hẽt locum dispositio. l. qd dictum.ff.de pac.nisi esset statutum ꝙ impune possit offendi,quia tunc talis timor dispositionem prædictam inducit, ut ubi supra.

71 Septuagesimoprimo † Bannitus expulsus de ciuitate Florentia cū tota sua prole mortuus est in ciuitate Bononiæ uel alibi recto filio impubere qui habebat oīa bona sua Florentiæ q non hẽt tutorem testamentarium, uel legitimum,& indiget tutore quærit quō, & per quem iudicem sibi cōsulat.Istam. q.disputauit Osber. de Cremona, & eam refert Alb.ubi supra q.90.In qua plixe procedit succincte referam substantialia, & ꝙ pupillus ut oī auxilio destitutus. arguit qa sunt plures species tutelarū rīr, testamentaria,legitima, & datiua. Primis duabus cessantibus locus est tertiæ. C. & ff.& in li.inst.in mā tutelarū, & ab ordine titulorū. Sed duæ primę cessant, & tertiæ locum non est ut probabo ergo,&c. Probat aūt, qa certa sunt loca, ubi pñt peti tutores,& dari.s.locus originis, & domicilii, & ibi innuit, saltem à sufficiēti partium enumeratione, sed ibi non pōt dari obstante statuto ergo, &c,qa paria sunt nō posse fieri de iure l.1 §.ꝙ si nemo. ff. qd cuiusque uniuer. no.cum si.Item qa iste non est de iurisdōne illius iudicis, ergo ei dare non pōt.ff. de tut. & cu.da.ab his.l.ius dandi.iunctis not.in §.relegati. inst. qui. mo.ius pa.po.sol.Item cum non habeat uoluntatem cum ęquiparetur furioso cum non possit ire ad Imperatorē uel Romam, maxime pp expensas, & distantiā itineris, & qa non pōt sibi cōstituere domicilium.Itē qa non pōt dici fugitiuus. ut omni auxilio destitutus. Allegat ad prędicta p ordinem de acq. hæred. l. Pupil. si cer.pet.l.certi cōditio.§.qm.de polli.si quis rem.§.uoto. de tut.& cur. da.ab his l. Pupillo. de ser. expor. l.Titius. In contrarium arguit primo, quia Pupillus pōt suam cōdōnem facere meliorē ēt sine tutore.inst.de aucto. tu.in prin. ita in puncto dr,ꝙ indiget tutore, ergo debet petere posse de iur.om.iud.l.2. cum si. Secundo, si cum tutore litigat pōt petere curatorem de tute.l q hẽt. §. si Pupillus, & ille pōt dari quocūq; loco, & tpe,ut ibi ergo, &c.Tertio, qa pōt impetrare iudicem. C. qn impera. inter Pupil & ui. l 1. Quarto, quia impetrare pōt ius annulorū.ff.de excus.tu.l.cū ex orōne Quinto, qa iurat, & obligat.ff de ope.lib.l.ut iur.iu.& de lib.cau.l.fin.Sexto,qa fit miles.C. qui testa. fac. pos.l.fin. & per cōns nouum contrahit domiciliū.C.ubi mi.causa.l.1.Septimo, quia contrahit sponsalia.ff. de spon.in l. in sponsalibus. Octauo, quia petit in iudicio alimēta à tutore.ff.ubi Pupil.edu.de l.fin. Nono,qa implet,& impedit conditionem.ff.de cō l.& de l. cōditionib. Pupillus. Decimo qa ad tutores petēdos Romam uadit. C.de neg.

gest.l 2. Vndecimo, quia pp necessitatē ces sat iuris dispō.de off. cōsul.l.1.& ideo pp necessitatem non iudex dat tutorem, de tu.& cu.da ab.his l.ubi absunt. Duodecimo, licet datio tutoris sit mixti imperii tñ fauore pupilli delegatur.ut no.ff.de iu.om.iud.l.1. Decimotertio, quia pp necessitatem interuenit pupillus in iudicio momentaneæ possessionis.C.qui le.per l.fi. Decimoquarto, quia pōt pdere domicilium pp deportationem. ff. de iure.l.si deportati, sed deportari, & relegari pōt, ergo sortitur domicilium pp deportationem ad mu.l. fi §. releg. & l.eius.§.fi. Decimoquinto, qa cōsentit manumissioni p quā efficitur ciuis, & incola.ff ad munic.l 1. ergo cōcluditur, q in loco in quo degit pōt sibi tutor dari. Soluendo tenuit pupillo cōsuli posse altero de duob.modis, uel p translationem facultatis ad alium locū, uel p electionē domicilii ſm Azo.in sum.ubi pe. tu. licet Hug. aliter dixerit in cōst.domic de tut.& cor. da. ab hi l.1. qa tñ translatio facultatis est difficilis resident in cōstōne domicilii, & q possit sibi cōstituere domiciliū probat. domiciliū. n. pris de necessitate non sequitur. ad munic. l. assumptio.§.1.& l.filii liber.§.pris, ubi expssum est q eligere possit ubi uelit, qđ pater, qa nō reperitur ei phibitum ergo pmissum ff.de pb. l. ab ea parte, & ideo arrogatur de cōsilio ppinquorū.ff.de adop.l.2. pp qđ sortitur domicilium. ff.ad mun.l. 1 subdit se credere eū petere posse à iudice Bon.q adm. ad bo. poss. l fi. dicit ēt q eps loci un est expulsus posset sibi dare i defectū iudicis secularis. C.de ep.aud.l.si pses,& l.fi. de ann.exc.l.ut p fectius,& ad cōtraria dicit facilr patere rnsū. Inserui hāc propter duo. Primo, propter particularia quæ tangit fieri posse per pupillum sine tutore. Vide tñ q hnr in l.1.ff. de noua. Secundo, pp hoc ultimum dcm p qđ pater, q uacante ptāte ubi solus sit qui possit dare tutorē poterit recurri ad epm, qđ credo dre intelligi si decuriones non dant illum, pnt.n. in l.ubi absunt.de tu.& cur.da.ab his. Pro eo aūt qđ dcm est, supra pupillū sibi cōstituere domicilium.uide Bart.ff.ad mun.l.placet, & quod dixi supra iuxta fi. 44.q.hac ead. par.& pro principali mā qō. uide in l.pup.de tu. & cur.da.ab his,& l. legitimos,in prin. ff. de le. tut.ubi plené. Sed pone in q. q talis popillus hēt bona alibi non in domicilio originis à qu ō exulát, sed in alio in quo nullum habet domicilium, quis dabit ei tutorem. Dixit tūc Bart. dari tutorem per iudicem originis, & illam dationem extendi ad bona alibi sita, al legat.l. pp litem.§.licet.ff.de exc.tut.& l.magis puto.§. illud.de re.eo.reprobata gl. l.non solum.§ q testō. de exc.tut.& in l.legitimos. dicit q talis tutor poterit administrare sine auctoritate iudicis loci in quo sunt bona sita si non habet cōtradictorē, alias illius iudicis reqritur interuentus, ut ibi p eum. Intelligūt quidam id uerū qn iudex originis simplr dat tutorē. Si aūt exprimeret se dare ēt ad bona alibi sita, dnt non ualere dationem quo ad illa bona. Quedam. n. tacite ueniunt q expsse nocent.l.nonnunq. de cond.& dem. cum si. & ita soluunt gl.d. §.qui testō. In proposita igitur q.sit cautus iudex ut simpliciter det pupillo tutorem non expresso, q extra suam iurisdōnē se intromittat.l.fi.de iuris.om.iud.

Hæc de præambulis ad absolutiones à bāno. sed septuagesimosecundo quero. † Titius erat bannitus pluribus bannis, quod fieri potest, vt sæpius dcm est, maximè in 1.tpe par.1.an sufficiat sibi una absolutio, an vero habet necesse plures absolutiones hre? Dixit Cyn.in l.si libertam.C.de nup. quòd aut talia banna descendunt ex eodem facto, & tunc sufficit una. Si uero ex diuersis factis descendunt plures absolutiones requiruntur, allegat. ff. ad Turp.l 1. §.si plura.de no.op.nun. l.de pup. §.si plurib. Qn ex eodem facto descendunt, dixit Bart esse posse, vt quia iudex inqrit uenit syndicus,& denunciat, supuenit pars, & accusat sup oībus, iudex fert snīam cōtra Titiū cōtumacē, de quo per eū in d.§. si plurib. Sed Ray.in d.l.si libertā.dicit q ēt si ex diuersis factis descendūt sufficit una absolutio si oēs causæ in absolutiones exprimātur alleg.not.extra de sent.excō. c. cum pro causa,& ita ēt tenet Iac.de Are. i d.l. si libertam. Sed Bart elegantius more suo in hac mā distinxit in d.§.si plurib. quod aut quis petit se absolui a iudice ex mera iustitia pp aliquam causam,& tunc una absolutio gnalis nō porrigetur nisi ad causas expressas in petitione. l.licet.C.de iud.& de arb. l.de reb. Qnque petitus uera absolutio ex mera gra, vt à principe, vel à populo ſm ea quę dixi supra in q. 64. tunc si fuit absolutio gnalis sine aliqua partis petitione, vel ēt præcedente petitione gnali, sufficit & porrigitur ad oēs causas. qa princeps, vel populos ut hoc fecisse ex certa

scientia

ſcientia. C. de abol.l.2. Sed ſi petens aliquas cauſas expreſſit adiecta clauſula generali, & tunc fuit tacita aliqua cã grauior expreſſis, & tunc eſt uериſimile concedentẽ ſi ſciuiſſet nõ fuiſſe conceſſurum. & iõ tũc erit nulla ſu per toto, arg. C. ſi contra ius. uel utili, pub.l. præſcriptione. extra db reſcr. c. ſuper literis, & facit cle. non poteſt, de procur. Si uero fit abſolutio a patre ad cuius petitionẽ fuit da. tum bannũ. De quo dicã infra q. 86. & tunc ſine dubio ſufficit una abſolutio gñalis l. em ptor. §. Lucius. ff. de pac. & de noua. l. fin. niſi fieret ex cã tranſactionis, q̃a tunc refertur ad ea de quib. erat lis. C. de tranſ. l. ſi de certa, & l. age. & l. ſub ꝑtextu, & hoc cõiter tenẽt oẽs.

73 Sedtuageſimotertio quæritur ecõtra. † An ex plurib. ex bãnitus poſſit abſolui ab uno bã no tm̃? Bar. in d. §. ſi plurib. proxime allegato dicit, ꝙ ſi bannum quod remanet eſt tale, ꝙ facit eum perdere iura ciuitatis ſuæ ſ̃m ea, quæ dixi in l. quidam, de pœnis, & melius di. ctum fuit ſupra in i. parte huius t̃pis, q. 5. & tunc in eũ nõ põt cadere abſolutio ab uno, q̃a abſolutio eſt redditio beneficiorum ciui. tatis. Sed poſtea cũ ab alio banno abſoluetur prima abſolutio confirmabitur. arg. ff. cõm. præd. l. fi. ſi uero bannũ, qđ remanet non fa cit eũ hoſtem ciuitatis nil obſtat q̃n unũ poſ ſit tolli alio remanente. l. fin. C. qui. mod. pi. uel hyp. ſol. & l. ſi quidem. C. de tranſact. Iſta deciſio in primo mẽbro eſt periculoſa. Si n. ante liberatiõnẽ ab alio banno caperẽt poſſe fieri executio ſ̃m eum quod eſſet iniquum. & ideo dixit Ang. in d. §. ſi plurib. ꝙ imo ẽt ubi aliud remanens facit eũ hoſtẽ ciuitatis põt uno tali alio remanente nihil allegat. Facit de reg. iu. x̃m naturam, & de ſolu ꝓut q̃ſque. Sicut n. ſeparate dantur, ut dixi ſupra ſ. in i. tempore, parte i. q. 3. ita pñt ſeparate tolli.

74 Septuageſimoquarto. † In ciuitate ordina. tum eſt, ꝙ banniti in pecunia rebanniantur, & quod habeant̃ pro cãcellatis, quærit̃ an eo ipſo, ꝙ ſic ordinatum eſt ſint rebãniti abſq; eo ꝙ de facto cãcellentur? Dixit Bar. in l. em ptos. §. Lucius. ff. de pac. ꝙ aut in reformatio ne dr̃ ꝙ debeant rebanniri, & tunc niſi de fa. cto rebãnianẽ rebãniti non erunt. C. de ſol. l. ind. & quod ibi no. & ff. de pet. hær. l. ſi quis li bertatem. Aut dr̃, ꝙ habeãtur ꝓ rebãnitis, & tunc abſq; cancellatione de facto rebanniti intelligũtur per dc̃m. §. Lucius, & de adim. le. l. nihil, quod ſequitur ibi Bal. & alleg. ff. de le gat. i. l. hmõi. §. ſi cui ita. Sed prædictis oppo. nitur, ꝙ aliud eſt h̃ri pro cancellato, & aliud eſſe cancellatum de uerb. ſig. l. mercis, & qđ ibi ſiot. Sed illud uerũ in his, quæ ſunt facti. In his aũt q̃ ſunt iuris talia uerba importãt ueritatẽ l. ſi maritus. §. leg. & q đ ibi per Bar. ff. de adul. & plenius in l. ſi is qui pro empto. re. de uſuc. Si t̃n uis, ꝙ in eorũ fauorem ple. nius diſponatur, facias, ꝙ reformatio dictet, ꝙ habeantur, & ſint rebãniti, & cãcellati, & ꝓ legitime cãcellatis. Hoc t̃n intellige ſ̃m ea q̃ dicam infra in ſeq. t̃pe parte i. q. 2. & etiã 1.

75 Sed circa idẽ ſeptuageſimoquinto quærit̃. † Tres erant bãniti in eadem ſñia, uirtute re formationis duo debebãt cãcellari. Notarius afferens ſe facere uirtute reformationis can cellauit oẽs cum dr̃et tm̃ duos cãcellare, quæ rit an tertius de quo non dictat reformatio dicatur a bãno liberatus, ſiue exemptus, dic ꝙ nõ, q̃a cancellatio reſtringitur a cã ſuæ cã cellationis. l. cancel. ff. de his quæ in teſt. de. len. Et ibi ꝑ Bar. in terminis. Et idẽ dicendum eſt ſi unus h̃ns plura bãna dr̃et ex aliquib. cã cellari, & fuerit ex oĩbus cãcellatus eadem rõ ne. Vide t̃n quæ dicam in q. ſupra prox. alleg.

76 Quæro ſeptuageſimoſexto. † Statutum eſt in ciuitate, ꝙ ad petitionem creditoris poſſit debitor non comparens pro debito non ſolu to condemnari in certa quantitate ſoluenda fiſco ſ̃m debiti quantitatẽ, & in dicta quanti tate banniri. Titius debitor ad petitionẽ cre. ditoris fuit bannitus. An ad dicti creditoris petitionẽ debeat de bãno eximi, & cancellari. Dixit Guil. in l. ſi. ff. de off. proc. Cæſ. ꝙ nõ ꝑ illum tex. & per l. 2. in fin. C. de lib. & eo. lib. Sed Bar. in l. 1. §. & poſt operis. ff de nou. opẽ. nunc. ubi tex. facit in contrarium. Dixit, ꝙ q̃nq; bannum cõtinet aliquid tedioſum ſo. lũ fauore creditoris, utputa, ꝙ non audiatur ad ius niſi ſoluat, & tũc poteſt tolli ſimplici conuentione, ar. illius tex. ſicut põt tolli res iudicata, arg. l. 4. §. ſi ex cõuentione. de re iu. & C. de exec. rei iu. l. 2. Q̃nq; cõtinet aliquid pe nale præciſe, ut ſi nõ ſoluerit uſq; ad Kal. ſol uat tm̃ fiſco oõie pœnæ, uel ſit priuatus offi ciis, &c. Et tunc poſtq̃ incidit in bannum nõ põt tolli partiũ conuentione, quia alteri eſt ius q̃ſitũ, ut l. iuriſg. §. ſi paciſcar. de pac. Sed ſi in bannum non incidit, ſed adhuc eſt intra terminũ banni tũc ex ſola partium uolũtate põt terminus ꝓrogari, & aduenieẽte termino ꝓrogato incidit in bannum, niſi ſoluat, q̃a ꝓ

rogatio intelligitur facta cum omnibus suis qualitatibus.ff.de iud.l.2.§.si iudex.& uide latius ibi per eum. Nunc ad ppositum cum in terminis psumat bānū esse decursum, cōstat ꝙ illud ad uoluntatem creditoris cancellari non pōt. In hac tñ ciuitate est statutum, ꝙ ēt post datum bānum, & decursum terminum posset tolli intra certū terminū ꝙ hic seruandum est. Aduertendum tñ ad illud qđ dixit Bar. ꝙ vbi adhuc durat terminus bāni possit fieri progatio. & ꝙ adueniēte scđo termino si non soluerit in pœnam appositā in primo termino incidit, qa hoc non uī bene dictum. Nā ex tali snīa quasi contrahit. l.3. §.licet de pecul. sed in pęnis cōuentionalibus pœna adiecta in primo termino non uī saltem effectiue repetita in termino progato l.cum stipulatus sim mihi à pculo.de uer. obl. & qđ ibi not. Praeterea talis snīa est cōdōnalis. & ideo non debet cōmitti nisi proprie existat condō sub qua fuit cōcepta.ff.iud.sol.l.si fine. & l.cū apud. Et ideo forte illud eius dcm̄ in hac parte non pcedit. & aut in nullam pœnam incidit, aut incidit in illā adueniēte primo termino, p cuius declaratione uide q̄ dicā in q. 2.

77 Septuagesimoseptimo quaero, † Circa praedicta dictat statutum, ꝙ talis bānitus ad petitionē creditoris debeat eximi de bāno absq; eo qđ soluat cōi si fuerit in concordia cū creditore. dictus bannitus comparuit coram iudice, & fecit citari creditorem obtulitq́. separatum stari iuri cum eo. Quęrit an debeat cācellari Alb. ubi supra q.112. dixit ꝙ sic, qa cū ex illis uerbis statuti fiat relatio ad cōcordiā creditoris intellī facta relatio ad arbitrium. Constabat aūt illud debeat intelligi de arbitrio boni uiri. l. haec uēd.ff.de cōtrahē. empt. ff. p socio. l. si societatem. de fideic. li. l. thais. §.sorore. & l. Labeo. & de operis liberto. l. si libertus iurauerit. Nullus aūt bonus uir arbitrabitur creditorem nolentem stare iuri ut recto arbitrio, sic habeat p inde ac si esset in cōcordia, ut dictis iuribus. Facit.ff.de cōd. & de. l. iure ciuili, licet ipse non sic declarat. Sed aduerte, qa aut bannit, qa non soluit debitum liquidum cōtra qđ non poterat opponi exceptio. & tunc non puto decisionē pdictā procedere. Rectum. n. arbitriū est nolle p liquido debito litigare l. qdā aestimauerunt.ff.si cert. pet. Si aūt fuit bannitus p debito cōtra qđ si cōparuisset, potuisset exceptionē opponere. & tunc cōpareat dicēs separatū stare iuri. & tunc aut est talis psona de qua non obstante prima cōtumacia nulla est suspicio, sed quia diues est, & soluēdo credit ꝙ soluet. & sic succūbet, ꝙ sufficiat talis obligatio, arg. l. si pecuniae. in fi.ff.ut in pos. le. q̄ ēt facit ad primum mēbrū. Si uero restat suspicio inducta p p cōtumaciā, & isto casu nō puto eū dre eximi de banno nisi ducat secū fideiussorē q pmittat soluere iudicatū, arg.ff q satis. cog. l. fideiuss. §.fi. l. 3. §.fi.ff.de sta. lib. Si uero p parte est liquidū pro parte nō, pro parte liquida dēt soluere, pro alia potest litigare ſm supra dictā distōnem. l. qdam ęstimauerūt. si cer. pet. Pro quo uide not. tex. in l. statu lib rōnē. ff.de statu lib. Sed pone, ꝙ fuerit bannitus ad petitionē multorū creditorū simul. & in eadē accusatione gentiū. An debeat cancellari si fuerit ī cōcordia cū maiore parte creditorū dicente statuto ꝙ cācellet si fuerit in cōcordia cū suis creditorib. In hoc aduertendū ꝙ qñq; actus in quo requirit cōcordia refert ad plures, ut uniuersos. & tunc dicit Bal. in l. nulli. p illum text. cum gl ꝙ Federicus tenuit sufficere qđ duae partes faciant. Sed in l. 1. de pac. dicit, ꝙ sufficit maior pars, qa in nulla residet collegiū.ff.ad muni. l. qđ maior. Sed in l. & suū §. fi. dicit contrariū, ꝙ debet intelligi, & dicam statim. intelligo haec sua dicta ꝙ requirit, ꝙ duae partes collegii sint psentes dū tñ maior pars pręsentium faciat. Ad hoc qđ hī in c. ea noscit de his quę fi. à pl. sine cōsen. c. Qñq; vero refert ad plures ut singulos, ut in casu nostro. & tūc puto, & sufficiat, ꝙ sit ī cōcordia cum maiore parte creditorū ſm formam l. & seruum §. hodie. & l. maiorem. videlicet, ꝙ illi sint citati, & sit seruata illa forma, alias secus. eo. tit. l. rescriptum. & sic loquit dcm̄ Bal. in §.fi. Et aduertendum, ꝙ licet non consentiant eodem tpe, si tñ omnes consentiant separatim dr esse secum in concordia. l. fi. cō mu. praedio. ſm Bald. in d. l. 1. de pact. ff.

78 Septuagesimooctauo † Statutum erat in ciuitate ꝙ nullus bannitus posset rebanniri nisi soluat prius certa quantitas camerę apostolicae, & si secus fieret nō intelligeret rebānitus. deinde in illa eadem ciuitate illud statutū fuit p nouū statutū annullatū. Quaerit an bannitus q postea rebannit teneat illam quantitatem soluere, adeo ꝙ si non soluit rebānitio nō ualeat? Hanc q. mouet Bal. in l. fi. ff. de pact. & dicit ꝙ fuit de facto Floretiae, & ꝙ uidit in ea ita bene allegata sicut unq̄ uiderit in

rit in aliqua quæst. & dicit fuisse determinatum ẽm statutum non ualere. & sic ẽm illam determinationem dictas quātitas solui dr̃et. Sed aduerte, q̃a si uera est decisio supra dicta in q.76.anteq̃ ius sit q̃situ possit ꝑ conuẽtionem tolli fisco. Decisio ꝑdicta procedere nõ uĩ. Pro quo facit.l.qui Romæ.§.Flauus Hermes.de uerb.obl.& ff.de ser.expor.l.1.ꝑ quæ iura dixit ibi Bart. ꝙ si donauit tibi rem hoc acto ꝙ post mortem tuam perueniat ad quandam ecclesiam illam conuentionẽ de ecclesia potero reuocare .licet ex tali pacto ipso iure q̃raĩ ius ecclesiæ.l.quoties.C.de dona.q̃ sub modo. In quo tñ moderni uariant, sed illius disputatione omissa q̃ est extra rẽ nostram, rediens ad propositum in quo multa dici possent inclino in hanc sententiã, ꝙ aut talis bãnitus erat rebannitus ante reuocationem illius statuti, & tunc cũ esset ius q̃situm cameræ apostolicæ illud tolli nõ potuit ꝑ statutũ, ꝑ d.l.fi.de pac cũ si. Cũ illud ius camera apostolica ad suum cõmodum esset habitura, nõ ad cõmodum statuentiũ tunc.n.secus esset.l. in causæ.in fi.ff.de ꝓc.cũ sim.& soluere tenebiĩ illam quãtitatẽ alias de iure cãcellari non poterit. Nec obstat qđ hĩ extra de iniur. & dam.da.c. in nr̃a q̃a aliud est qđ suꝑior tollat inferiori ius ex superioris ꝓuisione q̃sitũ. de quo ibi.& aliud qđ inferior, uel ꝑ id facere possit.l.ille à quo.§.temp. ff. ad Treb. cum si. Si uero fuit rebãnitus post reuocationẽ statuti cũ illud ius nondũ esset q̃situm. & sic potuit reuocari.ut ĩ §.flauius. soluere nõ teneĩ.

79 Septuagesimonono. † Titius erat bãnitus cum saluo, ꝙ si faceret certum q̃d esset exemptus à banno, uel erat bãnitus simplr̃ sed facta fuit lex qđ oẽs banniti dr̃ent rebanniri q̃ seruirent duobus mensibus in exercitu suis sumptibus, uel dicebat, ꝙ essent à banno liberati. Titius fecit illud ꝙ erat in saluo, uel seruiuit ĩ exercitu, q̃rĩ an statim dicaĩ liberatus à bãno, uel requiraĩ iudicis declaratio. Vt patet hæc qõ est duplex Constat.n. ꝙ iudex põt in sua sñia apponere uerba illa saluo qđ infra dicam.&c.ut not in l.item Labeo. §. 1.ff. fami. hær. Itẽ ꝑ licet non debeat fere sñiam conditionalẽ, tñ lata sub cõdõne ualet.l. 2. §. bidu ũ.ff.qñ app.sit. Et ideo uidendũ est an statim dicaĩ bãnitus. Hoc pendet ab eo dicta sñsa sit cõditionalis. Et uĩ ꝙ nõ sit cõditionalis, ut no. ꝑ gl. ĩ l.oblig. fere.§.cõdõ.ff.de act. & oblig. qđ maxime uerum est si illa uerba apposuit post uerbum, bannitus. tunc.n. nõ uĩ, ꝙ aliq̃d postea addere potuerit, ut l iudex postea.ff.de re iud. Et sic tunc certum sit eum esse bannitum. & hoc tenuit Bart. in d.l. iudex & in l.1.ad Turp & in l.moris. de pœnis. In cõtrariũ qđ imo sit cõdõnalis. & ꝙ interim non dicatur bãnitus & sic nulla declaratio requiraĩ, ꝓbat sic, Aut dicta sñia quo ad bannidationem habuit uerba suspensiua, & tũc clarũ, ꝙ est cõdõnalis, siue æquiparet cõtractui siue ultimę uoluntati.l.2.cum ibi no.ff. de in diem adic Si uero non habuit uerba suspẽsiua. & idem, q̃a licet in contractib. tunc actus sit purus, & ueniat sub cõdõne resoluẽdus, ut ibi. Tñ in ultimis uoluntatibus secus est, q̃a semper est cõdõnalis dispõ l. de quibus dieb. §.q̃dam Titio. de cõd & demon.& l. legatum pure. de adimen. le. cum simil. Constat autẽ sententiã æquiparari ultimis uolũtatib l. nõ est mirũ.ff.dę pig.act.l.si ita fuerit. de manu. test. Et qđ no.q Gui.in l.si eum.§.qui iniuriarum.ff.si q̃s cau.& ꝑ Bart.in l. centesimis. in fin.de uerb.obl. saltem hoc casu qñ hic est benignior interpretatio, ut in c.si delegatus iudex de off.deleg.lib.6. Nec ob. ꝙ in sñia quasi cõtrahatur.ut l.3.§.idem scribit. de pecul. q̃a omisso examine, an illud an uerũ reo nũq̃ comparente in iudicio, aliud est cõtractus, & aliud est quasi cõtractus. & sic de uno ad aliũ rĩr argumentatio nõ procedit.ut in ꝓposito patet ex l.ex maleficiis.§.hęres.ad acti. & ob. & l.apud Iul.in fin.qui ex cau. in pos. ea. & qđ ibi ꝑ Bart. Non obst gl.§.cõdõ. q̃a illa gl. non est uera, ut scribit Innoc.in ca.præterea. extra de appel. Nec ob.l. iudex postea.& qđ per illam dixit Bart. quia aut illa uerba sunt apposita in principio, ut qñ dixit saluo qđ infra dicam, & tũc lex illa non ob.ut in d. gl. §. 1.in l. Item Labeo, pro qua uĩ casus.ff.de consti.pe.l.quidam. Aut fuerũt apposita post uerbũ, bannimus, & idem donec.n. sentẽtia non habeatur pro expedita per iudicem, illa lata non diciĩ.C.de fide instr.l.contractus.in fi.q̃d quid ergo continetur in illa ante illam clausulam quæ semper apponitur lata data. &c. inesse dĩ ipsi sentẽtia si cer.pe.l.lecta, ẽm Ang. in d.l.iudex. In hoc ultimo non.n. nocet talis præposteratio, quia cum sint omnia in eodẽ actu, intelligũtur ẽm ordinẽ iuris, ut ipse idẽ Bart. dixit in illo libello peto cogi, & condẽnari.in l.1 C.quãdo prouoc.non est neces. & in l.cum prolatis, de re. iur. & cum de n ẽto

iudicis

iudicis cõstet talis ordo non attenditur de so lu.l.nõ.n.& quod Bart.scripsit in l.2.§. prius de vulg.& pup.Intellr ergo d.l.iudex postea, qñ iudex apposuit aliquid postq̃ habuit sententiã pro expedita. & ideo si illa uerba aperirentur post illam clausulam lata data &c. Vera esset Bart. decisio alias non ꝓcedit. & hæc de prima. De quo ẽt tetigi in 1. tꝑe ult. q.4. & uide quæ dixi ubi hoc declaratur in 2. tꝑe par.2. q.21.in fi. Quo aũt ad aliam.s. qñ post bannum ꝑfectum fit reformatio &c. an reqratur declaratio non multum laborabo, licet multa dici possent. Concludo.n. ꝙ aut ipsa reformatio dicit,ꝙ ex tunc, ꝙ seruiet ipso iure, siue ipso facto sit liberatus à banno, & tunc postq̃ seruierit quãtum est in se erit nõ bannitus.adeo ꝙ si agat, & ei opponatur exceptio banni,uel ad bãna res eligatur, & si probando id fecisset non repelletur à iudicio, uel à dignitate. Ita.n.importãt illa uerba ipso iure,siue ipso facto ẽt in cõdemnando, ut dixi,& ibi allegaui iura in 1.tꝑe, par.ult.qõ. ult.& hr ẽt in c.1.de resc.libr. 6. & C.de leg.l. non dubiũ. Valebit ergo eius testm̃ ꝙ faciat ꝺm formam statutorũ suæ ciuitatis,qđ ante nõ ualuisset. Poterit ẽt succedere ꝺm illa qđ ante nõ fecisset, & sic de sing.Quantum aũt ad alios ut si ante declarationem,uel cãcellationẽ offenderetur. Dicã infra in ult.tꝑe,parte 1.q.2.Si uero illa uerba nõ apponunt, sed simplr dr.ut in themate qõnis dcm̃ est. Vr eũ non esset rebannitum, nisi sequatur declaratio,ꝙ id fcm̃ fuerit ꝺm doct.Innoc.in c.bo.de æta. & qual. Pro quo facit quod hr in l. eius qui delatorem.ff.de iure fis. & in l.2.§.ꝙ si actor.de iu.cal.& quod scrib. Bal. in c.si uasal. 10.coll.si de feud.fue.contr.ubi ponuntur casus in quibus declaratoria requiritur, sed illis rñdetur quod loquuntur in priuatione iuris. & sic id re odiosa, hic in executione pœnæ. Et sic acquisitione absolutionis & re fauorabili. sed per supra allegata primum dictum vr uerius, ante.n q̃ sit facta declaratio quod id fcm̃ fuerit ꝺm doctr.Innoc.incertum est,an sic fcm̃ sit, & ideo id certum esse debet l.iam hoc iure, & l.ita stipul.de uerb.obl.Facit l.1.C.qui & aduer. quos, & qđ tetigi ubi supra. Nec obstat ꝙ lex sit semper certa. l. cũ qdam.§.quod dr.ff.de acq. hær. qa illud uerũ quãtum ad sñiam legis,ut dcm̃ est supra quo aũt ad sñiam hoĩs, quæ hic requiritur non est ita,ut ibi.& in l.antiqui.ff. si pars hær.pe.

Sic ergo talis qui seruiuit in exercitu uel qd aliud fecit habet tria tꝑa. unum postq̃ seruiuit ante declarationem, & hoc tꝑe quo ad oẽs,& omnia stantibus uerbis,ut supra repeto ipm bannitum. Nec obst.quod not. ꝑ Io. And.in regula quod qs, l.br.6. ubi dr capim non dubium de sent.excõm.per quod fundat dcm̃ Innoc.loqui in sñia medicinali, quæ difficilius tollitur,q̃ mortalis, quia eius dcm̃ loquitur in soluente id quod continetur in bãno, & sic naturæ ordinariæ ipsius bãni satisfacit.inst.quib.mod.tol. obl.in princ & §.1. merito declaratio non requiritur. sed hic loqmur in eo q aliud pro alio facit, quo casu nõ ita cõtingit liberatio ipso iure sicut qñ soluitur. idẽ l.si cum fundũ. ff. de pac. & quod hr in l.solutũ.§.solutũ.ff.de pig. act. Fateor tñ, ꝙ si caperetur talis exceptio impediret executionem, & probato se seruisse ꝺm formã statuti relaxari,ꝙ cancellari dret,qa saltem ope exceptionis fiscus excludir ut dcm̃ est. Aliud tps habet post declarationem ante cãcellationẽ.Et quo ad se est rebannitus, quo ad alios dicã ubi supra Aliud post cãcellationẽ. & tũc quo ad oĩa est rebannitus,ut dixi supra q.64.

80 Octuagesimo pone. † Titius fuit bannitus in mille soluenda intra mensem sine diminutione cum esset statutum quod dat beneficiũ quarti.i. ꝙ possint solui tres partes condẽnationis tm̃ fit solutio intra decem dies à die latæ sñiæ. Titius sic bãnitus soluit tres partes,& à toto fuit de libris oĩbus cancellatus. Quæritur, an dicatur legitime cancellatus, ut sic elapso mense amplius nõ dicatur bãnitus.Ista qõ fuit hic de facto, & cõsultum fuit ꝑ totum collegium fuisse licite cancellatum. Ista.n. uerba sine diminuitione apposita in sñia beneficiũ statuti auferre non potuerunt l.nemo põt,de leg.1. Præterea qñ aliquid debet solui,& de uoluntate eius cui solui debet fit remissio, intellr impleta cõdõ solutionis ẽt ad pœnæ euitationẽ.ff.de sol.l.solutionis, & ibi ꝑ Bart.Facit.ff.de uerb. obl.l.in exec.§. fi.allegabatur casus,in l.4 §.ait ptor. iuncto. §.soluisse.ff.de reg.iur.Nec obst.l.Mæuius,de cõd.& dem.ubi dr ꝙ implementũ debet fieri in forma specifica, qa de uoluntate eius cui debet fieri implemẽtum ẽt in condõnib. põt solutio alterari.Casus est ꝺm unam lect.in l. filium quẽ hñtem. C.fam.erc.l.iure ciuili,de cõd & dem.cũ sim. Pro ista determinatione do casum in l.iusiurandũ à deb. ff.de iureiur.

quod

quod not. ꝑ Bar. in l. Labeo quæ ſeq̃tur illã.

81 Octuageſimoprimo loquitur. † Dictat ſtatutum, ꝙ ptãs ultimis quindecim diebus ſui officii non poſſint aliquem eximere de banno ptãs ultimis quindecim diebus pronunciauit Titium bannitum eſſe eximendum de banno. Quæritur an talis pronunciatio ualeat, & quid operetur? Formatur hac q̃ō per Doct. & maxime ꝑ Bal. in l. 1. C. ſi aduer. li. & concluditur per eos, ꝙ ualeat talis pronunciatio. Sicut. n. aliud eſt bona publicare, & aliud pronũciare bona eſſe publicãda. ff pro ſocio. l. cum duob. §. idem r̃ndet. & quod ibi not. Item ſicut aliud eſt deportare, aliud pronunciare deportandum. l. 1. §. deport. de leg. 3. l. ſi quis filio exhæredato. §. eius qui. ff. iniu. teſt. Item ſicut aliud eſt mittere quem in poſſeſſione, & aliud eſt pronũciare immittendum, ut not. in l. cognõ. §. ut bonorũ. ff. de off. eius cui mand. eſt iuriſd. Item ſicut aliud eſt reſtituere, & aliud pronunciare reſtituẽdum. l. fi. ubi, & apud quem. Item ſicut aliud eſt exequi ſñiam. & aliud pronũciare illam exequendã, ut hr̃ in l. ab execut. C. quo. appell. non rec. Ita aliud eſt eximere de banno, & aliud pronunciare eximendum eſſe. & ideo ſtatutum quod debet ſtricte intelligi. l. conſtit. ad munic. loquens in eximente non habet locum in pronunciante eximendum l. fina. de calum. & l. ſi uero. §. de uiro. ff. ſol. matr. cum ſim. Valebit ergo pronunciatio, ſed tunc demum habebit effectum ſi ſucceſſor illam exequatur. l. iure noſtro. ff. de teſt. tut. & ideo interim tractabitur ut bannitus, & poterit impune offendi ſm̃ Bald. in d. l. 1. Non obſt. l. procur. C. ubi cau. fiſc. ubi dr̃, ꝙ ſicut procurator fiſci non põt exigere pœnam, ita non poteſt pronunciare exigendam, quia ibi loquitur q̃ñ non põt ex carentia iuriſdõnis. Hic autem non carebat iuriſdõne, ſed exercitio ipſius. Nulla enim priuatio iuriſdõnis inducitur, ſed ſolũmodo exercitum impeditur, quod patet, q̃a poſſet cognoſcere illis quindecim dieb. quod ibi non poterat procurator, ut ibi patet in fi. gl. quæ ponit ibi caſum, & ibi ẽt dixi, ex quibus infertur, ꝙ ſi certis officialibus h̃ntibus largam auctoritatem à populo ſuper bono ſtatu eſt interdictum quod non poſſint rebãnire bannitos, poterunt tñ ordinare qualiter debeat rebanniri, banniti aliquid pro bono ſtatu facientes, etiam detrahendo ſolennitatibus antiquis per not. in l. oẽs populi. & per dicta iura. & ideo ſi poſtea ſm̃ per eos ordinata illi rebanniuntur, erunt legitime rebanniti. Facit, ꝙ not. per Io. And in cap. 2. de off. uic. in notab. & ita pluries fuit obſeruatum, q̃ñ. ſ. ex iuſta cauſa id fecerunt ff. mand. l. homi nem. Nec obſtat, ꝙ non põt mutare regimina ciuitatis ꝑ q̃cunq; latã auctoritatẽ eis cõceſſam, ut no. ꝑ. Bar. in d. l. amb. q̃a nõ pro mutatione, ſed pro illius ſtatus regimine, & ſaluatione à toto populo dr̃ fuiſſe ſtatutũ. l. item eorum. §. ſi decur. ff. ꝙ cuiuſque uniuer.

82 Octuageſimoſecundo † Statuto condito à toto populo, & cõ¬cauetur, ꝙ per conſilium ciuitatis nihil poſſit firmari niſi prius per capitaneum proponatur. In illo alio ſtatuto cauetur ꝙ ſi capitaneus proponat de aliquo ꝑ homicidio bãnito cãcellãdo de bãno ipſo iure deſinat eſſe capitaneus. Cõtingit, ꝙ q̃ erat capitaneus propoſuit de aliquo bãnito pro homicidio cancellando de bãno, & conciliũ cõfirmabit. Quæritur an ipſa reformatio in cuius probõne q̃ erat capitaneus deliquit uitietur. Hanc q̃õnem diſputauit Iac. But. Et arguit latiſſime: ꝙ non uitietur. ego uero ut in aliis referam aliqua reſecando plura. Primo ergo, arguit ſic. T ꝑe inchoatæ propõnis capitaneus q̃ propoſuit erat capitaneus, licet ergo poſtea deſinat debet inſpici tp̃s initii, de neg. geſt. l. Põpon. ff. pro ſoc. l. ſi id quod. §. ſi filius. nõ ergo nocet mutatio cõdõnis. Secundo, q̃ñ res utilr̃ inchoatur, licet poſtea inutilis fiat tota utilis iudicat̃. ff. de neg. geſt. l. ſed, an ultra. ff mãd. l. q̃ mutuã. §. fi. cũ ſi Tertio, q̃a tp̃s conſumationis trahitur ad tp̃s inchoationis. l. ſi filius, de uerb. oblig. cũ conc. Quarto, q̃a res diiudicatur ſm̃ id, quod potentius operatur l. quæritur. ff. de ſtatu hom & de acqui. re. do. l. quicquid. §. paries. Sed principiũ fuit potentius fine. l. 1. de ord. iud. ergo iudicatur ſm̃ illud facit in auth. quo. opor. in pr. Quinto ex odine delictum præcedit pœnã. C. de pœnis. l. ſancimus. Sed propoſitio eſt delictum, pœna eſt priuatio capitaneatus. & ſic q̃ñ deliquit, quia propoſuit erat capitaneus. ergo tenuit propõ, & ſic ualeat reformatio. Arguit. ẽt à gñali natura diſpõnis, ut effectus cõſideretur, ut id qd̃ in cõdõne eſt nõ ſit in obligatione l. 1 § item ſi ita. ff. ad l. falcid. ex natura pœnalis diſpoſitionis q̃ actũ non annullat. l. fin. ff. de diuor. quod pœnalis diſpõ requirit effectum. l. 1. in fi. ff. quod quiſq; iu. & ꝙ in fauore, & odio concurrentibus inſpicitus

citur fauor.l cum quidam.ff.de lib.& posth. cum simil.in contrariū arguit,qn̄ lex puniēs delictum refertur ad tp̄s non consummatum punit delinquens ex solo principio. Si uero ad tp̄s pfectum,& cōsumatū spectat pfectio. C.de ser.fugi .l.2.de iurisd. om.iud. l.si qs id qđ.quod si dum proponeret, & qđ quisque iur.l.1 in fi. Sed in nr̄a q. fit relatio ad tp̄s inchoatum . dum dicit si capitaneus pponat, ergo eoipso q cępit pponere desint esse capitaneus.Et sic non est uerum capitaneū ppo suisse,sed inchoasse.ergo ex ipsa lege ipso facto insurrexit pœna.l.qd ergo.§.cū aūt.ff. de his qui not.inf.& l.quamuis.§.si cū essem.ff. ad uellan.ex quo infert,q non ualet reformatio.qa quando ex aliquo actu expectatur effectus ante cōsumationē nō pōt effectus insurgere,nec cœpisse prodest.ff.de acq.rerum dom.l.naturalē.§.illud.C de testam.l.ex īperfecto.de leg.3.l.fideiuss.§.1.cum simi.Secundo arguit,quia res sumit esse per formam,& forma p cōsumationē.ad l.falci. l.si is qui.§. q̄dā.ad exhib.l.Iul.§.quantum.uel §.sed,&si qs,sed ante propositionē propositio non hēt esse nec formā.Ergo non fuit facta a capitaneo,& sic non ualet l.cū syllaneanū.C.ad syla.Tertio,arguit per multa iura ostēdētia qđ qn̄ ab initio est habilitas si pēdente explemēto superueniat instabilitas actus uitiatur l.patre furioso.ff.de his qui sunt uel alie.iur.l.inter stipul.§.sacra de uerb.obl. & C de testa. l.furiosum.cum si. Quarto,cū multis tpibus requirit aliqua cōditio personæ si uno tpe illa cōditio desiit actus uitiat l.si alienum. §. in extraneis.de hær.inst. cum simi. Ergo & uitietur.Quinto,probat sic. Qn̄ sic se habent duo,ut effectus surgat ex eo qđ per prius fit, si erit concursus eorū, non erit uitiū,alias sic l cū hic status §.si ambo.de dona. inter uirū, & uxo Sed reformatio in propositio debebat sumere effectū a duobus a proposito nec capitanei,& deliberatione cōsilii. Et p prius ex eo quod capitaneus pponeret.Si ergo anteq̄ opponat desiit esse capitaneus ergo desiit cōcursus,& sic erit uitiū. Inducit sexto q.de pūcto,ut qn̄ non apparet qđ pcedat,& quod se quat potius inducatur totius uitiatio. ff. de reb.dub.l.si fuerit.& l.sed & si.de testa. tute.l. duo sunt Titii. Sed hic nō apparet qđ prius fuerit an propositio,an priuatio,ergo totū uitiari debet. Induxit ēt q ex codē facto nō sequit pœna,& pmiū.de neg.gest.l.siue hæreditaria.Item qa duorū cōtrariorū nō dr esse eadem rō de cap.dimi l.2.§.nemo.& p socio.l. de illo.Item q factū l. phibente ualere non potest l.nō dubiū.ff.de leg Inducit gn̄ale qđ inutile per se alii non pōt utilitatem operari. de serui.rust.l qui hēt.Adducit ēt l. cum pater.§.libertis.de lega.2.l.iubemus.§. sane. de sacros.ecc.in auth.de non alie.§. qa uero leonis.ubi actus ex quo quis priuatur nō ualet. Finalr consuluit reformationem non tenere maxime tali argō,quędam effectum expectāt à iure,quia sunt iuris,& de iure.Quædam effectum non expectant,qa ius eis non assistit nec de iure sunt.In primis expectat perfectio, & quo ad cōsumationē actus,& quo ad iuris effectū.Et sic inchoata tm̄ uel ēt terminata si ne iuris assistētia nihil sunt l. hac consultissima.§.ex imperfecto.C.de testa.de fid.instru. l.contractus.in fi.cū si.In secundis qn̄q; expectat consumatio , ut quia lex de eo loquens est pteriti,& perfecti tp̄is,qu od exigit rē perfectam,& ubi delictum est de leuioribus non fingit rem inchoatam esse consumatā, & ita pfectio q̄ exigit ex natura uerbi non supplet à fictione iuris.d.l.1.in fi. qđ quisq; iur.qn̄q; non expectat cōsumatio.Aut qa lex de eo loquens non est sub tali uerbo, sed p̄sentis uel præteriti īperfecti cōcepta, ut l.si fugitiui.C. de seru.fug.Et probat hæc dr̄ia in l.si quis id qđ.§.q si dum proponeretur.& in d.l.si fugitiui.in solutione contrarii. de l. postliminii.§. transfugæ.cap. & postil. reuer. Aut quia est de atrocioribus in quibus inchoata finguntur à lege consumata l. si qs nō dicam rapere de episc.& cle.cū in eis effectus, & assistentia nō accedit l.reū qui.C.de adult.Cum ergo in proposito sint duæ leges quarū una est edita ad delictum,& pœnam. l. illa quæ capitaneū proponentem punit priuat officio . ut in hac cum prolata sit per uerbum præsentis tpis, & præteriti imperfecti,apparet q ante consumatam propositionem fuit delictum , ut d.l. si fugitiui. & l.si quis id quod.Ergo . & pœna insurgens sine hominis facto,ut d.§.cū autē. est ēt alia lex quæ disponit de reformatione ex qua apparet,q reformatio de homicida bānito cancellando non fuit talis, ut debuit. est enim de his quæ a iure ciuili,& municipali expectāt,& sortiūtur effectū.de iustitia,& iure l.ius ciuile. & l.oēs populi. ergo inchoata,& non perfecta quo ad effectū iuris hn̄r pro infectis , ubi ergo inchoata propositio capitaneus

neus reliquit satis fuit quo ad pœnam priuationis. & sic tpe quo finiuit propõnem non erat capitaneus, & sic quantum ad legẽ quæ de forma reformationis loquitur, nihil actũ debet intelligi. Finalr̃ r̃ndet ad contraria. & quia patet ex distõne prædicta non insisto. Vides ergo ꝙ talis non intelligetur rebannitus, & sic nõ poterit cancellari. Vt tamẽ ista dubõ tollatur solent apponi in reformationibus illa, v3, qd' non possit apponere in consilio. & si ad actum ꝓpõnis peruenerit, uel proponere ceperit ipso facto priuatus intellr̃. de qua doctrina. uide in l. filiusfam. §. diui. de le. 1. ꝑ Bar. per alios, & maxime Bal. in l. ea lege. C. de cõd. ob cau. & ẽt per Bart. in l. si ita quis §. ea lege, de uerb. oblig. & de qõne prædicta in dictis iuribus pauca tãguntur ex decis. ꝓdicta colligit triplex materia. Vna qñ actus corruptus habeatur pro consumato, de qua in iurib. supra all. Et uide quod not. Bart. in l. si is qui. ff. qui. ex cau. ma. ubi tractat qñ executio facta dicatur. Secũda, qñ debet inspici initiũ, uel finis. De hoc uide in l. 3. §. Seio. ff. de mi. & ibi latius. Tertia est, de nã uerbi p̃ntis prętheriti imperfecti, & uerbi præteriti perfecti, de qua hr̃ in iuribus superius allegatis, maxime in d. l. 1. quod quisq; iuris. & no. ꝙ in hac disput. Iac. But. ostẽdit se fuisse doctorem subtilissimum. & uide quæ no. per Doct. in l. Aretusa. ff. de sta. hom. & tangit Bart. in l. si post mortem. in fin. princ de leg. 1.

83 Octuagesimatertia qõ partis erit. †Fuit factum ordinamentum ꝙ oẽs banniti cõis exñtes in territorio Ducis Mediolani, ꝗ illud territorium exiuerint intra duos menses, & fuerint ad seruiendum cõi in exercitu suis sumptibus per quatuor menses debeant rebanniri. Qui uero non exiuerint intelligantur rebelles, & in perpetuum de banno exire non possint, & omnia eorũ bona intelligãtur elapsis dictis duob. mensib. confiscata. Titius exñs, & habitans in ciuitate Papiæ fuit Florentiæ inquisitus, & fuerant factæ citationes ſm formam statuti. Et cum nullus cõpareret iudex posuerat eum in banno, & inter alios bannitos cõis extiterat registratus, quæ oĩa, Titius ignorabat. Elapsis duobus mensibus in exercitu cõis fuit facta reassignatio bãnitorũ ibi seruientium. & cum non esset inuẽtus Titius eius bona fuerunt incorporata. Ipse aũt id audiens discessit de territorio ducis, & in exercitum uenit. Quæritur an inciderit in pęnam rebellionis, & cõfiscationis bonoꝝ, &c. An uero seruiens per quatuor menses debeat rebãniri? Ista qõ habet duo membra principalia. Primum est an dcm̃ bannum potuerit dari contra illum ignorantem. Secundum posito ꝙ dari potuerit. an eius ignorãtia sibi prosit. & hoc erit ẽt duplex. s. an excusetur à pœna, & sic èxcusatur. an seruiens habeat statuti beneficium, & sic debeat cancellari. Quo ad primum recurre ad ea quæ dixi in 1. temp. par. 3. qõ. 3. ex quibus patet, ꝙ aliqñ põt dari, & aliqñ non. si ergo in casu nr̃o bãnum fuisset inualidum, qõ non procederet, ꝗa non esset bannitus. l. 4. § cõdemnatum, de re iud. Oportet ergo p̃supponi bannum ualidum, ex quo restat secunda dubõ. & licet dubitabiles passus sint, tñ cõcludendum est, ꝙ non inciderit in pœnas, supradictas. Certum. n. est, ꝙ statuta pœnalia non ligant ignorantes. l. fin. ff. de decr. ab ord. fac. extra de cõst. c. cog. per Arc. not. 19. dist. c. quod dictis. ẽt si talis reformatio fuisset per ciuitatem publice bannita, ut no. in d. c. cogn. Id. n. quod in ciuitate est notorium ligat ibi hñtes, non autẽ exñtes extra prouinciam. & ita intellr̃ quo hr̃ in l. si tutor C. de peric. tut. & in l. 2. C. de recep. extra qui matr. acc. poss. c. cum in tua. & probatur ſm Ruff. ut refert Arch. ubi supra in l. optimam C. de contrah. & cõmitt. stip & ibi notanter dicit ꝙ illud qđ dr̃ sufficeret qđ quis sit uoce pręconia citatus. Intellr̃ qñ ꝓco mittitur per totam ciuitatem. quo casu dicit neminem excusari, facit auth. qui semel. C. qũo, & qñ iudex, & qđ ibi per Iac. But. Nec obstat si dicatur statutum est ꝓcisum, & lapsi fuerunt duo menses anteq̃ exiret, ergo in pęnam incidit, cum stricte debeat intelligi. l. cõstõnib. ad municip. ẽt si durum sit l. prospexit. ff. qui, & à quibus. quia ille terminus non currit, nisi à die scientiæ ẽt si dicatur de proxime futuris. Debet n. subaudiri à die scientie ſm Bart in cons. 230. quod incipit, Domine Iacobe &c. alleg. l. 3. §. si quis hæredi. ff. de statu lib. & l. si in diem. ff. de condit. & demonst. Sed in hoc Franc. de Are. in l. si cui. ff. de leg. 1. dicit notanter, ꝙ aut dispõ demonstrauit initiũ tpis, puta quia dixit hinc ad duos menses. Et tũc aut pars ignorauit impedimento iuris, & nõ cedit tempus nisi à die scientiæ. l. si quis in graui. §. ult. ff. ad Syll. & facit l. scimus. §. donec de iure delib. ſm eum. Potest poni exemplum in proposito, ut quia fuit ordinatum, ꝙ di.

ꝙ dicta reformatio non posset propalari inde ad certũ tps. Si uero ignorauit impedimento facti, ut qa nõ fuit ei notificatũ. Et isto casu tps sic limitatũ currit ignoranti, qa currit ab initio demonstrato, ut ead. l. si cui, & l. qui duos. §. 1. de manumis. testa. ẽm eũ. Pro quo uide. no. tex. cum gl. in l. qui filio impuberi. §. 1. ff. de hæredib. instituen. & idẽ dixit Bart. in cons. 13. quod incipit. Quærit̃ utrum elapso. &c. in 2. uol. & allegauit. l. placet. C. de sacr. san. eccl. & l. iubemus nulli. eo. tit. quæ fuerũt uerba Iac. Butr. Qui ultra prædicta consulueñdo allegauit auth. hodie. de appell. & de mino. l. Aemilius. Puto tñ quod hoc casu poterit restitui ex iusta ignorãtia. l. 1. in fi. quib. ex cau. maior. & qđ ui aut clã. l. semper. §. hoc interdicto s. ad remissionẽ pœnę. Si uero nõ demõstrauit initiũ, qa nõ dixit hinc, sed dixit intra mensem simpliciter, uel dixit intra duos menses proxime uẽturos. & tunc intelligit̃. s. à die scientiæ, arg C. de appel. auth. hodie. & qđ ibi not. & de statu lib. l. 3 §. si quis hæredi. quia anteq̃ sciat non uĩ posse petere. l. annus. de cal. Plus. n. dixit Old. in cons. 138. qđ non simpliciter currit à die scientiæ, sed cum põt actus ille in exercitium deduci. ff. de iure dotium. l. tali. & d. §. si quis hæredi. & d. l. si in diem. qđ est ualde no. & utile ad multa. ex qua distõne colligitur decisio supra dicta inspecto themate qđ in pœnam non inciderit. Pro quo facit. ff. de administra. tut. l. quidã decedens. §. fi. & de his q no. infa. l. gño & sic restat uidendum an si seruiuit per quatuor menses cõi debeat rebãniri. ista qõ est fortior qa licet in pœnis euitandis excuset ignorantia, & similiter in grauaminibus. ut dictũ est supra tñ in lucris nõ est ita l. si is. §. si seruus. de acq. re. domi. & quod dixi supra hoc eodẽ tpe, par. 2. q. 22. & 24. Magis. n. succurrit̃ primo q̃ secundo l. fi. C. de cõd. Item quia dicta supra locũ hñt in eo qui ignorat ordinamentum. hic autẽ psupponit̃ quod ignoret se esse in ordinamento comprehensum, & sic ignoret qualitatẽ suę psonæ q̃ nõ solet tribuere beneficiũ. l. tametsi. ff. ad maced. l fi. ff. psuo. & sic uideat̃ cõcludi dr̃e, ꝙ licet excuset̃ à pęna quodcunq; ignorauerit. Si tñ intra duos mẽses à die scientiæ seruierit. ut supra nõ tñ debet pmiũ cãcellationis cõsequi per iura p̃dicta. Quod uerũ erit si illi quatuor menses fuerint electi, ut tps speciale, puta in obsidione alicuius loci, pp quam causam illa reformatio facta fuerit, tunc. n. cum amplius illud speciale tps non possit suppleri. ff. de usufr. lega. l. usufr. mihi in biennium rebanniri non debebit. Si uero illud tps fuerit adiectum in gñe, puta qa si cõsiderauerit statutũ de quocunque tpe durante guerra, tunc debeat rebanniri p iura p̃dicta quę omni modo ignoranti tps currere non permittunt. Nec obst. qđ dictum fuit supra per. §. si seruus. quia aut qs tpe quo seruisset cõi ignorasset se esse bãnitũ, & sic non ut bannitus seruisset, & tunc non dr̃et rebãniri vt ibi, & l. 2. ff. cõd. & dem. Sed si tps quo seruit scit se bannitum, & ut bãnitus seruit, cum ei ignoranti tps gñaliter traditũ non cucurrerit, ut supra est ostẽsum hr̃e debebit statuti beneficiũ quod est latissime interpretandũ ff. de const. prin. l. fi. cũ si.

Post operis expeditionẽ superuenit mihi notitia duarũ qõnum. Old. quas per alios tactas aut relatas. nõ inueni, quæ licet alibi decentius ante locatæ fuissent, tñ cũ de fauoribus bannitorũ ẽt tractent, & qa fuisset plurima quotarum mutatio necessario huic loco quasi oportune locantur. & prima est in qua cõsuluit. & ideo 84. q̃rit̃. † Titius fuit bãnitus pro pditione ciuitatis pp quod ex forma statuti ipse, & filii erãt bãniti. Post bãnũ Titius suscepit filiũ noĩe Caiũ, q Caius patre mortuo reuersus fuit ad ciuitatem de qua pr̃ fuerat bãnitus. & ibi stetit longo tpe sicut ciuis existẽs de cõsilio, equũ tenẽs, et oĩa alia faciẽs q̃ alii ciues, faciunt. & dũ ista sic se hñt uenit ad rixam cũ Sẽpronio de qua rixa facta est pax corã ptãte ciuitatis post quã pacẽ Sẽpronius eum interfecit, & aufugit. Ptãs fecit eũ citari. & quia non uenit ex uigore arbitrii qđ habebat bãniuit eũ. Nũc corã successore ptãtis prædicti petitur reuocari p̃dicta sñia banni latã contra Sempronium. & dr̃ quod licitum fuit ei impune occidere dcm̃. Caium, qa bannitus erat ex forma statuti, de quo supra mentio facta est. Quærit̃ an possit dicta sñia reuocari. Et primo uidet̃. ꝙ non ex uigore publicæ auctoritatis, quia ipse Caius habebatur ut alii ciues. Ne ergo sub eius p̃textu decipiatur idẽ debet de ipso sicut de aliis ciuibus iudicari. arg. C. de his qui ue. æta. imp. l. 1. & cum cõem cum aliis uitam duceret eandẽ sentire debet in legibus disciplinam, ut text. ibi legit̃, extra de statu mona. c. recolentes, & cũ eadẽ particula experiret̃ iura quoq; eadẽ sibi uẽdicare debet. ff. de bo. pos. ex testa. mil l. unica.

84

l.unica.circa princ & cũ par similisq; militia sit iustum, ut eisdẽ priuilegiis gloriari. C. de proxi.sacra.lar.& rerũ priua.l. iubemus. Secundo facilius pœna remittit quam priuilegiũ auferat, eo qđ unũ est fauoris, & grę, alterũ uero supplicii,& pœnę.ff.de const. prin. l.beneficiũ.de lib.& posth.l. cũ q dã.de pęnis. l.interpretatione. Sed habitus in cõi contrarius ueritati tollit priuilegium. ff. ad Maced. l.si quis patrem.& loca.& cõd.l.si quis ignorans.Imò ẽt aliqñ facit cessare ius cõe. ff. de iniur.l.item apud.§.si quis uirginem,de iure fis.l.sed, & si accepto. ergo multo fortius tollit pœnam siue supplicium ex banno inflictũ. Tertio, sicut subsistentia ueritatis actu aliquem reddit illicitum,ita, & opinio cõis q̃q̃ sit ueritati cõtraria, sicut ergo si uere bannitũ non fuisset licitũ occidere, sic nec qñ uere erat bannitus cõi opinione in contrarium se habente,ut probatur aperte.ff.de acq. hær. l. cum quidam.in uers.quod si ipse, & in eo. ti. l.uentre,& ibi not. Quarto nonne rła cõis est ꝙ error publicus facit ius,ut inst.de testa. §. testes.ff.de off.præt.l.Barb.C.de testa.l. 1. ff. de suppel.lega.l.3.in fi. Faciat ergo hoc casu error publicus. quo credebatur filius Titii non bannitis ius. s.tam fauorabile, tã benignũ.s.ut impune occidi non possit, sicut nec alii ciues, talis nãq; error immutat aliqñ statum alicuius. Nã de seruo ciuiliũ actuũ non capace liberũ facit,& actuũ ciuiliũ capacẽ,ut ad literã legit.C.de lati.lib. tol.l. una. §. sed, & qui dñi, sic ergo hic de bannito faciat non bannitum. Dico ergo ego Old. de ponte de Laude ll.doctor salua semꝑ ueritate, qđ successor ptãtis dictam sñiam reuocare non poterit,& hoc præter iã dicta tripliciter rõne, & prima si aliqs pulset legatũ hostiũ, tradit hostib. ut seruus eorũ fiat,ff.de legatio.l.ult. Pone ergo ꝙ talis pulsans, & hostibus traditus reuertitur ad nos,si nõ recipitur à nobis non recuperat iura ciuitatis postliminii iure si uero recipitur ea recuperat. Sic ergo in ꝓposito cũ hic bãnitus rediẽs receptus fuit, & in omnibus tractatus ut ciuis,iura aliorũ ciuiũ habeat,ut legitur.ff.de c.& postli.reuer.l.3.§.fin. Secunda est talis. Talis bãnitus non põt, censeri deterioris cõdõnis quam hostis, imò hostis proprie dr.ff.de cap. dimi.l.amissione. §. q deficiunt, & ad l. Corn de sic.l.3.ult. & de re mil.l. proditores. Tñ si ei pax sit promissa seruanda est.23.q.1.noli.& 22.q.4.innocens, & qui non seruat capite puniendus est. ff.de re mil.l.ult § fi.licet ergo potuisset occidi ex forma statuti, non tñ ꝑ eum qui cum eo pacem fecerat. Tertio, & ultimo dato, quòd sñia banni fuisset iniqua,fuit tñ cõtra ius litigatoris tm̃ lata, & sic non posset successor eã rescindere. C.sent. rescindi. non posse l. 1. & qñ pro.non est necess.l.1.etiam si hoc statutũ qđ faciebat eũ bannitũ fuerit corã bannien te allegatum, quia ꝑꝑ probabiles dubitationes superiores, & alias non putauit causam illo statuto iuuari.ff.de re iud. l. præses, & l. cũ prolatis. ubi est casus. Hæc Oldr. Si recte cõsideras ipse proposuit talem filium etiã postea natũ ex uerbis ipsius statuti ex sua persona intelligi b nn tũ, imò esse bannitũ, & sic non contradicit his quæ dixi supra in 1. tꝑe parte 1.q.ult.nec quæ dicam infra in ult. tẽp. parte 2.q.14.Id aũt ꝙ dixit eum qui pacẽ fecerat nõ potuisse impune occidere bannitũ nõ est ꝑ oĩa cõtrariũ ei qđ ipse in sua disputatione quæ incipit Titius fecit pacẽ, conclusit.s.facientẽ pacẽ non obstãte pace potuisse offendere bannitũ, quia in hoc themate erat bannitis tꝑe pacis, in illo fuit bannitus postea. In hoc tñ recurre ad ea q̃ dixi supra hac eadem parte q.51.52.& 53.& ex hac decisione collige duo notanda. Primum ꝙ ꝑ actus publicos quos bannitus facit intellr rebanniri. Secundo, ꝙ sñia lata cõtra offendentẽ bannitũ ualet. Quo ad primũ aduerte, ꝙ id põt esse uerum, nisi qñ ad actum rebannitionis requiruntur aliæ solẽnitates,tunc.n.illis non seruatis in publicis actibus sicut non ualeret expresse rebannito, ita non ualeret tacita l. qui ad certũ. ff. loca. puto tñ ꝙ licet non intelligatur rebãnitus nihilominus offendi nõ poterit. Illud.n.statutum tolli põt alia solẽnitate ab alio statuto requisita,ut in mã.l. omnes populi,& l.si qs in principio testamenti, de leg.3. Licet ergo tunc non intelligatur rebannitus non tñ poterit offendi, cum qualitas hostis sublata sit ꝑ eius receptionẽ ad actus publicos de qua supra. Si aũt actus publici fierẽt corã toto populo ad parlamentũ uocato, ut fit in introitu dñorũ, & priorũ & ẽt in introitu uexillorũ societatis in ciuitate Florẽtiæ.dicerẽ tũc intelligi rebannitũ Caiũ, de quo supra. Pręsumeretur. n. scisse populũ oĩa q̃ in suis legibus cõtinẽtur, & sic cõtra illas in totum dispensare. C.de testa.l. omniũ, & l. quidam consulebat. ff. de re iud. &

quod

quod hr̄ in d. l. si quis in principio testamēti. Vis.n. cōis publici erroris inducta à populo qui potest maxime per uiam parlamenti facta à consiliis quæ illum repñtant, ut l. aliud §. refertur, & ibi not. ff. de reg. iur. & C. quæ sit lon. cons super rub. reuocare, & sic faciendo intellr̄ reuocare, ut hr̄ in l. 2. C. de decre. dec. & qđ not. in l. ita tñ. in princ. ff. ad Treb. iūcta. l. de quib. in fi. cū sua materia. ff. de leg. s̄m quam intellr̄ hæc decisio, ut patet ex themate & ita fuit in legibus siue statutis loquētibus de consortibus epi Florentini iudicatū per totum collegium Florentinum. Quo ad s̄m uide quæ dixi supra hac ead. par. q. 3. Et considera, ꝙ hic non fuisset lata sententia ad petitionem banniti agentis, sed alterius accusantis, uel ipsius iudicis inquirentis pro iniuria facta bannito, & in ꝓcessu nō expresso, licet fuerit exceptum. Id aūt quod ultimo dr̄ tale bannum reuocari nō posse tempora per ea quæ dixi in primo tempore, parte ult. qō.

85 Altera qō, & sic. 85. sub† hoc themate formata erat. Duo sunt statuta in ciuitate Paduæ. Vnum per qđ cauetur, ꝙ quicunq; fuerit bannitus de maleficio, pñtando alium bānitum de simili maleficio liberetur, & eximatur à banno. Aliud quod quicunq; fuerit bānitus de maleficio in ciuitate Vicentiæ intra octo dies banniatur, & in libro bannitorū ponatur in ciuitate Paduæ eisdem modis, & cōditionibus, & formis quibus bānitus fuerit in ciuitate Vicentiæ. Accidit, ꝙ Titius cōmisit maleficium in ciuitate Vicentiæ, & de maleficio est ibi bānitus, & ex forma secundi statuti bannitus est silr̄ in ciuitate Paduæ repertis uerbis secundi statuti in ipso banno. Qui Titius bannitus pñtat Paduæ alium bannitū de simili maleficio, & vult liberari à bāno ciuitatis Paduæ uirtute primi statuti, licet hoc non posset in ciuitate Vicentiæ. Quæritur an hoc possit de iure petere, & sic an debeat liberari. Et dicta Old. ī hac q. multum diffuse prosequitur, sed multis omissis, & maxime r̄nsionibus ad argumenta facta hinc inde referā truncate eius intentionē, & primo ad negatiuam, qñ unus locus adiicitur alteri naturam eius cui adiicitur assumit, arg. ff. de pub. l. si ego. §. si tñ. de usufr. l. si Titio. §. 1. & de pac. do. l. inter socerū. §. cum inter. Sed ciuitas Paduæ adiicitur Vicētiæ à qua per prius Titius erat bannitus. ar. ff. de senato. l. pen. & de exercit. l. si cum. §. 1. ergo ex loco Vicentiæ ubi non liberatur debet iudicari. Secundo sic, bānum Paduæ fuit datum ꝑꝑ bannum Vicentię, & licet fuerit ex interuallo ꝑꝑ necessitatem apparentem, tñ intellr̄ simul datum, arg. ff. si pars hæ[illegible] pet. l. antiq. de mil. test. q̄rebatur, de hære. inst. l. hæredes palam. §. fin. ergo licet tollatur s̄m durat primum, quia talium quorū unum ꝑꝑ aliud est ademptum uirtute ꝑ manētis perdurat. ff. de lib. & posth. l. si ita §. 1. & arg. ff. ad carbo l. 3. §. ibidē. Tertio, s̄nīa est lex. ff. de iust. & iu. l. pen. & apparet ex æquiparatione ad ultimum uoluntatem. ff. de manu. l. seruus. de pig. actio. l. non est mirum. iuncto in auth. de nup. §. disponat. Sed ex diuersitate locorū effectus legis non uariatur. C. de usuc. trans. l. ult. & de temp. in integ. rest. l fin. ergo nec effectus s̄nīæ, & ideo sicut Vicentiæ nō liberaretur, ita nec Padue, facit ff. de postu. l. ex ea, & qđ ibi no. Quarto, quia bannum translatum non debet immutari ex loco ad quem est translatū. C. de his q in prio. cre. lo. suc l. 1. de noua. l. aliam. de admi. leg. l. legatum. cum si. Et sic remanente qualitate banni ex loco Vicentiæ eximi non poterit. Quintum bannum latum Paduæ dr̄ ortum Vicentiæ. ff. quod ui, aut clam. l. nam origo. ergo sequitur, ꝙ in exeptione ille locus attenditur. ff. de edict. l. si fundus, de usur. l. 1. ergo quia Vicentiæ non liberatur, ita nec Padue. Sexto, dicta banna sunt eiusdē formę. ergo, & eiusdem subę. ff. ad exib. l. Iul. §. se & si qs. ff. de auro, & arg. leg. l. Seia. & de uerb sig. l. mul. §. 1. & sic esse debent eiusdem uitę a d l. falc. l. qui quadringenta. §. quid ergo, & de serui. rust. præd. l. una est uia, bānum Vicētiæ durat, & uiuit, ergo & Paduæ, & maxime qa fortior est actus obligationem cōseruans, quam extinguens C. de duoq. re. l. fi. Vltimo ab adæquatione facta de bannis, & sic eisdem uitæ debent esse. C. de inoff. don. l. fi. In cōtrarium arguit septē aliis modis quos silr̄ decurtabo. primo, à natura super addit q̄ est ut suis cōdōnib. & qualitatibus ꝓpriis iudicet. C. si plu. una sen. l. 1. & 2. & ff. mand. l. si mand. §. Paulus, de cōst. pec. l. item illa. §. 1. bānū uero Paduæ suꝑadditur banno Vicentiæ, ergo debet suis qualitatib. iudicari, & sic Titius liberari debet. Secūdo, obligatio ex bāno, & eius dissōlo sunt diuersa qnimò, & cōtraria, ergo dispō suꝑ uno nō trahit ad aliud l. si uero. §. de uiro sol. mat. & si à pa. qs fue. manu. l. pr. cū si. & sic dissōlo q̄ sit Paduæ remanet ī suo

statuto

statuto.l.oēs populi. Tertio, licet plures leges ꝓdeant a diuersis circa easdē ꝑsonas ēt eundem effectū dirigentes, nō tñ sunt eiusdē uirtę, sed unaquæq; durat ſm nām suam insitā producenti, ut patet in bonorū possessione de iure ꝑtorio, & aditione de iure ciuili, inst. de bo.pos.§.aliqñ.de bon.pos.ſm tab.l.hi q. & C.de iure delib.l.licet.& q admit.ad bon. pos l.2.& de succes.edic.l. 1.§. largius. cū si. In ꝓposito ergo bannū Vicētiæ duret perpetuo, & Paduæ tollat̄ pręsentatione alterius bāniti. Quarto, extēsio unius loci ad aliū intelligit̄ ſm quid nō quo ad oīa. C. de sacros. eccl.l.omni.de præ.urb.cōstat.l. 1.tit. 11. & not.de leg.l princeps Sic ergo, & tunc extēsio bāni de Vicentia ad Paduā fiat ſm quid, ne unico uerbo statutū Paduæ uideat̄ tollere suas leges ꝓprias. C.de inoff. test. l si qñ. & extra de sepul.c.certificari. Quinto, pęna debet esse ꝓportionata delicto. C.de episco & cler.l.si quenq̄ de hær.l.quicunque. ꝓlixitas in duratione dr̄ magnitudo pœnæ, de pœn. l.aut dānum. §. inter eos. plus aūt est delinquere in aliquē immediate ad l.Iul.maiest.l. Iul de capt. & postil.re. l. siqs ingenuā. Sed si bānum datum Paduæ pro delicto cōmisso Paduæ tollitur ꝑsentatione, & sic minus durat fortius tolli debet aliud datum ꝑꝑ delictum cōmissum Vicētiæ, qa quo ad ciuitatē Paduæ lōge minus delictū est. Sexto, uariatio loci plerūque inducit diuersitatē quo ad exēptionē ab onere.ff.de exc. tut. l. sed milites. §.ignominiæ.ff.de re mil.l.milites.§. missionū.& patet.C.q nu.lib.l.1. non ergo mirum si diuersimode eximit̄ quis a banno Paduæ q̄ Vicētiæ. Septimo redhibitoria, & quanto minoris ab eodē inductæ sunt.s.a ꝑtore.ff.đ ędic.l.1.§.1.& l.qđ si nolit.§.si plures.& l.ędiles.& aliqñ utriusq; idem est effectus. ff. de ædil.edic.l.bouē,§.aliqñ.& snīa lata suꝑ una parit exceptionē rei iud in alia.ff.de excep. rei iud.l.si is q hęres.§.1.Sed una tollit̄ anno. Alia lex mensibus de ædil.edic.l.sciendū.§.fi. Ergo fortius in ꝓposito cū non ab eo. sed a diuersis banna procedant. His rōnibus factis licet ꝓlixius facit ipse Old.rñsiones ad utriusque partis argumenta. Et illis positis concludit ut sequitur. His sic decursis subiicio solutionē quę mihi uerior esse ut̄. Et credo simpliciter dicente statuto, ꝙ qui est bannitus Vicentiæ, banniatur & Paduæ. Et sic sit factum isto casu præsentando alium bannitū liberaretur a banno ciuitatis Paduæ ſm formam primi statuti superius allegati. Et hæc ꝑ allegata pro hāc parte, & maxime, qa qñ uni ꝑꝑ delictum non in se, sed in alium commissum cōpetit actio, ita ꝙ ēt nihilominus cōpetit principali. Et sic utrique unaquæquē actio suam legē habet, & suū proprium sortitur effectum, & suū dissoluendi modum, & faciliorem principali sicut si fiat iniuria filio cōpetit actio filio, & patri ff.de proc. l.nō solū.§.si pater.& de iniur.l.ꝑater, cū simi & tñ non erit eadem existimatio utriusq; actionis, sed unaquæq; habebit propriā ſm cōdōnem eius ꝑsonæ cui cōpetit. sic dico, ꝙ & si ꝑꝑ maleficium, & in uno loco cōmissum in duobus locis quis banniatur unūquodq; bānum ſm nām loci sui proprii iudicabit̄. ff.de iniur.l.seruo.§.ult.& l.seq. Et qa identitas, & unitas snīæ ex qua diuersę pœnæ sequuntur nō arguunt identitatem durationis in pęnis sicut in snīa relegationis ad tēpus, habet.n. in se pœnam quam uerbum sonat. s. relegationem, & aliam.s. remotionem ab ordine decurionatus amissi.ff.de decurio.l.2. Et ad tempus ab ordine decurionum redditus est inhabilis ad honorem, & tñ finito tꝑe principalis pœnæ i.amotionis ab ordine, non finitur inhabilitas ad nouos honores, sed tanto tꝑe expectat quanto fuit in pœna. ff. ad mun.l.ordine.& de decurio.l.ad tps ex quib. apparet ꝙ pęna accessoria non cōmensuratur ex tꝑe principalis, sed habet per se propriam in legē ſm quā finit̄, & durat. Verum qa in themate nr̄o in statuto fuit ultra processum, & dcm̄ ꝙ banniat̄ eisdē modis, & cōdōnibus.&c. Contrariū credo de stricto iure ꝑꝑ uirtutem prædictorū. modus nanque dr̄ a moderor moderaris, & dr̄ moderamentum siue temperamentum rei cui adiicitur.ff. ad leg.falci.l 1.& instit.eo.in princ.& ff.de dona.cau.mortis.l.quod conditionis & ibi no. & de serui.l. seruitutes.§.modus. Temperamētum uero obligationis duo respicit.s. ius creditoris.& eius qđ pōt solui respectu debitoris, & hoc uult dicere lex de acti. & obl. l. obligationū fere §.modus. Posito n.ibi obligationis modo ꝑ eum exēplum alternatiuæ obligationis. ꝑ exēplū alternatiuæ obligationis statim subdit rōnem quare illa obligatio dr̄ sub modo. Nam alterius solutio, &c. Et sic moderatur solutio respectu creditoris. Cum igit̄ debeat esse idē modus bāni dati in

ciuitate Paduæ, qui est banni dati in ciuitate Vicentiæ. opportet idem esse in petitione,& solutione, sed in ciuitate Vicentiæ non est pñtatio banniti in solutione, ergo nec Paduæ. Item hoc nomen cōdō, interdum dicit obligationis suspensionem per adiectionem uel subintelsm alicuius extrinseci execati. ff. de cōd.& demonst.l.legatū,& l.aliqñ,de uer. obl.l.interdum, & de uerb.sign.l. cedere. Interdum dicit ius personæ competens, siue pñtem statum alicuius rei.ff.de pcur. l. ign. de reg.iur.l.nō solum, & l.melior, & de test. manu.l.Mæuia. De primo modo intelligēdi cum dicit suspensionem nō uř statutum dr̄e intelligi, eo quod appellatione iuris non est ẜm legem.ff.qñ appell.sit.l 1.§.biduū,& uer bum hñs duas sigñones prolatū à lege, eam sigñonem assumit quæ est ẜm legem, non eā quæ pter.C.de instit.& substit.l.gñalr̄, & de op.lib.l.qui libert.§.fin.ergo ẜm ultimū modum.Itaq; æqua debet esse cōdō bāniti in ciuitate Paduæ cū bānito in ciuitate Vicētiæ; sed hoc non esset si se posset liberare Paduæ p repñtationem banniti, cum Vicentiæ hoc non possit, imò esset melior cōdō Paduę, q̄ Vicentiæ, sicut est melior cōdō dñi quo ignorante seruus delinquit, quia liberatur dando eum pro noxa, q̄ eius, quo sciente delinquit. quia necesse habet damnum emendare. ff. de noxa.l.si plurium seruus delinquerit, & de usufruct.l.cum fructuarius,& l.seq.præterea sicut facultas,& difficultas dissolutionis obligationis facit obligationem esse melioris cōditionis,uel deterioris, ita faculsas dissolutionis banni facit alicubi bannum est melioris condōnis alibi deterioris. Sed hoc non debet esse in proposito, immò debet esse eiusdem condōnis utrobique,ut ex statuto apparet, ergo debet esse par, & eadē dissolutio in utroque prædicta pbantur,ff.de fideiuss. l. græce. §.idem Iul.& de in diem addic l.ubi aūt. §.fi. & l. seq. & sic intellr̄ statutum de cōdōnibus extinctiuis, ut eadem sit cōdō extinctiua bāni in utroq; loco, ut no.ff de seruit.l.4. sic & seruus qui intolerabilr̄ afficitur à dño debet bonis cōdōnibus uendi non suspensiuis, sed extinctiuis, ita.s.ꝙ cōtractus nō dissoluatur per redditum serui ad dñm, sic nec per redditum banniti ad ciuitatem ut instit.de his qui sunt sui, uel alie.iur.§.sed, & maior.& si quæreretur an si talis bannitus pñtaretur per aliū in ciuitate Paduæ pñtans hr̄e beneficiū præsentationis ex forma statuti primi.Crederem ꝙ sic,quia negari non pōt eum esse bānitum ciuitatis Paduæ, quæcunq; fuit rō banniēdi. Et ad hoc pñt diuersimode superiora deduci, & potissime hoc dicere per l.de interd.& releg. l releg.§.interdi.cū.§.seq.& in §.si qs.ibi pluribus etiam prouinciis &c.& de cap. & postl. re.l. non dubito. Hæc Old. Vt ergo uides ex sol. prędicta cum dist.satis patet responsum ad rationes unicuiq; parti distinctim aduersantes, quã pp alias non curaui referre, Sed mihi primum membrū decisionis est dubiū, quia cum statutum Paduæ sero p loquatur,& bānitus Vicentiæ remaneat Vicentiæ bannitus restat primum statutū, ut sic ēt post cancellationē debeat banniri, & registrari. C. de hæret. l. Arr. Nec sufficiat prima descriptio cum non durauerit.l.si pro parte. §. uersum. ff.de in rem uer.& quod hr̄ p Bart. in l. sicut §.su puacuum.ff.quib.mod. pig. uel hypoth. sol.Vr̄ ergo uerius ꝙ utroq; casu talis bannitus alium bannitum pñtans non eximatur à bāno,& ꝙ statutū primum intelligar̄ de bānitis tm̄ in ciuitate Paduæ, & non de aliis, ut sic unum statutū declarer̄ ab altero.ff.de pet. hær.l. cum sim. Quia tñ auctoritas tanti uiri ampla est.nō audeo ab eius decisione discedere. eo casu quo statutum tantum disponit,ꝙ bānitus Vicentiæ banniatur Paduę.Semel.n. fuit bānitus,ergo &c.p not.in l qui duo. §.fi. ff.arb.cum sim. Verū quia prima rō facta ad partē negatiuā, & ēt ad affirmatiuā non concordant ex pdictis. Et qa ēt circa illas solo, & distō eiusdem utilis est ad multa, & maxime ad nām l.3.§.hæc actio ff. si quis te. li. es. ius.fu.Ac ēt ad cōuentiones quę sæpe fiūt inter cōitates,& statuta q̄ quotidie fiunt ꝙ bāniri in uno loco intelligantur bāniti in alio, & sic de sim.Solutionē quam ponit ad dictā primā rōnem hic ad literā inserá, put iacet. Dicebat. n. ꝙ non obst.primū arg.Nā aut fit successio, aut accessio. Si successio,tūc id qd̄ succedit est eiusdē cōdōnis, & causæ sicut id cui succedit.ff.de cōd.& dē l filiæ,& de do.inter ui.& ux.l.si don. §. spōsus. nisi diuersitas æqtatis īter utrūq; diuersitatem īducat. ff.de fundo.l.cū ī fundo.§.si fundus. Fit.n.restō rei immobilis dotalis statim, qa cum p l. Iul. fit inhibita alienatio ipsius.ff.de fun do. p totū & maxime in l.lex Iul.& C.de fun. do. l. 1. & 2.Facile poterit eius restō fieri pecuniæ uero cum facile expendantur, & consumantur

ff.de

ff.de leg.3.l.si coreus.§.1.imo adhuc qñ in dotem datur res mobilis, & se mouens cũ alienari possit.C.de ser.pi.da.ma.l.fin. ff. de manu.l.seruum so. ma.l.dotalẽ,& no.inst.q.ali.li.uel non in prin.non sic est facilis restõ iuxta illud non.n.est semper facilis nois emptio cum numeratio totius debiti non sit in expedito.ff.de fideiuss.l.si dub.in princ.& iõ ad restõnem eius datur annus.C.de rei uxo. act.l.1.§.exac.Ad similitudinem eiusqđ dr instd.đ off.iud.§.1.cum sim. Si uero sit accessio aut est accessio personæ aut rei,aut actionis.Primo casu accedens habet easdẽ cognitiones cũ eo cui accedit, nisi cõtrariũ exprimatur. ff.de uerb.obl.l.ult.§.fi.ff.de publ.l. si ego.§. quod cãm.cũ sim.supra alleg.primo arg. Et est rõ,qa non vr quid nouum induci,sed magis antiquũ augeri.ff de iur.do.l.4.& intelligo hic accessionem concretam quæ cohæret primæ quasi sit unũ cum prima ff.de dã.inf. l.hoc amp.§.de his,uer. ita demũ,uel quæ cohæret quasi accessoriũ principali, uel ut ornatus ornato.ff.de auro,&arg.leg l.cũ aurũ. §.ult.& l.& si non sint.§.perueniamus,uel ut unius cõplexu eiusdem uniuer sitatis utrũq; pariter cõcludentis. ff. de leg.1. græce.& l.si legato.& de leg.3.l.pecul. in prin.Si autẽ sit oĩno discreta accessio,tunc secus. argu.ff.de dam.inf.l.dãni.§.si is qui uicinas,& est ratio quia separatorũ separata debet esse rõ. C.de don.inter ui.& ux.l.si maritus.& ibi no.& ff. ad carb.l.de bonis,in prin. nisi & modus illã accessionem inducens aliquam tacitã repetitionem prior induceret,de le.3.l.ĩ repet. Tertio casu aut est accessio quę deuolutio nuncupatur , & tunc aut fit hominis facto puta nouatione,& perduntur priuilegia primæ ff. de noua.l.aliam,aut per legẽ, & tũc obtinet lex diuortio.& qđ ibi not.in l.finaut. §. 1.de neg.ges.& l.quod deb.de don.cau.mor.Si autẽ sit uera accessio q̃ dr esse cũ primæ subsistenti accedit secunda.ff.de re iud.l. 4 §.si ex conuentione tunc quod erat in prima deducitur in secunda ei accedentem.nec plus,nec minus loco,re,tpe,uel causa.ff.ut le.no.cau. l.1.§ bell.& §.sub cõd.& sic assumit nãm primæ,sed nõ accñs.l.itẽ ueniunt.§. cum pdiximus,& ibi no.ff.de pet.hær. una quæq; tñ habet suũ propriũ tps. vñ si prima erat tpalis non sequitur q secunda sit talis .ff.de const. pec.l.item illam.§. adiicitur, & de leg. 1. l. si cred.in 2.rñso. Fallit qñ secunda adiicit primæ non ad nouam principalem obligationem contrahendam,sed ad dãdam executionem,& exitum iam contractæ qualis est stipulatio de iudicio sisti.tũc.n.prima extincta de cuius executione,& exitu tractabat, & illa quæ dabat uiã pueniendi ad exitũ ex consequẽtia tollit,& sic loquit.l.si eũ § q iniur. ff.si qs cau.& sic dẽt exponi ibi,qa tales stipulationes pp rem ipsam darentur.i. pp ipsũ principale qđ poterat ipsa actione peti, & eius petitio facilius , & solidius perducat ad finem Ad hoc facit.ff de ser.rustic.pd.l. 3 §. ult.&queadm.ser.amit l Labeo.fm unã lect. & de lib.le.l.precio.cũ sim.Old. An autẽ oĩa prædicta procedant, & maxime quia ad l.1. & 2.C .si plures una sen. & aliis iu. Vnde in prima rõne ad partẽ affirm.alleg.non rñder. non examino , quia extra materiã principalem.Sed si libet uide Doct.in d.§ q iniur. & in §.quod dicitur.& Barto.in d.§.hæc act.

Rubrica de quæstionibus occurrentibus post finitum bannum , aliter quàm per mortem .

Restat postremo ut tertium,& ultimũ tps attingatur.Cuius mã est de cõtingentib. post finitum bãnum.Et quia bãnum finitur qñq; remanente uita, qñq; per mortem. In duas particulas diuidam tps istud . Prima.n. erit de quæstionibus occurrentibus post finitum bannum aliter q̃ per mortem. Secunda erit de occurrentibus post mortem banniti. & quia more aliarũ partium hæc ultima expedietur . Præmitto rubricas quæstionum , quę in 1. parte ueniunt agitandæ quæ sunt.

1 *An dato termino mensis ad soluendum vł bu bannitis. Titius infra illum mensem potuerit offendi , facta deinde solutione intra mensem illum.*

2 *An rebannitus,& non cancellatus possit impune offendi , in qua multæ quæstiones similes inseruntur.& hic quando bannum est nullum , puta quãdo clericis bãnitur a iudice seculari*

Quid econtrario de eo qui offendit bannitum cancellatum,sed non legitime .

An simpliciter rebannitus dicatur in integrum restitutus.

5 *An restitutus recuperet etiã alienata per fiscũ.*

6 *Si non recuperat alienata , an recuperet a fisco pretium eorum .*

7 *An recuperet fructus præceptos a fisco ex bonis quæ restituuntur.*

8 *An restitutio taliter fieri poßit, quòd ad alienata trahatur.*

9 *An rebannitus recuperet partem quæsitam hæredibus occisi ex forma statuti.*

10 *An ex rebannitione tollatur ius uindicādi quæsitum alicui ex forma statuti.*

11 *An rebannitus intelligatur restitutus etiā aduersus condemnationem factam de bannito damnum paßo.*

12 *An rebannitus possit agere pro robaria sibi facta tempore banni, stante certo statuto in themate illius quæstionis narrato.*

13 *An agere possit pro contractu quem facit tempore banni.*

14 *An tempore banni bannitus deceptus ultra dimidiam iusti pretij, stante statuto quòd non poßet ad sui utilitatem contrahere exemptus a banno agere possit per l. 2 de rescin. uen.*

15 *An rebannitus possit testificari & alios actus facere, qui infamibus sunt interdicti, & in hac tractatur qui possit famæ restituere.*

16 *Si bannitus infamis iurauerit tempore banni, & posteaquam fuit rebannitus deposuit quid iuris scilicet an ualeat eius dictum.*

17 *An rebānitus possit admitti ad honores ciuitat.*

18 *Si eligitur uel imbursatus ad officium prohibitū tempore banni, & postea extrahitur ad bānnū an sit habilis, & ibi etiam sequēs*

19 *De eo qui ante bannum fuit imbursatus, et extractus post rebannitionem in præcedenti.*

20 *An exemptus a banno possit ratificare quæ gessit tempore banni etiam si sint inualida.*

21 *An exemptus de banno possit a suis antiquis creditoribus conueniri.*

22 *An possit agere contra suos debitores qui postquam fuit in banno ante rebannitionem soluerunt communi.*

23 *An rebannitus ex eo, quia ante terminum bāni occidit rebellem prohibeatur habere officia prohibita bannitis rebannitis.*

Prima pars tertii temporis.

1 PRima igitur q. † facta fuit in fauorem bānitorum, siue reip. reformatio quod banniti soluentes intra mensem certā quantitatem intelligerentur a banno exempti. pēdente dicto mense Caius bannitus fuit offensus a Sempronio, deinde post offensionem, & ante lapsum dicti mēsis Caius soluit, quæritur an Sēpronius ueniat puniendus. & uī, ꝙ non, quia tpe offensionis bannitus erat, ergo potuit ex forma statuti impune offendi. l. 4. § cōdēnatū. ff. de re iud. Ad qđ possēt multa allegari, sed causa breuitatis omitto. Et ēt qa sciendum est olim hanc qōnē fuisse disputatā, ut refert Io. And. in add. Specu. in sæpius alleg. tit. de accus. §. seqtur. uer. qd si qs suarū additionū. uers est sciendū. Et ibi dicit, ꝙ disputator determinauit Sēpronium puniendū, & duas rónes assignat. Prima est, qa aut beneficium trahit ad tp̄s solutionis, aut e cōtra solutio ad tp̄s beneficii, ex primo remanet delictum impunitū, ex secūdo uenit puniendū, ergo p̄ eligendum est secundum, cum publica utilitas exigat maleficia puniri de sent. excōm. c. ut famę. & ibi cōcor. Inducit secūdo legem sufficit de cōd. ind. Equiparat. n. cōdōnem superuenientē ad actū purū ei, q̄ a principio fuisset annexa. Sed certū est quod si ab initio bānitus sic fuisset, ꝙ soluendo intra mensem tm̄ a bāno esset exēptus, interim non potuisset impune offendi, ergo nec hoc casu. Aduerte, qa prima ratio nihil facit, qa cap. ut fame, cum cōcor. loquitur in delictis, sed pluries dictum est, quod illud qđ fit lege pmittēte nō est delictū l. si seruus. C. de his qui ad eccl. conf. & not. in l. 1. & per Bal. ff. ne qs eū qui in ius uo. est ui exi. Pręterea ibi concurrunt interpretatio delicti, & interpretatio excludēs delictum. Secūda, assumitur l. merito. ff. pro socio. de pœn. l. interpretatione. Tertia ēt ratio pōt tolli ex eo, ꝙ hic non est cōditio adiecta. sed terminus certus positus solutioni q interim obligationē nō extinguit sicut faceret cōditio, ut ibi no. s in l. sufficit, & sic cū interim esset bannitus potuit impune offendi. pro hoc. ff ad sen. li. l. sub cōdōne. & l. 4. §. sed & Marcellus. de in diē addit. & ideo puto subtilius aduertēdum ſetenta tm̄ decisione p̄dicta, & sic ubicūq; post actū perfectū apponitur suspensio, illa non reddit actum cōdōnalem, quod secus est qn̄ ab initio habet suspensionem l. 2. ff. de in diē addit. cū ibi nota. Et istud uerū in contractibus, sed in ultimis uoluntatib. secus est, quia semp actus redditur cōdōnalis. ff. de adimē. lega. l. legatū pure. & de cōd. & demonstrat. l. qbus dieb. §. qdā Titio. & dixi supra parte p̄ced. q. 78. Sed regula traditur, ꝙ ubi inter cōtractus, & ultimas uolūtates est dr̄ia. legis dispositio adaptat̄ ad dispōnem ultimæ uoluntatis. l. 1. C. de his qui ut ind. & ibi not.

per

per gl.& Bart.ff.ad Sylla.l.I cognitione, & de adim.& leg.l.trãsactio.& latius ĩ l.ita stipulatus, de uerb. obl. Sic ergo in proposito facta cõparatione ad ultimas uoluntates dicet̃ interim nõ bãnitus, & sic Sẽpronius ueniet puniendus, ꝑ hoc q̃a facta prorogatiõe termini interim executio fieri nõ põt l.4. §.si ex cõuentione. de re iud.facit.ff.si cer.pet. l. pecuniã.cũ ibi not.& hoc uerũ, si assignat̃ terminus oĩbus bannitis uel aliquibus ſpãliter enumeratis, & offensus sit de illis. Si uero fuerint ordinati certi officiales q̃ hñt reuidere qui bãniti debeãt hr̃e tale beneficium, puta q̃a in ordinamento dr̃, ꝙ illi banniti qui fuerint declarati intra mensem ab officialibus turris possit intra mensem à die declarationis soluere taxatam quãtitatem,&c. Puto isto casu ante declarationẽ posse impune offendi, q̃a pñsens status non tẽdit de sua nã ad exclusionem bãni,& ideo nõ inspicit̃ qđ euenire põt, sed post declarationem factã, secus est, tendit.n.tũc præsens status ad exclusionẽ bãni cũ iam soluẽdi beneficiũ datũ sit,& ideo hoc casu offendi non põt alio sic ut in dictis iuribus probatur. faciunt no.in §.sacram.per Bart.& melius quæ subtiliter scripsit ĩ l.Iulianus uerũ debitorem. ff. de cond. inde. in ult. op. Aduertat ergo multũ ad uerba deliberationis qui talẽ bannitum uult offendere, & cõsideret, ꝙ in dubio cautius est abstinere, & prędicta uera in sciente legem. In ignorante autem uide quæ dicam statim in seq.q.

Secundo quæro † dictum est supra proxime de offenso ante solutionẽ. Sed quæro q̃d si soluerit intra tp̃s uel aliter fuerat rebannitus, sed nõ fuerat cãcellatus. An offendens eũ puniat̃? Ista est antiqua q. & format̃ diuersimode, q̃nque in offendente bannitũ, cuius bannum est ipso iure nullum, ut in clerico incedente ut laicus, bãnito, & ocioso de qua facit mẽtionẽ Alb.de Gand. ĩ tit.de bannitis. in 6. col.& ibi refert ꝑ multos fuisse determinatum talẽ offendi potuisse, qđ Ioan.Andr. late examinat referens disputationem Aegidii Cremon.& Nic. de mat. in regula ꝙ quis. lib.6.& in soluẽte cancellato.Idẽ Io.And. refert disputationẽ Viannisiii, & eius determinationẽ in add.Spec.suꝑ rub de obl.& sol. in fi.suarũ additionũ Iac.But.posuit in l.de ætate. §. ex causa. ff. de inter .ac. & ibi ẽt Rayn. Iac.de Are.in l.1.§.si oẽs. ff. de uend. inspici. In bannito nõ legitime posuit Dy.in l pe. ff. de adult. & ibi Bart. in l. g̃no. de his qui not. inf. Quæ oĩa iura faciunt ꝙ offendens excusetur à descriptione banni ẽt ab initio inualidi siue ualidi ab initio,& sublati, sed nõ cancellati, & sic eũ occidens non ueniat puniendus, & ut patere põt lectori in locis p̃dictis omnes cõcordant ꝙ scient p̃dicta puniatur, quia cancellatio de facto non est illa quæ cum faciat rebannitũ, ut dixi supra parte ꝓxima q. 75. Et ita intellĩ quod not. in sæpius alleg. addi.in uers.quid si quis.in uer.addi. qđ incipit quartum mẽbrũ.enanuerat.n. uirtus bãni,& sic cũ non esset bannitus cessat statutũ. In ignorante uero cõcludũt oẽs ꝙ non teneatur pœna.l.Corn. quia illa requirit dolum, & non habet locum etiam in lata culpa.l.in l. Corn.ff.ad l.Corn.de sic. An aũt in aliquo puniatur uariauerunt do.in aliquo. dixit enim Aegidius, ꝙ nullatenus punitur cum ignorans in illa fuerit culpa.ff.loca.l. si ignorans & in c.2.de const.lib.6.sed Nic.Mat.latius declarans dixit ꝙ aut erat persona offendens in qua cadebat iustus error, aut non, ut primo casu non teneatur secundo sic, quod refert Ioan.And.d.c.ꝙ qs, Bar.uero in d l.pen.quia debuit diligentius inuestigare an bannum fuerit rite datum, ꝙ punit̃ de homicidio culposo.ff.ui bo.ra.l.2.§.hac actione, & d.l.Cor. maxime cum error iuris si lata culpa.l.liberorum. §. notantur,ff. de his qui not. inf. pro hoc alleg.quia cum alio contrahens debet se informare de cõditionibus eius. ff.de reg.iur. l.q̃ cũ alio multo fortius qui aliũ interficit. de reg.iur.l.qui in alterius. Ioan. Andr.in eo q̃ soluit, sed nõ fuit cancellatus occisor tenet occisorẽ nõ puniri de dolo, sed iudicis arbitrio s̃m facti qualitatem. ff.de sic. l. 1. §. sed si claua, & alia iura alleg.in d.rub. & de ob.& sol. Veritas ergo est ꝙ ubi ei põt imputari culpa etiam ignoranti põt extraordinaria pęna impuni,alias non. Et ideo si elapso tẽpore appellandi nulla causa agitatur ẽt nullitatis, sed nõ rite bannitus registratus est ĩter alios bannitos, & ita bannitus creditur. certe nullo modo erit puniendus eũ occidens p̃sumitur.n.pro sñia l.Herennius. §. Caia. de usur. Similiter si bannitus non uenisset ad soluendũ, sed alius pro eo soluisse, & occidens non fuisset ibi tp̃e solutiones, & dum ueniret in ueniret illũ q̃ erat bannitus uenĩetẽ ad ciuitatem, & illũ occideret, certe in nulla culpa esse põt. Si uero publice diceretur bãnitũ fuisse

nullū uel facta esset reformatio in fauorē aliquorū qđ soluerent,& publica esset reforma tio, certe tunc debuisset inuestigare, an id ꝙ de nulitate dr̄ uerū sit & an esset de illis qui soluissent alias est in culpa, & sic tūc opinio Bar.uerificať, non tn̄ intelligas ꝙ semꝑ pariter puniať,sed, ꝓ modo culpæ,ut l.aut facta. §.delinquūt.ff.de pœ.Adeo, ꝙ dubitať. an ꝓ leui culpa possit criminalr̄ puniri, de quo ibi ꝑ Bart.& ꝑ eū,& alios in l.1.ff.de legi.In dubio aūt maxime ubi est statutū ꝙ ille intelliget bannitus qui reperiť descriptus in certo libro alio nō ꝓbato, non pōt talis occidens extra ordinem ēt puniri.C. de adult. l. Gracchus, & d.§.ex causa, & uide ēt quod scribit Bald.in l.huiusmodi.§.si cui ita.ff.de leg.1.

3 Sed tertio q̄ro in casu cōuerso.§ T. rite bānitus fuit cācellatus sed' nō legitime G. eū interfecit. q̄riť nunq̄d puniať tanq̄ occidēs nō bannitū, an excuseť à pœna quasi in ueritate bānitus existeret.Certe nō insistendo dicēdū est ꝙ excuseť,& non puniať.l.non secūdū, & ibi per Ray. de do.inter ui. & uxo. ff facit, l. quoties.ff.q sa.cog.cū si.Actus. n. qui nullus est, nullū ꝓducit effectū, & paria sunt nō fieri, & fieri,sed nō legitime, ut ibi,ita ēt tenet Bald.in c.1.in prin.hic fi.l.Corn. & inci.consue.& alle.Io.And.in c.ueniens de acc. & est uerum ēt si occidens putauerit illum rite cancellatum.excusatur.n.à pœna, licet non admittatur ad præmium,ut dixi supra in 2.tempore.parte 2.in q.23.24.& 25.

4 Quarto q̄riť† Titius bānitus, fuit ꝑ reformationē simplr̄ rebānitus, uel à banno exemptus, & deinde cācellatus, an dicať recepisse solū indulgētiā, an uero fuerit in integrū restitutus.Et ut uideatur importātia q.sciēdum est ꝙ est dr̄ia inter indulgentiam, & restitutionem.nam ubi filius exisset ptātem patris, puta si statutū ita dictaret, q̄a alias bāniti de q̄bus agimus illam non perdunt, ut dixi in 1.parte.2.tp̄is.q.21.Et tunc si aliquis consequitur simpliciter indulgentiam illam non recuperat l.insulam.C.de sen. pas.Qn̄que tn̄ consequitur quis indulgentiam non simpliciter, sed cum aliquo adiuncto. Et tūc eatenus extēditur indulgētia quatenus illud adiūctū importat, ut eo.tit.l. si pr̄. Si aūt q̄s restituitur dr̄ totum econtra, quia si conceditur simpliciter restitutio omnia restituta uīr eo. tit. l.1. sed si cum limitatione eatenus restringiť quatenus operatur limitatio eo.tit. l. 3. q̄n̄ que tn̄ conceditur indulgentia, & restitutio; & tunc oīa complectuntur, nisi aliud sit expressum, eo.tit.l.fi & ibi ꝑ Bart. ad quæst. ergo an rebannitio importet restōnem uel simplicem indulgentiā rediens dico ꝙ Iac. But. refert Bart. in d. l. fi. disputauit hanc quæst. & tenuit in dubio importari restōnē motus principalr̄ per duas rationes. Prima quia dispositio suꝑ præparatorio porrigitur ad illud cuius est ꝑparatoriū.ff.de contrah.emp. l. clauibus, & C. de dona.l.1.ad q̄d facit. ff.de his quæ in te.delen.l.cācellauerat, ſm Bart. Sed cācellatio siue rebānitio est præparatoriū ad restōnem,ergo,&c.Secunda beneficia debēt latissime interpraetari.ff.de const.prin.l. fi. ꝑ qua decisione dicit Bart.esse casum in l.1.in fi.ff.de q̄ō.& ita ēt sentit Cy.in d. l.fi.si aliter uidere cupis, uide ibi per Moderniores.

Viso ergo ꝙ intellr̄ restitutus q̄ritur quin

5 to, † an talis restitutus siue rebānitus recuperet oīa bona ēt alienata per fiscum. de bonis nō alienatis clarū est l.1.& l.fi. C. de senten. pas.Sed in alienatis est q̄ō, & cōis conclusio est ut ad illa talis restitutio non porrigatur ꝙ probatur ſm Bart.in d.l.fin. Primo, quia qui emit à fisco nullo modo pōt inquietari. l. bene à Zenone. C. de quadri. præscr. Secundo q̄a idē debet esse in qualibet ciuitate. cōstat em̄ ꝙ post publicationem fiscus legitimè tenuit illa bona tanq̄ hæres l. 3. C. ad l. Iul de ui.sed q̄ emit à tali nō pōt inq̄etari.ff.de peti. hær.l.sed,& si.l.§.itē si rem. & pro hac parte alleg.in l.Gallus.§.& q̄d si tm̄, de lib. & post: quæ dicit ꝙ restitutio nō trahiť ad ius q̄situ. Tertio,facit.ff.de minor.§. Scęuola. ubi difficilius cōceditur restitutio post alienationem quam ante, & qđ hr̄ in l.fi.C.de rep.hær.

6 Sexto tūc sexto quæriť† an recuperet a fisco precium bonorū alienatorum, dixit Bart. ꝙ sic, quia pōt recuperare à fisco illud in quo est factus locupletior ꝑ d.§.item si rē. sed aduertēdū qđ ille §. loquitur in eo qui suo iure cōi uendicat, & sic non fauit ad illum qui iure speciali sibi restituto nititur cōtra restituētem. Præterea aduertendū ꝙ illud dictū posset esset uerū in expressa ad pristinum statū restōne,sed simplici rebānitione, licet intelligatur restitutio,ut supradictum est.forte nō est uerum, nisi quo ad illa de quibus in ipsa rebannitione continetur. Doct. tn̄ cōiter sequuntur,dictum Bart. sed hic non seruatur.

7 Septimo circa idem quæro † Viso ꝙ talis

reban-

rebānitus recuperat bona nō alienata, an re cuperabit ēt fructus interim a fisco ꝑceptos ꝗdā qđ nō ꝓ auth. idem de nestorian. C. de hær. Cōtrariū uidi iudicari ꝑ ꝑ naturā restō nis, quæ est ī pristinū statū repositio. nō ob illa auth. qa nō loqᷣ in restōne, sed in noua cōcessione. Præterea loquiᷣ in dispositione limitata non in simplici, & larga Et ideo dici pōt ꝙ aut per reformationē bānitus expresse restituitur in statū pristinū, & tunc recuperet fructus, aut simplr rebannitur, & tunc secus, ut in d. auth. idem de nestorianus.

8 Octauo q̄riᷣ †, dcm̄ est supra ꝙ restitutio banniti non trahitur ad bona alienata, quęritur an possit taliter fieri ꝙ ad illa trahaᷣ, dic, ꝙ aut rebannito fit solum ad utilitatem bannientis, & non potest. Aut ad utilitatem publicam, & tunc potest, quia eo casu potest auferre ius alteri quæsitum l. Lucius. ff. de euic. l. itē si uerberatum. §. fi. de rei uen. l. uēditor. §. si cōstat. ff. cōmu. ꝑd. & ita firmat Barto. in l. q̄cunq;. C. de fide instru. & iure hastæ fis. lib. 10. & uide quæ dicam statim in seq. q.

9 Nono q̄riᷣ † dcm̄ est supra ꝙ recuperat bona nō alienata, & alienata nō, sed pone statuto caueᷣ qđ bona homicidæ applicenᷣ fisco ꝓ medietate, & ꝓ alia medietate, hęredibus occisi. Titius bannitus s̄m formā statuti fuit rebānitus, q̄riᷣ nunq̄d talis rebannitio quæ ē restō. ut supra in q. 4. trahatur ēt ad partē q̄sitā in hæredib. occisi. Dixit Cyn. in d. § & q̄d si tm̄, ꝙ non, qa restitutio nō trahitur ad nō integra, ut ibi, & l. fin. C. de sen. pas. dicit tn̄ qđ de cōsuetudine non seruatur Alb. ubi supra q. 45. dicit idem. s. ꝙ non trahitur ad illa bona. alle. ultra prædicta. l. ei qui soluendo. ff. de hær. insti. & l. ꝙ si minor. §. Scæuola. ff. de mino. & l. fin. C. de rep. hær. & ibi ēt dicit ꝙ nō recuperat offm̄, uel honores, alii assignaros. de quo dicam infra 17. q. Bald. ēt in d. §. & q̄d si tm̄. tenet qđ ad dicta bona talis restitutio nō trahetur, maxime si ante rebānitionē bona fuerint hęredibus occisi assignata, & facta fuit executio: quia nō ꝑsumiᷣ rebannientes siue principē habuisse animū lędendi ius tertii. l. 2. §. merito. & §. si q̄s a principe. ff ne qd in loco pu. Sed ibi ulterius quærit Cy. an statutū siue reformatio possit hoc facere. Et dicit ꝙ fuit Paduæ determinatū ꝙ nō. & nihil alleg. sed Bal. alleg. no. in l. 1. fin. ff. de doli excepti. & de polli. l. toties. & quod no. in l. fin. C. si contra ius uel uti. pub. quod

ītelligo nisi per publicā utilitatē illud fieret. Cū. n. hæredes occisi habuerint a statutis illius ciuitatis, uᷣ ꝙ ex tali causa eis tolli non possit. de iniur. & dam. dat. c. in nostra.

10 Decimo statuto cauetur † ꝙ q̄cunq; fuerit offensus possit se uindicare faciēdo uindictā cōpetentē, & qđ hæres occisi possit occidere occisorem. Titius ab homicidiū Caii fuit bānitus. deinde ad certū tp̄s fuit rebannitus, q̄riᷣ an tollaᷣ tale ius uindicandi. Et primo uᷣ ꝙ nō, quis per restōnem nō tollitur ius quæsitum. Secūdo ut supra dcm̄ est in 5. q. Et uᷣ casus in c. q̄uis de rescr. lib. 6. In contrarium uᷣ probari per l. siue patronus. ff. de iure pat. & l. sed si hac. §. patronum, a contrario sensu. ff. de inius uocan. Vidi dū studebā ut scholaris in hac ciuitate q̄ōnem hanc de facto, & uidi in ea subtilr allegari. Et finaliter determinatū fuit tale ius nō tolli per iura primo loco alleg. Sed aduertendū ulterius ꝙ quodā est ius qđ quæritur ex banno iuncto statuto ut qđ bānitus possit impune offendi, & istud ius tolliᷣ ꝓ rebānitionē ꝓ c. in nr̄a sup. ꝓxime alle. de iniur. dam. da. & dictis. l. siue patronus. §. patronū. Quodā aūt est ius qđ quæritur nō ex bāno, sed ex delicto tm̄, ut in iure uindicandi. de quo supra, & illud nō tollitur per restitutionē. Nec mirū quia restō fit aduersus bānū. & sic est limitata, nō ergo tollit ius bannito quæsitū ex ipso maleficio ut dcm̄ est supra in q. 4. facit de mino. l. ꝙ si minor. §. restō. Reponit. n. eo in eo statu in quo erat sine banno. & sic nō trahiᷣ ad anterius tp̄s. & ideo puto ꝙ cū tales ius quęraᷣ ex forma statuti & maxime cōtra ius cōe si rebannito esset facta ꝑ uiā restōnis, & taliter ꝙ fieret ēt aduersus delictū reponendo eum in loco in quo esset si non deliquisset, tale ius ēt tolleretur per ea quæ dicta sunt supra duabus proximis quæstionibus.

11 Vndecimo q̄riᷣ † ex inq̄sitione fuit bannitus Titius ex eo qđ hostiliter uenit cōtra patriā in recōpensationē dānatorū datorū dāna passis simplr ex contumacia condemnatus. Deinde ob publicā ex causa pacis utilitatē motu proprio fuit aduersus bānū, & oīa in illo cōtenta restitutus, & sic eius bannum registratū fuit cancellatū, an possit a dict. dānum passis conueniri, an uero intelligitur liberatus? Hæc q̄ō est subtilis. & hēt duos passus principales. primus est an potuerit sic dānari ꝑsupposito ꝙ statuto non dicaᷣ alter q̄

dictum fuit supra in princ. tractatus. Secundus est an si tenet condẽnatio facta ꝑ dãnũ passis. Illa intelĺr remissa. Circa primũ fuerũt ab olim opi. Cy. n. & aliis usq; ad sua tꝑa tenuerunt ꝙ non potuerit fieri talis condemnatio, quia in eodem ꝓcessu non põt uenire causa ciuilis, & criminalis. Ita not. ꝑ eum in l. si qs à se fundum. C. ad l. Iul. de ui. ubi etiã gl. & idẽ tenet ibi Ray. alleg. ff. de pub. iudic. l. interdum. idẽ tenuit Bal. nisi in casu qñ dãnatus hẽt penes se rem subtractam l. interdum. §. q furem. ff. de fur. & ut ipse no. in l. 4. C. unde 6. Nost. aũt in c. ad nr̃am. de iureiur. & in c. cum oportet de acc. & ibi Inno. tenet cõtrarium siue. n. ꝑ uiã inquisitionis siue ꝑ uiam accusationis ꝓcedat͂ dñt talem condẽnationem fieri posse. Hoc ẽt tenuit Gui. in criminibus extraor. ut ipse scripsit in l. 1. C. si qs ali. test. prohi. Sed ipse idem distincte dixit id uerum esse in l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui no. inf. qđ tenuit Iac. But. uerũ qñ ex eadẽ lege tenet inqsitus criminaliter, & ciuiliter, alias non, & ita dixit concordari iura, ut scripsit in l. 1. C. qñ ciui ac cri. præiu. Bal. ẽt in l. obseruare §. ꝓficisci. ff. de off. ꝓcõ. & l. vr̃ sequi opi. Inn. & Host. Bar. aũt indistincte tenet iudicem criminalium ex eodẽ ꝓcessu posset utranquẽ pœnam. s. criminalẽ, & ciuilem imponere, & alie. C. qđ met. cau. l. qđ euitandi. ff. de calum. l. pe. de extraord. cog. l. medicus. & d. §. q furem. & ibi ꝑ eum. & in l. 1. in fi. ad Turp. alle. ẽt l. 4. §. si dicãtur, ff. fin. regun. & est casus ꝯm unam lectu. in §. pœna grauior ad l. interdum. alleg. per Ray. rñdetꝙ loquitur qñ utrũq; iudicium principalr̃ intẽtatur, quo casu iudex criminalium de ciuili non cognoscit l. solemmnis. § latrunculator. ff de iud. & hæc pars semꝑ fuit mihi uisa uera, & æquior, maxime ubi per statuta gñalr̃ permittit͂ iudicib. maleficiorũ ꝑ inqsitionem ꝓcedere ꝑ no. inst. de pub. iud in prin. ꝑ Iac. But. & ꝑ Bart. in l. 2. §. si pluri b. de adult. Tenuit igr̃ in proposito dicta condẽnatio, quia cum habeat͂ ꝓ cõfesso, & possit cõdemnari, perinde ac si comparuisset, & cõfessus fuisset nulla est rõ qn ẽt in dãnis tenere debeat condemnatio, nisi diceret͂ ꝙ esset nulla ꝓꝑ incertitudinẽ, per tit. C. de sen. quæ sine cer. quant. Sed rñdetur per l. 1. & quæ ibi no. C. de sent. quæ pro eo quod interest. & in l. 1. de eden. & in l. 1. iud. sol. Faciant ẽt quæ not. in l. certi cõdictio. in prin. & in d. l. 2. de senten. quæ sine cert. quanti, Venio ad ꝯm. s. an dcm̃ ius per talem rebannitionem dicatur remissum. & primo, ad affirmatiuam uerba restitutionis cõprehendunt oĩa cõtenta in condemnatione, & banno, sed in eo cõtinetur condẽnatio dãnorum, ergo illa intelĺr remissa l. non aliter. de leg. 3. & l. prospexit. ff. qui, & à qui. cum si. Secundo, ꝙ talis liberatio fuit tollere ius. de iniur. c. in nostra. & qđ ibi ꝑ Inn. Tertio, qa ob pub. utilitatẽ, ergo, &c. l. quæcunque. cum ibi no. C. de fide instr. & iure hastæ fisca. lib. 10. & dcm̃ fuit supra q. 8. Quarto, qa de nã restõnis est tollere ius ẽt priuati. l. 1. C. de senten. pas. & l. fin. & qđ ibi no. eod. tit. saltẽ qñ quæsitum est ex illo actu aduersus quem fit restõ l. siue patronus, de iure patr. & dixi supra q. 10. Quinto, an nã dispositionis factę motu proprio quæ latius debet extẽdi, ut sic ius tertii contineat l. si qñ. C. de bon. uac. ꝯm unum intellectum quem sequitur Cyn. in l. fi. ff. de const. princ. in lectu. maxime qñ fit ex certa scientia l. quidam consulebant. ff. de re iud. & l. sed si hac. §. patronum. de in ius uoc saltem qñ statuens est de negocio informatus ut hr̃ in c. pastoralis. §. præterea. đ off. deleg. quæ vñr uera ẽt si talis particula non fuerit cancellata ꝑ no. ꝑ Bart. in l. emptor. §. Lucius. de pact. & qđ dixi sup. in parte ꝑced. q. 74. Pro parte uero negatiua faciunt primo, qa pars remittens oẽm iniuriam ex maleficio non inteligit͂ remittere dãna l. sed si unius. §. si ante. de iniur. & ibi per Dyn. & Bart. & Bal. in l. si unus. §. & gñalr̃. de pact. ergo nec superior cuius factũ interpretat͂ a parte factum l. 2. C. de præt. pig. & C. de euict. l. si ob causam. Secundo qa dispõ super publico iure non trahitur ad priuatũ tanq̃ specie differens d. l. si unus §. itẽ si pacisca͂r. adeo ꝙ si mixtim fiat ualet super uno, & super alio non. Ergo, & hic sumpto argõ a contrariis l. & si contra. de uulg. & pupill. cum fiscus in dubio uti uelit iure priuati. C de peti. hær. l. 1. Tertio, qa licet princeps suã pœnã remittat, tñ ius priuato quæsitũ ex delicto nõ tollit l. 2. C. de in ius uoc. & ibi cõcor. ex quo ibi Bar. & Bal. dñt ꝙ cõuẽtiones factæ ꝑ rectores Marchiæ, cũ duce ducatus, nõ intelligun tur remittere pœnas partibus debitas. Quarto, qa talis reformatio dr̃ rescriptum. l. 2. C. de legi. ergo restringi debet, ut ius tertii non lædat. l. 2. §. merito. & §. si quis a principe, ne quid in loco publico. Et in hanc secundam

partem

partem inclino per rationes prædictas, quod maxime poterit apparere ex narratis ante liberationem l.fi.ff.de her.inst.& qd' habet p Bart.in l.ambitiosa. de decr. ab ord.fa. Licet enim ob pacem, ob publicam utilitatem, & legem gnalem statuendo possit princeps, & eius iura obtinens ius priuato quæsitū tollere, ut in iuribus in cõtrarium allegatis, nõ tñ in dubio intelli^r id facere uoluisse ut in iuribus priuat p hac parte allegatis, & C.de emā ci.lib.l.nec auus.& not.in l.fi.ff.de cõst.prin. & in l.oēs C.si cõtra ius uel util.pub.sicq.nõ ex defectu ptãtis, sed uolũtatis ad tale ius nõ porrigit. Facit.ff.de mili.test.l.in fraudem.iū cta l.1.eo.tit. Id qd' dixi de motu pprio non probat lege. Preterea uerum esset quo ad ius cõcedentis non quo ad ius priuati. Cõcludit ergo q dicta restõ cõdemnationem factum dānũ passis tollere non u^r, qd' sine dubio uerum est si agere uollent damnũ passi actione in factum primitiua p l.q noīe. ff.de fal. per ti.ui bon.rap.uel perti.unde ui. Licet.n.tolleretur ius ex snīa quæsitum. primum tñ q remāsit.ut l.nepoti.de fundo instr.& qd' habet in l.1.C.de iud.non diceretur sublatum per prædicta.& l.si unus.§.ante oīa.de pac. cum sim & qd' dixi supra q.10.pdicta uera in restitutione quæ fit p uiã gratiæ. Facta uero p uiam iustitiæ tollere oīa iura quæsita ex illo actu aduersus quem fit restõ.l.q si minor.§. restõ.ff.de min.& l.1.C.de rep.quę fi.in iud.

12 Duodecimo quærit,† Dcm̃ est supra q bānitus, & rebannitus põt à priuato cõueniri. Sed quærit è cõuerso, t pe bāni facta fuit robaria ipsi bannito an nunc rebannitus agere possit stante statuto quo phibet fieri rõnem bannito p maleficio, nisi p maleficio uel mēbri mutilatione. Dixit Io. And.in sæpissime allegato uers.qd si qs in §. sequitur in tit. de accus.suarum additionũ.uers.habet alia Iac. de Are. q Iac.idem disputauit hanc qõ.& ibi aliqua refert. Et primo allegat ad negatiuam ff.de aleato.l.1. Item qa ii^r prohibita casual^r licent C.de con.& merca.l.2.& de homi.c.2. & 3.& pluribus aliis iuribus ibi allegatis. Et ideo ubi talia pmittuntur nõ est locus querelæ. C.de adulter.l.Gracchus. Pro hoc facit gnalis cõsuetudo, q̃ hēt bannitos talia pati in usib.feud.de mi.uas.q contu.fu.c.1.in fin. & in tit.hic finit lex Cor.in prin. Item quia consuetudo facit licitum, qd' alias esset de se illicitum.32.q.4.c.obiiciunt.et cõia pdio.l.uenditor.§.si constat. Nec ob. exeptio à bāno cum à principio nata non fuerit actio inst. de noxa.§.si seruus.& ff.de fur.l.serui, & filii. In cõtrarium arguit q possit; qa statutum u^r debere restringi ad iniuriam psonalem pp exceptionem quã fecit de homicidia uel mutilatione.ff.de penu.le.l.nam q liquide.§.fi.& positio uerborũ statuti est attendenda, de po stu.l.1.§.ait ptor.nec sunt exaggerenda q̃ dāt certum modũ ff.de decurio.l.gnal^r.§.Imperator. Item quia res non delinquũt sed hoīes, in auth.de manda.prin.§.oportet. Illis ergo rebus læsio inferri non debet. Sed ad hoc rñdet.qa ille q non obtemperat ius dicenti. u^r diffidatus ut hostis.ff.de capi.dimi.l.5.§.1.& C.de his q ad eccl.cõf.l.si seruus. Et ille q est diffidatus in personã fortius est diffidatus in reb.ff.de capt.& postt.reuer.l.5.§.in pace. & l.hostes.& de pœnis.l.in seruorum. Tenet, q agere non possit.allegat C.de episc.& cler.l. fin.§.pen.extra de hæret.c.uergenius. C.qui ad liber.procla.non lice.l.1.de pœnis.cum filius, de ma.test.l. Aristo. Nec obstat quod hodie contractet, & sic possit cõueniri p d.l. serui, & filii.& C. de noxal. l.1. quia loquuntur qñ initium illicitum, hic uero fuit initium licitum.C.de usu.transf.l.una.§ hic tantummodo, & de usu.sequit.§.de illo. ff.si prædicta latius uidere uelis recurre ad Alb.ubi supra in 2.qõ.& in 89.ubi refert illam disputationem de qua facit mentionem Io. And. ubi supra de uerbo ad uerbum. Considera tñ q hæc decisio loquitur in statuto quo cauetur ius uel rõnem non fieri bannito, & sic indistincte. & ideo uera est decisio, qa ab initio nullum ius orit. cum factum licitũ fuerit. Si uera uerba statuti diceret, q bannitus possit offendi in psona secus esset, per ea dixi supra parte 2.2.temp.q.55.& idem si diceremq nõ red dat eis ius quousq; fuerit in banno. p ea quæ dixi supra parte præcedenti.q.1.& not. bene decisionem pdictam q illa exceptio nisi pro homicidio uel mutilatione, non restringit generalem regulam ad personales offensiones. sed remanet in c eteris gnalis dispõ, quod u^r contra.l.gnali, in princ.ff.de usuf.& l. quæsitum.§.idem rñdet domo.ff.de fun.inst.& qd' d.l.nam quod liquide. §.fin. Sed rñdet quod hoc contingit propter naturam maioritatis rationis per d.l.in seruorum quod est not.

13 Eodē loco† scilicet in d.uer.habet formal^r alia quæstio super eo.statuto.s.an exemptus à ban.

a banno agat ex contractu quem tempore banni fecit.& ibi ēt ubi supra ꝓxime dixi determinatur quod possit, quia licet alias ex commissis in bannitum, & eius res nō agat a banno exemptus ex cōtractu tamen recte aget.allegat.ff.de pec. l. quam Tuberonis.§. fi.& l.sed si damnum,in princ. Item qa ex ui banni non fuit impedita origo actionis quę est de iure gentium.ff.de pac.l. iuregen. Igitur fides est seruanda.C.de pac.l.debitori.& host.& rebelli.in authen.de manda.in princ. §.sed neque,& 23.q.1.sed noli.

Vides ꝙ qō præcedens hēt terminos ſm quos bannitus poterat contrahere. Sed 14. 14 †pone ut ponebat Guil.de Suz.in suis qōnibus statutorū sub lr̄a S.uersus finem.statuto cauet ꝙ bāniti,& eorū petitiones, ꝓ eis factæ nō audiant, nec dāna seu iniurię eis factæ,& illatæ in reb.suis emēdētur.Itē,ꝙ cōtrahere non possint ꝑ se uel alium ad suam utilitatē,cōtingit ꝙ Titius positus fuit in bāno,& dum erat in banno uēdidit quędā sua bona,qa non fuerūt cōfiscata, & in ipsa uēditione fuit deceptus ultra dimidiā iusti ꝑcii. Scio ꝙ durante banno nō poterat agere ꝑ ꝑ principium statuti Quærit an exēptus a banno agere possit ꝑ l.2.C.de rescin. uen. & eādem q disputauit Tho.de Piperata quam ponit Alb.ubi supra q.44.& uī ꝙ agere possit, qa durāte offō non pōt officialis cōtrahere, & tn̄ finito offō agere pōt ex eo cōtractu.ff. de cōtrahen.emp.l. nō licet.& C. de contra. iud l.una.Idem ꝓbat ꝑ prin.inst.de nup ſm Guid.ꝑdictum.Sed contrariū tenuit d. Tho. qa si licet damnificari in delictis fortius in cōtractu.& dicit uideri expressum insti.đ ex hær.li.in prin.sed Lāber.de Ramp.ſm.Ioā. And.in addit.Spec.in tit.de empt.& uend.§. nunc dicendum restat super uer. ubi aūt,aliter tenuit. Dixit.n ꝙ ex primo capite statuti non impeditur agere,qa nō est bannitus.Ex secundo ēt non impedit,qa licet līr appellatione damni intelligatur oīs diminuto patrimonii.ff.de dam.infect.l. 2. tn̄ appellatione damni dati uel facti cōtinet damnū interueniens culpa uel facto hominis delinquētis, ut patet in dāno legis Aquiliæ, quia actio illa non competit in dāno ꝓcedente ex contractu.ff.ad l Aql.l.si seruus seruum.§. inqt lex.& §.rupisse. Tertio ēt capitulum ab ipso initio sibi non obstat, qa hic cōtraxit ad dānum non ad utilitatem, & sic concludit ꝙ agere possit.Sed nemo iudicio hoc ultimum nō multū stringit,Negari.n.nequit qn cōtractus emptionis, & uenditionis de sui nā sit cōtractus cōtinēs utriusq; parti utilitatē.& sic talis cōtractus in statuto cōtinet.l. nō aliter de leg.3. Sed dato ꝙ contractus sit nullus nihilominus agere poterit. Aut.n aduersarius excipiet de nullitate cōtractus, & cogetur restituere rem uel precium recipere illo rem suam uendicante. l.emptor.ff.de rei uen.Aut dicet contractum ualidum, & tunc nulla restat rō quare agere nō possit ꝑ d.l.2.

15 Decimoquinto quæritur,†Bānitus q erat infamis ſm ea quæ dixi in 2. ꝑte parte.1.q. 50.& ēt in pręcedenti.fuit rebannitus,& cācellatus reuersus in ciuitate uult testificari uel alios actus facere q infamibus non competunt.Quærit nunquid possit. In hac q. est primo uidendū qs possit aduersus infamiā restituere.Et de Papa,Imperatorē,senatuq; non dubitatur.l.1.§.de qua.ff. de postul. per Inn.in c.cū te a B. de re iud.& ꝑ Bart.in l.infamem ff.de publ.iud.& utrobiq; đ collegio cardinaliū,& legib.Sed dubiū est in ciuitatibus de quib.agitur in quo Bart. in l. infamē dixit ꝙ licet olim non possent tn̄ cū hodie ciuitates Italiæ,& maxime in Tuscia nō recognoscant superiorem,& sic hn̄t liberū populū,& merum, & mixtū imperiū, hn̄t in suo populo tantam ꝑtātem quātam Imperator in uniuerso.ff.de capti.l.hostes & sic cōcludit ꝙ possint infamiā tollere . sed in d.§.de qua,dixit, ꝙ aut infamia irrogatur de iure cōi,aut ꝑ statutū. Si per statutū quælibet ciuitas pōt illam tollere.de reg. iu.l. nihil tam naturale.Si de iure cōi, aut ciuitas recognoscit superiorē,& nō pōt.alias sic.ut d.l.hostes In l.si uero.C.de sen.pas.dicit simplr̄ ꝙ aut īfamia infert ex forma statuti uel ex processu habito ſm formā statuti, & tūc pōt ꝑ statutum infamia restitui,alias nō.est igr̄ inter ꝑdicta aliqua sed parua ueritas.In effectu.n. cōcludit ꝙ si aliquis damnatus ex forma statuti est infamis ciuitas illa pōt infamiā tollere. Si uero esset infamis de iure cōi, tunc aut ciuitas recognoscit superiorem,nō pōt, alias sic,& ita effectiue tenuit Iac. de But.in sua disputatione ut refert Alb. ubi supra q. 71.ubi illam disputationem refert. Vide ēt Bal.in l.cum mulier ff.sol.mat. in sua repetitione.Sed aduerte ꝙ fundamētū Bar.q uult ꝙ qn̄ non recognoscit superiore ciuitas re,

stituat famam undecūque infamia sit incursa, est p p prescriptionem p no. in l. imperiū. de iur. om. iu. Sed hoc est summe dubiū, maxime in his q̄ sunt de reseruatis principi, in quibus pscriptio aliqua locū non hēt. C. de pscr. 30. an. l. cōperit. extra de praescr. c. cum nobis & no. p gl. in c. 1. de cle. aegr. lib. 6 Et ideo fortetūc uersus est, q eo casu nō possit infamiā irrogatam de iure cōi tollere. eius tn̄ opi. seruatur cōiter in talibus ciuitatibus, sed disputatio utilis est in locis illi ciuitati non subditis. In qbus infamia cum cōmittatur, ut l. ex ea. de postu. tūc. n ab aliis praeterq̄ à ciuitate à quo bānitus est restitutus nō habebitur forte pro alio q̄ infame. & ita tenuit Ray. in d. l. fi. C. de sen. p as. reprobando Bar. & ex praedictis seqtur, q talis bannitus quē dixi infamē esse ubi supra in prin. huius q. à banno exemptus. & sic restitutus a talibus actibus nō repellet. sed clarius est dicendū, q aut fuit rebānitus, & cācellatus p uiā iustitiae, aut p uiam grae. Primo casu, aut qa iniuste fuerat rebānitus, & qualitercunq; infamiā fuerit incursus aduersus illā restituit. ut d. §. de qua. aut fuit cancellatus qa soluit. & tūc nisi a statuto alr puideatur, famā non recuperat. ar. l. cancellauerat. de his q̄ in testa. delen. sm Bar. in l. non solum. §. fi. ff. de proc. Si uero fuit cācellatus p uiam gratiae, tunc intelligitur sublata infamia per d. l. cancellauerat, sm Iac. de But. & Bar. in d. §. fi. & sicut tūc à talibus actibus nō repellat. Hoc puto uerū nisi fuerit bānitus ex tali causa quae a se ipsa infamet sine snīa. ut l. 1. de his q not. inf. Tunc. n. cum restituatur solum aduersus bannum, restat factum, & sic infamia nō tollitur. ut d. l. cancellauerat. Item etiam puto si rebannitur soluendo certam quātitatem, qa tunc non cancellat ex eo quia restituatur, sed quia soluit quantitatē diminutam. & sic ex ui solutionis diminutae poenae. Nec ob. §. poena grauior. qa illa dispō habet locū ante condemnationem pfectam, seu in ipse cōdemnatione, & sic ante incursum infamiā. & ideo nō trahit ad casum post condēnationē contingentē. l. quod uero. ff. de legi. Facit quod hr in l. trāsigere, de transa. per doct. pterea non habet locum qn̄ fit diminutio pecuniariae p pecuniaria ut ibi. & in l. & si seruior. C. de infa. Et uide que dicā statim ī 2. q.

16 Decimosexto bannitus † infamis tpe quo bannitus erat fuit pductus in testem, & iurauit deinde fuit restitutus taliter, q exiuit infamiam, & dictum suum deposuit. Quaeritur an ualeat eius dictum. Alb. ubi supra q. 70. dicit, q sic allegat. ff. ad carbon. l. 3. §. duae causae. Sed cōtrarium ur esse uerū, quia dictū testis trahitur ad tps iuri. ut l. si qn̄. C. de testi. & l. iureiur. Et ideo dixit Bar. in cōsi. 174. qd incipit. Ser Ioannes de Castro dirute. Quod si tpe iuri testis non erat infamis, sed postea fuit effectus infamis anteq̄ deponeret, q ualeat eius dictum cuius contrarium ur uelle in d. §. duae causae, ubi dicit, q si testis mutauit suam cōdōnem p p suū delictum, & inspicit tempus redditi testimonii. ut ibi. pōt dici, q aut testis mutat cōdōnem in melius, aut ī deterius, & tunc habeat locum distinctio Bart. sed in hoc me non extendo remittēs ad nota ta in iuribus pdictis. & in l. dāni. §. Sabini. ff. de dam. inf. & p Gui. in Spe. de teste. §. 1. uer. qd si testis, & uide qd habetur in l. 1. de test. & in c. 1. si testes pa. esse desierint. 10. col. Et aduerte, q dictum Alb. esset uerū si oīno tolleretur infamia. Si autem remaneret infamia facti tunc putarem hoc casu oīno dictū eius non ualere. licet. n. alias dicatur testem infamē de facto non repelli a testimonio. sed ei dari minorē fidē ut dicit in d. §. duae causae. & in l. cūctos populos, ubi declaratur quod dr ī l. casibus, de senato, tn̄ hoc casu qn̄ tpe iuri erat infamis de iure. & tpe depositionis tm̄ infamia facti uerificari pōt gl. d. l. cassius. Cū enim nō ualeat dictū testis sine iuramēto. ut l. iurisiurandi. C. de testib. & illo tpe erat infamis de iure non est depositio talis testis simpliciter infamis infamia facti. Vnum tn̄ nota, q si testis infamis de facto deponit, & habet contestem notae auctoritatis eius dicto statur, & creditur, sicut si non haberet aliquā infamiam, quia suppletur per dictum contestis arg. ff. de aeden. l. si quis ex arg. §. 1. & ibi per Iac. Butr. & Bald. & per eundem Bald. in d. l. i. C. de testa. an autem remaneat infamia facti, uel non, tangam statim in seq. q.

17 Decimoseptimo quaero † an talis bannitus rebannitus possit admitti ad honores ciuitatis, & pcedit haec questio ubi statutū aliter nō puideat Bar. simplr dixit, q sic in l. & qui. §. si in metallum. ff. de mu. & ho. Sed aduertēdum, q si dicimus eū intelligi restitutū aduersus infamiā iuris. restaret infamiā facti, p l. honori. ff. de obseq. Decisio pdicta habebit locū in honoribus nō hntibus dignitatē. Ab illis aūt qui haberent dignitatem talis infamia

famia eum repelleret.l.2.C.de dig.& no.ff.de de his q.no.inf.in rubr.& l.nullam. C.eo.tit. Si dicamus ēt aduersus illam restitutum indi stincte ad quodlibet honores admitteret, & ideo puto qđ si restō concernit solū bānum cū remaneat cōfessio nō intelligitur ab infa mia facti reuelatus alias secus. hoc tñ credo reponēdū esse in arbitrio iudicatis qui exami net an cōi reputatione teneat̄ eum cōmisisse delictū ob quod fuit bannitus ut primo casu locum habet distinctio honoris cū dignitate ab alio sine dignitate. Secūdo uero casu indi stincte admittat̄ nisi ex rebānitione aliud sta tuat̄, ut dixi supra q.4. & qđ dixi rebannientē admitti ad honores, & sic ad officia intelli gēdū tñ aliis assignata non recuperat iuxta no.in l.Gallus.§. & qd si tm̄. de lib. & posth. & tetigit supra q.9.& ꝓbatur ex his quę no. inf.in l.quid ergo.§.pœna grauior.de his qui no.inf.in fi.gl.magnæ. Si aūt offm̄ quod ꝑdi disset uacans esset illud recuperaret.l. ꝙ si mi nor.§.restō de mi.& no.ĩ d.§. pęna grauior.

18 Decimooctauo quæritur † dato, ꝙ reban nitus aduersus oēm infamiam restituat̄, uel ꝙ de hoc nō dubitetur, ut quia offm̄ non ha beat dignitatem, quidā fuit scruptinatus, & imbursatus tp̄e quo erat bānitus, extrahitur aūt de marsupio postq̄ rebannitus est, quæri tur an possit ad dictum offm̄ admitti. ut refert Io.And.in sæpissime allegato §.sequitur. uers.quid si qs in tit. de accus. hæc q̄stio fuit disputata per d.Iac.de But. in electo a reban nito ante tempus iuri extante statuto, ꝙ nul lus bānitus possit esse cōsul, uel in aliquo of ficio, & ibi post plura argumēta de q̄bus ibi uidere pōt facta ad patrem affirmatiuā cōclu dit negatiuæ ip̄m tales offm̄ acceptare non posse, dicēs tria in officiali pōderāda electio nem, cōfirmationē, & exercitū officii Probat aūt quia consul, uel proconsul habet hoc no men ēt potiusq̄ sit egressus urbem, & anteq̄ ad ꝓuinciam sibi decretum ꝑueniat.l.pen.de off.procon.coadiuuat ꝑ l.1.C.de mag.mun. lib.12.& ff.de mune.& hono.l.si quis magr̄a tus, ubi nomen magistratus habet ex electio ne dato qđ resistat, & ff.de admi.tut.l.quidā §.fi.Item cum esset ꝓhibitus esse in officio, ergo eum eligi prohibitum erat, cum per ele ctionem ꝑueniatur ad illud.ff.de spons.l.ora tio.Adducit illud gn̄ale quod uno prohibito dicatur ꝓhibitum omne id ꝑ qđ peruenitur ad illud ff. de fideiuss.l.cum lex. C. de natu. li.l.fi.cum si.Ex quibus dicit concludit ēt ele ctionē fuisse cōtra statutū, nec ꝑ habilitatem superuenientē potuisse cōualescere. Quod ēt rn̄dendo ad quædam obiecta sequitur ibi Io. Andr.quia sufficit, ꝙ ab initio talis exceptio poterat esse ꝑpetua.l.sufficit. de condit. inde adducit ēt ad dictam decisionē de ele.cum in cūctis.§.inferiora.& ibi ꝑ eum. Cōcludit ita que ꝙ talis rebānitus ad dictum offm̄ non ad mittit̄.pro quo facit de ser.expor. l. si minor. & C q da.tut.pos.l.in uniuersis.Alb.autē ubi supra q.91.ubi diffuse q̄stionem ponit, dicit fuisse disputationē Ia.de Are.ut supra cōclu dit, & ita ēt dicit Bal.supra rub.C.de cōd. ob tur.ca.ubi uidere potes.Et alleg. ēt ff.de pœ. l.fratres.Sed puto aduertendū ad q.nostram. An ex forma ordinamenti suꝑ scruptinio ta lis bānitus fuerit ꝓhibitus scruptinari, & sic eligi.Et tūc sic uera ēt in casu nr̄o decisio pre dicta.Si aūt unusquisque ēt inhabilis potuis set scrutinori cū ex forma illius scrutinii non diceret tūc fieri exactio, sed inde ad tp̄s puta rē tunc posse talem rebānitum dictum offm̄ acceptare, qua si tunc fuerit facta imbursatio qn̄ habilis reperitur per relationem ad illud tp̄s.l.in tempus. de hæred. inst.cum similib. Casum uero eius q fuit imbursatus tp̄e quo non erat bannitus, & demum fuit bannitus, & postea rebannitus, & deinde exactus.

19 Et sic sit q.19 †non aliter prosequor quia clara ur̄ decisio ꝙ possit acceptare, & exerce re cum media tempora nocere non soleant, l sed, & si in cōditione.§.solemus ff. de hær. inst.cum ibi no. & quod tangitur per Bal.su per prædicta rub.de cond. ob turpem cau.

20 Vigesimo quæritur † bannitus in iudicio egit aliqua eo modo quo non ualuerunt de quo dixi supra parte præced.q.3.Fuit deinde exēptus de banno, ratificat oīa illa antea ge sta.an ualeāt tanq̄ tunc tp̄e ratificationis ge sta.istā q.tāgit Alb.ubi supra q.46.& primo arguit, ꝙ sic arg.ff.de iniu.te.l.si q̄s filios ex hæredato.§. irritum.& de lega.l.1.in prin. & §.deportatos.C.de his q nō pos.ad lib.ꝑue. l.1.& ff.de pœ.l.frēs. Sed dicit priora iura lo qui in testō quod solū depēdet à uolūtate te stātis.Aliæ leges loquunt̄ in libertate, c' fauo re multa sunt cōtra ius ĩtroducta.ff.de fidei. liber.l.gn̄al̄r.§.si q̄s seruo ad l.falc. d.l. pœn. §.ult. Sed ꝙ non ualeat arguit per gn̄alem re gulam quæ ab initio, &c.& quia non fuit in iuriatum cum persona legitima.C.q legi.

per

per l.2.qui da.tut.po.l.uniuersis finalē circa il lū articulū. An ualeat acta, uel nō, de quo dic ut dixit ubi supra. Sed ad quęst. propositā q̄ est qn̄ acta non tenēt, dic ratihabitione nihil operari ut dictis iur. & quod hr̄ in l.1. C.qui pro sua iur. ēt si oīa acta repeterentur in eo dē instanti per utranq; partē ẽm not.in l.omnium.& l.in causæ.ff.de ꝑc. qa illa doctrina locum hēt, qn̄ acta ualebant sed spirabat iudicium.hic uero nulla erant si tn̄ partes essent in cōcordia, & daretur snīa ualeret ut conuētio non ut sententia, ut habeť in l.2. C.cōm. utri.iud.de quo in l.si conuenerit.ff.de re iud. & in l.1.C.de iurisd.omn.iud.

21 Vigesimoprimo q̄ritur. † An bānitus rebānitus teneať creditoribus quos ante bānum habebat. Quæstio hæc leuis est. & ideo breuiter pertrāseā. Nam aut recuperauit bona sua ꝑ restōnē, & habuit, & pōt à creditoribus cōueniri. C.de sen.pas.l. si deportationis. & ff. eo.ti.l.3.ī fi.aut nō habuit qa noluit. Fuit.n. ad ea restitutus, sed ea capere neglexit, & cōueniri pōt.ff.de sen.pas.l.2. Aut ea non rehabuit qa restō ad ea nō fuit porrecta ẽm ea q̄ dixi supra 4. & 5 q.& nō teneť nec ab illis cōueniri pōt, sicut nec ante poterat.l.tutel.§.fi. ff.de c.dimi.& d.l.3.de sent.pas in prin.

22 Vigesimosecundo quęrit.† An talis rebānitus possit agere cōtra debitores q interim dū esset in bāno soluerint cōi. Hęc qō est ita vulgata ꝙ in ea nō esset instādū. formauerūt.n. eam Dyn.in l.creditor. ff.de sol.& multi alii ibi, & alibi ut refert Gui.in Spe.de obl.& sol. §.nunc aliqua uers.illud quæriť. Ac ēt multi eandē quæst disputauerunt ut refert ibi Ioā. Andr.in addi.qui effectiue ponit oīum intentionem. Si ergo latius uidere uis ibi uide, & Bar.in d.l.creditor.qui ibi sic cōcludit ꝙ aut resp. habebat bona illius creditoris banniti obligata sibi ex aliquo cōtractu uel ex aliqua iusta cāsa & tūc non est dubiū ꝙ solutione facta rē p.debitor liberať l.nomē. C.quæ res pig.ob. pos. Si uero nō habebat illa obligata tūc aut bona illius creditoris bāniti erant publicata ex aliqua iusta cā.& idē qa non est dubiū ꝙ soluens liberať, fiscus.n. hr̄ loco hæredis l.si debit.depositario.ff.de fideius.& l. tutore.C.ad l.Iul.de ui. Si uero bona non erant publicata uel erāt sed iniuste.& tūc aut resp. exigit iniuriā debitoris aut creditoris banniti, aut simplr̄ exigit nō habita contēplatione ad iniuriā alicuius. Primo casu est, periculum debitoris, ut d.l.creditor.in prin. Secundo casu est, periculum creditoris.l.si merces. §.culpæ.ff. loca. & l. pen.in prin. ff. sol. mat. & l. Paulo Calimacho.in fi. ff.de leg.3. & l.liberto § Lucius. de an. leg. Tertio casu, qn̄ exigit exactura cuiuscunq; fuisset tunc aut erat species debita, aut quātitas. Si species, est periculū creditoris, si quantitas est periculū debitoris, l.lectos.& l. se, de peri. & com.rei uē. & ibi gl. Ad idē l.fi.in fi.ff.de pig. act.facit ff. de euic.l. Lucius.de rei uen l.idem si uerberatum §.1. Hæc Bart.in l.creditor. Videamus, & nunc particulariter an omnia uera sint. Dixi ergo primo ꝙ si fiscus hēt bona obligata, debitor banniti soluens liberať per l.nomen. Istud membrum est uerissimum, sed dubitatur an requiratur excussio.& idem Bar.in l.si cōuenerit.de pig ac.dixit ꝙ non. Sed Cyn. tenet cōtrariū in d.l.nomen.quē sequiť Bal. in l.2.C.qn̄ fis.uel priua.& latius ponit in l.hæredem mariti.C.de hær.ac.ꝑ l.1.C.de conue. fi lib.10. Sed credo opi. Bart.ueriorē, non per suam rōnem, qa concluderet ꝙ auth.hic si debitor.C.de pig.non hr̄et locum qn̄ possessor hr̄et causam lucratiuam, quod est contra gñalitatem illius auth. sed per rationem Gui.l.qui idē tenuit.l.quia illa auth. est correctiua, & loquitur in possessore pignoris, ergo non habet locum in proposito l.fin.C.de act.& obl. Nec ob.l.1.C.de conue.fis.deb. quia loquitur quando conuenitur tertius qui promisit seruare indemnem creditorem qui est alterius debitor.de quo dic ut ibi. Vbi ergo bona banniti erāt obligata fisco, & sic siue excussione perueniri poterat ad noīa, debitor banniti fisco soluens non pōt à tali rebannito conueniri. Si aūt fuisset debitor à cōseruationem indēnitatis secus esset excussione non facta. ut d.l.1. Secundum membrum est qn̄ bona erāt publicata iuste, & istud non hēt dubitationē ammodo. n. fisci debitor est. l.1.§.an bona, de iure fis.& ideo soluēdo liberatur. C. de noua.l.3.& hoc certe uerum est si soluisset exactus, si uero nō instigatus sed spōte soluisset, putās illū rebanniri dr̄ e sine restōne bonorū quæ aliq̄ habuissent innouationē, forte tunc esset liberatus arg.l.1.§.idem Iunio.ff.de qō. & l.& qui data.qui.ex cau.ma.cum si. nisi excusaretur, qa soluisset ut in pęnam non incideret l.itē illa cū ibi not.C.de const pec. Tertiū dcm̄.l.qn̄ bona nō sunt cōfiscata, uel sūt iniuste, & fiscus exigit in iniuriam debitoris non

non est mihi usquequaq; expeditũ in ea parte qua cõfiscatio facta erat, sed iniuste. Nam tunc, aut fiscus uolens iniuriari debitori exegit simplr nõ allegata cõfiscatione, & credo dcm Bart. uerũ aut allegauit cõfiscationẽ, & eius ptextu exegit à debitore, & tunc aut ex iniustitia cõfiscationis poterit opponere debitor, & non opposuit, & non ur uerũ dcm Bar. ar. ff. man. l. si fideiussor quasi p totam. Aut opposuit. Et tunc cum sibi facta fuerit iniustitia, bãnito postea rebannito imputare non põt. ff. de euic. l. si imprudentiam. Si uero de cõfiscatione iniusta nõ poterat oponere, puta ex forma statuti, uel qa snia cõfiscationis ualebat, licet esset iniusta. & tunc ur mihi durũ q nõ liberetur cum à causa bãniti processerit eius exactio licet in sui pniciem, & odiũ facta fuerit p no. in l. pen. ff. sol. mat. per oẽs Doct. & ẽt p Bart. qui ibi tenet cõtra gl. l. si merces. §. culpę, & qd id qd Bar. dixit cõfiscatione iniusta debeat sic intelligi facit, & l. ad eos. & q ibi nota. ff. cõ. Aliud membrum distõnis est qñ fuit coactus soluere in iniuriam bãniti. quo casu dicit Bart. eũ liberari, ut in §. culpæ, & aliis iuribus supra alleg. Istud puto uerũ quæcunq; opin. teneat in §. culpæ. Dedit. n. causam cõmittendo id pp quod bannitus fuit, & non parendo iudici, & sic sua culpa præcessit. Sed aduerte quia forte hoc erit uerũ nisi bãnum fuisset latum cõtra absentem, & ignorantem non culpabilem ẽm ea quæ dixi supra parte px. q. antep. in prin. & p pea fuisset postea restitutus. Tũc enim cũ in nulla fuisset culpa cessat rõ facta p. §. culpæ Vltimum mẽbrum est qñ simplr exigit non ad iniuriam alicuius. & istud subdiuidit, quia aut debititum est in specie, & dixit periculum esse creditoris, aut in quantitate, & esse periculum debitoris. Dñt quidã ut Ang. in d. l. cred. q primum est uerũ nisi debitor ante bãnũ fuerit in mora. Scdm est uerũ nisi creditor alias fuerit in mora recipiẽdi. l. qui decẽ. in princ. de sol. & intelligit qñ mora fuit ad illũ casum ordinata alias secus. arg. ff. ad l. Rho. de iac. l. si ueh. §. idẽ iuris. Prædicta oĩa q̃ dixi debitorẽ nõ morosum nõ accusari debẽt intelligi nisi uirtute ordinamẽti pœnalis facta cõtra eũ i spẽ, uel in gñe cõtra oẽs debitores bãnitorũ soluerit. Tũc. n. sp excusat, & liberat l. fi. §. 1 ff. qd met. cau. & l. 1 §. quæ oner. ff. de qua re ac. non da. ẽm Bart. in d. l. creditor. in princ. in fi. eius quod ibi scribit.

23 Vltimo, & uigesimotertio† circa hanc partem quæro, Statutum dictat. q ille qui fuerit ex bannitus elapso termino bãni non possit esse de priorib. ẽt si fuerit rebannitus. Alio statuto cauetur q q interfecerit aliquem rebellẽ sit exemptus, uel eximatur banno omni qd incurrisset, uel incurrere posset p p pterita delicta. Contingit q Titius post bannũ sibi datum infra terminum banni tñ interfecit quendã rebellẽ, propter qd habuit beneficiũ exemptionis à banno. Quæritur an possit esse de priorib. statuto prædicto non obst. & vr q sic, quia nunq̃ fuit ex bãnitus, qa durante termino superuenit cã quę bãnum perfectũ extingueret. Ergo impedit bannũ incurrere. Sed certe cũ hæc causa tendat directo ad liberationem, nec de bãno possit exire, uel eximi nisi ille qui illud incurrit in eo puncto quo terminus banni cucrerit est banitus, & exemptus. & sic uerũ est eum fuisset exbãnitũ, ut l. si sub cõdõne, ff. de sol. cũ sim. Secus si statutũ de cætero redderet psonam inhabilem ad exbãniẽdum per ea quę dicta sunt. Hæc Bar. in l. inter stip. §. sacrã. ff. de uerb. obl. Ang. uero ibi tenet cõtrarium, qa illud uerbũ posset, est ptm̃ imperfectũ. Vñ impedit bãnũ incurri quasi circũducto edicto bãni p statutũ qd relaxat necessitudinem cõparendi. ff. de iud. l. & post edictũ. §. circũducto, & hæc dñt inter se obligationem dissolui, & illã impediri ne cõtrahatur. C. si cer. pet. l. fin. & inf. eo. l. decẽ. Nullo ergo tpe ipse se inueniret bãnitum, & per cõns nec rebãnitũ uñ esse poterit de prioribus. Subdit tñ, q si cõtingat in puncto quo quis occidat rebellem ipm occisorem ex alio maleficio bãniri, & statutũ non loquatur de exbanniendis, sed exbẽnitis non gaudebit talis occisor beneficio statuti. Dicit. n. esse casum ẽm Iac. de But. in l. si quis id quod. ff. de iur. om. iud. §. qd si dum proponentur stante statuto, ut retulit Bar. Ego sto cũ Ang. cũ. n. ipm statutum eximat occidentem rebellem à bãno quod nondũ latũ fuisset propter maleficium ptm̃, apparet q non intellexit de illa uera exẽptione q̃ reqrit omnino bãnum præcedere. Voluit. n. q bãniretur ut patet ex uerbis eius, & ideo cum uoces exẽptum nõdum bãnitum, & sic impediat ortũ eius, impediat ẽt ipm effectum, ut in d. §. sacram. Cum ergo tẽpore termini reperiat se inhabilẽ ad bãniẽdum sine dubio non dicetur bãnitus rebannitus. sed nõ bannitus. Talis. n. terminus resolutionis

lutionis dicetur potius importare cõdõnem, q̃ diem certum, s̃m ea quæ dixi supra parte prox.q.78.& ideo cũ illo t̃pe reperiat se in habilem non erit dare punctũ in quo reperiatur bãnitus,& sic nec rebãnitus l.quoties. in fi.ff.de nouati. Poterit ergo esse de prioribus nõ obst.statuto.pro pro eoaũt qđ ultimo dixit Ang.p̃ uer.q̃ si dum p̃poneret. Vide q̃ dixi supra par.p̃x.82.q.& uide Bar.ĩ l.si post mortẽ.in princ.de leg.1.ubi dicit, q̃ inspicit̃ causa fauorabilior,& sic pro parte, q̃ tenui.

Rubricæ de quæstionibus occurrentibus post morteus ipsius banniti.

NOuissime restat secunda pars huius ultimi t̃pis quæ est de q̃onibus occurrentib.post mortẽ ipsius bãniti,& ideo ut illa expediatur aliarũ partium more p̃mitto rubr. quæstionum in ea agitandarum, quæ sunt.

1 *An testamentum factum à bannito tempore banni secundnm formam statutorum ualeat eo mortuo postquam fuit rebannitus.*

2 *An corpus banniti mortui in banno possit sepeliri in ciuitate à qua erat bannitus.*

3 *An interficiens bannitum, & postea auferens bona quæ habebat super se possit p̃miri de robaria, uel furto.*

4 *Si contingit banuum non finiri morte, an hæres banniti non bannitns repellatur exceptione banni uirtute statuti.*

5 *An regulariter bannum pecuniarinm possit exigi ab hæredibus banniti.*

6 *An contra fideinssorem possit fieri executio mortuo bannito.*

7 *An mortuo bannito cuius bonæ fuerunt confiscata, sed non incorporata.fiscus possit illa hæredibus banniti auferre.*

8 *An hæres banniti possit agere pro robaria facta niuente bannito presupposito certo statuto, & quid de mutuo.*

9 *Si pater tenetur ex forma statuti assignare partem filio bannito. An possit cogi illo filio bannito mortuo.*

10 *Si patre bannito ex forma statuti fiscus diuisit bona patris cnm filio. An filius postea habitus à bãnito post mortem banniti possit aliquid petere.*

11 *Si pater assignauit partem filio bannito, & postea habuit alium filium. An filius secundus possit aliquid petere à fisco.*

12 *An filij banniti ob rebellionem castri mortuo patre red'gentes castrum ad obedientiam intelligantur restitui stante certo statuto.*

13 *Si caueturr statuto quòd uxores bannitorum perpetuo sint bannitæ An duret effectus banni maritu bannito mortuo.*

14 *Si cauetur statuto quòd filij bannitorum expellantur de ciuitate. An debeant expelli mortuo patre bannito.*

15 *An hæres banniti possit uti contractibus factis per bannitum cum beneficio statutorum ciuitatis à qua bannitus erat.*

16 *An bannitus uniuersitate duret bannum illis qui tunc erant de uniuersitate mortuis.*

Secunda pars tertii temporis.

1 PRimo igitur quæro † Titius ex̃ns in banno fecit test̃m̃ secundum ordinamẽta suę ciuitatis, puta coram quinque testibus, quæ dc̃m̃ est eum perdidisse supra in 2. tempore, parte 1.q.5.Et si illud test̃m̃ non ualere eadem par.q.51.deinde fuit rebãnitus,& demũ alio testõ non cõdito mortuus est. Quæritur an ualeant in eo disposita.Siquis uellet hanc q.disputare, h̃ret necesse uidere q. quæ tangitur in c. q̃q̃ de usuris, lib.6.s.An test m̃ usurarii fc̃m̃ sine cautione recõualescat eo postea cauente.de qua ibi p̃ Ioan.And.per Bart. in l.filius,de test.& latius in l. filio ptõ, de iniu.test.per Bal. in l. uniuersa. C.de pre. Imp. offe. Verũ quia mihi u̾r clarũ tale test̃m̃, de quo egimus ab initio fuisse nullum ex uitio personæ à suo delicto procedente, & sic ex uitio intrinseco s̃m opin. omnium non potest ex postfacto conualescere,debet.n. testator esse habilis ad sic testandum tempore testamenti,& mortis l.2.ff.de testa. & l. filius & ff.de bon.poss.sec.tab.l.1.§. exigit. ubi bona gl.& per Cyn.in l.3.§. sed si filius, de leg. 3.in addit.ubi etiam Rayn. sic format in terminis.Nec me trahit quod fuerit inhabilis ad testandum secundum ius ciuile, quia secundum illud non fuit testatus,sed secũdum statutum secundum quod in habilis erat, & quod iuris in toto idem in parte l.quæ de tota.de reuen. Et ex notatis in dictis iuribus apparet, q̃ si ante bannum fecisset testamentum cum solennitate statuti, & deinde bannitus fuisset,& demum rebannitus tale testamentum ualeret,cum medium tempus non attendatur ut dictis iuribus. Vide tamẽ quæ habentur in l.qui ex liberis.§.testam.de bo. poss.

pos. secundum ta. quæ in proposito non uidenť hře locum.cum talis rebannitus intelligať restitutus,ut dixi i parte præced.q. 4. Ad qđ q̃ not. ꝑ gl.in d.§.exigit. Ex dicto ergo testō de quo quęsitum est agi nō pōt nisi ex eo fuerint instituti tales qui de iure cōi faciūt ta le testm̃ ualere.l.hac cōsultissima.§.ex imꝑfe cto.& §.si quis aūt.C.de test. uel nisi in testō facto coram quinq; testibus, ut exemplificaui esset apposita clausula codicillaris. Tunc enim,& iuris fideicommissi, & legati ualerēt in eo disposita l.ex ea.§.1.de test.& l. posthumus.§.1.de iniu.testa.& de testa.mili.l. q̃reba tur.ad Treb.l.si patroni. §. ult. & plene Bart. in l.1 ff.de iure, cod, prędicta uera nisi illud testm̃ confirmasset, &c. pro quo uide iura quæ allegaui supra parte præced.q. 20.

5 Secundo quæritur, † An corpus banniti qui mortuus est durante banno possit sepeliri in territorio à quo bannitus erat. In l. 2.ff. de cada.puni.per illum text.dicitur quòd nō. Et pro hoc quod dicitur de excommunicato ut eius corpus nō ponatur in ecclesiastica sepultura ut in clem.1.de sepult. cum concor.

6 Tertio, Ex forma statuti † bānitus poterat impune offendi in persona,& bonis. Titius ī terfecit bannitum, & postea cum derobauit hoc est res quas inuenit penes eum abstulit, & in suos usus cōuertit,Quæriť an licite facere potuerit.tex.uť,ꝙ sic.ff.de sepul.uio. l. sepulchra,iuncta determinatione præced.dixit Franc.de Are.Dic contrarium ꝗa cū sit mortuus bona amplius non sunt sua. Item nec pōt offendi,& ideo nunc uerificanť uerba statuti.Nec obst.l.2.ff.de cada. pu. & qđ dictum fuit supra prox.q.ꝗa illud est uerum quantū ad corpus banniti, non aūt quo ad bona.Ita determinat in d.l.sepulchra.allegat q̃ hńr per Cyn.in l.1.§.fi.C.si reus uel accus. mor. fue. Et dicit, ꝙ Cy.refert ita fuisse determinatum. Aduerte, quia Alb. ubi supra q. 43. format quæst.in eo qui interfecit bannitum qui poterat impune offendi, & eum ex interuallo postea derobauit. & allegat ꝙ non puniatur quia cum ille fuerit hostis ciuitatis l. amissione.§.qđ deficiunt non debet iuuari legū beneficio, de usuris c.quia frustra. Item allegat affectiue d.l.sepulchra, & l. 2. de cada. puni. Allegat in contrariū ꝗa post mortem nō potest dici bannitus,mors.n.oīa soluit.ergo nō potest dici ꝙ ipse bannitus fuerit offensus in authen.de nup.§.deinceps. Facit, ꝙ no. in l.eius qui prouinciam.ff.si cert.peta.Item ꝗa non est homo sed cadauer, de cōd.inde. l seruo manumisso, ut ibi not. Allegat ꝑ hoc.C. si pen.appel.mors interue per totū,& si reus uel accu.mor.fu.per totum.Item ꝗa ille q̃ derobauit potius uř spogliasse hæreditatē ꝗ defunctum, de iniur.l.1.§.quoties. Item ꝗa q̃ñ alicui cōceditur ꝙ alium occidat intellĭť ī flagranti crimine,ut l.qđ ait, de adult.Et dicit, ꝙ ꝑ hac parte dř fuisse determinatum Pistorii, & derobatorem fuisse bannitum de robaria filiis occisi eum accusantibus quasi robaria fuerit commissa de rebus hæreditariis ad ipsos filios ꝑtinentibus. Dicit primam partē sibi uideri leuiorem ēt ubi statum non excusaret spoliantem,ꝗa robaria exegit uim personę illatā qđ hic non fuit.Item ꝗa licet dñiū translatum fuerit in suum hæredem, tñ possessio non transit nisi fuerit apprehensa.ff.de acq.pos.l.cum hæredes,ex qui.cau.ma.l.cum miles.Fateť tñ,ꝙ ciuilř posset peti restō rerū ablatarū ꝑ iura ꝓdicta.Si cōsideres qōnē, termini non uńr uniformes.Nam aliud est derobare, & occidere eodem instanti, uel occidere, & derobare, & isto casu credo talem non posse puniri.Oīa.n.in ipsum uiuū illata dńr. Quinimò potius dř facta occisio ꝑꝑ robariā quam econuerso. Et sic non ueniat puniendus.l.lecta, si cer.peta.l.si in rixa, de sic.C.ad l.Iul.de ui.l.qm̃,& ff.de fur.l.uerū.Id.n.quod fit incontinenti non uř factū postea. Imò illud ad continguū tp̃s redigiť, ut uř in l.quoties.§.si q̃s ita.ff.de hęr. inst. & in l.fructus. ff.sol.mat.ꝑ Dyn & Bar.uř n.eodem cōflictū bannitū derobasse, & occidisse, & sic in partē absolutoriam fiat interpraetatio l.eum ā quo actū, de neg.gest.C.de ꝓbō.l.mřem, de not. oper. nūcia.l.nō solū.§.sed ut probari.Aliud est occidere,& ex interuallo.s. ad actus extraneos facta collatione ſm l. cōtractus in fin. C. de fi. instr.de uerb.obl.l.cōtinuus de duo re. l. reos eū derobare. Tunc. n. succedūt rōnes ꝓdictæ factę ut teneať,& non excuseť a statuto. Sed aduertendū qđ non teneať de robaria ꝗa illa rēgrit uim,ut ff.ui bo. rap. per totū q̃ hic nō potuit,esse ut dixit Alb.Et hoc respectu bene dixit illos nō potuisse cōdemnari quia fuerat intentatū crimen qđ non resultabit ex accusatione leg.liberorū,§.qđ si libelli, de accus. l. 3. §. docere.ff. ui bonorum raptorum cum simili.Dicendū ergo est qđ aut incontinenti spoliant occisores ipsum bannitum, & non puni

puniantur aut ex interuallo, ut supra, & tunc ueniant puniendi, quo autē iure uide in l. rei hæred. ff. de furt. & C eo. ti. l. si abducta.

4 Quarto statuto cauet, ꝙ bannitus non audiať in ciuili uel criminali, & ꝙ bannitum pecuniariam possit exigi ab hæredibus banniti Titius bannitus in pecunia reliquit hæredē Caium q adiuit hæreditatem. Agit deinde in iudicio Gaius cōtra aliquem opponiť sibi exceptio ꝙ non debet audiri, qa bannitus, cum sit hæres bāniti quæriť qd iuris Recordor ꝙ de hac q ó. feci mentionē supra in 2. tpe parte 1. in fin. 72. q. in qua est casus cōuersus qñ bannitus successit non bannito. & dixit Alb. ubi supra, ꝙ ubi agit iure hæreditario vť obstare exceptionem de reg. iur. l in his. §. non debeo. & C. de acq. pos. uitia rerum cū si. Dixit alios tenuisse contrarium, quia bannum est pœna cōtumaciȩ, ut ex suꝑioribus patet, unde non trāsit ad hæredes sed morte criminosi finiť. ff. de priua. deli. l. fin. de req. re. l. 1. §. 1. C. de delict defun. l. una, sicut nec transit priuilegiū. C. de re. iu. l. priuilegia, & de pac. l. idem. §. personale ẽm Iac. de Are. & dicit ꝙ uidit ita seruari, si statutum simpliciter iacet ꝙ bannum possit exigi ab hæredibus, decisio clara est. Est. n. talis exceptio ꝙ non audiatur mere personalis, & ideo non transit in hæredem. Si aūt in statuto diceret, ꝙ hæres intelligať bannitus, & ut bannitus possit cōueniri, aliud esse dicendum. Nam aut diceret ꝙ intelligeretur bānitus, cum illud verbum denotaret fictionem. ff. de reg. l. ossa, in fin. & not. in l. hæres qñq;. ff. de acq. hær. statutum qđ dicit denegari audientiam bannitis, nisi alr loqueretur, nō uerificareť in tali hærede. l. 3. §. hæc uerba. ff. de neg. gest. & qđ no. in l. merces, de uerb. sign. Si aūt statutum transmittēs bannum ad hæredem diceret ꝙ hȩres intelligatur esse, & sit bānitus, uel alio diceretur ꝙ bānitus uel habitus ꝓ bānito non audiatur, uideretur dicendū ei obstare exceptionē per no. ꝑ Bar. in l. si is q pro emptore. ff. de usuc. & in l. si maritus §. legis. ff. de adul. uide tñ q dixi in 2. tempore parte. ult. q 84. si uero agit nomine proprio quando sub nomine hȩreditario est bannitus sibi obstat exceptio secundum ea quæ dixi in d. 72. q. ubi uide.

5 Quinto pone, ꝙ bannitus † in pecunia mortuus est relictis hæredibus, qđ fieri pōt ut dixi supra in 1. temp. par. 1. q. 52. Qui hæredes adiuerūt hæreditatē, quȩriť an dcm̄ bānū possit ab eis exigi. Alb. ubi supra q. 26. refert Gand. Et primo allegat ꝙ teneātur, quia tale bannum est sn̄ia diffinitiua, & pecuniaria, & in ea qua cōtrahitur. l. 1. in fi. si qs ius di. non obtem. & l. 3. § idem scribit de peculio, & sic trāsit in hȩredes. de actio. & obl g. l. ex contractibus, refert ipsam Gand. tenuisse contrariū C. de delict. defun. l. una. ff. si qs omis. cau. te. l. si qs sub cōdōne. l. 1. in fi. si quis ius di. non obtem. licet. n. uulgariter actiones transeant ad hæredes, qñ sunt ex cōtractu uel quasi, tñ fallit hoc casū de actio. & obligatio. l. in honorariis, & ibi ēt refert sic tenuisse Dy. per l. ex iudiciorū, in fin. ff. de publ. iudiciis. Subdit aūt distingui posse qđ autē in bāno dcm̄ est, ꝙ non possit exiri nisi soluat centum, & dicatur tunc hæredes non teneri ꝑ l. si qs sub cōditione. si quis omis cau. test. Si autē dcm̄ est condēno uel mulcto cum in tm̄ puta mille libris tunc dixi hæredes teneri ꝑ ea quæ no. in d. l. 1. in fi. ff. si qs ius di. non obtem. Bal. autē in d. l. una. C. ex deli. defun. dicit Bart. tenuisse cōtrariū in d. l. ex iudiciorū. & ad materiā tāgit aliqua subtilia ibi uide. Et concludit ꝙ qñ ex forma statuti bannū nō requirit aliam sn̄iam ut in casu nr̄o teneātur hæredes alias non per not. in d. l. 1. in fi. & ibi dicit ꝙ idem est in cōdēnatione pecuniaria qđ in cōfiscatione bonorū, ipse tñ Bal. in auth. bona damnatorum. dixit, ꝙ tale bannum non mandatur executioni cōtra hȩredes, ut dixi in 2. tpe parte 1. q. 12. Et hoc credo uerū cum. n. hoc sit exorbitans à iure cōi, & contra absentē ferať diffinitiua sn̄ia, nullatenus ad cōnā trahi debet l. qđ uero. ff. de leg. & nullo modo sn̄ia debet extendi l. si patronus testō. §. si qs eum esset. ff. de bo. lib qđ est uerum nisi statutum dicere ꝙ bannū hr̄et effectū sicut setentia lata cōtra ꝑsentem ꝑ l. 1. de leg. 1. cum si. Non igť mandabitur bānū executioni cōtra hȩredes, nisi aliter appareat de mēte statuti, ut dixi supra ꝓx. q Item nec cōtra bona ut dixi in d. 12. q. nisi statuto diceretur ꝙ illa essent obligata. Tunc. n. licet esset extincta principalis ex post facto siue personalis, nihilominus durat hypothecaria l. intelligere. C de uiti. pigno. & l. cum notissimi, præs. tri. an per Dyn. de fideius. Nec prædictis ob. qđ dixit Bart. in d. l. ex iudiciorum quia loquitur in sn̄ia confiscationis bonorum ut dicam statim in q. 2.

6 Sexto. Titius † dedis fideiussorem iudici de se repræsentando, & de soluendo oēm cōdemna-

demnationem, & bannum, deinde fuit inq̃si-tus, non comparuit, seruata forma statuti habitus pro cõfesso fuit bãnitus in mille. dcm̃ est supra, ꝓx. q. ꝙ non potest talis sñia mandari executioni nec contra hæredẽ nec in bonis. An mortuo bãnito poterit fideiussor conueniri. Et uř, ꝙ non quia liberato principali liberaẽ fideiussor l. fideiussor. in prin. de fide. ius. de solu. l. Modest cum ibi no. Cõtrarium puto qa teneẽ ex sua obligatione quæ una cũ banno mandatur contra ipsum executioni ſm plurale not. per Iac. & Gui. in l. 2. q satisd. cog. & ideo licet bannitus moriatur, non tñ contingit liberatio, sed eius persona in obligatione eximitur, & ꝓpea remanet fideiussoris obligatio. ff. de fideiuss. l. urannius. §. sed cum duo. & probat eo. tit. l. ubicunque. quæ lex sic potest exẽplificari, quod est uerũ siue habeat bannitus hæredes siue non. cum. n. moriatur post ꝑfectam obligationẽ fideiussoris obligatio non extinguit l. sine hærede in prin. ff. de admi. tut. licet secus sit qñ sine hærede ante purificatam obligationẽ decedit l. postq̃. in prin. ut le. no. ca. In cuius legis intellectu uariauit Bart. ut patet ex his quæ dixit ibi. & in l. sine hærede. & in l. 1. §. idem põp. ff. deposi. ubi bona gl. in quo non insisto, qa non est mã nostra. Põt ergo fideiussor exigi nõ obstãte morte bãniti. Alb. tñ. ubi supra q. 43. referens Gan. ꝙ cauti iudices anteq̃ procedant ad dationem banni faciunt requiri fideiussorem ꝙ repræsentet principalem, quod si non facit eum condemnant. Pro quo uide quæ habenẽ in l. si quis reum. ff. de cust. reo.

7 Septimo Ponæ, † Titius fuit bannitus in ꝑsona. & oĩa eius bona fuerũt cõfiscata, antequam fiscus ea incorporaret, mortuus est Titius relictis hæredibus. Quæritur an fiscus possit uirtute dictę sñiæ auferre eis bona quę fuerant cõfiscata Dy. in l. ex iudiciorum. de publ. iud. dixit ꝙ non, qa illa lex requirit litis cõtestationem, & sñiam, quę in proposito casu non sunt, igiẽ &c. Bart. autẽ ibi tenuit contrarium, qa sufficit condemnationem esse secutam. Ideo. n. ibi opponitur de litis contestatione, quia ſr sine illa non potest fieri cõdemnatio quod patet, quia ubi pœna imponitur à lege ipso iure sine condemnatione illa trãsit ad hæredem. ut l. cõmissa. ff. de publ. requirit ergo ꝙ illa pœna incœperit cum defuncto, quod fit regulariter lite contestata, & lata sñia. Sed si poneremus casum in quo nõ requireretur cõtestatio, sufficit sñia. Idem si reperireẽ casus in quo non requiriẽ sñia nec litis contestatio, ut in casibus in quibus pœna ipso iure infligitur ut dictum est. Et hanc partẽ ut dixi supra q 5. tenet Bal. in d. l. una. C. ex del. defun. Et istud ueiũ. & ita seruatur licet aliter ipse dixerit l. 3. si pen. app. mors inter. De quo tetigit in 1. tpe parte ult q. 3. ad fi. Non ob. quæ dixi in d. 5. q. quia Ibi nõ fuit lata sñia quo ad bona. Et ideo ibi erat necessaria extensio quæ nõ fit ut ibi dixi hic uero nulla extensio requiratur, sed sufficit ipsam sentẽtiã seruari l. nõ aliter. de leg. 3. cũ si. Aduerte, quia cum sñia lata contra defunctũ eo uiuente litis cõtest. trãsit in hæredẽ ut dictis iuribus si statutũ inducitur ꝙ cõtumacia habeaẽ ꝓ litis contestatione nihil erit dubii qn eodẽ modo mandaẽ cõtra hęredẽ executioni l. 1. §. lex falc. ff. ad l. falc. Si uero non simpliciter permitteret damnari abñtem, locum hẽt supradicta distinctio. Quidquid aũt sit de iure in hac ciuitate seruaẽ ꝙ bannum pecuniariũ non mandeẽ executioni contra hæredes.

8 Octauo quæriẽ, † Bãnito fuit facta robaria q mortuus est. Quæritur an eius hæres agere possit, & qd si ipse bãnitus uiuẽs aliquid mutuauit. Io. And. in addi. Spec. in sæpius allegato. §. sequitur uer. quid si qs in ti. de acc. ad fi. suarũ addi. refert hac q. fuisse antiqtus disputata ꝑ Iac. de Are. & deinde reassumptam ꝑ do. Nic. Cappocium de urbe. quam totam de uerbo ad uerbum posuit Alb. ubi supra q. 89. quæ incipit Nicolaus. & dixit Io. And. succinctę ꝙ hæres bãniti pro rapina furto uel damno dato tpe banni agere non põt cum nulla actio cõpeteret tanq̃ hosti licite passo prædicta, cum bonus sit dolus quẽ qs machinaẽ in hostẽ. de dolo. l. 1. §. 1. & nemo plus cõmodi relinqt hæredi quam ipse habebat ut de reg. iur. l. in his. & l. nemo plus. Ad hoc ut ista decisio ꝓcedat oportet præsupponi talia statuta ex qbus tollaẽ ortus actionis ipsi bannito. qd qñ sit dixi in 2. tpe parte ult. q. 1. Si autem poneres ei natã fuisse actione, licet non hẽret exercitium obstãte banno locum hẽt quod statim dicam de mutuo. In quo in iisdem locis terminaẽ ꝙ hæres agere possit. Cum. n. tenuerit cõtractus ut l. si tibi. §. is cuius. ff. man. & sic rõ fuerit bãnito quæsita. si d ꝓ ꝓ bannũ obstaret sibi exceptio, quia illa exceptio est personalis, i. personam repellens. non autem actionis æqtatẽ respiciens cõtra hæredem nõ

transit

trāsit ut l. exceptiones q̄ ꝑsonæ. ff. de excep. & de acq hær. l. pan. in fi. & ad mu. l. libertus. § patris. Item abolitio nomine banniti per mortem. & pœna, & ex noīe banni extracta censet̄ abolita. C. de fer. l. a nullo. & de infir. pe. cœli. l. 1. quod ēt uerū nisi esset statutum qđ cōtractui repugnet, & taliter, ꝙ actionis natiuitati resistat. ff. de fideiuss. l. cum lex cum si. Et uide quę dixi supra parte prox. huius tpis q. 12. & 13. & quod dicam infra q. 15. si autem latius uidere cupis, uide ubi supra.

6 Nono pone ex forma † statuti pater tenetur assignare partem filio bannito computata ꝑsona patris in numero filiorū, ꝓ uno capite q̄ pars destruat̄, & destructa remaneat in cōi. Quæritur an filiofamilias bannito secundū tenorē illius statuti, & demū mortuo partem illam teneat̄ pater assignare cum in banno fuerit expressum ꝙ bona eius destruerent̄, & destructa, & publicata remanerēt in cōi. Hanc quæst. dixit Io. And. ubi supra proxime dixi suarum additionum, uers. duas tūc quæst. fuisse disputatam per Lamb. de Rāp. quem dicit determinasse obiectum mortis fi. ii banniti obstare fisco, & ꝙ ex uerbis banni non fuit sufficienter facta bonorū ademptio his rōnibus. Petitio destructionis, & publicatiōis est cōtra formā iuris saltē in eo ꝙ de destructione dr̄. de contrahen emp. l. senatus. Et de publicatione patet C. de bo. dam. auth. bona dāna. Item est cōtra ius ꝙ ex delicto filii ꝓcedat̄ in res patris. C. ne filius pro pa. ꝑ totū. itē, ꝙ cogit̄ pater filio dare partem. C. de eman. lib. l. fi. Item aptius est cōtra ius ꝙ filiofa. delinquente casu quo erant publicanda bona delinquenti, tñ non publicat̄ castrense peculium filii, sed remanebit illæ sum apud patrē. C. de bo. dam. l. si filius. Et hic ꝙ peius est agitur de publicatione rerū paternarū ex delicto filii. & his rōnibus dicit eē distinguēdū ut tot legū cōtrarietates uitētur. Et dicit ꝙ si reus decedit ante accusatione pendēte iudicio pereūt acta, & crimen cū pœna extinguit̄. C. si reus uel acc. mor. fue. l. 1. & 2. & ff. de pub. iud. publica accus. & l. de functo. Si aūt accusatus moritur lata sententia cōdēnatoria, & appellatione pēdēte tūc distinguit̄ an expresse bona fuerint adempta uel nō, ut C. si pēd. appel. mors interue. l. 3. & si reus uel acc. mor. fue. l. fi. Si aūt decedat accusator accusatione pēdēte ēt pereūt acta, sed datur ceteris licentia repetendi reū intra certos dies. ff. de acc. l. libel. in fin. Si moritur post latam sententiā appellatione pendente acta ēt pereūt đ quo remittit ad notata in d. l. pub. & l. fi. C. si reus uel acc. & subdit, ꝙ casus de quo agit̄ non adaptat̄ nec sub primo nec sub secundo art. sed sub tertio. Et intellige, ꝙ tertiū uocat qñ morit̄ reus lata sententia. Sed aduerte, qa nec sub illo, qa in themate nō ꝓponit̄ fuisse appellatū, aut esse intra tpa appellādi. de quo dixi in 1. tpe, par. ult. q. 3. & ideo subdit ꝙ ꝑ sentētiā bāni nō fuit facta expressa bonorū adeptio, quia dictum fuit, ꝙ bona sua destruerentur, &c. Debebat aūt dicere, ꝙ pater designaret sibi, &c. ut in statuto apparet. Illa. n. uerba, bona sua, non cadūt in filiumfam. Cū bonorū appellatio, alia sit ciuilis, alia nālis. Ciuilis designat bona fide possessa exempto uel aliter, licet sint aliena. Naturalis cum possidemus quę nostri dominii sunt. de uerbo. sign. l. bonorū. in princ. & §. in bonis. at in filiumfa. neutra istarū cadit ff. de acq. pos. l. possessio quoq;. §. qui in aliena. & eo. tit. l. quidqd. hinc dicit esse ꝙ in hypothecaria ꝓbādū est rē non fuisse in bonis. i. in dñ o debitoris, nec sufficit possessio. Et in hoc dicit differre a Saluiano interdicto ff. de pig. l. 1 §. cū pdiū. & l. q̄ nōdum. §. quod dr̄. Ex quibus concludit ꝙ cū sit perēptū crimen, & bona expresse adepta nō fuerint, pr̄ non tenet̄ designate partem. Et in hoc remanet ēt ipse Io. And. Ex quibus uerbis hr̄, ꝙ si sentētia fuisset recte lata ſm formā statutorū nō obstāte filii morte, dr̄et cōtra partem executioni mādari. de quo uide q̄ dixi supra parte 1. 2. temp. q. 33. quod facit pro his quę dixi supra q. 7. Nota ex hac decisione pluta. Primum ꝙ inepta uerba sententiæ ad aptitudinē non referuntur, & sic aptitudo sentētiæ uitiat illā sicut libellum. Vide in l. in summa. ff. de re iud. Secundūm, ꝙ ut bona debent ꝑ delicto publicari, licet fiat condemnatio de delicto, non tamē uenit publicatio bonorum nisi expresse dicatur in sentētia. Pro quo uide quæ hñr in d. l 3. si pendente appell. & quæ dixi supra in 2. tpe parte 1. q. 11. ubi de hoc mentionem feci. Tertium, quòd pro nomen suum, prolatum in sentētia non refertur nisi ad dominiū. de quo uide per Barto. in l. quintus. §. argento. ff. de auro, & ar. leg. & in rub. de no. ope. nun. & ibi remissiones. Quartū, ꝙ in hypothecaria nō sufficit ꝓbatio possessionis, hoc declara ut hr̄ per Cyn. in l. cum res

C.de pig.per Bart.in l.rem alie.de pig. act.ff. Quintum, quod in Saluiano secus, de quo. C.de Salui.inter.l.1. Decisio pdicta æqua fuit. Tñ cũ oia uerba statuti sint apposita in sentẽtia excepto, quod dicit sua, & nõ patris, &c. satis uĩ dura decisio. cum in circunstantiis declarat quod iudex intellexit sua.l. sibi hoc casu a patre debita arg.ff.si certum peta.l.si, & me, & Titium.& ibi concordat. Iunctis quæ no.in l. sed si priori.§.item si iurauero, ff.de iureiur. & in l.1 C. de usufru. ergo idem in sententia l.ut fundus.cõi di. & l.fi.C. de fideic.lib. Sed tñ de, quod ille est improprius signatus, snĩæ autẽ uerba non impropriant, ut C.quan. plu. una sen.l.1.& l.Paulus respondet. ff.de re iud. & per Bart.eo.tit.l.miles.§.decem.nisi expresse retulerint ad libellum l.fi.de senten. quæ sine cer. quan.& per Bart.in d.l.1.si plu una sent. Et id eo in casu pposito inquisitio siue accusatio fuisset apte formata, & snĩa ad illam se retulisset, dicta uerba impropriarent, & locus esset decisioni cõtrariæ, ut patet ex præmissis.

10 Decimo pone ex forma statuti† cauet, quod patre bannito psonalr bona eius diuidãtur inter fiscum, & filios banniti, pro rata, Titius fuit bannitus tpe quo habebat unicum filiũ propter quod fiscus diuisit p dimidia bona banniti cum eius filio, uxor secuta est uirum bannitum, & ex eo peperit filium, mortuo deinde bãnito filius secundo loco natus uult petere a fisco, & fratre partem suam. Quæritur nũquid possit. Ioan. And.in d.uers. duas. allegato, in prin. px.pced.quest.refert hanc q.fuisse disputatam p Iac.de Tenca.& ponit eius determinationem quæ est talis. quod cum fuerit bãnitus ex ea causa qua debuit deportari, cum bannũ deportationi successerit.ff.si qs cau.l. si eum.§.qui iniuriarũ.& de infa.l. quid ergo. § ult.& sic desiit hr̃e filios in ptãte. inst. qui. mo.ius pa.po.sol.§.cũ aũt. Iste filius conceptus & natus post bannũ nec a cõi nec a fratre aliqd poterit petere. Nã cõe eũ repellet per l.2.de sen.pas.& de acc.l. ex iudic. Putabat tñ quod si cõe non apprendit bona licet illa deuastauerit, poterit ille ingredi possessionem illius partis ac ẽt illam uendicare ab iniuste detinente.allegat ad pdicta ff.fami.erciscun. l.Lucius de inoff.test.l.mr̃. & si frater uellet hr̃e partem in bonis deuastatis posset cõferẽdo partem quam habuit. de cõcepto post bãnum. Dixit Ioan. And.se ideo dixisse, qua si potius conceptus fuisset, licet postea natus ad partem fratris dicendũ ut contrariũ per l. qui in utero.ff.de sta.homi. Fatetur tñ quod si relegatus fuisset minori pœna bannitus, cum teneat tunc filios in ptãte, natus postea succederet cum aliis ex testõ & ab intestato. de inter.& relega.l.3.& 4.& inst. quib. mo. ius pa.po.sol.§.relegati. Ad quod Homo bonus postea reassumens q adduxit l.si totas.C.de in. off.do.& l.si un.qu.de reuo.dona. Et ibi subdit quo iure partem petat a fratribus siue a fratre de quo ibi. Si tenes quod dixi in 2.t.pe.par. 1.q.3.& q.20.f. quod bannum non succedit loco deportationis, & quod bannitus non perdit ptãtem filiorũ. Prima decisio non procedit. & ideo tractandum est de secunda. Et aduerte quod si statutum dicat quod fiscus teneat diuidere cũ filiis p rata. qõ de qua dixi locũ hẽt ẽt quo ad partẽ fisci. Si uero simplr loquit, & sic ipse dimidiã hr̃e debeat. ff de usufr.accr.l. si qs Titio.& quod nota.in l.fi. C.de impu & al.sub. Quo ad eius partem nõ põt esse qõ. sed ẽt tũc qñ debet hr̃e p rata, puto quod inspiciat tps snĩæ.arg.ff.de aur.& ar leg.l.si ita.cũ fi.& ff.de iud.l.non põt.quo casu remanebit qõ, & ẽt in alio solum de parte fratri uel fratribus assignata, & assignati. Quibus casib. credo supuenienti filio deberi portionẽ suã cõdõne ex dicto statuto, uel p cõdõnẽ dictarum legum, si totas uel si unquam. quasi illa sit tacita donatio siue filiis assignatio patiendo se in banno poni, secundo se esse talr cõdẽnandũ, ff.de postulan.l.1.§.bestias. & quod ibi no. Facit de leg.1.seruo legato.§ si testator. cum fi. Si tenemus illis filiis statutũ assignare partẽ priuãdo dñio eorũ bonorũ. Si aũt tenemus patri restare dñiũ, hr̃et suo iure ut hæres una cõ illis, qa illud ius nõ pdit bãnitus ut dixii 2.t.pe, parte 1.& multis q.& maxime in 31.

Ex his quæ dixi supra. s. inspici tẽpus sententiæ patet decisio quæstionis, n.s.

11 †Si pater ex forma statuti tenetur assignare filio bannito legitimam dandam fisco, tunc enim filius postea non poterit aliquid petere a fisco quod maxime uerum est quia penes patrem remansit integra legitima filii postea nati, per ea quæ habentur in l.1.C. de inoff. do.

12 Duodecimo sm ea quæ† pmisi sup. in 2. tpe par.ult.q.5.restat ut 2.pars qõ. Rayn.de qua ibi dixi hoc loco inserat. Thema.n.erat. quod cauebat statuto, quod banniti pp rebellionẽ alicuius castri, & eorũ descẽdẽtes ab oĩ ciuitatis cõmodo.& honore ppetuo sint exclusi, nec

nec pro ciuibus habeantur, nisi dictũ castrũ in fortiã ciuitatis redegerint, &c. Titius ob castri rebellionem fuit cõdemnatus idest bãnitus. Et demum eo mortuo, filii eius illud castrum in fortiam ciuitatis redegerunt. Quaeritur an à pœna dicti statuti debeant relaxari. Et dictus Rayn. septem rationib. multum diffuse, & ordinate arguit ad affirmatiuam. s. ꝙ filii beneficio statuti gaudeant, & relaxari debeant à pœnis pdictis. Quas iuxta posse trũcabo ut in aliis fcm̃ est. Primam fundat ab idẽtitate personarũ. l. pris. & filii. C. de imp. & aliis substitutioni. l. fin Et ideo sicut patri redigenti castrum competebat beneficium statuti, ergo & filiis qui idem censetur. Cõstat. enim personę concessum beneficium locum hre ẽt in persona pũtata l. minor. §. qm̃. & l. sed, & hæc. §. defendere, de procur. & ꝓ socio l. uerũ. §. 1. Secundam fundat ab euitanda absurditate, quod argm̃ est ualidum in iure. l. scire oportet. §. aliud, de excus. tuto. & alleg. ad hoc multa iura. Sed patri qui deliqt redigenti castrum cõceditur beneficium, ergo absurdũ esset si non cõpeteret filiis qui non deliquerunt. ff. de noxa. l. nõ solum. & l. seruus. ff. quod ui, aut clam. Nec ergo hoc contingat absurdũ, dicamus filiis competere statuti beneficium. Tertiam à benignitate in dubiis præferẽda dicens illud dubium qđ oĩbus nõ liquet. l. qđ labeo. ad carb. cum si. Sed an filii habeant beneficium, uel nõ, est oĩbus clarũ. ergo in hoc dubio sumenda est benignior interpretatio ut habere dicatur de his q̃ in test. delen. l. ꝓxime. de re. du. l. si fuerit cum sim. Quartam à pęnarum acerbitate restringẽda. cõstat. n. ꝙ nõ esse ciuem, & nõ habere honores est magna pœna. adeo ꝙ dicit capitalis pęna, de leg. 3. l. 1 §. deport. de pœ. l. 2. & l. capitalium &c. Si pœna ergo restringenda est l. hæc. n. de exc. tut. & de re. iu. l. fcm̃. §. fin. cum sim. & sic ut restringatur filii euadent pœnã castrum in fortiam redigendo. Quintam sumit ab æquitate hoc suadente quam ꝓbat, q̃a cuilibet suaderet æqtas ꝙ nõ delinquens facilius eximatur à pœna l. sancimus C. de pœ. æquitas aũt pfertur rigori. l. 2. §. itẽ. uerus. ff. de aqua plu arc. C. de iud. l. placuit. Ergo æqtate suadente filii qui non peccauerunt redigentes castrum debent eximi à dicta pœna. Sextã à paritate iuris seruanda in parib. casibus, sed statutũ in uno seruat in similib. l. loci corpus. §. si fundus. si ser. uen. l. 4. C. si unus ex plu. & l. nõ pñt de legi. Sed in impositione pœnæ pater, & filii iudicant pares, ut patet in statuto, ergo eodem modo in ipsius pœnæ remissione. Septimam fundat ab indẽnitate ciuitatis in qua multa dicit, sed iste est effectus. Remissio pœnæ fit per indẽnitatẽ ciuitatis qua seqtur ex redigentia castri in eius fortiam, ergo à quocũq; redigat seq debet effectus remissionis. l. si. C. si man. ita suc. al. ff. de man. l. 4. §. nihil, cũ si. Vltimo ꝓ hac parte allegat, ꝙ filii tenent ex quasi maleficio. Titius ex uero maleficio. l. 2. & 3. ff. de his q̃ deie. uel eff. & sic facilius cõsequi debẽt bñficiũ q̃ pater dicit facere, qđ no. ĩ l. fin. §. quorũ. ff. nau. cau. sta. & inst. de obl. ex quasi del. §. fin. Itẽ qđ pater & filii rõne eiusdem pœnæ dñr cõsortes. ergo qđ statuitur ĩ uno trahitur ad alium. l. si cõem. ff quemadm. ser. am. & C. de nup. l. pe. Ad negatiuã. silr arguit sex rõnibus Primam fundat ab eo, ꝙ unius inclusio alterius à beneficio cõseqtur exclusio. qđ ꝓbat ꝑ l. cũ ꝑtor. ff. de iud. de cõd. & dem. l. cũ ita, & C. de ꝓc. l. mar. sed stat. dat bñficiũ ipsi patri rebelli. Ergo nõ cõpetit filiis q̃a tm̃ ualet de negatio tacita quantũ expssa. ff si cert. pe. l. cũ q̃d cũ sim. Secunda sumit ab eo, ꝙ ꝓuisio beneficii ꝑsonalis facta uni ad alium non est extendenda de aqua quotid. & æst. l. 1. §. per mittit, de cens. l. forma. §. q̃q̃ de iu. imm. l. 1. Sed ubi alicui q̃d spalr cõceditur, illud personale beneficium appellat. inst. de iur. natu. §. sed quod principi, de const princ. l. 1. in fi. cũ sim. ergo dcm̃ beneficium cõcessum bãnitis ad filios non extenditur. Tertiam facit ab eo, quòd unius casus exceptio à non exceptis est regulæ cõfirmatio, in auth. de nõ al. §. ut aũt. col 2. de fun. inst. l. quæsitũ §. idẽ ĩdit domo. & qđ not. de reg iu. l. 1. Sed cõstat ubi procedit regula ulis affirmatiua, & seqtur dictio nisi inducit exceptio à regula. ff. si quis cau. l. eũ. §. q̃ iniuriarũ. C. de trãsact. l. act. extra de reg. iu. c pctm̃. lib. 6. de manu. te l. Titius. §. fi. Sed in ꝓposito ꝓcedit regula ulis, ꝙ banniti &c. & seqtur exceptio nisi &c. Ergo sicut trã loquit in bãnitis, sic debet intelligi exceptio, ut dictis iurib. & sic qñ ipsi bãniti redigunt castrũ in fortiã habeat locũ beneficiũ, alias nõ. Quartã, sumit ab omissione huius casus facta ꝑ statuentẽ. In legibus. n. municipalib. q̃ sunt stricti iuris id demũ intelligit, siue ĩcludit qđ in uerbis exprimit, & nõ ultra, arg. ff. de uerb. obl. l. quidquid de excer. l. 1. §.

si is qui nauem. Et ideo casus omissus pro omisso debet hri. ff. sol. mat. l. si cum dotem. in princ. de lib. & posthu. l. commodissime, & ideo cũ de filiis in exceptione nulla fiat mentio, ergo tanq̃ omissi remanent in rła supra dicta, & sic non hñt beneficium. Quintam, arguit ab euitanda uerborũ legis offensione. l. non dubium. C. de legib. ff. eo. tit. l. cõtra legem, & l. fraus, sed si uolumus ꝙ filii qui nõ cõtinet in uerbis legis habeant beneficium legis eius uerbo offendimur, ergo facere non debemus. Sextam facit à remotione causæ ipsius beneficii Cessante. n. causa concessionis cessat illud beneficium. l. gñalr. C. de episc. & cler. l. cum pr. §. dulcissimis. de leg. 2. in fi. de donatio. l. 1. §. sexũ. de postu. illa aũt dr̃ finalis quę colligitur ex uerbis legis. ff. de admini. stra. tut. l. 3. §. 1. & l. ita aũt, ĩ prin. & de flumi ni. l. 1 §. non aũt omne. Et de adult. l. patricum l. seq. Sed ex uerbis dicti statuti colligit ꝙ ideo cõcedit beneficium ut bannitus redigendo castrum in fortiam purget infamiam. Sed ista rõ cessat in filiis, ergo non habebunt beneficium. Finalr̃ soluti ꝙ filii Titii non habeant tale beneficium his uerbis, q̃a ubicũq; lex imponit pœnam filiis ob delictum patris ur̃ imponere ꝑꝑ p̄sumptionem culpæ, & malitia q̃ à patre descẽdit in filios. l. q̃squis. C. ad l. Iul. maiest. Si ergo pr̃ bannitus nõ reduxit castrum in fortiã ciuitatis non purgauit cõtumaciam, & culpam suã, durat ergo post mortẽ eius p̄sumptio culpæ patris q̃ descendit in filios. Ergo non debent euitare hanc pœnam redigendo castrum in fortiã ciuitatis, q̃a pœnitentia unius non purgat alium. l. edicto. §. hæredes. ff de iur. fisci. Multũ. n. differt purgatio patris à purgatione filii. C. de reb. cred. l. gñalr̃. Ad q̃d de purg. iud. l. is qui reus, & rõ legis, quæ est in l. si pęna, ff. de pęnis, pręterea pr̃ istorũ iam fuit ꝑꝑ delictum damnatus, & sic eius filii delictũ eius non purgabunt, ut l. ex iudiciorũ cũ mã sua. de accus. præterea lex ipsa ꝑsonalr̃ scripta fuit nisi bãnitus redegerit, &c. Ergo non debet trahi ad aliũ. l. aut q̃ alr̃. §. 1. ff. q̃d ui aut clam. Rñdet ad contraria multum diffuse, sed breuissime referã q̃a aliquid boni dicit. Ad primã de identitate ꝑsonarũ rñdet, id uerũ q̃ñ ꝑ oĩa est repsentata quę hic nõ est cũ filii nõ sint bãniti, & q̃a ipsi purgant delictũ patris sicut ipse pr̃, alleg. de solu. inter artifices, & alia iura. Ad secundam rñdet, q̃a non est eadẽ rõ ut supra q̃a pr̃ purgat cõtumaciam, filii non. Ad tertiam rñdet, q̃a hæc uerba sunt clara cum loquit de bãnitis, & l. cõtinuus, §. cũ ita, de uerb. obl. Et eodem modo rñdet ad quartam. Non obst. 5. de æquitate, quia locũ hẽt ubi æquitas est scripta. At hic est scriptus rigor, ergo ille seruandus. C. de legi. l. 1. & q̃d ibi not. Nõ ob. 6. rõ, q̃a hẽt locum in eo in quo sunt pares. non autem in eo in quo sunt dispares, sed hic non sunt pares ut dictũ est, q̃a bãnitus purgat delictum, ipsi non. Non ob. 7. rõ, q̃a illa rõ locũ hẽt q̃ñ plures essent obligati ad interesse, sed hic erant obligati ad meram pœnam, quam re, & c. l. adeo, & ibi not. de iuris. om. iud. Ad alia iura rñdet, ꝙ nominatio facta de bannitis tollit cõtrariũ, & multa dicit, & inter alia, ꝙ rõ facta q̃a sunt cõsortes locum hẽt in iure indiuiduo alias nõ C. si una eademq; cau. in integ. resti. po. l. 1. Quia ut dixi in ꝓœ. hæc antiqua non pñt hri correcta, non põt ꝑcipi qualr̃ loquæret statutũ. Ex una. n. rõne facta supra. s. tertia sumit siue colligit, ꝙ statutum non dicebat expresse de bannitis, sed simplr̃ nisi redegerint, &c. Ex decisione aũt, & rñsionibus ad cõtraria colligit ꝙ de bãnitis expresse dicebat, & ideo hęc decisio uidet mihi tuta. Si. n. statutũ loquit simpliciter ĩ exceptiõe nisi redegerint castrum in fortiã, & c. uidet ꝑ eadem iura exceptionẽ debere ĩtelligi in illis de q̃bus p̄cedebat rła, sed rła erat de bannitis ergo, &c. Et sic meo iudicio concludit ꝙ aut statutum loquit singulariter, ut q̃a dicit bannitus ꝑ rebellione, & eius descendentes, &c. Et subdit nisi bãnitus redegerit castrum &c. Et hoc casu sit uera decisio supradicta. l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. cũ sim. Si uero loquit in plurali, & idem si dicit nisi bãniti, &c. Si uero simpliciter dicat, ut ĩ themate dixi. puto decisionem cõtrariam ueram esse ꝑ rõnes in contrarium allegatas, siue earum partem, & q̃a pluralis sermo resoluit in singularitates. l. falsa. §. fi. de cond. & demon. & ibi concor. & sic intelligit ꝙ eatenus habeant beneficium quatenus redegerint si oẽs oẽs, si aliqui aliqui. l. Stichum q̃ meus erit. de leg. 1. quod intellige si alii fuerint resistentes, uel nõ cõsentientes. l. ita aũt. §. gessisse, de admini. tut. & hoc si filii banniti hæreditatem non adeunt. Si autẽ illi se immiscent, dubiũ est leuius quasi tunc uideat in eos transmisisse ius cõdõnis implendæ. l. 2. C. de pact. inter empt. & uend. cũ ibi not. & ꝑ Bart. in l. si decẽ cũ petiero. de uerb. obl.

obl. Nisi dicas ꝙ in dispõnibus legalib. id locum non habeat ꝑ ea q̃ dixi supra hoc eodẽ tꝑe, parte 1. q. 1. Vnũ tñ cõcludo, ꝙ qa hæc lex est fauorabilis, & utilis reip. ut inuitenť filii ad redigendum castrum in fortiam ciuitatis debet larga interpretatione iuuari, ut sic filii prædicti gaudeant in dubio statuti beneficio. l. hoc genus. ff. de cond. & demonst. & l. 1. ff. sol. matr. Nec miretur quis de decisione Ray. qa ut scriptum reperi hanc disputationem fecit tꝑe iuuentutis. i. non tãtæ ꝑfectionis quantæ postea fuit. fecit enim ipsam in 1327. & mortuus est eodem anno 1358.

13 Decimotertio pone, † statuto cauetur, ꝙ uxores bannitorũ ꝑpetuo sint bannitæ. Titius bannitus ꝑmortuus est uxori. Quæritur an uxor ꝑdicta intelligatur bannita, an uero bannum intelligať extinctum, Iac. de Are. in l. Titia Seio. §. usuras. de leg. 2. dixit non iurare bannum, qa illud uerbum ꝑpetuo, intelliř quandiu manserit uxor, ar. illius tex. sed ipsa amodo non est uxor l. Quintus, de donat. inter uir. & uxo. & ff. de au. & arg. leg. l. qui tibi. sicut in simili alias accipiť illud perpetuo, ad Carb. l. ideoq; & l. de bonis §. 1. & de c. d. l. 2. §. fi. Sic ẽt dř, ꝙ quis sit perpetuo excõicatus .s. quandiu non purgauerit cõtumaciã. 1. q. 1. c. reperiũtur. Item, & alia rõne, qa imposita est pœna sub noĩe appellatiuo, qa statutum dicit uxores, ergo finito noĩe finiť, & pœna, sicut, & finito noĩe agnationis finiunť tutelę q̃ deferunť ut agnato. ff de c. d. l. tutelas. pro hoc C. de infir. pe. celi. l. 1. §. 1. ff. de adult. l. adulter diem suũ. & de contratabu. l. si emãcipatus. § fin. Idem sequiť ibi Ray. alleg. ultra Iac. ff. de cond. ob cau. l. ꝙ seruus. de uerbo. obl. l. continuis. §. illud. de postul. l. cui eorũ. §. affinitatis. de annu. leg. l. annua. §. 1. de cõd. & dem. l. filio. & de stip. seruo. l. cõis seruus. & ff. pro socio. l. 1. & qđ ibi not. circa signãtũ illius dictionis ꝑpetuo. alle. ẽt qđ not. ꝑ Pe. C. de iud. l. properandum. §. sin aũt, & c. & 11. q. Idẽ ẽt tenet ibi Bald. & nihil alleg. facit ẽt ff de diuor. l. fin. §. ait lex. & ad Muni. l. fin. & §. idẽ rescripserunt mulierem. In cõtrariũ tñ facit. ff. de sena. l. fœminæ. & l. filii §. uidua ad muni. C. de bo. ma. l. 3. Sed rñdeo, ꝙ uerũ est ꝙ quo ad fauorẽ dř durare matrimonium, non quo ad odium. Et uide plene in d. §. uidua. Bart. aũt in d. §. usuras. dicebat simpľr ꝙ statuto disponente uxores rebellium nõ posse stare in ciuitate. Illud non hřt locum uiro mortuo, qa finita est causa odii, ut d. §. affinitatis. Sed hẽt illa qõ minus dubii, qa nõ dř ꝑpetuo. & idem ꝓbat in l. fi. C. q ad lib. pro. non pos. & ibi per Bal. & per prædictis dř, ꝙ statuta præmẽtia uxores cessantiũ non hñt locum si remaneňt uiduæ. Nec obst. quod alibi dř ꝙ sufficit noĩa demonstratiua demonstrari ẽm tꝑs dispõnis. l. si cognatis. ff. de re. du. l. peto. §. fratre. ff. de leg. 2. quia illud uerũ ẽm Iac. de Are. nisi demõstratio stet loco causæ finalis ut in proposito, quod est not.

14 Decimoquarto statuto caueť † ꝙ filii bãnitorũ debeãt expelli de ciuitate, tꝑe facti statuti, bãnitus hos filios erat mortuus. An debebunt filii de ciuitate expelli, Alb. ubi supra q. 65. dixit, ꝙ non, qa non sunt filii banniti. l. emancipatũ. §. 1. de sena. Et forte idẽ erit si erat uiuus tꝑe statuti. Nam licet ab initio ligatus fuerit a statuto tñ postq̃ executio non est facta cum amodo qñ expelleret nõ esset filius banniti nõ excludiť a statuto, debet. n. intelligi ẽm tꝑs expulsionis l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. de mili. testa. l. Titius cum si. Faciunt quę dixi supra prox. q Et uide supra in 2. tempore parte 2. q. 42.

15 Decimoquinto quæriť. † An hæres banniti possit uti contractibus factis cum beneficio statutorũ ciuitatis a qua bannitus erat. de ipso bãno tetigi sup. in 2. tꝑe, parte 1. q. 79. Et ideo qa illa cõferũt ad decisionẽ huius, paucis contentus ero. Nã aut instřm quo hæres uult uti cõfectum fuit ante bannũ cum beneficio. & solennitate statutorũ. Et isto casu hæres banniti illo instřo cum omnib. beneficiis statutorũ uti poterit. Valuit. n. ab initio, licet ipse bannitus ꝑ ꝑ bannum executionẽ statutariam ꝑdidisset. Erat. n. exceptio ꝑsonalis quam dixi in hæredem non transire. l. exceptiones q̃ ꝑsonæ. ff. de exce. Et uide in hac eadẽ parte q. 4. & 8. Si uero fuit cõfectũ tꝑe banni. & tunc aut taliť q ualebat de iure cõi, & tunc põt hæres uti illo instřo cum qualitatibus iuris cõis, non aũt cũ qualitatibus statutorũ, quia illæ ab initio fuerunt habitæ ꝓ non appositis. & sic cum bannitis ius illud non hřet tanq̃ non natum in hæredem non transmisit ut in regula nemo plus. & in l. in his. §. non debeo. & l. hæredem. de reg. iur. cũ si. Si uero fuit confectum cũ solẽnitatib statutorum tm, & taliter ꝙ de iure cõi non ualebat. & tunc cum ipsum instřm nullum fuerit, ad hæredẽ nihil transit, ut dictis iuribus

& eadem q. & decisio locum hre qñ bannũ finiretur cancellatione. An ipse bannitus exẽptus a banno agere possit. pro qua decisione uide regulam iuris quæ ab initio, lib. 6.

16 Decimosexto, & ultimo quæritur† uniuersitas quædam puta utilæ, uel alicuius collegii fuit bãnita ſm ea quæ dixi in primo tpe, par. 1. q. 5. per multos annos stetit ciuitas bãniens. quibus condemnationem non exigit, deinde mortuis omnibus qui tunc erant de illa uniuersitate uult bannũ exigere. dñt alli de uniuersitate ꝙ bannum fuit extinctum ꝑ mortem eorũ qui tunc erant. Quærit̃ qd iuris. Bart. in l. fin. C. de coll. ill. per not. in l. eis. §. fi. ad mu. & in l sicut. ff. qđ cuiusq; unimo. dicit ꝙ omnibns mortuis collegium est dissolutum ex quo sequitur ꝙ bãnum est finitum. & sic nõ posset a successoribus exigi. aduerte quia istud esset uerũ, si ante omniũ mortem nullus alius fuisset in collegio substitutus. Tunc. n. uerũ est quod dissoluta est uniuersitas per mortem omniũ, & sic bannũ extinctum & licet alii postea, uel ex cõcessione superioris, uel propria auctoritate constituerint ibi collegium, uel uniuersitatem, nõ tñ illud est antiquum collegium, uel illa antiqua uniuersitas, sed est noua, & ab ea bãnũ exigi nõ poterit, arg. ff. de sol. l. q̃ res. §. areã. & l. inter stipul. §. sacrã. ff. de uerb. obl. & qđ ibi tangitur ꝑ Bar. Si aũt & plerũq; cõtingit uno mortuo, alius subrogatur, & sic de singulis licet oẽs illi qui tpe bãni uiuebant mortui sint, tñ eadem est uniuersitas, ut dictis iurib. & ff. de usufr. l. uetus est qõ. in fin. cum l. seq. & ff. de iud. l. proponebatur. & ideo poterunt ad bannũ conuenir ſm ea q̃ hñt in l. 4. § actor. ff. de re iud. ꝑ Bart. Quid aũt iuris in excõicatione tangit Bar. & remittit ad ea quæ hñt in c. grauem, de sent. excõ. ubi nihil dicit, sed examinatur, an uniuersitas possit excõicari, sed ad propositum faciunt q̃ hñt ut ipse alleg. in cap. si aduersus consules. de imm. eccl. quod canonistis relinquetur.

Huic opusculo finem faciens 19. mensis Iulij, currentibus annis 1423. oculis cunctorum subijcio, ut si quid boni fuerit in eo, omnium conditori gratiæ referantur & ut ea quæ minus bene composita fuerint, non aspera sed benigna correctione emendentur. Ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & sanctorum Antonij & Catharinæ patronorum meorum, & totius cælestis curia.

TRACTATVS multum conductibilis, de Carceribus d. Baldi Perusini, fama super æthera noti.

SVMMARIVM.

1 *Sermo quilibet de quauis re, seu negocio susceptus a diffinitione proficisci debet.*
2 *Carcer quid proprie dicatur.*
3 *Carcer unde dicatur, & quare sic nocetur. Mulier quæ & quando incarcerari possit.*
4 *Doctor legum an possit pro debito incarcerari. Filiusfamilias incarcerari põt, et cedere bonis. Pupillus pro delicto an possit carceri mãcipari.*
5 *Appellatio intra decem dies a sententia lata interponi debet.*
6 *Incarcerari nemo debet die feriato pro hominũ utilitate.*
7 *Iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eum absoluere. Debitor de fuga suspectus die feriato capi põt.*
8 *Creditor debitorem de suspecto accusans, & eũ capi petens, an debeat iudici ostendere instrumentum crediti.*
9 *Carcerari nemo debet pro debito die feriata in honorem Dei.*
10 *Tortura inferri potest ob enorme crimen die feriata etiam in honorem Dei.*

Caput primum de carcere.

QVia legum præcepta principaliter sũt inuenta ne pauperes personæ molestiis affligantur. ideo quia mihi uisum est quod inter pauperes ꝑsonas nulla adeo tristior, & pauperior inuenitur, quam persona incarcerata. Ideoque de carcere aliqua sũ dicturus, & cõsequatur de ꝑsona incarcerata, & silr de custodib. 1 †& quia, ut ait Tullius primo de officiis, Omnis. n. qui de aliquo suscipitur sermo debet a diffõn e proficisci, ut intelligitur quid sit de quo loquat̃. ad quod concordat. ff. de iust. & iur. l. 1. ideo primo uideamus quid sit carcer, & unde dicatur carcere. & subsequenter uideamus de persona incarcerata, q̃ põt incarcerari, ꝑ quo debito, & in quo loco põt incarcerari, & qualr̃ puniat̃ fugiẽs de carcere, & silr̃ uideamus quis põt esse custos carceris qua pœna puniatur custos carceris, & an plures possent esse custodes

sto des carceris. Veniamus ad primum.s. diffinitionem, & pōt sic diffiniri † Carcer est locus securus, & horribilis, & repertus non ad pœnam, sed ad delinquentium, uel debitorū custodiam. Primū membrum huius diffōnis dū dr locus securus colligitur. ex l. 1. in uerb. salubribus locis. C. de cust. re. Nam carcer debet esse securus ne incarcerati effugiant. & ibidē debent esse cathenæ ferreæ, & cōpedes & alia similia, quib. mediantib. carcerati possit sub fida custodia retineri, ut est tex. 3. l. 1. C. de cus. re. ubi dicit, ut & cruciatio desit. Itā dū subditur horribilis. Nam carcer est locus horribilis, tum ꝑꝑ cōuersationis hoīum priuationē, tum ꝑꝑ immunditiam, & istud colligitur in l. si quis in ea culpa C. de cust. re. ibi dū dicit carceraris, & custodię squalore. Nec tñ in tm̄ debet esse horribilis, ꝙ ad pœnam incarceratorū redundet, cum carcer sit inuētus ad custodiam, nō ad pœnā, ut ff. de poe. l. aut dānum. §. solēt. fallit aūt in uno casu speciali in l. 1. §. fin. ff. de alea. Hinc est qđ de iure ciuili nemo pōt ad perpetuum carcerem damnari, ut d. §. solent, secus uero est de iure canonico, in c. q̄uis, extra de pœ. lib. 6. & c. reperiunt. 1. q. 1. Circa secūdum, unde dr carcer pōt dici à claritate seclusus, † quia ibi nulla claritas, uel potest dici quasi carens claritate. qa ibi est magna cecitas. & obscuritas. quidā alr, & aliter interp̄tātur ꝫm aduersas opi. Tertio q̄ro, qs pōt īcarcerari. Et primo quæro an mulier possit incarcerari, & dicēdū est quod. Aut q̄rimus nunqd possit carcerari pro debito ciuili, aut pro delicto. Primo casu, aut est mulier honestæ uitæ, aut est meretrix. Si qdē est mulier honestæ uitæ, tunc nō pōt incarcerari, imo iudex capitis pœna punitur, q facit eā incarcerari, ut not. in l. fin. de off. di. iu. & in auth. nouo iure quæ posita est. C. de cus reo. Vnū tñ dico qđ si mulier subiisset tutelam filiorū suorū, & renunciasset Valleiano, & oī alteri exceptioni sibi cōpetenti, qđ ꝑ illū renunciationē pōt carcerari. istud exp̄sse notabiliter tenet Bar ff. de test. tut. l. si qs sub cōdōne. Aut ista mulier est infamis, ut qa meretrix. & tūc dico qđ pōt incarcerari, non tñ debet poni in eodē carcere cū marito, & est casus. C. de cust. reo. l. q̄m. & no Arc. 18. q. 2. diffinimus. ēt ꝑ debito ciuili, ut no. de cust. reo. auth. hodie nouo iure. Secundo casu principali cum quærit. an possit īcarcerari ꝑ delicto, uide in d. auth. sed nouo iure. † Tertio quæro an legū doctor possit incarcerari pro debito, dicēdū est qđ non sicut miles imo puniunt iudices capite, Istud not. glo. sing. C. de profess. & medi. l. medicos. lib. 10. Quarto quæro, an filius familias possit incarcerari, dic qđ tam pro debito ciuili, q̄ pro criminali pōt carcerari, & sic probatur nā filiusfamilias pōt cedere bonis, ut l. pen. C. q bo ced. poss. ergo ꝓsupponitur qđ pōt incarcerari, licet gl. uideatur tenere cōtra. in l. 3. §. sed utrū ff de min. sed illa gl. reprobat cōiter ꝑ Doct. & ꝑ Bar. ff. sol. mat. l. si filia. Quinto quæro, nūquid pupillus pōt incarcerari pro delicto. & ur qđ nō, ut no. ī l. fi. C. de cu. re. ibi dū dicit ętateq. &c. Idē credo in debito ciuili, dūmodo nō sit doli capax. Sed an possit in integrū restitui, si aliquo casu sit lesus, ut l. partu. ff. de minori. Idē puto de quacūq; ꝑsona quæ ꝑ delicto pōt carcerari. Idem ꝑ debito nisi creditores renūciassent iure carcerandi, ut not. Bart in l. 1. C. q bo. ced poss. dūmodo non sit soluendo, nā si esset soluendo, de iure ciuili nō posset incarcerari, ut est gl. sing. in l. 3. ff. de susp. tut. & si incarcerenī dū sunt soluendo, pñt à tali sñia suꝑ incarceratione lata appellare, & reappellare poterūt incarcerati si steterint ꝑ tres mēses, uel plures in carcerib. numerādo a die latē sñiæ suꝑ īcarceratione. Nec obstat auth. sed nouo iure. C. de appell. † Quæ dic qđ appellatio debet interponi à sñia lata intra decē dies, quia intentatur in actu momētaneo. Sed si illa interponatur ab actu successorio, ut est in casu nr̄o, tūc appellatio semꝑ pōt interponi, quia oī de dū detinet debitor indebite in carcerib. semꝑ restat sñia suꝑ ipsa īcarceratione oī die. ita uidet tenere d. Bar. in l. 3. C. de ep. aud. Secūdo principaliter quæro, qñ pōt īcarcerari aliquis, & ꝑ debito, & ꝑ delicto. & prima quęro nūquid pōt incarcerari die feriato, & ista qō pōt subdiuidi in tres. Primo, an possit incarcerari die feriato ad utilitatem hoīum. Secundo, an die feriato ad honorem Dei. Tertio, an die feriarum repentinarum. † Ad primum dico, ꝙ non pōt incarcerari die feriato ad utilitatem hoīm quod ꝓbari pōt sic. Nā si de quo magis uidetur, ī esse & non inest, nec de quo minus, auth. multo magis. C. de sacros. eccl. sed sic est quod magis uidetur quod in tꝑe messium non possit quis cogi uenire ad iudiciū, cum sit minor citatio uerbalis, q̄ ꝑsonalis, ut no. ꝑ Cy. in l. cū cler. C. de epis. aud. alias incipit. oēs, & tñ hoc est falsum,

falsum, ut l.i. in fin. ff. de fer. ergo nec citatio psonalis poterit fieri. Et rõ, ut dicit text. ne hoïes ab agricultura remoueanť. hoc est uerũ nisi caperet pro executione sñiæ, quo tpe põt iuste fieri, iuxta no p Inn. in c. fi. de iud. & ideo pp instrm guarentigię qđ hẽt executionẽ paratã, & p sñiam ex forma statutorũ iuste psit tali tpe capi debitores. hęc sunt uerba Bar. in l. 6. ff. de fer. & Io. de Imo. Prædicta aũt recipiũt distinctionẽ, nisi renuntiasset debitor, ar. l. si quis in cõscribẽdo. C. de pact. nã talibus feriis bene põt renunciari. ut not. in cle. sæpe. extra. de uer. sign 7 † Item no. quod si iudex in die feriata fecisset aliquem incarcerati qđ die feriata poterit eum excarcerare, ut not. Accur. in l. minor. in prin. ff. de eui. Itẽ secus si debitor esset oriundus de partib, ubi nõ recolligitur triticũ neque uinũ neq; alia necessaria ad uitã iuxta no. p Inn. in c. cõquestus, extra de feriis. Item secus esse si debitor esset suspectus. ita qđ de eius fuga timereť. iuxta no. p Doc. inst. de act. in prin. & in l. fi. C. de feriis. Nã pp suspitionẽ fugæ põt debitor capi in die feriata, ut est gl. in d. l. fi. C. de fe. l. & propria auctoritate põt capi, ut l. ait ptor. §. si debitorem. ff. de his q in fraud. cre. Nec hoc casu est citandus debitor q accusať tanq̃ suspectus p credicorẽ, ut no. Bar. in l. si creditor. & in l. 2. ff. si cer. peta. 8 † Sed circa pdicta q̃ro. nunqd qñ creditor accusat debitorẽ suspectũ de fuga. & a iudice petit, & reqrit ut sibi det familiã, qua mediãte possit capere debitorẽ, nunqd creditor hẽt necesse ostẽdere iudici summatim instrm debiti uel alia iura. Rñdeť qđ sic, sicut in simili uidemus Nã sequestrũ qñ fit ob timorẽ fugæ nõ põt fieri nisi ostẽdať instrm debiti, & tex. in l. ex hoc. C. de reo. mil. anno. lib. 12. ergo multo magis qñ debẽt psona capi, & addit hoc Ioã. de Imo. qđ posset qđ sufficeret iurm petentis, uel unius testis. sicut dř de missione in possessionẽ cõtra cõtumacẽ ex primo decreto. ut no. gl. in c. qm̃. § in aliis, ut lite nõ cõte. Circa fm. s. an in feriis inductis ad honorem Dei 9 possit qs capi p debito, † dicẽdũ est qđ nõ, ut in l. fi. C. de fer. nisi esset timor fugæ, ut prædixi. idẽ credo in feriis repentinis qđ nõ possit capi, sicut in feriis ĩductis ad honorẽ Dei, qđ patet, q pdictis non põt renunciari, ut no. Ioan. And. in d. cle. sæpe. nisi forte ex forma statuti aliter disponereť. Nã statutũ fm quosdã põt tollere ferias inductas in honorem Dei. & hoc uř sentire gl. & Bart. in l. 50. C. de feriis. Sed Alb. de Ros. in l. fin. de feriis tenet contrarium. de qua qõne ibi uide ubi ad plenum examinat istam mãm. & prædicta locum habent in ciuilibus, in criminalib. autem puto quod quacunque die põt fieri incarceratio, dũ tñ sit graue delictũ, ut no. in l. 3. de episc. aud. C. & ibi not. per Bart.

ADDITIO. Secus ergo si tm̃ esset leue fm dcm̃ Io. de Imo. q a cum in leuibus criminibus capi non debeant illo tpe relaxatur, ut est tex. in illa l. 3. C. de epis aud. modo ergo non debent capi secundum Io. de Imol.

Itẽ secus esset si esset aliqđ periculũ. nam pp enormitatem criminis, q periculi multa cõcedunť quę alias nõ cõcederenť arg. in l. si qs filio exhære. §. pen. ff. de iniusto rupto, & irrito testa. 10 † Nam pp immanitatem criminis potest fieri tortura in die feriata in honorẽ Dei, ut signanter not. Bart. & est tex. in l. 3. C. episc. aud. ubi omnia uide quantum ad tempus quo potest fieri incarceratio.

1 *Incarceratio fieri potest pro quolibet debito.*
Incarceratio an fieri possit pro fiscali debito.
2 *Incarcerari potest quis pro collectis non solutis.*
Debitorem eximens de manibus potestatis an teneatur.
3 *Incarceratus pro debito fiscali recommendari potest pro debito priuati.*
4 *Incarceratio in quo loco fieri debeat.*
5 *Carceres frangens ad fugiendum, censetur cõfitetur delictum*
Custos carceris discretus esse debet.
6 *Custos careris in officio delinquens qualiter puniendus sit.*
Processus qualis fiat in causis incarceratorum.
7 *Persona miserabilis quæ dicatur, iudicis arbitrio relinquitur.*
8 *Causa carceratorum, & aliarum personarum miserabilium diebus in honorem Die feriatis agitari potest.*
Debitor non soluendo, & non habens unde se alat, cuius expensis in carcere sit alendus.

Caput secundum de carcerato.

RESTAT modo uidere pp quod potest fieri incarceratio. & primo quæro, an pro debitori priuato possit quis incarcerari. Secundo, an pro debito fisci. Tertio, an incarceratus pro debito priuato possit ibi recomendari pro debito fisci. Item an incarce-

carceratus pro debito possit pro delicto re commendari. Item an econtra† Circa primũm rñdeo, ꝙ ꝓ quolibet debito põt fieri incarceratio, ut no.in l.3.§.tutores.ff.de admini.tuto.& per canonistas,extra de pign.ca.2.in gl.36.dist.non satis.& in l.1.C. qui bo. cede.poss.ꝓ debito aũt cõdõnali. nõ putoꝙ possit incarcerari.sicut nec põt efficaciter peti.Item puto,ꝙ debito naturali tm̃ uel ciuili tm̃ non põt fieri incarceratio, ar.l.si is §.flauius.ff.de solu.& arg.l.1.§.1.ff. ne uis fiat ei. Circa ẽm.s.an pro debito fisci possit incarcerari.respõdeo ꝙ sic si nõ uult soluere.tex.est in l.1.de exac.tri.C.lib.10.quod probatur ratione.nam debitor fisci potest cedere bonis, ut est gl.sing.inst.pro socio.§.item si quis. & gl.in l.2.C.qui bon.cede.pos.Sed cessio bonorum fit ut cedẽs liberet̃ à carcerib.ergo,&c.

2 † Sed nunquid pro collectis põt quis incarcerari de iure,rñdeo,ꝙ sic,ut not.in l nemo carcerem.C.de exact.trib.lib.10.& maxime si statutum faciat collectam esse munus ordinariũ quod põt.ut est tex.C.de iud.lib.10.Dico tñ ꝙ iudex ꝓꝑ paupertatẽ põt collectam remittere,ut est gl.in l.oẽs.C.de anno. & tribut.li. 10.unum tñ dico,ꝙ si debitum esset iam solutũ uel satisfactũ,ita ꝙ incarceratus fuisset iniuste,potest ab amico cum uiolẽtia extrahi de carcere.Hoc tenet d.Dyn. in l.nemo.C. de exa.trib.Nã iudici iniuste facienti põt resisti ut priuato,ut infra uidebit̃. Quid si iudex nõ uult differre appellationẽ ab amicis interpositã in causa criminali, sed uelit facere executionẽ intra 10.dies datos ad appellandũ. dic ꝙ amici impedire pñt,ut no.Inn.in c.si quando.extra de off.deleg.& Bart.in l.addictos. C. de epis.aud.dico tñ in debito ciuili, ꝙ qui debitorem ex iniusta causa aliquẽ de manibus familiæ eximeret, tenet̃ ad illud debitum ad quod incarceratus tenebat̃ ut C. de exa.tri.l. quoties.per d.Rof.de Peruf. & not. Ioan. de Imo.quod reus accusatus de crimine debet incarcerari.tex. est ordinarius. 2.q.8. qsqs, & ibi ẽt no.

3 † Circa ẽm an incarceratus pro debito fisci possit recommendari pro debito priuati,rñdeo,ꝙ sic,ut est tex.in l. quoties. de exa.tri.Restat uidere an incarceratus. pro debito possit ꝓ delicto recõmendari, & ẽm Doct.dr̃,ꝙ sic not.Bart.in l.3.ff.de cust. reo. sed si esset incarceratus pro delicto non posset recommendari ꝓ debito, ut ibi not. Bar. Sed si esset in carcere ꝓ uno delicto an posset ꝓ alio delicto recõmẽdari. distingue auᵉ delictũ ꝓ quo erat prius incarceratus erat tale,ut impediret talẽ executionem fiẽdã in alio ꝓ quo recõmendat̃,& tũc bene põt fieri recõmendatio, ut si erat primo incarceratus ꝓ manu, & tũc recõmendat̃ pro capite, qa tũc istæ exceptiones nõ se cõpariunt̃, unde primo fit executio in manu, deinde in capite,ut est gl. not. in l.omne. C. de dela. libr. 12.& prædicta sufficiant circa debitum pro quo potest incarcerari, & circa delicta. Restat uidere in quo loco potest incarcerari.

4 † Et circa istũ passum unico modo me expedio,qa nullus debet incarcerari nisi in loco publico,& cõi deputato,alias ipse qui incarcerat aliquem si teneat ipsum ꝑ 20.horas dr̃ cõmittere priuatũ carcerẽ, ut not. C. de priua.carce.l.1.& l.capite.ff. de adulter. Fallit tñ si pater incaceret filiũ ad corrigendum eũ,nã tũc pater non dr̃ committere priuatũ carcerem,ut no.Cy.de priua.car. l. 1.

5 † Imò plus si ipse filius esset clericus pater non incideret in canonem,si qs suadente.17.qõ.3. istud tenet Raymun. in tit.de sent. excomm. §.sequitur.uel circa.Quod autẽ dixi,ꝙ nõ potest quis incarcerari pro debito in loco priuato,est uerũ nisi debitor ipse per ipsum iurm̃ præstitum promisisset ad standum in aliquo loco,ut no.Inn.in c.ex rescripto. extra de iureiur. Sinautem simpliciter suo iurõ ille promisisset debitum,tunc dico ꝙ per istam promissionem non artatur ut not. Bart. ff. sol. matr.l.alia causa.§.eleganter.& per eundem. ff. de conditio. & demon. l. Titio centum. Hæc de loco sufficiant,Nunc restat uidere de pœna fugientis,& dico ꝙ capite punitur,ut l.1.C.de affract.& expi.lib. 10. & uide Ioanᵉ And.in c.pen.de apost. suꝑ gl. & certe scẽdũ est, ꝙ ille q fugit de carceribus ur̃ delictum cõfiteri,ut l.ad commentariẽsem. C de cust. reo.idem no Arch.in c.ut commisso. de hær. lib.6.unum tñ dico ꝙ nunquam præsum itur ꝙ reus fugiat si est spes de ꝓximo ꝙ debeat relaxari,gl.est not.in l.si pecuniã.ff. de cond. ob cau.& no.in l.arg.§.1.ff.de re iud. Sediuxta prædicta quæro quid si ostiũ carceris erat aꝑtũ,& effugerit incarceratus, nunq d punietur,dico ꝙ sic,facit optime tex.in l.1.§.1.C. de exac.tri.& effra.Restat modo uidere quis põt esse custos carceris,& dico,ꝙ custos carceris debet esse hõ discretus.nam cũ ipse hẽt incarceratos in custodia, debet esse in eo

discretio,

discretio,& dico, ꝙ prædicta debent esse in arbitrio iudicis,& addit hic d. Ioan.ꝙ q̃nque potest dari patri ad custodiendum de auctoritate iudicis,si melius custodiatur, ut dicit Arch. 2.,q. 1.in primis. Quæro ulterius qua pęna punitur custos carceris qui deliquit in 6 custodia.† dico ꝙ ipse capite punitur, si ꝓpter dolum,uel culpam,incarcerati ex delicto effugerint,ut est tex.in l.miles,in fi. ff.de cust. reo.In ciuili aũt credo ꝙ ipse tenetur ad illã quantitatem creditori ad quam debitor erat obligatus, hoc tenet Dulius de Galbano in l.quoties.C.de exa.tri.li. 10.Et dicit ꝙ agitur cõtra illum custodem ex illa l. Vltimo quęro nũquid plures pñt esse custodes carceris. Dico brẽ,ꝙ sic.ut in l.miles.ff.de cust.reo.& dico quod quilibet familiaris põt custos esse, & quilibet retinere unam clauẽ carceris, gl. est in clem. 1.de hær in uer.Diuersæ claues.Item quæro,qualr̃ in causis incarceratorũ ꝓcedat & dico, ꝙ ꝓceditur summarie,& de plano. Nam in causis miserabilium ꝑsonarũ ꝓceditur summarie,& de plano.ita tenet Cyn.in l. 1.C.si quis alt.uel sibi,ita supplet in l.1.C.q̃ñ Imperator inter pu.& ui.& uidetur esse text. 7 & ibi Bart.in l.fin.C.de cust.reo.† Nam miserabilis ꝑsona dicitur illa esse s̃m ꝙ iudici uidebitur,ut non. Pet.de Bellap.in l.1.q̃ñ Imperator inter pup. & ui.not. gl.in auth. ꝑterea C.unde uir.cum itaq; sit quod istæ misebiles personæ,& qđ dictum incarceratis dicit̃ relictum ad pias causas ẽt si sint incarcerati pro debito,ut no.in l.illud.C.de sacro san.eccl. iõ credo quod in tali cã procedatur summarie, & de plano.Sed an in causis incarceratorum possit procedi diebus feriatis in honorẽ Dei & uidetur,ꝙ non quia licet in cã possit ꝓcedi summarie,ut iã dixi,tñ in talibus causis non proceditur diebus feriatis in honorem Dei, not.in clem. sæpe.de uerb.sig. Cõtrarium pu 8 to per tex.in cap.fi.cum gl sua de feriis.† ubi causa miserabilium ꝑsonarũ potest tali tp̃e tractari.sed istæ sunt miserabiles personæ, ut hic dicit gl.& ad hoc tex.l.iudices. C.de epis. aud.do. Ioan. de Im. dicit quod si quis fecit suum debitorem incarcerari, & non sit soluendo,ita quòd nõ põt se sustẽtare,debet de bonis creditoris sustentari,facit ad hoc optimus,tex.16.q.6.de lapsis, licet gl dicat ꝙ rector carceris prouidebit 17.q.4.diffõnem,& uide quod not.Ioã.And.in c. ex rescripto, de iureiur.Ioan.de Im.dicit ꝙ creditor tenetur ipsum alere in carcerib.& istud tenet gl. in l. fin.super uerbo agnoscere.C.de ero.mil. an. lib.12.istud tenet dom. Raph. in l.iud. C. de epis.aud.& quærit hic do Io.de Im quid si aliquis incarceretur pro debito descendente termino,alias pendente an debeat relaxari si pręstet cautionem satisfaciendi, glo.dicit,quòd sic in c.nuper allegato,& hæc sufficiant.

DE RELAXATIONE Carceratorum, Tractatos do. Pauli Girlandi Castillionis Florent:ni, Crimial:um causarũ Bomæ auditoris.

SVMMARIVM.

1 *Relaxationum diuersæ sunt species.*
2 *Relaxationes quæ lite pendente fieri possint.*

CVm sæpius contingat quod rei pro diuersis criminibus in carceribus deducuntur, ex quibus postea diuersimode relaxantur,ideo cõgruum mihi uisum fuit in hoc tract.de relaxatione carceratorum, & de extremis actis causarũ quædã brẽ exponere. 1 † Veruntñ quia reorum relaxationes diuersæ sunt,quarũ quędam fiunt post causæ decisione, & sic post latam sñiam, aliæ uero fiunt lite adhuc pendente. Relaxationum uero quæ fiunt post litis decisionẽ, q̃dam est quæ fit ꝑ sñiæ executionem.Quędam alia est q̃ fit per gratiam ex beneficio,& indulgẽtia principis, alia aũt relaxationis est quæ fit per cõpositionem pœnæ factã cum curia,aut fisco.Alia est q̃ fit ꝑꝑ innocẽtiam incarcerati q̃ñ plene de 2 illius innocentia constat. † Relaxationẽ uero quæ fiunt lite pendente,quædam est quæ fit per compositionem pęnæ factam cum curia aut fisco.Alia est quæ fit ꝑꝑ fideiussorem ꝑstitum de se repræsentando,& soluendo pœnam &c.Quædam alia est quæ fit licentiose, & de facto ꝑ fugam incarcerati, & ista q̃nq; accidit cum fractura,& uiolentia carcerum, q̃nq; aũt clanculo absq; aliqua fractura, aut uiolẽtia.Breuiter igitur cuiusque relaxatiõis speciem declaremus. Videndum erit primo de relaxatione illa quæ fit per sñiæ, & pœnę executionẽ.Secundo, de illa q̃ fit ex bñficio, & indulgẽtia principis.Tertio, de illa quę fit ex propria innocentia incarcerati.Quarto,de

illa

illa q̃ fit ꝑ cõpositionẽ pœnę. Quinto, de illa quæ fit ꝑ fideiussorẽ pstitũ de se repñtando, & soluendo pœnã, &c. Sexto, de illa quæ est illicita quæ fit ꝑ fugam ipsius rei ut supra dictum est. Septimo, & ultimo post pmissa breuiter, & succincte uidebimus de calumniatoribus ac de expensis damnatis, & interesse.

1 *Executio quid sit.*
2 *Pœnæ quæ simul, & pro quibus criminibus infligi possint.*
3 *Executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat.*
4 *Iudices ecclesiastici sæpe utuntur carceribus perpetuis.*
5 *Carcer ad custodiam de iure ciuili inuentus est non ad pœnam.*

De sententiæ, & pœnarum executione.

QVæro primo, quid est ista executio? 1 †Rñ. qđ est satisfactio q̃dã quæ fit per condẽnatũ opera, & ministerio publici executoris pro sñiæ iã latæ obseruationes ut ꝓbat in l. 4. §. ait ꝑtor. ff. de re iud. & l. 2. & fi. C. de cust. reo. Bal. in auth. sed nouo iure. C. de ser. fugi. q̃ necesse est qđ fiat post latam sñiam tꝑe rei iudicatæ. Nam si antea fieret non ualeret l. 1. C. de excep. rei iud. ubi Bald. dicit, ꝙ in ordinatis per essentiam rationis posterius præsupponit suum prius inesse, ut not. Ioã. Mona. in c. si cõfirmationẽ, de elec. lib. 6. Item uidendum esset quid sit reus iudicata, & an sñia ipsa, & res iudicata sint idem uel potius diuersa. Et quæ est dñia inter sententiam, & rem iudicatam, sed quia ista requirunt altiorem indaginem, & ampliorem examinationem, ideo ut breuius me expediam hic ꝑtermito uide Barto. in l. 1. ff. de re iud. Ioan. de Imo. & Panor. in rub. extra eo. tit. Host. in sum. eo. titu. in prin. ubi designat pulchram figuram. 2 † Quo ad mãm nostram dico qđ aut pœna exequenda est corporalis ultimi supplicii, uel circa mortem corporis afflictiuã, aut est deportationis, siue relegationis, aut est pecuniaria aut bonorũ publicationis, licet interdũ istæ possint esse simul unitæ qñ sumus in atrocissimis, sicut ĩ cr m. læsæ maiest. hæresis, falsæ monetę, raptus uirginũ, & similibus. In qbus uita, bona, & fama simul pereũt l. qsqs. C. ad leg. Iul. maiest. Arriani. C. de hær. c. ad abolẽdã, & c. urgentis eo. titu. l. 1. & 2. C. de fal. mone. & l. unica. C. de rap. uir. & ibi Cyn. Bal. & Ray. diximus supra lib. 1. & 3. in 4. & 10. q. Primo. n. casu, qñ sumus in pęnis corporalibus, aut exilii relatio prædicta fienda est anteq̃ fiat executio, 3 † qa executio pœnarũ corporaliũ debet esse publica, & in locis publicis fieri, & nõ in carceribus, ut unius exemplo ceteri pertimescãt & unius pęna sit metus multorũ l. capitaliũ. §. famosos, & l. aut facta §. fi. ff. de pœ. & l. 1. C. ad l. Iul. repetũ. & not. in l. 1. ff. de iustit. & iu. & in cle. 1. de pœ. Car. in cle. 1. 12. & 14. no. de off. ord. 45. dist. disciplina 2. q. 7. qua ꝓpter 10. q. 1. quia sacerdotes. de cohabi. cle. & mulie. c. clericos. & de excess. plato. c. 1. cũ similis, eodẽ modo primo relaxandus est ante executionẽ qñ executio ipsa fieri debet ꝑ relaxationẽ aut deportationem, qa ad hoc ut sñia, & pœna q̃ in ea cõtinet sortiant effectũ siue executionẽ, necesse est qđ reus exeat de carceribus, & ad loca sibi deputata submigret ut l. fi. C. de cust. reo. & l. custodias. ff. de pub. iud. nisi relegatio ipsi facta fuisset in carceribus, 4 † qa reus cõdẽnatus esset ad ꝑpetuos carceres. qua pęna sæpe utunt iudices ecclesiastici, ut 26. q. 5. si q s eps, & c. idolorũ. & c. 1. de hær. lib. 6. & est gl. c. excõicatus, el 2. de hæret. in antiq. hoc. n. raro uel nunq̃ faciũt iudices seculares, quia ius ciuile non utitur istis pęnis carceralibus, sed potius relegationis aut deportationis ẽm personarũ cõdõnẽ, & qualitatẽ facti. l. 3. in prin. & §. adiectio. ff. ad l. Corn. de sic. iuncta l. si quis aliquid. §. qui abortionis. ff. de pen. 5 † carceres. n. ius ciuile inuenit ad custodiam nõ aut ad pœnam l. 2. & l. fin. C. de cust. re. aut executio ipsa fienda est in pecunia, uel in bonis, & isto casu reus non erit relaxãdus de carceribus nisi demum secuta solutionę dictæ pęnæ uel saltẽ satisfactione, qa fisco fuerit satisfactũ aut ꝑ pignorũ traditionẽ, aut ꝑ idoneũ fideiussorẽ, adeo quod plene sic cautum fisco d. l. 4. §. ait prætor. ff. de re iud. l. 1. §. diuus. ff. de iure fisci.

1 *Executio in causis criminalibus an statim fieri debeat post sententiam latam.*
2 *Homicida maleficus ueneficus, & adulter confessi aut testibus conuicti non audiuntur appellantes.*
3 *Appellatio nemini denegatur nisi duobus concurrentibus.*
4 *Defensiones iuris non tolluntur reo etiam facto notorio.*

Confessio

Confessio, & conuicto in ciuilibus an auferatur appellationis remedium.

5 *Appellatio non admittitur in criminib. notorijs.*

1 SEcundo quæro an statim † post latam sententiam in causis criminalibus fienda sit executio, uel potius expectari debeat res iudicata per lapsum 10. dierum. ut in authen. de appel. in princ. col. 4. & dic quod in causis criminalibus itr non fit executio pœnæ ante quam snia trãseat in rem iudicatã per lapsũ 10. dierum ut l. addictos. C. de appe. & l. addictos. C. de episc. aud. & in auth. sed hodie. C. de appel. Quæ tñ fallit qñ sumus in attrocionibus criminib. & reus uoce propria sponte confessus esset, & testibus plene conuictus qa tunc post latam sniam incontinenti, & immediate fit executio, ut l. 2. C. quo. ap. nõ reci. & d. l. fi. C. de custo. reo. & l. custodias. ff. de pu. iu. imo si reus post latam sniam incontinenti uellet appellare non audiret, & eius appellatio tanq̃ calumniosa penitus reijceret, 2 ita dr in d. l. 2. C. quor. ap. & c. ubi dr † ꝙ homicidio, ueneficus, maleficus, adulter, & is qui manifestam uiolentia intulisse probat, si uoce propria cõfessus sit sponte crimen, & testibus plene conuictus reperit, non audiat appellans maxime in casibus, & criminibus ibi expressis. Bal. autẽ ibi quærit, quid erit dicendum in aliis minoribus criminibus extra illa quæ sunt ibi expressa, an si reus reperitur confessus, & conuictus possit interponere appellationem, & an sit audiendus, demũ cõcludit ꝙ appellare non poterit, & si forsan appellauit non erit audiendus, ita tenet gl. in d. l. 2. quam sequit ibi Bal. licet Iac. But. dixerit cõtrarium hac rõne, quia dicit ꝙ reus in causa appellationis poterit confessionem suam reuocare, nihilominus Bald. hoc non obstãte, tenet opinionem glo. ibi, & rñdet ad rõnẽ Iac. But. quia illud est uerum ꝙ reus posset reuocare confessionem suam qñ illã per errorem aut metu tormentorum fecisset, uel qñ testes non clare probarent. sed aliquantulum appareret dubium illorum dcm tũc posset bene audiri in appellatione, & confessionem suam ut erroneam, uel extortam metu 3 tormentorum reuocare. † Ad hoc igitur ut tollatur remedium appellandi duo principaliter requirunt, primum ꝙ reus sit plene testibus conuictus qui luce clariorem probationem ostendant, ꝫm ꝙ sponte absq; aliquo impedimento cõfessus fuerit, alt is. n. uel ipsorũ altero deficiente non denegat appellatio ut tenet gl. in d. l. 2. & ibi Bal. & alii. Quidã uero addunt tertium requisitum ad hoc ut tollat remediũ appellationis, s. ꝙ sit unum de illis criminibus expressis in d. l. 2. quãuis Bal. secutus gl. ibi teneat cõtrarium, ut supra ꝓxime diximus. Limita tñ illud ꝙ dr in d. l. 2. nõ procedere qñ reus uellet facere defensiones iuris dicens, ꝙ qdqd fecit id totum fecit ad sui defensionem, uel ꝙ ille quem ipse ostendit erat bannitus, & similia, qa isto casu poterit audiri non obstante sua cõfessione, & tã clara ꝓbatione, ita tenet elegãter Bal. ĩ d. 4 l. 2. † qa reo ẽt notorio in facto nõ tolluntur defensiones iuris ꝫm qd̃ singlr uoluit Inno. in c. statuimus. de off. dele. Quæro nunc quid in causis ciuilibus an confessio, & cõuicto auferatur remediũ appellationis. gl. in d. l. 2. dicit, ꝙ sic ꝙ auferat ad similitudinẽ causarum criminalium ut supra ꝓxime dcm est. & illã gl. sequit ibi Bal. quam dicit esse notabilẽ. Iterum q̃ro qd si reus non erat cõfessus sed cõuictus dũtaxat, cuius uigore fuit cõdẽnatus, & post sniam cõfessus fuerit crimẽ an ẽt iste debebit excludi a remedio appellationis, dic, aut confessus fuit in iudicio, & apud actũ, & appellare non poterit ex quo confessio illa cõsonat cũ ueritate ꝓbõnum, & cẽset ac si cõfessus fuisset ante sniam, ita dicit Bal. ĩ d. l. 2. in 2 col. uer. modo q̃ro, aut fuit cõfessus extra iudicium, & admittit ad appellandũ, qa confessio extraiudicialis non facit notoriũ, imo nec plenã probõnem ex qua seq possit cõdemnatio, sed bene facit indiciũ ad torturam l. capite 5. §. fi. ff. de adul. uide bonũ tex. 5 in l. non tñ. ff. de app. † Idem ẽt dicendum est in notoriis criminibus in qb. non admittit appellatio ꝫm qd̃ uoluit Abb. in c. super his de pœnis, ubi dicit, ꝙ iudex in notoriis criminibus põt mandare pœnã exeq ẽt absq; aliqua cõdẽnationem, & idem dicit uoluisse Inn. in c. ex parte. el 1. de uerb. sig. uide Abb. in c. ad nfam. el. 3. de iureiu. Idem dicendum est de quibusdã ĩterlocutoriisq̃ trahũt secum executionem, sicut est illa q̃ fert cõtra debitorẽ suspectũ de fuga, ut l. sciendũ. ff. q satisd. cog. l. si fideius. §. fi. eo. ti. & ibi Bar. quẽ uide.

1 *Condemnato non ualente pœnam pecuniariam soluere an possit fieri executio in bonis uxoris, aut patris ipsius*

2 Pan-

2 *Paupertas à pœna non excusat, quia qui non potest soluere luere debet in corpore.*

3 *Pœna quæ ex unius delicto oritur quandoque ad non peccantes extenditur.*

1 TErtio quæro si cōdenatus, † ad pœnam pecuniariā illā soluere non potest pp paupertatem, an executio sententiæ fieri possit in bonis uxoris suæ, aut patris si esset filiusfamilias, matris, fratrum uel aliorum de eius familia? tamen quòd non, quia pęna nō debet excedere suum auctorē l. sancimus, C. de poe. ubi ēt in rub. & toto tit. C. ne. fi. pro pa. & ne uxor pro mari. uel ecōtra. & l. ob maritorum eo. tit. quia nemo debet alterius odio uel crimine dampnum sentire l. si quis in suo. §. legis C. de inoff. testa. & l. legē. in prin. l. rñ. C. de nat. lib. & l. si pœna. & l. crimen. ff. de poen. & l. si maritus. ff. sol. matr. & l. fi. ff. ad Sylla. & in regula nemo. de reg. iur. libr. 6.

2 † paupertas igif non excusabit illum à pęna, qa nō poterit soluere pœnam in ære luet in corpore, ita dicit tex. not. in l. 1. in fin. ff. de pœn. & ibi Bart. ubi singlr limitat regulā illā de qua in l. in seruorū. ff. de pœn. quē uide, & diximus ēt supra lib. proximo præced. q. 7. an in causa pecunia, &c. & not. etiā ff. de offic. præsi. l. illicitas. § fi. & de iurisd. omn. iud. l. si quis id quod. §. in seruos, & ff. de ser. fug. l. quicunq; §. qđ si, & C. de sep. uiol. l. fi. §. fi. sed contra prædicta facit C. ad leg. Iul. maiest. l. qsquis, & c. uergentis, de hęr. & cap. in quibusdam, de poe. & cum multæ. 15. q. 8. & 1. q. 4. Item peccato Israelitarū, & in c. 1 & 2. de fil. presby. in quibus iuribus, pbaf † q pęna quæ

3 orif ex delicto unius extēdif ad alios q. nihil peccatum. Solu. speciale est in crim. læsæ maiest. pp criminis immunitatem, & pp reuerentiā maiestatis principis, idē est in crimine hæresis, & multomagis, qa hinc offendif maiestas diuina q̄ maior est tpali d. c. uergentis & ibi gl. & c. accusatus. eo. tit. lib. 6. uide ea q̄ diximus supra lib. 1. in tit. de hær. q. 3. ubi posui alios casus in quibus unus non delinquēs punitur ex delicto alterius, & pœna unius delinquentis extenditur ad non peccantes.

1 *Condemnatus ad membri mutilationem an possit puniri in membro iam debilitato.*

2 *Reuocarente membro secundum statutum amputando, an possit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri, quod sibi superest.*

3 *Statutum dictans manum uel pedem absque alia specificatione amputari debere, qualiter intelligi debeat.*

1 QVarto quæro, quid si reus † incarceratus fuit condemnatus ad mutilationem unius membri, puta amputationis manus, pedis, oculi, & similiem, & habeat alterum ex dictis membris debilem uel aridum, an executio pœnæ fiet super membro debili, uel super ualido? tu dic aut pœna reperitur imposita super certo membro puta manu dextra uel pede dextero, & illa uel ille amputandus est qualiscunq; sit, licet dextera sit utilis sinistra uero inutili, ut in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. & ibi gl. not. & Bar. & Ang. & Paul. de Cast. idem dicit Ioan. Andr. in c. in pœnis. de reg. iur. in 6. in mercu. ubi dicit, q isto casu sola deformitas corporis facit pœnā, & adhoc facit bonus tex. in l. 2. §. quod si qs, & §. seq. ff. arbor. furt. ces. & Bart. in l. hos accusare. §. fi. ff. de accus. † Quid si reus caret

2 illa manu, uel pede, aut oculo qui uel quæ ex forma statuti uenit amputandus, nunquid iudex poterit cōdemnare ad amputationem membri illius quod superest, dic quod non, sed debebit, illum cōdemnare in alio mēbro qđ est uerū q pœna commutari pōt in alio mēbro ante latā sniam non aūt post, qa si reperif nota snīa sup unico illo membro quod amputādū uenit ex forma statuti, aut trāsiuit in rē iudicatā aut nō, si trāsiuit, necesse est q fiat executio super illo mēbro, alias snīa esset nulla, nec potest uariare iudex postq̄ functus est officio suo l. iudex postq̄. ff. de re iud. nisi hoc fieret de mādato principis, ut l. 1. C. de preci. Imp. offe. & l. 4. in fi. ff. de qst. aut nō dū trāsiuit in rē iudicatam, & poterit reus ab ea appellare, qa maius suppliciū pateref ex amputatione illius mēbri qđ solū est, quam si duo essent, & interpratatio pęnarū nō debet fieri in duriorē causam, sed in mitiorē, uide

3 Bal. in d. auth. sed nouo iure. in 3. col. † Et qd si simplr dicaf in statuto, uel snīa amputef sibi manus, uel pes, nec specificef certū membrū tunc cōcludunt Doct. pdicti q in mēbro minus potenti fienda erit executio, qđ est uerum qn̄ duas habet, sed si nō habet nisi unā dic, ut supra proxime dixi, uide latius de prædictis Bald. in d. auth. sed nouo iure, & Ang. de Are. in tract. male. in gl. quas si non soluerit intra decem dies amputetur sibi, &c.

1 *Iudex*

1 *Iudex ecclesiasticus an possit sententiam ferre fustigationis, & mandare exequi per milites, & executores.*

2 *Iudex ecclesiasticus bene potest ferre sententiam ex qua non uenit principaliter sanguinis effusio licet ex post facto, & accidentaliter sequatur.*

1 QVinto quæro, Quid, si pro † crimine reus uenit fustigandus, puta pro uno furto, uel sortilegio, siue aliis similibus minoribus crimminibus, & sit in manibus iudicis ecclesiastici an iudex ipse poterit ferre sententiam ad fustigationem, & illam mandare exequi per milites, & executores, & uidetur dicendum, quòd non, quia iudex ecclesiasticus nullã habet iurisdictionẽ sanguinis cap. sentẽtiam sanguinis, ne cler. uel mon. sed in fustigatione ut plurimũ interuenit aliqualis sanguinis effusio, quia cutis humerũ crebris uerberibus sæpius ꝑcussa laceratur, & emittit sanguinem, maxime qñ est longa fustigatio, ut experientia docet. ergo nõ potest qa incurreret irregularitatem ut ibi dr, tu dic, ꝙ iudex ecclesiasticus habet iurisdictionẽ uerberandi, & fustigandi, & sentẽtiam suam super his põt mandare exequi absque scrupulo irregularitatis 26. q. 5. contra idolorũ. & 23. q. 5 circumcelliones in fin. illa † igr qualisqualis sanguinis effusio non cõsideratur, nec uenit principaliter ex sententia, sed ex postfacto accidit satis est, ꝙ in sententia clerici non infertur talis pœnẽ, ex qua principaliter, & immediate ueniat sanguis, sicut est in amputatione membri, uel alia simi pœna, unde sanguis humanus immediate debeat effundi, ut d. c. circũcelliones, uide d. Abb. & alios Cano. in c. 2. de sortil. Circa mãm iustius executionis non me extendam ulterius uide latius ꝑ Doct. in d. auth. sed nouo iure, & in l. capitaliũ. §. famosos, & in l. qui ult. ff. de pœ. & in d. l. eo. tit. & in l. sancimus. C. eod tit. & ibi Bal. & Ang. de Are. in d. tract. in commento snīæ super uer. quas si non soluerit, & in uer. & ibi caput a spatulis, &c. Gan. in suo trac. malef. in ti de pœ. reo. & do. Par. de Put. in tract. syn. in tit de exec. sententiarum. f. 41.

1 *Iudex ex causa rationabili an possit pœnas à lege statutas augere, uel minuere.*

2 *Iudex facultatem habet à lege ut pœnam pecuniariam ex causa iusta possit in corporalem commutare*

3 *Iudex pœnam unam commutans in aliam non dicitur contra legem uenire.*

Iudex sententiam qua decurionem relegandum pronunciauit mutare non potest

4 *Sententia est nulla cõtra iuris dispositionem lata.*

5 *Sententia libello, seu petitioni difformis est nulla.*

Quæstio facti est stat in arbitrio iudicantis, sed pœna prosecutio legis dispositioni mandatur, et numero seq.

8 *Statuta interpretationem declaratiuam à iure communi recipiunt.*

6 *Iudices ob causas emergẽtes possũt trãsgredi leges.*

10 *Auctoritas legis, aut superioris in omni iuramento censetur excepta.*

1 SExto † non omittam hanc notabilem q. quam bene nota, an duplex possit, si aliqua iusta causa sibi uidebitur, pœnas certas à lege statutas augere, minuere, alterare, aut in aliam speciem cõmutare, & ut dicendum, ꝙ non, nisi hoc faceret de expsso principis mandato, quia iudex est minister legis, & iustitiæ, & non habet auctoritatem supra legem, imò debet illas ad unguem seruare, & ẽm illas in omnibus causis iudicare, non aũt alterare illarũ dispositionem, quia dr, ꝙ facti quidem quæstio arbitrio iudicis cõsistit, sed pœna impositio, & persecutio consistit in facultate legis l. 1. §. 1. uer. nam siquidem. ff. ad Turp. l. oẽs. in prin. ff. ad mun. 2. q. 3. si quem §. notandum, ubi dr, ꝙ facti quidem quæstio in arbitrio est iudicãtis pœnæ aũt persecutio non eius uoluntati mandatur, sed legis auctoritati reseruatur ꝓ quo facit text. in l. seruos. in fin. C. ad l. Iul. de ui publ. ubi expresse dr, ꝙ non licet iudici pœnam certam à lege statutam minuere, aut mollificare, & l. si operis. C. de pe. uide gl. no. in d. c. si quem. in uer. uoluntati. In contrarium est tex. in l. & si seuerior, & ibi gl C. de his qui not. inf. & l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. eo. tit. & ibi gl. Bart. & alii ibi oẽs concludunt, ꝙ potest iudex pœnam certam à lege statutam in sententia sua ex iusta causa agere, minuere uel in aliã speciem permutare, † ita ꝙ ubi lex irrogat pœnam pecuniariam pro aliquo crimine, iudex ipse potest imponere corporalẽ ex iusta causa, & hanc facultatem, & arbitrium iudex ipse habet à lege, ut quotiescunque ex qualitatibus, aut aliis circunstantiis delictũ uĩ enormius, aut turpius, uel ex imminet scandalum non modicũ, uel alia simili iusta causa

concurrente, lex dat arbitrium iudici, ut in snia sua possit ex causa hmõi pœnas certas à lege statuta augere, minuere, uel in aliã spem permutare, quod quidam arbitrium non solum habet quo ad pœnas principales, uerũ etiam quo ad accessoris. s. infamiæ, qa iudex põt dispensare cũ infamia, q̃ reo uenit ex crimine irroganda, ut est gl. in d. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff eod. titu. & ibi Bart. h. d. expresse, idem Bal. & Saly. in d. l. si seuer. C. eo. tit. & ꝙ tale arbitrium iudex habet à lege, ꝓbatur in l. aut facta. §. fin. & l. hodie. ff. de pœ. & d. l. & si seuerior, & d. l. quid ergo. §. pœna grauior. Et ratio istius arbitrii potest esse, qa delicta cum diuersis circũstantiis, & qualitatibus ꝑpetrantur ex qbus crimen ipsũ qñq; fit excusabile, qñq; magis atrox, & odiosum quas circunstantias, & qualitates oẽs lex ipsa exprimere non potuit, sed quasdam expressit, ut d. l. aut facta. §. 1. cũ duob. seq. ideo dedit iudici hanc facultatẽ, & arbitrium, ut ẜm facti cõtingentiam pœnas ipsas arbitrio suo ex causa augeret, minueret, uel mutaret d. l. aut facta. §. fin. & d. § pœna grauior. † Et per hoc iudex non dr̃ uenire cõtra legem, uel ab eius dispõne recedere, sed potius legem seruare, quæ ita uult. atq; disponit, quod ꝓbatur et per illam regulam iuris qua dicit, ꝙ pœna debet cõmẽsurari delicto, ut l. sanc. C. de pœ. & in c. sicut dignum. extra de ho. & cap. ut clericorũ, de ui. & ho. cle. & hæc est uera, & cõis cõclusio, ut supra dixi, quam tenet Bart. post gl. in d. l. quid ergo. §. pœna grauior. & Bald. Cyn. & Saly. in d. l. & si seuerior. C. eod. titu. Quæ qdem cõclusio recipit nõnullas limitationes, quas ꝑ oppones br̃ declarabo. Et primo oppono de l. moris. §. iste fere. ff. de pœ. ubi dr̃ ꝙ iudex non põt aliquo modo mutare sententiã suam qua ꝓnunciauit decurionẽ esse relegandum qa iura id ꝓhibent expresse sed debet principem cõsulere, ut rescribat qd agendum sit in hac re. idem disponitur in l. 1. § si ff. de qõ, & l. 1. §. si autem. ff. ad tur. Sol. ibi iudex iam ꝓnunciauerat, hic non. & uerũ est ꝙ iudex postq̃ tulit sniam, non põt illam & pœnas in illa expressas amplius permutare, ut ibi dicit, qa semel functus fuit offõ suo l. iudex postquam. ff. de re iu. & ideo l. mirat ista cõclusio habere locũ anteq̃ ferat snia, seu in ipsa snia, non aũt post sentẽtiam, & ꝑ pea Bart. in d. l. moris. §. iste fere. rephendit quosdam iudices qui apponunt certas clausulas in fin. sententiarũ suarũ post uerbũ condẽnamus &c. qđ nihil ualet. † Itẽ opp. de l. diuus ff. de iniur. ubi non ualet snia lata contra iuris dispõnem, qñ non fuit seruata forma iuris. So ibi per errorem, & sine causa fuit alterata forma iuris, hic autẽ ex certa scientia, & ex causa, & ratione, ut l. hodie. ff. de pœ. & ita soluit. Saly. c istud contrarium in d. l. & si seuerior, ideo secundo limita conclusionẽ ꝑdictam qñ iudex ex certa scientia facit, & ex iusta causa, alias non possit. Sed quæro an sit necesse ꝙ iudex exprimat istam causam in snia, ꝙ ideo impotuit istam pœnam ꝑꝑ talẽ causam specificatam, & br̃ dicas ꝙ non, sed an debeat in gñe exprimere causam dicendo ex iustis causis animum nostrum mouentibus &c. Bart. in d. l. quid ergo § pęna grauior. dicit ꝙ si iudex exprimeret causam in genere non errat ut dictum est, tñ si nullam exprimit in gñe nec in specie, per hoc non uitiatur snia dũmodo ex actis appareat ꝙ fuit iusta causa quæ mouit iudicem ad ita pronunciandum, alias si nulla esset causa, nec appareret ex actis snia posset dici nulla tanq̃ lata cõtra ius cõstõnis, & per expressum iuris errorem, ut l. 1. ff. quæ sen. sine ap. rescin. & per Bart. in d. §. pœna grauior. † Item opp. de l. fi. C. de fideic. lib. & l. ut fundus. ff. cõi diu. & in l. seruos. §. fi. C. ad l. Iul. de ui pub. ubi dicit ꝙ quotiescunq; snia non est conformis libello, & ꝙ continet aliud q̃ petitio nulla est, sed hic aliud hr̃ in petitione, & libello accusationis ubi petita fuit certa pœna, q̃ ius declarat in illo casu, & aliud in sentẽtia continetur merito &c. Solu. dicit Saly. in d. l. & si seuerior, ꝙ illud habet locum in causis ciuilibus nõ autẽ in criminalibus in quibus non est necesse apponere conclusionem certæ pœnæ in libello accusationis, sed sufficit cõcludit ꝙ reus pęnis à iure statutis puniatur, & iudex excedendo pœnas certas ex causa dicit legitime procedere, ut supra dictum est. Iterũ opp. d. l. si operis. C. de pę. & 2. q. 3. c. si quem. §. notandũ, ubi dr̃ ꝙ † facti quidem qõ in arbitrio est iudicantis, pœnæ autem persecutio non eius uoluntati, sed legis dispõni mandatur. Sol. illud est uerũ, ꝙ iudex non potest pęnas iuris immutare sine causa, sed cum causa bene potest facere, ut supra dictum est, & per hãc solutionem tolluntur omnia contraria quæ superius in princ. adducebantur. Postquam uidimus limitationes istius conclusionis. g

oppositiones pdictas uideamus modo illius extẽsiones quæ erunt multũ utiles. Et prima extẽsio siue declaratio est ꝙ ista cõclusio nõ solum hẽt locum in iudicis siue causis, & pęnis minoribus, & extraordinariis, sed gnalr in omnibus ordinatiis. ita tenet gl. not. cõiter approbata in d. l. hodie. ff. de pœn. quã sequitr ibi Bart & idẽ Bar. in d. l. qd ergo § pœna. Bal. & Salyc. in d. l. & si seuerior in 1. no. ubi expresse dicit ꝙ iudex in snĩa põt ex causa pęnã ordinariã ꝑmutare. Secundo, ampliatur ista. ut habeat locum ẽt in accessoris pœnis ad principalẽ, sicut est ĩfamia quæ ex illo crimine oritur siue infertur ultraalias pœnas nam sicut iudex immutat, & dispẽsat pœnas principales, ita ẽt dispensare, & permutare põt pœnã infamiæ, ita tenet gl. in d. l. & si seuerior quam sequitur ibi Bald. Salyc. & alii.

7 † Tertio, ampliatur ut non solum procedat istud de iure cõi, sed etiã de iure municipali, ita qđ si statutum imponit, certam pœnam pro aliquo crimine, iudex põt illam ex causa permutare, non obstante ꝙ a principio officii iudex iurauerit seruare statuta illius loci. ita dicit expresse. Saly. in d. l. & si seuior. in 4. col. ĩ uer. quæro quarto. Vbi primo arguit, ꝙ non possit, quia statuta sunt stricti iuris l. cõstõnibus. ff. ad munic. & ꝑ ꝑ iurm quod debet ad unguẽ seruari, ut in c. licet mulieres. de iureiu. lib. 6. cũ simi. deinde quatuor fundamẽtis cõprobat dictum suum quod potest

8 † Et primo. qa statuta recipiũt interpretationẽ declaratiuam à iure cõi l. 2. C. de noxa. & ꝑ Bart. in l. omnes populi in 4. q. princ. ff. de iust. & iur. Secundo, qa lex quę dat potestatẽ populo condendi statuta, illa, eadem dat potestatem iudici pęnas ex causa ꝑ mutãdi, aut minorandi, ut l. hodie. ff. de pœn. & l. aut facta. §. fin. eo. tit. iuncta l. oẽs. populi. ff de inst. & iu. Tertio, quia hoc permittitur iudici ex causa, & sic in supplemẽtum legis q̃ culpas, causa, ac fauores reip. sigillatim excogitare non potui. sed hæc ratio hẽt locum ẽt in statutis, qa statuentes ipsi non potuerunt omnes causas cum suis qualitatibus adhærentiis, & circũstantiis exprimere, aut cogitare, ideo uidr iudicis arbitrio commisisse, ut pœnas ipsas iuxta facti cõtingentiã, & qualitates ex iusta causa ꝑmutare possit d. l. hodie, & l. aut facta. §. fi. de pę.

9 † Quarto dicit, ꝙ ꝑ ista opi. facit singulare dictum Inn. in c. 1. de const. ubi dicit, ꝙ licitũ est iudici rõne casuũ emergẽtiũ leges transgredi. Et non ob illud quod dr de iuro, quia iudices sicut statuta, ita, & leges iurant seruare, ut l. rem non nouam. C de iud. & in auth. ut iusiur. quod præsta. ab his, &c. tñ non obstante tali iuro pñt cum causa minorare, uel augere pœnas, & sic faciendo non lædunt nec transgrediuntur leges, sed illa obseruant, quia sic fieri mandant. & per hoc etiã non dr iudex incurrere

10 periurium, † quia in omni iuro semper intelligitur excepta auctoritas legis, aut superioris, ut l. fin. ff. qui satisd. cog. ita tenet do. Franc. Are. in d. l. & si seuerior. & Bald. ẽt in eadem l. & si seuerior, ubi dicit ꝙ iudex non incurrit periurium alterando pœnam legis uel statuti, qñ hoc facit ex causa, uel cum causæ cognitione, quia alterando pœnam legis, uel statuti iusta causa præcedente, illud facit lege permittente, & ex potestate sibi à lege concessa arg. d. l. hodie, & ideo dixi Arch. ibi ꝙ in omni iuro intelligitur semper excepta legis, & principis auctoritas d. l. fin. ff. qui satisd. cog. Demum quæri potest quid si Titius accusauit Sempronium ꝙ intulit sibi uiolentiam cum armis, & sic remedio legis Iuliæ de ui. pub. & probauit uiolentiam sine armis sibi i latam fuisse ex quo ur probata intentio legis Iuliæ de ui priuata, nũquid Sempronius poterit cõdemnari de ui priua. prout probatũ fuit? quidam dixerunt quod sic, quia iudex põt pęnam minuere ex causa quidã alii dixerũt ꝙ nõ, qa hoc nõ fuit deductũ in iudicio à principio, uide Saly. in d. l. & si seuerior. in fi. & in l. 3. C. ad l. Iul. de ui pub.

1 *Condemnatus pro hæresi, uel læsæ maiestatis si obtineat gratiam principis, an cẽseatur restitutus ad uitã, famam, dignitates, & ad bona pristina.*

2 *Principi congruit salutem populi tueri, & malis hominibus prouinciam purgare.*

3 *Indulgeo uerbum, quid significet, & quid restituo. Restituere plus est quam indulgere.*

4 *Rescriptum in quo ponuntur uerba indulgeo, & restituo, qualiter intelligatur.*

De beneficio, & indulgentia principis.

SVccedit nunc uidendum de secunda specie relaxationis, quæ fit beneficio, & indulgentia principis. postquam reus largitate principis obtinuit ueniam sui criminis, & culpæ. ex carceribus liberatur, quod fit

fit pluribus modis, quia grã qñque fit stricta
1 qñq; uero oriť pinguior.† Ponamus.n.quem esse damnatum de aliquo ex maioribus criminibus, ut est hęresis, lęsę maiest. raptus uirginis, falsæ monete. & similiũ ex qbus de iure infert pœna mortis, perpetua infamia, & oĩum bonorũ publicatio, ut in c. ad abolendã, &c. uergentis. de hær. & l. 1. & 2. C. eo. tit. l. qsquis, C. ad l. Iul. maiest. & l. 1. C. de rapt. uir. & C. de falsa moneta. si obtinuit mereri ueniam ex indulgentia principis, an censeatur restitutus ad uitã, famã, dignitates, & bona, uel ad uitã duntaxat, & uƒ dicendum ꝙ censeatur ad uitã duntaxat restitutus, ex quo restitutio siue indulgentia ipsa tendit cõtra publicam utilitatem, & ordinẽ rectæ iustitiæ l. cõgruit. ff. de off. præsi. & ff. de his qui not. inf. l. furti. §. mandati. & in auth. ut nulli iud. in princ. Nemini. n. magis congruit salutem populi tueri, & purgare ciuitatem malis hominibus, q̃ ipsi principi. l. nã salutẽ. in prin. ff. de off. præfe. uigil. Solu. tu dic attendenda forte diligenter uerba rescripti ipsius principis, quandoq; n. princeps exprimit speciem grǽ, quam reo carcerato largiri intendit, ut quia dixit facimus tibi gratiam uitæ duntaxat, uel indulgemus tibi uitam, aut restituimus te ad uitam tm̃, ut tũc solius uitæ gratiã obtinuisse dicetur, si uero dixerit facimus tibi gratiã oĩum, uel restituimus te ad omnia ut in pristinũ erat, & dr̃ restitutus quo ad oĩa postq̃ uerba rescripti clare sonãt, & cõstat expresse de cipis uolũtate. arg. l. non aliter ff. de leg. 3. & l. continuus. §. cũ ita. ff. de uer. obl. si uero non cõstat in rescripto de p̃dictis, & nullũ fit uerbũ de fama. uel bonis, sed simplr̃ reperiť principem fecisse gratiã illi, & tũc diligenter attẽdenda sunt uerba rescripti, aut. n. princeps
2 usus fuit, † uerbo indulgeo, aut uerbo restituo. primo casu sola criminis pœna corporalis cẽsetur esse remissa l. 2. & l. si ademptis. C. de sen. pas. & rest. idem probať in l. insulã. & l. gñali. eo tit. Secũdo uero casu quo ad omnia censetur esse restitutus. s. ad uitã, famã, & bona in pristinum statum, in quem erat ante sñiam repositus, ut l. 1. & l. fi. C. eo. tit. quia tantundem restitutionis gratia tribuit, quantum cõdemnationis sñia ademit, dicit tex. in d. l. fi. Ex quibus habes notare, ꝙ uerbum restituo, habet ampliorem significatum q̃ uerbum indulgeo, quia per unum restituuntur omnia, per alterum uero uita duntaxat, & p̃pea sis cautus ut in rescripto gratiæ quam impetrare cupis pro amico incarcerato, utaris uerbo restituo. non aũt indulgeo, uel alio simili uerbo arido. Bart. & Bald. in l. 1. & 2. &
4 d. l. insulã C. eo. tit. † Sed quæro, si in rescripto utrunq; uerbũ reperiť expressum s. uerbũ indulgeo, & uerbũ restituo, ut quia princeps dixerit p̃ indulgentiã nostrã se restituimus, uel per nostram restõnem tibi indulgemus, qdam cõsequitur reus per ista uerba. dic s̃m Bart. in d. l. fi. ꝙ ad omnia censetur esse restitutus. si. n alterum ex dictis uerbis per se omnia ista compræhendit, qñ non reperitur limitatũ, multomagis qñ habet aliud adiũctũ per quod non debet eius ampla significatio restringi sed potius ampliari fauore liberationis ratione adiuncti, uide Bart. in d. l. fi. & uide quæ diximus supra lib. 1. q. 4. & 5.

1 *Reus an censeatur ad omnia restitutus est princeps dicat. facimus tibi gratiam.*
2 *Verba dubia in materia gratiosa latissime interpretari debent*

1 SEcundo quæro, quid si Papa, † uel Imperator in rescripto suo post narrationem criminis, & sententiæ dixerit, facimus tibi gratiam, an reus censeatur ad omnia restitutus. s. ad uitã, famam, & bona? dic ꝙ sic. tex. est not. in l. 1. §. fi. & ibi Bart ff de qst. & Bartol. in l. Gallus. §. & quid si tm̃ ff. de lib &
2 post. & d. l. fi. C. de sen. pas. rõ est, quia † uerba dubia in materia gratiosa sunt latissime interpretanda, in fauorem illius q recipit grãm. l. fi. ff. de const. prin. c. si gratiose. de secr. lib. 6.

1 *Banniti an recuperent bona sua publicata, statuto dictãte omnes bannitos rebanniendos.*
2 *Banniti qui dicantur secundum communem usum loquendi.*

1 TErtio quæro. Ciuitas fecit † statutum quòd omnes banniti rebanniantur, an banniti quorum bona fuerunt publicata, post gratiam pœna recuperent etiam bona, & sic an illud uerbum, rebannire habeat uim restitutionis, uel indulgentiæ, & uƒ dicendũ ꝙ habeat uim simplicis indulgentiæ. attento maxime cõi usu loquẽdi, quo isti condẽnati pro crimine appellantur bãniti, & econuerso rebãniti dr̃ q. sunt à banno p̃dicto, & sic à pœna restituti l. 1. & l. 1 eleg. ff. de interd. &

releg. contrariũ dicendũ est, ꝙ imo istud uerbum habet uim plenæ restõnis, & tales rebãniti poterunt recuperare bona, & famam, & omnia quæ prius per sententiã perdiderant, & fu erant priuati ꝑ rebãnitionẽ, igit quis dr̃ esse restitutus. ita dicit Barto. in d. l. fin. C. de sen. pass. imo cõis usus loquẽdi magis ur̃ approbare hanc sententiã quam ꝓcedentẽ c traria. 2 †qa cõiter solent uocari bãniti illi q essent damnati, et pena mortis ꝑ quocunq; graui crimine, & rebãniti dñr illi qui sunt restituti aduersus dictam sententiã, siue bãnũ, ꝑ quã siue quod priuatus fuerat uita, bonis, & fama nam proprie istud uerbum bannũ, uulgares accipiunt pro sñia, & ꝓpea dicunt, quem esse captum bannitũ, uel hr̃e bannum capitis, q. est cõdenatus pena capitis, & hanc q. disputauit Iac. de Are. ut refert Bart. in d. l. fin. & determinauit ꝑut supra conclusum est, aliis et rationibus, de quibus ibi per eũ, uide et Bart. in l. Gallus. §. & quid si tm̃. ff. de lib. & posth. & in l. 1. §. fi. ff. de qõ. idem Bar. in l. non solum §. fi. ff. de proc. Bal. in d. l. fin. C. de sen. pas. idem Bald. in l. si qua pena. ff. d̃ his qui sunt sui, uel alie. iur. & ꝑ Mod. magis copiose in d. l. Gallus. §. & quid si tantum.

1 *Restitutum an recuperet bona sua iam per fiscum alienata.*

2 *Princeps nemini gratiam concedere dicitur cũ iniur. tertij.*

1 QVarto quæro, †Quid si bona istius restituti fuerant per fiscum alienata, an ipse restitutus poterit bona ipsa recuperare & a possessoribus uindicare? dic ꝙ nõ, duplici ratione, prima qa emptores dictorũ bonorũ sunt bonę fidei possessores, imo ueri dñi, quia emerũt a fisco, qui erat uerus dñs ipsorum bonorum, & sic non datur rei uendicatio contra dominum l. 1. & l. rem, & l. officium ff. de rei uend. & ipsi possessores sunt ueri domini dictorum bonorum. l. bene a Zenone. C de quad. præscr. Item quia 2 †princeps faciens gratiam alicui, censetur illam impartiri sine iniuria, & præiudicio tertii, nõ enim uidetur æquum quòd faciendo gratiam uni, uelit inferri præiudicium alteri, quia semper ista conditio subintelligitur, sine præiudicio iuris alieni. l. & si sine. §. sed quod Papinianus ff. de minor. l. quòd si minor. §. Scæuola. cod. tit. & Bart. in d. l. fin.

1 *Restitutus an possit illico precium suorum bonorum consequi a fisco.*

2 *Possessor bonæ fidei quatenus precium rei alienatæ teneatur restituere.*

1 QVinto quæro, †nunquid iste restitutus poterit saltẽ cõsequi preciũ dictorũ bonorũ a fisco? Bar. in d. l. fin. dicit ꝙ sic, qtũs ex eo effectus fuerit fiscus locupletior, alias non. l. sed, & si lege. §. item si rem. ff. de petit. hæred qa fiscus succedit loco hæredis illius dãnati. l. 2. C. de bon. proscr. & l. 1. C. de bo. eo. qui ante sent. mor. sib. con. qui cũ sit legitimus, & bonæ fidei poss. ꝓtiũ rei alienatæ 2 ꝑ ipm† eatenus tenetur restituere, qtũs ex eo locupletior factus fuerit, & nõ aliter. l. tutor. ff. ad l. Iul. de ui. & ideo si in pretium pdcm̃ fuisset a fisco furto subtractum, uel alio simili casu fortuito ꝑijsset, nõ teneretur ad illius restõnẽ cũ nõ sit effectus locupletior d. l. & si rẽ & ꝓtium uide Bart. in d. l. fi. C. de sen. pas.

1 *Rebannitus et statutum an censeatur ad famam restitutus.*

2 *Princeps & Senatus famam restituere possunt*

3 *Tollere potest qui & condere.*

1 SExto quæro †de uno dubio, quod ex præmissis insurgit, an rebãnitus per dcm̃ statutum dicatur restitutus ad famam, & sic an ciuitas per statutum possit aliquem restituere famæ, & ur̃ dicendum, ꝙ nõ, quia restõ famæ, & dignitatum dr̃ spectare ad principẽ, non aũt ad ciues inferiores. l. 1. §. pen. ff. de postul. ubi dr̃ ꝙ 2 solus princeps, & senatus restituit famam. tu dic, ꝙ aut infamia orta fuit de iure cõi, aut per statutum, quia statutum ex aliquo delicto irrogat infamiam, ex quo non oriebatur de iure cõi. primo casu non potest nisi per Imperatorem, uel Senatum fama restitui d. l. 1. §. penul. secundo uero casu potest ciuitas ipsa per suum decretũ, uel statutum restituere famam, 3 †quia cuius est condere, eiusdem est tollere l. nam nã. ff. de cõd. ind. & l. nihil tã naturale. ff. de re. iu. & qui habet facultatem condemnandi, habet etiam absoluendi potestatem. l. 3. ff. de re iudic. & Bart. in d. l. fin. C de sent. pass. & uide quæ diximus supra in lib. 1. in titu. de hær. in 6. q.

1 *Iudex cum primum innocentiam cuiuscunque [illegible] ipsum absoluere debet.*

2 *Sententia diebus feriatis ferri potest in fauorem innocentis*
Examinatio, & tortura fieri potest diebus feriatis contra latrones famosos
3 *Sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis.*

De absolutione innocentis.

EXpeditis duabus speciebus relaxationẽ, quando constat de crimine, & est lata sententia, deueniendum est modo tertiam relaxationis speciem, q̃ fit ꝓp innocentiam 1 †Dic igr̃, ꝙ q̃ primum iudex cognoscit innocentiam incarcerati, & de illa sibi cõstat, dẽt illum q̃primum absoluere, & a carceribus liberare. ut l. 1. in prin. & l. fin. C. de custo. reo. ubi dr̃ qđ q̃primum reus est incarceratus statim debet qõ fieri, ut reus cõdẽneť, & innocẽs absoluať, de his. n. quos tenet carcerari inclusos aut cõuictos, uelox pœna subducat, aut innocentis diutina carceris custodia non maceret ut l. 2. & fin. C. de custo. reo. ibi aut liberandos diutina carceris custodia non macceret, &c. & l. custodias. & ibi Barto. ff. de pub. iud. † ubi dicit ꝙ ẽt diebus feriatis põt ferri 2 sentẽtia in fauorem innocẽs, dummodo non sint feriæ in honorem Dei, ẽm qđ tenet glo. ibi. & in l. dies festo. C. de fer. Examinatio. tñ, & tortura fieri potest contra magnos latrones, & ꝓditores patrię, cõspirãtes cõtra multorũ salutẽ, & in sĩlibus maiorib. criminibus quocũq; tꝑe quadragesimali, & feriato ĩ honorem Dei, ẽt si esset dies paschalis, non sit aliqua dr̃ia dierum solenniũ quo ad indagãdum ueritatem ipsorũ maiorũ criminũ, ut l. ꝓuinciarum. C. de feri, & ibi gl. & Bar. dic ergo sic, Aut q̃rimus de examinatione, & inqsitione ueritatis, & tunc aut sumus in maioribus, & atrocioribus criminibus, & ista fieri põt quocunque die ẽt feriato in honorem Dei, & paschali d. l. prouinciarũ, aut de aliis minoribus, & illa fieri põt sĩlr quacunq; die ẽt feriata, dummodum non sit de maioribus diebus solennibus; ut ꝑ gl. & Bald. in d. l. prouinciarum. & d. l. custodias. aut quærimus đ 3 causæ decisione, † & tunc aut sumus in mã cõdẽnationis, & ista sentẽtia ferri nõ põt tꝑe feriarum ẽt q̃ sint feriæ messium, uel uindimiarum. sed cõstito de crimine snĩa, & pęnæ executio debet differri in tempus iuridicum. Iste est proprie casus in d. l. custodias, de publ. iud. in fi. aut sumus in absolutione innocentis, & isto casu põt ferri snĩa quæcunque die feriata exceptis feriis introductis in honorem Dei d. l. custodias, & ibi gl. & Barto.

1 *Inquisitus de crimine, & ob urgentia indicia tortus, & non confessus an debeat absolui.*
2 *Absolutionis forma qualis, quando reus indicia purgauit.*
3 *Reus qui per torturam purgauit indicia, & absolutus an possit repeti superuenientibus nouis indiciis.*
4 *Iudex quo casu accusationis abolitionem facere possit, sed non diffinitiue absoluere.*
5 *Innocens, & non culpabilis in quo differant.*

SEcundo quæro solutionem huius memorabilis quæst. quæ sæpius in facto accidit. 1 †Titius reperitur inquisitus de homicidio, ꝙ Sempronium de nocte occiderat. deinde examinatus negauit, sed quia indicia contra ipsum aderant urgentes, iudex deuenit ad rigorosum examen qui in tormentis sĩlr eadem negatiua perseuerantes institit, adeo ꝙ iudex cõsiderans illum fuisse satis competenter tortum, ẽm qualitatem indiciorũ ex tormentis illum deponi fecit, putans ꝑ illã torturam pugnasse indicia, q̃ cõtra ipsum militabant, modo reus ipse instat ꝓ absolutoria, & liberatione a carceribus q̃ritur quid agendũ sit, quidam dixerunt ꝙ oĩno ut innocens absoluendus erit, & a carceribus liberandus, ex quo non fuit repertus culpabilis. quidam uero dixerunt nullatenus absoluendum fore, nisi expresse constiterit ipsum esse uere innoxium, quia nemo dici põt innocẽs, nisi qñ expresse cõstat de innocẽtia sua, qđ est qñ repertus est uerus reus criminis. Iõ dic, aut plene cõstat de homicidio, & de uero homicida. q est alius q̃ ipse Titius, & isto casu si constat iudici ꝙ Titius nõ occidit ipse, nec fuit criminis particeps, tunc ut uerus innocẽs debebit diffinitiue absolui, ex quo plene cõstat đ eius innocẽtia, & ita intellr̃ tex. in l. 1. & in fin. C. de custo. reo. & l. 1. §. fin. ff. de q & l. custodias & ibi Bart. ff. de pub. iud. Aut constat de delicto non tñ de persona delinquentis, ꝙ fuerit alius q̃ Titius, & tunc non poterit dictus Titius ut innocens diffinitiue absolui. ex quo nihil ꝓbauit de innocentia sua, sed ꝑp torturam quã sustinuit in corpore, dr̃ purgasse ĩdicia q̃ cõtra ipsum erant, & ideo isto casu de-

bebit absolui ab inquisitione & processu, qa non fuit repertus culpabilis. † Et ista est uera forma absolutionis qñ incarceratus purgauit indicia, & nondum reptus est uerus reus, q̃ ponit Bart. in l. fin. in princ. ff. de q. & hæc dr̃ quędam sñia absolutoria ab obseruatione iudicii, & hr̃ in l. properandum. §. & siquidem C. de iud. & ibi gl. & Bart. & Mod. Et per istam absolutoriam obtinebit liberationem à carceribus iuxta terminos. l. fi. ff. de req. reis, & l. fi. C. de cust. reo. Et nota ꝙ inter istas duas absolutiones est maxima dr̃ia, quia qñ cõstat uere de innocentia ipsius Titii, qđ est qñ reperitur uerus homicida, ut supra dixi, absoluitur diffinitiue ab ipso crimine, & à tota cã ut uerus innocens, & isto casu nullus poterit amplius de obiectio crimine inquirere, seu alio quouis modo cõtra ipm. d. l. fi. C. de cust. reo. qa obstat curiæ exceptio innocentiæ, & rei iudicatę, ut l. 2. C. de excep. rei iud. & l. 1. C. qñ prouo non est necess. & l. si cui. §. iisdẽ ff. de acc. & quid ibi not. Bart. & l. si qui adulterii, super gl. fi. C de adul. † Secundo uero casu, qñ purgauit indicia per torturam, ista absolutoria non ostabit quominus possit cõtra ipsum absolutum de nouo procedi, si noua indicia superuenerint, & sic ista absolutoria non parit exceptionem peremptoriam rei iudicatæ, sicut præcedens ad crimen, uel ad iudicium super eodem crimine, ita tenet notabiliter Bal. & Saly. in d. l. si qui adulterii secuti doctrinam gl. ibi, q̃ dñt oẽs Doct. tenere. ubi Saly. spãlr̃ formauit hanc q. post gl. ibi, & dat saluberrimum consilium iudici in istis casib. dicens, quòd utile non est absoluere reũ diffinitiue ut innocentẽ, qñ iudex est dubius, & hoc põt facere iudex, ut ipse dicit ex iusta causa, puta si habet reum accusatum, uel inq̃situm in manibus, & habet sufficientia indicia cõtra eum, qui pluries totus nõ fuit cõfessus, iudex poterit si instaret ꝓ absolutoria, illum absoluere à ꝓcessu, uel ab obseruatione iudicii ut psupra † & isto casu dicit ipse, ꝙ iudex põt accusationis abolitionem facere, nõ aũt ipm absoluere diffinitiue à crimine, uide ipm ibi, qui dicit ẽt quod ista faciũt ad q q̃ ipse disputauit, & declarauit in l. si quis. C. ad l. Iul. maiest. & hanc opin. tenuit etiã Pet. de Bellaper. ibi nemine cõtradicẽte. uide Bart. in l. 1. in princ. ff. de q. & supra diximus quod refert, & seqtur Ang. de Are. in tract. male. in gl. fama pub. in fi. & Par. de Put. in trac. syn. in c. uiso de repet. torturę. in fin. fol. 125. qui tñ Mod. melius declarant uerba Bart. in d. l. fin. dicentes, ꝙ illa absolutoria non erat absolutoria diffinitiue à crimine s̃m terminos d. l. si cui. §. iisdem, & l. absentem. ff. de pœn. sed erit diffinitiua respectu abolitionis ꝓcessus, & inquisitionis inde factæ, unde non impeditur ꝙ superuenientibus nouis indiciis noua possit formari accusatio, uel inq̃sitio cõtra eundem reum, ꝓ doctr. gl. Bal. & Salyc. supra relatum, & ꝓpea bene dixit Bart in d. l. fin. ff. de q. non repertum culpabilem absoluebam, † & non dixit innocẽtem, quia hoc uerbum innocens præsupponit, & denotat omnimodam immunitatẽ, & carentiam criminis, & doli d. l. absentem. & Bal. in d. l. si q adulterii, quamuis non desint qui subtilizando in uia disputatiua tenere uelint, idem denotari per uerbum innocẽs, ꝙ ꝑ uerbum nõ culpabilis, tñ in hoc ulterius non insisto post quam habemus opinionem claram quæ seruanda est decisionib. causarũ, à qua nullatenus est recedendum, ut dicit Bart. in l. 2. C. de pœna iud. qui male iud. & Bal. ẽt ibi dicit, quòd iudicando nunquam recedendum est à carrocio prudentum, maximè gloss.

1 *Testes de iure non admittendi, an possint admitti in causa innocentiæ.*

2 *Testes qui ob reuerentiam non debet examinari, si examinetur, ne iudicium quidem facit.*

Testes alias non admittendi in probanda innocentia admittuntur.

3 *Reus quas habet excusationes proponere potest, & per domesticos innocentiam probare.*

Domestici testes admittuntur in probandis his, quæ domi geruntur.

4 *Inquisitus bonæ conditionis, & famæ potest innocentiam suam par domesticos, & aliac non admittendos probare.*

Tertio quæro, † An in causis criminalib. qñ agitur de probando innocentiam accusati, uel inquisiti, admittantur domestici, & familiares, & alii, qui alias de iure non solent admitti, pro cuius faciliori notitia figurabo casum. Titius reperitur inquisitus de homicidio de nocte perpetrato, uult probare innocentiam per negatiuam ab impossibili, coarctato loco, & tpe, dicendo, ꝙ illa nocte eademmet hora, & momento quibus Sẽpronius fuit occisus, ipse erat in domo sua

una

una cum uxore, filiis & aliis familiarib. suis, adeo quod erat impossibile, quod corpus nāle posset esse in duobus locis diversis eodem tē poris momento, uel si uellet probare, quod illa met hora noctis ipse iacebat in lecto cum uxore sua, nunquid hanc distantiam à crimine, & exntiam in domo sua poterit probare per consanguineos, aut uxorem, & per testes familiares? & ur dicendū quod non quia testes hmōi nō dnr legitimi testes, nec legitimam pbōnem faciunt, contra quos plures dantur exceptiones? adeo quod nedum in criminalibus ubi luce clariores requiruntur probōnes. l. sciant cuncti. C. de prob. c. cum oporteat de acc. 5. q. 6 Epiphanium, & est gl. in c. ueniēs. de test. uerumetiā in causis ciuilibus non admittuntur, nec fidem faciunt, ut hr in c. in literis, de testi. & not. Spec. in tit. de teste. in princ. §. opponitur. uer. item quod est parens, & Bart. in l. 1. §. diuus, el. 1. & §. Antonius. ff. de qō. & l. mar. in princ. eo. tit. ubi dicit † quod testis qui non debuit examinari pp reuerentiam, ut sunt filii, famuli, & illi in quibus habemus imperium, non solum plene probāt, sed nec semiplene. imò nec faciunt iudicium, ēt cum tortura, ut dicit d. Hipp. de Mars. in l. 1. §. ad q. in princ. ff. de qō. In cōtrarium tñ est ueritas, quia quotiescunq; tractatur de pbādo innocentiam, admittunt testes, qui alias de iure non admitterent, psertim qñ aliorū testium copia hri non pōt, uel qñ ueritas aliter probari non pōt, ita singulariter uoluit Io. de An. in cōs. 59. quod incipit uisa inqsitione &c. in 1. col. Hipp. de Mars. in singulari. suis nu. 59. quod innocentib. Spec. in tit. de inquisit. §. 1. in 5. col. uers. sed nunquid, & uers. gñalr. ubi dicit quod † reus potest proponere eas excusationes quas habet, & probare innocentiam suam p domesticos, & concubicularios suos sm quod tenuit Goff. in sum. uers. sed qualiter. ar. tex. 12. q. 1. sint manifestae. & cap. seq. 2. q. 7. cum pastoris, & in cap. ueniens, de test. & not. Bart. in l. quoties. C. de nauf. lib. 11. ubi dicit quod de his quae domi geruntur, non solū domestici admittunt ad testimonium, uerum ēt de istis tanq̄ melius informati, ceteris pferunt, maxime qñ essent personae honestae, & fidae dignae. ac probatae opinionis, ut d. c. in literis, de testi & in l. cōsensu & ibi Bal. C. de rep. & uide latius d. Hipp. de Mar. in d. l. 1. §. ad qō. ff. de qō. ubi latius tradit istā materiā, & dicit hanc esse puram ueritatem, ab hoīb. Doct. approbatam. † Hęc tñ limita, & declara procedere posse, quādo inquisitus esset bonae cōdōnis, & famae, nec solitus in sanguine immisceri, uel ire de nocte, alias si esset uir factiosus, sanguinolentus, uel quod praecesserant graues inimicitię inter ipsum, & occisum, & quod erat solitus ire de nocte saepius armatus, uel si fuisset uisus illa nocte exire de domo armatus & ambulare per urbem, uel ante domum illius occisi, & similia indicia, & qualitates, quae sūt pxima facto, & reddūt illū ualde suspectum de isto crimine, uel si fuisset repertus eius gladius sanguinolentus de recenti, uel si in hoc loco homicidii fuisset repertū de mane birretū, sufficia, calciamentū, chiroteca, uel qd simile ex bonis, uel arma quaedā, sicut gladius, pugio, pars, clypei, siue rotellini aut aliud simile, quod redderet illum ualde suspectū, nō crederē isto casu quod testes pnoiati facerent plenā fidē de illius innocentia, quia illorū dispōnes elidunt, siue debilitantur per suprascripta indicia, nisi forsan illa purgasset p torturā, ut supra diximus in pced. q. & ita teneo p doctr. Bart. in l. fin in 2. col ff. de qō. uide Ang. de Are. in suo tract. male. in gl. fama pub. in 3. col. & Par. de Put. in tract. syn. in c. aduert. l. non omnes. §. à Barbaris. ff. de re mil. & quod ibi not. Bart cui cōclusioni nō obstant ea, quę supra in cōtrarium adducta fuerūt. qa loquūtur in mā pęnali, & cōdēnationis, qñ agitur de pbādo crimine ad effectum cōdēnationis, & poenae quae sunt magis odiosae, & ideo illis casibus pbōnes requiruntur luce clariores. d. l. fin. & c. Epiphaniam, & cap. cum oporteat, nos aūt loqmur in materia innocentię, & absolutionis, quę est fauorabilis, d. l. absentem. ff. de poe. & cap. qualiter, & quādo, de accusat. & c. ueniens de testibus.

QVarto quaero, Quid si incarceratus criminis delati innocens demū repertus est, de cuius innocentia plene cōstat iudici, nihilominus passus fuit maxima dāna in corpore, & ī bonis, qa habuit torturā, & carcerationem satis longam, adeo quod fecit magnas expensas, tā in captura. q̄ incarceratione pdicta, an habebit aliquod remedium ad recuperandum dāna, & expāsas hmōi, & cōtra quē, de hoc dicetur inf. eod. lib. in tit. de expen. dam. & int.

Poenae suos tantum tenent & sequuntur auctores. Homicida puniri debet, sed qui gladio non ferierit

gladio non debent perire.

2 *Homicidium an omnibus imputetur, si tres unũ aggrediantur, sed unus tantum feriat, & occidat.*

3 *Iura municipalia regulariter factum puniunt.*

4 *Ius municipale non punit eum qui cum occidente est aggressus, sed tantum occidit.*

QVinto quæro. Quid si Caius, Sempronius, & Meuius ensibus armati aggressi fuerunt Titium solum, q ab ipso Caio unico uulnere interfectus est, an cæteri duo ab isto homicidio, ut innocentes poterunt absolui, ex duo constat per unum tantum scilicet Caium homicidium ipm fuisse commissum uidetur dicendum, quod sic, † quia pœna suum tm̃ prosequtur auctorẽ q facinus ipm patrauit. l. sancimus. C. de pœni. nec ulterius ꝓgrediat̃ metus q̃ reperiat̃ delictũ. & l. fi. C. de episc. aud. ubi dr̃ homicida quod fecit sẽper expectet. sed illi qui gladio non feriere, gladio perire non debent. ut hr̃ Matth. 26. & Ioan. 18. c. 23. q 8. in princ nec debent ꝓpea amici, cõsanguinei, affines, & socii, qui fuere noxii, alterius criminis luere pœnas d. l. sancimus. Distingue aut loqmur de pœna corporali quæ infertur in ꝑsonam, aut de pœna relegationis, uel pecuniaria, uel alia simili. Primo casu, aut homicidiũ fuit cõmissum in rixa, uel quadã repentina, & inopinata uiolẽtia, & aggressu, aut sciẽter, & appẽsate, cõicato cõsilio, & deliberatione p̃habita. † Primo casu, uidelicet, qñ loquimur de pœna corporali, aut homicidium fuit cõmissum in rixa inopinato rumore, & tũc aut loquimur de iure cõi ẽm terminos l. Corn. de sica. & non tenet̃ de homicidio, nisi ille q percussit. Cæteri uero ut innocentes, ab homicidio. & à pœna corporali erũt absoluẽdi, ut l. 1. §. diuus. & l. si in rixa, & ibi Bar. ff. ad l. Corn. de sica. & rõ est, qa isto casu iura nõ ꝑsumũt alios habuisse aĩum occidẽdi. d. l. si in rixa. in prin. si uero ꝓbaretur, ꝙ oẽs pariter habebant aĩum occidẽdi, & eo aĩo insultarunt dictũ Titium, oẽs pariter tenent̃ de homicidio, licet unus tm̃ ꝑcusserit, qa in ea lege nõ factum ipsum cõsummatum, sed aĩus principalr̃ considerat̃, ita dicit Bart. in d. l. 1. §. diuus, & d. l. si in rixa. & l. in leg. Corn. ff. ad l. Corn. de sica. & l. is q cum telo. C. eo. tit. ubi si aliqs cum telo armatus ambulauerit aĩo aliquẽ interficiendi. licet ipm non occiderit, neq; tetigerit nihilominus pœna illius legis tenet̃. † Aut loquimur ẽm iura municipalia quæ rr̃ puniunt factum; quia regulariter imponunt pœnã illi qui commiserit homicidium, & tũc ista pena corporali nõ punit, nisi ille q re ipsa homicidium ꝑpetrauerit, ar. l. 2. ff. ad l. Aql. in qua lege aqlia principaliter cõsideratur, & punit factum. s. qui occiderit, & c. uide Bar. in d. §. diuus, & in d. l. si in rixa. in princ. Secundo aũt casu principali qñ animo deliberato, & cõicato consilio, aut loquimur de iure cõi ẽm terminos d. l. Corn. & oẽs tenentur, quia omnes dñr habuisse aĩum occidendi, ut est gl. no. & ibi Bart. & Doct. in d. l. si in rixa. in princ. & 4 Cy. & Bal. in d. l. is qui cum telo. † Aut loquimur de iure municipali ẽm statuta locorũ, & non tenetur nisi q occiderit, & realiter percusserit, ratio qa statuta ipsa puniunt factũ, & nõ solum animum, & sic potius attendit̃ factũ q̃ aĩus, quamuis ex facto solo sine dolo, & aĩo occidendi nõ infertur pena corporalis, in tm̃, ꝙ lata culpa isto casu non æqparat̃ dolo, ut est text. in d. l. in l Cor & ꝑ cõns cæteri qui non percusserunt à pœna corporali erunt absoluendi, sed tenentur de auxilio, & fauore minori pœna, ut ibi ꝑ eum. Idem ẽt tenet Bal. in l. non ideo minus. in pen. col. in uer. iuxta hoc quero. C. de accus. ubi dicit, ꝙ qñ plures sunt simul in eodem loco congregati, & ecõtra unum quẽ occiderunt, aut uulnerauerunt, unusquisq; tenetur de eo quod fecit, non aũt de eo quod alii fecerunt, nisi factũ magis distincte ꝓbaretur quõ, & qualiter unus impendisset auxilium alteri, & hoc qñ facta sunt distincta non cumulata, & clare probantur, ut l. 2. §. si quis. ff. ui bon. rapt.

1 *Homicidium si unico ictu factum sit, & nesciatur à quo ex tribus, an omnes debeant condemnari.*

2 *Probatio in causis criminalibus luce clarior esse debet.*

3 *Processus si quis sit à pluribus, & moriens post aliquod tempus nesciatur ex cuius ictu, an debeant omnes percussores puniri.*

4 *Occidens qui dicit ad sui defensionem occidisse, an ratione dubietatis debeat absolui.*

5 *Clericus de iure canonico potius irregularis quam innocens censetur in dubio.*

SExto quæro prosequendo materiam: Quid si non apparet, & iudici constare non potest cuius ictu, & uulnere Titius inter

interemptus sit, †retentis eisdem terminis s. ꝙ Titius unico tm̄ uulnere percussus, & interemptus fuerit, an oẽs sint condemnandi de homicidio, uel oẽs ꝑꝑ hanc dubietatem absoluendi? dic br̄. ꝙ si est tanta dubietas, ꝙ nullo modo constare pōt de uero ꝑcussore, potius oẽs erunt absoluendi, q̄ oẽs uel unus eorū condemnandus. ita tenet eleganter d. Spe. in tit. de hom. in 2. col. uers. Pone, ꝙ quatuor, ubi dicit, ꝙ si quatuor erant in una domo, & unus ꝓiecit lapidem ex fenestra, & ꝓtereuntē occidit, si cōstat ꝙ unus ex illis quatuor ꝓiecit lapidem, tn̄ nullo modo constare pōt quis illorū proiecit, non erunt oẽs condemnandi pœna capitis, quia certum est, ꝙ unus tm̄ proiecit, ergo tres sunt innocentes, nec debet unius delicto ceteri innocẽtes puniri, ꝑ l. sancimus. C. de pœn. & absentem. ff. eo. tit. qa tunc non deficit ius, sed ꝓbatio, ut l. duo sunt Titii. ff. de test. tutel. † quæ quidē ꝓbō debet esse luce clarior in causis criminalibus, & maxime in his in quib. tractat̄ d̄ pœna corporali l. sciant cuncti. C. de proba. 2. q. 8. sciant. hoc tn̄ limitandum est, nisi oẽs illi quatuor studiose, & cōicato cōsilio accessissent ad illam domū, in eaq; ingressi fuissent eo aīo, & intentione ut dcm̄ Titiū transeuntem lapide interficerēt, quia isto casu oẽs pariter condānandi erunt pœna capitis, ille qui proiecit ex facto proprio, ceteri uero de mādato tenent̄. ita dicit Spec. in d. tit. de homi. uer. pone. †Posset ēt hic inseri alia q. quid si plures isti ꝑcusserunt Titium, & intulerūt sibi plura uulnera, q post aliqd̄ tps reperitur mortuus, & nescit̄ ex quo uulnere, qa habebat plura uulnera letalia in persona sua, & a pluribus aggressoribus illata. aut scit̄ ex quo uulnere periit, tn̄ nescit̄ a quo uulnus ipsum fuerit illatum, & qd si habebat unicū uulnus letale, cetera uero duo uel tria minora nō letalia, & a pluribus illata, & mortuus fuerit. an oẽs teneant̄ de homicidio, quasi oẽs occiderint, uel nullus rōne dubitatis? de omnib. his uide Barto. in d. l. si in rixa. in 2. & 3. col. q̄ hic non infero breuitatis causa, qa sunt notissima †Et quid si duo adinuicem se insultarunt, & eodem tpe, & quasi momento adminantes adinuicem euaginatis ensibus unus uenit occisus ab altero, superstes uero q occidit dicit se defendendo illud fecisset ad sui defensionem, & ꝓbari non pōt qs primo, & qs secundo insultauerit, an rōne istius dubietatis ille occidens debeat absolui, uide Bart. in l. 1 §. cum arietes. ff. si quadru. pau. se. dica. & ibi late per d. Alex. in apostil. nunquid in dubio ꝓsumendum sit illum fecisse ad sui defensionem uel ad offensam qui prius incepe[illegible]it. Quæ aūt diximus supra, de eo qui pluribus uulneribus cōfessus mortuus est, & apparere non pōt, cuius ictu perierit, rōne dubietatis nemo punit̄ pœna homicidii, illud est uerū de iure ciuili, qn̄ ag t̄ de pœna corporali, qa tunc necesse est ꝙ adsit dolus, & luce clarius ꝓbet̄. l. in lege Cor. ff. de sica. & l. fi. C. de ꝓb. †De iure aūt canonico secus esset, quia in dubio clericus potius censetur irregularis q̄ innocens, & ꝓꝓea debebit se abstinere diuinis, licet clare perpendi nō possit an ictu clerici uel alterius ille ꝑierit ut est tex. in cap. significauit de homi. & ibi Abb. Ioan. de Imo. & alii canonistæ. rō est qa illud fit fauore aīę & nullum corporis detrimētum infertur abstinēdo, sed se immiscendo posset esse periculum ut ibi dr̄. uide ēt Bar. in l. si ex pelagiis. §. 1. ff. ad l. Aquil. Bal. & Imol. in l. cum mulier. ff. sol. matr. in d. l. semel mora. eod. titu.

1 *Consanguinei homicidæ ipsum cum armis associantes ad locum tutum defendendo a manibus inimicorum, & curiæ, an censeantur participes & consocij criminis.*

2 *Associans malefactorem ad eccessum, an censeatur associasse ad maleficum committendū.*

Septimo, & ultimo silentio non †prętermittam hāc ult. q in hac mā quę sæpius contingit in facto. Quod si plures armati cōsanguinei, uel amici ipsius homicidæ statim completo homicidio in loco cōmissi criminis cōparuerunt, ipsumq; homicidam associarūt, & reduxerūt ad locum tutū. ipsum defendendo à manibus inimicorū, & curiæ. an ut particeps, & cōscii criminis, & auxiliatores sint cōdēnandi. & silr̄ an præsumendū sit ꝙ fuerint cōscii a principio de homicidio perpetrando, & ꝙ cōicato prius cōsilio illud fieri mandauerint, uel studiose procul steterint, & noluerunt se discooperire nisi post factum, an teneant̄ de homicidio pœna capitis uel alia pœna, & qua. rn̄ ꝙ aut isti associātes a principio cōicato cōsilio cum ipso homicida uenerunt eo aīo, & ad illum effectum ut occoltarēt se prope locum criminis, & expectarent ibi donec perficeretur, & casu quo

oporteret assisterent, & tunc tenerentur, ut socii, uel de auxilio, aut casualiter transeuntes per illum locũ inuenerũt eorũ cõsanguineum occidisse Titium, idem est si post fcm̃ audito rumore occurrerunt eorũ agnatũ, q̃a non præsumitur à principio illos fuisse conscios, & non tenentur, prout in simili decidit Spec in tit. de hom. uer. pone ꝙ quatuor homines &c. ita dicit Salyc. in l. unica, in 4. col. uers. ex 6. par. & 5. col. uers. ex nũc trãseamus C. de rap. uirg. & Bal in l. nõ ideo minus. C. de acc. in 8. col. uers. q̃ro, an associans &c. ubi melius declarat istum articulum † & quærit an ille q̃ associat ad recessum uideat̃ associasse ad maleficiũ cõmittendũ, ita ꝙ puniri possit ut auxiliator, & dicit ꝙ aut q̃s associauit ante fcm̃, & nulli dubiũ est ꝙ tenet̃, aut post fcm̃, & tũc aut immediate facto maleficio illi apparuerunt. & associarũt malefactorẽ, siue homicidã, & tũc certũ indiciũ est cõtra ipsos, ꝙ fuerint dicti maleficii cõscii, & participes, ut auxiliatores tenent̃, ita dicit Bal. ibi q̃ alleg. tex. in l. si uentri. §. fi. ff. de pri. cred. & ita dicit ꝙ tenet Alb. ibi, & Cy. in l. 1. C. de nili agg. nõ rum. Aut associarũt ex interuallo, & non potuerũt puniri ut socii de auxilio ꝙ opem præstiterint maleficio, sed poterunt puniri quemadmodum punitur receptator. ita dicit ipse, qui diciit ꝙ alb. & alii Doct. hoc idem tenent. Qua pœna teneantur receptatores uideri potest in toto tit. ff. & C. de recep.

1 *Compositio quid sit, & quotuplex.*
2 *Qualitas essentialis triplex reperitur, in qualibet anima rationali.*
3 *Compositio pœnarum quæ dicatur, & qualiter fiat.*
4 *Compositio pœnarum de concordias, & communi consensu fieri debet.*
5 *Ecclesia sanguinem abhorrere dicitur.*
6 *Compositiones pœnarum absq; causa rationabili nõ possunt fieri.*
7 *Mulieri facilius, quàm uiro ignoscitur.*
Iudex ueniam indigno concedens, prouocat uniuersos ad similia perpetranda.
8 *Compositio lite pendente fieri potest, non autem post sententiam.*
Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi:
9 *Pecunia quæ pro compositione soluitur, fisco solui debet.*
10 *Infamia ex crimine quibus uerbis aboleatur in compositione.*
Paciscens cum parte uel pecunia corrumpens, ne se accuset infamiam non euadet.
11 *Abolitio processus. & litis extinctio per quæ uerba fiat in compositione.*

De pœnarum compositionibus.

Sequitur nunc declaranda alia species relaxationis, quæ fit ꝑ compõnem pœnæ factam cũ fisco, aut cũ curia. Et hæc est prima quæ fit lite pẽdẽte, ut supra diximus. 1 †Primo. n. quæro q̃d sit cõpositio, ut p̃cedẽtiũ ordo seruetur. Rñ. sumendo hoc uerbũ cõpositio, simplr̃, & gñalr̃. Cõpositio est plurium simpliciũ cõmixtio partis ad partes, quæ cadit tã in rebus sensatis, & intellectualibus, q̃̃ insensatis, & mãlibus, ut est gl no. in c. 1. de sũ. Trin. ĩ uers. simplex, quæ dicit ꝙ in diuina essentia triplex figuratur persona sub eadem tñ sub̃a, & subiecto. 2 Eodem modo † in qualibet anima rõnali, & in una essẽtia naturali, siue sub̃a spũali, triplex reperit̃ qualitas essẽtialis. s. intelr̃s, rõ, & memoria. Intelligis. n. est qui cõparatur patri. Ratio. i. sapĩa, quæ comparatur filio, & memoria, qua cõparatur Spiritui scõ, de his tñ ulterius nõ me intromitto. q̃a nõ faciũt ad materiã nr̃am. hæc modica dixisse uolui pro aliquali notitia istius uerbi. ui de gl. ibi, & latius do. Fely. in c. nouit. in 2. col. de iud. 3 †Redeũdo ad materiã nr̃ã quæro q̃d est cõpositio in istis terminis. Rñ. Compositio est cõuentio quædã ꝑ reum cũ p̃side facta, ex causa, lite pẽdẽte de dubio criminis statu, de soluẽdo fisco certã pecuniarũ summã, ad effectum redimendi uexationes litis, ut ꝓbat̃ in l. ab accus. l. destitit. & l. seq. ff. ad S. C. Turp. & in auth. de defen. ciui. §. q̃a uero, & cap. fin. de transact. ubi est text. not. Et anteq̃̃ ad ultoriora ꝓcedã. no. ꝙ in hac materia duæ sũt spẽs cõpõnũ. una est quę fit cõ fisco, uel p̃side, q̃ cõcernit interesse reip. Altera uero est q̃ fit cũ parte offẽsa, q̃ dr̃ priuata ex quo cõcernit interesse priuatum. l. transigere C. de transact. & d. c. fi. eod. tit. Examinemus modo singula uerba dictæ compõnis publicæ, quę fit cũ præside, uel fisco. Dr̃. n. primo, 4 ꝙ est cõuentio quædam &c. †nam cõpositio ista fiẽda est de cõcordia, & cõi cõsẽsu. alias si uiolenter fieret diceretur potius extorsio q̃dã illicita l. 1. C. si ꝑ uim, uel alio modo. l. extat. ff. q̃d met. cau. & l. 1. & 3. & l. lex Iulia rep. ff. ad l. Iul. rep. & iõ iudex, uel alius magistratus

ſtratus teneretur in ſyndicatu ad reſtitututio nẽ patti d. l. 1. & l. lex Iul. & l. extat. q̄uis. n. cõpoſitiones iſtæ ſæpius fieri cõſueuerunt ꝑ iudices eccleſiaſticos, ẽt ubi de crimine plene conſtat, maxime in criminibus capitalib. & in quibus ueniret imponẽda pœna ſanguis, & q̄ cõmutatur in pecuniaria pœna 17. q. 4. ſi quis diaconus, & cap. ſeq. & hoc eſt quia 5 † eccleſia abhorret ſanguinẽ, ca ſn̄iam ſang. ne cler. uel monaſt. & cap. in archiep. de rap. li. diſt. c. 1. & de exceſ. prælat. c. ex literis l. diſ. ſi quis uiduam. uide Abb. & do. Ioan. de Im. in d. c. ſn̄iam ſanguinis, & in c. ſicut dignum, de homic. & per Archid. in d. c. ſi quis diaconus. 17. q. 4. & ꝑpea iudices eccleſiaſtici ſunt faciliores in componendo cõmutando pœnas, q̄ in rigoroſa ſanguinis effuſione, per iura prædicta, ſed iſta non dr̄ proprie compoſitio, ſed potius diſpenſatio, & cõmutatio pœnæ, uide Abb. in d. c. ſicut, & cap. ſn̄iam. Item dr̄ cõuentio facta cum ꝑſide, ad dn̄am illius q̄ fit cum parte aduerſa, nam illa ꝓprie appellatur tranſactio. l. tranſigere. C. de tranſact. l. fallaciter, & l. fin. C. de abol. l. deſtitiſſe. & l. ab 6 accuſ. ff. ad S. C. Turpil. † Ex cauſa, ideo dcm̄ fuit, quia compoſitiones hmõi abſque cauſa rõnabili fieri non pſſt. l. aut facta. §. fi. & l. capitalium. §. ſolent. ff. de pœ cap. ſicut dignũ, de hom. In his. n. compõnibus plura ſunt cõſiderãda, & primo ꝑſonæ cõdõ, ut ſi aliat ſit nobilis, & honeſta perſona, & in ſimilib. exceſſibus alias non incederit, ut cum eo admittatur compoſitio, alias ſi eſſet turpis ꝑſona, & criminoſus, uel aſſuetus, nõ admittitur compoſitio, ſicut non admitteretur diſpenſatio, ut d. c. fin. de tranſact. & l. tranſig. C. eod. tit. & l. fin. C. de abolit. & l. 3. in fi. C. de epiſ. aud. Item qualitas facti, ne ſit de atrociorib. ut eſt crimen hæreſis, læſæ maieſt. & filium. Item tp̄s, locus intentio delinquentis, ætas qa facilius cum minore, q̄ cum maiore com 7 ponitur. † Item ſexus, quia mulieri facilius ignoſcitur ꝑꝑ ſexus fragilitatem, q̄ uiro, dũ modo non ſit mulier maligna, & rixoſa, & in ſimilib. aſſueta, quia non erit digna principis largitate, & legis benignitate, d. l. 3. in fin. C. de ep. aud. cum n. iudex indigno ueniam indulget, ad prolapſionis cõtagium prouocat uniuerſos, qa facilitas ueniæ incentiuum tribuit delinquendi 23. q. 4. eſt iniuſta. in fin. & in c. ut cleric. de ui. & hon. cler. l. 1. C. de em. ꝑpinq. Spec in ti. de aduo. §. cõnñr, in fi. de qua litatibus. n. ꝑdictis cõſiderandis hr̄ in l reſpic. §. delinquiunt, & l. aut facta. §. 1. & ſeq ff. de pœ. & l. capit. §. ſolent eod. tit. c. ſicut dignũ 8 de hom. † Lite pendente, ideo dñr iſta uerba, quia poſt latam ſn̄iam ſero fieret cõpoſitio, q̄ fieri non poſſet ꝑ iudicem q ſemel functus fuit offõ ſuo. l. iudex poſtq̄ & ibi Bar. ff. de re iud. c. in literis. & ibi Abb. & Inn. de offic. de leg. fieri tñ poſſet poſt latã ſn̄iam principis auctoritate, & decreto l. 1. in fi. ff. de q. & ibi Bart. & Mod anteq̄ plene cõſtet de crimine, ideo dcm̄ eſt quia liquidato crimine ferãda eſt ſn̄ia, & iuxta determinationem iuris pœna erit certa ſtatuenda, ſiue declarãda in ſn̄ia. l. 2. & l. fin. ff. de cuſt. reo. & l. capit. in prin. ff de pœn. l. 1. §. 1. uerſ. nam ſi quidẽ. ff. ad Turp. niſi euidens rõ, & urgẽs cauſa aliud ſuaderet, ꝙ pœna iuris ꝑmutari, uel alterari deberet, qđ iudex facere põt, qa iſtud arbitriũ habet à lege ut late ſupra diximus in tit. de leg. ſent. exec. q. 6. ſiue ult ma & hr̄ per Bart. & Doct. in d. l. aut facta. §. fin. & l. quid ergo §. pœna grauior. ff. de his qui no. inf. & aliis iurib. ibi not. Ex quo ſequitur ꝙ poſtq̄ reus fuerit cõfeſſus crimen, non poterit amplius fieri iſta cõpoſitio, ſed debebit ferri ſentẽtia, certa pęna declarari. Sequitur in themate de 9 ſoluendo fiſco &c. † pecunia. n. quæ ſoluit ꝑ compoſitione, ilr̄ debet perſolui fiſco, quia iſta compoſitio ſuccedit loco pœnæ. l. ſenatus. §. ſi quis declarat. & §. ſeq. ff. de iure fiſ. de iure tñ canonico in foro eccleſiaſtico alio modo applicantur iſtę pecuniæ compõnum quia illarũ medietas applicatur eccleſiæ, altera uero medietas diſtribuitur inter pauꝑes, niſi ep̄s eſſet pauper, quia tunc poſſet illam medietatẽ pro ſuis indigentiis retinere cap. ꝑſbyt. de pœnis. 17. q. 3. qui ſubdiaconum. alias. n. ſi iudex pecunias ipſas pro ſe retineret, uel imburſaret, teneretur crimine peculatus, & de barataria cõmiſſa, tenereturq. illas integralr̄ patri reſtituere cum max. mo. eius dedecore, & ignominia. l. 1. 2. & 3. ff. ad l. Iul. repet. & not. in c. ſciſcit. de reſcr. Dr̄ ẽt fiſco applicanda ad dn̄am illius q̄ applicatur pri, qñ ſit priuata cõpoſitio quæ fit per tractationem d. l. trãſigere. C. eod. tit Supereſt ultima particula declaranda, ad effectum abolendi 10 ꝓceſſum, & redimendi &c. Hæc uerba non abſq; miniſterio fuerunt appoſita ſm̄ Bart. in l. ſi q reus. ff. de pub. iud. & in l. ſi reus paratus. ff. de proc. nam ex iſtis uerbis euitatur infamia

famia quæ orit̃ ex illo crimine, qñ constaret de illo,& ferretur s͞nia, ut latius infra dr̃ in seq.quæst.ꝑterea si diceretur ad effectũ euitã dı pœnã,non ualeret compositio tanq̃ facta in fraudem fisci l.Imperatores.ff.de pollicita & reus ꝑ illa uerba censeret̃ uirtualiter fateri delictũ , & non posset infamiam euitare l. qm̃ ff.de his qui not.infamia. qui uero paciscit̃ cũ parte,uel illa pecunia corrumpit, nec accedat ad curiã ad illum accusandum , non euadit infamiam,nec tollit ꝓꝑea effectus accusationis uel inq̄sitionis , & nihil sibi ꝓdest compositio quo ad curiam,ac si nihil fecisset,& ita sæpe faciunt Iudæi Romæ q̄a pecunia corrũpũt aduersariũ ne accedat ad curiã & crimen iudici deferat. nihilominus postea per exploratores secretos qd' spionos uulgariter uocãt, solẽt crimina post modũ deferri & comꝑta ueritate acrius puniunt̃, & sic illarũ pecuniarũ expositio nihil sibi ꝓdest l.fi.ff. ad Turp. fallaciter. & l.fin. C. de aboli. uide Bart.in d.l.18 q reus,per illa.n.uerba ad effectũ redimendi uexationes litis,&c. nota ꝙ ꝑ ista uerba fit abolitio processus,& litis extin

11 ctio , † & ꝑdendo uexationes iudicii redimit qetẽ.arg.l fi.C.de feri.l.ꝓperandũ. C.de iud. & c.finẽ litibus.de dolo,& cõtu. & not. ẽt ꝙ ꝑ compositionem hmõi fit abolitio processus,non tñ reus absoluitur innocens ꝑ diffinitiuam sententiã,quia ad illam deueniri nõ põt nisi plene constiterit de illius innocentia ut supra dictum fuit in titulo de absolutio. inno.in 2.q.& not.in l.1.§.fi.ff.de qõ.& l.custodias.& ibi Bart.ff.de publ. iud. uide etiam dominũ Par. de Put.in d.suo tract.synd.in c. compositio.fol.40.ubi latius ceteris hanc cõpositionis materiam exponit.

1 *Compositio cum quibus personis fieri possit.*

2 *Crimina ueniæ remissionem semel tantum habere possunt.*

3 *Compositiones pœnarum quandam gratiæ speciem continere uidentur.*

4 *Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi.*

1 SEcundo quæro , Cum quibus † personis fieri possit compositio . rñ quod non debet cum omnibus indifferenter fieri, sed cum illis duntaxat de quibus speratur ꝙ amplius in eisdem criminibus non incident, & qui erroris commissi facile se emendabũt. & cum illis quoque qui semel tm̃ inciderũt in crimen,non aũt cum illis qui delinquendi consuetudinem contraxerunt l. 3.in fi. C. de epis.aud.ubi singlr̃ dicit Imperator, †

2 Remissionem ueniæ crimina nisi semel commissa non habeant , nec in eos liberalitatis augustæ referat̃ humanitas , qui impunitatem ueteris admissi nõ emẽdationi potius quam cõsuetudini deportauerint.& licet tex. illo loquat̃ in casu quo delinquens ex mera principis liberalitate ueniã cõsecutus fuit.nihilominus Doc.ad hãc cõpositionis spẽm frequenter accõmodãt & merito , † q̄a cõpositiones

3 hmõi speciẽ quandã grãe in se cõtinere dñr, ꝑ quas primo cõseruat̃ fama illæsa, & ꝓprii criminis pœna minuitur.ut in c.de transl.17. q.4.si diaconus.& in ca. 2. de pœ. c. sicut signum de homi.& ideo negari non potest ꝙ quandam grãe speciẽ in se non cõtineat, uide tex.not.l.1.C.de emenda.propin.ibi quos ad uitæ decora domesticæ laudis exempla non reuocãt,collectionis saltẽ medicina compellat.Ad idẽ est tex.iuncta gl.in c.ut clericorũ. de ui.& ho.cler. & Spec. in tit.de aduo. §. & conñr in c.fi 23.q.4.est iniusta,in fine. dũ dr̃ cũ uni iudex indigno ueniã indulget , ad ꝓpa

4 ssionis cõtagiũ ꝓuocat uniuersos.† facilitas eñ ueniæ incentium tribuit delinquendi,& ꝓꝑea qui hmõi moribus corrupti sunt , ad ipsius compositionis beneficio tanq̃ indigni merito repellendi sunt per iura prædicta.

1 *Compositio in quibus casibus super quibus criminibus ,& an in omnibus fieri possit.*

2 *Iudex in atrocissimis delictis principe inconsulto componere non potest*

3 *Iudex quibus casibus ,seu causis moueri possit ad componendum,& ad pœnas mitigandas.*

4 *Compositio non debet fieri parte non concordata, alias reclamare poterit ,& iudicium prosequi.*

5 *Iudex in minoribus delictis potest componere, quod in talibus habeat arbitrium maius.*

1 TErtio quæro.In quibus casibus.† & super quibus criminibus fieri possit hæc compositio.& an liceat in omnibus generaliter componere. Respon. quidam dixerunt quod in illis casibus , & criminibus in q̄bus reus trãsigere põt,in eisdem quoq; ei cõponere licet.ita econtra ubi trãsactio denegat̃, ibi ẽt compositio non permittitur , quia cõpositio ,& trãsactio idẽ sonant,ut est tex.in l. ab accusatione.in prin.ff.ad Turp. & in c.fin.in

prin.

princ. de transact. Tu aūt dic, aut loquimur de compositione priuata, illa. s. quæ fit cum parte offensa, & quæ concernit interesse priuatum, & ista habet conformitatem, & similitudinem transactionis, & fatendum est. qđ fieri potest in casibus, & criminibus illis, in quibus transigere licet, per d. l. ab accusatione, per ea quę notatur in d. c. fin. Aut loquimur de compositione publica, quę fit cum fisco, uel curia, & quę concernit interesse publicum. Et ista indistincte in oībus criminib. fieri pōt ex quo succedit loco pœnæ d. c. fin. de transact. & cap. 1 de pœ. 17. q. 4. si qs diaconum, not. Bald. & Doct. in l. uenia, sup gl. fin. C. de in ius uoc. 2 †Tu aūt clarius distingue ꝙ aut nos sumus in atrocissimis delictis, ut est crimen læsæ maiestatis, & hæresis, raptu uirginum, & similium, & in istis iudex componere non pōt, nisi principe consulto, & de eius expsso mandato l. quis, in princip. & l. mem. C. ad l. Iul. maiest. & l. 1. in princ. l. lege 12. tab. & l. fi. ff. eo. tit. rō est, quia p istud crimen in personā ipsius principis, uel sui status tranqllitatē machinatur, ut in d. iurib. & l. maiest. ff. eod. ti. & ideo in istis non licet cōponere absq; illius sciā, & cōsensu, qui principaliter læsus repu. ut d. l. mem. & l. 1. ff. eod. tit. & l. unica. C. de raptu uirg. §. pen. ubi est inhibita cōcordia pñi puellæ raptę cū ipso raptore. Aut sumus in aliis criminib. atrocioribus istis exceptis, ut est crimen assassinii, falsæ monetæ, ueneni ꝓpinationis, homicidii, & similium, & tunc aut plene cōstat đ crimine, aut nō cōstat plene, sed adsunt psumptiones uehemētes, & indicia urgētia, primo casu non licet iudici ad compositionē ipsam deuenire, sed debet ꝓseq. cām usq; ad finē, & certā ferre sniam. pœnasq; a iure statutas imponere. l. cū reis, & l. sanc. C. de pœ. l. fi. C. de cust. reo. Qđ uerū puto, nisi 3 †iudex ex iustis, & rōnabilibus causis ad aliud declarandū moueret, q si aliqua iusta causa, ut ē minoris ætas, ignorātia, error, casus fortuitus, aut iustus dolor, uel alia similis causa aīum iudicantis monere ad mitigandū pœnas, & iuris statuti rigorē, tunc ad cōpositionē istā deuenire posset, qppe cū pœnas certas a lege statutas ex qualitatib. & rōnib. & causis supradictis minuere, alleuiare, uel in alteram spēm cōmutare pōt, ēt si feratur snīa, & hoc arbitriū ipse iudex habet a lege, ut supra latius diximus in tit. de exec. sen. q. 6. ut l. resp. §. delin. & l. aut facta. §. fi. l. siqs aliqd. § istra. & l. abūtem. §. fi. ff. de pœ. l. qđ ergo. §. pœna grauior. ff. de his q not. inf. l. ab accusatione, in princ. ff. ad S. C. Turp. uide tex. ualde not. in c. si de transac. & Spec. in tit. de præparat. iudicio. §. 1. uers. circa iudicem, & uer. ceterū, & hr 90 dist. studendū. & 5. q. 2. si primates. & ibi do. Arch. 17. q. 4. qui subdiaconū, ubi de multiplici compositione pœnarū hr mentio. & per canonistas in d. c. fin. de transact. & in c. 2. de pœ. & ibi Abb. Secundo uero casu, qñ non plenę constat de culpa rei, & tūc nulli dubium est, ꝙ fieri pōt compositio per iudicem, cōcordata tñ parte læsa, & ita intelligatur tex. in d. c. fin. de transac. & in d. c. 2. đ pœn. & 5. q. 2. si primates, & 90. dist. studēdū 28. q. 5. circūcelliones, & 22. q. 4. innocens, 4 †alias si fieret compositio parte non cōcordata posset reclamare in iudicio, & prosequi iudicium cōtra ipsum reū ꝓ suo interesse. ita notāter tenuit Saly. in l. si pro iure ff. de cōd. fur. & est gl. not. & ibi Bal. & in l. uenia. in gl. fin. C. de in ius uoc. dum tñ compositio ipsa fiat aliqua rōnabili causa, & cū persona honesta, quę istud beneficium mereatur, cōsideratis ēt criminū qualitatib. & facti circunstātiis, & his similibus, ut in d. c. fin. in fi. de trāsact. & hr in c. signasti. de homic. & per Bar. in d. l. respic. § delinquūt, & l. aut facta. & l. si quis aliqd. instrā. ff. de pœ. & Bar. in l. 3. §. Diuus, & in l. si in rixa. ff. ad l. Cornel. de sic. & l. quid ergo §. pęna grauior. ff. de his qui not. infamia. 5 †Aut sumus in minoribus delictis, in quibus iudex habet maius arbitrium, & non est dubium ꝙ iudex potest in illis quandocunque deuenire ad compositionē, parte maxime cōcordata, ut dñt Canon. in d. c. fin. de transact. & in d. c. 2. de pęn. & Archid. in d. can. studendum 90. dist. & 5. q. 2. si primates, & per Spec. in titu. de off. om. iud. §. de seruit. uersic. & gnalr. & idem Spec. in ti. de pparat. iudicio. § 1. uersic. circa iudicem, & idem ēt in ti. de treug. & pace, per totum ubi plenius uide, quibus sic supra conclusis non obst. tex. in cap. 1. & 2. de collu. deteg. ubi not. ꝙ licet partes ipsæ. s. reus, & accusator, inter se composuerint, & concordauerint, adeo ꝙ crimē intentatum non prosequerentur ulterius, nihilominus iudex non debebit desistere, quin ad ulteriora procedat usque ad finem, quia id fuit facta collusio fraudulenta inter partes ipsas interueniente pecunia, & ad effectū frau-

fraudandi iudicium siue fiscum,& propterea non tolerat͂ q̄n ea non obstāte ad ulteriora in crimine procedatur.& hoc uı͂ innuere tex.ibi in fi.uer.non ex charitate.& melius gl. in d. uers.hoc declarat, ꝙ facta bono zelo tolerari pōt,ꝑ text.in d.c.fin.de transact.& 5.qō. 2.si primatus.& 90.distinct. studendū uide Abb. & Ioan.de Imo.in d.c.1.& 2.de coll.deteg. in d.c.fi.de trans.& Spec.in d.tit.de off.om.iud. 1.seruitu.§.& generalı͂.& per do.Fel.in rubr. de treug.& pac.& per Io.And.in addi.ad Specu.in titu.de præpara.iudicio.§.1. uer. sed q̄d si est iam in causa conclusum,&c.ubi allegat multas concordantias,& doctrinas Doct. ad hoc uide Bart.in l.congruit. ff. de off. præsid. in fi.& Bald.in d.l.transigere.C.de transact.& idem Bal.in l.uenia.in fi.C.de in ius uocan. & Ang.in authen.ut litig.iurent.§.fi. Bal.in l. æstimauerunt.ff.si cert.pet.& in l. ex stipulatione.C. de sentent.& interlo.om.iud.& uideas etiam licet confuse loquatur in hac mā dominum Pari.de Put.in suo tract.synd.in c. compositio.fol.40.& Bar.in l. is qui reus ff. de publ.iud. & Panor. & Cononistas in d.c. fi.de trans.& c.2.de pœ.cum simi.

1 *Reus an dicatur delictum confiteri per compositionem factam cum fisco cum consensu partis læsæ.*

2 *Reus cōponens quando delictū fateri censeatur.*

3 *Aduocati,& procuratores compositionem fieri procurantes, qua debeant uti cautela, ut compositio sit tuta.*

4 *Compositio priuata de famoso crimine facta cū parte irrogat infamiam.*

1 QVarto quæro an per compositionem †factam cum curia uel fisco interueniente consensu patris læsæ,reus censeatur fateri delictum.ita ꝙ incurrat infamiam saltem facti. Respon.aut compositio ipsa fit mere cū præside uel iudice pro publico interesse, & s̄m illam formam traditam supra qō. 1.s.ad effectum euitandi incommoda litis,& redimendi uexationes iudicii,& nullam incurrit infamiam isto casu, nec iuris,nec facti,quia per illa uerba nunquā uı͂ fateri delictum,s̄n q̄d dicit Bart.in l.infamem.ff.de publ.iud.& in l. iusiurandum,& ad pecunias §.ait prætor.ff. de iureiur.uide etiam Bar.in l. si reus paratus. ff.de procura.ubi tradit istam cautelam, quādo fit ista oblatio per compositionem cum curia, uide Bal.in d.l.si reus paratus.& in l.si seruum.§.nunc uideamus.ff. de uerbo.oblig. & Barto.in l.q̄m intell.ff. de his qui not. inf.

2 †Aut compositio ista fit ad effectum euitandi pœnam criminis hoc exprimitur in compositione.& isto casu nulli dubium est, ꝙ reus per ista uerba censetur fateri delictum,quia uı͂ timere pœnam sibi inferri,quam nemo timere debet,nisi ille q̄ est peccator, & in culpa,ut not.in l.1.in prin.ff.de iust.& iur.& ꝑ cōsequēs isto casu euitare nō poterit aliq̄ in famiæ notā,saltē facti,per quā grauatur eius opinio apud graues,& honestos uiros, uide Bart.in d.l.infamem.& d.l.q̄m. 3 †Et ideo sit bene cautus aduocatus, uel procurator, qui hēt clientulum suum incarceratum,uel sub fideiussore obnoxium,q̄ cępit per compositionem istam a curia,& illius molestiis liberari, ut bene forment dictam compositionem,& aduertant diligenter ad rationē̄ siue causam compositionis,q̄ exprimit̄ ut nullam faciant mentionem de pęna,neq; de crimine saltem dispositiue,sed solum assertiue,& sub ḡnalibus uerbis,dicendo,q̄a Titius reperit̄ incarceratus,siue inquisitus,& sub fideiussore detētus pro tali asserto crimine.s.furti, homicidii,uulneris,insultus,& similium, ut dı͂ ꝑpetrari in ꝑsonam uel in bonis Sempronii, ut dn̄t,q̄d tn̄ esse uerum ꝑ dcm̄ Titium expresse negat͂, nihilominus q̄a dictus Titius est ꝑ suis negociis grauiter occupatus, uel est de ꝓximo recessurus ad longinquas partes ibi diu moraturus,uel est debilis, infirmus, pauper,aut aliam similem iustam causam exprimere,idcirco cupiens rebus suis quiete uacare,& ab hmōi molestiis criminalis curiæ, & actis iudicialibus liberari infrascriptam compositionem deuenit cum Magnifico, & excellentiss.uiro Do.N.Præside, ꝑtore, uel iudice ut solueret centum fisco, & liberet͂ ab oī inq̄sitione,& ꝓcessu p̄sentis causæ.uide Barto.in d.l.si reus paratus.& d.l.infamem. & l.q̄m. & Spec.in tit.de off.om.iud.§.6.uer. & ḡnalı͂.& in titu.de præpara.iudicio.uer.circa iudicem. & in tit.de teste.§.1.uer.s.fin.ubi dicit, ꝙ iudex si uiderit expedire cōcordiā,poterit q̄nq; partes terrere ut deueniat͂ ad compositionē̄, uide tex.in c.fi.de transac.& in c.2. de pœn. ꝙ 17.q.4.qui subdiaconum. 4 †Aut nos loquimur de compositione priuata,q̄ fit solum cū parte, paciscendo cum illa, & si compositio ista fiat super crimine famoso, & reus incur-

ritin

rit infamiam, quia per hoc uidetur fateri delictum, & iste est casus in d.l. qm̃. ff. de his qui no. inf. & l athletas. § fi. eo. tit. & ibi Bar. hoc tñ limitandũ puto qñ ista cõcordia fieret priuatim, & extra iudicium ignorante iudice, & curia, sed si fieret in iudicio mediante iudice, postq̃ pcesserat prior compositio cum curia, & fieret ad effectum eximendi reum ab ipsis uexationibus, & molestiis iudicialibus, non crederẽ ꝙ isto casu reus incideret in aliq̃ ĩfamiã p ea q̃ supra diximus in pcedẽti mẽbro, uide Bart. in d.l. si reus paratus, & in d l. inf.

1 *Compositio an sit ualida cum fisco absque partis assensu facta.*
Compositio, & pecuniæ ipsa media fisco solutæ succedunt loco pœnæ.
2 *Compositio extraiudicialiter fieri potest iudice absente, cui non præiudicatur.*

1 QVinto quæro, † an ualeat compositio facta cum fisco uel curia sine consensu partis offensæ. Rñ. aut nos loquimur de interesse fisci quo ad pœnam criminis, & isto respectu ualet compositio, quia semel cum fisco concordatum fuit, & satisfactum, & ideo nõ poterit isto respectu amplius molestari. arg. l. transigere. C. de trans. & l 4. § ait prætor. ff. de re iud. ea maxime ratione, quia compositio ipsa, & pecuniæ q̃ soluunt̃ fisco mediante compositione succedunt loco pœnæ, ut l. si donatæ. §. 1. ff. de do. inter uir. & uxo. & dicemus infra q. seq. aut loquimur respectu partis, & sui interesse, & ex quo pars huic non cõsensit, non p̃iudicat̃ sibi quo ad suũ interesse, & poterit psequi iudicium contra ipsum,
2 † sicut econtra, qñ compositio fit cum parte extraiudicialiter absente iudice, p quam nõ p̃iudicat̃ fisco l. qm̃. ff. de his q not. inf. & no. in l. transigere. C. de trans. & ibi Bart. eodem modo non debet præiudicare parti qñ fuit facta cum sola curia. arg l. fallaciter. & l. seq. C. de abolitio. & ideo isto casu pars poterit prosequi iudicium rõne sui interesse, sed reus tutus erit quo ad pęnam p ea q̃ supra diximus, si uero facta fuerit cum utroq; s. fisco, & parte, tunc tutus erit in omnib. ut l. 1. C. de abol.

1 *Iudex superuenientibus nouis indicijs an possit inquirere de crimine super quo fuit facta compositio.*
2 *Absolutus ab inquisitione potest iterato repeti superuenientibus contra eum noua indicia:*
3 *Procedi quando possit super eodem crimine iam compositio, aut abolito.*

1 SExto quæro postq̃ reus fecit compositionẽ cum curia, an iudex poterit postea, si forsan superuenerint noua indicia, super eodem crimine cõtra ipsum inquirere Rñ. in hoc casu repetenda est distĩ ō quam supra pxime q. posui, ꝙ aut pars, & fiscus simul concordati fuerunt, & nõ poterit amplius nec curia, nec priuatus sup dicto crimine pcedere d. l. 1. & l. fallaciter. C. de aboli. & p Bal in d. l. transigere, quia compositio, & illis solutio facta fisco succedit loco pœnę. l. si donatæ. §. 1. de dona. inter ui. & uxo. idem tenet do. Pari. de Put. in tract. synd. in c. an facta compositione, fo. 51. in 2. col. aut alteri istorũ duntaxat fuit cõcordatus, & ille q fuit extra cõcordiam, non impedit quo minus iudicium psequat̃ saltẽ p suo interesse, ut supra pxime dcm̃ est. arg. d. l. fallac. in princ. Sed contra p̃dicta oppono de l. si cui. § iisdem ff. de accus. & l. fallaciter. C. de aboliti. ubi semel abolita accusatione uel inquisitione, si postea noua supuẽnerint indicia, non impedit iudex quominus possit de nouo cõtra dcm̃ reum cõpositum pcedere. & est gl. not in l. si qs adulter. in fin. C. de
2 adul. ubi ille † qui semel absolutus fuit inquisitione, & processu, siue ab obseruatione iudicii, non est tutus quo minus si postea superuenerint noua indicia, curia non possit iterũ cõtra ipsum pcederi, de quo, late diximus supra in tit. de aboli. in q. 2. Solu. iura illa pcedunt qñ est facta abolitio criminis gratuita, uel quam reus purgauit indicia p torturã, & sic qñ fiscus nihil cõsecutus fuit pro pęna uł loco pœnæ, nos aũt loqmur in casu in quo facta fuit cõpositio, & soluta pecunia fisco, q̃ loco pœnæ succedit ut d. l. si donatę. §. fin. ff. de dona. inter uir. & uxo. & l. senatus. §. si qs delatorem. & § se. ff. de iur. fis. & hoc quo. ad interesse publicum, & fisci, quo aũt ad interesse priuatũ, nõ putarẽ istũ ẽt esse tutũ q cõposuit, nisi qtũs cũ parte cõcordauerit de eo qđ sua interest, & qtũs cõcernit interesse priuatũ, ut supra proxime diximus. uide Bar. in d. l. si cui. §. iisdem. Iterum opp. de. l. 1. & l.
3 fallaciter. C. de abolitio ubi distinguit̃, † aut abolitio processus fuit ĩpetrata à p̃side uł p̃tore, aut à prĩcipe, primo casu nõ tollit̃ quominus iterũ possit ex prĩcipis rescriptio sup eo. crimine

crimine procedi, secundo aũt casu qñ à principe obtinuit abolitionẽ, erit tutus ꝑpetuo, Solu. ibi loquit in simplici abolitione gratuita quæ gratis fuit obtẽta, hic uero ĩ cõpõne q̃ fit ex cã onerosa, & ideo nõ est bona consña de uno ad alium, ex quo sunt diuersa l. fi. C. de cod. & l. 1. C. de imp. lucrat. descr. lib. 12.

1 *Reus pro quibus criminibus relaxari possit sub fideiussoribus.*
2 *Iudex retinens paratum præstareq́ fideiussorem idoneum, in syndicatu conueniri potest actione iniuriarum.*
Mulier honesta in leuibus delictis non debet personaliter detineri.
3 *Mulieres impudicæ, et inhonestæ etiam pro leuibus detineri possunt criminibus.*
Reus non relaxatur fideiussoribus, si crimen atrox sit.
4 *Membrorum suo nemo est dominus.*
5 *Reus an possit relaxari fideiussoribus, si pœna sit arbitraria.*
6 *Reus an possit fideiussoribus relaxari si in defectum pœnæ pecuniariæ esset imponenda corporalis, & num. 7.*
8 *Iudex an possit nobilem magnæ conditionis de aliquo crimine delatumq́ sub cautione relaxare donec processus fiat.*
9 *Iudex circa custodiam, & modum detentionis reorum amplum habet arbitrium.*

De fideiussoribus reorum.

SVpra proxime uidimus de cõpositionib. pœnarũ, primã speciẽ relaxationis reorũ quãdo de crimine nõdũ plene constat, uidendũ est modo de alia specie relaxationis, quæ fit dum crimen est dubium, & iudex est in actu inuestigandi ueritatem, quæ fieri solet mediante fideiussore præstito per reũ de se repræsentãdo toties quoties fuerit requisitus, uel de non recedendo ex certo loco sine iudicis licentia, sicut de non exeundo de ciuitate oppido, castro, aut palatio prętoris, & de soluendo pœnam. † Videamus nũc pro quibus delictis sit relaxandus reus sub cautione prædicta, & dic, aut sumus in criminibus in quibus uenit imponenda dũtaxat pœna pecuniaria, quo casu reus fuit cõfessus, uel plene conuictus, & non debet relaxari sed detineri donec soluat pœnam l. si non confessus. ff. de cust. reo. aut nõ fuit cõfessus, neq; cõuictus, & debet relaxari pręstita idonea cautione de se repræsentando, uel de nõ recedendo ex certo loco, ut dicit Bar. in d l. 1. ff. de cust. reo. ubi post Iac. de Are. declarat istum art. reducendo ad practicam. pro quo facit text. in l. fi. C. eo. tit. & l. 1. & l si quis. ff. eo. tit. in q̃bus iuribus in affectu disponitur qđ in criminib. illis, in quibus uenit imponenda pœna pecuniaria, reus debet pstito idoneo fideiussore relaxari, & ratio est, quia pœna ipsa pariformiter satisfieri potest fisco per fideiussorem, sicut per ipsum, & principalem arg. l. denique, & l. seq. ff. re iu. fi. † Quinimo si iudex uellet retinere eum q̃ est paratus præstare idoneũ fideiussorem, posset agi cõtra ipsum in syndicatu actiõe iniuriarũ, ut not. Bar. in l. si uero ꝑ cõdẽnatione. §. 1. ff. q̃ satisd. cog. Fallit regula ista qñ reus nõ haberet fideiussorẽ idoneũ, q̃a tunc detineri poterit ẽm Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo & in d. l. si uero. §. 1. Mulier autem honesta in causis criminalib. si crimen sit leue, uel de non atrocioribus, nõ debet personaliter detineri, neq; incarcerari, sed fideiussorib. relaxari, si habeat facultatem fideiubendi, si uero non haberet fideiussorem similiter non detinetur, sed statur suæ iuratoriæ cautioni, & relaxat. Si autẽ crimen esset de atrociorib. tunc non incarceratur apud uiros, sed intruditur in monasteriũ, uel assisterium custodienda, uel apud honestas matronas conseruatur, ita dicit text. not. in auth. ut nulli iud. §. necess. uers. si uero crimen, translata in auth. nouo iure. C. de cust. reor. Hoc tamen intellige de mulierib. honestis, & quæ honestam uitam agunt. † Mulieres uero impudicæ, & inhonestæ non hñt istud priuilegium. ita dicit Bart. in d. auth. ut nulli iud. d. §. necess. uide Bal. & Doc. in d. auth. nouo iure. Quando uero crimen est atrox, uel est tale de quo uenit imponenda pęna corporalis, siue corporis afflictiua, isto casu non debet reus ꝑ fideiussorib. relaxari, sed ꝑsonalr detineri. ratio est, ne eludatur iudicium, si postq̃ repertus fuisset culpabilis fugam arri per iudicium eluderet, qm̃ huic pęnæ corporali non potest ꝑ aliũ, q̃ ꝑ ipsummet reũ principalẽ satisfieri, et si fideiussor expsse se obligasset ad pęnã corporalẽ, & diceret uelle subire pœnã in corpore suo in euentum in quem delatus curiæ, reperiretur culpabilis, non põt, † q̃a nemo est dñs membrorũ suorũ. l. liber hõ. & ibi Bar. ff. ad l. Aql. & uide Barto. in d. l. 1. ff. de cust. reo. & uide 23. q. 5. de occid. & cap. si non licet. & cap.

e. cum homo. in qbus qdem iuribus hr quod qñ sumus in hmõi criminibus, in quibus uenit inferenda pœna corporalis, fit distinctio ꝑsonarũ pro modo facultatem, dignitatisq́, honoris, criminis qualitate, innocentia rei, & similibus, ſm quod dicit tex. in l. 1. ff. de cust. reo. & ſm ista iudex arbitrabit, an reus sit detinendus in carceribus, uel in palatio militibus custodiendus, uel fideiussoribus cõmittẽdus, q erũt fideiussores nõ de repñtando, sed desistẽdo in incerto loco, & non recedẽdo ab illo, aut in uinculis cõiiciendus ſm qđ declarat Bart. dcm̃ illud Iac. de Are. in d. l. 1. in 2. col. & sic iudex ſm qualitates, & conditiones istas arbitrabitur modum detentionis ipsius rei ſm qđ considerat l. C. in d. l. 1. 5 † Aut sumus in crimine ex quo uenit imponenda pœna arbitraria, & isto casu an reus sit fideiussoribus relaxandus uel non. Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo. dicit, ꝙ aut delictum est adeo turpe qđ uerisimile est iudicẽ impositurum pœna corporalem, & iudicaᵗ sicut de pœna corporale simplr, & ideo non erit fideiussorib. relaxandus. d. l. 1. ff. de cust. reo. aut uerisimile est iudicẽ arbitrari dr̃e pœnam esse pecuniariam, & poterit relaxari. d. l. si uero pro cõdemnatione. §. 1. ff. q satisd. cog. qa ista casu iudicaᵗ de eo sicut de crimine pro quo uenit imponẽda pœna pecuniaria simpliciter d. l. si uero. & uide Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo. q tñ nõ ita distincte loquit. Sed quærit qd si in defectũ pœnæ pecuniariæ uenit imponenda corporalis an tunc poterit sub fideiussoribus relaxari, & cõcludit ꝙ nõ rlr, deinde dat modũ, & cautelã, quo possit relaxari uide ibi per eũ. Bal. autẽ in d. l. nullus. C. de ex exhi. reis aliter distinguit, & clarius ac copiosius dicens. 6 † Quod aut sumus in crimine ex quo uenit imponẽda pœna ordinaria, aut extraordinaria, & arbitraria. Primo casu qñ ordinaria, & determinata, aut est pœna corporalis aut pecuniaria, si corporalis non erit fideiussoribus relaxandus, imò detinẽdus, & custodiendus in carcerem d. l. nullus in fi. & l. si quis in ea C. de cust. reo. & l. 1. ff. eo. tit. qñ autẽ esset cõfessus delictũ aut legitime cõuictus, nõ solũ est detinẽdus, sed ẽt in uinculis cõiiciẽdus, & supponẽdus, donec feraᵗ sñia, & mãdeᵗ executioni. d. l. nullus. in prin. & l. si confessus. ff. eo. tit. ideo tũc nõ est fideiussoribus relaxandus, qa fugiẽdo posset illudere pœnã, & iudicẽ simul, qm̃ non est in ptãte fideiussoris soluere iudicatum, & ita dicit Bald. & in d. l. nullus. Si aũt est imponẽda pecuniaria, aut reus est cõfessus delictũ, aut cõuictus, & sic hõ est relaxandus, sed detinendus, & cõfestim cõdenandus d. l. 1. & fi. C. de cust. reo. & l. si confessus. ff. eo. tit. 7 † Aut non confitetur sed negat, & debet fideiussoribus dimitti, qui debeᵗ promittere de repñtando illũ, & de soluendo pœnam delicti pro quo detineᵗ, ut d. l. 1. ff. de cust. reor. & ex hoc not. quod Bald. uult ꝙ ille tex. in d. l. 1. ff. de cust. reor. intelligatur etiã de fideiussore ꝑstito se repræsentando, & soluendo pœnam licat Bert. ibi dicat quod lex illa debet intelligi de fideiussore præstito de non seperando nec recedendo de certo loco. Quæ intelligentia Bart. mihi uidetur quod nimis restringat tex. Et ideo mihi magis placet intelligis Bald. uel dic ꝙ intelligitur de utroque. ex quo tex. simpliciter loquitur, nec magis se restringit ad unam speciem fideiussoris quàm ad alteram, imò ſm declarationem gl. in uers. fideiussoribus, uɼ intelligere potius de fideiussore de repñtando secundũ quod ipsa exemplificat. s. qñ crimen esset leue, sed ꝓ leui crimine rlr uenit imponenda pœna pecuniaria, ideo fit relaxatio sub fideiussore de præsentando, ut d. l. fin. C. de exhib. reis. & l. 1. ff. de cust. reo. nimis enim durum esse uidetur, ꝙ quis detineatur in palatio uel in alio loco, ex quo recedere non possit pro tam leui crimine, quia uideretur detineri in carceribus, ex quo locus ille ꝓ carcere habeᵗ, ut not. Ang. in l. 2. C. de exhib. reis. & Paris de Put. in tract. synd. in c. an potestas qui aliquẽ tenebat arrestatum. f. 29. in materia carcerationis. uide gl. in d. l. 1. ff. de cust. reo. i uer. uel sibi. quæ hoc idem tenet. Et clarius hoc sentire uidetur ꝙ tex. loquatur de fideiussore de repræsentando, dum allegat tex. in l. eum clericis. §. 1. & §. ipse uero. C. de epis. & cler. qui tex. proprie loquiᵗ de fideiussore de repñtando, & stando iuri, & iudicatum soluendo sub certa pœna si recte inspiciaᵗ. Tertio uero casu, qñ sumus in pœna arbitraria. & isto casu dicit Bald. considerãdum esse criminis qualitatem, loci consuetudinem, & conditionem personæ l. qd ergo §. pœna grauior. ff. de his qui not. inf. unde si uerisimile est, ꝙ pœna sit corporalis, idẽ iudicaᵗ quod de ordinaria corporali, si uero cõsideraᵗ ꝙ sit pecuniaria, idẽ seruaᵗ qđ in pecuniaria ordinaria. 9 † Post prædicta quæro & not. bene hãc qõ. quæ sæpius

occurrit in facto. Quidam nobilis uir, & magnæ condõnis, aut diuitiis copiosissimus, ipu tatur de crimine aliquo, ex quo de iure cõi, uel ex forma statutorũ uenit imponenda pœna corporalis, citatus comparet, examinatus negat, iudex uult ipm detinere donec pficiat pcessus, & purgentur indicia, iste replicat dicendo, qp est paratus seipm obligare de se depñtando toties quoties &c. sub pœna mille duc, &c. & de stando iuri, & parendo iudicato uel dicit qd' uult præstare idoneam cautionẽ de se repñsando ut supra. quæritur an iudex poterit illum relaxare sub tali fideiussione, uel propria obligatione, & uĩ dicendum qd' non quia cum sit pœna corporalis, posset illudi iudicium, ut supra proxime diximus, & not. in d. l. 2. C. de cust. reo. & l. fin. C. de req. re. Contrarium tñ dicendũ est, & ista est ueritas, qp iudex pro criminis qualitate, & magna psonæ cõdõne, p dignitate, uel innocẽtia poterit arbitrio suo detentionem ipsam moderari, & dcm̃ nobilẽ dimittere aut sub propria iuratoria, aut sub fideiussoris obligatione de repñtando, uel de nõ discedendo ex certo loco, sm qd' notat Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo.

9 † Concludendum est igitur qp iudex circa custodiam, & modum detentionis ipsorũ habet magnum arbitrium à lege, ut dicit I. C. in d. l. 1. ff. de cust. reo. dũ dicit qp de custodia reorũ proconsul existimare solet an incarcerem sit recipienda, uel militib. tradenda, aut fideiussoribus committenda, uel sibi, quod est qñ fidei propriæ obligationis ipsius rei iudex stare intendit, quod facere põt ut dixi, pp arbitrium qd habet à lege, & hoc fit aut ex criminis leuitate, aut personæ nobilitate, dignitate, uel grauitate, seu pp amplissimas facultates quibus coniecturis uerisimile esse uĩ ipsum reũ nõ fugiturũ, nec iudicium delusurũ, ut d. l. 1. & l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil & l. cũ clericis. § 1. & §. seq. C. de epis. & cler. & p Bal. & Ang. in d. l. 2. C. de exhib. reis.

1 *Iudicis arbitrio remittitur qualiter reus custodiatur.*

2 *Innocens præsumitur cuius nocẽtia non probatur.*

3 *Modus rei custodiendi secundum criminis qualitatem committitur iudici.*

1 IUxta prædicta successiue † quæro. Quid si iste nobilis, uel ditissimus, ut supra fuerit, delatus de crimine graui, ex quo uenit imponenda pœna mortis, non tamẽ est de atrocioribus, & dicat nolle incarcerari, sed habere palatium, uel unam cameram in ipso palatio loco carceris. & ibi per milites custodiri, uel præstare idoneas cautiones de non discedendo ex loco prædicto, donec fuerit completus pcessus, an iudex poterit, sine scrupulo iustitiæ illi cõplacere, & bñ dic & istud remittitur arbitrio iudicis, q bñ considerare debet criminis qualitatẽ, psonæ cõdõnem, & illius innocentiã uel culpã, quę cõiecturari pñt ex qualitate iudiciorũ. s. n. uiderit indicia esse leuia, uel pcedere maleuolis, & suspectis psonis, poterit cõiecturari potius p innocentia, q̃ p crimine ipsius detenti, & p pea isto casu poterit retineri in palatio, uel in aliquã camera cum cautione, uel custodia militũ, & hoc est qd' dicit tex. in d. l. 1. uel p innocentia psonæ, & ibi gl. † qa potius pſumendũ est pro eius innocentia, q̃ pro culpa, qa de bono ui ro bonũ pſumendum est l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & p Bart. in l. si cui. §. iisdẽ ff. de accus. & p Abb. & Can. in c. afferte, de præsump. si uero delatus sit magis suspectus de crimine, uel qa indicia grauius stringunt cõtra ipm, uel quia alias cõmiserit simile delictum, & similia, & tunc non debebit ipsum extra carceres detinere, sm qp cõcludit Bar. &

3 Doct. in d. l. 1. † Pro quo facit l. Diuus. l. 1. ff. eod tit. & l. 1. §. si quis in. ea. & l. fina. C. eo tit. in quibus omnibus iuribus cõmittitur iudici custodiendi modus sm criminis qualitatem, cuius arbitrium in his plurimũ uersat quemadmodum in exñtia, & grauitate indiciorũ ad torturam, ut l. 1. in princ. ff. de qõ. & p Bart in l. fin. ff. eod. tit. & diximus supra. lib. 4. in prin. & l. testiũ. §. tu magis. ff. de test.

De fuga incarcerati.

NUnc uidendũ est de fuga reorũ, & in isto tit. nigrum erit gñalius rubro, iuxta notata p Doc. in rub. ff. sol. mat. nam in pcessu tractabit de fuga carceratorũ & illorũ quoq; qui nondũ fuerunt incarcerati. Et q̃uis plures sint fugarũ spẽs. de illa tñ reorũ fuga qui criminis occasione fugerũt hic tractandum erit, & ista est duplex, qdam q̃ fit ante incarceratione, qdam uero q̃ fit postq̃ quis est intrusus ex ipsis carceribus. Videamus primo de illa quæ fit anteq̃ quis sit inclusus in carcere, & p faciliori doctrina figurabo casum.

1 *Fuga ante incarcerationem an faciat criminis pro batiorem.*
Probatio plena an inducatur ex fuga.
2 *Probatio semiplena tantum ex fuga inducitur.*
3 *Fuga quandoque in delictum imputatur.*
4 *Fuga quandoque ad probationem alterius criminis inducitur.*
5 *Fuga officialis publici quid operetur.*
6 *Fuga sola nonnunquam in criminalibus plenam facit probationem*
7 *Fuga eius qui carceribus fractis causis aufugit plenam probationem facit.*
8 *Fugitiuus non præsumitur qui statim sponte sua reuertitur.*
Latitans in domo an dicatur fugisse.
9 *Reus iurans se ueritatem dicturum, an possit de mendacio puniri si mendacium dixerit.*
10 *Fugiens præsentiam iudicis sauientis non punitur.*
11 *Malum semper præsumitur de malo iudice.*
12 *Appellare præsumitur qui ad superiorem iter aggreditur.*
13 *Fugiens ex camera uel palatio potestatis in quo detinebatur, pro confesso habetur.*
Fugitiui an sint ad sententiam audiendam citandi.
14 *Reus carceratus ostium apertum reperiens non habetur pro confesso si fugerit.*
15 *Fugiens de licentia custodis non habetur pro confesso.*
Fugiens ex carcere priuato non habetur pro confesso.
16 *Carceres publici qui sint, & qui priuati.*
17 *Latitans domi ne capiatur an fugisse dicatur.*
18 *Debitor qui ob multa debita iam contracta fugit si reuersus cum eis transigat, an possit per unum ex illis ob fugam præcedentem ut suspectus capi.*

1 QVæro primo, † An fuga quę fit ante incarcerationem, faciat probationē criminis aduersus fugientem. Titius reperitur occisus de nocte, ignoratur quis illum occiderit, & qui fuerunt eius socii, aut fautores, Mœuius, & Sempronius postquàm dictum homicidium factum esse dr̃. à ciuitate fugam arripuerunt, & nescitur ex qua cã, quæritur an ipsa fuga probet illos esse istius criminis reos, & si non probatur plene, an saltem ex dicta fuga semiplena probõ oriatur. Rñ. dixerunt quidam ꝙ ex fuga hmõi inducitur plena probatio, ex quo fuga ipsa est maleficium. l. desertorem. §. desertor. ff. de re mil. & l. si quis sic fugitiuus. §. apud Labeonem. ff. de ædil. edic. & l. impuberib. ff. de susp. tut. & ibi Bartol. & idem Bart. in d. l. desertorem. §. 1.
2 † Quidam alii dixerũt, ꝙ ex fuga non inducitur plena, sed tm̃ semiplena probõ, ut est gl. in l. admon. ff. de iureiur. & gl. in l. in bonæ fidei. C. eod. tit. c. fin. de succ. ab int. & cap. fi. de iureiur. & ibi p Can. Quidã alii dixerunt qđ fuga de p se in causis criminalib. nullã facit probõnem plenã, neq; semiplenã, sed solum quandã suspicionem, ita qđ fuga sola nõ facit indicium ad torturã, & adducunt text. in l. unica. C. de rap. uirg ubi dr̃, ꝙ cõtra raptores fugientes, si postea capti fuerint post legitimas, & iuri cognitas probõnes sine fori præscriptione, durissimis pœnis afficiantur, cum tex. ibi post fugam requirat exactissimas, siue clarissimas probationes, sequitur ergo quod fuga nullam facit probõnem, ita tenet Saly. ĩ d. l. unica. Circa q̃ hr̃ dicendũ est, quia cupio me expedire ſm qđ eleganter nota Bart. in d. l. admon. ff. de iureiur. & in l. lege Corn. ff. ad Syll.
3 † ꝙ qñq; fuga imputatur alicui ad delictum, & sic fuga est ipsum delictum, & tũc pbata fuga, pbatum est delictũ, & ita intellĩ tex in d. l. 3. §. des. & §. emans. ff. de re mil. & l. q si fit fug. §. apud lab. ff. de ædil. edic. Qñque fuga non induciĩ ut delictum principalĩ, sed ad pbõnẽ alterius delicti, tũc si qdẽ ad probationẽ alterius criminis probandi sufficit sola suspicio. sicut est in suspecto tutore, & isto casu silr̃ pbatũ est delictũ, qđ cõsistit in sola suspicione, & ita intellĩ tex. in d. l. impub. in fi. ff. de susp. tut. & l. locorũ. C. de omni ag. des. lib. 12.
4 † Qñq; fuga inducitur ad probationẽ alterius criminis, in quo requiruntur plenę & ordinatæ pbõnes ut l. sciant cuncti. C. de prob. c. in literis, de test. & cap. licet clamor. eo. tit. & tunc per fugam non fit plena pbõ. sed nec semiplena, sed qualisqualis præsumptio siue suspicio, ut l. lege Corn. ff ad Syll. l. 1. C. de rap. uirg. & ibi Cyn. Bald. Saly. hoc idẽ tenent, & Bal. in l. 1. in 5. col C. de ser. fu.
Cõclusio ergo regularis sit ista, ꝙ quotiescũq; fuga non induciĩ ut delictũ principalĩ, sed ad probõnem alterius criminis, ad qđ probandum requirunĩ ordinatæ pbões, ut l. 1. C de rap. uirg. & l. fin. C. de probat. c. in literis, de test. tunc fuga non facit plenam neque semiplenam probõnem, sed facit quandã suspicionem d. l. 1. C. de rap. uirg. & l. in l. Cor. ff. ad Syll. & Bar. in l. fi. ff. de q. & per ea quæ diximus supra, & notant Mod. practici in eorum

tract. malef. de quibus late memini supra in tit. de qō. & tort. q. 3. in mā indiciorū. † Quæ quidē cōclusio fallit primo in oibus officialibus publicis, siue sint officiales q̄ p̄sunt iustitiæ, siue p̄sunt administrationi, ut in authen. de coll. §. sup̄ hoc, & l. 3. C. de exac. trib. lib. 10. qui isti si t̄pe syndicatus uel quo reddere debent rōnem administrationis suæ aufugerint de loco in quo offm̄ gesserūt, illorū fuga facit semiplenam p̄bōnem, ut, ut d. authen. de coll. §. super hoc, & §. si q̄s aūt. & ī auth. ut iud. sine quo suffra. §. necessitatem, & in authen. de exhib. reis. §. si uero, etiā q̄dam, ita q̄ p̄cedente fuga hmōi actor eius aduersarius non cogit̄ facere alias probōnes de his quę petit, sed solo eius iur̄m stat̄, quo iūcto cum fuga officialis, inducit̄ plena p̄bō, ut ī d. iurib. † Qñq; uero inducit̄ plena p̄bō criminis contra reum p̄p odium fugæ, ut est casus in l. si apparitor. C. de coart. lib. 12. ubi dr̄, q̄ si apparitor pendēte iudicio cōtra ipsum t̄pe syndicatus, siue reddendæ administrationis aufugerit, iudex debet cōtra ipsum emittere edictum peremptorium, ut compareat ad se defendendum, quo non comparente poterit ferre sn̄iam cōtra ipsum ēt absentem, & nota, q̄ ibi est casus singularis, q̄ in causa criminali ferī sn̄ia cōtra absentē, & cōtumacē, & fuga hr̄ pro plena probōne, cuius cōtrariū disponit̄ de iure cōi l. absentem ff. de pœn. & l. 1. & fin. ff. de requir. reis. & l. in l. Corn. ff. ad Sylla. & l. 1. C. de rap. uir. cū si. Qñq; autem non cōtra ipsum fugientem, sed contra alium. s. receptatorem hunc fugitiuum ex fuga prædicta inducit̄ plena p̄bō, ut l. consiliarios. C. de assesso, & ibi Bart. & l. 3. C. de exact. tribut. lib. 10. † Secundo, fallit in eo qui fractis carcerib. cum cōspiratione aufugit, cuius fuga plenā facit probōnē contra ipsum, ut l. in eos ff. de cust. reo. & latius declarabitur infra eo. loco suo. Hæc tn̄ exceptio siue fallentia prior limitat̄ pluribus modis, ut nō procedat, & primo qñ q̄s aufugit aīo reuertendi, & deinde reuersus fuit sponte, q̄a nō subiicit̄ pœnis p̄dictis, nec fuga inducit̄ probōnē contra ipsum isto casu ut d. l. desertorem. §. 1. & ibi gl. ff. de re mil. & d. l. quis sit fugitiuus. in princ. & §. apud Labeonem. & ibi Bart. ff. de ædil. edic. Sed qualr̄ p̄babit̄ q̄ habebat aīum reuertendi? dic, q̄ p̄ testes, quia forsā anteq̄ fugeret, declarauit aīum suum coram testibus, q̄ discedebat aīo reuertendi. iuxta not. p̄ Bart. in l. 1. §. si quis ipsi p̄tori. ff. de oper. no. nūc. si uero p̄ testes id p̄bari non pōt, considerat̄ cōdō p̄sonæ an sit nobilis, honesta, & legalis, uel potius uilis, & suspecta, & s̄m illius cōdōnē iudicare fugam, ut l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re milit. † Item attendi an sit diuturna uel breuis absentia, q̄a si cito reuersus fuerit, p̄sumit̄ q̄ aufugerit aīo reuertēdi, put reuersus fuit aut diutius stetit absens, & p̄sumit̄ q̄ aīo fugiendi, & non reuertendi recesserit d. l. desertorem. §. emansor. & ibi gl. & Bart. qui hoc bene notant, & d. l. q̄s sit fugitiuus, in princ. & idem tenet, Bal. in l. 1. in 5. col. C. de ser. fug. Secundo limitat̄, ut nō procedat qñ q̄s aufugeret aut latitaret cautus in domo, non eundo p̄ urbem, nec apparendo in publicum post formatam inq̄sitionem, aut postq̄ curia cœpit cōtra ipsum procedere, q̄a iuste timet q̄ timet p̄secutionē curiæ, ita no. dicit Bar. arg. illius text. in l. 1. in fi. ff. de bon. eor. q̄ ante sent. & c. ubi dicit q̄ fuga aut latitatio isto casu q̄ non fieret, si adhuc nulla esset formata inquisitio uel accusatio uel anteq̄ curia cœpisset cōtra ip̄m p̄cedere, q̄a si tūc aufugeret fuga illa faceret indiciū cōtra ipsum, aut saltem induceret suspiciō, ut l. lege Corn. ff. ad Sylla. rō est, q̄a isto casu non ex alia causa q̄ propria criminis cōsciētia aufugisse p̄sumitur; ita dicit Bart. in d. l. 1. quā doctrinā diligenter not. q̄a non reperii alibi, & est magni effectus, cuius l. arg. dixerunt quidam. † Q̄d reus q̄ iurauit sup̄ inquisitionē dicere ueritatem, & postea dixit mēdacium ut saluaret uitam, q̄a negauit oīa cōtenta in ea uera esse, q̄ licite potuit hoc facere ut mortem euitare, q̄a iura p̄mittunt unicuique uitam, & sanguinē proprium quouis modo redimere, & non tenebit̄ de periurio ut no. in d. l. 1. ff. de bon. reo. & c. uide Alex. in apostil. Bart. d. l. 1. in fi. ubi dicit ita fuisse cōsultum p̄ plures peritos Doct. p̄dicta tn̄ intellige esse uera qñ est crimen tale ex quo uenit imponenda pœna sanguinis, ut l. transigere, & q̄d ibi no. gl. & Bal. C. de transact. & d. l. 1. ff. de bo. reo. & c. Tertio limitat̄ p̄dicta exceptio, qñ cōstabat q̄ q̄s debebat capi de facto q̄a tūc licet aufugere, & euitare uiolentiā facti, & tūc fuga prædicta nō operat̄ aliq̄d cōtra ipsum, ita dicit d. And. de Isern. in const. reg. in c. ut participatio, ut refert, & seq̄tur d. Par. de Put. ī tractatu synd. in c. an iudex. fol. 52. in 2. col. in uolum. meo. † Quarto limitatur, ut non noceat fuga, qñ quis

quis aufugit præsentiam sæuientis iudicis, qs consueuit esse multum crudelis cũ subditis suis, & in quo plus sęuitiæ q̃ iustitiæ reperitur inesse, istæ.n. dr iustus timor, & fuga. isto casu dr esse facta est iusta causa, ita dicit idem And. de Iser. in const. reg. in c. grandis, & c. pœnã eorũ, & do Lud. de Pœn. in l. si coloni. C. de agri. & censi. lib. 12. ubi dicit ꝙ si qs timet sæuitiam impii iudicis in quo nulla est iustitia, sed tota crudelitas, aufugeret ex curia in qua tenebať aut custodiebat detentus, non debet hři ꝓ cõfesso, † qa de malo iudice malum ꝑsumendum est l. si qs ꝓ impressionem. C. qđ met. causa. arg. l. non oẽs. §. a Barbaris. ff. de re mil. Pro quo facit ẽt quod no. Bar. in d. l. 1. §. si qs ipsi ꝑtori. ff. de oper. no. nunc. ubi dicit, ꝙ ille q omnino aut ꝓbabiliter timet pœnitẽtiã iudicis dubitãs ne cõtra ipsum inuitum inseuiať, iactus ille q fiendus erat corã iudice, sufficit si fiat, corã uicinis, & amicis, idem tenet Par. de Put. in dicto suo tractatu syndic. in d. c. an iudex, qui demum offert bonam cautelam officiali. cuius fuga faceret probõnem cõtra ipsum, ut quotiescunq; uideret officiales syndicatores sibi inimicos, & suspectos, iter arripiat ad superiorem cũ protestatione, ꝙ non intendit ꝑ illũ recessum arripere fugam, ut fugiat iustitiam sed accedere ad superiorẽ ut audiatur in causa sua ꝓ iustitia sine suspicione. † Nã q arripit iter ad superiorẽ, uř appellare, & accessus ille loco appellations hř ẽm Host. ĩ c. ut debitus, de app. de quo Bal. dixit esse text. in l. sed si per pretorem. §. fin. ff. ex quib. cau. maior. & aliquid per Bar. in d. l. 1. §. si qs ipsi ꝑtori. de ope. no. nun. Seqtur nunc secũda exceptio declaranda, qñ fuga fit ex carceribus, quo casu fuga facit plenam probõnẽ, ut supra diximus, imò facit fugiẽtẽ hři pro cõfesso crimẽ illud, pro quo detinebať l. in eos. ff. de cus. reo. adeo ꝙ iudex poterit ferre sẽtẽtiã cõtra fugiẽtẽ, ac si fuisse uere cõfessus ĩ iudicio, ẽt ꝙ sit absens, ita sentit gl. & Bar. in d. l. in eos, ut sequať cõfessionis effectus, & est text. ĩ l. si apparitor. C. de coharta. lib. 12. qđ not. ut dixi qa est casus exceptus cõtra regulã iuris cõis ut absens pro crimine dãnari possit d. l. absẽtem. ff. de pœni. cum sim. † Qđ dcm̃ amplia ut procedat ẽt in fugiente ex aliqua camera, uel ex palatio ꝑtãtis in quo detinebať sub custodia, ita tenendum est arg. illius text. d. l. in eos, qa loca ipsa, siue palatiũ dř esse carcer, qñ qs detineť in eo de mãdato iudicis, ut est text. & ibi notant Doct. in l. 1. ff. de custo. reo. uide Ioan. And. in addi. ad Spe. in tit. de præsum. §. species. uer. uiolẽtia. Vbi uult, ꝙ ẽt arrectatus in ciuitate aut palatio ꝓ crimine, si fugit ĩ arresto, habeať pro cõfesso, uide ipsũ, q copiose narrat istã materiã in d. addit. Qui qriť an sit necesse dictos fugitiuos citare ad sñiam qñ sunt absentes, & cõcludit demum, ꝙ non, cõtra quẽ uř esse text. in d. l. si apparitor. C. de cohart. lib. 12. ubi absens ꝑ fugam, citandus est ad sñiam edicto peremptorio, ut infra certum terminum compareat, quo elapso, & non comparente, iudex poterit ferre sñiam cõtra absentẽ, & hoc uř esse magis tutũ pro sentẽtia, ut ꝑ dictũ saltẽ citẽtur, ut l. properandũ. C. de iud. qđ tenet ẽt gl. in d. l. si apparitor, ideo cogita. Hæc ẽt exceptio recipit nonnullas limitationes, & primo ut nõ procedat qñ qs esset incarceratus pro inqsitione gñali, sed solum qñ ex speciali inquisitione, & pro certo crimine. ita singlř limitat Bal. d. l. in eos. in consi. 230. lib. 1. qđ incipit primus qõnis articulus ubi dicit d. l. in eos. ita dře intelligi ẽm ꝙ refert Ioan. And. in d. addi. de qua supra. Secũdo limitať, ut nõ procedat d. l. in eos, nisi fuga ipsa facta fuerit cũ cõspiratione prius habita in carceribus cum sociis, hoc modo hř pro cõfesso alias nõ ut dicit Bal. in d. cons. 230. † Tertio limitatur, ut nõ ꝓcedat illa dispõ nisi qñ interuenit fractura carcerũ, alias si sine factura aufugisset, qa exiuerũt ꝑ fenestras, aut ꝑ ostiũ, ut qa inuenerunt ostium apertũ, ut latius infra dicetur, nõ haberẽtur ꝓ cõfessis. ita limitat Bal. d. l. pen. in d. cõs. qui dicit ita tenere Guil. de Cun. in l. succurriť. ff. ex qui. cau. maior. idẽ tenet Bald. in l. in bonæfidei in 11. col. C. de iureiur. ubi dicit ẽt ꝙ fuga incarcerati non ꝓbat cõtra ꝑtãtẽ uel iudicem seu officialẽ. Quarto limitať, ut non habeat locum in eo q aufugit animo reuertẽdi, & deinde sponte reuersus fuerit. qa ille nõ hř ꝓ cõfesso, nec incurrit pœnas de qbus ĩ d. l. ĩ eos. Qũo aũt, & qualř cognoscať ꝙ fugiẽs habuerit aĩum reuertendi, satis plene dcm̃ fuit supra eo. in ꝑcedenti excep. in 1. fallen. Quarto limitatur d. l. in eos, ut nõ procedat qñ fugiens inuenit ostium carceris apertum, ita notant er declarauit Ang. illum text. in l. uerum la 2. ff. de effrac. ẽm ꝙ refert idem Ioan. And. in d. apo. de qua supra, uide aliam apost. ad Bar. in l. 1.

15 ff.de bo.cor.&c. † Quinto limita ut non habeat locum d.l.eos, qñ qs aufugit de licētia custodis, qa isto casu tenebit custos,& nō ipse fugiēs, ita tenuit Guil.de Cu in l.quoties, C.de exac. trib.lib.10. & Bal in l.ad commentariensem, eo.tit.uide Ioan.And. in d. addit. & facit tex.optimus ī l.cōsiliarios,C.de assesso.Sexto limita, ut duntaxat habeat locū in eo q aufugit ex publicis carceribus, non aūt in eo q ex priuatis carceribus aufugeret, ita dicit Guil.de Cug.ī d. l.succurrit, Bal.ēt ibi, ſm qd referunt Ias.& quidā alii Mod.in l.admonendi, super gl.in uer.fuga.ff.de iureiur.

16 † & notat quòd publici carceres nō solum dñr illi q fortibus clauibus aperiunt, & hñt ꝑpetuos custodes; uerū ēt dici pñt carceres publici aliqua alia camera in palatio ptātis, imò totū palatium,qñ ptor uel iudex statueret alicui locum ꝑ carcere, qa carcer publicus dr locus ordinatione, & decreto iudicis deputatus, in quo custodiat persona,sicut esset palatiū ptātis,arx,uel alia domus,ut notant Doct.in l.1.ff.de custo. reo. & ideo si tyrannus uel alia priuata ꝑsona caperet aliquē & uiolenter detinere in aliqua arce,uel ēt in carceribus q solent esse publici,nihilominus isto casu dñr carceres priuati, quia destinati sunt per hoīem nullam hñtem iurisdictionē suꝑ hoīe capto uide Bal.ī d.l.succurritur. &

17 Bar. & Doct.in l.2.ff.de priua.car.† Sed quaero, qd si áliqs latitat, & nō apparet in publicum ne capiat,ne dicat fugere,dic ꝙ non ita dicit Bal.in l.1.in 3.col C.de aedil. actio. cui cōcordat dcm Bart.in l.1.in fi.ff.de bon.cor. &c.in 2. membro suae distin.Et qd si mulier aufugit de carceribus causa euitandae libidinis? dic ꝙ nō hr ꝑ cōfessa ſm Bal.in d. l.1.in 3.col.Et qd si aliqs fuit accusatus ꝙ ꝓduxit falsum instrm, & dū cōtra notariū q de illo rogatus fuerat,ꝓcederet de falso, notarius aufugit, an fuga notarii noceat parti, & in quo,uide Io.And.in d.addi.de qua supra. Et no.unum qd dixit gl.no.in auth de exhi. re. §.si uero ēt qdam,ubi dixit arg. illius text. ꝙ si famulus aut seruitor aufugerit,aut recesserit à dño sine licentia,ꝙ omnia bona q deficiunt in domo patroni,ꝓsumūtur à dicto ser

18 uitore fugiente furto fuisse subtracta.† Post haec qro qd si unus aufugit ꝓꝑ multa debita ꝑ ipsum cōtracta, qa timebat ad instantiam creditorū incarcerari,deinde reuersus cū oībus uel maiori parte cōcordauit, an poterit postea per aliquā ex illis creditoribus, aut ꝑ alios creditores posteriores rōne ꝑcedentis fugae capi,ut suspectus de fuga? Doct.in d.l. admonendi,in gl.magna.in uers.fuga,tenet ꝙ sic,uide latius ibi, ꝓquo facit text.in l.non oēs.§.à Barbaris.ff.de re mil.& ꝑ haec sum expeditus de ista mā fugae,de qua uide late per Doct.maxime Mod.in d.l.admō.& quaedā ꝑ Alex.ī apo ad Bar.ī d.l.1. ff.de bo. co. q ante sen.&c.& ī l.in eos,ff.de cust.reo.& Io.An.in addi.ad Spe.ī tit.de ꝓsum.§.spes.uer uiolēta.

De calumniatoribus.

POst carcerum liberationē utile est uidere de calūniatoribus, q falsas uel calumniosas accusationes aut querelas ꝓponūt aduersus innocentes,qualr de ipsorū calumnia cognoscat,& qbus pęnis puniēdi sunt, ꝓ cuius faciliori notitia hr figurabo casum.Titius à tribus nocturno tpe insultatus fuit,& tribus uulneribus ꝑcussus, Sempronius qui alias ipsius Titii inimicus dicebatur hac de cā,uel ꝓꝑ alias suspiciones captus,& īcarceratus fuit,& instigāte Caio cōsanguineo uel amico uulnerati,cōtra Sēproniū processum fuit in causa,ēt usque ad rigorosum examen inclusiue, sed qa d. Sempronius in ueritate istius criminis innocēs erat, instetit fortis ad omnem paragonem, quem cum iudex innocentem cognosceret, absoluit, & à carceribus liberauit,nihilominus quia in dictis carceribus ꝑ plures dies stetit inclusus, & magnas expensas fecit,& calumnias d. Sempronius ꝑtendit se passum fuisse,& uult proponere cōtra d.Caiū accusationē,aut querelā calūniae.

1 *Iniuriam carceris, & torturae passo, quo subueniamus remedio aduersus calumnatorem seu delatorem eius.*

2 *Iudex reo absoluto, de accusatoris falsi consilio inquirere debet.*

3 *Calumniatorum tres sunt species.*

1 QVaeritur modo quo † iure, & qua uia succurritur huic Sēpronio contra istū Caiū delatorē siue īstigatorē. Respon. quidam dixerunt, ꝙ contra Caium proced non pōt de calūnia, quia non uenit ut accusator apertus,nec se inscripsit ad poenam talionis, & nulla acta in causa criminali facta fuerunt noīe suo, ut l.fin.C.de accu.& l.1.in princ.ff.ad Turp.& l.2.C.qui accu. non pos.

In

In contrarium est ueritas, ꝙ imo non solum accusator, sed & q̃relans, instigator, & solicitator causæ criminalis, siue sit publicus, siue secretus quõocunq; ꝓcedat tenet de calũnia, ut est tex. no. in l. 1. §. incidit, & ibi gl. & Bar. ff. ad Turp. & d. l. 1. in princ. §. calumniari, & §. sed non utique. eo. tit. ubi dr̃ † ꝙ iudex reo absolutio, tunc incipit de accusatoris aut delatores cõsilio querere. qua mẽte, & quo aĩo ad accusationem ꝓcesserit, & si inuenerit illum calumniose, & dolose ad accusationem ipsam ꝓcessisse, sufficit, ꝙ pronunciet illum calumniasse, q̃uis pœnam certam non exprimat, lex tñ irrogat pœnam d. §. sed non utique. uers. nam si q̃dem. † Et ꝓ faciliori notitia istius materiæ ꝑmitte, ꝙ tres sunt species calumniantium principaliter, q̃dam. n. dr̃ calumniator, q̃dam ꝑuaricator, alius uero tergiuersator. Calumniator est q̃ scienter, & dolose falsa crimina ꝓponit in accusatione uel inquisitione. Præuaricator uero est qui uera crimina dissimulat. Tergiuersator aut est q̃ in uniuersum ab accusatione recedit ut not. in l. 1. in pri. in uer. calũniatori, ff ad Turp. his sic præsuppositis deuenio ad quæst.

1 *Calumniator an illico præsumatur quis eo ipso quod carmen intentatum non probauit.*
Pœna calumniantis est supplicij similitudo.
2 *Pœna senatuscon. Tur est in quinque auri libris fisco applicandis.*
3 *Calumniator in probatione deficiens non punitur si deferre tenebatur.*
4 *Accusans alium de crimine non auditur, nisi cautione præstita de lite prosequenda, & expensis reficiendis in casu succumbentiæ*
5 *Deficiens in probatione an teneatur de calũnia si per uiam inquisitionis procedatur.*
6 *Accusans ob necessitatem officij, an puniatur ob calumnia si in probatione defecerit.*
7 *Denunciantes qui tenentur, & si in probatione deficiant an puniantur.*
8 *Iudex an incidat in Turpillianum ex mere procedens officio instigante nemine si reus fuerit innocens repertus*
9 *Iudex in dubio præsumitur processisse zelo iustitiæ, non per calumniam aut dolose.*
10 *Accusator calumniosus in extraordinariis puniri potest pro motu iudicis.*

Q Vero an eo ipso ꝙ q̃s † non ꝓbauit crimen q̃d intendit, dicat̃ calumniasse, ita ꝙ de calumnia condemnati possit? quidam dixerunt ꝙ non, quia si iudex pronunciat in causa calumniæ contra accusatorem, & reliquos non ꝓbasti. ꝓ ista uerba non dr̃ esse cõdemnatus de calumnia, sed potius absolutus ibi dum dicit, pepercit ei &c. si uero pronunciauerit calũniatus es, eo ipso incidit in Turpillianum d. §. sed nõ utique uers. nã si q̃dẽ. Sed contra prædicta facit tex. in l. 1. §. 1. C. de aduo. diuer. iud. ubi dr̃ ꝙ eo ipso ꝙ quis defecit in ꝓbõne, dr̃ calumniasse, & ut calũniator cõdemnari poterit pœna calumniæ. Quæ calumniantis pœna est similitudo supplicii, ut est gl. in d. l. 1. C. de aduoc. &c. & ibi Bartho. † Pœna uero S. C. Turpilliani est 5. librarum auri fisco applicandarũ, ut l. 3. §. fi. ff. de puaric. & ibi glo. Ad contrariũ supra formatum ita r̃ndetur, ꝙ reperiuntur quædã personæ, q̃ cõpellunt̃ aliqua iusta de causa ad accusandum, quarũ q̃dam sunt, q̃ rõne sanguinis, ut uendicent necem defuncti, sicut mr̃ q̃ agit de morte filii, ut l. mr̃. C. de cal. & infra dicetur. Itẽ uxor de morte uiri & econtra, pr̃ de morte filii, & econuerso. l. cal. C. eod. tit. & no. in d. l. mr̃. & ꝑ gl. in l. athletas. §. pen. in uer. ex utraque. ff. de iis qui not. inf. quidam sunt q̃ rõne officii cõpellunt̃ ad accusandum, ut sũt tutores, curatores, & similes, ut l. 2. C. q̃ acc. non poss. & infra clarius dicentis, quotiescũque n. sunt hmõi personæ exceptæ q̃ ueniũt ad accusandum ex quadã necessitate, ut diximus, ille accusantur a præsumpta calũnia, & ideo eo ipso ꝙ non probauerint, non dñr calumniasse, sed potius præsumunt̃ errasse, & iusto errore ducti fuisse, nisi expresse probetur cõtrariũ ꝙ dolose, & malitiose uenerunt ad accusandum. Et ideo in istis personis qñ pronunciatum fuit. non probasti, iudex pepercit ei, q̃a iura præsumunt in eis ꝙ potius iusto errore, & iusta de causa moti fuerint ad accusandũ q̃ dolose, ut sup. diximus, & probat̃ in d. l. mr̃. C. de calum. & d. l. 2 C. q̃ accu. non poss. & ita intellr̃. tex. in d. l. 1. §. sed non utique ad Turp. & quod ibi no. Bar. ita ẽt intelligit gl. illũ tex. in l. athletas. §. pen. in uer. utraque. ff. de his de qui. no. inf ꝙ tex. in d. l. 1. ff. ad Turp. loquitur ĩ personis exceptis. tex. uero in d. l. 1. C. de aduo. di. iud. loquitur iñ in personis priuatis, & non exceptis, in quibus procedit alia regula, quòd eo ipso ꝙ quis non probat, uidetur calumniari, & iura præsumunt illum calumniasse, & de calũnia condem-

cōdemnari poterit, nisi euidēter ꝓbauerit ꝙ aliqua iusta de causa motus fuerit ad accusādū. q̄ posset ipsum accusare ab illa ꝓsumpta calūnia. Et ideo bene dicit Barto. in d. l. 1. in prin. ff. ad Tur. ꝙ iudex debet statuere terminū huic reo, intra quē probet ꝙ habuerit iustā causam agēdi, intra quē nisi ꝓbauerit, poterit merito de calūnia cōdēnari, iuxta terminos d. l. 1. C. de aduo. &c. & qđ ibi no. glo. & Bar. Ad ꝓpositū igit̄ q̄onis nostræ dico, †Aut iste Sempronius est de ꝓsonis exceptis q̄ aliqua necessitate cōpellunt̄ ad accusandum, & deficiēs in ꝓbōne nō ꝓsumit̄ calūniator siue calūniasse, aut non erat de illis ꝓsonis, & in dubio, crimine nō ꝓbato ꝓsumit̄ calūniasse, & poterit iudex sibi statuere terminū ad se purgādū aduersus illā ꝓsumptionē, īntra quē nisi se purgauerit, poterit ut calūniator cōdē nari, ꝑ ea q̄ supra diximus, uide Bar. in d. l. 1. § incidit. & l. in senatus. §. an ad eos. ff. ad Turpil. Et ideo ut clarior habeat̄ notitia de p̄missis, distingue sic, Aut processum fuit in causa criminis ꝑ uiā accusationis uia ordinaria, & accusatus isto casu, si est innocēs, tutus erit, & poterit iure merito uindicare oēm iniuriā q̄ sibi inferret̄ in causa, q̄a accusator nō auditur, nisi prius se inscribat ad pœnā talionis. ut l. fi. C. de acc & l. 1. in princ. ff ad Turp. †& nisi ꝓstiterit ēt idoneā cautionē de prosequē do litem usque ad finē, & in euentū succūbētiæ de reficiendis expēsis, ut d. l. 3. C. q̄ acc. nō poss. Et utinā ordo iste seruaret̄ hodie in omnibus causis criminalibus, ut isti ēt instigatores, & solicitatores ita facerent, q̄n procedit̄ per uiam inquisitionis, quia non orirentur quotidie tot pauperū innocentiū clamores & querelæ, q̄ post multa dāna, & opprobria grauesque iniurias quas sępius patiunt̄, non cogerent̄ multas tollerare, & dāna quāplurimā indebite sustinere, & cautius discerēt uiri maligni aliorū crimina tū falsa tū simulata in iudicio proponere & in alienis calamitatibus gloriari, iuxta illud Prouerb. 17. c. malus obedit linguę inique, & fallax obtēperat labiis mendacib. q̄ despicit pauperem exprobat factori eius, & q̄ in ruina lætat̄ alterius, nō erit impunitus, & 3. dr̄. Risus †dolore miscebitur, & extrema gaudii luctus occupat. Q̄nque uero proceditur per uiam inquisitionis, & tūc aut per modū querele, & desistens in ꝓbōne an censeat̄ in dubio calūniasse, recurrendum erit ad illam distōnem de qua supra, aut erat de ꝓsonis exceptis, aut non, & dic ut supra ꝓxime diximus. Quod autem teneat̄ de calumnia q̄n constat ipsum calumniasse, uel incidat in pœnam S.C. Turpilliani, nemini dubium est l. 1. § incidit. & ibi gl. & in l. senatus. §. an ad eos, & ibi Barto. ff. ad Turp & diximus similiter supra eo. Idem dicendum est de instigatore, & illo qui solicitat in causa contra aliquem, ut illo deficiente in ꝓbōne, non euadat calumniantis pęnas ut est casus in d. l. 1. §. incidit. & ibi Bar. ff. ad Turp. & in l. in senatus §. an ad eos, eo. titu. ubi proprie loquit̄ q̄n proceditur in crimine uia extraordinaria ꝑ inquisitionē †Aut procedit̄ ad instantiā fisci uel illius ꝓcuratoris, & q̄dam dixerunt ꝙ ille in dubio excusatur a ꝓsumpta calūnia ꝑꝑ necessitatem officii. sicut tutor, & alii similes, de quibus supra in d. l. 2. C. qui acc. non poss. sed si appareret de illius calumnia ꝙ dolose, & calūniose egit, non euitabit pœnas ꝓdictas, ut d. l. in senatus. §. an ad eos, & ibi Bar. ff eo. titu. ubi loq̄t ēt de iudice q̄ tenet̄ de calūnia, q̄n dolose, & calūniose egīt cōtra reū, ad q̄ faciūt notata ꝑ Bar. in l. si postulauerit. §. fi. ff. de adult. ubi si ꝓcurator fisci fecit torqueri seruū alienū nullā hn̄s causam, ex qua tortura seruus deterioratus fuit, dr̄ ibi ꝙ fiscus, & procurator tenent̄ ad æstimationem serui ipsi dn̄o, & ad oīa dāna q̄ occasione ꝓdicta passus fuerit, uide ibi, & uide Gād. in tract. maleficio. in titu. qualiter cognos. de malef. ꝑ denunc. & inf. ꝓxime dicam. Q̄nque proceditur ad denunciam officialis publici, prout sunt Bonon. ex forma statutorum in ciuitate officiales, q̄dā qui dn̄t magistrales, & in qualibet capella deputat̄ unus, in comitatu uero sunt massarii, siue siluarii in qualibet uilla siue cōi, & isti tenentur denunciare curiæ oīa maleficia quæ fiunt in sua capella, uel in suo cōi respectiue, quæritur modo si aliqua denunciatio ꝑ officialē facta fuerit cōtra aliquē de crimine nō uero, & sic iniusta & mendosa, an ille denūciator teneat̄ de calamnia, & incidat in Turpillianū. dic, aut cōstat de illius calūnia, & dolo, & nulli dubium est ꝙ tenet̄, ut l. ī senatus. §. an ad eos, & qđ ibi not Barto. ff. ad Turp. aut cōstat de illius innocentia, quia deceptus fuit seu aliqua alia iusta cā, & non tenet̄, ut d. l. 1 in princ. & §. sed non utique. ff. ad Turp. aut sumus in dubio, & excusatur ratione officii a ꝓsumpta calumnia, q̄a q̄dd

facit.

facit, illud agit ex necessitate officii l. 2. C. q accus. nõ pos. l. 2. §. si publico, ꝙ ibi Barto. ff. de adult. & d. l. 1. §. sed non utique, ẽm Barto. ibi, & Bar. in l. in senatus. §. an ad eos, in fin. eo. titu. ubi expresse ponit casum, & ita decidit, qđ maxime est uerũ qñ aliqua ꝑcedebãt indicia, secus si nulla, quia tunc non euitaret aliqualem infamiam saltem facti, ut hob hęc uerba, & quod ibi not. ff. de infam. † Qñque aũt inquisitio reperitur formata per iudicem ex mero officio, & ex illo mero offõ ꝓcedit in causa, nemine querelante uel instigãte, & isto casu crimen nõ probato, q̃ritur an iudex incidat in Turpillianũ, & teneat ut calũniator, breuiter dicas, aut cõstat ꝙ iudex ꝓcessit nimis animose, & dolose in causa, nullis uel leuissimis, & inanibus iudiciis præcedẽtib. & nulli dubiũ est, ꝙ tenet de calũnia, & incidit in Turpillianũ, & patit oẽs pœnas ac si esset mere priuatus. qñ cõstat đ dolo ipsius, ita dicit expresse Bar. in d. l. in senatus. §. ad eos. ff. ad Turp. aut constat de ius bona iustitia, & ꝙ ex iusta, & rõnabili causa motus fuit ad inquisitionẽ, & ꝓcessum cõtra inq̃situm ꝑꝑ multa indicia q̃ cõtra ipsũ aderãt, & nõ tenebit de calũnia, imo ꝑ̃sumptio iuris erit ꝓ eo ꝙ motus fuerit ad litẽ zelo iustitiæ, ꝓut ipse tenet, & nõ ꝑꝑ calũniã d. l. 2. §. si publico. ff de adult. l. 2. C. q accu nõ poss. & l. cõgruit. & l. obseruandum. ff. de off. præs. † aut sumus in dubio, & isto casu silr potius præsumitur ꝓ zelo iustitiæ q̃ dolo, & calũnia processerit in causa. & ꝙ fecerit ꝑꝑ necessitatẽ officii d. l. 2. C. q accus. non poss. & l. 2. §. si publico. ff. de adulter. & not. Barto. in d. §. an ad eos. & Bart. & Bal. & Doct. in l. 1. C. de pœna iud. q male iud. Alexan. in l. 1. ff. de iurisd. oĩum iud. qđ maxime ꝑ̃sumẽndum est attenta cõdõne personæ ipsius iudicis l. non oẽs. §. a Barbaris. ff. de re mil. & attenta ẽt cõdõne ꝑsonę inquisitæ, & q̃ã causæ, & attenta ẽt qualitate iudiciorũ iuxta not. in l. respiciendũ. §. delinquunt. ff. de pœn. & l. aut facta. eo. tit. cũ mul tis simi. Et not. inquãtũ diximus supra ꝙ calũniæ pœna est similitudo supplicii criminis obiecti. d. l. 1. & ibi gl. de aduoc. diuer. iud. hoc est uerũ ĩ iudiciis criminalib. ordinariis. † Secus aũt erit in extraordinariis, q̃a in illis calũinosus puniẽdus erit ꝓ motu iudicis, ita dicit gl. quam sequit Bart. in d. l. 1. §. sed non utique. in fin. ff. ad Turp. Q̃uo aũt, & qualiter probet calũmnia, & qualiter procedat in causa calũniæ, & q̃ probationes requiruntur, & multa alia circa istam mãm, ui de late Bart. in d. l. 1. in prin. ff. ad Turp.

1 *Accusator quocunque nomine censeatur de calũnia condemnatur ad expensas etiam damnari debet.*

2 *Condemnatio expensarum fieri debet in causis criminalibus parte petente sicut in ciuilibus.*

3 *Iudex maleficiorum licet principaliter non possit cognoscere de causis ciuilibus, potest tamen inci denter.*

4 *Reus absolutus an ad solas agere possit expensas causa calumniæ omissa.*

De expensis, damnis, & interesse.

POstremo uidendum, est quibus modis prouideatur reo innocenti ut releuetur, indemnis à tot damnis expensis, & interesse quæ passus fuit in dicta incarceratione, & causæ prosecutione usque ad finem, circa quæ repetendus esset casus supra figuratus in tit. proximo procedenti, & successiue omnes distinctiones, & membra quæ ibi posuimus hic inserenda essent, quæ tñ causa breuitatis omitto, † Conclusio ergo sit ista, ꝙ in oĩbus casibus in q̃bus accusator, delator, instigator, querelãs, procurator fisci aut syndicus, qui denunciauit uel ipsemet iudex notat, & cõdẽnatur de calũnia in omnibus illis casibus instãte reo innocente poterit iudex cõdẽnare reũ calumnię in expẽsis, ut expsse & no. tenet Bart. in d. l. 1. in prin. in fi. cõmenti. ff. ad Turp. q post quorundã Doct. opi. q tenebant cõtrariũ illis cõfutatis cõcludit † ꝙ in oĩbus causis criminalibus siue processum fuerit ꝑ accusationẽ siue ꝑ inq̃sitionem, aut alio quouis modo fieri debet parte petente cõdemnatio expensarũ, sicut in causis ciuilibus, de q̃bus dicit esse casum in l. fi. ẽm unã lec. C. de fru. lit. expen. circa q̃ uide latius ibi per eum. Quæ quidem expensæ peti poterũt, aut offõ iudicis nobili humiliter implorato anteq̃ feratur sñia absolutionis ut unico cõtextu feratur suꝑ utroq; aut iure actionis intentando nouũ iudiciũ, ut dicit Bart. in d. l. 1. in prin. ubi uide latius dicta per eũ, & probat tex. in l. 3. C. qui acc. non pos. in fi. & l. interdum. §. q furẽ. ff. de furt. & ibi dicit, † nota qđ licet iudex maleficiorũ nõ possit cognoscere de causis ciuilibus, est uerũ principaliter, incidẽter tñ bene poterit cognoscere causas,

re causas, quæ descẽdunt ex crimine, sicut est restitutio rei furto subtractæ, Item expensas factas in causa poterit illas cognoscere, & reũ in eis condemnare, & taxare, ut dicit ibi Bar. uide Bart. in l. si postulauerit. § fin. ff. de adul. ubi dicit, ꝙ ibi est quasi casus quod in causis criminalibus, uictus uictori cõdẽnat in expen. uide Innoc. in c. cũ oporteat. in fin. magnæ glo. de accus. & p Abb. & Cano. in c. 4 calũnia, extra de pœ. †Sed quæro an reus absolutus poterit agere ad expensas duntaxat quas fecit, & omittere causam calumniæ. credo, ꝙ si quia, istæ sunt causæ separatæ sẽm, ꝙ dicit Bart. in d. l. 1. in princ. ff. ad Turp. tñ ad hoc ut possit obtinere sententiam in causa expensarum oportet, ꝙ probetur calumnia accusatoris, qua probata iudex poterit ex officio suo ipsum punire de calumnia, ut l. 3. C. qui acc. non poss. & hoc idem uidetur esse de mente Bat. in d. l. 1. in ult. q. ff. ad Turp.

PERVTILIS, ET QVOTIDIANVS *tractatus de tormentis, siue de indicijs, & tortura, Per præstantissimum ac eminentissimum ea ætate doctorum dom Guid. de Suzaria Mantuanum, cum addit. dom. Lodouici Bologrini Bon. V. I D. clariss. equitisq; dignis. in almo Bonon. Studio Anno D. 1388. Ad magnificos dominos d prætores, & eorundem assessores ac iudices ad maleficia deputatos.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex torturus reum iuris & humanitatis meminerit, nec repente ad tormenta procedere debet, si ueritas impositi criminis, alia quauis uia leuiori possit erui.*
2 *Quæstio seu tortura non ex leui causa, aut pro quolibet crimine est indifferenter proponenda.*
Indicia non quælibet sunt ad torturam sufficientia.
3 *Torturæ reperi non debet quis, nisi duobus concurrentibus.*
Tormenta reo ea sunt moderatione infrenanda ut tortus aut innocentiæ, aut certe supplicio conseruetur saluus.
4 *Quæstio, inquisitio quædam dicitur, cum tormentis, & dolore corporis, facta eruendæ ueritatis gratia.*
5 *Quæstio fieri dicitur per tormentum quasi torquens mentem.*
6 *Iudex carcerato, qui torqueri non potest, alimenta denegare non debet.*
7 *Ferula in pueris, censetur quædam tortura.*
8 *Torqueri potest in casu quilibet, cuiuscunque sit conditionis, aut status.*
9 *Torquendi non sunt, qui in dignitate constituti sunt.*
10 *Statu liber improprie dicitur, cui libertas in tempus certum, uel sub conditione certa relinquitur.*
11 *Seruus quando, & contra quẽ torqueri possit,*
12 *Minor quatuordecim annis non debet torqueri, potest tamen ferula uel corrigia cedi.*
13 *Ferula minoribus datur, ut ueritas sciatur, sed non ut condemnatio sequatur.*
14 *Decrepitus non est torquendus, & quæ dicatur decrepita ætas.*
15 *Decrepitus in crimine læsæ maiestatis, & hæreseos torqueri potest.*
16 *Iudices eminentissimi, milites, decuriones, & eorum filij, nequaquam sunt torquendi.*
17 *Torquens in dignitate constitutum in casu non excepto in eo, scilicet quo torqueri nõ debebet, capite plectitur.*
18 *Clerici, & presbyteri, an & quando sint torquendi.*
19 *Quæstio qualiter, & quo debibat moderamine fieri.*
20 *Iudicis æqui arbitrio relinquitur, & quando, & qualiter quis torqueatur.*
21 *Iudex in dubio modum torturæ non præsumitur excessisse.*
22 *Tortura quo ordine sit applicanda, si plures torquendi sint.*
Pater, & filius quando torquendi ueniunt, a filio in patris præsentia est inchoandum.
23 *Fæmina quare prius torqueri debeat quam masculus.*
24 *Torqueri debet prius, qui ueritatẽ nouit melius*
25 *Iudex qualiter, & quo ordine, debeat reum interrogare.*
26 *Reus ex causa ciuili & criminali potest torqueri, si aliás ueritas non possit haberi.*
27 *Tortura communiter in ciuilibus causis non est admittenda.*
28 *Indicia sufficientia, & uerisimilia quæstionem præcedere debent, neque enim in omni causa, aut qualibet persona est proponenda.*
29 *Confessio facta in tortura sine indicijs uerisimilibus nulla, censetur etiam ꝗ extra tormenta ratificetur.*
30 *Indicia qualia ad torturam requiruntur, iudicis arbitrio committitur, & num. 33.*

Indican-

Indicantia arbitrio relinquitur quidquid à iure non determinatur.
31 Iudex prudens circa indicia indaganda solerter instare debet contra delatum de crimine.
32 Conuersatio mala est malæ operationis & conscientiæ deprauatæ indicium.
33 Indicia contra delatum sumi possunt ex constantia, uel trepidatione.
34 Opera hominis attenduntur ex præterita gestis.
36 Iuuenis cum puella repertus, uel de domo eius exiens, supposuisse præsumitur.
37 Furtum fecisse an præsumatur is penes quem res subtracta reperitur.
Famæ mala alicuius de præterito, facit eum malū præsumi, in eodem genere mali.
38 Iudex in quibus delictis ad torturam promptior esse debeat.
39 Mortuus iuxta domum Titii repertus, an præsumatur à Titio occisus.
40 Fuga quando indicium sufficiens præbeat ad torturam.
41 Indicium consurgit, si postquam dominus locutus est in aure famuli, ipse famulus aliquod crimen commiserit.
42 Fama publica à fide dignis orta personis, indicium ad torturam tribuit.
Confessio socii in crimine indicium ad torturam censetur præstare.
43 Quæstionis, seu torturæ effectus quis sit.
Confessio rei statim in causa criminali non præiudicat ei, nec plenam facit probationem.
44 Confessio in ciuilibus, in quibus differens sit a confessione facta in criminalibus.
45 Confessionis in tormentis, uel eorum formidine emanatæ, non creditur.
46 Confessio rei de crimine, an debeat ratificari, uel reiterari an equam possit condemnatio sequi.
47 Conuictus de crimine non potest appellare, potest tamen confessus confessionem ratificare, aut reuocare.
48 Confessio sponte facta, potest statim ratificari, uel reuocari, sed ea quæ in tormentis fit, non statim ratificari debet.
49 Defensio non est deneganda sponte confessio.
50 Torto contra alium confessio quando credatur.
51 Tortus de confessus, de aliis interrogari non debet.
52 Torqueri contra alios in quibus casib quis possit.
53 Inculpati, seu accusati à torto an ob huiusmodi præsumptionem possit torturæ applicari.
54 Inculpatio sola à torto facta, non facit indicium sufficiens ad torturam.
55 Inculpatus à torto, an saltem possit subiici torturæ, si sit malæ conuersationis, & famæ.
56 Accusatus de furto, si tortus confiteatur, an possit torqueri pro aliis furtis de quibus contra eum non habentur indicia.
57 Quæstio an possit alicui repeti sine nouo indicio.
58 Iudex dolo malo, & sine causa, quæstioni, seu torturæ aliquem applicans, capite punitur.
59 Tortura, & repetitio eiusdem non nisi legitime fieri debet.
60 Iudex quid facere debeat, torto dicente se nihil scire, & nil dicturum etiam si per decennium torqueretur.
61 Indicia dicuntur noua quæ à primis differunt specie, uel substantia.
62 Reus petens defensionem contra indicia ad torturā, an sit audiendus.
63 Reo ante torturam aduersus indicia contra eum recepta datur defensio.
64 Princeps post sententiam latam, ad confessionem factam in tormentis, defensionem concedit si de innocentia damnati constiterit.
65 Defensio nullatenus est deneganda reo, etiam sponte aut coacte confesso.
66 Testis tortus, & in tortura confessus per errorem an possit ante sententiam suum errorem reuocare.
67 Defensionis facultas ante pœnæ impositionem nemini debet denegari.
Defensio, & probatio usque ad sententiam fieri possunt.
68 Confessio in tormentis facta, & statim reuocata, an possit aliquid operari in præiudicium confitentis.
69 Confessio metu tormentorum facta absque perseuerantione nullo modo præiudicat.
Tortus confessus per diem naturalem quiescere debet antequam confessionem suam ratificere.
70 Confessio torti nullis, uel non legitimis præcedentibus indiciis, est nullius ualoris.
71 Confessio sponte facta nullis etiam indiciis præcedentibus est uali quam sequi potest condemnatio.
72 Confessio quo in tormentis facta dicatur.
Percutere, & fameam uberando, minari, paria sunt.
73 Confessio quæ fit apud tormenta, in tormentis censetur facta.
74 Quæstio seu tortura etiam dicitur, si in turri reclusio alimenta denegentur.
75 Detentus in carcere ut siti moriatur, torqueri dicitur. et si confiteatur eius confessio nulla erit.
76 Territio seu timor leuis non inualidat confessionem de crimine delati.

77 Confe-

77 *Confessio facta ad uerba iudicis dicentis reo, aut confitere, aut ad tormenta duceris, quando ualleat.*
78 *Reus confessus, ad quem locum duci debeat in confessione perseueraturus.*
79 *Internallum confessionis, & reductionis rei ad perseuerandum quantum esse debeat.*
80 *Quæstio quibus præsentibus fieri debeat.*
Aduocatus in examinatione non potest presens esse, licet bene in iuramenti delatione
81 *Liber homo in quibus possit torqueri casibus.*
82 *Homo liber, & in se & in alios, ex aliquo crimine delatus, torqueri potest.*
83 *Liber potest torturæ subiici indifferenter.*
84 *Principales personæ sunt etiam ad ueritatem eruendam, quæstioni supponendæ.*
85 *Iudex in tortura modum excedens, & membra delati debilitans an & quo iure teneatur.*
86 *Propinquus propinquum corrigendo modum excedens tenetur.*
87 *Iudex in torquendo modum excedens non tenetur l. Corneliæ de sicarijs.*
88 *Iudex modum in torquendo excedens, non iudex, sed priuatus esse fingitur.*
89 *Torto in tortura deficiente non tenetur iudex, si indicia præcesserint.*
90 *Testis unicus an faciat indicium ad torturam sufficiens.*
91 *Infamis testis indicium ad torturam non facit, debet enim testis famæ esse integræ.*
92 *Testis solus de uno non facit indicium.*
93 *Quæstio, seu tortura an possit dari, maleficio tantũ per famam probato.*
94 *Dictum unius testis cum fama, indicium sufficiens præbet ad torturam.*
95 *Fuga fugientem suspectum monstrat.*
96 *Potestas habens arbitrium procedendi secundum suam conscientiam, an possit supplere defectum probationis indicij.*
97 *Iudex uigore arbitrii sibi dati poterit torquere ad dictum unius testius de uisu deponentis.*
98 *Præsumptio iuris, uiolenta dicitur, & quid operetur.*
99 *Indicia indubitata quæ dicantur, & quando quis torqueri possit, statuto stante quod nullus sine indiciis indubitatis torqueatur.*
100 *Indicia plura probata an, & quando facient unũ indicium indubitatum.*
101 *Præsumptio uiolenta contra aliquem, quod quempiam occidi fecerit, qualiter probetur.*
102 *Causa criminalis præsumptionibus, & argumenti cognosci potest, & terminari.*
103 *Probationes diuersi generis non iunguntur ad condemnandum in criminalibus.*
104 *Milites nostri temporis an possint q̃oni subiici.*
105 *Milites hodierni per plateas quotidie ociosi, torturæ possunt applicari sicut alii priuati.*
Milites nostri temporis pro debito contractus, uel ultimæ uoluntatis carcerari nequeunt.
106 *Insignia sola militiæ non faciunt quæ militũ gaudere priuilegiis.*
107 *Presbyteri non sunt torturæ supponendi, licet bene clerici de iure ciuili.*
108 *Iudices, & aduocati an possint subiici quæstioni.*
109 *Aduocati nec de iure nec de consuetudine possunt torqueri.*
110 *Consiliarii ciuitatum de iuris solennitate torqueri non debent, decuriones enim dicuntur.*
111 *Iudex consiliarios torquens, seu decuriones capite punitur.*

Guido de Suzaria.

DE quæstionibus plenius tracturus uidendum est quid sit quæstio. Quę personæ possint torqueri, & quæ non. Et quomodo debeat inquisitio, seu quæstio fieri, seu quo moderamine, & quo ordine sint h̃nda tormenta, seu homines torquendi. Ex quibus causis, & quæ oporteat præcedere quæstionem, & quis sit effectus quæstionis. Denuo formabo quasdam utiles, & quotidianas q̃ones super prędictis, & ut iudicibus immodice sæuientibus aliqua tẽperies imponat, ut C. de cust. reo. l. 2. Prænotabis quinque 1 magñalia ad hunc tractatum. † Primum, ꝙ iudices q̃ de aliquo hr̃e q̃onem intendunt, ante oĩa iuris, & humanitatis cõsideratione habeãt, ut non facile ad tormẽta procedant nec repẽte, quantumcũq; adsint uirisimilia argumẽta, si aliqua leuiori uia põt obiecti criminis, prius ueritas reperiri. ff. de quæst. l. diuus 1. & 2. rñso, & l. edictũ & C. eo. l. quoties. ff. de rei uen. l. si possessor. & not. ff. pro soc. l. si 2 inter § idem rñdit in gl. ord. † Secundum est notãdũ, ꝙ ex qualibet leui causa, nec ꝓ quolibet crimine, nec indifferenter de qualibet ꝑsona h̃nda est q̃o. d. l. edictũ. Tertium notandum est, ꝙ non q̃libet indicia sunt sufficiẽtia ad tormẽta h̃nda, q̃a tũc torquendus est reus cũ suspectus est, & indicia ꝓcesserint, uerisimilia talia, ꝙ sola quasi torquẽdi cõfessio dẽ esse 3 uideatur. l. 1. & 2 rñso. ff. de quęstio. † Quartũ notandum est, ꝙ in quæstione nõ est aliquis repeten

repetundus nisi duo concurrant. §. ꝙ noua superuenerint indicia, & ꝙ tortus in fortitudine corporis animiq; durauerit, ut ff. de qō. l. unus. §. 1. Quintum notandum est, ꝙ iudices hoc temperamentum teneant, ut tormēta nō sumant de aliquo in immensum, nec quāta postulauerit accusator, sed ꝑut moderatę rōnis tēperamēta desiderāt, adeo, ꝙ tortus saluus innocētiæ, uel supplicio cōseruet̄, ut ff. d̄ q. l. 1. §. qōnis ibi, teneri eū, &c. 4 † Quid est qō? qō est inqsitio, q̄ fit ad eruendā ueritatē per tormēta, & corporis dolorē. Nuda igit̄ interrogatio, uel leuis territio nō pertinet ad hoc edictū. ut ff. de iniur. l. apud labeo. §. adiicitur. uers. qōnem & ff. ad Sylla. l. 1. §. quæstionem.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc quotidianam, & ultimam materiam tormentorū, non dico utilem tñ pro torquēdis, sed potius quo ad eos horrendam, & inutilē, licet multum practicabilē, ut uides d. auctor fecit quinque principales dubitationes, in quibus uis tota eius cōsistit, cū declarationibus, interpretationibus, & limitationib. per me in unoquoque passu inferius subiiciēdis. 5 † Et primo circa hoc primum, ꝙ qō fit ad eruendam ueritatem ꝑ tormenta, & corporis dolorē, &c. dicas, ꝙ hoc uerū est, sed iudicio meo ēt dr̄ fieri per tormentum, quasi torquēs mentem, a torqueo, torques, ita reperio dixisse dom. Abb. in c. cū in contemplatione in 1. col. in prin. in uer. & pro intellectu materiæ, & c. extra de reg. iur. Plus dico, ꝙ etiā denegatio uictus dr̄ pēs torturæ, tex. est in d. §. qōnum, & ibi glo. 6 † & ideo male facit iudex denegās alimēta carcerato, qui non possit torqueri, ſm Bart. in l. 1. §. diuus. ff. de qō. & do. Ang. Aret. in suo libello maleficio. in uerbo, fama publica præced. in 2. col. & adeo requiritur corporis, uel mētis dolor, ꝙ si iudex fecit quem spoliare ut torturæ eum ꝑberet, si confiteatur crimen non dr̄ confessio esse extorta metu tormentorū ſm Nic. de Neap. in l. nouissime. ff de fal. tut. au. licet Salyc. in hoc ultimo teneat cōtrariū in l. 2. C. de custo. reo. & forte melius. nam si denegatio uictus inducit spēm torturæ, idem in subiecto torturæ, & iam spoliato ut torqueat̄. nam inesse ur̄. l. lecta. uer. dicebam ff. si cer. pet. & facit l. pen. ff. de testam. mil. 7 † pro quo facit qa ferula dr̄ esse spes torturæ in pueris. l. 1. §. impuberes ff. ad Syll. & est glo. quam cōmendat ibi Bal. in l. fi. C. ad Syll. & Bart. in l. ex libero. §. de minore. ff. de qō. ad idem facit. quia si filius torquetur, prout torqueri debet ante patrem, coram patre, pater dr̄ quasi tortus. §. sed ueteres. Inst. de noxa. act. & infra dicemus post auctorē in §. quo ordine, &c. & tñ corpus eius nō tangit̄. præterea ductus solū ad locū torturæ, si cōfitet̄ dr̄ cōfessus in tormētis. l. 2. C. quo. app. in uer. fortitudine tormentorū. & dicet̄ infra post auctorem in uers. quæro quę dr̄ confessio, &c. neq; omnibus istis modis dicitur quæstio habita.

Guido de Suzaria.

8 Quæ autē personæ † pn̄t torqueri, & quæ non, & certe torqueri pn̄t tam liberi, q̄ serui, & liberti, & statu liberi. l. edictum. de qō. l. ex libero, & l. diuus. & tā masculi, q̄ fœminæ, nisi sint ꝑgnantes, ut l. prægnantes. ff. de pœ. & q̄uis quidam contrarium dixerit, dic indubitanter liberos hoīes, tam in seipsos principaliter, quam alios posse torqueri ff. de qō. l. ex libero in prin. l. unius. §. testes. & arg. C. ad l. Corn. d̄ fal. sicut. & l. siqs decurio, & ff. de re mil. l. proditores. & in auth. ut iud sine quo. suf. §. oportet. col. 2. & C de qō. l. milites, ubi indistincte loquitur, & quo ad crimina. & quo ad personas cuiuscunque cōdōnis 9 † exceptis quibusdā in dignitatē positos quos torqueri nō permittit, ut. C. de insa. l. nullā ubi de hoc. & C. de asses. l. nullus. ad fin. oīa ꝑdicta iura loquuntur de qōnibus habendis de liberis hominibus.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc secundam conclusionem, de ꝑsonis torquendis, seu quæ torqueri dn̄t. adde ꝙ dictum in liberis ipsemet auctor confirmat infra uers. sed nunqd liber hō, &c. Et idem dicendum est ēt in statuliberis tex. est in l. statuliberū ff de quęst. 10 † & statuliber dr̄ ille cui libertas est relicta in certum tempus, uel certa cōdōne interim. l. 1. & ꝑ to. ff. de statu. libe. & ita in terminis uoluit do. Abb. in c. cū in contemplatione. in ult. col. circa fi. in uers si uero sunt statuliberi, &c. extra de reg. iur. & uoluit Bart. in l. diuus pius. ff. de quæst. & Ang. Aret. in suo tract. maleficio. in uers. fama pub. præced. in uers. 6. quæro quę personæ, &c. ubi dat regulam generalē, ꝙ omnes pn̄t torqueri nisi 11 sint excepti a iure. † De seruis autē, dicas tu clarius, ꝙ aut uolumus torquere contra extraneum. & indistincte pn̄t, aut contra dominū, & non pn̄t, nisi in subsidium, nisi sit super facto cōi domini, & serui. l. quicunq;. C. de ser. fug. & nisi in criminibus exceptis, ut læsæ maiestatis, & similibus, ita uoluit do. Abb.

ubi

ubi supra in ult. uerbis licet do. Ang. ubi supra simpliciter dicat seruos torquendos.

Guido de Suz.

12 Excipiuntur † quædam personæ quas ius torqueri non sinit. s. quædam p̄ p̄ ætatem, ut minores. 14. ann. nam torqueri non pn̄t, tn̄ pn̄t ferula cedi, uel terreri corrigia leuiter ad eruendam ueritatem, ut ff. ad Syll. l. 1. §. imp. & l. excip. ff. de qō. & l. de minore. 1. responso. & l. ex libero. §. de minore.

Additio D. Ludouici.

De hoc supra dixi in 1. cap. ideo non repe 13 to hic. † Sed not. nunc unum ꝙ ferula qua torquent isti minores 14. an datur solum ut ueritas sciatur, non autem cōdenetur, ₰m Bart. in d. l. ex libero. §. de min. & Bald. in l. fi. C. ad Syll. ubi dixit limitando p̄dicta, unū notabile uerbū, ꝙ hoc p̄cedit in minore, maiore tn̄ infante, secus aūt in infante ₰m eum ibidem.

Guido de Suz.

14 Item † ætati decrepitæ subuenitur, & non torquetur. sed quę dr̄ illa ætas decrepita, cui debeat subueniri, respondeo ut ff. ad Syll. l 3. §. ignoscitur.

Additio D. Ludouici.

In hoc de decrepito adde tu, ꝙ idem uoluit Ang. in d. suo tract. maleficiorū, in uerbo fama publica præcedente, &c. in uer. 6. quęro 15 quæ personæ &c. † ubi limitat præterquam in crimine læsæ maiest. & hæresis, & similib. Nā cū in istis casibus doctor & miles, & oēs exceptuati possint torqueri puta infra dicemus in locis suis. idē & multo magis dicendū est in decrepito, ut nō excusetur qn̄ torqueatur, quo uero ad ætatē decrepitā quæ dicatur ultra tex. in d. § ignosc. dicas, p̄ut hr̄ in c. ult. 80. dist. & p̄ Io. And in proœm. 6. lib. & hr̄ in hoc uers. Infans, inde puer, adolescens post iuuenis, uir, Dr̄ inde senex, postea decrepitus.

Guido de Suz.

19 Item in dignitate positi † non torquentur, ut eminentissimi iudices, & milites, & decuriones, & filii, & nepotes p̄dcorū, ne in eis aliqua pudoris macula aspergatur, ut l. mil. & l. diuo Marco, & l. decur. C. de qō. & l. fin. ff. de decur. sed in quibusdam casib. dignitas, nec minor ætas p̄bet excusationem, qa torquentur, ut in crim. læsæ maiest. & proditionis, & q̄busdam aliis, ut l. de min. primo r̄nso. & l. ex lib. §. 1. de qō. & l. desertor. ff. de re mil. & l. his, & l. prodit. Item decuriones in alio casu torquentur. cum tempore decurionatus quę ritur de fid. instr. ꝙ ante decurionatum cōfecerāt, & l. si quis decurio. C ad l. Cor. de fal. Item mulieres quousque sunt prægnātes torqueri non possunt. l. prægnantis. ff. de pœn.

Additio D. Ludouici.

Circa has p̄sonas priuilegiatas, adde tu, ꝙ idem uoluit do. Abb. in cap. cum in contemplatione, in 1. col. in uers. 5. quæro hoīes &c. & Angel. in d. suo tract. in glo. fama publica, 17 6. quæro &c. dicens † ꝙ si quis torqueret aliquem de priorib. uel de ancianis, qui sunt loco decurionum puniretur pœna capitis, nisi essemus in criminib. exceptis alleg. text. in l. fall. C. de abol. & Bald. in l. qō. C. de decur.

Plus dico, ꝙ cōsuetudo inducens, ꝙ p̄sonę priuilegiatæ torqueantur, non v3. text. est in l. oēs iudices. p̄ quem text. ita determinat ibi 18 Bart. C. de dat. lib. 10. † Prętterea scias, ultra p̄sonas enumeratas per auctorem, idem dicendum est in clericis ₰m quosdam, quos refert do. Abb. in d. c. cū in contēplatione ubi tn̄ ipse postea decidit cōtrariū, & plus dicit ꝙ etiam si essent p̄sbyteri pn̄t torqueri. subdit tamē, ꝙ clerici in uno sunt priuilegiati, ꝙ tortura nō debet esse ita seuera in eis, sicut in laicis. unde nō debent supponi aculeis, uel funiculis, sed uirgis, seu corrigeatis, al. tex. i c. 1. in fi. 23. q. 3.

Guido de Suz.

19 Qualiter inquisitio † seu qō fieri debeat, & cum quo moderamini sint h̄nda? dic non esse in immensum tormenta h̄nda, nec quanta postolauerit accusator, sed ut moderatæ rōnis tēperamenta desiderāt. l. de minore. §. torm. de qō. & circa hoc non pōt certa tradi doctrina, sed iudex cōsideret torquēdū, cuius sit fortitudinis, uel debilitatis, cuius ualitudinis, cuius ætatis, & ₰m ueritatē personæ uarietatē, criminis, seu alterius negocii qualitatē, qn̄q; superiorib. qn̄q; minorib. tormētis utatur, & ꝙ hæc sint cōsiderāda p̄bat p̄ iura. ff. de re mil. l. 3. §. fi. ff. ad Syll. l. si quis in graui in prin. sic ergo torqueat, ut innocētiæ, uel supplicio, seruet incolumem, ut l. qōnis. ff. de qō.

Additio D. Ludouici.

Circa modum, seu moderamen tormentorū, dom auctor recte locutus est cuius dictis adde, ꝙ idem uoluit do. Abb. in d. c. cum in cōtemplatione. in 1. col. in uer. 3. qro qualis debet esse &c. idem uoluit Ang. Aret. in suo tract. maleficio, in uer. fama pub. præcedente &c. in uers. 7. quæro cum quo moderami- 20 ne &c. ubi subdit quod † hoc residet in pe

ctore

ctore boni iudicis, qui cōsiderabit omnia p dicta, adeo q si indicia praecedant, & in actis appareat de eis, si iudex quē torqueat, & tortus moriatur, non tenetur. l. sed an ultro. ff. de neg. gest. & uoluit Cyn. Bald. & Saly. in l. Gracchus. C. de adult. & Bar. in l. qōnis. ff. de qō. & Ang. in l. 3. C. de adult. & do. auctor. infra in uer an si iudex in tormentando &c. in quibus locis subdunt praefati scrib. q hoc est uerū, dūmodo iudex non fuerit egressus terminos torturae, † & in dubio non praesumit egressum fuisse, unde dicenti contrarium incumbit onus probandi. quod dicit ēt no. dignum Ang. ubi i supra, de quo uide ēt p do. Gand. in suo tract. malef. in rub. de q. in qōne quae confessio dicatur facta metu &c. & Ang. in l. 1. de ui pub. Bald. in cap. iud. in tit. de pa. iur. fir. in usi. feu. & Bald. in rub. C. de poena iudicis qui male iud. & do. Gasp. Cald. in cap. 1. extra de deposito.

Guido de Suz.

22 Quo ordine † sint hnda tormenta, posito q a pluribus sint hnda, respōdeo sagax iudex cōsiderabit a quo facilius erui possit ueritas, & sic ab illo qōnem incipiat, à timidiori, à magis suspecto, à iuniori, à debiliori, & nō à fortiori, ut l. 1. §. 1. & l. unus. §. 1. de qō. Item si torquendi sunt pr, & filius, à filio incipiendum est in patris cōspectu, quia per hoc dicet citius pr, cū ipse magis torqueatur, q̄ filius, arg. ff. q met. caus. l. isti quidem. in fi. & Inst. de nox §. sed ueteres. Item foemina priusquā homo torqueatur, quia homo tanq̄ maioris cōstantiae tardus confitetur, & mulier citius, quia momentaneum, & instabile cor habet l. filia in obritate. C. de inoff. test. cap. forus. extra de uerb. sign. l. deferre in prin. de iu. fi.

Additio D. Ludouici.

Circa ordinem torquendi do. auctor recte locutus est, cuius dictis adde, q idem uoluit Dy. in suo tract. de qō. in uer. quo ordine &c. & Bar. in l. 1. ff. de qō & Ang. Are. ubi supra p xime in uer. fama publica praecedēte. in uers. nunc uideamus &c. ubi alleg. Ang. in l. fin. C. 23 de q. † & dum loquitur de foemina quae prius torquenda est, q̄ masculus, all. ipse aliā rōne, q a foemina est debilior. all. tex. in l. filia. C. de inoff. test. sed tn̄ contra hoc facit gl. in l. nihil, de adul. quae dixit, q foemina sustinet grauiora uulnera, q̄ masculus. uñ dicas, q tutior est rō do. auctoris, quia foemina habet cor momentaneum, & instabile, de qua materia uide per Bart. in l. 3. ff. de off. praef. uig. ubi dixit q de re furata prius torqueri debet. & Bar. in l. diuus, §. reorū. ff. loc. & Bart. in l. si ita. ff. de fun. inst. & Bald. in l. 1. C. loc. ubi dn̄t, q uicinus proximior debet prius torqueri. & Bar. in 24 l. quoties. C. de naufr. lib. 10. ubi dicit † q ille debet torqueri q prius nouit ueritatem, & facit l. 1. in prin. & l. ex libero. §. 1. de q. ubi probatur q prius torquendus est iuuenis, quàm senex, tanquàm minus stabilis. Praeterea scias circa istum ordinem tormentorū, q iudex debet cauere ut non interroget inculpatum, an pcusserit Caium in brachio, cū ense tali die, & tali loco, qm̄ istud esset instruere ipm, & p suggestionē inducere eū ad sic cōfitēdum, ut est tex. in l. 1, §. q qōnem. ff. de qō. & ibi hoc 25 uoluit Bart. † debet ergo interrogare eum in gn̄e, si cū aliqua fecit aliquam rixā, & postea descēdendo ad spēs, si cum Caio, & postea si Caium uulnerauerit, nō aūt magis in specie inclinet, uel rectius faciet iudex si solū interroget, si aliquod maleficiū cōmiserit, nec ulterius interroget alias forte ille doctus diceret metu tormētorū, q nunquā si sciret diceret, nec dicere potuisset. ita uoluit Ang. Aret. in d. tract. suo in uerbo fama pub. in uersic. 3. sit bene cautus iudex, &c.

Guido de Suz.

26 Ex quibus causis † torqueantur hoīes, tn̄ ex ciuili, & criminali, & tunc cum ueritas hr. non pōt, ut ff. de qō. l. diuus. & l. ex libe. & li quot. C. eo. ti. & no. Az. in sum. eo. tit. §. torq.

Additio D. Lodouici.

Circa causas qōnis hn̄dae, optime locutus est do. auctor, cuius dictis adde do. Abb. in d. c. cum in contemplatione, in 1. col. extra de 27 reg. iur. † tamē scias q in causis ciuilibus hr tortura non permittitur, d. l. diuus. & l. ēt. & ibi Bart. de qōni. & Ang. Are. in d. uerbo fama, nisi pro delicto ciuiliter conueniatur ēm Bald. in cap. dilectus, extra de appel.

Guido de Suz.

28 Non tamen ex omni cā † quis torquendus est, nec qualibet persona indifferenter, ut ff. de qō. l. edictum cum oporteat praecedere qōnem indicia sufficientia, & uerisimilia, nec a tormentis est incipiendum. l. prima. 1. respon. ff. de qō. nam sine indiciis, uel sine praesumptionibus quis torquendus nō est, ut l. unius, §. in ea. ff. de qō. l. mar. & l. fin. & C. de fal. l. sicut, in fin. & certe a rectorib. est ualde cōsiderandum, & ponderose, nunqd pcedentia

tia indicia sint uerisimilia, & sufficientia ad habendũ torturã, cũ ad talia restitutio, uel appellatio subsequens ꝓdesse non possit, nã plures dum torquent perimere solent l aut damna. §. 1 ff de pœ. & quod torturam præcedere debeãt indicia, probatur per iura in l. milites, & in l. cum cognitio naturalis. C. đ quæstioni.

Adit. dom. Lud.

In hoc ꝙ indicia oĩno præcedere debeant torturam, idem reperio uoluisse do. Abb. in c. cũ in contẽplatione. in 1. col. circa princ. extra de reg. iur. & do. Ange. Are. in suo libello malc. in uers. nunc uideamus, &c. in hoc nemo discrepat. sed plus dicas † ꝙ intm̃ debent præcedere indicia torturam, & etiã sufficientia, & legitima q̃ qualia sint infra dicam, ꝙ cõfessio aliter facta, ẽt si ex postfacto ratificetur, ẽt si extra tormenta. non ualet, nec potest illa confessione condẽnari. casus est not. in l. qõnis. fm unam lect. glo. approbata. ff. de q̃st. do. Gan. in tract. male. in rub. incip. quæro nũ quid confessus in tormentis non præcedentibus, &c. & Ang. & Paul. de Cast. & Io. de Imo. in l. qui in aliena. §. Celsus. ff. de acquir. hær. & Saly. in l. 2. in ult. col. C. de cust. reo. & Pet. de Ancha. in clem. 1. extra de ho. & in cõs. 22. incip. in Christi nomine uita inquisitione formata in Philippũ. &c. & do. me. Alexan. in cõs. 5. in 1. col. incip. in causa inqstionis formatæ cõtra Vale. &c. in 1. uol. & in cõs. 53. in 2. uol. per totũ incip. uiso themate, &c. & in cõs. 142 in 2. col. in 2. uol incip an ille qui primo fuerat iniuste tortus, &c. qa fm eũ postq̃ semel fuit indebite tortus p̃sumit semper sub esse eadẽ causæ iusti timoris, & ideo nõ ualet talis cõfessio, nisi pcedant indicia sufficientia & legitima. & idem uoluit auctor infra in uer. sed quid si aliquis tortus est nullus, &c.

Guido de Suz.

Quæ, & qualia indicia † requirantur ut qs possit poni ad torturam. respondeo nõ possunt dici, uel ostẽdi, uel đ eis certa descriptio uel doctrina dari, sed hoc cõmittitur arbitrio iudicãtis, ut ff. de testi. l. 3. in princip. ibi tu magis scire potes, & sicut diximus de accessione & mora, ut ff. de diuer. & temp. præscrip. l. de accessionibus, & ff. de usur. l. mora. & generaliter, omne quod non determinatur a iure relinquitur arbitrio iudicantis, ut est uidere in pœnis a iure nõ determinatis, ut l. hodie. & l. sanctio. ff. de pœn. & ff. de effra. l. 1. §. quibus nulla. sic de tẽpore dicimus, ꝙ indeterminate ꝓfert, ut ff. de iure đl. l. 1. cũ si. possimus tamẽ in gñe talem doctrinam tradere, † ꝙ astutus iudex debet solicitus stare ad indagãda indicia cõtra delatũ ex aliquo crimine. nã indicia sunt aliis ꝓbõnib. proxima, & dñr quasi demonstratiua ueritatis, & probationum adminicula ut C. de prob. l. instrũ. & l. fin. sunt enim iudicia pars ꝓbõnis claræ. ut C. qui testa fa. pos. l hac cõsultissima. §. deinde. ibi. indicia, &c. Nam indicium dr̃ ab indicando, unde indicia. i. adminicula demõstratiua ad indicãdum ueritatem, ut C de adul. l. si quis adulterii & l. solent. ff de ṗsc. uerbis Quærat iudex & instanter indaget, cum quib. & per quæ loca cõuersabatur delatus. quem torqueri intendit, † qm̃ mala conuersatio est malę operationis indicium, ut ff. de adm. i. tut. l. si plures. § assidue. nã ex mala cõuersatione qs ẽt bonus efficit uitiosus, ut ff. de ædi. ædic. l. ędilẽ, §. pedius ibi alleg. fore, uel ueniarius. Ad idẽ dcm̃ Philosophi. qualis q̃sq; est talium cõsortio delectatur. Itẽ cõsideret loca in quibus cõuersabat, quia fm locorum uarietatem uarie colligũtur coniecturæ ut C si man. fue. alie. l. fi. ff. de pœ. l. aut facta. §. euenit. Item interest q̃rere, si erat inimicus offensi, uel si aliqua offensio interuenerat inter eos. qa tũc est p̃sumptio, culpæ, quia inimicus de inimico male facere, & male cogitare a iure præsumit, ut ff. de his quibus ut ind. l. si inimicitiæ. ff. de adim. legal. 3. §. fi. & de qõnibus l. 1. §. qõni. Item studeat inuenire cuius æstimationis, & famę sit. qualis enim fuerit fama, & opinio cuiuscũq; in ciuitate talẽ eũ esse p̃sumimus. l. de minore. §. tormẽta ibi, uel cuius æstimatiõis, &c. de qõnib. & l. si a bonæfidei, primo ri. de æci uend. & in auth. testi. §. sancimus, col. 6. † Item poterit iudex indicia sumere ex cõstãtia, uel ex trepidatione uocis, uel mẽbrorũ, uel pallore, ut d. §. tormẽta. locutio, uel cõstãtia, uel trepiditas, uel æstimatio cuiusq;, attẽdẽda est, & indagãda, qm̃ multũ cõferũt ad illuminandũ ueritatẽ, & in lucẽ emergẽtia, ut d. §. tormẽta. Itẽ indaget cuius primo uitę fuit, & an talia & similia de quib. ad p̃sens inculpat, facere cõsueuit. nã de uno quoque bonũ, uel malũ præsumimus, cõsideratis primo actitatis ab illo, ut ff. de re mil. l. desertorẽ. §. his qui el 2. ibi, in specto uitæ eius pcedẽti actu, &c. & l. nõ oẽs § a Barbaris, eod. titu. & ff. de sus. tut. l. tutor quoque. §. q̃ri põt. † ex gestis n. præteritæ uitę p̃sentia me timor, ut C. de agẽ. in re. l. pe. §. fi. lib. 12.

lib.12. Item an fuerit ei minatus, quia erit in diciũ, quod ipse operibus adimpleuerit illud quod terrendus uerbis profudit, cũ ex dictis hoĩum facta pẽsemus, ut C. si quis Imp. ma. dix. l. 1. & ff. de sup. leg. l. Labeo. Itẽ cõsiderandũ est an sit talis qui cõsueuerit, & posse habuit talia cõ mittẽdi quod est nota dignũ ut. ff. ad l. Iul. ma iest. l. famosi. ibi, an potuerit facere, & ibi an quod simile fecerit. Itẽ si aufugit est indiciũ cõ tra eũ, uel si statim se absentauerit post perpe tratum maleficiũ arg. in auct. de exhib. & in trod. reis. §. si uero, & C. de assessor. l. consi liarios. Itẽ testes recipiat sup maleficio com misso in loco ubi fuit cõmissum. & de uoce publica, & fama cũ citra probata coadiuuant indiciũ ad tormenta ut. ff. de testi. l. 3. & ff. de fluminis. §. flumen. l. 1. Ex multis aliis pote rit curiosus iudex indicia sumere ad infor mandã cõscientiã pro eruẽda ueritate delicti.

Additio D. Ludouici.

Circa hanc mãm qualiter. & quõ sumantur indicia, & qualia requirant ut quis possit torqueri. d. auctor, ut uides multipliciter exẽ plificauit & finaliter cõcludit hoc depẽdere ex iudicis arbitrio, & ideo possumus dicere in hoc certã doctrina dari non posse, in qua mã primo reperio do. Abb. in c. cum in con tẽplatione. in 1. col. in uers. & quod indicia suffi 35 ciant, &c. ubi † cõcludit quod nõ põt dari certa doctrina. sed relinquẽdũ est iudicis arbitrio, & idẽ uoluit Bal. in l. 1. ult. col. in prin. C. cõia de leg. & Bald. in l. ea quidem. C. de acc. & Bald. in rubr. C. de prob. in 2. col. & in l. ser uos. C. de testi. & in l. 2. C. quorũ appell. & do. Ang. Aret. in suo libello maleficiorũ in uerbo fama publica pcedẽte in 5. col. in uer. quaero an unũ iudicium, &c. ubi ponit fere oĩa exẽpla, de quibus hic per dñm auctorẽ, & ultra ea subdit, quod si res furata reperitur penes ali 36 quẽ. † & si iuuenis reperit in domo pulchrae puellae. uel reperit exire de domo, psumit sup posuisse. alleg. Bart. post. Iac. Butr. in l. fi. ff. de haered. inst. uel si quis repertus est cum cultello euaginato prope mortuũ, nã istud est indiciũ sufficiens, imo manifestum secundum Bart. in l. fur manifestus. ff. de fur. & idẽ si quis uisus fuit cũ cultello sanguinolento exire de domo, cum facie pallidã, & repertus est intus domo mor tuus. alleg. Ioan. And. in additio. Spec. in tit. de prob. §. 1. uers. 12. referente do. Tho. de Pi perata cõbon. ita tenẽtẽ, & plus dicentẽ, quod hoc ultimũ est ĩdiciũ ad cõdẽnationẽ, de quo latius posuit dom. Ang. ubi supra proxime. 37 † Cuius dictis adde et in hac materia indicio rũ & primo, dũ dixit, quod si res fuit subtracta, & reperit penes aliquem, psumit ab eo sub tracta, nã hoc uerũ, dũmodo probet illũ soli tũ esse talia perpetrare, alias nõ redditur suspe ctus ex eo solo, ita uoluit do. me. Alex. in con sil. 5. in 2. col. in 1. uol. inc. in causa inquisitio nis formatae cõtra Valerium, &c. Praeterea in eo quod dictũ fuit, quod mala fama alicuius de prae terito, facit psum de psenti. d. l. non oẽs. §. a Barbaris. de re mil. & l. si cui. §. hisdem. ff. de acc. nam hoc procedit in eodem gñe mali, a lias aũt non, secundum Iac. de Raue. & Bart. in l. Cassius ff. de sena. & Bart. in l. si pupillus. §. sed si quis pt. in 7. q. de no. ope. nun. & Bald. & Ioan. de Imo. in l. fi. de haer. inst. & i do. meus in d. cons. 5. in 3. col. ubi multum singlr mo re suo locutus est in hac mã indiciorũ, & tor turae, & in cons. 152 in 2. uol. incip. an tortus, &c. & in cons. 67. in 7. & 8. col. in 1. uol. incip. si praecedentibus indiciis, &c. in uer. quod au tem indicia fuissent sufficientia, ubi ponit de teste deponẽte de uisu, & de fuga illius, qui di cebat particeps eiusdẽ delicti, & in cõs. 77. in 2. & 3. col. in eo. 1. uol. incip. in causa accusa tionis de crim. fal. &c. ubi dat unã doctrinam multũ magistralẽ, & declarantẽ totam hanc 38 mãm, quod † in delictis quae occulte committun tur, ut est adulteriũ, uenerare aliquem, falsifi care monetã, & similia, iudex debet esse faci lior, & promptior ad torturã, alleg. Bal. in l. 3. C. de episc. aud. qui dixit hoc esse mẽti tenen dum, de qua mã et posuit idem dñs me. in cons. 42. per totum in 1. uol. incip. si praece dentibus indiciis, & in consi. 1. in 3. uol. incip. in causa inquisitionis formate contra Ant. Fran. de Fon. &c. Siliter illud quod dictum est de inimico, ut psumat ab inimico offensus. per l. 3. §. fi. de alimen. lega, &c dicas quod idem uo luit Spec. in tit. de psumptio. §. 1. & facit tex. in l. 1. §. haec rescriptũ. ff. ad Sylla. in uersi. in suspicionẽ cedis, &c. tñ ĩtellige hoc esse uerũ loquẽdo de inimico capitali, uel saltẽ cũ quo erat lis de maiori parte bonorum, ita uoluit Spec. in d. §. 1. & Bart. in d. l. 3. §. fin. & Ang. Aret. in suo lib. mal. in uer. fama publ. praeced. in uersi. quaero quod si reperiatur quidã occisus, 39 arg. gl. in l. licet, de aib. † ubi ponit et de eo qui repertus est mortuus prope domũ Titii, an psumat mortuus à Titio, & cõcludit quod sic, si Titius erat solitus committere homicidia,

per gl in l ciuilem. C. de fur. & Bar. in l. fi. ff. de uia publ. & silr, si quis reperitur mortuus in strata, psumit mortuus ab illo q frequentabat in illa, sm Bart. in l. iuste. ff. de usucap. in princ. tn intellige si erat malus homo, alias non, sm do. Ang ubi supra pxime, in uersic. qd aut si qs in strata. &c. ubi ponit et quid si quinq; reperiunt in una domo, quoru unus reperit mortuus, an psumat mortuus ab illis de domo, post multa cocludit, qp non pnt oes pdicti puniri, sed bene pnt torqueri, alle. Ioa. And. in additio. Spec. in tit. de hom. § 1. uer. sed pone quatuor, &c. Silr du dixit d. auctor de minis praecedentibus, ut faciant indicium, & et cosuetudo talia ppetrandi, &c. dicas qp idem uoluit Bal. in l. fin. ff. de haered. inst. & d. Abb. in c. 3. loco. in 6. col cum seq. extra de pbat. & Cyn. in l. 1. C. si quis impe. & Cy. & Bal. in l. metum. C. qd me. causa, & Sal. in d. l. 1 si quis imperatori, & Ang & Io. de Imo. in d. l. fi. de her. insti. tamen intellige sane secundu qualitatem psone minatis, sm Sal. ubi supra pxime.

40 † Item illud qp dcm est de fuga, intellige sane, si fuga sequat uel inquisitionem, uel accusationem in causis non capitalibus, sed in capitalibus post inquisitionem, uel accusatione ex fuga, uel si reus stat caute in domo, uel alibi, ne capiat, no est psumptio, uel indiciu, qa iuste timet, & sic iuste facit sm Bar. in l. 1. ff. de his qui sibi mor. consci. Idem dicas ubi fugiens pp terrorem familiae, & postea citatus comparet, qa tunc ex fuga non inducitur indiciu cotra eu, sm Bar. in l. qs sit fugitiuus. §. 1. ff. de edi. edic. Idem ubi quis aufugeret de carcere que apertum inuenit, secundu Bal. in l succurrit. ff ex quibus cau. ma.

41 † Silr indiciu resultat qn dns locutus est ad aures famuli, uel in secreto, postea famulus delinquat, sm Bart. in l. si uentri, §. fin. ff. de priui. credi. & Bal. in l. 1. C. de ser. fugi. Idem dico si dns diceret aperte famulo haec uerba uel similia, non redeas domum nisi senseris aliquid nouum de tali re sm Bar. in l. si qs mihi bona. §. sed si mandauerit. ff. de acq haere. & Pau. de Cast. in l. 1. in 2. col. C. de his quib. ut iud. & in cos. 260. incipi. in Xpi noie, ut qp p praedicta &c.

42 † Silr fama publica orta à personis fide dignis, facit indicium ad torturam, sm Bart. in l. de minore. §. plurimum. ff. de qo. & silr fama cum fuga, sm Bal. in l. uolutas. in ult. col. C. de fidei. silr confessio, et in tortura, iuncta cum fama publica, uel cum alio indicio, sm Bal. in l. fi. C. de prob. Silr confessio socii criminis, sm Cy. in l. fi C. de accus. & Ang. in l. & si certus. ff. ad Sylla. & Pau. de Cast. in cons. 117. incip. notandum est, qp adulteriu est graue, &c. & in consi. 195. incip. haec est quaedam inquisitio, &c. Silr confessio iudicialis, uel et extra iudicialis, secundum gl. & Bart. in l. c. 5. ff. de adul. quae omnia tene menti. cu his quae inferius dicemus in progressu, ubi ponemus quae dicantur indicia indubitata.

Guido de Suz.

43 Denuo uidere restat † quis sit qonis effectus, & si quidem absque formidine tormetorum, ultro quis crimen confiteat, dixerut antiqui. & moderni quidam pceptores, eu non esse statim damnandum, sed debet iudex stare per diem, uel p aliud tps, sm qualitatem criminis, & psonae codonem, & iteru facere reum coram se psentare, & interroget eum an uelit pseuerare in cofessione quam fecit an contradicere, uel reuocare, & hoc ideo dicut ipsi qa cofessio rei statim in causa criminali non preiudicat nec statim facit plenam pbonem, ut expresse dicit l. 2. C. de cust. & exhib reo. & ita intelligut illam legem, q non distinguit, an formidine tormentoru, uel spote fuerit habita cofessio. & ita intelligunt ff. de qo. l. 1. §. diuus. ibi; nec statim hre pro exploratis facinoribus. & §. si qs ultro. & sic dicebant ipsi.

44 † Item in cofessione habita in ciuilibus, & habita in criminalibus, hoc interest, qa in ciuilibus non est opus pseuerãtia, p dicta iura. nec mirum dicebant ipsi, si magis ponderate, & solertius in criminalibus, q in ciuilibus pcedit. nam ubi maius uertit periculum, &c. l. ubi. C. de fal. & melius. C. de poen. l. q snam. nec mirum si tam uarie, qa criminalia iudicia cu ciuilib. nil quasi simile hnt, ut instit. de pub. iud. in prin. Tu dic cotrarium, & haec est cois opi. qa si qdem qs in se cofitet sponte crime, statim incarcerãdus est, & illico statim absq; alia pseueratione damnãdus est, ut C de custo. reor. l. diem. 1. rn. & C. de poe. l cum reis. & ita intellr. ff. de custo. & exhib. reo. l. si cofessus. Non ob. d. §. Diuus. & § si qs ultro intelligunt in cofessionibus factis & habitis in tormentis, & sic silr intellige. l. 2. C de custo. & exhib. reo. sm uerioré intellectum, & lecturam ut patet in fin. legis, ibi ut sic iudicibus immodice saeuientib. &c.

54 † Si naut in tormentis uel formidine tormetoru fiat confessio, tunc non stat ius confessioni

sioni, hæc debet haberi pro exploratis facinoribus, ut d. §. diuus. & C. quo. appel. non reci l. 2. & est ratio, ut ff. de quæst l. 2. §. quã ibi quia qõ est res fragilis, & perniciosa, & ut plurimum ueritatis, &c. & tunc hẽt locum l. 2. C. de custo. reo. ut iudex faciat criminosũ ad se redire, & quærat ab eo utrũ uelit in sua confessione perseuerare, an retractare, uel cõtrarium dicere uel docere, & tunc si perseuerauerit ualet eius confessio, alias, nõ, ut dicit §. si quis ultro. & d. l. 2. C. quo app. non reci.

Additio D. Ludouici.

Dñs auctor ut uides circa effectum quõnis multũ notabiliter locutus est, faciẽdo drĩam inter cõfessionem spontaneam, & factam in tormentorũ, ut prima nõ requirat reiterationem, secunda sic. 47 † Ast, tu in hoc passu dicas, ꝙ imò in puncto iuris uerior est opi. ꝙ requirat ratificatio seu reiteratio cõfessionis, ut est casus non cauillando, in d. l. 2. in uer. atq; ita postmodum ductus, &c. quem text. pondero in suo prin. in uers. deprehensus &c. & in uer. cũ de admisso cõstiterit crimine, &c. q̃ omnia ostendunt cõfessionem sponte factã, & maxime cum lex illa sit posita sub tit. de cust. reo. & non sub tit. de quæst. Præterea, ꝓ hoc considero rõnem illius tex. in fi. nam militat, nõ solũ in cõfesso spõte, sed ẽt in coacto, ꝙ econtra, si. n. nõ ratificaĩ cõfessio, nimis seuiret iudex in delinquentes. Ad idem pondero text. in l. fi. eo. tit. in princ. in uers. uelox pœna subducat, iuncta gl. in uer. subducat, nã licet tex. dicat delinquentem cito debere puniri, sed dicit gl. seruata d. l. 2. & sic ratificata confessione, q̃ tñ non dicebaĩ prius facta ꝑ tormenta. Nec ob. ꝙ istud requiraĩ, qñ confessio fuit facta in tormentis, ut d. § diuus, & l. 2. § tñ si. q̃ rñdeo, ꝙ non negat ille tex. ꝙ idem non debeat fieri in alia cõfessione, ẽt sponte facta. 47 Non ob. ẽt d. l. 2. C. quo. appel. non reci. quia non probat hoc in mille annis, † nam dr̃ ibi aperte, quod conuictus de crimine nõ potest appellare, non tñ dr̃, quin confessio, etiã spõte facta non debeat ratificari, itaque ille text. non facit. Non ob l. cum reis. C. de pœn. quia ille text non loquitur primo in terminis nostris preterea tollit facultatem supplicandi, & alias artes ad differendũ sñiam, sed ꝙ non debeat cõfessio facta ratificari non negat ille tex. & ista ratificatio non tendit ad oppugnãdum sed potius ad confirmandum sñiam postea ferendam. Itaque illa iura si recte ponderentur, non probant opin. dñi auct. imò in cõtrarium, allegato casum in l. 1. §. si quis ultro. ff. de quęst ubi text. disponit, non esse fidem adhibendam ẽt confessioni factæ ultra 48 seu sponte. † bene uerum est, ꝙ ubi confessio est facta sponte, põt riterari, ẽt incontinenti ad modũ tẽpus, sed confessio facta in tormẽtis, postea ratificari ex interuallo, & saltẽ debet quiescere per unam diem naturalẽ, antequam ducatur ad ratificãdum propter metũ tormentorum ſm Bart. in d. §. diuus. & Iac. But. in l. 2. C. de cust. & exhib. reo & domi. auct. infra in uers. item quæro quantum tempus, &c. cum quo ibi dicam de hoc, & idẽ uoluit Ang. Aret. in suo tract. malef. in uerb. fama publ. præce l. &c. in pen. & ult. col in uer. 2. nota, &c. & licet ipse ibi dicat, ꝙ ubi quis sponte confessus est, non requiratur alia ratificatio, & sic transeat cum opin. do. auctoris supra relata, tñ subdit, quod iudex cautus semper faciat confessionem reiterare, ẽt sponte factã, & sic uidetur ẽt inclinare in hoc, & iudicio meo hoc est tutius, & melius, nec iura contradicunt imò requirunt, si bene ponderentur, ut ex supradictis apparet, quæ omnia tene menti, quia sunt noua in hac materia, & ultra pr̨edicta ultimo loco adduco, 49 † quia etiam sponte confesso non est denegãdo defensio, d. l. 1. §. si qs ultro, ergo debet fieri ratificatio, quæ multũ eneruabit defensiones postea futuras, & sic citius ea expediẽtur, & per consequens cessat rõ d. l. cum reis, C. de pœ quod no. de quo ẽt posuit Dyn. in suo tract. malef. in uers. restat uidere q̃d sit cõfessionis, &c. Bar. in d. §. diuus. Bar. in l. 1. in fi. ff. de cust. reo. & Sal. in l. 2. C. eo. ti. ubi multũ notabiliter locutus est. Lud. Bol.

Guido de Suz.

50 Sed q̃d † de qõne occurrenti. Aliquis subiicitur qõni, & confitetur contra aliũ; nunquid stať dicto suo? Rñ. distingue, aut torquetur in alios, cõsocios, & non in se, & tunc staĩ dicto suo, ut cum aliis indiciis ꝓcedi possit ad condemnationem ut C. de assess. l. nullus, in fi. & de quæst. l. edictum, & l. 1. §. q qõnem, ibi, efficacissimas causas ad requirẽdã ueritatẽ, &c. idem Tullius in Topicis. Nam tormentis uerberibus igne fatigati. quæ dicunt ueritas ipsa ur̃ dicere, saluo si dixerint de inimico, quia tunc non facile credendum est ei, sed nec oĩno fides detrahenda, sed causa cognita erit fides adhibenda uel non, ut ff. eo. l. 1. §. præ

terea.& arg.ff.de test.l.3.in prin. aut torque ret in se,& in alios, & tunc si nihil de se confiteatur, hīt locum ꝓxime dicta. Si uero confiteaī de se, & de aliis, tunc ſm Accu. cuius opin. præualet, est inuenire regulam,& instā tias à regula, iſt de proprio scelere cōfessus p conscientia non scruteī aliena,& sic regula 51 est,† ꝙ totus de se cōfessus non debet interrogari de aliis,& maxime de cō socius,ut ff.de qō.l. q de se,& C.eod.l. sicuti. in princ.& C. de accu.l.fi.& si de facto interrogaī, uel sine interrogatione, dicat de facto aliorū, non statur dicto eius, fallit in casibus in quibus quis de se confessus torquetur,& interrogatur de aliis, si tñ contra illos alios præcedant indicia. Primus est in quibuslibet latronibus, & maxime assassinis, qui de se cō fessi, torquendi sunt,& interrogādi de cōsociis,& mādatoribus,& de receptatoribus, ut ff.de cust.reor. l.diuus Adrianus,& C.de fer.l.pe. Secundus est.C.de fal.mone.l. 1. Tertius, ad exhib.l.fi. Quartus, C.de male. & math.l.fi. Quintus. de seruo de nece dñi in se cōfesso, ut torqueat & ut interrogetur quo mandato,&c.ut ff. ad Sylla.l.prius,& l.si percussor; & est ibi speciale, ut sentit ibi apparatus, ut ff.de qō.l.is q sunt. Sextus ad l.Aquil.l.inde neratius. §. sed & si seruus,& bene dixi, si aliqua p̄cedant indicia, qa alias nō debet interrogari de aliis, vt C.de qō.l.1.Item eius rñsio non erit plena ꝓbō contra illos quos inculpauerit, sed aliqua præsumptio, ut in apparatu d.l.fi.C.de accu.

Additio D.Ludouici.

Licet do.author non dicat, hæc fuit formalis doctr.d.Gand.in suo tract.malef.in ti. de qō.& tormētis.uers.restat formare circa hūc tract.&c.& Dyn.in suo tract. quæst. in uers. nunquid ꝑ talem p̄sumptionem.&c.& gl. & cōiter scrib.in d.l.fin. C. de accus.maxime ꝑ Bald.ibidem.& Bart.in l.repet.de qō.& gl. In no.& & dom.Abb.in c.1.extra de confess.gl. in c.3. extra de testi.& gl.in ca.fin. 15.q.3.& do.Ang.Are.in suo tract.malef.in uerbo fama publica præced.in 8.col.in uers.quęro an 52 participes criminis.&c.ubi † ponit aliquos casus, in quibus pōt qs torqueri cōtra alios, & interrogari de aliis, ultra supra numeratos, uidelicet in crim.læsæ maiest.ut in criminibus quæ non committuntur sine sociis, & idē uoluit ipsemet. in uer. decimo q̄ro an inculpato,&c.ubi dicit in casibus in qbus quis pōt interrogari de sociis, talis inculpatio est sufficiens ad ponēdum inculpatum ad torturam, alleg.tex.in l.editum.& in l.1. §. eum q latrones.ff.de qō.sed tu intellige hoc sanæ, si aliqua indicia ꝓcedāt.& do.meus in cōs. 89. in 3.uol.incip.an assertio socii,&c. ꝓut dixit d.auctor q in hoc rectius, iudicio meo locutus est, nā do.Ang.nimis larga uerba effudit, & dixit contra text. in d.l.1.C.de quęst.

Guido de Suz.

53 Sed nunquid† ꝑ istam talem præsum. poterunt isti inculpati à torto seu à tormentato, ad tormenta poni, respon. sic in dictis sex casibus exceptuatis. arg. prælegat.l nullus, & l. editum.ff.de qō.& l.1.§ cū q̄s latrones, tñ est argm̄, ꝙ iā sit in aliis criminibus, ff.eod. tit.l.2.§.Diuus Adrianus, in aliis uero casib. non ut C.de accu.l.fin.& ff.de qō.l.is cui.

Additio D.Ludouici.

Intellige prædictam cōclusio, cū modificatione quā supra ꝓxime dixi in fi.p̄cederis additionis.s. dummodo p̄cedant aliqua indicia 54 cōtra inculpatos† nam sola inculpatio facta à tormentato de sociis et in dictis casibus exceptuatis nō est sufficiens ad torturam,& si diceres, amice q d spālitatis erit in dictis casibus exceptuatus, cū in oībus aliis casibus indicia p̄cedentia sint sufficientia ad torquendū, rñ. ꝙ hæc indicia in casibus spālibus non requirunī ita legitima, sicut in aliis casibus non exceptis, ubi requirunī indicia sufficientia ꝓ quo adduco notabilem doctrinam do. auctoris in §. ꝓxime seq.inc. sed qd si persona,&c.ubi dixit, ꝙ in dictis casibus exceptis ubicunq; inculpatus a tormentato est malæ famæ,& conuersationis, poterit torqueri, sed in aliis casibus nō exceptuatis secus, in qbus ſm eum debēt præcedere indicia sufficientia.

Guido de Suz.

55 Sed quid† si persona inculpata à torto sit malæ famæ,& cōuersationis, nunqd in aliis casib. q̄ supra dictis sex exceptuatis, poterit torqueri,& subiici, qōni? Dic ꝙ non, si non p̄cesserunt indicia sufficiētia; nec inculpatio facta de eo à tormentato, inducit indiciū, cū interrogari nō debuerit, ut C.de acc.l.fi.& ff. eo.tit.l.is cui. ergo qđ inde sequiī tanq̄ lege ꝓhibente factū nō ualet. ut l. non dubiū. C. de legib. rñ.de cōsuetudine uidi torqueri. ad qđ facit text.in l.1.§.diuus Adria.ff.de qō.

Additio D.Ludouici.

De hac decisione supra feci tibi mētionē, ideo non repeto nunc, ne idē sæpe dicamus.

Guido

Guido de Suz.

56 Sed quid† de qõne quotidie occurrenti Accusator quis de furto, indiciis præcedentibus ad illud furtum torquetur, & confitetur illud furtum, nunquid debet procedi in tortura, siue repeti, ut indicet, & cõfiteatur de aliis furtis a se commissis, ad quæ nulla hñt indicia? Dic de iuris solẽnitate non, arg. eo. quæ dicentur in ꝓxi. qõ. pro secunda parte, quia quãtum ad ista furta, de quibus in specie, uel in genere inquiritur nulla ꝓcedunt indicia, & sine indiciis nemo torquendus est, ut C. de fal. l. sicut, & ff. de qõ. l. 1. in prin. & l. maritus. sed generali consuetudine Italiæ quotidie seruamus contrarium, & specialiter in furtis, quæ magis frequentantur, quę consuetudo potest adiuuari ꝑ l. non omnes. §. a Barbaris. ff. de re. mil. & de off. præs. l. congruit.

Addit. D. Ludouic.

In hoc passu adde tu do. Ange. Are. in suo libello maleficio. ĩ uerbo fama publica pręcedente in ult. uerbis, ubi hoc idẽ cõfirmauit, & dixit idem esse in omnibus aliis delictis. all. textum d. l. non omnes §. a Barbaris. & in d. l. congruit, & ita dicit seruari de cõsuetudine

Guido de Suz.

57 Sed pone† quod fuit de aliquo semel habita qõ. forte quia nil dixit, uult iudex de nouo repetere qõnem sine aliquo nouo indicio accedente, nunquid põt? uř ꝙ sic, ut ff. de qõ. l. repet. & l. unius §. 1. quę indistincte dñt qõnẽ repeti posse, & ubi lex non distinguit, nec nos ff. de pub. l. de precio. cum sim. tu dic ꝙ non sine nouis indiciis, ut quia tortus dixit nullũ ibi illa nocte iacuisse, ubi maleficium fuerat commissum, postea inuentum est per testes, ꝙ ibi aliquis iacuit, certe hoc casu repeteret qõ. ꝑꝑ illum indiciũ, uel aliud simile, & hæc est cõis opin. non tñ allegatur aliqua lex, tu alleg. ff. de uerb. sig. l. boues. §. hoc sermone, & ff. pro socio. l. si socios. §. nec si prior. Assessores autem honoris auidi, hoc non seruant, imo qõnes repetunt sine nouis indiciis, quousque de obiectis criminib. hauriant ueritatem, quorũ opinio põt defensari per §. oportet. in auth. ut iud. sine quoquo suffrag. ibi torquebunt fures, & non prius quiescent &c. consideret aũt bonus iudex in qõne repetenda quõ tortus in animi, & corporis fortitudine durauerit. l. unius. §. reus. ff. de quæst.

Addit. D. Ludouici.

Licet dom. auctor non dicat, hæc sunt formaliter uerba Dyn. in suo tract. quęstionũ. in uers. quid si aliquis fuit semel tortus &c. & refert, & sequitur Ang. Aret. in suo tract. mal. in uerbo fama publica præcedẽte &c. in uers.

58 3. qro an semel tortus &c ubi dixit, †quod de quacunq; tortura, q̃ facit iudex dolo malo, & sine causa, capite punitur ꝑ arg. l. decurio, & ibi hoc uoluit Bal. C. de qst. & Bal. in l. 1. C. de pri. car. & licet pro mala consuetudine assessorũ repetentium qõnes sine nouis indiciis, allegẽt ille tex. in auth. ut iud. sine quoquo suffr. in §. oportet, tñ nunq̃ placuit mihi hoc, & dico, ꝙ ille tex. non facit ad propositum si recte ponderet, nam ille tex. loquitur de administratorib. bono. fiscalium, & dicit ꝙ si aliquod furtum cõmittatur in dictis bonis, ꝙ iudices torquebunt. & non primitus quiescunt donec reddãt furta, ibi aut in hoc si manserint in maximis cõstituris furtis &c. nam ille tex. uult. ꝙ isti officiales sunt solicíti in perquisitione dictorũ bonorũ, non tñ ꝑmittit fores repeti posse sine nouis indiciis, & sic arbitriũ cõcessum eis, intellĩ cõcessum non tñ extra limites iuris, & potius ille tex. denotat facultatem in torquendo plures, q̃ in repetendo qõnem cõtra unum, & ut ipsi sint diligentes uult ibi tex. ꝙ si non reperirẽt dicta furta, teneantur ipsi tanquam illi qui forte non fuerunt diligẽtes in custodia dcõrũ

59 bonorũ † ex quo ẽt infertur, ꝙ Imperator nõ uoluit, ꝙ tortura, nec repetitio eiusdem debeat fieri, nisi legitime, cum oĩno ipse ꝑderet non possit. Nã iudices remanent obligati, & potius credendũ est Imperatorẽ ibi uoluisse iudices ꝓcedere seruatis seruandis, q̃ aliter. Nã ꝓsumptio est, ꝙ iudices uidentes se remanere obligatos, torquerent & repeterent quõcunq; & qualitercunq; itaq; ille tex. nihil mihi facit ꝓ saluatione assessorũ repetentiũ qõnem sine nouis indiciis, à qua iudicio meo cauere debent sicut ab igne, & maxime cum cõis theorica doctorũ sit in cõtrariũ ꝓut supra dixi, & ultra præd. ita in terminis uoluit Bal. in l. 2. C. quorũ app. & Bal. in l. mil. C. de qõ. & do. Abb. in c. cũ in cõtẽplatione. in 2. col in uers. 7. quæritur. extra de reg. iur.

Guido de Suzaria.

60 Quid si dum aliquis † est in tormentis dicat torqueatis me quantum uultis, quia si starẽ usque ad 10. annos, nil dicerẽ, qa nil scio, uel in nihilo sum pollutus obiecti criminis, & sic oĩa diffitet, nunqd statim est dimittẽdus

& deponendus de tormentis,& libere relaxādus ire uias suas? & certe non,sed ꝓcedatur in tortura cum temperie,uel aspere,ſm cōdi.criminosi,& ſm criminis qualitatem . & ſi. confiteatur, bene quidem, si autē non confiteať, debet eum iudex in carceribus detinere, & si noua aderunt indicia, q̄ōnem repetet,sin aūt noua indicia non aderunt,tunc statuet accusatori dilationem competentem ad probandū,& si poterit cōuinci, cōdēnabiť,alias nō, ff.de q.l.1.§.prterea.& l.unius.§.in ea.eo.titu.

Additio D.Ludouici.

In hoc do. auctor recte locutus est,nec est opus additione,nisi dum dicit de nouis indi-61 ciis. Nam noua indicia ea dn̄r,q̄ differunt a præcedentibus specie uel substantia,ut puta, prima indicia erant de mala fama rei, uel q̄ erat inimicus,&c. superuenit postea unus testis q̄ dicit se uidisse reum ꝑcutere, uel dicit ꝙ uidit eū cū gladio euaginato,&c. secus si primo habuisses iudiciū ex fama ꝑ aliquos testes,licet postea habeas alios testes suꝑ fama non dn̄r noua indicia sed dr̄ noua probō primi indiciis,nec posset q̄s repeti in tormentis, ita uoluit Ang.in tract.male. in uerbo,fama publica,ī uer.q̄ro q̄ dicātur noua indicia,&c.

Guido de Suz.

62 Sed q̄d† q̄ōne de facto occurrenti , Criminis indicia ꝑcedūt,per quæ iudex informatus uult ꝓcedere ad tormenta , dicit reus iudici, dn̄e. detis mihi defensionem anteq̄ ponatis me ad tormenta,q̄a paratus sum incontinenti arguere cōtra indicia cōtra me recepta,nūquid audiendus est reus, & sibi defensio danda anteq̄ torqueatur? ꝙ non,ꝑ l.3.in uer.neque ante ꝓbōnes iniurias patianť, &c. C.ubi sena.uel clari.cum ibi in illis personis in dignitate positis sit speciale , ut in ceteris cōtrariū esse ius cōe,arg.l.1.ff ad mu.Præterea,primo actor ꝓbat,& fundata intentione sua reus opponit defensiones,& exceptiones suas, ut C. de exce.l.si quidem,& l. exceptionem, de ꝓb. igitur primo totaliter debet fundari intentio actoris ꝑ testes,uel per confessionem rei antequam audiatur in sua exceptione siue de-63 fensione reus. †Tu dic contrariū.s. ꝙ primo sit danda defensio , anteq̄ torqueať,maxime q̄n̄ tale q̄d allegať, quo probato non deberet ad tormenta ꝓcedi,& hoc illa rōne, q̄a ab interlocutione facta a iudice,ꝙ aliq̄s torqueatur,appellať.l.2.de ap.reci. ꝙ est rō consideranda,q̄a a tali interlocutoria est permissum appellare,q̄a si defensio differretur post torturam,nunq̄ postea posset recuperare detrimētum mēbrorū,ut d.l.2. ergo eadem rō sibi locum uendicat in proposito,sero.n.appellareť uel defensio petereť,si primo torquereť, nam q̄nq̄ue solent deficere in q̄ōne ut l. aut damna.§.1.ff.de pœn.præterea ēt cōfesso , defensio suæ innocentiæ datur,C. de cust. reo.l.2, multomagis hæc defensio non denegatur,

64 †Præterea,ēt uidemus q̄ iam damnato ex cōfessione sua facta in tormētis,& persecutione facta, princeps subuenit,ēt post sententiā pristinā defensionem suæ innocētia cōcedendo,& sententiam retractando,si cōstiterit de innocentia cōdēnati,ut l.1.§.si q̄s ultro.ff.de q̄st.si ig̃r iam cōfesso,& iā cōdēnato conceditur defensionis facultas tanto , & multofortius ante tormenta denegari nō debet,cui.n. quod est plus conceditur, nō debet denegari, quod est minus , ut dicit r̄la iuris , cui quod plus est,&c.quid plura,in iure legitur expresse,quod quocunque tēpore iudicii,reo petente,defensio dāda est.l.unius.§.cogitio. ff. de q̄st.ibi quocūq; tempore reo postulante, &c.

Additio D.Ludouici.

In hoc passu multū quotidiano, licet do. auctor non dicat,reperio Paul.de Eleaz.in cōmēto.c.grauis.in ult.col.in uer q̄d si torquendus quærit,&c.extra de deposi & Gan.in suo tract.malef.in uer. nunquid torquēdus sit audiēdus,&c.ubi formaliter, & de uerbo ad uerbum argumentari fuerunt ad partes, put fe-65 cit d.auctor in hac q̄ōne,& finaliter † concludunt defensionem non esse reo denegandam & ꝙ copia indiciorū ei danda est,& plus dn̄t, ꝙ q̄tumcunq; iudex hēret arbitrium ex forma statuti in talibus, non t̄n̄ potest denegari defensio,& idem uoluit Gand. ubi supra proxime in uers.item quæro nūquid ptēs q̄ hēt arbitriū,&c.& idem in terminis nostris reperio consuluisse do.me. Ale.in consi.66.in 1.& 2. col.in.uo hinc.i. si præce.indiciis,ubi t̄n̄ limitat multū singlr̄,nisi reus simplr̄ petere copiā indiciorum cum termino ad probandum,nec diceret qualem defensionem haberet,sed solum diceret indicia illa non esse uera sed falsa.Nam ſm eum,ad hoc ut cōcedať defensio & differať tortura, opus est ꝙ allegetur talis defensio,qua ꝓbata tortura cessaret, sed ī casu proprio,si testes deposuissent , & affirmassent indicia non esse uera,sed falsa non releuarent,tanq̄ deponētes super mera negatiua,

ergo, &c. & idem ur fuisse de mente Paul. de Elea. in d.c. grauis. Secundo limitat do. meus in cons præalleg. alio modo multū singulariter qn dn̄s ptās denegaret defensionem cū cōsilio dn̄i iudicis maleficio. nam pōt, & non tenebit in syndicatu per doctrinam Bal. in rub. C. de pœ. iud. in uer. quæro nunquid ptās, &c. Sal. in l. fi. eo. tit. qđ no. ꝑ te qui uadis per officia, ut si non intelligis sem ꝑ facias de consilio iudicium q̄ sint cū doctores hītes instrm̄ suæ approbationis in studiis gn̄alibus, uel ꝙ talis iudex sit tibi datus per superiorem nam eris excusatus faciendo cum tali consilio ſm Bal. in d. l. fi. & do. me. in d. consi. 66. in 2. col. ꝙ cons. est repertum de uerbo ad uerbum in 2. uol. in ordine ibi 41 incip. ut supra dixi.

Guido de Suz.

Sed quid de q̄one quā sæpe de facto uidemus. 66 † Testis fuit tortus, & in tortura confessus, nunc ante sn̄iam, dicit se errasse nunquid poterit reuocare errorem suum? r̄ndeo, aut usq; ad sententiam, & est rō, q̄a nō ur fateri, qui in facto errat l. 2. in princ. ff. de cōfes. item talis error non pōt usq; ad sn̄iam obesse l. error. C. de iur. & fac. ign. & facit C. quorum appel non recip. l. 2. nam cōdemnato ex cōfessione ī tormētis, facta, & ꝑseuerata subuenit ēt post sn̄iam, & errorem suū, siue innocentiam suam docere uolenti, & si ostederit, absoluet, ut. ff. de q. l. 1 §. si q̄s ultro. multo fortius debet audiri iste errorem suum ante sn̄iam probare uolēs. Item iste non ꝑseuerauit in confessione, ex quo non expectauit sn̄iam. Item confessus formidine tormentorū audit appellās, ut C. quorum appel. non recip. l. 2. Si autē est error iuris, tunc non poterit uenire cōtra cōfessionem suā, ut d. l. error.

Additio D. Ludouici.

Circa reuocationē erroris seu cōfessionis erroneæ, ut uides dn̄s auctor facit drīam inter errorem iuris uel facti, ut hic ꝑ eum. Cuius dictis adde tu Gand. in tract. malef. in ti. de qō. in uers Sed quid si confessus in tormētis, & perseuerans, &c. ubi idē formaliter tenet. Nam ſm eum, qui dicit ēt hoc esse bene notādum, nemini est deneganda 67 † facultas defensionis ante impositionem pœnæ. alleg. d. l. unius. §. fi. in uers. quocunq; tp̄e postulante ergo. &c. de qō. & C. de iur. fi. l. facultas. lib. 10. & C. de bo. uac. l. fi. in uer. data copia, &c. & plus subdit. qđ ēt sponte cōfesso nō est deneganda defensio, ad ꝓbandum de iure suo & innocentia sua. alleg. text. in l. 1. §. si q̄s ultro. ff. de qō. & q̄a defensio, & probatio pōt fieri usque ad sn̄iam. l. si q̄s iureiur. C. de re. cred. l. indicia. C. de prob. & l. 1. §. si ad diem. ff. de re mil. de quo uide per Bal. in l. in bonę fidei. in 3 col. C. de reb. cred. & Bald. in l. fin. in 1. colu. C. de prob. & per do. Pet. de Anch. in cons. 22. in 3 col. incip. utrum confessio contra iniustum, &c. ubi dicit se de facto obtinuisse ꝙ quis potest reuocare confessionē suam, licet secundum eum iudices in hoc se difficiles, & rigorosos exhibeant, credentes uilescere in conspectu hominum per absolutionem contra l. absentem. ff. de pœ.

Giudo de Suz.

68 Sed pone † ꝙ aliq̄s cōfessus est in tormētis, & non ꝑseuerauit in cōfessione, nunquid talis confessio aliquid operet, ut ꝙ fic. s. semiplenam ꝓbōnem, ut no. C. de custo. reo. l. 2. & ff. de quæst. l. 1. §. diuus. qui. intell. in cōfessione torti in qua non extitit ꝑseueratū uel dic. & forte uerius, ꝙ nisi ꝑseueratū sit, talis cōfessio non plenam, nec semiplenam, ꝓbatio inducit, qm̄ nullo modo confiteri, uel confiteri sine perseueratione, paribus passibus ambulant. C. quorum appel. nō reci. l. 2.

Additio D. Ludouici.

69 Licet d. author in hoc loquat sub dubio forte, dicas tu, ꝙ † sine dubio forte dicta confessio facta metu tormentorū sine ꝑseueratione non præiudicat. casus est in d. l. 1. §. diuus & ibi Bart. & idem uoluit Iac. But. in l. 2. de custod. reo. & Ang. & Sal ibidem & Sal. in l. fin. in 1. col. C. de quæst. & do. Abb. in c. cū in cōtēplatione. in 2. col. in uer. 6. quæro. de reg. iu. ubi dicit, ꝙ talis perseueratio, & ratificatio debet fieri extra locum tormentorū, quod dicit facere contra iudices qui continenti in loco ubi est tormentum, faciūt ratificare cōfessionē, & male. & inde uoluit Ang. Aret. in suo tract. male. in pe. col. in uer. fama publica præcedente. in uers. 2. no. ubi dixit ꝙ tortus debet quiescere saltem per unam diē nālem anteq̄ ducatur ad tribunal, ad ratificandum, de quo ultimo superius diximus.

Guido de Suz.

Sed qđ si aliquis tortus est nullius uel nō legitimus indiciis ꝑcedentibus. nunq̄d ualebit eius cōfessio, dic ꝙ non, ēt si, & quantūcunq; in ea ꝑseuerauerit, ut est arg. in l. 2. 3. & 4. C. si ex fal. instr. & est casus in l. maritus. & in l. pe. secundum unam lect. ff. de qō. & text.

& tex. in l. diuus uer. ex quib. eod. tit. Præterea hoc est de sustalibus qõnis hndæ, quòd legitima præcedant indicia, alias quis torqueri nõ potest, cũ à tormentis non sit incipiendum. l. 1. ff. de qõ. & l. maritus, & C. eod. tit. l. cum cognõnale, & l. milites, quo deficiente qcqd sequitur, ipso iure nõ ualet. l. non dub. C. de leg. & de fi inst. & iure haste fi. lib. 10. l. 2. & l. diuus. de in int. rest. & C. de app. l. nõiationes.

Additio D. Ludouici.

Pro hac conclusione est tex. cum gl. sing. & ibi Bart. in d. l. pen. ff. de qõ. quem cũ gl. pro singulari ad hoc allegauit, & secutus est Ang. Aret. in suo tract. mal. in 8. col. in uers. fama publica præcedẽte, in uer. aduersitas tñ, † ubi dicit secus esse in cõfessione sponte facta, qa tunc ẽt nõ præcedẽtib. indiciis ualet, adeo, ꝙ ex ea cõfessione põt quis cõdẽnari. alleg. tex. in c. 1. de acc. lib. 6. & dicit idem tenere Pet. de Anch. in clem. 1. de hom. qđ est singulariter menti tenendũ ẜm eum ibi. de qua mã supra latius diximus, ideo non repeto nunc, ubi alleg dñm meum in suo consi. 5. in 1. uol.

71

Guido de Suz.

Dictum est supra ꝙ cõfessio facta in tormentis non præiudicat, nisi cõfessus perseueret in ea. Quæro † quæ dicatur cõfessio facta in tormentis? uideo confessio in ipsis tormẽtis, idem est, si ad pedem ipsius torturæ ducitur, & ligantur manus, & terror incutitur à iudice dicente, ꝙ nisi incontinenti cõfiteatur, subiiciet eũ qõnibus certe nõ tenet talis confessio, nisi in ea fuerit perseueratum, qa lex æquiparat cõfessionem factã in ipsis tormentis, & ex tortura, & formidine tormentorũ, ut est tex. C. quo app. non re. l. 2. ibi, aut formidine tormẽtorũ &c. & not. ꝙ ibi. dicit formidine, non aũt dicit tormentis, & idem ibi sentit. gl. & arg. ff. de iniur. l. Itẽ apud Labeonem §. adiicitur. uers. qõnem ibi, uel leuis territio. ergo à cõtrario sensu, non leuis territio hr̃ pro ipsa tortura. Ad qđ accedat qđ legitur, sufficit terror armorũ, & si quis eis usus non sit. ff. de ui, & ui arm. l. idem est. §. si armati. & nã quo ad l. Cor. de sicar. paria sunt hoĩem gladio peutere, uel strĩgẽdo minari, ut. ff. ad l. Cor. de sic. l. 1. §. diuus, & facit. ff. ex qb. cau. maio. l. 3. & C. qđ met. cau. l. metum.

72

Additio D. Ludouici.

Dñs auctor uerũ dicit in hoc, & ultra all. per eum, dicas tu, ꝙ idem uoluit Bart. in l. 1. §. diuus. ff. de qõ. & Bart. in l. si. in 3. col. in si C. quod met. cau. & Bal in l. unica. in 8. col. C. de cõf. & Bal. in l. nouissime. ff. de exc. tuto. † ubi dixit, ꝙ confessio quæ fit apud tormẽta dr̃ facta in tormentis, per illum text. quem dicit ad hoc singularem, & idẽ de cõfessione facta in tormentis, uel formidine tormẽtorũ ut à pari procedãt, uoluit ẽt do. Abb. in c. fin. in 5. col. extra de conf. & Abb. in c. cum in cõtẽplatione. extra de re iur. & Alex. de Neuo Vicent in suo. conf 47. in 2. col. in 4 uol. ĩter consilia do. mei in cap. in causa prædicta &c. & faciunt ea q̃ inferius dicemus immediate.

73

Guido de Suz.

Sed quid in † qõne de facto, Continetur in statuto ciuitatis, ꝙ aliquis non possit torqueri nisi in certis casib. ptãs honoris auidus extra illos casus concessos per statutum, uult eruere ueritatem criminis, non tñ uult, eum ponere ad torturã ne incidat in pœnam statuti, sed quid facit, præcipit eum teneri in turri, uel in alio loco, denegãdo ei alimenta, donec confiteaẽ, uel in hyeme facit eũ stare spoliatũ oĩbus panis, & nudũ, nunqd uideat eũ ponere qõni, ut si dicamus eum incidere in pœnã statuti, & dic ꝙ sic, ut ff. de iniur. l. item apud Labeonẽ. §. qstio. ibi, malã mãsionẽ &c.

74

Additio D. Ludouici.

Pro decisione do. auctoris adducas tu doctrinam Bart. in l. 1. §. diuus. ff. de qõ. † ubi ponit de eo q retinetur in carceribus ut siti moriatur, nã dr̃ tortus, adeo ꝙ si confitetur uirtute talis sitis, non ualet confessio, tãquã facta in tormentis, & idem uoluit d. Ang. de Aret. in suo tract. male. in uerbo fama pub. p̃ced. in uers. quæro quid si est tale delictũ &c. ubi arguit contra iudices ignorantes, & crudeles, qui qñ non pñt torquere dant carnes ualde salatas ad comedendum malefactori, & non bibere. Nam ẜm eũ dicunẽ torquere, & tenentur in syndicatu, de quo uide etiam per do Abb. in c. fi. in 5. col. extra de confes. & facit illud quod inferius dicemus.

75

Guido de Suz.

Sed quid si † extra locum torturæ, uel cũ ea tribunal iudicis, ubi ius redditur, iudex examinans dixit delato ex crimine aut confitearis, aut ducam te ad tormenta, & torquebo te, nunquid dicatur tũc confessio facta formidine tormentorum? dic, ꝙ non, quia leuis territio &c. ut d. l. item apud Labeonem. §. qstionem, & C. quod met. cau. l. metũ ibi, non iactationib. &c. Terrorem aũt qstionis, pbabilem

76

bilem ueræ torturę comparandæ accipere debemus præsentem,& instãtem torturę. sicut de metu instãtis cruciatus dicimus, ut ff. qđ met.cau.l.metu.1.in & ff.ex qui.cau.ma.l.3. in fin.leuis enim territio. quod extra locum torturę facta,elusoria est,arg.l.si cui plusquã per l.fal.l.hæc.satisdatio.

Additio D Ludouici.

77 Sto in hoc † cum d.auctore cum modificatione tñ,nisi iudex qui dicere reo,aut cõfitearis,aut ducã te ad tormenta,& torquebo te, esset hõ terribilis uultu,& solius talia dicere, & mandare executioni,quia tunc dicerem secus esse,& confessionem esse factã metu tormentorũ,iuxta not.p Bar.in l.de pup.si quis ipsi ptori,cũ si.ff.de no.op.nun. idem dicerẽ qñ reus esset psona multũ timida , puta mulier esset,uel cõplexionis trepidæ,qa tunc dicã illa uerba inducere sufficientẽ tormẽtorũ formidinẽ. p quo facit qđ dixit d. auctor. infra in §.itẽ quęro quãtũ tps &c.ubi ponit de qualitate personarũ cõsideranda in hac mã.

Guido de Suz.

78 In quo loco† sit reus ducendus ad perseuerandũ in confessione,rñdeo,apud acta,uel in alio publico loco,extra cõspectũ torturæ,& ita uidemus ex ptos assessores in pseuerantia cõuocare testes,& sub publico testimonio scribi faciũt,talis tali die pseuerauit.& cõfirmauit &c.in pñtia taliũ testiũ &c.& bñ faciũt p l.2.C.de cus reo. ibi.sub pub. testimonio &c.

Additio D.Ludouici.

De loco ratificationis confessionis do. auctor recte locutus est,idem uoluit Barto in l. 1 §.diuus.ff.de qõ.& Bal.in l.2.C.quo.app. & Bald. in l.2.C. de cust. reo. & idem uoluit do.Abb. in c.cum in cõtemplatione.in 2.col. in uer.quæro,in fin.extra de re iud. & dom. Abb.in cap.fi.in 5.col.in fin. extra de cõf. & bñ facit qđ not.Bald.in l.2.in 3.col.in fin.ff. qđ met.cau.& Bal.in l.1.in 7 col.C.de cõfes.

Guido de Suz.

79 Item quæro† quantum tps erit medium à die cõfessionis torti,ad diem reductionis ad pseuerandum,rñdeo hoc lege aliqua non determinatur,ut d.l.2.de cust reo.ibi, post modicum,non tamẽ dicit ꝙ sit illud modicũ,dic ꝙ sit in arbitrio iudicis cõsiderata qualitate psonarũ,& enormitate,uel leuitate criminis cum,n.tps,uel quid aliud,à iure non præfinitur,remittitur iudicis arbitrio ff. de iure de lib.l.hodie.ff.de pœn.& l.1.de effracto.

Additio D Ludouici.

Hęc est uera cõclusio,de tpe intermedio inter cõfessionem,& ratificationẽ.remittendo in arbitrio iudicis,in quo adde.tu. Iac. Butr. in l.2.C de cust reo.& Ang.& Saly.ibidem, & d.Ang. Aret.in libell. suo mal.in uerbo fama,in pen.col.in uer.2.not.ꝙ si cõfessio &c. & etiam supra de hoc dixi.

Guido de Suz.

80 Quæro qui † debeãt qõni interesse.respondeo ut ff.de adult.l.si postul.§.qõni.in secreto aũt iudex recipiet dcm eius tortus. n. habet similitudinem testis, ut in summa de qõni.p Az § sed habet,& ff.eod.ti.l.1.§.Imper.

Additio D.Ludouici.

Circa hanc materiã de dicto rei recipiẽdo in secretis uide tu qđ no.Bar.in d.l.si postul. §.qõni.ff de adult.ubi multũ notabiliter loquit in materia testis torquẽdi,an aduocatus possit esse præsens,& concludit,ꝙ nõ in examinatione,sed in delatione iuramenti sit.

Guido de Suz.

81 Sed nunquid † liber homo possit torqueri,uı̃ ꝙ non, quia quasi totus titulus de qõnib.C.& ff.de tortura seruorũ intelligere uı̃, alii dñt ꝙ liber hõ torquetur in casibus. s.qñ in testimonio uacillat,& pñs fuit facta,ut ff. de qõ.l.ex libero.& l.testes, & in crimine falsi,ut ff.de fal.l.siquis decurio.arg.C.de prob. l.iub.& C.de testi.l.nullũ, & in alio casu speciali.C.de malef.& math.l. si excepte. & not. in apparatu , & C de qõ. l. decur. Si ergo est speciale,in contrarium est l.ius singulare. ff. de legi. sic & milites rır non torquentur , ut C.de qõ.l.mil.sic decuriones.C.ex quib. cau. infr.irr.l.decuriones.C.de qõ.l.diuo, & C. de pœ.l.decuriones,& l.decurionũ,& l.misericor. ad l.Iul. maiest. l.nullus. ff.de pœ.l.moris.§. iste.ff.de decur.l.2.§.in decur & l.fin.cũ cõc.

82 Tu dic † ꝙ liber homo potest torqueri, non solum in alios ut ff.de qõ. l. ex libero. 1.in. & l.unius.§ testes, C.de aboli.l. fallaciter. §. quod si ingenuorũ.C.de assess. l.nullus. ad fi. ff.de cust.reo.l.diuus Adrianus, sed etiam in seipsum,qñcunq; deferuntur ex aliquo crimine.C. de qõ.l. cum cognitionaliter. C. ex quib.cau.inf. irrog.l.nullam , & ibi de hoc. C.de fal.l.sicut,ff.de re mil. l.proditores. De nuo quod liber homo torqueri possit inconuincibiliter , arguitur per l. si quis decurior.C.de fal.ubi decurio torquetur, imò melius ff.de qõ. l.fin.ubi nı̃ casus,quod liber hõ

torqueri

torqueri possit, ut C. de accus. l. fi. ut C. de ass. l. nullus, & qđ ibi no. & alius qui liber hō nō pōt esse decurio. ut ff. de decur. l. seuerus. & ita seruat gnālis consuetudo, & do. Azo. in sum. de quæst. §. torqueri. & §. torquentur.

Additio D. Ludouici.

83 De libero † homine, ut possit torqueri, iudicio meo non est dubitandum, licet do. auctor ad hoc probādum multum laboret, prout uides, nā ego habeo hoc pro absoluto, & licet de hoc dixerim in princ. huius operis. tamē nunc pro cōfirmatione dico unum ultra omnes, nam si liber homo torqueri non posset. profecto ex mille delictis, non punietur unū cōtra l. ita uulneratus. ff. ad leg. Aql. nam in delictis nō semper sunt pſentes testes, imò qui male agit cōiter odit lucem, unde ex hac rōne primo debet posse liber homo absque dubio torqueri, & contra se, & contra alios:

Guido de Suz.

Item puerilis tñ qō est, nunquid ita principalis persona debeat poni, uel subiici tormentis ueritatem eruendam, uidet ꝙ non, qa totus tract. de qō. C. & ff. uidet cōsistere circa seruos suos torquendos, & liberos hoīes uacillantes, Sed tu dic quod † ipse principales 84 personæ sunt qōni subiiciendæ, ut C. de quæstioni. l. 3. & ff. eo. ti. l. 1. §. d nus, & §. si quis ultro, & l unius, & ff. de re mil. l. proditor præcedere tamen debent indicia uerisimilia, ex quibus obiecti criminis reus, ex præfinitione culpæ, indiciis animus informetur, ut C. de quæstio. l. cum cognitionaliter, & l. milites. §. oportet, & C de fal. l. sicut.

Additio D. Ludouici.

Prout attestatur ipsemet auctor, hæc quæstio puerilis est, & probatur ex his quæ supra dicta sunt in additione proxima præcedente, & per do. auctorem in §. proxime præcedenti, incip. sed nunquid liber homo, &c.

Guido de Suz.

85 An si iudex adeo † tormentando modum excesserit, ita ꝙ totius in quæstione defecerit, uel membra debilitauerit teneatur, & quo iure, & ꝙ teneatur dicit lex expresse. ff. de iniur. l. item apud Labeonem. §. quæstionis, ibi teneri eum, &c. si enim torquendus est reus ut innocentiæ, uel iudicio saluus reddatur, ut l. quæstionis modum. ff. de quæstio. certe si iudex non seruauit, tenet. & facit. ff. sol. matr. l. si constāte. §. si maritus, & instit. qui sunt sui uel alie. iur. §. 2. & §. dñorum, & melius. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si quemcunque. §. si magister, & ff. de usufr. l. locum. §. fi. & ff. de pign. act. l. eleganter. §. plane. nec prodest sibi, ꝙ tanquàm iudex hoc fecit, cum deliquerit, nam omne maleficium praue præsumitur actum, ut C. de iniur. l. si non conuicii. & C. de sic. l. 1. † Præterea, si propinquus 86 in corrigendo propinquum, modum excessit tenetur, ut C. de emen. propin. l. 1. nec iudicē excusat offm̄, quia sicut priuati, & ita magistratibus prohibitum est aliquid illicitum facere l. nec magistratibus. ff. de iniu. contra, ꝙ non teneatur, quia iudex causa ueritatis eruendæ hoc fecit, suum exequendo offm̄, & non animo interficiendi, uel debilitandi, igit non debet teneri, nemo. n. uidetur delinquere nisi animum malignum ad hoc habuerit. ff. de uerb. sign. l. sæpe, ad si uoluntas. n. & propositum distinguunt maleficium. ff. de fur. l. qui iniuriæ. in prin. & facit. ff. de acq. pos. l. q iure. & alibi scriptum est, tunc crimen cōtrahitur, cum uoluntas nocendi interuenit, non alias. C. ad leg. Corn. de sic. & facit ff. de lib. homi. exhi. l 3. §. 1. pręsumitur. n. bonum de officialibus nisi probetur contrarium manifeste, ut ff. de off. præfc. præto. l. 1. ad finem. nā creditor, rem obligatam auferendo non præsumitur deliquisse, quia notabilis est pſumptio ut ff. de fur. l. cum creditor. sic. & à simili, iudex in proposito causa sui officii exequendi, pſumit id fecisse, non nocēdi cōsilio. ut. ff. de 87 iniuriis. l. iniuriarum. §. 1. † & si aliquam culpā in excedendo modum, in torquendo adhibuit, non tñ tenetur l. Corn. de sic. quia in delictis, lata culpa non æquiparatur dolo. ff. de pœn. l. aut facta. §. causa. itē officii necessitas suadet remanere impunitum qđ alias coerceri deberet, ut ff. de his quib. ut indi. l. post legatū §. aduocatū, & l. tutorē, nā in dubio, si non apparet quo aīo fecerit pſumit potius, ꝙ ex zelo iniustię, & uigore officii. q̄ malo cōsilio id fecisse l. minus instructus. C. de acq. pos. ff. pro soc. l. merito. Accedit ad idem, & aliud ualidius arg. sumptū. C. q acc. nō pos. l. 2. ad fin. ubi tutor ex offō sua, accusans de falso producentem instra contra pupillum, si non ꝓbat non præsumitur calumniandi animo accusationem instituisse, nisi euidenter ꝓbet, & tñ iīr qui non probat calumniari præsumitur, eo ipso ꝙ non ꝓbat l. 1. C. de aduo. diuer. iudi. Solu. distinguūt, qdā, si hoc apparet, ꝙ fecerit ex uoluntate, dolo tenet, sed casu absq; culpa

culpa nullo modo tenet, si autē cum aliqua culpa excedendo modū non puto teneri per l. unicā. C. de emen. seruorum, & bona est argumentatio de ptēte dominica ad potestatem rectoris, ut ff. de uer. sig. l. potestatis.

Additio D. Ludouici.

Passus iste de mortuo uel debilitato in tortura, an iudex teneatur uel ne, est multum, iudicio meo considerandus, & apetiendæ sunt aures p dn̄is iudicantibus, in quo passu, do. auctor cōcludit, qd̄ in uno casu solum tenet iudex, qn̄ apparet de dolo, alias aūt non quādo casu uel ēt qn̄ culpa excessit modum in torquendo per d. l. 1. de emen. suorum † Ad ego sentio, quando culpa excessit modum in torquendo, nam eo ipso ꝙ excedit modum fingitur priuatus homo, & non iudex, ergo debet teneri, sicut dicimus in tutore non bene administrante bona pupilli. nā nō fingit tutor, sed tenet tanq̄ quilibet, ut ff. de fur. l. interdum. §. qui tutelam, & ff. pro emp. l. qui fundum. §. si tutor. & arg. C. de episc. & cler. l. generaliter præterea uidetur esse casus de hoc in l. item apud Labeonem. §. qōnis. ad fi. ff. de iniur. ibi sed. & si iussu dn̄i quis qōnem habeat, modū tamen excesserit, teneri eum drē labeo ait., &c. & hoc etiam reperio uoluisse Cyn. Bald. & Saly. in l. Gracchus. C. de adul. & Ang. in l. 3. eo titu. † ubi dn̄t, ꝙ si tortus deficit in tortura iudex non tenetur, dummodo indicia præcedant, & in actis de indiciis appareat, & etiā iudex non fuerit egressus terminos torturæ. & sic sentiunt a pte, ꝙ tenet iudex de excessu, & sic de culpa in excedendo uerū est, ꝙ in dubio non præsumit egressus modū, rōne officii. l. herennius. §. gai ff. de euic. unde ei qui dicit contrarium, incumbit onus probandi s̄m Ang. in d. l. 3. quod est not. dignum s̄m Ange. Are. in suo tract. malef. in uer. fama. in uers. octauo quæro quid si tortus, &c.

88 — 89 (marginal numbers)

Guido de Suz.

90 Sed quid † si probatum est maleficum per unum testem de ueritate tm̄, nūquid erit sufficiens indicium ad tormenta habenda, ut ꝙ non, ut ff. de qō. l. maritus. ubi per dictū unius testis non fuit ad qōnem processum. Preterea dictum unius testis, nō inducit indicium sine præsumptione, ut ff. de præle. l. Theopompus & ff. quemadmo. testa. ape. l. 1. §. sed unius, & iura omnia tractantia de indiciis, quę requirūtur ad qōnem habendam, loquuntur in plurali. s. indicia præcedere habere, non autē dn̄t indicium l. 1. secundo respon. ff. de qō. & ibi. & aliis argumentis, & l. unius. §. in ea causa. & l. fi. eo. tit. & C. eo. tit. l. cum cognitionaliter & l. milites, & C. de fal. l. sicut. & pluralis locutio, singulari numero non quiescit. ff. de man. test. l. libertas. quam. §. ult. Sed his non obst. dic unum testem de ueritate sufficere ad habendam torturā. ut in sum. de qō. § indicium aūt. & C. ad l. Iul. maiest. l. si qs alicui. in apparatu. Nō obst. l. maritus. quia ibi nō fuit tortus p p dcm̄ unius testis, qa ille q phibuit testimoniū erat familiaris, pducētis & ideo dcm̄ suū non fuit tāti effectus ꝙ faceret indiciū, Non obst. alia iura in cōtrariū alleg. in quib. de pluribus indiciis hr̄ mētio, qa illa pluralitas inspecto cōi usu loquēdi, ic singularitatē resoluit, ut ff. de uer. sig. l. non est sine liberis, & ff. de neg. gest. l. ait prætor. § 1. & ff. de ori. iur. l. 2. §. exactis, & ff. de cōd. & dem. l. demonstratio falsa. §. fi. & l. q cōcubinā. §. si stichus.

Additio D. Ludouici.

Dn̄s auctor concludit, ꝙ potest quis torqueri per unum testem deponentem de ueritate, & idem uoluit ipsemet in §. proxime seq. in princ. dum tractat de fama. in quo adde tu gl. sing. de hoc in c. at si clerici. extra de iud. quam pro sing. alleg. & secutus est dn̄s Abb. ibi, in 7. col. & gl. & ibi Barto. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. & Bart. in l. fin. ff. de qō. & in d. l. maritus, & in l. pe. eo. titu. & Bald. in l. 2. C. de app. & Bald. in l. milites. C. de qō. & do. me. Alex. in consi. 65. in pe. col. in 1. uol. in c. si præcedentibus, &c. & d. Ang. Are. in suo tract. malef. in uerbo, fama. in uer. quæro an unum indicium. † ubi limitat prædicta procedere si est unus testis integer, quia infamis, uel uilis, nō facere indicium ad torturam. l. 1. §. item Cornelio. & ibi Bart. de qō & uoluit do. me. in cons. de quo supra px. feci mentionē. Secūdo limita pdictā cōclusio qn̄ testis deponit recte sup maleficio. secus si deponeret super iudicio ad maleficiū pbādū, ita uoluit gl. quā sequit ibi Bar. & Bal. in l. fi. C. fa. ercis. & Barto. in l. fin. ante fin. de qō. & do. Abb. in c. 1. in 1. col. extra de cōfes. & in c. sup eo. el 2 in 2. col. extra de testi. Tertio limita prędictā cōclusionē pcedere nisi aliæ circunstantię resisterent, † quia tunc unus testis de usu nō facit indiciū s̄m Bald. in d. l. 2. C. quo. app. referens Ioan. And. ita tenentem, quod est notā. s̄m eum, & idem uoluit dom. Abb. in c. tertio loco. in 3. col. de pb. & in cap. cum in contemplatione

91 — 92 (marginal numbers)

extra

extra de reg. iur. pro quo adduco, quia quando aliqua sunt indicia pro reo excusantia, tūc indicia contra eum debent esse multum urgē gentia, ut superent illa quæ faciunt pro excusatione rei, ita hr in l. 1. § 1. ff. de qō. ita uoluit Ang. Are. in suo tract. malef. in uerbo fama. in uers. & prędicta procedunt, &c.

Guido de Suz.

93 Quid si maleficium† probatum est per famam tantum poterit ne ac tormenta ꝓcedi? uř ꝙ sic, quia ꝓbō famæ æquiparatur ꝓbōni unius testis. ff. de test. l. 3. §. eiusdem, & in apparatu, & supra prox. qō. dictū est indicium unius testis sufficere ad qōnem hńdam. Sed dic, ꝙ non, quia fama per se non probat, sed inducit aliquod indicium, ad confirmandas, seu coadiuuandas, seu comprobandas, alias probōnes, ut d. §. eiusdem ibi confirmat rē de qua agitur &c. i. simul firmat, non tñ per se facit ualidum indicium. est. n. fama res fragilis, & perniciosa, ut plurimum per clientelas uoces artificiose transmissa ab ipsis qui desiderant de hoc famam esse, ut. ff. de hær. instit. l. Pacumænius, & arg. C. de poe. l. decur. & ff. de off. rect. proui. l. iustiss. ibi nec ad libidinē. non. n. quælibet indicia sunt sufficientia ad torturam, ut supra dixi in princ. notab.

Addit. D. Ludouici.

De fama non sufficiente pro indicio ad torturam d. auctor recte locutus est. cuius dictis adde quod idem uoluit Bart in l. de minore. §. torm. de qō. & Bal. in l. mil. C. eod. titu. & Salyc. combon. in l. ea quidem. in materia famæ. C. de accus. tñ limita, nisi fama esset orta a personis fide dignis, uel esset iuncta cum fuga, prout supra dixi in addit. mea. incip. circa hanc materiam qualiter, & quomodo sumātur indicia. circa fin. ad quæ me remitto.

Guido de Suz.

94 Sed si præter† famam esset aliquod indiciū, puta dictum unius testis, quod quidem facit indicium, ut d. l. Theopompus, uel si constitetit accusatum esse inimicum interfecti, uel alias offensi, alias tunc non sufficeret cū lex de inimico præsumat omne malum, ut ff. de quæst. l. 2. §. præterea, & de test. l. 3. in princ. Item si se iactasset delatus de malef. cōmittēdo. nam talis iactatio inducit indicium cōtra iactātem, ꝙ maleficium postea cōmiserit, cōsiderata qualitate personæ, argu. C. quod me. cau. l. metum. ff. ex qui. cau. ma. l. 3. Tu allega meliora iura. ff. ad l. Iul. ma. l. fam. uer. tamen ibi, & ante quid fecerit &c. & C. si quis Imp. maled. l. unica ibi ex dictis, hominum facta pēsemus, & ff. de su. leg. l. Labeo. ibi neminem perdicere &c. Item si accusatus usus est fu-

95 gere de loco maleficii, † nam fuga accusat fugientem, ut in auth. de exhi. re. §. si uero, & in authen. de san. ep. §. si quis ad ordinationem. Ita si consiliarius deposito officio se absentat pro confesso habetur, ꝙ male fecerit. C. de ass. l. consiliarios. ff. de susp. tut. l. impub. ad fi. Item si is contra quem fama laborat, praue sit æstimationis. & homo qui similia facere consueuit. ff. de qō. l. de min. §. torm. ff. de acc. l. si is cui. §. iisdem. Idem si foret aliud indiciū ꝙ qlibet curiosus pōt ꝓpendere, ſm criminū qualitatem, & personarū uarietatē, tūc cum adest aliqđ de prædictis indiciis, uel aliis similib. & fama probetur, poterit ad tormenta ꝓcedi, quia fama ꝓbata, simul cū aliquo ind. facit legitimum, & sufficiens indiciū ad habēdam torturā, quāuis fama per se nō sufficiat.

Additio domini Ludouici.

Quodlibet ex prædictis indiciis, una cum fama, sufficiat ad torturam, prout concludit do. auctor, sed tu dicas, ꝙ multa ex prædictis indiciis, et sine fama, sufficiunt sola ad torturā, ꝓut supra dixi circa princ. in add. inc. circa hanc materiā qualiter, & quomodo sumant indicia &c. quæ non repeto, sed uide quæ ibi dixi, ubi posui de inimico, & de fuga, & aliis similibus. Sed unum pro nunc non omitto, an unus testis una cum fama, sint indicia sufficientia ad condemnationem. habes gl. in c. ueniens. el 1. extra de test. & posuit Bar. in c. l. minore. §. tormenta, in ult. col. de quæst.

Guido de Suz.

96 Sed quid si† ptās habet arbitrium, quòd nil aliud est dicere, nisi ꝙ bona fide procedat, ſm ꝙ ei conscientia dictauerit, an possit supplere defectum probōnis indicii uigore arbitrii, dic ꝙ non, quia non uř esse cōmissum arbitrio suo, ꝙ legitima indicia non debeat pcedere, quia iuris auctoritas, sed facti nō est in ptāte iudicium l. ordides. §. 1. ff. ad munic.

Additio domini Ludouici.

Pro cōclusione do. auctoris, ꝙ uigore arbitrii iudici cōcessi a lege, uel a statuto, nō possit supplere defectū indiciorū, adduco primo l. si a milite. §. edictum. ff. de test. mil. ubi per libertatem arbitrii non intellř cōcessum, qđ non conuenit bonis moribus, & sic ſm bonos mores est interdictum, sed est contra

bonos mores torquere aliquem sine sufficienti bus indiciis, ergo nō pōt in hoc supplere iudex uigore arbitrii sui. & ita in terminis reperio Paul. de Eleaz. in commen. c. grauis. extra de deposi. in ult. col. & Gand. in suo tract. malef. in uer. item q̄ro nūquid potestas, &c. Pro quib. facit, nā hoc esset tollere defensiones, & iura tertii, quæ non pōt quis auferre uigore alicuius arbitrii ēt liberi, & absoluti, ut in cle. sæpe, cum gl. in uerbo, defensiones, extra de uer. sig. & in cle. pastoralis. §. pen. extra de re iud. & uoluit Bar. in l. filiusfam. ff. de don. & Bar. in l. 1. ff. de test. mil. & in extraua. ad repri. in uer. uidebit, & in uerbo figura, & do. Ant. & Io. de Imo. in c. 1 extra de cōsti. & Pet. de Anch. ī cōs. 162. inc. uisis diligēter, &c.

97 Vnū† tn̄ tene mēti ꝙ uigore talis arbitrii ponit iudex torquere aliquē ꝑ dcm̄ unus testis de uisu, ēt si non sit oī exceptione maior. ita singlr̄ uoluit do. Gand. ubi supra prox. in d. uer. item quæro nūquid potestas, &c. & uoluit do. me. Alex. in cōs. 65. in pen. col. 1. uol. incip. si p̄cedētib. indiciis, &c. ubi ēt plus dixit ꝙ ēt si ille testis fuisset receptus, parte nō citata, pōt torqueri, uigore illius testificationis, dūmodo stylus sit, ꝙ nō citet̄ pars in examinatione testiū in ea mā, qđ perpetuo tene menti, ꝓ cōfirmatiōe eorū q̄ dixit do. auctor hic circa arbitriū cōcesū iudici in torquēdo

Guido de Suz.

Sed quid si continetur in statuto ciuitatis Bononiæ, ꝙ non possit aliquis poni ad torturā nisi cōtra eū fuerint habitæ uiolētiæ ꝓsumptiones, respondet, requiruntur magna indicia quæ sint aliquo minus indubitatis, & pluribus indiciis simplicibus ex quibus proceditur ad torturam, ut dictum est, nam, & illa uidentur manifesta argumenta.

Additio D. Ludouici.

Pro do. auctore facit circa hoc de uiolētis præsumptionibus, illud quod hr̄ in c. afferte. extra de præsum. & ibi do. Abb. in 4. col. & ꝑ Bald. in l. fi. in 1. col. & in l. neque natales. in 1. col. C. de ꝓb. hinc est, ꝙ dicimus ꝙ † 98 præsumptio iuris dr̄ uiolenta. s̄m Paul. de Castr. in 2. cons. inc. acta iudiciaria. &c. Adeo ꝙ præsumptio iuris operatur. ꝙ potest ferri snia ꝓ actore secundū Paul. de Cast. in suo cōsi. 95. incip. si dico me. &c. & plus dico ꝙ præsumptio uiolenta sufficit ad condemnandum in terminibus occultis, ut puta, in crimine adulterii l. si quis adulterii. C. de adult. Item dico in omnibus casibus a iure expressus, secundū Barto. in l. quod Nerua. in 5. col. ff. depo. de quā materia posuit aliquid Ang. Aret. in suo tract. malef. in uer. fama in 2. col. cum seq.

Guido de Suz.

99 Sed qd † si cōtinet̄ in statuto ꝙ nemo possit torqueri, nisi indicia indubitate præcesserint, ut exēplū de indiciis indubitatis ecce n. camera habens unū aditū, & exitū, non plures, de dicta camera exiuit qs pallidus, trepidans, cū cultello nudo sanguinolēto in manu & statim post exitū reperit̄ homo recēter occisus in dicta camera, certe ista sunt indicia ad probōnē maleficii indubitata, ex qbus nō solū ad tormēta, sed ēt ad cōdēnationem & pœnæ impositionē pōt ꝓcedi. Et ita intelligit̄ l. sciāt. C. de ꝓb. ibi uel indiciis ad probationē indubitatis, & ho. disiunctiuā, uel nam palliditas, uel trepidatio est unū indiciū contra ipsum, ut ff. de q̄ōni. l. de minore. §. tormē ta Itē delatio gladii, ꝑsertim nudi, ē aliud indiciū, nā deportantibus arma lex male præsumit, ut C. ut armorū usus l. una. & in auth. d̄ man. prin. §. ult. colla. 3. Item, ꝙ gladius erat sanguinolentus, erat aliud indiciū, homine enim occisū gladius solet eē sanguinolētus, nam ex qualitate facti accipit̄ cōiectura. sic, & alias dr̄ ff. de do. int. uir. & uxo. l. ut rum. raro tamen contingunt talia indicia.

Additio D. Ludouici.

In hoc primo exēplo d. auctor recte locutus est, in quo exēplo cōcordat Gād. in tract. suo malef. in rub. de inst. & ꝑsum. & Barto. in l. 2. ff. de fur. & Ioan. Ant. in addi. Spec. in tit. de ꝓb. §. 3. uer. 13. & do. Ang. Are. in suo tracta. malef. in uerbo fama publica p̄cedente.

Guido de Suz.

100 Est, & aliud† indicium ad ꝓbōnē indubitatū, & istud sæpius cōtingere pōt cum occidit̄ Titius in aliqua uinea uel fundo, & de hoc accusatur Seius, sed de uisu nulli testes deponūt ꝙ uiderint Seiū hoc homicidiū cōmittere, sed ꝓbat̄ ista cōtra Seiū, primo, ꝙ ipse Seius erat inimicus Titii, item ꝓbāt testes, ꝙ uiderint Seiū admenāre gladiu contra Titiū. Itē ꝓbāt ꝑ testes, ꝙ Seius aufugit ꝑ ꝑpetrati maleficii Itē ꝓoāt ꝑ famā, & uoce publicā ꝙ Seius dcm̄ Titiū interfecerit, certe ista quatuor simul iūcta quāuis singula, ꝑ se nō sufficerēt, sunt sufficiēta indicia, & ꝑsumptionis indubitatę, non solū ad torturā, sed ēt ad cōdemnationem, & sic pōt intelligi d. l. sciant.

Additio

Additio D. Ludouici.

In hoc secundo exẽplo do. auctor ẽt recte locutus est, & cũ eo cõcordat Gand. in tract. malef. in rub. de indiciis, & præsum. & Ang. Are. in suo tract. ẽt malef. in uerbo, fama, & posuit do. Abb. in c. 3 loco. extra de prob.

Guido de Suz.

101 Est uidere † aliud exemplum de præsumptio. dubitatis, Ecce defert Seius, ꝙ Titium fecit occidi, nõ sunt testes q dicant hoc se uidisse, tñ probant ista indicia. primo, ꝙ Seius erat inimicus Titii. Item, ꝙ dictus Seius perpetrato homicidio receptauit homicidã. Itẽ ꝙ homicida erat domesticus, & familiaris Seii. Item ꝙ fama est, ꝙ Seius fecit occidi Titiũ. Item ꝙ Seius se iactauit, ꝙ fecerat occidi Titiũ, & est homo de quo est uerisimile ꝙ talia faceret. Itẽ ꝙ olim aliquæ offensiones interuenerunt inter eos, & ita ꝙ indicia ista simul iuncta uñt nedum ad tormẽta, sed ẽt ad cõdemnationẽ sufficere, & ita põt exemplificari. d. l. sciant, nec mirũ si ex pluribus simul iũctis quorũ quodlibet ꝑ se nõ sufficit ad iudiciũ indubitatũ, uel ad plene probãdũ, sicut indubitatũ indiciũ uel plena fides, nã hoc iure hr expressum, ut in auth. de instr. cau. & fide. §. si uero nullus horũ. colla. 6. duo. n. uel plura imperfecta cõstituunt unũ perfectum l. cũ scimus. in prin. C. de agri. & cẽsi. lib. 11. & q̃ nõ ꝓsunt singula multa iuuant. ut c. præterea. extra de testib. l. sancimus. ad fin. C. de testa. & uide de hoc ꝑ Azo. in l. 2. in fi. primi

102 rñ. de execusatio. tuto. † Quid plura, reperitur in iure cautũ, ꝙ ipsa causa princ. criminalis per argumẽta, & ꝓsumptiones cognoscit & terminat, q̃q̃ de liquido delicto, probari non possit, ut l. non oẽs. §. à Barbaris, ibi, & si hoc liquide ꝓbari non possit argumentis tñ cognoscendum est, & tñ in capitali causa agitur, ut l. deser. §. his qui. de qõ. & facit in authen. ut li. ma. & aui. §. illud curiosus autem lector multa alia poterit inuenire exempla de iud. ad probationem indubitatis.

Additio D. Ludouici.

In hoc tertio exẽplo ẽt d. auctor recte sensit, de qua materia indiciorũ indubitatorũ, ẽt ad cõdemnationẽ nõ solum ad torturã, posuit Bal. in d. l. sciãt, & in l. neq; natalis. in 1. col. & in l. siue. in 2. col. C. de prob. & Bald. in l. q̃cunq; C. de ser. fug. & Bal. & Ioan. de Imo. in l. fi. ff. de hær. inst. & Bald. in l. fin. ff. de off. proc. & Bal. in addit. Spec. in tit. de sen. circa fi. & Io. Cald. in c. uestra. extra de coha. cler. & mulie. & do. Abb. in ca. tertio loco, de probatio, & Gãd. in tract. malef. in rub. de ind. & ꝓsum & Ang. Are. in d. uerbo, fama publ. in uers. q̃ro an unũ indicium. & Paul. de Cast. in cons. 196. inc. uisa inquisitione, &c. ubi dixit unum notabile uerbũ, ꝙ in casibus, in quibus quis põt condemnari ex indiciis indubitatis, potest condemnari ad pœnã pecuniariã non aũt corporalẽ, de qua materia posuit ẽt. do. me. Alex. in cõs. 15. in 5. col. in 1. uol. icip. q̃n plures, &c. & in consi. 24. in 14. col. in 2. uol.

103 incip. an si q̃s, &c. in 2. uol. ubi dixit, † ꝙ in criminalibus nõ iungunt ꝓbõnes diuersi generis ad condemnandum, ut ibi ꝑ eũ multũ notabiliter loquentẽ in hac materia, & ibi ponit q̃d in maleficiis cõmissis de nocte, uel q̃ alias difficile pñt probari, quæ probõnes admittuntur, & in consi. 53 in 1. col. & per tot. in eo. 2. uol. inc. q̃n probari debet, & in consi. ult. in 3 uol. in 3. col. circa uero illud, quod incidenter dixit d. auctor, ꝙ duæ uel plures ꝓbõnes impfecte iũgunt ad faciẽdum unam plenam probõnem, &c. de hoc non dicã tibi nũc, q̃a est extra materiã de qua agimus, sed si de hoc uideret cõtingeret remitto te ad do mi. meũ Alex. in cõs. 19. in 2. col. in 1. uol. ic. utrum si postfacto, &c. & in consi. 65. in ult. col. in eo. 1. uol. incip. si præcedentibus, & in cons. 13. in 13. col. in eo. 1. uol. inc. an promisso, &c. & in cons. 33. in ult. col. in eo. 1. uol. incip. uiso puncto, &c. & in cons. 54. in eo. 1. uol. incip. in causa uertente, ubi dicit ẽt, ꝙ in criminalibus peruenitur ad diffinitiuam per præsumptiones tam legis quam hominis.

Guido de Suz.

104 An milites nostri † tp̃is pñt subiici quæstioni. dic ꝙ sic, cum nec in assumptione militiæ, nec in uita interueniant in eis, nec obseruent ea q̃ ueros milites decet obseruare, & obseruari expediũt, unde militaribus priuilegiis gaudere nõ debẽt ut ĩ auth. de man. princ. §. si col. 3. & ibi in apparatu de hoc ibi, & talibus militibus, &c. Nã si quis non seruatis solennitatibus, fabricẽsis efficiat, habet ꝑ nõ fabricẽsi, & sibi fabricensia priuilegia denegant, ut l. si q̃s consortiũ. C. de fabr. lib. 11. & C. de episc. & cler. l. gñaliter uersi. eos tñ. ubi clericis non seruantibus solennia, clericalia priuilegia denegant seu beneficia clericalia, & facit l. nominationes. C. de app. nam etiam milites in quibusdam etiam crimini-

bus

bus torquentur, & habentur quo ad hoc pro non militibus. de re mil. l. proditores.

Additio D. Ludouici.

Alias promisi tibi examinare, an milites nostri tẽporis possint torqueri. in tract. de præcedentia doctoris, & militis, circa fi. in addit.
105 meis ibid.† Nunc igitur scias, uelim ꝙ milites nostri tp̃is, euntes quotidie ꝑ plateas non gaudẽt priuilegiis militum prout dixi tibi in loc pallego. pñt torqueri sicut alii priuati, ita uoluit Barto. in suo tract. de qõ. licet iudicio meo, ille tract. nõ fuerit Bar. ut uidere poteris ex stylo eius, tñ attribuit Bart. sed ultra Bar. dicas, ꝙ idẽ uoluit Cyn. in l. 1. C. de iur. & fac. igno. tñ reperio eũdẽ Bal. in l. 1. in fi. C. qui bo. cedere pos. dicentem ꝙ milites nostri tẽporis non pñt carcerari ꝑ debito cõtractus, uel ultimæ uoluntatis, quia ẽm eũ ueri milites sunt, alias falso uocabulo uterentur, & licet nõ habeant insignia antiquæ obseruãtiæ, tñ hñt insignia nouæ obseruãtiæ, quę loco ueteris successerũt, & idẽ cõprobauit Ioan. de Lig. in c. quãto, in pe. col. extra de magi. Sed tu nõ recedas a prima opinione, q̃a imo isti nõ sunt ueri milites, ꝓut uult expresse do. Abb. in d.
106 c. quanto, pro quib. facit† Nã insignia sola esse uera, nõ sunt illa, q̃ faciũt milites gaudere priuilegiis suis, sed exercitiũ, ita ꝓbat in l. pe. C. de testa. mili. ubi dr̃, ꝙ miles nõ militãs, non gaudet priuilegiis militum, ergo multominus debẽt gaudere milites nr̃i tp̃is, qui nõ hñt, nec habuerunt uera insignia, nec etiam exercẽt militaria, seu non militãt. Ad idem facit qđ dixit Bal. ꝑ illũ tex. in d. l. pe. & Bart. in l. officiales. C. de episc. & cler. & idem Ioan. de Lig. in cle. cum ex eo, de sen. excõ. & Ang. in consil. 197. inc. In Dei nomine, uisa narratione. & do. Cano. in c. 2. extra de fo. compe. ubi dixerũt ꝙ milites, seu fratres gaudentes non gaudẽt priuilegiis clericorũ. Ergo in proposito nostro, milites nostri tp̃is nõ debẽt ẽt gaudere priuilegio ueri militis. & in terminis uoluit Dy. in suo tract. de qõni. in uer. q̃ ꝑsonæ pñt torqueri, &c. in uers. modo dictum est. & Cy. & Ang. in l. milites. C. de quæst. & Cyn. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. in terminis etiam uoluit Ang. Aret. in tract. malef. in uerbo, fama. in uers. sexto quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

107 Quid de militibus† cœlestibus. & dic, ꝙ presbyteri nõ torquentur, clerici aũt sic, de iure ciuili. C. de episco. & cler. l. presbyteri, & in apparatu. l. fallaciter. C. de alio. tamen de iure nouissimo, secus per auth. Federic. ad decus, & honorem §. statuimus. Præterea si militibus terrestribus concessa est immunitas, ut non torqueantur, multo magis cœlestib. arg. l. sacrosan. C. de episc. & cle.

Additio D. Ludouici.

De clericis & presbyteris dixi supra in addi. inc. circa has personas priuilegiatas, &c. ubi allegaui do. Abb. in c. cum in contemplatione. in 1. col. in fi. extra de reg. iur. & ultra ibi dicta, uide gl. 15. q. 7. in sum. & gl. 3. q. 5. & Inn. in d. c. cum in contemplatione. & d. Ang. Are. in suo tract. malef. in uerbo, fama. in uer. 6. quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

108 Quid de iudicibus, siue aduocatis, nũquid possit torqueri, uidetur quod non sicut ueri milites, nã militãt patroni causarũ. ut C. de aduo. diuer. iud. l. aduocati. ꝓterea sicut militibus concessum est priuilegium, ut cõdemnati non exigant, nisi inquantũ facere possint, ita & patroni causarum l. miles. 1. infso. de re iud. in apparatu. econtra ur̃, quia nulla lege cauetur, ꝙ iudices, siue aduocati, sint immunes a tortura. Solutio. ꝙ de iuris subtilitate siue iuris solẽnitate nõ debent torqueri, ut d. l. aduocati, sed de cõsuetudine, q̃ est optima legum interpres, seruatur contrarium.

Additio D. Ludouici.

Sum propositi qđ nec de iure nec de consuetudine possint aduocati torqueri, nã de iure habeo pro hoc expedito, ꝓut cõclusit ipsemet auctor ꝑ quo faciũt ea q̃ dixi sup. i addi. meis de ꝑcedentia doctoris, & militis, nam ar
109 gomẽta ibi facta manifeste cõcludũt† ꝙ aduocati multominus possunt de iure torqueri quam milites. De consuetudine ẽt non pñt torqueri, nam cõsuetudo inducẽs ꝙ ꝑsonæ priuilegiatæ torqueant̃ non ualet. tex. est in l. oẽs iudices & hoc ibi uoluit Barto. C. de dec. lib. 10. & supra ẽt aliquid dixit circa princ. in uers. circa has personas priuilegiatas, &c.

Guido de Suz.

100 An consiliarii† ciuitatum nostri tẽporis possint torqueri? dic ꝙ de iuris solennitate non debent torqueri, quia cuiuscunque ciuitatis consiliarii decuriones sunt, ut ff. quod cuiusque uni. no. l. nulli. ff. de uerbo. sign. l. pupillus. §. decuriones. de generali autem consuetudine quæ est optima legum interpres, contrarium semper uidi seruari, & consului.

Additio

Additio D. Ludouici.

Circa consiliarios non torquēdos sum omnino cum dño auctore, nam cōsiliarii succesſerūt loco decurionum ſm Barto. in l. 1. ff. de offic. assess. & not. in rub. C. de decu. libr. 10.

11 † Plus dico, ꝙ iudex torquens eos capite punitur ſm Bald. in l. decuriones. C. de qſtio. & dom. Ang. Aret. in suo tract. malef. in uerbo fama. in uers. quæro quæ personæ, &c. ubi dixit: hoc nō hēre locum in crim. læsæ maiest. & ꝑdōnis populi. alleg. tex. in l. fallaciter. C. de abol. quæ omnia tenemẽti, qa hæc mā tormẽtorū sæpe numero occurrit, & licet do. auctor ea multū singlr, & copiose locutus fuerit, nihilominus in aliquibus deficit, prout ex supra dictis apparet, in quibus addẽdo, declarando, & aliqñ corrigẽdo, ubi opus fuit, si qd in nepte diximus id paruitati ingenii mei attribuẽdū est, si qd uero boni, id supremo Deo oium bon. largitori a quo oē bonū, & oē donū ꝑfectū ꝓcedit, ut a pr̄e luminū, attribues.

VTILIS, ET PRACTICAbilis tractatus de indiciis, & tortura. Editus in ciuitate Senarum, per excellentiss. I. V. D. dom. Franciscum Brunum de S. Seuerino. Quæ materia hactenus a plerisque satis truncate, & imperfecte tradita reperitur. In hoc tamen tractatu adeo perficitur ut nullibi usque ad hæc tempora perfectius inueniatur. Habent igitur latrumculatores, id est indices maleficiorum iter tersum, per quod tutissime incedere ualeant in theorica, & practica.

Præfatiuncula cum diuisione.

VM materia Indiciorum, & quæstionis, siue torturæ, sit multum in usu, & non parum periculosa, & officiales in ea quandoque male aduertant, aut cupiditate honoris, aut ignorãtia. Ideo decreui in modum tractatus, materiam ipsam colligere, & eam prout potero dilucidare, & ordine aliquo texere, ut legentes & practicantes facilius capiant, & inueniant casus occurrentes. Et quia indicia debet præcedere, & tortura subsequi, ideo prius dicam de indiciis, secundo subdam de quæstione, siue tortura. Et primo, quid sit indicium, & unde dicatur. Secundo, qualiter in licitū probetur. Tertio, qualia debeant esse indicia, per quæ deueniri ualeat ad torturā. Quarto, qualia debeant esse indicia, per quę deueniri ualeat ad condemnationem. Quinto, qūo, & qualiter indicia elidantur, & tollãtur.

SVMMARIVM.

1 *Indicium, maleficij alicuius commissi, uel alterius de qua agitur, rei signum dicitur.*
2 *Indicium est minus quam semiplena probatio.*
3 *Indicium sem plenum quod dicatur, & quod plenum, seu indubitatum.*
4 *Indicium facti, est quo iudex in uiam præsumptionis dirigitur.*
5 *Indicium uariis nominatur modis apud legumlatores.*

Prima pars de Indiciis. Quæst. I.

Circa primum dum quæritur, quid sit indicium, & unde dicatur. Reperio uarias diffinitiones, & descriptiones. Gand. in suo opere maleficiorum, sub rubrica de præsumptionibus, & indiciis. §. uidimus dicit, † ꝙ indicium, dicitur signum alicuius maleficii cōmissi, uel alterius rei de qua agitur. quæ diffinitio, ſm eum colligitur ex legibus tractantibus de indiciis Ioan. And in addit. Specu. in titu. de prob. §. fin. uer. item per indicia. dicit, quod indicium est notabile signum maleficii, uel alterius rei ad ipsius ueritatem habẽdam. Paul. de Eleaz. in c. grauis. de depositio in ult. char. dicit, ꝙ indicium est demonstratorium adminiculū, ad ueritatem indicandam ꝑ text. in l. si quis adulterium. C. de adult. & cap. preterea, de testi. & cap. tua. § adulteriū de homi. Bart. in l. 2. ff. de excu. tut. † diffiniendo quid sit indicium dicit, ꝙ est minus quā semiplena ꝓbatio. & idem dicit Bald. in l. cū probatio. ff. de prob. in additionibus suis dicens nullibi clarius hoc probari quā in illa lege Sed idem Bald. in rubr. C. de prob. dicit ꝙ indicium est minima præsumptio hominis boni, sed distans argm̄ a uera specie probationis, & ꝙ ualet indicium siponatur in cōsequentiā alterius ꝓbōnis, nō si per se, ut d. l. cū probō. ut in l. ea quidē. C. de accus. in 2. col. dicit maturius loquēs, ꝙ duplex est indicium, uidelicet semiplenum, seu dubitatum, & plenum, seu indubitatum. † Indicium semiplenum est præsumptio fortiter mouens animum

animum ad aliquid credendum, uel discredēdum, & de isto hr in d. l. cum ꝓbō. Indicium uero plenum est demonstratio rei per signa sufficientia, per quæ animus in aliquo tanq̃ exn̄e uero quiescit, & plus inuestigare non curat, quod probatur ſm eum in l. ind. C de prob. Abb. Sicu. in c. 3. loco, extra de prob. ap prob. diffōnem Io. And. supra relatam. Adde Bald. in l. seruos. C. de test. qui dicit ꝙ indicium est duplex. s. facti, & iuris. † Ex indicio facti dirigitur iudex in uiam præsumptiōis, indicium iuris est quod habet aliquem affectum iuris, est ēt duplex, quoddam est quod dirigit iudicem in uiam hñdę qōnis. i. torturæ, quoddam est qđ instruit iudicem simul cum aliis in uiam cōdēnationis. Dr aūt indicium ab indicando & demonstrādo. l. solet. ff. de præscr. uerb. l. adult. C. de adult. & ind. dñr demonstrantia ueritatis, & adminicula ꝓbōnis l. fi. & l. instra domest. C. de ꝓb. Sunt enim indicia pars claræ ꝓbōnis h. d. Gād. in dicto opere, in rub. quę debeant ꝑcedere qōnem in uer. qro, q̃, & qualia debent esse ista indicia. Adde ꝙ legūlatores uariis modis nominãt indicium. † Nam qñq; noïant argm̄ l. 1. in prin. ff. de qō. & l. mil. §. oportet. C. eo. tit. Interdum noïant simplr̄ indicia, ut communiter nuncupamus. l. 1. §. Antonius. & §. d. And. & l. diuus. §. ex quib. ff. de qō. Interdū noïant suspiciones, ut l. fi. ff. de qō. & l. abn̄tē in princ. ff. de pœ. Interdum noïant ꝓbōnes ut l. 1. C. de q. & l. 1 §. diuus seuerus. ff. eo. ti.

SVMMARIVM

1 *Indicium per unum testem de uisu deponentem probatur.*
2 *Testis unicus, seu singularis semiplenam probationem facit in criminalibus.*
3 *Testis singularis de uisu faciem indicium, debet esse omni exceptione maior.*
4 *Indicium probatur quandoque per duos testes, non de uisu deponentes, sed de quodam signo ad maleficium conferente.*
5 *Testis singularis & indicium non probet, aliqualem tamen facit præsumptionem.*
6 *Probōnes multæ semiplenæ non coniungūtur, ad faciendam unam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendum.*
7 *Testes in criminalibus debent esse omni exceptione maiores.*
Indicium probari potest per testes infames, & familiares, & similes omni exceptione non maiores.
8 *Testis ante processus formationem examinatus an faciat indicium.*
9 *Indiciorum copia per testes facta reo dari debet post negationem, & excusationem.*
10 *Iudex ante inquisitionem formatā ex indicijs per testes acceptis non dēt quē qōni subijcere.*
Testes super inquisitione generali examinati non faciūt indiciū aduersus delatum de crimine.
11 *Testis qui examinari non debuit quando indicium faciat.*
Testis domesticus non faciat indicium.
12 *Testis familiaris indicium facit.*
13 *Testis quandoque non cogitur inuitus testificari. & talis sponte examinatus indicium facit.*
14 *Testes testificari præsumuntur inuiti, nisi de spontaneitate constet.*
15 *Veritatem aliter haberi non posse, qualiter & a quo probari debeat.*
Attinentes usque ad supremum gradum compelli non possunt ad testificandum.
16 *Clerici ad testimonium ferendum non possunt cogi.*
Senes septuagenarij non coguntur testificari.
17 *Minor annis uiginti an possit in criminalibus examinari.*
18 *Impuberes in criminalibus non sunt idonei testes ad probōnē plenā sed bene ad indicium.*
19 *Testis qui ob infamiam non debent examinari, examinatus aliquale facit indicium.*
20 *Testis examinatus post terminum præfixum ad probandum, an faciat indicium.*
21 *Testis qui iure examinari prohibetur, an probet si examinetur.*
22 *Indicium triplex est, & per quem probari possit quodlibet.*
23 *Testis qui non pōt interrogari inuitus, uolens respondere potest, sed coactus nō facit indiciū.*

Quæstio secunda, primę partis.

Circa secundum qualiter probetur indicium. † Rn̄de ꝙ probatur per unum testem de uisu, hoc est, qui deponat se uidisse maleficium cōmitti, ut not. gl. in l. si qs C. ad l. Iul. maiest. l. maritus. ff. de qō. ubi ēt per Bart. & per eundem, & Bald. in l. fi. C. fam. erc. & in l. bonæ fidei. C. de iureiur. & l. admonendi. ff. eod. tit. Quinimo glo. in d. l. si quis, ut uelle ꝙ † in criminalibus, unus testis faciat semiplenā probōnē, quod ēt uſ pla-

cere Bald. sed Cyn. tenet contra ibi in quodã suo consilio, quia indicium est minus q̃ semi plena probatio. ut not. in l. cũ ꝓbatio. sup. de ꝓbat. †intellige tñ, ꝙ ad hoc ut unus testis de usu faciat indiciũ, debet esse omni exceptione maior. ut dixit Barto. in d. l. maritus. & in d. l. fi. & l. admonendi. ubi et ꝑ Bal. & per eũdem in suo notabili cõsilio, qđ incipit, statutũ prouidet. ubi optime docet qũo cognoscatur testis omni exceptione maior. Item intellige, ꝙ unus testis facit indicium de usu, qñ aliæ circunstantiæ non resistunt, ẽm Bald. in l. 2. C. quo. appel. allegando Ioan. Andr. in c. cũ in contẽplatione. de re. iu. in 6. in nouella quod dicit esse notabiliter †Probat̃ et indiciũ ad minus ꝑ duos testes non probantes de ueritate maleficii, & sic de uisu, sed probantes aliquod signũ conferens ad maleficium, & sufficiens ad faciendum indiciũ ad torturam, ꝓut dicet̃ infra in seq. q. princ. & ꝙ ad probãdũ indiciũ requirantur duos testes, uoluit gl. q̃ reputat̃ singularis. in l. fi. C. fam. ercisc. supra allegata, & ita tenent Bart. & Doct. in l. fi. ff. de qõ. ita et uoluit Inn. in c. sicut. de simo. ubi dicit, ꝙ leuia signa sufficiunt ad probandum quem hæreticũ, tñ oportet illa plene probari. ita refert Bal. in d. l. fin. & si unus solus testis probat de aliquo signo, & indicio nihil ꝓbat, ẽm Bart. in d. l. fin. Sed Raph. Fulgo. in d. l. fin. dicit, †ꝙ licet singula indicia debeant probari per duos testes, tñ negari nequit, qn unicus testis faciat aliqualem ꝑsumptionẽ, & ideo si plures sunt testes singl'r pe singulis indiciis deponentes, dicentur plures esse ꝑsumptiones, q̃ faciunt unũ indiciũ ad torturã, arg. l. instrã. domestica. C. de prob. & l. 2. §. ætas. ff. de exc. tut. Pone enim ꝙ unus testis dicit se uidisse Seium uulneratum, & in terra postulatũ & interrogatus quis uulnerauit rñdit. Titius hic est unus testis super indicio deponens. Alius dicit se uidisse Titium sanguine aspersum, & euntẽ euaginato ense, Aliud dicit uidisse hũc Titiũ exeuntem directo tramite, & uoluẽtẽ se uersus nemora, & occulte se latitãtẽ. Certe hi singuli testes de singulis indiciis deponunt, & tñ nemo sanæ mentis negabit, qn hæ ꝑsumptiones faciãt sufficiens indiciũ ad torturam, arg. d. l. & illius regulæ, & quæ non ꝓsunt singula multa iuuãt, ita notabil'r dicit Fulg. in d. l. fi. ad hoc optime adduco ad corroborationẽ huius opin. qđ not. dicit do. meus do. Ioan. de mõte Sperello, de Peru. in l. admonendi. de iureiur. † ꝙ licet plures semiplenæ probões nõ cõiungant̃ ad faciẽdam unã plenã, tñ cõiungunt̃ ad faciendũ indiciũ arg. not. in l. fi. C. de probat. & ita refert. & sequitur Caccialuppus in d. l. admonendi. char. 25. in uers. applicat̃, & ego puto tanto fortius hoc esse uerũ, quanto illi singuli testes essent multũ notabiles, & magnæ auctoritatis, qm licet testes singulares nõ probẽt, tñ si sũt ita notabiles, ꝙ adducãt iudicẽ ad indubitatã fidẽ, iudex nõ debet curare de illa singularitate istud est dcm̃ singulare dom. Paul. de Cast. in l. Locius. ff. de infamib. in recollectis Florẽtinis & in d. l. admonendi, ubi et cũ refert, & sequitur idem Caccialuppus in char. 8.

Aduerte tñ ꝙ licet qñ unus testis testificatur de ueritate facti, & sic de uisu, ad hoc ut faciat indiciũ debet esse oĩ exceptione maior, ut superius dictum est, † & sil'r qñ plena probant quo ad cõdẽnationem, in criminali debet esse oĩ exceptione maiores, ẽm Bald. & Sal. in d. l. fi. C. de prob. ꝑ illũ text. qui dicit ꝙ in criminalibus debent esse probationes luce clariores, & per text. in l. optimam. C. de cõtrahen. & cõmit. stip. & idem dicit Bal. in l. cunctos populos. C. de sum. Trinit. col. 6. tñ quo ad probãdũ indiciũ sufficiunt duos testes et nõ omni exceptione maiores, & sic admittentur infames, ita dicit Bal. in d. l. cunctos populos. & Barto. in l. 2 §. qõni. ff. de qõ. Item admittent̃ familiares, & similes secũdũ Bart. in l. 2 ff. de exc. tut. Itẽ aduerte, ꝙ ꝑ ꝑ hoc ꝙ duo testes ꝓbent aliqđ indiciũ, tñ non ꝑ ꝑ hoc iudex indistincte debet torquere reũ, nisi illi duo testes deponant uerisimilia. Pone. n. factũ est furtũ in loco, ꝓbant duo testes, quod uiderunt de loco exire Martinũ habetẽm aliquid sub mantello, si iste Martinus esset magnus mercator, aut uir alicuius dignitatis, & auctoritatis, quem nõ esset uerisimile furtum fecisse, non poterit ex hoc torqueri, ita declarat Ang. in l. milites, ꝑ illũ tex. C. de quæst. & refert & sequit̃ Aug. de Ari. in addi. ad opus maleficiorũ. suꝑ gl. in uerbo, fama publica suꝑ uer. qro qual'r, dicit. n. Ang. ibi qđ cõdõ ꝑsonæ excludit ꝑsumptionẽ resultãtẽ ex ĩdiciis, & ideo opus ẽ tũc, ꝙ alia ĩdicia concurrant, facit ad hoc qđ supra dictum fuit in præcedenti q. ꝙ testis de uisu facit indicium, nisi aliæ circunstantiæ contradicant, & resistant.

Quæro an testis† examinatus añ formaum processum facit indicium. Ecce commissum est

est delictum, ptās hoc audito examinat testes super indiciis nullo formato processu. Ex quorum dictis tm̄ percipit, ꝙ sufficeret ad indiciū cōtra aliquē, hoc facto facit illum capi, & torqueri, an possit hoc facere, & si facit, & ille cōfitetur, an ꝑiudicet. Rn̄deo, ꝙ non, qm̄ in principio tortura nō est hn̄da. dicit Bart. in l. 1. in prin. ff. de qō. & illa ante litem contesta, non est permissa. Bart. in l. si quis adulterii. in princ. ff. de qō. & similiter non citato illo capto ad uidendum iurare testes, text. est ꝺm Iac. de Are. & Bart in d. l. si quis adulteriū & l. si maritus. Et silr̄ non publicato processu, ꝺm Barto. in l. unius. ff. de qō. & dicetur latius inferius, uide ad prędicta Bart. in l. custodias. ff. de pub. iud. & Bald. in l. si tibi. C de cō di. ob. tut. cau. Sal. n l. fi. C. ꝺ qō. Caccialuppū in l. is apud quē. C. de eden. † q dicit ꝙ indiciorū copia quae fit ꝑ testes debet dari reo post negationem, & excusationē, ut colligit ex mē te Bar. in l. qō. C. de qō. in princ. Ratio est euidens, quia post negatam inqsitionem, testes examinari debent, ex quib. fiant indicia, nec ea quae pro curiae informatione ante ꝑquisiuit, & inuenit curia debet reo manifestare, ꝺm Ang. de Peru. qui fuit magnus practicus l. fi. ff. de qō. & qꝺ recte intuenti sensit ibidē Bart. dum uult testes examinatos ante inqsitione specialē, non facere indiciū. Et dum subdit indiciorū copiā esse dandā parti petēti, debet intelligi da indiciis legitime habitis, & tpe cōgro. s. post specialem inquisitionem, & excusationē inqsiti. nā examinati ante, & ipso non citato sibi, nō ꝑiudicant, nisi repetantur post lit. conte. & parte ꝑsente uel citata, ut ꝑ Bart. in d. l. fi. & ꝑ Bald. in addi. Specu. in tit. de sen. in fi. de quo ēt ꝑ Abb. in c. ad petitionē. de acc. & Ang. in repet. l. si uacātia. C. ꝺ bo. uac. lib. 10. haec illi, adde Ange. & de Are. idē uelle in suo opere maleficiorū in gl. fama pub. in 2. col. in fi. uers. & aduertas. † ex quib. apparet ꝙ hodie male faciunt officiales, quia anteq̄ formāt inqsitionē, ex indiciis habitis ꝑ dictu testiū, ponūt quē ad torturam, & sic possent teneri in sindicatu. & cōfessio quae sequeretur ex tali tortura non ualeret, ēt si in ea ꝑseuceraret, per d. l. maritus. de qst. cum sit habita nō ꝑcedentibus indiciis legitimis, de quo ēt dicet infra dum tractabitur de tortura. Item q̄ro an testes examinati suꝑ generali inquisitione, faciant indicium contra diffamatū delicto, ut deueniri ualeat ad torturam suꝑ ꝑcessu speciali inqsitionis, dic ꝙ non, ut ex supra dictis apparet, & tenet Bart. in l. fin. ff. de qō. qm̄ tales testes fuerunt examinati ipso reo nō citato, nec cōtra dictore existēte ergo non ꝑiudicant. l. qū. C. de testi. unde debebunt testes examinari post li. cōtest. super speciali inquisitione per l. si quis adulterii. de adul. ita dicit Bal. in l. fi. C. de quaest.

11 Vlterius gn̄aliter quaero. † an testis qui examinari non debuit faciat indicium, referam qdqd scriptū reperio suꝑ hoc. Cyn. hoc examinat in l. fi. C. de accus. & in l. seruos. & l. liberorum. C. de testi. ex cuius dictis, sume ꝓ conclusione, ꝙ qn̄q; testis non debuit examinari, ꝑ reuerentiā eius cōtra quē examinat, & tunc examinatus non facit indiciū, ut l. 1. §. diuus. Antonius. & §. Antonius. & l. diuus. §. ex quibus. & l. maritus. ff. de qō. Qn̄q; testis nō debet examinari ꝑ timorem, ne deponat pro eo examinatus. ut l. 1. §. ad qōnem. ff. de qō. & l. 2. & l. seruos. C. de testi. & l. testis idoneus. & l. idonei. & l. testes. ff. eo. eiusmodi sunt testes domestici, quorū appellatione, q contineat. uide in Spec. in tit. de teste. §. 1. uer. itē excipit ꝙ est domesticus, cum aliis sequentibus. & hoc casu tales testes examinati. nō faciūt indiciū tex. est no. in l. pridē. C. de quaest. ibi, ut nunc pro his, neq; aduersus eos in capitalibus, uel pecuniariis qōnib. ueritatis uim obtinere possit, &c. & hoc tenuit Spec. in titu. de teste. §. 1. uers. quid si testis domesticus. & Bald in l. inuiti. la 2. ff. de testi. si hoc tn̄ forte fallit si testis domesticus, uel familiares, & similes sunt honesti, & bonae famae, puta familiares epi uel abbatis uel alicuius nobilis dn̄i, qa isti non retinēt secū nisi familiares discretos, & bonae opinionis, ꝑ ea q̄ no. Inn. in c. in literis de testi. & Bal. in l. etiā. C. de test.

12 † Aduerte qa Bart. in l. 2. ff. de excus. tut. dicit, ꝙ indiciū fit ꝑ testē familiarem, ꝑ gl. in l. 1. de test. & si ex pluribus testibus familiaribus, pōt iudex deuenire ad sn̄iam, sed Bald. in l. inuiti. la 2. ff. de testi. dicit cōtrariū, ubi uide. Item forte fallit ꝑ difficultatem probōnū, & dolū aduersarii, per l. cōsensu. §. suꝑ plagis. C. de repu. & qꝺ not. Cyn. in l. si qn̄. C. unde ui. in fi. facit l. quot. C. de naufra. lib. 11. Qn̄que testis non debet examinari ꝑ odium praesumptum in ipso teste, ut quia est minatus, & tunc an. examinatus faciat indicium uel non, hoc debet cōsiderare iudex aduertens ad qualitatē inimicitiae, & qualitatē perso-

personæ examinandæ, & si adsint uerisimilia dicta, tali testi datur fides, ut not. in l. 1. §. præterea. ff. de qō. iuncta. l. milites. §. oportet. C. eod. tit. 13 †Quandoque quis nō cogitur inuitus, nec cogi debet testificari, ut d. l. lege Iulia. & l. inuiti. la. 1. ff. de testi. & tunc talis testis examinatus sponte, & uolens facit indicium, & probat, ut d. ll. a contrario sensu, sed si inuitus esset examinatus, nō probat, secundum Cyn. in auct. presbyt. la 2 C. de episc. & cle. Et in dubio præsumitur inuitus, nisi appareat quod uolens deposuerit secundum Cyn. ibi, ut refert Bal. & sequitur in d. l. lege Iul. & in d. auth. & in l. si parentes. C. de test. Saluo quod dicit non præsumi inuitū deponere, nisi in suum priuilegiū allegauerit, quod non sit cōpellendus, & nihilominus sit coactus deponere, & hoc casu nō fit indiciū, secundum Bart. in l. 1 § si seruus. ff. de qō. ita et expresse tenet Bald. in l seruos. C. de testi. Adde, quod do. Barto. de Capua in auth. de san. ep. in § Deo amabiles ibi, propria uoluntate suscepisse &c. ubi uide in lect. Bart. 14 †dicit, quod præsumuntur inuiti testificari, ideo producens debet facere apparere in actis quod uolentes testificantur. Hæ tamen personæ priuilegiatæ cōpellūtur testificari si aliter ueritas haberi nō pōt secundum Guid. de Suz. in d. l. lege Iul. & Imol. in c. delictorum, de testi. cog. ratio est, ne ueritas occultetur, quæ occasio īducit peccatum mortale. Sed stabit difficultas, quis habeat probare ueritatē aliter haberi non posse, in quo articulo Bart. & Imo. in cap. super eo. de testib. cogē. concludūt producentem testes debere probare, & est rō, quia istæ personæ priuilegiatæ habent ius pro se. s. quod compelli non possint, & quod aliter ueritas haberi non possit est fundamentum intentionis producentis, ideo debet probare, quoniam negatiua posita pro fundamento intētionis semper debet probari per opponentem, ita singulariter dicit Innoc. in c. super his de accus. & Bar. in l. hoc iure, de uer. obl. & est tex. in l. ergo. ff. ex qui. cau. maio. Aduerte secundum d. Nic. & Capram. in d. c. super eo. de test. b. cog. quod forte hoc. s. 15 †quod aliter ueritas haberi non possit, probari poterit iuro ipsius testis, quia sicut producens submittit se dicto testis super principali, ita debet se submittere super hoc præambulo, uel secundum eos pōt iudex se de hoc informare sommarie. Sed an in causa criminali possint testes cōpelli testificari, fuerūt octo opi. de quib. uide in d. c. dilect. ubi dicit Imol. quod in hoc attēdit stylus, quod cōsuetudo iudiciorū.

Sed quæ sint istæ personæ quæ cōpelli nō possunt, dic quod sunt attinentes usque ad supremū gradū gl. est sing in l. si fœm. C. ad Turp. quam ibi sequitur Ang. & Imo. in d. c. dil. Item affines, soceri, & ceteræ personæ, de quib. in d. l. lege Iul. hæc quidem personæ non coguntur testificari nisi uelint. Sunt et quædam personæ quæ non admittunt ad testificandum cōtra et si uelint, ob reuerentiam eius cōtra quē producūtur, ueluti filius cōtra patrem, libertus contra patronū, arg. l. quos prohibet. ff. de postul. ita tenet Imo. in d. c. dilect. & ceteri Doct. in l. parentes. C. de testib. 16 †Et not. quod inter istas personas priuilegiatas, sunt et clerici qui non possunt compelli, nec coram ecclesiastico, nec seculari iudice, nisi aliter ueritas haberi nō possit, gl. in cap. super eo. de test. cog. & in cap. statuendū. 2. q. 6. & tenet Host. in sum. de test § 1. & Gof. eo. titu. in sum. & Io. de Imol. in d. c. dil.

Item senes non compelluntur inuiti testificari de iure ciuili, ut l. inuiti. la 1. ff. de test. & 4. q. 2 §. inuiti. Sed de iure canonico secus est, ut habetur in c. si qui testium. de test. & ibi per Caprā. & dicuntur senes quo ad hoc annorū 70. ut dicit gl. in d. l. inuiti. Quandoque testis non debet examinari propter ætatem, & tunc examinatus non facit indicium plenū, sed quale quale, ut l. 1 §. imp. ff. ad Syll. & not. gl. in l. talis. C. de his qui. ut ind. secundum Bart. ibi ubi hoc expresse tenet, sed Bal. ī d. l. seruos, dicit quod hoc casu pupillus inciuili, & minor. 20. annis in criminali non facit indicium ad probationem, uel defensionem negocii de quo agitur, sed ad informationē, ut ex eo inquiri, & procedi possit per gl. ī d. l. talis. Aret. in opere maleficiorū. i uerbo, comparuerunt & negauerunt totum, in 17 uer. item minor. dicit, †quod minor 20. annis in criminalib pōt examinari, ad aliquam intentionem iudicis, & faciat indicium, non autē plene probationem, & hoc si in inquisitione fuerit examinatus ex mero officio, non autē super accusatione ad partis instantiā, ita dicit tenere Guid. de Suz. & Flo. in l. in test. ff. de testi d. Aug. de Ari. ī suis add. ad dictum opus maleficiorū super d. uer. dicit, quod Doct. solent allegare unā gl. pro sing. in l. si. C. de his qui. ut indi. ad sil. quod minor facit indicium ad torturā, & dicit quod Lud. solebat allegare consimilem gl. in d. l. 1 §. impubes. uide et de hoc per Bart. in l. de minore. in prin. ff. de quæst ubi ponit an minor in criminalibus faciat indicium. & limita tu prædicta per gl. in d. l. in testim. & adde

adde Bar. in l. ex libero. in fi. ff. de quæst. Vide oino p d. Alex. de Imo. in l. fi. C. de his qui.
18 ut indig. † ubi tenet, q licet in criminalibus impuberes non sint idonei testes, ad plenam pbõnem, tñ sunt idonei ad indicium, & licet gl. i l. inuiti. ff. de testib. la 2. uelit q impubes faciat aliqd indicium, quasi uelit qd non, ualidum ad torturam, tñ Spec. in tit. de teste. §. 1. uer. item q est impubes expresse tenet q faciat indicium ad torturam, & idẽ tenet Bal. in d l. inuiti, & l. seruos. C. de test. & idem ur uelle Bal. in l de minore, & l. maritus. ff. de q. & hoc qñ est proximus pubertati, & doli capax, ut dicit gl. in d. l. inuiti.
19 † Qñq; testis nõ debet examinari pp infamiam, ut l. 3. §. lege Iul. ff. de testi. & tunc examinatus non facit indicium plenum, sed quale quale, ut l. q ult. ff. de pœ. ita ẽt dicit Bal. in l. 1. C. de sum. Tri. dicendo q facit indicium ad fundandam intẽtionem iudicis, & inquisitionem, uide ẽt in l. Cassius, ff. de sena. & in c. testimonium, &c. fi. de testi. Qñq; qs nõ debet examinari ratione ordinis, ut qa ante lit cõtest. uel parte nõ citata, & tunc examinatus non facit indiciũ, ut l. si qs adulterium, ff. de adul. & dixi supra in uer. quæro an testis. Qñq; qs examinatur ut principalis in se, & ut testis in aliũ, & tunc aut ponit in alium examinari, aut nõ, quod qñ sit patet ex no p text. & Doct. in l. fin. C. de accus. & in l. si filium. C. de lib. cau. & per Bar. in l. 1 §. repeti. ff. de quæst. cum si. Primo casu facit indicium sufficiẽs ad torturam, ut
20 tenet Cyn. in d. l. fi. † Qñque testis nõ debet examinari pp lapsum termini statuti ad probandum, & tunc si hẽt locũ purgatio moræ examinatus pbat, ut no. Doc in l. emancipiorum. ff. de ope. leg. Si aũt non hẽt locum purgatio moræ, & tunc ad nihilum ualet eius dictum ẽm Cyn. in l. 1. C. de sepul. uio. Adde Lud. de Vrbe, in rubr. ff. de arbi. in 9. col. in uer. an tñ testes, q in hac. q. dicit, q aut testes phibent à limine iudicij, & tunc admissi ẽt indicium non faciunt, ex quo oĩno lex eos inhabilitat, ut ff. de quæst. l. maritus, sed si tm esse testes phibeant, tunc admissi faciunt indicium, ut not. Bal. C. de testi. l. seruos, ad qd ẽt, l. maritus. ff. de prob Super hac qõ. qua q̃ritur an testis q non debuit examinari, faciat indicium si examinat Bart. in d. l. maritus, ff.
21 de quæst. † dicit q testis q non debet examinari pp reuerentiam psonarum, & tunc examinatus non facit indicium, ut d. l. maritus, & l. diuus, eo. tit. Qñq; testis non debet examinari pp ætatem, tunc examinatus non facit indicium plenum, sed quale quale, ut l. 1. §. impuberes ad Sylla. Idẽ dicit ipse puto de teste qui non debet examinari pp sexum, ut in muliere eadem rõne Qñque testis nõ debet examinari pp infamiã, & tũc examinatus facit indiciũ quale quale, l q ultimo, ff. de pœ. Qñq; non debet examinari pp inimicitias, tunc examinatus facit indicium, uel non facit ẽm qualitatem inimicitiæ, ut ff. de quæst. l. 1. §. pterea. Qñq; testis non debet examinari rõne ordinis qa ante lit. contest. uel parte non citata, & tunc dicit puto q non facit indiciũ, ut l. si qs, ff. de adul. & C. de test l. si qñ. in fin. Bald. in l. seruos, ff. de testib. super hac
22 qõ. dicit † q indicium est triplex, unum est qd dirigit iudicem in uiam perscrutationis, & inquisitionis, & istud põt fieri p quẽcũq; testem. ut d l. qui ultimo. Aliud est qd dirigit in uiam hñdæ qõnis. & aliud qd dirigit in uiam cõdemnationis simul cũ aliis adminiculis. Et dicit ipse, q testis non idoneus, & phibitus à limine depositionis, non facit hoc indicium ad qõnem, & torturam. l libertoru. C. de testi. Sed si test es q non sunt phibiti à limine depositionis, nõ tñ sunt idonei ad plenã efficaciam phibitionis, bene faciunt hoc indiciũ, ut ff. de testib. l. serui. 2. rñso, & ff. de pb. l. cũ probatio. ff. de ẽdil. edic. l. quæro, in fine. Si uero quærimus quantũ ad efficaciã cõdẽnationis, nullus est testis idoneus ad cõdẽnationem nisi suppleatur p alias probationes, ut l. solam. C. de test. & arg. ff. de eden. l. si qs ex argentariis. §. 2. & subdit Bal. in d. l. seruos q testis interrogatus, & examinatus, q nõ debuit interrogari nõ facit indicium, qñ est prohibita interrogatio, ut d. l. maritus. ff. de qõ. aut non est iusta rñsio, qd est qñ non põt inuitus cogi, & tunc idẽ si allegauit priuilegiũ, ut. ff. de testi. l. lege Iulia: Aut nõ debuit interrogari ad probationẽ, & tunc põt interrogari, ad informationẽ, ut pupillus in ciuili, uel minor 25. annis in criminali, tũc bene facit indicium ad inqrendum nõ ad decidẽdũ, ut no. C. de his qui. ut in d. l. fi. in gl ord. Sal. in d. l. seruos. clarius hoc declarat, dicẽdo super q. dicta q testis q non debuit examinari, si examinat, q quantũ ad effectũ cõdẽnationis non facit indiciũ, nisi p alias probõnes suppleretur, ut d. l. solã, & ar. d. l. si quis ex argentariis. §. 1. aut quantum

ut, ex eo possit perueneri ad torturã, & tunc, quidam sunt testes qui sunt ꝓhibiti, & inter rogari, & rñdere, & isti non faciunt indicium, 23 ut d. l. libert. & d. l. maritus † Quidam sunt qui inuiti prohibentur interrogari, sed uolentes pñt rñdere, & isti ad rñdendum compulsi nõ faciunt indicium, ut ff. de testi. l. lul. & dũ compulsi priuilegio allegato, non aliter, ut l. parentes, & qd ibi hr. C. de testi patificantur. n. isto casu inuiti, & qui nullo modo uolentes ẽt pñt admitti. Quidam sunt qui prohibentur interrogari quantum ad probõnẽ, sed non prohibentur quantum ad informationem, ut minor 25. ann. in causa criminali, & isti faciunt indicium quo ad inquirendũ, ut d. l. si in gl. de his qui ut ind. Abb. sic. in c. de cetero, de test. dicit, ꝙ licet laicus in criminalib. non possit testificari cõtra clericũ, tñ facit indicium ad torturam. Et aduerte ad oĩa supradicta ꝙ nullus supradcõrũ diceret testis oĩ exceptione maior, uñ unus solus testificaret de uisu nõ faceret indiciũ, sed si duo testificarent de uisu, faceret indiciũ, & sic si testificarent de circũstantiis q̃ inducerent indiciũ, ut dixi supra in 2. q. pi inc. in uer. aduerte tñ.

1 *Indicium quale esse debeat, ut sufficiens sit ad torturam iudicis committitur arbitrio.*

2 *Indicium est sufficiens contra aliquem de furto, si sit male conditionis, & famæ, & solitus talia facere.*

3 *Furtum à familiaribus, & in domo conuersantibus factum præsumitur.*

4 *Furtum præsumitur factum per familiarem fugitiue à domo recedentem.*

5 *Indicium super furto contra aliquem habetur, qui cum antea pauper esset multas pecunias habere reperitur.*

6 *Indicia, & præsumptiones contrarijs tolli possunt præsumptionibus & indicijs.*

7 *Fuga sola quando indicium sufficiens præbeat ad torturam.*

8 *Fuga non facit indicium, ut quis possit subijci q̃ñ si possit aliqua probabili causa uelari.*

9 *Fuga sola propter processum initiatum non facit indicium.*

10 *Fugiens de carcere per ostium carceris apertum, non est pro confesso habendus.*

11 *Officialis fugiens tempore syndicatus, pro confesso habetur, de his super quibus inquiritur.*

12 *Fuga quando præsumptionem & indicium inducat, & alias suos effectus producat.*

13 *Statutum dictans in omni casu fugam omnem facere probationem an ualeat.*

14 *Indicium generale in quolibet crimine censetur dum extra iudicium crimen se commisisse aliquis fatetur.*

15 *Confessio extraiudicialis facta parte præsente, indicium facit ad torturam.*

16 *Confessio extra iudicium facta, indicium præbet ad torturam si de tempore & loco deponat cõfitens.*

17 *Confessio facta coram iudice, sed non in figura iudicij uel coram notario sine iudice, an probet.*

Confessio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat.

18 *Mendacium an præstet quæstioni indicium.*

19 *Confessus de se, non est de socijs interrogandus fallit in quibusdam casibus.*

20 *Fure de socijs, & receptatorib. interrogari possunt.*

21 *Seruus de crimine conuictus uel confessus, de socijs. & mandatoribus est interrogandus.*

22 *Latrones dicuntur qui publice stratas aggrediuntur, qui & de socijs interrogare possunt.*

23 *Interrogatio de socijs generaliter fieri debet non descendendo ad speciem, seu ad nomen certæ personæ.*

24 *Confessio rei contra socios criminis, quando præsumptionem inducat aduersus illos.*

25 *Criminosus de consocijs confessus, indicium ad torturam non præstat, nisi pluribus concurrentibus.*

26 *Iniuriatus uel percussus ab inquisitio, uel accusato, asserens contra eum non facit indicium.*

27 *Confessio tacita per pacem, seu transactionem facta an faciat indicium, uel probationem.*

28 *Pax, seu transactio super crimine multis potest modis fieri, ut transigens confiteri ipsum crimen non uideatur.*

29 *Inimicitia facit indicium ad homicidium.*

30 *Variatio, pauor, & trepidatio, indicium faciunt alijs deficientibus indicijs.*

31 *Accusatus de crimine debet diuersis examinari uicibus, & uarians quæstioni poterit subdi.*

Variationes, & uacillationes facta in tortura sine indicijs facta, forte non præiudicant in aliquo.

32 *Fama sola cum uno indicio sufficit, ut tortura quis subdi possit.*

33 *Minæ quando indicium sufficiens faciant ad torturam.*

34 *Homicidium factum in aliquo loco per quem aliquis solitus erat transire, qui maleficia consueuerat perpetrare, præsumitur ab eodem perpetrare esse.*

35 *Diuinatio an faciat indicium ad torturam.*

36 *Ars diuinandi non semper reprobatur.*

37 *Locutio secreta, uel articularis cum aliquo facta, qui postea idcontinenti homicidium cōmisit an faciat præsumi consilium, uel mandatum ad hoc faciendum.*

38 *Armatus stans cum offendente præsumitur opem ferre.*

Quæstio tertia, primæ partis.

CIrca tertium uidelicet qualia debent esse indicia per quæ deueniri ualeat ad torturam. † Dic, ꝙ Doct. oēs sunt in hoc cōcordes, ꝙ de hoc non pōt dari certa doctrina, sed cōmittitur arbitrio iudicis, ut ff. de test. l. 3. §. eiusdē quoque ibi, tu magis scire potes quanta sit testibus fides adhibenda, ita dicit Alb. Paul. de Eleaz. Old. Io. Cy. & Bart. in l. fi. ff. de q. dicit tñ ibi Bart. ꝙ in aliquibus criminibus pōt dari aliqua ura ad cognoscendum indicia sufficientia ad torturā.

2 † Et primo in crimine furti, nam aliquis accusator de furto, pñt esse īdicia cōtra ipm, ꝙ est homo malę cōdōnis & famę, & cōsuetus facere similia, l. de minore. §. plurimum. ff. de qō. & l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. pro quo facit tex. in l. si cui. §. iisdem. ff. de accus. ubi q semel fuit calūniatus, præsumit iterum calūniari, & qđ no. Dyn. in regula semel malus. in prin. lib. 6. Itē pōt esse indicium ꝙ ipse erat uicinus, & habebat notam illam domum, & qa cōuersabatur ibi ut est text. in l. dñm horreorū. ff. loca & ibi dixit Bart. notanter ꝙ si aliqui hñt notitiam domus, sunt suspecti qñ domus frangitur ꝑꝑ edificiorū notitiam. nam tales ꝑsonæ de facili possent torqueri ad inuestigationem ueritatis ut hic. & ideo officiales qñ cōmittuntur maleficia, occulte cōsueuerūt mittere ꝑ uicinis q uerisimiľr debent scire ueritatem, ad qđ l. si ita, in fi. de fun. inst. & ibi per Iac. de Are. & Bar. Itē Bar.

3 in d. l. dñs, notabiliter dicit not. ar. † ꝙ furtū præsumitur factum à conuersantibus in domo, uel quod saltem sciant quis fecerit. C. de rep. l. cōsensu. §. super seruis. Hinc ēt dixit Bart. in l. 1. in fin. ff. si fami. fur. fe. dica. ꝙ famuli hospitatoris pñt torqueri ꝑ re subtracta in hospitio. Prædicta tñ tempera ſm ꝙ notabiľr dixit Bald. in l. 1. C. loc. quō iudex ex qualitate ꝑsonarū arbitrabitur qs ex uicinis sit torquendus uel non, uñ dicit ipse licet uicini ꝑsumant scire, & ꝑꝑ hoc suspicio cadat in illis, tñ non oēs erūt torquendi, sed suspecti de scia, uel qđ fecerit, arg. l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. Terreri poterūt omnes ut ff. de test. l. 3. § idē diuus, sed non torqueri oēs, quia tortura in se habet iniuriam, ſm

4 eum, quod est ualde notabile. † Item est aliud indicium ad furtum, ꝙ res q̄ reperiunt furto subtractæ in domo, uideantur furto subtractæ ꝑ familiarē fugitiue recedētē, gl. est no. in auth. de exhib. re. in §. si uero ēt quædam. Item est aliud indicium ad furtū, quia uisus est exire de nocte illam domū, in qua fuit factum f [illegible], & habebat aliqd sub ius. Itē quia uisus fuit expendere monetā de illa stāpa, cuius erat illa q̄ fuit furto subtracta, hæc duo dicit Ang. in l. mil. C. de qō. & h. d. ipse nisi sit alia uerisimilitudo in cōtrarium. put qa ille q̄ fuit uisus exire, uel pecuniā expendere, esset qdam magnus mercator, qa cōdō ꝑsonæ excludit ꝑsumptionē resultantē ex indiciis, ideo tunc est opus ut alia indicia concurrāt.

5 Item est aliud indicium † super furto, si post furtum ſcm̄ repertus est qs expendere pecuniam, cum ante esset pauper, nec reperit uñ habuit, arg. l. Quintus. ff. de don. inter ui. & uxo. ſm Bart. in l. si ff. de qō. Item si illa res subtracta cedebat sibi ad commodum. puta erat instrm̄ quo ad eum ꝑtinebat, ut l. 1. §. si quis instra. C de laci. liber. toll. secundū. Bar. in d. l. fi. Item si post furtum reperitur res furtiua penes aliquem l. in ciuilem. & l. ciuile. C. de fur. Quod uerū esse dñt Doct. qñ cum hoc concurrit sinistra suspicio, ex qualitate personæ, cōsuetæ. forte res furtiuas emere, uel cōsuetæ furari, quia tunc poterit deueniri ad torturā, si iudici uidebitur, alias aūt nō si iudici non uidebit. ꝑꝑ grauitatem ꝑsonæ & honestatē, arg. l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. ita dicit Bald. in d. l. in ciuilem. de quo ēt ꝑ eundem. & Cyn. in l fin. in fi. C. de hær. inst. & ꝑ Cy. in l. fin. C. de qō. nec mirū, quia ut dicit Bar. in l 1. §. 2. ff. de qō. ꝑ illum

6 tex. licet †, reperiuntur indicia sufficientia ad torturā contra aliquem, tñ si pro ea sunt aliqua indicia, opus est ꝙ illa īdicia ad torquendum sint magis urgentia, & fortia, & sic istę ꝑsumptiones, & indicia pñt elidi ex aliis indiciis, & ꝑsumptionib. v. g. si ille penes quem res furtiua reperitur, est bonæ cōdōnis, & famæ, uel si ostendit eum a quo habuit, ut d. l. in ciuilem, & d. l. ciuile hr etiam in l. ancillæ. C. de fur. & hoc est generale, ut ipse dicit in omnibus aliis indiciis similibus. Ad hoc facit,

cit, quia una præsumptio tollit aliam, ut l. di uus. ff. de in inte. rest. Item pōt esse aliud indiciū ad futurum, qa post factū furtum qs aufugit, & se abscōdit ut l. lex Corn. ff. ad Syll. Hoc tñ s an fuga faciat indicium ad torturā examinemus latius. gl. tangit in l. admonendi. ff. de iureiur. & l. in bonæ fidei. C. eo. tit. & in authen. de exhib. reo. §. si uero. col. 5. & aliquid in l. 1. C. de requir. re. & ibi p Odof. & p Cyn. in l. 1. C. de raptu uirg. Iac. & de Belui. in d. §. si uero. ibi p Bart. in d. l. admonēdi. q in d. l. fi. ff. de qō. & latius in l. lex Corn. ff. ad Sylla. p Bal. in d. l. admonendi. & in d. l. in bonæ fidei, & in d. l. 1. de raptu uirg. & in d. l. ex Corn. & l. de crimine. C. de adult. per Ang. in d. §. si uero per Lud. de Vrbe. in d. l. lex Corn. & latius in d. l. admonendi, ubi ēt per Bald. & Saly. & p Spec. in tit. de prob. § fi. uersi. ult. p Ioan. And in addit. Spec. in tit de præsum. §. speciei, p Aret. in suo opere malefic sup glo. in uerbo, fama publ. uers. an fuga sit sufficiēs indicium, & ibi perdo. Aug. de Arim. in suis addit. Ex quorū omnium dictis colligo talē

7 dictionem. † nam qnq; fuga obiicitur alicui tanq̃ crimē ei pro crimine, & tunc probata fuga est probatum crimē. l. desertorē. ff. de re mil. C. de deser. l. 1. 2. lib. 12. ſm Old. & hoc tenēt Iac. de Are. Cy. Bart. Bald. Ang & oēs. Qnque fuga obiicitur pro alterius criminis pbōne, non ut fit de p se crimē, & tunc aut est tale crimen, ad cuius probationē, & condēnationem sufficit sola suspicio. & tūc sola fuga sufficit, quia facit quē suspectum, ut in l. publicis. §. præterea, ff. de suspec. tut. & in hoc ēt concordant oēs. Aut est tale crimen, ad cuius condēnationē requiritur plena probatio de ipso facto, & non de suspicione tm̄, & tunc aut quis fugis ante formatum processum, aut post. Primo casu, aut fugit timore familiæ ne capiat, & postea uocatus ad iudiciū reuertitur, & comparet, & tūc fuga nullū facit indicium cōtra eum, nec sibi in aliquo piudicat, ut no. Bar. in l quis sit fugitiuus. §. sciēti. ff. de ędil. edi. & ideo dixit Bal. in l. 1. C. de ser. fug. q statutū puniens fugientē de carcere, nō includit illos q exiuerunt oīo reuertendi. arg. inst. de re. diu. in § pauonum. sed si cito reuertant, secus si nō reuertantur, & ita intellr glos. in d. l. 1. ad hoc ff. de re mil. in §. emāsor. & l. qui cum uno, §. edictū germani ſm eum. Si uero postea uocatus ad iudicium nō ueniat, & nō cōparet, & tūc fuga facit indicium, & pręsumptionem contra fugientē, & intelligo Bar. in d. l. fi. ff. de qō. Aut non fugit timore familiæ ptātis, sed ex causa pbabili, puta, qa timet rōne partialitatis, ne pp mortē unius hoīs interfecti, ipse ēt occidatur uel q ab aduersa parte, alias de delicto inculpetur, pp quod non est ei locus tutus, & pp fugā nō resultat indicium sufficiēs ad torturam, & ita loqtur Bal in l. in bonæfidei. C. de

8 iureiur. † & pp hoc quidam consuluerūt, q si fuga pōt ab aliqua pbabili causa uelari, & colorari non facit indicium, unde si quis pp homicidiū factū de aliquo aufugit, ne cōsanguinei occisi ipm interficiant, nō ppter hoc reddit suspectus de homicidio, nā aduersus periculū, naturalis ratio permittit sedefendere. l. itaq; ff. ad l. Aquil. ſm eos. Idem cōsuluerūt quidam alii, si solitus transcurrere rōne mercantiarū p diuersas ciuitatis, & loca, statim cōmisso homicidio de aliquo, ipse recedit, & allegat se pro mercantiis emendis, uel uendēdis recessisse, nam p eius recessum nō fit indiciū sufficiens ad torturā, alle. l si cū §. ex iusta. ff. de fideicōmis. liber. & ad hoc bene facit, qa in hac re dubia. s. ex qua causa recesserit, interpretamur in meliorē partem. l. nō oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & l. qa sit fugitiuus. §. apud Labeonem. ff. de ædil. edic. ſm Bal. in d. l. in bonæfidei, & hanc snīamēt te-

9 nebat Lud. de Vrb. in d. l. admonendi. † Secūdo uero casu qn quis aufugit pp processum initiatum, & tunc aut ad indicium faciēdum allegat sola fuga, & illa nō facit indicium, & ita loqtur Bar. in d. l. 1. ff. de bo. eorū q mor. sibi cōs. Aut allegatur fuga una cū aliis adminiculis aliqd suspicionis inferētibus cōtra fugientē, & tūc ista simul iūcta faciunt indiciū arg. l. 1. cum ibi no. C. q numero tut. & ita dixit Lud. de Vrbe, in d. l. lex Corn. qui ēt limitat dcm̄ Bar. in l. 1. C. de bo. eo. nisi iudici fuerit porrectus libellus minatorius de accusando, licet accusatio nō interueneritadhuc, qa de hoc resultat in multis casib. idē effectus, q resultaret ex libello accusatorio, ut est tex. in l. miles. §. sic ubi. ff de adult. qui ēt limitat tertio dcm̄ Bar. ibidē, nisi post accusationē institutā, qs fractis carcerib. aufugerit, nam tunc fuga plenā pbōnem facit, & facit eū hri pro confesso, de eo de quo pcedebatcōtra eū l. in eos, & l. fi. ff. de cust. reo. & in d. l. lege Corn.

10 † Quod est uerū nisi aufugerit ostio carceris existente aperto, quia tunc non hr pro confesso.

fesso, nec fuga facit probationem criminis. ſm Guil. de Cun. & Bal. in l. succurritur. ff. ex qui. cau. maio. Item idem Bal. in d. l. admonē di. limitat illud uerum qn̄ qs aufugerit de publico carcere, secus si ď palatio rectoris alleg. ēt Guil. in d. l. succurrit. ubi hoc tenet. De eo aūt q aufugi fractis cippis, Bal. in d. l. succurritur, per illum text. tenet idem ꝙ si fregisset carceres, & sine fuga, ꝓbat cōtra ipsū, tanq̄ si cō fessus fuisset, quasi nihil intersit, an parietibus, an cōpedib. qs teneat. Dixit tn̄ Bart. in d. l. lege Corn. qđ q̄uis fuga deducta ad ꝓbationem criminis nō plene ꝓbet, sed indiciū 11 facit ad torturam, † tn̄ hoc fallit in fuga officialis fugientis tempore sindicatū, qm̄ tunc talis fuga plenam probōnē facit eorū de quibus officialis accusat̄ siue inquirit̄ ꝑ l. cōsiliarios. C. de asses. Circa qđ Sal. in d. l. admonē di. quem ibi sequit̄ Lud. dicit ꝙ aut officialis fugit ante finitum offm̄, & tunc illa fuga hoc inducit ꝙ punit̄ anteq̄ committens crimen læsæ maiest. Ita est casus in auth. de adminis. §. 1. col. 3. Aut fugit post finitum offm̄, & intra 50. dies quib. debet stare ad sindicatum, ut l. 1. C. ut oēs tam ciui. quā mili & in auth. ut iud. sine quo. suffra §. necessitatem. & tunc aut est reductus, licet inuitus ad locū a quo aufugit, & tunc fuga cōtra eum nullam facit probōnē sed opus est ad condemnationē cōtra eum legitima probōne, causus est in d §. necessitatē, Aut non est reductus ad locū a quo aufugit, & tunc fuga cōtra eū tantā facit probōnē, qđ iurm̄ illi additū sufficit ad eum condēnandū. casum habemus sing. in auc. de colla. §. super hoc colla. 9. ita dicit Sal. in d. l. admonendi. ut refert, & sequitur ibi Lud.

12 Illud circa hoc est † oīno menti tenendum, ꝙ tunc fuga inducit p̄sumptionē, & indiciū, & alios suos effectus, qn̄ est certa, & manifesta, saltem ꝑ uehementem p̄sumptionem, ꝙ se illa de causa absentauerit, ſm Arch. qui ita signanter notauit 3. q. 9. c. nihilominus, & in c. cum cōtumacia. de hær. in 6. Item aduerte ꝙ fuga nō inducit, indiciū sufficiens, qn̄ fugiens ꝑ prius reputabat̄ bonæ uitæ, & famæ, ſm Archid. in c. decernimus. 3. q. 9 & fuit de mente Bal. in d. l. in bonæfidei. ubi dixit ꝙ absentia alicuius in dubio p̄sumit̄ in bonā formam, ut superius relatum est. Aduerte ēt, ꝙ de fuga debet cōstare, saltem per duos testes, sicut de quolibet alio indicio, ſm ꝙ superius dictū est per gl. in l. fin. C. famil. ercis. Item uoluit Cyn. in l. fin. C. de requiren. reis ꝙ suspicio quæ inducitur per fugā, tollitur ꝑ iurm̄ 13 fugientis quod est ualde notabile. † Quęro an ualeat statutum ꝙ oī casu fuga faciat plenā probōnem. uide per Lud. in d. l. lege Cor. & Aret. in suo opere malef. in gl. super uerbo, fama publ. & ibi per do. Aug. in addi. ubi etiam uide de statuto ꝙ stante rumore de delicto commisso in ciuitate fugiens capitaliter puniatur. Adde mirabilem effectum fugæ, & absentiæ, secundum Bal. in l. 1. C. de requir. re. ꝙ licet quando quis aufugit, incumbat onus probandi accusatori, & accusato, tamen qn̄ quis non aufugit incumbat solum accusatori. Item aliud dixit Bald. in l. de crimine. C. de adult. per illum tex. ꝙ ille qui aufugit ne ueritas inquirat̄, uidetur quodammodo fateri.

14 Aliud est indiciū † generale super quolibet delicto qn̄ quis extra iudiciū cōfitetur se cōmisisse crimen illud. ut l. c. 5. ff. de adult. ſm Bart. ibi. & per l. quęro. in fin. ff de ædi. edict. & per not. in l. Fulcinius. §. itē. ff ex q. cau. in pos. ea. & idem uoluit Ange. in d. l c. 5. ubi ēt plus uoluit, ꝙ si confitens postea tortus negat, illa cōfessio nihil operat̄. & sic patet ꝙ in ea non cogit̄ perseuerare. quod est not Bald. aūt in l. 1. C. de confes. tenet idem qđ Bart. & Ang. quantum ad indicium faciendum, sed qđ non cogatur ꝑseuerare in ea. Bal. ut̄ tenere contrarium in l clarū. C de auct. præstan. ubi dixit ꝙ si confessio extraiudicialis est uerisimilis pōt confessus cogi perseuerare. & ita intelligit d. l. quæro. & d. l. c. 5. secus si non sit uerisimilis, ut l. 1. C. si qs Impe. male & l. milites. C. de quęst. Et istud plus placet per id qđ 15 dicam statim, † Quidam tamen uir egregius, ꝙ magnę auctoritatis cōsuluit ꝙ tūc extraiudicialis cōfessio facit indicium ad torturam, qn̄ est facta parte p̄sente, quod probat ꝑ d. l. c. 5. a cōtrario sensu, dicit, ꝙ fuit ď mēte Bal. in l. qm̄. C. de inf. quod nō placet, per ea quæ not. glo. in l. fulcinius. §. quid sit latitare. ff ex qui cau. in pos. ea. & Ang. in l. certum. §. si qs absente. ff. de confes. ubi dicit ꝙ delictum qđ perficitur solo animo plene. probat̄ per confessionem extraiudicialem absente parte factam. præterea d. l cap. 5. illud non probat. Præterea est casus in d l. quæro. in fin. ꝙ facta absente parte facit indicium. Est igr̄ uera conclusio ꝙ confessio extra iudicium facta ēt parte absente facit indicium ad torturam 16 ꝑ prædicta. qđ ēt firmat Bart. in d. l. qm̄. † Ad-

uerte tñ ẽm quosdam, ꝙ confessio extra iudicium facit indicium qñ est certo tpe & loco, uidelicet, quod confitens dicat de tpe, & loco cōmissi maleficii, allegant Bald. hoc tenere in l. admonendi. ff. de iureiur. uide de hoc in d. l. admonendi, in recollectis, ubi in 7. char. in uersic. ulterius, ad hanc gl. allegatur Bald. ita tenere in l. bonæfidei. C. de iure iur. uide omnino per Caccial in d. l. admonendi. ubi late examinat, pro qua require in lib. 1. aduerte tñ, ꝙ dom. Tindarus in tract. suo probat, in ea parte in qua tractatur de confessionibus, in uer. nunc de criminalium. in princ. fuit in noua opin. dicendo ubi talis confessio est uerisimilis faciat plenam fidem in criminalibus sicut in ciuilibus, de quo dicit esse casum expressum. ff. de ædil. ed. l. quæro. §. fin. & in d. l. c. 5. non impropriando tex. ad quos Doct. non aduertunt quod dicit etiã probari multis aliis iuribus, & rationibus, de quibus dicit se scripsisse in tract. de testi. uer. in 6. cap. Et dicit, ꝙ uerisimilia in hac materia sunt eadem per omnia sicut dicitur in ciuili, de quibus dicit se scripsisse in prædict. tract. de testib. uarianti cap. 9.

17 Qui autem † si confessio est facta coram notario maleficiorũ absente iudice, uel corã iudice, non in figura iudicii, an probet plene uel faciat tm̃ indicium. Rñdeo. gl. est sing. in l. iubemus. C. de lib. cau. ꝙ non probat plane, facit tñ indicium ẽm Bal. ibi. uide ẽt Lud. in cons. 8. Sed quid si confessio est facta corã iudice incompetenti, an probet plene, uel faciat iudicium coram iudice competenti. Respondeo, ꝙ si illius iudicis incompetentis iurisdictio erat prorogabilis, ualet cõfessio ad plenam probationem. si uero non erat prorogabilis, tunc est nulla confessio, ut in cap. at si clerici, de iud. ẽm Io. And. in addit. Spec. in tit. de conf. §. sequitur, in uer. 5. non ualet. & ita refert, & sequitur Ang. in d. l. 1. ff. de conf. poterit tñ cogi in ea perseuerare coram iudice competenti, ẽm Innoc. in cap. inquisitionis, de elec. ut refert Ang. in d. l. 1. & idẽ tenuit Bal. in l. mag. ff. de iurisd. om. iud. Ex quo not. ꝙ saltem faciat iudicium ad torturam, cum cogatur in ea per perseuera, sicut si facta foret extra iudicium, ut d. l. cap. 5. & ita puto limitandum dictum Bart. in l. diuus la 2. ff. de cust. reo. qui indistincte tenet dictam confessionem non ualere. nam nõ ualet quo ad plenam probationem, sed quo ad indic. ũ sic. hoc tm̃ intelligit Bal. in l. clarũ. C. de auct. præst. in fin. qñ ex dicta suspicione oritur suspicio, uel infamia, & non alias, & ita limita dictum Innoc. in cap. inquisitione, & in cap. cum super de confessis. Item dictum Innoc. limitat idem Bal. in l. 1. ult. col. C. de conf. ni si confessus corã incompetenti iudice reuocat confessionẽ per dictum cap. at si cleric. Et ideo dicit, ꝙ cautus debet esse torquẽdus ꝙ dicat expresse se dictam confessionẽ reuocare, nec habet probare errorem, quia nõ tenuit quo ad aliquod indicium iudicii, sed solum quo ad indicium facti, quod est ualde notandum, unde dicta indicia non ui indicii, sed ui simplicis cõfessionis ualet quo ad indicium tanq̃ si extra iudicium facta foret, ut d. l. c. 5. cogitur ergo præseruare nisi reuocet eam.

18 Quæro an mendacium † faciat indicium ad torturam, puta inculpatus de delicto reperitur in mendacio, uide Lud. in cons. 8. qui dicit ꝙ sic, ita dicit tenere Bart. in l. fin. ff. de qō. per l. minus. §. testes eod. tit. & per cap. literas, extra de præsum. Addendo ad supradicta de cõfessione. quæro an cõfessio socii criminis faciat indicium ad torturam. Ad huius qō. perfectam doctrinam, primo uidendum est an quis debeat interrogari de sociis eiusdem criminis. secundo an examinatus & in-

19 terrogatus faciat indicium ad torturã † Ad primum rñdeo, ꝙ rł quis cõfessus de se non debet de sociis interrogari. l. fin. C. de accus. l. repet. §. 1. ff. de qōni. & l. qñ liberi. C. de testib. cum sim. Fallit tñ in casib. not. p gl. in d. l. fin. & per Spec. in tit. de acc. §. 1. uers. item repellitur qui fuit socius, & in tit. de teste. §. 9. uers. item ꝙ est socius criminis. Est. n. à legislatoribus diffinitum, ut cõfessus de se, nõ debeat de aliis interrogari, ut d. l. fin. Bart. in hac materia in d. l. repet. §. 1. tradit talẽ doctrinam, quædam sunt delicta q̃ non cõmittunt principaliter in offensam alicuius, uel odiũ, sed ꝑ cõmodum committatium, ut falsare monetam, seu fabricare, item furari, & isto casu pñt de sociis interrogari, ut probatur in l. diuus. ff. de cust. reo. & l. prouinciarũ. C. de fer. & l. fi. C. de mal. & math, & ita intelligit l. 1. ff. ad exhib. & l. & qui ultimo. ff. de pœ. q̃dã sunt delicta quæ cõmittuntur principalr in odium alicuius & in istis cõfessus de se nõ debet de aliis interrogari. ut d. l. fi. C. de acc. & d. l. rep. §. 1. fallit in casu l. prius. ff. ad Sylla.

20 † Ex qbus infert, ꝙ fures pñt interrogari de

sociis

sociis,& receptatorib.& si.arg. d.l. diuus.Ratio prædictorũ est, quia qñ delictum cõmittitur in iniuriam alterius, est qui alios delinquentes põt accusare,sed non ita in delictis, quæ non cõmittuntur in alterius iniuriam, ideo magis permittitur iudici inquirere, ẽm eum.Istam rõnem cum dicto improbat Bar. de Salyc.in d.l.fin. C.de acc. quia latro licet affectet res,& non personã,nisi ꝑ res, hæc tñ affectio fit cum iniuria dñi, ideo est qui eos accusare põt,& sic eius diuersitate attẽta non dret de sociis interrogari,qđ est falsũ per d.l.prouinciarum. Item maleficus in alienum odium sua facit maleficia, tñ de sociis interrogatur.C.ad l.Iul. maiest.l. pen.& fi.Item in crimine homicidii, fuit seruus interrogatus de sociis,ut l.1.§.fin.ff. de quæst. Quaꝑꝑ idem Salyc. dicit qualitatem personarum,& delictorũ ponderandã fore.

21 †nam aut ꝑsona inqsita,uel accusata ẽ seruilis cõditionis,& tunc de mandatorib.uel sociis interrogari põt.Ratio,quia tales ꝑsonæ ut plurimũ,ut meticulosę, siue socii inuestigatu, uel mandato non cõsueuerunt grandia delicta cõmittere,uel attentare,arg.l. qcunque, circa med.C.de ser.fug.& l.fi.C.ad l.Iul. ma.& ff.ad Syll l.si prius, & l.si ser.& ff.de qõ.l. fi.quæ oẽs leges inferius loquuntur, Ad qđ ẽt faciunt.l.inde Neratius §.si seruus.ff.ad l. Aql.& l.fin.ff.ad exhib. & qđ in eis hñr per gl.& Doct aut ꝑsona accusati.uel inquisiti ẽ liberę condõnis,& non uilis, & tunc in criminib.quæ sine sociis rr non cõmittuntur, puta de sociis interrogari posse, ut prouincia eis purgetur. ad hoc l.congruit.ff.de off.præl.& ad hoc accedant.ll.q dñt latrones interrogari de sociis,ut d.l.ꝓuinciarum,& d.l.diuus.

22 †cum.n.latrones sint qui stratas aggrediuntur publice,ut l.capit.§.famosos. ff.de pœ.& hi soli non sint,sed plures, nec sine receptoribus,facilr lex permisit de sociis interrogari, cum ut plurimum sint ignoti,& occulti.Idẽ potest dici de falsatorib. monetarum.ut C. de fal.mo.l.1.quia rr in eo misterio plures sunt necessarii.Idẽ dicit de his qui cõtra principem moliuntur,qa talia non cõsueuerunt cõmitti ꝑ unum solum.Aut est delictum qđ cõsueuit cõmitti sine sociis,& tunc aut delictum est cõtra cõem salutem oĩum, & tunc de sociis põt interrogari,d.l.fi.C.de malef.& math.Et est rõ,qa & cõtra socios inqrere intendit ad cõem salutem oĩum,& ideo nisi radicitus tale uitium extirpetur salus cõis non habetur,& idem ẽt põt dici quod de latronibus dcm̃ est supra,ubi autem hæc cessant de aliis non dẽt interrogari,ut d.l.fin.& d.l.rep.

23 †Qualis aũt sit modus interrogandi, not gl. in l.si prius,ad Syl.& Cyn.in d.l.fin.de accus. quæ debet fieri gñalr non descendẽdo ad speciẽ,& ad noĩationem certæ personæ qa si ad spẽm descenderetur,nõ esset quærere,sed potius suggerere,qđ fieri non debet,ut l.1.§. q qõnẽ.ff.de qõ.quod intellexit nisi contra aliquẽ in specie sit legitima ꝑsumptio,ut sẽtit gl in d.l.fi.& facit l.1.C.de qõ. ẽm Bar.in d.l.fin.Vbi plus subdit ꝙ qñ sua sponte non interrogatus alium nominat, noĩatio suspecta hr a lege rõnib.assignatis ibi in tex. sicut alias diximus in teste sponte se offerente,qa est suspectus,ut not.gl.& Bar. in l. post legatum.§.his uer.ff. de his quibus ut indig. & per hoc sit expeditum primum dubium.

24 Ad secundum † uidelicet, an interrogatus de sociis,& confessus faciat ꝑsumptionem, gl.in d.l.fi.dixit,ꝙ sic.qđ intelligit Cyn. qñ debuit interrogari,& non aliter,& istud ẽt tenuit Saly.dicens tñ ꝙ non per se solum, sed si esset contra illum consortem criminis legitima ꝑsumptio,tunc facit legitimũ indicium aut torturã.& sic dicit dre intelligi.l.qui ult. in fi.ff.de pœ.& C.de cust.reo.l.1. in gl.4.ad hoc facit gl.in d.l.fi quæ exigit ꝑsumptionẽ aliq̃ prius cõtra eũ cõtra quem interrogatur dre ꝓcedere,& ita ẽt uoluit gl.15.q.3. nemini & ibi ꝑ Arch. qnimo, ubi non in specie, sed in gñe quis interrogaret de sociis, ita ꝙ contra neminẽ esset ꝑsumptio in spẽ, tũc cõfessio criminosi de alio indiciũ sufficiens ad torturã non faceret,secundũ Sal.in d.l.fi.qđ est ualde notandum.

25 †Vt ergo confessio criminosi interrogati de sociis faciat indicium ad torturam,oppřtet ꝙ plura concurrant, uidelicet ꝙ confessus interrogetur in casu in quo de iure possit interrogari. Idem quod interrogetur in specie contra aliquem, & non in genere.tertio ꝙ contra illum cõsortem in specie sit aliqua legitima præsumptio, alias non facit indicium ad torturam, secundum eum.Sed quod dicit, ꝙ debet interrogari in specie contra aliquem ad hoc ut faciat indicium,non credo uerum,imo ex doctrina gl. Cin.& Bart.illa interrogatio est potius suggestio,q̃ exquisitio ueritatis,quæ nõ ẽ aliter facienda,ut dictum est, & ideo puto totum

contra

cõtra in hoc ꝙ interrogatio debet gñaliter fieri absq; alicuius nominatione, nisi aliqua indicia sint cõtra certã spãlem personã, quia tunc specialiter poterit de aliquo interrogari, & facit indiciũ sua cõfessio, si cum ea concurrat alia legitima præsumptio, & ita põt intelligi ẽt gl. in l. fin. ad exhib. ubi aũt quis de se cõfessus, interrogaret de aliis sociis, & ille cõfiteret contra aliquem cõtra quẽ nulla esset legitima p̃sumptio, uel interrogetur in casu a iure non permisso, nunc licet non faciat indicium ad torturam, tñ facit indiciũ ad inquirendũ cõtra nominatũ, & ita intelligo dictũ Oldr. quẽ Bald. refert, & sequit in l. & si certũ. in prin. ad Sylla. ubi ẽt per Ang. credit ergo quantũ ad inquirendũ, sed non quantũ ad puniendũ, ſm eos ibi, & ita etiam dicit do. Domi. de S. Gem. quem ibi sequitur Capra in c. clericos, de senten. excom. in 6. Sed quæro quomodo opponetur contra testem, ꝙ est socius criminis, ne ex illa oppositione uideat opponens fateri crimen, uide in Spec in titu. de acc. in 4. col. in uers. caue tamen.

26 Sed an assertio † iniuriati faciat indiciũ uel probationem cõtra inquisitum, uel accusatũ dic ꝙ non, casus est apertus in l. si quis ĩ graui. ff. ad Sylla. in §. si quis moriens, & nedũ non facit plenam probationem, sed nec indicium ad torturam sufficiens, ut dixit ibi Ang. arg. l. 1. §. si q̃s filiũ. ff. ad Carb. & l. Seia. ĩ prin. ad Velle. & uẽ casus in simili in c. sicut, de testi. facit quod no. Cyn. in l. 1. C. qui acc. non poſ. Ad idem facit, q̃a assertio percussi nõ facit probõnem ẽt in mortis articulo, ut d. §. si q̃s moriens, ergo nec faciet indicium ad torturam, q̃m indicium est species, ꝓbõnũ, per not per Barto. in l fin. C. de prob. & a quo remouetur genus, remouetur q̃libet eius pẽs. C. de usur. re. iu. l. fi. ff. de fundo instr. Ex quib. apparet ꝙ si dicta assertio probaretur ꝑ duos testes, non facit indicium. & ita ẽt egregie uidi consultum per quosdam, credo tñ ꝙ bene sufficiat ad inquisitionẽ formandã ꝑ ea quæ nota. Bald. & Dyn. in d. § si quis moriens, & ꝑ ea quæ not. glo. & Bal. in l. 2. C. de cal. ubi notabiliter dicit, ꝙ licet in articulo mortis constitutus dicat quod aliquis fecit occidi eum, tamen ista uerba non inducunt præsumptionem quæ sit species probationis, sed quandã uilem præsumptionem, secundũ glo. & not. de effectu istius uilis præsumptionis, quia excusat a calumnia excusantem ex necessitate, nõ aũt ex uoluntate, ꝓ hoc facit l. nostris, in rõne sui, & l. q̃ non ꝓbasse & l. fin. eo. titu. de collu.

27 † Quæro quid de confessione tacita q̃ fit ꝑ pacẽ, an inducat per eã probatio uel indiciũ, dic ꝙ ꝓbat plene delictũ, per ea q̃ hñt per Bar. & Bal. in l. transigere. C. de transſ. & ꝑ Bal. in c. 1. §. iniuria. de pace iur. fir. in usib. feu. de hoc uẽ tex. in l. q̃m. ff. de infam. Bal. in d. l. q̃m. & l. furti. § pactus. eod. titu. dicit ꝙ faciens pacem nunquam intelligitur confiteri delictum quo ad condemnationẽ, sed Ancha. 2. qõ. 4. cap. in omnibus dicit ꝙ licet paciscẽs uideatur fateri crimen, ut d. l. q̃m tñ istud est uerum si aliquo dato paciscitur, secus si gratis, ut d. §. pactus.

28 † Sed q̃uo poterit fieri pax, ut per eam non uideatur quis fateri. Tancredus de corneto in sua compendiosa, dicit ꝙ fiat hoc modo, ꝙ dicat, ꝙ hoc facit, ut euitet sumptus litis, nõ ꝙ commiserit crimen de quo facit pacem, ut ff. de infa. l. furti. §. pactus. Item alio modo, uidelicet ꝙ is qui iniuriã, uel damnũ recepit, remittat per pactum oẽm iniuriã, & oẽ dãnũ, quod constaret, uel constare posset, sibi ab aliquo illatũ quacũque de causa, uel iniuriatus faciat pacẽ cum iniuriato, & ei remittat iniuriã quam cõstat, uel cõstare posset illũ sibi intulisse, q̃a ex hoc nihil uẽ fateri. Alii dñt gñalius. s. ꝙ notarius debet dicere tales fecerunt pacem, & cocordiã de oĩbus iniuriis, uulneribus, & offensis quæ dñr per dictos se adinuicem fecisse, & intulisse, nam tunc non uẽ fateri. Aliud erit indiciũ ad delictũ, si aliq̃s fuisset fugatus cum rumore commisso aliqud delicto l. itaque. ff. ad l Aquil. ita dicit Bart. in l. fi. ff. de qõ. facit q̃d ipse no. in l. de minore. §. plurimũ, circa medium. eo. tit.

29 † Aliud erit indiciũ ad homicidium uel aliud delictum. s. inimicitia, ꝙ inculpatus erat inimicus occisi, uel iniuriati, ut dicit idem Barto. alleg l. 1. §. cum quis. ff de qõni. ad hoc facit q̃a inimicus præsumitur cogitare malum ꝓ suo inimico, ut ff. de his qb. ut ind. l. inimicitiæ. & l. ex parte. istud idiciũ firmat Spec. in ti. de p̃sum. §. species. uer. sed pono & uer. & idẽ est no. Lud. in l. §. si q̃s uillã. ff. ad Silla. Item dat aliud indicium q̃d fuit uisus facere p̃paramẽta ad hoc, ut emere gladiũ, & similia. Et ꝙ sero illo quo factũ est homicidiũ, fuit uisus ire ꝑ aliqua loca ꝑ q̃ uicina eum non cõsueuerat uidere ſm eũ, ad hoc facit, q̃a ꝑ ꝑ locorũ uarietatẽ uaria colligit coniectura. C. si manc. ita fuc. alien. fin. ff.

de poen. l. aut facta. §. euenit ista sunt indicia quae ponit Bar. in d. l. fin. ff. de qõ. remittens reliqua arbitrio iudicis. Alia quaedam indicia ponit ipse Bart. in l. de minore. §. plurimum, eo. tit. ubi dicit per illum tex. qđ iudex debet aduertere qua constãtia, & trepidationem exa minandus loquať, & sic ista indicant aliquid
30 iudici. † & ideo ubi alia indicia non ꝓcedũt, tñ ex eo ꝙ quis trepide loquatur coram iudice, pauendo, & uariando [illegible] haberi indicia sufficientia ad torturã, uñ debet iudex examinans esse cautus ut faciat dicta eius sic uaria & diuersa scribi in actis, & silř qualiter trepidando loquebatur, & similia ne ei possit dici, ꝙ fecit ipm poni ad torturã sine indiciis ẽm eum. alleg. Inn. in c. qm cõtra falsam, de prob. ubi dicit, ille qui examinat testẽ debet hoc facere scribi in actis. s. ꝙ hoc dicebat trepidando, & balbutiendo, & sim & Spec. in tit. de testi. §. nunc tractandũ est in uer. hoc autẽ scias ita dicit Bart. in d §. pŕm, quod est ualde notabile, & elegãs. hoc ẽt approbat Bal. in l. presb. C. de ep. & cler. qui subdit hoc relinquendum iudicis arbitrio, q inquirat indicia ex aliis indiciis non ex solo pallore faciei, uel trepidatione. uide ẽt ad praedicta Are. in suo opere maleficiorũ. in uer. fama pub. col. 24. uer. 9. quaero
31 † qui etiam dicit, ꝙ hñs inculpatum pro delicto in manib. debet ipm examinare plurib. diuersis uicib. & continuo facere scribi oĩa dicta eius, & si repererit ipm uariare, poterit ipm ex hoc ponere ad torturam, & repetere. Quod intellige uerũ nisi torqueret reum iniuste sine indiciis, & ipse tunc uacillaret, & uariaret. quia uno sero diceret unum, & uno sero aliud in tortura, qa oẽs ille confessiones, & uacillationes factae illo modo in tortura ẽt si essent milies ratificatae non ualerent, ita dicit d. Aug. de Ari. ĩ add. ad dcm opus maleficiorum q ẽt ibi approbat dcm Bald. in d. l. presb. An fama publica faciat indiciũ sufficiens ad torturam, late hoc disputat Gand. in trac. male. sua rub. de qõnib. uer. sed de uno quaero pone forte ꝓbatum &c; & tandem concludit † ꝙ si
32 cũ fama concurrit unum aliud indicium nũc poterit poni ad torturã, & hoc ẽm iura ciuilia, sed ẽm iura canonica dicit ipse cum fama faciat semiplenam ꝓbõnem, & aequiparetur dicto unius testis c. illud, de p̃sump. & c. siquis extra de purg. can. cũ sim tũc ꝓ solã ꝓbõnẽ famae qs poterit torqueri, & subdit ꝙ assessores hoc seruãt cõmuniter, & dicit ꝙ multoties uidit obseruari pro & contra ꝑ iudices, & assessores ẽm uarias diuersorum opiniones. Sed tu serua contrariũ, ut per solam famam non torqueas aliquem, nisi sit iuncta cum aliis indiciis, ita uť residere Bart. in d. l. fin. ff. de qõ. & in l. de min. §. torm. eo. tit. & Salyc. in l. ea quidẽ. C. de acc. & gl. in l. 3. §. eiusdem. ff. de test. & uide ꝑ Cy. in l. fi C. de quęst. & Bal in c. 1 §. iniuria de pace iura. fir. & in hoc residet Aret. in suo ope maleficiorũ in gl. fama pub. in uer. & an fama. & ibi ẽt d. August. de Are. in add. dicens ꝙ si ipse esset assessor, poneret aliquem ad torturã ex sola fama, quod tñ limitat ẽm qđ dixit Bart. in quodam suo consilio incipiente, do. Paci de Burgo, nisi fama esset multum uehemens, quia tunc sufficeret ad torturam, & ita tenet Bald. in d §. iniuria in 9. col. Item limitat nisi cum fama concurreret dcm syndici cum iuro, qui ita denũciauit. s. talem cõmisisse hoc delictum, ẽm consilium Bart cons. 186. Item limitat ubi cum fama esset ꝓbõ, ꝙ infamatus esset hõ malae cõdõnis & uitae, ita probat Gand. in tract. malef. sub rub. ex quo tp̃e possit fama incipere, in uers. sed pone ꝙ crimen, & affirmauit in fin. in d. uers. sed de uno quaero. Adde ꝙ dixit Bald. in d. l. 3. §. eiusdem, in add. ꝙ ubi est uaria opin. gentium, tunc fama nõ est indicium sufficiẽs
33 ad torturam. † Quaero ulterius, an minae faciant indicium sufficiens ad torturam. Spec. ponit hanc q. in tit. de praesumptio. §. species uers. sed pone Bal. in l. metu m. C. quod met. cau. & in l. 1. C. si quis Imp. mal. & Cyn. in d. l. metũ. & uide per Imol. & Doct. in l. Pachum. ff. de haer. inst. & per Bar. in l. fam. §. 1. ff. ad de Iul maiest. & Saly. in d. l. 1. & Ant. de Bur. in c. 3. loco. de prob. & Ang in l. fin. C. de qõ. & in l. 1. C. de his qui. ut ind. & Abb. & in c. scribam, de p̃sum. ex quorũ dictis cõclude aduertendum esse ad cõdõnem personae. Nam si est hõ potens exequi minas, & malae famae in eodem gñe mali, uel solitus minas executioni mandare, & maxime si post minas statim reperitur cõmissum delictum, & tunc minae faciunt indicium ad torturã aut minans erat hõ uilis cõdõnis, & impotens ad talia, uel bonae cõdõnis & famae, nec solitus minas exeq, tunc secus per tex. in d. l. 1. C. si quis Imp. male. Adde ẽm do. Bal. de Bartol. de Perus. in l. licet Imperator, de leg. 1. ꝙ si plura concurrãt, uidelicet, praecedens inimicitia, secundo ipsae minae, tertio percussio sequens, quarto sine

magno

magno interuallo fuit percussus, tunc forte ex his non solum poterit torqueri, sed condemnari ex contiguitate actuum, ꝑ id qđ hr in l.3.in §.in bonis,ff.de priuil.cred. & qđ in simili not.Bart.in l.1.in fin. ff.si qs te. li. esse

34 iu fue.† Est, & aliud indicium ſm Ray. in l. iusto,in prin. ff.de usur. ꝙ homo reperit occisus in loco ubi Titius erat solitus frequenter transire,& cõuersari, nec aliud maleficiũ reperit ibi commissum, ꝑsumit occisus à Titio,qđ tñ itelligo cõcurrente alio, uidelicet ꝙ Titius solitus erat alia maleficia perpetrare,arg.l.si cui.§.hisdem,ff.de acc.in l.si ita.§. fi.ff.de fund.instr. Si aũt istud nõ cõcurreret non putarem prouenendũ ad torturam,per ea,q̃ in simili not.gl.& Bal.in l.in ciuilem,& l.ciuile.C.de fur.& Bal.in l.fi.ff. de hær. inst. & de hoc hr ꝑ Lud.in l.1.§.si qs uillam.ff.ad Sylla.ubi inducit illũ text. quod si ante ostiũ domus Titii reperit corpus mortuum præsumit à Titio interfectum, qđ ẽt limitandum puto, ut supra ꝓxime dixi de quo ꝑ Bart.in l. ædiles,ff.de uia publica. Quid autẽ si in una domo ubi reperit qs occisus erant quinq; aut plures,& nescitur qs occiderit,an contra oẽs istos sit præsumptio, uel qd fiedũ ponit Lud.

35 ibidem.† Quero an diuinatio faciat indiciũ, puta aliquis diuinator, incãtator cõsultus dicit ꝙ Titius cõmisit tale futurum,uel Seius, an ex hoc poterit qs poni ad torturam ego uidi fieri incantationem in quadam fiala,uel cum forpicibus, & cribro. Dic ꝙ non,qa talibus non est adhibenda fides, ut l. item apud Labeonem, §. si qs astrologus, & ibi hoc tenet Ang.ff.de iniur. facit.l.uerbum. C. de infam. dixit tñ Bal. in quodam suo cõsilio incipiente,In dei noĩe amen, qa q. ista de tortura, &c. ꝙ licet ars maleficiorũ sit reprobata, l.nemo.C.de malef.& mathema.tñ qñque ꝑmittitur ꝙ maleficiũ tollatur ꝑ aliud maleficium, si alio modo non põt, q̃ ꝑ incantationem ẽt dæmonũ, ut no. in summa cõfessorũ ꝑ magrm Ioan de Ripa. sub rub. de impedimento ligaminis, tamẽ non debet recedere à Deo qdqd ore proferat ſm opinio. multorũ theologorũ, nã licitum est aliqñ de aqua turbida bibere,ubi fluuius stagnantis aquæ deficit.Medicinę n.oẽs sumunt non rõne delectationis, quia sunt horridæ, sed solum ratione sanitatis recuperandæ, retinendæ, uel adipiscendæ, sicut arte,& nã manifestum est,& sępe uulnus uulneri addit ut utrunq; curetur

36 hæc Bald.ad lram in d.cõsilio.† Ex hoc vr ꝙ q̃uis diuinandi ars sit reprobata,tñ ubi magnum ex delicto immineret scandalum, forte nec Deo, nec hoĩbus repræhensibilis uideret,dummodo aĩus à recto non recedat,non dico ꝙ ad torturam ꝓcederet, sed ad inquisitionem, nam si diuinator aliquem inculpat poterat iudex ꝑ illo mittere, & uidere qua cõstantia,aut t[illegible]idatione,& quo rubore, & pallore loquat, & ex hoc sumere indicium ueritatis.ut l.de minore.§ tormẽta.ff. de qõ. Item dicit Bar.in l si ueteri.§,eorũ. ff.de priuil.cred. ꝙ si aliqs accusat de cõsilio ꝑstito ad homicidium cõmittendum, & de homicidiũ ꝓbat per famam. Item ꝓbat ꝙ ille fuit locutus homicidæ,& illę statim iuit,& occidit,sed nesciebat qd dixit ei certe ex breuitate spacii tpis ꝑsumit consiliũ dedisset ei, ꝑ gl.in d. §. ſm eum.Item dixit.Bald.in l.1.C.de ser.fugiti.in 4. col. ꝙ si aliquis locutus est ad aurem,& ib illo statim secutus est factum,& ꝑcedit capitalis inimicitia,ꝑsumit mandatum, allegat Bart. ff. de acq. hær. l.qui aliena.§. si qs mihi bona.§.fin.pe priuil.cred.l. si ueteri.

37 & arg.ff.de repu.l.dubium.† Vel si erant pariter inimici,dicit ipse,ꝑsumam cõsilium, & sic in partem mitiorem,quia efficacius,& durius obligat mandatum quam consilium, ut not.in c.ex cõsilio,de reg.iur.in 6.ꝑ Io.And. Sinaũt non ꝑcesserunt causæ,tunc,nec causarũ ꝑsumo, ẽt si cõcesserint capitales inimicitiæ,ſm eũ,& sic Bal.ur restringere dcm Bar. in d.l.si ueteri. solum qñ qs secrete alloquit, ẽt ille quem alloquit,pariter sunt inimici occisi, sed qñ nulla esset inimicitia capitalis, tunc dicit,ꝙ illa allocutio cum facto subsecuto non facit indicium, & istud placet. Et ita puto intelligendũ quod not.Bal.in l.multum. C.si quis alteri uel si.ubi dixit ꝙ si *inter* Titium, & Seium fuit tractatus de *occidẽdo* Martinum per ipsum Titium postea ipse Titius occidit,& ꝑsumit ꝙ fuerit secutus ipsum tractatum,& ꝙ fuerit ita ordinatum inter ipsos,licet testes dicant de finali ordinatione se nescire, & alleg. Bar.in d.l.q aliena. §.si quis mihi bona,qa alr loquit, & in casu diuerso,

38 & claro.† Item insurgit aliud indiciũ siue ꝑsumptio cõtra eum q stat armatus cũ offendente,ꝙ dederit auxiliũ,& fauorẽ. Nã ille q se armat,de rixa,uel bello ꝑsumit cogitare ut not.Bal.in l.1. in 3. col. C. de ser. fug.& l. ut uim.ff.de iusti.& iure.Supradicta placet retu

lisse

fuisse cum sint exempla quotidiana, & approbata a legibus, & Doct. Multa alia et possent exempla q̃ iura cõmittunt iudicãtis arbitro prudentes inspicienda, prout superius dixi in prin. huius 3. qõ. prin. Adde an testes examinati sup uno processu cõtra unũ faciant indicium sup alio processu cõtra aliũ. uide Bar. ĩ l. à snĩa. de appella. Adde qd si iudex uidit cõmitti aliqđ maleficium, & non habeat alia indicia, an ex hoc possit deuenire ad torturam. Spec in tit. de sen. §. qualiter. uers. itẽ debet ferri s̃m allegata. ut uelle q̃ nõ, & ipsum tenet Bal in l. fi. in princ appellatio.

1 *Damnari nemo potest, ex iudicio semipleno, seu dubitato sed ex iudicio indubitato iudicem in uiam condemnationis dirigente potest quis damnari.*

2 *Testis singularis de uisu deponens cum fama. & aliis adminiculis certis sufficientem ingerit probationẽ in factis antiquis, & dictis occultè factis.*

3 *Indicia indubitata censentur, quæ ita per legem approbantur, ut ad ipsa uelit condemnationem subsequi.*

4 *Reo in tormentis confitenti non potest confessionem reuocare, si contra eum alia reperiantur indicia.*

5 *Indicia indubitata dicuntur quando plura ad unã tendentia consonantiam, ueritatem indicant.*

6 *Indicium an præsumatur homicidij contra fugientem nudo gladio, ubi quispiam reperitur uccisus.*

Fuga inculpati, & reperti cum mucrone madefacto cruore, uehementissimum præstat homicidij indicium.

7 *Indicium certum censetur, si post mutuam duorũ rixam, alter uulneratus uideatur.*

Præsumptio in quibus sufficiat criminibus, ut ad cõdemnationem deueniatur.

8 *Meretrix probari potest ex uerisimilibus circumstantijs, nedum tactu, & actu.*

9 *Sacerdos, seu presbyter mulierem amplexatus, causa benedictionis impartendæ hoc ipsum præsumitur fecisse.*

10 *Cuius pecunias alicui qui ex eisdem conducit gentes aduersus ciuitatem mutuantis, an ad huiusmodi conductionem sit mutuasse præsumendus.*

11 *Indicium homicidij præsumitur contra eum qui aduersus aliquem gladium strinxisse uisus est, licet non fuerit uisus percussisse, si ipso fugiente alius reperiatur interfectus.*

12 *Condemnatio quando possit sequi ad minas præcedentes, & quibus concurrentibus.*

13 *Iudex sola habens indicia contra delatum, quamquam indubitata, tutius per torturam confessionẽ delati extorqueat prius quam condemnet.*

14 *Iudex per præsumptionem procedens, suam ualde temperare debet sententiam.*

15 *Iudex secundum præsumptiones iudicans, finibus pœnarum, ut à iure scriptæ sunt contentus esse debet.*

16 *Condemnari ad mortem nemo potest ex indicio quanquam indubitato.*

Quæstio quarta primæ partis.

Circa quartam quæstionem princ. uidelicet qualia debeant esse indicia per quæ deueniri ualeat ad condemnationem. Super qua qõne quæro primo an quis damnandus sit ex indiciis. Dic q̃ duplex est indicium. s. semiplenum, & dubitatum. & istud dirigit iudicem in uiam qõnis hñdæ. Quoddam est indicium plenum siue indubitatum, & istud dirigit iudicem in uiam condẽnationis. Ex primo qdem iudicio nunq̃ quis dannat, ut ff. de pœn. l. absentem. in princ. qa sanctus est impunitum facinus nocentis relinquere, quam innocentes cõdemnare, ut ibi dicit text. Ex secundo uero indicio qs põt, & debet damnari, ut l. si qui. C. de adul. & l. fi. C. de prob. Item tñ ex iudiciis non est qs damnandus, cum in criminibus probões debeant esse luce clariores, ut d. l. fi. C. de prob. & hr in l. licet Impera. ff de leg. 1. Adde an cõfessio facta in tormẽtis licet non ratificata iuncta cũ aliis indiciis sufficiat ad cõdemnationem. uide Sal. ĩ l. fi. C. de prob. † Adde q̃ si est unus testis de uisu, cũ fama, & aliis adminculis certis, & probabilibus, est sufficiens probatio in factis multum antiquis de quibus non est memoria, & in delictis quæ occulte fiunt ut uoluit Iac. Bal s̃m quod recitat Host. & Abb. in c. p̃terea. de testi. in fin. uide Bart. in l. 1 §. idem Corn. ff. de qõni. qui dicit gñalr q̃ unus testis de uisu cum aliis indicis facit plenã probationem in delictis per text. ibi p l. 2. §. 1. ff. de excusa. turo. & ibi p gl. iuncta l. instrumenta. C. de prob. Secundo qro qd sit iudicium indubitatum, uide eius diffinitionem supra in 1. q. prin. Dixit tñ Nic. de Mata. in d. l. fi. prout ipsum ibi refert Bald. † q̃ indicia indubitata sunt ea q̃ adeo à lege sunt approbata, q̃ lex uult p illa fieri cõdemnationem. sicut est exẽplum in d. l. si qui. Ex quo sunt indubitata legi, de

gi, debent esse indubitata iudici, ut not. in l. si tutor. C. de peri. tut. alias iudex faceret litem suam, qa dnt indicia indubitata. Qñque tamē non sunt talia indicia q̄ sunt à lege approbata, sed sunt iudicis religiosi arbitrio cōmissa, tñ simul collecta, indicant indubitabilr ueritatem, ut est exēplū in cōfessionib. ꝑ tormenta extortis, q̄ non ꝑ se, sed cū ꝑseuerātia, uel fama, uel uerisimilitudine facti, uel aliis adminiculis indubitabilr indicant ueritatem, ut l. sanc. & l q̄ sciam, ff de pœ. & l. 1. §. diuus, ff. de qō. ẜm Nic. de Matar. quod intellige quando sunt plura indicia ualde ꝓxima uero, sicut est unus testis de ueritate facti, & duo testes de extraiudiciali cōfessione facta ꝑ delinquentē cum confessione extorta per torturam, & sic ꝑcedētib. legitimis indiciis q̄uis postea confessio talis sit reuocata, qa tunc bñ faciūt indicium indubitatū, secus si indicia essent leuiora per ea q̄ not. Bart. in l. si ff. de qō. in illa qō. an sufficiat unū, uel plura indicia, & ita intelligo gloss. in l. 2. §. ætas. ff. de excu. tuto.

4 † Ex quibus habemus notare, ꝙ non prodest confitenti in tormentis reuocare cōfessionē si cōtra se sunt alia indicia, qa cōiuncta cū cōfessione q̄q̄ extorta ꝑ tormēta, indicāt indubitabilr ueritatē, nisi reuocās ꝓbaret contrarium, uel clare, uel ꝑ alia indicia, qđ est notandum ẜm Bald. in d. l. si. Item ponit exēplū idem Nic. de Mat. ubicunq; ex qualitate, & multitudine indiciorū indicatur ueritas oculis mentis iudicis, sicut clara lux ostendit ueritatē corporis, exēplum in eo, q̄ ingressus est quandam domū, & post modicam horā auditus est clamor mulieris, & statim uisus est q̄ intrauit exire cum gladio sanguinolento, & uisa est mulier in facie uulnerata, unde dubitatur an esse ꝓbatum de uulnere cōtra illū, & uidebatur ꝙ non, qa non fuit uisus uulnerare, & qa non ꝓbat hoc esse qđ ab hoc cōtingit abesse, ut C. de ꝓbat. l. neque natales, potest. n. esse, ꝙ hæc mulier uulnerauit seipsam, tñ dicendum est sufficienter ꝓbatū, qa non ꝑsumitur ipsamet sibi uulnus intulisse, sed qđ passa sit ab inimico, ẜm Nic. de Mat. Patet ergo quid sit indicium indubitatū. nā ea sunt quæ sunt approbata à lege.

5 † Item qñ simul plura collecta, & in unam cōsonantiā tendentia indicant indubitabilr ueritatē ut C. q. de qō. l. milites, §. oportet, ẜm Bal. melius facit qđ not. in l. 2. §. ætas, ff. de exc. tut. & l. 1. in prin. ff. de qō. & ibi aliis argumentis ita ꝓbōni admouet ut sola cōfessio seruorū dē esse uideatur, & l. q̄ro §. fi. ff de ædil ed q̄ solet allegari, ut ibi dicit Bal. ꝙ ex multis īdiciis insurgit plena probō, & ꝙ qñ indicia sunt multa ex his colligatur uiolenta pręsumptio, q̄ sit sufficiēs ad cōdemnationē, tenet ēt do. meus do. Io. de monte Sperello in l admonendi ff. de iureiur. q̄ dicit de hoc esse tex. in l. excip. ff. ad sill. & do. Catal. de uiso, in quodam suo cōsilio, pro quo reqre in litera A, à char 474. Item Bart. ponit aliud exemplum de indicio indubitato in l. 2. ff de fur.

6 † ꝙ si aliquis fuit uisus aufugere cum gladio euaginato, & reperitur aliquis mortuus ex hoc comphendit manifestum homicidiū, ꝙ ille talis illud cōmiserit, ꝑ illum tex. sed in hoc exemplo Ang. ibi tenuit cōtrarium, si aliter non ꝓbatur, qa potuit ille esse de auxiliantibus Itē potuit ille percussisse, sed non examinasse, ut l. item illa §. si plures, ff. ad l. Aql. & ꝓbō debet esse necessario cōcludens, ut in cap. in pñtia, de prob. Dicit tñ ꝙ uehemētissimū facit indicium ad torturā fuga diffamati, & inuenti cū cultello maxime tincto cruore, & ita practicatur ẜm eum ꝑ hac Ang. opin. facit qđ not. Bald. in l. cōuenticula. C de episc. & cler. ubi dicit quod quoties cōtrariū eius qđ testis dicit stare pōt cum ueritate rōnis testis, nunq̄ dcm̄ testis ꝓbat necessario. sed ita est hic igr &c. de hoc ēt uide inferius. Aliud exemplum de indicio manifesto ponit Sal. in d. l. fin. C. de ꝓbat. ex quo dicit deuenire posse ad condemnationem.

7 † Pone duo rixantur ad inuicem in qua rixa, unus ꝑcutitur, & uulneratur testes examinati dñt ꝙ non uiderant qñ fuit talis ꝑcussio, sed uiderunt eos adinuicem rixantes, & statim dimissa rixa uiderūt ꝙ ille erat percussus & uulneratus, certe ex hoc resultat iudicium indubitatū, ex quo deueniri ualeat ad cōdemnationem. Itē adde, ꝙ licet in criminalib. ex ꝑsumptione deueniri nō ualeat, ad cōdenationē. ut hr in l. licet Imp. ff. de leg. 1. tñ secus est in criminibus q̄ de sui nā secrete patranr, ut in adulterio, sodomia, simonia, & similia ex quo in istis est difficilimum hre claras ꝓbōnes ꝑ id qđ hr in d. l. q̄ adult. C. de adult. & in c. ex lrīs, & c. illud, & c. 3. loco. de prob. in c. præterea, el 2. de testib. & not. Bar. in d. l. 2. ff. de fur. & d. l cap. 5. ff. de adult. & uide de hoc per dom. meum do. Bal de Bartolinis in d. l. licet Imperat.

8 † Item dixit Iac. Butr. in l. neque natales, C. de probat. quod

probatur ꝙ aliqua sit meretrix non probato tactu, & actu, sed ꝓbatis circunstantiis ut plurimum uerisimilibus, ut qa passim scholares intrabant domum ipsius de die, & nocte, qa quãdo scholaris loquitur cũ puella nõ p̃sumitur dicere Pr noster. ita dicit Bald. ibi, & refert in l. fi. de hæredi. inst. Item dixit Bar. in l. 2. ff. de fur. ꝙ si aliqs deprehendit in domo ubi erat pulcherima mulier, ꝙ iste est manifestus adulter, & ita dicit debere intelligi d. l. c. 5. Mod. Doct. dnt hoc esse uerum qñ ꝓbaret ẽt aliqđ ex signis uenereis, de qbus in d. l. quod ait, in 9 princ. ff de adul. ꝑ gl. & Bar. † hoc tamẽ fallit in sacerdote siue presbytero, qa si amplexaretur mulierem, p̃sumitur facere causa benedicendi, uel ad pniam exhortandi dicit glos. 11. q. 3. absit refert Spec. in tit. de præsump. §. species. circa princ. sed ab hac benedictione, & exhortatione liberet nos Deus. Item si officialis tpe syndicatus aufugit de loco ubi gessit offm̃, p̃sumitur cõtra eum de oĩbus querelis de eo factis, & ex hec sola p̃sumptione damnatur, ut C. ut oẽs tam ciuiles quam milita. l. 1. & l. cõsiliarios. C de assesso. Itẽ si maritus ter denunciauit alicui ne loquatur cũ uxore, sua qa hẽt ipsum suspectum de adulterio, qđ si postea inuenit eum loquantem cũ ea, & hoc ꝓbatur, p̃sumitur ipsam adulterasse, & ex hac sola p̃sumptione damnatur, ut in auth. ut lice. matr. & auie. § is quoque. colla. 8. & C. de 10 adulter. authen. si quis sæpe. † Item sunt quidam quidñt ꝙ si aliquis mutuat alicui pecunias, & ille accipiens statim cõduxit gẽtes cõtra ciuitatem mutuantis, ꝙ ille mutuans p̃sumitur mutuasse ut illa gẽs cõduceretur, & ꝙ fuerit cõducta de dicta pecunia, & tũc dñt esse p̃sumptiones iuris, & de iure arg. l. fi. C. de pign. & qđ ibi Bal. & in l. si uentris. §. in bonis. ff. de priuileg. cred. ita dñt ipsi in l. 4. ff. ad l. Iul. maiest. Adde ad id, ꝙ superius dcm̃ est de uiso aufugere cum gladio euaginato, & aliqs reperitur mortuus, qđ ex hoc colligitur indubitatum indicium de homicidio cõtra illum, ut uoluit Bar. in d. l. 2. ff. de fur. Item uoluit Thomas de Piperata, ut refert Ioan. Andreæ. in tit. de ꝓbo. §. 1. uer. 13. & Bal. in l. 2. §. fin. ff. de adult. & Bald. in auth. quas actiones. C. de sacrosanct. eccle. & in l. neque natales. C. de prob. & l. fin. eo. titu. & in l. fin. ff. de 11 officio proconsul. & legat. † Et idem dicit ibidem Thom si uisus fuit admenare cultellũ, licet non uisus fuerit percutere, & postea ibi reperit interfectus, & postea uisus fuerit fugere, & apparet ꝙ erat sibi inimicus, & fama laborat cõtra eũ, & idẽ si ꝓbatur quod Titius erat inimicus Seii. ff. đ qõ. l. 1. §. præterea, uel quod tpe occisionis erat in loco, uel qđ receptauit occidentem, uel quod occidens erat familiaris, uel domesticus uel qđ Titius iactabat se qđ Seiũ fecerat interficere, uel qđ inter eos offensæ præcesserant. Sed Io. Andr. tenet ibi qđ ista indicia non sint sufficiẽtia ad cõdemnationẽ, sed ad torturam, & idem tenet Ioan. de Imo. in l. fin. ff. de hær. inst. Et istud est tutius, dicit Are. in opere malefic. in gl. in uer. fama publ. in uer. quæro an unum indicium, & idem tenet ibi do. Aug. in suis addit. qm̃ istæ probõnes nõ concludunt, qa poterat esse ꝙ ille qui aufugiebat cũ gladio exaginato qdqd fecit ad suam defensionem fecit, & dicit hoc esse de iure uerius, uide tũ tñ oĩno de his per Abb. in c. 3. loco, de prob. ubi bene loquitur, & qui uĩ residere cum opi. 12 1. Tho. de Piper. † Item licet ex minis cõtra aliquem factis non resultet præsumptio contra minantem de delicto ad cõdemnationẽ, ut dicit Spec. in tit. de pręsum. §. 2. circa. fi. ꝑ text. 2. q. 8. c. sciant, tñ põt dici ꝙ si multa cõcurrant primo ꝑcedens inimicitia, secundo, ipsæ minę tertio ipsa ꝑcussio sequens, quarto qđ sine magno interuallo fuerit secuta, tunc forte ex omnib. istis poterit cõdemnari & maxime ex cõtiguitate actuum per id qđ hr̃ in l. 4. §. in bonis. ff. de priui. cred. & quod no. Bar in fi. ĩ l. 1. in fi. si qs testa. li. es. iuss. fuc. & ẽt fuit de mente Bal. ꝑ illũ tex. in l. 1. C. si quis Impera. male. & ẽt fuit de mente Dyn. in suo tract. de quæst. de inimico uiso exire de domo occisi cum gladio sanguinolento, ita dicit do. meus do. Bal. de Barthol. in d. l. licet Impera. itẽ de istis indiciis indubitatis, uideo oĩno ꝑ Gãd. in opere maleficiorũ sub rub. de indiciis, & p̃sum. indubitatis, de quib. ad cõdẽnationẽ deueniri põt q ponit multa exẽpla, & de illo q exiuit camerã cũ gladio sanguinolento pallidus. item de capitali ini13 mico. itẽ qđ unus uidit admenare, itẽ ꝙ fugit. † Notandũ tñ, ꝙ licet ex indiciis indubitatis quis dãnari possit absq; aliis ꝓbõnibus, ut supius dcm̃ est. Tutius tñ, & melius faciet iudex q non hẽt alias ꝓbõnes q̃ dicta indicia indubitata si extorquet cõfessionẽ ꝑ torturã. ut l. si excepta. in fi. C. de male. & math. ita elegãter dicit Bal. in l. mil. C. de qõ. & ita

etiam sentit licet non ita clare. in l. fin. C. de hær. inst. quod est menti tenendum, licet dubium sit, ꝙ ubi de crimine liquet non debet procedi ad torturam, ut l. quoties. C. de qõ. sed forte põt rñderi illud hre locum quãdo liquet per alias ueras probõnes, q̃ per indicia ẽt manifesta, uti est in casu nostro. Aduertẽdum tñ est notabiliter ꝙ ubi iudex iudicat ex presumptionibus multum debet temperare suam sententiã, & maxime ne cõdemnet ad pœnã corporalem iuxta no. per Inn. in c. afferte, quia uerisimile, de præsump. qđ colligitur ibi ex snĩa Salomonis qui licet ex p̃sumptione adiudicaret uni mulieri filium, non tñ cõdemnauit aliam mulierẽ ad mortẽ, ad quã ex morte pueri ueniebat cõdemnanda. Idẽ uult. Spe. in tit. de p̃sum. in § species, uer. in summa † dicens, ꝙ ubi iudex ꝓcedit per p̃sumptionem ualde debet temperare suã sententiã, & tardus debet esse ad infligendũ pœnam corporalẽ, uel pecuniariam argu. 2. q. 1. nomẽ. & cap. 1. idem uolunt do. Card. Ant. đ But. & Imo. in d. cap. qa uerisimile, & Old. in cõs. 192. qđ incipit, uiso diligenter. & Pet. de Anch. in regula, semel malus, 19. col. & Abb. in c. 2. de cohab. cler. & mulier. & in cap at si cler. §. de adult. de ind. & in c. auditis, de p̃sc. & Bald. in l. fi. C. de ꝓb. dicens, ꝙ ubi ꝓcedit ex p̃sumptionib. imponitur mitior pœna, & ꝙ non põt imponi pœna corporalis, qa ꝑ ꝑ inopiam ꝓbõnis minuitur pœna. Subdit tñ, ꝙ licet qñ proceditur ex præsumpt. mitigat pœna, tñ qñ pœna habet certos fines nunq̃ põt ex qualitate probõnum exaggerari, ut l. gñaliter, in princ ff. de decur. ubi est tex. not. † Et ideo iudex debet esse contentus finibus pœnarũ, prout sunt scriptæ iure ẽm eum, unde põt dici, ꝙ aut loquimur in p̃sumptione iuris. s. qñ iudex uult ferre sententiã per quãdam præsumptionẽ, q̃ lex expresse approbat in criminalib. & tunc põt cõdemnare in pœnam corporalem, uel pecuniariã prout ius disponit, ut d. l. si qui adulterii. C. de adult. & ita tenet Abb. in cap. accedens, de sim. & ita intelligit do. Aug. de Ari in add. ad opus maleficiorũ in gl. in uerbo fama pub. super uer. quero an unum indicium, uel plura. & ita dicit esse intelligenda dicta Doct. max. Abb. in c. 1. de iud. in 13. col. Aut loquimur in p̃sumptione hoĩs, & tunc aut cum illa concurrit cõfessio criminosi extra per torturam, & idẽ aut nõ cõcurrit cõfessio prædicta, & tũc aut sumus in pœnis a iure expresse limitatis, & habet locum dcm̃ Bal. aut in pœnis arbitrariis, & habet locum dcm̃ Innoc. & Spec. uide oĩno ad p̃dicta ꝑ Bal. in d. l. si qui multũ bene loquit̃ de triplici ꝓbõ. in criminalib. Item limitat p̃dicta idẽ do. Aug. ibidem nisi ageret̃ de puniendo aliquẽ pecuniariter, uel pœna leui corporali, puta fustigationis tex. est in l. 3. §. qa plerũque. ff. de off præf. uigil. ubi ex culpa p̃sumpta, quia incendium ꝓsumit̃ culpa illa habitantiũ põt quis fustigari. Sed tu potes dicere ideo hoc esse qa lex approbat exp̃sse hãc p̃sumptionẽ, unde erit idẽ prout supra dcm̃ est. Item idẽ do. Aug. ibidẽ dicit, ꝙ lo. An. in addit. Spec. in tit. de ꝓb. §. fi. uer. 13. limitat alio modo, v3. nisi iudex se moueret ex p̃sumptione uiolentissima, & ita refert Inn. in c. afferte, de p̃sump. Adde ad oĩa p̃dicta Gand. in opere suo maleficiorũ, q notabiliter dicit, ꝙ uidit in practo obseruari. † & ita omnes sapientes Boñ. uolunt, ꝙ nullus possit capitalr̃ cõdenari ex indicio quãtũcunque indubitato, secus si ueniret imponenda pœna pecuniaria. Adde unũ meti tenendũ qđ dicit Bal. in d. l. si qui adulterii, ꝙ cõdenatus ex p̃sumptione iuris, & de iure nõ põt appellare ꝑ illu tex. q dicit tale hri ꝓ cõfesso, & cõuicto, & ꝑ l. 2. C. quorũ app An aũt cõfessus i tortura appellet scribit Bal. i d. l. fi. C. đ ꝓb.

1 *Indicia, & præsumptiones contrariis eliduntur præsumptionibus, & indiciis.*
2 *Conuersatio præcedens monstrat qualis unusquisque sit præsumendus.*
Fama bona thesaurus inæstimabilis, & lilium suaue perolens.
3 *Inditium per testem singularem habitum eliditur, aliis refragantibus circunstantiis.*
4 *Indicium homicidii contra aliquem ortum re minis, & inimicitia eliditur si absentia, et distantia probetur a loco homicidii tempore.*
5 *Præsumptio affirmatiua per negatiuã tollitur*
6 *Indicia contra delatum grauiora esse debet his quæ pro se habet ut torqueri possit.*

Questio quinta primæ partis.

Circa quintã qõnem principalẽ, q̃ est, quõ, & qualr̃ tollant, & elidant idicia † Dic ꝙ tollant idicia, & p̃sumptiões ꝑ cõtrarias p̃sumptiones, & indicia, ut dicit Bart. in l. fi. C. fami. ercis. nã licet p̃sumatur

matur ꝙ dãnum datũ sit potius a uicinis, q̃ ab aliis, ut not. Ia c. But. & Bar. in l. si ita. §. si. ff. de fun. instr. & superius fuit dcm̃, tñ hæc præsumptio tollitur, & elidit ꝑ bonã, & laudabilẽ famã, & cõuersationẽ, q̃a ꝑ bono p̃sumit bonũ, & bene, & prudẽter uiuere, ut dixit Bal. in l. 1. C. loca. circa fin. † Vita. n. præcedẽs magnã partẽ cõfert ad p̃sumendũ, ꝙ q̃d sit, uñ caueat unusquisq; ab īfamia, q̃a nõ solũ in eo de quo est infamatus, sed etiã in aliis grauat eius opinionẽ, ut extra de reg. iur. c. defleat pctõr. & not. in l. 2. C. q̃ test. fac. poss. sed bona fama est thesaurus hoīs inæstimabilis, & iocundus, & sicut lilium dat suauitatẽ odoris, uerba sunt Bal in l. 1. C. de cõs. in 4. col. itẽ licet p̃sumat̃ cõtra aliquẽ de furto, si ꝓbetur ꝙ exiuit de illa domo de nocte, in qua furtũ cõmissum fuit, & ꝙ habeat aliq̃d sub mantello, tñ si probatur ꝙ ille talis erat magnus mercator, uel talis condõnis ꝙ nõ sit uerisimile furtũ cõmisisse, excludet̃ illa p̃sumptio est cõdõne personæ, ita dicit Ang. in l. mil. C. de q̃õ. † Itẽ indicium q̃d̃ sumit̃ ex uno teste de ueritate, põt elidi si aliæ circunstantiæ refragant̃. s̃m Io. And. in c. cum ī cõtemplatione, de reg. iur. ut refert Bal. in l. 2. C quorũ app. non re. Et ideo si testis deponeret ꝙ uidit talẽ solum subtrahere, & portare de loco ad locum unum lignũ, q̃d̃ nõ ferrent decem hoīes, hoc ꝓbato indiciũ illius testis eliditur, deficit. n. eius dcm̃ in uerisimilitudine l. mil. § oportet de q̃õ. Nã impossibili posito in esse, nullũ sequit̃ cõtingens. l. filiũ. 1. tñ. ff. de his qui sunt sui, uel alie. † Et ideo licet cõtra accusatũ, uel inquisitũ de homicidio Titii ꝓbentur inimicitiæ capitales, & minimæ de occidendo, & ꝑꝑ hoc resultet indiciũ ad torturã, tñ illud indicium tollit̃ si accusatus ꝓbat suã absentiã, & distantiam a loco homicidii tp̃e quo illud fuit cõmissum, ꝙ nullus s̃m naturã posset illuc accedere ad illud faciendũ recedẽdo de illo loco, & accedendo ad locũ homicidii, p̃sumptio. n. q̃ tollitur ꝓbatur q̃d̃ sit impossibilis, ut d. l. filiũ, & dicit ibi Bald. ꝙ præsumptio nihil operat̃ ubi ueritas in contrariũ ꝓbat̃. † Item p̃sumptio affirmatiua tollitur per negatiuã. item ubi nõ põt h̃ri certa ꝓbõ, recurrit̃ ad p̃sumptionem secũdũ eũ., præsumptio ergo tollit præsumptionem, ut d. ll. & l. diuus. ff d̃ in integ. restitu. & d. l. si qui adulterii. C. de adul. ubi dicit Bal. not. ꝙ nõ creditur id quod nõ uerisimile euidentibus indiciis, & idem dicẽdum est in similibus de hoc ẽt per Bald. in l. non ignorat. C. qui accu. non poss. in 2. col. † Illud est bene notandum, ꝙ q̃n torquẽdus habet aliqua indicia pro se, h̃nt esse indicia magis grauia cõtra se, ita ꝙ præponderent, ita ut ad torturam deueniri ualeat. dicit Bar. ꝑ tex. ibi in l. 1. §. ad q̃õnem, uer. nec facile, ff. de q̃õ. item Bald. not. dixit ꝙ si testator exculpauit reum, puta de eius morte inculpatum, ꝙ ꝑꝑ hoc reus non poterit ex indiciis torqueri, q̃a habet indicium innocentiæ pro se, ut l. 1. §. Paulus. ff. de op. lib. si tñ liquido cõstaret de crimine puniet̃, ut l. 2. ff. ad Syll. ita dicit ipse in l. 1. in ultima col. C. cõia de leg. quod est not. adhoc etiam quod no. Bal. in l. iurisgentium. §. si paciscar. ff. de pact.

SECVNDA PARS,

Tractatus de tortura, & quæstione.

Diuisio.

Primo, quid sit quæstio, & unde dicatur.
Secundo, q̃d appellatione q̃õnis cõtineat̃.
Tertio, in qua causa debeat haberi quæst.
Quarto, qui possint torqueri, & qui non.
Quinto, qualr̃ ꝓuenerit debeat ad q̃õnẽ.
Sexto, quis sit effectus torturæ, & q̃õnis.
Septimo, qualiter puniatur torquens aliquem indebite.
Octauo, subnectam aliqua notanda communia de indiciis, & quæstione.
Nono & ultimo, describetur aliqua in practica maleficiorũ nõ inutilia iuuenib. latrunculatorib. ubi sub epilogo recolligẽtur quasi omnia quæ in hoc tractatu cõtinẽtur.

SVMMARIVM

1 *Quæstio est ueritatis inquisitio per tormenta, & cordis dolorem facta.*
Tertio leuis, q̃õ non dicitur absque dolore cordis.
2 *Quæstio a quærendo dicitur, uel inquirendo quòd per eam negocii ueritas inquiratur.*

Quæstio prima secundæ partis.

CIRCA primum dic., quòd quæstio † est inquisitio ueritatis per tormenta, & cordis dolorem. Nam nuda, & leuis terticio absque dolore cordis

 cordis

cordis non dr quæstio in ista materia. ut l. item apud Labeonem.§.qönis.ff.de iniur. & l.1.§.qönum,ff.ad Sylla. Ita diffiniunt Azo in summa de qö. & Odoff. in quodam suo tract. quem fecit de qönibus.†& dr quæstio a quærendo, uel inquirendo, qa per ea inqrit seu quætit ueritas negocii de quo disputat & ad illuminandum ueritatem fieri debet, & nõ aliter, ut l.item apud Labeonem.§.qönē ff.de iniur.& l.hoc quod placet. C. de qö.

1 *Qönis appellatione quæ censeantur uenire.*
2 *Carceratio uel detētio simplex an ueniat quæstionis nomine.*
3 *Confessio tormentis adhibitis facta, uel prope tormenta, dicitur metu tormentorum facta.*
4 *Territio leuis dicitur, si quis tantum ad funē ducatur.*
Confessio non dicitur metu tormentorum facta in carceribus, quando non denegantur alimenta.
5 *Confessio metu tormentorum facta non censetur si iudex delato torturam minetur.*
6 *Tortura, siue quæstio uariis instrumentis, & modis dari potest.*
7 *Iudex torquendi carnem scidens ut confiteatur capite plecti debet si moriatur.*

Quæstio secunda, secundæ partis.

Circa secundum uidelicet quid contineatur appellatione qönis. † Rñdeo, continetur carceratio facta de aliquo, ut nõ comedat donec dicit negociū de quo quæritur, item qualitercūq; per uim, & tormenta qs compellitur ad aliquid dicendum ur qö.& qönis.uerbo continetur. l.itē apud § qönis.ff.de iniur.l.1.§.qönem ad Sylla. item negatio cibi dr quæstio.l.necare.ff. de lib.agn.item chorda.l. decuriones.C.de qö. & l.nullus ff.ad l.Iul. maiest. item quælibet uis illata personæ.ut l.fi.C.de abol.†Sed an simplex carceratio, uel detentio contineatur appellatione quæstionis, uel tormentorum, ur φ non, qm carceratio, & detentio fit etiā nullis præcedentibus iudiciis, & ad solā custodiam. quæstio uero, siue tormenta non fiunt nisi pcedētibus indiciis ut l.1.§.diuus, ff.de quæst. pp quod dicit Ange. in d.l.item apud §.qö.φ si statutum prohibet aliquem torqueri sine scientia priorum, φ nihilominus poterit carcerari absque ipsorū conscientia, dūmodo carceratio non fit cum denegatione cibi.& idem tenuit in l.nemo.C.de ex act.tri.idem ₰m quosdam, si carceratio esset periculosa alicui rõne loci, uel rõne infirmitatis, uel inferret infamiam, rõne qualitatis personæ detentæ, qa tunc põt dici inesse tortura in detentione ₰m eos. † Sed hic quæro qn̄ dicatur confessio facta metu tormentorū Rñdet Bar.in d.l.1.§.diuus Seuerus.ff.de qö. φ tunc dr facta metu tormentorū, qn̄ est facta adhibitis tormentis, uel ita facta prope tormenta aliquo ligato, & præcedentibus minis deponendo ad torturam. nõ autē quælibet leuis territio facit uideri confessionē eē factam formidine tormentorū, sed debet eē positus in tormentis, uel ductus ad ea. itē si esset ī carcere in quo de fame, & frigore multū patiebatur. nām tunc formidine tormentorū ur factam arg ad hoc.ff.de iniur. l.item apud §.qönis, facit ff.de ui, & ui arma.l.3.§. si quis uisus, dū dicit, sufficit terror armorū ₰m Bart.†Dixit tn̄ Ang. in d.§ quæstionis, φ sola ductio ad funem est leuis territio, sed ductio, & ligatio bene facit uideri cõfessionē extortam metu tormētorū, quia ibi inest terror cadens in constantē uirū, ut l.interposita.C.de transac.est.n timor proximus torturæ arg.l.1.C. de sica.item dixit Bald.φ manicis ferreis ligatur.dr torqueri in l.1. C.de custo.reo.Confessio aūt facta in carceribus, in quib nõ denegatur cibus, non dr facta metu tormētorū, per dicta supra in ꝓxima q. & ideo talis cõfessio ualet, & nocet cõfitēti.ita tenet Bald.in l.1.C.de cõfes.in 6.col.& ꝑ cõsequēs nõ reqrit, φ in ea ꝑseueret, ꝑ ea quæ dicemus in 9.q.princ Sed Gand. in tract. malef.in rub. de qö.& tormentis, in uersi.dcm est supra tenet, quod sufficiat esse penes torturā, licet nõ fuerint ligatæ manus de retro, ut dicat confessio facta metu tormentorū,& ibi rñdet ad d.§.qönem.†Dicit tn̄, φ si extra locū in quo homines torquent, iudex dixit, aut cõfitearis, aut ducā te ad torturā, inferendo sibi terrorem, ꝑꝑ hoc non dicetur cõfessio facta metu tormentorū, qa est leuis territio ꝑ d.§. qönem.& cum hoc uidet transire d.Aug.de Arimi.in addit.ad tract.malef. Aret.in gl.in uerbo, fama publ. in antepen. col.Adde, φ Bar.in l.nouissime per illū text. ff.quod fal.tut.aut.uoluit, φ dicatur cõfessio facta metu tormentorū, sitmmodo apud torturam qs fuerit spoliatus solum, & nõ ligatus, nec minatū sibi de tortura, si non cõfiteatur,& ibi dicit, φ semel habuit hoc de facto

Florẽtiæ. Et qa supradictũ est, qd cõtineatur appellatione tormentorũ, sciasq; multis ua riisq. modis, & instris utuntur latrunculato res, & iudices maleficiorum. Nã qdã dant reo & ei mittunt aquam p nares, in qua ẽt non nulli imponũt calcẽ obstructo, ore bibentis, qđ genus torturæ. ut audiui, est periculosum ne ex eo suffocetur tortus. Quidã ponũt taxil lũ in osse pedis, q uulgariter dr losso pazzo. Quidã ponũt muscione in uẽtre, siue umbi lico, & desup ponunt ciatũ ad includẽdũ il lũ, ne possit egredi. Quidã torquẽt cum lin gua caprina hoc modo, qa lauãt pedes tor quẽdi cũ aqua bene salita, & ligato torquẽ do sup scãno, faciũt ut capra cũ lingua lam bat plãtas pedũ, qđ libẽter facit, pp auidita tẽ salis, & audio, ꝙ istud est durissimũ tormẽ tũ, & sine periculo. Quidam torquẽt in mittẽ do uirgas inter digitos manus stringẽdo cũ cordula. Quidã utuntur corda, ligatis manib. post terga, quod genus torturæ cõiter est in usu, & unumquodq; ꝑtorũ ex publico habet tale instrm. ut uidemus ubique, & istud est à consuetudine cõiter approbatum, & etiã de iure, ut l. nulli. C. ad leg. Iul. maiest. Sed in isto debet adhiberi maxima diligentia, & de bet moderate adhiberi, alias solent multa pericula incidere. Alii ligant solũ unam ma num ad funem, & sinũt sic pendere super ter ram. Audiui etiam, ꝙ dantur detento ad co medendũ carnes multum salitæ, & denegãt potum. Aliqui lauant pedes torquendi, & plãtas inungũt larido porcinio, & ligato tor quẽdo sup scannũ, faciũt, ut plantæ pedũ ur gãt uersus ignẽ ualidũ, & sic iuxta ignẽ sinũt ꝑmanere. De modis aũt, & instris aliquibus torquendi crudeliter, ponit Bal. in l. 1. C. de emen. seruorũ. ubi dicit p illũ tex. in uerbo, laniauerit. † nota cõtra iudices q sciudũt ali cui carnes ut cõfiteat crimẽ, nam si moritur tortus in tormentis, iudex iste debet decapi tari tanꝙ homicida. & Ang. in l. nemo carce rẽ. C. de exact. tri. lib. 10. dicit no. tex. cõtra iu dices, q pp delectationẽ inueniunt nouam speciẽ tormentorũ, hi. n. appellantur iudices irati, & peruersi, & ratione peruersitatis dñs confundet eos, quia sunt perpetuo ignoran tes. Sapientes enim talia abhorrent, & uir tutum illuminatione, sciẽtiæ formam pro pagant, reliqui uero actibus impiis se exal tare dicentes, confundunt eorum famam a pud bonos, & graues incessanter ingnãtes.

1. *Quæstio, seu tortura applicari potest in causa criminali criminaliter agitata.*
2. *Seruus in omni causa, & in omni crimine iudicis arbitrio torqueri potest, sed liber in grauibus tantum, & criminalibus.*
3. *Iniuria personalis dicitur graue delictum.*
4. *Delictum leue quod dicatur, & quæ leuis iniuria.*
5. *Tortura etiam locum habet si de crimine ciuiliter agatur.*
6. *Causæ ciuiles in quibus differant à criminalibus in materia torturæ.*

Quæstio tertia secundæ partis.

TErtio principaliter quæro. In qua causa sit hñda qõ. & tortura? † Respondeo quod in criminali causa nõ est dubium, si cri minalr agitur, ut patet p totũ ti. ff. & C. de q. stio. & maxime in l. 1. & l. edictũ. ff. eo. & l. mi lites. §. oportet. C. eo. tit. & dixit gl. in d. l. 1. ꝙ in quolibet crimine hẽt locũ tortura, & per cõns tã in publico, quam in priuato crimine põt qs torqueri, facit qđ not. gl. & Doc. in l. uerbũ. C. de infa. Aduerte tñ, ꝙ non pro oĩ crimine põt qs torqueri. † Super quo dic, ꝙ aut loqmur in seruo, & tũc põt arbitrio iudi cis in oĩ causa torqueri, & in oĩ crimine, ut l. edictũ, supra alle. & ibi per Doc. & p Bar. in l. diuus. eo tit. & per Gãd. in tit. de qst. & tort. in suo opere maleficiorũ. Si aũt loqmur in homine libero, & tũc in causis criminalibus; & grauibus põt torqueri. In leuibus aũt cri minibus non, ut hr in dictis iuribus. unde ma le faciũt iudices q p quibuscunq; leuibus iniu riis faciunt quẽ poni ad torturã, ista sunt uer ba Papiensis in sua practica in forma inqsi tionis in gl. in uerbo; hæc ẽ quædã inqsitio circa 12. col. Sed nũc cadit declarare qđ dica tur leue crimẽ, & leuis iniuria. Nã Bar in l. nõ solũ. §. si mãdato ff. de iniur † dicit, ꝙ quæli bet iniuria ꝑsonalis, & dr delictũ graue. sed Papiẽsis ubi supra dicit qđ trahere quẽ p ca pillos. uel cõtra aliquem ꝓiicere lapides est leue crimẽ. Bar. aũt in d. §. si mãdato, dicit ꝙ leuia delicta sunt illa in qbus nõ requirit do lus, ut dare dãnũ. Itẽ qñ filius patri, uel liber tus patrono non est obediẽs. Item qñ qs est re ptus cum armis, uel ire de nocte, & his si milia, ut ludere. & idẽ dicit in l. leuia. ff. de ac cus. ubi ẽt dicit, ut superius dixi ꝙ delictũ cõ missum in ꝑsonã est graue. qđ Ang. ibi dicit esse uerũ, nisi opinio illius patriæ aliud uelit, ut est Florẽtię, ubi ꝑcutere pugno reputat le

ne. Itē dicit Bart. in d. l. leuia. ꝙ quodlibet delictū ēt cōmissum dolo tñ in reparua, ut est furtū rei paruæ, est delictū leue.† Adde qđ delictū leue dr̄ crimē abigeatus, furtū domesticū, & leuis iniuria uerbo illata, ſm Spec. in tit. de exec. ſen. in § nūc dicendū. uer. 42. ubi uide ut hæc refert. & ſequit do. Ma. Soc. in c. 1. de libel. obl. in 47. fallen. Item. Ang. in d. l. leuia, dicit ꝙ leuia delicta ſunt quæ leuis pœna imponit, non attēto alias ſit de ire leue uel graue, & uide gl. ī c. cū illorū. de ſē. excō. in uerbo, mēbri, quæ dicit ꝙ relinquet iudicis arbitrio quæ dicant crimina leuia, uel nō, quā gl. approbat do. Aug. de Ari. in addi. in tract. malef. in gl. in uerbo hæc est quædā īquiſitio. col. 15. †Sed quæro qd ſi de crimine agit ciuiliter, an erit locus torturæ. Rñdeo, ꝙ ſi, ut et dicto caſu qs torqueri ualeat ut l. ſicut. C. de fal. & ibi ēt. ꝑ Bald. q dicit, ꝙ tūc debebit in ius agi. Sed an in ciuili cauſa poteſt adhiberi torturā? Dic ꝙ ſic, ſed tunc demū cum alias ueritas ſciri nō pōt niſi ꝑ torturā l. diuus. in prin. ff. de qō. ut not. gl. in l. ex libero. ī prin. & eſt tex. in l. quoties. C. eo. facit l. ſu ꝑ, & l. hoc qđ placuit, & l. interrogauit. & l. fi. eo. ti. In ſubſidium ergo ī ciuili cauſa ꝑuenit ad torturam ut d. l. diuus. †Sed ſm hoc in hac mā torturæ nulla ur̄ dr̄ia inter ciuiles, & criminales cauſas, dic ſm Bart. ꝙ imō eſt dr̄ia, nā in cauſa ciuili, & pecuniaria torquent ſerui, & nō liberi, ut l. edictum. ff. de quæſt. & l. ſi qs decurio. & l. ubi falſi. C. de fal. hoc tñ intelligo ꝙ ēt in cauſa pecuniaria liber nō torquetur in ſe, ut dicit Bart. in alium bene torquet ſi uacillat ut d. l. ex libero. Quod qualr̄ intelligat dicā infra in 4. q. prin. Itē dicit Bart. ꝙ nō ita de facili ꝑuenit ad torturā in cauſa ciuili ſicut in criminali, & graui ut d. l. diuus. ubi ipſe hoc ponit, putat tñ ꝙ nō ex oī cauſa qs ſit torquēdus, ſed in hoc aduertēdum iuxta diſpōnem. d. l. edictum, & d. l. ex libero.

1 *Torqueri poſſunt liberi, & ſerui liberti, & ſtatu liberi.*

2 *Libertus ut liber eſt torquendus, & in eiſdem caſibus.*

3 *Confeſſio mulieris prægnantis, facta in tormentis nulla eſt.*

Tortura exiſtente illicita, irritatur quidquid ſequitur ex ea.

4 *Liber homo, tam in ſe quam in alijs, torqueri poteſt, præcedentibus indicijs.*

5 *Indagatio ex quiſitiſſima non fit quando pro crimine ciuiliter agitur, ſicut quando agitur criminaliter.*

6 *Clericus in teſtem inductus non eſt uacillans torquendus.*

7 *Diuites bonæ opinionis, & famæ in duobus tantum caſibus torqueri poſſunt.*

8 *Hominibus uilis conditionis in teſtimonium admiſſis non adhibetur tanta fides quanta alijs.*

9 *Teſtis non eſt torquendus in eum, contra quem fert teſtimonium non inuitus.*

10 *Domeſticus non debet torqueri in eum cuius eſt domeſticus.*

11 *Teſtis qui non eſt omni exceptione maior, non debet torqueri in cauſa ciuili.*

Tortura non datur, niſi delictum certo ſciatur.

12 *Teſtis an poſſit torqueri non ꝑcedentibus indicijs.*

13 *Teſtis non debent torqueri, niſi ſignis quibuſdam contra reum præcedentibus.*

14 *Maleficio domi commiſſo, torqueri poſſunt ibidem exiſtentes tempore commiſſi maleficij.*

15 *Diſputatio an ſit fienda ſuper indicijs contra teſtem habitis, ſicut ſuper his quæ contra reum habetur.*

16 *Dictum teſtis ualidius dicitur cum tortura factū, quam quod ſine.*

Minor quatuordecim annis nec in ſe nec in alijs torqueri poteſt.

17 *Impubes ſecundum ius cōe non poteſt teſtis eſſe.*

18 *Impubes cum tortura leui ad inſtructionem poteſt interrogari.*

19 *Milites, & ueterani non debent torqueri.*

20 *Decuriones, & eorum filij non ſunt torquendi.*

21 *Decurio infamis torqueri poteſt, & pro crimine falſi.*

22 *Nobiles, aduocati, & doctores an poſſint torqueri.*

23 *Doctores legum, & aliarum ſcientiarum, perſonaliter capi, ad iudicem trahi, aut quouis modo uexari non poſſunt.*

24 *Exceptio quælibet in crimine læſæ maieſtatis ceſſare debet.*

25 *Surdus, & mutus à natura torqueri non poſſunt.*

Seruus in quibus caſibus in dominum torqueri poſſit.

26 *Seruus communis pluribus, ut pluribus torqueri poteſt in caput alterius dominorum.*

27 *Seruus torqueri poteſt pro morte filij.*

28 *Seruo, uel uolenti, uel torto non creditur contra dominum.*

29 *Libertus in caput patroni non debet torqueri.*

30 *Reus, & accuſator in crimine falſi poſſunt torqueri.*

Quæſtio

Quæstio quarta secundæ partis.

1 QVarto principaliter quæro, qui possit torqueri, & qui non? † Respondeo quod torqueri possunt omnes tam liberi quam serui, & tam liberti, quam statuliberi, ut patet in multis iuribus, & potissime in l. si quis decurio. C. de fal. & l. primum. C. de quæst. & l. ex libero. & l. unius. & §. testes. & l. 1. §. quæstioni. ff. eo. ti. quæ omnes loquuntur de quæstione, & tortura liberi hominis. Item patet in l. 1. circa principium. & in §. seruum municipium. & §. seruum mariti. & §. si seruus, & §. si serui. & §. in causa. & in l. hæreditarii. & l. si quis uiduam. ff. de quæstio. & l. 1. & 2. l. cum testium. & l. hoc quod. C. eo. in quibus habetur, quod serui torquentur. Item de statu libero patet, quod torqueatur in l. edictum. §. fi. iuncta gl. ff. eo. & l. fi. §. sed in eo. ff. ad

2 Sylla. Item de liberto patet etiam quod sit torquendus, ut l. 1. §. si seruus ad hoc. ff. de quæst. † Nam & libertus torquetur ut liber, in his in quibus liber homo torquetur secundum gl. ibi. Item torquetur tam masculus ut supra dictis legibus quam fœmina, ut d. l. cum primum. C. quæstio. quod est uerum nisi sit prægnans, nam tunc non torquetur quandiu prægnans sit l. prægnantis. ff. de pœnis. ubi plus dixit gl. quod etiam post partum depositum per 40. diebus non torquetur. & illam glo. tenet And. de Pisis, & Bal. in lectura in l. Imperator. ff. de stat. homin. & est ratio, quia intra 40. dies post partum non est fortis mulier ad subeunda tormenta secundum eos, & idem tenet Bart. in d. l. prægnantis. Addens rationem, quia si inter 40. dies torqueretur, eum sit debilis, moreretur, & iudex excedens modum puniretur, debet ergo differri, donec sit fortis ad torturam secundum eum. Et plus

3 uoluit Bal. in d. l. Imperator. † quod si mulier prægnans torquetur, & confiteatur, quod non ualet talis confessio facta in tormentis, quia cum illicita sit tortura, non ualet quod sequitur ex ea, arg. l. maritus. ff. de quæstio. secundum eum, quod est notandum. Et hoc quod de muliere prægnante dictum est, habet locum etiam si sit prægnans ex alio quam marito, ut l. ex seruorum. § pen. ff. de statu. homi. &

4 idem si est prægnans de pauco tempore puta. 10. uel 20. dierum secundum Bal. in d. l. mulier. §. fi. † Quod autem dictum est de libero homine, quod torqueri potest, est uerum tam in se, præcedentibus indiciis, ut l. fi. ff. de quæst. & l. milites. §. oportet. C. eo tit. & l. sicut. & l. si quis decurio. C. de fal. & l. proditores. ff. de re mi. quam etiam in alios. s. ut testis, ut l. ex libero. & l. unius. §. testes. ff. de quæst. & l. nullus. C. de asser. tol. l. nullam. C. de infa. iuncta glo. Adde, quod Bald. in l. milites. C. de quæstio, dicit quod testis uilis torquetur sine indiciis, unde inferius de hac quæstio. in uer. sed quæro ab debent præcedere. Primum tamen dictum intelligo in casu criminali, s. ut liber in se torqueatur præcedentibus legitimis indiciis. ut d. l. & forte etiam si de crimine agatur ciui-

5 liter per d. l. sicut, † non tamen sit ita asperrima indagatio quando ciuiliter pro crimine agitur, sicut quando criminaliter, ut no. gl. in l. 2. eo. tit. & Bal. in d. l. sicut. secundum autem dictum ut torqueatur in alium ut testis intelligo in duobus casibus. s. si uacillat ut d. l. ex libero. & si facto interfuisse dicatur. ut l. unius. §. testes. & l. is cui. ff. de quæst. Et intelligo si ipse dicit se facto non interfuisse, & per alios conuincitur de mendacio, quod interfuit, & sufficit quod per unum testem tamen ad minus qui sit dignior ipso negante hoc dicatur, secundum Bart. in d. § testes. An autem hoc sit uerum quod liber homo productus in testem possit torqueri, uel non distinguit Barto. in d. l. ex libero. quod quidam sunt liberi homines positi in dignitate clericali, & isti non possunt torqueri, sed alias de falso puniuntur ut l. presbyteri. C. de

6 epis. & cle. secundum Bar. † licet ergo clericus testis inductus uacillet in testimonio. tamen non torquetur. Quid autem sit de iure canonico. Bald. in d. l. præsbyteri, remittit ad not. 6 quæst. 1. presbyteri. el 2. & per Arch. ibi, & uide tu per Inno. in c. quum contra falsam. de pb. & melius in c. cum in contemplatione, de reg. iur. & plenius per Pau. de Eleaz. in c. grauis. de deposi. Quidam alii sunt positi in dignitate, uel notabilitate, uel officio seculari, & isti possunt torqueri in uno casu tamen. s. si uacillent, & sic aures iudicis obtundunt, ut l. nullum. C. de testi. in prin. & dicit Bart. quando testis uacillant debet facere scribi per notarium, & notarius debet scribere qualiter iudex dixit quod testis uacillabat, & hoc debet facere solum audiente, & intelligente teste. Alleg. Inn & Ioan. And. in nouella in d. c. quum contra. & idem uoluit Ang. in auth. ut sponsa. lar. §. insuper col. 9. † Quidam alii testes

7 non sunt positi in aliqua dignitate, & tunc si sunt diuites, & bonæ opinionis, non possunt torqueri, nisi in duobus casibus in primo. s. si uacillat, secundo si conuincatur de emendacio, quia asserit se non interfuisse negocio, & ab aliis conuincitur, quod interfuit, ut d. l. unius. § testes. Quidam sunt liberi homines, uiles artes exercentes, obscuri, & ignoti forsan, & isti secundum quosdam, nunquam admittuntur, nisi cum tortura in auth. de testi. §. si uero ignoti,

&c §. si huiusmodi, & ibi, gl. quam uidetur tenere Azo in summa. C. & auth. de testi. sed Bart. improbat hanc opi. p tex. in l. diuus. §. fin. ff. de quæst. ubi deportatus in insulam, & ēt statuliber non torqueť. sicut alii liberi homines, & tñ cõstat eos esse uiles, obscuros, uel humiles. Propterea text. in d. §. si uero ignoti, ad hoc ut torqueatur, requirit duo. s. ꝙ sint uiles, ꝙ ignoti. Item ꝙ tentant corrumpere ueritatem, & tunc pñt torqueri, & ideo dicit Bart. † ꝙ isti uiles hoĩes admittunť ad testimonium sine tortura, non tñ adhibeťeis tāta fides sicut aliis, ut d. l. 3. ff. de test. in princ. Pñt tñ torqueri in casibus. primo si uacillāt ut d. l. ex libero. & d. §. si uero ignoti. secũdo si cõuincanť de mẽdacio. ut d. §. testes. tertio qñ sponte uadunt testificandum, ut d. §. si uero ignoti. in uers. festinantes. & pbať. 5. q. 5. §. hi qui. ita dicit Bart. in d. l. ex libero. Illud tñ est bene notandum ꝙ ubi testes torquentur, sufficit torqueri duos, uel tres factũ scientes, nam refrenāda tortura, de naufrag. l. quoties. lib. 11. ita dicit Bal. in d. l. data opera. C. q acc. non pos. Adde ꝙ tortura testium non fit seruata forma. l. custodias. de publ. iudic. Alex. in d. l. unius. §. iudex, de qõ. † Item non torqueť qs in eum in quem inuitus testimonium nõ dicit l. 1. §. si seruus bona fide. in fi. ff. de qõni. Qui aũt sint illi q inuiti nõ testificanť in aliquem, habes in l. 4. & 5. ff. de testib. ꝙ dixit Bar. in d. §. si seruus, ꝙ tales torti, & aliqui testificantes non pbant sufficienter ēt ad indicium, loquať tñ sub dubio p uerbum forte, de hoc tñ an testis qui non debuit examinari, an examinatus faciat indicium, fuit dcm supra, & uide Bart. in l. si maritus. §. de qõ. † Item non torqueť domesticus, in eum cuius est domesticus. ut l. maritus. ff. de qõ. & l. 1. ad qõnem. eod. tit. facit l. pen. ff. de testib. Et q dicanť domestici, not. in l. ēt. C. de testi. & l. pridem. C. de qõ cum si. Et aduerte notā ter ꝙ si aliquæ exceptiones obstant testi torquendo, ut ipsius fidem restringant, dictæ exceptiones debẽt examinari, & discuti anteq̃ testis torqueať, ne superuacuo, & absq; causa torqueať. casus est ẜm Bart. ibi. in l. 1. §. si qs dicatur. ff. de qõ. Et ideo si de maleficio esset unus testis tm̃ q sciret ueritatem rei, & ille non esset oĩ exceptione maior, & sic non faceret indiciũ, ēt si plene pbaret, in casu quo alias testis dẽt torqueri, iste non torqueretur, cum tortus non faciat indicium. Et idem in ciuili ubi unus testis omni exceptione maior, facit deueniri ad iurm necessarium, ut l. in bonæfidei. C. de iureiur. & l. admonendi. ff. eo. tit. † Nam licet in ciuili causa testis etiā torqueať, ut not. in d. l. ex libero. ff. de quæst. tamẽ hoc casu testis, si nõ est omni exceptione maior non torquebiť, qa ēt tortus plene deponens nõ facit semiplenam pbõnem, cũ non sit oĩ exceptione maior, ut d. ll. not. per Doct. qđ est ualde notandum. Item not. ꝙ nunq̃ uenit ad torturam testium, uel principalium nisi prius constet de delicto l. 1. §. Itẽ illud. ff. ad Sylla. ad idem tex. in l. si qñ. C. unde ui. ubi dicit Bal. ꝙ qñ lex, uel statutum disponit aliquid cõtra delinquentem, prius debet cõstare de delicto, sicut si statutũ loquať ꝙ ptās habeat arbitrium torquendi homicidam, nam primo debet cõstare homicidium esse commissum, & sic mortuũ esse, & de corpore mortui, alias nemo debet torqueri, uel nisi cõcurrant alia q̃ debet cõcurrere, in tortura. ut l. 1. §. 1. ff. ad Sylla. ẜm eum, sed male seruať in practica, qa statim ꝙ aliquis dicit sibi aliquid subtractum absq; eo, ꝙ cõstet, subtractum, torquentur suspecti de furto. † Sed quæro an debeant p̃cedere indicia ad hoc ut testis possit torqueri. Bal. in l. milites. C. de q. dicit, ꝙ ad hoc ut testis torqueať non est necesse qđ p̃cedant indicia, sed põt torqueri, ut si sit uilis psona uel uacillet, uel p̃sumať scire ueritatem quam tacet C. ad l. Iul. de sic. l. fin. & facit. l. 3. in uers. ad uerisimilia causæ. & l. interrogari. C. de quæst. & p Dyn. in c. sine culpa. de reg. iur. in 6. & Cyn. in l. fin. C. de qõ. facit de adul. l. si postulauerit. §. pe. & ĩ auth. de test. §. si uero ignoti. ita dicit Bal ibi, Bar. in l. 1. §. idem Corn. ff. de qõ. dicit ꝙ testes non debent torqueri si non p̃cedant indicia. imò si essent torti sine indiciis non crederentur ẜm eum. Sed Bart. non declarat cõtra quẽ debeant p̃cedere indicia an cõtra principalẽ, uel cõtra testem. Sed idem Bar. in d. l. 1 § qõnem dicit ꝙ debent esse aliqua indicia cõtra testes, ꝙ ipsi debent hoc scire, uel quia ipsi uacillant. uel qa aliq dñt eos interfuisse, ut l. ex libero. in prin. & l. unius. § teste. ff. de quæst. Et istud est uerius, qđ ēt sensit Bal. in d. l. milites. licet male explicet, imò uiť seipsum inuoluisse. Dixit ēt Bar. in l. 1. in princ. ff. de q. ꝙ debent apparere aliqua signa cõtra reum priusquam testes torqueri possint per illum tex. non ergo indistincte torquendi sunt te-

st. s

stes sed ita demum si sciant aut scire debeāt ueritatem negocii directo, uel ꝑ aliqua indicia. & de hac sciētia uera. uel ꝑsumpta debēt apparere indicia, puta, q̃a testis dicit qn̄q; se scire, & qn̄q; negat, & sic ille uacillat ꝑ ꝑ qđ ꝑsumit scire ueritatem, & uelle occultare ipsam, & tunc torquetur, ut d. l. ex libero. Item si testis negat se interfuisse negocio, de quo q̃rit, & alii testes dnt illum interfuisse, uel illū cōfessum esse interfuisse, & tunc ēt ꝑsumit scire ueritatem. & ipsam uelle occultare, nā tunc ēt torquet, ut l. unius. §. testes. & l. is cui

14 ff. de quæst.† Item si maleficium est factum domi, certe existētes in illa t̄pe maleficii torquent, q̃a scire ꝑsumunt q̃ fiunt in domo. casus est in l. fi. C. de sic. & in l. in adulterii Q̃ōne. C. de adul. & ibi dixit Bal. ꝙ illi q̃ sunt in domo ꝑsumunt scire ea q̃ fiunt in domo, & non alii. Et hinc est ꝙ rōne istius ꝑsumpta notitiæ torquent q̃ sunt in domo. facit ff. locati. l. dn̄s horreorū, C. de repudi. l. consensu. §. super seruis & de test. c. ueniens, s̄m eum, q̃ ēt dixit in d. l. fin. de sica. ꝙ illi demū sunt torquendi. q̃ ꝑsumunt scire ueritatem, & ideo absens non ꝑsumit scire ueritatem, & per cōns nō torquet, ut l. 1. §. hoc aūt senatus. ff. ad Sylla. s̄m eum, facit l. 1. §. sed si eos. ff. de magist. conue. Item si maleficium factum est in conuicinio, torquent uicini ꝑ ꝑsumuntur scire ueritatem maleficii ibi commissi, & ꝑ ꝑ hoc ēt torquentur, arg. ad l. cōsensu. §. super seruis, secundū Bal. si ergo cōclusio ꝙ testis cōtra quē est ꝑsumptio, & indiciū ꝙ sciat vel scire debeat ueritatem negocii, pōt torqueri de iure, non alias, de hoc ēt ꝑ Bal. in l. non so-

15 lum. C. de adul.† Sed tunc q̃ro, an su ꝑ his indiciis cōtra testē habitis disputabitur, sicut disputat de indiciis habitis cōtra aliquē, q̃ torquet in seipsum, de quo i l custodias, ꝑ Bar. & alios. ff. de publ. iud. rn̄det Bart. in l. unius. §. testes. de quæst. ꝙ non, q̃a in his non debet hr̄i disputatio cum aduocatis, sed committit iudici, & ita debet intelligi l. is, cui. ff. de qō. & in authen. de testi. §. si uero ignoti. & C. de testi. l. nullū. secundū Bar. Itē notandum, ꝙ si testis ante torturam dixit unum, deinde tortus dixit oppositum, statur secundo dicto facto in tormentis, secus aūt si non fuisset tortus, tūc staretur primo, nisi dcm̄ suū incontinenti mutasset anteq̃ diuertisset à iudice. ut not. gl. in authen. de testib. § q a uero, prudēs tn̄ assessor faciat unicū tm̄ dcm̄ reperiri scriptū secundū Bar. & Ang. in l. si postulauerit. §. pē. ff. de adult. & ita ēt ad lr̄am tenet Bal. in l. non solum. C. de adult. cōtra istud tamē ur

16 facere qđ not. Bar. in l. eos. ff. de fal.† Item not. qđ ualidius est dcm̄ testis cum tortura, quam sine tortura, ut in authen. de test. §. 1. & ff. de prob. l. cum ꝓbō. dixit Bart. in l. 1. §. qōni. ff. de qō. Et hæc dicta sufficiant circa torturam testium faciendam uel non faciendam, quā materiā non inuenies alibi ita plene redactam. Item ab illa r̄a, qua dcm̄ est supra ꝙ liber homo torquet, excipiunt q̃dam personæ. Excipit nanq; minor 14. annis, qui nec in se nec in aliū torquetur. l. de minore. in princ. & l. ex libero. §. 1. ff. de qōni. licet tn̄ nō torqueat ea tortura qua torquetur maiores, tn̄ cedi pn̄t habena siue corrigia, uel ferula. uel alr terreri, ut l. 1. §. impubes. ff. ad Sill. & l. excipiuntur, in prin. eod. tit. Itē tex. in d. l. de minore, ur uelle. ꝙ minor 14. torqueri possit tanq̃ maior in crim. læsę maiest. & qđ fidē faciat in delictocrimine, ad hoc facit tex. in l. nullus. C. ad l. Iul. maiest. Et hoc dico qđ si ex forma statuti minor. 14. ad testificandū habilitaretur quod hoc casu poterit torqueri minor, de quibus dixi supra, & idē in quolibet inhabili, & minus idoneo de iure cōi

17 qđ est notandum Sed ꝓ declaratione prædictorum quæro, cum impubes de iure cōi non possit esse testis. ut l. 3. §. l. Iul. & in l. in testimonium. ff. de testi. & tortura fiat ad illuminandū ueritatem negocii de quo q̃ritur, ut l. cum falsum. & l. hoc quod placuit. C. de quæst. qūo facta ex lex de ipso impubere, cū nullum esset dubium de hoc contra. l. quod Labeo. ff. ad Carbonia. & l. ancillæ. C. de furtis. Rn̄deo s̄m Bart. in d. l. de minore. ꝙ torquetur non ut plene ꝓbet sed faciat indiciū non plenum sed qualequale, ut l. 1 §. impubes. ff. ad Sylla & no. in l. tale C. de his quib. ut indig. s̄m Bar. in l. maritus. ff. de quæst. Sed Bal. in d. l. tale, dicit not ex gl. hic posita.† ꝙ

18 impubes cū leui tortura interrogatur, nō ad cōdēnationem, sed ad instructionem. Nō tn̄ est intelligenda de infante, q̃a q̃ quidquid uidet ignorat. Oīs. n lex de habili loquitur d. l. excipiuntur, & C. ne sacrum baptis. re. l. 2. ita dicit ipse ibi de hoc est gl. in l. inuiti. la 2. ff. de testib. ubi gl uult ꝙ pupillus incriminalibus faciat indicium, dummodo sit ꝓximus pubertati, & doli capax sentit tn̄ gl. ꝙ non faciat plenum indicium dum dicit aliqđ indi-

cium,&c.& sic concordat cum doctrina Bart. de hoc tñ nota.per Spec.in titu.de teste. §.1. uers.item excipit qđ est impubes, & Bald. in l.seruos. C. de testib. Item non torquetur senex in decrepita ætate constitutus ẽm Odof. in d.suo tract.& Gand.in suo tract.maleficiorum sub tit.de qõ.uer. quæ personæ pñt torqueri, per l.3.§.ignoscitur.ff.ad Sylla.dcm̃ est satis æquum, sed tex.si recte inspiciat hoc nõ probat, qa loquit in eo q tenetur iuuare dñm suum, sed si p p ætatem decrepitam non põt excusat, & ideo non torquet, sicut ille qui iuuare posset. pro hoc tñ dicto facit quod not. Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de inf.

19 † Item milites, & ueterani non ignominiæ causa missi, & ipsorũ filii non torquentur, ut l milites,in prin.C. de qõ.& l.nullus, & l.milites.C.ad l. Iul.maiest.Sed quid de militibus nostri tpis an torqueri possint. Cyn. in l.3. C.ad l. Iul.maiest.uult φ sic, cum nõ sint proprie milites,& idem uult Ang. in l. milites. ff. de qõ. quos refert,& sequitur Aret. in tract. malef.in gl.fama publica.co.23.in uer.6.quæro, & idem approbat do. August. ibi in addi. dñt tñ φ Sal. in l.1. C.de iur. & fac. ignor.tenet cõtrarium.s.φ milites nostri tpis nõ pñt torqueri, & idem dicit uelle Guil.de Cu.in l. penul.ff.ex quib.cau.ma.& istud dicit approbari p Moder.in l.Centurio. ff.de uulg.& pupil. & per prædicta uĩ φ epi non pñt torqueri, cum ipsi teneant culmen dignitatum.c. uenerabili. de præben. facit de concess. præben. c.dilec.ita tenet Paul.de Eleaz.in c.grauius de

20 pœn.† Item decuriones, & eorũ filii idem priuilegium hñt ut non torqueantur, ut l.diuo Marc.& decuriones,de qõ.C. & per hoc dicit Bal.in d.l.decuriones, quòd idem est in prioribus,& ancianis, & consiliariis, qui loco decurionum hñr. sed Odof. in d. suo tract. de qõ.in fin.& Gand. in suo tract. malef in tit. de qõ. in uer. supra dcm̃ est decuriones dñr, quòd hoc nõ seruet de consuetudine, nã licet de iure sit uerũ quòd priores,& cõsiliarii ciuitatum sint loco decurionum l.nulli.ff.quod cuius.uni.not.& l.si pupillus.§. decurio.de uer. sign.& gl.in rubr.& in l.2.C.de iure fisci. lib. 11.& dicit Gand.ubi supra quòd de cõsuetudine ita uidit obseruari, quòd torqueant.& consuli p sapiẽtes in ciuitate Bononiæ, sed hoc

21 an sit obseruandũ dicam inferius. † Aduerte quod istud quod dictum est de decurionibus fallit in eo qui commisit crimen falsi.nam in eo crimine torquentur,ut l.si quis decurio.C. de fal. Item fallit nisi decurio esset infamis, ẽm gl. in d.l. diuo Marco. Item qui olim fuit decurio filr non torquetur.l. nihil in fi.C. de quæst.& l.fin.ff.de decu. Et idẽ in prioribus, & ancianis,& consiliariis ciuitatem.nam qui olim fuerunt in dicto officio non pñt postea torqueri dixit Bal.in d.l.nihil. Item parentes decurionum eodem priuilegio utunt quo ipsi deciriones,ut l.si matrem. C.de pœn. & ff. eod.tit.l.mores.§.parentes quoque.& licet illi tex.loquantur in pœnis tamẽ idẽ uĩ in tortura, qa ista pacificant,ut l.milites,in prin. &

22 l.diuo Marco. C. de qõ.† Item dicta regula fallit in nobilibus hominibus, qui ẽt de iure torqueri non potest,ut hoc tenet ẽt Odof.in d.suo tract.Quid aũt de doctoribus, & aduocatis an sint exempti a tortura. Odof. in d. suo tract.circa fin.arguit pro,& contra.Et primo uĩ quod possint torqueri, nam milites torqueri non possunt ut supra dcm̃ est sed aduocati & patroni causarũ dñr militare.ut C. de aduocatis diuerso,iud.l.aduocati.& facit.l. fori.eod.tit.in fin.ergo nec aduocati pñt torqueri.Item miles non põt exigi ultra quam facere põt,ut l.miles.ff.de re iudica,unde idem est in aduocato per eandem rõnem, ut tenet ibi gl.& sic miles, & aduocatus paribus regulis priuilegiantur.Et p hac parte ultra ipm adduco quod nota.Bar.in l.3 C.de professo,& me

23 di.lib. 10. † ubi notabiliter dixit, qđ doct. ll. & aliarum scientiarum non pñt personaliter capi.uel ad iudicium duci, uel alio modo uexari,& sic familia ptãtis non debet eos pro armis scrutari,ẽm eum ibi. Facit ẽt ultra Odof. l.oẽs.C.de decur.lib.10. ubi positi indignitate non torquentur,non distincto in qua dignitate positi sunt. unde dicit ibi Bart.no. quod decuriones,& alii positi in dignitate non torquentur. sed doctores, & aduocati sunt positi in dignitate, ut patet ex not. per Bart. in l. 1. C. de digni.a. lib. 12. ergo torqueri non possunt, Ad idẽ facit d.l.nullus.C.ad Iul. maiest.ib., aut dignitatis, a cõtrario sensu.In contrarium facit, quia nulla lege cauetur, quod doct.& aduocati sint immunes,& exempti a tortura, ergo sine lege loqui non debemus l. illam. C.de colla.Odof factis hincinde argumentis, soluit pro prima parte, quod sit uera de iure, quod non pñt torqueri, sed de consuetudine, quæ est legũ interpres, bene torquentur, ẽm eum, & ita ẽt dicit Paul.de Leaz.in d.

cap.

cap. grauis. de deposito. do. Ange. de Aret. in tract. maleficiorũ in gl. in uerbo. fama a publ. col. 21. in uers. sexto q̃ro, & ita legi aliquos modernos tenere, dicentes nunq̃ uidisse talẽ cõsuetudinẽ obseruari, & ita puto tenendũ in iudicando, & consulendo, ẽt stãte dicta cõsuetudine, quæ de iure nõ ualeret, ut dicẽdũ inferius. † Sed prædicta limitat, ꝙ oẽs dictæ exceptiones cessant in crim. læsæ maiest. ut l. de minore 2. rñ. ff. de qõ. & l. nullus. C. eo. tit. Vide ẽt ꝑ Are. in tract. maleficiorũ. in gl. in uerbo, che hai tradita la tua patria. i prin. Item in crimine proditionis, ut l. desertorẽ. §. his qui ad hostes. & l. proditores. ff. de re milita. Idem ur in crimine simoniæ, ut dixit glo. in d. l. nullus, per text. in l. si quenq̃. C. de epis. & cler. ibi, ad instar publici criminis, & læsæ maiestatis accusatione proposita a gradu sacerdotii retrahat. Item ẽt esset dicendũ in maleficiis, & mathematicis, & aliis similibus, de quibus loquit l. & si excepta. C. de malef. & mathemat. Adde idem esse in criminis falsi, ut l. si qs decurio. C. de fal. Et idẽ in priuato carcere, ut l. 1. C. de priua. carc. uide de his duobus in d. l. si excepta, in gl. 2. Et qm̃ superius dcm̃ est, ꝙ aliq doc. dñt ꝙ de cõsuetudine non seruat, ꝙ positi in dignitate nõ torqueãtur. imo aliqui dot. ꝙ Bononię uiderũt seruari cõtrariũ, q̃ro posito ꝙ cõstaret d̃ tali cõsuetudine in aliquo loco, an illa ualeret, & esset seruãda. Dic ꝙ nõ, ſm Bar. in l. oẽs iudices. C. de decu. lib. 10. & ita refert, & sequit Bertachinus in suo repertorio in uerbo tortura, q loquit de militibus, & ẽt tenet Ludo. in singulari, primi anni. 371. qd̃ incipit, milites & doctores, quem refert, & sequitur d. Aug. de Ari. in addi. ad tractatum Are. maleficiorũ in glo. in uerbo, fama publica. in d. uer. sexto quæro † Vlterius q̃ro an surdus, & mutus a natura possint torqueri, ut cõfiteant delictũ a se cõmissum, & de quo apparẽt idicia? Rñdeo reperi Bald. in quadam apostilla in l. 1. C. de confes. qui in simili ur tenere ꝙ non, qa talis nõ põt damnari nisi ex dictis testiũ. Item adde ꝙ supradictæ fallẽtiæ in quib hr ꝙ positi in dignitate non torquẽtur. Fallũt nisi hoc fiat de scientia principis, & principe cõsulto, nam nullũ priuilegium aut dignitas hic impedit dicit tex. expressus in l. nullus. C. ad l. Iul. maiest. & ꝓdicta quantum ad torturam liberi hominis. Serui ẽt q̃nque nõ torquentur, nam seruus contra dñm non torquetur exceptis criminibus adulterii, fraudati census, & læsæ maiestatis, ut C. de qõ. l. 1. & ff. eod. titu. l. 1. §. diuus Antoninus. & §. item seruus. & §. cum quidam, & §. si serui. & l. de incestu. cum l. seq. & l. diuus. §. ex quib. & l. extraneo cum multis simi. eod. tit. Item non torquentur serui nõ solum in dñm præsentem, sed ẽt in præteritũ, ut l. unius. §. seruus. ff. de qõ. & hoc ob memoriam prioris dñi, ut ibi. & facit ad hanc rõnem l. penult. C. eod. titu. in fi. & hoc quocunq; modo fuerit seruus alienatus, saluo q̃ ꝑꝑ delictum domini, nam tunc contra dñm torquetur sunt 1. idem numero. ff. de. qõ. Et prædicta sunt uera non solum dñe inuito, sed ẽt ipso uolẽte, seruus non torquetur in eum l. seruos, C. de qõ. Item seruus non torquetur contra dominum nec pro dño l. pridem. C. de qõ. Item seruus cõis non torquetur in caput alicuius dñorum suorum ut l. hoc quod placuit. C. de qõ. & l. constitutione eo. tit. hoc tñ fallit q̃n socius diceretur occidisse socium, ut d. l. hoc quod placuit & d. l. extraneo. C. de quæstio. Item fallit in qõne successionis. q̃n disputatur ad quem hęreditas pertineat, quia plures afferunt se hæredes, ut d. l. hoc quod placuit. & d. §. de quæstione. & l. hæreditarii. ff. de qõ. Item fallit cum quæritur de facto serui, ut l. de cõi seruo. ff. de commu. diui. & l. interrogari. C. de qõ. & ad hoc facit l. quicunque. & l. cum seruis. C. de ser. fugiti. & quod ibi ꝑ glo. & doct. † Item fallit q̃n seruus est cõis pluribus, ut pluribus, ut in seruo ciuitatis, uel alterius uniuersitatis ut l. 1. §. seruum municipium. ff. de qõni. nam his casibus seruus cõis torquetur in caput alterius ex dominis suis. Item torquetur seruus in caput dñi, q̃n de dño ipsius quęritur, ut l. quoties. C. de qõ. Item torquentur serui hæreditarii, cum de falso testamento quæritur ut l. patre. §. fin. ff. de quæst. & l. cum testa. C. eod. tit. Item si ꝑꝑ successionem disputatur de statu ingenuitatem uolentis, nam tunc ẽt torquentur serui, ut l. super statu, C. de quæst. Sed dcõrũ casuum ratio potest assignari, quia serui hoc casu non pñt clare, & firmiter dici alicuius donec patefactum sit qs sit iustus successor, ut not. gl. in d. l. quoties. Item seruus q tꝑe accusationis nõ erat accusati, si ab ipso emitur pendente iudicio, & processu, tñ in ipm torquetur in l. seruus ad hæc, uersicu. sed & eum. ff. de quæst. Item seruus castrensis peculii

culii filii non torquetur in patrem neque filiũ. l. de minore. §. 1. ff de qō. Item seruus pa
27 tris non torquetur in filium, ut ibidem, † Pro morte uero filii torquet seruus patris, & ecō tra pro morte patris torquet seruus filii, ut in l. 1. §. si pater. ff. ad Syll. Itē seruus redhibitus nō torquetur in caput emptoris. l. ēt, ff. de qō. item in, causa liberali non torquetur seruus, ut l. de minore §. fi. ff. de qō. ubi glo. hoc late examinat, & l. si quis ne qō. eo. titu. item seruus non torquet contra possessorē hæreditatis, licet qōnem de hæreditate patiatur l. ea libero §. fi. ff. de qō. item nō torquet contra dñm patatatiuum, & bonæfidei possessorem, ut l. 1. § si seruus. ff. eod. tit. ubi idē dicit in libero hoīe bonafide possesso ꝓ seruō. item serui non torquentur in dñm in qō stupri. ut d. l. extraneo, 2. ꝛñso. ff. eo. tit. idem in causa simplicis incestus, ut l. de incestu. de
28 quæstio. ff. † & intantum est prohibita tortura serui in dñm, ꝙ etiā seruo sponte confitēte aliquid de dño suo, uel ēt per tormenta non creditur, ēt si dñs consentiat torturæ, ut de primo est text. in l. unius §. seruo. de secūdo est text. in l. 1. §. item seruus. & de utroq; in d. l. 1. §. diuus Antoninus, de tertio est tex. in d. l. unius. § seruus nec. ff. d̄ qō. & l serūos §. eo. titu. Sed qd de seruo mariti, an torquet in caput uxoris, text. est ꝙ sic in d. l. 1. §. seruum. ff. de qō. & idem ur in seruo uxoris, ut torqueri possit cōtra maritum, quia eadem est ratio, arg. l. illud. ff. ad l. Aquil. item seruus non torquetur contra tutorem, uel matrem dñi sui nisi in tutelari causa. ut l. 2. C. q. Torquetur tñ seruus in dñm si uxor occidit uirum, uel uir uxorem, ut l fin C. de sica. & alios casus ponit tex. & glo. in d. l. C. de qō. Et dixit Bald. ibi, quod in istis casibus in quibus seruus torquetur contra dñm, in illis torquetur monachus contra Abbatem, qd̄ est notā
29 dum. † Item libertus non torquetur contra suum patronum, ut l. 1. §. si seruus bona. uer. sed nec liberū, & § si seruus ad hæc. & l. de minore. §. tormenta. ff. de qō & l. pridē. C. eo. Hoc tñ fallit in casibus, de quib. in d l. 1. C. de quęstio ꝯm gl. in d. l. pridem. Statuliber sīr non torquetur contra hæredem donec pendet cōdō libertatis in pecuniariis causis, l. diuus. in fi. de quæstio. ff. quod fallit qñ fuerit particeps delicti ff. ad Sylla. l. 1. §. in eo.
30 † Vnum non est silentio prætereundū. s. ꝙ in crimine falsi pōt torqueri reus, & accusator, cum modo contra torquendum sint indicia, tex. est secūdm Bald. ibi in l. ubi C. de falsis.

1 *Iudex prae oculis multa habere debet antequam aliquem torturæ subijciat.*
2 *Initium non est a quæstione sumendum.*
3 *Quæstio seu tortura non est præstanda, nisi præcedant indicia.*
4 *Seruus in facto proprio potest torqueri*
5 *Seruus quando contra dominum torqueri possit absque indiciis præcedentibus.*
6 *Quæstio absque indiciis dari potest in tractatibus proditoriys.*
7 *Accusatus ob contumaciā bannitus si postea cōparuit, torqueri poterit absque aliis indiciis.*
8 *Qō non pro omni causa, aut persona ē sumenda.*
9 *Iudex qualē debeat facere diligentiam dū delictum refertur sibi esse commissum, & nu. 11.*
10 *Tortura non est adhibenda nisi prius liquido cōstiterit de facto.*
11 *Inquisitus, uel accusatus de delicto qua forma citari debeat.*
12 *Accusatus citatus, & non competens, proponitur in banno, & censetur confessus.*
13 *Iudex antequam aliquē torquet indiciorū copiā dare debet, ut si ualeat reus, eadem purget.*
14 *Torqueri timens iniuste, hoc est sine indicijs, potest appellare.*
15 *Quæstioni seu torturæ locus non est, si aliunde ueritas haberi potest.*
16 *Iudex plenariam de maleficio habens certitudinem licite appellationi potest obuiare.*
17 *Iudex nō inhumane, sed iuris ordine seruato, et cū moderamine ad torturam debet procedere*
18 *Iudex torquendi fortitudinem, ætatem, ualetudinem, & personam attendere debet.*
19 *Iudex an, & quando teneatur si reus in tortura, uel ob torturam moriatur.*
20 *Iudex non tenetur si reus tortus casu fortuito moriatur.*
21 *Iudex in dubio officium suū gessisse p̄sumitur.*
22 *Iudex non p̄sumitur iura, & ea q̄ ad suum spectant officium ignorare, tametsi quamplurimi quæ medullitus in iure intendūt consecuti sine minime ad corticē usque leges contēplati*
23 *Ignorantia iuris, in iudice culpa lata est, qui & dolo non carere præsumitur, cum se iuris peritum fateatur.*
24 *Culpa lata in pœnis corporalibus infligendis nō est dolo æquiparanda.*
25 *Iudex in corpus alicui grauamen inferens, extraordinarie punitur.*

Iudex

26 *Iudex allegare potest se in iure errasse, & hoc est suam turpitudinem detegere.*

27 *Iudex in torquendo modum excedens, non iudex, sed priuatus fingitur, quemadmodum, & tutor male administrans fingitur non tutor. & nu. seq.*

29 *Pœnam non meretur qui lege permittente quidquam operatur.*

30 *Torto mortuo qui teneatur, si dolo, culpa, uel casu mortuus sit nesciatur.*

31 *Iudex in dubio quæstionem debito grauiorem intulisse præsumitur zelo iustitiæ, & non dolose*

32 *Iudex dolose excedens modum torturæ l. Corn. debet pœnam subire.*

33 *Iudex sine causa, & absque indicijs, et dolose aliquẽ torquens plectendus est capite.*

34 *Tortura iniusta alicui illata tenentur iudices, & ptãtes sed non officiales ex mandato facientes.*

35 *Iudex pro torto mortuo tenetur pœna pecuniaria, stante statut quod &c.*

36 *Iudex ad quid teneatur si tortus non moriatur, sed iniuste, & inhumane debilitatur*

37 *Tortura indicijs probatur, & coniecturis, si à potestate negetur.*

38 *Domestici pro delicto domi commisso possunt torqueri.*

39 *Tortura, & uiolentia in occulto facta, per famã, & uociferationem probari potest.*

40 *Confessus crimen non condemnabitur, si se tortum fuisse asserat, dummodo apud acta non ratificet.*

41 *Testes duo actu corporali, & uisibili deponentes, præferendi sunt decem alijs de mentali. & inuisibili actu deponentibus.*

42 *Quæstio, seu tortura non est uniformiter applicanda sed secundum delicti exigentiam, & grauitatem.*

43 *Aduocatus confessionem absque indicijs legitimis torti infringere intendẽs qualiter articulari debeat.*

44 *Reus tortus confessionem illicitam per tormenta pluries ratificans, præsumitur hoc facere tormentorum timore.*

45 *Perseuerare præsumitur, qui reuocasse non reperitur.*

46 *Confessioni per torturam absque indicijs extortæ non statur, etiam si perseueretur.*

47 *Tortura intantum præcedere requirit indicia, ut si mulier tortus absque indiciis in confessione perseueraret, ipsa confessio nulla esset.*

Confessio facta in tormentis absque indiciis, non conualidatur ex superuenientibus indiciis.

48 *Sententia lata uigore confessionis in tortura iniuste extorta an sit nulla ipso iure, uel ei sit opus appellatione.*

49 *Iudex ante processus formationem, & litis contestationem ad torturam procedere non debet.*

50 *Quæstio non datur nisi indicijs præuijs, & in aliis probationibus deficiatur.*

51 *Iudex defensionem parti auferre non potest, sed ad se defendendum præfigere debet terminum.*

Copia indiciorum reo dari debet, ad purgationem faciendam.

52 *Tortura an possit adhiberi diebus in honorem Dei feriatis.*

53 *Testis qui iurauit potest examinari die in Dei honorem feriato.*

54 *Tortura cui prius debeat applicari quando plures sunt torquendi.*

55 *Filius in conspectu patris prior eo torqueri debet, et fœmina prior masculo.*

56 *Iudex qualiter in tortura positum examinare, & interrogare debet*

Tortus ut testis qualiter interrogari debeat.

57 *Tortus in seipsum de aliis non est interrogandus.*

58 *Tortus negans, & in negatione perseuerans, an possit iterum torqueri.*

59 *Tortus sufficienter non debet rursus torqueri, nisi de nouo superueniant alia indicia.*

60 *Assessores honoris auidi torturam repetentes sunt puniendi.*

61 *Quæstio, seu tortura quando repeti possit.*

62 *Tortura leuis, et incompetens repeti potest.*

63 *Indicia noua quæ dicantur.*

64 *Confessus crimen in tormentis, & præcedentibus indiciis, an possit torqueri super alijs delictis, de quibus nulla sunt aduersus eum indicia.*

65 *Tortus, & crimen confessus quando possit super aliis torqueri criminibus.*

66 *Iudex cautus in actis facere debet ut appareat torturã moderate contra detentum fuisse adhibitã.*

Iudex qui aliquem indebite torsit, qua cautela in eius relaxatione uti possit.

Quæstio quinta, secundæ partis.

QVinto principaliter quæritur. Qualiter sit perueniendum ad torturam? 1 † Rñdeo, ꝙ multa debet iudex habere ante oculos anteq̃ ad ipsam perueniat. Nam primo sciẽdũ est ꝙ à tormẽtis nõ est incipiẽdũ, neq; adeo torturæ est fides adhibẽda, ut ab ipsa incipi debeat, sed ita demũ ad ipsam ꝑueniẽ si cõtra torquẽdum ꝓcedãt indicia, & argu.

argumenta eius negocii de quo quæritur, ista est snia text. in l. 1. in princ. ff. de qō. & l. milites. §. oportet. C. eo. & l. sicut in fi. C. de falc. Qualia autē debeāt esse ista indicia fuit dictum superius. 2 † Et ad id quod dcm̄ est ꝙ à qōnibus non est sumendum initiū est tex. in c. cum in cōtemplatione, de reg. iur. in antiq. ubi ēt dicit gl. ꝙ si secus fuit pōt appellari, vt hr̄ ēt 3. q. 6. non solent. Hoc tn̄ fallit in casu l. prius. ff. ad Syll. ubi ſm intellectum gl. quā sequuntur Dyn. & Bart. ibi seruus in casu illius l. torquetur absq; indiciis præcedentib. gl. tn̄ in l. 1. §. item illud, eod. titu. ur̄ uelle ꝙ non possit seruus torqueri absq; indiciis. & ita ēt tenet in l. quicunque. C. de ser. fugit. in gl. no. duo mirabilia. Idem tenet gl. in l. cum ꝓbatio ff. de probatio. Idem in l. serui. ff de test. ſm unam opin. 3 † Ego credo nequaquam deueniendum ad torturam non p̄cedentib. indiciis, uel quantum ad seruos qualiquali præsumptione ueritatis. Non ob. huic cōclusioni. d. l. prius, quia illud prius intellr̄ anteq̄ cōtra aliquem formetur processus fit examinatio seruorum dn̄i. Et non sit examinatio indistincte oīum seruorū, sed eorū tm̄ qui uerisimile poterant scire ueritatem, & dn̄m iuuare poterunt. & ideo illa uerisimilitudo sciæ est qualequale indicium cōtra torquendum, non tn̄ dico, ꝙ requiratur plenū indiciū, de quo ēt fuit dcm̄ supra in prox. qō. & ita intelligo gl. in l. interrog. C. de qō. q̄ dicit ꝙ seruus in his quæ pendent ex suo facto torquetur. forte etiam indiciis non præcedentib. 4 † Nam ex quo tractatur de facto serui pręsumitur scire ueritatem negocii. & ideo ut per torturam ueritas liqueat torquetur. ar. l. hoc qđ placuit. C. de qō. & ita ēt intelligo. d. l. cū probō & d. l. serui cū. Non obst. gl. quæ dn̄t requiri indiciū, & sic ur̄ loq de pleno indicio, qa r̄ndeo, & cōfiteor ꝙ si extat indicium plenum pn̄t serui torqueri, sed si non sit plenū, sed qualequale, ēt torquentur. Credo tn̄, ꝙ in d. l. prius sit istud speciale, ꝙ anteq̄ formetur processus, perueniatur ad tormenta, qđ rr̄ fieri nō potest, ut inferius dicetur. Dicta tn̄ regula fallit in casu singulari. s. si accusatus, uel inquisitus nollet r̄ndere accusationi uel inquisitioni, & pn̄s foret. Nam torquetur non ad eruendam confessionem, quia non præcedunt indicia, sed ad eruendam r̄nsionē affirmatiuam, uel negatiuam prout sibi placuerit, ſm Bal. elegāter. in l. si accusationem, in ult. col. C. qui acc. non poss. Item fallit ſm Az. in summa. C. de qō in uer. & sunt ista regularia. 5 † Nam secundū eū, seruus torquetur in dn̄m nullis præcedentibus indiciis in crimine læsæ maiest. quod ad salutem principis pertinet, uel forte populi R. & in crimine fraudati census, & adulterii, & homicidii, & in casu qn̄ maritus dr̄ occidisse suam uxorē, uel econtra, alias aūt seruus non torquetur, in dn̄m in causa criminali nisi præcedant indicia, ut l. 1. C. de qō. & l. 1. primo r̄nso. ff. eod. titu. & l. fin. C. de sicar. ſm eum. Mihi uī, ꝙ ēt in dictis casibus debeant præcedere indicia ad minus p̄sumptiua ꝙ serui scire debeant ueritatem non dicto indicia plenā. & ista opinio mihi ur̄ æquior nam non reperio tex. contrarium dicētē, & istud minus exorbitet à iure communi quo cauetur indicia dr̄e præcedere torturā ut in d. l. mil. & prōptum est leges legib. concordare, ut in l. 1. C. de inff. do. & dixit de hoc plenius supra proxima. 6 † Addo alios casus in quibus uidetur posse deueniri ad torturam sine indiciis, uidelicet in ꝓdimentis, & tractatib. qui fiunt secreto, & hoc ꝑꝑ ꝓbōnis difficultatē, ut ur̄ uelle Bald. in l. quicūq;. C. de ser. fug. ad qđ faciat, quia sunt alii casus in quibus ꝑuenitur ad torturā sine indiciis quos ponit gl. 13. q. 2. c. qōnē & tamē in illis casibus non est tm̄ facinus, qtm̄ est crimen læsæ maiest. Sed in cōtrarium est tex. in l. si quis alicui. C. ad l. Iul. maiest. & ibi hoc tenet gl. Cy. Bal. & Saly. ꝙ in crim. læsæ maiest. nō peruenitur ad toturam sine indiciis. nisi uelimus dicere, ꝙ ille tex. in d. l. si qs alicui, loquatur qn̄ indicia poterant hr̄i, secus si hr̄i non poterāt, sed certe ſm hoc multum restringeretur ille tex. in quo Doct. maxime Ang. dn̄t ꝙ nullo modo qs torqueatur etiā in isto crimine sine indiciis. licet in isto crimine sint multa alia spālia, & ab hac opi. q̄ est cōis non ur̄ recedendū, de quo uide per Are. in trac. malef. in gl. in uerbo, che haitra dita la tua pr̄ia in princ & ibi ēt ꝑ d. Aug. in add. Itē uide, & adde alios tres casus in qbus ad torturā ꝑuenit̄ sine indiciis quos enumerat gl. ī d. c. q. 12. q. 2. quā gl. refert, & sequr̄ idē d. Ang. in d. add. & ēt in gl. uer. fama pul. in add. suꝑ uers. nūc uideamus de tort. co. 35. 7 † Adde alium notabilē casum, in quo potest ad torturā ꝑueniri sine indiciis, uidelicet, qn̄ accusatus, uel inqsitus, qa non comparuit, fuit positus in bāno ꝑꝑ contumaciam, nā si postea

postea comparet, quia uult purgare cōtumaciam, & rñdere, qa forte hoc ei à statuto ꝑmittitur, poterit tunc poni ad torturā absq; aliis indiciis ꝑ ꝑ eius præcedentem cōtumaciam ſm Nic. de Mat. & Bald in l. 1. §. sequit uidere iuxta fi. C. de de hær. inst. quod est mēti tenēdū. Sed an qñ torquentur testes debēt ꝑcedere indicia fuit dcm̄ supra in 4. q. princ. 8 in uers. quod aūt dcm̄ est. † Secundo iudex debet aduertere, qa non ꝑ omni casu, neq; de oī persona qō sumenda est l. edictū ff. de qō. & est plene dcm̄ supra in 3. & 4. q. princ. Tertio, debet aduertere ad qualitatem indiciorū, quia nō qlibet iudicia, sed uerisimilia, aut uero ꝓxima requirunt. l. 1. 2. rñso. ff. de qō. & l. mil. §. op. C. eod. Quarto, iudex debet aduertere, ut non ponat aliquem ad torturā, nisi prius cōstet de delicto, ut l. 1. §. illud ff. ad Syll. ad idem uide tex. in l. si qñ. C. unde ui. & fuit supra dcm̄ in 4. q. prin. in uer. item nota qđ nunq̄. uñ Aret. ex hoc in suo tract. malef. in gl. in uerbo fama pub. in uers. 12, 9 tu uide. † dicit ꝙ iudex debet esse in hoc bñ cautus, ꝙ si furtum dr̄ fcm̄. uel aliud delictū cōmissum, faciat in bastardello q diligētem inuestigationē, uel inqsitionē qrelam, & testes, & uisionē officialis apparere, ꝙ furtum, uel delictū est cōmissum, & sic describi ꝑ notarium, & describi uulnera, & sic de homicidio, ꝙ mittat officialem ad uidendū uulneratū, uel mortuum, & hoc redigatur in actis prius, alias aūt nisi facta ista diligentia aliquem torqueret, posset teneri in syndicatu. Ad qđ facit ſm eum, ꝙ in simili nota. in l. hęc aūt. §. 1. ff. ex qui. cau. in pos. ea l. multū ff. de cōd. & dē. ad hoc qđ dicit Bal. in l. 3. §. eiusdē. ff. de testib. in add. dicit. n. ꝑ tex. in d. l. 10 1. §. item illud † ꝙ prius debet cōstare liquido de facto anteq̄ quis torquet, uñ tortura fit ad liqdationē ꝑsonæ non ad liqdationem facti. Itē dicit, ꝙ dispō. d. §. itē illud, fallit in crimine falsi ꝑ l. ubi. C. de fal. & in crimine furti. ꝑ l. cō seruus. ff. de cōd. ob. cām. & in crimine adulterii ꝑ l. ꝑspexit. ff. q & à qui. ita. refert. do. Aug. de Ari. in add. ad tract. Are. malef. in gl. in uerbo fama pub. in uers. supra alleg. ubi ēt dicit, ꝙ ipse dubitat de istis trib. fallentis, quia illæ ll. non uñr hoc probare. Et ibi etiam dicit, ꝙ si non potest cōstare de facto. puta quia aliquis confitetur occidisse aliquem uiatorem, & eum proiecisse in flumē & an sufficiat de hoc cōstare ꝑ famā uide ibi in remissionib. ad quas se remittit. Dicit ēt ibidem, ꝙ iudex non solum non debet procedere ad torturam, sed, nec ad inqsitionem spālem, nisi prius cōstet de delicto & dicit hoc uelle Bart. in l. fi. in princ. ff. de qst. 11 † Quinto, iudex debet aduertere, ꝙ antequā ueniat ad torturam, debet. n. procedere hoc modo, quia habita informatione de delicto & si cōstito sibi de facto, ut supra ꝓxime dictum, est dēt in bastardello facere inqsitionē contra illum q tale delictum dr̄ cōmisisse, q̄ erit inqsitio specialis quo ad delictū, & gn̄alis quo ad ꝑsonas, & suꝑ illa debet examinare testes ēt nullo aduersario ad hoc citato. Et si habuerit indicia ꝓcedat ad inqsitionem specialem cō ꝑsonam cōtra quam laborant indicia, & istam ponit in lib. actorū prout hr̄ 12 in cap. qualr̄, & qñ, de acc. † Et hoc facto, si aduersarius non est in manibus suis, faciet ipsum citari, cum tenore inquisitionis, qđ ueniat ad rñdendum dictę inquisitioni, & si est accusatio eodem modo faciet, & si cōparuerit, & negauerit, iterū examinet illos eosdē testes, uel alios, & eorū dicta ponat in lib. actorū, & hoc faciat parte citata ad uidēdū iurare testes. & si ex dictis testibus, uel aliunde, habet indica ad torturā sufficientia, tunc faciat iterū inqsitum, uel accusatū citari sub hac forma, uidelicet quod cum cōtra eū ꝓcessum sit per uiam inqsitionis, uel accusationis, eo quia dr̄ cōmisisse tali tꝑe, & tali loco tale delictum, prout cōstat apud acta &c. & qa cōtra eum laborāt indicia super tali delicto, ꝙ intra tot dies compareat ad cōfitēdū tale delictum, non obstante sua negatione, aut ad purgandum indicia quæ cōtra eū laborant, & ad subiiciendū se torturæ. Sed formam hmōi citationis ponit cōstō prouinciæ Marchiæ in lib. maleficiorū, in rub. de malef. cōtra quē apparent indicia, quæ est rub. 87. Quam formam seruabunt ius dicentes in Marchia. Et his factis, si reus comparuerit cū retineas, & torqueas immediate secundū in- 13 diciorū qualitatem. † Si aūt in termino non comparuerit, ponas eū in bāno, & sic habebit ꝓ cōfesso dcm̄ maleficiū. ita dicit singlr̄ Bart. in l. pen. ff. de qō. Et istam practicam ponit Are. in suo tract. malef. in gl. in uerbo cōparuerunt dicti inqsiti, & negauerunt totum post principium, qđ dicit esse mēti tenendū, qa poterit facere honorē. Sed licet ista sit pulchra theorica, tamē nō est ꝑfecta iudicio meo nam

nã si reus ad hãc citationẽ factã cõparet, & petat copiã taliũ indiciorũ iudex debebit publicare testes, & ꝓcessum, & dare copiã indiciorũ, cũ termino ad opponendũ, & purgandum indicia, in quo termino poterint reprobari testes tã circa ꝑsonas q̃ circa dicta ut d. l.custodias. ubi gl. Bart. Ang. & Imol. ff. de pub.iud & ꝑ Bar.in l.unius.§.reos. & §. cognitorũ.ff.de quęst.ĩ l.si postulauerit.§.quęs. ff.de adulter.& l.fi.in fin.ff.de quæst. & melius ꝑ eũdẽ ĩ suo cõsilio incipiẽte,pũctus qõnis.ꝑ quo require in lra ad char.180. ubi dicit ꝙ iudex anteq̃ ponat aliquẽ ad torturã dẽt dare copiã indiciorũ cũ termino ad illa purgãdũ,& dictis testibus,& indiciis reprobatis, & purgatis indiciis nõ ꝓcedit ad torturã. Et plus ibi dicit,ꝙ suꝑ hoc debet ꝓnũciari esse uel nõ esse deueniendũ ad torturã. de hoc uide ẽt per.Trancr. de Corn. in sua compendiosa in 6.parte prin. q.17. pro qua require in lra h. ad char.213. Et ab ista pronuncia esto ꝙ sit interlocutoria appellari poterit,ẽt de iure ciuili,cum cõtineat grauamẽ irreparabile.ut ꝑ Bar.& doc.in l.2. de appe. reci.& ꝑ Bald.in l.2.C. de epi.audi. de quo est casus in d.l.2.ff. de app.reci. Et hoc hẽt locũ si ꝓnunciabit esse torquẽdum. Sed qd si pronunciabitur nõ esse torquẽdũ,an ꝑ illũ q. petebat dñe torqueri poterit appellari. Aret. in d.l.2.ff.de app.reci. ponit hãc qõ. & dicit ꝙ non, cum istud grauamẽ possit reparari in sñia diffinitiua ꝑ illum tex.& rationẽ sui. Facit ad prædicta gl.in c.cũ ĩ contẽplatione, de reg.iur.in antiquis. q̃ uult † ꝙ si quis timet torqueri sine indiciis.& sic iniuste põt appellare.de quo ẽt hr.3.qõ. 6.non solet. & dixi supra in 5.qõ.principali, circa prin. Et aduerte, ꝙ facta supradictis appellatione licet sint interlocutoria erũt ligatæ manus iudicis, ut non possit ad torturam procedere ẽt ante quã sibi inhibeat. qm̃ licet alias ꝑ appellationẽ ad interlocutoria non uideãtur ligari manus iudiciis à quo ante inhibitionẽ,ut in c.super eo. el 1.in princ.de app.in 6.tñ illud intelligitur qñ esset appellatũ ad interlocutoria ex qua ĩfertur grauamẽ reparabile ꝑ appellationẽ à diffinitiua.Secus si ĩfertur tale grauamẽ qđ reparari nõ possit, ꝓut est tortura, ita dicit Raph in l.eius qui.ff.de ap.reci. Idem uult Bal in rub. C. cõmina.uel epi. ubi ẽt dixit ꝙ cõfessio post appellationem secuta est nulla.

15 Sexto, † Iudex cõsiderare debet, ꝙ nõ est deueniendũ ad torturã si aliũde ueritas hri põt. Sed qñ aliũde nõ põt hri, tũc erit locus torturæ.l.diuus,in prin.& l.edictum.ff.de quæst.& l.quoties. C. eo.tit.& idẽ dicit Aret. in tract. malefic.in gl.in uerbo fama publ.l.col.22.uer. Secundo quęro.Ex quo dicit quòd cautus iudex debet facere apparere ĩ actis quòd iudex nõ possendo aliter ueritatem hre declarauit deueniẽdum ad torturã,alias posset teneri in syndicatu.Vide ad ꝑdicta Gand. in tract.malefic in rubr.de qõni. & torm.in prnic. qui dixit, ꝙ iudex qui de aliquo qõnem habere intendit ante omnia hre debet iuris, & humanitatis rõnem,& debet hre hanc considerationem,ut non facile,& repente ad quæstionem procedat si aliqua alia uia leuiore potest obiecti criminis ueritas,inueniri quantum cunq; adsint indicia uel uerisimilia argumenta. allegat d.l.diuus. ff de qõ. Et Ang.in l.si certus. ff.ad Sylla.dixit quòd si maleficium est liquidatum probõnes ueras, male facit iudex ponere malefactorem ad torturam,& tenebitur syndicatu.& hoc ẽt dixit Io.And.in d. c. cum in contemplatione de re.iur.in antiquis,& d. Caral.de uiso,in suo tract. synd.in q. 132.& in q.209.210. 211. qui ponit quod de facili non est deueniendum ad torturã Cyn.in l.2. C.quorum appel.nõ reci.dicit ꝙ iudices maleficiorũ qui plene cõuictũ torquent ut cõfiteatur delictum, & sic apud acta reperiatur cõfessus,& cõuictus,ad hoc ut non possit appellare,malefaciunt,q̃a nemo est torquendus nisi in subsidium probõnum.Sed Bald.in d.l.1.

16 & d.l.2. dicit ego credo, † ꝙ iudices benefaciunt, qñ hñt plenariam certitudinem de maleficio si obuient ne appelletur, ꝑ calumniã, & maxime in criminibus enormibus, in quibus licet interdũ leges transgredi. l.si qs filio exhæredato.§ sed si. ff de iniusto te. & ꝙ no. Inn.in c.1.de const.qđ est multũ notabile fm eũ.Et idẽ Bald in d.l.2.dixit ꝙ iudices benefaciunt quærendo cõfessionẽ extorquere à cõuictis ne crimina patentia remaneãt ĩpunita nec debet dari occasio appellãdi,tñ si cõstaret de tortura nõ esset ꝓhibitum appellare. Sed idẽ Bal.in qui sñiam,in fi.C.de pœn. mutauit sñiam,& tenui,cõtrarium dicẽdo, ꝙ si diluci de q̃s sit cõuictus non debet torqueri, & hoc puto de iure uerius,& sequendũ. Ex supradictis infero ꝙ in notorio crimine nõ est deueniẽdum ad torturã, q̃a tortura nõ adhibetur nisi in defectum ꝓbõnum, ut superius dictũ est.

est. sed hic de crimine liquet ergo nõ est pro
17 cedendum ad torturam.† Septimo aduertat iudex, ꝙ ad torturã ꝓcedendũ est cũ moderamine, & non effrenate, & in humane, & debito iuris postposito, ut l. nihil. C de qõ. ad q̃ facit quod habeẽ in l. 1. C. de emen. propin. & in l. 1. C de emẽda. seruo. itaq; tortura non debet esse indicium rõnis, & melius est infra substinere q̃ sup ꝑ excedere. uñ ait apostolus. qđ iustũ, & æquũ est parate, sciẽtes ꝙ dñm in cœlo habetis, & ita iurisconsul. ꝙ nimia asperitas dñorũ est tẽperanda, & corrigẽda, ut l. 2. §. dñorũ. ff. de his qui sunt sui uel ali. iur. & tales ita sæuiter ꝓcedẽtes sunt priuandi iurisdictione. dixit Bald. ibi, & Guil. & Cyn. & Aret. in tract. malef. in gl. in uerbo fama publ. col. 24. uer. 7. quæro, dicit ꝙ tortura est adhibẽda cũ moderamine, ut l. ut de mi
18 nore §. tormenta. ff. de qõ.† Et hoc totũ residet in pectore iudicis discreti q cõsiderabit torquẽdi fortitudinẽ, ætatẽ, debilitatẽ, ualetudinem, ꝑsonã, & criminis qualitatem, & nec à grauioribus, nec à leuioribus tormentis initiũ sumet. facit ẽm ipsum l. 3. §. si ff de re mil. & l. si qs in graui. in prin. ff. ad Sylla. & l. 1 §. impubes. eo. tit. & sic debet facere iudex innocentiæ uel supplicio reum saluum cõseruet, ut l. qõnis modus. ff. de qõ. ita dixit Ioan. And. in d. l. cũ in cõtẽplatione de reg. iur. ꝑ d. l. qõ. & adde Bal. in l. 1. de cõfes. in 6. col. q dicit, ꝙ quo moderamine hñda sit qõ relinquiẽ iudicis arbitrio, sed tu dic ꝙ dictũ arbitrium debet esse discretum ꝑ ea q̃ hñr in l. 1. ff. de legat. 2. uide ẽt ad prædicta Bald. in l. 2. C. quorum appel. qui dixit ꝙ quæ sint plena uel moderamine tormenta, & quæ nõ iudicis discreti arbitrio committiẽ cũ consilio discretorũ sibi astantiũ. ff. de adul. l. si postulauerit. ff. de qõ. Sed cum dictũ sit, ꝙ tortura debet adhiberi moderate, adeo ꝙ reus sit saluus supplicio uel innocentiæ annectiẽ
19 bene alia qõ. qđ † si tortus moriẽ in tortura uel ꝑ ꝑ torturam, an iudex teneatur ad aliq̃ pœnam, & ad quam. Cy. ponit hanc quæst. in l. Gracchus in fi. C. de adult. & Bar. in l. q̃stionis. ff. de qõ. & Bal. in d. l. Gracchus, & l. 1. C. de emen. seruo. ex quorũ dictis sic cõcludo, ꝙ aut iudex in torquẽdo nõ excessit modũ debitũ, & cõsuetũ, ut qa torsit in casu licito, & prout est de cõsuetudine, puta cũ fune, quæ est instrm̃ à iure approbatum, ut l. nullus. C. ad l. Iul. maiest. nec ultra debitum tenuit torquẽdũ in tortura, & isto casu nullo modo teneẽ qa licite fecit, & licite factũ non mereẽ pœnã, ut d. l. Gracchus. & d. l. qõnis. & l. de minore §. tormẽta. ff. de qõ. Ad hoc optime facit tex. in d. l. 1. C. de emen. seruo. ubi uult tex. ꝙ ubi non excedit modus, & tñ mors sequaẽ nõ teneẽ de homicidio qa operã debet rei illicitæ. Si aũt modũ excessit. tũc si dolose hoc fecit, teneẽ l. Cor. de sica tanq̃ homicida. & sic capitaliter uenit puniẽdus, ut d. l. 1. C. de emen. seruo. & l. 1. C. de emen. propin. cõiũcta gl. in l. 1. C. de parri. facit. d. l. q̃st. à sẽsu cõtrario. Si uero nõ dolose sed culpabiliter modũ excessit, tũc teneẽ ẽm qualitatem culpę, nõ tñ tanq̃ dolosus, ut l. si adulteriũ cũ incestu, de adul. & qđ no. Cyn. in l. si quis in hoc genus. C. de ep. & cler. & Bart. & Bald. in l. 1. ff. de ll. & ꝑ Bald. in l. 1. si quis te li. esse ius. fue. & l. respiciendum. §. delin-
20 quunt. ff. de pę.† Si uero mors torti casu cõtingat, & tũc nullo modo teneẽ. quia dabat operam rei licite, ẽm Iacob. de Aren. Cyn. & Bald. & Bart. ubi supra, facit de rest. spol. & olim. el 3. qđ not in l. 1. C. unde ui. Et in hoc est respiciẽdum an aliquid possit iudici imputari uel non, ut dicit Bart. in d. l. q̃st. per l. aut dãna. §. 1. ff. de pę. Et ẽm prædicta intelligo Bald. in d. l. milites. §. qõ. dum dixit hunc torquentem puniri tanq̃ homicidã, uide ẽt de hac q. per Are. in tract. malef. in gl. in uerbo fama publ. col. 24. in uer. octauo quæro, ubi dicit ꝙ licet Bart. in l. lege Corn. ff. de sica. dicat ꝙ si rectores torquere reum uel testem, ita ꝙ ex hoc moriaẽ, teneatur. l. Corn. de sica per illum tex. tñ Bald. & Aug. Cyn. & Saly. in d. l. Gracchus. C. de adult. intelligunt uerum; si non fuit legitime tortus. Si autem fuit tortus præcedentibus indiciis, de q̃bus in actis appareat, tunc cum iudex fecerit ex ꝑmissione legis, quia ad torturã licite peruenit, licet ille moriatur, non teneẽ ut l. sed nõ ultro. in prin. ff. de neg. gest. Et hoc ẽt intelligunt uerũ, dummodo iudex non fuerit egres-
21 sus terminos torturę.† Et ꝙ in dubio nõ ꝑsumiẽ ꝙ fuerit egressus, imò ꝙ suũ offm̃ tẽperare gesserit. l. Herẽnius. §. Caia. ff. de euic. unde alleganti qđ iniuste torsit incũbit onus probãdi ẽm Aug. & ita dicit intellexisse Bar. prædicta in d. l. lege Corn. do. Aug. de Ari. in addi. in d. uersic. 8. quæro refert de uerbo ad uerbum consilium do. G. holi super hoc qõ. ergo inseram prout sequitur. Pone quod

iudex excessit modum in torquendo reum excessiue, uel in casu non permisso, ut quia forte non erant indicia legitima, uel fuerũt purgata per alias ꝓbões, uel quia non erant de casibus de quibus posset torqueri de iure, an teneatur si ille tortus mortuus est directe. l. 22 Corn. de sica. & sic debeat decapitari. † nam uĩ, ꝙ sic, cum iudex non possit prætẽdere se ignorare iura quorũ asseruit se fore peritũ, cũ electioni de se factę ut de perito cõsenserit. l. 2. ff. qđ quisque iu. nam licet ignorare iura sit lata culpa, quia põt cõsulere peritiorẽ, ut ff. de infam. l. liberorũ, in fin. & ita dicit ibi gl. ĩ l. ex maleficiis. §. si iudex. ff. de act. & ob. & ꝓbaĩ ꝑ text. inst. ad l. Aquil. § præterea. in uers. imperitiam, & ff. de reg. iur. l. imperitiã. tñ hoc uerum in personis q nõ sunt astrictæ scire iura, ubi in pœnalibus lata culpa non æquiparaĩ dolo, & ita intellĩ. d. l. imperitiã. 23 cum simi. Sed † in iudice, q asserit se iuris peritum, ignorare ius, est adeo lata culpa, quod dolus in eo p̃sumiĩ, cum iuris ignorantia nõ p̃sumaĩ sed uerius scientia iuris, & isto casu lata culpa æquiparaĩ dolo. l. 2. cum gl. ff. qđ quisq; iu. Et ꝑ hoc uĩ ꝙ iudex debeat decapitari tanq̃ dolose occiderit illum in tormentis, & ita uĩ tenere Sal. Sed certe est error, quia ſm dcm̃ d. Gilioli. dicit ibi d. August. isto casu lata culpa ęquiparatur dolo. sed non dolo uero sed p̃sumpto. Item æquiparaĩ dolo tacito, & non expresso, & ita debet intelligi tex. & gl. in d. l. ex maleficiis, & gl. in l. fi. C. de pęna iu. q ma. iud. Et idẽ in medico q ꝑ imperitiam aliquem debilitauit uel occidit, ut dicit gl. in d. l. 2. §. qđ quisq; iu. & text. in d. §. p̃terea, inst. ad l. Aquil. Et ideo errauit Sal. dũ 24 uoluit talem puniri directe l. Aquil. † Sed nõ est uerum, quia in pœnis corporalibus infligẽdis lata culpa nõ ęquiparaĩ dolo. sed eũ dico teneri, ut l. Corn. ut extra ordinem iudicis arbitrio puniatur, & ita dixit Bar. in l. ult. ff. de adul. in q. de bannito occiso, ꝓbareĩ in l. lex Iul. §. fin. ff. ad l. Iul. repe. lex n. Corn. directa requirit uerum dolum, utilis aũt requirit factum seu p̃sumptum, qđ insurgit ex lata culpa commissa ꝑ illũ q est astrictus scire iura, ut in iudice, & medico. Et licet qñ iudex lædit partem ciuiliter ꝑ imprudẽtiã, nõ teneaĩ ad meram pœnã fisco applicandã, sed tm̃ ad satisfactione damnorũ, & expensarũ seu interesse partis læsæ, ut dicit Bart. in l. fin. in fi. ff. de uari. & extraor. cog. & in disputatione sua, q̃ incipit, ã sñia iudicis q ꝑ impitiam iu 25 dicauit, &c. † & tñ qñ iudex ꝑ imprudentiã lædit in corpus aliquem. s. torquendo uel ad debilitando, uel occidi faciendo in publico, iste iudex teneĩ extra ordinẽ. ut l. lege Corn. ut supra dixi. Et ita cõsuluit dictus domi. Giliolus in ciuitate Mantuæ, q dixit ꝙ nisi dolus expressus ꝓbeĩ in iudice. s. uel ꝙ odio uel gratia alterius, puta inimici, uel corruptus fuerit pecunia, non teneaĩ directa. l. Corn. s. pœna corporali, q̃n potius dici debet ipsum iudicem fuisse in culpa lata, q̃ in dolo uero, & expresso, quia saltẽ p̃textu officii sibi cõmissi id fecit, & ꝑ consñs non p̃textu homicidii committendi. nam ad excludẽdum uerũ. dolum, & expressum, & pœnã q̃ ꝓ tali dolo imponẽda uenit, sufficit ꝙ aliquo colore iusto uel p̃textu id factum sit, licet facere iure non debuit, ut l. Gracchus. C. de adult. ubi est casus. Item sufficit eum fuisse motũ aliquib. rõnibus siue iniustis, quia ꝑ hæc caliditas excludiĩ, licet uera culpa concludat, q̃ ea quasi maleficio ꝓuenit, ut dicit gl. in d. l. ex maleficiis. §. si iudex, & in d. l. fin. ff. de uar. & extraord. cog. & ꝓ hoc tex. in l. igĩ. §. põt. ff. de lib. cau. & gl. in l. 1. ff. de abige. & in l. plagiarii. C. de plagiariis, & in l. 1. C. ubi ca. sta. & ibi Bal. & ꝑ Bar. ĩ d. l. fi. ff. de adul. Et ĩ corporalibus lata culpa nõ ęquiparaĩ dolo. s. uero, & expresso. ut ĩ in l. Corn. ff. de sica. & ibi ꝑ Bart. Et hanc opinio. dicit ipse dom. Giliolus tenere Iac. de Are. in d. l. Gracchus in addi. & Gui 26 do de Suz. † Tñ dicebat iudicem hmõi dẽ caute ꝓtestari se errasse in iure, & suũ errorẽ iuris allegare, & ꝓtestari ꝙ si alias sibi reus sibi occurreret, eum talĩ non torqueret arg. l. si adulterium cũ incestu. §. idẽ pollioni. ff. de adul. Et dicebat eum extraordinem pteiq̃ in corpus puniẽdũ, & ipse do. Giliolus de facto cõsuluit ĩ ciuitate Mantuæ ꝓ dño Bibia de Fauentia ibi iudice, q tm̃ torqueri fecerat unum reũ, excedendo morẽ debitũ, ꝙ mortuus fuerat, & ĩ syndicatu cõtra eũ ꝓcedebatur. uide et ad p̃dictã qõ Gãd. in tract. malef. in rubr. de qõ. & torm. ĩ illa qõ. q̃ cõfessio dicaĩ facta metu tormẽtorũ, ĩ uer. sed qd si iudex in tormentis adeo modũ excessit, ꝙ tortus ibi deficit, uel membrum debilitauit, q latissime disputat hanc qõ. arguendo ꝓ, & cõ 27 tra, & refert Guido. de Suz. dixisse, † ꝙ ubi iudex modũ excedit torquẽdo, statim ꝙ modũ excedit teneĩ, quia fingiĩ non iudex, sed est priuatus

natus, sicut tutor male administrando, fingitur non tutor, & tenet tanq̃ q̃libet. l. tutor. ff. de susp. tut. cū si. ipse pro Gand. dicit ꝙ si dolo fecit tenet, si uero aliam culpam commiserit non tenet. dic ut ibi. uide ēt ꝑ do. Catal. in tract. de synd. q. 114. ubi in hac mā appro bata dicta Bar. in l. qōnis. ff. de qō. & Cyn. in d. l. Gracchus. C. de adult. & idem do. Catal. q. 206. & 205. dicit, ꝙ si aliquis tortura reperitur, & ibi moriatur assessor tenetur tanq̃ homicida. d. Amodeus quo suo tpe nullus fuit magis practicus in magratib. in suo tract. synd. in gl. super uerbo. Itē in eo ꝙ dictus ptās officiales capi detineri, carcerari, & torqueri, &c. in 3. col. in 7. q. qđ aūt si spās. multum bene loquit sup d. q. dicendo ꝙ aut officiales facientes torquere sunt in dolo, aut in culpa, aut morit casu, aut est dubiū si dolo fecerunt, & non ꝑcedentibus indiciis modū excessarunt, ita ꝙ moriat tenetur pęna capitis. l. Corn. de sic. uidelicet ptās, & iudices q̃ fecerūt torqueri. l. 1. in princ. & §. 1. & l. lege. Corn. in princ. ff. de sica. & l. aut damna. §. 1. de pœn. & est text. in l. item apud Labeonem. §. qō. in fi. ff. de iniur. qđ hēt ēt locum, qñ sine nouis indiciis fecerunt reponi ad torturam, illum qui fuerit semel tortus sufficiēter, quo casu si moriat tortus, tenent pœna capitis, ut dixit no. Bald. in l. milites. C. de qō. & rō, quia eo ipso
28 † ꝙ iudex modum excedit fingit priuatus, & non iudex sicut tutor non recte administrando fingit non tutor, & tenet tanq̃ q̃libet l. tutor. ff. de fur. l. fundum. §. si tutor. ff. pro emp. ar. l. gnalr. C. de epis. & cle. quia nimia sæuitia rectoris ascribit culpæ. ff. ad l. Aquil. si quem cunq;. §. si magr. & sicut priuatis ita indicib. est ꝓhibitum aliquid illicitum facere. ff. de iniur. l. nec magratibus. Si uero non sunt in dolo, sed in aliqua culpa, puta, q̃a nō ꝑcedebant indicia sufficientia uel modum excesserūt, & immoderate ꝑ ignorantiā, uel ꝑ lasciuiam causam mortis ꝑbuerunt, arbitrio syndicorū puniri debebūt. Et si fuerunt in culpa leuissima mitius q̃ in leui, & si in leui mitius q̃ in lata. d. l. lege Cor. & l. 1. §. si claua. & l. 3. §. sed si S. C. ff. ad l. Cor. de sic. Et licet Iac. de Are. in tract. quem fecit de qō. dixerit hoc casu ptātem, & eius officiales nō teneri, ꝑ l. 1. C. de emenda. ser. sumpto ar. de ptāte dnica ad ptāte rectoris. ff. de uer. sig. l. ptātis. sed Guid. de Suz. & post eum And. de Pisis. & ꝑ Bar. q̃ silem tractatū fecerūt cōcludunt ꝙ teneant.

& idem uī tenere Paul. de Eleaz. in repet. c. grauius. de deposito. Tertio casu, qñ tortus sine dolo, uel culpa officialis morit, ut inuit text. in d. l. aut dāna. §. 1. ff. de pœn. & tūc nō tenet. ut no. Bar. in l. q. ff. de qō. †q̃a qui facit
29 lege ꝑmittēte pœnam non meretur l. Gracchus. C. de adul. & ibi hoc firmat Cyn. qđ intelligitur qñ præcedebāt legitima indicia, & nō excesserunt modū, cum ille nō fecerit aīo necādi, sed ueritatis eruēdæ, & nemo delinqt nisi habeat aīum delinquēdi. l. sæpe. in fi. ff. de uerb. sig. q̃a aīus, & propositū distinguunt
30 maleficia. l. q̃ in iure. ff. de fur. & l. 1. §. 1. ff. de sica. & l. is q̃ cū telo. C. eo tit. † Quarto casu, qñ est dubiū, an dolo culpa, uel casu moriat. dicendū, ꝙ si ptās, uel iudex doceat legitima indicia ꝑcedere, & appareat eum q̃ fuit tortus fuisse ętatis maturæ, & robustę, ꝓsumptio est pro ptāte, uel iudice. l. herennius. §. Caia. ff. de euic. ꝓsumit. n. princeps oē bonū de officialibus suis nisi manifeste appareat contrariū. l. 1. §. fin. ff. de off. præf. facit l. cum creditor. ff. de furt. & l. iniuriarū. §. 1. ff. de iniur. & l. iuste ff. de acq. poss. & l. 3. §. 1. ff. de li. ho. exhib. & q̃a allegat, ꝙ ptās, uel iudex fuit in dolo, uel culpa id ꝓbare debet l. quoties. §. q̃ dolo. ff. de ꝓb. & l. 1. & ibi no. C. de sicar. & l. 2. ff. de prob. & l. actor. C. eodē tit. & no. Bar. in l. si q̃s ex argentariis. §. fi. ff. de æden.
31 † In dubio. n. si non apparet quo aīo fecerit ꝓsumit fecisse zelo iustitiæ, & iuste. l. 1. §. si publicanus. ff. ui bon. rap. & l. minus. C. de acq. poss. & l. merito. ꝓ soc. facit l. 2. C. q̃ accu. nō poss. poterit tñ ptās, uel iudex si nō fuit in dolo, uel culpa, ad cautelā ꝓbare ꝑ testes ēt domesticos ꝙ ꝑcedētib. legitimis īdiciis moderate eū torquebat, & ꝙ casu sine dolo, uel culpa iudicis defecit in tortura, qđ plerunq; euenire solet, ut dicit tex. in l. aut dāna. §. 1. ff. de pœ. Bal. tñ ut refert idē Amodæus, ubi supra ī hac q. bñ sic dicit, aut iudex non excessit modū q̃a tormētauit casu licito, put est de cōsuetudine, & nō cū aliqua aspitate. & tūc
32 nō tenet iudex, sed licite facit. arg. ff. đ iniu. l. itē apud labeo. § qōnis. † Aut excessit modū, & tūc aut dolo, & tenet l. Cor. de sica. facit l. unica. C. de emēd. ser. Aut culpa, & tūc tenet sm qualitatē culpæ, aut casu, & tūc ī nihilo tenet, q̃a dabat operā rei licitę sm Iac. đ Are. & Cy. ista sunt uerba Bal. in l. uerba. in fi. C. de adul. & subdit ipse do. Amodæus, & bñ, ꝙ est caute agēdū q̃ tū fieri pt ne casus mortis

in tortura accidat, p. p euitandas calumnias popularium, & uulgarium, quos de facto dicit uidisse, & audiuisse p. p hmōi casus cōtra officiales, & innocētes armata manu īsurgere. ut uenit Perusii pcōtra do. Sācte de Corneto ptātem, q uix euasit à fauore populi. Et dicit se habuisse duos in manibus, unū dum esset senator urbis, & aliū dū esset ptās Tuderti, q immediate φ fuerūt positi in tortura, & eleuati à terra parū defecerunt, & iudicio medicorū oppressi à cataro uix post plures dies euaserūt. ideo ipse cōsuluit, & paterne, φ moderate ad torturam pcedat, nec ita de facili currāt, ut multi facere cōsueuere. † Et dicit et φ qñcunq; dolose, & sine causa, & sine indiciis faciunt aliquē torqueri, et si tortus non moriat, tenet pœna capitis, ut uult. Bal. in l. decuriones. C. de qō. & in l. 2. C. de requir. re. & est tex. in l. lege Iul. §. hodie ff. ad l. Iul. repe. qd̄ hēt locū et si habeat arbitrium, ut no. in c. ueniens, & in c. Quintauallis. de iure iur. Et eadē pœna tenet si faciunt torqueri illū q de iure torqueri non poterat. puta unū de prioribus durante offō, nisi in crim. læsæ maiest. p tex. no. in d. l. decuriones. Si aūt sine dolo faciunt torqueri nō torquendū, uel excedūt modū, ipsi officiales tenent actione iniuriarum arbitrio iudicis s̄m Bal. in rub. C. de pœna iud q ma. iu. & ff. de iniur. l. iniuriarū æstimatio, nec debent puniri simili pœna torturæ, qa ex hoc nihil adesset psonę torte s̄m Bald. in rub. de hoc tñ uide infra in 6. q. princ. † Et aduerte circa pdicta, φ qñ fuit tortura iniuste facta tenentur solūmodo ptātes & iudices mādātes torqueri iniuste, nō aūt milites socii, & alii officiales q hoc fecerunt ex mādato, ita dicit Bal. in l. furti. §. q iussu. ff. de infam. pillū tex. facit qd̄ no. Dy. in c. qd̄ qs mādato. de reg. iur. in 6. & ponit Flor. in l. liber homo. la 2. ff. ad l. Aql. qd̄ tñ est dubium, quia mandatū superioris excusat solū in leuibus s̄m Bart. in l. non solū. § si mandato. ff. de iniur. & ideo pnt officiales resistere ptāti iniustitiam facienti s̄m Bart. in l. oēs. C. de decu. lib. 10. Et aduertat bene rectores, quia si cogunt aliquem eius iudicē uel officialē iniustam sniam ferre, tenent l. corde sica. de his uide latius, & melius infra in 6. q. princ. ... sed ponamus. † Item aduerte φ licet supradicta sunt, φ si p statutū p homicidio imponit pœna pecuniaria ciuibus, pro ut est in multis locis, & si fiat palatio iniuste pœna capiti s, ptās uel iudex q iniuste & immoderate tormētauit, si tortus moriat nō puniet pœna capitis, sed pecuniaria, s̄m Bal. in rub. C. de pœna iu. q ma. iud. qa statutū qd̄ imponit pœnā capitis p homicidio & maleficio, debet intelligi de eo qd̄ pōt cōmitti indifferēter in palatio, & extra. sed occasione torturæ pōt solū committi in palatio ubi est tortura, ideo non debet augeri pœna rōne loci, sicut dicit Bar. in simili. in teste dicēte falsum in palatio i l. aut facta. ff. de pœn. & in cōs. 199. qd̄ incipit, Tudertinus qdā. Et licet dictum statutū imponat pœnā pecuniariā ciuibus p homicidio, dēt locum in ptāte, & officia, q gaudēt priuilegio ciuiliū. ut not. gl. in l. ciues. & incolæ. C. de incol. lib. 10. & firmat Bal. in §. proficiscium qō. 13. † Sed pone, φ ex tortura qs non moriat, sed debilitat aliqd̄ membrū d. Amodeus in tract. synd. sup glo in uerbo coram nobis, &c. Kiriacus de Ancona, &c. in 8. col. in uer. pœna debilitationis. dicit quod imponit ea pœna quæ imponitur à statuto p tali delicto. & hoc p pœna fisci applicāda, sed quo ad partē læsam, uidelicet quo ad tortū tenet ei de iure cōi, rōne, & actione iniuriarū, inquantum iudici æquum uidebitur, & ad interesse expensarum factarū in medicis, & medicinis, & ad dāna operarū qbus caruit, & carituus est, ut est tex. in l. de obl. quæ ex quasi deli. na. in §. ob homine ... Sed ego puto hoc procedere eo casu quo iudex iniuste torsisset dolo uel culpa. secus aūt si licite, & moderate, & in casu pmisso s̄m dicta supra in uer. sed cū dictum sit in q. de mortuo in tortura, quo casu in nullo dēt teneri s̄m ea quæ ibi dicta fuere. Subnectemur in aliā q. aliqs dr̄ mortuus in tortura uel debilitatus, sed ptās negat illum fuisse tortum, quæro quō hoc probabitur Bald. in l. si qs hoc genus. dicit † φ tortura probari pōt per indicia uel cōiecturas, & hoc cōsistit in arbitrio iudicis. Idē uidetur uelle Bar. in l. de pupillo §. si qs ipsi prætori. ff. de no. ope. nun. dū uult φ pbato φ iudex fuerit minatus de torquendo aliquē, si post ea ille fuit uisus cū brachio ligato ad collum, & si ex hoc pbabit tortura. & idē in similibus cōiecturis, facit qd̄ notā in l. fi. C. de probatio. & l. fi. de hæredib. instit. Tu aūt dicas φ aut quærimus de pbando torturam ad finem ut condenet iudex in syndicatu, & tunc requirit plena, & ... proba ... de tortura ... ponunt

ponunt de uisu, uel aliter plene probatur, ut not. Bart. in l. 1. § si quis tñ. ff. qđ ui, aut clã, quia ex pſumptionibus ēt uehementibus nõ põt quis damnari ſm Innoc. in cap. quia uerisimile, de prob. & not. in l. absentem. ff. de pœn. & in l. fi. C. de prob. Et hoc forte erit in arbitrio syndicorũ, qui in subsidium poterũt cogere, ēt per torturam, familiares ptãtis, ad testificandum aliquem fuisse tortum. l. diuus de qõnib. & per not. per Innoc. in c. ex lr̃is, de testib. & per gl. & Doct. & in c. cum P. Mã conella de accus. & Bart. in l. ex libero. ff. de qõ. in §. 1. & unde dicta supra in 4. princ. post prin. ubi qñ testes possint torqueri, & in uer. sed quero an debeant, post medium, ubi fuit 38 dcm̃ † ꝙ testes domestici torqueri poterunt pro delicto domi cõmisso, quia præsumũtur illud scire, hæc dicit do. Amodæus Iustinus in tract. suo de syndicatu in gl. in uerbo item in eo ꝙ dictus ptãs, iudices, & officiales plures capi, detineri, carcerari, & torqueri fecerunt &c. in 8. colum. in uers. sed pone ꝙ ptãs, & sc. Sed cõtra hoc uĩ quia isti testes de familia ptãtis licet uolentes possint testificari cõtra ptãtem tñ non pñt cogi, ut per Bal. in l. ēt, C. de test. & in §. proficisci, q. 36. & per Saly. in l. 2. C. de test. nisi dicamus ꝙ poterunt cogi in subsidium qñ aliter ueritas hr̃i non potest arg. l. cõsensu. C. de rep. & 14. q. 2. c. q̃q̃. & qđ not. in cap. insinuante in gl. 1. de off. deleg. & de priuil. c. licet, in 6. in gl. super uerbo familiaribus, & in c. delicto in gl. in uerbo familiaris, de off Archid. & de uerb. sign cap. ult. in 6. & in c. magnæ, de uoto in 6 aut quærimus de probando torturam ut ex ea præsumatur cõfessionem uiolentam esse, & habeãt locum dicta per Bal. in d. l. si quis in hoc genus, & ꝑ Bart. in d. l. de pup. §. si quis ipsi prætori. Quibus adde quod dixit Bal. in l filius, in fin C. de fur. ꝙ ubi aliter non põt probari tortura sufficit probare quem detentũ, ut cõfessio dicatur facta metu tormẽtorũ. de quo ꝑ Cyn. in d. l. 2, C. quod met. cau. unde dicit 39 idem Bal. in l. 1. C. ne ex del. def. † ꝙ uiolentia probatur ꝑ famã. & silr̃ tortura, qñ uoci ferans torquetur in occulto allegat l. de minore. §. tormenta. ff. de qõ. & qđ not. Cyn. in l. 4. C. de ser. fug. ubi dixit ꝙ id, quod dr̃ à ꝑsonis fide dignis est iusta causa credulitatis. Item probatur tortura si testis cognouit ꝑsonam tortam, & qualitatem uocis in quolibet statu, & dicit audiuisse eũ uociferantem dum torquebatur ſm Bal. in l. cõuenticula. C. de epis. & cler. Item si dicatur, ꝙ testes inducti ꝑ curiam, deposuerunt metu tormẽtorũ, ꝓbatur metus eo ipso qđ probatur eos fuisse ob hanc causam detentos, qa pſumitur metus tormentorũ, ſm Bal. in d. l. falsus ꝑ Cyn. in d. l. 2. C. qđ metus cau. Item alligare tortu 40 ra præsumitur, nisi cõtrarium probeť. † uñ si cõfessus crimen, dicat se fuisse tortũ, licet nõ ꝓbet, nõ põt cõdẽnari, nisi ratificauerit apud acta, cum in officialib. pſumať illatio metus ſm Bal. sing. in suo cons. incipiente, tres sunt casus &c. & sequitur Pet. de Anc. in quodam suo consilio in quo recitat ad uerbum dcm̃ consiliũ Bal. & ita refert Bertach. in suo rep. in uer. tort. qđ est menti tenendũ. Vide hæc cõsilia ĩ tract. clausularũ ĩ clausula rei nõ sic geste, in §. de metu tormentorũ, in 2. col. & inf. in 7 q prin. Subiungo aliam not. q. circa prędicta, pone, agitur contra ptãtem, cõtra quẽ dr̃ quod cõpulit aliquẽ cõfiteri ꝑ torturam, & duo testes inducti cõtra ptãtẽ deponunt ꝙ ꝑ uim fuit cõfessus, & cõpulsus cõfiteri. Ex altera parte ꝑ parte ptãtis inducunť decem, uel plures qui dñt, reus sponte cõfessus est, quæriť quibus testib. sit magis credendum. Innoc. in c. super hoc de renũ. † dicit ꝙ 41 magis creditur istis duobus deponẽtib. de ui qa deponunt de actu corporali, & uisibili. s. qđ uiderũt torqueri, sed alii decẽ deponunt de actu mentali, & inuisibili. s. qđ sponte cõfessus est, qa actus mentalis soli Deo est notus. Et idẽ si notarius in instr̃o dicat ꝙ spõte cõfessus est, qa tale instr̃m reprobať ꝑ duos testes, ut not. Bal. in d. §. pfic. in tract. de syndic. q. 13. & Bar. in l. de pup. §. si qs ipsi ꝑtori ff. de no. op. nun. Nũc cũ fecerimus parẽthesim longiorẽ non tñ impertinentem redeamus ad materiã prin. nr̃æ qõ. q̃ erat qualiter erat ad torturam perueniendum super quæ fuit dcm̃ ꝙ ad multa debet iudex aduertere. 42 † Adde ꝙ ēt debet aduertere ad aliud, vʒ, ꝙ in tortura nõ procedat pariformiter in paruo ꝓut in magno delicto, sed illã debet adhibere ſm delicti qualitatem, ut ꝑ magno delicto maior fiat, q̃ pro paruo, & pro paruo minor, q̃ pro magno. ar. l. item apud. §. qõnis, uers. & si iussu. ff. de injur. de hoc tñ non põt ut supradictum fuit certa doctrina dari, sed cõmittitur arbitrio discreti iudicis. Sed ponamus ꝙ qs est minus legitime tortus, puta qa non ꝓcedentibus indiciis, uel aliis modis

supradictis, & in tortura cõfessus est, & in ea perseuerauit, an ueniat cõdemnãdus ex illa cõfessione. Rñdeo non. casus est ẽm unã lec. quam ibi tenet Bar. in l. pe ff. de qõ. & ita ui di alias cõsultũ ꝑ quendam insignem, & famosissimum Doct. q ad hoc ẽt ꝑ casu allegabat. 15. q. 6. c 43 †Et dicebat ꝙ tantus debet ẽẽ aduocatus qui uult infringere confessionẽ torti absq; indiciis, saltẽ legitimis, ꝙ articulet, & probet ꝙ ille talis anteꝗ̃ fuisset cõfessus, fuit tortus absque aliquib. indiciis saltẽ legitimis, & ad torturã sufficientibus. Nam quousque detẽtus est tortus semper idẽ metus tormentorũ durare ꝑsumit. Et ideo precedẽte dicta iniusta tortura iudex q facit scribi ꝙ ille fuit sponte cõfessus falsum facit cõ fisci instrm, & notarius incidit n falsum si notitiã habuit tormẽtorũ. Vbi aũt tortura legitimis indiciis ꝑcedẽtib. iuste fuisset illata. tũc secure notarius scribit. & iudex scribi faciat ꝙ sponte fuit cõfessus quãtũcunq; tormenta ꝑcesserint. dũ tñ inter torturã, & cõfessionẽ interuallũ cõmodũ interueniat, ut not. l. 1. §. idẽ seuerus. ff. de q. ꝑ Doct. & ꝑ Cyn. in l. 2. C. de cu. re. ita ad lrãm oĩa prædicta dicit Ang. in l. q in aliena. §. Celsus. ff. de acq. hære.

44 Ex supradictis sequit. †ꝙ ꝑsumptio ẽ, ꝙ si tortus pluries ratificauit dictã cõfessionẽ illicite a prin. extortam, sem ꝑ ipsam ratificare uẽ metu tormẽtorũ, ꝑteritorũ, & futurorũ arg. l. si cui. §. hisdem. ff. de accu. qđ est ualde notandum. Hoc tñ intelligendum, nisi post dictam torturam, & cõfessionẽ illicite extortam reus fuisset relaxatus, & positus in pristina libertate, & ꝑ aliqđ interuallum uocatus per iudicem sponte comparuerit, & sine tortura cõfessus fuerit iterum illud, qđ prius ꝑ torturam cõ fessus fuerit. nam hoc casu ex illa cõfessione esset dãnandus tanꝗ̃ spõtanea, ut l. 1. C. de confes. ad hoc facit qđ no. Inno. de accus. c. qualiter, & qñ, Bal. tñ in d. l. 1. C. de confes. dicit in 4. col. ꝙ confessioni factæ in tormentis non præcedẽtibus indiciis uel ꝑcedentibus, sed ita leuibus ꝙ non faciunt ꝑsumptionem, non stat, nisi in ea ꝑseueret. et. al leg. gl. in d. l. 1. C. de cõfes. 45 † Et dicit, ꝙ intellr perseuerare eo ipso ꝙ non reuocat, qa metus tormentorũ non est iustus metus. nã iudicis auctoritas operat ꝙ factum per talem metum ualeat, qũ pertinet ad executionem iustitiæ, ut ff. qđ met. cau. l. 3. cum nõ fiat cõtra bonos mores sed iure licite, ut ibi patet. Si aũt appellat non intellr perseuerare, sed tacite reuocare, ut no. ff. de appel. l. creditor. § iustus. Sed assessores, ut nõ possit appellari faciunt talẽ confessum iterum de nouo ex interuallo tẽpis duci ad tribunal, & ibi publice cõfiteri, ut l. 2. C. de cu. re. sed si ꝑbari posset, ꝙ ista noua cõfessio emanasset repetitis tormentis, ista noua cõfessio esset eodẽ uulnere saucia, & uulnerata, & maior, qa semel tortus cõpetenter non det iterum torqueri nisi superueniãt noua indicia. ff. de qõ. l. repet. ita dicit Bal. in d. l. 1. de cõfessis. Sed par 46 cat mihi reuerẽtia tanti Doct. nõ est uerũ, ꝙ ꝑ cõfessioni extortẽ ꝑ torturam sine indiciis si perseueretur, stetur per supradicta. Præterea gl. quam ipse allegat hoc non probat, ut patet cuilibet intueti. Item est cõtra casum. i d. l. pen. ff. de qõ. Itẽ aliud qđ dicit, uidelicet ꝙ intelligat perseuerare eo ipso qđ nõ reuocat non est uerũ simpliciter. Nam tũc dr qs perseuerare in cõfessione facta in tormentis qñ post dictam confessionem reducit in loco publico iudicii, & ibi corã notario, & publicis ꝑsonis cõfitẽdo text. est in l. 2. C. đ cu. re. ẽm Barto. in l. 1. §. diuus seuerus. ff. de qõ. unde non ꝑ non reuocationẽ, & sic ꝑ non factum, sed per expssam confessionẽ factã in loco publico corã prædictis, & sic per factũ intelligit perseuerare, & ita puto tenendũ, & hoc ẽt reperio tenere d. Tindarum in tract. suo de prob. in uer. nũc de criminalium causarũ confessionib. circa mediũ, ubi ad con 47 textum, & ad uerbum sic dicit. † Scias tñ circa hmõi torturam, ꝙ in tm requirit indicia ꝑcedentia, ꝙ sine eis, ẽt si millies cõfessus in tortura in sua cõfessione perseueraret, nihil operaret eius perseueratio, nec posset ex ea sequi cõdẽnatio. text. est sing. ad hoc quem Bar ibi põderat. in l. pe. ff. de qõ. & est ad idẽ alter tex. ẽm unam lect. quam etiam ibi sequitur Bar. eo. tit. l. maritus. & tenet Ang. in l. 1. C. de cõfessi. Adde aliud mirabilius, ꝙ si quis est confessus in tortura non ꝑcedentib. legitimis indiciis, deinde anteꝗ̃ reponat in pristina libertate superueniunt indicia ex hoc nõ conualidatur confessio facta in tormẽtis, nec ꝑseuerare sufficit gl. est ad hoc sing. & unica quã Bart. ibi multũ cõmẽdat in d. l. maritus. & sequit Bal. in l. fi. C. de accu. & Lud. de R. 48 in cons. 167. † Sed ponamus ecce, ꝙ prãs, uel iudex condemnauit confessum uigore dictæ confessionis inualide extortæ per torturã, in casu

in casu quo non poterant torqueri, quia nō præcedentib. legitimis indiciis, ut supra dcm̄ est, uel quia alias tortura fuit iniuste illata, uel rōne personæ quæ torqueri nō poterat, uel rōne delicti pro quo torqueri non poterat, ut superius ostensum est, an ipsa sn̄ia erit nulla ipso iure, uel erit opus appellationē, uī ꝙ sit nulla ipso iure. nā sn̄ia lata ꝑ ꝓbōnem à iure improbatā, est ipso iure nulla, ut est in c. 2. de purg. uulg. Tu dic, aut sn̄ia cōtinet expressum, & patens uitiū ꝓbōnum à iure improbatorū, ut quia dixit. & qa cōstat nobis ꝑ cōfessionem Titii habitis indiciis ꝑ talē eius libertum totum, uel ꝑ talem eius fratrem coactum testificari, uel ꝑ talem eius inimicum & si. ideo ipm̄ cōdēnamus, & tunc sit ipso iure nulla, & ita loquatˀ tex. in d. c. 2. uel quia dixit iudex, & qa cōstat nobis te culpabilē ꝑꝑ duellum, uel ꝑꝑ experientiam ferri cādētis, ideo te cōdemnamus. ista est doctrina Ioan. And. in nouella. in c. qm̄ cōtra falsam, de ꝓb. in fin. quā refert Bal. in l. libertorū. C. de test. Aut non cōtinet expressum. & patens uitium sed latēs, & tūc nō est ipso iure nulla, sed est opus ꝓuocatiōe, ut l. 2. C. qn̄ ꝓuo. nō est ne.

49 Item ad aliud † debet aduertere iudex ut ante formatum ꝓcessum, & ante li. contest. non ꝓcedat ad torturam. ut ēt infra diceē. & & fuit dcm̄ supra dum tractauimus de indiciis. in 2. q in uers. qro an testis. Insuꝑ qro, iudex formauit ꝓcessum cōtra aliquē, ille cōparuit, & negauit, iudex solēniter parte citata examinauit testes, ꝑ quos legitima ꝓbant indicia, & postea non ult. publicato processu & testibus, posuit reum ad torturā quęritˀ an iuste, & legitime hoc factum fuerit. Et primo uī, ꝙ sic, nō ad petitionem partis, sed ex offō iudicis, qa nō est uis, si sit publicatus ꝓcessus uel non, qa quantum ad iudicem semper est publicatus, ut not. Inno. in c. cum clamor. de testi. In cōtrarium est ueritas, nam ex dictis testium ante publicationem non fit ꝓbō nec indicium, ut est casus s̄m unam lectū in l. solā. C. de testi. & ꝑ cōns non ꝓcedit ad torturā.

50 & istud tenet Iac. ibi. † Et est rō, qa cum tortura nō debeat fieri, nisi in defectum probōnum, & ꝓcedentibus indiciis, & adhuc nō cōstet de his, qa processus non publicatus non probat, ut d. l. solam, ergo non hēt locum tortura. Et ꝑ hanc rōnem, & aucto. Iac. idem tenet Bal. in l. milites. C. de qō. Sed est aduertēdum, qa dicta ratio non uī bona quia ea quę not. Doc. & maxime Bald. in l. gesta. C de re iud. ubi dixit Bald. ꝙ iudex pōt ferre sn̄iam, ēt nō publicatis attestationibus ualet sn̄ia, nisi ambæ partes, uel altera contradixerint, & ita tenuit Innoc. in d. cum clamor, de testi. & But. in l. prolam de sent. licet gl. ibi teneat sn̄iam nō ualere non publicatis attesta-

51 tio. † Unde uī posse assignari rō, quia iudex non debet auferre defensionem patris, imò non pōt ad cōdemnationem procedere, nisi dato termino ad faciendum defensionē, cui ēt renunciari non pōt, ut hr̄ in l. custodias. ff. de pub. iud. & in l. pactum inter hæredem. ff. de uac. Sed hæc defensio ꝑ reum fieri nō posset, nisi publicatis attestationibus testiū qa alias scire nequiret qd testes testificati sint, nisi publicentˀ, cum ipsorū examinatio fiat in secreto, ut l. si qn̄. C. de testi. Posset forte distingui. ꝙ aut pars petit publicari attestationes, & copiā indiciorū sibi dari, & hoc debet fieri qa debet dari copia indiciorū, qa super eis debet disputari, an procedant nec nō l. unius. §. cogniturus. ff. de qō. s̄m Bart. in l. fi. in fi. eo. tit. & huic disputationi, non torturæ debet interesse aduocatus, ut no gl. & Bart. ī l. legis uirtus. ff. de ll. & ꝑ hoc d. l. custod. nā posset in dicta disputatione apparere de inualiditate indiciorū, & testes possent reprobari. & sic indicia remoueri, ꝑ ea q̄ no. Inno. in c. ꝑsentium, & in c. licet. de testi. Item debebit super hoc pronunciari, ut diximus de his supra in hac q. in uer. 5 iudex Aut non est periculo publicatio attestationum, & copia indiciorum, & tunc ꝓcedat ꝙ primo loco dcm̄ est, ꝑ no. ꝑ Inno. in d. c. cum clamor. & Bal. in d. l. gesta. & Iac. But. & Bal. in d. l. ꝓlatā. Et hac distōne esset utēdū post factū, ad saluādū iudicē ī syndicatu, sed ante fcm̄ melius faceret iudex seq sn̄iam Bal. in d. l. mil. & Iac. ī d. l. solā, qa dr̄et prius publicare processum, & attestatiōes, q̄ deuenire ad torturā, qđ ēt firmat Bar. in l. unius. §. 1. ff. de q. ꝑ quo ēt facit qđ no. Bal. in l. in bonæfidei. C. de iureiur. 4. col.

52 Quæro † cum supradictum fuerit, ꝙ iudex in tortura debet aduertere ad multa, an debeat aduertere ad aliqđ tps, & sic an tortura adhiberi possit diebus feriatis in honorem Dei? Rn̄deo, hæc q uidetˀ decidi ꝑ text. in l. nemo. C. de epis. aud. & in l. prouinciarum. C. de fer. Nam aut delicta sunt attrociora, ut latrocinium, sacrilegium, crim. læsæ maiest. adulteriū, stuprū, incestus, raptus uirginū, uel san-

ctimonialium, ueneficium, homicidium, parricidium, & sim. & in his pōt omnibus dieb. ēt paschalibus, procedi ad torturam, tex. est expressus in d.l. nemo, uer. sed ab his. & in d. l. prouinciarū. Si aūt non sunt crimina atrocia, sed minora, in q̄bus est imponendo pœna pecuniaria, tunc uī, ꝙ non possit fieri tortura diebus feriatis in honorem Dei, per d. l. nemo, in princ. & l. dies festos, ibi sit idem dies a cognōnibus alienus, & l. 40. & l. actus C. de fer. Cōsuetudo tñ uī male seruare hoc, licet ēt in tortura, ēt alia supra, & infra dicenda male seruet, tñ hoc de die festo posset roborari, q̄a tortura est quædā examinatio extraiudicialis, uñ si p̄cessit iudicialis cognō in diciorū potest postea dicta examinatio fieri 53 quolibet loco, & t̄pe, † exēplo testis qui iudicialiter iurauit. nā pōt examinari quolibet t̄pe, ēt feriato in honorem Dei, ut tenet Spe. in tit. de fer. §. 2. uer. q̄d si tunc testis. & Bart. in l. damni §. Sabini. ff. de dam. inf. & Bal in l. qñ. C. de test. & est l̄g in clem. 1. de off. deleg. Itē pōt hoc iuuari, ubi uigeret statutum, ꝓut est cōiter p̄ Italiā ꝙ in causis criminalib. procedatur quocunq; t̄pe, ēt feriato in honorē Dei, ut uult ēt statutum in hac terra S. Seuerini, in rub. de fer. An autem iudex debeat aduertere, anteq̄ deueniat ad torturā, à qua persona debeat incip̄e. si sunt plures torquendi.

54 † R̄ndeo, aūt oēs sunt æque suspecti de crimine de quo quæritur, & tunc incipiendū est ab eo p̄ timidior est, si dispariter sunt timidi si uero æqualiter timerent torturā, tunc incipiedū est a iuniori, & ab eo q̄ magis teneræ ætatis est. casus est in l. unius, in prin. ff. de q. Si uero æqualr̄ non sunt suspecti, sed ex oīb. unus est magis suspectus aliis, & tunc ab illo incipiendū est, & post istum, tūc iudex debet examinare illū, quē iudex crediderit facilius posse ueritatē ꝓmere, text. est in l. 1. § itē D. Adr. eod. tit. & ita uī mihi, q̄uis Bart. in d. §. Diuus. alr̄ loquaī dicit. n. Bart. quē refert, & sequiī Aret. in tract. mal. in uerbo, fama pu. col. 22 uer. nunc uideamus de tortura, ꝙ iudex debet aīaduertere, a quo melius, & citius sperat extrahere ueritatē, & ab illo torquendo faciat initiū. Si aūt sperat ita ab uno, sicut ab alio, tunc initium faciat ab eo, qui magis de crimine est suspectus. Si autē oēs pariter 55 sunt suspecti, incipiat a magis debili. † Item si est pr̄, & filius, incipiat a filio, in cōspectu p̄tris, q̄a magis timet in filiū, q̄ in se, ut l. isti qui dē. ff. q̄d me. cau. Et si est masculus, & fœmina, incipiat à fœmina q̄a est debilior, ut l. filio. C. de inoff. test. & l. deferre. in prin. ff. de iure fisci, sed Gād. in suo tract. malef. in rub. de q. & torm. in uer. nūc uidēdum est, quo ordine sint hñda tormēta, dicit, ꝙ iudex sagax cōsiderabit, à quo facilius ueritas eruī possit ut ab illo q̄ōnē incipiat, tanq̄ à timidiore, & à magis suspecto, & à magis debiliore, & nō à fortiore, ut l. 1. §. q̄ q̄ōnem. ff. de q̄ō. & d. l. unius, & à fœmina, potius quā à masculo, & à filio, potius quā à p̄re, p̄ iura supra alle. Et uide ad p̄dicta ēt p̄ Io. And. in c. cū in cōtēpl. de reg. iur. ubi ponit s̄m quod alias audiui à p̄ceptore meo in uoce, ꝙ si inter torquendos est aliq̄s q̄ habeat aliq̄d turpe cognomen, sicut est in pluribus locis, puta forabosco, ua de nocte, & similia, q̄d ab illo erit incipiēdū.

56 Videamus modo† q̄uo se iudex gerere debeat qñ posuit aliquem in tortura, in examinādo, & interrogando tortū, ad hoc Bar. dat hanc practicā, v3, ꝙ aut iudex ꝓcedit super ḡnali inquisitione, q̄ formauit, cōstito sibi de maleficio, licet non cōstēt de malefactore, ꝙ tunc testis debet interrogari, q̄s dc̄m maleficium fecerit, nō aūt dēt noīare aliquē, uidelicet, an Titius fecerit illud, q̄a hoc esset magis suggestio, q̄ inq̄sitio ueritatis. & ita dēt intelligi. l. 1. § q̄ q̄ōnem. ff. de q̄ō. & hoc casu, anteq̄ ueniaī ad torturā, debēt esse aliquā indicia cōtra testē; ut dc̄m fuit supra in hac prin. q. post princ. Aut iudex ꝓcedit p̄ modū sp̄alis inq̄sitionis, aut accusationis, cōtra certam p̄sonā, & tūc aut torqueī testis, aut ipse principalis. si torqueī q̄s, ut testis, tūc debet interrogari, an inq̄situs, uel accusatus, fecerit maleficium intentatū, uel alius, non aūt interrogabiī de modo, & aliis circūstantiis, sed fit interrogatio hoc modo, q̄a interrogabiī, qualiter fecit illud maleficium inquisitus, uel accusatus, & qñ, in qua parte corporis p̄cussit, non aūt interrogabitur limitare, si percussit sic, uel sic, quia istud esset suggestio, ut dictū est. & ita intelligit d. l. 1. §. diuus Adrianus.

57 † Aut torquetur, ut principalis, & tunc d. §. diuus. dat formā, quia debet interrogari solum de se, & non aliis. Si autē in tortura aliquid deposuerit contra alium. tunc an illud faciat indicium, fuit alibi dictum h. d. Bart. in l. 1. §. qui q̄ōnem. ff. de q̄ō. Item si interrogatur ipse principalis debet eum interrogari in ḡne, si cum aliquo fecit aliquam rixam

uel

uel et ad speciem descendendo, si cum Caio, uel et magis ad speciem, si Caium uulnerauit. non aūt magis in specie inclinet, uel dicat, uel ulterius interroget, alias forte ille metu tormentorū ut doctus illud diceret, quod nunq̄ sciuisset dicere, nec dicere potuisset, & sic cōtra ius confessionē hrēt de delicto, qđ forte nunq̄ cōmisit, qđ est iniquum. facit qđ not. gl. in l. prius. ff. ad Syll. & Cyn. in l. fi. C. de acc. & ibi Saly. ī uer. quæro nūc de modo. ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in uer. fama pub. in ult. col. sed do. Aug. de Ari. ibi in addit. dicit, ꝙ ipse putat hæc uera. ubi indicia nō essent nimis manifesta. sed ubi constaret de delicto uere cōtra īculpatū, nō uideo quare iudex ad cōuincendā malitiam malefactoris q negaret, ad hoc ut sibi denotaret, ꝙ immo iudex scit omnia, quare iudex peccaret si hoc diceret reo, ꝑ ea quæ hñr in l. cū hi. §. si cum lis. ff. de transact. cum si. ubi malitiis ho-

58 minum est obuiandū.† Sed ponamus ꝙ tortus negat, & in negōne ꝑseuerat, an poterit iterū torqueri. Rñdetur, ꝙ in hoc tex. uñr cōtrarii, nam l. repet. in princ. ff. de qō. dicit simpliciter, ꝙ qō repeti pōt, sed l. unius §. 1. dicit ꝙ ita demum reperitur, si euidentioribus indiciis, reus opprimitur. Dñt Doct. ꝙ aut nulla sunt indicia de nouo, & qō non pōt repeti, aut sunt indicia de nouo euidentiora primis, & tunc pōt repeti. & ita cōcordant dicta iura, ſm Iac. de Are. & Cy. in l. fi. C. de qō. & Ray. & Bar. in l. unius §. 1. ff. eod. tit. Et ibi dicit Bar. ꝙ licet ista sint uera de iure, tñ de consuetudine non seruatur, sed qō reperitur toties quoties iudici uidebitur. Ipse tñ aliter intelligit istam mām, dicendo, ꝙ qñ apparent contra reum indicia leuia, & non multū manifesta, nec multū urgentia, tunc qō non debet repeti, qñq; cōtra reum apparent indicia manifesta, & euidētia, & multū urgētia. tunc si in prima tortura, reus nihil dixerit, & stat durus, poterit iterū torqueri, ut d. l. diuus §. 1. & d. l. repet. Et qđ dr in d. §. euidentioribus. argumentis, exponit. i. euidentioribus, q̄ sint alia argumēta leuia, q̄ cōsueuerunt apparere contra reos, sed ſm primam lect. de qua supra exponitur euidentioribus argumentis, q̄ fuerint prima argumenta contra reum. ita dicit ipse ibi. ſm tñ secundam expositionē, dicit hanc mām practicari. Aret. aūt in suo tractatu malef. in gl. in uerbo, fama pub. col. 22. uer. 3. quæro. dicit, ꝙ Bart. ī l. unius. §. 1. ff. de

59 qō. dicit† ꝙ si primo fuit sufficiēter tortus, nunq̄ tormentis pōt repeti, nisi suꝑueniant indicia de nouo, ut ibi ꝓbat, quod not. dicit ipse Aret. contra aliquos crudeles iudices, q quotidie torquent, & tormenta reperunt, & de nouo alia indicia non hñt, qui tenentur in syndicatu, q̄a non poterant illum in tormentis repetere & idem dicit tenere Saly. in l. 2. in fi. C. de cu. re. & dicit qđ Dyn. in suo tract. de qō. dicit, ꝙ assessores hoc nō seruāt, ꝑ quorū opin. saluando alleg. in auth. ut iud. sine quo. suf. §. op. ibi, iudices torquebunt fures &c. do. aūt Aug. de Ari. in d. uers. 3. q̄ro in add. dicit, ꝙ Bal. in l. mil. §. de qō. dicit ꝙ semel tortus, non pōt iterū torqueri, & si faceret hoc iudex, qđ repeteret, & tortus decederet, dret acriter puniri domi. Catald. in suo synd. in qō. 220. dicit ꝙ leuiter tortus, potest iterū torqueri quantūcunq; Bald. in l. obser. C. quorū app. non re. dicit ꝙ semel tortus, et in sufficienter, non pōt torqueri sine nouis indiciis, q̄ sñīam idem do. Aug. non credit esse ueram, cum careat rōne, ꝑ doctor. Bar. in d. l. unius, & dicit, ꝙ sibi placet doctr. Gand. in suo tract. mal. in rub. de qōi. & tor. in uer.

60 an qō possit repeti. qui dicit † qđ licet assessores, qui sunt auidi honoris, seruent, ut repetant qōnem, sine nouis indiciis, tñ cōis opin. Doct. est, ꝙ sine nouis indiciis nō pōt. Et idem affirmauit idem Gand. in d. rub. col. 1. licet ibi dicat, quod de cōsuetudine, multi assessores hoc nō obseruēt. Et Ang. in l. 1. §. si quis. ff. ad Syll. dicit, qđ semel illata tortura caueant iudices, ne iterum torqueant, & Bal. in c. 1. § furtum, de pace iu. fir. dicit, semel tortus, bis, & ter, & sufficienter, si tñ perseuerat negādo, & suꝑueniant indicia de nouo, pōt iterū torqueri, & idem dicit in l. 1. C. de conf. in 7. col. quod semel tortus cōpetenter, nō pōt iterū torqueri sine nouis indiciis. & Bart. in l. unius. §. 1. de qō. dicit per illū text. quod pōt repeti tortura, post publicationem ꝓcessus, qñ sunt indicia euidentiora primis. Mihi autem, in tanta uariatione, uīr latius distinguendum, uidelicet, quod aut tortus ex primis indiciis fuit competenter tortus, aut

61 minus cōpetenter, uel leuiter. † Primo casu, aut noua superuenerunt indicia, & ualidiora primis, & repetitur qō. ſm omnes per text. in d. l. unius. §. 1. Aut æqualia primis, uel minora, & tunc, aut in prima tortura reus cōfessus est, & postea uariauit, q̄a negauit, & tunc

propter

pp noua indicia, dũmodo de iure ualida, ad torturã qõ reperiĩ, q̃a principalr̃ secunda indicia nõ sunt purgata pp primã torturã, in qua corpus, animusq; nõ durauit, q̃a cõfessus fuit, licet post recessum à tortura diffiteatur, & ita uno modo põt intelligi l. repeti. ff. de qõ. Et hoc casu forte ẽt sine nouis indiciis, poterit repeti tortura, qm̃ ex illa prima cõfessione, ẽt reuocata, uĩ fieri nouum indiciũ, qđ sufficit ad repetendũ torturã, ut uĩ uelle Bald. in l. bonæfidei. C. de iureiur. in 3. col. & uide quod dicetur infra in 6. q. uidelicet de effectu torturæ, in uers. sed ponamus. ubi de hoc late diceĩ. Aut nihil confessus est in prima tortura, & tunc non repetaĩ, p d. l. diuus. §. 1. nisi prima, & secunda indicia essent multum uergentia, & manifesta, ut dixit

62 Bart. in d. l. unius. §. 1. † Si uero prima tortura fuerit leuis, & minus cõpetenter facta, & tũc indistincte possit repeti. & ita ẽt põt intelligi. d. §. 1. Ad qđ ẽt facit qđ not. Bald. in l. 2. C. quorũ app. nõ re. ꝙ si aliq̃s fuit leuiter tortus, non hr̃ p torto, sicut leuis fabricula nõ dr̃ febris, ut ff. de ędi. edi. l. ob q̃ uita. §. fi. Tormentũ. n. dr̃ dolor corporis, & magna afflictio, ut not. Ioan. And. in nouella. in c. cum in contemplatione. de reg. iur. ſm eum. Et ſm hanc distõnem, intelligo quod dicit ibi Bald. ꝙ si tormenta sunt plene imposita, nõ pñt repeti, nisi ex nouis indiciis, & qđ idẽ dixit in l. 1. C. de cõfes. ubi dixit, ꝙ semel tortus cõpetenter, non debet iterũ torqueri, nisi superuenerint noua indicia. Et hæc puto uera de iure, licet cõsuetudo obseruet cõtrariũ, & latrũculatores multũ insequiãt in torquẽdo, repetendo pluries, & ita seruari uidi, & ita qñq; seruaui, licet minus iuridice, & malefactũ fuerit.

63 † Sed cũ hic fiat mẽtio de nouis indiciis, q̃ro q̃ dicanĩ noua indicia, hãc q. ponit. Aret. in d. tract. malef. in gl. in uerbo, fama publ. col. 23. in uers. quæro q̃ dicantur. dicit, ꝙ noua indicia dñr ea, quæ differunt à præcedentibus, spem, uel substantia, u. g. prima indicia erant de mala fama rei, uel quod erat inimicus, &c. supuenit postea unus testis q̃ dicit, se uidisse reũ pcutere, uel dicit, ꝙ uidit eũ gladio euaginato, talia. n. indicia dicunĩ noua, q̃ à prioribus, spem differunt, uel substãtia, sicut dicimus in capitalis nouis l. p hãc. C. de tẽp. app. & c. fraternitatis. de testi. qđ dicit esse notandũ, ne erreĩ, q̃a si primo fuerit habitũ indiciũ ex fama p aliquos te-

64 stes, & cũ eo fuerit data tortura. † Quid aũt si q̃s fuit positus ad torturã pcedẽtibus legitimis indiciis, & fuit cõfessus crimẽ de quo q̃rebaĩ, nec cõtra ipsum militãt alia indicia, super aliis delictis, an possit interrogari, ut cõfiteaĩ, si cõmisit alia delicta, & maxime eiusdẽ gñis puta fuit tortus p furto, & cõfessus an possit interrogari, si cõmisit alia furta, dic ꝙ nõ, ut l. 1. in prin. ff. de qõ. sed de consuetudine seruaĩ cõtrariũ quæ consuetudo põt probari p l. non oẽs. § à Barbaris, ff. de re mil. & l. congruit. ff. de off. presi. ita dicit Gand. in tract. malef. in rub. de. qõ. & tormentis. in uers. sed qui de qõne. quæ quotidie occurrit de facto. & ita dicit etiã tenere Aret. in suo tract. malef. in gl. in uerbo, fama publ in ult. col. sed do. Aug. de Arim. ibi in suis additio dicit qđ talis consuetudo non ualet, tanq̃ irrationabilis, & cõtra tex. in c. fi. de consuetu. & in l. 2. C. quæ sit lõga cõsue. nam opus est, ſm ipsum, ꝙ primo constet de delicto anteq̃ ad torturã pcedatur, ut l. 1. §. item istud. ff. ad

65 Syl'a. & fuit superius dictũ. † Ego puto ꝙ pdicta possint cõcordari hoc modo uidelicet, ꝙ aut cõtra eum pcedit diffamatio gñalis de illo crimine, uidelicet, ꝙ est magnus latro, & tũc sit laudabilis illa cõsuetudo, ꝙ de aliis interrogetur pp illam diffamationem, p d. § à Barbaris. Aut non pcedit talis diffamatio, & tũc secus. unde iudex discretus, debet aduertere ad qualitatem psonæ. Sed ponamus, ꝙ q̃s est tortus legitime, tñ non cõfiteĩ, imò persistit in negatione, q̃d hẽt facere iudex? Dicas, ꝙ debet eũ reponere in carceribus, & expectare, si põt hr̃e noua indicia, & tunc, ut supradictũ est. si hẽt noua indicia, uel uacillet, debet ipsum iterũ torquere. Si aũt nõ supueniũt alia indicia, uel non uacillat, debet assignare accusatori, si pcediĩ p uiam accusationis, unã dilationẽ, ad pbandũ, & pducẽdum q̃dquid uult, & põt contra accusatum, uel inculpatum, ptestando ꝙ alias, elapsa, dicta dilatione, si nõ fuerit aliq̃d pductum, uel pbatũ sufficiẽter, ipsum relaxabit. ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in uerbo, fama publ. in

66 ult. col. in fi. † Vbi ẽt dicit, ꝙ erit bona cautela, ꝙ in relaxatione iudex faciat apparere in actis torturã esse adhibitã cõtra detẽtũ. cum moderamine, ſm qđ indicia habita demonstrabãt, & ideo q̃a fuerũt purgata bene indicia, nõ reptũ culpabilẽ, mãdauit relaxari, & dicit hoc notari p Bart. in l. fi. in princ. ff. de

quæstio

quæstioni. Et dicit esse menti tenendum, ne iudex, alias faciendo, teneatur in sindicatu. Itē si iudex indebite, & iniuste torsit aliquē, utatr̄ hac cautela, in relaxatione torti, uidelicet, ꝙ si uult faciat ipm̄ cōfiteri, ꝙ fuit legitime tortus, & ad dictā cōfessionem inducat ipm̄ blādis suasionib. & de hac cōfessione faciat esse rogatū notoriū, & ī sindicatu nō tenebir. ita dicit Catald. de uiso, in tract. de sindi. circa prin. ī 3. uer. & ita dicit. ꝙ hoc uoluit Ang. in l. iniur. §. si qs q̄d decreto. ff. de iniu. & ita dicit, quòd ita uidit d̄ facto practicari.

1 *Quæstio, seu tortura ad quid fuerit inuenta.*
2 *Cōfessioni factæ in tormentis qn̄ standum sit.*
3 *Confessioni in tortura factæ fides non habetur si in ea non perseueretur.*
4 *Tortus quomodo in confessione censeatur perseuerare.*
5 *Tortus non statim post torturam debet ad tribunal reduci, ad uidendum ipsius in confessione perseuerantiam.*
6 *Tortus ad tribunal reductus an sit relaxādus, si confessionē in tortura factam reuocauerit.*
7 *Reuocatio confessionis factæ in tortura quando sit admittenda.*
8 *Confessus in tormentis quando condemnari possit absque aliis probationibus.*
9 *Condemnatio non potest ferri ex confessione extorta per torturam illegitimam.*
10 *Torto metu tormentorum confitente montes, & maria, caueat sibi iudex ne damnetur in corpore, & anima.*
11 *Iudex an debeat statim credere ei qui sponte confitetur se aliquem occidisse, cuius corpus non reperitur.*
12 *Occidens aliquem, & proiiciens corpus in mare, an possit condemnari si de corpore mortuo non constet.*
13 *Iudex non statim confessione extorta legitime debet ad condemnationem procedere.*
14 *Condemnationem sequi potest ex confessione delicti spontanea, & probata.*
15 *Confessio delicti in dubio præsumitur spōtanea*
16 *Iudice, et notario asserentibus confessionē torti spontaneam reo aūt dicent, eam tormentorū formidine factam cui potius standum erit*
17 *Cōfessio non pōt dici spontanea pbata tortura.*
18 *Iudex condemnationem fundare non potest ex sola confessione reuocata.*
19 *Confessio sola in ciuilibus non obligat.*
20 *Confessus tormentorum formidine confessionem suam debet reuocare per se, uel per procuratorem, speciale mandatum ad hoc habentem*
21 *Confessio unica an sit sufficiens in criminalib.*
22 *Assessores cauti in negociis arduis confessionē apud acta repetere debent, quod scilicet sponte confessus fuerit.*
23 *Confessionem suam qualiter quis interpretari possit.*
24 *Notarius non debet scribere reum tortum sponte confessum fuisse.*
25 *Reus quando dicatur sponte confessus, & quando coacte.*
26 *Reus dicitur sponte confessus in confessione perseueret.*
27 *Confessio facta in tortura quando censeatur ualida, & nu seq.*
29 *Executio an fiat in causa criminali ex confessione sola absque alio processu, & sententia.*
30 *Sententia in criminali semper est necessaria, in qua nunquā quis pro cōdemnato haberi dēt.*

Quæstio sexta, secundæ partis.

SExto principaliter quęritur d̄ effectu torturæ, & quæstionis. †Supra qua qōne est sciendum, ꝙ tortura fuit inuenta, ad finem, ut p eā ueritas negocii, de quo quærit̄. illuminaretur, & īueniretur l. cū falsum, & l. hoc ꝙ placuit. C. de qō. Et tm̄ nō semp, nec unq̄ est ei fides adhibēdæ, qa fragilis, & periculosa res est, & fallēs ueritatē. Nam quidā adeo sunt duri, ut milles torti, nihil dicā, de eo, de quo interrogant̄, & pleriq; obdormiūt in ea. Ex quibus habui iā duos pro manibus, q positi in tortura, ita obdormiebāt, ut uiderent̄ defuncti penitus, & postq̄ de ea deponebāt̄, stabāt sic p aliquod spatiū, & postea incipiebāt respirare, & cōtinuo sic faciebāt, quotiescūq; ponebant̄ in tortura. Sed cū mutassem torturā ponēdo taxiliū ad talos, unus ex ipsis, & in hac tortura idē faciebat, alius uero nō. Quidā uero sunt ita timidi, & fragiles, & doloris impatiētes, ut oīa cōfitent̄, ēt false, & q̄ nunq̄ cōmiserūt, ut est de his tex. in l. 1. §. qō. ff. de qō. & Seneca dicit ēt innocentes cogit mētiri dolor. & horū est maior numerus q̄ obdormientiū. unde iudex debet multum aduertere, ne de facili credat. †Et iō hic q̄ro, an cōfessioni factæ in tormētis, credi, & stari debeat? Rn̄deo, tex. in d. l. 1. §. diuus Seuerus ff. de qō, dicit cōfessiones reorū pro exploratis facinoribus hr̄i non oportet, si nulla alia pbatio, religionem iudicis instruat, & sic uelle,

uelle, ꝙ non credatur, nec stari debeat, sed ī l. edictum. ff. eo. tit. dicit qōnes efficacissimas esse ad inquirendam ueritatem, & in l. 1. §. si quis ultro, eo. tit. dicit, cum in tormentis cō stiterit, & sic innuūt dicti tex. ꝙ confessio facta in tormētis fidē faciat gl. in l. fi. C. de qō. dicit ꝙ cōfessioni factæ in tormentis stat, si ꝑseueretur. & ita loquitur d. l. 1. §. si qs ultro. & d. l. editū, secus si ꝑseueret. & ita loquit d. §. diuus Seuerus. & istud ēt sequit ibi Odof. & ista distō est de mente Azo. in sum. C. eo in fi. gl. ēt ponit eam in d. §. diuus Seuerus. & istam tenet ibi Bar. Bal. aūt in l. 1. C. de cōf. in 4 col. distinguit, ꝙ aut reus in tormentis cōfitetur, ꝓcedētib. legitimis indiciis, & stat suæ cōfessioni, ꝑsertim, si perseueret ī ea, aut non præcedūt aliqua īdicia, uel argumenta, uel sunt ita leuia, ꝙ nō faciunt ꝑsumptionē & tunc nō stat cōfessioni, nisi in ea ꝑseueret ut no. in gl. in d. §. diuus Seuerus, ſm eū. Ego puto, ꝙ ista distō Bald. non sit bona, nec uera. & miror, ꝙ ita insipide, cōtra morē suum, locutus fuerit. Nam in primo mēbro uult, ꝙ 3 † cōfessioni factæ in tormētis stet, ēt si non ꝑseueretur, ea. sed istud est cōtra gl. & Doc. oēs, ut sup. relatum est, & contra d. §. diuus. Item in secundo mēbro silr male dicit, ꝑ tex. & q̄ ibi no. per Bart. in l. pe. ff. de qō. ubi confessioni factæ in tormentis nunq̄ stat, ēt si ꝑseueret, si fuerit habita præcedētib. indiciis ut ibi est tex. ſm unam lec. quam tenet ibi Bart. late examinaui sup. & in proxima princ. q. in uer. sed ponamus ꝙ quis, & ista est cōis opi. in utroq; ꝑdcōrū mēbrorū. unde bonus qñque dormiat Homerus. & hoc idē melius loquendo consuluit Bal. in suo cons. incipiēte, tres sunt casū pro quo cōsilio requirere inf. ubi forte ponā, de uerbo ad uerbum, in uer. & qa sup. & idem ipse uoluit in l. Imper. la 2. ff. de sta. hom. dicendo, ꝙ cōfessio extorta ꝑ torturam minus legitima, nihil ualet. † Sed quæro, quō dicatur in confessione perseuerare. Rñdetur. ꝙ ad hoc ut dicat perseuerare in confessione, oportet ꝙ post confessionē factam in tormentis reducatur in loco publico iudicii, & ibi coram notario, & publicis ꝑsonis confitemur tex. est in l. 2. C. de cust. re. ſm Bar. in d. §. diuus Seuerus. in l. 1. ff. de qō. Ista tñ perseueratio debet esse, & fieri extra loca tormentorū, in loco unde tortura non ut, & dr perseuerare præsertim si hoc confiteatur coram amicis arg. l. quæro. ff. de ædil. edic. dixit Bal. in l. 2. C. quorū app. nō rec. & idem Bal in l. 1. C. de conf. ꝙ perseuerare dr eo ipso, quod non reuocet ipsam. Non obst. si dicat, quòd cōfessio facta metu tormentorū non ualet, qa talis metus non est iustus, qa iudicis auctoritas operatur, ꝙ fcm̄ ꝑ talē metum, ualeat, qa pertinet ad executorem iustitiæ, ut ff. quod met. cau. l. 3. cum non fiat contra bonos mores, sed iure licito, ut ibi patet. Si aūt iste appellat, non intellr perseuerare, sed tacite reuocare, ut ff. de app l. cred. §. iussus. ita dicit ipse, quod non placet, imo requiritur expressa ratificatio ad locū tribunalis facta, per d. l. 2. ff. de cust. re. uide Bal. in ꝓœmio. C. in fi. & in c. 1. de pace iur. fir. de his tñ uide q dicentur infra in hac ead. q. 5 † Sed an statim ꝙ tortus deponitur đ tortura, debeat duci ad tribunal ad uidendum, an ꝑseueret in confessione habita? Rñdeo, ꝙ non, sed debet repausare, saltē ꝑ diem, & noctem, sine tormentis, & postea debet duci ad locum, de quo supra dcm̄ est, & si confitetur, tūc dr perseuerare, si autem hoc faceret statim post tormenta, non diceret perseuerasse ita not. Iac. in d. l. 2. C. de cust. re. ut refert, & sequit Ang. in l. 1. ff. eod. tit. & ideo dixit Bal. ī prin. C. super rub. ꝙ perseuerantis expressa reqrit, ꝙ pluries censiteat, diuersis tꝑibus, sed qñ pluries confiteret eodem tꝑe. ista est una cōfessio tm̄, & non est ꝓprie perseuerantia de hoc est glo. no. in simili. in l. 4. ff. de pig. act. ſm eum, qđ est notandum. Ipse tñ in l. 2. C. qđ me. cau. 13. col. aliter loquitur Bart. in d. l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de qō. dixit, ꝙ dēt duci ad banchum, eo tꝑe, quo cessauerit dolor tormentorū, sed si reduceretur ad banchum stantibus dictis doloribus totū hoc uideret fcm̄, & dcm̄ formidine tormentorū, argu. l. qđ ait. §. fi. & đ adul. & sic d. Doct. mire inter se sunt uarii, sed pñt saluari, distinguēdo hoc mō, v3. ꝙ dcm̄ Bar. procedat, qñ est certum dolorem cessasse, uel durare, sed qñ de hoc dubitatur, loquatur Iac. But. quia per diem, & noctem præsumit cessasse, & ita intelligo hanc qō. 6 † Sed ponamus, ꝙ tortus confessus in tortura, fuit ductus ad tribunal ut ratificaret, sed ipse negauit, qđ in tortura confessus est, & an ꝓp hoc debeat relaxari, cū nō confiteatur apud tribunal, uel debeat tantū torqueri, quod apud tribunal dicat illud, qđ dixit in tormentis. Bald. dicit, quod post talem reuocationē remaneat semiplena ꝓbō.

alleg.

alleg. gl. in l. 2. C. de cust. reo. & ideo, nisi reuocans probet cōtrarium, compellitur pseuerare in cōfessione, et per repetitionem tormentarum. ad hoc qđ not. Innoc. in c. per inquisitionem de elec. ita dicit Bald. in l. bonæ fidei. C. de iureiur. in 3. col. sed idem Bal. in d. l. 2. C. de cust. reo. dicit, † q quā quis in cōfessione non perseuerat tacite uel expresse, sed reuocat, & tunc si sunt aliqua indicia facientia p reuocatione admittitur reuocatio, ut l. 1. §. si qs uero. ff. de qō. si aūt indicia faciunt contra eum non admittitur reuocatio, qa ubicunq; pōt quis cogi confiteri, non admittit reuocatio, sed iste pōt cogi cōfiteri, ergo fortius pōt cogi pseuerare in confessione. ubi aūt nulla indicia apparent p, uel contra, uis q isto reuocatio confessionis sponte facta, non procedat, nisi error allegetur, & probetur, uel non staret per allegantem, sed staret per iudicem, quo minus probaretur, ut l. de ætate. §. fin. ff. de interro. act. facit qđ no. in l. ictus fustium. ff. de infam ita dicit Bal. in d. l. secunda. & est allegans dicto ita debet intelligi, q ipse not. in l. fi. C. de prob. unde hoc casu posset cogi perseuerare in confessione, per repetitionem torturæ. Et qa supra facta est mentio de confessione habita in tormētis, quæro gnāliter, an cōfessus in criminalibus, possit ex sola cōfessione condēnari, absque aliis probationibus. † Rndeo tres sunt casus: nam qnq; quis cōfitet in tortura, seu formidine tormētorū, & hoc constet, qnq; qs cōfitet sponte, & hoc constat et, qnq; quis confitetur, & dubitatur an spōte, uel formidine tormentorū cōfessus sit, qa totius dicit timore tormentorū se confessum, & iudex illud negat. Primo casu Bal. in d. consil. suo, quod incipit, tres sunt casus, dicit quod qn quis confitetur in tortura, uel formidine tormentorū, & hoc constat, & tūc si non præcedunt indicia, non credit cōfessioni, & si post cōfessionem probant indicia, tūc iudex appellationis non debet confessionem sequi, qa illegitima, & cōtra iuris forma fuit extorta. ut legitur, & notat, in l. maritus. ff. de qōnibus. Indicia ergo debent pcedere per legitimos testes legitime recipiendos, & examinandos, & enim extra iudicium aliquid dicerēt sine iuro, fecerēt indicium, qa deposuerunt non iurati. C. de testi. l. solam. & in l. iurisiuran. & indicia sunt probanda per duos testes, non singulares. C. famil. ercifcund. l. fin. in gl. ita dicit Bal. in d. consil. in isto 1. cap.

Quibus adde quod quocunq; tortura sit illegitima est uerum quod dicit Bal. non solum si sit illegitima eisdem personis, quæ torqueri non poterant. de quibus supradictum fuit plene, in 3. q. princ. dum tractauimus quæ personæ pnt torqueri, & quæ non. uel respectu causæ, sup qua fuit adhibita tortura, de quo dixi supra in 3. q. princ. ubi hr, in qua causa sit hnda tortura, & in quo non. uel quia non formata inquisitione uel accusatione, & ante lit. cont. uel non seruatis aliis, quæ fieri, & seruari debent. pp quæ nō pōt deueniri ad torturam. de qbus plene dcm fuit in 5. qō. prin. per totum, ubi uide, † nam ex tali confessione extorta per torturam illegitimam non poterit deueniri ad cōdemnationem et si fuisset milities ratificata, cum non ualeat, ut dictum fuit in d. 5. q. prin. in uer. sed ponamus, quod qs est minus legitime tortus, &c. Si autē confessio fuit extorta per legitimam torturam, tunc ad hoc, ut ex ipsa possit deueniri ad condemnationem, est opus, ut in ea fuerit pseueratum, & sic, qa fuerit ratificata legitimo modo, prout superius in hac q. dcm est. Item est opus, ut certa sit, & specialis nō uaga, & gnālis. & cōstet de facto, puta, in furto. de reb. subtractis. ita dicit Bal. in d. authen. sed nouo iure. in per. sed pone, q qs cōfitet. p l. in rebus. § illud. ff. ad Trebel. & Pau. de Cast. in d. authen. sed nouo iure. & Are. in tract. malef. in gl. in uerbo, & uestem cœlestem. in 7. col. in uer. quid si quis cōfitetur. ubi et dicit, † q iudex debet esse bene cautus, ne damnet aīam, & corpus, qn for cōfitet maria, & montes, & plura furta cōmisisse, q uelit dicta furta alibi commissa, & hic qualificare, & verificare mittendo nunc, um ad hndum informationē p ueritate, & ad reperiēdū dicta furta, ita q appareat, q distraxerit, & q pignorauerit, & quę penes se, uel aliū habeat, alias sæpe innocētē cōdemnaret, q metu tormentorū, multa non uera cōfitent, cōtra. l. absentem. ff. de pę. & uide ad hoc et p Ioā. And. in addi. Spec. in tit. de sen. in uer. titius fuit cōfessus, & Gād. in trac. malef. in rub. qualr fiat accus. & Ang. in l. 1. C. de cōfess. q dicit, q si qs cōfitetur occidisse hoīem, q uiuus apparet q cōfessio non tenet neq; ligat confitentē, ut l. inde neratius. §. fi. cum l. seq. ff. ad l. Aquil. si aūt cōstet hoīem occisum, tñ nescit à quo, tūc cōfessio ligat, ibi. † Sed qd si non apparet, nec uiuus, nec mortuus, exēplū, cōfitet qs se duos, uel tres mactatores

Margin numbers: 7, 8, 9, 1, 1, 1

tores occidisse incognitos, & eos ꝓiecisse in flumē, nec corpora reperiunt, an illa cōfessio erit sufficiens ad cōdēnationem, dicit ipse vr ꝙ nō, ex quo nō apparet, saltē corpora intē rempta. sed dicit ꝙ cōtrariū fuit determinatū Perusii ꝑ egregium d. Nic de Torellis, ibi præsidentem. & dicit ꝙ bene fecit, ex quo inquisiti erat malæ famæ, & cōdōnis, & erat robatores, & stabant iuxta clanas, ita quod in illud flumē habiliter potuerunt corpore proiecisse, si aūt aūt esse uerisimile, ꝑꝑ distātiam loci, uel ꝑꝑ bonam famam inquisiti, non crederem de iure, ex tali confessione, quem esse dānandū, nec debet ultra cōfessum iudex incontinenti punire, & cōfessioni credere ut d. l. si qs ultro. §. diuus. ff. de q̄st. ita dicit Ang. in l. certū. ff. de cōfes. damnat illū do. Nic. de Torrel. præsidente Perusii, ꝙ ꝑ illas confessiones gn̄ales, condemnauit illos inquisitos, cū non cōstaret de rebus subtractis, & de corpor. bus mortuis. & hoc idē cōfirmat in addi. ꝓ pec. Bald. in titu. de sen. in 18. col. qui dicit.

12 † ꝙ si qs cōfitet̄ se hominem occidisse, & corpus ꝓiecisse in mare, ꝙ cū nō constet de corpore mortuo, ille nō pōt ex hoc cōdemnari, nisi saltem probetur illum per famā esse mortuum, sed do. Aug. de Ari. in add. dicti tract. malef. in d. uers. qd si qs cōfitet̄ dicit, ꝙ iudex sem ꝑ debet facere, ꝙ cōstet de delicto perpetrato, & rebus subtractis, ēt si fur, & reus esset malæ famę, ꝑ d. §. itē illud in l. 1. ff. ad Syl la. & ita ur̄ ipse uelle in d. tract. super eo. uer bo, fama pub. circa fi. additionis, ad uer. post quā aliqs fuit captus, & incarceratus, &c. Et ita ego approbo, ꝙ si nō cōstat de delicto, & corpore, in quo dr̄ factū delictum iudex, ex cōfessione, nō procedat ad condemnationē, maxime corporalem, ꝑ prædicta, & per ea q̄ dicta sunt supra 4. q. princ. supra de tortura. & uer. itē no. ꝙ nunq̄, &c. ubi fuit dictum ꝙ non est deueniendū ad torturā, nisi cōstet de delicto, ergo multominus ad condēnationē.

13 † Quinimo ēt si constaret de delicto, puto esse aduertendū, qđ iudex non deueniat ad condemnationē, ex cōfessione, ēt legitime extorta per torturam, esto ēt ꝙ sit ratificata, sed uelit anteq̄ procedat ad condemnationē uerificare, inquantū pōt dictam confessionē saltem ꝑ aliqua uerisimilia, quia multa dnr̄ nō uera, & ratificant̄ ēt ꝑꝑ timorē torturæ, ꝑ ea quæ hn̄s in l. 1. §. qōni. ff. de qō. & fuit dictū supra in princ. huius 6. q. ꝑtin. Ego. n. ui di, & audiui, aliquos fuisse ex tali cōfessione iniuste ex inaduertētia, uel sęuitia officialiū condēnatos, & morte traditos, q non aliter perq̄sita ueritate, ꝓcesserūt ad condēnationē & executionē ex sola cōfessione, non uerificādo aliter factū. & qđ fuerint iniuste dānati, fuit detectū ex postea, qa fuerunt capti alii ex postea, q talia delicta cōmiserant, ex quo fuit declaratū illos fuisse iniuste dānatos, unde sit bene cautus iudex, saltē, ut excusare se posit in foro poli, ut uelit prius uerificare factū ex aliquo certo signo. v. g. si fuit aliqd subtractum, q̄rat̄ post confessionem, quid cōfessus fecerit de re subtracta. & si dicit se uendidisse, uel pignorasse alicui exploret̄ ab his, qbus dicit uedidisse, uel pignorasse, an sit uerū, & his similia fiant, & nūc est de facto, in hac inclyta ciuitate Senensi, in nostro ꝑtorio in quo detinet̄ unus, occasione homicidii de nocte commissi, & ille qn̄que fatetur, & qn̄que negat, tn̄ ultimo persistit in cōfessione, propter timorem torturæ, cuius est nimium pauidus, & dicit se posuisse ensem cū quo interfecit, modo in uno loco, & modo in alio, ꝙ tn̄ adhuc non pōt ex aliquo signo clare innotescere iudici maleficiorū, qđ iste uere fateat̄ certe malefaceret, & ita sibi dixi, si ex sola cōfessione, ipm̄ cōdēnaret, nisi aliter dictā cōfessionē, cū aliquo uero signo uerificaret.

14 Secundo casu qn̄ † quis confitetur sponte, & hoc cōstat, tunc ſm̄ Bald. in d. consistatur suæ confessioni, l. qui sententiam. C. de pœn. nisi indicia probabilia, & uerisimilia, uel ipsa innocētiæ substantia, in contrarium appareat, ut ff. de quęstio. l. 1. §. si qs ultro, & isto casu. si quis reuocet cōfessionem, & corā iudice appellationis detegat innocentiam debet liberari, ut not. ff. de app. l. creditor §. iussus. & C. de erro. aduo. l. fin. & C. quo. ap. non re. l. 1. per Cy. Bar. aūt in l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de quæst. dicit, & ēt gl. ibi ꝙ talis cōfessio sufficit ad condemnandū, ut l. fi. cōfessus. ff. de cust. reo. d. l. qui sn̄iam Bal. tn̄ in d. l. 1. C. de confes. dicit in 5. col. super hoc membro, distinguēdo, ꝙ aut cōfitetur uerū, aut falsum, aut dubitat̄. Primo casu dicta confessio nocet cōfitenti, & ei stat̄, nisi esset talis cōfessio, quæ posset interpretari in bonā partē, c. cū dilecto. de accus. Secūdo casu, non est standū, qa talis confessio est contra naturā ueri ut l. 1. §. si qs ultro. ff. de quæst. & l. non tm̄. ff. de ap.

15 † Tertio casu, qn̄ dubitatur, dic ꝙ præsu-

præsumitur spontanea. primo, quia nemo p̃sumitur ita fatuus, ꝙ mentiatur, in seipsum secundo, quia cõfitetur præstito iuro de ueritate dicenda, & sic ipse confitetur ex cõscia perpetrati sceleris. tertio, quia hr̃ pro ueritate, ita dixit Bald. ibi. Eo tñ casu, quo confessionẽ falsam non nocere dictũ est, intelligo, si sit reuocata eius snĩa, & probatum de innocentia. Si aũt est lata sententia, & foret appellatum, tunc ẽt in causa appellationis posset de innocentia deduci, & ꝓbati, & debebit solui, si ꝓbata fuerit, ut ff. de app. l. creditor. §. iussus. & C. de erro. aduo l. fin. & ita uoluit Bal. in d. cons. tres sunt casus. Si autẽ non esset appellatum, & iudici constaret de innocẽtia cõdẽnati, & tunc ante executionem factam, & hẽt locum d. §. si quis ultro. quia debet referri principi ꝓ liberatione cõdemnati, & interim debebit supersederi. si uero esset facta executio, anteq̃ d̃ innocẽtia cõstiterit, & tũc snĩa, & executio fuit iusta, sed per ipsam nõ liberat̃ uerus delinquens casus est in l. q̃ ser-

16 uum. in prin. ff. de itine. actuque priua. & tenet Bald. in l. 2. C. q̃b. res iud. non no. †Tertio uero casu principali, qñ dubitatur, an sponte, uel formidine tormentorum. quis confessus fuerit, ut puta q̃a confessus dicit se cõfessum formidine tormentorum, sed iudex dicit sponte, & idem dicit tabellio, & sic est dubia ꝓ nẽgationẽ, tunc Bal. in d. l. 1. C. de cõf. dicit ꝙ si quidẽ nulla fuerunt adhibita tormenta, & imputet sibi cõfitẽs, quasi dicat, p̃sumit̃ spõtanea, si uero fuerunt adhibita, uel p̃cesserũt terribiles minæ, uel minaces iactãtiæ, & tũc p̃sumit̃ metus, nisi esset talis malefactor, cui iudex dr̃et imminere, tanq̃ terribilis, q̃a potius tũc est p̃sumendũ contra confitẽtem, q̃ contra iudicẽ. ita intelł̃r quod not. Bar. in l. de pupillo. §. si q̃s ipsi prætori. ff. de noui ope. nunt. & sic cum duæ p̃sumptiones possint esse, una ꝙ per metum alia ex cõscia criminis, præsumã potius ex conscientia. qđ est notandum ẽm eum. Ad q̃ ẽt facit qđ dicit Bart. in l. si q̃s in hoc genus. C de ep. sc. & cle. ꝙ q̃uis sit carceratus, tñ eius cõfessio nõ p̃sumit̃ facta per metum, q̃a iudex non dr̃ inferre metum, ut not. Arch. 15. q. 6. si sacerdotib. quia præsumit̃ pro iudice ut l. 3. C. d̃ offi. ubi est tex. notabilis. †Item dicit ꝙ ꝓbato

17 metu, uel tortura, est quasi impossibile ꝓbare, ꝙ sponte fuerit confessus. per no ꝓ Inno. in c. super hoc de renun. ẽm Bald. Item dixit idẽm Bal. in l. nouissime. in fi. principii. ff. qđ fal. tut. au. ꝙ licet quis sit relaxatus per cutiam, tñ semper præsumitur metus instare, ne iterum compellat, quod est menti tenendum ẽm eum. Bald. ipse uero in d. cons. tres sunt casus. in quo mẽbro dicit, ꝙ si quidẽ corã iudice appellationis probat̃ delictũ, debet sequi cõdẽnatio, si aũt dato termino utrique parti, non probat̃ delictum, tunc quia cõiter tales confessiones, consueuerunt per assessores, & p̃tãtem per tormenta cõiter extorqueri forte per locum a cõiter accidentib. debet præsumi formidine tormentorum, ad hoc facit qđ no. Cyn. & clarius Iaco. Butr. in l. 2. C. qđ metus cau. & ibi multum assessores reprehendunt, q̃a faciunt, scribi, quod fuit spõte confessus. Item ratio nãlis hoc dictat, quia nemo uitam suã odio hẽt, se non chi se impicha per la gola, nõ ẽ uerisimile, quod existẽs in fortia iudicis sponte confiteat̃, sufficit. n. terror eorum qui minacẽ feruorem ponunt.

18 †Et sola ergo confessione reuocata, & dato termino ad probandum hincinde, & maleficio nõ probato, nõ credo ꝙ iudex possit fundare condẽnationẽ, maxime ẽm gl. q̃ dicit, ꝙ soli nude confessioni non credit̃, ut no. C. de cust. re. l. 2. alias parũ prodesse ẽt ignorantib. appellare, quia durum est ꝓbare torturam, q̃ fit in camera iudicũ, nec assumunt̃ testes quorũ dicta possent hr̃i, sicut docet experientia, & sic lex quæ permittit appellare confesso, esset ludibrio, ita dicit Bal. in d. cõs Petr. uero de Anch. in consil. suo 24. quod incipit, uisa inquisitione formata contra Philippum de Mantua, &c. referendo cõsiliũ prædictũ. dicit, ꝙ ad prædicta faciunt notata ꝓ Bald. in l. nouissime. ff. ꝙ fal. tu. au. post Cy. ubi dicit ꝙ semper præsumit̃ in officiali metus & terror ab eo inferri. s. per impressionẽ. C. qđ met. cau Et licet quis sit relaxatus, tñ semper metus instare ur̃, ne iterum capiat̃, & talis recte põt dici metus continuatus ut c. 1. quod met. cau. & idem dicendum est in iudice cuius metus posito in carcere pro crimine. semper ĩstat ad torturã, q̃a familiã, & alia instrã semper in prõptu hẽt, ita ꝙ potentia nocendi, & torquẽdi in habitu, idẽ operatur, ꝙ potentia in actu. ut c. nõ solũ. de ap. in 6. & l. labeo. de statu homi. & hẽt hoc in se æquitatẽ, nam si nimiam reuerentiam tormentorum cõtrahentir metimur, ut l. 1. §. q̃ onerãdæ. ff. quarũ re. act. non da. & 22. q. 3. unusquisque.

multo

multomagis nimia tormentorũ. formido q̃ formidinem iustat reddit cõis uulgi opi. quę hẽt ꝙ officiales consueuerunt captos, & inq̃sitos de crimine ꝑtermissa iuris, & grauitate torquere. ad hoc qđ not. ꝑ Bar. ff. de no. ope. 19 nunt. l. de pupillo. §. si q̃s ipsi pretori. †Itẽ nuda cõfessio, nõ sufficeret in ciuilibus ad obligandũ. l. cum de indebito. ff. de probõ. & c. si cautio. extra de fide instr. multominus in criminalibus, ubi agiť de salute hoĩs. nec est uerisimile, ꝙ quis ultro cõfiteať illud qđ uitã adimat, uel statutum eius uel famã minuat. abhorret. n. hoc nã quod seruari desiderat, mortem aũt, & perniciem, ut ait Boetius, euitat. Confessionẽ ergo nõ uerisimilẽ, & spõte factã non debet iudex admittere, nisi alia suffragenť adminicula. ut no. in c. quia uerisimile. de præsump. & sic cõfessio contra naturã non ualet, ut in c. fi. de confe. & c. nos in quẽquã 2. q. 1. nec confessio cõtra ꝑsumptionẽ, quæ est ẽm naturã. s. seipsum cõseruare mortemque, & perniciẽ euitare. 20 †Remedium ergo est ꝙ ille qui dr̃ confessus formidine tormentorũ, cõfessionẽ suam reuocet, ꝑ se, uel per procuratorẽ hñtem ad hoc speciale mandatũ, nec iudex aliter dicto crimine, nõ probato poterit eum condẽnare, rõnib. supradictis. hæc dicit do. Petr. in d. consil. dicens ẽt ita de facto obtinuisse licet iudices maleficiorũ, difficiles. & rigorosi in admittenda d. reuocatione cõfessionis. se exhibeant, & euoluant ad cõdẽnationem, cũ per inquisitionẽ ꝓcedunt, & credũt uilescere in conspectu hoĩũ, cum aliquẽ absoluunt, contra l. abñtẽ. ff. de pœn. hæc ille. & licet ista uideantur uaria dicta, tñ oĩa reducuntur ad concordiã, cũ hac distõne, ꝙ si constat de tortura presumitur confessio meticulosa, hic tñ metus si ꝓcesserunt indicia non infringit cõfessionem. ꝑ dicta in primo mẽbro. Aut nõ constat de tormentis, & tunc, ꝑsumiť spontanea & istã puto ueritatem. hoc additio, nisi ex consuetudine iudicis, aliud esset dicendũ. per ea q̃ not. Bar. in d. §. si quid ipsi prætori. & ita intelligo quod dicit Bald. in d. consi.

Rursus q̃ro † an in criminalibus sufficiat 21 unica tñ confessio, uel debet esse repetita sæpius. hanc q. tangit glo. in l. diuus. Seuerus ff. de q̃õ. & in l. seruos. C. ad l. Iul. de ui. & in l. 2. C. de cu. re. & ꝑ Cyn. Bal. & ꝑ Azo. in sum. C. de cõfes. glo. ẽt ponit in l. 1. C. de confes. & ibi Bald. & per Spec. in tit. de confess. §. 1. uer. & hoc in ciuili. & per Iac. But. in l. 2. C. quod met. cau. uera cõclusio, & cõis, & quasi oĩũ est, ꝙ aut q̃s in iudicio est spõte cõfessus crimẽ, de quo agitur, & tunc unica tñ cõfessio sufficit ad ipsum cõdẽnatum text. est, & ibi gl. & in l. seruos. C. ad l. Iul. de ui. & l. q̃ sñiam & l. cum reis. C. de pœn. & l. si quis in hac genus. C de epis. & cler. Aut confessus est in tormentis, & formidine tormentorũ, & tũc q̃a illa confessio cõiter fit extra locũ iudicii, non sufficit ad cõdẽnandum, sed est iterũ repetenda apud tribunal in forma iudicii, & forte corã testibus, & iste est intellectus. l. 2. C. de cust. reo. & istã distõnẽ posuit Azo. in sum. C. de cõfess. licet ĩ l. 1. C. de cõf. aliter loquať in appara. & hanc sentit glo. in d. §. diuus. & Spec. tenet in d. uer. & hoc in ciuili, & Odo. 22 Cyn. & Bal. in d. l. 2. C. de cust. reo. †Cauti tñ assessores in arduis negociis semper repetũt confessionẽ apud acta ꝙ spõte cõfessus fuerit q̃uis ẽt ꝓcesserit tortura. ita dicit Bald. in d. l. 2. C. de cust. reo. & qđ supradictã conclusionem tenet Bart. & Gand. qui dñt idem de cõsuetudine obseruari. & allegant qđ no. in l. seruos. C. ad l. Iul. de ui. hæc dicit Bal. in d. l. 2. dicens ẽt, quod aliq̃n in confessione ꝑseuerať per expressam confessionem factã apud acta. & non est dubium ꝙ talis confessus, ex sola confessione põt damnari, ẽm oẽs. Qñque in confessione perseueratur tacite, quia non reuocatur confessio, & tunc, aut emanauit spõte, & sufficit aut metu tormentorum & non sufficit imo repetenda est confessio, imo assessores, ut non stetur in dubio isto, faciunt scribi, q̃uo reus fuit sponte confessus, & quasi, ut plurimũ, ista cõfessio est falsa. Qñque in confessione non perseueratur tacite, uel expresse, sed reuocatur cõfessio, & tũc si quidem sunt aliqua indicia facientia pro reuocatione, & admittiť reuocatio, sed põt cogi cõfiteri, ergo fortius cogi põt perseuerare in cõfessione. si aũt nulla indicia apparẽt ꝑ uel cõtra uť, ꝙ ista reuocatio sponte facta, non procedat, nisi error allegetur, & probaretur, uel staret per iudicem non per allegãtem quo minus probaret ut l. de ętate. §. fi. ff. de interro. acti. facit qđ not. in l. ictus fustiũ. 23 ff. de infam. † Confessionem autem suam, q̃s põt interpretari, exponendo, non perimere in totũ. c. cũ dilecti. de acc. hæc Bal. in d. l. 2. sed glo. in d. l. 2. & quidam sui sequaces, ut fuit Fran. Accur. dñt ꝙ siue spõte, siue ꝑ tormenta

meta qs cõfessus fuerit non est adhuc puniẽdus, nisi pseueraret. & hoc pbãt p tex. d.l.2. qui gñaliter loquitur, ergo gñaliter est intelligendus ff. de le. prest. l.1 §. gñaliter. & l. de precio. ff. de publ. & pro quorum snia facit. C. ad l. Iul de ui. l. seruos. ubi dicit confessionibus. in plurali, sed tu teneas qđ supra conclusum, est q̃ est cõis opinio. Sed ponamus quod qs est cõfessus p torturã, & in ea perseuerauit, ratificãdo apud acta, & cõfitẽdo, an liceat notario scribere, uel iudici pcipere ei, ꝙ scribat, ꝙ cõfessus fuit spõte sup hac q̃st. Inn in c. sup hoc de renunc. ut refert Bal. in l. si. quis in hoc genus. C de epis. & cle. dicit, qđ pbata tortura est quasi impossibile probari cõfessionẽ sponte factã, & in d l.2. C. de cust. reo. dicit ꝙ talis scriptura ut plurimum est falsa. Iac. Butr. in l.2. C. qđ met. cau. † dicit ꝙ iudex, & notarius malefaciũt, in actis apponere, ꝙ ille q tortus est sponte cõfessus sit, & talis scriptura est falsa Bart. in l.1. §. si quis ultro. de qõ. ff. in fi. dicit ꝙ si cõfessus est reus in actu torturæ, non debet dicere notarius, ꝙ spõte, secus si postea cõfessus sit. Bal. ĩ l.1. in 5. col. C. de cõfes. dicit ꝙ notarius nõ ĩcidit in falsum, primo quia uidit, & audiuit hoc, & nõ uidit, & audiuit contrariũ psẽtim tũc, unde de hoc nõ posset cõficere instrm̃, vt l. hac cõsultissima C. q te fa. po. Itẽ qa nãli ratione debet credere ꝙ ille cõfiteaꝛ pp cõsciẽtiã perpetrati criminis. Item ẽt iudex excusatur, quia non fuit tortus ad hoc pcise, ꝙ confiteretꝛ, sed ut uerũ diceret, & ideo cũ nõ fuerit tortus ad hoc signãter, & specifice, sequiꝛ ꝙ teneꝛ cõfessionis, non est oĩno tormentarius, sed ẽm quid est liber, & intentio iudicis fuit, & esse debuit, ꝙ si confiteretur quia uerũ, non quia tortus. Itẽ qa sic se habet gñalis consuetudo, quæ excusat, & qa bonos zelo. unde in psalmo, zelani cõtra iniquos, pacẽ peccatorũ, uidẽs. ita dicit ipse ibi Are. aũt in tract. malef. in gl. in uerbo, cõparuerunt inq siti, & cõfitenꝛ totum. in uer. unũ nõ omittas. dicis qđ Ang. & Ioan. de Imol. in l. q in alienа. §. fi. ff. de acq. hæred. † dicunt, ꝙ aut reus fuit tortus nõ præcedentibus indiciis uel nõ sufficientibus, & tunc ẽt si perseueret in cõfessione, non põt scribi, ꝙ spõte fuerit cõfessus, & notarius scribẽs scribet falsum, si sciret eũ tortũ non pcedentibus indiciis, & ideo dñi cautela est, ꝙ notarii maleficiorum retineanꝛ extra palatium ne habeãt notitiã tormentorũ, & sic pñt scribere confessiones tanq̃ spontaneas. sed tu aduertas de Are. ꝙ ex hoc nõ euitaret falsum iudex q scribi fecit, q hac sciebat. Si aũt iuste pcesserunt tormenta, tunc rite, & iuste põt scribi, ꝙ sponte fuit cõfessus, dũmodo inter tormẽta, & cõfessionẽ, aliud commodũ interuallum interueniat, qđ arbitrio bonis iudicis relinquitur, ut no. in l.3. §. diuus Seuerus, & ibi Bart. ff. de qõ. Bald. ẽt in l.1. C. de cõfes. in 11. col. dicit, ꝙ gñalis cõsuetudo excusat notariũ, & iudicẽ à falso, qñ scribunt. talis est cõfessus spõte & uide ẽt ad hoc do. Catal. in tract. synd. q. 215. ubi satis bene loquitur, qñ adhibita est tortura, an iudex põt scribi facere, ꝙ sponte fuit cõfessus. do. Vitalis in suo tract. clausularum, sup clausula nõ, ui nõ metu. in §. de metu tormẽtorũ. in 4. col. tãgit hãc q. & dicit. ꝙ si notarius scripsit, ꝙ cõfessus fuit sponte, uerum esse, non uꝛ, pp hoc uꝛ falsum scripsisse pro hoc uꝛ tex. in d.l.1. §. si quis ultro. ff. de qõ. ibi est tex. si quis ultro, &c. & sequitur ibi in lra, cũ tormentis, &c. cõstiterit, & sic dꝛ sponte cõfessus ille q est cõfessus in tormentis, & ẽm hoc debemus exponere. constiterit. s. de confessione illius serui. † Et si dicis, qũo dꝛ sponte confessus cum dicatur p tormenta, dicas ideo, quia perseuerauit in confessione, ut d. §. diuus Seuerus, & l.2. C. de cust. reo. uel ẽt si cõfessus est in actu torturæ, q̃uis notarius scripserit, sponte cõfessus est. Nec obst. uerbũ cõstiterit, positũ in d. §. si qs ultro, quia exponitur, constiterit. s. de innocentia, & sic non refert se ad cõfessionẽ sed ad serui innocentiã, ut ibi patet, & no. bene, dicit ibi Bart. mihi aũt cũ reuerentia tantorum do. uꝛ super hoc, sit distinguendũ dicendo, ꝙ aut nulla pcesserunt tormenta ipsam cõfessionem aut pcesserũt. Primo casu nulli dubium, ꝙ uterq; iudex. s. & notarius recte scribit in actis, ꝙ spõte cõfessus est per d. §. si qs ultro. in prin. & l.2. C. quo ap. nõ re. si uero pcesserunt tormẽta, & tũc aut ipsa tormẽta illata fuerũt nullis pcedentibus indiciis, saltẽ legitimis, aut ipsis pcedentibus † Primo casu, q a illa tortura fuit, iniusta, & iudex q hũc torsit iniuste, & inique fecit, illa cõfessio uigore inique torturæ facta, ẽt si milies, ratificareꝛ, & dicaꝛ sponte facta, nunq̃ psumitur sponte, sed p uiolentiã tormentorũ facta & nihil ualet casus est in l. pen. ff. de quæst. & hoc casu si notarius scit illam torturã esse fa

ctã nõ debet scribere ꝙ sponte fuit cõfessus, & si scribit, puto ꝙ tã iudex, q mãdauit, q̃ ip se notarius inciderit falsum. l. q testim̃. ff. de fal. & l. 2. C. de fi. instr. cũ si. si uero notarius ignoraret torturam iniustam, tunc dicta pœna non teneret, quia falsum absq; dolo non committit. l. nec exemplũ, & l. maiorẽ. in fi. C. de fal. iudex tñ semꝑ tenetur, quia mandauit scienter scribi falsum, licet ignoranti, & ĩ eo, in dubio ꝓsumit scientia iuris. l. 2. ff. qđ

28 quisque iu.† Secundo uero casu, qñ tortura fuit iniusta, & ꝑcedentibus legitimis indiciis habita, & tũc imminẽtibus tormentis cõfessio in eis facta scribitur, mandante iudice, ꝙ sponte fuit cõfessus, tunc uterq; tã iudex q̃ notarius malefaciunt, & punit, ut supra aut postea, & tunc aut notarius sciuit torturam, aut ignorauit, si sciuit, & tunc aut instãtibus doloribus torturæ hoc sit, qa statim, ꝙ depositus est de tortura, uel parũ post tortus cõfitet, & non licet scribere ꝙ spõte. malefaciũt iudex, & notarius, ꝑ no. per Iac. But. in d. l. 2. C. qđ met. cau. & l. 2. C. de cu. re. & supra dixi. Si uero transacto debito tꝑe, & spacio intermedio, ille tortus cõfitet, & tũc licet scribere spõte, & ita seruat consuetudo. Si uero notarius ignorauit torturã, tũc nunq̃ ipse tenet licet scribat spõte cõfessum, & ita intelligo qđ not. Bald. in d. l. 1. C. de cõfes. Et ideo iudices debẽt cauere, ꝙ tormẽta nõ uideant, neq; audiant per notariũ maleficiorum, qa forsitã recusaret scribere spõte cõfessum, & hoc ẽt uoluit ibi Bald. Vltimo no. circa hanc prin q. q̃ est de effectu torturæ, ꝙ qñ tortura fit in casu non permisso, uitiatur solũ actus torturæ, cum suis dependentibus, non aũt reliquus processus rite factus, ut l. 1. C. de quæst. & ibi per Bal. in l. milites. in fi. eo. tit.

29 Postremo quæro† an in causa criminali, ex sola confessione, absque alio processu, & sñia, fiat executio. Inn. in c. q̃renti de off. de leg. dicit ꝙ non. Sed ipse idem tenuit contrarium in c. qualiter, & qñ. el 2. de acc. & pro ista parte est casus in c. Romana. de app. lib. 6. Dic aut quis, confitet metu tormentorũ, & hñt locum primo loco dicta, quia requiritur perseuerantia, & processus. lit. cont. ut supra dictum est in 5. prin. torturæ. aut cõfitetur sponte, & habet locum secunda opi. Inn. in d. c. qualiter, & qñ. & uide quod no. per gl. in c. ex literis, de diuor. sub uerbo, admonitus, & uide Bar. in l. 1. in fi. de cu. re. ita dicit d. Vitallis in tract. clausulatũ, super clausula, non ui, non metu. in §. de metu. tormentorum, in uer. fi. Spec. in tit. de confes. in §. 1. in uer. fi. dicit, quod si qs est sponte confessus uel ꝑ torturam, & tñ in confessione perseuerauit, ꝙ nihilominus debet cõdemnari l si cõfessus, ff. de cust. reo. & extra de confes. c. cum

30 super de elec. c. ꝑ inquisitionẽ. †ubi dicit qđ nunq̃ quis est in criminali pro cõdẽnato hñdus, imo semper est necessaria sñia, ut C. de pœn. auc. sñiam, & C. de cu re. l. si quis reus, & ff. de quæst. l. 1 §. 1. uel l. pen. 2. qõ. 2. nos in quenquam. & 24. q. 4. quęsitum. & c. illud. Lanfr. Brix. suo commento super c. quoniam contra falsam. de prob. super rub. de confes. in 6. col. in uer. quæritur præterea. dicit, qđ Inn. in d. c. per inquisitionem. dicit contra cõfessum de crimine non potest procedi ad cõdemnationem, nulla præcedente accusatione inquisitione uel denunciatione, quia ad hoc ut fiat condemnatio, oportet quod aliquid petatur, uel subsit mã, super qua fundetur cõdemnatio, ita dicit dicere Bald. in l. 2. C. de cõfes. tamen si prædicto casu, inquisitio sequatur confessionem, & sic ordo peruertatur, dicit quod procedi potest quia sñia ferri potest cõtra cõfessum, ex inordinato processu, ut tenet Bart. in d. l. si confessus. ff. de custo. reo. & Bald. in d. l. 1. & Io. An. in d. c. qualiter, & quãdo. quod intelligendum, est, ſm Bart. ubi supra. si cõfessio emanauit principaliter, alias secus. quod etiam sequitur Bar. in d. l. 1.

1 *Iudex indebite aliquem subijciens quæstioni qua pœna debeat puniri.*

2 *Iudex qui dolose et sine causa aliquem torsit, si moriatur, capite plectitur.*

3 *Tortura adhiberi non potest per eum qui non habet merum imperium,*

4 *Tortura ad finem triplicem fieri potest.*

5 *Officiales non debent parere potestati aliquid contra legem iubenti*

6 *Familiaris potestatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipsius non tenetur.*

7 *Rector cui concessum est arbitrium torquendi aliquem, an possit torquere nullis præcedentibus indiciis.*

8 *Inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ an possit potestas licite torquere, si alias ei non liceat de iure.*

9 *Committere nemo potest alicui ut ipsum percutiat, cum nemo sit membrorum suorum dominus.*

Quæstio

Quæstio septima secundæ partis.

SEptima prin.q. est qua pœna puniatur iudex torquens aliquẽ † indebite. vr ꝙ dẽat puniri pœna capitali, ut est tex. in l.decuriones.C.de q. & ibi hoc dicit Bal. sed tex.in l.nemo carcerẽ.C.de exac.tri.libr. io. dicit, ꝙ iudex q indebite torquet, uel carcerat aliquẽ punit ea pœna puniret incarceratus uel tortus pro eo pro quo torquet uel carceratur. Item punitur, quia damnatur ad carceres.s. ad certum tps, sm Ang.ibi, sed Bald. in rubr. C.de pœna iud.qui male iud.dicit ꝙ iudex q de facto aliquẽ torquet, non punit similitudine torturæ, qa non reperit iure cautũ, ꝙ tortura alicui imponat pro tortura, sed tenetur iniuriarũ, pro motu iudicis, ut ff.de iniu.l.iniuriarũ æstimatio, sm eũ, super hac q.distingue, an tortus morit in tortura, uel pp torturã, & tunc an, & qñ & qua pœna teneatur, fuit late dictũ supra in 5.q.prin.de tortura.ĩ uer. sed cũ dictũ sit. Aut nõ fuit mortuus, & tũc aut fuit tortus qs iuste, & rite, & ñ teneat aliqua pœna, per l. Gracchus. C. de adulter. 2 † Aut fuit tortus iniuste, uel non rite, & tunc aut torsit dolose, & sine causa, & tenet pœna capitis, ẽt si non moriat, & eadẽ pœna tenet si fecit torqueri illũ, qui de iure torqueri nõ poterat, puta quia decurio uel ancianus, siue prior, durante magratu, p d.l.decuriones, & p l.1.C.de req.re.ubi de hoc per Bal. ꝙ procedit ẽt si ptãs habet arbitrium, ut no.supra in c ueniens, & in c Quintauallis, de iureiuran. Aut sine dolo, & cũ causa tñ nõ recte, nec rite, & tenet actione iniuriarũ, ut ff. de iniu.l. iniuriarũ examinatio, & ita intelliguntur, & cõcordant pdicta iura, & uide d.in uer.sed cũ dictũ, sit quibus adde, ꝙ qñ quis ut priuatus torquet aliquẽ punit ea pœna qua punit retinens priuatũ carcerẽ, ut dicit Bal. in l.1. C. 3 de priua. carc. † Et si torsit non priuatus, sed ut iudex tñ non habebat talẽ iurisdictionẽ, qa non habebat merũ imperiũ, sine quo tortura adhiberi non potest, ut no.hr in l.imperiũ.ff.de iuris.om.iud.& ibi p Guil. & tũc habebat locũ d.l. nemo carcerẽ. licet ẽt hoc casu teneatur parti actione iniuriarum per d.l. iniuriarũ, & hoc qa tortura est iniuria personalis, si fit sine causa, & iniuste, ut l.nihil. C. de q. Sed quid si pp bonum publicũ, quis discrete torsit aliquem, puto pp sedãdũ tumultũ populi, ut multoties fit, pp terrorem aliorũ, an teneat in syndicatu. Credo ꝙ non arg. 4 no. p Inn.in c.1.de cõst. † Item no. ꝙ tortura põt fieri ad triplicem finẽ, nã qñq; fit ad criminis punitionem, ut l.ictus fustiũ.ff. de inf. exẽplũ, qñ officialis reperit aliquẽ in flagranti, nã facit illũ ex hoc fustigari, uel aliter torqueri.ut ibi, qñq; fit ad iurisdictionis defensionẽ, & ista tortura debet esse modica, & tẽperata.l.fi.§.fi.ff.de off. eius cui man. est iur. qñq; fit ad criminis inuentionẽ, ut l.c. 5.ff. de adul.& de hac est mã nostra, & de qua infra late locuti fuimus, & inferius dicet. Sed ponamus iudex, aut ptãs, q est caput officii, & in quo residet ptãs torquẽdi, non torquet ipse p se, sed iussit militibus, & alias officialibus, ut torquerẽt aliquẽ, an si tortura est indebita, teneant ipsi milites, & officiales. Sup hac qõ, licet aliquid tetigerim supra in 5.qõ. prin.in uer.& aduerte circa pdicta, ubi uide, tñ qa nõ erat locus suus, sed melius cadebat hic, ideo cũ minis pfecte ibi dcm fuerit, dicamus hic pfectius, capiẽdo distõnem Dy.in c. ꝙ qs mandato, de regu.iur.in 6. ꝙ aut iussus ptãtis est expresse cõtra legem, aut expresse 5 sm legẽ, & sic iustus, aut dubitat. † Primo casu officiales nõ debẽt ei parere. imò potius resistere, & si nõ resistũt puniuntur, ut qa potestas mãdat in casu illicito, uel torqueri decurionẽ, uel aliũ q de iure torqueri, nõ põt, casus est in l.oẽs.C.de decu.lib.16.& l.qm.C. de ap.cũ si. & superius fuit dictũ. & hoc casu, officiales debent, ptestari ptãti, ꝙ hoc nõ faciat, & ꝙ ipi cõtradnt, & cõsentire, & si fiat nõ intẽdũt, ut colligit ex d.l.qm. Secundo casu, parere tenent, alias si nõ parerent, punirẽ tnr.ff. si qs iusd nõ obtem.l.1.& ff.de re iud. cõtumacia.in prin. Tertio casu officiales nõ puniunt, si indebite torquẽt aliquẽ qa parere tenentur ar.ff.de iud.l.si qs ex aliena, & ita intelligo l.liber hõ.la 2. ff.ad l. Aql. ubi obediẽtia debita, uel pmissa excusat à delicto, p quã l.dixit ibi Bal. ꝙ fuit reiectus quidã libellus, q dabat contra quendã officialẽ ptãtis, qui de mandato ptãtis, quendã torseat illicite, quia iste excusatur, ratione iussus superioris sm eum intelligo tñ dictum suum, in casu in quo officialis debet parere sm distinctionem supradictam, & non aliter. Sic ẽt intelligo, qđ scripsit Ang.ĩ l. iniuriarũ actio.§. 6 si qs eo. ff.de iniur. ubi dixit † ꝙ miles, aut al' de familia rectoris, ponẽs aliquẽ ad torturã de mãdato rectoris iuste uel iniuste, nõ tenet

per illum tex. coniuncta glo. in l. nõ vř. §. qui iussu. in glo. magna. ff. de reg. iur. Et ideo dat cautelam, ꝙ rector oblato libello cõtra aliquẽ de sua familia de aliquo iniuste facto, ꝙ elapso tpe dãdi libellos cõtra seipsum faciat reũ cõuictum articulari, & ꝓbare ꝙ hoc fecit de mãdato rectoris, & hoc ẽt rector cõfiteať, ꝙ fecit ꝓ offõ exercẽdo, & erit securus uterque, qđ est ualde notandũ, intellige tñ ſm distõnem prędictã, & nõ aliter, uidelicet in casu qñ debet parere. Aduerte ꝙ multoties cõcediť rectori, arbitriũ torquendi aliquem, an poterit torquere nõ ꝑcedentibus legitimis indiciis. † Rñdeo multi dñt ꝙ sic, sed contrarium est de iure uerius, qa non poterit non ꝑcedẽtibus legitimis indiciis, ut c. quinta uallis. & c. ueniẽs. de iureiur. & not. in cle. sæpe. de uerb. sig. ita dicit Pau. de Leaz. in cap. grauis, de deposito, & sic ꝓ istud arbitriũ nõ excusareť rector à pœna si torqueret, non ꝑcedẽtibus legitimis indiciis. Quid si est datum arbitriũ ꝙ possit torquere, nullus ꝑcedẽtib. indiciis, in aliquo crimine. Dic, ꝙ intelligiť ꝙ debeat torquere arbitrio boni uiri, & moderate. iõ si excessit modũ dẽret puniri arg. l. pen. ff. de arbit. ita dñt qdã, arg. eorum. quæ not. Bart. in l. sed si unius. §. ait ꝑtor. ff. de iniur. unde si rector cupit hẽre amplã potestatẽ super maleficiis, & maxime in torquẽdo, ꝓut multoties fieri uidi, & cõcedi, siue à gubernatoribus, siue à cõitatibus, sint cauti, ut bulletinũ siue reformatio, sit large, & plene certũ, uidelicet torquẽdi cũ indiciis uel sine, & alte, & basse, & moderate, & immoderate, ꝓut sibi uisum fuerit. † Insuꝑ qro ponamus, qdã inculpatus de crimine, spõte ingerit se torturæ, puta dicẽdo, ergo nõ cõmissi tale delictũ, & offero me uelle stare torturæ, ponatis me in tortura, costui è un pazzo. an ptãs possit iuste iustũ uolẽtẽ ponere ad torturã, si alia de iure hoc ei nõ liceret. puta quia non ꝑcedũt indicia. Rñdeo ꝙ nõ põt, qa liber homo non est dñs membrorũ suorũ l. liber homo. ff. ad l. Aql. secundo qa ptãs torquendi, est meri imperii, ut l. defensores. C. de defen. ciui. & tenet Guil. de Cun. in l. imperiũ. ff. de iurisd. om. iud. sed ea quæ sunt meri imperii, non pñt pacto priuatorũ concedi. C. de iuris. omn. iud. l. priuatorũ. † Tertio quia non põt quis cõmittere alteri. ꝙ ipsum percutiat. l. 1. §. usqueadeo. ff de iniu. & hoc tenuit Bart. in l. pen. ff. de cõd. ob cau. & in l. interdum. § qui furem, & ibi glo. contrarium senserit. ff. de fur. & licet gl. & Bar. loquantur qñ committat se ad torturã priuato, tñ ego idem dico, si committit se iudici, qm̃ ut iudex, in casu ille torquere non põt, quia hř ut priuatus, qñ quid facit extra terminos iuris l. prohibitũ. C. de iure fisci. cum si. Et ꝓpea qñ iudex, in casu ꝑdicto, torqueret aliquẽ uolentem non excusaretur à pœna per prædicta applicãda fisco, sed excusaretur ab actione iniuriarum & ab ipsius interesse, qm̃ uolenti non fit iniuria. l. 1. §. adeo. & ibi Bar. ff. de iniur. & per Bart. in l. quamuis. in fin. ff. de in ius uocan. Ex deciditur alia q. quæ sæpe occurrit, nam aliquis inculpat aliquem de delicto, & quia non hẽt ueras probationes neq; indicia sufficientia ad torturam, dicit dñe ptãs, ponatis me, & ipsum ad torturam, multi fatui, ut ita loquar, putant hoc posse, & debere fieri per potestatem, sed per supra proxime dicta est contrarium in persona uolentis, ergo multofortius in persona illius qui nollet.

1 *Reum torquendum nemo debet subtrahere dum locus est torturæ.*

Torturæ si locus sit, detineri personaliter quis poterit.

2 *Torturæ facilius adhibetur in maleficijs, occulte factis, quàm in alijs.*

3 *Tortura pro crimine explorando facta, non reddit tortum infamem.*

Præsumptio iuris. & de iure dicitur indiciũ euidẽs.

4 *Suspicio una præsumptionem non inducit, sed plures suspiciones bene inducunt unam præsumptionem.*

5 *Præsumptio illa censetur potior, quæ uero reperitur proximior.*

6 *Iudex in tortura procedere debent quamuis tortus asserat se nihil dicturum.*

7 *Innocens reputatur in contra quam indicia non reperiuntur*

8 *Rei de crimine delati, & si non omnes nec omni casu possint torqueri, possunt tamen uultu indicijs terreri.*

9 *Quæstio in certis delictis datur ex solis indicijs.*

Quæstio octaua secundæ partis.

Circa octauam partem princ. in qua pollicitus sum colligere, & describere aliqua notanda communia, de indiciis, & tortura. † Et primo not. ꝙ quãdo est locus torturæ, non

non licet alicui subtrahere torquendum à tortura, nec facere ꝙ ueritas non possit apparere, ut l. quicunq;. C. de malef. & mathe. qđ facit cōtra celantem testem, ne testificet in criminali fm Bal. ibid. Secundo not. ꝙ qñ est locus torturæ q̃s pōt cogi & detineri personalr, ut in c. si clericos. de sen. excom. lib. 6. facit qđ not. Inno. in c. ut famę. & c. q̃a cōtingit. de sen. excom. & Bald. in l. nemo. C. de epis. audien. iuxta fin.

2 † Tertio not. ꝙ tortura facilius adhibetur in clandestinis, & nocturnis maleficiis, ꝙ in aliis d. l. nemo. & ibi Bal. uel in crimine falsi l. sicuti. C. de fal. & in crimine ꝓditionis, & sic in crim. læsæ maiest. l. fallaciter. C. de abol. & in crimine adulterii, & similibus, ut. ff. qui, & à quib. l. ꝓspexit. facit. de fur. l. interdum §. q̃ furem. & l. pen. ff. de cōd. ob cau. & ideo in maleficiis de nocte commissis, non requiritur arguta ꝓbō, arg. not. in c. in fidei fauore, de hęret. lib. 6. & l. si cū exceptione. §. hæc aūt actio. ff. quod met. cau. & facit C. de iusti. codi. emend. circa medium. & l. 1. §. tria ff. de uen. inspi. & uide oīno infra in uer. fin.

3 † Quarto not. ꝙ tortura, quæ fit crimen explorandum, non infamat, siue q̃s torqueať ut testis siue ut principalis. l. nulla. iuncta gl. C. de infami. Quinto no. ꝙ indicium in criminalibus, ponit pro quodam signo maleficii, sed in ciuilibus ponit ꝓ ueritate rei, ut l. fi. C. de fal. her. Sexto no. p̄sumptionem iuris de iure appellari indicium euidens l. si qui. C. de adul. Septimo no. dřiam inter pręsumptionē, & suspicionē q̃a suspicio stans in suis finibus nunq̃ est causa cōdēnationis, sed p̄sumptio sic, fm gl. & Bal. in l. q̃uis. C. de adul.

4 † Octauo not. ꝙ ex multis suspicionibus inducit una p̄sumptio, sed vna suspicio nō inducit p̄sumptionē. facit ꝙ no. gl. in l. 2. §. ætas. ff. de excusa. tu. Bal. in auth. si quis. C. de adul. Nono not. ꝙ illud, qđ dř semel malus semꝑ p̄sumiť malus. intellř in eodem gñe mali, & non in diuerso, ut si tractať de homicidio. & aliq̃s sit homicida, p̄sumať cōtra ipsū, sed si esset adulter, nō p̄sumatur homicida, & his si. l. oēs §. à Barbaris. ff. de re mil. & ꝑ Bal. in l. fi. ff. de hær inst. Decimo no. ꝙ dřia est inter suspicionē, & p̄sumptionem, indicium, & argm̄, & adminiculū, ut no. Bal. in l. ea q̃dem. C. de acc. 1. & 2. col.

5 † Vndecimo not. ꝙ īter p̄sumptiones illa est potior, q̃ uero uř ꝓximior, ut l. eū filiū, diffinimus. ff. de his q̃ sunt sui uř alic. iur. Itē ꝙ posterior pręsumptio tollit priorem. ff. de in integ. rest. l. diuus. pares uero pręsumptiones inuicē se cōfundunt, q̃a nulla uictoria fit a pari. ff. de rit. nup. l. non solum. §. uno, arg. ff. de fideiuss. gňalř. uer. sua, & de excu. tuto. l. sed & milites in princ. unde pariter operātur, & non prępōderat altera alteri, sed remanet factum simplex, ab oī suspicione abstractū si uero essent plures præsūptiones ꝓ una, quā alia parte, tunc plures rōnes uincunt unam, si q̃libet ꝑ se, est ita bona, sicut illa una q̃ est in contrariū, arg. in auth. de cōsang. & uteri. fra. §. 1. Itē præsumptio uiolēta tollit nō uiolētam. de pręsūptio. c. lřas.

6 † Duodecimo no. ꝙ licet existens in tormento, dicat iudici se nunq̃ dicturum aliqđ, tñ iudex debet procedere in tortura, alias facile esset unicuiq; uitare tormēta, quorū dolore forte mutabit sermonem. fm Pau de Leaz. in c. grauis. de deposito. Decimotertio nota. ꝙ sicut pōt torqueri accusator, ita pōt torqueri instigator, & cōsultor l. si q̃s. C. ad l. Iul. maiest. Decimo quarto not. qđ accusatur non excusatur calumnia, ꝑ ꝑ quælibet indicia, sed solum ꝑ ꝑ indicia manifesta. ita dicit Bal. in d. l. si quis. Decimoquinto no. ꝙ ubi tortura est ꝓhibita non hēt locū tortura, ēt si præcedunt indicia, dicit Bal. sumendo arg. à cōtrario in l. milites. C. de quæst.

7 † Decimosexto no. ꝙ lex habet quemlibet pro innocente, cōtra quē nō pręcedunt indicia, fm gl. & Bal. in l. pe. C. eo. Decimoseptimo not. quod licet ex forma legis uř statuti, debeat stari indiciis, quantum ad plenā ꝓbōnē, tñ semꝑ necesse est, quòd tale indicium ꝓbetur ꝑ duos testes. ita dicit Ang. in authen. de test. imperfe. in fi. in prin. col. 8. ubi ex gl. posita quæ incipit, ualet nā lex. C. dicit stari testō paterno q̃buscunq; indiciis ꝓbeť, tñ ista gl. & ille dñt ꝙ ista indicia debent probari ꝑ duos testes. Et ideo si statutū dicit, ꝙ in maleficiis nocturnis, pro plena probōne habeať indiciū, ꝙ licet unus testis deponat de ueritate. & sic faciat indicium vt l. in bonæ fidei. C. de iureiur. & ff. de testi. l. cū probō. & ff. de excu. tuto. l. 2. §. ætas. tñ ex isto indicio non pōt seq condēnatio, q̃a non est probatum tale indiciū ꝑ duos testes. & si tu dicis, qđ opereť statutum, nā si duo testes probarēt de ueritate, sine dubio dret seq condemnatio, sed dic qđ multum operať. nam si duo erunt testes, q̃ deponant suꝑ aliquo adminiculo indicium faciēte, certe ex tali indi-

ctio ꝓbato ꝑ duos testes, sequitur cõdemnatio, licet nihil deposuerint sup ueritate, per istam gl. ut dicit ibi Ang. Mihi durum uſ, ꝙ plus ꝓbet indicia remota, q̃uis ꝓpinqua, quę fiũt ꝑ unum testem de ueritate, per ea q̃ no. Bart. in l. fi. ff. de qõ. † Decimooctauo not. ꝙ licet non oẽs, nec omni casu liceat torquere tñ pñt terreri. qa uultus iudiciis, in talib. debet apparere terribilis, ut in auth. de mand. princ §. talẽ uero. ſm Bald. in l. 2. C. quo. ap. nõ reci. Decimonono no. ꝙ si aliqs ꝓbauit indicia, ꝑ ꝗ q̃ uentũ est ad torturã, nõ meretur pmiũ, qđ dat probanti maleficium, quia ista probatio potius est facta offõ iudicis inquirentis, q̃ ꝑ ipsum delatorem, dixit Bal. in l. in fi. C. pro qui. cau. serui. pro præmi. li. ac

† Vigesimo no. ꝙ in certis delictis, cõsiliis, & tractatibus. propter difficultatẽ probationis peruenit ad torturam, & qñq; ad cõdemnationẽ, ex solis indiciis, si sunt ita certa, quòd uix negari possint. C. de qõ. l. milites, §. oportet. & de excus. tuto. l. 2. ꝑ Dyn. ita dicit Bal. in l. qcunque. C. de seruis fug. & uide omnino de hoc supra in hac parte. in uers. 3. not.

1 *Iudex cui relatum est aliquod delictum esse commissum statim ad illud uidẽdum mittere debet.*
2 *Miles, seu alius missus per iudicem, seu potestatem ad uidendum excessum, quid facere debeat.*
3 *Potestas informationes ab offenso, uel syndico debet habere d. licto, & uicinorum nomina, & testiũ, scripta tenere debet.*
4 *Indicia leuia, & leuiora quam ad torquendum sufficiunt ad inquisitionem formandum.*
5 *Iudex ad capturam personalem procedere non debet nisi prohibita informatione, & formata inquisitione.*
6 *Captura personalis quibus concurrentib. fieri possit.*
7 *Iudex delatum de crimine habens præ manibus, qualiter eum uerbo absque tortura interrogare debeat.*
8 *Reus delatus corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, sed si pecuniariter, idoneo præstito fideiussore poterit relaxari.*
9 *Iudex examinatis testibus eorum dicta, & processum parte citata publicare debet.*
10 *Iudex indicijs purgatis, interlocutorie debet pronũciare non esse deueniendum ad torturam.*
11 *Iudex neminem debet quæstioni subiicere si ueritatem aliunde p ssit percipere.*
12 *Condemnatio in criminalibus nonnunquã ex probationibus præsumptiuis sequitur nedum ueris.*
13 *Iudex ad torturam moderate, & temperate debet procedere.*
14 *Iudex confesso in tortura non dẽt statim credere, quinimo ipsum f. cere dẽt pseuerare, & ratificare.*
15 *Iudex aliquem indebite torquens, syndicatu tenetur ad pœnam fisco applicandam.*
16 *Arbitrium torquẽdi collatũ alicui quod hoc legitimis præcedentibus indicijs fiat debet intelligi.*

Quæstio nona secundæ partis.

Circa nonam, & ultimam partem principalem in qua describet quo ordine, & modo, iudex se habere debeat in cognitione maleficiorũ, colligẽdo quasi oĩa cõpendio. q̃ in hoc tractatu cõtinent, & aliqua addendo, dico † ꝙ iudex quam primũ ad eius notitiã ꝑuenerit, delictũ esse cõmissum, mittat ad uidẽdũ dcm̃ delictum, ut sibi de eo cõstet, qa anteq̃ cõstat de delicto, nihil põt fieri, ut dictũ fuit supra in 4. q. prin. torturæ. in uer. itẽ not. ꝙ anteq̃, & de hoc faciat ad cautelã apparere in bastardello, hoc modo uidelicet, die tali, &c. supradictus dñs potestas cũ ad suã suæq. curiæ notitiã peruenerit, ꝙ fuit cõmissum tale maleficiũ, in tali loco, cõtra talem, &c. & intendat sup eo ꝓcedere, ex suo suęq; curiæ offõ, per inquisitionem. Ideo cõmisit tali socio militi suo, ꝙ uadat, & se ꝑsonalr̃ conferat ad talem locũ prædictũ, & diligẽter se informet, et ꝑ oculorũ inspectionẽ, de dicto maleficio, &c. † Qui miles debet accedere, & uidere ꝑsonam offensi, & vulnera seu ꝑcussiones, & si est furtũ, uel aliud delictũ, dẽt considerare, & inspicere uñ fur intrauit, & q̃uo fuit fractum ostiũ, & apparent uestigia, puta, t pe nimis, ueluti, & ceni. debet accipere, mensurã dictorũ uestigiorũ, ut alias fieri uidi, & oĩa dẽt referri ptãti. q̃ relatio silr̃ ponat in bastardello hoc modo, dicta die, supradictus miles socius, iẽs, & rediẽs, retulit supradicto dño ptãti, & mihi notario iuisse ad dcm̃ locum, & diligenter oĩa uidisse, & intellexisse, & explorasse, & inuenit hoc, & c. vt qualr̃ talis erat uulneratus, in tali, & tali loco, &c. & ponat quidquit uidit, & audiuit. & laudo ꝙ si esset delictũ alicuius importãtiæ. uidelicet furtũ magnę quãtitatis, ꝙ ptãs ipse postea accedat ad uidẽdũ locũ, & ita qñq; feci, & ab aliis obseruari uidi. † Deinde curet dictus ptãs hr̃e informationẽ de delicto, ab offenso. uel à syndico, & scribat noĩa uicinorũ & dome

& domesticorũ, atq; suspectorũ, & testiũ si q sunt, q aliquid uiderint uel audierint, aut aliter sciuerint. & postea in eodẽ bastardello, describat inqsitionem spãlem, quo ad dictũ maleficium, & gñalẽ, quo ad psonas, qñ nõ hẽt cretitudinem de psona delinquẽte. hoc modo uidelicet. hęc est qdã inqsitio q fit, & fieri intendit per supradictum dñm potestatem, cõtra oẽs, & singulos hoĩes, & psonas quæ de anno præsenti 1493. & mense Octobri, dicti in tali loco, &c. commisisse tale delictum, uidelicet uulnerasse talem. &c. de qua inqsitione & hr per Ang. in l. si uacantia. C. de bon. uac. lib. 10. & per Arc. in tract. malef. in 1. gl. circa princ. de qua hr in l. 4. §. mandatis. ff. ad l. Iul. pecul. & sup ista inquisitione examinet omnes testes supradictos, & eorũ dicta, & attestationes silr describat in bastardello, post dictam inqsitionem, nec ad hæc requirit citatio alicuius. & ex dicto ipsorum testium hẽt aliqua indicia, ẽt leuia contra aliquẽ, tunc deueniat ad inqsitionem specialem cõtra illum sup illo delicto, de qua inqsitione habes formam per Are. in d. tract. in prin. & p Papiensem in sua practica, in forma inqsitionis, & dicta inqsitio non describatur in bastardello, sed in lib. malef. 4 †Et aduerte, ꝙ ad formãdã inqsitionẽ, sufficiunt indicia leuia, & leuiora, ꝙ ad torquẽdũ, ut puta diffamatio de tali delicto, ut hr in c. qualiter, & qñ el 2. de acc. & p Are. in d. tract. in gl. in uerbo, fama publica. in prin. ubi ẽt dicit, ꝙ bonũ est, qđ iudex faciat apparere in bastardello, post examinationẽ pdictã. & pdicta facta fuerũt ad banchũ iuris, iudice pro tribunali sedẽte. ubi ẽt hr quod sine istis indiciis inqsitio est nulla, si est oppositũ, nisi in certis casibus ibi enumeratis. Itẽ est sciendũ ꝙ cũ istis iudiciis poterit iudex deuenire ad capturã inqsiti uel inqrendi, ut dicit Bal. in l. & si certus. ff. ad Sylla. & Salyc. in l. nullus. C. de exhi. re. p illum tex. dicit ꝙ iudex in maleficiis statim põt deuenire ad capturã inculpati habita aliquali informatione de maleficio, & malefactore. Sed idẽ Saly. in l. si. C. de qõ. 5 †uult ꝙ anteq̃ in criminalibus iudex deueniat ad capturã debet esse phabita informatio, & formata inqsitio. qđ ego intelligo de supra dicta gñali inqsitione, gñali quo ad psonas, & speciali quo ad delictũ, de qua supra dcm fuit, & eodẽ modo intelligo qđ dicit Bald. in l. cõsentaneũ. C. qũo, & ciu-

dex ubi uult, ꝙ in criminali, põt incipi à captura, & alleg. ca. si clericus de sen. excom. in 6. ẽt nõ pcedentibus indiciis, qa non intelligo de indiciis, q̃ sunt talia qualia sufficiant ad inqsitionem. Sed aliquid moderni in l. 1. C. de excu. rei iud. dñt, ꝙ tunc demũ põt incipi à captura in criminalibus, qñ delinquẽs repertt in crimine uel timet de fuga, & non aliter, ut hr in auth. ut nulli iud. §. si qs uero cõprehensorũ colla. 9. & in l. ait ptor. §. fi. ff. de his q in frau. cred. Ego aũt sic distinguerẽ. 6 †Aut est delictum de quo uenit imponenda pœna corporalis, uel corporis afflictiua, & tũc põt deueniri capturã pcedentibus tñ aliqbus indiciis, de qbus fuit supradictũ, ne inqsitio esse frustratoria quantũ ad excusationẽ, & ita loquit Bal. in d. l. si certũ. & in d. l. cõsentaneum. & Saly. in d. l. nullus. Aut est delictum de quo uenit imponenda pœna pecuniaria, & tunc nõ pcedentibus aliquibus indiciis saltẽ leuibus, & q̃ sufficiãt ad inquisitionẽ, nõ poterit deueniri ad capturã, per supradicta. Aut præcedunt aliqua indicia, & tũc põt deueniri ad capturã, solũ in duobus casibus, uidelicet qñ est repertus in flagrãti crimine p tex. in d. §. si quis uero comprehẽsorum. & qñ timetur de fuga. per d. § fin. l. prętor, sicut ibi dr in ciuili de suspecto de fuga, ut possit capi, in qua tamen captura requiritur aliqualis causæ cognitio. s. ut constet de debito, & suspectione de fuga, ut ẽt hr per Ang. in l. nemo carcerem. C. de exacto. tri. lib. 10. 7 †Item tunc cum iudex hẽt inculpatum de crimine prę manibus, & in sua ptãte, debet ipsum interrogare, & examinare uerbo sine tortura. & facit scribere dictũ suum per notarium in bastardello, hoc modo uidelicet, à tali die mense Octobri, Ant. cole. detẽtus per curiam, occasione talis maleficii, ut dr, per eum commissi & perpetrati interrogatus, & examinatus per supradictũ domi. ptãtem, dixit hoc. uidelicet, &c. & hoc faciat plaries, diuersis horis, & tpibus & sæper faciat scribere eius dictũ. & uideat iudex an loquat pauide, & trepide, & de hoc ut faciat apparere in bastardello, ubi notarius debet hoc scribere de mãdato iudicis ẽm Bar. in d. l. minore. § tormẽta. ff. de qst. nam si iudex ex dictis eius uiderit aliq̃ uariationẽ uel trepidationẽ, & pauorẽ & uultus pallorẽ, qđ relinquitur iudicis arbitrio, fiet iudicium ad torturam, & de hoc uide plene dictũ supra de in

de indiciis.in 3.q.prin. uer. alia qdam indicia in.6.car. Facta dicta inqsitione speciali, & descripta in li.malef.mittat iudex copiam ad cameram ubi ex forma statutorũ hoc fieri debet. Et deinde faciat inqsitum citari cũ tenore inqsitionis , put hr p Aret. in d. tract. malef.in gl.in uerbo.supradictus do. iudex suprasedẽs,&c.† Et si cõparuerit. & cõfessus fuerit,uel si erat detentus rñdendo similiter cõfessus fuerit.& tũc aut uenit ex delicto imponenda pœna corporalis,uel corporis afflictiua,& tũc debet ipsum mittere ad carceres publicos,ut,ibi detineat. Aut uenit imponẽda pœna pecuniaria, & tũc dato idoneo fideiussore de soluẽdo oẽm pœnã, debebit relaxari,ut not. p Bart.in l.1.ff. de cust. reo. & pœna erat cõdõnalis.quid iudex debet facere uel inquisitus,uide per Aret.in d.tract. in gl. in uerbo.pro qbus Ant. fideiussit, Aut citatus nõ cõparuit,& tũ debet poni in banno, q pœna ad quã uenit condemnãdus, sm formam statutorum quę cõiter sunt in Italia, Et si in termino,in dicto banno assignato, nõ cõparuerit,tũc habebit p cõfesso,& cõdẽnari poterit,sm formam statutorũ pdictorũ Si aũt comparuerit,& cõfessus fuerit, tũc iudex faciat,ut est superius dictũ. Si aũt negauerit,& pœna est corporalis, uel corporis afflictiua,& tũc ipsum retineat in carceribus, ut superius silr dictũ est. Si aũt est pecuniaria uel conditionalis,ex supradictis silr instruitur iudex,qd habeat facere circa detentionẽ uel relaxationem. Et tunc cum negauerit debet iudex iterũ testes examinare in forma ualida.citata parte ad uidendum iurare testes, quorũ dicta debet ponere silr in libro maleficiorũ. Et huius tpe potuerũt testes torqueri,maxime uicini,& domestici qui pręsumũtur scire facta in uicina,& in domo. De hoc tñ,an,& qñ testes torqueri ualeant, uide supra in 4.qõ.princ.in uers. sm autem. & in uers.serui autem. Et an debeant præcedere aliqua indicia,& quæ, ut testes torqueri ualeant,uide ibidem.in d.4.quęstio.princ. post princ.in uers.quod aũt dictum est. Et an de indiciis,quæ hr contra testes, debet dari copia,uide ibidem in uers.sed tunc quæro. Et si testis in tortura dixit unum,& extra torturam aliud,cui dicto debeat stari,uide ibidẽ, in uers.item notandum. † Demum examinatis testibus,iudex eorum dicta,& processum publicet, parte citata,Et hoc facto, si uiderit iudex ex dicto testium,uel aliunde ,hre indicia sufficientia ad torturam,q qualia esse debeant,uide supra de indiciis in 3 qõ. princ. tunc citet inqsitum ad torturã, de cuius citationis forma uide supra de tortura,in 5.qõ. prin.uers.5 iudex aduertere debet,quod anteq. Et an de necessitate requirat dicta publicatio testiũ,dixi supra in dicta 5.qõ. prin. in uers.insuper qũo iudex formauit. Et si in dicto termino citationis pdictæ non cõparuerit,ponat iterũ in banno,& eo non cõparente in termino bãni habebit p cõfesso, & conuicto,& poterit condemnari sm Bart. in l.pen.ff.de qõ.& fuit dictum in d. uer. insuper.qũo iudex. Si aũt comparuerit, & petierit copiam indiciorũ.tunc iudex debet dare copiã cũ termino ad opponẽdum, & reprobandũ indicia, in quo termino poterunt reprobari testes,tã circa dicta,q circa personas, & p cõns purgari indicia,† Et si ex hoc erũt purgata indicia non erit deueniendũ ad torturã. Et sup hoc iudex debebit pronunciare, non esse deueniendũ ad torturã. à qua pnũcia non licebit appellare ab eo cuius interesset de iure ciuili,cum sit interlocutorio,q reparari põt in diffinitiua. Sed si non erũt purgata indicia,debebit pnunciare esse deueniẽdum ad torturã,à qua pnuncia poterit appellari,et de iure ciuili, cum contineat grauamen irreparabile. Et statim facta appellatione,erũt ligatæ manus iudici,absq; alia inhibitione, & hæc oĩa uide supra, in tortura. in 5.q.prin.in uers.5.iudex debet aduerte, Si aũt nõ fuit petita copia idiciorũ,uel si petita fuit sed nõ fuit oppositũ, & tũc ex quo nõ fuit sup ipsis discussũ,nõ debebit,ut reor tũc pnunciari,ut l.de qua re.ff.de iud. arg.à cõtrario sensu. Et eo casu poterit deueniri ad torturã, & silr qñ pnũcia de ueniẽdo ad torturã,trãsisset in rẽ iudicatã,ut qa ab eã non fuit appellatũ,uel qa appellans succubuerit in cã appellationis. Et his oĩbus pactis poterit ad torturam deueniri, & nõ alr, nec alio mõ,nisi in certis casibus spãlibus.in qbus sine indiciis,& et sine aliis supradictis poterit deueniri ad torturã,de qbus uide supra 5. q. prin.post prin. † Sed anteq̃ iudex ad ipsam torturam deueniat debet aduertere, q ad ipsam nõ deueniat,qñ alias ueritas hri põt,ut fuit dcm supra,in d.q.prin.in uers.6. iudex cõsiderare debet. Et debet hoc facere apparere in actis, q non possendo alr ueritate hre, deuenit

deuenit ad torturā, ut ibidē fuit dictū, & erit melius, iudicio meo, si hoc inserat, in ꝓnun. cia, qa ꝓnunciat deueniendū esse ad torturā, hoc mō uidelicet die 22. Octobris. 1493. supradictus d. ptās, uisa supradicta inqsitione, & rñsione, cū negatione dicti inquisiti, uisis supradictis testibus, & eorū dictis, & attestationibus, & exceptionibus, & oppositionib. &c. & uiso ꝙ aliter ueritas hri nō pt de dicto maleficio, ꝓnunciauit & declarauit deueniendū esse ad torturā cōtra dictū inquisitū, &c. 12 † Itē debet aduertere, ꝙ non solū ex ueris ꝓbōnibus, sed, & ꝑsumptiuis, pōt qñq; ad cōdemnationē deueniri in criminalibus qđ qñ sit, uide supra, de indiciis in 4. q. princ. Itē dēt aduertere iudex. an sint tales ꝑsonæ, q̄ torqueri ualent, qm̄ sunt multæ quæ non pñt torqueri, de qbus fuit dictū supra de tortura, in 4. q. princ. Itē debet aduertere, an sit tales cā, in qua ad torturā deueniri ualeat, qa non in oī cā, ēt criminali fieri pōt, ut fuit dictū supra de tortura in 3. qō. prin. per totū. Itē, si erunt ꝑsonæ, q̄ torqueri possint, & causa in qua hoc fieri liceat, debet aduertere si sunt ꝓ eodē delicto plures torquēdi, à quo incipiat, de quo fuit dictū supra de tortura. in 5. q. prin. in uersi. an aūt iudex debet aduertere. 13 † Itē multū aduertat, ꝙ ad torturā moderate, & temperate, nō ineffrænate deueniat, qđ qūo intelligat, fuit dictū in d. 5. q. in uer. 7. aduertat iudex. Et inter alia debet aduertere, ne ꝓcedat eodem modo in torquendo in paruo sicut in magno delicto, ut fuit dictum in dicta 5. q. prin. in uers. nunc cū fecerimus. Et qd si tortus morit̄ in tortura, uide in uer. sed cū dictū sit. & qūo probet̄ aliquē esse tortū, uide ibidē in uers. subnectamus. Itē debet aduertere iudex, ut non repetat torturā sine nouis indiciis, qđ qūo intelligat̄, uide supra ibidem, in uersi. sed ponamus ꝙ tortus. Item debet aduertere in examinādo, & interrogādo torquendū qūo debet facere, uide ibidē, in uersi. uideamus modo. Et an possit torquēdū, & tortū interrogare de aliis delictis, de qbus non agit̄. de quo fuit dictum ibidem, in uersi. qd aūt si qs fuit positus. Itē quid hēat facere iudex si tortus nō uult cōfiteri, & qūo, & cū qua cautela debet ipsum relaxare uide ibidem. in dicta 5. q. princ. in uersi. sed ponamus qđ quis. 14 † Itē si reus fuit cōfessus in tortura dēt aduertere iudex, ut non credat illi cōfessioni, sed debet facere ipsum perseuerare, & ratificare. de quo fuit dictū supra, de tortura, in 6. q. prin. & in uersi. & ideo. Et qūo, intra quantū spaciū, & tortura, & in quo loco debeat fieri ista ratificatio, uide ibidem in uersi. sed quæro qūo. & uer. se. Et si cōfessus ī tortura non uult ratificare, qd habeat iudex facere. uide ibidem in uersi. sed ponamus, ꝙ tortus. Item si fuit spōte cōfessus sine tortura, uel coacte cū tortura, an ex sola cōfessione, sine aliis ꝓbōnibus, possit deueniri ad cōdemnationem. Et qd si confessione, sine aliis ꝓbōnibus, possit deueniri ad condemnationem. Et qd si cōfessio facta ēt de delictis aliis forte alibi commissis, quid debeat iudex facere in uerificādo dicta delicta, & an illis nō uerificatis. possit deuenire ad cōdemnationē ex sola cōfessione uide optime in d. 6. q. princip. in uers. & qa supra facta est mētio. Et an sufficiat unica tm̄ confessio in criminalib. ēt spōte facta. uide ibidē, in uers. rursus quæro. Itē si tortus cōfiteatur per torturā, si postea in illa perseuerat, & illā ratificat ad banchū, an tunc iudex, uel notarius posint scribere, ꝙ spōte fuit cōfessus. Et an, & qñ hoc faciendo incidāt in falsum, uide ibidē, ī uer. sed ponamus qđ qs. Item an in criminalibus possit deueniri ad cōdemnationem sine processu, uel ad executionem sine ꝓcessu, & condenationem ex cōfessione, uide ibidē in uersi. si. 15 † Item aduertat iudex, ne aliquē indebite torqueat, qa in syndicatu teneret̄ ad pęnam fisco applicandā, & parti actione, iniuriarū, & ad dāna, & interesse, uide supra in pen. parte prin. in prin. Et an si torsit, licet alias indebite, si fecit ob bonū publicum, forte ꝑꝑ sedandum tumultū, ut alios terreret, an excusabitur, uide ibidē, in uers. sed qd si ꝑꝑ. Et an ex iniusta tortura teneant̄ alii officiales ultra ptātem, uide ibidē. in uer. sed ponamus, ubi ēt ponitur cautela. qua tunc debeant officiales in syndicatu. 16 † Itē aduertat iudex cui datum est arbitrium torquēdi, qa intelligitur, ꝙ hoc faciat ꝓcedentibus legitimis indiciis. uide ibi in uer. aduerte. Et si arbitrium sit ꝙ possit ēt sine indiciis, intelligit̄ ī si moderate, & arbitrio boni uiri ut ibidē, in uer. qd si est datum. Vltimo aduertat iudex, ꝙ iniuste nō potest torquere etiam uolentē se torqueri.

Explicit utilissimus Tractatus de indiciis, & tortura. Excellentissimi Dom. Francisci Bruni, I. V. D.

TRACTATVS

De indiciis, homicidii ex proposito commissi, & de aliis indiciis homicidii, & furti, ad l. fin. ff. de quæstionibus M. Antonii Blanci Patauini.

SVMMARIVM.

1 *Sine accusatore de iure contra reum non proceditur.*

2 *Quæstio ad instantiam partis haberi debet.*

3 *Officium iudicis non impartitur nisi petenti.*

4 *In inquisitione frequenter ad inuestigationem partis proceditur.*

5 *Per inquisitionem hodie in quocunque casu ex consuetudine proceditur.*

6 *Iudex ex aliquali informatione procedere potest ad capturam, non ad quæstionem.*

7 *Iudex ex indicijs urgentibus procedere potest ad quæstionem.*

8 *Iudex an antequam ei constet de crimine malefactorem, ne fugiat, capere possit.*

9 *Sententia interlocutoria, quod ad torturam procedatur, appellationem recipiat.*

10 *Leuia, & grauia indicia qualiter cognoscantur.*

11 *Iudex ex indicijs urgentibus semel procedere potest ad torturam.*

12 *Iudex ex indicijs multum urgentibus potest repetere quæstionem.*

13 *Iudex ex indicijs multum urgentibus quoties, quæstionem repetere possit.*

14 *Iudex cum moderamine debet procedere ad torturam.*

15 *De delicto iudici constare debet antequam ad inquisitionem procedat.*

16 *Iudex stare non debet confitenti se hominem occidisse, si de corpore non constat.*

17 *Assassini (si fateantur hominem occidisse) nec de homine constet, an ex illa confessione puniendi sint.*

18 *Iudex quomodo, & quando procedere possit ad inquisitionem ex confessione rei si de corpore non constet.*

19 *Iudex uiso cadauere, ut inquisitionem procedat, quid agere debet.*

20 *Practica iudicium cadauera inspicientium, & uulnera describentium.*

21 *Testes examinati in inquisitione generali, ut reo noceant, iterum examinari debent reo citato.*

22 *Rei citatio non requiritur super speciali inquisitione. & accusatione, si testes examinentur.*

23 *Testes in inquisitione speciali quare iterum examinare debeant.*

24 *Reus petere debet copiam indiciorum.*

25 *Iudex antequam ad quæstionem procedat, tenetur dare reo copiam indiciorum.*

26 *Reus petens copiam indiciorum an allegare debeat causam, quare illam petat.*

27 *Reo an danda sint nomina testium cum attestationibus.*

28 *Reo nomina testium separata à suis attestationibus stante consuetudine dantur.*

29 *Reo non petenti an danda sit copia indiciorum.*

30 *Iudicis officium, si miserabiles personas, aut actum pium respicit, etiam non petenti impartiendum est.*

31 *Ignorantia iuris in damnis euitandis non nocet.*

32 *Testis, ut indicium faciat, uerisimile deponere debet.*

33 *Verisimile quid dicatur.*

34 *Verisimiliora dicuntur illa, quæ magis consonant iuri communi.*

35 *Confessio uerisimilis facit, ut confitens sine alia probatione capitaliter puniatur.*

36 *Confessus extra iudicium potest cogi ad perseuerandum in illa confessione, si uerisimilis est.*

37 *Socio criminis, si uerisimile est eum non mentiri, aliquando creditur.*

38 *Non uerisimile est species falsitatis.*

39 *Plura indicia an requirantur, uel unum tantum ad hoc, ut procedi possit ad torturam.*

40 *Doctrina certa in indicijs, ut ex eis procedatur ad torturam dari non potest.*

41 *Arbitrium iudicis arbitrium boni uiri interpretatur.*

42 *Arbitrium iudicis à lege limitatum esse debet.*

43 *Indicia generalia, & remota an sufficiant ad torturam sine alijs indicijs.*

44 *Mala fama cum generali indicio an sufficiat ad torturam.*

45 *Indicia propinqua, & tangentia negocium faciunt indicium ad torturam.*

46 *Indicium probari debet per duos testes.*

37 *Indicium propinquum, & remotum quod dicatur.*

48 *Maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium.*

49 *Testis per aliquem ex sensibus tenetur dicti sui reddere rationem.*

50 *Processus, & testes dati per indicium reis diuersis nominibus nuncupantur.*

51 *Indicium est minus quam semiplena probatio.*

52 *Indicium oriens ex testibus, qui non debebant examinari, facit, quod iudex solum ad inquisitionem procedere.*

53 *Homicidium præmeditate, & apensate commissum* magis

magis punitur, quam causatum in pura rixa.

54 *Homicidium non præsumitur pensate, nisi qualitas pensamenti probetur.*

55 *Assassinos, et latrones publicos semper præsumitur apostate delinquere.*

56 *Doli licet in actu delicti præsumantur, non tamen præsumitur prius deliberate reus delictum commisisse.*

57 *Deus solus est scrutator cordium.*

58 *Animus ex qualitate uerbi, aut facti præsumitur.*

59 *Intrinseca ex extrinsecis probantur.*

60 *Iudex factum, quod animum metitur, considerare debet.*

61 *Causæ criminales iuramento ipsius rei non deciduntur.*

62 *Iuramentum non defertur super eo, quod ab animo dependet, si coniecturis probari potest.*

63 *Causæ ciuiles aliter regulantur, quàm criminales*

64 *Iuramentum purgationis reo an per iudicem deferri possit.*

65 *Infamia an iuramento purgetur.*

66 *Indicium respicit alterum trium temporum.*

67 *Præparationes, & ordinationes faciunt indiciũ ad pensamentum.*

68 *Præparatio, & ordinatio uarijs modis demonstratur.*

69 *Præparatoria in adulterio adulterium probant.*

70 *Transitus non solitus inducit pensamentum.*

71 *Repertus extra uiam publicam habet malam suspicionem contra se.*

72 *Frequentatio uiæ facit indicium ad pensamẽtum.*

73 *Frequentans uiam (in qua homo mortuus reperitur) præsumitur occisor, si de alio occisore non constet.*

74 *Maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præsumitur.*

75 *Viæ frequentatio in homicidio puro non est indicium sufficiens.*

76 *Viæ frequentatio in homicidio puro non est indicium sufficiens ad torturam, si frequentans est homo bonæ conditionis.*

77 *Intellectus ad statutum Patauinum disponens, quòd male auitati teneantur de maleficijs commissis in suis uillis.*

78 *Armorum delatio in non solito, nec habenti iustã causam deferendi indiciat ad pensamentum.*

79 *Arma deferens maleuolum habet animum.*

80 *Armorum usus regulariter est prohibitus.*

81 *Arma induens præsumitur de rixa, & bello cogitare.*

82 *Arma euaginata deferens præsumitur se præparare ad aggressuram.*

83 *Armorum genus ostendit animum ad occidendũ.*

84 *Mittens iaculum cum ferro præsumitur uelle hominem occidere.*

85 *Asportatio bonorum ante homicidium inducit pensamentum.*

86 *Alienatio bonorum inducit malum animum ad delictum committendum.*

87 *Donatio bonorum facit præsumi de malo animo donantis.*

88 *Donans, & postea repertus in possessione rei donãte præsumitur habuisse malum animum.*

89 *Inimicitia facit præsumi delictum apensate fuisse commissum.*

90 *Inimicus semper cogitat mala de inimico*

91 *Inimicitia triplici de causa oritur.*

92 *Iniuria quibus casibus inimicitiam generet.*

93 *Occidens consanguineum, uel affinem meum mihi iniuriam facit.*

94 *Inimicitia capitalis dicitur, quotiescunque offensus directe, ut per obliquum se uindicaret.*

95 *Verberans, pulsans, introiens domum meam mihi iniuriam facit.*

96 *Atrox iniuria grauissimam inimicitiam.*

97 *Bona nostra tollens nos afficit iniuria.*

98 *Detinens uxorem, uel terram contrahit inimicitiam cum domino.*

99 *Inimicitia contrahitur inter detentum, & detinentem in uinculis*

100 *Inimicitia causatur inter expellentem aliquem de domo, & expulsum.*

101 *Diuortium ortum inter maritum, & uxorem causat inimicitiam.*

102 Non *obediens superiori uidetur eius inimicus.*

103 *Ex osculo non dato (si de consuetudine dandum est) præsumitur inimicitia.*

104 *Iniuria ex uerbis fit, & ex ea inimicitia oritur.*

105 *Minæ faciunt præsum inimicitiam capitalem, si minatur est mortem.*

106 *Inimicus is dicitur, qui dixit se nociturum si posset.*

106 *Pensamentum inducitur ex uerbis, quibus quia dixit non diligere petrum, si petrum interfecit.*

108 *Dicens se inimicum, est inimicus.*

109 Non *loquens, aut non salutans, quem solitus erat salutare præsumitur inimicus.*

110 *Literis fit iniuria, si ad infamiam alicuius scriptæ sint, & ex ipsis inimicitia oritur.*

111 *Damnum famæ dicitur maius damno pecuniario.*

112 *Crudelis est ille, qui famam suam negligit.*

113 *Perdere honorem, statum, & famam, dicitur ciuiliter mori.*

114 Lis quandoque dicitur signum inimicitiæ.
115 Accusatio criminis capitalis generat capitalem inimicitiam.
116 Accusatio criminis non capitalis etiam generat inimicitiam capitalem.
117 Accusator inimicus appellatur.
118 Causæ status capitales inimicitias generant.
119 Matrimonialis causa quasi status dicitur.
120 Iuramentum in supplementum probationis non defertur in causa matrimoniali.
121 Monachationis causa, & matrimonialis æquiparatur.
122 Filiationis causa ardua appellatur.
123 Famosa si est lis, dicitur causa status.
124 Iuramentum necessarium in supplementum probationis non defertur in causa famosa
125 Causa omnium bonorum, uel maioris partis in ducit inimicitiam capitalem.
126 Causa magna ciuilis criminalis causæ æquiparatur.
127 Capitalis inimicitia non solum concluditur ex morte, uel ex consanguitate primo, sed etiam ex secundo uidelicet bonorum, uel honoris.
128 Aequiparatio, & similitudo sufficit, ut sit in ea re de qua agitur, nec requiritur, quòd tota res sit alteri similis.
129 Metus iustus, & legitimus infertur ex timore grauis damni in rebus proprijs.
130 Causa leuis, & parua non facit præsumi inimicitiam.
131 Contentio rei leuis quandoque maximam inimicitiam parit.
132 Parua res quæ dicatur.
133 Lite finita an præsumatur durare inimicitia.
134 Reconciliatio si non probetur, an semper præsumatur inimicitia.
135 Inimicus reconciliatus, an ut suspectus repellatur, & num 136. cum seq.
136 Causa cessante non cessat effectus iam consumatus.
137 Amicitia, & inimicitia dicuntur passiones mentales quæ animo reinentur.
138 Procurator, uel aduocatus si patrocinium præstiterint contra accusatum, an cum eo contrahatur inimicitia.
139 Procurator, & aduocatus dicuntur aduersarij.
140 Aduocatus non causat.
141 Cohabitans cum inimico meo facit præsumi, ut sit meus inimicus
142 Aduocatus ut inimicus dicatur debet aduocare in causa capitali
143 Aduocatus (si interficitur ab eo cõtra quem aduocatus) dicitur pensate interfectus.
144 Iudex an dicatur contrahere inimicitiam cum partibus inter quas iudicat.
145 Iudex debet pres audire, & iustitiam ministrare.
146 Iudex procedens ex inquisitione dicitur subrogari loco accusatoris.
147 Aduersarius meus is dicitur, qui est subrogatus in litem.
148 Appellans facit iniuriam iudici, qui protulit sententiam.
149 Iudex proferens sententiam capitalem dicitur cõtrahere inimicitiam cum reo.
150 Inimicitia an contrahatur inter iudicem, & propinquos iudicati, & occisi.
151 Accusatio nullam inimicitiam inducit.
152 Inimicitia an præsumatur contracta inter testem, qui deposuit contra aliquem in causa capitali & reum.
153 Testis quando dicatur uoluntarie deposuisse.
155 Testis, qui coacte deposuit, non præsumitur inimicus, & quid econtra, & num. 154
156 Bis deponens contra aliquem in secunda attestatione præsumitur inimicus.
157 Iudex pluries iudicando, an inimicus præsumatur, ut tanquam suspectus repelli possit.
158 Bis testis examinatus si citatur, non inducit timorem subornationis.
159 Probationes angustari non debent.
160 Causa inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam probandam.
161 Reconciliatio an tollat præsumptionem mali animi ex inimicitia.
162 Iudex de recenti reconciliatus tanquam suspectus repellitur.
163 Conuersatio cum inimicis occisi an faciat indiciũ ad pensamentum.
164 Testis conuersans cum inimicis meis non potest esse testis contra me.
165 Offendens mecum cohabitantem dici ummibi fregisse pacem.
166 Conuersantes uarijs nominibus dicuntur.
167 Particeps qui dicatur.
168 Adhærentes qui dicantur.
169 Complices qui dicantur.
170 Cohabitatio parua cum inimicis meis non facit præsumi inimicis.
171 Iuuans inimicos meos mihi dicitur inimicus.
172 Iniuriati propinquitas inducit arg. ad pensamentum.
173 Iniuria facta uni intelligitur facta omnibus de cognatione.
174 Iniuria facta uni, quòd intelligatur facta omnibus de cognatione capitur. s. usque ad quartũ gradũ.

Inimici

175 Inimicitia an faciat indicium si de interfectione non constet
176 Inimicitia sola capitalis, uel grauis an faciat indicium. & 177.
178 Indicium unum a delicto remotum non sufficiet ad torturam.
179 Minæ indiciant ad pensamentum.
180 Minans ex malignitate animi uidetur uerba proferre.
181 Factus rebus, & uerbis quis propriam uoluntatē demonstrat.
182 Minatus minantem in ea actu de facili occidere potest.
183 Minæ si percussore ignoretur, an indicium ad torturam faciant.
184 Pensamentum inducitur ex iactatione, quæ quis dixit se posse aliquem interficere.
185 Iactatio indiciat ad torturam.
186 Iactatio (si de interfectore non constet) an faciet indicium ad torturam contra iactantem.
187 Iactatio aliquando non nocet considerata qualitate personæ.
188 Modus percutiendi an faciat indicium ad pensamentum.
189 Percutiens in capite dicitur habere animum ad occidendum.
190 Cerebrum est membrum diuinum.
191 Proditore uulnerās indiciatur ad pensamētum.
192 Prodere quis dicatur.
193 Proditionis crimen committit, qui contra principē uel rempub agit.
194 Proditor, & aliquid proditorie factum differunt.
195 Vulnerum multitudo et magnitudo demonstrant pensamentum.
196 Delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur.
187 In pensamento quid debeat attendi.
198 Tempus, pura noctis, inducit ad pensamentum.
199 Tempus ad delictum grauandum consideratur.
200 Locus aggrauat delictum, & præcogitationem demonstrat.
201 Associatio, uel auxilium præstitum post delictum facit præsumi præparamentum.
202 Receptatio delinquentis indiciat ad pensamentum.
203 Confessio delicti per reum facta quando ei noceat, uel non
204 Confessio extraiudicialis an indiciet ad torturā.
205 Confessio extraiudicialis facit semiplenam probationem.
206 Confessio extraiudicialis per duos testes probari debet.
207 Confessio extraiudicialis uerisimilis esse debet.
208 Confessio extraiudicialis si in tortura alterum fateatur, an alia ratificatio requiratur.
209 Confessio reuocata an, æptum indicium an noceat.
210 Confessio facta parte præsente, an faciat plenam probationem.
211 Confessio & probatio habent diuersam naturam.
212 Confessio coram notario facta, uel coram iudice solo, an præiudicet ipsi reo, uel solum indiciet ad torturam.
213 Notarius fisci nomine stipulari potest.
214 Confessio coram incompetenti iudice facta an indiciet ad torturam, & num. 215. 216. 217.
215 Laici sunt infesti clericis.
216 Indicia legitima esse debent.
218 Confessio coram iudice incompetenti, cuius iurisdictio prorogari poterat an faciat indicium.
219 Confessio ad torturam facta, & reuocata dum ducitur ad ratificandum, an noceat.
220 Variatio in reo indicium facit.
221 Confitens in tortura sine indicijs præcedentibus an puniatur, & ei noceat.
222 Reus ex uariatione quoties torqueri debeat.
223 Literarum acceptatio an indicet ad torturam.
224 Semiplena probatio in ciuilibus facit indicium in criminalibus.
225 Tractatus quid sit.
226 Rixa per tractatum facta facit, ut omnes teneantur de occiso.
227 Interfectus in rixa si ignoratur quis interfecerit, an omnes teneantur, uel nullus.
228 Illicitum omne puniri debet.
229 Tractatus ad hoc ut dicatur, quæ requirantur.
230 Tractatus præsens, & nil dicens si reperiatur ad delictum, an teneatur de tractatu necne.
231 Tractatus ex quibus indicijs præsumitur.
232 Secreta conuentio, & locutio habita inter plures faciunt oriri indicium tractatus.
233 Rixa secunda uice facta parum post primam indiciat ad pensamentum.
234 Aggressia nullis dictis uerbis inducit pensamentum.
235 Insultus dicitur motus de loco ad locum.
226 Assistentia in delicto facit indicium ad torturā.
237 Qui se armat præsumitur de bello cogitare.
238 Ducens aliquos uerbis in aliquo loco, si interficiātur contra ducentem præsumitur.
239 Subiiciendus is est torturæ, de quo suspicio cædis uidetur.
240 Indicia homicidij ex uarijs causis oriuntur.
241 In homicidio spectatur uita imputati.

Consuetudo

242 Consuetudo delinquendi facit præsumi contra aliquem.
243 Præteritum facit præsumi in præsens.
244 Actuum geminatio apertam uoluntatem demonstrat.
245 Delinquens per tres uices magis grauatur.
246 An solitus delinquere, ex eo indicietur ad torturam.
247 Verba dispositionis attendenda sunt.
248 Præsumptio minus est quam indicium.
249 Malus, & bonus dupliciter consideratur.
250 Mala uita sola an indicet ad torturam.
251 Præsumptio quoad indicium genus dicitur.
252 Præsumptio plures gradus habet.
253 Conuersatio malorum facit indicium contra imputatum.
254 Malos famulos tenentes habent contra se indicium.
255 Qualitas personæ an faciat indicium.
256 Ex uarijs qualitatib. sæpe delicta committuntur.
257 A communiter accidentibus oritur indicium.
258 Argumentum a communiter accidentibus ualidũ est in iure.
259 Trepidatio, inconstantia, uarietas, uox balbutiens loquella timida pallor indiciant ad torturam, & num. 262.
Sed unum ex dictis indiciis non sufficit ad torturã, ibi num. 260.
261 Testis uacillans quæstionatur.
263 Variatio circa negocium principale nocet.
264 Quis uarius dicatur.
265 Mendacium an indiciet ad torturam.
266 Mendacium quid sit.
267 Aßertio rei large dicitur testimonium
268 Accusatus potest negare delictum commisiße, & si probetur, quod fecit ad sui defensam.
269 Reus circa diuersa potest sibi ipsi contrariari.
270 Reus aßerens se. fecisse ad sui defensionem debet illud probare.
271 Non respondens interrogationi an habeat indiciũ contra se ad torturam.
272 Contumacia facit indicium ad torturam.
273 Non respondens quando contumax dicatur.
274 Taciturnitas domestici an faciat indicium contra se.
275 Solicitans, & cum instantia petens, ut inquiratur si res ad eum non spectat an indicietur.
276 Qui se ingerit suspectus est.
277 Fuga an faciat indicium ad torturam.
278 Fuga multis modis consideratur.
279 Inquisitione ualeat debet habere famam præcedentem.
280 Fugiens per loca inuia, & non solita maius habet indicium contra se.
281 Fuga arrepta post accusatum, seu inquisitionem formatam non facit indicium.
282 Fuga facta ab eo (qui timet) de accusatione, seu inquisitione indiciet necne.
283 Fugæ suspicio an per iuramentum remoueatur.
284 Purgationis iuramentum quod dicatur.
285 Fuga ex aliquibus causis excusatur.
286 Fugiens, & statim rediẽs non indiciatur ex fuga.
287 Fugientes ex carceribus si ex statuto puniatur, non comprehenduntur fugientes, qui statim reuersi sunt.
288 Fuga facta per officialem (qui syndicatur) inducit plenam probationem.
289 Fugatus cum rumore a loco delicti habet indiciũ contra se
290 Vociferatio mulieris aßerentis se uim passam facit indicium.
291 Fuga accusat fugientem.
292 Fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam
293 Contumacia an faciat indicium contra contumacẽ, & quid si sit solum indicium contumaciæ ibi.
294 Prohibens aliquem capi an habeat indicium contra se, cum conscius criminis uideatur.
295 Repertus prope mortuum cum cultello indiciatur ad torturam.
296 Et in loco delicti est indicium propinquum.
297 Gladius sanguinolentus in manu exeuntis domũ occiosi indiciat ad torturam.
298 Mortuus si inueniatur prope domum alicuius, an dominus indicietur.
299 Mortuus in domo indiciat existentes in ea.
300 Inuentus in loco delicti, habet indicium contra se.
301 Inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra se.
302 Admenare gladium uisus, licet non si uisus percutere, an indicietur.
303 Potens prohibere nec prohibens an habeat indicium contra se.
304 Potens hominem a morte liberare, nec liberans occidere uidetur.
305 De iure ciuili an quis teneatur delicto obuiare.
306 Criminis Pax seu transactio an faciat indicium.
307 Pax, seu transactio tractata sed non conclusa de crimine an faciat indicium.
308 Petitia ueniæ an indiciet.
309 Cautela, ut petitio ueniæ non noceat.
310 Negligens punire delinquentes habet indicium participationis contra se.

311 Fama an faciat indicium ad torturam.
312 Fama quæ requirat, ut probata sit.
313 Fama an faciat semiplenam probationem, & nu. 314.
315 Causa, & qualitas in fama consideratur.
316 Testis de uisu an faciat indicium ad torturam.
317 Testis dicitur omni exceptione maior, quando imputatio nulla fieri potest contra eum.
318 Aequo, & bono datur æquior, & melior.
319 Testes omnes esse possunt, nisi repellantur.
320 Testis dicitur integer, qui à iure non repellitur.
321 Gradus, inuestigationis ueritatis, & probationis diuersis dantur.
322 Testes non integri, aut idonei aliquando examinantur, ut iudex informetur.
323 Iudex, ut procedere possit ad torturam debet habere testes, qui à iure non repellantur.
324 Testis unus de uisu facit semiplenam probationem dummodo aliæ circunstantiæ non resistant.
325 Testis, ut semiplene probet quo ad condemnationem, debet esse omni exceptione maior.
326 Indicium est minus quam semiplena probatio.
327 Testis examinatus sine iuramento an faciat indicium.
328 Informatio gratia iudicis facta non requirit iuramentum.
329 Iudex an teneatur citare facere reum, cum uult testes examinare.
330 Testes an debeant recipi lite contestata, seu post nomen rei receptum inter reos.
331 Rei nomen quando inter reos dicitur receptum.
332 Lex qui reus ff. de publ. iud. non bene à doctoribus intelligitur.
333 Porrectio libelli per accusatorem facta non est de processu.
334 Citatio rei de commissione iudiciis fieri debet.
335 Reus ut quis sit, uel eius nomen sit receptum inter eos differunt.
336 Citatio est principium iudicii ciuilis.
337 Argumentum à contrario sensu non capitur, quando legum correctio insurgit.
338 Lex fraudibus obuiat.
339 Testis examinatus post terminum, assignatum per iudicem an faciat indicium.
340 Dilatio non est de substantia probationis.
341 Qualibet assignatio termini probatorij dicitur peremptoria.
342 Depositio testis post terminum examinati non ualet.
343 Iudici nunquam præclusus est terminus ad accipiendas probationes.
344 Testis qui ob reuerentiam examinari non debuit, si examinatus sit an faciat indicium.
345 Filius contra patrem non admittitur ad examinandum, & ideo non faceret indicium.
346 Testis minor 14. annis an debeat examinari in causa criminali.
347 Testis minor 14. annis an faciat indicium, & num. 348.
348 Quædam ualent ad præparandum, quæ non ualent ad decidendum.
349 Minor 14. an. an debeat examinari.
350 Mulier si examinaretur, an faciat indicium.
351 Mulier de iure canonico non potest esse testis in causa criminali.
352 Infamis testis an possit testificari in causa criminali, & an faciat indicium.
353 Inhabiles testes aliquando admittuntur, si aliter ueritas haberi non potest.
354 Veritas quando aliter haberi non potest, quomodo intelligatur.
355 Testis qui cogi non potest ad deponendum si coacte deposuerit, an faciat indicium.
356 Testis qui cogi non potest, si uoluntarie deponat, an indiciet.
357 Testis præsumitur in casu concesso.
358 Actus in dubio præsumitur in casu concesso, & non prohibito.
359 Testis qui cogi non potest ad deponendum cogitur, si ueritas aliter haberi non potest.
360 Compellens testem ad deponendum, quia aliter res haberi non potest, debet illud probare.
361 Testis domesticus producentis an faciat indicium.
362 Domesticus non potest examinari ad fauorem illius, cuius est domesticus.
363 Domestici, & familiares qui dicantur.
364 Testes domestici, & familiares aliquando admittuntur ad testificandum.
365 Testis familiaris an faciat indicium.
366 Testes plures singulares super diuersis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendam probationem, ut criatur indicium ad torturam.
367 Testes singulares non iunguntur ad faciendam probationem.
368 Testes singulares quando iungantur, & quando non.
369 Testium singularitas coniungitur, quando dictum unius coadiuuat dictum alterius.
370 Socij dictum non faciat indicium ad torturam.
371 Socius an de consocijs possit interrogari, & in quibus casibus.
372 Seruiles personæ uti meticulosæ sine socijs instigatu, uel mandato non consueuerunt grandia delicta committere.

Latrones

373 *Latrones dicuntur qui stratas aggrediunt.*

374 *Intrrogatio de consocijs, & consuetudine sit in omni causa.*

375 *Quibus casibus socius de consocijs interrogari debeat.*

376 *Iudex in iudicio accusatorio non procedit ad torturam, nisi sit facta instantia per accusatorem.*

377 *Dictum socij an faciat indicium contra socium ad torturam.*

378 Nominatio facta per reum in tortura an faciat indicium contra nominum.

379 *Lex & eius uerba cum effectu intelligi debent.*

380 Nominatio alicuius ad hoc ut indiciet, quid habere debeat.

381 *Personis turpibus sine tormentis non creditur.*

382 *Interrogatio consociorum per iudicem fieri debet generaliter non particulariter.*

383 *Reus facta nominatione de socio an iure debeat dicta per eu muera esse*

384 *Depositio sine iuramento nulla est.*

385 Consocij tres, non sufficiunt ad condemnationem quarti socij, secus in testibus, & quare.

386 *Indicia debent esse diuersi generis.*

387 Persona interrogata, quæ interrogari non debuit, an faciat præsumptionem saltem ad inquirendum.

388 *Attestatio testis nominantis aliquem in socium, an inducat qualemqualem præsumptionem.*

389 *Socius quando ut testis assumitur torquendus est.*

390 *Depositio mortui an faciat indicium ad torturam.*

391 Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.

392 *Multa conceduntur, ut ueritas habeat.*

393 *Crimen proditionis committit, qui contra principem, uel rempub. agit.*

394 *L. si quis ingraui. § si quis moriens ff ad Sylla. aliter intelligi debet quam cõiter percipiatur.*

395 *Facilius proceditur contra seruum conquerentis quam contra liberum.*

396 *Denunciatio Decani, seu centenarij an faciat indicium.*

397 *Diuinationes, seu incantationes an faciant indicinm.*

398 *Dæmones in sortilegijs uocantur.*

399 *Deus scit occulta.*

400 *Sortilegi sunt infames, & à testimcnio, & ab accusatione repelluntur.*

401 *Iudex ex sortilegijs fundamentum non capiat.*

402 *Iudex uterque tam ciuilis quam canonicus in sortilegijs potest cognoscere, & punire.*

403 *Iudex si uidit hominem interficere, an possit reum condemnare.*

404 *Iudex secundum allegata, & probata procedere debet.*

405 *Malum nomen an faciat indicium.*

406 *Physionomia mala an genere præsumptionem.*

407 *Signum an quandoque faciat indicium,*

408 *Sanguis existens ante occisores an faciat indiciũ.*

409 *Furti indicia quomodo assumuntur.*

410 *Solitus furari habet indicium contra se.*

411 *Ex consuetudine oritur præsumptio.*

412 *Vicinus domini in qua factum est furtum an habeat contra se indicium.*

413 Ex *quid in uicino bonæ famæ.*

414 *Hospes penes quem bona sunt deposit ata, si subtrahantur, an indicietur.*

415 *Persona uiatoris consideratur si uerisimiliter furto potuit subtrahere rem furatam.*

416 *Furtiua res (si reperitur penes aliquem) an indiciet eum esse furem.*

417 *Personarum consideratio in furto haberi debet.*

418 *Exire uisus domum cum fardelo sub ueste an habeat contra se graue indicium.*

419 *Exire uisus domum (in qua furtum commissum fuit) tempore noctis an indicietur.*

420 Expendens *multam pecuniam de illo cuneo cuius fuit pecunia, quæ subtracta fuit an indicietur.*

421 *Pauper, si expendit multam pecuniam nec reperitur, unde habeat, an habeat indicium contra se.*

422 *Res subtracta si cedebat ad commodum imputati, an indiciet contra eum.*

423 *Fuga famuli ex domo domini an indiciet.*

424 *Famulorum natura est furari.*

425 *Culpa custodis, ob quam furtum factum sit facit indicium.*

426 Pedis *furantis forma in terra humida an faciat indicium,*

427 Res *relicta in loco furti an faciat indicium.*

428 *Schala ante fenestram domus an faciat indicium.*

LEx hæc cum tota eius materia pro inueniendis criminibus, quæ plerique occulte fiunt, iuxta uerbum Domini, qui male agit, odit lucem, frequens, & quotidiana est, ideo diligentius, & accuratius pertractãda uenit. Indicia urgentia præcedere debent ut quis torqueatur, h.d.

1 † Noto primo in tex. ibi, sine accusatoribus quòd, & si de iure non procedatur contra reum nisi existente accusatore, l. rescriptum. §. si quis accusatorem, infra de mu. & hon. & in l. 3. C. de accus. & in cap. quisquis, 22. q. 4.

Et

2 † Et ēt anteq̃ quis torqueatur debeat iudex requiri, & ad instantiam partis qō hrī, siue sit accusator, siue sit inuestigator in inqsitione. 3 † Cū offm̄ iudicis nō impartiatur nisi petenti l.4 §.hoc aūt iudiciū, supra de dā.,infe. & per Bal.in c.1.§.iud.col. 2. uer. q̃ro utrum iudex faciat litem suam,de pac.iur.fir. & ibi in add.loquens de inqsitione, & est in accusatore gl.in l.qcunq;.C.de ser.fug.q̃uis Hip. in l.1. hoc tit. in prin.in 5. requisito dicat ꝑ gl. ibi nil ꝓbari, attn̄ optime probatur dum tex.vult,ꝙ seruus possit torqueri, ut manifestet, utrū ꝑ ꝑ lucrū capiendū callide, à dn̄o ad domū,uel ad agrū eius q eū suscepit, immissus sit,glo. in uer. oportet dicit, torqueri oportet mācipiū ad petitionē conuēti, & sic petēte ꝑte. 4 † In inqsitione ēt frequēter ꝓcedit ad instigationē partis ꝓut no.in c.quał̄r, & qn̄.el 2.& maxime per Abb.ibi,col.3.uer. & pōdera gl.hic,tn̄ procedit̄ sine accusatore, & sic per iudicē ex inqsitione 5 † Nam & si rł̄r inquisitio nō cōcedatur, attn̄ multi sunt casus, in qbus inquisitio dat̄ & sunt illi, de qb. per gl.& Bar.in l.2. §.si publico, de adult.& per Ang.in l.si uac.C.de bon.uac. & no. in d. c.quał̄r,& qn̄,maxime ꝑ Soc.& ꝑ Spec.in ti. de inqs.§. 2.Sed aduertendū est,ꝙ hodie de consuetudine in quocunq; casu ꝓcedit̄ per inquisitionē,ut dicit Gād.in trac. malefic. in rub.qūo,de malef.cog.ꝑ inqsi. col.1. uer.sed hodie,& Alb.in l.ea quidē,col. 2.uer. de consuetudine tn̄.C.de accu.& Aret.in tract.malef.in uer.hæc est quædā inqsitio,col.5.& ibi in add.Hye.ubi multos adducunt. Et ita quotidie seruatur in locis Lombardiæ, & credo ēt in aliis ciuitatib.in quibus proceditur per inquisitionem pro quocunque delicto.

6 † Noto secundo,ꝙ ex hoc tex.probatur illa cōis cōclusio, ꝙ iudex habita aliquali informatione pōt procedere ad capturā,& carceratione rei. 7 † Nō tn̄ ad qōnem, nisi sint maiora indicia, quæ urgeant, ut dr̄ in tex. constat nanque ꝙ rei de qnibus in l. nostra erāt carcerati, & difficultas oritur super eo. An possint torqueri,I.C.determinat,ꝙ non,dato ꝙ fuerint capti, nisi appareant indicia urgentia,& sic ex hoc tex.prebatur ꝙ informatio, seu indicium per quod dat̄ libertas iudici procedendi ad capturam, non est habile ut possit deueniri ad qōnē. ad diem est tex. in §.aud.in auth.de defens.ci. ubi defensores ciuitatum pn̄t capere malefactores, & carcerare, & tn̄ nō pn̄t cognoscere de crimine. 8 Ex quo dicit ibi Ang. † ꝙ anteq̃ cōstet de crimine malefactor pōt capi,ne fugat,ad ducit tex.in l.2.C.ubi de crīne ag. oportet & ad idē est bon.tex.in l. diuus Adr supra de cu.reo.& ꝑ hæc dico Ang. in trac.mal. in uer.qui iudex in princ. male sensisse dū vult, ꝓcedēdū esse ad capturā,qn̄ sunt indicia sufficientia ad torturā,nam illud nō est expectādū ex quo in istis datur gradus ꝓbōnis. Cum minor ꝓbō reqratur ad capturā,& sufficiat qualisqualis īformatio. ꝓut dicit Sal.in l.2,in uer.no.5.C. de exh. re.& in l.absentē,col.2. uer. ꝓuidēt tn̄ iudices.C.de ac. Et ad oꝑandū hoc ꝙ iudex possit inqrere,leues ꝓbōnes reqrunt̄,ut ꝑ Bal.in l.1.in 5.op.C.de sum. Tri. & dicam infra in uers.testis.Minor,& in se.maiores aūt ꝓbōnes reqrunt̄, qn̄ iudex uult procedere ad torturā ut probat tex.nr̄, dum nō cōcedit de carceratis qōnem hr̄i, nisi indicia urgeāt,nec ad quæstionē fallaciter est ꝓcedendum, cū tortura est pœna nō modicia,ut dicit Abb.in c.1. in primo not.de cōfe.Ex quo hr̄, ꝙ licet ab interlocutoria rł̄r nō appelletur. 9 † Tn̄ ab ea interlocutoria,ꝙ ad torturam procedatur, appellari pōt ante sn̄iam,infra de app.recip.& hr̄ in c.an̄ sn̄iam.2.qō.6.nec iudex ita facilliter procedere debeat ad qōnem, ut ꝑ Ang.in l.item apud Labeonem. §. qōnē supra de iniur. 10 † Distō aūt iudiciorū leuium, & iudiciorū grauiū cognoscitur hoc mō. Nā si frequenter, & facile hoc ab illo contingit abesse. Tunc est leue indicium ut not. in l.cum res.C.de prob.& in l.ciuile.C.de fur.Si autem frequenter & facile cōtingit adesse.Tunc est graue indicium, ut not.ꝑ Cyn.in l.metū.C de dol.& hoc uerū, siue agat̄ de ꝓbando uero hoīs actu, siue de ꝓbādo animo.l.1.§. sed si claua. supra ad l. Cor.de sic,& c.signasti de hom.& hāc no. doc.tradit Bal.in l.nō hoc in fi.C. vn.cog. Alius gradus est probōnis, qn̄ ꝓcedēdū ē ad sn̄iam,& cōdēnationē, nā tūc luce meridiana clariores ꝓbōnes requiruntur l. fi.C.de probat & l.qui sn̄iam. C. de pœn.

11 † Noto tertio,ꝙ qn̄ sunt indicia urgētia 12 Iudex semel torquet reū ut in tex. † Sed si essent multū urgentia, tūc fit repetitio in tortura,ut d̄t Bar.ī l.unius.§.1. hoc ti Sed 13 aduerte, † ꝙ repetitio hæc n̄ pt fieri ultra

tertiam uicem, ut per Ang. in l. fin. col. i. C. de qō. alleg. tex. in l. fidei cō. §. si qs decē. de leg. 2. & sequitur Par. de Put. in tra. de syn. circa fi. in uer. uiso de repe. col. fi. & Mod. ponūt in l. repe. hoc tit. & in hoc est aduertendum ad dcm̄ Bar. hic, dum dicit, iudicē non dr̄e cogere reū ad cōfitendū, qa tunc ex indiciis, & suspicionib. ipsum cōdēnaret. Et ꝑ ꝑ istud dēt ꝓcedere in tortura cū moderamine in eo n. ꝙ dicit Bar. quod nō dēt cogere reum ad cōfitendū, cum dānaretur ex suspicionibus, dici posset ex uerbis Bar. reū cōdēnari ex cōfessione, non autē suspicionib. qa cōfiteť. 14 † Ideo dictū Bar. intelligi debet, quod iudex si habuerit suspiciones, & indicia cōtra reum, non dēt ꝓcedere in infinitū in tortura, sed cū moderamine. Quia procedendo ꝑ quatuor, vel quinq; uices, aut in infinitū usquequo cōfiteať, ex ea īpressione prima, quā cepit ex cōtētis in ꝓcessu. Tūc ipse reus ui coactus cōfitereť. & tūc iudex dānaret ipm ex illa prima imp̄ssione habita per indicia, cū cōfessione eēt uiolēta. & iō qō dēt eē moderata, & moderatio ista reduciť ad tres uices. i. ad tres dies separatos. & ꝑ qualibet uice hr̄e dēt ipse reus tres saccatas, seu elauationes, & depositiones, ut practicať quotidie, & hoc mō dcm̄ Bar. intelligit Pau. de Ca. in cōs. 197. uisa inqsitione suprascripta ac ēt testib. in antiq. & 299. in no. uol. 2. Iudiciorū mā latius ꝑ Bar. hic tractať q̄ alibi. Sequēdo eius uestigia, cū in diuersis locis suꝑ ipsis uerba habeanť, colligendo, q̄ sparsim dicta sunt ꝑ alios, & ad certū ordinē redigendo, ut facilior sit eorū cognitio. Iō ꝓcedā ꝑ partes infrascriptas, sed ꝓ cognōne gn̄alitotius materiæ amplectēdo ea, quæ Bar. in l. hac nr̄a ponit. 15 † Primo, p̄mitto id qđ dicit Bar. in princ. Iudicē inqrentem dr̄e esse certū de corpore interempto, uel si est furtū, ꝙ sit fama de re subtracta, uel in uicinia, uel alibi, ꝓut iudex informari poterit de ipso delicto. Ias. ī l. iusi. §. ꝓc. col 8. uers. 2. limita. supra de iureiur. referens Ang. in l. certū. §. 1. supra de cōfes. 16 † Dicit, qđ si qs cōfessus fuerit hoīem occidisse, qđ nisi appareat de corpore, non stať eius dicto. Limitat tñ ex mēte Ang. 17 † Nisi fuerint assassini, ꝙ ueriisir potuissent hoc facere ob qualitatem loci. Et qđ ita fuit iudicatū ꝑ Nic. de Iamel. de Prati. & cessante tali uerisimilitudine. & exn̄te bona fama non possent puniri, nisi corpora apparent. referens Bal. in addit. ad Spec. in tit. de sen. §. pen. in add. mag. in uers. Titius fuit cōfessus, ꝙ si qs confessus fuerit hoīem occidisse, & ꝓiecisse ī mari, nō statur eius dicto, nisi subsit fama de hoīe mortuo, nec refert, an certo noīe sit noīatus mortuus, uel sine noīe, ut ꝑ gl. in c. libell. 2. q. 8. & not. per Bald. in l. quoties. §. si quis, de hær. instit. Ang. in d. l. certum aliud sensit, q̄ Ias. in d. loco referat, cū uelit cōfessionē incertam de corpore nō ualere ꝑ tex. ibi. sed si esset cōfessio de certo hoīe, de quo p̄t liquere eū esse mortuū, tunc ualeret quis dicat Nic. seruasse cōtrarium, nō tñ eius opinionē apprehendit. In hac mā difficultatem faciebat tex. in l. 1. §. item illud. supra ad Syll. per quē probatur debere esse certū iudicē de hoīe mortuo. Et de delicto ibi dū dicit nisi cōstet, & ibi liquere igitur debet. Ex quo uera ꝓbō, nō aūt fama regritur, facit ēt tex. in d. l. certum in prin. ibi, si quis incertum ueluti corpus cōfiteatur, & tex. in l. 1. in fi. supra eo. Facit ēt difficultatē gl. in l. inde Neratius, supra ad l. Aqui. ubi cōfessio nocet, si nō ꝓbet cōfitens eum uiuere, quem dixit interfecisse, unde ex mente Ang. in d. l. certū, & Bal. in add. ad Spec. in tit. de sen. 18 † In hoc articulo sic distingueŕē, ꝙ aut delictum de quo quæritur subiici pōt oculis ut corpus mortuū, uel quid simile, & tunc iudex non procedat ēt ex inquisitione gn̄ali, nisi uiderit cadauer. & ita intelligatur id qđ dr̄ hoc, & quod habetur in l. 1. §. item illud supra ad Syll. ibi dū dicit liquere aūt debet, Aut secundo casu res non pōt subiici oculis, ꝓut est de hoīe proiecto in mari, uel igne cōsumpto, uel de re furto subtracta, tunc si fama est de certa ꝑsona, & ī idiuiduo iudex ꝓcedat, & ita sentit Bar. & Ang. in d l. certū ꝑ tex. ibi dū dicit, certum est ut puta Titius, & ita ēt procedat qđ dicit Bal. in add. ad Spec. Aut incerta est ꝑsona, & incerta res, tunc qa cōfessio nō p̄iudicat existente tali magna incertitudine, neq; iudex poterit ꝓcedere ad inqsitionē, ut sensit Ang. in d. l. certū, cū tex. ibi dicat incertū ueluti si corpus, nā eo casu ex tali incertitudine fundamentū aliqđ haberi non p̄t, ꝓut dixit tex. ibi. & in l. 1. in fi. hoc tit. 19 † Secundo p̄mitto ꝙ rectores mittūt militē, uel alium officialem ad uidendū hoīem mortuum, & ad uidendū vulnera, & hoc faciūt scribi, ut ꝑ Bar. hic, & per

per Ang. in l. 1. §. item illud, supra ad Syll. Nã inqsitio qñq; fit ꝑ inspectionẽ oculorũ, uadit.n. iudex personaliter, & inspicit quendam. l. fin. C. de cust. reo. l. iud. C. de epis. aud. ita Bar. in l. 2. §. si pub. col. 2. uer. circa primũ in fi. supra de adul. Vñ ꝑ iudicẽ maleficiorũ uel saltẽ ꝑ militẽ cõtemplari debẽt uulnera.

20 † Et ideo seruat cõsuetudo mũdi, ut hoĩe interempto hñte plura uulnera siue ab uno, siue à pluribus, miles curiæ inspiciat cadauer & uulnera, & ea in scriptis reducet mortalia ꝑ mortalibus, & non mortalia pro nõ mortalibus. ita not. Ang. in l. fi. C. de sic. Mod. ultramontani in sua pract. dñt, ꝙ iudex debet mittere chirurgicos, & medicos pro contemplatione uulnerũ, & illos cõsulere, q̃ cõsiderata qualitate uulnerũ ẽm artem suam exponãt, & referãt si uulnera sunt mortalia, uel occasione eorum uulnerũ mortis cã data sit, & oĩa scribanẽ. l. fi. & l. si semel. §. causa. C. de re mil. lib. 12. l. 1. §. 3. supra de uẽ. insp. l. cum ita. supra de uerb. ob. Et hanc practicam existimo meliorẽ, cum medicus magis cognoscat mortalia à non mortalib. q̃ alius miles, uel iudex, & ẽt ex quo gñe armorũ sint facta, cũ exꝑtis in arte sua credendum. l. 1. supra de uen. insp. & ibi Bar. in prin. & ca. ꝓposuisti. de ꝓb. & ibi Dec. & relatio medici multũ faciet ad cognõnem causæ, & ad iudicandũ in pura rixa, q̃s teneaẽ de occiso, & quis nõ, & maxime ex quo gñe armorũ iux. l. fi. supra de sic. & ibi no. Erit ẽt utilis talis relatio, & si uulneratus iacuerit post uulnera ꝑ aliqđ t. ps vt ꝑ 11. dies, ꝙ medicus referendo declaret, in uulnus à princ. fuerit mortale nec ne, nã si à prin. nõ fuerint mortale, de occiso nõ teneaẽ ut dixi ĩ ea q. Qñ q̃s dicaẽ mortu⁹ ex uulnere.

21 † Tertio p̃mitto ex mente Bart. hic, ꝙ si iudex fecerit inqsitionem gñalem, & examinauerit testes, ad hoc ut p̃iudicent reo, debẽt iterũ examinari citato ipso reo, & exñte contradictore, alias non p̃iudicarent. l. si qñ. C. de testi. & tales testes lite contest. sunt reexaminandi, & dicit Saly. in l. fin. in fi. C. de q. ꝙ eo tunc reus debet dare interrogatoria, ꝓut ẽt refert, & seqtur Ang. in suo tract. in uer. ꝙ fama publica uer. q̃ro qualr̃. & dicit Hipp. in l. 1. in prin. col. 2. ꝙ aliq iudices errãt, qui examinant testes non citato reo, nec ipso pñte,

22 adducit multas auctoritates. Aduerte ꝙ stylus, & cõsuetudo est in ciuitatibus Lõbardię ꝙ testes siue suꝑ gñali, siue super spãli inqsitione, & ẽt super accusatione examinantur sine citatione patris. & ista talis practica, & cõsuetudo seruanda est, ut dicit Alex. in con. 41. incip. habita super cõtentis, col. fi. uers. & data uol. 2. ꝙ duplicatũ est in cõs. 65. uol 1. adducẽs, ꝙ stylus debeat obseruari tex. in l. fi. C. de iniur. & in l. 3. §. fi. supra de test. & q̃ no. Cyn. in l. 2. C. quæ sit lon. cons. & in c. fi. de const.

23 † Rõ aũt dictæ cõsuetudinis potuit esse ex duplici capite, quia si testis primo examinatus deposuit unum cum iurõ, si postea iterũ examineẽ, & contrariũ, uel q̃d diuersum deponat, neutrũ ualet, & testis puniẽ de falso, prout not. Bar. ꝑ illum tex. in l. eos. C. de fal. & But. in c. cum in tua, de test. & Anc. in c. 2. de test. in cle. & ẽm alios ualet primũ not. Abb. Car. Fel. in d. c. cũ in tua, & est periculosum ꝙ secundo examinentur. Item nulla põt oriri utilitas ex secunda depositione, q̃a testis primo examinatus potest referre se ad primum eius dictum, & petere, ꝙ sibi legaẽ prima attestatio, no. Bar. in d. l. eos, supra de fal. Itẽ alia potuisse esse rõ, q̃a qñ in crimina lib. proceditur ex argumẽtis & indiciis, eo casu testes examinanẽ sine citatiõe patris, text. est in c. 1. de hom. lib. 6. & ibi Gem. & Phil. Fran. in uer. argm̃, sed qñ agiẽ de homicidio ꝓcediẽ ex argumẽtis, & ind. l. mil. §. op. C. de qõ. l. fi. C. de ꝓb. ideo inoleuit practica, ꝙ citatio nõ fiat, cũ frequentius ꝓcedaẽ ex indiciis, & ita quotidie seruaẽ, & ex cõsuetudine lis non cõtestaẽ, sed primo examinanẽ testes postea ꝓcediẽ super accusatiõe, uel inqsitione, & accepto constitutio rei ꝙ est loco litis cõtest. ex dictis testũ prius examinatorũ ꝓcedit ur ad torturã sine publicatione ꝓcessus.

24 † Quarto præmitto ex mente Bart. hic in q. pe. ꝙ reus petere debet copiam indiciorũ.

25 † Et iudex teneẽ eã dare ipsi reo anteq̃ ꝓcedat ad torturã, & rõ est, q̃a disputandum est super ipsis ĩndiciis, ideo eorũ copia est dãda l. unius. §. cogn. hoc tit. Item alia est rõ, quia actori non debet licere, qđ reo non liceret, sed pares esse debent in procedendo, ca. 2. de mu. pet. c. non debet, de reg. iur. Nã actor produxit testes ergo reus debet se defendere. Itẽ q̃a iudex fidẽ nõ adhibet quõni, sed de cõfessione habita ĩ tortura põt ex post cognoscere. l. 1 §. fi. hoc ti. Ergo & añ debet cognoscere, & defensiones rei uidere. Cũ qõ sit remedium irreparabile. l. 2. C. de app. recip.

26 † Sed aduerte, ꝙ indicia petẽs debet allegare aliq̃

 causam

causam ob quam uelit sibi dari copia indiciorũ, quæ sit legitima, not. Paul. de Eleaz. in c. grauis, de depo. Alex. in cons. 65. col. 1. & pen. uol. 1. & Alb. in d. §. cogn. Sed excõi, usu defensiones ꝓ reo petuntur, & indicia absq; eo, ꝙ causa aliqua allegetur, nisi hæc ꝙ uult defendere ipsum reum. † Item & testium no 27 mina sunt dãda cum attestationibus. c. qualr & qñ. §. debet, de accus & ibi Host. Aret. Fel. Ioã. de An. & Imol. istud limitantes. Si esset timor potentiæ ipsius rei, ne offendere testes, nam tunc non darentur noĩa arg. text. in c. fin. de hær. † Ideo inoleuit practica, ꝙ 28 noĩa dẽtur cõfusa, & separata à dictis testiũ ob potentiam reorũ, ne pñt scire qnid dcm̃ fuerit ab unoquoq; ipsorũ testium. Itẽ dãtur indicia oĩbus, & non certis, ut si esset male cõdõnis, uel ꝙ ex offõ ꝓcederet ut dñt Ang. & Aug. in pract. in uer. fama pub. nu 37. 38. uolentes, ꝙ in his casib. non detur copia indiciorũ, qa dico istud est cõtra æquitatem nã. lem. ut sentit Ang. loco de quo supra, nã defensio non est deneganda, cum sit de iure na 26 turæ c. pastor. de re iud. in clem. † Sed an iudex ex offõ teneatur dare copiã indiciorum ipsi reo, an uero requiratur hoc, ꝙ pars petat indicia. Hip. in sua pract. in §. nunc uidendũ, in princ. dicit ꝓ ea opinione, ꝙ iudex nõ teneatur dare copiam ipsi reo, nisi petatur, facit tex in l. unius. §. cogniturum, in uerb. reo postulante, hoc tit. & tex. l. 1. §. magratibus, supra de mag. cõuc. itẽ & gl. in l. uniuersa. C. de ƥci. Imp. off. & ibi Paul de Cast. inferens ad statutum mandans fideiussores ƥstari, intelligitur. n. si fuerit petitũ. Item & regula illa, quòd offm̃ iudcis nõ impartit nisi peteti l. 4. §. hoc aũt iudicium, & q̃ ibi not. ꝑ Doct. supra de dam. inf. Pro cõtraria opi. ꝙ imo iudex teneatur dare copiam indiciorũ ẽt reo non petente, adducit, ꝙ ista datio indiciorũ est defensio, quia reus opponit contra personas, &. dicta testium, sed iudex ex offõ etiã nemine petente quærere debet defensiones rei l. si non defendant, infra de pœ. & ꝑ ea q̃ no. in l. 1. §. si hoc tit. ponderando uerbum debebit, positum in d. l. si non defendantur, ꝙ importat necessitatem, ut per gl. in c. attend. in 30 uer. debet, de stat mo. in clem. cum aliis. † Itẽ qa iudex debet exercere offm̃ suum ẽt non imploratum, qñ tale offm̃ respicit miserabiles ꝑsonas, uel actum pium, ut ꝑ Bar. & alios in d. l. 4 § hoc autẽ iudicium. Sed carcerati

dñr miserabiles personę. l. si quis ad declinandã. C. de epis. & cler. l. 1. C. quã. imp. int. pop. & uid. & ibi Doc. & causa carceratorũ dr pia ut ꝑ Bart. in tract. de carc. in fi. & ꝑ Bal. in l. si quis ꝓ redemptione. C de don. ipse tñ distinguit, ꝙ aut reus carceratus est hõ idiota, aut rustic⁹, mulier, pupillus, uel alius uerisilr ignorans ius, & nesciẽs facere suas defensiones, & hoc casu iudex ẽt reo non petente teneat dare copiã indiciorũ ꝑ tex. in l. nec qcq̃ § aduoc. supra de off. ꝓc. Cum ẽt in actibus piis debeat supplere ex offõ, ut ꝑ Inno. in c. ad nrãm, de iureiur. & ꝑ Bal in l. nec qdq̃. §. ubi decretum, col. 10. Cum ẽt iudex in causa dotis interponit offm̃ ẽt non petitum, quia est causa pia. l. si cum dotẽ. §. eo. aũt tpe, uer. nec uero supra sol. ma. & ꝑ Alex. in d. §. hoc aũt iudicium. cũ ẽt iudex teneatur supplere q̃ desunt partibus & ad uocatis to. tit. C. ut q̃ des. aduo. par. Et ẽt quia iudices tenent reos in carcerib. secretis, ne possint cõsulere ꝑitiores, quo casu non est eis imputanda ignorãtia iuris, ut ꝑ gl. in l. iuris. C. q admitt. & ibi ꝑ Alex. uolẽtem, ꝙ qñ qs facile aliqd facere non põt, ꝓinde est, ac si illud facere non possit. c. q̃uis, & ibi gl. ĩ uer. cõtinuatis. de of. or. 31 in 6. † Cum ẽt ignorantia iuris non noceat in dãnis euitãdis ut hr in l. iuris, & ĩ l. error. & in l. regula & ibi gl. supra de iur. & fac. ig. Si uero reus carceratus sit prudens, sagax, & lratus, & q uerisilr scit petere copiam. tunc iudex ex offõ non teneat dare copiã, si reus nõ ꝑierit, cum imputari debeat sibiipsi, cur nõ petierit ꝑ reg. ꝙ qs sua culpa sentit, sibi imputet c dãnũ, de reg. iu. in 6. Itẽ qa scia, & patiẽtia cũ taciturnitate æquiparatur cõsensui. l. si filius. C de pe. hær. ibi Bart, & Ang. & in l. q in aliena. §. ꝙ si non ad erit, supra de acq hęr. In hac q. puto indistincte *iudicẽ* nõ teneri ad dandũ indicia reo, nisi *fuerint* petita, & istud iuridicũ puto, nã aut reus sponte uenit ad carceres, & tunc anteq̃ pñtes se ad carceres, debet aduocatus cõsulere, & res suas & mestos parẽtes cõponere, ut dicit tex. in l. 2. C. de exhib. re. ibi adhibita aduocatione, & si istud nõ egit, sibi est imputandũ, & hoc casu iudicis offm̃ non debet impartiri, cũ habuerit ptãtẽ ipse reus consulere reb. suis, stante ẽt eo, ꝙ infra dicam, aut ea pit à iudice, & carcerat, & tunc non debet iudex ex offõ indicia dare, quia sine traditione iudiciorum potest iudex procedere ad sententiam, ita est

gl. in

gl.in c.fin.in uer.iudicis.de hær.lib.6.& sibi imputet reus potuit.n.iuri ꝑ se introducto renũciare,& tunc tacito renũciat, ut uoluit gl.in c.1.in uers.fuerunt,de acc.lib.6. & seqtur, Cæpol.in cons. 66.teneo idem uer. nec pôt, alleg.Ang.in l.si uacantia.C.de bo.uac. lib.10.col.14.& 35 Præterea si ipse iudex ex offô instaret, ꝙ reus acciperet indicia,& sic ipso non petente uellet defensiones ipsi reo dare,uideret iudex hre intẽtionẽ.ꝙ ꝓbõnes factæ cõtra reum nõ essent legitimę. & ipse reus esset ĩ casu,ꝙ posset se defendere ab obiectis cõtra ipm.& sic propalaret ipse iudex opinio.suã anteq̃ sniam feret,qđ fieri nõ debet.Pręterea superflua, & inanis esset datio indiciorum ipsi reo,si ipse non hr̃et aduocatos,quos consuleret,& quorũ medio eius defensiones,& iura sua deducerent.q̃a ipse existens in carceribus,& ignarus lr̃arum , ut puta rusticus,mulier,uel alia ꝑsona idiota ignoraret , qđ sibi esset agendũ pro sua defensione,ex quo dico, ꝙ cautius, & melius faceret iudex dare aduocatos ipsi reo q̃ eius defensiones cõsideret,& iura sua deducãt , ipm defendẽdo,& ita ꝓcedãt ea, q̃ deducunt ꝓ ista parte,ꝙ iudex debet supplere,& offm̃ suum impartiri ẽt non petitum in causa carcerati nam intelligendum est in dando aduocatos ad hoc ut reus defendat , ut est text.in l.nec quidq̃.§.aduocatos,& alia superius adducta & debet supplere iudex in eo casu,ĩ quo utilitas aliqua oriri pôt ad beneficium rei, non aũt inaniter , qđ eueniret ex sola indiciorũ ꝑstatione sine cõstõne aduocatorũ.nã dato aduocato reo ipse hñs iuris cognõnem petet copiam indiciorũ,& alia perag et quæ erunt necessaria ꝓ defensione rei, & cessabũt exinde oĩa,q̃ deducunt in cõtrarium, & uerificabit id qđ hr̃ in l.custodias,supra de pub.iud. & ita quotidie seruat ꝙ iudices,& ptãtes dãt aduocatos carceratis,& cũ procedit ĩ causa , qcũq; uult ĩdicia,illa petit,& ita uidi seruari.

32 † Quinto pręmitto , ꝙ ad hoc ut testes faciant indicium,necesse est,ut deponãt illud, qđ est uerisimile alias aũt indicium nõ facerent.

33 † Et uerisimile est illud qđ uero ur̃ simile, & nõ uerisimile est quod à uero dissimile ur̃,ut dicit Bal.in l.ea quidẽ,col.2.uers.uerisimile.C.de acc.adducit tex.in l.miles.§.mulier supra de adul.& ĩ l.fi.supra qđ met.causa. Et dicit Ion.in c.auditis,circa med. de ps.

34 ꝙ † illa sunt uerisimiliora, q̃ magis cõsonãt iuri cõi, unde Bal.in l.nõ hoc.C.un.legi. dicit ꝙ indiciũ est cõiectura ex ꝓbabilibus, & non necessariis orta,à q̃bus pôt abesse ueritas , sed non uerisimilitudo ueri,q̃ qñq; mẽtem indicantis ꝓstringunt,ut cogant cõsciẽtiam iudicis iudicare s̃m ipsa ut not.in l. neque natales.C.de prob. Et uerisimile dr̃ tripliciter. Vno modo qñ testis deponit ea quæ cõsonant iuri cõi,ut dixit,& uoluit Anch.in c.1.de resc.lib.6.& Ro.in rub.de arb.col.10. uers.Item ꝓferunt uerisimiliora.Secundo qñ cõsonat rõni ut ꝑ Bal.ĩ l. q̃ accusare de edẽ. & in l.testiũ.col.pe.C.de test.Tertio, qñ melius factum narrat ut ꝑ Bal.in l.testiũ.& uoluit Cur.in tract.de test.q.19.Vnde Bal.in l. 1.C.q̃.& aduer.quos dicit, ꝙ ad hoc ut ex semiplena ꝓbõne deferat sacrm̃,debet esse nõ solum semiplena,sed uerisimilis,nã si in cõtrariũ est uerisimile semiplena probatio eliditur,& sacrm̃ non defertur,idem Bal.in c.1.

35 de confes.post gl.ibi dicit,† ꝙ cõfessio de homicidio sine alia probõne habet pœnam , ut confitens capitaliter puniatur. quod est uerũ dicit ipse,si cõfessio sit uerisimilis, ut q̃a ꝓcesserunt inimicitiæ capitales . unde iudex debet ꝑquirere rõnẽ, cur fecerit, & si iudici cõstaret de innocẽtia,non dẽt sequi cõfessionem eius, adducens tex.in l. 1 §.si q̃s ultro. supra eo.& in l.1.C.ad l. Cor. de sica. & in l. inde Neratius.in §. ult.supra ad l. Aquil. Et idẽ Bal. in clarũ.C. de auct. præstan dicit, ꝙ

36 † cõfessus extra iudiciũ pôt cogi ad ꝑseuerãdũ ĩ illa cõfessione,si modo est uerisimilis,l. quæro,in fi.supra de ædi. edi.l. c. 5. supra de adul.secus si nõ esset uerisimilis.l.milites. §. opponet.C.eo.l.1.C si q̃s Imp.male. Et Are.

37 in c.cũ p.de accu.col.5.nu.22 dicit , ꝙ † socio criminis credit in criminibus exceptis , si modo ex qualitate deponẽtiũ , uel ex ꝑsona eorũ,cõtra quos opponit,uerisimile sit eum nõ mentiri,& casum esse singularẽ dicit in c. in fidei fauorem,in fi.de hær. in 6. & dixi de hoc infra uers.cõfessio extraiudicialis,ĩ prin. & Ang.in l 2.C de qõ. ibi, uerisimilia causæ dicit , ꝙ cũ ꝓcedunt argumẽta accidẽtia ad uerisimilẽ causam criminis,ex ipsis solis pôt deueniri ad tormẽta,cum non oẽ indiciũ sit sufficiens,sed debet esse tale,ꝙ uerisimile sit argm̃ illud maleficiũ esse perpetratũ ꝑ eum, & in hoc dic.esse notabilẽ illam literã quam põderare debet multũ, q̃ assidet in criminalibus.Vnde attẽta tali uerisimilitudine Fel.in

c. auditis, col. 11. uer. inquantum postea, nu. 36. de præscriptio, dicit posse limitari gl. ī c. cler. 81. di. uolentem, ꝙ cæteris paribus imò aliquali disparitate ꝑferātur testes rei. Quā gl. dicit peregrinam, & singularem in crimi nalibus fauore absolutionis, & didicisse a Bal. in l. lata, C. q acc. non pos. Ro. in l. in il- la stipulatione, supra de uerb. obl. de qua me- minit Cur. in trac. de test. in 27. concl. eam li mitat, & restringit ipse Fel. non ꝓcedere ubi testes actoris deponerēt uerisimiliora, & idē Fel. in d. c. auditis, late insistit in demōstrādo uerisimilitudinem attendi, & Ias. in l. si extr. in 4 not. supra de cōd. cau. dat. cau. nō secu. & Hip. in rub de ꝓba. nu. 108. Vbiq; adducē

38 tes illud, ꝙ † non uerisimile est spēs falsitatis ꝑ dcm̄ Bal. in l. 1. ī 3. col. C. de ser. fug. q dicit, ꝙ remotum à uerisil̄ est spēs falsitatis, qđ ēt uoluit Car. in cle. ne Romani, in prin. de elec.

39 † Sexto ꝑmitto, ꝙ ꝑ ꝑ diuersitatē, q̄ in le gibus hr̄, an unum seu plura indicia requirā tur, cum oēs fere leges uideātur loq in plura li. ut in l. 1 in prin. & in l. unius. §. 1. & in l. no stra, & in l. milites, C. eod. & cum loquant̄ in plurali unius numero non sunt cōtētæ. l. ubi numerus supra de testi. Aliquæ tn̄ gl. sint, q̄ sentiat unum tm̄ sufficere in l. si quis. C. ad l. Iul. maie. & gl hic in uer suspicionibus, dum de suspicione loquitur in singulari, & exinde Doct. coganturdicere, ꝙ istud relinquitur ar bitrio iudicis, ut ꝑ Bar hic, & ꝑ Saly. in l. fin. C. eo. & ꝑ Ioan. And. Ant. de But. Card. Abb. & alios in c. cum in contemplatione, de reg. iur. & Bal. in l. obseruare, col. 1. C. quo. app.

40 non recip. † Qui dicit, quòd relinquitur arbi trio iudicis, q̄ indicia sint sufficientia, q̄ non, q̄a nulla certa doctrina, dari pōt. l. 1. §. si ex- pillatores, supra de effra & expilla. & idem Bal. in l. milites in princ. C. de qō. & Ang. in d. l. milites, dicit ꝙ certa reg tradi non pōt, in mā tormentorū. Sed aduerte, ꝙ istud arbi triū iudicis regulat̄ ſm dispōnem iuris cōis ut sensit Bart. in extrauag. ad repri. in uer. ui debitur, & in l. si in lege, supra loc. & Ang. in l. 1. supra de testa. mil. & dicit Rom ī l. filiusf. col. 3. uersic. 4. casu ꝙ qn̄ ptās hēt arbitrium simplr̄, ꝙ tunc in oībus hēt seruare rīas iuris

41 ciuilis. † Quia intellr̄ in dubio de arbitrio boni uiri. d. l si in lege, & l. hæc uēditio. supra de cōtrahen emp. & l. si cum ea, cum simi. C. de do. promi. & Parisius nunc Reueren. Car. & ꝓceptor meus in consi. 151. paucis agam, col. 3. uer ex q̄bus uol. 4. dicit, ꝙ licet iudicis arbitrio cōmittatur, an indicia sint sufficien

42 tia ad torturam uel ne. † Tale arbitrium nō debet esse absolutum sed limitatem a lege, &

43 ſm legis dispōnem. † Ideo Bar. in hac l. di- stinguit, quędā esse indicia ḡnalia, & remota & ista non sufficiunt de per se sine aliis indi ciis, nec sola sunt sufficientia ad inferendam torturā ut puta mala cōdō, & mala fama in hoīe facit indicium qualequale. l. de minore, §. pen. supra. eo. Item cōuersatio in domo. Itē notitia rei subtractæ, ista. n. de ꝑ se nō faciūt indicium, sed cōiuncta in simul bene illud in ducerent, ut ꝑ Bar. hic, & Saly. in l. fin. C. eo. dicens, ꝙ si est indiciū ḡnale cōtra plures de delicto, cum exterus committere non potue rit, & in dubium sit, q̄s ex pluribus delique-

44 rit. † Tunc mala fama unius iuncta cum illo ḡnali indicio faciet indicium sufficiēs ad tor turā. Ita dicit Sal. in d. l. fi. uers. quæro, an suffi cit, arg. eius ꝙ dr̄ de nauta in l. quoties. C. de naut. lib. 10. idem dicerē de inimicitia, de fu ga, de armorū delatione, & aliis similibus in diciis, quæ ī homicidio simplici nō sufficiūt ad torturā, & rō est, q̄a talia indicia de per se frequēter, & facili cōtingūt abesse à delicto, nā qn̄q; q̄s interficitur ab alio q̄ inimico, & q̄s aufugit absq; eo, ꝙ q̄d deliquerit, timens iuris sæuitiā, quæ in delictorū cognitione ad hiberi solet, & ēt q̄s defert arma absq; eo, ꝙ delinquat, & istud frequēter, & facile euenit, & est indicium leue, ut dicit Bal. in l. nō hoc, in fi. C. uñ. cog. & dixi supra in 2. not. in fi. &

45 exemplificari pōt in similibus. † Quædam ue ro indicia sunt propinqua tangentia nego ciū de quo quæritur, & istā faciunt indiciū ad torturā, ut puta unus bonus testis de uisu. Item cōfessio extraiudicialis, uel captus in lo co delicti, uel si res reperta est apud aliquē, ita Bart. hic, & Sal. ī d. l. fi. Quos cōiter Doct. sequūtur, & rō est quia frequēter, & facile cō tingit delictū esse cōmissum ex ipsa ꝓbōne ut ꝑ Bal. in d. l. non hoc. in fi. C. und. legit. nā si q̄s uiderit, ꝓsumit̄ id esse actū, & si testis uni cus fuerit idoneus, erit indiciū ad torturā, ut dicam infra in uer. testis de uisu, & oculus uī hr̄e certitudinē quandā in se, quā sensus au ditus, cū certior aure arbiter sit oculus. §. fi. īst. de gra. Itē ex cōfessione extraiudiciali dēt idē, cū nulla sit maior ꝓbō q̄ ꝓpria oris cōfes sio. l. ḡnalr̄. C. de non nu. pec. qđ idē dici pōt de reperto in loco, & de substracta reperta

penes

penes tertinm. Nam hoc frequenter, & facile cõtingit hře delictum in se. & hoc idē dici pt in aliis similibus indiciis, de quibus infra, & sm istam distõne intelligi põt illud, qđ dicit Ioan. And. in addi. ad Spec. in § spēs, in add. inci. lex unica. iu fin. de præsump. & qđ dicit Iaco. de Bel. in §. si uero, in auth. de exhib. rei.

46 † Septimo pmitto, ꝙ indicium debet pbari p duos testes p gl. in l. fin. C. fam. er. Saly. hic dicit Bar. male allegare gl. in d. l. fin. cum loquat de idiciis diversis ab his de quibus est presens mā, sed ꝙ sufficit rła gñalis. l. ubi numerus. supra de testib. & qđ dr. in Euangelio, ꝙ in ore duorū uel trium stat oē uerbū. c. nouit. de iud. hoc idem uoluit Ang. in l. fin. in princ. in uersic. est tñ indicium sup. quod met. cau dicens, ꝙ indicium semp debet probari p duos testes, alias non est probatū exēplificando in eo teste, q dixit, ꝙ reperto hoīe occiso uidi Titium fugientē cum gladio sanguinolento in manu, non. n. est probatum indicium sufficiens ad torturam, exemplificando ēt in furto, ut dicam infra. Adducit, ꝙ ipse gl. in d. l. fin. Bru. & pleriq; alii Moder. dnt indicium pbari per unū testē de usu, sed si erit remotum a maleficio debet probari per duos testes. adducunt multas decisiones, & Hipp. hic in 2. col. quem uideas qa cōis est.

47 † Aduerte tñ, ꝙ Bar. in præced. q. dum distinguit de indicio. & dicit indicium propinquū esse tangēs negocium, ut unus testis de uisu, cõfessio extra iudicium, captus ibi, uel res reperta apud eum indiciūm uero remotum dr homo male cōdōnis, & similia, ideo si uelimus dicere, ꝙ indiciū remotū debeat probari p duos testes, indiciū propinquū probaret p unū testem, & tñ cõfessio extraiudicialis, & alia superius enumerata ultra testē đ uisu probari debent p duos testes, & ex rła gñali superius tradita, ꝙ indicia debeant pbari p duos testes ēt ꝙ sint ppinqua, ut in exēplo

48 Ang. tradit in d. l. fi. † Vnde dico, aliud esse, ꝙ probetur maleficiū. Aliud ꝙ probet indiciū, ad ostendendum maleficium. i. ꝙ pbet qualitas aliqua, uel facti, uel uerbi separata a maleficio, ex qua oriat suspicio penes iudicē, ut dicat indiciū esse contra reū, si. n. testis deponit de maleficio p unnm ex quinq; sensibus uidelicet uisum, auditum, gustum, odoratū, & tactum, per quos sensus fit plena probō.

49 † Et testis p illos rōnē reddere teneri, ut uoluit Cic. in lib. 2. ad Heren. in c. in causa cōiectuali. in uer. Argm̄ ibi; nunquid aliquo sensu perceptū sit aspectu, auditu, tactu, odore, gustu, nam qs horum sensus põt cõstare suspicionem. idem uoluit Bar. in tract. de testi. col. 1. in uerb. testis causam sui dicti, & p Soz. in consi. 54. uisis testib. col. 1. uer. ex qbus. ubi uult duos rixantes cognosci ad uocem p testem, & directe deponi sup maleficio. in his casibus si testis deponit non dr pbare indicium, sed probat maleficiū, ut si testis dicat uidisse Titiū uulnerātē, uel audiuisse blasphemantem, uel iniuriantem uerbis. uel noctis tpe duos sibi cognitos tetigisse simul se cognoscentes, uel qd simile directe demōstrans delictum, nam si duo essent testes deponētes de ipso delicto, oriret plena pbō, sed qa est unus tm̄ testis, & ē eius dicto imp̄fecto, quo ad plenam probōnem ex pbōne sup maleficio, nō aūt ꝙ pbet indiciū, & istud est qđ uoluit Bar. hic dum dicit, illud ꝙ dixi ꝙ unus testis facit indicium, est uerum de uno teste, qui testificat orit indicium, & p cõsequēs indiciū puenitđ maleficio ipso. Ex quo male dnt Moder. ꝙ indicium pbat p unū testē de uisu sed si quis uellet probare qualitatē aliq̄ separatam a maleficio, siue propinquā, ut ē in cõfessione extraiudiciali, uel in capto ī loco delicto, uel de re reperta apud aliquē furto subtracta, ut exemplificat Bar. hic, & Ang. in l. fi. uel ꝙ uidit talem fugere cū gladio sanguinolento, sed non uidit pcutere, uel ꝙ uidit portare unū fardellū subtus clamidē, sed qd portaret ignorabat, uel libellus diffamationis reperit positus in aliquo loco, & inde uisus est exire unus, & non alius, ut exēplificat Ang. in ppriis terminis in l. 2. C. de qō. dicens, ꝙ ista sunt indicia uehementia, & tū unus testis ita deponens non faciet indiciū, sed requirunt duo testes, & eodē modo, si uoluerit pbare qualitatē remotā ab ipso maleficio, ut in mala fama, & similib. eo mō duo testes requirunt. & ex his apparet nō eē faciēdā distōnem inter pbōnem indicii remoti, & indicii ppinq. cū utrunq; pbari debeat per duos testes, ex rła gñali iā dicta. Sed an plures testes singulares cōiungāt ad faciēdū īdiciū, uidebimus infra ī uer. Testes singulares.

50 † Octauo præmitto, ꝙ processus, & testes q dantur per iudicē ipsi reo, ad hoc, ut se defendat, hn̄t diuersa noīa, aliqñ appellant probatio ut in l. 1. §. 1. ibi, ita probationi, supra eo. aliquando argumēta ut in d. l. 1. & in l. mi

lites. C. eo. & per Ang. in l. 2. C. de quæst. Aliqñ præsumptiones, & aliqñ coniecturæ, prout eas Cic. appellat in lib. 2. ad Heren. in c. in causa cõiecturali. & per Bal. in l. non hoc. C. unde legi. dicẽs rusticos Papienses appellare has coniecturas, ut ẽt per Dec. in d. c. tertio loco. col. fi. pe prob. Aliqñ uerisimilitudines. Aliqñ adminicula, ut ponit Bal. in l. ei quidẽ col. 1. C. de accus. & Alex. hic in addit. fin. & multa ponit Brun. in d. tract. de ind. in 1. q. disputatio tñ istorũ nominum relinquenda est pertinacibus gl. in rub. supra sol. matr. & de istis nominibus loquens Abb. in d. c. tertio loco. & in c. quãto in princ. de pręsum. & ibi Felyn. col. fi. & Inno. in c. quia uerisimile, eodem titulo dicunt relinqui pertinacibus.

51 † Nono præmitto, ꝙ indicium est minas semiplena ꝓbõne, ut in l. cum ꝓbatio. supra de prob. quam refert, & seqtur Bar. in l. 3. de excus. tit. q̃uis illa lectura sit Nic. de Neap. & Ang. idem uoluit in l. 2. C. de qõ. & idem uoluit Alex. & Soc. in l. 1. § i supra si ex nox. cau. aga. dicentes magnum esse, ꝙ ex minore deductione q̃ sit semiplena ꝓbõ ꝓcedat ad torturã, & ꝙ sit minus q̃ semiplena ꝓbatio tenet Cy. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. & in l. fin. uer. nunqd ergo. C. eo. de qõ. & Bal. in d. l cũ ꝓbõ. & in l. non hoc, in fi C. unde legi. & in l. fi. C. de ꝓb. Ang. in l. fi. in princ. supra quod met. cau. & in § si uero ususfructus, in fin. in authen. de nup. & Alb. in l. sine possidetis. C. de ꝓbõ. & Ias. in l. admonendi. supra de iure iur. nu. 47. & Dec. in d. c. tertio loco, col. fi. de ꝓbatio. Est ẽt indicium qualequale quod oritur ex testibus, q examinari non pñt, si exa-

52 minati fuerint † Et istud indicium operatur, ꝙ iudex põt procedere ad inquisitionem, ut ꝑ Saly in l. seruos, in fi. C. de testi. & dixi superius in 2. not. & dicã infra in uers. testis q nõ debuit examinari, & de ista dictione qualisqualis, loquitur tex in l. Item apud Labeonem. §. ptor ait si quid, supra de iniur. & in l. merito supra ne qd in loco publ. & ꝑ Bal. in l si duo patroni. supra de iureiur. & Bart. & Alex. ibi in l. maritus. supra eo. Et qa indicia frequentius ꝑ ll. ac scri. hñr circa homicidia furta, & adulteria, ideo incipiã ab homicidio siue ab uno siue à pluribus cõmittat. Fit. n. altero ex his modis. Aut ex ꝓposito, siue apẽsate, & tractatu præhabito, aut in pura rixa.

53 † Principiũ itaq; erit ab homicidio ex proposito, & apẽsate ac ꝑ tractatum facto, cum magis puniatur, q̃ homicidium in pura rixa: l. 1. §. 1. supra de sica. l. absentẽ, in fi. de poe. ibi cõsulto aliqd cõmittatur, an casu, & l. respicẽdũ. §. delinquũt. infra eo. tit. & de poen. & ibi Bar. not. Abb. in c. inter alia, col. 7. uers. secundo casu, nu. 25. de immu. eccl. & Ang. in trac. malef. in uers. & apẽsate, cũ si plures fuerint oẽs tenentur de occiso, si homicidiũ sit secutum ꝑ tractatum, secus si in pura rixa no. & Batt. & Ang. in d. l. fi. supra de sicar. & Mod.

54 ibi. † Vlterius sciendũ est non p̃sumi factum ex ꝓposito, & apensate homicidium, nisi illa qualitas pensamenti ꝓbetur, & iustificet, ita sensit Innoc. in c. inter alia, de immu. eccle. &

55 ibi Host. & Ioan. Andr. † Qui dñt ꝙ latrones publici & qui obsident stratas semper præsumuntur insidiose facere, nisi aliud probetur arg. l. qui semisses. supra de usuca. & cap. 1. & 3. de p̃sum. In aliis uero non p̃sumitur, nisi ꝓbet, l quoties. §. qui dolo, supra de dolo. l. ut uim. supra de iust. & iur. Idẽ uoluit Butr. ibi col. 2. & Car. q. 8. Petr. de Anch. sensit contrarium ibi dicẽs, ꝙ dolus semper præsumit postq̃ constat delictũ esse cõmissum, l. si nõ cõuitii, C. de iniuriis. Abb. ibi col. 6. saluat di-

56 ctum Host. & aliorum dicens. † Quod licet in actu delicti præsumatur dolus. tñ non præsumitur ex proposito prius deliberato deliqsse cõiter in omnibus In istis aũt latronibus, q stãt in stratis publicis, præsumitur, ꝙ ex deliberato ꝓposito hoc fecerint, ex quo in illis rapinis se assuefecerint, & inspiciat hoĩs consuetudo d. l. q semisses, Sciant ẽt quod si plures fuerint in rixa in dubio p̃sumit ibi existẽs causaliter affuisse, ita determinat Felyn. in c. sicut dignũ in 3. col. uers. 7. & ult. in fi. de homic. allegat Bal. in l. 1, in lect. antiq. supra de ser. corrup. & in c. 1. de benef. fra. Homicidiũ si ab uno tñ fuerit factũ, illud præcogitatũ (& ut uulgo dr̃) Apensate, & apostate fecisse dici põt, si indiciũ aliquod ex ifrascriptis in ꝓcessu appareat, probõ nanq; liquida hñi nõ põt, cum hoĩ cogitationes in aĩo delinquẽ-

57 tis consistant. † Et quamuis aĩus a solo Deo cognoscatur, ut est tex. in clem. exiui in §. q̃uis. de uerb. sign. ibi, quæ oĩa fecit ipse Deus tñ qui absconditorũ est cognitor, ad animũ sibi ministrantium respicit. & per illum text. ita decidit Bal. in tract. sch sma. col. 10. & est tex. in c. nunquid de poe. dist. 1. ibi, quia ego sum scrutator rerũ, & cordis. & dicit Ang. in l. 1. C. de sica. ꝙ dolus, & bona fides sunt pas-

siones

siones animi, quę soli Deo sunt notæ, & ibi et Saly. col. 1 quos sequitur Cæpol. in consi. 21. super homicidio col. 2 & est glo. in l. 2. supra de interrog. actio. & ibi Alb. † Attñ aĩus pbat psumptione uerbi, uel facti. Talis enim aĩus præsumitur, qualia sunt uerba aut facta l. is qui. § diuus. supra de tuto. & cura. da ab his l. Labeo. supra de sup. leg. l. repræhenda. C. de inst. & subst. & in l. 1. §. diuus. & ibi Bar. & alii supra de sicar. Et dicit Bart. in d. l. is q §. diuus, q qñcunque de aliqua animi qualitate qritur, testis debet testificari per actus exteriores, quos uidit, nam ex qualitate facti aĩum facientis metimur l. 1. supra de pet. hęred. l. si tñ. §. ei q seruum. supra de ædil. edic. ubi uidens seruum uinctum non teneť ædilitio edicto, multo. n. amplius est id facere, quã pnunciare in uinculis fuisse. & ex text. in l. si ut certo. §. custodiam. supra commo. & in l. si hoĩem. supra deposi. † Nã p extrinseca probanť intrinseca. l. si. circa fi. supra de diuor. & in l. quidam in suo. supra de cond. inst. & in §. ceruos. inst. de re. diui. Et dicit Cyn. in l. fin. C. de sica. q extrinsecus actus pbat intrinsecum animum. Et Gand. in tit. de præsumpt. in tract. malef. col. fin. uer. octauum ẽt, ubi p multa confirmat pdicta. Idem uoluit Bald. in l. si ex plagis. ff. ad leg. Aquil. qui dicit post gl. q facto datur uoluntas intelligi, & est gl. in c. & si qões. de simo. & idem uoluit Soz. in consi. 131. in præsenti col. 2. uers. præterea, uolum. 1. determinans, q possidens non dr mutare causam possessionis, nisi appareat d aĩo, qui animus demonstrať per exteriora. & dicit Rom. in consi. 196. super eo q qritur, q qs non teneť actione iniuriarum, nisi aĩum iniuriandi habuerit, q aĩus pbať psumptione uerbi uel facti. & dicit Gand. in tract. malef. in tit. de præsump. col. 1. uers. præterea. † Qđ iudex debet considerare factum, qđ animũ metimur, & dicit Alb. in l. aut facta. in uer. qualitate, infra de pœn. q ex qualitate facti psumitur incendium, uel ferita p tractatum facta, p not. in l. & si amicis qs domũ. supra de adult. Vnde ex pdictis dico Hip. de Mars. male sensisse in eius consi. 95. dum uult, qstãte statuto, q qs non possit puniri, q aliũ occiderit, si non apparet id tale fecisse aĩo occidendi, q iste aĩus nõ possit aliquo modo probari p testes, eo, qm aĩus p actus exteriores non uere sed ficte comprehenditur, ut latius ibi per eum, quia dico satis cõstare est pdictis aĩum demonstrari, & pbari uerbo aut facto, & ex coniecturis, ut euoluit Bart. in l. si concubina. §. 1. supra de . amo. & in l. si cui. §. 1. supra de accus. & Bal. in l. libertæ. C. de oper. liber. dicens, q qualitas factorum describi qualitatem intellectus, qđ idẽ uoluit ipse Hipp. in l. 1. col. 4. nu. 27. C. de sic. † Præterea causæ criminales non deciduntur iuro ipsius rei est tex. in l. fin. C. de prob. & in c. nos in quenquã 2. q. 1. & uult Bart in l. maritus. supra eo. tit. & in l. admonẽdi, & ibi Ias. & alii repet. supra de iureiur. & Bal. in l. in bonæ fidei. col. 1. uers. 3. oppono. C. de iureiur. & in l. 1. col. 2. uers. oppono. nam contumax C. qũo, & qñ. iud. nulla. n. est difficultas q quilibet reus ad hoc ut euitet pœnam, & uitam conseruet. iurabit non semel, sed p centum uices, prout late insistit idem Hippol. in d. l. si maritus, & in sua pract. in §. postq̃, in prin. † Præterea non stať iuro alicuius de dependẽtibus ab animo, quoties põt pbari ex coniecturis, ita uoluit gl. in cle. 1. in fi. de pœ. ibi hoc tenet Car. in ultimis uerbis, & sequiť Fel. in c. sigñati. el 1. col. 2 uer. 3. fallit de homi. Non obl. gl. allegatæ p Hipp. in d. consi. ut est illa in §. aliæ. inst. de actio. & in d. c. significasti, & qđ uoluit Pet. de Anch. in consi. 158. quia omnes illæ gl. & decisiones loquuntur in causa ciuili, prout est legere in omnibus illis decisionibus. † Nam causę ciuiles alio modo regulanť quõd causę criminales, ut p Bar. in d. l. admonẽdi. & tresdecim drãs ponit ipse Hipp. in sua pract. in §. expedita col. 8. & seq. ubi ponit ẽt driam in iuro. Non ob. alia gl. in l. si cui. ut dicam infra qa loquitur de iuro purgationis. Aduertẽdũ est circa pdicta ad unum dcm Bart in d. l. maritus, in fi. qui distinguẽdo dicit. Qđ iuramẽtũ quod defertur a iudice in defectum pbõnis reo ad absolutionem, bene põt deferri. l. præsenti. §. sicubi. C. de his qui ad eccle. conf. & dr iuramẽtũ purgationis, nam de hoc d. Bar. nullã faciť mentione Hippol. in d. l. maritus, nec alibi, & tñ ipse Bar. uideť innuere, q reo põt deferri iuramentũ p causa criminali per ipm iudicẽ. Et ideo p itellectu dicti loci Bar. est sciendum, q qñ aliquis est infamatus de aliquo crimine, nec sunt pbões, aut psumptiones contra eum, & illa fama perduret, quæ ẽt non habet totum a probis personis, uel a quocunq. † Tunc iudex qui uidet illũ talẽ laborare infamia debet deferre ei iurm, & ille corporaliter iurabit se esse immunem

a crimi

a crimine, super quo dr̃ infamatus prout est tex. in c. 1. 2. & 3. de purg. cano. Et istud dr̃ eẽ iurm purgationis, & ita de hoc loquitur Specul. in tit. de abol. in §. 2. per totũ tit. Et istud tale iurm erat in usu de iure canonico & raro reperiebatur cautum de iure ciuili, ut dicit Anch. in c. excõm. de hær. & dicit reperiri in l. ubi. C. de fal. & ꝙ non recordatur, ꝙ de iure ciuili ꝑꝑ infamiã, quæ remanet, debeat se purgare, sed Ioann. de Ana. in d. c. excom. col. 4. in uers. qui aũt in primo nota. dicit reperiri multos casus, in quibus quis de infamia se purget. alleg. tex. in d. l. ꝓsenti, & in l. Marcellus, supra rer. amo. & in l. lex Corn. §. hac lege, supra de iniur. in quibus hr̃ de iuro. purgationis, quod ẽm ipsum dr̃ purgamentũ necessarium de quo in l. generaliter in princ. supra de iureiur. & adducit tex. in authẽ. Gazaros. C. de hær. & in l. fin. supra de requi. re. in quibus ẽm ipsum expresse dr̃ de purgatione, & hoc modo intelligit dictum Bar. in d. l. maritus, ꝙ loquatur de isto iuramento ꝓut ẽt ipsemet Bar. exprimit ibi dicendo & dr̃ iuramentum purgationis, & de hoc ẽ iuro loquitur gl. in l. si cui, in §. iisdem, supra de accus. & clarius gl. in l. 1. C. de sic. & sic Barto. in dicto loco intelligendus est, ꝙ iudex deferat iurm, qñ de crimine non est probatio, neque præsumptio contra aliquem, sed tm̃modo ẽ infamatus undecunque proueniat talis infamia, & de hoc iuro loquitur Spec. in tit de fur. in col. 3. uers. quid si peregrinus dicens, ꝙ si peregrinus, qui uadit, uel rediit ultra mare, intrat nauẽ, uel tabernã, uel stabulũ, nec ostẽdit res, quas hẽt, ꝙ tũc si ꝑdanł res, non stał eius dicto uel iuro. sed bene potest cogi caupo, uel stabularius, uel natura iurare, ꝙ res illas nõ subtraxit, nec subtrahi fecerit, & erit scrm, ꝑ qđ quis purgał, cum de eius mala cõscientia q̃rił ab eo, allegat tex. in d. l. præsenti. & l. si. C. de iur. do. impet. & in l. fin. C. de bo. auc. iud. pos. idem uoluit Bald. in l. 1. C. loc. in uers. & no. dicens, ꝙ hospes tenetur đ ammissione rei, ẽt ꝙ locus sit fractus, in quo erant, & hoc de gñali præsumptione, quæ est contra hospites, quòd sint rapaces ex mente Nic. de Matar. si tñ erunt bonæ famæ tunc debent se purgare per iuramentum suum.

Indicia uero homicidiũ ꝓcogitatũ demonstrãtia sunt infra posita, in quib. tñ aduertendum esse puto, ꝙ aliqua ex infrascriptis nõ sunt de per se sufficientia ad faciendũ plenã indiciũ. Sed unũ coadiuuat aliud, ex quo deueniri põt ad torturam, ut dixi in ꝓmisso 6. Et de istis indiciis demonstrantib. homicidiũ ex proposito ponunł sex ꝑ Alb. in tract. statu. q. 64. in 3. par. & in l. ex si amicis domum supra de adul. & per excellentissimũ ꝓceptorẽ meũ Mant. in consil. 325. nisi innocentia, col. 3. ubi ponit septem indicia tractatus, & pẽsamẽti. 66 † Et procedendo suꝑ illis diuidam ipsa indicia in tria tp̃a, ut dicit Cic. in libr. 2. Rethor. ad heren. in prin. in causa cõiecturali in uerbo argm̃. In præteritũ, instans, & cõsequens, ꝓut ẽt sensit Bal. in l. mulierẽ. C. si q̃s alt. uel sib. dicens, ꝙ dolus, & fraus probanł a priori, & posteriori, & ab utroque simul iũcto l. si qui adulterii C. de adult. & ut dicit Barto. in l. in furti §. ope. sup. de furt. dũ considerat auxiliũ ante delictũ, in ipso delicto, & post delictum. ideo uidebimus de tẽpore ante homicidium per infra posita indicia.

67 † Præparationes, & ordinationes indicant pensamentum, & homicidium præcogitatũ, ut puta. 68 † Emptio armorum, quæ in uisu nõ ita frequenter hñr, & maxime in emente. Itẽ & exercitatio in armis, ut est ludus scrimiæ in eo, qui non erat solitus, & maxime si per ætatem id sibi non licebat, & repertum fuit homicidium cõmisisse cũ illis armis, cũ q̃b. exercebatur. Item si cum armis per eum solitis deferri experientiã aliquã fecit suꝑ clipeo, uel toraca, uel simili gñe armaturę, & cũ illis homicidiũ fecit, ꝓut uidi, ꝙ quidam fecit experientiã super armatura cũ pugione, an ꝑtrãsiret ipsam armaturã. & in die sequẽti interfecit hoĩem, repertũ fuit hũc ꝓcogitasse, homicidium, & in tortura cõfessus fuit, id tale appẽsate fecisse, & luit pœnas debitas, & qđ eã experiẽtiã faciebat ad hoc, ut uideret, an pugio esset sufficiẽs ad interficiendũ eum hoĩem, quẽ ꝑcusserat, q̃ armatus incedebat. Itẽ si arma habiliora ad incidendũ, & uulnerandũ, ut puta (prout uulgo dr̃) limare fecerit, uel molare, de quo loquił Par. de Put. in tract. sind. in uerbo. mandauit col. 6. uers. si q̃s reperitur, prout etiã uidi in alio, qui eo modo pro hoĩe interficiẽdo arma præparauerat & reꝑtus fuit ex ꝓposito hoĩem interfecisse. Item si reposuit arma in aliqua domo, ut custodirenł, & ibi ꝓpinq; homicidiũ fecit. Itẽ si ꝓmonuit amicum, ut audito rumore dẽret accurrere cũ armis, uel si ꝓmonuerit amicũ, uel aliũ, ꝙ audito rumore nõ ammoueret, se

quia

qa res ad ipsum non ptinebat. istã. n. ppara
mẽta, & ordinationes. & alia similia faciut in
diciũ ꝙ homicidia tale delictũ ex ꝓposito, &
appẽsate fecerit ut uoluit Cic. ĩ d. lib. 2. Reth.
in c. in causa cõiecturali, in uerb. argm̃ ibi, nũ
quid appararit. & Bart. hic col. 2. uers. itẽ qđ
fuit uisus. & Ang. in l. fi. C. de q̃st. quẽ sequit
Par. de Put. in tract. synd. in uerb. uiso de in-
diciis, col. 1. char. 109. & Brun. ĩ tract. de ind.
col. 12, uers. itẽ dat aliud, ubi determinãt per
hęc indicia posse deueniri ad torturam, si ali
quis infamat de homicio, eo magis autẽ di
cendũ est in faciẽdo indicium sup pensamẽ
to, cũ de ipso actu homicidii cõstet, & tm̃mo
do deducat in q̃onem, an propositum inter-
uenerit in homicidio ipso, & pdicta omnia
demõstrẽt præcogitationem, cũ ad eũ finem
homicidii tendãt, & est tex. hoc pbans in l.
1, §. ui possidere, supra de ui, & ui arm. ibi q
in hoc ipsum optatus, & præparatus uenit.

69 † Facit ꝓ hoc ꝙ in ꝓbandis occultis q̃ ex p̃-
sumptionibus, demonstrant prout in adulte
rio, ex p̃paratoriis inducit probatio, nam de-
osculatio, tactus mamillarũ, apparatus, cõui
uia, & alia similia p̃paratoria probant adulte
riũ, ut est gl. 3. in l. quod ait lex supra de adul
ter. & ibi Bart. & idẽ Bart. in l. 2. §. si & in l. c.
5. supra eo. & tex. in c. pterea, de testib. & ibi
Doc. Sed aduerte ꝙ gl. in d. l. qđ ait lex, dicit
reptum in rebus uenereis esse illum q. pdicta
facit, & ẽt dicit Bart. in d. l. c. 5. res uenereas
esse p̃dicta. Attñ Bud. in suis anno. secun. an
no. 35. repræhendit locũ illũ Accursii ꝓ mul
torũ auctoritatẽ uolens rẽ uenercam esse, q̃ñ
pudenda in pudendis, uel in obscena in ob-
scenis sunt posita, ꝙ puto in l. illa I. C. sensis-
se, dum dicit, si in ipsa turpitudine filiam de
prehendat, h̃is respectũ ad actum ipsum car
nalẽ, dũ postea subiũgit uerba Labeonis con
firmãtia p̃dicta dũ dicit, in rebus uenereis, ꝙ
idẽ est cum p̃dictis. Adduci põt ad premissa il
lud, ꝙ dicit Bald. in c. tuæ, de proc. ꝙ ita puni
tur mulier, q̃ osculum luxuriosum da, quem
admodum, & ꝓ adulterio, ꝙ Dec. intelligit
quo ad probandũ adulterium, & non quo ad
prędicta, dicens illa esse p̃paratoria, ut uult in
rub. C. de eden. in princ. & in rub. de prob. ex
tiã, & in c. cum super col. 1. de off. del.

07 † Transitus non solitus, & istud indicat
pensamentum. Si. n. ego in regione non ita
frequẽtata, & per quã aut nunq̃ solitus sum
iter facere, si ꝓ ipsam transitũ faciens repto
hoĩe ipsum interficio, indiciũ orit. ꝙ id præ-
cogitauerim, ex transitu nanq; insolito ori-
tur indiciũ, ꝙ ptransiens homicidiũ cõmise-
rit. Si eo sero homicidii ibi fuerit uisus, nec
erat solitus ꝑ ea loco pertransire, ita determi
nat Cic. in d. l. 1. ad Heren. ubi nam quo in
loco præter cõsuetudinẽ fuerit, & Bar. in d. l.
fi. col. 2. in fi. supra de q̃õ. & Saly. in l. fin. col.
2. C. de q̃õ. & Par. de Put. in d. tract. de syn.
in uerb. uiso de indiciis, col. 1. char. 110. alle
gat tex. in l. 3. §. eiusdẽ supra de testi. eo. ma-
gis dicendum est, ꝙ secuto effectu homicidij
occidens habuerit aĩum occidẽdi, & præcogi
tauerit ipsum homicidiũ, & ꝙ uenerit illuc
gratia interficiendi, cum aliud p̃sumi nõ pos
sit. Facit pro hoc id, qđ dicit Bart. per illum

71 tex. in l. 2. C. de curs. publ. lib. 12. † Quod repet
tus extra uiam publicam habet malam suspi
tionẽ cõtra se, ut est in portante cõtra deuen
tũ ꝑ tex. in l si q̃s. eo. tit. quod sequitur Ioan.
And. de Plat. in d. l. 2. Dicẽs, ꝙ eũtes ꝑ uiam
non publicam nec consuetã h̃nt præsumptio
nem cõtra se, & idẽ esse in eo, q ingredit, uel
egredit ciuitatem aliunde quam per portam
publicam, & cõsuetã l. fi. supra de rer. diuis. In
homicidio aũt puro non ita simplr̃ habeat
transitũ insolitũ pro indicio, ut quis torquea
tur, cũ sit inuiciũ remotũ à maleficio & ideo
alia requiruntur, ut dixi supra in 6. præmisso.

72 † Frequentatio uie, in qua delictũ est com
missum. Si. n. Titius uisus fueris per plures
uices pertransire per aliquam uiam eundo.
& redeũdo uno die, uel diebus successiuis, &
eodẽ uel sequẽti, uel alio die non multũ post
interfecerit hoĩem in eadẽ uia, præsumptio
orit cõtra ipsum, ꝙ sæpius eam uiã transierit
causa cõmittẽdũ tale homicidiũ, & ad id ani
mum applicauerit, ut sensit Cic. in d. l. 2. ad
her. ibi ubi fuerit, ubi uisus sit, facit tex. in l.
iusto supra de usuc. ubi ꝑ ꝑ frequentiã rei id
statuit, & in l. legatis. §. si unus, supra de lega.

73 3. Et dicit Rayn. in d. l. iusto. † Quod si quis re
peritur mortuus in strata publica. nec appa-
reat occisor, ꝙ ille præsumit occidisse, qui fre
quentabat locũ illũ, ea nanq; loci frequentia
indicat frequẽtantẽ, ꝙ occiderit, idem uoluit
post Ray. Ang. Raph. Cum. & Imol. in d. l. iu-
sto, & ut in præcedenti indicio dixi. Si frequẽ
tatio uiæ facit præsumi frequentantem occi
disse, eo magis cõstito ꝙ occiderit, p̃sumẽdũ

74 est, ꝙ appensate ad id processerit. † Et rõ est.
Quia ex actuũ ꝓportione, & aptitudine præ
sumitur

sumit maleficiũ arg. l. si dolo. & l. dolus. C. de rescinden. uend. † Indició uero ꝙ homicidio puro facit frequentatio uiæ (ut iã dixi) & re- pto cadauere in uia, si ignorat à quo sit interfectus, p̃sumit contra frequentantẽ, & indiciatur ad torturam, ita determinat Ang. in tract. malef. in uerbo fama publ. col. 9. uer. qd autẽ si quis in strata. Idem uoluit Bolog. in addi. ad tract. de torm. Guid. de Suz. col. 7. & Pat. de Put. in tract. synd. in uerbo si quis est inuentus. Vltra prædictos uidelicet Ray. Ang. & alios supranotatos in d. l. iusto. Sed aduerte ꝙ Aret. & alii supranominati ĩ suis tract. alleg. Bart. & Bal. & Ang. in diuersis locis, & maxime in d. l. iusto. qui tñ nihil dñt de hac re, sed uoluerũt allegare Ray. & alios supranominatos ĩ d. l. iusto. idẽ uoluit Alex. referẽs Rayn. & Ang. in cõs. l. uisis, & opportune ponderatis, col. 3. uers. cõprobat, uol. 1. subdens, qđ eodem modo p̃sumit incẽdium ꝓcessisse à facto ser ui, seu ministrorũ eius q̃ hñt mercantias in forticis ꝓꝓ conuersationem, quam hñt in eis. † Intellige prædicta. ꝙ in homicidio puro frequentatio p̃dicta non sit sufficiẽs ad torturã, si frequẽtans essẽt homo, bonę cõdõnis, qui cõsueuerat ꝑ stratam illã transire. cũ sit indiciũ nimis gñale per ea, q̃ not. Bart. in l. fi. supra de qõ. ita intelligit Imol. in d. l. iusto, uolens restringere dictum. Ray. Attñ. Ray. & Cuma. & ibi idẽ senserunt, dũ dñt, ꝙ frequentans p̃sumit occidisse, maxime si talia cõmittere cõsueuit, arg. tex. in l. si cui. §. iisdẽ. supra de accus. & in l. si ita. §. fi. supra de fun. instr. & idẽ ẽt sensit Aret. in d. uers. qd aũt si q̃s in strata Dicẽt præsumi, si ille erat malus homo, & sic constat ex mente p̃dictorũ, ꝙ ex frequentatione simplici non inducit indiciũ ad torturã, nisi alia cõcurrãt, & q̃uis addentes ad tract. Aret. in dicto loco sibi ipsis attribuant hãc restrictionem. Tamẽ (prout dictum fuit) Antiqui & clarius Imo. dant istam intelligentiam. Facit s̃m ipsos, ꝙ uoluit R c. Malumb. in quæst. q̃ est nihil 14. ncip. Cũ in statuto Ciuitatis Paduæ. † Vbi uult, ꝙ stante statuto, ꝙ male auiati teneanẽ de maleficiis cõmissis in suis uillis, ꝙ ex hoc solo, ꝙ reperiatur corpus interfecti iacens in terra in quadam uilla, nec apparet q̃s maleficiũ fuerit ꝑpetratus, nõ tenẽ uilla, cum corpus mortuũ non p̃beat testimoniũ de loco cedis, nisi cõstet hoĩes illius uillæ esse malefactores, & ibi cõuersari, & murari, & alia uerisimilia concurrant, nam tunc uilla tenet, qđ idem uoluit Alb. in quæst 74 in 2. par. referens q. Ricar. ad literam, & sequitur Bald. in l. 3. in §. cognoscit supra de off. præfec. uig. † Armorũ delatio in non solum solito, & non hñte iustã causam deferendi, si per deferentẽ homicidiũ cõmittatẽ, p̃sumitur, & indiciatẽ, ꝙ ex proposito arma detulerit causa homine interficiendi. † Nã deferens arma maliuolum habet aĩum, ut est gl. fi. titu. de pac. const. & eor. uol. & ibi hoc not. Bal. & Mar. de Lau. in uers. si quis rusticus, & ẽt uoluit. And. de Iser. Prępo. Aluar. in d. titu. in uers. mercator, & Alex. in additio. ad Bart. in l. 1. supra ad leg. Iul. de ui pub. Vbi oẽs concludunt deferẽtem arma malum aĩum hr̃e, nisi ex causa deferat, uel ea ligata habeat, uel pro ut dicit Prepo. & Aluar. ꝙ licentiam habeat, & dicit Mar. de Lau. ꝙ causa, an sit iusta portãdi arma, relinquit arbitrio iudicãtis inspecta persona, & t̃pe l. 1. & 2. C. ad l. Corn. de sica. l. 1. C. unde ui. † Facit pro hoc illud, ꝙ armorum usus r̃r est interdictus, & prohibitus, ut in l. 1. & in rub. C. ut arm. usu. lib. 11. & in auth. de arm. in §. si aũt. & per Bart. & Ang. in l. 1. per illum text. supra ad l. Iul. de ui pub. & per Abb. & alios in c. clerici, de uit. & hone. cler. Et dicit Franc. Brun. in tract. de iud. col. 14. † Quod ille qui se armat de rixa, & bello præsumitur cogitare, alleg. Bald. in l. 1. C. de ser. fug. col 1. uers. ex consilio, & in l. ut uim supra de iust. & iur. & pro indicio ad torturam hanc delationem armorum ponit Iac. de Bel. in sua prac. crim in titu. de q̃st. in col. 16. in fi. dicens, ꝙ gladii delatio est indiciũ, nã deportantibus arma lex male præsumit ut in auth. de mand. prin in §. fi. qđ dictũ intellige (ut iã dixi) nulla subsistẽte ad deferendum arma causa legitima. † Et hoc magis p̃sumi debet, si defert arma euaginata, ex eo. n. p̃sumit se p̃parasse ad aggressurã d. l. 1. §. ui possidere supra de ui, & ui arm. Et ponit Cæp. in cons. 28. col. 2. uer. 2. quia.

† Armarũ genus, & istud ostendit aĩum, & p̃meditationẽ ad occidendũ, nam si q̃s ambulauerit cũ armis hastatis, uel cũ arco, & sagittis, uel cũ arcobusio, uel simili gñe armorũ. quæ faciliter hominem interficiunt, & uulnerando occiderit, indiciũ est, ꝙ habuerit animũ ad occidendum, & id præcogitauerit, ut est text. & ibi not. in l. 1. in §. diuus. supra ad leg. Corn. de sic. & in c. significasti. el &

&ibi

& ibi Doct. de homic. Et dicit Bal. in cap. 1. de præsump. † Quod ille qui alium sagittat cum arcu, uel balista, uel lãceam mittit ĩ ipsum, præsumitur hr̃e animum occidendi, intelligendo, qñ mittit iaculum cum ferro. Et eũ sequitur Fely. in d. c. sigñasti, col. 3. nu. 8. & dicit Bal. in l. sed & si. §. si magr̃, supra ad l. Aquil. ꝙ ex gñe armarũ præsumitur aĩus, & atrocitas maleficii ꝑ tex. in d. c. sigñasti, & idẽ dicit Flor. in d. §. si magr̃, nulla facta mentione Bal. quem tñ refert, & sequitur Ioã. de An. in d. c. sigñasti, col. 10. uers. not. ꝙ modo tamen, & Bal. & Saly. in l. 1. C de emen. ser. & & Alb. in d. l. 1. § diuus, & Cyn. in l. is qui cũ telo. C. de sicar. idem determinat, & deducit Hipp in l. 1. col. 5. C. de sicar. & consi. 76. dñe Deus, & Cæp. consi. 44. Magnificæ, ante fi.

85 † Asportatio bonorũ, ante homicidium facit indicium pensamenti, nam si portauero res meas de loco ad locum, & maxime ad eum locũ, ad quẽ poterã cõfugere, uel saltẽ precio sibi ora, ex eo demõstrat aĩus ad interficiẽdũ, & uerificat secuto homicidio. ita no. Saly. in l. si col. 2. uer. nũc trãseamus ĩ fi. C. de q.

86 † Alienatio bonorũ suorũ inducit malum animum, & p̃mediationem ad homicidiũ. & ista talis alienatio consideratur, prout dicit Bar. in l. post contractũ supra de dona. ex sex

87 p̃sumptionib. † Prima est, si donauit, uel uendidit bona sua, nam ex donatione, seu uẽditione p̃sumitur malus aĩus, ꝓut ẽt cõsiderat Alex. ibi in add. post Bal. in l. 1. C. qui bon. ce. poss. & in l. pen. C. de bon. dam. & Cy. ibi. & dem̃ Bar. sequunt Raph. Cu. Imo. & Ro. ibi. Idem Bar. in l. 3. §. eorũ, supra de pri. cred Et Io An. in add. ad Spec. in ti. de p̃sump. in uer. pone ꝙ Tit. & Luc. de Pe. in l. quẽadmodũ, C. de ag. & cens. lib. 11. col. 2. q ẽt loquit de casib. de qbus infra. Istud intellr̃ cõiter per Doct. post Bar. quoties est inimicitia cum aliquo, & secutum sit delictum in eius ꝑsonã, ut ex ea causa dicatur, & donasse, & animũ ad delinquendum habuisse arg. tex. in auth. post iam. C. de sec. nup. & in c. fin. de renunc. in 6. Secunda est præsumptio, quoties qs donat partem bonorũ alicui propinquo subsistente tñ prædicta causa inimicitiæ, uel con simili, & magis credẽdum est, illud euenisse ex donatione facta ipsi propinquo, de quo credendũ est, ꝙ magis se confidat, & possit suffragari ex re donata, & ꝙ etiam non secuto delicto sibi restituat, ꝓut deducit Pau. de Mon. pie. in d. l. post cõtractum, impugnãdo opin. Imol. & Rom. dicens ita practicari.

88 † Tertia est p̃sumptio si donando, uel alienãdo, ex post reperiatur in possessionem, nã tunc signum est donasse fraudulenter, & dolose, & animo delinquendi, restringit tñ per Bar. & alios ibi Si emptor, uel cui facta est donatio fructus habuerit, uel alienatio sit facta cũ reseruatione fructuum, uel ꝙ facta donatione, uel uẽditione discesserit, uel mortuus fuerit acqrens. Quarta est præsumptio, quoties quis donauit, uel uendidit clam, ut puta ex chyrographo subscripto à testib. uel sine, uel adhibitis testib. sine scriptura, nam tunc p̃sumptio est mali animi, & uolẽtis delinqre, Quinta est p̃sumptio, si post donationẽ, uel uenditionem inimicum interfecerit statim, aut ex paruo interuallo, qđ est arbitrium iudicis in uidendo ex qualitate personæ, loci, & t͞pis, an sit magnum, uel paruum interuallum, ut per Doct. in d. l. post contractum. Restringitur hoc, ut non ꝓcedat, si interfectus fuit ex improuiso, nã ex subsecuto homicidiũ ẽt in continenti non est p̃sumendus malus animus, ut ẽt dicam infra in uerb. inimicus, in prin. Sexta præsumptio est, si in donatione apposuerit cõdõnẽ, ꝙ ualeat, si bona eius cõfiscabũtur. Nã clarũ est esse aĩum ad occidendum, qui uerificatur, eo secuto.

89 † Inimicitia inducit tractatum, & cogitationem ad interficiendum p̃cessisse, si qñ cõstat de ipso interfectore, & ille ꝓut dictum fuit interficiens erat inimicus, nã tunc orit indicium cõtra ip̃m, ꝙ appensate, & apostate, & præhabito tractatu interfecerit eum.

90 † Inimicus. n. mala semper cogitat de inimico. l. inimicitia, supra de his. qb. ut indig. d. l. 1. §. præterea. hoc tit. l. 3. §. non solũ, supra, de adimen. leg. c. repell. & cap. cum oporteat, de accus. & ita determinat Alb in d. l. & si amici domũ, supra de adul. & in trac. statu in 3. par. qõ. 64. Intelligo prædicta sine aliqua distõne, ut locum habeant in quocunq; inimico sine capitali, siue non capitali, nam ex effectu demonstratur ip̃m esse inimicum capitalem, eo ꝙ illum, cum quo erat inimicitia interfecit, ꝙ secus esset in indicio, qđ orir i dr̃et in homicidio puro, nã tunc reqritur inimicitia capitalis, ut dicã infra. Intelligas ẽt, ꝙ tunc demum inimicitia faciat indiciũ pensamenti. Si modo ex processu nõ appareat homicidiũ fuisse ex ĩprouiso, ut puta, qđ

obuiam

obuiati sint à casu, uel ꝙ inimicus occisus fuerit aggressor, uel ꝙ sit pura rixa præcedẽtibus uerbis, nam tunc ex inimicitia non dat̃ pensamẽtum, ut determinat Bart. in d. l. post cõtractũ, de don. in 2. col uer. 5. p̃sumit̃, ubi si rixa fuit inopinata, ẽt ꝙ causa pręcedat, ut uoluit Bal. in l. 1. in fi. C. ad l. Corn. de sicar.

91 † Inimicitia ex triplici causa oritur. Ex iniuria. Ex lite, & Ex opinione. Primũ signum inimicitię est, si ĩter partes iniuria est ĩducta.

92 † Iniuria aũt inimicitiã gñat in casib. infra enumeratis, & hæc tripl̃r causat̃. Re, Verbis, &, L̃ris, ut in l. 1. §. 1. & l. lex Cor. in fi. supra de iniur. Re fit iniuria in casib. infra positis.

93 † Occidens cõsanguineum, uel affinẽ meũ mihi iniuriam facit, & inimicus efficitur ita Bar. in l. 3. in §. fi. supra de adim. leg. all. text. in d. l. lex Corn. in princ. Idem uoluit Bal. in consi. 41. p̃supposito statuto, uol 5. dicẽs, ꝙ testis repellitur uti inimicus capitalis. si ille cõtra quem deponit fuit ad occidendũ frẽm cõsobrinum ipsius testis, ea rõne, ꝗa præsumitur inimicus ille, cuius fr̃ est inimicus, immo oẽs de gñe. l. 1. C. si quac. præd. potest. l. humanitatis. C. de excus. tut. & per not. in c. 1. de eo qui interf. frat. domi. sui. Subdens.

94 † Qđ inimicitia capitalis est ubicũq; offensus directe, uel per obliquũ se uindicaret, si posset. hoc idẽ uoluit Luc. de Pe. in l. 1. col. 2. uers. itẽ ꝑꝑ homicidium. C. de his qui se def. lib. 10. adducit tex. ꝗ hoc determinat in c. fi. de spõ in Lõb. & hanc inter capitales enumerat Hip. in l. 1. § præterea, nu. 58. supra de q.

95 † Verberans, pulsans, domum ue meam ui introiens mihi iniuriã facit d. l. lex Corn. & inimicitia oritur. Nã eũ primũ ꝗs offensus est in persona, statim fit inimicus not. Bal. in l. in his §. nãlis, supra sol. mat. & dicit Luc. de Pen. in d. l. 1. C. de his ꝗ se def. lib. 10. col. 2. uer. & scias ꝙ ex offensa illata oritur inimicitia, imò re atrox iniuria inducit̃, utputa, si uulnus illatũ, uel os alicui ꝑcussum sit. l. p̃tor edixit. §. fi. in fi. supra de iniur. & § atr. ĩst eo.

96 † Et ex atroci iniuria paratur inimicitia grauissima, ut per Bart. in l. 3 §. fin. supra de adimen. leg. quem sequitur Alexand. consil. 99. in causa inquisitionis, columñ. 1. uolum. 1.

97 † Bona ñra tollẽs nos iniuria afficit, & inimicus ñr p̃sumitur c. idẽ cũ ꝗs, de rest. spol. & ibi Bal. dicens p̃dicta ꝓcedere siue ui, siue clã hic talis bona ñra abstulerit, quod ẽt sequitur Abb. ibi in 3. no. & But. Imo. & Car. cum ẽt ex spoliatione rei particularis detur inimicitia capitalis. c. accedẽs. el 2. ut lite nõ cõtest. & ibi But. in 5. not. & Imo. adducẽtes illud uulgare, nõ est amicus ñr, qui bona nostra tollit, qđ idẽ sequit̃ Abb. ibi, & Mar. Soz. in 7. not. & Ioã. de Anan. in c. cum oportet, col. 2. in fin. & ibi Fely. col. 6. num. 13. de acc. Alb. in auth. si testis, col. 2. C. de test. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 2. C. de his ꝗ se def. & Hip: in l. 1. §. præterea, hoc tit. nu. 43. Limita p̃dicta (ut non procedant) qñ res ablata est uilis, nam tunc nõ oritur inimicitia capitalis, ita no. Abb. & Mar. Soz. in d. cap. accedens.

98 † Vxorem, uel alienam terram detinens cõtrahit inimicitiam cũ eo, cuius sunt, eo modo, ut si secutum sit homicidium, de ipso detinẽte p̃sumatur appensatũ, & ꝑsona illius, cuius est uxor, uel terra, si occiderit. Et ꝙ sit inimicitia capitalis est tex. ĩ d. c. acc. ut lit. nõ cõtest & ibi Bal. ad hoc not. ꝙ dt̃ inimicitia capitalis, qđ ẽt uoluit Abb. Ioã. de Anan. & Soz. ibi, & Hipp. in d. l 1. §. præterea, nu. 58.

99 † Detinens in uinculis p̃sumitur cõtrahere inimicitiam cũ detento, cũ ipsi iniuriam faciat, & corporalis sit, & ex ea inimicitia oriatur nã ille (ꝗ detinet aliquem in uinculis) p̃sumitur inimicus, & odiosus arg. tex. in l. in ipsius. C. fam. erc. & ibi hoc not. Bal. in 2. no. & in l. ign. in fi. C. ad exhib. & in auth. si dicatur imò carcerans aliquem iuste largo modo dr̃ facere iniuriam l. cum filii. C. quibo. ced. pos. Fely. deducit hæc in c. cũ oportet, col 6. nu. 13. de acc. Et quòd detẽtione oriatur inimicitia, uoluit Hipp. in l. 1. §. pręterea, num. 52. supra de qõ. & in cõs. 26 col. 2. num. 8. Et dicit Amad. de Cast. in tract. de synd. in uerb. supra dictus Dñs ptãs, in uer. aduerte ꝙ *testis* non est idoneus cõtra officialẽ, ꝗa ab eo fuit carceratus, ꝗa præsumitur odiosus, *infero &* hoc, ꝙ tortus ꝑ iudicẽ pręsumitur *inimicus*, cum p̃cedat detentio in carcerib. realr̃. Et ẽt ꝗa ex causa pecuniaria oritur inimicitia, prout dicam infra, & tñ quælibet pœna corporalis est maior, & grauior, quam pecuniaria damnatio l. in seruorũ, in fi. infra de pœnis.

100 † Expellens aliquem de domo præsumitur odio ꝓsequi ab expulso, & eius inimicus iudicatur, nec põt testificari cõtra expellẽtem ut est tex. in arg. in l. Lucius Titius, in §. L. Titius damam, & ibi hoc not. Bal. supra de leg. 2. refert eũ, & sequit̃ Alex. in l. 1. in add. ad Bar. quæ incipit oppono ꝓbõ, supra de test.

& re-

& refert, & sequitur prædictos Hipp. in d. l. 1. 101 §. præterea, nume. 54. supra hoc tit. † Diuortium si secutum fuerit inter maritum, & uxorem, oriūtur inimicitiæ inter eos, ita est tex. in l. Cic in 2. rñ. ibi ne iam inimico marito infra de pœ. & ita per illum tex. not. Luc. de Pe. in l. 1. colum. 2. C. de iis qui se def. lib. 102 10. † Non obediēs superiori, nec eius statuta seruans p̄sumitur eius inimicus glo. est in c. si diaconus, in uerb. & inimicos, 50. di. q̄ dicit no. ꝙ eo ipso ꝙ aliqs nō obedit p̄lato, est eius inimicus. 24. q. 1. c. qm̄ uetus, istud idem determinat Præp. & Dom. de S. Gemin. ibi in 4. not. idē uoluit Luc de Pe. ꝑ eā gl. in l. 1. C. de his qui se def. lib. x. istud idem determinat Alb. in auth. si testis. C. de test. in 1. col. dicēs, ꝙ si subditus spoliat prælatū, uel superiorē subtrahendo se ab eius obedientia, qbus est obediendū ēt lite pendente, ēt à subiectis, qui eos accusarunt c. olim de acc. cōnumerat̄ inter inimicos. Subdens ꝙ ideo Canō dicit de spoliato cōtraspoliatores, nec nudi cōtēdere, nec inimicis inermes opponere nos debemus c. oportet. q. 3. c. 1. frequens de rest. spo. lib. 6. 103 † Non osculans dū datur pax in celebratione missæ, ubi ex cōsuetudine datur osculum, p̄sumit̄ inimicus nā ex cōsuetudine aliquarū ecclesiarū p̄lati inferiores admittunt̄ ad osculū pacis ꝑ epm. c. de delicto, de p̄b. & nō admittens recusat̄, qa præsumitur inimicus no. Card. Abb. & Barb. post gl. in c. cum sup̄, de off. deleg. Et dicit Host. ibi, ꝙ signum est rancoris nō admittere ad osculum pacis, qđ ēt uoluit Steph. Auf. in tract. de recusat. uersicu. 39. & Hippo. in d. §. præterea enim 52. 104 † Verbis iniuria fit, si qñ cōuicium fcm̄ sit in aliquem prout est tex. in d. l. 1. & in l. item apud Labeonem. §. 1. & non tm̄ oritur, si præsentialiter alicui uerba iniuriosa, & diffamatoria siut prolata, uerumēt si absenti, ut puta ad domum stationem, uel tabernā proferātur, ut est tex. in d. l. item apud, in princ. & ex uerbis iniuriosis capitalis inimicitia oritur, ut est tex. in c. ueniens, in princ. de iureiur. & ibi Bal. no in fi quē referunt, & dñt esse mēti tenendū, Mod. in §. præterea. Sed ante ipsū idē determinat Ias. in l. ꝓcur. C. de ꝓcu. ꝑ illum dcm̄ Bal. & est tex. in d. l. si inimicitiæ, de his quib. ut indig. ibi sed & si palā. Sed istud idem [ꝙ ex conuicio, & uerbis iniuriosis detur capitalis, & grauis inimicitia] uoluit Ancha. Ant. de But. & Im. in d. c. ueniens, subdēs ꝙ istud docet expientia, ut ex uerbis iniuriosis orat inimicitia. uerba aūt iniuriosa sunt si reimprobo tibi aliqđ maleficiū, uel crimē ꝑ te cōmissum, seu aliq̄ iniuriā in te, uel in tuos cōmissum, ut ꝑ Bar. ī d. l. itē apud. §. sed qđ adiicit̄, Henr. Boych. in d. c. cū oportet de ac 105 cu. † Minæ faciūt p̄sumi inimicitiā capitalē, si minatus est mortē gl. in l. licet supra de arb. Bar. in l. 3. §. fi. supra de adim. leg. Alb. in auth. si testis. C. de test. & dicā inf. in uer. mi 106 næ. † Dicēs se nociturū, si posset dr̄ inimicus, ut uoluit gl. in c. cū super de off. deleg. & ibi Abb. Car. & Imo. & faciunt ea, q̄ adducit Hip. in d. §. præterea, col. 2. nu. 10. dicens, ꝙ non tm̄ est inimicus, qui nocet, sed ēt ille qui noceret si posset, ut per Bal. in auth. si dicatur. C. de test. & in l. 1. in fin. C. si qua prædit. pot. post Barbat. in cap. repellantur, de accu. 107 † Dicens non diligere Petrum si talia uerba ꝓferens interfecit Petrum, habet indicium pensamenti, nam ex illis uerbis præsumitur inimicus not. Alb. in l. si inimicitiæ, supra de his quib. ut indig. & in l. metum. C. qđ met. cau. ꝑ tex. in c. inqsitionis de accu. & per ea q̄ not. in c. cum super Abbatia, in gl. 1. de off. de leg. & ex inimicitia præcogitatio inducitur. 108 † Dicens se inimicum est inimicus c. inqsi. §. ad hæc, uer. aut etiam aduersus eos, de acc. ita not. Alb. in auth. si testis, col. 2. C. de test. 109 † Non loquens cum aliquo nec salutans cū esset solitus salutare & loqui, præsumitur inimicus tex. est in c. si inimicus. 93. dist. ꝑ q̄ iura ita determinat Luc. de Pen. in l. 1. C. de his qui se defe. lib. 10. & gl. in c. cum Adr. 73. distin. quę dicit, ꝙ eo ipso, ꝙ quis non salutat alium præsumitur eius inimicus alle. tex. in c. cū sup̄, de off. deleg. & ibi Car. Im. Abb. & alii eam sequuntur, quam gl. refert, & seqūtur Abb. in c. ad hæc, & in ca. repellant̄, in 2. no. de acc. & Ias. in l. a ꝑtissimi, col. 2. in uer. & dicit gl. C. de iud. inferens, ꝙ iste talis, qui nō salutat, si iudex est, recusari potest, quod idem uoluit Alb. in l. si inimicitiæ, supra de his quib. ut indig. dicens, ꝙ si quis non salutat aliquē præsumit̄ eius inimicus, ex quo p̄missa sunt restringenda in eo, q solitus erat salutare, nā nō salutādo p̄sumit̄ inimicus, ita Abb. Io. de Ana. & Fel. post ipsos in d. c. repellantur, in princ. de accu. & Abb. in d. c. ad hæc, & Fely. in proœ. decret. col. 5. num. 22. 110 † Literis fit iniuria, cum qs librū, carmen, uel historiam ad infamiam alicuius ꝑtinentem

tem scripsit, composuit, uel edidit, uel dolo malo fecerit, quo quid eorũ fieret, & ĩ oĩbus illis casibus, de quibus loqtur tex. in. d.l. lex Corn. in fi. cum le. seq. itẽ si quis sine scriptura in notã alcuius aliqd pduxit puta ueste lugubri, uel squalida utitur ad iniuriam alicuius, aut barbam demittat, uel capellos submittat, uel cantet aliqd, ꝙ pudorem alicuius lædat, ut est tex. in d.l. item apud Labeonẽ. §. ait prætor, supra de iniur. uel ꝙ fideiussores idoneos reprobet, uel fideiussores interpellat exsite parato ad soluendũ, uel domũ absentis debitoris signet, & alia faciat, de qbus p Host. & Azo. ĩ sum. de iniur. & est tex. in l. si cre d. cũ seq. supra, de iniu. in istis. n. oĩbus casibus, ex iniuria orit̃ inimicitia, ut est tex. in c. cum in iuuentute, de purg. can. ibi, sed inimicus hõ, & p illum tex. Luc. de Pen. in d.l. 1. C. de his q se def. lib. 10. dicit, ꝙ ille, q publicat ea, quæ pertinent ad infamiam alicuius, est eius inimicus. Pro cõfirmatione p-

111 missorũ facit illud. † Quod dãnũ famæ est maius dãno pecuniario, ut est tex. in l. si duabus infra de reg. iur. & in l. insta in prin. cum gl. supra de man. uind. & in l. iusiur. §. pcur. supra de iureiur. & ibi Alex. in 2. col. uer. itẽ no. q dicit per illum tex. ꝙ parũ dr̃ quis pui dere alicui, cum aduersus dãnum pecuniariũ succuritur. Si ẽt non cõseruatur aduersus dãna honoris, & famæ, cum tale dãnum pferat̃ pecunia. Sed p dãno pecuniario, & p lite pecuniaria oriuntur inimicitię, ut dicã infra ergo, & p hac re maiori. Cũ ẽt hẽamus illud.

112 † Qđ crudelis est q famã suã negligit. c. si qs psbr̃, de purg. can. & c. nollo. 12. q. 1. & dicit Alb. in auth. si testis, col. 2. C. de test. inimicitiã oriri, si alqs spoliat̃ bona fama q̃ pciosa res est 9. q. 3. c. facta, & magnũ damnũ est eam amittere. l. infamia. C. de decurion.

113 † Est. n. quędam mors ciuilia perdere honorẽ, statũ, & famã. l. pen. inf. de uar. & extr. cog. & l. 1. §. de por supra de cõratab. l. fi. supra peca. di. & ideo quibuscũq; modis redimi põt infra de bo. co. qui sibi mor. consc. l i.

114 † Secundum signũ inimicitiæ est, si causa, uel lis ẽ inter partes, pluribus. n. respectibus põt esse lis, nam qñq; est criminalis, qñque ciuilis. Illa quæ ẽ criminalis, aut est capitalis, aut nõ capitalis illa q̃ est ciuilis, aut agit̃ de crimine ciuiliter, aut est psonalis, aut oĩm bonoiũ, aut maioris partis, aut paruæ rei. Et ideo de omnibus istis uideamus infra.

115 † Accusatio criminis capitalis gñat capitalem inimicitiã inter partes gl. est in l. licet supra de arb. & in §. itẽ inimicitiæ, in uerb. si capit. inst. de exc. tut & in §. si uero qs dicat in uer. de crimine, in auth. de test. Bar. in l. 3. supra de test. & in l. 3. § fi supra de adim. leg. Abb. & Mar. Soz. in c. accedẽs el 2. ut lite non cõt. Alb. in auth. si testis, colũ. 2. C. de testib.

116 † Accusatio criminis non capitalis adhuc inimicitiam inducit, nam ille q accusat psequit̃ suam, uel suorũ iniuriam l. 1. §. 1. & §. fi. supra de iniur. §. & patit̃, inst. eod. Et tũc aut iuste accusat. aut iniuste. Si iuste iniuriã passus est. Aut re, aut uerbis, aut lr̃is. Ex quibus orit̃ inimicitia, ut dixi sup. in 2. signo pced. Aut iniuste accusat, & tunc non iure facit, & iniuria orit̃ d.l. 1. §. 1. supra de iniur. & psumendũ est, ꝙ accusans malo aĩo, & qa eum nõ amat, accusationem instituerit, nã crimẽ imponẽdo infamat apud pbos, & bonos uiros de facto, & si non sit uera imputatio p not. in l. 1. supra de his p not. inf. & in c. test. & ibi gloss. & Doct. de test. & oritur contumelia, de qua supra in eodem signo secũdo

117 † Vnde lex accusatorem appellat inimicũ, tex. est in cap. 1. in §. illum, ibi, nec inermes inimicis, de rest. spol. lib. 6. & in cap. item cũ quis eod. tit. & in c. meminimus de accusat.

118 † Personalis causa siue de statu inimicitiã facit, ut si qs agat cõtra aliquem, asserẽdo eũ esse seruum suũ & ille negat. Itẽ si qs dicat illum esse libertũ suum, & ille negat, iste. n. sunt qõnes status, ut dicit Bar. in l. Imperiũ col. fi. uer. qro ꝙ q̃ sunt, supra de iurisd. om. iud. & ibi oẽs Doct. & appellat ibi cãm hãc maximi piudicii, & expediri debet p magnos iudices, nec põt delegari. l. placet. C. de ped. iud. not. Doct. n §. piudic. inst. de actio. & ex hac causa oriu nt̃ capitales inimicitię *in l. fi.* supra de his qb. ut ind. & no. Bal. in l. athl. §. dat remis. in 4. no. supra de excus. tut. & dicit Ias. in l. quoties. C. de iud. in princ. ꝙ causa seruitutis, & causa uitæ eq parant̃. Cũ seruus reputet̃ p mortuo l. qđ att. inf. de reg. iur.

119 † Matrimonialis causa si tractatur. Tunc dr̃ quasi causa status. Cũ mulier uocet uirũ in matrimonium, quæ dr̃ seruitutis, & econtra, si uir mulierem, ita gl. in c. mulieri, de iureiur. & ibi But. Card. Imo. Abb. & relig eam sequentes, & hoc maxime, qa causa criminalis, & causa liberalis, & matrimonialis eq parantur ut est tex. in cap. pen. de restitut. in integ.

integ. & gl. in l. 3. §. quacunq; , supra de iure iur. & ibi Bart. Alex. & Paul. de Cast. appellant hanc causam arduam, & grauem eo modo. † ut in ea non deferatur iurm in supplementum pbõnis, ut p gl. & Doct. supius adductos, & p Bar. Rom. & reliquos Rep. in l. admon. supra eo. de iureiur. & ibi Ias. num. 277. Doct. in c. fin. de iureiur. & Dec. in cõsil. 133. de isto pcessu, col. 1. uol. 1. Et ita cõsuluit Alex. æquiparando causam mrimonialem criminali in cõs. 143. qm abunde. col. 2. uer. 2. non est, vol. 2. quam refert, & sequitur Dec. in cõsil. 210. Visis diligenter, vol. 2. & Hip. in l. de minore. §. plurimum. num. 63. supra de qõ. ex quo necessario est dicẽdum inter hos litigantes, ut est in præmissis, inimicitiam oriri. † Monachationis causa est eiusdem iuris, cuius est pcedens. Cum in ea tractet de graui prçiudicio, & ex dño redigatur quodãmodo in seruitutem, & priuetur oĩbus bonis, cum monachus nihil pprium hre possit c. cum monachus. de stat. monac. & auct. ingressi. C. de sac. san. eccl. & ob eius piudiciũ, & grauitatem iurm necessarium non deferť, quemadmodum & in causa mrimoniali nõ datur, & æquiparata sunt hæc, ut p glos. in l 1. §. 1. supra de iureiur. & ibi Bart. Ang. Paul. de Cast. Saly Alex. & Ias. qui eam sequũtur, no. Anc. Abb. Car. & Imo. in c. fi. eo. tit. Lap. alleg. 86. col. ult. Cum itaq; causa ut tanti piudicii, nulli dubium ex ea oriri inimicitiam inter litigantes. † Filiationis causa, ut si agẽti dixero eum illegitimum, & inhabilem ad successionem, & ad dignitates, nam ista causa est ardua. & tractatur de statu, & in tali casu non defertur iurm in supplementum, qñ est necessariũ ita determinat Bal. in l. in bonæfidei. C. de reb. cred. & rõnem reddit, quia dicere aliquem esse illegitime natum ẽ qdã infamia. Et istud refert, & sequitur Ias. in d. l. admonendi supra de iureiur. num. 280. dicens, ꝙ iurm necessarium non deferť in causa status psonæ puta filiationis, uel legitimationis, qa sunt graues, & hæc grauitas, & piudicium cõstat ex eo qa ut in plurib. qñ opponiť ista illegitimitas, id fit ad excludẽdum ab aliqua successione uel paterna, uel alia, seu ad excludendum ab aliqua dignitate, q̃ oĩa sunt grauia, ut in infrapositis signis, & ideo in hac causa oritur inimicitia. † Famosa si est lis dicitur causa status, si qñ agit quis contra me, ut amoueat ab ordine, uel uult prohibere ne fungar officiis publicis, uel ꝙ agatur pro socio, tutelæ, mandati de positi noĩe suo, uel ex aliis causis, de quibus in l. 1. §. 1. supra de his q not. inf. & in l. cognitionum, in uer. existimatio infra de uer. & extraor. co. & ita intelligit illum tex. in l. cogniturũ. Rom. in l. admon. num. 105. ꝙ cã famosa sit causa status † Ex quo nec in ea defertur iurm necessarium in supplementũ. Eo maxime qa (si non deferť iurm in causa bonorum maioris partis, uel totius pĩmonii) multomagis non est deferendum in causa famæ, q̃ magis prçualet q̃ omnis bona mũdi l. Iul. supra si quis omiss. cau. testa. l. alias. supra de iureiur. Ias. in d. l. admon. num. 378. sequens hanc opinionem dicit. ꝙ causa famæ, & causa uitæ æqparantur. l. iusta, cũ gl. supra de manumiss. uind. glos. in. §. suspectus aũt, uer. ob culpam, inst. de susp. tut. & hoc ꝙ non deferatur iurm necessarium in hac cã sequuntur cõmitt. Doct. in d. l. admonẽdi, & Io. And. But. Imo. Card. & alii in c. fin. de iureiur. improbando opin. Bar. in d. l. admon. q̃uis Ias. ibi dicat uerba illa non esse Bar. Ex his ita cõstat ex hoc litigio causæ famosę, cũ sit status inimicitiam oririť. Causa oĩum bonorũ, uel maioris partis inducit inimicitiam capitalem. Nam causa bonorũ dr causa uitæ. l. aduocati. C. de aduoc. diuer. iud. & ibi Bal. & dicit Saly in d. l. admon. col. pen. uers. q̃so an sit, ꝙ pecunia est alter sanguis, unde uidemus, ꝙ causa omnium bonorũ, seu maioris partis sunt æquiparata p tex. in cap. frequens, de rest. spol. in 9. & gl. in auth. de test. in §. si uero dicatur, in fi. in uers. qõnes, & gl. in auth. si testis, in fi. C. de test. coniungit hæc de oĩbus bonis, uel parte maiori, uel de statu. p tex. in §. item pp litem, inst. de exc. tut. & gl. in cap. cũ partium, de reg. iur. in 6. coniungit hæc causam criminalẽ, famosam, & arduã. Et Iac. de Are. Odof. Bar. Alb Saly. Ful. & Rom. in d. l. admon. dñt. † Quod causa magna æquiparatur causæ criminali p tex. in l. pp litem, supra de excus. tuto. & pdictos sequitur Io. Crot. Caccialup. Curt. & reliqui rep. in l. admon. & idem uoluit But. & Imol. in c. fin. de iureiur. Sed aduerte, ꝙ Ias. in l. pperandũ, in princ. in 3. no. C. de iud. dicit, ꝙ ille tex. in eo, ꝙ determinat instantiam non esse eandem in causis criminalib. q est in causis ciuilibus, uř tñ esse cõtra hãc decisionẽ, ꝙ istæ causæ magnæ æqparanť causis criminalibus

libus, & idē sensit Iass. in d.l. admon. nu. 171. ob id. quia quælibet causa corporalis est maior quacunq; pecuniaria ꝑ l. in seruorū in fi. infra de pen. Vnde uult restringere illud in ꝑsonis uilibus, uel in illis casibus, in quibus ꝑ crimine imponitur pœna pecuniaria, & in d.l. ꝓperandum infert, ꝙ istæ causæ non pñt dici capitales, & per cōns, ꝙ non oriatur inimicitia capitalis, sed quasi capitalis ut cōsuluit Io. de Ana. in cōs. 59. uisa inqsitione, q dicit, ꝙ de litigio non oritur inimicitia capitalis cum Imperator, & I. C. ponāt. de ꝑ se inimicitiam, q̄ oritur ex litigio, & inimicitiā capitalē, inst. de exc. tuto. §. item ꝑꝑ inimicitias, subdens, ꝙ Doct. in d c. cum oportet, dñt, ꝙ ex prædictis oritur inimicitia quasi capitalis. idē sensit Fely. in d.c. cum oportet col. 4. num. 8. ubi quasi capitalem appellat. Non puto esse recedendum ab opin. Bart. & aliorū dicentium ex prædictis causis oriri capitalem inimicitiam, & pro pręd ictis cōsidero tex. in §. item ꝑꝑ litē, & alios. §. §. subseq. ubi lex determinat, ꝙ ob. causas magnas tutor habeat excusationem, & inter alias, si est lis de omnibus bonis, uel hæreditate. item si est inimicitia nec sufficit simplex inimicitia, sed reqritur. ꝙ sit capitalis ut in §. inimicitiæ. cum itaq; lex uelit capitalē inimicitiam ad excusandum tutorē, necesse est ēt, ꝙ alia litigia, q̄ excusationē inducunt sint talia, ex qb. oriatur capitalis, nō aūt simplex inimicitia, non. n. est ꝓsumēdum, ꝙ una, & eadem dispō diuerso iure censeatur, & ex diuersa causa sit inducta. l. iam hoc iure, supra de uulg. & pup. nec opus est dicere, ꝙ Imperator posuerit separatim inimicitiam orientem ex litigio, & inimicitiam capitalem, qa imo omnia sunt posita sub eodem contextu, & sub eodē determinatione, & sub eod. tit. & ex eadem causa sunt inducta, & ordinata, ut iam dcm̄ est. Pro prædicta opin. adduco text. & ibi Bal. in l. athletæ. §. dat remissionem, supra de excus. tut. ibi capitale certamen eis ad inuicē cōstitit, quæ uerba exponuntur ꝑ Bal. si de statu, omnibus bonis uel maiori parte litigetur, & dicit Ant. de But. in c. accedens, el. 2. in 5. not. ut lit. non contest. 127 † Quod inimicitia capitalis non solum cōcluditur ex morte, uel ex sanguine primo. sed ēt ex secūdo bonorū, uel honoris, & Bart. in l. pen. in fin. supra de cōd. ob tur. cau. dicit, ꝙ promittens tyranno ob metum ēt tp̄e solutionis durat, nec debuit deserere p̄riam & bona, qa amissio oīm bonorū æquiparatur morti, & Per. Cy. Ray. Fulg. & Alex. in l. reum criminis C. de ꝓcu. dñt, ꝙ quemadmodum accusatus de crimine non pōt esse ꝓcurator, & ita & ille q hēt litem omnium bonorū, q̄ æquiparat̄ criminali, & Bal. in l. certa forma. in fi. C. de in. fis. lib. 10. ꝙ quasi maior pœna est amissio oīm bonorū, q̄ mors ꝑ tex. in l. fi. C. ad l. Iul. ma. Vñ licet offendere aggressorem ad defensionem bonorū sicut ad defensionem personæ glos. in l. 1. uim, supra de iust. & iu. & ibi Ias. Et Alc. in c. 1. de iud. num. 17. & Bald. in l. 3. §. 1. supra de test. æquiparat inimicitiam capitalem causæ oīm bonorū, & Alex. in l. post legatum. §. his. uero, supra de his qb. ut ind. Nec obstat, ꝙ dicatur, si non est causa capitalis primo, nec inimicitia capitalis oritur, qa istud est falsum. nam ex iniuria uerbali orit̄ inimicitia capitalis, & ex alia iniuria simili, ut dixi in præced. sig. & tñ non est causa capitalis. Nec ob. cōsideratio l. in seruorū, infra de pœ. qa dato ꝙ pœna corporalis si maior quacunq; pecuniaria, at tñ ꝑꝑ hoc nō sequit̄ ꝙ ex causa bonorū non possit oriri idem effectus, quo ad hoīs intentionē, q oritur ex cā hñte pœnam corporalē. Cum. n. inimicitia sit ranchor animi, eodē modo oritur, ex eo, ꝙ qs uexatur grauiter, uel bonis, uel in corporale. Et in hoc hñt hæc duo ꝯparationē, & in illis agens demonstrat hīc malam opinionem aduersus reum, & eius ruinam ꝓquirit, siue agat in bonis, siue ī corpore, ex quo datur inimicitia grauis, q̄ capitalis est. & sufficit, ꝙ quantum ad hoc effectum inimicitiæ, & eius ortus hęc duo sint aꝗparata, & similia, dato ꝙ unū excedat aliud quo ad executionem, & maior sit pœna. quæ in corpus infligitur, q̄ pecuniaria, q bonis applicetur. 128 † Sufficit. n. æquiparatio, & similitudo sit in ea re (de qua agitur) nec reqritur. ꝙ tota res sit alteri similis cap. cum dilecta de cōfir. util. uel inutil. Cum simile non sit idem not. Bart. & in alii in l qď Nerua. supra deposi. & l. nō pñt. supra de legib. l. ad similitudinem C. de epis. & cler. no. Fely. in c. translato, col. 5. num. 16. de cōst. Cum ēt maior sit inimicitia q orit̄ ex causa oīum bonorū, q̄ illa, q oritur ex accusatione capitali ita Paul. de Castr. in auct. si dicat. C. de test. Qď aūt ex litigio oīm bonorū, uel maioris partis causetur capitalis inimicitia ultra ꝑdictos, tenuit gl. Ioā. And. Host.

Host.& Car.& Abb.in d.c.cum oportet,addu
cit tex.in d. c. frequens de rest. spol. lib. 6.&
idem Ioan.de Ana. sibi ipsi contrarius in d.c.
cum oportet,col.2.uer.qualis aũt. & Anc.in
d.c.frequens de rest.spol.per tex.in d.§.dat re
missionem,& Hipp.in d.l.1.§.pterea, nu.58.
supra de qõ. intellige prædicta nõ procedere
in casibus,de quib.loquitur Bar.in d.l. admo
nendi,qñ.s.tractatur de possessorio oĩm bo-
norum.Nam tunc non dr̃ magna,uel grauis
cã, uel qñ tractatur de aliquo incidenti, ꝙ
non tolleret,nec diminuire ueritatem nego-
cii, utputa ꝙ aliqs non esset ꝓcurator meus
nec potuisset agere pro me,ut per Bar. exem
plificat,& ꝑ oẽs ibi Scrib.Nam in casib. præ-
dictis cum de paruo præiudicio tractet̃, non
est dicendũ capitalem inimicitiam oriri. In-
tellige ẽt, ut inimicitia capitalis interueniat
qñ est lis inferens graue dãnum in bonis rei
cõuenti,ut puta, ꝙ aut fit amissio lucri, uel
amissio bonorũ. Nã quemadmodũ infertur
iustus metus ob mortem, uel quasi,ita ẽt ex
amissione lucri,aut bonorũ ita no.Cyn.in l.
interp.C de transa.& ibi Bald.& Saly.q dñt.

129 † Quod qñ non timet̃ mors, uel quasi.Sed
graue dãnum in reb.ꝓpriis,iustus, & legiti-
mus metus infert̃. Et Bal.in c.1.de iud.col.4.
uers.qd.n.dicit,ꝙ inimicitia capitalis orit̃, si
est contentio oĩum bonorũ,uel maio.partis.
Idẽ si est qõ de meliori re, q̃ hr̃et in bonis ꝑ
tex.sing.in l.summa cum rõne, supra de pec.
& idem si esset qõ amissionis magni lucri ꝑ

130 singulare dictum Cyn.supra allegatũ.† In-
fertur ex prędictis,ꝙ si causa erit leuis,& par
ua inter partes non præsumitur inimicitia.
Nam modicum damnum quilibet æquo aĩo
ferre debet c.terrulas.12, q.2. Cum lex par-
uam læsionem non consideret.l. scio, supra
de in integ.rest.& dolus ex parua re non p̃su
mitur.l.si oleum,supra de dol. Et ꝓ parua re
non præsumitur quis uelle peierare.cum de-
tur in ea iuramentum in supplementum per

131 no.in d.l.admonendi supra de iureiur.†Ad
uerte tñ,ꝙ qñque ex contentione ẽt de re le
ui maxima oritur inimicitia, ut dicit Dec. in
d.c.1.de iud.in 2.lec.col.1.uer.& ex supra di-
cto not. alleg. Abb.in d.c.1.& in c.non acce-
dẽs ut lit.nõ cõtest.& in c.cũ oportet,de acc.

132 † Parua.n. res qñq; dr̃,q̃ ad sumptus iudi-
ciales non sufficit c. anteriorum. §. illud. 2.
q.6.not.in c. de appellationib. Quandoque
mino. 10.libris auri in auc.de mand. prin.§.
si tibi, & de app.§. illud. Qñque usq; ad 40.
aureos,ut in l.1.C.de def.ci.qñq; ad 300.au
reos,ut ĩ auth.de def.ci.in.§. & iudicare. Sed
in casu(de quo agitur) parua res dr̃ ẽm quali
tatem personarum.Nam cã 200.aureorũ pe
nes magnum uirum est parua,ut est gl.& ibi
Bar.& alii in l.sed si susceperit, supra de iud.
loquens de illa cõmitissa Matilda,q̃ donauit
30.milliaria terreni,& dixit aliquantulũ ter-
reni.Econtra aũt causa sui, seu porci dicetur
magna respectu pauperis ut est gl.in l.illic.§.
ne tenuis supra de off.proc. Et sic ꝑsonæ fa-
ciunt paruã,& magnã causam. Et arbitrium
est iudicis iudicare ob ꝑsonas, q̃ parua,q̃ ma
gna,& grauis causa dicat̃,no. Bart. & alii oẽs
in d.l.admon.& ibi Ias nu.27.no. Inn. Car.
Abb.& alii,in c.fi.in §. is aũt,de off. deleg. &
de istis paruis, & minimis late ꝑloquit̃ Ant.
Cor.in trac.de min.quarũ aliqua trãnscripsit
Hip.in l.furẽ,sup de sic.& l.si ut all.C.de sic.

133 † Quæro præmissis inhærendo, an lite fini
ta inimicitia durare præsumat̃ Doct. in c. 1.
de iud.in 1.no.loquendo de testib. & iudicio
fuerunt uarii,& ex diuersis rõnib.moti. Ad-
uersant̃ in simul.Ant.de But.& Abb.uñr sen-
sisse,ꝙ inimicitia nõ duret.Dec.Rip. Alc. ibi
sequuntur hæc dicta,q̃uis per distõnem se re
stringant.Prædicti ad hoc tenendum mouen
tur.Primo,ex d. Ioan. And. in addit.ad Spec.
in rub.de testib.uers.sciendum,& uers.6.ubi
illi qui habuerunt contentionẽ, uel causam
cum epo,non repelluntur à testificatione.Se
cundo, adducitur tex.in §.si uero quis dicat
in auth.de testi. ibi donec de crimine iudice-
tur.Tertio,facit tex.in § item ꝑ litem,inst.
de excus.tut.ponderando uerbum sit, ꝙ ex-
cusetur qs à tutela, si sit lis, de oĩbus bonis,
uel de hæreditate,adeo ꝙ reqrit̃ actualis exi-
stentia litis,& si fuerint finita aliud sit. Quar
to,pro hoc est tex.in c.ops,de acc.tunc gl.&
tex.in l.reus delatus,infra de mu.& hono.ubi
cessante infamia cessat effectus ipsius. Quin
to,adducitur tex.in c.item cum quis, de rest.
spol.ubi non agit̃ ante restõnem spolii crimi
nalr̃, cum p̃sumant̃ inimici.facta uera restõ
ne,ut innuit tex.agi poterit, & sic nõ ꝓdurat
inimicitia. Sexto facit tex in c. postremo, &
ibi Abb.in 2.no.in fi.de appell. in eod. nego-
cio aduocati offõ functus ex quo appet, ꝙ
ille q fuit aduocatus in una cã, si datus fuit
iudex in alia cã, non potest recusari,& tñ ad
uocatus dr̃ aduersarius, ut not. in d. cap. 1.

de iud.& dicam infra sub sig.ter.& sic functo offō per eum nō dr durare inimicitia. Septimo, adducitur tex.in c.ad hoc el 1.& c.proposuit, de appell.ubi iudex in una causa, à qua fuit appellatum, pōt appellatione pendente recusari in alia causa, ergo finita causa non poterit recusari. Et sic aliqs ranchor non uř pdurare. Aliam opin. q finita lite adhuc duret inimicitia tenuerunt Aret. Barb. & Bosc. Codeg. Adducūt. Primo, cū ut superius dcm̄ est inimicitia inducatur ex lite, ut in casibus 134 pcedentibus.† Tunc si semel inimicus fuit, psumitur durare inimicitia, nisi pbetur recōciliatio, ut per Inn. in c.cum oportet, de acc. & Bal. in auth. si dicatur C. de test. & est tex. in l. in ipsius, & ibi Bald. C. fam. ercis. ergo re-135 pelli debet nunc sicut tunc.† Cum ēt inimicus reconcilians repellitur, ut suspectus, ut per Spec. in tit. de leg. in §. superest uer. item q quondam, & hoc qn̄ reconciliatio est de recenti, ut dicam infra in uer. reconciliatio, ita hic, dato q finita sit lis, tn̄ adhuc durat cā inimicitiæ. Secundo, adducitur Bar. in l. 1. §. idē numimio, supra de qō. Vbi domesticus tpe contractus si desiit esse domesticus tpe attestationis faciendæ, & duret causa reuerentiæ, i. ranchor, & odium, non potest esse testis. Tertio, mouentur, uoluntas semel posita durare præsumitur l. sancimus C. de test. c. maiores de bapt. ex quo inimicitia semel in esse deducta psumitur perpetuo durare. Quarto adducitur, q̄ ex solo cursu tpis non mutatur semel in esse posita, semper in ipso esse presumuntur, nisi cōtrarium probeť, uoluit Abb. ī c. pposuit de cler. excō. min. p gl. ibi in uers. absolutione, q̄ uult, q semel excōicatus, nisi cōtrariū pbetur semp psumitur excōicatus q̄ cōclusio ex plurib. cōfirmatur posita p Fel. in c. scribebam, in gl. 2. in prin. de præsump. & per Bald. in l. ex persona C. de probation. 136 † Quinto facit, cessante causa non cessat effectus iam pfectus, & cōsumatus. Bar. in l. cum lite mortua, supra iud. sol. & in l. fiscos, la 2. infra de iur. fis. Bal. in l. cū antea, in fi. C. de aro. in c. illud de præscr Fel. in c. cāmque. el 1. col. pen. uer. fallit primo, de test. Sexto, allegatio inimicitiæ facta p alterā ex partib. ostendit eā subesse, dato q lis sit extincta, cū in hoc standū sit assertionis partis, eo q a pen-137 det ab a io.† Nā amicitia, & inimicitia dnr passiones mētales, q̄ aīo retinenť, & cōtinuātur, ut p Bal. in d. l. ex psona. C. de pb. & per Fel. in d. c. scribendū, pūt simili dicit Bar. in l. siue possid. C de prob. q standū est assertioni dicentis possidere, cum hæc aīo retineať. Septimo, adducitur text. in c. cum P. Manconella de accus. Octauo, facit tex. in c. accusatores, el 1. 3 q. 5. ubi ēr post reconciliationem quis repellitur, ut suspectus, & dicam infra. Aduerte circa prædictam cōclusionē, q q̄uis allegentur pdicti, q teneant alterā ex prædictis partibus, attn̄ non simplř sequuntur dictas opiniones. Nam Aret. in d. c. 1. de iud. dicit moderando eius opinionem, q non repellitur in totum, qui habuit litem respectu inimicitiæ. Sed non adhibetur plena fides. Rip. in d. c. cum P. tenet eandem modificationē, Dec. in d. c. 1. cōcludit arbitrium iudicis esse in admittendo, uel non admittendo cōsiderato, q certa esset aliqua magna inimicitia, tūc præsumitur durare, aut solum allegatur lis pterita, ex qua erat psumptio inimicitiæ lite pendēte, finita lite, suspicio illa purgať. Alc. in d. c. 1. intelligit, ut nō duret inimicitia, nisi iudex cognouerit, ēt post litē subesse inimiciam. Et sic oēs prædicti uıı̃r inclinare, q si quodāmodo arbitrariū ipsius iudicis. Alc. in l. 3. in add. ad Barth. in uerb. inimicitias in fi. supra de testi. non se firmat in hoc artic. Sed uidetur sentire, q aliqualis inimicitia duret, quia diminuitur de dicto testis, & eius fide. Ego distincte uerū puto, q si orta sit inimicitia capitalis, aut grauis (ut supra dcm̄ est) q finita lite adhuc præsumptio sit eam durare. Nam cū amicitia, & inimicitia sint animi passiones, & in intētione cōsistant, & inimicitia sit ira ulciscendi tps obseruans, ut ait Cic. in lib. 4. q. Tusc. qūo possumus dicere, q per recessum litis hæc recedant, cū sint radicata in corde, q̄ non ita de facili amouentur. Si n. inimicitia desiderat ultionē: & obseruat tps ad se uindicandum nō pōt ex hoc dici, q cesset ob cessationē litis, imò q obseruentur tps ad se uindicandū, ex quo finis litis non debet esse illius potentiæ, ut dicať extincta inimicitia. Sed requiritur reconciliatio, q̄ etiam non sit de pn̄ti, ut uoluit Bart. in d. §. si uero quis ī auth. de testi. & ita intelligit gloss. in l. 3. in prin. in uerbo. inimicus supra de testi. Pro hac opin. credo esse tex. clarū in §. inim. inst. de exc. tut. ubi inimicitia pseuerat, & pdurat, nisi interueniat recōciliatio ibi nec recōciliatio interuenit, & tex. in §. seq dū uult passum qōnem status à pupilli pře excusari, ita q ex ea lite

status

status inimicitia subesse dicit, dato q lis sit finita. & istam sniam indistincte tenet Prçp. Alex. in c. accus. 3. q. 5. in 1. not. Tertiū signū inimicitiæ orit ex hoīum opinione, & ex diuersis causis inferius annotatis, & primo.

138 † Aduocatus, uel ꝓcurator si patrocinium pstiterint cōtra accusatum. An cōtrahat inimicitia cum eo. dicas, q cōtrahit. ut est text. iunc. gl. in l. 1. §. sed, & constit. supra de cal. ubi iudici, & aduersario ꝓhibitium est pecuniam dari. Et gl. ibi in uerb. aduersario exponit ꝓcuratori, & aduocato, & ex ea demōstratur ꝓcuratorem, aduocatum partis, mihi cōtrarie aduersarium dici. Ita ēt ꝑ illū text. Alb. appellat hos aduersarios ī suo Diction. in uerb. aduersarius, & ita ꝑ illū tex. dicit procuratorem, & aduocatum inimicum. Luc. de Pen. in l. 1. col. 2. uers. item aduocatus. C. de his q defer. lib. 10. Anch. in c. cum P. de accusatio. in 3. no. dicit sub uerbo forte q aduocatus, ꝓcurator, & fideiussor accusatoris pręsumit inimicus accusati ꝑ tex. in l. post legatū. §. his uero, supra de his quib. ut indig. Ioan. de Ana. ibi in uer. q͞d aūt si aliquis relato dicto Anch. tenet, q sit inimicitia, cōsiderādo, q tex. in d. §. his uero, loquit in teste, & fideiussore, & subdit, deneganda est actio accusatori, q ad fuerit. & Dy. intelligit tanq̄ ꝓcurator, & Bart. ibi intelligit tanq̄ aduocatus. Inducendo ad q. de bannito, & cōsulēdo, q nō sit aduocatus bāniti ullus Doctor, Dec. in c.

139 1. de iud. ī 2. no. dicit † qđ ꝓcurator, & aduocatus dnr aduersarii ꝭm Nic. de Mathar. alleg. But. ibi in 2. not. & in c. testimoniū, in 2. not. de testi. q nihil dicit de hoc, allegat. ēt tex. iam ꝑ pdictos ponderatum in d. l. 1. §. q aūt, Ioan. Franc. Rip. in d. c. 1. in 2. not. in 3. ampliat. dicit ꝓcuratorem, & aduocatum dici aduersarios ꝑ tex. in d. §. q aūt, & per tex. in c. 2. de confes. lib. 6. & ex hoc esse, q ꝓcurator, & aduocatus non sunt idonei testes in causa, in qua patrocinant ꝑ gl. in c. Rom. de testi. lib. 6. & ꝑ Bart. in l. deferre infra de iur. fis. & per Fel. & alios in c. à nobis de testi. cogen. & in d. c. 1. sensit hoc, q dicat aduocatus aduersarius in 7. col. & ex his pdicti in eam partem inclinare uīr, q detur in istis inimicitia. Sed ista dicta non uīr sine dubio ꝓcedere. Nam tex. in l. q cum natu maior. §. pen. supra de bon. liber. dicit, q si filius patroni aduocationem accusatori liberti pstitit, non repellit à cōtratabulas bonorū possessione sub

140 dens rōnem. † Quia aduocatus non accusat, & Bart. per illum text. in l. 3. § fi. supra de adim. leg. dicit, q inimicitia capitalis est si occidit meum cōsanguineū. Idē accusauit uel minatus est interficere. Secus tñ uideretur, si auxilium pstiterit contra eū in causa capitali ꝑ text. in d. §. pen. & sic sensu inimicitiam in pdicto casu non dari. Aret. in c. 1. de iud. col. 1. in fin. dicit, forte posset dici, q aduocatus, & ꝓcurator posset dici inimicus, si fuisset in causa capitali cōtra me, uel actione famosa, ꝑ ea q̄ hñr in l. pen. in princ. supra de inoff. testa. & q̄ ponit Bart. in l. post legatum. §. sunt q putant, supra de his quib. ut indig. hoc tñ non affirmat. & sic non audet dicere inimicitiam oriri. Hoc idem uř sensisse Cur. in trac.

141 feud. in 3. par. in 33. q. † Credo in casu pmisso contrahi inimicitiam. Cū ex cohabitatione, & familiaritate quam qs hēt cum inimico meo, orit mecum inimicitia ut est tex. & ibi Bar. in l. sciendum. §. si accusatio, infra de leg. & Ias. in l. apertissimi, col. 2. C. de iud. & dicam infra in uerbo cōuersatio est inimico. Eodem modo, & tanto magis det inimicitia in eo, q auxilium pstat inimico meo contra me, & ad meam iniuriam qui. n. aduocat contra accusatū necesse est q exprimat causam accusationis, & delicta declarat, & instet contra eum, ut puniat, & aperte, & palam maledicat, infaustasq; uoces aduersus eum iactet. Ex qbus inimicitia causat, ut est text. ī l. si inimicitiæ, uer. sed si palam, supra de his quib. ut indig. facit ꝑ hoc, quod dicit Abb. ꝑ illum tex. in d. c. cum. P. col. 2. dū uult, qđ clericus non possit aduocare ne uideat alteri nocere. Non ob. tex in d. l. qui cum natu maior in §. pe. qa filius patroni ad hoc ut excludat à bonorū possessione, debet de causa capitali accusasse, alias si capitalis nō fuerit acc. sed minor, non excludit, ut est tex. in d. l. q cū natu.

142 maior. § si tñ † Et sic qlibet accusatio, & iniuria ipm non excludit. Sed debet esse capitalis, & istud est, qđ dicit Bart. in l. post leg. §. sunt q putans, supra de his qb. ut indig. post gl. ibi q non ita de facili pdit portio debita patrono, sicut legatū qđ est mere lucrū. & sic dato q ex aduocatione fiat iniuria liberto, & oritur inimicitia non tñ capitalis. Vnde Bart. dcm̄ in d. l. 3. §. fi. supra de adimen. leg. debet intelligi, q ex auxilio pstito nō oriatur inimicitia capitalis. de qua locutus fuerat in pcedentibus casibus, non tñ negat, q alia inimicitia

micitia esse non possit, dum dicit Secus tñ vi deret, &c. sic aliter q̃ dixerat in trib. casibus p̄cedentibus, in quibus locutus fuerat de inimicitia capitali. eo maxime, qa qñ aduocat, infaustas uoces exprimit ex necessitate sui officii, non tanq̃ inimicus, & ideo excusatur. Secus est in eo q ad iniuriam uerba diffamatoria pfert, ut ĩ d. l. si inimicitiæ, necessitas aũt excusat, ex quo dico grauem inimicitiam oriri cũ aduocato non autẽ capitalẽ.

143 † Præmissa ĩtellige sine difficultate pcedere, ut si post aduocationem, uel pcurationẽ cõtra aliquẽ sequat mors aduocati, uel pcuratoris ex uulneribus accusati, ut det indicium pensamenti cõtra illũ pcedens ex inimicitia, & ẽt si fuerit alia causa, ex qua oriatur capitalis, uel grauissima inimicitia cum principali agente ut in casibus p̄cedentibus.

144 † Iudex an dicat inimicitiam cõtrahere cum ipsis partibus, inter quas iudicat. Cõsidero in hoc duo tpa, q̃uis aſ. cõsiderent Moder. in c. 1. de iud. uidelicet q aut pendet iudicium, aut est iudicatum. in primo casu, aut est causa ciuilis, aut criminalis. Si ciuilis, tunc nulli dubium est q non cõ trahit aliqua inimicitia.

145 † Cum iudex debeat ipsas partes audire, & iustitiã utriq; administrare in auth. de iud. p tot. & ĩ l. nemo. C. de sen. & fauorẽ utriq, p̄stare ſm sua tpa, ut not. in l fauorabiliores, infra de reg. iur. & in c. cum sunt, de reg. iur. lib. 9. & si iudex esset suspectus partibus ex inimicitia ante cõtracta, uel ex alia causa, tunc dat adiũctus de iure ciuili, ſm q not. in l. apertissimi, & ibi Ias. late in 2. col. & in auth si uero cõtingerit C. de iud. & de iure canonico recusat iudex ut in c. cum speciali, de appellat. Si uero cã est criminalis. Tunc aut sup accusatione procedit, & idem est dicendum q in causa ciuili Cũ sit psona accusatoris. q causam agit. aut pcedit uiam inquisitionis p ipm iudicem, & est mera inquisitio nõ intentata ad requisitionẽ alicuius, ut dicit gl. & ibi Ioan. And. Car. Abb. Fel. in c. qualr, & qñ, el 2. in princ. de acc. Et tũc dico q cõtrahit inimicitia, p ut uult Dec. in d. c. 1. de iud. in 2. not. in 9. lec.

146 motus † Quia iudex, q cõtra me pceditur in quirendo, dr aduersarius meus, qa subrogat in locũ accusatoris, & oẽs exceptiones, q̃ opponi pñt cõtra accusatorẽ, tali casu opponi pñt cõtra iudicẽ, ut no. Bart. in l. 2. §. si publico supra de adult. col 4. uer. qrit utrum. Et ut p Alex. in cons. 54. uiso themate uol. 1.

147 † Item qa ille q in litẽ subrogat. dr aduersarius meus ut no. Gem. p illum text. in c. si hi, ut lit. pend. lib. 6. item p gl. in l. si appellãte. C. de appel. in uerb. aduersarium, q̃ exponit iudicem. Et uidet ad tex. in c. cum speciali de appel. c. d' q̃uis ponant ibi tanq̃ diuersa aduersarius, & iudex nõ tñ sequit, q iudex aduersarius non dicat. Nam sępe genus, & species ponunt tanq̃ diuersa, ut in rub. C. de seruit. & aqua. Et in Euãg. dicite discipulis, & Petro, q̃uis Rip. in d. c. 1. nitatur impugnare dcm̃ Dec. psupponens, q fama sit loco accusato ris, quem Codeg. ibi defendit attendẽdo uerba Bart. in §. si publ. q iudex succedat loco accusatoris & si fama est locum accusatoris, iudex partes ipsius famæ assumit, & assumendo sub intrat, ut ibi p eum. Cõfirmat p̄dicta, nã pcurato, & aduocatus dñi aduersarii, licet noĩe alieno, interueniant, ut in l. 1. supra de cal. Et sunt inimici, ut dixi supra pxime. Et p̄dictam intellige, qñ iudex formata inquisitione citari fecit partem, uel ad se defendẽdum, uel se carceribus pręsentandũ, & sñiam nõ tulit. In 2. casu qñ sentẽtia est lata. Tunc si sentẽtia est in causa ciuili, & pars (contra quam lata est) non appellauit. Sed ipsi sñiæ acquieuit, ur agnouisse bonam fidem non appellando, puto aliquam inimicitiam non oriri. Eo tñ casu qñ ille habebat ptãtem apellandi. Secus si non poterat appellare, qa tunc inuictus sñiæ acquieuit, & inimicitia contrahitur, ut dicam infra in casu sequen.

148 † Aut appellauit, & tunc inimicitiam cõtrahi. Cum p appellationum ille (qui appellat) grauatur, & iudici fit iniuria. Cum eius imperitia arguatur, & iniquitas, q̃uis de iniuria agi non possit gl. in l. fin. C. quam. puoc. non est neces. in uerb. iniuriam. Et ex hac causa põt iudex allegari suspectus. Imol & Dec. in c. ad hæc, el 1. de appella. Et dixi ĩ tract. meo de compromis. int. conũun. in q. 8. princ. col. pen. num. 35. & inimicitiam ex hoc dari determinat Alb. in auc. si testis C. de test. Intelligo tñ prædicta, qñ cã agitur, quæ sit de toto patrimonio, uel de maiori parte. uel q sit causa magna spectans ad honorem. Secus si esset parua (ut iam dixi.) Si uero sñia est criminalis. Si quidem est pecuniaria. Tunc distinguo (ut dixi) sup. de causa ciuili inter magnam, & paruam.

149 † Si aũt est corporalis. Tunt dico, q si est sententia capitalis, nulli dubium, q contrahitur capitalis inimicitia, & pro

& ꝓ hoc facit illud qđ dicit Andr. de Iser.in c.1.col.pen.de rapt.uirg.in const. reg. ꝙ si qs fuerit totius non ꝓcedentibus legitimis indiciis,& cõfessus , & lata snĩa mortis cõtra ipsũ appellauerit, nõ est negãda appellatio,& iudex ad quẽ uidebit,an legitime sit appellatum. Cum iudex a quo per snĩam præsumiẽ suus odiosus.Idem uoluit Matth. de Affl.ibi col.7.uers.decimo quæro,subdens,qđ ex tali snĩa efficitur iudex odiosus,& inimicus.Sed si fuerit snĩa corporis afflictiua , & non capitalis.Idem dico , Cũ si ex snĩa oĩum bonorũ, seu maioris partis cõtrahiẽ inimicitia,tanto magis ex pœna afflictiua corporis , q̃ maior est quacunq; pecuniaria l.in seruorum iufra de pœn.& dixi supra in hoc signo in uer.cau

150 sa magna.†Sed quid si lata snĩa capitali ille cõdemnatus habeat debitum supplicium,an inimicitiam oriaẽ inter iudicẽ, & ꝓpinquos occisi Anch.in c.cum P. in 3.not. de accus.determinat inimicitiam oriri, q̃a in ea contrahenda nõ cõsideraẽ , qđ uerũ, & iustum est, ut patet in teste, qui si uerum dicat , p̄sumiẽ inimicus.Sed consideraẽ, ꝙ põt aĩum ad iracundiam ꝓuocare , licet possit illud fieri impune,& ẽt cũ p̄mio, ut accusare , testificari, & aduocare,& est casus not.& ibi Bar.in l.1. supra de his quib.ut indig.& facit tex.in d.c. cum P.ubi aĩus offendendi sine effectu indu

151 cit inimicitiam.†Nam attestatio super accusatione nulla, & accusatio nulla inducit inimicitiam.Io.de Ana.in d.c.cum P. sequiẽ hãc opinio. adducens text. in l. post legatum. §. quidẽ,& præsiden.supra eo.de his quib.ut in dig.Sed dicit,ꝙ est aduertendum,q̃a snĩa primi iudicis,q dr̃ indignus, fuit reprobata per iudicẽ appellationis. Sed si fuisset cõfirmata reliquit cogitãdum. Tu dic idem esse quo ad inimicitiam, quia principium attenditur, &

152 causa, q̃ p̄sumiẽ durare,ut supra dixi. † Testis, si cõtra aliquẽ deposuerit in cã criminali,& p̄cipue capitali , an p̄sumaẽ inimicus. Sed q̃a uarie senserunt Doc. in hoc art. Ideo faciam duo capita. Primo casu qñ semel deposuit.Aut sponte deposuit,aut coactus à iudice,si sponte,præsumiẽ inimicus.Ita determinant Host.Io.And.But.Abb.Ioã. de Ana. & Fel.in c.meminimus,de accusatio.& Car. Abb.Ioan.de Ana.& Fel.in c.cum P. de accu. & hoc modo intelligi debet , quod dicit Bar. in l.post legatum.§.his uero,supra de his qb ut indig. in quartum uult inimicitiã cõtrahi ex depositione facta in causa capitali,& illud qđ dicit Alb.in auc si testis col. 2. uers. item q testificatus.C.de testi. & Luc.de Pen.in l.

153 1.col.2.C.de his q se defe.lib.10.† Sponte aũt,& uoluntarie testis dr̃ deponere, qñ examinaẽ,& non fuit ꝓductus à parte,nec citatus à iudice.Itẽ si fuit ꝓductus à parte,& nõ citatus.Item si fuit citatus à iudice,sed poterat recusare ex aliqua causa,ne cogereẽ ad testificandũ.Nã in p̄dictis oĩbus casibus dr̃ spõtanea attestatio,ita declarat Bart.in d.l. post legatũ.§ his uero , supra de his qb. ut indig. & Ioan.de Imol.ĩ c.1.de iud.& aliqua ponit Ioan.de Ana.in d.c meminibus,de acc.& de spontanea depositione dicam infra in uerb. Testis q cogi non põt. Et hoc modo intelligendo de spontanea attestatione tolliẽ dctm̃ Anch.in d.c.meminimus q dicit , nimiũ restringi decisionem ibi positã, & reduci ad casum reprobatũ,& nõ cõtingentem,qñ qs ultro ad testimonium se obtulerit,qđ nunquã accidit,nec ualeret arg.l.q̃ oĩa, supra de ꝓc. Nã ut uides in pluribus casibus uerificaẽ hęc spontanea attestatio.& ita impugnãt Anch. Ioã.de Ana.& Fel.ibi.Intellige p̄dicta ut procedant ẽt qñ testis fuit solus ꝓductus ad testificandũ,& ad locum accessit,ubi examinareẽ sup crimine,& non deposuit, q̃a p̄sumiẽ ex solo actu inimicitia.ita Card.in d.c.cũ P. de accus.si spõte uenit,(ut iam dictum est.)

154 † Aut deposuit coactus.Tunc dico,ꝙ non p̄sumiẽ inimicus ꝓut cõcludit oẽs supradicti Doct.tam in c.meminimus,quam in cap.cũ P.de accu. Et est rõ originalr̃ posita p Host. in d.c.meminibus,q̃a bonum obedientiæ ab oĩ suspicione excusat ip̄m testem c.qd culpaẽ 23.q.2.& c.ad aures.§.1.de temp. ord & ex ista rõne oẽs postea secuti sunt hanc snĩam. Et qñ testis in causa criminali possit compelli ponunt Doct.in c.dilectorũ,de test ib.cog.

155 † Intellige,ut ille q coactus deposuit non p̄sumitur inimicus ex parte sua.Sed ille cõtra quem deposuit,si grauatur per tale dctm̃,inimicitiam contrahat cum teste,adeo ꝙ ille cõtra quem testis deposuit nõ possit esse testis contra eum,nec ip̄m accusare ex præsumpta inimicitia,not.Abb.in d.c.cum P.de accus.& Præp.in c 2. §. in criminali. 4. q. 1. Aduerte ad unum,ꝙ dicit Bart.in d.l. post legatum. §.his uero,supra de his quibus,ut in dig. ꝓ licet quis cogatur dicere testimonium,non tamen cogitur sic dicere.& ex eius dicto,si gra

nauerit defuuctum, efficitur indignus, & sic Bar. vr innuere, ꝙ quis deponẽdo põt cõtra ueritatem deponere, ne efficiat indignus, & ne incidat in inimicitiam, qđ idem dicit Io. de Ana. in d.c. cum P. referendo Bar. Sed hoc dcm̃ vr periculosum, vt qs ꝓ euitanda inimicitia deponat falsum, & sit periurus, qđ ius abhorret, ut tot. ti. supra, & C. de fals. 156 †Secũdo casu, qa bis deposuit cõtra aliquẽ, ex secunda attestatione facta in causa criminali p̃sumit inimicus, est tex. in c. 2. §. in criminali. 4. q. 3. Vbi Gratianus interpretando tex. in l. produci. supra de testibus dicit, ꝙ in causa criminali produci testis non põt, qa antea in eum reũ testimoniũ dixerit, q̃uis Bart. Bald. Saly. ꝙ Flor. dent uarios intellectus ad illum tex. in d. l. ꝓduci. & solus Fulg. ibi post alios intellectus referat hunc canonistarum. Hoc idem uoluit glo. in c. fraternitatis, in uerb. receptos de testi. q̃ dicit, qđ q semel tulit testimoniũ cõtra aliquẽ, p̃sumit inimicus eius, si iterum uelit cõtra ipsum testificari. & gl. in d. §. in criali, ſm primũ intellectum sequitur hanc opinionem, & intellectum gl. simpl'r sequit ẽt Gem. ibi, Inno. in d.c. cũ P. de accus. in fin. dicit, ꝙ qui dixit semel testimonium contra aliquem, alterius cõtra eũ testificari non põt, allegat tex. in d. §. in criminali, Contrarium tenuit Abb. in d.c. fraternitatis, dicens, si testis sponte se nõ obtulit, non põt p̃sumi in eo inimicitiæ causa argu. l. q oĩa, supra de procur. & cap. cum non deceat, de elec. lib. 6.

157 †Nam, & iudex pluries iudicando nõ præsumit inimicus, ita ut repelli possit tanq̃ suspectus, nisi al'r ꝓbetur grauamẽ, iuxta no in c. ad hoc, & c. ꝓposuit, de appella. Fortius nec testis, qui deponit super facto cap. inter dilectos, & qđ ibi not. de fi. instru. vnde intelligit d. §. in criminali, in eum qui malum testimonium dixit ut ſm aliam interpretationem intelligit gl. ibi, & eodem modo intelligit Spe. in tit. de test. §. 1. col. 24. uer. itẽ ꝙ in alia causa, & Præposi. idem uoluit in d. §. in crim. In casu p̃senti puto plures casus dari posse, q ad alteram istarum opinionũ adaptari pñt, in primis. Aut ꝓcedit ex inquisitione, aut ꝑ accusationem. Primo casu, aut inquisitio fit ex mero iudicis officio, aut ad instantiã partis, ut declaret gl. & ibi But. & Abb. in 3. col. in c. qualiter, & qñ. el 2. de accu. Qñ igit fit inqsitio ex mero iudicis offõ. 158 †Tunc dico ꝙ ẽt si testis fuerit bis examinatus, dummodo fuerit citatus, ꝓut de iure requirit non potest dici inimicus. Cũ nec timor subornationis oriat in eo casu, ut dicit But. Car. & Abb. in d.c. qualiter, & qñ. in 5. diffet. Aut inquisitio fit ad instantiã partis, & tũc idẽ dico, ꝙ & in casu accusationis, de quo infra. ideo secũdo casu qñ ꝓcedit suꝑ accusatione. Et tũc si primo fuit examinatus ex mero offõ inquirentis, & secũdo loco super accusatione, & addit aliqd qđ grauat accusatum in eius depositione. Et tunc p̃sumerem inimicũ, siue sit coactus siue non, qa facile est impetrare p̃ceptum pœnale à iudice, & facilius est, testem, & accusatorẽ esse in cõcordia ad intimandũ præceptũ pœnale. Sed qa ipse testis suꝑ inqsitione examinatus, & suꝑ toto casu nil deponit super ea re, de qua attestat, in accusatione si deponit, p̃sumendum est, ꝙ ex inimicitia dixerit, & ad iniuriandum reum, & hoc maxime qñ post inquisitionem reus p̃sentat se ad carceres, & instituta q̃rela ꝓ offensum denuo post p̃sentationem factã testis examinat. Et istud euenit mihi saltem ꝑ duas uices. Et taliũ testiũ dicta uti ꝓ inimicos ꝓlata reiiciunt. Aut iste testis nil addit ultra cõtenta in prima attestatione, & tunc nõ p̃sumam inimicũ. Et istud est, qñ est eadem causa, & indiciũ. Si uero nõ est eadẽ imputatio in inqsitione, q̃ est in accusatione, sed diuersa, & tñ est eadẽ persona. Tunc dico, ꝙ si suꝑ utraq; fuit citatus (ut cõuenit) non est p̃sumendus inimicus. Si uero examinatus suꝑ accusatione primo. & deinde suꝑ eadẽ accusatione, dato ꝙ uidet coactus, p̃sumerem inimicum, cum (ut dixi) facile sit facere istas coactiones, & accusator vr hr̃e paratũ hunc testem ad oĩa ꝓbanda, & ꝙ ipse testis uelit ei in seruire suꝑ oĩbus necessariis ad q̃relam, tantomagis p̃sumerem. Si uero q̃relæ sunt diuersæ, & testis examinat primo suꝑ una deinde suꝑ alia, & iste testis fuit citatus uel coactus, & apparet ex ꝓcessu, ꝙ ueritas al'r hr̃i nõ posset, qa alius nõ erat ibi p̃sens, & cũ difficultate alii possint id scire, suꝑ quo deponit, uel ꝙ sit testis istrarius, Tunc nõ p̃sumerẽ inimicũ respectu ꝓbonũ. 159 †quæ non debent augustari l. qm̃. in fiscum aliis. C. de hæret. Et ita intelligo, & restringo dcm̃ Abb. in d.c. fraternitatis, cũ aliis. Si uero testis examinat suꝑ secunda accusatione, & est casus, q posset sciri ab aliis q̃ ab ipso teste primo cõtra reũ examinato suꝑ alia q̃rela. Tunc siue testis cogat, siue nõ p̃sumerẽ inimicum.

micū. Et sic intelligo dicta pcedentium doc. Restringe tn pdicta, ut non pcedant, qn ex pcessu apparet de manifestissima coactione, ut qa iudex pcesserit ad acceptionem pignoris, uel aliā multā cōtra testem negantem deponere, nam tunc apparet, q non ex inimicitia, sed coactus deposuit, & hoc modo ēt posset intelligi dcm Abb. & aliorū. † Causa aūt inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam pbandam, dato q per partē ignoret. uide late Ias. in l. apertissimi nu. 7, C. de iud. & Fel. in c. cū oportet nu. 14. de accu. & Hippo. in l. 1. § præterea. nu. 3. supra de qō. & in sing. 178. incip. inimicus. Concludentes q sufficit ad demōstrandum inimicitiā causam subesse. ex qua iudicari posset ipsa inimicitia, dato q etiam illa causa esset incognita psumpto inimico, ut exemplificat Hippol. in d. sing. in eo q me accusauit de aliquo crimine, licet ego ignorē esse accusatum ab eo. Tn non potero esse testem cōtra ipsum. Itē si Titius adulterauit uxorē uł filiā Caii, & istud nō sit cognitū ipi Caio. Tn ipse Caius nō poterit testificari cōtra Titiū, qa subesset cā inimicitiæ icognita ipsi Caio. Et sic sufficit cām posse cōsiderari.

† Reconciliatio an tollat psumptionem mali animi ex inimicitia, dicas qđ non, maxime secuto homicidio, & si facta sit pax de recenti, psumit. n. q iste læsus uoluerit se ulcisci, & iratus uoluerit nocere, ut est text. loquens in teste in c. 2. 3. q. 5. in rōne sui, & ibi gl. dicit, q ex recentia tpis aliqd psumendū est p tex. in c. si quis uiuente. 31. qō. 1. Vnde à pari pcedunt aliqd non esse factum uel esse factum de recēti l. 1. uers. cæterum. supra de his qui eiec. uel effu. Equalia. n. ibi hæc sunt uiam non frequentati, uel de recenti esse ceptam frequentari. Et dicit Præposi. in d. c. 1. q ex pcedenti offensa reddit suspectus affectus offensi. † Idem in iudice de recenti reconciliatio, ut non possit esse iudex, & tanq suspectus repellat, ut uoluit Ias. in d. l. aptiss. col. 2. in fi. C. de iud. Arguendo p tex. in d. ca. 2. Item determinat in teste per eundē tex. & p gl. in c. p tuas. de simo. no. hoc Inno. Abb. Io. de Ana. in c. cū oporteat, de accu. Et Alex. in cōs. 99. in casu inqsitionis, uol. 1. Et Hip. latè in l. 1. §. pterea, col. 1. uer. amplia ēt supra hoc tit. & Io. Crot. in tract. de testi. q. 9. 3. qō. princ. ex quo infidelitas pcedens non nocet cōuerso in pmotionib. nisi sit nouus ad fidē, ut per Fel. in c. eā te, col. 3. in uerbo infidelis, de rescr. Parificando, ut supra aliquid nō esse factū, uel esse de nouo fcm per gl. in cle. ne in agro. §. sane, in uer. nouicijs, de statu mon.

† Conuersatio cum inimicis occisi facit indiciū contra illum, qui delictū cōmisit. Ex tali. n. conuersationem cum inimicis occisi, seu iniuriati præsumendū est interfectorem ex aīo interfecisse, & sic appensate, cū amicus inimici mei sit meus inimicus l. sciendū. §. si accusatio. supra de legatio. & l. liberi, & ibi Bal. & Sal. & Ias. C. de inoffic. testa. c. repellat, & ibi Abb. Io. de Ana. & Fel. in 4. no. c. cum oporteat, de accus. glo. in l. 1. §. cum patronus, supra de off. præfec. urb. & Bar. no. d. §. si acc. Et pro indicio ponit Gand. in tract. malef. in tit. de præsum. col. pen. uer. īm q pt cognosci indiciū. & dicit Fel. in d. c. cū oporteat, in 6. not. q eo ipso q quis conuersatur cum inimico meo psumit meus inimicus, Et sic nō solum cohabitātes, sed ēt cōuersantes dnr inimici, qđ idem uoluit Luc. de Pen. in l. 1. C. de his qui se defer. lib. 10. col. 2. Et dicit Bal. in cōsi. 112. punctus, in fi. uol. 5. q conuersatio, & cohabitatio cū inimicis patris, & associatio sufficit ad exhæredandū filiū p tex. in d. §. cum patronus, & hoc indicium cōsiderauit. Cic. in d. lib. 2. ad Herē. in c. de causa cōiecturali, in parte argumēti. ibi, quo cū usus sit, & ibi, num quē habuerit de cōsociis, de adiutoribus. † Vnde uidemus. qđ cōuersans cum inimicis meis nō pōt esse testis cōtra me. d. c. repellant, & d. c. cum oporteat. & ibi Doc. oēs, uoluit Cyn. Bald. in l. si qs. C. de testi. & Alb. in aut h. si testis. C. de testi. & Luc. de Pen. in l. 1. C. de his q se defer. lib. 10. col. 2. & Crot. in tract. de testib. in 9. qō. num. 98. & Ias. in l. apertissimi. col. 3. uer. adde quarto. C. de iud. Videmus ēt q cōuersans cū inimicis meis si fuerit iudex, pt allegari suspectus. c. insinuante. & ibi Doct. de off. deleg. Soz. in c. acced. & alii Doc. ut lit. non cōtest. Ias. in d. l. a ptissimi. † Idē uidemus, q offendens cohabitantē mecū dr mihi fregisse pacē. Bal. in l. 1. C. de epi. & cle Fel. in d. c. repellantur, circa fi. † Isti conuersantes recipiunt diuersa noīa, Aliq. n. appellāt eos participes, Alii cohærētes, sequaces, seu cōplices. † Participes ex mēte Bar. in l. 1. C. si rec. puin. dicit esse filios, nepotes, & ppinquos cōsiliarios, ac domesticos qđ idē uoluit Fel. ī c. olim. col. 2. de acc. Sed aduerte q tex. in d. l. 1. C. si rec. puin. dicit totū cōtrarium illius, qđ dnt Bar. & Fel. Nam

Nam postquã dinumerauit filios, nepotes & ꝓpinquos subiunxit postea, & participes, declarando illud uerbum, id est cõsiliarios, & domesticos. Adeo ꝙ illi tm̃modo duo domesticus, & cõsiliarios cõprehẽduntur sub illo uerbo participes. Et rectius sensit Bal. in d.l. l. in addi. ꝙ particeps dicat̃ ille, ꝗ est de parte, & præbet cõsilium.

168 † Adhærentes sunt, ꝗ spõte eiusdem uelle sunt, cuius est principalis, ut dicit Ang. in auth. de hær. & fal. col. 2. uer. ex hoc no. & in §. æconomis. in auth. de alie. & emph. Et ponit Fel. qui multa adducit in d.c. olim. col. 1. & in rub. de treuga. & pac. col. pen. ubi insistit in declarãdo istud uerbũ adhærere, per multas auctoritates sacræ scripturæ, & dicit Ang. in cõsi. 257. Inter capitalia, ꝙ adhærẽtes, & sequaces sunt, ꝗ & operibus, & intentioni alicuius adhærent ꝑ tex. in l. 1. C. de rap. uirg.

169 † Complices dñr socii ad malum, prout uoluit Io. And. in c. cum oporteat. de accu. & ibi Io. de Ana. in 4. no. & Fel. in rub. de treug. & pac. col. pen. num. 19. quod facit accusationes, & inquisitiones, in quib. dicitur, Caius cum suis complicibus fecit tale quid, intell̃r de sociis ad malum. Intellige prædicta, ut non procedant, qñ aliquis cõuersatur cum inimicis meis, & paruo tempore.

170 † Nam tunc non est præsumendũ ex paucitate t̃pis uoluisse delinquere, & me odio ꝓsequi. Sed requirit̃ longa cohabitatio. l. pe. § in factũ supra nau. caupo. stabu. ꝑ quẽ tex. Io. And. But. Imo. Are. Car. Io. de Ana. dicũt, ꝙ cohabitatio (de qua supra) non est intelligenda de qualibet. Vnde si hospes repẽtinus tibi dedit damnum, non teneor, secus si is ꝗ mecum habitat. & sic debet esse cõtinua, uel magna cohabitatio, ꝓut ẽt uoluit Hip. in l. 1. §. ꝑterea. col. 2. hoc tit. Requirit̃. n. ꝙ sit conuersatio illius qualitatis, ut resultet odiositas ex parte cõuersantis aduersus eũ, ꝗ est inimicus illius, cũ quo cõuersat̃, nã ex amicitia simplici nõ ꝓsumit̃ malus aĩus, ut dicit Bal. in l. si q̃s. in fi C. de testi. amicitia. n. simplex non inducit suspicionẽ in teste. Sed requirit̃, qđ sit maxima, seu talis, & tãta ꝙ reddat eũ in tm̃ amicũ uni, ꝙ ex hoc hẽat aduersariũ odio, alias aũt amicitia, q̃ est actus uirtuosus nõ repellit testẽ l. sciẽdũ. supra de usur. c. quoties. de test. cog. Bar. & oẽs. Doc. in l. admonẽdi. supra de iureiur. & Alex multa deducens in cõsi. 4. uiso ꝓcessu. col. fi. & Crot. in d. trac. de test. in 4. par. in fi. num. 193. Et sic requirit̃ lõga cõuersatio, ex qua resultet magna amicitia. Intelligas, & scđo in eo, qui copulauit amicitias, & cõuersationẽ uolũtarie, & non coacte ꝑ ea, q̃ uoluit Bal. in c. 1. ꝗ mod. feud. ami. & deducit Hip. ĩ d. §. ꝑterea. col. 3. cõprobãs ꝑ multas auctoritates ĩ illis casib. in q̃b. aliq̃d coacte dicat̃ factũ, ut ex inde q̃s nõ teneat̃. Sed hæc limitatio optime cõprobat̃ ex eo, qđ dcm̃ est supra de adhærẽte, ꝙ sit ille, ꝗ spõte est eiusdẽ uelle, cuius est principalis.

171 † Iuuans inimicum meum p̃bendo sibi comeatum, iuuando ip̃m armis, telis, equis, aut pecunia, præsumitur mihi inimicus, & habeat indicium contra se facta iniuria mihi, ut de inimico iam dictum est, prout inter inimicos enumerat Luc. de Pen. in d.l. 1 C. de his ꝗ se defert. lib. 10. adducit tex. in l. cuiusq; dolo, supra ad l. Iul. maiest. & ex mente Bar. ibi intelligitur ẽt cõmodando, seu mutuando. Idem dicas in eo, qui dat consiliũ inimico meo, ut sit mihi inimicus, ut uult Luc. de Pen. in d. l. 1. per tex in c. qđ olim. de iud.

172 † Propinquitas iniuriati inducit argm̃, & indicium pẽsamẽti, pone ꝙ facta est iniuria. Petro, cuius ꝓpinquus interfecit iniuriãtem ex tali ꝓpinquitate p̃sumendum est, interfectorẽ uoluisse uindicare iniuriam Petri propinqui sui. Et ꝙ ex animo cum interfecerit.

173 † Cum iniuria facta uni de cognatione intelligat̃ facta oĩbus de eadem cognatione. l. 1. 2. & 3. supra de libe. cau. l. sororẽ, C. de his qui. ut ind. gl. in clem. 2. in uers. quolibet. de sen. excom. Bar. in l. lex. Corn. in princ. de iniur. & in l. cum scimus. C. de agri. & cen. libr. 10. dicens ꝙ iniuria facta uni cõsortium toti cõsortio facta ut̃ l. 1. supra ad Sylla. Et oẽs poterunt uindicare tanq̃ cõsortes ꝓsequẽtes eorum iniuriam. l. si fœminam. supra ad Turpilia. ẽt si uindicans si spurius d. l. 1. de lib. cau. & Card. in clem. 1. de exce. præla. in 14. not. dicit, ꝙ iniuria facta domesticis meis censet̃ facta mihi, qđ sequit̃ Fel. ĩ c. Petrus in 1. not. de homi. adducit tex. in c. sciant cũcti, in uerbo cõsanguineos de elec. lib. 6. hoc idẽ uoluit Alex. in l. de pupillo. §. si q̃s ipsi. quẽ legit in l. ꝓuinciali. num. 23. supra de no. ope. nun. & Io. de Ana. in d.c. Petrus. & Alex. in cõs. 89. in causa inquisitionis. uol. 1.

174 † Intellige inimicitia durare usque ad quartũ gradũ agnationis, Bal. in c. uasal. el 1. si de fue. cõtr. quẽ sequit̃ Fel. in d.c. cũ opor. col. 5. nu. 12. de accu. & uoluit ẽt Anch. in c. repellant̃. eo. titu

Vel

Vel dicas inimicitiā durare ad arbitriū iudicis inspecta qualitate loci, & patriæ, ut per Bar. in l. tutor. §. si tutor supra de suspec. tut. dicens, ꝙ standū est arbitrio iudicis ſm facti qualitatē, & cōsuetudinē regionis. Nā in Tussia est cōsuetudo, ꝙ q̄ iniuriat, uel inimicat uni ex cōsortibus (hoc est descēdentibus ꝑ lineam masculinam) iniuriatur, uel inimicatur omnibus, alibi autem aliter obseruatur.

175 † Inimicitia an faciat indicium, si uulneratus uel interfectus sit quis, & ignoratur à quo, Doct. cōiter distingūt inter inimicitiam leuē, & grauē, seu capitalē, de qua iā dixi, ut ex leui inimicitia non oriat indiciū cōtra inimicū, ut not. in c cū oportet. de acc. & in authen. si dicat de testi. & ibi Saly. & no. in l. licet. de arb. & dixi supra ex graui inimicitia tūc oriat indiciū. l. 1 §. prœterea supra eo Bar. hic, & oēs Doc. idifferēter tenēt istud. † Sed

176 difficultas est, an inimicitia capitalis uel grauis sola faciat indiciū ad torturā. Spec. in ti. de p̄sum. §. species. uers & idem est, dicit, ꝙ si aliqs est interfectus, & nescit tñ a quo, sed ꝓbatur ꝙ P. erat inimicus illius, & ab illo offensus, poterit P. ex tali p̄sumptione torqueri. l. si seruus cōis, supra de dom. inter uir. & uxo. & l. cū hic status. §. si mulier. & l. uir uxori. supra de leg. 3. & l. uxori. §. fi. supra famil. ercis. Rom. in l. 1. §. si qs in uilla. in 1. not. supra ad Sylla. sequitur dictū Spec. subdens, ꝙ istud ur̄ intelligendū de inimico inimicitiæ capitalis, aut maioris partis bonorū, nō autē si inimicitia ob paruū litigiū interuenisset, ꝑ ea q̄ no. in d. l. licet. supra de arbi. & in authen. si dicat. C. de testi. & in §. item ꝑꝑ. inst. de exc. tuto. Ang. in l. fi. C. de q̄st. col. 2. uer. pn̄t, dicit ꝙ in homicidio, & in uulnere possumus ponere, si reperitur aliqs mortuus, & nescitur de quo est ingrēdum de inimicis, & istud est magnū indiciū ad torturā. l. 1. §. p̄terea. supra eo Fely. in c. afferte, col. fi. de præsump. relatis dictis Rom. & Spec. sequit eorū sn̄iam, & Bolog. in addi. ad tract. Guid. de Suz. de q̄st. col. 7. sequit opinionem Spec. & Calcan. in cōs. 62. Christi Saluatoris nostri. col. 4. sequitur prædictas opiniones, & idem uoluit Ang. in tract. maleficio. in uerbo fa-

177 ma publ. nu. 50 † Contrarium, ꝙ imò inimicitia sola non sit indicium sufficiens ad torturam tenuit Aug. de Arimin. in addi. ad Ang. in d. uerb. ꝙ fama publ. in uers. quæro an unum indicium. col. 7. in fi. dicens, ꝙ præcedens decisio Spec. non est uera, quia sequeret, ꝙ unum indicium remotū à maleficio esset sufficiens ad torturam, qđ tñ non est ue-

178 rū. † Quia si est remotum a facto hoc est à maleficio, tūc unū indiciū nō sufficit ad torturā, ꝑ ea q̄ uult Bart. hic, & dixi supra in p̄missō vj. eandem opin. tenuit in alia addi. in d. loco. in uers. quæro quid si reperiatur, idē uoluit Gand. in tit. de præsump. & ind. dubi. col. 5. uers. sed quæ, & qualia, uolens ꝙ fama coadiuuatur, ut ex ea qs possit subiici tormētis, primo si ꝓbet, ꝙ inculpatus de crimine extitit inimicus offensi, aut suorū. Item si ꝓbet, ꝙ īculpatus cōtraxit cōuersationē, uel amicitiam cum inimicis occisi, uel iniuriati. Aut quia contra eundē occisum, uel iniuriatum fuerit taliter uersatus, ꝙ credebatur esse potius inimicus q̄̄ amicus, q̄ ex uariis causis pn̄t procedere, ex talibus n. dicit ipse intercedentibus crimen potest p̄sumi, & coniectura capitur, ꝙ in delinquendo fraudis insit cōsilū, & sic ibi uult inimicitiā de ꝑ se nihil agere, sed famam ꝑ eam coadiuuari, hoc idem uoluit Iac de Belui in tit. de qō col. 9. uer. ex indicio uero dicens, formam coadiuuari per inimicitiam, ut quis torqueatur, hoc idē sensit Bar. hic, dum exēplificando in homicidio quo ad torturā imponēdā dicit, ꝙ pn̄t cōtra reum apparere indicia, ut qa inimicus, uel qa fecit p̄paramenta, & sic uult indicia in plurali existere ad qōnem hn̄dam, non autem unum indicium tm̄. Facit pro hoc ꝙ frequenter, & de facili contingit, quē esse inimicum, non tñ occidere eius inimicum, & exinde nō potest dici, ꝙ sit indicium graue, & urgēs ut requiritur ad qōnem hn̄dem in tex. nostro. & loquitur Bald. in l. nō hoc. C. unde legi. in fi. Et dixi supra in d. præmisso. vi. ex quibus magis semꝑ iuridicum putaui, ꝙ inimicitia sola nō sit indicium sufficiēs ad torquēdum stante rōne iā dicta, ꝙ inimicitia sit quoddā remotū à maleficio, qđ ēt tenuit Ioā. And. in addi. ad uer. sed pone in uerbo tormentis, & dixi supra in vi. p̄mitto ꝙ male senserint p̄dicti ita simplr̄ trāseuntes cum dicto Spec. cum ēt cōtrariū sēserit Imol. in l. fi. supra de hær. inst. & dicā in indicio seq. de minis, hoc idem de inimicitia tenuit Hipp. in sua pract. in §. diligenter. nu 60. adducēs multa in hac mā. Possumus tñ saluare dictum Spec. ut procedat quotiescunq; sumus in loco, in quo necesse est unum ex pluribus, & certis hominē

inter

interfecisse, adeo ꝙ certū esset delictū, & certæ ꝑsonæ. Sed incertū sit de indiuiduo, uidelicet, de Petro, seu Titio, nā tūc existente aliquo inimico ex illis plurib. poterit iudex ob inimicitiam ꝓcedere ad torturā, ut determinat. Saly. ī simili, eo ꝙ ex plurib. est malæ famæ, ut is possit torqueri, ut dixit Sal. in l. fi. in uer. qro an sufficiat ī fi C. de q. & dixi supra.

179 † Minæ, & ipsæ faciunt indicium p̄cogitationis, & pensamēti, si is (cui factæ fuerint) reperiat̄ mortuus, & reus fateat̄ interfecisse. Sed in pura rixa, & à casu, p̄sumendū est. n. talem minantē habuisse aīum de interficiendū, nam ex eo, ꝙ qs minat̄ alteri, ostendit se esse inimicum, ut dixi supra in primo sig. inimicitiæ in uer. minæ faciunt, & istud ꝓ indicio mali aī, & doli dat Gād. in tract. malef. in tit. de p̄sump. & in d. dub. col. pen. uers. octauū ēt, dicens ꝙ ex talibus uerbis minatoriis antecedētibus ipsum crimē cōiecturari pōt, ꝙ fraudē, & dolū in delicto illo commiserit.

180 † Etiā ꝙ illa uerba dixerit sua malignitate & animi prauitate arg. tex. in l. cum rō. §. ex bonis, infra de bon. dam. & l. si nō cōuicii. C. de iniur. subdēs, ꝙ hæc uerba extraiudiciū asseuerare ꝓlata licet p̄iudiciū plenū non inferant, tñ p̄sumptionē inducunt, & indicium l. qdā. supra de prob. & l. fi. C. de testi. & l. neque ꝓfessio. eo. tit. Nam his modis animus

181 & uoluntas cuiusq; declaratur. † Et ideo dr̄, ꝙ nō solū ipsis rebus, & factis qs propriam uoluntatē declarat. l. si tm̄. §. ei qui supra de ædi edic. imò ēt ex uerbis prolatis intelligit̄ qs uoluntatem suam declarare, & intrinseca sui cordis, qa non intellr̄ uerbis exprimere, quod mente non agitauit. l. Labeo. supra de sup. leg. quo fit ut secuto homicidio post minas grauis erit p̄sumptio, & graue indicium cōtra minātē, cū effectus, & executio uerborū ꝓlatorū declarauerint aīum ita fuisse de interficiēdo, ꝓut mināđo ꝓposuerat. Ex hoc dico nō esse requirendū in casu isto An talis (q minatus est) solitus sit minas executioni mādare nec ne. Cū effectus demōstret qualitatē ꝑsonę, & ꝙ sit homicidia, & uir malorū morū. Cū iā executus sit minas ꝑ eū factas occidendo, & ab effectu appareat, qs fuerit ille, q minas intulit. ex quo dico Alb in tract. statu. q. 64. in 3. par. nō bene sensisse, dū uult in casu tractatus, & pensamēti minas necessario dr̄e factas esse ab eo, q cōsueuit ꝑficere id qđ minat̄. Cū (ut dixi.) distinctio hæc locum non hēt, qñ præsupponit̄ homicidiū factum & alia cognitio nō sit facienda ꝑ iudicē, nisi tm̄ sup ꝑ pensamēto, seu tract. Cōsiderari aūt debet distinctio hæc, qñ sumus in casu, quod ignoranter occisor, ut dicā infra. Ecōtra aūt minæ pn̄t cōsiderari respectu illius, cui sunt factæ ut is ob timorē minātis, si erat hō potēs, & rixosus eū interfecerit, nā ad fugiēdū dolorē, & timorem p̄sumit̄ contra agentē. l. 1. §. cū qs latrones. supra eo. & dicam infra.

182 † Nā ob timorē ille. q minat̄ mortem alteri, pōt illo actu ab illo cui factæ sunt minæ, occidi ut per Bar. in l. 1. quan. lic. sin. iud. se uind. & Ang. in l. quemadmodum, supra de inoff. testa. ex qua, cū iste q passus est minas, interfecerit minantē, p̄sumēdū est id ex ꝓposito factū, & ut se liberet à timore incusso, & erit indiciū cōtra eū pro pensato ad torturā.

183 † Minæ aūt in casu. in quo ignorat̄ percussor, & interfector. An faciant indiciū ad torturam dn̄t Doct. cōiter, ꝙ aut ille, qui minas fecit, solitus est minas exequi, & sit uir potēs & isto in casu p̄sumptio sit cōtra ipsum ad torturā. Ita tenet Spec. in tit. de p̄sump. §. species in uer. Sed pone P. minatus est, & Alb. hoc modo distinguit in l. metum. C. qđ met. cau. Bal & Imo. late in l fi. col. pen. uersi. ultimo inducit, supra de hæred. inst. & Ias. in l. 1. C. de ser. fug. & Felyn. in c. cū oportet. nu. 11. de acc. Aut iste talis erat hō uilis, impotēs ad talia, nec solitus minas exequi. Tūc secus ut est tex. in l. 1. C. si qs Imp. maled. & lubricum linguæ facile trahi non debet ad pęnā l. famosi. supra ad l. Iul. maiest. & Imol. in d. l. fi. dicit qđ facit ad illud, qđ uulgariter asserit̄, sæpe minus faciūt hoīes, q magna minant̄, & subdit ibi ꝙ ita cōiter distinguit̄, & sub ista distinctione intelligi debet, id qđ dicit Alex. in d. l. metū, & qđ dicit Abb. in c. scribā *de præsūp.* Et alii ꝑ multi quos alle. Bru. *in trac.* de ind. col. 13. uer. quęro ulterius, & Ang. & ad dēt. ibi q multa deducūt, hac distōnē sequūtur in trac. malef. in uerb. fama publ. col. 10. nu. 39. Et Hip. in sua pract. in §. diligēter. nu. 85. Et hāc distōnē esse uerā experiētiā, q̄ est rerū magr̄a docet, & cū multi repiant̄, q uerba minatoria ꝓferūt ex cōsuetudine, & nil aliud gerere sciūt, nisi se terribiles uerbis ostēdere. Ideo ad tollendū indiciū minarū existētium cōtra aliquē ꝓbāda ē loquacitas uiri, q solitus est uerba similia proferre, nil tñ unq̄ executum esse, & dicam ēt in seq. indicio.

Iactatio

184 † Iactatio, & ipsa facit indicium ad torturam, qñ ante homicidiũ quis iactatus est, posse perficere in aliquem. & esse sui arbitrii uel similia uerba ꝓtulit, & postea fateatur illum interfecisse. Sed non ex proposito. Credendũ est interfectorẽ talia uerba dixisse eo aĩo, & intentione, ut uoluerit illa exeq̃ cũ re ipsa reperiatᷣ executũ esse occidendo. Ex quo cũ iactatus est, ꝑcogitauit uelle interficere. Talis. n. est animus, qualia uerba ꝓferuntur l. is qui. § diuus, supra de tut. & cur. dat. ab his. Et dixi supra in princ. horũ indiciorũ, & in præced. iud. & faciũt omnia, quæ ibi dixi.

185 † Et iactationem facere indicium ad torturã tenet Iac. de Bleuis. in sua pract. in tit. de qõ. col. 5. uer. quartũ est & col 8. uer. itẽ si se iactauit accusatus. Intelligẽdo de iactatione, q̃ fit ante delictũ, nã de ea, q̃ fit post delictũ dicemus inf. in uerb. cõfessio extraiudicialis.

186 † Iactatio, si facta fuerit ꝑ aliquẽ, & postea is, de quo uerba iactatoria habuit fuit interfectus, & ignoratur. à quo. An faciat indiciũ cõtra illum iactantẽ, ut exinde possit torqueri. Bal. in cõs. 275. Ad euidẽtiam ꝓmitto, uol, 2. in antiq. dicit iactationes non sufficere ad faciendum indicium ad torturã d. l. metum adducens illud sæpe minus faciunt &c. Et illud qđ calore iracundiæ dr̃. ad pœnam non est trahendum d. l. 1. C si quis imp. maled. idẽ uoluit Alex. in cons. 81. in causa Angelorũ, col. 2 uer. præterea, uol. 2. Hipp. in d. §. diligẽter, ĩ sua prac. num. 36. adducit pro cõtrario dictum Par. de Put. in tract. de synd. in uerb. An stetur dicto torti. col. 3. uer. an si ꝓbetur, & nihil resoluit. Aduerte itaque ꝙ prædicti Doct. sunt eiusdem sñiæ, nec contrariantur.

187 † Intelligunt. n. iactationẽ non nocere inspecta qualitate ꝑsonę, ut dicit Bal. in d. cõs. 275. & Alex. in d. cõs. 181. Consulendo super eo, ꝙ ille testis iactauerat se dicturũ cõtra ueritatẽ. Nam tunc dicit Alex. tale lubricũ linguæ sibi nõ nocere, nisi appareat ꝙ esset ꝑsona cõsueta testificari cõtra ueritatem, tũc bñ sibi nocere. idem uoluit Par. de Put. in d. uer. an si ꝓbetᷣ, dicens, ꝙ si accusatus se iacta esset de maleficio cõmittẽdo, talis iactatio ad malum facit indiciũ cõtra accusatum, ꝙ maleficiũ cõmiserit, cõsiderat tñ ꝑsonæ qualitate, & si oẽs ꝓdicti concorditer se reducunᷣ ad eã distĩonem, de qua supra in uer. minę, ut si esset malæ qualitatis, & solitus similia committere, habeat indicium contra se, sin minus non, Alc. in d. l. fugitiuus, de uerb. sig. ꝑ illum tex. ibi licet id se facturum iactauerit dicit, & ꝙ iactatio non sufficit ad qõnem nisi aliæ coniecturæ accedãt, ut q̃a inimicus eius esset, uel alioquin percussor, & reprobę uitæ.

In ipso actu homicidij indicia

188 † Modus percutiendi, & hic facit indicium, quod quis per industriã aliũ occiderit, utputa si q̃s exñs ĩ abscondito ꝑcutiat de retro suꝑ caput, uel pũctim ĩ renibus, uel collo, uel ꝙ nullis dictis uerbis percutiat in capite, uel pectore. nam talis ꝑcutiens in insidiis dr̃ appensate, & ꝑ industriam id tale facere, ut est tex. in c. 1. de ho. ubi dicit ꝙ si quis ꝑ industriam occiderit ꝓximum suum, & ꝑ insidias. Abb. antiq. ibi & Inn. exponunt & ꝑ insidias, & pro. i. ꝑ insidias, adeo ꝙ ille dr̃ ꝑ ĩdustriam occidere qui per insidias occidit, ut ẽt declarat Abb. Par. ibi in 2. no. dicẽs, ꝙ illud uerbum ꝑ insidias declarat illud uerbum per industriã, qđ idẽ ẽ ac si dixisset ex proposito. Et illud uerbũ ꝑ insidias, importat machinationẽ, seu manifestam, seu clarã, ut est tex. in l. liberi. C. de inoff. testa. Et dicit Bar. in l. respiciendum. §. delinquunt, infra de pœ. ꝙ ex ꝓposito, & ꝓditione cõmittitur homicidium, si cum tibi essem amicus, uel saltem inter te, & me, nullus erat rãchor, percussi te de retro, secus si essẽ inimicus, hoc casu dicatur ẽt ꝑcogitationis indicium oriri, ut dicam infra in uerb. inim.

189 † Percutiens aũt in capite demrãt animũ ad occidendum cũ de facili ex quolibet paruo actu in dicto loco q̃s põt mori, ut est tex. in c. signãsti. el. 2 de hom. in fi. & maxime in locis, & ciuitatib in q̃bus male liberanᷣ, qui ꝑcutiuntur in capite, prout ẽ Bononiæ, ut dicit But. in d. c. signãsti. Et ratio est ꝓdcõrũ, q̃a caput hominis retinet uestigium hõis uiuẽtis, qui uno spiritu cõtinetur. l. rerũ mixtura, supra de usucap. qui per excellentiã attribuiᷣ capiti, in quo est forus rationis, & intellus.

190 † Nam cerebrum est membrum diuinum s̃m Arist. in quo est sensus & intellectus, ut dicit Bal. in c. 1. §. ad hoc col. 3. uer. porro circa, de pac. iu. fir. & nobilior pars corporis est caput. l. cũ in diuersis. supra de rel. & sumpt. fun. Et ꝑ ꝓdicta ita determinat Io. de An. in d. c. signãsti, col. 10. uer. no. ꝙ moderamẽ. Et nulla facta mẽtione de eo refert ꝓdicta Fely. in d. c. signãsti. col. 3. uer. no. ibi rõnes. Intellige

lige iam dicta, ut non procedant in uulnere illato in faciē. Sed quoties qs uulneratur circa partes celebri. nā uulneratus in faciem ēt ex magno uulnere nō moritur. Et ratio est, qa in parte faciei uulneratus ex experientia qs, non moritur, ut dicit Fely. in d.c. signasti.

191 † Proditio. Et hæc dicenda est facere indicium mali animi, & pcogitationis ad interficiēdum. Nam ex proposito anti cōmittitur

192 homicidium, qn̄ fit proditione. † Et pdere est unū actibus ostēdere, & aliud in mēti gerere, ut l. 1. supra de puari. Et hoc fit, si ueniēs tecum tanq̄ socius itineris nulla interueniēte rixa te pcutio, uel si tecū sedens in mensa hoc fecerim, nam tūc aliud gero in aīo, quam q gña in actu, & pditorie uulnero. C. de delatat. l. fi. lib. x. ita no. Bar. l. respiciēdū. §. delinquūt, infra de poe. Et eā sequunt Anch. Io. de Ana. & Fel. in c. i. de homic. idē Bar. uoluit in extrauag q sint rebel. in uer. rebellis, subdēs.

193 † Quod qs incidit in crimē pditionis, qn̄ facit cōtra principem, uel contra remp. ut l. oē delictū. §. exploratores infra de re mil. Et l. pditores, eo. tit. & l. si qs aliqd. §. 1. infra de

194 poe. † Sed qn̄ cōmittitur contra priuatum, non dr̄ proditor principalr̄ per se. Sed crimē illud proditorie, uel homicidium proditorie factum, uel quid simile. l. athletas. §. 1. supra de his qui no. inf. & l. 1. supra de præua. prędicta firmat Alex. in consil. 145. uiso themate col. 2. uers. & ex his uol. 7. Et Alb. in l. si amici domum. supra de adult. & ex hoc datur ille modus procedendi qn̄ formatur inqsitio, seu accusatio. Et in eis ponunt illa uerba, nulla præcedente inimicitia, nam istud demonstrat homicidium proditorium, cum ad demonstrandum q qs ex proposito simplr̄ non pditorie iuterfecerit. dr̄ in inquisitione, seu accusatione existente inimicitia capitali inter ipsos, & sic diuersus est modus ī agēdo.

195 † Multitudo uulnerum, & magnitudo demonstrat animum determinatum uulnerantis, q p̄meditauit uelle occidere, & deliberauit in corde suo p antea hoīem interficere. put ēt pluries uidi, & repertum est per torturam, quādam qui dederat nouem uulnera cuidam suo propinquo, habuisse animum interficiendi, & p̄mediate processisse ad uulnera. ita determinat Alb. in l. & si amici domum, supra ad l. Iul. de adult. dicens, q ex quantitate uulnerū demonstrat̄ homicidium tractatū fcm̄ p tex. in l aut facta. §. qualitas, & §. quatitas, infra de poe. Idem uoluit in q. 67. in 3. par. tract. stat. subdens, q magnitudo, & multitudo uulnerū ostendit pensamentum. Hoc idē uoluit Hip. in l. 1. col. 5. nu. 37. C. de sic. dicens, q licet qs percutiat in loco corporis non periculoso, & cum re non apta ad uulnera mortalia. Tn̄ posset toties in tali loco pcutere, & reiterare pcussionem, q p. cussus perueniret ad mortē, & ideo ex multiplicatione, seu reiteratione, seu geminatione pcussionū pcipitur aīus ad occidendum. Adducit q̄ plura, q̄ ex geminatione actus inducuntur. Sed 76. operationes geminationis adducit Corse. in tract. de uer. gem. & maxime in 18. q geminis homicidium est sine spe ueniæ alleg. Bald. post Guiel. de Cun. in l. ne-

196 mo. C. de epis. aud. & ī q. 52. ubi dicit. † Qd̄ delictum, q ali as non erat capitale ex reiteratione efficit̄ capitale p not. p Bart. in l. lic. §. q illicite. supra de pub. & p Rom. in l. si uero in §. de uiro in 13. casu supra sol. mat. & per Bart. Bal. Ang. Ioā. de Pla. in l. 1. C. de su spec. exac. li. 10. Et alia multa, q̄ adducit Hip. in d. l. 1. subdens ēt idem Corf. in seq. q 53. q cōstōnes disponentes al. qd̄ pctm̄ in foro cōsciæ dr̄e reputari ueniale, nō extendunt̄ ad casum qn̄ illud reiteratur, qm̄ ex tali reiteratione efficit̄ grauissimum, & sic mortale, adducit tex. in §. crim. 25. dist. Et Rom. in d. §. de uiro. in 25. casu, in 35. fall. præmissa intellige uera in dubio, qn̄ non apparet, q a principio rixe non erat pura, sed si p p uerba, uel pfricationem data fuerunt uulnera, uel secuta mors & si multitudo uulnerū appareat. Et

197 p lōgū spacium rixa fuerit cōmissa. † Atn̄ attendi debet principiū, nec debet existimari pensamentum, ut est tex. & ibi not. Bar. in l. q ait lex. §. q ait, supra de adul. Et ita habui pluries de facto, & obtinui, & maxime in quodam improbo q habuit 26. uulnera, & iudicatū fuit rixam esse puram, & homicidū secutum non fuisse p̄meditatum, maxime si uulnerans, uel interficiens timebat potētiam uulnerati, ne surgens ipm̄ interficeret. & uere ille mortuus fuisset uiuēs rixosus. & magis potēs put euenit in debilitato in uno pede, q apphendidit uirū fortē ensem hn̄tem, & cū gladio paruo interfecit eum 13. uulnerib. timens semper ne surgens ipsum occideret.

198 † Tp̄s ut puta nox facit indicium præcogitationis, nam si aliqūis hoīem interfecerit, seu uulnerauerit tp̄e noctis, p̄sumptio est occiden-

cidentem,& uulneratem delictũ ꝑcogitasse,& illud apensate fecisse. Cum sex male ꝑsumat cõtra agentem de nocte,ut est gl.in l. furem,circa medium supra de sica.iux. illud euangelii q male agit odit lucem,de quo in c.ꝑniciosam.17.q.2.& in c.cõsuluit de of.del. & fcm̃ tpe noctis ẽ suspectũ l.si supra de ef. & exp.l.hoc edictũ.§. Labeo. supra de his q deiec.uel effud. gl. & Doct.in l. more Rom. supra de fer.& Bal.in l.acceptam, in 2. q. C. de usur. & Saly.in l.non minorẽ,in fin.C. de trãsac.& ꝓ Alex.in cõs.103.uĩ prima cõsideratione, col.4.uer.nõ obstat ẽt uol.1.

199 † Cõsideratꝰ.n. tps in delictis ad ipm grauandũ. l. aut facta.§.tps infra de pœn.gl.in l. si ut all. C.de sica.& Bal.in cõs.427.qdam mulier,circa finem uol.5.dicit ꝙ ꝓmotionẽ, & uestigia pedũ signãt qualitas luporũ. & uulpiũ,sic & ꝑambulare de nocte,& ad loca suspecta,& ꝑ ꝑsonas suspectas facit suspicionẽ ad torturã & Dec in d.c.cõsuluit,col.9.nu.8.dicit,ꝙ qñ aliqd est fcm̃ tꝑe noctis dedita o pa, tũc præsumptio insurgit cõtra facientẽ tali tꝑe alleg. gl.in c.1.ut ecclesia benef. & Abb in c.1. de cland.despon.& multa alia,qđ ẽt seqtur in l.non minorẽ.iu i.not.& dicit Tancr. in sua compend.q̃ alias dr̃ practica. Bal. in 17.q.5. q.prin.ꝙ si delicti cõmittatꝰ de nocte. & inuetus fuerit reus illo tꝑe.ꝑsumptio est cõtra ipm,qa tenebræ factę sunt ad male agendũ l.1.§. tria luminaria. supra de uent.insp.& ꝙ ꝑsumatꝰ ꝑcogitatio, & trac. in eo homic. tali tꝑe ꝑpetrato, ponit Alb. in l.& si amicis domũ.supra de adul.& in suis.q.statu.q.64. ĩ 3. par.alle.Innoc.in c.inter alia de ĩmun.ecel.& Mant. in d.cons. 325. nisi innocentia,uers.3.

200 † Locus aggrauat delictum , ꝙ ꝑcogitationem oñdit,arg.tex.in l.aut facta. §. locus infra de pœ. Nam si qs hoĩem interfecerit in ꝑtorio,in ecclesia,& ĩ alio cõsimili loco.ꝑsũptio est,ꝙ ibi accesserit ad homicidiũ cõmittendo, qa nõ est ꝑsumendũ,ꝙ nisi ex magna causa,& deliberate ĩ eo loco uoluerit hoĩem interimere Cũ ẽt ex loco sumatꝰ argm̃,ut ꝑ Par.de Put. in tract. de syn.in u erb. & ind.& Gãd.ib tract.malef.in tit.de ꝑsump. & indic. col. 1. in princ. & ꝓ indicio pensamenti dat Alb.in q. statu d.q.64.in 3.par.& Mãt. in d. cos.325.nisi innoentia,col.3.uersi.4.

Post homicidium indicia.

201 Associatio,uel auxilium † præstitũ post homicidium,eum triplr̃ possit auxilium præstari,vȝ,ante delictum post delictũ,& in delicto , ut per Bart.in l.in furti.§. op. supra de fur.& dixi.supra in princ.Faciunt indicium, ut si quis post cõmissum delictum statim habuerit propinquum, uel amicũ eum associãtem,& ducentem extra ciuitatem, ad ecclesiam,uel alibi secure . Nã ex ista associatione incontinenti facta orit ꝑsumptio, ꝙ iste ꝑparari fecerit affinem, uel amicũ ad delictũ cõmittendum,& sic ꝑcogitatum fuerit homicidium.Secus aũt est si ex interuallo post delictũ amicus,uel affinis suꝑuenisset. Nam tũc nulla ꝑsumptio,seu iudiciũ oriretꝰ, ita distinguit Bal.& dat ꝓ indicio in l.nõ ideo minus. in fi C.de acc ꝑ tex.in l.si uentri.§.fin. supra de priuil. credit,de quo ẽt dicam ĩ uerbo assistẽtia.

202 † Idem dicas in receptatore,ut si aliquis uulnerat,uel occidit alium,& homicida est in domo te sciente, cũ nulla m affinitatẽ, uel amicitiam ante maleficiũ hr̃es, & ipm defendis,ꝑsumitꝰ.n.cõtra te,ꝙ fueris cõscios maleficii,maxime si vulneratus,aut occisus erat inimicus tuus,arg.l.1.C. de his qui latr. ocul & l.1. supra de rec.l.2.§.non im̃ , supra de inc.rui.nauf.ita ꝓ indicio tradit Bonifac.de Vit.in rub.de ind.in princ.& Gand.in tit. de ꝑsump.& iud.dub.col.pen uers.Tertia rõ, & in tali receptatione reqritꝰ scĩa delicti cõmissi,qa hoĩem recipe est humanũ, ut per Bald. in l.qcunqȝ , in prin. C.de ser.fug. Requiritꝰ ẽt ꝙ nõ sit cõsanguinitas,uel affinitas, ut dixi,& ita intelligit Bar.in l.fi. supra de rec. & ponit Ang.in tract.malef.in uerb. dicto mal. num.23.& ꝓ Hipp.in l.1.nu. 197.C. de rap. uirg.ubi late. Vñ Par.de put. in tract. de syn. in uerb.mandauit,col.4.uer.filium occidit determinat,ꝙ si filius occidit aliquẽ.& ꝓbatꝰ ꝙ pr̃ erat prope locum homicidii. & ꝙ pr̃ filiũ arripuit de manu captantium , & gladiũ euaginauit,& ipm receptauit.iste pr̃ non est torquendus,si modo ex parte pr̃is ꝓbatꝰ bona fama,& ꝙ occisus dixit pr̃em esse innocentẽ & ꝙ pr̃ filiũ reprœhendit in princ. rixæ, ea rõne,qa nõ præcedunt ĩdicia ad qualitatẽ delicti legitima.l.1.in princ.l.unius.§.fi. supra hoc tit. l.mil.§.opȝ . C.eo.& qa non est nisi unũ indiciũ,cũ plura reqrantur, multa adducens in hac mã.Luc.de Pe.in l.1.col.3. uers. sunt ẽt alia.C.de nu.act.lib.12.dicit,qđ magnũ est indiciũ maleficũ receptare,defendere uisitare,associare,donare,numera emittere

seu

seu fauorem sibi impendere, & his similia ca. accus. §. 2. de hæret. lib. 6. & quamuis loquat in hæresi, idem est dicendum in aliis grauib. cap. 1. de homicid. lib. 6. & ibi per eum.

203 † Confessio facta per reum diuersis modis potest indicium cõstituere. Nam aliqñ est extraiudicialis, & hæc parte absente, & parte pñte fit. Aliqñ est iudicialis. Et hæc fit coram iudice non suo, & penitus incompetenti. Aliqñ coram iudice incompetenti in quem põt fieri prorogatio. Aliqñ coram iudice competẽti, & in tortura, de his omnibus uideamus.

204 † Confessio extraiudicialis facit indicium ad torturam Bart. hic col. fin. gl. & Bart. in l. cap. 5. supra de adult. gl. in l. ictus fustium. supra de his qui not. inf. & Bart. & Alii Doct. in l. qm̃ supra de inf. Alex. & Soz. qui dñt hanc esse cõem opin. in l. magistratib. & ibi Dec. & alii supra de iurisd. om. iud. Abb. & cõiter Canon. in cap at si clerici de iud. Vnde si qs dixerit extra iudicium hominem interfecisse ex proposito, uel eũ expectasse in insidiis, uel similia. ex ea confessione poterit torqueri.

205 † Rõ potuit esse, qa cõfessio extraiudicialis facit semiplenã ꝓbõnẽ. Bar. & alii cõiter in l. admon. supra de iureiur. & gl. & Doct. in c. fi. de succ. ab intes. & iudiciũ est minus semiplena ꝓbõne. l. cum ꝓbõ, supra de probat. Ergo faciet indicium, cum faciat, quod est maius.

206 † Requiritur primo in tali confessione, qd sit probata per duos testes, cum sit indicium a remotis, & in eo requirantur duos testes gl. sing. & ibi Bart. in l. fin. C. fam. ercis. idem Bar. hic col. fin. & dixi supra in 7. præmiss.

207 † Secundo requiritur, ꝙ ista cõfessio sit uerisimilis, ut puta, ꝙ habeat causam ꝑxẽtem in qua cõsistit honor, utilitas, uel qd aliud simile ex his. q̃ deducit Cic. in lib. 2 ad Heren. in c. in causa cõiecturali, & q̃ deducit etiam Alc. in l. fugitiuus, infra de ueib sig. Et probat tex. hoc in d. l. c. 5. ubi repertus fuit adulter in domo, qui confessus fuit extra iudicium. Et sic ꝑꝑ uerisimilitudinem, & causam quæ est qd erat in domo, oritur indicium ad torturam, not. Bal. in l. clarũ. C. de auth ꝓstan. Et Cæp. qui multa adducit in cons. 32. multa possent col. pen. & Dec. post ipsum in d. l. mag. col. fi. quamuis Iason. relinquat cogitandum. Sed (prout dixi) optime probat tex. iunct. glo. in d. l. cap. 5. & dixi supra in quinto præmisso.

208 † Ex hoc infero, ꝙ Ias. male sentiat in d. l. magistratib. dum dicit, ꝙ facta confessione extra iudiciali, si sequatur confessio in tortura, non requiritur ratificatio, per gloss. quam dicit sing. d. l. cap. 5. quę uult s̃m ipsum, ꝙ facta confessione in tortura illi est standum. Nam dico ꝙ ista non fuit intentio gl. ꝑ iura, quæ alleg. Sed hæc. ꝙ præcedenti uerisimilitudine, siue causa, si reus cõfessus fuerit extra iudicialiter, & postea confiteatur in tortura, ꝙ standum sit illi confessioni, non ꝙ ratificatio uõ requiratur. Sed iudex nõ debet perquirere post sñiam, nec post ratificationem de ueritate delicti, ut in l. 1. §. diuus, & §. penult. & fin. hoc tit. allegatis per gl. in d. l. cap. 5. ubi de confessione serui, qui dixerat hominem interfecisse, & confessus in iudicio fuerat condemnatus, adhuc tñ perquiritur de ueritate. Et ideo non est, aliud perquirendum in dispositione d. l. c. 5. quia uerisimilitudo delicti, & cã præcedebat, cũ esset repertus in domo mariti, & uerisimile erat adulterium cõmisisse, & dicit Bal. in l. bonæ fidei, col. 2. uers. nõ q̃ro. C. de iureiur. ꝙ cõfessio in d l. c. 5. erat iuncta cum uerisimilit õne, t ꝑis. & loci. & ita intelligatur l. quæro, supra de ædilit. edict.

209 † Ista conclusio de confessione extra iudicium limitatur per Felyn. in d. c. at si clerici, non procedere, quoties ante ceptum iudiciũ reus reuocauerit talem confessionem, per doctr. Bald. in l. 1. §. fin. C. de conf. Hanc limitationem sequitur Dec. in d. c. at si clerici, & Ias. in d. l. magistr. dicit, ꝙ est magna limitatio, si uera est, sed Dec. in d. l. magistratibus, eam impugnat. Primo, quia dato, ꝙ reuocatio confessionis tollat errorem iuris, non tñ amouet factum. Item quia animus iudicis inducitur ad suspẽsionem ex ea confessione, itẽ ex doctr. Abb. in c. illud, de præscr. ut per eum. In casu qõnis nostrę hñdo respectũ ad iudiciũ pensamẽti, & homicidii ꝑmeditatis. Dico, ꝙ reuocatio nil operatur, qa cõfessio extraiudicialr facta, ꝙ apensate, & ex animo hoĩem interfecerit, inducit maximã ꝓbationem cum illa, q̃ pendent ab animo, confessio extraiudicialis plene ꝓbat Bart. in l. Celsus. col. pen. uer. sed qualitet, supra de usuc. Vbi ad ostendendam malã fidẽ cõfessio extraiudicialis sufficit, idẽ Bart. in l. certum. §. si qs absentem, supra de cõfess. ubi ad demonstrãdã additionẽ, & animi declarationẽ cõfessio extraiudicialis siue pñtia partis plene probat: istud & in ciuilibus, ut inducat plenam ꝓbationem. Ergo in criminalib. fecit saltem indicium

dicium quod est minus semiplena ꝓbōne.l. cū probō supra de prob.& dixi supra. Et ideo si talis cōfessus dixerit per errorē cōfessionē fecisse,& eam reuocet non admittitur,qa est animi declaratio. Aut sumus in homicidio puro. Et iste reuocans allegat errorem in facto ꝓprio,& non admittitur error, nisi ꝓbetur.l.q̄q̄.supra ad uelle. Aut reuocat dolose ut euitet torturam. Et tunc non admittitur, quia dolus,& fraus non debet alicui patrocinari.l.uerū.§ hoc quoque, supra pro soc. Non ob.decisio Bal. in l.1.C.de cōfes.qa loquitur,ut dicam in cōfessione facta corā iudice incompetenti, ut eius uerba dn̄t,& ita eū locum intelligit Rim. in d. l. magistr. col. 4.

210 † Pn̄tia partis an operet̄ hoc ꝙ cōfessio extraiudicialis faciat plenam ꝓbōnem, Abb. in d.c. at si clerici. & in c.olim,col. fi.de resc. tenet, ꝙ plene præiudicat. Aret. in d. c. at si clerici,impugnat hoc quia argm̄ quo utitur Abb.non est ualidum. Nam dicere in ciuilibus confessio facta parte pn̄te plene præiudicat. ergo in criminalibus non procedit. Quis probōnes factæ in ciuili non ꝓbant in criminali,in quo requirunt̄ clariores ꝓbōnes Bart.in l. 2. §. hoc edicto supra ui bon.rapt. Item & alia rōne,quia respectu reip. talis cōfessio uı̄ facta parte absente, unde fisco nihil acqritur,ex quo necesse est, ꝙ noīe fisci aliquis interueniat. Dec in d. c.at si clerici, im-

211 pugnat has rōnes.† Et primam ꝙ loquitur in ꝓbōnibus,secus in cōfessione,q̄ semper & in alio iudicio nocet, & probat.l gn̄al̄r.C. de non num.pec. c per tua de probat. Bal. Alex. & alii in l.2.C.de eden. Quo autem ad secundum dicit,qđ in tali acceptatione esse debet ꝑsona publica,q̄ acceptet.ꝑ ea,quæ no.Bal. in l.2.C.ut in poss.leg.& ꝑ But.in c.ꝑ inquis. col.5.uer ad secundum de elect.& multa alia deducit, de qbus ꝑ Ias in l.stipul. ista.§. alteri,supra de uerb. oblig. Dico pn̄tiam partis, seu alterius nomine publico interuenientis nil operari ut maius inducatur ex cōfessione quam qđ sit indicium,& de hoc puto tex.in d.l. c.5.tunc.gloss.Nam ibi maritus habebat adulterū in domo eius rei testandæ gr̄a, gl. exponit ut cōfessionem extraiudiciariā h̄ret, quę facit indiciū,& sic ibi erat maritus pn̄s, attn̄ inducitur minus semiplena probatione. Præterea pro premissis facit gl.quæ ibi no. Bal.Saly. & alii in l. iubemus. C. de lib. cau.

212 † Vbi cōfessio rei facta coram notario solo,uel coram iudice solo non̄ præiudicat ipsi reo, attn̄ facit indicium, quia perinde h̄r ac si esset facta extra iudicium,ut est gl.& Bart. ibi in l.cū scimus.C.de agric. & cens. lib. 11. & deducit Soz.in d.l.magistratibus,col.pen.

213 † Et nulli dubium est, ꝙ notarius est seruus publicus,& pōt stipulari alteri, & maxime publico, & fisci noīe,publico.n. stipulat̄, ut in l.non aliter, supra de adopt.& ibi not. gl.& Doct. in c.q̄uis,iunct.gl.de usur.lib. 6. not. Car. ꝑ illum text. in c 1 §.1.in 12. not. de excess.prælat.in clem.iudex.ēt q publicas res pertractat,& tuetur pn̄s,si non in forma iudicii cōfessionem recipit. non inducit aliā ꝓbōnem nisi indicium, & eam accipit noīe publico, & interrogationem ꝑmittit, ꝙ maius est, ut r̄ndeat interrogationi,quam ꝙ de ꝑ se dicat per not. in l. 1.supra de uerb. obl.

214 † Confessio facta corā iudice penitus incompetenti ueluti cōfessio ꝑ clericū facta corā laico, An faciat indicium. Doct. antiq in cap.at si clerici,de iud.in princ.tenuerunt,ꝙ sic,mouentur ꝑ tex. in l. iubemus. C.de lib. cau.& in l.si duo patroni,supra de iureiur.& l.gn̄al̄r.C.de non num pec. & ex ea reg. ꝙ utile non debet ꝑ inutile uiciari, quoties recipit separationem, confessio aūt pōt recipere separationem ab ipso iudicio, ergo &c. Adducuntur ēt not.in l.2.C.cōmu. utr. iud. item ex alio,quia qđ nullum est quo ad expressionem uoluntatis, & eius declarationē aliqd inducit l. fin. & ibi Bart.supra de reb. eo.Cum ēt cōsuetudo q̄ est nulla exprimit intentionē, ut ꝑ Ang in §.ex non scripto inst. de iur.nat.& hanc sn̄iam sequitur Dec. in l. magistr.supra de iurisd.om.iud.& in d.c.at si clerici,r̄ndēdo obiectis ꝑ aliam partē factis, simpl̄r transit Abb. & alii Cano.in d.c. at si clerici,in princ. de iud.& Bar.intellectus f̄m iura,quæ alleg.v3, tex.in d.c. at si clerici. & Alex.Ias.Rim. & alii cōiter Doct. tenent cōtrarium per d.c.at si clerici, ponderando eū in duob.locis ibi dum dicit aliqtūs. & ibi dū dicit ꝑꝑ hoc, ꝙ denotat causam remotam l. eo tpe.supra de pac. Nam si talis cōfessio faceret indicium,ductus ad torturam si cōfiteretur,& fieret ex inde indicium & sn̄ia,principiū & causa fuisset illa cōfessio facta corā iudice incompetenti,cuius uirtute fuerat tortus,& ex tortura iudicatus. Item qa hic talis clericus cōfitēs uı̄ metu cōfiteri, & per iniu-

215 riam.† Cū laici sint oppido infesti clericus

cap.laici.c.laicos.2.q 7.præterea qđ nullum est,nullum producit effectum l.4.§.condēna tum supra de re iud.l.si pater supra ne de sta. defun.præterea cōfessio facta per reum erat iudicialis,ergo tanq̄ extraiudicialis, nō debet ualere,quia actus non ualet ultra intentionē agentium,l.nō omnis.supra si cert.pet. & ita resident cōiter Doc.Dec.in d.c.at si clerici te nenda ut dixi cōtrarium r̄ndet oībus his adductis,ut non ualeat id, quod ita dictum est, ad hoc ut sn̄ia fieri possit. Sed ualeat tanq̄ indicium.Abb.in d.c.at si clerici.dicit distinguendre,ꝙ aut sponte iste talis clericus fatetur.& tunc faciet indicium. Aut coacte, & tunc nō faciet indicium.ista distō est contra tex.in c. si dilig.de for.compe.ubi clericus uolens,uel inuitus nō potest iudicari per laicum,& omnia acta sunt nulla. Aduerte quia indistincte puto,ꝙ cōfessio non faciat indicium, primo per tex.in l.1.§. Antonius Seuerus , supra de qō.& in l.diuus.§.ex causa. eo.tit.ubi I. C.arguit hoc modo. Seruus non potest torqueri in dn̄m,ut probet contra eum,ergo nec indicium facit,& sic intelligit Bart.in l.mar. eod. tit.distinguendo,quod si testis nō potest examinari ꝑ ꝑ reuerentiam,si non probet,nec facit indicium.Item si testis nō fuerit recte examinatus ob non seruatam formam iudicii nō facit indicium.Ex quo si propter reuerentiā, quam habere debet iudex laicus in clericos, uel propter obseruantiam iuris, & eius ordinem,iudex laicus ꝓhibetur clericos examinare,si eius dcm̄ nō probat,necfaciat indicium. Accedat ad hoc, ꝙ clerici ꝓhibiti sunt r̄ndere corā iudice laico in causa maxime criminali ēt quod uellent c.diligenti,de fo.comp. Et iudex laicus non pōt ipsos interrogare.d.c.at si clerici,quo casu succedit illud quod dicit Saly.in l.seruos.C.de testi ꝙ si iudex non pōt interrogare,& reus ēt uolens non pōt r̄ndere,qđ nō ꝓbat eius dcm̄ , nec facit indicium.

216 †Præterea indicia debent esse legitima l.1. hoc titul l.milites.C eo.Sed cōfessio facta corā iudice incōpetenti est illegitima , q̄a facta contra ius l.legitima supra de pac.Ergo indicium non dabit maxime q̄a indicia, per quæ deuenit ad torturā sunt indicia iuris , ista uero,per quæ deuenitur ad inquisitionem,sunt facti Bal.in l.seruos.C.de test.

217 †Præterea tex.in d.c.at si clerici dicit,quod cōfessio non ualet quia contra ius, si ergo cōfessio, quæ est quoddam integrale non ualet ergo nec eius pars debet ualere.Cum indicium sit pars confessionis. Et pars ꝓbōnis cū sit minus semiplena ꝓbōne d.l. cum probō, supra de probat.qua sequeretur quod in parte esset ualida,& in parte inualida , cum tunc lex totam inualida.Et a quo remouet genus, remouentur & quælibet eius spēs, l.fin. C.de usur.re.iud.& l.fund.supra de fun. inst.

218 †Confessio facta corā iudice incompetēti cuius iurisdō protogari poterat , an faciat indicium , ut si laicus coram iudice laico non suo sit cōfessus delictum Bald. Ange.& Alex. Ias.Dec.in l.magistratus,supra de iurisd.om. iud.dn̄t facere indiciū,& ibi dicit Soz.qđ ista est cōis cōclusio,& Can.cōiter in d.c.at si clerici,& ibi late Aret.& Dec. tenent indicium dari.& quod ista confessio operetur hoc,qđ per torturam possit compelli ad perseuerandum,moti primo ꝑ tex.in l.ictus fustiū, s̄m unam opin.supra de his q̄ not. inf. Secundo, per tex.in l.diuus,supra de cust. & exhib. reo. Tertio,mouetur Dec.ea rōne Nā si confessio extraiudicialis facit indicium,& assertio in facto proprio ꝓbat,eo modo,& talis confessio maxime quia fit ad interrogationē, & iussionem,ideo debet esse ualidior,q̄ ꝙ sit extraiudicialis cōfessio iux.not.in l.1.supra de uerb. obl.Item q̄a,& si deficiat ius in eo casu, fcm̄ tn̄ remanet.ex quo facto oritur indicium.

In hac conclusione puto distinguendū inter hęc duo,ꝙ aut iudex incompetens procedit cōtra reum errorē facti,quia putat se cōpetentem. Aut scit se incōpetentem , & uidens reū tacentē procedit.& tunc cōfessio corā eo facta operetur indicium, siue putauerit se iudicem cōpetentem , siue non.& ita procedat cōis conclusio. Aut & secundo casu, huic iudici opponit de incōpetentia , & ipse inuito reo uult procedere.Tunc dico, ꝙ cōfessio rei non facit indicium,q̄a uȓ contra ius elicita.& exinde iudex dȓ facere iniuriam ipsi reo, arg. l.cū qui.§.fi.supra de iniur.& ꝑ ea quæ determinat Saly.in l.decu.C.de q.uolēs tunc demū iniuriam fieri ipsi decurioni eum torquendo, qn̄ iudex de eo notitiā habuit,si itaque cōtra ius iudex processit,factum per ipsum est nullum.l.non dubium,C.de legib.& sumus in casu,de quo loq̄tur d.l.diuus.ibi,sed si maligne interrogasse,aut nō dicta retulisse pro dictis cōpeterit.Cum iudex uideatur iniuria affici si opponatur contra eius intētionem declinatoria.ex quo ꝑsumendū esset,ꝙ non fideliter

pro-

processit in hnda tali cõfessione, ideo nõ nocet. Intellige pdicta, ut cõfessio noceat, & faciat indicium, nisi reus coram iudice competenti, & in actis reuocauerit eam confessionẽ sub illa rõne, ꝙ confessus est sciens illum esse iudicem incõpetentem. Et ꝙ cõfessio sua ꝑ illud sibi non nocebat. Et ꝙ noluit opponere de incompetentia, qa timebat sæuitiam iudicis, & ne deteriora contingerẽt. Si hæc reuocatio hr̃et uerisimilitudinẽ in se respectu personæ iudicis. Putarem ipsã amouere uires indicii ut dicã infra in uerb. fuga.

219 † Confessio facta in tortura, an faciat indicium, si reus ductus ad ratificandũ negauerit. Doc. cõiter tenent indicium oriri ꝑ no. per Bart. in l. unius §. 1. in prin. hoc tit. & tenet Bal. in l. bonæfidei col. 2. uers. item q̃ro. C. de iureiur. & ratio est.

220 † Quia variatio in reo facit indiciũ, & ex ea põt torqueri, ut per Bal. in l. multũ interest, & per Bart. in l. de minore. §. plurimũ hoc tit. ꝑꝑ hoc poterit torqueri. Et erit indiciũ, cũ sit primo cõfessus postea extra torturã id negauit intellige in eo, q cõfessus est in tortura p̃cedẽtib. legitimis indiciis anteq̃ torqueretur.

221 † Alias si absq; indiciis fuerit tortus, confessio sibi nõ nocet, ut per Bar in l. pe. supra eo. & ꝑ Bal. in l. fi. in fi. C. de acc rõnẽ reddẽs, ꝙ torqueretẽ tã cõtra ius partis, q̃ cõtra ius torti. Ang. & Im. in l q in aliena. §. Celsus, in fi. ff. de acq. hær. & per Ang. in tract. malef. in uerbo fama pub. nu. 36. & ibi add. late. & Hipp. in l. pe. supra eo. nu. 10 Difficultas est si reus per plures uices ductus ad torturam confessus est delictum, & ductus ad ratificandum negauit id faciendo ꝑ plures uices, an debeat ꝓcedi in infinitũ ad torquendũ. Par. de Put in trac. de synd. circa fi. quẽ referendo seqtur Hip. in sua prac. §. qm̃ in 2. col dicit, ꝙ nõ est ꝓcedendũ nisi ad tertiã manũ torturæ, & sic ꝑ tres dies diuersos est torquẽdum, ut in sili declarat Ang. ĩ l. fi. C. de q. & uidimus supra.

222 † In hoc casu puto distinguendũ. Aut sunt indicia leuia contra reum ut ex illis possit semel torqueri. Et tũc si fuerit tortus sufficienter pro illo indicio & semel, & cõfessus fuerit post torturã si postea ductus ad ratificandũ negauerit delictũ cõfessum poterit ex tali uariatione torqueri. Et si cõfessus fuerit, & postea dũ ratificatio fieret iterũ negauit non est amplius torquendus cum purgauerit indicia sua. Et illa secũda uariatio nõ faciet aliud indiciũ qa nõ est diuersitas inter p̃cedentẽ uariationẽ, & hãc secundam. Et indicia de nouo nõ dñt uenire ꝑꝑ q̃ debeat torqueri, qa non sunt diuersi gñis, ut per Barth. in d. l. unius, & Doc. in d. l. rep. hoc tit. Si uero sunt indicia urgentia, ꝑꝑ q̃ debeat his torqueri, si primo tortus sufficienter cõfessus sit, & postea ad banchũ negauerit, debet iterũ torqri, & secundo ꝑ indiciis q̃ habet cõtra se, & si tortus confessus est, & eo mõ quo supra, & post negauerit debet tertio torqri, & ista tertia tortura est tanta ꝓ uariatione iam dicta ꝑ reũ his facta, qđ facit unũ indiciũ tm̃, & est prædicta rõne si hẽt indicia urgẽtissima, Tũc si ĩ prima sufficiẽter tortus, & in secunda, & tertia cõfessus sit. Et postea negauerit ut supra. Tuncq; ob illã trinam uariationẽ ortũ est indicium, debet quarto torqueri, & in hoc recedendũ est ab ea regula, quod non sit ꝓcedendũ nisi ad tertiam manũ torturæ, qa dũ indicia, q̃ merebantur trinã torturam expurgant, orit̃ aliud indiciũ, ex quo & quarto est torquendus. nã si reus, non torqueret̃ nisi ter, ut dñt prędicti Doc. omnia indicia rei non essent expurgata.

223 † Literarum acceptatio an faciat indiciũ, ut puta sciptæ sunt lr̃æ Seio ꝑ Semproniũ qđ sunt multi testes q dñt te ꝑ insidias occidisse Caium, & exinde mandatũ esse ꝑ iudicẽ, qđ capiaris, ideo sis cautus, Seius accipit lr̃as, & nil dicit de ea re, nec se excusat an oriat̃ indiciũ ad torturã. Hipp. in pract. in § dilig. num. 136. dicit hanc qõnem nouã, & dici posse oriri indiciũ ad torturã, qa in criminalib. procedũt ad instar ciuiliũ, Sed talis receptio lr̃arum cũ taciturnitate facit ꝓbõnẽ plenã, ut ꝑ Bar. in l. filiusfam. la 2. supra ad Maced. Bald. in l. lr̃as. C. mand. & alii ꝑ multi quos alleg. Ias. in l. admon. supra de iureiur ergo talis excep. debet operari hoc quòd faciat indicium.

224 † Quia ea q̃ faciunt semiplenam ꝓbõnẽ in causa ciuili faciũt indiciũ in causa criminali ut ꝑ Bar. in l. fi. in fi. supra de in lit. iur. Relinquit tñ cogitandũ ꝑ ea q̃ hñt in l. si cũ dos, & ibi Bar. supra rer. amo. & ꝑ Paul. de castr. & Ias. in l. si qdem. C. de transact. Aduerte ꝙ existimo istud non esse indiciũ habile ad torturã. Nam ad hoc, ut argm̃ de ciuili ad criminalia ualeat reqrit̃, ꝙ sit par rõ eadẽ in utroque, ut uoluit Sal. in l. 1. C. ubi poss. agi op. Sed in hoc casu non est ratio æqualis de cã ciuili ad criminalẽ, ergo &c. Nam qñ aliquis accipit lr̃as in causa ciuili, & obligatione pecuniæ arbitrii est accipientis dicere, ꝙ non tene-

tenetur, nec debitor est quantitatis cōtentæ in literis, quia optime scit se non esse debitorem, sed qñ recipit literas de delicto, & quod sunt testes q hoc dñt pōt subsistere, & timere ꝑ ꝑ testes falsos, & nil dicere ne diffametur de tali delicto, nam penes ꝓbos & bonos posset oriri suspicio, & infamia ob illas lr̃as, & posset nocere propalanti ob famam ideo nō est inconueniens, si ipse tacet cum ex exp̄ssione cōtentorū in literis posset sibi nocumētū oriri, non aūt utilitas, qđ secus est in lr̃is debiti q̄a propalatio cōtentorū in ipsis nō posset sibi in aliquo nocere. Sed prodesse, & ideo nulla adest causa ꝑꝑ q̄ non debeat dicere portanti literas debiti, quod non est debitor scribentis. Item ex alio, qñ committitur citatio ꝑsonalis ob delictum à cōiter accñtibus, secreto cōmittitur. Vnde ille qui scribit amico literas scribit quoddam secretum, dum dicit ꝙ aduertere debet ne capiatur quo fit, ut non cōueniat, qđ ille q accipit lr̃as id palam dicat ad præiudicium illius, q ostendit se uelle fauere illi q literas accepit, ex quo cum nullū sit cōmodum scribenti, ut frequenter accidit ergo nec debet hr̃e hoc incōmodum, ut imputetur diuulgasse, & notificasse ꝑ lr̃as id, ꝙ erat secretum, & hæc cōiter cōtingunt, itaq; debēt cōsiderari. Et in indiciis argm̃ à cōiter accñtibus ualidissimum est, ut ꝑ Bal. in l. fi. in fi. supra de hæred. inst. & dixi supra in indicio à cōiter accñtibus. Et ideo putarem istud non facere indicium nec ad inquirendū, nec ad torturā. Dato. ꝙ habitis literis aufugeret ex loco in quo erat cum iustā cām fugæ hr̃et fidem p̄stans lr̃is sibi scriptis ut dixit, dicam infra in indicio fugæ. Dum ob suspensionem inq̄sitionis fugam esse licitam diximus. Idem dicerē in quocunq; delicto, & maxime si scriberent̃ litteræ suꝑ furto quod maxime multum infamat, ut in l. 1. ff. de his qui not. inf.

225 † Tractatus dicitur esse, quoties plures cōueniūt inter se, & simul cōsiliū faciunt, & in eandem opinionem deueniunt ad delictum cōmittendum, tex. est in l. si & amicus domū ibi, conuenire ad tractandū, supra ad l. Iul. de adult. & in l. fi. §. fi. ibi ampliori tractatu habito. C. de iur. delib. & in l. nam cum tractatu supra pro socio, & in l. si auiam C. de ingen. manum. & Inn. in cap. bonæ memor. el 2. de elect. in uers. tractatum dicens, quod tractare est deliberare, ac cogitare de aliquo, & oportet ꝙ fiat discussio, & examinatio rei, de qua agitur, qđ uoluit ēt Alb. in d. l. & si amicis domum, & in d l. fi. §. fi. in tract. stat. in q. 64. in 3. par. dicens, ꝙ tractatum dicitur qñ cōsilium, deliberatio, & tractatus præcessit inferens ad statutum puniens homicidium per tractatum fcm̃ pœna mortis, & per non tractatū puniens in centū, ubi examinat, qñ p̄sumat̃ homicidiū per tractatum fcm̃, & qñ nō.

226 † Per tractatum homicidium fcm̃ habet hoc grauius, ut maiori pęna puniat̃, & si plures fuerint in rixa per tractatum facta oēs tenent̃ de occiso gl. Dy. Bar. & Mod. & l. fi. C. de sica. & hoc modo reducuntur ad concordiā gl quæ uīt contrariæ, ut est gl. in l. itē Mella. §. si plures supra ad leg. Aquil. uolens.

227 † Quod si unus est interfectus, & plures sint inculpati, nec appareat, cuius ictu perierit, ꝙ nullus teneatur, & gl. in l. idem Pomp. suprà de rei uend. cōtrariū uoluit, qđ omnes teneantur, gl. in l. ita uulneratus §. fin. in fin. supra ad l. Aquil. & in l. uulg. §. si duo supra de fur. & in l. qm̃, C. ad l. Iul. de ui uolentes insolidum oēs obligatos esse, Iac. de Beluis. in pract. crim. in tit. de qō. circa fin. concordādo hanc gl. dicit esse distinguendū ꝙ aut sumus in homicidio facto ex ꝓposito, & ꝑ tractatum, & tunc oēs, q interfuerunt dicto homicidio tenentur de occiso. Aut sumus in pura rixa, & tunc q libet tenetur de eo, qđ gessit iuxta tex. in l. fi. supra ad l. Corn. de sic. quod ēt uoluit Bar. & Ang. ibi, & Mod. Cyn. & Saly. in d. l. qm̃. Et aduerte, ꝙ qñ sumus in pura rixa. nec appareat, quis uulnerauerit oēs torquebantur dicam infra in uerbo uita in uer. dictum Saly. & persistentibus in negatiua, fit abolitio criminis, non aūt absolutio, quia nō omne illicitum punitur l. pe. supra de his qui no. infam. Maxime ubi non deficit ius sed probatio. l. duo sunt Titii, supra de test. tute.

228 † Et ista est prædicta, de qua per Saly. in l. si qui adulterii, in uerb. ex ista glo. C. ad l. Iul. de adul. & in l. si quis in fin. C. ad l. Iul. maiest. & idem est, si exñtibus indiciis contra aliquem, & eo posito ad torturam, & negante ac sufficienter torto fit abolitio, q̄ hodie dr̃ relaxatio pro nunc poterunt tñ oēs pecunialr̃ puniri quoties est certum ꝙ aliquis ex illis interfecerit, & sic incertus de certis, sed quoties est incertus de incertis q̄a poterat alr̃ interfecisse qui nō sit de illis, tunc nemo dānatur ēt pecunialr̃, ita uult Io. And. in add. ad Spec. in ti. de hom. §. 1. uer. pone ꝙ quatuor, in uer. si la

pis

pis, & ita debet intelligi qd' dicit Rom. in l. 1. §. si qs in uilla in fi. supra ad Syll. † In tractatu hoc requirit, ꝙ committentes homicidiũ, uel uulnera īferentes sint coacti. & cõueniãt ad hoc. i. causa cõmittẽdi illud delictũ, ut in l. 2. § hoĩes, supra ui bon. rapt. dum dicit hoĩes coactos accipere debemus ad hoc coactos. Si uero sumus in pura rixa, tũc hoĩes dicant cõuenire in hoc. i. causa rĩ, & alio respectu quã ad homicidiũ ut est tex. in l. fi. supra de sica. ibi, ictus uniuscuiusq; in hoc collectorum, & ibi Ang. ponit hãc drĩam inter haec uerba, & sensit hoc Anch. in cons. 217. Nos Bartholamæus de Salyc. In tractatu hoc sufficit, ꝙ cõstet tractatũ fuisse factũ, dato ꝙ nõ appareat de cõclusione fin. Si modo secutus sit effectus, ita uoluit Bal. in l. multũ interest. C. si qs alt. uel sibi. Et q̃ not. Ang. in simili in tract. malef. in uerb. & ad hoc colloquiũ, in princ. † Difficultas est si tractatus fuit habitus p̃sente aliquo, & nihil dicente. An cõstito de ipso tractatu, & ꝙ ille fuit p̃sẽs ꝓ quo gratificãdo factus fuerit tractatus, si tacuerit & nil de ea re dixerit, an obligeẽ. Videbaẽ obligationẽ nõ oriri ob p̃sentiã, & taciturnitatẽ, ut est tex. in l. filiusfam. §. inuitus. supra de ꝓc. ubi tacens non hr̃ pro cõsentiente. Idẽ uidemus in magnis, & arduis, ꝙ taciturnitas non hr̃ pro cõsensu. In cõtrariũ est ueritas ꝙ imo iste talis p̃sens, & tacẽs teneaẽ, & obligatus sit ꝓ delicto, ut est tex. & ibi gl. in c. Petrus, de homic. facit qd' uoluit Inn. in c. ex parte, de rescr. ubi determinat, ꝙ si qs ꝓcurat noĩe meo me p̃nte, & tacente uideor cõsentire, quẽadmodum, & gl. in d. c. Petrus, dicit ꝙ si p̃nte eo, ad cuius beneficiũ tractabaẽ de hoĩe interficiẽdo, ẽt ꝙ taceat, tenetur eo, qm̃ expresse cõtradicere debet, ut est tex. ibi, & ita sentiũt Anch. Ioan. de Ana. & Fely. & alii ibi. Nõ ob. ꝙ qs inuitus nõ astringaẽ ad offm̃ procuratoris, quia agitur [illegible] eo casu de obligatione ꝑsonali ad aliqd' gerendum in qua reqritur expressus cõsensus, ut per Ias. in l. quæ dotis, nu. 99. supra sol. matr. ubi multa adducit, imo q̃n sumus in mã delicti quo ad obligationem taciturnitas hr̃ pro consensu, ut per Innoc. & Abb. in c. 1. de his quæ fi. à maio. par. cap. & in c. 2. de his quę fin. à prælat. si cons. c. & per Ias. in d. l. quæ dotis col. 14. uers. decimusquintus casus. † Indicia demonstrantia tractatum p̃nt esse eadẽ fere, de q̃bus iam diximus in iudiciis ſtẽden tibus homicidiũ ex ꝓposito, & exemplificari potest in præparationibus ad delictum, ut si ꝑparauerit æquos habiles ad fugam, uel si illos ascenderunt anteq̃ conferent se ad locũ delicti. itẽ si unus minus aptus ad arma, & rixã acceperit uestimẽta aliorũ, dum se cõferunt ad dictũ locũ in quo facta est rixa. Item si relinquerunt hoĩes inutiles domi, & coniunxerunt se robusti, & fortes, & ex post secuta sit rixa. Itẽ si iussus ꝓcessit, ut unus ex pluribus colligeret uestimẽta aliorũ sociorũ. Item si ad sonum campanæ, cornu, uel alterius rei cõtulerunt se plures in unũ locũ, & facta sit rixa. Et eo modo exẽplificari põt q̃n plures trãsierunt ꝑ locũ non solitũ cum armis hastatis, Archobusiis, sagittis, & arcu, & alio simili gñe armorũ. Et deniq; in omnibus suprapositis indiciis, potest etiam uerificari, & ostendi tractatum in infrascriptis casibus.

† Secreta cõuẽtio, locutio habita inter plures si post exeũtes ex loco hoĩem occiderũt, oriẽ indiciũ tractatus arg. l. si uẽtri. §. fi. supra de priuil. cred. & ibi not. Bart. de dño loquẽte ad aũt famuli si sequaẽ homicidiũ ut p̃sumatur mãdatũ Idẽ not. Bald in l. multum interest. C. si qui. alr. & in l. 1. col. 2. uer. & ille p̃sumiẽ. C. de ser. fug. Intellige p̃dicta, ut faciãt indiciũ si modo hæc tria non cõcurrant. Primo locutio secreta. Secũdo inimicitia capitalis occisi. Tertio qd' incontinenti sit secutum homicidiũ. nam cõcurrẽtibus hic tribus oritur plena ꝓbatio, ut per Ias. ĩ d. l. 1. C. de ser. fug. & per Raph. Fulg. in d. l. si uentri. §. fi. Et tñ dura opin. ut ꝑ hæc possit qs cõmẽdari. Cũ in cõtrariũ sint ea q̃ ponit Ioan. And. post Thom. de Pip. in add. ad Spec. in tit. de præsump. in uer. 13 ideo cogita.

† Rixa secũda uice parũ post primã facta. ut si uno die sunt rixati, & iidẽ altera die sint rixati. uel parũ post iterũ accesserunt ad rixã ex ea geminatione ita breui tp̃e facta p̃sumptio est mali aĩ, & ꝙ inter se cõuenerint ꝓ homicidio cõmittendo cũ geminatio actus demonstret deliberatã intentionẽ rei agendæ, & delicti ꝑpetrandi. Cũ de iure actus geminatio demõstret expressam uoluntatẽ, ut in pacto nudo geminatio. Ex quo demõstratur animus obligandi not. in §. de const. inst. de actio. & in l. iurisgentiũ. §. igitur nuda. supra de pac. & in muliere, quæ ex actu, reiterato dicitur obligari per auc. siue à me. C. ad velle. & de geminatione habetur in cap. & si Christus,

Christus, de iureiur. Cum etiam ex præteri to arguatur in præsens l. iubemus & ibi not. C. de prob. & in c. scribam. de præsump.

234 † Aggressio nullis dictis uerbis, ut si plu res aggressi sunt unum uel plures nil dicto. Tūc facit indiciū, q͡ꝫ couenerint ꝑ delicto cō mittendo, & iā illud deliberassent, & istud ꝑ indicio tradit Anch. in cōs. 217. Et ꝑ hoc facit l. respiciendū. §. delinquūt. infra de pœn. ibi dū dicit, ex ꝓposito latrones delinquūt, qa hñt factiones, & ibi Bart. in eo capite dū vult, q͡ꝫ ex ꝓposito antecedēti sit homicidiū.

235 † Qñ fit insultus q est motus de loco ad locū & in aliū saltus. l. 1. §. cū arietes, supra si quadr. paup. fecis. dica. & l. is qui. C. de sica.

236 † Assistentia ad delictum facit indicium ad tractatū, ut si unus hominem occiderit, & plures ibi fuerint armati uel ꝓpinqui facto. uel remoti, dūmodo potuissent in casu necessitatis ipsius delinquētis auxiliū ꝓstare, nam tūc ob eorū pñtiam, ille q insultū facit efficit audacior. Et ille in quem delinquitur fit timidior. Ideo de auxilio tenentur, & ꝓsumptio est de tractatu. ut ꝑ Bald. in l. ob hæc uerba, supra de infam & in l. 1. C. de rapt. uirg. & in l. data opera. C. qui acc. pos & in l. 1. C. de ser. fug col. 1. uers. ex cōsilio dicēs, q͡ꝫ ille q associat tpe delicti, dr̃ opem præstare, ēt si nihil aliud facit, nisi q͡ꝫ ex proposito associat eū

237 qđ ꝓsumit si secū stat armatus. † Nā ille q armat se ꝓsumitur de rixa, uel bello cogitare l. licet inter priuatos, supra de pac. & ꝑ indicio dat Bru. in trac. de ind. col. 14. uers. item insurgit, & de mā auxilii loquitur late Felyn. in c. sicut dignū de homic. & Dec. in c. 1. de off. deleg. Et Aret. in c. tertio loco, col. fi. de ꝓbō. Hoc intellige eo magis ꝓcedere, si tales ibi stātes nulla tñ facta demonstratione seu armorū euaginatione statim ꝑpetrato delicto insecuti sunt, & associati fuere delinquētē. Bald. in l. nō ideo minus, in fi. C. de acc. à remotis aūt pręstat auxilium ut ponit Alex. in l. is q opē, in add. ad Bar. ī add. mag. circa mediū supra de fur. dicēs q͡ꝫ ille q mecū stat à remotis armatus, si ꝑ eū efficiat audatior, & offensus timidior, dr̃ ꝓstare opem mihi. Istud aūt indiciū pōt tolli si ibi stans ꝓbauerit casu uenisse in eū locū, nam tunc nō erit indicatus, ut per Bald. in dictis locis.

238 † Ducens uerbis aliquem sciens malefactores esse in certo loco, & ille occidat uel derobet, si uerbis suis fidē adhibēdo ide transierint, ut puta q͡ꝫ dixerit mercatorib. q͡ꝫ secū ire dēnt, qa duceret eos ꝑ bonā uiā, & securā Et fuerint interfecti uel derobati, indiciū est cōtra illum, q͡ꝫ fuerit particeps criminis. & causam delicti ꝓbuerit, cū ēt teneat pœna l. Corn. de sic. l. 3. §. alio S. C. & arg. l qui occidit § pen. supra ad l. Aquil. & l. pe §. fi. cum eo, supra ui bon. rap. Et ꝑ indicio dat Gand. in tit. de ꝓsump. & ind. dubit. col. fi. uer. decimū colligit. subdens quod qōnibus est subdendus, & sic erit indiciū ad torturā ea rō-

239 ne. † Quia de his est qō hñda, qui suspensione cedis cōsentiētes uidebunt l 1. §. occisorum, & §. si quis in uilla, supra ad Syll. Et ēt pro indicio ad torturā tradit Boni. de uita. in tit. de ind. circa prin. in uer. item si suasit.

Ex persona indiciæ.

240 INdicia, † si homicidio, si quando aliquis est interfectus, & ignoratur à quo oriunt ex causis infrascriptis. Primo ex uita, & ex persona imputati. Secundo ex uerbis prolatis. Tertio, ex facto. Quarto, ex processu, & testibus examinatis.

141 Vita hominis, † ex antea factis spectat ut ait Cic. in lib. 2. ad Heren. in causa coniecturali. & Doct. considerant istud pro indicio, ut si quis fuerit malæ conditionis, & solitus similia facere habeat indicia cōtra se, ut

242 præsumat deliquisse. † Nam ex consuetudine delinquēdi ꝑ legem ꝓsumitur contra hominē l. si cui. §. 1. ibi, qui semel calumniatur sit. supra de accus. & l. de minore §. 1. hoc ti. l. non omnis. §. a Barbaris. infra de re mil.

243 † Et ex præterito pręsumit in pręsens l. iubemus, & ibi no. C. de ꝓb. & Gand. in tit. de ꝓsump. col. 1. uer. aliqñ, & uer. fi. & cōsuetudo patrisfamilias siue in bonis siue in malis est attēdēda. l. siue negocia, supra de neg. gest. l. Olympico, supra de ser. urb. ꝓdi. & si delictū fuerit reiteratū magis ꝓsumit, nam ex ea geminatione ostendi determinata uo-

244 luntas ad malum agendū. † Cū actuū geminatio demōstret aptam uoluntatē not. in §. de cōstituta, inst. de act. & in l. 1. C. de plus petit. & in c. & si Christus, de iureiur. Vnde statutum q͡ꝫ pro crimine imponatur pœna pecuniaria nō habet locum, si secundo deliquerit, ut ꝑ Hip. in l. 1. C. de sica. nu. 47. adducit tex. in l. 1. C. de superex. lib. 10. & ibi Bar.

245 Bal. Ang. & Io. de plat. † Sed aduerte, q͡ꝫ i eo casu ex geminatione sola nō prodit beneficium

ciū legis nec crimen magis grauat. Sed requiritur, ꝙ saltem per tres uices deliquerit. ita declarat Luc. de Pen. ibi per tex. in §. ueruntn̄, in auth. ut immob. ante nup. donat. & l. seruos C. ad l. Iul. de ui pub. & per Inn. in 1. de fideiuss.

246 † Difficultas fit, an ex eo, ꝙ quis solitus sit delinquere, & sit malæ uitæ, habeat indiciū cōtra se, ut possit poni ad torturam. Hipp. in § diligenter, nu. 99 mouet istā q. & dicit, ꝙ Doc. fere oēs post Bar. hic dn̄t ꝙ hēt indiciū ad torturā, ut per Saly. in l. fi. C. eo. & Guid. de Suz. in tract. de torm. in 4. colum. Et Alex. in cons. 77. in causa accusationis in 4. col. & in cons. l. uisis, & opportune in primo uol. adducit istam, ꝙ semel malus semp p̄sumit malus. Et dicit multum facere dcm̄ Saly. in d. l. fi. ꝙ si plures fuerint ī rixa, & mortuus nō hēt nisi unicum uulnus, & ignorat, à quo sit illatū, & oēs torqueri nō possint, si tn̄ fuerit unus malæ uitæ is torquebit, & multa adducit ad ꝓbādū illud, ꝙ p̄sumat cōtra solitū delinquere. Contrarium tn̄ post multa tenet Hipp. in d. loco dicens malā qualitatē personæ non facere indicium legitimū ad torturā, mouet, ꝙ qn̄ sumus in aliqua dispositione.

247 † Verba illius dispōnis multū sunt attendēda c. porrò. de priuil. & ibi gl. Sed in hac dispōne hr̄ id, ꝙ semel malus semper præsumitur malus, & sic ex mala qualitate ꝑsone oritur præsump. Sed sic est.

248 † qđ præsump. est minus q̄ indicium, ut ꝑ Bal. in l. ea quidē. C. de acc. & ꝑ Ias. in l. 1. supra de eo per quem fact. erit. Adducit et̄ Bal. in l. 1. de excus. tut. ubi p̄sump. dr̄ esse ad probandum, indicium uero est probatum, & sic minus est præsump. q̄ indicium, adducit et̄ gl. in l. absentem, in uerb. damnari, infra de pœn. & glo. in c. literas, de præsump. Item quia ex præsumptione oritur argm̄, sed indicium est idem ꝙ semiplena probatio. l. fi. & ibi Bar. supra de in lit. iura. l. 1. §. si absens, supra si ex nox. cau. aga. & sic cōcludit nouam esse opinionem, ꝙ non oriatur indicium. Adductis aliis ꝑmultis, q̄ longum esset referre.

249 † Aduerte, ꝙ qualitas ꝑsonæ dupliciter est cōsiderabilis, ꝙ qs dicat bonus, uel malus in gn̄e, uel ꝙ dicatur bonus, uel malus in specie. De bonitate, & malitia in gn̄e est tex. in l. nō oēs. §. à Barbaris infra de re mil. & l. de minore. §. fin. hoc titu. de qualitate ꝑsonæ in specie, & de consuetud. rei uel imputati est in d. l. si cui. §. 1. & in l. si seruus pluriū. §. fin. supra de lega. 1. & in d. l. uel uniuersorum, supra de pig. act. Bar. ita distinguit in fama in d. l. de minore §. plu imū col. 1. uers. pro declaratione, ut sit in gn̄e, uel in specie, & de his duobus loquitur Cic. in præallegato loco, ꝙ si accusatus est de occiso reperiat per causam, ut qn̄q; in suspicione fuerit homicidii, & si nō pōt reperiri par causa, reperiatur dispar, & sic gn̄alis obiectio circa mores accusati. In utroq; casu si fuerit facta ꝓbō, ꝙ ille sit malus uel in specie uel in gn̄e orit indicium contra reum, & maius erit indicium contra eum qui hēt præsump. malitiæ in specie, & sic in eod gn̄e mali ut in regula semel malus de regul. iur. lib. 6. & ibi Dyn. Frāc. & alii, & dicā infra in indiciis furti in uerbo uicinis.

250 † Attn̄ ex tali indicio solo non poterit torqueri, quia Bart. in hac l. & Saly in fi. C. de q. dn̄t post omnes Docto. ꝙ qn̄ est indicium remotum à maleficio, ut est mala fama, & similia, de quibus diximus supra in præmissis, ex hoc solo non poterit reus torqueri. Sed requirunt alia indicia pœnes istud. Ex quibus eius iudicis deduci possit in suspicionē contra reū, & sic superflua est disputatio Hippolyti in hac mā, quia Doct. oēs distinguūt inter indicia, ut dixi supra in 6. ꝑmisso. Dictum Saly. allegatum per ipsum in d. §. diligenter nu. 99. & in rub. C. de prob. non dicit id. ad quod deducit, ꝙ si plures fuerint in rixa, & ignoret per quē fuerit factum homicidium, ꝙ torquebat ille, qui est peioris uitæ inter imputatos. Nā si plures fuerint imputati, & ignoret qs interfecerit, & oēs fuerunt in rixa, oēs torquebunt ad hn̄dam ueritatem, ita est practica. ita determinat Dyn. & Rom. post eū, & Mod. in l. 1. §. hoc rescriptum supra ad Sylla. Sed Saly. in d. l. fin. dicit, ꝙ si fuerit suspicio cōtra plures, qa facilit potuissent delictū cōmittere. Tunc stante ista uerisimilitudine, & suspicione malæ uitæ poterit is torqueri, nō aūt alii torquebunt ob illam simplicem suspicionē, ꝙ potuerint delinquere. Nō ob. quod cōsiderat p̄sumptionem minus q̄ indicium, quia dico.

261 † Quod præsumptio est genus quo ad indicium, uult Bald. in rub. C. de ꝓb. diffiniendo indiciū dicit, ꝙ indicium est præsump. minima hoīs boni, seu distans argm̄ à specie probationis.

252 † Imò præsumptio hēt plures gradus, cū alia sit iudicis, & cōtumaciæ, ut si iudex citat Clericū, ꝙ reddeat ad ecclesiā, & nisi reuersus sit p̄sumit iudex, ꝙ habet ecclesiam pro derelicta.

Alia famę per quam proceditur ad inquisitionem, ut in c. qualiter, & qn. el 2. de accus. Alia sit naturæ ut si pr exhæredat filium, pręsumit ꝙ iniuste agat, qa non ꝑmittit nã ꝓsumere, qđ filius patrem offendat, uel econtra l. oĩmodo. C. de inoff. l. ult. C. de curat. fur. & de his, & seq. loquit. Host. in tit. de pręsump. in §. quot eius spes. Alia sit iuris cõtra quam admittit ꝓbõ, ut in possidente, qđ ꝑ sumatur dñs l. siue possideris. C. de prob. & qđ Chytographum laceratum præsumatur solutum l. si Chyrographũ, supra de ꝓb. Alia sit iuris, & de iure cõtra quam non admittit ꝓbõ. l. si qs adulterii. C. ad l. Iul. de adult. & ponit Bar. in d. l. siue possidetis. ideo id, qđ dicit Ias. quod præsumptio sit minor indicio in d. l. 1. supra de eo per quem fac. erit, illud est uerum in terminis, in quibus loquit Ias. quod est in indicio oriente ex dicto mortui uel iniurianti. Nã illud est indicium uile, & de eo loquitur gl. in d. l. si mr. C. de calum. & sic in eo casu est minus indicium quã ꝓsumptio, quia uille, & tenue, ut dicã infra in uers mortui depositio.

253 † Conuersatio malorũ, & ista facit ĩdiciũ cõtra imputatum arg. tex. in l. 3 § nullus putat. supra de excus. tut. & l. item apud Labeonẽ. §. adduxisse, in fi. supra de iniur. l. nullus. § 1 supra de act. empt. Nam ex mala cõuersatione bonus efficitur malus. & uitiosus l. ædiles. § pedius, supra de ædil. edic. Nam similis similem sibi qrit c. recollentes de stat. mona. & ſm Phil. talis qualis quisq; est, taliũ cõsortio delectat. & dicit tex. in c. sæpe. 28. q. 1. ꝙ maiorũ cõsortia sępe ẽt bonos corrumpũt, & tãto magis eos, q ad uicia ꝓni sunt. istud pro indicio tradit Gand. in tit. de ꝓsumptio. & ĩdic. dubita. col. 1. uers. itẽ hẽt indagare, & Guid. de Suz. in trac. de tort. col. 6. uers q̃rat iudex. & Are. in tract. malef. in uerb. ꝙ fama publ.

254 co. 6. num. 19. † Istud aũt extendit Iac. de Belui. q malos famulus tenet, ut sit indicium cõtra ipm in sua prac. tit. de qõ. col. 5. uer. item crimen, allegat text. in § hos aũt, in auth. de non alien. & in c. licet heli. in princ de simo.

255 † Qualitas personæ põt indicium facere, ut cognoscat, si respectiue ad eius cõdõnem, & qualitatem sit causa aliqua, q̃ ipm induxerit ad maleficium committendum, ut si commodum aliqđ ex maleficio acquisierit ut honorem, pecuniam, dñationem, aut aliq̃ cupiditatem amoris, aut uoluntatem libidinis explendæ. Aut ꝙ uoluerit incommodum uitare, utputa inimicitias, infamiam, dolorem, & supplicium, q̃ oĩa ꝓ cõiecturalis tradit Cic. in d lib. 2. ad Heren in prin. in c. causę cõiecturalis in parte probabili. Et hæc à legibus com-

256 probant. † Nam spes commodi assequendi aut incõmodi euitandi probatur in l. cum ratio infra de bon. dam. ubi pater interficiens eum, q filium instituerat, ꝓ ꝓ istud cõmodũ fecisse ur, & ideo filius non succedit, & hr in l. 1. §. si dñs, supra si qs ali. testa. & prohib. & in to. tit. ubi succedens ab intestato si prohibuerit agnatũ testari priuat successione, & ẽt filius ob ꝓhibitionem patris, & ẽt demõstratur in l. si ab hostibus. §. 1. supra sol. matr. in quo priuat maritus dote, si non adhibuit diligentiam in curanda uxore infirmitate, uel non adhibuit medicos peritos. & multomagis si interficeret eã, & istud est qđ dicit Bar. in hac l. Item ꝙ res cedebat ad commodum suũ, non alterius, & dicã infra in indiciis furti in uerbo cõmodum. Item uerificat id, quod dixit de honore qñ ꝑ simoniam, seu ambitũ uult cõsequi honorem ut in to. tit. de simo. & supra ad l. Iul. de ambit. & exẽplificari posset in duobus ambientibus eũdem honorẽ, ut si aliter fuerit interfectus oriat indicium cõtra alium ad idem aspirantem, qđ idem dici põt in duobus riual bus, ut uno interfecto pęsumat ab altero factum, & uerificet illud, quod dr de cupiditate amoris explenda, & probat in l. idem si ad stuprũ supra de cõd. ob Turp. cau. Et quod dictum est de pecunia, declarat in l. 3. supra de his quib. ut ind. & in d. l. 1 §. si dñs, & in d. l. si ab hostibus, & quod dr de incommodo uitãdo uidelicet infamia, inimicitia, dolore, & supplicio probatur hæc in l. 1 in §. præterea, & in §. cum quis. supra eod. ubi præsentãs latrones iudici qñq; facit, ne infamiam, dolorem, & supplicium subeat, & ne de his accusetur, ideo illos iudici tradidit.

257 A cõiter accidentibus oritur indicium. Vt si ꝓbet ꝙ hoĩes certæ nationis cõiter hoĩes interficiunt pro parua causa, uel ꝙ cõiter cõtingit aliquem deferre genus armorum, ex quo reperitur ille talis interfectus, uel aliud simile, nam ex hoc oriatur indicium ut per Bal. in l fi. in fi supra de hæred. instit. exẽplificãs post Iac. But. in l. neq; natales. C. de prob. in muliere, ex cuius domo uisus est exire iuuenis, uel qđ passim eos admittebat. ex quo existimat meretrix, idẽ Bald. hoc determinat in add. Spe. in ti de sen. & de his. q̃ ips. seq. in

§. 8. in

§ 8. in add. Magna circa fin. in uers. ad monte
258 facit illud qđ. † Argm̄ à cōiter accñtibus ualidū est in iure, ut ꝑ Alex. Ias. Dec & alios q accumulatẽ ponūt in l nō hoc. C. und. leg. & per Fely. in c. quia uerisim. de præs. in fin.

De verbis indicia.

259 TRepidatio, † incōstantia, uarietas, uox balbutiēs, loquella timida pallor, hæc oīa si concurrant in ꝑsonā rei, uel aliqua ip sorū, erit indicium ad torturam text. est in l. de minore. §. plurimum, supra eo. & ibi Bart. & Mod. q dicit, iudicem dr̄e operari, hæc oīa scribi, qđ loquendo trepide, pauendo, uarian do, reus rñdit ad hoc ut possit ostendere ꝙ ꝓ cedentibus indiciis præcessit ad torturā, istud idem uoluit Bal. in l. presbyteri. in prin. C. de epis. & cle. dicens ꝙ trepidatio, mutatio colo ris in faciem sunt signa in teste qđ falsum di cat, sed an exinde possit torqueri, istud relin quit arbitrio iudicis, qđ est ēt ex mente Bar.
260 hic. † Vt unum ex istis indiciis nō sufficiat ad torturam sed plura, & talia, q̄ ex dispōne iuris moueant iudicem, & hoc magis est dicē dū quia hæc indicia sunt remota à malefico, ex quo unumquodq; de ꝑ se non debet esse sufficiens ad torturā, ut dixi supra in 6. ꝑmis so post Bart. hic, qđ aūt hæc oīa describi de beant in actis. Bar. adducit Inn. in c. qm̄ con tra de prob. & Spe. in ti. de testi. §. nūc tractan dum, uers. hoc aūt scias. Ista facere indicium ad torturam ponit Guid. de Suz. in tract. de tormen. col. 5 uer. item poterit iudex, & Ia co. de Belui. in pract. crim. in tit. de qō. col. 4. qui ēt ponit inter ꝑmissa declinationē oculo
261 rum uersus terram, & rōnem reddit. † Quia uacillans testis qōnat. l. super statu C. eod. & Par. de Put. de synd in uerb. uiso de indiciis, & seq. uer. & Are. in tract. malef. in uerbo qđ fama publ. num. 105. & Bun. in tract. de indi. col. 12. Hipp. in sua pract. in uerbo diligenter num. 74. q multas quotas adducit in hac mā.
262 † Intellige ꝑdicta procedere qñ is q torquet hēt legitima indicia cōtra se, anteq̄ duceret ad torturam alias aūt si reus iniuste torque retur indicia ex his non orirentur, cum etiam ratificatio non ualeret, ita determinat Aug. de Ari. in addi ad Ang. in d. loco, & eum seq tur Brun. in d. loco, & Hippol. in d. §. diligen ter. num. 75. Sed aduerte qđ Bart. alr̄ ur̄ senti re in hac nostra lege dum uult, quod iudex facit adducere ad se illum de quo suspicatur & interroget de circunstantiis ubi stetit illa nocte, cum quo comedit, uel cenauit, & simi lia, & tūc ex sermonibus, ex uoce, ex trepida tione, seu cōscientia poterit contra eum aliq̄ præsumptionem hr̄e ex quo Bar. demonstrat ibi ꝙ iudex recipit eas præsumptiones, & ex illis (si ipsi uidebitur) ꝓcedere poterit ad tor turam, & tn̄ nulla indicia præcedebant, erat simplex suspicio contra illum interrogatū, id eo hæc limitatio non pōt adaptari ad casum Bar. & de ea uidebimus infra in uerbo cōfes
263 sio in tortura. † Intellige secundo prædicta procedere, qñ uariatio esset circa negocium principales, uel circa circunstantias negocii principalis, alias aūt non faceret indicium cōtra uariantem, utputa, si esset uarius circa locū delicti, ut tp̄s ipsius delicti, ista. n. uaria tio noceret. Secus si esset circa nomen, agno mē, loci originis uel q̄d aliud sĩle, aut uoluit Bar in l. eos. col. 2. uer. q̄ro quæ dicantur, su pra de fals. & Spe. in tit. de teste § 1. uer. Item quod est uarius, & uers. item per aliqđ Bald. Imo. in l. his uerbis. §. fin. supra de hære. inst. Ioan. And. & Inno. in c. fraternitatis de testi. & Pau. de Cast. in l. si ex falsis C. de trans. & ibi Ias. col. fi. qui dicit istud esse no. in æternū ad practicam in teste qñ dicatur uarius, qđ etiam uoluit Tind. in trac. de testi in 7. q. 3. q. prin. & Paris de Put. in mā nostra in tract. de
264 synd. in uerbo de uiso de indiciis in fi † Intellige præmissa, ꝙ uarius dicitur is, qui pri mo dicit unum postea dicit contrarium nul lam uariationis causam assignans. Contradi cens uero qui primo dicit duo incompatibi lia, ut si dixit interfuisse contractui tali die, & loco, & postea dicit tali die, se alibi fuisse, ua cillans autem dr̄, qui dubitando, & tremendo loquitur. item, & qui uarie loquitur, de uario ponit Bald. in d. l. eos, & de his omnibus dat doctrinā Ant de Butr. in c. præterea uers. sed dubium, de test. cog. & Dec. multos adducit in d. c. qm̄ contra, num. 93. de prob. intellige etiam prędicta ut dicam infra in seq. indicio.
265 † Mendacium an faciat indicium ad tor turā Bart. hic in 1. col. dicit, ꝙ si repertus fue rit in mendacio, erit maxima præsump. cōtra eum per tex. in l. unius §. testes supra eo. & in c. lr̄as. de præsum. idem uoluit Rom. in cons.
266 8. uiso facto, & Bart. in tract. de qō. † Et rō est, qa mendacium est falsa signatio uocis, cū intentione fallendi gl. in l. de ætate, in princ. supra de interrog. act. in §. qui tacuit gl. dicit quòd

ꝙ mendax uidetur uelle decipere iudicem, id eo punit l. & debuit, supra de infam. & rõne mendacii qs ur esse in dolo. l. seruus §. si per suaserit ff. de dol. & sequitur hæc Brun. de indic. col. 9. uer. quæro an mendacium. Aduerte quod in hac mã mendacii, & uarietatis ipsius rei adducitur in contrarium dcm̃ Andr. de Iser. in const. incip. in damna. col. 10 uer. itẽ no. qui dicit, ꝙ si reus interrogatur à iudice neget, seu fateat, & postea dicat contrarium.

267 † licet assertio eius dicat testimoniũ large l. gña r. in fi C. de non. nu. pecu. non torquebit qa licet cõtraria dicere, & ponere ꝑꝑ salutem l. nemo supra de excep. l. 1. infra de bo. cor. & Matth. de Afflict. in d. const. si damna, in 14. no. in 1. q. sequit hoc dcm̃ And. de Ise. Luc. de Pen. in l quoties col. 7. uer. sed qd si reus tenet contrariũ cum Bart. hic, ꝙ ꝑꝑ cõtrarietatem, torqueat reus q̃uis loquat ipse Luc. in reo, cui delatũ erat iurm. Par. de Put. in d. tract. de synd. in uerbo, uiso de indiciis relatis his opinionibus dicit magnã esse auctoritatem. And. de Iser. tñ qd utraq; opinio posset saluari, ut dicta per Bart. non habeant hoc, ꝙ ex uariatione qs torqueat, & male ad hoc allegat Si bene uerum esset, qd facit præsumptionem, & sic ꝙ uterq; dicat nõ torqueri ipm reum ob contrarietatem licet præsumptio insurgat. Sed ista saluatio non põt stare qa Iser. in dicto loco dicit ꝙ tm̃ non est torquendus. Sed licite poterit dicere, & cõtraria ponere ob eius salutem, ex quo nulla p̃sumptio debet oriri ex actu licito, Vnde existimo ꝙ And. de Iser. nõ contradicat Bar. ex alio. Si eorũ dicta recte cõsiderentur. Nã habemus eam cõclusionem cõiter approbatam.

268 † Qd accusatus de homicidio, põt opponere negando se commisisse homicidium, & si probetur põt dicere se illud fecisse ad sui defensionem, ut ꝑ Bar. in l. cum de indebito, supra de prob. & in auth. cõtra q ꝓpriam. C. de non nu. pec. & ibi Bal. col. pe. Abb. in c. is qui, in prin. de sol. uoluit Soz. in l. nemo ꝓhibet, in fi. supra de excep. qui dicit istam esse cõem opinionem. ut uoluit Ias. in l. 1. col. fi. uer. qd in criminalibus C. de fur. & Dec. in l. nemo ex his, de reg. iur. unde ista uarietas, & cõtrarietas cõcessa est ipso reo à iure, ex quo p̃sumptio nulla esse põt cõtra ipm, nec in casu isto loqtur Bar. in l. nra, & ẽm hanc conclusionẽ debet intelligi id qd dicit And. de Iser. in d. const. ne damna.

269 † Ideo distinguerem quod aut reus est cõtrarius in his q̃ spectãt ad eius defensionẽ, ut contrarietate constita, & ꝓbata posset conseq liberationem uel minorem pœnam, ut si primo negauerat postea dicat ad sui defensionem fecisse, uel se putasse ꝙ esset bannitus, & iustus esset eius error, uel ꝙ esset ebrius, uel ꝙ à casu ꝑcussit, & sic de similibus, tunc hoc casu non tenet p̃sumptio, qa à iure cõceditur, & ꝓbõ offeret. Aut iste reus est cõtrarius in his q̃ non spectant ad eius defensionem, ut dicat, in die delicti locutum esse cum Petro. & postea dicat eum non uidisse, & similia, uel ꝙ dicat tali die fuisse Venetiis, & postea dicat eo die fuisse Mediolani, ista. n. non respiciunt eius defensionẽ immediate, ideo faciũt p̃sumi cõtra reum, cum ista sint in facto incompatibilia, & nulla exinde utilitas oritur ad beneficiũ rei, quo casu est credendũ ꝙ illa cõtrarietas oriat. qa ueritas aĩr se hẽt, & ꝙ incompatibilia non admittitur tenet Soz post Cuma. in d. l. nemo ꝓhibet. in fi secus si utilitas daret reo ob eius cõtrarietatem nam tunc p̃sum t, ꝙ dicat ꝑ ueritate, ut se defendat.

270 † Cum habeat necesse ꝓbare, id, qd dicit asserendo fecisse ad sui defensionẽ, uel similia ut not. in l ut uim. supra de iust. & iur. & in l. 1. C. und. ui. & in c. auditis, de p̃sum cũ eodẽ tꝑe non ꝓposuerit confessionem. cum exceptione defensionis, ut ꝑ Abb. in d. c. auditis, & Soz. in l nõ utiq; supra de exc. & sic exceptio illa cõtraria admittit, qñ reus uult eã ꝓbare ut loqtur Iser. secus in mẽdacio, & uariatione, de qua loqt Bar. hic.

271 † Non r̃ndens interrogationi hẽt indicium cõtra se. ut si interrogatus si sit reus, nollit iudici r̃ndere, indicium est ꝙ delinquerit. & ex inde torqueri poterit, ut r̃ndeat ita pro indicio dat Iac. de Beluis. in sua pract in tit. de qõ. col. 5. uers. 6 est, adducit tex. in l. de ætate § q tacuit. supra de interrog. actio. ibi, nã q oĩno non r̃ndet, cõtumax est. Et ex hoc dicas, ꝙ qñ non r̃ndens sit cõtumax.

272 † habemus, qd cõtumacia facit indicium ad torturã. ut ꝑ Bal in l. 1. col. 5. uer. seqt uidere. C. de hæred. instit. & uidebimus infra in uerbo cõtumacia. Et aduerte ad ea, quæ dicit Bart. in d. §. qui tacuit, in fin.

273 † Quod non r̃ndens ad hoc ut dicatur contumax. requiritur ꝙ sit præsens. & iussus r̃ndere recuset absq; rõnabili causa. c. 2. de conf. lib. 6. & ideo sit cautus tu, qui defendis reos, ut postquam iudex accepit constitutum, à reo de plano, si ducitur

tur ad torturam instruas eum, ut respondeat iudici & replicet ea, q̃ dixit in constituto de plano, ẽm interrogabit à iudice, & non faciat ea, q̃ sunt in ore rusticorũ, Si qñ interrogant ad torturã qd sciant de tali re, q ipsi rñdent dixisse, interrogati qd dixerint, rñdent esse scriptum, nec aliud rñsum uolunt dare, ex quo si indicia erunt leuia poterit optime torqueri, usq; quo rñdeant iudici, & istud ob leuitatem præsentatorũ, & istructionem malam, quam habuerant à carceratis, cõtingit bis mihi in his mẽsibus elapsis, & rei fuerũt optime torti. Confessio, an, & qñ faciat indiciũ dixi supra in parte pẽsamẽti post delictũ.

274 † Taciturnitas domestici facit indicium ad torturã, ut puta marito interfecto, & existente in domo uxor taceat p aliquot dies, nam ex taciturnitate p̃sumit cõscia delicti, & particeps ita Bal. in l. excipiunt. supra ad Sylla. q simplr dicit hoc nulla data distõne, an psona sit honesta, uel non, istud idem uoluit Rom. ibi in fin. & Par. de put. de synd. in uerbo. tortura. lo. 1. col. 3. sequitur hanc cõclusionem, & dicit in facto cõtingisse, ꝙ q̃dam mulier diuturnitate de morte uiri qui non reperiebat, q̃ quadam die clamauit plorando dicens reperiisse uirum mortuum in stabulo iã fetentẽ, accurrerunt uicini, & capta muliere, & torta, cõfessa est interfici fecisse maritũ, ꝙ ẽt uoluit in eo. tract. in uerbo. mandauit, col. 7. uers. an si reperiat, & Aug. in addi ad Ang. in tract. malef. col. 20. in uer. tu aũt ĩ hoc mã adde de ista qõ. quam posuit Ioan. Andr. nu. 53. in uerbo fama publ. & Hipp. in prac. in §. expedita, in fi. dicit qđ non hẽt hanc doctrinam p expedita p ea q̃ dixit in §. dilig. num. 150. in eo q se ingerit pquirendo malefactorem. & q solicitat. Sed aduertite ꝙ illa dispõ nõ tollit haud cõctonem, nam hæ duę cõctones hñt extremitatem in se, quod in hoc casu nil dicit domesticus, & tacet p multum tps in alio aũt multum solicitat, ut dicam infra in sequenti indicio ex quo istæ duæ extremitates nil dicere, & multũ dicere gñant suspicionem, & indiciũ cõtra agentẽ, uel tacẽtẽ. Sed si seruet in his causa media nõ erit suspicio, ut si domesticus denũciet mortẽ domestici statim, & non solicitet. Si ad eũ nõ spectat res, & hoc mõ ñ erit suspicio cõtra ipm ut if.

275 † Solicitans, multum petens, ꝙ inquiratur, cum res ad eũ non ptineat dici debet suspectus, & hẽt indicium contra se ut uult Par. de Put. in tract. synd. in uerbo torturæ in fine dicens, ꝙ indicium aliqñ sumit cõtra aliquem, q primo dicit occisum inuenisse, & cõtra aliquem q primo dr̃ uidisse homicidium, & contra aliquem qui ualde solicitat in curia, ꝙ de maleficio inquirat, de quo ad eum nihil spectat. & ꝙ uidit bis occurrisse de quodam, q dixit inuenisse occisum, & hoc curiæ nunciauerat, & ipse occiderat. Qđ sequitur Hipp. in prac. in §. diligenter nu. 150. & addit rõnem.

276 † Quia qui se ingerit suspectus est l. unius. §. seruo q ultro. supra hoc tit. & in l. quæ oĩa. supra de pc. cũ aliis. Nec sunt multi anni, ꝙ cum fuisset captus qdam p furto qa reperta fuerunt q̃dã bona furto subtraxisse, & uendidisse, qdã eius socius de quo nil habebat ueniebat ad offm̃ maleficiorũ assidue, & ĩportũe solicitabat pro socio carcerato. & eo modo ut uenerit in suspicionẽ, cur hæc ageret, & ob id captus fuit, & positus ad torturã cõfessus ẽ se fuisse sociũ ad furta, & fuit causa, ꝙ alter socius q negabat. ad tormẽta cõtẽnebat, cõfessus ẽ, & ambo uidi suspensus, unde iudex in his debet esse multũ circũspectus.

Ex facto indicia.

277 FVga an faciat † indicium? sciendum est 278 quod fuga. † Multipliciter consideratur. uno modo ut per eam oriatur delictum, & probata fuga probatum sit delictum ut in l desertorem. infra de re mil. & in l. quis sit fugitiuus. supra de ędil. edic. & in tit. de ser. fugi. & monachus fugiẽs ex monasterio pbat apostata c. fi. de regular. c. fi. de renunt & captus fugiens in bello iusto peccat. ca. iuris gentium. 1. dist. Alia est fuga, quæ facit suspicionẽ, & illa pbata orit delictum in l. impuberibus, supra de susp. tu. Alia est fuga ut in casu nr̃o, ut si qs post homicidiũ aufugiat à ciuitate, uel loco, in quo delictũ est cõmissũ. Bar. in l. lege Corn. supra ad Syll. dicit ꝙ oritur indiciũ seu semiplena pbõ, idẽ Bar. in l. admon supra de iureiur. dicit ꝙ oritur præsumptio. Doct. cõiter post ipsum dñt in d. l. admon. ꝙ oritur indicium ex fuga, & cano. cõiter in c. nullus, de p̃sump. & ibi Fely. late. Sed an oriat indicium sufficiẽs ad torturam Ias. in d. l. admon. nu. 169. dicit oriri indiciũ sufficiens ad torturam, p ea, q̃ dicit Bart. in hac l. nostra. & Bal. in l. cum probatio. supra de pb. in lectu. antiq. Old. & Ioan. And. post ipsum in addi. ad Spec. in tit. de præsump. in addi.

addi. magna circa finem dicunt indicium oriri ad torturam arg. text. in l. 3. §. de is qui. supra ad Syl Et dñt ibi ꝙ ita seruaē, & Ias. dicit ꝙ ista est cõis opi. cõtrariũ tenet Iac. de Belui in auth. de exhib. re. in §. si uero, & Gand. in tract. malef in tit. de qõ. in ca. q quæ debent ꝓcedere, ut qs torqueatur & Guid. de Suz. in tract. de qõ. in rubr. qual rei subiici. torment. mouet Iac. de Beluis. ex eo qm̃ lex ad hoc ut ꝓcedaē ad torturam uult plura argumenta, plures suspiciones, & sic plura indicia dari l. 1. in princ. hoc tit. l. milites. C. eod. & hanc. opin. dicit de iure ueriorē. Curt. in d l. admonendi, nu. 131. ꝓ dicti Guid. & Gand. qui in lib. meo contrariũ dñt. Sed aduerte ꝙ ẽt Bar. in hac. l. nr̃a sensit hoc, qa coniunxit fugã cũ aliis indiciis, & sic ostendit nõ esse indicium sufficiens de ꝑ se ad torturam. Itẽ ex alio qa istud indicium est à remotis ideo de ꝑ se non est sufficiens ad torturam ut Bart. in hac l. & Sal. in l. fi. C. eo & dixi supra in 6 ꝑmisso. Item ex alio, qa iudex uolens ꝓcedere ad torturam

179 debet formare inquisitionem. † Quæ inquisitio hr̃e debet famam præcedentem alias non ualeret. Ang. in l. si uacantia. C. de bon. uacan. lib. 10. Cano. in c. qualr̃, & qñ de accus. Ang. in tract. malefic. in uerbo fama publica, & Raph. Ful. consi 107. sup eo. formata inquisitione super fama q̃ causam habeat ab ipsa fuga, si ultra famam ꝓbata sit fuga, hoc modo erit indicium sufficiens ad torturam, quia erit fama, & fuga ꝓbata ut in ꝓcedenti indicio, & hoc modo poterit stare utraq; opin. ꝙ fuga sit sola ꝓ indicio, & causa, & habeat famam adiacentem. & his cõcurrẽtibus ꝓcedi possit ad torturam, & ita se hẽt practica cõis. Et aduertendum est ad illud ꝙ dicit Ioan. Andr. in add. ad Spec. in d. ti. de ꝑsum. ꝙ eius qõ est super famulo, q aufugit à dño cõquerẽti de subtractione bonorũ. nam tunc penes fugam est qualitas ꝑsonæ, qa famulus, q hẽt indicium

280 furis, ut dicã infra in indic. furti. † Intellige fugã eo magis indicium facere qñ qs aufugit per loca inuia, & non solita. ita not. Ioan. de Plat. in l. 2. & ibi text. C. de cursf. publ. lib. 10.

281 † Hæc cõclusio restringiē, ut fuga non faciat indiciũ, qñ post accusationẽ institutã, & post inquisitionẽ ipse inculpatus fugam arripuit ut ꝑ Bart. in l. 1. C. de bon. eo. & per Rom. & alios in d. l. lege Corn. supra ad Sylla. & per

282 Doct. cõiter in d. l. admonẽdi. † Istud ꝙ non det indicium post accusationẽ, & inquisitionem ex fuga. extendiē in eo casu, in quo quis hẽt suspicionẽ de accusatione, & inquisitione ut eo tunc liceat illi aufugere. ut ꝑ Rom. in d. l. lege Corn. & per Dec. in cons. 234. in effectu.

283 † Extenditur, & hoc, ut si qñ aliquis aufugerit. & reuersus dicat ex suspicione aufugisse, & iuret. ꝙ ꝑ tale iurm̃ remoueaē oĩs imputatio fugæ ex doctrina Cy in fi. in l. fin. C. de requi. re. & ex dicto Franc. Bru. in tract. de in di. col. 5. ita decidit Hippo. & dicit singulare in sua pract. in §. diligenter, col. 4. & hoc modo si erimus post accusationẽ seu inquisitionem fuga non faciet indicium, si antea, eodem modo non faciet indicium, qñ reus iurauerit se habuisse suspicionem, ne accusaretur, & q nõ causa delict aufugit. Aduerte ꝙ Cyn. nil dicit in l. fin sed est in l. 1. & iurm̃ de quo loquitur Cy. in l 1. non est iurm̃ excusationis per qđ possit tolli indicium, seu ꝑsumptio fugę quia criminalia non diminuuē iuro, no. Doc. in d. l. admonendi, & dixi supra in princ. Sed iurm̃ de quo loquiē Cyn. est iurm̃ purgationis, & tale iurm̃ purgationis datur reo quoties non hẽt cõtra se ꝑsumptionem, aut indicium, sed tm̃modo ob imputationem delicti est diffamatus apud bonos, & probos uiros. & super

284 illa imputatione non est aliqua ꝓbõ. † Nã hoc casu ut se expurget ab illa infamia facti, deferē iurm̃, qđ appellaē iurm̃ purgationis. Et de hoc iuro loquiē Cyn. in d. l. 1. & Bar. in l. maritus, in fi. hoc tit. & Cano. præcipue Io. de Ana. in c. excõicamus, de hæret. & dixi supra in prin. huius l. ꝑ ꝑ quod non debet intelligi, ut per iurm̃ tollaē fuga, quia nullo casu fuga operaretur cõtra reũ, qđ est absonum.

285 † Limita secundo, ut si qs aufugisset ex loco ob causam rõnabilem, puta rõne partialitatis, uel factionis existentis in ciuitate, uel quia locus non esset sibi securus. uel qa officialis esset ualde crudelis, uel similib. ex causis. Tunc ex fuga nulla causaē, suspicio, quia ex quo inculpatus de homicidio, seu delicto ibi secure, & tute stare non possit, sibi fuga imputari nõ põt. c. accedens, el 1. extra ut lit. non contest. ita decidiē ꝑ Bal. in l. in bonæ fidei. C. de iureiur. in pen. col. alle. cle. pastor de sen. & re iud. gl. in c. statutum, §. 1. de rescr. lib. 6. ex quo si iusta causa fugiẽdi, & iniusta posset cõsiderari, ꝑsumẽdum est potius iustam causam adesse. l. merito. supra ꝓ socio.

286 † Limita tertio in eo, q aufugit à familia ptãtis, & citatus postuenit statim, & rediit ad ptãtẽ. Tũc fuga nullã

facit

facit suspicionem, ut est tex. in l. quis sit fugitiuus § 1. & ibi Bar. supra de ædil. edic. & per eundem Barth. in l. aut facta § tps, col. 1. infra de pœn. & per Bald. in l. 1. in 4. col. C. de ædil. 287 actio. & in l. 2. de ser. fug. uolens, † qđ si sta tutum puniat fugientes carceribus non includit eos qui exierūt aīo redeundi, & statim redierūt, dūmodo cito reuertant, secus si nō tā cito, ut p Bal. ibi, & tex. in c. uulg §. diuortium, de pœ. dist. 1. & in c. pñti, de præb. in 6.

288 † Fuga officialis, dum syndicatur inducit plenam pbōnem, quia hr p confesso, ut per Bar. in l. consiliarios. C. de off. assess. & in l. lego Corn. supra ad Syll. Imol. & Fel. in c. nullus, col. 1. uers. fallit primo, de præsump. ubi multa adducit, & per Ias. in l. admonendi, nu. 177. ubi insistit in demonstrando, ꝙ tex. in d. l. consiliarios, non probat intentionem Bart. & alii Mod. post ipsum, & hoc ẽm eum locū habet in ciuilibus. Sed in criminalibus dicit Ias. ibi ꝙ talis fuga facit indicium ad torturā per dcm̃ Ang. post gl. in §. oportet in auth. ut iud. sine quo suff col 2. qui dicit, ꝙ per fugā reditus est suspectus, ut no gl. in l. bonæ fidei. C. de iureiur. adeo quòd potest ad torturam perueniri, ut per tex. in §. super hoc, in auth. de coll. istud dcm̃ sequitur Rip. ibi num. 175.

289 † Fugatus cum clamore, seu rumore à loco maleficii habet indiciū cōtra se l. itaq; supra ad l. Aql. facit tex. & q̄ ibi no. in c. si perfodiēs de homi. ita pro indicio dat Brun. in tract. de ind. col. 12. uers. aliud erit indiciū ad delictū: alleg. Bar. hic, & in l. de min. §. plurimum hoc ti. qui nil dicit de hoc. Sed facit illud qđ uult And. de Iser. in cōst de uiol. mul. ipric. q dicit.

290 † Quod uociferatio, & acclamatio in muliere q dr̄ uim passa, facit indiciū, & ẽt fuga ppe domū, & Iac. de Belui. in pract. in tit. de qō. col. 9 in prin. dicit, ꝙ uisus fugere à loco malefi ii, habet indicium contra se, ca rōne.

291 † Quia fuga accusat fugiētem, ut in auth. de exhib. & intro rei §. si uero, & in auth. de sanctiss. epis. §. si quis aūt ad ordinationem.

292 † Fugiens cum gladio euaginato, & reperto mortuo in loco, à quo aufugit, habet indicium ad torturam cōtra se, quia est homicidium manifestum ita Bar in l. fur est manifestus, supra de fur. Quē locum Bar. ut faciat indicium ad torturam adducit Ang. in tract. mal. in uer. fama pub. col. 6. uers. qro an unū indiciū in princ. & dicā infra, & p tali indicio ponit Gand. in tit. de p̄s. & ind. indub. in fi. Ex hoc dico, ꝙ Abb. in c. tertio loco, col. fi. male sensit dū uult, ꝙ ex isto solo indicio homicidium sit pbatū p dcm̃ Bart. in d. l. fur. & Are. in d. c. tertio loco, col fi. improbat dcm̃ Abb. dicens, ꝙ reum est ex mente Bar. maleficium pbari p̄sumptiue per tex. in l. 3 §. interdū, supra de his qui deie. uel effu. Quē sic intelligit gl. in l. 1. § fi. supra de prob. inducendo ut ibi, subdens ꝙ tutior ur̄ cōis opin. ꝙ ad minus requirat alia qualitas, v3, ꝙ gladius esset sanguinolentus, cū ẽt tex. in l. fin. C. de pb. requirat indicium indubitatum, de quo non dicit Bar. nec ur̄ esse tale, nisi cōcurrant inimicitia minæ, uel alia, qa posset esse ꝙ aliquis euaginauit gladium uidens alium insultari, timēs forte de seipso. unde hæc pbō est æquoca, fatetur tn̄ ꝙ istud est urgens indiciū ad torturā adducēs multa ex indiciis infra positis, de qb. u debim. & sensit hoc Ang. i l. 2. C de q.

293 † Contumacia an faciat indicium, ut si qs citatus ẽm quòd hodie per totam fere Italiam seruatur, exñs contumax bannitur ad inquirendum cui datu bienninm ex lege domini nr̄i ad purgandum contumaciā, & sic pñtandum, si pñtauerit se, uel ꝙ infra illud tps fuit captus, an ex eo solo quod fuit cōtumax, possit torqueri. Hipp. in sua pract. in §. diligenter, nu. 126. tenet quòd facit indicium ad torturā p doctr. Bal. in l. 1. col. 5. uer. sequitur uidere. C. de hæred. inst. & Brun. in tract. de ind. col. mihi 27. uers. addo alium notabilem casum. idem uult Alciat. in ti. de p̄sump. in reg. 3. p̄sumpt. 22. in fi. dicens, ꝙ sine alio indicio ille cōtumax poterit torqueri ar. l. milites. C. de qō. & l. 1. & 2. supra de req. rei. Iac. de Beluis. in prac. in ti. de crim. remiss. in prin. dicit quod criminosus remissus est talis bannitus audietur plene sup crimine, & bonis si infra annum uenerit, post annum sup crimine duntaxat, & ex sua fuga orta est uiolenta p̄sumptio cōtra ipm, ex quo est carcerandus ẽt ꝙ alias p crimine illo carcerari nō debuit. Itē onus pbandi innocentiam induitr̄ cōtra eū. Et ex tali fuga poterit qōnari, cū sit suspectus. Aduerte, ꝙ Bal. in d. l. 1. simplr̄ non dicit ꝙ cōtumax possit torqueri. Sed ꝙ ex qualitate psonæ poterit subiici tormētis. Ideo cōclo supra facta non hēt fundamentū indistincte ex dicto Bal. & dura est decisio ita gñalis. nā si qs abñs principio ex cā legitima, uel ex cā necessaria pœnitus ignorans ꝙ cōtra ipm pcedat, si bānit, ut multoties euenit, & sit persona.

sona bonæ qualitatis, iniquũ esset ꝙ contra ipm esset indicium ad torturã, ideo ẽm Bal. est consideranda qualitas personę, & modus absentię ex mente Iac. de Bel. Ideo distingue rem in hoc casu, ꝙ aut talis bãnitus aufugit post delictum, siue ante inqsitionẽ. siue post Et hoc casu si fuerit bãnitus, fuga & cõtumacia insimul gñant p̃sumptionẽ grauẽ cõtra eũ, ex qua poterit torqueri. & ita procedat, ꝙ dicit Iac. de Belui ꝙ ex tali absentia, & fuga possit qõnari, & habeat onus probandi innocentiam, & hoc qñ fuit remissus, siue spõte uenerit. siue captus fuerit. infra tp̃s datum ad se p̃ntandũ, Aut iste non aufugit, sed post delictũ ex aliqua legitima causa cõtulit se ad aliam ciuitatẽ. ut quia hr̃e ibi domicilium, ut in scholarib. q̃ recedunt a studio, & conferũt se in suas p̃rias. & illis absentib. iudex procedit citando in ualuis, & ad domũ suæ solitę habitationis, & tunc si iste absens potuit hr̃e uerisimiliter ignorantiam de his, q̃ gerebant & sit ꝑsona bonæ cõdõnis in qua nõ possit cõsiderari ꝙ ꝑ malitiã se absentauerit, & fuerit bãnitus. Tunc dicerẽ, non esse indiciũ ad torturã contra eũ ex tali cõtumacia sola, & ita intelligerẽ qualitatẽ ꝑsonæ consideratã ꝑ Bal. in d. l. 1. Aut hic abñs potuit scire uerisilr̃ se esse citatũ, & ꝙ ꝓceditur cõtra eũ, nec curauit cõparere, sed ex cõtumacia fuit bãnitus, & hoc casu dicerẽ oriri indiciũ ad torturã. Cũ ex culpa sua id processerit. & ideo si se spõte p̃ntauerit, uel infra tp̃s ad purgandam cõtumaciã fuerit captus, ꝙ isto in casu ex sola cõtumacia possit qõnari, & ita ꝓcedat, qđ supra dcm̃ est ex opinione Alc. Brun. & Hip.

294 † Prohibens ne quis capiatur habet indicium contra se, ut si qs prohibuerit ne delinquens, uel imputatus caperet, uel duceretur ad iudicẽ. Ex eo n. ur̃ conscius criminis, & ꝙ in delicto illo dolũ cõmiserit arg. l fin. supra de cust. & exhi. reo. & in l. 1. in prin. supra de eo ꝑ quẽ fac. erit. l. eos. C. de fur. & ꝓ indicio tradit Gui. de Suz. in tit. de p̃sum. & ind. dub. col. pen. uer. quartũ indiciũ, & Bonif. de Vit. in tract. mal. in tit. de ind. in princ, dicẽs, ꝙ si ꝓcurasti, ꝙ qs fugeret. uel euadaret, uel non ꝑmisisti eum capi, & ad p̃tãtem duci, tũc orit indicium, arg. l. 2. §. 2. supra de crim pecul.

295 † Prope mortuum cũ coltello habet indicium cõtra se, ex quo poterit torqueri, ita dicit Ang. in uer. fama pub. in 4. col. in uers. q̃ro an unũ indiciũ in princ. all. Bar. in l. fur. manif. supra de fur. in prin. Sed Bart. loquitur de indicio, de quo supra ideo melius facit id quo dicit Bar. hic in uers. sed q̃ro utiũ, in fi. dum dicit, uel captus ibi.

296 † Et sic reꝑtus in loco delicti hẽt indiciũ ad torturam, q̃a est indiciũ ꝓpinquũ, ut ꝑ Bart. hic, & dicã infra. & ꝙ sit indiciũ ꝓpinquũ dixi supra ĩ. 6 p̃misso.

297 † Gladium sanguinolentum hñs exiens domum, in qua reperitur hõ mortuus, facit indicium ad torturam arg. l. fi. supra de hær. inst. ita determinat Bal. in d. l. fi. per locum à cõiter accñtib. ꝑ not. in l. neq; natales. C. de ꝓb. quod est ut cõiter contingat hoc, quod exiens eo modo domũ interficiat aliquẽ nõ tñ cõcludit necessario, q̃a posset esse, ꝙ alter hoĩem interfecisset, non aũt is q̃ exiit cũ gladio istud idem uoluit Imo. ibi col. fi. & Ioan. And. in tit. de ꝓb. §. fin. in uers. 1 3. in add. ad Spec. uolens ẽt ꝙ si cõcurrerẽt alia indicia cũ prædicto ꝙ nihilominus est torquendus, nõ cõdemnandus. Et idem uoluit Guid. de Suz. ĩ tit. de p̃sum. & ind. indub. col 5. uers. sextũ indiciũ. Et clarius, ꝙ de se nõ probet, sed alia reqrantur in tit. de p̃sum. & ind. dub. col. fi. uers. ponit supremũ. Et hoc indiciũ facere ad torturã determinat Ar. ĩ c. 3. loco co fi. de ꝓ.

298 † Mortuus prope. domũ alicuius inuentus facit aliq̃ præsumptionẽ contra dñm domus, uoluit Bart. in l. ædil supra de uia publ. Rom. in l. 1. §. si qs in uilla, in princ. ff. ad S.C. Syl. dicit ꝙ dubitabilis est hæc decisio Barth. quã saluat, & ueram esse dicit si ille, cuius est domus, alia cõsuetus esset facere homicidiũ, arg. eius quod not. in l. in ciuile. C. de furt. in gl. Aduerte, ꝙ puto Bar. in d. l. ædiles, sensisse ꝙ faciat p̃sumptionẽ non habilem ad torturã Sed dicit aliquã, ut de per se non sufficiat ad qõnem. Sed bñ ut ꝑ eam possit iudex ꝓcedere, & inquirere cõtra dñm domus, ut in teste q̃ alias non debebat examinari, q̃ facit aliquã p̃sumptionem, per q̃ iudex inquirit, ut not. Saly. in l. seruos. C. de test. Et dicam infra in uers. testis, qui non debebat examinari. Hoc aũt puto uerũ, ut si dñs domus solitus sit homicidia cõmittere, ut sit indiciũ ad torturam, ut uoluit Alex. in d. l. ædiles, post Ro. istud eo magis putarẽ urgere, si dñs domus esset inimicus defuncti, uel ꝙ minæ p̃cessissent, uel ꝙ esset aliquod aliud simile indicium iunctũ cũ p̃dicto, ꝙ sit reꝑtus mortuus añ domũ, & aliquo exiẽte habebit indiciũ habile ad torturã.

299 † Mortuus in domo facit indicium cõtra existen-

existentes in ea, ut præsumatur interfectus ab his, qui in ea erant, & ex eo poterũt torqueri, non aũt condemnari, quia posset esse qd' aliqs alius ibi eum portasset, seu interfecisset, ita determinat Dy. per illum tex. in l. 1. §. si qs in uilla, supra ad Syll. & Rom. ibi, qui seqtur. Dyn. & ẽt Mod. ibi idem tenent, arg. tex. in l. 1. §. fin. supra de exerc. & in l. 1. in fi. supra de his q deiec. per quę iura idẽ uoluit Par. de Put. in tract. de synd. circa fi. in uerb. mãd. col. 5. uers. si reperiatur corpus, & Ang. in tract. malef. in uerb. fama pub. num. 53.

300 † Inuentus in loco delicti habet indiciũ contra se l. 1. §. quid ergo, & §. hoc aũt, supra ad Syll.

301 † Idẽ est, si reperiatur in loco propinquo, uĩ ex eo ac si reperiretur in loco ipso ar. l. ædiles, in princ supra de ui pub. & l. pen. §. 1. supra de flum. & l. fi §. si qs, supra de mu. & ho. & l. si locus §. cũ uia. supra queād. ser. amit. & cap. si ciuitas, de sent. excõ. lib. 6. ita pro indicio tradit Paris de Put. in tract. de synd. in uer. si quis est inuentus. intelligẽs qñ est nimis propinquus, ut quasi cõtiguus uideatur, cap. 1. de cons. lib. 6. Indicium hoc, ut dixi in præced putarẽ de per se nõ habile ad torturã, nisi repertus sit cum armis, ut uerificetur id qd' dicit Bar. hic, dũ uult indiciũ propinquum esse si captus est ibi, & dr̃ ꝙ est ꝑꝑ hæc, ut dixi supra in uer. ꝓpe mortuum, uel quod cum ista inuentione cõcurreret aliqd' aliud indicium, ut supra proxime. Hanc aũt inuentionẽ id operari existimarẽ, ut iudex posset inqrere, & ad capturã ꝓcedere, cum quælibet suspicio sit sufficiẽs ad capturam, seu inquisitionem, ut dixi supra in not.

302 † Visus admenare gladium, seu uibrare, licet non fuerit uisus ꝑcutere, & reperiatur homo interfectus, erit indicium ad torturã, qa ꝓpinquum est delicto, ita uult Io. And. in add. ad Spec. in tit. de ꝓb. in §. 3. uer. 13. dicens, quod, & si concurrerent aliqua alia, nihilominus ꝓcedi debeat ad torturam nõ tñ ad condẽnationem contra opin. Th. de Pip. in tract. de fam. de quo ẽt facit mentionem Ang. in trac. malef. in uerb. fama pub. col. 6. uers. quæro an unum indicium, princ.

303 † Prohibere potens si non prohibuit, habet indicium contra se, puta si delictũ est cõmissum in conspectu alicuius q armatus erat. & sine periculo eius uitæ impedire poterat, ne homicidium cõmitteretur, & nõ interposuit se, indicatus est ꝙ sit particeps, & socius facinoris. Nam carere culpa eius criminis non uideris, l. culpa, infra de reg. iur. c. 1. de off. deleg.

304 † Et si potuit prohibere, & hominem à morte liberare, & nõ liberauit, occidisse uĩ l. sciam, in prin. supra ad l. Aql. & l. in oĩb. & l. in delictis, supra de noxa, & l. 3. §. is cui. supra ad l. Corn. de sicar. nec carere uĩ scrupulo societatis occultæ, q manifesto facinori desinit obuiare, cap. sicut dignũ, & c. quanto de sent. excõm. & l. 2. C. de commer. merc. ita pro indicio ponit Gand. in ti. de p̃s. & ind. dub. col. fi uer. nonũ põt. Et Ioã. Igne. in l. 1. §. si qs in uilla num. 8. supra ad Syllã.

305 † Aduerte, ꝙ pcedẽs indicium uĩ esse dubium, si qñ nulla alia coniectura cõcurrat nisi hoc ꝙ fuerit pñs, & non ꝓhibuerit, cum de iure ciuili quis non tenetur obuiare delicto ꝑ gl. in d. l. culpa, & ꝑ Bar. in l. 1. §. sed in eos. supra ad Syll. & l. metũ. §. sed licet supra qd' met. cau per illum tex. ubi. qs licite accipit pecuniã, ut aliũ defendat, & sic licite accipit pecuniã ꝓ defendendo, & licite põt negare defensionẽ. Idem uoluit Bald. & Ang. ibi, & Saly. in l. quisqs. C. ad l. Iul. maiest. & Ias. in l. ut uim. supra de iust. & iu. col. pen. Et ibi Claud. num. 168 q multos adducũt tenẽtes hanc opin. quam dicit cõem. Dec. in c. 1. col. 3. num. 7. de off. deleg. & in d. l. culpa caret.

Si itaq; nõ tenetur quis alium defendere iur, & nullam culpam incurrit, non est dicendum ꝙ ex eo ꝙ nõ defendit, habeat indiciũ contra se, qa lege ꝑmittente fm̃ non est punibile. l. Gracchus. C. de adul. & l. nemo damnũ, infra de reg. iur. Et sic non indicium, nec suspicio oriri debet ex hoc, nisi aliquod aliud adiungeret, ut puta, si post delictũ fecit se sociũ cũ delinquente. Nam tũc bñ erit indiciũ participatiõis ut dixi supra, in uer. assistẽtia.

Item p̃dicta non ꝓcedere in casibus, in qb' qs tenetur defendere, ut in crimine parricidii, & in alio, q subditus est aliqua rõne. ex qua defensionẽ p̃stare obligatus est ut ꝑ Dec. in d. c. 1. & Claud. in d. l. ut uim, qd' ẽt extẽdũt in clerico, ut laicus teneatur eũ defendere.

306 † Pax. seu transactio de crimine, an faciat indicium, puto in hoc artic. non esse difficultatem, ꝙ fm̃ distĩonem traditã in l. trãsigere. C. de transact. ut secuta pace, uel transactione non oriatur indicium. Nam aut qs transigit, aut paciscitur in casu concesso à iure, ut in crimine, in quo ingeritur pœna sanguinis, & tunc qa illud ius permittit, non dr̃

crimen

crimen cõfiteri, ut per Bar. Bald. Alb. & alios in d.l. transig. & Alex. ibi in princ. qui dicit, ꝙ reus transigens in casu cõcesso nõ uř cõfiteri crimẽ. de quo est accusatus, ex quo lege ꝑmittente transegit, ut in d.l. & in l. 1. infra de bon. eor. & siccum transactio sit cõcessa, non oritur cõfessio, nec successiue ĩdiciũ qđ est eius pars, cum remoto gñe fit remota q̃li bet eius species, ut dixi supra ĩ uerbo cõfessio coram iudice penitus incõpetente. Aut transactio, seu pactũ est fcm̃ in casu, in quo nõ ingeritur pœna sanguinis, uel qđ à iure non cõceditur, ut in adulterio, & tunc transigens intellř tacite cõfiteri, & ho● modo intellř. l. qm̃, supra de his qui no. inf. Et not. Bar. Bal. Ias. & alii oẽs in d.l. transigere. Dantur aũt in hoc casu multæ cautelę, ꝑ quas trãsigens non dicatur cõfiteri delictum ut ꝑ Ias. in d.l. transig. in fi. Et ꝑ Bru. in tract. de ind. col. 11. & Hipp. in §. diligenter. in pract. num. 178.

307 † Sed difficultas est, si pax, seu transactio fuit tractata ꝑ cões amicos, & nõ fuit cõclusa, an oriatur indiciũ ut si illi tractantes pacem fuerint adducti in testes dicerẽ, ut supra ꝙ in casu licito non oriať indicium, q̃a sit cõclusio pacis nõ p̃iudicat, multo minus, & eꝰ tractatus. Aut sumus in casu in quo licet trãsigere, & tunc ꝑ tractatũ fcm̃ oriať indicium cõtra ipm̃ reũ, q̃a si plena cõfessio oriť ex cõclusione. Indiciũ oriri debet ex ipso tractatu.

308 † Petitio ueniæ an faciat indicium gl. in c. exhibita, de hom. in fin. sensit, ꝙ petens ueniam non fateatur delictũ. Ioan. And. Host. But. Card. Abb. & Ioã. de An. ibi distinguũt, ꝙ aut q̃s petit ueniam solẽniter, & indicio, & tunc uř cõfiteri delictum, ita procedat tex. in c. uenerab. de elect. & in l. decem, supra de uerb. oblig. Aut q̃s petit ueniam extra iudicium, & tunc non fateť, eodẽ modo si ex humilitate. & benignitate petať. Hoc idẽ uoluit Rom. in l. 1. in princ. supra de no. ope. n un. in 2. not. & Cæp. in cõs. 21. ego Bartholamæꝰ col 4. uers. sed plus dico num. 10. Sed aduerte ꝙ gl. in d. c. exhibita, iuncto tex. non ꝓbat illud ad qđ allegať. ibi. n. tex. non erat culpabilis ille clericus de morte puniri, cum non ꝑcussisset eum, sed ex negligentia, & imperitia. mortuus fuerat, & petierat ueniam à pře pueri, ut eius dolor mitigareť, & si ex facto cõstabat ꝙ ueniæ petitio non poterat continere criminis cõfessionem gl. in uer. postulauit à qua Doct. sumũt argm̃ non loquiť de petitione uenię, sed loq̃tur de dispensatione petita à summo Pont. q̃ uis læsam non hřet cõsciam, & sic ibi nõ erat ueniæ petitio aliq̃. In hoc casu distinguerẽ in oĩb. ut supra dixi

309 de pace petita. † Cautelam tñ est ẽm Alb. & Io. de An. in d.c exhibita, qđ dicať non puto hoc fecisse, sed si in aliquo læsi peto ueniã

310 † Negligens in puniendo habet indicium cõtra se ut si iudex, uel alter cui spectat cognitio, uel executio neglexerit punire delinquẽtes habet indicium participationis ad delictũ ita pro indicio ponitur ꝑ Iac. But. in sua pract. col. 5. uer. nouum est, dicens ꝙ istud tangit dñs temporales l. unica. C. de pri. car.

Ex processu, & testibus indicia.

311 FAma an faciat † indicium ad torturam Doct. diuersa sentiunt, & ꝑ eius cogni

312 tione. † Sciendum est famã multa req̃rere ad hoc ut dicatur ꝓbari. Primo, ꝙ testis dicẽdo famam est deponat audiuisse à plurib. & noĩet particulariter aliquas ꝑsonas, ex his à quibus audiuit ẽt si de hoc non fuerit interrogatus, not. Inn in c. qualiter, & qñ, 1 2. de acc. Bar. sensit, in l. de min. §. plurimũ hoc tit. Abb. in c. cum causam, de testi. Secundo requiritur, ꝙ ille talis testis dicat audiuisse à maiori parte populi, seu castri, uel uillæ, quo in loco delictũ est cõmissum, ita Bart. in d. §. plurimũ Bal. in rub. C. de ꝓb. & Ang. in l. q̃d ergo. §. quantũ, supra de his q̃ not. inf. Tertio req̃ritur, ꝙ testis exprimat aliq̃ cãm, ꝑ quam fama ita sit orta, utputa ex inimicitia, ex minis, ex iniuria, uel alia cõsimili cã. Bart. in d. § plurimum. Saly. in l. ea q̃dem. C. de acc. Abb. & alii omnes in cap. ueniens de testi.

313 † Fama hoc modo ꝓbata non facit semiplenam ꝓbõnem in causa criminali, gl. Bal. But. Imol. & alii in d. cap. ueniens, de test. & Dec. ibi dicit hanc esse cõem. Sed an faciať ĩdicium ex mente Doct. Bar. uř se non firmare in d. §. plurimum circa finem dicens dře cõsiderari illa ĩdicia, & illas p̃sumptiones, ex q̃bus fama traxit originem, qualiter uigeãt. & ẽm qualitatem traditam dicemus, famam facere, uel nõ facere semiplenam ꝓbõnem, uel indicium. Et sic ex eius uerbis Doct. dñt firmam cõclusionem non dari. Vnde Bal. ĩ l. milites, col. 1. C. eo. & Cyn. in l. fin. eod. tit. & Bald. & Imol. in l. fin. supra de hęr. inst. & omnes aliis, quos refert Ias. in l. admonendi, num. 251. dñt famam non facere indiciũ,

ꝙ ista est cōis. Circa hunc articulū dico, ꝙ fama, si habuerit cām expressā, & aliqua requisita vt sup. faciet indiciū, sed non habile ad torturā. Cum sit indiciū remotum à maleficio, vt dixi sup. in 6. præmiss. Si vero vltra famā eo mō quo sup. deductā, fuerint etiam probatæ qualitates. & cā, ex quib. orta sit fama. Tunc erit indicium ad torturā Et facit etiā secundùm probationes vrgentes semiplenā probationē, Exemplum, duo testes deposuerunt ꝙ Sempron. interfecit Caium, & ꝙ istud sciunt, quia fama est, Semproniū interfecisse & cām reddunt, dicentes tale homicidiū fuisse factū ꝑꝑ inimicitiā, q̄ erat inter Sempro. & Caium, vel quia Sempronius, & Caius aspirabāt ad eādem dignitatē, & ꝙ dr̄ ī ciuitate & à maiori parte populi, vel ꝙ exprimat̄ aliqua alia similis cā. Si duo testes deponūnt de fama hoc mō exprimēdo cām quāuis de ea non habeāt aliā notitiā, nisi ex auditu à maiori parte ciuitatis, erit probata fama, & erit indicium. Sed nō habile ad torturā, licet si ex post probatæ fuerint causæ expressæ ꝑ testes, vt ē inimicitia, vel alia cū similis, hoc casu erit indiciū sufficiens ad tor-

314 turā. † Et faciet etiā semiplenā probōnē, & istud est, ꝙ voluit Bar in d. §. plurimū dū di-

315 cit. † Quod qualitates & causæ ex quib. fama ē orta, sunt cōsiderādæ, qualiter vrgeāt, ad faciendū semiplenā probationē, & indiciū. & Ang. in l. fi. C. de qō. dicit, ꝙ in q̄rēdo, an fama sit sufficiens indiciū ad torturā dēs videre vñ ortū habuit ista fama, & ex quib. & ex qua cā. Nā si ex cā vrgenti probabili, & verisimili erit indiciū sufficiēs ad torturā. l. excusantur. §. 1. & ibi gl. sup. de excus. tuto. subdens, ꝙ nisi trahat originē ex cā probabili, & apud fide dignos, non est fama, sed est vana vox populi. l. decur. inf. de poe. & idem Bar. in cōs. 191. in 1. vol. dicit, ꝙ fama iuncta cū dicto officialis facit indicium ad torturā, idem voluit Iac. de Belu. in pract. crim. in tit. de q. col. 9. dicens, ꝙ vltra famā probet̄ inimicitia, vel quid aliud, vñ, si erit cā leuis, ex qua fama sit orta, vt quia testis dicat, famā esse, quia moriēs vulneratus dixit fuisse vulneratū à Sempronio, vel ꝙ fama est, quia illi de domo defuncti hoc dixerunt, vel q̄a erat lis inter eos; sed cōstitum fuisse eā eē de parua re, & probatæ fuerūt causæ ꝑdictæ, ex q̄b. fama habuit originē, hoc casu non erit indiciū sufficiēs ad torturā ex mente Bar. in d. §.

316 plur. † Testis de visu an faciat indiciū ad torturā, Bar. in hac l. nr̄a tenet, ꝙ sic, idē Bar. in l. maritus, & in l. 1. §. idem Corn. hoc tit. & Bal. in l. mil. C. eo. dñt, & cōcludunt, ꝙ faciat indiciū ad torturā gl. est in l. si quis, ad l. Iul. maiest. & in l. maritus, hoc tit. Hæc decis. restringitur per Hip. in sua pract. in § dilig. in prin. vt procedat, qñ testis est oī exceptione maior, prout dicit Bar. in d. l. admonendi, de iureiur. volens Hip. qui testis vnus de visu faciat indicium ad torturā, qñ est oī exceptione maior, & idem voluit Ias. in cons. 22. in 1.

317 vol. subdens. † Quod testis est oī exceptione maior qñ nulla imputatio fieri potest cōtra eum, & nil penitus patiatur per gl. in §. item verborum, Insti. de inuti. stip. & per gl. in c. circa litem. de consan. & affin. ꝙ etiā secundùm Hip. voluit Bal. in rub. de contr. inuest. & in c. 1. §. sacra. de cons. rec. feu. Restringitur, & secundo per ipsum, vt testis vnus de visu non faciat indicium, nisi alijs cōcurrentibus ex mente Cy. in l. fi. C. de q. Circa primā restrictionem aduertite, ꝙ Bar. in hac nostra l. dicit, ꝙ vnus bonus testis de visu facit

318 indicium. & sic in prima qualitate. † Cum bona detur melior, & etiā optimus. l. vbi aūt non apparet, sup. de verbo. oblig. in prin. & æquo datur æquior, vt est gl. in l. 1. supra de iust. & iu. & l. si ser. cōis. §. ꝙ vero, sup. de fur. Item Bar. in l. mar. hoc tit. dicit, ꝙ vnus testis idoneus facit indicium, si scit de visu. Idoneus aūt est, quia exp̄sse nō repellitur à iure.

319 † Cū oēs possint esse testes, nisi repellātur. l. 1. §. 1. iunc. tex. in l. idonei. & in l. test. idon. sup. de tes. Itē Bar. in l. 1. §. idē Cor. hoc tit. dicit, ꝙ testis vnus īteger de visu facit indiciū.

320 † Integer aūt testis est, q̄ à iure non repellitur. l. popularis, sup. de popul. ac. Bal. ī l. milites. C. eo. dicit, ꝙ testis vnus de visu, qui non pōt repelli facit indicium ad torturā. Testes aūt repelluntur à principio, vt infans, seruus, vt ꝑ Ang. in auth. de testi. in prin. hæreticus, & alij cōsimiles repellūtur ex officio, vt no. in c. intimauit. de test. Et sic nullibi Bart. aut Bal. faciunt mentionē de hoc, ꝙ sit oī exceptione maior qñ volunt testē facere indiciū. Sed bene in d. l. admonēdi, dū testis dēt facere semiplenā probōne, requirit̄ hoc, ꝙ sit oī exceptione maior. Et rō ē, q̄a ī eo loco istud euenit cū agat̄ de cōdēnatione. Nā ille testis cū alia semiplena probōne faceret probōnē ad sn̄iam proferendā eo modo, vt per illum

testem inducta sit semiplena ꝓbõ, & præiudicialis, ꝙ non est in teste in cã criali. Cũ faciat indiciũ, qđ tollit ꝑ torturã, & expurgatur, nec est tãti præiudicij. Idẽ voluit Bal. in d. §. sacramentũ, dũ loquitur de probatione verisimili, & sic semiplena, quã appellat indiciũ ad iuramẽti delationẽ, dicens, ꝙ testis eo casu sit probatæ vitæ, & bonæ opin. nec habeatur suspectus ex aliqua cã, & sit legitimè examinatus, vt quia interrogatus de cã sciẽtiæ, vel quia dixit plene factũ, subdẽs ꝙ modicus defectus impedit semiplenã probationẽ vnius testis, pulchrã rõnẽ reddẽs, quia satis exorbitat fides vnius testis à iure cõi. c. innotuit, de testi. & sic cõstat maxime differre, ꝙ oriatur semiplena probatio, vel indiciũ detur ad torturã. Ex hoc dico, ꝙ male sensit Bar. in cõs. 11. illud, col. antepe. n. 11. & Hip. post ipsum in d. §. dilig. nu. 148. dũ voluit, ꝙ Bal. in d. §. sacra. loquatur de indicio ad torturã, inducẽtes, vt ꝑ eos, quia imò loquitur in semiplena probõne. Nec ob. gl. in §. item verborũ, Insti. de inutil. stip. q̃ exponit idoneos, i. oĩ exceptione maiores, vt ꝑ Dec. in d. c. at si cler. nu. 4. quia dico, ꝙ gl. ibi ostendit contrariũ. Nã cũ in eo tex. tractetur de impugnãdo scripturã, & instrumentũ publicũ, nõ ità faciliter admitti dẽt allegatio rei, ꝙ fuerit absens tp̃e instrumenti celebrati, sed requiritur manifestissima probatio, & liquida, vt in l. optimã. C. de comit. & contrah. stip. Ideo gl. nõ fuit cõtenta de eo, qđ dicitur in tex idoneus ꝑꝑ subiectã materiã, de qua ibi tractatur, sed declarauit idoneos in eo casu esse oĩ exceptione maiores. procedendo ad maiorẽ declarationẽ, i. ꝙ nulla exceptio opponi possit. Et istud necessario requiritur in eo casu, cũ tractetur de impugnando instrumẽto, quod est probatio probata, vt per Bal. in c. cũ dil. de fid. inst. Vnde si ꝓpria significatio illius verbi ĩportaret oĩ exceptione maiorẽ, frustra declaratio fuisset adiecta ꝑ glo. Sed voluit gl. latius verbũ illud itelligere, & ĩterptari. Cũ ex stricta eius sig. id nõ diceret.

321 †Et ꝑꝑ hoc, sequẽdo ea q̃ dicit Bar. in l. admon. in 4. col. in ver. 2. mõ, sup. de ꝓb. & ꝑ Bal. in rub. de cõtr. inuest. qui dãt gradus inuestigationis veritatis, & probationis, dicerẽ ꝙ in causis criminalib. & in probationib. faciẽdis, ex quib. modus ꝓcedendi impartitur.

322 †Primus gradus sit, quando examinãtur testes non integri, non idonei, sed suspecti, & hoc fit quãdo iudex vult inquirere super delicto, & ẽt accipiũtur sine iuramento, ad hoc vt hẽat qualẽqualẽ informationẽ de delicto, & procedere possit ad citationẽ rei, vel verbalẽ, vel personalẽ, & de ista probõne loquitur Bar. & alij ĩ l. si q̃s ĩ graui. §. si q̃s moriẽs, sup. ad Syl. & Saly. ĩ l. 2. C. de exhib. re. & in l. absentem. C. de accus. & dixi sup. in 2. nota.

323 †Secundus gradus erit quãdo vult procedere ad torturã, & tũc requirũtur testes, qui nõ repellãtur à iure qui sint idonei, vt in hoc casu si vnus testis examinetur, & deponat de visu; & sic qualitates ꝓdictæ faciet indiciũ ad torturã, & ita intelligitur id, qđ dicit Bar. in prædictis locis appellãdo testẽ bonũ idoneũ & integrum, & id quod dicit Bal. in d. l. mili. dum vult, quòd sit talis, qui non repellatur.

324 †Intellige ꝙ testis vnus de visu faciat semiplenã probõnẽ, dũmõ aliæ circũstãtiæ nõ resistãt, vt dicit Bal. in l. 2. col. 1. in ver. & no. ꝙ ad hoc. C. quor. app. nõ rec. dicẽs, istud esse notabile post Ioã. And. ꝙ idẽ voluit Abb. in c. cũ in contẽplatione, col. 1. ver. 2. quæritur, in fi. de reg. iur. dicẽs testẽ de visu facere indicium, nisi alia ratio suadet contrarium.

325 †Tertio casu, & gradu, quãdo ex probõne deueniri dẽt ad condẽnationẽ, tũc ad hoc vt testis semiplene probet, dẽt esse oĩ exceptione maior, & istud est, quod cõsiderat Bar. in l. admon volens testẽ vnũ de visu semiplene probare, si erit oĩ exceptione maior, vt intelligatur illud in casu, in quo per illũ testẽ, & alijs adiunctis deueniri possit ad diffinitiuã sentẽtiã, & ita intelligit Bal. in l. 1. C. de sum. trin. & fid. cath. col. 5. ver. 5. oppono. & Abb. qui sequitur Bal. in c. testimoniũ. de test. distinguẽtes inter probationẽ, q̃ requiritur ad procedendũ, & eã, q̃ esse dẽt in diffiniẽdo. Et hoc mõ in procedendo, & in deueniendo ad torturã testis nõ dẽt esse oĩ exceptione maior, sed tamẽ demũ quãdo ex eius probõne oritur semiplena probõ, & prout dictũ fuit indiciũ est minus semiplena probõ. Circa secundã restrictionẽ aduertas, ꝙ Cy. in d. l. fi. dicit totũ contrariũ: nã vult, ꝙ vnus testis de visu nõ faciat semiplenã probõnẽ in criminalib. tamẽ faciat cõpetẽs indiciũ. & idẽ Cy. in l. si quis. C ad l. Iul. maiest. dicit, ꝙ nõ faciet semiplenã probationẽ, vt supra, sed faciet indiciũ ad torturã. Nã etsi semiplenã probõnẽ nõ faciat, vt late per Ias. in l. admonen. de iureiuran. nu. 186. in fi. tamen facit indicium.

†Quod

326 †Quod est minus semiplena probatione l. cum probat.& ibi no.supra de proba.ex quo Hippo.non aduertit ad verba Cyni.

Testes oēs examinati,an indistincte faciāt indiciū ad torturā deponendo super indicijs iā dictis,vel similib.& si cognouerimus, qui sint illi,qui examinari debent, nec examinari possunt,cognoscemus casus, in quib. examinati faciant indicium. Et sequendo vestigia Bar.in l.mar.supra eo.ti. nostro. videbimus tria.Primo, quando testis non pōt examinari propter reuerentiam.Secundo,quando nō potest examinari ex alijs causis impedientib.Tertio,quando non potest examinari ratione ordinis,& incipiam ab hoc tertio.

327 †Et primo quæro,an testes examinati sine iuramento faciāt indiciū.Abb.in c. cū olim in 3.not dicit,ꝙ nō creditur testib.non iuratis,in præiudicium alterius,vt vult gl..in c.sicut.de sent.exc.ēt ꝙ essent religiosi,& cardinales,neq; creditur tanq̃ tèstib.sed faciēt prę sumptionē.& no.dicit Abb.pro istis magnis viris, qui propter decorē dignitatis nolunt deponere in forma testimonij cū iuramēto, vt recipiatur assertio saltē ad præsumptionem.idē voluit Ro. in l.si. quis in graui. §.si quis moriens,supra ad Syll. cōcordādo dicta Ang.ibi cū dictis Bal.in auth.si dicatur,C.de test.dicens,ꝙ dictū testis, aut iudicis, qui in mortis articulo dixerit testimoniū, aut sententiam ob pecuniam tulisse,sufficiat ad informationem iudicis,quia non iurati ita dixerunt,& propter hoc possit inquirere.

328 †Cum informatio gratia iudicis facta nō requirat iuramentum secundum gloss. ord. quæ non est alibi in c.1.§.si duo. in verb. testamentum,de pa.iura.firm.

329 Secundo quæro,an tp̄e examinationis faciendæ ipsorū testium iudex debeat citari facere reū ad videndū iurare testes, Bar. hic in fi.dicit citationem requiri adeo ꝙ si examinati fuerint testes super generali inquisitione, quia reus nō fuit citatus, quod idem voluit Sal.in l.fi.in fi.C.eo de q.& Bal. in l.iub. col.3.C.de prob.& oēs fere Doc. quos enumerat Hipp.in l.1.in prin.in 2.requis.vbi inuehitur cōtra assessores nō citātes reū ad examinationē testiū. Sed aduerte,ꝙ ex cōsuetudine seruatur cōtrariū ꝙ reus nō citatur,nec dātur īterrogatoria,vt dixi sup. in 3.p̄misso.

330 †Tertio quæro,an testes debeāt recipi lite contestata, seu post nomen rei receptū inter reos?Bar.in l.nostra,in fi.dicit examinari debere post lit.contest.& idem voluit in l. si quis adulterium,supra de adul. & Alexan.in add.ad Bar.in l.1.in prin.supra hoc tit.& ibi Hipp.in 6.requis.

331 †Nomē āt rei dicitur receptū inter reos, quādo proposita accusatione ꝓponūtur exceptiones dilatoriæ v3,accusatio nō ꝑcedit, quia lapsū est tēpus ad accusandū, vel ꝙ ille, corā quo porrecta est accusatio nō sit iudex cōpetēs uel similes exceptiōes,tūc cognoscitur super illis exceptionib.& an si procedendū super ea accusatione,& cū iudex ꝓnūciat esse ꝑcedēdū.dicitur recipi inter reos,& absente ipso reo talis receptio fieri pōt,& ita loquatur tex.in l.mar.§.præsc.supra de adul. & l.accus.adul.C.de adul.& tex.in l.adul C.eo. de adult.intelligitur,ꝙ ibi erat accusatio inchoata per propōnē accusationis,& reus absens erat receptus inter reos per pronūciationem,de qua supra.& in casu,ꝙ dicta pronunciatio nō fiat,litis cōtestatio habet uim receptionis inter reos,ita est ex snīa Bar. in d.l.is qui reus,in 3.col.in uer.quādo nomē re supra de pub.iud.& istud dictū Bar. tenent oēs Doc.post ipsū,de quib.per Ale. ibi in add.& Hipp.in d.l.1.in princ.in d.6.requis.

332 †Aduerte,ꝙ legēdo d.l.is q reus,fui illius snīæ,ꝙ tex.in d.l.is qui reus non sit bene intellectus à Doc.& in hoc præsuppono, ꝙ accusator, quādo uult accusationē instituere, debet eā porrigere iudici anteq̃ quicq̃ fiat, ut est tex.in l.mil.§.6o.ibi quoniā de plano, & in §.socer.ibi,libellis p̄sidi datis supra de adul.ut per Lanf.in c. quoniā cōtra in uer. citationes,in princ.& per Soz. in c. significantib.in 7.conclus.13.prin.art.de lib.ob.

333 †Et talis porrectio libelli non est de processu, ut uoluit Bar. in extrauag. ad reprim: in uerb.summarie,ut per Lanf.in d.uer.citationes,& per Fely.in c.fi in 3.col.in uersi.2. declaratio,de iudic.ex quo iudex debet uidere accusationem,& considerare ,an sit iusta, & si ipsi non uideretur iusta. debet denegare citationis cōmissionē, ut uoluit Bald.in l.cū clericis,C.de episc.& cleri.in uer.deinde no. & maximè seruatur hoc in criminalib.ut nō citetur reus nisi præcedente iussu iudicis , ut in d.l.cum clericis,in uersi.memorati.quod dicit esse notatu dignū, & sequitur Ias.in rubri.C.de eden.col.1.uers.tertia difficultas.

324 †Et hæc citatio, si non sit facta de cōmis-

ſione iudicis non valet, vt eſt tex.in l.nemine,C.de exhib.re.& ibi no. Sal. & alij cōiter Doct.Inn.Io.An.But.Imo.& alij in d.c.quoniā contra. & eo tunc quādo admiſſa eſt accuſatio per iudicē,& cōmiſſa eſt citatio,nomē rei eſt inter reos, quia facta eſt notatio, ꝙ vt puta Titius, qui eſt nominatus in libello accuſationis citetur ad videndū ſe accuſari,& talis citatio fit per edictū,& ſcripturā talia continentē,vʒ.Titius citatur,vt in termino tali debeat cōparere ad videndū eū accuſari,& ad ſe defendendū , & iſta citatio hoc modo ſcripta operatur hoc, ꝙ iſte talis eſt annotatus inter reos,vt eſt tex.in l. fin. C.de req.rer.ibi , criminalis vero programatis tenor hāc tātam ferat de iure cenſurā,vt inter reos annotati, ſumēdo ibi programa ꝓ edicto citationis,vt eſt tex.iun.glo.in l.programa,& hr in rub.C.comm.vel epi. prog.& ſit citatio ꝑ edictū,de qua loquitur Bar.ī extru. ad rep.in uer.per mediū,circa me.Et ꝙ facta tali citatione dicat eſſe inter reos,ē tex in l. 2.C.eo.de requir. re. ibi ex eo die,quo reus fuerit in iudicio petitus, & iſtud magis conſtat ex rub.ff. & C.de req.re.& ex l.1. C.eo. ibi,ſed annotari vt reqratur,ex quo dico, ꝙ per annotationem factā in citatorio nomē rei eſt inter reos,quia citatur tāquā reus, & vti perſona,contra quā de crimine facienda eſt cognitio, & iſtud fit reo abſente, qui adhuc fuit in iudicio. Et propter hoc dico multū differre inter ſe hæc duo,vʒ, † Quòd qs

335 ſit factus reus,vel ꝙ nomē rei ſit receptū inter reos.Nā quādo iudex porrecta accuſatione ſibi,& ea viſa cōmmittit citationē,tūc nominatus factus eſt reus,quia nomen eius eſt annotatū pro reo,& ita loquitur l.1.2.& fin. C.de req.re. Si vero facta citatione reus abeſt, nec curat cōparere,tūc iudex annotat bona,& nomen rei eſt receptū inter reos, & ſic quādo cognita eſt abſentia rei per iudicē,recipitur inter reos ꝓut inquit Cic. in ver.act. 3.dū dicit abſentem credo in reos relatū , & in act.vlt. ſthenij domū per hoſpitiū exhauſit abſentē in reos retulit, quod aliud eſt, q̃ reū facere.Et iſtud declarat Bud.poſt Cic. in anno.poſter.in 48 in c.impub.§.itē ſi ſeruo. & ſecundū hāc differentiā & cognōmen intelligitur tex.in d.l.adul.C.de adul. qui dicit, ꝙ poſt crimen inchoatū mulier prouinciam exceſſerat,& iō inter reos fuit recepta intelligendo ꝙ crimē erat inchoatū per citationē, non aūt per litis conteſtationē,vt male ſenſit glo.ibi,& iudiciū incipiat ab ea parte edicti,quæ eſt de in ius voc.§.1.inſt.de pœ.tēp. lit.& in rub.ſupra de in ius voc & neceſſe eſt intelligere,ꝙ mulier exceſſerat prouinciā ante litē conte.cū ibi ſimus in iudicio publico, & in crimine capitali,in quo requiritur hoc, ꝙ & accuſator, & accuſatus ſe conſtituāt ad carceres ante principiū iudicij, prout eſt caſus in l.fi.C.de acc. vnde mulierem non poterat dici receſſiſſe ex prouincia,cū eſſet in carcerib.ſed ſi volumus dicere eā aufugiſſe, nulla erat dubō in eo tex. cū haberetur pro conuicta de crimine,vt in l.in eos & ibi no.per Bar.& alios ſupra de cuſt,re.& dixi in l.pe.§. ad crimen,ſupra de pub. iud.& tex.in l.mar. §.præſcri.ſupra de adul.intelligitur,ꝙ ibi fuerat porrecta accuſatio, citatus, & quia erat abſens, fuit receptus inter reos , habet annū ad ſe expurgandū, & recuperādū bona,vt in l.1.2.& tot.tit.ſupra de req.re. Sed poſtquā ob abſentiā fuerit receptus inter reos,ſi vult audiri à iudice nō pōt opponere exceptiōes declinatorias,ſeu dilatorias, per quas impediatur accuſatio,& amoueri debeat perſona accuſatoris, ſed ille talis debet ſuper meritis cām ſuā tueri,& iſtud euenit propter eius cōtumaciā,& quia ē receptus inter reos , quod voluit tex.ibi reddēs rōnē , ꝙ poſteaq̃ ſemel receptus eſt,nō pōt prӕſcriptionem obijcere. Non obſt.tex.in l.2.in §.extr. ſupra de adul. in eo,quod videtur velle, ꝙ poſtq̃ eſt factus reus non poſſit opponere exceptionem lenocinij, & ſic ante poſſit ex quo reus factus dicitur,cognito ſuꝑ exceptionib.dilatorijs, qa ille tex.intelligendus eſt in eo,qui cōdēnatus eſt de crimine adulterij,vt poſt cōdēnationē nō poſſit obijcere crimē lenocinij,ex illis verbis in text. dū dicitur poſteaq̃ reus factus eſt criminis,i.cōdēnatus de crimine,ut eſt tex.in l. defuncto.ſupra de pub.iud.ibi, q reus fuit criminis,i.cōdēnatus vt ibi cōiter ītelligitur in cōdēnato per Doct.Et ex iſtis dico nō recte intelligi tex.in d.l.is q reus,in eo , quod docto.dnt,ꝙ antequā quis ſit receptus inter reos poſſit ſuū accuſatorem reaccuſare. Nā tps nullū eſt,in quo quis poſſit reaccuſare anteq̃ ſit factus reus,cū facta citatione, vt iā dictū ē,factus ē reus,& clarū ē, ꝙ ante citationē nō diceretur reaccuſare.Sed accuſare prin-

336 cipaliter. Et à citatione incipiat iudiciū in ciuili,ut in d.§.fi. qđ & in criminali eſſe dēt-

cum

cū ad instar ciuiliū ꝓcedatur l.absentē infra de pœn. Præterea,rō quæ datur in d.l. is qui reus, per I.C.est, vt nō relatione criminum. Sed innocentia reus purgetur, q̄ rō est gñalis ad vtrūq; tps,secūdū ꝙ distinguunt doc. Siue sit receptum nomen,siue non, ꝑut ipsi intelligunt,vsq; quo fiat cognitio sup̄ exceptione dilatoria. cū itaq; ratio sit gñalis, & sit apta cōprehendere vtrunq; tps secūdū distinctionē traditā ꝑ Doc. ergo & eius dispositio dēt generaliter in vtroque tpe cōstitue re.l.regula.§.si quis, & ibi Bart.& alij supra. de iur. & fac. ign. Præterea istud, quod possit,anteq̄ sit factus reus, reaccusare,sumitur à contrario sensu in l.illa, dū dr̄, is qui reus factus ē,nō reaccusat, ergo à contrario si nō est factus reus,reaccusat.ista assumptio facta hoc modo inducit vnū qđ est in parte correctoriū rōnis contentæ in lege,dū gñaliter rationem reddens,dicit,ꝙ non relatione criminū, sed innocentia reus purgeř. si.n.reaccusatio eo tpe daretur,vt dñt Doct.relatione criminis se expurgaret,& sic ꝑ arg.à contrario sensu induceretur.l.correctio,quod esse non debet. † Quia tale arg. non assumitur,qñ insurgit correctio aliqua,ꝑut no. in l.2.supra de off.eius,& ēt q̄a nulla est lex,quæ dicat,ꝙ anteq̄ q̄s reus factus sit possit accusare,nisi hæc assumpta à contrario sensu,& in l.negāda. C q̄ acc. nō pos. nulla tpis distinctio datur. Ideo intelligerē d.l. is q̄ reus, ꝙ nō detur reaccusatio aliquo tpe per gñalem rōnem illius l.& ēt alia rō dari potest,quia reus videns se accusatū desideraret se vlcisci & lacessitus se vindicare,q̄ vindicta esset,accusando suū accusatorē.arg.tex.in l.3.supra ad leg. Aquil. ibi naturalis rō pmittit se defendere,& in l. q̄ cum natu maior.§ si libertus,supra de bon.lib. Itē ex alio considerari pōt, q̄a accusatus videns nō posse aufugere pœnā accusationis, ad hoc vt rem ꝓtrahat, posset fingere crimē cōtra accusatorē, & q̄relam instituere,& sic iudiciū defraudare,ex quo l. voluit fraudibus ꝓuidere,& obuiare, reaccusationē ꝓhibendo. †Cū lex fraudibus obuiet.l.iurisgētiū §.sed si fraudandi,supra de pac. & ibi no.& in l.non dubiū.C.de legib. & in c.finem litibus, de dol. & contu.

† Quarto quæro, an testis examinatus post terminū assignatū ꝑ iudicem faciat indiciū.Bar in l.2.de appel.reci.col.fi.ver. tertio,q̄ro,dicit,ꝙ facit aliqđ indiciū, q̄a instrā non solenniter facta faciunt indicium.l. sicut iniquum. C.de fide instr. Bald.in d.l.2.col.pe. versi.vlterius.13. dicit, ꝙ testis receptus post terminum perēptorie assignatū nō facit indicium.arg.l.q̄ Romę.§.Angerius,supra de ver. obl.& mancip.supra de opt.leg. & quod not. Inn.in c cū in tua,q̄ matr.acc.pos. Nisi iusta causa mouisset iudicē,q̄a ex qua causa potest dare nouā dilationē , ex ea pōt sine dilatione testes recipere.† Quia dilatio nō est de substantia ꝓbōnis l.in crimine , supra de adult. Ang.Aret.in d.l.2.cōcordādo hæc dicta Bar. & Bald.vr̄ dicere, ꝙ dictū Bart.loquiř in criminali, secus in causa ciuili,in qua examinātur testes sine dilatione,&ita itelligatur Bal. ꝑ not.ꝑ Bart.in extrauag.ad repri.in verb. sine figura iudicis,sed distinctio nō vr̄ vera, q̄a,& in causa criminali examinātur testes sine dilatione,ita Bart.in d.l.in criminali.supra de adult.secūdū vnā lect.Aduerte ad dictū Bald.dū restringit cōclusionē Bart.vt ꝓcedat in termino non perēptorie assignato. quia Bar.in l.Titia,in §.vsuras,supra de leg. 2. & in l.mācip.supra de opt.leg.dicit. † ꝙ quęlibet ll.assignatio termini probatorij est perēptoria, absq; eo qđ exprimatur per tex. in l.pecuniarij. supra de fer. & Abb.& Fely. licet causam de prob. †Ego in hoc casu dicerem,ꝙ cū depositio testis non valeat post terminū, vt ꝑ Doc. maxime Are.in d.c.licet causam, de testi.& ꝑ Ioan.Crot. in tract. de testib.in 7.requis.num.260.& istud ꝓcedat ex facto iudicis,& negligētia partis, quæ nō examinauit,poterit tale dictū facere indiciū qualequale ad instructionē iudicis. †Cui nunq̄ præclusus est terminus ad accipiēdas ꝓbōnes,vt not.in c.qualiter, & qñ.el 2. de accus. vnde si proposita accusatione in termino assignato nil legitime ꝓbauerit , sed postea testes ꝓduxerit,poterit virtute illorū testiū iudex inq̄rere, & ꝓcederet,queadmodū dicimus in abolitione,q̄ fit ad instātiā accusatoris,nā iudex poterit post ipsam inq̄rere.l.2.& ibi nota.C.de abol.sed si erunt aliæ ꝓbōnes cōtra reū,ex quibus orta essent indicia cōtra ipsū,hæc examinatio coadiuuat, vt dixi supra,qñ facit qualequale indicium.

†Testis qui non debuit examinari ob reuerentiā,si examinatus fuerit,nō facit indiciū,vt est seruus,q̄ nō debuit examinari cōtra dñm,vt ē tex.i l.1.§.diuus.supra hoc tit. & in l.diuus.in §.ex q̄bus, supra eo. Vbi Iuriscon-

riſconſultus argumentatur, ꝙ ſeruus non debet interrogari contra dominũ, nec interrogatio valet, & multominus īdicia, & eo. arg. vtitur I.C. in d.l.1. in §. Ant. Seuerus. & ꝙ nõ oriatur iudiciũ determinat Bart. in d.l. maritus, hoc tit. & rõ: quia ſerui, vel alij qui ob reuerentiã non deponunt hēnt hoc, ꝙ de iure nõ poſſunt interrogari de ea re. & ſunt ꝓhibiti, & ēt prohibētur rñdet. l. libertorũ. C. de teſti. & hãc rõnem tradit Saly. in l. ſeruos. C. eo. de teſti. †Ex hoc infero, ꝙ filius contra patrē ꝑꝑ reuerentiã nõ admittitur ad teſtificandũ, ideo non faciet indiciũ. l. parentes. C. de teſtib. Imo. tenet hoc in c. dilectorum. de teſti. cogen. idē dicerē in liberto aduerſus patronum, vel filium patroni, qui ob reuerentiã non debet examinari. vt eſt tex. in l.3. §. l. Iulia in fi. ibi nã quidã ꝑꝑ reuerentiã perſonarũ ſupra de teſti. & idem dicerem in quocunque, qui reuerentiã habere debet, vt examinatus nõ faciatur indicium, de quib. in l. quiq; litigãdi. §.1. & ll. ſeq. ſup de in ius voc.

345

346 †Teſtis minor annis 14. non debet examinari in cã crĩali, vt eſt text. in d.l.3. §. l. Iulia ibi, quæve impubes erit, & rõ eſt, vt prohibeatur ꝑꝑ lubricum cõſilij ſui, vt in d. §. l. Iulia, & ſi examinatus fuerit, & nil oppoſuerit pars, attamē eius dictũ eſt nullũ, ex quo iure repellitur, ita determinat Ang. in Auth. de teſti. in §. ſancimus, loquens de impubere, & ſeruo. Subdens, ꝙ licet ego non fuerim ꝓteſtatus ante aperturã teſtiũ contra perſonas, & eorũ dicta, vt eſt de more, tamē cõtra perſonã impuberis, & perſonã ſerui, & eorũ dicta potero opponere atteſtationib. publicatis, ea rõne, quia ipſorũ teſtimoniũ ſit ipſo iure nullum, qđ dictũ ſequitur Hip. l. de minore. in prin. nu. 22. hoc tit. Aduerte, ꝙ exiſtimo oēs illos qui enumerãtur in d. §. l. Iul. q ꝑꝑ reuerentiã perſonarũ, & qui ꝑꝑ lubricũ cõſilij & ꝑꝑ notã, & infamiã, de quib. ibi nõ admittuntur ad teſtificandum in cã crĩali, ſint prohibiti à principio, vt etiã ſi examinati fuerint, patiantur oppoſitiones, & contra perſonam, & contra dicta, eo mõ, & ſi adhuc non ſit facta oppoſitio, poſſit publicatio ꝓceſſu opponi. cum ſint ipſo iure prohibiti.

347 †Iſte teſtis in hac ætate examinatus non facit indicium plenum, ſed qualequale, vt in l.1. §. impubes. ſupra ad Syl. & gl. in l. fi. C. de his quib. vt indig. & idem determinat Bart. in d.l. maritus, & iſta talis qualiſqualis probatio operatur hoc, ꝙ iudex poteſt inquirere, & ſic facit indicium ad inquirēdum, cum ſit leuis probatio, & ita quod ſit indicium ad inquirendum, tenet expreſſe Bal. in d.l. fi. C. de his quib. vt indig. dicens, ꝙ impuberes cũ leui tortura interrogãtur, non ad dãnationem, ſed ad inſtructionem, per gl. ibi dum dicit ad inquirendum, non ad puniendũ. Subdens, ꝙ quædã valent ad ꝑparãdum q nõ valent ad decidendum, i. valent ad inſtructionem non ad probationem. l. fi. C. de acc. l. q vltimo, inf. de pœn. & qđ no. Bar. in d.l. maritus. idem Bal. in l. ſeruos. C. de teſti. eſt in eadem ſnĩa dicens, ꝙ minor 25. an. in cã crĩali bene facit indicium ad inquirendum, non ad decidendũ per glo. in d.l. fi. idē Bal. in d.l.1. §. impubes dicit poſt gl. ĩ d.l. fi. ꝙ impubes nõ facit indiciũ, ꝙ poſſit induci ad deciſionem. Sed ad ꝑparationē ſeu inueſtigationē, & ſic Bal. in oibus ꝑdictis locis non dicit, ꝙ dcm̃ impuberis facit indicium ad torturam, quis ĩ l. inuiti. ſupra de teſtib. dicat ꝙ teſtis minus idoneus facit indicium, vt ibi no. & in d.l. fi. C. ad Syll. adducens Cyn. in l. fi. C. de acc. & Spec. in tit. de teſte. §.1. verſ. item excipit, in quo loco Bal. idem ſenſit, ꝙ, & in ꝑmiſſis, vt non faciat indicium ſimplr̃ ad torturam, dũ allegat gl. in d.l. fin. q vt dcm̃ eſt loquit de indicio ad inquirendũ, & gl. in d.l. inuiti, dicit ꝙ facit aliqđ indicium, & ſic non ſimplr̃ indicium habile ad torturam, & Spec. in d. ver. item excipit, dicit, ꝙ minor 20. annis admittit ad indicium ne ꝓbõnis facultas anguſtet & hoc quantum ad ꝑſumptionem faciendã ex mente Acur. in d.l. inuiti, in quo loco, vt dictũ eſt gl. dicit facere aliqđ īdiciũ. Alex. in d.l. fi. C. de his qui. vt indig. ſequitur ſimpliciter gl. ibi, & alias gloſ. ſup. allegatas, & dicta Spe. remittēs ſe ad eã declarationē, quã facit Bar. in d.l. maritus. & ex his dico, ꝙ male ſentiũt, & intelligũt dicta loca Brun. in d. tract. de ind. in 4. col. & ſeq. dicēs, ꝙ ex mēte Alex. Bal. Spec. in dictis locis faciat indiciũ ad torturã, quia iſtud eſt oĩno falſum, & contra eorũ mentē, & verba, prout retuli ſuperius. & etiam Iaſ. in d.l. fi. C. de his quib. vt indig. dicens, qđ facit ex mente prædictorũ indiciũ ad torturam, & quod non faciat indiciũ ad torturam, & rectius ſenſit Hip. in d.l. de minore. in prin. col. 7. ver. quæro modo.

348

349 † Minor annis 20. non debet examinari in cauſa criminali ad inſtãtiã accuſatoris, & ſi ex

si examinatus fuerit, nō facit indiciū nisi qualequale vt est tex. in l. in testimoniū, supra de test. & dñiam esse puto ab hoc teste à praecedenti, ꝙ impubes non admittatur, nec faciat indiciū ēt ꝙ fuerit examinatus ex offō, ꝑ tex. in d. l. 2. §. l. Iul. ibi in reū testimonium dicere, multominus si fuerit examinatus ad instantiam accusatoris à 14. aūt anno. & sic ab impubertate vsque ad 20. annū nō possit examinari ad instantiam accusatoris per text. in d. l. in testimonium ibi, accusator citare non debet. Secus autem si ex officio iudex examinaret, nā tunc existimo ꝙ faceret indiciū ad torturā. si mō alia concurrant, de quib. supra.

350 †Mulier si fuerit examinata super crimine faciet qualequale indiciū ꝑ ꝑ qualitatē sexus. ita tenet Bar. in d. l. maritus. Aduertē ꝙ cōiter cōcluditur per Doct. ꝙ mulier de iure ciuili pōt testis in cā criminali per gl. in c. forus. in §. testes de ver. sig. & gl. in c. ex eo. 35. q. 3. & Spe. in tit. de teste. §. 1. in vers. Itē quod est mulier. Abb. Aret. & Fel. in c. qm̄. de test. pro ista sententia adducitur tex. in l. 3. §. l. Iulia. supra de testib. in quo mulier, quae palā quaestū fecit repellitur deponere contra reū. Ergo à cōtrario sensu, si non fecit q̄stum in cā criminali admittitur, adducitur ēt tex. in l. ex eo. ti. cuius verba sunt clara, & adducitur ēt tex. in l. in qōnibus. supra ad l. Iul. maiest. vbi mulier Fuluia, q̄ erat meretrix, & sic infamis admittitur in eo crimine. ergo à cōtrario si nō fuerit infamis, admittitur in quocunq;, quia ius singulare dispositum in l. Iul. maiest. facit ius gn̄ale in aliis, ita Fel. in d. c. qm̄. & Io. Crot. in trac. de test. col. 12. nu. 62. ex hoc constat ꝙ cum mulier possit esse testis in cā criminali, dicēdū est ꝙ secundū eius depositionē dēt facere indicium, vt in aliis testib. Ideo cogita.

351 † De iure canonico mulier nō pōt esse testis in cā crīali vt ī d. gl. c. forus, c. ex eo. Dec. in d. c. quoniā, circa fi. dicit ꝙ q̄uis Doc. cōiter ita teneāt, attamē ista cōclusio non probatur iure, quia tex. in d. c. forus. §. testes simpliciter dicit, ꝙ testimoniū mulieris non est tantae auctoritatis, sicut masculi. quia varium, & mutabile semper foemina, Et sic lex generaliter loquitur nō magis in cā criminali, quàm in causa ciuili. Sed ꝙ minus credatur quā masculo. Nec ob tex. in c. mulierem. 38. q. 5. quia nō distinguit cām ciuilē à cā criminali, sed tantummodo, quod sine consensu vir non pōt testificari. vnde accedente eius consensu poterit testificari tā in causa ciuili, quàm criminali. & ēt, quia de iure ciuili reperitur expressum, ꝙ mulier possit testificari in cā criminali, vt d. l. ex eo. supra de testi. Nec contrariū inuenitur decisum de iure canonico, ergo ius ciuile est seruādū c. 1. de no. ope. nunc. Aduerte circa hanc conclusionem, ꝙ tex. in d. c. forus, satis clare videtur decidere ꝙ mulier non possit esse testis, cōsiderando tres qualitates, vʒ conditionē, naturā, & vitā, vt in illis non sit locus attestationi. Nā in primo condō serui prohibet ipsum testificari, mala fama, & mala vita repellit testē, & sic in illis duab. cōsiderationib. testis repellitur. Absonum. n. esset ꝙ in tertio capite naturae, quae est media inter illas duas, admitteretur, ꝙ testis esset bonus, Cum ibi illa tria sint parificata ad ostendendū inhabilitatē testis, ergo non possumus dicere, ꝙ in altero detur habilitas. Nam cum plura sint parificata, non debent diuerso iure censeri. l. iam in hoc iure, & q̄ ibi. not. supra de vulg. & pupilla.

352 † Testis infamis, siue sit infamia iuris, siue sit infamia facti, non pōt esse testis in causa criminali. Cum probationes esse debent luce meridiana clariores l. fi. C de probat. & istius testis fides vacillat c. testimoniū de test. Ita no. Bar in l. 1. C. de sum. Tri. col. 4. vers. hēt ergo, & Bal. ibi. col. 4. in 5, opposit. & Sal. ibi in fi. Vnde si infamis fuerit examinatus facit qualequale indiciū, vt per Bart in d. l maritus, & Bal. in d. l. 1. qui dicit, ꝙ probat ad inquirendū. & de istis vide late Io. Cro. in tract. de testib. in 3. par. princi. nu. 21.

353 † Intellige oēs praedictos casus in minore, in muliere, infami, vt non faciant indiciū ad torturam, nisi sumus in casu, in quo aliter veritas haberi non possit. Quia tunc non repelluntur, vt in minore loquitur Io. And. in additio. ad Spe. in ti. de teste. §. 1. vers. item excipitur ꝙ est impubes. & Alb. in l. in testim. supra de testib. & Ias. in d. l. fi. C. de his quib. vt indig. & Hipp. in d. l. de minore, in prin. num, 24. In muliere tenet Io. And. in d. tit. de teste. §. 1. ver. Itē quod est mulier. & Alb. in d. l in testim. & Alex. in cons. 24. Animaduersis his, col. 4. vers. non obst. volu. 2. dicens, quod vbi probatio aliter haberi non potest, seu difficilis est, mulier, admittitur no. Hippo. in d. l. de minore, in prin. nu. 26. & Io. Crot. in tract. de testi. nu. 56. In infam. ꝙ admittatur similiter in defectum probationis, habetur per Sal. in d. l. 1. in fin. C. de sum. Trin. & fid. cath. & ibi

Ias. col. 12. nu. 2. & ita debet intelligi quod dicit Io. Crot in d. tract. de test. nu. 48. vt infames examinati faciant indicium, si examinatio fiat in subsidium, aliàs non, vt aperte dicit Sal. in d. l. 1. in fi. & ibi Oldr Bald. & Fulg. vt refert Ias. in d. l. 1. d. nu. 51. Sed aduerte ꝙ prædictis oẽs Doc. pro comprobando, ꝙ hoc faciat indiciũ, adducunt tex. in l. qui vltimo. infra de pœn qui tex. ex sñia Bar. Bal. & Ro. ꝓbat hoc ꝙ infamis examinatus faciat qualequale indicium prout dicam infra in verb.

354 socii, dictum in ver. ratio poteſt eſſe. † Iſtud autem ꝙ veritas aliter haberi non poſſit, intellige quando ex natura negocij vel facti veriſimiliter haberi non poteſt. Sed quando potentia plures interuenire potuiſſent, licet actu interuenerit niſi iſti inhabiles. Tunc procedat præcedens dictum, vt ſi probatio eſſet facienda per teſtes clericos, & in eo loco nõ reperiatur niſi vnus clericus, alij inhabiles, & qui alias regulariter repelluntur, in ſubſidiũ iſti admitti debent. Ita intelligit Ant. de But. in c. 3 loco, de probat. & in conſ. 23. quæſtio hæc in dubia, col. fi. verſ. non ob. & Iaſ. in d. l. 1. C. de ſum. Trin. & in d. l. fi. C. de his quib. vt indig. & Io. Crot. in d. tract. de teſti. num. 71.

355 † Teſtis qui cogi non põt ad deponendũ, ſi coacte depoſuerit, non facit indiciũ aliqđ ẽt ad ꝓcedendum, l. 1. §. ſi ſeruus. el 1. ſupra hoc tit. & ibi Bart. no. Bal. & Saly. in l. ſeruos. C. de teſ. uolentes, ꝙ teſtis ꝗ nõ põt compelli ſi impulſus examinatus fuerit, non facit indiciũ. illi aũt ꝗ inuiti non compelluntur ad teſtimonium dicendum ſunt enumerati in l. lege Iulia, cum quatuor ſeq. ll. ſupra de teſti.

356 † Si vero iſti ꝗ non poſſunt cogi voluntarie depoſuerunt, tunc faciunt indicium, vt in d. ll. à cõtrario ſenſu. & ad hoc ꝙ iſti talis dicantur voluntarie depoſuiſſe, debet iſtud notari penes acta, alias p̃ſumerẽtur deponere inuiti, ꝓut voluit Bar. in auth. presbyteros, la 2. C. de epiſ. & cle. dicens, qđ cum tales teſtes ꝓducũtur volentes ſcribi faciat in actis, ꝙ volentes teſtificantur, & deponunt, aliàs præſumerentur deponere inuiti, & ita vidit de facto ſeruari. Sed Bal. in d. auth. circa finẽ. dicit quòd iſta

357 opin. nõ eſt vera, nec ſibi placet. † Eo quia nõ p̃ſumitur coactio iudicis vbi ꝗs cogẽdus nõ eſt, imò p̃ſumitur ſpõte fieri, cũ ꝓſumatur ꝓ iudice l. 2. C. de offic. ciuil. iud. Imo & Fel. ſequitur opi. Bal. in c. dilectorũ. de teſt. cog. Ego exiſtimo, ꝙ opi. Bald. ſit verior, nam iſti tales qui non poſſunt compelli, poſſunt examinari in certis caſibus, vt puta volentes, & ẽt quando veritas aliter haberi non poſſet, vt dicam infra. Ideo ſi fuerint examinati, præſumẽdum eſt, ꝙ in caſu præmiſſo ſit facta examinatio.

358 † Nam in dubio quis præſumitur actũ facere in caſu ſibi conceſſo, nõ aũt in caſu prohibito, & ſic in eã partem per quã potius actus valeat ꝗ pereat l. quoties. ſupra de verbo. obl. & l. quoties, ſupra de reb. dub. & c.

359 Abb. de ver. ſign. † Intellige p̃dicta, quod iſti inuiti non poſſunt cõpelli niſi in caſu quando veritas aliter haberi non poſſit, prout voluit Hoſt. & oẽs Doc. eũ ſequuntur in c. 1. de teſt. cog. & hoc ne veritas occultetur. Qũo autẽ intelligatur hoc, ꝙ veritas aliter haberi

360 nõ poſſit, dixi ſupra in p̃ced. prox. ind. † Inſuper aduertẽdũ eſt, ꝙ ille, qui vult cõpellere teſtẽ ad deponendũ ſub eo p̃textu ꝙ veritas aliter hr̃i non poſſit, dẽt illud ꝓbare. Ita no. But. Imo. & Fel. ĩ c. ſuꝑ eo. de teſt. cog. ea rõne, ꝗa teſtes ipſi fundãt excuſationẽ in iure cõi, ideo volẽs ĩ certo caſu ipſos teſtes cõpellere, dẽt exceptionẽ, & caſũ cõpulſionis ꝓbare, no. gl. in clem. fi. de reſc. in verſ. creatum.

361 † Teſtis domeſticus producentis examinatus contra aliquem reum non facit indiciũ l. pridem. C de qõ. tenuit. Spec. in tit. de teſte. §. 1. verſ. qđ ſi teſtis domeſticus, dicens, ꝙ nõ inducit præſum. & hoc modo intelligit Bald. dictũ Spe. in l inuiti. ſupra de teſtib. dicẽs qđ teſtis minus idoneus facit indiciũ vt ibi, qđ ſecus eſt in teſte domeſtico, qui non facit in-

362 dicium, & hoc clare cõſtat. † Quia domeſticus non põt examinari ad fauorem illius, cuius eſt domeſticus. l. idonei. ſupra de teſtib. l. ẽt. C. eod. de teſtib. & in §. itẽ idonei. 4. q. 4.

363 † Sunt aũt domeſtici, & familiares ſeu de domo, ſeruus, colonus, libertus, aſcriptitius, mercenarius ꝗ recipit mercedem, nõ qui ſeruit gratis, ita Spec. in tit. de teſte. §. 1. ver. item excipit, & ver. ſed de quo mercenario, & verſ. ſed quid. ſed Ioã. And. in add. in d. ver. ſed de quo mercenario, dicit ꝙ famulus gratis ſeruiens dr̃ domeſticus ꝑ tex. in c. fi de ver. ſig. lib. 6. quem ſequit̃ Fel. in c. in lr̃is. col. 1. verſ. ex quo dat̃, de teſti. Item pr̃ eſt domeſticus filio, & econtra. Item vxor viro ſiue timea maritũ, ſiue nõ, vt ꝑ Fel in d. c. in lr̃is. col. 3. verſ. fallit quarto, & domeſtici dñr latius ꝗ viuũt ad vnum panẽ. & ad vnum vinũ, vt in auth. de Monac. §. cogitãdũ, & familiares dñr omnes

nes q. fuit sub alicuius imperio de iure vel de facto, ita not. Bal. de vtroq; in d. c. in literis p tex. in l. q. iurisdictionis, supra de iuris. om. iud. & in l. 1. C. si rector ꝓuinciæ. & in l. 1. C.

364 si quacunq; prædi. pote. cum aliis. † Prædicta oia restringũtur p Doc. & maxime p Fel. in d. c. in literis, quæ oia ponit Hipp. in l. 1. §. ad qõnem, supra hoc tit. vt domesticus seu familiaris admittatur, & sic faciat indiciũ, quoties sũmus in subdito principis, si modo nõ sit terribilis superior, & nõ solitus inferre violentiã subditis. Itẽ, si est familiaris valde honestus ꝓut sunt familiares epõrũ. Itẽ si verisilr melius sciri põt p domesticos, & familiares, q̃ per alios, vt p Bart. in l. quoties. C. de naufra. lib. 10. Item si in eadẽ ptãte est, & is, q. deponit, & is cõtra quẽ deponitur, vt p Abb. in c. literas, col. 3. de præsũp. & latius p Doc.

365 in locis pdictis. † Aduerte ad unũ ꝙ dicit Brun. in d. trac. de indi. col. 3. in hoc indicio domesticitatis, uolens, ꝙ Bar. in l 2. supra de excu. tu. dicat indiciũ oriri p testẽ familiarẽ, adducẽdo gl. in l. 1. supra de test. q. a in primis illa lect. non est Bar. Sed Nic. de Neap. & gl. q̃ allegat in d. l. 1. supra de testi. nil dicit, nec est verũ, ꝙ p ipsum cõcluditur, quia testis familiaris regulariter ex iuris dispõne repellit à testificãdo, vt dixi, nec dici põt bonus, nec idoneus, & tamẽ unus testis de visu (ad hoc vt faciat indicium) debet habere dictas qualitates, ut dixi supra in verb. testis de visu.

366 † Testes plures singulares deponentes super diuersis indiciis, an cõiũgãtur ad faciendam ꝓbõnẽ, vt oriatur indicium ad torturã Bald. in l. si quis ex argentariis. §. 1. supra de eden. dicit, ꝙ si spẽs ꝓbõnum sunt in sua spẽ imperfectæ. v. g. unus testis ꝓbat de veritate, vnus de fama, vnus de indicio, hæc ꝓbõ non valeret, quia nõ est in sua spẽ pfecta, nam unus testis de fama non ꝓbat famã, unus testis de indicio non probat indicium, immo requirũtur saltẽ duo testes l. fi. C. fa. erc. & ibi no. Et per Innoc. in c. sicut, de simo. & dicit Ale. in cõs. 181. in cã Angelorũ, col. 2. uer. rursus, uol. 2. ꝙ vbicũq; cõtingat fieri ꝓbõ indicii per vnũ testẽ, & similiter si fiat ꝓbatio de alio indicio per unum alium testem, vbi requirebantur duo, tunc tales testes singulares nõ iunguntur ad faciẽdum unum indicium perfectum, q. a unumquodq; de per se est imperfectũ, ut per Bal. in d. l. si q. s ex argentariis, & per But. in c. licet, de test. hoc idẽ sensit Bar. in lec. antiq. in l. 2. in §. ætas ãt, supra de excu. tut. dicẽs ꝙ quãdo plura ueniũt ad perfectionẽ unius toti, ut in casu illius legis, tunc uerificatur illa regula q̃ nõ ꝓsunt singula, multa iuuãt, si uero sint multa, q̃ ueniunt ad perficiẽdũ diuersa tota, tunc q̃ nõ ꝓsunt singula, nec multa iuuant l. spadonem. §. qui auitam. eo tit. unde cum ꝓbõnes veniant ad diuersa indicia, iõ nõ cõiũgũtur, idem Bal. in l. spadonẽ. §. q. iura, tenet idẽ, dicẽs, ꝙ quædam sunt q̃ requirunt certam spẽm, & tũc diuersæ species imperfectæ nihil operantur, quia ex plurib. concurrentib. non augetur effectus, cum non ueniãt ad integrationem unius speciei, ita ex plurib. testib. singularib. non resultabit plena ꝓbõ, quod dictum sequitur Ale. in cõsi. 21. Repetitio in causa merici. col. 1. uol. 4.

367 † Volẽs nõ cõiũgi testes singulares ad faciendam ꝓbõnem, & idem Ale. in consi. 13. ex his, q̃ in themate, col. fi. uol. 1. sequitur dicta Bal. in d. locis, & uoluit Ant de But. post Cald. in c. ueniens, circa fi. de test. & multi alii Doct. quos adducit Hipp in sua pract. in §. diligenter. nu. 14. Contrarium sensit Raph. Fulg. in l. fi. C. fami. ercis. ut refert Brun. in tract. de ind. col. 2. dicens ꝙ unicus testis facit aliqualem pſumptionem, & ideo si plures sint testes singulares de singulis indiciis deponẽtes, dicetur plures esse pſumptiones, q̃ faciant unum indicium ad torturam, arg. l. instrumenta domestica. C. de proba, & l. 2. §. ætas. supra de excu. tu. exemplificando. Pone ꝙ unus testis dicit se vidisse Seium vulneratum, & in terrã ꝓstratũ, & interrogatus, q. s uulnerauit, respondit Titius, hic est unus testis sup indicio deponens. Alius dicit se vidisse Titium sanguine aspersum, & euntẽ, euaginato ense. Alius dicit se vidisse hunc Titiũ exeuntem directo tramite, & voluentem se versus nemora, & occulte se latitãte. Certe hi singuli testes de singulis indicijs deponunt, & tamen nemo sanæ mentis negabit, q. n hæ præsũptiones faciunt sufficiens indiciũ ad torturã, ar. d. l. & illius regulæ, & q̃ nõ ꝓsunt singula multa iuuãt. subdens idẽ Brun. ꝙ Ioan. de mon. sperel. in l. admoneudi. de iureiur. dicit, ꝙ licet plures semiplenæ vnius semiplenæ ꝓbõnis nõ cõiungãtur ad faciẽdũ vnã semiplenã, tñ cõiungũtur ad faciẽdũ indicium, ar. no. in l. fi. C. de ꝓbõ. & vt refert Caccialup. in d. l. admon. subdẽs ẽt idẽ Brun. ꝙ istud putaret verius, qñ illi singuli testes essent multum

tum notabiles,& magnæ authoritatis,qñ licet testes singulares non probēt,tñ si sunt ita notabiles,qđ adducāt iudicē ad indubitatā fidē iudex nō debet curare de illa singularitate per dictū Pau. de Cast. in l.Lucius.in recollectis Florētinis.§.de infa. & in d.l. admon. ꝑcedens dictū Fulg refert, & sequitur Soc.in cōs.54.visis testib.examinatis.col.1.ver.3.& vlt.vol.3. Et Hip.in §.diligenter.in sua prac. 168 nu.194. † In hoc art.ex mēte. & intētione dictorum scrib. Distinguerē ad cōcordādas ꝑdictas opi.qđ aūt sumus in indiciis remotis à maleficio. & in quib.vna probatio nō infert in aliā, vtputa, si per vnū testē probetur inimicitia,& per alium probetur trāsitus vię,in qua quis fuit interfectus,& per aliū probetur delatio armorū in nō solito,vel fama,vel minæ,& sic probentur tria ex ꝑdictis indiciis ꝑ testes singulares,hoc in casu nō fiet cōiūctio ad faciendū indiciū,& eo mō,si per vnū testē ꝓbetur vnū indiciū propinquū maleficio, vt puta, ꝙ visus fuit exire cū gladio sanguinolento,vel visus admenare, & nō percutere & postea per aliū testē probetur inimicitia, minæ,transitus, vel quid aliud simile & hoc in casu dicta testiū non cōiungentur ad faciendū indiciū stante singularitate.Et ita ꝓcedat præcedēs opi.Bal in d.l. si quis ex argētariis, & aliorū post ipsum tenentiū testes non coniungi ad faciēdū indiciū.Aut sumus in īdicio propinquo maleficio,& vrgenti,& tūc si erit probatū per vnū testē, & per alios testes singulares sint probata indicia, q̄ veniāt ad declarationē,& coadiuuationē primi indicii,Putarē,istas singularitates,coniungi ad faciēdū indiciū ad torturā,vt puta si vnus testis dicat vidisse Titiū admenantem cū gladio,sed non vidisse percutere alter dicat vidisse gladiū sanguinolentū,& alter dicat vidisse ipsum Titiū espersum sanguine se mundantē,vel ꝙ visus fuerit vnus ꝓpe mortuū cū cultello, & dicat testis vnus hoc,& alter dicat vidisse aufugere ex loco delicti cū gladio,& alter dicat uidisse gladiū sanguinolentū. Hæc nanq; tria per testes singulares probata facerēt indiciū ad torturā & coniungerentur, & ita procedat opi. Fulg.& sequaciū, & rō pōt esse,quia in istis testib.dictum vnius coadiuuat dictū alterius, nā hoc casu,quia vnus adminiculatur alteri, & continent verisimilitudinem seinuicē coniūgentem fiet accumulatio ad probādū indiciū,ita voluit Bal.in c.licet cām,col.4.vers.& 369 not de proba. †. Dicens,ꝙ singularitas testiū coniungitur qñ dictū vnius coadiuuat dictū alterius,& idē Bal. in rub.de cōtrou.inuest. & in auth.rogati circa fin.C.de test.& voluit Dec.in d.c.licet cām.num.6.vers & hoc primo de proba.sensit Soc.in d.cons.54, Istud aūt magis procedere existimarē, qñ essemus in casu,in quo delictum esset occulte perpetratum,& exinde esset difficilis probatio,per ea,quæ voluit Ant.de But.in c.veniens,in fi. de testib. quamuis Ias. videatur eius dictum impugnare in d.l.admon.nu.257.loquens ta 370 mē de plena probatione.†Socii dictum an faciat indiciū ad torturā, pro eius cognitione præmitto.† Quod reus non pōt interro- 371 gari de consociis nisi in certis casib.pro vt distinguit Bar.in l.rep.§.1. hoc ti.dicens,ꝙ quædā sunt delicta,quæ non committuntur principaliter i offensam alicuius,seu odiū, sed ꝓꝑ cōmodū committētiū,vt falsare monetā seu fabricare falsam monetā.Itē latrocinia facere.Nā latrones non odiunt aliquē, sed diligunt ea alterius, & isto casu pñt interrogari de sociis,& probatur in l.diuus,supra de cus. reo.& l.prouinciarū,C.de fer.& l.fi. C.de malef.& mathe.ita intelligo l.qui vlt.infra ti.1. Et ita intelligit,l.fi.supra ad exhib. quædam sunt delicta quæ committuntur principaliter in alterius iniuriā,& odiū, & in istis cōfessus de se non debet interrogari de aliis,vt hic, & l.fi.C.de accus.fallit in casu d.l.si prius,supra ad Sylla.ex ꝑdictis dico ꝙ fures pñt interrogari de sociis, & de receptatorib. & similib. arg.d.l.diuus,supra de cust. reo. Rō ꝑdictorū est qñ committitur delictū in alicuius iniuriā,q̄a alios delinquētes pñt accusare, sed nō est ita in delictis,quæ nō cōmittunt principaliter in alterius iniuriā.Iō magis permittitur iudici inquirere, Dictū hoc Bar.sequitur Bur. Abb.in c.1.de conf.Alex in add.in d.l.repe.dicit,ꝙ Saly.distinguit in alia materia, & idem Ale.sequitur opinionē Bar.in cons.69.visa facti narratione,vol.2.Et Dec.in c. qm̄,in fi.de test.Sal.in l.fi.col.2.vers.sed Bart.C.de accus. dicit hanc distōnem Bar.sibi non videri verā. Nā,& si latro affectet res,& non personā nisi propter res,tamē hęc affectio fit cum iniuria domini.Ideo est,qui eos accusare potest. Et sic eius diuersitate attenta non deberet de sociis interrogari, quod tamen est falsum. Item maleficus in alienum odium sua facit maleficia, & tamen de sociis interrogatur

vt

vt infra de malef.& math.l.fi. Item crim.læ sæ ma e.contra principem cõmittitur,& ta men de socijs interrogatur, vt infr.ad l.Iul. maie.l.pen.& fi. Quinimò in crimine homi cidij fuit interrogatus seruus de cõsocijs,& probatur in l.1 §.fi.hoc tit.vnde dicit Saly. 372 &aliter distinguendũ esse. †Et hoc mõ,ꝙ aut persona inquisita,vel accusata est serui lis condõnis,& tũc de mãdatorib. vel cõso cijs interrogari põt ea rõne, quia vt pluri mũ tales personæ vti meticulosæ sine socij i stigatu,vel mãdato non consueuerũt grãdia delicta cõmittere, vel attentare,ad hoc acce dat.l.cuicunq;.circa med.sup.de ser.fug.l.fi. inf.ad l.Iul.maie.& sup.ad exhib.l.fi. Ad Syl la.l.si certus.& l.prius. & d.l.1.in fi. hoc tit. quæ oẽs in seruis loquuntur,aut persona ac cusata,vel inquisita est libere cõdõnis,& est vtilis,& tunc in criminib. quæ sine socijs re gulariter nõ cõmittuntur,credi de socijs in terrogari posse,vt prouincia purgetur eis.ar gu.l.congruit sup.de offi.psid.& ad hoc acce dãt l.q dñt latrones interrogari,de socijs, vt l.pronunciarũ.C.de feri & l.diuus.sup.de cu 373 sto.re. †Cũ.n.latrones sint,qui stratas ag grediũtur publicas,vt l.capitaliũ.§.famosos. inf.de pœn.& hi soli nõ sunt,sed plures,nec sine receptatorib. ideo faciliter lex permisit de eis interrogari,cũ vt plurimũ sint ignoti, & occulti. Idẽ põt dici de falsificãtib.moneta,vt l.1.C.de fal.mon. cũ regulariter plures in eo ministerio sint necessarij, idẽ de eo q cõtra Principẽ mollitur, quia talia nõ cõsue uerũt sine socijs attẽtari, in criminib.vero,q sine socijs plurib.cõmitti solẽt, tũc aut deli ctũ est cõtra salutẽ cõem omniũ,& tũc de so cijs põt interrogari,vt l.fi. C.de malef. & est rõ, quia etiã cõtra socios inquirere intendit ad cõem salutẽ omniũ, nisi radicitus tale vi tiũ extirpetur, salus cõis non hẽbitur,dictũ hoc Saly.sequitur Barb.in add.ad Abb.in d. c.1.de confess.Et Ang. in tract.malef.in ver bo.fama pub.col.4.ver.quæro an particeps, trãsit cũ opi.Saly.Imo.in d.c.1.de cõfess.di cit,ꝙ hæc rõ Bart.de qua sup. forte non est multũ gñalis, quia ẽt passus furtũ, vel roba riã verisimiliter ꝓcurabit punitionẽ,&ideo vr,ꝙ rõ sit odiũ ipsorũ latronũ, vt l.prouin ciarũ.C.de feri. Itẽ maleficus in alienũ odiũ sua maleficia facit,&tñ interrogat̃ de socijs. l.fi.C.de malef. Itẽ crim.læsæ maiest. contra Principẽ cõmittitur,& tamẽ de socijs inter- rogatur, vt hic,& in l.1. in fi.C.ad l.Iul.ma iest. Itẽ in crimine homicidij seruus interro gatur de consocijs. l.1. §.fi.hoc tit. Si volu mus verba Bartol.ita simpliciter intelligere, prout intelligit Saly. fuisset crassa deductio ꝑ Bar.si p̃sumeremus,ꝙ ignoraret hoc,ꝙ ex furto rei alienæ non fiat iniuria dño.vñ põt saluari Bar.ꝙ bene intellexit distinguẽdo,ꝙ principaliter fiat ad cõmodũ propriũ,&non principaliter ad iniuriã. Nã Bar.in l.ambitio sa. inf. de dec. ab ord. facien. in cognitione principalitatis distinguit,ꝙ aut est principa le ordine,naturæ,vt est iniuria facta filio, vt principali.& sic ipsius filij est post sit patris, cui cõpetit actio iniuriarũ,&iste est ordo na turæ demõstrãs iniuriã pricipaliter in filiũ. Alio mõ cõsiderari, secundũ ordinẽ intelle ctus, vt pricipaliter dicatur respectu finis, vt est in fideiussore, vel mãdatore q obligatur respectu rei principalis. Nã dato qđ primo obliget̃ fideiussor, & mãdator, attamẽ finis est, vt obligatio sit facta post reũ debitorẽ, & istud est principaliter i facto,vt reus obli getur,& postea fideiussores. vñ in casu nr̃o possumus dicere Bar.cõsiderasse principali tatẽ respectu ordinis naturæ,vt q furto sub trahit,q falsam monetã fabricat, istud agit principaliter ꝓ eius vtilitate, & comodo da to, qđ postea oriatur iniuria in ꝑsonã prin cipis,vel in ꝑsonã domini,& iste est ordo na turæ consideratis ꝑ Bar. in secũdo ẽt capite datur iniuria ẽt principaliter respectu ai in iuriãtis, & hoc mõ posset saluari decis.Bar. vt ꝑsona domini, & principis sit secũdario, 374 nõ aũt pricipaliter. †Aduerte ꝙ possumus attẽta ea dispõne,qđ ex cõsuetudine fiat in terrogatio in oĩ casu,vt dicit Gand.siue Bar. in trac.de q.in 4.col.& Iac.de Bel.in sua pra cti.crim.in tit.de q.col.11 ver.iuxta hoc q̃ri tur,& attẽta ea cõsuetudine q̃ est in tota Ita lia,ꝙ iudices de quocũq; casu possunt inq rere,& inquirũt,vt ꝑ Gãd.in tract.malef. in rub.qũo de malef.cog.ꝑ inquisi. col.1.vers. sed hodie,& Alb.in l.ex q dẽ.col.3 ver.de cõ 375 sue.tamẽ C.de accus. †Distinguerẽ in hac materia, ꝙ aut sumus in accusatione, & in alijs casib. in quib.proceditur virtute accusa tionis, & tũc interrogatio nõ possit fieri de cõsocio,&ita loquatur tex.in l.fi.C.de accu. eo maxime q a oĩa,q̃ gerũtur per iudicẽ pro cedendo super accusatione,fiunt ad instãtiã 376 accusatoris. †Nec põt iudex procedere ad

torturam

torturam in iudicio accusatorio, nisi sit facta instantia ꝑ accusatorem, gl. in l. quicunque in verbo oportet. C. de ser. fug. Bal. in c. 1. in §. iudices, de pac. tenen. & ēt nimis graue esset ꝙ plures ꝑsonæ interponeretur i eo iudicio accusatorio, & onus non debet imponi nisi volenti, & sic in casu accusationis nō dabitur iterrogatio de cōsocijs ne fiat iniuria, & grauamē ipsi accusatori. Aut sumus in casu, i quo iudex ꝓcedit ex inqsitione, vel i eo iudicio, ex quo nullū grauamē inferē accusatori, sed totū pendet ab offō iudicis, & tunc iterrogatio fieri possit đ cōsocio, q̃a ad offū iudicis spectat expurgare ciuitatē malis hominibus. l. cōgruit. supra de off. præsi. & ideo ꝓcedendo ex offō poterit interogare de cōsocijs. & ad hoc faciunt oīa iura q̃ adducūtur ꝓ ista parte, & eo casu, in quo interrogatio de socio fit. primo tex. in l. diuus, la 2. supra de cust. & exhiben. reo. loquiē in casu inquisitionis, dū vult, ꝙ Irerenarchiæ debēt captis latronibus eos interrogare de socijs, & receptatoribus, & sic ibi non ꝓcediē ꝑ accusationem, sed ex offō, eodē modo in l. ꝓuinciarū. C. de feri. dicit ꝓcedi cōtra latrones diebus festiuis, & sic ordine iuris non seruato ob id, quia ꝓcediē ex offō text. in l. fi. C. de malef. & math. admittit interrogationem de socio eo qm̄ in eo crimine dato ꝙ in eo casu sit instituta accusatio, non ꝓcediē suꝑ accusatione ob id, ꝙ accusator teneat i aliquo, neq; i eo delicto pōt grauari ex noiatione sociorū, q̃a nō teneē de calūnia accusator, neq; hr̄ tanq̃ delator, sed p̄miū consequtur, vt est text. in l. nullitas. C. de malef. & math. & in simili est tex. l. nulli. C. de episc. & cler. in fin. tex. in l. q̃ vltimo, infra de pœn. loquens de eo, q̃ dānatus fuit ad bestias, intelligi pōt i eo casu, in quo iudex vult ꝓcedere ex offō inquirendo, non aūt ad accusationē. Sed aduerte, ꝙ Bart. in l. maritus. eo. tit. dicit, ꝙ deponēs in casu illius l. nō facit indicium, sed qualēqualem p̄sumptionem, vt dicam infra, & intelligendus est qñ ꝓceditur ex offō. Eodē modo tex. in l. fi. supra ad exhiben. Item, & tex. in l. 1. C. đ fal. mo. loquūtur, ꝙ, & si detur accusator, non tn̄ teneē i aliquo virtute accusationis, sed hēt p̄mium, neq; tenetur ex calūniatore, nec pœnam patitur, iō fit interrogatio de socio, ita est tex. in d. l. 1. de fal. mon. tex. in l. 1. §. 1. hoc tit. loquens de seruo, q̃ finxit crimen i se, & mencitus est, pōt intelligi dupliciter in eo, ꝙ dicit, interrogationem fuisse factā de socio primo, quia ibi interrogatio erat facta pro liberando ip̄m seruū, quia dubitabitur, ꝙ delictū imputatum nō esset verum. & ideo interrogatio fit ad liberationem, & sic ad finem bonum, & exinde admittitur. ita intelligit illū tex. Alb. in d. l. fi. C. de acc. vel alr̄ possumus itelligere, qđ ibi ꝓcedebatur ingrēdo cōtra seruū, nec erat accusator, cū ipsemet crimē finxisset, tex. i l. prius. supra ad Syll. intelligi debet ꝙ fiat interrogatio đ cōsocijs ꝑp naturā criminis, & S.C. Syl. ꝑ qđ ꝓceditur cōtra oēs seruos, đ q̃b. ē suspicio. & prius iterrogatur đ corū criminib. & postea de cōsocijs, & possumus dicere ꝓut dicit Bar. in d. l. repeti. ꝙ istud est speciale, vt serui iterrogētur de cōsocijs, vt hēi i to. tit. ff. & C. ad Syl.

377 † In ea qōne. An dictū socij faciat indicium ad torturam, quia doc. cōiter cōfundunt isto casu, ideo videbimus.

378 † Primo, an noiatio facta per reum in tortura faciat indiciū contra noiatum in illis casibus, in q̃bus de iure ꝑmissa est noiatio. Secūdo, an faciat indicium in illis casibus, in quibus non cōceditur noiatio. Tertio, an socius tanq̃ testis, assumptus non vti reus faciat indiciū contra noiatum. In primo casu Saly. in l. fin. C. de accus. dicebat ꝙ talis depositio, & noiatio socij nō faceret indiciū, eo, quoniam est criminosus, ideo repellendus, cū ēt sit particeps criminis Ideo eius dicto non sit standum, l. si filius. C. de lib. cau. & ibi not. Item quia militat rō de qua in d. l. fin. Contrarium tamē determinat dicēs, ꝙ ex eo dicto solo, & noiatione non oritur indicium ad torturam, sed oritur iuncta p̄sumptione, seu indicijs, q̃ erāt cōtra ip̄m reum. Ex q̃bus indicijs oritur verosimilitudo cōtra ip̄m noiatum, nā si nō fuissent indicia existētia contra reum, is non fuisset positus ad torturam, nec interrogatio subsecuta, & hoc modo intelligi dēt dictum Saly. in d. l. fi. versi. qro nūc, dum dicit, ꝙ non debet torqueri reus suꝑ socijs, nisi cū socios negaret, & legitima præsumptio esset contra eum, ꝙ socios sciret, & vbi de eius sciētia nō est p̄sumptio iusta, torqueri non debet, & eodem modo non fit interrogatio specialis, nisi cōtra eū, cōtra quē interrogatur cōtra p̄cedat legitima p̄sumptio. vnde si fur, seu latro cōtra quē erāt indicia de spoliatione, subtratione, & furto, q̃ delicta verisilr̄ non p̄nt fieri in eo casu, nec fiūt ab vno solo, & hic talis indiciatus

diciatus de his delictis, si ponitur ad torturã, & nominat sociũ, coniũgitur verisimilitudo oriẽs ex primis indicijs insimul cũ dicto rei qõnati, & ex tali cõiunctione oritur indiciũ ad torturã contra nominatũ, non ãt intelligi debet dictũ Saly. vt nominatus habeat indicium ad torturã existentib. alijs præsumptionib. contra ipsum, sed sufficit nominatio facta, præsupponendo, ꝙ ille, qui est tortus, sit legitime tortus, & infra positi Doc. tenẽt indistincte dictũ correi in pdictis casib. facere indiciũ ad torturã, & istud tenuit Cyn. in d. l. fi. But. Abb. Imo. in c. 1. de cõf. Bar. in trac. de q. col. 4. vers. sed nunquid, quod ẽt positũ est in operib. Gan. de malefic. in tit. de qõ. d. ver. sed nunquid, sensit Alex. in cons. 89, viso themate col. 2. vers. quinimò, vol. 3. quamuis Hipp in d. §. dilig. nu. 60. adducens multos, p ea opinione, ꝙ requirantur præsumptiones vltra confessionẽ, & præcipue Imol. in d. c. 1. de confessis, qui tamen indistincte tenet opinionem iã dictã, ꝙ nominatio sola faciat indicium ad torturã, & Ang. de Ari. in addi ad Ang. de malef. in verb. fama pub. nu. 31. male allegat Gand. & Guid. de Suz. in suo tract. quod requirãtur alia indicia penes dictũ torti, quia simpliciter loquũtur indiciũ facere, quod tamen intelligo vt supra. Rõ põt esse, quia videmus ll. concedere in casib. iã dictis, interrogationem posse fieri de socijs legitime, tamen vtsupra si indiciũ nõ orietur habile ad torturã, frustra lex voluisset ꝙ interrogatio fieret, & iõ ad hoc (vt talis dispõ effectum habeat, necesse est dicere oriri indiciũ

379 ad torturã. † Cũ lex, & eius verba intelligi debent cũ effectu, l. pen. § pen. supra ne quis eum qui. l. 1. supra quod quisq; iur. gl. in c. fi. de spons. sed aduerte ꝙ vltimo allegatur per Bar. & Bal. & Rom. ꝙ faciat quale quale indiciũ, iõ in hoc casu distinguerẽ, ꝙ aut reus legitime interrogatur, quia præcedunt indicia de cõsocijs in generali, vel spãli interrogatione, & tunc oriatur indiciũ, aut nõ præcedunt alia indicia, & tunc faciat qualẽ qualẽ præsumptionẽ hoc modo intelligatur d. l. qui vltimo, & quod dicit Bart. in l. maritus, hoc tit. & Bal. in l. seruos, C. de test. & Rom. in l. & si certus, supra ad Syll. volentes ꝙ ex d. l. qui vltimo oriatur qualequale indicium.

380 † Requiritur hoc tamen primo, ꝙ talis cõfessio sit facta, seu nominatio in tortura, aut statim deposito reo de tortura, alias nõ valeret arg. text. in l. petens, C. de pact. Ita tenet Alb. in d. l. fi. C. de accus. Ea ratione, quia.

381 † Personæ turpes, cum in testimonium recipiantur eorũ dicto sine tormentis non creditur, l. ob carmẽ. §. si ea rei cõditio. supra de test. Et per hanc rõnem idẽ tenet cõsulendo Raph. Fulg. in cons. 173. in causa inquisitionis, col. 1. vers. quidã Doct. allegat tex. in § si vero ignoti, in auth. de testi. & Hipp. in §. dili gẽter, in sua pract. nu. 62. similem rationem adducit per text. in c illi qui. 5. q. 5. & in c. in primis, 2. q. 1 gl. in c. cum p. de acc. Alexan. in consi. 11. circa primum, col. 2. vol. 1.

382 † Secũdo requiritur, ꝙ interrogatio fiat generaliter per iudicẽ de cõsocijs, nã si particularis fieret interrogatio, diceretur suggestio. l 1. §. q qõnẽ, supra hoc ti. gl. ĩ l. prius, & in l. si certus supra ad Syll. Dy in d. l. fi. C. de acc. & Sal ibi col. fi. q dicit nõ deueniri ad ĩterrogationẽ particularẽ, nec ad spẽm nisi contra aliquẽ ĩ spẽ sit legitima psũptio, vt dixi sup.

383 † Qõ, & difficultas oritur, an reus facta nominatio in torturia de s cio debeat iurare dicta per eũ esse vera. Hip. in sua prac. in § dil. nu 62. dicit iurare debere. & ꝙ assessores erãt ĩ hoc in nõ deferẽdo iuramẽtũ reo. mouetur

384 † Quia depositio sine iuramento est nulla, l. iusiurãdũ. C. de test. c. tuis, eo. tit. idem etiã, ꝙ vtraq; pars velit, non põt testis deponere sine iuramento. Ang. in l. si vacãtia, C de bo. vac. li. 10. Fel. in c. significasti de homic. item q a ẽt ꝙ sit cõmissa cã alicui, secũdũ eius conscĩam terminãda, requiritur iuramẽtũ ex mẽte Ang & Pau. de Cas. ĩ l. de pupillo. §. q apud supra de ope. no. nun. Itẽ summus Pont. non põt tollere, nec dispẽsare cũ iuramẽto, ut testis sine eo deponat, c. cõstitutus, & ibi no. de rescrip. & cũ reus existens in tortura habeat manus ligatas nõ põt iurare, iõ eius dictũ nõ valebit. In hac q. existimo reũ nõ debere iurare, & eius dicto stãdũ esse de nominatione facta cõsocij in tortura in casib. cõcessis ad interrogãdũ, nã Abb. in c. 1. de cõfes. vt Alb. de Ros in d. l. fi. C. de acc. dicunt magnã esse differentiã, ꝙ deponat tãquã testis, vel ꝙ deponat tãquã reus, & iõ cum reus deponat non uti testis, requisita necessario in teste nõ adhibenda sunt in personam rei, & sic iuramẽtũ nõ erit necessariũ, cũ lex statuat in teste iuramẽtũ dari in reo ãt nihil aliud dicat, nisi interrogari nec de iuramento aliqua sit determinatio, & exinde cum diuersitas sit

inter

inter ipsos, diuersum ius statui debet nec de vno ad aliud licita erit argumentatio l. Pap. exuli, supra de minori. Demõstratur ẽt hoc verũ q̃a depositio in tortura excedit dictum testis in aliquo, & dictum testis excedit dictũ rei in tortura: nã si plures fuerũt cõsocij, qui deponãt de altero socio in tortura ex dicto pluriũ noĩatus nõ habebitur ꝓ cõuicto, & ex dicto vnius contra se habet indiciũ ad torturã. sensit Bar. & ibi gl. in l. 1. §. idẽ Corn. hoc tit. Et Bal. in l. quoniam, C. de test. vol.

383 †Quod ex quatuor cõsocijs tres nõ ꝓbẽt cõtra quartũ delictũ cõmisisse, determinat ẽt Alb. post Gab. de Offel. in trac. de fam. in l. fi. 2. col. C. de acc. & in hoc casu si plures testes deposuerũt de visu, probãt plene, & habebitur reus pro cõuicto, rõ est, quia quãdo sunt plures correi, est vna tãtũ qualitas indicij, & ad hoc vt ĩdicia dicãtur plura, req̃ritur diuersitas inter vnũ & aliud, nõ aũt ꝙ sint eiusdẽ generis, ꝓut sũt plures socij q̃ faciũt vnũ, & idẽ indiciũ, secus in plurib. testib. quia vnusq̃sq; deponit ex sensu suo, & si bonus fuerit, quilibet parũ minus semiplena probõne dicitur facere d. l. cũ probatio, supra de probat.

386 †Quod ãt indicia debeant esse diuersi generis, sensit Bar. in l. vnius, §, 1. hoc ti. & Par. de Put. in tra. syn. circa fi. in ver. viso de repetitione, ꝑterea videmus ꝙ maior virtus est in eo, qui deponit in tortura q̃ ꝙ sit in illo, q̃ deponit tanq̃ testis. Nã deponẽs in tortura non est bonus, quia socius criminis nõ ẽ idoneus, quia deliquit, põt repelli, quia infamis saltẽ de facto, & ipse solus facit indicium ad torturã, vt dictũ est supra. & tamẽ testis vnus de visu, nisi habuerit qualitates ꝑdictas, vt sit bonus, idoneus, nec repellatur, nõ facit indiciũ ad torturã, vt vidimus supra ĩ indicio de teste de visu, & sic ista duo reus, & testis habẽt se vti excedẽtia, & excessa. Præterea reus põt dicere cõtraria in eius dicto, & toleratur. l. nemo, supra de exc. & dixi supra in ver. mẽdaciũ, q̃d nõ est in teste, vt ibi. Nõ obst. q̃ adducũtur in cõtrariũ, quia loquũtur in teste, in quo de sub̃a requiritur iuramẽtũ, secus in dicto rei, quia hoc tãtũ cõceditur à iure, vt interrogetur per iura iã dicta. Istud ꝙ iuramẽtũ nõ requiratur sensit Ale. in cõs. 89. ĩ 3. vo.

387 †Tertius casus est, quãdo interrogatio fit in ea persona, q̃ de iure interrogari nõ põt, difficultas est, an faciat saltẽ ꝓsumptionẽ, ꝓ q̃ iudex possit inquirere. Dec. in cõs. 189. inc. Lętatus sum. tenet, ꝙ si reus fuerit interrogatus in illis casib. in quib. iure interrogari nõ põt ꝙ nõ faciat ꝓsumptionẽ vt inquiratur. allegat multa cõsilia Ful. idẽ voluit Hip. ĩ sua prac. in § dilig. nu. 67. Cõtrariũ puto verius, quia cõiter Doc. tenẽt iudicẽ per talẽ dispõnẽ posse inquirere, vt voluit Host. Io. And. But. Abb. Anc. in d. c. 1. de cõf. per illũ tex. & hoc si depositio sit facta in tortura, vel post torturã statim, idẽ voluit Sal. ĩ d. l. fi. C. de acc. Ang. & Ro. qui dicit hanc esse cõem in l. & si certus. supra ad Syll. quod idẽ voluit Imo. in d. c. 1. de conf. subdens, ꝙ si fama contra nominatum insimul cum dicto correi, sufficiens erit indicium ad torturam.

388 †Tertio casu quãdo aliquis deponit tanq̃ testis, & noĩat aliquẽ in sociũ, vel deponit cõtra ipsum sociũ, eius attestatio vti à delinquẽte facta inducit qualẽquale ꝓsumptionẽ, ita no. Abb. in d. c. 1. de cõf. dicẽs æquiuocũ esse in hac materia socij criminis. idẽ velle disponere in reo, quod in teste: quẽ sequitur Dec. in c. quoniã, in fi. de testi. vbi multa adducit, & pro eadẽ sñia est tex. in c. 1. de tes. li. 6. & in l. quoniã, C. de test. nec in hoc casu facerẽ eã differẽtiã, quã multi faciũt, & de qua supra distinguẽdo ꝙ aut deponit in eo casu, in quo non possit interrogari, vt tũc sit verũ, qui iã dixi, aut si posset interrogari de cõsocio tũc faceret indiciũ, q̃a dico Abb. optime hũc casum vti separatũ à ꝑcedẽti posuisse: nã si deponit taquã testis, & extra torturã, non debet facere indiciũ, cũ requiratur tortura, vt dixi, nec aliter ei credatur, nisi dicamus,

389 †quod ẽt quãdo talis socius assumitur tanq̃ testis, debeat torq̃ri, iuxta l. ob carmẽ. sup. de test. & gl. in l. 3. §. l. Iul. in ver. palã. eo. ti. de tes. tũc. n. si ponetur ad torturã optime distinguetur, an sit casus, ĩ quo possit inter. nec ne.

390 †Mortui depositio an faciat indiciũ ad torturã Bar. Bal. & Ro. in l. si quis in graui. §. si quis moriẽs, supra ad Syll. dicũt per illũ tex. indiciũ nõ oriri, adducitur gl. in l. mater, C. de cal. q̃ appellat dictum defuncti vilẽ præsumptionẽ. & gl. in c. literas, de præsum. in prin. dicens dicto morientis nõ esse credẽdũ, & Bal. in ver. vasalli in ti. de pa. conf. dicit moriẽtẽ non esse S. Io. Baptistã, & ratio redditur quia si dictum morientis probaret, esset testis in causa propria, quod à iure prohibetur, l. nullus, supra de test. l. omnem, C. de test. in contrarium, ꝙ imò eius dicto sit credendum.

† Quòd

391 †Quod quis nõ dẽt esse immemor. nec præsumitur salutis æternæ. l. fi. C. ad l. Iul. rel. pe. c. sanc. 1 q 7. adducitur gl. in l. 1. C. de san. cau. adie. itẽ & rõ, cõfessio sine cã facta nou. valet. secundũ But. in c. si caut. de fid. instru. cũ ẽt à cõiter accidẽtib. ꝙ de breui moriturus nõ vult esse mẽdax, & tenẽtes hãc partẽ respondent ad tex. in d. §. si quis moriens ꝙ ista verba intelligãtur nõ esse credendũ quo ad condẽnationẽ, & sic in potiori significatu. §. sed quoties. Insti. de iur. nat. l. 1. § qui in perpetuũ. supra si ager vecti. vnde Hip. in §. dilig. in sua pract. distinguit, ꝙ aut ille, qui moritur grauat aliquẽ eius dictũ & tũc si cognoscitur, ꝙ non est boni sensus, aut sinceri intellectus, dictũ eius non attenditur per tex. in l. hac cõsult is. §. at cum humana fragil. C. qui test fac. poss. in l. iub. C. de testa. Aut est boni sensus, & tũc, aut aliter põt probari delictum, quàm per eius dictum, & tunc dicto decedentis non statur, & ita procedat tex. in d. §. si quis moriens, aut non potest fieri probatio de delicto, nisi ex dicto decedentis, & tunc faciet indicium, ea ratione.

392 †Quia multa concedũtur. & testes inhabiles admittuntur ad hoc, vt veritas hẽatur, l. quoniã. C. de hær. Saly. in l. ea quidẽ. C. de accus. Itẽ multa conceduntur ne delicta remaneant impunita iu. l. vulner. sup. ad l. Aquil.

393 †Item asserenti de gestis à se plene creditur Paul. de Cast. in l. q̃ro. sup. de ædil. edic. & in l. quicũq;. C. de ser. fug. & q̃ ponit la in l. 1. §. si absens. sup. si ex nox. cau. aga. In hac q. credo indiciũ nõ oriri ex dicto defuncti, quia tex. in d. §. si quis moriẽs nõ videtur hoc probare, vt dicã indistincte. Nec obst. rõ Hip. ꝙ cõfessio p̃iudicet, quia verũ est, vt dicunt oẽs doct. in d. §. si quis moriẽs. ꝙ ad sui præiudiciũ statur cõfessioni morietis, sed nõ in alterius dãnũ, & ita cõcludũt oẽs ibi, nec est verũ, ꝙ tex ille debeat intelligi, ꝙ nõ credatur quo ad diffinitiuã, nõ aũt quo ad indicium, quia indiciũ est pars probõnis minus tamen semiplena, si nõ creditur, & remota est probatio generaliter, ergo & indiciũ, qđ est spẽs probõnis. cũ remoto genere remoueatur & q̃libet eius spẽs. l. fundi. §. fi. sup. de fun. instr. cũ alijs. Nec ob. rõnes, ꝙ multa concedãtur, vt delicta puniãtur, & veritas hẽatur q̃a hoc nunquã cõceditur à iure ꝙ quis possit deponere in facto proprio, & pro exequẽda eius opi. vt sibi aliqualiter credatur, & testis deponẽs de gestis à se deponit ad beneficiũ. & cõmoditatẽ alterius, nõ suijpsius, vt in casu nostro. & falsum est, ꝙ plene probat, q̃a requirũtur alia indicia, & adminicula, vt per Paul. de Ca. ĩ d. l. q̃cũq;. & per Ias. in d. § si absens.

394 †Aduerte ꝙ text. in l. si quis in graui. § si quis moriẽs, põt intelligi in eo, ꝙ dicit non esse credendũ si moriẽs dixerit, vt illa dictio, si moriens, stet cõdõnaliter, quãuis gl. aliter ibi sentiat. vt si in art. mortis excedẽs dixerit hoc ꝙ sit vim passus à seruo, nõ credatur ea rõne, quia existẽs in eo statu mortis p̃sumitur nõ sanæ mẽtis, nec sinceri intellectus, & ideo eius dicto nõ statur iux. d. l. hac cõsultissima §. at cũ humana fragilitas, & d. l. iub. & hoc suadẽt verba tex. nã sufficiebat, ꝙ I. C. dixisset, si quis moriẽs semel, & ĩ prin. sed quia noluit demõstrare quo tp̃e in particulari nõ sit credẽdũ, domino, exp̃ssit ip̃s dicẽs, si moriẽs. q. d. si nõ moriẽs. & sic in art. mortis nõ existẽs hoc dixerit, sibi credatur, vt dicã infra, & expositio gl. in hoc casu nõ põt stare, vt dicamus secundũ eã, ꝙ quãuis sit in artic. mortis, non credatur, quia nec crederetur, si nõ eẽt in art. mortis, vt ipsa innuit, quia hoc nõ est verũ cũ sit credendũ domino vulnerato, & nõ morienti de seruis ipsis, & ideo per contrariũ si vulneratus mortifere superuixerit per aliquod tp̃s, & fuerit conquestus de seruis, & dixerit à seruis interemptũ sibi credatur, vt ĩ l. 1 §. fi. eo. tit. ad Syl. ea rõne, quia super viuendo post vulnera p̃sumitur in bono sensu, & quod dicat veritatem, & ei est credendũ :nã si habetur suppliciũ ex S. C. Sylla. contra seruos ex eo solo ꝙ fuerint sub eodẽ tecto. l. 1. §. qõnẽ, cũ §. seq. & §. si quis ĩ villa, & hoc ex eo solo, ꝙ est sinistra suspicio contra seruos de morte domini, tãto magis dicendũ est, si ipse dominus dicat se fuisse vulneratũ à seruis. quia hoc casu cum agatur de re propria, & de seruis proprijs, ipsi erit credendũ, cũ nãliter quis non p̄sumatur velle consumere suũ. l. cũ de ĩdebito, sup. de prob. Sed aduerte, ꝙ mihi videtur, ꝙ ista argumentatio, quàm faciunt doct. ex dispositis in tit. ad Sylla. ꝙ decidatur contra liberam personam illud idem non sit bona.

395 †Quia facilius proceditur contra seruum, maxime proprijũ conquerentis & occisi, q̃ ꝙ procedatur contra liberũ, quo ad torturã. & quo ad alia, vt est text. in l. si quis. & in l. ex lib. hoc tit. no. Bar. in l. 1. §. si ser. in prin. hoc

tit. &

tdt. & ideo arguere de seruo ad liberum non videtur bonum, quia non est par ratio.

396 †Denunciatio decani, seu centenarij An faciāt indiciū ex eorū denūciatione, quādoque proponūtur isti denūciatores ad manifestandū maleficia q̃ fiūt in ciuitate, & in villis, vt quotidie seruatur, & tūc istorū denunciatio facit qualequale indiciū, ex quo pōt iudex procedere ad inquisitionē, ita intelligitur l. diuus la 2. sup de cust. & exhib. re. & hoc determinat Bar. ibi in 3. q. idē voluit Saly. in l. ea quidē, in prin. in 10. q. C. de accus. adducens pro hoc tex. ibi & tex. in l. 1. C. de dec. li. 10. & Alex. in cons. . in cā inquisitionis formatæ, col 2. ver. accedat, vol. 3. & pro p̄sumptione innocētiæ ponit eā Cœp. in cons. 31. super homicidio. col. . ver prima est. & Ang. in trac. malef. in verb. necnon ad denūciationē. col. 6. ver. quæro an denūciatori, & Hip. in prac. in prin. nu. 19. & in cons. 6. n. 9. Qn̄q; p̄ponūtur ad inueniēdū delicta, & tūc ĩgrauib. ipsis nō credit, nisi vti testib. aut in leuib. & si p̄positi fuerint p̄ formā statuti ad inueniēdū arma. & tūc ipsis credit. vt p̄ Bar. ĩ d. l. diuus, & p̄ Ang. addemus ĩ loco p̄dicto, vbi videas.

397 †Incātationes, seu diuinationes q̃ fiūt per astrologos, geomātes, & p̄ istas mulierculas ex inspectione aquæ benedictæ, vel speculi, vel cū forcipe, & cribro, vel simi. sortilegijs, an faciāt indiciū, vt si dixerit Titiū fuisse furē, vel homicidā, Bru. in d. trac. in d. col. 13. ver. q̃ro an diuinatio dicit, ꝙ talib. non est adhibenda fides. l. itē apud Labeonem. §. si quis astrolo. sup. de iniur. & ibi Ang. hoc tenet, ꝙ indiciū non faciūt ad torturā, subdens, ꝙ iudices caueant, vt non errent moti ex diuinationib. l. verbū p̄cib. C. de if. dicit tamen Bru. ꝙ Bal. in quodam suo cons. tenet, ꝙ licet ars maleficiorū sit reprobata. l. nemo. C. de malef. & math. tamen quādoq; permittitur, ꝙ maleficiū tollatur per aliud maleficiū, si alio mō non pōt, q̃ per incātationē Dæmonū, vt no. per Io. And. de Rip. in sū confess. in rub. de imp. ligam. tamen non dēmus recedere à Deo quidquid ore proferatur, cū licitū est aliquādo de aqua turbida viuere, vbi deficit clara, & medicinæ sumūtur rōne sanitatis non delectationis, concludens, ꝙ quāuis ars diuinādi sit reprobata, tamen vbi magnū scandalū immineret nec Deo, nec hoīb. reprehēsibile videtur, si fieret, & operabitur ad inquisitionē non ad torturā, & si diuinator aliquē inculpat, poterit iudex pro illo mittere, & videre qua cum cōstātia, aut trepidatione, aut quo pallore, aut rubore loquatur, & exinde sumere indicium veritatis, & istud sequitur Hip. in sua prac. in §. dilig. n. 181. ponens exēplū de cadauere emittente sanguinē ob sup. uenientiā homicidæ, qđ dicit vidisse, & practicasse. Aduerte ꝙ p̄cedens decisio non videtur aliquo mō mihi vera, vt non tātū indiciū non oriatur, sed nec suspicio, p̄ q̃ iudex possit moueri ad inquirendū, seu alio mō procedendū, cum sortilegia sint oīno prohibita.

398 †Nec pro inueniendo furto Ecclesiæ pōt fieri incātatio aliqua, ēt sine dæmonū inuocatione, prout est tex, in c. 1. & 2. de sort. Et Abb. & Io. And. in d. c. 2. qui dn̄t nō esse licitū cōsulere istos diuinatores, seu sortilegos, ēt si hoc fiat sine ĩuocatione Dæm. ea rōne.

399 †Quia occulta solus Deus scit, & est secretorū cognitor, & iudex c. erubescā. 32. dis. vnde dicimus, ꝙ ecclesia nō iudicat de occultis & cū nō possit probari, discretus iudex se nō intromittit, sed diuino iudicio relinquit l. & si restituātur. §. fi. sup. de iud. vbi Bal. dicit p̄ illū tex. ꝙ iudex dēt iudicare, secundùm conscīam, q̃ cadit in hoīe ipso tanquā iudice, & licet Deus oīa nouerit, nō tn̄ si euenit ĩ hoīe.

400 †Præterea sortilegi sunt infames, & repellūtur à testimonio, & ab accusatione, & puniūtur faciēdo sortilegia, & grauiter peccāt vt in d. c. 1. & 2 de sortil. & in d. l. item apud Labeonē. §. si quis astro. sup. de iniu. vbi post illud, ꝙ iniuriā faciat, & cū eo agi possit subdit tex. ꝙ cōstōnes eū tenēt & ibi gl. in verb. constōnes dicit vltore gladio puniēdus, vt d. l. nemo.

401 †Qūo itaq; pōt iudex admittere sortilegū, & ex eo accipe fundamentū ad inquirendū, cū non tm̄ eos reijcere dēat, sed ēt punire, & sic vn̄ pœna dēret dari p̄ iudicē, īde iudex accipe dēat fundamentū, arg. eorū q̃ hn̄t in l. nō dubiū. C. de legi. & l. memin. C. vnvi, ibi. ne inde iniuriarū nascat̄ occasio, vnde iura nascūtur.

402 †Eo maxime: quia vterq; iudex, tā secularis, q̃ ecclesiasticus pōt cognoscere de tali crimine, & acerrime punitur p̄ ius ciuile, & locus est p̄uentioni inter eos, ita no. Abb. ĩ d. c. 1. de sortil. in ver credo ēt allegat to. tit. C. de malef. & math. vbi puniūtur vlt. supplicio, de iure vero canonico si sūt viles fustigātur, si liberi, & honesti dānātur ad p̄petuos carc. c. contra idol. 26. q. 5. Rom. in sing. 660. incip. Tu scis, ex q b. cōcludo, ꝙ ex tali

tali re ꝓhibita,& punibili nō pōt,nec debet iudex sumere fundamētū ad inqrendū.Non obst.exēplū traditū per Hip. ꝙ sanguis exijt ex cadauere superueniēte interfectore, quia illud non ꝓuenit ex incātatione,aut sortilegio,sed est quoddā miraculū, & ab occulto ꝓcedens,de quo dicā infra in indicio signi.

403 †Iudex si vidit,an si sit indiciū ad torturā, vt puta si interfectus fuit hō in platea,& iudex vidit nullis alijs existentibus ꝓbationibus,dicas ꝙ nō, ꝓut voluit Spec.in tit.de sen.& his q̄ ipsi sequun.§.qualiter.ver.itē de

404 bet ferri, dicēs. †Quod iudex debet procedere secundū allegata,& ꝓbata, & nō secundū consciam.c.iudices.3.q.7.l.illicitas.§.veritas,supra de off.præsi.& per illū tex.dicit ī casu p̄misso,qn̄ iudex vidit occidentē.Spec. d.§.item debet, ꝙ Azo.& Accur. cōsulti respōderūt,ꝙ potestas non potuit ponere illū ad qōnem,qđ dictum sequitur Bal.in l.fi.in prin.ver.itē q̄ro.C.de appellatio. Quod intellige secundū qđ ipsemet Spe.in tit.de noto. crim.§.fi.ver.Petrus de Samia, vt procedat quādo est notū iudici,quia in faciē eius solū homicidiū perpetratū sit,secus si alij cum ipso iudice fuerint q̄ possint delictū ꝓbare, & tūc secundū qualitatē probōnum orietur indiciū,vel plena ꝓbō, & ita ītelligitur tex. in §.quādo.2.q.1.Puto tamen, quod iudex ex ea visione poterit inquirere, super delicto, & procedere contra eum,quem vidit.

405 †Nomen malum facit indicium in gn̄e contra illud hn̄tem, vt est tex. in c.1.& ibi Ioan. And. Card.& Imol.in verb.Bellial.de d epo.& dicit Io.And.in c.cū secūdū,de p̄b. ꝙ si nomina dr̄ent emi, bona essent emenda magno precio.& dicit Abb.in ꝓœ.decr. col. 2.ver. ideo quæro, ꝙ ex turpi nomine, qn̄que oritur sinistra suspicio.credentes non nulli illud nomen fuisse impositū ab euētu, & ibi Felin.nu.32.dicit post Doct.ꝙ ex malo noīe orit̄ sinistra suspicio per ea, quę hn̄r in tex.& gl. in l.facta.§.si in danda. supra ad Treb.vbi multas auctoritates adducit & Ias. in rub. sol.matr. num.16. Et Par. de Put. in tract. de synd. in verb.mādauit.col.8.ver.qn̄ delictum, dicit verum esse malum nomen facere suspicionem,& indicium,si cum eo cōcurreret mala fama (vt puta) ꝙ esset homo malæ famæ,& vocaretur rampinus

406 †Physionomia mala. Et hæc gn̄at suspicionem in gn̄e, & oritur præsumptione mala natura,& vitiata, non quantū ad p̄sumendū in specie de sp̄ali, & determinato delicto. bona autem physionomia prodest,vt voluit Bal.in l.2.in ver.q̄ aūt. C.quor.appel.non recip.& dicit Par.de Put. in d.tract.in verb.mādauit.col.8.ver. quādo delictū,bis indiciū fecisse ꝑ physionomiā,vt vnū hn̄tē bonā physionomiā iudicauerit innocentē, & aliū habentē malā physionomiā iudicauerit nocentem, & furem, & ita reperit veritatem esse.

407 †Signū facit,quādoq; indiciū(prout voluit Cic.lib.2.ad Hæren. in c. in cā coniecturali in verb.argm̄ dicens)num qui strepitus, clamor,crepitus exauditus sit,& Par.de Put. in d.tract.synd in d.verb.mādauit,in fin.volens, ꝙ si reperiatur occisus puer in vna domo,& vicinus dicat, ꝙ per dies ante audiuit vnū puerū ibi plorantē, & hæc ꝓbō valet ꝑ viā signi,per ea q̄ no. ꝑ Bar.in l.de pupillo. §. si q̄s ipsi p̄tori, supra de no.ope.nun.& ꝑ Bal.in c.cum terra. in fi. de elect. & ꝙ de eo fuit tractatū Romæ in quodā puero,quē Iudæi in die Iouis sancta subtraxerunt,iugulauerūt, & in secrete sanguinē eius biberunt.

408 †Itē si exhibeatur cadauer ante occisores,& ex vulneribus sanguis exibit, erit magnū indiciū,à qua experiētia nō erit per iudicē recedēdū,cū sit rerū oīum magistra. c. cū sit.de ele ct.in 6.& clem.1.de æta.& quali.Et istud dicit Par.de Put.admisisse ꝑ vero Hēr. de Gand. in suo collib.7.& c.Thad. med. & Ang.in tit.de homic q̄ dicit hoc accidisse in quodā Aegyptiaco,subdēs ipse Par.hoc fuisse exp̄tū Romæ t̄pe, eo quo occisus fuit Cardinalis S.Marci,& Hyp.in sua pract.in § diligenter. nu.181 dicit se expertū esse istud in ciuitate Albiganæ,& vidisse per p̄sentiā occisoris cadauer effluere,& emittere sanguinē, & istud hēt cōis hoīum sermo,ꝙ per p̄sentiā occisoris cadauer emittat sanguinē, ex quo dixi supra in verb.incantationes, ꝙ ista emissio sanguinis nō prouenit ob incantationē, seu sortilegium, sed est quoddam à natura insitum, de quo ratio reddi non potest.

409 †Furti indicia possunt ēt assumi ex indicijs diuersis cōcurrētibus in homicidio, ꝓut est trāsitus insolitus, frequētatio viæ,t̄ps, vt noctis locus,vt ante domū maleficij confessio,cōuersatio cū malis,& alia per multa respicientia testiū depositiones,loquella timida,palor,trepidatio,mēdaciū,dictū socij, & alia cōplura,q̄ diligens quilibet poterit colligere

ligere ex iam dictis, & quia in diuersis locis doct. vt ponũt indicia furti, ideo de his sub
410 nectemus, & primo. †Solitus furari, & sic mala fama facit indicium cõtra imputatũ, ꝙ rẽ furto subtraxerit, vt est gl. in l. in ciuilẽ, &
411 ibi Bal. & Salyc. C de fur. †Volentes ꝙ ex cõsuetudine oriatur pͤsumptio, & Saly. in l. si fugitiui. C. de ser. fug. facit gl. in l. cũ allegat. C. de vsur. Et qđ dicit Bar. in l. Cassius, supra de sena. ꝙ malus sẽper pͤsumitur malus ĩ alia re simili, & dicit Bar. hic loquẽs de indicio furti, ꝙ mala fama facit qualequale ĩdiciũ. Ex quo dico, ꝙ de ꝑ se non sufficeret ad torturã, nisi alia cõcurrerẽt, vt dixi supra in
412 verb. vita. †Vicinus domui, in qua factum est furtũ, si eã domũ notã habeat, ĩdiciatur, ꝙ furtũ cõmiserit, ita est tex. in l dominus horreorũ, supra locati, ꝑꝑ ædificiorũ notitiã in qõnẽ peti possũt, & super eo tex. & Bart. dicit, ꝙ q̃ hẽnt notitiã domus sunt suspecti, quãdo domus frãgitur, & hoc ꝑꝑ ædificiorũ notitiã, & ideo talis ꝑsonæ de facili possunt torqueri ad inuestigationẽ veritatis, vt in eo tex. & ideo officiales, quãdo cõmittũtur maleficia occulta, cõsueuerũt cape vicinos, à q̃bus verisimiliter põt declarari veritas. l. si ita, in fi. supra de fund. instr. & instru. leg. Idẽ voluit Bal. ibi ꝑ illũ tex. dicẽs, ꝙ si ĩ aliqua contrata cõmittitur aliqđ maleficiũ debẽt ad tormenta citius poni vicini, & domestici, & q̃ habẽt notã domũ, q̃ illi, q̃ non sunt vicini, nec domestici, subdens, arg. sumi ex eo tex. ꝙ furtũ pͤsumitur factũ à conuersantibus in domo, vel saltẽ, ꝙ illi sciãt, q̃s fecit, qđ ẽt voluit Saly ibi, q̃ dicit, ꝙ habẽs notitiã rei põt de facili ad qõnẽ torturæ deduci, qđ sæpius vidit seruari ꝑ iudices ad maleficia. Et ꝙ pͤsumatur cõtra vicinos de delicto hẽtur Deute. c. 21. qđ idẽ voluit Bar. hic in 2. col. & Ang. & Salyc. in l. fi. C. de quæst.
413 †Limitatur ista conclusio, vt non habeat locum in vicino, qui sit bonæ famæ, nã tũc ꝑꝑ qualitatem personæ cessat indicium, vt ita voluit Bald. in l. 1. in fi. C. loca. & istud est de mente Bar. in d. l. dominus horreorũ, dũ dicit, à q̃bus verisimiliter sciri põt, & ista verisimilitudo est cõtra malos hoĩes, nõ cõtra bonos, quod idẽ voluit Bru. in d. tract. de indi. in 3. q. prin. circa prin. Aduerte, qđ vnum qđ dicit Hypp. in sua pract. in §. diligenter, num. 97. post Ias. in l. in actionibus. col. pen. de in lit. iur. dicẽs, ꝙ Bal. in d. l. dominus horreorũ, ponat limitationẽ pdictã de hoĩe bonæ cõdõnis, q̃ a Bal. ibi nihil dicit, & si cõclusio sit vera in se, vt bonitas ammoueat indiciũ, & illud diminuat, ẽt in maiori, vt dicã in
414 seq. †Infero ex hoc ad hospitẽ, penes quẽ bona sunt deposita ꝑ viatorẽ, vt si fuerint subtracta, sit indiciũ cõtra hospitẽ, & eius familiã, vt possint torqueri ob pͤsumptionẽ in genere ex mente Nic. de Mat. in d. l. 1. & ibi Bal. C. loc. & ꝑ Bar. in l. 1. §. fi. supra fur. aduer. nau. caup. in fi. nisi sit bonæ condõnis, vt per Bal. in d. l. 1. Et voluit Aug de Arim. in addi. ad Ang. in verbo. fama publ. num. 107.
415 †Debet ẽt hẽri cõsideratio personæ viatoris, si verisimiliter hẽre potuit bona, quæ dicebat subtracta, vt per Bar. in d. l. 1. §. fi supra fur. aduer. nau. caup. & sic verificatur dictũ Bar. in d. l. dñs horreorum, vt attendat verisimile, ꝙ multum operatur in indicis. vt dixi supra in 5. præmisso, ẽt est. glo. not. in l. si q̃ñ in uerbo qualitate, vbi in rebus inuasis attenditur qualitas personæ, & an sit talis, qui verisimiliter tot res teneat, vt petit.
416 †Furtiua res si reperiatur penes aliquẽ indicium est ipsum esse furẽ, l. in ciuilẽ. & l. ciuile. C. de fur. ita Bart. hic. idẽ voluit Salyce. & Ang. ꝑ eadẽ verba in l. fi. C. eo. Intellige prædicta procedere, nisi hñs rem furtiuam penes se ostẽderit, à quo habuit, vt in d. ll. & ex mẽte dictorũ docto. Quid si is, qui hẽt bona penes se, nõ põt probare, à quo habuit, nec ostẽdere titulũ, an hẽat indiciũ contra se, vt possit torqueri, Bal. & Saly. in d. l. in ciuilẽ, di
417 stinguunt. †Quod aut ꝑsona, penes quam bona reperiũtur, est grauis, & honesta, & tũc ex possessione nõ pͤsumitur furtũ. arg. l. non oẽs. §. Barbaris. supra de re milita. Si vero est persona q̃ cõmiserit, & ꝑꝑ frequẽtiã actus, vt de eo male sit pͤsumendũ, tũc poterit deueniri ad torturã, vnde Saly. in d. l. fin. C. eo. dicit, ꝙ si res est reperta penes aliquẽ, attẽditur qualitas eius personæ, vt si est vir alias bonæ opinionis, vt est emptor, & reuẽditor pãnorũ vsatorum, vt sunt strazzaroli, qui ab ignoto cõsueuerunt emere, tunc nõ erit indicium contra eum, vt dicam in sequen.
418 † Visus exire domum cum fardello sub veste, vel pallio, sed q̃d esset ignorabatur, & hoc ꝓbatũ fuit ꝑ duos testes, istud erit vehemẽs argm̃, ꝙ subtraxerit res deficiẽtes ĩ domo, & q̃ dicebãtur furatæ in loco, vnde ille exiuit, vt voluit Ang. ĩ l. 2. C. eo. de q. Et tale indi-

diciũ erit habile ad torturã, cũ sit indiciũ propinquũ delicto, prout est illud visus admenare gladiũ, & alia similia, de quib. dixi ĩ indic. homic. cũ seq. Istud indiciũ tollitur, si ille q exiuit domo fuerit vir ꝓbus, vt uoluit Ang. in l. milites. C. eo. de qõ. qui dicit ꝙ si esset qõ de furto bannorũ vel ẽt pecuniæ, & ꝓbatũ sit, ꝙ vnus magnus mercator magnæ famæ, & nobilis vitæ illo tunc exiuisset de domo, de qua diceretur tũc subtracta pecunia, & cõprehẽsus fuisset portare sub clamide aliquid, si ꝓbeť illud indiciũ ꝑ duos testes, nõ erit sufficiẽs ad torturã, q̃a nõ est verisimile, ꝙ tãtus vir ad tã vile maleficũ ꝓrupisset, sed si cũ isto indicio cõcurrẽt alia, vt putb, ꝙ ꝓbaretur, ꝙ incõtinẽti postq̃ exierit, visus fuit expendere multã pecuniã eiusdẽ formæ, cuius dicebať subtracta pecunia, & quia cõstabat pecuniã subtractã, & reperitur, ꝙ tꝑe subtractionis nullus intrauit domũ, nisi ꝙ iste visus fuit exire, tũc dicẽdũ est eũ esse torquendũ, q̃a ex istis duob. ducitur uerisimilitudo, & offuscať ꝑsumptio, qđ idẽ voluit (sequẽdo hãc doctrinam Ang.) Brun. in tract. de ind. col. 2. Et Aug. de Arim. in add. ad Ang. in tractat. malef. in verb. fama publ. nu. 12.

419 † Visus exire tꝑe noctis è domo, in qua furtũ ẽ cõmissum, habet indiciũ cõtra se, cũ lex male ꝑsumat cõtra agẽtẽ de nocte, vt est gl. in l. furẽ. supra de sica. & factũ tꝑe noctis est suspectum l. fi. supra de efractor. & expil. & possunt deduci in hoc, q̃ dixi supra in ind. homic. in verb. Tp̃s, & dicit Bal. in cõs. 427. q̃dã mulier, in fi vol. 5. ꝙ perambulare de nocte ad loca suspecta, & per personas suspectas, & à talib. suspicionib. torturæ cœperũt, & necessariæ sunt, l. dolum, C. de dol.

420 † Expendens multã pecuniã de illa stãpa, seu cuneo cuius fuit pecunia, q̃ dr̃ subtracta, habet indicium contra se, vt dixi supra post Ang. in l. milites C.. de qõ. Et voluit Brun. in tract. de ind. qõ. 3. circa prin. Sed aduerte, ꝙ non puto tale indiciũ esse sufficiens ad torturã, cũ sit indiciũ remotũ à maleficio, ex quo nõ debet quis torqueri, ut dixi supra in præmis. 6. & est de mẽte Ang dũ vult ꝑ hoc indiciũ, & alia indicia coadiuuari in d. l. milites.

421 † Expendens pecuniã, cum ante esset pauper homo, nec reperitur vñde habeat, indiciũ habet cõtra se, vt voluit Bar. hic. arg. tex. in l. Quintus. supra de dona. inter uirum, & vxor. quod etiam voluit Salycet. ponens verba Bartol in l. fin. C. eo de quæst.

422 † Res subtracta, si cedebat ad cõmodum imputati, & nõ alterius, facit indiciũ cõtra eum, v. g. instrumẽtũ quod ad eũ pertinebat, non reperitur, ut voluit Bar. hic per tex. in l. 1. §. sed si quis instrumenta, C. de lat. lib. tol. quod idem uoluit Ang. & Sal. in d. l. fi. C. eo. de q. quod dixi supra in ind. homic. in uerbo qualitas personæ: sed puto, ꝙ non faciat indicium ad torturam, ut dixi in præced. indic.

423 † Fuga famuli ex domo domini, ĩ qua res fuit subtracta, facit indiciũ cõtra eum, uoluit gl. in §. si vero, in uerbo factum, in auth. de exhi. rei. dicẽs, ibi esse optimũ arg. cõtra seruientes fugientes, ut eo ipso res amissas uideantur subtraxisse, ex quo dicit ibi Iaco. de Bel. ꝙ erit indiciũ cõtra fugientẽ, sed ꝙ ꝑꝑ talẽ fugã solã non sit tormentis subijciẽdus, quia exiguntur argumenta sine indicia l. 1. in prin. supra eo. & d. l. milites, C. eo. & etiã, quia fuga afficit personã, nec est regulata, siue demonstrata directo principaliter ad crimen, idẽ uoluit Bru. in d. trac. de indi q. 3. in prin. Aduerte, ꝙ Io. And. in addi: ad Spe. in ti. de præsump. in add. quæ incipit lex unica, dicit opi. Iac. de Bel. in d. §. si uero, de iure procedere, & esse ueram in quantum uult indicium oriri ad torturam, sed dicit ipse, de consuetudine seruatur contrarium. Puto, quod in casu (de quo agitur) & ex fuga famuli oriatur indicium ad torturam si dominus conquestus, & uerisimile sic, ꝙ potuerit talia bona subtrahere, cum essent penes dominum, nã ultra fugã habet hoc generaliter.

424 † Qđ de natura istorũ famulorũ est furari, ut uoluit Bal. per illũ tex. iunc. gl. in l. fi. in uersi. in tex ibi de furtiuis, C. quib. ab liber. proclam. non lic. dicẽs ꝙ natura seruorũ est furari, qđ idẽ faciunt famuli scholariũ, intellige tamen quod concurrat uerisimilitudo ex parte domini, & ex parte serui, ut dixi supra in uerb. uicinus domini, in fin.

425 † Culpa custodis, ob quã furtũ factũ sit, facit indiciũ, ut ipse custos torqueatur, ut furem iudicet, ita uoluit Bar. per illum tex. in l. 1. supra de off. præfec. vigil. & etiam uoluit Bal. in loco ut infra. Intellige istud procedere, nisi esset factũ furtũ in loco qui, bene custodiri nõ poterat, uel tẽpore, quo custodiri non poterat, nam tunc per rerũ naturã culpã abesse ꝓbatur, ut uoluit Bal. in l. 3. §. cognoscit, in fin: supra eo. de off. præf. uig. & dicit esse tex. ibi, dum uult, custodes

ſtodes puniendos eſſe plerunq; q.d. nõ ſemper, l.ſemper.§.hoc interdum, ſupra quod vi aut clam.cũ ẽt id,quod non eſt poſſibile, cuſtodib.non eſt iniungendum arg.l. Titius.§. fi.ſupra de exc.tut. Nec eſt homo, qui ſemper poſſit vigilare,l.ſeruitutes.ſupra de ſerui.

426 † Forma pedis furantis in terra humida, facit indicium vt voluit Alb.in l indicia,col. 2.C.de reb.ven.dicens, quod vidit quendam iudicem maleficiorum,hoc modo quidã inculpatur, ꝙ furatus fuerat vuas de vinea, & quia terra erat balneata,& humida,& apparebat ibi effigies, ſiue forma pedũ illius,qui furatus fuerat,adduxit illũ ad locũ, & reperit pedes eius cõcordare cũ forma,& effigie, ex quo indicio quaſi indubitato eũ condemnauit.Putaiẽ tamẽ,quod iſtud non eſſet indiciũ ad cõdemnationẽ, ſed iunctis alijs poſſet torqueri,nam poſſit de facili contingere,qđ eſſet ſimilitudo pedũ,& is non eſſet qui rem ſubtraxiſſet, & per conſequens de per ſe non eſſet ſufficiens indicium ad torturã, per ea, quæ not.Bal.in l.non hoc,C vnde legit.& dixi ſupra in 2.not.Hoc idẽ ſenſit Bal.in conſ. 427.quædam mulier.vol. 5. dicens quod iudex non debet procedere ad tormenta ex furore animi, ſed debet habere eũ moderatum ratione,& intellectu,ſubdens, quòd per motionẽ, & veſtigia pedum ſignificatur qualitas luporum & uulpium,& ex ſemita pedum cognoſcitur vnde tranſiuit latro, qui ſoliciti uenatoris laqueum nõ euadit,l. in laqueum, ſupra de acq.rer domi.

427 † Res aliqua(ſi relicta eſt in loco furti, quæ iuſtificetur eſſe alicuius) facit indicium contra eum,vt vult Cic.in d.li.2.ad Heren.in c.in cauſa coniecturali,in uerſ.factũ,dicens,ſi telum,ſi ueſtimentum, ſi aliquid huiuſmodi relictum ſit,aut ſi ueſtigium rei fuerit,quod

428 intellige,ut dicam in ſeq.† Schala ante feneſtram domus, in qua factum fuit furtum, an ſi dicatur, ꝙ illa ſcala uiſa fuit in domo alicuius,ſit præſumptio contra ipſum ad tormenta.Par.de Put.in tract.de ſyndic.in uerb. an ſtetur dicto torti,col.7.uerſ. an ſi reperiatur, dicit,ꝙ non faciet indicium ad torturã, quemadmodum dicimus de re inuenta penes alium,quæ fuit furto ſubtracta, & quia potuit alter cepiſſe ſchalam,niſi ille talis, in cuius domo reperta eſt ſchala ſolitus ſit talia committere, quod dic,& intellige,vt dixi ſupra in hac par.in verb. Res ſubtracta.

FRANCISCI CASONI *Opitergini Iuriſconſulti celeberrimi atque criminalium rerum peritiſſimi de Indicijs, & tormentis, tractatus duo. Ab authore ipſo diligentiſſime recogniti, & locupletati, vt his notis patet,quibus acceſſerunt. Doctiſſima quædam eiuſdem de Accuſationibus,& Inquiſitionibus ſingularia.*

TRACTATVS MALEFICII *præmeditati ſecundum Oratores, ius diuinum, & ciuile Franciſci Caſoni I.C.Opitergini,*

SVMMARIVM.

1 *Indicia omnia oriuntur ex quatuor locis, & per tria tempora.*

2 *Perſona qualitas indicium in criminalibus præſtat,quæ tamen ſola, cum ſit remota non ſufficit,niſi cum cauſis iungatur.*

3 *Cauſa in reo, ad indicia maleficij elicienda, eſt perquirenda, quam reus, vel affuiſſe negabit, vel extenuabit,vel non ſufficere dicet, niſi cum uicio perſonæ iungatur.*

4 *Facta aut conſilio,& ratione geruntur, aut impetu,& affectione.*

5 *Indicium efficax ex conſilio,& ratione habetur.*

6 *Indicia ex impetu,& affectione ad non præmeditatum maleficium naſcuntur.*

7 *Verborum qualitas animum demonſtrat, vnde is videtur feciſſe,qui prædixit facere.*

8 *Indicia prop ſiti ſcire quare expedia ?*

9 *Indicium omne quod indicat propoſitum,indicat & interfectorem, ſed non contra.*

10 *Indicia præmeditatum demonſtrantia, propter effectum in non præmeditatum euadunt, vt quando rixantes ſibi caſu obuiant.*

11 *Prædicamenta,circa quæ videtur verſari omnis quæſtio ſunt decem.*

12 *Indicare valens quid probabile, aut non probabile debeatur idem acerrime iudicabit,quid verum, aut non verum in ſingulis rebus ſit.*

13 *Indiciorum an certa doctrina dari poſſit?*

14 *Indiciorum cognitio non ſolum ex nobis,ſed ex rebus ipſis etiam prouenit.*

15 *Natura quadam in homine eſt quæ ipſum cogit, aut fateri, aut aliter delictum manifeſtare & hæc quo nomine vocetur.*

Argumentum Tractatus,& locorum indiciorum omnium.

1 PRæferendum eſt,†omnia indicia,& actiones humanas oriri ex quatuor locis, videlicet

delicet, persona, cã, facto, dicto, & secũdũ aliquos Oratores, ex non facto, ex non dicto: & per tria tpa, ante, in, & post delictum: & hñt locos suos, vt in tabula, quos dispersos collegi: & vim prædictorũ, & quid accusatori, & quid accusato conueniat, dilucide perstringã, & sine ijs oẽ artificiũ, materia, & eloquentia desunt. Persona †euenit necessario, vt cuiusmodi persona sit, eiusmodi actiones sequantur, vnde, bene, seu male presumit: & qualitas personæ demõstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi. Sed reus dicet indicia personæ sola nõ sufficere, cum sint remota, & nisi cũ causis iungantur. Causa, attinet †quærere quot, & quãtæ sint in reo causæ, vt earũ gratia deliquisse videat, cũ nihil sine causa fiat. Reus aũt negabit fuisse causam, si poterit, aut extenuabit. Deinde iniquum esse dicet, oẽs, ad quos aliquid emolumenti ex aliqua rẽ peruenerit, in suspicionẽ maleficij deuocari. Itẽ dicet causas nõ sufficere, nisi cum vitio personæ iungantur. Facto quæcũque †geruntur à nobis, aut consilio, & rõne geruntur: aut impetu, & affectione. Ex consilio, & rõne †hr efficax argm̃ ad præmeditatum, & caput erit propositi, si demonstrabitur quare, quo consilio, quã spe perficiendi, quidque factum sit, aut quid factum de industria, ante, in, & post delictum. Ex impetu, †& affectione ad non p̃meditatum argumẽta nascuntur, & reus econtrario, dicet, rem perspicere cum cõsilio, & cura nõ potuisse, & id, quod fecit, impetu quodã animi potius, q̃ cogitatione fecit. Quibus etiam rõnibus demonstrari possit factam rẽ nõ fuisse, facile ex contrarijs suppetet facultas. Dicto nunqd †reus dixerit ante, in, seu post delictũ: nã ex qualitate verborũ aium metimur: & is vr fecisse, qui prædixit facere. Et expedit †scire indicia ꝓpositi, q̃ a p̃ ea dupliciter quæritur, videlicet, q̃s fecerit, qñ ignoratur, & quo aio fecerit. Nam oẽ †quod indicat ꝓpositũ, indicat & interfectorem; sed non econtra: Is. n. vr fecisse, qui faciendi habuit voluntatem, quia oẽs, quod volunt, & pñt, ẽt exequuntur, & faciunt. Est enim maxime consentaneum: vt quod q̃s instituit facere, fecisse ẽt videatur. Sed licet †indicia oriẽtia ex supradictis locis natura suã idicẽt præmeditatũ, qñq; tñ propter effectum in non præmeditatum euadunt, & hoc euenit, quando rixantes obuiant forte, & casu. De quibus omnibus singulariter hoc opere dicetur, duce & auspice Christo.

Marginal numbers: 2, 3, 4, 5 (left column); 6, 7, 8, 9, 10 (right column).

Tabula indiciorum, & omnis actio humana.

I. *Persona.*	Fama, Conuersatio, Consuetudo, Natio, Conditio, Fortuna, Aetas, Sexus, Nomen, Phisionomia, Pallor.
II. *Causæ delicti.*	Ira, Odium, Metus, Spes, Cupiditas,
III. *Facta ante delictum, seu contento cum delicto.*	Vbi fuerit. Vbi visus sit. Quo cum visus sit. Nun quid appararit, Nun quem conuenerit, Nun quem habuerit de conscijs. De adiutoribus, De adiumentis. Nun quo in loco præter consuetudinem fuerit? Aut alieno tempore.
IIII. *Facto in delicto, seu adiuncto delicto.*	Locus, Tempus, Modus, Occasio, Facultas.
V. *Non facto.*	Quid factum sit, quod non oportuerit, aut non factum, quod oportuerit, &c.
VI. *Dicto.*	Nun quid dixerit reus ante, in, seu post delictum, prout minæ, confessiones. Item fama, & reliqua.

VII. Non dicto. --- { Tacens delictum præſumitur particeps, & non reſpondens torquetur ſine indicijs, &c.

VIII. *Facto quodam conſequenti delictum indicante de reo, ſed non de propoſito.* --- { Fuga, Cruor, Pallor, Trepidatio, repertus in loco delicti, & reliqua.

Et ſupradicti loci ſunt proprij Iuriſcon-
81 ſultorũ & Oratorũ: tametſi Ariſt. † pdicamenta decẽ cõſtituerit, circa q̃ videtur verſari o s qõ: Sed ſecũdùm Quin. in li. 3. tit. vnde ducatur, ex ijs prima quatuor ad ſtatus pertinere, cætera ad quoſdã locos argumentorũ videtur. Verum ſine conuicio Quin nõ ſolũ pdicti loci, verũ ẽt oĩa, quæ ſunt in Cœlo, ĩ terra & abyſſo, ſub pdicta pdicamẽta cadũt. Nota, ne oriatur cõfuſio in tabula, q̃ cõſilia per Cic. ſunt attributa perſonæ, rectius tamẽ referũtur ad factũ, licet perſonæ accidãt. vide Quin li. 5. & l. ſæpe. § fi. ff. de verb. ſigni. Itẽ Fama, & Pallor bis legitur ĩ tab. vide in c. 1. & pẽ. trac. primi, atq; ex ijs locis oĩs argumẽtatio iueniri poterit, & aut pbabilis, aut neceſſaria erit. vide Cic. lib. 1. c. 5. de inuẽ. Et ſe-
82 cundùm Ariſt. Qui iudicare † perſpiciẽter põt q̃d pbabile, aut non pbabile hẽatur, idẽ acerrime iudicabit q̃d verũ, aut nõ verum in ſingulis rebus ſit, vide in lib. 1. c. 6. Retho. De pdictis locis fit mẽtio in l. fi. ff. de act. & oblig. ibi. ex perſonis, cauſiſq;. & l. q. cũ vno. ff. de re mili. ibi, examinantur cauſæ, cur, & vbi fuerit, & q̃d egerit. Prædi-
83 cta † repugnãt ſcribentibus de indicijs nõ poſſe dari certã doctrinã, ſed eſſe in arbitrio, q̃d tamẽ regulatur ſecundũ diſpõnẽ iuris cõis. Cõtra ẽt pdictos ẽ, q̃ natura hominũ id patitur, vt veritatis capax ſit, & res maiori ex parte veritatẽ ſortiatur. Hoc
84 amplius † ego dico, cognitionẽ indiciorũ nõ ſolũ ex nobis, ſed ex reb. ipſis ẽt pueniꝛe, eteni natura hoĩ rerũ plurimarũ obſcuras & neceſſarias intelligentias enodauit. Supradicta pbari poſſunt exẽplo diuino, vt in c. 3. Geneſ. ibi. vox ſanguinis fratris tui clamat poſt me de terra. Et in exẽplo veneni, vt infra in c. 4. Et ſecundũ aliquos
85 eſt q̃dã natura in hoĩe, q̃ ipſum cogit. aut fateri, aut aliter delictũ manifeſtare. vnde legitur in lege diuina. fugit impius nemine pſequẽte: Et hanc partẽ aliq vocarunt Furiã, alij Cõſciam ſcelerũ, alij dixerũt ſie-ri natura cõi ad manifeſtãdũ delictũ. Et de prædictis ponentur exempla ſuis locis.

DE ATROCITATE præmeditati, & quomodo differat à non præmeditato.

SVMMARIVM.

1 *Per indicia proceditur in tribus delictis, homicidio, furto, & adulterio.*
2 *Homicidium quot modis committatur.*
3 *Homicidium præmeditatum eſt maxime deteſtabile, & in eo omnes tenentur.*
4 *Aggrediens animo occidendi, licet non occidat, an puniatur tamen, vt homicida?*
5 *Pecuniam accipiens, vt occidat, ſi ad proximum actum deueniat, homicidij pœna punitur, licet homicidium non ſequatur: Idẽ in crimine ſeditionis, & in emente venenum, vt alteri daret.*
6 *Bannitum veneno occidere non licet, quamuis poſſet per leges impune occidi.*
7 *Mulier bannita, licet ex Statuto poſſit impune occidi, non tamen poteſt adulterari.*
8 *Statuta concedentia immunitatem offendendi, ſiue occidendi, an extendantur ad delicta diuerſæ ſpeciei.*

Cap. I.

1 PEr Indicia † proceditur in tribus delictis, videlicet, homicidio, furto, &
2 adulterio. Homicidium † aũt committitur, aut pmeditatũ, aut in pura rixa, aut caſu. De ijs, maxime de pmeditato legitur in l. Moſis, cap. 21. Exo. & adeo
3 † deteſtabile eſt, vt delinquẽs euellatur ab altari, vt moriatur: Et differt à puro, etiã ſecundùm I. C. nã ſi plures fuerint in rixa pmeditata, oẽs puniũtur de occiſo, ſecus ĩ pura rixa, q̃a tũc vniuſcuiuſq; ictus cõſideꝛãdus eſt, no. in l. fi. C. de ſica. Idẽ ſecundũ Cic. 1. offi. Intereſt vtrũ perturbatione aliqua ai, an cõſulto, & cogitato fiat iniuria.
4 Hoc amplius † ſecũdum aliquos, ſi q̃s aio occi-

occidendi aggressus sit aliquem, licet nõ occiderit, aut vulnerauerit, punitur tñ, vt homicida. Sed dic contra, ꝙ punitur arbitrio Iudicis, non aũt pœna homicidij. In aliquibus tamẽ põt puniri, vt homicida, vt puta, si q̃s, 5 † accepta pecunia, causa occidendi, cum deuenerit ad actum proximum, punitur pœna homicidij, licet homicidium non sit secutũ. Bar. in l. non solum. ff. de iniur. Idem in crimine seditionis. & in emẽte venenũ, vt alteri daret. Dic ẽt 6 † secundũ aliquos, nõ licere exulẽ veneno occidere, licet posset per leges impune occidi, secundùm doc. in l. nõ ideo. 7 C. de accus. † Et licet mulier bãnita ex forma statuti posse impune occidi, nõ põt tñ adulterari, quãuis maius sit homicidiũ q̃ adulteriũ, & rõ est, q̃a adulterare est cõtra pceptũ diuinũ, prout nõ mechaberis, ita tenet Dec. in c. quæ in Ecclesiarum, col. 7. de const. Sed Nellus tenuit contrarium in tract. bannito. ea ratione, ꝙ homicidium sit maius, q̃ adulterium, & non debet cui, quod plus est, licet qđ minus est, nõ licere. ff. de reg. iur. Quod tamẽ nõ obstat, ꝙ homicidiũ sit maius deli 8 ctũ, q̃ adulteriũ, † q̃a est diuersæ speciei, quo casu sub eo quod plus est, nõ continetur minus, vt per Dec. post Dy. in d. l. non debet, & hãc limitationẽ nota ad illã regulã, q̃ multum seruiet ad leges, & statuta concedentia immunitatẽ ostendendi siue occidendi, qua casu nõ extendũtur ad delicta diuersæ spẽi.

1 *Maleficium apparere prius debet, quàm de proposito, aut reo quæri debeat.*
2 *Cadauer prius est inspiciendum, eius qualitas in actis referenda, quantitas vulnerum, & in qua parte corporis sint, & quo armorũ genere illata fuerint, et quæ mortis cãm præstiterint.*
3 *Propositum ex quibus indicijs arguatur.*
4 *Propositi coniectura ex loco, vbi quis offenditur, capitur.*
5 *Frequentans locum maleficij, habet indicium contra se.*
6 *Cadaueris inspectio fieri debet per peritos. & duo medici super ea requiri debent, & hæc si omittantur, processus est nullus.*
7 *Contumax quando non habeatur pro confesso ex forma statuti.*
8 *Reus absens non damnatur si contra eum non fuerit probatum delictum.*
9 *Casus, in quibus proceditur, licet non constet de cadauere.*
10 *Vestigia in luto, niue, aut puluere reperta, seu vestimentum, vel quid simile, in loco delicti inuentum, ad habenda indicia, contemplanda sunt.*

De viso, & reperto faciendo per peritos, & de errore iudicum. Cap. ij.

1 De proposito, † aut reo q̃ri nõ debet, nisi de facto cõstet: nãlis .n. ordo est, vt prius probetur factũ esse, dein de à quo, postea quo aĩo: cùm in vero de facto, & reo cõstat, de aĩo q̃ri põt. Qua 2 re, † curent Iudices, vt inspiciatur cadauer, & referatur in actis qualitas, quãtitas vulnerũ, & in qua parte corporis sint, quo armorum gñe illata fuerint: & quæ demũ causam mortis vulnera pstiterint, quia p multitudinem, 3 † magnitudinẽ, geminationẽ vulnerũ, & per modũ vulnerandi arguitur propositũ. Item apparere debet in quo loco fuit occisus: nã 4 † per locũ, in quo quis offendit, coniectatur de pposito, & de delinquẽte, qñ de eo igno 5 ratur: præsumitur †.n. contra frequentantẽ illum locũ, siue cõtra vicinos, Bart. l. 1. C. de ser. fug. & Moyses. c. 21. Deut. Et animaduer 6 tẽdum † est, vt eiusmodi inspectio cadaueris fiat p peritos. licet aliqui Iudices consueuerint videre sine peritis. Sed auertant talẽ cõsuetudinẽ, cũ sit cõtra rationem iudicãdi, & pariat periculũ dãnandi insonteis, sicut sonteis, psertim in rixis puris: cũ vniuscuiusque ictus animaduertatur: & standũ ẽ ĩ arte peritis. Hoc amplius duo req̃rũtur medici, licet de cõsuetudine stet dicto vnius. Bar. & Hip. l. fi. C. ad l. Cor. de sicar. cõclusiue supradicta in pcessu apparere debẽt, aliter p talẽ omissionẽ, tanq̃ formã substantialẽ, processu red 7 ditur nullus. Vnde licet statuta † disponãt, vt reus cõtumax habeatur p cõfesso, nõ habebũt locũ non seruata supradicta. l. raptores. 8 C. de episc. & cle. vbi ẽt dr, ꝙ reus. §. licet absens, nõ debet tñ damnari, si contra eũ non fuerit probatũ delictũ; & ratio reddi põt: q̃a absentia põt cõtingere ex diuersis accidẽtibus. Sunt tñ 9 † casus, in q̃bus pcedit, licet nõ cõstet de cadauere, vt puta in latronib. q̃ abscõdũt cadauera eijciẽdo in flumina, ac mare, vt dem est in ti. de Tor. c. 2. Curẽt ẽt iudi 10 ces † cõtẽplari vestigia ĩ luto repta, siue niue aut puluere, & silr si telũ, si vestimentũ, si q̃d eiusmodi reptũ sit, qđ fuerit relictũ in loco delicti, p hæc. n. & similia oriuntur indicia.

1 *Cadauer si effundat sanguinem propter præsentiam suspectorum, an magnum præstet indicium, saltem ad inquirendum?*
2 *Sanguis clamat vindictam contra interfectorem.*
3 *Calor in cadauere seruari potest vsq; ad septem horas, & ideo intra illud tempus omnis experientia de suspecto fieri debet.*

De sanguine profluente propter præsentiam suspectorum. *Cap. III.*

Consequens locus est dicere de cadauere † effundente sanguinē pp præsentiā suspectorum, de quo indicio meminit Par. de Put. dicēs, q magnū est indicium, & non est recedendū à tali experiētia, vide eū in c. Mandauit. in fine. Hip. quoque aliquantulum tractat, dicitq; nullibi legi de hoc, & posse inquiri tm̄ in §. diligenter. n. 118. Attamē apud multos legitur de hoc indicio. Et Arist. respondit hoc esse opus diuinū, & naturale, q a sanguis † clamat vindictā contra interfectorē, & rōnes multas affert. vide eū in ꝓblema. c. de naribus, & Lucr. lib. 4. in illis uersibus.

Emicat in partem sanguis, vnde icimur ictu.

Vbi Ficinus multas adducit causas non dissentiētes ab Aristotele. Et vbi Aristoteles dicit, si vulnera fuerint recētia, Ficinus ait calorē † seruari posse ad tps, puta, ad horas septē, & tale indiciū appellatur diuinū, & fit natura cōi ad manifestandū homicidiū, & Iudex dēt experiri infra dictū tps, quod nota, quia non legitur apud I. C. criminalia tractātes. Apud Moysen sunt pleraq;, per quæ ꝓbatur sanguinē clamare vindictā, sed non proprie probant supradictam opinionem, vt in c. 4. Gen. ibi. vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra, Iosephū de Bello Iudaico lege, vbi loquitur de sanguine Zachariæ. Sed de hoc nullibi legitur apud Ciuiles, Canonicosque scriptores, licet Paris de Puteo testetur, ac ponat capita q̄dā, nō tamē probātia. De hoc ēt apud Oratores nullū verbū reperitur: Sed tātū de sanguine in vestimētis, armisve repto, ij meminerūt. Iō existimo nullū oriri indiciū, nisi ad inquirendū, nam talis effusio sanguinis emanat ex causis ignotis, q̄ non sunt trahendæ ad consequētiā, & nullū indiciū sequi dēt necessario, cū ex diuersis accidētibus ꝓueniāt, & secundū aliquos pp vniformē cōplexionē. Et cōtētus sit Iudex iudicare secundū prudentiā, q̄ cadit in homine, relinquendo cætera iudicio diuino, non. n. oportet plus sapere, quàm oporteat, secūdū Apost. Et l. si restituātur. ff. de iud. Sed si fiet aliqua experientia, fieri debet infra horas septem, vt supra, & ad inquirendum tantum.

1 *Veneno quem esse necatum indicat liuor, aut tumor cadaueris.*
2 *Cadauer inspici debet à peritis, & alij deponere debeant de credulitate, an de veritate in casu veneficij?*
3 *Reus, & testis qualiter interrogari, & deponere debeant, an quis ex veneno perierit.*
4 *Veneno quem esse mortuum ex quibus cognosci possit?*

De viso, & reperto faciendo per peritos in veneficio, & noua experientia. *Cap. IIII.*

Contingit hominem homini insidiari potius veneno, q̄ gladio. Itaq; † si quretur, si liuore, aut tumore decoloratū eēt corpus mortui, significat veneno necatū. vide Auctorē ad Herenniū. lib. 2. Ti. in constōne coniecturali. Quare Iudices † curent inspici cadauera per peritos, q iuro referant in actis. Sed ambigitur, an tales periti teneātur deponere de credulitate, an de veritate? Vnde dic, q in casibus, in q bus vere cognosci pōt veneficiū, tenētur deponere de veritate, aliter de credulitate. Quare Oratores post Ciceronē dixerūt hoc factū aliqñ simplicē qōnem hēre, videlicet, an hō perierit, aliqñ duplicē, videlicet, veneno, an cruditate perierit. Ideoq; vtraq; pars quod proposuerit, tuetur. Nota † q nō valet iquisitio nisi cōstet de delicto p peritos, vt supra, & cōfessio rei, vel dictū testis nō ēst sufficiēs ad faciendū cōstare de delicto, cū nō ptineant ad cognitionē, vel ipsius rei, vel testis, sed ad cognitionē peritorū, ita in hac materia veneni decidit Alex. in cōs. 116. vbi dicit, q nō dēt reus, & multo minus testis interrogari, an ille perierit veneni, q a hoc nescit discernere, nec testis, nec pars, versatur n in pitia, & scia medicorū. Sed dēt interrogari, an sit mortuus. Itē an dederit venenū. Sed q mortuus sit ex veneno nemo pōt deponere hoc nisi peritus, ea rōne, q pōt esse tā modica quātitas veneni, vel talis qualitas venenati, vt nō potuerit ex veneno mori, qđ nota pꝑpetuo in hac materia. Occurrit hic mirabilis

lis ex pietia, de qua non legitur apud I.C. ꝙ 4 mortuus † veneno cognoscitur, tũ ex liuoribus in toto corpore & spumis ore fluentibus, tũ si cremetur corpus, cor illæsum remanet à veneno pseruatum. vide Suetoniũ in Caligula in principio. Et vbi de hoc facto cõtrouersia foret, à tali experientia non discederẽ. Animaduertendũ tamen est, ꝙ non solũ ijs, q veneno, sed q ẽt morbo cardiaco perierunt, euenisse legitur, quo argumento Plinius ait. Pisonẽ in iudicio defensũ fuisse.

1 *Præmeditatum maleficium non præsumitur, nisi appareat de antecedenti propositi. Et quomodo id probari possit?*

2 *Indicia debent esse perfecta in genere suo, vt de reo quæstio haberi possit.*

3 *Indicia remota per duos testes probari debent, aliter non habebunt vires indiciorum: Et an testes debeant esse omni exceptione maiores?*

4 *Testes quando omni exceptione maiores ad probandum requirantur, & quando etiam non integri admittantur?*

5 *Præmeditatum, an præsumatur, si non apparet de pura rixa. Et in quibus casibus fallat?*

6 *Consuetus committere homicidia, an ex hoc solo præsumatur ex proposito occidisse. Et an possit pœna ordinaria puniri.*

De non præsumendo proposito, nisi probetur, & quomodo probetur, & in quibus fallat. Cap. V.

1 NOn præsumitur † præmeditatũ, nisi appareat de antecedenti proposito, quod cum non possit probari directe, cum sit intrinseca qualitas, probari debet p exteriores qualitates, de qbus ĩ hoc tractatu disseritur. Et in hoc notãdum 2 est, quod indicia † debent esse pfecta in genere suo, nã sicut pbões in crialibus ad condẽnandum dẽt esse luce meridiana clariores, ita & indicia in gñe suo ad qõnẽ habendã debent esse clara: nã eadẽ est rõ de toto, quo ad totũ, q est de parte, quo ad partẽ, & ecõtra. vide no. in c.6. de Torm. Et remota, 3 † aut q ipsum maleficiũ consequũtur, pbari debẽt p duos testes, aliter nõ hẽbũt vires indiciorũ. Sed scriptores maxime dissident, an testes debeant esse oĩ exceptione maiores? Et secundũ † opinionem multorũ qñ tra4 ctatur de inquirendo, siue torquendo testes nõ ẽt integri admittũtur. Hip. in §. diligẽter nu.4. & vide q dicentur in tit. p visum vnius 5 testis. Sed aliqui † senserunt psumi cogitatũ, qñ non apparet de pura rixa, quia lex male psumit de homicidis. Sed dic, nõ psumi cogitatũ, nisi pbetur, vt supra. Fallit tñ ĩ latronibus, q a de ijs semper male psumitur. Fallit 6 ẽt in eo, q † cõsueuit cõmittere homicidia, licet accusator non probauerit, & qñ accusatus non pbauit, & secundũ Carrer. in tract. homic. põt puniri pœna ordinaria. Sed hæc opinio non placet, & sufficit ex hoc solo indicio posse torqueri, dicetur seq. tit. c.4.

1 *Accusator, & accusatus in casu propositi possunt vtrinque probare.*

2 *Probõ indirecta in crĩali causa sæpe cõceditur.*

3 *Negatiua facti vbi habet annexam determinationem loci, vel temporis, vel alterius rei, indirectam habet probationem.*

4 *Testes deponentes de negatiua, præferuntur testibus affirmantibus etiam dignioribus.*

5 *Negatiua probatio non admittitur in probatione intuitiua, vt quando testes deponunt vidisse factum, & sunt in sufficienti numero, & quando qualitas testium est in iure approbata.*

6 *Negatiua coarctata loco, & tempore potest probari, quia æquipollet affirmatiue.*

7 *Reus post didicita testificata, & conclusum in cã potest super eisdem probare, secus accusator.*

In causa propositi vtrinque probatur etiam in contrarium. Cap. VI.

1 IN casu propositi † tam accusatus, q̃ ac2 cusator pñt vtrinq; probare. Hoc † amplius in qualibet cã crĩali sæpe concedit indirecta probatio, videlicet, quando reus negat interfuisse die, & loco probatis per testes, & vult probare se fuisse alibi. Iudex admittet reum ad probandam dictã ne3 gatiuam, q a vbi † negatiua facti habet annexam determinationem loci, vel tpis, vel alterius rei, tunc indirectam habet pbõnem, l 3. & ibi Bal. ff. de pba. Et secũdũ Columb. 4 in tract. malefi. testes † deponentes de negatiua, vt supra, præferuntur testibus affirmãtibus ẽt dignioribus. Attamen Bald. sibi cõ5 trarius in l. fi. C. de testi. dixit, ꝙ † in probatione intuitiua quando testes deponunt vidisse factũ, & in sufficiẽti numero, & quãdo qualitas testium est approbata in iure, tunc non admittitur pbatio negatiua in cõtra6 riũ. Sed credo † ꝙ qñ negatiua est coarctata,

vt supra,

vt supra, possit probari; quia tunc æquipollet affirmatiuæ, & qđ vtrinq; possit probari, vř concedi, in l. Moysis. c. 21. glo. Sed reus 7 †post didicita testificata licet sit conclusum in cā, potest tamē ēt super eisdem probare: secus accusator. Hypp. in §. sequens, num. 6.

1 *Indicium varie diffinitur, & diuersimode nuncupatur.*
2 *Argumentum, signum, & præsumptio sunt minora, quàm indicium.*
3 *Indicia ad torturam sufficientia quomodo cognosci possint?*
4 *Indiciorum duo sunt genera.*
5 *Indicium indicans propositum, indicat & interfectorem, licet non semper puniatur de proposito.*
6 *Indicium aliud est remotum, & leue, aliud propinquum, & graue.*
7 *Indicium propinquum quodnam sit? & quod remotum?*
8 *Negocijs attributa quomodo considerentur?*
9 *Tempus præteritum maxime valet, nam & quæ fiant, & quæ futura sint, ex p̄teritis colligūtur.*
10 *Propositum indicantia qualia esse oporteat?*
11 *Præsumptio iuris, & de iure non recipit probationes in contrarium, secus de præsumptione iuris*
12 *Negocium omne per tria tempora certioribus argumentis arguitur.*
13 *Indicia ante delictum ex quibus capiantur.*

De diffinitione, & genere indiciorum. Cap. vij.

1 INdicium † variè diffinitur, & dicitur signū alicuius maleficij cōmissi, vel alterius rei, de qua agitur, & variè nominatur, videlicet argumentū, signū, & p̄sum 2 ptio. Sed hæc † duo sunt minora, q̄ indiciū. Et dicūt oēs, ꝙ nō pōt dari certa doctrina. Sed secundùm Bart. in l. fin. ff. de q. pōt dari 3 † aliqua via ad cognoscēdū indicia sufficien 4 tia ad torturā. Indiciorū † duo sunt genera, vnū quod indicat aliquē deliquisse, & ex ꝓ 5 posito, & oē quod † indicat ꝓpositū, indicat & interfectorē, licet nō semper puniatur de ꝓposito, & hoc euenit, quādo rixātes obueniant sorte, & casu. Aliud indicat deliquisse, sed nō ex ꝓposito, vt in tabula. Et in p̄dictis 6 † indiciū aliud est remotū, & leue: aliud ꝓ 7 pinquū, & graue. Propinquū est, quod † tangit negocium, vt vnus testis de visu, captus in loco delicti, & reliqua. Indicium vero remotum dr̄ homo malæ cōdōnis, & similia.

8 Et secundùm Oratores † attribuita negocijs, partim sunt cōtinētia cū ipso negocio, partim in gestione negocij cōsiderātur, partim adiūcta negocio sunt, partim gestū negociū 9 cōsequuntur. Sed p̄teritū † tp̄s maxime valet, nā & q fiāt, & q̄ futura sint, ex p̄teritis 10 colligūtur, & ea, q̄ † in delicto fiūt, siue post, ad hoc, vt indicent propositum, oportet esse eiusmodi, vt cōsequātur ab ante delictū gestis, & de industria facta videātur, de qua industria loq̄tur tex. in c. 21. Exod. & l. militis agrū. ff. de re milit. Cic. in lib. 2. de inuen. tit. nunc ad causam coniecturalē. In prædictis 11 † duplex est præsumptio vna iuris, & de iure, & hæc non recipit ꝓbōnes in contrariū, alia est iuris, & hæc recipit ꝓbōnes in contrariū. Qualiter aūt ꝓbētur indicia, dicetur in tit. de indicijs per visum vnius testis. Po 12 stremo: † q̄a per tria tēpora oē negociū arguitur certioribus argumētis, itaq; ꝑ ea excutiā locos indiciorum in specie, de quibus 13 hactenus in genere dictū est. † Ante igitur delictū capiūtur indicia à Persona Cā, Cōsilijs. & is ordo ē, facere voluerit, potuerit, fecerit. Sed q. an fecerit, incipit à secūdo tp̄e.

DE INDICIIS PRAEMEDITATI ante delictum ex persona. Tractatus I.

SVMMARIVM.

1 *Persona rei qualis sit in omni delicto ante omnia intuendum est.*
2 *Personæ qualitas demonstrat animum fuisse, aut non fuisse offendendi.*
3 *Malitia, & incontinentia rei, indicia maleficij præstat, vnde caput erunt accusationis, vel inquisitionis.*

De malitia, & innocentia. Cap. I.

1 IN omni delicto ante oīa intuendū, qualis sit, de quo quæritur: quia secundum naturā incipiēdū est à persona: licet Cic. cās sæpe p̄tulerit. Persona aūt sumitur, qua alius ab alio differt, tū in aīo, tū in cor 2 pore, tum in extra positis, & qualitas † personæ demonstrat aīum fuisse, aut non fuisse offendendi. l. si mater. C. ne de stat. defunct. Sed qui, qualesve hoīes iniuriam faciant, & qualibus iniuria fiat, & quid cuique rei, & quid

quid cuique homini soleat accidere, scripsit Arist. in lib 1 & 2. de arte Retho. Sed Oratores post eũ non sunt executi: q̃a impossibile, ac potius ĩfinitũ est, vide Quint. de arg. li. 5. c. 10. At res, quarũ cã hoĩes cõstituut cõtra ius lædere, duæ fere capitales hñr, videlicet Malitia, & Incõtinẽtia: nã q̃bus quisque affectus est vitijs, siue vno, siu pluribus teneant, in ea re, cuius gratia vitiosus est, i iuris quoq; atq; iniustus euadi, malus. n. male cogitat, & cor iniqui ĩquirit mala. c 28 & 29. Prouerb. vide Arist. Reth. in c. 27. Quare Malitia. & Incontinentia caput erunt accusationis, siue inquisitionis.

1 *Fama rei est à iudice examinanda.*
2 *Fama quid sit, & quomodo consideretur. & an faciat sufficiens indicium ad torturam?*
3 *Torqueri non potest reus ex indicio remoto à maleficio, sed alia simul requiruntur.*
4 *Fama mala, an non solum in eo, in quo quis infamatur, sed etiam in alijs, rei opinionem grauet?*
5 *Fama mala ad hoc vt noceat, debet esse in eodem genere mali.*
6 *Fama, seu infamia præcedere debet inquisitionẽ, alias non proceditur, nisi in casibus exceptis.*
7 *Famæ malæ indicium cessat, si probetur à tribus annis citra reum fuisse bonæ vitæ.*
8 *Fama mala non sufficit, nisi conuictus fuerit de infamia.*
9 *Fama bona tuetur reum à tortura.*
10 *Fama bona in genere tollit indicia in specie.*
11 *Testes specialiter examinati super mala fama an præferantur testibus deponentibus in genere de bona fama?*

De fama reorum. *Cap. II.*

1 EXaminari debet †per Iudicem. cuius æstimationis, & famæ sit reus, qualis ẽt fuerit: ꝓp. n. malã famã delinquẽtis facile ꝑsumĩ de insidijs, & dolo. c. 6. 2 lib. Iud l. 4. ff. de suspec. tut. Et fama †est cõis opinio voce manifestata ex suspicione proueniẽs. l. de minore. ff. de quæst. & ibi Bar. & c. 2. Reg. pri. Et varie cõsideratur videlicet, in gñe, & i specie, in genere quãdo fama est, ꝙ aliq̃s est bonus, vel malus, vel ẽt in aliquo genere mali: & ꝓ hãc nõ oritur aliqđ ĩdiciũ ad torturam, secũdũ Bar l. fi. ff. de qõ. ibi, est homo male condõnis, est indicium qualequale, & non sufficit ad torturam sine alijs, secus si 3 esset vnitũ. Et †est regula generalis, ꝙ ex indicio remoto a malencio reus nõ torqueĩ, sed requirunt alia simul. Sed secũdũ Bru. fama generalis parit indiciũ ad torturã, quoties iũgitur cũ fama speciali, & vita ꝓcedens magnam partem defert ad ꝑsumendum qđ 4 quid sit. † Vnde caueat vnusquisq; q̃a non solum in eo, in quo quis infamaĩ, sed ẽt in alijs grauatur eius opinio. Vide eundem in 5 gl. circa tertiã, & quintam †Sed oẽs dñt, ꝙ ad hoc, vt mala fama noceat reo, debet esse in eodem gñe mali. quia ex dissimilibus nõ 6 oritur cõiectura. †Fama, seu ĩfamia præcedere debeat inquisitionem, aliter nõ procedetur, nisi in casibus exceptis per Hipp. in §. cõstante. nu. 12. Item qñ ex præsumptione hominis præsumiĩ contra aliquẽ ꝓp malam famam in eodem gñe malitiæ, potest admitti 7 ꝓbõ in contrarium. †Et indicium malæ famæ cessabit, si a tribus annis citra probabiĩ fuisse bonę vitæ. c. cum in tua. extra de spon 8 salib. †Item fama mala ꝓbari debet, & non sufficit, ꝙ ita dicatur de aliquo, nisi fuerit cõuictus de infamia. Et qualiter ꝓbetur, vide in c. 1. de Patẽti. Et diffinitio prædicta declarat quæ requirãtur in fama. quæ ẽt probari debet, secũdũ Hipp. in §. cõstãte, nu. 116. Idẽ secũdũ Oratores, qñ dñt, deinde vita hominis ex ante factis spectabitur, in quo considerabit accusator, num qñ simile quid fecerit, si id non reperiet, num qñ venerit in similem suspicionem de quo per auctor. ad Heren. lib. 1. & Cic. lib. 2. de Inuent. tit. 2. Quare mala fama contra aliquẽ oriri non debet, nisi vt supra, & nisi reus cõuictus fuerit, & quãdo mala fama apparebit vt supra, non solum indicia sumentur in eodem genere mali, sed ẽt in diuerso, secũdũ Bru. vt supra, & rõ Oratorũ reddi põt. Deinde qui fecerit illud tam neq̃ter, eũdem hoc tã perperã fecisse, nõ est mi 9 randum. †Econtra aũt ꝓp bonam famam non torquebitur secundum Bald. in l. 1. C. locati. vbi multa similia dicit. Sed aliqui li- 10 mitant non torqueri ita grauiter. †Hoc amplius dixerunt aliqui per bonam famam in genere tolli indicia in specie. Sed multi con- 11 tra dicunt, ꝙ quando testes sunt †specialiter examinati super mala fama alicuius, tũc tales testes præferuntur testibus deponentibus in genere de bona fama. notatur in c. cũ oportet, extra đ acc. Alia vero ẽ fama ĩ specie

de

de aliquo particulari facto, & quod tale quid sit, vel non; & differt à supradicta: quia respicit vitam hominum, vt supra. Hęc vero respicit negocium, de quo quis accusatur, & oritur ex circunstantijs negocij, ideo de ea dicetur in ti. post delictum.

1 *Conuersatio mala est malæ actionis indicium.*
2 *Suspiciones malæ trahuntur ex conuersatione, & victu.*
3 *Conuersans cum inimicis occisi præsumitur ex proposito occidisse.*

De conuersatione, & victu. Cap. III.

1 Mala †conuersatio est malæ actionis indicium: nam qualis quisq; est, tali consortio delectatur: & ideo si commissum sit homicidium, & Titius sit solitus conuersari cum homicidis, ex tali conuersatione hębit cõtra se indicium dicti homicidij. Guid. Suz. in tit. quæ, & qualia: Hip. in §. expedita. in fin. Idem in l. Mosis. c. 4. & 24. Prouer. & 16. Isaiæ, & 21. Deut. Idem † secundũ
2 Orratores ex conuersatione, & victu multæ trahũtur suspiciones. secundũ Cic. lib. 1. de inuẽ. tit. 13. & 2. tit. 2. Præterea conuersatio† sæ
3 pe accipitur in alio genere, videlicet, si occisor fuerit visus conuersari cũ inimicis occisi, pręsumetur quod ex proposito occiderit. Sed talis conuersatio nõ respicit personã, sicut supradicta, sed potius respicit tractatum, & consilium, ideo de ea dicetur in tit. ex consilio, in versic. quo cum visus sit, vbi magis congruit.

1 *Consuetus delinquere, ex hoc solo indicio, an torqueri possit?*
2 *Associans post delictum præsumitur occulte auxilium præbuisse.*
3 *Indicia potiora quare requirantur quando quæritur interfectore quam quando quæritur de proposito?*
4 *Solitus delinquere quis dici possit?*

De consuetudine delinquendi. Cap. IIII.

1 Qui assueuit †delinquere, põt torqueri ex hoc solo idicio secudũ Gand. in tit. de pręsump. Idẽ secũdũ Oratores: ẽ. n. cõsuetudinis vis naturę per quã similis. Idem secũdùm Moysen, is, cui mos est delinquẽdi, contemnit oẽm correctionem, & pęnæ cõminationẽ, c. 18. Prouerb. Sed Hipp. cũ alijs cõtrarium tenet in §. diligenter. nu. 99. Circa prędicta dic, aut ignoratur de interfectore, & de eo quęritur, & tunc aliquis non torquebitur ex hoc solo, aut cõstat de interfectore, sed quęritur de proposito, & tunc torquebit, si constabit eum solere occidere, & hoc quando nõ probabitur pura rixa. Sed Lud. Carer. sentit in dicto casu posse damnari sine tortura in tract. homic. nu. 47. Sed hæc opinio nõ placet. & potiora indicia requiruntur ad explorandum quis fecerit, quam ad explorãdum quo animo, cum de homicida cõstat, quia tunc in dubio præsumitur occidisse propter talẽ pręsumptionẽ, quod sit solitus: & hoc casu oneratur probare cõtrariũ, licet regulariter nõ pręsumatur propositum, nisi probetur, prout in simili
2 dicitur, quod contra †associantem post delictum oritur præsumptio de occulto auxilio, & reus cogitur probare contrariũ, secundũ Hyp. in
3 §. constante. nu. 55. Quare aũt† potiora indicia requirãtur, quãdo quæritur de interfectore, quam quando quæritur de proposito, rõ est, quod quando constat, quis fecerit, lex de eo præsumit oẽ malũ, & iungitur cũ alia præsumptione, quod consueuerit, & sic duæ emergunt pręsumptiones, & hoc casu affines delicto propter secutũ effectum, secus quando quęritur de homicida: quia tunc quod assueuerit, est solum indicium, & remotum à maleficio: quia nõ constat de effectu aliquo. Sciendum
4 est, quod solitus dicitur quando quis est conuictus bis deliquisse, & secundum aliquos ter. vide Inno. c. 1. de fideius. Idẽ secundùm Oratores, secundùm Cic. 2. de inuẽ. tit. 3 de consti. coiect. ibi. Si quo in pari ante peccato cõuictus sit. Et secundùm Arist consuetudine fieri vñr, quæ idcirco facimus, quia sæpenumero fecimus. vt per eundem Reth. 1. c. 29.

1 *Progenies bona, vel mala, bonum, vel malum indicium præstat.*
2 *Natio præsumptionem de hominũ natura præbet.*
3 *Sexus, ætas, animi, nautra, conditio, fortuna, amictus, risus, & ingressus suspicionẽ contra reum præstant.*

De progenie, & natione, & talibus similibus. Cap. V.

1 Quod quis sit † natus de bona, seu mala, progenie, bene, seu male pręsumitur secundùm Gand. in tit de pręsump. & ind. dub. Moysen. c. 1. & 27. & 65.
2 Isaię. A natione† similiter pręsumitur de natura hominum: nã gẽtib. proprij mores sũt: sũt. n. nationes

tiones, q̃ hoïes facile interficiũt, & diuersis uicijs tenẽtur, Bal. in l. fi. C. de hær. inf. Apost. ad Titiũ c. 1. ibi, Cretenses ſp mendaces. A sexu† aliud in uiro, aliud in fœmina creditur, l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Ab ætate, aliud alijs annis magis conuenit. l qui cũ uno. ff. de re mil. Ab aĩ natura: Etenim auaritia, iracũdia, misericordia, crudelitas, aliaq; iis similia afferũt frequẽter fidẽ, ac detrahũt, nã quibus quisq; obuolutus est uitiis, quorũ gratia uitiosus est, iniuriis quoq;, atq; iniustus euadit, uide Aris. c. 27. Rhet li. 1. A cõditione, & fortuna distat. n. an clarus, an obscurus quis sit, l. capitaliũ. ff. de poe. secundũ Suz. in tit. q. & qualia. Ab amictu, risu, ingressu. ut per Moysen c. 19. Eccl. in fi. Sed q̃ supradicta sunt de natura hoïs pariunt tantummodo aliquã suspicionẽ secundũ antiquos, q̃ dicũt, & de natura licet aliquãtulũ ducere suspiciones: Oĩa .n. hæc uir, an mulier, huius an illius ciuitatis sit quib. in maiorib. quib cõsanguineis, qua ętate, quo aĩo, quo corpore, q̃ naturæ sunt attributa, ad aliquã cõiecturã faciẽdã pertinebunt. Cic. li. 2. de Inuen. tit. 2. de const. coniect. Et rõ prædictorũ reddi põt, quia uirtutes. & uitia in ptãte nostra sunt, & non est q̃d positum in naturalibus causis, sed in uoluntate, studio, disciplina, quæ tollunt omnia, c. 1. 2. & 3. prouerb. uide Cic. de Fato in princ.

1 *Physiognomia mala facit præsumi in genere quem ad scelere procliuum, sicut à bona, bene præsumitur.*

2 *Tortura inchoanda est ab eo qui habet malam physiognomiam.*

3 *Hominum mores, naturasque ex corpore oculis, vultu, fronteque Zopirus Phisiognomus noscere profitebatur.*

4 *Chyromantia de homine præsumptionem probet.*

De Physiognomia, & Chyromantia. Cap. VI.

EX Physiognomia † mala præsumitur quem ad scelera procliuum, sicut ẽt à bona bene p̃sumitur, secundũ Bal in l. 2. C. quorum appell. non reci. Idẽ in l. Moysis c. 19. Ecclesiasti. ibi, ex uisu cognoscit uir, & c. Isaiæ, ibi agnitio uultus eorũ respõdet eis. Sed ex ijs p̃sumi põt in genere, non ãt in spẽ de aliquo delicto, nisi alijs concurrentib, licet Paris de Put. dicat per physiognomiã his iudicasse, uide eum in dicto trac. col. 8. Vnde dixerunt† aliqui, q̃ si plures rei sunt torquẽdi, incipiendũ est ab habẽte malã physionomiã. Legitur etiã† q̃ Zopirus physiognomus ꝓfitebatur hoïm mores, naturasq; ex corpore, oculis, uultu frõte ꝓnoscere Sed hic, ꝓ aliquãtulũ p̃sumitur per tex. c. 16. Re. 1. ibi, nerespicias uultũ eius, quoniam abieci eũ, nec iuxta intuitũ hoïs ego iudico. A Chyromãtia † secũdũ multos p̃sumitur de hoïe, nullũ tamẽ uerbũ legitur apud I. C. in l. Mosis legitur c. 37. Iob, ibi, qui in manu oĩum hoĩum signat, ut nouerint singuli opera sua. Vnde elicitur, posse p̃sumi arte ea media, & illũ textũ Iudæi sic fuerũt interpretati, asserẽtes lineas esse naturales, & nõ frustra positas. Sed nostri intelligunt in manu. i. in ptãte hoĩum. Verũ ꝓ opinione Iudæorũ est textus c. 13. Exo. ubi uĩ probari lineas esse positas ad aliquid significandũ de hoïe, & esse signũ naturæ. Apud Oratores nõ legitur de supradicto indicio, sed de Physiognomia sepe.

1 *Indicium oritur à nomine si cum eo mala fama concurrat*

De nomine. Cap. VII.

A Nomine† secundũ scribentes oritur indicium si concurrat mala fama, ut puta q̃ quis esset malæ famæ, ut q̃ uocaretur Rampinus. Sed secundum Cic. 2. de inuent. nõnunquã aliquid suspicionis nascitur, & secundũ Quint li. 5. de argumẽtis. Nomẽ in argumẽtũ raro cadit, nisi cũ aut ex cã datum est, aut & ipsum alicuius cogitationis attulit causam, & hæc est uerior opin. Idem in l. Mosis 1. Reg. c. 25. ibi, quoniam secundum nomen suum stultus est.

1 *Indicium propositi à pallore oritur contra eum.*

2 *Affectus animi exterioribus indicijs cognoscitur.*

3 *Pudorem rubor, terrorem pallor ac tremor, & dentium crepitus consequuntur.*

4 *Actus, & corpus propter affectionem sæpissime cõmutatur: quod ante, vel post delictum cõtingit.*

5 *Indicia ex animi, & corporis commutatione ante delictum contingentia à quibus tractata, & an indicent propositum.*

6 *Indicia ex animi, & corporis commutatione contingentia ante delictum magis vrgent ad iudicandum propositum, quàm post delictum ad indicandum maleficium.*

De

1 A Pallore † alijsq; similib. oritur indicium, pp.n. tẽporarios animi motus ante delictum apparentes male p̃su mitur, & torquetur reus, vtputa si qs visus fuerit pallere, pauere, aut aliter vultu moueri, & non apparet cã, si paruo interuallo aliquem occiderit, seu vulnerauerit, p̃sumitur proposito deliquisse: natura † .n. com-
2 paratũ est, vt si quis cogitet delinquere, fitq; in actu proximo delinquendi, vultu moueatur, detq; indicia qualitatis intrinsicè, vnde oriuntur signa conscientiæ, & sic exteriorib. indicijs cognoscitur affectus animi. & reue-
3 ra † q̃d accidit diffuso sanguine, aut cõtracto, nã pudor extra sanguinẽ diffundit, timor vero comtrahit. Et pallor eiusmodi secũdũ Philosophos accidere solet vehemẽti cogitatu, in subito motu, sanguine se ad interiora recipiente: Ex quo fit, vt pudorẽ rubor, sic terrorẽ, pallor ac tremor, & dẽtiũ crepitus cõse-
4 quãtur, secũdũ Cic. 4. Tusc. q. & ẽt euenit † pp affectionem, q̃ est animi, aut corporis ex tpe aliqua de cã cõmutatio, vt lætitia, cupiditas, metus, molestia, & alia similia, q̃ ponũntur à Cic. li. 1. de Inuen. tit. confirm. Et prędicta cõtingũt bifariè, v3, ante delictum, & post. De contingentib. post delictũ fit mentio p oẽs, maxime in l. de minore. §. tormẽto, ff. de qõ.
5 Sed de cõtingentib. † ante delictum, & sic de supradicto indicio non, nisi per Græcos, & Quint. li. 5. de argumentis, c. 10. Sed in l. Mõsis c. 20. Neæmię, ibi, quare vultus tuus tristis est, cũ te ægrotum non videã? nõ est hoc frustra, sed malũ nescio quod in corde tuo est. Item supradicta deberent, quia ante delictũ indicãt propositum, post aũt delictũ indicãt solũ deliquisse. Itẽ † dr̃nt, q̃ ante delictũ magis vrgent ad indicandum de proposito, q̃ post delictũ ad indicãdũ de delicto. De rõne diuersitatis dicetur infra in tit. post delictũ.

1 *Reus potest probare contrarium etiam post didicita testificata, et potest re orquere: & an prædicta indicia sine alijs sufficiant.*
2 *Causa delicti debet ostendi, alias indicia contra reum nullam vim habent.*
3 *Indicia personæ sine causis non valent.*
4 *Persona sicut indicat potestatem, & voluntatem fuisse reo, ita ex contrarijs non fuisse demonstratur.*

DIctum est supra cõtra reum. Sed pro reo ex contrarijs facile suppetet con-
1 tradicendi facultas. Põt. n. † in cõtrarium, & post didicita testificata probare. Scd'o, põt retorquere: quia indicia p̃sonæ in diuersum trahunt secũdũ Quint. de cõiect. Tertio, p̃dicta indicia non sufficiunt sine alijs, cũ sint remota. Bart. in l. fin. de qõ.
2 Quarto, secũdũ † aliquos nullã vim habẽt, nisi aliquid quare factũ sit ostẽdatur, cũ nihil sine cã fiat, vt in sequẽti ti. in prin. vide Cic. de Inuen. li. 2. ti. 2. ibi, vt. n. aĩum alicuius improbare nihil attinet, cũ cã, quare peccarit, non intercesserit, si cãm pc̃ĩ intercedere leue est, si aĩum nulli minus honestæ rõni affinis ostẽdatur. Et per prædictam sentẽtiam concludi-
3 tur notabile, q̃ indicia † personæ non valent sine causis. & econtra. Demum nota pro reo non solum hic, sed in omni causa, & cõtra q̃libet indicia locum habere. Aris. in li. 2. c. 35. Rhet. ibi, quib. aũt rõnib. demonstrari possit factam rem non fuisse facile ex cõtrarijs sup-
4 petet facultas. Quare sicut † persona indicat potestatem & voluntatem fuisse reo; ita non fuisse demonstratur, & sic in reliquis.

DE INDICIIS præmeditati ante delictũ ex causis, Tract. II.

SVMMARIVM.

1. *Indicia causarum quæ sint?*
2. *Quærendum est quot, quantæ sint in reo causæ, vt earum causa deliquisse videatur.*
3. *Causa quæ proprie dicatur?*
4. *Causa in impulsionẽ, & rõcinationem diuiditur.*
5. *Impulsio quid sit?*
6. *Rõcinatio quid sit? Et quãdo interfuisse videatur.*
7. *Propositum non arguitur, quando rixa fuerit inopinata, licet causæ præcedant, tam secundum legem Mosis, quam iura ciuilia.*
8. *Propositum non censetur nisi industria, & insidiæ intercesserint.*

Quid sint causæ, & qũo distribuantur, & q̃ ex ijs oriatur propositum. Cap. I.

1 POst supradicta indicia sequuntur indicia † causarum, quæ sunt, Impulsus ad aliquid

quid agendũ, cũ nihil sine cã fiat, nã nihil factũ esse cuiquã probatur, nisi aliquid quare factũ sit, ostẽditur. Itaq; †decet q̃rere, quot, & quãtæ sint in reo causæ, vt earũ gratia deliquisse videatur. l. q̃ cũ vno, ff. de re mil. in fi. Idẽ in l. Mosis. c. 21. Iosuæ, ibi, nec ante biduũ, triduũve probatur inimicus. Idẽ secundùm Oratores, secundùm Cic. lib. 2. de inuẽ. tit. 2. de consti. coniect. Cã †proprie dicitur id, ex quo, vel ꝓp quod aliquid fit. Sed quãdo per causas oriatur propositũ, ex infrascriptis locis Oratorũ accepi. Causa distribuitur †in impulsionem, & ratiocinationẽ. Impulsio †est quæ sine cogitatione per quãdã animi affectionẽ aliquid hortatur, vt amor, iracũdia, ægritudo, violentia, & oĩa, in quibus animus ita vr̃ affectus fuisse, vt rẽ perspicere cũ cura, & cõsilio nõ potuerit: & id qđ fecit, impetu quodã aĩ potius, q̃ cogitatione fecerit. Rõcinatio †aũt est diligẽs, & cõsiderata faciẽdi excogitatio. Ea dicitur tũc interfuisse, cũ aliquid faciendũ certa de cã vitasse, aut secutus esse aĩus videtur, vt si amicitiæ quid cã factũ diceť, si inimici vlciscẽdi, si metus, si gloriæ, si deniq; alicuius retinẽdi, augẽdi, adipiscẽdive cõmodi, aut cõtra rapiendi, diminuendi, deuitãdive incõmodi cã. vt per Cic. loco quo supra. Idẽ apud Moysen, quis †non punitur de ꝓposito, licet voluerit occidere, & sint causæ, dũmodo nõ occiderit per industriã, & insidias, c. 21. Exod. ibi, qui percusserit hoĩem volens occidere, & ibi, si quis ꝑ industriã. Idẽ apud I. C. quãdo rixa fuit inopinata, licet causæ p̃cedãt, non tamẽ erit ꝓpositũ. Bal. in l. 1. C. ad l. Corne. de sica. Conclusiue secundũ oẽs, propositum †non censetur, nisi industria, & ĩsidiæ intercesserint, vt in locis supra traditis. Nec mihi detur vitio integros locos Oratorum recitasse, eorumque verba vsurpasse, quia tanta vis est, vt nec syllaba quidem prætereunda sit.

1 *Causæ, quas in maleficio quærere oportet, quot sint?*
2 *Causas in adulterio, vel furto quærere nihil attinet, quia illas ipsa crimina secum habent.*
3 *Competitorum, vel riualum altero interfecto præsumitur contra alterum.*
4 *Phyltra amatoria ab amante propinita libidinis faciendæ gratia censetur.*
5 *Causæ ad hoc, vt probent debent esse in processu probatæ in specie non in genere.*
6 *Testes deponentes in genere, & non in specie super causis non probant.*

De causis quinque per quas delinquitur, & quomodo probentur. Cap. ij.

Causæ, vnde †omnis humana oritur actio, & quas in maleficio quærere oportet, sunt septẽ, secundùm Arist. lib. 1 de arte Reth. c. 27. Sed secundũ alios post ipsum hæc maxime spectãtur, ira odiũ, metus, spes, cupiditas; nã reliqua ĩ has spẽs cadũt, & de ijs in homicidio p̃cipue q̃ritur, in alijs vero, †vt in adulterio, & furto de causis frequenter quærere nihil attinet, quia illas per se ipsa crimina secũ hñt secundũ Quin. de cõiectura. lib. 7. c. 2. De supradictis causis fit mẽtio in l. cũ rõ. ff. de bon. dam. vbi pater interficiens eũ, qui filiũ suũ hæredem instituerat, ꝓp istud commodũ fecisse videtur. Idẽ de alijs causis. l. si ob stuprum. ff. de cond. ob tur. caus. l. vni. ff. de amb. vbi potest sumi indicium in duobus competitoribus eiusdẽ honoris, siue ẽt in duobus riualibus, vt vno ĩterfecto p̃sumatur cõtra alterũ. Præterea ob libidinis faciendæ appetitũ pocula †amatoria, q̃ phyltra vocãtur, cæteraq; huiusmodi flagitia cõmisisse hoĩes deprehensi sunt, l. 3. & tot. tit. C. de malef. Causæ ad hoc †vt ꝓbẽt, debẽt esse ꝓbatæ in ꝓcessu in specie, non autem in genere, & testes deponentes †in genere, & non in specie super dictis causis non probant. vide notata in cap. cum oporteat. de accusa.

1 *Causæ quot circunstantias continere debeant?*
2 *Occidisse ille præsumitur, qui occidendi causam habuit.*
3 *Deliquisse ille præsumitur, qui ex delicto commodum consequitur, vel incommodum euitat, vel cui ita forte videtur.*
4 *Iudex animaduertit quo animo quid quisque faciat, non quo euentu vtatur.*
5 *Accusator reum ex causis demonstrabit.*
6 *Iudices per causas reũ quærent, cum is ignoratur.*
7 *Causæ nõ solũ indicat p̃ opositum, sed etiam reũ.*
8 *Causæ debent esse grauiores, quoties quæritur quis deliquerit, quàm quando quæritur propositum, cum de reo constat.*
9 *Propositũ ex leuib. causis præsumitur, nõ delictũ.*
10 *Quando constat quis fecerit, lex de eo præsumit omne malum propter secutum effectum: secus quando*

quando quæritur quis fecerit, quia non præsu mit pro leui causa occidere.

11 *Animi vicium cum causa conglutinari ad indicandum reum licet, atque quibus sit vitijs subiectus reus ostendere oportet.*

12 *Malus qui semel fuit in eodem genere mali semper præsumitur malus.*

Quomodo causæ indicent propositum, & reum, quando de eo ignoratur. Cap. iij.

1 IN causis duæ † circunstantiæ insunt, videlicet: quis fecerit, & quamobrē fece-2 rit. Vnde † si q̄s fuerit iterfectus, & ignoratur à quo, q̄ritur per supradictas causas: nā is p̄sumitur fecisse, qui faciendi causam habuerit. Ide secundùm Oratores, ꝓbabile est, † qđ ꝓbatur reo expedisse peccare, vt cū q̄ritur nūquid cōmodū maleficio acq̄sierit, nū honorē, nū pecuniā, nū dominationē, nū aliquā cupiditatē amoris, aut nunquid incōmodū vitarit, inimicitias, infamiā, dolorē, suppliciū. Nihil tamē refert nō fuisse, aut non esse aliquid cōmodi, aut incommodo, dummodo ostendi possit ei visum esse, qui arguitur: Iudex enim † animaduertit quo aīo q̄d q̄sq; faciat, nō quo euētu vtat. l. 1. §. si q̄s instrumēta. C. de latina libert. tollenda, vide Auct. ad Heren. lib. 2. tit. in causa cōiecturali. † Et secūdū Oratores in hoc loco caput illud erit accusatori, si demōstrare poterit alij nemini fuisse causam faciēdi, secundo loco tantā, aut tā idoneā nemini, sin fuisse, alijs quoq; cā faciendi videbitur, aut potestas alijs defuisse demōstrāda est, aut facultas, aut volūtas. Itaq; † Iudices per supradictas causas reū q̄rent, cū is ignoratur: quia 7 causæ non solū † indicāt ꝓpositū, sed ēt reū, quādo ignoratur, vt supra. Et regulariter oē, q̄d indicāt ꝓpositū, indicat & reū. Aīaduer-8 tendū † est, ꝙ causæ dēnt esse grauiores, quoties q̄ritur q̄s deliquerit, q̄ quādo q̄ritur ꝓpositū, cū de reo cōstat, & rō est: q̄a nemo p̄sumitur leui cā hoīem occidere. Secus quan-9 do † cōstat de delinquēte, sed q̄ritur ꝓpositū; tali .n. casu p̄sumitur ꝓpositū ēt p̄p leues causas. Et rō diuersitatis est: q̄a quādo 10 † cōstat q̄s fecerit, lex de eo p̄sumit oē malū p̄p secutū effectū. l. q̄ cœdem, C. de sicar. Secus quādo q̄ritur quis fecerit: q̄a tūc lex nō p̄sumit oē malū, imò non p̄sumit pro leui cā occidere. vide q̄ dicta sunt in p̄cedenti 11 tit. c. 4. Præterea in † oī cā aliquid eorū, quæ personis attribura sunt, ad eā cām, qua commotus, peccasse dicetur, adiungere licebit: & ita poterit aī vitiū cū causa cōglutinari, hoc mō. Si dicetur pecuniæ cā fecisse, ostendet accusator eum semper auarum fuisse, si honoris, ambitiosum. Idem in cæteris, quibus obnoxij sint, aīaduerti pōt, vti in ijs rebus, & earū rerū cā, q̄ singulis vitijs, cupiditatibus q̄ subiectæ sunt, oēs immoderate, & impotēter versentur. Arist. lib. 1. Rhe. c. 27. Sed Oratores post Arist. voluerunt, atq; ex dispari genere culpatū, si ex pari summendi facultas nō erit, improbare aīum aduersarij oportere, & rō est secunqū eos, qui fecerit illud, tā nequiter, eundē hoc tam perperam fecisse nō est mirādū. vide Cic. in lib. 2. tit. de inuē, & lib. 2. ad Heren. tit. in cā coniect. Verū p̄dictis repugnat regula Legistarum, semel 12 † malus p̄sumitur malus ī eodē genere mali. Quandoq; tamē ēt per ipsos conceditur.

1 *Inimicus an poterit torqueri, quando quis fuit interfectus, & nescitur à quo, si inimicitia fuerit capitalis?*

2 *Inimicitia est indicium remotum à maleficio.*

3 *Pluribus rixantibus si quis fuerit occisus, contra inimicum, si de indiuiduo non constet præsumitur, & ex hoc is poterit torquere.*

4 *Nemo reperitur, qui non metuat, oderit, speret, & irascatur, per quas causas delinquitur.*

5 *Inimicus etiam suspectus quæ probare debeat, ne torqueatur.*

6 *Reus suspectus debet interrogari, vbi fuerit, cum quibus comederit tempore delicti.*

An inimicitia sola, & sic aliæ causæ sufficiant ad torquendum. Cap. iiij.

1 SI quis est interfectus, & nescitur à quo, sed ꝓbatur † ꝙ Petrus erat inimicus illius, ex tali p̄sumptione poterit Petrus torqueri, secundùm Specu. in §. spēs. de p̄sump. & secundùm Rom. in l. 1. ff. ad Sylla. per tex. ibi. In suspicionē cædis, per quē tex. multi cōsentiunt semel posse torq̄ri, dūmō inimicitia sit capitalis: Adde c. 12. Eccles. ibi. Nunquā credes inimico. Sed Moderni cōtra tenent, Hyp. in §. diligenter. nu. 70. quē multi sequuntur per multas rōnes, maxime, ꝙ 2 † inimicitia est iudicium remotum, & dictū Specul. intelligunt quoties necesse est vnum ex pluribus hominem interfecisse, & certum est

est delictũ, & certæ ꝑsonæ, sed incertũ est de
3 indiuiduo, & tũc †ex illis plurib. poterit ini
micus torqueri. Oratores multi cõsentiunt,
q̃a multę causę sunt, q̃ iducũt ad maleficiũ,
4 ẽt latẽtes, & ignotæ, cũ nemo†repiatur, q̃ nõ
metuat, oderit ſpet, & irascatur, ꝑ quas cãs
deliq̃tur. Quare nõ cõsequitur, Petrus ini
micus est, ergo occidit, cũ alius potuerit oc
cidere ꝑ p supradictas causas, ẽt latentes. Ego
in hac difficultate ꝑ cõciliandis opinionib.
distinguo secũdũ Cic. in lib. 2. ti. 2 de Inuent.
ibi. Maxime. n. quæri oportet in hac cõstõne.
Primũ potuerit ne aliq̃d fieri, deinde ecquo
5 ab alio potuerit. Cõcludit, †ꝙ si Petrus ꝓba
bit aliũ ecquo potuisse occidere, nõ torqat
aliter sic. Quare demõstrabit reus, aut alijs
quoque bono fuisse aut alios quoque id, de
quo ipse ĩsimuletur facere potuisse vid Auc.
ad Heren. lib. 2. tit. collatio. Hac defensione
vsus est Cic. ꝓ Mur. in familiã Ancharianã,
& ꝓ Scauro circa morte Boštaris in matre
auertẽs crimẽ. Verũ id breui faciẽdũ est, vt
ne alterius defendẽdi causę hũc accusare vi
d'atur. Sꝫ sufficiat à se crimẽ trãferre, secũdũ
oratores, si aut cõmodũ nullũ fuisse, aut par
uũ, aut alijs magis fuisse, aut nihilo sibi ma
gis q̃ aliis demõstrabit. Maximũ aũt ẽ reme
diũ diffiniẽdarũ qõnum hoc casu, & oĩ alio:
6 videlicet, ꝙ suspectus†interrogetur, vbi fuit,
& cũ q̃b. comedit tpe delicti. d' hac ĩterroga
tione vide Bart. in l. fi. ff. de q̃st & ita ꝑ locũ
& tps Oratores diffiniebant oẽ negocium.

1 *Rei defensiones contra causas.*
2 *Causæ non indicant nisi cum vitio personæ iungantur.*
3 *Propositi suspicio ex quibus tollatur.*

Pro reo contra causas. *Cap. V.*

1 PRimo reus negabit †fuisse causam, si
potuerit aut eam vehementer extenua
bit deinde iniquũ esse dicet, omnes ad
quos aliq̃d emolumẽti ex aliqua repue
nerit, in suspõnẽ maleficij deuocari. Tertio,
Causæ†non indicant, nisi cum vitio personæ
iũgãtur, quia nõ in oĩbus ꝑsonis valent. Itẽ
dicet, aut cõmodũ nullũ fuisse, aut paruum,
aut aliis magis fuisse, aut nihilo sibi magis,
3 quã aliis. Cic. in 2. de Inuẽt. ti. 2. Item †mon
stretur aut facultas, aut ptãs, aut volũtas de
fuisse reo, & ꝑ hæc. n. videtur reus aut non
occidisse, & si occiderit, non ex proposito.

DE FACTO ANTE DELI-
ctum, seu contento cum delicto in-
dicante consilium. Tract. III.

SVMMARIVM

1 *Consilia post causas sunt intuenda.*
2 *Consilia quæ sint, & quomodo diffiniantur?*
3 *Consilia ante delictum quomodo considerentur, & proponantur.*
4 *Animus præsumptione verbi, vel facti probatur.*
5 *Coniecturæ ex consilijs quæ vere indicent reum delicti.*
6 *Consilia referuntur, ac partem indiciorum, quæ ex causis ducuntur.*
7 *Propositum ante delictum à quibus factis, dicti[s] [illegible] indicatur.*
8 *Indicia dicti, & facti, quibus non solum cognosci tur propositum, sed etiam reus, cum ignoratur.*
9 *Facere qui instituit, et potuit, fecisse præsumitur.*

1 POst causas †intuenda sunt consilia, nã
sicut causæ sunt impulsus ad aliquid
agendum, ita consilia sunt ordo geren
dorum ex causis venientiũ. l. sæpe. ff. de
2 verb. & rerũ sig. Et consilia †sunt aliquid fa
ciendi, vel nõ faciendi, excogitata rõ. & sunt
p̃teriti, instantias & futuri tp̃is. A præterito
3 †consideratur quid ante delictum factũ sit,
ex quo spes perficiendi nata & facultas fa-
ciẽdi q̃sita videatur. Ideo in reo cõsideratur,
vt nihil actũ, nihilq; dictũ, nusquã ventum,
aut habitũ, nihil denique factũ siue cã putetur.
Et I. C cõsentiunt per regulam, animus
4 ꝓbatur ꝑsumptione verbi, vel facti. Sed im-
primis coniectatur an credibile sit reũ spe-
5 rasse †id à se scelus effici posse, an ignorari,
cum fecisset, an si ignoratum esset absolui,
vel pœna leui trãsigi. Hoc indiciũ fuit Arist.
in 1. lib. Reth. c. 31 quod Quint. per eadem
verba vsurpauit in cap. de coniectura lib. 7.
Sed in hoc differt, ꝙ per Aristotelem refer-
tur ad personam. Quin. vero refert ad consi-
6 lia. Et secundũ †eundẽ consilia referũtur ad
hanc partẽ indiciorum, q̃ ex causis ducũtur.
7 Et ita loquuntur I. C. Vnde omnia †dicta, &
facta, quæ indicant propositum ante deli-
ctum, comprehenduntur sub elementis 11.
secundùm Auctorem ad Heren. lib. 2. & an-
te eum Aristo. prædicamenta decem consti-
tuit, de quibus dictum est in tabula. Quæ

8 re ordine Auctoris excutiam indicia † verbi,& facti.& hoc mõ non solũ cognoscetur ꝓpositũ. verũ ẽt reus,dũ ignorabitur, Bart. in l.fi.ff.de q.ibi,vel q̲a inimicus, vel q̲a fecerit apparatus. Idẽ secundùm Oratores.est enim maxime consentaneũ, atq; ꝓbabile, vt qd q̲s instituit facere, fecisse ẽt videatur.
9 Si statuit † facere & potuit,fecit igitur,si attentauit, ꝑpetrauit igitur, q̲a omnes quod volunt,& possunt,etiam exequuntur, & faciunt.vt per Arist lib.2.Reth. c.35,

1 *Tractatus præsumi potest ex loco,vbi reus fuerit.*
2 *Reus, vt de tractatu possit condemnari, tria concurrere debent, secreta locutio, inimicitiæ capitales cum occiso, & quòd homicidium sit secutum incontinenti.*
3 *Homicidium si noctu sequatur, quomodo iudex suspectum interrogare debeat?*
4 *Conuiuia indicant propositum, & seditiones.*
5 *Locus quot modis accipiatur?*
6 *Tractatus initia, & consiliorum ex loco comprehenduntur.*

Elementa autem, de quibus supra sunt, vt infra. Cap. I.

1 VBi fuerit,† videlicet,secundũ text.in l.q̲ cũ vno.§ fi.ibi. examinãtur causæ.& cur,& vbi fuerit.& q̲d egerit. ff.de re mil.Idẽ apud Cic.in orõne. 1.in Catilinã ibi,vbi fueris,quos conuocaueris,qd̃ consilij cœperis,quem nostrum ignorare arbitraris? Vnde si qui secreto fuerint ĩ aliqua domo,seu loco,si exierint, & occiderint,ꝑsumetur de tractatu, & poterunt torq̃ri,no.in l.1.C.de ser.fug. Sed aliqui volũt, ꝙ interueniat secreta locutio, sed credo sufficere ꝙ conuenerint in illum locum,nã secreta locutio necessario subintelligitur.Sed
2 multi † tenent posse dãnari,si tria cõcurrãt. Primo secreta locutio, secundo inimicitiæ capitales cum occiso,tertio ꝙ homicidiũ sit secutũ incõtinẽti, secundũ Ias.in supradicta l.Sed de hoc dubitatur, secundùm Io.And. in addi.ad Spec.de ꝑsump.ver.13. Itaq; tu-
3 tius erit torq̃re,q̃ dãnare.Itẽ secuto † aliquo delicto noctu Iudex interrogabit suspectũ, vbi fuerit illa nocte.cũ quo prãsit,vel cœnauit,& si repietur mẽdax, orietur cõtra eum maxima ꝑsumptio.vide Bart.in l.fi.ff. de q.
4 & vt † plurimũ cõstituta cõuiuia indicãt ꝓposita,seditiones,& similia,vt Catilinæ,Lẽ-
5 tuli,Cæthegi. Sciẽdum,† locum diuersis modis cõcipit,& tanquã speciẽ dicetur infra in
6 delicto, ex hoc autem † comprehenduntur initia tractatus, & consiliorum, vt supra.

1 *Loci si sint diuersi,diuersa coniectura concipitur contra reum.*
2 *Frequentatio loci indicat propositum.*
3 *Transitus per viam inconsuetam propositi indicium præbet.*
4 *Propositum indicat, si quis visus fuerit frequentare viam, qua illum, quem occidit, transiturum sciebat.*

Cap. II.

1 VBi visus sit,videlicet,ob diuersos † locos diuersa cõiectura cõcipitur,secũdũ Gãd.in tit.de ꝑsump. & ĩd.dubi.
2 Vnde † si q̲s visus fuerit sæpe ire, & redire ex aliqua via,siue loco,vbi eo die,vel postero hoiem interfecerit,ꝑsumitur, ꝙ sæpe trãsierit cã cõmittendi tale delictũ, arg. l iusto. ff.de vsucapio. Itẽ si q̲s visus † fuerit
3 ire,vel venire per viã non consuetã,si hominẽ postea interfecerit,erit indicium propositi: nã ꝑsumetur voluisse celare scelus ꝑpetrandum,aut vt occidendum magis ĩcautũ inueniat.faciũt doctrinæ.in l.fi.ff.de rerũ diui.nam lex male ꝑsumit de ijs,iuxta illud Euangelij,qui nõ intrat ꝑ ostium fur est, &
4 latro. Itẽ alij † dixerunt, vbi visus est. videlicet,ante delictum illic fuisse,qua transiturũ inimicũ suspicabatur,solẽt.n.q̲ hostibus insidiãtur,ea loca insidere,qua illos iter facturos arbitrãtur,vt incautos opprimant.Item oritur indicium ꝑmeditati,secundũ Bru. in gl.circa tertiã ibi,& illo sero, quo fuit factũ homicidiũ, fuit visus ire per aliqua loca, in quibus vicinia eum nõ consueuerat videre.

1 *Sociorum qualitas suspicionem maleficij, & propositi inducit.*
2 *Conuersatio cum malis hominibus inducit indicium ad torturam contra delinquentem.*
3 *Associatio mali hominis inducit indicium præmeditati, & consilij.*

Cap. III.

1 QVo cum visus sit,qualitas † sociorũ inducit suspicionẽ maleficij, quare si delinquens visus fuerit conuersari cum inimicus occisi orietur ĩdiciũ ꝙ de industria occiderit. Et secũdũ aliquos
2 † ꝑ conuersationem cum malis hoibus ori-

tur indicium contra delinquentē ad tortu-
rā, secundū Hip. in §. expedita. nu. 93. Sed de
hoc dubitatur, dictū est supra, de indicijs ex
ꝑsona. c. 3. Sed in l. Mosis vrgēs est indiciū.
c. 16. Isaiæ ibi, socij furū, & c. 4. Prouer. ibi,
puersi corde nō inueniūt bonū. Itē si sequa
3 tur † homicidiū, si ītercesserit associatio ma
li ho. s, licet in ea nihil fecerit, ꝓsumetur de
malo cōsilio, & de ꝓmeditato. l. nō ideo mi
nus. & ibi doctores. C. de accus. & sic ex hoc
simplici, sociatu oritur indiciū, & supra, pp
qualitatem personæ, nam consilia impio-
rum sunt dolosa. c. 12. & 14. Prouerb.

1 *Apparatus indicat propositum.*
2 *Arma ferens qui non assueuerit, præsumit præcogitasse, nisi contrariam causam ostenderit.*
3 *Arma euaginata portans præsumitur portasse ob facilitatē aggrediendi, et perficiendi delictum.*
4 *Exercens se in armis cum non sit solitus, præsumitur de delicto præcogitare. Idem si acuerit arma, vel aliquam experientiam fecerit, vel in loco vicino arma reposuerit.*
5 *Præsumptio propositi insurgit contra illum, qui asportauit bona sua de loco, vbi homicidium commisit, ad locum, ad quem postea confugit, vel si bona, vel eorū maiorē partē alienauerit.*
6 *Apparatus non debet videri frustra factus.*

Cap. IIII.

1 Nunquid appararit, videlicet. equos † ad eundū, arma ac cædem, & alia, q̄uis instrā ꝓ facinoris, qđ obijcitur qualitate. Vnde armatus se non so-
2 litus, item ferens † arma, qui nō assueuerit,
præsumitur ꝓcogitasse, nisi cōtrariā causam
ostenderit, per quā tollatur prædicta ꝓsum-
3 ptio l. 1. C. ad l. Corn de sica. Itē portās † ar
ma euaginata ꝓsumit. portasse ob facilitatē
aggrediendi, & ꝑficiēdi delictū. Itē exercens
4 † se in armis, cū non sit solitus. Itē si acuerit
arma, aut aliquā experientiā fecerit de illis.
si reposuerit alicubi arma, ibi, vel ēt in loco
vicino, postea deliquerit, ꝓsumitur ꝓposi-
tum. arg. l. 1. §. vi possidetis. ff. de vi, & vi ar-
ma Quidā addiderunt nunq̄d fecerit, vide-
5 licet, si asportauerit bona † sua de loco vbi
postea commisit homicidium ad locum. ad
quē postea cōfugit. vel si q̄s alienauerit bo-
na, vel maiorē partē bonorum suorū. si po-
stea hominē occiderit, ꝓsumetur cōtra eum
de ꝓposito. secundùm Blan. in gl. alienatio.
6 n. 76. Nō. n. videri † dēt frustra factus appara-
tus, cū nihil actū, nihilq; dictū sine cā pute-
tur. l. qui cum vno. ff. de re mili. ibi, vbi fue-
rit, & quid egerit.

1 *Amicorum, vel sociorum certo loco, & tempore conuentus, & adunatio, vt eos ducat ad maleficium indicat propositum.*
2 *Amicus secutus amicum cum ense, vt aliquo eum comitetur, si obuiam forte inimico fiat, an & quando de auxilio teneatur?*
3 *Ducens aliquem per locum, in quo scit inimicum offensi adesse, præsumitur particeps criminis.*

Cap. V.

1 Nunquem conuenerit, videlicet. cum aliquo † statuit perficere certo loco aut tp̄e. Vel secundū aliquos, nunquē iuerit inuētum vt ducat ad maleficium. vide Fulg. in l. q̄ si fugitiui. ff. de
2 edil. edic. ibi Amicus meus venit † ad me, &
dicit, veni mecum, quia volo esse in vno ne-
gocio meo. Ego accipio ensem, & sequor
eum, ipse autē fit obuiā inimico suo, & occi
dit eum, an ego tenear quasi auxiliator? Di-
citur, q̄ si ignorās sum secutus eum, & cum
ipse insultans est illum, ego me retraxi, q̄
nullā pati debeo pœnā, idem ēt si discedere
non potuissem, vbi autē cum potuissem re-
cedere, stetissem, tunc sine dubio non essem
innocens. Item sciens inimicum † offensi in
certo loco, conueniens, & ducens eum per
dictum locum, præsumitur particeps crimi-
nis. l. penul. ff. de vi bon. rap.

1 *Associans delinquentem ante delictum, videtur socius criminis, licet nihil fecerit, modo armatus fuerit.*
2 *Conscij qui sint, & qui teneantur de delicto?*

Cap. VI.

Nunquem habuerit conscijs. videlicet aliquem de ijs, cum quibus præsumi tur tractasse ab initio. Potest etiam
1 † taliter intelligi, videlicet associās de linquentē ante delictum videtur cōscius cri
minis, licet nihil fecerit, mō armatus fuerit,
secundùm Bal. in l. 1. C. de ser. fug. Et hoc di-
2 cetur ēt in tit. post delictum Alii ēt † sic itel-
ligunt, videlicet hic, vel ille cōscius fuit, vt ī
oratione pro Milone dicitur Marcum Fauo
nium fuisse conscium voluntatis Clodij,
cui dixerat, Milone triduo periturum.

1 *Propositum indicatur, si veteres hospites, aut clientes domi delinquentis fuerint, vel si delinquens habuerit malos famulos.*

2 *Adiutorum conquisitio, & conuocatio, propositi consilij inditium præstat.*

3 *Adiutores varie considerantur.*

4 *Mutuans pecuniam ei, qui statim deliquit, præsumitur adiutor.*

5 *Delinquens si sit persona vilis præsumitur cum auxilio fecisse.*

6 *Comitatus, & multitudo adiutorum parit indicium deliberationis.*

7 *Coadunatio quando plures occidunt, in dubio, an præsumatur de industria facta?*

8 *Rixa quando censeatur pura, & quando præmeditata?*

9 *Coadunatio censetur malo animo facta, delicto secuto.*

10 *Præsentia si delicto adhibeatur, deliberationis indiciũ oritur, modo illa præsentia fiat animo se immiscẽdi, si opus esset. Secus si forte fortuna, & quãdo quis dicatur adesse cã se immiscẽdi.*

Cap. VII.

1 DE adiutoribus, videlicet veteres †hospites, aut cliẽtes domi delinquẽtis fuerunt, vel habuit malos famulos, 2 qua de re pcogitasse vr per text. in §. hoc autẽ. in Auth. de nõ alienan. Itẽ†aliter si delinquens elegit idoneos, relinquendo inutiles domi, vel ẽt põt dicere de potentibus amicis, hæc. n. psidia non solũ qui habẽt, plurimũ posse videntur, sed ẽt 2. q tales amicos habẽt, aut cõscios, si quidẽ auxilijs i. s, erit adminiculis, & instris fræti delinquũt. Præ3terea variè†cõsiderãtur adiutores, secũdum Bal. in l. hæc verba. ff. de infa. Vnde si q s mu4tuat pecuniã alicui, & is, †cui mutuauit, statim cõduxit gẽtes contra ciuitatẽ mutuantis, vel q d simile fecerit, psumitur mutuauisse tali cã, eritq; psumptio iuris, & de iure, secundũ Bru. in gl. circa quartã. Et simili5mõ quãdo delinquẽs est persona seruilis, & magnũ facinus cõmisit, psumitur cũ auxi6lio fecisse. l. q cunq;. C. de ser. fug. Itẽ aliter põt intelligi, sicut apud Cic. spectatur comitatus Clodij & Milonis. Et multitudo adiutorũ parit idiciũ deliberationis, licet secun7dũ†aliquos in dubia re nõ psumatur coadunatio in pluribus occidentibus, nisi pbetur clare de industria coadunatos esse, secundũ Bal in l. nõ ideo. C. de acc. Hip. in §. cõstãte. 8 nu. 45. Diceret† tamẽ psumi casu euenisse rixã, nisi pbetur ante rixã coadunatos fuisse, nec est necesse, (iudicio meo), pbare, q coadunatio sit facta de industria, sed sufficit p9bare, q sit facta coadunatio, &. n. †psumitur fieri malo aĩo ob effectũ secutũ, na si facta sunt ea, q posterius fieri, ac sequi solẽt, facta esse priora, & q illorũ gratia instituebãtur, 10 existimandũ est. Per psentiã†adhibitã delicto oritur idiciũ deliberationis, mõ illa psentia fuerit aĩo se immiscẽdi, si oporteret, secus si forte fortuna, secũdũ Bal. i l. 1. ff. de ser. corrup. & tũc dr adesse aĩo se immiscẽdi, cum fuerit quis coadunatus ante delictum.

1 *Armorum, ac cæterorum instrumentorum genus deliberationem ostendit.*

2 *Ambulans cum armis hastatis, arcu, balistis, & similibus indicat habere animum occidendi.*

3 *Adiumenta diuersis modis considerantur.*

4 *Pecuniæ suggestæ, & alia similia accommodata sunt adiumenta, & instrumenta ad aliquid agendum.*

Cap. VIII.

DE adiumentis, videlicet, de ijs rebus † quas delinquens auxilio fore arbi1trabatur, vtputa, arma, & qlibet instrumenta, ex genere. n. armorũ, cæterorũq; ĩstrumẽtorũ psumitur aĩus, & atrocitas maleficij, secundũ Bal. & Saly. i l. 1. C. de emen2da. ser. Quare si q s†ambulauerit cũ armis hastatis, arcu, balistis, & similibus indicat animũ occidẽdi. l. 1. §. diuus. ff. de sica. Adiumẽ3ta† quoq; diuersis modis cõsiderãtur, sicut 4 supra de adiutoribus, nã pecunię†suggestæ, & alia similia accommodata sunt adiumenta, & instrumenta ad aliquid agendum.

1 *Locus, in quo quis præter consuetudinem fuerit, vel in quo versari non consueuerat, vel non debebat, propositi indicium præbet.*

2 *Occidens aliquem in loco, in quo versari non soleat, præsumitur consulto occidisse, & tale iter fecisse occidendi causa.*

Cap. IX.

1 NVnquo i loco†pter cõsuetudinẽ fuerit, videlicet, i quo suspectus erat, siue ibi, vbi versari nõ cõsueuerat, nec debat, notatur i l. 1. §. diuus. ff. de sica Vñ et 2 si q s hoiem occiderit i aliqua ciuitate, siue loco, quo nõ sit solitus versari, psumet consulto occidisse, & tale iter fecisse occidendi causa. vide Bal. in l. fi. ff. de q. & i l. fi. C. eod.

SVM-

1 *Tempus præpositi argumenta præbere potest.*
2 *Tẽporis duplex est significatio, generaliter enim, & specialiter accipitur.*
3 *Tempus speciale ad indicia magis confert, probationesq; affert inexpugnabiles.*
4 *Tẽpus ad indicia eliciẽda quo cõsiderari debeat?*
5 *Temporis longinquitas est inspicienda, nam sæpe oportet commetiri cum tempore negocium.*

Cap. X.

1 AVt alieno† tẽpore, videlicet minus conuenienti, vt si noctu dicatur egressus domo, vel ex vrbe, & in aliquo loco eo tempore visus fuisse, & sic ex antecedentibus deducũtur argumẽta, videlicet, noctu exijsti, proficiscẽtem antecessisti, nunq. d ẽt noctu, quod in die fieri cõmodius videbatur posse. Et tẽporis † du 2 plex est significatio, generaliter.n.& specialiter accipitur, ꝑteritum habens, instãs, & futurum, & constituta discrimina, vt æstate, hyeme, noctu, interdiu, & fortuita, ut in pestilentia, in bello, in conuiuio. Speciale autẽ 3 tps†ad indicia magis confert ꝓbationesq; 4 affert inexpugnabiles. Vnde†cõsiderari debet tps, & anni, & mensis, & diei, & noctis, & uigiliæ, & horæ, & in aliqua parte alicuius horum, vt apud Cic. in oratione ꝓ Mil. dr̃ Clodium pridie eius diei discesisse, quo discessurũ sciebat Milonem, cuius iter solẽne, & necessarium ignorari nõ porerat. Et I. C. cõsentiunt per tps oriri indicium ante delictum, in delicto, & post delictum, in q̃bus põt considerari. quid ocyus, & quid serius 5 futurum sit. Et communiter† in tẽpore perspiciendo longinquitas eius est consideranda, nam sæpe oportet commetiri cũ tempore negotium, vt in sequenti titulo dicetur.

DE INDICIIS HOMICIDII præmeditati in delicto. Tractatus IIII.

SVMMARIVM.

1 *Indicia propositi ex quibus in delicto oriantur, & deducantur?*
2 *Coadunati plures si delinquant, præsumuntur ex proposito delinquere.*
3 *Obuians forte si occidat, non punietur de præmeditato, licet animum occidendi habuerit.*
4 *Accidentia, quæ in delicto spectentur, ut indicia deliberationis oriantur?*

1 IN homicidio deducũtur indicia, considerando, cur†aliquid in delicto de industria, & data opera factum sit, vt spes perficiẽdi nata, & q̃sita esse videatur, de qua industria legitur tex. c. 21. Exod. & l. fi. ff. de sica. & l. 2. ff. de vi bon. rap. quib. iurib. 2 ꝓbatur, ꝙ si hoĩes†ducti, & coacti fuerint committere illud delictum, tunc ꝓmeditatũ censetur, secus qñ id cũ consilio, & cura perspicere non potuerũt, & impetu quodã animi potius, q̃ cogitatione fecerint, uide Ci. lib. 2. de Inuen. tit. 2. de const. coniect. Idem secundum Bal. in homicidio ex aliqua cã, siue re nõ oritur indiciũ deliberationis, qñ apparet ꝙ rixantes sibi obuiauerint casu, vide eũ in l. 1. C. ad l. Cor. de sica. Quinimò si- 3 quis†habuerit aĩum occidendi, modo sorte obuians occidat, nõ punietur de ꝓmeditato per tex. in c. 21. Exod. de hoc diximus supra in ti. de causis c. 1. In delicto aũt hæc spectãtur Locus, Tps, Modus, & Facultas, & per 4 hæc accidentia † oritur indicium deliberationis. Et sicut inimicitiæ, & reliquæ causæ, atque consilia, pro vt supra, impellunt ad maleficia, ita per hæc ostenditur idonea perficiendi facultas esse quæsita.

1 *Locus in delicto deliberationis indicium an præbere possit?*
2 *Loci opportunitas ex quibus quæratur?*
3 *Occidens hominem in prætorio, vel ecclesia, præsumitur deliberate occidisse.*

1 A Locò præcipue coniectatur, cum euidentia loci † sit una ex quinque speciebus probationum, de quibus not. extra de rest. spol. c. cum ad sedem, quare spectetur locus in quo homici- 2 dium factum est ex opportunitate, q̃ reus videtur habuisse. Ea uero †opportunitas quæritur ex magnitudine, interuallo, longinquitate, propinquitate, solitudine, celebritate, & demum natura ipsius loci opportuni, siue diuersi consiliis. Nunquid ẽt eo lo co occisus perspici, aut exaudiri potuerit, & num demnm locus publicus, vel priuatus, 3 an sacer fuerit. Vnde siquis † occiderit hominem in pretorio, vel ecclesia, presumetur consulto, vel (vt aiunt) deliberate occidisse, quia non est præsumendum, quòd nisi magna causa uoluerit in tali loco occidere, vide Alber. in tract. 3. stat. 9. 64.

1 *Tempus reddit graue delictum.*
2 *Noctu agens præsumitur male agere.*
3 *Temporis spatium quomodo consideretur?*

1 A Tpe ꝑsumitur, quia † reddit graue delictũ l.aut facta,§.tps.ff. de pœn.
2 nã lex ꝑsumit cõtra† agentẽ noctu iuxta euãgelium,ꝗ male agit, odit lucem. Qua de re si delictum fiat nocte, ꝑsumitur deliberatum,scd̃m Alber. in tract. supradicto Sed scd̃m Oratores latius dic, videlicet,qua parte anni,noctu, an inter diu, & quota diei ac noctis hora homicidiũ fa-
3 ctũ esse dicat, nam ẽt momẽta ualent, † & eiusmodi tꝑibus spaciũ in cõsideratur,satis ne lõgum fuerit ad eã rem transigẽdam, & potuerit ne reus scire satis ad id ꝑficiendũ spacij futurũ, & sæpe oportet cõmetiri cũ tꝑe negocium,& videre potuerit ne aut magnitudo negocii, aut multitudo rerũ in eo tꝑe trãsigi, nã parui refert satis spacij fuisse ad id ꝑficiẽdũ,si id ante sciri,& ratione prouideri non potuerit. Idem probatur per gl. & quæ ibi.not.in l.si vt allegas.C.de sica.

1 *Occasio deliberationis indicium præbet. & quomodo ea consideratur?*
2 *Occasio quæ propriæ sit? & ex quibus oriatur?*
3 *In tempore quæ considerari oporteat, & quæ in occasione?*
4 *Tempus, & occasio in quibus inter se differant?*

1 A B occasione orit† deliberatio, nã malus aĩus occasionẽ ꝗrit. Sed dupliciter cõtingit,primo ꝗritur idonea ne satis fuerit ad delictũ adoriẽdum,& hæc aliquid cogitato factũ ostẽdit. Scd̃o an alia melior,ꝗ præterita.aut non expectata,& hæc excusat. Exẽpla extãt apud Cic.in orat.pro Mil.quem, fatetur habuisse occasionem occidendi Clodium. E contra aũt.inquit,Clodium,captasse occasionẽ oc-
2 cidẽdi Milonem.Sed oportet scire,†ꝗ ꝓprie sit occasio,quare dic, ꝙ est pars tꝑis habẽs in se alicuius rei faciendæ, aut non faciẽdæ opportunitatem. Et tps actionis alicuius opportunũ occasio est.Hæc oritur ex actionib. humanis non impedientibus, vt puta seruus dormiens dat furantib. occasionem.
3 Item in † tꝑe,mensura, & spacium considератur,in occasione qualitas tẽporis ex qua nascitur opportunitas, seu commoditas fa-
4 ciendi,& non faciendi aliquid.Itaque † hoc tantum distant Tempus & Occasio, genere autem similia sunt.

1 *Modus delicti perpetrati, deliberationis indiciũ præstat.*
2 *Modus percutiendi præcogitationem ostendit.*
3 *Caput percutiens, videtur fecisse, vt certius offendat, & occidat, & quid si bacculo percusserit?*
4 *Multitudo, magnitudo, multiplicatio, & geminatio vulnerum propositum indicat.*
5 *Proditorium propositum per modum percutiendi concipitur.*

1 A Modo, quo ꝗritur quẽadmodũ ꝗd sit † factũ,idq; scd̃m Oratores tum ad qualitatem pertinet, tum ad cõiecturas, põt probari in l. aut facta, §.qualitate.ff.de pœn.Vnde siquis percusse-
2 rit † aliquem post terga,vel nullis dictis uerbis in capite, seu pectore, per hæc demon-
3 strat ꝑcogitasse, ꝗa percutiendo † in capite videtur fecisse,vt certius offẽdat scd̃m doc. in c.signif.de homic. Vnde senserũt aliqui, ꝙ siquis percusserit aliquem super caput baculo,siue alio simili instrõ, tñ, quia ꝑcussit in capite pręsefert animum occidẽdi, secus si in alia parte corporis,vide Bald. in l.sed si quæcunque.§.si magister.ff.ad l.Aquil. Per
4 multitudinem,†& magnitudinẽ vulnerum ꝑsumitur ꝑmeditatum. Item ꝑ multiplicationem,aut ꝑ geminationem,& hoc qñ nõ
5 apparet pura rixa. Item per†modum concipitur ꝓpositũ ꝓditorium,scd̃m Bar. in l.respiciendum.§.delinquunt.ff.de pœn.videlicet,prcposito antecedenti insultando,& alio modo proditorio,videlicet, si sedens tecum in mensa, nulla interueniente rixa te offendero,vel quid simile fecero,vt ibi.

1 *Facultas delinquendi quomodo consideretur?*
2 *Tractatus præsumitur quãdo homicidiũ committitur cum multitudine personarum, nisi ex accidenti, seu casu tales personæ superuenerint.*
3 *Facultas occidendi quando præstari videatur, & unde indicium tractatus oriatur?*
4 *Astans armatus dum delictum committitur, licet aliquam demonstrationem non faciat, facultatem delinquendi præbere dicitur, modo delinquenti auxiliari potuisset.*
5 *Associans delinquentem post delictum, delinquẽdi facultatem præbuisse dicitur.*

6 *Auxi-*

6 *Auxilium præstare dicitur ille, qui contra eum, qui offenditur, acclamat.*

7 *Auxiliari ille dicitur, per quem insultatus redditur timidior, & insultans audacior.*

8 *Præsentia adhibita delicto facit indicium occulti auxilij, si personæ fuerint ante delictum congregatæ.*

9 *Prohibere potens si non prohibeat, præsumitur particeps criminis, & an hinc oriatur præsumptio occulti auxilij?*

10 *Prohibere valens, si non prohibeat, an & quãdo particeps criminis, & auxiliator existimetur?*

11 *Domini tenentes famulos malæ vocis, famæ, & conditionis, de illorum delictis tenentur.*

12 *Personæ qualitas ad argumenta, & indicia habenda, est consideranda.*

13 *Personæ vitia sicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant.*

14 *Qualitas offendentis inducit excusationem, siue accusationem, & demonstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi.*

15 *Atrocitas delicti ex quibus crescat.*

1 A Facultate cõsideratur † copia, & potestas instrumentorũ, aut earũ rerũ ob quas aliquid facilius, aut sine q̃bus omnino confici non potest. facultates quoque p̃cipue considerandæ sunt, credibilius est occisos à pluribus pauciores, ſã p̄paratis inopinantes. hinc illa apud Cic. coniectura, insidiatus est Clodius Miloni, nõ Milo Clodio. ille cũ seruis robustis, hic cum mulierũ comitatu, ille equo, hic rheda. ille expeditus, hic penula irretitus. Idẽ secundũ 2 Iurisp̃itos p̄sumitur tractatus, qñ cõmittitur homicidiũ cũ multitudine ꝑsonarũ, nisi ex accidẽti, seu casu tales personæ superuenerint, dic vt in antecedẽti trac. in ver. de Adiu 3 toribus. Itẽ facultates † occidẽdi p̄stari vñr, 4 & indiciũ oritur tractatus, quãdo † aliq̃s aggreditur aliquem, si ibi vnus, vel plures fuerint armati, siue ẽt remoti, modo potuissent auxiliari delinquenti, licet aliquã nõ faciãt demõstrationẽ, secundũ Bal. in l. 1. C. de ser. fug. Intellige tamẽ p̄dicta, si post delictum 5 † associant delinquentẽ, secundũ eundẽ in l. non ideo minus. C. de accus. tollitur tamẽ dictũ indiciũ, si ꝓbauerint casu venisse, vt in 6 supradictis legib. Quin ẽt † dicitur p̄stari auxiliũ acclamãdo cõtrã eũ, q̃ offenditur, & re 7 gula iuris est, ꝙ ille dicitur † auxiliari, ꝑ quẽ insultatus redditur timidior, & insultãs audacior secundũ Bal. in supradicta, non ideo 8 minus. Demũ † p̄sentia adhibita delicto facit indiciũ occulti auxilij, si tales ꝑsonæ fuerit congregatæ ante delictũ, vide Hip. in §. con 9 stãte, nu. 45. Item cui ptãs † est ꝓhibendi, ne q̃s offendatur, & nõ ꝓhibet, p̄sumitur particeps crĩs ꝑ regulam, videtur occidere, q̃ põt ꝓhibere. & l. scientiã. in prin. ff. ad l. A qui. vide Gand. in tit. de p̄sump. & indi. in dubi. & quandoq; oritur p̄sumptio occulti auxilij. Sed secundũ aliquos, neq; indiciũ, neq; suspicio oritur, nisi alia concurrant, vtputa, si post delictũ associauit delinquentẽ. aut aliæ insit causæ, & circunstantiæ, aliter nõ p̄sumitur particeps. no. in l. vt vim. ff. de iust. & iur. Sed in hac materia est bona gl. in l. cul- 10 pa caret. ff. de reg. iur. ibi. Sed q̃d † si possum ꝓhibere Titiũ iniuriari Sẽpronio, an dẽam iuuare? Respõdeo secundũ canonicos doct. ꝙ sic, verbis interponẽdo me honesto mõ. Sed secundũ I. C. nõ, nisi in ijs, quos habeo corrigere, vt in p̄missis videlicet, filijs, & seruis. Hinc de delicto ammisso à filio vidẽte patre, & nõ ꝓhibẽte, nec clamãte cõtra filiũ, tenetur sicut ipse. Idẽ in dño contra ser- 11 uũ, † ꝙ extẽde ad nobiles tenẽtes seruitores malæ vocis, cõdõnis, & famæ, vt de illorũ delictis teneantur, nec audiuntur ignorãtiam per allegantes, cũ debuerint considerare ea facile euenire, posse, & ꝑ similes ꝑsonas cõmitti, vnde si famulus ignẽ mitteret in domũ cõductã dñs nõ tenetur nisi habuisset seruos malæ cõdõnis, quia tũc in cã est, tenendo similes ꝑsonas. not. in l. seruus. ff. ad leg. Aq̃l. Circa p̄dicta. vide Ias. i d. l. vt vim. Aliqui tñ senserunt, ꝙ si q̃s potuit sine periculo vitæ suæ ꝓhibere, & nõ ꝓhibuerit, tali casu p̄sumatur particeps criminis, q̃a quisq; cogit defendere bona ẽt inimici, tanto magis ꝑsonã, iux. tex. ſc. 23. Exod. in princ. Hñi 12 † tñ debet rõ personæ, nam multi sunt ita natura timidi, ꝙ ob timorẽ patiũtur verberari, licet possent verberare. Vñ ex qualitate ꝑsonę sæpe apud I. C. arguitur, & fit cõsequẽtia 13 & sicut † vitia ꝑsonæ p̃mũt, & onerant delinquentem, ita contraria eleuant, nam qua 14 litas † offẽdẽtis, ita inducit excusationẽ, siue accusationẽ, & demõstrat animũ fuisse, aut non fuisse offendẽdi. not. in l. si mater. C. ne 15 de sta. defunc. Et demum † atrocitas crescit ex ijs, videlicet, q̃d factum sit, à quo, in quẽ, quo animo, quo t̃pe, quo loco, quo modo.

DE INDICIIS MALEFICII praemeditati post delictum. Tract. V.

SVMMARIVM.

1 *Indicia post delictum ex quibus oriantur.*
2 *Associans delinquentem ante, vel post delictum nunquid videatur socius criminis.*
3 *Consilij, vel occulti auxilij praesumptio oritur contra associantem post delictum.*
4 *Receptans scienter malefactorem in domo sua post delictum praesumitur particeps criminis, & poterit torqueri, nisi receptus sit recipientis consanguineus, vel aliqua alia iusta cā probetur.*
5 *Prohibens reum capi, videtur conscius criminis, si affuit delicto, non si incidenter accurrit.*

1 POst delictū †oriuntur indicia, considerando, quid postea factū sit, facta enim quæq; antecesserunt, quæque insecuta sunt, spectanda sunt. Occurrunt hic nonnullæ qōnes scribentium, videlicet, si quis associatus †fuerit delinquentem post delictū cō missum, nūq̄d videatur cōscius criminis? Et multi tenent, quod sic. Cōclusiue tñ dicēdū est, & distinguendū, aut iste associatus est delinquentē ante delictū, & tali casu tenetur, & cōuincitur, q̄a ꝑ ꝑcedentē & subsequentē actū associationis accusat se, atq; ꝓpallat, sin aūt post delictū tm̄, tūc distinguendum, videlicet, si subito apparuit, tūc ꝑsumitur sciuisse: aut ex mora, & interuallo apparuit, & tunc nō ꝑsumetur cōtra eū, q̄a tali casu ꝑsumetur accurrisse incidenter, & ꝑ rumorē. vide Sali. in l. vnica. C. de rap. virg. Bald. in l. nō ideo minus. C. de accu. Hip. in §. cōstāte. nu. 55. q̄ tenet cōtra associantē †post delictū oriri ꝑsumptionē cōsilij, vel occulti auxilij, per quā cogitur ꝓbare contrariū. Siq̄s sciēter †receperit malefactorē, seu delinquentē in domo sua post maleficiū ꝑpetratū ꝑsumitur particeps crīs, & poterit torq̄ri. l. 1. C. de ijs, qui latro. Fallit tñ, si receptus erat cōsanguineus ꝛcipiētis, siue ēt aliqua alia iusta cā ꝓbabitur, secundū not. in supradicta l. Prohibētis reū † capi, videtur conscius crīs. vide Blanc. nu. 294. Sed intellige quoties ꝓhibens affuit delicto, secus si incidenter accurrit, ꝙ cogitur probare. vide in simili Hip. in supradicto §. cōstante, & in prin. huius trac.

DE INDICIIS MALEFICII praemeditati ex non facto, seu cur facto, ante, in, & post delictum. Tractatus VI.

SVMMARIVM.

1 *Indicia secundum antiquos, ex quibus locis capiebantur?*
Solicitans, siue quæritans quod ad eum non spectat, indicat contra se.
3 *Faciens id, quod fieri non solet, nec debet: at non faciens id, quod fieri solet, aut debet, contra se indicat.*

ET si apud Legistas supradicta videantur comprehendi sub facto. Expedit tamē scire locos Antiquorū, ex q̄bus capiebāt indicia, quos Cicero est secutus in lib. 2. c. 2. de inuen. cuius verba nō sunt prætereunda, q̄a ꝑ ea totius negocij gestio ꝑ 1 tractabitur. Quare, quo cōsilio, qua spe perficiendi, quidq; factum sit, cur hoc mōpotius, q̄ illo, cur ab hoc potius, q̄ ab illo, cur nullo adiutore, aut cur hoc, cur nemo sit cōscius, aut cur sit, aut cur hic sit, cur hoc ante factum sit, cur hoc ante factum non sit, cur hoc in ipso negocio, cur hoc post negociū, aut q̄d factū de industria, aut quid rē ipsam consecutū sit, cōstet ne orō, aut cū re, aut ipsa secū, hoc huiusne rei sit signū, an illius, an huius, & illius, & vtrius potius, q̄d factū sit, ꝙ nō oportuerit, aut nō factū, ꝙ oportuerit.
2 Solicitās, siue† q̄ritās ꝙ nō ad eū nō spectat, īdicat cōtra se. vide Hip. § diligēter. nu. 150.
3 Et suspicio oritur† quoties quid facit, ꝙ fieri non solet, neq; oportet, neq; est rō, quare hoc ꝑ ꝑ hoc fiat, & ecōtra, quoties quis non facit, quod fieri solet, aut debet. [Quādoq; etiam ex abundante cautela in hac materia, & in omni fienda suspecta, & tam facti q̄ dicti per reū fraus, & dolus ꝑsumitur, & sinistra oritur suspicio, secundū glo. no. in l. si quis sub cōdōne hæredes. ff. de cōst. inst.]

DE INDICIIS MALEFICII praemeditati ex dicto. Tract. VII.

SVMMARIVM.

1 *Indicia maleficij præmeditati ex dicto.*
2 *Indicium propositi cōtra eum oritur, qui dixerit, quid*

quòd traheret occiso vnam pennam de ala. Vel quòd faceret male capitare, vel quid simile.

3 *Propositum præsumitur contra eum, qui dixit, non diligo talem, vel sum ei nociturus si potero, si eum postea occiderit.*

4 *Occidisse ex proposito ille præsumetur, qui alicui prædixerit, quòd si senserit rumorem, non se moueat. Vel quòd sentiet aliquid noui.*

5 *Mandatum, seu consilium præsumitur si quis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit, & occidit.*

6 *Locutio in aure quando indicet mandatum, vel consilium.*

7 *Causæ ni præcedent, nec causatum præsumitur.*

8 *Mandatum præsumitur contra dominum, qui famulo suo dixit, non redeas domum, nisi sentiā aliquid noui, si famulus aliquem occiderit.*

9 *Iactans se aliquem occisurum, si eum occidat, propositum præsumitur.*

10 *Minæ præcedentes indicant propositum, quando constat minantē occidisse eū, cui minatus est.*

11 *Indicia verbi duplicem vim habent.*

12 *Is videtur fecisse, qui prædixit facere.*

13 *Minans, & iactans de aliquem occidendo, an sit solitus minas exequi, quomodo consideretur?*

14 *Minatus si minantem occidat, an præsumatur ex proposito occidisse?*

15 *Minatum fecisse ad sui defensionem quando præsumatur?*

16 *Factum quid ad defensionem fuisse per coniecturas probatur.*

17 *Minans, quando non constat de interfectore, an possit torqueri?*

18 *Causæ, quæ inducunt homines ad maleficia patranda, vltra inimicitias sunt multæ.*

19 *Minans an possit impune offendi ab eo, cui minatus est, in illo actu minandi?*

20 *Pœnā homicidij iusta causa, & dolor diminuit.*

1 Dicta, quęque †antecesserunt, quæq; secuta sunt, considerari oportet, nā ex qualitate verborū aīum metimur & probatur præsumptione verbi. Quare capiemus īdicia ante delictū. Et secūdū Gand. 2 oritur indicium propositi † contra eū, qui dixerit, ꝙ traheret occiso vnam pennam de ala, vel ꝙ faceret eū male capitare, vel quid 3 simile. Itē si quis dixerit, non †diligo talē, si eū postea occiderit, p̄sumetur ꝓpositum. Et silr̄ si dixerit se nociturū, si poterit, vide Alberi. in l. metus. C. qđ metus cau. Item si di-4 xerit †alicui, ꝙ si senserit rumorē, nō se moueat, vel ꝙ sentiet aliquid noui, p̄sumetur ex ꝓposito occidisse, vt ꝑ Bar. in l. si vētre. ff. de 5 priuil. credi. Item †si q̄s locutus fuerit cū aliquo, & ille statim iuit, & occidit (q̄uis nesciatur quid dixerit) p̄sumet de mādato, siue cōsilio, sicut ī dn̄o loquente in aurem famuli. 6 Intellige tn̄ p̄dicta, si incontinēti †sequatur delictum, & qn̄ ille, quē alloquitur, pariter est inimicis capitalis, aliter illa locutio, ēt cū facto subsecuto non facit indicium, nā si 7 non p̄cesserunt †causæ, nec causatum p̄sumitur secūdū Bru. in q̄o. inci. circa tertiā. Itē si 8 dn̄s †famulo dixerit, non redeas domum nisi sentiam aliquid noui, si famulus aliquē occiderit, p̄sumetur de mandato. Item †si q̄s iactauerit de occidēdo aliquē, si eū occiderit, p̄sumetur ex ꝓposito occidisse, & poterit dānari ꝑꝓ secutum effectū, & hoc casu nō cōsideratur qualitas ꝑsonæ, si vero nō cōstabit de occisore, tūc spectabitur ꝑsonæ qualitas secūdū Guid. Suz. in gl. sed si p̄ter famā. Idē 10 ꝑꝓ †minas pręcedentes oritur indicium ꝓpositi, dūmodo cōstet minantē occidisse eū, cui minatus est, nec distinguitur qn̄ cōstat, an solitus sit exequi minas. Et in p̄missis no-11 tandū est, ꝙ indicia †verbi duplicē vim hn̄t, sicut alia indicia, videlicet, quis fecerit, qn̄ 12 ignoratur, & quo aīo. Etenim †is vr̄ fecisse, qui prædixit facere, sed in hoc differt, ꝙ 13 qn̄ per supradicta indicia †quæritur quis fecerit, tūc distinguitur, an minās, iactans sit solitus exequi minas, & sic de aliis, secus aūt qn̄ constat prędictos occidisse, quia tunc prędicta oīa indicia sūt grauia, & sufficiētia ad cognoscēdū de ꝓposito. Et per ea ꝓcedi pōt ad torturam, siue in aliquibus ad cōdēnationem, vt infra dicetur. Scribētes dn̄t præsumi 14 †de ꝓposito cōtra minatum, si cōtinget eū occidere minātē, q̄a metus est vna ex causis impellētibus ad maleficia. Sed ego dico p̄sumi contra minatū, qn̄ cōstat ipsum cœpisse 15 rixam, aliter præsumi †contra minanté, & ꝙ minatus fecerit ad sui defensionē, q̄a in cri-16 minalibus, ꝙ †q̄s fecerit ad sui defensionē, ꝓbatur ꝑ cōiecturas, vide Ias. i l. vt vī. ff. de iusti. & iu. Postremo maximū est certamen 17 apud doctores, an minās, †qn̄ nō cōstat de īterfectores, possit torqri. Et secūdū Speculatorē pōt. vide in tit. de p̄sump. §. fin. Sed cōtra notatur in l. fi. ff. de hær. insti. Alii distinguūt, ꝙ si minās est potēs, & solitus exequi minas, ꝙ tūc possit torqueri, alii aūt, ꝙ possit

sit damnari. Hipp. in §. diligenter, num. 81. Alij vero dixerũt posse damnari, qñ tria cõcurrunt, videlicet, inimicitiæ, minæ, ꝑcussio cũ paruo ĩteruallo. Vide Bru. in tit. circa tertiam. Sed hæc opinio non placet, maxime, qñ offensus hẽt alios inimicos, ac ẽt, quia 18 †plures sunt causę, q̃ indicunt hoĩes ad maleficia, vltra inimicitias. Quare non cõsequitur necessario, ꝙ sit occisus à tali, cũ ab alijs potuerit occidi. Occurrit hic qõ, ꝙ minans 19 † possit impune offendi ab eo, cui minatus est ĩ illo actu minãdi secũdũ Hipp. in d. §. diligenter. Sed contra existimo q̃a nõ dr factum cum moderamine. not. in l. vt vim. ff. de iust. 20 & iu. Nõ tñ punietur pœna ordinaria. [†q̃a pœnam homicidij iusta causa, & dolor diminuit, not. in l. quicquid calore de reg. iur.]

EX DICTO IN DELICTO, seu post delictum. Tract. VIII.

SVMMARIVM.

1 *Clamor vulnerantis exauditus, an faciat indicium ad torturam?*
2 *Vox hominum est fallax, quia reperiuntur multi consimilem habere vocem.*
3 *Vox clamantis exaudita non habet vim probationis, sed indicij, nisi alia concurrant.*
4 *Clamor vulnerati, dicentis se offendi à tali, an contra nominatum indicium faciat?*
5 *Offenso non creditur sine alijs qualitatibus, etiam quòd haberet in manibus corpus Christi. Et quid si sit in articulo mortis, & id iuret?*
6 *Indicium ad torturam ex dicto offensi quando oriatur.*
7 *Offensi dicto quando non sit credendum? nec inde oriatur indicium ad torturam?*
8 *Offensi dictum, quando cognoscere non potest ob aliquas circumstantias offendentem, non facit indicium ad torturam.*
9 *Offensus quando non præsumatur mentiri?*
10 *Mulier clamans sibi vim inferri, facit indicium, si reus fuit cognitus.*
11 *Clamans contra offensum, licet nihil agat, censetur conscius.*

De dicto offensi, & delinquentis. Cap. I.

1 QVæritur, an per†clamorẽ vulnerãtis sine alijs oriatur indicium ad torturã? videlicet, qñ testes deponunt audiuisse delinquentẽ, & cognouisse ad vocẽ? Et secũdũ aliquos testimonium eiusmodi valet, & ꝓbat, videlicet, qñ q̃s audiuit vocem alicuius, licet non viderit loquentem, vtputa, ꝙ sit paries de medio, vel aliqua alia res inter loquentẽ, & testem: & de hoc est gl. not. in l. 2. §. idem Labeo, & in l. 2. in ver. audierunt. ff. de aqua pluuia. arcen. & Bal. in l. conuenticulas. C. de epis. & cler. Idem in l. Mosis, c. 22. Exod. & Iudicum, c. 18. ibi, agnoscentes vocẽ adolescẽtis, & lib. 1. Regum, c. 27. circa finem, ibi, cognouit Saul vocem Dauid. Sed ꝑdicta credo nõ esse vera, nisi alia cõcurrãt, ꝓut in di2 ctis iuribus; & re vera †vox hoĩum fallax est: q̃a reperiũtur multi cõsimilem hr̃e vocem, & simili modo potest dissimulari. Vnde alijs 3 † non cõcurrentibus (iudicio meo) nõ habebit vim probationis, sed indicij, & ita semel 4 iudicaui. Econtra autẽ †per clamorem vulnerati, & offensi clamantis se offendi à tali, potest oriri aliquod iudiciũ, licet variæ sit opiniones scribentiũ: nã secũdũ aliquos dicto offensi, etiam ĩ mortis articulo constituti nõ creditur, neq; oritur aliqđ ĩdiciũ ad torturam, nisi fuerit vallatum alijs circunstantijs, vtputa inimicitijs, & similib. vide Alex. 5 cons. 14. vol. 3. vbi dicit, †non creditur offenso sine alijs qualitatibus, etiã ꝙ haberet in manibus corpus Christi. Alij autem senserunt, vt credatur offenso etiam ad torquendum: limitãdo tamen, vt is offensus illud dicat in articulo mortis, & cum iure Bald. in auct. si dicatur. C. testa. Hippol. in §. diligenter, num. 118. sensit, ꝙ si offensus in mortis articulo est in plenitudine sui intellectus, homo bonæ conditionis, ac famæ, & tale deli6 ctum non possit per alios probari, tali casu †oritur indicium ad torturam cõtra criminatum. Hanc opinionem multi Recentiores mordent, & refellunt: Mihi aũt Hipp. opinio æqua vr: non est. n. existimandum offensum velle excusare offendentem, & alijs imputare, cum nõ sit maius odium, quam cõtra vul7 nerantem, & occidentem. Limito †tñ dcm̃ Hip. hoc pacto: videlicet, si delictum secutũ fuit nocte, tpe obscuro, tũc tali dicto nõ est credendum, q̃a verisimile est offensum scire nõ posse certe offendentem, arg. l. hac cõsultissima. §. cũ humana fragi. C. q̃ test. fac. pos. 8 Idem in alijs †casibus, in q̃bus similes circũstantiæ resistũt, & cõtradicũt, vtputa, licet fe-

ret

ret in meridie, sed offendētes erāt psonati: qa similiter dicto casu offensus nō pōt cognoscere offendētem. Et hunc casum semel
9 iudicaui. Et in duobus † tpibus offensus nō psumitr mentiri. videlicet, in articulo mortis & subito qn fuit offensus, nam tpe medio per suggestionem plures mentiri deprehēsi
10 sunt. Mulier † clamās sibi iferri vim, facit in
11 diciū, si re⁹ fuerit cognitus. Itē si qs † clamet cōtra offensū, licet nil agat, cēsetur cōscius.

1 *Famæ, seu dicto gentium an & quando sit credēdum?*
2 *Fama quando faciat indicium ad torturam?*
3 *Fama sola quis torqueri non debet.*
4 *Fama quid sit, & quomodo diffiniatur?*
5 *Credulitas testium etiam fide dignorum non condemnat, & multominus vulgi, aut populi.*
6 *Voces populi uanæ non sunt audiendæ: nec eis est credendum.*
7 *Fama est solum p̄paratorium inquisitionis, non autem fundamentum torquendi reum.*
8 *Deo explorata sunt omnia, & intuetur cor.*
9 *Fama vnde originem traxerit, an sufficiat inspicere ad hoc, vt ex ea possit ad torturam procedi?*
10 *Fama sola non debet parere aliquod indicium ad torquendum, sed ad inquirendum tantum, siue ad coadiuuandas alias probationes.*
11 *Intellectus l. de minore. §. tormenta. ff. de q̄stio.*
12 *Fama uehemēs an faciat indiciū ad torturam?*
13 *Testibus non testimonijs creditur.*
14 *Christus ob uoces populi fuit crucifixus.*
15 *Intellectus. l. decurio. C. de pœnis.*

De fama, seu dicto gentium. *Cap. II.*

De fama apud Oratores, sicut apud nos exempla nō desunt: Alij enim
1 † dixerūt nō temere famā nasci solere, qn subsit aliquid. Sed alij dixerūt famæ credi, qn̄ ē sine certo auctore dispsa, cui malignitas initium dedit, incremētū credulitas, ꝙ nulli non, ēt innocentissimo possit accidere fraude inimicorū falsa vulgātiū. Sed scd̄m Gād. in ti. de qō. publica vox,
2 † & fama orta cōtra aliquē statim commisso delicto in loco commissi criminis à psonis fidedignis parit indicium ad torturam: & rō est, qa fama orta subito commisso cri
3 mine, crimini inesse vr̄. Propter tn̄ † solam famam qs torqueri non debet, & rō est, qa dcm̄ unius multitudo facile seqtur. qua de re fama, & infamia cōtra aliquem facile oriūtur, & ita fere oēs sentiūt, vt in l. admonē di. ff. de iureiu. Et arguēdo à diffinitione famæ, nullum affert indicium: nam fama nō
4 † est aliud, nisi dicto gentium, siue vulgi ex imaginaria opinione, siue credulitate pcedēs: & sub tali diffinitione comprehēditur tam bona, q̄ mala fama l. 3. §. Idem diuus. ff de testi. Et tali famæ, siue dicto Iudex nō
5 debet fidere, cum credulitas † testiū q̄uis fide dignorum nō cōdemnet. l. testium. C. de testi. tāto minus vulgi, aut populi, iuxta illud. Scinditur incertū studia in cōtraria vulgus, Idē in l. decurio. C. de pœn. ibi. Vanæ uoces
6 † populi nō sunt audiendæ, nec enim uocib. eorum credi oportet. Quamobrē existimo
7 famam esse p̄paratoriū tātū inquisitionis, nō aūt fundamentum torquendi reū. Idem vr̄ pbari sn̄ia diuina, iuxta illud: descendā, & uidebo si clamorē, q uenit ad me, opere pfecit, vbi Deus p clamorem non aliqd iudicauit. Qua de re dixit, descēdā, & uidebo, & intellige ꝙ dixit tanq̄ Iudex, nō tanquā
8 Deus, qa † Deo explorata sunt oīa, & ītuetur cor. c. 16. Regum primo. Alij dixerunt
9 oportere cōsiderari, unde fama habuit † originē, & sic p originem pcedet ad torturā, si origo erit talis, ut p eā pcedi possit. Istud nō satisfacit (q̄uis origo famæ sit semper habenda) nā considerata origine pcedetur scd̄m eā, cōsequēter scd̄m indicia p̄cedētia famam. vtiq; erimus in casu indiciorū, p q̄ pcedetur ad torturā, si erunt talia, vt pcedi
10 possit, non tn̄ pp solam famam, quæ † sola non debet parare aliqđ indicium ad torquēdum, sed ad inquirēdum tātum, siue ad coadiuuandas alias probōnes, & ita iudicio
11 † meo intelligitur. l. de minore. §. tormēta. ff. de qō. Secus scd̄m Hip. in uehementi fa
12 ma. in §. diligēter, nu. 18. ibi. ꝙ fama † nō faciat indicium ad torturam, non hēt locum in uehemēti fama. Nam uehemēs fama est sufficiēs indiciū ad torturam scd̄m Bart. in cons. 192. Hæc aūt opinio nō placet: qa Iudex nō dēt cōsiderare, quia dicitur, sed vnde, & quid, & quale dicitur, & à qbus, testib.
13 † enim nō testimoniis creditur l. 3. uers. tu magis scire. ff. de testi. Et p hac opinione ui de tex. c. 22. Exod. ibi, nec ī iudicio plurimorum acquiesces sn̄ię, vt à vero deuies. Exēplo ēt pniciosum ē cū magni, sanctiq; viri vulgi opinione perierint, & trucidati sunt.
14 Omitto antiquos, & in vnū finio, † Xps. n. per

per voces populi crucifixus est, quare &c. Et 5 lex Decurio † supra allegata loq̃tur de hac fama. Nam vt dictũ est in c. de fama reorũ in prin. fama dupliciter consideratur vt ibi.

1 *Confessio extraiudicialis facit indicium ad torturam, dummodo sit uerisimilis, & sit probata per duos testes.*
2 *Cõfessio facta ab irato, ebrio, vel stolido nõ ualet.*
3 *Confessio extraiudicialis sine causa non valet ad obligandum, inducit tamen semiplenam probationem, licet sit factum sine scriptura.*
4 *Confessus legitime in iudicio, põt ad totum id, super quo proceditur cõtra eum ciuiliter, vel criminaliter condẽnari, licet processus sit ineptus.*
5 *Indicium oritur cõtra eum, qui dicit se primo occisum inuenisse, vel primo homicidium uidisse.*
6 *Ingerens se est suspectus.*

Ex dicto post delictum. Cap. III.

1 PRopter confessionẽ † extraiudicialem põt torqueri, dũmodo sit verisimilis & sit probata per duos testes. Itẽ con2fessio † facta ab irato nõ ualet, gl. est in c. ex literis de diuor. Idẽ ab ebrio, siue aliter 3 stolido. Itẽ cõfessio † extra iudicium sine cã, scd̃m oẽs nõ ualet ad obligãdũ. inducit tñ semiplenã ꝓbõnem, licet sit facta sine scriptura. vide Matthesil. in sing. 13. secus facta in iudicio, q̃a tũc calor iudicii supplet defectum, not. in l. 1. C. de confes. Item quoties 4 apparet † reũ in iudicio legitime confessum totum id, super quo proceditur contra eum criminaliter, seu ciuiliter p̃t cõdẽnari, q̃uis totus ꝓcessus sit ineptus. Sed de cõfessione, ne bis repetatur, vide ĩ c. 8. & fi. de tormẽtis. 5 Item indiciũ † aliqñ sumitur cõtra aliquẽ, q̃ primo dicit occisum inuenisse, & cõtra aliquẽ q̃ primo dicit uidisse homicidiũ scd̃m Parid. de Put. in verb. tortura in fi. Et rõ est, 6 ꝙ qui † se ingerit suspectus est, uide Hipp. §. diligenter nu. 150. Sed dic contra, nisi alia concurrant, vt inimicitia, & similia.

EX NON DICTO.
Tractatus IX.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas imitatur confessionem.*
2 *Taciturnitas domestici parit indicium ad torturam exemplum hic ponitur.*
3 *Reus interrogatus per iudicem, si non respõdeat, potest etiam sine indicijs torqueri.*
4 *Recipiens literas debiti, si nihil dicat, videtur debitum fateri, & quomodo id procedat? Et an id in criminalibus habeat locum?*
5 *Positioni duo continenti respondens, si dicat de uno non credere, an de alio fateri credatur?*
6 *Tacens habetur pro contradicente in onerosis, & obligantibus personam, nisi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, qui videatur venire ad probationem actus.*
7 *Taciturnitas nocet quoties reus tenetur respondere negando, aut confitendo.*
8 *Constitutio si fiat tertio præsente, & tacente, ille non dicitur consentire.*

EXtremum aũt, aut taceatur oportet, aut concedatur, aut negetur. Si tacebitur, aut elicienda est r̃nsio, aut q̃m 1 † taciturnitas imitaĩ cõfessionẽ, ac si cõfessum sit, cõcludere oportebit, vide Cic. 2 in 1. de Inuent. c. 8. Taciturnitas † domestici parit indiciũ ad torturã. & dicit Par. de Put. ꝙ q̃dam mulier diu tacuit mortem viri sui, & quadam die clamauit reperisse eum mortuum, q̃ fuit capta, & torta cõfessa fuit interfici fecisse virũ. vide eũ in verb. tortura, col. 3. Sed hæc cõclusio nõ est tuta, & req̃rũtur alia simul scd̃m Hip. in §. expedita. Itẽ reus 3 interrogatus † per iudicẽ non r̃ndens, põt torqueri, ẽt sine indicijs. vide in trac. de tormen. c. 3. Item si scribis † alicui, ꝙ reddat ti4bi cẽtũ ei mutuatos, recepit litera, nihil dicit, vr̃ fateri, Bar. in l. quo. n. ff. rem rat. habi. Sed limitat, ꝙ testes, q̃bus p̃sentib. dabitur litera habeant copiam, & ꝙ adsint qñ aperitur. vide Matthes. in sing. 22. Itẽ si scribetur tibi, ꝙ sunt testes, q̃ dñt, te per insidias occidisse Gaiũ, si accipis lr̃as, & nihil dicis, oritur indicium ad torturam, licet multi contra sentiant. vide Hipp. in §. diligẽter, nume. 5 138. & Blanc. num. 224. Item si quis r̃ndet positioni, quæ cõtinet duo, videlicet, ꝙ cõmodaui tibi Codicem, & Volumen. tu r̃ndens, non credo de Codice, videris fateri de Volumine. Idem ẽt si q̃s interrogetur extra iudicialiter secundum gl. in c. non ne. de p̃sump. Sed secundum aliquos ex supradicta cõfessione tacita solũ oritur semiplena pro6bõ. vide Rom. in sing. 78. Et secũdum † multos in onerosis, & obligantib. personã taces habe-

habetur pro condicente: nisi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, q. videatur venire ad ꝓbonē actus. not. in l. q. patitur. ff. 7 mād. Sed in pdictis † credo taciturnitatē nocere, quoties reus tenetur respōdere negando, aut confitendo, ꝓut crialiter, quādo interrogatur ꝑ Iudicē: & ciuiliter, quādo monetur respōdere positionibus, siue alijs actibus. arg. l. 2. §. ꝙ obseruari. C de iur. calū. Et dicit Ro. in sing. 482. ꝙ si est facta constitutio, tertio pſente, & tacente non dicitur cōsentire: quod est notandum in hac materia.

1 *Mendaciter respondens, an possit torqueri?*
2 *Variatio, seu mendacium in quibus, & circa quæ noceat?*
3 *Mentiri in quibus liceat propter salutem?*
4 *Accusatus de homicidio, si negauerit, si postea probetur occidisse, poterit dicere fecisse ad sui defensionem.*
5 *Delictum quo casu per mendacium approbari videatur?*
6 *Accusatus de homicidio, qui negauit se occidisse, & fuit conuictus, an possit alia defensione vti.*

Mendacium, an faciat indicium ad torturam. *Cap. II.*

1 REus mendaciter † respōdens pōt torqueri: q̄a tacēdo veritatē, videtur esse in dolo. l seruus. ff. de dolo Alij cōtra q̄a licet reo contraria dicere ꝑꝑ salutē. Propterea aliqui distinguūt, ꝙ quando mendaciū est circa negociū principale, seu circunstantias, tunc facit indiciū ad torturā vtputa, si esset varius circa locū delicti, 2 vel tps. tūc variatio † seu mendaciū nocet, vt in exēplo Bar. in l. fi. ff. de q. vbi ꝑꝑ delictū de nocte, Iudex interrogat suspectum, vbi, & cum quibus fuit illa nocte, & si reperitur mendax, oritur maxima pſumptio. Secus au 3 tē † si mendaciū fuerit circa diuersa, vtputa, circa nomē loci & originis, & alterius rei similis, tunc.n licet mentiri ꝑꝑ salutē. Omitto alias distōnes scribentiū, & dico, quoties tractatur de aliquo facto, ꝙ hēt annexā determinationē loci, vel tpis, vel alterius rei, de qua agitur, tūc mēdaciū nocet, vt in exēplo Bar. quoniā dicto casu reus videtur deliquisse: q̄a nō apparet alibi fuisse, & repitur mēdax: quia de re reus pōt torqri. Itaq; si ac 4 cusatus † de homicidio, negauerit occidisse, si ꝓbabitur, poterit tn̄ dicere fecisse ad sui defensionē, licet mentitus sit, secundū Bar. in l. cum de indebito. ff. de prob. quia mendacium non est circa negocium principale, 5 vel quia † non approbat delictum terminatum per locum, & tempus, vbi reus videtur fuisse, quoties alibi se fuisse dicit, & mentitur, & si approbat delictum per mendaciū. Quod si accusatus de homicidio negauerit se occidisse, & fuerit cōuictus, nunquid possit alia defensione vti, excipiendo se illum ad suam defensionem fecisse, vel aliter, responde secundùm Barto. & alios scribentes posse, prout no. in l. nemo. ff. de reg. iur. & est communis opinio.

DE INDICIIS INDICANTIBUS de reo, sed non de proposito. Tractatus Decimus.

SVMMARIVM.

1 *Indicia per quæ arguitur de delicto, sed non de proposito.*
2 *Quærendum nō est de aīo, nisi vbi de reo cōstat.*
3 *Probatio coniecturalis est triplex, circa ea quæ indicant delictum, sed non propositum.*

DIctum est supra per q̄ cognoscitur de delicto, & ꝓposito simul. Superest 1 videre de alijs indicijs, † per quæ arguitur de delicto, sed non æque de ꝓposito sine alijs, & hæc ēt scire oportet, q̄a (vt sæpe 2 dictum est) quæri † non debet de animo, nisi vbi de reo constat. Et in ijs triplex est con-2 iecturalis probatio. Prima, † per visum. Secunda per auditū. Tertia per tactū, q̄bus tn̄ adijciunt Oratores gustum, & odoratū, sed hæc duo ad venena ꝑtinēt, vt infra dicetur.

1 *Probatio quæ fit per visum, omnibus alijs est maior. Et tūc dicitur plena probatio, quādo fit ꝑ duos testes de visu omni exceptione maiores.*
2 *Torqueri an possit reus ex dicto vnius testis de visu maxime si testis sit oī exceptione maior?*
3 *Testis de visu, vt faciat indiciū ad torturā debet deponere, ꝙ interfuerit maleficio, aliàs secus.*
4 *Testes duo requiruntur ad probandum indicia remota à maleficio.*
5 *Testis vnus de visu facit indicium, nisi aliæ circunstantiæ resistant.*
6 *Testis, qui non est omni exceptione maior, in quibus probet?*

Testis

7 *Testis non idoneus per aliquod priuilegium idoneus fieri non potest.*
8 *Testis debet esse omni exceptione maior, quando tractatur de condemnando, secus de torquendo.*
9 *Testes non idonei in casu inquisitionis admittuntur: quia tunc cessat periculum corruptionis.*
10 *Testes etiam infames non nisi instigati falsum deponunt.*
11 *Testi inimico etiam in casu inquisitionis credendum non est.*
12 *Testes inhabiles in casu accusationis admissi non debent etiam ad torquendum.*
13 *Iudex videns delictum committi, non potest tamen sine alijs probationibus reum torquere.*
14 *Visus vibrare gladium contra vulneratum, licet non sit visus vulnerare, poterit torqueri.*
15 *Testes si dixerint vidisse duos solos rixari, & vidisse in fine rixæ vulneratum, ex hoc poterit ad condemnationem procedi.*
16 *Inimicus interfecti, si visus fuerit solus ambulare in loco delicti cum gladio euaginato, reperto interfecto, poterit condemnari.*

De indicijs per visum vnius testis, seu Indicis. Cap. I.

1 PRobatio, quæ † fit ꝑ visum secundùm oēs, est maior oĩbus alijs & tunc dicitur plena ꝓbō, quādo fit ꝑ duos testes de visu, & oĩ exceptione maiores. Sed 2 dubitatur, an ꝑ † solū dictū vnius testis de visu possit torqri reus? Et nō ē maius indiciū isto: vñ secūdū multos pōt torqri, dūmō testis sit omni exceptione maior. vide Bart. in 3 l. admonendi. ff. de iureiur. Itē debet † deponere, ꝙ interfuerit, aliter non facit indiciū 4 ad torquendum: nā qñ † deponeret super remotis à maleficio, & his, quæ cōsequuntur, requirūtur duo testes vt not. in l. fi. C. fam. 5 ercisc. Adde, secūdū Bal ꝙ vnus testis † de visu facit indiciū, nisi aliæ circūstātię resistāt, vt ꝑ eum. in l. 2. C. quorū appella. Volunt tñ 6 aliqui, qđ licet † testis non sit oĩ exceptione maior, ꝓbet tñ in aliquibus, videlicet, qñ cōcurrit leuitas vitæ rei. Itē in criminibus exceptis. vide gl. in l. 3. ff. de testā. Hoc tñ multi respuunt. vt Alex. in cons. 11. vol. 1. q a te-7 stis † non idoneus ꝑ aliqđ priuilegium non pōt fieri idoneus. Alij sentiunt, qđ talis testis, licet non maior omni exceptione, ꝓbet tamē qñ alia merita ꝓcessus concurrunt. De-8 mum restringunt qđ testis † debet esse omni exceptione maior qñ tractatur de cōdemnādo, secus de torquēdo: & rō est, quia maius versatur periculum ĩ condēnando, quàm in torquendo, vt tradit Hip. §. diligēter. nu. 4. 9 In prædictis † distinguo, quòd in casu inquisitionis testes ēt nō idonei admittātur secūdū Bal. ĩ l. 1. C. de sū. trin. Et rō reddi pōt, ꝙ hoc casu cessat periculum corruptions: q a 10 † licet testes sint infames, non nisi instigati falso deponunt, qđ nō accidit ĩ supradicto 11 casu: Limitarem † tñ non esse credendum inimico, licet ĩ casu ĩquisitionis ꝑ regulā, ꝙ inimici de inimicis semper male cogitant, & facile mētiunt. In casu vero accusationis 12 testes ĩhabiles admitti nō debent, neq; ad torquēdum, q̃uis sint ĩ cōtrarium supradictæ auctoritates: Et si velis sequi opinionē ꝑdcōrū, saltē restringe, ꝙ ex nā negocij non possint fieri alij testes, & aliter veritas fieri neqat, & tractet đ torquēdo tñ. Iudex q̃uis 13 † viderit committi delictum, nō pōt tñ sine alijs ꝓbōnibus torquere reū, vt ꝑ Spec. tit. 14 đ sē. §. qualiter. Visus vibrare † & iacere gladiū cōtra vulneratū, licet nō sit visus vulnerare, poterit tñ torqri secūdū Spe. ti. de ꝓb. 15 §. & si. Si testes † dixerint vidisse duos solos rixari, & vidisse, in fine rixæ vulneratum, ex hoc poterit ꝓcedi ad cōdemnationē, & rō est, ꝙ nō est defensio in contrarium. Reper-16 to interfecto, inimicus † interfecti visus ambulare solus in loco delicti cū gladio euaginato, poterit cōdēnari. vide Ang. de id. idu.

1 *Reperti in crimine, an ex hoc solo conuincantur, vt de facto puniri possint?*
2 *Reperti in domo, vbi perpetratum est maleficium, & nescitur à quo, poterunt torqueri, & an ex hoc possint damnari?*
3 *Tortura incipienda est ab eo, qui solitus est delinquere.*
4 *Reperti in loco delicti, vel in loco proximo, possunt torqueri, maxime si fuerint inimici interfecti, & reperti cum armis.*
5 *Repertus prope mortuum cum gladio, poterit torqueri, & an damnari?*
6 *Vicini habent indicia contra se, quando rei non reperiuntur, maxime in furtis, quia saltem scire præsumuntur.*

De repertis in crimine, siue in loco criminis. Cap. II.

1 REPERTI † in crimine ex hoc solo con-

conuincuntur, & de facto possunt puniri secundum gl. in l. ictus fustium ff. de his q. no. inf. Sed hæc opinio non placet: q a quis reus fateatur crim (qđ est maius) monetur tñ, vt suas faciat defensiones not. in l. 1. §. si qs in villa. ff. ad Syll. & c. 22. Exod. Si in aliqua
2 † domo perpetratum est maleficium, & nescitur à quo, reperti in illa domo tpe delicti torquebuntur, & rõ est, q a psumuntur scire, & secũdũ aliquos pñt dãnari. Sed dic, vt tit. fin. ne qs p aliqua indicia cõuincatur. Et su
3 pradicto casu † tortura incipiet à solito de-
4 linquere, secũdũ Ro. l. 2. ff. ad Syl. Repti † in loco delicti pñt torqueri. Idẽ si in loco proximo. l. 1. §. q. tergo. ff. ad Syll. Prædicta multi limitant, q inuentus sit inimicus interfecti vel q aliæ adsint causæ. Alij addiderũt, q sit inuẽtus cum armis. Sed ego credo sufficere, vt inuentus sit inimicus interfecti, licet nõ inueniatur cũ armis, q a post delictũ potuisset celare arma. Cõclusiue distinguendo, vt supra, pcedetur ad torturã, & nõ aliter, q a põt qlibet obuiare sorte, & casu. Re
5 pertus † ppe mortuum cum gladio poterit torqueri, sed secũdũ alios dãnari ob manifestũ indiciũ. vide Bar. ĩ l. manifestus. ff. de fur.
6 Sciendũ est † q si nõ repiuntur rei vt supra dcm̃ est, capient idicia cõtra vicinos, q saltẽ psumunt scire. maxime in furtis. Bald. l. 1. C. locati, & in l. diuina. Deut. c. 21. in princ.

1 *Indicia, quæ trahuntur ex his, quæ consequuntur delictum, quæ sint?*

2 *Arma, vestes, & similia in loco delicti reperta, an faciant indicium ad torturam?*

De armis, veste, & similibus apertis, Cap. III.

Post supradicta indicia visus, & reperto rum in loco delicti, q p oẽs apellãtur ppinqua, superest videre † de alijs, quæ
1 reperiuntur ĩ loco delicti, seu cõsequũtur delictum, vt p auct. ad Herẽ. lib 2. tit. 6. ibi, in cõsequenti tpe spectabitur, à quo factum sit. hoc modo, si telum, si vestimẽtum, siquid eiusmodi relictum sit, aut vestigium repertum fuerit. &c. de quo ẽt vide Quint. lib. 5. c. 9. & 10. Cic. de inuent. tit. 13. in l. Diuina. c. 39. Genes. Paris de Put. de Syndic.
2 colum. 5. Sed per hæc † indicia proceditur ad torturam, nisi aliæ circũstantiæ resistant, & nisi accusatus aliquam iustam causam ostenderit, vtputa, q vestimẽtum, siue aliud repertum vendiderit, aut quid simile.

1 *Fuga sola, an præstet sufficiens indicium ad torturam, vel tantum faciat suspicionem, nisi cum alijs iungatur?*

2 *Intrinseca in criminalibus probantur per extrinseca.*

3 *Fuga quando tantum pariat indiciũ ad torturã?*

4 *Reus præsumitur discessisse ob causam, per quam accusatur, siue inquiritur, nisi aliam iustam causam probet.*

5 *Fugiens post querelam, seu inquisitionem formatam, contra se non indicat.*

6 *Fuga quoties potest aliqua probabili causa colorari non facit indicium.*

7 *Fugiens post commissum homicidium, an excusetur, si dicat se fugisse: quia timebat ne consanguinei occisi, ipsum offenderent?*

8 *Fugiens ab suspicionem accusationis, vel inquisitionis, an excusetur? vel si aliquod indicium inde oriatur, an iuramento rei tollatur.*

9 *Iuramento probãtur ea, quæ in animo consistunt.*

10 *Suspicio non est iusta causa fugæ, sed per eam arguitur, quod reus deliquerit.*

11 *Conscientia scelerum mille testes.*

12 *Criminales quæstiones iuramento reorum non deciduntur.*

13 *Iuramentum aliquod in criminalibus non præstatur causa purgandi aliquas suspiciones, siue indicia.*

14 *Tortura datur in supplementum in causis criminalibus, quando veritas haberi non potest.*

15 *Tortura in criminalibus succedit loco iuramenti.*

16 *Iuramentum purgationis est quoddam remedium extraordinarium;*

17 *Fuga probata in aliquibus casibus dicitur probatum delictum.*

18 *Fuga si alicui obyciatur in crimen, probata fuga, probatum etiam crimen dicitur.*

19 *Fuga probata, probata etiam dicitur suspicio.*

20 *Fuga per duos testes probari potest, sicut quodlibet aliud indicium.*

21 *Famulus fugiens à domino, an præsumitur domini res, si non adsint furto subtraxisse?*

22 *Fuga famuli, an contra eum faciat indicium ad torturam pro furto.*

23 *Fuga, an aliquo casu faciat probationem.*

24 *Innocentia rei etiam confessi, & condemnati omni tempore est quærenda.*

25 *Indicia quæ oritur ex fuga, oriuntur etiam ex præparamentis fugæ.*

Fuga

26 *Fuga in promptu idē operatur, quod fuga in actu.*
27 *Probandi onus incumbit accusatori, & accusato quando quis fugit, sed quando quis non aufugit, incumbit solum accusatori.*

De fuga. *Cap.* IIII.

1 PRopter solam†fugā q̄s torqueri non debet: q̄a nō facit indicium, sed suspicionē, secūdū Bar. i l. fi. ff. de q. Secus si fuerit iūcta cū alijs, vt fama, inimicitijs & similibus circunstantijs. Alij aūt senserūt p solam fugam posse torqueri reum q̄a est animi indicium, & accusat fugientem, & in 2 †criminalibus p extrinseca pbantur intrinseca l. fi. ff. de diuor. Idem in l. Moysis. c. 28. prouerb. Fugit impius nemine psequente iustus. Sed conclusiue dic. q̄ qn̄ cōstat iudici, q̄ reus abest ob causam, qua accusaᵗ, siue 3 inquiriᵗ, tunc fuga parit indicium ad tortu 4 ram. Et notandum est q̄ reus præsumitur discessisse ob causā, p quam accusaᵗ, siue inquiriᵗ, nisi aliam iustā causam pbet. l. de mi 5 nore, & ibi Bal. C. de adul. Limitant tñ prædicta scribentes q̄ q̄s non possit torqueri, qn̄ aufugit post q̄relam, siue inquisitionem formātur: q̄a q̄libet rōnabiliter sciens se esse accusatum, licet sit īnocens, q̄rit fugam, & tunc fuga non pōt dici animi indiciū, sine cōscientiæ signū, ex quo prouenit ex diuersa causa, & timore indicij. Et sīr limitāt si alia simili cā iusta fugerit, & sic succedit 6 regula gñalis. quoties fuga pōt aliqua pbabili cā celari, aut colorari nō facit idiciū, vtputa si ille, qui aufugit, est solitus trāscurrere per diuersas ciuitates. Occurrit hic exēplum Bru. videlicet si q̄s commisso homici 7 dio†aufugerit, dixeritq; aufugisse, ne cōsanguinei occisi ipm offendāt, nō videbitur suspectus, & excusaᵗ, vide eū in q̄ō. incip. circa tertiā. Hoc tñ non placet, q̄a si tale concedereᵗ, nunq̄ fuga faceret indiciū: nā quilibet p p̄dicta se excusaret. Itē nō est æqua excusatio: q̄a nō debet q̄s timere cōsanguineos, si delictum nō commisit, imò ex tali excusatione oriᵗ idicium, quia ppalat se, & dat signa certa cōsciētiæ. Quare dic, vt supra nisi pbareᵗ cōsanguineos defuncti añ fugā minatos esse accusato, q̄a tunc recte pōt dici ob p̄cedētes minas fugisse. Itē secūdū Hip. 8 suspicio q̄ sit formata †accusatio, siue īquisitio excusat fugientem, & si ex fuga aliq̄d oritur indicium, illud tollitur p iurm, & sic fuga nunq̄ faciet īdicium, quia fugiens poterit semper dicere, & iurare quod aufugit p p suspicionem, vide eum in §. diligenter. num. 42. quem oēs recentiores sequuntur 9 defendendo eum q̄ ea, †quæ in animo consistunt, directe p alios pbari nō pñt, nisi solo iuro, cui crediᵗ secūdū gl. in §. sed istæ, īst. de actioníbus, vbi Ias. multa ait. Sed contra teneo per infrascripta, pimo quia suspicio 10 †non est iusta causa fugæ, imò per eam arguitur, q̄ reus deliquerit iuxta regulā diuinam: fugit impius, nemine psequente. suspicio. n. rei q̄ pcedaᵗ cōtra se, dat signa cōsciē 11 tiæ, iuxta illud, cōsciētia † scelerum mille testes. Et dum Hipp. dicit tale indicium toli p iurm r̄ideo, q̄ non probatur aliqua lege, 12 imò † q̄ōnes criminales nō deciduntᵗ iuro reorum, not. in l. admonendi. ff de iureiur. Idē tenuit Hipp. in §. postq̄. in princ. Et iu 13 re merito in criminalibus non datur iurm aliquod causa purgādi aliquas suspiciones, 14 siue dicia, quia tortura† daᵗ in supplementum in causis criminalibus, qn̄ veritas hr̄i 15 nō pōt secūdū Bar. in l fi. ff. de q & sic†loco iuri succedit tortura, q̄ ēt q̄a plures gradus hēt, pōt dari secūdū qualitatem idiciorū. Et notandum est q̄ doctrinæ, quas citauit Hip 16 po. loquūtur de†quodā iuro, q̄d à scribentibus purgationis dr̄ & est remedium extra ordinarium, & afferᵗ exemplum p p̄dictos de aduena conquerente sibi sublata esse aliqua bona in hospitio, nulla tñ hn̄te indicia, aut suspicionem cōtra hospitē, tunc, & simili casu pōt iudex deferre iurm̄. Hoc idem in l. Moysis. c. 22. & 23. Exod. ibi, si latet fur dn̄s domus applicabiᵗ ad Deos, & iurabit q̄ nō extenderit manum in rem pximi sui ad per 17 petrandum fraudem. Sunt †q̄dam casus, in q̄bus pbata fuga pbaᵗ delictum q̄ cogno- 18 scūᵗ p regulam gñalem, videlicet qn̄ †fuga obijciᵗ alicui, tanq̄ crimē, tunc pbata fuga pbatum est crimē: q̄a lex tūc ponit ipsam fugā. tanq̄ specificū crimen, non aut tanq̄ signum criminis. l desertorē. ff. de re milit. Idem in cœnobita fugiēte ex cœnobio. Iti 19 dē†qn̄ agitur an q̄s sit suspectus, vel non, pbata fuga, pbat & suspō. Itē fuga pbari 20 † debet p duos testes, sicut quolibet aliud indicium, est gl. de hoc in l. fi. C. fami. ercisc. Multos alios casus ponit Hipp. in §. diligen 21 ter puta de famulo †fugiente à dn̄o: nam si repiūtur amissæ aliq̄ res dn̄i, videbitur ta

lis famulus subtraxisse. Sed multi hanc opi-
22 nionē respuunt, refellūt. Hoc amplius † sentiunt, ꝓ tale indicium nō posse torqueri, cū exigātur alia indicia cum fuga. no. in l. 1. in princ. ff. de q. vide Brun. in tract. de ind. col. 3. Sed in hac difficultate sentio, ꝙ ex fuga famuli oriatur īdiciū ad torturā, qn̄ hæc cōcurrūt, videlicet, dn̄m habuisse dicta bona, & seruū verisilr̄ potuisse auferre. Itē ꝙ dn̄s si bonæ fidei, & econtra seruus sit aliquantulū suspectus: Aliter. n. nō est ꝓcedendū ad torturā: q̃a cōtingit sępe famulos fugere ꝑꝑ timorē domini, siue aliā similē causā, & dn̄i sæpe mētiūtur cōtra seruos. Itē dicit fugā
23 facere ꝓbōnem, videlicet, si sūt duo exules eiusdem nominis, & nescit vere vter ipsorū sit exul, tūc ille, q̃a aufugit, iudicabitur esse ille q̃ est exul. Prædicta opinio nō placet: q̃a fuga pōt cōtingere ex diuersis accidētibus, vide q̃ not. in l. 1 ff. de in ius vocan. Qua de re ob solam fugam nō damnarem: quia oī
24 † t. ꝑe de innocētia rei ēt cōfessi, & cōdemnati q̃rendum est, si de innocētia cōstat. Et īdi
25 cia, q̃ oriūtur † cōtra fugiētē extēdūtur cō-
26 tra parātem aufugere ꝑ reg. idē † operatur fuga ī actu, sicut fuga ī ꝓmptu, secūdū Bal. ī l. pign. gr̄a. C. de pign. actio. Postremo notādū est, qđ tradit Brun. in gl. circa tertiam, in vers. adde notabilē effectō fugæ, & absen
27 tiæ ꝙ licet † qn̄ q̃s fugit, incūbit onus ꝓbandi accusatori, & accusato, tamen qn̄ q̃s non aufugit, incumbit solum accusatori.

1 Vestigia, seu forma pedis in niue luto, aut puluere relicta, an facia t indicium ad torturam, vel ad condemnationem?

De forma pedum. *Cap. V.*

1 PEr vestigia † seu formam pedum relictā in niue, luto, seu puluere oritur indicium ad cōdemnandum, vide Alb. in l. indicia. col. 2. C. de rei vend. vbi dicit, ꝙ cū quidam criminaretur de vuis ablatis à vinea, adductus fuit reus ad locum vestigiorum, & quia Iudex reperit formam pedum conformem, condemnauit eum. Sed dico hoc non sufficere ad torquendum, & minus ad condemnandum: contingit enim inter homines quædam similitudo, & forma pedum, vnde facile Iudex potest errare. Quamobrē tale indicium, nisi fuerit vallatum non sufficit: accedentibus vero alijs poterit reus torqueri, vide Bal. in l. non hoc. C. vnde legit. in l. diuina. de simili idicio ī psal. Dauid. n. 51. Ibi. in medio ipsi calcaneū obseruauerunt.

1 Cruor si in vestimentis, aut armis alicuius appareat, an oriatur indicium ad torturam?
2 Visus si aliquis sit exire cum gladio sanguinolento, vel visus fuerit fugere versus nemora, delicti indicium manifestum habere dicitur.

De cruore in vestimentis: *Cap. VI.*

1 SI cruor † in vestimentis, aut armis alicuius apparebit, oritur īdiciū ad torturā, secūdū multos. Credo tn̄ hoc nō sufficere, q̃a talis sāguis pōt accidere ex diuersis accn̄tibus, & secūdū Quint. lib. 4. c. 9. ibi, sanguis, vel ex hostia respxisse vestē pōt, vel è naribus ꝓfluxisse: non vti, qui vestem cruentam habuit, homicidiū fecerit. Sed, vt ꝑ se hoc indicium non sufficit, ita cæteris ad iūctū testimonij loco ducitur, vtputa, si reus fuerit inimicus interfecti: si ante minatus: si eodem in loco fuit, vbi de delicto cōstet: ijs. n. & similibus cruori addictis, orietur manifestum indicium, vide Quin. lib. 5. de signis. c. 9. & Cic. lib. 1. de inuent. tit. 13. vbi de prædicto, & similibus fit mentio. Apud iurisconsultos id īdicium est manifestum, vt puta vi
2 sus † exire cum gladio cruento à loco delicti, vel visus fugere versus nemora: de iis dicetur in tit. ne reus per aliqua īdicia cōuincat.

1 Pallor an indicium faciat ad torturam.
2 Cordis dispositio magis apparet in facie, quā magis vrgent omnes sensus, quàm alias partes.
3 Pallore in reo superueniente, quando interrogatur à iudice, ob id reus non torquetur.
4 Sapientis animū paulisper moueri, & contrahi, et pallescere necesse ē, nō opinione mali percepta, sed quibusdam motibus rapidis, & inconsultis officium mentis, atque rationis peruertentibus.
5 Confidentiæ signum est non pallescere, & non expauescere, cum naturaliter quis expauescere debeat.
6 Intellectus. l. de minore. §. tormenta. ff. de quæst.

De pallore, & trepidatione, & similibus. *Cap.* VII.

1 A Pallore, & similibus oritur īdiciū ad torturā, secūdū Bart. in l. de minore, ff. de q. & rō est secūdū Philosophos,
2 quia † cordis dispositio magis apparet in facie,

cie, quam magis vrgent oẽs sensus, quã alias partes. Et vere q̃d accidit diffuso sanguine, aut cõtracto, vide Gel. lib. 19. cap. 6. Idem in lege diuina. c. 2. Neemiæ, ibi, quare vultus tuus tristis est, non est hoc frustra, sed malũ nescio qđ ĩ corde tuo est. Et c. 4 Gen. ibi, cur cõcidit facies tua. Sed ex p̃dictis secũdũ Bru. nõ oritur indicium ad torturam, vt p̃ eum ĩ gl. circa tertiam, quem multi scribentes sequuntur. Vnde distinguo si ante delictũ quęretur, de hoc dcm̃ est ĩ tract. primo. in c. 8. Si aũt post delictum subito quis appareat ex accidenti pallidus, & non appareat de causa, poterit torqueri, dummodo sint inimicitię, vel alia, ex q̃bus possit vltra pallorem coniectari. Secus qñ reus † interrogatur à Iudice, aut alijs personis, tunc. n. licet palleat, trepidetq; nõ tñ torquebitur, & rõ est, q̃a pallor, & similia contingunt ob diuersa accidentia. Et primo ob magnitudinem periculi: sapientis enim † aĩum paulisper moueri, & cõtrahi, & pallescere necesse ẽ, nõ opinione alicuius mali percepta, sed quibusdam motibus rapidis, & inconsultis officium mentis, atq; rõnis p̃uertentibus. vide Gel. lib. 18. c. 1. Et licet p̃dicta possint cõtĩgere, ẽt cõsciẽtia peccati, tamẽ in causis nõ vere apparẽtibus non pręsumitur causatũ: Imò secũdũ † Oratores, & Philosophos põt dici eũ, qui nõ expauescit, vsq; adeo præmeditatũ fuisse q̃d sibi esset vsui futurum, vt cõfidẽtissime resistens ꝛideret, q̃ signa cõfidentiæ, nõ innocentiæ sunt, de quo ad Heren. lib. 2. tit. 7. & Gel. in libris, & c. vt supra. Et ratio est secundum supradictos auctores, ꝙ quoties homo non expauescit, cum naturaliter expauescere debeat, & soleat, p̃cogitasse, & p̃sciuisse credi oportet, & ita põt intelligi. l. de minore. §. tormẽta. licet doctores aliter intelligant. ff. de q.

1 *Tactus indicium affert, sed fallax. Idem de odore, gustatu, & simili alio sensu: possunt tamen facere suspicionem.*

Ex tactu, odore, gustatu. Cap. VIII.

EX tactu oritur indicium, cum reus cognitus est: q̃a ei tacta sunt arma, vel alia instrumenta, q̃ sub pallio gestasset, vel ꝙ manus, & alia pars corporis tacta sit. Sed indicium hmõi fallax est, vt in c. 27. Ge. ibi vox Iacob est, sed manus sunt Esau. Idem ex odore, & gustatu, & simili aliquo sensu, nam quiuis horũ sensus põt constare suspicionẽ. vide Auth. ad Heren. lib. 2. tit. 6.

1 *Bannitus per contumaciam si se præsentet, an ob id tantum, sine alijs indicijs possit torqueri?*
2 *Absentiæ indicium tollitur per spontaneam præsentationem rei.*
3 *Iudex non debet plus oneris imponere, quàm lex, imò mens iudicis debet esse conformis legi.*
4 *Absentia rei potest contingere ex diuersis causis, & accidentibus.*
5 *Iudex non debet male præsumere de his, quæ lege conceduntur.*
6 *Contumacia sola quis torqueri non debet.*
7 *Absens non damnatur, si contra eum delictum probatum non fuerit.*
8 *Contumax reus si capiatur, ex hoc solo poterit torqueri.*

De absentia exulum ad inquirendum. Cap. IX.

SEcundum Brun. in tract. 5 principaliter per supradicta oritur indiciũ ad torturã, vbi dicit. Addo alium casum, in quo põt ad torturã perueniri sine indiciis, videlicet: quãdo accusatus † vel ĩquisitus, q̃a non comparuit positus fuit in banno: nã si postea cõparet, ꝙ vult purgare cõtumaciã, & respõdere, ꝙ forte ei à statuto permittitur, poterit torq̃ri sine aliis ĩdiciis, vide Hip. §. diligenter. num. 136. Sed p̃dicta non sunt vera. Primo, quia indiciũ † absentiæ tollitur per p̃sentationẽ rei. arg. l. diuus. ff. de in inte. resti. Secundo quod lege permittente fit, iure veri videtur: Iudex. n. † non debet plus oneris imponere, q̃ lex: & mens Iudicis debet esse conformis legi. vt per Bal. in l. 2. C. penden. appella. vide c. 12. Deute. Tertio, q̃a absentia † pot est contingere ex diuersis accidentibus, & de absente (lege concedente) nõ est male præsumendum, quia de iis, † q̃ conceduntur Iudex non debet male p̃sumere. l. si tutor. C. de priuil. tut. Postremo † non debet quis per solam contumaciam torqueri, cum nec possit exulare. l. rapt. C. de episco. & cle. vbi plus dicitur, ꝙ licet † reus absit, non damnatur tamen, si contra eum non fuerit probatum delictum. Et intellige in † reo se præsentante in termino legis: secus quando reus fuerit captus, quia tunc poterit torqui.

1 *Sortilegijs, & diuinationibus multi ad tormenta procedunt.*

Malefi-

2 *Maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonũ, dummodo animus nõ recedat à Deo.*

3 *Sortilegia nec etiam ad inquirendum indicium præstant.*

4 *Sortilegijs nec(uitæ salus est quærenda, vel recuperanda.*

5 *Iudex per sortilegia inquirens potest puniri, quãuis reus reperiatur culpabilis.*

6 *Illicitum committens ab illiciti pœna non excusatur, quamuis tale illicitum ad optimum finem peruenerit.*

7 *Sortilegijs, & diuinationibus Caldæi præcipue vsi sunt in Syria.*

De sortilegijs. *Cap. X.*

1 PEr sortilegia, † siue diuinationes multi procedunt ad torturã, freti credo cõsilio Baldi incipiẽte, q̃a q̃õ ista, vbi dicit 2 † licere maleficium tolli ẽt per incãtationes Dæmonum, dummodo aĩus non recedat à Deo. Sed Hipp. tenet per p̃dicta posse inquiri, in §. diligenter, nu. 181. Cæterum p̃dicta cõfutari oportet, cum intersit reli- 3 gionis Xpianæ. Vnde dico, nec † ẽt posse inquiri p̃ p̃dicta; q̃a ab orbe condito fuerũt ꝓhibita, vt in c. 13. Deut. Deinde p̃ ius Canonicum, & Ciuile, vt in suis tit. Q̃uo ergo põt inquiri, & torqueri lege prohibente. Et horresco à supradictis lr̃is esse traditũ hæc ꝓphana, cũ non liceat recedere à Deo, nec ore, nec corde. iuxta verbum Dñi, Qui negauerit me corã hominibus, &c. Nec licet ẽt 4 pro † salute recuperanda q̃rere talia, licet aliter sanitas recuperari non possit, ita dicit tex. in c. admonẽdi dis. 27. Hoc amplius sen- 5 tio, ꝙ Iudex † inquirens p̃ simili possit puniri q̃uis reus reperiatur culpabilis, ex quo Iudex delinquit in legẽ, & cõtra naturã legis. 6 & quoties † aliquis cõmittit illicitũ, ab illiciti pœna non excusatur, q̃uis tale illicitũ peruenerit ad optimum finẽ scd'm Bal. in l. ob seruare. §. ꝓficisci. ff. de offici. p̃sid. De talib. indiciis Oratores nõ meminerunt: q̃a ꝓ nihilo habita sunt. q̃uis tunc tp̃is multa oraculis, somniis, & portẽtis declarẽtur: vsum tamen p̃dictorum ad exploranda delicta renuerunt. Imò eo tp̃e multi prophana existimarunt. de quo Horat. 1. carm. ibi. Tu ne q̃sierit, scire nefas, quẽ mihi, quẽ tibi Finẽ Di dederint Leuconoe: ne Babylonios Tẽtaris numeros, vt melius q̃dq̃d erit pati. Hac ar- 7 te p̃cipue Caldei vsi sunt in Syria, & Babylõ caput olim Caldeorũ, vt tradit Ci. de Diu. Et vide Val. lib. 1. de Ausp. loquẽtem de. Ci Cor. Hyspalo, & Soly. & Diod. lib. 2. Sed p̃dicta oĩa, vt supra dictũ est, per oẽs leges fue- 8 runt prohibita: quia tales malefici sunt. & appellantur per leges hostes humani gñis. l. fi. C. de malef. c. 6. Exod. Reliquum est ergo, vt nõ solum Iudices à p̃dictis abstineãt, nec ẽt inquirendo: licet Hipp. inquiri posse tradiderit. Sed tales hostes humani generis, & Christianæ religionis persequãtur (dicẽte Dño) maleficos nõ sinas viuere. c. 23. Deut.

1 *Somnia an indicium præstent ad indicandum, & de causis somniorum, & quot sint somniorum genera, & effectus: & an eis sit credendum.*

De indicijs somniorum. *Cap. XI.*

1 DIctum est supra de sortilegiis, & similibus diuinationibus, † consequens est videre de somnijs, per somnia. n. antiqui capiebãt indicia, & ꝓnostica ad iudicãdum, demonstrandumq; tã facta, q̃ futura. Hinc illud Virgilii in illis versibus. Pellib. incubuit stratis sõnesq; petiuit. Multa modis simulacra uidens volitãtia miris. Hoc amplius supra oẽm stultitiam in iudicijs obseruabãt somnia, nõ solũ ad torquẽdum, sed ẽt ad cõdemnãdum. Legitur. n. cũ ex æde Herculis pacera aurea surrepta eẽt, Sophoclem in somniis uidisse ip̃m Deum dicentem q̃ id fecerat, vnde Ariopagitã cõprehendi iusserunt eũ q̃a Sophocle noĩatus fuit, is q̃õne adhibita cõfessus fuit. Amplius legitur Claudiũ Cæsarem mori iussisse Appiũ ꝓp Messalius somniũ, teste Cic. in lib. 1. de diuina. & suc. lib. 6. Philosophi de causis somniorum, tã intrinsecis, q̃ extrinsecis maxime discrepãt: Nã Platonici illas referũt in species, & notiones aĩæ concretas, Auicẽna in intelligentia vltimã vouentẽ lunã, aut medio illius luminis, quo radiatim phãtasia hoĩum, dum dormiũt. Aristoteles refert in sensum cõem, sed fantasticũ. Albertus in influxũ sup̃ioribus mediis cum q̃busdã speciebus, q̃ defluunt à cœlo: Cic. aũt refert ad naturã. qua nunq̃ aĩus insistẽs agitatione, & ex metu vacuus esse põt. is cũ langore corporis, nec membris vti, nec sensibus potest: incidit in visa varia, & incerta ex reliquiis inhærentibus earũ rerum, quas vigilans gesserit, aut cogitarit, quare per tur-

bation̄e mirabiles interdum existũt spẽs sõniorum. Vide in lib. 2. de Diui. Alii ponunt cām somniandi esse vapores & humores, & somniosos fieri sumpto lepore in cibo, magisq; supino cubitu, ac ꝓno nihil plurimũque somniari circa ver, ac autumnũ. Plin. lib. 28. Macrob. in lib. 5. ponit quinq; genera somniorum, & ex eis aliqua vera, sed aliis in tres tantum partiuntur species, videlicet naturalem, aīalem, & cœlestem. Naturalem uocant per q̄ Physici, de humorib. indicant. Nam somniantibus aquam flegmaticos humores dr̄r designari, per rubentẽ calorem sanguineum, & per ignes colerata, tetris āt humoribus melancoliam: Aīalia aũt somnia dicuntur, q̄ sub animi passionibus, q̄ interdum contingunt proficiscuntur, quẽadmodum Paulo Apostolo in Macedoniā ꝓficiscenti euenit. Cœlestia dicuntur somnia q̄ diuina, rerum monita esse censentur, vt in literis hebræorum de Iacob Patriarcha. Itẽ de Pharaone cuius somnio fames pulsa fuit sub vaccarum spicarumq; velamine. Item de Propheta Daniele. Item de Ioseph: Postremo de Magis monitis ne ad Herodẽ redirent. Infinita alia exempla externa ponuntur per scribẽtes, quæ omitto breuitatis cā. Circa p̄missa Philosophi veros effectus sõniorum casu contingere scribunt. Alii tollunt oēm auctoritatẽ somniorum, nullãque vim diuinam esse affectricem somniorum asserunt, & genera atq; distõnes somniorũ respuit Cic. dum dicit, q̄ est eãdem ista distinctio? q̄ vera? q̄ falsa hr̄? & si vera à Deo mittuntur, falsa vnde mittũtur? Et licet sint exempla externa, attestantia veros effectus somniorum, respõdet idem Cic. argumẽtis, & rõnibus disputandum esse nõ exemplis, q̄ aut casu veniãt, aut malitia falsa fictaq; esse p̄nt, p̄dicta sunt munita lege diuina dicẽte non obseruabitis somnia, c. 19. Leuit. & 34. &c. in p̄dictis aũt q̄n, & quatenus credatur somniis, confugiendum est ad distinctionẽ phisicorum, nā scd̄m eos gn̄a morborũ iure declarari p̄nt scd̄m causas internas naturales, & insitas homini, ꝓut similiter in affectib. curarum, & vigiliarum, iusta uerbũ diuinũ multas scuras sequuntur somnia. Item vbi multa sunt somnia, ibi plurimæ vanitates, prout. c. 5. eccl. In p̄dictis aũt in q̄ dā cõueniẽtia. cõsensu, & conuentione naturæ. ex somniis significationes morborum, & quid quamq; rem sequatur intelligi pōt. in alio uero gn̄e somniorum, prout somniantibus thesaurũ hæredicatem, honorem, uictoriā, & multa eiusdem generis, cũ nulla cā haud naturalis ratio subsit, nihil est concedẽdum.

NE REVS PER ALIQVA INdicia conuincatur, vt pœna capitali damnetur: Tractatus IX.

SVMMARIVM.

1 *Reus non conuincitur ob aliqua indicia, vt pœna capitali damnetur.*

2 *Indicia aliqua non sufficiunt ad procedẽdum ad aliquam pœnam capitalem.*

3 *Nemo debet ex præsumptionibus damnari, sed probationibus luce clarioribus, cum de hominis vita agitur.*

4 *Indicia indubitata, nõ sunt adeo indubitata, quin aduersus ea probari possit.*

5 *Visus exire cum gladio sanguinolẽto non habet tam indubitatũ contra se indicium, vt ex eo dãnari possit, cum esse possit, quod eo non obstante, non solum non occisor, sed nec vulnerator fuerit.*

6 *Indicia necessario non concludunt, quando veritas potest aliter se habere.*

7 *Probatio cõtra indicia ẽt indubitata admittitur.*

8 *Indices ex indicijs etiam indubitatis quempiam condemnare non debent.*

9 *Conuictus quis aliqua lege dici non potest ex indicijs etiam indubitatis.*

10 *Iudices non nisi auditis, & pensitatis defensionibus, reorum iudicare meminerint.*

11 *Dominus dat sapientiam, & consilium, & qui negligit legem, & consilium eius, perdetur à paruulis, & à stultis.*

12 *Iudex ex seipso etiam nemine petente debet quærere defensiones reorum.*

13 *Iudices debent esse soliciti, & curiosi in explorando facto, & defensionibus reorum, & non debent quærere ius ante factum.*

14 *Reus captus an debeat audiri, an vero possit statim de crimine condemnari?*

15 *Testes non publicati non inducunt aliquam probationem.*

16 *Captus ex hoc solo, quia captus, non debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur.*

17 *Quilibet admittitur ad defendendos reos.*

18 *Iudices cauere debent, ne homicidas quærendo, homi-*

homicidæ fiant, & ne alios indicando, seipsos condemnent.

19 *Defensio reorum non potest lege Pontificis, aut Imperatoris tolli, cum sit de iure naturali.*

20 *Defensioni reus non potest renunciare.*

21 *Nemo est dominus membrorum suorum.*

22 *Iudicis interest ratione humanitatis, & intuitu religionis iustum non occidere.*

23 *Defensionis renunciatio à reo facta, quando à iudice sit admittenda?*

24 *Reus repertus inflagranti crimine, an de facto puniri possit?*

25 *Confessus crimen debet tamen moneri ad faciendum suas defensiones.*

26 *Indicia quamuis vrgentissima non sufficiunt ad damnandum reum in crimine capitali, etiam si sint talia, quæ mentem iudicis adeo coerceāt vt aliter credere non possit.*

27 *Iudex licet viderit homicidium committi, damnare tamen non potest delinquentem, nisi de homicidio fuerit legitime probatum.*

28 *Iudices scire debent per aliqua indicia hominem non posse damnari.*

29 *Indicia, quæ uim plenæ probationis habent in ciuilibus, non sufficiunt ad condemnandum in criminalibus.*

30 *Iudices non nisi per probationes luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortē, cum in occultis versetur iudicium Dei tantum.*

31 *Iudices huius mundi debent iudicare secundum prudentiam, quæ cadit in hominem, relinquendo cætera iudicio Dei.*

32 *Iudex debet iudicare ea quæ certo scit, non autē per indicia, quamuis vrgentissima.*

33 *Indicijs hominem iudicare exemplo perniciosum est, cum sæpe per ea innocētes fuerint dānati.*

34 *Indicijs etiam vrgentissimis quis non est damnādus capitaliter, sed est torquendus potius, vt possit super certo iudicari.*

35 *Torquēdum esse neminem nisi in subsidium probationum, quomodo intelligatur?*

36 *Indubitata legi, debent esse indubitata iudici.*

37 *Sententia capitalis contra reum proferri potest, ex indicijs indubitatis, & à iure approbatis.*

38 *Indicia à iure approbata non minorem auctoritatem, & fidem præstant, quam testes, et instrumenta uidentur continere.*

DIctum est supra de indicijs ꝑ q̄ torquētur reus, & ꝑ q̄ non: dicēdū foret ordine scribētium de indiciis manifestis, ob q̄ nō torquentur rei, sed dānātur, de q̄bus indicijs fit mētio ab oībus. 1 Sed q̄a sentio † ob aliqua indicia reos nō cōuinci, vt pœna capitali dānētur, ꝓpea omitto, 2 excutiēs ꝓ ꝑ aliqua † indicia nō esse ꝓcedēdum ad pœnam capitalem, q̄a nemo dēt 3 † ex ꝓsumptionib. cōdēnari, sed ex ꝓbōnibus luce clariorib. cū de hoīs vita agat. l. fi. C. de prob. Et alia rō est in prōptu, q̄a indi- 4 cia, † q̄ scriptores indubitata appellant, non sunt adeo indubitata, q̄n aduersus ea possit ꝓbari, vt in exēplo, siq̄s visus fuerit exire de loco, q̄ solum aditum hēt, cum ense sanguinolento, qd' exemplum apud scribētes maximum est, & indubitatum, vide Gād. in tit. 5 de indic. indubit. Sed in cōtrarium † pōt argui, ꝙ ille vulnerauerit tm̄, & alius exanimauerit, sed fortius esse pōt, ꝙ neq; vulnerauerit, prout nostris temporib. euenit, ꝙ quidā occidit quendā cū ense, relicto ense fugit, superuenit amicus interfecti, & apprehēdit ensem cruētū, sequēs homicidam captus fuit, fuitq; liberatus, quia in cōtrarium ꝓbauit: 6 Et re vera indicia † nō concludūt necessario, qn̄ veritas pōt aliter se hr̄e, vt supra, vtiq; ꝑ indicia hmōi rei cōdemnari nō debēt. Idem in l. Moysis. c. 29. Genes. in fine. Nam nulla res est, q̄ nō suspicionibus, & indiciis quisuis possit criminari. Verū in supradictis du- 7 plr̄ cōsideratur, vno modo, qn̄ † reus vult aliquid ꝓbare, & tunc sine dubio audiēdus ē, quia ꝑdicta indicia nō sunt adeo indubita- 8 ta, vt supra, licet multi Iudices † cōtra ius, & fas alr̄ obseruēt, & reos tanq̄ cōuictos cōdēnent, quib. pōt obiici. Quod genus hoc hominum? quæue hūc tam barbara morē. Cōmittit patria? Abhorreāt igitur hāc opinionē Christiani Iudices, tanq̄ prophanam, nā 9 exordiēdo † ab orbe cōdito iudicia Dei repugnant, & primo nūquid Adā de pctō conuictus fuit apud Deū? Nūquid Chain de homicidio? Nūquid villicus de iniqua vıllicatione apud Christū? cui dictum fuit, redde rōnem. Nunquid lex uestra iudicat hoīem, & non prius audiuit, seu cognouit eū? Memi- 10 nerint † itaq; Iudices non nisi auditis, & pēsitatis defensionibus reorum iudicare, exemplis vt supra, quia maiora tradi non possūt, cum Dei sint, & homines ea imitari oporteat, iuxta illud, Ne innitaris prudētiæ tuæ, 11 quia † dn̄s dat sapientiam, & consilium, & qui negligit legem, & cōsilia eius, perdetur a paruulis, & a stultis, & qui detrahit, aut

addit, menti: c.1.2.3.8.12. Prouerb. Hoc ẽt
12 † apud multos Iurisperitos certi iuris ẽ: q̃ p
pe fatentur oẽs Iudices esse ex se ipso nemi
ne petente q̃rere defensiones reorũ l. si non
defen. ff. de pœn. Quo pacto ergo Iudices
volũt cõdẽnare reos, aut cõuincere, p ea q̃
necessario nõ cõcludũt? Et ꝓbari põt q d ta
le, quo ꝓbato nõ dãnarent: ex facto. n. ius
13 orit. Quare Iudices † oportet esse sollici-
tos, & curiosos in explorãdo facto, & defen
sionibus reorũ, & nõ debẽt q̃rere ius añ fa-
14 ctũ. Occurrit † hic gl. in c. fi. de hær. lib. 6. q̃
contra religionem iudicãtium tradit reum
captum nõ audiri, sed posse cõdemnari: q̃
gl. multi Iudices sequunt, Cõtra quos tñ est
15 rõ cõcludẽs, ꝙ testes † nõ publicati nõ af-
ferũt, siue inducunt aliquam ꝓbõnem, p re
gulam, non dr quidq̃ probatum, nisi publi-
cato ꝓcessu, l. solam. C. de test. nec seq tur, ca
ptus est, ergo damnari dẽt: q a in cõtrarium
16 ẽ iuris regula, ꝙ ex eo, ꝙ q s sit captus † nõ
dẽt de crimine damnari, nisi aliter de male-
ficio cõuincat: interest. n. reip. ne innocens
17 puniat. Vnde † q libet admittit ad defendẽ
dos reos: q a cuilibet ꝓpria dẽt esse huma-
nitas, vt p Pau. de Cast. in cõs. 168. Quanto
18 magis interest † Iudicũ q̃rere defensiones
reorũ, ne homicidas q̃rẽdo homicidæ fiãt,
19 & iudicãdo se ipsos cõdemnẽt? Sciãt † cũcti
nõ Põtificem, nõ Imperatorẽ posse reorũ
defensiones tollere p suas leges, etenim de-
fensiones sunt de iure naturali. clem. pasto-
ralis de re iud. l. defensionis fac. C. de iure fi-
20 sci, li. 10. Hoc † amplius rei nõ pñt renũcia-
re ꝓpriæ defensioni. est gl. in l. pactũ inter
hæredẽ. ff. de pact. Rõ reddi põt, q a nemo ẽ
21 † dñs mẽbrorũ suorũ l. 1. §. vsq; adeo. ff de
Iniu. Aut alr insigniter dici põt: q a interest
22 † Iudicis rõne humanitatis, & intuitu reli-
gionis nõ occidere iustũ. c. 22. Exo. Nec a-
23 liud genus † renũciæ Iudex admittet, nisi
reus dicat se alias nõ hẽre defensiones. & Iu-
dex cognoscat reũ carere defensionib. Bal. ĩ
24 l. seruũ quoq;. ff. de Procu. Fallit tñ † scd̃m
aliquos ĩ reo reperto in crimine, q de facto
põt puniri, vt in gl. l. ictus fustiũ. ff. de ijs, q
not. infa. Quæ tñ opinio nõ placet, q a licet
25 q s cõfiteat † crimẽ (qd maius est) dẽt tñ
moneri suas facere defensiones. not. in l. 1. §.
siq s in villa. ff. ad Syl. dicet in tit. de cõfess.
Altero modo cõsiderandũ est, qñ sumus in
supradictis indicijs, & reus nõ põt in cõtra-
26 riũ ꝓbare. Similiter † dr in supradicto casu
ad damnãdum reum in crimine capitali nõ
sufficere argumẽta q̃uis vrgentissima. Et si
sint talia, q̃ mẽtẽ iudicãtis adeo coerceãt, vt
alr credere non possit, ita dixit Pau. de Cast.
in cõs. 197. quem recitat Cæp. in consi 6. &
32. criminali: vbi redditur pulchra rõ, q li-
27 cet Iudex † viderit cõmitti homicidiũ, dã-
nare tñ non põt delinquẽtem, nisi de homi
cidio fuerit legitime ꝓbatũ, minus põ t dam
nare, q a credit ita esse p indicia. Hãc opinio
nem tenuit Brun. in 5. q. quasi in fine, dicẽs
esse potuisse, fugiẽtẽ cũ gladio sanguinolẽ-
to fecisse, ad sui defensionẽ. Cõtra tñ rõnẽ
Brun. teneo, q a solũ tractat p supradicta in
dicia de cõuincẽdo reo de delicto cõmisso,
& sic an occiderit? nõ aũt si potuit impune
occidere. Primo. n. q̃ritur si occiderit, postea
si occidere potuit, nã p p̃dicta indicia ambi
gitur an occiderit, an potuerit iure occide-
re, alterius est speculationis. Vnde licet opi
nio Brun. sit bona, nõ tñ p p̃dictã rõnem, q̃
28 nõ cõgruit q̃oni. Sciãt ẽt Iudices † p aliqua
indicia hoĩem nõ posse damnari exẽplo Sa
lomonis, q licet iudicauerit uni mulieri fi-
liũ, nõ tñ uoluit aliã ad mortẽ cõdẽmnare,
tametsi essent indicia contra eã, q a indicia
29 † quæ uim plenæ ꝓbõnis hñt in ciuilib. nõ
sufficiunt ad cõdemnandum in criminalib.
vt p Inn. in c. afferte, de p̃sump. & Bal. in l.
fi. C. eo. Et rõ reddi potest, q a Iudices non
30 † nisi p ꝓbõnes luce clariores debẽt reũ cõ
dẽnare ad mortẽ, cũ in occultis versetur iu-
31 diciũ Dei tm̃. Et Iudices orbis † debẽt iudi-
care scd̃m prudentiam, q̃ cadit in hoĩem, re
linquendo cętera iudicio Dei. c. 21. Exod. &
iuxta illud, Descendam, inquit Deus, & uide
bo, dixit. n. uidebo, tanq̃ iudex, non tanq̃
Deus, ita intelligunt omnes. Vnde elicitur
32 Iudicem dr̃e iudicare † quia certo scit, & p
probata legitime ita vt videat, & cognoscat
sic esse, nõ aũt p indicia, quamuis, vt supra,
33 vrgentissima. Exemplo. n. † perniciosum est
per talia indicia hominem condemnare, q a
contingunt contra hoĩes q̃dam verisimilia
indicia, quæ ẽt inficiari non pñt, & multi p
ea damnati fuerunt, quos per superuenien-
tiam delinquentium cognitum fuit innocẽ
34 tes damnatos esse. Vnde pp † periculum
iudicii tutius esse existimo reum torqueri,
vt possit super certo iudicari. Nec obstant,
q̃ apparent in cõtrarium, neminem torque

ri,

ri,nisi ĩ subsidium ꝓbõnum,quia rñdeo p̃-
35 dictam † regulam hr̃e locum, qñ cõstat de
delicto ꝑ aliud genus ꝓbõnis, quam per in
dicia supradicta, vt puta si per testes fuerit
legitime probatum,siue in ijs,per q̃ lex vult
cõdemnare exemplo.l.si q̃.C.de adulter. nã
36 q̃ †sunt ĩdubitata legi, debent esse indubita
37 ta iudici. l.si tutor. C.de pri.tutor.† [Qñ er
go indicia sunt simul iuncta, vel mixta, &
sunt à lege approbata,pñt dici indicia indu
bitata, ex q̃bus põt procedi ad cõdẽnatio-
nẽ ea rõne. ꝙ sufficit ꝙ sit testibus suꝑatus
vel ꝓpria uoce cõfessus,ad hoc,vt possit sñia
capitalis cõtra eũ ꝓferri.l. qui sñiam. C. de
pœ.& l.siq̃s. C.de episc. & cle. Ita eo modo
prædictis indicijs à iure approbatis poterit
sñia capitalis ꝓferri,vt l.si q̃ adulterij.C.ad
leg. Iul. de adulter.& l.excipiunt.ff.ad S.C.
38 Sylla. † Nã talia indicia nõ minorẽ auctori
tatem,& fidem probatam q̃ testes, & instra
vñr continere,vt l.ad probationes. C.de ꝓ-
batio. & dixerunt oratores plus oportere si
gnis, & argumentis credi, q̃ testibus :ꝗ hæc
enim eo modo exponunt quomodo re vera
sunt gestę,testes corrumpi posse, vel precio,
vel gratia,vel metu,vel simultate.]

TRACTATVS DE TORMENTIS, secundùm Oratores, ius diuinum, & ciuile: Francisci Casoni Iurisconsulti Opitergini.

SVMMARIVM.

1 *Tormentis, humanitatis, religionis, & Iurisconsultorum argumenta repugnant.*
2 *Tormentis, & quæstionibus non semper fides est adhibenda.*
3 *Tormenta multi populi renuerunt, quia plus mali, quàm boni ciuitatibus attulerunt.*
4 *Tormenta, & quæstiones, nisi certis in rebus interponi antiqui voluerunt.*
5 *Iudices abhorrere debent tormenta, nec facile ad ea prosilire, nec in omni causa, nec in omni persona, nec quibuslibet indicijs.*
6 *Indicia sufficientia ad torturam cognosci possunt, licet de eis non possit tradi certa doctrina.*
7 *Indiciorum loci, & origo, remissiue.*
8 *Indicia ad torturam debent esse talia, vt suspectus sit reus, & alijs argumentis, ita probationi admoueantur, vt sola confessio deesse videatur.*
9 *Confessioni rei ne credant iudices, licet sæpius ratificatæ, nisi ipsa confessio fuerit per signa declarata.*
10 *Torquendi arbitrium iudices sibi arrogare non debent, quia nullum arbitrium habere possunt, nisi pro reo.*
11 *Intellectus l. quæstionis modum. ff. de quæstio.*

De periculo tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. I.

1 TOrmentis † & humanitatis, religionis, nec non I. C. argumenta repugnant. In primis exordiendo ab orbe condito exempla fori diuini non desunt. Etenim absque tortura reos, aut condemnatos, aut liberatos fuisse cõstat. Deĩde † secũ-
2 dũ I. C. quæstionibus fidẽ nõ semper, non tñ nunquam hñdam constitutionibus declaratur: etenim res fragilis est, atq; periculosa, & quæ veritatem fallit. Nã pleriq; patiẽtia, siue duritia tormentorum, ita tormenta contemnunt, vt veritas ab eis exprimi nullo modo possit. Alij tanta sunt impatientia, vt in quouis mentiri, q̃ pati tormenta velint. Et ita fit, vt ẽt vario modo fateantur, & nõ tñ se, verumetiam alios criminentur l. 1. ff.
3 eo. Quamobrem † multi populi tormenta renuerunt: quia plus mali, q̃ boni ciuitatibus attulerint, & eorũ pernicie plures innocẽtes, q̃ nocẽtes dãnauerint. Et hodie in regno Aragonię nõ torquenẽ rei. Præterea
4 † legiẽ maiores voluisse nisi certis in rebus interponi qõnes: cũ, q̃ vere dicerẽtur sciri, q̃ falso in qõne ꝓnunciarentur, refelli possent hoc mõ. Quo in loco quid positũ sit: & siq̃d esset simile, qđ videri, aut aliquo simili signo ꝑcipi possit, vide Auth. lib. 1. ad Heren. Quãuis supradictæ sñiæ verba vetustis in codicibus aliter, ac in nouis legãtur.
5 Reliquũ † est ergo, vt iudices, aut abhorreãt tormẽta, aut nõ facile ad ea ꝓsiliant, nec in oĩ cã, nec in oĩ persona, nec quibuslibet indicijs. Et licet (vt dñt oẽs) nõ possit dari cer-
6 ta doctrina, põt tñ † dari aliqua via ad cognoscendũ ĩdicia sufficiẽtia ad torturã. Bar.
7 i l. fi. ff. eo. De locis, & origine indiciorũ dictũ est in oꝑe de indicijs, ꝑ quos locos videre est q̃d in quacũq; re verũ sit, & q̃d verisimile, atq; probabile: Et maiori ex parte vnusq̃sq; coniector est veri. Sed vltra ꝑdicta
8 indicia † debent esse talia ad torturam, cũ

suspectus est reus, & alijs argumentis, ita ꝓboni admoueat, vt sola cōfessio deesse videatur. Et cōfessioni † ne credāt iudices, licet sæpius ratificatæ, nisi dicta cōfessio fuerit per signa declarata. de quibus signis dicetur, in c. 10. qđ est maxime notandū in hac materia. Est & cōis † error iudicū putantiū torturā eē arbitralē, quasi Natura corpora reorū arbitrio suo ad lacerandū crearit. Cōtra quos dico, ꝙ qñ esset simpliciter arbitrium (quod tamen non conceditur) tale arbitrium reduceretur ad ius cōe, secundùm Ang. in l. 1. ff. de testa. mili. Et oēs scribētes consentiunt. Vlterius dico, ꝙ iura loquētia de arbitrio intelliguntur contra accusatorem, non contra reum, videlicet, Iudicem posse desistere, & supersedere à tortura ꝑꝑ periculum, & fragilitatem torturę, non aūt excedere modum, de quo modo lex disposuit, vt in l. 1. ibi, qñ, vel quatenus faciendū sit videamus. ff. eod. Et ita † intellr lex quæstionis modum eiusdem tit. dicente Iuriscō sulto, ibi. Itaq; quæstionē haberi oportet, vt seruus saluus sit innocētiæ, vel supplicio.

1 *Ad tormenta non est deueniendū, nisi constet de hoīe mortuo, & de cadauere, & de vulneribus.*

2 *Cadaueris, & eius vulnerum inspectio spectat ad peritos, & non ad iudices, propter periculum iudicandi.*

3 *De ictu, & vulnere standum est in arte peritis. Et ad hoc duo requiruntur medici, licet de consuetudine stetur dicto vnius.*

4 *Contra latrones proceditur ad torturam, licet de delicto non constet. Et quæ sit ratio?*

5 *Confitens occidisse aliquem, an sit damnandus, si non constet de corpore, vel id nō sit verisimile?*

6 *Torquere aliquem si non constet delictum, exemplo pernitiosum est, quod etiam procedit in accusatis de furto, & veneficio.*

De non torquendo reo, nisi constet de delicto. Cap. II.

1 Imprimis sciendum est nō † deueniri ad tormenta, nisi constet de hoīe mortuo, & cadauere, nec non de vulneribus, & quæ mortifera sint, & quæ non, & in qua parte corporis, & quo gñe armorū. Et talis 2 † inspectio spectat ad peritos, licet à multis Iudicibus fiat, quæ tñ fieri non debet ꝑꝑ periculum iudicandi, cū rei damnētur secūdū dictum suum, in puris tamen rixis: & de ictu 3 † standum est in arte peritis. Hoc amplius duo requirūtur medici, licet de cōsuetudine stetur dicto vnius, vide Bar. & Hipp. l. fin. ad l. Corn. de sic. Abstineant igitur Iudices maleficiorū à tali ꝓphana cōsuetudine, vt dcm̄ 4 est in opere de indiciis. c. 2. In quibusdā † tñ casibus, licet regulariter torqri, nec ēt inqri possit, nisi cōstet đ đlicto, ꝓcedi: ad torturā vtputa in latrones, qui abscondunt cadauera eiiciendo in flumina, aut mare. Vnde si 5 † reus cōfiteať occidisse aliquos ignotos, dānabiť, licet non appareat corpora fuisse interempta, vide Brun. in gl. sexto principalī, vbi dicit fuisse iudicatum in ciuitate Senēsi. Limitat tñ hoc non obseruari, qñ non esset verisimile ꝑꝑ distantiam loci, vel bonam famā criminati. Sed ego in hoc casu dico, reū non damnari, nisi constet de certa persona, & idiuiduo, vel saltē cōstet de certis signis, q̃a delictum debet verificari, vt infra diceť, de verificāda cōfessione, vt puta de vestimētis, vel pecuniis ademptis occiso. Exemplo 6 † enim perniciosum est torquere, nisi cōstet delictum. Legitur. n. seruū M. Agrii argentarii insimulatum occidisse Alexandrum Titi Fannii seruum, eoq; nomine tortum, cōfessum facinus, supplicio affectū, paruulo tñ tpe interiecto, ille, cuius de nece creditū erat, domum rediit, vide Val. Max. lib. 8. de q. c. 4. Et quod dictum est de homicidio, extende ad furta, licet hoc tempore iudices statim, quòd aliquis dicit, sibi aliquid furto subtractum, torqueant suspectos. De tali errore, vide Brun. in gl. circa quartam. Idem si qō erit veneficii, constare debet veneno necatū. De hoc dcm̄ est in opere de idiciis, c. 3.

1 *Processu non formato non deuenitur ad tormenta, & an id procedat in manifesto, & notorio criminoso, & in inuento in flagranti crimine?*

2 *Accusatus, vel inquisitus si recuset respondere accusationi, vel inquisitioni, potest torqueri etiam sine indicijs ad eruendam responsionem, vt possit procedi.*

3 *Reos ter interrogatos non respondentes accusationi, perinde ac confessos Brutus damnauit, cuius tamen opinio non est seruanda.*

4 *Rei ad torturam ducti, & interrogati quid sciant de tali re, si respondeant dixisse. Et interrogati, quid dixerint, respondeant, esse scriptum, & aliud responsum dare nolint, an possint torqueri, donec indicti aliter respondeant?*

De non torquendo reo nisi formato processu, & de errore iudicum. Cap. III.

1 NOn formato † processu nõ deueniẽ ad tormenta, nisi in manifesto, & notorio criminoso, & inuento in flagranti crimine, quo casu de facto ꝓceditur. Et secũdũ multos scribẽtes ex hoc solo dñr esse cõuicti, & de facto pñt puniri. arg. l. vnicæ. §. 1. & quæ ibi not. C. de rapt. virg. & gl. in l. ictus fustium. ff. de his qui not. inf. Sed hęc opinio nõ placet, q̄a licet q̄s cõfiteatur crimen, debet tñ moneri suas facere defensiones, ꝓut diceẽ infra de confessione spõtanea. Eo magis in supradicto casu, & in quocunq; alio oportet formare ꝓcessum, anteq̃

2 deueniaẽ ad torturam. Fallit † tñ qñ reus inquisitus, siue accusatus recusat rñdere accusationi, siue inquisitioni: tunc. n. torqueẽ, ẽt sine indicijs nõ ad eliciendam cõfessionem, quia non formato ꝓcessu nihil agi oportet, sed ad eruendam rñsionem affirmatiuam, siue negatiuam, vt possit ꝓcedi, vide Bal. in l. si accusare. C. qui accusare non pos. Sed volunt aliqui reos recusãtes rñdere, tanq̃ con

3 fessos damnari. Legiẽ Brutum † reos ter interrogatos non rñdentes accusationi perinde ac cõfessos damnasse, vide Plutarchũ in vita Publ. in prin. Sed hæc Bruti opinio nõ est obseruanda, nisi forte in reo criminoso, vel in inuẽto in flagranti crimine. Sed aliq̄n

4 cõtingit ꝙ postq̃ acceptũ est cõstitutum † à reis de plano, si ducuntur ad torturam, & interroganẽ, quid sciant de tali re, rñdent, dixisse. Interrogati, quid dixerint, rñdent, esse scriptum, & aliud rñsum nolunt dare. Hoc casu q̃uis indicia sint leuia, poterunt tñ torqueri, donec rñdeant iudici, quia tenentur rñdere, & replicare. Simile contingit hoc anno ĩ quibusdam incendiarijs, ex quorum responsionem, accedentibus quoq; alijs nõ leuibus ĩdicijs, extraordinaria pęna cõdemnati fuerunt, Prætore Marco Antonio Geno, Patritio Veneto, ac p̃clare indolis iuuene, vt de eo oẽ bonum sperari, ac expectari possit.

1 *Torqueri non debet reus non publicato processu.*
2 *Testes non publicati non inducunt aliquam probationem concludentem, quia eorum dicta possunt per oppositiones minui, ac tolli per aliam probationem etiam contrariam.*
3 *Indiciorum copia debet dari à iudice ante torturam, licet iudices captos statim torqueri hodie iubeant, quorum obseruãtia nulla lege nititur.*
4 *Reus ex eo, quia captus non debet de crimine dãnari, nisi aliter de maleficio conuincatur.*
5 *Reus ante torturam est audiendus, quia potest tale quid probare, quo probato non deueniretur ad torturam.*
6 *Cautius est agẽdum in causis criminalibus, quàm in ciuilibus, & in eis forma iudicij est fortius obseruanda.*
7 *Testium nomina, dictaq; , & depositiones sunt exponenda reo, vt contra dicta, & personam testis possit opponere, & excipere.*
8 *Iudex tenetur inquirere de conditione testis, licet pars non dicat.*
9 *Indiciorum exemplum dari debet reo opponere volenti.*
10 *Papa, aut Imperator non potest facere aliquam legem, per quam tollantur defensiones reorũ.*
11 *Iudex tenetur ex officio dare copiam indiciorum reo, licet ipse eam non petat.*
12 *Iudicis interest ratione humanitatis, & intuitu religionis, indefensum non occidere.*
13 *Iudex non admittet aliquod genus renunciæ defensioni factæ per reum, nisi vere iudex cognoscat reum nullas habere defensiones.*

De non torquendo, nisi publicato processu, & exhibita copia indiciorum, & de errore Iudicum. Cap. IIII.

1 NOn publicato † processu non torquetur reus. q̄a nõ dr̃ quidq̃ probatum, nisi publicato ꝓcessu. l. solam. C. de

2 testi. Nã testes † nõ publicati nõ inducunt aliq̃ ꝓbõnẽ concludentẽ: q̄a dicta eorũ pñt ꝑ oppositiones minui, aut tolli ꝑ aliam

3 ꝓbõnẽ, ẽt cõtrariã. Quare † secũdũ oẽs Iudex teneẽ dare exẽplum, indiciorũ ante torturam. Hodie vero Iudices reis captis non exhibent indiciorũ exemplum, & ꝓcedunt ad torturam. Sed hæc opinio in iure vndiq; refellitẽ, & ego sum senio cõfectus, & nunq̃ inueni aliquam legem, siue rõnem ꝑ tali obseruantia: nam non consequitur, captus est, ergo torqueri, siue dãnari debet, imò ex eo

4 † ꝙ q̄s sit captus, nõ debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio cõuincaẽ. Quã-

5 obrem † reus audiri debet: q̄a põt quid tale ꝓbare, quo ꝓbato non deuenireẽ ad torturã: põt. n. reus opponere, siue ĩ cõtrariũ ꝓbare: vtiq; audiẽdus est: q̄a sequereẽ absurdũ ꝙ substãtialis modus, & forma iudicii opponẽ

di testi-

di testibus non seruaretur in causis crimina-
6 libus, in quibus tamē † cautius est agendum, q̄ in ciuilibus, & secundū ipsos Iudices tolli dēt de corpore iuris supradicta l. solā. C. de testi. vbi est casus, ꝙ ex dictis testiū an publicationē non fit ꝓbatio. [† Et oīno noīa di-
7 ctaq; & depositiones testium sunt reo exponenda ad hoc, vt possit opponere, & excipere indicta, & personā testis, ita dicit tex. in c. qualr. & qn̄, el 2. extra de accus.] Præterea
8 † Iudex tenet inquirere de cōdōne testis, licet pars nō dicat, no. in c. per tuas. extra de
9 testi. Eo magis † dēt dari exemplū indiciorū reo opponere volenti, q̄a tā testes, q̄ dicta testiū debent esse explorata reo, cū oppositiones sint de iure diuino, & audacter dixi nullam reperiri legē ꝑ dictis iudicibus: quia
10 † nec Pontifex, nec Imperator pōt aliquam legē cōdere, ꝑ quā tollātur defensiones reorū, cū defensiones sint de iure naturali, vide in opere de indicijs. in tit. nequis per aliqua
11 indicia: vbi teneo, iudicē † teneri ex officio dare exēplū īdiciorū, licet pars nō petat, q̄a reus nō pōt renūciare ꝓpriæ defensioni. vi-
12 de gl. I l. pactū. ff. de pac. Et īterest † iudicis rōne humanitatis, & ītuitu religionis indefensum nō occidere. c. 22. Exo. Quare iudex
13 † non admittet aliquod genus renunciæ, nisi reus dicat se alias nō habere defensiones, & re vera Iudex cognoscat eū carere defensionibus. Et hæc obseruantia multum placet, vide Bal. in l. seruum quoq;. ff. de proc.

1 *Torqueri non debet reus non præcedētibus indicijs, aliàs iudex punitur, licet per talē torturā reus repertus fuerit cōmisisse criminē obiectū.*

2 *Illicitum si quis committat, ab illiciti pœnam non excusatur, licet talem illicitum ad optimum finem peruenerit.*

3 *Indicijs non præcedentibus si inquisitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet, damnari tamen non poterit.*

4 *Confessio nulla non confirmatur per indicia superuenientia post quæstionē habitā, secus si spōte confiteatur, nam tunc sine indicijs damnabitur.*

5 *Iudex debet esse promptior ad torturam in delictis, quæ occulte committuntur, præcedentibus tamen aliqualibus indicijs.*

6 *Casus, in quibus deuenire potest ad torturam sine plenis indicijs.*

7 *Reus ob contumaciam bannitus si postea capiatur, poterit sine alijs indicijs torqueri.*

8 *Torqueri licet reus conscientia, iudex eum torquere non debet sine indicijs.*

9 *Rei terreri possunt in casibus, in quibus non possunt torqueri.*

10 *Iudices an quando desunt indicia contra aliquem, procedere possint per sortilegia?*

De non torquendo sine indicijs etiam in crimine læsæ maiestatis, & de errore Iudicum. *Cap. V.*

1 Sine indiciis † non torquetur reus. Vnde Iudex, q̄ non ꝓcedentibus indicis reū torquet, puniri debet, licet ꝑ talem torturā reus repertus sit cōmisisse crimē obiectū: & rō est, q̄a Iudex delinquit in offīn, &
2 cōtra naturā officij, & qn̄ † aliq̄s cōmittit illicitum, ab illiciti pœna non excusatur, q̄uis tale illicitū ꝑuenerit ad optimū finē. vide Bal. in l. obseruare. §. ꝓficisci ff. de off. præs. Et simile legit exemplū Torquati, qm̄ bello aduersus latinos cū esset Consul filiū suū securi ꝑcuti iussit, q̄ speculatum ab eo missus ne pugnaret īterdictus, hostē à quo ꝓuocatus fuerat, occidit, & ipsi naturæ ꝑtulit ius interdicti Maiestatis, atq; Imperij. vide Ciceronē
3 de finibus in vers. accurate. Item † qn̄ īdicia non ꝓcedunt, & inq̄sitio formatur, licet reus cōfessus fuerit, & postea ratificauerit, nō poterit tn̄ damnari: q̄a ab initio fuit illicitū.
4 Et cōfessio nō cōfirmatur ꝑ īdicia supuenientia post q̄ōnem habitam, gl. est in l. maritus. ff. eod. de qua gaudet Bal. in l. fi. C. de acc. Secus aūt si reus spōte, & sine tortura cōfessus fuerit: q̄a tunc sine indicijs damnabitur. dicetur īfra de spōtanea cōfessione. Sed secūdū aliquos ī ꝓdimētis, & tractatibus q̄ fiūt secreto ꝓp ꝓbōnis difficultatem deuenitur ad torturam sine indicijs. vide Bru. tract. 5. Conclusi-
5 ue dic, ꝙ in † supradictis casibus, & gñalr in delictis, q̄ occulto cōmittuntur, & de sui natura secreto ꝑpetrantur, vtputa adulteriū, simonia, sodomia, veneno aliquē necare, monetā falsificare, & maleficijs de nocte cōmissis, Iudex debet esse promptior ad torturam, ꝓcedētibus tn̄ aliqualibus indicijs, sed sine indicijs nunq̄: & rō est: q̄a in dictis casibus non inueniuntur testes. l. si cum exceptio. ff. ꝙ metus causa. At apud Plutarchū in vita Marcelli legitur Capitolinū cōdēnatū fuisse ob sodomiā licet nullus testis adfuisset, sed solū aīaduersione pudoris, lachrimarū iuuenis ad iudices acciti.
9 Sunt † & alij casus, in q̄bus torquetur sine indicijs,

indicijs,vt puta si de furto cōstat,pñt custodes torqueri. Itē si hospitāti in aliquo hospitio aliq̄d sublatū erit, & ignorat̄ à quo,familia hospitis poterit torqueri, nisi hospes fuerit bonæ famæ.vide Bar.in l.1.ff.de p̄fec. vig.Sed cōsiderādo p̄dictos casus, oīno non caret indicijs,licet non sint plena,& talibus casibus ꝓcedi͂ ꝑ qualia īdicia,vt supra dcm̄ est.Est & alius casus scd̄m scriptores, ī quo torquetur reus,ēt sine indicijs,quorū verba 7 sunt videlicet,qñ † accusatus,vel inquisitus, q̄a nō comparuit,fuit positus in banno ꝑꝑ cōtumaciā:nam si postea comparet,qñ vult purgare cōtumaciā, & rñdere, ꝙ forte hoc ei à statuto ꝑmitti͂, poterit tūc qō hri sine alijs indicijs.vide Brun.in gl.5.principalr.& Hipp.in §.diligenter nu. 136. Sed aīaduerte hanc opinionē esse falsam, & solū hre locū in reo capto, secus in se sponte p̄sentāte,vide de Indicijs exul.ad inquir. Vlterius licet 8 † reus cōsentiat se torqueri, Iudex tñ nō dēt eum torquere sine indiciis. vide infra in c.q̄ personæ torqueri pñt.& q̄ non. In casibus 9 tñ † in q̄bus torqueri rei non possunt, terreri tñ pñt,vide Bal.in l.2.C.de custo.reo. Sed 10 aliqui Iudices † qñ desunt indicia, ꝓcedūt ꝑ sortilegia, & similia licet per hæc, nec ēt inquiri possit,uide in opere de indiciis in ti. de Sortil. Legitur tñ Claudium Cæsarē mori iussisse Appium, quia Messalina somniasset ei intulisse vim. vide Sueto.lib.5. capit. de pœnis, per eum innocentibus ob leues suspiciones illatis, Quod indicium tanquam ꝓphanum nō est dignum foro principum.

1 *Indicia debent esse probata in genere suo aliter per ea non proceditur ad torturam.*
2 *Indicia in genere suo debent esse clara, & perfecta,& plene probata.*
3 *Signa leuia in hæresi sufficiunt ad torturam, ea tamen debent plenè probari.*
4 *Indicia debent esse plene probata per testes reddentes rationē dicti sui etiā non interrogatos, qui testes ēt de circunstātijs sunt percunctādi.*
5 *Interrogatoria in criminalibus sunt à Iudice ex se testibus deponentibus facienda, nec debent omitti,cum sint de iure Diuino.*
6 *Iudex examinans testes ad offensam, eos debet interrogare de toto negocio, vnde possit explorare reorum innocentiam nam testes debēt depo nere pro vtraque parte.*
7 *Indicium remotum maleficio per duos testes probari debet,proximum uero, & immediatū per vnum,quod si per duos probetur,non indiciū, sed plenam faceret probationem.*
8 *Indicium proprie non est, quod facit vnus testis de visu.sed semiplena probatio.*
9 *Testes inducti ad probandum indicia an debeant esse omni exceptione maiores?*
10 *Indiciorum gradus vt cognoscantur, non est recedendum a locis Oratorum.*
11 *Testes plures singulares super diuersis indicijs deponētes an coniungantur ad faciēdam probationem,vt oriatur indicium ad torturam?*
12 *Indicia imperfecta vbi tendunt ad diuersa tota, non coniunguntur ad probationem faciendam, secus si tendant ad vnum totum.*
13 *Vnum capitulum,vel diuersa qualiter intelligatur,& qualiter capitula connexa, vel diuersa, vel non.*

De non torquendo per indicia,nisi plene probata, & quomodo probentur,& de errore iudicū.Cap.VI.

1 Indicia†debent esse ꝓbata in gñe suo,aliter ꝑ ea non ꝓceditur ad torturam, nā sicuti in criminalib,ꝓbōnes debēt ēē luce clariores ad cōdemnandum,ita & in-2 dicia † in gñe suo debent esse clara, & perfecta,& plene ꝓbata, ꝑ regulā, ꝙ eadē est rō de toto quo ad totum, quæ ē de parte quo ad partem,& ecōtra.l quæ de tota.ff. de rei 3 vend. Quare † licet in aliquibus leuia signa sufficiant,ut in hæresi, oportet tñ illa plene ꝓbari.vide Inn.in c.sicut,de simo.Item de-4 bent †esse ꝓbata ꝑ testes reddentes rōnem dicti sui,ēt non interrogatos,licet multi cōtradicāt.Item ꝑ testes bene interrogatos à Iudice de circunstantiis, ꝑ quas veritas hri possit: q̄a Iudex dēt formare interrogatoria ex seipso. vide Bald.consil. 276. Et ego 5 consueui dicere, interrogatoria esse de iure diuino,& nō omittenda à Iudice, vt in exēplo Danielis in testibus contra Susannam. 6 Occurrit hic † maximum uitium Iudicum, q̄ in examinando ad offensam non interrogant testes totum negociū,vnde possent explorare innocētiam reorū, cū testes debeāt interrogari, & deponere ꝓ vtraq; parte, vt 7 supra dcm̄ est. Sciendum est ēt† ꝙ duo requirunt testes,ꝓ quolibet indicio remoto à maleficio,siue mediato ipsi maleficio: secus in iis; q̄ ex maleficio oriūtur, in q̄bus sufficit vnus testis: q̄ si probarentur per duos, non

face-

faceret indiciū, sed plenam ꝓbōnem. vnde 8 † scđm aliquos id, qđ scribētes indiciū appellant, vt puta vnus testis de visu nō est ꝓprie indicium, sed semiplena ꝓbatio: q̄a directe ꝓbat maleficium. Hæc opinio placet, licet qđ I.C. dixere, sit idem re ipsa. Sed dif- 9 ficultas † est, an testes ad ꝓbādum supradicta, debeāt esse oī exceptione maiores? vide in opere de Indicijs vnius testis. Ad cogno- 10 scendum † aūt gradus indiciorum nō est recedendum à locis Oratorū, videlicet, q̄ sūt attributa negocio, partim sunt cōtinentia cum ipso negocio, partim in gestione negocii cōsiderantur, partim adiuncta negocio sunt, partim gestū negocium cōsequuntur. Dictum est supra indicia ꝓbari ꝑ duos te- 11 stes. Sed sæpe q̄ritur † an testes plures singulares suꝑ diuersis indiciis deponētes coniungant ad faciēdam ꝓbōnem, vt oriatur indicium ad torturam? Vnde primo cōsiderādū est, si species ꝓbōnum sunt in sua specie imperfectæ, vt puta vnus testis deponit de veritate, vnus de fama, vnus de indicio, hæc ꝓbatio non valet, q̄a non est in sua specie ꝑfecta. Scđo quoties fiat ꝓbatio indicii per vnum testem, si fiat ꝓbatio de alio indicio ꝑ vnum testem, vbi req̄runtur duo, ex iis, nō oritur aliqđ indicium ꝑfectum, q̄a unumquodq; ꝑ se est imperfectū, & diuersæ spēs imperfectæ nō ꝓbant: q̄a ex plurib. nō augetur effectus, cū nō veniāt ad integrationē vnius speciei. Sed alii senserunt cōtra. vide Hipp. in §. diligēter. nu. 149. Sed conclusi- 12 ue † q̄n indicia imperfecta tēdūt ad diuersa tota, non coniungūtur, vt supra. Sed quoties tendunt ad vnum totū, tunc coniungūtur, vt puta vnus testis deponit Titium ꝑcussisse Seium, hic est unus testis suꝑ indicio. Alius dicit vidisse eundē Titiū sanguine aspersum, & eūtem euaginato ense. Alius inq̄t vidisse exeuntem recto tramite, & gradientē nemora versus. Per hæc n. & similia orit̄ indicium sufficiēs ad torturā. vide Bru. gl. circa secundum. Sed scđm aliquos ex supradicto exēplo Bruni oritur plena ꝓbatio ad cōdemnādum: q̄a vnus testis de visu est semiplena ꝓbatio, & reliqua cōiuncta faciūt aliam semiplenam. Quare exēpla dari debēt indiciorum ꝑ se imperfectorum, vt cōiūcta faciāt unum indicium ꝑfectum ad torturā. Idem scđm Oratores, tū ex singulis, tum ex cōiunctis argumēta certa nascūtur. vide Ci. 2. de Inuen. ti. 2. de cau. coniec. in fi. Sed aliq dixerunt tunc coniūgi, q̄n testes singulares sunt personæ cōdignæ, & quoties dicta indicia si essent ꝓbata ꝑ duos testes, sufficerēt ad torquēdum, aliter nō cōiungi, licet dicta indicia tendant ad vnū totum, q̄a sunt 13 impꝑfecta numero, & qualitate testiū. † [Hic ēt q̄ri pōt qualiter intelligatur vnū capitulū, vel diuersa, & qualiter intelligantur capitula diuersa connexa, vel nō. Dico secūdum Bar. in l. Aurelius. §. idē q̄siuit. ff. de lib. lega. ꝙ vnum capitulū intelligitur vnū factū, cū qualitatib. suis, seu plura connexa, vt puta ꝓmisi tibi cētum sub cōdōne, hoc est vnum capitulum, hic vna cōfessio sic qualificata. Itē si promitto tibi 10. pacto statim apposito, ꝙ vadas ꝑ me Romā, ista sunt plura capitula cōnexa, sed diuersa capitula sunt plura diuersis tꝑibus facta. Gl. est in l. quidē. C. de excep. Item si incontinenti sunt plura facta, quorum vnum nō venit ad alterius determinationem, sed quolibet est per se, tunc sunt diuersa capitula. l. etiam. §. 1. ff. de minoribus. l. scire debemus. ff. de ver. sig.

1 *Tormenta haberi non debent, si alia leuiori, vel veriori via veritas haberi potest, licet indicia præcedant.*

2 *Tortura grauior est pœna, quam vtriusque manus abscissio.*

3 *Iudex antequam torqueat reum tenetur declarare, veritatem aliter haberi non posse.*

4 *Appellari nō potest ab interlocutoria in criminalibus, nisi quoties ad torturam proceditur, nā ad eam stante appellatione non procedetur.*

5 *Indicia ad torturam vbi extant, contra aliquem pro delicto, debet etiam concurrere leuitas vitæ ad hoc vt torqueri possit.*

De non torquendo licet sint indicia probata, si aliter veritas haberi pōt, et de errore Iudicū. Cap. VII.

1 NOn est deueniēdum † ad tormēta, si alia leuiori, vel veriori via pōt hr̄i veritas, licet ꝑcedant indicia: Iudicem. n. oīa experiri oportet, anteq̄ 2 ad tormenta ipse perueniat, namq; † tortura grauior est pęna, quam vtriusque manus 3 abscissio. Præterea scđm † multos antequā Iudex torqueat reum, tenetur declarare, veritatem aliter hr̄i non posse. vide Gand. de 4 q̄st. in prin. Et notādū † est in criminalibus

ab interlocutoria appellari non posse, nisi quoties ad torturā ꝑceditur:& stante appellatione nō ꝑcedet.l.ante sñiam.ff.de appel. recip. Vnde valde errāt Iudices,q̄ nō seruata supradicta forma ꝑcedūt ad torturā. Et
5 oīs cōfessio erit nulla. † [Et licet indicia ad torturā cōtra aliquem ꝓ delicto extēt, dēt ēt cōcurrere leuitas vitæ, & sic mala fama, vltra requisita, de q̄bus meminit Marſ. in l. 1.de q.Ita uoluit And.de Iser.ī cōst.regni si dāna clādestina.col.2. Tho. Gram.cōs.15.]

1 *Tortura vtrū in causis ciuilibus adhiberi possit?*
2 *Mercatores falliti possunt torqueri, vt indicent pecunias,scripta,& alia credita.*
3 *Tortura non adhibetur in causis criminalibus leuis præiudicij,licet legitima præcedant indicia & an pro talibus vilis persona possit torqueri.*
4 *Viles personæ pro parua torqueri non possunt.*
5 *Leuia delicta quæ dicantur?*
6 *Fur an possit occidi pro parua re.*

De non torquendo in causis ciuilibus, nisi in casibus,neque in criminalibus pro parua re. & de errore Iudicum. Cap. VIII.

1 IN causis † ciuilibus nō torquet̄, nisi qn̄ causa continet in se turpitudinem,& crimen annexum hēt. Vel ꝙ agatur ciuiliter ex aliquo delicto, & ꝙ aliter veritas
2 hr̄i non possit, Quare mercatores † fugitiui,seu decoctores,& (vt ita dicā) falliti possunt torqueri,vt indicent pecunias, scripta, &alia credita.vide Bal.c.cum delictus,de ap
3 pel. In causis†criminalibus leuis momēti nō torquetur, licet legitima p̄cedant indicia. [Quæ aūt leuia delicta dicantur, q̄ atrocia declarat Bar.in l.Leuia.ff. de accuſ. & Saly. in l.non ideo minus,col.3.C.de accusatio.] Limitant tn̄ aliquem, vilem personam pro leui re posse torqueri testatur.§. oportet,in auct. vt Iudi. sine quoquo suffra. Sed hæc opinio non placet, cum pœna non debeat
4 esse maior delicto.& licet † Ius p̄sumat contra uiles personas, non ꝓpea consequitur pro re parua torqueri posse. Nec doctrinā,
5 quam testantur,hoc dicit. Quæ aūt † dicantur delicta leuia,notatur in l.leuia.ff. de accuſ.Conclusiue delictum dicitur leue, quando de re parui momēti agitur,& iura † quæ dicunt furem posse occidi,non habent locū in parua re.l.si ex plagis.ff.ad l. Aqui.

1 *Iudex si habeat plenas probationes,vel manifesta indicia,reum damnat,& non torquet.*
2 *Iudex si torqueat reum testibus conuictū,& ille negando perseueret,post eā propter aliquas probationes non poterit damnari,licet aliqui Veterum contrarium obseruauerint.*

De non torquendo reo quando sint plenæ probationes,& de errore Iudicum. Cap. IX.

DIctum est supra reum non torqueri cā indiciorum nō legitime constan-
1 tium. Superest scire†reū nō torqueri,sed damnari,qn̄ Iudex hēt plenas probationes,vel manifesta indicia cōtra eū. Sed de ijs indicijs dictū est in opere de indic. tit.ne reus p aliqua indicia conuincatur, vt pœna capitali dānet̄.Et supradicta intellige, qn̄ ꝓbōnes sunt luce clariores, & non sunt
2 sublatæ ꝑ defensiones rei.Sed si Iudex † torserit reū,q̄ ꝑseuerauerit negādo, nō poterit eū postea cōdemnare ꝑꝑ aliquas ꝓbōnes, quamuis luce clariores,& rō reddi pōt, q̄a rei constantia in tortura dictas ꝓbōnes debilitauit.vide Alberi.de Rosa.in l. edicto. ff. eo. At apud antiquos aliter obseruabatur, nā legit̄ Alexandrum Fannij seruū septies tortū pernegasse, sed perinde atq; cōfessum à Iudicibus fuisse damnatum. Idē legit̄ de Philippo seruo Fuluij Flacci octies torto, quē nullū emisisse verbum cōstat.vide Valerium lib.3.de quæst.c.4.Sed antiquorū opinio non est obseruanda,& opinionem Alberici omnes obseruant Italia. Quidam tamē Iudices extraordinarie punierunt.

1 *Torqueri possunt tam mares, quàm fœminæ, & omnes,qui non sint iure excepti.*
2 *Minor 25.annis non potest torqueri,nisi ei sit datus curator.*
3 *Contra minorem doli capacem sine curatore de obseruantia communi proceditur.*
4 *Vtilis reip.non torquetur,nisi in criminibus atrocibus.*
5 *Surdus,& mutus, à natura non possunt torqueri,nec etiam damnari,nisi ex dictis testium.*
6 *Mulier prægnans non torquetur, sed expectatur, vt pariat, & post partum supersedetur per quadraginta dies,& si dubitetur, an sit prægnans,obstetrices, & medici sunt consulendi, quos sufficit de credulitate deponere.*
7 *Medici quādo in criminalibus examinati debeāt*

depo-

deponere de veritate, & quādo de credulitate?

8 *Valetudinarij torqueri non possunt, si morbus talis sit, vt torturam pati nequeant sine periculo uitæ, vel corporis.*

9 *Minor 14. annis non torquetur, sed ferula cæditur, vt veritas sciatur, non vt damnetur.*

10 *Minor ætas in quibus casibus non excuset, quin reus torqueatur?*

11 *Senes, seu decrepiti non torquentur. nec alias corpore imbecilles, & nu. 12.*

12 *Aetas senilis, & decrepita quæ dicatur?*

13 *Confessio senis torti, etiam solenniter ratificata nulla est, nec ei in aliquo præiudicat.*

14 *Decuriones, & eorum liberi, milites, doctores, & aduocati propter dignitatem torqueri non possunt hodie tamen hoc non obseruatur.*

15 *Rei sponte se tormentis supponentes, siue indicijs torqueri non debent. Idem si accusator, & reus petant se tortura subijci.*

16 *Testis vacillans torquetur, alias secus. & quando dicatur vacillare?*

17 *Testis vacillans, seu aliter de falso conuictus in causa ciuili æque punitur, ac in causa crim.*

18 *Viles personæ, & exercentes viles artes an non admittantur in testes, nisi cum tortura?*

19 *Testes celeriter respondentes, antequam totus articulus eis legatur præsumuntur falsi. & an ex hoc possint torqueri?*

20 *Testis qui dicit unū in iudicio, et aliud extra iudiciū, incidit in falsum, vt saltē torqueri possit.*

21 *Testis si vnum dicat in iudicio, & aliud extra iudicium cui dicto standum sit?*

22 *Mercatores fugitiui, & decoctores torqu ē ur, vt indicent scripta, & pecunias sibi datas ad negociandum.*

23 *Accusator, & accusatus in crimine falsi possunt torqueri, modo sint indicia.*

Quæ personæ torqueri possint, & quæ non. Cap. X.

1 TOrqueri † pñt tam mares, q̄ fęminæ, & demū oēs, nisi sint à iure excepti. l. edicto. ff. de quæst. Infrascriptas aurem personas per leges exceptas accepi, & hoc ordine intelligemus, q̄ personæ torqueri possint. Minor † natu vigintiquin-2 que annis, licet sint indicia legitima ad torturam eum, non poterit torqueri, nisi ei fuerit datus curator. Hoc amplius, non cogetur respondere inquisitioni sine curatore: & si rñderit, processus erit nullus. Vlterius confessio facta per eum sine curatore erit nulla, vide Hipp. §. nūc uidendū nu. 31. Gand. sub rub. de alijs qōnib. vari. & ita dicunt obseruari. Hodie uero ꝑ illustrissimos Venetos, multaq; Italię loca non obseruat. 3 Et † qñ delinquens est doli capax, ꝓceditur cōtra eum sine curatore. Prædicta obseruantia defenditur bonis iurib. vide Bald. c. 1. §. 4 sacra de pace iur. fir. Vtilis reip. † nō torquetur, vide Hipp l. edicto. ff. de qō. vbi multos ponit casus. Limita tñ, ꝙ aliqd' priuilegiū nō hēt locum in criminibus atrocib. sicuti in crim. læsæ Maiest. siue veneficij. Surdus, & mutus à natura, licet indicia sint cōtra eos, non pñt torqueri, nec ēt damnari, nisi ex dictis testiū, vide Bru. in gl. Quarto principali-6 ter. Mulier † ꝑgnans non torquetur, sed expectatur vt pariat, & post partū non pōt torqueri infra dies 40. Et si ante torquetur, cōfessio nō ualet, vide Hipp. §. nunc vidēdum nu. 48. Et Iudex quoties dubitatur an sit ꝑgnans, dēt cōsulere obstetrices, & medicos, quos sufficiat deponere de crudelitate, licet scd̄m aliquos debeāt deponere de veritate. 7 Sed dic, † ꝙ in morbis, q̄ uere cognosci pñt, vt puta in febre, q̄ ex pulsu, & vrina cognosci pōt, tunc periti tenentur deponere de veritate, aliter de credulitate, vide Par. de Put. 8 tract. de synd. c. officialis. Valetudinarij, † siue q̄ morbo aliquo laborāt, torqueri nō pñt, si talis est morbus, vt torturam pati nequeāt sine periculo uitæ, seu corporis, uide Bal. cōsi. 275. in quo cōsulit ꝑ medicos uideri torquendū, cū iura exigāt tale moderamen, vt tortus sanus, seu saluus innocentiæ siue sup-9 plicio cōseruetur. Minor natu 14. an. nō torquetur, ferula aūt pt terreri, vt veritas scia-10 tur, nō aūt vt dānetur. Sed in q̄busdam casib. minor ætas nō excusat, q̄n torqueatur, vt in crim. læsæ Maiest. & in proditorib. & similib. l. fi. C. ad Sylla. & l. desertorem. ff. de 11 re mil. Senes, seu decrepiti nō torquētur l. 12 3. §. ignoscitur. ff. ad Syl. Quæ aūt dicatur senilis ætas, & decrepita scriptores se remittūt ad supradictā legē ex qua tñ nihil elicitur de ꝓdicta ætate. Imò aliqui interpretando eā tenēt cōtrariū. Sed dic, ꝙ sicut impuberes ꝑꝑ minorē ætatē torqueri nō possūt, æque, & senes ꝑꝑ imbecillitatem torqueri non debēt. Simile supradictū est de muliere ꝑgnāte, & similibus. Et hæc cōclusio satis ꝓbatur in l. 1. C. q̄ ætate liberantur lib. 10. Et conclusiue senes dñr qui sunt annorum 70.

qui

q excusantur à tutela l.C.de excus.tut.Spe. in ti.de test.§.nūc tractandum. Sed iudicio meo in hac materia tormētorū spectāda est qualitas psonæ torquendæ, multi.n.ante su pradictum tps pp corporis imbecillitatem, senescunt: quare cōcurrente supradicta, aut simili causa et infra dictum tps nō torquebitur reus, nam multi pp imbecillitatem, & 13 infirmitatem in tormentis perierūt. [†Nota q confessio senis torti, vt supra, et solenniter ratificata est nulla, nec ei prẹiudicat in aliquo Gl. Bart. & alij. in l. pe.ff. de qōni.]
14 Decuriones, † & eorū liberi, milites doctores, & aduocati pp dignitatē torqueri non pñt, vide Hip. §. expedita. Hodie vero p Illustrissimos Venetos, & p totam Italiā prædicta priuilegia nō obseruātur, & cōsueuit alr iudicari De tali consuetudine, vide Odofr.
15 tract. de qō. Rei licet † sponte supponant tormētis, nō debent tñ sine indicijs torqueri. Et quia sæpe accusatores, qñ nequeūt pbare, instāt se, & accusatos torqueri, non debent tñ torqueri, licet ambæ partes consentiant: & rōnes nō desunt, primo quia nemo est dñs mēbrorū suorū, & per cōsequens nō potest quis committere se percutiendum, siue torquendum. Secundo qa ea, q sunt meri imperij, nō pñt facto priuatorū dirimi, & cōcedi. l. priuatorum. C. de iurisd. omn. iud. Te
16 stis † nō torqt, nisi vacillet, & dicitur vacillare qñ modo ait, modo negat, seu qñ cōuincitur per alios testes contrarium deponentes, l. is cui. ff. de qō. Nihilq; refert, an causa
17 sit ciuillis, vel criminalibus: quia testis vacillās siue alr de falso cōuictus in causa ciuili æque punitur, ac in causa criminali. Viles
18 † psonæ, & exercētes viles artes non admittuntur in testes, nisi cū tortura, uide Azo in Auc. d testi. §. si vero ignoti. Sed hęc opinio nō est vera. l. diuus. ff. de qst. Pñt tamē torqri, quādo vacillāt, seu quādo i mēdacio cōuincūtur, seu quādo tentant corrūpere veritatē, vel quādo spōte eunt ad testādū. Sed hoc postremū obseruarē in qualibet persona p regulam diuinā, testis spontaneus cōcinnat lin
19 guā suā mendacio. Præterea testes † qui repentine, & celeriter rñdent anteq totus articulus eis legatur psumūtur falsi, & alij testes eis præferūtur, casus est singularis. 2. q. 5. Sed an possint torqueri ambigitur. & sentio ex hoc solo nō possit torqueri. Et secūdū sñiam diuinā, q prius respondet, quam audiat, stultum se esse demonstrat, & cōfusione dignū.
20 c. 17 Prouerb. Item testis, qui dicit † vnū in iudicio, & aliud extra, incidit in falsū & saltē pōt torqueri p doctrinā Bart. in l. eos. ff.
21 de fal. Sed dic cōtra, nā standū est secūdo † dicto i iudicio facto cum iuro, nō aūt primo sine iuro. Bald. in l. fi. C. de testi. Secus qñ cū primo concurrit aliqua præsumptio : quia tūc statur primo dicto. Ro. in cons. 405. Sed, & hæc opinio nō placet, absurdū.n. est, primū dictū sine iuramento pualere secūdo dicto cū iuramēto. Et sentio hoc casu neutrū dictū valere, primū dictū non valet, qa non iuratū. Secundū dictum nō valet pp psumptionem contrariam, & pp variationem te
22 stis. Mercatores † fugitiui, & decoctores. i. falliti torquētur, vt indicēt pecunias sibi datas ad negociādū. Itē vt indicēt scriptas, & alia similia, vide Alex. cons. 77. Paridem de Puteo. in ver. in cā. nu. 2. fol. 293. Accusator
23 & accusatus in crimine falsi possunt torqri modo sint indicia ad torquendū, vide Bal. l. pen. C. de falsis, vbi dicit hoc esse notandū.

1 *Clerici multa habent priuilegia in materia torturæ.*
2 *Clerici infames, vel deprehensi in delicto torquentur, aliàs secus.*
3 *Mutilati membris, vel aliqua parte corporis vitiati in criminali causa, an contra clericos admittantur?*
4 *Testis non idoneus dicitur, qui laborat morbo animi, non corporis.*
5 *Tortura in clericos, an non debeat esse ita seuera, sicut contra laicos?*
6 *Testis clericus vacillans non torquetur propter dignitatem.*
7 *Clerici in omni delicto sunt fauorabiliores laicis, & indicia, per quæ conuincuntur laici, contra clericos nihil operantur.*
8 *Per quæ male præsumitur de laicis, bene præsumitur de clericis.*
9 *Laicus deprehensus domi pulchræ mulieris, est manifestus adulter, maxime si probetur aliquod signum venereum, secus in sacerdote.*
10 *Sacerdos amplexans mulierem, præsumitur facere causa benedicendi.*
11 *Religiosis magis creditur, quàm laicis in omni pbatione facienda, & in quocunq; alio negocio.*
12 *Testes inhabiles inhabilitate iuris positiui, vt periuri, & criminosi possunt à Papa ad testificandum habilitari.*

Papa,

13 *Papa, vel Imperator non potest concedere priuilegia, vel condere legem contra dispositionem iuris naturalis.*

De non torquendis clericis, & de priuilegijs eorum. Cap. XI.

1 CLerici†infinita habēt priuilegia ĩ hac materia torturæ, & hæc pauca ex pluri
2 rib.collegi. Primo †nō possunt torqri ēt existētibus q̃buscūq; vrgētibus indicijs contra ipsos, nisi ipsi sint alias infames, secundū Alex.l.fi.ff.de q. Sed deprehēsi in delicto possunt torqri vide Panor.c.cum non ab hoīe.de iud. Secūdo†in causis crīali-
3 bus mutilati mēbris, vel aliqua parte corporis vitiati nō sunt idonei testes, nec possunt testificari cōtra ipsos, vide Hip.§.nunc videndū.nu.52. Sed aduertendum est hoc nullibi legi. Et q lex non dicit, nec nos dicere dēmus. Et testis†non idoneus dicitur, qui
4 laborat morbo aĩ, nō aūt corporis. Tertio,
5 clerici non sunt torquendi, & si torquētur, tortura non dēt esse ita seuera contra eos, sicut in laicos, vt p Alb. in c.in cōtēplatione. extra de reg.iur. Sed supradicta opinio nulla bona lege probatur, & nō est auribus hominū digna. Quarto†clericus testis inductus
6 si vacillat in dicto suo non torqbitur pp dignitatē, licet laicus torqat̃.l.p̄sby.C.de epis.
7 & cle. Quinto, †in oĩ delicto clerici sunt fauorabiliores, q̃ laici, & sæpe indicia p q̃ conuincūtur laici, nihil opātur contra clericos.
8 Hoc amplius, p q̃ †male p̄sumitur de laicis, bene p̄sumitur de clericis, & exēpla non de-
9 sunt: nā si laicus†dep̄henditur domi pulchrę mulieris, est manifestus adulter, licet secundū recentiores dēat pbari aliqđ signū vene-
10 reū. Hoc tamē fallit ĩ † sacerdote, siue p̄sbytero, q si amplexetur mulierē, p̄sumitur facere cā benedicēdi. Sed ab hac benedictione liberet nos Deus, vide glo.circa quartā, apud
11 Bru. In oĩ†pbōne facienda, & quocūq; alio negotio magis creditur religiosis, q̃ laicis. tex.est, & ibi Abb.in c.nostra.de pc.Bal.ĩ d. c.in fi. Et secundū cōem opin.doctorū Papa nō solū pōt cōcedere supradicta priuilegia,
12 sed ēt pōt†habilitare inhabiles, vtputa piuros & crīosos ad testificandū, ita p oēs not. in c.testi.de test. Qua de re p̄scripserunt sibi priuilegia ampliora, q̃ laici in cœlo, & ĩ terra. Aduerte tamē, & sic limita supradictā cōclusionem nō hēre locū, quādo inhabilitas prouenit ex dispōne iuris naturalis: qm̄ nec
13 Papa, nec Impator possunt cōcedere leges cōtra dispōnē iuris naturalis.c.p tuas. de simo. facit, & singulare dictū Inn.in c.sciscitatus, de rescrip. qđ dictū refert Ang.in l.cū p tor.ff.de iudi. dictū est in tract. de ind.tit.ne reus per aliqua idicia cōuicatur, vt pœna capitali dānetur, vbi idistincte tenui cōtrariū, videlicet, q inhabiles nō possint habilitari p Papā, siue Imperatorem ad testificandum.

1 *Reus non debet à iudice torqueri, nisi ad instantiam accusatoris, sed de consuetudine contrarium obseruatur.*
2 *Iudex abstinere debet à nouis tormentis.*
3 *Iudex quando reum torquere vult, debet tria considerare qualitatem criminis, tormentorum, & personæ rei.*
4 *Iudex debet ostendere torquendo medicis, vt moderate eum torqueat.*
5 *Tormenta sunt moderate adhibenda.*
6 *Iudex immoderate torquens, an excusetur, si tortus ad instantiam ipsius iudicis confessus fuerit, se fuisse legitime tortum.*
7 *Tortura debet constare in processu, aliter ex brachijs rei cognoscetur.*
8 *Carcer est species torturæ.*

Quomodo, & quo moderamine procedatur ad tormenta, & de errore iudicum. Cap. XII.

1 ANtequam reus †torqueatur, debet Iudex p accusatorē requiri, ad cuius instantiā habēda est quæstio, aliter non potest reū torquere, vide Bal. c.j.§. Iudices. de pace fir. Et omnes scribentes in hac materia consentiunt. Attamen hoc tpe per totam Italiam Iudex non expectata requisitione accusatoris reum torquet, & ratio reddi potest, quia Iudex ex officio pōt p̄se qui, & facere ea, quę accusator facere posset. Bart.l.j.ff. de pub. iudi. imprimis abstineat
2 † Iudex à nouis tormētis: nā pleriq; angunt reos siti, fame: quidā immittunt aquā p nares: quidā ponunt taxillū in pede. De ijs, & alijs, vide Bru.de q.in principio. Item Iudex
3 † debet tria cōsiderare, primo qualitatē causæ, seu criminis. secūdo qualitatē tormētorū: nā si sufficiunt tormenta leuia, non sunt inferenda gratia. Tertio qualitatem p̄sonæ: aliter .n. torquent̃ robusti, aliter imbecilles
4 Et secūdū †aliquos debet ostendere torqndum

dū medicis, q̃a dēt vti tali moderamine, vt reus tortus, saluus, seu saluus innocētiæ, seu supplicio cōseruet, vide Bal cōs. 271. Demū 5 † consideret Iudex ꝙ hominem torquet, ꝓ quo (vt Apostolico vtar verbo) non metuit mori Christus. Et adhibeātur tormēta moderate, vt rōnis temperamenta desiderant, nam Iudex īmoderate torquēs, grauiter punitur. 6 Occurrit † hic cautela Bru. dicētis, si Iudex indebite torserit aliquem, faciat reū cōfiteri, ꝙ fuit legitime tortus, de qua cōfessione faciat notariū rogatū, vide eā gl. in fine. Cōtra tñ 7 teneo. Primo in † processu constare debet de tortura, & si non cōstabit, ex brachijs rei cognoscet. Deinde cōfessio rei in ptāte Iudicis. vbi agit de interesse eiusdē, non p̄iudicat, q̃a carcere detenti, vt liberarētur locis atris, oīa bona verba faterentur, & confessio eiusmodi ęquipollet confessioni metu tormentorū, 8 cū † carcer sit species torturæ. Quare Iudex non excusabit cautela p̄dicta si immoderate torserit reū. Quia vltra prædicta p̄sumptio est cōtra ipsū iudicē, ꝙ sicut reum illicite, & immoderate torsit, ita, & illicite fecerit eūdē confiteri. tex. est bonus in l. pen. ff. de quæst. secundum vnā lecturā quam tenet Bart. ibi.

1 *Tortura inferri potest omni tempore, dummodo delictum sit atrox.*
2 *Tormentorum ordo quis sit?*
3 *Tortura an sit incipienda à debiliori, an vero ab eo qui verisimiliter scit veritatem?*
4 *Pater, & filius si sint conrei, à filio incipienda est quæstio.*
5 *Nomen turpe habens primo est torquendus.*

Quo tempore, & à quibus incipiat tortura, & de errore Iudicum. Cap. XIII.

1 OMni † tp̄e rei torqueri pñt, ēt diebus feriatis, & in honorem Dei, dūmodo delictū sit atrox, vide Bal. in l. 1. C. de episc. & clericis. Tormētorū 2 aūt † ordo est eiusmodi secūdū multos, vide-3 licet, si plures sunt rei incipiendum † est à debiliori, vide Ang. de qō. Sed contra incipiendum est ab eo, qui magis scit veritatem, & q̃ verisimiliter dicet eam, deuenitur. n. ad torturam, pro hñda veritate, vtique qui magis scit, debet primo torq̃ri, licet Iudices cōsueuerint incipere à debiliori. vnde euenit q̃d hr̄ confessio incertatū ob non plenā sciētiā facti, tum ob debilitatem torti, verum si rei pares erūt in delicto, tūc incipiendū est à debiliori. Et ita ītelligunt iura loquētia de hac materia. l. quoties. C. de Naufr. lib. 10. l. 1. §. Idē diuus. ff. de qō. & l. vnius facinoris. ff. eo-4 dē, Itē † quoties pater, & filius sunt cōrei à filio incipiēdū est, & torqueat in cōspectu patris. l. isti q̃ dē. ff. q̃d metus causa. Vnde transijt in ꝓuerbiū apud Oratores, torque filiū, 5 fatebitur pater. Et dicunt † aliqui, ꝙ quando sunt plures torquendi, & vnus eorum habet turpe nomen, initium potest ab eo fieri, vide Hippol. in l. 1. ff. de quæstio. Et licet varie loquantur scribentes in similibus, dic esse incipiendum, vt supra conclusum est.

1 *Tortura an & quando possit repeti?*
2 *Tormentorum modus erit iuxta qualitatem indiciorum.*
3 *Reus pro quolibet sufficienti indicio, an possit ter quassari?*
4 *Torturæ repetitio non debet excedere tres vices, ne in infinitum procedatur.*
5 *Tortura reduci debet ad tres dies separatos, & pro qualibet vice reus debet habere tres eleuationes, & depositiones.*
6 *Tortus vltra tres vices, dicitur tortus immoderate, & videbitur fateri vi, & cruciatu tormentorum.*
7 *Repetere reum in tortura si Iudex intendat, debet in actis interloqui, quòd supersedet à tortura incœpta, sed non perfecte data.*
8 *Indicia noua quæ dicantur?*
9 *Tortus relaxatur, si accusator, dato sibi termino ad probandum, & deducendum quidquid intendit, nil probauerit.*
10 *Reus ter solum debet in tortura repeti, sed antiquitus, ex causa octies repetebatur.*
11 *Cōfessio facta in tormētis sine legitimis indicijs, sicut non valet, ita confessio facta ab tormenta repetita, quæ repeti non debuerunt, non valet.*

Per quot dies, & quanta tortura afficiatur reus, & de errore Iudicum. Cap. XIIII.

1 SI reus † primo fuerit satis tortus, nunquam potest repeti, nisi superueniant īdicia de nouo, vide Are. ī verbo fama publ col. 12. Sed alij dicūt quæstionem toties repeti, quoties iudici videbitur, vide 2 Bart. l. vnius. §. 1. ff. de quæst. Sed dic † ꝙ iuxta qualitatē indiciorū erit tormētorū modus, nam sicut indicia suos gradus habent, prout in opere de indiciis dixi, ita & tortura

plures gradus hēt, vt supradictum est. Vnde 3 † dixerūt aliqui, ꝓ quolibet sufficiēti indicio posse reū ter quassari, & sic obseruari ꝑ totā Italiā, vide Hip. in pract. §. nūc vidēdū. nu. 52. Sed recētiores dn̄t, ꝙ qn̄ indicia sunt vrgētia Iudex semel torquebit reū. Sed si essent multū vrgētia, tūc fieret repetitio. Sed 4 hæc † repetitio nō dēt excedere tres vices, 5 ne in infinitū procedat, & sic qō † reducet ad ternariū numerū, videlicet ad tres dies separatos, & ꝓ vice qualibet debet hr̄e reus tres (vt dicā) saccatas, seu eleuationes, & depositiones: Et rei † torti vltra ternarium numerū dn̄r torti immoderate, & videbunt fateri vi, & cruciatu tormentorū, vt l. repetitio. ff. de 7 qō. Et quoties Iudex † intēdit repetere reū in tortura, debet interloqui in actis, ꝙ supersedet à tortura incœpta, sed nō ꝑfecte data, vi de Bru. q. 5. in fine, vbi tractat qn̄ suꝑueniētibus nouis indicijs torqueatur reus. Indicia 8 † aūt noua differūt specie, vel substātia sicuti dr̄ in materia ꝓbationū, ꝙ suꝑ nouis licet ꝓbare, ēt post didicita, testificata. Et noua īdicia sunt, siue ꝓcedat ex dicto torti, siue aliter, notat in l. ꝑ hāc. C. de tꝑa. appel. Item 9 quoties † Iudex torserit reū, si non suꝑuenerint īdicia aliqua noua, dabit terminū accusatori, in quo ꝓbare, & deducere debeat: aliter elapso ipso termino, & accusatore aliud nō ꝓbāte, ipsū reū relaxabit. De hoc stylo, vide Ang. in ver. fama pub. col. vlt. Dictū 10 † est reū ter solū in tortura repeti dr̄e. Antiqui vero octies torqbāt. Legit seruū Fānij septies, & Philippū Fuluij Flacci octies fuisse tortū, lege Valeriū. lib. 8 de q. Sed dicūt 11 supra. Et hoc † amplius, sicut cōfessio fcā in tormētis sine legitimis indicijs nō valet, ita cōfessio facta ob tormēta repetita, q̄ repeti non debuerūt, non valet, no. l. pen. ff. de q.

1 *Iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormentis, ne videatur suggerere, siue procedatur super inquisitione, siue super accusatione?*

2 *Reus in tortura est de se īterrogādus, nō de alijs.*

3 *Reus in tortura si de facto proprio interrogetur, aliquæ circunstantiæ, an sint exprimendæ?*

De interrogationibus faciendis in tormentis, & de errore Iudicum. *Cap. XV.*

1 Considerare † dēt Iudex, quo pacto īterroget reū in tormētis, cū agat de vita hoīs, & ne videat suggerere. Imprimis à reo peti dēt secūdū multos, q̄s maleficium fecerit, non aūt, si maleficium fecerit, vide Gād. dꝫ tormētis. Sed ī hac materia variè scriptū est: Vnde distiguēdū esse existimo: Aut Iudex ꝓcessit ad torturā, suꝑ gn̄ali inq̄sitione, videlicet, suꝑ inq̄sitione gn̄ali quo ad personā, qn̄ proprie nescitur delinquēs, & tūc Index debet interrogare reū, q̄s maleficiū fecit, nō nominādo aliquā personā, q̄a foret suggestio & ita ītelligit lex prima. ff. de q. Aut Index ꝓcedit per specialē inquisitionē, vel accusationē contra certam personā, & tunc si torquetur q̄s vti testis, īterrogetur, si inq̄situs, aut aliud maleficiū cōmiserit, qūo, & qn̄, & in qua parte corporis, quo loco, & quo die. Sed Iudex interrogādo eū, non exprimat aliquā circunstātiā, aut qualitatē, nec dicat q̄dquā de cōmisso maleficio, nec in qua parte corporis percussit, nec q̄cquā de facto, seu dicto, pro quo dicto, seu facto torq̄tur reus, alioquin nō dicetur Iudex īterrogare, sed suggerere. Sin aūt 2 torq̄bitur, † vt principalis, dēt īterrogari de se, & non de alijs, & silr̄ dēt interrogari in gn̄e, postea ad speciē descendendo, videlicet ad nomē tm̄ offensi, nō vlterius q̄dquā interrogādo, nec ad alias facti circūstātias ꝓcedēdo, nā si Iudex īterrogaret, si percussit talē in tali loco, & tali via, & tali parte corporis, foret suggestio. Multi quoq; dixerūt ꝑꝑ periculū suggerēdi Iudices rectius ꝓcedere, si interrogabūt, si aliqꝺ maleficiū cōmisit, nō aliquē noīando, vel vlterius interrogādo, vide Are. ī verb. fama publ. Cy. l. fi. C. de accus. Idē l. Mosis. c. 4. Geneseos, ibi, vbi est Abel frater tuus? & c. 7. Iosuæ, ibi, atque indicia quod feceris. Sed de consuetu-3 dine, qn̄ rei † interrogantur de facto suo ꝓprio, pn̄t īterrogari de hoīe mortuo, dūmō nō exprimātur aliq̄ circūstātiæ, videlicet, nō exprimēdo aliqꝺ dictū, seu factū, ꝓ quo dicto, seu facto torq̄tur reus, vt supra dictū ē.

1 *Tortus, & confessus de se, an, & in quibus casibus possit interrogari de socijs sine indicijs.*

2 *Latrones, falsatores monetæ, & mandatarij, possunt in tortura interrogari de consocijs, idq; procedit etiam in sex alijs casibus.*

3 *Latrones de se confessi interrogantur de socijs, mandatoribus, & receptatoribus.*

4 *Seruus torquetur, vt indicet consocios, maxime quando sumus in atrocioribus, vel in nece domini*

mini, nam interrogatur, quo mandante, id fecerit, & qui sint participes.

5 *Tortus confessus de se potest interrogari de socijs in omnibus delictis, quae verisimiliter non committuntur sine socijs.*

6 *Torti, & confessi de se ne consuetudine totius Italiae in omni casu de socijs interrogantur.*

7 *Iudex non expectata requisitione accusatoris hodie reum torquet.*

8 *Confessus crimen, de quo erant indicia, an possit interrogari de delictis etiam eiusdem generis, de quibus non extant indicia contra eum?*

9 *Socius criminis regulariter non potest de socio criminis interrogari in delictis principaliter cõmissis in iniuriam, & odium alterius, non autẽ principaliter in commodum delinquentis.*

10 *Assertio socij criminis interrogari, qui interrogari non poterat non facit indicium ad torturam.*

De interrogationibus faciendis in tormentis reo confesso, & de errore Iudicum. Cap. XVI.

1 QVæritur† an tortus, & cõfessus de se possit interrogari de sociis sine indiciis? Dic nõ interrogari, nisi 2 † latrones, monetæ falsatores, & mãdatarii, q̃ ẽt torquẽtur, vt manifestẽt socios, seu mãdãtes, & sic in reliq̃s casib. qui sunt sex scd m Gãd. in ti. de qõ. videlicet. primo latro 3 nes† de se cõfessi interrogãtur de sociis mãdatorib. & receptatorib. Secũdo, falsatores 4 monetæ. Tertio †, seruus torq̃tur, vt indicet cõsocios. Quarto p̃p atrocitatẽ maleficij interrogantur. vt supra. Quinto seruus de nece dñi de se cõfessus interrogatur quo mandãte. Sexto seruus q̃ magnas fraudes cõmisit in rõnibus dñi põt interrogari, q̃ sint par 5 ticipes. Sed † p̃dictis addo regulã generalẽ, q̄ tortus cõfessus de se põt interrogari de sociis in oĩbus delictis, q̃ verisimiliter non 6 cõmittũtur sine sociis. Sed de † cõsuetudine totius Italiæ rei interrogãtur de sociis in oĩ casu. vide Belui. in ti. de q̃st. col. 2. Sed Neoterici limitãt hr̃e locum p̃dicta in inquisitione, secus in accusatione, quia Iudex non dẽt onerare accusatorẽ, ad cuius instãtiam tor 7 quet accusatũ. Sed hæc † opinio nõ placet, q̃a hodie Iudex nõ expectata requisitione accusatoris reũ torquet. vide Bart. l. 1. ff. de 8 pub. Iud. Postremo † q̃rĩ an cõfessus crimẽ, de quo erãt indiciã, possit interrogari de delictis ẽt eiuſdẽ g̃nis, de quib. non extant indicia cõtra eũ? Et scd̃m oẽs interrogari nequit. At ijs t̃pibus per totã Italiã alr̃ obseruatur, p̃sertim in furtis, vide Ang. in tit. de tortura. Prædictã tñ consuetudinẽ multi limitãt, videlicet, si nõ p̃cessit infamia g̃nalis, vtputa, q̄ sit magnus latro, tũc nõ posset interrogari, vide Bru. q 5. in fi. Et hæc opinio 9 est obseruãda. [Adde † g̃nales regulas q̄ in delictis q̃ principaliter committũtur in iniuriã, & in odiũ alterius, vt est homicidium, nõ aũt principaliter in cõmodũ delinquentis, vt in furto, falsa moneta, & similibus, socius criminis nõ põt de socio interrogari. vt voluit Bar. in l. repeti. & cæteri. ff. de qõ. 10 † & consequenter assertio socij criminis interrogati, qui interrogari non poterat, non facit indicium ad torturam, vt ibidem.

1 *Nominatus per tortum ex hoc solo non torquebitur, sed solum inquiretur, fallit in casibus, in quibus reus interrogari potest.*

2 *Indicium quando oriatur ex dicto torti sine alijs indicijs?*

3 *Homo malæ famæ in alijs non concurrentibus possit torqueri, ex solo dicto torti?*

4 *Nominati per tortum quando sine alijs indicijs possint torqueri, & quando non?*

5 *Tortus an iurare debeat facta nominatione in tortura?*

6 *Nominatio debet esse in tortura, aut statim deposito reo de tortura, aliter ea non valet.*

7 *Confessus de se, si sua sponte alium nominat non interrogatus, talis nominatio suspecta habetur à lege.*

8 *Testis sponte se offerens est suspectus.*

De nominato per tortum torquendo, vel non; & de errore iudicum. Cap. XVII.

1 NOminatus† per tortũ, ex hoc solo nõ torquebitur, sed solũ inquiretur, & ratio reddi potest, quia rei imputando cogitant hr̃e subsidium. Fallit tñ in casibus, in quibus, potest reus interrogari: q̃a in dictis casibus crimẽ obiectũ satis est ad torquendum criminatũ. vide Ang. in verb. fama publ. Hipp. §. diligenter. num. 59. Sed nonnulli asserũt, ẽt in prædictis casibus non procedi ad torturã, nisi p̃cedant aliqua indicia, saltẽ p̃sumptiua cõtra criminatũ, vt puta cõuersatio cũ torto, & similes qualita-

tes. Item ꝙ ex qualitate torti, siue ex persona criminati verisimile sit non mentiri, & similia. In casibus tñ † in quib. versat̃ ꝓbõnis difficultas, oritur indiciũ ex dicto torti sine alijs indicijs, dummodo is, cui crimẽ obijcitur, sit malæ uitæ, intelligẽdo ẽt ꝙ ex dicto torti oritur indiciũ cõtra criminatũ, qñ est malæ famæ ẽt vltra casus exceptos. Sed † de hoc dubitat̃: q̃a licet q̃s sit malæ famæ, alijs tñ nõ cõcurrentib. nõ torquetur, & rõ est, criminis obiectionẽ per totum de eo factã indicium inducere nullum, cum interrogari non debuerit. Ergo ꝙ inde sequitur, lege ꝓhibẽte nõ valet. Sed de cõsuetudine aliter obseruat̃. vide Gãd tit. de qõ. Ex supradictis aũt scribẽtes vñr potius cõfundere, q̃ cõcludere, q̃a nõ vr̃ dr̃ia inter casus exceptos, & nõ exceptos. Quare dic † ꝙ ĩ casib. exceptis, in quib. interrogãtur rei de sociis ẽt sine indiciis, & de quib. casib. dcm̃ est in antecedẽti cap. In dictis casib. nominati per tortum pñt torqueri scd̃m scribẽtes, ẽt ꝙ nulla extẽt indicia. Sed tu dic, ꝙ torquent̃, dũmodo sint qualia qualia indicia. In alijs vero casib. nõ torquẽtur noĩati, nisi fuerĩt indicia idonea, & sufficiẽtia. Quæritur ẽt † an reus debeat iurare facta noĩatione in tortura? & multi cõsentiũt. vide Hipp. §. diligẽter, nu. 62. Sed hæc opinio non placet. vide Blan. nu. 283. & nota † ꝙ noĩatio dẽt esse in tortura, aut statim deposito reo de tortura, aliter nõ valet. vide, vt supra. [Addo † regulam gñalem ꝙ inquisitus de se confessus si sua sponte alium noĩat, nõ interrogatus super eo, noĩatio talis suspecta hr̃, † sicuti dr̃ de teste spõte se offerente, ita Mod. Sen. in tract. de ind. & tort. quos citat Grammat. in consi. 21.]

1 *Confessiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, si alia non concurrant.*
2 *Confessionum alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis.*
3 *Confessio quando dicatur spontanea, & quomodo debeat ratificari?*
4 *Notarius non debet scribere reum sponte fuisse confessum, quando adest aliquis terror.*
5 *Confessus sponte an possit statim sine vlla defensione damnari?*
6 *Confessus sponte potest damnari ex quolibet etiã inordinato processu, & sine indicijs præcedentibus.*
7 *Cõfessus spõte in aliquibus casibus non dãnatur.*
8 *Reus non torquetur si de corpore non cõstet, nec procedi potest per inquisitionem, aut accusationem, nec sponte confessus hoc casu damnatur.*
9 *Casus, in quibus reus torquetur, licet de corpore non constet.*
10 *Confessio facta coram iudice incompetenti, licet nõ plene probet, facit tamen indicium ad torturam coram suo iudice.*
11 *Confessio extraiudicialis, licet non sufficiat ad condemnandum, sed solum ad torquendum, tamen confitens potest extraordinarie puniri, tã quam de delicto se glorians.*
12 *Confessus per stoliditatem nõ dicitur conuictus, nisi perseuerauerit: idem in confessione nuda, et sine causa, vel ab irato facta.*
13 *Iracundia an, & quando non obliget.*
14 *Pœnam homicidij iustus dolor diminuit.*
15 *Confitẽs se occidisse ad sui defensionem, si id non probet, an ad mortem damnari possit?*
16 *Offendentis qualitas demonstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi.*
17 *Mores boni faciunt præsumi pro reo, mali vero mores contra reum.*
18 *Confesso de se, & socijs nullo casu est credendũ, nisi euidentem rationem alleget, vel verisimilitudinem, quæ iudicem instruat.*
19 *Responsio rei dicentis, si feci, feci ad meã defensionem in criminalibus non est admittenda.*
20 *Responsio rei dubia parit indicia contra eũ, quia videtur velle iudicem fallere, & nu. 21.*
21 *Respondere non videtur qui ad interrogata obscure respondet.*
22 *Reus confessus se occidisse, sed non animo occidendi, an de homicidio teneatur.*
23 *Nemo videtur sine animo maligno delinquere.*
24 *Reus quòd non aĩo occidẽdi fecerit, quõ probetur.*
25 *Accusatus de homicidio negans se occidisse, conuictus, an possit alia deensione vti.*
26 *Confessio spontanea an ratificetur?*

De confessione spontanea, & de errore Iudicum. Cap. XVIII.

1 Confessiones † reorũ pro exploratis facinorib. haberi nõ oportet, si alia Iudicis religionẽ probatio instruat nulla. l. 1. ff. de qõ. Sed sciendum est 2 confessionem varie concipi: est † enim alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis, de quibus singulariter dicetur. 3 Spontanea † confessio dicitur, qñ reus sine tormẽtis, & minis, alioq́; actu fatetur cõtẽta in

in inquisitione, & tunc notarius scribet eũ spõte cõfessum, & alr̃ nõ. [Sed aduerte tutius esse notarium nullo casu scribere sponte cõfesũ,& sufficit scribere quo loco,quo tp̃e,quo mõ,& qualr̃, & quib.verbis fateat̃ reus,ea rõne,q̃a metus põt cõtingere ex diuersis accñtibus ẽt ignotis,ergo,&c.dictũ ẽ in c.de cõfessione metu tormẽtorũ, ad quẽ

4 locum me remitto.] nã qñ† est aliquis terror,non dẽt scribere,reum fuisse spõte confessum . Postea post triduũ ducatur reus ad bãchũ iuris,vbi legetur cõfessio rei.& interrogabit̃,si dictã suam cõfessionem ratificare velit,monendo eum de sui vita agi. Contra tñ fere oẽs sentiũt cõfessionem eam nõ ratã hñi , imò reum sine alia perseuerantia dãnari,secus in cõfessione facta in tormentis,siue metu tormẽtorũ.vide in l.dic.C. de

5 custo.reo Vlterius scd̃m†alios,spõte confessus põt sine ulla defensione statim dãnari . Tñ tutius ẽ reũ monere,vt seipsũ defendat & sic dari terminũ. Et rõ est:q̃a reus põt reuocare cõfessionẽ, vel eã declarare . vide in

6 c.cũ dilectus,de accus.Et cõfessionis† spõtaneæ vis erit eiusmodi , vt reus possit dãnari ex quolibet,q̃uis inordinato ꝓcessu . Item licet nulla p̃cedant indicia,tñ ob spõte confessionem factã poterit reus dãnari : secus aũt si ꝑ torturã , siue ẽt aliquẽ torturæ metũ reus cõfessus fuerit:tunc.n. qñ desunt indicia,nullo modo dãnabitur, licet ꝑseuera-

7 uerint.In cõfessione † spõte facta in aliquibus casibus Iudex non damnat . Primo,qñ nõ cõstat de corpore, de quo ĩ primis cõsta

8 re dẽt Iudici, aliter † reus nõ torquet̃ , imò non ꝓceditur nec per inq̃sitionẽ , nec per accusationem : q̃a talis solennitas req̃ritur ab initio:qua omissa oĩa,q̃ sequunt̃ sunt ipso iure nulla ob omissionẽ substãtialis modi:nam quoties solennitas datur ꝓ forma, eius omissio ẽt si eẽt leuis , tñ vitiat actum. vide in c.qm̃ frequẽter. vt lite nõ cõtestata,

9 Sunt†tñ casus,in quib.torquet̃,licet nõ cõstet de corpore.vide supra c.1.Scd̃o,in confessione impossibili,siue nõ verisimili. Tertio,in cõfessione incidẽter, & nõ principaliter facta. Quarto,ĩ cõfessione tp̃e inhabili, videlicet,qñ lapsum est tp̃s,post qd̃ nõ inquiritur,siue accusatur, qd̃ est post annos. 20.nisi in partu supposito,vel qñ falsis medicaminib.partum impediuit. vide Sing.3. de accus. Quinto,qñ cõtra cõfessionẽ aliter iudicatũ fuit. Sexto,ĩ cõfessione facta corã Iudice carẽte iurisdõne , & differt à iudice

10 incompetẽti,nãq; † confessio corã eo iudice,licet non plene ꝓbet,facit tñ indiciũ ad torturã coram suo Iudice.vide Bal.l.magistratib ff.de iurisd.om.iud.Et rõ ẽ, q̃a confessio extraiudicialis facit indiciũ ad torturã.ergo confessio corã Iudice incompetenti,tanq̃ confessio extraiudicialis dẽt facere indiciũ corã suo Iudice, licet Bar. tenuerit contrariũ.l.diuus.ff.de custo.reo. Notandũ

11 est , † ꝙ licet confessio extraiudicialis non sufficiat ad condẽnandũ,sed solũ ad torquẽdũ.Attñ confitẽs p̃t puniri extraordinarie, tanq̃ de delicto se gloriãs.Hipp.in §.postq̃. Septimo in confessione facta virtute gr̃æ sibi ꝓmissæ per Iudicẽ . [De hac confessione vigore gr̃æ sibi ꝓmissæ per iudicẽ multa notãtur per Deciũ,& alios Modernos.in l hæc est natura.ff.de reg. iur.] Octauo, in confessione corã notario non hñte commissionẽ à Iudice,vel corã Iudice solo non in figura iudicii,& hoc casu non plene probat,facit tñ indicium ad torturã. vide Ias.ĩ.

12 supradicta.l.magistratib. Nono siq̃s†vltro, sponteq; confitetur per quãdã stoliditatẽ, non conuincit̃ per talẽ confessionẽ,nisi ꝑseuerauerit:& ratio esse p̃t , confitẽtẽ non videri esse in plenitudine intellectus , cũ ita sponte,& sine vllo metu ipse confiteat̃.Idẽ in confessione nuda,& sine cã. Itidẽ in confessione facta ab irato , q̃ calore iracundiæ non valet.Scd̃o,votum.Tertio,iur̃m p̃stitũ ab irato non obligat , & ita intellr̃ l. q̃dq̃d calore.ff.de reg.iur.Hipp.in §.postq̃ , nu.6.

13 [Sed † distingue de iracũdia ad hoc, ꝙ non obliget,dẽt esse talis , q̃ mentis alienationẽ inducat.& distingue q̃dam esse q̃ iuris sortiunt̃ effectũ,vt contractus,repudiatio,confessio,votũ, & similia. & ista ꝑ iracundiam impediuntur,q̃a non procedunt ex aĩo,sed ex animi alteratione . q̃dam iuris non sortiunt̃ effectum,vt maleficia . & tũc non curat̃ de iracundia , si. n. in delictis excusaret iracundia,raro delicta punirentur . mitigat̃ tñ pœna,qñ ex iusto dolore prouenit. Hinc dicitur,quòd licet prohibitum sit occidere fugientem qui te percussit , occidendo ta-

4 men pœna ordinaria non punieris, † quia pœnã homicidij iustus dolor diminuit, no. in l.quidquid calore,supradicta .] Occurrit hic q̃stio,quã ibi ponit Hip.videlicet:siquis

15 † cõfitet̃ occidiſſe,ſed ad ſui defenſionẽ,nõ ꝓbato eo,qđ ad ſui defenſionẽ ſpectauerit, ſi nõ erũt alię ꝓbões cõtra eũ ꝑ ꝑ talẽ cõfeſſionẽ nõ damnabitur ad mortem.Cõtrarium tenuit Bar.l.Aurelius.ff.de liber. leg.vi de Iaſ.l.vt vim.ff. de iuſt. & iur. Sed ipſe in pdictis diſtinguo, videlicet, ſi talis confitẽs nõ cõſueuerit deliquere,neq; habuerit cãm ſe vlciſcẽdi,tali caſu tenerẽ cũ Hipp q̃a ex p dictis lex bene pſumit ꝓ reo, ſed pdictis nõ cõcurrentib.tenerẽ cũ Bar.Et pcipue cõſiderandũ eſt,ſi occiſus erat offenſus, nã eo caſu vr̃ cõtra eũ pſumptio culpæ, & ſic exiſtimabit̃ voluiſſe vlciſci ſe,licet fuerit occiſus, cõcurrẽte maxime qualitate pſonę.Nã qua

16 litas † offendẽtis demõſtrat aĩum fuiſſe,aut nõ fuiſſe offẽdẽdi.l.ſi mr̃. C. ne de ſtat. def.

17 Quare rei † curẽt ꝓbare de morib. nã ſicut malos mores oritur ſiniſtra ſuſpicio, ita ob bonos bene pſumit̃.l.deſertorẽ.§.is, cui . ff. de re mil.l.ſi militari.ff.de ijs,quib. vt indi.

18 [Addo † regulã gñalem,ꝙ nullo caſu credẽdũ ẽ cõfeſſo de ſe,& ſocijs , niſi allegauerit euidentẽ rõnẽ,vel veriſimilitudinẽ,q̃ iſtruat iudicẽ,q̃a tũc publicæ vindictæ nõ erit ſub trahẽdus reus.l.ſicuti,C.de qõ.Gl.ſing. in l.

19 patre.ff.de qõ.]Obuia † fit hic cautela Iaſ. in d.l.vt vim.videlicet,vtreus rñdeat,ſi feci, feci ad meã defenſionem.Sed ego teneo,ꝙ talis rñſio nõ dẽat admitti per Iudices,quia reus dẽt certe rñdere negãdo, aut cõfitẽdo, cũ ẽt poſſit torqueri ad rñdendũ, qñ rñdere recuſat,vt dictũ eſt ſupra c.2.Et cautela Iaſ. locũ hẽt in cauſis ciuilib. qñ rñdetur inter ipſas partes , ſecus in criminalib. vbi rñdet̃ Iudici: tũc.n. ꝑ ꝑ religionẽ iudicis reus dẽt certo rñdere, cum interroget̃ , quid fecerit. vide tex.c.7.Ioſue,ibi, atq; indica qđ feceris.Adde,ꝙ ẽt in ciuilib.vt poſitionib. rñdetur clare.nota.in l.1.ff.de vulg.& pup.Hoc

20 amplius † teneo reum in dubio rñdentem parare indicia cõtra ſe,quia vr̃ vere deliquiſſe,& velle iudicẽ fallere. [Concluſiue tenet̃ reus nõ ſolum ad rñdendũ, ſed certũ rñden

21 dum , † quia non vr̃ reſpondere qui ad interrogata obſcure rñdet, Bar.in l.de ætate.

22 §.qui tacuit.ff.de interro.actio.† Idem dic in reo confitente ſe occidiſſe , ſed non aĩo occidendi,quo caſu non tenetur de homicidio, nam crimen tũc contrahitur ſi & volũtas nocendi intercedat,quia q̃ ex improuiſo caſu accidunt facta plerunq; non noxæ im-

23 putantur.l.1 . C.ad l. Cor. de ſicar. † Nemo enim vr̃ delinquere, niſi aĩum malignũ delinquendi habuerit.Nam voluntas, & ꝓpoſitũ diſtinguũt maleficia.l.ſæpe.ff.de ver. &

24 rer.ſig.l.1.ff.de fur.† Et notandum eſt, ꝙ illa negatiua non aĩo occidendi ꝓbatur per pſumptiones probãdo amicitiã,& affinitatẽ,& qualitatẽ occidẽtis,& per iuĩm purgationis.prout no. Gl.in ſupradicta l,Idẽ in l. Moſai.qui percuſſerit proximum neſciẽs,& qui heri, & nudius tertius nullum cõtra eũ odium habuiſſe cõprobatur.tali caſu remittenda eſt ei pœna homicidij,prout in c. 19. Deute.Nota tñ,ꝙ lex Diuina in ſupradicto c.vult reum exulet.non ꝑ ꝑ crimen qđ non eſt per regulam ſupradictam, ꝙ tunc cõtrahitur crimen ſi,& voluntas nocendi intercedat.Sed ne forſitan proximus eius cuius effuſus eſt ſanguis dolore ſtimulatus proſequatur,& percutiat aĩum eius,q̃ nõ eſt reus

25 mortis,vt ibi.† Quæritur ẽt ſi accuſatus de homicidio negauerit ſe occidiſſe , & fuerit cõuictus , nunq̃d alia poſſit defenſione vti? excipiẽdo ſe ad ſui defenſionem illud feciſſe,& rñdetur quod põt ſcđm Bart. & alios ſcribentes in l.nemo.ff.de reg.iur.& iſta eſt cõis opinio, quam nota , quia multi tenue-

26 runt cõtrarium.]An confeſſio † ſpontanea ratificetur,vide in ſequenti titulo in fine.

1 *Confeſſio metu tormentorum diuerſis ſumitur modis.*

2 *Torturæ metus æquipollet torturæ.*

3 *Terror leuis non indicat metum , niſi cadat inconſtantem virum.*

4 *Torquendi qualitas , circa tormentorum metum eſt conſideranda .*

5 *Notarius non debet ſcribere reum ſponte confeſſum,ſi aliquo terrore fateatur.*

6 *Confeſſio facta à carcerato fame, & frigore laborante,dicitur facta metu tormentorum .*

7 *Carceratus ſi aliquid confiteatur ſine alia tortura,confeſſio non dicitur ſpontanea , quia carcer eſt ſpecies tormenti .*

8 *Confeſſio vt dicatur facta metu tormentorum , an ſufficiat probare quem fuiſſe detentum ?*

9 *Notarius non poteſt,nec debet ſcribere reum ſponte confeſſum , ſed ſufficit vt ſcribat , quo loco , quo tempore,quibus verbis confiteatur.*

10 *Confeſſio etiam ſpontanea an debeat ratificari ?*

11 *Confeſſus ſponte debet ſaltem moneri ad faciendum ſuas defenſiones rationibus, de quib. hic.*

De

De confessione metu tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. XIX.

1 CONfessio metu † tormen torum diuersis sumitur modis. Primo qñ fit in tormentis, seu prope torm ēta reo ligato, minante Iudice torturam. vide Bart. l. 1. §. diuus. ff. de quęst. Sed alij dñt, si quis ducatur ad funem, licet non habeat manus ligatas retro, si confiteť dicetur cõfiteri metu tormentorum. Idem ẽt si quis apud torturã fuerit tñmodo spoliatus, & nõ ligatus, dicetur fateri metu tormẽtorũ, quia licet Iudex non torqueat hoĩem, sed eũ spoliat, vt torqueat, induci: iustus metus, ac si fuisset tortus, & secũdũ † aliquos suspicio, seu metus torturæ æq̃ pollet torturæ. Hoc amplius dixerũt 2 aliqui cõfessionẽ factam ꝑꝑ vehemẽtes minas Iudicis, licet extra tormẽta intelligi tñ metu tormentorũ, & posse reuocari perinde ac facta fuisset ꝑpe tormenta. De hoc, & supradictis, vide Bar. l. nouissime. ff quod fals. tut. Guid. de Suz. sub rub. de qõ. Sed cõtrariũ 3 fere oẽs tenent, ꝙ sola † ductio ad funẽ sit leuis terror, sed ductio, & ligatio indicant metũ, q̃a debet esse terror cadẽs in constantẽ virũ, l. interposita. C. de transac. Circa ꝑdicta, 4 ego † dico cõsiderandã esse ꝑsonã torquẽdi, vtputa si est fęmina, q̃a nãliter timida, siue ẽt vir, dũmodo sit ꝑsona timida, & tali casu tenerẽ cũ Guido. metus. n. tormentorũ consideratur respectu ꝑsonarum, argõ auct. multo magis. C. de sac. sã. eccl. In hac ẽt materia 5 considerandum est, ꝙ qñ † reus aliquo terrore fateť, notarius non debet scribere eum spõte cõfessum esse, & ĩ hoc multi iudices er 6 rãt. Ideo ẽt si esset † in carcere, in quo fame, & frigore multum patiebať reus, formidine tormẽtorum vř facta cõfessio secũdũ Bar. in l. 1. §. diuus. ff eo. Ego extendo dictum Bart. ad cõfessionem factam, non solum metu tormentorum, sed ẽt aliqua alia de cã, vt in d. 7 l. 1. §. si quis vltro. Et dixerunt aliqui, ꝙ † si carceratus aliq̃d cõfiteatur, ẽt sine alia tortura, talis cõfessio nõ dř spõtanea, cũ carcer 8 sit spẽs tormenti. Hoc amplius † dixerunt sufficere probare quem fuisse detentum, vt eius cõfessio dicatur facta metu tormẽtorũ. vide Hip. in §. expedita. n. 9. Sed hæc opinio nõ placet, q̃a metus tormẽtorũ cõsideratur, vt supra cõclusum est. Sed q̃a metus torturæ põt cõtingere ex diuersis accidẽtibus. Itẽ q̃a cõsistit in aĩo delinquẽtis. Ideo iudicio meo 9 † notarius ꝑꝑ periculũ falsitatis non debet, aut põt scribere spõte cõfessus, & sufficit scribere quo loco, quo tꝑe, q̃bus verbis cõfiteatur reus, & an fuerit spõte, vel metu confessus, ex circũstãtijs ꝓcessus Iudex cognoscet, & esse dẽt potius speculatio iudicis, q̃ asser- 10 tio notarij. Propterea † cõfessio quãuis spõtanea debet ratificari per supradictas rõnes & alias, quas dicit Hip. in §. postquã nu. 22. & talis opinio fuit antiquorũ, q̃ Gand. impugnat, dicẽs ẽt, cũ q̃s cõfitetur crimẽ se cõ misisse illico, & absq; aliqua perseueratione & cõfessione dãnãdus ẽ, vide eũ. de q. n. 15. Sed aduerte, ꝙ licet dubiñ sit, nũq̃d cõfessio spõtanea ratificari dẽat, sẽtiũt tñ oẽs, ꝙ spõ 11 te cõfessus † dẽt moneri suas facere defensiones. Primo, q̃a põt cognosci de inualiditate cõfessionis, vt supra. Secũdo, q̃a põt reuocare cõfessionẽ, vel eã declarare. Tertio, q̃a cõceditur posse probari falsitas cõfessionis. vide Bal. in l. si quis. C. de epis. & cler.

1 *Confessio in tormentis facta, tunc demum fidem faciet, quando per certa signa verificabitur.*
2 *Confessionis in tormentis factæ verificatio ex quibus haberi possit?*
3 *Innocẽtia rei quandoque per causas cognoscitur.*
4 *Signa maleficij à reo sunt per iudicem petenda ad confessionis verificationem.*
5 *Confessione non verificata reos damnare exemplo pernitiosum est.*

De confessione in tormentis verificanda, & de errore Iudicum. Cap. XX.

1 DIctum est † supra confessiones reorum nõ hẽri pro exploratis facinoribus, si nulla alia probatio Iudicis religionem instruat: Etenim res est fragilis, & periculosa, & quæ veritatẽ fallit, quia aliqui tanta sunt impatientia, vt in quouis mẽtiri, quàm pati tormenta velint. l. 1. ff. de qõ. Quare Rhetores disputant, & vtrinq; argumẽta nõ sunt. Proinde altera pars tormẽta testimoniorũ loco hẽt. At altera pars dãnat cũ tormẽtorũ mẽtiri sæpe faciat dolor. vide Arist. lib. 1. de arte rhet. Quint. lib. 5. Cõfessio itaq; ĩ tormẽtis tũc demũ fidẽ faciet, qñ ꝑ certa signa verificabiť, & hoc modo tolletur certamẽ, an reus sit vere cõfessus, an mẽtitus cruciatu tormẽtorũ. Et iudicis ĩterest quærere rõne humanitatis, ne innocentẽ oc

cidat, & ne q̃rẽdo homicidã homicida fiat. c.21.Exod. Verificatio † igit dupliciter consideratur. Primo ꝙ delictũ sit cõmissũ, unde cõstare debet de cadauere, aliter nõ ꝓcedit ad torturam, dictũ est supra.c.1. Est aũt alia verificatio magis necessaria ad cognoscẽdũ verũ delinquentẽ, & ꝙ reus nõ sit confessus cruciatu tormentorũ. Quare licet confiteatur reus, Iudex tñ debet quærere, & verificare ĩfrascripto modo. ĩ primis petatur à reo cur fecerit, & cur occiderit, nã per † cãs quñq; cognoscitur innocentia rei, etenim si causę nõ sunt verisimiles, rei nõ dãnantur. vide Ias. l. magĩatibus. ff. de iurisd. om. iud. l. 1. C. ad l. Cor. de sica. Secũdo, Iudex petet † à reo aliqđ certũ signũ, videlicet, si agatur de homicidio, interrogabit quid factum sit de armis, & de qualitate armorũ: nã ex ijs, & similib veritas elucescit. Sin aũt de furto agatur, interrogetur q̃bus vendiderit, & si reus aliquos noĩauerit, noĩati examinẽtur, & ab eis exploretur, an sit verũ. vide Bru. tract. 6. ibi principaliter q̃ritur. Si in cã veneficii q̃s torq̃bitur, interrogetur, venenũ vbi emit? à quo? qñ? quãti? ꝑ quẽ dedit? Supradicto igitur mõ, & simili, & in supradictis, & similibus delictis interrogãdo reũ, delicta fiẽt explorata Iudici certis signis, q̃ ad veritatẽ adducõt, & nõ sola cõfessione, vt dictũ est supra. De supradictis signis, vide l. Mosis. c. 7. Ios. ĩ fi. Apud Rhetores, auctore Cornificio legitur, maiores voluisse certis ĩ rebus ĩterponi q̃nes, cũ q̃ vere dicerẽtur sciri, q̃ falso in q̃ne ꝓnunciarentur, refelli possent, hoc modo. Quo in loco quid positũ sit, & siq̃d esset simile, quod videri, aut aliquo simili signo percipi posset, vide eundem. 2. ad Herẽnium. titul. in causa coniecturali. Exemplo pernitiosum † est non verificata confessione reos damnare, & exempla non desunt. vide Val. Max. lib. 8. de quæst. in prin.

1. *Perseuerare in confessione quando, & quomodo reus dicatur?*
2. *Confessione facta, an statim reus ducendus sit ad eam ratificandam? vel quantum tempus sit interponendum?*
3. *Confessus debet per tres dies conquiescere antequam ducatur ad ratificandum ipsam confessionem, aliter si fuerit ratificata paruo momento, dicetur ratificata metu tormentorum.*
4. *Confessio facta in tormentis, & legitime ratificata, non præcedentibus legitimis indicijs, an valeat, & ex ea an iudex possit reum dãnare?*
5. *Inquisitio non præcedentibus legitimis indicijs est ipso iure nulla, & quæcunque ab ea sequuntur, corruunt.*
6. *Confessio facta in tormentis, licet non satis sit ad damnandum nisi ratificetur, an fallat quando præcessit confessio extraiudicialis?*
7. *Confessus si non perseueret, an repetatur in tormentis, vt perseueret?*
8. *Confessus sæpius in tormentis, & ad perseuerandum ductus semper negans, an & quot vicibus possit torqueri, vt perseueret.*
9. *Confessus aliquando potest damnari, absque ratificatione, quando signa sunt talia, vt non sit probatio in contrarium.*
10. *Indicijs indubitatis non potest quis damnari, sed tantum torqueri.*
11. *Confessus si in confessione perseuerare nolit, sed velit probare contrarium, an non sit amplius torquendus, sed audiendus?*
12. *De innocentia rei omni tempore quæri potest.*
13. *Confessio in ciuili, an præiudicet in criminali, si per principalem facta fuerit.*
14. *Confessio facta in vno iudicio nocet inter easdem personas in alio, nisi contra confessionem in primo iudicio iudicatum fuerit.*
15. *Tortus Bononiæ pro delicto ibi cõmisso, ob quod non est corporaliter puniendus, si in tormentis confessus fuerit se plura maleficia extra Bononiense territorium perpetrasse, an à potestate Bononiæ possit vltimo supplicio condemnari?*
16. *Confessio de pluribus delictis, licet sæpe ratificata non nocet, nisi constet de illis.*
17. *Confessio licet legitime habita fuerit per tormenta, & fuerit ratificata, non erit tamen sufficiens ad condemnandum, nisi fuerit declarata à reo per signa, per quæ verificetur index reum vera esse confessum.*
18. *Confessio etiam ratificata non habet vim veritatis sine alijs signis.*
19. *Iudex maleficiorum temere, & rei veritate indiscussa iudicare, aut reum condemnare, non debet.*
20. *Aduocati, & defensores dandi sunt reis carceratis, se defendere ob inopiam nequeuntibus, ne innocens indefensus pereat.*
21. *Renunciare defensioni suæ, an reus possit? & an iudex id admittere debeat?*
22. *Iudex quærere debet defensiones rei, etiam post latam sentẽtiam, si ratio innocẽtiæ cõstiterit.*

De confessione ratificanda, & quando reus ratificare recusat, & de errore Iudicum. Cap. XXI.

COnfessiones reorum non hñr pro exploratis facinoribus, nisi rei perseuerauerint. Perseuerare † aūt dr̃, qñ reus ducitur ad banchum Iuris, prout duci omnino debet, vbi palam moneatur de vita sua agi, ideo bene consideret, si vult perseuerare in confessione sua, & eam ratificari, legente ei notario vulgari sermone dictam suam confessionem. Qui si rñderit contenta vera esse, tali casu dicet̃ perseuerare. Et notādū † est, reum non statim habita confessione duci dr̃e ad ratificandū eā, quia non dr̃ perseuerare, qñ aliquo tp̃is spacio non quieuerit. Vnde Iudex supersedere debet per aliqđ spaciū, qđ esse debet secūdū aliquos ꝑ diē, & noctē. Sed secundū † alios per dies tres, & ita obseruandum est, nam per solam diem, & noctem, reus aīo confusus, doloris impatiēs facile nō resipiscit, & adhuc dr̃ esse ī cruciatu, nisi aliquo bono spacio cōquiescat, saltem per dies tres: aliter.n. si fuerit ratificata paruo momēto, dicet̃ ratificata metu tormētorū. Animaduertēdum † est Bal. tenuisse cōfessionem præcedentibus indicijs factam maxime valere, qñ ea ratificatur. Si vero fuerit facta non p̄cedentibus indicijs legitimis, si fuerit ratificata, valebit, aliter non, vide eum l. 1. C. de confess. Sed caue, & contrarium tene, ꝙ per cōfessionem factam in tormentis licet legitime ratificatā non p̄cedentibus legitimis indicijs Iudex nō poterit dānare, & rō est, quia accusatio, siue inquisitio caruit suis præcedentibus substantialibus à iure requisitis, videlicet, vt p̄cedāt legitima indicia, anteq̄ deueniatur ad tormenta, aliter inquisitio † nō p̄cedētibus legitimis indicijs est ipso iure nulla, & q̄cunq; ab ea sequūtur, corruūt ꝑꝑ ommissionem, & defectum modi, & formæ substātialis. Notandū est, † ꝙ licet cōfessio facta in tormētis nō satis sit ad damnandū, nisi ratificet̃ ad banchū, vt supra, fallit tñ, qñ præcessit confessio extraiudicialis, vide Iason. l. Magistratibus. ff. de iurisdict. omnium iudicum. Sed hæc opinio non placet, nā ex cōfessione extraiudiciali orit̃ indiciū ad torturam, sicut ex alijs indicijs. l. ictus. ff. de ijs, qui nota. infa. Attñ confessio facta in tormētis ex alijs indicijs ratificat̃, cur diuersum in hac extraiudiciali cōfessione? Quid si reus † cōfessus nō ꝑseuerauerit? dic ꝙ repetet̃ in tormentis, modo p̄cedant legitima indicia, & hoc casu repetet̃ nō ad cōfitendum, sed ad ꝑseuerandū. Quid si sæpenumero † in tormentis cōfessus est, & toties ad banchū iuris negauit, an possit torqueri, vt ꝑseueret? Dic torq̄ri ter posse, secūdū Hipp. l. repeti. ff. de q̄st. Sed alij post eū dixerūt, si indicia sint leuia, nō posse, nisi semel torqueri. Sed ego sentio, si cōfessio fuerit verificata signis, vt supra de verificanda cōfess. posse torqueri arbitrio iudicis. Et rō est, ꝙ hoc casu Iudex factus est certus. Et alias † tenui reū posse dānari, absq; ratificatione, dūmodo signa sint talia, & nō sit ꝓbatio in cōtrarium. Et rō reddi potest, ꝙ Iudex certior factus nō debet amplius certiorari. Deinde quia vbi sunt ꝓbōnes, & secūdū aliquos īdicia īdubitata cōtra reū procedit̃ ad cōdēnationē, absq; cōfessione, & ratificatione. Sed ꝑ indicia, † licet īdubitata sentio nō posse dānari, sed torqueri. Nō obstat, ꝙ dici posset, ꝙ modus & forma torturæ exigūt, ꝙ cōfessio ī tortura, siue metu torturæ ratificet̃. Rñdet̃, ꝙ hoc casu reus damnat̃ ꝑꝑ signa mediante cōfessione, non ꝑꝑ confessionem. Quid si reus † non perseuerauerit in cōfessione, & vult ꝓbare in contrariū? Dic ꝙ nō torq̄bit̃, sed audietur, licet sit confessus. Et non solum post cōfessionē, sed ēt post ratificationem, & sñiam latam. Nam † omni tp̃e ratione humanitatis quæri oportet de innocentia rei. Nonnunquam eñ, aut metu, aut aliqua alia de cā in se cōfitet̃ & sæpe falsa demōstratione dānatur. l. 1. §. fi. ff. eo. Quamobrē Iudex bene aget, si ī omni casu cōfessionis dabit terminū reo ad se defendēdū, & dabit aduocatos, & defensores ne inocentē cōdēnet, vt sæpe dictum est. Occurrūt hic aliquæ q̄ones ī materia cōfessionis. Primo, † cōfessio in ciuili p̄iudicat in criminali, si facta fuerit per principalē, secus per ꝓcuratorē. vide Paul. de Lizar. in c. fi. de cōfessis. Secūdo, cōfessio † facta ī vno iudicio nocet inter easdem personas in alio, nisi cōtra cōfessionem ī primo iudicio iudicatū fuerit, nota. in l. 1. C. qñ ciui. actio. præiud. crim. Tertio, si tortus † Bononiæ ꝓ delicto ibi cōmisso, ob qđ nō debet pati corporaliter in tormētis cōfessus ēt perpetrasse furta & alia maleficia extra comitatū Bononiæ, q̄ritur nunquid potestas Bononiæ possit eū

vltimo

vltimo supplicio condemnare pp talia maleficia alibi commissa, & digna morte? Conclusiue dr non posse. vide Gand. de quæst. n. 22.

12 Quarto, cōfessio † de pluribus delictis licet sæpe ratificata non nocet, nisi cōstet de illis, dcm̄ est supra in c. 2. Hoc † amplius notandum est, ꝙ licet cōstet de delictis, & licet cōfessio sit legitime habita ꝑ torturam, esto ēt ꝙ sit ratificata, non erit tñ̄ sufficiēs ad cōdemnandum, nisi fuerit declarata à reo ꝑ signa, ꝑ q̄ verificet Iudex reū vera esse confessum, vide Bru. in gl. Sexto, principalr̄, nu. 13. vide supra ĩ c. 20. Et rō reddi pōt, ꝙ cōfessio

18 † q̄uis ratificata non hēt vim veritatis sine signis, dicente I.C. Siquis vltro de maleficio fateat̄ non semꝑ ei fides hr̄ da est. Nōnunq̄ enim aut metu, aut aliqua alia de causa in se

19 cōfitet̄. l. 1. ff. eod. Itaq; Iudices ne † ꝑcipites, aut temere, indigenterq; ꝓbata, aut quouis modo indiscussa indicēt, dicēte Veritatis voce, nolite iudicare, & nō iudicabimini. ĩ quo em̄ iudicio iudicaueritis, iudicabimini. Maxi

20 mū q̄dē, † memorabile, mētiq; tenēdū, haud ꝑtermittēdū esse duxi. Qm̄ miserabilib. maximeq; circunuentis succurrendum esse cēseo. Quare Illust. Iulius Gabriel Patritius Venetus, Comes S. Pauli, & Auiani cū quēdam ꝓ homicidio reū cōuentū in carcerib. detrusū teneret, q̄ maxima angebat̄ inopia, adeo vt se defendere non posset, Prædictus Illust. dn̄s Comes suis ꝓprijs (qđ est notādū) sumptib. eximios V.I.D. dn̄m Alexādrū Feder. nobilē Taruisinū, & Io. Baptistā Romā Serrauallēsem, ab ipso reo noīatos, in aduocatos, ac hm̄oi causæ defensores assumpsit. Istud q̄dē maximū misericordiæ opus, & liberalitatis exemplū Illust. dn̄s ipse Comes ab Illustrissimis, & pietissimis dn̄is Venetis, orbis terrarū virtutis specimen habuit. Quorū iustitia plena est terra. Et q̄ vna cū Dauide incessabili voce misericordias dn̄i ĩ æternū cātare, ac eā miserabilibus, & inopia ductis impertiri

21 nō desinunt. Postremo aliq̄ † vtunt̄ hac cautela, v3, ꝙ rei renūcient defensionib. siue dicāt se alias nō hr̄e defensiōes: & sic ratificare faciūt cōfessionē, & nō amplius audiunt reū. Sed dic, ꝙ rei nō pn̄t renūciare, nec Iudex admittet aliqđ genus renunciæ, nisi certo sciat

22 reū carere defensiōib. & oī tꝑe audiat, † ipse iudex q̄ret defensiones: c. 22. Exo. Bal. ĩ l. ser. quoq;. ff đ ꝓc. & l. 1. ĩ fi. ff. de q. vbi ēt post latā sn̄iam q̄rit iudex si rō ĩnocētiæ cōstiterit.

SINGVLARIA QVAESTIONUM criminalium sub proprios titulos, digesta, & redacta per Franciscum Casonum Iurisconsultum.

SVMMARIVM.

1 *Accusare quilibet potest, qui non prohibetur, & qui sint prohibiti?*
2 *Frater non admittitur contra fratrem, nisi suam, suorumve iniuriam prosequatur.*
3 *Maritus non potest accusare vxorem de adulterio, si ipse de adulterio, vel lenocinio conuincatur, hodie tamen hoc corrigitur.*
4 *Maritus, & pater vxoris post quadraginta dies accusare prohibentur, multasq; ob alias causas ab vxoris accusatione repellitur.*
5 *Accusare volentes, debent id sine mora facere.*
6 *Calumniæ suspicio ab accusando repellit.*
7 *Personæ quæ ab accusando arceantur.*
8 *Iudex potest procedere ex officio super accusatione proposita accusatore desistente.*
9 *Accusare in crimine priuato quis non potest, nisi sua intersit, vel pœna fisco sit applicanda.*
10 *Accusatus an possit accusatorem suum accusare.*
11 *Pauper prohibetur accusare, nisi sit fide dignus.*
12 *Minor 25. annis accusare prohibetur.*

Qui accusare possunt, vel non. *Cap. I.*

1 Regulariter † quilibet pōt accusare, q̄ non ꝓhibetur, itaq; prohibentur accusare, alij pp sexū. ūt mulier pp fragilitatē sexus, vel ætatē, vt pupillus, nisi suā, vel suorū ꝓsequātur iniuriā, & nisi in crimine læsæ maiest. annonæ, & suspecti tutoris, & ꝓ testō patris. Alij pp sacrm̄. Alij pp magistratū. Alij pp delictū proprium, vt infames, vel qui nummos acceperunt ob accusandum, vel non accusandum. Frater

2 non admittitur contra fratrem, nisi suam, vel suorum iniuriā prosequatur. l. qui accusare. ff. de accus. & ibi gl. & gl. in rub. C. eod.

3 vbi multi enumerantur casus. Maritus † nō pōt accusare vxorem suā de adulterio, si ipse maritus đ adulterio, siue lenocinio ante cōuincatur, per vulgatā regulā dolus cū dolo cōpēsantur. l. si vxor. §. Iudex. ff. de adul. vide Gād. in tit. q̄ accusare pos. Et cū prædictis auctoritatibus aduocati consueuerunt defendere mulieris, vel pœnam diminuere, Sed aduerte, ꝙ supradicta lex (licet, Gand.

nihil

nihil dicat) hodie est correcta p auc. vt nulli iud. §. adult. col. 8. Maritus † phibetur accusare vxorem suam de adulterio post dies 40. & pater vxoris ēt repellitur. l. iure mariti. C. ad l. Iuliam de adult. Itē repellitur maritus accusare vxorem suam de adulterio, si primo repudiauit eam, & mox approbauit mores eius l. si vxor. ff. de adult. qđ nota p muliere. Qui accusare † volūt, debēt sine mora accusare: alr. n. pp tarditatem Iudex psumet p reo, p quo ēt reo orietur indicium scđm Ias. §. fuerat, inst. de act. Præterea † pp suspicionem calūniæ, quis repellitur ab accusando. Item qui † pacem fecerūt de vulnerib. sibi illatis. Item qui semel destiterūt ab accusatione silr repellunt, prout no. in rub. C. eod. In pdictis † tn casib. Iudex procedet ex offō. quia Iudex, producta accusatione, pōt ex offō suo prosequi, & facere ea, q accusator facere posset, put dicet in c. seq. In crimine † priuato regulariter qs nō admittit ad accusandū, nisi cuius interest, & nisi delictum sit tale, ex quo veniret pęna applicanda fisco, no. in rub. ff. de pop. act. Accusatus an † possit accusare accusatorē suum qritur p scribentes, & adhuc sub Iudice lis est. not. p Bar. Bal. Ang. Imo. in l. is, qui reus: ff. de pub. iud. Sed in hoc casu aīaduertēdum est, & distinguendum: qn accusatus accusat accusatorem suum de maiori, & tūc, aut de tali crimine, qđ si esset verū, crimē contra se obiectū non esset verū, & tunc audietur, & plus tunc supersedebitur sup primo, donec scđm fuerit discussū, & ex euētu causæ pcedet sup primo, vel nō. Aut nō opponitur tale crimē, sed aliud, & primum, & scđm delictum pnt esse, & tūc sup vtraq; accusatione pcedet, & discutiet. Limita si talis accusatus accusans accusatorem suum vt supra, nō expectauerit nomē suū recipi inter reos, siue iudicem commisisse contra se citationē: qa tūc pp tarditatem accusandi psumitur facere aīo differēdi primam accusationem. not. in l. qui accusare. ff. de accus. Gand. in tit. qui pnt accusare, & q nō, in vers. sed ego formabo talem qōnem. Pauper † phibetur accusare nisi sit fidelis. l. nonnulli. de acc. Minor viginti annis † silr phibetur, sicut testificari. Sed scđm Bar. pōt. l. accusare. ff. de accus.

1 *Accusari quæ personæ possint, & quæ non?*
2 *Mortui quādo possint accusari, & quādo non?*
3 *Appellatione pendente si reus moriatur, an accusatio extinguatur?*
4 *Operarij conducti ad laborandum in alieno loco accusari non possunt, nisi per dominum eis fuerit protestatum, vel nisi sint ei loco, de quo agitur, vicini.*
5 *Clerici per laicos accusari non possunt, quamuis sint primæ tonsuræ: hodie tamen secus est.*
6 *Sacerdotes committentes delicta facinorosa, seu atrocia possunt accusari, & puniri per iudicem laicum.*
7 *Accusatus ab aliquo de vno crimine non potest de eodem ab alio accusari, nisi primus accusator decesserit, vel procedere impediatur.*
8 *Intellectus. l. libellorum. ff. de accusatio.*
9 *Accusari non potest, quis post lapsum viginti annorum, fallit in casibus hic positis.*
10 *Accusandi post mortem ius durat per quinquennium.*

Qui accusari possunt, & infra quod tempus. Cap. II.

Accusari † pnt tā mares, q fęminæ, & demū oēs, nisi sint à iure excepti l. 2. C. de reis exhib. Accusari † non pnt mortui: qa mortuo reo oīs criminatio extinguit: fallit tn in cri. lęsæ Maiest. Repetūdarū, Peculatus, & Hæreseos, qbus casibus pp enormitatem delicti accusatio de iā mortuo recipitur. l. Iudiciorū. ff. de accus. Itē fallit, si accusatus sibi mortem cōsciuerit, Vel ēt, si post litem cōtestatam, Vel postq fuerit in scelere deprehēsus mortuus fuerit, no. in supradicta l. Iudiciorū. Quid āt † accusato cōuicto, & cōdēnato, si ab illa cōdemnatione appellatum fuerit, & pendēte appellatione moriat? rndent scribentes, criminationē extīgui quoad crimē, sed quoad bona appellationem pficiendam esse, si in illa sñia bona erāt adempta, Gand. in §. Sed pone tit. eod. Accusari † non possunt operarii conducti ad laborandum in alieno loco, sed conducentes accusari debent: fallit tamen, si talibus operariis fuerit protestatum per dñm loci, vel si operarii fuerint vicini loci, de quo agitur, tali enim casu præsumuntur scire locum esse alienum, no. per Imo. & alios scribētes l. de Pupillo. ff. de operis no. nun. Clerici † per laicum nō possunt accusari, quis sint primæ tōsuræ secūdum Dom. de sanct. Gem. in c. cum in nouella, de accusat. vbi dicit perpetuo notandum contra Iudices

dices laicos: sed priuilegiũ tale clericorum primæ tonsuræ in desuetudinẽ abijt, & per Iudices laicos hoc tp̃e puniunt̃, & talis obseruantia defendi põt ꝑ suasmet leges, vt in c. clerici si in tõsura, extra de vi. & hon. cle. Hoc † amplius sacerdotes cõmittẽtes delicta facinora, vtputa, raptũ uirginũ, & alia similia delicta atrocia p̃nt accusari, & puniri per iudicem laicum l. 2. & ibi gl. & Cy. C. de his, qui ad eccl. confug. & rõ est, q̃a ecclesia odit, & repellit tales delinquẽtes. c. 21. Exo. ibi. Siq̃s insidiatus fuerit ab altari meo repel
7 lat. Accusatus † ab aliquo de vno crimine nõ põt de eodem ab alio accusari, nisi primus accusator decesserit, vel impediat̃ ꝓcedere, nam tunc admitti: accusator de eodẽ l. libellorum, ff. de accus. Sed multi intelligũt accusatorem admitti ad persequendũ accusationem, non aũt ad instituendam de nouo, & hoc q̃a accusatus nõ d̃et de eodem crimine pluries vexari. l. licet. §. fi. ff. Naut. Caup. Stabu. Item q̃ Iudex succedit loco accusatoris, põt. n. ꝓsequi, & ea facere q̃ accusator facere potuisset, Bar. in l. 1. ff. de pub. Iud. Sed
8 quoties † ꝑꝑ ineptitudinẽ, aut aliam malã formam ꝓcessus formati condõ secũdi accusatoris foret facta deterior, tali casu licet trãscedere ad aliam accusationẽ, & ita intel
9 ligitur supradicta, l. libellorũ. Accusari † q̃s non põt post lapsum annorũ 20. l. q̃re. C. de fal. Fallit t̃n in partu supposito. Itẽ q̃n falsis medicamẽtis partũ impediuit. Itẽ in crim. læsæ Maiest. item hæreseos, & peculatus l. si cum eo. ff. de pœn. & l. Iudicii. ff. de acc. Itẽ in stupro admisso per vim in masculo, siue fœmina, l. mariti. §. per quinquẽnium. ff. ad l. Cor. de sica. Dcm̃ est hoc tit. p̃dictis casib. posse accusari delinquẽtes ẽt post mortem.
10 Sed † tale ius accusandi post mortẽ durat ꝑ q̃nquenniũ. l. q̃ Manich. C. de hær. Et ibi gl.

1 *Accusatio quid sit?*
2 *Accusatione non præcedente quis regulariter nõ punitur, nec contra eum proceditur, nisi in certis casibus, in quibus, ꝓceditur officio iudicis.*
3 *Inquisitio est de iure diuino.*
4 *Accusatio non admittitur, nisi constet de delicto, nisi in certis casibus.*
5 *Contumax ex dispositione statuti nõ habebitur ꝓ confesso, quoties iudici nõ cõstiterit de delicto.*
6 *Libellus est per accusatorem edendus, hodie talem per Italiam accusatio fit simpliciter.*
7 *Accusatio quid continere debeat?*
8 *Dies an exprimendus sit in accusatione?*
9 *Accusator petere non debet reum puniri certa pœna, sed sufficit, quòd petat eum puniri secundum formam iuris, & statutorum.*
10 *Ciuiliter, & criminaliter an eodem libello agi possit.*
11 *Accusari an plures possint in uno libello de eodem delicto?*
12 *Accusari an vnus possit in vno libello de pluribus delictis?*
13 *Accusari quis ex eodem delicto simul, & semel diuersis legibus nequit.*
14 *Accusari quis quando possit de pluribus delictis solo libello?*
15 *Accusari quis quando possit à pluribus eodem libello?*
16 *Libello eodem potest agi cõtra producentem falsos testes, & contra falsarios testes.*
17 *Accusator debet subscribere accusationẽ ad pœnam talionis, & an hodie hæc subscriptio habeat locum?*
18 *Calumniosus accusator arbitrio iudicis punitur, & in eadem sententia, qua absoluitur reus.*
19 *Accusationem per calumniam fuisse institutam quomodo cognoscatur?*
20 *Accusatione pendente reus ad honores non admittitur, & propter atrocitatem delicti cõcurrẽte infamia fit suspensio beneficij, & officij, donec causa finiatur.*

De accusatione, siue libello. *Cap. III.*

TRactaturis de accusatione nota d̃et esse vis, diffinitio illius, sequendo ordinẽ Iurisconsulti in l. ff. de cõtrah. emp. & in l. 1. ff. de furtis. Accusatio
1 † est aliquem reũ criminis deferre. l. libello
2 rũ, ibi reũ deferre. ff. eo. Et regulr̃ † sine accusatione nõ proceditur ad criminis cognitionem, nisi in quibusdam casib. in quibus ꝓceditur offõ Iudicis. l. 2. ff. de adult. Hodie vero in q̃buscunq; delictis (dummodo gratibus) ꝓceditur ꝑ inquisitionem, ne ꝑꝑ defectum accusatoris delicta remaneãt impu
3 nita. Hoc amplius † dico, ꝙ inquisitio ẽ de iure Diuino, ꝓut dicetur ĩ ti. de inq̃sitione.
4 Accusatio † nõ admitti, nisi cõstet de delicto: nisi in casib. de q̃b. dcm̃ est in tractatu
5 meo de tormẽtis. c. 2. Et nota, † ꝙ vbi statuta illustriss. Venetorũ disponũt cõtumacem h̃ri ꝑ cõfesso, seu nõ audiri, nõ habebũt locũ, quoties Iudici non cõstiterit de delicto:

quia offiῖ ſuū eſt ante oīa q̃rere de delicto, poſtea de reo.l.2.C.de iura.calū. & ibi Bar. l.raptor.C.de epiſ.& cle.vbi fortius ꝓbatur 6 reū cōuinci dr̄e de delicto.Libellus † eſt edē dus per accuſatorē, licet diuerſimode cōcipiat.l.fi.C.ꝗ accuſ.nō pñt.Sed hodie ꝑ totā Italiā accuſatio fit ſimplr̄,& ita obſeruatur, 7 Gā.in ti. qualiter fiat accuſatio.Sed talis†accuſatio cōtinere dēt nomē accuſatoris, & accuſati,crimē commiſſum, cū qua ꝑſona, quo loco,quo anno, & quo menſe, & quo die.Fallit tñ in crimine falſi. Verum ſcd̄m Spe.in §.2.de accu.nō ē neceſſe apponi diē, 8 neq; horā: Alij † aūt poſt eū dixerūt,ꝙ ſi accuſator ſcit,aut veriſilr̄ ſcire poteſt diē, tūc tenet̃ exprimere,& ſi dies, aut aliud tp̄s neceſſariū obmiſſum fuerit in libello, poterit poſtea ꝓbari,& cōualidabitur libellus. Sed ſi de alio loco,& tp̄e vltra poſitū in libello, fuerit ꝓbatum, an reus abſolui dēat ab ob-9 ſeruatione iudicij?dicet̃ in c.5.Caueat † accuſator,ne petat reū puniri certa pœna, ꝗa ſufficit accuſatori petere reū puniri ſcd̄m formā iuris,& ſtatutorū.l.1. ff. ad Turp. & ibi Bar. Si aūt accuſator exp̄ſſerit pœnā in libello,q̃ nō cōuenit, reijciet̃ libellus ꝑꝑ talē ineptitudinē, ſicuti ꝑꝑ aliam omiſſionē modi,& formæ ſubſtātialis.Sed alij cōtradicūt,ꝗa ſupplet̃ per iudicem tali defectui,no. in c.examinata de Iud.& rō reddi pōt,ꝙ vbi aliꝗs actus nō ē neceſſarius,licet fiat,& inepte, ꝑꝑ hoc nō vitiat̃ proceſſus, & in hoc differt à cauſis ciuilib. [In multis caſib.in quib.exp̄ſſio cauſæ neceſſaria nō eſt, vt in libello,ſnīa,& ſimilib.ſi exprimat̃ cā, & inepta vitiat, eo ꝗa p̄ſumptio q̃ erat ꝓ p̄dictis cā nō exp̄ſſa tollit̃ per exp̄ſſionē, & ſic plus nocet inepta locutio q̃ taciturnitas, vide q̃ not. per Docto.in l. q̃ dubitationis tollēdæ. 10 ff.de reg.iu.]Sed † nūquid agi ciuiliter, & criminalr̄ in eodem libello,ſiue accuſatione cōtra aliquē poſſit? rñdent ſcribētes ꝙ nō, niſi agat̃ de re familiari,vt furti,vel de talib. exhibendis,vel interdicto,vñ vi,vel crimine falſi,&c.Sed vna intentata, & finita, altera poterit intētari,vt no.inſti ad l.Aquil.§.lib. 11 At nunquid† plures poſſint accuſari in una accuſatione,ſiue libello? rñdet ſcribentes, poſſe de eodē delicto,vt C.ſi re,vel acc.mortuus fuerit.Sed de diuerſis delictis non, niſi ſuam,vel ſuorum iniuriā ꝓſequātur, & nō aliter.l.cum rōnibus,vbi no.per ſcribētes.C.

eod.fallit in adulterio, vbi plures rei accuſari non pñt,licet de inceſtu accuſari poſſint. 12 l.res.C. eod. Sed nūquid † vnū ſolū poſſim accuſare in vno libello de diuerſis delictis? rñdetur,poſſe, ſed delicta ſunt clare ſpecificāda,& ſigillatim,vt accuſatus certificet̃, vt 13 in c.vt circa.extra de elec. Sed ꝓ eodē†delicto nō pōt aliquis accuſari diuerſis legib.ſimul,& ſemel,rō reddi pōt, ꝙ nō dēt bis puniri,ſiue affici duplici pœna ꝓ eodem delicto.c.at ſi clerici,extra de iud. & l. ſenatus. 14 ff.de acc.Circa p̄dicta† ē aduertēdū,aliquē poſſe accuſari de plurib. delictis ſolo libello,ſi dicta delicta ſimul veniūt puniēda vna, & eadem lege,alr̄ eſt ſi delicta veniūt puniēda diuerſis legib.tūc.n.diuerſis, & plurib. libellis accuſari oportet.l. nō eſt nouū .ff. de 15 act.emp.Accuſari † ꝗs pōt à plurib. eodem libello,ſi intereſt illorum, ſi aūt nō intereſt magis idoneus ipſorū per Iudicē eligi dēt.l. licet.§.fi.ff.nau.caup.ſtabul.verū hoc hēt locū à principio,aliter ꝓſequēdum eſt.l.ſi plu 16 res ff.de acc.Libello eodē,†ſiue inquiſitione eadē pōt agi cōtra ꝓducētē falſos teſtes, & cōtra falſarios teſtes l.hos accuſare.ff.de 17 acc.Poſtremo † accuſator dēt ſubſcribere libellū,ſiue accuſationē ad pœnā talionis.l.libellorū.ff.eo. Sed hodie hæc ſubſcriptio eſt ſublata rōnib. dictis per Bar.in d.l.Sed quo-18 ties † exp̄ſſe apparet de calumnia accuſatoris pōt puniri arbitrio Iudicis, & in eadem ſnīa,qua abſoluitur reus: Verū tutius erit, ꝙ reus admoneatur,vt ſe defendat occaſione calūniæ,ſcd̄m Bar. in l.athletas.ff.de fal. 19 Et difficultas eſt cognoſcere, qñ † ꝗs per calumniā accuſauit,dicetur in c.5. Nota,& 20 limita † regulā ꝙ lite,& accuſatione pēdēte,accuſatus nō admittitur ad honores, & per atrocitatem delicti concurrēte infamia fit ſuſpenſio beneficij,& officij donec cauſa finiatur.Inno.in c.1.de accuſ.lib. 6.

1 *Teſtes examinantur citato reo, & exiſtente contradictore,alias repetuntur, & an hodie id obſeruetur?*

2 *Iudex debet examinare,& interrogare teſtes,perinde ac ſi reus contradictor adeſſet.*

3 *Teſtes ſemel examinati non debent iterum ſuper eodem examinari: & quid ſi iterum examinati contrarium primo depoſuerint vtrū dictum valeat?*

4 *Teſtis vnum dicens extra iudicium, contrarium*

vero

vero in iudicio, an de falso puniatur?

5 *Testes in criminalibus nunquid debeant esse omni exceptione maiores.*

Quando, & quomodo accusator probare debet. Cap. IIII.

PRoducta accusatione, deuenit ad examinationē, & testes † examinātur citato ipso reo, & existēte cōtradictore, vt possit dare sua interrogatoria: & si fuerint examinati testes nō citato reo, iterū examinabūtur: & Iudices, q examināt testes reo nō citato, errāt, scd'm opinionem Sal. in l. fi. C. de quæst. Ang. in verb. fama publ. ver. quæro. Hipp. in l. 1. ff. de q̄st. Aduerte, qđ stylus Italiæ est in cōtrarium, & testes examinātur absq; citatione partis, & testes nō examinātur iterum,put examinari nō debent. Et hæc cōsuetudo examinādi absq; citatione rei vtilis est in puniēdis delinquentibus, qm̄ citati, aut fugiūt, aut testes corrumpūt. Et licet oēs scribentes dicant testes examinari dr̄e reo citato, vt supra: attñ hæc cōsuetudo defenditur, nec est de iure nouum: qđ qñ proceditur in criminalibus ex argumentis, & indicijs, eo casu testes examinari absque citatione partis possunt, tex. est in c. 1. de homic. lib. 6. & ibi scribentes. Sed in hac 2 † materia aduertāt Iudices, q debēt examinare, & iterrogare testes, pinde ac si reus cōtradictor foret: cū Iudex teneatur ex seipso facere debita interrogatoria, sicuti dcm̄ est in tract. meo de tormentis in c. de non torquendo reo p indicia, nisi plene pbata, & 3 qūo probent. Et testes † semel examinati nō debent iterū examinari sup eodem, qa si testis semel examinatus cum iuro deposuerit, si iterū examinetur, & cōtrariū, seu quid diuersum deponat, neutrū dcm̄ valebit. Bar. in l. eos. C. de fal. Imò plus tenuit † Bart. q 4 si testis dixerit vnum extra iudiciū, cōtrariū vero in iudicio, punit de falso. Sed hæc opinio est reprobata p oēs scribentes: qa licet testis alr̄ in iudicio, ac extra iudicium dicat non vr̄ mentiri. Nunquid † aūt testes debeāt 5 esse omni exceptione maiores, dictū est in tract. meo de indicijs per visum vnius testis.

1 *Accusatore non probante reus absoluitur, et quid si probatum sit de diuerso, quàm positus sit in libello, an reus absoluatur, vel puniatur de eo quod probatum est?*

2 *Accusator deficiens in probatione, an eo ipso calumniari videatur?*

3 *Calumniosus accusator, ante litem contestatam ab accusatione desistens, an possit puniri? & quid de accusante per modum exceptionis?*

4 *Occidens eum, quem tēpore illator vulnerū, bannitum fuisse asserit, vtrum si in processu nō appareat an antea, vel post vulnera fuerit bannitus, pro vulneribus sit condemnandus?*

5 *Probatio semiplena releuat accusatorē à calūnia, nisi reus contrarium plene probet.*

De accusatore non probante, seu per calumniam accusante. Cap. V.

1 ACcusatore † nō pbāte, reus venit absoluendus. Quid si de alio loco, & tpe vltra positū in libello fuerit pbatū, an reus absolui debeat ab obseruatione iudicii, an vero debeat cōdēnari de eo, qđ probatū est? & scd'm Bar. absolui dēt reus ab obseruatione iudicij, & de nouo poterit accusari. vide eū in l. pen. C. de priui. Alij dixerūt posse cōdēnari de eo, qđ probatū est, ne delicta remaneāt impunita. l. si à reo. ff. de fideius. In hoc distinguendū esse existimo, videlicet, si accusator accusauerit de facto pprio, seu de facto, qđ nō ignoret, pp qđ reus passus est graues expensas, seu carcerem, tūc dico reum absolui debere ab obseruatione iudicii, & posse de nouo accusari, scd'm doct. Bar. qa dicto casu accusator vr̄ accusasse potius per iniuriā, q̄ ius: si vero reus nō fuerit passus grauiores expēsas, vt supra, & accusator potuit ignorare factum: tūc dico posse cōdēnari de eo, qđ fuerit probatū vltra positū in libello. Nunqd accusa- 2 tor † deficiēs in probōne eo ipso calūniari videat? & vr̄, q sic, scd'm Spe. in tit. de acc. nu. 24. Sed hæc opinio nō placet, qa pōt cōtingere, q iusto errore accusauerit, Bar. ī l. athleta. §. calūniator. ff. de inf. quare in hoc stādū est cōscietiæ Iudicis, q cōsiderabit, qua mēte ad accusationē accusator processerit, & si in euidēti calūnia reperiet eū, legitima 3 pœna afficiet. l. 1. ff. ad Turp. Et si † qs per calūniā accusauerit, licet ante litē cōtestatā desistat, poterit tñ puniri, licet multi tenēat contrarium per regulam, q qui accusat, & subito desistit, non vr̄ accusare: Sed dic posse puniri, qa iam iniuria est illata accusato, vt supra in dictis iuribus. Sed si quis accusauerit per modum exceptiones, licet expresse

presse apparet de calumnia, non poterit tn condenari: qa ignoscitur ille, q prouocatus e, dicetur in seq.c. Quid si accuso te, † q vulnerasti Titium de mense Nouebris, & pbatum est, sed excipitur, q Titius fuit bannitus de dicto mense, & secundu leges cotra exules pot impune offendi? verti in dubiu: qa in pcessu non apparet, an ante, vel post vulnera fuerit bannitus. Nunqd p vulneribus venias codenandus? Et licet opiniones, & auctoritates sint vtriq;, dico te accusatu absolui dere, qa in delictis pbones in codenado dent necessario concludere, Angel. in verb de anno psenti, nu.6. vbi vtrinq; allegat. Postremo notandum est † q semiplena pbo releuat accusatore à calunia, nisi reus cotrariu plene pbet. Bal. in l. fi. C. de prob.

1 *Accusatio per modum exceptionis quando habeat locum, & per quæ inducatur?*
2 *Accusatus excipiens contra accusantem de crimine, & petens illum de eo condemnari, videtur accusare, & super ea, tanquàm super accusatione procedendum erit, & in hoc accusationis substantialia erunt obseruanda.*
3 *Accusatus non potest opponere crimen in modum exceptionis lite contestata.*
4 *Accusatione per exceptionem proposita contra quem prius procedendum sit ad captură, an cotra accusatorem, vel accusatum excipientem?*
5 *Exceptio accusatoria in quibus ab accusatione differat?*
6 *Excipiens de crimine, & non probans, an puniatur, vt calumniosus accusator?*
7 *Prouocato ignoscitur.*
8 *Pœna tallionis hodie sublata est, & quare.*

De modo accusandi per exceptionem. Cap. VI.

1 EST & alius † modus accusadi per exceptionem, per que pcedit, & cognoscit de maleficio vltra supradictu modum. l. qm. C. ad l. Iul de adul. quo casu qnque cria objiciutur per accusatu via exceptionis, qnq; cotra pducentes falsa, vel suspecta instra, siue testes, & similia: & tunc aiaduertedum, & distinguendum est, videlicet, si accusatus excipit cotra accusatorem solum ad repelledum eudem accusatorem ab accusatione sua, siue ad derogandum fidei testiu, siue fidei instrorum: tunc tales exceptiones non habet vim accusationis p regula, q excipit non accusat. l. rescriptum. ff. de munc. & honor.

2 Si vero crimen † fuerit obiectum p accusatu non solum p exceptionem, sed et fuerit petitu, q accusator codenetur: tunc accusatus non solum excipere, veru accusare vr: & tali casu p Iudice pceder tanq sup accusatione. l. vna. ff. ui. bo. rap. l. 2. ff. de tab. exhib. Et notandum est, q in tali casu debet, & tenet excipiens ponere locum, annum, & mesem, commissi delicti perinde, ac in accusatione. Bart. in l. 1 ff. de excep. & est ro, q excipit accusare videt, vt supra. Limita pdicti, † q lite cotestata accusatus no pot opponere crime in modu exceptionis. l. 1. §. extraneis. ff. de adult. & qa plerunq; contingit † in facto: q pposita suprascripta exceptione i modu accusationis incertus est Iudex contra quem pcedere debeat ad capturam, & tali casu si pœna corporalis venit imponenda pp grauitatem, & qualitatem delicti accusatus, & accusator carcerabunt, vt verius cognoscat de delinquente. nec relaxabunt, nisi cognito delicto: & est ro, q a in tali casu vtraq; pars est accusata. Si vero non erit pœna corporalis imponenda Iudex relaxari pmittet, datis tn fideiussoribus, vide Cyn. l. fi. C. de acc. Quid si isti relaxari non paruerint foro, & Iudici, quo procedet? dicet ifra in tit. de captura, & carcere. Postremo animaduertendum est, q exceptio supradicta, & proposita mo, quo supra pro accusatione hr, sed tn differt † ab accusatione, de qua in titulo pcedenti: quia † qn crimen obiectu accusatori p modu, & viam exceptionis no probat, no procedit cotra ipm excipientem ad aliq pœnam, vtputa de calumnia, siue in alijs pœnis, in qbus procedit cotra accusantes de calunia conuictos. Et ro diuersitatis reddi pot: qa parcit accusato, q prouocatus est: ignoscitur † .n. illi, q prouocatus est. l. si adulteriu. §. Imperatores. ff. ad l. Iul. de adul. vnde accusatus per exceptione accusans excusatur: qa quouis modo licet sanguine propriu redimere. [Sed hoc tepore & et tepore Romanoru, vt mebru pro membro deberetur sublata fuit pœna tallionis, ea ratione q nemo est dns mebroru suoru in hoc actu accusandi, prout not. per Dec. in l. imperium, col. 4. ff. de iur. omni. iud. p Moder. in l. inuita beneficium. ff. de reg. iur.]

1 *Denunciator est ad instar accusatoris, fallit in his, qui ratione officij ad id tenentur.*
2 *Denunciare quis teneatur maleficium commissum in*

in confinibus duarum villarum?

3 *Iuratus tenetur denunciare delictum finito officio suo, de quo non habuit ante notitiam.*

4 *Chyrurgi, siue Syndici, qui tenetur vulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneātur, vel eos qui cum vnguibus offenderint?*

5 *Denunciantes malitiose nō aggrauantes delictum, tenentur de falso.*

6 *Denunciantes aliquem qui non deliquit, an, & quando excusentur?*

7 *Denunciantes ratione officij, an ad expensas teneantur?*

8 *Denunciantibus officialibus, quando, & in quibus casibus credatur?*

9 *Denunciare qui tenentur sub pœna, an excusentur si accusator præuenerit?*

10 *Iurati an teneantur denunciare delicta, quæ de iure non sunt punienda?*

11 *Denuncians an possit recipi in testem?*

12 *Denuncians, an consequatur beneficium statuti præmium proponentis indicanti delictum, vel accusatori?*

13 *Absolutus à denuncia, an perinde sit, ac si absolutus foret ab accusatione?*

14 *Denunciatione facta per saltuarium, non dicetur de delicto constare.*

15 *Denunciatio sola non facit aliquā probationem, vel indiciū, sed tantum sufficit ad inquirendū.*

16 *Denuncians, an teneatur edere libellum, sicut accusator?*

17 *Denunciatio quando sapiat accusationem, vel instigationem.*

18 *Iurati, qui tenentur denunciare, etiam casus fortuitos notorie impunibiles denunciare debent.*

De denunciatione. Cap. VII.

Dictum est supra de accusatione, hic videndum est denunciatione, ꝑ quā Iudices ꝓcedūt. l. ea quidē. C. de accusationibus. Denūciator † est ad īstar 1 accusatoris, & debet assistere denunciationi, sicut accusator accusationi suæ: Fallit tñ in officialibus, & Iuratis, & seu Marigis villarū, & alijs ꝑsonis, q̄ ꝑ statuta locorū, seu ꝑ leges principum tenenṫ denunciare: tali. n. casu Iudex ꝓcedit ex offō, vt in supradicta l. ea quidem. Si delictum † committeṫ in confinibus 2 duarum villarum, Iurati vtriusq; villæ tenentur denunciare. l. 1. C. vbi de crim. agi opor. Iuratus † teneṫ finito offō suo denunciare 3 delictum, de quo non habuit ante notitiam l. nam, & si seruus. ff. de neg. gest. Chyrurgi, siue † Syndici villarum, qui tenentur denunciare 4 vulnera, non tenentur denunciare leues ꝑcussiones, nec ēt denunciare eos, qui offenderint cum vnguibus: cum tales offendentes non incurrāt pęnam statutorum prohibentium offendere cum armis. Ang. in l. armatos. ff. de ui pub. Idem in l. pignore. §. q̄ furem. ff. de furt. Prædicti † Iurati si denū5 ciauerint delicta, & nō aggrauauerint cōtra veritatem malitiosę, siue certa pecunia, siue ad suggestionē alicuius, teneṅ de falso, Bal. in l. duobus. §. fi. ff. de iureiur. Idem ēt habebit locum in eo, qui induxerit ad denunciandum inique aliqđ maleficiū æqualṙ punieṫ de falso. l. lex Corn. §. fi. ff. de fal. & ibi Bart. Sindici denunciantes † aliquem deliquisse, q̄ 6 tū nō deliquit, excusanṫ, si crediderunt ꝑsonis q̄bus q̄libet alius credidisset; aliter puniūtur, siue saltē cōdemnanṫ in expensis, Bar. in l. athletas. §. fi. ff. de inf. Prædicti † aūt oēs q̄ 7 ꝑ offm̄ denunciant non tenentur ad aliquas expēsas, Bar. in rub. de off. asses. C. sed si prædicti assistēt denūciationi suæ, cōdemnabūtur in expensis, q̄a tunc fugiunṫ offō accusatoris, & non denūciātis, cum talibus sufficiat denūciare tm̄. Supradictis † officialibus 8 regulariter nō crediṫ si crimē est graue, aliter sic, dū mō denūciēt de visu. Bar. ī l. diuus. ff. de cus. reo. Iurati, q̄ † teneṅ denūciare de 9 licta sub certa poena, nō excusātur à pœna, licet alius ꝓuenerit accusator. Et rō esse pōt q̄ ītereſt reip. qm̄ pōt cōtingere: q̄ ꝑ accusatorem leuiter accusarētur. l. 2. ad Tertul. Itē 10 † tenētur dennnciare delicta, q̄ non sunt puniēda de iure, nec excusātur: q̄a non spectat ad ipsos Iuratos cognoscere, sed ad Iudices, & ipsi Iurati possēt semꝑ se excusare. Prędicta multi limitant nō hēre locum in delicto notorie nō punibili, vtputa, in occiso, q̄ erat bānitus, & erat notorium. Ang. in l. neq; s. C. vt nemo priua. sed dic, vt supra dcm̄ est. De11 nūciās regulariter † nō pōt recipi ī testē, imò ipse debet testes idoneos ꝓducere, licet non teneatur assistere. l. diuus. §. denūcia. ff. de q. pōt tñ recipi in testem: qñ Iudex ꝓcedit, nō ad denunciam, sed ꝓcedit ꝑ inquisitionem, & sic cauti assessores ꝓuident, q̄ qñ non hn̄t alios testes, ꝓcedunt ꝑ inquisitionem, & examinant tales deputatos ad denunciandū, & tali casu crediṫ ꝓdictis. vide Bart. ī d. l. diuus. 12 Si ꝑ statutū † datur ꝓmiū indicanti delictū, an denuncians possit cōsequi beneficiū talis statuti

statuti perinde, ac si accusaret? dic. ꝙ sic. Idē et tene, qn̄ statutum daret præmium accusatori, ꝙ hr̄et locum in denunciatore. Ang. in l. diuus. ff. de cust. reorū. Et rō reddi pōt. ꝙ ītereſt Reip. vt quanto citius poſſit, manifeſtentur delinquentes l. eum, qui, ff. de iniur. Deinde ēt alia rō reddi pōt. ꝙ idem effectus quo ad dilationem pœnę, ſequiť ex denūciatione, q̄ ſeq̄ť ex accuſatione. l. q̄ ſepulchrū. ff. de ſepul. viol. Abſolutus † à denuncia, perinde eſt, ac ſi abſolutus foret ab accuſatione, licet multi tenuerīt cōtrariū, ꝙ æque deduciť, & ꝓcediť cōtra reū ꝑ denūciatē, ſicut per accuſatorē, iſti ēt plus dn̄t, ꝙ iudex abſoluendo à denuncia, debet dicere denunciationem minus bene delatā, ad hoc allegāt tex. in l. diuus ſupra allegata. Tene tn̄, vt in principio dcm̄ eſt, niſi non legitime fuiſſet ꝓceſſum, ꝓut ſupra dcm̄ eſt de abſoluto ab accuſatione. Denunciatio † facta per Saltuariū ſiue iuratum, ſiue alr̄ ad hoc deputatū de aliquo maleficio per dictā denunciationem, nō diceť cōſtare Iudici delictum eſſe cōmiſſum, quemadmodū de delicto ante oīa conſtare debet Iudici ꝓut ſupra dcm̄ eſt ſub ti. accuſationis. Itaq; Iudex debet ſe īformare de maleficio vltra talem denūciationē, q̄ vt ſupra non ſufficit. Ant. de But. in c. veſtra de coha. cler. & mulie. Denunciatio † ēt ſola nō facit aliq̄ ꝓbōnem, vel īdiciū, niſi ī leuibus. Bar. in l. diuus. ff. de cuſt. reo. Denūciatio de ꝑ ſe eſt ſufficiens indiciū ad inquirēdū. Bar. in d. l. diuus. Denuncians † non teneť edere libellum, ſicut accuſator, q̄ a q̄. denunciat expedire agere vr̄ c. nouit in fine extra de Iud. Intellige tn̄ p̄dicta hr̄e locū ī perſonis denūciātibus vigore ſtatutorū, ſiue cōſuetudinis, q̄ ēt vt ſupra non teneņ̄ aſſiſtere denunciationi ſuę, & intuitu, & rōne taliū perſonarū differt denūciatio ab accuſatione nōie, & effectu, ſecus aūt ī alijs denunciātibus, q̄ a tūc † denunciatio plus ſapit accuſationem, ſiue īſtigationē, quàm inq̄ſitionē, & tali caſu tales denūciātes pn̄t in expēſis cōdenari, vt ſupra, & infra diceť ſub tit. Inq̄ſitionis. Iurati villarū, † q̄ teneņ̄ denūciare maleficia, tenētur ēt denunciare caſus fortuitos, q̄ a an ſit punibile, vel ne, ſpectat ad iudicē cognoſcere Ang. in verb. cōtra Gaiū hom. Extēde qd̄ licet, maleficia eſſent impunita ēt ꝑ ꝑ aliqd̄ ſtatutum ſeu cōſuetudinē, attn̄ teneņ̄ denūciare, fallit tn̄ ſcdm̄ Ang. in l. ne q̄s. C. vt nemo priua. qn̄ notoriū eſſet occiſum eſſe bannitum, qui per ſtatutū offendi pōt impune.

(marginal numbers: 13, 14, 15, 16, 17, 18)

1 *Iudex quando, & quibus præcedentibus ad inquiſitionem procedat.*
2 *Clauſula, ſæpe & ſæpius, &c. quare in inquiſitione ponatur.*
3 *Iudex licet cognoſcat aliquod delictum, tamen non procedet, niſi præcedant ſuper eo clamor, & diffamatio.*
4 *Inquiſitio formari non debet niſi pro grauioribus criminibus.*
5 *Iudex indebite inquirens tenere ad omnes expenſas, & intereſſe partis indebite vexatæ.*
6 *Inquiſitio loco libelli ſuccedit, & eſt remedium in defectum accuſationis.*
7 *Inquiſitio formari non poteſt poſt lapſum annorum viginti, nec etiam accuſatio admittitur.*
8 *Statutum prohibens accuſatorum, videtur etiam prohibere iudicem inquirentem.*
9 *Inquiſitio quotuplex ſit? & q̄ dicatur generalis?*
10 *Iudici ante omnia conſtare debet de delicto.*
11 *Inquiſitio quid continere debeat? & an idem quod accuſatio?*
12 *Inquiſitio in quibus differat ab accuſatione?*
13 *Statutum tribuens beneficium inquiſitioni an extendatur ad accuſationem, & è contra?*
14 *Teſtes poſt didicita teſtificata in inquiſitione ex officio formata recipiuntur, ſecus in accuſatione.*
15 *Inquiſitio facta aliquo inſtigante ſapit accuſationem, vnde inſtigator ad expenſas condemnatur, ſi inquiſitus abſoluatur.*
16 *Minor 25. annis pro accuſatore regulariter examinari non poteſt, ſecus in inquiſitione.*
17 *Teſtes non idonei in inquiſitione admittuntur, ſecus in accuſatione.*
18 *Inquiſitione pendente ſi ſuperueniat accuſator quando audiatur?*
19 *Accuſator ſuperueniens quando à iudice inquirente repellatur?*
20 *Inquiſitio an formari poſſit per iudicem originis contra ſubditum pro delictis commiſſis extra territorium.*

De Inquiſitione. *Cap. VIII.*

SVpra dictū eſt de diuerſo modo accuſādi, ſupereſt videre, quo pacto deficiēte accuſatore ꝓ purgādis ciuitatibus malis hominibus per Iudices ꝓcedať. Imprimis ſciendum eſt, ꝙ tunc † Iudex ad inquiſi-

quisitionem procedit, cum clamor validus ad eum peruenit, & à personis honestis, & non suspectis, & sæpe, & sæpius. Quia de 2 re † in inquisitione ponitur illa verba. Sæpe & sæpius, Ang. in ver. non semel, & hæc sunt de iure diuino, vt ibi Descendã inqt Deus, & videbo si clamorẽ, qui venit ad me, opere perfecit. Et dixit ops Deus descendã, & vide bo tanq̃ Iudex, alioquin tanq̃ Deo oĩa certa explorata, & ĩ cõspectu sunt. Vñ elicitur, 3 qđ licet, † Iudex cognouerit aliqđ delictũ, nõ tñ ꝓcedet, nisi pcedãt super ea clamor, & diffamatio, vt supra, iuxta ẽt dcm̃ euãgeliũ, mulier qs te accusat? Et sic intellr prædicta snĩa euangelica vt non prohibeat inquisitionem simplr. Sed qñ non pcessit clamor, licet dicta snĩa per Gand. & alios scribẽtes in pricipio suæ practicæ alr ĩtelligatur. Caueãt 4 etiã Iudices, vt nõ, † nisi ꝓ grauibus criminibus inquirant: non. n. est inquirendum de leuibus, qa tũc magis inquirũtur marsupia q̃ delicta. Deus perdat iudices auaros. Et tales 5 † Iudices indebite inquirẽtes tenẽtur ad oẽs expensas, & interesse partis indebitè vexatæ & maximæ qñ apparet de culpa Iudicũ 6 l. filiusfam. ff. de Iud. Inquisitio † loco libelli succedit, & inquisitio est remedium in defectum accusationis, ne delicta remaneãt impunita Inno. in c. super lris de rescriptis Iu- 7 dex nõ inqret post lapsum annorũ viginti, quo elapso qs nõ admittitur ad accusandũ, 8 sicut dcm̃ est supra. † Quare statutũ ꝓhibens accusatorem, vr ẽt ꝓhibere Iudicem inquirentem. l. non solum, in §. quamq. ff. de iniu. 9 Inquisitio duplex † est, vna gñalis, alia specialis, Gñalis diuiditur in quatuor, primo cũ ptor inqrit quo ad delicta, & personas, videlicet, si sunt aliq pœna digni in sua prouincia. Alia ẽt gñalis quod personas, spãlis ad delicta, videlicet, qñ delictum est notorium, sed ignoratur deliquẽs. Tertia gñalis ad delicta, spãlis ad personas, videlicet, qñ syndici ĩquirunt contra ptãtem, & familiã. Quarta est gñalis contra personas, videlicet, cum inquiritur contra ciuitatem, specialis est cõtra delicta & personas. Supradicta probãtur l. congruit. ff. de off præsi. c. per inquisitionem de accu. l. aliud. ff. de reg. iur. Iudici ante omnia 10 † constare debet de delicto, sicut dcm̃ est ĩ c. de accusatione, & solennitas, q̃ requiritur in ea, requiritur & in inquisitione, licet in ali- 11 qbus fallat, & infra dicetur. Inquisitio † debet continere certũ tps, & locũ, prout de accusatione dcm̃ est. Non vitiatur ꝓpter aliq̃ falsam adiectionem, vtputa cognomẽ, dummodo aliæ demonstrationes sint veræ, nota 12 tur in l. In ijs. ff. de hær. inst. Inquisitio † differt ab accusatione, quia fit ex mero officio, & est magis fauorabilibus. Vnde statutum 13 † tribuens beneficium inquisitioni, non extenditur ad accusationẽ, econtra vero sic. gl. ĩ c. in fidei, de Hæret. Inquisitio differt ẽt in 14 formãdo processu, qñ † post dicta testificata pñt recipi testes, in accusatione non vtique. Intelligo pdicta ĩ inquisitione facta ex officio tm̃, secus vbi inqritur aliquo promouente. not. in auct. qui semel C. de test. Et rõ 15 est, quia inquisitio † facta aliquo promouente siue instigante sapit potius accusationẽ, & tales personæ condẽnãtur ĩ expensis si inquisitus fuerit absolutus. Bal. in l. obseruare ff. de officio ꝓcon. Ideo datur cautela ne tales instigatores sinant se noĩare in actis. Mi 16 nor † 25. annis rlr pro accusatore examinari non potest, secus in inquisitione, quo casu ẽt 17 testes † non idonei admittũtur, q in accusatione non admitterẽtur Bal. ĩ l. j. C. de sum. Trin. & fid cath. Et rõ esse pt, ꝙ testes examinati ex officio non psumũtur falso deponere, qñ carent instigatione. Limita tñ dcm̃ Bal. vt ĩ tract. meo de Indicijs per visũ vnius testis. Itẽ pœna legis mutari potest, secus in accusatione, l. non solũ. §. q̃q̃. ff. de Iniur. In 18 quisitione pendente † si superueniat accusator, audietur qñcunq; añ snĩam, qa per accu tionem cessat inquisitio, & acta facta Iudice inquirente valebunt in accusatione, qa tendunt ad vnum finem. Assessores aũt intimare possunt hrdibus occisi, si intendũt aliquo suo iure vti qbus existentibus in mora inqsitio ꝓcedet, & accusator non audietur. Lĩta 19 et pdicta, ꝙ iudex † repellet accusatorem superueniẽtem, si certus erit de collusione, siue de puaricatione. no. in l. 3. ff. de lib. hom. exhib. Item repellet accusatorem, qñ est negligens. fallit tñ secundũ aliquos, qñ suam, vel suorum ꝓsequitur iniuriã l. 2. §. fi. ff. de adul. Quid si interfectus non habuerit hæredes? Iudex proclamari curabit, siqs accusare intendit, statuendo terminũ accusare volẽtibus, Sed aduerte, ꝙ consulitur Iudicẽ prius ĩquirere, q̃ proclamare, & hoc propter periculũ collusionis accusatoris cũ accusato. Itẽ pp negligẽtiã, quia tarde examinare posset

testes

testes, qui testes interim facile corrũpi pos sent. Paul. de Cast. cons. 24. vol. 1. Postremo 20 †quæritur an inquisitio formari possit per Iudicem originis contra subditum pro delictis commissis, extra territorium? Respondetur vtrinque esse magnas auctoritates, & communem opinionem reputat, ꝙ Iudex originis possit formare inquisitionẽ, & punire. Secundum tamen statuta loci delicti. Ang. in ver. hæc est quædam inquisitio.

1 *Iudex quando ad capturam procedere possit.*
2 *Relaxatio rei capti quando statim fieri debeat, absque expensis non expectata sententia?*
3 *Captura rei, an & quando fieri possit sine auctoritate iudicis?*
4 *Repertus in flagranti crimine potest à quocunque capi, sed nõ detineri, nisi per vigiti horas.*
5 *Commissio rectoris de capiendo aliquo, durat etiã in tempus successoris si facta fuerit cum causæ cognitione.*
6 *Capi potest in Ecclesia reus propter atrox delictum, & quid in alijs delictis.*
7 *Captus pro levi crimine pro quo non ingeritur pæna sanguinis relaxari debet fideiussoribus, aliàs iudex tenetur in syndicatu.*
8 *Carcer est species tormenti.*
9 *Fideiussores non sunt recipiendi vbi pœna corporalis, aut banni ingeritur.*
10 *Membrorum suorum nemo est dominus.*
11 *Relaxari fideiussoribus quibus casibus reus minime dẽat, licet pœna corporalis nõ ingeratur?*
12 *Relaxatus cum fideiussoribus non idoneis potest iterum capi, & cogitur idoneè fideiubere, nec fideiussores ob talem capturam liberantur.*
13 *Capi se à familia non permittens, si occidatur, homicidium erit impunitum, fallit quando quis capitur pro delicto ciuili.*
14 *Familia an reum se defendentem impune possit occidere.*
15 *Capti gaudent priuilegio miserabilium personarum.*
16 *Carceratus si est pauper, & egenus debet ab eo ali, qui eum detineri fecit.*
17 *Carceratus an possit citari ad aliquem actum. Et an contrahere possit, saltem cum eo, qui illum fecit carcerare, adhoc vt se liberet?*
18 *Carceratus iuste pro vno debito, vel delicto, potest recommendari pro alio.*
19 *Captus à iudice incompetenti debet transmitti ad suum iudicem, & is non tenere stare processu formato per iudicem transmittentem.*
20 *Bannitus captus à familia, non potest ab ea impune occidi.*
21 *Carceratus frangens carcere, & fugiens habetur pro confesso, si constet de delicto.*
22 *Carceratus iniuste potest ex carcere fugere, & resistentes custodes impune offendere, & occidere.*
23 *Carceratio dicitur iniusta quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in capiendo.*
24 *Custodes an teneantur, si carceratus pro delicto è carcere aufugiat.*

De captura, & carcere. *Cap. IX.*

1 Regulariter nõ † ꝓceditur ad capturã sine idiciis, ꝓcedi tñ potest habita aliquali informatione. Potest ẽt ĩcipi à captura, qñ ꝑiculũ ẽ, ne reus fugiat, vel qñ reus reꝑitur ĩ crĩe, & ĩ supradictis non expectatur, ꝙ constet de delicto.
2 Verũ †si reus non deliq̃rit, relaxari dẽt statim, & absq; expensis, si ex offõ captus fuerit, nõ expectata aliqua sñia l. 2. C. de exhib. re. Sal. in l. nullus. C. eod. Sine Iudicis † au-
3 ctoritate nemo capiẽ, fallit in falsatore monetę, d̃sertore militię, latrone publico, agrorum depopulatore, fure, virginum raptore,
4 not. l. vnica. C. de rap. vir. Item †repertus in flagranti crimine põt capi vt supra à qualibet persona. Capti tñ supradicti nõ possunt detineri, nisi per spaciũ horarũ viginti, ĩtra qđ spaciũ debent ad iudicẽ mitti. Bar. cum glo. in c. 5. ff. de adul. Commissio rectorum
5 † de capiendo aliquẽ, durat ẽt in tp̃s successorum, si talis commissio fuerit facta cum causæ cognitione. Ang. ĩ l. fundũ ff. de acq.
6 pos. Propter atrox delictum †detinetur reus in Ecclesia. c. 21. Exod. l. 2. C. de his, q ad Ecclesi. confug Et ibi Cy. & Bart. Pro aliis uero cribus detineri non potest in Ecclesia, cimiterio, & hoc amplius ĩ hospitali ab Ep̃o consacrato Bal. ĩ l. siquis ad Ecclesiã. C. de epis. & cle. sed de hoc ultimo dubitatur. Captus
7 † ꝓ leui crĩe, pro quo non ingeritur pœna sanguinis, relaxatur fideiussorib. secus si aliqua pœna corporalis ingeratur, & si Iudex non relaxabit. ubi non ingeritur pœna corporis tenetur in syndicatu, & est ĩõ ꝗ quia
8 † carcer est spẽs torm. ti Bar. ĩ l. si uero. ff. q. satisd. cog. & ĩ l. 1. ff. de custo. reo. Et aduertendũ est, ꝙ fideiussores ubi ĩgeritur pœna corporalis, aut bãni, nõ debẽt recipi per Iudices: quia licet, fideiussores expſſe se obli-

gassent ad pœnã corporalẽ,siue bãni, ꝓp ta lem obligationem non possent puniri,& est 10 ratio, quia nemo †est dñs membrorum suo rum l.liber homo &ibi Bart.ff.ad l. Aquil. Præterea nota ꝙ sunt casus, in quibus licet non ingeratur pœna corporalis,reus tñ nõ 11 relaxatur. Primo qñ † reus aufugit de carcere, alias perdit priuilegiũ secũdũ Ang. in verb.fama publica: Sed æquitas est in contrarium dummodo idoneè fideiubeat.Secũdo, qñ reus à principio recusauit fideiubere.Tertio.si confitetur sponte delictũ. Quarto si repertus est in flagranti crimine. siue cum armis.De prædictis,& alijs,vide Hipp. in §. attingam in prin. Sed hodie prædicta 12 sunt ad libitum Iudicantium.Captus si † relaxabitur cum fideiussoribus non idoneis, poterit iterum capi & cogetur idoneè fide iubere Bald.in l 1.ff.siquis ius voc. nec ꝓp capturam rei principalis liberantur fideiussores.Bar.in l.si hæres à debitore.ff. de fide ius.Et ratio est ꝙ licet sit deuentum ad capturam non tñ est satisfactum,respicitur n. ad ipsam satisfactionem tãquam causam finalem,quamobrem fideiussores capi potue 13 runt Siquis se defendendo † non permittit capi à familia Prætoris,quæ ipsum iuste capere potest,si iterficiatur à familia,homicidium tale erit impunitum,licet multi tenuerint contrarium. Pau. de Cast. in cons. nu. 194.incipiente. Viso supradicto punct. Iac. But.in l. .C.de ijs, qui latro. Supradicta limita non hr̃e locum,qñ quis capitur ꝓ debito ciuili. Item limita,ꝙ in causa criminali oportet,ꝙ liquido constet in processu cõtra reum,vt supra interfectum Ang. in l.si 14 quis virginem ff.de iniur Caueant † Itaq; iudices ne delinquentes capi curent cum periculo vitæ, nisi liquido constet contra ipsos delinquentes, aliter puniuntur in syndi 15 catu. Capti † gaudent priuilegio miserabilium personarum,& legatum factum carceratis dr̃ ad pias causas. Bal. in l. si id. quod. C.de sacrosf.eccl. Quare Iudex tenetur visitare 16 & curare carceratos , & si † carceratus est pauper ꝙ non possit se sustentare, ille, qui carcerari fecit, debet eum alere. not.in l.3.& l. iudices. C. de epis. aud. Carceratus 17 † non potest citari ad aliquem actum , & processus formatus est ipso iure nullus. Itẽ regulariter cõtrahere nõ põt. Bal.in l.vnica. C. de confess. Aliqui ponunt cautelam, ridiculam tñ, videlicet, ꝙ carcerati extrahantur de carcere,cũ custodia tamẽ officialium, & tali casu volunt, carceratos posse contrahere. Carceratus potest contrahere cum illo, qui fecit carcerati dummodo sit rite & debite carceratus. & est ratio,quia aliter se liberare non posset l. qui in carcere.ff. quod metus caus.Aduerte ꝙ multi tenent, ꝙ carceratus possit citari. Hip. in § attingã. vbi multa allegat. Et distinguo,ꝙ si carceratus est diues,& potẽs. ꝙ possit citari,aliter nõ. tex.est cum gl.in l.2 C. ex quibus cau. ma. 18 Carceratus pro vno † debito, potest recomendari pro alio,sicuti carceratus pro vno delicto potest recomendari pro alio, licet sint multę opiniones in contrarium, Hipp. in §.diligenter. Si carceratus fuerit quis indebite,non poterit recomendari pro alio de 19 bito. Alex. in cons.158. Captus † à Iudice non competenti , debet transmitti ad suum iudicem,& iudex,ad quem trãsmittitur, nõ tenetur stare processui formato per iudicẽ transmittentem.Si exul captus est à familia Prætoris, quamuis statuta locorum dispo20 nant, bannitos † posse impune offendi, & occidi, non poterit tñ ab ipsa familia impune occidi ꝓp reuerentiam magistratus,& re21 ligionem iudicandi. Carceratus † fugiens de carcere hr̃ pro confesso & potest procedi contra eum tanquam confessum delictũ, pro quo fuit captus, quod nota ꝓp aliquas leges disponentes absentes non posse diffinitiue exulare, nam dictę leges non habebũt locum in capto fugiente. l.qui in carcerem.ff.quod metus cau. Limita tñ prędicta si constet de delicto.l. raptor. C. de Epis.& cler. Item limita si reus fugit fractis carceribus,aliter enim si aperto carcere.Itẽ quan22 do †carceratio est iusta,nam quando est iniusta,licet reo fugere,& adeo licita est fuga ꝙ licet custodes impune offendere,& occidere.Bart in l.prohibitum. C. de iure fis. 23 Et carceratio †tunc dicitur iniusta,quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in 24 capiendo. Si carceratus † pro aliquo debito aufugerit de carceribus an custodes teneãtur: respondeo ꝙ quãdo captura est iniusta non tenentur, quia captura iniusta est ipso iure nulla. Idem dic de potestate. Bald. in l.obseruare.§.proficisci.ff. de off. Procon su.& in l.si bonæ fidei.ff. de rei vendi. vbi de multis, & similibus quæstionibus quæritur.

SOLENNIS TRACTATVS de quæstionibus, editus per Do. Iacobum de Arena.

SVMMARIVM.

1 *Quæstio dicitur multis modis.*
2 *In quæstione publica, pactio nil prodest reo, etiã contra paciscentem.*
3 *In priuata, quid.*
4 *Reus paciscendo data pecunia infamis redditur.*
5 *Iudex debet inquirere quamuis accusator desistat.*
6 *Reus non habetur pro conuicto si transigit, vbi ex crimine pœna sanguinis irrogatur, nisi in causa adulterij, secus si gratis paciscatur.*
7 *Homicidium est maius adulterio.*
8 *De crimine falsi potius quàm de alijs quare liceat transigere.*
9 *Pactio si fiat ante accusationem institutam, accusator non incidit in Turpilianum.*
10 *Reo an detur exceptio ex pacto.*
11 *Delinquentis plus, melior non debet esse conditio*
12 *In præsumendo crimine plus prosequitur qui pœnam sanguinis timet, quàm qui non timet.*
13 *Rei melior est conditio in pari causa.*
14 *In adulterij quæstione quæ proponitur ad thori separationem, potest fieri reconciliatio.*
15 *Distinctio quando bona publicantur ipso iure propter delicta, & quando per sententiam, & per totum.*

1 QVæstio multis modis† dicitur, nam quædam dicitur ciuilis, quædã criminalis, quædam mixta. ciuilis, aut 2 publica, aut priuata. †In publica pactio nil prodest reo, etiam contra paciscentem, vt l. iurisgentium. §. si paciscar. de pac. & l. 3. §. si is. de sepul. viola. & ita auctoritatis maioris est pactio, quàm res iudicata, & illis agere potest quilibet, nisi collatione de testata, vt l. 3. ff. de popula. actio. & l. eũ qui. 3 §. ĩ popularibus, de iureiur. † In priuata dic, aut e contractu, vel quasi, & tenet in præiudicium paciscentis, non alterius, nec tunc pactum infamiam notat, nisi sit aliquis vitiãs pactum vel transactionem, vt l. causas. C. de transactio. & l. non minorem. & l. vnus. §. ante omnia. de pac. & l. in accusatione. de his qui notan. inf. Nec distinguo an nata esset actio tempore conuentionis an non, vt l. 1. C. de pac. & l. hereditatis. §. filio. & l. pactum. ff. eo. & l. fideicommissi. de trans. saluo eo qđ dicitur de pacto per quod dolus remitti procuratur. de quo dicitur in l. si vnus. §. illud. ff. de pac. & l. in commodato. ff. commoda. & l. contractus. de reg. iur. & l. cõuenire. de pac. conuenti. si vero ex delicto aut est nascitura, aut est iam nata. si nascitura, quia non est cõmissum adhuc delictũ nõ tenet, vt l. si vnus. §. pacta. & §. item ne. de pac. si vero nata est, tenet in præiudicium actoris, vt sibi tollatur actio, vel sibi paretur contra actorem exceptio, vt l. iurisgentium. §. si paciscar. & §. fi. & l. si tibi. §. quædam. & l. si vnus. §. pactus. ff. 4 de pac. & l. post decisionem, C. de furt. † Reũ vero paciscendo data pecunia infamen reddit, si est famosa, nisi transigẽdo iudicis adsit auctoritas, sed si gratis impetrauerit, vt secũ ageretur, non erit infamis, alias non esset rõ veniæ, quod esset inhumanum, vt l. athletas, §. fi. cum l. seq. & l. furti. in prin. de infam. & l. non dãni. C. eo. In criminali, dic ꝙ aut post institutam actionẽ fit pactũ, aut ante. Primo casu aut cum auctoritate Iudicis, & valet, & accusator non incidit in Turpilianum, nec reus hr̃ pro conuicto. Item ab eodẽ accusatore pęna nõ redderetur, nisi de licẽtia Principis abolitionẽ abolitionis postea concedẽtis vt l. 1. & l. q̃uis. C. ad Turp. & l. 1. de aboli. & l. furti. de his q̃ no. infam. & l. miles. §. post abolitionẽ. & l. qui destitit. ff. ad Turp. Alias autẽ si est publicũ crimẽ, vt in dictis. ll. & probatur in l. maritus. §. si negauerit, de adult. & l. qui cætu. §. qui vacante. ad l. Iul. de vi. interdũ nil operatur auctoritas iudicis, vt si corruptus dedit licentiã desistendi, vt l. venales. C. quan. appella. non est necess. & c. fi. de collusio. Qñ autẽ dare debeat hanc licentiam, & qñ non, hr̃ in l. 2. & l. fallaciter. C. de abolitio. Si vero sine auctoritate Iudicis, & tunc accusator incidit in Turpilianũ, vt l. 1. C. ad Turpil. & l. ab accusatione. postea reũ in iudicium deducit, vt l. in accusatione. C. q̃ acc. non poss. & in l. senatus, & l. qui destitit. ff. ad Turp. etiam si sit tale crimen, de quo lex dicat nõ trãsigi, vt in adulterio, vt l. abolitionẽ. C. de adult. & not. in l. q̃uis. C. ad Turp. 5 † Iudex aut hẽt inqrere q̃uis accusator destitit, vt l. 2. C. de abolitio. & c. 1. & 2. de collu. nã hoc spectat potissime ad eius offm̃, vt l. cõgruit. de off. p̃s. & l. iubemus. C. de defens. ciuita. & hoc p̃p vtilitatẽ publicã, vt l. si operis. C. de pœn. sed ĩ priuatis accusationib. fit secus, in q̃bus p̃tor ad nil aliud intẽdit, q̃ vt

dirimat cõtrouersias litigantiũ, & in criminalibus intendit vt maleficia puniant̃, & terreant̃ hoĩes delinquere exẽplis, vt l. 1. § vnde q̃rit̃, de no. ope. nun. & l. bona fide. ff. de po. & l. 1. C. ad l. Iul. reper. Si q̃rat̃ an eo ipso ꝙ reus est pactus habeatur ꝓ cõuicto, cũ videatur re fugere veritatis inq̃sitionẽ ꝑ tale pactũ, vt l. de crimine, C. de adult. & cõfiteri, vt l. cõsiliarios, C. de assessor. & ĩ l. in populari. & de susp. tut. dic, † aut ex crimine irrogatur pœna sanguinis, & tũc non hr̃ pro cõuicto si trãsigit, nisi in causa adulterij, qđ est secus si gratis paciscat̃, vt l. trãsigere. C. de transac. & l. in oĩbus, de p̄uaricat. & l. 1. de his q̃ sibi mor. & l. de crimine. C. de adult. Ratio est in adulterio, q̃a pudicitiã inuitiatũ in subditis lex exigit ꝑ p̄ceptũ, vt in auth. de lenon. & ꝓp delicti frequẽtiam, 30. 1. q. 7. in oĩbus, & ideo maiorẽ pœnã exegit, vt l. factũ, §. fi. de pœn. Idẽ credo in raptu, vt l. pen. C. in quib. casib. ꝓ præ. li. cũ pudicitia violet̃, & maior reatus verset̃, vt l. q̃ cætu. §. qui vacãtem de ui publica. Idẽ in incestu, eadem rõne, vt l. si adulteriũ cũ incestu. ff. de adult. & 32. q̃stio. 7. si adulterium. Alij vt Ioan. dñt contra in his duobus casibus, q̃a sic frequenter committunt̃, nõ autẽ est rõ in adulterio sola criminis magnitudo. cũ iã in homicidio reprobaret̃ pactio, qđ est maius adulterio. 34. q. 2. si quid verius, qđ nõ est, vt d. l. trãsigere. Si vero nõ irrogat̃ pœna sanguinis, dic, qđ aut gratis pacisciť, & nõ hr̃ pro cõuicto, vt l. furti §. pactũ, de his q̃ not. infam. aut per pecuniam, & tunc sic in crimine falsi, vt d. l. trãsigere, & l. ipse significat. C. de fal. & l. fisci. & l. eius, de iure fi. & d. l. in oĩbus. † Sed quare licet transigere de crimine falsi, potius quã de alijs, cũ in accusatione ẽt de falso incumbat onus ꝓbandi? vt l. vbi. C. de fal. qđ non est in alijs, vt l. fallaciter. C. de aboli. Dico, trãsigi põt de falso, vbi per hoc à q̃one pecuniaria recedit̃, vt l. ipse. C. de fal. quã transactionẽ constat in pœnã pecuniariã esse validam, vt l. causas, C. de trãsac. Item per transactionem fides instr̃i approbatur, & purgatur turpitudo q̃ inerat, si est in cã personalis cõtractus per dolũ vel metum extortus, vt l. 2. C. qđ met. cau. & l. si res, ff. de iure dot. & l. trãsactione. C. de trãsact. vbi vero nõ discedi tur à pecuniaria disceptatione, vr̃, ꝙ vt ĩ alijs distinguatur, an ingerat pœnam sanguinis, vel nõ. vt in primo casu non intelligat̃ cõuictus, secũdo sic, vt in d. l. in omnibus, & l. trãsigere, cũ rõ diuersitatis reddi non possit, si † ante accusationẽ institutã fiat pactio, tunc accusator non incidit in Turpilianũ, vt l. 1. C. ad Turp. & l. in senatus. ff. eo. Reus vero in cã sanguinis non hr̃ ꝓ cõuicto, nisi in adulterio, alias sic, p̄terq̃ in falso, secũdũ l. transigere. & l. nondum. C. de inf. & l. q̃m. ff. eo. & d. l. in oĩbus. & l. eius qui. † Sed an reo det̃ exceptio ex facto? dic secũdũ quosdã, ꝙ aut est priuata accusatio, aut publ. primo casu sic, à cõtrario sensu d. l. transigere, nã ꝓpria erat remittentis, vt l. fin. de priua. delic. & l. 1. de publ. iud. ideo potuit eam remittere, vt l. iurisgentiũ. §. si paciscar. de pact. Secundo casu dic, ꝙ aut irrogat̃ pœna sanguinis, & dat̃ exceptio cõtra alium. & tũc ipse idem admittitur, vt dicta lege trãsigere, & d. §. si paciscar. & l. 3. §. si is, de sepul. viol. Secundum hoc vr̃ † ꝙ sit melior condõ plus delinquentis, qđ esse non debet, vt l. 3. §. 1. de dona. inter vir. & vxo. & l. diuus, de off. præs. & l. Pedius, de incen. rui & naufr. & l. presbyteri. C. de epis. & cler. & ideo dic, quod in crimine publico exceptio ex pacto non paretur indistincte, vt d. §. si paciscar, & l. si vnus, §. item. & d. §. si is, & l. ius publicũ, de pac. Nec obst. l. transigere. q̃a hoc solũ notare voluit, vt pactus in cã sanguinis, non intelligatur cõfiteri ĩ alijs publicis criminibus pactus ꝓ pecunia intelligitur cõfiteri, vt l. in oĩbus, de p̄uarica. & l. 1. de bon eo. q̃ mor. sibi. Rõ diuersitatis est, q̃a qui ĩ hoc dubio culpatur, per solã dationẽ pecuniæ, reũ vt victum non habebit, cui erat pœna sanguinis irroganda, cũ ibi causa sit diligẽtius examinãda, vt l. addictos. C. de appel. secus vbi talis pœna non imminet, nã p̄sumit̃ qđ ob malã cõscientiam dederit, vt l. nõ dãnatos C. de infamib. † In p̄sumendo ergo crimine, plus ꝓsequit̃ q̃ pœnã sanguinis timet, q̃ q̃ nõ timet. Sed declarato crimine per ꝓbõnes, plus non subuenitur vni q̃ alteri, imò vterq; punitur secundũ qualitatẽ delicti. Sed q̃d si reus, qui dando pecuniã, habeatur ꝓ victo, velit ostendere suã innocentiam, an ei subueniatur, vt nõ habeatur ꝓ victo? Rñdeo sic, si ostendat, imò repetit datũ si euidenter accusatoris calumnia ostendat̃, vt l. seruus, §. 1. de adult. & l. si ab eo. ff. de cal. & in l. in summa. de cõditio. indeb. Sed an q̃ ab accusatione destitit, poterit pecuniã petere sibi cõuentã ob hoc? Rñdeo, refert, q̃a aut

fuit

fuit nuda cōuētio, aut fuit ī stipulationē deducta, primo casu non agit, l. siue apud. C. de trāsact. & l. q̃uis, ad Turp. Secūdo casu si fuit accusantis euidens calūnia, & non agit. l. in summa. de cōd. īdeb. Si vero nō fuit, tunc distinguit, aut irrogat pœna sanguinis ex crimine, & tūc agit, aut nō irrogat, & tūc nō, vt l. si q̇dē, C. de cōtrahen. stipula. in prin. q̇a ex parte agētis, turpis est pactio. Itē q̇a adhuc pōt accusare, & sic ex parte sua nullo modo pactū impleuit. † Itē q̇a in pari causa melior est cōditio rei, vt l. apud Celsū. §. Marcellus. de do. except. Sed q̇d si à ꝓpinq̇s, & hæredibus occisi fiat pax, an habebit ex hoc defensionē ne accusetur vel puniat? Dnt quidā ꝙ sic, ꝑ l. transigere, & l. 3. ff. ad Silla. & l. 2. C. de abol. ecōtra q̇d nō cū sit accusatio publica, vt l. 1. de pub. iud. & iure publico ꝑ priuatum, nec in se, nec i alijs p̄iudicari pōt, vt dictū est ꝑ d. §. si paciscar. & l. si vnus, §. pactus. & l. ius publicū, & l. 3 §. si is, de sep. viol. & l. cætu. §. q̇ vacantē. ff. de ui publ. & l. maritus. §. q̇d si negauerit. & ibi ꝑ Dyn. de adult. Nec obstat. l. 3. C. de abol. q̇a ibi non dicit parari securitatē reo, sed dicit Iudicē petēti absolutionē dre indulgere, ēt si ꝑ pecuniā desistere velit, q̇a suā sequebat iniuriā. † Itē in q̄ōne adulterij, q̇ proponit ad separationem thori pōt fieri reconciliatio, vt in §. adulterium, in auth. vt nulli iud. Itē ī querela inofficiosi testamenti, vt l. cū mota. C. de trāsact. & l. si īstituta, de inoff. testa. Item pōt dici in querela ingrati, in spirituali pactio admittit, & transactio reprobat nisi in matrimonio, vt c. sup eod. & c. fi. de transac. † Qn̄ aūt ꝑꝑ delicta bona publicantur ipso iure, & qn̄ per sn̄iam distingue sic, quod aut q̇s deliquit circa res quæ prohibitæ sunt per legem: & tūc aut deliq̇t circa illa, circa q̇ est prohibitum delinqui, ne fisco p̄iudicet, & ne res venditæ trāsferant, vel non capaci q̇s restituat hæreditatē, vel tacitā fidem accōmodet de restituendo. & tunc ꝑꝑ suum delictum res, circa quas deliquit publicātur ipso iure, vt l. commissa. de publ. & l. 1. §. an bona. de iure fi. & l. Imperator. eo. tit. aut deliquit circa res, circa quas est prohibitū delinqui, ne p̄iudicetur priuato, & ne q̇s inuadat rē alienā, vel suam quā alius possidet, & tūc nō ipso iure, sed ꝑ sn̄iam, vt l. si quis in tantam. C. vnde ui. & l. 1. C. ne lice. pot. & l. fi. de litig. Aut deliq̇t faciēdo cōmerciū rei cōtra legem in præiudicium reip. vt ꝑstando arma hostibus, & tunc non ipso iure, sed per sn̄iam bonis suis priuat, vt l. fi. C. q̇ res expor. non de. Aut deliq̇t circa ꝓhibitū priuilegiū in sui, & in reip. fauorē, vt est in milite rē aliquam cōducente, tunc accipiens ipso iure suis priuilegiis priuat, & q̇ eā locauit, suis priuat redditibus ipso iure, vt l. fi. §. facturos, C. loca. Aut delinquit mixtim circa res in p̄iudiciū priuati, & reip. & tūc vbi delictū cōmissum est, ipso iure dn̄o non auferē, sed per sn̄iam, vt l. quicūque. §. si fecerit. C. de hær. Aut deliq̇t circa res, incipiēdo eas ante tp̄s à lege ꝑmissum vt adeundo hęreditatē ante factā vindictam de morte occisi, & tunc nō ipso iure, sed per sn̄iam bona auferunt, vt l necare. §. 1 ff. ad Sylla. & l. si ea. ff. de his q̇b. vt indig. Secundo casu principali, qn̄ quis deliq̇t nō circa res, sed circa ꝑsonas, & tūc dic. Aut deliq̇t circa seipsum tm̄, se occidendo, & bona sua per sn̄iam publican, non ipso iure, vt l. in fraudē, §. eius bona. & §. fi. ff. de iure fis. Aut deliquit in se cū alijs vt ī Deū vel principem, vt essēdo hæreticus, vel apostata, vel cōmittat crim. læsæ maiest. tunc necessaria est sn̄ia super crimine, qua lata, bona ipso iure publicant. l. q̇sq̇s, C. ad l. Iul. maiest. & l. ex iudiciorū. de accu. & l. post cōtractū. de donatio. l. 1. C. de aposta. & licet statim nō ꝑdat bonorū dn̄ium, sed per sn̄iam, perdit tn̄ administrationem eorum, vt l. pen. C ad l. Iul. maiest. & l. donationes, & l. si eū, ff. q̇. & à quib. & d. l. ex iudiciorū. Aut deliquit in se, in Deū & in legē, vt accipiēdo filiā, vel sororē, vel neptē, vel aliā prohibitā in vxorē, tūc ipso iure omnia publicantur bona, vt in auth. de incest. nupt. in prin. & in auth. de rapt. muli. §. sancimus. Aut deliquit in hoīem tm̄, & legē, vt liberū hoīem pignori accipiēdo, & tunc debito priuat, vt in auth. vt nulli iud. §. quia vero. Aut ī iudicij cōceptione aduersariū fallit & tūc si circa diffinitionē iudicij in cōtumaciā ꝑseuerādo ipso iure à sua cadit actione, vt in auth. qui semel, C. q̄uo, & qn̄ iudex, aut circa præparatoria, vt quia non vult præstare sacrm. tunc non ipso iure, sed per sn̄iam, vt in auth. vt lice. ma. §. illo. vel pōt dici ꝙ si à lege super his proferantur verba præteriti vel pręsentis tp̄is, tunc per sn̄iam, vt in contrarijs, vt l. si quis in tantam. C. vnde ui. fallit in auth. de non alien. §. super hoc autem, & per hoc est arg. ꝙ per verba futuri tē-

poris frustra legata relinquũtur, vt l. Titia. cum. in prin. de leg. I. Sed per verba præsentis temporis, sic, & l. qui volebat. de hæred. insti. & l. testamento militis. de manumiss. testam. & l. ex hac. de verb. sig. & est ratio: quia verbum futuri temporis obtinet vim conditionis, vt l. qui promisit. de condict. & demonst. & notatur in l. pen. C. de instit. & substitutio. Laus Deo.

TRACTATVS DE QVAEST. & tormentis clarissimi ingenij, ac legum apicis D. Baldi de Perigli Perusini.

SVMMARIVM.

1 *Iudex humanitate non modica pollere debet: non enim debet statim ad quæstiones, & torturas procedere.*

Quæstio non de qualibet leui causa, aut crimine est habenda.

Indicia quælibet non sufficiunt ad torturam.

2 *Tortus non est ad torturam repetendus, nisi duobus concurrentibus.*

Iudex eo vti debet temperamento, vt tortus, aut innocentiæ, aut supplicio seruetur saluus.

Quæstio quid proprie dicatur.

3 *Quæstioni possunt subijci liberi, & serui, & statuliberi, & liberti.*

4 *Minor tredecim annis non debet torqueri, potest tamen ferula, vel corrigia cedi.*

5 *Decuriones aliquo casu torqueri possunt.*

6 *Quæstio repeti non potest, nisi nouis superuenientibus indicijs.*

7 *Iudex æquus in quæstione repetenda quæ attendere debeat.*

Tormenta quo ordine sunt proponenda.

Fœmina masculo præfertur in tortura.

8 *Tortura ex quibus causis possit adhiberi.*

9 *Indicia, quæ, & qualia torturam præcedere debeant.*

10 *Cõuersatio mala operationis malæ est indicatiua.*

11 *Indicia sumi possunt ex trepidatione, vel constantia.*

12 *Fuga indicium facit de maleficio perpetrato.*

Circa diffinitionem quæstionis. *Cap. I.*

De qõnibus tractaturus videndũ est primo qd sit qõ. Secundo q̃ ꝑsonæ pñt torqueri, & qũo. Tertio, qualr inqsitio, seu qõ debet fieri, siue cũ quo moderamine sunt hñda tormenta, & quo ordine sunt hoĩes torquendi, & ex qbus causis, & qd oportet ꝓcedere qõnem. Item quis sit qõnis effectus. demũ formabo aliquas qõnes vtiles, & frequentes sup ꝑdictis. Et vt iudicibus immoderate sæuientibus aliqua freni tẽperies imponatur ꝑmittam quinque in gñali. 1 † Primum est, ꝙ iudices q intendunt de aliquo qõnem hr̃e, ante oĩa habeant humanitatis rõnẽ, siue cõsiderationem, vt nõ facile ad tormentum prosiliant. nec repẽte accedant, quantumcũq; accedãt, aut adsint verisimilia argumẽta, si alia leuiori via põt obiecti criminis veritas hr̃i, seu reperiri. ff. eo. l. diuus. 1. & 2. rñ. & l. edictum. & C. eo. l. quoties. Secundum vero, ꝙ non de qualibet leui causa, nec de quolibet leui crimine, nec indiffereter de quibuslibet ꝑsonis hñda est qõ, vt d. l. edictũ. Tertium vero, ꝙ quęlibet indicia non sunt sufficiẽtia ad tormenta hñda: tunc. n. torquendus est reus cũ suspectus est, & indicia ꝓcesserunt talia ꝙ sola confessio deesse videat̃, vt ff. eo. l. 1. 2. rñ. 2 † Quartũ vero, ꝙ in qõne non est quis repetendus, nisi duo cõcurrant cõtra eũ. s. quod noua superueniant indicia, & ꝙ tortus in fortitudine corporis durauerit, vt ff. eod. l. vnius. § 1. Quintum vero, ꝙ iudices hoc temperamentũ tenere debeant, vt tormenta nõ sumant de aliquo in immensum, nec, quãtum postulauerit actor, sed quantum moderatæ rõnis temperamẽta desiderant, adeo ꝙ tortus saluus innocẽtiæ, vel supplicio cõseruetur, vt l. de minore. §. tormenta. & l. qõnis modum. ff. eod. Alias tenet̃ de iniuria. ff. eod. l. item apud. §. qõnis. Et qõ diffinit̃ sic Qõ est inqsitio qdam q̃ fit ad eruendam veritatem ꝑ tormenta. & corporis dolorẽ. Nuda ergo interpretatio, & interrogatio, vel leuis intentio non pertinet ad hoc edictum, vt ff. de iniu. l. item apud. §. adijcit. ver. qõnem. 3 † Quæ ꝑsonæ torqueri pñt: & certe torqueri pñt tam liberi, quàm serui, & liberti, & statuliberi, vt l. edictum. & l. ex libero. ff. eo & l. ꝑgnantis. ff. de pœ. Licet quidam dicant liberos hoĩes indubitanter, tam in seipso, quàm in alios posse torqueri: vt l. ex libero. in prin. ff. eo. & l. vnius. §. testis. l. sicut, & l. si qs decurio. C. de fals. & l. ꝓditores. ff. de re mil. in auct. vt iud. sine quoquo suff. §. oẽs. coll. 2. quo ad crimina, & quo ad ꝑsonas cuiuscunq; cõdõnis, except tis

ceptis in dignitate positis torqueri permittit, C.quib.ex cau.inf.irro.l. nullam. vbi de hoc.C.de assess.l.nullus.in fi. Oĩa supradicta loquuntur de qõnib. hñdis de liberis hominibus, excipiunt aliquæ psonæ quas ius torqueri non sinit, q̃dam pp ætatem, vt minores 13. annis. † Nam torqueri non pñt, veruntñ ferula cedi vel terreri corrigia, vel virgis leniter pñt ad eruendam veritatem, vt l. 2.§. impubes.& l. excipiant.ff.ad Sylla.& l. de minore, primo rñ.& l.ex libero.§.de minore.ff.eo. Item decrepitis subuenit.vt non torqueant.Sed q̃ dr̃ ista ętas cui debet subueniri? Rñdeo, vt ff.ad Sylla.l.2.§. ignoscit.Itẽ positi in dignitate non torquentur, vt eminentissimi iudices, & milites, & decuriones, & filij, & nepotes.s.pdictorũ: ne aliqua macula in eos aspergatur, vt C.eo.l. milites.& l.diuo Marco.& l.decurionem.ff.de decur.l.fin. sed in q̃busdam criminibus dignitas non pbet excusationem, nec minoritas quin torqueant, vt in crim. læsæ maiest. pditoribus & q̃busdam alijs, vt ff.eo.l.de minore.1.rñ. & ff.eo.l.ex libero.§.1.& de re mil.l.desertores.§.is qui.& l. pditores. † Item decuriones in aliquo casu torquentur cũ q̃ritur de fide instrorũ q̃ ante deurionatum feceram, vt l.si q̃s decurio.C.ad l.Cor.de falsis. Item mulieres dum sunt pgnantes torqueri non pñt, vt l.pgnantis.ff.de pœ. hic non esset in immensum hñda ne quãta postulauerit accusator, sed moderatæ rõnis, &c. vt l. de minore. §. tormenta.ff.eod. Et circa hoc non põt certa doctrina dari nec tradi. Sed iudex cõsiderabit cuius fortitudinis sit torquendus, vel cuius debilitatis, vel cuius valetudinis, cuius ætatis, & secũdũ ætatẽ, varietatẽ psonarum, veritatem criminis, seu alterius negocii qualitatem, qñq; superioribus, qñq; minoribus vtat tormentis. Et qđ hæc sint cõsideranda arguit p iura.ff.de re mil l.3.§.fin.l.si q̃s ad Silla.in prin.& §.cõueniatur.& l.1. §. impubes. Dic ergo toqueri vt innocentię vel supplicio cõseruet incolumẽ. Sed q̃d si sit semel habita qõ de aliquo, q̃ nil forte dixit, vult iudex repetere qõnem de aliquo nouo accidẽti, nunquid põt? vr̃, ꝙ sic, p l.repeti.ff.eod.& vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, vt l.de precio.ff.de pub. † Tñ dic ꝙ nõ, nisi nouis indiciis interim habitis, vt q̃a tortus dicebat nullum ista nocte fuisse, vbi maleficium fuerat commissum, postea ĩuentum est p testes qđ alius vel similis adiit. Et hæc est cõis opinio, non tñ allegant aliq̃d. tu allegabis.ff.de verb.sig.l. boues.§.hoc sermone.ff.p so.l.si soci⁹, p filia.§.ne si prior. Assessores tñ honoris, & auidi, & cupidi hoc non seruant, imò quotidie qõnes repetunt absq; nouis indiciis, quousq; de obiectis annuant veritatem: quorũ opinio põt argumẽtari seu defendi p auth.vt iud. sine quoquo suff.§.oportet.col.2.vbi iudices torquẽt furem, & non prius cõquiescant. † Consideret aũt bonus iudex in qõne repetẽda, qũo tortus in aĩo, & fortitudine corporis pseuerauerit.ff.eod.l.vnius.§.reus. Sed quo ordine sint hñda tormẽta? Rñ. sagax iudex ęstimabit, & cõsiderabit à quo facilius possit veritas erui, vt ab isto qõnẽ ĩcipiat. & à timidiori, magis suspecto, à minori, & ẽt à debiliori, nõ aũt à fortiori.ff.eo.l.1 §.1.& l.vnius. 1.rñ. Item si torquendi sunt pr̃, & filius, à filio incipiat, & in aspectu patris, q̃a p hoc citius dicet pr̃, cum ipse magis torqueat.l.isti q̃dam.ff.qđ met.cau.& inst.de noxa.acc.§. sed veteres. Item fœmina prius torqueat q̃ masculus, q̃a homo tanq̃ maioris cõsciẽtiæ & cõstãtię tardius cõfiteret. & mulier cuius, q̃a momentaneum, & ĩstabile cor hẽt.C.de inoff.testa.l.filii.extra de verb.sign.c.forus. l.differe.ff.đ iure fisci. † Ex q̃bus causis torqueant hoĩes ex ciuili, & criminali, & tunc cũ alr̃ veritas nõ põt inueniri.ff.eo.l.diuus. & l.ex libero.& l.quoties. C.eo. in summa. eo.tit. non tñ ex oĩ causa torquendus, nec q̃libet indifferenter.ff.eo.l edictum. Sed q̃ritur q̃ oportet pcedere qõnem. Dic. indicia sufficientia, & verisimilia, q̃a à tormẽtis nõ est inchoandum.ff.eo.l.1.1 .rñ. Nam si præsumptionibus nõ est q̃s torquendus. ff. eo. l.diuus.& l.maritus.& l.fi.C.de fal.l.sicut.in fi. Et certe rectorib est valde cõsiderandũ, & põderose aduertendũ, nunq̃d pcedẽtia sunt verisimilia, & sufficiẽtia ad hñdã torturã, cũ alias restõ, vel apellatio subsequens pdesse nõ possit. Nã plurimi dũ torquent deficere solent.ff.de pœn.l.aut.§.1.& ideo torturam oportet pcedere indicia, vt pbat in iurib.p allleg.& C.eo.l. mil. & l. cũ cognitionalr̃. & cũ si. † Sed q̃, & qualia indicia. Rñdeo nõ bene põt dici, sed committit arbitrio iudicis. ff. de test.l.3.in prin.ibi tu magis scire, &c. Sic dr̃ de mora, & accessionibus. ff. de diuer. & temp.pscr.l.accessionibus.ff.de vsu. l.mora.

& istud

& istud est gnale, quod non determinatur à iure, ideo relinquit arbitrio iudicis, vt in pœnis à iure non determinatis, vt in l. hodie. ff. de pœ. & l. sancimus. C. de pœn. ff. de effrac. l. 2. §. 1. & sic de tpe qd indeterminate pfertur. ff. de lib. in l. 1. in princ. Possumus tñ in gñe talem doctrinam ponere, q discretus iudex solenniter instare debet ad indagandam indicia cōtra delictū ex aliquo crimine. Nā indicia sunt alias pbō nibus pxima. Et dñr indicia quasi demonstratiua mentis, & veritatis, & pbōnum adminicula. C. de pb. l. instrumenta. & l. fin. sunt aūt indicia pars probationis claræ. C. qui testa. face. pos. l. hac cō sultissima. §. demum, ibi indicia, &c. Et dñr indicia ab indicando, vnde indicia. i. debita adminicula ad indagandam veritatem. C. ad l. Iul. d adul. l. si qs adulterij ff. de pscr. ver. l. 10 solent. † Quærat iudex instanter cum qbus, p q loca cōuersaba delatus quem torquere intendit, qm mala cōuersatio ē malę operationis indicium. ff. de admin. tut. l. si plures. §. assiduc. Nam ex mala cōuersatione bonus effici vitiosus ff de ædil. edi. l. ædiles. §. Pedius ibi. alleator. forte, &c. Nā cum Psalmista ait. Cū sancto sanctus eris. & cum peruerso puerteris, &c. Dcm Philosophi, qualiscūque taliū cōsolatio delectat. Itē cōsideret loca q b. cōuersaba: q a ex locorū varietate varia colligi cōiectura, vt C. si emanc. ita fu. al. l. fi ff. de pœn. l. aut. § oēm. Item iuste qrit si erat inimicus offensi, vel si aliqua offensio interuenerat inter eos. q a tūc erit psumptio culpæ, q a inimicum de inimico malū cogitare, & facere facilius ius pmittit psumi, vt ff. de his q. vt ind. l. si inimicitiæ. ff. de adim. leg. l. 4. §. fin. ff. eod. l. 1. §. pterea inimicorū. Item inuestigare debebit cuius ęstimationis & famæ, qualis. n. fama q opinio cuiuscūq; in ciuitate, talis psumi ff. eo. l. de minore. §. tormēta, ibi vel cuius æstimationis. ff. de rei vendi. l. si ambo. 1. rū. in Auth. de testi. l. san- 11 cimus aliàs §. 1. col. 6. † Itē poterit iudex sumere indicia ex cōstātia, vel trepidatione vocis, vel mēbrorū, vel pallore, vt d. §. torm. locutio. n. & cōstantia, & trepiditas est æstimatio cuiuscūq; ; ideo æstimāda, & indagāda est: qm multa afferūt ad inuestigandā veritatē, & i lucē emergūt, vt d. §. torm. Itē inquirat cuius vitæ primo fuerit, & an talia, vel cōsimilia, de qbus inculpat ad pñs facere cōsueuerit. Nam de vnoquoq; bonū, vel malū psumimus, cōsideratis primo agitatis ab illo ff. de re mili. l. desertorē. §. fi. ibi, q ad hostē cō fugit, & l. nō oīs. § à Barbaris. cod. tit. ff. de susp. tut. l. tutor quoq;. §. qūq; pōt, ex gestis. n. pteritæ vitæ, metimur gesta pręsentis, vt C. de ppo. agen. in rebus. l. 2. §. fin. lib. 12. Itē an fuerit eū minatus, qm erit idiciū q opibus impleuerit, qd verbis terrēdo psudit, cū ex dictis hominū facta pēsemus. C. si qs Imp male. l. 1. ff. de sup. leg. l. Labeo. Itē cōsiderandū, an talis sit q cōsueuerit, & posse habuerit talia implēdi, qd est notandū, ad l. Iul. ma. l. famosi. ibi, an poterit face 12 re, & an ante q d fecerit. † Itē si iā fuit indiciū cōtra eū, vel se absentauit post pfectum maleficiū, ar. in Auth. de exhib. §. si vero. & d cōfes. §. cōsiliarios. cū si. Itē testes recipiat sup maleficio, loco vbi fuit commissum, de voce publica & fama, q ipsa oīa coadiuuāt effectū ad tormēta ff. de sol l. 1. §. flumē, ex multis alijs casib. idicia sumat ad formādū cōsciam p iueniēda veritate delicti, & cris.

1 Confessio rei non statim sibi præiudicat, sed expectari debet eius in eadem perseuerantia.
2 Crimen sponte confessus statim est incarcerandus.
3 Torto in tortura contra alium deponenti quando credatur.
4 Tortus in quibus casibus sit de alijs iterrogādus.
5 Accusatus super vno furto, & tortus si confessus fuerit, an possit torqueri super alijs.
6 Torquendus petens dilationem ad reprobanda indicia, an sit audiendus.
7 Defensio sua nemini est deneganda.
Testis quando dictum suum retractare possit.
8 Confessio facta in tormentis, an aliquid operetur, si in ea non perseueretur.
9 Tortus absque indicijs sibi non præiudicat confitens in tormentis.

Loquens de effectu quæstionis. *Cap. II.*

DEnuo restat videre q s sit qōnis effectus. Et certe si absq; formidine tormentorū vltro q s crimē cōfitea, dixerūt q dā pceptores moderni eum 1 nō esse dānandū. † Sed dēt iudex stare per diē, vel per aliud tps, secundū qualitatē cris, & personæ conditionē, & interim facere reū corā se pūtare, vt tūc iterroget, an velit pseuerare in cōfessionē, quā fecit, aut cōtra dicere, vel reuocare. Et hoc ideo dūt ipsi, q a con-

confessio rei statim non præiudicat, nec statim facit plenam ꝓbõnem. vt C. de cust. reo. l. 2. Item intelligant leges q̃ non distingunt formidine tormentorũ an sponte habita cõfessio ad hoc. ff. eo. l. 1. §. diuus. ibi cõfessiones reorũ ꝓ exploratis facinoribus hñi non oportere. & §. si q̃s vltro. & sic dicebant ipsi interesse inter cõfessionẽ habitã i. ciuilibus, & habitam in criminalibus, in hoc. s. i ciuilibus non est opus ꝑseuerantia, sed statim tenet. in criminalibus vero si vltro sine formidine tormẽtorũ habita fuerit cõfessio, opus est ꝑseuerantia ꝑ p̃dicta iura. Nec mirũ dicebant ipsi si intelligatur põderate. i. soléniter ꝓcedatur tã in criminalibus quàm in ciuilibus. Nam vbi est maius periculũ, ibi est cautius agendum. C. de fal. l. vbi est melius. C. de pœn. l. qui sñiam. extra de elec. c. vbi periculum, lib. 6. Nec mirum si tam varia quam criminalia indicia nihil cõe hñt, vel simile cũ ciuilibus l. 1. i prin. de pub. iud. Tu dic cõtra, 2 & hæc est cõis opinio† q̃a si q̃s i se cõfitetur crimen sponte, statim est incarcerandus, & illico absq; alia cõfessione, vel perseuerãtia dãnandus. ff. de cust. reo. l. fi. i. rñ. & C. de pœ. l. cõreis, Ita ĩtelligũt. l. cõfessus. ff. de cust. reo. Non ob. d. §. si q̃s vltro. & §. diuus q̃a intelligũtur in cõfessionibus habitis in tormẽtis, & sic intelliguntur. l. 2. C. de cust. reo. secũdũ veriorẽ lecturã. vt patet in fi. l. ibi, & sic &c. Sed si in tormentis vel formidine tormentorum, tunc nõ debet statim hñi ꝓ explorato, vt dic. §. diuus, & C. app. rescin. non posse. l. 2. & est rõ. vt ff. eo. l. 1. § q̃õni. &c. Et tũc hẽt locum. l. 2. C. de cust. reo. vt iudex faciat ad se criminosum redire, & quærat vtrũ velit criminosus in sua q̃õne ꝑseuerare, an retrahere, vel cõtrariũ dicere, & si perseuerauerit tenet cõfessio, alias non, vt d. §. si q̃s vltro, & l. 3 2. C. q̃ appella. non recip. † Sed q̃d si aliquis subijcitur q̃õni, & cõfitetur cõtra aliũ, nũq̃d stet̃ dicto suo? Rñdeo distinguendo, aut torquet̃ simplr̃ in alios, vt in socios nõ in se, & tũc stat̃ dicto suo cũ alijs ĩdicijs, vt iudex ex dictis torti, & alijs indicijs ad condẽnationẽ procedat. C. de asse. l. nullus. in fi. ff. eo. l. edictum. & l. 1. § q̃ q̃õnem, ibi alterũ. n. magis suggerentis quam requirentis, &c. ad idem Tullius in Topicis. Nam in tormentis vbilibet factigati q̃ dñt, veritas ipsa vr̃ dicere, saluo si dixisset de inimico, q̃a nõ est facile credendum. Sed nec. s. coĩno fides retrahẽda. sed cã cognita fides erit adhibenda, alias nõ. ff. eo. l. 1. §. ꝑterea, & arg. ff. de testi. l. 3 in prin. aut loquẽs in se nihil de se cõfiteat̃, tũc hñt locũ proprie supradicta. Si vero confitet̃ de se, & alijs, & tũc scd̃m Acc. cuius opi. valuit, est ĩ veritate regula, & instãtia regulæ rlr̃ de proprio scelere confessus super conscientiã nõ scrutetur aliena, q̃a tortus de se nõ cõfessus dẽt interrogari de alijs. maxime consocios, vt ff. eo. l. q̃ de se, C. eo. l. sicut. in prin. C. de act. l. fin. Tunc si de facto suo interrogatus dicat, siue interrogatione accusat alios non stat̃ dicto eius. Fallit in casibus in q̃bus de se cõfessus ĩterroga: de alijs si tñ cõtra illos vel alios ꝓcedãt indicia. Primus casus in cõibus latronibus, & maxime q̃ de se cõfessi 4 torquendi sunt, & interrogãdi† de socijs, de mandatoribus, ꝗ receptatoribus. ff. de cust. reo. l. diuus C. de fer. l. pe. Secundus. C. de fal. mone. l. 1. Tertius ad exhi. l. fin. Quartus de seruo de nece dñi in se cõfesso, vt torqueat̃: & interrogetur quo mãdãte, &c. ff. ad Sylla. l prius. & l. & si percussor. Quintus ad l. Aq̃l. l. inde Neratius. §. & si seruus. Et bene dr̃ si aliqua ꝓcedant indicia q̃a alias nõ debet de alijs interrogari. C. eo lib. Ité eius rñsio non erit plena ꝓbõ contra alios quos inculpauerit. Sed nunquid ꝑꝑ istã talem ꝑscriptionẽ poterũt isti inculpari, & ad tormentũ poni? Rñdeo ꝗ sic, in dictis casibus. ar. præal. nullus. & ar. ff. eo. l. edictum. & ar. ff. eo. l. 1. §. cũ quis latrones. ar. q̃d̃ idẽ ĩ alijs. ff. eo. l. 1. §. diuus Adrianus Calfurnio In alijs vero non. l. fi. C. de actu. ff. eo. l. is qui. Sed q̃d si persona inculpata à torto sit homo malæ famæ, & condõnis, nunquid in aliis casibus q̃ in istis explicatis, poterit subiici q̃õni? Dic de iure, ꝗ si nõ ꝓcesserint indicia sufficiẽtia, nec inculpatio eius facta erit, vt C. de act. l. fi. ff. eo. l. is qui. ergo q̃d̃ ĩde sequitur perinde. i. tãq̃ ꝓhibẽte scm̃ nõ valet, vt l. non dubiũ. Tñ de consuetudine vr̃ torqueri ꝓ qua. ff. eo l 1. §. 5 diuus. † Sed quid si accusatur quis de furto ĩdiciis ꝓcedẽtibus, an ꝓ istud furtũ torquet̃, & cõfitetur illud furtũ, nũquid ꝓcedit ĩ tortura, siue repetitur vt ĩdicet, & cõfiteatur de alijs furtis à se factis, & cõmissis ad q̃ nulla habẽtur indicia? Dic ꝗ non, de iuris subtilitate. arg eorũ quæ dicuntur in proxima q̃õne. Pro ista parte est etiam, quia quantũ ad ista furta, de quibus in genere vel specie nõ quæritur, nulla procedunt indicia, & sine

indiciis

indicijs nemo torquēdus est.C.de fals.sicut. ff.eo.l.1.in princ.& l. maritus. Sed de gñali cõsuetudine Italiæ seruamus cõtrariũ,& specialiter in furtis,q̃a frequẽtãt magis,quæ cõsuetudo põt adiuuari per l.non oẽs.§. à Barbaris.ff.de re mil.l.congruit.ff. de off.præs. Sed quid si aliquis nõdũ est in tormẽtis, & dicet tormẽtetis me quãtũ velitis,quia non sum culpabilis,nec aliquid dicã, sic oia diffitetur, nũquid dẽt statim à tormẽtis relaxari & dimitti vt recedat?Certe non,imò procedatur ad torturã cũ tẽperie vel asperie scd̃m criminis qualitatẽ,& si cõfiteatur,bñ quidẽ, si non,iudex debet ipsum in carceribus detinere,& si noua aderunt indicia,q̃õnem repetet,& alterius thematis à prima. Si autẽ nõ aderunt indicia noua,tunc statuet actori dilationem competentẽ ad ꝓbãdũ,& si poterit cõuinci,cõdẽnabitur,alias non.ff.eo.l.2. 6 §.ṗterea,& l.vnus.† Sed q̃d si ṗcedũt criminis indicia,per q̃ iudex informatus procedere põt ad torturam?Dicit reus dñe iudex detis mihi defensionẽ, alias dilationem anteq̃ ponatis me ad torturã, quia paratus sum in cõtinẽti redarguere cõtra indicia recepta cõtra me?nũquid est audiẽdus, & sibi sit defensio dãda anteq̃ torqueatur? Vr̃,ꝙ non,per l. 4.C.vbi sena.vel cla.l.ibi,nec quas ante probationes iniurias,& cætera,cum in illis ꝑsonis dignitate cõstitutis sit speciale,ergo ĩ cæteris ꝑsonis cõtrariũ erit ius cõe. ff. ad munic.lib.1.in fi.Præterea primo probat actor fundata ĩtẽtione sua,reus poterit exceptiones suas ꝓponere.C.de excep.l.si q̃dã, & de ꝓb.l.exceptionẽ,ergo debet fundare,& ꝓbatur intẽtio cõiter per testes, & ꝑ cõfessionẽ rei anteq̃ audiatur in sua defensione seu exceptione reus.Tu dic contra, ꝙ primo sit danda defensio anteq̃ torqueat̃,maxime qñ q̃d tale allegatur ꝑ ipsum accusatũ, quo ꝓbato nõ dẽret iudex ad tormenta ꝓcedere, illa rõne.q̃a ab interlocutione facta iudice,ꝙ aliq̃s torqueatur,appellatur.ff.de appe.l.2. & est cõsiderãda cã quare à tale interlocutoria ꝓmissum est appellare. Nã si defensio ꝓmitteretur post torturã, nõ posset postea recuperare detrimẽtũ mẽbrorum, vt d.l.aut notatur modo eadẽ rõ vẽdicat sibi locum in ꝓposito,seu cũ appellatur vel defensio dat̃ si primo,alias si nõ appellatur.Nã solẽt qui- 7 dã deficere ĩ q̃õne.ff.de poen.l.aut.§.1.†Præterea ẽt alias cõfesso sua defensio dat̃.C.de cust.reo.l.2. multo magis huic nõ denegab tur. Præterea ꝙ iã cõdẽnato ex confessione sua ĩ tormẽtis ẽt ꝑseuerata, princeps subijcit ẽt post sñiam retractãdo si cõstiterit de innocẽtia cõdẽnati.ff.eo.l.1.§.si quis vltro. Si ergo iã condẽnato, & cõfesso conceditur defensionis facultas,multofortius ante torturã denegari non dẽt. Cui.n.quod plus est cõceditur, nõ dẽt denegari quod est minus, vt in regula iuris.Quid plura?lex dicit cuicũque petẽti defensionẽ,dãda est.ff eo.l.vnius. §.cognitorum ibi. quoque ipso postulante reo,&c. Sed q̃d si testis fuit tortus,& in tortura cõfessus,nunc añ sñiam dicit se errasse, nunquid poterit reuocare errorem suũ?Rñdeo,aut est error facti,aut iuris. Primo casu põt vsque ad sñiam Et est rõ,quia nõ vr̃ fateri,quia errat.ff.de cõfes.l. 2. in prin.Itẽ talis error non solet vsque ad sñiam obesse. ff.de iur.& facti ign.l.2.Nam condẽnatus ex confessione in tormentis,si nec ꝑseuerauerit in ea,innocentiam suam docere voluerit, & si ostẽderit,absoluatur.ff.eo.l.1.§.si quis vltro. multofortius errorẽ suũ ante sñiam probare volẽs debet audiri. Itẽ iste nõ ꝑseuerauit in confessione sua, ex quo non expectauit sñiam.Item cõfessus formidine tormẽtorũ auditur appellans.C quo.appel. nõ reci.l.2. si certauerit in iure,tunc non poterit venire 8 cõtra confessionẽ suã,vt d.l.error.†Sed quid si aliquis est cõfessus in tormẽtis,nec ꝑseuerauerit in ea, nũq̃d talis cõfessio aliq̃d operabitur?vr̃ q̃d sic.s.semiplena ꝓbõne,vt no. C. de cust.reo.l.1.& ff.eo.l.§.diuus,& intelligitur in cõfessione torti,in qua nõ fuit perseueratũ. Vel dic,& forte verius,ꝙ ibi ꝑseueratũ sit,talis cõfessio non plenã nec semiplenam ꝓbõnem inducit,qm̃ nullo modo confitetur, & formidine tormentorũ confitenti sine ꝑseueratione æquiparentur.C. qñ appe. non sit.l.2.Sed quid si aliquis est tortus nullis legitimis indicijs ṗcedentibus, nunquid 9 valet eius cõfessio?† Dic ꝙ non, quantũcunque in ea perseuerauerit,vt est expressum.ff. eo.l.diuus.§.ex quibus & l.pe. secũdũ vnã lecturã,& arg.C.si ex fal.instr.l. 3. & 4.probo quia à tormẽtis nõ est incipiẽdũ.ff.eo.l.1.2. & 3.l.maritus,& l.miles.C.eo. ergo ipsis deficientibus,quidquid sequitur ipso iure non valet.vt l non dubium.C. de legi. & de fide instrum.l. 1.lib.10.de appella.l. nominationis, & ff.de reg.iur. l. diuus, cum simi. &c.

Conse-

1 *Confessio quæ, & quando in tormentis facta dicatur.*
2 *Statuto dictante quod quis nequeat quæstioni subijci, an potestas talem detinens in carcere, vel aliter affligēs, incidat in pœna statuti.*
3 *Reus tortus ad quem locum ducendus sit ad perseuerandum confessione facta in tortura.*
4 *Liber homo, an & quando torturæ subijci possit.*
5 *Persona accusata, an debeat supponi tormentis.*
6 *Iudex, seu potestas in tormentis modum debitum excedens puniri debet.*
7 *Iudex debite officium suum exercuisse præsumitur, nisi contrarium probetur.*
8 *Iudex in puniendo modum excedens præsumitur non iudex.*

Circa confessiones in tormentis. Cap. III.

DIctum est supra ꝙ confessio facta in tormentis, & responsio facta non p̄iudicat, nisi ī ea non fuerit perseueratū. †Sed q̄ro q̄ dr̄ facta in tormentis. Responsio facta in tormentis est, cū ad pedem torturæ ducitur, & ligātur manus, & tortura inducitur, ꝙ nisi incontinenti confiteaẗ, subiiciet eū q̄oni: certe non esset talis confessio, nisi fuerit in ea perseueratū, quia lex æquiparat confessionē factā in ipsis tormētis & extortā formidine tormētorū. Et no. ꝙ ibi dr̄ de formidine tormētorū, non aūt dicit in tormētis, & ibi ita sentit gl. ar. ff. de iniur. l. itē apud. §. 2 dr̄ ibi, q̄ōne intelligere dēmus, & tormēta, & corporis dolorem ad eruendā veritatē. Nuda ergo interrogatio, vel leuis territio, à cōtrario sensu, nō leuis territio h̄ per ipsa tormēta, & ad hoc accedit, sufficit terror armorū, & si vsus eius nō sit. ff. de vi & vi arma. l. 1. §. si arma. & ad l. Cor. de sica. l. 1. vbi æquiparatur hoiem perimere gladio, & in manu ipsū stringere. & dicit ff. ex quib. cau. ma. l. Iul. & C. qd̄ met. cau. l. metū. †Sed quid si cōtinetur ī statuto, ꝙ quis non possit torq̄ri nisi ī certis casibus, ptās honoribus auidus, extra illos casus cōcessos per statutū vellet eruere veritatem ciis, non tamē vult eū ponere ad tormēta, ne incidet in pœnā statuti. Sed quid facit, p̄cipit eū teneri in turri vel ī alio loco, denegando sibi alimenta donec confiteatur, vel in hyeme facit eū stare spoliatū. Nunquid vr̄ eū ponere q̄oni, vt sic dicamus eū incidere in pœnam statuti, &c. Dic, ꝙ sic. l. item apud. ff. de iniu. §. q̄ōnem. ibi. vel malam intentionem habuerit. Sed quid si extra locū torturæ, aut circa tribunal, vbi ius redditur, iudex examinās delatum de crimine, dicēs, aut tu cōfitearis, aut te ducam ad tormēta, & torquebo te, nūquid dicet cōfessio formidine tormētorū facta? Dic ꝙ non, q̄a leuis territio, vt l. itē apud. §. q̄ōnem. & C. quod met. cau. l. metum. Qua non iactationibus tm̄, sed q̄ōnis ꝓbabilem verè torturæ comparendæ accipere debemus p̄sentiam, & instātis torturæ, sicut de metu instātis cruciatus, at ff. qd̄ met. cau. l. metū primo rn̄so. ex quib. cau. maio. l. 3. ad fi. Leuis aūt territio, & extra locum torturæ facta, elusoria ē. ar. ff. si cui plusquā ꝑ l. fal. hæc satisdatio. Denī est ꝙ cōfessio facta formidine tormētorum non hr̄ ꝓ explorato facinore, nisi fuerit perseueratum. † Quæro in quo loco ducendus est reus ad ꝑseuerandum. Rn̄deo apud acta, vel ī alio loco publico extra cōspectū torturæ, & iam vidimus expertos ad defensiones ī ꝑseuerantia cōuocare testes sub publico testimonio sic facientes, talis tali die ꝑseuerauit, & cōfirmat, &c. in p̄sētia taliū testiū, &c. & bene faciunt ꝑ l. 2. C. de cust. reor. ibi, sub publico testimonio &c. Sed quantū tp̄s dēt esse ī medio inter cōfessionem tormēti, & ꝑseuerāntiā? Rn̄deo, lege non determinatur, vt d. l. 2. C. d̄ cust. reo. ibi postmodū eductus &c nō tn̄ dicit q̄d sit istud modicū tp̄s. Pōt dici qd̄ sit in arbitrio iudicis inspecta ꝑsonarū qualitate, vel enormitate, vel leuitate criminis. Cum n. à iure tp̄s nō p̄figitur, iudicis ptāti cōmittitur. ff. de iur. deli. l. 1. ī fi. de pe. l. hodie. ff. de effra. l. 1. Sed q̄s debet īteresse q̄ōni? Rn̄deo, vt ff. de adul. l. si postulauerit. §. q̄ōni. In secreto aūt recipiunt deīn suum. testis. n. similitudinē habet tortus. vt in summa huius tituli §. sed hr̄. & ff. de q. l. 1. § Imperator. †Sed nūquid liber homo possit torqueri? vr̄ ꝙ non, q̄a totus est titulus. C. & ff. tu. de tortura vī sentire. Tu dic liberos hoies ꝑosse torqueri non solum in alios, vt ff. eo. l. ex lib. rn̄so & l. vnius. §. testes. & C. de abo. l. fallaciter. §. qd̄ si ingenua, vel ingenuorum. C. de asse. l. nullus, ad fin. ff. de cust. reo. l. diuus. Sed ēt in seipsos q̄n defenduntur de aliquo crimine C. eo. l. cum cognitionaliter. C. de inf. l. nullam. & ibi de hoc. C. de fals. l. sicut, & ff. de re mil. ꝓditores Decurio, pōt torqueri, ꝑ l. si q̄s decurio. C. de fal. vbi

decurio torqtur, & alius quã liber homo nõ põt esse decurio. ff. de dec. l. Seuerus. Et ita cõ suetudo gñalr seruat, & not. do. Axo. in summa huius ti. §. torqueri & §. torqtur. † Sed nunq dista psona accusata debet subiici tormentis? Et certe tit. C. & ff. de qõst. vr insistere circa seruos torquẽdos, & liberos hoĩes in testimonio vacillãtes. Sed tu dic, qp ipse principales psonæ subbiiciendæ sunt qõni, vt C. eo. l. 3. & ff. eo. l. 1. §. diuus & §. si quis vltro. & l. vnius & ff. de re mil. l. proditores, præcedere tñ debent indicia verisimilia vt supra dixi. Sed qd si iudex in torquendo ita modũ excedit, qp hoĩem extinxit, vel debilis effectus est? Rñdeo, vr teneri. arg. ff. sol. matr. l. si constante §. si maritus. Instit. de his qui sunt sui, uel alie. iu. 1. 2. rñ. & melius. ff. ad l. Aqui. l. sed & si quecũq;. §. igitur. ff. de usuf. l. locũ. §. fi. l. elegãter §. planc. ff. de pig. act. Nec prodest. n. qp unus iudex facit cũ deliqtit, nã omne maleficiũ praue psumimus actũ. C. de iniur. l. non conuicii, & de sicca. l. 1. † Præterea si in torquendo modũ quis excedit, puniẽdus est, ut C. de emen. pc. l. 1. nec iudicẽ excuset offm. quia sicut priuatis, ita magistratibus phibitũ est aliquid illici tũ facere. ff. de iniu. l. nec magistratibus. Ecõtra ur, qp non teneatur, quia hoc fecit cã ueritatis eruendæ. & facit exequendo suũ offm, non aio interficiendi, uel debilitandi, ergo non debet teneri. Neq;. n. quis delinqre ur, nisi malignũ animũ habuerit ff. de uerbo. sig. l. sæpe. in fi. nã maleficia uolũtas, & ppositũ distinguũt. l. qui iniuriæ, in princ. ff. de fur. & facit. ff. de acq. pos. l. qd in eo. & alibi, & tũc crimen committatur cũ nocendi uolũtas interuenerit, non alias ut C. de sica. l. 1 ff. de lib. ho. exhib. l. 3 aliàs, §. 1. Præsumit. n. princeps bonũ de officialibus suis, nisi cõtrariũ manifeste appareat & doceatur. ff. de off. psi. l. 1. ad fi. Nã creditor rem obligatã afferendo non psumitur deliquisse, quia notabilis psumptio. ff. de fur. l. cum creditor. † Sic ẽt à simili in pposito, iudex psumitur sui officii exequẽdi cã istud fecisse, nõ aũt aio nocẽdi. licet. n. culpã etiã torquendo excedendo modũ habuerit iudex, per hoc nõ tenetur. l. Cor. de sica. quia i delictis lata culpa dolo nõ æquiparatur. ff. ad l. Cor. de sica. l. in lege. Itẽ cã pp quã aliqd fit seruandũ remanere impunitũ, qd alias coercẽdũ esset, dẽt attendi. ff. de poen. l. aut. §. cã. Sed officii necessitas impunitũ suadet remanere, quod alias coerceri dẽt. ff. de his quib. ut ind. l. post legatũ. §. aduocatũ. & l. tut. ergo, & c. Præterea si non apparet quo aio defecerit, psumendũ est potius zelo iustitiæ, & ex rigore officii facere, q̃ malo cõsilio id fecisse. ff. de acq. pos. l. ur, & p socio. l. merito. & pro hoc arg. C. qui acc. non pos. l. 2. in fi. ubi tutor de falso instro procedẽdi in cã publica, si non probat, non psumitur nocendi aio accusationem instituisse, nisi euidenter probetur, tñ regulariter qui non probat calũniari ur. C. de aduo. diuer. iud. l. 1. Solutio, distinguunt quidam, si apparet quod hoc fecerit ex voluntate, dolo tenetur. si absq; culpa, & casu, nullo modo tenetur, si autem cum aliqua culpa in excedendo modum, non puto teneri, vt C. de eman ci. ser. l. 1. & est bona argumentatio de potestate, & rectore. ff. de verbo. sig. l. potestatis verba, si aũt sine moderatione modum excedendo in questionem hoĩem extinxit, vel debilitauit, tenetur. † quia statim qp modũ excedit, fingitur non iudex, & punitur tutor non recte administrando, vt non tutor, & tanquam quilibet tenetur vt ff. de fur. l. tutor. ff. pro emp. l. qui fundum. §. si tutor. arg. C. de epis. & cle. l. generaliter. Quid plura? est casus. ff. de iniur. l. item apud. §. quæst. versic. & si iussu ideo, & c.

TRACTATVS PAVLI GRILlandi Castilionis Florentini, de questionib. & tortura.

IN superioribus titulis vidimus de pluribus criminibus reisq; ipsorum, & pœnis, sed quia accidit quandoque qp crimina ipsa non sunt bene probata, & iudex non potest deuenire ad sñiam non pcedente rei confessione, vel apertissimis probationibus, vt l. sciant cuncti. C. de proba. tamen contra ipsum reum multoties laborant infamia, & alia indicia vigent, propter quæ necessario deueniendum est ad torturam, ĩ qua vel necesse erit reum ipsum confiteri crimen, vel saltem purgare indicia & suspiciones, quæ contra ipsum laborant, ideo in præsenti tractatu de quæstionibus, & tortura, p communi maxime iudicum cõmoditate aliqua breuiter exponemus. In qua materia doctores q̃ plures ex antiquis, atq; moder-

modernis, quidam in ordinarijs lecturis, qui dam vero in extraordinarijs compendijs, & tractatibus diuersa cōmentaria ediderunt. Ego vero ne aliorū relatione dictorū frustra videar occupare mēbranas, ea dūtaxat attingā quæ vtiliora sunt, & in quibus Doctorū scripta silent. In alijs vero breuiter, & remissiue ad vlteriora procedam. Indiciorū, & quæstionis materia admodum frequēs est, & in iudicijs practicabilis causis criminalibus, quæ in iudicis arbitrio plurimū cōsistit, & iudices maxime iuniores, & parū experti, sæpe solēt in istis aliqua dé necessarijs prætermittere, aut vlterius quā iuris sit procedere, propterea materiā ipsā vltra alios clarius, & facilius ad cōem practicā accōmodabo. Videbimus. n. primo, quid sit tortura, & quæ sit quæstio, & quō ista differūt inter se. Scdo, quot sunt tormētorū species. Tertio, quid sit idiciū & quæ sunt legitima, & sufficiētia idicia ad torturā. Quarto, quot sunt gradus torturæ. Quinto, in quibus criminibus possit dari tortura. Sexto, quæ psonæ pñt torqueri, & quæ non pñt torqueri, & quibus de causis, vbi dabitur noua declaratio vltra oēs Doc. ad tex. i l. si quis in graui. §. ignoscit. ff ad Syll. Septimo loco videbimus, an. & qñ i paruis criminibus possit īferri tortura, & quid in cā pecuniaria. Et an, & qñ tortura possit dari pro pœna. Et an, & qñ quis dicat cōpetenter tortus, & purgasse indicia. Et qñ. & in quibus casibus reus possit repeti in tortura. Et quid si reus moritur in tortura. Et quid si nulla pcedebant indicia ante torturā. Vel si adeiāt non tñ erant in actis descripta. Et an & qñ reus dicatur legitime tortus. Item quid de cōfessione habita i tormētis, vel timore tormētorū, qñ nulla pcedebant indicia. Vel si pcedebant in veritate, non tñ apparebant in actis annotata, an sufficiat illa confessio ad cōdēnandū reū, maxime si ratificata reperitur. Et quid si reus ante torturā petit copiā indiciorū quæ fuit sibi denegata, qua nō obstāte fuit positus ad torturā, & cōfessus forte fuerit aliqua crimina, nūquid illa cōfessio sibi noceat. Et quid si aliquis pp priuilegiū ætatem vel aliā iustā causā de iure torqueri non poterit, si tñ fuerit tortus, & cōfessus, an pīudicet sibi illa cōfessio, & quæ remedia dātur contra iudicem istis qui sic iniuste torti fuerūt.

1 *Quæstio dicitur inquisitio veritatis, per tormenta, & corporis dolorem facta.*

2 *Quæstio est tormentalis inquisitio veritatis.*

3 *Tortura corporis cruciatus dicitur ad veritatem eruendam repertus.*

4 *Tortura in quo differat tormento.*

5 *Tortura remedium dicitur, seu via extraordinaria probationis.*

1 PRimo igitur quæro quid est † quæstio. Respon. quæstio proprie loquēdo est inquisitio veritatis per tormenta, & corporis dolorē ita dicit text. in l. Itē apud Labeonem §. quæstionem. ff. de iniur. iūcta l. j. §. quæstionem. ff. ad senat. consul. Sylla. & gl. in d. l. j in versi. necatorum. eod. titu. Azo autem in sum. de quæstione. in prin. dicit, quod quæstio est inquisitio veritatis per tormenta. Nuda ergo interrogatio vel leuis territio non est quæstio. d. l. item apud Labeonem. §. quæstionē, in versi. nuda. & per Azo. in d. sum. in titu. de quæstione. in prin. qui dicit quod non debent quoque adhiberi tormenta quanta accusator vel instigator postulat, aut desiderat, sed vt moderatæ rōnis temperamēta desiderant. l. de minore. §. torm. ff. de quæstione. Panor. vero in c. cum in contemplatione. de reg. iur. in antiquis, in princ. lect. idem dicit quod quæstio est indagatio veritatis per tormentum, & appellatur quæstio à quærendo, quia iudex per tormētum inquirit veritatem, ita dicit ipse. Saly. autē in rub. C. de quæstione. dat duas expositiones siue diffinitiones ad istud verbum, quæstio. Prima est, quod quæstio est inquisitio quæ fit ad veritatem per tormenta eruendam. Secunda est. Quæstio est 2 tormentalis inquisitio veritatis, & ista est breuior, & magis placet, quia omnes tñ descriptiones siue diffinitiones in effectu tēdūt in vnū, quod quæstio sit illa indagatio quā facit iudex ad inueniendū veritatem cōtra reum in tormentis existentē dū patitur cruciatū in cor- 3 pore. † Deinde quæro quid est tortura. Rñd. tortura est corporis cruciatus ad eruēdā veritatem repertus, vt dicit Panor. in d. c. cum in contemplatione, in prin. qui dicit etiā quod tortura siue tormētū dr quasi torquēs mentem, quia per cruciatum corporis mēs quoque torquetur, vt latius dicemus infra eo. tit. quæstione. 4 in illo quarto gradu torturæ, & hr 5. quæstione. 5. illi, qui, in vers. vbi religiosus tortus vt dñ corpora pœnis subijciuntur quæ gesta sunt 4 fideliter, & veraciter exquirantur † Hæc est differentia inter vnum, & alterum, quia vnum pertinet ad iudicem solum alterum

vero ꝑtinet ad reum solū .s. tormentorū d.l. ite apud Labeonem.§.qōnem, nihilominus sæpius solent vnū ꝑ altero poni, vt no. in d. §. qonem, & 5.q.5. illi qui & per gl. in d.l.j. in prin. ff. ad senatuscon. Sylla. †Et nota hoc ꝙ tortura est remediū, siue via extraordinaria probōnis, vt dicit Bald. in l. si quis alicui. C. ad leg. Iul. maiest. via enim ordinaria est illa quæ fit per testes, & instrumenta, vt l. sciant cuncti. C. de prob. cum similibus.

1 *Tormentorum species quot sint.*
2 *Tortura grauius sunt quinque.*

SEcundo quæro quot sunt tormētorū species. †Rn. qd multæ sunt ac diuersę, vt ponunt Doct. maxime practici in eorū tractatibus. Gand. in opere suo malef. in tit. de quęst. & tor. Ang. de Are. in suo opusculo malef. in gl. fama publ. præ c. d. in vers. tortura. do. Fran. Bru. de S. Seue. in alio suo tract. malef. de ind. & tort. in 2. parte. At ille insignis doctor modernus Bonon. do. Hipp. de Mars. clarius cæteris hic aperuit in egregijs cōmētarijs suis q nuꝑ edidit super notabi l tit. ff. de quæst. in l. 1. in prin. vbi ponit quatuordecim species tormentorū oēs diuersas, quorū plura fuerūt ab antiquis inuēta, qdā vero nouiter ipse inuenisse asserit, ꝑut est illud subtractionis somni qđ in veritate ꝑ quā subtili ingenij acuitate adinuentū fuit, & ego semel illud exꝑtus fui Romę in quadā causa duorū religiosorū, licet alio modo, & faciliori illo vsus fuerim, & profecto vidi ea q prius non credebā, qđ illud affert maximū tormētū, & fastidiū ī corpore absq; aliqua mēbrorū lęsionē, vide do. Fran. Brun. ī materia pdicta ī d. suo tract. de indic. & tort. in 2. parte. Alb. Gād. in eodē suo trac. in tit. de qst. & torm. Ange. de Are. in tract. malef. ī gl. fama pub. ī materia torturæ. Ant. Rose. & do. Abb. in c. cū in cōtemplatione, de reg. iur. in anti. Pari. de Put. in tract. quem edidit de syndic. in c. tortura. el primo. cum tribus seq. dom. Bonif. de Vitali in tract. suo malef. in 2. parte. eundē dūm Hipp. de Mars. in practica sua Auerolda nuncupata, vbi copiose tractat de hac tortura, Bart. in l. j. in princ. & § diuus, & in l. fi. ff. de qō. Bald. in l. 2. C. quo. appella. non recipi. & in l. milites, & ī l. fi. C. de qō. & Sal. ī d. l. fi. eo. ti. in q bus locis oēs tractant de hac materia torturæ, & modo torquendi. & Azo in sum. de qō. in princ. istud tn̄ tormentum chordæ sine pēdētis funiculi Doct. cōiter ponunt pro magis cōi, & consueto, qđ in se cōtinet plures gradus timoris, doloris, & cruciatus q adhibentur plus vel minus sc̄dm qualitatē facti, ꝑsonarū cōdōnem, & vigentiā indiciorum sc̄dm qđ declarāt præfati Doct. in locis supra notatis. †Ego aūt vltra alios pro faciliori notitia istius practicabilis materiæ cōsideraui qnq; esse gradus torturæ siue tormēti sub hac specie tormētis chordæ q bus rei diuersimode cruciant. plus vel minus, grauius aut leuius, iuxta qualitatē facti, ꝑsonarū cōditionem, & abundantiam indiciorū, sed antequam ad illorum declarationē deueniam discutiam primo quæ sunt aut dicuntur legitima indicia, & sufficientia ad torturam.

1 *Indicia quæ dicantur legitima ad torturam.*
Indicium duplex est.
Indicium dubitatū, siue semiplenum qđ dicatur.
2 *Indicium plenum, seu indubitatum quod sit.*
3 *Fama duplex est, quædam hominis inhærens, altera vero inter homines.*
Fama homini inhærens quæ dicatur.
Infamia quid proprie dicatur.
4 *Fama inter homines dicitur rumor, seu dictum gentium, seu vulgi ex opinione imaginaria procedens.*
Rumor quid proprie sit.
5 *Suspicio est animi aliqualis applicatio ad aliquid cum titubatione.*
6 *Præsumptio quid sit, & quotuplex.*
Præsumptio hominis quæ dicatur.
Præsumptio simplex iuris quid sit.
7 *Præsumptio facti qua sit, & quæ iuris.*
Fictio quid proprie dicatur.
8 *Argumentum quid sit.*
9 *Adminiculum vehemens quod dicatur, & quod non vehemens.*
Coniectura veri acceptio dicitur ex aliquibus signis extrinsecis.
10 *Nescientia, seu ignorantia est intellectus neque ad verum, neque ad falsum determinatus.*
Error quid sit.
Verisimile quid dicatur, & quid non verisimile.
11 *Notorium dicitur certitudo indubia rei de qua quæritur fidem faciens indubiam.*
12 *Probatio dicitur actus rem dubiam educens in lucem cognitionis.*
Euidens dicitur quod manifeste liquet.

Celari

13 *Celari nulla tergiuersatione potest, quod in euidenti est.*
14 *Manifestum quid sit, & an egeat probatione, quod manifestum est.*
Probatio per euidentiam facti quae dicatur.
15 *Manifestum, & euidens in quo differant a notorio.*
16 *Iudex ex indicijs dubitatis ad torturam procedere non debet.*
17 *Indicia ad torturam legitima quae dicantur.*
18 *Testis singularis de visu deponens, indicium facit ad torturam.*
19 *Tortura non est omnibus vniformiter danda.*

1 TErtio qro, q̃ sint ista †indicia, & sufficientia ad torturã. ante quorũ declaratione necessariũ videndũ esse putaui, q̃d est indiciũ, q̃d famã, & quædã alia quæ pcedunt inqsitionẽ, & torturã. Et primo dic, q̃ indiciũ duplex est secundũ Bal. in l. ea q dẽ. C. de accus. & Gand. in suo tract. malef. in tit. de psumptionib. & indi. dubita. & indubit. Indiciũ dubitatũ, siue semiplenũ est psumptio q̃dã fortiter mouens aĩum ad aliq̃d credendũ, vel discredendũ. & hoc probat in l. cũ probatio. ff. de proba. & p Gand.
2 in d. tit. de presum. & c. † Indiciũ vero plenũ, & indubitatũ est demõstratio rei per signa sufficiẽtia, per q̃ aĩus in aliquo tanq̃ improprio existẽte qescit, & plus inuestigare non curat, & hoc probat in l. indicia. C. de rei ve. & per d. Gan. in d tit. vt sup. Bal. in d. l. ea quidẽ, in 2. col. Sed q̃a in causis criminalib maxime, qñ procedit p inqsitionẽ, necesse est, q̃ pcedat infamia cõtra reũ de crimine, ex quo reperit inqsitus, vt in c. qualiter, & qñ, & ibi p oẽs scribentes. de accus. iõ aliqua de fama, & infamia hic inserere placuit, & dic
3 secundũ Bal in d. l. ea q dẽ. in prin. q̃ † Fama est duplex, vna quæ est in hoĩe. s. q̃ inhæret hoĩ, altera q̃ est inter hoĩes. Fama. n. q̃ est in hoĩe, vel q̃ inhæret hoĩ, est status illæsæ maiest. ac dignitatis, morib. & legib. comprobatus in l. cognitionũ genera. ff. de var. & extra ord. cogn. cuius famę contrariũ est infamia, q̃ sic diffinitur. Infamia est priuatio famę cõtingentis ex accidenti pter naturam, vel sic. Infamia est deficientia status, & læsio maiestatis, & dignitatis. ista vr iudicio meo, q̃ sit melior diffinitio, q̃ præcedens: quia per istã declarantur oĩa cõtraria bonæ famæ, & per id, q̃ diffinitur vnumquodque cõtrarium. p eius oppositũ diffinitur, & reliquum. vt probatur in l. j. ff. de his q̃ sunt sui, vel alien. iur. & Inst. eo. tit. in prin. & de iure pso. in prin. & de tutel. si mulier, in prin. Secunda dr fama q̃ est inter hoĩes, q̃ præiudicatur de aliquo hoĩe, seu alio facto, & hæc dici põt fama loquẽs, q̃ semper de aliquo loquitur. &
4 ita diffinit secundũ Bal. in d. l. ea q dẽ. † Fama est dictũ gẽtiũ, seu vulgi ex imaginaria opinione, vel credulitate gentiũ, seu vulgi, pcedens q̃ probatur in l. de minore. §. tormẽta, ff. de q. & sub ista diffinitione tã bona, q̃ mala fama cõtinetur. l. 3. §. idẽ diuus. ff. de testi, & hæc est illa fama q̃ est pręparatoria inquisitionis, non aũi prior, de qua supra. Sed q̃a solet qñq; non certa fama sed rumor insurgere in populo, q̃ est minus, q̃ fama, ideo videamus q̃d sit iste rumor. Rumor est furiosa proclamatio gentiũ, & strepitus multarũ vocũ. hoc probatur in l. fi. ff. de hær. institut. & l. miles. §. mulier. ff. de adult. & iste rumor est initiũ famæ, & minus ea, ita dicit Bal. in d. l. ea q dẽ. Qñ vero sunt plures gradus cognitionis, qñ res est adhuc dubia, anteq̃ perueniatur ad perfectã notitiã veritatis, in quib. gradibus animus iudicis semper remanet titubans, anteq̃ perueniatur ad vltimũ firmæ credulitatis, & certæ scientiæ fine, secundum notabilẽ doct. Bar. in l admonẽdi. 4. col. ff. de iureiur. ideo de ipsis gradib. cognitionis aliqua br declaranda putaui, inter quos offert se mihi suspicio, ideo q̃ro quid est suspicio.
5 Respond. † Suspicio est aliqualis applicatio animi ad aliquid cũ vehementi titubatione. vel sic, suspicio est motus quidã mẽtis ad aliq̃d cũ vehementi titubatione, probatur hæc. ff. de testa. l. de statu. non tñ intelligas suspicionem istã comprehendere suspicionem tutoris, vt intelligatur de illa qñ remouendus est a tutela vt suspectus, quia illa est alia species suspicionis. ita dicit Bald. in d. l. ea quidem. per l. impuberib. §. fi. ff. de susp. tut. Post hæc succurrit præsumptio, videamus nunc quæ est, & quotuplex sit præsumptio. Resp.
6 † Præsumptionum plures sunt species, quædã enim est præsumptio hoĩs, alia est psumptio iuris, alia vero præsumptio facti, alia autem præsumptio iuris & de iure, siue iuris, & facti. de quibus vide late Gand. in d. tract. & tit. de præsumpt. & indict. Præsumptio enim hominis secundùm Bald. ibi est, quidã conceptus causatus in mente ab ali-

qua ꝓbabili cõiectura, vt ff. de ver ob. l. cõtinuus. §. cũ ita. Præsumptio vero iuris simplex est similitudo q̃dã sufficiens ad rẽ dubiã de qua creduntᷣ credenda. C. de cõtrahẽ. & cõmit. stipul. l. 1. & l. iurisgẽtium §. qđ se re. ff. de pact. † Præsumptio autem facti est, cum ex facti similitudine aliquid demõstratur, qđ aium videntis ad illud dubitanter applicat. Præsumptio iuris, & de iure, est status à iure ꝓmulgatus ex indubia cõiectura hoc ꝓbatᷣ in l. cũ ostendimus. in fi. ff. de fideiussori. tut. Sequitᷣ nunc videre q̃d sit fictio. & dic qđ Fictio est falsitas pro veritate accepta ex specialissima, & iustissima causa ĩ iure expressa, vt no. in l. in bello. ff. de capti. & postlimi reuer. & l. si is q̃ ꝓ emptore. & ibi late ꝑ Bar. ff. de vsuc. Argm aũt sic diffiniᷣ. † Argm̃ est ꝓpositio ex aliquibus existentibus resultãs ad ꝓpositum rñdendum seu cõcludẽdũ. vnde qñ plura indicia, vel plures ꝓpositiones, siue p̃sumptiões, testes, vel cõiecturæ ad vnã & eãdẽ cõclusionẽ tendũt ad effectũ aliq̃d probandi: illa coadunatio siue copulatio ex plurib. in vnũ, dr̃ argm̃, qđ est proprie collatio pluriũ diuersorũ tendentiũ ad vnã, & eãdẽ cõclusionẽ, vt l. 3. §. idẽ diuus. ff. de testi. l. diuus. ff. de custo. reo. Aliud indiciũ ꝓbationis siue cognitionis dr̃ adminiculũ, & istud est duplex, aliud est adminiculum vehemẽs, aliud vero adminiculũ leue, siue non vehemẽs. † Adminiculũ. n. vehemẽs est suppletio defectus probationis per se solũ nõ operãs, sed cũ alia probatione cooperans, probatur hoc extra de successionib. ab intestato. c. fi. & in c. fi. de iureiu. Adminiculũ nõ vehemẽs est aliquali pars cõfirmationis veri, tendens ad aliquid suspendendũ de defectu ꝓbationis, & alia adminicula per se sola ẽt plura nõ sufficiunt, vt l. ij. §. j. ff. de excus. tut. sequitur mõ coniectura q̃ sic diffiniᷣ. Coniectura est acceptio, seu reputatio veri ex aliq̃b. signis extrinsecis proueniens, per q̃ deueniᷣ ad verũ, sicut ꝑ circulũ cõiecturamus tabernã, dicit Bal. & ibi, & per habitũ distinguimus meretricem. l. itẽ apud Labeonem. §. si q̃s virginem. ff. de iniu. & hr̃ in c. in nonnullis, extra de Iudæis. His omnib. opposita sunt nescientia siue ignorantia, & error q̃ nescientis sic diffinitur. † Nescientia siue ignorãtia est intellectus nõ determinans se ad verũ, vel falsum. Error aũt est priuatio intellectus determinat ad verũ, & auriga tendentis ad falsum, vel sic. Error est priuatio veritatis causata in intellectu ꝑ falsam imaginationẽ, vt probaᷣ. ff. de test. l. de statu. & ff. de iuris. om. iud. l. si per errorẽ. & l. si quis nec causam eo. tit. videamus nunc de verisimili, & nõ verisimili, & dic hr̃, ꝙ verisimile est id, qđ verũ vẽ, & est verosimile. vt ff. de adul. l. miles §. mulier. Non verisimile vero dᷣ illud, qđ a vero est multũ dissimile. vt ff. quod met. cau. l. nõ est verisimile, in prin. vbi fit mentio ẽt de p̃sumptione iuris tm̃, siue hominis, sed credo potius ꝙ illa sit q̃dam leuis p̃sumptio. Postq̃ vidimus de grauib. probationib. per quos ascēdiᷣ, siue peruenitur ad plenã probationem, & certã fidẽ credulitatis, videamus nũc de ipsa certitudine veritatis, & q̃ro q̃d est notoriũ generaliter. Resp. secũdũ Bal. ibi. † Notoriũ est cõis, & indubia certitudo rei, de qua q̃ritur, indubiã fidẽ faciens, an, & qñ quid dicatur esse notoriũ, & quot hoĩes faciunt notoriũ, vide Bal ibi, qui refert quosdã tenuisse, ꝙ maior pars populi facit notorium, & qđ in aliqua villa, siue paruo castro minor numerus hominum facit notorium, q̃ in ciuitate, & ideo dicit secundũ Alb. de Gãd. qđ ad sciendũ quot homines faciunt notoriũ, hoc est arbitrariũ, q̃a iudex arbitrabiᷣ quot hoĩes faciunt notoriũ. de qua materia vide latissime per Cano. in d. c. qualiter, & qñ, de accus. Videamus mõ quid est probatio, intelligendo, de plena, & ꝑfecta probatione, q̃ sic diffiniᷣ secundum Bal ibi. † Probatio est actus rem dubiã in lucem cognitionis educens. & hoc notaᷣ. C. de ꝓb. in rub. & ibi Bal. Succedit altera species & probationis, & cognitionis veritatis q̃ dr̃ euidens, & manifestũ. ista duo differunt inter se, & differunt ẽt a notorio, vt sup. dicã. Euidẽs ita diffinitur, euidens est, qđ manifeste liquet, secũdũ Bal. in d. l. ea quidẽ. c. si forte. de elect. lib. 6. & est satis diuersum a manifesto, & plus est quam manifestũ, euidens enim illud est, quod palam est oculis, & semper apparet. ff. de contrah. empt. l. ea quæ. l. non codicillũ. C. de testa. & in c. euidentia. de accus. 1. q. 1. vt euidẽter. † Quod. n. in euidenti est, nulla põt tergiuersatione celari, & nullã optat probationẽ, extra de coha. cler. & mulie. c. fi. vide quæ not. per Archid. in d. c. cum si forte, de elect. lib. 5. Bal. n. in d. l. ea quidẽ, diffiniuit manifestũ, sed diffinitio sua mihi non placet, dicit enim, ꝙ manifestum est illud, quod euidenter

ter apparet. seqretur ergo ꝙ manifestũ esset idem qđ euidens, & tñ est satis diuersum, vt ꝓxime dixi, & dicam infra ꝙ minus est manifestũ q̃ euidẽs, sed secũdũ diffinitionẽ Bal. idem esset manifestum qđ euidens, ideo putaui sic esse diffiniẽdum. Manifestum est demonstratio qdam, ex qua vehementer aius dubius informatur ad aliquod, nõ tñ tolitur 14 tota dubietas. 2. q. 1 de manifesto, † & hinc est qđ dr, manifestum indiget ꝓbõne. 11. q. 3. c. eorũ. euidens aũt nulla indiget ꝓbõne, vt d. l. ea quę. ff. de actio. empt. vide Io. And. in c. cõstit. de verb. sign. lib. 9. & tex. not. in l. qñ sororem. C. de iure delib. vbi de vtroq; fit mẽtio. Tñ euides ponitur ꝓ magis claro q̃ manifestum, vide do. Alb. de Ros. in dict. suo in litera E. in vers. euidens. el 1. & 2. Bal. tñ in d. l. ea quidem. aliam ponit. drĩam inter ista duo, dicens ꝙ euidens dr id solum, qđ apparet ꝑ oculorũ inspectionem, vt ff. fi. regun. si irruptione. §. ad off. ñ. & idem Bal. in rubr. C. de ꝓbõ. dicit ꝙ illa dr ꝓbõ ꝑ euidentiã facti, qñ res subijcitur oculis iudicis. Manifestum aũt largius dr. s. oẽ id qđ nobis innotescit ꝑ quęcũq; sensum corporis. s. visum, auditum, sicut est sonus Campanæ aut alium sensum, vt l. 1. §. occisorũ. ff. ad Syll. de qbus sensibus hr in l. eum. §. pen. ff. de acq. 15 poss. † Differũt ẽt ista duo secũdũ ipm à notorio, qa manifestũ vel euidens est illud qđ vni tñ vel pluribus patet: notorium aũt esse nõ põt, nisi toti populo, vel maiori parti publicè innotescat, vt sup. late diximus. & not. in c. vestra. & ibi Inn. de cohab. cler. & mulierũ. Et per hæc sum expeditus de istis gradib. seu adminiculis probationis, ac de spẽb. plenæ, seu perfectæ ꝓbationis, q quidẽ gradus, & adminicula probationis a qbusdã appellanẽ indicia nõ plena, & dubitata, ꝑ quæ aius iudicis deducit qñq; in suspicionẽ, qñq; vero in opinionẽ q magis est propinqua indubitatæ fidei quã suspicio, secundũ Bar. in 16 d. l. admonẽdi. ff. de iureiu. † Ex quib. tñ indicijs dubitatis nõ daẽ iudici indubitata fides & firma credulitas, sed quędã suspicio qñq; ex qua iudicis mẽs satis dubia repericẽ. & isto casu non facile deueniẽdum est ad torturã, maxime si persona sit honestæ conditionis, qa ista suspicio est primus gradus probationis, & minus q̃ semiplena probatio, secũdũ Bar. in d. l. admonendi. in glo. magna. Qñq; vero indicia sunt talia q adducunt animum iudicis in opinionẽ, q est secũdus gradus ꝓbationis, secũdũ Bar. ibi, ex qua aius iudicis multũ depẽdet in illa parte. nõ tñ est plene certus, & iõ isto casu deueniri solet ad torturã, quæ daẽ in supplementũ probationis in causis criminalib. qñ veritas aliter haberi nõ põt, vt ꝑ Bar in l. fi ff. de qõ. qa tormentũ illud fuit inuentũ cã necessitatis, & in supplementũ probationis. vt dixi, quotiescũq; reus est valde suspectus, cõtra quẽ laborant indicia, vt dicit Pan. in d. c. cũ in contẽplatione. in prin. de reg. iur. & Bal. in l. 1. C. quorũ appell. non recip. idem Bal. in l. milites. & l. fi. C. de quæst. Bart. in l. 1. in prin. & §. diuus. & 17 l. fi. ff. de qõ. † Quę aũt dñr esse lẽia indicia, dic ꝙ illa sunt q sunt proxima facto, q quãto propinquiora sunt, tãto sunt meliora. l. j. §. præterea, & l. de minore. §. torm. ff. de quęstioni. & ibi per Moder. Quæ aũt iudicia dicanẽ esse sufficientia ad torturam, certa regula tradi non põt, sed hoc relinquiẽ arbitrio, & discretioni boni iudicis, secundũ quod dicit Azo in d. summa de quæst. vbi dicit, ꝙ nõ debet iudex reo adhibere tormenta quanta accusator exposcit, sed quanta moderatæ rationis temperamenta desiderant, idem dicit Bar. in d. l. fi. ff. de qõ. in princ. dicit tñ Abb. in d. c. cum in cõtemplatione, ꝙ licet super hoc an, & qñ indicia dicantur esse sufficientia ad torturã certa regula tradi non possit, arg. l. testiũ. §. tu magis. ff. de testi. & l. de minore. §. fi. ff. de q. tñ dicit, ꝙ oẽs Doct. tenẽt, 18 † ꝙ vnus testis de visu facit indiciũ ad torturam, intellige tu, ꝙ sit testis fidedignus non suspectus, & oĩ exceptione maior secũdum quod dicit Bar. in d. l. fi. & Bal. in d. l. 2. & ita cõiter tenet Docto. Bonus itaq; & discretus iudex cuncta circunspiciet, & iuxta criminis qualitatẽ facti, cõtingentiã, conditionẽ personæ, & abundantiã iudiciorũ considerabit, an ad torturã ipsam deueniendũ sit. & casu quo ad illã deueniri cõtingat, iterũ maturè cõsiderare debet qua grauitate, leuitate, vel moderaminę veniat inferenda, iuxta no. per Azo in d. summa de qõ. s. quantum moderatæ rõnis temperamenta desiderant. † Aliter 19 enim sunt torquẽdi iuuenes robusti, & alio mõ debiles, delicati, vel senes alio mõ rusticus, vel miles, & alio mõ ciuis, & alio modo nobilis, & alio mõ ignobilis, & plebeus. l. de min. §. torm. ff. de qõ. & l. 1 §. fi. eo. tit. Bart. in d. l. fi. eo. tit. Bal. in d. l. 2. C. quor. appellat.

non recip. & idem Bal. in l. milites. & l. fi. C. de quæst. Abb. in d. cap. cum in contemplatione, de reg. iur. in antiq.

1 *Torturæ gradus sunt quinque, & qualiter cognoscantur, & inferantur.*
Gradus primus torturæ quis sit.
2 *Confessio rei facta in præparatorijs tormentorum dicitur facta metu, ideo ratificatione eget.*
3 *Tortura largo modo sumpta quid sit, & vnde dicatur.*
Torturæ primus gradus, scilicet terror, quibus inferri possit.
4 *Torturæ gradus secundus quis sit.*
5 *Tortura leuis quæ dicatur, & an vere sit tortura.*
Tortus leuiter potest grauius torqueri militantibus indicijs legitimis.
6 *Priuilegiati ne possint torqueri tormento secundi gradus torturæ potuerunt supponi.*
7 *Febricula leui laborans non excusatur, quominus teneatur comparere citatus.*
Confessio facta in leuibus tormentis ratificatione indiget.
8 *Torturæ tertius gradus dicitur, cum per spatium dicēdi vnū Miserere, reus suspensus detinetur.*
9 *Torturæ gradus quartus quis sit.*
10 *Torturæ quintus gradus quis dicatur.*
11 *Torturæ gradus vltimus in quibus applicetur criminibus.*
12 *Complexionum diuersitas multa in sustinendis tormentis.*
13 *Mesites lapis potui facit, vt dolorem nullum sentiat tortus.*
Remedia quæ verbis fiant, ne torti dolorē sentiāt.
14 *Fur quidam Romæ quibus remedijs contra torturam fuerit vsus.*
15 *Tortus quidam dicens, & lacte beatæ virginis Mariæ, dolorem nullum sentiebat.*
16 *Remedia quæ fieri possint aduersus maleficia taciturnitatis.*

1 Quarto nunc videndum est † de istis quinque gradus torturę, de quibus supra fit mentio, quo modo cognoscuntur, & qualiter inferuntur. Rñ. declarando primū gradum incipiemus a minori, vel infimo, ascendendo veluti p gradus scalarū, reducendo materiā ad practicam dico ꝙ. Primus siue īfimus gradus torturæ est territio illa, quā infert iudex reo, qn illū cognoscit suspectum, tn̄ indicia nō adsunt talia, vt torqueri pssit isto casu iudex mādat qn̄q; reū ipsum spoliari ligariq́;, & in ordine poni, ac si vere torquendus esset, & qn̄q; ligari mandat ad funiculū, ita vt nihil aliud deficiat quā sola eleuatio, & hoc fit ad incutiendū timorem reo, vt facilius fateaṫ stantibus, maxime iudicis persuasionibus. Et ista proprie non dṙ tortura, q̄a vere corpus non torqueṫ, nec sentit dolorē, sed potius est quidā mentis timor, secundū Bal. in d. l. 2. quor. app. & c. & in l. 2. C. de cōfess. vbi dicit, † ꝙ cō
2 fessio facta a reo in istis p̄paratorijs tormentorū cū sit facta, & extorta p̄p̄ timorem tormentorum, indiget ratificatione, ac si facta fuisset in plenis tormētis, alias nunq̄ sufficere ad cōdēnationē. vide Ang. & Sal. in d. l. 2. & Sal. in l. fi. C. de qō. Bar. in l. j. § si q̄s vltro. ff. eo. ti. vide no. tex. in l. 2. C. de cust. reo. qui loq̄tur proprie de hac ratificatione, quæ fit apud acta sub publico testimōio, & dicit Imperator ibi, ꝙ isto mō fræni quidē tēperies iudicib. immodice sæuientib. adhibetur. Iste aūt actus, vt dixi non pōt dici proprie tortura, vt p̄xime diximus, sed appellaṫ p̄prie territio, siue terror tormentorū. † Largo vero
3 sumpto vocabulo, & improprie posset dici tortura, p̄ut quidā descripserunt hoc nomē tortura, q̄ dṙ a terrendo, sed isto mō terreṫ, ergo &c. vel dicas qđ licet corpus vere non torqueatur, animus tn̄ bene torquetur, & timoris patitur cruciatū, & sic largo mō dici pōt tortura. Et no. ꝙ iste terror, siue primus gradus incuti, & experiri pōt contra quoscūque, ēt contra eos q̄ de iure torqueri nō pōt aliqua de cā, vt infra latius dicetur in 6. qō. vel qū deficerent indicia p̄p̄ q̄ torqueri deberet, vel qualibet alia iusta de cā ad torturā deueniri nō pōt, ad istum gradū deueniri poterit, secundū Bal. in d. l. 2. in vers. q̄ro qn̄q;, &c. vbi dicit, ꝙ illi q̄ de iure torqueri nō pn̄t, poterunt bene terreri. Iste enim primus, siue infimus gradus torturæ non solet adhiberi robustis, versutis atq; dolosis viris. sed debilibus timidioribus. pusillanimis, atq; delicatis, quoties contra ipsos militarēt aliquę p̄sumptiones, & cōiecturæ siue indicia leuia. Et licet interdū essent plura indicia. multoties tn̄ cū isto infimo gradu ab hoīb. similis cōditiōis solet extorqueri cōfessio, absq; eo ꝙ ad vlteriora procedaṫ, vt sæpius expertus fui in facto, de quo infimo gradu fit sæpius experiētia ī robustiorib. & magis cautis, quoties vt dixi non militant plena indicia, vide

do.

do Par.de Put.in d.suo tract.de synd. in c. ad uertendum.& Bal in d.l.2 † Secũdus gradus torturæ est cum reus ligatus eleuat̃ modicũ supra terram, Paulo momento detinet̃ eleuatus,& ꝓtinus deponit̃,uel cum detinet̃ suspensus spacio dicendi Aue maria,uel Pater noster aut unum miserere. iuxta qualitatem facti,& ꝑsonarũ cõdõnẽ,deinde deponit̃ absque aliquo impulsu, quassatione uel tractu chordæ,& hæc dr̃ leuis tortura ad quã deueniendum est quotiescunq; indicia qdam apparent aliqualr̃ probata,& reus est magis suspectus.Indicia tñ ipsa non sunt plena satis ad inferendum plenam torturam,puta si esset unus testis de uisu deponens. tñ nõ esset oĩ exceptione maior.uel duo testes de audi tu ab aliis,non aũt ab ipso reo,& similes p̃sumptiones uel indicia non plena, p̃cedente tñ suspicione cõtra ꝑsonam ipsius rei,ut ꝓxime dixi. Et ista est illa leuis tortura, de qua loquit̃ Bal.in d.l.2. C. quorũ appellatio &c. ubi dicit † ꝙ quemadmodum leuis febricula non dr̃ febris,& infirmitas talis q̃ p̃stet impedimentũ ad cõparendũ,sicut est uera febris, q̃ hoĩem sternit,ut l.ob q̃ uitia.§.fi.ff.de ædil. edict.ita ista leuis tortura non dr̃ tortura, siue tormentũ,ex quo causet̃ dolor mentis, & corporis cruciatur,sicut in tortura ordinaria. Et nota qđ est magni effectus ista doctrina, ex qua infert̃,ꝙ quotiescunq; cõtra reũ militant legitima indicia,ex qbus de iure qs torqueri põt. si fuerit semel isto modo leuiter tortus,non obstabit, quo minus possit iterũ grauius torqueri ex eisdem indiciis,& tunc secunda uice dicet̃ cõpetẽter tortus, nec ꝓpea reus cõqueri poterit, ꝙ fuerit repitus in tortura absq; nouis indiciis,iuxta ea quæ hñr in l.repeti,ff.eo.tit de qõ.qa ista non dr̃ proprie repetitio, ex quo prima non fuit habita pro tortura,ꝑ ea quę supra diximus ita ẽt sentit Bart.in l.fi.& repeti.ff.de qõ. & Bal.in d.l.2. C.quorum appellatio.&c. Ang.de Aret.in d. gl.fama publ.in uers.qđ si aliqs fuit tortus, sed leuiter,&c. Hipp.Mars.in d.l. 1. in princ. & l.repet.Par.de Put.in d.trac. ĩ c. sequit̃ modo.Fran.Brun. Gand. & ceteri doct. in locis supra notatis. † Quidam tñ dixerunt arguentes ex dicta doctrina Bal. de qua supra ꝙ illi ẽt q aliqua ex causa uel priuilegio torqueri non pñt, poterunt tñ tormento istius secũdi gradus supponi absq; periculo.ex quo ista leuis tortura non dr̃ tortura, sicut leuis febricula non dr̃ febris d.l.ob q̃ uitia. Ego tñ. de ueritate istius dicti alias dubitaui,nec uĩ esse bona cõñá de leui febricula.ad leuẽ torturam,qa est diuersa rõ in uno q ĩ alio. ibi.n in d.l.ob q̃ uitia excusatur à cõparendo in iudicio ille q ꝑꝑ febrim est impeditus, & non põt ambulare foris,quia non exit de lecto, nec de domo,is uero q patitur quartanã febrim aut aliam leuem febriculam quam nõ curat,nec ꝑꝑ illam remanet qn uadat foris per oĩa loca,saltem in ciuitate.† Ex quo.n. uadit ꝑ urbem sicut uadit ꝑ alia loca, ita uenire põt ad curiam,& coram iudice, qa rõ illa impedimẽti de qua in d.l.ob q̃ uitia.ĩ prin. cessat in eo q patit̃ leuẽ febriculã,ideo in eodem cessat legis excusatio. Sed hic in leui tortura fieri non põt,qđ corpus non torqueat̃ nec patiatur aliqualẽ dolorem,licet sit leuis dolor,dolor est, & infertur iniuria dignitati, uel innocentiæ ip sius rei, qa tortura ut diximus supra eod.tit.q.1.est cruciatus qdam in corpore,&c. cum igr̃ ꝑ hanc leuem torturã inferatur in corpore dicti rei aliqualis cruciatus,nõ põt dici nisi qđ illa sit tortura,& qđ ille sit tortus q̃uis leuiter. Et ideo ego nunq̃ cõsueui ad gradum istũ deuenire,nisi qñ procedũt indicia,& sunt bene ꝓbata. Tñ si sunt indicia aliquantulum remota à facto,& ꝑsona esset uilis,& ignota, & ualde suspecta de crimine, aut in rñsionibus suis uariaret, & aliis hmõi suspicionibus p̃cedẽtibus l. de minore.§. torm.in fin.ff.de qõnibus, & ꝑ Bal. in d.l.2.Bart.in d.l.fin.& Panor.in d.c. cum in cõtemplatione. Si aũt esset uir nobilis aut honestæ familiæ,& cõdõnalis, ad hoc nõ deuenirem rĩr, nisi p̃cedentibus legitimis indiciis,& bene ꝓbans iuxta no. ꝑ Bar. in d.l. fi. ff.de qõ.& per alios in locis supra not.Confessio silr̃ facta in istis leuibus tormentis indiget ratificatione,sicut illa q̃ est facta in plenis tormentis, ut supra diximus in p̃cedenti gradu,& no.in d.l.2.C.de Cust.reo.† Tertius torturæ gradus est cum reus suspensus detinet̃ in tortura spacio dicendi unum Miserere uel duo, aut aliquantulum plus, absq; tñ aliquo tractu uel impulsione chordæ, q̃ infert̃ ad maiorẽ cruciatum,& ad istũ gradũ ascendet iudex quotiescunq; reus est magis de crimine suspectus, & indicia cõtra ipm tẽdẽtia sunt plene ꝓbata,delictũ tñ non est de atrocioribus,ut est furtũ modici ualoris,uulnus non letale,seu aliud crimen non capitale,ut

l. 2. & ibi Bar. ff. de publ. iud. uel qñ delictum esset grauius, & indicia magis apta, psona tñ esset talis nobilis, uel alias honestę familię, & alias bonę cõdõnis, & famæ & nõ assuetus in similibus cõmisceri, cũ quo mitius, & magis tẽperate agendũ esset, nõ excedendo iudex istũ gradũ torturæ nõ credo q possit reprahendi. arg. l. non omnes. §. à Barbaris, ff. de re mil. l. in fer. & l. respiciendum, §. delinquũt. ff. de pœn. l. qd ergo §. pœna grauior. ff. de his q not. in fam & l. testiũ § tu magis, ff. de testib. † Quartus torturæ gradus dicet quotiescunq; reus post eleuationem diutius suspẽsus in tortura detinet, uidelicet p quartam, tertiã, mediã ue partem, uel duas tertias unius horæ aut p integrã horam, fm grauitatẽ criminis, suspicionẽ rei, & uires indicioiũ qñq; in ipso detentionis spacio adhibentur unus duo aut plures ictus, siue tractus chordæ ad maiores cruciatus inferendũ in corpore, maxime qñ indicia sunt pgnantia. Reus est suspectus multũ, & hẽt mẽbra robusta, & crimẽ est graue ex se, ẽt, q ista oĩa non concurrant, si tñ maior pars cõcurrit, sufficit, ut quoties scandalum non modicum gñaret, ut est furtũ magnæ rei sacræ, uel aliud turpe sacrilegium, uel sacrorũ abusus, aut homicidium graue, uel falsitas literarũ apostolicarũ & similia, & indicia ut diximus essent urgentia, & bene pbata, utputa unus testis omni exceptione maior de uisu ipsius facinoris deponẽs, aut duo seu plures testes alia pbãtes indicia, & circũstãtias necessarias ipsius criminis fm qd latius declarat do. Alb. Gand. in d. suo tract. malef. in tit. de psump. & ind. dub. & indub. Bart. in d. l. 1. §. fi. & l. fin. ff. de qõ. Bald. in l. milites, §. oportet. C. eo. tit. idẽ Bald. in d. l. 2. C. quo. appel. & c. Bald. Ang. & Salic. in d. l. ea quidem, C. de acc. Canonistæ in c. qualiter, & qñ. eo. tit. & in c. cum in contemplatione. de reg. iur. in antiq. † Quintus & ultimus torturæ gradus succedit, quod est istud quotiescunque post aliquam suspensionis detentionẽ, & ictus siue tractus chordæ. si reus adhuc ptinax in eius negatiua insteterit, & torturam hmõi spernere uideret, p grauiori cruciatu ad pedes ipsius rei torquendi subiiciunt pondera qdã pendentia, ut sunt cõpedes ferrei, lorica, aut aliud simile pondus, & cũ põdere ipso suspensus detinet, uel ictibus cruciat, & istud est sæuissimũ genus tormẽti, & dñt Doct. q scripserũt de hac mã q tũc corpus ipsius rei dilaniatur, mẽbraq; & ossa quodammodo dissoluunt, & euelluntur à corpore, & hęc dr grauior pœna q̃ utriusque manus obscissio, ut dicit text. in auth. ut nulli iud. §. quia uero. & dicit Cassiod. in lib. uariarum epistolarũ, ut refert do. Par. de Put. in suo tract. synd. in c. tortura. el. 2. fol. 113. epist. 49. facilius est à mortẽ expetere q̃ tormentorum crudelia sustinere inter supremas anhelatus angustias melius est perire q̃ uiuere, & detestabilis sensus pœnarum excludit dulcissimæ salutis affectum. Iste ultimus gradus, & modus torquendi p raro fit, & iudex haud facile ad illũ deueniet, † nisi in certis casibus, & criminibus atrocissimis ut est hæresis, & crim. læsæ maiest. euersionis status, aut similis pditioni s, ubi totius, ubi pricipis aut multorũ salute tractat, aut cũ ageret de ingẽti assassinio enormissimo homicidio sacræ psonæ, uel de morte alicuius Cardinalis, seu alterius magni principis, uel cõtra maleficũ, aut mathematicũ, in qbus criminib' nullũ ppest priuilegium dignitatis, ut l. si qs alicui. C. ad l. Iul. maiest. & l. & si excepta. C. de male. & math. l. manicheos, & l. Arriani. C. de hæret. c. ad abolẽdã, eo. ti. & similibus, nec tũc ẽt nisi indicia essent adeo clara, & pgnantia, ut nil deesset nisi rei cõfessio, ut l. milites. §. oportet, & ibi Bald. C. de qõ. Bal. in l. quisquis, C. ad l. Iul. maiest. & Bal. Ang. & Sal. in l. ea qdem, C. de acc. Bart. in d. l. fi. ff. de qõ. & l. 1 §. fi. eo. tit. Par. de Put. in d. tract. de synd. c. tortura. & c. ad uertendũ, & alios Moder. in locis supra notatis. † Non nulli tñ reperiunt adeo terribiles, & robusti qui nullum timẽt dolorẽ, neq; cruciatum aliquem sentire uñt in corpore, ẽt si mille tractibus quassarent, quod pluribus modis cõtingere solet, quidã eñ robustitate corporis, & brachiorũ, alii uero leuitate q leui põdere cõprimunt, quidã alii membrorum agilitate. quorũ brachia ex modica eleuatione ex retro ante resoluunt, & supra caput directo tẽdũt, adeo q leuem, aut nullũ cruciatum sentire uñr, & ego alias in facto habui. Quidã alii reperiunt qui cum diabolicis sortilegiis & incãtationib. maleficæ artis, de qua supra diximus late in 2. lib. 6. & 7. q. adeo corrobant in corpore uel sustinent i aere, aut graui sopore detinent oppressi postq̃ sunt eleuati, ut nullũ penitus dolorẽ patiant in corpore, & hoc appellant qdã maleficiũ taciturnitatis siue insensibilitatis

ex quo in lucē eutela quædā (ut aiunt) aduersus ipsam torturam. ꝙ reus ipse nullū dolorē patitur, de quo alias diximus supra d. lib. 2. & ego alias pluries expertus sum in facto, & infra dicam, & à pluribus huiusce artis maleficæ magistris referri audiui, qui uariis modis, & p diuersa malefica uerba, & instrā id expetūt, & obtinent, quod qualr fiat, referre non expediat, q fieri nō posset absque sacræ christianæ fidei euersione. † Dixit tū Alber. magnus in lib. quē edidit de secre. nat. ꝙ lapis quidam mesites nuncupatus, q orit ex ciuitate q dicitur Mesis, i partib. oriētalib. cōtrarius, & aqua aut uino cōmixtus datusq; ad potandū illi q torquendus est inducit insensibilitatem pœnæ, & cruciatus, ut refert Par. de Put. in d. tract. synd. in c. tortura lo 2. Quidam alii dñt uerba quæ sequuntur, uidelicet, Imparib. meritis tria pendent corpora ramis. Dismas, & Gestas, in medio est diuina potestas Dismas damnatur. Gestas ad astra leuatur. Aliis etiā dñt uerba prophetæ. Eructauit cor meū uerbū bonū, ueritatē nunq̄ dicā regi. Alii uero dñt, quemadmodū lac beatæ gloriosæ Mariæ uirginis fuit dulce, & suaue domino nostro Iesu Christo, ita hæc tortura si chorda sit dulcis, & suauis brachiis, & membris meis. Quidam alii dñt illa uerba, quæ domini noster Iesus Christus dixit tempore passionis, uidelicet à principio suæ capturæ. Quem quæritis, &c. usque ad extremum uitæ, & ultimum uerbum. Consumatum est. Quidam alii dñt. Iesus aūt trāsiens per medium illorum ibat. os autem non cominuetis ex eo. Quæ quidē uerba, & coniurationes olim non putabam quidquam operari posse contra torturam, & plerisq; ridicula potius q̄ credibilia esse uñr, at ego quia pluries uidi, & expertus sum in facto, primo Pisis dum eram assessor Magnifici dñi Capitanei illius ciuitatis, deinde Romæ dum essem auditor criminalium causarū

14 Reueren. Do. auditoris cameræ ubi † quidā fur sagacissimus, & duplicis malitiæ reus, cōtra quē erāt examinati quindecim testes super diuersis indiciis magni furti centū triginta septē ducatis auri, hñs notitiā ꝙ curia pfati dñi Auditoris pcedebat cōtra ipsum, ante q̄ personaliter comparetur, accepit nonnulla sortilegia cōtra torturam, quibus expertis iterū atque iterum, uidens ꝙ sufficiebant ad parangonem, quadam die dum ego essem in ædib. turris nouæ ad examinandū quosdā alios reos, ille spōte ueniēs accessit ad me, & se cōstituit in carcerib. ipsis, dicens ꝙ ultro uenerat ad purgandū indicia, & notā infamię sibi illatæ, contra quē tñ necesse fuit deuenire ad torturā tot indiciis contra ipsum laborantibus, in qua dū erat eleuatus dormiebat capite cliuo, ac si iaceret in lecto absq; ulla penitus lamentationes, aut clamore, & ad tractus chordæ erat tanq̄ statua marmorea, q dū eleuabatur, à principio dicebat quædā uerba submissa uoce, deinde silebat ut dormiēs, statim ego suspicatus fuit ne gestaret aliqd sortilegiū siue facturā maleficā penes se, aut ex illis uerbis captaret aliqd suffragiū, pquisiui q̄ diligēter per oēs partes corporis sui, demumq; reperi in capite sub scuffia. s. inter crines, q̄dam paruā schedulā hæc uerba continentē v3, † Iesus aūt trāsiens † p mediū illorū ibat. † os non cōminuetis ex eo. † cū crucibus ita signatis, q̄ illico abstuli ab eo; qui licet illa sic ablata satis cōquerer, nihilominus iterū positus ad torturā, & eleuatus iterū illud idē sicut antea faciebat, & principio ipsius eleuationis nōnulla uerba submissa uoce dicebat, q̄ percipere nunq̄ potui, necq dq̄ cōfessus ē, demum mutatis tormētis sub tormento taxilli subiectus fuit, & silr spernēdo dotores nihil unq̄ penitus confessus est, sed in sua negatiua semper audacius cōualuit, adeo ꝙ necesse mihi fuit eo instāte ab inqsitione, eūdē absoluere, & pcessum totū una cū inqsitione aboleri mandare. Nec est mirandū de absolutione hmōi. nā similis † casus & maior quoq;

15 occurrit do. Hip. de Mars. dū erat officialis illustriss. Duci Mediolani, ut ipse refert in l. repet. in 4. col. ff. de quæst. nec dū est annus elapsus, ꝙ audiui aliū Romæ positū fuisse ad torturā, & repertis uicibus grauiter cruciatū, q illa uerba de lacte B Virginis Mariæ submissa uoce dicebat, & nullū dolorē pati, sed cuncta spernere uidebat, & dormiebat sicut alius in tortura, adeo ꝙ a tribus iudicib. præsente pcuratore fiscali examinatus, nulla unquā ab eo cōfessio extorqueri potuit; licet correus, & criminis socius id fateret expresse, & illū in sociū nominaret. cuius processū uidi illumq; cognoui. Aliud exemplū qd silr in facto occidi mihi Romæ cuiusdam maleficæ mulieris, quæ anteq̄ eleuaret in tortura, uerba q̄dam submissa uoce dicebat de ide eleuata sillebat penit' uelut mortua & nigrior apparebat, i uultu carbone extincto. oculos ex

tra caput ualde tremẽdos more illorũ q strã gulant emittent, & nihil penitus loquebatur boni neq; mali. Si nunc uellemus disputare de uirib. & ueritate dictorũ maleficiorum taciturnitatis siue insensibilitatis, fieret ampla lectura, sed quia cupio breuiter me expedire, hic non inserã, uide q̃ late diximus supra lib. 2.q.6.7.& 8.† Nõnulli tñ dixerunt ꝙ aduersus ista cõiurationes, & maleficia taciturnitatis reperiunt̃ remedia quędam quæ diuersis precib. conficiuntur, ex quib. dñt ꝙ omnes ligaturæ, & maleficia hmõi dissoluunt omninoq. pereunt, & reus grauissima patitur tormenta, & cruciatus in corpore. Et inter alia dicere solent uerba illa Prophetæ, uidelicet Dñs labia mea aperiat, & os meũ anunciabit ueritatem. Eructauit cor meũ uerbũ bonũ dicã cuncta opera mea regi. Confundat̃ neq̃tia peccatoris ꝑdes oẽs q loquunt̃ mendacium. Cõtere brachia iniqui rei, & lingua maligna subuertet̃. Ex quib. uerbis precibus, & exorcismis dñt maleficia ipsa resolui, & reũ mirabiliter cruciari, uide d. Par. de Put. in d. tract. synd. in c tortura. lo 3.fol.113.& illum Silue. prie. in d. tract. de string. demon. Mirand. lib. 4. c.5. Super quib. tñ cogita quia de uirtute ipsorum remediorũ non possem quidq̃ certi attestari, ex quo illa nunquam expertus sui nec per alium experiri hactenus uidi.

1 *Tortura in quibus causis, & criminibus inferri possit.*
2 *Orat o indefinita æquipollet uniuersali.*
3 *Iudex distinguere non debet ubi lex nõ distinguit.*
4 *Processus sit summarius in leuibus criminibus.*
Tortura de processu dicitur ad quam absque indicijs legitimis peruenitur.
Tortura quare in paruis criminibus non sit applicanda.
5 *Persona grauis, & honestæ conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet.*
Persona leuis de leui crimine suspecta torqueri põt.
Persona uilis, & pauper pœnam pecuniariam non potens soluere, luere debent in corpore.

1 QVinto uidendum est in quibus † causis & criminibus, possit inferri tortura dic, ꝙ generaliter in omnibus causis criminalibus seu omnibus criminibus, si præcedant legitima indicia, & ueritatis aliter hr̃i non potest. Nam regula torturæ est affirmatiua, & uniuersalis, ut hr̃ in l. 1. in princ. ff de qõ. ibi in criminibus seruandis, &c. q̃uis ab ea nullatenus sit inchoandum examen, sed in casu necessitatis quotiescunque undique urgenti indicia, & cõfessio ueritatis aliter hr̃i non põt, nisi mediãte tortura, tũc adhibẽda est d.l.1. in princ. ibi n. dr̃ in criminib. seruandis, &c. † quæ oratio cum sit inde finita æquipollet uñi l. si plures ff. de legat. 3. per Alex. & Doct. in rubr. ff. sol. matr. l. 1. §. si quis simpliciter. ff de uerb. ob. & Bald. in l. nullum C. de asses. hoc idem tenet Gand. in tract. malef. in tit. de qõ. & torm. in princ. uers. incipiamus. Hipp. de Mars. in l. diuus. in princ. ff. de qõ. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 3. col. uer. tertio princip. quæro, &c. Par. de Put. in tract. synd. in cap. an in causa pecuniaria. pri. col. & probatur per tex. in d l. milites, §. oportet. C. eo. tit. inducendo hoc modo, ibi n. non esse à tormentis incipiendum examen, nisi pluribus indiciis quasi certis, &c. tunc demum deueniendum erit ad qõnes, si personarum conditio id requirit, q̃a sunt quædam ꝑsonæ quę ex cã speciale torqueri nõ pñt, ut infra dicet̃ in seq. q. & no. ibi dum dr̃ personarum conditio. & non dixit, qualitas criminis quia si dicat ꝙ in criminibus nulla fiat dist. qualiacunque sint, † quia ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus l. diem fer re. ff. de aro. l. de precio. ff. de pub cũ si. Contra hoc opp. de l. edictum. ff. de qõ. ubi dr̃, ꝙ qõnes non semꝑ nec in omni cã, & persona desiderari debent, sed cũ capitalia, & atrocia maleficia non alr̃ explorari pñt q̃ ꝑ seruorum qõnes efficacissimas, &c. & sic text. ibi expresse inhibere uĩ ꝙ pro leuibus criminibus inuestigandis, nullatenus sit danda tortura. Sol. uerũ est ꝙ in leuibus, & paruis criminibus non est adiungenda plena, & grauis tortura s̃m gradũ excedens, leuis tñ tortura primi, & secũdi gradus non uĩ excludi ẽt in paruis criminib. ar. l. ob q̃ uitia. §. fin. ff. de ædil. edic. & per Bal. in d.l.2.C. quo appel. &c. licet n. hæc solutio sit uera in se, tñ non bene congruit illi legi quæ loq̃tur in aliis terminis, & ꝓpea dic ꝙ ibi loq̃tur de tortura quæ infert in alium, s. in seruũ, nõ in ipsummet reũ. Rõ est, q̃a nõ ita facile deueniendũ est ad torturam seruorũ ꝓ inueniẽdis alienis criminibus ex quo illi sunt innoxii criminis prædicti q̃ ipsiusmet rei de crimine suspecti, q̃ solutionẽ sentit ẽt gl. in d.l. edictum. in uers. efficacissimas, dum soluit cõtrarium de d.l.1. §. si q̃s ul

tro.

tro.ff.de qõ.Item oppo.d.l.leuia ff. de accuf. 4 † ubi in leuibus criminib.summariæ procedẽ dum est siue ꝓcessu uel solennitate iudiciali, sed tortura est de ꝓcessu, nec ad illã deueniri pōt,nisi præcedentib.indiciis, & cã cognita, & pcedente ꝓnunciatione interlocutoria ip sius iudicis,ut dicit Bal.in d.l.2.idẽ Bal.in l.si quis alicui.C.ad l.Iul.maiest.Saly.in l.fi.C.de qō.& Bar.in l.fi.ff.eod.tit. Ang.& Are.& alii Moderni practici in locis supra notatis. & Bal.in d.l.milites,§.oportet & l.ea quidẽ.Sol. dic ꝙ plena, & grauis tortura non est æquũ, ꝙ in paruis criminib. inferatur, quia maior pœna esset in inquirendo q̃ in puniendo,qđ esset cōtra tex.in l.in ser.ff de poe. sed illa ter ritio seu leuis tortura non excedens ſm gradũ,nō uŕ esse ꝓhibita in hmõi criminib. maxime qñ persona rei est uilis conditionis, & ualde suspecta de crimine illo, & ista potius dici pōt quædã modica coertio q̃ torturam, ſm Bal.in d.l.2.uel dic ꝙ ille tex.in d.l.leuia, loquitur de aliis solennitatibus ipsius processus,uidelicet de libello,inscriptione ad pœnã talionis,de solemnitatib.probōnum,publicationis processus.& aliis similib.terminis,solẽnitatib.non autem de ista modica coertione sine qua ueritas aliter hri non pōt, & ita uŕ sentire gloss. in d.l. leuia. 5 † Si aũt esset persona grauis,& honestæ cōdōnis, aut nobilis familiæ,pro leuib.& criminib.hmõi, non esset deueniendũ ad aliquẽ actũ torturæ quantuncunq; leuis,& minimæ,quia ex ea uidereŕ afferri iniuria dignitati siue nobilitati, & ideo bene dixit tex.in d.l.milites.§.oportet.C. de qō.ibi,si personarum conditio id requirit, &c.& ita uŕ sentire gl.in d.l.leuia.intelligendo de uilibus,& suspectis ꝑsonis, ut ibi,uide Bal.in d.l.2.Bar. in l.non oẽs §.à Barbaris, ff. de re mil.& Par.de Put.in tract.synd. in c. an in causa pecuniaria,uide infra eod. tit. qō.7. uers.limita.in fi. Et ꝑpea non uidetur esse de neganda uili personæ, maxime qñ esset persona suspecta. 6 † Quia uidemus alias ꝙ uilis persona,& pauper, qui ꝑꝑ inopiam non potest soluere pœnam pecuniariam,luet in corpore ꝑ torturã, & sic eo casu tortura ipsa datur pro poena. Pro hoc est regulare in oĩbus publicis criminibus l.1.§.fi.ff. de pen. ubi est nota.tex.l.qcunq;.§ quod si.C.de ser. fug.& l.si quis id ff. de iurisd. omn. iud. Vide Bal.in d.l.1 §.fi.qui dicit hoc esse regulare in uilibus personis, & ibi tradit pulchram limitationem ad regulam de qua in l.ĩ seruorum.ff.de poe.quod quælibet pœna corporalis minima &c.ubi dicit quod illud nō hẽt locũ in uilibus personis,sed in maioribus, & honestis.

1 *Personæ omnes indistincte in criminalibus causis an possint subÿci torturæ.*
2 *Milites,& decuriones torqueri non possunt.*
3 *Consuetudo est nulla quod milites,aut decuriones torqueri possint.*
4 *Impuberes non debent torturæ subÿci.*
Mulieres prægnantes non debent torqueri.
Serui non torquentur in certis casibus contra certas personas.
5 *Senex confectus ætate non subÿcitur torturæ.*
6 *Senex confectus ætate remanet sub regula affirmatiua torturæ.*
7 *Mutus,surdus,cecus,& furiosus ob impedimentum naturæ non subÿciuntur torturæ,*
8 *Effectus cessat causa cessante.*
9 *Senex rarius,& mitius torquetur robustis iunioribus.*
10 *Damnatus ad mortem an possit liberari si reip.sit utilis.*

1 SExto quęro an omnes personę † indistincte torqueri poterunt in causis criminalibus dic quod sic realiter, seruatis tamen de iure seruandis,& præcedentibus indiciis legitimis quia regula torturæ est affirmatiua, ut supra proxime dictum est. A tortura autem nemo dicitur exemptus,nisi quatenus reperiatur expressum,ut hŕ in d.l.1.in prin.ff. de qō.,& d.l. milites §.oportet.C.eo.tit. A qua quidem regula plures personæ excipiuntur quæ torqueri non possunt. 2 † Quorum quidam sunt milites,ꝗ priuilegio militiæ,& fauore reip.torqueri prohibentur d.l.milites,in prin.Secundo excipiuntur decuriones,& eorum filii, ac nepotes,qui durante decurionatus officio propter dignitatem officii torqueri non possunt, d.l. milites,& l.decuriones,& l. diuo Marco. C.de qōni.Sed quæro an hodie milites nostri temporis curiones siue consiliarii habeant istud priuilegium,ut torqueri non possint. Bart in d.l milites,dicit ꝙ gaudent illo priuilegio ut torqueri non possint.idem tenet Cyn. in l. diuo Marco,eo.titu.& Iac.But.in d.l.milites.Saly.in l.1.in pen.col.C.de iure.& fac.ign.d.l.decuriones, in fi. q̃uis dicat ibi quod hoc male seruaŕ de cōsuetudine in Lombardia. Eãdem consuetudinem,ꝙ nō seruaŕ ista priuilegia, ergo

ego uidi Romæ sæpe ac sæpius seruari. Contrarium Barb. tñ in apost. ad Saly. in d. l. diuo Marco, in fi. dicit ampliãdo cõem, doct. opin. 3 † ꝙ si cõsuetudo esset in contrariũ, quod torqueant̃. talis cõsuetudo non ualet. Casus est singularis secundum. Bar. & ipm in l. oẽs iud. C. de decur. lib. 10. idem tenet d. Alex. in l. centurio. in 11. col. ff. de uulg. & pup. & Rom. in singula. 490. quod incipit mulieres. ubi idem dicit de doctore, quod expresse firmat do. Ias. in l. de qbus col. 23. uers. non tñ, ff. de leg. & Mathesi. sing. 59. quod incipit nota quod legum doctores, &c. Vide Bar. in l. 1. C. de aduocat. diuer. iudicũ ubi dicit, doctor, & aduocatus torqueri non potest ex quo est cõstitutus in dignitate, & non solum durãte officio aduocationis, sed ẽt eo deposito. Et idõ dicit, ꝙ quoties ꝑ ipm suspiciẽdum esse iurm, debet mitti notaris ad domum suã tanq̃ ad egregiam 4 personam. † Tertio, excipiunt̃ minores. s. impuberes, q ꝑꝑ defectum ætatis q̃ adhuc tenera est, torqueri non pñt, sed illius loco ferula ceduntur l. 1. §. impubes. ff. ad Syll. & l. de minore, in princ. ff. de qõ. Quarro, excipiuntur mulieres ꝑgnantes, q̃ ꝑꝑ accidens. s. impedimentum ꝑgnantiæ non torquentur, ne subsequat̃ abortus, ẽt post partum ꝑ 40. dies, donec mulier fuerit pristinæ sanitati, & uiribus restituta l. ꝑgnantis, ff. de poen. & l. Imperator & ibi Bal. ff. de sta. homi. Hipp. de Marsil. in l. 1. in prin. in 5. uol. ff. de q. & alii Moderni practici in sæpæ dictis eorũ tracta. Quinto excipiuntur serui, q licet indistincte non prohibeant̃ torqueri, tñ contra certas personas nõ torquent̃, nisi in qbusdã casibus, ut l. seruus. C. eo. ti. de qõ. Sed ista non est propria fallentia ad rlam, ut sit gñalis in oĩbus casibus, & personis, sed solum quo ad certas personas. 5 † Excipiuntur sexto senex ætate confectus q. ꝑꝑ lapsum ætatis torqueri non potest, l. 3. §. ignoscitur, ff. ad Syll. quam opi. tenuit Gand. in d. suo tract in tit. de qõ. & torm. in princip. Bart. in d. l. 3. §. ignoscitur. & in d. l. de minore. in princ. Ang. de Aret. in suo tract. malef. in gloss. fama pub. uers. quæro quæ personæ. Hipp. Mars. in l. edictum, in 3. col. ff. de quæst. Alex. in apo. ad Bar. in d. l. milites, in princ. & ita cõiter transeunt Doct. cum ista limitatione. Ego aũt teneo contrariũ. s. ꝙ ista exceptio sine limitatio non sit uera de iure, nec probatur, per tex. in d. §. ignoscitur, quidquid dixerint Doct. prædicti qui uñr in hoc casu loqui 6 sine lege. † & rõ tex. in d. §. ignoscitur, non cõcludit gñaliter ꝙ senex non possit torqueri, & ꝑꝑea dico, ꝙ senex ætate confectus remanet sub regula affirmatiua torturæ, d. l. 1. in prin. ff. de qõ. & l. milites, §. decuriones. C. eo. titu. ubi excipiunt̃ quædam personæ quæ torqueri non pñt. Ergo regula est in contrarium ꝙ rlr oẽs alii qui non sunt in iure expressi, torqueri pñt, ita concludunt Bal. Sal. & alii in d. l. milites, & l. decuriones, tex. n. in d. §. ignoscitur, non prohibet generaliter sene͂ torqueri non posse. Pro cuius declaratione scie͂dum est quod illa lex. 3. ff. ad Syll. fuit condita contra seruos ignauos, qui neglexerunt afferre opem domino suo, dum erat insultatus antequam interficeretur. Ex eo. n. ꝙ non attulerũt opem, ꝑsumuntur esse in dolo, & socii criminis, seu forsan participes, & ꝑꝑea torque͂tur oẽs qui in dicta domo reperiebãtur tꝑe quo dñs fuit occisus, & non tulerunt opem dño saltem in clamando, & sic illi, qui in negligentia apprehensi fuerunt, torquentur ad eruendum ueritatem, quare dño suo opem nõ præstiterunt, uel illius necem non uindicarunt, ut tenebantur de iure, & ad uidendum ẽt nũquid necis illius fuerint fortasse participes, & ad purgandum quodammodo suspicionem illã q̃ uiget cõtra illos, omnes torquentur rlr q̃ ꝑsentes in eadem domo eius reperiebãtur, d. l. 1. in prin. & §. si pr, & §. si uir aut uxor. ff. ad Syll. quorũ aliqui excusantur à tortura ex iusta causa siue iusto impedimento quo detenti fuerunt d. l. 3. 7 † Quidam ꝑꝑ impedimentũ naturę, ut est mutus, surdus, cęcus furiosus, q propter defectum sensus nãlis non potuerũt adesse rumori, uel afferre opem dño. d. l. 3. §. surdus, & §. cæcus. Item etiam ignoscitur his qui clausis ianuis non potuerunt exire foras & succurrere domino, & eidem opem afferre d. l. 3. subuenit. Postea immediate sequitur. §. ignoscitur, ubi dicitur, quod ignoscitur ẽt his qui ætate, defecti sunt. ut ꝑꝑ non præstitam opem, & auxilium dño, non reddantur negligentes, & culpabiles ex quo ꝑꝑ corporis debilitatem, & membrorũ languedinem non potuerunt currere, & adesse rumori, & nece͂ dñi uindicare sicut iuuenes, & ut ipsi desiderabãt & ꝑꝑea ob hanc causam iura non præsumũt senem illum fuisse negligentem aut culpabilem, uel suspectum de crimine, quia iusta de causa impeditus, &c. stante, igitur impedimẽto prędicto, & cessat causa suspicionis, &

cessan

cessante causa suspicionis, & culpæ, merito et cessat tortura, quæ ꝓꝑ negligentiā adhibitā erga dn̄m infertur, ut d.l. 1. in prin. & § si pr̄. lo 2. & §. si uir aut uxor, eod, tit. † q̄a cessante causa cessat effectus l. adigere. § q̄uis. ff. de iure patrona ibi. n. senex non excusat̄ à tortura ꝓꝑ ætatem senilem, sed excusatur à causa ꝓꝑ quam infertur tortura. Conclude igr̄ q̄d ætas ibi non est causa principalis ad eximendum senem a tortura, ita quod senilis ætas semꝑ sit causa exclusionis torturæ, sed excludit causam suspicionis p̄sumptæ scientiæ, & participationis, ꝓꝑ quam infertur tortura. d.l 1. ī pri. & §. si pr̄. el 2. & §. si uir aut uxor. eo. tit. extra igr̄ illum casum non uideo rōnē in cōtrarium, quare senex torqueri nō possit in casibus ī q̄bus de iure deueniri pōt ad torturam, saltem leuiter, & tēperate, mitius tn̄ q̄ in aliis iunioribus l. 1. §. diuus, & l. de minore. §. torm. ff. de q̄ō. non est igit̄ dicendum ꝙ ex dispositione d. §. ignoscit̄. limitet̄, & lædat̄ regula iuris cōis de qua in d. l. 1. in princ. ff. de q. quæ loquit̄ affirmatiue, gn̄aliter, & indistincte, ut latius supra dc̄m fuit. arg. l. sancimus, C. de testa. & l. ꝑcipimus, C. de app. Si. n. iura noluissent senem dicere torqueri, illud utiq; expressissent, & excepissent à regula sicut expresse cauerunt, & exceperunt milites, decuriones, & eorū filios, item impuberem mulierem p̄gnantem, & alios, de quib. supra d. l. milites, l. diuo Marco l. decuriones C. eod. tit. & l. de minore, in prin. ff. eo. titu. l. prægnantem. ff. de pœn. cum similibus. Cum itaq; hoc non reperiat̄ expressum, non est dicendum quod regula iuris q̄ est affirmatiua debeat immutari uel corrigi, aut limitari. d. l. sancimus, & d. l. ꝑcipimus. † Quidam alii exponunt illud uerbum, ignoscitur, nō ꝙ senex ꝓhibeatur torqueri, sed q̄d rarius torquetur & casu quo debeat torqueri, tunc mitius, & leuius torquendus erit, q̄ iuuenis. Hæc. n. opinio licet uideatur æqua, & pia, ꝓcedens tn̄ est de iure uerior per ea q̄ supra dicta sunt. Ego tn̄ qn̄ casus cōtingeret, oēm diligētiam adhiberem ad eruendam ueritatē aliter q̄ ꝑ torturam ex ꝑsuasionibus aut comminationibus quoties tn̄ esset necesse ad illa deuenire non excederem secundum aut tertium gradum, nisi essemus in atrocioribus, & persona rei esset uilis, & ualde suspecta. An aūt reperiātur alii q̄ supra noīati, q̄ dicātur esse exempti à tortura, uide do. Hipp. de Mars. in l. edictum. ff. de q̄ō. in 3. col. ubi plures enumerat inter quos dicit, ꝙ ille q̄ est utilis reip. torqueri nō potest s̄m do. Par. de Put. quem ipse refert idem tenere in d. suo tract &c. & dicit esse bonum tex. ad hoc in l. ad bestias ff. de pę. † ubi dicit̄ ꝙ damnat̄ ad bestias eximit̄ ab illa pęna qn̄ ille erat utilis populo, & ad preces populi debet liberi. Nota, ꝙ ego intelligo illud dc̄m esse uerum illum tex. quotiescunq; ꝑ torturā adeo cruciaretur, ꝙ efficeretur inutilis, quia posset membro debilitari, uel mori in tortura q̄d q̄dem perraro contingit, alias aūt non uidetur esse eadē rō in tortura sicut in morte q̄a illi q̄ sustinent torturam non moriuntur nec debilitant̄ rl̄r, & sic ꝑ illam non cessat utilitas reip. qn̄ ille seruatur in uita, & ideo dubito de isto dicto ꝓꝑ diuersitatem rōnis, super quo tamen cogita. Pręd ictas tn̄ limitationes omnes limita, & declara non procedere nec habere locū in criminibus exceptis, & atrocissimis, sicut est crim. læsæ maiest. in quo nulla dignitas nullumque penitus priuilegium suffragatur reo ad effugiendum l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. & in crimine hæresis l, ut dicunt Doct. in d. l. quisquis, & Canonistæ in c. uergentis. de hæret. in antiq. & in c. cum secundum leges, eo. ti. lib. 6. Item in crimine maleficiorum, & incantatorum, ut l. & si excepta. C. de malef. & math. ī quibus criminibus omnes indistincte torquentur ut ibi dicitur, & notatus etiā per do. Hipp. in d. l. edictum.

1 *Torturæ an locum habere possit in pecuniariis causis.*
2 *Lib. ri possunt torqueri in causa ciuili delictum annexum habenti.*
3 *Serui alieni in causa pecuniaria possunt torqueri.*
Homo liberi in causa pecuniara regulariter non torquetur, sed hoc fallit in teste uacillante.
4 *Mercatores fallit, cessantes, & fugitiui quando possint torqueri.*
5 *Pœna corporalis quantumlibet leuis, quacunque pecuniaria maior est.*
6 *Tortura nō dicitur pœna quæ iurit habeat effectu.*
7 *Finis causæ non attenditur in materia torturæ.*
8 *Iuramentum quando deferatur in probationis supplementum.*
9 *Tortura quando ad pœnam dari dicatur.*
Fur quandoque ad pœnam torquetur pro leuibus furtis.
10 *Confessio torti an sibi noceat, si denegata fuerit indiciorum copia remissiue.*

Iudex

11 *Iudex quid facit reo ad banchum iuris ducto, confessionem suam quam in tormentis fecerat negante.*

1 SEptimo quæro an in causa† pecuniaria, & ciuili deueniri possit ad torturam, dic, ꝙ sic quandoque, non tamē omnes personę, nec in omni casu deueniendum erit, sed serui dūtaxat alieni, quotiescunque ueritas rei aliter hr̄i non potest, torquentur. l. diuus. in princ. ff. de quæst. & ista est una ex differentiis, quæ uertūtur inter causas ciuiles, & criminales, ſm quod dicit Bart. in d. l. diuus. ꝗa in causis ciuilibus non torquentur nisi serui alieni, non aūt liberi neq; statuliberi, & casu quo deueniendū sit, nō ita de facili deueniendū est, sed ubi ueritas aliunde hr̄i non potest quam ꝑ tormenta seruorū sed in causis criminalibus torquentur ēt liberi ꝓ eruēda ueritate ita dicit Bart. in d. l. diuus.† Quod tn̄

2 est uerū, nisi causa ciuilis hr̄et in se annexum delictum, quia tunc ēt liberi torquenť, ut est tex. not. in c. 1. de deposi. quem tex. oēs Doc. allegāt ad hoc, & notat ēt Doc. in l. ex libero. ff. de qō. Vnde dicō ꝙ in hac mā poni potest regula negatiua. s. ꝙ in causa pecuniaria liber homo rr̄r non torqueť d. l. diuus, Fallit ista regula in aliquibus casibus, & primo ī casu d. c. 1. de deposi. qn̄ causa ciuilis hēt annexū delictū. Itē fallit qn̄ ciuiliter ageretur de falso, & ueritas aliter hr̄i nō posset, qđ tunc deueniri possit ad torturā, ita dicit Bal. in l. sicut falsi. C. de falsis. Ex quo textu idē puto dicēdū esse in furto, ubi agereť ad rē sibi furto subtractā, non ꝑaccusationē furti, sed priuato iudicio ciuili per actionem furti, ut ī §. furti aūt actio. inst. de obl. q̄ ex deli. nas. uel cōdōne furtiua, ut in l. si pro fure. & ī prin. §. 1. ff. de cōd. furti. ꝙ ubi plena ꝓbatio ꝑ testes aut sacra hr̄i nō posset, liceat deuenire ad torturā, ꝗa rō tex. in d. l. sicut falsi. ita militat in

3 isto casu, sicut in illo.† Et ꝓdicta procedūt in libero homine, serui autē alieni bene poterunt torqueri in causa pecuniaria. & hoc fieri pōt quotiescunq; ueritas aliter hr̄i nō pōt ut d. l. diuus, ff. de qō. Prædicta ēt limita, & declara, ꝙ liber homo non torquetur rr̄r in causa pecuniaria, est uerum qn̄ loquimur de principali. Secus aūt in teste uacillante, quia liber homo si adhibetur ut testis in causa pecuniaria, & uacillat, poterit torqueri, ita dicit tex. ibi Bar. & alii in l. ex libero. ff. de qō. & hoc non prouenit ex nā causæ sed ꝑ accidens. s. illam uacillationem. l. liber homo, in prin. & l. unius, §. testes. ff. eo. tit. uide Bar. in d. l. liber. homo. & l. ex libero. & d. §. testes & do. Hipp. de Marsil. ibi, ubi copiose declarat hanc mām, & Bald. & Salyc. in d. l. sicut falsi. C. de fal. Ioan. de Imol. Panor. & alii Cano. in c. grauis, de deposi. ubi in hac mā multa bona dixerunt, & Cyn. in l. fi. C. de fal. & est gl. no. 15. q. 4. c. presbyter. Et inquantum diximus supra ꝙ qn̄ causa pecuniaria habet annexum delictum, deueniri poterit ad torturam per tex. in d. c. 1. de deposi. per quem tex. dixit do. Par. de Put. in tract. synd. in c. an in causa pecuniaria. in principio se decidisse alias qōnem istam.† ꝙ isti mercatores

4 falliti, cessantes & fugitiui poterūt torqueri, ut indicēt pecunias sibi datas in depositum uel in societate ad mercādū, quas nūc denegat hr̄e, si perdidisse dn̄t quem omnino uide quē ēt refert, & sequiť do. Hipp. de Mars. in d. l. diuus, in 2. col. ꝗ deinde opponit cōtra illud. c. 1. extra de deposi. dicens ꝙ nimis durū & iniquum esse uŕ ꝙ in causa ciuili, & pecuniaria deueniať ad torturā, licet simus in terminis d. c. 1. ꝗa ex hoc magis cruciať, & patitur reus siue debitor ī ingrendo ueritatē rei, quā ipsa re cōperta in satisfaciēdo, quia nil aliud in cōdēnationē uenit nisi pecunia, ī cuius solutione debitor nullū patiť dolorē in corpore, & minus nocet solutio, & snia, quā

5 inqsitio,† quia qlibet corporis cruciatus siue corporalis pœna, etiā minima, est maior quācūq; pœna pecuniaria, quātūcūq; sit magna l. in ser. ff. de poeni. Ad istud cōtrarium dātur duæ solutiones per Docto. ſm ipsum, prima est ꝙ tortura nō datur ad pœnam, nec dŕ proprie pœna, sed est dolor corporis uel mēbr. ad eruendā ueritatē, & c. d l. itē apud Labeonem, §. quæst. ff. de iniuriis, & supra dictum fuit, in 1. q. huius tituli, ꝗa si tortura esset pęna uel dareť ad pœnā, ꝑfecto non essent duo tituli separati, ti. de qō. a ti. de pœnis, sed quia sunt materiæ diuersæ, & separatę. s. mā inqsitionis, & mā pœnę, ꝓpea editę sunt sub diuersis titulis, & noībus. Quidam uero dn̄t ꝙ licet tortura nō sit pœna iuris de facto, tn̄ est pœna nō leuis, ꝗa cruciatus ille affert pœnā & dolorē intolerabilē in corpore. Sed non ob

6 stat,† ꝗa licet tortura afferat dolorē, & cruciatū in corpore, tn̄ non dŕ ꝓprie pœna q̄ habeat affectū iuris, sed posset forsan improprie dici

dici pœna, hoc est illa tollerantia doloris, & cruciatus, quã q. torquet sustinet in mẽbris & corpore. nec datur ad effectũ penæ a lege statutæ, & ppea ex diuersis nõ fit bona illatio. l. naturaliter. l. nihil cõe. ff. de acq. pos. & l. Papinianus. ff. de minor. Quidã vero dant aliã solutionẽ, limitãdo, videlicet d. l. in seruorũ. ff. de pœn. vt dispõ illa non habeat locũ in plebeis, & vilib. psonis, sed in nobilib. & magnæ cõditionis hoib. q. nõ debent torqueri, nec cruciari in corpore p re pecuniaria, cuiuscunq; sit valoris. Ego aũt cõsideraui, q licet solutiones istæ sint veræ in se, tñ ad solutionẽ istius opp. nõ oportebat tñ laborare, q̃a solutio ipsius breuissima est. Nã est verũ, q in causis pecuniarijs regulariter nõ deuenitur ad torturã. d. l. diuus, nisi in casib. & personis exceptis, vt supra diximus in princ. qõ. & ad hoc facit regula illa, de qua in d. l. in ser. ff. de pœn. Sed in casu d. c. 1. & l. sicut falsi. C. de falsis, iõ deuenitur ad torturã pp delictum furti, vel falsitatis annexũ, & isto respectu vr̃ potius deferri in cã criminali, q̃ ciuili, q̃a tunc illa nõ dr̃ cã mere ciuilis, sed potius mixta cũ criminali, vide Imol. & alius in d. c. 1. & rõ illa de qua in d. l. in ser. 7 nõ vr̃ multũ vrgere in proposito nostro, † q̃a in materia torturæ non debemus attendere ad finem causæ, ex qua venit soluenda pecunia, q̃a aliàs sequeretur, qđ in multis causis criminalib. in quib. de iure cõi aut ex forma statutorũ venit imponenda pœna pecuniaria, vel bonorũ publicatio, vt in l. si quis aliquid. §. q. abortionis ff. de pę. & inst. de pub. iud. §. itẽ lex Iulia. si illa ratio procederet, sequeretur qđ illis casib. nõ posset q̃s torqueri, q̃a esset maior pœna inq̃sitionis, q̃ cõdẽnationis, qđ est falsum. Dicas igi. q in oĩb. causis, in quib. infert tortura, cõsiderãdũ est principiũ causæ, & illius natura, an descendat, siue oria: ex cõtractu, vel quasi, an vero ex delicto, vel quasi delicto, vt inst. q̃b. mod. re cõtra. obli. & de verb. obli. cũ si. & de obl. q̃ ex del. nas. per totũ, vt primo casu non sit locus torturæ regulariter, ẽt qđ veritas aliter haberi nõ possit, q̃a in causis ciuilib. iura dederũt alia remedia. Aut actor plene pbauit intentionẽ suã, & reus cõdemnatur l. 8 si debitori. ff. de iud. † aut semiplene probauit, & deferunt sibi iurm̃ in supplemẽtũ probationis, dũmõ actor sit honesta persona, & non agatur de maxima summa, vt not. dicit Bar. in l. admon. & ibi p Mod. latissime. ff. de iureiur. & Bal. in l. in bonæ fidei. C. eo. ti. Io. de Imo. Pan. & alij Can. in c. fi. eo. tit. Aut actor nõ plene, neq. semiplene probauit, sed minus q̃ semiplene, vt q̃a habuit testes qui non erant oĩ exceptione maiores, vel forte erant singulares, quo casu nõ deuenitur ad istud iurm̃, vt dñi præfati Doct. in d. c. fi. sed isto casu defertur iurm̃ reo, qđ dr̃ iurm̃ purgationis, & obtinet absolutionẽ, vt no. in d. c. fi. Aut actor proposuit libellũ, sed nihil penitus probauit, & isto casu reus absoluitur, ẽt absq; aliquo iuro, vt l. actor, C. de prob. & l. qui accusare. C. de edend. & per ista media deciduntur causæ ciuiles, non aũt per torturã, intelligẽdo de causis mere ciuilib. Illæ vero q̃ hñt annexũ delictũ dici non pñt mere ciuiles, vt d. c. 1. & l. sicut falsi, ideo nõ est mirandũ si in illis põt inferri tortura, q̃a datur pp delictũ, non p p ciuilem cãm, nec ex natura causæ ciuilis, q̃a tortura fuit adinuenta pro causis criminalib. contra culpabiles, & dolosos, quoties deficiũt plenæ probationes in crimine, & dr̃ remedium extraordinariũ, vt not. Bal. in l. 2. C. quor. app. non recip. & per Azo. in summa de quæst. & Pan. in c. cum in contemplatione, de reg. iur. in prin. 9 † Et licet tortura ẽt in causis criminalib. nõ soleat dari ad pœnã, tñ datur qñq; ad pœnã, qñ ex crimine veniret imponenda pœna pecuniaria, & reus pp paupertatem illã soluere non posset, luit in corpus. quæ luitio fit interdũ per torturam, maxime qñ est vilis persona, vt ff. de pœn. l. 1. § fi. & C. de ser. fugit. l. quicunq;. § qđ si. & l. si quis id quod. ff. de iurisd. omn. iud. vide do. Par. de Put. in d. tract. in c. tortura, el 1. vbi dicit, quod pro leuibus furtis fur qñque torquetur ad pœnam, maxime qñ est vilis psona, & pauper, vt in auth. vt iudic. sine quoquo suffra. §. ex diuerso. Posset etiã hic inseri quæstio illa, de qua in l. repeti. ff. de quæst. an, & qñ semel tortus possit iterum repeti in tortura, & an, & qñ quis dicatur competẽter tortus, & quid si reus moritur in tortura, vel pp torturam mors fuerit subsecuta, an iudex teneatur, & ad quam pœnam, & quid si reus fuit positus ad torturam nullis indicijs præcedentibus, vel si aderant indicia non tamen erant in actis descripta, & quid si reus petit copiam indiciorum, & fuit sibi denegata, & non obstante petitione prædicta fuit positus

stus ad torturā, & quid si reus in tortura fuerit confessus aliud crimen, qn̄ nulla pce debāt indicia, vel si qua aderāt, erant inualida, vel si ltia erant, nō erant scripta in actis, 10 vel † qn̄ fuit sibi denegata iudiciorū copia, an cōfessio illa ēt ad banchū iuris ratificata noceat reo ad cōdemnationē, vel ad aliū effectū, & quē, & q d si reus p p priuilegiū, ætatē, pgnantem, vel aliā similē ltiam cām torqueri nō poterat, si fuerit tortus, & confessus, & ratificauerit confessionem suā, an poterit ex ea subsequi cōdemnatio. Velle oia ista ad lungum describere potius superfluū esset, q̄ necessariū, quia oēs Doc. & antiqui, & moderni in theorica, & in practica in suis commentis hæc plene descripserunt, apud quos p te ipsum videre poteris. Barb. in l.1.in prin. & §.idē Corn. & l.fi.ff.de qō. & i d.l.1.& l.fi.& l.milites.§.oportet.C.eo. tit.& in l.ea quidem. C.de accus. Bal.in l.2. C.quorum appell. & c.idem Bal.in l.1.C.de confess. & in l.2.C.quod met.caus. Gand.in tract.malefi.in tit.de quæst.& torm. Ange. Aret.in suo tract.malef. in glo.fama publi. vers.nunc videamus vsque in fi.Par.de Put. in tract.synd. in c.tortura, lo 1.cum tribus seq. & c.viso de indicijs.Hipp.Mars.in l.1.in prin.& §.fi.& §.ad qōnem.ff.de qō. Franc. Brun.in tract.de ind.& tort.in 2 par.Canō. in c.qualiter, & qn̄, & c.inquisitionis, de accus.& in c.cum in cōtēplatione, & ibi Pan. de regul.iur.in antiquis. Nihilominus quo moderamine, & qua leuitate, vel grauitate sit danda tortura, & quæ indicia ad illam inferendam idonea sint, & qn̄ quis dicatur cōpetente tortus, vel non, similiter qn̄ quis dicatur purgasse indicia vel nō, omnia ista demum relinquuntur arbitrio, & discretioni honesti iudicis, qm̄ in his certa regula tradi non pōt, sed alterantur ex qualitate facti, personarum conditione, loci cōsuetudine, & alijs circunstantijs, & qualitatibus, vt dicit Bal.in d.l.2.C quorum appell.& c.& d.l. milites.§.oportet Bar.in d.l.fi. ff.de quæst. & l.1.in prin.eo.tit.& est tex.in l.1.§.calumniatoribus.ff.ad Turp.& l.testium. §.tu magis.ff.de testibus. Pan.in d.c.cum in cōtemplatione, de reg.iur.& Azo in summa.eo.ti.

11 † Quid autem si reus semel, aut pluries confessus fuerit in tormentis, deinde tpe suo adductus ad banchum iuris in loco ratificationis negauerit, & confessionem ipsam reuocauerit, quid tunc aget iudex? dic q̄ reponet illū iterū ad torturā, in qua tandiu morabitur suspensus q̄tum iudici videbitur esse sufficiens, & si reuocationē ipsam reuocauerit reuertendo ad primā confessionem illi standū erit, & iterum ratificāda, si vero passis tormētis semper in eadē reuocatione insteterit, debebit absolui, vide Bar.in l.1.§.si quis vltro & in l.repeti ff.de quęst.& tor.& Hipp.de Marsil.in d.l.repeti.in 4.col.vbi dicit, q̄ dum ipse erat officialis illustriss. Ducis Mediolani, habuit præmanibus quēdam insignem ribaldum, qui similes actus sæpius fecit, & repetitis vicib.in tortura fatebatur, deinde ad banchum iuris adductus semper negauit, & reuocauit præcedentē confessionē, adeo q̄ fuit sibi necesse, vt dicit, illū absoluere, & abolere pcessum cū inq̄sitione. Interrogatus postea quare sic fecerat, rn̄dit q̄ magis sibi expediebat torqueri plures, in brachijs cū corda, q̄ semel in gula, qm̄ multi inueniunt medici qui sciūt resarcire ossa brachiorū, ēt si essent fracta, sed nemo reperitur, q sciat resarcire gulā laqueo obclusam.

TRACTATVS SVPER MATERIA quæstionum, seu torturæ do. Amberti de Antramonia Bononiensis.

SVMMARIVM.

1 *Iudicibus quere sentes volentibus, quid considerandum, vide §.omnes, vsque ad num.2.*
2 *Torqueri quæ personæ possint, vsque ad num.3.*
3 *Quæstio qualiter fieri debeat, & quo temperamento quoque ordine sint inferenda tormēta.*
4 *Quæstio ex quibus causis inferatur quæ torturā præcedere debeant, quibus indicijs, & qua forma in his procedi debeat.*
5 *Quæstionis effectus quid sit, & quod rei confessio non præiudicat sibi.*
Et quid confessione facta in tormentis, sit faciendum, num.6.
Et quid si aliquis in tormentis confitetur contra alium an suo dicto stabitur, num.7.
8 *Tortus sua causa, non est de alijs interrogandus, nisi in casibus sequentibus.*
9 *Torqueri an possint alij per tortū inculpati, licet, sint malæ famæ, & vitijs manifestis dediti.*
10 *Torquetur quis de furto accusatus indicijs præcedentibus, in tormentis confitetur, nō absq; alia repetitione in eum proceditur.*

Tortus

11 *Tortus semel an possit sine nouis indicijs iterum torqueri.*
12 *Torquendo propter indicia præcedentia, an dari debeat dilatio, vt aduersus indicia dicat.*
Plus cui conceditur, non debet, quod minus est denegari. ibi in fi.
13 *Torti confessio nullis præcedētibus indicijs nulla est, & confessio facta in ipsis tormentis æquipollet factæ in tormentorum formidine, ibid.*
14 *Tortum vt perseuerare in confessione faciat, Iudex quid nam agere debeat.*
Et quantum tempus erit inter diem confessionis torturæ, & diem perseuerantiæ.
Et qui quæstioni interesse debeant, ibid.
15 *Torqueri an possit liber homo, & nunquid principalis persona quæ accusatur subijci torturæ debeat, ibidem.*
16 *Torquēdo si iudex modum excesserit, quid iuris.*
17 *Lata culpa in delictis non comparatur dolo.*
18 *Indicium ad torturam an faciat vnus solus testis plene probans, & num. 19.*
20 *Fama iam probata, num possit procedi ad quæstionem.*
21 *Fuga accusat fugientem, & fama hominem malæ vitæ.*
22 *Indicia indubitata quæ sint, et quæ probationes.*
23 *Perfectum vnum conficiunt duo, vel plura imperfecta.*
24 *Milites nostri temporis an torqueri possint etiā cœlestes, & quid de iudicibus, & aduocatis? ibidem, num. 25.*
26 *Fama quid in maleficijs operetur.*
27 *Appellari an possit ab interlocutoria quæstionis absolutoria per omnes. §. vsq; ad finem tituli.*

SVper materia qōnum videdū est quid sit qō, & quæ personæ pñt torqueri, & quę nō. Et qualiter sibi inquisitio, seu qō fieri debeat, siue quo moderamine sint homines torquendi, & ex quib. causis, & quæ oportet præcedere qōnem, & q̄s sit effectus qōnis. Vlterius tractando quasdam vtiles qōnes super dictis articulis iudices q̄ debēt fieri subtiliter docebimus. Primo, tractabo circa magistralia ad tractatum istū. 1 Et † primo nota, ꝙ iudices q̄ de aliquo qōnem intendunt, iuris & humanitatis cōsideratione habeant, & ne facile ad tormēta veniant, seu proficiscan. Itē nec repente quomodocunq; adsint indicia, aut argumēta verisimilia, dum tñ aliqua leuior possit veritas reperiri, arg. l. diuus. ff. eo. j. & ij. rñ. l. edictū, & C. eo. tit. l. qōnes. Secundo not. quod non ex quolibet cā, seu responsione, seu ex quolibet termino, nec ēt indifferēter de quibuslibet personis est habēda qō. vt d. l. edictum. Tertio not. ꝙ non quælibet indicia sunt efficacia ad habenda tormenta. Tunc. n. torquēdus est reus, cū suspectus est, verisimilia procedunt indicia, vt ff. eo. l. j. & ij. rñ. Quarto not ꝙ tormenta nō debent repeti, nisi duo præcedant, seu cōcurrant. s. ꝙ noua indicia superueniant, & ꝙ tortus fortitudine corporis durauerit. ff. de qō. l. vnius. §. j. Quinto not. ꝙ ad tormenta habenda iudices nostri tpis tēperamentū habeant. s. ꝙ nō habeant de aliquo tormēta q̄ desiderabit accusator, sed prout moderamen rōnis desiderat tēperamētū, adeo vt is q̄ torquetur, saluus innocentiæ, vel supplicio reseruetur. ff. eo. l. de minore. §. tormenta. & l. qōnis modus, alias tenentur, vt ff. de iniur. l. apud Labeonē. §. qōnis. Modo videndū est, † q̄ personæ possint torqueri, & quæ nō. Et certe torquēdi sunt tam liberi, q̄ serui, & liberti, & statuliberi, vt ff. eod. l. edictum. & l. ex libero. & l. diuus. Et tam masculi, q̄ fœminæ, nisi dū sint pgnantes. ff. de pœn. l. pgnantis. & l. q̄q̄. licet quidā contradixerunt. Dic tñ indubitāter liberos homines tam in se principaliter, q̄ in alijs, posse torqueri, vt ff. e. l. ex libero. & l. diuus. §. testes, & C. de falsis. l. si rem, & l. si quis decurio. & de re mil. l. proditores, in auth. vtiu. sine quo. suff. in fi. §. ope. C. eo. l. milites. Vbi indisiunctè loquitur de personis cuiuslibet conditionis, excepto in dignitate positis, quas torqueri non permittit lex. C. de infamibus. l. nullum, & de accus. l. nullum, in fin. Omnia supradicta loquuntur de personis liberis, de quib. eximuntur quædam quas torqueri non sinit. s. p p ætatem, vt minor 14. annis, ff. eo. l. de minore. & l. ex libero. & q̄q̄ torqueri nō possint, tñ ferula, vel virgis corrigi possunt leuiter ad eruēdam veritatem, vt ff. ad Sylla. l. j §. impuberes. Item illi qui sunt positi in dignitate non torquentur, vt C. eo. l. milites, & l. diuo Marco, & l. decurionem, & ff. eo. l. fi. nec filij presbyterorum, vt in legib. prælleg. In quibusdā tñ criminib. nec ętas, nec dignitas excusat, vt est in crim. læsæ maiest. & in alijs, vt hr̄. ff. eo. l. de minore. j. respon. & l. libero. § j. de re mil. l. desertorem. §. is cui. & l. proditores. Item decuriones qūque torquētur, vt C. de fal. l. decurio.

Item

3 Itē mulieres q̄ sunt prægnantes. † Nunc videndū est qualiter qō debeat fieri,& est quo moderamine sint habenda tormēta, sed de hoc non pōt certa doctrina reddi, sed iudex cōsideret torquēdum cuius fortitudinis, vel debilitatis sit, seu cuius ętatis,& secundū seueritatis personarū,& criminis,& cuiuslibet alterius negocij, qn̄q; minorib. qn̄q; maiorib. tormentis vtatur. ff. de re mil. l. 3. §. fin. & ad Syll. l. si quis in graui, in prin. & § subuenit. §. impuberes. sic ergo torqueatur accusatus, vt innocentiæ, vel supplicio seruet incolumis, vt ff. eo. l. qōnis modū. Sed nunc q̄ro, quo ordine sint habēda tormenta, posito q̄ de plurib. hominib. habenda sint? R̄ndeo, sagax iudex cōsiderabit a quo facilius veritas oriri possit,& ab illo incipiat qōnē, vel mediocri, vel magis suspecto, a debiliore,& nō fortiori, vt ff. eo. l. 1. §. 1. & l. diuus. §. 1. Item si torquendi sunt pr̄,& filius, a filio incipiat & in conspectu patris, vt p̄ hoc pr̄ citius dicat veritatem, q̄a ipse magis vellet torqueri, q̄ si filius torqueret, arg. ff. qd̄ met. caus. l. isti quidē. 1. ar. & inst. de noxa. §. sed veteres. Itē fœmina torqueatur prius, q̄ masculus, q̄a vir tanq̄ maioris virtutis, seu cōstātię nunq̄ vel tardius confiteretur,& mulier citius, q̄a mēbra carnea, & notabile corpus hēt, vt ff. de inoff. test. l. filiū. ff. de iure fis. l. deferente. in prin. Sed quæro ex quib. causis † torqueantur hoīes? R̄n. q̄ tam in cā ciuili, q̄ criminali, cū veritas causæ, seu facti reperiri nō possit. ff. de qō. l. diuus. & l. ex libero. & C. eod. l. in summa. Non tn̄ ex oī cā torquendus est q̄s, nec quælibet persona indifferenter, vt ff. eo. l. edictū. Sed quæro, q̄ præcedere debeat qōnem. dic q̄ indicia verisimilia,& sufficientia. Nam a tormentis non est incipiendum. ff. eo. l. 1. 1. rn̄. Nā sine indicijs,& suspicionibus q̄s torquendus nō est. ff. eo l. vnius. §. in ea. & l. maritus. & C. de falsis. l. sicut ad fratrem. Et recte ab indiciis est cōsiderandum, & proponendū, alias proponderandū an p̄cedant indicia sufficientia, & verisimilia ad tormēta habenda. Nā pleriq; dū torquent perire solent ff. de pœn. l. aut damna. §. 2. & ff. eo. l. milites. & l. cōditionali. & nō pōt dici, seu ostendi in eis certa forma, siue doctrina. sed hoc cōmittitur arbitrio iudicis, vt ff. eo. l. 3. in prin. ff. de pę. l. licet, & l. sanctio. & de effracto. l. quib. nullā. & de iur. delibe. l. 1. § 1. Possumus enim in gn̄e talē doctrinā dare, q̄ sagax iudex debet solicite instare ad indagandū indicia cōtra delatū super aliquo crimine. Nā indicia sunt alijs probationib. proxima. Et dr̄ indicia quasi veritatis demonstrantia. & probationū adminicula. C. de prob. l. instra. & l. fi. sunt enim probōnes claræ. C. qui test. fac poss. l. hac cōsultissima. §. deniq;. ibi, indicia,&c. Nā indicia ab iudicādo, vt ff. de p̄scri. ver. l. solent. Quærat aūt iudex,& instanter indaget cū quib. & per q̄ loca versatur delatus quē torqueri vult. Nā mala conuersatio est mali operis indiciū, vt ff. de admin. tut. l. si pluries. §. assidue. Nā ex mala conuersatione bonus efficitur malus, & vitiosus, vt ff. de ædil. edic. l. ædiles. §. hoc aūt. & ad hoc facit, extra de sta. mo. c. recolētes, q̄a secūdū varietatem locorū variæ præsumunt cōiecturę, vt C si man. ita sue. alie. l. fi. ff. de pœ. l. aut facta §. euenit. Itē instet in q̄rere si erat inimicus offensi, aut si qua fuit inter eos q̄rela, q̄a tūc erit p̄sumptio culpæ. arg. ff. de qō. l. 1. §. qōnem. Itē inq̄rat cuius æstimationis fuit, vel qualis famæ. Qualis. n. fuit fama cuiusq; in ciuitate, talē esse p̄sumimus ff. de qō. l. de minore. §. tormenta. ff. de re mil. l. nō oēs. §. a Barbaris, cū cōcor. in gl. Itē iudex poterit accipere indicia ex cōstantia vocis, vel trepidationis, vel membrorū pallore, vt d. §. tormenta, vnde talia multum cōferunt ad h̄ndā veritatē. vt vr̄ ibi. Itē indaget cuius vitæ fuerit. Primo an talia de q̄b. inculpat, facere cōsueuit. arg. l. desertorē. ff. de re milit. §. is qui. ibi inspecto vitæ. & l. nō oēs. §. a Barbaris. & ff. de suspe. tut. l. quoq;. §. qūo ex gestis. n p̄teritorū tractamus præsentia. C. de pri. agen. in re. l. fi lib. 12. Itē an fuit cōminatus, tūc. n. est p̄sumptio, q̄ opus adimpleuerit, q̄a verbis vtēdo præsudit. Vnde ex dictis hoīum facta pensamus. C. si quis Imp. male. l. 1. ff. de suppell. l. fi. Item cōsiderando an talia facere cōsueuerit,& posse habuit faciendi, qd̄ est no. dignum. ff. ad l Iul. ma. l. famosi. Itē an fugerit, aut se abscōderit, vel absentauerit statim post p̄petratum maleficiū, vt in auth. de exhib. reis. §. si vero. col. 5. C. de asses. l. cōsiliarios. Itē testes recipiat sup̄ maleficio de voce, & fama publica, qua probata, erit indiciū ad tormēta, ar. ff. de flumi l. j. §. ex flumine,& de alijs multis poterit iudex sumere indicia ad informādā cōscientiā sup̄ veritatē. Sed nūc restat videre 5 quis sit † qōnis effectus, & si quidem

absque

absq; formidine tormẽtorũ ultro qs cõfiteaꝛ crimen dixerunt qdam antiqui, & noui scriptores eum non esse snia cõdemnandum, sed debet stare p diem uel aliquod tpis spacium, sm qualitatem criminis, & cõdõnem personę & interdum eum coram eo repræsentare, & interrogare an uelit in sua cõfessione perseuerare an cõtradicere uel reuocare uelit. Et hoc ideo dñt, ꝙ cõfessio rei non piudicat ipsi. C. de cust. reo. l. 2. ff. de qõ. l. 1. §. diuus. ibi statim hri, &c. & § si quis. Vltimo dicebant, ꝙ inter cõfessionem factam in criminalibus, & in ciuilibus hoc interest quod in ciuilibus non est opus perseuerantia, imo statim tenet. In criminalibus siue ultro siue formidine tormentorũ habita sit cõfessio, sẽp opus ẽ pseuerantia, p iura superius allegata. Nec mirũ si magis ponderate, & solenniter in criminalibus, q in ciuilibus pcedaꝛ, qa uꝛ maius periculum &c. extra de elec. lib. 6. c. ubi periculum. C. de fal. l. ubi. ff. de pœ. l. qui sniam. Tu dic cõtra, &

6 hæc est cõis opinio, q si ipse cõfiteretꝛ sponte crimen, statim incarcerandus est, & illico absq; alia cõfessione damnandus. C. de cust. reo. l. fi. i. rñ. C. de pœn. l. cum reis, tit. de cust. reo. l. si cõfessus. Nec ob. §. diuus. nec §. si quis ultro, qa loquunꝛ in cõfessionibus habitis in tormentis, & sic intellꝛ. C. de exhib. re. l. 2. sm ueriorem intellectum, ut patet in fi ibi. & fit iudicibus, &c. Sinaũt in tormentis uel formidine tormentorũ, tunc non staꝛ, nec debent hri pro exploratis criminibus, ut d. §. diuus, & C. quo appe. non reci. l. 2. & ff. eo. l. 1. § qõnem, sed iudex faciet coram se uenire criminosum, & qret an uelit in sua confessione stare, an retractare uel cõtradicere. & si pseuerauerit, tunc est cõfessus, alias non, ut d. §. si qs ul

7 tro. Sed qd de qõ. quotidie emergenti. †Pone, aliqs subiiciꝛ qõni, & cõfitetur contra alium nunquid stabiꝛ suo dicto? Distingue, aut torqueꝛ simplꝛ cõtra alios. & nõ cõtra se, & tũc statur dicto suo cũ aliis indiciis, & iudex ex dicto torti cum aliis indiciis ad condemnãdum pcedere posset C. de asses. l. nullus. in fi. ff. de qõ. l. edictum. §. qõnem. & l. 1. § qõnem, saluo ꝙ in initio non est credendum nec omnis fides irritenda sed ad cognita erit fides adhibenda uel non. ff. eo. l. 1. § pterea ff. de testi. l. 3. in princ. sinaũt torquetur in se, & in alio nihil de se dicit, tunc hẽt locum quod supra dixi. Sinaũt cõfiteaꝛ de se. & aliis, tunc sm opinionem d. Azo. cuius opinio pualet est inueni re rĩam ꝙ rĩs cõfessus super proprio crimine non cõfitetur sup cõsciẽtia aliena. Et sic est

8 regula †tortus p se non debet interrogari de aliis maxime de consociis. ff. eo. l. rep. & uide ibi sm Bar. C. eo. l. neq; qui. in princ. & de acc. l. fi. Et si de facto dixerit, uel sine interrogatione non statur dicto suo. Fallit in casibus in qbus de se cõfessus, torquetur de aliis, si tñ contra illos pręcedãt indicia. Primus est. ff. de cus. reo. l. diuus. & l. fin. C. de pœn. l. pe. Secundus est. C. de fal. mo. l. 1. Tertius est de exhib. reo. l. fi Quartus de malef. & math. l. fi Quintus est. ff. ad syllanian. & l. prius. & l. si certus. & ff. de quæst. l. 1. §. cum quis. Sextus ad l. Aqui. l. inde Neratius §. sed, & si seruum. Et dixi præcedãt indicia. unde qa alias non debet interrogari de aliis. C. de qõ. l. 1. Itẽ talis responsio non erit plena pbatio contra illos quos inculpauit, sed aliqualis præsumptio, & in istis dic ut not. C.

9 de acc. l. fin. †Sed nunquid propter talem præsumptionẽ poterunt inculpari, & torqueri? Rñdeo ꝙ sic ĩ pdictis sex casibus exceptatis, arg. pdictæ legis diuus. & ff. eo. l. 1. §. cum quis & §. diuus. in aliis aũt dic ut not. ĩ d. l. fi. C. de acc. & d. l. rep. §. is qui. Sed qd si persona inculpata a torto sit malæ famæ, & malæ opinionis nunquid in casibus exceptatis, & aliis poterit subiici tormentis? dicas ꝙ de iure non, nisi præcedant indicia sufficientia. nec inculpatio de eo facta iudici. Indicium. n. interrogati non debuit, ut d. l. fi. C. de acc. & ff. eo. l. repeti. §. is qui. Conclusio ꝙ exinde sequitur tanquã lex phibens non ualet. C. de leg. l. non dubiũ. Sed de cõsuetudine uidi torqueri, p cõtra. facit. ff. eo. l i. §. diuus Hadrianus. Sed quid de q.

10 quotidie emergenti †accusaꝛ qs de furto indiciis pcedentibus ad id furtum, torquetur, & cõfiteꝛ, nunqd põt pcedi in torto sine repetitione, ut dicat, & cõfiteaꝛ de furto a se cõmisso ad qd' nulla pcedunt indicia, dic ꝙ non de iuris subtilita arg. illorũ q in pxima q. pro 2. parte allegata sunt. Et quia ad ista furta de qbus in gñe uel in specie qriꝛ, nulla pcedunt indicia sufficientia nec inculpatio de eis facta a torto inducitur arg. C. de falsis. l. si caius, C. eod. l. 1. in prin. & l. maritus. Sed de generali cõsuetudiue Italiæ seruamur cõtrariũ quotidie in maximis furtis, q magis per Lombardos frequentanꝛ, q cõsuetudo põt iuuari primo arg. ff. de re mil. l. non oẽs, §. a Barbaris. ff. de off. ps. l. congruit. Sed qro q. semel fuit ha-

11 bita de quodam Mediolanensi † Iudex uult

repetere qōnē sine aliquo de nouo emergen ti seu accidēti. Nunqd pōt? uř ꝙ sic, ut ff. eod. l. repeti, & l. diuus. §. 1. ubi indistin. dř qđ qō pōt repeti. & est. ff. de publica. l. de precio. & de le. præstan. l. 1. §. alř. Tu dic, quod non, sine nouis indiciis. utputa, qa tortus dicit illa nocte nullum iacuisse ibi, ubi fuit commissum maleficium. & postea inuentum fuit ꝑ testes ꝙ alius ibi iacuit. certe isto casu potest, repeti qō ꝑ dcm̄ indicium, uel simile. Et certe hæc est cōis opinio. nō tñ allegař aliqua lex, sed tu allega. ff. de uerb. sig. l. boues. § hoc sermones. ff. ꝓ socio. l. socius ꝓ filia. §. nunc si plus. & d. l. unius §. reus. Iudices tñ hoc non seruant, imo qōnes quotidie repetūt absq; nouis indiciis, quousque de obiectis criminibus habeāt ueritatem, quorum opinio pōt defensari ꝑ auth. ut iud. sin. quo. suf. §. oportet, ibi, iudices torquebant fures, &c. Consideret bonus iudex in qōne repetēda, ꝙ tortus in fortitudine ꝑseuerauerit corporis, & animi. ff. e. l. unius. §. reus. quod si dicit dum est in tormētis ad quid me tormentis, quod si starē ꝑ annum non plus dicerem, nam non sum polutus de aliis criminibus, nec de isto mihi imposito. & si ista oīa deficiant nunquid a tormentis est relaxādus, & dimittēdus ut uadat uias suas? Et certe non, sed debet procedere in tortura cū t pe, & asperte ſm cōdōne criminosi, & qualitatem. Si aūt deficiat debet iudex eū in carceribus detinere. & si non aderunt indicia, tunc iudex statuet accusatori competētē dilationem ad ꝓbandū, & si non poterit probare cōdēnabiť. ut ff. de q. l. 2. §. certa l. unius.

12 Sed quæro qd si † in crimine indicia ꝑcesserunt ꝑ q̃ iudex informatus est, & uult ꝓcedere ad tormenta, reus dicit dñe iudex detis mihi defensionem anteq̃ ponatis me ad torturam, quia paratus sum arguere indicia cōtra me recepta, nunqd est audiendus reus, & sibi sit danda defensio? uř ꝙ nō. C. ubi senato. uel clari. l. 2 §. eo. ibi, inanes ꝓbōnes, &c. cum in illis ꝑsonis in dignitate positis. ibi uř speciale, ī ceteris ius cōe debet esse. l. 1. ff. ad Maced. in fi. Nam actor primo ꝓbat, & post fundatam intentionem suam reus ponit exceptiones, & defensiones suas. C. de exceptio. l. si quidem. Igř totaliter debet primo fundari intentio accusatoris. i. actoris ꝑ testes uel per rei cōfessionem, anteq̃ reus in sua exceptione siue cōfessione audiař. Quid dicendum? Dico ꝙ sic est danda defensio anteq̃ reus torqueatur, maxime qñ qs tale allegat, quo probato, non debet ꝓcedi ad qōnes & illa rōne, quia ēt a cōi rōne uel interlocutioni facta a iudice, ꝙ aliqs torqueatř, appellař. ff. de appell. reci. l. 2. maximæ, qa tale detrimentum reparari non pōt, ut in allegatis legibus. ꝓ hoc quia deficere solet in qō. arg. ff. de pœn. l. aut damna. §. 1. ꝓ hoc quia cōfessioni siue ignorantiæ defensio defenditur. C. de cust. reo. l. 1. multo magis hic non denegatur. Præterea nos uidemus ꝙ iam cōdemnato ex cōfessione facta ī tormētis princeps subuenit post suam defensionem suæ innocētiæ cōcedendo l. 1. §. si qs ultro. ff. de qōnibus, Si ergo cōfesso, & condēnato dař defensionis facultas, multo magis ante torturā. Nam cui plus cōcedit, nō debet denegari quod ē minus, ut dicit rła iuris l. cui plus. Quid plura? casus est. ff. eo. l. unius. §. cogniturū. ibi, qñq., &c. Sed pone, testis fuit tortus, & in tormentis fuit cōfessus, ante sententiam dicit se errasse, nunquid poterit corrigere ante sñīam dcm̄ suū quod fuit cōfessus in tormentis? Rñdeo. aut est error facti, an iuris. Primo casu sic. arg. l. non fatetur. ff. de cōfes. Item talis non solet usq; ad sñīam obesse. C. de iuris, & facti ignor. l. error. & l. 2. quo app. non reci. ff. de qō l. 1. §. si quis ultro. Secundo aūt casu non. ut l. error. supra alle. Sed quid

13 si aliquis † est tortus nullis indiciis ꝑcedentibus, nunqd ualebit cōfessio? dic ꝙ non quantumcunq; ꝑseuerauit. ff. eo. l. diuus §. ex quibus. & lege, maritus, & l. pluri, ſm unam lecturā. C. si ex fal. instrō. l 2. 3. & 4. Præterea hoc est de substantiali solennitate qōnis habēda, qđ indicia legitima ꝑcedant, alias non debet qs torqueri. ff. eo. l. 1. & 2. & l. maritus. & C. eod. l. cū cognitionaliter. & l. milites. quo deficiente qdqd fiat nihil ualet C. de leg. l. non dubium & de fide instru. & iure hastæ fisca. l. 1. lo 1. ff. de in integrum restit. l. diuus. C. de appel. l. noīatas, Dcm̄ est supra qđ cōfessio facta in tormentis non ualet, nisi in ea fit ꝑseueratū. Sed q̃ dř facta in tormentis? Rñdeo, si ad pedem torturæ ducař, & ligatis manibus teneař, qđ si incontinenti cōfiteař cum subiicit qōni certe non tenet eius cōfessio. nisi in ea fuerit ꝑseueratum, qa lex æquiparat cōfessionem factam in ipsis tormentis, & factā in formidine tormentorū, ut expressum est. C. de appell. non recip. l. obseruare. ibi cum dicit formidine tormētorū. & idem sentit gl. ff. de iniu. l. Apud Labeonē. §. adiicitur cū eius, &c.

quia

quia sufficit terror armorm. ff. de ui, & ui armа. l. idē est. §. si armati. & ēt quo ad l. Corn. de sic. æquipollentia sunt hoīem gladio pcutere, uel occidere uel astringendo gladium in manu minari. ff. ad l. Corn. de sic. l. 1. §. diuus. pro hoc. ff. ex quib. cau. l. 3 & l. metum. ff. qđ met. causa. Sed qd si ducit̃ ad tormenta, non tñ ligat̃, sed bene minat̃ de torm. si cōfiteatur nunqd uideat̃ dicere confessus ex formidine torm. u̅r ꝙ sic. ff. de incen. l. 1. §. incendia. l. pedius, uel si cōfiteat̃ in ꝑsentia tormētorū formidine tormentorū dixisse. Sed quid de qōne de facto occurrente. Continet̃ statuto ciuitatis, ꝙ aliqs non possit torqueri nisi in certis casibus, acceptās ultra illos non qōnat aliquem ne incidat in pœnam statuti, sed quid facit ꝑcipit eum teneri in curia, uel aliquo loco denegando ei alimenta quousq; confiteatur, uel in hyeme facit eum stare spoliatum donec cōfiteat, nunqd uideat̃ qōnatus? dico, ꝙ sic. ff. de iniur. l. apud Labeonem. §. qōni. ibi cum dicit, mala mente. &c. Sed qd si extra locū torturæ. s. circa tribunal ubi iudex reddit ius, examinans delatum super crimine dicit, aut confiteberis aut ducā te ad torturā, & torquebo te, nunqd dicet̃ talis cōfessio facta formidine tormentorū? dic ꝙ non, quia leuis terror est ut d. l. apud Labeonem. §. qui & ff. qđ met. cau. l. metū, &c. Tunc probabilem uere torture cām accipere debemus præsentē, & iustam, sicut metū præsentem. ff. qđ met. cau. l. metum. 1. rñ. ad finem, leuis est terror, alias metus ultra locū torturæ elusorius est. ff. si cui plus q̃ per leg. fal. l. hæc actio. Dcm̃ ē, ꝙ confessio formidine tormentorū facta nō 14 hr̃ ꝓ explorato crimine. † Quæro ad faciendum cum perseuerare qūo faciet iudex? dico ꝙ apud aream uel in aliquo loco publico extra locū torturæ faciet describi eius ꝑseuerātiā, & hoc faciunt iudices experti, qa uocant testes, & in publico testimonio faciunt scribi in ꝑsentia, talium testium, qualr̃ cōfirmauit, & perseuerauit in sua cōfessione, &c. arg. C. de cust. reo. l. 2. ibi, sub publico testimonio. Sed quæro, q̃tum tps erit in medio à die confess. torturæ, usq; diem adductionis ad ꝑseuerandum. Nam lex aliqua non determinat, ut l. 2. C. de cust. reo. quia dici post medium tps, Pōt tñ dici arbitrio iudicis cōsiderata qualitate ꝑsonarū, & enormitate uel leuitate criminis ff. de iure delib. l. 1. §. 1. & de effrac. l. 1. & de pœn. l. hodie. Sed q debent qōni interesse? rñdeo, ut ff. de adult. l. si postulauerit. §. qōnem. In secreto autem iudex recipiet dcm̃ suum, tortus aūt similitudinem hēt testis, ut in summa Azo. huius tit. & ff. eo. l. 1. § Impe-15 rator. † Sed nunquid liber homo possit torqueri? u̅r ꝙ non quia, quasi iste tit. u̅r loqui de tortura. Sed tu dic cōtra ut ff. eod. l. ex libero. primo rñso. & l. Iulia. §. tunc, & C. de abolitio. l. fallaciter ibi, ꝙ si ingenuorū. & de offō assessor. l. nullus. in fine de cust. reor. l. diuus. Sed tunc in seipsos qn̄ deferunt̃ ex aliquo crimine. C. eo l. cum cognitionaliter, & ex qbus cau. inf. irrog. l. nullam, & dic, ut ibi C. de fal. l. sicut. ff. de re mil. l. ꝓditores, ꝙ aūt liber homo possit torqueri, arguitur inconuincibili, arg. ꝑ l. si qs decurio. & l. seruus. & ita seruat gn̄alis dōsuetudo. Sed nunqd principalis ꝑsona q̄ accusat̃ debet subiici torturæ ad ueritatem eruendam? u̅r ꝙ non, qa totus tractatus de qōnibus uersatur circa seruos, & circa testes uacillantes. Sed tu dic, ꝙ ipsæ personæ sunt subiiciendæ qōnibus. C. eo. l. 3. §. diuus & §. si qs ultro. de re mil. l. ꝓditores, ꝓcedere tñ debent indicia uerisimilia, ut C. eo. l. cum cognitionaliter, & l. milites. §. oportet. C. de fal. l. sancimus. sed uide q̄ not. Cyn. in l. Grac-16 chus C. de adul. † Quid si iudex in tormentis modum excessit, ita ꝙ tortus deficit, uel ꝙ membrū eū debilitauerit, iudex tenet̃ actione iniuriarum, ut l. apud Labeonem. §. qōnis modū. & ff. eo. l. qōnis modum, & ff. sol. mat. l. si cōstante. § si maritus, de iis qui sunt sui uel alie. iur. l. 2. melius. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si quēcūq; §. igr̃. C. de usuf. l. locus. §. fi. de pig. actio. l. elegāter. §. & si plures, Nec ꝓdest sibi hoc tanq̃ iudex fecerit, nam maleficiū praue ꝑsumitur actū C. de iniur. l. si nō couicii, & ff. l. Cor. de sic. l. 1. Præterea si propinquus corrigēdo ꝓpinquū modū excedat, & mēbrū debilitauerit, tenetur. C. de emēda. ꝓpinquo. l. 1. Nec iudex excedat modū, nam sicut priuatis, ita magr̃atibus ꝓhibitum est illicita facere. ff. de iniur. l. nec magr̃atibus. Et u̅r econtra, ꝙ nō teneatur, qa iudex facit cā hn̄di ueritatē exercēdo, suū offm̄, nō aīo interficiendi, nec debilitandi, quare teneri non debet, arg. ff. de uer. sig. l. sp. nā uolūtas, & ꝓpositū, &c. ff de fur. l. q̄ iniur. & pro hoc de fur. l. de sic. Præsumit. n. princeps bonum de officialib. suis, nisi cōtrariū ꝓbetur manifeste. ff. de off. ꝑs. l. 1. ī fi. Nā ꝑsumitur iudex cā exercēdi suū offm̄ fecisse, nō aīo occidendi, uel nocēdi. ff. de iniur. l.

iniuriarũ,§.1.Et si aliqua culpa cõmittit̃ per iudicẽ in excedẽdo modũ,non tenet̃,l.Corn. 17 de sica.Nã in dilectis latat† culpa non cõparatur dolo ff.de sica.l.in lege.Itẽ officii necessitas impunitũ suadet remanere,qđ alias coerceri debet,ff.de iis quib.ut indig.l.post legatũ,in §.aduocatũ,& l.tut.Præterea non oportet in dubio esse quo aĩo fecerit,& idẽ præsumendũ est,q̃a zelo iustitiæ potius, & officii uigore,q̃ malitiose,& malo cõsilio id fecisse. ff.ui bon.rapt.l.2.§.si publicanus, C.de acq. poss.l.si minus,ff.pro socio.l.merito.& pro hoc C.qui accus.non pñt l.2.in fin.ubi tutor ex officio de falso accusans producens instr̃a, si non probat præsumitur non calumniandi aĩo fecisse accusationem, nisi euidenter hoc probetur,ut eum de alio p̃sumitur eo ipso ꝙ non probaret.C.de aduo.diuer.iud.l.2.Solutio,dñt quidam ꝙ si apparet ꝙ fecerit ex dolo & uoluntate tenet̃,alias aũt nõ, si tñ cũ aliqua culpa excedendo modũ tenet̃. C.de emẽda.propinquo.l.1.bona.n.est argumentatio de potestate dñi ad rectorem arg.l.potestatis ff.de uerb.sig.Guid.de Suz.aliter sentit,& dicit,ꝙ si iudex in qõne modum excedendo aliquẽ debilitauerit,quod tenetur,q̃a cum modum excedit fingere non uĩ,& punitur ut q̃libet extraneus,ut ff.de furtis l.tutor.& pro empt.l.quĩ fundum,§.si tutor.& C.de episc. & cler.l.gñaliter. Quid plura potest dici? casus ff.de iniur.l.item apud Labonem. Quid 18 si probatum est† ꝑ unũ testẽ de ueritate nunquid erit sufficiens indicium ad hñdum torturã?uĩ ꝙ non l.maritus.ff.eod. Præterea dictũ unius non inducit indiciũ sufficiẽs siue p̃sumptionẽ,ff de dot.p̃leg. Theopompus, ff. queadmodũ testa.aperi.l.1 §.fi.Et iura q̃ loquuntur de indiciis,q̃ ad tormenta requiruntur,loquuntur in plurali.s.si indicia p̃cedant non aũt indicium ut ff.eo.l.1.2.rñ.& l.minus, §.ex cã,& l.fi.C.eo.l.cum cognitionaliter, & l.milites,pluralis.n.locutio singulari non acquiescit,ff.de manumiss.testa.l.liberos,§.fin. 19 Sed his non obstant.† dico unum testem deponentẽ de ueritate sufficere ad torturã hñdã ff. ad l.Iul.maiest.si quis aliter. Nec ob lex maritus, quia ibi ideo non fuit tortus ꝓꝑ dictum unius testis q̃a ille testis erat familiaris ꝓducentis, & ideo dictũ suum non fuit tanti effectus ꝙ faceret indiciũ.Nec obstant alia iura in quibus de indiciis sub plurali numero habere mentio,q̃a illa pluralis locutio usu loquẽdi in singularitatem conuertitur. ff.de uerb.sig.l.non est sine liberis,ff.de neg.gest.l. ait p̃tor.§.1.de orig.iur.l.2.§.operatio docendi.ff.de cond.& dem.l.falsa.in fin. Sed quid si 20 iã fuit † ꝓbatũ de fama,nunq̃d poterit ꝓcedi ad qõnem?uĩ ꝙ sic,q̃a probõ famæ æquiparat̃ probõni unius testis ff. de testib.l.ubi numerus.Tu dic,ꝙ non ꝓabt fama,sed inducit aliqđ indiciũ ad cõfirmandas ꝓbões.ff. queadmodũ testa.aperi.l.1.§.fi. ubi cõfirmat rẽ de qua agitur,à simili hic cõfirmat, nõ tñ per se facit ualidum indicium,est tñ res fragilis,& periculosa, & plurimum ꝑ aures malignantium artificiose transmissa ff.de hæred. inst.l.fi.ff.de pœ.l.decurio.C.de off.recto.ꝓ. uinciæ l.rectissimos Non.n. quælibet indicia sunt sufficientia ad tormenta hñda ut supra dixi.Sed si per famam esset aliquod indicium cõtra accusatum inimicum fuisse interfecti, uel alias eũ offenderet, cum lex p̃sumat eum malũ,ff.eo.l.2.§.præterea,de testi.l.3.in pri. Itẽ si se iactasset talis accusatus de malo mittẽdo,arg.qđ met.cau.l.metũ, ex q̃bus causis maio.l 3.in prin.& melius ad l.Iul.maiest.l. famosi,ibi,aut aliq̃d fecit,&c.C.si quis Imperatori ma.dixe.l.1.Nam ex dictis mala pensamus, C.de officio ma.mili.l.paruum, & in auth.ff.de seppelle.lega.l.Labeo.ibi.neminẽ puto,&c.Item si accusatus,uisus fuisset fuge- 21 re delato maleficio,nã fuga† accusat fugientẽ,ut in auth.de exhibre §.si uero ẽt quidã, colla.5.& de epis.§.si quis aũt.Item si cõsiliarius offõ finito se absentat,hr̃ pro confesso. C.de asses.l.cõsiliarios,ff.de susp.tut.l.pluribus,in fi.Itẽ est indiciũ, si is cõtra quẽ fama laborat est prauæ cõdõnis, & hõ qui talia facere cõsueuit.ff.eo.l.de minore.§.tormẽta ff. de acc.l.sicut.§.iidẽ crimini. Itẽ si aliud fuerit indiciũ qđ quilibet sapiens poterit perspendere s̃m uarietatem ꝑsonæ,& qualitatem, tunc n.cum aliquid addẽdo prædictis indiciis uel aliis similib.& fama ꝓbetur,bene poterit ad tormẽta procedere,q̃uis fama per se non sufficiat.Pone concessum esse iudicib. ꝙ s̃m eorum arbitrium possit torquere accusatos,aliquis est accusatus, & est fama ꝙ ipse fecit id de quo accusatur, & fama ita probat̃,nũq̃d poterit iudex eũ torquere cõfessionis ei factæ?uĩ,ꝙ sit concedere n.arbitrium iudici nil aliud est dicere,q̃ ꝙ procedat bona fide,& s̃m quod melius conscientia ei dictabit.dura tñ uidetur hæc sñia, cum arbitrium

de

de facto sine ꝓbõne uideaẽ supplere non pos se,cũ de iuris auctoritate sit, ꝙ legitima habeant indicia,& hoc indiciũ arbitro nõ uideẽ concessum,ff.ad Maced.l.ordine.§.1. Sed qd si cõtinetur in statuto ꝙ non possit qs poni ad torturã,nisi cõtra eum habitę fuerint probationes, & magna indicia,ex quibus proceditur ad tormẽta,ut dictũ ẽ?nã illa dñr.Quid si continetẽ in statuto,ꝙ nemo torqueatur,nisi indicia indubitata pcedant, ubi erit exem-
22 plum de indiciis indubitatis? † certe si est camera hñs unum aditum,& unũ exitũ, & plures,& de camera exit aliquis pallidus, trepidãs,& cũ cultello sanguinolẽto, & nudo in manu,& statim post exitũ inuenĩẽ homo occisus,certe ista sunt indicia ad ꝓbõnem maleficii indubitata.ex qbus nõ solũ ad tormenta,sed ẽt ad pœnæ impositionẽ põt procedi, & ita intelligaẽ lex,sciant.C. de ꝓb. ibi, uel indiciis,& probationibus indubitatis,& c.Et not. dictõnem, nã palliditas est uerũ indiciũ cõtra eũ,ff eo.l.de minore.§.tormẽta. Delatio gladii nudi est aliud indiciũ, nã de portãtibus arma à lex malum psũmit.in auth. de mand. prin.§.fi. & in auth de armorũ usu. l. 1 lib 11. Et est aliud indiciũ de indubitatis, & istud semper accidit. Pone, occidit Titius in aliqua uinea, uel fundo,accusaẽ de hoc Seius,sed de uisu nulli testes deponũt,& uiderint istud homicidiũ cõmittere,sed ꝓbaẽ contra Seiũ,ꝙ ipse erat inimicus Titii Itẽ ꝓbaẽ ꝑ testes ꝙ ipse uiderũt Seiũ admanentẽ gladiũ cõtra Titium.Itẽ ꝙ tũc Seius fugit tpe ꝑpetrati maleficii Itẽ ꝙ est uox,& fama, ꝙ eũ interfecit certe ista quatuor simul cõiuncta (q̃uis per se non sufficiant) sunt sufficiẽtia,& indubitatæ probõnes non solũ ad tormenta, sed ẽt ad condemnationem,arg. l.sciant. C. de probatio.Itẽ est aliud exemplum de indiciis,& probõnibus indubitatis,deferẽ. Titius ꝙ fecerit occidere Seium,non tñ sunt testes q hoc uiderint,sed per indicia probatur ꝙ Seius est inimicus Titii Item, ꝙ Titius receptauit homicidã.Itẽ, ꝙ homicida erat domesticus,& familiaris istius Titii. Itẽ,ꝙ uox est,& fama ꝙ Titius fecit occidi Seium. Itẽ,ꝙ se iactauit quod faceret ipsũ Seiũ occidi,& est homo de quo uerisimile ẽ quod talia faceret. Itẽ ꝙ olim aliæ offensæ inter ipsos interuenerũt,ista simul cõiũcta satis sufficiũt ad cõdemnationẽ,nõ solũ ad tormẽta, ita põt intelligi d.l.sciãt.Nõ mirũ si plura simul cõiũcta(qa quodlibet de ꝑ se nõ sufficit) faciũt plenã fidem,arg.in auth.de fide instr.§. sed, & si nul-
23 lus,duo.n.† uel plura imꝑfecta cõficiũt unũ ꝑfectum .C. de agric.& consi.l.cũ scimus ,in princ.nã si non singula iuuant multo quoq; prosunt.l sancimus,in prin.C.de testibus. & de excus.tut.l.1.§.1. Quid plura? de iure est ꝙ ipsa principalis causa ꝑ argumenta, & p̃sumptiones cognosciẽ,& terminaẽ.2.qdem, ff.de re mil. l. nõ oẽs, §.à Barbaris,ibi hoc liquide, & c.cũ l. de capitali causa cognosciẽ, ꝓ hoc eo.tit.l.desertorẽ, §.is qui. & in auth. ut liceat matri, & auię.§.illud Curiosus aũt iudex plura alia exempla poterit inuenire de indiciis indubitatis. Sed.dixi ꝙ milites non
24 debent torqueri.† Quid de militibus nostri tꝑis? dic ꝙ pñt torqueri.cum in assumptione militię nõ interueniant in eis multa, q̃ interueniebãt antiquitus,& quæ ueri milites obseruant,uel obseruare debent. qa priuilegia militari gaudere nõ debent.in auth.de mãd. prin. in gl.quare non obseruant solennitatẽ, non hñr pro militib.arg. in l. si quis consortiũ.C.de san.epis.& cle.l. qualẽ.uers. eos quidem & c.pro hoc facit.C.de appellatio.l.cõminationes.Nã & ueri milites in qbusdam torquebanẽ.C.de re mil.l.proditores.Quid de cęlestib.militib.?dico ꝙ presbyteri nõ torquentur.clerici aũt sic,de iure ciuili.C.de episc.& cle.l.presbyteri.in gl.de abol.fallaciter Hodie aũt de iure nouissimo per auth. Friderici secus est,in feu.de stat.& cõsuet.§.statuimus. Præterea si mili.terrestrib.est cõcessum, multo fortius cle C.de sacrosan.eccl.l. sacrosan.
25 †Quid de iudicibus, & aduocatis,uẽ,ꝙ non pñt torqueri,sicut nec milit ut C. de aduoc. diuer.in l.aduocati.Præterea sicut militibus est concessum,ne condẽnati teneanẽ, nisi in quantũ facere pñt.ita aduocatis.ff de re iud. l.milt.primo respon.in gl.Cõtrarrũ tamẽ obseruaẽ.Sed q̃ro quid operetur fama ĩ maleficiis,puta accusatur quis de homicidio uẽ alio crimine,accusator nõ probat nisi fama & publicã uocẽ,vȝ ꝙ accusatus illud maleficium cõmisit,nũquid ex tali probatione erit condẽnandus?dico quod nõ,qa fama nõ sufficit quare absoluet.C.de eden.l. q accusare nam in criminibus probationes debent esse clariores luce meridiana.l.sciãt.C.de proba.l. qui
26 sñiam ff.de pœnis.unde fama nihil aliud operaẽ,nisi qa cõfirmat illas ꝓbationes illorũ testiũ,qui nõ sunt exceptiones maiores. Sed

nunqd operabitur ut torqueri possit accusatus ẽm iura cõia? uř. ꝙ sic argum. C. eo. l. qui snĩam, & l. cum cognitionaliter, & l. milites, ibi inuestiganda, ff. eo. l. 1. in prin. §. diui. Sed hoc non credo uerũ, quia fama probata posset quis torqueri, & in hac snĩa est dñs Lombardus Lupi. cum fama probata inducat indicium ad alia indicia ut not. in q. quæ incipit, quid si non sit ꝓbatũ supra eo. 27 † Quæro an ab interlocutoria qõnũ absolutoria possit appellari, v.g. accusabam aliquem, petii ipsum torqueri, iudex interloquendo ꝓnunciauit ipsum non forte torquendũ, ego uolo ab hac interlocutoria appellare. nunquid possum, uř, ꝙ sic. ff. de appel. l. 2. Imo iudex tenetur, l. præalle. si non recipiat appellationem, ff. de ui publ. l. lege Iul. ꝑꝑ hoc ego peto æqualitatem, cũ sibi permitteretř appellare si qõnaretur, ergo mihi permittiř appellare si ꝓnunciaretur nõ qõnandus, C. de fru. & lit. expend. l. fi. Nam quantũ ad indicia actor, & reus æquiparãtur. ff. de re iud. l. 3. de off. pro consul. l. solutũ. Itẽ ab omni interlocutione ꝑ diffinitiuam snĩam nõ põt reparari. potest appellari. ff. qui satis cog. l. ab arb. & de mino. l. intra utile. sed hoc non posset reparari, ergo, & c. Itẽ pro hoc qa captio permitti nõ debet l. metus, C. qđ met. cau. ff. de auro, & arg. l. uxor. sed hic esset captio mei, qa sic appareret de calũnia mea, ergo appellatur, ut. ff. de iis qui. not. infa. l. athletas. §. calumniatores C. de aduocatis diuer. iure. l. 1. Itẽ qa iste præuentus non poterit torqueri in causa appellationis, cũ transiuerit in rẽ iudicatam, C. de postul. l. 1. Nã cũ in prima non appellař, in secunda non est p̃iudicium. ff. qñ appel. sit l. fi Pro hac parte non est qõnandum, denegata mihi ius, ergo appellari põt, sicut supplicari, C. ne lit. pend. l. 2. & petitur restitutio ut. ff. ex quib caus. maio. l. sed, & si per magistratum, de mino. l. ait ꝑtor. §. 1. de appel. l. si quis prouocatus, & facit. ff. qui satis. cog. l. ab arb. in auth. de colla. §. sinaũt, aliqñ pro hoc. ff. de appellatio. reci. l. 1. §. 1. qñ appel. sit l. 1. in princ. Contra credo ꝙ non possit appellari, quia à condemnatoria tm̃ lex permitti appellationẽ, ergo non extendenda, arg. C. de procura. l. si maritus, ff. de appellatio. l. cũ in una. in prin. Item qa certi sunt casus à qbus ab interlocutoria põt appellari Sed iste nõ est de illis, ergo, & c. arg. ff. de iis. q sunt sui uel alie. iur. l. patre furioso, C. de sent. l. fi. & quorũ appel. non recip. l. ab executore. Nec est bona rõ si ꝑmittitur appellari a cõdẽnatoria ergo ab absolutoria, qa fauorabilior est ff. de reg iur. l. fauorabil. ores, & de adul. l. denunciasse, l. Adrianus. ff. de actio. & obl. §. fi. Itẽ quia incõueniens sequereť, si iudiciũ ꝓlongaretur, quia aut dicitis. ꝙ à diffinitiua possit appellari, & tunc non põt reparari. C. de appel. l. si qs prouocatus, sed istud potest reparari ĩdiffinitiua, ergo, & c. Nã põt esse ꝙ iudex ꝓnunciauerit non qõnandum, qa erat decurio, ut C. eo. l. decuriones, C. ad l. Iul. maiest. l. null. Sed tu dicas, ꝙ non erat decurio, & ꝙ adhuc poterit appellari ff. de interd & releg. l. inter pœnas. Aut dicis, quod non põt reparari quia dicebat qõnandũ ꝑꝑ uiolentas p̃sumptiones, qa si dico ꝙ absoluatur in causa principali poterit, & coram iudice appellationis qõnari. Et ꝙ non sit appellandum probo sic snĩa interlocutoria est præparatoria ad diffinitiuam, quia præsupponit diffinitiuam, & diffinitiua ad instar quasi uř se hr̃e per ordinem ad principalem, & quia pronunciat super principali uř pronunciatum suꝑ ista. Sed absolutoria negocio principali, & qõnibus sufficeret si uelle pronunciare super incidenti. i. super qõnibus, C. de ord. cog. l. 3. nam quasi omnes articuli processus trahunt ad diffinitiuam snĩam, ff. de mino. l. 3. §. 1. ergo non attendendum ad illam interlocutoriam sed ad illam principalem absolutionem? qa uidetur ut spectemus diffinitiuam snĩam super qua appellantur. ff. de mona. l. stipulatus, in fi. nam si appellatio admitteretur ut oĩum ꝙ principalis remaneret ĩ suspenso. ff. de mino. l. intra utile. C. qñ prouo. non est neces. l. 1. ergo non faciam istam diuisiouẽ, cũ sine diuisione possit proced. arg. nulli. C. de iud. & qa ibi sunt duę prouisiones & una se hẽt ad aliam tanq̃ ad plenam spectatur illa. ff. qñ appel. sit l. 1. §. solum, & quia à qõnibus non est incipiendum, ff eo. l. 1. in princ. C. ubi senator. uel clari. l. quoties, & ita procedatur ad iuři delationem, ff. de iu. reiur. l. iusiurandum. Sed pone iudex detulit iusiurandum, tu recusus, iuste potest ꝓcedi cõtra re, sed potest potestari quod possit appellare à diffinitiua, tũc ergo appellať. C. de leg. l. gñaliter. §. sed aũt, nam non debet suspendi talis causa. ff. de iud. l per minorẽ, & de statu homi. l. pen. & h. d. lex. 1 §. fi. ff. nil. not. appel. pend. Nec obstat cõtrarium quando dicitur,

dicitur, ꝙ generaliter actu, &c. cõcedo si põt reparari in diffinitiua, sed in eius appellatione non poterit, ꝙ non quæstionetur, tñ non punitum puniam, non probatum probabo. C. de temp appell. l. per hanc, & ꝙ aliud sit ĩ absolutoria, quam in cõdemnatoria ff. de re iud. l. inter pares. plures. n. habemus quod ubi est sententia non appellatur. C. de episc. aud. auct. si quis litigatorum, &c.

CASVS IN QVIBVS pœna mortis specifice à lege est imposita dom. Guilielmi Bont.

SVMMARIVM.

1 *Lapidans Christianum in Christi contemptum est morte puniendus.*

Virginem rapiens, idolis sacrificans, officia turbans diuina contra naturam luxurians, scienter rebaptizans, & qui in lapide crucem sculpit, morti debent tradi.

2 *Muricem emens, & purpuram tingens, muros uiolans ciuitatis, & proditor principis puniuntur pœna mortis.*

Parricida, homicida, pacis uiolator, seditiosus domini proditor, dominam adulterans adulter, condemnandum emittens, morte plectendi sunt.

3 *Carcerem priuatum tenens, furcas erigens commilitonem feriens in præpositum domini, uel capitanei manum inferens iudex pecuniam publicã subtrahens, & in bello fugiens morti addicuntur.*

Sacrilegus, depredator monetæ falsificator, bruto subiecta, & incendiarius est morte puniendus.

4 *Hostes adiens seditioni fauens, patriam prodens, uiarum aggressus fur famosus, & pupillæ corruptor morti traduntur.*

Manus inferens, turbator pacis, hostibus arma præbens leno homines castrans, carcerem frangens, & capitum dimittens plectuntur.

5 *Prægnantem necans, cedis auctor, malandrinorũ receptator debilitatem fingens iudex matremfamilias in publicum uocans, & ripas destruens ac scribens falsum immunitatis instrumentum morti subduntur.*

1 LApidans Christianum odio nominis Christi l. 1. C. de Iudæis. † Qui uirginem rapit l. 1. C. de raptu uirginum. Qui idolis sacrificat. C. de sarac. leg. prim. Qui officia diuina turbat. l. si quis in hoc genus C. de episc. & cler. Qui contra nãm luxuriatur l. cum uir. C. ad l. Iul. de adulteris. Qui scienter se rebaptizauit C. ne sanctum baptirei l. 2. Qui in silice signum crucis sculpit. l. 1. C. ne liceat signum salua. &c. 2 † Qui emit muricem, & tingit purpuram. C. quæ res uẽdi non possunt. l. 1. Qui muros ciuitati uiolat. l. fi. C. de rerum diui. Proditor principis l. quisque C. ad l. Iul. de adult. Parricida. l. 1. C. de his qui parentes occi. Homicida occidi debet. l. 3. de episc. aud. & apocal. 13. c. Frangens pacem iuramento firmatam. c. 1. §. si quis de pace iur. firm. Concitantes populum dicendo uiuat, uel moriatur l. 1. C. de sedi. Si seruus dominum prodit. l. capitalium. §. igni. ff. de pœn. Seruus dñam uitians. l. 1. C de mulie. q̃ se propriis seruis suppo. Adulter. l. q̃quis adul. C ad l. Iul. de adult. Commentariensis qui reũ mortis emisit. l. ad commentariensem. C. de cust. reo. 3 † Faciẽs priuatũ carcere l. 1. C. de priua. Erigens furcas propria auctoritate l. 3. §. fin. ff. ad l. Iul. maiest. Miles socium commilitonem feriens. l. omne delictum. §. si quis. ff. de re mil. Quia in propositum domini, uel capitaneũ manus intulit d. l. omne §. qui manus. Iudex qui pecuniam publicã subtraxit. inst. de publ. iud. §. si lex. Miles qui fugit in bello integra acie. d. l. oẽs. §. qui in acie. Qui maius sacrilegiũ facit. l. sacril. ff. ad l. Iul. pec. Si actor castaldio, uel procurator subiectũ depredauit. l. uniuersi. C. ubi causæ fiscales. Qui monetã falsificauit. l. fi. C. de falsa mon. Mulier q̃ se animali bruto subiecit. l. mulier. 15. q. 1. Qui incendium facit l. qui ædes. ff. de incendio, ruina, & naufr. 4 † Confugiens ad hostes l. si quis aliquid ff. de pœnis. Fautores seditiones l. fautores, eod. tit. Patriæ proditor. C. de abolit. l. fallaciter. Latro in itinere, uel nemore demore depredans. l. capitalium. §. crassatores. ff. de pœn. Fur famosus ead. l. §. famosos. Tutor corrumpens pupillam. l. 1. C. si tutor eam, &c. Qui manus in se infert l. si quis aliquid ff. de pœnis. Mulier turbator pacis. l. fin. ff. de re mil. Qui fulsit hostes, & eis uendit arma. Tenens puellam in lupanari in auctor. ide lenoni. colum. 6. Homines castrans. l. 1. C. de eunuch. Qui effracto carcere fugit l. 1. de effract. carcerum. ff. Miles custos qui captiuum dimisit. l. si quis aliquid. §. miles. ff. de pœ. 5 † Qui prægnantem necat. l. si qs aliquid. §. abortionis. ff. de pœn.

Auctor aggressuræ, & uiolentiæ ubi cedes facta est l.qm.C.ad l.Iul.de ui publ. Recipiens malandrinos, eo.tit.l.1. Miles qui ne pugnet debilem se fingit d.l.omne delictum §. continuum. Iudex matrem familias in publicum uocans. C de off.diuerso.iud.l.1.Qui ripas destruit.C.de nili agg.nō rumpen.l.1. Scribens falsum immunitatis instrumentum.l.1.C.de immun.ne conce.lib.10.

De pœnis omnifariam coitus illiciti: Tractatus Pauli Grillandi Castillionis Florentini Iurisconsulti.

SVMMARIVM.

1 *Coitus carnalis non minus frequens est quam damnabilis.*

2 *Coitus crimina iuxta diuersas personarum conditiones sunt diuersa.*

3 *Coitus sacrilegus grauior est ceteris carnis criminibus.*

1 QVia carnalis coitus † criminis non minus frequens quam damnabilis usus hr̄ ob quem iura criminū reos huiusmodi diuersis pœnis prosequuntur l.si adulterium cum incestu, & ibi gl.& Bart.& l.inter liberas, & l. stuprum.ff. ad l.Iul.de.adult §.item lex Iul.inst. de pub. iud 32.q.2.adulterii malum, & eadem causa & q.c.flagitia.not. Card. in clem. 1. de pœn. Abb.Fely.& alii Cano.in cap.1.& 2. extra de adul.& stup.& in cap.ut clericorum, de uita, & honest. cler. ad quem coitum aliquando deuenitur mediante opera sortilegorum, & per maleficia de quibus supra diximus lib.p̄cedenti, ideo placuit post dictum tractatum sortilegiorum hunc immediate subiungere.

2 † coitus.n.crimina sunt diuersa secundum diuersas personarum conditiones, & gradus, p̄ quibus diuersas iura statuere pœnas, ut proxime diximus, ideo de his aliqua uideamus.

3 † Et primo de sacrilegio quod ceteris carnis criminibus his maxime quæ secundum naturam perpetrantur grauius nuncupatur, 32.quæstio.8.adulterii, & 27.quæstio.prima sciendum.

1 *Sacrilegium generaliter sumptum quid sit, & unde dicatur.*

2 *Sacrilegium an sit crimen ecclesiasticum, an seculare.*

3 *Sacrilegium an comprehendatur sub nomine furti.*
Statutum quod de furto loquitur in sacrilegio etiā locum habere censetur.

4 *Sacrilegij diuersæ sunt species.*
Sacrilegij prima species in personam committitur, secunda per coitum cum moniali, tertia autem circa locum sacrum fit, & quarta in rem eam, scilicet auferendo.

5 *Locus sacer solus sacrilegium non facit.*

6 *Subtrahens rem ad usum ecclesiæ destinatam non dum ei traditam, an sit sacrilegus.*
Statutum de sacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat sacrilegio

7 *Sacrilegium uerum, & proprium quod dicatur & qualiter puniatur.*
Sacrilegium impoprium quod sit.

8 *Sacrilegium largo modo sumptum quod sit, & qua pœna reprimatur.*
Sacrilegium qualiter de iure canonico sit puniendum.

9 *Sacrilegium grauius illud dicitur quod in personam cleri coitum per iniectionem uiolentæ manus committitur.*
Iudæus semper crucem immunditias proijciens an possit ut sacrilegus puniri.

10 *Sacrilegium contra personam ecclesiasticam commissum grauius est eo quod in loca sacra committitur.*
Crimina quæ ex coitu cum moniali habito riantur.
Sacrilegium committitur si cum moniali copula carnalis habetur.

11 *Stuprum, & adulterium qualiter in eadem persona simul concurrere possint.*

12 *Crimina diuersa eodem actu committenti, an debeant pœna diuersæ imponi.*

13 *Reus & separatim, & de pluribus accusari, & puniri potest si eodem actu plura commiserit crimina specie diuersa.*

14 *Reus ex eodem facto de pluribus criminibus ab uno & eodem impeti & uexari non potest*

15 *Vtilitas quæ resultare dicatur quod quis de diuersis crimibus specie differentibus ex eodem facto descendentibus puniatur.*

16 *Furtum in loco priuato in sacrum factum, quasi sacrilegium censetur.*

17 *Coitus carnalis cum moniali habitus qualiter in foro conscientiæ sit puniendus.*

18 *Copula carnalis cum moniali qualiter puniri debeat in foro contentioso de iure canonico.*

Monia

Monialem stuprās de iure ciuili debet capite plecti.
19 *Coijciens cum moniali, siue cōsentienti, siue renuenti capite debet minui, & eius bona publicari.*

1 PRimo igitur quæro q̄d est † sacrilegium ḡnaliter sumptum. Rñ. Sacrilegium est sacræ rei uiolatio uel eiusdem usurpatio, ut dicit Bal. in l. 3, C de furtis, in i. col. & Azo in summa eod. tit. in princ. & S Tho. in summa secunda secundæ qōne. 99. art. 3. Io lec. in summa confes. eo. tit. q. 1. Secundo uideamus quare dr̄ sacrilegium Rñ. ꝙ sacrilegium dicitur quasi sacrilegium, q̄a ꝑ illud res aūt ꝑsona sacra læditur, ita dicit Bald. in d. l. 3. & Azo in sum. eo. tit. & alii ꝑnomitati in locis suis, Gl. tñ in ca. sacrilegium. 17. qō. 4. alio modo describit sacrilegium dicens, qđ sacrilegium est sacræ rei uiolatio siue in se siue in alio, siue sit res sacra siue persona, deinde transit ad aliam descriptionem, & dicit, ꝙ sacrilegium est publici iuris trangressio, sed neutra istarū est bona, prior. n. contin et oīa mēbra diffinitionis, siue descriptionis specie differentes, ꝓut requiritur, s̄m quod diximus supra tit. i. in princi. secunda ēt non ualet, quia est nimis ḡnalis s̄m quam sequeret̄ ꝙ oē delictum per qđ transgredit̄ publici iuris ordo esset sacrilegium ex quo transgredit̄ publicum ius, & ideo teneas diffinitionem Bald. & aliorum quam supra dixi q̄ est melior. Tertio, quot requirunt̄ ad hoc ut sit sacrilegium, & puniat̄ pœna sacrilegii uide Bal. & Sal in d. l. 3. C. de furtis. Azo. in summa eo. ti. & Bart. in l. diuus. & l. sacrilegi. in prin. ff. ad l. Iul. pecu. † Quarto q̄ro an sacrilegium sit crimen ecclesiasticū uel sæculare, ita qđ illius cognitio, & pœnæ impositio spectet ad solum iudicem ecclesiasticum uel secularem, & dic br̄ quod est crimē mixtum utriusq; fori. c. cum sit ḡnale. & ibi gl. Abb. & aliis de foro comp. l. si q̄s in hoc genus, C. de episc. & cler. & ff. ad l. Iul. pecul. l. diuus, & l. sacrileg. & l. sacrilegi, & ff. de pę. l. aut facta. §. locus, c. qđ ꝓposuisti. de foro comp. 16. q. 4. c. sacrilegium c. si q̄s clericus, si quis cōtumax. §. 1. & c. si q̄s suadente diabolo, & ꝑpea dico ꝙ tam iudex ecclesiasticus q̄ secularis poterit ꝓcedere cōtra laicum ꝓ isto crimine, & habebit locum ꝑuentio inter eos. ut dicit Abb. in d. c. cum sit ḡnale, & Arch. in ca. felicis. ne pœn. lib. 6. & Card. in cle. 1. eo. titu. & Azo in summa eo. tit. † Quinto q̄ro an appellationi furti ueniat sacrilegium, q̄n tractatur de subtractione sacrarum rerū, dic qđ sic ut l. sacril. ff. ad l. Iul. pecula q̄a quo ad pœnā sacrilegium est furtum, imo plus quam furtum est punibile, licet aliquid non sit proprie sacrilegium d. l. sacri. in 2. rñ. Et ideo dicit Bal. in l. 3. C. de furtis quod statutum faciens mētionem de furto, hēt locum ēt in sacrilegium & sic tenet ꝙ subtractio rei sacrę continetur sub ꝓpria uocabuli sig̃none furti. † Sexto Videndum est quot sunt species sacrilegii. Rñ. qđ multæ sunt s̄m qđ dicit Card. in d. clem. 1. de pœn. in 2. not. Bal. tñ in d. l. 3. melius ceteris iudicio meo ponit quatuor species sacrilegii quāuis primo dicat, quod tribus modis committit̄ sacrilegium. Prima. n. species est q̄ committit̄ in personam uiolando. s. ꝑcutiendo, uulnerando uel occidendo clericum, uel monachum seu alium religiosum uel ꝑsonā ecclesiasticam c. si q̄s suadente diabolo. 17. q. 4. Secundo, sit sacrilegium per coitum habitum cū moniali sacrata. 27. q. 1. impudicas, & l. si q̄s in hoc genus. C. de episc. & cler. Tertia species est, q̄ fit circa locum sacrum. s. quādo locus publicus sacer sicut est ecclesia uiolat̄, uel illius cœmitterium in destruēdo, deuastādo, uel occupando, aut eius immunitates infringendo c. frater 18. q. 4. Quarta species sacrilegii est, q̄ committitur in rem. s. auferēdo rem sacram, & illam alibi asportando, & cōtrectando rem ipsam, & istud tribus modis cōmittitur secūdū ius canonicum. Primo, cum subtrahit̄ aliquid sacrum de loco sacro. & in hoc cōcordant ius ciuile, & ius canonicum. 17. q. 4. si q̄s cōtumax. §. sacrilegium, & est gl. in c. sacrilegium, eadē causa 10. q & l. diuus, & ibi Bar. ff. ad l. Iul. pec. Secundo, q̄n res sacra auferr̄ de loco non sacro. Tertio, q̄n non sacrum de sacro d. c. si q̄s cōtumax. §. sacr. l. & ꝑ dictam gl. in c. sacril. & not. in c cōquestus, & c. cum sit ḡnale. de foro compe. istæ duæ ultimæ species non dn̄t sacrilegium de iure ciuili, sed sola prima. † Et sic nota qđ de iure ciuili locus sacer solus non facit sacrilegium q̄n tractamus de sacrilegio, qđ cōsistit in subtractione rerū ēt qđ res essent subtractæ de loco sacro publico, sicut est ecclesia, non dicit̄ sacrilegiū de iure ciuili q̄n res nō erat sacra, ita dicit Azo in sum. eo. tit. & Bart. in d. l. diuus. Bal. & Sal. in d. l. 3. Si q̄s igr̄ q̄rit an sit sacrilegium de iure ciuili, & ꝙ pœna sacrilegii puniat̄ debēt ista duo cōcurrere, primum est ꝙ res sit sacra, item ꝙ sublata sit de loco sa-

cro,

cro,ita dicit tex.& ibi Doct.& maxime Bart. in d.l.diuus.ubi dicit hanc esse cõem opinionem Illud aũt qđ dr̃ in d.c. sacril. cum gl. in c.si qs cõtumax.§.sacril. 17.q.quarta ꝓcedit, & hẽt locum de iure canonico in terris ecclesiæ,uel inter ecclesiasticas ꝑsonas in foro ecclesiastico,iuxta notata ꝑ Doct.in c.solitę,de maio.& obed.& in cap.ꝑ uenerabilem q fil. sint leg.& ĩ c.nouit.de iud.Sed cõtra ista op. de l.aut facta.§.locus.ff.de pœn.ubi dr̃, ꝙ locus facit ut idem fcm̃ sit furtum uel sacrilegium,& capite lnẽdum uel minori supplicio sit puniendum.Glo.in d.l.diuus,soluit hanc cõtrarietatem,& dixit qđ est uerum ꝙ locus sacer facit sacrilegium si res sacra inde auferat alias non,qa si diceret̃ esse sacrilegiũ cum res non sacra de loco sacro subtraheret̃ esset cõtra textum in d.l.diuus. ubi dr̃ ꝙ si quis rẽ ꝓphanam apud ædem sacram depositam furto subtraxerit furti tenet̃ non sacrilegii Bart. uero in eadem l.diuus.approbat eandem solutionem quam dicit.ꝙ Doct.cõiter,tenent, eandem ẽt tenent Bal.& Sal. in d.l. 3. & Azo in summa eod.tit.Arch. in d.cap. fel.in prin.

6 †Vlterius quæro an subtrahens rem quę erat destinata ad usum ecclesiæ, nondum tñ erat tradita ipsi ecclesię an committat sacrilegiũ? dic s̃m Bal.in d.l.3.ꝙ non, qa res non dr̃ sacra nisi postq̃ uere,& effectualiter quo ad dominium,& possessionem deuenerit ad ecclesiam maxime qñ agit̃ de pœna sacrilegii inferenda de iure ciuili,ꝑ ea q̃ supra diximus. Vltra p̃dicta ẽt q̃ro qđ si in statuto fit mẽtio de sacrilegio puniendo, an debeat intelligi stricte sacrilegium secũdũ qđ intellr̃ de iure ciuili,ut supra diximus,uel large secũdũ ius canonicum , ꝙ dic ꝙ debet intelligi de sacrilegio stricto secũdũ ꝙ intelligit̃ de iure ciuili,rõ est quia statuta sunt de iure ciuili,ut ꝑ Bar. late in l.oẽs populi.ff.de iust.& iure.ita dicit Bal. in l.l.3 in 2.col.in uer.sed dubitat̃.Post hæc uidendum est q̃ sit pœna sacrilegii,& dic bř secundum Bart.in d.l. sacril. ꝙ ad hñdum plenam cognitionem ꝑœnarum hmõi criminis sciendum est, quod triplex est sacrilegium.

7 †quoddam.n.est sacrilegium qđ dicit̃ uerũ, & ꝓprium sacrilegiũ, quod est qñ subtrahit̃ sacrum de sacro loco, hoc est publice, & ad publicũ usum cõsecrato sicut est ecclesia publica ordinaria,ut l.si quis hoc genus, C. de epis.& cle.& d.l sacrilegi.in princ.& isto casu capite puniuntur q in illud incidunt d.l.sacrilegi.in princi. & d.l. si quis in hoc genus & l. aut facta.§.locus.ff.de pœn.declarata , ut supra.Item est si læditur templum publicũ sacratum.ut ꝑ Bart.in d.l.sacrilegi. eadem quoque pœna puniunt̃ q uiolẽtas manus in ꝑsonas ecclesiasticas iniecerunt d.l.si quis in hoc genus.& ibi Bal.C.de episc.& cler. Quodam uero non est ꝓprie sacrilegium, sed quasi sacrilegium,qđ est qñ qs subtrahit rem ẽt sacram de loco sacro,non tñ publice sacro,sed priuato,ꝓut est oratorium qđ fit qñq; in domo istorũ magnatum aut nobiliũ,& cõsecratur,idem de oratorio hospitalis priuati, iuxta ea q̃ hñr in c.ad hæc.de relig.domib. & in cle.qa cõtingit.eod.tit.& ꝑ Fel. in c. de quarta.de p̃scr.& ista dñr loca sacra priuata, Idẽ est de ædicula p̃sbyteri posita iuxta ecclesiam uel canonica clericorũ, ista.non dñr esse loca publica sacra,sed priuata, & ideo q subripuit rem de locis p̃dictis non tenetur pęna sacrilegii de qua supra,sed quasi sacrilegii,quæ erit minor sacrilegio,& maior furto,& iuxta qualitatem facta,& ꝑsonarum condõnem qñq; erit maior qñq; minor ut in d. l. sacrilegi. in 2.rñ.ibi Bart.q hoc modo declarat l. illam si recte cõsideret̃ uerba sua,& hoc modo intelligitur tex.in l.sacrilegi.in princ. & l.diuus.ff. eo.tit.†

8 Tertium est sacrilegium quod large, & improprie dr̃ sacrilegium de quo loquuntur iura in l. 1. 2. & 3. C.eod. titu.de cri.sacril. quod est qñ quis diuinam legem , & eius dispositioaem offendit,seu quouis modo eius intellectum ẽt ꝑ negligentiam uiolat. Item disputare de auctoritate Principis.s. Imperatoris uel Papæ,& dubitare ne dignus sit quẽ Imperator ad aliqđ offm̃ deputauerit,uel ꝙ Imperator illum eligere nõ potuerit,hoc crimen dr̃ hře instar sacrilegii , ut d.l.2. C. eod. tit.& sic dr̃ improprie sacrilegium, & isto casu similiter erit pęna arbitraria.d.l.sacril.Bar. in d.l.sacrilegii in uers. tertium genus sacrilegii,&c.& Bal.in d.l.3.& Azo.in sum.eod.tit. in princ.De iure aũt canonico distingue.Aut loquimur de illa prima specie sacrilegii quæ committitur ꝑ impositionem uiolentæ manus in clericum, seu aliam personam ecclesiasticam,& est pœna maioris excõicationis ut in cap.si quis suadente diabolo. 17.q.3.a qua quis non potest nisi a sede apostolica liberari.eps.n.uel alius ordinarius non habet facultatem absoluendi ab ista excommunica.ut Dicunt Doct.in d.c si quis, & per Fely.

in d.

in d.c.cum sit gnale in 2.col. de foro cõp.fallit tñ in casibus de qbus ĩ c.2.de sent. excom. Aut loquimur de alia specie sacrilegii q̃ cõsistit in re sacra,puta in corruptione uel demolitione ecclesiæ,aut in asportatione rerum sacrarum,& erit pœna excõicationis minor uide tex.qui grauiorem imponit pœnitentiam p isto crimine in c.de uiro.12.q.2,a qua per epm uel ordinarium loci absolui poterit ca. qsqs §.penul.17.q.4.in aliis uero casibus minoribus erit pęna pecuniaria,ut d.c.quisquis in prin.

9 †Grauius.n.sacrilegium quod committit in personam est illud qd fit p impositionem uiolentiæ manus d.c.si qs suadente. & l.si qs in hoc genus.C.de epis. & cler. Eorũ uero q̃ committunt in locis sacris,grauius est illud quod committitur contra ecclesiam publicam sacratam.quod tanto grauius est crimen quanto dignior, & excelentior erat persona uel locus utroq; casu.l. sacrilegi. ĩ prin. ff.ad l.Iul.pecul.& ibi Bar.& d.c.si quis suadẽte,& d.l.si qs in hoc genus.Sacrilegium uero quod committit in rem sacram , illud qdem grauius est,& magis horrendum, qd cõmittit cõtra Sacrm Eucharistiæ, quia dr cõmitti cõtra Xpm directe,cetere uero q̃ committuntur cõtra alia sacra non dñr adeo horrenda. ita dicit do.Ioan.lec.in sum. cum eod.titu.de sortile.q.4.Quæro hic qd iudæo qui proiecit immunditias sup crucem qñ publice deferebat ad pcessionem,dum transirent ante domum haberi dictæ immũditiæ piectæ fuerũt an istud sit sacrilegium, & possit p utrũq; iudicem pcedi in hac causa cõtra hebreum. & puniri,& qua pœna,dicit Pet.de Anch.quem uide in cons.suo 14,ꝙ sicut, de quo diximus supra tit.pximo q.10.ubi adest qõ specialis, de pœna uero uiolationis monialium q̃ sit p coitum,dicet infra sed quia non intendo hic tractare totam mãm sacrilegiorũ ne longius diuertar ab ordine primæ meæ intentionis,q̃ fuit declarandi mãm coitus , & illius pœnas, ideo hic pmissis p aliqua intelligentia istius criminis deuenio nũc ad materiam nostram.

10 †Et dico ꝙ grauius est sacrilegium , & scelus ꝙ cõmittit cõtra psonam sacram siue ecclesiasticam,q̃ illud qd cõmittit cõtra loca uel bona sacra,qa sanctitas loci ordinat ad sanctitatem hominis,ut dicit S.Thom.in 2.2.q 99. art.3.uers.dicendum,& Ioan.lec.in sum. confes.eo.tit.de sacril.q.3.p Arch.in d.c. felicis, de pœn.lib.6.& Card.in d.cle.1.de pœn.Ideo uideamus nunc ne sacrilegio illo quo perpetratur ex coitu habito cum moniali, & antequam ad ulteriora pcedam.Quæro quot crimina q̃ ex coitu hmõi cum moniali exoriuntur Rñ,ꝙ tria sm gl in c.uirginibus 27.q.1. s.sacrilegium,incestus,& adulterium tu uero dic,ꝙ imo quatuor oriunt sacrilegium , incestus,adulterium,& stuprum. Sacrilegium dico committit,qa psona sacra læsæ reperit p uiolationem siue deflorationem, & optimũ, qd prius habebat priuilegium uirginitatis amisit.ut d.c.uirg & eadem causa.& q.impudicas.Secundum qd committit crimen est incestus,qa sponsam Dei uiolauit , q est pater noster,& illa est cõiũcta nobis in Xpo p affinitatem sm spiritum 12.q.2.q abstulit.& in c.i.2.de cog.spiritua.& est gl.in d.c.uirginib. Tertium est adulteriũ , qa sponsam alterius uiolauit,qa monialis est sponsa Xpi d.ca.uirginibus & ibi gl.Quartũ erit stuprũ. qa uere uirginem honeste uiuẽtem stuprauit l.inter liberas,& lege stuprum.ff.de adult. uide egregium text.in c.si qua monacharum. 27.q.1. in quo fit mẽtio de utroq;,dr.n.ꝙ si qua monacharũ in lapsum adulterii ceciderit , aut in stupri fuerit deducta uoraginem.

11 † Et licet impossibile esse uideatur ꝙ ista duo crimina stuprum, & adulterium simul , & semel eodem tpe,& in eadem psona cõcurrere possint, ex quo alterum psuppo nit illam esse solutam , alterũ uero cõiugatam d.l.si adul.cũ incestu. & l.stuprũ.ff. ad l.Iul.de adult. & §.item lex Iul.inst.de publ.iud.& l.1.C.eo.ti.Solu. uerũ est,ꝙ ista duo crimina sunt incompatibilia , & ideo utrunq; in eadem psona eodem tpe cõcurrere non pñt,est uerũ uno respectu qñ tenderent ad eundem determinatum finem d.l.si adult.& l.stuprum, sed diuersis respectibus bene cõcurrere pñt in eadem persona,ut est in casu nostro,monialis.n.quo ad carnem est uera uirgo intacta,quo ad spiritum uero dr esse nupta cõiugio spirituali, & spõsa Xpi p uotum pfessionis suæ unde nõ impeditur istorũ duorũ cõcursus,unum in spiritu,alterũ uero in corpe siue in carne, ut late diximus supra lib.præced.q.7.in princip.argõ text.in cap.excommunicamus,el 1.& lo secundo in princip.de hæret. in antiq. uide not. text.qui loquitur de monialibus, & expresse dicit qd monialis per peccatum carnis committere potest stu prum,& adulterium.22.q.1. si qua monacharum.

12 † Et ex præmissit etiam insurgit

surgit aliud dubiũ, nunquid ista quatuor cri mina de qbus supra, qñ ex unico cõcubitu or ta fuerunt, sint quatuor crimina separata in forma, & substãtia, & ita ꝙ ipsorũ reus possit de unoquoq; accusari pariterq. puniri, & pœ na ex uno secuta alterũ nõ impediat, ac si ex diuersis factis, cum diuersis ꝑsonis facta fuis sent. Rñ. articulus iste in ueritate est subtilis & disputabilis, qñ ex eodẽ facto plura oriun tur crimina, an reus possit de plurib. accusari & pluribus etiam pœnis puniri gl. n. in d.c. uirginibus, dicit, ꝙ ista dñr plura crimina no mina tm̃, non aũt effectualiter in substantia, & sic respectu accusationis sunt diuersa, q̃a reus põt de quolibet ad libitũ accusantis de ferri, sed quo ad effectum respectu pœnæ oĩa ista reputanẽ pro uno, & sic secuta pœna ex uno, reus ipse à ceteris liberaẽ ex quo in ue ritate nõ fuit nisi unũ factũ ideo fiscus debet esse unica pœna cõtẽtus ad similitudinẽ duo rũ pluriũ ue reorum pro eadẽ summa insoli dum obligatorum, quorũ si unũ totaliter cre ditor exegerit ceteri liberantur l 2. & ibi Bar. ff. de duo. reis. fatetur tñ illa gl quod ubicun que ex eodem facto plura oriunẽ crimina, ꝙ pœna magis aggrauatur ratione adiuncti cri minis, ut hr̃ in l. si adulterium cum incestu. & ibi Bart. ff. de adult. & 32 q. 7. quemadmo dũ. § sunt. n. sed Bart. in d. l. si adulterium cum incestu. in 2. col. in uers. ulterius quæro te nuit contrariũ, ꝙ reus utiq; poterit de oĩbus puniri, & sic ꝓ uno facto pluribus, & diuer sis pœnis puniri, idem etiã tenet glo. in d. l. si adulteriũ cũ incestu. in uers. occurrunt, quam sequitur ibi Bart. & idem Bart. in l. senatus, ff. de acc. & clarius etiam Bart. in l. qui de crimi

31 ne. C de accus † Concludẽs in effectu, quod quotiescunq; ex eodẽ facto plura oriunẽ cri mina specie diuersa, reus poterit de plurib. separatim accusari, & de pluribus quoq; pu niri, sed si suꝑ uno fuisset in causa cõclusum adeo ꝙ sola expectareẽ ꝓnunciatio, debebit suꝑsederi suꝑ ipso crimine, & expectari do nec causa suꝑ altero expediaẽ usq; ad dictũ terminum, adeo ꝙ quis unica sñia duplici cri mine reus declaraẽ, & pluribus diuersis pœ nis afficiẽ, & satisfacere tenetur, quod ẽ uerũ qñ esset pœna pecuniaria bonorum uel alia hm, non autẽ qñ esset pœna ultimi suppli cii uel mutilationis membri, q̃a isto casu pœ na semel cõmissa, & executa in corpore am plius reiterari non põt, q̃a mors unica est q̃ oĩa soluit. §. deinceps, in auth. de nup. & l. uulgaris, & ibi Bart. ff. de fur. uide Bart. in d. l. si adulteriũ cũ incestu. in 2 col. uers. sed q̃d releuat, &c. qbus non obstat tex. in d. l. sena tus. ff. de accus. ubi de homicidio, & parrici dio notatus unica duntaxat pœna puniẽ, q̃a patet rñsio per supra ꝓxime dicta, nam mor te semel executa nõ põt amplius reiterari & ideo unius pœna utrunq; soluit, q̃a de utro que est pœna mortis, ut l. 1. ff. ad l. Pomp. de parric. & l. 3. § fi. ff. ad l. Corn. de sica. Bart. au tem in d. l. si adulterium cũ incestu. aliter rñ det ad d. l. senatus, & dicit quod illa duo cri mina de quibus ibi, non sunt æque principa lia, ut principales species separatæ, sed unũ est tanq̃ genus, quod est homicidiũ, alterum ut species sub suo genere cõprehẽsa, nos aũt loquimur quãdo sunt plures species criminũ separatæ, & æque principales, licet ex eodẽ fonte siue ex eodẽ facto procedant, & hęc est

14 uera conclusio cõiter approbata. † Quæ li mitãda est primo ꝓcedere quãdo esset unus & idẽ accusator q̃ uellet eundẽ reum de pluri bus criminibus impetere, q̃a ab uno tm̃ non posset diuersimode uexari ex eodem facto ut supra sed bene à pluribus, ita dicit Bart. in d. l. qui de crimine, & rõ est illa, quia exceptio rei iudicatæ super uno remoueret eũdem ac cusatorem super alio ꝓsequẽtem, & hoc ma xime quãdo lata esset ab solutoria super uno q̃ parit exceptionẽ super alio cõtra eandem personam, non aũt cõtra diuersam, sed quæ est ratio quare potius ista exceptio remouet eundẽ accusatorẽ & non diuersum, rõ potest esse ista, quam nunc consideraui, q̃a qñ reus fuit semel absolutus ab uno crimine, si idem accusator uellet iterũ agere suꝑ alio crimine ex eo. facto descendente, censetur calumniari uelle contra ipsum accusatum, ideo iura ip sum repellũt ab accusando, q̃a in eo facto in quo semel succubuit, non debet iterũ admit ti, q̃ rõ non militat contra tertium, uide Bar. in d. l. qui de crimine, & ibi Bald. & Abb. in c. tr missæ, de eo q̃ cog. con. uxo. suæ. ubi secu tus fuit dictum Bar. in d. l. si adulterium, &c.

15 † Sed q̃ro q̃ utilitas resultat ex hoc q̃d quis possit de pluribus criminibus specie differen tibus, quando ex eo. facto descendunt, accusa ri, & puniri, qñ est quolibet crimine imponi tur pœna mortis, ut est homicidiũ, & parrici diũ, de quibus diximus supra, itẽ adulterium & incestum, ut d. l. si adulteriũ cum incestu.

in princ cum mors unica sit quæ omnia sol uit, & est actus q non pōt de nouo reitera ri, ut l. uulgaris, & ibi Bar. ff de fur. & dixim' supra ꝓxime tñ. Bar. in d. l. si adult. & c. in 2. col. uers. quæro quid releuat, & c. ubi dicit, ꝙ hoc est utile, & ꝓdest in pluribus, & primo, qa si sit lata sñia absolutoria sup uno poterit ab alio dico non ab eodē accusatore accusari sup alio, ut d. l. q de crimine, itē si se quatur cōdēnatoria ꝓdest ī hoc qa sæpius p statuta pœna adulterii, uel alterius criminis q̄ de iure ciuili est ultimū supplicium alleuia tur, & fit pecuniaria. Item ꝓdest in hoc, quia unius pœna augeť p p aliud ut grauius pu niať, ita tenet gl. in d. l. si adulteriū cum ince stu. in prin. & ibi Bar. in d. uers. quæro quid re leuat, in fi. pro quo facit in arg. tex. in l. sacri 16 leg. in 2. rñ. ff. ad l. Iul pec. † ubi si furtū fiat in loco priuatim sacro, dr̃ quasi sacrilegiū & punitur plusq̄ furtum, & minus quā sacrile giū, de quo diximus supra in prin. istius qō. Pro resolutione igitur supra dictæ qōnis mo tæ per gl. in d. c. uirginib. dico, ꝙ gl illa dum uult, ꝙ sint diuersa crimina respectu accusa tionis, eo ꝙ sit in electione accusatoris sup quo ex dictis criminibus uelit instituere ac cusationē, quæ postq̄ semel instituta est, nō licet postea super aliis criminibus alias di uersas accusationes ꝓponere, sed in hoc ma le dicit, p ea quæ supra ꝓxime diximus, quia si sunt plura crimina specie dr̃ia, licet descen dāt ex eodem facto pñt institui plures accu sationes, & imponi plures pœnæ, ut supra ꝓxime dictum ē, posset saluari dictum gl. in uno casu. s. qñ lata esset sñia absolutoria sup uno ex dictis criminibus ꝙ non liceret accu satori intentare iudiciū super alio d. l. qui de crimina, & ibi Bart. alias dictū gl. saluari nō pōt loquendo in foro iudiciali, qa ēt de iure canonico quoties ex eodē facto plura crimi na oriuntur pñt plures accusationes institu ti, & plures pœnæ imponi, ita dicit expresse gl. relata ad tex. in cap. relegantes, 23. q. 5 in uers. si adulteriū. idem tenet Arch. in d. c. uir ginib. p tex. in d. l. qui de crimine, quem ipse allegat ibi. Si uero loquimur in foro cōscien tiæ, put ipsa gl. postea dicit, aliud esset dicen dū. s. ꝙ una pœna tm̄ puniretur, sed grauius p p alia crimina annexa, quia si una sola qua litas aggrauat delictum, multomagis unum delictū separatū aggrauat aliud delictū. hoc idem tenet Bart. post gl. in d. l. si adulterium

17 cum incestu. † Quibus sic declaratis deue nio nūc ad expeditionem qōnis nr̃æ, & quę ro qbus pœnis punitur qs pro isto coitu ha bitu cū moniali Rñ. aut loqmur in foro con scientiæ, aut in foro cōtētioso canonico, aut in foro ciuili. Primo casu, qñ sumus in foro cōsciæ. est pęna excōicationis, & exclusionis à cōsortio aliorū ꝓfessorū, siue monachorū siue monialiū, quia debēt omnino ab aliorū monachorū, siue monialiū cōsortio expelli, q hmōi impudicitiæ se immiscuerint, & in ali quo loco arcto, siue carcere ipsius monaste rii intrudi ad agendum ꝑpetuam pñiam, ita qđ in solo mortis articulo si digne, & con grue pęnituerit non negetur uiaticū Euchari stiæ, ut in c. impudicas, & c. uirginib. 27. q. 1. & not. ꝙ nō sunt abiiciendi, uel abiiciēdæ ex tra monasteriū, ita qđ uagare possint, sed in trudendæ ut supra ne cū aliis cōuersent tanq̄ oues morbosæ, ne alias aut totum ouile infi ciāt ita not. & expsse dicit Archid. in c. peruenit, 27. q. 1. pro quo facit tex. in c. in ecclesia sticis, §. fin. de maio. & obed quem uide ibi Ea. n. quæ proxime diximus hñt locū in cleri cis. Laici uero excōicantur nec unq̄ admittū tur ad cōionem fidelium nisi publicā, & ido neā de scelere ipso egerint pñiam, d. c. impu dicas, & cap. uirginib. & ibi gl. & per Arch. in

18 d. c. peruenit † Secūdo uero casu, qñ sumus in foro cōtentioso coram iudice ecclesiasti co. Clericus cuiuscūq; sit gradus, uel dignita tis, deponiť ab omni ordine sacro, & officiis ac beneficiis oībus priuatur, & intruditur in arctū monasterium ad agendum perpetuam pñiam, laicus uero excōicatur, ut dicūt hæc duo cap. 27. q. 1. si quis eps, & cap si qua mo nacharū. De iure aūt ciuili pro isto crimine est pœna mortis. l. si quis in hoc genus, C. de episc. & cler. q text. loquimur gñaliter de qua cūque iniuria illata ecclesiæ, monasterio, uel ꝑsonis ecclesiasticis, quod probatur ēt rōne, nā in quolibet sacrilegio istius coitus inest adulteriū & icestum, ut supra ꝓxime cōclusi mus, pro quibus criminibus nulli dubium ē quod est pœna capitis, d. l. si adulteris cū in cestu. ff. de adult. & l. quamuis. §. fi. C. eo. tit. ubi dicit tex. sacrilegos alienarū nuptiarū gla dio puniri oportet, multomagis gladio pu niendus est, qui ē sacrilegus diuinarū nuptia rum, d. c. si qua monacharū, arg. cap. solitæ de maio. & obed. & uide dom. Ioan lec. in sum. confess. eq. tit. q. 3. pro quo facit ēt text. in l.

sacril.

sacril.in princ.ff.ad l.Iul.pecu.quia hic uiolat sacrũ de sacro.& c. Sed ꝑdictis oppo.de l. 19 raptores,in fi.C.de epis.& cler.† ubi dr̃ quod siue uolentibus siue nolentibus mulieribus siue sacratissimis monialibus pati carnalẽ concubitũ,in oẽm euentum ille sacrilegus punitur pœna capitis, & oĩa eius bona publicantur,q̃ applicanẽ dicto monasterio. & supra in casu nostro nulla est facta mẽtio de bonorũ publicatione.Solu. illa lex procedit qñ ex parte uiri interuenit raptus, qa rapuit monialẽ de monasterio,& illã postea uiolauit, oĩno punitẽ pœnis prædictis ipse raptor respectu illius uiolẽtię,& rapinæ, ex qua fit iniuria publica toti monasterio, & monialib. q̃ intuitus hñr,& ideo nõ attendit nec consideratur uolũtas illius raptę,sed magis cõsideratur gñalis iniuria monasterii, & ideo grauius punit dictorũ bonorũ publicatione,nos aũt loquimur qñ nullus interuenit raptus, sed sola defloratio monialis occulta, de quo qdem crimine raptus,& eius pœnis dicet infra eodẽ qõ.10.ubi tractabit de raptu monialis sacræ itẽ, & mulieris prohanæ uirginis uiduæ uel nuptæ honeste uiuentium,& quid de raptu meretricis causa libidinis.

1 *Coitus nepharius seu incestuosus qua sit punitione coercendus.*

Peccatum contra naturam humanæ societatis quod sit,& quod contra naturam humani sexus.

2 *Peccatum contra naturam humani generis quod dicatur.*

Clerici pro omni fornicatione decennio debent pœnitere.

Clericus in foro iudiciali canonico deponi debet pro peccato contra naturam commissio.

3 *Episcopus super adulterio, & minoribus criminibus dispensare potest ne deponatur clericus.*

Adulterium simplex in clerico an puniatur pœna depositionis aut suspensionis tantum.

4 *Episcopus in quibus casibus, & de quibus criminibus dispensare possit.*

5 *Copula carnalis nepharia in figura matrimonij habita qualiter puniatur.*

6 *Ignorantia, & minor ætas excusant à nuptijs illicitis,& pœnis illicite eas contrahentibus inflictis*

7 *Contrahentes matrimonium in gradu prohibito qualiter iure antiquo Codicis, & qualiter iure nouo aucthenticorum puniantur.*

8 *Filij ex nuptijs incestis nati an succedant in bonis parentum.*

Filij incestuosi,& ex coitu damnato nati,nedum successionis sed,& alimentorum sunt incapaces.

9 *Alimenta de iure canonico filijs ex quantumuis dãnato coitu natis non sunt deneganda.*

Adulterium,& incestus pari pœna puniuntur

10 *Concubitus incestuosus ignoranter perpetratus qualiter puniatur.*

11 *Pœna quandoque infligitur pro crimine ignoranter perpetrato.*

1 SEcundo qro quid de nephario† coitu,cũ quis tã audax, & proteruus reperiẽ, qui cũ propria matre,auia seu aliis ascendentibus linea directa,aut cum propria filia,nepte,ceterisq; descendentibus eadẽ linea directa ausus fuerit se carnaliter cõmiscere, qua pœna puniendus sit. Respon.si loquimur in foro cõscientiæ erit pro pnĩa excõicato septem annorũ, & ultra arbitrio iudicis spũalis, ut tanto tp̃e extra gremiũ ecclesiæ,& cõionem fideliũ debeat cõmorari, donec per cõgruã pnĩam Deo & ecclesię satis fecerit.33. q.2.hoc ipsum.§.1. ubi est casus & dicit ibi tex.ꝙ illud dr̃ crimen cõtra naturã humanæ societatis,aliud est quod sit contra naturã sexus humani,quod est qñ quia cũ masculo se 2 coniunxerit more sodomitico† aliud est qđ sit contra naturam humani gñis,& illud est quod fit cũ brutis quæ oĩa puniũtur excõicatione ultra septennium tanto tp̃e quanto iudex ipse arbitrabitur cõsiderata qualitate facti personarũ conditione,& animo delinquẽtis,ut dicto c.hoc ipsum,sed ea quæ proxime diximus intelligunẽ de laicis. Clerici uero decennio debẽt pœnitere, non solũ ꝓ isto, sed ꝓ omni fornicatione 82. dist. presbyter. ubi dr̃ ꝙ olim presbyter ẽm canones apostolorum ꝓ fornicatione deponebatur, hodie uero iuxta auctoritatem B.Syluestri decem annorum in dr̃ pnĩa cũ maximis ieiuniis, & abstinentia,ut ibi dr̃ qua pœna tam mulier q̃ peccauit quam uir plectitur,ad hoc facit.27. q.1.deuotam.In foro aũt iudiciali coram iudice ecclesiastico, Clericus pro isto crimine debet deponi,ẽm ea quæ hñr in capi.at si clerici.§.de adulteriis,extra de iudic.ubi dicitur, 3 quod† Eps super adulterio, & aliis minoribus criminibus,sicut est stuprũ, simplex fornicatio,& similia,dispensare potest,quia pro criminibus hmõi non datur pœna depositionis sed suspensionis, uel alia minor pœna,ut in c.signif.de adult,& cap. ut clerico

rum

rum.§.1.de uita,& honest. cleric. in crimini-bus.n.grauioribus adulterio in quibus gra-uiores inferuntur pœnæ.s.depositio,nō licet epo dispensare,ita dicit tex. in d. c.at si clerici.§.de adult.in fi. in uers.sed non debet, sed crimen incestus est grauius adulterio. 32.q. 7.adulterii malū,ergo non debet suspensione sed depositione puniri, ꝑꝑ criminis turpitu-dinē,d.c.ut clericorū, & hoc tenet gl. in d.c. at si clerici.§. de adult. in uersic. minora. in prin. & in fi. Quod uidet satis rationabile.cū per istū coitū de necessitate duo crimina perpetrantur,aut adulteriū,& incestū si mulier erat nupta,aut stuprū,& incestum si erat soluta.merito debet grauiori pœna puniri, q̃ si unū tm̄ cōmisisset crimē,ita tenet gl.Bart. & Doct. in l.si adulteriū cū incestu. ff. de adult. ubi dr̄ de utroq;.Et licet ista opinio ꝙ ꝑ simplici adulterio sit pœna suspensionis, & non depositionis ,sit forsan uerior de iure, & magis æqua,& probabilis,ut latius infra dicā in seq.quæst cōis tn̄ opin. canonistarū est in cōtrariū ꝙ pro simplici adulterio in clerico sit pœna depositionis,à qua opin.in iudicando non esset recedēdū,uide q̃ dixi infra d. quęst. seq.& i c.ut clericorum.§. 1. de uita,& hone. cler.ibi per Doct.& nihilominus morabit extra gremiū ecclesię,& cōione fideliū eo tpe de quo in d. c.presbyter. 82.dist. & tādiu stabit, donec legitime purgatus ad pristina reuertatur officia.d c.presbyter.& l.dist.ponderet,pro quo facit bonus tex.in c.2.de fortil.& qd̄ ibi not.Abb. ubi depositus post peractā pniam,& legitimam purgationē ad pristina restituitur.† Et signa hoc notabile uerbū , ꝙ eps super isto, & aliis maioribus criminibus dispensare non pōt, de adulterio aūt,& aliis minoribus,sicut est stuprū , & simplex fornicatio dispensare pōt,ut in d.c.at si clerici.§. de adult.& ibi gl. Abb. & alii scribentes . An aūt eps possit gn̄aliter dispensare in omnibus casibus,exceptis illis in quibus reperitur ꝓhibitus, uel dicatur esse gn̄aliter prohibitus,nec possit dispēsare nisi in casibus à iure expressis,uide gl.in d. c. at si clerici.in §. si adult.& ibi Abb.& Doct.& l.dist.miror, 12. q.2. de uiro, c um simi. Laicus uero maiori anathemate excōicatur, 33.q.2. si quis cum matre,& in c.si quis cum duabus,in fi.q̃ iura loquūtur in laicis, & maior pœna quę indici possit de iure canonico contra laicos est excōicatio,ut in c.si qs suadēte diabolo .17. q.4.& c.sicut dignū,de homic.& in c. 1. eo. tit.lib.6.cōtra clericos uero sunt plures aliæ pœnæ suspēsionis,priuationis, depositionis & similes,ut in c.ut cler.de uit. & hon. cle.l. dist.presbyter.27.q. 1.si qs eps. De iure autē ciuili crimēillud appellatur nepharius coitus ut per gl.in rub.C.de incest. nup.& in auth. ex cōplexu, eo.tit.& not.in §. ergo non oēs inst.de nup.quasi qd̄ nephas sit de eo loqui. & isto casu distingue,† Aut hæc cōmixtio,& carnalis copula interuenit in figura matrimonii,prout hr̄ in d.§.ergo nō oēs,& nuptię ipse ut nephariæ,& incestæ oīno sunt tollendæ.d §.ergo uers.& si tales.& ꝑ gl.& Doc.in d.rub C.de incest.nup.Puniuntur ēt aliis pœnis qa si sciēter cōtraxerūt oīa lucra nuptialia,siue sit donatio ante nuptias,siue ꝑꝑ nuptias.& alia q̄cunq; sint dote excepta ab ipsis cōiugib.s. ab utroque tanq̃ indigno q cōtra legū istituta nuptias prohibitas cōtrahit, auferūtur,& applicātur fisco l. qui cōtra legum.C.de incest.nup.in prin. q̄ tn̄ dispositio limitāda est,ut habeat locū qn̄ coniuges ipsi erant ambo maiores,& scienter cōtraxerunt cōtra legum decreta.Secus aūt si erant minores,uel ignorantes.† Ex quibus collige duas limitationes,prima est quod dispositio illius legis non hēt locū in ignorātibus,q ignoranter cōtraxerūt,dūmodo nō sit ignorātia crassa,& affectata,sed iusta,& excusabilis Secundo limita non hr̄e locū in minoribus,qui lapsu ætatis cōtraxerūt,qa ꝓsumuntur ignari, & illis parcit, ita dicit tex.in d.l.qui cōtra,in fi.ꝑ quo facit ēt l.si adulteriū cū incestu. §. idē pollioni.ff.de adult.Quæ qdem duæ limitationes iterū sunt collimitandæ,ut habeant locū,& excusent cōtrahentes à pœnis prædictis, si cōtinenti postq̃ habuerunt notitiam de impedimento matrimonii, uel minores postq̃ ad legitimā ætatē peruenerint incōtinenti se a dinuicem separauerint,alias si ulterius ꝑmanserint,in cōiunctione nō excusantur à pęnis prędictis,quia ꝓsumit,& hr̄ ac si à principio scienter,& dolosæ cōtraxerint , ui de tex.cum gl.in d.l.qui contra legum in fi. Sed quæro quid si aliter coniugum erat minor uel ignorās,alter uero maior , & sciēs,q qdē maior minori uel ignoranti bona quædam donauerit,an ipse donatarius isto casu dissolutio mr̄imonio lucrabit bona ꝑdicta, uel deuoluentur ad fiscum,dic,ꝙ lucrabitur sibi.ita dicit gl. in d. l. qui contra.in uersic.

fisco.

fisco.in princ.per text.in l.fin ff. de leg. 1. & l.cum hic statutus.§.fin.ff.de dona.inter uirum,& uxorem,qđ tñ intellige esse uerum,si ipse donatarius incontinenti postq̃ sciuit peruenit ad legitimam etatem ab hmõi cõiugio se abstinuerit,& separauit,ut dicit text.in d.l. 7 q cõtra legum in fin.† Hæc tñ q̃ dicta sunt de publicatione bonorũ ꝓcedũt de iure antiquo siue de iure codicis,hodie uero de iure nouissimo authẽticorum grauioribus afficiuntur pœnis,isti scienter cõtrahentes in gradu prohibito.quia nedum bonis donatis de quibus supra priuanẽ,uerũ ẽt dote mulier,& oĩbus, & qbuscunq; aliis bonis undecunq; quæsitis, & ꝓueniẽtibus uterq; priuatur,& insuper oĩ cingulo dignitatis exuti ꝑpetua notanẽ infamia & honestiores in insulam releganẽ, uiliores uero publice fustiganẽ,& in exilium mittunẽ. Bona aũt ipsorũ si qua legitima proles ex illis.uel altero ipsorũ extaret ex alio matrimonio,non ex illo,bona p̃dicta oĩa deferũtur ad illos quos lex a patria ptãte liberauit, ita quod teneantur ex bonis prædictis alere parentes exules,filiis uero non extantibus succedũt nepotes uel alii inferiores in gradu, cum eodem onere,nullis autem filiis uel nepotibus aut aliis inferioribus existentibus qui succedant,bona ipsa deferunẽ fisco,& ista est lex noua,& famosa in authen.de incest. nupt.in princ.translata.C.eod.titu.in auth.incestas.

8 † Sed quo qd si ex nuptis hmõi incestis aliqui sup sunt filii,nunquid succedunt in bonis p̃dictis paternis,aut maternis, maxime non extantibus legitimis filiis ex alio matrimonio, & uĩ dicẽdum quod sic, quod illis deficiẽtib. tanq̃ ꝓximioribus,& magis legitimis admittur isti,ad instar fratrum uterinorũ,q admittuntur ad successionem fratris defuncti,deficientibus fratribus utrinq; coniunctis, ut in auth.defuncto.C.ad Tertul.Iura tñ uolunt cõtrarium,ꝙ isti filii tanq̃ incestuosi,& ex damnato coitu procreati, paternæ uel maternæ successionis sint penitus incapaces,imò sunt indigni,& incapaces alimentorum,ita ꝙ a parentibus ꝓpriis alendi non sunt,nec debent filii uocari,ut in auth.ex cõplexu.C.eod.titu.& in corp.unde sumiẽ.in auth.quibus modis natur.eff.sui, §.fi.cupiũt.n.iura ꝙ filii hmõi sint oĩbus exosi,nõ ꝑ ꝑ se q̃a,ipsi non peccarunt, sed in odium sceleris parentum , in perpetua egestate sordescant,ad instar filiorũ rei crim. læsę maiest.l.q̃sq̃s.& l.fin.C.ad l.Iul. maiest. & c.uerg.de hæret.& diximus supra ti.1.q.3. Hæc tñ procedunt de iure ciuili. qđ est ma- 9 gis rigorosum. † de iure uero canonico filiis natis ex hmõi damnato coitu sunt præstãda alimenta ex misericordia , & si sunt filiæ fœminę dotantur, masculis uero assignaẽ certa portio bonorũ pro alimentis c.cũ hẽt,& ibi Abb.de eo qui dux.in mat.q̃ pol.per adul.Secundo uero casu qñ per modum fornicationis grauius puniuntur.s.pœna mortis, ut est gl.not.in l.si adult cũ incest.in 1.glo.ff.de adult. q̃ dicit ꝙ pœna incestus est eadem pęna q̃ adulterii. sed adulterii est pœna mortis l. q̃uis adulterii.C.eod.tit.in fi. ideo eadem est pœna incestus,qđ tñ intellige qñ scienter coitus interuenerat , qua pœna mulier puniunẽ sicut uir.d.l.si adulterium cum incestu. ĩ uer. quare mulier. Nec est hodie immutata hæc pœna.sicut pœna adulterii in muliere per authen.sed hodie.C.eo.ti.ita dicit gl.in d.l.q̃uis in fin.& d.auth.sed hodie,& ibi Bart.& idem Bar.post gl.in d.l.si adult.cum incest.in prin. põt ẽt adduci tex.in arg.in l.cum uir.C.eod. tit.de adult. ubi pro crimine perpetrato contra nãm cum masculo more sodomitico infertur pœna gladii cum infamia perpetua. hoc.n.est crimen cõtra nãm humanę societatis,& turpissimi exempli d. c. hoc ipm , & su- 10 pra dcm est,merito,&c. † sed qd si iste cõcubitus fuerit ignoranter ꝑpetratus, q̃a ignorabant ambo talem coniunctionẽ sanguinis inesse.i ñdeo,si in figura matrimonii fuit facta cõmixtio nulla pœna puniunẽ , si statum habita sciẽtia separanẽ d.l q cõtra legum , in fi. & l.si adult.cum incest.§.idem Imperatores, si aũt per modum fornicationis commixtio interuenerit,aut uir sciebat mulierẽ esse nuptũ,& punitur de adulterio,&incestu,aut solutam,& punitur de stupro, & incestu criminib. ita uĩ sentire gl.in d.l.si adult. cum incestu,& ibi Bart.in uer.& ideo pro declaranda. ubi dicit, ꝙ puniẽ illud qđ est in ueritate nõ illud qđ erat in opinione.Et sic nota aliũ casum specialem ultra illũ de quo diximus su- 11 pra lib.2.q.12.de proculo amatorio. † Vbi q̃s puniẽ ex crimine ignorãter , & citra aĩum delinquendi commisso. rõnem uero assignat Bart.in d.l.si adult.ex quo à principio crimini incumbebat,& sic rei illicitæ,merito illius ignorantia non excusaẽ l.uulgaris.§. si q̃s ea. ff.de fur.& ff.de iniur.l.eum qui.§. si iniuria; Quod tñ limitandum puto nisi mulier esset

aperte

apertè impudica, uel meretrix publica, cuius concubitus est impunibilis, per iura uulgaria uide quæ dixi infra proxima, q. in fi.

1 *Incestus quid sit, cum quibus committatur, & qualiter puniatur.*
2 *Incestus cum sorore, aut cognata commissus, qua sit punitione reprimendus.*
3 *Clericus in foro contentioso de iure canonico pro incestu ab ordinibus, & beneficijs deponitur.*
4 *Laicus qualiter pro incestu puniatur.*
5 *Crimen incestus in actu fornicationis commissus ultimo punitur supplicio.*
6 *Coitus incestuosus in forma matrimonij habitus qualiter puniatur.*
7 *Consanguineam meretricem ignoranter, actu cognoscens fornicario, non punitur de incestu.*

1 TErtio uidendum est de incestu† propriè, & strictè loquendo, eo uidelicet quod perpetratur cum cōsanguineis uel affinibus trāsuersalibus, quocunque gradu uel saxu coniunctis, ex dicta linea transuersali, cum quibus non licet cōtrahere matrimonium, omnis coitus cum illis personis dicitur proprie incestus, ut dicit gl. in rub. C. de incest. nupt. & l. qui contra legum, in auth. incestas, & in auth. ex complexu, eo. ti. & in auth. de incest. nup. in princip. & §. ergo non omnes, inst. de nup. cap. uirginibus, 27. q. 1. & c. 1. & 2. & per tot tit. de eo qui cog. consan. uxo. suæ & hæc non solum intelliguntur de his personis quę sunt coniunctæ cognatione legali seu secundum carnem, uerumetiam de his quæ coniūctæ sunt cognatione spūali, mediantibus baptismatis, seu chrismatis sacris, cum quibus etiam stante uinculo dictæ cognationis, non licet cōtrahere matrimoniū c. 1. 2. & 3. & per totum titulum de cogna. spiritua. & 30. q. 3. c. 1. & c. pitatium, & c. non oportet, cum ceteris sequentibus. 2 Quæro† nunc quid si Titius cū Iulia sorore germana, Emilia consobrina, aut Flaminia cognata uxoris sororem carnalem habuerit, qua pœna puniatur utroque foro. Rñ. de iure canonico in foro conscientię secundum ius antiquū, clerico indicta erat pœnitentia decēnalis, ut tanto tpe ab ingressu ecclesiæ cōione fidelium, & participatione sacramentorū, se abstineret, post quæ demum purgatus ad pristina reuerteretur. 82. distin. presbyter. & 27. q. 1. deuotam. Laicus uero septem annis duntaxat illa pnīa cruciabatur, 33. q. 2 hoc ipsum uerumtñ hodie eidem septennali pnīæ tam clerici quā laici subiiciuntur d. ca. hoc ipsum, nisi essemus in grauioribus, & magis enormibus, ut quia cum matre filia masculo, uel brutis se turpiter commiscerent, qa grauioribus pœnis istis casibus cruciarent d. c. hoc ipsum in fi. 3 †In foro aūt cōtētioso de iure canonico, clericus pro criminibus pdictis deponit ab oībus sacris ordinibus & beneficiis ac officiis ecclesiasticis priuatur, quia ista est pœna incestus, ut not. c. at si clerici. §. de adult. & ibi gl. Abb. & ceteri scribentes de iud. rō est, quia istud est grauius crimen adulterio. 32. qō. 7. adulterii malum, sed pro adulterio imponitur suspensio. c. significauit. de adul. ergo pro isto qđ est maius sit depositio, eo maxime quia crimen istud incestus non pōt esse solū, sed necesse est ꝙ habeat aliud crimen annexū, stuprum uel adulteriū, ĩm ꝙ mulier est nupta uel soluta, ut d. l. si qs adulteriū cū incestu. & ibi gl. & Bar. qui expresse uolunt, ꝙ isto casu rōne adiuncti criminis inferat grauior pœna quā si esset unū simplex crimē. 4 † Laicus uero aut cōmisit istud crimē in figura mrimonii nuptiis pcedentibus, aut in actu fornicationis, & meri peccati. Primo casu, aut sciēter cōtraxerunt ambo uel ipsorū alter, & ille q scienter contraxit est excōicatus, nihilominus constito de consanguinitatis uinculo, statim fit mrimonii separatio. ca. 1. & 2. & c. nō debet, de cōsan. & affin. si uero ignorāter, mitius puniunī arbitrio iudicis, & nihilominus sequitur mrimonii separatio, ut est tex. in c. 1. de cōsan. & affini. Secūdo aūt casu principali, qñ in actu fornicationis, si uir erat coniugatus, priuatur perpetuo ne possit amplius petere debitū ab uxore, cuius cōsanguineam uel affinē ipse stuprauit, patitur ēt alium penam, qa omni spe cōiugii perpetuo priuaī, ita ꝙ si decesserit eius uxor, non poterit amplius cū alia mrimonium contrahere, ut hř in c. 1. & 2. & c. trāsmissæ. de eo qui cog. consan. uxo. suæ. & 35. qō. 2. si quis cum matre. & q. 3. si uero. & c. de incestis, & hæc pœna uř potius adiecta in foro cōscientiæ, quā iudiciarii in quo alia ēt pœna punitur, quia erit excōicatus, ut hř in c. clerici de exc. prælat. ubi Abb. facit magnum festum, dicēdo ꝙ ille tex. est ualde not. ad hoc ꝙ iudex ecclesiasticus habet iurisdictionē in laicū delinquentem peccato carnali, & ista crimina ipse appellat crimina mixta, ex quo sunt utriusq; fo

5 ri, & utriusq; poenis subiiciunt. † De iure aût ciuili ꝓ isto crimine incestus, in actu fornicationis commisso, est poena mortis gl. est not. cõtera approbata, & ibi Bar. in l. si adult. cum incestu in uer. si adult. ff. de adult. ad idem est gl. in l. inter liberos. eod. tit. q̃ dicit ꝙ incestus poena est eadem quæ adulterii, sed adulterii poena est poena capitis l. q̃uis. in fi. C. eo. tit. ergo, &c. uide Bart. in d. l. si adult. cum incest. & ibi dicit quod eadem poena pro incestu tã masculi quam foeminæ punientur, sed est hodie immutata in muliere, sicut poena adulterii, ꝑ auth. sed hodie. C. de adult. ut æquiparatorum idem fit iudicium ut ꝑ Bar. & Doc in l. 1. ff. de leg. 1. uide Bart. in d. l. si adult. cum incestu. in 2. col. uer. q̃ro q̃d releuat, &c. Eadem quoq; pęna puniunt̃ q cum nepte ex fratre, uel sorore coitũ habuerit, uel cum amita, mã, nouerca, & socru, nuru, cõmatre, priuigna, cognata, & similibus mulieribus, cõsanguinitate, uel affinitate, tam nãli q̃ sp ritualı coniunctis, cum q̃bus omnibus incestus ꝑpetrat̃, & eadem incestus pęna puniunt̃, & mares, & fęminæ q̃uis diuersimode, ut supra proxime dictũ est d. auth. sed hodie. & hæc procedũt q̃n talis copula interuenit in actu fornicationis nullo p̃cedente matrimonio, uel nuptiarum

6 colore. † Si uero nuptiæ p̃cesserunt, & talis coitus fuit factus in forma matrimonii, & scientes, primo, & ante oĩa cõstito de impedimẽto cõsanguinitatis, uel affinitatis, sunt ad inuicem separandi, & aliis quoq; poenis puniunt̃, de q̃bus in l. q cõtra legũ. C. de incest. nup & in auth. eo. tit. in prin. de q̃bus late diximus supra eo. q. 2. Si uero cõtraxerunt ignoranter parcit illis, eodem modo si erant minores tp̃e contraxi matrimonii, quia parcitur ignorantiæ, & lapsui ætatis, d. l. q contra, prope finem. Sed nota ꝙ ista duo prosunt ad euitandum poenas dictæ l. qui contra. q̃n incontinenti postq̃ deuenit ad illorũ notitiam impedimentum prędictum, uel statim adueniente pubertate, & cognouerint prohibitionem, se ad inuicẽ separauerint, alias si adhuc steterint insimul non euitabunt poenas dictæ l. q cõtra. uide text. iũcta gl. in d. l. q contra in fi. ubi est casus in terminis. Secundo uero casu s. q̃n in actu fornicationis, punitur de uero incestu, nec attẽdit̃ error ille, sed factum q̃d est in ueritate, quod est uerum ẽm Bart. in d. l. si adulterium cum incestu. in 3. col. q̃n mulier

7 ipsa erat honesta. † Si uero erat meretrix, uel aliter impudica. non putarem uirum poena incestus puniri, si uere erat ignarus, & ignorantia illa erat ꝓbabilis, & ꝑ cõsequens excusabilis, & hoc, q̃a de iure ciuili accessus, & illarum cõcubitus est impunibilis, ut l. 1. C. de cõcubi. & l. q adult. & ibi Bald. C. de adul. & ꝑ Bar. in l. uerum, in fi. ff. de fur. & isto casu cessat rõ de qua supra proximo membro, q̃a ibi dabat operã rei illicitæ a principio, ibi non.

1 *Incestus cum consanguineis aut affinibus ad inuicẽ coniunctis qualiter puniatur.*

2 *Sorores duas, aut matrem, & filiam ignoranter cognoscenti quæ pęna imponatur.*

3 *Affinitas nedum ex matrimoniali coitus. sed et per fornicarium contrahitur concubitum.*

4 *Coitus incestuosus extra matrimonium habitus pęna capitis expiatur.*

Incestus commissus cum duabus sororibus meretricibus capitali poena non punitur.

5 *Pęna non meretur qui lege permittente aliquid operatur.*

Fornicatus scienter mitius punitur iudicis arbitrio.

1 QVarto q̃ro de eo qui † unam mulierem eiusdemq; mulieris filiam, uel duas mulieres sorores, germanas inter se nõ autem uiri cocuntis, ita econuerso q̃n pater, & filius, aut duo fratres germani, idem si auus, & nepos aut patruus. & nepos eadem muliere fornicati fuerint, qua poena puniuntur, dic ꝙ de iure canoni ẽm antiqua iura, si talis coitus fuerit scienter habitus cum huiusmodi ꝑsonis mulierib. ignorantibus. uir nunq̃ poterit cuiquam mulieri matrimonio copulari & erit perpetuo legitimo cõiugio priuatus, mulieres aũt q hoc ignorarunt non priuabuntur alteri coniugio copulari. si uero econtra mulieres cõsciæ sint, uir aũt ignarus erat absque maritis ꝑpetuo maneant, uiro nulla cõiugii facultas adimit̃, si uero utrinq; oẽs erant cõscii, oẽs pariformiter priuant̃ coniugio, si uero oẽs ignari, nemo priuat̃ legitimis connubiis tex. reperitur q loquit̃ de ignaris utrinq;, & scientibus sil̃r utroq; modo 39. q. 3. q propinq̃ de mulieribus aũt ignaris, & utro sciente, & contra c. si quis cum matre, & filia eadẽ causa. & q. & c. si uero ꝓxime seq. §. de his ha

2 betur etiam 34. quæstio. 2. in lectu. † Ignorantibus uero consanguinitatem siue affinitatem imponitur certa poenitentia per sacerdotem,

dotē, illius arbitrio, pro exoneratione cōscientiæ, qua peracta, post annos septem uolentibus matrimonialiter copulari, coniugia legitima non negant. d. c. in lectum, & ibi gloss. in uers. pniam. 23. q. 5. excōicatorū, & d. c. si quis cum duabus. 34. q. 2. Si qs fornicatus fuerit cum muliere, quam frater germanus ignorans fcm, postea duxit in uxorem, eo qđ frater q fornicatus fuerat prius crimen illud fratri celauit, septem annis pœnitebit absq; cōiugio. 35. q. 3. si uero homo † No. tñ hoc dictum perpetuo, qđ affinitas non solum contrahitur ex licito matrimoniali concubitu, uerum ēt p coitum fornicarium, & illicitum tex. est no. cum gl. in uer. cōcobitu. 25. q. 3. de incestis, & c. nec eam, unde seqtur ꝙ nulli ex consanguineis uiri fornicantis licet cōtrahere matrimonium, uel alr̄ se carnaliter commiscere cum muliere illa cum qua frater aut cōsanguineis eius prius fornicatus fuerat, e conuerso ēt minime licet uiro fornicanti cū matre, filia, sorore uel alia consanguinea dictæ mulieris contrahere matrimonium, uel alias se carnaliter immiscere, sed ab illarū concubito abstinere d. c. de incestis. Si qs aūt hoc nō obstante se immiscere ausus fuerit, cōmittit incestum, & ille coitus dr̄ pprie incestuosus & abominabilis Deo, & cunctis hominibus, ita dicit tex. 35. q. 3. nec eam quam, & est ac si cum uera, & legitima consanguinea siue affine mulier fornicatus esset. † Vnde seqtur, ꝙ p hmōi incestuoso coitu habito non in figura matrimonii, sed actu fornicario, est pœna capitis, sicut ex pprio incestu. d. l. si adul. cum incestu, qđ est uerū, qñ scienter habuit coitū, secus si ignoranter d. l. q cōtra legum, & dixi supra eo. tit. 2. & 3. q. si uero interuenit in figura matrimonii sciēter, & tales cōiuges subiiciunt pœnis de quib. in auth. incestas. C. de incest. nup. & in corpore unde sumit eo. tit. si aūt ignoranter non excusantur, si erant mulier honesta siue honestæ uitæ, ut ibi dicitur p Bar. latius in d. l. si adult. cū incestu. Si uero coitus hmōi incestuosus pficeretur cū duab. meretricibus, aut alias impudicis mulierib. nō putarē illū pœna mortis puniendum esse q hanc fornicationē fecerit sic incestuosam, sed illud pcedere duntaxat in mulierib. honestis, & honeste uiuentibus tm̄ l. inter libertas & l. stuprum ff. de adult. §. item lex Iul. inst. de pub. iud. uide q supra proxime diximus in 2. q. in fi. uerbis, ad mulieres aūt impudicas cū accessus, & cōcubitus sit impunibilis de iure ciuili l. 1. C. de cōcub. & ibi Bal. & idem Bal. in l. q adult. ff. de adul. & l. si uxor, & ibi gl. ff. eo. tit. de adul. Bar. in l. uerū, in fi. ff. de fur. ppterea non puto ignorantes aliqua pœna taliter de iure ciuili puniendos esse, † q a q facit lege permittēte pœnam non meret, l. Gracchus, C. de adul. l. nec in ea. § ius occid. ff. eo. tit. & l. rap. in pri. C. de episc. & cleric. Si uero sciēter fornicatus fuerit, puniendus ē, sed nō tā graui pœna, sed alia mitiori iudicis arbitrio, aut illa de qua in d. auth. incestas. C. de incest. nup. & in corpore unde sumitur eo. ti. sicut. n. ibi cōcubitus erat impunibilis uno respectu s. matrimonii uinculo, sed erat alio respectu punibilis, s. respectu consanguinitatis uel affinitatis, ita in casu nostro coitus iste est impunibilis respectu uitæ impudicę ipsius mulieris per iura prædicta, punibilis autem erit respectu sanguinis siue affinitatis.

1 *Fornicatus cum nouerca nuru, socru priuigna aut simili persona qua sit afficiendus pœna.*
2 *Clericus cum nouerca, aut cognata fornicatus deponitur.*
3 *Laicus cum nouerca, priuigna, nuru, aut socru fornicatus de incestu punitur.*
Matrimonium scienter contrahentes in gradu prohibito, pœna incestus puniuntur.

1 Qvinto quæro, † Quid si aliquis fornicatus fuerit cū nouerca, socru, nuru, priuigna, cognata. s. fratris uxore, uel sorore uxoris, aut cū cōmatre una seu duabus cōmatrib. aut earū filiab. matre, cæterisq; psonis hmōi affinitate coniunctis, aut affinitate spirituali, ut hr̄ in c. 1. & c. su p eo. de cogna. spiritu. qua pœna sit puniēdus? Dic ꝙ de iure canonico s̄m ius antiquū in foro cōsciæ octo annor. pnīa onerat, ut tā diu extra gremium ecclesiæ, & cōionem fidelium commoret, & à sacris ecclesiæ abstinendi habeat necessitatem 32. q. 7. si quis cū nouerca, & 34. q. 2. si quis cū duab. & 30. q. 3. si pr̄, & filius, & c. si quis de cogna. spiritu. & de consangui. & affi. c. 1. § inquisita ubi dr̄ ꝙ minus debemus abstinere à coniugio, seu fornicatione affinium, q̄ sanguine nostro coniunctorum, & ex propria consanguinitate, p quo facit ēt 35. q. 3. qualiter, & c. & hoc quoque, & cap. sane, cum tribus sequentibus, ubi dicitur, ꝙ sicut uir iungitur consanguineis propriis,

propriis, ita et iungitur consanguineis uxoris suæ † De iure uero canonico in foro contentioso, si clericus est qui in hoc crimine cecidit deponitur, quia per istum coitum cōmittitur incestus 35.q.2.qualr,& d.c.& hoc quoq; & d.c.1.§ inquisita.de consan.& affi & alias supra diximus,in 2.& 3.q. Si uero sit laicus, aut coitū hmōi habuit in figura matrimonii aut habuit in actu fornicationis, si in figura mrimonii,aut sciēter cōtraxit cū ea sciēs impedimentū cōsanguinitatis,aut affinitatis,& mrimoniū nō ualet ipso iure,sed debet oīno separari, & uir siue mulier qui hoc mō scienter cōtraxit perpetuo priuatur cōiugio Si uero cōtraxerūt ignoráter,ambo uel alter tm̄, ille q ignoráter cōtraxit, nullā patit pœnā ordinariam,sed facta separatione ipsius mrimonii,q oīno fienda est, datur sibi certa pnia iudicis arbitrio 35.q.3 q propinq,& d. c.de propinquis,ille uero,siue illa q scienter cōtraxit priuatur perpetua spe coniugii d.c.si qs cum nouerca,& si qs cum duabus, 32.q.7.& 34.q.2.† Si uero coitus iste habitus fuit in actu fornicationis,& siue scienter,siue ignoráter id fecerint, utroq; modo puniēdi sunt de incestu,& stupro,si soluta erat,uel de incestu, & adult.si nupta erat,per ea q no.dixit Bart. in d.l.si adult cum incestu.ff.de adult.& diximus supra proxime præced q.& dicemus infra q.seq. De iure aūt ciuili pœna incest. s ambo puniuntur qui scienter contraxerunt matrimonium,quæ est pœna mortis,ut supra proxime diximus,& habere in d. l. si adulteriū cū incestu,& ibi glo.& Bar. ff. de adulte. Si uero ignoranter separantur, & pœnas euitant pdictis,dūmodo cito, & incontinenti se ab inuicē separent postq̄ habuerunt scientiam,alias nō euitarēt pœnas,d.l.q cōtra legem,in fi.C. de incest.nupt.& in authen. de incest.nup.in prin. Aut se cōmiscuerūt in actu fornicationis, & isto casu non adhibetur aliqua distō, an scienter, uel ignoranter se ad inuicē cōmiscuerūt,q a isto casu nō pdest illis ignorātia, ex quo dabāt operā à principio rei illicitæ per ea q no'āter dixit Bar.in d.l.si adul.cū ince.& diximus prox.q.non tn̄ puto, q eadem pœna sit puniendus iste sicut ille q scienter,ut dicemus etiam infra q.seq.& alia seq. & hr in d. c.de propinquis,& cap de incest 35.q.3.

Adulterium,hoc est coitus cum muliere nupta habitus qualiter puniatur.

Clericus pro adulterio deponitur in foro contentioso de iure canonico, laicus uero excommunicatur.

2 *Adulterium committentes sacrilegium perpetrare uidentur matrimonium uiolando*

3 *Clericus pro adulterio simplici hodie non deponitur*

4 *Deficiens in purgatione sibi iniuncta puniri debet, ac si crimen contra eum plene probatum esset.*

5 *Episcopus cum clerico dispensare potest in stupro fornicatione simplici, & alijs minoribus criminibus*

6 *Adulterium inter minora crimina connumeratur.*

Clericus pro peccato sodomitico pœnam depositione patitur.

7 *Pœna delicti commensurari debet, ut pro modo delicti sit,& plagarum modus.*

8 *Vindicta seu pœna ibi debet esse leuior ubi culpa præcessit minor.*

9 *Pœna minor clerico infligitur pro adulterio, & alijs minoribus criminibus quam pro incestu,aut sodomia.*

10 *Clericus pro adulterio & incestu simul commissis punitur pœna depositionis.*

11 *Sacrilegium large modo,et improprie committitur per adulterium.*

12 *Sacerdos ob simplex adulterium potest deponi perpetuo ab altaris ministerio.*

13 *Mulierem nuptam carnaliter cognoscens, de adulterio punitur.*

Concubitus meretricius à iure ciuili permissus à iure diuino damnatur.

14 *Coniugatus concumbens cum muliere soluta de iure ciuili de stupro tenetur.*

Cognoscens carnaliter mulierem nuptam quæ antea fuerat meretrix,an teneatur de adulterio

15 *Laicus mulierem nuptam adulterans excommunicatur etiam si ante nuptias fuerit meretrix.*

16 *Coitus mulieris meretricio more uiuentis iure ciuili est impunibilis.*

17 *Mulier quæ adulterium commisit cum aliquo an mortuo marito possit matrimonium contrahere cum illo.*

18 *Mulier dicitur honeste uiuere si unius tantum, & non plurium recipit amplexus.*

19 *Maritus uxorem accusare non potest de adulterio ante tempus sui matrimonij commisso.*

20 *Maritus non potest aliquem iure mariti accusare de stupro cum uxore tempore quo eam concubinam tenerei commisso.*

1 SExto declaranda succedit qō † adulterii, qn̄ quis obtinuit coitum mulieris nuptæ, qua pœna puniatur? dic quod aut sumus ī foro cōscientiæ, & Laicus subiicitur pnīæ septēnali Clericus uero decē annis pœnitebit 83. dis. presbyter. 27. q. 1. deuotam, & 33. q. 2. hoc ipsum, ubi dr̄ ꝙ clerici sicut lai ci hodie illi septēnali pnīæ subiiciunt. De iure uero canonico in foro cōtentioso laicus ꝓ isto crimine excōicatur. Clericus uero deponit, hr̄ in c. si quis eps̄. 27. q. 1. idem tenet gl. in c. lator. 2. q. 7. quam sequitur ibi Arch. & refert idem tenere Goffr. in c. ut clericorum. de uita. & hone. cle. & Bernar. & Laur. ibi, & idē tenet gl. in c. si quis omnem 1. q. 7. quæ expresse dicit ꝙ pro adulterio uel incestu est pœna depositionis. Idem ēt tenet Ioan. de Ana. in rub. & in c. ut sign̄auit, extra de adul. Panor. & ceteri Mod. in d. c. ut clericorum, & in c. ꝓuenit, de adult. & clarius, & copiosius in c. at si clerici. de iud. & hanc opinio . dicit Io. de Ana. in d. c. significauit, qđ tenet Ioan. And. & Ioan. de Imol. ꝑceptor suus in d. c. ut clericorū, ubi ipse, dicit ꝙ ista est cōis opinio, pro qua facit gl. cōiter approbata in c. Maximianus, 81. dist. in quibus iuribus in effectu concluditur ꝙ pro simplici fornicatione hodie non est pœna depositionis in clerico, sed dūtaxat suspēsionis, ꝓ adulterio uero aut incestu est pœna depositionis. qbus sup addo tex. in c. si qs sacerdos 30. qō. 1. ubi dr̄ ꝙ sacerdos pro graui adulterio deponit. & ratio potest esse ista ſm quod dicit Salyc. in l.

2 q̄uis la 2. C. de adult. † quia per adulterium quis uī committere sacrilegium, ex quo uiolat matrimonium quod est sacr̄m ecclesiæ c. debitum debigamis, per læsionem igit̄ istius sacr̄i committitur sacrilegium, ut late diximus supra eo. tit. q. 1. & ideo lex ciuiles appellat adulteriū sacrilegiū nuptiarū, merito mandat illum gladio puniri d. l. quamuis, in fine. sed credo ꝙ dicat̄ improprie sacrilegium maxime de iure, ciuili quia licet mr̄imonium sit sacr̄m, tn̄ nulla res sacra corporaliter tangitur, deuastatur, corrumpitur, aut asportatur, ut dicit Bart. in d. l. diuus. ad l. Iul. pec. & hr̄ in d. l. sacrilegi in princ. eo. tit. & late

3 diximus supra eo. d. quæst. princ. † Sed aduerte, ꝙ ista opinio, ꝙ clericus pro simplici adulterio debeat hodie deponi, non uī uera neque iure probari. nullus. n. textus allegatus pro ista opinione probat ꝙ clericus pro simplici adulterio deponat̄, contra quam arguo primo ꝑ tex. in c. sign̄auit. de adulteriis, ubi clericus q̄ imputabat adulterio contra quē mulier ipsa q̄ passa fuerat adulterium deponebat, & erat iā orta infamia cōtra ipsum clericū Pontifex ibi mādat iudici ecclesiastico ꝙ dicto presbytero indicat purgationem, in qua si dictus presbyter defecerit, mandat

4 illū dr̄e suspendi, & non deponi. † Et clarum est, ꝙ quotiescunq; aliquis deficit in purgatione sibi iniuncta, debet puniri eadē pœna qua puniri debebat crimine plene ꝓbatio, ut in c. accedēs, de accusatio. & ꝑ Host. ī summa de adulter. ī prin. Ergo sequit̄, qđ pro isto crimine plene probato, nō dēt imponi maior pœna suspēsionis. Pro qua opinione adduco ēt tex. in c. at si cler. de iud. in principio & §. de adulteriis, ubi dr̄ ꝙ pro homicidio, furto, & aliis maioribus criminibus, in quibus clericus uenit deponēdus, eps̄ dispensare nō

5 potest. † De adulterio uero, & aliis minoribus criminibus sicut est stuprū, simplex fornicatio, & similia, Eps̄ ab libitum suum cum clerico pœnitēte dispēsare poterit, deinde ponitur rō quare eps̄ in maioribus criminibus in q̄bus fit depositio, dispensare non potest nec illos sic cōdemnatos ad libitū suū tradere curiæ seculari, quia semel per snīam illam depositionis, q̄ est perpetua priuatio ab altaris ministerio, ut dicit Abb. in d. c. ut clericorū, & in d. c. at si clerici. semel functus fuit officio suo, neq; pōt amplius illā reuocare seu quouis modo moderari, ut in l. iudex postq̄. ff. de re iud. & d. c. at si cler. §. de adult. in fine. qđ non est sic in pœna suspensionis q̄ fit ad tp̄s arbitrio iudicis, ut dicam infra eo. q̄stio.

6 octaua. † Ex quo textu manifeste probat̄, ꝙ adulteriū cōnumeratur īter minora crimina, dū dicit ibi tex. de adulterio, & aliis minoribus criminibus, & c. ex q̄bus uerbis demonstratur æqualitas in ordine, & qualitate ſm Bal. in l. ea q̄dē, C. de accus. & no. in l. nomen, in fi. ff. de lega. 3. & ꝑ Bart. in l. cū pr̄. §. dulcissimus, ff. de leg. 2. & est gl. no. in d. c. at si clerici. §. de adult. in uer. minore. q̄ hoc idem tenet Tertio hoc ꝓbo per tex. in d. c. 1. clericorum, in prin. ubi clericus pro pc̄ō commisso contra nām. s. per sodomiam, patitur pœnam depositionis, quod est maximū omnium criminum quæ carnaliter comittuntur 32. q. 7. c. adulterii malum, & c. flagitia & 33. q. 2. hoc ipsum ergo in adulterio, &

aliis minoribus criminibus minor pœna es set inferēda, iuxta.n. qualitatē facti, & perso narum cōdōnem iudex debet augere, uel mi nuere pœnā, ut dicit tex. in d. c. ut clericorū, in 2. rñso. & in c. sicut dignū de homic. † Ratio est, qa pœna debet cōmensurari delicto, ut ꝑ paruis parua, pro maioribus uero grauior pæna inferaꝭ, qđ manifeste demonstraꝭ ex illis uerbis dum dicit tex. ꝙ clerici qui deprehēsi fuerint incontinentiæ uitio laborare, ꝓut magis aut minus peccauerint puniantꝭ. Idem dicit Panor in d. c. ut clericorū, in ult. no. Ergo pro adulterio qđ est de minoribus criminibus, ut supra cōclusum fuit debet imponi minor pœna depositione, puta suspensionis, argō eorum quæ hñr in c. fraternitatis. 34. dist. pro qua opinione facit illa ratio de qua in c. uergentis, de hęret. sumpto argō à contrario sensu. ꝙ † ubi minor est culpa, ibi leuior debet esse uindicta, si .n. pro sacrilegio, incestu, nefario coitu, sodomia, & similibus maioribus criminibus iura imponunt depositionē ꝑ iura superius adducta, quare nō est dicēdū qđ pro adulterio & aliis minoribus sequacibus criminibus nō sit imponēdæ minor pœna ab ipsa depositioue certe nullā uideo rōnem in contrariū. Quæ qdē opinio, in ueritate uꝭ tāle ꝓbabilior de iure, & magis æqua, eo maxime, quia hodie rarissimi sunt clerici q possint seruare rꝭam contināētiæ, & castitatis, & ideo ꝑ ꝑ fragilitatē humani gñis indictū est. ut clerici nō deponantur ꝑ quocunq; crimine, sed ꝑ minoribus suspendaꝭ qñ sunt in sacris d. c. fraternitatis, 34 dist. Et tenēdo istā opinionē de facili rñderi pōt ad iura pro cōtraria opinione adducta. & primo nō obstat tex. in d. c. lator. 1. q. 7. qa non dicit ibi tex. ꝙ clericus ꝑ adulterio deponaꝭ, sed dicit, ꝙ ꝑ delicto corporali fit depositio, unde aut nos uolumus intelligere illū tex. ꝭm ius antiquum, & pōt esse uerū ꝙ pro omni peccato carnali et pro simplici fornicatione, q̄ minus est infcrebaꝭ depositio, ut d. c. fraternitatis. 34. di. aut nos loquimur. de iure nouo, & ille tex non ꝓbat illud ad qđ inducit, qa debet intelligi de pecatis carnalibus maioribus, ut hꝭ in d. c. ut clericorum, in princ. & 32. q. 7. adulterii malum, & c. flagitia. & 27. q. 1. si quis eps. † Pro adulterio uero, & aliis minoribus criminibus inferēda erit minor pœna ut æqualitas seruet in omnibus ꝭm cuiusque proportionem d. c. ut clericorū, in 2. rñso. unde succedit regula illa de qua in l. nō hoc. C. unde cogn. & in l. itales, & ibi Bald. C. de ꝓb. Secundo, non obst. tex. in d. c. si quis oēm, 1. q. 7. quia dupliciter pōt ad illum tex. rñderi. Primo, quia non loquiꝭ de adulterio, sed de fornicatione. unde si uolumus illū intelligere de simplici fornicatione, ꝓut est species coitus cū meretrice, uel concubina, aut alia muliere impudica, & isto casu loquēdo ꝭm ius antiquū bene loqtur quo iure fiebat depositio ꝑ hac simplici fornicatione, ut d. c. fraternitatis, 34. dist. & supra pluries dictū fuit, aut loquiꝭ de fornicatione ꝓut est genus cōprehēdēs sub se omnes species coitus, & isto casu illa pœna uerificari pōt in maioribus criminib. nō aūt in minoribus d. c. ut cler & supra proxime diximus, & ideo dici non pōt, ꝙ ille tex. cōcludat necessario de adulterio, & aliis minoribus criminibus hinc est ꝙ succedit regula ꝑdicta de qua supra, & in d. l. non hoc. C. unde cogna. Tertio, non obstant ea q̄ dñt per Ioan. And. Imo. Abb. Ioan. de Ana. & alios Doct. de quibus supra, qa illorū intentio in q̄nibus ꝑdictis principalꝭ fuit uelle demonstrare ꝙ pro simplici fornicatione hodie inferꝭ suspēsio, nō priuato, † Vbi aūt dñt, ꝙ ꝑ adulterio, & incestu infertur pœna depositionis, fateor ꝙ bene dñt qñ illa duo sunt simul cōiuncta, ꝑ ꝑ incestum qđ est maius crimen, sed non dñt expresse, nec apparet ꝙ uoluerint clericū ꝑ simplici adulterio deponendū esse, & quatenus hoc dixissent locuti fuissent sine lege cōtra l. illam, C. de colla, & §. si cōsideremus in auth. de trien. & semis. Quarto, nō obstant et gl. illæ q̄ allegant pro alia opinione, ꝙ ita interpretanꝭ illa iura sic gñalꝭ loquens, quia non sunt legibus approbatæ, merito non faciunt fidē, maxime in uia disputatiua. Quinto, nō obstat tex. in d. c. ut clericorū, qa non exprimiꝭ ibi in aliqua parte ipsius tex. ꝙ pro adulterio inferaꝭ depositio, sed in principio tex. locutus fuit specialꝭ de crimine contra nām, qđ fit ꝑ sodomiā, & dedit pœnā depositionis deinde fecit gñalem dispōnem tam respectu criminū q̄ pœnarū q̄ inferunꝭ pro criminibus carnalibus, & demum concludit, ꝙ pœnæ sunt commensurandæ delicto, ꝭm plus uel minus, quod apparet ibi dū dr, quod clerici qui incontinentiæ uitio reperti fuerint laborare, ꝓut magis uel minus peccauerint puniantur, & isto modo declaratus ille tex.

tex.potius facit pro ista opinione, q̃ contraria. Non obstat ẽt, c. si quis sacerdos, 30. q. 1. quia ibi non loquitur text. de simplici adult. sed de adulterio mixto cum incestu. quod patet, qa ibi ille sacerdos coitũ habuerat cum filia spũali, q̃ erat sibi agnatione spũali cõiũcta, ut in cap. 1. & 2. de cogn. spiritu. ideo grauius punitur ꝑ ꝑ incestum ẜm Bart. & Doct. in l. si adulterium cũ incestu. ff. de adulteriis. Nõ obstat ẽt illud qđ dixit Salyc. in d. l. q̃uis 11 la 2. C. de adult. dum uult. † Quod per adulterium committatur sacrilegiũ, ex quo læditur sacramentum matrimonii d. c. debitum, de bigamis, qa licet dicatur sacrilegium largo mõ & improprie dicitur sacrilegium non aũt ꝓprie, & stricte, quia in ueritate nulla fit læsio rei corporali, uel ꝑsonæ sacræ, prout requiritur de iure ciuili ẜm quod declarat Bart. in l. sacrilegi. in prin. ff. ad l. Iul. pecu. & Bald. in l. 3. C. de furt. & per Azo. in summa eo. ti. prin. ideo non dr̃ proprie sacrilegium, nec pœna sacrilegii ibi cõmittatur d. c. significauit, de adult. Et ꝑ ista remanet firma supradicta cõclusio, ꝙ clericus pro simplici adulterio non deponitur, sed suspenditur, q̃ de facili iudicio meo sustineri põt in pũcto iuris, & est æqor & probabilior p̃cedenti, ideo uideret̃ potius esse seruanda q̃ præcedens, q̃ uidetur esse nimis rigorosa 83. dist. c. presb. & 34. dist. c. fraternitatis. Nihilominus in consulendo, & iudicando tutius est tenere aliã opi. q̃ est cõis. quia in decisiuis à cõi opin. nullatenus est recedendũ ẜm Bal. in l. 1. C. de edi. diui. Adria. tol. & in l. 1. C. de pœna iudi. qui male iudi. Alex. in l. q Romę. §. duos fratres ff. de uerb. obl. & in l. prolatam C. de sent. & interlocu. omnium iudi. & per Abb. in c. canonum statuta. in fi. de const. ubi ponit nonnullas exceptiones in quibus licet qñ que recedere à cõi 12 opinione. & hanc sequerer in iudicãdo. † Ex quo nota ꝙ sacerdos siue clericus in sacris ordinibus constitutus, ꝑ simplex adulteriũ qđ commiserit deponi põt, & ꝑꝑetuo ab altaris ministerio remoueri. ẜm quod declarat Pan. in d. c. at si clerici. in prin. in ult. no. quod not. contra istos presbyteros incontinentes qui alienas uxores sæpius solicitant, & ad illarũ concubitum libenter accedunt, ꝙ poterunt deponi, & secuta continuatione omnino priuari. d. c. ut clericorũ, & c. at si clerici. De iure aũt ciuili aut iste concubitus fuit habitus in forma matrimonii, aut in actu fornicationis. Primo casu, aut cõtraxerũt sciẽter aut ignorantia, si scienter utrinq; de adulterio, uterq; punitur, si uero alter tm̃ sciebat, ille qui erat cõscius punit̃ alter nõ, statim dissoluit̃ matrimonium, & oĩa bona q̃ sciens ignoranti donauerat uel in dotẽ dederat perdit. l. eũ qui duas, C. de adul. & l. q cõtra legũ, & ibi gl. & Doct. C de incest. nuptiis. Fallit tñ qñ ambo, uel alter erat minor. quia sibi parcitur rõne minoris ætatis d. l qui cõtra legẽ, in fi. ꝑ Bar. in d. l. si adulteriũ cũ incestu. si uero ignorabat mulierẽ, aut uirũ esse coniugatũ, excusat̃ ẽt maior, dũmodo incontinenti habita notitia de impedimento se ab illa separauerit. alias si post cũ eadẽ permanserit non excusat̃ à 13 pœnis p̃dictis, d. l. q contra legum, in fi. † Si uero illã cognouit in actu fornicationis aut scienter, qa sciebat illã esse nuptã, & tenet̃ de adult. maxime si erat mulier honestæ uitæ. l. 1. & l. q̃uis, la 2. C de adult. si uero ignorabat & sic̃ punitur de adulterio, qñ mulier erat honestæ uitæ, nec excusat̃ isto casu ꝑꝑ ignorantiam facti, ꝙ putabat illã esse solutam, qa quotiescunq; qs dat operam rei illicitæ à principio nõ attendit̃ animus illius adulterantis, & qđ erat in eius opinione, sed illud qđ est in ueritate, ita dicit Bar. in d. l. si adult. cum incestu, & dixi supra tit. proximo q. 12. Prædicta tñ limitanda sunt non procedere qñ mulier erat impudica, uel meretrix, quia talis concubitus est permissus à iure l. uerum, in fi. & ibi Bar. ff. de furti. l. 3. & ibi Barth. ff. de cond. ob turpem cau. & l. 2. C. de concu. De iure tñ canonico non euaderet impunis ẽt ꝙ mulier esset impudica aut meretrix quia de illo iure nullus coitus extra uxorium ex permissus 32. 14 q. 4. meretrices. † Sed quæro nunc si uir coniugatus habuit coitum cum muliere soluta, an ex isto coitu oriatur stuprum, uel adulterium? Dic breuiter, ꝙ de iure ciuili dicitur esse stuprum ut l. 1. & quod ibi not. C. de adul. quia ius ciuile cõsiderauit læsionẽ thori cõiugalis, & sanguinis ꝑ cõmixtionẽ uxoris duntaxat, non aũt uiri. d. l. 1. de iure tñ canonico secus, qa siue per uirũ siue per uxorẽ uiolet̃ thorum coniugale per alienos amplexus dicitur fieri adulterium 34. q. 3. nemo. & c. dicat, & per Abb. in c. transiuisse, de eo qui cogno. consang. uxo. suę in ultim. no. & in c. fi. de adult. Iterum quæro, quid si aliqs coitũ carnis hmõi habuerit cũ muliere quæ olim fuerat meretrix, nunc autem est coniuncta,

qua pœna puniantur, an de adulterio, uel simplici fornicatione. Rñdeo, aut loquimur de iure canonico in foro ecclesiastico, & mulier erat iam effecta honestæ uitæ, & ecõuersationis, omnesq. turpes, & inhonestas cõuersationes euitauerat, & sic cœperat hr̃e nomẽ honestæ matronę siue matrisfamilias, & coitus habitus cum illa erit punibilis, de adulterio, ac si nunq̃ fuisset meretrix, ut l. q̃ adul. ĩ prin. & q̃ ibi no. Bal. & Saly. C. de adulteriis, non replico amplius nõia pœnarum, quia satis plene dcm̃ est supra. Aut iam cœperat iterum meretricari, & reuerti ad ueterem impudicam uitam, & isto casu non punitur de adulterio, sed de simplici fornicatione, q̃ silr̃ est punibilis de iure canonico 21. q. 3. dicat aliquis. c. seq. & c. meretrices, & dicemus infra q. seq. cuius pœna erit solum suspensio in clerico hodie. c. fratern. 24. dist. & late diximus supra ead. q. 15 † Laicus autem excõicatur quocunque modo illam cognouerit, aut in actu fornicationis, aut in forma adulterii, ut c. 2. de adult. 27. q. 1. si quis eps, de quo ẽt diximus supra. De iure aũt ciuili si dicta mulier sit honesta, & retinet nomẽ matrisfamilias, erit pęna adulterii ut d. l. q̃ adul. & ibi Bal. & Saly. Hoc. n. nomen matrisfamilias de iure hẽt tria signata ꝯm gl. in d. l. q̃ adult. primo. n. signat, & demonstrat mulierem quæ non uiuit meretricio more sed honeste, & morigerate. Secundo, pro ea q̃ filios hẽt ut ff. de lib. exhi. l. deinde. Tertio pro ea q̃ est sui iuris, sed Saly. ibi dicit ꝙ ẽt ea q̃ est in ptãte non amittit nomen pdictum, uide ipm in d. l. q. adult.

16 † Si uero inhoneste, & meretricio more uiueret, illius coitus de iure ciuili erit impunibilis tanq̃ coitus cõcubinæ l. 1. & 2. C. de concub. & ꝑ Bar. in l. uerum. in fi. ff. de fur. & l 3. ff. de cond. ob turpem cau & est tex. no. in l. si ea. n. C. de adult. & d. l. quæ adult. in fin. ubi dr̃ ꝙ coitus habitus cum famula, & uili ꝑsona non meretr̃ puniri ꝑꝑ utilitatem ꝑsonæ, siue potius utilitatem condõnis suæ, ꝑut sæpius accidit in istis hospiciis ubi sunt famulæ q̃dã ita uulgares ꝙ fr̃ sunt tanq̃ meretrices, & cum plurib. & diuersis personis solent hr̃e commercium, uide tex. ibi in fin. & Saly. & eũdem Saly. magis clare, & in terminis in d. l. si ea, per tex. in l. si uxor. §. siue, uer. sed & in ea. ff. ad l. Iul. de adul.

17 † Sed quæro quid si aliqua mulier commisit adulterium cũ aliquo uiro cum quo post mortem mariti sui matrimoniũ contraxit an poterit accusari de adul. hmõi, post secundas nuptias contractas, & uideret̃ dicendum ꝙ non, quia quemadmodum filii primo nati per subsequẽs matrimonium legitimantur, & restituũtur natalibus, ut in cap. 1. de eo qui dux. in matri. q̃ pol per adulterium, & c. ꝑ uenerabilẽ. & ibi Doc. qui filii sint legi. lex tñ dicit contrarium, ꝙ ipsa mulier poterit accusari, & puniri de adul. qđ ante contractum istud ꝯm matrimonium cũ eod. uiro commiserat, ita dicit tex. in l. commissum C. de adul. Vlterius quęro, si quis carnaliter cognouerit concubinam alterius, q̃ indubitato effectu per unũ in domo sua dũtaxat retinet̃, an uir qui illã stuprauit debeat puniri, & qua pœna, & uidebat̃ dicendum ꝙ non, ex quo honesta mulier dici non põt, q̃ nõ ueri mariti patit̃ amplexus. tñ breuiter dicas contrariũ esse uerũ, quia debet puniri de adulterio ex quo cum illo uiro honeste uiuẽdo.

18 † hoc est, q̄a non recipit plurium amplexus, dicit̃ honeste uiuere, nec ꝑdit nomen honestæ matronę, ut dicit gl. in l si uxor. in pri. in uer. cõcubina ff. de adul. & l. stuprum, ff. de ritu nup. & iste est tex. in d. l. si uxor. in princ. ff. de adul. ubi dicitur ꝙ uiro q̄ tenet dictã cõcubinã competit accusatio cõtra illũ adulterum non iure mariti, sed iure extranei, ita dicit, ibi text. gl. tñ uariauit in pœna, primo. n. dicit ꝙ tenet̃ de stupro, deinde dicit, ꝙ tenet̃ de adulterio, Bart. tñ tenet ibi opin. illam ꝙ de stupro puniat̃, & nõ de adulterio, q̄a adulterium ꝓprie nõ cõmittitur nisi cum muliere nupta, uide Barth. ibi, credo aũt, ꝙ coitus iste improprie, & largo modo loquẽdo dicatur adulterium, sed in pœnis imponẽdi non debemus attendere impropriam, & largam signonem, sed propriã, & stictã, & maxime qñ ꝑ illam propriã signonem fit diminutio pęnæ. quia in dubiis, &c. l. de interpretatione. & l absentem. ff. de pœn. c. quod in dubiis. de reg iur. lib. 6. cum si.

19 † Quæro nunc ponamus ꝙ Pamphila sit nupta Sẽpronio, & tꝑe istius matrimonii commisit adulterium cũ Caio, deinde mortuo Sempronio, ista Pamphila deuenit ad secundas nuptias, & nupsit Titio, quærit̃ nunqđ Titius poterit dictã uxorem accusare de adulterio illo qđ cõmiserat tꝑe primi uiri, & uidet̃ dicẽdũ ꝙ sic, maxime si nondũ erat elapsum quinqueniũ. l. q̄nquẽniũ. ff. de adul. In cõtrarium tñ est ueritas ꝙ illam accusare non põt de adulterio cõmisso

ante tempus sui matrimonii l.si uxor. §.si qs uxorē suā.ff.de adult.& rō pōt esse ista,qa ꝑ illud adulterium alias cōmissum nulla fuit il lata iniuria thoro cōiugali ipsius secūdi mariti,nec ꝑ illud dr̄ uiolatū dcm̄ cōiugale thorum.Idem dicēdū est de stupro, si mulier dū esset uirgo aut uidua stuprata fuerit ab aliquo,& postea nupserit,non pōt maritus illā accusare de stupro, nec ēt illū stuprantem ꝑ crimine cōmisso cū muliere anteq̄ esset sua uxor,qa tunc nulla fuit sibi illata iniuria, qa nullū ius habebat in ea,ut d.l si uxor.§. si qs plane.Secus aūt si ea mulier erant spōsa , qa tūc poterit bene uir aut ꝙ sit spōsus ante cōsumationē mr̄imonii aut postq̄ cōsumauit mr̄imonium,dcm̄ stuprantē,& mulierē quoque accusare de stupro,& ꝑseq iniuriā suā. d.l.si uir.§.si minor.in fi.eo.tit.†Idē ēt dicendū est de eo q cōcubinam despōsauit,& accepit in uxorem,ꝙ nō poterit aliquē accusare iure mariti de stupro cū ea cōmisso tp̄e cōcubinatus sui,& iste est tex.ī d.l.si uxor.§.si qs uxorem,uer.qđ etem̄.ff.ad l.Iul.de adul.oīa bene not.qa sunt utilia,& cōtingibilia sępe.

1 *Stuprum quid sit,& qualiter puniatur qui stuprū perpetrat.*

2 *Clericus fornicatione simplicem committente. qualiter puniatur.*

3 *Clericus pro stupro in uirginem commisso , pecuniariter punitur iudices arbitrio.*

Laicus uirginem deflorans, eam dotare , & uxorem ducere tenetur.

4 *Stuprum cum libera , & conditionis honestæ commissum,punitur confiscatione dimidiæ partis bonorum.*

5 *Copula carnalis habita cum concubina alienius non punitur de iure ciuili.*

Stuprum cum mulieribus turpiter uiuentibus eque committitur at non eque punitur.

6 *Coitus omnis extra matrimonium est reprobatus & punibilis.*

Virginem deflorans impuberem,& uiri impotentem qualiter puniatur.

7 *Tutor deportatur bonis publicatis qui eam cuius tutelam gessit stupratus*

Mulier nobilis familiæ seruo proprio se carnaliter commiscens,capite punitur,& seruus igne cremabitur.

1 SEptimo uidendum est de stupro quod est alia species fornicationis , qđ cōmittitur cum soluta muliere honeste uiuente l.inter liberas.& l.stuprum.ff.de adult.& §.item lex Iul.inst.de publ. iudi. Quæro igr̄ nunc q̄ est pœna istius criminis? Dic ꝙ in foro cōscientiæ clericus olim deponebatur de iure antiquo.ut 83. distin.presbyter, qđ erat ſm Canones apostolorū.Idē seruatur ī simplici fornicationem,ut latius infra dicet hodie uero imponit̄ sibi pnīa decem annorū,cum illis ieiuniis,disci pulis,& pœnitentiis,de qbus in d. c.presbyter.Laicus aut hēt pnīam septem annorū 27.q.1.deuotam.& 23.q.2.hoc ipsum, ubi dr̄,ꝙ clerici ēt hodie non excedunt metā septem annorū in pnīa prædicta. In foro aūt contentioso de iure canonico,dic quod clericus pro isto crimine deponit̄ , ita tenet Pan. in c.at si cler.de iud.& in d.ca.ut clericorum. de uita,& honestate cler.& in c. peruenit. in fi.de adulter.ubi in effectu concludit, †quod 2 clericus in sacris solum euadit pœnam depositionis qn̄ commisit simplicem fornicationem cum muliere soluta,& impudica concubina,seu meretrice,tunc non infertur illi alia pœna quam suspensionis , ut ibi plenius per Abb.pro aliis uero criminibus carnalibus,excepta solum hac simplici fornicatione est pęna depositionis.ut hr̄ 84.dist. presbyter, 2.q. 7.lator.80 di Maximinianus,q̄uis etiam pro ista simplici fornicatione cōtinuata a qua clericus si post primā,uel secundam monitionē non diuertit poterit deponi,atq; priuari , ut in c.ex parte Adæ de testibus. & in c.cum super de cohabita. cleric. & mulie. Si uero ista fornicatio non esset amplius simplex,sed haberet adiunctam aliquam qualitatem, seu accidens.puta adulterii,stupri,incestus, & similium.tunc esset pœna de depositionis ita dicit Abb.in d.ca.at si clerici.in 13.col.& in d. cap.peruenit.Idem ēt tenet c ur̄ Io. de Imol. in d.cap.ut clericorum.ut refert Ioa.de Ana. in rubric.& in cap. significauit, de adult. Cū tn̄ ista sit cōis opinio,ꝙ pro stupro fiat depositio a qua in decisiuis non esset recedendum ut supra dixi,tamen si quis uellet tenere contrariam opinionem facile posset per ea quæ supra proxime diximus in præcedenti qō. 3 †Et dicit ēt Abb.in d.c. ut clericorum. ꝙ pro stupro in uirgine commisso.iudex ecclesiasticus poterit imponere pœnam pecuniariam clerico arbitrio suo,ultra alias pœnas spirituales,qn̄ illæ non sufficerent, qa illas non timeret , quas pœnas si non solueret luet in corpus

corpus arg.l.1.§.fi.ff.de pœn. & non sufficit solum dotare mulierem stupratam, q̃a ultra dotem tenetur ēt soluere pecuniariã aut corporalem pœnã, ita dicit Abb.in d.c.peruenit. de adul. Laicus aũt de iure canonico si uirginem deflorauit, teneť illam dotare, & in uxorem ducere, si non erat uxoratus. & his duabus pęnis copulatiue punitur. Si uero nollet aut non posset ꝓꝑ aliqd' impedimentũ illã ducere in uxorem, ultra pęnam dotis cõstitutæ teneť alia pœna pecuniaria, siue extraordinaria arbitrio iudicis, ut dř in d.c.1.& c.ꝑuenit.de adult.& ibi Abb. si uero cum uidua honeste uiuẽte stuprum commiserit, punieť pœna pecuniaria arbitrio iudicis iuxta qualitatem facti, & ꝑsonarum cõdõnem d.c.1. de adul. ubi latius ꝑ domi. Abb. & idem Abb. in d.c.ut cler.in 12.col.& idem Abb in c. licet. de pœni.

4 † de iure aũt ciuili pro stupro commisso cũ muliere libera, & honestæ cõdõnis & famæ, si uir sit honestæ cõdõnis aut ĩ dimidiæ partis bonorũ suorũ cõfiscatione, & relegatione tꝑali arbitrio iudicis pũiť, si uero sit uilis ꝑsona fustigať. & nihilominus in exiliũ mittiť, ut supra ita dicit tex. expresse in §.itẽ lex Iulia.inst.de publ.iud. & ista est pœna regularis, q̃ tñ fallit in pluribus casibus in q̃b. alia pœna imponiť. Et primo qñ mulier non esset libera sed serua, quia tũc dať dño actio legis aquiliæ, iniuriarum, aut de seruo corrupto l.inter liberas.& ibi Bart.ff.de adul.l.fin. ff.de off.ꝑsid.& l.penult.C.de ser.corrup. Secundo fallit licet sit mulier libera, tamẽ si est famula, aut alias uilis conditionis existens in caupona, hospitiis, aut aliis similibus abiectis locis, hñti rem carnalem cum mulierib. uilis cõdõnis non imponitur ista pœna, sed teneť actionẽ iniuriarum ꝓꝑ utilitatem personæ l.q̃ adult.& ibi gl.& Bart C.de adult.& Bart.in d.l.inter liberas.

5 †Tertio fallit in concubina retenta in domo, & indubitato affectu.q̃a licet cum illa hře cõcubitum de iure ciuili absq; aliqua pœna, l.2.C. de concub.& no gl.in l.stuprum.& in l.inter liberas, & ibi gl.& Bart.ff de adulteriis. Quarto ēt fallit in publica meretrice, uel in alia muliere impudica, q̃ plures admittere solet ad eius amplexus, licet secrete agat. q̃a non dř honeste uiuere ꝓut requirit illa lex Iulia de adulteriis cap.5.d.§.item lex Iulia & ibi Ioan. Fabr & per Bar in l.3.ff.d e cõdõ.ob turpem cau. ubi concludunt Doct. prædicti, quod tunc mulier ipsa ꝑdit nomen, & famam honestæ matronæ. Contra hæc oppo. de l. stuprum ff. de ritu nuptia. ubi dř ꝙ stuprum cõmittiť ēt cũ mulieribus q̃ turpiter uiuunt, & à pluribus quæstum accipiunt, dummodo id non palã faciant. Sol. non negatur quin cũ mulieribus ipsis stuprũ committatur, q̃a mulier soluta est, & libera persona, sed delictum non est punibile cum eis factum de iure ciuili ꝓꝑ inhonestam uitam, licet non sint publicæ meretrices, tamen ex quo plures fornicantes admittunt, & personam suam pluribus exponunt, dico ꝙ accessus ad illas est impunibilis, quia non dñr honeste uiuere, ut requirunt iura, in d.l.inter liberas, & l.stuprum ff.de adult.& d. §.item l.Iul.

6 † De iure tñ canonico oĩs coitus pręter uxorius siue matrimonialis est reprobatus, & punibilis 32.q.2.nemo, & c.meretrices. Fallit etiam, & quinto regula prædicta, qñ quis hřet coitum cum uirgine impubere minore 12.annis, nondum uiri potente, quia humiliores in metallum damnantur, honestiores uero in insulam deportanť l. si quis aliquid.§.nodum.ff.de pœnis qđ not. quia hodie ista pœna non inueniť correcta, neq; immutata, ita dñt Doct. in d.§.item lex Iul. ibi gl. tangit.

7 †Sexto ēt fallit dicta regula in tutore qui pupillam cuius tutelam gessit stuprauit, q̃a tutor deportatur, & oĩa eius bona publicanť l.1.C. si q̃s eam cui tut.gess.stu. Rõ est quia tutor datur loco patris personæ principaliter ad illam nutriendum, & bonis ac honestis moribus instruẽdũ, non autem ad stuprandum l.2.ff.de administ.tut.& inst. eod.tit.in princ. & de tutel.in princ. Septimo, & ult. fallit in muliere nobilis familiæ q̃ seruo ꝓprio se carnaliter commiscuit, quia mulier puniť pęna capitis, seruus aũt igne ꝑibit l.1.C.de mulie.q̃ seruis prop. se iunxe.

1 Coitus contra naturam habitus triplex reperitur, & qualiter punietur.
2 Coitus cum brutis habitus qualiter de iure canonico puniatur, & qualiter in foro contentioso & in conscientia & num.3.
4 Coitus cum brutis punitur pœna capitis.

1 OCtauo quæro, quid de coitu habito contra materiam, dic quod istud ex triplex. quoddam.n.est quod fit contra naturam humanæ societatis, & illud est quod fit cũ propria matre, uel filia de quo dcm̃ est supra eo tit.q.

tit.q.2. Aliud est qđ fit contra naturam sexus humani, quod est qñ fit cum masculo, ut l.cũ uir.C.de adult. Aliud est qđ fit cõtra nãm generis humani, & illud est quod fit cũ brutis c.ut clericorũ de uita, & honesta.clericorũ, in prin. uide quæ diximus supra eo.tit.d.q.2. & hr in c.ut clerici, de exces. præla.32.q.7. adulterii.& c.flagitia.& 33.q.2.hoc ipm, in fi. d.l. cum uir. & l. fœdissimam. C.de adult. † Pro isto. n. crimine de iure canonico.s. antiquo, & in foro conscientiæ, tam in clerico, quam in laico pœna est parificata, iniungit pnĩa tẽporalis ultra septennium arbitrio sacerdotis, ut extra gremium ecclesiæ, & communionẽ fidelium, ultra illud septennium, tam diu commoret donec de crimine ipso congruam egerit pnĩam arbitrio sacerdotis, nunq̃ se in diuinis commiscendo, ut d.c.hoc ipsum. † Sed de iure canonico in foro contentioso, in clerico erit ꝑpetua depositio ab altaris ministerio, ab omni ordine sacro, ac oĩum beneficiorũ, & officiorũ ꝑpetua priuatio, ut est casus in d. c.ut clericorũ, in prin.de uita, & honesta.cler. & ibi Abb.& c.clerici de exces.præla. si uero si laicus excõicatur, & à cœtu fidelium omnino expellitur.d.c.clerici.in fi. † De iure autẽ ciuili ꝓ isto crimine est pœna capitis l. cum uir. C.de adult. contra quod crimen, & eius reos. Imperator in d.l.cum uir. multum fortiter exclamat atq; irascit propter eius summam turpitudinem dicens, Iubemus insurgere leges, armari iure gladio contra hmõi facinorosos hoĩes, qui audent peruertere ordinem naturæ, & est adeo turpe scelus qđ non ꝓficit scire, & nephas quodammodo loq de ipso. ꝓp quod dicit Pontifex ꝙ uenit fames, terremotus, & pestilentiæ, & primũ ira Dei in filios diffidentiæ uide tex.in d.c.ut cler.de ui. & hone cle ꝙ 32 qõ.7.adulterii malum c.flag. & c.offerebat.Loth.& c.clerici. de exces. præla.

1 *Fornicatio commissa cum muliere soluta, & impudicæ qua puniatur pœna.*

2 *Fornicatio an sit genus quoddam, diuersas sub se continens species.*

3 *Præsbyter seu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualiter hodie.*

Coitus meretricius, uel alias cum muliere impudica habitus iure ciuili euadet impunitus.

4 *Fornicans scienter cum meretrice sibi agnata pœnã non euadit incestus.*

5 *Validum censetur id quod est in ueritate, potius quã id quod est in opinione.*

6 *Concubina quæ dicatur legitima ut eius filij possint dici naturales.*

Nono quæro, quid de simplici † fornicatione habita cum muliere soluta, & impudica, aut cum publica meretrice, quæ publice extat parata, qua pœna hmõi crimini reus punit? dic, ꝙ de iure canonico in foro cõscientiæ ꝑ ꝑ uirum incontinẽtiæ illa septennali pñia, uel forsan minoris sacerdotis arbitrio subiicit.33 q.2.hoc ipsum, 22.q.1.prædicandum. & 30.q.7. c.adulterii. 32.qõ.4.c.meretrices.37.qõ.1.c.lex illa. ubi tex.enumerat quinq; species criminis carnalis coitus quæ fiunt cũ mulieribus naturalr, ubi dr ꝙ licet ẽm quorundam opinionem, † hoc nomen fornicatio, sit nomen gñis comprehendens sub se oẽs species illiciti coitus, de qbus supra, & tunc dr poni ut genus comprehendens sub se oẽs species ꝓdictas, 22. q. 4.c.meretrices.& cap seq.& 30.q.2.hoc ipm, prope finem. Qñque idem nomen fornicatio ponit ut species, qua cõtinetur coitus habitus per uirum solutum cũ muliere soluta, & impudica, aut cum publica meretrice, ita dicit tex.in d.c.meretrices.32 q.4. † De iure autem canonico in foro contentioso olim erat pœna depositionis, & priuationis, in clerico. 82. distin.presbyter, hodie tñ est minor. s. suspensionis, aut pecuniaria, ut hic arbitraria, & ꝑ Abb.in d.c.ut clericorum, in 12. col.de ui. & hone.cler. Hæc. n. quæ diximus habent locũ in clerico, laicus uero aliter punitur arbitrio iudicis, quandoque pœna pecuniaria, quandoque alia. uide do. Abb.in d.c.ut clericorum.

De iure uero ciuili iste coitus meretricis, uel alterius mulieris impudicæ est permissus & penitus impunibilis, ut l.1. C. de concub. & ꝑ Bart.in l.uerum.ff. de fur. & idem Bart. in l.3.in prin. ff. de conditio.ob tur. cau. Sed antequam ad ulteriora procedam non omittam notabile uerbum quod dixit Saly. in l. quæ adulterium.C.de adul. ꝙ si quis † fornicatus fuerit cum meretice quæ erat agnata ipsius uiri coeuntis, incurrit pœnã incestus ipse uir si scienter commiscuit se cum illa, Secus aũt si ignorabat illam esse eius consangineam, quia isto casu non punitur ẽt de incestu. ita tenet Salyc. in d. l. quæ adult. & iõ est quia uir non dabat operam rei illicitæ, sed ꝓmissæ d.l.uerũ, in fi.& ibi Bar.ff.de fur. &

& Bart. in d. l. 3. in princ. ff. de cond. ob turp. cau. & l. Gracchus C. de adul. ideo isto casu attendit potius illud qđ erat in opinione, q̃ illud quod est in ueritate. l. 1. §. diuus. & l. diuus, & l. in lege Corn. ff. ad l. Cor. de sica. qñ uero à principio dabat operā rei illicitæ tunc succedit, & uiget alia regula cōtraria, de qua p Bart. in l. si adulteriū cū incestu. ff de adul.

5 † ꝙ plus ualet illud quod est in ueritate, q̃ illud qđ erat in opinione, de quo late diximus supra tit. prox. q. 11. in mā poculi abortionis, & amatorii, hęc tñ ꝓcedūt de iure ciuili, quo meretricis, & cōcubinæ coitus est impunibilis, ut supra, sed de iure canonico quo oīs cōcubitus ꝑter uxoriū dr esse dānatus, 32. q. 4. c. meretrices. putarem habere locū secundā regulā de qua supra, & ꝙ ignorantia nō diceret ipm excusare, attento ꝙ dabat operā rei illicitæ, & damnabili cap. meretrices pro quo facit doctrina Cat. in d. l. si adulteriū cum incestu, & qđ habetur in c. fi. de hom. li. 6. ne excusatur ꝑꝑ turpitudinem uitæ ipsius mulieris, qa turpitudo illa uerū est quod excusat uirū à pœna adulterii, uel stupri, non aūt a pœna incestus quæ infertur rōne sanguinis, quia ꝑ turpitudinem uitæ illius iura sanguinis non tollunt, ita dicit ipse ibi, quem uide, & nota.

6 † Et ad ea q̃ diximus supra de cōcubina retēta in domo, nota quod ad hoc ut aliqua dicatur legitima cōcubina, quę retineri possit impune de iure ciuili, & cuius filii dicantur ueri nāles, & succedāt patri in illis duabus unciis ab intestato, ut in authen. qui mo. na. effi. sui in prin & in fi. plura requirunt de qbus per do. Ioan. de Ana. in rubr. extra de adul. in 2. col.

1 *Raptus mulieris est crimen graue, & ualde detestabile.*
2 *Raptores mulierum quibus sunt pœnis afficiendi.*
3 *Socius quis sit, & quis sequax, & in quibus differant.*
Associans alium ad aliquem actum, censetur illi opē pręstare.
4 *Receptator raptæ mulieris qua sit afficiēdus pœna.*
5 *Iniuria uni de domo facta censetur toti familiæ irrogata.*
Rapiens masculum causa libidinis, qualiter puniri debeat.
6 *Parentes insultati cum consanguineis possunt licite insultantibus resistere.*
Occidi non potest impune qui non reperitur in flagrāti crimine.
7 *Auxilium, seu fauorem post factum præstans, minus punitur eo qui interfuit facto.*
Auxilium, & fauorem malefactori præstantium plures sunt species.
8 *Consulens seu persuadens maleficium an, & qua pœna puniatur maleficio secuto.*
Consulens, & persuadens an censeatur opem, & auxilium maleficio prestare.
9 *Quasi dictio, est improprietatis nota, sicut & uerbū u detur.*
Statutum pœnam imponens auxilium, seu opem praestanti maleficio, non comprehendit persuadentē, seu consulentem.
10 *Consulens, aut persuadens quas debeat dare pœnas, statuto eas non exprimente.*
Consulens maleficium punitur etiā ipso non secuto.
11 *Consulens in minoribus criminibus, quas pœnas luat si statutum non taxet eas.*
12 *Consulens maleficum an puniri debeat, etiam si delinquens omnino facturus erat.*
13 *Argumentum a sensu contrario non ualet ubi contra legem procederet.*
14 *Consulens qui ante delictum commissum reuocauit consilium, an teneatur facto secuto.*
15 *Opem ministerij, & auditorij corporaliter præstans malefactori quando & qualiter puniatur.*
16 *Opem scienter præstans malefactori ante factum tenetur.*
17 *Opem prestans post delictum commissum quando puniri debeat.*
Opem præstans malefactori per uiam iustitiæ non punitur.
18 *Aduocatus cum excommunicato participans, pro consilio dando non incurrit excommunicationem.*
Supplicare non licet pro damnato de crimine læsæ maiestatis
Aggeres nili rumpens & cursum aquarum diuidens igni crematur.
19 *Statutum dictans opem non præstandum bannitis, non includit eos qui ob iustitiā gratiam, ul charitatem præstans opem.*
20 *Pœna plurium eidem opem præstantium an sit uniformis.*
21 *Rapiens uirginem aut uiduam, seu nuptam qualiter puniatur.*
Ancillam, aut libertinam alterius rapiens quas det pœnas.
22 *Sponsus sponsam propriam rapiens qua pœna plectatur.*
23 *Mulier uirum causa libidinis rapiens an puniatur, & quia si uir uirum.*
24 *Nuptię de parentum consensu procedere debent.*

Puella

Puella raptori suo nubere non potest etiam de parentum assensu.

25 *Rapiens meretricem aut alias plurium concubinam an debeat puniri.*

Meretrices causa libidinis inclusas detinentes actione iniuriarum tenentur

26 *Raptor meretricis quae meretricari desierat an puniatur acsi probam rapuisset mulierem.*

27 *Meretrix quae non plene resipuit, sed secrete plurium amplexus admittit, tractari adhuc potest ut meretrix.*

1 DEcimo nunc est uidendum † de raptu mulieris, quod quidem est graue, & longe detestabile crimen, & iura maxime ciuilia ipsum uehementer abhorent, qđ patet ex attrocioribus pęnis quae contra raptores ipsos eorumq. complices, & sequaces iura statuerunt ut l. unica. C. de raptu uirg. ubi patet ꝙ nedum puniunt raptores monialiū sacratarum, uerumetiā uirginarum, laicarū, nuptarū & uiduarū honeste uiuentium, ac ēt sponsarū mulierū, ita ꝙ non liceat ipsi spōso ꝓpriā spōsam ex domo parentū rapere, seu uiolēter abstrahere, & ad eius domū adducere, & qđ de uiro rapiente uxorem ꝓpriam cū qua cōtraxerat, & consumauerat matrimoniū, an puniat pęnis de qb. in d. l. unica, & qđ de eo q rapuit meretricē cā libidinis, aut concubinā seu aliā impudicam mulierem, an cōprehendat in l. praedicta ut illis poenis subiiciatur, uel aliis, & quibus. Pono igitur primo casum ꝙ Titius armatus, & associatus Meuio, Caio, & Sempronio ingressus fuit in monasterio S. Catharinae ex quo uiolenter una cū sociis pdictis rapuit quandam uenerabilē monialē ꝓfessam, sororē Luciā nuncupatā q̄ sic raptam ex dicto monasterio extraxerunt, illamq. duxerunt ad domū Pamphili, & dū ipsam monialem raptā adducerent in itinere occurrerūt Tyberio, Fabio, & Pompeio q simul praestiterunt opē, & auxiliū praefato Titio, & illius sociis ad perducendū ipsam

2 monialē ad domū supra dicti Pāphili. † Quaerit mō nunqđ oēs isti sint pariter puniendi, & quibus pęnis. Rñ. ꝙ ipse Titius una cum Meuio, Caio, & Sempronio sociis in raptu pluribus poenis subiiciunt. Et primo, ꝙ si in flagrāti crimine fuerint à parentib. cōsanguineis, tutoribus, curatoribus dñis, uel patronis raptae mulieris deprehēsi, pñt impune interfici, & ultra haec capite puniunt, & oīa eorū bona publicant, & applicant dictu monasterio ex quo monialis rapta reperit, uel in quo professa erat l. unicā. C. de rap. uir. qb. poenis nedū ipse, & eius principalis, uerū etiā Meuius, Caius, & Sēpronius eius socii, & adhaerētes, & q in ipso raptu iteruenerūt, & dicto Titio opē, & auxiliū pstiterūt, puniuntur & ꝑpetua oēs notant infamia. d. l. unica. uñ

3 Bald. in d. l. unica. super isto uerbo dicit. † nota ꝙ dñia est inter socium, & sequacē, qa socius est ille q principaliter uadit ad maleficiū ꝑ se, & sic pro interesse suo, sequax uero est ille q uadit ꝑ aliū, & ꝓ alterius interesse, ut habere in cle. 1. de poe. ubi ē gl. no. q̄ declarat qs sit socius, qs sequax, & qs ille q dat consiliū, auxiliū, uel fauorē, & qs illorum dicitur grauius delinquere, & maiori poena dignus existat. Item nota sm eundem Bald. ibi, ꝙ eo ipso ꝙ qs associat aliquē ad actū aliquē, uidet sibi dare auxiliū, absq; eo quod aliqd faciat ī eius fauorē qđ est uerū dicit ipse de auxilio fauoris, non de auxilio facti, qñ nihil fecit. nā per hoc ille q associat ꝑ associantis pñtiā fit audacior, & eius aduersarius efficitur timidior. Ex quo inferet qđ si Caius armatus associauit Titium ad insultandū, uel occidendū aliquem, licet ipse Caius nihil fecerit, sed solū institit ibi psens armatus dicitur dedisse auxiliū, & fauorē dicto Titio, rōne pdicta, qa ex ipsius pñtia Titius insultans sit audacior, insultās uero efficit timidior, & hoc tenet Bald. in l. raptores, in 2. colum. C. de epis. & cle. & Saly. in d. l. unica C. de raptu uirg. Adde Soz. in cons. 157. incip. cōsultatio, uer. 3. ostenditur, in 2. parte fal. 1. ubi hoc idem

4 tenet. † Sequitur in Themate, ꝙ Titius cum sociis monialem raptam in domo Pamphili introduxerūt. & ibi illam tenuerunt, quaero qua poena puniat iste Pamphilus, q raptores ipsos cū moniali scienter receptauit? dic ꝙ poena capitis duntaxat puniet absq; bonorū publicatione, ut d. l. unica §. pęnas aūt, ubi dicitur, ꝙ illi duntaxat qui raptui interfuerūt, & pticipali raptori assisterūt, illi trib. poenis puniunt. s. poena capitis, ꝑpetuae infamiae, & oium bon. confiscationis, siue publicationis & isti oēs poterūt a parentib. consanguineis tutorib. & curatoribus, à dñis, uel patronis mulieris raptae impune occidi, si in illo flagrāti fuerint dephensi. Et dnt Bald. & Sal. in d. l. unica, ꝙ haec facultas, siu e licētia occidēdi dicitur cōcessa ēt filiis, & nepotibus mulieris

raptae

rapie, licet eos illos nō exprimat, & hoc uirtute eiusdem uel maioris rōnis q̄ uiget in filiis, & nepotibus quā in aliis cōsanguineis & agnatis. 5 † Ex quo dicto notāt ibi Bald. & Saly. ꝙ iniuria facta uni de domo uel de familia censetur esse facta toti familiæ, & consanguinitati, & unusquisq; poterit iniuriarū suam uindicare, & ideo isto casu nullus de cōsanguinitate poterit esse testis in hmōi causis, hoc tñ itelligē ubi esset cōsuetudo ꝙ oēs de familia siue de cōsanguinitate reuocare soleāt ad aīum suum iniuriā factā cōsanguineo uel alteri de familia. ẜm Cyn. in d. l. unica, pro quo facit tex. in l. 1. C. si rector prouin. &c. & C. si quacū. præd. potesta. l. 1. Ex hoc etiā not ẜm Saly. ibi, dum quærit an facultas illa occidēdi præstita censeatur illis personis de quibus ibi cōtra raptores masculorū q̄ rapiuntur masculi causa libidinis, & cōcludit ꝙ non, nec pęnæ illius legis inferuntur cōtra ipsos. Bald. tñ ibi tenet cōtrarium ꝙ illa lex, & illius pœnæ habeant locum etiā contra rapientes masculum, & dicit esse casum ibi in d. l. unica. in fin. sed tex. ille hoc non probat, dum. n. loquit̄ de masculis, & fœminis eisdē pœnis puniendis, loquit̄ de his qui associarunt siue dederūt auxiliū raptori, & sic de ꝑsonis delinquentibus, non aūt de illo qui passus fuit rapinā, & ideo puto opinionē Saly. & sequaciū esse ueriorē, maxime quia lex illa est multū exorbitans & odiosa, ut dicit ibi Saly. bene uerū est ꝙ nō solū parentibus & cōsanguineis, uerumetiā & amicis licet hmōi uiolentiæ, & rapinæ resistere, & ipsos uiolentos raptores etiā armis propulsare atq; abiicere, cum moderamine tñ inculpatę tutelæ, ut dicit ibi gl. ī d. l. unico. 6 † Per cuius doctrinā decidit̄ alia quæstio ualde notabilis. Quod quotiescunq; aliquis esset insultatus à pluribus, ꝙ parētes & cōsanguinei ipsius insultati, & oēs qui sunt de illius familia poterūt licite & impune insultātibus ipsis resistere, & illos ꝓpulsare ēt cū armis, & si quē offenderint uel occiderint in tali propulsatione & resistentia, non teneni̇̄ de homicidio nec alia pœna, dūmodo id fecerint cū moderamine inculpatæ tutelæ; quia iura ꝑmittūt cōsanguineo cōsanguineū suum defendere, ita dicit Saly. in d. l. unica, ubi dicit quod istud ēt tenet gl. ibi. & gl. in l. ut uim. ff. de iusti. & iur. Sequitur nunc uidendū quibus pęnis puniuntur Tyberius, Fabius, & Pompeius qui Titium raptorē, & socius post commissum facinus associarūt ad domū supra dicta Pāphili & bř dicas, ꝙ isti puniunt̄ pœna capitis dūtaxat absq; bonorū publicatione uel infamia d. l. unica §. pęnas. Et nota, ꝙ isti nō ꝓñt à parentibus & cōsanguineis mulieris & aliis personis de q̄bus ibi impune interfici uel offendi sicut alii ex quo nō dñt cōperti in flagranti crimine, q̄a isti post cōmissum crimē interuenerūt. 7 † Ex quo dicto nota hoc unū q̄d est summe notandū. ꝙ hi qui ꝑstiterunt auxiliū & fauorē malefactori post cōmissum crimē associando illū, & illi fauendo, eūdēq. defendendo, mitius puniuntur, quā illi q̄ delicto siue homicidio interfuerunt, licet nihil fecerint, hoc probatur ī d. l. unica ẜm quod illā declarat Bald. ibi. & Bald in d. l. raptores, C. de epis. & cle. & Saly. in d. unica. in uer. ceteros, in 6 parte, sui commenti. in 4. col. in princ. hoc idē expresse dicit, q̄bus adde do. Soc. in cons. 157. inc. cōsultatio ista uers. tertio ostendit̄, ī 2. parte fol. 11. ubi hoc idē tenet. q̄d an sit uerū, simplr̄ patebit ex infra dicendis. Istorum eñ qui ꝑstant auxilium, & fauorē principali malefactori plures sunt species, ẜm ꝙ notat gl. in cle. 1. de pœnis, & supra alias tetigi uerbum eadem quęst. quorū quidam dñr socii ipsius principalis, qui principalr̄ uadunt ꝓ ꝓ se, quidam alii dñt adhærentes, & sequaces, qui ueniunt ꝓ ꝓ alium, & pro alterius interesse, q̄dam sunt persuasores, & cōsultores, qui per suasionibus, & cōsiliis suis aīum, & audaciam ꝑstant principali malefactori ad dictū maleficium perpetrandum, quidam alii dñr mandatores, q̄ hoc mandant expresse ut fiat maleficium, & ibi oēs sunt diuersi, diuersique pœnis puniunt̄, uideamus igitur de quolibet, & ut seruemus ordinem naturæ uidebimus primo de his q̄ ꝓcedunt factum, hoc est q̄ fiunt ante factum q̄d est consilium, & persuasio ad maleficium ꝑpetrandum. 8 † Et ideo primo quęro, an ꝑsuadens uel cōsulens puniatur, & qua pœna facto secuto, & quid si factum non fuerit cōpletū in totū, sed pro parte, & quid si nihil actū sit, an ꝑsuasor, & consulto puniātur, & qua pœna, & anteq̄ ad ulteriora deueniā. Quæro an ille qui consuluit, & persuadet dicatur pręstare opem, & auxiliū maleficio, ita ꝙ si statutum imponit pœnam ꝑstanti opem & auxiliū malefactori siue maleficio comprehendat ēt illum qui persuadet, & consuluit. Saly. in d. l. unica in 4. col. arguit ad partes primo ꝙ sic, ẜm auctoritatem Catholicum,

& quorundã humanarũ literarũ professorũ, demum auctoritate iuris concludit ꝙ non, quia largo sumpto uocabulo, & impropriẽ dr̃ præstare opem, & auxilium ille, qui persuadet, & consulit, & pro hoc adducit tex. in l. qui seruo, in 1. & 2. rñso. ff. de fur. ubi dr̃, ꝙ ille qui persuasit seruo alieno ut fugeret, & furtum faceret, secuta fuga, & facto furto, q persuaserat tenetur dño actione furti, quasi 9 ope, & cõsilio eius furtũ factũ fuerit, † dictio em̃ quasi, est nota improprietatis, ut not. in l. 2. ff. de usufr. ea. re. q̃ usu. cõsu. & silr̃ uerbũ ur̃, de quo in d. l. q seruo, denotat similitudinẽ, & improprietatẽ, ut l. non ur̃. C. de in integ. rest. tit. gñali, & sic concludit ipse Saly. ꝙ qui cõsulit, & persuadet de stricta, & propria signõne uocabuli non dr̃ præstare opem, & auxilium, & per cõñs dicas, ꝙ non comprehẽdit in statuto imponente pœnam ꝑstantibus opem, & auxilium, qa statuta ipsa sunt exorbitantia, & ut plurimũ odiosa, & non debent extẽdi ad casum impropriũ, sed ꝓprie, & stricte intelligunt̃ l. 2. C. de nox. l. quidquid adstringendæ, ff. de uerb. obl. c. si papa, de priui. lib. 6. ꝑ Bart. in l. oẽs populi. in 6. q. prin. ff. de iust. & iu. cũ multis simi. Reuertor nunc ad qõnem nostram an persuasor, & consultor puniat̃, & qua pœna, & dic aut lex uel statutũ imponit certam pœnã ꝑsuasori, & consultori facto secuto, & aliam uel nullã pœnã facto nõ secuto, & tũc seruanda erit lex, ꝑut 10 clare loquit̃. † aut statutũ uult ꝙ puniat̃ consulens, & ꝑsuadens, sed nullam exprimit pœnã & hic aduerte, aut sumus in atrocioribus siue minoribus criminibus, & sic quærimus an facto demum secuto puniat̃, uel facto ẽt non secuto, dummodo tentando peruenerit ad actum proximum facto. Primo casu dic, ꝙ rĩr punitur consulens, & persuadens eadẽ pœna qua principalis delinquens puniret̃ facto secuto, ut l. nihil. ff. ad l. Corn. de sica. l. utrum. ff. ad leg. Pomp. de pari. & ad Turp. l. 1. § incidit, & l. si qs non dicam rapere. C. de epis. & cle. hoc plus est atrocioribus, quia facto ẽt non secuto infertur pœna consulenti. d. l. si qs non dicam rapere, sed contra hoc est qd̃ notat̃ in d. l. unica de rap. uir. in §. pœnas uers. ceteros ubi dr̃ ꝙ persuadens, & consulens non punit̃ eadem pœna sicut principalis raptor, sed minori, s. pœna capitis duntaxat, ut ibi dr̃ sed dic ꝙ ideo ibi punitur minori pœna, quia lex imposuit pœnam certã à qua non est recedẽdum, ut supra diximus, alias si non fuisset declarata certa pœna, eadẽ puniret̃ sicut principalis, ita dicit Saly. in 11 d. l. unica, † Secundo uero casu qñ sumus in minoribus criminibus, uel in non atrocioribus, & tũc dic, si statutũ non imponit certam pœnã, sed mãdat ipsum puniri, punit̃ eadem pœna ꝑ ea quæ ꝓxime dixi, Fallit tamẽ hoc qñ delictum ꝑ ꝑ aliquam qualitatem, uel accidens diceret grauius in persona delinquentis, ꝑut est furtũ manifestum ꝙ grauius punit̃ q̃ non manifestũ. Item si ex forma statuti delictũ esset magis punibile factum in uno loco quã in alio loco, uel uno tꝑe magis q̃ altero, uel si diceret statutum, ꝙ si reus inqsitus negauerit cõtenta in inqsitione puniat̃ in duplũ, ut l. cõtra negantẽ, C. ad l. Aql. qa tũc cõsultor nõ punitur sicut delinquẽs, sed pœna simplici, ut ff. de furt. l. q seruo, in princ. & l. is q opem, eo. tit. & ibi Bart. Prædicta ẽt limita esse uera qñ principalis qui fecit delictum nõ fuisset alias facturus nisi ꝑcessisset consilium, & persuasio illa, qñ aũt erat alias oĩno 12 facturus dic ut infra dicam. † Quæro nunc, qd si delinquens erat alias oĩno facturus id qđ fecit, an isto casu ꝑsuadens, uel cõsulens puniatur? Quidã dixerũt ꝙ non, qa isto casu cõsulens non fuit causa delicti, ut in l. nõ solũ, §. si mãdato, in uers. Attilicinus, ff. de iniuriis sumpto argõ à contrario sensu, ibi. n. dr̃ ꝙ persuasit alicui nolenti inferre iniuriã facere, dr̃ ibi ꝙ tenetur ꝑsuadens ac si ipse fecisset, rõ est, qa ille q fecit iniuriã nõ erat alias facturus, ergo si facturus erat nõ tenet̃, ꝑ quo facit ẽt tex. in §. ope. insti. de obl. quæ ex delic. nas. & hanc opinionem ur̃ tenere gl. in d. uers. Attilicinus. Quidam alii tenuerunt cõtrarium, ꝙ oĩno cõsultor uel ꝑsuadẽs teneatur, ẽt si delinquẽs illud alias facturus erat, qa nõ debuit cõsultor, & ꝑsuasor malo cõsilio suo iniquo uiro augere malitiã, & animũ ad delinquendum, & iste est tex. not. ubi est casus in l. 1. §. ꝑsuadere, in fi. ff. de ser. corru. & ibi gl. & hoc etiã tenet Saly. in d. l. unica C. de ra. uir. cum hac tñ distõne, ꝙ ubi delinquẽs nõ erat facturus ꝑsuasor nõ tenetur eadẽ pœna sicut principalis, ꝑ ea q̃ supra ꝓxime diximus, ut d. §. ꝑsuadere, nisi in lege uel statuto reꝑiretur certa pęna expssa, quo casu illi standũ erit ꝑ ea q̃ supra diximus, & not. in d. l. unica. §. pœnas, uers. ceteros. Si uero erat malus de per se, & illud delictum erat

alias omnino facturus,& in isto casu simili- ter tenetur psuadẽs, sed minori pœna, quã iudex ſm qualitatem facti,& cõdõnẽ psonæ arbitrabit maiorem aut minorem,& ſm etiã uehementiam,& magnitudinem psuasionis, & cõsilii,alias.n. ex leui uerbo psuasio enunciatiue aut iocose forsan plato, qs non tenetur,nec diceretur pp hoc opem pstitisse d.§. ope.inst. de oblig.q ex delic nasc.& istius opinionis fuit et Dyn.in c.nullus ex cõsilio,de reg.iur. lib 6. hoc idem ut sentire Bart.in l. 1.§.incidit.ff.ad Turp. qui text. in instigante loquitur qd idem est sicut in psuadẽte,ut dicit Saly. in d.l. unica.& non obstant ea quæ supra dicebãtur in d.uer. Attilicinus.arguẽdo

13 à cõtrario sensu, † qa illud argm nunq pcedit qn tẽderet cõtra legem,uel esset alteri legi cõtrarius,ut C.de cond.incer.l.si qs patrẽ, qd et tenet Saly.ibi.Hæc in oia q supra dixi de cõsulente,& psuadente,intellige de illo q malam psuasionem aut cõsiliũ dedit ad effectum ut maleficium fieret,non aũt de eo qui dat bonum cõsilium uel bonam psuasionẽ, qa istud nomen cõsilium,& psuasio in dubio põt adaptari ad bonum sicut ad malum, & ideo non dr nec psumit malum nisi sit adiecta illa qualitas mali ut l. 1. §.persuadere. & alias diximus supra lib.2. q.10.ubi dcm fuit de ueneno qd silr põt comprehendere bonum,& malum uenenum.ut l.3.in prin.& §. adiectio.ff.ad l.Corn.de sica.& l.1 §. dolum

14 ff.de dolo † Quæro nunqd si psuadens aut cõsules reuocauit cõsilium suum,an delicto secuto teneatur,dic bñ aut loquimur in mãdãte,aut in cõsulẽte,primo casu,sufficit simplex reuocatio mandati ad euitandũ pœnã, ita qd pueniat ad notitiam mandatarii, ut l.si mandasset.ff.manda.& p Saly plene in l. non ideo minus,in 3.qõ.C.de accus. Secũdo uero casu,nõ sufficit simplex reuocatio,quin imo necesse est qꝫ expresse fiat cõtraria psuasio,& sic expressa dissuasio,& cõsilium dissuasiuum,& negatiuum præbeat illi q facturus erat delictum,ita qꝫ uerisilr,& pbabiliter credat,qꝫ ille non sit amplius facturus, nec adhuc sufficit,sed hẽt necesse si uult euitare pœnas denũciare,& notificare ista illi cõtra quẽ datum erat consilium, ut caueat ab illo qui q̃rit ipm offendere, & ita not. dicit Innoc. in c.ad audientiam, de homi.qd transumptiue posuit Bar. in l.non solum.§.si mandato, ff.de iniur.& idem tenet et Sal.in d.l. unica, in uer.qro 4.in 5.col.Diuersitatis.n. rõ põt esse ſm eum, qa mandatum pcessit solũ gratia mandantis tm d.l.non solum.§. si mandato & uerisimile est qꝫ mandatarius q fecit alio non p se statim audita reuocatione cesset ab opere.Persuasus uero,& cõsultus q p se agit non sic facile abstinebit ab opere qd pficere intendit,arg.l.2.ff.mandati,& l. 1.§. psuadere, i fi.ff.de ser.corru.Et qm diximus supra de his q pstant opẽ fauoris cuius opis fauor denotatur,& intellr eo ipso qꝫ qs est psens maleficio,licet nihil aliud agat,quia per illius psentiam insultans siue delinquens efficitur audatior,aduersarius uero efficit timi-

15 dior,ut latius diximus supra. † Restat nunc uidere de his,q pstant opem ministerii,& adiutorii corporaliter.Circa qd distingue, aut quis præstitit opem scienter,aut ignoranter, si ignoranter,qa nõ putabat qui præstitit opem illum cui præstitit uelle male facere, & non tenetur,qa ignorantia facti illum excusat,nam in delictis ignorãtia facti admittitur rlr,qn quis non habuit aĩum delinquendi, l. 1.§.diuus.ff.ad l.Corn.de sica.l.eum q duas, C.de adult. l.qui contra legem. C. de incest. nup.l.item apud Labeonem.§. si qs uirginẽ. ff.de iniu.& per Dy. in c.nullus ex consilio de re iud.Aut pstans opem scienter pstitit. & tunc aut præstitit opem maleficio irregulari fiendo,& non tenetur,ut l.q seruo.i prin.ff. de fur ita dicit Saly.in d.l.unica in uer. nunc transeamus,& c.sed aduerte,qa tex. ille in d. l.qui seruo.loquitur in persuadente, non in ope præstante,de quo nos loquimur hic, & ideo dubito satis de ista decisione,supra qua poteris cogitare, aut maleficium erat rlare, & tunc distingue aut nos loquimur de ope, & auxilio pstito ante fcm,aut de ea q pstatur in facto,aut de ea quæ pstatur post factum,

16 † Primo casu,qn sumus ante factum, & qs præstitit opem scienter tenetur,uel l.q seruo 2.rñso ff.de fur.& l.si pignore.§. qui ferramẽta.eo. tit. & per Bart.in l. is qui opem. ff. de fur.& uide text.in l.fin.C.de discu. lib.10. & ff.de adul.l.q domum.& l.utrũ ff.de parrici. & p Sal.in d.l.unica.in 6. col. Secundo uero casu,qn præstatio opus fit tpe maleficii, ut quia præstans concomitauit delinquentem ad patrandum delictum,& nulli dubiũ est qꝫ punitur.ut d.l.unica.C.de rapt.uirg.i uer.nec igr.& uer. pœnas aũt,& l.si quis non dicam rapere.C.de epis.& cler. & ibi Bald.& Bald. etiam

etiam in d.l.vnica. ibi etiã Saly. Idem tenet.
17 †Tertio autẽ casu, quñ pstatio opis fit post commissũ delictũ, & hic aduerte: quia diuersimode fit præstatio opis delinquẽti post cõmissum crimẽ, qđ fit quatuor modis. Et primo interdũ quis præstat opẽ delinquenti, vt euadat p viã fugæ. tũc præstãs opẽ punitur. vt d.l.vnica. in ver. pœnas aũt de rap.virg. & l.1.& 2.& per tot.tit. C. de his qui latro.occult & l.1.§.qđ aũt.ff.de ser corrup. & l.his cuius ope. ff. de adulte. vide Bar. in d l.is qui opẽ.ff de fur. Interdũ aũt quis præstat opẽ criminoso, vt euadat per viã iustitiæ, vt cõiter faciunt aduocatis procuratores, & similes, & tunc talis præstatio opis non est punibilis, sed permissa à iure: quia vnicuique est permissũ defendere incarceratũ, vt l.& si nõ defendantur. ff.de pœ. quia defensio est de iure naturæ. l.vt vim. & ibi Bar. ff.de iust. & iure, & facit ꝙ no. Inn. de sen.excõ.c.solet. vbi
18 dicit, †ꝙ aduocatus non incidit in excõicationẽ si scienter cõicat cũ excõicato, quãdo ab eo petit consiliũ in cã excõicationis. Interdũ vero quis præstat opem criminoso, vt euadat per viã gratiæ, vel misericordiæ supplicãdo principi pro eo, & isto casu similiter nullã pœnã meret̃, quia non incũbit rei illicite qui petit gratiã à principe, vt ff.de pœ.l. releg.§.fi.in fi.& l.diui fratres, in prin. ff.eo. tit. Fallit hoc in dãnato pro crim. læsæ maie. pro quo supplicare nõ licet. l.quisquis. C.ad l.Iul.maie. Fallit etiã in casu. C.de nili aggeri.non rũp.l.vnica. vbi ille qui rũpit aggeres nili, & deuiat cursus aquarũ à loco, & alueo suo antiquo, dẽt igne ibi cõcremari, conscij vero, & auxiliũ illi præstãtes cõfiscatis oĩbus bonis, in perpetuũ relegãtur, ita qđ nemini vnquã liceat pro ipsis supplicare, ita dicit ibi tex.& hoc ideo, quia in l.ita reperitur expressum, vbi aũt non esset à lege prohibitũ, non impeditur quis, nec dẽt puniri, si exercet opera charitatis erga criminosum, vnde dicunt doct. ꝙ non meretur pœnã, ille etiã qui præstat alimoniã delinquenti quãdo est pauper, qđ est verũ, vt dixi, nisi aliter fuerit lege cautũ, vt l.quisquis. C.ad l.Iul.maie.& c.vergen.
19 tis.de hær. †Et faciunt secundùm Saly. in d. l.vnica ad statutũ, quo cauet̃ qđ nemo possit bãnito præstare opẽ, vt nõ cõprehẽdatur isti qui pp iustitiã, gratiã, vel charitatẽ præstãt sibi opẽ, sed illi qui contra curiã, & iustitiã præstant sibi opẽ, vt sup. diximus. Quæro nunc casibus in quibus præstatio opis est punibilis, qua pœna puniatur qui præstitit, & bñ dic, secundùm ꝙ diximus sup. in persuasione, & cõsilio, aut est certa pœna statuta à lege, & illa est seruãda. l.vnica. C.de rap.virg. & l. vnica. C. de nili agge. aut nulla reperit̃ pœna expressa, & determinata. & tunc, aut nos loquimur de his qui præstiterũt opẽ ante factũ, & eodẽ mõ puniũtur sicut cõsultores, vt sup. diximus, aut in ipso facto, & puniũtur eadem pœna, sicut principalis delinquẽs, vt d.l.vnica. C.de rap.virg. in §.ne igit̃. aut loquimur de his qui pstiterunt opẽ post factũ, sicut est ad fugã, & tunc si talis præstatio opis cadit in aliquid certũ delictũ, aut p illo facto sit aliqua pœna certa statuta à lege, & illa sit seruãda, quãdo vero nulla pœna certa sit à lege statuta, & tũc, puniat̃ minori pœna q̃ ille qui tulit opẽ in ipso facto, vt d. l.vnica. C.de rap.virg. in §.pœna aũt, & hoc
20 idẽ teneãt ibi Bal. & Saly. †Iterũ quæro, qđ si plures fuerũt qui præstiterũt opẽ, an pœna oĩum istorũ sit vniformis, vt sic oẽs pariter vnica pęna puniũtur, vel diuersis? & bñ dicas, qđ pœnæ istæ sunt difformes, secundùm plus, vel minus in eo, ꝙ quis deliquerit, ita tenet Inno. in c.sicut dignũ. de homi. Idem est de iure ciuili, sicut dixit Saly. in d.l.vnica. C. de rap.virg. in 6.col. vbi dicit, ꝙ diuersæ sunt pœnæ de iure statutæ, secundũ qualitatẽ auxilij præstiti, & prauã intẽtionem præstãtis, vt d.c sicut dignũ. nã ille qui dedit ope sua tale auxiliũ delinquẽti quod patrauit, & perfecit homicidiũ, nulli dubiũ est ꝙ tenetur, & ipse de homicidio, si vero minus peccauerit, secundũ gradũ culpæ succedit pœna. d.c. sicut dignũ & vt c.cleric. de vita, & hon.cle. & hæc sufficiãt quo ad materiã istius opis. Reuertor nũc ad residuũ d l.vnicæ. vt declaremus totã materiã ipsius raptus mulieris, & ideo. † Quęro nũc, quid si aliquis rapuit mu
21 lierẽ virginẽ, vel viduã honeste viuentem, aut mulierem nuptã ex domo patris, vel mariti, qua pœna puniat̃. Et breuiter dicas, ꝙ tã ipse raptor, q̃ eius socij, fautores, defensores, adhærẽtes, & sequaces, & receptatores eisdem pœnis puniũtur, quib. sup. proxime diximus de rapiẽtib moníalẽ, expsse cauetur ĩ d.l.vnica. in prin. C.de rap.virg. excepto ꝙ bona ipsorũ in istis casib. applicãtur ipsis mulierib. raptis pleno iure. d.l.vnica. §.si naũt ingenuã. Itẽ quęro, qđ si aliqs rapuit seruã, aut liberti

nā alterius, dic similiter ꝙ raptores puniuntur pœna mortis, sed nō patiūtur bonorū publicationē, vt d.l.vnica.in prin.& §.ne aūt.& §.seq.& eorū fautores ēt puniūtur, vt ibi exceptio ꝙ eorum bona publicātur. †Deinde 22 q̄ro, quid si sponsus rapuit sponsam suā propriā, an puniat, & qua pœna? Resp. ꝙ de iure ciuili punitur eiusdē pœnis sicut ille qui rapuit mulierē honestā, sibi nullo iure coniunctā.d.l.vnica.§.quibus, & ibi vide. De iure autē canonico nulla pœna punitur spōsus qui sponsam suā rapuit, cum qua prius præcesserat nuptiarū consensus.c.cū cā q̄, extra de rapto.& ibi glos. q̄ melius hoc declarat.& no. 27.q.2.raptus, & c.lex illa. vbi hoc expresse probatur. Successiue q̄ro, quid si maritus rapuerit vxorē, an subijciat pœnis, de quib. in d.l.vnica? Dic, ꝙ nō vtroq; iure, q̄a oēs doct. concludunt ꝙ maritus hēt plenū ius in personā vxoris suæ, intellige tn̄ cū illa cum qua cōsumauit m̄rimoniū, vt d.c.cū cā, extra de rap.& l.fi.C.de lib.homi.exhib. & ita tenent Bal.& Saly.in d.l.vnica. & Canonistæ in d.c. cā quæ. Sed quia dicta lex vnica, loquitur de viro rapiente mulierē. †Quid econtra si mulier 23 rapiat virū cā libidinis, videretur esse idē dicendū: quia ista sunt synonyma, tamen breuiter dicas contrariū, ꝙ dispositio illius legis not hēt locū in muliere rapiente virū, ex quo non viget eadē rō iniuriarū in hoc casu sicut in alio, ita tenent Bal.& Saly.in d.l.vnica, & est cōis opinio oīum doct. Idem etiā dicendū est in viro rapiente aliū virū cā libidinis, quia non cōprehenditur sub illa lege, ita tenet Saly.& Bal.ibi, & diximus supra ca.quæstio.in prin. †Sequitur ibi in text. ꝙ nuptiæ 24 procedere debent de consensu parentum ipsius puellæ, aliàs non valent, dic ꝙ hoc est verū de iure ciuili, vt ibi dicitur. Secus de iure canonico, vt d.c cā quæ.& c.fin. de rapto.& 28.q.2.raptus, & lex illa. Et ideo dr̄ ēt ibi, ꝙ puella nubere non potest ipsi raptori, etiā si parentes consentiant, qui si iniuriam ipsam remiserint, & dictis nuptijs consenserint debent deportari. ita dicit expresse text. in d.l vnica.de rap.§.pe.in fi.cuius contrarium disponitur de iure canonico.d.c.cā quę, & c.fi. extra de rapto. vbi est casus, ꝙ si raptor rapuerit virginem cum qua nuptiarū consensus prius interuenerat, & dato quod mulier rapta fuerit inuita si tn̄ postea cōsenserit, & placuerit sibi suo raptori nubere, nihil obstat quo minus possit illi īpune nubere. d. c. fi. ꝙ no. quia cū cā matrimonij sit spūalis, & reguletur à iure canonico, vt in c.dēt, de big. dēmus in hoc stare dispōni iuris canonici.c. per venerabilē, qui fil.sint legi.& c.si diligenti.de foro cōp. & no.per doct.in c.solitæ.de maior.& obedien.& in c.nouit de iudicijs.

25 †Vltimo in hac 10.q. quæro, quid si rapta fuerit meretrix cā libidinis, concubina plurium, aut alia mulier impudica, an raptores subijciantur pœnis d.l.vnicæ. C.de rap.virg. Bar.in l.verū, in fi.ff.de fur.& in l 3.in fin.ff. de cond.ob tur.caus.dicit ꝙ non, & ita ēt vr̄ sentire Bal.in d.l vnica.C.de rapt. Et ideo dicūt docto. ꝙ qui rapit meretricē cā libidinis, & eadem de causa tenet illam inclusam in domo ꝑ plures horas, & dies, nō tenetur de priuato carcere, nec tenet̄ ēt de vi priuata d. l.verū, & ibi Bar.& hoc idē tenet Saly.in 2. col.in vers.oppo.i.&c.& ita ēt tenet gl.in d. l.vnica in ver. viduarum. Nota tn̄ vnum ꝙ dicit do.Matth.de Math.in singu.suo 104. ꝙ incipit, nota vnū ꝙ solēt vulgares, &c. vbi dicit ꝙ licet isti q̄ capiunt, & detinent inclausas meretrices violēter in domo priuata cā libidinis nō teneātur de priuato carcere, nec de vi publica, vt per Bar.in d.l.verū, sup. de fur. tamen tenentur actione iniuriarū ipsi mulieri, q̄ q̄ dē iniuriæ possent esse adeo atroces attēta qualitate facti, & personarū conditione, ꝙ iudex posset arbitrari pœna mortis esse inferendā cōtradictū raptorē, & detētorē, & allegat doctr. Bar. in l.fi. ff.de rer.diui. sed parcat mihi excellētia sua. quia dictū suū puto esse verū. ex quo iura per eū allegata hoc non probāt.& Bar. etiā in d.l.fi. ff.de rer.diui. nullū verbū facit de ista materia in 26 li.meo. †Sed quæro, quid si meretrix illa desierat iā meretricari, & cæperat honeste viuere, prout probari poterat, quia iā pœnituerat ipsam præteritæ vitæ, si huiusmodi mulier rapta fuerint, an raptor puniat, ac si mulierē honestā rapuisset, vt hr̄ in d.l.vnica. in prin.C.de rap.vir.Saly.secutus opi.Cy.in d.l. vnica. dicit ꝙ isto casu raptor subijcitur eisdē pœnis.de quib in d.l.vnica. quia sufficit, ꝙ mulier illa honeste viuat tp̄e aptus, lex.n. illa nō requirit vitā ꝑteritā, sed ꝑsentē dūtaxat, quæ est tp̄e raptus, vnde si reperitur honesta tp̄e raptus pœna cōmittitur, aliàs nō, ita tenet Saly.in d.l.vnica, qui dicit hoc esse de mente Cy. ibi idem etiam tenet Bald. expresse,

presse in d.l.vnica, vbi dicit, quod aut in muliere illa apparebāt signa pnīæ, quia nolebat amplius meretricari, ut quia practicabat cōtinue inter honestas mulieres, & euitabat multum consortia inhonesta, tā uirorum quam mulierū, quæ aliquātulum sibi suspecta videbantur, & alia cuncta opera honesta & laudabilia faciebat, quæ honestæ, & pudicæ mulieres facere solent, & isto casu idē iudicādū erit de illa sicut de a-17 lijs honestis, & pudicis mulierib. † Aut pteritæ vitæ nōdū bene pœnituerat, quia adhuc impudice viuebat, & si nō publice saltē secrete, & noctis tpe admittebat plures in domo & pluriū virorū patiebat amplexus, isto casu iudicādū erit de illa sicut de meretrice, vt C. de nup. l. imperialis, & dicit ipse Bal. quod istud est satis tolerabile, quod isto casu non habeat locum dispositio d.l. vnicæ, & per hæc sum expeditus de ista pulcherrima quæstione.

1 *Coitus cum nupta habitus quæ honesta putatur, sed in occulto plures admittit, an sit punibilis.*

2 *Coitus omnis de iure canonico extra matrimonium est punibilis.*

1 VNdecimo quæro, quid si † mulier nupta aut vidua quæ publice retinet nomen honestæ matronæ occulte tamē pluriū virorum admittere cōsueuit amplexus, an coitus habitus cum mulieribus hmōi sit punibilis, & qua pœna? & breuiter dicas quod quam primū mulier cœpit meretricari, & inhoneste viuere, siue secrete hoc faciat siue publice, perdit florē pudoris, & nomē honestæ matronæ, vt l. inter liberas, & ibi Bart. ff. de adul. & inst. de pub. iud. § itē lex Iul. & ibi do. Io. Fab. qui igitur cōcubuit cum ipsis mulierib. istius condōnis nullā pœnā meretur de iure ciuili, ut d.l. verum, & ibi Bar. ff. de fur. & est gl. & in d.l. vnica, C. de rap. virg. & Bar. in l. 3. ff. de cond. ob tur. cau. vide text. no. in l. quam adulterium. C. de adult. qui tex. loquitur de 2 nupta & vidua. † Fateor bene quod de iure canonico iste coitus non erit impunibilis, quia illo iure omnis coitus præter vxoris est impunibilis 32. q. 5. c. meretrices.

1 *Iudæus cognoscens carnaliter Christianam, aut Christianus hebræam quas debeat luere pœnas*

2 *Christianus ignoranter matrimonium cum hebræa contrahens non punitur, secus si scienter.*

3 *Pœna adulterij est capitalis, quæ infligitur etiā hic qui mulieribus hebræis scienter se cōmiscet.*

Liberi ex matrimonio inter Christianum & Hebræam sunt illegitimi.

4 *Papa dispensare non potest quòd Christianus cū hebræa contrahat matrimonium aut econtra, nisi præcedente baptismo.*

5 *Christianus excommunicatur qui cum muliere hebræa matrimonium contrahit.*

6 *Iudæus christiana mulieri se commiscens condigna animaduersione punitur.*

Animaduersionis condignus appellatione venit etiam mors.

7 *Iudæus copulam fornicariam habens cum Christiana virili m amputatione punitur, & nu. 8.*

8 *Iudæus ignoranter concumbens cum muliere christiana qualiter puniatur.*

10 *Præsumpœo quædam fraudis est in iudæo cum Christiana concumbenti.*

11 *Hebræi non deferentes habitum distinctum ab habitibus christianorum puniuntur.*

1 DVodecimo quæro quid si † Iudæus carnaliter cognouerit mulierem christianā, vel econtra christianus coitum carnis habuit cum muliere hæbræa, qua pœna puniatur? Respondetur, aut illam cognouit carnaliter in figura matrimonij, aut in actu fornicationis: si in figura matrimonij, aut loquitur de iure canonico, & matrimonium est ipso iure nullum, ideo fit separatio incontinenti. 28. q. 1. caue. & c. si quis, & c. in nonnullis, de iudæ. in foro consciētiæ puniuntur pœna septem annorum, de qua in c. hoc ipsum 33. q. 2. & diximus supra eo. tit. 2 q. 2. & 3. † In foro autem contentioso corā iudice ecclesiastico dic, aut contraxit ignorāter in figura matrimonij, & non punitur aliqua pœna, secundū, quod tenet Panor. in d.c. in nonnullis, rō est quia dabat operā rei licitæ, vt alias late diximus supra eo. q. 1. & 2. & 3. aut scienter & punitur pœna excōicationis, & nihilominus separantur vt supra dictum est per doctrinā Abb. in d.c. in nonnullis, arg. text. in c. si quis epūs aut presbyter iuncta glo. 27. q. 1. oīno ad inuicem separantur. vt ibi vide tex. no. & c. si quis 28. q. 1. qui vult, quod penitus à cōione fidelium separentur. De iure autem ciuili, aut illam cognouit in actu fornicationis, aut in figura matrimonij, si per matrimonium, aut scienter, aut ignoranter contraxit cum illa, si scienter, primo, & principaliter matrimoniū nullum est, quia verū, &

& proprium matrimoniũ est cõicatio diuini iuris, l. 1. ff. de ritu nup. & l. aduersus, ff. de cri. exp. hæred. quę quidẽ cõicatio esse nõ põt inter iudæũ, & Christianã, vel econtra ĩter Christianũ, & Iudæã 28. q. 1. caue. c. seq. & c. si q̃s vbi est casus, & † isti de iure ciuili sunt pœna adulterii puniẽdi, quæ est pœna mortis, vt late diximus supra eo. in q. adulterii, sed aduerte, ꝙ per illã cõmixtionẽ non cõmittitur proprie adulteriũ. sed crimen illud uicẽ adulterii obtinet, ut C. de Iudæ. l. ne quis Christianã, imò vr̃ esse deterioris cõditionis, q̃ adulteriũ quia sine t͞pis p̃finitione à quocunq; poterit accusari iste coitus. qđ nõ est sic in adulterio p̃prio, ut l. miles. §. si pater. §. mulier, & §. 60. ff. eo. tit. itẽ poterit vnusquisq; illos accusare absq; inscriptione talionis pœnæ, ut dicit gl. in d. l. ne quis. Si uero ex coitu hmõi liberos susceperint non sunt legitimi aliquo pacto, ex quo nullum erat matrimoniũ inter parẽtes, illos tamen puto vt incestuosos filios appellari nõ posse, ita ut nec à patre alẽdi sint, argũ eorũ quæ hñr in auth. de incest. nup. in prin. & in auth. ex cõplexu. eo. C. eo. tit. imò vr̃ esse grauius istud, ꝙ coire cũ propria cõsanguinea, quia per coitũ consanguineæ uiolãt iura consanguinitatis duntaxat, ut in c. 1. & 2. de cõsan. & aff. quia remoto uinculo cõsanguinitatis põt esse matrimoniũ inter eos, cũ sint ambo Christiani, & hinc est ꝙ sæpius dispẽsantur à summo pontifice, ut tota die uidemus, sed per istã aliã commixtionẽ fit iniuria duob. sacramentis. primo fit iniuria baptismo, & uniuersæ Christianæ religioni, ut 27. q. 1. caue. c. non oportet. & c. seq. fit etiam iniuria sacramento matrimonii, quod conať cõtrahere cõtra legũ institutiones d. l. ne q̃s. C. de iudæ. & l. 1. ff. de ritu. nup. † Nec unquã poterit tale matrimonium siue potius adulterina cõmixtio à sede apostolica dispẽsari, nisi p̃cedat baptismatis sacramẽtũ d. c. non oportet, & ibi gl. merito illorũ proles tãquã incestuosa, & dãnabilis debet censeri incapax oĩs successionis generaliter d. auth. ex cõplexu, & ex quo habetur in corpore, & istud ẽt ur̃ esse de mẽte Old. in cõs. 333. qđ incipit, qualiter punitur iudæus, &c. Si uerò ignorãter cõtraxerunt, & excusantur a pœna, secũdũ ꝙ dicit gl. in c. ĩ nõnullis. de iu. quã sequitur ibi Abb. & alii dicentes ꝙ ista est ignorãtia facti, merito indulget excusatiõnẽ, ut l. 1. & ibi Bar. ff. de iur. & fac. igno. & in c. ignor. de reg. iu. lib. 6. Sed no. ista ignorãtia poterit illis prodesse si incõtinẽti absq; mora postquã habuerint notitiã de tali impedimento se abinuicẽ separauerint, alias nõ pœnas euitãt p̃dictas, q̃a vr̃ consentire in illo p̃ctõ, & uelle illũ dãnatũ coitũ continuare, secundũ ea quæ habẽtur in illo no. tex. in l. qui contra legũ. C. de inces. nup. & ibi Bal. & Sal. † De iure uero canonico pro hmõi matrimonio sic contracto, est pœna excõicationis perpetuæ 38. q. 1. caue, cũ duob. c. seq. Si uero illã cognouit in acto fornicationis, & eadẽ distõ repetitur, aut sciẽter aut ignorãter, si sciẽter, aut loquimur de iure canonico secundũ antiquã legem Moysis, & indistincte erat pœna mortis 2. q. 7. nos si incompetenter. §. sed notandũ. uer. nathã. & §. his ita. uer. multa. n. & 23. q. 5. c. reos. §. nathã. & §. multa. n. ubi est idẽ casus. dicitur. n. ibi ꝙ iudex iudæũ cũ madianita coeuntem gladio trãsfixit, & fuit reputatũ ad iustitiã. † De iure uero pontificio in foro contẽtioso quidã dixerunt idẽ esse ꝙ iudæos qui in hmõi crimine incidit tradendus sit curiæ seculari condigna aĩaduersione puniendus, quæ uerba denotãt pœnã mortis, ut infra dicã, quãdo per iudicem ecclesiasticũ cognoscitur de crimine ipso, ita puniatur ultimo supplicio, tradi debet curiæ seculari, ita tenet do. Fel. in d. c. in nonnullis, quæ quidem uerba animaduersionis denotãt, ut dixi, maximum arbitriũ continens ẽt mortem, secundũ do. Fel ibi, qui allegat ad hoc bonum text. in c. ut inquisitionis, circa med. de hære. libr. 6. ubi text ille loquendo iudicib. & dominis temporalib. per uerbum istud aĩaduersionis. demõstratur pœna mortis. Old. tamen in cons. 333. quod incipit qualiter puniatur, & c. consuluit in fauorẽ cuiusdã iudæi, qui carnaliter cognouerat mulierẽ Christianã. quæ erat mulier impudica, & meretrix, secundũ quod apparet ex uerbis suis, ubi demũ concludit, ꝙ non deberet puniri iste iudæus pœna mortis pro isto coitu, sed alia graui pœna citra mortẽ, tamẽ attestatur vidisse in ciuitate Auenio. † amputari uirilia cuidã hebræo pro isto crimine, ꝙ tñ dicit esse uerũ quãdo est simplex fornicatio q̃ non hẽt annexã aliquã qualitatẽ q̃ aggrauat delictum, sicut est stuprũ uel adulterium, quando mulier esset honesta quia tunc non negat iudæũ debere puniri maiorib. pœnis, sicut alias diximus supra ĩ Christianis, & ut clarius materia ista aperiaŧ, dic ut infra sequiť,

maxime

maxime quo ad dictũ verbum aĩaduersionis quod ut dixi denotat, & cõprehendit pœnã mortis, maxime qñ refertur ad ptãtes, dños tpales, & iudices &c. vt dicit in d.c. vt inquisitionis, de hær. li. 6. & ibi dũ dr ptãtes domini tpãles, rectoresq;, & eorũ officiales de prædictis aĩaduersionem assumãt, &c. q quidẽ aĩaduersio denotat pœnã mortis, vt diximus, idẽ tenẽt Io. And. & Do. de S. Gem. in c. vt inquisit. & Ant. de But. secundũ quod refert idem Fely. in d.c. in nonnullis, in fi. idẽ tenet in cõsil. 12. vbi dicit ꝙ istud verbũ in terminis nostris denotat pœnã mortis. † Quidã tamẽ fuerunt in contraria opi. ꝙ iudæus ꝑꝑ hoc delictum non sit puniendus pęna mortis, sed alia minori pœna, puta deportationis, pecuniaria, vel alia hmõi arbitrio iudicis declarãda, & hãc opin. tenuit Pet. de Vbal. de Peru. in cõs. 75. quod incipit, quidã dictus Caius, & Ro. in cons. 155. quod incipit, an iudæus qui cognoscit Xpianũ. Io. Cald. in cons. 12. de foro cõp. hãc etiã opin. vr tenere gl. in d.c. in nonnullis. super vers. animaduersionis, dicens, ꝙ erit pœna pecuniaria vel alia tpalis arbitrio iudicis, & sic vr excludere mortem. Oldr. etiã in cons. 333. quod incipit qualiter puniatur iudæus, vbi dicit, ꝙ dum ipse esset in ciuitate Auenion. vidit ꝓ isto crimine cuidã hebræo amputari testiculos. Ego. n. in istis terminis attenderem ad conditionem personarum, & maxime mulieris an esset honesta matrona, siue mulier. nobilis, aut vilis condõnis, vel inhonestæ vitæ, vt sunt istæ mereticulæ, & vulgares mulieres, item an iudæus semel tãtum nacta occasione in istud crimen inciderit, vel iuxta ætatem, an iunior sit minor 25. annis vel maior ad quadragenarium accedens, vel circa, & an sit vxoratus vel solutus, vel talis sit qui alias erat honestæ conditionis, aut potius plures illud idem cõmiserit, vel ad id perpetrãdum longo tpe vacauerat, aut non vnã tãtum mulierem, sed plures, & plures sub eisdem amplexib. subiecerat, & similia, vt secũdum personarũ conditionẽ, facti contingentiã, & criminis turpitudinem, siue delinquendi consuetudinẽ quãdoque leuẽ, quandoque grauem, quandoque grauissimã mortis pęnã imponerẽ, iuxta notata per Abb. in c. 2. de sortil. & idẽ Abb. in d.c. in nonnullis, de iudæ. & per Mathesil. in sing. suo de quo supra eo. in 10. q. in fi. † Si vero ignoranter hmõi scelus patratum fuerit, aut fuit cũ nupta, & erit pœna adulterij, aut cum virgine vel vidua honestè viuente, & erit pœna stupri, ac si esset factũ cũ muliere Xpiana, de quib. latius dictum fuit s eo. ti. in 6. & 7. q. quiuis gl. in d.c. in nõnullis videatur velle ꝙ parcitur hebræos vel hebreę qaãdo ignorãter fecerunt, vbi dr ꝙ q errauerit excusat, sed illud debet intelligi qñ errauit in facto, & illã cognouit in figura matrimonij, nõ aũt in actu fornicationis, vt hic, aut erat mulier vilis condõnis, & inhonestæ vitæ, i. meretrix occulta vel publ. ca, & erit pęna arbitraria citra mortẽ tamen, ita vr sentire gl. in d.c. in nonnullis, in ver. per errorem, idẽ tenet. Io. And. in d.c. cũ quis, de reg. iur. li. 6. in mercurialib. & Io. An. in c. cũ quis, Abb. & Fe. in d c. in nonnullis. † Sed aduerte ꝙ contra istã ignorãtiã facti in iudæo adest q̃dã pręsumptio fraudis & doli, ex quo nõ vr carere culpa, quod est quãdo iudæus ambulat sine signo deferri solito ab hebræis, per quod separatim cognoscitur à Christianis, prout deferre tenẽtur, vt habetur in d.c. in nonnullis, & quoties non deferunt illud, videtur esse in dolo, nec poterunt se excusare ꝑꝑ ignorantiã ratione præsumpti doli d. cap. nonnullis. Mulieres vero hebreæ nullũ signũ deferre solẽt distinctũ a Xpianis, sicut masculi, maxime de cõsuetudine, vt diu vidi maximã copiã in vrbe Romana, & alibi, & nullã vnq̃ vidi deferre habitũ aut signũ aliquod per quod cognosceretur a Xpianis mulierib., & iõ putarẽ magis excusandũ esse Xpianum, qui hr coitũ cũ hebræa, q̃ hebræus qui coitũ habuerit cum Christiana, quia primo casu põt esse excusabilis ignorãtia facti, rõne indifferentis, & vniformis habitus, quod nõ est in scdo casu, in quo non videtur posse adaptari excusatio aliqua rõne ignorãtiæ saltem respectu mulieris Christianæ. † Et propterea dicit tex. in d.c. in nõnullis, qd grauiter puniendi sunt hebręi, q nõ deferunt habitũ distinctũ à Christianis, ut cognoscãtur ab oĩbus. Iuxta hæc q̃ro quid si Turchus, morus, hæreticus, sarracenus, vel alius quicunque extraneæ fidei professor rẽ carnalem habuerit cum muliere Christiana, vel Christianus vir cum eorũ mulierib. respectiue carnaliter se cõmiscuerit, quibus pœnis subiacebunt? Rñ. ꝙ in his adhibetur similis distinctio, de qua supra, aut ĩ figura matrimonij, aut ĩ actu fornicationis, & aut est sciẽter, aut ignorãter, & tunc aut erat minor cũ fecerit in forma matrimonij, aut erat maior

iuxta distinctionem supra proxime factã,& eisdẽ pœnis puniũtur,de quib.ibi per tex.in d.c.in nõnullis,in prin.vbi loquitur et de saracenis,& rõ ibi apposita cõcludit ẽt in alijs præmissis,ita etiã videtur sentire gl.in d.c.in nonullis,ꝙ eadem sit ratio in illis,quæ est in iudæis per iura prædicta, & idem etiam videtur innuere tex.ibi dum loquitur de sarracenis,& notatur in rubrica,& in c.1. eod. tit.

1 *Custos carcerum rem explens carnalem cum muliere incarcerata qualiter puniatur.*

2 *Custos carcerum mulierem incarceratam honeste custodire debet.*

DEcimotertio videndum esse putaui, 1 † quid si officialis vel custos carcerũ rẽ carnalẽ expleuerit cũ muliere incarcerata qua pęna puniatur.Rñ.aut mulier illa erat honestæ vitæ, cõdõnis,& famæ,& isto casu officialis siue custos hmõi punitur eadẽ pœna qua punitur tutor, qui pupillã cuius tutelã gesserat vel gereret, stuprauit,de qua dictum fuit latè supra eo: ti. q.7. vbi diximus plene de stupro.ĩ 6.fallẽ.eadẽ,n. rõ militat in vtroq;,quẽadmodũ ãt tutor tenetur alere pupillã,& illã honestis morib.cõseruare.s.illius personã,ex quo principaliter datur ꝑsonæ,& secundario ãt reb.ff.de adm. tut.l.cũ plures,§.ĩ primis,& C.de alim. pup. præst.l.fin.inst,qui tu.da.pos.§.ad certũ,vers. certe.& ibi gl.†eodem modo custos carcerũ tenetur diligẽter,& honeste custodire, & alere mulierem incarceratã, & illã illesam supplicio vel innocentię conseruare vt l.1.& l.fi. C.de cust.reo.quia aliter faciendo esset vehemens suspicio,imò ꝑsumptio fraudis aut corruptionis contra ipsum officialẽ, & ista fuit doctrina illius antiqui & famosi doc.d.Ioã. Fab.inst.de pub.iud.§.item lex Iul.quem refert & sequitur generosus practicus d. Par. de Put.in suo tract.de synd c.adult.§.siue.

1 *Vir siue maritus secundo nuptias contrahens prima viuente vxore,quia pœna mulctetur.*

2 *Rumpi non potest quod nullum est.*

3 *Errans in facto excusatur, non autem in iure, si maior sit.*

DEcimoquarto quæro.Titius† habens 1 vxorem adhuc viuentem contraxit matrimonium cum secunda , qua pœna puniatur,& ita ecõtra,domina Cornelia existẽs cõiugata cõtraxit matrimoniũ cũ secũdo,vtroq; casu carnali copula subsecuta. & quid agẽdũ sit de secũda vxore,vel secũdo uiro reuertente primo vel prima.Respõdeo, dic,ꝙ aut istud secũdũ matrimoniũ cõtractũ fuit sciẽter aut ignorãter,siue ab utroq;, vel ab altero tãtũ.Primo casu.quo ad validitatẽ matrimonij secũdi,certũ est,ꝙ nullũ est,quia ꝗ primum cõstat de vita prioris cõiugis, statim fit separatio secũdi,nõ ꝙ rũpat siue diuidatur matrimoniũ,†quia quod nullu est rõpi nõ põt l.1.ff.de iniusto rup.& irri. testa.& 2 l.post mortẽ,§.fi.ff.de bono.pos.cõtratabu. sed fit separatio , & declaratio nullitatis huius secundi matrimonij,& reuertitur ad primum,vel primã cõiugẽ,c.nuper de biga.c.accepisti.despõsa.duorũ,aget.n.pñiam de pctõ d.c.accepisti.33.dis.c.fraternitatis, 82 dis.pſbyter.34.q.2. hoc ipsum pęnas vero iuris ciuilis de quib.in d.l.eũ qui duas,ff. de adul & l.quãuis,C.eo.tit. propter ignorãtiã euadet dummodo ignorãtia sit in facto probabilis, 3 † si vero errassent in iure putãtes posse cum duab. secus esset, nisi essent minores ambo, vel alter ipsorum,de quib. late habetur in d. l.si adult.cum incestu.§.idem pollioni.& ibi Bar.ff.de adul.& l.qui cõtra legum,C.de incestis nup.vbi est optimus tex.& gl.ibi Bald. Saly.& alij,& supra etiã diximus eo.tit. in 7. & 12.q. Secundo vero casu quãdo scienter, grauius puniuntur,quia de iure canonico est excõicatus d.c.accepisti,& d.c.nuper, & nihilominus tenetur illã vel illum dimittere , de iure aũt ciuili est infamis ipso iure,d. l. eum qui duas,& l.1.in fi.ff.de his qui not. inf. & vir punitur de adulterio,si secunda erat cõiugata.& ecõtra mulier si vir erat vxoratus,d. l.ꝗs,in fi.& auth.sed hodie,C.de adul,si vero mulier erat soluta de stupro, eodem modo mulier si vir erat solutus,d l.eum qui,& l. inter liberas,& l.stuprũ,ff.de adul.& instit.de publ.iud.§.item lex Iul. Puto ẽt ꝙ patiũtur alias pœnas qñ scienter contraxerunt , quia oĩa eorũ bona confiscantur qñ sunt sine prole legitima & mittuntur ipse perpetuum exiliũ,vt in auth.de incest.nup.in prin.& l.q cõtra legũ,C.eo.ti.& dixi late supra eodẽ.in 2. & 3.qq. Sed quid si alter duntaxat scienter contraxit,alter vero ignorans erat,& ille qui scienter contraxit aliquid donauerit ignoranti , an soluto huiusmodi matrimonio com-

comperit repetitio bonorũ donatorũ ipsi donãti aduersus dictũ donatarium; dic, ꝙ non, vide gl.no. in l.cũ qui duas, & in d.l.qui contra legũ.& diximus sup.eo.tit. q.3.6.7.in fi. si vero vterque ignoranter, & ambo bona fide contraxerunt cõpetit repetitio, vt ibi dr.

1 *Sacerdos, & monachus eandem cognoscentes mulierem qua pœna plectantur.*

2 *Monachus fornicans sacrilegium committit, clericus vero stuprum.*

3 *Filij presbyterorum progeniti post susceptos ordines dicuntur incestuosi.*

4 *Clericus in sacris pro fornicatione simplici non debet deponi, sed tantum suspendi.*

1 Decimoquintò, & vltimo non †omittã silentio hãc notabilẽ qõnem q̃ sæpius occurrit in facto. Presbiter associatur cũ monacho, siue aliquo religioso cuiuscunq; religionis professo, & ambo cũ eadẽ muliere fornicãtur, q̃ro qua pœna puniatur. Itẽ ꝙ crimẽ ex isto coitu oriat. Res. aut mulier erat honestæ vitæ, & tũc si nupta erat adulteriũ, si vero soluta, & laica stuprũ, vt sup. latius diximus in 6.& 7.q. si autẽ erat impudica, vel meretrix simplex fornicatio, vt sup. dixi. d.q.6.& 7. Quidã vero dixerunt, ꝙ oritur sacrilegiũ, tã respectu presbyteri, q̃ monachi, ꝑꝑ Sacrorũ Ecclesiasticorũ læsionẽ 27.q.1.c virginib.& c.impudicas.& 2 c.si qua monacharũ, veritas tamẽ est ista, †ꝙ monachus dũtaxat, vel alius regularis sacerdos cõmittit sacrilegiũ, clericus vero stuprũ dũtaxat, aut adulteriũ si erat nupta, vel simplicẽ fornicationẽ, si mulier impudica erat, vel meretrix, & rõ est ista, quia monachus ꝑ fornicationẽ nõ solũ lædit sacrm sacrorũ ordinũ, verũ ẽt frangit, & violat votũ suæ religionis, in qua expresse vouit castitatẽ, clericus vero secularis tacite vr̃ voluisse castitatẽ in assumptioue sacrorũ ord. & ꝓpea non est adeo graue peccatũ in eo q dr̃ clericus secularis, sicut in monacho, q est regularis, vt dicit Io.de Imol. ĩ cle. ad nostrã. de hær. q dicit, ꝙ monachus de sacrilegio, clericus vero siue p̃sbyter de adulterio, stupro, aut simplici fornicatione punietur. 82. dist. presbyt. 2.q.7.c. Paulus. aliàs lator. Sed cõtra p̃dicta est gl.no. in l.2. in fi. in ver. filij. C.de epis.& cler. q̃ vult 3 ꝙ filij clericorũ, siue presbyterorũ post susceptos sacros ordines ꝓgeniti, dñr incestuosi. ex quo sequitur, ꝙ existẽs in sacris ẽt per simplicẽ fornicationẽ habitã cũ muliere soluta, & impudica, dr̃ cõmittere incestũ rõne læsionis sacrorũ ordinũ, & oẽs filij inde suscepti dñr incestuosi, quã gl. tenet, & sequit̃ ibi Bar. q dicit esse notandã. Bal. similiter ibi illã approbat, & alij doct. cõiter, sed Pet. de Bellaper. dicebat cõtra, ꝙ illi filij dñr spurij, nõ autẽ incestuosi. Deinde Bal. dicit, ꝙ ista q. fuit ĩ facto, & reuocabat̃ in dubiũ, vtrũ cũ clerico ĩ sacris fieret incestus, & demũ cõclusum fuit, ꝙ sic, ꝑ illã gl. & ꝙ in isto crĩe cessat abolitio sicut in coitu habitu cũ moniali, ꝙ sicut illa est spõsa Christi, ita iste est spõsus Ecclesiæ, & hæc sunt verba Bal. in d.l.2. de qua q. meminit etiã Bal. in l si quis incest. C.de incest. nup.& cũ illa gl. trãsire vñr doct. cõiter de iure ciuili, sed ego reperio Io.de Ana. in c. significauit, de adul. q dicit, ꝙ illã gl. est valde periculosa & reprobata de iure canonico. & ꝙ sacerdotes dẽrent illã abradere de libro C. q̃ ipse tenet ibi & Pan. Io.de Imol. & alij Canonistæ cõiter in c. vt clericũ, de vita & hone. cle. & Ab. in c. at si clerici. de iud. †ꝙ cle. ĩ 4 sacris cõstitutus ꝓ simplici fornicatione nõ qualificata, hodie nõ dẽt deponi, sed suspẽdi 34. dist. fraternitatis. sed si ex illo coitu oriretur incestus fieret depositio, vt late diximus sup. eod. tit. q.2.& 3.& ꝑ Abb. in d.c. at si cle. Io.de Imo. in d.c. vt cle. Host. in sum. in ti. de adul. in prin. & Io.de An. in d.c. significauit, ꝙ dicẽdũ. Ego.n. in hac reputo saluo semper saniori iudicio ita esse distĩguẽdũ, ꝙ aut nos sumus in terris imperij, & tractatur de successione bonorũ, q̃ proprie ꝑtinet ad ius ciuile, & isto casu tenerẽ gl. prædictã. & opi. Bal. & aliorũ, si vero sumus in terris Ecclesiæ, & tenerẽ opinionẽ Canonistarũ, maxime quãdo agit̃ de reb. Ecclesiasticis, vel de puniẽdo ꝑsonã clerici. arg eorũ q̃ hñr in c. ꝑ venerabilẽ, q̃ fi. sint legi. c. solitæ. de maio.& obe. & c. at si clerici. de iud. c. cũ cõtingat. de fo. cõp. cũ si.

COMPENDIARIA forma procedendi extraordinarie, in controuersijs criminalibus, per Ant. Colũb. V.I.D. insignẽ edita.

ADDITIS Summarijs D. Io. Baptistæ Ziletti Veneti, exorditur.

SVMMARIVM.

1 *Extraordinarie procedere est auferre iudicij substantialia, iure ciuili introducta.*

2 *Substantialia possunt contrario statuto tolli.*
Princeps habet arbitriũ in sanguine mali hominis.
Curia Franciæ ex consuetudine, potestatem habet in sanguine hominis:
Delinquentium multitudo fuit causa ordinationis condendæ.
3 *Naturalia, seu gentium, inducta naturali ratione à Princi pe non tolluntur.*
4 *Iudex secundum ius pronunciare debet.*
Extraordinarium non concurrit cum ordinario, quando extraordinarium est cõtra ius cõmune.
Causa principalis quando est summaria, omnes articuli in ea tractandi sunt summarie.
5 *Informationes semper præcedere debent in causis criminalibus exceptis quibusdam casibus. vt nu me.7. & 8.*
6 *Interpretatione adiuuandum est, quando publicam vtilitatem continet.*
9 *Pars priuata accusare non potest in regno, nisi ciuiliter Fallit vt infra, nu.11.12.13.*
10 *Procurator regius tenet locum accusatoris.*
14 *S.C. Turpillianum introductum contra accusatores ab accusatione desistentes cessat, cessat pariter titulus de abolitione generali.*
Impetrare nemo necesse habet, vt desistere possit ab accusatione.
15 *Iudex non potest procedere absque vocatione procuratoris regis.*
16 *Iudex in criminalibus non potest motu proprio procedere, sed solum inquirit ad fisci denunciationem, seu accusationem.*
Proceditur in regno sola via inquisitionis, & extraordinaria.
17 *Relationes officiariorum melius audiuntur, quàm relationes priuati.*
18 *Indagatio acerrima requiritur, vbi crimen est atrox, & nu.19.*
19 *Offenso à principio magis est fauendum.*
20 *Læsus adeundus est.*
21 *Occisus vbi quis reperitur, ibi & non alibi occisus præsumitur. Idem est de furto.*
22 *Criminaliter an die feriato procedi possit.*
Feriarum solennitates in honorem Dei sunt inductæ de iure ciuili.
Curia Franciæ diebus etiam feriatis ius reddit.
Reus etiam diebus feriatis torqueri potest.
23 *Locus vulneris est scribendus.*
24 *Vulnera mortalia, & non mortalia notanda sunt.*
25 *Vulnerans de vulnerato tantum tenetur, cum negligentia vulnus mortale redditur.*
26 *Vulnerans hominem non sanum, an de morte tenatur.*
27 *Gratia, & indulgentia quando requirantur à vulnerante.*
28 *Medicorum iudicio remittendum est, quando de vulneribus agitur.*
29 *Medicus vnus sufficit, cum alij non reperiuntur.*
30 *Relatio debet fieri postquam iudex commisit, & interrogauit chirurgos.*
31 *Inquisitio communis quomodo, & à quibus fieri debeat, & nu.32. 33. 34.*
34 *Violentiæ probatio non requiritur tam stricta, quando delictum factum est in rure.*
35 *Testes omnes, in informationibus debent recipi.*
36 *Testes non interrogantur an sint honesti.*
37 *Qui tute ire non potest, aduocet illos à quibus vult inquirere.*
38 *Informatio contra communitatẽ est facilis, secus contra priuatos.*
39 *Informationis forma quomodo debeat fieri in delictis, & nu.40.41.*
41 *Exhibitio in criminalibus locum habet ad recognoscendum, & nu.42.*
43 *Exhibitio fit in eo habitu in quo quis reperitur.*
44 *Delictum constare debet antequam deueniatur ad torturam.*
Causa semper debet liquere, vt dicatur fundamentum iurisdictionis validum.
45 *Confessiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet si nulla probatio religionem cognoscentis instruat.*
46 *Confiteri quem oportet de crimine, vel testibus conuinci.*
47 *Informationes fiunt parte non vocata, & sic non faciunt fidem.*
48 *Mors in maleficijs probatur etiam per visum.*
49 *Condemnari an quis possit medio eius confessionis concludentis quem occidisse, de cuius corpore non constat, & nume.50.51.52.53.54.55. 56.57.*
Exempla maiorum nobis præiudicant.
53 *Mulier insidiatur in via quasi latro.*
54 *Furtum prius constare debet antequam iudex procedat, & nu.55.*
58 *Furtum sufficit, quòd constet, licet non appareat, cuius res furata sit.*
59 *Inquisitionis modus contra accusatum qui aufugit, & cuius nomen ignoratur.*
Aetas per aspectum probatur.
60 *Iuramentum testium non est necessarium in informationibus.*
61 *Inquirendum est in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti, & alijs, nu.62.63. cum seq.*
Qualitas delicti punit quem magis, vel minus,

Vagari

62 Vagari non licet cum discrimine alterius.
Mortuus post triduum præsumitur mortuus ex vulnere.
Tempus plerunque est causa condemnationis veri, vel falsi.
Testi interdum derogatur ex tempore.
63 Parlamenti curia in regno Lilij, est mater oppressorum, consolatio desolatorum, via iudicium errantium, & salus omniũ in ea recte sperantiũ.
64 Alibi probatio quomodo fiat, & nu. 65. 66. 67.
65 Testes deponentes de alibi, seu negatiua visu affirmata, et coarctata, præferuntur alijs testibus affirmantibus etiam dignioribus.
68 Locus delicti est describendus. & locus loci. n. 69.
70 Informatio secrete fieri debet propter timorem fugæ, vel subornationis.
71 Testis dictum suum reuelans, puniri debet.
72 Testes, pro vtraque parte veritatem dicere debent, aliter possunt compelli, nu. 73.
74 Accusatum sufficit nominare per eius nomen singulare.
75 Iudices omittere debent in processu apponere aliquam demonstrationem, vt teneatur reus, eius priuilegium allegari.
76 Reatus in Regno omnem honorem excludit.
77 Habens potestatem in præparato, habet etiam in connexo præparante.
78 Casus est declaratio, & fortunarum iudex.
Accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendam veritatem.
79 Animus occidendi ex genere armorũ cognoscitur.
Occidere non est verisimile quod is voluerit, qui baculo, pugno, calce, gleba, vel lapide paruulo percussit.
80 Reus inquiri debet, an ex interuallo, vel incontinenti percusserit.
81 Reiteratio ictuum inducit propositum, & deliberationem.
82 Auxilij forma in inquisitione scribenda est.
Auxiliatur quis in crimine quatuor modis.
Processus in criminalibus non debet esse obscurus, nec incertus.
83 Vxor tacens de morte viri in domo interfecti præsumitur culpabilis.
84 Solicitans fiscum inquirere de morte alicuius, quando suspectus videatur.
Verbositas persæpe iudicis stomachum mouet.
85 Suspectus præsumitur de delicto, qui sæpe visitat curiam, vt audiat quid de crimine dicatur.
86 Descriptio aut inuentarium bonorum accusati fit duabus rationibus, & de his fieri debet publicum instrumentum, nu. 87.
88 Accusatus non dicitur bonis suis priuatus ante sententiam, nisi in crimine læsæ maiestatis.
89 Accusati bona debent sub sigillo poni ne diminuantur.
90 Inuentarium bonorum accusati non potest fieri per officialem in iurisdictione domini tẽporali.
91 Inquisitione generali formata qui sunt vocandi.
Iudex vbicunque inquirendo generaliter de malefactoribus, reperit aliquem deliquisse, potest ad specialem inquisitionem descendere.
92 Inquisitio specialis quando dicatur incipere.
93 Probationum initium non debet accusator de domo rei sumere. Nisi sint actus iam recepti in iudicio, quos haberet apud se accusatus. nu. 94.
95 Fiscus onerans accusatum acrius, quam in informationibus caueatur, de euidenti calumnia tenetur.
96 Et ad expensas damna, & interesse.
97 Et potest capi in partem, vt priuatus.
Transgressor canonum non potest à dolo accusari.
98 Decretũ iudicis appellatur sententia interlocutoria.
99 Iudici si nihil constat, nihil mandare potest.
Neminem sine causa audit prætor.
100 Iudex, vt possit accusari de negligentia quid requiratur.
101 Iudex an seruare possit informationes. nu. 102.
103 Iudex quid facere habet informationibus visis.
104 Iudex iubeat reum capere, ne verbali citatione præcedente aufugiat.
105 Reus capi potest, nisi compareat die assignata.
106 Iudex debet mittere ad capiendum reum, si crimen sit tale quod pœna sit corporis afflictiua.
107 Seruiens vulnerans fugientem punitur.
108 Delinquens prætextu mandati non excusatur in grauibus, mitius tamen punitur.
109 Spoliati, immunitati Ecclesiæ debent restitui.
110 Officiarij capiunt reos sine alias declarationes immunitatis, vbi ea non debent gaudere. & nume. 111.
112 Impedientes reos extrahi ab immunitate, eo casu quo ea non gaudent, quomodo puniantur, ad quid ne teneantur, & nu. 113.
114 Reus vbi potest extrahi, vel debet custodiri, potest in Ecclesia compeditari.
Ecclesia non habet territorium, nisi respectu clericorum.
115 Reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere debet.
116 Occidens præmeditato consilio non gaudet immunitate Ecclesiæ.
117 Nec mandans, vel mandatarius occidens, vel verberans.

118 Nec qui post delictum ad immunitatem cum armis accedit.
119 Nec occidẽs prope immunitatem, nisi nouis rixis habitis in eo loco secutũ sit homicidiũ, nu. 120
121 Immunitatem vnam offendens cæteras offendisse dicitur.
122 Insidiatores itinerum immunitate Ecclesiæ non gaudens.
123 Delinquens longe ab Ecclesia, & dum sequitur fugiens ad Ecclesiam, an gaudeat immunitate Ecclesiæ.
124 Bannitus diffinitiue Ecclesiæ immunitate non gaudet.
125 Bannitum per contumaciam tutatur Ecclesia.
126 Immunitas non est in domo Episcopi.
127 Dinumeratio triginta pedum, circa capellas quæ sunt in castris, de consuetudine non habet locum pro immunitate.
128 Occidens transeuntem per vicum, absque aliqua rixa habita, non gaudet immunitate.
129 Absens an immunitate gaudeat.
130 Statuta quòd absens damnari possit valent.
131 Sententia in criminalibus sub conditione lata, an valeat. & nu. 132. 133.
134 Absens condemnatus captus, iterum super crimine auditur.
135 Appellationi in criminalibus, in regno semper desertur.
Executionem, impedit nullitatis exceptio.
136 Contumax condemnatus quomodo debeat audiri, & nu. 137.
138 Fucus nullas dat, nec recipit expensas.
139 Expensæ contumaciales (bonam, vel malam foueat contumax causam) semper debentur.
140 Iudex citationis tempus potest abbreuiare.
141 Peremptorium non est statim mittendum, nisi cogat necessitas.
142 Reus citandus est iuxta stylum curiæ, in qua eius causa est tractanda.
143 Citationes sunt fiendæ in locis publicis, & consuetis.
144 Citari qui potest personaliter, per edictum citari non debet, alias per iudicem appellationis potest infringi processus.
145 Iudex non debet nimis animose procedere.
146 Nocens primo, præsumitur nocere secundo.
Remitti quis non debet coram iudice suspecto.
147 Iudicis recusatio non tollitur in iudicio, extra ordinario.
148 Sententia etiam Imperatoris, sine citatione legitimè lata, nulla est.
Iudicium nullum redditur, etiam in extraordinarijs, omisso qualitatis ordine, & nu. 150.
149 Sententia condemnatoria super inquisitione inualida ferri non potest, sed debet inchoari nouus processus.
Exceptio ineptitudinis reddit impossibilem pronunciationem.
151 Citatio quando fieri possit per præconem.
152 Iudex ad quæ attendere debeat, antequàm contumax condemnetur.
Iudex tenetur de innocentia rei contumacis sollicite inquirere.
Coactus fugere minis inimicorum, non dicitur contumax, nec damnari potest.
Statutum fingens contumacem pro confesso, quomodo debet intelligi.
Crimen læsæ maiestatis non cadit in eo, qui non est de regno.
153 Officialis proclamare non potest bona accusati, & nu. 154.
155 Sententia contra absentem lata, & postea confirmata arresto, an suum sortiatur effectum.
156 Rei nomen quando dicatur receptum inter reos.
157 Exceptio dilatoria dicitur, quæ est finis non recipiendi.
158 Exceptio peremptoria dicitur, quæ est finis non procedendi.
159 Iudex contestata lite super exceptione quomodo pronunciare debeat, remissiue.
160 Aduocatus interuenire potest, ex eo quod delictum amplius est impunibile.
161 Procurator causas absentiæ allegare potest faciendo iuramentum quod fuit missus ad hoc allegandum, & nu. 162.
163 Excusationibus neglectis à iudice processus est nullus.
Iudex auferendo dilationes, aufert actori ius suum, & reo defensionem, ex æquitate naturali.
164 Absens in criminalibus, appellans, vel petens restitutionem aduersus sententiam, tenetur personaliter comparere, & si admittitur procurator, processus est nullus, nu. 165.
166 Accusatus absens veniens ante sententiam, vel post deferendo indulgentiam, aut gratiam suum bona recuperat.
167 Iudex putans se posse melius veritatem criminis percipere ex præsentia rei, potest semper dicere procuratori, nolo te admittere, sed volo reum principalem, vt aspectu videam, qua fronte, aut trepidatione loquatur.
168 Compositiones promotorum vetitæ sunt.
169 Iniuriatus contra iniuriantem, an possit in testem produci.

170 Rei quando magnum est crimen, in carcere segregati stare debent.

171 Auctoritas patris curatoris, vel alia non attenditur in criminalibus, & nu. 174

Personæ solennitas non inspicitur, vbi ad solam inquisitionem veritatis procedetur.

172 Confessio minoris per tormenta, curatoris auctoritatem non requirit.

Minor in delictis censetur maior, nisi in attenuando pœnam, nu. 174.

Confessio pupilli infantis non valet, etiam cum auctoritate tutoris.

173 Accusatus debet per os suum respondere sine ministerio aduocati, maxime in causis summarijs.

174 Præsentia iudicis supplet defectum curatoris.

Patris potestas non curatur in criminalibus.

Curator minorib. nō datur de stylo parlamēti.

175 Rei accusati sunt segregatim interrogandi, & nu. 176.

Nec eis ad respondendum est danda dilatio, & num. 177.

178 Iudex faciens criminosi processum ordinarium punitur, & contra eum præsumitur.

179 Iudex omittens formā ordinationis fatuus est.

180 Accusatus non est relaxandus ante sponsiones, recollamenta, & confrontationes, ac acharamenta. Nec ante tales sponsiones, & confrontationes procurator debet petere accusati relaxationem. num. 181. & 182.

181 Subornare dicitur, instruens testes quid dicāt.

183 Fiscus nec pars priuata debet esse præsens in responsionibus, & confrontationibus accusati.

184 Accusatus contumax in respondendo, potest sine indicijs torqueri.

185 Deliberatoriæ non dantur in criminalibus.

186 Iudex responsionem rei in maleficijs non debet recipere, nisi primo ipse reus iuret dicere veritatem.

189 Probatio seu confessio est fienda iudici in iudicio, alias non sufficit condemnandum in criminalibus, licet sufficiat ad torturam, nec habet vim plenæ probationis.

188 Iudex debet esse subtilis ad eliciendam veritatē facti.

189 Iudex ex seipso debet interrogatoria formare.

190 Iudex a suspectissimo incipere debet interrogatoria, & à quo facillime potest verum sciri, & potius à filio quàm a patre, & potius ab vxore quàm à viro. nu. 191.

191 Inquisitio de nomine accusati quare fiat.

192 Inquisitio fieri debet etiam de ætate rei.

Rigor quandoque ratione ætatis temperatur.

Iudex ex quibus moueri possit ad alleuiandum pœnam.

193 Interrogatoria debent esse incerta, tanta incertitudine quod non auferant defensionem reo.

195 Iudex non debet se approximare reo.

196 Forma interrogandi eum qualis esse debeat.

197 Socius criminis an possit de socijs interrogari.

Crimina vndecunque ctaruerint punienda sunt.

Exceptio tu es socius criminis est dilatoria.

198 Procurator an pro carcerato interuenire possit.

199 Constantia, & variatio rei in actis scribi debet.

200 Iudex suspectum interrogare debet de circunstantijs multis.

201 Reus ex integro audiendus est coram secundo iudice, & ad eundem mittendus, cum suis interrogationibus inclusis, & obsignatis ad cognitionem.

202 Litis contestatio dicitur facta in criminalibus, per interrogationem.

203 Vulnus quando est mortale: in accusando mors expectari non debet.

204 Iudex non potest quem de crimine condemnare, nisi sit sponte confessus, & de crimine constet.

Perire volens non auditur

Simulata confessio licet non vera, an præiudicet confitenti.

205 Confessio non verificata nec probata per reum carceratum, non nocet, vbi iudex misit nunciū ad locum confessum.

206 Casus de massario qui fuit conductus ad locum vbi confitebatur interfecisse dominū, remissiue.

207 Delatus, ex consuetudine generali, et stylo regni, non sufficit quòd probatione testium sit superatus, nisi ore proprio sit crimen confessus, vbi agitur de vltimo supplicio, vel membri mutilatione, si factum aliter notorium non est, quod aliqua tergiuersatione celari non possit.

208 Reus, in causa capitali stante plena probatione quantumcunque clara, poni debet ad quæstionem, vt ab eius ore confessio eruatur.

Reus conuictus plenis probationibus, an si nihil confiteatur per torturam, possit ad mortem condemnari.

209 Confessionis perseuerantia in criminalibus requiritur, ad hoc, vt reus puniri possit, & numero 210.

210 Temporis interuallum esse debet, inter rei responsionem, & perseuerantiam.

Confessio geminata non dicitur, licet eodem instanti duæ fiant confessiones.

211 Confessio potest vsque ad sententiam de errore impugnari, & super hoc audiendus est reus, alias

alias oppressus diceretur, nu. 212.
213 Rei defensio non aceeptabilis, & frustratoria recipi non debet.
214 Accusator per confessionem, vel testes probare debet antequàm reus in sua defensione audiatur, & actoris fundata intentione, reus exceptiones suas & defensiones ponere debet.
215 Reus confessus fuisse delictum ad sui defensionẽ, & non probans ad sui defensionem, an condemnari debeat.
216 Reo negante delictum fecisse, quid iudex facere debeat.
217 Testes quomodo reo præsententur.
217 Iudex debet aduertere testes ante quàm accusato præsententur.
218 Papa non potest dispensare, quòd testis inferendo testimonium in iudicio, non debeat iurare.
219 Processus inordinatus veram confessionem sponte, & expresse factam non vitiat, quin ex illa non possit reus condemnari.
220 Confrontatio ad cortinam factam an procedat in criminalibus, & nu. 221.
221 Confrontatio testium fienda est in conspectu inquisiti.
Testium existentium extra prouinciam examinatio committi potest.
222 Testium dicitur fieri publicatio per confrontationem.
223 Iudex debet testes recipere, licet delinquẽs oẽs testes accuset per quos eius crimẽ probari potest.
224 Confrontatio sit vt testes accusatos conuincant.
Forma mutata substantia in quasi mutata videtur.
Confrontatio in qua forma fieri debeat.
Testes non permittentes se scrutari, capi possunt. & ex sola resistentia puniri debent.
225 Iudex interrogare debet testem de causa scientiæ, alias testes non probat. & nu. 226.
227 Sententia ferri debet cum consilio assessorum. alias est ipso iure nulla.
228 Testes an produci possint post causæ conclusionem, & nu. 230.
229 Reus vsque ad sententiam docere potest.
231 Suspicio subornationis testium quomodo tollenda ante conclusiones, & publicationes.
232 Noui articuli, seu noua indicia quæ dicantur, remissiue.
233 Iudex quas examinationes facere debeat, vt testes ore proprio conuincant..., & in sermone capiantur, quando suspecti sunt.
234 Prouisio facienda est læso pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & caiturus est.
235 Offensus, cui probatio deficit non debet de iure, nec de iudice conqueri.
236 Ordinaria via intentata, an possit rediri ad extraordinariam, superuenientibus nouis indicijs.
237 Exceptio opponi potest contra testem in plenario iudicio contra quem nihil opposuit reus in iudicio summario.
238 Iudex relaxans aliquem vbi materiam non est ad hoc disposita, tenetur, & potest syndicari.
239 Iuratoria cautio sola sufficit cum obligatione bonorum, si reus idoneus sit.
240 Actiones ex delicto descẽdẽtes, ẽt lite non cõtestata, in bonis defuncti, transeunt ad hæredes.
241 Remissio ad locum delicti fit duabus de causis.
242 Remissio non fit, nisi visis informationibus per iudicem requisitum
243 Casus de illo qui non habuit remitti cum tubis resonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cum cathena in collo, remissiue.
244 Remissio non fit in delictis de maiori tribunali ad minus vbi est præuentio.
245 Remissio de consuetudine semper fit inter subditos eidem Principi
246 Iudex domicilij requisitus tenetur remittere.
247 Bannitus an vbique possit puniri.
248 Remissio ad locũ delicti non fit in vagabundo.
249 Domini temporales an de propria iniuria cognoscant.
250 Huius tractatus finis.

Articulo Primo.

1 PRocedere † extraordinarie est auferre substantialia iudicii, iure ciuili introducta, ut annotauit Bart. in extr. ad reprimendum verbo. figura collat. 11.

Art. ij.

2 † Quæ substãtialia possunt contrario statuto tolli l. oẽs populi. ff. de iust. & iure iu. no. Bal. in l. 1. C. quõ, & quãdo iud. & in l. ne diu. C. de pœ. Vel dic quòd princeps hẽt arbitriũ in sanguine mali hoĩs. ad Ro. 13. c. l. 1. in fi. C. de sum. Trin. Vel dic quòd consuetudo curiæ Franciæ de qua meminit Spe. in tit. de appellatione §. nũc breuiter. Habet potestatem in sanguine hoĩs. l. Saccularii. §. sunt quædam, ff. de extraor. cri. vel dic quòd multitudo delinquentium fuit causa ordinationis condendæ. Gen. c. 6. Videns autem Deus quod multa malitia hominum esset in terra, &c.

Art. iii.

1 † Non tñ tollunt ea q̃ sunt naturalia, seu gea-

gentiũ, inducta naturali rõne, exẽplum habes de snĩa imperatoris cassata, quia fecerat contra naturalem æquitatem, cle. pastor. de re iu. in §. Cæterũ ibi, quæ à iure ꝓuenit naturali.

Art. iiij.

4 † Tenet Io. An. in cle. Sæpe. in verbo. faciendũ, de verb. sig. secundũ ius pronunciari dr̃e. Forte facit cõtra. l. Hodie. ff. de pœ. Itẽ facit, q̃a extraordinariũ nõ cõcurrit cũ ordinar. o, maxime qñ extraordinariũ est cõtra ius cõe, vt declarat Gand. in rub. q̃one, de malef. cogn. per inqui. Itẽ facit, quia quando principalis causa est summaria oẽs articuli in ea tractandi etiã sunt summarij. Bart. ver. cons. 74. viso statuto. Sic videtur concludendum pœnas omnes in regno esse arbitrarias.

Art. v.

5 † Per ordinationes regias semper requiritur ꝙ procedant informationes do. glos. consuet. Bur. fol. 58. l. fi. C. de exhi. re.

Art. vj.

6 † Interpretatione adiuuandum est, quando reip. vtilitatem continet. l. ita vulneratus, ff. ad l. Aquil. c. ad hæc, extra de rescript.

Art. vij.

7 † Nisi accusatus deprehẽderetur in flagrãti crimine, l. si quis, & l. interdũ, §. 1. ff. de fur. Nisi metus esset, do. gl. consue. Bitu. ti. de iuris. om. iud. in verbo formelle. c. si cler. de snĩa excõ. li. 6. Nisi accusatus habitaret in hospitio eiuscemodi. n. hoĩes alterum pedẽ in staphio sp̃ habent, Ias. in l. si fideiussor, §. fi. ff. q̃ satis. co. alios casus, vide per Guilelmum, in Spe. ti. de accus. §. 2. pro redditis acceptis.

Art. viij.

8 † Hoc tamen erit pericolo fisci. vel partis.

Ordinationes Ludouici regis.

Art. ix.

9 † Pars priuata non potest accusare in Regno nisi ciuiliter Guil. Ben. in cap. Rainutius, verbo mortuo. 1. nu. 200. de testi.

Art. x.

10 † Per hoc cessat. §. 1. inst. de pub. iud. etiam cessat inscriptio ad pœnam talionis, sentit Bart. in l. 2. & 4. post Bart. ff. adult. quum locum accusatoris habeat procurator reg.

Art. xj.

11 † Nisi in crimine falsi in auct. de quæstore ver. super hoc, in §. fi. verbo, & qui colla. 6.

Art. xij.

12 † Nisi sit collegium vel communitas. Ia. de Beluiso in sua practica titulo de informat,

Art. xiii.

13 † Nisi vbi maritus accusaret ad perditionẽ dotis, c. tuæ. de proc. gl. in l. q̃uis, C. de adul. Guil. Ben. vbi supra verbo mortuo nu. 175.

Art. xiiii.

14 † Cessat sena. cõ. turp. introductũ cõtra accusatores ab accusatiõe desistẽtes. cessat pariter titulus de abolitiõe gñali, q̃a nemo necesse hẽt ĩpetrare vt desistere possit ab accusat.

Art. xv.

15 † Nõ põt iudex procedere absq; vocatione procuratoris regis, do. gl. cõsue. Bu. fo. 58. c. de manifesta ibi, quia dũ accusatoris persona constituitur, iudiciaria põt. amittiẽ, fi. 2. q. 1.

Art. xvi.

16 † Per hoc cessat, l. cõgruit. ff. de offõ, præs. & c. 1. de off. ord quia iudex nõ põt procedere motu proprio, sed solũ inquirit ad fisci denũciationẽ, seu accusationẽ, l. diuus. l. 2. ff. de cu. reo. In regno ꝓceditur sola via ĩquisitionis. Guilel. Ben. eo. verbo mortuo. nu. 200. & sic extraordinariẽ. Bart. in extraua. ad reprimendum, verbo. inquisitionem, in prin.

Art. xvii.

17 † Ibi ponit Gui. rõnes quare priuatus nõ põt accusare, adde q̃a officiariorũ relationes melius audiunẽ. d. l. diuus, & l. fi. C. de off. vic.

Art. xviii.

18 † Vbi crimen est atrox reqritur acerrĩma ĩdagatio l. vbi. C. de fal. maxime si fuerit Clãdestinũ. Bal. cõs. 77. par 3. Ad euidẽtiã p̃mitto

Art. xix.

19 † Tũc vagari nõ oportet. l. Prætor, ff. de in iu. quia à principio magis fauẽdũ ẽ offenso.

Art. xx.

20 † Læsus adeunda est, c. tua nos, §. 1. de bo. & c. prælatis, eo. in 6. effectum habes, in l. 1. in fi. & l. 2. & 3. in §. 1. ad sille.

Art. xxj.

21 † Oportet se recipere ad locum homicidij, quia vbi q̃s reperitur occisus, & ibi p̃sumitur occisus, & non alibi Bar. in l. ædiles, ff. de via ꝑub idem dicit de furto. Ang. in opc. malef. verbo famæ, & Bar. in l. fi. ff. de quæst.

Art. xxij.

22 † Etiã die feriato in honorem Dei, l. 2. ff. de fe. ibi. aut vt aspectu atrox iniuria eximeẽ. gl. & Bar. in l. fi. C. eo. facit. l. ꝓuinciarũ. C. eo. & facit, q̃a hæ solẽnitates feriarũ inductarũ in honorẽ Dei, sunt inductæ iure ciuili, vt dicit Bar. in l. fi. ius s. ff. de dona. Et Spe. eo. tit. de fe. ibi valet consue. cu. Fran. quæ oĩbus diebus

etiam

etiam feriatis ius reddit,gl.& Bar.in l.40. C. eo.in l.3. C.de epis.aud. quod põt torqueri.

Art. xxiij.

23 † Oportet scribere locum vulneris.Bart.in l.damni,§.Sabini,ff.de dam. infect effectum habes ut per Bal.ad Spe.in rub.de libel. concep. in mag. addi. ibi vt si intentata qualitas quæ maiorem pœnam inducit.

Art. xxiiij.

24 † Vulnera mortalia, & nõ mortalia notãda sunt.Bar.ĩ d.l.fi.de q.qđ obseruat cõsuetudo totius mũdi.Ang.in l. Si ĩ rixa.ff.de sica.

Art. xxv.

25 †Nã si negligentia vulnus mortale reddat uulnerãs teneť de vulnerato tm̃.l. Qui occidit §.fin.ff.ad l.Aql.c.significasti.de homic Bar. in trac.de percutio.uer.Si ergo nõ mortifere vulneratus,Bal.cons.136.Proponitur.2.par.

Art. xxvj

26 † Nisi sit vulnus illatũ in hoĩe nõ sano bo: tex.in l.qua act.§.sed,& si quis seruum ægrotũ,ff.ad l.Aquil.uel nisi cõiũctio uulnerũ nõ mortaliũ mortẽ iduceret,Bar.in d.l.Si ĩ rixa. ff.de sica.iõ caueat reus ne primũ proponat.

Art. xxvij.

27 †Alius effectus notatus est in d.l.si in rixa. Nã primis qui interfuerũt, & nõ mortaliter uulnerarunt nec ex proposito opus esset remissione,alias si ex proposito, teneñt de vulnerato, & de auxilio simul ut puniãtur eadẽ pęna.Et alijs qui uulnerarũt mortifere opus esset gr̃a,q̃ dr̃ de delicto,quod requirebat punitionẽ ad mortem:remissionem vero quod non requirebat,do.gl.consue.Bor.fo.50.

Art. xxviij

28 † Præterea ait Bart. in d.tract.de percutio. accipe chirurgos, quia si dubitetur de uulnere an sit mortale,uel non, remittẽdum est iudicio medicorum. & eorum testimonio secundum Odof.quem citat Bart.in prohœ.ff.

Art.xxix.

29 †Vbi plures non reperirentur,unus sufficeret,ut concludit Bar.in d.l.in rixa,ff. de sica.

Art.xxx.

30 † Relatio debet fieri postquam iudex commisit,& interrogauit chirurgos l.semel.C.de re milit.do.gl.consue. Bitur.tit. de iurisdict. omni.iud.uers.aliter in additione.

Art.xxxj.

31 † Prius inquirendum , & generaliter quis patrauit maleficiũ Guil. bene in uerbo mortuo.1.nu.202.in d.c.Rainutius,de testa.

Art.xxxij.

32 † Tunc adeundi sunt uicini ut consulit Bar. in l.fi. ff de quæstio. ibi iudex debet mittere uicinis,nam debent scire uerisimiliter potius quàm alii l.si uicinis.C.de nup.

Art.xxxiij.

33 † Aut domestici l. uerba.C.de adult.l.dominus.ff.loca.l.consensus.§.super,C.de repu.Oldra.consi.78.in crimen.

Art.xxxiiij.

34 † Vel socii ipsius q̃ læsus est Bar.ĩ l.si quando in fi.C.unde ui.ibi per familiã,& socios,in rure facto delicto,non requiritur tã stricta p̃bõ uiolentiæ.Deut.22.c.l. 1.§. si quis in uilla ad Sylla.ff.Alb.in 2.par sta. q.64. Et nouissime bene practicatum fuit Tholozæ cõtra do. de ch. proscriptum propter homicidium in rure factum, tunc admittuntur testes inhabiles,ut docet Hypp.singul.73. plures quando veritas aliter sciri non potest.

Art.xxxv.

35 †Recipe Oẽs testes in informationib.Bal.in l.1.C.de sum.Trin.post Old.nã iudex(q̃ magis scire debet an fides adhibenda sit testib.l. 3.ff de test.)postea hẽt inquirere an sit punibile.Bal.in l.data opera,C.qui acc.non poss.

Art.xxxvj.

36 † Testes non interrogantur an sit honesti. gl.in c.cum causam,de testi.

Art.xxxvij.

37 † Si tute ire non possis,aduoces illos à quibus uis inquirere c. ex parte,extra de appel. c.accedens.ut lic.non constat..

Art.xxxviij.

38 † Informatio quæ fit contra communitatem est facilis , quia delictum est semper notorium.gl.in c.1.de offi.ord. secus contra priuatos.Bal.in tit.de pac.constan.

Art.xxxix.

39 †Doces formã informationis per inquisitionẽ generalẽ.Bal.cõs.77.par.3. ibi p̃mitto qđ q̃dam sunt,q̃ non possunt contingere nisi uno modo, vt si quis reperiať occisus gladio q̃dã plurib.modis.Exẽpli gratia quidã reperitur submersus in Sagona prope Athanacum, nã põt esse quod notãdo, vel naufragio, vel cadendo de equo periit,vel potest esse quod ibi proiectus fuit ab inimicis, recurrẽdum est ad cõsiderationes intellectus, & ire per semitas,& circunstantias vtrum erat consuetus se balneare necne,& utrum haberet inimicos,& quales, necne,& utrum ibi sunt latrones,nec non

non talia.n.pręsumuntur, quales sunt hoïes. & plures alias cōsiderationes desuper fiēdæ. Bar.in l.fin.ff.de q.& in l.2.in prin.ff.de fur.

Art.xl.

40 †Hæc forma inquirendi approbat consuetudinem Franciæ in titulo de pœnis vbi mētionē faciēs de eo qui suspēsus repit de igne loquitur qui trib.modis inferri solet.Bal.audit lieu.primo vi diuina,seu fulmine.2 malitia humana.3.neglig.habitatoris. Et in hoc casu oportet cuncta rimari.l.iud.C.de iud.

Art.xlj.

41 †Exhibendum est corpus mortui testibus, sæpe.n.eius habitus cognoscet.l.stigmati.de fab.Et ibi Ange.de Peru. de eo qui reperitur mortuus, cuius facies est deuasta. facit ff.ad exhi.l.5.§. si quis noxali, Herus per asinum dignoscitur.l.si Pamphilo.ff.de optio lega.

Art.xlij.

42 †Exhibitio in criminalibus habet locum ad recognoscendum.Bart.l.2. ad exhi. C.

Art.xliij.

43 † Et in eodem habitu in quo reperitur gl. & Bal.in c.cum causam,de testimonio.extra vbi dicit idem de re furata.

Art.xliiij.

44 †Vt antequā ventū sit ad qōnem,liquide constet de maleficio.l.1.§.illud aūt ad Sylla ff.& fructifere per Bar.in trac.testim.c.mortuum,ibi in maximis vero causis vbi hoīs vita periclitatur, vt si de homicidio accusetur, vel de puniendis seruis,qui non iuuerunt dominū, vel de torquendis eis pro homicidio inueniendo lege cautum est, ꝙ dēt constare, & liquere hoīem interemptū,i.liquido apparere,& dicit gl.in c.dilecti.ibi postquā constiterit de violentia,extra de foro comp. aliter cessaret maligna suspicio.l.si quis legatū, versic.cæterū.ff.de fal.l.1.§.hæc verba.ff.ne vis.fi.ei.nā proprie delictū est ꝑparatio pœnæ.ff. de verb.sig.l.aliud est fraus,& hēs in passione Ioānis.Nullā inuenio in eo cām. Vnde dicebat Bal.in tit.de pace constā.post Innoc.qn cā, seu delictū est fundamentū iurisdictionis oportet causam esse veram,& discusā, alias iudicium est ipso iure nullum,& dicit glo.in c.discernimus. 3.q.9. ibi qđ semper liqueat de causa,etiam facit,quia maleficio sunt extrema duo,s.percussus,& percutiens, vt not. Bal.in c.cum causam. de testib. versic.porrò.

Art.xlv.

45 † Vt ēt si accusatus cōfiteatur delictū puniatur cōfessiones reorū pro exploratis facinorib.hēre non oportet, si nulla probatio religionem cognoscentis instruat.l.1. §.diuus Seuerus.ff.de q.facit gloss in c.1.de confess. extra.& Bald.in rub.eo.ad Spec.ibi,& de facto liquet,& ibi si autem non constet de corpore,secus gl.in l.fi.in fi.C. de quæst.intelligit verbum confessiones,scilicet de se factas.

Art.xlvj.

46 Vt etiā testes postea corā iudice sustineant de cōmisso maleficio:quia oportet quem de crīe cōfiteri,vel testib.conuinci.l.si quis.C.de epis.ibi in conuictos, seu confessos,& exponit gl.i.cōprobatos per testes, & l.lege Cor. ad Syl.ff.l.qui sniam. C de pe.vel testibus,superari. l.2.C. quorum appel.non recip.

Art.xlvij.

47 † Nā etiā informationes fiunt parte non vocata,& sic non faciunt fidē.l.si quando.C. de testib.not.Ange.in opere malefi.in verbo fama.& Bar.i l.fi.ff.de q.& Saly.in l.fi.C.eo.

Art.xlviij.

48 † Nā etiā mors in istis maleficijs, vbi agitur de vita hoīs,probatur ꝑ visum,vt declarat magr̄ iuris Bar. ī trac.testi.c.mortuū,vbi fortius dicit, sed, & si testis dixerit qđ eū sepeliri vidit,hæc sufficere susceptum est, multo fortius si deponerent, qđ viderunt cadauer in feretro coopertum linteis, vel pannis inuolutū, vel à tergo se vidisse,vt dicit Bart. c.seq.nam Paulus rn̄dit ꝙ ꝑ imaginem recognoscimur, tn̄ limita prædicta de visu,vt per Bar.in d.c.mortuum.uers.sed si qs viderit in mare,in Sagonam,vel Rodanū pijci corpus ꝙ nunq̄ postea reuisum est, testis de illius morte recte testificat̄ licet non viderit mortuum,& hr̄ elegāter Bal.in c.cum causa.col. 5.in prin.de testi.Item si qs viderit quem in carcere claudi,vbi nihil erat ad victū, & carceris custos fuerit ita ꝙ eidem carcerato aliquid ꝙ ipse non vidisset inferri non potuit post aliquot dierū cursum, certū.n.est post illos actus quā medico tpe victurū, & salutis nulla indicia supesse,coadiuua hāc doctrinā ꝑ aliā Bar.in l.2.§.si dubitet̄.ff.queadmodū testa.ape.ibi qa vidit decapitari,vt cōtigit alteri apud diuū Georgium ꝑpe crucē Sabieti, & similia q̄ de necessitate mortē concludunt.

Art.xlix.

49 †Præterea fuge dictū Bal.in addi.ad Spec. tit.de snia.in fi.qn tractat de confessione Titij confitens se occidisse quendam, cuius nomen

mita ignorabatur,& ipsum proiecisse in mare,vnde corpus apparere non pōt,ꝙ pōt con dēnari,si cū confessione cōcurrat fama. Car. ad famā Bal.resp.Bar.in d.c.mortuū. & in d. §.si dubitetur, ꝙ fama ꝓcedit, vbi agitur de leui præiudicio,vt de hær.hic aūt secus, vide Aug.Arim.ad Ang.in verbo fama. ver.adde. ꝙ Gand.qui per alia iura recedit à Baldo,vel aliter resp.s.cundū in Bar.in l.fi.1.col ff. de q.ꝙ talis fama est tm̄ sufficiens ad inquisitionē,& hoc tenent practici, vt dicit do.Gand. in rub.quæ ad famæ proba.ver.secundū opi. quorundā &c. apud quos rō exēplis cōprobatur.l.1.per tot.l.ff.de q.potissimū ī regno, vbi his scriptis,in causis sāguinolētis nō vtimur,ideo bene recurrimus ad maiorū exempla. l.de quib.in prin.ff.de leg.q̄ exēpta nobis ꝑiudicāt.Old.cōs.124.in fi. qđ remissio.

Art.l.

50 †Vt minus subintremus indirectā,si aliter iudex faceret esset abusus. do.Guil.Ben.in c. Rayn.verbo mortuo.1.nu 348.& num.361. ver.2.de test.& ita docte opinatus est do.Hugo. de Podio locū tenens particularis in ꝓcessu filij de la Guye , dicebat.n.legimus aliquos confessos occidisse; qui postea viui reperiebātur,& dabat exemplū de quodam,& aliud in l.inde Neratius.§.fi. & l.seq ff.ad l. Aqui.Et aliter exemplum in l.1.§.fi.ff.de q.

Art.lj.

51 † Per præscripta forte tenerē contra Hip. in l.de minore.§.plurimum.col.12.ver.& in istis criminibus teneas menti.ff.de quæst.

Art.lij.

52 †Sed cogita dictū Pauli.Non ignoramus cogitationes Sathanæ qui quos nequit consentiēdo decipere, facit nimis asperos,s.suadendo nimiā seueritatē.§.præcepta. 23.q.4.

Art.liij.

53 †Intellige Bal.nisi confitens esset hō malæ vitæ,& famæ,& habiliter potuerit proijcere illud corpus in flumen: quia stabat prope mare,vel istud flumē Sagonæ, vel Rhodani in perpetrando delicta. Et sic practicatum est Florentiæ contra quosdam grassatores qui prope quendam lacum habitant, & confessi multa latrocinia , & homicidia ad mortem condemnati sunt vt recitat August. Arim.post Ang.in verbo, & vestem Cœlestē in tract.malef. Practicatum quoque est Mediolani,vt alleg.d.gl.consue.Bur.fol.58 ibi de illo massario , qui occidit dominū suum prope lacū , per arrestū quoq; practicatū est contra Clau.Robertū,& eius vxorem Telifices qui habitabant super Rhodanum in vico de Fagroslee,qui torturā receperūt, quia illa mulier per fenestrā inuitauerat quendā qui ex post visus nō fuit.Præterea caue à muliere quæ insidiatur in via quasi latro,vel intellige Bald.in notorio, seu fama homicidij antiqui, vt fructifere per Io.And.in addi. ad Guil.in tit.de noto.crim. §.iā de noto.col.6. in fi.addi.q̄ inci.vt nostiū,& eundē.eo.tit.§. fama.ver.reprobatus.& vers.exceptionē, tñ adhuc formidaret iudex timoratæ conscīæ ꝑp exemplum Dei,qui licet oīa apud eū essent notoria,tamē dicit Gene.18.Descendā, & videbo vtrū clamorē qui venit ad me opere cōpleuerint, & exponit conciliū generale in c.qualiter, 2.de accus. clamorē,i.famā.

Art.liiij.

54 † Et quæ dicta sunt antea de homicidio extende in furto, quia tu iudex dēs verificare prius furta, sicut fecit ille diligētis. Iof.7. c. qui noluit Achā de furto condēnare, sed prius misit milites curiæ in domū illius, vbi cuncta repererunt abscondita simul argentū & aurū. Idē tenet Bar.in l.si quādo ibi certe oportet prius cōstare furtū factū esse.C.vnde vi.& Bal.in auct.sed nouo iure.C.de ser.fug. & dicit Bar.in l.si quis testib.in fi.C de testi. ꝙ dēt fieri exhumatio corporis occisi , vt inspiciantur vulnera.& in l.contra negantē.C. ad l.Aqui.& in rub.de prob.ad Spe.ver.Cuilibet perito: Et dicit Ange.in opere malefic. verbo.& vestē Cœlestē,ꝙ dēt esse iudex cautus ne dānet animā,& corpus suū,sed debet destinare nuncium ad habendam informationem in loco pro veritate , & in reperiendo furta , ita quod appareant quæ distraxit, quæ pignorauit,& quæ penes eum habet.

Art.lv.

55 † Vel debes inquirere de furto eo modo quo docet Bar. in l.si quando.in fin.C.vnde vi.& in l.1.§.1.ff.de fur.aduer.nau.caupo.& Spec.in tit de furto.in fi.& in tit. de pig.§.1. & Bar.in l.si quis.§.an vero.ff.de eden.

Art.lvj.

56 †Sic remanet reprobata, gl. in l.inde Neratius. §.fi. ff.ad l.Aquil. ibi alias satis erit si confireretur occisum, & à se, &c.

Art.lvij.

57 †Sufficit ꝙ corpore occiso constet. Bal.in l.quoties.§.si quis.ff.de hære.in stipula. vbi

refert

refert exẽplũ de quodã q occiderat quendã cuius nomen igno abat, qui postea fuit missus ad furcas. Habes gl ordinariam in §. Libellorum, 2.q.8. quam commendat Bald. in c. at si clerici. de iudic extra, & ita se uidisse pract cari attestatur Ang in l.1.§. interdum, ff. si pars hered. peta. Et bene pondera tex. in l.1.§. illud autem ad Sylla ff.

Art. lviii.

58 † Itẽ de furto, qa sufficeret qd de ipso cõstaret licet nõ appareat cuius res ẽ decepta, Bald. in auct. sed nouo iure. C. de ser. fugi. Et Ang. in o pe maleficiorum, uerbo ueste coeleste & ita uidit practicari Ang. ĩ alle. §. iterdũ.

Art. lix.

59 † Vide Ang Are. in §. Quadruplici. inst. de actionibus. Inqsitionis modũ cõtra accusatũ qui aufugit, & cuius nomẽ ignorat quia est inquirẽdum de signis, ut quia est claudus in tali gãba, uel hẽt tale manũ aridã, & est breuis staturæ, ruffus. uel hẽt tale signũ in facie, uel aliud in psona, et est inquirendum si est iuuenis uel senex. quia per aspectũ ætas probatur. Bart. in l.1. de mendi. uali. lib. 12. C.

Art. lx.

60 † Informationibus non est necessarium iurm testium per rõnes gl in c. cum causam, de test. uide Spec. in tit. de test. §. 1. uer. quid si idem, cum seq. Audiui sup hoc articulum.

Art. lxi.

61 † Inquirẽdũ est de qualitate l. omne de re mil. ff. & est delictum qualificatum, & sic magis execrabile. Saly. in l pe. C. de sica. nã qualitas delicti punit quem magis uel minus, d. gl. in §. libel. ff. de poe l. aut facta.

Art. lxii.

62 † Inquirendũ est ẽt de die, aut nocte delicti, qa nõ licet uagari cũ discrimine alterius d. gl. qd satis æquum est, Bart. in l. is qui. ff. de pub. iud. uarios effectus habes, quia mortuus post triduũ psumit mortuus ex uulnere not. C. de emend seru. tps plerunq; est causa condemnationis ueri uel falsi. Nellus in tract. de testib. c. perfodi. de homi. Item facit quia testi interdum derogatur ex tempore, ut dicit Bart. in tract. testi. c. Titium, & Bald. in l. Arethusa. ff. de stat. homi.

Art. lxiii.

63 † Aliter esset tanta incertitudo qd auferret copiã defensionis q ex æquitate naturali est cle pasto. de re iud. nã accusatus uix posset pbare negatiuã suã, uel suũ alibi, ad qd probandũ admitti p ordinationẽ Ludouici Regis. 12. art. 3. Adhibebit oĩs diligẽtia quæ ampliores informationes reqrat, &c. aut p uerificationẽ de Alibi, aut aliud factũ si qd admittat pro aut cõtra incarceratũ, & p talem ordinationẽ dicebã quod deceret audire, & qd defensio pertinens, & admittenda esset qua talis dicebã .n. uerba formalia Ioã. And. in addi. ad Spec. tit. de testi. §. sæpe, in i. add. ibi poptime possum pbare directe contrariũ .s. fuisse occisum a Titio absque eo q illum occiderim, et dato quod fuerim psens & dicit. Spec. in tit de pbat. §. 2. in princ. possum. n. probare qd alius eũ interfecit. & est melior tex. in l.1. §. si ff. de qõ. ubi præses ille Vocomius saxa humanissimus inquirendo, bene cognouit de cõfessione primitiui q cõfitebat occidisse illũ quẽ alius occiderat, sed cognoscet curia parlamẽti de æqtate, uel miqtate, psid. ut dicit Saly. in l. absitẽ, in prin. C. de acc. Curia n. parlamenti propri in regno lilii est mater oppressorum, consolatio desolatorum, uia iudicum errãtium, & salus omnium in ipsa recte sperantium.

Art. lxiiii.

64 † Quod alibi probatur per absentiam in negatiua. scilicet per determinationem loci & diei. l. Optimã. in fine. C. de contrahen. stip. Bal. cons. 515 parte 5 & cons. 259. par. 1. no. in l. panto. § rei. de acq. hær. ff.

Art. lxv.

65 † Tunc testes sic deponentes de alibi, seu negatiua uisu affirmata, & coarctata præferuntur aliis testibus affirmantibus etiam dignioribus, quia stant pro reo, ut decidit gl. in c. causam clerici. 82. di. maxime in causis sanguinolentis, ut declarat dom. Ias. in l. ut uim, in princip. ff de iust. & iur.

Art. lxvi.

66 † Et quod tale argm supra factum de ordinatione accommodum sit proposito. Nota quæ dit. Bar. suo cõs. 106. exor. statuto castri plebei, ibi casus in quibus his scriptis non utimur, bene recurrimus ad simile statutũ

Art. lxvii.

67 † Iam dicta de die sorte procederent in crimine non reiterabili, ut homicidio secundũ gl. in c. nihilominus 3. q. 9. uel delicto recenti per doctrinam Cyn. in l. prædia. C. de fidei. com. uel quando tractatur de uno delicto quod proponitur uno loco, & tempore factum esse, ut tradit Pet. de Anch consi. 278.

exordiente, ex pdicta, & Bal. ad Spec. in rub. de test. uers. testes uariantes, &c. quia tunc non pnt concordari, ut dicit Guil. in Spec. eo. tit. §. iam uers. quid si unus cum seq.

Art. lxviii.

68 † Locus delicti est describēdus Bart. in l. nō solū, §. si mandato. ff. de iniu. primo quo ad pœnā agēdā, secūdo ut puniat ubi delictū est cōmissum c. inter, de pur. c. locus ad angulū non restringit, ff. unde ui. l. 1. uers. ibi aūt.

Art. lxix.

69 † Etiā locus loci, Exēpli grā delictū commissum est in cābiis ante ædes bestiarū Spec. in tit de acc. effectū habes qa sex differētię faciūt testē singularē, primo locus, & c. Bald. ad Spec. in rub. de teste. & in l. testiū. C. eo. & gl. in c. nihilominus 3. q. 9. ibi fuerūt illi testes de Susanna reprobati, qa dixerant qd in ea dē hora & diuersis locis cōmissum erat adulteriū, sed uerisilr non poterat cōmitti in pomerio sub pruno, & sub cyno eadem hora.

Art. lxx.

70 † Informatio debet fieri secrete gl. in l. si qn. C. de testi. Ioan. Fab. in §. 1. inst. de pub. iud. pter timorem fugę uel subornationis, quę subornatio tunc præsumeretur ut uult Ioan. And. ad Spec. tit. de teste. §. nunc in fin. ibi propter publicationem examinationis.

Art. lxxi.

71 † Punit testis dictū suū reuelans l. qui falso. ff. de poe. Bald. in l. athletas. §. calūniator. ff de infa. ibi dr proditor, ne ex istius dicto alii testes subornent ut dicit Spec. in ti. de teste. §. sequitur, ideo iuret quod nō reualebit.

Art. lxxii.

72 † Testes debēt dicere ueritatē pro utraq; parte. Bald. Saly. in l. nimis graue. C. de testi. gl. in §. in criminibus, in authen. eo. colla. 7.

Art. lxxiii.

73 † Aliter possunt compelli c. super, & cap. peruenit, 1. de testi Roma. singul. 398. Guil. in Spec. tit. de inqui.

Art. lxxiiii.

74 † In dubio sufficeret nominare accusatū per eius nomen singulare ut ait Ame. iust. in tract. synd. in prin. & Bal. ad Spec. in rub. de libel. concep. in mag. addi. uer. 11. sed pone ibi. de mala casa, qui fuit in lignis latro.

Art. lxxv.

75 † Omittūt cauti iudices in processu apponere aliq demōstrationē, ut teneatur reus allegare eius priuilegium, A uffre. q. capel. 164.

Art. lxxvi.

76 † Sæpe non posset eum reuelare demonstratio Bald. cons. 364. par. 3. Loquens teste de Regina Aragoniæ quæ torsa fuit, & in regno reatus, honorem excludit. Guil. Beñ. in c. Raynutius in uerbo mortuo 1. nu. 222 de testatione, imo qualitas accusati aliquando pœnam auget l. aut facta. ff. de pœn.

Art. lxxvii.

77 † Inquirendum est de causa maleficii, nā qui habet potestatem in preparato, scilicet homicidio uel furto, habet etiam in connexo præparante, cap. præterea de off. deleg. l. ad rem, & l. ad legatum, ff. de procura.

Art. lxxviii.

78 † Et hoc fit ut sciatur si an dolo, uel culpa factum sit l. uerum. ff. de furto Fel. in c. cum causam, extra de testi. & Bald. in l. & sic seuerior. C de infa. est n. casus declaratio, & iudex fortunarū, ff negoci. gest. l. sed §. 1. l. 2. §. initium, ff. de ori. iur. & Bald. in l. solam, C. de testi. accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendam ueritatem.

Art. lxxix.

79 † Debes inqrere cum quo instro pcusserit l. cum qui ibi in calcis icto. C. de sica. c significasti. l. 2. de hoīe extraneo effectum habes p Bar. in tractatu de pcussio. ibi nō autē est uerisimile quod occidere uoluerit qui pugno calce, gleba, baculo, uel lapide paruulo percussit, & Bart. in l. 1. § diuus, ff. de sica.

Art. lxxx.

80 † Etiam debes inquirere si ex interuallo uel incontinenti percusserit, l. raptores, C. de episc. & cle.

Art. lxxxi.

81 † Et quod uicibus pcussum est, reiteratio inducit propositum, & deliberatione Bald. cōs. 312. uisis, 4. not. do. gl. cō sue. aur. fol 49.

Art. lxxxii.

82 † Scribēda est forma auxilii. Bart. in l. qui seruo. §. si duo ff. de furto. auxiliāt quis quatuor modis, Primo ad ipsum crimē ordinandum. Secūdo in ipso actu criminis ad ipsum pperpetrandum. Tertio post crimē ad ipsum cōtinuādū. Quarto ad delinquētē euadēdū ñ puniet iste nō de auxilio, sed pęna. l. i. C. de his q latro ut dicit. Bar. in l furti §. ope. ff. de fur. dīt. Bar. in l. 1. C. de ser. fug qd quodā in Gallia annullatus qdā pcessus quo dicebat filiū pri, & seruum hero pcepisse allegat ēt in l. ancillæ eo. ti. de altero pcessu criminali cō

tra

tra tres formato quo dicebatur quod alter, alter opē tulisset. Itē caueas ne processus sit obscurus, nam tunc accipiēdum est quod est utilius Bart. in tract. de ord. iu. & in l. non solum, §. sed ut probari, ibi ut a delicto excuset. ff. de ope. no. nun. Itē deueniat ne processus sit icertus, nec capiat duplicē itellectum ui de Hipp. latissime in rubr. de prob. fol. 42. uers. scias etiam, & facit c. in præsentia extra de testi.

Art. lxxxiii.

83 † Magna suspicio est ad īformādum cōtra uxorem q̄ tacet de morte uiri in domo interfecti, ut p̄sumatur culpabilis, exēplum tradit Par. de Put. in tract. sind. fol. 159. in c. tort.

Art. lxxxiiii.

84 † Est ēt suspicio ad informandum cōtra eum q fiscū maxime sollicitat ut inqrat de delicto quod se nullo modo spectat. Hipp. in l. unius, § seruo. p illum t ex. ff. de q̄st. Recitat duo exempla rei cōuenientia. Par. de Put. fol. 168. in c. tort. facit gl. in l. fulcinius ff. de ex quib. cau. in posse. ea. ubi ex dictis suspicio probatur, & in l. 1. in fi. C. si quis Imper. male. & Hieronymus super Hieremiam, Verbositas persępe iudicis stomachum mouet.

Art. lxxxv.

85 † Alia est etiam suspicio contra eum qui sæpe uisitat curiā, ut audiat quid de crimine dicatur teste Cathone. Conscius ipse sibi de se putat omnia dici.

Art. lxxxvi.

86 † Descripto aut inuentariū bonorū accusati, fit duabus rōnibus de acc. §. sequ tur. Primo, ut fisco adiudicētur. Secūdo, uel ut absēti seu non culpabili tandem restituantur, uide Bart. in l. post contractum, circa finem, ff. de donationibus. & Saly. in lege 1. C. de req. re. quod potest fieri ante citationem.

Art. lxxxvii.

87 † Tunc debes facere de his publicum instrumentum. Spec. d. loco. l. si quis intra. C. de bon. præscrip. forma describendi est instituta ordinata alle l si qui intra.

Art. lxxxviii.

88 † Accusatus non ducitur bonis suis priuatus ante sententiam uide Bart. Spec. in d. l. locis, & Aegid. sua conclu. 725. Nisi in crimine læsæ maiestatis in l. fin. C. eod.

Art. lxxxix.

89 † Sæpe occultantur bona accusati si iniuriæ. ff. de iniu. & l. fin. ff. de requi. re. in gl. ibi. idest, subsigillo poni ne diminuatur.

Art. xc.

90 † Tale inuentarium non potest fieri p officialē in iurisdictionem dñi t palis, coustu. Franc. in tit. du cas q peul toucher, &c. Guil. beñ. in c. Raynutius in uerb. & uxorē n. 424. de test. do. glo. consue. Bur. fo. 70.

Art. xci.

91 † Quia dictū est supra, quod a principio inquiritur ī gñe. qui faict le delict, & sic forte dormit. c. qualiter l. 2. de accus. dicit Spec in tit. de noto. cri. §. 1. quod facta gñali inqsitione uocandi sunt nominati in ea q sunt culpabiles uel suspecti ut dicāt ueritatē & si possint se defendant, & Bar. in extraua. ad reprimendū uerbo, inquisitionē i tertia regula q ubicunq; iudex inquirendo gñaliter de malefactoribus, repperit aliquem deliquisse, pōt ad specialem inquisitionem descendere.

Art. xcii.

92 † Eiusmodi specialis inquisitio incipit tunc qñ communicatur informatio fisco, cui oīa communicare oportet ut dicit statutū l. ne quisquā. ff. de eden. & dicit Henri. in c. 1. de pb. quod ita seruatur in parlamēto.

Art. xciii.

93 † Intelligi. in causis ciuilis, nā in criminalibus non debet initium probationum de domo rei accusato (qui est fiscus in regno) sumere. l. de minore. §. tormenta, ff. de qōne.

Art. xcii

94 † Nisi essent actus iam recepti in iudicio quis haberet apud se accusatus, ut nota. in l. is apud quem, C. de eden.

Art xcv

95 † Si fiscus onerare accusatum, acrius q̄ in informatione caueatur, tenetur de euidenti calumnia. Guil. Beñ. in c. Raynutius in uerbo mortuo, 1. nu. 204. de testa. do. gl. consue Bor. fol. 60. Aufre. q. capel 6. facit l. diuus la z. in fi. ff. de cust. reo. & dicitur calumniator sicut dicit Bald. in l. Athletas calumniator uersic. quæro in prin. ff. de infa.

Art. xcvi.

96 † Ad expensas damna, & interesse ordinatio Ludouici Regis 12. art. 62.

Art. xcvii.

97 † Tunc pōt capi in partē ut priuatus l. q fundum, §. si tutor. ubi gl. dicit, sic ēt ī omnibus est dicendum qui gerunt offīm ff. p empto, & Bald. cōs. 61. factū, 5. par. quod tūc redigitur ad instar priuati, & in alio consil. 329. quidam, 4. par. quod licet officium uel

maleficium, sed hoc non uf uerum, quia trăs grellor canonum non pōt a dolo excusari.

Art. xcviii.

98 † Per dictam ordinationem requiritur de certum iudicis, appellatum sententia inter locutoria l. fi. C. de exhi. re.

Art. xcix.

99 † Si nihil iudici cōstaret nih l mandare pos set. l. hoc aūt. ff. ex quibus cau l qui accusare uolunt. C. de eden. neminem sine causa audi ꝑtor. ff. de transact. l. cū hi. §. in causa, uel o- portet uenire publicum illū denunciatorē, & qđ scripserit. exequi i. ostendere. d l. diuus.

Art. c.

100 † Prius quam iudex possit accusari ne- gligentia, requiritur quod causa sit instructa secundo qđ interpellatus fuerit not. Bart. in l. damni. §. Sabini. ff. de dam. in infect. alias si manducaret excusatur a præsumpta calum- nia. Bart. in l. 2. §. si publico. ff. de adult.

Art. ci.

101 † Econuerso uide Bal. in l. mancipia. C. de ser. fugi. De uno indice quem uidit cōdē- nari qđ retinuisset informationes suꝑ quas nollet ꝓcedere, & dicit Bart. in tract. repre. c. ad quintum. Tunc pete fieri ubi instrm de negate iustitia corā testibus aut in scriptis.

Art. cii.

102 † Iudex potest seruare informationes. do gl. consue. Bur. fol 58. Ioan. Fab. in §. 1 instit. de publ. iud.

Art. ciii.

103 † Visa informatione si uere uel ex conie cturis constet reum culpabilem iudex decer nit eandem capiendum uel ꝑsonaliter ad- ior nandum secundum qualitatem delicti, & effi caciam iudiciorum Guil. beñ. in d. c. Ray. de testa. in uerbo mortuo. 1. num 202.

Art. ciiii.

104 † Dicit Ang. in opere malefico in uerbo iudex quod iudex iubet reum capi, ne uerba li citatione præcedentes aufugiat.

Art. cv.

105 † Vel capi potest nisi compareat die assi gnata. Aufr. q. capel. 302. Item quid si aliqs citatus, & eum decreto ut dictum est.

Art. cvi.

106 † Et dicit Saly. in l. absentem. C. de acc. iudices mittunt capiendum reum si crimen sit tale ꝙ pœna sit corporis afflictiua.

Art. cvii.

107 † Seruiens uulnerans fugientem, punietur. Bar. in authen. sed oīno. C. ne uxor. pro mari. uide Ang in tract. malefi. uerbo fama.

Art. cviii.

108 † Delinquens prætextu mandati non ex cusatur in grauibus. Bar. in l. non solum. §. si mandato. ff. de iniu. gl. in l. 2. C. de sepul. uio. tamen mitius posset puniri per l. seruos. C. de ui. pri. gl. in l. ad ea. ff. de re iur.

Art. cix.

109 † Spoliati, immunitati ecclesiæ debēt re stitui. Bart. in l. præsenti. C. de his q ad eccl. confu. Sicul. in c. inter alia, extra de in muni tate ecclesia. Sic dictum est per arrestum pro Ioanne Rogerio accusato de adulterina mo neta qui captus fuerat in hospitali.

Art. cx.

110 † Vbi nō debent gaudere, officiarii eos capiunt sine aliā declaratione per ecclesiam fienda. Auffr. in cle. 1. reg. 4. fallan. 18. de of- fic. ordi. & uide practicam. Pap. in forma in- qui. uer. ex his dicens ita seruari in Francia, Alemania, & Italia?

Art. cxi.

111 † Tunc sufficeret executio requisitionis allegat arrestum. Consuetudo Franciæ in 3. lib. & etiam expresse tenet Salyc. in auct. si quis ei. C. de adult. in fi.

Art. cxii.

112 † Si officiarii non sint fortiores oportet dimitter e accusatum curæ clericorū qui eū custodire debent, & qui non tenentur, si au fugiat, uide Oldr. post Archid. consil. 54. an fugiens.

Art. cxiii.

113 † Intellige quando officiarii erant in ca su in quo debebant at trahere. & non extra xerunt, quia isti impedientes fuerunt in cul. pa, hęc Oldra. ubi supra.

Art. cxiiii.

114 † Vbi posset extrahi, uel deberet custodi ri, posset compeditari in ecclesia quia illa in strumenta sunt inuenta ad custodiam. Bal. ī l. 2. C. de exhib. re facit, q a ecclesia non hēt territorium, nisi respectu clericorum Auffr. d. loco uidelicet cle. primo, de officio ordina. & in aucten. quo opor. epis. in ꝑrin. colla. 1.

Art. cxv.

115 † Vbi deberet gaudere non debet com peditari. Guid. par. quæst. 121.

Art. cxvi.

116 † Qui occidit præmeditato cōsilio, non gaudet. c. 1. de homic. extra. Gui. par. d. q. do. gl con

gl.conf.Bur.fo.57.Guil. Ben. uerbo, & uxorem,nu.444.in d.c.Rayn.

Art.cxvii.

117 † Nec gaudet mandans, uel mandatarius qui occidit,uel uerberat.c.1. ibi, uel defenderit,seu occultauerit,de homic.in 6.

Art.cxviii

118 † Nec etiam gaudet qui post delictum ad immunitatem cum armis accedit.l.si ser. C.de his quis ad eccl.confu.

Art.cxix.

119 † Etiam qui occidit prope immunitatē, quia tunc semper præsumitur quod causa īmunitatis cōsequēdæ hoc fecerit, uide Henr. Boh.in c.ecclesiæ de imm.eccl.

Art.cxx.

120 † Nisi nouis rixis in hoc loco habitis secutum fuisset homicidium,hęc Hēr. ubi.sup.

Art.cxxi.

121 † Immunitatem unam offendens, ceteras offendisse dicitur.Henr.ubi supra.

Art cxxii.

122 † Insidiatores itinerum non gaudent.c. inter.d.immun.eccl

Art.cxxiii.

123 † Si quis deliquerit longe ab ecclesia, & dum sequeretur fugit ad ecclesiā, gaudebit, quia standum est regulæ. Henr.in d. c. inter

Art.cxxiiii.

124 † Non gaudebit bānitus diffinitiue, gl. in prag.tit.de inter.uer.inde.col.z.

Art.cxxv.

125 † bannitus per contumaciam gaudebit d.gloss.inde, casus euenit in parlamēto suo tempore.

Art.cxxvi.

126 † Immunitas non est in domo epi. Ro. in l.pleriq;, de in ius uoc. allegat arrestum consuetudo Franciæ,in 4.lib.

Art.cxxii.

127 † De consuetudine non habet locum dinumeratio 30.pedum circa capellas q̄ sunt in castris,gl.in c.sicut.17.q.4.

Art.cxx.viii.

128 † ille qui occidit transeuntem per uicū, absque aliqua rixa fieri habita, non gaudebit immunitate.Guil.Ben.ubi supra allegat arrestum,in uer.& uxorem.num. 444. uide Henricum d.loco,c.inter.

Art.cxxix.

129 † Absentem.ff.de pœn. Non habet locū in regno ubi proceditur extraordinarie.

Art.cxxx.

130 Stat uta quæ uolunt quod absens pōt damnari ualent quia d.l.absētem est intro ducta iure ciuili Bal.in l.i.C.qūo, & qn̄ iud.

Art. cxxxi.

131 † Vidi arrestum curiæ conditionaliter latum contra certos nobiles reos quando capientur sic in clem.pastor.de re iud.ibi, & si quando ueniret in suam, & imperii fortiam mutilationibus etiam capitis sententiam promulgauit.

Art.cxxxii.

132 † Dicit Guil Bēn.in c.Ray. de test. uerb. mortuo in nu.178.ut cesset omnis dubitatio,quod nunquam uidit adiici conditionē quando capietur.sed semper uidit pure condemnari contumaciter.

Art.cxxxiii.

133 † Si tamen sententia esset conditionalis qn̄ capietur & uenerit in fortiā,ut h c Lug. fit dicit,Guil Bēn eo.uer.num.149.ibi tamē dub ito quod hoc non serue ur s quia non posset reus inter intestari in regno, & latius firmat ipse d.num.178.& sic cessat op. Bald.

Art.cxxxiiii

134 † Si absens condemnatus forte capiatur.iterum super crimine audietur per l.nihil tam naturale. ff. de reg.iur. sicut practicant Veneti,qui procedunt etiam extraordinarie,ut refert Petr.de Anchar.suo consil. 139.ex uerbis.

Art.cxxxv.

135 † Vel bene audietur appellando, quia in regno in criminalibus semper defertur appellationi.Auffr.q. cael.173.gl. in pragma. sanctio.tit.de fri. appell. uerbo iniuste.c. de priore de appellatione ubi de pœna iudicis, & Pet.de Aurelio in forma de acc.furti uer. hodie defertur tn̄ appellationi ꝑ ordinationes regas in criminalibus in duob. casib.s. ubi agit̄ de tortura,uel uita. aut mēbri mutilatione,uel de incompetētia iudicis, quia nulla in mundo pōt esse maior nullitas, quā illa clem.pastor de re iud.l.proc. C. de pœn. & tangitur per.Bar.in extr. qui sint rebel. in uerbo rebellando,& quod ultra non sit deferendum appellationi, stricte prohibetur ꝑ uarias ordinationes, per quas præcipitur quod perficiatur processus.s.ne det materia dilatandi,& subornandi, & si iudex a quo in hoc peccaret,forte iudex ad quem posset retinere ꝓcessum, & perficere facit.l. si cui §. 2.ff.

2.ff de accus.ibi. non facile admittēdum eū qui semel calumniatus sit uel bene audietur in casu adducto per Bart.in l.non ut,in fi.ff. de iud.uel casu.Io.An.ad Spec. tit. de hom. §.1.ibi subdit etiam,uel in casu.Bal in l. siqs testib.in fi.C.de testi.uel bene audietur cum rescr pro principis.l. diui fratres.ff. de pœ. l. 1.§.fi.ff.de qō.uel bene audietur petens resti tui ex iusta causa absentiæ, qa tunc non reputaretur contumax imo snīa reuocabitur l.si prætor.in fi.de iud.de re iud.c. cum Bert. ff.de dam.inf.si finita.§. si forte.Bart.in d.extra ap repri. uerbo neglexrit, uel bene audietur si snīa esset nulla, qa exceptio nullitatis impedit executionem.l.si cum nulla.ff. de re iud.clem.pastor.eo.facit l.si accusatorib. C.de acc.l.non.C.de pla.ff.diuus, ia z. ff. de cust re.uel bene audietur,l.4.§.condēnatum ff.de re iudic Spec.in tit.de accus. §.sequitur uers.sed pone.& ibi.Io.An.& Alex.in addit. ad Bart in d l.diuus,de cust.re.

Art.cxxxvi.

136 † Nam primo debet captus contumax, & condemnatus audiri an sit illa persona condemnata,& si confiteatur,proceditur ad executionem, alias secus,ut dicit Bart.in extrauag ad repr. uerbo,executionem, & in l. dinus.ff.de cust. reo.

Art.cxxxvii.

137 † Si aūt neget debent iterū examinari testes in præsentia rei ꝙ hic est homo qui maleficium fecit,ita dicit Bart.in l.inter.§. 1.in fi.ff.de uerb.oblig.& bene facit tex. in l. rap. ibi post legitimas probationes.C.de epis. & melior in auct.qua in prouincia,ibi si tamen appareat omnino obnoxius.C ubi de crim. agi.op.item facit quia non licet uagari in tāto crimine.l.prætor.ff.de iniur. licet Guil. in c.Rayn.uerbo mortuo.i.nu.170.de test. dicat quod post sententiam si capiatur non sit opus nouo processu.

Art.cxxxviii.

138 † Fiscus nullas dat nec recipit expensas l.fin.C.de fruct.& lit.exp.

Art.cxxxix.

139 † Expensæ contumaciales (bonam, uel malm foueat contumax cuusam) semꝑ debentur.l.proberandum, & l. sanc.C. de iud. sed curia parlamēti,reseruat hodie in criminalibus, omnes expensas incidentium diffinitiue,igitur spectādū est qđ Romæ fit.l.de quibus.ff.de leg.Absens debet citari, clem. past.de re iud.trina citatione,l.tres. C. quō, & quando iu. uel citatur pro quarta de gratia.c.consiluit,de offic.deleg.

Art.cxl.

140 † Iudex tps citationis potest abbreuiari Guid.Pa.q.429.Guil. Bene. ubi supra uerbo mortuo.i. num. 151.arg. eorum quæ tradit Bart.in extrauag.ad reprim. in uerb.per edictum.ibi.cum illa sit solennitas iuris ciuilis

Art.cxli.

141 † Peremptorium non est statim mittendum nisi cogat necessitas,glo.in cap. de illic. 24.q.3

Art.cxlii.

142 † Vel citandus est iuxta stilum curiæ in qua causa tractanda erit,Bart.in l.1.§. præsides.ff.de req.re.

Art.cxliii.

143 † Citationes sunt fiendæ in locis publicis,& consuetis.Bar. in extrauag. ad reprim. uerbo publice glo.in c.2.3.q.9. ibi. publice ad domum.

Art.cxliiii.

144 † Si personaliter per nuncium potest absens citari. quia forte erat in immunitate ecclesiæ,uel sciretur ubi esset non est æquum per dicta.& si faceret grauaret partem ideo per iudicem appellationis posset infringi ꝓcessus, ista dicit Bart. in d. extrauag. ad reprim.in uer.per edictum. & Gui. Pa.q.429. alleg.Saly. in l. 1.C.de re.uide Ioan.And. ad Spec.tit.de acc.§.sequitur,uer. quid si bannitus ibi uidimus de facto seruari, & procedere posse quum nesciretur ubi esset, sed quū sciretur ita quod requiri potest, sonat hoc iniquum, quod illi qui non est contumax bannitur,& ita dictum fuit per arrestum,qa ille renouatus fuit ante alium iudicem.

Art.cxlv.

145 † Quis nimis animose in infamiam ipsius procedebat iudex, uel quia grauauerat cum in tali articulo. Auffre. in tract. de rec. art. 28.Ira enim impedit animum ne possit cernere uerum.

Art.cxlvi.

146 † Qui nocuit primo præsumitur nocere secundo,gloss in l.Cassius. ff. de Sena. Coram iudice suspecto, quis non debet remitti.Iac.de Bel.uisu in tit. de fuga reo.

Art.cxlvii.

147 † Sic nota quod in hoc iudicio extraordinario non tollitur iudicis recusatio, cum natura

naturalia reseruantur. gl. in cle. sæpe. in uer. litis contestationem de uerb. sig. & per Bar. in l. 2. §. si publ. uer. quæritur utrum contra ff. de adult. & per Guil. in Spec. ti. de offic. de leg. in princ.

Art. cxlviii.

148 † Ad propositum dixit Bart. in extrauag. ad reprimēdum in uerbo & figura, & in uerbo uidebitur, quod snīa Imperatoris q̄ erat solutus legibus, & qui uigore suæ ptātis tulerat snīam, cessata extitit, ex eo quod citatio legitime facta non fuit, & q̄a cōtra naturalē æquitatem fecerat, adde, gl. in l si accus. in gl. fi. C. de acc. & Bal. in auct. si oēs. C. si minor se ab hære. omissio talis qualitatis ordinis in istis extraordinariis reddit iudicium nullum sicut in ordinariis. Pet. de Anc. cōsi. 166. uisis

Art. cxlix.

149 † Et Ang. cōsi. 178 uisis, super inquisitione in ualida non potest ferri sententia condemnatoria, sed debet inchoari nouus processus. l. diuus. la 2. ff. de cust. reo. & Bald. in rub de accusatore ad Spec. ibi, exceptio ineptitudinis reddit impossibilem pronunciationem.

Art. cl.

150 † Maxime quando ille procedit contra absentem per contumaciam, alleg. Alex. in l absentem, ibi idem si libellus esset ineptus ff. de poen. & Hipp. de Mars. in sua pract. §. postquam, nu. 46.

Art. cli.

151 † Et quando tu iudex possis citare per p̄conem, uide fructifere per Bald. in extrauag. ad reprim. in uerb. per edictum in fi. coll. 11.

Art. clii.

152 † Antequam condemnetur absent. Contumax iudex debet attendere ad septem. Primo, aduertere debet iudex maleficiorū q̄d recte fuerit ordo adiornamentorū obseruatus, & adiornamenta debite executa. Secundo, debet certus esse quod crimen pro quo reus uocatus est, fuerit uere cōmissum Exēple, ut quia uisus est occisus. N. sed nescitur per quem. Tertio, si liqueat iudici absentem esse de maleficio culpabilem, quia alias non posset eum condemnare. Exempli gratia. Vt q̄a forte cōstat occisum, uel uulneratū fuisse p̄ alios qui cōionē non hūt cum isto contumace, imò forte ipsum exonerant, uel alias cōstat de eius innocentia, de qua iudex sollicite ingrere debet pro contumace, ut docet Bar. in d. extr. ad reprim. in uerbo receptionē. & Bar. Ver. cons. 40. inc. licet inuitus, col. pen. facit l. si non defend. ff. de pœ. nē contra absentē prius sunt examinandi testes. Spec. in tit. de inquis. §. q̄n, uers. quid si is, & uersi. laudarem tn̄ Quarto, aduertere debet, quod reus citatus non comparens sit uoluntarie absens timore pœnæ. Quia si alias coactus fuerit fugere minis inimicorū, tunc non diceret cōtumax, & conñr dānari non posset cle. past. ubi nota. de re iud. uide gl. in c. si episc. 3. q. 2. ibi citatur ad locū inhonestum, uel periculosum, nec referat a quo inferat metus. l. si cum excep. §. Ped. & l. metum. §. fi. ff. q̄d met cau. Quinto, aduertere debet iudex anteq̄ pronunciet cōtra cōtumacē, q̄ si in eo sit aliqua qualitas delictum aggrauās, q̄d de illa qualitate uere cōstet, q̄a licet statutum fingat cōtumacē p̄ cōfesso quo ad actū principalis criminis, puta homicidii, uel fornicationis, non tn̄ fingit qualitates principales delictum aggrauantes, imò est necesse eas probare, ideo si q̄s citatus debito modo fuerit super parricidio, uel adulterio insiuius, & contumax fuerit, licet condemnari de homicidio quod ficte per contumacia confessus est, possit tn̄ ut parricida, uel adulter nō condemnabitur, nisi quod occisus fuerit eius p̄r probetur, uel mulier illa maritata. Sexto, aduertere debet si crimen de quo abs̄s impeditur, seu accusa ur cadere possit in eius p̄sonam. Exēple, ut q̄a Hispano imponit̄ crimen læsæ maiest. qui titulus non cadit in eum in hoc regno s̄m Ioannem Fab. in §. alia, instit. de pu. iu. & hr̄ in clem. past. de sent. & re iud. de sententia Henrici Imperatoris cassata, quia Robertus Rex Siciliæ illud crimē committere non poterat cum Imperatori subditus non esset, quod tāgit Bar. a te more suo in tit. qui sint rebel. in gl. rebellando, p̄tacta. latius inseruit Guil Ben in c. Rayn. de testa. uerbo mortuo. i. nu. 160 cum seq. quem uide. Septimo, debet aduertere iudex q̄d reus cōtumax sortiatur forum iurisdōnis suæ, q̄a alias extra territorium ius dicēti impune nō paretur. l. extra. ff. de iurisd. om. iud. & est bo. gl. in c. si epis. 3. q. 2. Auffr. q. capel. 164. Pet. de Anc consi. 259. de uerbis clem. pastor. ubi not. de re iud. Audiui super hoc arrestum,

Art. cliii.

153 † Officialis nō p̄t p̄clamare talis citatio de iu. can. nō pōt fieri do. gl. cōsu. Bur. fol. 70

Art.cliiii

154 † Talem formã iuris cõis que habet qđ contumax recuperabit sua bona ut dicit Gãdy. & uide pract. pap. in forma inq.

Art.clv.

155 † Sententia lata contra absentẽ, & postea cõfirmata arresto, sortietur effectum suũ not. quando est arrestum non alias.

Art.clvi.

156 † Quando nomen rei dicatur receptum inter reos, tunc adiornatur reus, ita ꝙ uirtute illius primi defectus illico, quod iudex illud adiornamentum sequens utilitatem illius primi defectus cõtinens decernit contra absentẽ ut super illa petitione utilitatis primi defectus ueniat risurus, & illam fisco, & parti adiudicari uisurus & sic ordinat iudex super crimine procedẽdum certe ex illo tpe dicit nomẽ accusari sic deficiẽtis esse receptũ inter reos, & confir uide ut reus cecidisse ab omnib. suis exceptionibus tam iudicii declinatorii, q̃ dilatorii, a quibus per primum defectũ fuit eo ipso exclusus adeo qđ et si uirtute illius secundi adiornamẽti utilitatẽ primi defectus continentis compareret, exceptionem aliq̃ fori declinatoriam, aut iudicii dilatoriam opponere non posset, sed ñ peremptorias, qa semel data petitione, & a iudice acceptata, quæ in secundo adiornamento est descripta nomen rei fuit inter reos receptum, & est lis contestata, ut declinare non possit iudicium nec differre. Et si uirtute huius secundi adiornamenti utilitatem defectus continentis non compareat, decernitur contra eum tertium adiornamentum, ut si illius uirtute non compareat decernitur quartum, quo debite excutato, si in contumacia perseuerat nec compareat habebitur crimen pro cõfessato & probato de omnibus in petitione & libello in dicto secundo adiornamẽto contentis, ita quod ab omnibus declinatoriis, & dilatoriis ex primo defectu, & etiã perẽptoriis exceptionibus ex sequentibus defectibus declarabitur ipse contumax exclusus, nec non de crimine tam capitaliter erga fiscum, q̃ ciuiliter erga partem læsam, ut in petitione petitum reperietur, cõdẽnabitur.

Art clvii.

157 † De exceptione dilatoria, quæ est finis non procedendo loquitur Bar. in extr. ad reprimendum in uerbo, & figura, ibi exceptiones uero q̃ magis differant, & frustant causæ ueritatem quam ipsam respiciant, potest iudex repellere, & glo. in cle. sæpe. uer. dilat. de uer. sign.

Art.clviii.

158 † De peremptoria, que est finis non procedendi loquitur Bar. ibidem, uer. an poterit opponi exceptio rei iudicatæ, uel finitæ ad impediẽdum processum, rñde sic, quia de iure naturali est ne bis iudicetur in idipsum & uide eundem in uerbo, uẽ. in fi. facit l. præses. C. de pla. & in proposito dicit Bar. Ver. suo cons. 6 in fi. se alias ita uidisse determinari per omnes doctores Paduæ, uide l. senatus, censuit, & ibi Bar. quia est materna. ff. de accus. & cap. de his eo. Ioan. And. in addit. ad Spec. tit. de accus. §. sequitur uidere in addit. quæ exorditur, ut intra in membro.

Art.clix.

159 † Et quomodo hoc casu tu iudex debes pronunciare, uide pract. per gl. in c 1. uerbo finita de litis contestat. lib. 6. & eo modo uidi pronunciare per quendam consiliarium regium pro quodam Florentino absente iam damnato.

Art.clx.

160 † Et ꝙ in ea causa tũc poterat interuenire aduocatus ex eo quod delictum amplius erat impunibile, uide Hippol sua pract §. sequitur num. 28. uel ad exceptiones obiciendas, not. in c. ueniens, ex. de accus.

Art.clxi.

161 † Procurator potest allegare causas absentiæ. l. absens. ff. de procur.

Art.clxii.

162 † Faciendo iuramentum, ꝙ fuit missus ad hoc allegandum. Masue. in tit. de contumacia, uers. ibidem contra eum, uide Bartol. in d. extrauag. ad reprimendum uerbo. per edictum.

Art.clxiii.

163 † Si iudex contempsit excusationes processus est nullus, nam non uere, nec ficte negligit, quod requirit, & quasi per iudicẽ stat quominus fiat, ut dicit Bart. in d. extr. ad reprimendum in uer. neglexerit, & alibi dicit Bart. eod. loco in uerbo, & figura, ꝙ auferendo dilationes aufertur actoris ius suum, reo uero aufertur defensio que ex equitate naturali est. Iudex debet hr̃e rationẽ uiarũ, tpis, & impedimenti, gl. in c. licet de accus.

Art.clxiiii.

164 † In criminalibus, absens appellans, uel

petens

petens restitutionem aduersus sententiam tenetur personaliter cõparere. l.1.ibi se obtulerit.C.de sic.l.1.§.Sin autem.ff.an ꝑ alium cau appel.reddi possit.arg.l 2.ff.de exhib. re. ibi ex uinculis causam dicat. uide Bal.in l. 1. §.eum qui,in fi.ff.de postu.nec posset cõtrarium ĩpetrare l.fi.ĩ fi.C.de iniur.Facit ad ꝓpositum ordinariũ Ludouici Regis.12.art.126.

Art.clxv.

165 † Si admitteref procurator. ꝓcessus esset nullus.late tractat Andreas Sicul. in 8. ueniẽs.de acc.extra.& dit.Bal.in l. data oꝑa. C. qui accus.non posse.Qd iudex qui relinquit formã ordinationis hr fatuus uide nu.179.

Art. clxvi.

166 † Accusatus absens ueniat ante sñiam deferendo indulgentiam aut gratiam recuperabit eius bona.Sal.in l. cum qui.ꝑ illum textum.C.de sicar.forte,pendẽte lite dando sufficientem cautionem.Spec.in tit.de acc.§. sequit.uers.fit aũt annotatio.Bar.in l.post contractum,in fin.ff.de dona.& nota.in l.1.C.de req.re.Exẽplũ de cho. q ꝑ arrest ſi recuperauit sua officia mediãte cautione pẽdẽte lite.

Art.clxvii.

167 † Dicit Bart.in l.seruum.§ publice.ff.de procura.quod si iudex putauerit se posse melius ueritatem criminis percipere ex præsentia rei,potest semper dicere, nolo te admittere,sed uolo reum principalem,ut uideã aspectu qua fronte aut trepitatione loquatur.

Art.clxviii.

168 † Compositiones promotorum sunt ueritæ.Guil.Be.ubi supra. uerbo mortuo.i.nu. 116.Cuy.pape.q.327. ordinatio Caroli Regis,5.art.2.do.gl.consue.Bur.fol 68.

Art clxix.

169 † Alias recurre ad magnã curiam, Par. de Put. in tract. synd.f.97.seu ad procuratorem gñalem q nunq̃ se diuidit sed est ubiq;. Bald.cons.39.super.1.par.4.uide Masue.ĩ ti. de testi.uers. idem procurator dñi. de stylo parlamẽti potest in testem producare illum qui fuit iniuriatus,sequitur Guil. Beñ.ĩ d.c. Rayn.de test.in uerb.in extremis,nu.21.præsertim qñ ille iniuriatus non prosequeretur damnum,& declaret se prosequi nõ intendere,sed solus procurator ꝑ interesse publico. adde Dec.cõs.100.ĩ cã inqs.coll.6.uer.6.&7.

Art.clxx.

170 † Dicit. Spec.in tit.de acc.§.1.sint in carcere ubi magnum ẽ crimẽ, & sicut segregati

Art.clxxi.

171 † In criminalibus non attendit patris,curatoris,uel alia auctoritas.Ang. in oper e malefíciorum,uerbo comparuerũt.imo ẽ quasi ridiculum dicere cum eius auctoritas nõ possit adaptari.Item facit, q a ubi proceditur ad solam inquisitionem ueritatis(prout fit in regno)non sic personæ solẽnitatẽ inspicimus.

Art.clxxii.

172 † Item facit cõfessio minoris ꝑ tormenta,curatoris auctoritatem non requirit, cũ fiat ad ueritatem hñdam, cum in delictis minor censeaf maior ff. de mino. auxilium.§.in delictis.C.si aduer.delict.l.1.cõfessio aũt pupilli infantis,nõ ualet.ẽt cum auctoritate tutoris,cũ nec debeat in ius uocari,ista cõsuluerũt Nicolaus de Maratellis, & Io. And. Pad. ut refert ipse Io.ĩ ti.de cõf.§.1.ad Spec.itẽ facit,q a ubi ꝓcedif extraordinarie uf qd cesset illa l.ciuilis,clarũ. C.de auctoritate pstan.

Art.clxxiii.

173 † Item facit nam accusatus debet per os suum rñdere sine ministerio aduocati. gl.in l.2.C.de iura.cal.maxime in his causis summariis cle.sæpe.ibi aduocatorũ,& ꝓcuratorũ alias de facili posset ueritas occultari, gl.ĩ d. cle.in uer.excep. de uerb.sign. & tangit Bart. in extra.ad repr.in uerb.sine strepitu.

Art.clxxiiii.

174 † Item facit,quia p̄sentia iudicis supplet defectum curatoris.ut dicit Bal.in tit.de pa. iura.fir.Item dicit Guil.Beñ.in Repr.c. Raynucius de testa.in uerbo, si absq; liberis. 2. de fidei cõsubst.nu.50.non curaf patris ptãs in criminalibus insti.de noxa.§.fi.nec minoritas, nisi in attenuando pœnam,gl.in l.impunitatis.C. de pœ.l.auxilium. ff. de min.de quo ꝑ Guy.pa.q.54.&q.410. Et quo de stylo parlamẽti nunq̃ daf curator minorib. nec ex hoc annullari põt ꝓcessus. Iudex debet accusatos facere corã se uenire.ff.de exi.re.l.3.

Art.clxxv.

175 † Segregatim nec præternatim segregare eos ab inuicem.13. dat rationem. Spem tit. de teste.§.nunc,in prin.ibi si enim simul examinaretur,unus alium instrueret,& unus sciret quod alter diceret, & eius dictum sequeretur, sicq. non posset ueritas deprehendi.

Art.clxxvi.

176 † Et illico auditur Guil.Beñ.in c. Rayn. de testa.in uerbo mortuo.i.& Spe. in tit. de acc.§.1.ibi statim respondebit.l.1.C.de cust.

reo.ibi statim debet qđ fieri. & exponit gl. quæst.id est examinatio.

Art.clxxvii.

177 † Nā quando interrogandi habēt dilationem ad respondendum sæpe fit ut sibi consulant at fabricent suas causas, & rationes, statutum Caroli Regis VII.art.34.

Art.clxxviii.

178 † Si iudex faceret criminosis processum ordinarium puniretur, & contra eum tunc psumeretur quod differre, & differendo dissimulare uellet, & regere delicta quæ abundāt in regno. Gui.Beñ uerbo mortuo.i.nu. 202. in d.c.Rayn.de test.

Art.clxxix.

179 † Iudex omittēs formā ordinatū fatuus est f.1.Reg.c.13.Cū Samuel sic ait.Stulte egisti,nec custodisti mādata dñi tui quæ pcepit.

Art.clxxx.

180 † Ante sponsiones, recolamenta confratationes,& acharamēta nō est relaxādus accusatus.l.nullus.C.de cust.reo.ibid.donec repeterit cognō celebrata discrimē,Rom.sing. 490.accusatus, & Bal.in l.sed & si is.ff.de in ius uoc.do.gl consue.Bur fol.61.& ī cōs 17. Et sic dcm̄ est p arrestum cōtra.G.qui anteq̄ confrōtationes peractæ essent relaxatus est.

Art.clxxxi.

181 † Ratio est euidens,nam alias datur mā subornandi testes. Ordinatio Ludouici Regis XII.art.110 subornare.n. dr qui instruit testes q d dicant gl.in d.c.de iudiciis.3.q.3.uł forte datur mā inquirendi de nomine testiū & numero illorū, per quæ omnia inducitur subornatio, extra de testi.c.intimauit.& c. constitutus.ff.de arb.l.non ex omnibus, nomina.n.& numerus testium nō sunt dicēda.

Art.clxxxii.

182 † Ante tales sponsiones, & confrontationes procurator non debet petere relaxationem accusati,ne de ipso dicatur sicut dicitur de impiis aduocatis qui facultatem loquēdi perdiderunt in.§.item surdus,instit.quib.nō est permiss.fa.test.& de illo procuratore sycophanta in l.uerbum.C.de infam.

Art.clxxxiii.

183 Nec filius, nec ēt pars priuata debet esse pñs in rñsionibus, & confrontationibus, per dcm̄ gl.in c.primis 2.q.2.q̄ dicit, sciant tñ partes quo quæcunq; pars semel interfuit,amodo non pōt alios testes producere super illo artic.& quod ita seruaē de facto, Item dicit Bart.in extrauag.ad reprim.uerbo,& figura ibi.sed an post.didicita testificata poterunt testes pducere, rñde non,cū sit phibitum p p timorē subornationis. Et sic ex quadam nāli çquitate,q̄ est ne alter alteri insidietur,arg.l.alii.ff.de acc. Idē tenet Gād. in rub.qūo de mal.cog.per inq.ibi. qa tunc timetur de subor. & uide do.Alex.in l. is apud.C.de eodē.Item recurre ad ordinationē Ludouici Regis XII.art. 108.ibi. luy sera la dictæ cōfession cōmuniquee,igitur si oportet illi talem confessionē cōicare, frustra demonstrata iterū demonstrarenē si iam fuerit pñs in rñsionib.ff.de act.empt. & uend.l. 1. in fin.Et ainsy le tient.Spec.in tit. de teste.§. nunc,in prin.ibi,& sic de facto seruatur ubique,& bene,ideoq. sic est tenendum, tamen hic uidi seruare cōtrarium in pcessu de pau. credo qđ male. p pscripta forte remanet inutile dcm̄.Guil.Beñ.ubi supra ī uer. mortuo nu.205.dicētis qđ si qs timeat ne pcurator regius colludat cum inqsito pōt ei assistere.

Art.clxxxiiii.

184 † Si accusatus esse contumax in rñdendo Bal.in l.accus.C. quia accus.non poss. qđ pōt torqueri sine indiciis, qa non torqueē ad punitionē,sed ut rñdeat.Itē de ipso q non uult ptinenter rñdere, ut allegat Bart.in l.de ætate.§.quod autem.ff.de interr. act.

Art.clxxxv.

185 † In criminalib. non dantur deliberatoriæ, quia debet esse certus reus utrum uelit crimē cōfiteri, uel negare,cum sciat se esse reū uel non, gl.est nota.in cap.1.13.q.2.& alia gl. in cle.sæpe,in uerbo litis contest.de uer.sig.

Art.clxxxvi.

186 † Dicit Hipp.in l.qōnis.ff. de q.illa uidetur communis conclusio quod in maleficiis iudex non debet recipere rñsionem rei, nisi primo ipse reus iuret dicere ueritatem.

Art.clxxxvii.

187 † Probō,seu cōfessio est fienda iudici in iudicio, Hipp.in l.uers.7.ff.eo. alias nō sufficit ad cōdemnandum,licet sufficiat ad torturam.nec habet uim plenæ pbōnis. Bal. in l. 2. C.de cust.reo.facit ille.tex. ibi educt. apud acta audiatur,& l.diuus.ff.de cust.re la 2 Romā.cōs.8,uiso Statutū Ludouici Regis XII. art.108.cap.cōstiterit,extra de accus.

Art.clxxxviii.

188 † Iudex debet esse subtilis ad aliciendam ueritatem facti.l.de minore.§.plurimū.ff.de

qō.

qō.ibi subtilis diligentia. c. licet causam, de prob. ibi de singulis circunstantiis subtiliter.

Art.clxxxix.

189 † Iudex ex seipso debet formare interrogatoria, Bald.consi.77.par.3.Hipp. in l. 1.uers. 7.ff.de q.ff.de test.l.3. cap. cum causam, & c. uenerabili.eo.Io.And.ad Spec.eo.ti.in §.qualiter.

Art.cxc.

190 † A suspectissimo incipere debet, & à quo facilime posse uerum sciri iudex crediderit l. 1.§.ff.de quæst.

Art.cxci.

191 † Potius à filio quàm à patre.l.unius.ff.de q.potius ab uxore, more subtilis diaboli qui mulierem prius torquere cœpit.

Art.cxcii.

192 † Inquiritur de nomine accusati. Nam sæpe fit argumentum à nomine gl. in l.diuus ff. de bonis damnatorum.

Art.cxciii.

193 † Etiam de ætate, rigor qnq; temperatur ratione ætatis, glo.in c.fi. extra de sent.exc. l. hac §.1.ff.ad l.Iul.pec.& dicitur in l. & si sen. C. de inf. quod sunt multa quæ mouere debent iudice gratia aleuiandi pœnam, iuuentus senectus, inconsulta ratio, sed ultimum non practicatum fuit tempore, sed an bene uel male nouit ille qui nihil ignorat.

Art.cxciiii.

194 † Interrogatoria debent esse incerta, intellige quod non sit tanta incertitudo, quod auferat defensionem reo. Bart. in extr. ad reprim. uerbo & figura Hipp. suo cons.49.

Art.cxcv.

195 † Caueas à casu relato per Par. de Put. in tract. de sind. fo.85.c.quidam.in fi. de quodā accusato, qui dixit iudici dum interrogabatur uelle aliqua sibi dicere ad aurem, q tandē iudicem iugulauit gladio, & an iudex debeat se approximare, & audire reum ad aures, quādo reus dicit, ꝙ sibi uult aliqua dicere ad aures, uide Barth. in d. extra, ad reprimendum uerb. sine strepitu.

Art.cxcvi.

196 † Describit formam interrogandi Iacob de Bell. pract. sua tit. de qō. uer.6. est, dicendo sic quis fuit tecum illic tunc, eras tu solus tpe criminis commissi uel quod eratis uel qualr potuisti facere solus, sine adiutorio, uel qualr fusti ausus talia facere, uel de cuius mandato l. prius ad Syll. ff. uel quo procurante hoc fecisti, & quantum debebas habere pro hoc faciendo, & à quo uel impossibile est ꝙ tu posses facere solus, uel intelleximus ꝙ multi eratis, uel quis fuit primo incipit, quia multi eratis, ut dicitur, dic ergo quis erat tecum, & qualiter factum fuit, & cum quibus.

Art.cxcvii.

197 † Quia proceditur in regno per uiam inquisitionis ad denunciationem fisci, forte indistincte socius criminis pōt nominatim de sociis interrogari. fa.l.diuus, la 2. ff. de cust.reo. arg.c qm̄, & ibi glo. extra de testi. maxime qn̄ tale crimen non comittitur sine sociis, arg.eorum quo not. Sal. in l. fi. C. de acc. Itē facit qa crimina undecunque clarauerunt punienda sunt 24.q.3.c. ecce. Itē melius facit qa quod non interrogetr noīatim de sociis ista ur̄ exceptio dilatoria, & frustratoria, sed in regno in quo his scriptis in criminalibus non utimur bn̄ pōt iudex repellere tales exceptiones quæ magis frustrant causæ ueritatem, q̄ ipsam respiciant ut ꝓbatū fuit supra, præterea credo quod cesset l.fi.C.de acc.& l.1 §.q qōnem.ff. de q.cum simili, unde dr̄ notabiliter, Spec.tit. de accus. §. 1. uers. item repellitur quod hæc exceptio, tu es socius criminis est dilatoria.

Art.cxcviii.

198 † Nota quod de consuetudine gn̄ali pro carcerato interuenit procurator nisi ad respōdendum causæ, uel inquisitioni, uel nisi ad confitendum, & ad sententiam nam ad confitendum requiritur præsentia carcerati, ut uideatur quo uultu, qua trepidatione loquatur Bart.in rub.de proc.in addit.ad Spec.

Art.cxcix.

199 † Iudex debet facere scribere constantiam & uariationem quam fecerit accusatus. l.de minore.§.plurium ff.de qō.s.modus uacillandi, qui talis est, titubatio, trepidatio, pallor, rubor, & sudor. Barth. in l.fin. ff. eo. & in d.§. plurium, & in hoc iudex non parcat calamo. Ang.in tract.malef.in uers. fa. pub. Ordinatio Ludouici Regis XII.art.cxiii.

Art.cc.

200 † Dicit Bart.in l.fi. ff. de qō. iudex suspectum interroget de circunstantiis multis, ubi stetit illa nocte, cum quo comedit, uel cœnauit, ista est criminis subtilis cognitio, adde l. 2. D. ubi de crimine agi. opor. ideo cū bonis ambula, nam mores ex conuictu formanī.

Art.cci.

201 † Reus ex integro audiendus est coram

secundo

secundo iudice, & mittendus ad eundem cũ suis interrogationib. inclusis, & obsignatis ad cognõnẽ tex. in l. diuus la 2. ff. de cust. reo.

Art. ccii.

202 † Per ĩterrogationem dicitur facta litis cõtestatio, quia reus habet tunc negare uel fateri delictum, ut supradiximus tractando de deliberatoriis, & uide Bart. in l. is qui reus. cod. §. in princ. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. in uerbo figura.

Art. cciii.

203 † Quando uulnus est mortale non est necesse quod in accusando expectemus mortem. Bal. in l. damni. §. Sabi. ff de dam. inf.

Art. cciiii.

204 † Dictum est supra, quod oportet quem de crimine sponte confiteri, dum tñ de crimine constet, aliter interdicta est iudici ptãs cõdemnãdi & ligatæ sunt sibi manε. sentit Bar. in l. diuus. ff. de testa. mil. nãlis est ratio q̃ facit do. Hipp. suo cõs. 48. nõ confundent, &c. quia si aliter diceremus, sequeretur qđ quis ad libitum suum posset facere se suspendere adde sicut cõtingit de illo primitiuo seruo q metu ad dñm reuertendi cõfessus est occidisse illũ quẽ alius occiderat in l. 1. § fi. ff. de q. ẽt facit, quia non auditur perire uolens, glo. in l. 1. C. de confess. item dicit egreg. pract. Guil. Beñ. in d. c Rayn. in uerbo mortuo, nu. 349. nec sufficeret quod accusatus cõfiteret Titium occidisse, qm̃ ex tali cõfessione quantumcunq; sponte & libere facta non cõdẽnaretur, imò nõ torquetur pro homicidio, uel alio quocunq; delicto nisi prius fuerit uerificatum delictũ. i. quod Titius fuerit occisus, & sit mortuus, uel res de quibus agit reperiãtur subtractę dño, nec aliud tales cõfessiones q̃ declarationem ꝑsonæ delinquentis operãtur, sed nõ ꝓbant delictũ esse cõmissum ubi aliter non uerificatur, & ita ad unguẽ seruat in parlamento curiæ Franciæ, ut expertus est idem Guilelmus Beñ. ultra dicens, qñ aũt uerificatum est delictum, & apparet qđ cõmissum fuit, ut qa Titius reperitur occisus, tunc cõfitens puniri põt de homicidio ex sua sola cõfessione, absq; alia ꝓbõne, qa sufficit quẽ dẽ crimine cõfiteri, ut dcm̃ est, sane intelligatis, ut dicit Guil Beñ. ubi supra, uerbo mortuo. i. nu. 350. quem puniri dr̃e de delicto uerificato, nisi iudici cõstaret crimen fuisse ab alio cõmissum, q̃ per confitentẽ, qa tunc nõ puniref ex sua cõfessione, cũ & dcm̃ est nõ audiatur perire uolens l. non tm̃. ff. de app. & ui de eundẽ eo uer. nu. 162. uer. 2. adde qđ ista fuit opinio Iac. de Are. secuta à Io. An. in §. postremo de cõfess. ad Spec. in add q̃ incipit §. fi. intellige cõfitentẽ nõ esse puniendũ, nisi hoc mẽdaciter cõfiteretur, sperãs ex tali mẽdacio impetrare grãm uel utilitatẽ, sicut sperabat consequi filius Amalechitæ confitẽdo mẽdaciter Saulẽ ĩterfecisse q loco græ, & utilitatis reportauit mortẽ, qm̃ ac si uero eũ interfecisse, fuit mandato Dauid occisus, ut patet 2. Reg. c. 1. refert Guil. Beñ. ubi supra uerbo mortuo, nu. 351. qđ ad cõuincẽdũ quodã instrm̃, de falso, licet uerũ existeret, quidam notarius qui eum receperat, ac si eũ falso signasset ꝑmio accepto tanquã falsarius abolitionem impetrauit à rege, sed cõperta fraude per arrestum curiæ parlamenti Tholosæ tanq̃ falsarius fuit punitus, & manus dextera amputata, licet instrm̃ non falsasset, uisa eius simulata confessione ex qua utilitatem reportauerat, & quæ in præiudiciũ alterius partis fraudulenter tendebat facit l. si is cum quo. ff. de confessis, cum si ibi alleg. in gloss.

Art. ccv.

205 † Confessio nõ uerificata, nec ꝓbata per reum carceratum non nocet ubi iudex misit nũcium ad locũ confessum. Hipp. late cons. 14. nu. 18. facit l. qui sententiam. C. de pen.

Art. ccvi.

260 † Nota in actu practico de illo massario q fuit conductus ad locũ ubi confitebatur interfecisse dñm suũ do. gl. consue. But. fol. 58.

Art. ccvii.

207 † Dicit Guilel. Beñ. post Masuer. in dict. c. Ray. uerbo mortuo. i. nu. 349. qđ ex cõsuetudine gñali, & stylo huius regni non sufficit, qđ delatus ꝓbõne testium fuerit superatus, nisi ore ꝓprio sit crimen cõfessus, ubi agitur de ultimo supplicio, aut mẽbri mutilatione, si fcm̃ aliter notorium non esset, qđ aliqua tergiuersatione celari non posset c. fi. de coh. cle. & mul. coadiuua hunc stylum per text. in auct. qua in ꝓuincia uers. si tñ appareat oino obnoxius. C. ubi de crimine agi oportet.

Art. ccviii.

208 † Ideo dicit Guil. Beñ. ubi supra uidemus quod in causa capitali stante plena probatione quantumcunqu clara poni debet reus ad qõnem ut ab eius ore cõfessio eruaf, & ita quotidie practicatur, uide Masue. in ti. de probat. §. idem ut delatus, adde Hippol.

sing.

sing 108. alias sui &c ubi dicit quod talis cõuictus licet nihil cõfiteatur ꝑ torturã, adhuc potest condemnari ad mortem, & uide And. de Iser. in tit. de pa. te. §. publici latrones, & nouissime bene practicatum fuit Tho. cõtra do ch. qui post qõnem fuit capite trũcatus.

Art. ccix.

209 † Oportet quod perseueret in confessione quidquid dixerit Bal. in l. 2. C. de cust. reo, quia gl. in l. 1. de confessione tenet oppositũ, ibi condemnatur ergo reus si ꝑseueret in cõfessione & gl. in l. 2. C. de cust. reo, & Cũ cõsi. 138. hoc maxime, & not. in l. 1. C. de cust. reo. hanc partem tenet. Masue. in tit. de probõne, uers. item si delatus quod confessus sponte, puta sine qõne, nõ statim damnandus est q̃a oportet quod constet de perseuerantia.

Art. ccx.

210 † Tunc inter responsionem, & illam perseuerãtiam debet esse interuallum tpis. Bar. in l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de qõ. quia qñ fiunt duæ cõfessiones eodem instanti non dicitur ibi esse geminata cõfessio, ita Bar. in l. cum scimus C. de agr. & cens. lib. 11. Ias. in l. q̃uis. ff. de uerb. obl. col. 2. Et ut melius scias tps; recurre ad simile statutum Ludouici Regis XII. art. 113. ibi, & le lendemain.

Art. ccxi.

211 † Tunc si reuocet eius cõfessionẽ debet reddere causam reuocationis, nam uera, & expressa cõfessio põt usq; ad sñiam impugnari de errore. c. fi. de cõfessione. l. error. C. de iure. & facti ignom. & si uellet ꝓbare cõtrariũ audietur. l. inde Ner. §. fi. ff. ad l. Aquil. etiam forte post sententiam. l. 1. §. fi. ff. de qõ.

Art ccxii.

212 † Vel si in ea confessione perseueret, audiendus in alias diceret oppressus. l. unius. §. cogniturũ. ff. de qõne, & dicit gl. in cle. Sæpe in uerbo, defensiones. qd' legitima partis defensio tolli non põt, q̃ ista sunt de his quæ instruũt, & decidunt cau. & ibi, nihil igr̃ talis iudex omittit ꝑ quod impediatur, uel occultetur cognitio ueritatis, & hanc practicam seruat totus mũdus, ut dicit Saly. in l. 2. C. de custo reo. Et in eo est ordinatio Lud. regis xii. art. 213. oĩs adhibetur req̃sita diligentia, &c.

Art. ccxiii.

213 † Si talis defensio non esse acceptabilis, & frustatoria nec recipere ad probationem ut dicit illa ordinatio. &c. & est tex. in l. nouerint uers. iudicum, C. ut intra cer. tem. crim. quæst. ter. & nota in clem. sæpe de uerb. sign. potest iudex abbreuiare dilationes, ita tñ ut probationes legitimæ non pereant, hoc. n. impediret causæ cognitionem ſm Bar. in extrauag. ad rep. uerbo summarie, & eundem in uerbo sequentia.

Art. ccxiiii.

214 † Et sic primo accusator ꝓbat ꝑ confessionem, uel ꝑ testes anteq̃ reus in sua defensione audiat. & fundata ĩtẽtione actoris reus ponet exceptiones suas, & defensiones, uide Iac. Beluis in pract. sua in tit. de quæst.

Art. ccxv.

215 † Dicit Bar. in l. Aur. §. idem quæsiit. ff. de lib. leg. & Hipp. plene sing. 185. confessio. &c. quod per confessionem rei confitentis se defendendo fecisse delictum est fundata intentio curiæ, adeo ꝙ ipso reo non probante fecisse ad sui defensionẽ debet seq̃ cõdẽnatio.

Art. ccxv.

216 † Præterea si reus neget delictum fecisse, dicit Guil. Beñ. uerbo mortuo. i. nu. cciii. in c. Ray. de test. quo reaudiunt testes, & seu eorũ recoluntur depositiones, & inde acharant, & cõfrontãtur cum inq̃sito, quia unus post aliũ in pñtia inquisiti, & ẽt inquisitus in pñtia testis iurant dicere ueritatẽ, & interrogãtur si est inter eos inimicitia, uel aliud ꝑꝑ ꝙ testimonium non debeat credi. c. inquisit. §. tertiæ de accus. & debet scribi rñsio utrique, & caueat inquisitus contra testes tunc dicat quicquid dicere, uel obiicere intẽdit, quo facto legitur depositio testis in pñtia inq̃siti, quã testis auocare tenetur, uel negare, & inq̃situs eam fateri, uel impugnare hanc formã, & approbat Ang. in tract. malef. in uerbo, q̃ iudex, ad ꝓb. ibi. postq̃ reus negauit, iudex testes repetat, & de nouo ẽt iduat alios testes & Hipp. sua pract. §. nunc uidendum nu 28. & Spec. in tit. de not. crim §. iam de not. ibi quod si reus negauerit, & pñt testes recipi.

Art. ccxxii.

217 † In examinatione testium uidet prius debet testes sic aduertere, amice falsificus testis tribus personis est obnoxius. s. Deo &c. Cetera uide per Guil. in spe. in tit. de teste. §. nunc uer. in examin.

Art. ccxviii

218 † Dicit Fely. in c. cõst. de rescrip Papa nõ posset dispensare ꝙ testis in ferendo testimonium in iudicio nõ debeat iurare, q̃a hoc est de iure diuino, qd' testis iuret, & ante eũ conclusis

clusit Bart. in extr. ad reprim. uers. & fig. ibi de iure nat. & diu. hoc est tpe Moysi inductū est, ut pp credulitatem aliquis dr iurare. Exod.c.22. præterea audiui ꝙ ex eo quia in quodā processu criminali Grapharius non posuerat in depositioni. testium, per suum iurm concessum in sanctis, & euangeliis Dei quidam qui fuerat condemnatus ad mortē, duntaxat per arrestum cōdēnatus fuit ad fustigationē, & potuit esse ratio, quia ut dicit Ang.cons.178.uisis actis, quod pp ineptitudinem nullus processus intelligitur factus, sed si iudex aliquam pœnam uult inferre, poterit illam extraordinariam imponere, non tamen poterit imponere pœnam ordinariā, quia ordo processus iam facti repugnat.

Art.ccxix.

219 † Hoc forte limita, ut per Bat. in l. si confessus per illum text. ff de cust. reo. ubi dicit, quod inordinatus processus ueram cōfessionem sponte & expresse factam non uiciat, qn ex illa possit reus condemnari, adde Pan. in c. Pisauis, de rest. spol. quia confessio telā non requirit iudiciariam l. si debito. ff. de iudic. & aliquid per Innoc. in c. qualiter, le. 2. uers. item ad præd. ctas. &c. extra de accus. ad de Arim. in uerbo, qui dictus iudex, uersic. 2. limitabar, & hoc apud Ang. de ma.

Art.ccxx.

220 † De confrontatione facta ad cortinam qn testes timent inquisitum. uide Hippol. in l. 1. circa fi. ff. de sica. ibi & feci quod milites tenebant eum, ibi post cortinam ligatum, & postea feci uenire dictos suos infantes, & eūdem Hipp. in rub. de prob. C. uers. & primo scias, quod licet &c. ur quod talis cōfrontatio ad cortinā procedat, qn hretur persona not. Exemplo patriarchę qui non fuit deceptus in uoce Iacob, sed in manib. Esau, facit gl. in c. test. 3. q. 9. & Iacob aures uerba pbāt.

Art.ccxxi.

221 † Et qđ cōfrōtatio sit fiēda in cōspectu & pñtia inqsiti. uide Bart. in l. is qui reus. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. uerbo, & figura, qđ testes debent iurare parte pñte alias auferret ei defensionis copia, qđ repugnat naturali æquitati facit c. qualr, l. 2. uer. debet extra de accus. nisi testes essent extra prouinciā, quia pōt eorū examinatio cōmittit Fely. in c. cum causam, de testi fall. 3. adde in pñtia, seu uocato aliquo parente inqsiti, arg. c. statuta. §. 1. extr. de hæret. in 6. & ita practicarunt doct. iudices Auenio. hic Lug contra Rol. super homicidio Dantinory.

Art.ccxxii.

222 † Per confrontationem dicitur tunc fieri publicatio testium. Bart. in d. extrauag. ad reprimendum uerbo, & figura, dicens, quod si non publicarentur non posset impugnari testes, & eorum dicta.

Art.ccxxiii.

223 † Sed quid si iudex uidet ꝙ delinquens accusat omnes testes per quos potest pbari eius crimen, dicit Iac. But. in auct. si testis. C. de test. qđ debet hoc nō obstāte illos recipe.

Art.ccxxiiii.

224 † Etiam talis cōfrōtatio fit, ut ipsi testes accusatos cōuincāt. l. si quis. C de epis. ibi in cōuictos & l. 2. C. quorū appellatione aussi, ut ipsos cognoscant. & debet fieri talis cōfrōtatio uel exhibitio reorum in eadē forma in qua esse consueuerunt, quia mutata forma, substantia quasi mutata ur, ut dicit gl. in c. cum causam, & ibi uide Bal. extra de test Dicit in proposito Bar. in l. 2. C. ad exhi. & in l. cum si exhibuissent. §. ante. ff de publ. quod testes a principio debent petere exhiberi delinquentem, uel rem ad cognoscendum, uel quod nominetur, alias nisi reus exhibeat bouem, uel asinum habebitur pro confesso, ut dicit Bal. in d. c. cum causam, & dicit Bart. in l. euictiones de cur. pub. lib. 11. C. quod si aliqui nō se permittāt scrutari, possunt capi, & ex sola resistentia puniri debent.

Art.ccxxv.

225 † Dicit Bal. cons. 77. par. 3. qn iudex procedit per inquisitionē contra aliquem debet interrogare testem de causa scientiæ, alias testis non probat, nam cum ipse assumat offm inquirendi, debet formare interrogatoria ex seipso cōcordat Bar. in extrauag. ad repr. uerbo, & figura, ibi circa dicta testium puto in istis extraordinariis quod debeāt esse talia q cōcludāt, sicut in causis ordinariis, uide Saly. in l. fin C de prob. & dicit do. gl. consue. Bur. fol. 39. hodie p ord. regias iudices tenent testes interrogare de causa sciētię, si nō interrogent dicitur potius omissa per eorū negligētiam, & ignorantiam, & quod in omni causa testis non reddens causam suæ depositionis non probat, nec ualet talis examinatio.

Art.ccxxvi.

226 † Tradit formam interrogandi testes. Bal. i l. Areth ff. de sta. ho. ibi. & nota ꝙ Old.

per locum a natura, defendit quendam accusatum de maleficio noctis tpe cōmisso, nā testes deponebant de uisu, & interrogati in quo loco erant, dixerunt de loco aliquantulum remoto, & interrogati si erat ibi lumen ignis, uel candelæ. dixerunt ꝙ non, uel hoc fuit probatum per alios, nā do. Old cōsiderās q̄ illa nocte non fuerat lumen lunæ, conuicit testes, quia homines nō uidēt de nocte, & sic teste natura euasit accusatus.

Art.ccxxvii.

227 † Ordinatio Ludouici Regis XII. art. cxii. & iubet conuocare uiros notabiles in ꝓcessus criminalium, arg. c. statuta de hęr. lib. 6. de Papa qui iubet iurisperitos dr̄e ab inquisitoribus aduocari, ut eorū processibus assistāt, qa legistæ sunt tractatores maleficiorū & si aliter ferret sn̄iam sine cōsilio assessorū, sentētia esset nulla ipso iure, maxime ubi ordinationes requirunt. Et ita asserit Bal. post Old. in l. si qs mihi. §. si coram de acq. her. ff.

Art.ccxxviii.

228 † Sed an post conclusionem in causa ubi ord. Regis Ludouici XII art. 108. imponit cōclusionē possint partes ꝓducere alios testes. tenet Bal. in l. si accusat. in fi. C. de accus. quod non & tenet Bar. in extrauan ad reprimendum uerbo, & figura. ibi sed an in hac causa post didicita testificata potuerunt testes produci, responde non cum sit ꝓhibitū ꝑ timorem subornationis, & sic ex quadā naturali æquitate, ne alter alteri insidietur arg. l. alii. ff. de accus. idem tenet Gand. in rubrica quomodo de mal. cog. per inq. & not. in authen. qui semel. C. de prob.

Art.ccxxix.

229 † Et si oēm euentum pro reo admitterētur testes, quia agitur de re periculosa, quia ēt reus usq; ad sn̄iam pōt de errore docere. fi. de cōfessio. l error. C. de iu. & facta ign. ēt post sn̄iam. l. 1. in fin. ff. de qō. seu per rei euidentiam Bal. in l. siqnis in fi. C. de testi tn̄ iudex debet facere quod prius iuret ꝓducens, ꝙ dictos testes non subornauit, ita dn̄t Bal. & Fely. in c. iurauit. extra de prob.

Art.ccxxx.

230 † Et quod amplius post didicita testificata, & conclusiones sumptas non possint testes recipi ad offensam rei tenet expsse Saly. in l. fi. C. de qō. circa finem lequel suyt Fely. in c. cum clamor extra de test. nec obstāt ea quæ dicit Bart. in l. unius. §. 1. ff. de qō. ubi uult quod publicatio testium nō obstat qn etiam ad offensam possint alii testes examinari quia hoc procedit super nouissimis capitulis superuenientibus non autem super eisdem, & ita. Bart. intelligit Saly. in d. l. fi. facit cap. fraternitatis, extra de testi. & cler. testib. eo. ultra Saly. dicit ꝙ hoc ēt tenet gl. notab. in c. primis. 2. q. 1. ibi scient partes, quod quæcunq; pars semel interfuit, a modo non potest alios testes producere super illo artic. & quod ita seruarur de cōsuetudine Itē uel respondeo, ꝙ nisi Bart. intelligatur prout intelligit Saly. ineuitabiliter erit contra morē sibi cōtrarius, cū ī d. uerbo, & figura, ut dcm̄ est teneat oppositum, item uel r̄ndeo quod Bart. in d. §. 1. loquitur ſm iura communia non autem ubi imponitur conclusio ex statuto prout loquitur Bal in d. l. si accus. Item recurre ad simile statutum Regis Ludouici XII. art. 114. ubi interdicitur non iterato uexare accusatum absque nouis indiciis.

Art.ccxxxi.

231 † Sed ut tollatur omnis suspicio subornationis ante cōclusiones, & publicationes partes debent in secreto noīare suos testes si essent absentes, seu protestari, ut dicit gl. in §. si quis uerbo arguere. q. 2. & 3.

Art.ccxxxii.

232 † Et qui dicantur noui articuli, seu noua indicia, apertius declarat pract. Papiensis in forma inquisit. uers. sed quia in superioribus, & per Spec. in tit. de teste. §. nunc in fi.

Art.ccxxxiii.

233 † De interrogationibus strictioribus ad cautelam, puta an tempus fuerit serenum, uel nebulosum ſm qualitatem testium pōt facere iudex ut testes ore proprio cōuincantur, & in sermone capiantur, qn̄ suspecti sunt, uide Bal. in c. cū causam col. fin. extra de test. & in l. testi. C. eo. & in l. fi. in fi. eo. & Spec. in tit. de teste. §. iam, uers. & nota & in §. nunc uers. examinator.

Art.ccxxxiiii.

234 † Pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & cariturus est occasione iniuriæ, seu uulneris prouisio lęso ante omnia fiēda est. uide Par. de Put. in tract synd. fol. 100. cap. quia plu ries, in princ. facit tex. in §. ob. hominem uero iust. de obl. ex quasi delict.

Art.ccxxxv.

235 † Siper dictum processum nihil secutū esset

esset emolumenti ut dicit statutum Ludouici Regis XII. art 118. similis tex. est in cap. inq. §. quæsiuistis extra de acc. tunc nec debet offensus de iure, nec de iudice conqueri sed magis de sorte sua, quia non sibi deficit ius, sed probatio l. duo sunt. ff. de testa. tutel.

Art. ccxxxvi.

236 † Sed an uia ordinaria intentata possit rediri ad extraordinariam superuenientibus nouis indiciis, satis probatum fuit supra quod sic, tamē forte prius requireretur super hoc declaratio iudicis, per ordinationem Ludouici Regis XII. art. 108.

Art. ccxxxvii.

237 † Contra testem contra quem nihil opposuit reus in iudicio summario, potest opponi exceptio in plenario. Fely. in c. præsentium de testibus.

Art ccxxxviii.

238 † Ordinatio Ludouici Regis XII. art. 119. quantum laxationibus carceratorum, satis bene prouidet si materia sit disposita, do. gl. consue. Bur. post Nic. Boer. fol. 61. ubi dicit quod talis relaxatio est in arbitrio iudicis, & quod ibi requiritur sententia prouisionalis, & quod si iudex relaxaret aliquem ubi materia non esset ad hoc disposita, quod teneretur, & posset sindicari.

Art. ccxxxix

239 † Sufficit sola iuratoria cautio cum obligatione bonorum, si reus sit idoneus. do gl. consue. Bitur. in tit. de cōsue. retr. post Alex.

Art. ccxl.

240 † Nota quę dicit Ioan. Fab. in §. pœn. inst. de perp. & temp. actio. quod actiones ex delicto descendentes (etiam lite non contestata) de æquitate canonica (quam uidit parlamentum Parisiis obseruare) inquantum in bonis defuncti, bene transeunt.

Art. ccxli.

241 † Fit remissio ad locum delicti duabus de causis, ut ceteri timeant, & ut consulētur parentes læsorum. in auten. ut nulli iud. & C. ubi de crim agi. opor.

Art. ccxlii.

242 † Si cōstaret captos sine causa & iniuste nunquam essent remittendi, imo per secula rem qui clericos cepit, consueuerunt elargiri ne uexarentur, & ita dictim seruatur in regno Auffr. allegat plura arresta. in tract arrestorum, & Guil. Ben. in uerbo, & uxorem in d. c. Rayn. uide gl. in clem. pastor. in uerbo de more, in. fin. de re iud. facit. § illud palam, in aucten. ut cler. apud prop. epos, ideo consuetum est fieri antequam fiat remissio quod iudici requisito transmittātur informationes, do. g. oss. consuet. Bur. fol. 388. Gui d. Pa. qō. 202. quia si statim ligatus mitteretur nō uisis informationibus posset informari iniuste, ut dicit Cæpol. cons. 58. Paulus Faber.

Art. ccxliii.

243 † Vide de illo qui non debuit remitti cū tubis resonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cum cathena in collo Paris de Put. fo. 223. remissio.

Art. ccxliiii.

244 † De maiori tribunali ad minus ubi est præuentio non fit remissio in delictis, & ita decisum fuit do. gl. consue. Bur. fo. 389.

Art. ccxlv.

245 † Remissio de consuetudine semper fit inter subditos eidem principi, & ita obseruatur de facto inter subditos totius regni. Auffr. q. capel. 320. do. gl. consue. Bur. 388. Cæp d. cons. 8. quia non est scissum imperiū Gallorum. Exempli gratia De sociis Arnaudi prædatoribus officinarum qui Vienna Ludunum remissi sunt.

Art. ccxvi.

246 † Iudex domicilii requisitus tenetur remittere. l. 1. C. ubi de cri. agi. opor. sm unum intellectum quem approbat Bart. licet c. fin. de foro comp. sit contra.

Art. ccxlvii.

247 † An bannitus ubique possit puniri, uide Spec. in tit. de comp. iud. §. 1. uers. sed pone quidam Lucanus, & Cęp. in d. cons. 58.

Art, ccxlviii

248 † In uagabundo nunq̄ fit remissio ad locum delicti, ita intelligitur gl. in l. 1. C. ubi de cri. agi oportet cum dicit. Vbi te inuenero, ibi te iudicabo, per quam gl. dicit Bart. in l. heres. §. Proinde. ff. de iud ꝙ multi ribaldi suspensi sunt, & suspenduntur quotidie in ciuitatibus, & castris propter illam gloss. cum alicubi forum non habeant.

Art. ccxlix.

249 † Hodie domini temporales de consuetudine habent cognoscere de propria iniuria, uerum est quia alteri committunt, alias de per se non possent, uide Andr. de Iser. in tit. de prohib. feud. alien. per Frid in § præterea si inter duos.

Art. ccl.

Art.ccl.

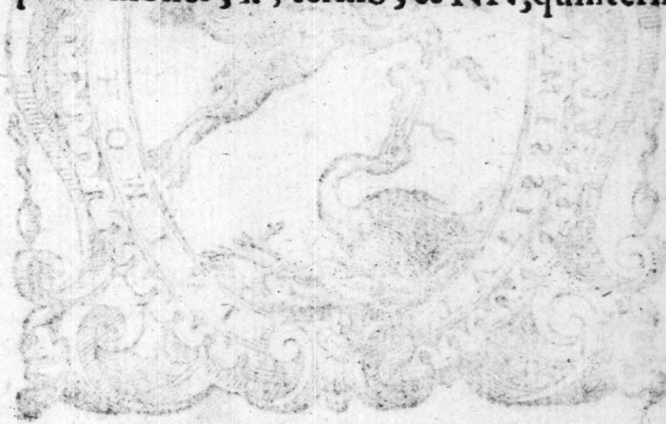
250 † Sic finis: quia cetera non possunt dari propter casuum multiplicitatem. l. neque leges. ff. de legit. Si autem aliqua minus sufficiẽter dixerim, redarguat. ut Dicit Bart. in l. non solum. §. morte. ff. de oper. not. nunt. tamen minus bene dicta prosunt, nam incitant alios ad pleniorem inuestigationem, ut dicit idem Bar. in tract. test. in princ. si autem bene laudetur dominus non enim ministrãt omnes æqualiter. de consecr. dist. 4. ca. non tantum.

F I N I S.

Series literarum.

A B C D E F G H I k. a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x y z. A B C D E F G H I k L M N O P Q R S T V X Y Z. A A B B CC DD EE FF GG HH II kk LL MM NN.

Omnes quaterniones, k, ternio, & NN, quinternio.

PIETAS HOMINI TVTISSIMA VIRTVS.

